Biblioteca județeană MUREȘ

flacăra

anul XXXII
26 (1464) VINERI
1 IULIE 1983

● săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

Pe agenda politică a săptămînii, un eveniment cu semnificații în toate sectoarele vieții social-politice și economice:

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI

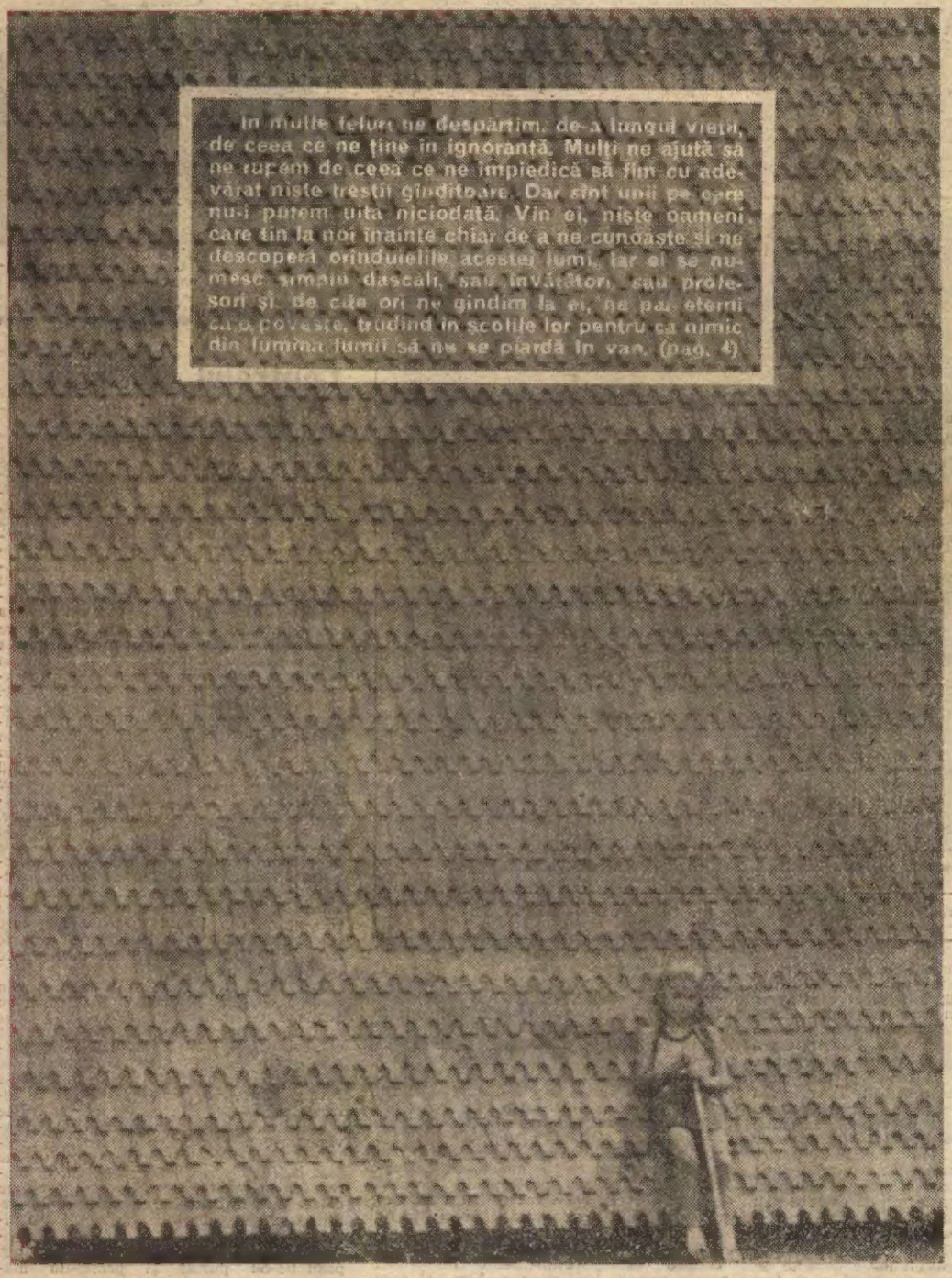

In multe feluri ne despărțim de-a lungul vieții, de ceea ce ne ține în ignoranță. Mulți ne ajută să ne rupem de ceea ce ne împiedică să fim cu adevărat niște ființe gînditoare. Dar sînt unii pe care nu-i putem uita niciodată. Vin ei, niște oameni care țin la noi înainte chiar de a ne cunoaște și ne descoperă orînduielile acestei lumi, iar ei se numesc simplu dascăli, sau învățători, sau profesori și de cîte ori ne gîndim la ei, ne par eterni ca o poveste, trudind în școlile lor pentru ca nimic din fumina lumii să nu se piardă în vas. (pag. 4)

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, a participat la întîlnirea de la Moscova a conducătorilor de partid și de stat din unele țări socialiste

– Pag. 3 –

Înaltă distincție indiană înmînată președintelui României

– Pag. 5 –

Cu natura socotelile sînt simple: nu-i dai, nu-ți dă!

În toată țara, AMIAZA GRÎULUI

– Pag. 6–7 –

Medicamentele viitorului — PROSTAGLANDINELE

– Pag. 10 –

„Perpessicius socotește **Floarea albastră** ca fiind dintre cele mai puțin înțelese din poeziile lui Eminescu, în orice caz din poeziile cele mai nesupuse înțelegerii".

– Pag. 13 –

Floare albastră

— Iar te-ai cufundat în stele
Și în nori și-n ceruri nalte ?
De nu m-ai uita încalte,
Sufletul vieții mele.

În zadar riuri și soare
Grămădești-n a ta gîndire
Și cîmpiile asire
Și întunecata mare :

Piramidele-nvechite
Urcă-n cer vîrful lor mare —
Nu căta în depărtare
Fericirea ta, iubite !

Astfel zise mititica,
Dulce netezindu-mi părul.
Ah ! ea spuse adevărul ;
Eu am rîs, n-am zis nimica.

— Hai în codrul cu verdeață,
Und-izvoare plîng în vale,
Stînca stă să se prăvale
În prăpastia măreață.

Acolo-n ochi de pădure,
Lîngă balta cea senină
Și sub trestia cea lină
Vom ședea în foi de mure.

Și mi-i spune-atunci povești
Și minciuni cu-a ta guriță,
Eu pe-un fir de romaniță
Voi cerca de mă iubești.

Și de-a soarelui căldură
Voi fi roșie ca mărul,
Mi-oi desface de-aur părul,
Să-ți astup cu dînsul gura.

De mi-i da o sărutare,
Nime-n lume n-a să știe,
Căci va fi sub pălărie —
Ș-apoi cine treabă are !

Cînd prin crengi s-a fi ivit
Luna-n noaptea cea de vară,
Mi-i ținea de subsuoară,
Te-oi ținea de după gît.

Pe cărare-n bolți de frunze,
Apucînd spre sat în vale,
Ne-om da sărutări pe cale,
Dulci ca florile ascunse

Și sosind l-ai porții prag,
Vom vorbi-n întunecime ;
Grija noastră n-aib-o nime,
Cui ce-i pasă că-mi ești drag ?

Înc-o gură — și dispare...
Ca un stîlp eu stam în lună !
Ce frumoasă, ce nebună
E albastra-mi, dulce floare !

. . . . . .

Și te-ai dus, dulce minune,
Și-a murit iubirea noastră
Floare-albastră ! floare-albastră !
Totuși este trist în lume !

(1873, 1 aprilie)

607.814 P

Tribuna FRONTULUI

Democrației și Unității Socialiste

Controlul oamenilor muncii: o acțiune vastă și eficientă

Interviu cu tovarășul Viorel Ștefănescu, președintele Consiliului municipal București al sindicatelor și vicepreședinte al Comisiei de coordonare și îndrumare de control a oamenilor muncii a municipiului București.

— Stimate tovarășe Viorel Ștefănescu, în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste o pondere însemnată o au organizațiile de sindicat. Așa cum indica tovarășul Nicolae Ceaușescu la cuvîntarea ținută la cel de-al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste, un rol important trebuie să-l aibă F.D.U.S. în organizarea și desfășurarea controlului de masă asupra felului cum se îndeplinesc hotărîrile partidului și statului în diferite sectoare ale construcției socialiste. Ce aspecte concrete au luat aceste indicații ?

— Controlul oamenilor muncii vizează într-o măsură importantă sectoarele legate de asigurarea unor condiții de muncă și viață tot mai bune pentru întregul nostru popor. Pe drept cuvînt am putea spune că activitatea de control exercitată de oamenii muncii este vastă. Numai în municipiul București sînt organizate 3 580 echipe de control formate din 16 764 membri. Dintre acestea, cele mai multe — 3 105 — sînt ale sindicatelor. În aceste echipe activează 14 608 membri de sindicat. Alte organizații ale F.D.U.S., Comisiile de femei, U.T.C. și U.A.S.C.R. au, de asemenea, numeroase echipe de control, care activează îndeosebi în sectoarele de activitate specifice.

— Concret, ce sectoare de activitate intră în sfera controlului oamenilor muncii ?

— Cu precădere domeniile cu influență directă asupra creșterii nivelului de viață al celor ce muncesc. Unitățile controlate sînt specificate prin lege. Controlăm unități comerciale de alimentație publică, piețe, cantine, bufete de întreprindere, unități de prestări servicii către populație, instituții cultural-artistice, instituții sanitare, creșe și grădinițe, case pentru copii, instituții de ocrotire a minorilor, cămine de bătrîni și cantine de ajutor popular, oficii de asigurări sociale și pensii, servicii și secții de expertizare a capacității de muncă, hoteluri și moteluri, transportul în comun, parcuri și locuri de agrement, întreprinderi de gospodărie comunală, I.C.R.A.L., unități care folosesc substanțe toxice din punct de vedere al protecției muncii și al mediului înconjurător. Scopul acestor controale este de a se respecta drepturile oamenilor muncii, de a se gospodări cît mai bine fondurile și resursele de care dispunem, pentru a se asigura cinstea și corectitudinea în domeniile de activitate care influențează direct calitatea vieții de zi cu zi.

— Care sînt rezultatele concrete ale acestei activități ?

— În anul care a trecut au fost controlate 10 478 unități. Unele din ele au fost controlate de mai multe ori. În urma controlului au fost înregistrate aproximativ 35 000 propuneri, din care aproape 32 000 au fost soluționate. În primele 5 luni ale acestui an au fost controlate 3 213 unități. Din cele 742 de propuneri, 488 au fost soluționate. Echipele de control vizează îndeosebi îmbunătățirea aprovizionării cu produse de largă necesitate, descongestionarea unităților de ambalaje, igienizarea, ritmicitatea în aprovizionare, corectitudinea lucrătorilor din comerț, depistarea unor practici necinstite cum ar fi vinderea produselor cu suprapreț sau cu lipsă la gramaj, desfacerea preparatelor cu termene depășite de garanție sau în condiții necorespunzătoare de igienă, buna gospodărire a unităților, atitudinea civilizată a lucrătorilor din comerț față de consumatori etc.

— În ce direcție considerați că trebuie insistat ?

— În analizarea mai operativă și mai eficientă a propunerilor rezultate după controalele echipelor oamenilor muncii. Se impun pentru înlăturarea unor lipsuri și practici care persistă măsuri concrete și mai severe. Un exemplu la întîmplare, un răspuns al I.C.L. Alimentara 2 : S-a organizat ședință cu întregul colectiv al unității, prelucrîndu-se din nou regulile generale de comerț și atrăgîndu-se în mod special atenția asupra faptului că orice produs aflat în magaziile unității trebuie să fie și în rafturi. Sau : Șeful de unitate a fost chemat la conducerea întreprinderii fiind sever atenționat. A cîta oară și cît de sever ? Această severă atenționare de cîte ori va mai fi făcută ? În general însă se poate spune că eficacitatea controlului oamenilor muncii este deosebită. În cele mai multe cazuri măsurile sînt luate pe loc.

G. OPREA

Să nu ne jucăm de-a gospodarii

Sîmbătă, 25 iunie, am însoțit în două unități de alimentație publică o echipă de control a oamenilor muncii formată din Gheorghe Neculai, Constantin Comăniței și Ion Visu, activiști ai F.D.U.S., Consiliul municipal București. Cei trei activiști fac această muncă obștească de mai bine de 25 de ani și au o mare experiență în acest domeniu de activitate. Încercăm cu comentarii minime să povestim filmul controlului, deși cele constatate, argumentele și replicile celor în cauză nu fac parte din nici o premieră.

I.C.L. Alimentara 5, Autoservirea Sălaj din Șoseaua Sălaj nr. 265. Ora 10. Cîteva gospodine își fac obișnuitele tîrguieli. Alimentara are un compartiment de autoservire, un raion de dulciuri și unul cu produse gospodina, mezeluri și brînzeturi. Cerem vînzătoarei Elena Pană niște cîrnați Trandafir, 49 lei kilogramul. Pentru cele 750 de grame, după o socoteală mintală care durează cîteva fracțiuni de secundă, ni se indică să plătim 38 lei. O facem. Da, a greșit în detrimentul nostru. Cîrnații fac exact 36,75 lei. Cîntarul pleacă de la plus 5 grame tot în detrimentul nostru și deci și în al tuturor cumpărătorilor din cartierul Sălaj. Raionul de dulciuri este înconjurat de o sfoară, semn că este închis. Păcat, pentru că este bine aprovizionat. Vînzătoarea care ar fi trebuit să vîndă în dimineața aceea la raionul respectiv este în concediu de odihnă și nu s-a găsit o soluție pentru înlocuirea ei. Tot din acest motiv, susține responsabilul unității, tovarășul Sever Gheorghișor, nu este pus în vînzare rahatul, 100 kilograme. Va fi vîndut după amiază cînd va veni schimbul. Raionul gospodina este foarte sărac reprezentat. La ora aceea putea oferi cumpărătorilor din cartier două casolete cu salată orientală, una cu fasole bătută și 3 bucăți splină prăjită. Aspectul lor e departe de a fi comercial. Arată de parcă ar fi fost uitate de cineva la plecarea în concediu. Au fost livrate în urmă cu două zile de bufetul expres Rahova. Nu se vor mai vinde niciodată. Cu tot cu casoleta de plastic, salata orientală costă 6,60 bani. Ce faceți cu toate astea care nu se vînd ? Le aruncăm, răspunde șeful de unitate. Deci, vreo 30 de lei aruncați. Produsele raionului gospodina nu prea se vînd. Șeful de unitate nu a mai lansat nici o comandă din ziua de 21 iunie. E firesc, dacă stăm să ne gîndim că nu prea au căutare. Raionul gospodina a fost creat în ideea de a veni în ajutorul celor care nu au posibilitatea să gătească. Calitatea produselor de la acest magazin nu are darul să-i obișnuiască pe oameni cu avantajele oferite de preparatele și semipreparatele specifice. În magazia unității s-au mai găsit 7 bidoane cu circa 100 kilograme citrice stricate. Ele așteaptă de aproape o lună să vină cineva de la conducere pentru a întocmi actele de scădere. În jurul lor roiesc niște muscuțe. Mici dar multe și care nu par agresive. Și acum de bine. Depozitele, camerele frigorifice și vitrinele sînt curate (cu excepția lămîilor stricate), unitatea este bine îngrijită și la raionul autoservire se găsesc de toate. Mărfurile din magazie se găsesc și în rafturi, puse la vedere și la îndemîna doritorilor.

„Ambianța" sau clientul nostru cu ghinion

I.A.P.L. Aiuni, restaurantul Ambianța din strada Cuza Vodă nr. 56. Comisia s-a așezat la masă și și-a manifestat dorința să bea o bere rece. Nu s-a putut fără gustare. Dacă tot nu se putea fără gustare, ne-am zis să bem un coniac. Ce gustări aveți ? l-am întrebat pe ospătarul Marcel Truică. Fiind zi de pește ni s-a oferit stavrid pe varză, plachie, stavrid pe ghiveci și pînă la urmă, pentru că n-am auzit niciodată de o asemenea combinație, am acceptat ficat pe ghiveci sau în ghiveci, cum vrem să-i spunem. Altceva nu ne-a mai putut oferi tovarășul Marcel Truică. Gustarea oferită de dînsul costa 18 lei. Dacă tot aveam bani de coniac, ce mai conta 18 lei în plus. Să mai spunem în treacăt că toate mesele erau ocupate cu clienți care beau bere fără a fi serviți și cu „gustările" de genul de mai sus. La 400 grame coniac, barmanul Constantin Sîrbu a greșit doar cu 20 mililitri, ceea ce nici nu e prea mult dacă ne gîndim că cel puțin o picătură a rămas pe pereții paharului. În vitrina frigorifică am găsit puțin timp după aceea brînză telemea, cîrnați de porc proaspeți, cîrnați oltenești și altele. Am întrebat-o pe bufetiera Florica Tănăsescu, femeie în jur de 40 de ani, dacă în calitatea ei de gospodină i-a venit vreodată ideea să pună pe masa în capul căreia se așază tovarășul Tănăsescu, soțul dumneaei, pește prăjit cu varză sau cu ghiveci. Ne-a mărturisit timidă că nu. De fapt, restaurantul Ambianța nu are bucătărie proprie. Primește mîncarea gătită de la restaurantul Budapesta Despre lista sortimentelor obligatorii n-are rost să mai vorbim. Nici cei care au conceput-o cu migală și cu dragoste pentru client nu și-o mai amintesc. La gustări calde șefui de unitate ne-a enumerat fahnia de fasole și cartofii prăjiți, reci bineînțeles pentru că erau produși tot la restaurantul Budapesta. Mai era la bar un singur sortiment de vin. Ciorbe nu, supe nu. Pentru bucătarul care are în grijă restaurantul Ambianța singurele legume existente și comestibile la ora asta sînt : varza, fasolea și cartofii. Clătitele le trecem la desert, totuși. Dar să fim drepți. Pentru ceea ce au fost și sînt obligați să vîndă cei de la Ambianța nu sînt vinovați ei, ci bucătarii care pregătesc preparatele și conducerea unității. Am îndrăznit să propunem ca, pe rînd, cineva din conducerea unității să ia masa de prînz la Ambianța sau în alte unități similare și să mănînce stavrid cu varză sau cu ghiveci și după aceea, bineînțeles, să achite consumația.

OPREA GEORGESCU

În acest număr, reproduceri după lucrările pictorului MIHAI BANDAC

Fotografia de pe pag. 1 aparține lui PAUL AGARICI

Agenda

Cartierul Craiovița Nouă din municipiul Craiova

Rîmnicu Vîlcea — Casa de cultură a sindicatelor

Controlul controlului supracontrolat

Geza Kaffay este un om foarte corect. La 65 de ani, singur și destul de bolnav, cu cel mai firesc zîmbet din lume, nu iartă nimănui un capăt de-ață. Cu mersul lui încet, de om în vîrstă, apare peste tot și cu tot ritualul de politețe caracteristic mai degrabă începutului de secol îți spune tot ce observă la capitolul neregulі, și ți le spune ca într-un discurs sentimental, de parcă ar dicta o scrisoare de dragoste. Și fermitatea cu politețea l-au adus lui Geza Kaffay multe gunoaie în pungă, ca răzbunare pentru neiertătoarele constatări făcute de-a lungul anilor. Ca secretar al comisiei de coordonare județeană a activităților de control al oamenilor muncii, Geza Kaffay a fost prin zeci și sute de locuri și responsabilii l-au ținut minte, au avut grijă ca atunci cînd s-au întîlnit cu el ca simplu cumpărător să se „revanșeze" ba cu legume mai prăpădite, ba cu fructe ceva mai stricate, ba cu o lipsă de amabilitate care să-l scoată din pepeni. Cu toate că a avut parte de multe asemenea mici polițe, pensionarul cu părul alb nu iartă nimic și drumurile sale, alături de ceilalți membri ai echipelor de control, au un rol în starea comerțului din orașul Tîrgu Mureș, care comerț, trebuie spus deschis, e departe de a pune nervii locuitorilor la repetate încercări cotidiene.

Am făcut împreună o plimbare prin centrul orașului și prin cîteva locuri cu afluență de public. Pe drum mi-a spus cîte ceva despre cele 1 649 de echipe de control care-au organizat 14 345 de controale (și efectele acestor controale se văd), despre drumurile făcute la diferite ferme pentru a afla pe unde se încurcă aprovizionarea cu legume și fructe a orașului. Și împotriva golurilor de aprovizionare, a mărfurilor cu termen expirat, a sortărilor pe calități și prețuri au fost îndreptate o serie de acțiuni, în marea lor majoritate eficiente. După ce-am călcat prin impecabile magazine de stofe, de porțelanuri, după ce-am admirat o piramidă de sticle de bere ridicată pe trotuarul din fața restaurantului „Mureșul", pașii ne-au purtat și printr-un magazin Gostat, în apropierea gării, unde nu era o curățenie sclipitoare (mai o frunză de varză pe jos, mai o frunză de ceapă) dar se găseau de toate. Doi oameni cu două pîini ca niște ghiulele ne-au deturnat plimbarea, un fel de control neoficial pentru a vedea eficiența altor controale, căci viața, vrînd nevrînd, a devenit un fel de control al controlului supraecontrolat, și așa am ajuns într-un magazin de pîine. La Tg. Mureș se găsește pîine. Dar de la a se găsi pînă la a fi bună mai este puțin. Locuitorii care țineau în acea zi o pîine la subsuoară clătinau din cap. Pîinea nu e crescută, specialitățile sînt destul de puține, aluatul de multe ori ajunge în magazin sub o crustă tare și cornulețele sînt ascuțite și tari ca niște gloanțe pentru o mitralieră de calibru. Ceea ce înseamnă că fabrica de pîine ori n-a fost controlată deloc, ori a fost controlată prea puțin, ori a fost controlată inutil.

CORNEL NISTORESCU

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU a participat la întîlnirea de la Moscova a conducătorilor de partid și de stat din unele țări socialiste europene

La începutul acestei săptămîni, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat la întîlnirea de la Moscova a conducătorilor de partid și de stat din unele țări socialiste europene. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost însoțit de tovarășii Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România, Constantin Olteanu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ministrul apărării naționale, Miu Dobrescu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Ștefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. ministrul afacerilor externe.

Din partea celorlalte state la întîlnire au luat parte : Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria, conducătorul delegației bulgare ; Gustav Husak, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist din Cehoslovacia, conducătorul delegației cehoslovace ; Erich Honecker, secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, președintele Consiliului de Stat al Republicii Democrate Germane, conducătorul delegației R.D.G. ; Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Polone, conducătorul delegației poloneze ; Janos Kadar, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, conducătorul delegației ungare ; I.V. Andropov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., conducătorul delegației sovietice.

În cadrul întîlnirii s-a făcut un schimb de păreri cu privire la evoluția evenimentelor internaționale în ultimul timp și s-a adoptat o Declarație comună. În acest document, se arată că la întîlnire au fost reafirmate aprecierile și concluziile privind evoluția situației internaționale cuprinse în Declarația politică, adoptată la 5 ianuarie 1983 la Consfătuirea de la Praga a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Este vorba, în primul rînd, de concluzia privind hotărîrea tot mai puternică a popoarelor, a tuturor forțelor progresiste și iubitoare de pace de a se pune capăt cursei înarmărilor, de a se trece la dezarmare, îndeosebi la dezarmarea nucleară, de a se asigura dezvoltarea tuturor statelor în condiții de egalitate, de respect al independenței și suveranității naționale, într-un climat de colaborare, securitate și pace. Situația creată în lume, se arată în Declarația comună, pune în fața tuturor statelor, a tuturor popoarelor problema cum poate fi evitată alunecarea lumii spre catastrofă. Legat de aceasta, participanții la întîlnire au reafirmat actualitatea și valabilitatea programului de acțiuni propus la Praga la 5 ianuarie și s-au pronunțat din nou împotriva întrecerii în domeniul înarmărilor nucleare și, în general, împotriva oricărei competiții militare.

După cum se consemnează în documentul menționat, participanții la întîlnire consideră că problema fundamentală a contemporaneității o constituie încetarea neîntîrziată a cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, îndeosebi la dezarmarea nucleară, și apreciază că este necesar să se facă totul pentru realizarea acestor țeluri, de covîrșitoare importanță pentru apărarea păcii, civilizației și vieții pe pămînt.

O atenție deosebită a fost acordată, la întîlnirea de la Moscova, relațiilor dintre țările participante la Tratatul de la Varșovia și țările membre ale N.A.T.O. Statele participante la întîlnire s-au adresat din nou statelor membre ale N.A.T.O. cu chemarea de a începe neîntîrziat negocieri directe în vederea ajungerii la un acord privind înghețarea, începînd cu 1 ianuarie 1984, a cheltuielilor militare și măsuri concrete de reducere reciprocă efectivă a acestor cheltuieli, în perioada următoare. S-a remarcat, de asemenea, că se așteaptă acordul statelor N.A.T.O. de a se trece la examinarea practică a propunerii referitoare la Tratatul privind nefolosirea reciprocă a forței militare și la menținerea de relații pașnice între statele participante la Tratatul de la Varșovia și statele membre ale Tratatului Atlanticului de Nord, deschis tuturor statelor lumii.

Dezbătînd problemele asigurării păcii și securității în Europa, participanții la întîlnire s-au pronunțat din nou pentru înfăptuirea propunerilor privind crearea de zone denuclearizate în nordul Europei, în Balcani și în alte regiuni ale continentului european. Totodată, s-au subliniat însemnătatea și necesitatea încheierii cît mai grabnice a reuniunii de la Madrid cu rezultate pozitive, care să răspundă așteptărilor popoarelor europene și să asigure convocarea Conferinței pentru măsuri de întărire a încrederii, securității și pentru dezarmare în Europa, continuitatea procesului multilateral început la Helsinki. Statele participante la întîlnirea de la Moscova au chemat țările europene să facă totul pentru înlăturarea pericolului nuclear în Europa, pentru transformarea Europei într-un continent al păcii, liber de arme nucleare, atît cu rază medie de acțiune, cît și tactice, într-un continent în care toate statele să conlucreze pe bază de deplină egalitate și respect reciproc în interesul progresului și bunăstării popoarelor lor, al liniștii, înțelegerii și securității în Europa și în întreaga lume.

P. NICOARA

O lecție a istoriei care nu trebuie uitată

— 50 de ani de la crearea Comitetului Național Antifascist —

O jumătate de veac s-a scurs de la constituirea Comitetului Național Antifascist, eveniment memorabil în istoria României, marcînd o perioadă de aspre încercări în care atîrnau în cumpănă înseși căile viitoarei evoluții politice și sociale a patriei. Lupta dusă atunci de Partidul Comunist Român pentru apărarea drepturilor și libertăților democratice, a valorilor perene ale culturii, pentru independența și suveranitatea patriei și însăși ființa sa națională reliefează pregnant consecvența partidului nostru, liniile sale de forță păstrate neabătut de-a lungul deceniilor. Desigur, la sfîrșit de veac XX România traversează o altă perioadă istorică, „generațiilor de azi — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — istoria le-a hărăzit fericirea de a vedea înfăptuindu-se visurile și dorințele cele mai cutezătoare ale înaintașilor, lor le-a revenit misiunea de a făuri viitorul de aur al patriei". Dar nu trebuie să fie uitate învățămintele istoriei, iar lupta de acum o jumătate de veac nu se poate socoti pe deplin încheiată atît timp cît în lume pacea este amenințată, politica de dictat și dominație se mai face simțită, iar fascismul în straie noi, neofasciste, continuă să-și ridice capul. Iată de ce, documentele antifasciste de acum o jumătate de veac, fapta vie a comuniștilor români, a tuturor forțelor progresiste, sună și azi ca un solemn avertisment : NU UITAȚI !

Clarviziunea și patriotismul fierbinte al comuniștilor le-au permis a discerne, încă de la primele manifestări ale fascismului european, gravul pericol pe care acesta îl prezenta și pentru țara noastră. În septembrie 1922, ziarul „Socialismul", organ central al P.C.R., scria : „Așadar, fascismul, care s-a dezvoltat în Italia și a apărut în diferite alte țări burgheze, își face apariția și la noi". La începutul anului 1923, comitetul secțiunii București a adresat maselor un viguros apel, considerat drept unul dintre primele documente cu caracter antifascist elaborate de partid, prin care acestea erau chemate să se organizeze în vederea apărării drepturilor și libertăților democratice amenințate.

Această prețioasă experiență își păstrează pe deplin actualitatea, repetatele avertismente conținute în cuvîntările președintelui Nicolae Ceaușescu în sensul că pericolul fascist nu trebuie subapreciat evocă un fapt istoric de necontestat : fascismul a putut progresa, cu urmările catastrofale care se cunosc, pentru că forțele politice democratice, exceptînd comuniștii, au subestimat gravitatea fenomenului.

În România, după cum se știe, puternicele bătălii de clasă din ianuarie-februarie 1933 conduse de partid s-au înscris printre primele acțiuni de masă ale proletariatului internațional după instaurarea fascismului în Germania, unde acesta a luat formele cele mai brutale și mai agresive. Primejdia pe care o reprezenta pentru țara noastră această mișcare antinațională și antisocialistă, în mod ipocrit intitulată național-socialistă, se amplifica pe măsură ce Germania lui Hitler își manifesta tot mai clar intenția de a-și întinde tentaculele asupra Europei. Iată de ce, pe baza hotărîrii Biroului Politic al C.C. al P.C.R., în aprilie 1933 s-a format un comitet antifascist de inițiativă și în luna iunie s-a creat Comitetul Național Antifascist, în a cărui conducere au fost alese personalități marcante ale vieții noastre publice și culturale. Ca reprezentant al tineretului muncitoresc revoluționar a activat în conducerea Comitetului tînărul comunist Nicolae Ceaușescu. Înzestrat cu un înnăscut simț organizatoric și cu un rar dinamism și energie revoluționară el se va afirma strălucit în mișcarea antifascistă și va deveni repede cunoscut în întreaga țară. Este un titlu de cinste și de mîndrie pentru partidul nostru faptul că secretarul său general, conducătorul României noi, și-a legat numele încă din cea mai fragedă tinerețe de acea bătălie hotărîtoare pentru destinul țării și al poporului român, dovedind prin vorbă și mai ales prin faptă că istoria se confundă cu viața poporului și viața cu istoria.

Răsfoim cu emoție paginile din istoria luptei antifasciste de acum o jumătate de secol conduse de comuniști în grele condiții și în ciuda persecuțiilor autorităților, care nu vedeau cu ochi buni progresele Comitetului Național Antifascist, aderiunea crescîndă a maselor față de lozincile sale. „Stringînd în jurul acțiunii antifasciste pe toți cei care lucrează cu brațul sau cu mintea la orașe și sate — se arăta într-un Apel al Comitetului Național Antifascist din iulie 1933 publicat în ziarele de mare tiraj «Dimineața» și «Adevărul» — vom putea stăvili în România triumful unui curent care poartă în el germenul de distrugere a tot ce este izvor de muncă și gîndire". Lupta antifascistă se confunda, așadar, în concepția partidului, cu apărarea celor mai nobile atribute ale omului : munca, gîndirea liberă, creatoare.

În anul următor, comitetele antifasciste înființate în principalele orașe ale țării își lărgeau sfera de activitate și în lumea satelor, noi comitete începînd să acționeze în județe cu specific dominant agrar. În iulie 1934, în scopul atragerii tinerei generații în mișcarea antifascistă și ținîndu-se seama de faptul că tineretul era cel dintîi vizat de extrema dreaptă spre a fi captat în organizații și echipe de soc teroriste, s-a creat Comitetul Național Antifascist al Tineretului, în cadrul căruia un rol de prim ordin a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acest comitet a dus o intensă muncă de organizare printre tinerii muncitori și studenți, de asemenea la sate. Documentele vremii înregistrează acțiunile conduse de tînărul revoluționar Nicolae Ceaușescu și de alți comuniști, persecuțiile la care erau supuși de fasciști — adesea cu sprijin tacit sau fățiș din partea autorităților —, dîrzenia lor în fața organelor de represiune. Astfel, prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în toamna anului 1934 la o ședință a tineretului antifascist din București, strada Cimpineanu nr. 7, în cursul căreia s-a discutat problema organizării tineretului muncitoresc în comitete antifasciste, este consemnată într-o notă a Siguranței. Tot în acea perioadă ziarul „Clopotul" descrie cum tînărul Nicolae Ceaușescu și alți militanți antifasciști au fost victimele „unei barbare agresiuni săvîrșite de către organele polițienești din circumpscripția 13 împreună cu un grup de gardiști de fier în uniformă... Timp de o oră (antifasciștii) au opus o dîrză rezistență, cu toate că nu erau înarmați decît cu hîrtie și creion..." Cît de emoționant sună și azi aceste rînduri evocînd furia neputincioasă a celor care se temeau de revoluționari înarmați doar „cu hîrtie și creion", altfel sous : înarmați cu cea mai temută armă dintre toate — adevărul, slujirea pînă la sacrificiul de sine a intereselor vitale ale poporului. „Lăsați pușca și luați cartea... — erau îndemnați tinerii într-un articol publicat în gazeta «Alte zări». — Luați cartea de filozofie, de sociologie, de economie politică și de istorie socială. Nu vă lăsați furați de vorbe frumos sunătoare, ci cercetați realitățile care ne înconjoară. Studiind rece, sufletul vostru se va încălzi descoperind cauzele nedreptăților și ale mizeriei societății de azi. Și atunci veți lua voi înșivă inițiativa și veți îndrepta armele voastre — puterea de muncă și sufletul dornic de dreptate — împotriva adevăraților asupritori". În aceste cuvinte descifrăm și cauza profundă pentru care autoritățile se înverșunau împotriva antifasciștilor, care legau opoziția lor dîrză față de „ciuma brună" cu apărarea năzuințelor de pace și progres social ale poporului.

Comitetul antifascist al tineretului a propus atunci și celorlalte partide și organizații muncitorești încheierea frontului unic împotriva fascismului. „Prieteni, orice zi de neorganizare și inactivitate a luptei antifasciste din România o vom plăti mîine cu sînge" — se arăta în propunerea pentru încheierea unui front unic antifascist, făcută în octombrie 1933 de către reprezentanți ai tineretului antifascist Congresului general al tineretului social-democrat.

Din păcate, deși au fost organizate atunci unele acțiuni antifasciste în colaborare cu alte partide și grupări politice, inclusiv burgheze, acțiuni comune la scară națională nu au putut avea loc decît în perioada următoare, întrucît deși numeroși muncitori social-democrați și cadre din conducerea locală și centrală a partidului se pronunțau pentru încheierea Frontului unic muncitoresc, o serie de lideri social-democrați, ignorînd sarcinile ce stăteau în fața clasei muncitoare, au respins propunerile comuniștilor.

În acest context, la sfîrșitul anului 1934, guvernul instituie starea de asediu și 32 organizații, printre care și Comitetul Național Antifascist, sînt declarate în afara legii și dizolvate. Dar nu o trăsătură de condei sau un simplu act legal puteau „anula" lupta antifascistă dusă cu abnegație de comuniști în acei ani, care au fost și primii ani de luptă, educație și cultură revoluționară ai celui care va deveni conducătorul și făuritorul României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Deși existența legală a Comitetului Național Antifascist a fost relativ scurtă — numai 18 luni — rezultatele activității sale au fost fructuoase, influențînd într-un chip decisiv opinia publică românească în cadrul luptei generale antifasciste. Activitatea Comitetului, înregistrată apoi cu aceea desfășurată în cadrul Frontului popular antifascist, avea să abată, timp de ani de zile, primejdia fascistă, externă și internă, pentru România.

Însuflețitoarele idealuri ale Comitetului Național Antifascist de acum 50 de ani rămîn vii, pildă și îndemn la vigilență și în ziua de azi, cînd într-o serie de țări mai există condiții pentru existența grupărilor neofasciste, ba chiar se vîntură ideea creării, în forme camuflate, a unei Internaționale fasciste. Rasismul și iredentismul, dezechilibrarea și destabilizarea vieții politice și sociale prin repetate acte de terorism, țelurile expansioniste nedeghizate, reprezintă sau fac să renască, sub o formă sau alta, ideologia fascistă, care refuză să moară de bunăvoie și trebuie deci să primească riposta hotărîtă a tuturor forțelor progresiste. Avem datoria, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fața generațiilor de azi și de mîine, de a face totul pentru a bara calea unei noi ascensiuni a fascismului, pentru a feri omenirea de acest dușman al civilizației și progresului.

LIONEL NIȚESCU ■

Totul se petrece ca într-o vrajă. Vine un om pe care nu l-ai mai văzut niciodată și îți arată că lumea pe care ți-au dezvăluit-o părinții și bunicii încă de cînd erai mic poate să fie trecută pe un caiet cu ajutorul unui toc și al unei călimări cu cerneală. Mai întîi îți arată că vorbele pe care ai tăi te-au învățat pot fi descompuse în litere și apoi recompuse la loc. O-i fac cuvîntul „oi", a-c fac cuvîntul „ac". Și te miri și te încinți dornic să pătrunzi mai adînc în arcanele abecedarului. Și tot așa, ajungi să scrii propoziții de care mai tîrziu o să te îndoiești singur : „Ana are mere", sau să citești mici povestiri ca „Fănică și fulgul" pe care n-ai să poți să le uiți niciodată, de parcă ar fi desprinse din cele mai importante cărți ale umanității. Vine și un alt om care îți explică pe îndelete că merele Anei pot fi numărate, la ele se pot aduna alte mere sau ele pot fi împărțite. Și iar te bucuri pentru că ai mai descoperit ceva din ce se petrece în jurul tău, ceva de care te-ai fi simțit frustrat dacă n-ai fi aflat. Cu ajutorul unor astfel de oameni lumea ți se pare și mai minunată, mai plină de culori și parfumuri, mai ales după ce citești singur prima

30 iunie — Ziua învățătorului

Eterni ca o poveste

carte, care poate să-ți înrîurească destinul, dacă lectura ajunge să te subjuge. Și pe nesimțite crești, și un altcineva, un bărbat sau femeie, îți deschide ochii învățîndu-te cuvintele unei alte limbi decît cea pe care ai vorbit-o de la naștere. Dar n-apuci să te miri bine de ce lucru nemaipomenit ți s-a întîmplat că și capeți dreptul de a te iniția în tainele dezvoltării societății omenești, sau să afli nume de ape și de orașe prin care, chiar dacă n-ai să treci niciodată, o să-ți pară mai tîrziu bine să știi că există, ca o făgăduință a unor aventuri extraordinare. Apoi, e timpul să afli cum se combină elementele chimice sau cum se pot explica diverse fenomene ale naturii, sau din ce sîntem făcuți noi, ori plantele, ori animalele, încît universul, care în copilărie îți părea o nebuloasă, îți se înfățișează de o coerență surprinzătoare. Și asta numai pentru că, la fiecare treaptă a vieții, vine cineva și te poartă de mînă, ca pe un discipol însetat de știință și cultură, prin cele mai formecate tărîmuri ale cunoașterii. Și vremea trece aproape fără să bagi de seamă și ajungi la rîndul tău, citeodată, să știi la fel de multe ca oamenii aceia care te-au învățat carte, și poți la rîndul tău să-i înveți pe alții, pentru asta trebuindu-ți însă nu numai știință, dar și o mare dragoste de cei mici, și o mare răbdare, și o infinită putere de a stărui, și o...

În multe feluri ne despărțim, de-a lungul vieții, de ceea ce ne ține în ignoranță. Mulți ne ajută să ne rupem de ceea ce ne împiedică să fim cu adevărat niște trestii gînditoare. Dar sînt unii pe care nu-i putem uita niciodată. Vin ei, niște oameni, care țin la noi înainte chiar de a ne cunoaște și ne descoperă orînduielile acestei lumi. Iar ei se numesc simplu dascăli, sau învățători, sau profesori și, de cîte ori ne gîndim la ei, ne par eterni ca o poveste, trudind în școlile lor pentru ca nimic din lumina lumii să nu se piardă în van.

GEORGE ARION ■

FORȚA DINAMIZATOARE A CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

Trecînd în cea de a doua jumătate a actualului cincinal 1981—1985, două sînt informațiile cu privire la starea economiei naționale, care reține cu deosebire atenția : o importantă accelerare a creșterii economice în următorii doi ani și conferirea unui rol de prim rang cercetării științifice naționale în eforturile generale de dezvoltare economico-socială a țării.

Să le examinăm pe rînd.

Ne amintim că în anii 1981—1982, în ciuda unor serioase dificultăți ținînd de conjunctura economică internațională dar și dereglări și contradicții proprii, economia românească n-a încetat să se dezvolte, deși nu în ritmul planificat. O atestă comunicatele statistice anuale, o confirmă avîntul din primele luni ale anului în curs. Pentru că în prima parte a anului 1983 activitatea să se soldeze cu o depășire de cîteva miliarde la producția industrială și după cum aprecia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „există premisele necesare îndeplinirii, pe întregul an, a producției industriale cu o depășire de cel puțin 12 miliarde lei." Acest reviriment nu este rezultatul cine știe cărui miracol, ci produsul unei munci tenace, desfășurate zi de zi în fiecare județ, în fiecare localitate, în fiecare unitate productivă. O activitate care a permis unităților noastre economice să valorifice mai eficient resursele de care dispun și le creează posibilitatea de a se adapta mai bine la condițiile impuse de criza economică mondială. Toate acestea creează premisele pentru o dezvoltare mai rapidă a forțelor de producție în viitor și pe această bază o sporire susținută a venitului național, pe care le și anunță, dealtfel, comunicatul recentei ședințe a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. Potrivit acestui comunicat, în anii 1984—1985, producția industrială urmează să sporească într-un ritm mult mai înalt decît în primii doi ani ai cincinalului, la dimensiuni care să asigure pentru întreaga perioadă 1981—1985 un ritm mediu anual de creștere de 11,8 la sută la producția netă și 6,9 la sută la producția marfă. Creșterea producției, însoțită de o diminuare în continuare a cheltuielilor materiale în produsul social, vor determina o sporire a venitului național, în anii 1981—1985, într-un ritm mediu anual de 9,8 la sută. Sînt obiective pe cît de temerare pe atît de realiste, pentru că ele se bazează pe activitatea laborioasă din acești ultimi ani, care, așa cum am văzut, a și început să dea primele roade, dar mai ales pe uriașul potențial productiv (creat în cea mai mare parte în ultimii 10—15 ani) a cărui fructificare deplină ar putea asigura un ritm de dezvoltare încă și mai înalt.

Li se adaugă forța dinamizatoare a cercetării științifice românești. Și nu este o pură întîmplare că numai cu 10 zile mai înainte de anunțarea acestor importante obiective economice, în Capitală, a avut loc o semnificativă trecere în revistă a forței înovatoare a cercetării științifice românești prilejuită de Plenara Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. Dispunem, s-a afirmat la Plenară de către factorii cei mai autorizați, de o puternică bază de cercetare științifică și tehnologică. Mai presus de toate, dispunem de un puternic corp de cercetători, de oameni de știință cu o înaltă pregătire științifică și tehnică a căror activitate s-a concretizat în rezultate cu nimic mai prejos decît cele mai bune obținute pe plan mondial. Acest corp de cercetători a adus și aduce o contribuție de prim rang în domenii hotărîtoare ale dezvoltării economiei naționale. Numai în anul 1982, s-a exemplificat, activitatea colectivelor de cercetare s-a concretizat în introducerea în fabricație a peste 3 360 de mașini, utilaje, aparate și instalații, peste 950 de materiale și bunuri de consum, în aplicarea în producție a peste 1 450 de tehnologii.

În acest potențial se pun mari speranțe, apelul la forța de creație a cadrelor de cercetători fiind pe deplin legitimat de importanța excepțională a acestor obiective în îndeplinirea sarcinilor stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului, de rolul ce revine cincinalului 1981—1985 în îndeplinirea Programului partidului, de condițiile radical modificate în care evoluează economia mondială și care se răsfrîng inevitabil și asupra economiei noastre naționale.

Două mari obiective pune acum conducerea partidului în fața cercetării științifice. Primul constă în concentrarea tuturor forțelor de cercetare, învățămînt și producție, într-un tot unitar și orientarea lor spre domeniile prioritare ale planului național de dezvoltare economico-socială — creșterea mai puternică a bazei energetice și de materii prime, trecerea de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă în industrie, accelerarea progresului agriculturii și realizarea noii revoluții agrare. Al doilea vizează chiar perfecționarea activității de cercetare. O primă verigă este stabilirea orizontului de timp pentru care este finalizată cercetarea. Persistența unor activități de cercetare pe durata a zeci de ani evidențiază nu numai o deficiență de programare a activității ci și o mentalitate ale cărei efecte negative se răsfrîng asupra posibilităților de finalizare a investițiilor planificate, de înnoire în ritmurile prevăzute a producțiilor. Un program de cercetare, arăta secretarul general al partidului, nu trebuie să depășească doi ani și jumătate — trei ani.

Realizarea acestor importante obiective conferă pe mai departe cercetării științifice românești rolul de forță dinamizatoare a societății noastre, care aduce o prestigioasă contribuție la progresul economic și social al țării.

VASILE BARAC ■

Înaltă distincție indiană înmînată tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

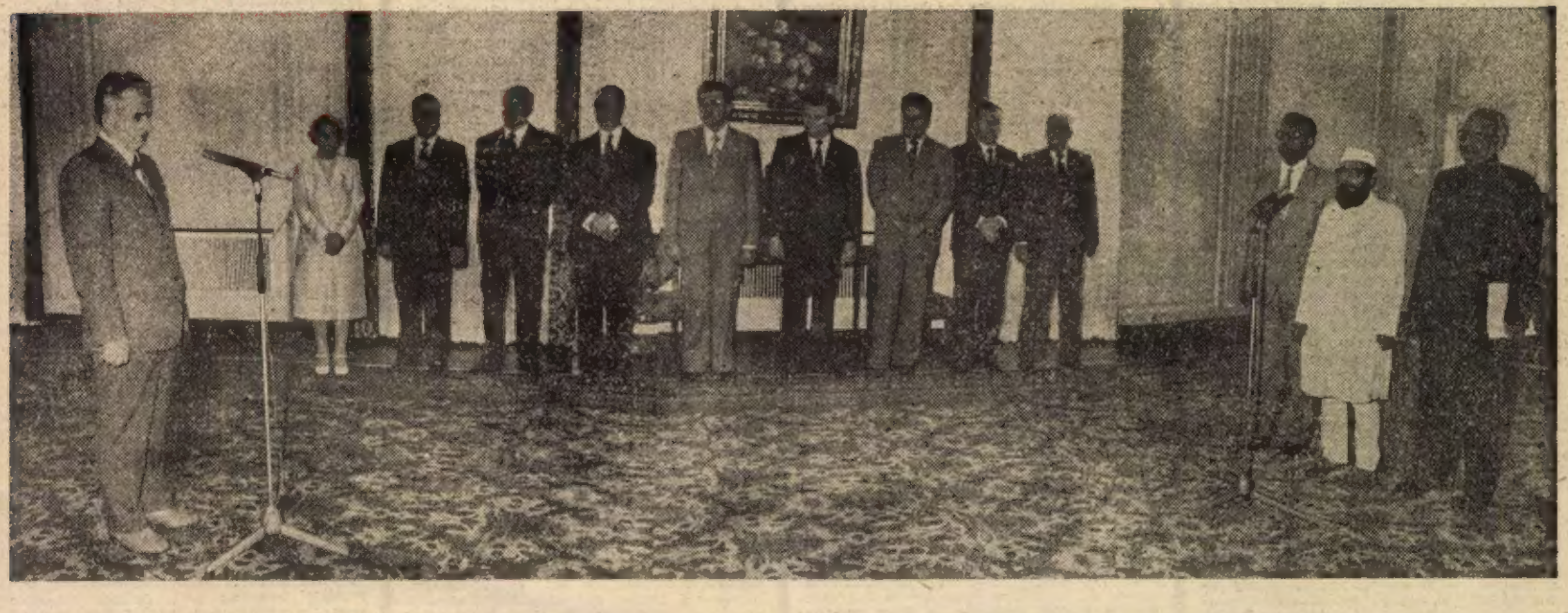

În semn de profund omagiu și aleasă prețuire pentru contribuția deosebită adusă la împlinirea marilor aspirații ale lumii contemporane, la asigurarea păcii, progresului și prosperității tuturor popoarelor, la înfăptuirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră, la dezvoltarea continuă a prieteniei româno-indiene, t o v a r ă ș u l u i Nicolae Ceaușescu i-a fost înmînată o înaltă distincție — statueta de fildeș Shiva — din partea Comitetului pentru Unitate Națională pe întreaga Indie, organizație neguvernamentală, al cărei președinte de onoare este Giani Zail Singh, președintele Indiei. Pentru înmînarea distincției, a sosit în România o delegație compusă din Maulana Syed Asrarul Haque, președintele Comitetului pentru Unitate Națională pe întreaga Indie, D.N. Sinha, vicepreședinte, R.N. Sinha, membru al Asociației de Prietenie India — România. La solemnitate au luat parte tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Constantin Dăscălescu, Manea Mănescu, Gheorghe Rădulescu, Ștefan Andrei, Miu Dobrescu, Petru Enache, Ioan Totu, Ion Ursu, Ion M. Nicolae.

În cuvîntul rostit de Maulana Syed Asrarul Haque se spune printre altele: „Este un mare privilegiu pentru Comitetul pentru Unitate Națională pe întreaga Indie de a acorda această înaltă distincție Excelenței Sale domnului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, una din cele mai mari personalități ale lumii, pentru serviciile sale remarcabile în slujba păcii și drepturilor omului pe planeta noastră, pentru unitate, armonie și respect reciproc între națiuni și popoare. Am hotărît să conferim Excelenței voastre această înaltă distincție ca un omagiu adus activității dumneavoastră remarcabile și meritorii pentru binele și fericirea omenirii, pentru afirmarea personalității umane, pentru prosperitate, pace și progres în lume... Noi, indienii, considerăm România ca fiind sora noastră în lupta pentru pace și dezvoltare. Statul român, sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, acordă sprijin prietenesc în diferite domenii, sprijin de care se bucură și țara noastră. Rolul constructiv și eforturile deosebite depuse de Excelența Voastră pentru ca toate națiunile să acționeze de pe o platformă comună, pe bază de egalitate, în domeniul dezarmării, în special al dezarmării nucleare, în instaurarea unei noi ordini economice internaționale și respectarea principiilor independenței și suveranității naționale și neamestecului în treburile interne, în promovarea păcii și dreptății pe această planetă, precum și eforturile Excelenței Voastre pentru cooperare între toate popoarele lumii se bucură de cea mai largă apreciere și sînt un exemplu de urmat".

La rîndul său, D.N. Sinha a spus: „Dumneavoastră nu sînteți numai marele și cel mai iubit conducător din această parte a Europei. Dumneavoastră sînteți caracterizat printr-un înalt umanism și realism. Afirm acest lucru, domnule președinte, pentru că am călătorit mult, iar acestea sînt cuvintele pe care le-am auzit despre dumneavoastră în orice parte a lumii m-am aflat și sînt convins de temeinicia lor, întrucît confirmă cele citite și văzute îndeaproape de mine. Contribuția dumneavoastră la cauza păcii și a dezvoltării este inestimabilă și va rămîne pentru totdeauna în istorie ca un exemplu simbolic pentru generațiile care vor urma. Primul nostru ministru, doamna Indira Gandhi, nutrește o deosebită stimă față de dumneavoastră. Concepția dumneavoastră profund științifică, prezentată la recenta conferință a țărilor nealiniate de la New Delhi de către reprezentantul României la acest forum, al cărui unic obiectiv a fost să conducă lumea spre pace, liniște și armonie, s-a bucurat de o înaltă apreciere, nu numai din partea poporului Indiei, ci și din partea tuturor celor 101 națiuni nealiniate".

Mulțumind atît pentru înalta distincție primită, cît și pentru mesajul de prietenie din partea președintelui Indiei și a primului ministru indian, tovarășul Nicolae Ceaușescu a transmis, de asemenea, președintelui Republicii India, Giani Zail Singh, și primului ministru al guvernului indian, Indira Gandhi, un cald mesaj de prietenie și cele mai bune urări. Șeful statului român a reafirmat poziția țării noastre în principalele probleme ale situației politice internaționale. „Apreciez înmînarea acestui simbol al unității și prieteniei — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — ca o expresie și o apreciere a bunelor relații dintre țările noastre, a dorinței de a acționa împreună în direcția extinderii lor. Relațiile bune și colaborarea multilaterală între poporul român și poporul indian răspund pe deplin intereselor popoarelor noastre, cauzei generale a colaborării internaționale, a politicii de pace, de destindere, de independență națională".

Înmînarea înaltei distincții indiene tovarășului Nicolae Ceaușescu simbolizează aprecierea deosebită, stima și respectul de care conducătorul partidului și statului nostru, personalitate proeminentă a lumii contemporane, se bucură în inima și conștiința popoarelor, pentru inestimabila sa contribuție la lupta pentru reducerea încordării internaționale, la soluționarea pe cale pașnică, prin negocieri, a stărilor de conflict și război dintre state, pentru lichidarea decalajelor dintre țările bogate și țările sărace, pentru așezarea pe o bază nouă a relațiilor politice și economice internaționale, pentru statornicirea unui climat trainic de securitate, colaborare și înțelegere în Europa și în lumea întreagă, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

ION CODRU ■

Cu natura socotelile sînt simple:

Iată ce propun țăranii din Horodnic

Cînd un adevăr e clar ca bună ziua, orice discuție în seama lui poate să pară de prisos, iar cel ce poartă discuția niște naivi. Este, de pildă, evident că Horodnicul nu-i Pogoanele. Comuna Horodnic se găsește mai sus de Rădăuți — un loc care-i el însuși „sus", în nordul țării și-n nordul Bucovinei — pe cînd Pogoanele sînt „jos", în Bărăgan, pe drumul ce leagă Urzicenii de Făurei. Pogoanelor li se zice astfel pentru că, de cînd lumea, problema problemelor a fost pe-aici „pogonul", adică pămîntul, întins cît ține zarea. Cîmpie nesfîrșită, bună pentru grîu și porumb, moșia lui Moromete și a alor săi, țărani arși de soarele iute al lunilor iulie și august, oameni răbdători și filozofi, care știu că timpul le potrivește pe toate și care, cînd își scot pălăria, arată pielea frunții albă ca laptele și cu lumina unei aureole.

La Horodnic soarele nu arde niciodată ca-n Bărăgan, primăvara vine tîrziu, toamna sosește devreme, cu brume și ceață lungi, pogoanele Horodnicului sînt risipite, oamenii sînt altfel decît în sud, pămîntul altfel, drumurile altfel, interesele altele. În Pogoanele intri pe-o șosea asfaltată și, după doi, trei kilometri ai și ieșit din sat. La Horodnic, dintr-un capăt în altul al așezării sînt mai bine de 20 de kilometri. La Pogoanele, cîmpul e în afara satului. La Horodnic, cîmpul e peste tot, și în sat și în afara lui.

C.A.P. există însă la Pogoanele, C.A.P. și la Horodnic. Pe aceleași reguli, cu planuri de producție asemănătoare, cu organizare identică. La Pogoanele pui porumb și culegi porumb, la Horodnic pui porumb și nu culegi nimic. Sau aproape nimic. La Pogoanele, în ciuda dotărilor noi și arătoase, zootehnia merge slab, iar cauza e, de fapt, una singură: oamenii n-au gustul și prieperea creșterii animalelor. La Horodnic, de cînd se știe acest loc, temeiul gospodăriei au fost animalele, nu grîul și porumbul.

Un agricultor de grîu-porumb nu-i totuna cu un crescător de animale. Încă un adevăr clar ca bună ziua!

Chestiunea e dacă „bună ziua" rămîne o zicere la fel pentru toți, dacă nu cumva în adevărul urîrii nu se găsește atîta convențional, încît ceea ce părea evident, nu mai e deloc atît de evident.

Despre zootehnia din Pogoanele am scris într-unul din numerele trecute, pornind de la adevărul că deși există aproape tot ce-ar trebui pentru creșterea vitelor, producția de lapte zilnică la vacă furajată n-a trecut încă de 5—6 litri. Pășunile și fînețele sînt altfel în Bărăgan decît la Horodnic — și aici încep să-și spună importanța evidențele — interesul țăranilor în creșterea animalelor e altul.

Să vedem, atunci, cum stau lucrurile la Horodnic.

Comuna are două sate (unul „de sus" și altul „de jos" !!!), și e normal să se cheme cum se cheamă dacă dealurile împădurite au și sus și jos. La 1 994 de gospodării există 1 481 grajduri, cu șuri și cu tot ce-i mai trebuie grajdului. C.A.P.-ul crește în grajduri mari, tipizate, 1 232 taurine. Tipicul creșterii acestora este același ca la șes deși, vedem dară, nu ne găsim la șes! În consecință, la aceeași organizare și la același tip de relații între oameni și muncă în zootehnie, producția de lapte e și ea aceeași: tot 5—6 litri pe vacă furajată.

Iată că nimic nu mai e clar ca bună ziua. Există fînețe și pajiști, există grajduri și vaci, dar producția de lapte e nesemnificativă. Țăranii din Horodnic, cum spuneam, cresc 2 466 taurine (de două ori mai multe ca la C.A.P.) în 1 481 grajduri.

Discut problema cu primarul Gheorghe Scheu, o discut și cu țăranii, pe urmă iau comuna dintr-un capăt în altul, însoțindu-l pe medicul veterinar Stelian Onofreiciuc, un om cu 20 de ani de meserie. El îmi spune că grajdurile de la populație nu-s ocupate decît 60%, că — practic — fără a se mai construi nici un grajd, numărul de taurine din Horodnic s-ar putea dubla. Baza materială deci există, trebuie doar folosită.

Observ că în comună se găsesc numeroase loturi cu porumb și cartofi, considerabil mai mari decît niște loturi individuale. Stelian Onofreiciuc mă lămurește că la Horodnic, la fel ca în multe așezări din nord, o bună parte din pămînturile C.A.P.-ului se află în intravilan. Din cele 3 000 ha arabile ale C.A.P.-ului Horodnic se găsesc în intravilan, mărunțite în peste 70 parcele, circa 700 hectare de pămînt.

Dacă am numărat pînă aici niște diferențe între viața și munca la Pogoanele și la Horodnic, de fapt diferențele esențiale de aici încolo se dovedesc. În Bărăgan cultivi porumbul pe tarlale considerabile ca mărime, pe urmă intri cu mașini și culegi. La Horodnic, tarlalele sînt mici, înghesuite între gospodăriile populației, greu de lucrat mecanizat, greu de păzit (să nu scoatem din discuție această realitate: paza recoltei), greu de administrat.

Ce vedem mergînd prin comună? Vedem că pe loturile individuale acum, în miezul lui iunie, porumbul ajunge pînă la genunchiul omului și că pe loturile C.A.P.-ului porumbul e pricăjit, de-abia o palmă.

Am putea spune: bine, dacă e așa, să facem astfel încît porumbul să fie bine lucrat și la C.A.P. Problema e cum?

Chestiunea e că, deocamdată, nu discutăm cum ar trebui să fie, ci chiar cum sînt lucrurile.

Cercetăm lista producătorilor din ultimii 5-6 ani și descoperim că la C.A.P. (cu excepția lui '82, cînd toamna a fost lungă) nu s-a prea făcut porumb. (Cînd zicem „nu s-a prea făcut", e un mod civilizat de a spune că s-a lucrat în pierdere.) Realitatea e că, pe lîngă faptul că cele 700 de ha din comună sînt greu de lucrat, de pe ele se culege puțin pentru că sînt greu de păzit. S-a tocmit, îmi spune medicul veterinar, chiar și un om cu pușca, dar ce agricultură e aceea făcută sub astfel de pază?

Umblînd prin comună și prin împrejurimi, ajungem, în sfîrșit, și la **realitatea specifică** (deși n-ar trebui să fie!) Horodnicului: acum, în iunie, nu zărești pe nicăieri vitele sătenilor la păscut. Aproape toate cele 2 466 taurine de la populație sînt în grajd, unde li-s-aduce hrană, în loc să fie la pășune.

Întrebarea e, la care pășune?, fiindcă deși există, în aparență, nenumărate pășuni și fînețe, majoritatea covîrșitoare sînt ale C.A.P.-ului, ale ocolului silvic, ale unor obști pentru creșterea animalelor din fondul statului. Nici practic dar nici teoretic — adică lucrînd pășunile date populației în maximul lor — finul n-ar fi suficient. Suficient, adică, pentru a folosi eficient capacitatea celor 1 481 grajduri din comună. Sigur, ideal ar fi ca aceste fînețe și pășuni să nu producă 1 tonă de fîn la o coasă, ci 18—20 tone, ca pe loturile experimentale ale direcțiilor județene ori republicane pentru retabilizarea pășunilor și fînețelor, dar nu idealul îl discutăm noi aici. Realitatea o discutăm.

— Realitatea, spune medicul veterinar Stelian Onofreiciuc, este că noi, la Horodnic, am putea dubla în cîțiva ani numărul de animale din comună fără să cheltuim un ban peste ce cheltuim acum. Nu-i nevoie pentru asta să construim grajduri de zeci de milioane lei la C.A.P., ci să le folosim pe acelea existente la cetățeni și care adăpostesc o vacă, acolo unde ar încăpea două, și două, acolo unde ar încăpea patru și cinci. Adevărul este că ar trebui reconsiderată strict economic, pornind de la realitate, situația celor 700 ha pămînt din intravilan. Dacă ele sînt în incinta comunei, dacă Horodnicul, cu abia 2 000 de gospodării, e risipit pe 40 kmp, de ce să procedăm în administrația celor 40 kmp în felul în care sînt administrate, să zicem, satele din Bărăgan?

Problema a fost cercetată cu creionul în mînă, cum s-ar spune, și la propunerea repetată a țăranilor de aici. A fost invitată o comisie de la Stațiunea experimentală agricolă Suceava (comisie condusă de directorul stațiunii, Traian Corduban), s-au strîns la dezbaterea toți specialiștii din comună, și-a spus opinia și președinta C.A.P.-ului, Artemizia Onofrei, și primarul, și medicul veterinar, și inginerii agronomi, și, între alții, țăranii Ion Ciobanu, Mihai Tiron, Gheorghe Pintea, s-au rostit aici părerile mai tuturor țăranilor din Horodnic. Ideea discutată a fost aceea a unui contract de cooperare specific între membrii C.A.P.-ului și C.A.P., ținînd cont de realitatea zonei. Să li se dea țăranilor în îngrijire vaci și juninci gestante, să li se repartizeze pentru creșterea lor, cîte 40 de ari pe cap de vită (pămînt care să rămînă, firește, în proprietatea C.A.P.-ului, pămînt din loturile greu mecanizabile și cu recolte ani de-a rîndul slabe), să se întocmească pentru fiecare gospodărie un plan. Țăranul vine cu munca și cu 15—20 de litri de lapte pe vacă furajată (ochiul stăpînului îngrașă vita!), țăranul lucrează tot pentru C.A.P., prin contract, dar într-un chip ce-i cointeresează (cîștigă pe lapte, pe viței născuți de vacile în grijă). Nu se mai cheltuiește muncă de C.A.P. la adunat furaje, pămîntul se îngrașă natural (fiindcă aici este, de fapt, cheia problemei: gunoirea la timp și cu belșug a fînețelor), nu se mai plătesc bani și produse pentru îngrijitori, pentru specialiști, nu se mai cheltuiesc zeci de milioane pentru construcția de noi grajduri. În cîțiva ani — și asta o garantează niște oameni care știu ce înseamnă să crești vite — numărul de vite aparținînd comunei și C.A.P.-ului s-ar dubla.

Sigur, cum și cît poate fi partea țăranului, partea C.A.P.-ului, de fiecare vacă și de fiecare contract, ar rămîne de discutat, astfel încît relația să fie stimulatorie.

În timp ce se trata în respectiva comisie propunerea Horodnicului, au apărut unele temeri, că, în felul acesta, s-ar pune în dezbatere statutul însuși al C.A.P.-ului. Temeri rezultînd dintr-un mod impropriu de a considera realitatea. Cum, adică, risipim și mărunțim pămîntul C.A.P.-ului dacă el e risipit și mărunțit de la natură? Și, apoi, ne interesează ca țăranii să înceapă ziua de muncă buluc, într-un loc cu toții, sau fiecare acolo unde l-ar fi rostul și rentabilitatea?

La Horodnic munca rentabilă e cu cai. Cu 600 de atelaje de cai nu s-ar mai consuma motorină. De ce să intri cu tractorul de 65 cai putere la arat, semănat și cules pe cele peste 70 parcele din intravilan, cînd doi cai putere rezolvă treaba pe fiecare parcelă?

Ce multe lucruri s-ar lămuri la Horodnic, dacă s-ar lua în seamă realitatea pămîntului, psihologia crescătorului de vite, situația reală a pășunilor și fînețelor. Țăranii din Horodnic, specialiștii sînt convinși că Horodnicul poate produce dublul cantităților de lapte și carne pe care le produce în prezent, fără ca statul să dea nici un ban în plus. Cu o altă organizare a muncii, cu specificații în statutul C.A.P.-urilor care să țină cont de realitatea locului, de faptul că la Pogoanele, bunăoară, cîmpul e în afara satului, iar la Horodnic cîmpul e lîngă casa omului.

TUDOR OCTAVIAN ■

Propunere pentru un monument al naturii

În umilința destinului lui de plantă tîrîtoare, jneapănul vine către noi, pe brînci, tocmai din vremea glaciațiunilor. Și nu vine degeaba. El s-a dovedit a fi mai important decît crezuseră unii înainte de a-și abate asupra lui securile. Defrișarea lui a adus, acolo unde s-a petrecut, o victorie neînsemnată la urma urmei și derizorie chiar în aparențele ei înșelătoare. Cînd aparențele n-au mai înșelat pe nimeni s-a văzut că, în schimb, fusese frînt echilibrul pe care viața muntelui și-l găsise singură.

Cele de mai sus, ca și cele de mai jos, le aflăm de la prof. dr. Radu Stancu, biolog, directorul Muzeului de istorie din Pitești și vicepreședintele Comisiei pentru protecția mediului înconjurător a județului Argeș. Interlocutorul nostru reafirmă pentru început opinia biologului Nicolae Boșcaiu, din Cluj-Napoca, potrivit căreia jneapănul este „instrumentul cel mai eficace pe care muntele din zona temperată l-a inventat pentru a se apăra și pentru a-și păstra nestirbită integritatea". Jneapănul crește între pădurile cele mai înalte și pășunile alpine. De aceea, în afară de faptul că în locurile unde a fost defrișat sau incendiat limita superioară a pădurilor a coborît cu cîteva sute de metri, pădurile nemaifiind apărate de acest „copil vitreg" al lor, s-a mai întîmplat că pășunile s-au întins, e adevărat, dar numai o vreme, pentru ca ele să se restrîngă apoi și să fie mai mici chiar decît fuseseră înainte ori să fie de-a dreptul compromise. Explicația, yom vedea, constă în faptul că jneapănul reglează în bună măsură regimul hidrologic al muntelui.

Prin pierderea jneapănului, zice prof. dr. Radu Stancu, se distruge cam jumătate din rezerva de apă dulce păstrată în munți. Nu degeaba, mai aflăm, un alt biolog din Cluj-Napoca, Alexandru Filipașcu, a spus că jneapănul este „casa apelor" din munte. Împreună cu mușchiul gros de aproape o jumătate de metru pe care crește și care se îmbibă de apă ca un burete, jneapănul reține aproximativ 60 la sută din precipitații și alimentează treptat, în tot cursul anului, piraiele și riurile din zona hidrologică a muntelui respectiv. Și dacă în condiții normale doar aproximativ 5 la sută din precipitații se infiltrează pînă la așa-numita roză-mamă, după defrișarea jneapănului apa infiltrată ajunge pînă la 60 la sută, mult peste capacitatea de reținere pe care o are pămîntul subțire al muntelui; ea curge atunci în șuvoaie și torenți care erodează acest strat subțire de pămînt și produce viituri cu inundații în aval, colmatarea lacurilor de acumulare etc.

Acestea nu sînt însă decît o față a monedei, căci dacă ne-am închipui că, în ciuda acestor pierderi, tot se realizează un cîștig prin extinderea pășunilor, în scurt timp se vede că banul nu e cîștigător, din păcate, pe nici o față a lui. Peste 40 la sută din precipitațiile reținute de pădurea de jneapăn se evaporă treptat, întreținînd astfel un climat umed și răcoros, favorabil dezvoltării unei vegetații valoroase ca pășune. În urma defrișării jneapănului, climatul devine mai arid și apar plante care se mulțumesc, ce-i drept, cu mai puțină apă dar nici valoroase pentru pășunat nu sînt. Jneapănul este, așadar, și un modelator al climei muntelui.

Pe la jumătatea secolului trecut, prețul defrișării jneapănului în masivul Țarcu Godeanu, pentru extinderea pășunilor, n-a fost doar acela al foamei pe care și-o cîștigaseră ciobanii din partea locului ajungînd să țină cu brînză plaja Vienei ci și că foamea aceasta n-a fost decît de scurtă durată iar locul s-a degradat pînă la urmă. În Ceahlău, prin anii '30, s-au făcut de asemeni defrișări masive. Astăzi, după o jumătate de veac, jneapănul încă nu s-a refăcut acolo. Căci el, dacă se mai reface, nu se mai reface nici într-o sută de ani. Se pare însă că importanța acestui biet arbust neluat în seamă decît cu gînd rău a cam început să fie înțeleasă și că peste greșelile vechi și noi este cel puțin mulțumitor că nu prea își mai fac loc și greșeli foarte noi. În Argeș, unde în ultimii 40 de ani au fost defrișate cam 1 250 de hectare, dintre care o parte la Piciorul Iezerului, la obîrșiile Rîului Tîrgului, ultima acțiune de acest fel s-a petrecut în locul numit Colții lui Andrei, pe una din obîrșiile Dîmboviței. Ea a fost oprită însă de către Consiliul popular județean. O hotărîre desigur înțeleaptă, prin care se vor putea conserva cele aproape 5 000 hectare de jnepeniști cîte se estimează a mai fi în acest județ. Ele nu sînt în nici un caz cum se știe, „terenuri neproductive".

Și pentru că e limpede că nu e deloc cuminte să tragem cu gloanțe și să ciuruim acest castel de apă care e muntele, rîndurile de față n-au ținut să fie decît ceea ce interlocutorul nostru, prof. dr. Radu Stancu, ne spusese de la început: o propunere și o pledoarie pentru un monument al naturii.

DUMITRU ELIADE ■

Speranța, la Pietrele, nu e rezemare de aer

La Pietrele, în miazăzhua îndepărtată a Bucureștilor și în miazănoaptea mai apropiată a Giurgiului, pămîntul sătenilor, nu prea mult, cu totul 1 133 ha arabile, nu a intrat încă sub aripa ocrotitoare a sistemului de irigații Mihai Bravu — Hotarele. E nădejde să intre în toamna ce vine, dar a te rezema de o speranță ca asta, crede Dumitru Cerveanu, înseamnă a te rezema de aer. Nu întîmplător, după neliniștea săptămînilor lungi ale secetei, ploile zilelor din urmă au descrețit aici frunțile mai spornic decît pe alte meleaguri. Și bucuriile mari, oamenii le întîmpină cu o simplitate mare. Cînd a dat prima ploaie și s-a văzut că nu e din cea trecătoare, ci din cea care ține, Dumitru Cerveanu i-a spus lui Dumitru Purcărea: numai ploaia aceasta ne-a băgat în hambare preț de 10 milioane lei. Și bănuiți ce am făcut, și eu, și Dumitru Purcărea? — mai întreabă Dumitru Cerveanu. Firește, am încercat să ne închipuim, dar nu am izbutit și am ridicat din umeri. De bucurie, am băut împreună un șpriț!... — ne-a surîs omenește și larg Dumitru Cerveanu. Sper că avem acest drept, nu-i așa?

Dumitru Cerveanu este președintele cooperativei agricole de producție din Pietrele. Dumitru Purcărea este inginer șef. Au preluat împreună frînele obștii acestui sat, în urmă cu doi ani, pentru că obștea însăși le-a acordat această încredere. Și din început s-au înțeles cum nu se poate mai bine. Împreună au hotărît să sporească zestrea de avuții a satului cu un iaz de 4 ha luciu de apă și l-au populat cu 2 400 kg puiet, iar astăzi puietul a ajuns peste în toată firea, cît palma, și la toamnă va fi numai bun de saramură. În vara aceasta, dacă a mers, vor mai amenaja un iaz. Și mai important este că tot împreună au înfruntat aspra secetă din primăvara și capătul verii acestui an. În lanurile de orz și de grîu nu mai era nimic de făcut, dar porumbul trebuiau să-l salveze cu orice preț. În viteză, s-au racordat improvizat la hidranții vecinilor și l-au irigat cu un an mai devreme decît li s-a îngăduit lor să tragă nădejde. Totodată, într-o secție anexă, cu brațele disponibile, au confecționat cam vreo 500 000 cărămizi. Pentru ca toamna să nu-i prindă pe oameni scărpinîndu-se după ureche, ci cu bani la chimir. Și s-au chitit și pe treburile de toată ziua ale zootehniei, cu un spor mai vădit decît în alți ani, aducînd-o la un liman liniștitor pentru cuget. Și au adus la un liman și pătulul început în anul trecut, care nu i-a costat un sfert de milion, cum îi speriase un deviz pus pe jaf, ci numai vreo 35 000 lei, în Pietrele aflîndu-se mulți meseriași de ispravă, asemeni lui Dumitru și Nicolae Moga sau Cristea Dumitrică. Altfel spus, în Pietrele, sub secetă, nu s-a stat chiar cu mîinile în sîn, cu toate că pămîntul obștesc încă nu e racordat la marea speranță a sistemului de irigații. Și cînd a început recoltatul orzului, demult încheiat la Pietrele, de bună seamă, cursul vieții a reintrat în normal. Pe 200 ha au recoltat cam 1 500 kg de orz la hectar. Dacă nu era seceta, putea fi mai bine. Fiind timpul cum a fost, putea fi și mai rău. Oricum, nu au traversat un dezastru. Oricum, curajul le-a revenit, pentru că nu de curaj se duce lipsă la Pietrele. După ce s-a întors și miriștea orzului, cooperatorii din Pietrele, repede, fără vorbe prea multe, au semănat iar porumb. Și sînt nădejdi mari să-l vadă dat în drugă la toamnă. În sfîrșit, nu demult au evaluat și grîul, cînd spicul lui încă sta în picioare. Și speră în 2 500 kg la hectar. Putea fi mai rău, însă nu e prea rău. Cum se dovedește acum, cînd secerișul a început, prin această evaluare

nu-i dai, nu-ți dă!

cooperatorii din Pietrele nu s-au rezemat de aer. La Pietrele, marele seceriș al verii a început cu dreptul.

Și întîi și întîi a început la locul numit Puțul Cucului, pe 80 hectare. Florea Zamfir, Nicu Poenaru, Alexandru Alexie și Marin Băban au luat-o înainte cu Gloriile. I-au urmat la mică distanță Dumitru și Ilie Zamfir, cu plugurile. Apoi Ilie Cîrlan și Florea Chiriță, cu discurile. Apoi Ștefan Chiriță și Stan Cîrlan, cu semănătorile. Deocamdată e de înțeles că evaluarea de acum zece zile n-a fost o păcăleală. Iar plugurile întorc un pămînt în care apa, în parte, și-a reluat și locul, și rostul. În cultura a doua, și porumbul pentru masă verde, și floarea-soarelui, și soia au șanse mari să le asigure cooperatorilor nutrețul pentru oile și vitele care au sporit și în număr, și în greutate, și în venitul adus în balanța cooperativei agricole de producție din Pietrele. La Puțul Cucului a început un seceriș al speranței survenite după o primăvară și un capăt de vară care au ținut sufletul oamenilor într-o grea cumpănă. Aveau și un hambar cum nu sînt multe în jur și iată că tocmai acest hambar îi ajută să nu piardă nimic din ceea ce deja s-a pierdut destul, prin neșansa climatică. Vor termina spre toamnă și brutăria ; au și bani la chimir, pentru că jumătatea aceea de milion de cărămizi s-a vîndut pe un preț bun. Și acum au și grîu. Și mai au certitudinea că porumbul din toamnă le va acoperi toate pagubele dintr-o primăvară netrebnică. Și asta, cum e lesne de înțeles, depinde tot de ei. De fapt, dacă stăm strîmb și judecăm drept, ce nu depinde de ei ?

Sub o ploaie care le-a băgat în hambare vreo 10 milioane, pe partea furajelor și a porumbului de la toamnă, Dumitru Cerveanu și Dumitru Purcărea au încheiat al doilea lor an de zbatere într-u binele obștii, alături și umăr la umăr cu obștea. Le-au stat împotrivă destule necazuri, dar nu au capitulat. Și nici nu au sperat rezemați de aer.

MIHAI PELIN

IZVORU fără apă

Bătrînii satului argeșean Izvoru povestesc că o secetă atît de cumplită precum cea din anul acesta n-au mai apucat din anul marii reforme agrare, cînd au primit pămînt și nu le-a folosit aproape la nimic. Acum, deși s-a făcut tot ce era posibil, păioasele au fost compromise. Porumbul s-a mai dres după ploile din ultima vreme, iar zootehnia e o mîndrie a localnicilor. În tot satul există peste 20 000 de animale și asta spune mult. Vasile Stretenie, secretar al primăriei, izvoran și om așezat, lucrează cu sîrg la o monografie a satului. În paginile de caiet liniat am citit cum că satul și-ar trage numele de la nenumăratele izvoare naturale — adevărate fîntîni arteziene — ce împînzesc valea Teleormanului. Apa din abundență explică într-un fel numărul mare de animale ce găsesc din belșug apă, iarbă și dragoste pentru ele. Cu 14 puțuri forate se irigă mai bine de două sute de hectare de pășune, prin aripi de ploaie și oamenii nu se vor opri aici. Vor să irige toată pășunea comunei. Asta e voie. Ceea ce nu pot să facă încă izvoranii se leagă tot de apă. Cum spuneam, e plină valea de arteziene, dar sus, în sat, apa nu ajunge cît ar trebui.

Însuși Vasile Stretenie a rămas vara aceasta fără apă și s-a văzut nevoit să-și adîncească fîntîna cu șase metri. Marin Oprea, fost primar și în prezent șef al fermei zootehnice, a dat de apă multă numai la 30 de metri. Practic, singurul fîntînar al satului, pe numele său Radu Luță, cît e de harnic și priceput nu mai prididea cu atîta muncă. Toți trăgeau de el. Ba să facă o fîntînă nouă, ba să curețe alta. Dar cel mai mult a lucrat la „adînciri". După statistici, capitol la care orice „monografist" e tare, Izvoru numără 3 675 de locuitori, cifră mincinoasă pentru că în realitate sînt peste 4 015 de suflete ce trăiesc și muncesc în sat dar nu renunță prea ușor la un buletin de oraș. Dintre aceștia vreo 15 la sută sînt niște favorizați ai soartei. Au apă curentă încă din 1972, de pe vremea unui primar înimos care a dus la bun sfîrșit o conductă de apă potabilă, lungă de 2,2 kilometri. E drept că ea ajunge exact pînă la Iancu Neguț, adică la fostul primar acasă. N-a făcut din conductă o treabă personală, numai că din pricini diverse conducta n-a mai fost extinsă.

Oamenii vor apă și nu se dau bătuți. Nu-i numai seceta aceea care-i pune în alertă. Între timp schela de extracție Găești și-a extins activitatea pe teritoriul comunei și poluarea cu petrol a început să fie inevitabilă. Obștea comunei, mai exact adunarea delegaților a aprobat lucrările din contribuția bănească a cetățenilor. Cea mai acută lucrare este „construirea sistemului central de alimentare cu apă, prin contribuția bănească și în muncă a locuitorilor, conform prevederii Legii nr. 20, din 1971". Am citat din ultimul „Memoriu justificativ privind alimentarea cu apă potabilă a comunei Izvoru", memoriu înaintat la 25 februarie 1983 Consiliului popular județean Argeș. O justificare mai mare decît setea oamenilor noi nu cunoaștem și se speră ca aprobarea să vină. Fiind o investiție are nevoie și de așa ceva. În timpul acesta oamenii se descurcă cum pot și se vede cum. Pe marginea drumului zac aruncate de vreo doi ani țevile prin care ar urma să curgă apă spre robinete. În așteptarea aprobării se înțelege că țevile mai ruginesc puțin, iar canalele, săpate deja, mai rup picioarele cîte unui săteancă ce nu se astîmpără prin beznă nopților fără lună.

Sursa de apă ce așteaptă și ea aprobarea se află destul de aproape de sat, e lîngă zootehnie, are 90 de metri adîncime. A fost săpată acum cinci ani și de atunci nu contenește să arunce la suprafață, printr-o gură cu diametrul de 0,6 metri, o apă minunată ce fierbe fasolea și spală extraordinar. Această sursă ar satisface singură nevoile de apă ale întregului sat. Oamenii discută numai despre apă deși sînt foarte aproape de ea. S-au specializat în memorii optimiste, iar tînărul și neobositul primar Ion Gheorghiță se zbate și el cu speranța că în „mandatul" său problema apei pentru izvorani se va rezolva. De ajutoare ei nu au nevoie. Izvoranii sînt oameni harnici și săritori. Se ajută singuri. Pun mîna oriunde e ceva de lucru și ies la orice chemare a primăriei. Cum s-ar zice sînt gata să-și întindă conducta de apă mult visată. Le lipsește doar aprobarea.

ION PREDOȘANU

Unde sînt curelele?

La Fărăgău dealurile se bat cap în cap și nu lasă nici un pic de loc pentru cîmpie. Pămînturile sînt destul de aspre și nu dau nici un sprijin pentru orice încercare de producție record. Și totuși acest an cu destulă ploaie prin aceste locuri a adus seceratul pe ordinea de zi a sătenilor din preajmă. La Fărăgău și pe cîmpurile celorlalte sate din județul Mureș e nădejde de recoltă bună. În prima zi de seceriș pe dealurile abrupte, unde ai impresia că dintr-o clipă într-alta combinele or să cadă-n cap, de pe un pămînt zgîrcit au ieșit 3 500 de kilograme de orz. Pe o tarla cîteva mașini Gloria își încercau puterile în orzul des și rînd pe rînd se dădeau bătute. Ba nu mergea un șnec, ba curgeau boabele, ba se înfunda nu știu ce. Una era defectă. Alta avea oarece bai și cîțiva mecanici încercau s-o repare. Președintele C.A.P.-ului, **Ion Curticăpean**, om cu 7 fete, cea mai mică nemăritată, era la fața locului, curios să vadă toate combinele în lan. Dar asta nu se putea din simplul motiv că starea lor tehnică era păguboasă. Lipseau nu știu ce curele de transmisie de 3 450 și 14 Glorii, deși n-a început bine campania, nu erau bune decît de piese de muzeu. De ce ? **„Eu nu știu ce-o fi cu curelele astea ! Ori nu se fac, ori se fac și ajung în altă parte, dar noi nu primim. Ele sînt vechi și se rup și fără curele combinele nu pot recolta".** (Ioan Teban, directorul S.M.A. Fărăgău.) Cine produce curelele de 3 450 și cum se face că ele nu ajung unde trebuie ? De asta vom încerca să ne ocupăm într-un număr viitor. Dar pe lîngă curele mai lipseau și acumulatorii. Din 60 de combine doar 10 puteau fi pornite la cheie. Celelalte cu chiu, cu vai, după tot felul de metode autohtone. Apoi nu prea mai este motorină. Motorina, oxigenul campaniei, la Fărăgău e drămuită strop cu strop și amenință să se termine în curînd. Cînd am ajuns în lan cîțiva oameni din conducerea C.A.P.-ului se căinau că am „picat" acolo într-o zi cînd iar aveau necazuri și ei au tot fost criticați, toate ziarele și toate ședințele au făcut din ei un fel de cîucă a bătăilor. Numai că de data aceasta toate necazurile campaniei nu prea țineau de cei din sat. Cu 3 500 de kilograme la hectar ei ar putea spune că din punct de vedere al orzului și-au făcut datoria. Dealtfel se pregăteau să rezolve problema lipsei de combustibil cu redescoperiții cai și puneau la cale stringerea paielor, aratul și celelalte munci ale pămîntului care vin la rînd. Săptămîna trecută la Fărăgău lipseau piese de schimb și extinctoarele, întîrziate pe la Miercurea Nirajului. Două cisterne pîntecoase păzeau vîrful dealului spre a putea fi coborîte în fugă spre orice incendiu posibil. Vorba președintelui cu 7 fete, să te chinui un an întreg pentru recoltă și la urmă s-o încurci pentru că nu-s curele.

La Fărăgău, pe coclauri argiloase și zgîrcite anul acesta a fost generos și pămîntul a dat ceva mai mult. Atîta doar că lipsesc curelele pentru ca oamenii să se bucure pînă la capăt de recolta acestei veri care pe dealurile mureșene arată odihnitor. La apariția acestor rînduri probabil că dealurile Fărăgăului vor fi ușurate de recolte. Dar după o primăvară de muncă, recolta a însemnat 3 500 de kg la hectar, mulți nervi și puțin păr alb în plus pe tîmplele celor care încă nu pot răspunde la întrebarea : unde dracu' or fi curelele alea de 3 450 ?

CORNEL NISTORESCU

Valoarea lucrului mărunt (4)

Avatarurile titlurilor fictive

E știut că reforma agrară dintre anii 1917—1921 a dat o lovitură nu strivitoare, dar hotărîtoare proprietății moșierești, marii proprietăți funciare, transformînd agricultura românească, în proporție de circa 90 la sută într-o agricultură de mică proprietate, de tip parcelar.

Ceea ce a urmat acelei mari reforme n-a fost spre consolidarea economică și biruința morală a clasei țărănești, ci, dimpotrivă, la fel ca și după reforma lui Cuza, din 1864, a însemnat o reluare, la scară încă și mai vastă, a unui proces de fărîmițare și pînă la urmă de pulverizare a micii proprietăți abia înjghebate, proces care a avut ca punct terminus, după reforma lui Cuza, zguduirile țărănești din 1907, proces care ar fi condus în mod sigur — și după anul 1921 — la zguduiri țărănești asemănătoare, dacă n-ar fi intervenit războiul din 1939—1945, care a schimbat cursul istoriei în această parte a Europei.

Experiența agriculturii românești, după reformele din 1864 și 1917—1921, pînă în 1945, a făcut evidentă, pînă la stridență, o învățătură : nu-i suficient să diminuezi, fie și pe cale radicală, marea proprietate, nu-i suficient să constitui mica proprietate : din aceste două acte sociale nu rezultă imediat, ca de la sine, sinteza dorită, adică o nouă agricultură, o agricultură eficientă și rentabilă, aptă să hrănească țărănimea și să îmbogățească statul. Cele două reforme, absolut necesare în ordinea progresului social, trebuiau întregite și cu o serie de măsuri economico-juridice de apărare, consolidare și dezvoltare a micii proprietăți abia născute, fără de care noua formație — dominantă între cele două războaie — a rămas opera unor jumătăți de măsură. Lipsa de șansă a micii gospodării țărănești din România, așa cum a fost ea constituită, s-a văzut și după reforma lui Cuza (în preajma anului 1907, nu mai existau deci fictiv improprietăriți de pe vremea lui Cuza), s-a văzut mai clar după reforma din 1917—1921 (în anul 1944, mica proprietate, rezultată din ultima reformă, agoniza) se vede limpede azi, din perspectiva agriculturii socialiste.

Desigur și-n legătură cu mica proprietate agrară s-a constituit la noi un mit, un mit rezistent, un mit hrănitor sufletește ca orice iluzie, mit contrazis de realitatea economică și socială, de statutul însuși al micii proprietăți agrare din România, care a însemnat practic, de la Cuza și pînă la reforma agrară din 1945, o lipsă de orice statut.

Ca și dezrobirea țiganilor — eliberați fără sedentarizare — prima împroprietărire a țăranilor a însemnat practic nimic altceva decît o aruncare a micii proprietăți, nou create în vid. Practic, țăranii au fost scoși de sub vechiul drept, cel care reglementase oricît de barbar raportul boieri-țărani, în tot cursul secolului al XIX-lea, pînă la reformă, fără a intra sub ocrotirea unui drept nou. Țăranii care au beneficiat de împroprietărire au trecut sub auspiciile Codului Civil din 1864 (traducere a Codului lui Napoleon), care nu asigura în nici un fel mica proprietate. Admițînd, prin principalele lui articole (art. 728, 736, 741 și 803), principiul divizibilității — prin înzestrare, donare sau moștenire —, Codul Civil din 1864 introducea **ab initio** în însăși celula constitutivă a micii proprietăți cancerul care avea s-o pulverizeze. Căci ce urma să se întîmple cu lotul împroprietăritului, care avea în scurt timp să-l împartă succesoral, prin întemeierea de noi familii ? Ceea ce pătise marea proprietate, care la rîndu-i se divizase, datorită reformei, dar nu păgubitor pentru existența ei, avea să pățească prin forța lucrurilor mica proprietate, care își juca în chip tragic existența. Mica proprietate s-a văzut pusă de la început sub o triplă presiune : — presiunea divizibilității egalitare, prin moștenire ; — presiunea lipsei de credit și asistență tehnică ; — presiunea marii proprietăți, care o sufoca. Aceasta din urmă era de fapt singura beneficiară a ruinei gospodăriei țărănești : surplusul brațelor de muncă îi revenea în chip constant ; îi reveneau și parcelele supuse vînzării (prin abolirea tacită a principiului inalienabilității), fie direct, fie prin absorbirea parcelelor în corpurile unor proprietăți de valoare mijlocie, care, în timp, concurau moșiile. Într-un studiu despre „Divizibilitatea proprietății țărănești", Valeriu Bulgaru, un cercetător de la vechiul Institut Economic Românesc, precizează : „Pînă la legile de reformă agrară din 1921, dreptul civil cît și dreptul special cu obiect agrar din Vechiul regat, nu cunoșteau nici o dispoziție legislativă referitoare la indivizibilitate, comasare sau instituire a moștenitorului unic pentru proprietatea agrară..." Și în același studiu : „Clasicile dispoziții ale Codului Civil îndemnau la divizibilitatea indefinită a proprietăților, atîta vreme cît lucrul putea fi îngăduit de natura lor". Și natura acestui lucru — pămîntul — îngăduia divizibilitatea indefinită așa cum oricine a putut constata în România de ieri, unde proprietatea țărănească ajunsese într-un stadiu de fărîmițare care o situa, conform statisticilor, pe cea mai negativă poziție din Europa.

Cum de un asemenea proces negativ s-a petrecut numai la noi, ca și cum mai ales noi, românii, mai presus decît alții, ne-am fi aflat, totdeauna, în „calea răotăților ?" Din acest punct de vedere, România Unită a participat, împreună cu alții, la istoria agrară a Răsăritului european, în care asemenea reforme s-au realizat cu întîrziere, față de Apus, și s-au realizat incomplet. Reforma lui Cuza s-a înfăptuit la trei ani după reforma lui Alexandru al II-lea din Rusia, cu lacune asemănătoare și cu aceleași consecințe : mari răscoale țărănești încendiază Rusia în 1905, mari răscoale țărănești zguduie peste numai doi ani România, în 1907. În toată această parte a Europei ferma, ca unitate constitutivă a unei noi agriculturi, nu și-a croit drum, iar principiul ei n-a biruit. Sîntem astăzi în drept să ne întrebăm de ce, cu atît mai mult cu cît întrebarea s-a pus și ieri !

Unii cercetători din trecut fac vinovată pentru această situație țărănimea, care, printr-un blestem antropologic, prin niște cutume juridice, care se pierd în timp, ar fi refuzat în materie de succesiune o proprietății principiul indivizibilității, cu un singur moștenitor, practicînd diviziunea egalitară, între moștenitori, care conduce fatal la fărîmițarea micii proprietăți, pînă la dispariția acesteia. Principiul moștenitorului unic ar fi acționat cu precădere în spațiul germanic, de care ține Apusul, principiul diviziunii egalitare ar fi caracteristic spațiului slav, de care ține Răsăritul, un spațiu care ar fi demarcat printr-un meridian care ar trece de la Baltica la Adriatica. Numai că această demarcație, de antropologie juridică, e falsă, în clipa cînd o punem pe terenul economiei generale. Situația schițată mai sus ține, în chip obiectiv, de întîrzierea cu care partea răsăriteană a continentului, inclusiv sud-estul european s-a angajat pe drumul dezvoltării precapitaliste și capitaliste, iar atunci cînd s-a angajat, procesul a căpătat aspectul unei dezvoltări paradoxale, după cum am mai spus : clasa marilor stăpînitori de pămînt a încercat — și a izbutit — să tranșeze în favoarea sa pînă și reformele agrare, menite să-i diminueze puterea. Fragmentarea la nesfîrșit a micii proprietăți grăbea în fond procesul de proletarizare a satului, pe o cale indirectă, desigur trimițînd surplusul de brațe nu în industrie — ca în Occident — ci din nou pe marile moșii.

Reforma agrară dintre anii 1917—1921 a ridicat la scară națională acest proces, așa cum spuneam, agravîndu-l și accelerîndu-l. Din nou clasa diriguitoare s-a văzut posedată de egoism și lovită de miopie. În „Expunerea de motive a Legii de reformă agrară pentru Vechiul Regat" din 1921, se trage un prim semnal de alarmă: „Urmările economice ale acestei reforme agrare, care a transformat așa de repede o țară de latifundiari într-o țară de prea mică proprietate, nu sînt mulțumitoare. Deși mica proprietate sporește de la 4 milioane ha la 7 milioane ha, cultura ei a descrescut". Și mai departe : „Această situație este îngrijorătoare pentru viitor și toată atențiunea oamenilor de stat trebuie să se îndrepte de aici înainte către o nouă organizare agricolă, pentru a reda țării producțiunea de care are atîta nevoie. Politica agrară a partidelor politice trebuie să fie înlocuită printr-o politică agricolă".

PAUL ANGHEL

(Va urma)

Căpșunăriile în finalul marelui cules

În București am degustat căpșuni în urmă cu o lună și jumătate. În Nord, acum se finalizează marele cules. Dacă va fi o toamnă lungă, vom avea parte de încă o recoltă. Producția este bună și în acest an, chiar dacă nu este cel mai fericit an al căpșunului. Din capul locului vom reține însă că județul Satu Mare, unde ne aflam zilele trecute, deține locul I pe țară ca pondere a acestei culturi. Și mă gîndesc, deopotrivă, la suprafața cultivată, la producțiile realizate în fiecare an și mă gîndesc, de asemenea, la exportul de căpșuni, care se onorează în procent de 90 la sută pe țară, din această zonă. Așadar, alei cultura căpșunului este una privilegiată. Ea a cîștigat simpatizanți atît în rîndul cultivatorilor, cît și al oficialilor care diriguiesc soarta agriculturii pe aceste îndepărtate meleaguri de Nord.

Între timp, ne oprim la Turț, comuna cu suprafața cea mai mare deținută în cultură. 79 ha, la care se adaugă, fireste, și suprafețele din grădinile cooperatorilor. Numai în anul trecut, ne spunea Ioan Ciupac, președintele unității agricole, căpșunul a adus venituri substanțiale unității. Nu vă va veni să credeți : 7,6 milioane lei ! Ce spuneți ? Anul acesta se anunță o recoltă asemănătoare în multe privințe. După o astfel de trebăluială, cu încetinitorul, o astfel de răsplată, cu ghiotura de bani ! Să recunoaștem că nu sînt bani puțini și că nu sînt cîștigați pe daiboj. Sînt bani trudiți și încă nu oricum. Premiile pentru sporurile de recoltă sînt, și ele, pe măsură. Pe aceste terenuri podzolice în mică sau mai intensă degradare, pe aceste soluri puternic podzolice, de ce să nu spunem că această cultură aduce de două-trei ori mai bune venituri ca însăși cultura grîului, porumbului sau a floriî-soarelui ! Așa se și explică extinderea acestei culturi.

DORIN SĂLĂJAN

Restituiri **ONISIFOR GHIBU**

Amintiri în legătură cu fondarea Universității românești din Cluj (II)

„Alma Mater Napocensis — 1919"

. . . . . .

— Doamne ferește de așa ceva — îmi ripostă el (adică V. Branisce, a se vedea numărul anterior, n.n.). Nici vorbă nu poate fi de demisia D-tale și să-ți urmezi înainte întreg planul de organizare a învățământului, despre care mi-a vorbit antecesorul meu, și cu care eu sînt perfect de acord. În ce privește chestia Universității, vreau să fiu bine înțeles. Eu nu zic că ideea D-tale e greșită sau rea. Dimpotrivă, eu zic că e foarte bună, și aș fi fericit dacă ea s-ar putea realiza. Eu zic numai că ideea D-tale nu se poate realiza, cel puțin nu în ritmul în care dorești D-ta. **Aber, leh will kein Spielverderber sein.** (Dar, nu vreau să fiu unul care strică jocul n.a.). Dacă D-ta crezi că se poate realiza să-ți iei singur răspunderea pentru asta, — **à la bonne heurre** — (așa să fie), eu nu mă opun cîtuși de puțin. Crezi că se poate prelua universitatea fără complicații internaționale și că pînă la toamnă se poate organiza o universitate românească serioasă — foarte bine ! Sînt încîntat. Dar eu pentru asta nu iau nici o răspundere. Vrei să ți-o asumi D-ta, cu toate consecințele ?

Am răspuns cu hotărîre da, la care ministrul ripostă : Să dea Dumnezeu ca lucrul să iasă măcar și numai pe jumătate de cum gîndești D-ta, — eu și cu atîta voi fi perfect mulțumit. În tot cazul, te rog să crezi în întreaga mea prietenie și loialitate și să procedezi în toate după cum vei crede D-ta că e bine. N-am cîtuși de puțin pretenția să mă consulți cu privire la ceea ce vei întreprinde, nici măcar să mă ții la curent cu lucrurile. Îți declar că am toată încrederea în D-ta și voi fi solidar chiar și cu greșelile care în mod firesc le vei săvîrși uneori, și că voi fi în toate alături de D-ta, și la bine și la rău. Altfel nici nu ne-ar sta bine, la doi sălișteni, pe care soarta i-a pus să tragă împreună la același jug...

Nu-mi venea să cred, nici ochilor, nici urechilor, despre cele ce-mi fu dat să aud și să văd. Branisce mă privea cu ochii umezi, în timp ce eu îmi pierdusem complet graiul. Abia după cîteva clipe întrebai nedumerit :

— Cum, noi doi, sălișteni ?

— Apoi, și eu sînt sălișteanu, și încă sălișteanu de suflet. Eu mi-am trăit cei mai frumoși ani ai copilăriei acolo, în satul ca din povești în care te-ai născut D-ta și am învățat carte la școala la care ai învățat și D-ta și de la același dascăli — Hociotă și Stoica. Tatăl meu a fost pretor la Sălișteanu mai mulți ani și eu mi-am trăit acolo cea mai frumoasă epocă a vieții. De-acum cred că ești sigur că vom fi prieteni și că ne vom înțelege, nu numai ca niște consăteni, ci chiar ca niște frați.

Ce puteam să mai răspund la astfel de cuvinte, pe care simțeam că le rostește un altfel de om decît antecesorul său, adică **un om sincer și bun ?** Ne-am strîns mîna ca niște adevărați frați și ne-am despărțit încredințați că, orice ar fi, vom izbîndi în cele ce ne-am făgăduit în fața conștiinței să împlinim în țara pe care ne-a hărăzit-o Dumnezeu ca moștenire a sa și ca sarcină a noastră.

Și așteptările mele n-au fost înșelate întru nimic. Branisce s-a dovedit tot timpul de un an de zile, cît ne-a fost scris să lucrăm împreună, șeful ideal, prietenul ideal și omul ideal. Niciodată el nu m-a oprit de la ceva ce aș fi vrut să fac, — niciodată nu m-a descurajat, — niciodată, în clipe grele în care mi se întunecea deasupra cerul, nu m-a părăsit. El mi-a lăsat toată libertatea de inițiativă, chiar și cînd, uneori, situația părea prin anticipație compromisă, manifestînd o largheță, o generozitate și o cordialitate, o bunăvoință și o dezinteresare de care n-am mai întîlnit la altcineva pînă acum în viața mea. Dacă soarta m-ar fi obligat să lucrez mai departe cu V. Goldiș, sînt încredințat că n-aș fi putut face mare lucru la Resort, căci prin firea lui ascunsă, ambiguă și interesată, el ar fi anihilat, pînă la urmă, întreaga mea activitate, așa cum mai tîrziu a procedat față de mine în calitatea lui de președinte al „Astrei", pe cînd eu eram comisar general al acesteia. Îmi împlinesc o datorie sfîntă față de memoria lui Branisce, însemnînd aici, ca să se știe pentru toate vremurile, că, dacă am putut face la Resortul de Instrucție ceea ce am făcut, aceasta se datorește în prima linie înțelegerii superioare, loialității și generozității acestui admirabil șef, care mi-a acordat încrederea lui nelimitată și mi-a lăsat deplina libertate de acțiune.

Preluarea Universității fu pentru unguri, atît pentru cei din Transilvania cît și pentru cei din Ungaria, o surpriză deadreptul uluitoare. Întîrziind noi atît de mult cu acest act, ei se mîngîiau în iluzia că noi n-avem curajul de a ne atinge de această problemă înainte de ce la Paris s-ar ratifica de către Conferința de pace actul Unirii de la Alba Iulia și că, pînă la urmă, acest act va deveni caduc și inoperant, ungurii rămînînd mai departe stăpînii Ardealului. Ei erau, mai departe, siguri că noi nici n-am fi în stare să punem în locul universității ungurești o universitate românească, pentru care ne lipsesc elementele și pregătirea științifică necesară. În tot cazul, ei se pregătiseră ca, pentru cazul că noi totuși am încerca să preluăm Universitatea, întreg personalul științific, administrativ, de serviciu, inclusiv cei peste 100 de medici de la Clinicile pline de bolnavi. [...] Lăsarea a peste 2 000 de bolnavi fără nici un fel de îngrijire, ar însemna o barbarie, care ar compromite România înaintea lumii întregi. Dar socotelile acestea au fost dejucate complet prin felul în care a fost preluată Universitatea și care — după ce profesorii care refuzaseră să recunoască suveranitatea statului român, neacceptînd să depună jurămîntul de fidelitate față de el, au fost declarați depuși din funcțiunea ce îndeplineau — a asigurat continuarea absolut normală a întregului aparat administrativ și științific sub noua conducere instituită de mine, — bineînțeles și clinicile.

Cînd, după cîteva zile, s-au dezmeticit din buimăceala pe care le-a pricinuit-o actul preluării, un redactor de la un ziar maghiar din Cluj s-a prezentat la mine spre a-mi solicita un interviu. Printre altele, ziaristul voia să afle de la mine dacă noi vom putea deschide în toamna anului 1919/1920 Universitatea, cu forțe noi, românești ; l-am asigurat pe amabilul meu interlocutor că, da, avem toate posibilitățile pentru aceasta, și noul an școlar se va putea deschide la termenul reglementar, în condiții care nu vor fi cu nimic mai prejos de cele din epoca încheiată, ci tocmai dincontră. Interviul apărut în ziarele ungurești fu înregistrat de incorigibilii noștri stăpîni de odinioară cu o mare mîhnire.

Devotamentul lui Branisce față de cauza sfîntă, în slujba căreia se înhămase abia la cîteva luni după ieșirea sa din temnița ungurească, în care-și pierduse aproape cu totul vederea, am avut adesea-ori prilejul să-l constat. Voi povesti aici un singur caz caracteristic în această privință.

Se instituise din partea Consiliului Dirigent Comisia universitară, constătătoare din profesorii cei mai de seamă ai Universităților din București, Iași și Cernăuți, căreia îi revenea sarcina organizării noii universități românești. În prima sesiune a sa, ținută în București, în luna iulie 1919, Comisiunea, înainte de ce ar fi procedat la studierea întregului complex de probleme care i se pusese înainte, avea să recomande „cu precădere", din rîndurile candidaților la catedre, pe opt inși, care, după ce vor fi numiți de Consiliul Dirigent profesori, să completeze comisia la cifra 20, și Comisia să aibă totodată caracterul Senatului universitar constituant al noii universități. În acest sens, Resortul trimise la București comisarului general Sextil Pușcariu o adresă, cu recomandarea nominală a candidaților propuși pentru acele opt locuri de Consiliul Dirigent, și care aveau să fie cercetați și verificați de comisie. Primul candidat pe această listă era Vasile Goldiș, în epoca aceea ministru al Ardealului în guvernul central. [...] Goldiș fusese, doar, o serie lungă de ani, profesor la Seminarul din Caransebeș și la Beiuș din Brașov ; era autor de manuale de limba latină și de istorie universală, care s-au întrebuințat și în școlile din Vechiul Regat. Și, apoi, era unul din puținii ardeleni de lege veche, care citea franțuzește și urmărea întrucîtva mișcarea socială apuseană în domeniul sociologiei.

(Va urma)

O zicală dură și tandră din Bărbulețu: Mielul doarme în pat și omul afară

Comuna Bărbulețu aflată în județul Dîmbovița, cuprinde zece sate, unele risipite pînă la 800 de metri înălțime și numără în jur de trei mii de familii, altfel spus, puțin peste opt mii de locuitori, oameni care, de cînd se știu, se ocupă cu creșterea animalelor. Primarul, Ion Robescu, ins plăpînd, mai puțin „muntean" la trup, dar energic și întreprinzător, se bucură să poată spune oricui e gata să-i asculte că oamenii din Bărbulețu au revenit cu sîrg la ceea ce știau să facă bine și astăzi gospodăriile lor adună peste 7 000 de oi, aproape 4 500 de taurine și cam 600 de capre. La toate acestea se adaugă și cele 1 500 de oi ale I.A.S.-ului. „În cadrul programului de aprovizionare al consiliului popular, nu al comunei, spune primarul, am cumpărat 62 de mieluțe și le-am dat în grija unui om de la asociația crescătorilor de animale. Le ținem pentru producție. Furajele le luăm de pe terenurile preluate cu Decretul 115, și cînd trebuie strînse, pun mîna și profesorii și cadrele sanitare și funcționarii primăriei".

Oamenii și-au aranjat viața și munca cum se arătau vremea și recolta, existînd în permanență un echilibru pe care îl păstrau din inteligență și bun simț. În 1919, cînd animalele erau mai multe și țuica mai puțină, pășunile au făcut loc livezilor de pruni. Nu cu mulți ani în urmă, ei coborau cu „surplusul" de fîn la cîmpie și scoteau bani buni, iar de cînd cei de la cîmpie s-au mai pus la punct cu furajele, crescătorii din Bărbulețu au înțeles că nu mai e rentabil un astfel de drum și prisosul de fîn i-a obligat să crească mai multe animale. „Planul de autoaprovizionare al comunei ne-a făcut să ne punem mintea la contribuție mai mult, zice Victor Badea, un alt gospodar al comunei, vicepreședinte la consiliu. De pildă unii au început să crească și capre, lucru deloc ușor dacă ne gîndim că vremea la noi este mai aspră, cu ierni în care temperatura coboară pînă aproape de treizeci de grade, cu veri temperate și ploioase. Numărul oilor a crescut, al vițelor la fel și nume ca ale lui Nicolae Zamfirache din Pietrari, Petre Onciu, Mihail Teodorescu sau Ion Ziotescu sînt cunoscute în tot județul".

Prin toamna lui '47, învățătorul Aurel Bănescu, om încă în putere azi, la cei 85 de ani pe care îi numără, plecase de aici, din Bărbulețu, în Bărăgan, la Jegălia, unde avea un prieten, tot învățător, să cumpere porumb. Luase la el ceva țuică și bani cît putuse să strîngă. S-a întors acasă cu 18 care încărcate cu porumb.

Le-a fost dat celor din Bărbulețu să facă un fel de navetă între munte și cîmpie, mai ales după porumb, ei ducînd ce aveau de cînd se aflau pe pămînturile de la poalele Leotei, adică animale și țuică. În 1975, comuna avea 120 de hectare cultivate cu porumb, astăzi au ajuns la 400 de hectare. Nu este mult, deși zona nu este cooperativizată. Cartoful care nu se cultiva, crește acum printre pomi. La fel și sfecla furajeră. Printre „îndrăzneți" s-a aflat și primarul, tehnician horticol „la bază", care la Poiana Pleșilor, dintr-o plantație cu 82 de meri a obținut 600 kg porumb boabe, 1 200 kg sfeclă furajeră, 400 kg cartofi și, desigur, și mere, în jur de 400 de kg. Fapta a dat roade, peste o sută de gospodării avînd asemenea plantații și culturi „mixte", mulți dintre locuitori înghebîndu-și tot printre pomii roditori și solarii. O problemă importantă a gospodarilor din Bărbulețu, care cu siguranță nu este numai a lor, o problemă care se cuvine să fie limpede ca orice lucru de căpătîi, dar n-apucă să fie așa, este aceea a **odăii.**

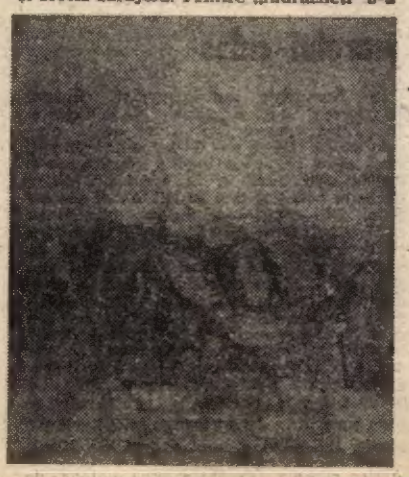

Învățătorul Aurel Bănescu : „Din timpuri străvechi fiecare cum a venit a avut coliba lui, coșarul, grădina și pășunea".

Elena Popescu : „Bărbatu-meu e sus la odaie. Acasă îl am numai fotografiat cu un berbec și cu o oaie. Dacă nu stă cu ele acum, pe vremea asta, fug, se împrăștie. În timpul fătărilor, bărbatul meu în casă nu doarme, numai afară, avem un covîltir, și iarna tot acolo stă. La odaie e totul, se face bălegar pe loc, avem o grădină o splendoare, acolo e pășunea și nu ne mai costă transportul. În odaie am făcut două paturi, ca în armată, unul peste altul. În fătări, 12 miei îi culcam în patul de jos și tot atîția în cel de sus, iar noi stăm între ei. Era ger de crăpau pietrele cînd făta oaia, dacă lăsam mielul să cadă jos pe pămînt se și lipea de el din cauza gerului. Bărbatul meu are 62 de ani și cînd îl întreb de ce atîta canon, îmi zice că îi e drag să audă cloapetele și cîinii".

Primarul Ion Robescu : „Aceste odăi sînt lipite de adăpostul animalelor care se află pe locul de pășunat. Omul nu se mișcă patru luni de lîngă ele. Crescătorii economisesc banii pe care îi dădeau pe transportul furajelor, fertilizarea se face natural prin consumul furajelor la storiște iar în saiele animalele sînt mult mai sănătoase ca în gospodărie. Ei bine, potrivit legii nimeni nu poate construi ceva în afara perimetrului construibil. Nu sîntem absurzi, odaia se ridică pe patru pari și se acoperă cu carton, dar ea trebuie și închisă cu pereți și mereu ne este teamă să nu se spună că încălcăm legea, deși odaia nu este un imobil, sau un apartament și face parte din viața crescătorilor".

RĂZVAN BĂRBULESCU

O teză românească la Sorbona

Ideea unei lucrări cu caracter monografic asupra contactului culturii franceze cu românii din Transilvania constituie o veche preocupare a intelectualității ardelene. Unul din cei mai zeloși reprezentanți ai ei a fost profesorul și istoricul literar Gh. Bogdan Duică de la Universitatea din Cluj, care, în anii următori realizării unității naționale, a militat cu multă stăruință pentru trimiterea la Paris a unor elemente tinere pentru a studia cultura franceză și ecourile ei la românii transilvăneni.

În urma acestei stăruințe au fost trimiși în capitala Franței tinerii istoriografi Ion Breazu și Olimpiu Boitoș, care au publicat unele valoroase cercetări cu privire la marii filoromâni, Edgar Quinet, Jules Michelet, Lendru Rollin, Paul Bataillard ș.a. Ideea lui Bogdan Duică era cu atît mai justificată, cu cît cele mai multe din lucrările consacrate acestei chestiuni — și amintim în primul rînd de lucrările lui N. Iorga, Pompiliu Eliad, Vasile V. Haneș — au urmărit cu deosebire influența franceză la românii din Principate, aceasta avînd un relief mai pronunțat. Un enorm pas înainte în această direcție s-a făcut în anul 1945, prin publicarea marii lucrări a lui D. Popovici, succesorul lui Bogdan Duica la catedra Universității clujene — **La littérature romaine à l'époques des lumières** — prin care s-a urmărit în mod sistematic influența franceză în Transilvania în perioada iluministă, adică pînă în începutul secolului al XIX-lea. Cu toate acestea, vechiul deziderat al lui Bogdan Duică a rămas în picioare, fiindcă se cerea studiată întreaga influență franceză pînă la 1918. Cercetările fragmentare dedicate acestei chestiuni, ca și relevarea legăturilor cu anumite personalități sau publicații, au adus desigur valoroase contribuții în această direcție, dar n-au putut acoperi imensul domeniu ce se cerea studiat.

O asemenea grea misiune și-a asumat-o prin monografia menționată, profesorul Andrei Radu, cunoscător profund al culturii franceze, care, după o îndelungată cercetare întreprinsă atît prin diferite biblioteci și arhive franceze și românești, și în primul rînd asupra principalelor publicații periodice românești de la înființarea lor (1829) și pînă în anul 1918, a izbutit să înfățișeze, sub forma unei substanțiale teze de doctorat la Sorbona, susținută cu romanistul Alain Guillermon și cu istoricul D. Dupront, o vastă panoramă a mijloacelor și formelor de pătrundere în Transilvania a ideilor politice, a culturii și literaturii franceze, a scriitorilor francezi aflați în circulație europeană, și totodată a militanților români pentru această acțiune. Prin modul cum a fost alcătuită, lucrarea lui Andrei Radu — apărută recent la Editura „Dacia" din Cluj — constituie în același timp un nou testimoniu asupra unității culturale și politice românești, pe lîngă producțiile și traducerile efectuate de transilvăneni fiind puse la contribuție și traducerile apărute în diferite reviste din Țara Românească și Moldova : „Curierul românesc", „Curierul de ambe sexe", „Albina", „Convorbiri literare", „Literatorul" ș.a. — dintre care o bună parte au fost reproduse și în publicațiile din Transilvania. Acest aspect al problemei este dintre cele mai importante, fiindcă el relevă și pe acest plan unitatea desăvîrșită a culturii și literaturii românești.

Monografia profesorului Radu evidențiază în mod amplu marele număr al publiciștilor și scriitorilor ardeleni care s-au format în contact cu cultura franceză, și care au făcut ca ideile politice franceze progresiste să aibă un rol dintre cele mai fecunde în orientarea politică, socială și națională a luptătorilor transilvăneni. Din aproape fiecare publicație transilvăneană, și în primul rînd ne referim la „Gazeta Transilvaniei" și la „Foaia pentru minte, inimă și literatură" de la Brașov, la „Telegraful român" de la Sibiu, la „Familia" de la Oradea, la „Luceafărul" de la Sibiu, la „Tribuna" și „Românul" de la Arad, Andrei Radu a extras tot ceea ce era demn de atenție și în același timp semnificativ pentru caracterul cercetării. Departe de a fi fost numai latiniști sau germaniști competenți, exponenții scrisului românesc din Transilvania — Petru Maior, Samuel Micu, Budai Deleanu, George Barițiu, Timotei Cipariu, Ioan Rusu, Simion Bărnuțiu, A. Tr. Laurian, Al. Papiu Ilarian, Ion Slavici, Gh. Bogdan Duică, Ieronim Barițiu, Ioan Rusu Sirianu, Octavian Goga și atîția alții — au fost în același timp și cunoscători adînci ai culturii și literaturii franceze, pe care au căutat să o pună în serviciul aspirațiilor poporului român.

Cu aceeași acuitate sînt subliniate și meritele scriitorilor, ale publiciștilor și ale unor oameni politici francezi — J. A. Vaillant, Edgar Quinet, Jules Michelet, Emile Flourens, Ernest Lavisse, Emile Zola, George Clemenceau — care au susținut cauzele românești legate de luptele pentru Unirea Principatelor, pentru Memorandul ardelenilor din 1892 și pentru înfăptuirea unității naționale.

Monografia lui Andrei Radu înfățișează totodată cea mai vastă bibliografie alcătuită pînă acum asupra acestei probleme, și ea este menită să deschidă noi perspective de cercetare și valorificare.

VICTOR LUCREȚIU

Marşul de probă sau invitaţie la o călătorie pe mare (II)

Noe, dacă e să dăm ascultare mitului, a scăpat lumea alor săi din potop cu o corabie. Mărul l-a aruncat pe om în păcat. Din această antiteză, corabia poartă simbolul salvării. Corabia noastră e o planetă cu autonomie pentru 10 000 mile marine. Pe această distanţă şi în acest timp, viaţa la bord se desfăşoară ca şi pe pământ. Poate chiar în mai mare siguranţă. Oamenii trăiesc, muncesc, mănîncă, dorm, se distrează, comunică între ei, cu cei de acasă, se pot trata în caz de boală, meditează. Locul în care se întîlnesc cel mai des este însă popota. Bucătarul e, după păreri unanime, al doilea om alături de secund, după comandant. Lui Ion Burlacu îi creşte inima cît o parașută cînd aude astfel de consideraţii. Are 36 de ani, e brăilean, iar uscat hrăneşte circa 1 200 de guri totdeauna flămînde. Toate navele pe care le-a livrat şantierul, de şapte ani încoace, pe el l-au avut bucătar. L-au solicitat şi alte şantiere : Oltenița. Turnu Severin. E conştiincios, nu-i place băutura, îngrijeşte de echipaj. A fost şase ani la ocean şi ştie că un echipaj bine hrănit e un echipaj harnic, disciplinat, pe care poţi conta totdeauna, la greu şi la uşor. La mesele de protocol tot Burlacu e chemat. La 5 se scoală, intră pînă la coate în crătiţi şi îşi face meseria cinstit. Bucătarul, ca orice marinar, trebuie să corespundă capriciilor mării. Odată, la un marş de probă cu motonava **Codlea**, au fost luaţi pe mare doi bucătari de la I.A.P.L. Pînă nu a început furtuna, totul a fost în regulă. A treia zi, însă, marea devenise un tărîm stîncos. Bucătarii erau la podea, doborîţi de răul de mare. Alţi pasageri „dădeau mîncare la peşti", aşa se spune despe cei care nu-şi mai pot stăpîni răul...

Răzvrătirea mării a durat trei zile. Oamenii din echipaj îşi frămîntau singuri coca şi o coceau pe plită. Ciţiva au scăpat în cambuză. Alţii, vînători dibaci, mîncau friptură. Cum ? Vînau peşcăruşi. Păsările, obosite de zbor, erau atrase noaptea de lumina reflectoarelor, şi se aşezau pe arboradă. Marinarii le vînau cu bete, ca în paleolitic. La fel s-a întîmplat şi cu bucătarii de pe navele Arianos şi Săvineşti : au zăcut 9 zile ! Un echipaj fără bucătar e un echipaj în derivă. Fiecare îşi caută hrana, nu-şi mai vede de treburi. Burlacu e obişnuit. E tăvălit de mare ca şniţelul prin ouă şi pesmet. Odată furtuna le-a tîrît vasul 80 de mile, în ancoră. Dacă mai dura o zi, îi lovea de stînci. Au navigat în patru pistoane şi au reuşit pînă la urmă să intre pe Sulina.

Cînd marea e liniştită şi voiajul lung, echipajul se mai destinde, are timp să mai rîdă. Fiindcă după lungi tăceri şi încordări simţi nevoia să arunci tristeţea din tine cum aruncă balena jetul de apă din care şi-a reţinut hrana. Atunci se naşte nevoia acută de haz. Ca acum, de pildă :

Intru din întîmplare în cabina tubulatorilor. Azi-noapte, pe la orele două, un casetofon transforma întunericul într-o muzică molipsitoare. Un marinar bătea într-un scaun : îşi făcuse din linguri şi pahare un xilofon. Bacus fusese şi el scos din cambuză, era de faţă. Tubulatorii nu aveau probleme, lucraseră foarte bine în şantier. Meritau să se distreze. Deci, sînt la Rahel în cabină. Pe masă mă aşteaptă un avat sărat şi uscat. Flăcăul mă îndemnă să-l rumeg. E formidabil. Şi ar putea fi frate geamăn cu un ţap... cu bere. Alături, într-o farfurie încăpătoare, aşteaptă o stivă de şniţele ! Rumene, de-ţi vine să muşti din ele şi cu ochii.

— Din astea nu vă servim, zice Rahel ; ne sînteţi prieten, avem noi clienţii noştri.

Nu ştiu unde bate băiatul ăsta. Oricum, vorba lui ascunde o taină.

— Dacă vreţi să vă veseliţi, mai rămîneţi cu noi în cabină ; trebuie să apară.

— Cine să apară ? întreb.

— Doi colegi cărora le place straşnic friptura. Cum ne văd la masă, cum se invită şi ei. Acum sperăm să-i mîntuim de patima cărnii.

— Cu asemenea şniţele cred şi eu, zic.

— Nu vă grăbiţi la regrete, şniţelele sînt din pînză de sac...

— Eşti un ocnaş mizerabil, îi zic eu lui Rahel ; ai o minte demnă de un inventator de două parale.

— Parol că nu mint, se strîmbă tipul. Dacă doriţi să nu mai scăpaţi cinci zile de mirosul de cinepă din gură, poftiţi : serviţi ! Vă pun în gardă însă că nu ştiu dacă bucătarul a spălat sacul de udătura de şoareci !

Joacă tare tînărul, îmi zic ; are şcoală înaltă, de Brăiliţa. Pe uşă intră doi băieţi în salopete : Mezinu Ruben şi Vasile Mocanu. Mă văd plesciind fileul de avat şi cînd dau cu ochii de şniţele, le văd nările cum adulmecă, iar ouşorul lui Adam alunecă de sus în jos ca o bielă de locomotivă Pacific.

— Ooo, ce ospăţuri ! remarcă ei aluzivi. Întocmai ca în preacucernica împărăţie a cerurilor. Dar ce-ar fi să fie precum în cer aşa şi pre pămînt ? Sfinte Rahelule, poate ne repartizezi şi nouă o ureche din asta de elefăntuţ. Ion, bucătarul, ne-a amăgit astăzi doar cu un pumn de sarmale de araci(fasole cu bobul mare, n.n.). N-ar strica dacă în golfurile stomacelor noastre întăritate de furtună, ar acosta o astfel de fripturică. V-ar fi recunoscătoare pînă şi pisica de mare, dacă ar mai rămîne din ele vreun oscior.

Spectacol în toată regula, îmi zic ; intrat însă în complicitate cu Rahel şi Marian Bogdan, îmi înăbuş risul, imitînd o tuse ca atunci cînd îţi rămîne un os în git. Cei doi marinari nu se grăbesc să-şi invite colegii la şniţele. Îi lasă să-i mai întărite mirosul. Ştiu că în clipa următoare vor muşca din nadă. Lucru care se şi întîmplă. Cuţite nu sînt, am avut grijă să le ascundem, şi băieţii, ţinînd mai puţin la etichetă, duc direct la gură. Trag şi trag ide ele şi Mezinu înjură porcul că a fost... şi porc şi bătrîn. Mocanu, dînd de nişte fire de sfoară între dinţi, crede că a dat peste o bucată de jambon legat în funii. Cînd se dumiresc bine că e sac, mutrele lor capătă o înfăţişare jalnică. Noi ceilalţi am căzut pe burtă şi nu ştim cum să ne potolim risul.

În cursa asta au mai căzut pe rînd colegul meu, Lucian Chişu, botezat cu cîteva ore mai înainte, inginerul Eugen Botezatu şi alţii. Asemenea farse, în lumea marinarilor, ţin de tradiţie. Unor asemenea păcăliţi li se servesc alteori clătite cu vaselină, şniţele împănate cu acobitori şi alte asemenea invenţii culinare. Şi oamenii cad în plasă fiindcă bucătarii le prepară cu atîta meşteşug încît puţini pot rezista tentaţiei. Afli că ai fost păcălit abia cînd produsul e în stomac.

Între timp, nava călătoreşte. „Imensa navă, cum zice poetul Baconsky, pluteşte înainte spre acelaşi ideal NICĂIERI. Dar eu nu sînt decît un pasager de ocazie. E tot mai aproape ziua cînd o şalupă va trebui să mă ducă la ţărm. Cum îi spunea acelui ţărm ?"

Acelui ţărm îi spune ACASĂ !

N. GRIGORE MĂRĂŞANU

Au un mers aparte şi sînt bărbaţi în toată legea. Dacă ţipi la unul abia mişcă o geană. De obicei poartă o scurtă de piele sau jachetă cu tot felul de inscripţii trăsnite, jeans şi, chiar dacă au cincizeci de ani, cînd n-au ce face, îşi ţin mîinile în buzunare. Şoferii de cursă lungă sînt puternici. O caricatură de om nu stăpîneşte maşina. Şoferii de cursă lungă sînt răi. Nici unul nu te iartă dacă l-ai înşelat sau dacă l-ai mînţit pentru că nici lui maşina nu-i iartă nici o greşeală. Şoferii de cursă lungă sînt şmecheri şi isteţi pentru că fiecare drum este şi-un examen de inteligenţă. Cei motofleţi se întorc dintr-o cursă ca nişte hăbăuci încălecaţi pe mîrţoage. Şoferii de cursă lungă sînt oameni de treabă. Nu-i suportă pe cei plîngăcioşi dar nu sînt în stare să lase nici un om la încurcătură. Îi întind o mînă, spun în limbajul tuturor şoselelor un fel de O.K. şi accelerează. Şoferii de cursă lungă sînt oameni, sînt şi personaje, sînt şi luptători, sînt şi mecanici pricepuţi, şi piloţi şi poate că mai sînt şi nişte admirabili părinţi. **„Mă respect pe mine ca om şi-i respect şi pe ceilalţi. Chiar dacă trăiesc într-o magazie pe roţi, încerc să-mi apăr demnitatea cu un volan" (Ion Buitan).**

Poate că şi viaţa noastră e tot o cursă lungă pe care de multe ori nu ştim cum s-o încheiem, dar pînă la urmă tot ne ajută cineva. Viaţa lor e un şir de curse între încărcare şi descărcare, un marş de bolid care se tîrăşte mormăind pe şoselele continentelor, înghiţind kilometri şi zile pentru ca la sosire, în loc să trăiască o clipă de bucurie, sfîrşiţi, storşi de frig sau de arşiţă, să poposească în imense depozite de mărfuri unde îi chinuie aşteptarea. Să fii şofer de cursă lungă trebuie să ştii să-ţi omori timpul, să nu-ţi spînzuri zilele de plictiseală cînd înaintea ta la vamă mai sînt cîteva mii de maşini şi soarele înfige nisipul şi europenii sînt la un pas de sufocare. Să fii şofer de cursă lungă înseamnă să fii camarad, nu sperietoare, să ştii să-ţi alegi colegul de echipaj, pe cel cu care ai putea pleca şi la Polul Nord şi acolo, dacă îţi rupi piciorul, în loc să-ţi ia mîncarea şi schiurile şi să te abandoneze, rămîne să îngheţe cu tine, stringînd din pumni şi încurajîndu-te că mai există o şansă, deşi poate că nu mai există nici una.

Cu volanul se cîştigă o pîine şi se străbate lumea

„Anul trecut, pe-o iarnă cumplită, la ultimul sat din Austria am avut o pană de motor. Nu voia să plece nici dacă-i dădeam de mîncare. Douăsprezece ore l-am tot pansat cu frate-miu, dar tot nu pornea. Pînă la urmă a bîzîit şi, uşor, uşor, ne-am tîrît pînă-n Ungaria. Acolo, în plină pustă, şi-a dat duhul. Nu mai era nimic de făcut. I-am zis lui frate-miu, măi frate, tu eşti mai mare şi mai înţelept, eu mai mic şi mai lute, aşa că tu stai cu maşina şi eu plec după piese. M-a luat un turc, un frate de şosea, şi m-a adus pînă la Oradea. De acolo cu altă maşină pînă la Sibiu. Am aşteptat să vină de la Bucureşti un tractor şi m-am întors de l-am luat. Pe drum spre el aveam sufletul cît un purice, mă gîndeam ce face frate-miu în pustă, fără căldură şi cu lupii care urlau pe lîngă botul maşinii. Dar la plecare mi-a zis **„du-te şi las' pe mine". Ştefan Florea** şi-a trăit cea mai mare parte din ultimii 25 de ani în cabine şi pe roţi. A cărat nisip pentru canalele cu cabluri electrice la blocuri, a cărat fructe, mirese, stîlpi de înaltă tensiune, animale, conserve, aciori, producţia de carte a unei edituri, covoare şi piatră, a dus persoane importante şi-a luat cu el oameni părăsiţi pe marginea drumului (asta pînă la apariţia decretului). „În drum spre Moscova m-a biruit zăpada şi mă speria gîndul c-o să mă acopere. Dar a venit un autocamion care avea muncitori pe platformă şi-au oprit şi-am tras toţi la lopeţi pînă am teşit. La urmă cînd le-am spus că ditamai harabaua e încărcată toată cu cărţi de poezie şi cu romane ne-am prăpădit de rîs şi i-am dat bice mai departe". Viaţa de şofer e un fel de la cine pentru cine şi de unde pînă unde. E un mod de a trăi, o meserie în care afli repede dacă eşti sau nu stăpîn pe tine şi pe covrigul care-l ţii în mînă. Mai frumos, dar şi mai greu, cu volanul se cîştigă o pîine şi se străbate lumea. Şoferiţa e şi-un mod de-a descoperi ce mult înseamnă să te întorci **acasă**. Şi iar de la Ştefan Florea cetire : „Cîte feluri de oameni şi de năţii pe lumea asta. În ţările de vest sînt oameni închişi, toţi trăiesc ca sub prelată, nu ies de după aceeaşi figură rece. Eu n-am voie şi nu merg, dă nu vine unu să-ţi zică, măi frati-miu hai să bem o bere amîndoi şi să ne povestim cine sîntem. Englezii descărcau o oră şi strigau, breake, şi mergeau să bea ceai cu lapte. În Asia, de plictiseală, jucam şeptic la vamă şi de ne prindeau se dădeau 40 de vergele la fund şi nu ne dădeau pepsi dacă eram în pantaloni scurţi. Nemţii nu te lasă să treci pe la ei cu cauciucurile uzate şi cu maşina nevopsită bine. Alţii, cum opreşti, vin şi zic, ceabuc, ceabuc şi alţii te lasă să mori. Mare peisaj şi mare panaramă-i lumea asta". Bucuria şi necazul şoferului de cursă lungă încep cu bună dimineaţa şi se termină tot cu bună dimineaţa. A rămas de pomină păţania unui echipaj. Aproape de destinaţie unul a plecat cu actele pentru o formalitate şi celălalt a intrat sub maşină să verifice ceva. A auzit cum porneşte motorul, a văzut maşina cum se duce şi a rămas singur pe spate, cu soarele sus, care-l plesnea peste ochi. După două zile poliţia le-a găsit maşina, dar era abandonată şi goală. Şi asta era în Italia.

Norocul îţi merge numai atunci cînd se învîrte roata

Autobaza 1 Militari (I.T.A. Bucureşti) are sute de şoferi de cursă lungă şi sute de maşini. În fiecare zi 200 sînt plecate pe meridianele globului ca să transporte spre diferite destinaţii mărfuri româneşti şi străine. În autobază stau puţin. Revizia maşinii, gresarea ei, micile sau mai marile reparaţii (zile în care şoferii sînt pontaţi 2—3, cel mult 4 ore ?), trecerea prin staţia de revizie tehnică şi la revedere. Uneori mai grele decît drumul sînt aşteptările la încărcare. Şi încărcările încă se mai fac cum se mai fac, dar documentele se eliberează şi mai greu. Uneori, o cursă în vestul Europei durează 12 zile cu dus şi întors iar Românoexport a ţinut un camion pentru a-i întocmi actele nu mai puţin de 14 zile. Viaţa şoferului de cursă lungă înseamnă kilometri şi bani. Stă roata, stă şi cîştigul. Transportul auto este practicat pentru rapiditate, nu pentru foşnetul hîrtiilor. Să zicem că pînă la urmă pornesc. Pînă la frontiera ţării noastre şoferii de cursă lungă nu au voie să depăşească viteza de 50 km/h, conform legii. Chiar dacă nu-i surprinde nici un radar, la întoarcere ei sînt penalizaţi pe baza diagramei tahograf care arată între ce ore a stat, între ce ore şi cu ce viteză a mers maşina. Dar ei trebuie să aleagă între penalizare (pentru depăşirea celor 50 km/h) şi uzura prematură a motorului. Maşinile de cursă lungă au şase trepte de viteză şi la regim economic, de mers normal, camionul atinge 60—65—70 km/h. Din discuţiile purtate cu şoferii şi cu conducerea Autobazei Militari a reieşit că viteza de 50 km/h impusă camioanelor de mare putere este şi dăunătoare pentru ele, şi nerentabilă din punctul de vedere al combustibilului şi mai ales al timpului de efectuare a transportului. Viteza maximă admisă e de 50 de kilometri dar viteza medie este cu mult mai mică, abia de 30 de kilometri pe oră. Şi atunci se ridică o problemă simplă de eficienţă : nici timp, nici bani, nici carburant, nici păstrarea maşinilor. Dar ce ?

Trecuţi peste aceste necazuri mai mici sau mai mari şoferii de cursă lungă intră pe magistralele continentelor, în Europa, Africa şi Asia. **Gh. Duca** duce motoare de Boeing la Frankfurt şi motoare de Rolls Royce la Glasgow, **Ion Neguţ**, la graniţa Kuweit-ului a fost surprins de un uragan care aducea o ploaie cu norol, ca, apoi, iarna, în munţii Iranului, la minus 30 de grade, să meargă fără oprire, zi şi noapte, să nu se congeleze motorina. Unul în pat sub plapumă, altul la volan, să scape de geruri şi zăpezi. **Marin Grigore** şi **Tudor Leşu**, din Vînătorii Mici, judeţul Giurgiu, au prins topirea zăpezilor din munţi şi inundaţii. La un singur pod, între cîteva mii de maşini, au stat zile întregi. „Să duci marfă românească şi să vezi lumea cum se petrece, după ce te înfrunţi cu de toate, să vezi femei cu zale în nas şi măgar mort de trei luni la o frontieră şi lăsat acolo pînă s-a făcut stafidă, să mănînci lipii tari de parcă ar fi fost întinse cu buldozerul, dar să-l respecţi pe toţi e ceva, cu 500 de kilometri într-o zi şi cu sute de mii de kilometri într-o viaţă". **(Marin Grigore).** Ion Buitan, un şofer de cursă lungă cu un aer de diplomat sau de purtător de cuvînt, abia după 700 000 de kilometri a făcut o pauză de reparaţie. Încercaţi să faceţi tot atît sau numai jumătate cu autoturismul dumneavoastră şi-o să vedeţi cu ce rămîneţi din el ! **Ion Bădulescu** a avut un ghinion şi-a stat 7 săptămîni în pană în Turcia iar în Bucureşti conduce autoturismul nu ca un funcţionar grăbit, ci ca un om care călătoreşte pe stradă într-un ceasornic. **Grigore Bunea** cîntă la volan şi cînd tace colegul lui de cursă îi zice, ia mai zi-o pe aia cu „Da' de ce măi Voineo ?" Ce vorbesc între ei doi oameni care stau de cîţiva ani în aceeaşi cabină unde muncesc, dorm (în paturi sănătoase), unde mănîncă şi unde ascultă ştirile lumii ? Copilăria, anii de şcoală, poveştile de dragoste, nevasta, colegii şi iar copilăria, anii de şcoală, nevasta şi colegii. Îşi tot povestesc încît au ajuns să-şi înveţe atît de bine viaţa încît una ar putea fi a celuilalt şi viceversa. Un şofer de cursă lungă poate face oricînd o autobiografie pentru colegul său fără riscul de a greşi. Şoferii de cursă lungă cu numere de România sînt cunoscuţi pe şoselele lumii ca nişte oameni de onoare, buni meseriaşi, solidari, pricepuţi şi plini de umor, dar, mai ales, sînt cunoscuţi ca şoferi cu puţine accidente de circulaţie. I se mai întîmplă cîte unuia. „Eram la Nürenberg şi cărăm jumătăţi de vacă şi era noapte şi veneam spre Austria şi un frate de şosea, neamţ, a adormit la volan şi-a intrat în mine. Se duseseră vacile peste el în cabină. 6 zile am stat şi eu în spital la Nürenberg şi nu vedeam decît jumătăţi de vacă" **(Grigore Marin).**

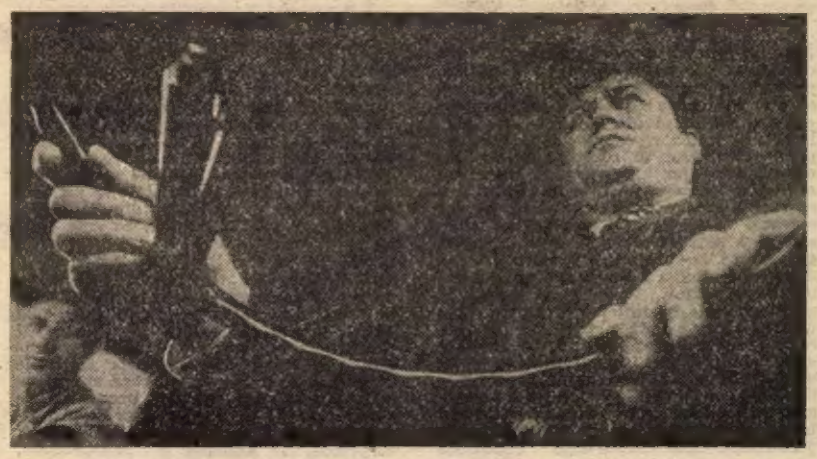

Ion Buitan : „Azi aici, mîine-n Bagdad"

Şoferii de cursă lungă — viaţa pe mai multe roţi şi continente

Şoferii de cursă lungă sînt cel mai adesea invidiaţi pentru peisajele care le trec prin priviri, pentru dimineţile în desert sau pe malul Mediteranei, pentru călătoriile de noapte pe autoband, dar nimeni nu-i pizmuieşte pentru riscurile şi greutăţile meseriei, pentru căldurile de 70° C, pentru gerurile cumplite, pentru defecţiuni şi răspundere, pentru aşteptare şi incidente. Să fii şofer de cursă lungă trebuie să fii un impecabil luptător pe roţi.

Unul dintre ei, Ştefan Florea, mi-a povestit cîteva ore despre călătoriile sale alături de fratele lui mai mare, **Maria Ilie.** Era ca într-o înşiruire de poveşti vînătoreşti cu momente aproape incredibile.

— Ţi-e frate-frate ? am întrebat eu.

— Sigur că da, a răspuns Ştefan Florea. Pînă la urmă tot n-am înţeles un lucru, cei doi bărbaţi îşi spuneau fraţi pentru că aveau aceeaşi mamă sau numai pentru faptul că se înhămau mereu la acelaşi drum ?

CORNEL NISTORESCU

Fotografie de PAUL AGARICI

Medicamentele viitorului — PROSTAGLANDINELE

Un tînăr medic secundar în boli interne de la Spitalul militar central, dr. Mihai Cezar Popescu, **cercetător de pe băncile facultății intr-unul din domeniile ce produc, de circa 20 de ani, o veritabilă furtună în medicină și ispitește tot mai mulți specialiști, și-a asumat, iată, cu tenacitate și entuziasm — și cu sprijinul, desigur, al remarcabilei instituții în care își desăvîrșește pregătirea — misiunea de a aduna într-o reuniune științifică pe toți cei care se preocupă în țara noastră de această fascinantă și chiar epocală descoperire. Cu alte cuvinte, zilele trecute, a avut loc la București primul** Simpozion național de prostaglandine, **cu prilejul căruia revista a organizat o masă rotundă. Cu participarea medicului primar dr. EXA. CUSTODIAN PĂUȘESCU, șeful laboratorului de medicină experimentală de la Spitalul „Fundeni", personalitate științifică de reputație internațională, primul care a abordat în țară studii la nivelul prostaglandinelor și autorul a două volume (și singurele, deocamdată, din literatura noastră de specialitate —** Prostaglandinele în biologie, **apărut în 1980, și** Prostaglandinele în patologie și terapeutică, **apărut în 1982 —); Conf. dr. EUGEN TRUȚIA de la catedra de biochimie a Institutului de medicină și farmacie din Capitală; dr. ION URSEANU, medic primar în Clinica de boli interne a Spitalului militar central, printre primii care și-au asumat responsabilitatea aplicațiilor clinice ale prostaglandinelor în terapeutica umană, și firește, dr. MIHAI CEZAR POPESCU.**

RED.: Prin urmare, să începem cu începutul și să lămurim cititorilor ce sînt prostaglandinele? De ce sînt socotite o veritabilă descoperire epocală, așa cum au fost la vremea lor, pancreatina (și în consecință insulina), bacilul Koch (și ca urmare antibioticele), proteinele, și așa mai departe...?

E. PĂUȘESCU: Mă ocup de prostaglandine de foarte multă vreme, cam de pe vremea de cînd se ocupa și Vane, — unul dintre cei trei laureați ai premiului Nobel pentru medicină din 1982. Asta înseamnă, la mine, 12 ani, la el — 15. Ce sînt prostaglandinele și de ce acest interes internațional pentru domeniu, încît s-a ajuns la decernarea unuia dintre cele mai importante premii mondiale pentru știință? Sînt, de fapt, o descoperire veche, făcută cu o jumătate de secol în urmă, dar în momentul acela nimeni n-a putu să sesizeze ce importanță au. De-abia de vreo două decenii încoace, din momentul în care Bergström a reușit să stabilească structura chimică a prostaglandinelor, ele au intrat în atenția cercetătorilor. **Reprezintă o clasă foarte mare și foarte diversificată de compuși biologici activi, foarte activi; se pare că dintre toți compușii biologici activi, prostaglandinele reprezintă clasa cea mai mare, cu cea mai puternică activitate.** Importanța lor constă, bineînțeles, în această extraordinară activitate, dar, mai ales, în faptul că sînt foarte diversificate din punct de vedere structural și funcțional și în faptul că, exceptînd membrana eritrocitului, adică a celulei roșii din sînge, toate celelalte, absolut toate celulele sînt capabile să producă în membrana lor prostaglandine. Tocmai, dat fiind distribuția acestora în organism, au suscitat interesul patologiștilor și, din cercetările care s-au efectuat mai ales în ultimii 10 ani, s-a constatat că prostaglandinele intervin, bineînțeles, nu în totalitatea lor, ci unele dintre acestea, în foarte numeroase mecanisme de producere a bolilor, începînd cu banala inflamație și terminînd cu terifiantul cancer. Joacă un rol în mecanismul de producere al bolii, fie cînd e vorba de un deficit într-o anumită prostaglandină, fie cînd e vorba de un exces într-o alta... Dealtfel, trebuie reținut că în această clasă intră vreo cîteva serii, începînd cu seria A și terminînd cu seria I, deci, numărați! — ABCDEFGHI —, fiecare serie avînd mai mulți membrii, prin urmare sînt foarte multe. Ca să vă dau un exemplu, cercetări mai noi au arătat că în numeroase cancere, mai ales tumori solide, se pare că joacă un rol foarte important în producerea lor prostaglandina E_2 și tromboxanul A_2 care este tot un compus similar prostaglandinelor, de fapt, un derivat ce la naștere din aceeași sursă din care iau naștere și alte prostaglandine clasice. Astea sînt, pe scurt, prostaglandinele și cam acesta este stadiul a ceea ce se știe despre ele deocamdată. Sînt, pentru a concluziona, compuși chimici pe care celula îi secretă în scopul menținerii unui anumit status funcțional și că sînt numai o parte din universul ei de compuși, despre care cred, așa cum m-au condus și cercetările proprii spre această opinie, că nu reprezintă o constelație minoră ci, dimpotrivă, una majoră. Dacă în cadrul ei se produc perturbații, fenomene patologice, apar, cum am spus, fenomene de îmbolnăviri. Ba, mai mult, s-a aflat, se știe la ora actuală, că în producerea acestor compuși există o mulțime de etape, iar perturbația se poate produce în oricare dintre ele. Și dacă reușim s-o aflăm, s-o stăpînim la nivelul uneia incipiente, lucrurile se pot corecta mai ușor, sau mai greu atunci cînd perturbația a intervenit la sfîrșitul unei etape.

RED.: De la această punere în temă, vă rugăm să treceți acum la cercetările proprii, stimate doctore Păușescu. Sînteți unanim recunoscut, acasă și peste hotare, drept specialistul nr. 1 în materie, din România, cel care a dat literaturii noastre medicale primele volume, valoroase și complete tratate, despre prostaglandine.

E. PĂUȘESCU: De fapt, cele două cărți nu sînt lucrurile cele mai importante pe care le-am făcut în materie. Evident, ele reprezintă un efort de documentare, un efort de analiză și de sinteză a foarte numeroaselor date pe care le-am adunat din literatura de specialitate din toată lumea în acești 12 ani în care m-am ocupat de prostaglandine. Ele umplu, poate, doar un gol, dar este greu să acoperi domeniul, întrucît sînt astăzi așa de mult studiate, de echipe așa de puternice de cercetători foarte, foarte talentați și cu disponibilități tehnice foarte mari; este unul dintre cele mai active, cele mai dinamice din cercetarea medico-biologică ce are loc pe plan mondial. Iată, deși n-a trecut decît un an de la apariția ultimului meu volum, și un nou grup de compuși legați de prostaglandine au fost puși în evidență, și care sînt intens cercetați — **leucotrienele.** Oprindu-mă la ceea ce am făcut noi, la „Fundeni", împreună cu colectivul pe care îl conduc, — întrucît nu am lucrat numai în prostaglandine, obligațiile noastre de serviciu au făcut să ne extindem și în alte domenii, dar nu care să ne îndepărteze de membrana celulară — s-a referit pe de o parte la **relația dintre structură și funcție** (și în această privință vă pot spune că am publicat cîteva lucrări dintre care unele în reputate reviste de specialitate din străinătate), adică ne-am ocupat de relația dintre activitatea lor și conformația moleculară, de acțiunea prostaglandinelor asupra biochimismului celular, în special, al celui membranic. Am considerat că, dacă ele sînt secretate, produse în membrană este obligator să se afle în relație cu alte fenomene biochimice de la nivelul acesteia. De aici, în ultima vreme, ne ocupăm de implicațiile prostaglandinelor în reacțiile imune ale organismului iar lucrarea pe care am prezentat-o la această reuniune științifică se referă tocmai la **implicațiile acestor compuși în producerea miocarditei alergice și a nefritei alergice, deci imunologie.** De ce ne-am orientat către această direcție de studiu? În primul rînd, existau lucrările lui Vane referitoare la prostaglandine și inflamații, exista, prin urmare, dintr-o dată, o indicație că operează undeva în sistemul imun al organismului. În al doilea rînd, faptul că în literatura de specialitate există foarte puține date referitoare la implicațiile prostaglandinelor în ceea ce privește răspunsul imun al organismului în situațiile unor perturbații. Cele cîteva date cunoscute se referă mai ales la imunologia cancerului și la cîteva boli alergice, de exemplu, astmul bronșic. În al treilea rînd, faptul de a conduce un colectiv specializat pe imunologie. Aveam, așadar, și posibilitatea de a efectua niște cercetări care să mobilizeze resursele profesionale ale colaboratorilor și care să se poată efectua fără o dotare extraordinar de pretențioasă.

RED.: Ceea ce s-a soldat cu cercetări originale, așa cum aminteați, publicate și în reviste științifice de reputație internațională. Ne interesează dacă rezultatele au ajuns și în clinică. Lucrați într-una din cele mai mari unități spitalicești din țară, adică la doi pași de clinicieni, de patul bolnavului, de oamenii care se zbat să vindece oameni de cele mai diverse boli. Repetăm o întrebare cheie, de stringentă actualitate pentru oricare domeniu al științei și cercetării noastre: cum poate fi scurtat drumul aplicării în practică a rezultatelor cercetării? Este o întrebare pentru dumneavoastră toți cei prezenți aici?

E. PĂUȘESCU: În ceea ce mă privește, trebuie să recunosc că în tot ceea ce am făcut — deși poate a existat o aparență îndepărtare de acest obiectiv —, scopul a fost de a vedea cît mai repede aceste rezultate aplicate. Părerea mea este că nu cei care fac cercetare științifică sînt cei care își întortochează această cale. Există, cel puțin în medicină, un lucru care trebuie luat în considerație și anume că trecerea de la experimentul pe animal la introducerea unei metode de investigație sau de tratament în clinică trebuie făcută cu multă circumspecție, deoarece nu o dată ceea ce se obținuse pe animal nu prea se potrivește cu ceea ce se întîmplă la om, deci fiecare etapă trebuie minuțios cercetată și testată. Dar asta nu justifică lungirea acestui timp în mod artificial care se produce, s-o recunoaștem. Revenind la cercetările noastre — am reușit să demonstrăm că prostaglandina E_2 și F_2 alfa au capacitatea de a preveni producerea unor leziuni alergice în miocard, în mușchiul inimii, și în țesutul renal, chiar atunci cînd e vorba de agresiuni foarte puternice. Asta ar fi o indicație deosebit de prețioasă pentru aplicarea clinică. Urmează ca niște clinicieni inimoși, în colaborare cu noi, să ducă mai departe cercetarea, să transferăm rezultatele obținute pe animale de laborator într-o investigație clinică. Pasul n-ar fi decît dintr-o clădire în alta.

RED.: Cu o condiție: să se facă, și asta cît mai repede, și cu o altă condiție: să avem izolate și sintetizate ca medicamente de serie respectivele prostaglandine. Care sînt preocupările sub acest aspect?

E. PĂUȘESCU: Pe plan mondial sinteza lor a fost pusă la punct; trebuie să vă spun că s-a ajuns pînă a se sintetiza chiar și derivați ai unora dintre compușii intermediari din metabolismul prostaglandinelor ce au o viață foarte scurtă, de domeniul, știu eu, al secundelor. Și dacă există în lume, există și la noi, nu-mi imaginez că dacă se poate aduce, importa, să zicem, Persantin, nu se poate aduce o prostaglandină.

RED.: Sîntem însă, într-un moment cînd se cere științei românești să depună mai multe eforturi pentru înlocuirea importurilor, pentru a face o serie de lucruri, inclusiv medicamentele, acasă. Bază materială și umană avem, există!

M.C. POPESCU: Dați-mi voie, după știința mea există asemenea preocupări pentru sintetizarea unor prostaglandine în țară. De colective de chimiști și farmaciști; eu nu văd departe momentul în care s-ar putea utiliza în clinică asemenea preparate. Dealtfel nu se folosesc. Am realizat o serie de studii, la care am

---

- **Contribuții românești marcante publicate și cunoscute internațional**
- **S-au izolat și sintetizat și în țara noastră, cu aportul original al dr. Șerban Tașcă de la Institutul de biologie și patologie celulară**
- **Au început aplicațiile clinice în anumite boli imune, în reumatism, în ulcerul duodenal**
- **Avansează experimentările (și șansele) pentru utilizarea în terapia cancerului**

Așa cum spunea aici dr. Păușescu, sinteza prostaglandinelor este un proces foarte complex cu foarte multe etape și cu foarte multe relații, dar în cadrul sintezei, cred eu cel puțin, că etapa hotărîtoare este chiar prima, respectiv cea în care intervine oxigenul și care este catalizată de o enzimă — ciclooxigenaza. Aici, socot că este un viitor domeniu de colaborare între noi, biochimiștii și alți specialiști care au îmbrățișat studiul prostaglandinelor. Deși doctorul Păușescu, prin cele două cărți ale sale; a adus o contribuție într-adevăr importantă la introducerea teoretică a domeniului în țara noastră, socot că sîntem într-o fază în care trebuie să acumulăm încă mult din punct de vedere teoretic și să întreprindem la un nivel mult mai larg decît se face, cercetare fundamentală. Și, mai ales, într-un cadru mult mai organizat decît are loc în momentul de față.

Simpozionul a demonstrat că preocuparea este mai mult pe cont propriu, solitară, pe cine îl interesează, îl pasionează și a aflat despre importanța covîrșitoare și perspectivele de viitor ale acestei descoperiri cu adevărat epocale pentru biochimie și medicină. Este o chestiune de pionierat încă.

Sigur că da, întrebarea care și-o vor pune unii cititori este cum se face că o descoperire făcută acum o jumătate de veac, și intens studiată în ultimele două decenii, rămîne încă un domeniu atît de necunoscut și de nou. Situația nu este deloc unică în știință în general și în științele biologice în special. Mă gîndesc, de exemplu, la acizii nucleici. Au fost descoperiți în 1869, dacă-mi aduc bine aminte data, și, spre deosebire de prostaglandine sînt masiv reprezentați, în concentrații foarte mari în toate celulele, ceea ce oferă evident, avantajul extragerii lor, a studierii minuțioase. Totuși, din 1869 pînă în 1944 nu li s-a acordat efectiv nici o importanță. Asta ține de evoluția științei, de felul în care gîndesc oamenii la o anumită etapă. Ce idei au. În toată perioada aceasta de la începutul secolului nostru a dominat ideea proteinelor. S-au văzut în ele compuși care asigură structuri, care asigură atîtea funcțiuni — hormonale, în sfîrșit, de transport, toate chestiunile acestea imunologice... A trebuit să vină un moment, care e și cunoscut în literatură sub denumirea de bombă, **„bomba lui Avery"**, care a readus în atenția oamenilor de știință acizii nucleici. Respectiv, Avery, prin niște experiențe relativ simple a demonstrat dintr-o dată că acizii nucleici sînt deținătorii informației ereditare, ceea ce era atribuit pînă atunci, teoretic, tot proteinelor. Ei bine, din 1944, de la această „bombă a lui Avery" și pînă astăzi s-au făcut în materie de acizi nucleici niște lucruri, le știm cu toții, senzaționale, inimaginabile. Prostaglandinele sînt azi, absolut într-o situație asemănătoare. Au fost descoperite prin 1933, dacă nu mă înșel. Doar semnalate însă, etapa respectivă a dezvoltării științei făcea imposibilă izolarea lor. **Acum însă, reprezintă o altă bombă în medicină și de aceea spun că acest prim simpozion de la noi, față de care mi-am exprimat toată atenția, reprezintă ceva, dar nu suficient. Eu cred că chestiunea trebuie oficializată, prinsă într-un program, într-un plan de oarecare anvergură, însemnînd includerea lui în planul de cercetare științifică al Academiei de Științe Medicale, care să unească eforturile, preocupările izolate (existente la ora de față), determinînd abordarea atît a unor aspecte fundamentale, cît și cercetări experimentale și aplicative în clinici. Fiind un domeniu atît de nou, este o șansă ce se poate cîștiga pentru și de către medicina românească.** Deci este vorba de niște insistențe și de a sensibiliza cît mai mulți oameni pentru problemă, să-i difuzăm importanța. Aș trece, în context, și la latura didactică. Vedeți, în actualul plan de învățămînt și programa analitică, acordăm prostaglandinelor aproximativ un sfert de oră, douăzeci de minute, nu pentru că nu le-ar trezi interesul studenților, dar în spațiul de care dispune disciplina nu pot efectiv să le ofer mai mult. **Problema Biochimiei la ora actuală la noi trebuie categoric reconsiderată în învățămînt, dacă vrem să-i dăm studentului cu adevărat o pregătire modernă și temeinică pentru profesia de medic.** Este foarte restrînsă, se face numai în anul întîi și, în plus, prezintă dificultatea că trebuie să pornești de la zero, cum se spune, cînd studentul nu are nici un fel de cunoștințe măcar de fiziologie, de fiziopatologie, de medicină internă etc., pentru a fi capabil să înțeleagă problemele mari, noi, complexe și de profunzime ale biochimiei. Există promisiunea Rectoratului, de a se reintroduce, deocamdată drept curs facultativ, la nivelul anilor IV și V. Opinia mea este — am făcut-o și în scris — de a se întreprinde toate diligențele pe lîngă Ministerul Educației și Învățămîntului încît Biochimia să se predea în anii mai mari, III, IV sau V, cînd le-ar fi mult mai util, și pe un spațiu ceva mai întins decît se face pînă acum (doar în 3 semestre). Se află o propunere înaintată la minister de vreo doi ani de zile și așteptăm să se ia o decizie. Biochimia, așa cum a pătruns ea la ora actuală în medicină, în aplicația practică, nu poate să mai rămînă o disciplină printre altele, ca să nu spun prea uzitatul cuvînt cenușăreasă. În orice caz, trebuie foarte mult gîndit pe linie de învățămînt, ce anume să facem, ce să păstrăm și ce să dăm la o parte în așa fel încît să facem loc noului. Asta e opinia mea pe care am afirmat-o mereu. Noi pregătim studentul acum, în 1983, dar formăm medicul pentru 1990 sau pentru anul 2 000.

RED.: În calitate de clinician, dumneavoastră cum ați ajuns să vă preocupați de prostaglandine, stimate doctore Ion Urseanu. Ați reușit să scurtați drumul de

la cercetare, la experimentare și aplicare clinică în beneficiul bolnavilor ?

I. URSEANU : Eu vreau să vă spun că sînt numai clinician și că îmi place să citesc. Bazele clinicii se numesc astea. Și că reprezint într-un fel acea verigă de legătură între experimentator, descoperitor și bolnav. Dacă pe lanțul dintre experimentator și bolnav se mai interpun și ziariștii, rezultatele pot fi diametral opuse !

RED. : Dar ziariștii o fac cu bune intenții, ăsta e și rolul lor, de a impulsiona, de a ajuta la promovarea noului în practica socială. Ciudat, de ce rezultatele să fie diametral opuse ?

I. URSEANU : Ei bine, clinicianul aderent la nou cercetează, aplică, studiază, fără să-l împingă nimeni de la spate ; trebuie să se afle în morala lui asta, să citească despre fundamentele medicinei. **La ora actuală, programul în medicină nu mai poate fi așteptat numai de la clinicieni, progresul în medicină vine strict de la cei care fac cercetare fundamentală.**

E. PĂUȘESCU : Este extraordinar că un clinician spune acest lucru !

I. URSEANU : Neaplicarea rapidă în clinică a noului, a acestor cercetări, nu se datorează atît inerției, ci se datorează unei griji excesive pentru a respecta acel principiu antic al medicinii, să nu dăuneze omului, a nu-i pune viața în pericol. Dar este foarte adevărat că din acest punct de vedere, morala noastră mai balcanică puțin aicea ne face să fim foarte rezervați. Subscriu ideii că asemenea masă rotundă, asemenea mese rotunde pe tema prostaglandinelor sau a altor teme noi, ar fi bine să fie organizate de către Academia de Științe Medicale, de Uniunea Societăților de Științe Medicale, sau chiar de către „Muncitorul Sanitar" dar, pe care, iată, le organizează revista „Flacăra". Cu mai mulți specialiști, atît experimentatori cît și producători de produse medicamentoase, clinicieni ș.a.m.d. Eu am ajuns la prostaglandine pentru că m-au preocupat întotdeauna explicațiile privind fenomenul inflamației în general. Dacă pînă nu demult inflamația era privită ca un mecanism a cărui intensitate trece de la normal la patologic numai pe criteriul pur al intensității, al trecerii de la reacția de apărare la reacția de agresiune, era privită deci numai cantitativ, datorită descoperirii și înțelegerii rolului prostaglandinelor s-a trecut și la înțelegerea calitativă a trecerii de la inflamația ca mecanism de apărare la inflamația ca mecanism de agresiune, mecanism patogen, creator de boală. Lucrurile stau **destul de** complicat în continuare, deoarece prostaglandinele nu reprezintă decît o etapă sau o verigă a înțelegerii acestui mecanism, iar preocupările în ultima vreme, ale biochimiștilor se îndreaptă mai curînd spre acel, — printr-o traducere aproximativă, un barbarism, și noi acceptăm mai greu barbarismele — spre acel „gunoieri", epuratori de radicali acizi, de radicali de oxizi-acizi care pot, în momentul de față, să explice ceea ce acum 20 de ani părea o utopie și anume — niște implicații comune a trei mecanisme patogenice cu totul diferite cum sînt **inflamația, oncogeneza** și **arterioscleroza.** Ca să nu mai vorbesc de alte mecanisme. Mergînd la rădăcina fenomenului patologic ce generează aceste 3 boli cu mare răspîndire, interesul lor la ora de față se îndreaptă în mod egal atît pentru prostaglandine și derivații acestora, între care un rol foarte important îl are **prostaciclina,** cît și pentru acei „gunoieri" de radicali acizi. Eu m-am preocupat în mod special de folosirea dozelor mari de **alfatocoferoli** (vitamina E) în clinică, acest mare accelerator de radicali acizi. De asemenea, în ultima vreme, am unele preocupări în legătură cu utilizarea în clinică a unei **superoxidismutaze** ce s-a izolat deja în țara noastră. Superoxidismutaza este o enzimă specifică, se pare cea mai puternică din cele cunoscute pînă acum și care s-a folosit deja în clinică într-o serie de afecțiuni printre care boala de iradiație, reumatismul inflamator, cancerul, aplaziile medulare induse de citostatice.

E. PĂUȘESCU : De care se ocupă doctorul Olinescu, nu ? !

M.C. POPESCU : Da, doctorul Olinescu s-a ocupat...

RED. : Și cu ce rezultate clinice, stimate doctore Urseanu ? Fără modestie, sîntem în fața unor premiere pe care merită să ni le relevați !

I. URSEANU : Cu rezultate clinice foarte interesante și cu niște perspective clinice și mai interesante. În cadrul echilibrului între prostaglandine, am testat deja, în colaborare cu colegul meu dr. Cezar Popescu, prostaglandina F_2 alfa în tratamentul reumatismelor inflamatorii, și anume un reumatism deosebit de dificil de îngrijit cum este reumatismul psoriazic. Primele rezultate clinice obținute sînt deosebit de încurajatoare și ne determină să considerăm că experimentarea pe un lot larg de bolnavi va aduce concluzii interesante pe care le vom comunica la vremea respectivă. Încercăm să izolăm acum o superoxidismutază cupru-zinc dependentă care pare să fie cea mai interesant ocupată în reumatismele inflamatorii, domeniu de care mă ocup în mod particular, și, sper, s-o obținem.

RED. : Dacă pot lămuri atît geneza atîtor maladii cît, mai ales, pot deveni remediul acestora, medicamente cu efecte sigure și că au devenit deja — cum spunea alei tovarășul conferențiar Truția — o șansă a medicinei moderne, e, într-adevăr, curios că nu există, că nu avem coordonat de către forurile științifice medicale naționale un program de cercetări privind prostaglandinele. Ca student și ca tînăr medic, pe dumneavoastră, doctore Mihai Cezar Popescu cine v-a inițiat și v-a deschis calea în acest teritoriu atît de nou ?

M.C. POPESCU : Nu-mi este dat mie — tocmai datorită vîrstei și experienței profesionale mai restrînse — să emit opinii în legătură cu căile ce merită să fie abordate atît în ceea ce privește amploarea și organizarea la nivel național a cercetărilor în acest sector al prostaglandinelor și nici în ceea ce privește modalitățile ce trebuie abordate de învățămîntul superior pentru o mai bună pregătire a studenților și sensibilizare pentru receptarea noului. Pot să vă spun doar ce fac eu, ce rezultate obțin, cum sînt sprijinit și ajutat pe acest făgaș ispititor, dar nu mai puțin greu, al cercetării. În anul 1976, student fiind, în anul al III-lea al Facultății de medicină generală militară din București, mi-a atras atenția acest grup de substanțe din literatura pe care am consultat-o și m-a determinat — datorez în acest sens un cuvînt de mulțumire profesorilor pe care i-am avut și care au reușit să mă sensibilizeze față de tot ceea ce este nou — să aprofundez problema. Împreună cu dr. Urseanu, care a reprezentat mentorul meu atît din punct de vedere profesional cît și uman, am redactat primul meu articol pe această temă și care a fost publicat în **Revista sanitară militară.** Preocupările nu s-au oprit, firește, aici, dimpotrivă, m-au incitat să dezvolt pe cont propriu o cercetare în sensul elucidării poziției pe care prostaglandinele o ocupă în fiziopatologia afecțiunilor umane și, eventual, în terapeutică. Am să mă opresc asupra a două aspecte de patologie cărora le-am dedicat interesul și munca mea, iar, în încheiere, am să mă refer la cele care au reprezentat domenii colaterale de cercetare. Și anume — în primul rînd, asupra problemei ulcerului. În acest caz, al bolii ulceroase gastro-duodenale, lucrurile s-au petrecut întrucîtva invers — adică așa cum s-a întîmplat dealtfel și în cazul altor grupe de substanțe biologic active. Adică, după o perioadă de studii efectuate în laborator sau studii experimentale efectuate pe animale — desigur, incomplete ca orice studii de început — care s-au întins, ca să citățm pe cele mai semnificative, de prin 1968 pînă în 1972, deci, după o perioadă relativ scurtă, poate prea scurtă, de cercetare fundamentală, un colectiv de medici din Singapore, condus de prof. Sultan Karim au trecut la aplicarea în clinică a prostaglandinei E_2 și a unor derivați metilesterici ai acestuia pe pacienți suferinzi de ulcer duodenal. S-au obținut — așa cum au dat publicității — rezultate spectaculos de bune, comparativ cu terapia clasică, fapt ce a atras atenția lumii medicale mondiale asupra acestui grup de substanțe. După această etapă, lumea cercetătorilor s-a reîntors către cercetările fundamentale, s-a întors în laboratoare, în încercarea, în efortul de a elucida mecanismele prin care prostaglandina E_2 și derivații săi au realizat acel efect favorabil extraordinar. Așa s-a ajuns nu numai la obținerea unui suport științific, dar s-a ajuns chiar la revizuirea conceptului clasic privitor la etiopatogenia și la terapia ulcerului. Rezultatele dr. Karim au stîrnit, practic o furtună în domeniul bolii ulceroase, furtună care ne-a acaparat și pe noi. În cercetările pe care le-am efectuat, începînd din 1981 și pînă în momentul de față și pe care le continuăm, am putut dovedi că prostaglandina E_2 și principalii ei derivați metilesterici nu numai că influențează, determină scăderea secreției clorhidro-peptice gastrice dar, mai mult decît atît această prostaglandină E_2 poate oferi o protecție deosebit de eficientă a mucoasei întregului tract digestiv față de agresiuni externe exogene, de o violență deosebită. Pornind de la aceste constatări am putut avansa ipoteza, pe care o putem susține pe baza unor studii întreprinse în colaborare cu Clinica de la Șimleul Silvaniei, condusă de dr. doc. Ioan Pușcaș, studii pe pacienți de data aceasta, ipoteza că prostaglandinele sînt intens implicate în reglarea, în condiții fiziologice, a homeostaziei (echilibrului) acidității gastrice. Și anume, că, printre multiplele mecanisme care participă la păstrarea acestui echilibru s-ar număra, și nu cu un rol secundar, unul bazat pe corelația cibernetică de tip invers, cunoscută în literatura medicală ca feed-back negativ între nivelul prostaglandinelor și concentrația ionilor de hidrogen în celula parietală gastrică, mecanism care odată depășit — fie în intensitatea unei agresiuni, fie de însumarea mai multor factori de agresiune, fie de prezența unui teren predispozant constituțional genetic poate determina apariția bolii ulceroase. Mă refer, în special, la ulcerul duodenal. **Și, resubliniez aspectul arătat mai sus, că am obținut toate aceste rezultate pozitive cu prostaglandine de proveniență românească.**

RED. : În calitate de medicamente, în ce alte maladii au mai fost testate, oferind speranțe, extraordinarele prostaglandine ?

M. C. POPESCU : Bazîndu-mă atît pe rezultatele studiilor noastre, cît și pe datele din literatura de profil de pe plan mondial, nutresc speranța că următoarea aplicație clinică largă — după cea în obstetrică deja consacrată în lume și care se realizează și la noi în țară, în Clinica „Filantropia" condusă de prof. dr. Lemnete —, va fi în boala ulceroasă. Desigur, în momentul de față ar exista din multe puncte de vedere posibilitatea ca această premieră să aparțină medicinei românești, și vom face în acest sens toate eforturile ca, în perioada ce urmează, să le utilizăm curent în tratamentul ulcerului duodenal, scutind mulți bolnavi de intervenții chirurgicale și de mari suferințe. Am fi realizat-o pînă acum, dar ceea ce ne-a lipsit a fost tocmai o cantitate suficientă de prostaglandine. Cel de al doilea domeniu în care cercetările noastre, și ale mele, s-au orientat este cancerul. Și e firesc să fie așa, e firesc ca prostaglandinele, aceste medicamente minune, cum au fost citate în repetate rînduri de literatura medicală, să fie confruntate cu cea mai spinoasă problemă a medicinei moderne — cancerul. Cu implicație în cele două aspecte esențiale ale sale — etiopatogenia (cum se produce) și terapia. Studii recente pe plan mondial au adus destule argumente că prostaglandinele sînt intens implicate în evoluția tumorilor maligne. Ceea ce am încercat să aducem noi în acest domeniu, am încercat să aducem anumite precizări originale care să contribuie la dezvoltarea cunoașterii în domeniul cancerului. Studiile noastre sînt concentrate pe o serie de tumori frecvent întîlnite în clinica umană, și cunoscute ca fiind de o agresivitate deosebită, punînd probleme clinicianului mult mai mari decît alte localizări și anume melanomul malign. Cercetări pe care le desfășurăm, începînd din anul 1979, și ale căror rezultate le-am concretizat într-o serie de lucrări ori comunicări publicate ori susținute atît în țară cît și peste hotare. Cît și în privința limfosarcomului. Rezultatele experimentale ne-au îndreptățit să avansăm ipoteza că la baza producerii tumorii de tip melanom malign, este posibil să stea un deficit cel puțin local, de prostaglandină E_2. Am corelat această ipoteză și cu una dintre ipotezele moderne de circulație privind etiopatogenia melanomului malign, respectiv infecțios-virală. În ceea ce privește limfosarcomul, am utilizat ca agent revelator — descoperind odată cu aceasta încă o acțiune benefică a acelui așa-zis banal medicament — aspirina, care de foarte mulți ani, de decenii de la descoperirea sa, continuă să ofere surprize lumii medicale. Utilizînd aspirină în tratamentul limfosarcomului (încă odată precizez, pe animale, deocamdată), am obținut reversia modificărilor maligne către normal. Asta deschide încă o cale în terapia unor forme de cancer, folosind medicamente ce ne sînt la îndemînă. Bineînțeles, clinica va determina exact coordonatele terapiei.

RED. : Este uluitor ce ne spuneți. Banala aspirină ca citostatic ?

M. C. POPESCU : Nu, nu un citostatic, deoarece citostaticele actuale au anumite particularități — așa cum subliniază și dr. Păușescu în lucrarea mea amintită —, sînt grevate de dezavantaje majore, inclusiv faptul că sînt cancerogene prin ele însele. Dar, se deschide calea către utilizarea unor medicamente țintite direct pe boala canceroasă, grevate de puține efecte secundare și ieftine.

E. PĂUȘESCU : Și cu alte puncte de impact ?

M. C. POPESCU : Adică, se deschide calea către o viziune nouă în terapia cancerului. Cercetările anilor viitori urmînd să stabilească, să codifice exact modalitatea și formele în care vom utiliza prostaglandinele sau inhibitorii lor în terapia cancerului. În orice caz, **ceea ce putem afirma sigur este că prostaglandinele sînt medicamentele viitorului, că pot fi folosite atît ca o terapie patogenică, deci foarte apropiată de mecanismele cele mai intime care au generat bolile respective, cît și o terapie foarte apropiată de natură, utilizînd principii activi care sînt produși de însăși celula respectivă, de toate celulele organismelor animale (ca și de cele vegetale, cum s-a demonstrat mai recent).** Lipsite deci, de antigenitate, de efectele grave caracteristice majorității celorlalte produse de sinteză chimică. O medicație firească și foarte ușor de minuit.

RED. : Să sperăm că vom putea scrie din nou, în curînd, despre izbînzile specialiștilor noștri în această privință și mai curînd, despre extinderea în clinici a prostaglandinelor ca medicație antiulceroasă. Vă mulțumim pentru participare.

Masă rotundă realizată de
CICI IORDACHE-ADAM

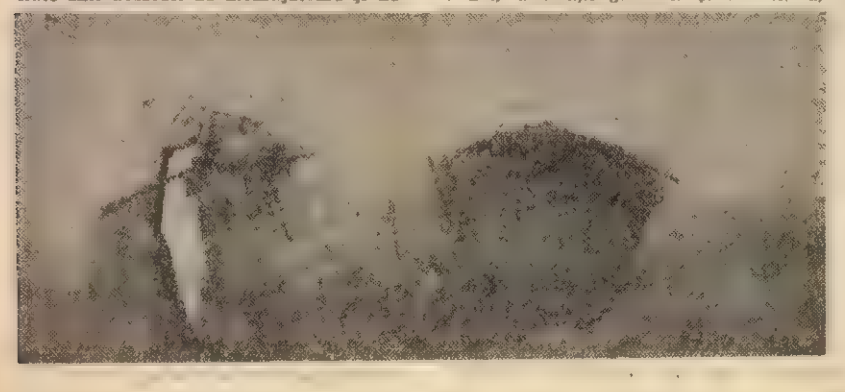

Viața la țară

Retras în lumea obîrșiei mele oltene, la Slătioara de sub munții Căpățîni, cu gîndul să nu văd și să nu aud nimic decît lumea cărții mele despre Dragoste și Revoluție am reintrat, cu o iacomă bucurie, în universul țăranilor care și ei își așteaptă rîndul la o nouă poveste pe care m-am hotărît să o numesc **Iarba vîntului,** însă îmi dau seama că retragerea e un fel de a spune căci viața satului a încetat de mult să mai fie o oază a însingurării și a liniștii neostenite.

Din toate părțile viața mă asaltează agitată și mă supune unui bombardament violent în voia căruia mă las, pînă la urmă, fascinat, și îmi dau seama cît sîntem noi toți — și, firește, și scriitorii, datori față de tot ce se întîmplă acum în această Românie a noastră.

Toate poveștile țărănești care umpleau singure lumea Slătioarei, cu mistreții care au ajuns pînă sub nucii casei mele, cu vulpoiul care a luat cocoșul pitic al lui Niculae al Getii, George, căruia tot așa i-a luat vulpoiul un cocoș pitic și cîinele a dormit buștean, cu arsul opincilor din roată de camion cu să gonească urșii furnicari din prunii de sub Aluniș, toate poveștile astea au rămas mici, cît casa fringhiuțului Cinte Nae, cocoțată sub căciula Gurghiului. În locul lor au invadat totul, întîmplările mari ale Revoluției care nu încetează să dinamiteze vechea istorie și să pună în locul ei, ca la Berbești, de care mă despart numai cîteva kilometri, tonelățile uriașului escavator cu care se vor decoperta toate dealurile Olteniei și Țării în căutarea cărbunelui. Petre al lui Toma lucrează și el acum la Berbești, la blocuri, și „**urmează** — zice el — **să ne mutăm la Horez, să zidim alte sute de apartamente pentru fabrica de stofă de mobila**".

Copiii lui sînt șoferi la mină, lucrează în schimburi, nu prea mai au timp nici ei de poveștile vechi ; îi întreb ce mai e nou și Costica, vecinul meu, îmi spune că din sat nu prea mai are noutăți, „**cît stau cu acasă, dacă mai aud că a murit vreo mătușă**" ; primărița învață la **Academia Ștefan Gheorghiu** și chiar anul ăsta mi se pare că dă examen la **Știința conducerii ;** un fost coleg de școală, șef sondor spre Tîrgu Jiu îmi povestește într-un limbaj care mă depășește, cum a luat foc, în primăvară, sonda lui, „**dar nu din vina mea, însă numai pe mine m-a retrogradat și am vorbit cu adjunctul ministrului, care și-a făcut stagiul sub mine cînd a ieșit el inginer întîi, să vedem**" ; la Căminul cultural cu o sală concurînd Teatrul Mic, actorii profesioniști nu mai sînt un eveniment ; de sub Cerna de munte vine un electrician să mă întrebe cum poate obține un ARO pe motorină, Vică Mușat vrea volan de 1 310, pentru mașina lui ; fiu în poala Măgurii să văd satul care nu mai e decît atît de puțin al copilăriei mele, liniștea scurtă e trăznită de o motocicletă, se aude apoi o coasă gîfîind în fînul des, undeva prin Bozăt, „**cineva, mai de demult, care a rămas acasă, n-a uitat că e țăran**", însă e numai o iluzie fiindcă tînărul cositor e în **liberul de la mincie de grailt** și pe urmă un pasionat de fotbal, dă tare un radio și află rezultatul dintre Steaua și Universitatea Craiova. „**De la școala veche, la Complexul de creșterie, pe partea stîngă, doi kilometri de sat, nu mai e nimeni care să lucreze numai acasă**" — îmi spune domnul învățător Ridiche, unul dintre puținii care n-au renunțat la vaca cu lapte. „**Satule, Satule, vatră frumoasă, / Departe mai sînt de casă / ...**" se aude dintr-o fereastră glasul Ilenei Sărăroiu. „**Satule părinte drag, / Și-oi veni la tine-n prag, / Să-ți sărut cărările...**".

Autobuzul lucrătorilor de la Berbești oprește chiar în dreptul ferestrei și nu se mai aude decît motorul ambalîndu-se în sec de șofer. Soarele stă să scapete dincolo de vîrful Mîndra într-o mare de sînge. Pe vremea asta trecea Gogu Vieru cu vacile din Oarba spre casă. Dădea buriă sara în toată lumea și la copii ! — „**Să trăiți, zice cineva pe care nu-l mai cunosc, ați mai venit pe la noi ?**" E tînăr, e vesel, s-a dat jos din Cursa de Berbești. — „**Hai,** zice el către tovarășul său, **hai la agricultură**". Însă, cum ziceam, soarele dă să scapete. Și totuși nu știu dacă se putea altfel. Marșul revoluției a dinamitat totul. E limpede că o lume nouă are nevoie de o matcă nouă. „**Măicuță nu-ți para rău, / Că mă duc din satul meu**", se aude iar glasul de patefon al vestitei cîntărețe.

— **Hai,** zice omul acela tînăr, care trebuie să fie zidar după casca de constructor plină de var — **hai la agricultură !**

Mă întorc și eu la mașina de scris ; am primit de curînd o scrisoare în care sînt întrebat cînd termin **Dragostea și Revoluția. La începutul toamnei, sper...** Pînă atunci, retras în lumea obîrșiei mele oltene, la Slătioara de sub munții Căpățînii...

DINU SĂRARU

Gînduri despre oameni

În august '79, la sfîrșit de vară, într-o după amiază cu cer senin și soare blînd, un om bun și drept, sensibil și mereu surizător, trecea în neființă calm, de parcă ar fi fost firesc să fie așa. Îl vizitasem la spital doar cu o zi înainte și mi se lăuda că se simte mai bine. Era optimist, dar ochii săi albaștri trădau deznădejdea. Îi citeam gîndurile și îi înțelegeam tăcerile. Și îl încurajam.

De fapt, era pentru prima oară cînd ne mințeam. Pentru prima dată, după o prietenie sinceră, care durase ani mulți, acceptam împreună un scenariu fals, improvizat. Mărturisesc că aș fi dorit atunci din toată inima să mai jucăm împreună acea piesă absurdă, al cărei eroi eram, măcar încă vreo cîțiva ani. Dar nu s-a putut. Bunul meu prieten, omul de spirit, generosul și veselul Victor Bunea osteneise, totuși, de atîta boală și renunțase să mai lupte cu ea în favoarea vieții... Și gata, totul a fost rezumat într-un înscris lapidar pe o fișă medicală : cancer.

Cumplita boală triumfase din nou. Și ce păcat, izbinda ei a frînt atunci firul vieții unui om care iubise atît de mult oamenii. Mai păstrez, însă, o mărturie a existenței acestui om bun : un disc pe care mi l-a dăruit cîndva. Un disc al său, pe a cărui copertă îmi oferise un autograf, dorindu-mi mie sănătate și fericire... Și din cînd în cînd, din cîte o după amiază cu cer senin și soare blînd, îl ascult cîntînd „Doi ochi albaștri" sau „Să nu te superi dacă pling"... Cîntecele astea — și ele triste — acum sînt demodate. În chip firesc, au venit altele și le-au înlocuit, au venit alții care le cîntă. Și în aparență, totul e în ordine. Dar cum rămîne cu oamenii care se sting „de boala bolilor fără scăpare" ? Cu atîția și atîția oameni care se trezesc în fiecare dimineață cu speranța că în sfîrșit leacul salvator va fi aflat și numărătoarea inversă va înceta pentru ei ? — Și astea toate, în timp ce noi ceilalți, „sănătoșii invulnerabili", uneori le refuzăm involuntar, alteori de dragul unor principii de ordin medical, chiar și acea rază de speranță pe care o nutresc întru însănătoșirea lor. De pildă, ce am putea crede, sau ce ar gîndi oricare dintre dumneavoastră despre acel medic, care, pe căi ocolite, găsește soluția de a-și trimite în secret o rudă apropiată la Arad, la atît de controversatul Iulică Voinea pentru a-i aplica „miraculosul" lui tratament, iar a doua zi, în cabinetul său, unui bolnav care doar pomenește de Iulică Voinea îi spune „lasă dom'le, nu mai umblați cu prostii de-astea, ce, adică vreți să dăm viețile oamenilor pe mîna unui doctor de animale ?"

Nu intenționez neapărat să pledez aici nici pentru Iulică Voinea și nici pentru alții care, la fel ca el, încearcă — și de multe ori reușesc — cu perseverență și trudă să domine sau chiar să anihilеze maladii cărora științele medicale actuale nu le-au aflat încă leacul, dar nici nu cred că egoismul sau lipsa de interes pot merge pînă într-atît de departe, încît dovezi concludente, rezultate palpabile, să fie contestate sau chiar eludate. Și nu de alta, dar asta ar însemna în esență o dereglare a unuia dintre instinctele noastre primare — cel al conservării — pentru că eu, cel sănătos și nepăsător astăzi, chiar medic fiind, pot îngroșa la anul, sau în anii următori, rîndurile și așa atît de pline ale bolnavilor incurabili preocupați de descoperirea unui tratament eficace.

Pledoaria pe care mi-o propun — și o mărturisesc deschis — este aceea îndreptată spre „aflarea leacurilor bune". Și asta cît mai grabnic cu putință, chiar dacă ele pot veni, surprinzător, dintr-o direcție neașteptată. Nu constituie un secret pentru nimeni faptul că istoria științelor a consemnat nenumărate descoperiri senzaționale, care au revoluționat idei și precepte sedimentate, și general acceptate, descoperiri ale unor oameni hotărîți să afle cu totul altceva decît au aflat, mai mult sau mai puțin din întîmplare. După cum nu constituie un secret nici vestea sumbră a sporirii pe întreaga planetă a numărului bolnavilor incurabili. Oricum, nu avem dreptul să ignorăm aprigul război din trupurile noastre, luptînd încă poate prea puțin pentru viață, bătălie pe care, din păcate pentru noi, o socotim uneori de la sine cîștigată.

Am pomenit aici un nume și parcă nu pot trece, totuși, nepăsător peste el : Iulică Voinea. Pe omul care îl poartă, l-am cunoscut în urmă cu aproape zece luni. Citisem, la rîndu-mi, articole în „Flacăra" și am fost, sincer, printre cei care îl suspectau. Prea erau formidabile cazurile rezolvate de el. Și prea era totul aproape perfect. Cu aceste gînduri l-am trecut pragul casei, într-o seară pe la opt. Am stat de vorbă împreună, mai mult de două ore. Mă așteptam să întîlnesc un om pedant, un bărbat cu halat, bărbuță și ochelari, plin de emfază, care să-mi ofere coniac și să mă „îngroape" în idei și principii medicale, care mai de care mai sofisticate, menite să demonstreze „științific" rezolvarea cazurilor sale. Nici vorbă ! Mi-a oferit o cafea-amestec și mi-a spus, clar, că nu vrea decît să-i ajute pe oameni cu posibilitățile sale. Și mi-a mai spus că nu cere să fie crezut pe cuvînt : dacă cineva dorește și are timp, el îi poate pune la dispoziție acelui om corespondența sa (am remarcat, extrem de bogată), din care rezultă că unii oameni care i-au solicitat „au scăpat de necaz". Curios și — de ce să nu recunosc — neîncrezător, am citit la întîmplare cîteva scrisori. Cei care „au scăpat de necaz", de fapt, scăpaseră de moarte. A sunat de cîteva ori telefonul. Nu s-a grăbit să răspundă. La un moment dat — ieșise să aducă niște cornulețe de casă — telefonul a sunat din nou și am răspuns eu. M-am pomenit că vorbesc cu cineva de pe continentul american ; centralista îmi explica, despre omul aflat la celălalt capăt al firului, că dorește sprijinul doctorului Iulică Voinea.

.. Peste cîteva minute am plecat. Afară, în stradă, zeci de oameni așteptau să se deschidă ușa și pentru ei. Am stat de vorbă cu cîțiva. Majoritatea erau oameni scoși din starea critică a bolii lor cumplite și veniseră pe picioare în speranța că vor reuși să obțină leacurile necesare continuării tratamentului...

Fără voie, m-a cuprins un gînd absurd: acela că ar fi trebuit să-i condamnăm pe toți bătrînii satelor noastre, care de sute de ani recomandau fel de fel de leacuri miraculoase și procedee empirice de anihilare a bolii — chiar dacă în acest mod au salvat vieți — pentru simplul motiv că ele nu s-au încadrat strict în rețetele scrise ale medicinei aprobate și parafate....

CONSTANTIN BALACCIU

Primim

Tovarășului dr. Florea Dinu

Sînt unul din mulții dumneavoastră pacienți, pe care în cele unsprezece luni (iunie 1982 — iunie 1983) ne-ați tratat și vindecat de paradentoză. Sînt foarte mulțumit de perfectele lucrări pe care mi le-ați făcut. Pentru toate acestea poate ar fi trebuit să vă pun în acest plic un număr de mii de lei în locul acestei epistole de mulțumire, cu cuvinte pe care vi le adresez din tot adîncul ființei mele.

Poate vă întrebați de ce n-am făcut-o ? Mă simt obligat moral să mă explic. În cele unsprezece luni în care am frecventat scaunul ce cu onoare și înaltă profesionalitate îl patronați, cu un calm incomensurabil, am întrebat și eu cel puțin patruzeci, cincizeci de pacienți, de asemeni suferinzi, ce așteptau în sală, cum trebuie să ne arătăm recunoștința față de tot ce ați făcut pentru noi ? Răspunsul a fost foarte categoric, nu de la unul, ci de la toți : „Să nu-i dai bani că te dă afară din cabinet". Și drept să spun, nu mi-ar fi convenit o asemenea situație.

De atunci mă tot gîndesc cum să procedez ? Și mi-a venit ideea scrierii acestei scrisori de mulțumire.

Acum vreo douăzeci de ani citeam cu mare înfrigurare „Citadela" de Cronin, iar mai recent, acum vreo cinci ani, „Spitalul municipal", de Barbara Harrison. Cîtă stimă, cîtă admirație aveam atunci pentru personajele principale ale acestor două romane, pentru acești doi medici, care și-au dedicat întreaga lor viață numai pacienților lor. Ce poate fi mai frumos, decît să fii foarte util acelora care se numesc și ei oameni !

Acum am înțeles că dumneavoastră ați citit de mai multe ori aceste cărți, că ați mai citit și multe altele cu subiect asemănător, că poate aveți și ceva înnăscut, că aveți aceeași concepție despre profesia pe care v-ați ales-o, cu iluștrii medici — personaje la care făceam referiri.

Ce păcat că nici unul din cei care v-am fost pacienți nu avem puțin talent scriitoricesc ! Să fi putut arăta și noi că printre miile de purtători ai halatelor albe, „acești agenți ai salubrității morale" de la noi din țară, se află un personaj real — medicul, dr. Florea Dinu, care este cel puțin la fel de valoros, dacă nu superior celor doi din romane. M-am exprimat așa aici, pentru că poate nu am suficiente elemente de relație și poate de teama de a nu fi subiectiv.

Oricum, aș vrea să mai spun că pe mulți dintre noi, pacienții, ne-ați readus în rîndul oamenilor. Ce lucru penibil e să fii invitat sau să primești musafiri ; masa să fie încărcată cu tot felul de bunătăți, tu să nu le poți atinge, pentru că dinții tăi se mișcă precum mărgelele în șir ? Acum pot să mănînc orice. Mă simt bine printre semenii mei, cu lucrările realizate de dumneavoastră și de valorosul tehnician dentar, Malla Eugen, căruia vă rog să-i transmiteți stima și considerațiunea mea.

E greu să exprimi în cuvinte tot ceea ce simți, de ceea ce consider că într-o asemenea situație „Un mulțumesc, domnule doctor !" spus din adîncul ființei tale, are aceeași valoare cu a omului căruia le adresezi și uneori a aceluia care le adresează.

Profesor CONSTANTIN ȘERBĂNESCU, str. M. Eminescu, bloc 18 P, sc. A et. II, ap. 5 — Tîrgoviște, telefon 31 771.

P. S. Mi-am permis să vă scriu din mai multe motive :

a) întrînd în cabinet nu mi-am putut permite să schimb cu dumneavoastră cuvinte, văzîndu-vă cît de ocupat sînteți și vorba aceea, „căscam gura ca la dentist" ;

b) Adresa n-am repetat-o în scrisoare, cu toate că o aveați pe fișa mea de tratament, pentru ca ea să constituie o invitație la Tîrgoviște, unde aș putea fi un bun ghid al dumneavoastră pentru monumentele acestui oraș ;

c) Fără să mi-o considerați o obrăznicie, vă propunem să încercați o planificare a pacienților într-un mod mai riguros științific și uman. Nu dumneavoastră, ci un subaltern pe care să-l formați în acest fel. Vă fac această propunere pentru că am mai ascultat opinii prin sala de așteptare. Aș dori din toată inima să se vorbească despre dumneavoastră ca despre un om ideal, un om conștiință.

Să folosim stenodactilografia modernă

L-am asistat într-o dimineață pe directorul unei întreprinderi. Așteptau să stea de vorbă cu el zeci de delegați ai unităților colaboratoare. Secretara i-a adus mapa : un teanc voluminos cu corespondențe. „Cîte sînt ?" — am întrebat. „În medie, pe zi, vreo 400" ne-a răspuns. Pentru fiecare o rezoluție „da" sau „nu", uneori cu indicații și precizări, înseamnă, deci, 400 de semnături. Dacă fiecare dintre acestea îi cere doar un minut de lectură, toate la un loc îi consumă directorului 400 de minute, deci aproape șapte ore de muncă. Ziua de muncă — cum se vede — ar fi acoperită doar prin semnarea corespondenței ? — am calculat noi.

Dar directorul are el însuși de formulat anumite adrese pentru care o cheamă pe secretară și îi dictează. Ea vrea să scrie repede, dar din cînd în cînd se împotmolește, pierde firul cuvintelor și roagă — pentru exactitate — să i se repete formularea. Îl privim pe director : fața i s-a întunecat, și-a pierdut firul gîndurilor și oftează cu o anumită resemnare : „N-am timp", nu mai am timp să-mi rezolv toate îndatoririle ! Sînt director sau contopist, birocrat !?".

Poate e și una și alta. De el depinde însă să aibă o secretară temeinic pregătită profesional (nu doar pentru a avea maniere și pricepere pentru pregătirea unor cafele aromate), o ireproșabilă stenografă. Nu sînt rare cazurile cînd unele cadre primind alte însărcinări, în alte locuri de muncă, preferă — nu dintr-un moft, ci dintr-o reală necesitate — ca un colaborator apropiat și util pe stenodactilograful cu care a muncit anterior. Pe lîngă colaboratorii apropiați, acesta face pate din mîna lui dreaptă. Într-un fel sau altul, dacă-l ai — păstrează-l. Dacă nu-l ai, caută-l. Și, dacă nu-l găsești — pregătește-ți-l.

Este însă greșit să se creadă că stenografii și dactilografii, buni sînt necesari doar pentru cabinetele mari. Timpul cîștigat prin intermediul lor este binevenit și necesar pretutindeni. Trebuie să-l avem deci, iar, dacă vrem să ne chivernisim timpul, să devenim noi înșine stenografii noștri.

Dealtfel, reflecțiile acestea ne-au fost sugerate de profesorul universitar, tovarășul Ion Dodu-Bălan, care ne spunea :

„O fericită cunoștință cu prof. Gheorghe Bosianu, autorul unor originale metode de predare a dactilografiei și stenografiei, m-au pus în situația de a-mi reconsidera propriile metode de muncă. Este extrem de important pentru activitatea la catedră, ca dealtfel pentru întreaga-mi muncă — redactarea de cursuri, prelegeri etc. — folosirea timpului în modul cel mai scrupulos, mai economicos posibil. Voi deveni elevul profesorului Bosianu pentru a-mi însuși în timpul cel mai scurt cunoștințele elaborate în cele două cursuri ale sale — metode moderne de stenografie și dactilografie. Le am în față și mă întreb dacă prin originalitatea și noutatea lor, pentru că sînt inedite prin metodă, concizune și simplitate, n-ar trebui cît mai urgent reeditate în țară și difuzate în străinătate. Ne aflăm în fața unei inteligențe românești, în premieră mondială, care ne este folositoare și de care trebuie să beneficiem din plin și acasă, și în lume. Dealtfel, de ce n-am exporta, pe lîngă mașini, utilaje, și alte produse, și inteligență românească scrisă ! Sînt încredințat că, prin interesul și utilitatea lor, cele două cursuri „Curs de stenografie" apărut la Academia „Ștefan Gheorghiu" în 1978 și „Metodă de dactilografie" de Gh. Bosianu și Viorel Brezeanu, apărută în Editura științifică și enciclopedică în 1975 — s-ar epuiza din orice librărie ca pîinea caldă".

Și iată-ne astfel în căutarea unei adrese unde urma să-l găsim pe cel care ne-a fost recomandat ca un autor original al uneia din nenumăratele soluții de a cîștiga timp, soluție și metodă, expresie a inteligenței românești, „de care trebuie să beneficiem din plin și acasă, și în lume".

— Cine sînteți dumneavoastră, tovarășe profesor Bosianu?

— Sînt Bosianu, cum dealtfel știați că mă numesc încă înainte de a-mi călca pragul... ni se răspunde nu ursuz, ci mai degrabă printr-o invitație ospitalieră, care voia să spună : dacă vreți să mă cunoașteți și să mă întrebați ceva, ceva care vă interesează, treceți direct la subiect.

— Am aflat că sînteți autorul unor soluții originale, în premieră mondială. În ce constă originalitatea metodelor care vă poartă numele ?

— Trebuie să pornim de la o realitate : de la faptul că scrisul și cititul obișnuit ne fură mult timp. Rapiditatea scrisului și cititului este o cerință vitală pentru omul modern de azi și de mîine. Modest fiind, trebuie totuși să spun că „premiera mondială" se referă la faptul că sînt primul care a simplificat alfabetul latin ; am redus semnele corespunzătoare ale alfabetului latin la ultima lor expresie grafică. Elementul nou constă în faptul că am pornit de la necesitatea modernizării scrierii tradiționale, pentru care avem reflexele formate, condiționate la scrierea noastră obișnuită perfecționînd-o prin simplificare.

— Dar în dactilografie, care este eficacitatea metodei dumneavoastră ?

— Dactilografia este considerată în genere muncă grea. Aceasta, din cauză că se învață și se practică în mod nerațional, cu solicitarea excesivă a corpului și a minții. Toate metodele folosite pînă în prezent se limitează, într-adevăr, la cîteva indicații empirice privitoare la învățarea semnelor claviaturii, la mecanica mașinii de scris, modul de întreținere a mașinii, la repartizarea degetelor pe clape, nedînd nici o regulă rațională privitoare la precizia, corectitudinea și rapiditatea mișcării degetelor, la formarea reflexelor condiționate și la dobîndirea vitezei scrisului. Este necesar și bine să cunoști și ortografia, și filozofia, dar se neglijează lucruri esențiale. În metoda mea se dau pentru prima dată astfel de reguli. Ele contrazic total metodele și practicile de pînă acum. Aceste reguli nu sînt altceva decît aplicarea principiilor generale ale științei organizării muncii omului, știință care, sub numele de ergonomie, folosește rezultatele tuturor celorlalte științe care au legătură directă sau indirectă cu munca omului : fiziologia, psihologia, antropologia, tehnologia...

— Să revenim la stenografie. Ce părere aveți despre celelalte sisteme ?

— Nu le-am inventariat. Pot fi zeci, pot fi sute de asemenea metode. Oricare din aceste sisteme, neavînd nimic comun cu scrierea obișnuită, se învață foarte greu. Iată, în lucrarea „Stenografia Sthal" de Henri Sthal, apărută în 1926, la pagina 13 se precizează : „Această carte nu se adresează maselor, ci numai elitei intelectuale".

— Cum ați ajuns la metoda dv., la impunerea ei ?

— Greu și anevoios.

— Adică ?...

— Am întîlnit în cale multe obstacole. Ca să reușesc, am apelat la lege — scrieți Lege cu literă mare. Și legea m-a scos, în cele din urmă, la liman : mi-a dat dreptate.

— Care sînt satisfacțiile dumneavoastră de acum ?

— Un fost elev de-al meu, din promoția anilor '64—'66, Viorel Brezeanu, mi-a devenit colaborator și, conlucrînd în luarea ștafetei, am elaborat împreună un curs. Să nu mă întrebați ce sentiment încerc știind că Brezeanu predă acum, la Academia „Ștefan Gheorghiu", în limba română, engleză și franceză metodele mele !

— Cu alte cuvinte — ca să rezumăm — dumneavoastră ați modernizat scrisul obișnuit, spre deosebire de alte sisteme stenografice, care l-au înlocuit.

— Da, aceasta e formularea exactă. Scrisul modernizat, cerință a lumii contemporane, păstrînd integral reflexele scrisului obișnuit, va deveni accesibil tuturor și astfel se va putea realiza o economie de material (o pagină în loc de zece) și de timp (o scriere de cinci ori mai rapidă și o citire de zece ori mai rapidă) considerabilă.

— În încheiere, vom repeta întrebarea cu care am început : cine sînteți ?...

— Un om care cheltuiește multă pasiune pentru defrișarea unor drumuri noi în diverse domenii. Iată, am publicat lucrarea „Fundamentarea științifică a contabilității" în care am formulat un nou principiu al acesteia, precum și un curs de contabilitate cu 10 lecții. Dar dacă doriți să-mi cunoașteți sorgintea, pot să vă spun că sînt nepotul lui Elie Bosianu, cel care a publicat, în 1861, primul tratat de stenografie din țara noastră și cel care a introdus pentru prima dată stenografia în parlamentul Țării Românești pe vremea lui Al. I. Cuza.

— Ce v-ați dori acum ?

— În folosul interesului general, să recuperăm timpul pierdut și să dăm stenodactilografiei moderne dreptul de a fi un colaborator eficace în ceea ce ne dorim cu toții : să fim fiecare, prin posibilitățile și pregătirea noastră, cît mai utili progresului societății noastre socialiste.

Cu toate bătăliile cîștigate, profesorul Bosianu se află abia la jumătatea drumului pe care și l-a propus să-l parcurgă.

Să-i venim în întîmpinare !

C. MORARU

VINERI, 1 iulie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

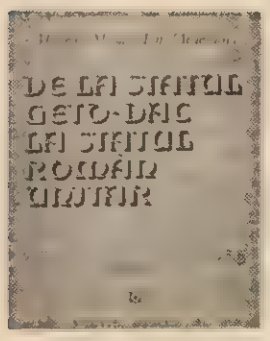

O carte **EVENIMENT**

„De la statul geto-dac la statul român unitar“

La 1918 statul național unitar devine realitate prin voința tuturor românilor, exprimată liber în virtutea dreptului la autodeterminare. Această împlinire esențială și-a aflat temeiurile în individualitatea și evoluțiile societății românești în secolele XIV—XVIII, cît și în dezvoltările anterioare care au dus, fără întrerupere, de la comunitățile geto-dace, la cele daco-romane, la poporul român — atestat ca atare, în scris, — cu ducatele sale din Transilvania și Banat — în secolul al IX-lea, apoi la cnezatele și voievodatele sale, pînă la constituirea Țării Românești și Moldovei independente.

Recenta sinteză **De la statul geto-dac la statul român unitar**, datorată cercetătorilor Mircea Mușat și Ion Ardeleanu și apărută prin grija Editurii științifice și enciclopedice (1983, p. 726), urmărește și analizează liniile definitorii ale evoluției — îndeosebi evenimentele politice și sociale marcante — pe întregul interval amintit. Atenția autorilor poartă asupra perioadei 1821—1918, care cuprinde aproape 70% din textul propriu-zis. Prima parte se referă la antichitate și migrații, iar partea a doua (p. 12—225) — la secolele XIV—XVIII.

A fost utilizată o largă informație. În primul rînd, sute și sute de documente, fie inedite, fie atît de puțin folosite în literatura de specialitate a ultimelor decenii încît, practic, ele reintră acum, prin volumul de față, în circuitul științific. Este meritul autorilor de a le fi redat în semnificațiile lor majore, îmbinîndu-le cu concluziile principale și autorizate ale cercetării românești și din alte țări, într-o expunere ce îndeamnă la citit.

Ideea diriguitoare a sintezei exprimă o realitate primordială — dăinuirea fără întrerupere a statelor Țării Românești și Moldovei în secolele XIV—XVIII, în corelație permanentă cu evoluțiile întregului popor român, peste hotarele existente în diferite epoci. După 1821, se produce restaurarea treptată a suveranității externe depline, restaurare organic interdependentă cu dezvoltarea întregii societăți și cu unirea, la finele primului război mondial, a tuturor teritoriilor locuite de români.

Istoria geto-dacilor este privită mai întîi prin prisma mărturiilor antichității, continuată cu autorii care arată prezența și participarea înaintașilor noștri la evenimentele marcante din sud-estul continentului. Utilizînd și unele informații foarte recente sînt schițate : perioada clasică a civilizației geto-dace ; confruntarea cu Imperiul roman ; sinteza daco-romană ; succesiunea migratorilor și raporturile acestora cu comunitățile daco-romane și românești.

Această primă parte este continuată de o a doua în care se arată : constituirea Țării Românești și a Moldovei ca state independente ; un secol de confruntări ale românilor cu Imperiul otoman ; unirea țărilor române sub Mihai Viteazul ; secolele XVII și XVIII, avînd ca fir diriguitor individualitatea politică a statelor de la sud și est de Carpați, în împrejurări deosebit de complicate determinate de confruntarea în zonă, a două, ulterior a trei mari imperii — otoman, habsburgic și țarist. Este analizat cu atenție și documentat felul cum dominațiile străine s-au instaurat și exercitat asupra unor întinse teritorii românești. Românii — fie transilvăneni, fie munteni, fie moldoveni, își formulează programe politice cu principii și țeluri care își vor dovedi întreaga lor însemnătate în secolul al XIX-lea.

Partea a treia, sub genericul „Statul românesc în epoca modernă“ (p. 227—701) cuprinde perioada 1821—1918 în care ritmul și calitatea dezvoltării depășesc întreaga evoluție de pînă atunci.

DINU C. GIURESCU ■

Cartea timpului

Arareori o carte de istorie a fost întîmpinată cu atîta interes și satisfacție, ca recenta lucrare a istoricilor Mircea Mușat și Ion Ardeleanu, intitulată **De la statul geto-dac la statul român unitar.**

Ambii istorici sînt, dealtfel, de mult cunoscuți publicului nostru prin substanțialele lor articole și studii de istorie, publicate în diferite reviste și ziare, precum și prin comunicările de la Radio și Televiziune.

Lucrarea cuprinde, privită din punctul de vedere al desfășurării istoriei naționale, o vastă expunere asupra originii și dezvoltării poporului român, locuitor în spațiul carpato-danubiano-pontic, din zorii istoriei sale, într-o exigentă rigoare științifică, și pînă la înfăptuirea unității sale politice din anul 1918.

Lucrarea a fost determinată — cum mărturisesc autorii în densa lor prefață — de faptul „că în ultima vreme, într-o serie de cărți, studii și articole apărute în străinătate... se strecoară imagini deformate asupra istoriei noastre naționale, introducîndu-se în circuitul publicistic (internațional), teze și idei neargumentate, vulgarizatoare, contrare adevărului istoric“. Aceste false aserțiuni, unele din ele cu caracter denigrator, calomnios, se referă la aproape întreaga noastră istorie, începînd de la teritoriul și originea poporului nostru, la locul său de formație, la marile momente ale istoriei sale — domniile lui Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Unirea de la 1600, unirea Principatelor, războiul pentru Independență, proclamarea Unirii din 1918 — cu și la contribuția noastră la dezvoltarea civilizației și culturii europene.

Astfel de calomnii și-au găsit locul nu numai în unele din marile periodice americane, canadiene, argentiniene, engleze, franceze, elvețiene, ci chiar și în unele cărți apărute în aceleași locuri, detractorii noștri revinînd la teritoriul românesc, mobilizîndu-și toate forțele pentru a falsifica adevărurile istorice și dreptatea unui popor prezent în spațiul Europei de peste 4000 de ani. „La lucrare — precizează cei doi valoroși istorici — am căutat să punem în evidență admirabila capacitate a poporului nostru de a se opune ferm și eficace năvălitorilor și cotropitorilor din orice parte ar fi venit, de a depăși momentele de vitregie și de cumpănă pe care istoria le-a țesut în această parte a Europei. Vicisitudinile, suferințele nu au îngenuncheat poporul român, dimpotrivă, l-au oțelit, l-au călit viața, l-au sporit dragostea de țară, l-au întărit ho-

(Continuare în pag. 18)

VASILE NETEA ■

Pagini de eroică luptă

În mod firesc, secolului luptei pentru emancipare politică și unitate național-statală, identificat în istoria României prin epoca modernă, autorii i-au afectat două treimi din lucrarea lor, veritabilă frescă a regenerării și redeșteptării poporului romanic de la Dunăre.

Apariția și dezvoltarea conștiinței naționale în secolul al XVIII-lea, pătrunderea și asimilarea filozofiei luminilor au conferit un rol militant operelor înfăptuite în țările române, în primul rînd de dascălii Școlii ardelene. În contextul multiplelor evenimente care au marcat începutul epocii moderne, un loc aparte îl ocupă revoluția de la 1821, condusă de Tudor Vladimirescu. Fără a-și propune o analiză amănunțită, întrucît aceasta s-a făcut deja în cîteva lucrări de referință, unele foarte recente, Mircea Mușat și Ion Ardeleanu se opresc și insistă asupra coordonatelor majore ale revoluției, desprinzîndu-i semnificațiile prin formularea unor temeinice judecăți de valoare, rezultate dintr-o argumentare riguroasă, bazată pe atît de diverse și bogate surse documentare interne și externe.

Generată de necesitățile stringente ale progresului economic, social, politic și cultural, revoluția de la 1821 a fost dezavuată de țarul Rusiei și înăbușită prin forța armelor de către sultanul Turciei, întrucît devenise purtătoarea dorinței de libertate și emancipare națională a întregului popor român : „Politica nefastă și intervenția brutală a marilor puteri — se subliniază în lucrare —, determinată de teama pentru pierderea dominației lor, nu au putut lichida cuceririle revoluționare ale românilor. Lupta lor s-a înscris ca un moment important în mișcarea de eliberare a popoarelor din sud-estul Europei“ (p. 234).

Obiectivele fundamentale ale revoluției din 1821 au fost numai aminate, prin înăbușirea ei, dar cele imediate. Înlăturarea domniilor fanariote și restabilirea celor pămîntene, au fost atinse. „Luptele revoluționare, care au îmbrăcat numeroase forme, au continuat în țările române aproape fără întrerupere după 1821. Ele reflectau dorința poporului român de a înlătura asuprirea socială, feudală, ca și dominația străină, de a recuceri drepturile naționale, de a făuri un stat național modern, independent și unitar“ (p. 235).

Sub ocupația otomană, în Principatele române — precum cu deplin temei precizează autorii — are loc un reviriment al forțelor politice novatoare, dornice de progres, reprezentate de boierimea mică

(Continuare în pag. 18)

Dr. ANASTASIE IORDACHE ■

Romanul unei aspirații

Impunătorul studiu rezultat din colaborarea dintre Mircea Mușat și Ion Ardeleanu, **De la statul geto-dac la statul român unitar** (Editura științifică și enciclopedică, 1983), reconstituie romanul unei aspirații statornice. Parcursul unei istorii de mai multe milenii este narat cu apetit evident pentru suspans și culoare, dar în egală măsură cu o pasiune lucidă, cu un entuziasm cenzurat, autorii neuitînd nici o clipă să imprime efortului lor o temeinică ținută științifică. Elanul românilor spre unitate și neatîrnare, afirmat încă din zorii ființei lor și pînă în dramaticul și fericitul an 1918, oferă întregului nu numai o necesară coerență, ci, mai mult, confirmă o vocație de căpătîi, prin a cărei neîncetată lucrare poporul de la Dunăre și Carpați și-a păstrat intactă identitatea, consolidîndu-și un profil distinct în civilizația Europei și a lumii.

Succesiunea capitolelor respectă cronologia cunoscută și consacrată a marilor perioade istorice, cu un accent oportun pe toate actele relevante din planul conservării instinctului național și al emancipării lui depline în momente prielnice, prin întruparea în evenimente memorabile, la scara intereselor unanime. Respectînd programatic „adevărul legic, obiectiv, conform căruia contemporaneitatea unei națiuni reprezintă sinteza majoră a trecutului său, iar viitorul ei își are rădăcinile puternice sau firave în realizările prezente“, autorii întreprind o analiză amănunțită a etapelor fundamentale prin care poporul român și-a sincronizat existența cu ritmurile și evoluția civilizației omenești în ansamblu, reliefînd totodată, cu o justificată mîndrie, toate ideile și acțiunile vizionare, capabile să anunțe cu un ceas mai devreme statura și țelurile majore ale zilei de mîine. Implicit, amplul studiu ne dezvăluie cum funcționează motorul progresului în istorie și cu cît combustibil au cotizat românii la funcționarea acestui motor. Grăitor fiind faptul că inițiativa românească s-a afirmat cu intîietate, atît între vecini, cît și în întregul spațiu european, mai cu seamă atunci cînd istoria se cerea urnită din punctele moarte, spre orizonturi profitabile nu numai pentru noi.

Aniversări mai importante din ultimii ani au prilejuit apariția a numeroase contribuții științifice la limpezirea trecutului îndepărtat al românilor, în speță fiind momentul, însemnătatea și consecințele apariției statului dac centralizat și independent în antichitatea continentului. De asemenea, lămurite în parte de istoriografia mai veche, problemele mari ale existenței

(Continuare în pag. 18)

MIHAI PELIN ■

Desene pe asfalt

Glossă la „Floare albastră“

Nu ne-am găsit timp să sărbătorim centenarul eminesciene **Flori albastre** ale cărei petale de sunet ne lunecă în aux reverberînd în noi emoții adolescentine ca în clipa îndepărtată în care ni s-a părut că am cunoscut-o. **Floare albastră** a apărut în „Convorbiri literare“, numărul din 1 aprilie 1873, la o jumătate de an de la citirea sa de către însuși autorul ei în ședința „Junimii“. Perpessicius socotește **Floare albastră** ca fiind „dintre cele mai puțin înțelese din poeziile lui Eminescu, în orice caz din poeziile cele mai supuse neînțelegerii, și încă din cauza desăvîrșitei lor grații“. Slavici o credea „ceva mai bună“, „bunișoară“ părîndu-i **Înger și demon.**

Nu ne-a rămas manuscrisul complet al Florii centenare și gîndul ei (rădăcină ? tulpină ?) generează lecțiuni contrarii ale versului final. Plătind tribut ușurinței cu care, în epocă, se căuta a se explica fiecare detaliu al poeziei potrivit unui model livresc ce-l va fi sugerat s-a crezut că **Floare albastră** n-ar fi decît transplantul în grai românesc al unei formule-simbol aparținînd spațiului germanic. Floarea albastră ar semnifica fericirea ideală și nu (cum avea să explice mai tîrziu Bogdan-Duică într-o modestă tentativă de a „traduce“ greaua „pafta a metaforei eminesciene“ „o fată frumoasă, nebună, iubitoare“. Criticul a împins ambițiile investigației pînă în a plasa în Ipoteștii copilăriei poetului drama reală a iubirii dintre poet și fata frumoasă-nebună-iubitoare.

O localizare a florii ? De ce nu, numai că o asemenea încercare e pe cît de anevoioasă, pe atît de inutilă: floarea albastră concentrează în date generice de implacabilă forță sugestivă însăși icoana iubitei eminesciene. Iubita blondă, eterică și paradoxal stenică, împodobită cu păr lung, în care mierea luminii amestecă flori de tei, iubita cu mers de copilă și cu porniri pătimașe, complicînd ceremonialul erotic plin de naivitate și umor cu presimțirea unui apropiat moment de amărăciune. Floarea albastră ne duce cu gîndul la imaginile unei desăvîrșite simplități dar acumulînd în tiparele fluide o tăcere plină de enigme. Autorul **Enigmei Otiliei**, George Călinescu, a explicat cel mai bine gra[illegible] mecanismelor ce pun în mișcare versuri de o curgere în aparență calmă dar implicînd destășurarea unor planuri de gîndire de magică profunzime. Mașinăriile lirice erotice eminesciene, atît de muzical articulate, seamănă doar cu truda unui Leonardo proiectînd pentru serbările casei Sforza, mecanisme în care jocul e cortina ce ascunde un laborator ambiționînd concurarea naturii. Detașîndu-se de romantismul european, de cel german mai ales, Eminescu se dovedește a fi în cîntecele sale de dragoste un vizionar fără egal, un filozof dublat de un organist punînd în mișcare nemaiauzite sunete în tuburile unei fundamentale orgi.

Nimic nu poate fi dislocat din stihurile împletite sublim în tiparele limbii române. Nici măcar un clob colorat, nici măcar o fărîmă de mortar. Un singur cuvînt al versului ce încheie Floarea albastră a fost de ajuns să ne stîrnească neputincioasa nedumerire, ne-am trudit să-l explicăm și altfel decît l-a conceput Eminescu și ni s-a părut că ne cufundăm într-un deșert al cenușilor de floare.

„Convorbirile“ cu, altfel răi corectori ne-au propus versul „Totuși este trist în lume“ citit mai apoi „Totul este trist în lume“ și s-ar putea umple o carte cu demonstrațiile pro și contra. Ibrăileanu credea surprinzător în gratuit-concluziva „totul“ ca și, în zilele noastre, Iorgu Iordan. Perpessicius credea în magia formulei efectiv mai totalitare decît „totul“ care e acel „totuși“, condescendent și amar, scrum al unei flăcări consumate. Călinescu opta fără convingere pentru același „totuși“ și e greu de crezut că pînă la ipotetica descoperire a manuscrisului procesul totul-totuși nu va mai atrage alți pasionați.

Eu cred că, măcar în acest caz, se cuvine să onorăm prioritatea fratelui corector al sfîntului plumb al „Convorbirilor literare“ acceptînd versul 22 al **Florii albastre** așa cum mîna țarului I-a scos mai apoi din casetele tipografiei cu gestul mozaicarului din Ravenna ce o imagina pe împărăteasa Bizanțului.

Totuși !

GHEORGHE TOMOZEI ■

O prestigioasă aniversare

Societatea Scriitorilor Români — 75 de ani

■ Miercuri, la Ateneul Român a avut loc o adunare omagială consacrată împlinirii a 75 de ani de la crearea Societății Scriitorilor Români.

La adunare au participat scriitori, reprezentanți ai unor instituții centrale, organizații de masă și obștești, ai uniunilor și asociațiilor de creație, activiști de partid și de stat, reprezentanți ai oamenilor muncii, ai tinerei generații.

Tovarășul Petru Enache, membru supleant al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat, a dat citire Mesajului adresat Uniunii Scriitorilor de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Mesajul a fost primit cu vii și îndelungate aplauze de către participanți, cu sentimente de profundă satisfacție și gratitudine pentru atenția pe care partidul, secretarul său general o acordă dezvoltării neîntrerupte a literaturii și artei, a culturii românești, pentru climatul prielnic și posibilitățile pe care societatea noastră socialistă le oferă scriitorilor, tuturor creatorilor, de a realiza opere pe măsura epocii măreție pe care o trăim, de a-și spori contribuția la creșterea gradului de civilizație al întregului nostru popor.

În continuare, a luat cuvîntul președintele Uniunii Scriitorilor, Dumitru Radu Popescu, care s-a referit la istoricul Societății Scriitorilor Români, la activitatea și sarcinile actuale ale scriitorilor din țara noastră.

Semnificația evenimentului aniversat, aportul Societății Scriitorilor Români la dezvoltarea culturii românești au fost evocate în cuvîntările de salut rostite de Suzana Gâdea, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Ion Ursu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., primvicepreședinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, Ion Teoreanu, ministrul educației și învățămîntului, Cornel Nedelcu, muncitor la întreprinderea „Timpuri Noi", Szilagy Dezideriu, redactor șef al ziarului „Előre", Pantelimon Găvănescu, prim-secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, Eduard Eisenburger, redactor șef al ziarului „Karpatenrundschau", general colonel Vasile Milea, prim-adjunct al ministrului apărării naționale, Ilie Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului Ziariștilor, director general al Radioteleviziunii Române.

În încheierea adunării omagiale, participanții la adunare au adoptat textul scrisorii adresate tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

PROZA

Triumful unui stil

Aproape toate personajele din cele 13 povestiri, ale **Banchetului**, ultima carte semnată de Mircea Horia Simionescu, sînt cuprinse de febra creației sau meditează asupra resorturilor ei cele mai intime. Ele caută cu obstinație să descopere mecanismul după care se alcătuiește o lucrare, de la un simplu raport polițienesc pînă la un roman de anvergură. În **Luceafărul de noapte** un autor este urmărit în timpul elaborării unei narațiuni pînă cînd cade secerat deasupra paginilor scrise. Alt scriitor, cel din **Preparative pentru o nuntă**, se aventurează în construcția unei case ; inspirația lui a secat și de aceea caută contactul cu concretul. „Scrii o carte cu scoabe și cuie prevăzută cu streașină", îi avertizează un prieten. Erou precum cel din **Scopul sau cauza**, poartă o discuție palpitantă despre ce fel de întîmplări trebuie să fie istorisite într-o nuvelă. Uneori, ca în **Acceleratul complimentelor, Corespondența mea cu domnul Arouet, zis Voltaire, Banchetul** apar ca personaje autori reali : Voltaire, Lucian, Diodor, Caragiale. Mircea Horia Simionescu conturează din cuvinte un spațiu privilegiat unde totul se desfășoară sub auspiciile literaturii, muzicii, Personajele sale, contrariate de viață, redevin pe acest tărîm puternice. Marea lor spaimă este aceea că nu mai pot crea, aceasta însemnînd pentru ei a cobori în mediocritate și letargie, a ajunge la cheremul tuturor întîmplărilor. La mulți ani de la terminarea războiului, maiorul din **Coloană în marș forțat** încă își mai istorisește isprăvile de pe front tocmai pentru a-și demonstra forța de a crea lumi imaginare pe care să le guverneze ca un suzeran atotputernic. La fel, eroii din **Banchetul** încearcă să reziste unor întîmplări potrivnice purtînd discuții interminabile și pline de învățăminte despre destinul omului și al artei. Creația este pentru eroii lui Mircea Horia Simionescu o emblemă a libertății, o pavăză contra oricărei amenințări, semnul sigur că pot domina evenimentele cu care se confruntă uneori fără voie, garanția că pînă la sfîrșit își vor păstra identitatea și că nu vor comite din frică acțiuni neconforme cu aspirațiile lor. Împotriva hazardului și a dezordinii, a uritului și a fărădelegii ele recurg la forța cuvîntului. Iar acest superb elogiu adus puterii creatoare capabile să ivească alte universuri, unele de dimensiuni modeste, altele fascinante prin grandoarea lor, este rostit în fraze de o simplitate elegantă, de un rafinament la care puțini dintre scriitorii noștri de azi au ajuns. Mircea Horia Simionescu își supraveghează cuvintele ca un comandant oștile, știe cînd să le poruncească să înceapă atacul și cînd să se retragă, cînd să iasă victorioase și cînd să se lase învinse. El ne invită la un adevărat banchet lingvistic în care vorbele cele mai banale sînt îmbrăcate în haine strălucitoare, ce atrag imediat atenția. Neologisme și neaoșisme, expresii mai puțin cuviincios de rostit la o sindrofie și altele savante sînt montate cu dexteritate în proze superbe, compuse parcă pentru a experimenta felul în care se comportă cuvintele în diferite contexte. Un amfitrion amabil ni le prezintă fără grabă, rînd pe rînd, ca și cum ar dori ca nici una din vorbe să nu treacă neobservată. De o transparență de cleștar, această carte are un farmec deosebit și captivează fără a relata întîmplări care să te țină cu sufletul la gură prin acumularea unor elemente miraculoase. Și totuși, momentele de impas, de derută prin care trece orice creator înainte de a se așeza din nou la masa de lucru și a deveni din nou redutabil sînt înregistrate cu o fervoare care se comunică și cititorului, constrîns la un moment dat să parcurgă paginile ca și cum ar urmări rîndurile unui reportaj senzațional.

Banchetul este o sărbătoare a cuvîntului și un triumf al unui stil de neconfundat.

GEORGE ARION ■

TEATRU

Spectacol „de echipă"

Zbor deasupra unui cuib de cuci, un text cu o carieră spectaculoasă (mai puțin a romanului lui Ken Kesey și mai mult a dramatizării lui de către Dale Wasserman, prezentată în premieră mondială în 1963, la Court Theater și reluată apoi în zeci și zeci de montări pe multe din scenele lumii), este pentru noi nu numai titlul celebrului film al lui Milos Forman, ci și al uneia dintre cele mai bune premiere ale acestei stagiuni, datorate Naționalului bucureștean. În jurul metaforei — deja clasice — a **spitalului**, a **maladiei**, semnificînd în tradiția simbolică a prozei și teatrului contemporan maladia sistemului, degradarea sistemului și a poziției individului în cadrul lui, regizorul **Horea Popescu** grupează un spectacol rotund în sugestii și sensuri, bine vertebrat, omogen și, cu forță de captare. „Cuibul de cuci", populat de ființe marcate profund, amputate psihic, izolate printr-o operație socială de „rebutare" artificială, devine, scenic, un spațiu hipertensionat, dezvoltînd toate implicațiile motivului dramatic al **spațiului închis**.

Dinamitînd pur și simplu atmosfera aseptică, înghețată, sterilă a clinicii de psihiatrie, Randle P. McMurphy, tip de picaro modern, cum a și fost numit, readuce pentru scurt timp în conștiința locatarilor „cuibului de cuci" dimensiunea logicii, a gîndirii, a simțirii dezinhibate. **Costel Constantin**, actor cu o arie largă de disponibilități interpretative, de la comedia spumoasă la rolul de mare încărcătură dramatică, realizează, fără îndoială, aici una dintre marile creații ale carierei sale. Exploziv, vital, sentimental, cu un umor cînd gros, hohotitor, cînd șfichiuitor, ironic, el „umple" scena, antrenînd întreaga distribuție în ritmul său alert. În rolul indianului Bromden, **Florin Piersic** domină scene întregi din spectacol prin forța interiorizată a prezenței sale, prin alunecările bine controlate dintr-un registru în altul. Personajul lui este un permanent contrapunct la ceea ce se întîmplă pe scenă, o permanentă conectare la etalonul umanității pure, strivite, dar încă nemaculate de mizeria morală. În aceeași linie cu mai vechiul său succes din **Oameni și șoareci**, Bromden este, pentru acest actor admirabil (cheltuit însă, din păcate, prea mult în ipostaze scenice rutiniere) o reușită îndubitabilă. Miss Ratched figurează, prin jocul **Olgăi Delia Mateescu**, forța coercitivă a sistemului, obstinația de mașină infernală a unui caracter deliberat schematic, exponențial schematic, am zice. Olga Delia Mateescu este aici severă, avînd strălucirea funestă a lamei de cuțit; privirea ei are putere hipnotică, iar gestul e alb, strîns controlat, eficient. Un singur repros și-ar afla poate loc, referindu-ne la acest rol : faptul că, refuzîndu-i-se cel puțin o nuanță, anume atracția față de vitalitatea și farmecul lui McMurphy, personajul rămîne, în anumite privințe, obositor de rectiliniu. O evoluție bine condusă are și **George Motoi** (Dale Harding), pendulînd cu abilitate între postura de psihopat isteric și cea, grotească, de lider al pacienților clinicii. **Claudiu Bleont** face în Billy Bibbit unul din rolurile cele mai izbutite din spectacol, apreciat ca atare de public. Amestecul de ingenuitate, lașitate și friabilitate psihică este excelent tradus de calitățile acestui foarte tînăr actor (încă student la I.A.T.C.). Două roluri feminine bine realizate datorăm **Vivianei Alivizache** (Candy) și **Cezarei Dafinescu** (Sandra), care aduc culoare, aplomb, dezinvoltură și o oarecare doză, necesară, de vulgaritate în scenele în care apar. În roluri de mai mică întindere, dar păstrînd tot timpul tonusul bun, susținut al întregii echipe — **Marian Budac** (Cheswick), **Valentin Plătăreanu** (Martini), **Alfred Demetriu** (Scanlon), **Alexandru Drăgan** (dr. Spevey) ș.a.

Datorată, fără îndoială, și distribuției inteligent alese de către regizorul **Horea Popescu**, calitatea primordială a acestui spectacol este omogenitatea. Deși Costel Constantin și Florin Piersic își păstrează necontenit unghiul de prim plan, ei nu se izolează nici un moment în atenția publicului. De aceea, trebuie spus că **Zbor deasupra unui cuib de cuci** este, înainte de orice, **succesul unei trupe**, ceea ce se poate spune despre tot mai puține spectacole.

TANIA RADU ■

MUZICA

O noapte la Veneția

O întîlnire cu opereta este întotdeauna reconfortantă, cu condiția ca muzica și libretul, precum și realizarea artistică, să se ridice la cerințele gustului artistic al publicului zilelor noastre ; așa cum a fost cazul, de pildă, cu recenta premieră a Teatrului de Operetă, „O noapte la Veneția", de Johann Strauss — fiul, în versiunea românească, semnată de V. Timuș, după libretul lui F. Zell și Richard Genée.

Pornind de la ideea că spectatorul de astăzi intuiește și acceptă convenția teatrală, dar că acest pact creat între scenă și public are totuși o limită, că epoca ducilor, bogați și cuceritori, ca și a senatorilor senili a apus de mult timp, regizorul **George Zaharescu** a căutat să diminueze „îngroșările" acestor tipuri de personaji, să cîștige „timpi morți" introducînd chiar în uvertură baletul, prin acesta acțiunea cîștigînd o narațiie curgătoare, iar publicul fiind introdus, chiar de la început, în atmosferă. Pe de altă parte, conducătorul spectacolului și-a dat seama — probabil — de sărăcia ideatică a textului inițial și, drept urmare, a căutat să pună în mișcare toate compartimentele scenice, pentru ca, în acest mod, soliștii, corul și baletul să creeze acea permanentă zarvă, specifică piețelor italienești, chiar dacă acțiunea se petrece în Veneția, în piața San Marco, unde înainte vreme stăpîneau dogii, cu solemnitatea lor, iar astăzi turiștii, cu o altfel de larmă... În această concepție, regizorul George Zaha-

CAP LIMPEDE

■ Tulburătoare a fost revederea cu Nicolae Herlea în **Bărbierul din Sevilla** pe scena Sălii Palatului, vineri, 24 iunie 1983. În acea seară artistul poporului împlinea 35 de ani în slujba cîntului. Vocea sa strălucitoare și expresivă, gravată pe nenumărate discuri și devenită simbol între glasurile celebre de baritoni ai lumii, jocul său actoricesc de o mare plasticitate și de un firesc spectaculos, convingător, fără stereotipii și calofilii, s-au etalat încă o dată în fața unui public care a umplut Sala Palatului pînă aproape de rîndurile de sus. Cîtă vreme avem un astfel de public opera nu este în pericol. Din păcate marile noastre voci încep să se retragă, după pensie marii noștri soliști nu pot cînta decît benevol, adică fără posibilitatea de a fi stipendiați pentru uriașul lor efort, iar reprezentanții generației tinere de cîntăreți cutreieră alte scene ale lumii și se întorc din ce în ce mai puțin pe acasă ! Nicolae Herlea iese la pensie. Eveniment de necrezut. Opera se pregătește să ne ofere la începutul stagiunii viitoare un spectacol întreg dedicat lui Nicolae Herlea la care celebrul artist va avea posibilitatea să invite cîțiva din partenerii alături de care a cîntat de-a lungul carierei sale excepționale. Ce păcat că această aniversare s-a petrecut în anonimatul banalelor știri de presă!

■ Ceea ce i se poate reproșa spectacolului **Hamlet** de Shakespeare în regia lui Nicolae Scarlat pe scena Teatrului Național din Tîrgu Mureș este inaderența unor actori din jurul interpretului principal la concepția spectacolului. Dar în nici un caz nu i se pot reproșa spectacolului costumele absolut extraordinare prin atmosfera pe care o creează, prin aspectul și coloritul lor care caracterizează fiecare personaj în parte și care, împreună, realizează impresia unei policromii spectrale, a unei lumi care putrezește și degenerează în crimă și coșmar. Anca Pisiaru, autoarea costumelor, este la această oră unul dintre artiștii scenografi reprezentativi pentru scena românească. Să nu uităm costumele expresive semnate de Anca Pisiaru la spectacolul eveniment **Barbul Văcărescul și De occisio Gregorii** pe scena Teatrului Bulandra !

■ Continuă seria succeselor lui Radu Gheorghe în Suedia. Actorul care știe să cînte și să facă tumbe, care știe să exprime printr-o extraordinară plastică a corpului idei și sentimente, om de improvizație și de spirit pentru care scena este un continuu prilej de reinventare a mijloacelor de comunicare cu spectatorii, geniu comic în stare să facă să rîdă și o oglindă, Radu Gheorghe a fost una dintre descoperirile Cenaclului Flacăra care i-a oferit prilejul de a-și exprima talentul multilateral prea cenzurat de piesa de teatru propriu-zisă. Lui Radu Gheorghe trebuie să-i dai o scenă în care să improvizeze, fără teama că va greși sau va pune un accent greșit, să cînte și să facă pantomimă pentru că e în stare să reprezinte pe scenă orice metaforă, orice idee, orice lucru. Păcat că Teatrul Național din București, al cărui actor este, nu i-a oferit pînă acum acest prilej. Deocamdată, Radu Gheorghe va mai rămîne un timp în Suedia, la cererea publicului din această țară.

■ **Marian, Nacu, podoabe** (a se citi, totuși, sculptură), **galeria Cenaclu, pasajul Hanul cu Tei.** La prima vedere, **expoziția** sculptorului **Marian Nacu** este (sîntem tentați să spunem parc să fie) cel mult o expoziție oarecum mai ciudată, în sensul că panourile și vitrinele găzduiesc o sumedenie de podoabe-bijuterii, plus cîteva desene intens colorate, un fel de proiecte ale unor foste sau viitoare podoabe-bijuterii. Ar, fi vorba, cu alte cuvinte, de o expoziție în care intri, privești oțelul inox sau, dacă am sesizat noi bine, argintul patinat al brățărilor, cerceilor, colierelor, inelelor, și încerci să-ți închipui tot felul de sisteme de prindere, adică de cheutori, dar, firește, încerci să-ți închipui, mai ales, cam cum ar înfrumuseța ele mîna, gîtul, urechile și, în general, grația unei femei. Din acest punct de vedere, strict utilitar, rîndurile de față ar fi fost altfel scrise, dacă am fi interpelat o eventuală beneficiară a acelor podoabe-bijuterii. Dar singurele remarci în posesia cărora am intrat — și ele ne-au fost oferite de un coleg de-al sculptorului **Marian Nacu** — au fost următoarele : **moderne, interesante și foarte-foarte curajoase.** În ceea ce privește execuția, a continuat interlocutorul nostru, el însuși creator de podoabe, vă pot spune că este nu numai impecabilă, dar și foarte greu de realizat. Aceste cinci calități oferă unei podoabe-bijuterii dreptul de-a fi considerată, în felul ei, o adevărată sculptură.

Și-ntr-adevăr, privite mai cu atenție, podoabele lui **Marian Nacu** etalau, în ceea ce privește modernitatea, o linie care oscila între designul mai nou, de tip industrial, și

rescu s-a bucurat de colaborarea a doi artiști de o înaltă profesionalitate, maestra de balet **Mihaela Atanasiu** și coregraful **Victor Vlase**, care au creionat, printr-o mișcare continuă a tuturor interpreților, vivacitatea și umorul italian, ca și grația și frumusețea expusă printr-un superb balet. Toată această colaborare a echipei Zaharescu — Atanasiu — Vlase, la care s-a adăugat și scenografia funcțională, semnată de **Mihai Mădescu**, lipsită însă de culorile vesele și de florile tipice caselor și balcoanelor florentine sau venețiene, această mise-en-scene, deși a avut cîteva slăbiciuni de mai mică importanță, inerente, s-a bucurat de o muncă stăruitoare a întregului colectiv artistic din Sfaia, toți artiștii întrecîndu-se pe ei pentru a concura la realizarea unui cît mai bun spectacol.

Compartimentele mari au fost integral solicitate, achitîndu-se cu brio de sarcinile primite. Astfel, corul, sub conducerea unui nou și tînăr maestru, **Valentin Gruescu**, a cîntat cu o îngrijire și o nuanțare cu care nu prea ne-a răsfățat pînă acum; orchestra dirijată de **Liviu Cavassi** a sunat mult mai omogen, mai acordat și cu mai puține decalaje; iar baletul a dovedit pe lîngă supletea profesiei și acel mult dorit **flor artistic**, care înalță pe culmile frumoase ale artei atît pe interpret cît și pe spectator. Actul creativ dînd naștere la acea **unică și căutată comuniune între rampă și sală**. Să mai notăm și cîteva adăugiri în premieră, ca adaosul coregrafiei în uvertură și în alte momente, care, altminteri, ar fi putut fi statice; **Mihaela Atanasiu** se dovedește și de această dată ca una dintre cele mai înzestrate maestre de balet, atît în concepție, cît și în realizare, ba chiar și în ceea ce privește creșterea unor cadre tinere, căci **Marian Sișu, Marina Hudac** și ceilalți soliști balerini ne-au încîntat în totalitate.

Principalele roluri solistice cuprind, fiecare, mai mulți interpreți. Referindu-ne la o singură distribuție vizionată (redacția revistei noastre nefiind invitată la premierele celor trei distribuții, ca și în alte împrejurări), considerăm că realizările cuplului **Liliana Pagu — Eugen Savopol** (Annina — Caramello) este meritorie, ca mijloace muzicale și scenice; dicția, muzicalitatea, dezinvoltura, posibilitățile vocale au fost etalate pe rînd și au împletit două personaje care se mișcă **dezinvolt** și care domină — net — spectacolul. Alături de ei, **Rodica Trutcă** și — mai ales — **Emil Spătaru** (Ciboletta și Pappacoda) obțin aplauze binemeritate; să subliniem și tinerețea lor efectivă, fizică și teatrală, ei fiind considerați, alături de alți tineri aflați de curînd la rampa operetei, drept cadre de nădejde ale instituției. De asemeni, apreciații și experimentații soliști, ca **Valli Niculescu** (Agricola), **Eugen Fănățeanu** (Ducele), **Margareta Niculescu** (Barbara) și alături de ei **Iancu Groza, Cristian Popescu, Dimitrie Dunea** — în rolurile celor trei senatori — (uneori însă cu o tentă umoristică prea îngroșată) completează armonios distribuția solistică a spectacolului.

Este neîndoielnic faptul că recenta premieră a Teatrului de Operetă din București constituie un pas important pe drumul perfecțiunii, către care trebuie să tindă orice artist. El vădește din plin că pe lîngă personalitățile creatoare cunoscute, în ani, ai scenei din Sfaia, au apărut totodată valențele unor tinere talente, care au fost crescute, încurajate și scoase la rampă de conducerea teatrului. Iar spectatorii, care umplu pînă la refuz această veche sală, relevă setea de muzică a publicului nostru, prilej de reflecții și de întrebări pentru alte manifestări muzicale, în care cei de pe scenă sînt mai numeroși decît cei care-i ascultă, dar, despre această chestiune vitală pentru arta românească, vom discuta cu alt prilej...

CLAUDIU NEGULESCU

FOLCLOR

„300 de ani de folclor muzical românesc"

Emisiunea de folclor „Miorița" din 8 iulie 1972 făcea cunoscut ascultătorilor radio, în cursul unei mese rotunde patronate de binecunoscutul prof. univ. etnomuzicolog Harry Brauner, pe un tînăr interpret de cîntece vechi de dragoste și balade, talentat, original, pe nume Alexandru Mica.

Cine este Alexandru Mica? Specialist în limbile coreeană și japoneză, studiate la Pyong-Yang, în Republica Populară Democrată Coreeană, absolvent al Facultății de limbi slave din cadrul Institutului de limbi și literaturi străine, autor al mai multor discuri la „Electrecord", printre care „Cîntece de vitejie — 1877", „Cîntece de revoltă — 1907", „Rămîi mîndră sănătoasă", cu piese folclorice despre anul 1918, Alexandru Mica este nu numai un iubitor al folclorului muzical românesc ci și un adevărat „arheolog" în materie. Făcînd o documentare pentru o teză de doctorat, audiază la arhiva Institutului de folclor mii de fonograme cu cîntece folclorice din sudul Munteniei, Vlașca, Teleorman, culese pe la începutul secolului de reputați specialiști ca George Breazul, D. G. Kiriac, Constantin Brăiloiu și alții, și se dedică redării cîntecelor vechi pentru marele public!

Cunoscut publicului larg prin discuri, înregistrări la radio și, mai ales, apariții la Cenaclul „Flacăra", acest mare iubitor al cîntecului popular românesc, fără a deveni cîntăreț profesionist, Alexandru Mica, îl aduce acum un nou omagiu, inițiind, împreună cu o tînără orchestră a Liceului de artă „George Enescu", la Ateneul Român, un ciclu de zece concerte extraordinare sub titlul „300 de ani de folclor muzical românesc" și redescoperind cu ajutorul unei interpretări personale vechi cîntece, printre primele consemnate de culegătorii de folclor din țara noastră.

În cursul acestor concerte, Alexandru Mica reproduce, cu vocea rapsozilor de odinioară, trei sute de cîntece, pe care le-a înregistrat și la radio, repertoriul său acoperind o perioadă uriașă de trei sute de ani de la culegerile lui Daniel Speer, apărute la Viena în jurul anului 1650, pînă în zilele noastre. Remarcabilă este contribuția creatoare a solistului la definitivarea unor variante din punctul de vedere al însoțirii muzicii cu textul poetic, fiind nevoit să suplinească absența unor documente muzicale privind circulația variantelor, căutînd în arhive echivalentul sonor cel mai potrivit versificației sau, în cazul unor manuscrise ce conțineau numai melodia, fără text, să caute și să găsească textul cel mai potrivit.

Ceea ce ne propune Alexandru Mica în cadrul acestor concerte este și îmbinarea istoriei cu exigențele artistice contemporane, prin prezentarea în formulă vocal-instrumentală de tip folcloric tradițional a unor documente muzicale din secolele XVII și XVIII, aflate în manuscrise în țară și în străinătate, marcînd un moment cultural de o deosebită importanță. Alexandru Mica evocă, el nu reproduce numai, devenind un tip de rapsod, neputîndu-și stăpîni imaginația, ajutat de o voce clară, plină de expresivitate, cu inflexiuni ce par într-adevăr a veni dintr-un alt secol, stăpînind cu dezinvoltură mijloacele de expresie specifice cîntecului popular românesc.

Această serie de concerte reprezintă un moment cultural important în cunoașterea cîntecelor populare și a istoriei lor, despre care interpretul-creator Alexandru Mica spune: „Adăpat la izvorul de lut și simțire al neamului românesc, cîntecul popular renaște mereu cu o putere nesecată, semn viu al permanenței noastre spirituale creatoare neostenite".

TUDOR STANCU

FILM

Viața în alb și negru

Nu știm care dintre factorii următori au determinat revenirea la filmul alb-negru; factorul economic, faptul că s-a constatat perisabilitatea calitativă în timp a actualelor pelicule color, sau avalanșa noilor mijloace video — cert este că la noi, ca și aiurea, revenirea la alb-negru s-a produs cu brio. După „LA CAPĂTUL LINIEI", de Dinu Tănase, iată că și acest ultim film al lui Mircea Veroiu, „SFÎRȘITUL NOPȚII", se înscrie în seria unor realizări avînd certe calități artistice.

Pendulînd între „social" și „polițist", filmul lui Veroiu se impune în primul rînd prin realismul imaginii (excelent acest operator **Doru Mitran**), prin cîteva interpretări remarcabile: **Mircea Diaconu** (în rolul procurorului; atenție însă: marele nostru tînăr actor coboară parcă aici, deși abia perceptibil, propria sa „stachetă" interpretativă, se simte adică reluarea unor anumite, de acum, „scheme"); **Gheorghe Visu** (absolut identic, deși aparent ceva mai nuanțat, cu personajul din „FALEZE DE NISIP" al lui Dan Pița — în rolul presupusului ucigaș); **Cornel Patrichi** (remarcabilă interpretarea cunoscutului nostru balerin într-un rol, aici, de escroc-feroce — din păcate, personajul său pierzîndu-se pe parcursul acțiunii, fără nici o explicație); în sfîrșit, făcînd parte din „aria sentimentală" a peliculei, surprinzătoarea **Magda Catone**, precum și frumoasa și sensibila **Mariana Buruiană** — căreia simțim nevoia să-i atragem atenția că dicția sa formată la o școală de teatru jenează puțin, vocea ei sunînd prea bine, cam prea **curat** în film.

Regizor de mare pertinență intelectuală — cinematografică, **Mircea Veroiu nu poate totuși salva rezolvarea facilă a „schemei"** polițiste, grefată încă din scenariu (și care se bazează, în fond, pe o grosolană coincidență de nume: strada pe care locuiește marele filatelist care urmează a fi jefuit se numește „Aversa", la fel ca și întreprinderea, la care intenționează a se încadra presupusul delincvent... ! E prea de tot !); în plus, **lipsește** o secvență finală „by color" de astă dată, care nu servește filmul cu nimic, dimpotrivă, derutează prin idilism, prin „făcătură".

Acestea însă sînt scăderi, spuse poate cu brutalitate dar e vorba de un regizor ca Veroiu! — ce nu poate împiedica plăcerea, bucuria de a vedea și chiar revedea acest film.

HORIA PĂTRAȘCU

POEZIE

Orchestrația lirică

Amestecul de senzualitate și sfială specific adolescenței a atras de la început atenția asupra poeziei Carolinei Ilica. Iată că acum tînăra poetă ne oferă un spectacol liric fastuos, realizat cu mijloace poetice constitutoare: **Tirania visului** (Editura Cartea Românească, 1982). Totul în acest volum, de la somptuoasa prezentare grafică (autor: Traian Filip) și pînă la versurile propriu-zise, orchestrate savant, ca pentru un concert prezentat de o filarmonică la sărbătorirea a o sută de ani de la înființare, exprimă dorința autoarei de a-și depăși condiția. Dintr-o școlăriță cu o coroniță de flori sălbatice în plete ea vrea să se transforme într-o doamnă împodobită cu brocarturi grele și bijuterii.

Într-o oarecare măsură această transformare prematură îi reușește. Bună cunoscătoare de poezie (traduce și antologhează în mod curent, iar uneori și comentează versurile unor colegi de generație), Carolina Ilica a găsit un mod ingenios de a-și construi cartea. Multe poeme sînt ingemănate — ca două variațiuni pe o temă dată — astfel încît se completează reciproc sau reverberează semantic unul în altul, creînd o inimitabilă senzație de murmur liric. Iată un singur exemplu:

„După nopți și nopți de insomnie, am adormit pe muzica toropitoare și hipnotică a ploii; era darul toamnei.

Cînd m-am trezit, n-am găsit putere să mă ridic din pat; capul meu împovărat ca o stelă ținea în inscripții de nedeslușit visele pe care nu mi le-am mai putut aduce aminte niciodată".

Aceasta este varianta intitulată **Dintr-un demult (vis)**. Urmează varianta intitulată **Dintr-un demult**:

„Zile de toamnă, ploi minuțioase, / Triști fără pricini, fără sfîrșit. / A foi de nuc — tot aerul miroase — / Dinți un demult, dintr-un copilărit // Evlavioase frunze se prosternă / Către pămîntul sfînt, ca pentru predici. / Iar capul tău, pe visătoarea pernă, / E-un bolovan în care te împiedici".

Se observă imediat că artificiul are farmecul lui. Iar la nivelul întregii cărți își dezvăluie un evantai de posibilități, datorită faptului că poeta nu-l folosește mecanic, ci cu o maximă largheță, asociind poeme care reprezintă două „puncte de vedere", ale îndrăgostitului și îndrăgostitei, poeme care n-au comun decît un element secundar (transformat astfel într-un discret laitmotiv) sau poeme care n-au nimic comun, dar împreună compun o anumită atmosferă. Unii comentatori ai volumului și-au exprimat prea repede inaderența la această structură în joc de oglinzi, considerînd-o sofisticată. Alt aspect al somptuozității ar trebui încriminat și anume tendința autoarei de a personifica abstracții, ca pe vremea lui Petrarca. „Mirarea și Nerăbdarea sînt fetițele cu care se joacă", „Oh, tu ești Singurătatea! i-a strigat dintr-odată". „Copilul-orfan al Speranței". „El are mereu trădători favoriți: Gestul, Vorba și Visul" — toate aceste noțiuni scrise cu majuscule, chiar dacă sînt introduse cu un fel de răsfăț lingvistic, imprimă versurilor o notă de vetustețe.

Acesta este principalul motiv pentru care citind cartea începem de la un moment dat să ignorăm punerea în scenă și încercăm să o descoperim pe Carolina Ilica de altădată. Și o descoperim. Fiind una dintre cele mai talentate poete de la noi, ea reușește adeseori să transforme poezia într-un fel de magie erotică. Ca șarpele-descîntec, sedus de fluierul vrăjit al îmblînzitorului, o senzualitate irezistibilă se desface spiralat în sufletul cititorului presupus de această poezie. Interesant este că actul de seducție poetul îl săvîrșește la rece, păstrîndu-și permanent o siguranță, o precizie și chiar o cruzime de chirurg. Carolina Ilica descrie ca nimeni altă exact acele scene care, printr-un tulburător echivoc între castitate și vinovăție, creează o tensiune erotică maximă: „O vară dulce, dinaintea verii: / nehotărîtă și pretimpurie. / Flori trecătoare ca dragostea își desfată corolele / sub soarele pur. // Cine respiră ca-n somn și surîde / în iarba-neliciță? / Ofelia, / visîndu-se / de fecioria ei despodobită".

Dar senzualitatea nu are, în **Tirania visului**, doar această formă explicită, ci se insinuează pînă în cele mai fine capilare ale poemului, chiar și atunci cînd este vorba de altceva decît de dragoste, de exemplu de moarte: „Dar într-o bună zi, pe lacul negru al pămîntului negru, a fost găsit un nufăr: petalele înfoiate și ușoare dormeau incestuos peste sepalele grele. // M-am dat în lături, ca această minune să aibă mai mult spațiu".

A venit momentul ca poeta să-și facă o ediție de autor (desigur, selectivă) pentru a scoate din ceața unor tiraje reduse și a unor formule ezitante tot ceea ce a scris mai bun pînă în prezent.

ALEX. ȘTEFĂNESCU

CAP LIMPEDE

formele mai vechi, mai îndulcite, parcă romantice, sau, de ce nu, parcă baroce ale bijuteriilor de altădată, bijuterii cu care ochiul nostru se obișnuise parcă prea mult. Sculptorul, într-un intuit acord cu evoluția — și în acest domeniu atît de gingaș — a conceptului de frumos, a avut curajul, pentru ca, lucrînd cu materiale nu prea ieftine, neapărat este nevoie și de curaj, să propună forme și linii noi, interesante. În concluzie, o expoziție nu atît ciudată, cît reușită.

■ În Editura Militară, colonel Gh. Bejancu și colonel dr. V. Mocanu semnează o interesantă istorie a drapelului românesc, sub titlul **Chemarea din tricolor**. „Din istoria lui (a drapelului, n.n.) minunată ce trascează una din liniile primordiale ale însăși Istoriei noastre, aș zăm, între copertele acestui volum, așa cum le-am aflat în documente, cronici, cărți de istorie, de memorialistică, beletristică și publicistică, cîteva povestiri" — precizează autorii în paginile introductive ale cărții. Redactat într-un stil cald, patetic chiar pe alocuri, ușor declamativ, dar cu evidente și binevenite intenții de persuasiune pedagogică, volumul evocă momente cruciale ale istoriei noastre avînd în centrul lor, ca personaj și ca reper moral și afectiv, drapelul.

■ La trei ani de la dispariția lui Marin Preda, consemnăm cu bucurie o nouă ediție din scrierile sale, alcătuită de Mircea Iorgulescu și tipărită de Editura Militară. Este vorba de o antologie tematică, reunind trei dintre nuvelele apărute în **Intîlnirea din pămînturi (Albastra zare a morții, Soldatul cel mititel, Îndrăzneala)** și două fragmente de roman, extrase din **Moromeții** și, respectiv, din **Delirul**. Antologia încearcă o grupare a textelor pe tema războiului, propunînd astfel „o cale de acces către opera ce constituie obiectul selecției", după cum precizează Mircea Iorgulescu într-un **Cuvînt înainte** foarte consistent și la obiect. Lectura volumului, departe de a lăsa impresia de „trunchiere" forțată, acoperă bine o altă afirmație a autorului ediției: „Textele cu tematică militară ale marelui scriitor păstrează astfel integral spiritul întregii lui literaturi". În așteptarea unor necesare reeditări — ne gîndim mai ales la **Cel mai iubit dintre pămînteni**, carte devenită deja un „mit editorial" — salutăm gestul de prețuire față de opera marelui prozator și în același timp, de profesionalism al editurii și al autorului recentului volum **Albastra zare a morții** (Editura Militară, 1983).

■ Purtînd amprenta aceluiași spirit de dăruire și simț artistic, ultimul număr al revistei școlare a elevilor Liceului „Unirea" din Focșani — **Revista noastră** ne-a sosit recent la redacție, etalînd un sumar și de astă dată bogat, divers, interesant. Ca întotdeauna prezenți la toate aniversările literelor românești, cu gîndul și cu condeiul, redactorii revistei acordă un spațiu important comemorării a 125 de ani de la nașterea lui Barbu Ștefănescu Delavrancea, despre care Emilia St. Milicescu și prof. Petrache Dima poartă un amplu și dens **Dialog literar**, în care confesiunea, amintirile, amănuntul inedit întregesc în chip profitabil portretul marelui scriitor. O frumoasă pagină de memorialistică, scrisă cu afecțiune și cu delicată condescendență semnează prof. Nicolae Mohorea, la aniversarea lui Nichita Stănescu. Rubrica **Memoria documentului** prezintă un text inedit de Tudor Arghezi, descoperit în arhivele liceului, reprezentînd o dedicație autografă la un jubileu al acestei școli. Un alt interviu, al cărui interlocutor este de această dată Solomon Marcus, alături de creații ale tinerilor colaboratori și realizatori ai revistei (un **Debut** parcă mai puțin substanțial în acest număr) și de articole pe teme de lingvistică (semnate de conf. dr. Gh. Poalelungi, conf. dr. Ion Diaconescu, prof. Lucrețiu Șaigău) sînt numai cîteva din propunerile ultimului număr al **Revistei noastre**.

■ Apariția volumului antologic, modest intitulat **Intîlnire cu eroi din literatură și teatru**, de Alice Voinescu, constituie, fără îndoială, un nou eveniment editorial prilejuit de Editura Eminescu. Ediția, reunind o bună parte din cele mai reprezentative scrieri ale autoarei publicate în volum sau în periodice sau rămase în manuscris, este alcătuită de Dan Grigorescu, care semnează și un amplu, documentat, pertinent studiu introductiv. Volumul, însumînd peste 800 de pagini, tinde să fie un portret reactualizat al acestei scriitoare pe nedrept intrate într-un con de umbră, o binevenită readucere în circulație a creației unui om de aleasă cultură și de vastă informație, a unei personalități care a potențat capacitatea de sinteză, spiritul deschis, profund cultural al unei generații de căpătîi în cultura română, aceea dintre cele două războaie mondiale. **Intîlnire cu eroi din literatură și teatru** este o restituire oportună, rodul unei fericite inițiative editoriale.

Rubrică realizată de ADRIAN DOHOTARU, VICTOR NIȚĂ și TANIA RADU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

„Lîngă Sibiu, lîngă Sibiu, prin lunci"

La Dumbrăveni nu ne-a oprit nici ploaia

Localitatea: **Dumbrăveni, 21 iunie 1983, orele 20, stadionul din localitate, și orele 23 și 15 minute în Casa de cultură.**

Durata: **2 ore și jumătate primul spectacol, 2 ore al doilea.**

Spectatori: **3 000 pe stadion, 600 în sală.**

Atmosfera: **Bună — în prima parte; caldă, intimă — în cel de-al doilea spectacol.**

Calitatea spectacolului: **Un spectacol început bine, întrerupt datorită furtunii, continuat în sală, lipsa posibilităților de sonorizare determinînd un spectacol-șezătoare, în care impresia generală a fost de mare intimitate.**

Numărul extrem de mare de scrisori primite în ultima vreme la redacție ne-a determinat să programăm, fulger, un nou turneu, turneu din care se desprind două staguni — în județele Sibiu și Timiș. Astfel, marți 21 iunie, în ziua cea mai lungă a anului, ne-am aflat din nou pe drum, spre Dumbrăveni, pentru prima oară. Spectacolul, început bine, a avut totuși mult de suferit, absența poetului Adrian Păunescu, reținut la București, fiind determinantă. Și de această dată, ca la Slobozia, neșansa ne-a „surîs": după 2 ore și 15 minute a început furtuna. Rafalele foarte puternice de ploaie și vîn' au determinat întreruperea spectacolului. Soseste și Adrian Păunescu. Fe la-l-ică i se citește oboseala și părerea de rău. A venit pe un drum greu, cale de 350 km, pentru a ajunge la un spectacol deja încheiat, peste voința noastră. Analizează situația și, fiindcă mulți spectatori nu plecaseră, îl întreabă dacă vor să ne mutăm cu ce mai avem, cu ce putem, la Casa de cultură, pe care chiar el o deschide, ajungînd înaintea tuturor acolo, aprinde luminile și, cot la cot cu noi, toți uzi până la piele, ajută la așezarea spațiului scenic.

Așa cum eram, lumea deja năvălise în sala devenită neîncăpătoare, reluăm spectacolul de unde s-a rupt. Desigur, fără sonorizare lucrurile păreau mai complicate, dar repede în sală se instaurează o atmosferă intimă, caldă. Se cîntă, ca la gura sobei (dar ce bun era un foc în sală), cîntece de țară sau de intimitate, întocmai ca la o șezătoare la care toți se cunosc și totuși se string pentru a-și depăna gîndurile.

Seara plină de întîmplări, de la Dumbrăveni, ne-a făcut să regretăm că nu am venit mai repede prin acele locuri, dar se pare că uneori și zece ani sînt puțini cînd e vorba de un act de cultură săvîrșit între simțirea și sufletul omului.

Tulburătoarele armonii de Sibiu, Mediaș, Mîrșa

Localități: **Mediaș, 22 iunie, orele 20, stadionul din Mediaș; Sibiu, 23 iunie, orele 20, stadionul „Șoimii"; Mîrșa, 24 iunie, orele 20, stadionul din localitate; Mediaș, 25 iunie, orele 20, stadionul din localitate; Sibiu, 26 iunie, orele 20, stadionul „Șoimii".**

Durate: **6 ore la Mediaș în prima seară și 5 ore și 50 de minute în seara de 23 iunie; 5 ore și 30 de minute la Sibiu în 23 iunie și 7 ore și 7 minute în 26 iunie; 6 ore și 15 minute la Mîrșa.**

Noutăți: **Primul turneu al trupei „Iris" din nou cu Cristian Minculescu solist; revenirea lui Mircea Boian; „Acropolis" din Galați, tot la primul turneu; prezența marii maestre internaționale șahiste Margareta Mureșan, prilej pentru a se disputa în timpul spectacolelor simultane de șah; revenirea lui Geo Stănică, la „Volta", nesemnificativă.**

Număr de spectatori: **18 000 în cele două spectacole din Mediaș, 5 000 la Mîrșa, 35 000 în cele două spectacole de la Sibiu.**

Atmosfera: **De excepție la Mediaș, bună în prima seară la Sibiu, în ultima zi Sibiul fiind la cea mai mare înălțime, surprinzător de caldă și apropiată seara de la Mîrșa.**

Calitatea spectacolelor: **Avînd toate condițiile, la Mediaș s-au reușit două spectacole excepționale, Sibiul a revenit în primele zece locuri datorită spectacolului din seara zilei de 26, iar Mîrșa se compară prin ceea ce a fost cu spectacolul nostru minunat de la Satu Mare.**

Aportul organizatorilor: **Posibilitatea organizării unei staguni de 6 zile în județul Sibiu se datorează preocupării intense pe care o manifestă față de cultură conducerea județului Sibiu, tovarășul prim-secretar Vasile Bărbuleț, căruia îi mulțumim pentru șansa revederii cu publicul sibian. Membru al cenaclului pe toată această perioadă, nelipsit din punctele-cheie, tovarășul Teodor Țurcaș, secretar cu probleme de propagandă al județenei U.T.C. Sibiu. Pentru modul în care au sprijinit desfășurarea actului artistic, mulțumim organelor de interne, tov. lt. col. Popa Vasile.**

Intrăm în spectacolul de la Sibiu după o seară minunată la Mediaș care pare de nedepășit. Și Sibiul, joi seara, nu va depăși Mediașul. Zăpezile de altădată s-au topit pînă către munte și doar a doua zi le vom putea revedea de la Mîrșa. Nu înseamnă că prima seară la Sibiu nu a fost o seară bună. Dar obișnuiți, și actori și spectatori cu pomul lăudat... Ceea ce credem că a avut un rol important în schimbarea serii ar putea fi simultanul de șah la 8 mese disputat de marea noastră maestră internațională Margareta Mureșan, una din primele 9 jucătoare de șah ale lumii. Premieră absolută, cine a mai văzut simultan de șah pe fond de muzică rock, de cîntece din întreaga lume? Noi! Și cu mare bucurie am descoperit un apetit abia ghicit pentru un sport al minții, șahul. Va veni ziua de duminică. Pînă atunci a fost însă Mîrșa. Aici, ca și în multe alte locuri, am venit fără prejudecăți. Și gîndirea a fost dreaptă. Presensibilizarea oamenilor la lucrurile fundamentale: viața, moartea, bucuria, tristețea, prin ceea ce este de fapt Cenaclul Flacăra, a dăruit celor prezenți un spectacol de o profunzime și de o intimitate puțin întîlnite. De fapt nu s-a întîmplat nimic special, doar munciți grele de fiecare zi a spectatorilor le-am dăruit și dedicat munca noastră cu tot ce am avut mai bun în ea, la cel mai înalt nivel. Înainte de-a anunța cîntecele de pace, cel vitregiți de soartă. Și „la Mîrșa starea de emoție care ne leagă este puntea de lacrimi". Cînd luna „plină a acestei vieți" agățată de virfurile Făgărașilor s-a desprins, aruncîndu-și laptele peste munți, cîntăm „Pe urmă vom pleca fiecare acasă / Și munții vor pune misterul la loc", dar rămînem pentru totdeauna cu Mîrșa care „prin lacrimi de emoție va fi pentru noi port la Marea Neagră". „Noi avem de voi nevoie / Ahoe!", așa strigau în prima seară tinerii din Mediaș, iar noi ne-am conformat. Am venit sîmbătă la Mediaș, la cererea insistentă a publicului. Vocația de pace, starea de spirit, profundul aimț al istoriei care caracterizează în general generația noastră, toate acestea le-am găsit la Mediaș puternic reliefate de un public care în anumite momente s-a dăpășit pe sine însuși dîndu-și foc la cămașă și la propriu și la figurat. Că au fost momente în care a trebuit să asculte doar, fără a putea cînta, cînd publicul medieșean striga: „Forța Flacăra / Tu ești tinerețea mea" sau „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească", au fost, și au fost excepționale, la fel cum la „Doina lui Vasile Lucaciu" despre care tinerii ar trebui să știe mai multe, cîntată de Magdalena Finna, stadionul întreg a reluat fiecare vers. Iar cînd luna și-a făcut apariția ei rece, dar plină de făgăduință, prin intermediul lui Ionel Văduva, „ne-a vorbit pentru două minute excelența sa muzicală Ludwig van Beethoven" cu a sa minunată „Sonata lunii". „Voi anii tineri să nu-i dați mîncînd / La Mediaș se cîntă „Sonata lunii". Așa a fost în noaptea de 25 spre 26 iunie, eram vii, eram sănătoși, visam o zi mai bună pentru toți și cîntam împreună".

Și duminică a venit rîndul Sibiului să-și ia revanșa față de el și față de celelalte orașe din județ. Și a reușit. Duminică Sibiul a revenit la locu-i de frunte. Un fapt emoționant: la această întîmplare literar-artistică a participat și un grup de specialiști chinezi din agricultură, prezenți în țara noastră. A fost inițiatorul să vezi niște prieteni chinezi mirîndu-se de numărul mare de participanți la o manifestare culturală. De precizat că ei știau încă din țara lor despre existența Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. A doua zi, ei au ținut neapărat să se întîlnească din nou cu cîțiva membri ai cenaclului, cu care ocazie poetul Adrian Păunescu a scris versuri în cinstea oaspeților, omagiind setea lor de cultură și frumos. Fie ca această seară de iunie să fie o seară a cohndului păcii. Fie ca acest spectacol să se desfășoare sub semnul dragostei noastre față de țară, față de conducătorul ei neobosit, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Trăiască pacea mondială! Cîntăm „Așa-i românul", cîntăm apoi cîntece de pace. Publicul sibian cîntă în picioare, delegația prietenilor noștri chinezi primește flori de la membrii cenaclului, participă alături de întreg stadionul la momentele închinate păcii, libertății, prieteniei între toate popoarele lumii. Nevăzut, un mesaj de pace se ridică spre univers și toată seara va fi un dulce poem de pace. Pacea cu toate ale ei, ale vieții, și Sibiul prilejuiește momentul restituirii acestor locuri a cîntecului „Iancu la Țebea" compus de Adrian Păunescu la Sălistea Sibiului într-o casă de oameni buni, Ana și Ion Hașiganu, acum aproape un an. „Flacăra", cuvînt compus din șapte litere, legat de cifra minunilor lumii, este încă și pentru noi un miracol. Cum altfel am putea înțelege sutele de tineri care după orele 2 ale nopții recitau cu Adrian Păunescu „Odă în metru antic", în fața hotelului, prilejuind cea de-a 999-a întîmplare din existența cenaclului, săvîrșind apoi la distanță de 11 ore, ore din zi și din noapte, trecerea neobservată, dar pentru noi mai mult decît jubilară, peste spectacolul 1 000 (aminat de A.P. și dedicat gălățenilor campioni, așa cum de fapt au trecut ca număr multe întîmplări fără măcar a ne da seama că îmbătînim), într-o despărțire pe care nu am dori-o definitivă, ca între foarte, foarte buni prieteni.

DUCU BERTZI

Ați citit cronicile cu numărul 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1001.

Programul Cenaclului

Vineri, 1 iulie — Deva, stadion
Simbătă, 2 iulie — Arad, stadion
Duminică, 3 iulie — Alba Iulia
Luni, 4 iulie — Brașov, stadionul municipal
Marți, 5 iulie — Pitești, stadion
Miercuri, 6 iulie — Moreni, stadion
Joi, 7 iulie — Pucioasa, stadion
Vineri, 8 iulie — Tîrgoviște, stadion
Simbătă, 9 iulie — Călărași, terenul de handbal.
Toate spectacolele încep la ora 20,00.

Strategie și grație: un simultan de șah cu Margareta Mureșan

Fotografii de ELENA GHERA

Lui Radu Moldovan

Un tînăr invalid mă rugă
Să-i spun ceva mingiilor
Și ochii mei îl văd prin noapte
Însingurat în cărucior.

Ce pot să-ți spun spre mîngîiere,
În ce cuvinte să închid
Durerea mea și-a tuturora
Că ești pe viață invalid?

Așa-i făcută existența,
Așa-i destinul pe pămînt.
Să fie mii de arbori seferi
Și între ei și-un arbor frînt.

Dar mult mai vinovată-i lumea
Care-ar putea cîntîi luera
Nu pentru moarte și războaie
Ci, iată, pentru dumneata.

Visez că te-o salva științа,
Visez că ieși din cărucior
Și-apropiindu-te de scenă
Scrii un bilet, încetișor.

Visez că aș citi acolo:
„Vă mulțumesc la toți acum
Că prin voința și tandrețe
Azi pot călca și eu pe drum".

Dar nu-i așa, aici la Mîrșa,
Un tînăr invalid mi-a scris
Să-i mîngîiem pe toți infirmii
Și-i văd în sinea lui închis.

Cîntați cu noi și cu chitara
Un cîntec dulce pentru-acei
Ce sînt dezmoșteniții soartei
Și mai ființiți-vă în ei.

ADRIAN PĂUNESCU

Visez că aș cîti acolo:
„Vă mulțumesc la toți acum
Că prin voința și tandrețe
Azi pot călca și eu pe drum".

Dar nu-i așa, aici la Mîrșa,
Un tînăr invalid mi-a scris
Să-i mîngîiem pe toți infirmii
Și-i văd în sinea lui închis.

Cîntați cu noi și cu chitara
Un cîntec dulce pentru-acei
Ce sînt dezmoșteniții soartei
Și mai ființiți-vă în ei.

ADRIAN PĂUNESCU

24 iunie 1983
Stadionul din Mîrșa, în timpul spectacolului Cenaclului Flacăra

Starea de spirit cu puls 200

Miercuri 22 iunie 1983. Din toate părțile Mediașului se îndreaptă spre stadion grupuri de tineri. Mărea de capete din preajma stadionului crește văzînd cu ochii, deși pe porțile lui de intrare se scurg continuu oameni. Cenaclul Flacăra la Mediaș! Vestea, venită cu aproape o săptămînă înainte, a conectat imediat la hma de înaltă tensiune a entuziasmului municipiul de pe malurile Tîrnavei. Cu o jumătate de oră înainte de începerea manifestării, stadionul din Mediaș este arhiplin și întîrziații care găsesc loc pe căile de acces se pot declara mulțumiți. De cînd există acest stadion se pot număra pe degetele unei singure mîini ocaziile cînd e-a mai asistat la o asemenea afluență de public!

Trîmbițele se încălzesc repede. Adrian Păunescu e în zi bună. Cîntă Flapo. Urmează Ducu Bertzi și trîmbițele cîntă, odată cu el, „Cînd s-o-mpărțît norocu'" și „Omul pădurii". Tensiunea așteptării acumulată în cele aproape nouă luni cît a lipsit cenaclul din mijlocul tinerilor mediești promite încă de la început să se descarce într-un spectacol magnific.

Dirijate de Adrian Păunescu, trîmbițele A și B ale stadionului cîntă alternativ; timp de cîteva minute, la Mediaș își desfășoară activitatea un mare cor al lumii. Grupul satiric „Mesaj" face ca stadionul să se cutremure de rîs. Și atmosfera se încălzește continuu, ireversibil și, aparent, neimpiedicată de nimic.

Totuși, intervine ceva, un lucru nedorit de nimeni: se creează, poate și datorită entuziasmului prea mare, între public și scenă, un alt mod de comunicare decît biletelele, vorbirea directă, mod care produce dezordine în rîndul spectatorilor. Conducătorul cenaclului dovedește că știe să facă educație și nu ezită: declară că spectacolul se va desfășura fără el, prezintă programul și apoi se retrage. Spectacolul, care promitea atît, amenință să degenereze din cauza unora certați cu regulile de comportare. Cîtva timp, acest lucru se întîmplă. Dar această stare de lucruri nu poate continua; în timpul recitalului lui Valeriu Sterian și al Companiei de sunet, tinerii din Mediaș simt nevoia acută de-a participa la întîmplarea de muzică și poezie și de-a comunica. Conducătorul cenaclului revine la locul care i se cuvine, în mijlocul tinerilor.

Abia la ora 22, odată cu recitarea poeziei „Pacient", întîmplarea de la Mediaș a început cu adevărat. La ora 10 noaptea apare pe harta României, pentru cîteva ore, un vulcan activ, cel din Mediaș. Într-adevăr, stadionul devine un vulcan: odată cu cîntecele venite parcă din adîncul istoriei, „Jurămînt la Putna", „Iancu la Țebea", „Treceți batalioane române Carpații" și cîntecul care exprimă atît de bine tinerețea și dorința ei de pace, este vorba de „O șansă păcii", se aprinde totul în jur, tot ceea ce poate arde: de la sufletele tinere și pînă la făcliile care alungă din jur noaptea. Atmosfera este atît de încendiară încît pînă și cerul (pînă atunci acoperit cu nori și amenințînd cu ploaia) se înseninează. Aparițiа lunii este salutată de ionut Văduva cu inegalabila „Sonată" dedicată el de către Beethoven. Voievodul limbii române este cîntat de Alexandru Zărnescu cu „Dor de Eminescu", acompaniat de vocile și pădurea de brațe care, la bătute de vînt, reiau ultima vocală a numelui său. Recitalurile formațiilor rock „Voltaj", „Pro musica" și „Iris", ca și cele ale lui Valeriu Penișoară, Magdalena Finna, Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru, ca și umorul lui Nicolae Cenan creează tot ceea ce se mai poate crea: „dulcea nebunie" care este cenaclul (așa cum spunea cineva în tribună) atinge punctul culminant.

O femeie în vîrstă aflată în vecinătatea mea, intinerită dar și speriată de ceea ce vede, se întreabă cu voce tare ce este în realitate Cenaclul Flacăra. Încerc să-i răspund acum: stimată prietenă (pentru că, indiferent de vîrstă, cei care asistă împreună la o întîmplare a Cenaclului Flacăra devin prieteni pentru cîteva ore), Cenaclul Flacăra nu este un spectacol propriu-zis, cu artiști și spectatori, nu este nici o manifestare în care „tineretul își face de cap" (așa cum spunea inițial dînsa), ci este o evoluată formă de difuzare a culturii și de educație, aceea de la inimă la inimă și, mai mult, Cenaclul Flacăra este o stare de spirit la care este imposibil să nu aderi, starea de spirit a tinereții.

Această stare de spirit cuprinde totul și pe toți, chiar și pe cei obișnuiți cu ea. Adrian Păunescu nu-și regretă revenirea. Mai mult, este într-o formă de zile mari, spune glume, își recită propria poezie „Repetabila povară", creînd o stare de spirit extraordinară împreună cu cîntecul lui Hrușcă „Rugă pentru părinți", recită apoi din Eminescu „Odă în metru antic", din Esenin și din Blaga, făcînd din spectacolul de la Mediaș un spectacol cu pula 200. Iar tinerii din tribune sînt atît de entuziasmați și participă cu atîta convingere la actul artistic încît conducătorul cenaclului ajunge la concluzia că doar încă un spectacol ar putea răspunde setei lor de cultură. Astfel, în uralele care probabil se aud pînă la mari depărtări ale mulțimii, Adrián Păunescu promite că cenaclul va reveni la Mediaș în 25 iunie 1983. Este, poate, cel mai frumos dar care se putea face acestor iubitori înfocați a ceea ce reprezintă Cenaclul Flacăra.

Ce va fi sîmbătă la Mediaș? Nimeni nu știe. Se știe însă precis că, așa cum spunea Adrian Păunescu, publicul din Mediaș asaltează primele locuri ale clasamentului neoficial al celor mai reușite spectacole.

RAȚIU DANIEL
pentru toți prietenii de la Liceul „Automatica"

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

TOPUL MUZICII TINERE

Talon de participare

nr. 1

iulie 1983

Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul realizat a fost întocmit pe baza scrisorilor primite în ultima săptămînă. Reamintim iubitorilor noștri că pot trimite opțiunile pe adresa redacției, sub mențiunea Topul Cenaclului Flacăra, **alăturîndu-le talonul de participare. Configurația topului este următoarea:**

	Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1.	Antiprimăvara	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	516
2.	La nunta ta	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	471
3.	Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	343
4.	Totuși iubirea	Majay Győző	Majay Győző	336
5.	Să ne iubim	Gil Ioniță	Gil Ioniță	335
6.	Elegie I	Poesis	Poesis	311
7.	Muntele	Constantin Dragomir	Constantin Dragomir	300
8.	Cîntec pentru Oltenia	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	242
9.	Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	221
10.	La o casă cu vin	Ecoul	Ecoul	204

Șanse de revenire în primele zece locuri: Pro Musica, Andrei Păunescu.

Așteptăm propunerile dv. în continuare.

Cenaclul Flacăra

în concert

În curînd, chiar foarte curînd, poate chiar săptămîna viitoare, cei care îndrăgesc muzica și poezia tinără românească vor avea la dispoziție primul album al Cenaclului Flacăra. Albumul va cuprinde 3 discuri cu 22 de cîntece și 3 poezii. Interpreți: Grupul „2 și 1/2", Cătălin Condurache, Ion Hagiu, Mircea Vintilă, Grupul „Ecoul", Constantin Dragomir, Ion Zubașcu, Mihaela Popescu, Gil Ioniță, Adrian Păunescu, George Nicolescu, Mihaela Giurgiu, Ducu Bertzi, Vasile Șeicaru, Nicu Alifantis, Mihail Stan, Ștefan Hrușcă, Arpad Domokoș, Victor Socaciu, Alexandru Zărnescu. Acompaniază formația „Continental".

Albumul prezintă înregistrări din concertul susținut în Sala Studioului de concerte al R.T.V. în iunie 1982. Alăturat discurilor albumul conține un pliant de opt pagini bogat ilustrate cu aspecte de la întîlnirі ale Cenaclului Flacăra cu publicul, precum și cu fotografii ale membrilor cenaclului.

Deci, în curînd, la Casa de discuri Electrecord, va apărea primul album

CENACLUL FLACĂRA IN CONCERT

Cu Ion Voicu la întoarcerea dintr-un turneu peste hotare

— Stimate maestre Ion Voicu, v-aţi întors recent dintr-o călătorie „profesională" peste hotare. Vă rugăm să ne spuneţi cîteva lucruri despre itinerarul, scopurile şi rezultatele ei.

— M-am întors nu demult din Anglia şi Austria. Această călătorie are într-un fel o semnificaţie deosebită. Pe de o parte, pentru că am luat parte, ca membru al juriului, la invitaţia personală a lui Yehudi Menuhin, la primul concurs internaţional de vioară „Yehudi Menuhin", ce se va desfăşura de acum înainte din doi în doi ani la capitala Marii Britanii. Iar pe de altă parte, pentru că m-am simţit întotdeauna foarte bine cîntînd în faţa publicului vienez.

— De ce ?

— Poate fiindcă austriecii sînt mai apropiaţi temperamental de noi, românii, au un fel asemănător de a simţi muzica. Într-o sală de concert austriacă regăsesc ceva din atmosfera Ateneului nostru.

— Să ne întoarcem în Londra. Care a fost nivelul tinerilor noştri concurenţi ?

— Ca întotdeauna, foarte bun. Faptul că numai Dinu Bliciurescu a obţinut Diploma specială a juriului şi aprecierea deosebită a lui Yehudi Menuhin se datorează doar unei rejurări că eşantionul de copii chemaţi (pentru că „Yehudi Menuhin" este un concurs destinat tinerilor violonişti de la 7 la 20 de ani) a constituit o adevărată revelaţie, adjudecîndu-şi, pe bună dreptate, mai toate premiile. Aşadar, concurenţa a fost foarte serioasă. Cu toate acestea, pentru Dinu Bliciurescu, la cei 12 ani ai săi, rezultatul obţinut este excelent. Evident, satisfacţia mea este cu atît mai mare cu cît el este şi elevul meu.

— În ultima vreme, şcoala muzicală românească se dovedeşte a fi în cea mai bună formă. O salbă de premii internaţionale, obţinute la concursuri de interpretare, încununează activitatea foarte tinerilor noştri muzicieni. Care credeţi că ar fi explicaţia acestei „explozii" de talente ?

— „Explozia" de care vorbiţi este de fapt permanentă. Sîntem un popor care naşte numeroase talente. Aşa am fost dintotdeauna şi nu numai în muzică. Nou este poate faptul că aceste talente au în mai mare măsură posibilitatea să se confrunte în astfel de competiţii. Avem o şcoală de vioară excelentă, moştenită, fireşte, de la George Enescu. E un fapt recunoscut de către mulţi muzicieni de talie mondială. Pe tradiţia franceză, reprezentată de Enescu, s-a grefat şcoala sovietică la care s-au format mulţi violonişti de după război, printre care şi Ştefan Gheorghiu şi eu, de pildă. Această combinaţie de metodă a dat, cum se vede, rezultate deosebite.

— Socotiţi aşadar că actuala formulă a învăţămîntului artistic de la noi asigură o dezvoltare corespunzătoare acestor talente ?

— Desigur că se face foarte mult la noi pentru acei copii talentaţi care muncesc enorm pentru a-şi sluji talentul. E nevoie însă de încă mai multă preocupare din partea noastră, a tuturor celor din acest domeniu, pentru a le asigura o formaţie echilibrată din punct de vedere artistic, pentru a-i ajuta să nu-şi irosească forţele, să nu obosească prematur. Şi, în acest sens, aş vrea să spun un fapt care poate că o să contrarieze : găsesc că e o greşeală scoaterea în public a micilor violonişti sau pianişti, ş.a.m.d. de talent la o vîrstă cînd ei încă nu sînt pe deplin formaţi, cînd singura lor preocupare trebuie să rămînă studiul. Statutul de vedetă precoce este, cred eu, profund dăunător.

— Această problemă a formării tinerilor muzicieni pare să vă preocupe în mod deosebit. Este adevărat ?

— Da. Am o pasiune mai veche pentru descoperirea şi îndrumarea celor tineri. Îmi place să încep eu studiul vioarei cu un copil. Ţin mult la un principiu : acela de a-i pune eu vioara în mînă, de a o lua de la alfabetul vioarei. Şi cred că nu greşesc. Dealtfel, rezultatele încep să se arate în ce-i priveşte pe cei foarte tineri. Mă gîndesc la Dinu Bliciurescu.

— Pe care nume mizaţi îndeosebi ?

— Mihaela Martin şi Liliana Ciulei sînt, fără îndoială, două violoniste de talent şi de perspectivă. Apoi, mizez pe acest băieţel de 12 ani despre care a tot venit vorba în discuţia noastră (poate cam mult !) şi pe Milena Toma.

— Cine este Milena Toma ?

— O veţi în camera de alături. Se pregăteşte de studiu. Într-adevăr, alături, o fetiţă înaltuţă, cu trăsături vioaie şi plăcute şi pe care o cresem nepoata maestrului Voicu, încercă de mai multă vreme, în surdină, corzile vioarei. Iată povestea ei : Acum un an şi jumătate, cînd Milena avea 6 ani şi ceva, mi-a fost pur şi simplu adusă acasă tocmai din Africa de Sud de către părinţii ei. Tatăl este de origine română, iar mama — iugoslavă. M-au implorat s-o ascult şi s-o pregătesc pentru concursul de intrare în şcoala de vioară a lui Yehudi Menuhin. Am ascultat-o şi am înţeles din prima clipă că mă aflu în faţa unui talent deosebit şi am zis : copilul ăsta rămîne la mine. Şi a rămas. A reuşit prima la concursul pentru Menuhin, dar şi ea şi părinţii ei au dorit ca Milena să rămînă în România. Milena are acum 8 ani şi cred că va fi o revelaţie.

(Am ascultat-o cîntînd. Un sunet ferm, avîntat, un aplomb cuceritor, o intonaţie perfectă, o evidentă plăcere de a cînta, un echilibru înnăscut. În rest, oră obişnuită de studiu. „Poziţie fixă gamă ! Mîna mai sus ! Cotul ! Mi, mi mai sus ! Vibrează, vibrează puţin sunetul, apoi stingi...")

— Cînd va „ieşi în lume" Milena Toma?

— Nu prea curînd. În orice caz, nu înaintea vîrstei de 10—11 ani. Pînă atunci, muncim.

— Dar uite că am nedreptăţit călătoria dumneavoastră la Viena.

— Da, dar nu am fost numai la Viena. Acolo am cîntat cu orchestra Tonkünstler. Pe urmă am făcut un turneu la Linz.

— După cîte ştim, publicul v-a apreciat în mod deosebit, ca şi critica de specialitate.

— Într-adevăr. În general artiştii români sînt foarte bine primiţi peste hotare. După cum spuneam, publicul vienez este de o calitate deosebită. Da, am avut succes.

Pentru că modestia maestrului Ion Voicu a curmat aici relatarea, o continuăm noi, prin intermediul cronicarilor muzicali care au fost martorii la succesul său deosebit, pe cîteva din marile scene ale Europei :

Luxemburger Wort : „Concertul pentru vioară şi orchestră de Ceaikovski a fost executat solistic la un înalt nivel de către Ion Voicu. Intonaţie precisă, frazare dibace şi plină de sensibilitate, virtuozitate gîndită, nici o tendinţă de sentimentalism emfatic, o puritate naturală şi discretă a sunetului..."

Grenoble : „Nici un centimetru liber vineri seara pe băncile de la Saint-Jean (Grenoble) la concertul simfonic al Filarmonicii „George Enescu" din Bucureşti. (...) Aceasta s-a datorat în primul rînd interpretării solistului Ion Voicu, violonist de o impresionantă virtuozitate".

The New Herald : „Un violonist român de o excepţională înzestrare, Ion Voicu, şi lucrarea tînărului compozitor suedez Daniel Bortz au constituit momentele de vîrf ale celui de-al treilea concert susţinut de Albany Symphony Orchestra la Albany's Palace Theater. Interpretarea dată de Ion Voicu Concertului pentru vioară şi orchestră de Mendelssohn a întrunit toate calităţile : o tehnică strălucitoare, comparabilă cu cea a lui Heifetz, intonaţie perfectă, superb simţ muzical. Concertul din acea seară a fost, fără îndoială, pentru publicul din sală, cel mai bun dintre cele auzite în ultima vreme".

Un mare violonist, un nume de reputaţie de mult internaţională. Ion Voicu este însă, dincolo de toate acestea, o conştiinţă artistică.

TANIA RADU

(Urmare din pagina 13)

Cartea timpului

ţării : de a nu ceda în faţa nici unei greutăţi, de a nu pregeta în faţa nici unei jertfe pentru apărarea fiinţei etnice şi de stat".

Cartea istoricilor Mircea Muşat şi Ion Ardeleanu : e scrisă pe o largă bază documentară, începînd de la primele noastre cronici şi arhive şi pînă la marile sinteze, scrise de A. D. Xenopol, N. Iorga, Const. C. Giurescu, precum şi pe cea mai largă informaţie de presă română şi străină. Un loc proeminent ocupă în lucrare şi depoziţiile istoricilor străini, francezi, englezi, italieni, germani, ruşi, bulgari, polonezi, maghiari şi alţi istorici de bună-credinţă şi de înalt nivel ştiinţific.

Informaţiile şi comentariile acestora se referă nu numai la unele teritorii româneşti, ci la toate provinciile noastre istorice, cîntate de V. Alecsandri, M. Eminescu, George Coşbuc, Octavian Goga, Şt. O. Iosif, Barbu Delavrancea, M. Sadoveanu, Aron Cotruş şi de alţi alţi poeţi, romancieri şi dramaturgi, valorificînd astfel vechea afirmaţie a lui M. Kogălniceanu, că neamul nostru se întinde pînă acolo, pînă unde se întinde limba română.

Scrupulos redactată în toate capitolele ei, lucrarea menţionată se impune îndeosebi prin paginile — care sînt cele mai multe — dedicate Războiului pentru independenţă din 1877, luptelor pentru desăvîrşirea unităţii naţionale şi statale după cucerirea independenţei (1878—1914), provinciilor româneşti aflate sub stăpînirea străină, participării României la primul război mondial, culminînd cu capitolul „România, patria tuturor românilor", România din 1918, România de la Chişinău, de la Cernăuţi, de la Alba Iulia. Odată cu evenimentele respective, sînt subliniate şi marile personalităţi care, reprezentînd masele populare, au ştiut să călăuzească înspre ele şi să le înfăptuiască. Ultimul capitol e consacrat recunoaşterii internaţionale a unirii tuturor ţărilor române (tratatele de la Versailles, Saint Germain, Neuilly, Trianon).

În acest capitol sînt relevate în mod obiectiv contribuţiile aduse la încheierea tratatelor de pace menţionate de principalii bărbaţi de stat ai epocii : Georges Clemenceau, Woodrow Wilson, David Lloyd George, Al. Millerand precum şi alţii, prea puţin cunoscuţi de către tinerele generaţii.

Nici o altă lucrare apărută în ultimele decenii nu cuprinde un mai bogat material documentar şi arhivistic asupra desăvîrşirii unităţii de stat a României, arătînd cum „forţa dreptului a triumfat asupra dreptului forţei".

Cu toate acestea considerăm că unele episoade ar fi trebuit adîncite mai mult, iar unele personalităţi înconjurate de mai multă lumină.

Prin viziunea largă şi lucidă a autorilor, prin caracterizarea exactă a situaţiilor şi aprecierea personalităţilor înregistrate, stilul adecvat subiectului, precizia şi bogăţia bibliografică, demnitatea tonului, elemente care fac din lucrarea **De la statul geto-dac la statul român unitar** una din cele mai solide lucrări de istorie a timpului nostru.

Pagini de eroică luptă

şi mijloace, în timp ce boierimea mare, cumpătoare a tuturor privilegiilor, prefera să rămînă peste hotare, revenind abia după aranjamentul survenit între Rusia şi Turcia, prin Convenţia de la Akkerman din 1826. Din acel moment şi pînă la Congresul de pace de la Paris din 1856, forţele progresului vor fi mereu copleşite de cele conservatoare, care au găsit sprijin în Curtea protectoare.

Ocupaţia armată a Principatelor române, instituirea regimului regulamentar se vădeau opere de o uimitoare cutezanţă, menite a le desfiinţa suveranitatea internă, adică autonomia, ciuntită adeseori, dar rămasă intactă instituţional. Autorii nu precupeţesc nici un efort în a demonstra avatarurile protectoratului ţarist, care, în loc să îndeplinească scopul exprimat prin chiar denumirea sa periclita drepturile de suzeranitate ale Porţii, în scopul desprinderii Principatelor şi pierderii autonomiei lor. Cu citate din opere cunoscute şi recunoscute prin obiectivitatea lor, autorii însoţesc pertinent întreaga lor demonstraţie ştiinţifică.

Primejduit în fiinţa naţională şi statală, poporul român se ridică cu însufleţire şi dragoste de neam pentru a-şi apăra drepturile din vechime la existenţă de sine stătătoare. Apare tot mai frecvent în scrieri, presă numele de Dacia, român şi România, aluzii evidente la dorinţa arzătoare de emancipare politică şi unitate naţional-statală. Viitorii conducători ai revoluţiei de la 1848 o pregătesc cu asiduitate peste hotare, apoi în ţară. O impresionantă ridicare la luptă a întregii naţiuni române pentru libertate naţională şi emancipare socială a fost revoluţia de la 1848. Monopolizarea statului, prin instituirea regimului politic regulamentar, trebuia anihilată prin democratizarea lui, posibilă numai printr-o revoluţie democratică şi socială, ceea ce a şi fost programul revoluţiei de la 1848 : „Comunitatea revendicărilor esenţiale ale programelor de la 1821 şi 1848 — afirmă autorii —, precum şi continuitatea perfectă dintre cele două momente dovedesc o dată mai mult că Revoluţia de la 1848, nu a fost nici «ediţia românească» a evenimentelor din februarie de la Paris, nici produsul unor spirite generoase, depărtate de realitatea românească şi ghidate de lecturile asidue ale unor scrieri străine. Revoluţia de la 1848 din ţările române îşi are rădăcinile implîntate adînc în societatea românească şi ea este expresia unui amplu efort de soluţionare pe cale revoluţionară a crizei societăţii feudale întreprins de forţele progresiste". (p. 245).

Din toate şi din tot, reţinută cu evidenţă tendinţa generală în Principatele române de abolire a protectoratului ţarist. Salvarea acestuia a şi determinat esenţialmente înăbuşirea revoluţiei, ale cărei urmări vor consta în cristalizarea conştiinţei naţionale, pregătirea şi înfăptuirea Unirii, care nu va întîrzia să se impună peste un deceniu, ca rezultat al voinţei unanime a întregului popor. Abolirea protectoratului ţarist şi stabilirea unui nou statut internaţional al Principatelor române au oferit condiţiile favorabile luptei pentru Unire. Autorii subliniază pregnant geniul creator al poporului român în lupta sa dreaptă, plină de sacrificii pe calea înfăptuirii grandiosului ideal al unităţii statale.

Cu multiple şi adecvate extrase din documente, dintre cele mai elocvente, Mircea Muşat şi Ion Ardeleanu îşi urmează consecvent şi logic firul demonstraţiei lor, care-l călăuzeşte pe cititor spre deslusirea semnificaţiilor majore ale actului înfăptuirii Unirii Principatelor, ale marilor reforme întreprinse sub domnia lui Cuza-Vodă, ale anilor pregătirii şi cuceririi independenţei de stat a României.

Evidenţierea trăsăturilor fundamentale ale unor evenimente de cea mai mare importanţă din întreaga istorie a poporului român, precum revoluţiile de la 1821 şi 1848, Unirea şi Independenţa, care îşi găsesc reflectarea în veritabilele pagini ale luptei pentru demnitate naţională, se constituie într-o întreprindere ştiinţifică şi patriotică, de un larg interes.

Romanul unei aspiraţii

şi evoluţiei statului românesc în feudalism au fost şi sînt nu o dată dezbătute cu folos pentru conturarea în conştiinţe a unor imagini şi raţionamente fidele adevărului istoric. Cu un discernămînt dictat de însuşi caracterul sintetic al întreprinderii lor, paginile scrise de Mircea Muşat şi Ion Ardeleanu şi-au anexat creator o sumă de concluzii asupra cărora nu insistăm, avînd în vedere masiva lor circulaţie publică, rezervîndu-ne totuşi datoria de a le remarca semnificaţia de cîştig spiritual net, ca parte constitutivă a unui cîştig naţional. Contopite fiind într-o istorie care nu mai este tratată pe felii şi compartimente, asupra concluziilor amintite autorii proiectează lumini noi, înţelesuri noi, avantajoase şi clarificatoare. Şi, dealtfel, sînt şi în drept şi calificaţi s-o facă. Dacă cercetăm cu atenţie presa şi literatura istorică din ultimul deceniu, constatăm că la statornicirea acestor concluzii şi Mircea Muşat şi Ion Ardeleanu au contribuit metodic şi decisiv.

În consecinţă, ne concentrăm atenţia asupra secţiunii intitulate **Statul românesc în epoca modernă**, a treia şi ultima parte a studiului, cuprinzînd peste două treimi din întinderea lui. Secţiunea în discuţie, de fapt, reprezintă şi justificarea şi corolarul întregii sinteze. Pe parcursul ei, autorii introduc în trama argumentaţiei nu numai contribuţii documentare noi, ci şi interpretări de o remarcabilă adecvare la substanţa evenimentelor, la logica şi interdependenţa lor. Timp spinos şi controversat, nu numai în istoriografia noastră, ci şi în istoriografia vecinilor noştri, vuietul cuprins între revoluţia lui Tudor Vladimirescu şi Unirea din 1918 explică întreaga istorie a românilor. Nu întîmplător, în această secţiune şi tensiunea dramatică a paginilor este alta, şi cuvîntul e mai alert, iar densitatea pledoariei, firesc, atinge punctele ei culminante în capitolele dedicate participării României la primul război mondial şi constituirii statului unitar român, riguros şi legitim delimitat teritorial, în acord deplin cu adevărurile etnice şi istorice.

Cum este lesne de înţeles, nu vom răpi cititorului savoarea lecturii, specificînd doar că ea se dovedeşte a fi fastuoasă şi tonică. Însă ne îngăduim, în schimb, să subliniem cu tărie cuvenită o cerităţuine implicită a sintezei lui Mircea Muşat şi Ion Ardeleanu : istoria românilor nu are cuiuse şi echivoci. Turpitudinea şi viclenia sînt noţiuni necunoscute în această istorie. Ca şi pînda oacilor sau politica faptului împlinit. Abordînd frontal şi deschis, dar cu tot tactul impus de împrejurări, toate marile împliniri ale acestui secol dramatic, înaintaşii noştri au statornicit un stil şi o practică distinctă în rezolvarea problemelor cheie ale unei naţiuni. Tenacitatea şi consecvenţa reprezintă marca lor şi, totodată, garanţia succesului lor. Încît, adevărul poporului român s-a impus totdeauna cu puterea lucrului implacabil. În 1859, în 1877, în 1918. Iar o istorie în cuprinderea căreia abuzul, ilogicul şi irresponsabilitatea nu îşi află locul este neîndoielnic o istorie menită să răzbată, mereu, spre corolarul firesc şi aşteptat al tuturor etapelor ei. Cum s-a şi întîmplat dealtfel, în ciuda tuturor piedicilor şi vicisitudinilor înfruntate în timp, cu curaj, destoinicie şi mult sacrificiu.

Întru totul demne de remarcat sînt documentele, în parte inedite, prin care autorii dovedesc ecoul dreptăţii şi adevărului istoriei noastre în conştiinţa lumii. De asemenea, operînd în acest plan o distincţie necesară între actele pur diplomatice, tămăslite în cancelarii, şi gesturile de larg asentiment popular, de nemistificat şi nepretabile la contrafacere, descifrîndu-le intercondiţionarea sau divergenţa, autorii degajează eficient conştiinţa istorică de tributul plătit subordonării la documentul irelevant, în contradicţie cu spiritul de justiţie al maselor. Din acest punct de vedere, chiar mişcarea muncitorească şi socialistă din România este mai organic decît orice încadrată în fluxul idealurilor şi acţiunilor întregii naţiuni. Fapt care deschide amplul studiu al lui Mircea Muşat şi Ion Ardeleanu spre contemporaneitatea ţării şi ne oferă criterii suplimentare continuităţii şi tradiţiei. „Trăgînd învăţăminte din lupta sa îndelungată şi grea pentru unitate naţională şi independenţa de stat — conchid autorii —, poporul român, care în decursul istoriei sale a cunoscut consecinţele nefaste ale dominaţiei străine şi preţul greu al dobîndirii unităţii şi libertăţii, acţionează consecvent pentru dezvoltarea prieteniei şi colaborării cu toate ţările socialiste, cu ţările în curs de dezvoltare, cu ţările nealiniate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduirea socială, militează cu fermitate pentru securitate şi colaborare în Europa, pentru dezarmare şi, în primul rînd, dezarmarea nucleară, pentru lichidarea subdezvoltării şi realizarea unei noi ordini economice internaţionale, pentru afirmarea principiilor noi de relaţii între state, pentru edificarea unei lumi mai bune şi mai drepte pe planeta noastră". Cu alte cuvinte, ne aflăm înaintea unui exemplu elocvent de fortificare şi susţinere a unor adevăruri ale zilei de astăzi prin recurs la adevărul istoric.

atelier literar

de G. Dumitrescu

Gh. Sb. : E și mult mimetism, un lirism „indus" prin efort lexical de poetizare. Dar sînt, poate, și niște înclinații organice (și anume spre poezia de atmosferă, de „stare"), care plutesc deocamdată în ambiguități comode, marginale, negăsind încă nervul esențial, plenar, al expresiei. Ceva, în „Inițiia scrisoare", „Poveste de dragoste", „Scurt metraj". Să vedem, în continuare.

Alina Puiu, C. M. Căruntu, Iola : Nu sînt lucruri noi de semnalat. Trebuie să citiți multă poezie, să vă confruntați mereu, în ce scrieți, cu ce-au scris marii meșteri ai genului. Numai așa puteți face progrese.

V. S. : N-a fost nici o mustrare, ci o simplă apreciere critică (ale cărei argumente rămîn, din păcate, valabile și pentru paginile de-acum...). Evident, treceți printr-un răstimp nefavorabil poeziei (scrise) — scrisoarea e deplin edificatoare. Înțelegem, și rămînem în așteptarea zodiei bune.

L. Bejan : Sînt, parcă, unele progrese, în ultimele plicuri („Singurătate", „Suflet", „Întrebare", „Iubește-mă", „Portret", „Vis"), dar nu lipsesc nici naivitățile și șovăielile. E necesar să acordați mai mult timp lecturii și studiului, mai ales în domeniul poeziei.

O. Damian : Multe lucruri frumoase, în prea numeroasele plicuri (...față de timpul, spațiul și populația „atelierului" !...), adeverire convingătoare, decisivă, a primelor semne („Introspecție", „Elegiile", „Dor", „Sub scutul". „Ci lasă-mă", „Neliniște", bună parte din „Semne"). Mai există desigur (mai ales printre „Semne") și niște lucru de gherghef, de obicei livresc, mai există (mai ales prin elegii și celelalte de aceeași factură) verbozități torențiale, retorism, grandilocvență etc., dar toate rămîn sub garanția bunelor gînduri și a lucidelor „măsurători" din scrisoare. Dincolo de toate, e vorba de evidența unei vocații.

V. R. — Bistrița : Virtuozitate ritmică, înveliș lucios (ușor desuet), dar „miezul" e adesea mărunt, fîrav. Ceva, în 7, 11, 23, 29.

Bianca : Regretăm, dar nesiguranțele expresiei (mai ales în formularea unei glume) pot cauza neînțelegeri și dificultăți și mai mari !... (Nu vedem unde ar fi vina noastră.)

Niște olteni : Cunoaștem amănunt cazul. Din păcate, lucrurile par să se fi rezolvat, prin intervențiile interesate și lipsite de scrupule ale unui „Mărin" de-al dv. !...

Prof. Gh. T. : În sfîrșit, s-a spart gheața ! Felicitări, mulțumiri pentru carte (și pentru frumoasele vorbe) și... multe înainte !

C. Ilieșu : Un procent crescînd de confecție artizanală și doar cîteva pagini mai inspirate și mai însuflețite („Vine vîntul", „Constatare", „Spre mărturie").

N. G. : Cîteva lucruri bune, mai vechi și mai noi („Heraldică", „Obsesie", „Cîntec", „Nimic n-o să cer"). Scrisoarea dv. ne-a adus lămuriri importante. Nu trebuie să abandonați lupta și să vă lăsați pradă descurajării ! Stă în puterea dv. să găsiți cheia tuturor problemelor (și a studiilor vremelnic părăsite, și a ceea ce numiți „evadare", și a stărilor de insatisfacție, și depresiune). Dacă vă putem ajuta cu ceva, o vom face din toată inima. (E bine, desigur, să vă luați un pseudonim pentru „poșta atelierului".)

Ș. P. Oprea : Confirmări concludente, în majoritatea paginilor (nu și în cele în care se întîmplă, uneori, alunecări în livresc și perorație). Dorința dv. se află deja pe agenda noastră. (În treacăt fie zis, scrisorile și manuscrisele, după un vechi și bun obicei, trebue semnate !...).

D.-M. Blaj : Pagini relativ înțelegibile, în care predomină, însă, compunerea de efort, „la rece", adesea cam convențională și lipsită de freamăt. Cîteva pagini par să depășească oarecum acest nivel („Domnișoara Pogany", „Cenușa" III, „Uliciorul", „Imposibilitate", „Fîntîni") și să îngăduie unele speranțe.

Gh. Dtr. : O senzație de diminuare (a lirismului ?, a vibrației spontane ?...) proporțională cu evidența unui plus de ariditate, de efort exterior, artizanal. Multe pagini presupun un cititor „tare la matematică" și la alte specialități înrudite (lucru care, cel puțin în ce ne privește, rămîne, vai !, un biet deziderat pios și himeric !...). Vom menționa totuși (nu fără o umbră de îndoială) : „Tehnologie modernă", „Tehnicism", „Aplicații", „Stare de existență", „Mihnire", „Banchetul". Mulțumiri pentru vorbele bune ! (Am primit ambele plicuri.)

Ariel : Printre pagini cam inerte și opace, cîteva mai deschise comunicării : „Optimism", „Recviem", „Exiluri", „Flash" (ultimele două debutînd convenabil, pentru a eșua în finaluri de ceață artificială, de neputință a opțiunii și a cristalizării). Mulțumiri pentru carte.

A. Mohai : Prea încărcate, încîlcite, nebuloase... Comunicarea e, poate, o iluzie, dar fără ea, ce mai rămîne ?...

N. Troc : Vestile dv. ne-au cam întristat. Ne puteți telefona, firește.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

ATÎT DE STINGHER

El dorea să zboare spre cer,
atît era de tăcut, de stingher.
Toți îl conjurau, că locul lui
era pe soclul unei statui,
care să le-arate timpul frumos,
nordul în viață, mersul pe jos.
Îl decorau, ori de cîte ori
le vorbea despre lună, privighetori.
Dacă-i cădea vreo lacrimă-n gură,
se jurau că simt în piept o arsură.
Dacă mîna-i era parfumată și tristă,
la ochi își duceau cîte-o batistă,
Și ca să nu mai fie atît de stingher,
l-au așezat cu pieptul spre cer,
apoi, cu smerenie, cu dulcețe,
l-au montat și două aripi de hîrtie.

Nicolae Alexandru Vest

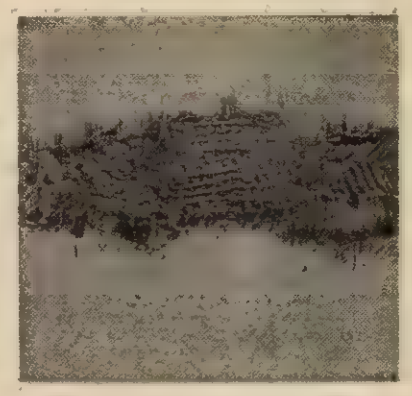

PARADOX

Execută triunghiul, profesore,
dacă-ți dă mîna,
cercul într-un cerc de foc închide-l
dacă-ți stă în putere
decapitează cilindrul
cînd îți trece prin gînd
spînzură trapezul,
execută orice aminteșie
de contur și formă
dacă toate-acestea te-au costat
dar nu te-atinge de punct!

Lorena Păvălan

EPISTOLE GALBENE

În primele mele rînduri află că scriu poezii
nu, nu-ți mai trimit scrisori în neștire
și nu, să nu-mi păstrezi o amintire
frumoasă
va trebui să o merităm
păstrează-mi o amintire adevărată :
calo din nenorocire în nenorocire
precum Iov în cursele Satanei
și nici acum nu m-am lepădat de tine
ploi de rouă fost-au epistolele noastre
amintirile țiule ca o mașină de scris
ar trebui oprită odată...
Nu plînge, spuneai,
lacrimile sînt grindina sufletului
ai grijă, spuneai,
răutate bumerang e greșeala,
oprește-te din visare, spuneai,
visul este luxul gîndirii —
mai scrie-mi o epistolă, îți spun,
de netezit ridurile-acestea
ploi de rouă fost-au epistolele noastre
mă afund în epistole galbene
ca-ntr-o pădure de brazi.

Elena Radu

MAI BINE, PLEACĂ

Dacă cu iubesc Bistrița
mai bine pleacă
și nu-mi spune că nu-i de iubit
mai bine pleacă
și nu-mi spune că-i tulbure,
că așa-mi place mie,
tulbure, ca viața ochilor mei

Dacă cu iubesc castelul de zăpadă
mai bine pleacă
și nu-mi spune că-l rece
mai bine pleacă
și nu-mi spune că-l strident de alb,
că așa-mi place mie,
alb și rece ca frunțea unui înger

Dacă cu îți spun
„pe tine te iubesc"
mai bine pleacă
și nu-mi spune
că nu te meriți
că nu mă meriți
că nu ne meritam
mai bine pleacă
și lasă-mă să te iubesc
mai bine pleacă...

Ana Comoș

ÎNȚELEPCIUNE

E-atîta timp de cînd mă-ntreb
ce rost au toate obiectele...
un pai răvășit de nesomn...
o oglindă plictisită de-ntrebările
mute ale aceluiași chip...
o fereastră condamnată la
aceeași priveliște...
o masă cu cărți (gîndurile de care
s-au lepădat alții mai
norocoși decît mine)
niște sertare în care adun
toate lucrurile de care nu
sînt încă hotărîtă să mă plictisesc...
un lighean în care mă spăl
să am măcar dimineața iluzia
că n-am nici o vină...
o luminare pe care o aprind
de cîte ori mai moare ceva în mine...
un album cu resturile încremenite
ale celorlalți ani...
De-atîta timp de cînd mă-ntreb...
am ajuns un Înțelept :
le-am priceput rostul și
l-am uitat pe-al meu...

Dana Mirea

Marele nostru colorist

Ne-am născut, probabil, pe un meridian al culorii. Dar și pe o paralelă ce ține de toată feeria sudului. La această interferență cu o paletă cît Dacia, s-a născut o școală de pictură care nu are pereche decît în Franța și Italia. Ba și în Olanda, mă trage cineva de mînecă. Ba și în Anglia îmi trage cineva un ghiont.

Românii au adunat, de fapt, la ei, meridianele și paralelele, inventînd pe cont propriu un alfabet al culorilor în care se recunosc toți ceilalți, recunoscîndu-ne, totuși, toți, cu o anume specificitate, cu un ton unic. Fie că se cheamă Voronet, fie că se cheamă Luchian, românii sînt coloriști. Tonitza și Ciucurencu sînt coloriști. Lucian Grigorescu a fost și el un mare colorist. Un ultim colorist, Mihai Bandac, care ne pune sub ochi o retrospectivă pe miniatură. Îl recunoaștem în toate pe măsură :

— **finețea tonurilor**
— **transparență**
— **suavitate**
— **strălucire cromatică**
— **dor de doină veche și arsă**
— **tranșanța liniei este și cînd nu trebuie**
— **știința de a pune punct acolo unde nu te aștepți, dar nu brutal, surdinizînd punctul într-o gamă de sugestii care face muzică.**

Acesta e Mihai Bandac, iarăși printre noi, într-un album care se cheamă „Anotimpurile", album pe care, recunosc, l-am primit cu dedicație. Dar nu-l mulțumesc. Îl rog, cînd va avea timp să ne mai dea un ciob din paleta lui de geniu. Mulțumesc.

ILIE PURCARU

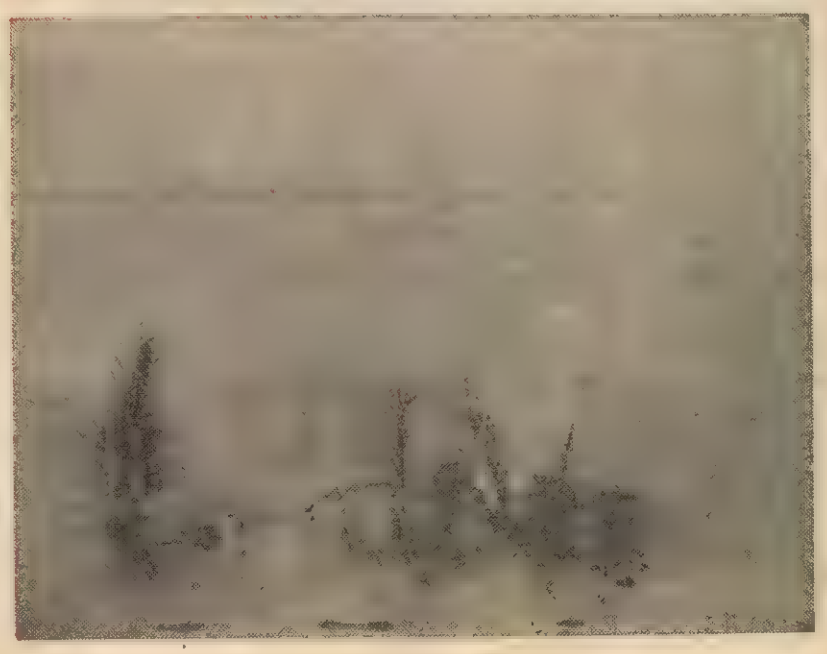

Noua frontieră a sufletului uman

Cu apariția volumului de artă **Anotimpurile** al lui **Mihai Bandac**, cultura română trăiește un eveniment de primă mărime. Asemui această desăvîrșită carte de artă, care reproduce o parte însemnată din capodoperele pictorului într-un tipar de excepție pentru nivelul atins de reproducerea de artă la noi, cu apariția **Poemelor luminii** al lui **Lucian Blaga** sau al **Jocului secund** al lui **Ion Barbu** de dintre cele două războaie.

Evenimentul picturii lui Bandac, de o tulburătoare chintesență a spiritualității spațiului nostru tocmai prin aceasta are o virtute universală, pentru că pictorul nu reproduce natura ci o recreează în sentiment.

Măreția acestor picturi, a acestor opere de artă stă, după opinia noastră, în profunda lor personalitate care, prin adîncime morală, se transformă în impersonalitatea artei populare. Impersonalitatea profund personală a operelor lui Mihai Bandac ne amintește de unul din criteriile de bază ale esteticului gîndit ca o culminație a eticului.

Dulceața culorii nu implică cîtuși de puțin moliciunea. Vastitatea comprimată a peisajului nu mai implică de multă vreme ochiul. E vorba de o retină a retinei, e vorba de-a dreptul de starea inefabilă a naturii obiective.

Opera lui Mihai Bandac, ca și opera altor mari creatori ai noștri și de pretutindeni, ne sugerează o posibilă definiție a stării de grație, adică a inefabilului : inefabilul — este înțelesul înțelesului cuvîntului.

În cazul picturii lui Bandac avem de-a face cu o recreere a realului, cu o artă a construcției, iar nu cu o degenerare a realului prin simbol. El opune natura sa interioară naturii obiective într-un nesfîrșit și impersonal război al Troiei. Ave !

NICHITA STĂNESCU

Un muzeu în labirint

Problema Courbet

2.

Scena se petrece pe la mijlocul secolului XIX, pe un drum prăfos, undeva aproape de Montpellier. Drumul e galben, de culoarea deșertului. În jur, cîmp ars de soare, chiar abrutizat de soare, cu puțină vegetație, și aceea prăfoasă, stropită cu două flori roșii, doi maci se pare. Dar cine sînt personajele ? În primul rînd, el, Courbet, autorul tabloului. Cu un fel de rucsac în spinare, unde are uneltele de pictor, cu pălăria în mînă (evident din cauza căldurii, nu din alte motive) și cu capul dat pe spate. Se uită cu superioară bunăvoință la cei care i-au ieșit în întîmpinare. Ca și cum le-ar spune : „Iată, domnilor, aveți șansa să mă puteți saluta". Ceea ce și fac, deoltfel, Alfred Bruyas, un simpatic admirator și colecționar din Montpellier, căruia îi place să fie pictat, și servitorul său.

Pe un asemenea drum ar fi putut trece și Don Quijote. Dar nu, să ne păstrăm iluziile și tristețile pentru altădată. Acest călător cu barba în vînt, cu alură impunătoare, chiar semeață, n-are absolut nimic din atitudinea cavalerului. Dimpotrivă. Și pe urmă, aici nu sîntem în Spania. Sîntem în Franța, unde iluzia a fost totdeauna privită cu prudență, și în fața unui pictor care rîde de reverii. Rosinanta nu se zărește nici ea prin preajmă. Între timp, a fost înhămată la o diligență care se vede ceva mai încolo (o observăm greu pentru că e aproximativ tot de culoarea drumului), îndepărtîndu-se ; Rosinanta a fost pusă să facă ceva util. Ca să nu mai spunem că în tot acest peisaj, în ciuda luminii meridionale, nu există (și nu întîmplător) nici o moară de vînt ; nici o adiere de utopie. Totul e exact, concret, realist. Întrucît domnul Courbet e convins că un pictor nu trebuie să-și piardă vremea cu fantasme. El trebuie să picteze doar ceea ce vede.

Dacă ținem neapărat să-l comparăm cu cineva, o putem face. E un Narcis vagabond, ușor impertinent, mîndru de libertatea lui în aceeași măsură în care e mîndru de talentul lui. Cu bățul înfipt în praf, ascultă, probabil, vorbele de bun venit ale lui Alfred Bruyas care l-a invitat la Montpellier. Observați, în sfîrșit, că dintre cele trei personaje, singurul care are umbră e el. Și că pînă și cîinele pare să ia parte la emoția momentului, privindu-i pe drumeț admirativ, în timp ce stăpînul său îl salută pe oaspete : „Bună ziua, domnule Courbet".

Sub acest nume e cunoscut și tabloul : „Bună ziua, domnule Courbet". Și ne mușcă șarpele să ne imaginăm o discuție posibilă.

– Sînteți obosit, domnule Courbet ?

– Unul ca mine n-are voie să oboselească, domnule Bruyas. Am de străbătut un drum lung. Nemurirea e vastă. Înțelegeți ?

– Da, înțeleg. Și nu vă ascund că vă admir și pentru această încredere.

– Eu am știut totdeauna ce vreau. Familia mea a vrut să fiu avocat. Eu am ales să fiu pictor. Am știut că pictura îmi va da celebritatea. Tot așa știu că arta trebuie să fie concretă, să reprezinte numai lucruri reale și existente. Ceea ce nu se vede nu e de domeniul artei.

(Domnul Bruyas a tăcut, desigur. Ar fi putut să întrebe de ce și-a mai pierdut timpul Dante descriind Paradisul, Infernul și Purgatoriul ; și unde or fi văzut grecii zeii lor de marmură ? sau unde o fi văzut Rembrandt, în natură, noaptea din tablourile lui ? Dar domnul Bruyas e o persoană bine crescută. În calitate de gazdă, știe că nu e frumos să-și contrarieze – și încă de la sosire – oaspetele. În plus, din moment ce e un admirator al lui Courbet, există toate șansele să gîndească la fel. Riscă doar o întrebare timidă.)

– Înseamnă că excludeți imaginația ?

– N-o exclud. Dar imaginația trebuie să mă ajute să găsesc expresia cea mai completă a unui lucru existent, nu să creez acel lucru. Artistul n-are voie să născocească. (Oare Goethe spunea că te edifici cel mai bine asupra unui om cunoscînd de ce anume își bate joc ?) Dacă doriți, aș fi în stare să refac cel mai bun tablou al meu pentru a vă dovedi că nu sînt sclavul hazardului. Vă repet, nu mă interesează decît ce e real și vizibil. Eu nu pot picta decît ceea ce am văzut.

(De data aceasta, Bruyas nu mai riscă nici o întrebare.

Firește, fiind un om instruit, el înțelege că din perspectiva oaspetului său mai mult de treisferturi din istoria artei ar trebui aruncată la coș. Și, poate, îi trec prin minte și alte nedumeriri. De felul acesta: Dacă *se oprește* la ceea ce se vede, la „ceea ce este", orta renunță la ceva și mai important, la „ceea ce ar putea să fie". Ea renunță nu numai la un drept, acela de a visa, ci și la o datorie, aceea de a spera. Își închide drumul. Face din realitatea imediată un zid dincolo de care refuză să privească. Și, în felul acesta, nu se condamnă ea cu orgoliu la o umilință ? Umilința de a se transforma într-un fel de grefier al zeilor, în loc să fie un judecător al lor și al lumii în care trăim... Dar nu, domnul Bruyas n-are obiecții. Cu atît mai puțin servitorul său care așteaptă plictisit ca discuția dintre stăpînul său și pictor să se încheie pentru a-l conduce pe oaspete la vilă.)

OCTAVIAN PALER

P.S.

Într-un post-scriptum la o cronică literară consacrată *Polemicilor mele cordiale*, în revista *Tribuna*, Ion Vlad îmi reproșează o afirmație dintr-un recent interviu. E dreptul său, după cum era – și este în continuare – dreptul meu să cred ceea ce am afirmat. Deși, sincer vorbind, nu înțeleg ce anume l-a surprins pe autorul *„Lecturilor constructive"*. Că am spus despre Ion Vartic, Ion Pop și Marian Papahagi că sînt sclipitori intelectuali ? Dar bănuiesc că Ion Vlad, a cărui obiectivitate o cunosc, e de aceeași părere. Atunci, poate, opinia mea că, numai lectori sau asistenți la Universitatea din orașul de pe Someș, ei au valoarea unor conferențiari de la Sorbona ? Dar asta e în defavoarea Parisului, nu a Clujului...

Simple note

Ioan Missir (II)

Cred că acela care-mi parcurg însemnările au reținut din prezentarea ce i-am făcut-o lui Ioan Missir și unicei lui cărți **Fata Moartă**, ca și din redusele șiruri biografice, că era atașat politicește de Nicolae Iorga ; și e cazul să precizez că înjghebarea lui politică nu era o firmă ispititoare și că cine îl urma în arena vieții publice și a luptelor sociale, pe marele nostru istoric și cărturar, o făcea dintr-o pură și întemeiată admirație de spirit și nu atras de mirajul puterii cu perspectiva locmalelor și a ghelirurilor, ori să-și satisfacă veleități de parvenire și ambiții de carierism, ci pur și simplu fascinat de gigantica și covîrșitoarea lui personalitate. Fiindcă Nicolae Iorga era în fond — aș putea spune fără să greșesc — și partidul și steagul și programul. Și Ioan Missir va rămîne sclav amintirii, cu statorniciile, și după neglejuitul și dramaticul său sfîrșit.

Reimprospătez unele date pentru cititorii mei care nu le au la îndemînă, sau nu le știu, ca să completez și ca să se înțeleagă mai ușor compoziția umană și fermitatea de caracter a omului, așa cum au fost în toată existența sa și cum vor rezulta din ultimele două epistole ce le mai posed, pe care le voi reproduce mai jos.

La 27 noiembrie 1940, în cadrul unui vast program de asasinate, Nicolae Iorga e ucis mișelește, ca și Virgil Madgearu, ca și deținuții politici masacrați la Jilava, toți victime ale aceleiași verzi și sinistre doctrine de pistol și de crimă — obedientă sucursală hitleristă autohtonă — care a zguduit sufletește întregul neam și ne-a pîngărit Istoria. Mai fuseseră atîtea înainte și trebuiau să se săvîrșească în continuare numeroase altele, dacă rebeliunea legionară de la 21—23 ianuarie 1941 — soldată și ea cu atîta sînge nevinovat — n-ar fi fost bărîzită eșecului, cum se cunoaște. Și este, desigur, clar pentru oricine că atîta vreme cît au fost implicați în actul de a cîrmui Statul, orice demers care le era ostil și îi condamna implicit, direct ori indirect, n-avea nici o șansă să albă vreo consecință reparatoare — decît doar riscul, pentru cel ce ar cuteza să o facă, să fie și el sancționat de demența și monstruoasa lor ideologie — dar după rebeliunea care fatal i-a alungat din formațiunea ministerială, oamenii au început să capete glas, să-și manifeste fățiș simțămintele și să vină cu propuneri. Și între primii se situează Ioan Missir, care cinci zile mai tîrziu de la lichidarea rebeliunii, adică la **28 ianuarie 1941**, îi adresează lui Ion Simionescu, ce îndeplinea atunci funcția de președinte al Academiei Române, aceste rînduri olografe, îndeajuns de grăitoare :

„Botoșani 28 ianuarie 1941. Mult stimate domnule profesor, desigur că ați primit scrisoarea mea trimisă odată cu certificatul cerut. Vă arătam în scrisoare că împărtășesc cu o deosebită gratitudine sugestia dv. de a înființa în biblioteca comunală o „galerie" a tuturor acelora ce au fost sau sînt botoșăneni. Chestiunea am adus-o în discuția consiliului de primărie, alcătuită astăzi din șefii tuturor instituțiilor locale și din fruntașii cetățenilor. Le-am citit scrisoarea și vă închipuiți lesne ce efect a avut că a căpătat aprobarea tuturor. Bineînțeles, localul „bibliotecii", acela care l-ați vizitat, nu corespunde din nici un punct de vedere cerințelor și scopului. Am fost cu toții impresionați cînd președintele Camerei de Comerț ne-a declarat că ne pune la dispoziție sala de ședințe și alte două camere pentru bibliotecă. E tot ce poate fi mai frumos. Prin urmare, în principiu, sîntem pe drumul cel bun. Am vorbit și cu Tiberiu Crudu care ține să pună umărul. (Tiberiu Crudu, profesor și scriitor, la data respectivă directorul Școlii Normale din Botoșani, născut în 1882. Nu-l cunosc anul decesului, n.n.) Însă este cum vedeți un „însă". contăm pe sprijinul dv. efectiv și real. În calitatea de președinte al Academiei, puteți contribui sau mai exact înfăptui cea mai mare parte din ce va rămîne la Botoșani. Știu că ați făcut mult și pentru liceul Laurian **(care după mine ar trebui să se numească Nicolae Iorga)**. De aceea, în numele tuturor botoșănenilor, vă rog să ne dați tot concursul pe care și locul pe care-l deținеți și relațiile dv. vă îndreptățesc a ni-l da. Ca botoșănean veți face ceea ce n-a făcut încă nimeni. E numai începutul, căci am putea lărgi sfera de activitate apelînd la pictori și sculptori originari de la noi. Îmi place să cred că răspunsul va fi cel pe care-l dorim și-l așteptăm cu toții. Din volumele Academiei vor lua drumul Botoșanilor acelea pe care le veți socoti de folos. Vă rog să primiți expresia celor mai bune sentimente, I. Missir".

Transcriu, de asemenea, aidoma și textul celei de a doua scrisori :

„Botoșani 17 martie 1942. Mult stimate domnule Simionescu, Am primit astăzi o carte poștală cu data de 13 martie 1942 și răspund imediat așa precum am răspuns și la cealaltă din luna trecută prin care vă mulțumeam arătîndu-vă că faptul poate fi considerat împlinit. Cu alte cuvinte, biblioteca orașului înființîndu-se în localul Camerei de Comerț urma și urmează să începem a o completa cu ceea ce oameni de bine și de înțelegere vor găsi că trebuie să avem pentru a lăsa ceva în țîrgul nostru. Cît privește casa în care a locuit, sau casele în care a locuit marele dispărut Iorga, vă pot da următoarele date : de multe ori noi botoșănenii — cîțiva oameni sentimentali — ne-au pus în minte să cumpărăm casa de pe strada liceului — astăzi strada N. Iorga — aceea de care vorbiți și dv. : cu acoperișul pleoștit, cu stîlpii de la ceardac aproape căzuți. Aceasta cu atît mai mult cu cît Iorga, mergînd acolo cu vreo cîțiva botoșăneni, ne-a declarat : «uite aici am stat în anii... și imi aduc aminte că la cotruțul ista îmi plăcea să citesc și să scriu.» („cotrut" — moldovenism rar întrebuințat în uzul vorbirii, care înseamnă locul liber dintre cuptor și perete, dintre sobă și perete, parte sau colț din vatră, n.n.). Am luat contact cu proprietarii — mai mulți comoștenitori — care înțelegînd fals intențiunile noastre, au încercat să ne speculeze. Am oferit cîteva sute de mii de lei, deși pentru alții casa este fără valoare. Piedicile ni le punea un oarecare pretor, care socotea că poate realiza un profit enorm dată fiind personalitatea lui Iorga. Astăzi mi se pare că au murit din stăpînii locului și voi căuta să reiau firul rupt de vitregia vremurilor și pentru unii și pentru alții. Vă voi ține la curent cu realizările noastre. În orice caz, deoarece sînteți cine sînteți și aveți legături trainice în București și fiindcă vă străduiți sufletește să se facă ceva pentru Iorga vă adresez o rugăminte : interveniți pe lîngă ministrul Petrovici, de e nevoie, ca cel puțin liceul din Botoșani să poarte numele „Liceul Nicolae Iorga". I se cuvine aceasta pentru considerațiuni pe care nu trebuie să vi le enunț. Ca vechi botoșănean și contemporan al lui ați binemerita de la orașul nostru dacă ați pune umărul. Am intervenit astă vară în acest sens însă nu mi s-a răspuns, deși cererea am făcut-o în calitate oficială. Dacă vă face plăcere și dacă timpul vă îngăduie ne-ați face cinste să veniți în vacanța Paștelui sau mai tîrziu la Botoșani. Ați ține o conferință la teatrul „Eminescu" și am strînge un fond care să alimenteze ce dorim să înfăptuim. Rămîne să cîntăriți propunerea mea și să botăriți. Oricînd veți veni sînteți binevenit. Rugîndu-vă să stăruiți pentru ce v-am rugat în numele tîrgului și mulțumindu-vă pentru interesul ce ni-l purtați, vă rog să primiți cele mai devotate salutări. I. Missir".

Nu știu ce a putut împlini din ceea ce năzuia să împlinească Ioan Missir. N-am mai văzut Botoșanii din 1933. Poate că o dată să mai ajung să-l revăd... Aici, însă, n-am voit decît să arăt comportamentul aceluia care ne-a lăsat **Fata Moartă**, un om de altădată, de integrități morale și de sensibilitate elevată, cu alte moravuri și reacții, cînd nu se practica atît de curent și de dezinvolt uitarea față de cei ce nu mai sînt.

L. KĂLUSTIAN

Biblioteca în aer liber

Odăi cu cărți

Poezia se cheamă **Despletire, o găsim în cel mai nou volum** de versuri al lui Gheorghe Tomozei, **Ninive**, volum apărut acum cîteva luni, și poate fi înțeleasă cu ușurință : „Odăile goale / în care ea își despletește părul / își umplu brusc pereții / cu cărți..." Poetul iubește o femeie, o privește cum își despletește părul și vede cum, în jurul ei, totul se umple de cărți. Simplu. Totuși de ce tocmai cărți ? Explicațiile îți stau la îndemînă : e deajuns să cunoști bine opera importantului poet și să mai știi cîte ceva și din viața lui ca să pricepi — sau măcar să încerci să pricepi,.. Clar : cînd își zărește iubita, se gîndește la semenele ei din cărțile de versuri ale lumii. Sau vrea să spună — cu galanteria binecunoscută a marelui poet — că ar fi în stare să umple biblioteci cu poeme despre desfacerea parfumată și mătăsoasă a părului ei. Sau poate că poetul iubește atît de mult buturugile desfăcute în foi și scrise care sînt cărțile încît le vede adunîndu-se ca niște făpturi ale minunii ori de cîte ori are loc un gest fundamental al iubirii, cum e acesta, al desfacerii părului. Sau poate că poetul e singur și visează, sau poate...

Simplu, simplu. Îi privești mîinile lungi, slabe, cu unghiile mîncate (cîte kilograme de unghii de poet o fi mîncat în viața lui ?), le vezi adunate arghezian pe o carte, răsfoind-o cum ar răsfoi o crizantemă, îți amintești și niște versuri ceva mai vechi. Tot despre cărți : „Tot ce am, albastrul, icoanele, / ție ți-s servi. / Tutun ? Uite tabachera / cu nervi. / Liniștea o beau amară ? / Îți plac amintirile mele ? Mai ia ! / Casa nu, casa fiind imaginară / nu ți-o pot da... // Numai la-ți laba / de pe coapsa / cărților mele / legate în piele / de piersică !" Sînt versuri scrise acum doisprezece ani, pe vremea cînd, la Tomozei, cărțile aveau coapse și piele de piersică ; acum — prefacere fundamentală — desfacerea părului cald și sălbatic al femeii aduce el aminte de cărți. Prefacere... Sau nu ?

Sau nu ! Pentru că are dreptate un celebru istoric literar : poeziile pot fi rezumate, pot fi chiar înțelese perfect. Cu un singur amendament : pot fi rezumate în o mie de feluri total diferite, și tot într-o mie de feluri înțelese. Altfel, ca o femeie fără nici o taină, poezia ar muri pe loc.

Ninive, o admirabilă carte de poezii semnată de Gheorghe Tomozei. **Călătorii cu dirijabilul**, un op conținînd note de călător prin lume, ale aceluiași. Proză, desigur, și iată o mărturisire care, la extrem de discretul poet, tulbură : „Începutul de bătrînețe în care am intrat..." Cochetărie și nu tocmai ! Proză, deci, dar din cînd în cînd — și aici — versuri. De pildă, despre „oasele cărților" : „Le lustruiește ploaia, / plimbate din gură în gură, / crapă de frig, / se albesc de sete — / cuțite translucide / înfipte în / coastele morții." Și se ivește încă un înțeles al poeziei **Despletire** : cărțile fiind vietăți ca și oamenii, atunci cînd deschizi un volum de poeme, pe pereți încep să se desfacă pletele femeilor iubite, iar atunci cînd femeile își despletesc pletele pereții se umplu de cărți blonde și brune și roșcate.

În orice volum de poeme, dintotdeauna, se află — la ce pagină ? — doi tineri care se sărută. La Tomozei, ei se sărută într-o cameră plină de cărți. Opurile se fac mai mici în firidele lor și încearcă să se gîndească la altceva ; nu izbutesc, de vreme ce, ca în versul celebru al lui Ion Barbu : „Ca frunte a vinului cotoarele roșesc".

FLORIN MUGUR

Ultimul troleibuz spre Gh. Cătană

....l-am luat într-o duminică senină de 19 iunie (zi care coincide cu nașterea lui Gh. Călinescu, pe care-l venera), la cimitirul Sf. Vineri, care-l chemase la ea pentru totdeauna într-o noapte spre Vineri. Îl chemase pe domnul Paradis, căci dacă vreodată, vreun om, va fi coborît din paradis, nu ar fi arătat altfel decît el, vește cavaler înalt cu ochii albaștri. Omul sincer, onest, făcut numai să-i ajute pe alții, iubind cu patimă lăcrimindă marile valori ale civilizației și culturii române, pe Eminescu (căruia i-a consacrat o antologie de poezii dedicate acestuia de alți poeți, la Ed. Junimea, 1972, ediția a II-a urmînd să apară), pe toți scriitorii români, filozofi, cărturari, lingviști, oameni politici (pe care-i aniversa în rubrica sa **Calendar din România literară**), cărora le întocmea de ori cîte ori era nevoie bibliografia operelor, era un om informat, o informație caldă de dragoste și iubire pentru poporul român.

Fostul elev al lui Pompiliu Constantinescu, Traian Lăzărescu, fostul coleg de școală al pictorului Uță Ardeleanu, al lui Eugen Barbu, ca și acesta era un avizat împătimit în ale tipografiei, un secretar de redacție impecabil, desăvîrșit, cum numai Mircea Grigorescu a mai fost,

Ziaristul, istoricul literar (se află în manuscrisele sale, **Dicționarul complet al scriitorilor români de la origini pînă azi, Dicționarul de pseudonime al scriitorilor români de la începuturi pînă în prezent**, parțial publicat în paginile **Convorbirilor literare, Antologiile** de poezii dedicate lui Arghezi, Sadoveanu și altele) a fost prețuit în scris sau verbal de oameni de cultură și litere, de scriitori.

Dincolo de marea lui iubire pentru scriitorii neamului, de omenia, de nobletea sa, Gheorghe Cătană purta în el un mare suflet visător-poetic în trunchiu-i de scrimer, care-l făceau să fie tînăr mereu, brad ce nu se schimbă, însă omul din el era și mai de ne-ntrecut și de aceea îl spun, la ultimul său ceas pămîntesc :

> Fie ca visul să-ți fie frumos
> pînă la revenirea din șoapte,
> la deplina întoarcere,
> să te cheme codrul muntos
> și ploaia din ape..

SANDU STELIAN

■ **Asociația locatarilor din șoseaua Giurgiului nr. 67—77, bloc E, sectorul 4** sesizează că, blocul fiind vechi, a solicitat spălarea instalației de încălzire și schimbarea a ceea ce trebuie schimbat. După repetate demersuri, I.C.R.A.L. Berceni i-a planificat pentru trimestrul 3 din 1981, dar lucrarea nu s-a făcut. Nici planificarea din 1982 n-a fost respectată. S-a făcut chiar și o nouă planificare : trimestrul 3 din 1983. Dar, în timp ce în unele apartamente au fost schimbate caloriferele fără să fie fisurate, altor locatari li se spune că nu-i de-ajuns să aibă fisuri la calorifere, și că ele vor fi schimbate numai dacă se sparg. Oare nu este nimeni în etare să facă lumină în aceste practici dominate de bunul plac și în micile afaceri ale unor lucrători incorecți ?

■ **Serviciul exploatarea telecomunicațiilor din Direcția generală a poștelor și telecomunicațiilor** — răspunzînd la scrisoarea lui A. M. din Cluj-Napoca, privind nepredarea unei telegrame destinatarei Lili Mirișan din Brașov, strada Jupiter nr. 4, ap. 2, fără indicarea scării (blocul are trei scări), — ne face cunoscut că factorul care nu a dat dovadă de suficient interes a fost sancționat conform statutului disciplinar. Cu profesionalitate, bună-cuviință și simț al realității, oamenii direcției generale din M.T.Tc. au scris în răspunsul oficial trimis celui afectat : „Vă cerem scuze pentru neplăcerile pricinuite, asigurîndu-vă, pe viitor, de o bună servire".

■ **Procuratura Generală** a declarat recurs extraordinar, la cerere lui Ion și Florica Dumitrașcu din comuna Tunari, sectorul agricol Ilfov, împotriva deciziei civile nr. 1902, din 23 iulie 1982, a Tribunalului municipiului București.

■ **Direcția farmaceutică și a aparaturii medicale din Ministerul Sănătății :** În legătură cu scrisoarea trimisă de Dopp Mihaica din Cernavodă, prin care solicită medicamentul BEROTEC SPRAY, vă comunicăm că sîntem în măsură să-i satisfacem cererea, dar să ni se comunice adresa exactă pentru a-i expedia produsul. O rugăm, deci, pe cea interesată, să comunice urgent direcției farmaceutice adresa completă.

■ **Consiliul popular al sectorului 1 :** Vă comunicăm că petiționara Grădinaru Alexandra a fost reintegrată împreună cu familia în domiciliul din Calea Griviței nr. 162, ap. 28, la solicitarea Procuraturii Generale a R.S.R.

■ La scrisoarea lui Alexandru Mihai din Fălticeni, **Direcția circulație din Inspectoratul General al Miliției** ne răspunde că „s-a dat dispoziție serviciului circulație din I.J. Suceava al M.I. pentru a efectua schimbarea motorului la autoturismul deținut de petent".

■ **Consiliul popular al sectorului 2** răspunde că în urma scrisorii lui Dragoș Gheorghiu, Grupul de șantiere nr. 2 București, strada Fănari nr. 1, a efectuat remedierile necesare la blocul 47 din șoseaua Ștefan cel Mare.

■ **Ministerul Industrializării Lemnului și Materialelor de Construcții**, în urma scrisorii trimise de Marilena Purdea din Tîrgu Jiu, strada Griviței, bloc A 5, ap. 5, răspunde că, față de constatările de pînă acum, conducerea ministerului a dispus reîncadrarea dînsei la I.M.C. Tîrgu Jiu, pe un post corespunzător pregătirii pe care o are, că se va adînci controlul gestiunii în legătură cu aspectele semnalate și se vor lua măsurile corespunzătoare.

■ În urma scrisorii trimise de Carmen Blanu din comuna Crucea, județul Constanța, ne răspunde **direcția sanitară județeană** că medicul Chircev Valeriu, pentru consum de băuturi alcoolice (chiar și în timpul serviciului) și neîndeplinirea multor sarcini profesionale a fost sancționat cu „retragerea gradației pe o perioadă de trei luni", timp în care i s-a schimbat și locul de muncă „pentru asigurarea asistenței de specialitate la dispensarul Ghindărești". De asemeni s-a hotărît să fie chemat în fața colegiului de disciplină pentru abateri de la normele deontologice.

■ La scrisoarea trimisă de Mihaela Crețu din Piatra Neamț ne răspunde **Consiliul popular al județului Neamț :** Aspectele cu privire la abaterile unor cadre de la regulile de comerț sînt întemeiate. Astfel, lucrătorilor Sava Gheorghe și Chirițescu Floarea de la unitatea nr. 20 Piatra Neamț li s-a trimis la procuratura locală dosarul de verificare gestionară din care rezultă un minus de mărfuri de 27 745,90 lei și la ambalaje 1 067,70 lei. În prezent, aceștia sînt suspendați din funcție.

■ La scrisoarea lui Constantin Codreanu, **Consiliul popular al municipiului București** ne răspunde că acesta a primit diferența de combustibil, contravaloarea fiind suportată de Metrea Doru care a înstrăinat 400 kilograme de lemne. Cazul a fost predat organelor de cercetare penală.

■ **Consiliul popular al sectorului 1,** în răspunsul la scrisoarea lui Ion Trincă, precizează : Conducerea I.U.C. Griviția Roșie, reanalizînd cererea sus-numitului, a hotărît să-i acorde transferul, avînd în vedere că întreprinderea nu are vacante posturi de maistru.

■ **Procuratura Generală :** S-a declarat recursul extraordinar cerut de Maria Pantelimon din satul Cozia, comuna Pristol, județul Mehedinți.

■ **Spitalul clinic „Dr. Gh. Marinescu" :** Ca răspuns la scrisoarea tov. Rădulescu Constantina, pentru îngrijirea fiului său, vă facem cunoscut că i s-a răspuns direct de către tov. dr. Gheorghe Panoza, care a chemat bolnavul în clinica de neurochirurgie pentru a fi internat și a i se stabili posibilitățile terapeutice.

■ La scrisoarea unui grup de locatari al blocului nr. 54, strada Gării, Bacău, ne răspunde **Consiliul popular județean** că „în prezent liftul funcționează normal, de la data de 1 mai a.c., iar conducerea de la Exploatarea de administrare a fondului locativ de stat și de la Șantierul de construcții și reparații au fost atenționate asupra modului cum se execută reparațiile și întreținerea lifturilor în blocurile din municipiu, precum și asupra modului cum se face încadrarea în graficul de execuție a lucrărilor de întreținere și reparații".

■ Doresc din inimă, cu toată sinceritatea, să vă aduc la cunoștință că, datorită intervenției revistei dv., am fost internată operativ în Institutul de expertiză medicală și recuperarea forței de muncă din București, unde am fost supusă unor analize și testări. Pentru aceasta vă rog să primiți din partea mea cele mai profunde sentimente de recunoștință. **(Ana Bogoescu, București, șos. Pantelimon nr. 254)**

■ Peste zece mii de locuitori ai Gorjului și din județele învecinate s-au adunat, în ziua de 5 iunie 1983, pe Cîmpia Soarelui de la Padeș și au adus omagiul lor Eroului de la 1821. Iată, surprins pe peliculă, un moment din timpul acestei impresionante adunări. **(Vasile Barbu, om al muncii la Muzeul județean din Tg. Jiu).**

■ În numele lucrătorilor din cadrul Sectorului de plantații și amenajarea zonei CFR Ciulnița, tov. **Ioan C. Năstase**, șeful acestui sector din Regionala CFR Constanța, ne roagă să-l sprijinim în procurarea documentației necesare construirii unei instalații pentru producerea biogazului trebuitor încălzirii unei sere floricole realizată din posibilități locale. Cum noi nu dispunem de astfel de documentații, facem la rîndu-ne un călduros apel către cei ce le dețin să trimită urgent la Ciulnița proiectul unei asemenea instalații. Treabă pentru care le mulțumim anticipat.

■ **Mai multe familii de gospodari din satul Bidiu, comuna Matei, jud. Bistrița Năsăud,** în numele cărora semnează **Grigore Cadar, Andreaș Samson, Gheorghe Păvălin, Iulian Petraș și Beni Ion,** ni se plîng printr-o scrisoare că un consătean de-al lor, pe nume Grigore Abadi, a captat doar pentru el izvorul fîntînii care ani de-a rîndul le-a asigurat apa atît de necesară. Deși nu avea dreptul, tribunalul a fost indus în eroare și i-a dat acestuia cîștig de cauză, iar gospodarilor le mor vitele de sete, deoarece foarte greu pot aduce pe deal apa de la mare distanță. Fîntînile săpate de ei rămîn seci, întrucît apa, datorită înclinației terenului, se duce toată pe un tub, direct în fîntîna consăteanului lor Abadi.

Trebuie făcut ceva pentru ca apa să ajungă la toți.

■ **Ministerul Sănătății, Direcția farmaceutică și a aparaturii medicale,** pornind de la solicitarea Sofiei Teodoru din Galați, ne aduce la cunoștință că, în dorința de a satisface cerințele handicapaților, se preocupă de asimilarea în producția întreprinderii de produse ortopedice și protezare București a căruciorului acționat electric, după modelul realizat de un colectiv al catedrei de mecanică fină din cadrul Institutului politehnic București. După omologare, se va trece la producția de serie.

■ **Ilișco Teodor din Crișioru de Sus, județul Bihor,** sesizează din nou absența din magazinele de specialitate a cuielelor pentru potcovitul cailor și boilor de muncă, precum și a rafturilor pentru confecționatul roților de căruță. În plus, deși nu lipsesc din comerț, unele unelte de uz gospodăresc, precum lopețile, furcile și greblele, nu au durabilitate și, datorită proastei execuții, se deformează foarte repede și se rup.

■ **Consiliul popular al municipiului Tîrgoviște, comitetul executiv,** referitor la scrisoarea lui Valeriu Bucur din Tîrgoviște, micro VI, bl. 39 B, ap. 39, prin care reclamă că apartamentul în care locuiește se infiltrează apa datorită defecțiunilor existente la instalațiile de la nivelele superioare, a dispus ca, pînă la sfîrșitul acestei luni, I.J.C.L. să execute remedierile necesare.

Dorim să fim înștiințați dacă deficiențele au fost sau nu remediate în termen.

■ Sînt **Cassel Ionică din Craiova, bd. 1 Mai, bl. I — 83, ap. 11,** și apelez la bunăvoința dv. de a mă ajuta să aflu de soarta unor oameni care au suferit un groaznic accident de automobil chiar în fața ochilor mei, în ziua de 1 Mai a.c., pe șoseaua Rîmnicu Vîlcea — Sibiu, în localitatea Grădinari. Doi din ocupanții mașinii — o Dacie 1300, cu număr de București — după cîte am înțeles, tată și fiică, grav accidentați, cărora am încercat și eu cum am putut, să le dau primul ajutor, au fost transportați de urgență la spital. M-a impresionat mult întreaga scenă și de aceea sînt foarte îngrijorat de soarta acestor oameni. Pe cei ce îi cunosc îi rog să-mi trimită vești despre sănătatea lor.

■ **Comitetul municipal al femeilor Timișoara :** La scrisoarea tovarășei Mariana Golban, adresată revistei Flacăra, prin care solicită sprijin în vederea găsirii unui loc de muncă, vă comunicăm că petenta a fost încadrată desenator tehnic la filiala din Timișoara a Institutului de proiectări Titan București. S-a declarat mulțumită de modul de soluționare a scrisorii.

■ Subsemnatul **Pîrșoagă Mugur din Alexandria, jud. Teleorman, str. Agricultori nr. 18,** doresc să mă ajutați în găsirea

copilului meu Radu Pîrșoagă, care a dispărut de la domiciliul sus-menționat în ziua de 27.07. 1982 și n-a fost găsit nici pînă astăzi. Adăugindu-i fotografia, aș vrea să mai menționez că este surdo-mut, în vîrstă de 23 de ani, paralizat pe partea stîngă ; nu-și poate spune numele, iar cînd merge, merge greoi, aplecat spre stînga. Este de statură potrivită, brunet, cu părul și ochii negri. Cei care îl recunosc sau știu ceva despre el îi rog din suflet să-mi dea de știre la adresa de mai sus ori să anunțe miliția.

■ **Centrala industriei tricotajelor,** în legătură cu scrisoarea adresată revistei noastre de Rada Ioniță din Buzău, ne face cunoscut că, în urma analizei efectuate de inspectorul șef al UCCP Buzău, împreună cu directorul întreprinderii de tricotaje din localitate, sus-numitei i s-a anulat sancțiunea pecuniară.

■ **Gheorghe Manafu din Orșova, str. Ștefan cel Mare, nr. 4** ne roagă să transmitem mulțumirile sale cele mai călduroase prof. univ. dr. Paul Cernea, șeful clinicii de oftalmologie din Craiova, și întregului personal medico-sanitar al clinicii care, dovedind o înaltă probitate profesională, i-au redat vederea, printr-o reușită operație, tocmai atunci cînd își pierduse orice speranță.

■ **Procuratura Generală,** răspunzînd memoriului adresat revistei de Brașoveanu Nastasia din Focșani, ne anunță că cele sesizate au fost examinate și, constatîndu-se că sînt întemeiate, a declarat recurs extraordinar care a fost trimis Tribunalului județean Vrancea pentru judecare. Tot recurs extraordinar a fost declarat și în cauza petiționarei Tona Rizu din com. Cerna, jud. Tulcea. În acest caz însă, recursul a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

■ **Un grup de tineri din satul Saligny, com. Mircea Vodă,** jud. Constanța, pentru care își asumă răspunderea semnăturii **Popa Gh. Dumitru (Țucu),** ni se plînge că în satul lor activitatea cultural-artistică și în genere întreaga viață spirituală se află în mare suferință. În pofida faptului că aici se află un cămin cultural destul de spațios, acesta este folosit ca depozit DCA, pentru strîngerea lînii de oaie contractate.

■ **Ministerul de Interne, I.G.M. — Direcția circulație** ne comunică faptul că petiționarul Olariu Dumitru din București, prezentînd sentința civilă emisă de Judecătoria Petroșani, și-a dovedit nevinovăția și, ca urmare, i-a fost restituit permisul de conducere. Hotărîrea a fost comunicată și Miliției municipiului București spre luare la cunoștință.

■ **Bădița Petru Toda,** scriind în numele a peste 60 de consăteni de-ai săi din Crișcioru Hunedoarei, face apel la bunăvoința noastră și ne solicită să intervenim direct pentru întreținerea unui drum comunal devenit impracticabil, cu toate că — zice omul — materialele de carieră și chiar navelele sînt la doi pași depărtare.

Pagină realizată de
MIHAI MERIȘANU

Scrisoare comentată

Buletinul de Tecuci

La Baroul colegiului de avocați din Tecuci s-a ținut, nu demult, un concurs, organizat conform tuturor canoanelor, pentru ocuparea unui post de secretară, adică de funcționară de birou. După susținerea exigentelor probe, pe primul loc s-a clasat tînăra Jenica Zaharia, domiciliată într-o suburbie a municipiului. Avocații au primit-o cu bunăvoință, numai că, la sfîrșitul a peste șaizeci de zile de lucru efectiv, făcut cu toată dăruirea, a fost chemată și, spre totala ei dezamăgire, i s-a spus să-și caute un alt loc de muncă. Motivul principal invocat ? Nu are buletin de Tecuci și nu i se poate emite decizia de încadrare...

Bine, bine — ne scrie intrigată femeia —, dar condițiile de concurs nici n-au prevăzut o astfel de clauză. Am buletin de Drăgănești și, ca să-mi fac buletin anume de Tecuci, miliția locală mi-a cerut o adeverință că sînt încadrată. Adeverința asta însă baroul n-a voit să mi-o elibereze și uite așa m-am învîrtit două luni într-un cerc vicios din care m-am ales doar cu o viză de flotant, insuficientă însă pentru perfectarea încadrării mele pe postul obținut prin concurs. Și mai ciudat e faptul că, reproșîndu-mi-se în plus cum că aș fi avut, chipurile, relații sus-puse, concursul a fost anulat și s-a organizat un altul la care mie nu mi s-a mai dat voie să particip. Cu ce drept ? Astfel, cînd să mă bucur și eu ca tot omul că, în sfîrșit, după atîta trudă și alergătură, îmi găsisem rostul, mă pomenesc fără serviciu. Ca și soțul meu, mecanic la I.A.S., am absolvit Liceul nr. 1 Tecuci, am o diplomă, așadar vreau să muncesc onest, dar din cauza unor oameni incorecți, am ajuns acum o disperată stăpînită iremediabil de sentimentul inutilității. Ce vină am eu în toate astea ?

Categoric, Jenica Zaharia n-are nici o vină. Adevăratii vinovați sînt organizatorii concursului. Ei au încurcat rău lucrurile, dovedind — da, tocmai dumneavoastră ! — o superficială cunoaștere a prevederilor legale. Dacă, într-adevăr, Legea 12/1971 și dispozițiile comitetului executiv al Consiliului popular județean Galați prevăd expre că la asemenea concursuri au voie să participe numai concurenți din localitatea respectivă, atunci de ce nu s-au avut în vedere și nu s-au respectat de la început prevederile în vigoare ? ! De ce nu s-a comunicat aceasta din capul locului tuturor candidaților, și numai cîștigătorului, după ce a lucrat 60 de zile cu sîrg.

Este un fel de joc de-a uite popa, nu e popa, cu destinele unei absolvente care abia a pășit încrezătoare în viață.

MIHAI STĂNESCU ■

Poșta redacției

Asoc. locatarilor bl. 57, str. Sf. Ioan Moș — București : Valorarea lucrărilor de întreținere, reparații și înlocuiri la părțile și instalațiile comune revin ca obligații legale proprietarilor. Calculul se face proporțional cu cota-parte de proprietate individă a fiecăruia asupra respectivelor părți și instalații comune ■ **Gheorghe Voicescu — Brașov :** Poate beneficia de bursă pe bază de contract cu o întreprindere ■ **Ion Mazilu — București :** Cei care lipsesc din imobil, una sau mai multe luni, anunțînd, în scris, despre aceasta comitetul asociației de locatari nu participă pe perioada respectivă la plata cheltuielilor aferente consumului de apă, taxei de canalizare, consumului energiei electrice necesare funcționării crematoriului, combustibilului necesar preparării apei calde, ridicării gunoaielor menajere și vidanjării ■ **Gheorghe Avram — Florești (Vîlcea) :** Dacă nu vă puteți înțelege, ca între frați, apelați la autoritățile locale ■ **Nicolae Vlaicu — Deva :** Chiria se recalculează ori de cîte ori intervin modificări la veniturile pe fiecare membru din familie, schimbare de domiciliu, mărirea sau micșorarea membrilor din familie ■ **Maria Bogdan — Brăila :** Nu la noi, ci la revista „Femeia" pentru rubrica „Copiii noștri" ■ **Teodor Man — Timișoara :** Vă puteți înscrie la învățămîntul seral în condițiile precizate în revistele „Forum" nr. 2 și 3/1983 ■ **Lucia Fătrașcu — Cluj-Napoca :** Femeile au dreptul la concediu de maternitate plătit, care se acordă înainte de naștere — 52 de zile și postnatal — 60 de zile. Cele două perioade pot fi compensate între ele ■ **Asociația de locatari (? !) — București :** Răspunsuri detaliate la cele 15 întrebări, găsiți în statutul asociațiilor de locatari ■ **Gh. Apostol — București :** Competența de acordare a transferului în interesul serviciului revine conducerii unităților interesate ■ **Dionisia Trușcă — Craiova :** Este necesar ca pentru încadrarea dv. pe un post didactic din județele Dolj, Galați sau Tulcea să faceți personal demersurile respective la inspectoratele școlare ale județelor menționate ■ **Ion Văduva — București :** Este ilegală cumpărarea în scop de revînzare a produselor agroalimentare ■ **Ion Pălie — București :** În situația în care doi abonați la serviciul telefonic fac schimb de locuință și nu sînt rude pînă la gradul III, pot prelua fiecare instalația telefonică în cauză, dar această operație se încadrează la „mutări" plătindu-se taxa respectivă ■ **Vladimir Chiseev — Reșița :** La consiliul popular municipal.

MARGA NEDELEA ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Patru oameni de teatru afirmă:

Trăim cel mai înalt

Este limpede, pentru oricine se informează, că teatrul românesc a cunoscut în ultimii zece ani un reviriment la nivelul dramaturgiei. Dacă pînă în acel moment teatrul românesc era cunoscut prin valoarea spectacolelor, a experimentelor teatrale, în ultima vreme se afirmă tot mai mult prin piesa românească de actualitate politică, filozofică, morală și socială cu mare aderență la public și cu forță de percuție în planul ideilor. Personalitățile care domină în acest moment teatrul românesc sînt mai ales dramaturgii. Piesele apreciate mai mult de critici sînt cele care, prin diverse modalități de expresie, sondează problematica omului contemporan. Cu toate acestea, piesa istorică, piesa document, piesa parabolă, piesa poetică are spectatorii săi și se întîmplă rar ca spectacolele să se joace cu săli incomplete. Sînt teatre care își fac rețeta de casă cu dramaturgia contemporană românească.

Care sînt cauzele acestui reviriment al teatrului, în speță al dramaturgiei? Ce a cîștigat teatrul românesc prin această dramaturgie ancorată în actualitate, prin această dramaturgie implicată profund în plan politic și în plan etic? În ce măsură „conflictul dintre nou și vechi" își găsește expresia cea mai adecvată prin piesele scrise în ultima vreme? Ce se întîmplă cu „spectacolele-problemă"? Cine aprobă intrarea unei piese în repertoriu? Care este aportul criticii la promovarea unui teatru nou, revoluționar? În ce măsură spectacolul de teatru cu piesa românească este sub nivelul dramaturgiei și din ce motive au trecut regizorul, actorul și scenograful pe planul doi? Răspunsurile, după cum veți vedea, sînt, în general, în acord deplin cu fenomenul. Am păstrat și opinii aflate la antipod care consideră, de pildă, că spectacolul a rămas deasupra dramaturgiei și că dramaturgia nu atinge încă nivelul de esență și de simbol cerut de spectatori, că piesele din ultimul timp sînt doar tentative de a atinge stratul superior al literaturii dramatice românești. Cert este că problema rămîne deschisă și dezbaterile pot continua.

Alexandru Tocilescu:

Poate exista un conflict între „bine" și „mai bine"? Da, cu condiția să nu învingă „răul"!

— Prin urmare, Alexandru Tocilescu, care sînt după părerea dumneavoastră cîștigurile dramaturgiei din ultimii ani?

— Teatrul a cîștigat interesul oamenilor prin capacitatea de asumare a responsabilității celor scrise, printr-o profundă ancorare în politic și prin creșterea răspunderii față de actul artistic, față de spectacol. Mai mult ca oricînd scriitorii au devenit ecoul cetății. Problemele reale ale oamenilor nu au trecut pe lîngă ei fără să-și găsească exprimarea, dacă nu răspunsul.

— Chiar răspunsul? Credeți că dramaturgia trebuie să dea și soluții?

— Dacă piesa de teatru ridică probleme oamenilor și se adresează oamenilor, solicită implicit și un răspuns. Pentru că în acest caz dramaturgul e purtătorul de cuvînt al celor care întreabă și nu găsesc un răspuns. Răspunsul la întrebările spectatorilor trebuie să fie implicit. Piesa pune probleme, dă de gîndit și obligă pe spectator să răspundă sprijinindu-se pe elementele, pe argumentele supuse dezbaterii de către dramaturg. Răspunsul său este însă direct proporțional cu capacitatea de înțelegere și de sinteză a fiecărui spectator în parte. Iar cînd individul devine colectivitate, devine masă, într-o sală de spectacol, răspunsul nu poate fi decît suma tuturor capacităților creatoare ale oamenilor din acel moment. Această sumă o reprezintă, în fapt, ceea ce denumim în mod curent opinie publică. Deci, publicul prezent într-o seară, într-o sală de spectacol se constituie în opinie publică și receptarea pozitivă sau negativă a unui text constituie reacția opiniei publice la fenomenul prezentat dezbaterii.

— În ce măsură au cîștigat dramaturgii din contactul cu publicul cetății și ce anume au cîștigat?

— Dramaturgii au învățat să lupte cu inerția, comoditatea, lenea în gîndire, escamotarea adevărului, cu lipsa de responsabilitate în fața istoriei. Au învățat să lupte chiar și cu unii factori din sfera teatrului și care s-au dovedit nereceptivi la evoluția societății, interesați, mai mult, de destinul lor, de post sau de remunerație decît de public și de exigențele acestui public. Dramaturgii au învățat să lupte împotriva tuturor relelor societății noastre, scriind și promovînd ceea ce este cu adevărat nobil. Dar în primul rînd dramaturgii au învățat să scrie mai bine, profesionist vorbind. Acest lucru a venit cu timpul și cu experiența. Oamenii sînt mai adevărați în piesele scrise în ultimii zece, cincisprezece ani, sînt mai complecși, cu biografii mai complete, cu reacții mai firești, adică mai vii, mai credibili în ceea ce întreprind pe scenă. Se simte că, în acest moment, ceea ce a fost odată un deziderat major — inspirați-vă din realitate! — a avut efect. În acest sens au evoluat și Paul Everac și Tudor Popescu, și D. R. Popescu, și Theodor Mănescu, și Ion Băieșu, și Radu F. Alexandru.

— Vorbeați de conflicte puternice. Care sînt ele?

— De pildă, se vorbește din ce în ce mai des de „conflictul dintre nou și vechi". În documentele de partid această formulare apare de multă vreme. Dar conflictul real dintre nou și vechi a cîștigat în profunzime, cel puțin în ceea ce îi privește pe dramaturgi, în ultimul timp.

— Ce reprezintă acest „conflict dintre nou și vechi"?

— Lucrurile sînt foarte simple pentru că de fapt acest conflict este conflictul dintre spiritul mic burghez și spiritul revoluționar, între a trăi bine, a dormi bine și a trăi pentru ceilalți, a te gîndi la destinul unei societăți ca formă de existență supremă a individului. „Conflictul dintre nou și vechi" înseamnă a face deosebirea dintre familie și societate, dintre a avea tu și a da celorlalți tot ce ai mai bun în tine, dintre a fi tu însuți și a dori, sau chiar a lupta, ca toți să se afirme. Într-un cuvînt: conflictul dintre cel egoist și cel social. Pentru că dușmanii reali ai unei societăți revoluționare sînt cei care consideră că revoluția a fost făcută pentru ei. În această ordine de idei, pentru astfel de oameni, covorul din biroul șefului e cel mai mare dușman al subalternului, vila cel mai mare dușman al gardonierei iar semidoctul dușmanul bibliotecii.

— Crezi că poate exista un „conflict între bine și mai bine"?

— Da. În sensul în care mai binele este dușmanul binelui! Și, evident că nu în sensul în care ne prezintă teatrul radiofonic și televizat acest așa zis conflict. Spre deosebire de ceea ce se întîmplă în teatrele propriu zise, la radio și la televiziune — care pare nu au cîștigat nimic din experiența acestor ani — oamenii nu mai sînt oameni, eroii... prea, nu mai au familie, prea sînt căsătoriți cu producția, prea fac copii cu... indicatorii de producție și cu planul, își petrec concediile pe șantier, se hrănesc cu inovații și dorm pe realizări. Nu crede nimeni astfel de eroi. Așa se și explică faptul că nici una din piesele, sau aproape nici una, nu poate fi jucată pe scenă dar nici piesele adevărate nu pot apărea pe micul ecran ca să dea o imagine reală asupra situației bune a dramaturgiei noastre. În acest sens televiziunea nu poate face concurență teatrului și teatrele pot fi liniștite: nu-și vor pierde spectatorii niciodată! De ce nu se joacă la televiziune piese scrise de Marin Sorescu, de Tudor Popescu, de Dumitru Solomon, de D.R. Popescu, de Paul Cornel Chitic, de Iosif Naghiu și de Radu F. Alexandru? Mai mult decît atît, de ce nu se joacă pe micul ecran principalii reprezentanți ai dramaturgiei românești de-a lungul timpurilor?

— Cum se reflectă această evoluție spectaculoasă a dramaturgiei în stilul actualul artistic, al punerii în scenă?

— Adică al spectacolului... Ei bine, spectacolul nu este sub nivelul dramaturgiei. Spectacolul a fost la un moment dat peste dramaturgie. Dar la ora actuală dramaturgia are valori și o percutanță pe care nu le-a avut niciodată. Mai înainte de a aborda acest subiect e necesar să recunoaștem rolul criticii de teatru în relansarea dramaturgiei și a artei spectacolului. Critica românească de teatru este extrem de pretențioasă. Critica românească de teatru are baremuri și pretenții de nivel mondial pentru spectacolele pe care le discută. Fără a aduce în prim plan mari valori teoretice critica noastră a reușit, prin practica de zi cu zi, de seară de seară, să încurajeze și să stimuleze revirimentul dramaturgiei și al artei spectacolului în România. De pe această platformă înaltă de calitate nu mai putem da înapoi. Critica nu ne lasă să scădem nivelul percutanței unui text pus în scenă sau nivelul interpretării, pentru că operează cu criterii și cu exigență care situează mișcarea teatrală românească la un înalt grad de temperatură a ideilor și a esteticii spectacolului. Valoarea din ce în ce mai ridicată a dramaturgiei românești a făcut ca mulți regizori tineri să-și facă un

(Continuare în pag. 24)

Tudor Popescu:

Cel mai mare cîștig al teatrului contemporan? Publicul

— Tudor Popescu, sînteți unul din dramaturgii care s-au afirmat în ultimii ani. O afirmare furtunoasă. În cîteva stagiuni piesele dumneavoastră au făcut înconjurul teatrelor din țară. Erați, la un moment dat, dramaturgul cel mai jucat.

— Eram. Între timp s-a considerat că sînt prea jucat și am fost ușor îndepărtat din unele repertorii. Lucrul acesta nu mă sperie, nu mă intimidează. Scriu mai departe. Realitatea noastră e atît de bogată în subiecte demne de a intra în literatură, demne de a fi aduse și supuse pe scenă judecății opiniei publice, încît o destul să treci prin viață, atent la tot ceea ce se întîmplă în jurul tău, ca să intri în starea de a crea.

— Afirmația că teatrul dumneavoastră e „gazetăresc" vrea să însemne că are mai mult comun cu efemerul decît cu durabilul, Gazetăresc, adică o conjuncturai, cu percuție imediată, fără valoare eternă.

— Aș fi șocat, cred, în dramaturgie în zona efemerului, dacă nu aș fi învățat un lucru esențial: să dezvolt un conflict dramatic printr-o bogată și variată tipologie umană. Și apoi, celor care se grăbesc să afirme că teatrul meu sau al altora este efemer, țin să le amintesc că o judecată de acest nivel e dată în timp și de public. Desigur, situațiile din unele piese semnate de mine vor fi depășite de mersul înainte al societății, dar problemele oamenilor rămîn valabile, reacțiile lor față de aceste situații exprimă un anumit mod de a se manifesta în existent, mod reprezentativ pentru o anume epocă. Și apoi, noi, cei care sîntem uneori invinuiți de cochetărie cu efemerul gazetăresc al vieții, chiar dacă dispărem ca dramaturgi, chiar dacă nu vom supraviețui ca dramaturgi vreau să spun, putem trăi cu conștiința împăcată că ne-am făcut datoria ca oameni de atitudine, că ne-am sacrificat condeiul luptînd pentru afirmarea a tot ceea ce e frumos, luptînd împotriva impostorului, a incompetenței, a fugii de răspundere, a prostiei, a lașității etc.

— Ce înțelegeți prin „conflictul dintre nou și vechi" în teatrul românesc?

— Starea de conflict nu e o stare pe care o descoperă dramaturgia, starea de conflict nu e un accident, ci o stare normală în evoluția societății. Dialectica presupune această stare continuă de conflict. Prin urmare, starea de conflict nu e doar pentru că vrem noi, dramaturgii, ci pentru că ea există, independent de noi. Pe de altă parte, dintotdeauna în societate oamenii au coexistat, într-un raport mai mult sau mai puțin antagonic. Iată, de pildă, „conflictul dintre nou și vechi" funcționează și la nivelul factorilor de decizie din teatru. Unii oameni cu funcții de răspundere nu cred că viața, între timp, adică de cînd o cunoșteau ei mai bine, s-a schimbat. Uneori, constată acest lucru chiar la nivelul propriei lor familii și li se pare că viața a devenit aberantă pentru că nu se mai încadrează în limitele lor de cunoaștere. Astfel de oameni au fost poate, cîndva, la promovarea în aceste funcții de răspundere, reprezentanți ai noului dar, treptat, au devenit reprezentanți ai vechiului, pentru că nu mai sesizează schimbarea, evoluția. În societate „conflictul dintre nou și vechi" este extrem de dinamic și acoperă aproape toate domeniile de activitate. Un om rămîne fiinar și sănătos cîtă vreme este capabil să se înnoiască, să trăiască puternic „conflictul dintre nou și vechi" la nivelul interioarelor sale de conștiință. Vechi este, de fapt, tot ceea ce face ca viața să încremenească, sau care vrea ca viața să încremenească, să involueze pentru că altfel ar depăși nivelul (unora sau altora) de competență. Prin urmare, un conflict, o stare de conflict trăim la tot pasul. Problema este să sesizăm acest conflict și să învățăm de oe parte se află adevărul celor care vor veni după noi, adevăr care crește din adevărul nostru.

— În ce măsură credeți că dramaturgia românească a sesizat acest conflict și l-a reprezentat pe scenă?

— De mai mulți ani s-a instaurat un climat de fertilă colaborare între forurile responsabile cu destinele teatrului românesc și creatori. Acest climat deschis, de mare cinste și probitate, de competență și înțelegere a făcut ca, în anii pe care îi trăim, dramaturgia românească să cunoască un salt extraordinar, de la adevărurile false la adevărurile reale. Altfel spus, dramaturgia a reușit în acești ultimi ani să se suprapună pe adevăratа stare de lucruri a zilelor noastre. Nu în mod epidermic cum am spus ci sondînd în profunzime existența noastră de toate zilele și încercînd să fie fidelă adevărurilor vieții noastre, nu ale altora! Noi, dramaturgii, am înțeles că e nevoie de un teatru al cetății, un teatru cinstit, adevărat, care să devină un instrument eficace de educație, cu efect imediat dar și de perspectivă. Sarcină extrem de nobilă căreia ne-am devotat cu credință și cu bună-credință. Nu cred că s-a scris cîndva teatru la noi din rea-credință. Eventual, a fost interpretat ca de „rea-credință" un autor sau altul, pînă la un anumit nivel al discuțiilor. Vechiul cedează greu prerogativele sale! Așa se întîmplă că adeseori unele piese care au fost taxate ca fiind de „rea-credință" să devină vîrfuri de lance ale dramaturgiei noastre în lupta împotriva racilelor societății, să reprezinte succese de prestigiu ale teatrului românesc și să întrunească sufragiile necondiționate ale publicului. Educarea unei noi conștiințe nu se face cu piese care trădează viața ci cu piese care o transfigurează prin adevăr nu prin minciună. De aceea nu sînt de acord cu unii „esteți" care împart dramaturgia în „negativă" și „pozitivă". Negativă fiind aceea care se ocupă de aspectele negative iar pozitivă aceea care are un instinct imnic. Nu trebuie să ne sperlem de o dramaturgie care sesizează aspectele negative ale societății, care critică, de o dramaturgie care înfierează ceea ce este vechi, depășit, ceea ce frînează mersul înainte al societății. Sigur că teatrul generalizează o anumită situație, o anumită stare de conflict, dar asta nu înseamnă că teatrul, că dramaturgia, vrea să arunce un blam asupra societății! Dramaturgia vrea să vindece societatea de erori, vrea să contribuie, spectaculos, e adevărat, la acțiunea de înfrumusețare a omului, în formarea unei noi conștiințe, înaintate. Ea nu a afirmat niciodată vechiul, nu a promovat atitudinile retrograde.

— În concluzie, care ar fi principalul cîștig al teatrului românesc contemporan?

— Publicul. Teatrul românesc din ultimii zece sau cincisprezece ani a cîștigat, de partea sa, publicul!

moment al teatrului românesc

Michaela Tonitza:

După părerea mea, teatrul românesc, ca dramaturgie, nu a atins încă momentul adevărului

— Michaela Tonitza, cum se vede din perspectiva secretariatului literar al unui teatru dramaturgia propusă spre lectură și din care se alege repertoriul unei stagiuni ?

— Din întîmplare, am o experiență bogată în lecturi de teatru. Am fost membră în nenumărate comisii de lectură prin teatre și la televiziune, am făcut parte din jurii care urmau să decerneze premii de dramaturgie și cred că mi-am putut face o imagine mai realistă asupra teatrului care se scrie la noi.

— E un privilegiu completat și de faptul că ați lucrat ani de zile într-unul dintre cele mai dinamice colective teatrale de la noi, Teatrul Mic, și de faptul că ați fost, de asemenea, mulți ani, cadru didactic universitar.

— Cert este că majoritatea celor care scriu, celor care ne trimit piese la secretariatele literare sînt marcați de clișee, de poncife și, cu tristețe vă spun, cufundați în mediocritate pînă dincolo de limita tolerabilă. Unele clișee sînt impuse de maeștrii luați drept model, altele sînt impuse de viața de zi cu zi, de lectura ziarelor, de emisiunile de la televizor sau de la radio. Un mod de a gîndi „stas". Dramaturgia pe care o primim tratează problemele vieții cu un conformism las, trist, cenușiu, realitatea e neinteresantă în pagina dactilografiată. Cauzele unui astfel de conformism se află în existența unei autocenzuri periculoase, care împinge pe unii la teamă de adevăr și la crispare în fața problemelor reale ale oamenilor (și chiar ale lor-personale). Ca și cum cineva, dinainte de a scrie, ne-ar obliga să scriem în „norme" și „dogme". Alte piese eșuează într-un teren marginal, într-o mahala a problemelor reale ale vieții, în conflicte nesemnificative, exotice. Mulți apelează la parabola cu sensuri filosofice generale și care se înscrie într-o zonă atemporal'ă și imponderabilă. Un astfel de teatru este necesar dar nu în primul rînd. Noi încă avem nevoie de un teatru realist, de un teatru al adevărurilor fundamentale ale vieții, de un teatru care să se poată suprapune pe elementele reale ale existenței, fără a le reproduce prin hîrtie de calc, ci prin transfigurare poetică adevărată, nu falsă, împrumutată. Teatrul contemporan operează la nivel mondial, mai mult ca oricînd, cu o dramaturgie realistă, la nivelul investigației în conștiința oamenilor secolului nostru. Teatrul document e teatrul zilelor noastre, al zilelor pe care le trăim, nu al unor probleme inventate. Ceea ce mă nemulțumește cînd citesc piesele de teatru pe care le primesc la secretariat este o anume pudoare în abordarea directă, perpendiculară, dură, necruțătoare a realității. În acest sens literatura noastră dramatică are încă enorm de făcut.

— Oare dramaturgia noastră dintre cele două conflagrații se situează din acest punct de vedere deasupra celei care se scrie acum ?

— S-a scris teatru mai bun între cele două războaie mondiale dar nu cred că m-ar mai interesa, acum, acest tip de teatru.

— Mi se pare că există totuși în dramaturgia românească de astăzi piese de rezonanță care pot intra în fondul principal al literaturii noastre dramatice.

— Cîteva. Puține. Nu am ajuns încă la o sinteză. Sinteza e așteptată. Piesele de teatru, sau majoritatea pieselor de teatru scrise pînă acum nu au încă forța pe care o au faptele de viață pe care le trăim în fiecare zi. Viața e mult mai interesantă decît arta.

— Vă dau dreptate. Viața e un autor mai bun.

— Dacă poezia este de mulți ani sectorul cel mai înalt al vieții noastre literare, dacă proza vine cu suflu puternic din urmă și se consolidează prin roman și prin nuvelă inspirate din cea mai stringentă realitate, despre dramă nu putem spune același lucru. Drama și comedia nu au ajuns încă la o cristalizare originală și puternică în plan literar. Sigur, sînt marii maeștrii : Horia Lovinescu, D. R. Popescu, Paul Everac, dar ei sînt singuri și de mult...

— Dar în plan spectacular, vreau să spun în planul actului creator scenic nu s-a produs nici un reviriment ?

— Insuficiențele dramaturgiei au fost suplinite pînă acum inteligent și cu mare consum de imaginație de către regizori, scenografi și actori. Avem oameni de teatru de mare profesionalism care au salvat de multe ori piesele românești de la schematism, declarativism și fals curaj periferic.

— Credeți că trăim un moment de vîrf al artei spectacolului ?

— Da, evident. Există, în ultimii ani, și un spirit de competiție pe care l-a impus Teatrul Mic și spectacolele „fierbinți" de la Dinu Săraru. Sînt obiectivă, credeți-mă, și vorbesc „dinăuntru", în perfectă cunoștință de cauză. Deci, spectacolul e de valoare internațională, dramaturgia — nu.

— Și cum vedeți dumneavoastră ieșirea din acest impas ?

— Prin renunțarea la falsele pudori, la autocenzura oneroasă care face să escamotăm adevărurile esențiale, printr-o colaborare permanentă a autorilor dramatici cu teatrele. Poate că e bine ca, un timp, dramaturgii să fie afiliați pe lîngă teatre ca împreună cu echipa de actori, regizori și scenografi să implinească cusururile dramaturgiei. Doresc să lucrez în tr-un teatru în care dramaturgul să facă parte din echipă, din colectiv, textul să fie o operă deschisă lucrată în colaborare.

— Prin urmare considerați că dramaturgia noastră contemporană este încă sub nivelul dramaturgiei care se scrie în lume ?

— Avem nevoie de o dramaturgie realistă pe care alții o fac mai bine. Problematica pieselor noastre are un caracter provincial și adeseori conjunctural, încît nu poate stîrni interes universal. Cel puțin.

(Continuare în pag. 24)

Valentin Silvestru:

Să nu uităm că răspundem în fața istoriei de destinele teatrului românesc

— Tovarășe Valentin Silvestru, opiniile în legătură cu actualul nivel al dramaturgiei românești diferă. Se întîmplă ca unii să nege valoarea pieselor de teatru scrise în ultima vreme.

— După părerea mea momentul pe care îl trăim este cel mai înalt din întreaga istorie a teatrului românesc : ca front al dramaturgilor, cuprindere tematică, pondere în viața socială și chiar ca fond de bibliotecă. Nu și ca prezență în repertoriu. Piesa românească și-a cîștigat dreptul de a fi jucată cu preeminență. Ea este servită de cele mai bune forțe din teatre (vorbim de regizori, actori, scenografi etc.). E jucată cu dragoste, nu cu silă. Este extrem de agreată de public. Piesa românească este căutată de public mai mult decît piesa străină. Pentru că piesa românească răspunde, în sfîrșit, nevoii publicului de a se vedea pe sine, pe scenă, la lumina rampei, cu toate frămîntările și stările sale de conflict. Nu e un secret pentru nimeni că teatrele își realizează indicii de plan cu ajutorul piesei românești. Pentru că piesa românească se scrie azi cu un acut simț politic al criticii, cu o înaltă răspundere civică și într-o expresie dramatică modernă.

— Spuneați că la ora actuală există un larg front de dramaturgi (ca număr de persoane și ca forță de creație)...

— Există un decalaj între ritmul în care apar piesele noi, de valoare, și ritmul în care acestea devin spectacole. Asta din cauza unor factori inhibitori, a unor confuzii de ordin teoretic și administrativ. Acest decalaj între opere dramatice bine scrise și răspîndirea lor pe scenele țării riscă, în ultimele luni, să se adîncească datorită unei eronate considerări a dramaturgiei românești de la nivelul unor birouri cu ferestrele închise spre realitatea imediată. Unora li se pare că dramaturgia nu ar fi fidelă realității românești contemporane, că ea ar oglindi numai anumite aspecte, de preferință negative, în dauna aspectelor pozitive. Și toate acestea ultîndu-se că teatrul operează la nivelul conflictului. În fapt, realitatea e dominată de o sumă de contradicții politice, economice și chiar sociale care își găsesc rezolvarea în timp în procesul evoluției vieții. Or, în ultimii zece, cincisprezece ani tocmai acest drept la starea de conflict reală și l-a cîștigat dramaturgia care luptă împotriva fenomenelor negative și contribuie din punct de vedere spiritual la dezvoltarea socială. Teatrul românesc a părăsit ilustrativismul unei perioade revolute și a pionjat adînc în realitate oglindind tocmai acest proces de luptă între ceea ce acționează în sensul progresului și ceea ce reprezintă regresul. În felul acesta dramaturgia românească este profund revoluționară. Nu lasă să doarmă liniștiți pe cei care cred că pămîntul nu se învîrte decît în jurul lor. Evident, nu e nimeni îndemnat să scurme în gunoaie. Cine cunoaște literatura dramatică a lumii știe cît de sănătoasă este în acest sens dramaturgia românească contemporană. Cum adică ? Literatura lui Sorescu, D.R. Popescu, Paul Everac, Romulus Guga, Theodor Mănescu, Tudor Popescu nu e pozitivă ? Cum am avea personaje viabile în dramaturgie dacă ele nu ar fi negative cînd este cazul ? Cu cine mai luptă eroii pozitivi ? De aici și pînă la blocarea satirei nu a fost decît un pas pe cale să se producă. Unde ? Într-o țară care i-a dat pe Caragiale, pe Mazilu, pe Baranga, pe Băieșu ș.a. După unii comedia ar fi latura umbrită a vieții sociale deși, se știe, ne face să rîdem, ne face „să ne despărțim de trecut rizînd". S-a întîmplat, nu de puține ori, ca unele piese din această categorie să fie blocate la un moment dat de diverși factori, ca ulterior să fie „dezlegate" ca spectacol pe scenă și să cunoască un succes extraordinar la public. Semn că acolo nu era trădată realitatea. Dar nimeni nu a răspuns, nimeni nu a fost tras la răspundere pentru această întîrziere. Trebuie pornit de la ideea că teatrele își cunosc mai bine publicul, iar forurile județene de partid care aprobă intrarea în repertoriul teatrelor cunosc mai bine realitățile sociale specifice. Dar la ora aceasta e greu de spus cine anume aprobă o piesă de teatru: O propune teatrul, o citește Comitetul de cultură și educație socialistă la nivel județean, care, la rîndul său, o propune cu un referat Consiliului Culturii și Educației Socialiste. Și cu toate acestea sînt cazuri în care anumite piese aprobate într-un teatru, într-un oraș, într-un județ nu sînt aprobate în altele.

— E posibil ca unele piese de teatru să intre în asemenea litigii chiar la nivelul unui comitet județean de cultură sau la nivelul Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

— Astfel de litigii trebuie, după părerea noastră, rezolvate printr-un larg consult democratic cu oamenii de specialitate care cunosc nu numai problemele de natură estetică specifice teatrului dar cunosc bine și temperatura realității, a vieții de zi cu zi. Criticii de teatru nu sînt numai oameni de bibliotecă, de pildă, ci și oameni care trăiesc intens actualitatea, pentru că sînt obligați să-și verifice opțiunile estetice în raport fierbinte cu realitatea. Litigiile din viața teatrală nu se rezolvă prin telefon. Nu poți juca o piesă la telefon. Ea nu poate fi înregistrată pe bandă de magnetofon, pentru că arta teatrului e o artă vizuală, nu auditivă !

— Teatrul românesc a cunoscut în ultimii ani o efervescență extraordinară la nivelul comunicării cu publicul prin intermediul festivalurilor, al colocviilor, al întîlnirilor, al seminariilor de teatru unde se constituia prilejul unui schimb util de opinii și al unei informări bogate asupra fenomenului. În ultimele luni însă, mai precis în ultima stagiune, aceste întîlniri cu profund caracter de lucru, dar și

(Continuare în pag. 24)

În concluzie: TEATRUL ÎNSEAMNĂ STARE DE CONFLICT

Nu împărtășim entuziasmul unora dintre colaboratorii noștri la această dezbatere. Majoritatea teatrelor din țară au atins momentul de vîrf în promovarea dramaturgiei românești de înaltă rezonanță printre spectatori și de mare acuitate politică și socială în stagiunile trecute. La nivelul anului 1983 se constată o anumită timorare în programarea unor premiere cu piese românești angajate în profunzime în miezul conflictelor epocii. Pe de altă parte, dramaturgi de primă linie ca Paul Everac, Marin Sorescu, Tudor Popescu sînt din ce în ce mai rar prezenți în repertorii față de anii trecuți. Or, aceștia au asigurat, între alții, forța de șoc și de percuție a teatrului românesc în rîndul spectatorilor. Ca problematică, de asemenea, teatrele rămîn datoare publicului. Dacă piesa de dezbatere politică, de analiză a erorilor trecutului și chiar ale prezentului, dacă lupta pentru adevăr, pentru sinceritate, pentru promovarea noului în relațiile dintre oameni, dar și la nivelul tuturor aspectelor vieții sociale, a cîștigat interesul spectatorilor și a determinat o nouă afluență a publicului la teatre, piesa faptului anonim de viață, a dilemelor individului, a dramelor de familie, a tinerilor, a bătrînilor, a oamenilor mărunți, a rămas pe planul doi. În spatele conflictelor spectaculoase și de interes gazetăresc se află interioare de conștiință prea puțin cercetate, dacă nu cumva chiar neglijate. Este adevărat că drama ontologică și teatrul istoric au cunoscut un reviriment impresionant și într-un registru literar și interpretativ unic în istoria literaturii și artei spectacolului, dar drama politică, drama document în care omul să se regăsească pe sine cît mai fidel în contextul istoriei mai mult sau mai puțin recente a fost, de asemenea, aminată de pe ordinea de zi. Credem că e necesară o mai profundă, viguroasă și caldă aplecare a dramaturgilor asupra aspectelor complexe ale omului, la nivelul producătorului real de bunuri materiale și spirituale și mai puțin la nivelul „vieților de excepție" sau ale „cazurilor speciale". Dacă s-a cîștigat deja un înalt nivel de profesionalism în arta scrisului pentru scenă e timpul să coborîm în miezul fierbinte al existenței intime atît de frămîntate a individului.

În raport cu dramaturgia, spectacolul cu piesa românească nu a ajuns decît în rare situații la un acord strălucit. Credem că va trebui să funcționeze o colaborare cu adevărat creatoare și fără orgolii false între autorii români și regizori, scenografi sau actori. Din păcate, sînt încă rare cazurile în care teatrele se anunță programatic ca laborator consecvent de creație în acest sens. Ca să nu mai vorbim de faptul că în ultima vreme sînt, de asemenea, foarte rare situațiile în care consemnăm un experiment valabil la nivelul artei interpretării. Fapt care se explică și prin aceea că studiourile teatrelor, care pot lansa dramaturgi și regizori cu puncte de vedere originale, nu mai sînt laboratoare experimentale ci au împrumutat profilul sălilor obișnuite de spectacol. Dar asupra acestei probleme ne propunem să revenim.

Într-un cuvînt, teatrul românesc a cîștigat prin dramaturgie, a cedat terenul la nivelul valorilor de excepție în arta spectacolului (aceasta și datorită faptului că mari regizori români lucrează aproape în exclusivitate în străinătate), a cîștigat de partea sa publicul pe care nu mai are voie să-l piardă reintorcîndu-se la o dramaturgie a falselor realități și încearcă încă timid să pătrundă în universal.

Ne facem, în continuare, o datorie de onoare prin publicarea tuturor punctelor de vedere fertile dezbaterii noastre.

Dezbatere realizată de ADRIAN DOHOTARU
Fotografii de PAUL AGARICI

Dosarul comerțului cu artă

De la ciubucul picturii de gang la șansa de a oferi pacea frumosului

Un om, un om obișnuit, un iubitor de frumos, să-i zicem, vrea să-și cumpere un tablou, o lucrare de artă ● Ce i se oferă în cele trei galerii ale Fondului Plastic, Arcade, Apollo și din nou Arcade, aflate în zona străzii Lipscani, mai exact spus pe strada Șelari, strada Blănari și în pasajul Hanul cu Tei ● Tot în pasajul Hanul cu Tei, o galerie extrem de interesantă, Ceramica ● Ce i se oferă la sectorul de artă al Consignației ● Întîmplări mai mult sau mai puțin semnificative în lumea comerțului cu artă ● Ne îngăduim un sfat : alegeți, pentru dumneavoastră, un tablou semnat de Florin Niculiu, Ion Muscelcanu, Traian Brădean, Constantin Piliuță, Margareta Sterian, Ion Pacea, Sorin Ionescu, Sorin Ilfoveanu, Ștefan Câlția, Horia Bernea, Ion Grigore, Virgil Almășanu, Benone Șuvăilă, Semproniu Iclozan, Vladimir Șetran, Gheorghe Culea, Vasile Cazar, Georgeta Năpăruș, Soiru Chintilă, Dragoș Vițelaru, Brăduț Covaliu, Gheorghe Șaru, Ervant Nicogosian, Zamfir Dumitrescu, Roni Noel, Liviu Suhar, Ștefan Pelmuș, Cicerone Ciobanu, Alin Gheorghiu, Wanda Mihuleac, Doru Tolaru, Octav Grigorescu, Romeo Zamfirescu, Costin Neamțu, Luminița Frățilă, Carmen Cula, Radu Dăringă, Virgil Mancaș, Paul Atanasiu ● Galeria Ceramica vă așteaptă cu lucrări semnate de Ion Berendea, Rodica Mazilescu, Ioana Șetran, Silvia Radu, Vasile Cercel, Alexandru Gheorghe, Lucia Maftei, Tereza Panelli, Gheorghe Rizoiu, Maria Lăzărescu și George Filipescu.

Deci, un om, un om obișnuit, un iubitor de frumos, să-i zicem, vrea să cumpere un tablou, o lucrare de artă. Îi sînt necesare, credem noi, o sumedenie de informații și adrese care să-l ajute să-și îndeplinească dorința. În consecință, una dintre menirile reportajului de față, pentru care am bătut la pas cîteva din Galeriile de artă ale Fondului Plastic, precum și marea Consignație a Bucureștiului, ar fi aceea de a pune la dispoziția marelui public exact acea listă de informații și adrese cu care mai marii sau mai micii colecționari sînt, firește, familiarizați.

Astfel, pe strada Șelari, la numărul 13, lîngă celebra Curte a Sticlarilor, iubitorii de frumos sînt așteptați de galeria **Arcade**. Rețineți numărul de telefon al acestei galerii : 15 65 78. Puteți suna între orele 10—18. Iată ce ne-a declarat gestionarul acestei galerii, **Petru Romoșan** : „Îl putem asigura, pe cel care au călcat pragul galeriei noastre acum 10 luni, să zicem, că **Arcadele** și-au schimbat înfățișarea complet. Astfel, dacă înainte vreme, pe panourile noastre își găseau loc o sumedenie de lucrări aparținînd unor pictori mai mult neavizați decît talentați, în marea lor majoritate amatori și autori ai unei picturi de gang sau kitsch, total lipsită de valoare artistică, astăzi, prin cîteva ferme și exacte măsuri luate la nivelul conducerii **Uniunii Artiștilor Plastici** din țara noastră, precum și a factorilor de resort din cadrul **Fondului Plastic**, cei ce expun sînt numai și numai membri ai Uniunii și ai Fondului Plastic. Cu alte cuvinte, numai și numai pictori profesioniști și cu o îndelungată și apreciată activitate artistică, inclusiv expozițională. Mai mult decît atît, pentru a preîntîmpina orice neajuns, toate lucrările, dar absolut toate fără nici o excepție, primesc girul unei comisii extrem de severe, extrem de exigente, comisie care, totodată, fixează și prețul în parte al fiecărei lucrări".

Ne vom referi în continuare la alte două galerii, **Apollo** și **Ceramica**, amîndouă aflate în celebrul pasaj **Hanul cu Tei**, pasaj care găzduiește și binecunoscuta **Consignație**. Deci, **galeria Apollo**, telefon **16 23 40**, gestionară **Viorica Zaharia**, o femeie care de-a lungul a 7 ani de cînd face meseria asta consideră că „nimic nu poate fi mai trist decît să trăiești în afara artei, a picturii, a muzicii, a literaturii, a teatrului". Cu alte cuvinte, trăind în preajma tablourilor, **Viorica Zaharia** a descoperit frumusețea ideilor, a sentimentelor. O întrebăm dacă, între atîtea și atîtea tablouri ține la unul anume în mod deosebit. „Mai bine și mai bine am să vă povestesc că mi-a fost dat să am spre vînzare un tablou care, la început, mă intriga. Tabloul respectiv, despre care foarte mulți oameni spuneau că este foarte frumos, reprezenta o vînzătoare de flori. O bătrînă vînzătoare de flori într-un peisaj de iarnă. Mă simțeam atît de tristă și, în același timp, atît de mingiiată în tristețea mea atunci cînd priveam acel tablou, încît mi-a fost foarte greu să-l vînd. Aproape că nu voiam să mă mai despart de el. Dar cîte alte zeci și sute de întîmplări n-am trăit eu între acești patru pereți ai galeriei, printre tablourile mele ! Au fost, desigur, și întîmplări triste, cu oameni care își dau aere de mari cunoscători, dar dintr-o dată îi auzi cum vorbesc despre tablouri te-apucă jalea, nu alta. A venit la mine, într-o zi de ploaie, un tractorist. Mi-a spus că el e tractorist și că, pînă stă ploaia, să-l las să se uite la tablouri. L-am lăsat, firește. Cînd să plece, mi-a mulțumit, dar mi-a spus că lui nu-i plac tablourile acelea, că de ce se omoară lumea să le cumpere. I-am spus că lumea nu se prea omoară să le cumpere. Și i-am mai spus o mie de alte lucruri. Ei bine, după ce m-a ascultat cu atenție, mi-a mulțumit că i-am luat, cum a spus el, un văl de pe ochi și că, dacă nu mă supăr, el are să vină în galerie și cu copiii lui ca să învețe și ei ce e frumosul. S-a ținut de cuvînt, a venit, avea o fetiță și un băiat. Și, pînă la urmă, pentru camera copiilor lui, consultîndu-se cu ei, cu copiii, a cumpărat un tablou. Pentru copiii mei, pentru educația lor, este foarte important să aibă pe perete un tablou adevărat și nu cine știe ce urîțenie, cum credeam eu înainte că este pictura. În clipa aceea, vă rog să mă credeți, am simțit cu adevărat că eu nu vînd tablouri ci ofer oamenilor o șansă de-a se afla în fața frumosului".

Alături de **Apollo**, răspunzînd la același număr de telefon, **16 23 40**, **galeria Ceramica**. Interlocutoare, **Manela Profeta**, din partea căreia aflăm că ziua în care a vîndut cele mai multe obiecte de ceramică a coincis cu o anume zi cînd un autobuz cu turiști străini, care veniseră pentru un spectacol la **Rapsodia Română**, aflată în apropierea **Hanului cu Tei**, s-au rătăcit și au fost atrași de frumusețea arhitectonică a pasajului unde spre bucuria și uimirea lor au descoperit galeria Ceramica. „N-ar fi oare nimerit, se întrebă Manela Profeta, ca turiștilor străini să li se indice, între atîtea și atîtea puncte de atracție pe care le are Bucureștiul, și **Hanul cu Tei** ?!" Subscriem acestei întrebări cu caracter de sugestie pentru cei care alcătuiesc itinerariile turiștilor străini.

La ieșirea din pasajul **Hanul cu Tei**, spre **strada Blănari**, la numărul 18, o altă galerie a **Fondului Plastic**, mai puțin cunoscută, numită tot Arcade, probabil o anexă a **Arcadelor** de pe strada **Șelari numărul 13**. Interlocutoare, **Ioana Dobre**. Deși cu o vechime de numai 4 ani în acest „foarte frumos comerț cu artă", cum ține să-și definească domeniul muncii, **Ioana Dobre** ne mai face mărturisirea că „primul dintre oamenii care, trecînd pragul acestei galerii, și-a schimbat toate părerile despre pictură sînt chiar eu, cea care vînd lucrările de artă". Constatăm că și aici, la **Arcade-2**, ca să-i zicem așa, expun, ca și la **Arcade** și la **Apollo**, cam aceiași pictori.

Deci, în loc de concluzie, plăcut surprinși de atmosfera civilizată a galeriilor vizitate, dar mai ales de calitatea majorității pînzelor, realitate care confirmă eficiența energetelor măsuri stabilite de conducerea **Uniunii Artiștilor Plastici** și a factorilor de resort din cadrul **Fondului Plastic**, măsuri care au închis, pentru totdeauna, accesul nonvalorii pe panourile galeriilor **Fondului Plastic**, contribuind astfel la educația artistică a marelui public, precum și la satisfacerea necesităților sale spirituale, deci, cu o astfel de stare de spirit, am urcat scările **Consignației** al cărei sediu se află tot în pasajul **Hanul cu Tei**. Ne-am îndreptat, desigur, spre sectorul cu tablouri. Primul lucru care ne împiedică să privim tablourile este lumina mult prea scăzută, inadecvată chiar. Cu toate acestea deslușim semnătura unui pictor pe o pînză : **V. Martinescu**. Litere mari, inconfundabile. Dar, stupoare, biletelul care, ca și în cazul mai tuturor lucrărilor, se străduie să ne ofere unele amănunte, ne anunță că ne aflăm în fața unei pînze de... **Moroșanu**. Lăsăm la o parte faptul că biletelele sînt scrise aidoma rețetelor medicale, adică sînt aproape indescifrabile. Lăsăm la o parte chiar și faptul că a fost posibilă o astfel de confuzie între **V. Martinescu** și **Moroșanu**. La urma-urmelor, amîndoi sînt cu litera M. Ceea ce nu putem lăsa de-o parte este faptul că, în pofida atîtor și atîtor dezbateri privind invazia picturii de gang, a kitsch-ului, **Consignația**, cu o ambiție demnă de o cauză mai bună, continuă să sprijine, neclintită, o astfel de non-pictură, non-valoare, non-artă. Dar, dincolo de cele aproximativ 100—150 de așa-zise tablouri, intîlnim cîteva lucrări care pur și simplu ne uimesc. Între surprize, o pînză uriașă semnată de **Gh. Petrașcu** și evaluată la **38 800 lei**. În aceeași ordine de idei, o **Marină** semnată de **Th. Pallady** și evaluată la **23 000 lei**. O altă pînză, **Freamătul pădurii**, semnată de **I. Țuculescu** și evaluată la **20 700**. Nu putem trece cu vederea nici cele două lucrări aparținînd lui **Schweitzer-Cumpăna**, evaluate la **13 800** și **19 140 lei**. Ne mirăm apoi că un maestru precum **Paul Miracovici** a fost evaluat, pentru o lucrare foarte ingrijită și bine păstrată, la numai **2 300 lei** ! Am fi dorit profesional vorbind, ca ziarist deci, cîteva informații, dar **Georgeta Barbu**, supraveghetoarea sectorului, ne-a refuzat categoric și ne-a îndrumat spre biroul de prețuri. „Acolo, cu tovarășa prețuitoare, veți afla tot ce vreți să aflați. Au mai fost pe-aici și alții, de la televiziune, și și-au bătut joc de noi cu emisiunile lor. Eu, de-atunci, m-am învățat minte, nu mai vorbesc cu nimeni nimic. La tovarășa prețuitoare, acolo să mergeți". În fața unei atît de categorice atitudini, ne-am văzut obligați să cedăm. Numai că tovarășa prețuitoare, pe numele dinsei **Ecaterina Popescu**, lipsea. Mai exact spus era în concediu medical. Informația ne-a fost oferită, cu zîmbetul pe buze, de colega dinsei, o altă prețuitoare, tovarășa **Elena Eremia**, care, prin dialogurile cu cîțiva clienți, ne-a ajutat, pur și simplu, cu cunoștințele sale în domeniul porțelanurilor, al lemnului sculptat artistic, sau al altor decorațiuni interioare. În tot acest timp, cu o amabilitate total opusă celei manifestate de supraveghetoarea **Georgeta Barbu**, ne-a explicat cum că **Ecaterina Popescu**, colega dinsei, a fost rănită de un client care voia să vîndă un așa-zis gobelin, dar care gobelin era o simplă stampă ! Și respectivul client, continuă **Elena Eremia**, i-a dat colegei mele cu tabloul în cap. Colega mea s-a ferit, dar colțul ramei i s-a înfipt în umăr. Da, da, vin aici tot felul de oameni și trebuie să ai foarte mare grijă cum vorbești cu ei, chiar dacă îți aduc trei farfurii ciobite sau două căni de faianță care nu sînt bune la absolut nimic". Lăsînd la o parte acest trist incident care ne-a făcut să privim cu o oarecare compasiune munca prețuitoarelor de la **Consignația**, am aflat că majoritatea acelor oribile pînze expuse spre vînzare fac parte dintr-un fond mai vechi de lucrări care, pentru a fi scoase din sector, trebuie să îndeplinească vîrsta de cel puțin trei ani. Așa prevede legea **Consignației** și, pentru a fi expuse, clientul a plătit un comision. Originea unora dintre aceste lucrări este extrem de simplă : au fost aduse spre vînzare de proprietarii care, mai de demult sau mai de devreme, le-au cumpărat în cine știe ce împrejurări. Valoroase sau nu, ei vor să le vîndă. Același statut îl au și lucrările aparținînd unor adevărați maeștri ai picturii române. Dar să revenim la acea categorie de așa-zise tablouri, o categorie numeroasă, din ce în ce mai numeroasă, întrucît este vorba chiar de către acele lucrări care aparțin unor pictori amatori, sau, în cel mai rău caz, unor adevărați profesioniști ai picturii de gang. Acești pictori, dacă termenul nu este, totuși, exagerat, trec, cu o ciudată ușurință, peste tot felul de prevederi privind acordarea dreptului de a expune și a vinde prin **Consignație**. Întrucît, cu aprobările în buzunar, dar și cu sumele de comision achitate, vin cu cîte patru-cinci lucrări, comisia de prețuire, alcătuită din cele două prețuitoare, șeful serviciului comercial 3 sau merceologul aceluiași serviciu din cadrul **I.C.I.-Universal**, plus alte cinci persoane, între care nimeni nu are o pregătire de specialitate, comisia, deci, este obligată să rețină, să prețuiască și să expună respectivele lucrări. Deci, cum s-ar spune, Consignația este pur și simplu obligată să achiziționeze zeci și zeci de lucrări care, de cele mai multe ori, doar prin ramă pot fi socotite ca tablouri, iar uneori nici prin ramă măcar. **De ce n-ar acționa, și la acest nivel, o comisie din partea Uniunii Artiștilor Plastici ? !** Neprimind la față locului nici un răspuns la această întrebare, urmează să-l așteptăm în continuare chiar din partea conducerii U.A.P. Altfel, prin vecinătatea cu **Consignația**, foarte bine organizatele, acum, **galerii ale Fondului Plastic** luptă în mod inegal, ca prețuri, cu un adversar care, profită nu numai de naivitatea unor cumpărători, ci și de cea a celor care au menirea de a stabili, și pentru Consignație, un cadru cît mai exact pentru un cît mai exact comerț cu artă adevărată.

VICTOR NIȚĂ ■

(Urmări din pag. 22-23)

Alexandru Tocilescu

titlu de glorie din montarea unei piese românești. Piesa românească îi lansează, adesea ! , în circuitul teatral. Regizorii tineri s-au apropiat cu îndrăzneală de piesa românească și au contribuit în cîteva rînduri la finisarea unor texte dramatice, astăzi, de referință și demne de tipar internațional. Consider că este de datoria noastră, a creatorilor de spectacole să afirmăm, prin teatru, punctul de vedere al generației pe care o reprezentăm, să impunem dorința noastră de a lupta împotriva a tot ceea ce este rutinier sau opac în mentalitatea și în viața contemporanilor. Publicul care a fost ani de zile adeptul spectacolului cu piese străine unde inventivitatea regizorului glosa spectaculos pe conflicte mai mult sau mai puțni majore, dar în orice caz exotice, s-a reîntors la problematica sa pentru că o regăsea de acut interes pe scenă. Amintiți-vă că la un moment dat pînă și dramaturgia românească își plasa acțiunea în alte părți ale lumii ca să poată opera la nivelul unui conflict cu mai mare încărcătură de trinitrotoluen. Oamenii au redevenit interesați de problemele timpului lor tocmai pentru că dramaturgia românească redescoperea viața de toate zilele la nivelul marilor și micilor sale conflicte. Teatrul românesc cunoaște o mare afluență de public bine pregătit să judece un spectacol, care știe să afirme, să confirme sau să respingă un spectacol. După un spectacol recent, cu o piesă românească, la aplauze, un spectator a aruncat pe scenă la picioarele actorilor un program de sală în care își exprima dezacordul față de piesă, față de autor : „Ne-ați făcut să pierdem timpul ; nu astea sînt problemele societății noastre. În felul acesta nu veți intra niciodată în istoria dramaturgiei române". Cuvintele erau semnate frumos de un inginer, cu nume real, cu adresă și carte de vizită.

Michaela Tonitza

la acest nivel al literaturii noastre dramatice. Poate că sînt eu prea exigentă dar în urma lecturilor de piese din dramaturgia contemporană mondială constat că nu putem dialoga. Și acest dialog riscă să ne rămînă din ce în ce mai departe cită vreme nu vom juca teatrul contemporan de pe mapamond, reprezentat prin piesele de vîrf, și de ultimă oră, nu pe cele depășite, scrise cu cincizeci sau o sută de ani în urmă. Știu, e necesar să ne încadrăm și noi, cei din teatru, în regimul de economii al celorlalte sectoare de activitate dar efortul valutar necesitat de jucarea pieselor de teatru ale lumii este minim. Va deveni însă extrem de mare pierderea pe care o vom înregistra prin întîrzierea dialogului dramaturgiei noastre cu lumea. Efectul se va repercuta în timp. Arta și cultura nu pot progresa în condițiile izolării.

— Dramaturgia românească nu poate aspira, cel puțin deocamdată la universalitate și nici măcar la reprezentativitate din punctul de vedere a istoriei literaturii române ?

— Efortul de a ajunge la esență, la o nouă sinteză mai bine zis, este vizibil și demn de stimat dar nu cred că putem vorbi deocamdată de o dramaturgie reprezentativă pentru epoca noastră.

— Critica a semnalat exact contrariul și anume că dramaturgia românească abia acum este demnă de a intra în marea competiție a teatrului mondial.

— Critica noastră de teatru este sub nivelul fenomenului teatral. Este sub nivelul spectacolului. Critica noastră teatrală funcționează cu mijloace depășite, foiletonistice. Critica e tributară stilului cronicii dramatice interbelice. Nu se face o critică științifică. Din nefericire am avut mulți studenți care visau să ajungă critici și să publice în marile cotidiene sau hebdomadare dar, odată ajunși în postura de a decide, de a scrie și-au părăsit ambițiile de a face o critică bazată pe principii științifice, riguroase, obiective și s-au transformat și ei în critici „de serviciu".

— Deci, care este după părerea dumneavoastră, compartimentul care funcționează bine la această oră în teatrul românesc ?

— Cel al spectacolului. Avem regizori buni, actori de valoare mondială, scenografi asijderea, dar mai avem încă mult pînă să înregistrăm piesele reprezentative și dramaturgii reprezentativi ai epocii. Epoca pe care o trăim este peste cea ce se scrie în teatrul nostru.

Valentin Silvestru

sărbătorese, pentru oamenii de teatru, cu profund caracter democratic pentru că se crea prilejul vizionării unor spectacole de către un public care nu are acces la aceste spectacole din alte centre de cultură, nu au mai avut loc cu aceeași intensitate și în același ritm.

Toate acestea erau și mai sînt încă festivaluri închinate dramaturgiei românești — pirghie excelentă pentru ridicarea valorii teatrului nostru. Festivalul teatrului de actualitate de la Timișoara, Festivalul teatrului contemporan de la Brașov, Festivalul teatrului de comedie de la Galați, Festivalul teatrului istoric de la Craiova, Antologia celor mai bune spectacole cu piese românești de la Cluj-Napoca, ofereau creatorilor prilejul de a se verifica periodic cu alți oameni de specialitate și de a se confrunta cu alte opinii și cu mereu alt public. Ca să nu mai vorbim de seminariile consacrate unor dramaturgi afirmați sau în plină afirmare. Cred că asemenea întruniri nu trebuiesc pierdute din vedere. E necesar să menținem ceea ce au cîștigat și există toate premisele să menținem și să ridicăm nivelul dramaturgiei la cote valorice mai înalte. Cu o singură condiție să nu uităm ce răspunderi apasă de umerii tuturor celor implicați în arta scenei. E vorba de destinul teatrului românesc.

Patru muncitori de la C.L.F. Fălticeni, județul Suceava, ne-au sesizat că în unitatea în care lucrează se petrec o serie de abateri, vizînd cu precădere incorecta normare și retribuire a muncii, părtinirea de către director a rudelor sale încadrate pe diferite posturi călduțe, nerațională folosire a forței de muncă și a mijloacelor de producție etc. Ne-au implorat să intervenim urgent, întrucît — se plîngeau ei — „nu mai putem răbda ca retribuțiile să ne fie ciuntite în mod nejustificat iar batjocora directorului să devină din zi în zi mai insuportabilă"...

— Care ar fi concret acele rele? — i-am indemnat să se destăinuie.

— Sînt aceleași, neschimbate, pe care vi le-am spus și în scrisoare! — intră primul în vorbă, cel mai tînăr dintre toți, electricianul auto Vasilică. Adică, una ar fi că, deși sîntem calificați, facem cu totul altceva decît ne-am pregătit. Anul ăsta, în februarie, de pildă, am fost trimiși patru zile să lucrăm la împrăștiatul îngrășămintelor chimice pe un lot aparținînd unității, și am fost plătiți doar cu 10 lei pe zi...

— Pe ce posturi sînteți, vă rog, încadrați?

— Am acceptat să fim încadrați ca muncitori auxiliari, cu retribuția după normă. Adică în regie, ca să ne realizăm retribuțiile de bază.

— Norma ați realizat-o?

— Cred că da, deși n-am stat pînă la sfîrșitul programului... Că ni s-a defectat agregatul și n-am mai putut lucra... Era și frig.

— Și nu i-ați spus asta directorului?

— Ba da, dar să știți că e om rău. Ne înjură, ne amenință că, dacă nu muncim, ne dă afară. În loc să se ocupe de întreprindere, ca toți oamenii să fie mulțumiți, dumnealui are grijă doar de rudele sale. De fiu-său Gheorghe Dăscălescu, de noră-sa Paraschiva, de ginerele său Secrieru Viorel, de finul fiicei sale Potolincă Mihai și de soția acestuia, Angela, și de alții... pe care-i protejează, îi pune mereu la primă. Pentru el tov. director e mumă, pentru noi — ciumă.

— Mai aveți și alte necazuri...

— Lucrăm uneori și cîte 10—12 ore pe zi și nu ni se dau corect zilele libere în compensație! strigă Gheorghe Buta.

— Eu — intervine din nou Vasilică Rusu — am propus în ședința COM să vopsim benzile transportoare, dar tov. director n-a fost de acord, zicea că asta ar fi o prostie și de atunci nu mai are ochi să mă vadă.

— Nu se ocupă de condițiile noastre de muncă! este de părere Ioan Mihai, instalatorul. Muncim sub cerul liber, prin ploaie, prin frig și noroi și să vedeți numai în ce hal de deteriorare se află grupul nostru social. Instalațiile sanitare sînt într-o stare de nedescris. Zac descompletate, curg și sînt murdare, iar noi tot reparăm la ambalaje.

Mecanicul Mihai Răileanu adaugă calm: Numai pe noi ne normează și ne folosește la toate munciile posibile; la încărcat și descărcat, la măturatul curții și la reparatul lăzilor, tot la treburi necalificate, care n-au nici o tangență cu pregătirea noastră. Apoi poarta de acces din unitate spre gară e ținе mereu închisă, cînd am putea face transporturi directe, fără să mai ocolim pe la capătul străzii; o suprafață de 1,5 ha teren, deși anul trecut a fost muncită, n-a produs mai nimic, cică ar fi fost calamitată... Merele se duc în plin sezon tocmai la Berchișești, pentru a fi tăiate și semiindustrializate, iar cartofii se păstrează depozitați la 30 de kilometri distanță, în timp ce la noi, la Fălticeni, muncitorii sezonieri sînt trimiși acasa...

Discuția cu tov. Constantin Dăscălescu, omul cărunt care de aproape 20 de ani conduce CLF-ul, a durat cîteva ore. Am aflat, printre altele, că an de an centrul și-a realizat și depășit sistematic sarcinile de plan la toți indicatorii, că, fiind bine dotat și organizat, colectivul restrîns pe care-l conduce prea, păstrează și vehiculează anual peste o sută de mii tone de fructe și legume, indeosebi cartofi, mere și struguri, asigură semiindustrializarea și conservarea unei mari cantități de tomate.

— Tovarășe director, acești oameni pe care i-ați ascultat deja aici și dv. spun totuși că vă purtați urît cu ei, îi bruscați și-i înjurați...

Excesul de umanism niciodată nu strică

— ...Sînt, e drept, aspru cu cei indisciplinați. Sînt mereu cu gura mare pe ei, dar de înjurat, nu i-am înjurat niciodată. Nu fac asta!

— Se plîng cei patru că le-ați tăiat zile din retribuție.

— Recunosc, sînt zilele cînd au plecat înainte de sfîrșitul programului. Legea mă obligă să procedez astfel și voi proceda și în viitor cu oricare săvîrșește o astfel de indisciplină.

— V-ați premiat toate rudele...

— Nu eu, personal, ci COM-ul i-a premiat anul trecut pe toți cei care au avut realizări deosebite. Unele dintre rudele mele încadrate aici, inclusiv doi dintre cei care mă reclamă, au fost premiate cu sume între 100—400 lei. Tabelele pot să confirme. Toate lucrează cinstit în muncă direct productive și pot spune că sînt mai exigent cu ele decît cu alții.

— Folosiți oameni calificați în munci auxiliare?

— Da, cei care au insistat să-i încadrăm în astfel de munci. Am acceptat reciproc condițiile, neavînd momentan alte posibilități. În orașul acesta mieț, locurile sînt încă destul de limitate, altfel, poate nu ajungeam să fiu acuzat că-mi protejez rudele. Vă asigur însă că nu am săvîrșit nici o ilegalitate. Și fiul meu, și ginerele, și noră-mea, fiind calificați motostivuitori, trebuia și ei să lucreze undeva. Am încercat, dar nu le-am putut găsi alt loc. Uneori, în plin sezon sau atunci cînd este nevoie acută, îi bag și pe ei chiar și la reparat de ambalaje, la lăzi adică. Ce să le fac?!

— Cu suprafața aceea de 1,5 ha cum stau real lucrurile?

— Am avut-o anul trecut însămînțată cu castraveți și cu ceva roșii și varză. A fost calamitată întreaga cultură și sîntem în litigiu cu unitatea care ne-a făcut pocinogul.

— De ce nu deschideți poarta dinspre gară?

— Pentru că, prin proiect, avem o singură poartă principală. N-avem un al doilea portar. O ținem închisă și pentru a preveni sustragerile.

Toate aceste puncte fierbinți, am aflat, au mai făcut și obiectul unei cercetări întreprinse de comitetul județean de partid și de consiliul județean al sindicatelor. Cu unele excepții, vizînd condiția precară a grupului social, în coa mai mare parte aspectele negative nu s-au confirmat. Puțin adevăr și prea multă minciună în spusele alarmante ale celor patru din Fălticeni. Vasile Rusu a mers pînă într-acolo încît, încitat de unul dintre prietenii săi, a declarat că directorul primește bani de la oameni și pe unii îi bate, că șefa de producție bea peste măsură, că un oarecare șef de depozit semnează doar formal condica și nu vine la lucru. Solicitat să concretizeze, să aducă martori și probe, tînărul a mărturisit în final că el a auzit doar, și nu dispune de datele palpabile pe care — zicea — noi avem datoria să le căutăm.

Și le-am căutat cu insistență aproape o jumătate de zi și nu le-am găsit. Aproape toți cu care am vorbit ne-au spus numai lucruri bune despre director și despre șefa de producție, care e și secretară de partid. O garanție asupra integrității morale a celor doi ne-a oferit-o însuși primarul orașului, căruia i-am solicitat părerea și ne-a prezentat cîteva din dovezile muncii și corectitudinii lor. În schimb, am aflat că toți cei patru nu se împacă deloc cu disciplina și cu munca. Ba, mai mult, Răileanu a fost prins cu conserve furate, Buta a avut cîndva, în altă parte, lipsă în gestiune, dacă reține bine, tot el a fost surprins consumînd băuturi alcoolice în unitate.

— Ce vi s-ar putea imputa dv. personal, tovarășe director? Principiul, autocritic vorbind...

— Întîrzierea punerii la punct a grupului sanitar... Unele deficiențe reale în distribuirea și normarea forței de muncă.

— La care am adăuga că, uneori, dumneavoastră, cei din conducere, n-ați lucrat colectiv cu cei care au mai greșit din cînd în cînd...

— Eu am fost poate prea concesiv și cicălitor cu unii, în loc să fi pus hotărît piciorul în prag și să-i fi lăsat de la început să-și încerce șansa în altă parte. Acum, chiar dacă-i cam tîrziu, o să căutăm, totuși, să-i aducem și pe tinerii ăștia pe calea cea bună. Da, probabil o să vă mirați — am să propun COM-ului să studieze posibilitatea să le restituim chiar și banii reținuți (e vorba doar de cîteva sute de lei de fiecare... — n.a.), să le dăm să îndeplinească nu numai atribuții auxiliare, ci și unele sarcini pe măsura calificării lor. Pentru că acum, îmi dau eu bine seama, asta i-a îndîrjit cel mai mult împotriva mea: teama firească și îndreptățită a descalificării. La urma urmei, nu vreau să mă descotorosesc ușor de nimeni, cu atît mai puțin de oameni calificați.

Uneori, e bine că nu ne grăbim.

MIHAI STĂNESCU

Ultimul chef — prima trezire

Deși folosea de mult o anume tactică în frecventarea localurilor publice din Tîrgoviște, din județul Dîmbovița și chiar de prin alte părți — așa, ca să „nu bată la ochi" — lui **Constantin Nițelea**, șef secție confecții metalice din Întreprinderea județeană pentru prestări servicii către populație, tot i se dusese vestea de mare petrecăreț. La o asemenea remarcă se adăuga, în mod firesc, întrebarea: „de unde atîția bani?" Mai ales că, uneori, nota de plată la o singură escapadă depășea retribuția legală pe o lună de zile... Și chofurile se țineau lanț...

Numai că, într-una din zile, pregătește, cu abilitate, o afacere frauduloasă de proporții: sustragerea și valorificarea în interes personal a unei mari cantități de tablă. Intrase deja în legătură cu trei cetățeni din comuna Gura-Șuții — Nicu Stănescu, Marin Toma și Ion Dumitru — amatori să cumpere tablă, deși știau că va fi procurată pe căi dubioase (în paranteză fie spus, aviz celor dispuși să intre în asemenea relații de afaceri nelegale. Urmările sînt binecunoscute...).

Cum în gestiunea proprie nu avea cantitatea necesară de tablă pe care o solicitau cei trei cetățeni din Gura-Șuții, C. N. a obținut o aprobare de la întreprindere pentru a ridica 4 500 kg tablă de la atelierul confecții metalice Sălcuța — chipurile pentru nevoile secției pe care o conducea.

Operațiunea a decurs ca într-o secvență de film polițist bine regizată. Cei patru se prezintă la Sălcuța cu un tractor cu remorcă (închiriat de la S.M.A. Titu), se emite avizul de expediție pentru secția din Tîrgoviște; este încărcată în remorca tractorului cantitatea de 4 500 kg tablă și... totul pare a fi în regulă! Numai că, puțin mai încolo, Nițelea lasă celor trei avizul de expediție, așa, pentru „orice eventualitate", iar el pleacă spre Tîrgoviște, bine dispus și puțin cam grăbit, uitîndu-se mereu la valiza-diplomat pe care o avea în mînă.

Suspans-ul pentru spectatori — dacă o asemenea scenă ar fi fost imortalizată într-un scurt-metraj — avea să apară mai întîi în comuna Gura-Șuții, în clipa cînd cei care începuseră să descarce tabla s-au pomenit lîngă ei cu o echipă a miliției, apoi, ceva mai tîrziu, la locuința lui C. N. din Tîrgoviște, unde acesta abia sosise, pe șapte cărări, de la restaurant și acum rămăsese perplex, în fața aceleiași echipe a miliției, care pretindea că cei peste 60 000 lei din valiza-diplomat ar avea o proveniență dubioasă.

Au urmat cercetările de rigoare, iar instanța de judecată l-a condamnat pe Constantin Nițelea la **5 ani închisoare, pentru delapidare.** Cu acest prilej, a fost rellefată și sursa altor venituri ilicite, care îi permiteau fostului șef secție confecții metalice să frecventeze aproape zilnic restaurantele.

MIHAI GROZAVU

În seara zilei de 5 septembrie 1982, tînăra familie Gheorghe și Angela Cosma din Oradea, în vîrstă de numai 25 și, respectiv, 27 de ani, se îndreptau cu motocicleta către comuna bihoreană Sălard, să-și vadă copilul. În înserarea acelei duminici motocicleta se lipea de asfalt. O căruță aluneca agale în față. Se pare că din față venise un autovehicul cu faza lungă. Din spaimă ori din pierderea momentană a controlului și deci și a ghidonului, Cosma Gheorghe intră în căruță. Soții Cosma decedează. Tragicul eveniment a descumpănit pe moment familiile Cosma dinspre tatăl decedat și Matei dinspre mama decedată. În viață a rămas Cosma Cosmin Gheorghe de 1 an și 4 luni, care se găsea la acea dată la bunica dinspre tată, la Sălard, numărul de casă 317.

A început o luptă acerbă între cele două familii nu atît pentru viitorul lui Cosmin, ci, mai ales, pentru bunurile rămase! De la familia decedată a rămas un apartament proprietate personală (str. Ostașilor nr. 31, bloc AM-10, apartament 14, Oradea). A mai rămas un C.E.C. de 70 000 lei, altul de 15 000 lei, precum și bunuri mobile și imobile din respectivul apartament. Autoritatea tutelară de la nivel de județ și municipiu, știa exact situația creată. O regăsim într-un referat întocmit de tovarășul Suciu Melinte, de la Consiliul popular județean Bihor. Mobilul era, așadar, „intenția și dorința fiecăruia de-a acapara bunurile rămase" (am citat din respectivul referat — n.n.). Un frate al defunctutului, Cosma Crăciun, intră prin balconul vecinului Molnar Gavril, cică, pentru un certificat necesar actelor de deces. Frații lui Cosma Gheorghe au schimbat de două-trei ori tala de la intrare în apartament, deși înțelegerea între cele două familii fusese alta. Familia lui Matei Teodor a mers ceva mai departe. Și-a instalat, pur și simplu, fiul în apartament. Matei Viorel este găsibil la adresa din Ostașilor 31. Șoferul Nica Ioan, din Oradea, ne spunea că au existat discuții și cu banii de înmormîntare. Matei Ileana propusese „să vîndem butelia și blana și să acoperim cheltuielile de înmormîntare". Cheltuielli care aproape în întregime au fost suportate de Cosma Pavel, unul dintre cei 7 frați Cosma.

În scopul de a păstra intacte bunurile minorului, s-a instituit o curatelă. Prin **Certificatul de moștenire nr. 1 404 din 1982, unic moștenitor devine Cosma Cosmin Gheorghe, minorul de 1 an și 4 luni.** Firesc, au existat și anchete sociale. Există la dosar. Prin Decizia nr. 1 046 din 25 septembrie 1982, bunicul dinspre mamă, Matei Teodor, devine tutore. Mergem pe urmele anchetelor sociale. La numărul de casă 317, din Sălard, locuiește Cosma Ileana. N-o găsim acasă în prima zi. O găsim. În schimb, la rude, cu copilul Cosmin, în Oradea. Are o casă de țară zdravănă. Vecinii au păreri în general bune despre familia Cosma. Ileana Cosma și-a crescut cu greu cei 8 copii și-și crește și acum, cu neslăbită dragoste, cei 19 nepoți, iar cu Cosmin, 20. Firește, unii din ei vin la țară doar pe perioada vacanțelor. „Mamă, și pe al meu trebuie să mi-l iei", a spus regretatul Gheorghe, iar măicuța Ileana Cosma nu s-a opus. Ușa la ea acasa se deschide foarte des.

Ușa care se deschide foarte des

Ne oprim la casa lui Matei Teodor, strada Grădinarilor nr. 34, Oradea. Casă bună ca de țară și aceasta. Spațiul e mobilat corespunzător. Aici locuiesc Matei Teodor și Elena, Matei Lunuța și fiica ei Lidia, precum și Matei Emilia. Între timp, Matei Viorel s-a mutat în apartamentul defuncților. Ce spun oamenii? Regăsim la dosar declarația lui Bonta Aurel și Maria, str. Eftimie Murgu 66/a. Ei declară că: „nu știu ca familia Matei să fi avut relații rele cu vecinii și nici cu fiica decedată". Tomescu Hortensia, str. Grădinarilor nr. 33, scrie că „fiica lor venea uneori la ei, cu copilul, înainte de deces". La dosar găsim numai declarații pozitive. Sîntem însă în posesia următoarelor declarații. Lucaciu Gheorghe, str. Cazaban nr. 2, bloc P 6, ap. 2: „Pe data de 22 mai am fost rugați de familia Cosma Gheorghe și Angela să le îngrijim copilul, pentru a putea merge la nuntă. Am fost rugați pe motivul că mama numitei Cosma Angela a refuzat copilul pe o perioadă de 24 ore". Apostol Margareta, str. Ostașilor nr. 31, bloc AM-10, ap. 22: „La începutul lunii august, Cosma Angela a fost nevoită să-și reia serviciul, după concediul de maternitate. A apelat la ajutorul mamei sale care domiciliază în Oradea și care a refuzat îngrijirea copilului. Neavînd altă posibilitate, a fost nevoită să apeleze la ajutorul socrei sale, care locuiește în comuna Sălard". Scorța Irina, str. Grădinarilor nr. 32: „Fiind vecină cu familia Matei, cunosc bine pe defuncții Angela și Ghiță Cosma. Au oferit copilul spre îngrijirea familiei Matei, care a refuzat categoric să îngrijească de el, spunînd că ea este bolnavă și că dacă mai îngrijește de un copil, moare. Astfel Ghițișor a fost dus și îngrijit de mama decedatului Gheorghe Cosma în comuna Sălard, unde se afla și în momentul cînd s-a produs accidentul. Poate dacă era copilul la Oradea nu s-ar fi întîmplat tragicul eveniment".

Toate aceste declarații, bune, rele, ar fi trebuit să le regăsim la dosar. Nu le-am găsit. Ancheta socială făcută în comuna Sălard a fost superficială. Suciu Melinte s-a lăsat impresionat de spusele primarului din Sălard, Petruț Pavel, și anume că acest copil „ar crește mai bine la Oradea". Dar nu primarul avea căderea să întreprindă corect cele două anchete sociale, ci Suciu Melinte și autoritatea tutelară municipală. Herlaș Traian, șeful autorității tutelare de la nivelul municipiului Oradea, nu știe efectiv ce să spună despre starea de lucruri creată. Nici prezentul și nici perspectiva n-au stăruit în judecarea dreaptă a acestui caz. În urma unor anchete sociale unilaterale și părtinitoare s-a luat decizia de tutelă despre care anterior aminteam. Totul pornește de la anchetele sociale realizate. Judecătoria Oradea, în consecință, în ședința publică din 9 noiembrie 1982, obligă pe Cosma Ileana să-l predea pe minorul Cosma Cosmin Gheorghe lui Matei Teodor. Tribunalul județean Bihor, în ședința publică din 14 ianuarie 1983, respinge ca „nefondat recursul civil introdus de Cosma Ileana, cu domiciliul în Sălard 316 (!), împotriva Ordonanței prezidențiale nr. 6 411 din 9 noiembrie 1982, pronunțată de Judecătoria Oradea pe care o menține în totul".

În condițiile noi create, familia Cosma se adresează Consiliului popular al municipiului Oradea, apoi Consiliului popular județean. Într-adevăr, se declanșează o nouă anchetă, dar situația rămîne neschimbată. Între timp, relațiile dintre cele două familii s-au înrăutățit atît de mult, încît florile de pe un mormînt și celălalt erau călcate în picioare de o parte și de cealaltă dintre părțile implicate. Deși grija pentru creșterea minorului Cosma Cosmin ar fi trebuit să unească, iar nu să dezbine, cele două familii.

La timpul respectiv, s-a refuzat înfierea solicitată de Cosma Pavel, pentru a evita **confuziunea de bunuri.** Înfierea, se știe, poate fi parțială sau totală. Am discutat cu factorii de resort următoarea alternativă: **Vinderea bunurilor mobile și imobile, iar banii să fie depuși CONDIȚIONAT pe C.E.C.-ul bătăturaș, astfel ca ei să-i poată ridica doar la majorat.** Aceasta este și suportul moral al anchetei noastre. Aceasta a fost și punctul nostru strategic, să zic așa. Familia Matei se opune categoric vînzării bunurilor și apartamentului. Matei Teodor pe scrie negru pe alb „Tovarășul redactor după ce m-a întrebat dacă aș fi de acord să le vînd toate bunurile rămase copilului și banii să se depună la C.E.C., lucru cu care nu sînt de acord!". Cosma Pavel, fratele defunctului, cu apartament proprietate personală, cu bani depuși pentru autoturism, dorește să înfieze copilul, „Toate bunurile să fie vîndute. Banii să fie depuși la C.E.C.-ul copilului, să poată intra în posesia lor doar la majorat. Doresc să-l înfiez, doar e copilul fratelui meu". Am pus această soluție și Ilonei Cosma, din Sălard, care ne-a spus: „Mie nu-mi trebuie nimic, în afară doar de a fi lăsată în pace să-mi cresc nepoții. Pe Cosmin nu-l dau de lîngă mine nici în ruptul capului. Eu l-am crescut de mic. Cu mult drag voi îngriji de el, știind că nu mă are decît pe mine. Cu mine doarme, cu mine a început să povestească. Judecătoriile și tribunalele să-l ia cu mine cu tot".

Tovarășul Ioan Chivari, secretar al Consiliului popular municipal Oradea, ne-a declarat: „Dacă familia Matei se opune soluției găsite, va trebui să sistăm tutela. Să încredințăm curatela în favoarea cuiva pentru valorificarea bunurilor mobile și imobile. **Să consemnăm banii pe numele copilului cu clauza — DEPUNERE CONDIȚIONATĂ.** Abia apoi să stabilim tutela sau înfierea; înfiere care și ea poate fi cu drepturi restrînse sau deplîne". Așadar factorii de drept știau bine ce aveau de făcut. Cunoscuseră din start cazul ca deosebit de dificil. N-au procedat corespunzător, expediindu-l ca pe unul dintre multe altele. Păcat. Acum vor fi nevoiți să reia totul de la capăt.

DORIN SĂLĂJAN

De la trimisul nostru special la Izmir

Pledoarie pentru atleți și atletism

Atletismul românesc, ca și cel internațional, e marcat în ultima vreme de o amplă revenire datorită fantasticelor performanțe obținute pe diferitele stadioane ale lumii. Dacă amintim numai de Anișoara Cușmir este, credem, suficient pentru a demonstra cele de mai sus. Din păcate, atletismul a traversat și o perioadă anonimă care, într-un fel, a fost, poate, preludiul marilor rezultate ale zilelor noastre. Cu aceste gînduri am plecat, ca trimis al revistei Flacăra, la recent încheiatele Jocuri Balcanice de atletism, care s-au ținut la Izmir, în Turcia. Curiozitatea mea era cu atît mai justificată, cu cît doream să văd dincolo de stadion viața și preocupările celor care ne încîntă ochiul atunci cînd la prăjină, pe culoare sau în fața stachetei își adună toate energiile pentru a obține un centimetru în plus sau o secundă în minus. Conștient că atunci cînd aceste rînduri vor vedea lumina tiparului statisticile vor fi de mult încheiate, am căutat să reții pe hîrtie acele momente lesate direct sau indirect de activitatea sportivilor noștri, care altfel nu puteau fi cunoscute. Mărturisesc sincer că regretul meu a fost accentuat de faptul că marile nume ale atletismului nostru lipseau, ele urmînd să demonstreze remarcabilele realizări românești la Edmonton, acolo unde în aceste zile se desfășoară Universiada. Atunci cînd aceste două concursuri vor fi luat sfîrșit, munca grea va revenit selecționerilor, care cu discernămînt, obiectivitate și principialitate vor trebui să purceadă la alcătuirea echipei românești, care să ne reprezinte la primul Campionat mondial de atletism ce va avea loc, în august, în Finlanda.

Pe atleți i-am întîlnit în holul aeroportului Otopeni, cu puțin înaintea decolării avionului. În afara înălțimii și robustetii constructive, nimic nu lăsa să se întrevadă că e vorba de o echipă de atleți. Liniștiți, disciplinați, calmi, ei și-au ocupat locurile în avion. Poate că pe unele fețe se puteau descifra grija și emoțiile unei confruntări de anvergură. Nimeni nu lăsa să se întrevadă că în pieptul lui a străluci cîndva o medalie olimpică sau balcanică. Singurele manifestări notabile în avion, atît la plecare, cît și la revenirea în țară, au fost aplauzele adresate pilotilor, drept mulțumire pentru modul excelent în care „au pus" avionul pe sol. Pe aeroportul din Izmir, conducătorii lotului sînt întîmpinați cu flori, amabilități și cuvinte de îmbărbătare din partea reprezentanților atletismului turc.

Sîntem îmbarcați în două autocare și începem făcînd cunoștință cu atmosfera turcească. Pînă a străbate centrul Izmirului, sîntem confruntați cu un peisaj mai puțin obișnuit ochilor noștri. Strada pare sufocată de negustori care pentru a-și etala marfa și pentru a-ți atrage atenția folosesc cele mai diverse și mai ales bizare mijloace comerciale. Acest peisaj ne va urmări, dealtfel, pe toată perioada șederii noastre în Turcia. Fără discuție că puținul timp liber de care am dispus l-am pierdut pe căile întortocheate și fără de ieșire ale celebrului bazar turcesc, luînd cunoștință de o piață și un mod de a face comerț complet străin nouă. Alături de cochetele magazine de bijuterii, pescarul își etalează fără nici un fel de complex varietățile sale de pește. Despre bazarul turcesc s-a scris și se va mai scrie, motiv pentru care renunțăm la orice tentație de a-l aprofunda.

Din păcate, lotul nostru a fost cazat la Băile Balçova, stațiune aflată la 10 km de oraș. Distanța aceasta a avut o proastă influență asupra psihicului sportivilor noștri, căci imposibilitatea de a lua contact cu lumea de dincolo, dădea o anumită nervozitate. E drept că la Balçova a existat un climat de liniște care, credem noi, a fost binefăcător, dar am fi nedrepți dacă nu am spune că localitatea fiind încă în construcție, betonierele lucrau cît era ziua de mare. Dar cel mai mult ne-au chinuit căldurile, care variau între 30 și 38 de grade. Dacă te gîndești că atunci cînd am părăsit țara ploua și era frig, cu multă ușurință poți realiza valorile termice la care au fost supuși atleții noștri. Așa cum am mai spus, Balcova fiind în curs de construcție, putem afirma că de fapt atleții au fost cei ce au inaugurat-o. Din aceste motive am fost confruntați pe aproape toată perioada cu fel de fel de mici neajunsuri care puteau fi : ușă care nu se închid, ferestre care nu se deschid sau apa din baie care se oprea exact cînd aveai mai multă nevoie de ea. Și pentru a pune punct final capitolului cazare, mă simt obligat să remarc că organizatorii nu au ținut seama, în ce privește hrana, că era vorba de un lot de atleți, care erau chemați pe un soare torid să dea totul din fibra lor musculară. În pofida acestor greutăți, atleții noștri au fost la înălțime.

Primul om despre care aș dori să vorbesc se numește Mihaela Peneș, nume, sigur, care nu mai are nevoie de nici un fel de recomandare. Am început cu Mihaela Peneș, pentru că ea purta răspunderea lotului de la Balçova, răspundere pe care și-a asumat-o cu competență, dragoste și profesionalitate. Niciodată obosită, Mihaela Peneș și-a însoțit în fiecare dimineață atleții la decatlon sau heptatlon participînd cu interes și emoție la fiecare probă. Totdeauna politicoasă dar fermă, Mihaela Peneș a găsit sprijin și înțelegere din partea antrenorilor, majoritatea trecuți de mult de prima tinerețe.

Apoi, se cuvin cîteva cuvinte despre ei, antrenorii, oamenii din umbră care și-au dovedit competența, găsind de fiecare dată cea mai bună tactică pentru elevii lor. Este interesant să-i urmărești la lucru pe acești oameni, care din cauza meseriei au căpătat o anumită deformație în modul de a gîndi. Pentru ei orice eveniment de familie este reținut în funcție de calendarul sportiv. Iată un exemplu : în 1968, cînd era Olimpiada de la Mexic s-a născut fiul meu. Sau, anul acesta, odată cu Balcaniada de la Izmir, fetița mea dă bacalaureatul. Această dragoste de profesiune, conjugată cu cea de familie, le dă o anumită mulțumire, dar și foarte multe griji. Iată-i în prima zi iscodind delegațiile adverse, pentru a afla, cu un ceas mai devreme, ce atleți străini au venit. Liniștea lor înceta sau grijile se amplificau, atunci cînd auzeau că la o anumită probă au venit din tabăra adversă nume sonore. Fiecare informație însemna schimbarea planului tactic al elevului.

Imagine de la deschiderea oficială, la Izmir, a Jocurilor Balcanice

Un colț pitoresc din Izmir

Iată și ziua deschiderii. Frumosul stadion Atatürk reușește să adune în burta sa circa 6 000 de oameni, număr care, după noi, va rămîne aproape invariabil de-a lungul celor trei zile de concurs. Defilarea concurenților se face concomitent cu parașutarea unor sportivi, ceea ce a dat un plus de farmec și frumusețe căci parașutiștii aveau la picior niște bombe fumigene, care dădeau spectaculozitate deschiderii oficiale. Încep întrecerile, iar noi obținem primele două medalii de aur. E bine, îmi șoptește Romeo Vilara, foarte competentul cronicar de la ziarul Sportul, atrăgîndu-mi atenția că alături de noi, sau pe stadion, sînt foarte multe figuri ale atletismului de ieri, azi antrenori sau conducători de delegații. Și pentru că sîntem la acest capitol doresc să reamintesc emoționanta revedere a lui Ion Oltean cu fostul mare alergător de garduri grec Giorgios Marselos, actualul secretar permanent al Jocurilor Balcanice.

Ni se atrage atenția asupra lui Ivan Ivancici, atletul iugoslav care în ciuda celor 47 de ani a reușit să cîștige proba de aruncare a greutății, completîndu-și panoplia cu încă un titlu balcanic.

Și a fost ziua a doua care, pe lîngă multe bucurii, ne-a adus imensă mîhnire atunci cînd am urmărit proba de marș, probă unde eram, cum plastic s-a exprimat un antrenor, regii Balcanilor, pentru ca azi să nu avem nici un reprezentant.

În autobuz, în drum spre stadion, aveam să fim martorii unui spectacol pe cît de inedit, pe atît de pitoresc. Într-o mașină decapotată, împodobită sărbătorește, stăteau doi copii îmbrăcați în superbe costume albe, peste care aveau o pelerină neagră cu paiete, iar pe cap un fel de coroană domnească, de asemenea, frumos împodobită. Alături de ei, dar ceva mai jos plasați, doi muzicanți. Unul cînta dintr-un fluier de lemn, iar celălalt bătea la tobă, o melodie tipic turcească. Mașina era urmată de alte cîteva. Se mergea încet, pentru ca spectacolul să poată fi admirat de toată lumea. Aveam să aflu mai tîrziu că acești copii împlineau vîrsta majoratului și că plimbarea pe străzile Izmirului nu era decît preludiul marelui eveniment, al trecerii la majorat, care în Turcia capătă dimensiuni măreție.

Și a fost ziua a treia, ziua finalelor, care aveau să se desfășoare după-amiaza. Dimineață, o parte a delegației a fost invitată să viziteze celebrul Efes. Plecarea, din păcate, a fost întîrziată, pierzîndu-se inutil aproape un ceas. Mare păcat, foarte mare păcat, căci timpul irosit la plecare s-a răsfrînt asupra celui afectat vizitării. Lipsiți de ghizi am purces printre ruine mai mult instinctiv decît elaborat, din care motiv foarte multe lucruri au scăpat ochilor noștri. Orașul unde s-a născut Heraclit, pe unde au călcat Antoniu și Cleopatra, este atît de impresionant, încît este imposibil să faci zece pași fără să nu te oprești. Numai vestigiile vechiului teatru cer, după părerea mea, cîteva ore pentru a le putea admira înainte de a rămîne uluit. Dar trebuie să mulțumim organizatorilor pentru această inițiativă și nu pot încheia drumul nostru prin Efes fără a aminti pățania lui Ion Zamfirache, cunoscutul nostru discobol, care în mod

Ion Zamfirache a pierdut aurul la aruncarea discului, dar a văzut Efesul

obiectiv nu trebuia să meargă la Efes, avînd după-amiaza concurs. Era înnebunit și a găsit pînă la urmă înțelegere din partea Mihaelei Peneș, asigurînd-o însă că dacă nu va lua locul I, va lua locul II. Evident, Ion Zamfirache este întrecut de veteranul Iosif Nagy, participant la 17 balcaniade, care l-a întrecut cu 18 cm. Puțin jenat, după concurs, Zamfirache vine la masa presei pentru a ne zice : „Am pierdut locul I, dar am cîștigat Efesul". Sîntem total alături de el, pentru că posibilități de a-și demonstra forța mai sînt berechet anul acesta. În plus, medalia de aur tot în România a venit.

Lăsînd specialiștilor să tragă concluziile rezultate în urma celei de-a 42-a balcaniade de atletism, tentăm să facem unele observații. Cunoscuta atletă Maricica Puică, cu toate că se află într-un an lejer în ceea ce privește pregătirea ei atletică, a acceptat să meargă la balcaniadă unde, din păcate, a clacat la ambele probe pierzînd locul I la 3 000 metri și abandonînd la 1 500. Din tribune am urmărit voluptatea cu care alerga cea căreia cu ani în urmă i se zicea gazela Carpaților, am suferit pentru ea, și am întrebat-o dacă n-a greșit venind la balcaniadă.

— Am venit aici pentru a ajuta echipa noastră și pentru a nu pierde contactul cu marile concursuri. Dacă nu se întîmpla la 3 000 metri acea busculadă nefericită, cîștigam. La 1 500 metri am mers numai pentru a ajuta-o pe junioara Margareta Keszeg, care a obținut un meritoriu loc doi. Vă rog să notați că durerea unui atlet cînd pierde o cursă este de nedescris. Tot ce-mi doresc este ca atunci cînd mă voi retrage, să nu uit nici o clipă ce înseamnă o competiție de anvergură pentru un participant. Anul acesta mă pregătesc serios și vă rog să faceți public că eu, Maricica Puică, voi avea un cuvînt de spus la olimpiada de anul viitor — ceea ce am și făcut.

La maraton am avut un singur om, Nicolae Dumitru, venit pe locul cinci, în infernala probă de foc, a ceea ce în mare se numește atletism. „Nu am cunoscut traseul, din care motiv mi-am pierdut tempoul. Era normal să ni se spună timpii din cinci în cinci kilometri. Din păcate, nici un alergător străin nu a primit timpii decît la kilometrul 20. Atunci am aflat că am mers prea tare, atunci mi-am dat seama că primul loc este pierdut. Nu mai puteam reface, cu toate că „m-am agățat" de grec, în ideea că acesta mă va trage. La kilometrul 30 am crăpat, așa zicem noi momentului critic. Dar țineți minte că ceva n-a fost în regulă cu apa pe care am primit-o. A avut un gust dubios, dar după 20 de kilometri de alergare la 36 de grade, nu m-am putut reține să n-o beau. Eu știu ce spun, pentru că pînă acum am 18 maratoane oficiale".

Ne-a lăsat o bună impresie Hora Toboc, cunoscut pînă acum numai în probele de 400 metri garduri și plat, care, se pare, va avea un cuvînt greu de spus la proba de 800 metri, care, chiar dacă a avut nesansa să-i cadă alergătorului grec în față, ne-a demonstrat calitățile excepționale pentru această probă.

Asadar, echipele României au venit acasă aducînd un număr de 32 medalii, din care 10 aur, 11 argint, 11

La 47 de ani, iugoslavul Ivancici a arătat că mai are un cuvînt de spus la aruncarea greutății

bronz. Iar pe echipe, formația feminină a ocupat un merituos loc unu, cu un total de 170 puncte, în timp ce echipa masculină a ocupat locul IV cu 151 puncte. Cei ce iubesc atletismul au remarcat de multă vreme că echipele feminine sînt mult mai bune decît cele masculine. Teorii sînt multe și poate cîndva le vom vedea fundamentate de specialiștii în problemă. Ceea ce dorim să consemnăm este că săptămîna viitoare Clubul Metalul organizează în pădurea Băneasa un maraton pentru femei. Socotim că acest lapidar anunț nu mai are nevoie de nici un cuvînt în plus, căci se spune că cei 42 195 km sînt traversați de dragele noastre atlete cu capul sus, ceea ce, trebuie să recunoaștem, nu este un lucru la îndemîna oricui.

Am lăsat intenționat pentru final numele celui care a gîndit și purtat întreaga răspundere a întrecerilor atletice de la Izmir. El se numește Victor Firea, altă dată nume sonor al atletismului nostru, căruia, din acest colț de pagină, îi transmitem felicitările noastre.

DAN BÎRLĂDEANU

Campionul mondial în aşteptarea şalangerului

Numele actualului campion mondial de şah Anatoli Karpov (U.R.S.S.) s-a înscris în ultimii ani, de cînd a cucerit titlul suprem, pe lista câştigătorilor superturneelor de mari maeştri. Nu întîmplător Karpov este considerat cel mai constant şi mai tenace jucător matematic al zilelor noastre. El este preocupat continuu de îmbunătăţirea tehnicii de joc. În şedinţele de presă pe care le susţine, parcă tot mai des, pentru popularizarea şahului, Karpov declară : „Mie, după fiecare turneu, îmi trebuie aproximativ o lună ca să privesc şi să întăresc ceea ce am jucat la recentul turneu, unde mi-au apărut dificultăţi".

Puţini sînt jucătorii care au reuşit să-l înfrîngă în partidele directe pe campionul mondial. Nu demult, în ianuarie, o statistică făcută de ziarul californian „PLAYER CHESS NEWS" desemna clasamentul jucătorilor care au suferit cel mai redus număr de înfrîngeri pe anul 1982. Pe locul întîi apare de această dată suedezul Ulf Andersson cu numai patru înfrîngeri (una la Londra, una la olimpiada de la Lucerna, una la interzonalul de la Moscova, şi o a patra înfrîngere la superturneul de mari maeştri de la Bugoino), în timp ce Karpov, prima oară pe locul doi, a pierdut cinci partide (două la Mar del Plata şi cîte una la Tilburg, Torino şi Londra). S-ar fi putut ca numărul de partide decise să fi fost cu totul altul dacă la Olimpiada de şah de la Lucerna cei doi jucători s-ar fi întîlnit în partida directă. Dar după cum se ştie, Tolia a renunţat în ultima clipă să-l mai înfrunte pe Ulf oclnd locul la masa întîia colegului şi rivalului său mai tînăr Garri Kasparov. Garri a aşteptat sub tensiune ca Tolia să hotărască dacă va juca împotriva suedezului, care constituie pentru campionul mondial unul dintre cei mai incomozi adversari. Kasparov a remizat cu Andersson la mutarea a 17-a.

În pregătirea anului competiţional 1984, care include şi meciul pentru titlul mondial, Anatoli Karpov participă la turnee foarte puternice. Între 11—25 februarie 1983 a concurat în superturneul de mari maeştri — categoria 14 — de la Linares (Spania). Turneul a fost cîştigat neoscontat de ex-campionul mondial Boris Spasski (U.R.S.S.), care a realizat 6,5 puncte (+3, —0, =7). Karpov acumulînd doar 6 puncte a împărţit locul secund cu Andersson. Jocul lui Karpov de această dată, deşi nu a fost înfrînt, a fost considerat drept standard, fără străluciri, el pierzînd 4 puncte prin cele 8 partide egale şi cîştigînd doar două partide.

Kasparov, care îşi anunţase şi el participarea la Linares, datorită devansării termenului de desfăşurare a meciului său cu Beliavski, a renunţat să mai participe fiind înlocuit de marele maestru sovietic Gheller. Această modificare a fost contestată de talentatul jucător iugoslav Ljubomir Ljubojevic, care s-a restras de pe lista de participare, concursul desfăşurîndu-se astfel numai cu 11 participanţi. Motivaţia dată publicităţii de către campionul iugoslav a fost modificarea tăriei turneului şi complicarea pregătirii specifice în adversar.

Între 3—27 aprilie 1983 la Moscova s-a desfăşurat finala celui de-al 50-lea Campionat al U.R.S.S. —, întrunind elita şahului sovietic. Campionul mondial Anatoli Karpov a cîştigat prin 9,5 puncte (+5, —1, =9) acumulate printr-o nouă manieră de joc. Karpov a avut cel mai slab start din ultimii ani în această finală rămînînd într-un pluton de jucători, din care s-a desprins în ultimă instanţă prin mai multă şansă decît prin jocul său altădată atît de exact. Se pare că A. Karpov a folosit ideea promovată de fostul campion mondial Emanuel Lasker, deţinător al titlului suprem între anii 1894—1921, că în jocul de şah mutarea cu valoare de surpriză psihologică poate crea contrasansa chiar dacă linia de joc nu este riguros exactă. La fel ca şi la Mar del Plata şi de această dată Karpov a pierdut o partidă în faţa unui jucător aproape necunoscut pe plan internaţional, la gruzinul Zurab Asmaparasvili, debutant în finală. Iată această partidă jucată în runda a V-a în care Karpov cu piesele albe a fost surprins din deschidere de o noutate teoretică :

KARPOV — ASMAPARASVILI

1.e4 d6 2.d4 g6 3.Cf3 Cf6 4.Cc3 Ng7 5.Ne2 00 6.00 Ng4 7.Ne3 Cc6 8.Dd2 e5 9.d5 Ce7 10.Tad1 b5 11.a3 a5 12.b4 a:b4 13.a:b4 Ta3 14.Ng5 T:c3 15.N:f6 N:f3 16.N:g7 R:g7 17.N :f3 Ta3 18.Ta1 Da8 19.T:a3 D:a3 20.N:e2 Db2 21. Td1 f5 22.e :f5 C:f5 23.c3 D:d2 24.T:d2 Ta8 25. N:b5 Ta3 26.Tc2 Ce7 27.f4 e:f4 28.Nc6 Cf5 29.Rf2 Ce3 30.Tc1 Rf6 31. g3 Re5 32. Rf3 g5 33.g:f4+ g:f4 34.h4 C:d5 35.N:d5 R:d5 36.R:f4 Rc4 37.Te1 T:c3 38. Te7 R:b4 39.T:h7 d5 40. Re5 c6 41.Rd4. Aici partida a-a întrerupt, dar Karpov a cedat fără să mai reia jocul. Se spune că Asmaparasvili a pregătit de mai mulţi ani împreună cu antrenorul său acest nou plan adoptat în deschiderea Pirc-Ufimtev, dar nu l-a pus în practică aşteptînd cu răbdare confruntarea cu campionul mondial.

Kasparov, campionul U.R.S.S. de anul trecut, nu a participat la finala fiind obosit după susţinerea meciului cu Beliavski. Adversarul său, deşi înfrînt, a participat la această ediţie jubiliară a campionatului sovietic şi alături de ceilalţi 11 mari maeştri, 2 maeştri internaţionali şi doi maeştri ai sportului, dar nu a reuşit să intre în lupta pentru titlu, în final obţinînd un modest loc 13 prin cele 7 puncte cumulate (+3, —4, =9). Ex-campionul mondial Mihail Tal, un alt pretendent la titlul de campion al U.R.S.S., s-a retras după 5 runde din motive de boală. Cu toate acestea Karpov a avut de luptat strîns cu Polugaevski pentru obţinerea locului I. Pe Lev Polugaevski numai neşansa l-a adus pe locul III : în runda a 13-a, în poziţie superioară a „înghiţit" un mat într-o mutare la Petrosian, iar în ultima rundă a pierdut la Malaniuk, marinarul de 25 ani din Sevastopol, debutant în finală. Astfel Polugaevski a rămas la un punct distanţă de Karpov (care remiza comod în ultima rundă, asigurîndu-şi locul I) şi a fost depăşit de Tukmakov.

Karpov nu joacă niciodată prea des în turnee. Are un ritm competiţional bine stabilit. Campionul mondial consideră că pentru un mare maestru este suficient să joace cam 100 de partide pe an (el preferă 70—80 de partide), neflind adeptul şahiştilor deveniţi „rutieri".

Între 23 iunie—3 iulie campionul mondial îşi anunţă participarea la Plovdiv (Bulgaria) în campionatul european pe echipe, unde echipa U.R.S.S. are de apărat titlul european în compania echipelor Angliei, Danemarcei, Olandei, Iugoslaviei, R.F.G., Bulgariei şi Ungariei. Dacă în competiţiile individuale, deocamdată, Karpov îi evită pe Kasparov şi invers, în competiţiile pe echipe rivalitatea acestor două strălucite talente aduce echipei naţionale un bagaj de puncte deosebit de mare.

MARGARETA MUREŞAN

Stop... box

Nici vara şi nici iarna. Atunci cînd?

Cu fiecare zi ce trece ne dăm tot mai mult seama că organizatorii cluburilor sportive continuă să stea cu mîinile în şold, tratînd cu nepăsare problema organizării galelor de box în aer liber. Cu ani în urmă, amatorii de spectacole pugilistice din principalele oraşe ale ţării aveau posibilitatea să urmărească numeroase reuniuni interesante care cuprindeau cîteva meciuri „vedetă" şi întîlniri dintre tineri pugilişti care-şi verificau potenţialul de luptă în meciuri cu decizii. Este de neînţeles cum o serie de secţii de box importante ca de pildă : Steaua, Dinamo, Rapid, Metalul, Voinţa şi altele alele, posesoarele unor arene elegante şi încăpătoare, nu mai organizează astfel de gale cu care ne obişnuiserâ în trecut. Ne amintim cu simbăta seara sau duminica dimineaţa fie la Floreasca, Dinamo, Giuleşti, sala Ancora Rouă ne susţinătorii acestui sport se înghesuiau în jurul ringului pentru a urma i'ispute spectaculoase şi făceau cunoştinţă mai devreme cu viitori campioni ai ţării.

Astăzi, calendarul boxului este foarte sărac în astfel de manifestări. În afara **Centurii de aur** sau a **Mănuşii litoralului** la care se adaugă şi **Campionatele naţionale** nu mai există alte competiţii de amploare. În schimb, tot mai mulţi pugilişti de la diferite cluburi sau reprezentative ale unor oraşe evoluează pe ringurile din străinătate. Considerăm că federaţia acordă cu prea multă uşurinţă aprobarea participării unor boxeri în galele internaţionale ce au loc peste hotare, în felul acesta văduvind publicul nostru de a vedea la lucru pe campionii noştri şi în alte ocazii şi nu numai la **Centura de aur** sau alte reuniuni pe care le organizăm foarte rar.

Este cazul să arătăm că nu sîntem împotriva participării în străinătate a boxerilor, care şi acolo îşi pot completa bagajul lor de cunoştinţe. **La ora aceasta însă nu există niei un criteriu pentru ca o echipă să facă deplasarea în străinătate. Ar fi recomandabil ca federaţia să condiţioneze astfel de deplasări peste hotare. După părerea noastră considerăm că secţiile de box ale unor cluburi pot întreprinde turnee peste graniţă numai dacă în anul respectiv au organizat cel puţin 4 gale interne şi cel puţin una internaţională, pentru a se putea efectua schimbul respectiv cu echipa străină care ne vizitează.** Ar fi de datoria federaţiei să elucideze această problemă spinoasă. Nu este posibil ca un sport ca boxul, care se bucură încă de o mare audienţă la public, să se zbată într-un asemenea anonimat. Dacă nici vara şi nici iarna nu avem gale de box, atunci ne punem întrebarea cînd se organizează la noi aceste gale. Ne uităm la televizor să-l vedem doar pe Holmes, o dată sau de două ori pe an?

PAUL OCHIALBI

P.S. În general, biroul federaţiei noastre de box cît şi cel al comisiei municipale de specialitate, foruri care dirijează bunul mers al acestui sport, sînt alcătuite din oameni lipsiţi de iniţiativă, membri care nu urmăresc decît să înoţească o echipă în străinătate. Noul preşedinte al federaţiei numit cu multă vreme în urmă abia zilele trecute a fost prezentat echipei cu care va lucra. Noi, ziariştii, nu-l cunoaştem. Acest lucru nu ne opreşte însă de a-l ura succes în această nouă muncă obştească. Sperăm că poate într-o zi în cadrul unei conferinţe de presă o să avem prilejul să-i strîngem mîna şi să-i aflăm intenţiile sale de redresare a boxului românesc.

O jumătate de echipă din care fac parte şi cîţiva medaliaţi cu bronz la campionatele europene de la Varna s-au pregătit în comun la Snagov, înconjuraţi de antrenori, medici şi alte cadre retribuite ale federaţiei, pentru a participa la o şusă în Spania. Reamintim cititorilor că Spania în lipsă de boxeri de valoare n-a participat în acest an la „europene". Cineva mi-a şoptit că băieţii trebuie recompensaţi după efortul depus la Varna iar altul mi-a atras atenţia şi mi-a declarat : **„Începem să ne pregătim pentru turneul olimpic de la Los Angeles".**

Gluma ni se pare bună.

Rugby

Relaţii internaţionale

În ultima vreme, ţara noastră a fost vizitată nu numai de oameni politici importanţi, ci şi de unele personalităţi marcante în lumea sportului şi îndeosebi a celui cu balonul oval. Astfel, la ultimul derbi R.C. Grivita Roşie— .eaua, am avut plăcutul prilej al întîlnirii cu **Ray Williams**, secretarul general de la **Welsh Rugby Union** (Ţara Galilor), venit la noi pentru perfectarea jocului internaţional din toamnă dintre reprezentativele noastre. Aprecierile faţă de rugbyul nostru, atît ale lui **Ray Williams**, cît şi ale însoţitorului său, **Glyn Maddocks**, au fost măgulitoare şi pline de respect, concluzionînd că „Ţara Galilor va trebui să fie în cea mai bună formă pentru a ieşi cu bine la 12 noiembrie". Firească cu întîlnirile internaţionale au un rol hotărîtor în ridicarea nivelului tehnic şi al performanţelor noastre şi ne bucurăm ori de cîte ori ele tind să devină „tradiţionale". Într-o asemenea competiţie, de curînd, campioana republicană Steaua, confirmînd valoarea ei ascendentă, a învins la Moscova cu 12—11 echipa **Academiei de aviaţie „Iuri Gagarin"**, formaţie care stă la baza naţionalei U.R.S.S. de rugby. Să mai reamintim că tot Steaua, în primăvara aceasta, a învins pe stadionul din Ghencea **Selecţionata Armatei Franceze** cu 19—17 (9—9). Aceste două frumoase victorii, deşi realizate „la mustaţă", după o expresie bătrînească, vin să certifice statutul matur al rugbyului românesc şi vitalitatea lui structurală.

Pe de altă parte, ne sosesc veşti plăcute din turneul „italian" al echipei noastre fruntaşe **Farul Constanţa**, care a învins, rînd pe rînd : A. S. Milano (32—12), **Selecţionata Lombardiei** (44—13), o **Combinată Internaţională**, comoasă din rugbyştii irlandezi şi italieni (26—15) precum şi **Italia B** (24—11), rezultatele fiind obţinute, după cum reflectă scorurile respective, într-o manieră categorică şi cu aplomb de mare echipă.

Datoria noastră este însă aceea de a sesiza şi unele delăsări de neînţeles din partea F. R. Rugby şi a conducerilor judeţene şi orăşeneşti responsabile cu această activitate, aşa cum s-a întîmplat în cazul turneului din ţara noastră a **Selecţionatei de tineret a Angliei**, cînd, atît **Universitatea Timişoara** cît şi **Politehnica Iaşi** au dat o replică mediocră impecabililor rugbyşti britanici, pierzîndu-se astfel o nouă ocazie a afirmării şi confruntării echilibrate din partea tineretului nostru rugbyst, ceea ce nu ne mai putem permite în nici un caz pe viitor.

Confruntările la cel mai înalt nivel trebuie deopotrivă de atent pregătite în orice împrejurare şi este imperios ca **„Să ne cunoaştem mai bine adversarii"**, aşa cum opina, intitulîndu-şi articolul său critic din ziarul „Sportul", colegul Tiberiu Stama.

Prestigiul nostru trebuie cucerit şi menţinut la fiece treaptă valorică !

Recoltele rugbyului

După acea frenetică **„Primăvara rugbyului"** desfăşurată la sfîrşitul lunii aprilie din acest an pe Stadionul Tineretului, reunind peste 700 de copii din toată ţara, iată că duminică 19 iunie, pe acelaşi stadion, care este vatra rugbyului românesc, am asistat la finalele din cadrul **„Daciadei"** la juniori. Competiţia interjudeţeană şi interurbană la care au participat numeroase formaţii, precum selecţionatele **Cluj** (antrenor Chihaia Octavian), **Piteşti** (antr. Vişan), **Brăila, Braşov** (antr. Haralamb N.), **Timişoara** (antr. Florea), a adus în finală pe Selecţionata **Bucureştiului** (antrenori Constantin Vasile şi Manolache) care a învins Selecţionata **Constanţei** (antr. Innustievici) cu 44—14, iar pe locul 3, Selecţionata **Iaşi** (antrenori Crişan şi Verivecl) a învins Selecţionata **Arad** (antr. Mitan Cornel) cu 20—19.

În plus, pe acelaşi stadion bucureştean, am avut satisfacţia de-a viziona numeroase meciuri de rugby în „XII" pentru echipele şcolilor generale din Capitală. S-a remarcat prezenţa şi interesul acordat de către şcolile generale cu numerele 22, 31, 56, 117, 121, 169, 175, 190, „I. L. Caragiale" şi „Ion Neculce", precum şi aportul voluntar al dedicaţilor antrenori Lucescu Mariana, Carnabel Al., Costea Anton, Rosenmayer şi Fintineanu, Bogoi Ion, Făgărăşanu, Iliescu şi Piştalu Gheorghe.

Considerînd că un vrednic pionierat rugbystic este susţinut şi la nivelul aperanţelor şi al junioratului şcolăresc, felicităm Comisia municipală de rugby, aflată sub preşedinţia plină de abnegaţie a colonelului Cristea Ştefan, şi încurajăm cu bucurie instituirea, cu începere din toamna aceasta, a unui campionat interşcolar de anvergură, cu premii şi cupe, aşa cum a fost anul trecut Cupa „30 Decembrie", urmărindu-se permanentizarea competiţiei.

Sperăm într-o amplă mobilizare, la care să nu-şi precupeţească sprijinul nici Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, prin inspectorii săi, nici conducerile şcolilor şi nici profesorii lor de educaţie fizică.

O atenţie specială vor trebui să acorde echipamentului şi ţinutei sportive adecvate. Le urăm un deplin succes ! Ahoe !

TUDOR GEORGE

Hipism

Avanderbi

În atmosferă de sărbătoare, ultimul test oficial al generaţiei celor mai buni cai de 4 ani a fost făcut duminică pe hipodromul din Ploieşti. În programul celor 10 alergări de trap a figurat cea mai importantă cursă a zilei, „premiul de încercare", pe 2 400 de metri, cu handicapurile respective. Spectacol interesant. Driverii vedeau „premiul de încercare" ca fiind o luptă între Sadău / Mircea Ştefănescu / şi Trifoi / Gheorghe Tănase /. Cursa a fost totuşi o surpriză. Sadău a cedat în ultima turnantă, chiar într-un cronometraj foarte bun, lăsînd loc de luptă sportivă între Strunga / I. Oană, / Trifoi şi Krauss / I. Crăciun /. A fost o sosire foarte strînsă, cîştigată de Trifoi / 1'25"'06 / la o distanţă de numai o secundă faţă de Strunga. Victoria lui Trifoi îl numeşte favoritul nr. 1 al derbiului, ce va avea loc peste două săptămîni, chiar dacă nu este obligatoriu să fie şi derbist. Reuniunea hipică a mai avut două alergări pe 2 400 de metri, ambele cîştigate de caii formaţiei Mircea Ştefănescu, Solstiţiu şi Copist. Succes de public şi de casă. Cursa amatorilor a revenit lui Mihai Manea Rudy, învingîndu-şi fratele, Bogdan Manea, care a făcut însă o excelentă alergare cu Retus. În rest... echipa de călărie „Petrolul", în frunte cu antrenorul ei, nu degeaba a pariat pe Trifoi. A ieşit cu 4 foi. Bagra cellalţi norocoşi.

ELENA ŞTEFĂNESCU

Gheorghe Focșa:

Veșnicia s-a născut la sat, dar ea se continuă la Muzeul Satului

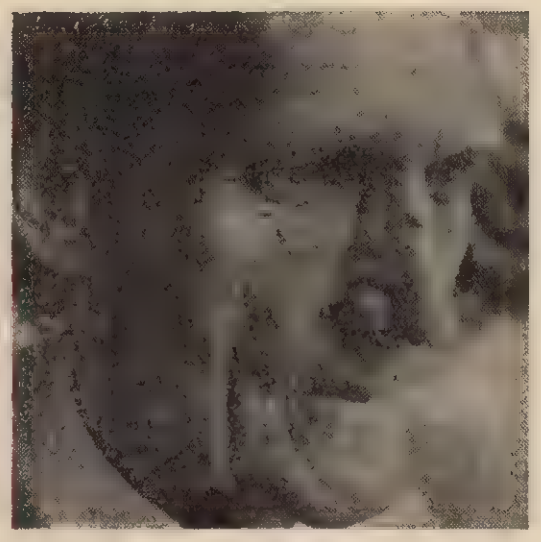

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Puțini sînt ziariștii care să fi avut privilegiul de-a bate la pas aleile **Muzeului satului și de artă populară** împreună cu conf. dr. Gheorghe Focșa, distins savant care, timp de 30 de ani, mai exact spus în perioada 1948—1978, a continuat — în calitate de director, dar mai ales în calitate de sociolog, etnograf, folclorist, istoric, lingvist, deci în calitate de împătimit cercetător — monumentala operă ridicată pe malurile lacului Herăstrău, în 1936, de către **marele profesor D. Gusti.**

— Ne-aflăm, stimate tovarășe Focșa, în curtea casei din Moișeni, casă pe care chiar dumneavoastră ați adus-o aici, la Muzeul satului, în anul 1936. Vă propunem să refacem cîteva din cele mai importante, dar și cele mai pitorești întîmplări legate de această casă și, deopotrivă, de istoria atît de bogată a Muzeului satului.

— Ați amintit de anul 1936, ca an al înființării Muzeului satului. Mă simt obligat să fac cîteva completări cunoscute, firește, specialiștilor, dar nu și marelui public. Deci, prin 1930, student încă fiind, am făcut parte din celebrele echipe ale profesorului D. Gusti, echipe care făceau cercetări sociologice, etnografice și folclorice în diverse zone ale țării. În ceea ce mă privește am fost în acel an în **Runcul Gorjului.** Apoi, timp de 6 ani am fost în comuna **Drăguș-Făgăraș.** Dar, împărțindu-mi timpul, în aceeași perioadă, adică între anii 1934—1936, am început cercetările și în două sate din nordul țării, adică în **Moișeni, Țara Oașului,** și în **Ieud,** județul Maramureș. Eu cred, cu tărie, că ideea ridicării unui muzeu al satului românesc în aer liber, așa cum avea ea să se materializeze prin acest fantastic și fabulos Muzeu al satului și de artă populară de astăzi, i-a venit profesorului D. Gusti în acea perioadă. Mai mult decît atît, pot dovedi, cu documente, că primele echipe ale profesorului D. Gusti și-au început activitatea în 1925, cînd, la sfîrșitul cercetărilor, așa cum s-a obișnuit și în continuare, a fost organizată prima expoziție în aer liber, la **Cîmpulung Moldovenesc.** În ce mă privește, am participat la organizarea acestor expoziții în anul 1932, cînd Bucureștiul a găzduit prima expoziție la sediul **Seminarului de sociologie.**

— Pentru că toți am ajuns la acest moment, îmi permit să vă recitesc din discursul inaugural al profesorului D. Gusti: „Casele ne-au venit în 56 de vagoane care au transportat o cantitate totală de 470 564 kilograme. Nu erau simple bîrne care se puteau arunca, de ici, de colo, ci fiecare era un obiect de preț, care urma să fie minuit cu grijă. Majoritatea erau bîrne sculptate, ba chiar, cum a fost cazul cu Biserica de lemn din Maramureș, bîrne prețioase cu pictură pe ele. Norocul că cei care au desfăcut casele și cei care le-au construit în București au fost înșiși meșterii satelor. Din fiecare sat au sosit sătenii cei mai pricepuți la asemenea treburi. Numărul lor a fost de 139. Și, cum lucrurile erau urgente, le-am adăugat mînă de lucru din București, zidari, vopsitori, dulgheri, ridicători de schele și salahori. Pînă la sfîrșit se perindaseră prin șantierul nostru 1 064 de lucrători"...

— Da, îmi aduc aminte acest discurs și el confirmă ceea ce spuneam, că ideea organizării muzeului a premers cu mulți ani momentul materializării ei. În ceea ce mă privește am adus atunci această gospodărie din Moișeni. Ea cuprinde o casă care a fost construită în anul 1780 de **Moiș Văsii a lui Ion Cobuț,** dimpreună cu mulerea lui. Casa, după cum se vede, este din lemn masiv de stejar lucrat, adică spintecat, cu securea mare. Piesele componente au greutăți variind între 300—1000 kilograme. Dacă ar fi să înșir povestea fiecărui obiect aflat în interiorul acestei case, ar trebui să vorbesc cîteva zile în șir. Cu alte cuvinte, despre casă, numai atît deocamdată. Obiectul care pe mine personal m-a uimit cel mai mult și mai mult, pentru că în confecționarea lui am descoperit inteligența, ingeniozitatea și gîndirea tehnică a celui care l-a meșterit, este poarta, adică dranița. Este alcătuită din două trunchiuri masive de stejar crescute din aceeași rădăcină, două trunchiuri care nu pot fi clintite nici de patru oameni puternici, dar care au fost atît de inteligent îmbinate încît poarta, adică dranița, poate fi mișcată chiar și de un copil.

— Vi-l mai aduceți aminte pe meșterii cu care ați desfăcut și ați reconstruit această fabuloasă gospodărie care, iată, pare ridicată cu sentimentul eternității?

— Cum să nu! Meșterul cel mai în vîrstă se numea **Ion Blătan,** avea 65 de ani, era cel mai bun meșter de prin partea locului și nu ieșise din Țara Oașului niciodată în viața lui. Un alt meșter s-a numit **Ion Bîd.** Iar cel de-al treilea, încă în viață, se numește **Moiș Gică Amuzeții.**

— O întîmplare mai deosebită cu acești meșteri!

— Da, una care mi se pare a fi extraordinară. În timpul lucrărilor, moș Blătan ieșe din perimetrul șantierului să-și cumpere un pachet de tutun. S-a rătăcit și n-a mai știut să vină înapoi. I-a explicat el unui polițai ce anume e cu el, dar polițaiul nu prea știa nici el ce se întîmplă pe malul Herăstrăului. Ce credeți că a făcut moș Blătan? A luat-o pe jos, spre Țara Oașului, spre satul lui, unde a ajuns peste 25 de zile. Vă dați seama ce îngrijorat am fost eu în toată această perioadă?!

— Nu v-ați gîndit să scrieți, odată și odată, o carte cu astfel de întîmplări privind viața celor care, de-a lungul a aproape 50 de ani, au ridicat ceea ce se numește astăzi Muzeul satului?

— Mi s-a propus și am fost tentat cu zeci și zeci de oferte, nu numai din țară, cît și din străinătate, dar niciodată n-am avut timp de așa ceva și nici nu cred că voi avea, de-acum încolo, răgazul necesar.

— Înțelegem că, deși ați fost director al muzeului pînă în anul 1978, cînd aveați vîrsta de 75 de ani, și este momentul să precizăm că v-ați născut în anul 1903, în satul Rășcani-Suletea, județul Vaslui, înțelegem, deci, că sînteți în continuare extrem de ocupat. Cu ce anume?

— Cu o amplă cercetare în Țara Oașului. Mai sînt încă, în această minunată Țară a Oașului, ca în multe alte locuri ale țării, o mie și o mie de lucruri care se cer studiate, analizate și clarificate pînă la capăt. Viața, pentru cu aceasta a fost și este domeniul cercetărilor mele, viața, sub absolut toate aspectele ei, este plină de adevăruri și taine care vin pînă la noi, ca niște miresme, ca niște lumini, ca niște sunete, din cele mai îndepărtate timpuri. Iată, în Țara Oașului fiind, i-am întrebat pe oameni cum numesc ei locul acela în care sădesc legumele. Grădini, mi-au răspuns, dar bătrînii îi mai zic și **zăleiuguri.** Ei bine, acest **zăleiuguri** vine dintr-un foarte vechi cuvînt, de origină dacă, din **zăleiuă,** așa cum l-am descoperit într-un dicționar de specialitate. Deci, deși voi împlini 80 de ani peste cîteva luni, sînt foarte prins cu cercetarea vieții, sub toate aspectele ei, din Țara Oașului, așa că nu cred să am timp să scriu o carte cu întîmplările, minunatele întîmplări ale minunaților oameni care au ridicat, timp de-aproape 50 de ani, acest muzeu care este, vă rog să mă credeți, o copie a certificatelor de naștere a poporului român, vatra în care s-a plămădit poporul nostru.

— Și totuși, deși sînteți foarte ocupat cu cercetarea vieții din Țara Oașului, ați găsit răgazul de-a onora o invitație venită din partea unei asociații cultural-folclorice din R.F.G.!?

— Da, am fost solicitat pentru un schimb de experiență științifică în domeniul muzeografiei etnografice românești și europene de către **Muzeumsdurf Döpel din Berlinul occidental.** Respectiva instituție a apărut în urma unor ample săpături de arheologie medievală care au descoperit vatra unei așezări din secolul XIII, într-un spațiu de 15 hectare, teren neocupat în prezent și aflat pe teritoriul Berlinului occidental. Paralel cu dezvoltarea studiilor și cercetărilor arheologice, a fost inițiată și realizată parțial, începînd cu anul 1975, reconstruirea acelei așezări rurale cu palisadă, locuințe, ateliere, adăposturi pentru animale și păsări, depozite pentru rezerve de cereale, vetre de foc, cuptoare de copt pîine și de ars oale, unelte agricole și meșteșugărești, ateliere pentru mobilier și ustensile casnice, țesături și costume, obiecte de metal și lemn, ceramică etc. Probleme sînt foarte-foarte complicate și, mai ales, delicate, drept pentru care, cunoscîndu-se uriașa cantitate de cunoștințe de care dispune cercetarea românească în acest domeniu, cunoscută fiind competența noastră, a celor de la Muzeul satului din România, s-a făcut apel la subsemnatul.

— Cum s-ar zice, le-ați împărtășit din experiența și cunoștințele etnografici românești privind studiul și cercetarea vieții, adică, mai exact spus le-ați oferit un fel de consultații?

— Întrucît muzeul dumneavoastră, ai românilor, este, mi s-a spus, un etalon mondial, vă cerem sprijinul în organizarea unui muzeu care să ilustreze viața de-acum opt sute de ani dintr-un sat german. Și, fără falsă modestie, le-am arătat, le fața locului, cum era viața la români, în acea perioadă și, prin analogie, desenînd mențiunea obiectelor dezgropate, care trebuie să fi fost viața la germani în aceeași perioadă. Prelegerile mele teoretice au fost concretizate în fața vetrelor de foc pentru gătit, a cuptoarelor de copt pîinea și la cele de ars oalele, la secțiile demonstrative organizate pe grupe distincte cum ar fi construirea locuințelor și adăposturilor, în fața meșteșugarilor care prelucrează lemnul și confecționează diferite obiecte de lemn, la strungul de formă ancestrală — dintr-o coardă de lemn elastică și sfoară, acționat cu piciorul, și care fasonează altă serie de produse de lemn. Apoi, în fața lucrătoarelor care prelucrează lîna, lînul, cînepa și fac țesături din aceste materiale după tehnici străvechi. De asemenea, în fața utilajelor tehnice folosite la treierat, decorticat și măcinat boabele de cereale. Apoi, în atelierele de fierărie și la cel de ceramică. La sectorul culturilor demonstrative de cereale, legume și diferite plante comestibile din trecut, la sectorul plantelor medicinale și la cel al florilor de grădină sau din case. Interesant de amintit ar fi faptul că le-am semnalat și unele neconcordanțe, unele dintre ele foarte „grave, cum este cea a reconstruirii coamelor de acoperiș, prin multe din aceste coame pătrunzînd apa ploilor sau cea rezultată din zăpezi. Sau o alta, cum ar fi cea a poziției incorecte a olarilor improvizați, aceștia stînd pe niște scaune mari și incomode și lucrau la niște foți supradimensionate, iar tăierea o făceau cu 2 discuri, de fontă, unul și de ghips, celălalt, în loc să fi avut două discuri de lemn din esențe tari cu fața superioară absolut plană. Pentru remedieri, pentru demonstrații și pentru confecționarea unor unelte, inclusiv pentru construcții, gazdele m-au asigurat că vor apela la meșterii populari din România.

— Ne-am luat cu vorba, stimate tovarășe Focșa, și-am uitat că, în urma-urmelor, dialogul nostru a intenționat să ilustreze și evoluția Muzeului Satului în perioada în care i-ați fost director. V-aș invita, deci, ca acest dialog să continue în acel loc care, pentru dumneavoastră, are o semnificație mai deosebită.

— Ne vom îndrepta spre casa din Straja, dar, foarte sincer fiind, toate, absolut toate casele îmi sînt la fel de dragi. Cu excepția unei singure șuri, adusă dintr-un sat numit Bancu, un sat secuiesc, pe care nu am văzut-o la fața locului, toate celelalte clădiri le-am văzut, mai întîi și-nții, la locul lor de baștină și, mai apoi, aici, în muzeu. Ne-ndreptăm spre casa Straja întrucît, acum cîțiva ani, un arhitect român îi spunea unui arhitect american: **această casă, domnule, este un magnific monument!** Arhitectul american l-a aprobat și a făcut o sumedenie de măsurători pentru că voia să-i studieze dimensiunile. M-am amestecat atunci în vorbă și le-am spus că toate casele din muzeu sînt **magnifice monumente** și că în tot restul țării noastre sînt alte cîteva sute de mii de astfel de monumente, unul mai frumos decît altul. Dar, pînă să ajungem la **casa Straja,** să facem un mic ocol pentru a trece pe la **casa Zapodeni,** din județul **Vaslui,** cea mai veche casă a muzeului nostru, datată din secolul XVI, apoi pe la alte case, care de care mai, cum spunea arhitectul, **magnific monument.** Vom vorbi pe drum, cum se spune. Deci, în 1948, muzeul avea 4 hectare și 25 de obiective. Dispunem azi de 67 de complexe, mici muzee zonale, care însumează 390 de obiective. Suprafața s-a extins, desigur, pînă la 10 hectare. În ceea ce privește numărul obiectivelor, acesta a ajuns la peste 30 000, ceea ce reprezintă o uriașă, o inestimabilă avere spirituală, întrucît fiecare obiect a fost riguros și științific selecționat. În fine, în altă ordine de idei, în 1953 numărul vizitatorilor ajunsese la 13 000. În 1960, s-a ajuns la 161 000 de vizitatori, pentru ca în 1977 să atingem o cifră record, 320 000. Vorbesc, după cum se vede, în cifre, dar cifrele au și ele meritul lor, sînt foarte elocvente. Ar mai fi de precizat că, pe parcurs, numărul vizitatorilor străini l-a egalat pe cel al concetățenilor noștri, fapt care vine să arate interesul și puterea de atracție mereu în creștere pe care le-a exercitat și le exercită Muzeul satului. O altă cifră care, după părerea mea, spune, multe: în 1977, ultimul an la care eu personal am făcut investigațiile, am fost vizitați de oameni veniți din 92 de țări. Dispun în acest sens de o schiță la care am muncit timp de peste 30 de ani și, cu dragoste pentru țara noastră, ea poate fi dusă la bun sfîrșit, adică transpusă în realitate.

VICTOR NIȚĂ ■

Boabe de mărgăritar

Niciodată un necaz nu vine singur. Dar nici o bucurie. Mi se făcuse dor de casă și am aflat că mama e gata să mă viziteze. Mi se făcuse dor de Maramureș, de-acele locuri unde nu voi înceta să lăcrimez de emoție, și iată că prin emisiunea „Tezaur folcloric" mi-am alinat dorul. Așadar, luni seară, semnalul devenit atît de cunoscut al tezaurului folcloric a deschis emisiunea. Venisem din Moldova. Drumul lung dar și o ploaie binefăcătoare parcă mă îndemnau să renunț. Și totuși...

Aș fi pierdut un moment excepțional. Și se numește Victoria Darval. Aproape că uitasem de-această artistă care în copilărie îmi era foarte apropiată de suflet. Impresionantă prin acuratețe și sensibilitate vocea acestei maramureșence e-a slujit cîtecul popular peste trei decenii emoționează ca un fir de apă rece ce se prelinge pe obraz. Versurile cîntecelor sînt aproape mioritice: „De-ai fi ostenit mîndrul / ți-am făcut din dor pătuț / căpătîi din flori de mac / mîndrule că îmi ești drag / s-adormi badiule ușor / să ai somnul florilor".

Cîntecele de jale, de odihnă, căutare sau speranță fac parte din registrul repertorial al Victoriei Darval. Ea cîntă și suspină pe un vîrf de munte înșeuat cu nori sau legănîndu-se cu sfială printre turmele de oi. Nu știu dacă azi, Victoria Darval mai înregistrează la radio sau televiziune. Cred însă că nu și-a epuizat toate resursele. Mai are încă multe de spus și ar fi bine să o întrebăm, din cînd în cînd, chiar de sănătate.

Și dacă nu mă înșel, emisiunea Marioarei Murărescu, „Tezaur folcloric", inițiase acest mod de prezentare, de-a invita protagonistul emisiunii la dialog. Și era bine. De fapt această emisiune este un fel de cască a sufletului.

Cu mirală și profesionalism, realizatoarea reușește să aducă în prim-plan multe din cîntecele pe care aproape le-am uitat. Chiar în emisiunea de luni au fost aduse prin vocile unor tinere soliste, cîntece vechi ca „Mărioară de la munte", „Zărzărică, zărzărea" și altele care șoptite ca un descîntec luminat de ochii mamei au fost și rămîn boabe de mărgăritar.

IOANA PROCA ■

Iubirea de frumos

Bucuria unei întîlniri

Am avut bucuria unui dialog profund cu savantul japonez Daisaku Ikeda, care a fost oaspetele țării noastre de curînd, despre care am mai scris în pragul sosirii sale la noi, în această revistă.

Convorbirea mai amplă purtată cu acest om de cultură, gînditor, sociolog și, în adîncul inimii sale, un poet adevărat, o vom publica în această revistă acum dar exprimîndu-mi bucuria de a fi găzduit un limbaj comun cu acest savant ce a purtat convorbiri cu nume de renume ale planetară, care a tipărit zeci și zeci de cărți în diferite limbi, a întemeiat o universitate, mai multe școli, reviste, fiind un om al păcii și stabilirii de contacte între culturi și personalități diferite.

Cele zece minute protocolare au devenit o oră, și un sfert, urmînd ca dialogul început, la invitația Domniei sale, să-l continuăm în Japonia în fața studenților cît de curînd.

Trei au fost problemele ce le-am dezvoltat împreună:

Ce este **tradiția** și cum se păstrează ea astăzi în lume în diferite popoare;

Ce este **națiunea** și rostul națiunilor în afirmarea plenară a personalității umane;

și rolul **poeziei,** al artei pentru desăvîrșirea morală, a omului în neamul său și tradiția sa pentru a deveni grăitor și altor tradiții și culturi.

Daisaku Ikeda, un prieten de acum al culturii și țării noastre, s-a născut la Tokio în anul 1928. Dintre opusele sale de seamă vom aminti și un dicționar al filosofiei orientale în șase volume iar convorbirea sa cu istoricul Arnold Toynbee, tradusă deja în nenumărate limbi, pe cele aproape cinci sute de pagini dezvoltă ginduri asupra istoriei și culturilor umanității de importanță vitală asupra cărora măcar în parte vom reveni în convorbirea noastră.

IOAN ALEXANDRU ■

Aforisme

Nu toate labele s-au putut transforma în aripi.

★

Tigaia și grătarul au avut, desigur, o contribuție esențială la lichidarea canibalismului.

★

Și în zgîrie-nori mai simțim peștera sub tălpi.

■

Am ieșit din peșteri cu tablcturi cu tot.

★

Acceptăm să fim trepte, numai dacă generațiile viitoare vor veni cu tălpile curate.

■

Sîntem mai compleți. Nu ne mai putem organiza atît de ușor ca pe vremea triburilor.

■

Să ajutăm centrul să invadeze periferia.

★

Se intelectualizează sentimentele noastre. Devin din ce în ce mai teoretice.

★

Cînd vom putea ajunge la egalitatea de acum cinci milioane de ani ?

★

Proiectăm etapa în care toți vom avea dreptate.

■

Observ că nu mai pot autodepăși decît punîndu-i piedica celui care am fost.

★

Opțiune : flacără ori direct cenușă ?

★

După ce secretă o diplomă, multe crelere se pensionează.

■

Omul a devenit lung de mînă numai după ce i s-au scurtat membrele superioare.

■

Ne putem alege prieteni, nu și cromozomii.

■

De la chimizarea alimentelor încoace, am devenit un soi de rafinării ambulante.

★

Ne-au rămas puține dureri, dar sănătoa■■.

■

S-ar putea să aflăm mai tîrziu că omul nu este decît un semipreparat.

★

Emoționante mai sînt ambițiile medicinei. Pînă acum însă nu a eradicat nici mătreața.

■

Din unele puncte de vedere, singurul zid dintre noi și zoologie îl constituie garderoba.

★

Ciuperca atomică s-a machiat în cucubeu al sec. XX.

★

Războiul e un fel de pasăre Phoenix. Iar cenușa nu are niciodată timp să se răcească.

V. GHICA ■

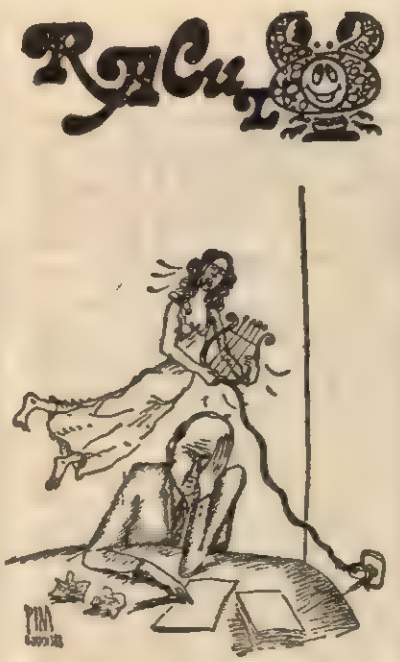

Desene din expoziția de caricaturi a lui MIHAI PINZARU-PIM organizată de către Comitetul județean U.T.C.-Suceava în cadrul manifestărilor prilejuite de „Săptămîna educației materialist științifice".

O întîmplare adevărată

Am intrat la tovarășul director fără să bat la ușa simplă, capitonată, nici n-am respectat oratul de audiențe, nici n-am stat ca secretara să termine hîrtiile urgente pe care le avea. L-am găsit vorbind la două telefoane deodată, parcă era Laocoon și fiii, credeți că am stat să mă invite să iau loc ? Nu ! M-am așezat simplu, am îndreptat marginea covorului de iută și i-am făcut semn să termine că mai am și eu treabă la mine, la arhivă. Ce ne-am face dacă directorii ar sta toată ziua la telefon să primească comenzi de export, iar mașinile de capsat ar sta și ele nefolosite ?

Într-un minut a terminat, că știa proverbul cu vorba lungă nu e scurtă, și-a pregătit agenda, m-a privit zîmbind în ochi, cu căldură... Am dat ușor din cap și-am zis : Am venit să vă critic, tovarășe director, și dacă o fac între patru ochi este că vă știu un element capabil, destoinic, de care avem nevoie și n-am vrut să se întîmple în fața colectivului. Am luat această decizie ieri, eu nu stau pe gînduri cînd e să îndreptăm lucrurile! Nu. Credeți că am șovăit, cînd v-am văzut ? În tot acest timp m-a privit drept în ochi, mi-a făcut un semn să continui, ținînd stiloul Flaro, de 25 de lei deasupra hîrtiei, gata să-și noteze spusele mele. Păi, se poate așa ceva ? Dumneavoastră, care ne sînteți ca un tată și ca o mamă, să faceți una ca asta ? Înțeleg, un copil să se pretează la așa ceva ? Dar dumneavoastră ? E timpul să vă faceți critica, să vă faceți autocritica, să vă priviți în suflet cu microscopul cinstit al propriei evaluări, să trageți o linie și să-mi spuneți simplu, decis : „ai avut dreptate tovarășe Amedeu, nu se va mai întîmpla. Trebuie să informăm colectivul despre greșeala mea !" Sînt sigur că o veți face, și cu aceasta m-am ridicat spunînd : „Ieri v-am văzut venind la serviciu cu capul gol și descheiat la palton ! Se poate, dacă răciți, vă dați seama de urmări ?" Și cu asta am ieșit, el a fugit după mine, mi-a strîns mîna și a strigat secretarei : „Convoacă adunarea generală a oamenilor muncii ! Cazul relatat de tovarășul Amedeu trebuie să-l cunoască întregul colectiv !" Ajuns acasă, după terminarea orelor de serviciu, i-am povestit soției felul în care i-am spus-o director-ului, fără teamă, iar ea m-a pupat și m-a asigurat că e mîndră de mine.

Aceasta este în mare, tovarășe regizor, propunerea mea pentru un scenariu de film fantastic, inspirat din realitate.

Mă semnez cu stimă,

Amedeu Semproniu Nagiț, funcționar muncitor la arhivă

Pentru conformitate
CORNEL UDREA ■

Cronica șoselei

O suliță penetrează parbrizul

De ce să nu recunoaștem că o mașină nouă ne transformă pe mulți din noi în copii. Adormim cu gîndul la ea și ne trezim, dimineața, tot cu imaginea ei în fața ochilor. Cum avem o clipă de răgaz, fuga pe balcon sau la geam să vedem din nou cum arată jucăria parcată în curte sau pe trotuar. Bineînțeles, că de fiecare dată o vedem tot mai frumoasă, așa cum orice deplasare în primele sute sau mii de kilometri, scoate în evidență noile valențe ale calităților proaspetei noastre achiziții. Cînd autoturismul nu e primul, ci al 3-lea sau al 4-lea, mai treacă-meargă, emoțiile nu mai sînt chiar așa de mari. Altfel stau lucrurile cînd, pentru prima oară, devii posesorul mașinii mult visate ani și ani. Nevoia de a împărtăși bucuria rudelor, prietenilor, cunoscuților, de a lăuda calitățile autoturismului sînt pe undeva omenești. Toată săptămîna, tinerii soți Rotaru n-au discutat decît de deplasarea cu noua mașină — o cochetă Dacia 1 310 —, la rudele din comuna natală. În fiecare seară puneau la punct alte și alte amănunte scăpate din vedere în ziua care trecuse. Noaptea de vineri spre simbătă a fost de fapt un coșmar. Se făcea, în vis, că cineva umblă la mașină și Viorel sărea din pat ca ars, repezindu-se la fereastră. Nu. „Roșioara" era la locul ei și proprietarul răsufla ușurat. Apoi, se trezea din nou, transpirat, cu inima bătînd să-i spargă pieptul, după un alt episod groaznic. Nestrunită cum trebuie, mașina nu-l mai ascultase, răsturnîndu-se la o curbă. Scăpaseră ca prin minune. Doar fetița lor, aruncată din limuzină pe niște boscheți, plîngea. Trezită din somn de tatăl care scosese un țipăt puternic, Corina, de numai 6 anișori, stătea în capul oaselor uitîndu-se buimăcită, speriată în jurul ei. Apoi, începînd să scîncească și-a amintit parcă de ceva. „Mamă, apă, apă". Au ajuns în comuna natală simbătă după-amiază, pe la 6. În curtea lui badea Ghiță, tatăl lui Viorel Rotaru, pînă seara tîrziu a fost un adevărat pelerinaj. Sufocați, încălziți, transpirați, Viorel nu înceta să dea relații despre fiecare detaliu al recentei achiziții. „Hai și la noi Viorele, să o vadă și bătrînii, și nașa, și cumnății care vin cu trenul de 8. Faceți și voi o plimbare". „Am băut, sîntem obosiți, iar noaptea nu puteți vedea mare lucru. Roșul ăsta, 25, o să-l vedeți cărămiziu. Ar fi păcat. S-o lăsăm pe mîine". La 6 dimineața, Viorel era în picioare. Roua groasă depusă pe mașină făcea necesară o intervenție energică din partea tînărului, pentru a pune în valoare așa cum trebuie grația „roșioarei". Dacă seara zilei trecute fusese dedicată, să zicem așa, prezentării mașinii în fază statică, acum începea faza dinamică. A urmat pelerinajul pe la rude. Frații, cumnații, verii, nepoții, unchii, mătușile, toți trebuiau, după planurile lui Viorel, să ia cunoștință de performanțele mașinii. Apoi, fiecare dintre rude, de la bătrînii de 80 de ani și pînă la cei de grădiniță, au fost plimbați cu „roșioara". Mai interesați, mai curioși, au fost cei care lucrau la uzine și fabricile din orașul apropiat, mulți dintre ei înscriși pe listele de viitori posesori de mașini. Cum să le demonstrezi stabilitatea autoturismului, decît intrînd pe două roți în viraje ? Într-un fel face însă acest lucru un încercător de la Pitești și în alt fel Viorel, posesor de permis abia de 2 luni. Bineînțeles că faimoasele comedii ale anilor '30 au fost făcute cu cascadori, e știe oricine. Dar cît de multe „figuri" din aceste pelicule se întîlnesc, uneori, și acum în circulație. Diferă doar tipul și anul de fabricație al mașinilor. „Cînd l-am văzut tăind curba și venind direct spre mine, mi-am zis : Doar n-o să mor ca un prost. Am făcut un salt, sărind peste șanț și m-am agățat de gardul înalt al lui Stelică. Dacă nu făceam treaba asta eram acum în lumea «drepților»", relata mai tîrziu un trecător. Viorel trecuse la altă fază. Lua de pe drum pe oricine întîlnea. Satul era cunoscut de la mic la mare, de proaspătul proprietar de mașină. „Nu vrei să te duc pîn-acasă ? Hai sus, să vezi și tu ce minunăție am cumpărat". În faza dinaintea accidentului, mașina lui Viorel era supraîncărcată. Se aflau în ea 8 persoane, 5 adulți și 3 copii. Pe traseul parcurs, șoferul intrase în derapaj de două ori. Și rețineți ! Asfaltul era perfect uscat. Reușise să salveze, însă, situația, intrînd pe sensul opus. Noroc că în localitatea respectivă, un fel de punct „terminus", fără tranzit, circulația este întotdeauna foarte redusă. Înaintea unei curbe de 90°, șoferul, fără a reduce viteza cu capul întors spre una din [illegible] de pe fotoliul din spate, [illegible] „Vezi ce repede am ajuns !" [illegible] însă din vedere tocmai lu[illegible] important. Că la curba respe[illegible] trebuie rotit spre stînga [illegible] a părăsit carosabilul, a escada[illegible] precum un armăsar la o cu[illegible], a pătruns un gard, a[illegible] a făcut ravagii printre stra[illegible] de ceapă și usturoi, a intrat în alt[illegible] grădină. Nu s-ar fi întîmplat nimic deosebit, dacă gardul lui nea Vlad n-ar fi opus rezistență mai mare. Construit recent din scînduri noi, bine bătute în cuie, el a constituit un obstacol serios. Bucată de lemn ruptă de mașină și transformată în suliță, în mersul ei haotic, sparge parbrizul și pătrunde în interior, exact în gîtul ființei, soția șoferului.

VICTOR BEDA ■

INTRE SOȚI

— Nicule, în lipsa ta a venit Petrică, prietenul tău.
— Zi și ?
— Vrea să cumpere măgarul.
— Și ce i-ai spus ?
— Că nu ești acasă.

★

— Am coborît la pivniță și m-am lovit la un picior.
— La care ?
— Nu știu, că era întuneric.

★

— Draga mea, știi de ce peștii nu vorbesc ?
— Nu.
— Bagă și tu capul sub apă și încearcă să spui ceva.

★

— Îmbătrînesc, îmbătrînesc, se plînge un bărbat.
— N-ai ce face, încearcă soția să-l consoleze. E singurul mijloc de a trăi cît mai mult.

★

— Din an în an lecțiile copilului devin mai grele !
— Eu de cînd îți spun că trebuie să-ți iei un meditator...

★

— Ce-am auzit, Costele ? Mi-a spus mama că vrei să fugi de-acasă.
— Da... tată.
— Cînd te hotărăști s-o faci, să m-anunți : vin și eu cu tine.

★

— Ștefane, du-te și pune scrisoarea asta la poștă.
— Dar nu vezi ce vreme urîtă e-afară ? Nici un cîine să nu-l lași pe stradă...
— Dar de ce trebuie să ieși și dinele cu tine ? !

Culese de
DUMITRU VASI-ȘOIMOȘANU ■

AL. MEREȚ ■

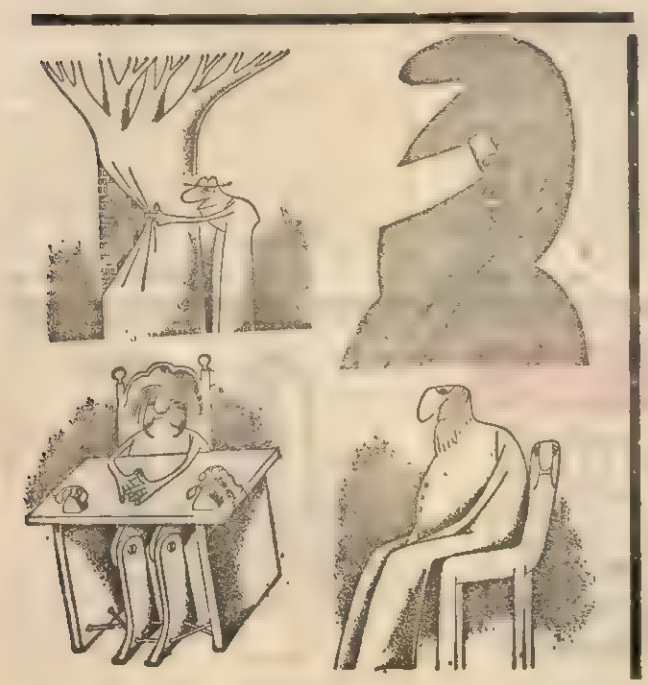

CONSTANTIN CIOSU ■

ȘTEFAN POPA ■

Lumea în care trăim

13 cu ghinion...

Pentru unii, cifra 13 este ghinionistă. Sînt și excepții, desigur. Unora le poartă noroc. Totul depinde de individ și de optica lui asupra vieții. În materie de „13" nu există regulă. Unii se tem de această cifră (la New York am locuit într-un hotel unde nu exista etajul „13" și nici camera „13"). Alții, dimpotrivă, o adoră, își leagă de ea speranțe. În sfîrșit, treabă personală..

Dar dacă indivizii își au obiceiurile lor — și bune și proaste — rachetele n-au aceleași reguli. Cred oare ele în 13 ? Sau mai exact cei ce le minuiesc ? În orice caz, pentru „Pershing-2", cunoscuta și atît de mult discutata rachetă americană ,13 nu i-a purtat noroc. Dar iată faptele.

Duminică 19 iunie 1983, Baza Mc. Gregor, bază a armatei americane situată la sud de New Mexico. Aici are loc cea de a treisprezecea încercare a rachetei „Pershing-2". Iarăși momente de așteptare, de tensiune. Nu este o simplă competiție, în care concurentul reușește sau nu reușește. Racheta aceasta reprezintă o investiție nu numai financiară, ci și politico-militară. Pe această rachetă se clădesc multe proiecte ale prezentului și viitorului. Iată de ce persoanele importante ce urmăreau experiența trăiau, cu neliniște, fiecare secundă. Două întrebări esențiale le chinuiau : va reuși experiența ? Va fi atinsă ținta ?

Se comunică rezultatul : Eșec ! Stupoare generală ! Nici de această dată, încercarea, a 13-a, nu a dat rezultatele așteptate !

Potrivit unui purtător de cuvînt al centrului de încercări de la Whete Sands, nereușita se datorește unor „anomalii în faza de zbor descendentă a rachetei, ceea ce va necesita o analiză ulterioară". S-a instituit o anchetă. Nici un detaliu asupra acestui nou test nu va fi furnizat pînă ce ancheta nu va fi terminată.

Este și firesc. Dar nu asta este important. Esențial este rezultatul. Adică o nouă încercare nereușită. Mai precis, o ratare. Se poate rata un penalti, un corner, o lovitură liberă. Firește scorul meciului se viciază. Ratarea unei experiențe de acest tip, adică de omologare a unei rachete nucleare, are însă alte efecte. Căci „meciul" este de altă factură...

Cercetînd faptele, mai exact antecedentele, nu s-ar putea spune că a fost o simplă întîmplare. Așa cum se știe (presa a relatat la timpul potrivit), primele testări ale rachetei „Pershing-2" au fost marcate de eșecuri totale. Și nici la cea de a 13-a încercare deficiențele n-au fost remediate.

Așadar, nici de data aceasta încercarea n-a reușit...

Ca să poată fi declarată operațională, racheta „Pershing-2" va fi supusă, în total, la 18 testări. 13 au și fost efectuate. Dar celelalte ? Dacă nu vor reuși, ce se va întîmpla ?

Conform planurilor N.A.T.O. urmează ca 108 exemplare din acest tip de rachetă să fie amplasate în Republica Federală Germania începînd cu luna decembrie a acestui an. Este un proiect nepopular, contestat de opinia publică. Împotriva instalării acestor rachete s-au pronunțat mase largi de oameni. Au avut loc uriașe demonstrații, marșuri, adunări populare la care au participat zeci și sute de mii de oameni atît în Germania occidentală cît și în alte țări vest-europene. Primăvara aceasta a fost martora unor manifestații de mari proporții. Oamenii au înțeles marele pericol pe care-l reprezintă pentru ei — în cazul unei conflagrații — însăși simpla prezență a acestor rachete.

A treisprezecea încercare a-a reușit. Urmează celelalte. Cum vor reuși ?

Oamenii privesc cu neliniște aceste încercări și se întreabă pe bună dreptate, dacă n-ar fi mai bine să se renunțe nu numai la intenția amplasării acestor rachete, ci la însăși ideea fabricării lor. A lor, ca și a tuturor rachetelor nucleare care înmulțesc în fiecare zi arsenalele deveni te suprasaturate de arme nucleare. Chiar și în prezent arsenalele dispun de arme nucleare capabile să distrugă întreaga omenire de zeci de ori. Atunci de ce mai trebuie altele ? Ciudată idee de „siguranță", de „echilibru"...

Oprirea fabricării armelor nucleare de orice tip, și în orice țară ar fi o hotărîre, un gest omenesc, poate cel mai uman din cîte pot fi. Un gest, o hotărîre așteptată de ani de zile cu speranță de toate popoarele lumii.

Fabricarea fiecărei rachete, a fiecărei arme atomice înseamnă un pericol în plus pentru oameni. Să mai amintim că înseamnă totodată și uriașe fonduri materiale irosite ?

„Washington Post" scria recent că numai pentru „servirea" celor 464 rachete de croazieră (care urmează să fie instalate împreună cu rachetele „Pershing-2" în Europa occidentală începînd cu sfîrșitul anului 1983), deci, subliniez, numai pentru servirea celor 464 rachete, vor trebui să fie aduși 20 000 de americani — militari și civili. Acest program de întreținere va costa un miliard de dolari pe an !

Fonduri uriașe irosite, pericole enorme pentru omenire. Se va înțelege la timpul potrivit aceasta ?

În ceea ce mă privește, cifra 13 îmi este indiferentă. Nu mă emoționează nici mai mult decît 12 și nici mai puțin decît 14. Mă bucură totuși, ratarea nr. 13 a rachetei „Pershing-2". Mă bucură deoarece sper că nu va apărea niciodată pe rampele de lansare din Europa. Chiar fără ea, amenințările împotriva umanității sînt teribile. Cu ea vor crește și mai mult.

Nu știu ce va fi la următoarea testare a rachetei. S-ar putea să se repete eșecul de la încercarea nr. 13 sau să izbutească. Sînt însă neliniștit mai puțin de soarta rachetei, cît de soarta omenirii. Europa și planeta nu mai au nevoie de încă o rachetă.

N-ar fi oare cazul să se pună punct, definitiv, acestei producții dăunătoare pentru Terra ?

AL. PINTEA

Spectacolul informației

Memoria preaudiovizuală

Luați cu vorba de cîte minuni vin spre noi dinspre micul ecran, mai că trecem cu vederea pericolul pîndind la cotitură. Nimeni nu s-a repezit la modul serios să arunce în uitare deprinderea de a citi și scrisul în sine, cel dus de omenire ca pe un bun de preț de la Gutenberg încoace. Zîmbesc din bibliotecî miliardele de volume trecute prin sărutul binefăcător al plumbului. Din colecții trag cu ochiul ziarele. O întrebare tot scapă printre dinți, lor, fiii și fiicele tiparului : de noi ,și-or aduce aminte ?

Citim, și-o să citim cît lumea, gîndim noi, precum simțim și ne zic meteorutierii de pe bolta deprinderilor viitorului. O atare perenitate s-ar cuveni regăsită și în grija pentru păstrarea cărții.

Acidificare se numește cu un termen nu tocmai domestic boala ce rontăie viața cărții. Între multe altele, desigur, gîndaci de Colorado cu felurite nume dînd lama și aici, cînd nu te aștepți. Acidul conținut în fibra de lemn din care ne facem hîrtia, iată a trecut un veac și mai bine, atacă violent molecula cu molecula. Hîrtia se lasă astfel devorată pe dinăuntru, intrînd în procesul ireversibil al deteriorării.

Vestea nu este dintre cele mai vesele posibile mai ales dacă privim spre ziua de mîine, cînd tirul de azi abia identificat se poate transforma în canonadă. Ce ne facem ?

Nu se stă cu mîna în sîn de bună seamă, de vreme ce soluții ingenioase și-au anunțat disponibilitatea și eficiența. Tratamentul aplicat cărților și ziarelor luate prin surprindere de molima ce atentează la memoria noastră preaudiovizuală nu diferă cu nimic de cel aplicat în clinicile prin care, vrem nu vrem, ajungem fiecare, fără a avea chiar totdeauna norocul unor ochi și mîini ieșite în drum exact pentru noi și exact cînd aveam mai mare nevoie. Tratamentul curativ include preluarea fiecărei file în parte, prinderea ei între două grile de plastic, totul urmînd să stea într-o baie de tetraborat de sodiu. Bătrînele foi de cărți și ziar se împroprietăresc cu un plus .alcalin pentru orice eventuală intenție acidă agresivă. După uscare, fiecare pagină este consolidată prin atașarea de folii poliamidice mai fine decît hîrtia japoneză.

Metodă bună dar în afara factorului care ne presează — viteza de lucru. În decursul unui an au fost salvate 54 000 de foi. Dar cînd o singură bibliotecă națională deține în rafturile ei cîteva milioane de file de publicații periodice și milioane de cărți aflate sub amenințarea mușcăturii veninoase a acidului, performanța rămîne datoare.

Un răspuns ceva mai animat s-ar contura în căutăturile celor de la NASA. Agenția este pe cale să pună la punct un procedeu sofisticat dar nu lipsit de avantaje, între care și acesta : cărțile supuse operației geriatrice rămîn intacte, fără a fi necesară dezmembrarea lor. Tratamentul are loc într-un cheson uriaș unde sînt reproduse condițiil similare celor din sateliții aflați pe orbită. Într-o primă fază, cinci mîii de lucrări sînt introduse în simulatorul spațial, asigurîndu-se astfel uscarea lor în condiții de vid parțial. Timpul de menținere : două zile. Etapa a doua implică tratamentul foilor astfel uscate cu un produs gazos bazic. Impregnarea acestuia în fibre va avea ca rezultat neutralizarea acidului. Noua operație durează patru zile. Urmează faza postoperatorie, cum i-am spune noi, pacienții înrăiți, timp de 24 de ore are loc curățirea chesonului și reumidificarea cărților, readuse astfel la viață.

Sînt și abțineri, poate și voturi împotrivă. Intervenția chirurgicală descrisă presupune prîcepere și băgare de seamă : gazul utilizat este autoinflamabil în prezența oxigenului și a vaporilor de apă. Poate fi, acesta, un semn inconvenabil dar ce proces dorit se obține fără opinteli?

Dar poarta spre ce ne frămîntă pare a fi fost forțată.

NEAGU UDROIU

Mondo umano?

Lewis și bomba

S-a născut în urmă cu 65 de ani în Brooklyn, cartier esențialmente industrial al New York-ului, cu peste trei milioane locuitori, în extremitatea occidentală a Long Island-ului. Enciclopediile ma.sc.n că Brooklynul a fost fondat în 1636 de un olandez, Josis Jansen de Rapelje ș soția lui, fiind primul cartier permanent din Long Island și, de asemenea, locul unde, în 1776, englezii i-au învins fără drept de apel pe insurgenții americani. Cu timpul, cei născuți și crescuți în Brooklyn au căpătat unele particularități de pronunție.

Robert A. Lewis, căci despre el e vorba, a beneficiat de o instrucție mai ales în timpul celui de al doilea război mondial a pus-o în slujba aviației americană, urcînd pînă la gradul de căpitan. A figurat printre cei [illegible] selecționați spre a pregăti [illegible] primul atac atomic din istoria omenirii. De prisos să mai spunem că era vorba de o misiune strict secretă și că multă vreme nici măcar cei 12 membri ai echipajului Enola Gay — avionul care a avut la bord Băiețelul de 5 tone, inițiala bombă nucleară — n-au știut exact de ce se pregătesc atît de minuțios, care este rostul manevrei de întoarcere la 155 grade a avionului, imediat după aruncarea bombei, ce semnificație au măsurile de protejare a avionului la decolare și atîtea altele.

Una din cărțile ce au reconstituit destul de [illegible] acest atac atomic — mai exact pregătirea lui în America, în alte locuri, precum Tinian — e vorba de Enola Gay (ce urmează să fie tipărită curînd de Editura politică) se referă, printre numeroase rînduri, și la Lewis. Ne-a răpi din plăcerea de a-l descoperi pe căpitanul Bob în diferite ipostaze mă voi referi, iarăși, doar la două momente distincte ce-l au în prim plan. Mai întîi, e vorba de diferendul lui cu colonelul Paul Tibbets, care a comandat misiunea atomică, pentru cuvintele Enola Gay scrise pe acest avion cvadrimotor de tipul B-29. Bob susține răspicat că trebuia să i se ceară voie pentru a-l boteza astfel, deși e vorba de numele de față al mamei superiorului și prietenului său — Tibbets. Lui Bob, însă, i se părea că e vorba de **avionul său** ca și de **echipajul său** și credea că el va fi pilotul acestui avion care, cîntărind 65 tone, ducînd 7 000 galoane combustibil, o bombă de 5 tone, cu un echipaj de 15 oameni a bombardat Hiroshima la 6 august 1945 ora 8,16 min, plonjînd lumea în era atomică.

Al doilea eveniment se referă la jurnalul pe care Lewis l-a ținut foarte scrupulos în timpul executării atacului. Astfel, el a notat pînă și faptul că „va urma o scurtă pauză (în însemnările din jurnal) pe perioada în care bombardăm ținta". În 1971, el și-a licitat jurnalul vînzîndu-l cu 37 000 dolari, iar cu banii obținuți a cumpărat marmură din care execută chiar el sculpturi reliefoase. Ulterior, în 1973, jurnalul l-a preluat un editor american, foarte bogat, Malcom Forbes, cu 85 000 dolari. Dar, puțini, foarte puțini, și-au amintit cuvintele scrise de Bob imediat după ora 8, 16 min., 6 august 1945 : „Chiar dacă voi trăi 100 de ani nu voi uita niciodată aceste cîteva minute". A murit zilele trecute, la 65 de ani, mereu urmărit de coșmarul acțiunii la care, din ordin, a participat.

DUMITRU CONSTANTIN

Avioanele de pasageri ale viitorului

Ne-am obișnuit așa de tare cu avioanele în forma lor clasică — aducînd mai mult sau mai puțin cu o pasare cu aripile întinse —, cît și cu materialele de construcție folosite curent, mai ales metalele, încît avem impresia că aceste elemente sînt date odată pentru totdeauna. În realitate însă, avînd în vedere înrăutățirea situației economice pe plan mondial, penuria de materii prime și de combustibil, constructorii de avioane se străduiesc să creeze aparate care să fie mai economice, dar fără scăderea calităților tehnice de zbor. Căci realizările importante de astăzi în producerea de noi materiale și progresul în domeniul tehnologiei constructive permit rezolvarea a numeroase probleme considerate pînă nu demult insolubile. De aceea, s-au putut crea, după cum informează revista americană „Science News", proiecte interesante privind avionul de pasageri al viitorului.

Unul din aceste proiecte, realizat de firma „Lockhead", amintește de frații siamezi, întrucît aparatul are două fuselaje cu o aripă comună ; un alt model al aceleiași firme este avionul cu aripă în formă de inel, de două ori mai ușoară decît aripile obișnuite. Se efectuează probe de zbor și cu avionul „AD-1", foarte asemănător cu o ...foarfecă. Aripa acestui avion în timpul decolării și aterizării este perpendiculară pe fuselaj, iar în timpul zborului se ascunde, pentru a reduce din rezistența frontală.

Scopul principal al noilor modele de avioane de pasageri este, după cum aminteam la început, reducerea consumului de combustibil. În 1981, avioanele de pasageri de pe liniile [illegible] de transport au ars în motoarele lor circa 30 de milioane de tone de carburant. Dacă s-ar reuși să se reducă consumul de combustibil fie și numai cu 5 la sută, multe linii aeriene deficitare ar deveni rentabile. În prezent, în construcția de avioane se iau în considerație toți factorii care influențează asupra consumului de carburanți : tipul motorului, greutatea materialelor de construcție, forma aripii, tului de zbor, durata exploatării, posibilitatea folosirii circuitelor integrate pentru pilotarea în regim de zbor automat. În urma cercetărilor, s-a stabilit, de pildă, că motorul cu turbină cu opt sau zece palete ușoare ale elicei este capabil să înlocuiască obișnuitele motoare cu reacție fără o micșorare substanțială a vitezei de zbor, însă consumul de carburanți ar putea scădea cu 20 la sută. Și acest tip se află în faza încercărilor.

O economie de combustibil se poate obține și prin îmbunătățirea formei aerodinamice, în sensul reducerii rezistenței aerului. O astfel de îmbunătățire, aproape imperceptibilă, dar foarte importantă sînt „aripioarele" — niște prelungiri aproape verticale ale capetelor aripilor, menite să reducă rezistența frontală, deoarece împiedică curentul de aer care coboară de pe capătul aripii să se transforme în vîrtej. Chiar și binecunoscutul avion „DC-10" este în prezent dotat cu astfel de „aripioare".

Un mijloc de obținere a eficienței în ce privește combustibilul este scăderea greutății aparatului pe seama înlocuirii obișnuitelor aliaje metalice cu materiale compozite. E vorba de rețele de grafit, de stofă sau de elemente mai complicate, înserate în plastic. Aceste alcătuiri nu numai că sînt mai ușoare decît metalele, ci de multe ori sînt și mai trainice. Ele îmbină duritatea cu durabilitatea deosebită, nu sînt supuse coroziunii și nu se casează, așa cum se întîmplă cu orice materiale îmbătrînite. Nu rareori construcțiile compozite pot fi alcătuite dintr-un număr mai mic de piese decît aceleași construcții făcute din metal. Dar aceste materiale au un cusur important : deocamdată sînt scumpe.

Firește, o bună parte din noile modele, destinate să devină avioanele de pasageri ale viitorului, sînt pînă în prezent doar pe hîrtie și nu e sigur dacă vor da, toate, rezultatele așteptate. Dar fără îndoială că industria constructoare de avioane civile se va dezvolta de acum înainte în sensul acestor căutări.

ION D. GOIA

Lumea se amuză

Din N.B.I. — R.D.G.

De pe toate meridianele

Hoții nedezdați cu statistica

Englezul Charles Whitelow nu are prea mare încredere în datele statistice publicate recent în Marea Britanie cu privire la criminalitate. Potrivit acestor date, probabilitatea ca locuința cetățeanului englez să fie prădată este foarte mică : în medie, acest lucru poate să se petreacă nu mai des de o dată la 40 de ani, sau o dată la 13 ani dacă cetățeanul locuiește în mahalalele rău famate ale Londrei. Încrederea lui Whitelow în aceste cifre a fost zdruncinată de o tristă experiență personală : în ultimele 12 luni locuința fiicei lui a fost prădată de 5 ori. „Times", care publică această știre, conchide că, probabil, răufăcătorii nu prea erau dedați cu datele statistice.

„Contravenientul aerian"

De curînd, s-a încheiat procesul între Direcția Federală a Aviației din Statele Unite și californianul L. Walters. După cum scrie ziarul „International Herald Tribune", vara trecută Walters s-a ridicat la înălțimea de 4 800 de metri într-un ...șezlong, legat de 42 de baloane meteorologice. Instituția amintită l-a dat în judecată pe recordman, care, aterizînd forțat, a deteriorat o rețea de înaltă tensiune. Originalul pilot a fost acuzat de zbor cu un vehicul aerian fără documentele și aprobările de rigoare, de crearea de obstrucții traficului aerian, de încălcarea regulilor privind legătura permanentă prin radio cu aeroportul și de punerea în pericol a vieții și bunurilor unor cetățeni. În cele din urmă, instanța a acceptat proba adusă de Walters că legea nu cere vreo aprobare specială pentru deplasarea cu șezlongul, dar a reținut celelalte capete de acuzare și l-a condamnat pe „contravenientul aerian" la amendă.

Secretul campionului la maraton

Supermaratonul dintre orașele australiene Sydney și Melbourne a fost cîștigat, spre surprinderea tuturor, de un alergător necunoscut, care lua pentru prima dată parte la întrecere : fermierul Cliff Young. Mirarea a fost cu atît mai mare cu cît Young a cîștigat întrecerea într-o manieră categorică, întrecîndu-l pe ocupantul locului doi cu ...25 de mile ! Și dacă la toate acestea mai adăugăm și faptul că noul campion nu prea mai era la prima tinerețe, ba nici la a doua, avînd în vedere că număra 61 de primăveri, ne putem explica de ce atît specialiștii, cît și marele public au ținut să-i afle secretul. Iar proaspătul campion — el a parcurs distanța de 535 mile în timpul record de 5 zile, 14 ore și 36 minute — nu s-a lăsat prea mult rugat. El a arătat mai întîi că nu bea, nu fumează și nu este însurat (și că nici nu are deloc de gînd să se însoare). În ceea ce privește obișnuința de a alerga distanțe mari și de a-și menține o excelentă condiție fizică, aceasta a fost dobîndită prin forța împrejurărilor : Young este nevoit să alerge zilnic de-a lungul și de-a latul plantațiilor sale pentru a alunga de pe ele animalele vecinilor.

ION CODRU

Casa „inteligentă"

Asemănătoare unui uriaș castel de ciocolată, „casa viitorului" construită în Florida, în sud-estul Statelor Unite, va fi vizitată, potrivit estimărilor, de aproape un milion de vizitatori în anul 1983. „Sculptec — casa inteligentă" promite să fie o atracție turistică, prototipul casei viitorului, o revoluție în arhitectură, fiind construită din materiale de avangardă și echipată cu computere și sisteme energetice ultramoderne.

Situată la șase kilometri de Orlando (Florida), Sculptec a fost concepută de Bob Masters și Stuart Gorden, care mai cooperaseră anterior pentru construirea casei futuriste Xanandu la Wisconsin Dells, în Middle-West, o bijuterie arhitecturală, care a atras în anul 1980 peste 85 000 de vizitatori.

Structura casei Sculptec este creată prin asamblarea unor profiluri obținute prin pulverizarea pe șabloane a unei materii plastice cu întărire rapidă, care este un excelent izolant termic, ce asigură o etanșeitate perfectă. Sculptec va consuma mai puțin de un sfert din energia necesară pentru încălzirea și climatizarea unei case clasice de dimensiuni analoage. Structurile unei asemenea locuințe pot fi construite doar în cîteva zile. „Camera mare" este o combinație de spații vaste deschise și de colțuri independente și intime, oferind posibilitatea de izolare. Spațiul deschis, amenajat foarte spectaculos, asociază elemente naturale ca, de pildă, o cascadă interioară, cu o tehnologie sofisticată; cum ar fi o „oază audio" cu cupolă transparentă un fel de cabină plasată pe un piedestal în centrul unui bazin cu apă.

Din camera mare se trece în centrul de comandă, denumit și „creierul casei", pentru că de aici sînt supravegheate și coordonate diferitele sisteme indispensabile asigurării unui mediu de viață și unei anumite calități a vieții în interiorul Sculptec. De aici programe informatice, acționate manual sau vocal, reglează consumul de energie, controlează securitatea casei, asigură legătura electronică cu rețeaua națională și mondială de computere și de mass-media prin cablu, pentru activități de divertisment, educație și chiar muncă, pentru că experții apreciază că nu va trece multă vreme și munca va putea fi efectuată chiar de la domiciliu.

În bucătăria informatizată, „creierul servitor", evident un dispozitiv electronic sofisticat, verifică în permanență proviziile disponibile, determină valoarea lor nutritivă și recomandă o selecție de meniuri echilibrate pentru fiecare masă, pe baza rețetelor favorite ale familiei. Există și o seră, unde sînt cultivate legume, arbori fructiferi și plante aromatice, tot timpul anului, într-un climat reglat permanent de computer. Nici copiii nu au fost uitați, existînd o întreagă anexă destinată lor, și — nu e de mirare — majoritatea jocurilor ce se găsesc aici sînt electronice, asigurînd îmbinarea judicioasă a distracției cu instruirea. Desigur că modul de realizare a casei viitorului lasă deocamdată deschise multe probleme : cine va putea achita costuri atît de ridicate, se pretează oare această idee la o aplicare pe scară largă, de pildă într-un oraș cu 20 de milioane de locuitori, etc. Oricum Sculptec rămîne o propunere pentru viitor. Și, desigur, o parte din componentele utopiei de azi vor face parte din viața noastră cotidiană de mîine.

ROMEO NĂDĂȘAN

Cînd se încaieră leii...

Actul I. Cînd funcționarii firmei Renault au debarcat la Yokohama cu R 5-urile destinate pieței japoneze, au aflat că formalitățile vamale trebuie perfectate la un minuscul post situat la 200 km distanță. Apoi, pentru că la Yokohama nu existau parcaje disponibile, francezii au fost constrînși să închirieze un depozit care a fost conectat la rețeaua electrică și la cea de apă în decurs de... 14 luni ! În fine, cînd francezii erau gata de vînzare, japonezii au decis că firmele automobilistice străine nu pot avea mai mult de 6 concesionări în toată țara. Pentru actul al II-lea, scena se deplasează în Franța. La jumătatea lunii octombrie 1982 s-a hotărît ca toate videocasetofoanele japoneze care intrau în Franța să fie vămuite la Poitiers, un orășel din vestul țării, departe de orice port. Dar, pentru a ajunge în acest oraș încărcat de istorie, mărfurile aduse de la Le Havre nu puteau fi transportate decît cu camioane de mic tonaj, gara din Poitiers nedispunînd de instalații de descărcare a containerelor, autostrada fiind departe, iar parcajele pentru giganții TIR fiind inexistente.

Acest „dinte pentru dinte" franco-japonez nu este singurul și nici ultimul atac protecționist care a șubrezit zidurile destul de fisurate ale cetății comerțului mondial. Azi, mai bine de jumătate din produsele ce fac obiectul schimbului în lumea întreagă sînt protejate prin intervenții administrative. Așa cum aprecia revista italiană „Europeo", *„un cocktail ale cărui ingrediente sînt protecționismul și liberul schimb domină planeta"*.

De partea cealaltă a Canalului Mînecii, cu sprijinul deschis al Comunității Economice Europene, Anglia a fixat cote la importurile de automobile, oțel, textile, și încălțăminte și a blocat pătrunderea altor produse pe piața Albionului. Toate aceste reglementări constituie o flagrantă încălcare a principiilor GATT. În timp ce așază bariere în calea importurilor de oriunde, Anglia se plînge că un turism „Mini Metro" plătește în Spania o taxă de 36,7% din valoare, whisky-ul un impozit de 150% în Coreea de Sud, iar în

Brazilia biscuiții sînt supuși unor taxe de 185%.

Practicile protecționiste forțează limitele umorului. Pentru a submina exporturile de bere franțuzească în R.F.G., guvernul de la Bonn a descoperit o lege din ... 1516 care stipula că berea trebuie produsă doar din malț de orz. Or, francezii folosesc malțul din grîu dur, așa că ... exporturile lor au scăzut de la 100 000 de hl în 1977 la 6 000 hl în 1982. În țările nordice, producătorii străini de bere și băuturi nealcoolice sînt obligați să-și recupereze sticlele goale. Astfel, recipienții care au găzduit efervescenta apă minerală Perrier trebuie să facă drumul înapoi, spre sudul Franței. Spezele de transport sînt incluse în valoarea produsului al cărui preț crește nejustificat și-l face necompetitiv cu cele autohtone...

Aceste ingenioase sisteme de bariere au perturbat regulile comerțului, ducînd la situații pur și simplu grotești. O bicicletă exportată în S.U.A. trebuie să fie conformă, punct cu punct, tuturor normelor conținute într-o carte cu 150 pagini ! În mixajul nefast dintre comerț și protecționism, nici un partener nu joacă onest. De la tribuna GATT reprezentanții țărilor industrializate cer bătîndu-se cu pumnii în piept liberalizarea comerțului, iar pe coridoare S.U.A. încearcă să convingă Japonia să-și limiteze „voluntar" exporturile de automobile pentru a nu îngenunchea definitiv gigantul rănit din Detroit.

Situația nu este atît de gravă pentru S.U.A. care au o uriașă piață internă și vînd în exterior doar 10% din totalul bogăției lor producții și nici pentru Japonia care, împotriva tuturor aparențelor, nu exportă decît 14% din mărfurile produse. În Europa de vest, Franța și R.F.G. cu 22 și respectiv 27% sînt cele mai lovite.

Atîta risipă de ingeniozitate cu singurul și ridiculul scop de a-și pune bețe-n roate, acum, cînd omenirea are nevoie de lumina minților capabile să o scoată din grota întunecată a recesiunii, este penibilă și dureroasă. Păcat de această irosire de resurse financiare și umane, păcat că acest joc stupid de-a plătitul polițelor aglomerează arena mondială, și așa destul de plină cu lei și paralei care tot timpul au ceva de disputat, de împărțit sau reîmpărțit.

IOAN ROȘCA

Regula de trei simplă

Să privim lucrurile în față : războiul este o afacere în stil mărunt, penetrarea pe „piața" inamicului realizîndu-se prin distrugerea acestuia cu maximum de eficiență. Adică : rapid, cu cheltuieli minime și cu profit maxim. Aceasta în teorie. Războiul poate dura însă mult și bine, investițiile riscă să fie enorme (fapt intrat, fără drept de apel, în tradiție) iar distrugerea totală și definitivă a inamicului se poate menține în zona ambiguității. Argumentele de bun simț privind înlocuirea concurenței prin zdrobirea reciprocă pe cîmpul de luptă cu o competiție între mărfuri, inteligențe, inițiative spornice și altele asemenea rezistă vag în fața apetitului catastrofal de a se reduce totul la scara unei explozii planetare. În consecință se practică înarmarea traversîndu-se, cu o gloriosă mahmureală, dificultăți, dileme, defecțiuni tehnice și un haos contabil demn de cauza aleasă.

De curînd, printre temele spinoase ale panopliei războiului viitorului a revenit, în trombă, numitul Copperhead. Este vorba de un proiectil „inteligent" susținut de o rachetă în stare să ghideze o rază laser spre un obiectiv inamic în mișcare. Mă rog. „Cazul Copperhead" a umplut un dosar voluminos, pasiunile pro sau contra au fost acumulate sub formă de procese verbale, sute de metri de stenograme incluzînd, pentru eternitate, milioanele de vorbe emise în diverse dueluri oratorice, dar asta nu contează, ci faptele. În pofida vorbelor din care rezultă că obuzul este scump și ineficient el se produce. „International Herald Tribune", notează, într-un stil săltăreț, dramatismul cazului : „Copperhead este începutul unei lumi noi a munițiilor", a afirmat subsecretarul de la armată, James R. Ambrose, explicînd în timpul unui interviu de ce el și cellalți au respins sfatul de a abandona această armă. Copperhead trebuie însă să demonstreze că va funcționa pe cîmpul de luptă. „Există probleme inerente la această armă, în special laserul, care probabil nu pot fi rezolvate", se spune în documentele testelor de teren făcute de armată în 1979. Se afirmă că rezultatele mai impresionante ale testelor recente au fost obținute în condiții controlate care nu pot fi asigurate în cursul luptei.

J. Ambrose a arătat că a auzit lucruri neplăcute despre testele cu Copperhead, dar după ce a examinat arma a tras concluzia că „este fundamental bună". El a dat vina pe furnizorul armei, Martin Marietta Corp., că „nu acordă o atenție meticuloasă liniei de producție".

„Nu pot să afirm că performanța furnizorului este faimoasă", a spus J. Ambrose, care a adăugat că s-au obținut îmbunătățiri importante în ultimii trei ani.

J. Ambrose a menționat că i-a spus furnizorului, „indiferent ce prevede contractul, puteți și ar trebui să faceți o treabă mai bună. Arma asta ar trebui să atingă între 80 și 90% din țintă".

Întreprinderea Martin Marietta a fost de acord, a spus J. Ambrose, și a continuat să înlocuiască piesele necorespunzătoare pînă cînd la testele recente s-a obținut o acuratețe de 90% sau mai mult. Furnizorul a promis de asemenea să livreze 30 462 proiectile pentru Copperhead pentru suma de 1 658 000 000 dolari sau circa 54 428 dolari pentru fiecare bucată. Proiectilul va fi tras dintr-un obuzier de 155 mm. „Sînt o groază de bani, a exclamat J. Ambrose, dar obiectul pe care încerci să-l distrugi costă 1 milion sau 2 milioane dolari".

Așa, da. Ceva parale, oricît de puține, se pot scoate dacă afacerea cu un bombardament zdravăn se pune pe picioare. Este adevărat că un bombardament inteligent riscă să devină super-inteligent prin trecerea pragului nuclear. Risc admis și calculat. Efectele sale ? Sînt cunoscute. „OMS Information" notează negru pe alb : „Calculînd consecințele a trei situații ipotetice, experții au ajuns la concluzia că „folosirea armelor inteligente în luptă ar antrena foarte probabil o rapidă escaladare spre un război total, în cursul cărora ar fi utilizate toate armele din arsenalele nucleare ale lumii". „Scenariile" reținute ar fi următoarele : 1. Explozia unei bombe unice de omegatonă deasupra unui oraș de mărimea Londrei, spun ei, ar face „peste un milion și jumătate de victime și un număr echivalent de răniți". 2. Un război care ar

comporta folosirea unor arme tactice mai mici, avînd o putere totală de 20 megatone și limitate la obiective militare situate în Europa centrală, ar provoca „circa 9 milioane de morți și de răniți grav, din care peste 8 milioane din cadrul populației civile", precum și un „număr sensibil egal de răniți mai ușor". Adică 18 milioane de victime. 3. Un război nuclear total, avînd o putere de 10 000 megatone, adică aproximativ jumătate din stocul actualmente estimat de arme nucleare explodînd „în proporție de 90% în Europa, Asia și America de Nord și de 10% în Africa, America Latină și Oceania" ar face „1 150 000 000 de morți și 1 100 000 000 răniți".

Cu alte cuvinte, jumătate din locuitorii Pămîntului ar fi victime imediate. Un asemenea calcul impune apelul la „regula de trei simplă" : dacă la o investiție de 600 de miliarde de dolari pe an (cît costă în prezent înarmările) obținem moartea a jumătate din populația Terrei, cît trebuie investit pentru a menaja întreaga populație ? Tot suma respectivă. Dar în direcție... contrară.

RADU BUDEANU

Totdeauna, pădurea noastră

Pădurea și avuțiile ei, pădurea și oamenii ei... Fotoreportajul nostru, realizat la Voievodeasa, în Bucovina, deschide ferestre spre o lume în care bărbăția, mai mult decît oriunde, este la ea acasă. Peisajul pădurii nu are profunzimi, întocmai cum sufletul oamenilor ei nu are ascunzișuri. Adevărata profunzime a acestui peisaj nu se poate realiza decît pe drumul fabulos dintre lemn și vioară. Abia atunci înțelegem că pădurea are un suflet și că oamenii pădurii, în preajma acestui suflet, trăiesc o clipă de înălțare la fiecare copac doborît.

Am întîlnit prin locurile unde cîntecele pădurii se contopesc cu cîntecele muncii, mai exact în Sectorul de exploatare Sucevița, pe Mihai Caunii, inginerul șef al U.F.E.T. Rădăuți, împodobit cu Ordinul Muncii clasa a III-a, pe Andrei Husdup, inginer, șef de sector, pe Mircea Pașcaniuc, președintele Comitetului sindicatului al U.F.E.T. Rădăuți, pe Ioan Chiraș, tehnician principal, pe Stelian Chiraș, șeful Fabricii de cherestea Sucevița, oameni care cunosc bine lemnul și îl ajută să iasă în rosturile sale moderne. Și, mai erau lîngă ei muncitori care, cu ajutorul drujbelor, al tractoarelor și bunului prieten al omului, calul, croiesc și un rou drum peste munte, între bazinul Voievodeasa și Vețău. Un drum ce va uni și două monumente ale istoriei noastre, mînăstirea Sucevița de mînăstirea Putna.

Fotoreportaj de VICTOR RĂDULESCU ■

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secția reportaj, social-politic și economic (**Ilie Purcaru,** Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Dorin Sălăjan, Cornel Nistorescu – 26 00, Tudor Octavian – 25 59, Ion D. Goia – 25 66) ; secția cultură-învățămînt **George Arion,** Elena Ghera – 25 66, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tania Radu – 14 57) ; secția probleme cetățenești, scrisori (**Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Emanuel Valeriu – 25 42, Mihai Stănescu, Lionel Nițescu – 14 57, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban – 21,30) ; Audiențe – 25 58 ; sector știință-istorie (**N. Grigore Mărășanu,** Liviu Țimbus – 25 66 ; Cici Iordache-Adam – 14 53) ; secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (**Ovidiu Ioanițoaia** – 21,28, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Constantin Dragomir – 21,28, Dumitru Graur, Sorin Postolache – 14 53, Dan Bîrlădeanu – 21,23, Mircea Popp – 25 69, 20 72, Vasile Mănecan – 25 28) ; secretar responsabil de redacție – **Nicolae Cristache** – 21 43, redactor șef adjunct – **Nicolae Arsenie** – 21 24 ; redactor-șef – 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136–137, telex 11 126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

flacăra

anul XXXII
27 (1465)
VINERI
8 IULIE
1983

● săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste ●

DE LA TRIBUNA PLENAREI PARTIDULUI, PREȘEDINTELE NICOLAE CEAUȘESCU A TRANSMIS TĂRII ȘI VIITORULUI CONCEPTELE REVOLUȚIONARE ALE ROMÂNIEI MODERNE

pag. 4–5

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în unități agricole din județul Constanța

pag. 3

Congresul al IX-lea în viața noastră: EPOCA OMULUI

pag. 6–7

Miezul verii în TREI IPOSTAZE LA ZI

Fotografii de: SORIN POSTOLACHE și GHEORGHE DUMITRU MAICAN

Universiada '83

Sportivii români, printre protagoniștii întrecerilor

pag. 22

Un nume care e o literatură

GLOSSĂ la SADOVEANU

pag. 9

Plenara Consiliului Naţional al F.D.U.S.

Vast program de muncă şi viaţă

Joi, 30 iunie, sub preşedinţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, preşedintele Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste a avut loc plenara Consiliului Naţional al F.D.U.S.

In cadrul plenarei au fost dezbătute următoarele probleme :

1. — Programul privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitoreşti şi autogestiunii, perfecţionarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuire a muncii şi creşterea retribuţiei în acest cincinal ;

2. — Programul naţional pentru asigurarea unor producţii sigure şi stabile prin creşterea potenţialului productiv al pământului, mai buna organizare şi folosire în mod unitar a terenurilor agricole a întregii suprafeţe a ţării, realizarea irigaţiilor pe circa 55—60 la sută din suprafaţa arabilă, a lucrărilor de desecări şi combatere a eroziunii solului ;

3. — Contribuţia consiliilor F.D.U.S., a organizaţiilor de masă şi obşteşti componente la unirea eforturilor, a energiei şi iniţiativei tuturor oamenilor muncii, în vederea înfăptuirii exemplare a planului şi programelor de dezvoltare economico-socială a ţării ;

4. — Informare cu privire la activitatea Consiliului Naţional al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste pentru înfăptuirea politicii externe a partidului şi statului nostru, consacrată dezarmării, destinderii, cooperării şi păcii în lume.

La dezbaterea punctelor înscrise pe ordinea de zi, participanţii şi-au exprimat deplinul acord faţă de prevederile cuprinse în documentele plenarei, arătînd că acestea sînt menite să asigure îndeplinirea exemplară a obiectivelor stabilite la Conferinţa Naţională a partidului privind dezvoltarea industriei şi agriculturii, a orientărilor referitoare la valorificarea superioară a resurselor materiale şi energetice, a indicaţiilor cu privire la promovarea noului, creşterea pe baza progresului tehnic a productivităţii muncii, îmbunătăţirea calităţii produselor şi realizarea integrală a sarcinilor la export, sporirea eficienţei întregii activităţi economice şi ridicarea nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor.

Vorbitorii au relevat că noul program, fundamentat pe concepţia revoluţionară, profund ştiinţifică a secretarului general al partidului, prezintă o deosebită însemnătate pentru progresul multilateral al societăţii noastre.

In cuvîntarea ţinută la încheierea lucrărilor plenarei, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat că prin adoptarea documentelor plenarei se dau noi dimensiuni democraţiei muncitoreşti, revoluţionare, participării clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naţionalitate, la întreaga conducere a activităţii economico-sociale din toate sectoarele. Aplicarea fermă a principiilor adoptate va contribui într-o măsură şi mai mare la sporirea conştiinţei, a disciplinei, a ordinii, la întărirea răspunderii pentru înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială, de ridicare a bunăstării generale a poporului, scopul suprem al politicii partidului, esenţa societăţii noastre socialiste.

Prin adoptarea în unanimitate a măsurilor dezbătute, a arătat conducătorul partidului şi statului nostru, toate organizaţiile şi categoriile sociale componente ale F.D.U.S. şi-au asumat obligaţia de a acţiona cu întreaga răspundere pentru înfăptuirea planului de dezvoltare economico-socială, pentru creşterea productivităţii muncii, a eficienţei şi rentabilităţii întregii activităţi economice. La locurile lor de muncă, fiecare organizaţie componentă a Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste este necesar să stabilească măsuri şi să acţioneze în vederea realizării prevederilor programului, în totalitatea lor, aducîndu-şi fiecare contribuţia la dezvoltarea mai puternică a patriei noastre socialiste.

Trasînd jaloanele activităţii noastre imediat următoare, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus : „Este însă necesar să depunem în continuare eforturi susţinute, atît în industrie, cît şi în agricultură, pentru realizarea în bune condiţii a producţiei, a lucrărilor agricole, pentru a asigura îndeplinirea întregului plan anual şi a pune astfel o bază trainică pentru realizarea planului cincinal".

Referindu-se la problemele internaţionale, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a subliniat că : „Nu există astăzi problemă mai importantă decît pacea, dezarmarea, decît oprirea amplasării noilor rachete nucleare în Europa". Este necesar, a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu, ca toate organizaţiile Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste să dezvolte relaţiile cu organizaţiile similare internaţionale şi să se acţioneze strîns unită, în cadrul vastei mişcări pentru pace din întreaga lume, spre a determina adoptarea de măsuri raţionale, pentru ajungerea la înţelegeri în cadrul tratativelor care au loc.

În numele tuturor forţelor sociale şi politice ale ţării

Plenara Consiliului Naţional se angajează:

■ **Organizaţiile de masă şi obşteşti care compun Frontul Democraţiei şi Unităţii Socialiste vor desfăşura o largă activitate pentru stimularea capacităţii şi energiei oamenilor muncii români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, munca lor unită în scopul înfăptuirii acestor ample şi însufleţitoare programe de dezvoltare economică şi socială a patriei.**

■ **Noile măsuri de întărire a autoconducerii muncitoreşti şi autogestiunii economico-financiare, de perfecţionare a sistemului de retribuire a muncii şi a principiilor repartiţiei veniturilor oamenilor muncii sînt în concordanţă cu actualul stadiu de dezvoltare economico-socială a ţării, cu cerinţele noului mecanism economico-financiar, cu principiile şi cadrul organizatoric al democraţiei muncitoreşti, bazată pe participarea nemijlocită a maselor la conducerea economiei, a avuţiei sociale a întregii societăţi.**

■ **Măsurile stabilite pentru creşterea potenţialului productiv al pămîntului, pentru folosirea în mod unitar a întregii suprafeţe a ţării, sînt de cea mai mare importanţă pentru asigurarea progresului neîntrerupt al agriculturii, pentru obţinerea unor producţii mari, sigure şi stabile, pentru sporirea contribuţiei acestei ramuri la dezvoltarea continuă a economiei naţionale.**

■ **Consiliul Naţional al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste îşi exprimă ferma convingere că oamenii muncii de la oraşe şi sate, întregul nostru popor, vor participa cu dăruire patriotică la înfăptuirea obiectivelor sale — componentă de bază a noii revoluţii agrare în ţara noastră.**

■ **Este necesar să se facă totul pentru oprirea agravării situaţiei internaţionale, pentru încetarea cursei înarmărilor şi trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, pentru soluţionarea tuturor problemelor şi conflictelor dintre state numai şi numai pe cale paşnică, pentru a se da cursă raţiunii şi a se asigura colaborarea, destinderea şi pacea pe planeta Pămînt.**

■ **Consiliul Naţional al Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, în numele tuturor organizaţiilor politice şi obşteşti care-l alcătuiesc, al întregului nostru popor, declară că va acţiona cu toată răspunderea pentru a-şi aduce întreaga contribuţie la afirmarea puternică a politicii de pace, dezarmare, de colaborare, independenţă şi securitate internaţională promovată de partidul şi statul nostru, de preşedintele Nicolae Ceauşescu.**

(Din Hotărîrea Plenarei Consiliului Naţional al F.D.U.S.)

Imperativ de interes naţional, creşterea suprafeţelor agricole, gospodărirea, ameliorarea şi folosirea raţională a pămîntului au stat permanent în atenţia conducerii partidului, a secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

După Congresul al IX-lea al P.C.R. au fost alocate importante fonduri de investiţii în acest sector.

— Eforturile făcute de stat numai în domeniul îmbunătăţirilor funciare se reflectă în cele peste 27 milioane lei investiţii în lucrările pentru irigaţii, peste 9 miliarde pentru desecări, 7 miliarde lei pentru combaterea eroziunii solului şi în cele 18 miliarde lei pentru executarea unui volum complex de lucrări de apărare împotriva inundaţiilor şi acumulări de apă.

— Pînă la finele anului trecut, s-au amenajat, pentru irigaţii 2 380 mii hectare, lucrări de combatere a eroziunii solului pe 1 718 mii hectare, desecări pe 2 576 mii hectare şi au fost executate lucrări de apărare împotriva inundaţiilor a unei suprafeţe de 1 610 mii hectare.

— Suprafaţa agricolă a crescut din 1965 cu 172,7 mii hectare, iar cea arabilă cu 53,6 mii hectare.

— În anii construcţiei socialiste, România a cunoscut o puternică dezvoltare economico-socială, s-a transformat într-o ţară industrial-agrară cu o industrie puternică şi modernă, cu o agricultură socialistă avansată. În această perioadă, producţia industrială a crescut de circa 50 de ori, producţia agricolă de 3,5 ori, iar venitul naţional de 15 ori. Fondurile fixe sînt în prezent de peste 2 000 miliarde lei, mai mult de 80 la sută din acestea fiind puse în funcţiune în ultimii 15 ani.

— Numărul mediu al personalului muncitor a crescut de la 4 305 mii persoane în anul 1965 la 7 553 mii persoane în anul 1982.

— Retribuţia medie lunară, fără impozit, a personalului muncitor a crescut de două ori şi jumătate, de la 1 028 lei în anul 1965, la 2 525 lei în anul 1982.

— Ponderea personalului muncitor cu retribuţii de pînă la 1 500 lei a scăzut de la aproape 92 la sută în 1965, la 4 la sută în anul 1982. Dacă în anul 1965 realizau retribuţii de peste 2 000 lei lunar numai circa 2 la sută din oamenii muncii, în anul 1982 ponderea acestora a ajuns la aproape 73 la sută.

Oameni ai muncii din agricultură şi industrie, pornind de la cerinţa realizării unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate, Programul naţional pentru asigurarea unor producţii sigure şi stabile prin creşterea potenţialului productiv al pămîntului, mai buna organizare şi folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafeţe a ţării prevede :

— realizarea irigaţiilor pe circa 55—60 la sută din suprafaţa arabilă, a lucrărilor de desecări şi combaterea eroziunii solului ;

— pînă în anul 1985, suprafeţele amenajate pentru irigaţii vor ajunge la 4 milioane hectare, iar pînă în 1988—1990 la 5,5—6 milioane hectare ;

— în acelaşi timp vor fi realizate importante lucrări de desecări, combatere a eroziunii şi ameliorări ale solului.

Realizarea acestui vast program constituie o acţiune politică şi organizatorică de cea mai mare însemnătate, la care sînt chemaţi să participe ţărănimea, clasa muncitoare, oamenii de ştiinţă, tineretul, militarii forţelor armate, întregul nostru popor.

Strîns unit în cadrul Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, sub conducerea partidului, întregul nostru popor este chemat să-şi mobilizeze întreaga energie creatoare pentru înfăptuirea exemplară a lucrărilor stabilite în vederea obţinerii în orice condiţii a unor producţii sigure şi stabile — obiectiv economic de interes naţional.

Oameni ai muncii — români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi — membri ai Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, sub conducerea Partidului Comunist Român, pentru îndeplinirea exemplară a obiectivelor stabilite de Conferinţa Naţională a partidului privind dezvoltarea industriei şi agriculturii, să nu precupeţim nici un efort fizic sau intelectual, să nu irosim nici o iniţiativă valoroasă, să folosim toate resursele locale pentru :

— valorificarea superioară a resurselor materiale şi energetice ;

— promovarea progresului tehnic ;

— îmbunătăţirea calităţii produselor şi realizarea integrală a sarcinilor la export ;

— sporirea eficienţei întregii activităţi economice.

Ţelul acestor acţiuni este ridicarea nivelului de trai material şi spiritual al întregului popor.

Pagină realizată de OPREA GEORGESCU ■

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în unități agricole din județul Constanța

La numai cîteva zile după aprobarea de către plenara Comitetului Central al partidului și de către forumul legislativ suprem al țării a **Programului național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pămîntului, mai buna organizare și folosirea în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării, realizării irigațiilor pe circa 55—60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecări și combaterea eroziunii solului** și în atmosfera de înaltă răspundere cu care cei ce lucrează pe ogoare au trecut la înfăptuirea acestui program de mare importanță și de stringentă actualitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat o vizită de lucru în unități agricole din județul Constanța. Acest fapt constituie încă o mărturie a consecvenței cu care conducătorul partidului și statului nostru acționează pentru dezvoltarea intensivă și modernizarea agriculturii, pentru înfăptuirea noii revoluții agrare, sarcini ce se înscriu armonios în ansamblul obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale partidului.

Pe itinerariul vizitei — la care au participat tovarășii Ion Dincă, Gheorghe Stoica, precum și Ion Țeșu, ministrul agriculturii și industriei alimentare — s-au aflat unități aparținînd Consiliului Unic Agroindustrial de Stat și Cooperatist Cobadin, Întreprinderea Agricolă de Stat Tortomanu și Întreprinderea Agricolă de Stat Nazarcea. În contextul arătat, este semnificativ faptul că vizita a avut loc în județul Constanța, una din cele mai importante zone agricole ale țării, care dispune de o bază materială puternică, de un mare număr de specialiști, precum și de institute și stațiuni de cercetare, revenindu-i în continuare sarcini deosebit de importante în asigurarea unor producții agricole sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pămîntului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe de care dispune.

Noul dialog al tovarășului Nicolae Ceaușescu cu factorii de răspundere ai județului, cu cooperatori, mecanizatori și specialiști din această parte a țării s-a axat, evident, pe probleme privind transpunerea în viață a programului menționat. Acest program, elaborat din inițiativa și cu contribuția hotărîtoare a secretarului general al partidului, a fost primit de oamenii muncii din județul Constanța — alături de întregul nostru popor — cu viu interes și cu deplină aprobare, constatîndu-se înțelegînd importanța covîrșitoare pe care măsurile stabilite o prezintă pentru asigurarea unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate, pentru înfăptuirea noii revoluții agrare în țara noastră. În același timp, vizita de lucru a conducătorului partidului și statului nostru în unități agricole din județul Constanța — înscrisă în practica obișnuită a secretarului general al partidului și desfășurată în plină campanie de recoltare a păioaselor și de însămînțare a culturilor duble — a prilejuit și o amplă analiză a modului în care se acționează pentru strîngerea la timp și fără pierderi a recoltei din acest an, pentru sporirea producțiilor de legume, îmbunătățirea activității în sectorul zootehnic, pentru înfăptuirea programului de autoconducere și autoaprovizionare.

Ca de fiecare dată, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a interesat îndeaproape de activitatea din unitățile vizitate, de rezultatele obținute, dînd valoroase orientări și indicații concrete, la fața locului. Apreciind eforturile depuse, experiența acumulată, precum și realizările dobîndite, secretarul general al partidului a cerut factorilor de răspundere, tuturor oamenilor muncii din agricultura județului, ca în cadrul acțiunilor de extindere a irigațiilor să aibă în vedere nu numai terenul arabil, ci și pășunile, viile, livezile, practic întreaga suprafață agricolă, inclusiv terenurile situate în pantă. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat, în același timp, că este necesar să se acorde toată atenția desecărilor, combaterii eroziunii solului, întregului complex de lucrări menit să asigure sporirea fertilității pămîntului.

Oamenii muncii din județul Constanța au făcut, pe întregul parcurs al vizitei, o primire entuziastă tovarășului Nicolae Ceaușescu, dînd glas și cu acest prilej sentimentelor de profundă dragoste, de aleasă stimă și prețuire față de conducătorul partidului și statului nostru. Puternic mobilizați de recomandările și orientările primite cu prilejul noii vizite, cooperatorii, mecanizatorii, toți locuitorii satelor constănțene s-au angajat în fața secretarului general al partidului să muncească în continuare cu cea mai mare răspundere pentru înfăptuirea exemplară a indicațiilor ce le-au fost date, astfel încît și în acest an, caracterizat de condiții climaterice deosebite, județul Constanța să obțină recolte bune la toate culturile, contribuind astfel la realizarea programului de autoaprovizionare, la îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan, la ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii.

P. NICOARA

Măsuri de excepțională însemnătate pentru

De la tribuna plenarei partidului, președintele Nicolae Ceaușescu a transmis țării și viitorului, conceptele revoluționare ale României moderne

Peste cîteva zile se vor împlini 18 ani de la Congresul al IX-lea al partidului, eveniment de însemnătate epocală în istoria României moderne, care a marcat începutul unor transformări revoluționare de largă anvergură în dezvoltarea economică și socială a patriei noastre socialiste, prin înflorirea fără precedent a economiei, științei și culturii, prin creșterea prestigiului țării noastre în lume. Și toate aceste transformări radicale sînt legate de numele tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste. În acești 18 ani, datorită geniului politic creator al tovarășului Nicolae Ceaușescu, țara noastră s-a angajat cu toate energiile sale pe drumul unui mare și rodnic efort constructiv, atît pe plan material, cît și spiritual, care a asigurat transformarea ei într-un stat cu o industrie modernă, viguroasă, multilateral dezvoltată, cu o agricultură în plin progres, cu o cultură și știință înaintate — elemente hotărîtoare pentru asigurarea creșterii nivelului de trai al întregului popor, pentru trecerea definitivă, pînă la sfîrșitul actualului cincinal, a României socialiste în rîndul statelor cu nivel mediu de dezvoltare economică.

În preajma măreței aniversări a celui de-al IX-lea Congres — și având, din acest motiv, o semnificație deosebită —, au avut loc plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste și sesiunea Marii Adunări Naționale, în cadrul cărora au fost dezbătute și adoptate documente de cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea economică și socială a patriei, pentru înfăptuirea neabătută a obiectivelor și orientărilor stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului. Ele se referă la măsurile ce trebuie luate pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan, la creșterea potențialului productiv al agriculturii, la aplicarea fermă a autoconducerii muncitorești și autogestiunii, la perfecționarea sistemului de retribuire a muncii. Și este cît se poate de îmbucurător faptul că lucrările acestor înalte foruri ale partidului și statului, ale democrației noastre socialiste au avut loc în condițiile în care oamenii muncii, întregul nostru popor, sub conducerea înțeleaptă a partidului, au obținut în primul semestru al acestui an — care, după cum este cunoscut, are un rol hotărîtor pentru realizarea în bune condiții a planului pe întregul cincinal, a dezvoltării economico-sociale a patriei noastre — succese de seamă în toate sectoarele de activitate. Aceste rezultate ilustrează hărnicia și forța creatoare ale poporului, reprezintă un puternic imbold pentru toți oamenii muncii de a acționa fără preget, de a pune mai bine în valoare potențialul tehnic și material al economiei naționale, întreaga capacitate creatoare a oamenilor muncii, pentru realizarea integrală, la toți indicatorii, a sarcinilor de plan pe 1983 și pe întreg cincinalul.

În cadrul plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român și al plenarei Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cele două cuvîntări formulează sarcini și orientări de importanță hotărîtoare pentru îndeplinirea cu succes a prevederilor de plan pe 1983 și pe întreg cincinalul. Potrivit exigențelor subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii din fiecare unitate economică trebuie să acționeze în perioada următoare cu perseverență și răspundere pentru realizarea integrală a producției fizice — în industrie fiind create condițiile pentru îndeplinirea planului pe acest an și obținerea unei producții suplimentare de cel puțin 12 miliarde de lei —, pentru creșterea și mai puternică a bazei energetice și de materii prime, pentru înfăptuirea programului privind valorificarea materialelor refolosibile, precum și pentru realizarea altor obiective excepționale de importanță: îmbunătățirea calității și ridicarea nivelului tehnic al producției, sporirea mai rapidă, încă din acest an, a productivității muncii, reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție, mai ales a cheltuielilor materiale, înfăptuirea exemplară a sarcinilor la export, realizarea întregului program de investiții și punerea în funcțiune a tuturor capacităților de producție la termenele stabilite. În același timp, în cele două cuvîntări ale conducătorului partidului și statului nostru se dau valoroase indicații privind creșterea potențialului productiv al agriculturii, precum și aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiunii, perfecționarea sistemului de retribuire a muncii și creșterea retribuțiilor în acest cincinal. „Dorim — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — să dăm noi dimensiuni democrației muncitorești revoluționare, participării clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la întreaga conducere a activității economico-sociale din toate sectoarele".

Prin marea lor valoare și prin deosebita lor importanță, prin puterea lor mobilizatoare, indicațiile și sarcinile formulate de secretarul general al partidului în cuvîntările rostite la cele două plenare se constituie într-un amplu și însuflețitor program de acțiune pentru toți oamenii muncii. Tocmai valoarea și importanța deosebite ale acestui program au făcut ca la cele două plenare, ca în numeroase alte împrejurări de pe parcursul celor 18 ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, să se reliefeze rolul esențial, determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în soluționarea problemelor de o mare complexitate supuse dezbaterii, în analizarea științifică, obiectivă a activității economico-sociale, în stabilirea căilor de acțiune și a măsurilor concrete pentru dezvoltarea și modernizarea economiei românești în condițiile dificile create de criza economică mondială, în stimularea energiilor și forțelor creatoare ale poporului, în mobilizarea tuturor resurselor naționale pentru asigurarea progresului neîntrerupt al patriei și pentru creșterea continuă a bunăstării poporului.

ION D. GOIA ■

Producții agricole sigure și stabile

Plenara Comitetului Central al partidului, Consiliul Național al F.D.U.S. și Marea Adunare Națională au dezbătut și aprobat **Programul național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pămîntului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării, realizarea irigațiilor pe circa 55—60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecări și combatere a eroziunii solului.** Elaborat din inițiativa și cu contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a cărei consecvență în acțiunea pentru dezvoltarea intensivă și modernizarea agriculturii, pentru înfăptuirea revoluției agrare este binecunoscută, programul menționat dă pe deplin expresie concepției partidului, a secretarului său general, cu privire la însemnătatea folosirii depline și raționale a pămîntului, avuția cea mai de preț a națiunii noastre, a cărei eficientă punere în valoare, ale cărei protecție și ameliorare corespund intereselor vitale ale întregului popor.

Document deosebit de cuprinzător, programul prevede sporirea, pînă în anul 1985, a suprafeței agricole la 15 milioane hectare, iar a celei arabile la 10 milioane hectare, creșterea suprafeței amenajate pentru irigații, aceasta urmînd să reprezinte, la finele anului 1989, 5,5 milioane hectare, din care 4 milioane hectare pînă la sfîrșitul actualului cincinal, efectuarea desecărilor pe aproape 5 milioane de hectare, precum și realizarea lucrărilor de combatere a eroziunii solului pe circa 3,8 milioane hectare, pînă în anul 1990. Prin realizarea măsurilor prevăzute în program se creează condițiile punerii depline în valoare a bazei tehnico-materiale și a resurselor de muncă existente în agricultură, creșterii puternice a producției agricole, obținerii unor recolte mari, sigure și stabile pe întregul teritoriu al țării. Potrivit prevederilor programului, întreaga activitate de gospodărire a fondului funciar se va desfășura într-o concepție unitară, pe baza sistematizării și organizării teritoriului, acționîndu-se cu fermitate pentru eliminarea oricăror forme de risipă de teren, pentru amplasarea obiectivelor de investiții, în conformitate cu legea, în primul rînd pe terenuri neproductive sau improprii producției agricole, în perimetre construibile, pe platformele industriale sistematizate. Urmează să se asigure, de asemenea, folosirea deplină, de către toate categoriile de deținători, a tuturor suprafețelor de teren ce pot fi cultivate, inclusiv a celor din curți, din incinta unităților, din vetrele orașelor și satelor.

După cum a subliniat secretarul general al partidului, măsurile prevăzute în acest vast program, pentru înfăptuirea căruia societatea noastră dispune acum de forțele materiale, tehnice și umane necesare, reprezintă cea mai importantă lucrare realizată vreodată în țara noastră, care asigură sporirea potențialului productiv al pămîntului, obținerea în orice condiții climatice a unor producții agricole sigure și superioare, în concordanță cu hotărîrile Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, avînd implicații profunde asupra organizării teritoriului țării, influențe deosebite asupra nivelului de viață, material și spiritual, al poporului nostru.

Lucrările de mare amploare prevăzute în program implică, firește, un însemnat efort național, material și uman. Însă acest efort, pus cu putere în evidență de dezvoltarea intensă a agriculturii noastre socialiste, de realizarea noii revoluții agrare și de înfăptuirea obiectivelor stabilite de partid privind creșterea bunăstării tuturor membrilor societății, a devenit posibil și necesar, în scopul creșterii suprafeței agricole, al conservării și ameliorării pămîntului, pentru sporirea potențialului acestuia, pentru organizarea și folosirea completă și rațională a fondului funciar.

În vederea realizării programului, plenara C.C. al P.C.R. a stabilit un complex de măsuri politico-organizatorice și tehnico-economice, considerînd că transpunerea în viață a obiectivelor propuse constituie o acțiune politică și organizatorică de cea mai mare însemnătate, la care sînt chemați să participe țărănimea, clasa muncitoare, oamenii de știință, tineretul, întregul nostru popor. Fără îndoială că înfăptuirea acestui program va contribui la obținerea unor producții agricole superioare, în concordanță cu hotărîrile Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului.

ION CODRU ■

dezvoltarea economico-socială a României

„Să demonstrăm prin rezultate, prin fapte, forța și capacitatea economiei noastre socialiste de a învinge orice greutăți și de a înfăptui neabătut Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism !"

NICOLAE CEAUȘESCU

Al doilea raport al guvernului

Primul raport a fost prezentat Marii Adunări Naționale, în urmă cu trei luni și s-a referit la îndeplinirea Planului național unic de dezvoltare economico-socială în trimestrul I/1983 și la măsurile luate pentru aplicarea hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului din decembrie 1982 privind creșterea producției materiale și productivității muncii, a eficienței în toate domeniile de activitate, realizarea integrală a sarcinilor pe anul 1983. Al doilea a fost prezentat, zilele trecute, Comitetului Central al partidului, întrunit în ședință plenară și a examinat starea economiei românești în primul semestru, de data aceasta, și măsurile ce se impun pentru continua ei dezvoltare în concordanță cu programele adoptate de Conferința Națională a partidului, cu sarcinile și indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu în acest sens.

Se pare că prezentarea de către guvern de dări de seamă asupra îndeplinirii programului economic național dobîndește o anumită periodicitate. Pentru că, iată, au trecut doar 6 luni din acest an, iar guvernul se află la al doilea raport pe care-l prezintă celor mai înalte foruri de partid și de stat. Dar să revenim la acest al doilea raport al guvernului. Ce ne relevă ?

În primul rînd, raportul pune în lumină consolidarea relansării economice anunțată de rezultatele obținute în prima parte a anului. Potrivit datelor preliminare, pe primele 6 luni, planul producției marfă industriale a fost realizat în proporție de 101,3 la sută, cu 6 miliarde lei peste prevederi, înregistrîndu-se un ritm de creștere de aproape 5 la sută față de aceeași perioadă a anului trecut. În întreaga industrie, relevă raportul, s-a continuat să se accelereze procesul de modernizare a structurilor, s-a lărgit baza proprie de materii prime; a crescut mai rapid producția ramurilor prelucrătoare care valorifică la un grad mai înalt resursele materiale și de muncă; a fost extinsă gama produselor cu nivel tehnic și calitativ superior, care încorporează rezultatele cercetării științifice românești, sporind în continuare contribuția industriei la promovarea și amplificarea schimburilor economice internaționale ale României. Rezultate bune s-au obținut în extracția de cărbune, unde nivelul atins este cu aproape 25 la sută mai mare față de primul semestru al anului trecut, ceea ce a permis sporirea producției de energie electrică pe bază de cărbune cu aproape 11 la sută. S-au obținut producții suplimentare față de nivelurile planificate la o serie de materii prime și materiale de bază, deosebit de importante pentru dezvoltarea economică a țării, precum și la unele produse finite cu grad ridicat de prelucrare. O activitate susținută s-a derulat în investiții, ilustrată de intrarea în exploatare a circa 200 noi capacități de producție și darea în folosință a peste 5 000 de apartamente. Au fost depășite prevederile de plan pe primele 5 luni la productivitatea muncii: cu 1,4 la sută în industria republicană, cu 13 la sută în construcții și cu 3 la sută în transporturi. Dezvoltarea producției și creșterea eficienței acesteia au asigurat resurse sporite pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale oamenilor muncii, veniturile acestora din retribuție înregistrînd, în aceste prime 6 luni ale anului, o creștere, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, de aproape 4 miliarde lei. Peste realizările trimestrului I al anului 1982 s-au situat și vînzările de mărfuri prin comerțul socialist și prestările de servicii.

Aceste date, la care s-ar mai putea adăuga încă multe altele, prezintă imaginea unei economii active, dinamice, care înregistrează rezultate importante chiar în condițiile unei conjuncturi economice internaționale ce rămîne în continuare destul de precară. Ceea ce nu se întîmplă în multe locuri din lume. Pentru că, iată, în primele luni ale acestui an, creșterea economică a fost, după unele statistici, de numai unu la sută în Anglia, de 2,5 la sută în S.U.A. Pe ansamblul țărilor C.E.E. producția industrială a fost, în luna martie a.c. cu 3,6 la sută mai mică decît în luna martie a anului trecut, iar pentru acest an previziunile cele mai optimiste nu întrevăd o creștere mai mare de 0,5 la sută în medie. Mai grave sînt fenomenele adiacente generate de criză : șomajul, inflația etc. care lovesc greu păturile sărace ale societății. În statele capitaliste dezvoltate peste 30 de milioane de oameni nu posedă locuri de muncă, iar în țările sărace ale lumii șomajul e atît de mare încît, practic, nici nu poate fi calculat.

Această mică paranteză sugerează credem mai elocvent virtuțile economiei românești, ferită, datorită unei politici economice înțelepte și a muncii eroice depuse pentru înfăptuirea ei, de consecințele negative ale unor fenomene ca cele amintite mai înainte.

În al doilea rînd, raportul relevă că economia noastră dispune de mari posibilități a căror deplină fructificare cere în continuare multă energie și hotărîre. Înainte de toate trebuie desfășurată o bătălie necruțătoare împotriva mentalităților învechite. Pentru că, se arăta în raport, „sînt încă întreprinderi, centrale, ministere în care se mai acordă prioritate aspectelor cantitative în dauna celor calitative, se manifestă, uneori, fenomene de formalism și lipsă de operativitate în soluționarea problemelor de care depinde echilibrul execuției planului; nu în toate unitățile economice s-a înțeles pe deplin legătura indisolubilă dintre rezultatele obținute în producție și constituirea resurselor pentru acordarea retribuției și a stimulentelor suplimentare".

Realizarea planului pe anul 1983 și obținerea unei producții suplimentare de cel puțin 12 miliarde lei pe întregul an — așa cum a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu — impun măsuri hotărîte pentru realizarea ritmică a producției fizice, în primul rînd a celei destinate exportului, ridicarea continuă a productivității muncii, reducerea costurilor și creșterea eficienței întregii activități economice. Creșterea nelimitată a bazei proprii energetice și de materii prime, însoțită de o politică fermă de economisire a resurselor rămîn, pe mai departe, obiectivele fundamentale ale întregii noastre activități economice. La care trebuie adăugate acțiuni de mai mare anvergură care să asigure îmbunătățirea substanțială a calității producției, obținerea în toate domeniile de produse de un nivel tehnic ridicat, comparativ cu cele mai bune fabricate existente pe plan mondial.

În ceea ce privește mai buna punere în valoare a acestor mari priorități, raportul guvernului este optimist. Iar acest optimism se bazează pe munca tenace desfășurată de oamenii muncii în toate domeniile pentru ridicarea calității întregii activități, care, în primul semestru al anului, a dat roade remarcabile.

VASILE BARAC

Îmbunătățirea sistemului de retribuire a muncii

Problemele privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiunii, ca și cele privind retribuirea muncii, au ocupat un loc important în dezbaterile plenarei C.C. al P.C.R., ale plenarei Consiliului Național al F.D.U.S. și la sesiunea Marii Adunări Naționale. Atenția acordată acestor probleme este cît se poate de firească, avînd în vedere rolul lor deosebit în înfăptuirea sarcinilor economice, în creșterea eficienței în toate sectoarele de activitate. Pentru că experiența noastră a arătat că îmbinarea judicioasă a autoconducerii și autogestiunii economice a întreprinderilor cu conducerea unitară a economiei, pe baza planului național unic, asigură concentrarea eforturilor în direcțiile hotărîtoare ale progresului economico-social al țării. Ca urmare, cele două plenare amintite, precum și sesiunea M.A.N. au adoptat în unanimitate **Programul privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiunii, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuire a muncii și creșterea retribuțiilor în acest cincinal ;** totodată, Marea Adunare Națională a votat **Legea cu privire la principiile de bază ale perfecționării sistemului de retribuire a muncii și de repartiție a veniturilor oamenilor muncii și Legea cu privire la contractul-angajament.**

Decurgînd din cerințe legice, structurale, programul amintit, elaborat din inițiativa și sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cuprinde măsuri în concordanță cu actualul stadiu de dezvoltare economico-socială a țării, cu cadrul organizatoric al democrației muncitorești, bazate pe participarea nemijlocită a maselor la conducerea economiei, a vieții sociale, a întregii societăți. Aceste măsuri urmăresc aplicarea și mai fermă a principiului socialist de repartiție, în raport cu cantitatea și calitatea muncii depuse, astfel încît veniturile fiecărui om al muncii să fie determinate nemijlocit de realizarea planului de producție, de export, de ridicarea continuă a calității produselor, de gradul de valorificare a resurselor materiale, de sporirea eficienței economice.

Atît programul, cît și legile menționate, au în vedere extinderea și generalizarea acordului global ca formă de organizare și retribuire a muncii, legarea directă și pe deplin echitabilă a veniturilor oamenilor muncii de rezultatele concrete ale activității lor prin eliminarea limitelor inferioare și superioare de retribuire, creșterea părții variabile a veniturilor prin mărirea fondului de participare a oamenilor muncii la realizarea producției, a beneficiilor și la împărțirea beneficiilor, prin mărirea fondului de premiere pentru realizări deosebite și a fondului de premiere pentru activitatea de export, prin majorarea sporului pentru vechimea neîntreruptă în muncă. În același timp, se instituie contractul-angajament ce se încheie între stat, în calitate de administrator general al proprietății întregului popor, și colectivele de oameni ai muncii din unitățile economico-sociale, contract-angajament prin intermediul căruia se stabilesc obligațiile și răspunderile fiecărui colectiv cu privire la gospodărirea patrimoniului încredințat spre administrare. Transpunerea în viață a acestor noi principii, pe baza cadrului juridic creat prin adoptarea legilor amintite, va duce la creșterea mai accentuată a veniturilor oamenilor muncii, ale colectivelor care muncesc mai bine, care dezvoltă și valorifică pe deplin bunurile pe care le gospodăresc.

Deosebit de importante sînt și prevederile cu privire la majorarea retribuției tuturor oamenilor muncii, în conformitate cu hotărîrile Conferinței Naționale, începînd cu septembrie 1983. La încheierea acestei acțiuni, în a doua jumătate a anului 1984, veniturile reale vor fi cu 5 la sută mai mari față de 1980. În ultima parte a anului 1984 și în 1985, va avea loc o nouă majorare a retribuției, care va asigura creșterea, pînă la sfîrșitul anului 1985, a veniturilor oamenilor muncii cu 8 la sută față de 1980. În aceeași perioadă, veniturile țărănimii vor crește cu 12 la sută față de 1980. Vor fi, totodată, majorate pensiile tuturor categoriilor de pensionari.

Firește, transpunerea în viață a măsurilor de creștere a retribuției și a veniturilor oamenilor muncii se poate înfăptui numai în condițiile realizării planului de dezvoltare economico-socială și a creșterii mai puternice a productivității muncii, avînd în vedere că ridicarea nivelului de trai material și spiritual se poate obține numai în strînsă concordanță cu dezvoltarea generală a forțelor de producție, cu sporirea produsului social, a venitului național.

Expresie a politicii partidului și statului nostru de ridicare continuă a nivelului de viață al celor ce muncesc, măsurile cuprinse în program, în legile adoptate, vor contribui la întărirea autoconducerii muncitorești și autogestiunii economico-financiare, la creșterea rolului adunărilor generale ale oamenilor muncii în gospodărirea cu eficiență maximă a patrimoniului fiecărei unități economice, la apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste, la aplicarea mai fermă a principiului socialist de repartiție în raport cu cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii depuse, la legarea tot mai strînsă a veniturilor fiecărui om al muncii de rezultatele obținute în înfăptuirea planului, a sarcinilor ce revin fiecăruia în domeniul său de activitate. Aceste măsuri constituie, totodată, mijloace puternice de unire a eforturilor tuturor oamenilor muncii în înfăptuirea amplului program de dezvoltare economică și socială a patriei adoptat de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale partidului.

ION DUMBR...

Epoca Omului

**Nimic nu explică mai pregnant influența profundă a Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român asupra destinelor țării decît puterea sa de înriurire asupra destinelor omenești. Fiește, o politică desfășurată prin oameni, pentru oameni, sfîrșește prin a modela chipul omului în conformitate cu aspirațiile lui. Congresul al IX-lea al partidului — ca moment politic fundamental în istoria României moderne, legat pentru totdeauna de numele tovarășului Nicolae Ceaușescu — a sedimentat în existența noastră economică și socială un înțeles al progresului material și spiritual care și-a dezvăluit adevăratele dimensiuni abia cînd a devenit faptă. Și tocmai acest țel ni l-am propus în paginile de față : să dovedim cum un înțeles a devenit și devine faptă, sub zodia unui umanism plenar — cel al socialismului și comunismului, cel al unei epoci care se poate numi cu înaltă îndreptățire* Epoca Omului.

Pămîntul, aproape

A fost o vreme cînd oamenii, din nevoia de a-și făuri o speranță chiar și din nimic, s-au lăsat pradă iluziei că un leac miraculos pentru orice fel de boală, fără alegere, ar fi să umble dimineața, la răsăritul soarelui, pe covoare de iarbă umezite de rouă, și să umble desculți, nu altfel, dacă vor să se vindece. Ideea, copilărească ca și cum ar fi fost de așteptat ca ei să devină invulnerabili și nemuritori la adăpostul vreunei flori culese din iarba înrourată și ținută la butonieră, este totuși de reținut, crede inginerul Vajna Gyorgy, cel puțin în măsura în care, dacă vrem pîine, trebuie să știm pămîntul pe-aproape. Ca inginer agronom nici n-ar putea să creadă altfel. Lîngă părinții lui, țărani din Beclean, pe Someș, a muncit în fiecare vacanță de vară și nu s-a hotărît, cît a fost elev, să plece o singură dată în excursii sau în vreo tabără. Prima excursie a făcut-o, s-ar zice, cînd a plecat să dea admiterea la agronomie, la Cluj-Napoca, după ce mai înainte se retrăsese timp de vreo două săptămîni cu un vraf de manuale într-una din camerele casei părintești. A reușit al 18-lea din 368 de candidați și după ce-a obținut diploma de absolvire și-a fost repartizat la secția agricolă a raionului Sfîntu Gheorghe a avut din nou de ales dacă să știe pămîntul pe-aproape sau nu. Și e limpede cum a ales, din moment ce a fost de-ajuns să treacă numai un an pînă să se transfere, la cerere, la C.A.P. Chichiș. Comuna, aflată în drumul spre Brașov, s-a făcut vestită prin crescătorii ei de animale, cu toate că nu are pășuni, dar asta nu înseamnă că oamenii reușesc să crească animale din nimic. Secretul lor, dacă s-a putut numi așa, ține de însușirile de buni gospodari ale acestor oameni, și cum nu este nici un secret că prin partea locului crește foarte bine sfecla de zahăr țăranii și-au făcut în gospodăriile lor silozuri betonate în care depozitează colectele de sfeclă în cantități îndeajuns de mari. Timp de zece ani, pînă în '71, C.A.P.-ul a obținut rezultate mulțumitoare, spune inginerul Vajna Gyorgy, dacă nu cumva rezultatele aceea erau ceva mai mult decît mulțumitoare, spunem noi, și cînd spunem astfel nu avem în vedere numai producțiile anuale de 3 000 litri de lapte, în medie, obținuți de la fiecare dintre cele cîteva sute de vaci ale cooperativei. Pe seama acestor rezultate s-a născut și hotărîrea ca inginerul Vajna Gyorgy să fie trecut într-altă muncă, la Comitetul județean de partid Covasna, ca instructor de specialitate. În această funcție a rămas doi ani. În următorii doi ani a trebuit să lucreze ca director la întreprinderea de industrializarea cărnii, de unde a cerut să fie transferat ne închipuim unde: la C.A.P. Chichiș. Și în urma acestei noi cereri de transfer pare devine mai limpede că inginerul Vajna Gyorgy face parte din categoria celor ce renunță la șanse, să le zicem astfel, din care alții s-ar grăbi să se înfrupte pe cît se poate mai mult. Dar se înțelege, spune el, că nu s-ar mai fi hotărît să meargă înapoi în comuna Chichiș, în 1976, dacă n-ar fi știut că pămîntul de-acolo nu este mai puțin bun decît era în 1961, cînd ceruse pentru prima oară să lucreze ca inginer în această comună. Producțiile sînt de bună seamă importante și ele exprimă cum nu se poate mai bine munca inginerului agronom, dar dincolo de ele datoria principală a agronomului este alta: în urma lui, pămîntul să rămînă cel puțin la fel de fertil, dacă nu chiar mai fertil decît era înainte de-a începe să-l muncească. Cu aceeași credință inginerul Vajna Gyorgy a rămas și mai tîrziu, după ce-a fost numit inginer șef al Consiliului unic agroindustrial Bodoc, iar apoi, tot inginer șef, la Consiliul agroindustrial Sfîntu Gheorghe. Alici, împreună cu președintele consiliului Gal Laszlo, el însuși tehnician agronom de meserie, a obținut rezultate despre care spune că sînt tot mulțumitoare, cu toate că o producție de grîu de peste 3 200 kilograme la hectar, cît s-a obținut mai anii trecuți, a prilejuit cîștigarea locului 1 pe țară între unitățile din zona a treia de cultură. Dar dincolo de toate, spune el, tot grija calității pămîntului a așezat-o pe primul plan. Pentru că așa trebuie și pentru că, între alții „indici" de apreciere a muncii agronomului, acesta rămîne, pînă la urmă, cel mai important. Nu s-a zis, deultfel, că pămîntul nu este al nostru și că noi l-am închiriat, doar, de la urmași?

Dintr-o revistă economică pe care o ține la îndemînă, inginerul Vajna Gyorgy ne atrage atenția asupra unui pasaj pe care l-a subliniat pur și simplu pentru că, spune el, i-a plăcut: „Dacă pornim de la considerentul că rația minimă de întreținere a unui adult este de 2 000 de calorii pe zi, echivalentul a 2 400 Wh, înseamnă, admițînd riscul de a vulgariza, problema, că viața unui om poate fi comparată din punctul de vedere al consumului de energie cu un bec de 100 W aprins în permanență. În această viziune, cele 4,6 miliarde de ființe omenești care populează astăzi planeta ar putea fi asemuite cu tot atîtea miliarde de lămpi, a căror putere de iluminat ar fi de 100 W. Or, aceste miliarde de consumatori de energie se conectează la un singur sistem energetic *mondial: agricultura*". Și cum agricultură fără pămînt nu se poate, e limpede că oamenii, care au reușit uneori să-și făurească speranțe chiar și din nimic, vor putea să-și întemeieze o speranță adevărată în măsura în care vor ști pămîntul pe-aproape, chiar dacă asta nu trebuie să însemne neapărat ca ei să umble la răsăritul soarelui pe iarba plină de rouă.

DUMITRU ELIADE

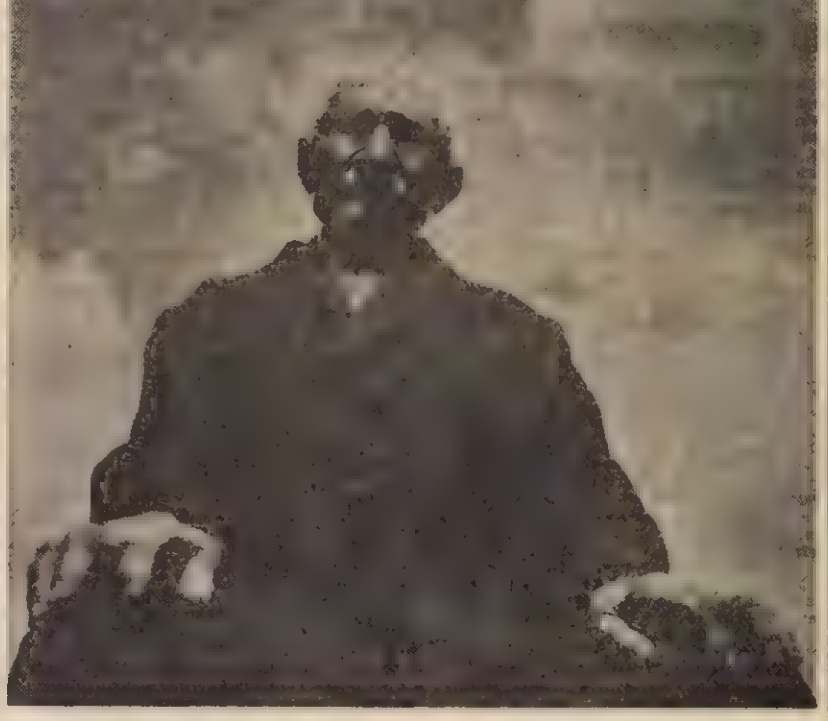

Omul cu un os de fier

Străbăteam grădina prin ploaia măruntă ca o pulverizare abundentă și Nicolae Stroe încerca să mă adăpostească sub un ploier de modă veche, cu miner de lemn și pînză decolorată, în vreme ce eu dezeriam spre cîte un piersic sau cais încărcați pînă la povară. Iarba udă ne ajungea pînă la genunchi, mai ales printre altoi și el îmi arăta o groapă imaginară, un fel de baltă în care primăvara se scăldau bivolii bulgarilor de la periferia Bucureștilor. Nu reușeam deloc să-mi imaginez groapa, pe mine mă fascina superba livadă, întinsă aproape de umbra coșurilor de fum ale uzinelor de la periferie. Era munca de 3 decenii în care un om s-a opus morții nu cu disperare, ci cu încrederea în pomi și-n trudă. Nu e primul pe care l-am auzit că munca l-a scăpat de la moarte. Numai unii din noi, filfizoni, nu prea putem crede o asemenea afirmație și-o primim cu un zîmbet înțelegător, ca pe o exagerare simbolică. Nicolae Stroe poartă în buzunar legitimația cu numărul 854 de invalid de război, acei oameni care au plecat întregi și s-au întors cu sufletul și mai mare, dar cu trupul mai firav, și-o cicatrice imensă, în care după război puteai să ascunzi o căpățînă de varză, îi acoperă spatele. A trăit cîțiva ani prin spitale (din păcate nimeni nu va putea să i-l restituie) și după 12 operații tot i-a mai rămas o bucată de fontă în plămîn, ca o mică și dureroasă garanție a memoriei. A lucrat o vreme ca vînzător la un debit de tutun (ca mulți alți invalizi de război, gestionari la chioșcuri de înghețată sau de lapte, unde se pot descurca cu o singură mînă) dar și-a dat seama că statul pe scaun e un semn de acceptare a neputinței și atunci a pornit războiul împotriva acelei bălți. Împreună cu tatăl soției sale, Gheorghe Atanasiu, cel care plantase o parte din pomi, bătrîni și ei deja, Nicolae Stroe a nivelat mii de camioane de pămînt, a început să sădească pomi și să-i altoiască, să sape gropi pentru refugiul apei și gropi pentru cireși, și-a luat un cal și-a început să are, s-a apucat să croiască vite cu sentimentul că ori încheie conturile cu viața și pierde totul, ori scapă de ceea ce profesorul Goia, celebrul medic, îi spusese cîndva la Sibiu, pe dumneata medicina nu te mai poate ajuta cu nimic. Și nu l-a ajutat. În schimb, l-au salvat caișii și vișinii și cireșii cărora le devenise rob și stăpîn.

Ploua și înserarea se prelingea de pe frunze. O livadă e ca sufletul unui om. Seamănă și comunică. O înserare industrială se lăsa încet și 854 îmi povestea prima lui zi de război, cînd dintr-un avion în timp ce eu stăteam încremenit, cu dinții înfipți într-o piersică.

Un om cu o putere nemărginită a încercat să șteargă durerile unui război cu o livadă de pomi. Numai cine mai poartă la piept în loc de decorație o schijă ruginită, devenită cu vremea un fel de os în plus, poate jura că durerile unui infern se pot răscumpăra numai cu un paradis vegetal în care să ți se dea dreptul să ai și memorie, și speranță, și credința că mobilarea unei vieți și-a unui spațiu reprezintă ultima și cea mai prețioasă victorie.

CORNEL NISTORESCU

La Făget, barometrul arăta timp frumos

La Făget, în județul Timiș, și secerișul acestui an a început mai tîrziu decît pe alte meleaguri. Cînd combinele înstăpînesc Bărăganul, aici abia se cumpănește puterea recoltei de mîine. Și dacă oamenii chiar au cumpănit-o este cazul să divulgăm și cît de tari se arată a fi speranțele investite în ea: la Făget s-a contat pe 2 570 kg grîu la hectar; evaluările recente au adăugat cîtrei încă 500—600 kg ; secerișul s-a declanșat și confirmă deplin aceste evaluări: la 1 150 ha, sporul de recoltă se arată a fi mai mult decît tonic. Și îl dezleagă și pe reporter de grijile grîului, îngăduindu-i un tur de orizont asupra ansamblului agriculturii acestei mari așezări de oameni.

E de mirare că Făgetul nu a fost încă declarat oraș. Din 8 360 locuitori, răspîndiți în 11 sate, 4 000 muncitori și-au legat strîns destinul de 45 unități economice și sociale, cu o producție industrială globală de 228 milioane lei anual. Cu toate acestea, deși se desparte cu mare viteză de ordinea rurală a lucrurilor și a vieții, comuna Făget nu s-a boierit într-atît încît să tragă pe dreapta cînd e vorba de muncile de zi cu zi ale cîmpului sau de truda din jur-împrejurul grajdurilor. Și primarul Dan Trițoiu, din acest punct de vedere, aruncă în balanța succintului nostru dialog argumente puternice. Spre exemplu, pe 200 ha, porumbul din acest an se cultivă în sistem intensiv și efortul aducerii lui la un liman așteptat, firește, este mult mai intens decît altădată. La timpul potrivit, pe tarlalele lui, s-au împrăștiat cîte 40 tone de gunoi de grajd la hectar. Prima prașilă manuală, ca și cea de-a doua, de după ierbicidare, efectuată mai mult pentru stîngerea vetrelor de buruieni, a stat cu prioritate pe umerii și în sarcina întreprinderilor industriale de pe teritoriul comunei. Și într-o singură zi, muncitorește, țărănește, cum vrem să spunem, treaba a fost făcută. Altă plidă ne parvine din atelierele S.M.A., unde toate se fac și se desfac sub conducerea inginerului Ioan Mărășescu. Ca niciodată în alți ani, combinele C 12 au fost desfăcute în primăvară șurub cu șurub, pînă la carcasă, și refăcute la timp, încît atunci cînd a început secerișul orzului au putut recolta fără pierderi peste 3 000 kg la hectar, pe 400 hectare, de asemenea ca niciodată în alți ani.

Dar semnul cel mai sigur al adevărului că locuitorii Făgetului nu se despart cu una cu două de țărănie ne vine din zootehnie. Numai în gospodăriile oamenilor, atît la Făget, cît și la Brănești, Bunea Mare, Bunea Mică, Jupinești sau Povergine, viețuiesc și produc de toate 1 470 vite mari și 2 000 ovine. Și producțiile de carne și lapte, furnizate statului prin contract, sînt pe măsura acestei avuții vii, rumegătoare și behăitoare. Și mai importantă decît această stare a lucrurilor — pe care n-o mai traducem cifric, fiind toți sătui de cifre, știți dumneavoastră pînă unde — este adevărul că și animalele obștii, ca și cele ale statului, se bucură aici de aceeași atenție, li se dedică același nesomn și ele oferă tuturor, cum lesne se înțelege, aceeași răsplată.

Mărturia inginerilor zootehniști Romus Ardelean, Tiberiu Groza și Ioan Dordea rămîne în acest sens edificatoare în chip deplin. Furajele nu au reprezentat niciodată la Făget o problemă și nimeni nu a fost nevoit vreodată să tragă de oameni ca să pună mîna pe coase. Trifoiul s-a recoltat la timp, iar sămînța trifoiului viitor, ca și pînă acum, s-a asigurat între hotarele destul de largi ale satelor. Peste 60 de căruțe din gospodăriile personale ale sătenilor au contribuit zi și noapte, fără răgaz, la transportarea masei verzi în bazele furajere. Iar dincolo de rutina acestor corvezi, cele 1 150 vite și 20 000 oi ale cooperativei agricole de producție și ale întreprinderii agricole de stat din Făget pretind o anume strategie a creșterii lor, chibzuită și reglată pînă la precizia unui ceasornic. De la 1 Mai a.c., toate animalele au ieșit la pășune, în taberele de vară amenajate la Jupa, Pârtici, Miroslava și Bunea Mare. Programul care le guvernează de-acum existența este garantat de inginerul Vasile Mateșan, președintele cooperativei agricole de producție, ca fiind *made in Făget*. Între 4 și 5,30 dimineața, se efectuează mulsul și pînă la 11 din zi animalele păsunează. Apoi se retrag sub umbrare, pînă scade canicula. După amiază, sînt scoase din nou la pășune, pînă spre 11—12 noaptea. Și se pare că e ceva de capul acestui program. La

Epoca Omului

1 Mai s-au predat la fondul de stat 781 litri lapte. La 31 mai, cantitatea s-a ridicat la 1 861 litri. Și de atunci sporește întruna. Ceea ce imprimă vieții de zi cu zi certitudine.

Cînd am plecat din Făget, barometrul din biroul primarului Dan Trițoiu arăta timp frumos. După zile de ploaie căzută la vreme, exact cînd era nevoie de ea — primarul a ciocănit barometrul de cîteva ori, pe toate părțile, dar acul nu s-a clintit din cîmpul speranței. Acest timp frumos fiind exact ce le trebuie cîmpului, cîrezilor, oamenilor.

MIHAI PELIN

Moștenirea lui Nicolae Orac

Abia intrase la școală în toamna anului 1961 și începuse să învețe alfabetul și să numere pînă la 100, căci pînă la 10 învățase de-acasă, cînd împreună cu învățătoarea lui, Angelica Andreiaș, a trecut pragul clasei, într-o bună zi, un bărbat care le-a vorbit ca unor oameni în toată firea. Ca și cum ar fi avut cu toții un cuvînt greu de spus pe la casele lor, unde trebuia să-și lămurească părinții să intre în gospodăria agricolă colectivă, cum se zicea pe atunci. Nicolae Orac l-a ascultat atent și apoi l-a întrebat : dacă ai lui or să se înscrie, el ce-o să primească atunci cînd o să se însoare ? Nu mult după aceea privea alături de tacă-său cum un țăran de pe-o uliță vecină se urcă în căruța trasă în fața caselor și cînd acela a apucat hățurile ca să lovească ușor cu ele pe spinarea cailor și să-i îndemne la drum, tacă-său s-a apropiat și l-a dat și biciul. A mai văzut caii pînă ce au fost trecuți pe rînd dincolo de apa Moldovei și pe pămîntul nisipos și umed al lunci i-a doborît un oarecare Lătăuș, de meserie hingher.

De prin clasa a patra, Nicolae Orac își mai amintește de-o zi de iarnă cînd dincolo de ferestrele școlii se întindea o zăpadă dintr-acelea cum nu s-au prea mai văzut de-atunci iar înăuntru, în încăperea cu podele unse cu motorină, învățătoarea ședea lîngă soba încinsă și vorbind cu o prietenă se întreba, aruncîndu-și privirea peste elevii aplecați asupra unei lucrări de control : care dintre ei o să ajungă să facă liceul ? Cînd era să intre în clasa a opta, tacă-său l-a dus la Fălticeni, la 7 kilometri de Baia, ca să se poată pregăti mai bine în ultimul an al școlii generale și să aibă mai mulți șorți de izbîndă la admiterea la Liceul „Nicu Gane". Așa s-ar fi și întîmplat, poate, fiindcă profesorul de chimie apucase să-i dea exemplu în fața clasei că are mîinile muncite și știe și chimie, dar s-a întîmplat că într-o zi nenorocită i-a pus cineva un ghemotoc de plastilină pe scaunul băncii și s-a văzut nevoit să-l dibuie pe făptaș și să-l administreze o corecție, încît nu i-a mai rămas decît să se întoarcă în comuna Baia după ce cîștigase un război dar pierduse, cum s-ar spune, o victorie. Apoi a urmat școala profesională la Lacobeni, tot în județul Suceava. Trei ani a stat acolo la internat și-a dus o viață de cazarmă, cu deșteptarea și stingerea la ore fixe. În acel răstimp a reușit să ia locul al treilea pe țară la un concurs de meserii și de bucurie că nu-i făcuse de rîs numele școlii, directorul Constantin Cirligeanu l-a sărutat ca pe copilul lui cînd s-a întors cîștigător. S-a angajat apoi la mina Crucea, unde monta și repara pompe de apă și compresoare la 600 de metri sub pămînt, pînă a fost luat în armată.

După ce s-a întors acasă cu gradul de sergent, a plecat într-o călătorie prin țară împreună cu maică-sa. De la Fălticeni au coborît la Sfîntu Gheorghe și Brașov, apoi la București, unde maică-sa i-a cumpărat un costum nou de haine. Și-au continuat drumul la Timișoara, la Cluj, și prin Vatra Dornei au ajuns tărăși pe-aproape de Baia. Peste tot pe unde trecuseră în acea călătorie finanțată de părinții lui nu atît cu gînduri turistice cît de studiu și prospecțiune, găsiseră pe cîte cineva din familia lor și Nicolae Orac se interesase pe îndelete ce posibilități ar fi să muncească și el pe acolo. S-a hotărît în cele din urmă să lucreze la Fălticeni, mai aproape de casă, dar nu altfel decît în meseria lui și să fie plătit după categoria a doua, pe care o obținuse pînă atunci, însă cum nu i s-a oferit decît un post de primitor-distribuitor sau cam așa ceva s-a îndreptat către Sfîntu Gheorghe, unde avea o soră, muncitoare la Fabrica de textile Oltul. A discutat cu Ioan Köker, directorul Întreprinderii Bazaltul, din rețeaua industriei locale, și-a obținut un post de electrician auto. Asta se întîmpla în 1974. Tot atunci a intrat la liceu, la fără frecvență, și cu aprobarea Inspectoratului școlar județean a urmat, paralel, la seral, și școala de maiștri, pe care a absolvit-o cu media 9,50. În 1979 a fost chemat la Comitetul județean de partid și i s-a propus să meargă să lucreze la Întreprinderea de mașini-agregat și subansamble auto. Ca urmare a unei vizite de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, întreprinderea aceasta urma să se dezvolte și avea nevoie de muncitori destoinici, ca și celelalte întreprinderi care au apărut în capitala județului Covasna în ultimii 10-15 ani, în același răstimp în care orașul și-a dublat populația și s-a înnoit din temelii.

Ca muncitor specialist, la 29 de ani, Nicolae Orac a dobîndit în meseria lui o autoritate pe care nimeni nu o pune la îndoială. Nu degeaba tăia tacă-său cîte un viței, pînă mai de curînd, de fiecare dată cînd băiatul lui se întorcea acasă. Din cîtă încredere i-au arătat părinții, el n-a risipit nimic. În vara anului 1981, în prima zi de concediu, Nicolae Orac a fost văzut în gara Brașovului, purta o cămașă albastră pe care era brodată o laleă și întrebat fiind unde se duce a răspuns că merge la București să dea examen de admitere la Electrotehnică. N-a reușit însă pe lista celor respinși era al doilea iar după ei mai erau cîteva sute. Împreună cu nevastă-sa, Maria, pe care a cunoscut-o tot la Întreprinderea Bazaltul, unde lucra și ea ca muncitoare, și-a luat copiii de mînă și-a plecat să-și petrecă restul vacanței într-un sat de pe Valea Mureșului, la socri, păstrîndu-și timp să dea la sfîrșit o raită și pe la ai lui, în prima capitală a Moldovei. De cînd a mărturisit că i-ar plăcea să aibă acolo o casă și-o gospodărie model, așa cum a citit și a văzut că au unii, tacă-său întreabă de fiecare dată ce părere mai are despre proiectul acela. Oricum, de mai mulți ani un revelion și-l petrece cu colegii de întreprindere iar pe cel următor cu părinții. Iar pînă să ajungă la o limpezire și să se hotărască într-un fel, mai de preț îi pare liniștea în care poate să ajungă la o hotărîre sau alta. Despre însemnătatea acestei liniști a primit un semn, pe cînd era copil, chiar de la bunicu-său, Ion. Fost soldat în primul război mondial, din tranșeele căruia se întorcea cu cîteva degete de la picioare degerate și cu un ochi stins, citea ziarele cu ochiul celălalt și întrzind mai ales asupra paginii externe se întreba cu o profundă nedumerire : tot se mai bat, tot se mai bat ? Mai pocuș de orice, întrebarea asta Nicolae Orac n-ar vrea s-o lase moștenire și copiilor lui.

DUMITRU ELIADE

Cu mîinile pe genunchi, despre vremuri și împlinire

Maistrul Vasile Vănuț nu a cerut viețil imposibilul, dimpotrivă. Cînd s-a căsătorit cu Maria, bobinatoare în aceeași fabrică de aparataj a marii întreprinderi craioveno **Electroputere**, și-a dorit, ca tot omul, copii sănătoși și frumoși. Și copiii

Fotografii de WALTHER KONSCHITZKY

nu au întîrziat să le vină pe lume, întîi Ileana, apoi Cristian. După copii, Vasile Vănuț și-a dorit o locuință mai omenească, să nu dea piept în piept cu copiii și cu nevasta chiar toată ziua, la orice mișcare. Ca să se poată odihni și ei uneori, ca fiecare al casei, un ceas, două, întocmai cum i se odihnesc lui acum mîinile pricepute și mari, pe genunchi, în vreme ce ne vorbește despre munca și viața sa. Și a avut și locuința visată, nu chiar ca și cînd ar fi bătut din palme, dar oricum la timp și fără zbateri care să-l tulbure. Dar marile lui speranțe s-au împlinit mai cu seamă pe fața spinoasă a meseriei. Cum țăndăra nu sare departe de trunchi, în profesie, firește, Vasile Vănuț și-a urmat tatăl, însă chiar de atunci, din 1965, a înțeles că monotonia din existența bătrînului rămîne tremediabil în urmă și nu va gusta din ea, nu pentru că nu i-ar fi prilt, ci pentru că timpul însuși se rîndulse în alte tipare. Această fabrică de aparataj, sub acoperișurile căreia Vasile Vănuț nu este numai un meseriaș destoinic, ci și un activist de partid apreciat și capabil să miște multe din loc, s-a îndreptat de atunci înspre orizonturi nici măcar gîndite cu numai cîțiva ani în urmă. Spre orizonturi tonice pentru conștiință. Ceea ce nu înseamnă nimic altceva decît că în fiecare om, undeva în adînc, stăruie un soi de speranțe despre a căror statură fiecare își dă seama abia atunci cînd se împlinesc, pur și simplu. Și se împlinesc doar atunci cînd vremurile înseși își caută împlinirea prin om, pentru om Mai adevărat decît toate fiind că îmbătrînim de la o zi la alta și nici măcar nu ne dăm seama. Mîine, poimîine, și Ileana, și Cristian vor isprăvi școala. Și va trebui să zugrăvim pentru a treia oară apartamentul pe care ne încăpățînăm a-l socoti încă nou, chiar așa fiind. Și cine mai știe ce altceva se va mai întîmpla, ca să ne reamintească, într-un fel sau în altul, că timpul, într-adevăr, curge. Din 1965, cînd Vasile Vănuț s-a apucat cu amîndouă mîinile de meseria și viața lui de acum, a tot curs. Însă nu a curs printre degete, ce este al timpului e al timpului, oricum am răsuci lucrurile. Iar acest Vasile Vănuț, maistru și secretar de partid al fabricii de aparataj din marea întreprindere craioveană **Electroputere**, care se plînge că îmbătrînește și nu știe cînd, încă nu a trecut de patru decenii de viață. La așa bătrînețe, tot atîta necaz.

P. MIHAI

Treizeci de ani de stat în picioare

A fost dezertor și-a reușit să vină singur, copil fiind, dintr-o altă țară, unde fusese dus să lucreze la o uzină de avioane pentru nemți, a fost director într-un minister, a fost țăran, președinte de sindicat, a fost grevist și-a fost la cîțiva centimetri de gloanțele care s-au tras pe Calea Victoriei de către soldații guvernului Rădescu, a fost și este un strungar cît un munte de om, puțin aplecat de umeri, cu părul vîlvoi și cu o privire neliniștită. Cînd îl cunoști îți întinde mîna să i-o stringi pe la cot, pentru că palma și pînă la jumătatea brațului e neagră de ulei amestecat cu praf de fontă. La sfîrșitul cîtorva ore de povești mi-a venit să-i pun o întrebare aproape idioată prin simplitatea ei, spuneți drept, ați fost vreodată fericit ? Alexa Ilieșu a vrut să-și treacă mîna prin părul cărunt dar și-a adus aminte de uleiul strălucitor și a zîmbit, sigur că da, a răspuns el și eu l-am întrebat cînd ?, și el a tăcut, cînd ?, cînd am fost fericit ?, ei, asta-i bună ! nu-mi mai aduc aminte cînd și de ce, dar țin minte că am fost ! Așa ceva nu mai auzisem niciodată, adică un om să fie sigur că a fost fericit dar să nu-și mai aducă aminte cînd, dar să fie atît de sigur de parcă l-aș fi întrebat ce-ai făcut pînă acum, și el, foarte mirat, ar răspunde, ce să fac ?, am trăit ! La I.M.A.I.A. București, Alexa Ilieșu din Feldru (Bistrița-Năsăud) lucrează din anul aproape nesemnificativ 1957, cînd, după un ocol pe la „chefere", unde lucrase la calorifere le trenurilor prin Gara de Nord și după ce patru ani fusese director al Direcției aprovizionării în cadrul Ministerului Industriei Alimentare („mamă doamne, în primele zile ca director nici nu știam unde și de ce să semnez"), a început să lucreze pe un strung S 3 și a rămas tot pe el, deși, cu vremea, diferite comisii tot veneau ca să constate îmbătrînirea mașinii și casarea ei. Alexa Ilieșu s-a opus de fiecare dată, încercînd să demonstreze că mașina încă-i ascultă și poate face minuni și comisiile l-au crezut și i-au lăsat-o, în ideea că într-o bună zi tot o va abandona. În 1967, I.M.A.I.A. București nu exista. Prin 1955 avea 80 de oameni și era un fel de atelier de reparat piese de schimb pentru fabricile de țigarete din țară. Apoi și-a diversificat profilul și a adăugat producției sale și capacele pentru sticlele de Ci-co și pe urmă s-a extins iar în această necesară producție banală, adăugîndu-și și cutiile de conserve, devenind pentru locuitorii din C.A.M. și din preajma podului Grozăvești „fapa", adică Fabrica de ambalaje și piese de schimb. Alexa Ilieșu coboară zilnic spre „fapa" și își trăia cele 8 ore în picioare, aplecat peste universalul strungului, și anii treceau, nu se schimbau decît piesele pe care le prindea în universalul mașinii, și ei, care fusese adus în București de o mătușă, servitoare pe la nu știu ce mahăr al vremii, simțea epoca pe viu și uneori chiar o înțelegea mai ales prin piesele peste care stătea aplecat.

În vara anului 1983, la intrarea în M.A.I.A. București, o mașină cu aripi mari, ca o lighioană argintie, se învîrtea în adierile aerului fierbinte și cîte un muncitor își apleca buzele uscate la un robinet fixat la baza acelei instalații păsărești. O altă asemenea mașinărie, cu aripi de reactor, stătea răsturnată pe spate și aștepta să fie ridicată. În 1963, în apropierea podului Grozăvești, se produc tot felul de turbine eoliene, de scos apă, de generat curent, se produc tot felul de mașinării ciudate pentru agricultură, mașini de decolctat sfeclă, mașini de scos ceapă, mașini de cosit și Alexa Ilieșu continuă să stea în picioare lîngă strungul său declarat de acte ca fiind inutil de mai mulți ani („am zis că orice-ar fi, cu el am început, cu el o închei, să ne retragem amîndoi în aceeași zi, el mi-a mîncat zilele și cu el mi-am cîștigat pîinea"), amintindu-și din cînd în cînd de Feldru, de casa lui care nu mai există, fiind înghițită de iarbă și de porumbiștile țăranilor. Cum de nu-și mai aduce aminte cînd a fost fericit ? Am luat-o pe ani. A fost rău și a fost bine. Anii seamănă între ei. Am luat-o pe oameni. Poate că unul îți aduce aminte de o clipă fericită. Și iar am ajuns la început, la tot felul de prieteni și camarazi de ateliere, de pe vremea Ardealului smuls, de tot felul de copii de țărani pierduți prin meserii și prin viață, ieșiți o clipă sau un an pe creasta valului, căzuți iar, ajunși mari și pe urmă iar mici, cînd luptători, cînd țărani, cînd oameni îngrijorați de familie. De la fiecare își amintea o călătorie, o bucată de pîine împărțită, un somn pe jos împărțit pe un grătar de scînduri, o mansardă împărțită, cu fiecare fiind fericit o lună sau o zi, și apoi iar de la capăt, alți oameni, alte locuri și alte visuri, și fiecare bucurie i s-a stins la picioarele celei care avea să urmeze și de multe ori în loc să continue șirul făcea loc unei nefericiri.

Alexa Ilieșu are 30 de ani de stat în picioare în fața unei mașini, de parcă ar fi stai în fața istoriei.

CORNEL NISTORESCU

Spre Alba Iulia, spre înfăptuirea Marii Uniri

Un război este totdeauna și pentru orice țară o mare nenorocire. Pentru un stat mic, precum era Vechia Românie înainte de 1914, o intrare într-un conflict armat putea însemna încă și mai mult : desființarea însăși a statului (din cauza așezării sale între două imperii dezlănțuite unul contra celuilalt și cu o graniță de sud total nesigură după ce rînd pe rînd Serbia, Turcia și Bulgaria fuseseră atrase în primul război mondial). Și de dispărea statul român de pe harta statelor independente ale Europei, pentru români dispărea totul pentru multă vreme. Căci el era reazemul de susținere al neamului întreg, șansa viitorului său unitar. «Vrem întregirea țării !» — scria C. Dobrogeanu-Gherea. Foarte frumos, cine n-o vrea ? Dar prima, primordială și esențială condiție a acestei întregiri e existența însăși a țării pe care vrei s-o întregești. Pe de altă parte însă, România Mică nu putea „să privească indiferentă la prigonirea neamului nostru din afară de hotarele țării, prigonire ce-l amenință (și ea, n.n.) cu desființarea. Pieirea lui ar fi și pieirea noastră. Rațiunea de a fi a statului român este tocmai concentrarea tuturor energiilor native ale neamului spre a răspunde menirii sale", cum pe bună dreptate constatau profesorii universitari de la Universitatea bucureșteană, în octombrie 1914. În ipostaza intrării în război era așadar pericolul pierderii prezentului național. În cealaltă însă, aceea a neintrării, era o amenințare și mai gravă : pierderea viitorului ei. Românii ar fi apărut într-o stare împrejurare complici ai propriei lor deznaționalizări, renunțînd la unitatea de neam și dărîmînd un ideal, pe care nu-l crease generația de atunci, ci îi moștenise și n-avea dreptul să-l distrugă. „A lăsa să treacă acest moment — scria A. D. Xenopol în „Adevărul" din 15 august 1914 — unicul pe care istoria ni-l pune la îndemînă, pentru a ne rotunji statul cu răscheratul nostru neam, este a ne arăta nevrednici de a ne număra printre popoare ; căci un popor trăiește doar nu numai ca să mănînce de azi pe mîine, ci și ca să îndeplinească un ideal pe pămînt, și mai mare și mai îndreptățit ideal ca acel al poporului român e greu de întîlnit pe lume". „Sînt războaie pe care le faci pentru că nu se poate altfel — scria C. Banu, directorul revistei „Flacăra", în august 1916 ; pentru că a nu le face este a zădărnici toate străduințele generațiilor trecute, a paraliza toate puterile de viață ale generațiilor viitoare, a-nesocoti cea dintîi și cea mai sfîntă datorie a unui popor : mîntuirea misiunii sale istorice". Într-un interviu pe care-l dădea ziarului francez „Le Temps", în decembrie 1914, Take Ionescu exprima aceeași idee cu o remarcabilă clarviziune : „Nici o națiune nu poate să-și dea măsura sa, nu poate să ajungă la deplina sa dezvoltare intelectuală, nu poate contribui demn la tezaurul comun al cunoștințelor și frumuseților umane fără unitate națională." Trebuie să fi trăit ca membru al unui popor dezmembrat în mai multe state pentru a cunoaște zdrobitoarea tristețe a unei astfel de existențe și cît de mult împiedică ea orice ridicare. Din această cauză, nu este unul dintre noi care, de foarte tînăr, să nu se fi gîndit decît la un singur lucru, reunirea tuturor românilor într-un singur stat. Atîta vreme cît istoria Europei își urma cursul normal era pentru noi un simplu vis. Fiind oameni cu judecată și chiar moderați, cei mai mulți dintre noi se credeau condamnați să treacă în cealaltă lume fără a trăi clipa cînd visul național ar fi devenit o realitate. Pentru nimic în lume n-am fi provocat noi războiul mondial chiar dacă ne-ar fi adus cele mai mari satisfacții. Dar azi, cînd războiul general a fost provocat de alții, României îi este imposibil să nu sesizeze ocazia unică de a realiza ceea ce este pentru noi necesitatea însăși a existenței".

Într-adevăr, momentul era unic și nu putea fi pierdut. Și chiar de la începutul războiului mondial, România, prin guvernul I. I. C. Brătianu, a avut viziunea limpede a viitorului ei, legîndu-și soarta de grupul de puteri care prin biruința sa crea condiții favorabile realizării, aspirațiilor naționale (acordul cu Rusia și prin ea cu Antanta de la 1 octombrie 1914). Și dacă au trecut aproape doi ani de la semnarea acestui acord și pînă la intrarea în război, în august 1916, faptul nu s-a datorat unei politici de „oportunism mercantil". N-a existat nici un moment o ezitare din partea guvernului român în a alege pe una sau pe cealaltă dintre grupările statelor beligerante, după cum erau învinse sau învingătoare, ci alegînd de la început Antanta. Politica României în anii neutralității este politica unei țări mici care înainte de a se angaja a vrut să se asigure că va mai exista și a vrut să-și asigure idealul național pentru care lupta. Neutralitatea a fost o lungă perioadă de pregătiri militare, de tratative diplomatice la Petrograd, Paris, Londra, Roma, dar mai ales la București, și de presiuni politice din partea ambelor tabere beligerante. Căci România avea pentru ambele o mare valoare strategică (și nu numai).

Cedant armis calamis

Toate se precipită în chip hotărîtor în vara anului 1916. Intrunirile și demonstrațiile „Federației Unioniste" reîncep atunci cu vigoare. Presiunile Antantei — mereu avînd Franța drept principal factor de impulsionare — devin progresiv puternice, foarte puternice, ultimative. În fața unui hotărît „acum ori niciodată", pronunțat răspicat de toți Aliații, prin reprezentanții lor la București, guvernul roman nu mai ezită cu toate că împrejurările externe nu erau favorabile unei angajări. Depășindu-se dificultățile treaptă cu treaptă, mai anevoios decît ar fi fost de așteptat, tratativele ajung în sfîrșit la capăt. La 4/17 august, se semnează la București o convenție politică ce garanta statu-quo-ul teritorial și recunoașterea de către toți marii Aliați a drepturilor României asupra tuturor teritoriilor locuite de românii din Dubla Monarhie, după o hartă acceptată de toți. Iată cîteva din articolele Convenției :

1. Rusia, Franța, Anglia și Italia garantează integritatea teritorială a României, în toată întinderea frontierelor sale actuale. 2. România se obligă să declare război și să atace Austro-Ungaria în condițiunile stabilite prin Convenția Militară ; România se obligă de asemenea să înceteze, de la declararea războiului, orice legături economice și orice schimb comercial, cu toți dușmanii Aliaților. 3. Rusia, Franța, Anglia și Italia recunosc României dreptul de a-și uni teritoriile aflate sub dominația monarhiei Austro-Ungare. Bucovina, Transilvania, Banatul... I. G. Duca, participant la semnarea convenției, ținea să precizeze: „[I. I. C. Brătianu] reușise să constîntească printr-un act internațional, purtînd iscăliturile celor patru mari puteri din Europa, drepturile seculare ale neamului românesc asupra tuturor ținuturilor locuite de românii din monarhia habsburgică. Orice s-ar fi întîmplat, învingători sau învinși, era prima dată în istoria neamului nostru cînd aceste revendicări ni se recunoșteau în chip formal. Chiar dacă o soartă vitregă ne-ar [fi] împiedicat să realizăm acum aceste afiliațiuni, prin recunoașterea Aliaților, un pas însemnat se făcea spre realizarea lor. Ele pătrundeau în conștiința universală, deveneau, de acolo unde fuseseră numai patrimoniul unui mic regat, parte integrantă din planurile viitoare de organizare ale principalelor puteri europene".

Tot la 4/17 august se semna și o convenție militară care garanta intrarea țării în război prin acceptarea planului de operații român, a garanțiilor privind aprovizionarea cu materiale de război și a măsurilor de siguranță la granița de sud.

Prin niște călduri neobișnuite în România, în mijlocul unei mari încordări nervoase, se fac ultimele pregătiri militare și la 15/24 august armata română trece Carpații. Ca și neutralitatea, intrarea în război întrunește vrerea unanimă a țării, de la mase la conducători. Ca de atîtea ori în cursul zbuciumatei sale istorii, în momente de cumpănă, țara a știut să fie întreagă. „Cu toate că primul război mondial a avut un caracter imperialist — arăta președintele Nicolae Ceaușescu — poporul român nu a participat la război călăuzit de intenții de cotropire și anexiune teritorială ; cedînd presiunilor puterilor Antantei, cercurile conducătoare ale țării au hotărît intrarea în război alături de Anglia, Franța și Rusia, care promiteau satisfacerea deziderateior unității noastre naționale". În declarația de război adresată Austro-Ungariei (numai acesteia), guvernul român preciza : „...Războiul, la care ia parte mai toată Europa, pune în discuție cele mai grave probleme atingătoare de dezvoltarea națională și de existența chiar a statelor. România, împinsă de dorința de a contribui să grăbească sfîrșitul conflictului și sub imperiul necesității de a-și salva interesele sale de rasă, se vede nevoită de a intra în luptă alături de aceia care pot să-i asigure înfăptuirea unității sale naționale". „Noi nu am intrat în război ca niște solicitatori nepoftiți, declara I. I. C. Brătianu, primul ministru al țării. Noi am intrat în război cînd aliați doriți și ceruți. Noi am intrat bărbătește, atunci cînd ambasadorul Franței la Petersburg spunea : «dacă România nu intră în război se poate compromite frontul occidental». Am intrat în război atunci cînd reprezentanții Antantei ne spuneau : «acum ori niciodată»". În ziua intrării în război Nicolae Iorga scria : „A sosit un ceas pe care-l așteptam de peste două veacuri, pentru care am trăit întreaga noastră viață națională, pentru care am muncit și am scris, am luptat și am gîndit. A sosit ceasul în care cerem și noi lumii, cinstit, cu arma în mînă, cu jertfa a tot ce avem, ceea ce alte neamuri, mai fericite, au de atîta vreme, unele fără să fi vărsat o picătură de sînge pentru aceasta : dreptul de a trăi pentru noi, dreptul de a nu da nimănui ca robi rodul ostenelilor noastre. În miez de noapte au sunat iarăși clopotele, sfintele clopote care simt toate durerile și bucuriile noastre, și care acum s-au înfiorat de cea mai mare speranță pe care am avut-o și la care, cu orice preț ținem..."

Reacții contradictorii

Reacțiile celor două tabere beligerante față de hotărîrea guvernului de la București au fost diametral opuse. La Berlin, știrea angajării României a sosit tocmai în ziua cînd se sărbătorea cu un fast deosebit reîntoarcerea în apele Germaniei a submarinului „Deutschland" : „Totul e pierdut", declară Kaizerul. „O lovitură mortală" aprecia generalul Erich Ludendorff, șeful Cartierului general al Comandamentului suprem al armatei germane. Berhard von Bülow, fostul cancelar al Imperiului german, constata cu amărăciune : „Intrarea României în război a agravat, la rîndul său, considerabil situația". Și aceasta, după părerea sa, numai datorită enormelor greșeli săvîrșite de autoritățile de la Budapesta și Viena prin respingerea constantă a drepturilor cerute de românii transilvăneni.

În coloanele presei germane — „Berliner Tageblatt", „Leipziger Neueste Nachrichten", „Kölnische Zeitung", „Frankfurter Zeitung" și altele — România era acuzată de trădare. „Probabil că niciodată gazetele germane n-au fost aduse în situația să se manifeste atît de nechibzuit ca în această situație", scria „The Times" din 29 august 1916. La 28 august, președintele Franței, Raymond Poincaré, telegrafia suveranului român : „În momentul cînd poporul român răspunde la apelul fraților săi oprimați și intră hotărît într-un război glorios, în care găsește realizarea aspirațiile sale naționale, rog pe Majestatea Voastră să primească pentru sine și pentru nobila sa țară, urările cele mai cordiale ale Franței". Ziarele franceze „Le Temps", „Le Figaro" ș.a., purtătoarele de cuvînt ale poporului francez, susțineau cu căldură idealul unității național-statale pentru care România intrase în arenă. „Doresc să exprim Majestății Voastre marea satisfacție cu care am primit eu însumi și guvernul meu, ca și întreaga secțiune britanică, știrea intrării în război a României, îi scria regele George al V-lea al Angliei, regelui României. Sînt bucuros că viteaza armată română va lupta acum umăr la umăr cu armatele Aliaților, apropiind tot mai mult triumful marii noastre cauze și grăbind, prin aceasta, înfăptuirea aspirațiilor române". „The Times" din 29 august comenta : „Întreaga lume trebuie să recunoască faptul că în multe privințe alăturarea României este de mare importanță. La puterea militară a Antantei se adaugă o mare forță armată cu soldați bine instruiți și echipați, cu mîndre tradiții de rezistență..." „Daily News", „Daily Express", „Morning Post", „Daily Telegraph" ș.a. subliniau unanim avantajele economice, politice, morale și militare ce le obțineau țările Antantei prin intervenția României.

În Italia, mari manifestații de simpatie față de România s-au organizat în piețele Romei și în celelalte orașe italiene, precum și în fața ambasadelor României, Franței și Angliei. Imediat după intrarea în război, prizonierii români proveniți din armata austro-ungară, aflați în lagărele din Italia, au cerut autorităților italiene permisiunea de a pleca în România pentru a se înrola alături de frații lor în lupta pentru eliberarea Transilvaniei. Ziarele italiene publicau articole cu titluri semnificative : „Unitatea Latină", „Mările hotare ale României", „Aspirațiile românilor" ș.a. Premierul Paolo Boselli saluta cu căldură „națiunea soră care coboară în arenă contra vechilor noștri agresori și luptă alături de aliați pentru apărarea civilizației". El amintea cuvintele lui Giuseppe Mazzini (asupra românilor) : „Voi aparțineți unei rase nemuritoare. Voi aveți de îndeplinit o misiune de libertate și de progres".

În Rusia entuziasmul cu care opinia publică a primit vestea intrării României în război era exprimat într-o formă sintetică de gazeta „Novoie Vremia", care, la 29 august 1916, scria : „Glorioasa armată română nu se află pentru prima dată umăr la umăr cu armata noastră. Împreună cu noi, tînăra armată română și-a vărsat sîngele pentru eliberarea Bulgariei. Și de fapt încă atunci au fost puse, poate independent de conștiința clară a părților, bazele acțiunilor noastre de astăzi". Manifestații spontane de bucurie aveau loc la Petrograd. Peste 5 000 de oameni — „înaintea mulțimii aflîndu-se muncitorii din întreprinderile de dincolo de Neva" — s-au îndreptat spre legația României unde cu strigăte de „Trăiască România" au salutat cobeligeranța românilor.

În Statele Unite ale Americii, din primele zile ale intrării României în război se înregistrează cereri ale românilor rezidenți în această țară pentru a se înrola ca voluntari în armata română. Într-un memoriu din 1916 se exprima convingerea că „nici o națiune n-a pornit vreodată un război din motive mai ideale, mai reale și mai umanitare decît România în 1916". Simpatia opiniei publice americane pentru cauza unității naționale românești era larg reflectată în coloanele presei : „The Evening Star" : „Intrarea României în război schimbă raportul de forțe în favoarea Antantei" ; „The Literary Digest" : „România cu o armată de 600 000 de oameni — o forță care poate fi sporită la 900 000 într-o perioadă scurtă — constituie un real cîștig material și unul dintre cele mai mari avantaje pentru Antanta".

★

Amurgul cade cea din urmă oară pe vechile noastre hotare ca mîine, răsărind roșu din foc și din sînge, să lumineze în România Mare — scria Octavian Goga în ziua în care dorobanțul pornea către Carpați. Cedant armis calamis.

ION BULEI, ION CALAPETEANU, CONSTANTIN BODORAN

VINERI, 8 iulie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Ileana Predescu:

„Intru în poveste ca și cînd totul ar fi adevărat"

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Spre locuința actriței Ileana Predescu mi-am purtat pașii, zilele trecute, cu simțul vinovăției depline. N-o cunoșteam. Deci nu știam în ce măsură interviul meu cu Rautchi a nemulțumit-o deoarece cu acel prilej comisesem o mare impolitețe. Uitasem să menționez, măcar în treacăt, că în „Scaunele" Ileana Predescu a fost marea parteneră a lui Rautchi. Nicidată spectacolul acela nu va putea fi judecat decît în tandem, din simplul motiv că au fost numai două personaje. În plus, soțul Ileanăi Predescu, regizorul George Rafael, montase spectacolul și tot ei îi adusese la rampă pe cei doi mari actori. Deci, au o greșeală, ei două. Sun. Îmi deschide larg ușa cunoscuta actriță, cu un gest de caldă și afectuoasă primire.

— Sărut mîna, stimată Ileana Predescu. Sînt Dan Bîrlădeanu de la revista Flacăra și mi-am permis să bat la ușa dumneavoastră pentru a vă ruga să-mi acordați un interviu.

— N-am nimic împotrivă, numai că în această săptămînă nu pot, avînd spectacole, chiar și cîte două, zilnic. Apoi, este și ziua mea de naștere și...

— La mulți ani, sănătate și mai alese roluri pe măsura talentului pe care îl aveți. Vă propun să ne vedem peste 10 zile.

— De acord.

Ileana Predescu ocupă un apartament spațios pe strada Tudor Arghezi, apartament plasat, parcă, la răscrucea celor două săli ale Teatrului Bulandra, așa încît mersul la teatru, pe orice timp, nu poate fi decît un exercițiu de înviorare înaintea reprezentației. Discutăm într-un living spațios, eu făcîndu-mi loc pentru carnet pe un birou unde domnește dezordinea organizată, iar marea artistă lîngă geam, într-un fotoliu stil. Răspunde rar și precis sicîielilor mele.

— Înainte de orice vă rog să-mi iertați nepermisa greșeală pe care am făcut-o în interviul cu Rautchi.

— Nu vă faceți probleme. Nu mă supăr prea ușor, cu toate că pe undeva așteptam un telefon. Pe marele meu partener de altădată nu l-am văzut de mult. Ce face?

— Rău. Dar pentru că „Scaunele" au însemnat și succesul Ileanăi Predescu, răsturnînd puțin tipicul unui interviu, vă invit la niște amintiri.

— Rautchi a fost un partener formidabil. Datorită felului deosebit de a juca, spectacolul creștea după primele replici. Iubeam deopotrivă piesa. După fiecare reprezentație ne bucuram ca niște copii. În nopțile de după spectacol nu puteam să dorm. Cele peste 200 apariții scenice au însemnat tot atîtea nopți nedormite. Dar ce contau nopțile fără somn față de marile noastre satisfacții. Soțul meu, care a regizat acel minunat spectacol, a avut fantastica idee de a crea un cuplu etanș

— Cu voia dumneavoastră, să dăm puțin anii înapoi pentru a-mi spune de unde pasiunea pentru teatru?

— Am pronunțat eu cuvîntul pasiune? Aflați că întîlnirea mea cu teatrul se numește întîmplare.

— De necrezut. Cum adică, marea artistă a zilelor noastre, care cu siguranță a intrat în istoria teatrului românesc pe ușa cea mare, a venit la teatru din întîmplare? Poate am auzit greșit.

— Nu, așa a fost. Și vă spun că, la început, drumul meu nu a fost totdeauna presărat cu trandafiri.

— Deci...

— Cu toate că sînt bucureșteancă, din diverse motive familiale am venit să dau examen la fel ca și carabinierii lui Offenbach, care sosesc totdeauna după terminarea ostilităților. Toate facultățile își încheiaseră socotelile, afară de Institutul de teatru și A.S.E. Am dat examen în ambele institute și, bineînțeles, am intrat. Eram puțin dezorientată. Nu știam exact ce să fac. Prin liceu, teatrul mă preocupa numai în măsura în care puteam să chiulesc de la ore. Aveam ceva înclinații, dar de iubit nu-l iubeam. Viața a vrut ca acum să stați de vorbă cu o actriță și nu cu o contabilă de întreprindere. Totul a fost deci o pură întîmplare.

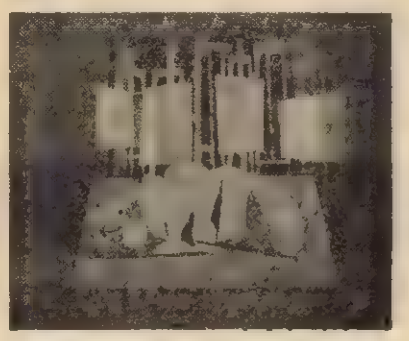

— Din cîte știu ați avut șansa s-o cunoașteți și să jucați alături de Lucia Sturdza Bulandra. Vă rog să evocați ceva din marea ei figură. A deturnat, cumva, destinul artistic al Ileanăi Predescu?

— Cînd eram în anul II, făceam figurație la „Municipal". Atunci m-a cunoscut Beate Fredanov. Într-o zi m-a luat de mînă și m-am trezit în biroul Doamnei. Iată un autentic talent, i-a spus Beate. De fapt, Beate mă văzuse într-un singur rol de două vorbe.

— De unde se vede că în meseria dumneavoastră, cantitatea vorbelor contează mai puțin. O țin minte pe Olga Tudorache din tot ce a făcut pînă acum. Este magnifică. Sînt însă obsedat de o replică, un cuvînt pe care l-a spus, cîndva, la Mic, într-o piesă de Shaw: „Salut". Atît. Dar în acest cuvînt artista încluse tot destinul personajului, toată durerea lui.

— De la Doamna Bulandra am învățat pasiunea și dărnirea pentru meserie, dar mai ales seriozitatea. Că stătea toată ziua în teatru este un lucru cunoscut, dar cum ne boscorodea pentru orice greșeală. Nu admitea nici un rabat artei. În schimb, nimeni, în afară de dumneaei, nu avea voie să ne critice. Să nu mai vorbesc de puterea ei de sacrificiu. Atunci cînd am întîlnit-o, era la o anumită vîrstă și, firesc, problemele de sănătate se puneau zilnic. Mi-amintesc că atunci cînd juca în „Vassa Jelesnova", avea mari probleme cu circulația sîngelui, mai ales la membrele inferioare. Își făcea novocaină. Dar picioarele nu prea și le simțea. Înainte de a intra în scenă le bătea de podea, doar, doar o să le simtă. Cînd intra în scenă parcă avea alte picioare. Mersul ei era drept, nimeni din sală nu putea bănui cu chinuri o torturau.

— Probabil că seriozitatea și dragostea

(Continuare în pag. 15)

DAN BÎRLĂDEANU ■

Desene pe asfalt

Glossă la Sadoveanu

...Să ne imaginăm o capsulă a Timpului — recipient ingropat spre a conserva pentru viitorime dovezi de viață materială și spirituală — și să ne mai închipuim că n-am umple-o cu nimic altceva decît cu suta de cărți iscălite de Sadoveanu. Sînt sigur că omul de dincolo de vreme, căruia îi va fi dat să citească opera sadoveniană, va dobîndi (dacă nu ar dispune de alte mijloace de receptare) o viziune totalitar-autentică despre țara aceasta gospodărită în jurul Carpaților, despre cei ce o locuiesc și despre viața lor necunoscînd odihna. Opera sadoveniană, adevărat fenomen natural comparabil cu ploile fertile și cu lespezile netezite de Lună, poate, ea **singură**, să se constituie într-o dovadă supremă despre români și Românie, dar înainte de a le vorbi urmașilor noștri ea dialoghează cu noi, contemporanii centenarului. Ista o existență centenară (**doar centenară**) înglobînd memoria mileniilor trecute și luminînd misterios mileniii ce se vor petrece fără noi. Nu însă fără ei, scriitorul instalat la masa de lucru ca un voievod în jeț de domnie, purtător de cuvînt al norodului, cu nume denumind — adevărat simbol generic — o întreagă obște de „ofensați" ai vieții. Bogat ca un ținut cu fabuloase delte și cu peșteri vibrînd de viscole primordiale, Sadoveanu a făcut din neasemuit de gingașa-i până un buzdugan neiertător, în stare să facă **dreptate**. Fotografii ce-l fulgerau, la senectute, cu sculele lor ne înfățișau imagini ca ale nevăzutei fețe a Selenei. Frumoasa lui frunte ni se proiecta ca o hartă a navigatorilor vechimii. Obrazul părea perete de peșteră decorată înlăuntrul ei cu zugrăveli de sînge.

Era de mult îngropat în aurăriile legendei cînd moartea l-a tras dintre cei vii încredințîndu-l nemuririi. Ne-am deprins să-i vedem mai ales bucuriile și trufiile, dar amarul, se știe, nu l-a ocolit. Echipe ale „justiției" legionare se întreceau să-l condamne la moarte, iar la piețe i-au fost arse cărțile. Rug de cărți: rug de petale de crin, carne de măr sfîrîind la cina barbarilor. El știa să aștepte și știa să învingă și n-a fost altfel.

L-am văzut cu ochiul liber (ori mi se pare că l-am văzut), i-am auzit glasul incomparabil, i-am privit ochii de un albastru acvatic și am înțeles, urmărindu-l, că fusese eminescian lutul ce l-a născut, că avea vorbirea lui Neculce și caligrafia lui Dosoftei, că în el își învechea limnul sfînt un fel de han al marilor bărbați ai Moldovei. Energic și în același timp drapat în melancolii secrete, „bătrîn" sublim rostindu-se cu grai de adolescent. Așa l-am văzut și așa îl invocăm într-acest sfîrșit de veac pe acest Noe dulgherindu-și arca lui închipuită din coapse de vioară.

Cum să vorbești în numai cîteva rînduri despre Sadoveanu cînd autorii de dicționare sînt striviți de numele lui — grea pisanie de mănăstire — și cînd opera lui e un lexicon fericit foșnind de viețl fără număr. Cum sînt Carpații, lexicoane de zimbri și fagi, și cum e Dunărea, de pești și corăbii îngropate...

Un sinonim al mîndriei noastre naționale — Sadoveanu.

O dimensiune a spiritualității românești.

Un nume care e o literatură.

GHEORGHE TOMOZEI ■

Iubirea de frumos

Drumul poesiei

Poesia nu poate face abstracție de drumul istoriei al cunoașterii care este unul către ființa interioară către cele mai tanice adîncuri ale firii.

Lucrăm în ființa Logosului asupra sufletului nostru și al tuturor cu acele unelte rafinate care sînt lacrimile iubirii acele ancore de foc ce străbat catapeteasmele despărțitoare dintre izvor și rîu dintre origine și revărsare.

Îmi spun mereu acest adevăr al poeziei noastre românești anume că se poate vorbi de o creștere de sondare mai în adîncuri pe de-o parte asimilînd știind limpede pînă unde au ajuns înaintașii și pe ce căi se poate merge mai departe prin acel efort personal al sondării spiritului pe calea trăirii și iubirii cunoscătoare și jertfitoare.

Am recitit zilele acestea ultimele poezii ale lui Vasile Voiculescu tipărite de Biblioteca pentru toți în două volume o ediție critică admirabilă datorată specialistului în Voiculescu Liviu Grăsoiu. De la aceste poeme de la acest **Horeb interior** trebuie mers mai departe ca și de la **Corăbiile de cenușă** care cuprind ultimele poeme ale lui Blaga.

Ne apropiem de centenarul Voiculescu și poate ar trebui mai din vreme să începem să ne apropiem de această moștenire față de care pînă acum s-a făcut atît de puțin.

IOAN ALEXANDRU ■

Noua frontieră

a sufletului uman

Stare de veghe

Acea față neagră
de pe norii albi
nu este umbra unui vultur
cum crezi, ci umbra unei
rădăcini de stejar
pe un nor alb

NICHITA STĂNESCU ■

Spectacol eveniment

Ritorna vincitor

„Întoarce-te învingător"!, această celebră poruncă adresată generalului Radames, s-a potrivit, cum nu se putea mai bine, dirijorului **Cristian Mandeal** care, recent, prin felul în care a condus opera **Aida**, de Verdi, la Opera Română din București, a arătat nu numai excepționalele sale calități de șef de orchestră, dar și ce ar putea însemna aportul unui asemenea muzician pentru toate compartimentele artistice ale instituției, în speță începînd cu instrumeniștii și terminînd cu balerinii. Imperativul acesta de a se întoarce învingător pe ușa din față a teatrului liric bucureștean, după ce, tot de aici plecase discret în urmă cu cîțiva ani, acest îndemn n-a venit din exterior, ci din revolta, justificată, a puternicii sale personalități artistice, a talentului său. Un scurt istoric al carierei sale dirijorale, ne arată că tînărul Cristian Mandeal după ce absolvise, strălucit, Conservatorul bucureștean, a fost încadrat — în lipsa unui alt post corespunzător — în calitate de pianist-corepetitor la compartimentul de balet al Operei Române. A lucra în această funcție nu este ca nimic degradant, căci tocmai aici se învață noțiunile de dirijor, dar condiția principală este ca după o perioadă de practică să păsești, totuși, pe drumul pentru care te-ai pregătit. Astfel, după doi ani a solicitat să i se permită dirijarea unui spectacol de balet, la care el corepetase; să i se acorde, măcar, cîteva repetiții, chiar dacă nu i se poate încredința conducerea spectacolului. Răspunsul fostei direcții, tărăgănat și — probabil, influențat de „referințele" dirijorilor teatrului„ a fost conceput astfel, încît, după cîteva luni, Cristian Mandeal a părăsit instituția... Cu aceasta cariera lui Mandeal s-a derulat vertiginos, arătînd că muzicienii din provincie au știut să găsească aurul pe care cei din Capitală îl refuzaseră. Și, iată-l pe Cristian Mandeal dirijînd AIDA, în București la aceiași pupitru pe care și l-a dorit, cu o sală arhiplină de un public emoționat care, pe tot parcursul operei l-a ovaționat îndelung, fapt rar întîlnit la Operă.

Meritul lui Mandeal, constă — în primul rînd —, în înțelegerea faptului că AIDA, **prima dramă muzicală italiană**, cuprinde o dualitate de necontestat între elementele vechiului stil al **belcanto**-ului și folosirea noilor componente ale dramei muzicale. Înțelegerea de către dirijor a acestei dualități, exprimate viu, în AIDA, este esențială, dar transpunerea acestei logici de creație, în practica de spectacol, devine cu totul anevoioasă. Într-adevăr, nu este deloc simplu să treci de la o largă cantabilitate, la desfășurări conflictuale de un mare dramatism, nu este la îndemîna oricui, a transforma un colectiv numeros de instrumeniști, de la orchestra de acompaniament, pînă la tipul de orchestră simfonică ! Și, Mandeal a știut să manevreze aceste treceri, cu o deplină abilitate profesională, fără brutalitate, chiar firesc... Ne-a încîntat, apoi, felul în care dirijorul a știut să păsească peste cele trei pietre de încercare ale operei : momentele de **descoperire** vocal-instrumentală, omogenizarea orchestrei și a baletului din actele I și II, precum și concepția, ca și realizarea „**triumfalului**".

Spațiul nu ne îngăduie continuarea analizei dirijorale, a gesticii precise, a independenței totale a mîinilor, stînga fiind cînd gingașă, cînd poruncitoare ; vom conchide, deci, că prestația acestui mare dirijor, care este Cristian Mandeal, a constituit pentru Opera Română din București o imensă experiență, iar nouă, ni s-a relevat, după o îndelungată perioadă, că direcțiunea acestei instituții este condusă, astăzi, de oameni care s-au hotărît să-și exercite funcțiile de **directori**, lăsînd porțile deschise tuturor talentelor. În această lumină, vom arăta că în același spectacol au avut loc două debuturi convingătoare : **Lucia Țibuleac** în **Aida** și **Veronica Gîrbu** în rolul lui Amneris. Protagonistele serii au dovedit certe calități vocale și scenice pentru rolurile respective, unele dintre cele mai dificile, după cum se știe, din întreaga literatură operistică ; o mai îndelungată experiență, le va asigura, sîntem convinși, succese temeinice, deoarece, repetăm, în Aida și Amneris nu poate cînta decît solista care manifestă înzestrări cu totul deosebite ; și, cele două artiste posedă harul. Confirmarea valorii și a posibilităților lor sale muzicale-actoricești ne-a adus-o **Nicolae Urziceanu**, care în rolul regelui Amonasro a realizat o creație memorabilă. Alături de cei susciați, **Ludovic Spiess** (Radames), **Nicolae Florei** (Ramfis) și **Dan Zancu** (Faraonul), au completat distribuția unui spectacol-eveniment.

Un ultim cuvînt despre harpista **Ileana Pitea**, flautista **Maria Simion**, oboistul **Edi Guți**, clarinetistul **Ion Ciortan** și trompetistul **Viorel Murgu**, instrumeniștii care s-au detașat prin intervențiile lor solistice, de ceilalți buni colegi din orchestra Operei Române, lîngă care am ascultat și fanfara Școlii militare de muzică, dirijată de căpitanul **Adrian Ionescu**.

Pentru asemenea manifestări de cultură, un sincer Bravos ! primei instituții lirice a țării.

CLAUDIU NEGULESCU

POEZIE

Seismul minor

Un romantic, temperîndu-și exaltările prin autodisciplina ironiei, este Florin Mugur. Cutreierat de aceleași neliniști dezarticulate, de stridente atent regizate — supape terapeutice ale unei cronice melancolii („mă întreb unde sînt marile măgării din munți / ale juneții mele / cînd se umpleau văile de răgete / și de rîsul cu lacrimi al înșelaților / și mă întreb de ce-am îmbătrînit / și scot din pălărie iepuri morți / ... / Și totuși / pot pentru ca să zic / dar însă // Săriți că dau mitocanii !" — **(Spectacol)**, ultimul său volum de poezie, **Viața obligatorie** (Albatros, 1983) cizelează, cu liniște de orfevru, volutele unei sensibilități în permanentă alertă.

Tremurul („Unde ești tremure, împărătule, nevrednicule?") este starea de a fi a poetului — reactivitate infinitezimală, nespectaculoasă, ritmînd febril pulsul poeziei. El este garanție a echilibrului vital („M-a părăsit tremurul, tremurul / Era un film, erau un milion de pulsații sărace / și o lumină în spatele lor // și la ce mai servește lumina / cînd nimic nu mai tremură-n fața ei, cînd / ecranul e alb"), el e o formă de adaptare la existență („el era cortul de argint al fricii mele / el era semnul refuzului meu / paralizia mea parțială, / parțiala mea demnitate" — **Retragere)**, el poate fi senzuală percepție cosmică („Cerul tremură excitat / de picioarele goale / ale florilor" — **Solitudini)**.

În momentul de față, poezia lui Florin Mugur pare să fi părăsit noțiunea, poetizarea ei, poetizareș crizei de cunoaștere, pentru o poezie care „umple" contururile unui tablou deja schițat. Modalitatea sa poetică pare că fie o „auscultare" minuțioasă a versului, din care extrage uneori purități de haiku : „o liniște religioasă în în palmă păsările una cîte una / și le dă nume" — **Grădina** ; „era atît de cald și atîta de liniște / că se auzea cum cade părul blond al băieților / în frizerii" — **Viața obligatorie**. O febrilitate de hipersensibil ridică însprе acut temperatura percepției. Frumusețea îi provoacă nu exataz, ci, paradoxal, angoasă : („Dar el, dar mirosul crinilor e fascinant / dar el vrea să facă ceva și chiar face / nu șovăie, lucrează / el își se-așează pe față / și-și umple gura cu buzele și limbile lui dominatoare / el îți pune genunchiul în pient / și se-ndeasă în tine / plănîndul, nevinovatul miros al crinilor..." — **Un timp integru)**. Tot un refuz al contactului nemijlocit cu frumusețea este și alungarea fascinației feminității în două ipostaze marginale și, prin aceasta, suportabile : fata, proiectul nuber al femeii („din viitor, fantoma dulce a sinilor ei / tînînd scurt" — **Viața obligatorie)** sau, dimpotrivă, anti-iubita, Jeanette („O femeie sprone bătrînă, singură pe malul mării !...! Sfiala furioasă, sfiala sprone animalică, sfiala / cu care se retrăgeau una din fața celeilalte / ochi în ochi / respingîndu-se" — **Jeanette IV)**. În chip simetric, bestiarul din ciclul **Balaurul, prostul și furnica** vădește eforturi de reabilitare a urîtului, a răului, de convertire a lor în forme suportabile („Dumneavoastră, distinsă domnișoară, vă e cu adevărat antipatic balaurul ?" — **Fragmente despre balaur). Farmacia borgia** e un „imn viperei", în sonorități parodic arhaice : „ea nu poate fi plictisitoare / ea are șapte limbi, șapte dinți verzi / ea e rapidă / un verde foc de pistol / în inima beznei / ... / în punga ei cu venin / moartea zăngăne vesel / ca un bănuț de aur / / Simpatie, vipero". Țapul e o „sinucidere veselă" **(Un țap)**, capetele balaurului sînt „Fragile, numai piele și os, ochii balaurului / sînt albaștri ca marea" **(Fragmente despre balaur).**

În poezia lui Florin Mugur, grotescul, absurdul, ironia luînd „à rebours" adevărul afectelor funcționează ca surdină disimulatorie. O'sensibilitate de tip bacovian diluează în falset incandescența trăirii. O poezie ce refuză seismul major și a cărei emblemă pot fi aceste patru versuri atînse de aerul perfecțiunii : „Primăvara, un ultim hohot de rîs / o tufă de liliac în care se deschid o mie de răni delicate, / Primăvara, o gaură în inimă / și deasupra fumul mic al ironiei" **(Limpede).**

TANIA RADU

FOLCLOR

Fabuloasele noastre țesături

Un recent eveniment în cadrul [illegible] artelor etnografice ale [illegible] țărănești, mai bine zis [illegible] dăruit în aceste zile Muzeul satului, sub auspiciile celei de-a IV-a ediții a Festivalului național „Cîntarea României". Reunite sub genericul „Zilele creației populare contemporane — arta textilelor", o amplă suită de manifestări, avînd ca pivot două spectaculoase expoziții de țesături, au fost în măsură să ne ofere, o spunem fără să șovăim, puncte noi de plecare în reevaluarea unor comori, dovedind maturitatea cercetării noastre în acest domeniu și punînd în vedere încă o dată rezervele de inedit, de neștiut, ale unora dintre cele mai expresive piese din creația artistică a românilor.

Cunoști o țară, spunea cineva, pornind de la oameni, de la peisaje sau de la operele de artă. Comunitățile umane, remarca același, sînt inconfundabile prin chipul cum folosesc natura, cum lucrează asupra ei, ca și prin chipul cum își gîndesc natura intimă, revelînd-o prin faptul de artă. Chipul cum e gîndit peisajul se exprimă adesea, cu maximă expresivitate, în țesăturile populare, în scoarțe, covoare, tapiserii, vesminte etc., cele mai importante muzee de arte decorative ori etnografice ale lumii rezervîndu-le un loc deosebit de important. Contemplînd aceste țesături realizezi, poate mai pregnant decît atunci cînd contempli alte produse ale imaginației populare, că valoarea unor astfel de opere depășește, cum e și firesc, decorativul, că un covor sau o tapiserie se pot substitui cu precizie geografiei reale a unei țări, exprimînd-o în mod fericit.

Ne-a orbit, în pavilionul expozițional al Muzeului satului, o explozie de culori, ne-au orbit mai ales „florile" (termen generic, cu care meșterul popular acoperă descori și motivele geometrice, zoomorfe, antropomorfe) ce împodobesc iile și ștergarele, fețele de masă și de perne, lăicerele și batistele de ginere, chindeele și țolurile, traistele și desagii, cergile, scoarțele și covoarele. Se construia treptat, sub ochii noștri, nu un univers „floral", ci o mitologie cu flori ce devin sentimente, cu tonuri care capătă prestigiu de personaje lirice, acționînd după un epos aparte, intuit și destăinuit de artist. Este — ni s-a părut — o filtrare a eposului colindelor, a candidului lerui-ler din neprihănitele zăpezi ale începuturilor, este eposul cîntecului popular de dragoste, cu invocarea florilor ca mesager, martor, simbol. Dar cine a ales primul floarea, sau „foaia verde", făcînd-o simbol sau destăinuire a peisajului și a duhului acestor locuri ? Autorul cîntecelor din capul vremii, ale căror petale s-au dezghiocat și-au zburat prin vînturi, sau cel ce-a luat floarea și-a imprimat-o pe o materie mai puțin efemeră ? Oricum, spun ferventii faptului etnografic, dacă folclorul literar ne-ar lipsi, am putea deduce principalele lui motive chiar și numai din cercetarea unei țesături românești cum e scoarța, care are — ca singură ! — capacitatea de a sintetiza întregul nostru univers mitologic și, într-un fel, de a-l abstractiza.

Nu știm, desigur, ca să ne referim la scoarță, cît de recent sau de timpuriu a apărut aceasta în creația noastră populară, dar succesiunea unor motive — drumul de la un nefigurativ arhaic spre un figurativ cvasigeneralizat — ca și frecvența și larga răspîndire a unor motive — pomul vieții, roata, bradul etc. — fac din ea un mare și fastuos spectacol de artă românească, o sinteză a calităților sale plastice și cromatice, un document al unității sale stilistice pe întreaga arie națională, cu izvoare în vremi imemoriale. Oprindu-ne deci fie și numai aici, la scoarțe și la covoare, păsind în cîmpul acestei fantastice geografii a țesăturilor noastre, vom observa că al, acest cîmp („cîmp" fiind chiar cuvîntul tehnic popular ce numește spațiul artistic al scoarței, spațiu cuprins sau necuprins în chenar), definește cu o rară expresivitate chiar peisajul nostru, văzut geografic, dar și în timp. Cîmpul scoarței muntenești, de pildă, n-are chenar, acesta este nelimitat vizual, ca și Cîmpia Română, în schimb este tixit cu motive vesele, viu colorate, care par a sugera, după unii cercetători, arhetipul scoarței românești ; motive savant demarcate și care ferăstruiesc cîmpul scoarței așa cum apele ferăstruiesc cîmpia munteană, ele fiind eloc-vent numite, în limbaj popular, „unda apei". Vom recunoaște astfel de motive pe străvechea noastră ceramică, provenită din săpăturile arheologice, ceea ce înseamnă că aceeași populație a locuit pe acest pămînt încă din neolitic.

Ne-am risipit în considerații generale (și cîte altele n-ar mai fi de făcut pe marginea acestei expoziții alcătuite de niște oameni care știu, iată, să ne ofere nu numai niște piese frumoase, ci înainte de toate niște semnificații !), uitînd să punctăm un amănunt important. Și anume acela că, în aceste zile, Muzeul satului, conform unei mai vechi tradiții, i-a invitat în generoasa sa incintă pe cîțiva dintre meșteri și meșteriețele care perpetuează

CAP LIMPEDE

Îți trebuie o bună memorie ca să ții minte spectacolele de pe litoral. (De aceea, ne cerem scuze dacă le-am trecut pe unele cu vederea). După unii ele nici nu trebuie ținute minte ; e necesar să fie uitate cît mai repede. Pentru că fac parte din categoria spectacolelor de agrement, de divertisment, a spectacolelor care trebuie consumate ca răcoritoarele de la tonete. Nu împărtășim acest punct de vedere. O atentă privire asupra acestor spectacole ne oferă argumente pentru o mai bună ținere de minte.

■ **O vedetă : Stela Popescu.** La Eforie Sud, într-un teatru de vară asaltat de clori și pescărași, pe o vreme cu vînt de furtună, s-a desfășurat la 1 iulie unul din spectacolele de turneu „Stela, stelele și... Boema". Spectacol cu defect de adaptare la condițiile de turneu, dar cu o Stela Popescu în mare vervă la cuplet și cu un Alexandru Arșinel în mare formă ca partener. Text bun semnat de Mihai Maximilian, text fin, ironic, cu poezie și candoare, dozat ca la farmacie pentru spectacolele de agrement și pentru strunele sensibile ale oamenilor la faptele mărunte ale vieții, la dereglările de comportament etc. Cei doi actori de revistă au jucat cu poftă, cu excepțională dăruire, cu forță de convingere. Demn de stimă profesionalismul și dăruirea lor pe scenă chiar în condițiile vitrege și de economie ale unui turneu. Am remarcat absența de pe scenă a lui Horia Moculescu și a Anei Maria Moculescu, anunțați în afiș și în programul de sală, dar spectacolul a funcționat perfect și fără ei ! Atragem însă atenția că orice absență de pe afiș, cînd biletele se vînd cu 22 de lei, aduce după sine o aspră penalizare din partea publicului. Luigi Ionescu a cîntat profesionist dar funcționărește. Acvilina Severin s-a descurcat superficial și fals. Orchestra a sunat uneori plin, rotund, alteori birocratic. Trupa de balet, redusă, și-a desfășurat programul cu grijă.

Pe litoral

■ **Cu circul la Saturn.** Sub o cupolă de circ improvizată ca în vremea copilăriei la marginea stațiunii Saturn, am retrăit emoțiile circului nomad. Un circ cu lei, tigri, pantere, foci, cai, cîini, un circ cu prestidigitatori și iluzioniști, acrobați, saltimbanci, trapeziști, clovni și dresori care nu se află printre cei dintîi din lume dar lucrează întotdeauna cu profesionism. Reprezentanți ai circurilor din Moscova, Sofia, Budapesta, Varsovia, Cairo, Milano se află la Saturn într-o splendidă confrerie și într-un program bogat, plin de suspans și de hohote de rîs, de bun gust și de antren. De remarcat dresurile de cîini și de foci, programul la trapez al Adrianei Aldezi, dresurile de lei ale lui Spasov, programul de acrobație excentrică a trupei Malevolti sau programul deșuchiat de acrobație cu fotoliile de recuzită ale trupei maghiare Ocsai.

Spectacolele de circ sub cupola de pînză se urmăresc în stațiunea Saturn cu arenele arhipline. Semn că circul rămîne una din atracțiile de agrement ale litoralului. Circul nu lucrează cu improvizații. În asta constă seriozitatea programelor sale chiar în condiții de turneu. De fapt, adevărata stare a circului e aceea de turneu !

■ **Dar criteriile ?** — În seara zilei de 3 iulie, la teatrul de vară din Mamaia a fost prezentat spectacolul **Melodii litoral '83**. Pe afișul reprezentației — cîteva nume cunoscute sau chiar bine-

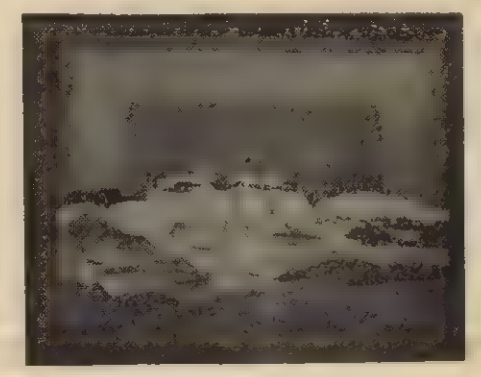

spre noi străvechea artă a țesăturilor, făcînd ca memoria produsului autentic și rafinat să nu se piardă. Numele lor sînt Vasilica Bucos din Stănilești Vasilului, Marioara Chiru din Luncavița Tulcei, Maria Hanzu din Gura Riului, sat între Țara Oltului și Mărginimea Sibiului, Gheorghița Mălcanu din Bărbătești Vîlcei, Alexandrina Mioc din satul bănățean Ohaba-Forgaci, Floarea Nan din Runcu Mare, loc din celebra zonă a Pădurenilor Hunedoarei, Ileana Nicolaica din Frătăuții Noi ai Sucevei, Constantin Nițu din Cornățelul Oltului, Maria Spiridon din Avrigul Sibiului, Maria Sulger din Osica de Sus, județul Olt, Irina Șteț din Săpînța-„Cimitirului vesel" al Maramureșului, Maria Tanca din Mureșenii Bîrgăului, Maria Vetian din Șerbenii Mureșului. Nume intrate de mult la manualul de artă, meșteriță și meșteri care, sub ochii noștri, produc miracolul viu al trecerii peisajului și a sufletului românilor în capodopere de har și mireasmă. Le mulțumim. Și le mulțumim, în același timp, organizatorilor expoziției pentru festinul de artă la care ne-au invitat.

ILIE PURCARU ■

Un film experimental

În „OMUL ȘI UMBRA" — filmul scris și regizat de către Iulian Mihu — „umbra (omul fiind un maistru strungar, interpretat cu mult aplomb de Gheorghe Cozorici) este, evident, ALCOOLUL.

Prin însăși natura sa, un film despre alcool și alcoolici, despre **alcoolism** (această boală, acest viciu, acest prăpăd care face ravagii în sănătatea și starea socială a mii și mii de oameni de pe întreg mapamondul), un astfel de film, repet, este pîndit de didacticism; de factorul moralizator.

Pentru a se încadra totuși în spațiul filmului **artistic** de lung metraj, Mihu a ales — inspirat! — calea filmului EXPERIMENTAL, și cred că numai în această cheie poate fi judecată ultima realizare a acestui mereu plin de surprize regizor al nostru.

Urmărind avatarurile unui cuplu uman (maistrul și prietena sa într-o beție, o spălătoreasă-călcătoreasă care visase să devină actriță), avataruri de fapt mereu aceleași — acțiunea se desfășoară, obsedant, între locul de muncă al strungarului, locuința sa, în care ajunge mai întotdeauna o brinci, și circiumă — Iulian Mihu își permite să amestece realul cu fantasticul și deși uneori grevat de lungimi nefirești (vezi, de pildă, bătaia de pe lacul înghețat sau lungile mărturisiri ale femeii, noaptea, în parc), o face cu fantezie.

Formula „risu-plînsu" este predominantă. Memoria reține acel înfiorător cadru, dar veridic, simbolic: al capului mielului însîngerat și cu ochii holbați prins între ușile pliante ale troleibuzului; dar și nostimada medicului care vorbind la televiziune despre efectele nocive ale alcoolului, este aproape să-și dea duhul înecîndu-se, dînd să-și dreagă glasul, cu o înghițitură de... apă.

Evadările din realitate în vis (**mai exact spus: în coșmarul alcoolic!**), nu întotdeauna justificate, au totuși un farmec al lor, teribil de amar: iar în final, **atunci cînd însuși coșmarul (declarat cinematografic, dramaturgic cu alte cuvinte!), devine cumplită realitate** — incendiul provocat în „vis" este incendiu de-a binelea — semnificația filmului se împlinește deplin: drama alcoolismului (căci este, fără îndoială, o dramă aceasta, a alcoolicilor înveterați), este pusă sub semnul acuzării, contramăsurile devenind absolut necesare.

Excepțînd acele lungimi de care am mai pomenit, și ultimele cadre ale peliculei (de o surprinzătoare banalitate și în mod **straniu ciudat moralizatoare, față de rest (??!)**, filmul lui Iulian Mihu reușește o performanță, nu neapărat de invidiat, dar meritorie: aceea de a obține, **pe calea experimentului cinematografic**, și numai printr-un **singur film**, ceea ce nu pot obține zeci de pelicule didactice luate la un loc, și anume: **spaima!** Spaima profundă de acest **cumplit și periculos viciu** ce nu **afectează** numai o persoană anume, ci și pe cei din jurul acesteia. Viciu care, înainte de a fi blamat, trebuie înțeles în resorturile lui, așa cum trebuie înțeleasă — sau analizată — orice dramă umană.

HORIA PĂTRAȘCU ■

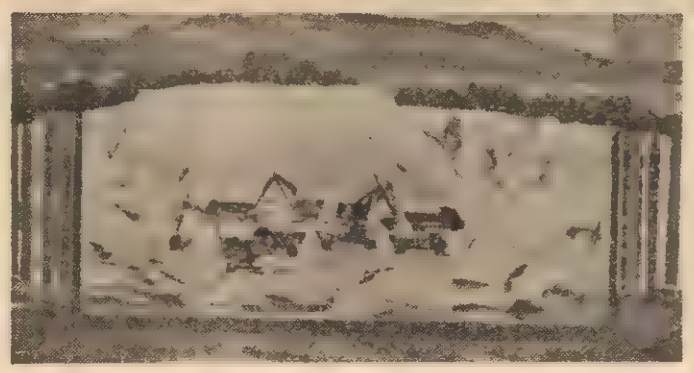

PLASTICA

Retrospectivă Spiru Chintilă

Așa-numitele „retrospective" ale artiștilor aflați în plină maturitate creatoare sînt, de fapt, selecții din cei mai importanți ani ai vieții acestora — socotiți, firește, în planul creației. Putem vorbi, adică, de retrospectivele a unu sau a două decenii, cel mult, ceea ce-i un fel mai pretențios de a numi o seamă de expoziții de oarecare cuprindere și indice retrospectiv. Cum vom vedea, chestiunea numelui nu-i lipsită de însemnătate. Aproape toți artiștii în cauză au debutat și au lucrat un timp îndelungat într-o perioadă esteticește confuză, astfel că puține opere de atunci, deși la vremea respectivă au putut să pară noutate și fermă demonstrație de valoare mai sînt capabile astăzi să dovedească ceva. Ca să înțelegem mai bine cum devine problema, să ne imaginăm cum ar arăta o mare expoziție a artiștilor ce-au semnat „retrospective" în ultimii opt-zece ani, dar conținînd numai pictura lor de pînă-n anii '65. O pictură a tinereții, e drept, dar a unei tinereți mai coapte, a unei tinereți, care, în circumstanțe mai prielnice, ar fi ajuns a produce matcă, stil, nu reușite răzlețe și strigări întîmplătoare ale stilului.

Dacă destui artiști, ce anunțau o pictură de interes, n-au mai găsit puterile unei resurecții, caracterele tari, în schimb, au avut forța unei drastice căutări de sine, așa încît descoperirea sinelui să se întîmple exploziv. Expoziția de la Dalles a lui SPIRU CHINTILĂ este și ea una din aceste retrospective translate spre anii cei mai liberi ai artistului, de unde pregnanța și unitatea ei.

Măsurînd darurile de pictor ale lui Spiru Chintilă cu criteriile de frumos și de adevăr din anii '60, spre exemplu, ele n-ar fi altceva decît manifestarea unui spirit profund „formalist", pentru care, prin urmare, preocupările întru formă trec înaintea celor de conținut. Or, ce apreciem în cel mai înalt grad la Spiru Chintilă este talentul său de a formaliza, de a vedea — întocmai iluminațiilor unei singure idei — o singură formă în toată natura, o anume reverberație geometrică în tot existentul. Peisajele și naturile sale statice, deși perfect raportabile la motiv, la natură, nu se raportează, în esență, decît la nevoia pictorului de a rostui vizibilul într-unul și veșnic același tipar. Aici nu e vorba de cubism, fiindcă pe Spiru Chintilă nu-l preocupă geometriile fundamentale ale realului. Metoda lui Spiru Chintilă interesează istoria experimentului manierist; manierismul lui Spiru Chintilă este net, cu o severă încărcătură teoretică, triumfant și, ca orice lucru dus pînă la ultimele sale consecințe, pasionant, artisticește relevant.

Intelectualicește, acest maestru însingurat și afabil, respirînd siguranță și o anume detașare ironică, în relațiile cu semenii, ține de familia preocupaților de cvadratura cercului și a dezlegătorilor de enigme ce ating direct filozoficul. Nici un „realist" nu-i mai atent la model ca Spiru Chintilă, nimic nu-i mai străin de „realism" (în accepția cea mai puțin emancipată a termenului) decît o natură statică de Spiru Chintilă. Artistul pare dotat cu încă un ochi capabil să convertească la geometrie și în structură amorful. Și după ce toate astea vor fi fost spuse, după ce vom fi epuizat toate explicațiile posibile, contemplînd ansamblul de operă de la Sala Dalles vom trăi plăcerea pură și constantă a unei picturi de încărcătură poetică, imagini dătătoare de calm misterios, clamînd înaltul și necuprinsul.

TUDOR OCTAVIAN ■

Carte eveniment

Recesivitatea ca structură a lumii

Concepția filosofică a marelui gînditor român Mircea Florian se întregește prin apariția uneia din lucrările sale fundamentale: „Recesivitatea ca structură al lumii" (vol. I) la Editura Eminescu. Sarcina îngrijirii ediției a revenit unor prestigioși istorici ai filosofiei: Nicolae Gogoneață și Ioan C. Ivanciu. Locul acestei opere în ansamblul filosofiei lui Mircea Florian cred că este remarcabil terminat de cei doi autori ai studiului introductiv. Ei afirmă: „Recesivitatea ca structură a lumii a fost pregătită și oarecum prefațată de întreaga operă de filosofie sistematică sau istorico-filosofică elaborată de cugetătorul român atît înainte de Eliberare, cît și în anii construcției socialismului în țara noastră, cînd s-a apropiat treptat de materialismul dialectic. Ea ne apare deatîtel ca o continuare firească a preocupărilor sale din Știință și raționalism, Cosmologia eleană, Cunoaștere și existență, Reconstrucție filosofică, dar mai ales din valoroasa lucrare Dialectică, sistem și metodă, de la Platon la Lenin, ca și din alte studii scrise în ultima parte a vieții." (p. 8). Pentru cine cunoaște concepția filosofică a lui Mircea Florian, Recesivitatea ca structură a lumii este o împlinire firească a unui gînditor deschis înnoirilor, a unui gînditor care avea convingerea fermă că noutatea este universală, lege a materiei, spiritului și a valorilor spirituale. Încrezător în rațiunea care își asumă dialectica, Mircea se ridică împotriva prejudecăților tradiționale asupra categoriilor. El scrie: „noi trecem în rîndul marilor opoziții contrare perechii de opoziții nerecunoscute ca atare pînă acum, neconsacrate, și dimpotrivă lăsăm pe dinafară altele consacrate — în total catalogarea noastră înșiră peste 40 de opoziții. Conținutul primului volum îl formează analiza a 31 de asemenea opoziții. Citîm cîteva: deosebire-asemănare (identitate); multiplu-unu; esență (unitate)-relație; individual-general; noutate-repetiție (identitate); materie (conținut)-formă; eterogen-omogen; obiect-subiect; existență-cunoaștere; real-posibil, necesar; existență-neant; existență-valoare; cauzalitate-finalitate; determinism-libertate; individ-societate. Noutatea pe care el o descoperă în aceste opoziții este remarcabilă. De aceea putem spune că această lucrare se înscrie ca o autentică construcție filosofică dialectică românească, ca o deschidere a universalului din specific și prin dialectica specificului. În încercarea de a gîndi dialectica în esențialitatea ei dinamică, Mircea Florian elaborează un concept nou: recesivitatea. El spune: „Lucrarea de față are ca scop să justifice semnificația filosofică a recesivității. Termenul de recesivitate este întrebuințat aici, în lipsa altuia mai convenabil, într-un sens nou (= diferit de cel din biologie — n.n.)" (p. 42). Noutatea termenului: „înseamnă o dismetrie profundă în structura lumii. Dismetria constă în împrejurarea universală că existența este structurată în termeni antitetici sau polari, în care unul domină, stă înainte, iar celălalt este recesiv, vine în urmă (de la recidere), fără ca prin această poziție subalternă termenul recesiv să fie degradat" (p. 42). Autorul a reușit să treacă prin sita raportului de recesivitate suficiente noțiuni filosofice. Iar această trecere a făcut dovada noutății conceptului de recesivitate, pe de o parte, a productivității lui metodologice și epistemologice, pe de alta. Urmărind perechile de contrarii din perspectiva conceptului de recesivitate, Mircea Florian arată că: „Latura cea mai izbitoare, dar cea mai puțin reliefată a acestor perechi de contrarii este că cei doi termeni, deși sînt amîndoi pozitivi, nu au o valoare egală, nu stau pe același plan și la același nivel, ci stau într-un raport specific de inegalitate: unul domină, celălalt este recesiv, sau unul determină și altul este determinat, dependent, însă în alt sens decît cel obișnuit, fiindcă factorul determinat sau dependent are o semnificație proprie, ireductibilă și chiar o valoare superioară celui determinant" (p. 69). Considerînd dualismul dintre individual și general ca fiind cel mai însemnat, deoarece în el este angajat concretul, M. Florian subliniază că „Acești doi termeni definesc principala trăsătură structurală a existenței. Experiența cunoaște ceea ce este avut o singură dată, ceea ce nu se repetă — individualul — și ceea ce este avut de mai multe ori, ceea ce se repetă, ceea ce are caracter iterativ — generalul. Această structură este inerentă, intrinsecă, datelor, obiectelor, și constituie oarecum minunea lumii" (p. 109). Concluzia lui M. Florian asupra raportului individual-general este întemeiată pe descoperirea recesivității generalului: „Nu există individ în sine, izolat, față de care se profilează distant, transcendent, generalul" (p. 114). În spiritul autentic al dialecticii, el continuă: „Orice individual ne pune pe urmele generalului ce-i aparține și-l constituie, și la orice general trebuie să căutăm individualul căruia îi aparține și pe care îl servește. În acest sens este îndreptățită aprecierea lui Montaigne: „orice om poartă întreaga formă a umanei condițiuni" (p. 115).

Recesivitatea ca structură a lumii poate fi considerată nu numai ca o etapă în gîndirea filosofului, ci și ca un moment, ca o etapă în devenirea gîndirii filosofice românești.

ION STROIE ■

CAP LIMPEDE

cunoscute ale muzicii ușoare de la noi. Ne-am întrebat de ce figurau pe afiș aceste nume și nu altele, dar nici la sfîrșitul programului misterul nu ni s-a dezvăluit. Ne-am mulțumit să ne închipuim că doar pe bază de prietenie s-au hotărît să se strîngă laolaltă și să delecteze publicul. O altă nedumerire nu ni s-a spulberat: pe ce criterii s-a alcătuit programul? N-am remarcat nici o idee coordonatoare care să ne îngăduie să credem că nu hazardul a guvernat alcătuirea lui. În lipsa lui Gioni Dimitriu — care se afla la ora respectivă într-un alt loc, unde spunea altora diverse glume, toboșarul formației Litoral, Vicu Stavru Ciolca, și-a asumat rolul de prezentator și s-a străduit — fără prea mult succes — să fie agreabil. Despre cîntăreața Cornelia Șarpe Vorvoreanu nu putem spune decît că este extrem de decorativă. Despre Cornel Constantiniu putem spune doar că n-a fost într-o formă prea bună, cîntînd cu vibrizil efort, Eva Kiss are o voce frumoasă, dar în seara respectivă n-a reușit să emoționeze cu nimic. Dezlănțuirea Marinei Voica nu ne-a mai impresionat ca altădată. Sosit în cele din urmă și el, Gioni Dimitriu a reușit să ne mai descrețească fruntile, dar cu destulă trudă. Cel mai înalt moment al programului a aparținut lui Mircea Vîntilă. Cu vocea sa caldă, cu frumoasele lui cîntece pe versuri inspirate, el a reușit să realizeze o comunicare reală cu publicul care l-a ascultat cu înfiorare vechile lui succese: **Constantin și Veronica, Proverbe, Hanul lui Manuc, Făt Frumos,** fiind frenetic aplaudat și rechemat de mai multe ori în scenă.

■ **Apropo de Mircea Vîntilă:** turiștii de pe litoral pot petrece o seară deosebit de plăcută în compania muzicii lui la restaurantul București din Mamaia.

■ **Litoralul, o treabă pentru Kitsch?** Tarabele litoralului, din Mamaia și pînă-n Mangalia, sînt invadate, în ma-

Pe litoral

terie de suveniruri, și-n acest an, ca și în anii trecuți, drept pentru care ne întrebăm **pînă cînd totuși?** de o sumedenie de articole de tot felul. Firește, în loc să ne întrebăm **pînă cînd, totuși?** am putea să ne aducem aminte de vorba de duh a marelui Caragiale care, dacă bine ne aducem aminte, spunea: sîntem așa cum am fost, dar mi-e teamă să nu rămînem la fel! Preferam, totuși, să ne întrebăm cu a cui aprobare au fost deschise, în aer liber, direct pe trotuar, în mai toate stațiunile, un soi de expoziții de tablouri, unul mai înfiorător decît altul, tablouri care, din partea celor ce le-au pictat, abia așteaptă să fie vîndute. Inegalabile, sau, dacă vreți alt termen, reprezentative pentru ceea ce se numește prost gust, adică, mai pretențios spus, kitsch, respectivele tablouri se lăfăie, pur și simplu, peste tot și fac casă bună cu zeci și zeci de alte oribilități din masă plastică, tablă poletică cu bronz, curelușe vopsite cu duco, sau statuete de lut ars și vopsit și portmoneuri cu îndoielnice poze de artiști străini și autohtoni. Promițînd că, în chiar acest sezon, vom reveni cu o anchetă amănunțită asupra acestui alarmant fenomen de promiscuitate a artei și comerțului, deopotrivă, ne întrebăm, încă o dată, cine a închis ochii în clipa în care trebuia să vegheze? ■ **O certitudine și o promisiune.** Este vorba, în primul caz, **al certitudinii, despre Popasul dobrogean,** unul din restaurantele cele mai căutate din **Mamaia,** nu numai pentru că produsele au preț de T.A.P.L. cum se spunea, sau I.C.S.A.P., cum se spune azi, ci și pentru că, timp de aproape două ore, între 22.30—24, se desfășoară aici un spectacol de divertisment care, prin varietatea numerelor, inclusiv prin antrenul momentelor vesele, al scheciurilor, reușește să satisfacă și

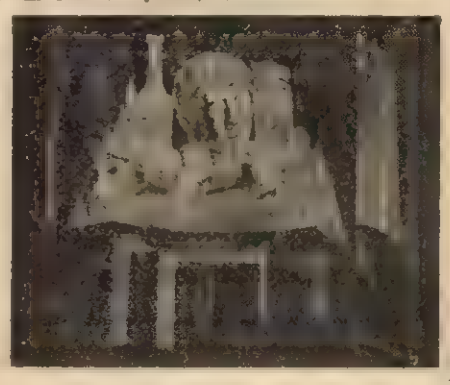

În ajunul aniversării a 18 ani de la Congresul al IX-lea al partidului,

140 000 de tineri adunați în întâmpinări ale poeziei și muzicii tinere în județele Timiș, Arad, Alba, Brașov și Prahova vă mulțumesc, tovarășe Nicolae Ceaușescu, pentru pacea țării, pentru dezvoltarea ei, pentru cîmpul de libertate, luptă și lumină în care a crescut și crește viața lor

Banatul e într-adevăr fruntea! (Dar Galațiul e creștetul!)

Localități : Făget, 28 iunie 1983, orele 15 și orele 18, stadionul din localitate și, respectiv, Casa de cultură ; Lugoj, 28 iunie, orele 20, stadionul din Lugoj ; Timișoara, 29 iunie, orele 20, Stadionul „1 Mai" ; Sinnicolau Mare, 30 iunie, orele 20, stadionul din localitate ; Deta, 1 iulie, orele 20, stadion.

Număr de spectatori : 5 000 pe stadion la Făget, 1 000 în sala Casei de cultură ; 15 000 la Lugoj, peste 25 000 la Timișoara, 7 000 la Sinnicolaul Mare ; 5 000 la Deta.

Durate : 3 ore și 30 de minute pe stadion și 2 ore în sală la Făget ; 6 ore și 30 de minute la Lugoj ; 8 ore și 30 de minute la Timișoara ; 6 ore și 40 de minute la Sinnicolau ; 6 ore la Deta.

Noutăți : **Revenirea Sandei Lăcătușu acum ca solistă a grupului „Voltaj". Au debutat : Ion Petrițescu, Dicloag, Piscureanu, trupa „Șah mat" și au revenit Vasile Gondoci, la Lugoj ; excelenții Miruna Mureșianu și Adrian Dinu, la Timișoara ; formația de tamburași, Cerasela Miu, Doru Șefciuc, Luigi Ioan și trupa „Flavi", la Sinnicolau. Au revenit la Deta Miruna Mureșianu și Adrian Dinu, rămînînd membri ai Cenaclului Flacăra.**

Atmosfera : **Mult prea calmă la început la Făget, datorită căldurii insuportabile, schimbată în bine după sosirea poeziei Adrian Păunescu ; neanticipată în sala Casei de cultură unde ne-am retras obligați de puternica furtună ; foarte bună la Lugoj ; fantastică la Timișoara, timișorenii ocupînd pe drept locul doi după Galați ; bună la Sinnicolau ; foarte bună la Deta.**

Calitatea spectacolului : **Bună la Făget pe stadion, intimă, caldă la Casa de cultură din Făget ; foarte bună la Lugoj ; la Timișoara s-a întîmplat ceea ce părea incredibil la acea oră, — a fost depășit ca spectacol, cel de la Galați, din mai. Datorită ideii poetului Adrian Păunescu de-a ne muta, cu toată scena, foarte aproape de publicul spectator, am putut realiza pe parcursul celor 8 ore și 30 de minute o comunicare perfectă cu cei din fața noastră, spectacolul de la Timișoara avînd acum o marcă foarte căutată și greu de obținut : „memorabil". La Sinnicolau spectacolul a trecut de cîteva ori de la calificativul stab la foarte bun, finalul fiind foarte bun ; Deta, printr-o organizare desăvîrșită, a prilejuit un spectacol de înaltă ținută artistică, caldă și apropiat.**

Începem la Făget microstagiunea noastră în județul Timiș. Organizarea perfectă la primul spectacol, ca peste tot în acest județ, promite o stagiune memorabilă. Din păcate, căldura și zăpușeala își spun cuvîntul, spectacolul avînd totuși de suferit. Se anunță o ploaie, care de fapt a fost o furtună de vară — puternică, scurtă — dar îndestulătoare pentru a ne obliga să ne mutăm la Casa de cultură. Ce am putea menționa până la întrerupere ? spectacolul ar fi contrariile dubasilor din Brănești, care parcă veneau din negurile istoriei. La Casa de cultură spectacolul a avut alte dimensiuni. Mai intim, mai apropiat, mai cald. Concentrat și bun a fost spectacolul de la Făget.

Lugojul l-am găsit la fel, discordînd între tensiunea noastră de a fi la timp la spectacol și liniștiții oameni pe biciclete, pe care îi găseai la tot pasul. Nu știm de ce, dar mersul calm al acestor bicicliști l-am invidiat cu toții în acele momente, preferîndu-l unui trafic automobilistic intens. Din nou organizare perfectă, spectacolul crescînd de la oră la oră. Cu cît se făcea mai noapte, pubicul era mai numeros. Am aflat că muncitorii care au ieșit din schimbul doi au venit, tot pe biciclete, direct la spectacol. O epurare a sufletului vine foarte bine după o zi de muncă încheiată. Marea maestră internațională de șah Margareta Mureșan dispută simultanul de șah, devenit tradițional, simultan care și în rîndul membrilor cenaclului a declanșat pasiuni ascunse. Pe scenă se cîntă ceea ce se cîntă și lumea dansează. E o imagine fantastică. În jurul meselor de șah se dansează. Culmea, în același timp debutează trupa „Șah mat". Coincidență ? Da. Normal, a venit și ploaia, dar nu a reușit decît să ne facă să deschidem umbrele protectoare, șaiților. În rest, spectacolul s-a decurs — ca întotdeauna la Lugoj — normal, normalul acesta însemnînd chiar foarte bine în ceea ce-i privește. Ne-a plăcut la Lugoj, întotdeauna aici ne-am simțit minunat. Și mulțumind publicului vom mulțumi tovarășei Aurelia Iovănescu pentru toată strădania ca acest spectacol, organizat de tinerii din organizația de tineret, să fie — în ciuda impedimentelor — la înălțime. Plecăm către Timișoara cu oboseala în trupuri, visînd un loc de odihnă. Ajungi la hotel, după un drum străbătut pe o furtună cum rar ne-a fost dat să vedem, aflăm de la un om scoit chiar atunci acolo, că la magazinul „Bega". din vecinătatea hotelului, a fost o sparge. Cu Adrian Păunescu în frunte, fuga la magazin, în sprijinul organelor de milițe venite în ajutor. Vom petrece, nevoit, prima noapte de detectivi din istoria cenaclului. Mai în glumă, mai în serios, trebuie spus că prezența poetului Adrian Păunescu în magazin, cu un ciomag în mînă, a ulmit și hoții, și milițienii. Nu știm cît am contribuit, dar delincvenții au fost prinși spre dimineață, cînd îndreptîndu-ne spre hotel, cineva spunea : „Nici nu știam că un magazin mare e atît de mare".

La Sinnicolaul Mare, după-amiaza pe care am găsit-o plăcut de liniștită ne-a îmbiat la un mare spectacol. Nu am reușit de la început. Chiar la început vom cînta „Treceți batalioane române Carpații" la îndemnul unui biet care ne spune că brigada tinerilor din Sinnicolau, aflată la Canal, are ca imn acest cîntec.

Cînd am sosit la Deta, am avut senzația că parcă ieri ne despărțisem de Deta. Trebuie să ne repetăm, dar din nou organizare perfectă. Soseșțe pe masa cenaclului o cutie frumoasă cu un porumbel înăuntru. Cîntecele de pace vin de la sine în aceste momente, admirabilul public din Deta cerînd „Întoarcerea țăranului", omagiind la prima oră a nopții, prin luminile aprinse ca de înviere, sufletele tuturor lucrătorilor pînii. „Plec la stație să opresc ploaia" ne scrie un meteorolog și sîntem încredințați că așa va face după o seară de cenaclu. Atmosfera fantastică de la Deta este lecată, trebuie s-o spunem, și de dorința tuturor de lăcașuri de cultură, bilețelele numeroase fiind edificatoare în acest sens.

La simultanul de șah participă și patru cadre militare. Ce semn de pace este mai relevant decît acesta ? La ora 24, la lumina celui mai mare foc din istoria Cenaclului Flacăra, se cîntă „Jurămînt în Putna", poetul Adrian Păunescu recitind „Carte poștală veche".

DUCU BERTZI ■

Timișoara un mare adevăr

N-am văzut vreodată o izbîndă mai mare, mai clară a culturii între-o Timișoară ce a demonstrat din plin că (tot) „Banatul e fruncea".

Memoria inimii va păstra intact acestui oraș dăruit celui mai tranic sărut de logodnă a orașului de pe Bega cu zeița simțirii : cultura. Tot ce-am văzut nu a fost un miracol ci un mare adevăr izvorît din marea necesitate de-a fi noi înșine, din marea necesitate de-a fi mai buni, mai frumoși.

Întreg spectacolul a purtat pecetea unei originale reușite : biografia cenaclului și a spectatorilor s-au identificat. Ce poate fi mai înălțător, mai profund decît acest sincer și drag omagiu adus țării, președintelui său tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin cîntecele îndrăgite din cugetul și simțirea mereu treză a poporului român. Pentru prima dată ne-am simțit cu toții atinși de această boală la această oră, boala eu-lui nostru : Țara. Poetul și omul-cetățean Adrian Păunescu ne-a învățat să ne mîndrim cînd spunem : „...eu sînt bolnav de dumneavoastră țară".

Am rîs și-am plîns cu toții, am cîntat și-am tăcut așa cum am simțit că e mai bine, optînd prin toate gesturile noastre pentru un viitor optimist, căci „noi pentru viitor ne pregătim / și-i dăm a-nsufletirii noastre vamă..." ; ne-am manifestat liber, demonstrînd — așa cum spune cîntecul „noi aici nu stăm în gașcă. " — că aparținem locurilor și istoriei noastre. Învățînd în întunericul unei seri tîrzii, la lumina sufletului nostru am ridicat la rangul binemeritat memoria eroului Avram Iancu. Timpul și-a pierdut dimensiunea, am păsit cu toții în istorie. Identificîndu-ne cu ea : clopotele din Putna și străvechea Alba Iulia au reînviat pentru totdeauna la noi în Timișoara.

Luna ne veghea de sus armonia în sunetele de chitară ale lui Ilie Stoian și-n acordurile line ale muzicii lui Beethoven declanșate la orgă de măiestria excepționalului artist Ionuț Văduva.

Nu s-a uitat să se aducă prinosul binemeritat folcloului cu ecouri puternice în sufletul românului ; cîtă sensibilitate și dăruire au fost dovedite la interpretarea cîntecului popular „Cînd s-o-mpărîți norocu'".

Stadionul întreg a căpătat dimensiuni neobișnuite : devenise un mic univers, universul nostru — al bucuriei ; noi eram cerul și fiecare avea steaua sa.

Mîndria sportivă a fost satisfăcută din plin de victoria marii maestre internaționale de șah Margareta Mureșan prin victoria cu 9—0 în simultanul susținut în aer liber în fața publicului ; în afirșit, aplauze la scenă deschisă pentru aceea ce are multe de spus în șahul românesc.

Am trăit o noapte unică : noi ne-am înviat pe noi dînd tot ce-am avut mai bun, mai pur.

Cu mîită dragoste
ANGELICA MIHAI

Fericire de Arad în 10 ore!

Localitatea : Arad, 2 iulie 1983, ora 20, Stadionul U.T.A.

Durata : 10 (zece) ore.

Număr de spectatori : **20 000.**

Noutăți : **A debutat Mona Violeta Boldor, în vîrstă de 11 ani. A revenit, în propunerea publicului, pentru spectacolul de la Arad, Ildiko Szabo.**

Atmosfera : **Bună la început, fără a lăsa să se creadă că aici va fi bătut recordul de durată din toate timpurile, atmosfera fiind — de la jumătatea spectacolului pînă la 6 dimineața — fantastică.**

Calitatea spectacolului : **Impedimentele de început au au făcut decît să ajute la realizarea celui mai mare spectacol al cenaclului din toate timpurile. Deși nu a fost egal tot timpul Galațiului, recordul de durată a obținut din-o dorință permanentă de întrecere pe sine.**

Nimic nu anunța un spectacol de zece ore, la orele 20. În primul rînd, nu aveam curent electric, responsabilii cablurilor electrice venind tîrziu. Lume foarte multă pe m², mulți nu vedeau în cele mai bune condiții — de aici discuții, gălăgie. Cu timpul toate s-au stins. Primim un porumbel din partea locuitorilor din Bocsig, alți porumbei își iau zborul din tribună. Porumbelul primit se așază pe o boxă de control, ascultă „O șansă păcii", după care pleacă înapoi, către localitatea care ne-a rezervat cîntecul „Nu uita că ești român" după 40 de ani, să ducă mesajul păcii și al prieteniei. Alt bilet, primit de la o fată din satul Mocirla, satul natal al lui Vasile Goldiș, ne cere să cîntăm pentru cei care a avut un rol important în înfăptuirea Unirii din 1918, cîntecele „Clopotul reîntregirii" și „Colindul Ardealului". Alci „Treceți batalioane române Carpații" a fost cîntat cel mai bine. O premieră : poetul Adrian Păunescu susține un simulton de trei cu membrii cenaclului, simultan încheiat fulgerător cu scorul de 9—1 pentru Adrian Păunescu.

La ora 4 și 30 de minute, Magdalena Finna relansează cu mare succes „Ecegia atlantă". Oboseala începează în jur de ora 5 trece, punctul critic trece și ne este dat să vedem ce nu vom mai vedea niciodată. Membrii cenaclului, ambiționați de inimosul public arădean, se întrec ei înșiși. Toți cîntă la toate cîntecele, unii grijulii își strîng stațiile de chitară, tobe din două apariții rămîn doar într-un fus și un pumier, Bujor Hariga execută un număr de acrobație pe scenă mergînd în mîini în timp ce Costas Caracostas cîntă executînd mișcări nemaivăzute. Se face ziuă, toți stăm pe scena înaltă, ba cineva ia și scara de la scenă, astfel că Penișoară aflat jos, cînd e chemat să cînte, crede că halucinează : nu mai e scară. Zărnescu cîntă, între două piese, acordurii din „Hai acasă puișor", falsuize care nu țin, orga lui Văduva, — umezită de atîta rouă — scoate la cerească unui Do major un acincet ; la 3 și 30 de minute se cîntă „Nu uita că ești român". Părăsim la sase dimineața stadionul și pentru prima oară vedem oamenii plecînd după noi, stînd în picioare și aplaudîndu-ne cu fețe obosite dar fericite, și ne întrebăm dacă știu că de fapt se aplaudă pe ei înșiși pentru ceea ce au făcut în memorabila noapte de 2 spre 3 iulie 1983.

„Alba ca Galații"

Localitatea : Alba Iulia, 3 iulie, ora 18, Stadionul „Unirea".

Durata : 9 ore.

Număr de spectatori : **20 000.**

Noutăți : **Revine pentru o seară Dinu Bodocan ; cîntă extraordinar Dora Ghiaja. Debutează Sorin Onișor și Florina Bădulescu.**

Atmosfera : **Excelentă în întregul spectacol, Alba Iulia realizînd în acea seară și a doua zi, în intilnirile în locurile istorice, o manifestare care, prin mijloace diferite uneori de cele din alte locuri egalează pe cea de la Galați.**

Calitatea spectacolului : **Foarte bun, cu momente mai mult decît emoționante, multe fiind realmente impuse de public.**

Alba Iulia ! Emoția revederii unor locuri istorice atît de importante și copleșiți de spectacolul de la Arad. Dar chiar la intrarea în stadion ne întîmpină pancarta susținută de tineri „Veniți români, veniți la Mecca noastră / Veniți la Alba Iulia în Ardeal". Vom cînta „Colindul Ardealului" cu Doru Ghiaja și Magdalena Finna. Un român și o maghiară cîntă împreună pentru Ardealul vitregit de soartă. El cîntă astfel așa, datorită politicii înțelepte a conducătorului țării, președintele Nicolae Ceaușescu, garantul libertății noastre bărbatul politic care a dat posibilitatea tuturor de-a trăi, munci și cînta liber.

În fața scenei mutată de noi mai aproape de public, s-au oprit un băiat și o fată ținînd într-o singură mînă steagul tricolor, cealaltă mînă fiind ridicată în semnul „Libertății". Cenacli, poetul Adrian Păunescu îngenunchează în fața tricolorului, în fața acestor tineri, împovărați de Reîntregirea atît de scumpă nouă. Sînt momente inuite pe care nu le putem trece fără a încerca părerea de rău că televiziunea nu este de față pentru a arăta lumii întregi, în imagini memorabile, și în acest fel, fața tineretului și a României vesnic tinere de azi.

„Să mulțumim, de-aici, din Alba, tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a pesituit Alba — istoriei și istoria — Albei, căci Alba nu putea rămîne un simplu raion, ci trebuia să redevină ce e, cu istoria ei de azi, spre a putea purta de-a pururi povara de noblețe a anilor 1600 și 1848. Vă mulțumim, tovarășe Nicolae Ceaușescu !", zice Adrian Păunescu, iar ardelenii Albei scandează numele drag al Președintelui care a reînviat Unica noastră Albă.

DUCU BERTZI ■

O zi dedicată Marii Uniri

În Catedrala Reîntregirii, devenită neîncăpătoare pentru mulțimea de oameni ce a tinut să fie prezentă la întîmpinarea conducătorului cenaclului, poetul Adrian Păunescu, a evocat momentul Unirii de la 1 decembrie 1918.

Să auzi și să vezi sute de oameni, tineri și bătrîni, veniți și din împrejurimi, cîntînd „Vrem cu țara, / Noi îi vrem pe Cuza Domn, sau „Domnule Tudor să trăiască / Sus cu toții pui de lei, / Pentru Țara Românească / Pentru drepturile ei", sau „Sub flamura roș, galbenă, albastră, / Ne este prag și steag și ideal, / Veniți români, veniți la Mecca noastră, / Veniți la Alba Iulia-n Ardeal", e ceva greu de crezut, dar e adevărat.

În continuare s-a mers la **Obeliscul Martirii Suferinței Românești**, unde numărul celor care au vrut să fie prezenți creștea văzînd cu ochii, Peste 2 000 de oameni au cîntat și aici cîntecele de țară ale cenaclului. Aici s-au „Rugat pentru părinți", aici au cîntat : „Ne-ntîrziat deci să-nvățăm, tovarăși / În numele acestui țel sublim / Să învățăm ce-nseamnă omenie / Și comuniști să învățăm să fim".

În pelerinajul nostru ne-am oprit la Sala Unirii. Deși luni fiind, cînd orice muzeu nu are program de vizitare, Muzeul Unirii a fost deschis și, în Sala Unirii, acolo unde la 1 decembrie 1918 Vasile Goldiș a citit moțiunea prin care Transilvania se unea cu Moldova și Muntenia, s-a cîntat din nou „Clopotul reîntregirii". Moment de-a dreptul impresionant. O clasă de elevi din Moldova, dar care învață în Alba Iulia, au venit împreună cu diriginta lor să desfășoare ora de dirigenție aici, în Sala Unirii, oră pe care — spuneau ei — „nu o vom uita niciodată".

Conducătorul cenaclului, poetul Adrian Păunescu, a recitat cu lacrimi în ochi poezia „Pacient". „Această boală e o boală rară. / Această boală e o boală grea, / Această boală se numește țară / Și lesciul este ea și numai ea".

Toate aceste momente, de-a dreptul emoționante, precum și calitatea spectacolului desfășurat cu o seară înainte la Alba Iulia, l-au determinat pe conducătorul cenaclului să declare că între Alba Iulia și Galați va trebui să se țină un meci de baraj, întrucît la ora aceea Alba Iulia atinge primul loc al Ga'aților.

Fe drumul de întoarcere la hotel, membrii cenaclului, conducătorul acestuia și toți cei care ne-au însoțit au făcut un popas în fața statuii ecvestre a lui Mihai Viteazul pentru a murmura : „De la Alba Iulia își mulțumim, Maria Ta".

La plecare, în fața hotelului, cînd nimeni nu voia să plece acasă, s-au mai cîntat cîntece din cenaclu. Ultimul cîntec a fost „La adio", care de fapt — așa cum a spus conducătorul cenaclului — nu înseamnă „La adio" ci „Pe curînd".

VALERIU PENIȘOARA ■

Brașovul — la propria sa înălțime, amețitoare

Localitatea : Brașov, 4 iulie, ora 20, Stadionul „Steagul roșu".

Număr de spectatori : **20 000.**

Durata : **3 ore.**

Noutăți : **A debutat grupul „Mini Sirius a revenit Sirma Granzula. A redevenit membru al cenaclului Vali Șerban.**

Atmosfera : **Ca întotdeauna la Brașov, excepțională.**

Calitatea spectacolului : **Foarte bună, campionul de iarnă — Brașov — a fost și de această dată la înălțime.**

Printr-o coincidență, tot pe 4 iulie : ca și în anul trecut, sîntem la Brașov. Drumul greu, oboseala acumulată se răsfiră la începutul spectacolului și asupra spectatorilor. Dar nu va dura mult și campionii de iarnă vor face tot ce le stă în putință pentru a deveni din nou campioni. Dar pretențiile au crescut, avem deja în urmă trei orașe ocupînd locul I, așa că lupta pentru supremație este tot mai grea.

Cenaclul, prin mulțimea problemelor puse, trezește în cei prezenți noi înălțimi sufletești. Cineva ne întrebă cum și unde poate învăța gramatica limbii române, deoarece în școală nu i-a dat atenție și acum îi pare rău, timp în care soseșțe un bilet de la niște elevi care ne cer să cîntăm „Rugă pentru părinți" pentru un coleg căruia i-a murit tatăl. E ora 24, poetul Adrian Păunescu recită într-o liniște de mormînt „Repetabila povară", iar Ștefan Hrușcă va cînta cu întreg stadionul „Cît mai sîntem, cît mai sînt / Mingliați-i pe părinți".

E minunat că tinerii României de azi știu să-și respecte părinții, să cînte pentru părinți și asta face parte din adevăratul patriotism decarece pînă la urmă patria este suma tuturor părinților.

A început ploaia. Tribunele scandează „să ningă, să plouă, noi nu plecăm"... Brașovul își păstrează cu nobilă încăpățînare marea sa înălțime spirituală.

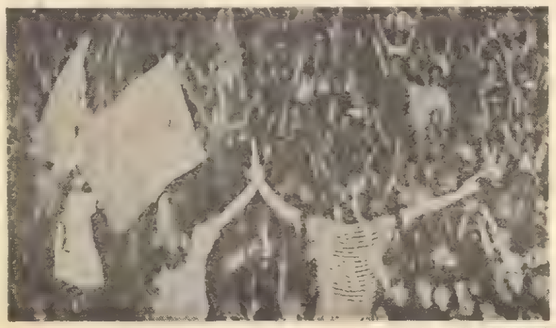

Fotografii de ELENA GHERA ■

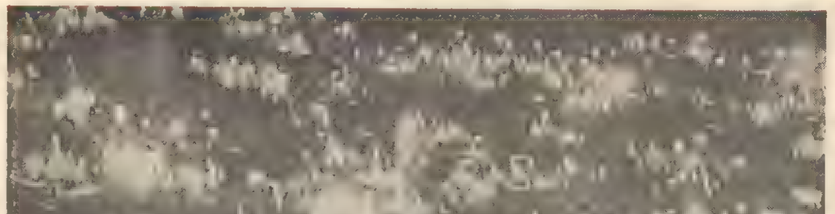

Ploiești, lîngă Galați și Alba

Localitatea : **Ploiești, 5 iulie, ora 20, Stadionul „1 Mai".**

Număr de spectatori : **20 000.**

Durata : **3 ore.**

Noutăți: **Au debutat Cristian Jugaru, Viorel Moraru ; a revenit Lucian Bașoancă și a încîntat stadionul basul Nicolae Florei.**

Atmosfera : **Pe întregul spectacol excelentă.**

Calitatea spectacolului : **Revederea după o lungă perioadă cu publicul ploieștean a prilejuit un spectacol mai multi decît fascinant. Ploieștiul vine, după acest spectacol, pe locul din frunte alături de Galați și Alba Iulia.**

Revederea cu publicul ploieștean a fost o revelație. Ne așteptau de mult, din toamnă nu mai fusesem pe aici, și dorința publicului de a fi parte integrantă din cenaclu s-a văzut din primele momente. Putem spune că spectacolul de la Ploiești s-a desfășurat sub semnul dragostei de țară. „Cîntecul de țară" interpretat de Arpad Domokos a cunoscut la Ploiești cel mai înalt triumf. Chiar dacă ne repetăm, vom spune că spectacolul de la Ploiești a arătat că actul de cultură trebuie să fie de o înaltă valoare, „între valoare și patriotism există un raport firesc". Altfel nu vom primi niciînd bilete în care să ni se scrie : „Noi aici ne simțim liberi și fericiți că putem striga fără pudoare falsă acele cuvinte mari care ne umplu viața, dar nu se pot exprima în existența obișnuită. Ne iubim țara, ne iubim conducătorul, ne iubim tinerețea". O încîntată poloncză, Bozena Nowak, aflată la studii la Ploiești, ne scrie : „Cu ajutorul cenaclului am învățat istoria acestei țări și îmi pare rău că noi nu avem în țară o astfel de manifestare".

Aici, ca și în alte locuri, stările de spirit declanșate de spectacol sînt diferite. Dacă la cîntecul lui Vasile Șeicaru „Imposibila nuntă", o tînără vine plîngînd în hohote lîngă scenă să mulțumească cu lacrimile el autorilor cîntecului, un bilet ne cere ca poetul Adrian Păunescu să recite poezia sa „Pacient" și pentru un tînăr imobilizat la pat de un accident stupid, accident care îi tine departe de noi.

Revenirea basului Nicolae Florei prilejuiește o sărbătoare a „Marșului lui Iancu". Ora trei ne apucă închinînd lui Eminescu toate dorurile noastre.

Tribuna înaltă a stadionului, numărul mare de spectatori, participarea, afectivă, directă la toate momentele scenei, timp de opt ore, în care nici ploaia sosită nu a pezistat, organizarea ireproșabilă, tot, a adus Ploieștiul, cum v-am mai spus, în virful marilor campioni ai cenaclului.

DUCU BERTZI ■

Ați citit cronicile cu numerele : 1 002 ; 1 003 ; 1 004 ; 1 005 ; 1 006 ; 1 007 ; 1 008 ; 1 009 ; 1 010 ; 1 011 ; 1 012 ; 1 013 ; 1 014 ; 1 015 ; 1 016 ; 1 017 ; 1 018.

Fotografii de la manifestările care au avut loc în numărul viitor.

Spectacolul 1000 al Cenaclului Flacăra va avea loc simbătă, 16 iulie, la Galați

Spectacolul jubiliar 1 000 al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, va avea loc la Galați în ziua de simbătă, 16 iulie, orele 20. Invităm — spre a depune mărturie despre ce a fost și ce este tineretul în raport cu cultura care-i place, pentru a depune mărturie despre sentimentele profund patriotice ale tineretului român din anii noștri — televiziunea și radioul și ne-ar făcea o mare plăcere dacă ar putea fi lîngă noi și de ziua pentru filmul, cîndva începînd, Cenaclul Flacăra, și echipa de filmare care să rețină vibrația unică a celui mai emoționant public din România, publicul gălățean.

Sperăm că tot simbătă, 16 iulie, să putem lansa, tot la Galați, în magazinele de specialitate din jurul stadionului, Albumul cu discurile Cenaclul Flacăra în concert.

Concurs

Cenaclul Flacăra anunță un concurs de selecție pentru toți tinerii doritori de a deveni membri ai cenaclului. Concursul va avea loc marți, 12 iulie, orele 12, la redacția revistei Flacăra.

Cenaclul Flacăra se pregătește să meargă la mare

Așa cum am anunțat încă de multă vreme, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, intenționează să meargă pe litoral în perioada 18 iulie — 18 august. Rugăm gazdele noastre din județul Constanța să ofere cît mai curînd posibil o variantă de program care să țină seama atît de dorința fierbinte a tinerilor din județul Constanța, cît și a numeroșilor oaspeți ai litoralului, dintre care unii și-au programat concediul exact în perioada anunțată de noi ca posibilă pentru turneul Cenaclului Flacăra.

Oricum, ni s-ar părea absurd și nedrept față de toate străduințile să nu putem, din mărunte vicii organizatorice, să ne adresăm publicului drag și în perioada de vacanță, nu numai în seri ale săptămînilor de muncă. Deci, încă o dată, Cenaclul Flacăra așteptă o variantă de itinerar pe litoral. Mulțumim !

Pînă atunci vă invităm

vineri 8 iulie la Tîrgoviște și simbătă 9 iulie la Călărași.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

TOPUL MUZICII TINERE

Talon de participare nr. 2

iulie 1983

Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul realizat a fost întocmit pe baza scrisorilor primite în ultima săptămînă, cumulat cu topul realizat pe stadionul din Brașov, luni 4 iulie. Reamintim iubitorilor noștri că pot trimite opțiunile pe adresa redacției, sub mențiunea **Topul Cenaclului Flacăra**, alăturîndu-le talonul de participare. Configurația finală a topului lunii iunie este următoarea :

Piesa	Interpret	Autor	Punctaj
1. La nunta ta	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	1 484
2. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	1 012
3. Antiprimăvara	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	978
4. Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	653
5. Poporul român. Opere complete	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	650
6. Crescătorul de cai	Poesis	Poesis	623
7. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	545
8. I.a o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	461
9. Maria	Costas Caracostas	folclor grecesc	422
10. Totuși iubirea	Majay Győző	Majay Győző	352

Așteptăm propunerile dv. în continuare.

MUZICA

Jazz-ul, limbaj universal

O inițiativa a **Biroului de Turism pentru Tineret** ne-a prilejuit, în finalul anui turneu prin mai multe orașe din țară, un adevărat regal: de muzică de jazz la **Sala Palatului R.S.R.**, cu participarea a două formații din Statele Unite ale Americii, aflate în țara noastră în cadrul schimburilor culturale cu fundația „**Ambasadorii Prieteniei**": **Big-band-ul Colegiului Wesleyan din Virginia de Vest și Rova Saxophone Quartet** din **California**, precum și a citorva dintre cele mai importante nume din jazz-ul românesc: **Johnny Răducanu, Harry Tavitian, Creativ.** La spectacolele din țară și-au mai dat concursul: **Big-band-ul Ansamblului Armatei din Cluj-Napoca, Big-band ul Casei Pionierilor** din același oraș, **Reflex, ABC** și **Vocal Jazz Quartet, toate trei** din Sibiu. Am omis intenționat din înșiruire numele grupului „**Metronom**" din Piatra Neamț și pe cel al solistei vocale **Emanuela Cârța**, prezențe care au făcut, de fapt un deserviciu Manifestării și jazz-ului, în general. Din fericire, în fluviul de muzică de calitate care a curs cu acest prilej, micile impurități au trecut neobservate. A reprezentat, în schimb cu cinste jazz-ul românesc grupul **Creativ** din Constanța, valoare de acum recunoscută a genului, practicînd o muzică de expresie liberă, într-o manieră foarte modernă, care reușește, pe deasupra să găsească și drumul spre inima spectatorului neavizat, prilejuindu-i acestuia descoperirea necesară pentru înțelegerea unei muzici mai dificile, mai elaborate și prezentate cu mijloacele cele mai moderne. O asemenea muzică practică, de pildă quartetul **Rova** (numele provine de la cele patru inițiale ale numelor membrilor grupului: **Jon Raskin, Larry Ochs, Andrew Voigt, Bruce Ackley**), una dintre cele mai experimentate trupe de gen, valoare recunoscută pe plan mondial. Rova Saxophone Quartet crează o muzică ce asimilează experimentele americane și europene în jazz-ul free, muzica electronică și de avangardă rezervîndu-și dreptul de a iniția și propriI experimente, inovații pe potriva sufletului fiecăruia. Textura sunetului, spațiile muzicale, mișcările ritmice și coloraturile tonale produse de membrii grupului depășesc imaginația comună, ca, de exemplu, în piesa „**Escape From Zero Village**". Fluența improvizației și, în general, căldura interpretării fac accesibilă și chiar atractivă prestația scenică a grupului.

Cît privește **big-band-ul Colegiului Westevan din Virginia de Vest**, d'rijorul **David Milburn** (doctor în trombon !) a reușit să realizeze nu numai o întreprindere salutară din punct de vedere sociologic vorbind (căci ce poate fi mai frumos decît un grup de aproape 20 de tineri care se reunesc zi de zi pentru a face muzică împreună ? !), dar chiar un fapt artistic interesant, de un nivel calitativ ridicat. Repertoriul abordat este deosebit de vast și variat, de la piese de jazz tradițional ținînd la compoziții de avangardă, trecînd uneori — cu succes — chiar prin sfera, deloc comodă, a interpretării unor foarte cunoscute piese de estradă. Semnificativ gestul lui David Milburn de a-l invita să coopereze în scenă pe tînărul și foarte talentatul pianist ieșean **Ion Baciu-jr.**, care și-a manifestat potențele atît în nenumita „**Spain**" a lui **Chick Correa**, cît și în darul pe care l-a oferit, la rîndul său, prietenilor muzicieni americani: „**Waltz for Debby**". În același spirit, spectacolul s-a încheiat cu un scurt **jam-session** la care au participat membrii grupurilor **Rova** și **Creativ** și la care rezultatul artistic al colaborării spontane a întrecut orice așteptări, spre deliciul publicului. Plăcut a fost și interludiul realizat la pian de **Johnny Răducanu** și, mai ales, mini-show-ul acestuia, la patru mîini alături de **Harry Tavitian**. Să nu uităm contribuția adusă de comperajul fermecător al mereu inepuizabilului **Florian Lungu**, care a făcut și educație, și umor fin și, mai ales, prezentare exactă și competentă. Au existat, deci, toate argumentele care să provoace o amintire plăcută iubitorilor jazz-ului, ai muzicii, în general.

PAUL MANCA

De la muzică la cuvînt

S-a încheiat de curînd cel de-al doilea an al ciclului de dialoguri-concert „Integrala Beethoven", realizate la Ateneul Român de Zoe Dumitrescu-Bușulenga și Iosif Sava. Cele opt întîlniri din acest an, desfășurate în prezența unui public nu întotdeauna foarte numeros, dar întotdeauna receptiv, vibrînd evident la toate volutele strălucitoarelor confruntări de idei dintre cei doi distinși oameni de cultură, cele opt întîlniri, așadar, au fost tot atîtea inteligente, erudite, fermecătoare dizertații despre muzică în genere, despre arte și locul lor în ordinea spirituală umană, despre conexiuni frapante între epoci îndepărtate în timp, între creatori îndepărtați în timp și în spațiu, ș.a.m.d. De la Beethoven la Sofocle, de la Beethoven la Bach și Mozart și înapoi, de la Beethoven la Brahms, de la Beethoven la Enescu și de aici înainte, iată numai cîteva din traseele acestor ample excursuri culturale, ilustrate de interpretări de cea mai bună calitate.

Ultima seară Beethoven din această stagiune a fost un frumos joc de oglinzi paralele, reflectînd în dialog imaginile a doi titani ai muzicii — **Enescu** și **Beethoven**. Ca întotdeauna, Beethoven a fost și de astă dată un fel de „trambulină" revelatoare de sensuri pentru creația genialului nostru compatriot. Pornind de la părerile lui Enescu despre Beethoven — prezente în paginile însemnărilor sale, din care Iosif Sava ne-a oferit un succint florilegiu, cei doi interlocutori au ajuns la afirmații definitorii, pe cît de exacte, pe atît de elastice în aria lor de analogii: „Enescu a fost ultimul reprezentant al stilului beethovian" (Z. Dumitrescu-Bușulenga), el îl simțea pe Beethoven ca pe un alter ego al său, și nu ca pe un termen de comparație etc. Demersul comparatist, familiar domeniului creației literare, dobîndește, iată, o putere deosebită de clarificare și ierarhizare a sensurilor și în domeniul muzicii. Declanșînd momentele „scenariului" acestor dialoguri, printr-o întrebare exact plasată sau printr-o subtilă schimbare de direcție a discuției, **Iosif Sava** își află în persoana Zoei Dumitrescu-Bușulenga un partener perfect complementar, grație capacităților sale de înaltă speculație și nuanțare, de aprofundare analogică a ideilor.

Secțiunea strict muzicală a serii a fost și de astă dată susținută de tineri soliști, făcînd o dată mai mult din „Integrala Beethoven" nu numai o tribună a muzicii (concepută mai puțin ca o activitate de inițiere, ci mai degrabă ca una pentru inițiați), ci și o tribună a tinerilor muzicieni, a tinerilor soliști. Interpretînd un **Duo pentru vioară și violoncel, Anda Petrovici** (vioară) și **Iosif Calef** (violoncel) au tradus partitura cu suave gracilități mozartiene și arabescuri ritmice de dantelărie flamandă, conferindu-i o deosebită cantabilitate, o frazare excepțională. Anda Petrovici stăpînește perfect atacul sunetului, realizat cu deosebită căldură, cu fermitate, fără patetizări exagerate. Iosif Calef, ridicînd sonoritatea instrumentului său pînă aproape de limpezimile viorii, se impune printr-o gestică mică, funcțională a arcușului. Planissimele desăvîrșite, expresivitatea legato-urilor, precizia sincronizării fac din cei doi interpreți niște adevărați profesioniști ai muzicii camerale. Un al doilea moment instrumental l-a constituit **Duo pentru violă și violoncel**, interpretat de **Anca Munteanu** (violă) și **Ioana Ostafie** (violoncel). Abordînd partitura în alt stil, mai impetuos, mai pronunțat romantic, cele două soliste reușesc un frumos dialog între instrumente, susținut mai mult solistic decît orchestral. Anca Munteanu, aflată la prima sa evoluție solistică, după cîte știm, impresionează prin sensibilitatea muzicală deosebită, printr-o interpretare cerebrală, echilibrată. Sunetul se naște firesc, fără poticniri, în volute atent construite, în pasajele cantabile, sau în „sprinturi" (nu întotdeauna suficient de precise) în pasajele de dificultate tehnică. Alături de ea, Ioana Ostafie, are un arcuș nervos, adesea neîngrijit; o mimică nesupraveghcată încarcă inutil aspectul interpretării sale, altfel inteligente, vădind un temperament muzical remarcabil. Tînărul pianist **Andrei Vieru**, aflat pentru a treia oară ca solist în cadrul integralei, ne-a oferit o splendidă versiune a **Sonatei op. 90** pentru pian. Acest pianist de o statură neobișnuită, ce pare că-și găsește cu greu locul în fața pianului, uimește prin gracilitatea incredibilă a pianissimelor sale. El urmărește fraza muzicală, strunind-o perfect, eliberind tempou-l în subtile ad libitum-uri, readucîndu-l apoi într-o rigoare severă, clasică.

De la muzică la cuvînt, prin cuvînt și prin muzică. „Integrala Beethoven" este un act de cultură în plină desfășurare. Acest centrum focalizant care este Beethoven, va concentra — sperăm — încă multă vreme în jurul lui, în această formulă de conferință-concert, precum și în altele, interesul celor ce se simt aproape de muzică. Salutăm această încheiere și acest potențial început al „Integralei Beethoven" de la Ateneul Român, care va continua.

TANIA RADU

Note

EDITURA UNIVERS, deloc în vacanță, ne prefațează vacanța cu cîteva apariții de marcă: Jorge Luis Borges, conștiință tragic-sublimă, emblematică pentru proza secolului XX, zididor de labirinturi tensionate străbătute de cele mai profunde interogații umane, maestru al fantasticului în toate ipostazele acestuia. Cristina Hăulică reunește în volumul **Cartea de nisip** cîteva zeci de eseuri și „ficțiuni" ale autorului lui **El Aleph**, echivalînd în românește incandescența spirituală a originalului. O coincidență (aproape borgesiană, am zice): cartea apare concomitent cu ultimul număr al revistei **Secolul XX**, dedicat lui Borges, ce poate fi considerat ca o revelatoare „prefață". ● Actul de onoare cuturală semnat de Grete Tartler și Viorel Bageacu — **Primii poeți persani** (sec. IX—X) — reprezintă încă un examen de profunzime al ființei noastre spirituale. Temeiul cărții — fermecător aliaj de fizic și metafizic, specific civilizațiilor străvechi, iraniană în speță — dă seama o dată mai mult de capacitatea de plasticizare abstractului pe care o dezvăluie natura intimă a marii poezii. Ne place să credem că acest volum este pentru Grete Tartler un (alt) preambul la demult plănuita **Filosofie arabă în texte**. Remarcăm, din alt punct de vedere, coperta lui Vasile Socoliuc, foarte sugestivă în simplitatea sa. ● **Leonid Andreev**, autor care a activat, în noi, multe din energiile creatoare interbelice (și nu numai) este subiectul unui volum colectiv de studii, alcătuit de Tatiana Nicolescu, Ana Maria Brezuleanu și Nina Vucolov, ce abordează proza, dramaturgia și personalitatea autorului în contextul epocii sale. Evenimentul este de salutat. ● Aflî de aviduI nostru „orizont de așteptare" îl poate recepta, în sfîrșit, în românește pe însuși autorul formulei, Hans Robert Jauss (Experiență estetică și hermeneutică literară). Traducerea impecabilă a lui Andrei Corbea ne face, oarecum, să uităm că, între timp, Jauss și-a modificat unele teorii, că alte și alte orientări sociologice au crescut din corpul acestora, depărtîndu-se nu o dată antipodic de ele. ● **Olympio sau viața lui Victor Hugo** (trad. Virginia Șerbănescu) readuce în atenția noastră pe André Maurois în calitatea sa, universal recunoscută, de admirabil (și „romanțat") biograf, precum și figura complexă a autorului **Mizerabililor**, necontenit disputată de contrarii, manifestîndu-se ca atare și refuzîndu-și, parcă programatic, unilateralizarea artistică și morală. ● După volumul de teatru chinezesc din secolul XX, Mira și Constantin Lupeanu ne oferă acum o antologie de **Proză scurtă chineză modernă** intitulată **Piersică de primăvară**. 20 de autori, 20 de texte publicate între 1921—1938. O atmosferă epică înșelătoare în simplu-i aparență și care necesită o recitire. (Ca și... Lao-Tse, de altfel !). ● În sfîrșit, cinci volume ce vor reaprinde febrilitatea de sub rafturile librăriilor: numerele 8, 9, 10/1983 ale colecției „Globus" (**Zburătorul** de Desmond Bagley, trad. Alfred Neagu, Walter Weller **Toi felai de întîmplări nemaipomenite**, trad. I.M. Ștefan și Peter Sragher, **Portretul unei tinere femei**, de Vladimir Makanin, trad. Alexandru Ivănescu), romanul **Bătrînul**, de Iuri Trifonov (tra. Alexandra Bărcăcilă, Vadim Galche) și sentimentalul-tumultuosul **Belle-Rose**, de Amédée Achard, în românește de Adriana Flanu. ● Din cîte auzim, încă trei nume stau să apară pe coperțile editurii Univers — G. Bachelard, R. Barthes, P. Ricoeur.

TANIA RADU

CAP LIMPEDE

să bineidispună absolut toata clientela. În cel de-al doilea caz, al proniaiunii, ar fi vorba despre ceea ce-și propune tot în materie de spectacol de divertisment, conducerea restaurantului **Vraja Mării** din **Eforie Nord**. Adică, în chiar aceste zile, va demara un amplu spectacol pregătit de **Teatrul liric „N. Leonard" din Galați**, spectacol care, pus în scenă de regizorul Nicolae Frunzetti, se va intitula **Serbarea vestalelor**. Am notat, asistînd la ultimele repetiții, o coregrafie în forță, un grup vocal instrumental demn de toată atenția. **Europolis**, din **Tulcea**, și două tinere interprete, **Mariana Necula** și **Mariana Simion**, care alcătuiesc un grup prea puțin cunoscut pînă în clipa de față, **Sincron**. Un ultim amănunt: la ideea șefului de restaurant, **Nicolae Tudose**, va avea loc, în fiecare zi, pe aleile stațiunii, o paradă a vestalelor ! ■ **Anonimat autoimpus**. Vineri, 1 iulie, ora 20,30 în Grădina de vară a stațiunii **Techirghiol**, la spectacolul **Șlagăre în revenire**, cum era anunțat de ziarul **Litoral**, dar care avea să se numească, pînă la urmă, **Fantasiada**. Ce deosebire poate fi între **Șlagăre în revenire** și **Fantasiada** —, sau **Fantasiorama**, un alt spectacol pregătit tot de **Teatrul liric Fantasio** din **Constanța**, nu putem ști. Știm doar că, în lipsa unui program, fie el cît de sumar, spectatorul n-a avut de unde afla cine anume a cîntat, cine anume a susținut momentele vesele, cine anume a dirijat, cine anume este autorul libretului etc. Pentru a înlătura acest **anonimat autoimpus**, spectatorul trebuia să învețe pe de rost afișul spectacolului. Ceea ce au reținut doar cîțiva dintre spectatori citind un neconcludent afiș, a fost doar faptul că autorii **Fantasiadei** sînt **Gelu Manolache** și **Jean Constantin**, ale căror nume erau scrise cu litere de două ori mai mari decît ale celorlalți. Că e bine, că nu e bine așa, asta ar fi o problemă asupra căreia cineva mai trebuie, după cît se vede, să mediteze. Noi spunem că nu prea e bine, întrucît

Pe litoral

majoritatea celor ce-au dat 18 lei pe un bilet au tot așteptat să-l vadă și să-l audă pe... Jean Constantin. Dar, dincolo de acest mic preambul, conformîndu-ne anonimatului acceptat chiar de către artiști, vom spune că primul interpret și-a intrat în rol abia cînd a cîntat un cîntec în limba... turcă. A doua interpretă a fost total acoperită de-un grup de șase suflători, drept pentru care despre vocea dinsei nu prea avem ce spune, dar i-am acordat, totuși, calificativul acceptabil spre bine pentru prezența scenică. Ca să înțelegeți însă, cît de cît, despre ce anume s-a cîntat vă vom oferi, iată, cîteva mostre, adică doar cîteva versuri: „**Dragostea și voia bună / Stau de veghe împreună**". O altă interpretă a ținut să ne asigure că „**Ah ce frumoasă este dragostea / A iubi este nici cînd păcat / Ah ce drag îmi e cînd...**" și n-am mai putut reține nimic pentru că am intervenit, cu o consecvență demnă de-o cauză mai bună, cei șase suflători. Mult mai clar și mai răspicat, adică mai ușor de înțeles, s-au exprimat cei trei membri ai grupului **Do-Re-Mi** ale căror versuri ne-au făcut atenți că la Costinești (!), în stațiune: „**Trei tineri cu chitare / Trei tineri din Pirau / Stau pe-un mal de mare / Și toți cîntă mereu**". Cam atît despre partea muzicală. În ceea ce privește partea de umor (cîndva bune scheciuri cum au fost **Telefoanele, Întrebați și veți afla, Falsul inspector** și **Doctorul**) aceasta a mai salvat cîte ceva dintr-un spectacol care nu a reușit să treacă de nivelul banal și modest al unei slabe brigăzi artistice de agitație.

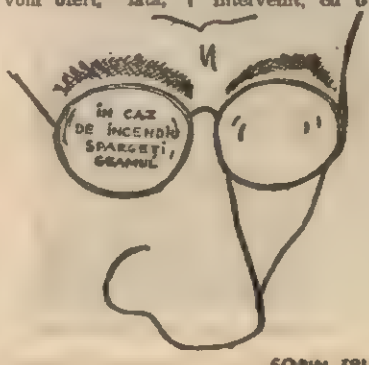

SORIN TRUȘCA ■

Rubrică realizată de:
GEORGE ARION
ADRIAN DOHOTARU
VICTOR NITA
SORIN POSTOLACHE ■

atelier literar

de G. Dumitrescu

I. Palea : Nu fosforul lipseşte, din fericire, ci alt element nobil, neafiător pe tabloul lui Mendeleev, ci doar în paginile de poezie adevărată... (La dv., dozajul pare a fi, din păcate, sub necesităţi...).

Mihai Gabriel : Sînt semne bune, mai ales în „Prund uscat", „Hoţ de cai". Dar paginile trădează în chip lămurit insuficienţele despre care vorbiţi, atît de lucid şi pătrunzător, în scrisoare. Ele vor fi, fără doar şi poate, în perspectivă, tot atîtea piedici şi impasuri, cauzele implacabile, finalmente, ale involuţiei şi eşecului. Trebuie să faceţi toate eforturile şi sacrificiile şi să vă continuaţi studiile. Ar fi păcat să osîndiţi la „ofilire" (la încheiere, am adăuga) un condei şi o minte bine înzestrate de soartă !...

I. Lucici : Lucruri interesante, aproape toate, dar greoale, încîlcite, nesigure în expresie. De pildă : nu se poate spune „discursînd", nu se poate scrie „şi cea ce-a început", nu poate ieşi un text fluid, expresiv, limpede, dintr-o aglomerare stîngace de care (...„care purta norii... în care orele... spre care ploile... de care mă mir... etc.). Vă trebuie o mai bună cunoaştere şi stăpînire a limbii (lectură atentă, studioasă, analize şi exerciţii de stil etc.) pentru a căpăta siguranţa, nuanţa, dezinvoltura şi limpezimea cursivă a expresiei.

E. Blaj : Mai slabe, parcă, lucruri greoale, „făcute", fără freamăt şi putere de sugestie. Ceva, în „Să vină ceasul", „Veacul".

I. Triandafil : Versificări relativ indeminatice, dar sensurile rămîn ambigue, nebuloase, nehotărîte.

A.—M. Romeoi : Versificări de acurateţă şi de o anume abilitate. Din păcate, nervul specific, pătrunzător, al poeziei e mai degrabă absent.

Fata morgana : Timide, încă, şi paginile, cam plăpînde, risipite, de consistenţă şi pregnanţă relative. Ceva, în „Sculptură", „Iarnă ratată", „Picturi şi poeme".

V. Mil. : Mai dense, parcă, mai conţinute, cu încercări (binevenite) de diversificare în registrul motivelor şi al mijloacelor, aproape toate sînt demne de atenţie.

Cenaclul „N. Labiş" — Braşov : Sînt, desigur, o serie de semne bune, mai ales în perspectivă, — nu putem nominaliza, din motive uşor de înţeles (şi acesta e doar unul din neajunsurile trimiterilor în grup, în care autoritatea organizatorică a cenaclului devine inutilă şi incomodă). Fiecare poet sau aspirant în poezie e **un caz** (adesea complicat şi stîngaş) şi trebuie discutat ca atare, nu în grup, în companii inevitabil comparative şi, deci, inevitabil stingheritoare (capabile să nască printre cenacliştii stări de concurenţă meschină şi alte animozităţi şi chiar, în unele cazuri, să umbrească „firma" cenaclului — dacă o are, firește...). Pe de altă parte, nici nu e posibilă, în asemenea cazuri, intrarea de tip „doi pe-un bilet" sau „la grămadă", cum se-ntîmplă pe unele stadioane, unde, pe lîngă posesorul biletului, mai răzbesc încă 7—8 „fără", pe bază de „e cu mine", pe bază de coate şi ghionturi etc. Vă mulţumim pentru amabila invitaţie (de care vom profita la prima ocazie) şi rămînem, în continuare, la dispoziţia tuturor membrilor cenaclului dv. (desigur, fiecare cu „biletul" lui !...).

I. Isvoranu : Materialul care stă la baza lucrării dv. e interesant şi semnificativ, dar povestirea e scrisă cu multă nepricepere şi stîngăcie (ca să nu mai vorbim de ortografie !...). Desigur, n-o să vă contrazicem în mod categoric : uneori (e o evidenţă, din păcate !) e nevoie şi de „pile", cum ziceţi, dar, mai întîi, am adăuga noi, e nevoie şi de talent. Cît de cît !

Pompiliu Cristea : E mai mult o abilitate prozodică, aducînd, uneori, în inerţia necontrolată, neinspirată, a fluxului ei, prea multă recuzită desuet-simbolistă, retorism gănnos şi gargară convenţională. Cînd (mai rar) motivele şi atmosfera se apropie de problematica zilelor noastre, se aude, prea mult, dominant, verbul păunescian... Se pot menţiona, mai cu seamă ca probe de versificare dibace (purtînd, însă, „trena" unor ecouri mai mult sau mai puţin pregnante şi identificabile) : „Circul", „Cursa", „Absurda loterie", „Se duc iubirile", „Prea des, poeţii", „Somnul oraşului". Trebuie împuţinate, însă, toate aceste podoabe şi influenţe străine, şi căutate, mai atent, mai stăruitor, gîndul şi sunetul personal.

C. Bogos : S-ar putea să fie adevărat că pretenţiile noastre „cresc de-a dreptul exasperant" (chiar aşa ?...), dar asta ar putea fi şi impresia cuiva a cărui exigenţă de sine scade (în mod alarmant !) pînă la nivelul unor discursuri uscate şi grandilocvente („Solidaritate", „Odă") şi al unor compuneri desuete şi convenţionale (în care mai „scapă" şi nişte „anomalii" gen „o cerne toporaşii"...). Ce ziceţi ?

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

PE AUZITE

Nu vă spun ce gîndesc acum
pentru că nu m-aţi crede
v-aş întreba doar
cine poate calcula
lumina cheltuită pe hulubi
s-ar putea ca discuţia
să aibă un picior mai scurt
aş vrea totuşi să mă înţelegeţi
nu mai rentează
să lăuzi flautul
pînă nu-l auzi.

EMIL ACHELARIŢEI

ARIPI DE LEMN

Stau
ca un copac
jumulit de flori,
cu coaja jupuită.
Atîţia oameni
fără minte
scrijelesc în mine numele lor
sufletul meu se răzvrăteşte
împotriva atîtor stîngeri,
se retrage într-un trîl de pasăre,
Am sute de ochi
şi fiecare
tresare, se deschide, priveşte
îşi coboară pleoapele...
Am sute de ochi,
frunze plăpînde,
sute de suferinţe.

DIANA BARBU

LICITAŢIE

Pe lîngă
Un scaun Biedermayer,
O comodă Ludovic al XV-lea
Şi o oglindă veneţiană
Ce a aparţinut cîndva unui doge,
Astăzi s-a vîndut
Ultimul măr secolul XX.

CRISTINA DRAGAN

SCRISOARE CĂTRE FRANÇOIS VILLON

Prea puţin ştiu cine ai fost Magistre
Numele tău este egal cu x
Te-au alungat împrejurări sinistre
De foarte tînăr dincolo de Stix
Ai cunoscut necazuri şi suplicii
Cu hoţii-ai fost părtaş de gînduri seci
Judecători asediaţi de vicii
De viu te-au aruncat în ocne reci
Nu s-au mîndrit cu tine birocraţii
De viaţa ta nimic n-au pomenit
Şi poate că scîrbit de lumea toată
Au dispărut la timpul potrivit
Din cînd în cînd te-ai refugiat în stele
Îţi mai citesc baladele-n jargon
Rugindu-te cu ochiul minţii mele
Să nu mă părăseşti
François Villon...

VIOREL MUNTEANU

ORA Y

şi-atunci o atunci am simţit
cum se clătina turnul cum
un nor îmi intra în gură cum tu
îmi puneai o mînă pe frunte autobuzele
îşi conduceau şoferii spre garaje
şi cineva aştepta ploaia pentru a
stringe apă de ploaie atunci
o atunci mulţi şi-au sfîrşit
proviziile de miez de nucă şi
stingătorul de felinare a stins felinarele

şi arborii
s-au aplecat
să-şi roadă
rădăcinile

DAN EMILIAN BOŞCA

OBSESIE

În mine vin să moară oameni
şi n-am ce să le fac...
Vin şi mor
pe plaje pustii.
Alerg de la unul la altul
— aduceţi lacrimi ! strig,
aduceţi durere !
Trageţi un pled de mînduni
peste ei...

LUCIAN CEŞINA

CE GREU GĂSEŞTI

Ce greu găseşti tranşeea
din care
să-ţi arunci
poemele !...
Direcţia e bună
dar prea ades
— cu o clipă mai devreme
o pasăre colorată
declanşează mecanismul
şi poemul
explodează
în tine

A. VALONI

GRĂDINILE SUSPENDATE

după rang şi culoare
aşezaţi-vă pe spaliere
cu acelaşi zbor sugrumat
cu amintirea înaltă a cinteceului
legănată de ramurile din vîrf
cu întrebarea tot mai stăruitoare
grădinile suspendate au existat ?
păsările de colivie
păsările de voliră
păsările libere sînt pieritoare
veşnică e doar mantia transparentă
strălucitoare ce le apără de zbor
sute de mii milioane de păsări
apărate de zbor
aduc cîte o sămînţă în cioc
aduc pe aripi grăunţi de nisip
desenînd în aer întrebarea
grădinile suspendate au existat ?

VIORICA IONESCU

Ileana Predescu

(Urmare din pagina 9)

pentru teatru de aici îşi trag seva. Cred că veniţi cu mult înainte de începerea spectacolului şi multe din ale Doamnei obiceiuri le-aţi preluat şi însuşit.

— Nu toate jucăriile bune s-au prins de mine. Din păcate, nu sînt prea punctuală la repetiţii, iar la spectacole vin în ultimul moment. Dar am învăţat de la marea Doamnă a teatrului, că atunci cînd intri în scenă, în afară de teatru, nimic nu mai există. Mi-amintesc o nostimadă : jucam în „Zoia" şi aveam un cui în cizmă. Şchiopătam pînă intram în scenă. În clipa cînd treceam pragul, uitam totul. Aşa am jucat rolul, pînă la scoaterea piesei de pe afiş. Căci de fiecare dată uitam să reclam neajunsul cizmarului.

— Într-un fel aţi fost o norocoasă. Aţi jucat alături de mari actori: Ciubotăraşu, Măruţă, Cazaban, ca să amintesc doar trei nume. Ce înrîurire au avut ei asupra carierei dumneavoastră artistice ?

— Lista poate fi completată pentru că eu am jucat şi la radio sau pe alte scene, firesc deci să fi văzut la lucru generaţia de aur a teatrului românesc. În meseria noastră înveţi tot timpul. Important este să vezi, să auzi şi să vrei. Un mare actor te învaţă meseria, dintr-o replică. Atunci cînd e mucalit, dintr-un sfat. Important este să-l înţelegi. Distribuirea mea în „Vassa Jelesnova" a cunoscut la început un drum sinuos. Regizorul nu mă dorea, iar Doamna insista.

— Pe vremea aceea, zeii priveau cu mai multă dragoste spre dumneavoastră decît în ultimii ani.

— Mă rog. Cum era şi firesc am căpătat rol. Cum regizorul nu mă dorea, repetiţiile erau pentru mine un chin. Nimeni nu-mi spunea nimic, iar eu simţeam că înnebunesc. Tăceam, pentru că mi-era frică. Disperată, m-am apropiat de nea Fănică Ciubotăraşu şi l-am rugat să-mi spună ce să fac, mai precis cum să gîndesc rolul. Sfătos, nea Fănică îmi zice : orice actor este un instrument într-o orchestră, vezi ce instrument eşti şi ţine-o pe-a ta. Apoi, vezi care e nebunia fetei : pentru că trăieşte într-o lume urîtă. Asta-i tot. Dar, biata de mine de unde să ştiu care-i instrumentul meu. Am primit sfatul, l-am rumegat şi pînă la urmă regizorul a trebuit să recunoască că am făcut un rol foarte bun.

— Cred că nu îmbrăţişaţi ideea că regizorii sînt uneori o piedică, nu de alta, dar sînteţi soţie de regizor.

— Nu din această cauză susţin, ci mai curînd nu concep un spectacol fără crejer, adică fără regizor. Să fim bine înţeleşi am crescut odată cu Ciulei şi Pintilie, deci am criterii de judecată.

— V-am văzut pe stradă de foarte multe ori. Mersul drept şi privirea înainte dau impresia că strada nu vă interesează. Păreţi o absentă, care traversează marile bulevarde bucureştene. Curios, pe scenă nu jucaţi, parcă plutiţi, dar e un fel de imponderabilitate activă. Sînteţi de acolo în fiecare piesă. Cînd acţiunea se mută la alte personaje, tot captaţi atenţia spectatorului. De unde acest paradox ?

— Nu traversez strada absentă. Sînt ca un burete, absorb totul. Stările personajului le caut chiar şi pe stradă. Nu-mi dau seama că pe scenă aş avea o anumită imponderabilitate. Tot ce pot să vă spun este că mi se creează o anumită stare de bucurie. Cînd intru în scenă încerc să uit textul şi intru în poveste ca şi cînd totul ar fi adevărat. Dacă aş intra cu ideea că în final se întîmplă cutare ori cutare deznodămînt, mi-aş pierde spontaneitatea, plăcerea jocului, ineditul.

Sînt pentru improvizaţii şi nu admit abuzuri pe scenă, dar dacă un partener schimbă cu inteligenţă ceva, mă ambiţionează şi atunci caut să răspund cu aceeaşi monedă. Scena îmi aduce o mare eliberare. Acum îmi este parcă mai necesară ca oricînd. Pe scenă uit necazurile fiinţei mele particulare.

— Cum prinde contur un personaj ? Vă obsedează de la prima repetiţie, apelaţi în familie, pentru unele ajutoare, învăţaţi uşor, greu, cu glas tare ?

— Niciodată nu învăţ acasă, deci nu cer nici un ajutor, şi niciodată nu citesc cu glas tare. Teatrul fiind o muncă dusă în colectiv, mă supun acestui principiu sfînt. Înainte de premieră rolul este învăţat, şi coincide de regulă cu aruncarea manuscrisului. Ca să fiu sinceră, înaintea premierei textul scris începea să mă enerveze.

— V-aţi afirmat pe firmamentul teatrului bucureştean cu multă vigoare. Statutul de vedetă de foarte tînără v-a aureolat numele. Ţin minte creaţiile remarcabile ale Ileanăi Predescu în „Cum vă place", „Tigrul", Leonce şi Lena", „Danton", „Seaunele", „Învăţătoarea" şi lista poate continua. Totdeauna, presa a vorbit elogios de dumneavoastră. Cum era normal drumul în artă trebuia să aibă o linie ascendentă. Din păcate, în ultimii 5—6 ani, cota valorică a Ileanăi Predescu a scăzut. Este drept că jucaţi, dar roluri mici. Sînt partizanul teoriei că un mare actor poate juca orice, numai că şi aici se cere o anumită pondere. Pe seară, cine a pus piedică actriţei Ileana Predescu ?

— Dumneavoastră puteţi folosi orice substantiv, doar cuvîntul vă este meseria. Dacă mă gîndesc bine, de foarte mulţi ani nu am mai primit un mare rol. Eu nu am refuzat nimic, aşa a fost să fie. Şi ca să fiu sinceră, această perioadă a coincis cu necazuri familiare. Cred că la un rol mare nici nu m-aş fi înhămat. Am pierdut în aceşti ani mama şi un frate.

— Îmi pare rău, dar mergînd pe linia celor discutate mai sus, un mare rol v-ar fi făcut bine, doar aşa v-a învăţat Doamna Bulandra.

— Îmi menţin părerea. Poate a fost mai bine.

— Şi noi ne menţinem punctul de vedere. Să continuăm. În ciuda faptului că jucaţi mult, dar roluri mici, aveţi un cuvînt greu de spus, în ceea ce priveşte destinele teatrului. Ne bucură acest lucru, căci toată fiinţa dumneavoastră înseamnă teatru, artă, colegialitate, dragoste pentru scenă. Dar spuneţi-mi de ce aceptaţi chiar orice rol. Iată în piesa prietenului şi colegului Dohotaru, putea să joace un nume de o mai joasă tonalitate. De ce aţi acceptat ?

— Din devotament pentru teatru, nu puteam sta acasă, repetiţiile îmi făceau bine. Aveam o preocupare în plus.

— Vedeţi că iar vă contraziceţi. Cu atît mai mult un rol mare v-ar fi făcut bine.

— Afurisiţi mai sînteţi. Mă bucur pentru orice rol, dar mai ales sînt mulţumită că între colegi cuvîntul meu se bucură de stimă.

— Eu apreciez modestia care vă cuprinde fiinţa, dar aflaţi de la mine că bucuria noastră ar fi mai mare dacă am citi că la Teatrul Bulandra se pune în scenă, special pentru Ileana Predeseu, piesa, şi de ce nu, piesele cutare. Dar cinematograful de ce vă cam ocoleşte ?

— Probabil că nu sînt în circuitul lor.

— Vai ce lertătoare sînteţi. Spuneţi-mi nici în teatru nu v-aţi dorit un anume rol ? Nu visaţi niciodată cu ochii deschişi?

— Pentru mine fiecare rol este bucuria unei noi experienţe. Niciodată nu mi-am dorit un anume rol.

— În decorurile cui şi în costumele cărui pictor, Ileana Predescu, s-a simţit mai bine de-a lungul anilor ?

— Niciodată nu am fost copleşită de un anume scenograf, ci de ceea ce realizau cei chemaţi de regizori. Mă adaptam destul de repede. Costumul a fost şi este marea mea durere. Nu accept un costum care să nu mă mulţumească. Pentru costum fac moarte de om. Din cauza costumului am plîns, am suferit, am făcut scandal şi nu am acceptat compromisul. Costumul îmi dă ţinuta personajului, mă inspiră şi chiar mă reprezintă. Costumul nu este o haină pe care o îmbraci duminica.

— De ce aţi acceptat, în ultimii ani, roluri mici ?

— Teatrul nu se poate face decît cu disciplină, aşa cum m-a şi ne-a învăţat Doamna Bulandra şi de la acest principiu nu pot abdica.

— Rău aţi făcut. Pentru că modestia aceasta ne-a văduvit ani de zile să putem urmări într-un rol pe măsura talentului, pe Ileana Predescu. Ştiţi că peste ani, dacă cineva va fi curios să cerceteze viaţa scenică a dumneavoastră, va căuta, şi poate va găsi, răspunsul. Nu uitaţi că istoria este abatorul fericirii oamenilor.

Viaţa este crudă, iar timpul trece implacabil peste noi. Vrem nu vrem părăsim reduta. Cunoaşe mari actori de altă dată, care odată ce au părăsit scena, refuză orice discuţie despre teatru spre deosebire de ceilalţi, care merg, joacă, şi iubesc în continuare scena. Nu dau nume din respect pentru cei care refuză să vorbească despre scena care le-a adus atîtea bucurii. La timpul potrivit Ileana Predescu cum va reacţiona ?

— Nu am idei preconcepute. Azi iubesc scena la nebunie. Mîine nu ştiu cum voi proceda. Timpul este cel mai bun sfătuitor.

— Ce citiţi ? Aveţi o anumită metodă a lecturii ?

— Nu citesc teatru. Atunci cînd mă aplec peste textul dramatic mă aplec pentru un autor : Shakespeare, Molière, O'Neill. Dar citesc toată opera. Din aceste motive zic că nu citesc teatru. Citesc la nebunie poezie.

— Pe cine ?

— Arghezi, Blaga, Sorescu, Blandiana, Dimov.

— Curios. Nu v-am auzit niciodată recitind.

— Eu sînt o actriţă de mişcare, nu de cuvînt.

— Acum înţeleg de unde vine această stare de imponderabilitate, pe care nu ne-o puteam explica la începutul acestui interviu.

Aici, în living, văd prea puţine cărţi, probabil biblioteca este în altă cameră. În schimb multe, foarte multe discuri şi, curios, aproape toate genurile. Iubiţi muzica, şi care anume ?

— Toată muzica bună o ascult cu plăcere. Reţineţi, îmi place folk-ul atunci cînd spune ceva. De exemplu Bob Dylan.

— Daţi-mi un final pentru discuţia noastră de azi.

— Dacă nu-l aveţi dumneavoastră de unde să-l am eu...

Un muzeu in labirint

Problema Courbet

3.

Autoportret in inchisoare

Procesul lui Courbet după zdrobirea Comunei din Paris e la fel de celebru ca procesele lui Flaubert și Baudelaire. Dar între ele există două deosebiri importante. Mai întîi, în cazul lui Flaubert și Baudelaire, pe banca acuzaților a stat arta, „Doamna Bovary" și, respectiv, „Florile Răului". În cazul lui Courbet, pe banca acuzaților a stat numai omul. Apoi, dacă în ce-i privește pe Flaubert și Baudelaire nu ezităm să ne socotim coinculpați, în calitate de cititori, considerînd ridicolă pretenția pudibonderiei autoritare de a-și impune voința și ipocrizia în artă, procesul lui Courbet ne lasă oarecum descumpăniți. Unde începe și unde sfîrșește adevărul ? Este oare inocent sau vinovat artistul pe care-l vedem privind în gol, pe fereastră, în autoportretul pe care și l-a făcut la închisoare ?

Unica soluție e, poate, să despart „ce știu" de „ce nu știu".

Ce știu

— Courbet ura sincer moravurile Imperiului și despotismul lui Napoleon al III-lea. De aceea nu e de mirare că-l găsim, după căderea Imperiului, președinte al unei comisii care la în discuție soarta Coloanei Vendôme.

— Din multe puncte de vedere, istoria acestei coloane este semnificativă. Să ne amintim că inițial ea era destinată să preamărească faptele glorioase ale oștașilor francezi și să poarte deasupra o statuie a lui Carol cel Mare. Dar că pînă la urmă Napoleon s-a lăsat (firește) convins de ministrul său de interne care „i-a cerut permisiunea" să pună statuia lui, a lui Bonaparte, în vîrf. O statuie de aproape patru metri înălțime, care-l înfățișa ca pe un împărat roman, ținînd în mînă o zeiță a victoriei. După Sfînta Elena, sprijinitorii Bourbonilor au coborît statuia și au topit-o. Apoi, în timpul domniei lui Ludovic Filip, care era din ramura Orleans, Napoleon a reapărut pe Coloana Vendôme. Iar la apogeul puterii sale, Napoleon al III-lea a poruncit ca unchiul său să fie din nou înfățișat ca un împărat roman, cu zeița victoriei în palmă. (Să mai spună cineva că istoria e lineară ! Sau că ea nu e, cum s-a zis, filosofie care învață prin exemple.)

— În numele comisiei pe care o prezida, Courbet cere înlăturarea Coloanei.

— Partizan al Comunei din Paris, pictorul devine (la sfîrșitul lui aprilie 1871) chiar membru al Comunei, avînd răspunderea artelor.

— Ceva mai devreme, Comuna din Paris ordonase distrugerea Coloanei Vendôme. Decretul nu era semnat, dar toată lumea îl socotea pe Courbet autorul lui. În mai, trasă cu cabluri, statuia lui Napoleon se prăbușește cu un zgomot asurzitor, în sunetele fanfarei și aclamațiile miilor de curioși veniți să asiste la eveniment.

— Peste două săptămîni, Comuna este înfrîntă și scăldată într-o baie de sînge. Courbet se ascunde, dar este găsit. E dus la interogatorii în dubă, cu cătușe la mîini.

— În august, începe procesul șefilor Comunei. Cei care asistă se îngrozesc — ni se spune — de înfățișarea lui Courbet : părul îi albise în întregime și arăta jalnic. Întrebat de ce s-a alăturat Comunei, el răspunde : ca s-o pot modera, ca să mă pot împotrivi excceselor. Întrebat de ce a instigat la dărîmarea Coloanei Vendôme, răspunde că a cerut numai mutarea ei în alt loc.

— Tribunalul îl declară vinovat și îl condamnă la șase luni închisoare. Pictorul e zdrobit, dar nu atacă sentința de teamă ca nu cumva ea să fie agravată. Se mulțumește să-și cumpere îngăduința de a sta singur în celulă, de a fi vizitat, de a primi hrană din afară și de a-și aduce uneltele de pictor. Pînă la urmă pictează și pe zidurile celulei în care e închis. Visul naiv al lui Corot își găsește o neașteptată aplicare.

— Cînd iese din închisoare, e anunțat că juriul salonului de artă i-a respins tablourile. Așadar, tăcerea. Desigur, desigur.

— Un an mai tîrziu, parlamentul adoptă hotărîrea să restaureze Coloana Vendôme încununînd-o cu o statuie a lui Napoleon într-un tot similară celei doborîte. Asta pe cheltuiala lui Courbet, căruia i se pune sechestru pe tablouri, pe proprietăți și pe valorile de bancă. Pictorul ia calea exilului. Se stabilește în Elveția. „Cînd ești lovit de nenorocire — scrie el cîțiva ani mai tîrziu —, nimeni nu mai îndrăznește să se mai ocupe de tine. Dintre toți oamenii pe care îi cunosc în Franța, dintre toți prietenii mei, nici unul nu face o mișcare, fiecare tremurînd de frică". E condamnat să plătească, după cum precizează Maximilian Jacta în „Procese celebre", de unde am luat aceste date, 323 091 franci, sumă care reprezenta o mare avere. Sănătatea lui Courbet se prăbușește. În decembrie 1877, moare. Nu împlinise încă 59 de ani.

Ce nu știu

Ce anume l-a determinat pe Courbet să se alăture Comunei ? Convingerile sau doar ura împotriva imperiului ? Atracția puterii ? („Mă scol, iau micul dejun și particip sau prezidez douăsprezece ore pe zi diferite ședințe", le scrie el părinților săi.) Sau, într-adevăr, dorința de a avea posibilitatea să atenueze excesele și să ocrotească valorile muzeelor, cum a declarat la proces ? Ce rol a jucat, în realitate, în povestea Coloanei Vendôme ? A fost, cum susțineau inamicii săi, principalul vinovat ? Complice, cum a pretins acuzarea ? Sau pur și simplu a fost tîrît în această afacere datorită numelui său celebru, cum a motivat apărarea ? Pe scurt, ce greutate au avut în condamnarea lui Courbet pasiunile politice ? Și dacă pictorul acționase în numele credinței lui, de ce nu și-a apărat această credință ?

Dar să nu-i reproșăm lui Courbet ceea ce nici alții n-au avut curajul să facă.

OCTAVIAN PALER

Biblioteca in aer liber

Femeia din avion

Nu Constantin, ci Costache Olăreanu își semnează cărțile fermecătoare acest tînăr încărunțit, cu mersul ușor lenevit de bărbat frumos, mers educat parcă în vechile saloane ale doamnelor și domnițelor din Tîrgoviștea natală ori din Bucureștiul adoptat cu mare plăcere. E un mers larg și liber, boieros cu măsură, boem cu măsură, de nea Costache uneori, alteori de conu' Costache. Funcționar cu destule răspunderi și destule griji, purtat mai mult prin săli de ședințe decît prin somptuoase saloane, tînărul prozator — cariera lui literară a început, după un debut ca și uitat, de vreo cinci ani — și-a cîștigat rapid criticii și cititorii, venind spre ei decontractat, cu o invizibilă floare de nu-mă-uita la butonieră ; îi urmărești cu atenție paginile proiectate spre tine parcă în joacă, avioane de hîrtie și mult mai mult decît avioane de hîrtie. Atît de luminoase sînt cărțile acestui frate galant al marilor prozatori Radu Petrescu și Mircea Horia Simionescu — libertate, umor, surîs deschis, cu dinții albi, de om cu succes la muze — atît de cuceritoare, cu ușurință cuceritoare, încît îți vine să zîmbești atunci cînd scrii adevărul : avem de-a face cu un prozator important, autor pînă azi a cel puțin trei cărți ce vor rămîne : **Ucenic la clasici** (pagini de jurnal, 1979), **Ficțiune și infanterie** (1980) și **Avionul de hîrtie** (1983), romane.

Dacă ar fi numai cumsecădenia șarmantă a eroilor săi, dacă ar fi doar considerațiile despre înamorare și despre falsa înamorare, despre gelozie și despre falsa gelozie, dacă ar fi doar observațiile despre cîte un trecător, despre cîte un copac, despre umbrele ce se adună la o anumită oră, literatura lui Costache Olăreanu ar fi excelentă doar în gama minoră. Din fericire apare des — în spirit realist — fața aspră a lucrurilor ; din fericire vine cîte un mic diavol inteligent care sparge fila cu cornul ascuțit — și prin gaura mică se zăresc stelele altui cer, mai înalt și mai agitat. Paginile de considerații subtile asupra iubirii stau în cumpănă cu altele : directe, cenușii ca fierul. Sigur, și în **Avionul de hîrtie** generalitățile ocupă un spațiu larg și luminat ; dar vine, cînd te aștepți mai puțin, particularul, amărîtul de particular, și-i dă generalului cu tifla. Există, în această carte, în acest mic tratat despre iubire, o scenă extraordinară : tînărul profesor, amorez gripat, primește vizita unei femei între două vîrste care-i aduce cîteva bomboane cleioase „din partea colectivului" : „Îi priveam picioarele. Niște picioare tumefiate de o varicoză atît de avansată, încît ciorapii groși, de culoare închisă, abia acopereau nodurile vinete. (...) Cum mai poate să meargă, mă întrebam, să facă atîtea drumuri — și-mi închipui cîte drumuri, de-acasă la școală, apoi după cumpărături, iar dacă mai are și copii... (...) Nu aveam atîția colegi dolofani, unii cu mașină, care ar fi putut veni să îndeplinească această formalitate pentru un sfert de oră ? De ce tocmai ea ? Cea mai pricăjită, mai neajutorată, cu trei copii și cu picioarele bolnave. Precis că bomboanele mi le cumpărase din banii ei, că a luat un tramvai sau un autobuz ca să vină pînă la mine, că a stat înghesuită în vreun colț al vehiculului, cu sacoșa grea mutată dintr-o mînă într-alta."

E atît de **grea** prezența în carte a acestei femei amărîte și pline de generozitate, încît o clipă ai impresia că finul avion de hîrtie n-o va suporta și se va prăbuși. Dar e mai rezistent decît pare și își continuă zborul avînd la bord nu doar pe cei doi îndrăgostiți despre care se scriu pagini admirabile, ci și o femeie între două vîrste, în picioare, ținîndu-și cu greu echilibrul (sacoșa ! să nu scape sacoșa !) în vehiculul care a dobîndit brusc viteză de supersonic.

FLORIN MUGUR

Ilustrațiile din acest număr aparțin lui **SPIRU CHINTILA**

Reproduceri de **VICTOR RADULESCU**

Contemporanii mei

Dinu

Cunosc cel puțin doi scriitori, prieteni sau amici (**pourvu que ça dure !**) *), care suferă de instabilitate motrică. Adică, nevoia de continuă mișcare, nevoia de a-și elibera energia. Primii doi se numesc Constantin **Chiriță** și **Mircea Radu Iacoban**.

Fiind, odată, acasă la autorul Cireșarilor nu mai țin minte din ce pricini, la un moment dat, picupul gazdei a încetat să mai funcționeze. Ei bine, timp de aproape trei ore, mai sus-pomeniții l-au demontat șurub cu șurub, arc cu arc, roată cu roată, fir cu fir. (devenise un morman de nerecunoscut), ca, pînă la urmă, să-l remonteze cu o răbdare și iuțeală demne de invidiat.

Al treilea scriitor, stăpînit de neliniște și agitație continuă (cred că și noaptea doarme răsucindu-se din minut în minut de pe o parte pe cealaltă), se numește **Dinu Săraru**.

Cît a lucrat la televiziune și realiza, pare-mi-se, un fel de „antenă culturală", m-a invitat să-l însoțesc în diverse părți ale țării. Am fost de două ori. A treia oară am refuzat pretextînd că nu mă simt bine...

Adevărul e că, subsemnatul, însnedisciplinat, noctambul, fără spaimă de orar și șefi, nu suportam ritmul și spiritul de disciplină impuse de confratele mai virstnic.

Se agita de cu zori, ședea în vizionări, asista la repetiții, țipa la tehnicieni, se mișca de colo-colo fără pic de astîmpăr și mă apostrofa să citesc **mai departe** de microfon că nu-s în Apuseni să urlu să m-audă de pe celălalt deal...

Ultima dată cînd, doct ca un profesor de la Sorbona, ne explica nouă, unui grup de poeți aflați la Iași, că el **trage pe M.G.S.** (n-am avut niciodată curiozitatea să întreb ce-nseamnă chestia asta !), și că dacă ne vom bîlbîi **ne-am ras** ! i-am aranjat o surpriză !

(Am povestit-o într-una din cărțile mele de amuzament fără să precizez că, de fapt, eu eram autorul acelei farse.)

Deci, Iași, **M.G.S.** (?), poeți gălbeni de emoție urmînd să urce scările ducînd spre statuia lui Cuza și, de acolo, în lumina orbitoare a reflectoarelor să-și spună poeziile imortalizați pe veci pentru prezent și posteritate.

Cam pe la mijloc, înainte de-a citi un confrate, (există o listă de ordine, indicînd cine după cine urmează), văd un cetățean simpatic și pașnic care mă roagă în **dulce grai moldovenesc** să-l las să zică și el o **poezea**. Eu n-am nimic împotrivă ! Crainica anunță numele poetului din București dar, spre stupefacția lui Dinu Săraru, la microfon apare un ins cu o servietă în mînă apucîndu-se cu hărnicie să recite „Sobiețki și plăieșii" !

Succes total ! Scandal total ! Dinu cerea să fie pedepsit impostorul care îndrăznise să-i strice **M.G.S.**-ul. Numai că individul avea umor și, pe deasupra, stăpînea și cam o treime din sfîntele pivnițe ale bătrînului tîrg din dealul Copoului...

★

Brusc, Dinu Săraru a intrat în literatură cu dezinvoltură și talent năucind multă lume. După apariția romanului „Niște țărani", povestit și construit cu aceeași febrilitate ținînd de natura temperamentului, **lumea literară** începuse să-l vadă cu **alți ochi**. În acele mai june și trecute vremi, scoțînd **Almanahul literar**, l-am publicat la o rubrică intitulată „Din fototeca Asociației scriitorilor", alături de Marin Preda, cu explicația : „Niște țărani...". Ședeam și lucram, dacă nu mai mult ședeam, la Mogoșoaia și, într-o dimineață, **moncherul** vine la mine val-virtej, îmi arată poza cu pricina și-mi declară că mă dă în judecată deoarece „asta, Passos, este o fotografie trucată ! Cînd m-am pozat eu, moncher, cu Dinu ?" (Ca și cum fotoreporterii te roagă să stai lîngă cutare sau lîngă cutare... !)

Acest preambul are menirea să-mi explice mie, în primul rînd, felul în care vîlceanul tuns perie și ncastumpărat ca un titirez a pus pasul prin forța **talentului** în pragul literaturii și a zis : acesta sînt !

Apoi a plecat la Teatrul Mic și după ce-a **tăiat** și-a **spînzurat** (vorba vine), obișnuit cu mofturile actorilor dar și cu sensibilitatea lor, a izbutit, în scurt timp, să facă din această instituție un lăcaș cultural de primă mînă.

Nu pretind că toate meritele sînt ale lui. Dar a știut să-și facă o **echipă** și, mai ales, un **repertoriu** și un public.

Cînd naiba mai scrie ? (și scrie bine, trebuie să recunosc) habar n-am !

Ne-a oferit grațiile flerului său și al colaboratorilor de care a-a înconjurat, cîteva **regale** teatrale !

E serios, bățos, drastic, neliniștit, uneori important, trăgînd de timp și întinzîndu-l ca pe-un elastic.

Multe legende s-au vînturat și se vînturâ pe seama lui. Nu cred nici pe sfert în ele !

M-am gîndit în noaptea cînd **scrisei** (verb oltenesc) acest articol, că Dinu are ceva rude în Ardeal. Nu cred eu să nu fie el un pic, un pic, de corcitură...

Altfel de unde atîta simț practic și fler de **patron** (a se citi director-director), și de unde atîta neostoială ?

Energia lui, instabilitatea lui motrică (nu în sens medical) îi consumă multe ceasuri pe care, desigur, și le-ar putea rezerva scrisului.

Dragă Dinule, acum, după ce sper că ai încheiat stagiunea, du-te domle și te odihnește scriind la tine la Vîlcea, printre eroii tăi, printre consătenii tăi și scrie simplu, adevărat și bărbătește, cu curaj și inteligență, fiindcă se apropie toamna și... **iar o luăm de la-nceput...**

N-am nici un interes la tine ! Nu te laud ! Nici măcar piesa, **comedia**, pe care ți-am trimis-o acum patru ani n-ai citit-o ! Dar ce contează ?

Eu nu fac decît, parafrazîndu-l pe Cicero, să mă justific, amintindu-mi dictonul : „SINE AMICITIA VITAM ESSE NULAM"...

Drept pentru care semnez cu dragoste de cavaler fără armură...

MIRCEA MICU

1 iulie '83

*) Vorba mamei lui Napoleone care pronunța à la corsicaine : „purvú că sa dure". (Rectificarea aparține lui Romică Vulpescu)

■ **Intreprinderea de transport Bucureşti :** Reanalizîndu-se materialele ce au stat la baza desfacerii contractului de muncă, conducerea Exploatării transport electric a revenit asupra măsurii luate cu electricianul Maria Andreescu şi, începînd cu data de 1.06.1983, aceasta şi-a reluat activitatea în aceeaşi funcţie, la depoul din Vatra Luminoasă.

■ **Asociaţia locatarilor blocului 9 din Bucureşti, str. Petre Ionescu nr. 8, sectorul 2,** vrea să depăşească impasul în care se află cu lucrările de introducere a gazelor naturale la bucătării. Deşi a obţinut aprobarea comitetului executiv al Consiliului popular al Capitalei prin decizia nr. 90/18.01.1983 şi a achitat întreaga sumă care i s-a solicitat, ICRAL Vitan tergiversează nepermis deschiderea lucrărilor anunţată o dată la începutul lunii martie şi altă dată la începutul trimestrului II. Locatarii vor să ştie motivul acestei întîrzieri, dar cel mai mult doresc să se bucure şi ei cît mai repede de binefacerile combustibilului gazos.

■ La memoriul trimis revistei de petiţionarii **Ana şi Nicolae Bălţean** din Orşova, judeţul Mehedinţi, **Procuratura Generală** ne face cunoscut de ultimă oră că cele sesizate au fost examinate şi, constatîndu-se că sînt întemeiate, a declarat recurs extraordinar care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

■ **Consiliul judeţean de control muncitoresc Dolj :** Atît biroul personal cît şi, îndeosebi, conducerea Intreprinderii de reparaţii auto Craiova nu au procedat corect cu trimiterea lăcătuşului mecanic Sava Constantin, în perioada cursurilor liceale, la Canalul Dunăre-Marea Neagră pe timp de 6 luni. Au fost luate măsuri de motivare a absenţelor de la liceul industrial unde tînărul este elev la seral, a fost rechemat la Craiova şi în locul lui a fost trimis altcineva. Cei vinovaţi au fost atenţionaţi.

■ **Cetăţeanul Ion Cringaşu din Drobeta-Tr. Severin** ne roagă să-i răspundem urgent unde se găsesc de cumpărat tesle pentru cioplit şi scos cuie, deoarece nu găseşte în toată ţara pe unde a căutat şi are mare nevoie. Îi anunţăm pe această cale că nici noi n-am reuşit să aflăm prin magazinele de specialitate aşa ceva, însă, făcîndu-i publică doleanţa — nu numai a lui, se înţelege ! — sperăm să fim auziţi de cine trebuie, adică de furnizori şi de Ministerul Comerţului Interior.

■ **Consiliul popular al sectorului 1 :** Referitor la scrisoarea adresată dv. de tov. Ivaşcu Gheorghe din Bucureşti, prin care a solicitat aprobare privind atribuirea prin schimb a ap. 61 din Aleea Compozitorilor nr. 15, bl. 821, sector 6, vă comunicăm că situaţia locativă a sus-numitului a fost soluţionată favorabil, în sensul că i s-a atribuit apartamentul în cauză.

■ Despre o nedorită performanţă... birocratică ne scrie **Vasile Liviu din Craiova, str. Nicolae Titulescu, bl. 96, sc. 1, ap. 6 :** Pentru a repara un uscător de păr abia cumpărat din comerţul local am fost obligat să bat trei luni de zile drumul de la depozitul ICS „Metalo-chimice" pînă la Cooperativa meşteşugărească „Oltenia", de la sediul acesteia din urmă pînă la centru şi invers, adică de la centru înapoi, la depozit, pînă la birourile ICSAP, la tov. Zamfirache, pentru nenumărate semnături şi adeverinţe de tot felul, iar de reparat nu mi s-a reparat nici pînă astăzi...

Este atît de greu de scurtat acest drum al hîrtiilor ?!

■ **Locotenentul Ioan Boteş din Focşani** este un colecţionar împătimit şi încă nu unul oarecare. Din domeniile aviaţiei, planorismului, astronauticii, paraşutismului el posedă sute de cărţi, ziare, broşuri, plachete vechi şi noi. Nu e numai asta. El deţine, de asemenea, o colecţie excepţională de insigne — peste 1 000 bucăţi ! — din aceleaşi domenii mult îndrăgite de tînărul colecţionar focşănean.

■ **Consiliul popular al judeţului Sălaj :** Conform prevederii Legii nr. 1/1982, articol 24, referitor la posibilitatea repartizării muncitorilor agricoli a terenurilor izolate, greu accesibile, erodate ş.a., vă facem cunoscut că numitului Ioan Herdea, din satul Badon, comuna Herclean, i s-a repartizat 7 ari. Dar el şi-a extins nelegal terenul cu încă 10 ari, în plus, tăind fraudulos 4 nuci din suprafaţa însuşită !

■ **In numele locatarilor din blocul P-7, strada Dreptăţii nr. 15, sector 6, Bucureşti, ne scrie Gheorghe Pavelescu :** Locuim în acest imobil din ianuarie 1981. Încă de la acea dată au rămas abandonate o serie de materiale de construcţii. Am anunţat pe cei în drept, dar nimeni nu s-a obosit să vină măcar să le vadă. Chiar aşa, la ora aceasta fierbinte în construcţii, pe nimeni nu interesează risipa acestor materiale ?

■ Aflăm de la **Procuratura Militară Bucureşti :** Vă restituim memoriul numitului Ionaşcu Dumitru, domiciliat în comuna Măgurele, sector agricol Ilfov, cu menţiunea că locotenentul Iorga Zamfir, din cadrul Miliţiei sectorului agricol Ilfov, a fost trimis în judecată la Tribunalul Militar Bucureşti, pentru infracţiunea de ucidere prin culpă, prevăzută de art. 178, alineat 2 din codul de procedură penală.

■ **Alexandrescu Aurica, ţărancă din comuna Mărăcineni, judeţul Bacău,** are 6 copii. Alexandru M. Mihai în vîrstă de 23 de ani a fugit de-acasă în urmă cu 5 ani. Primul şi ultimul semn de viaţă l-a dat acum 4 ani, din comuna Mihail Kogălniceanu, judeţul Constanţa. Între timp, s-a prăpădit şi tătînele său. Mama lui munceşte şi o duce greu cu cei 5 copii. Sufletul îi este încărcat însă cu durere la gîndul că fiul său cel mare, care i-ar putea da o mînă de ajutor, a uitat de părinţi, de fraţiorii săi şi de casa părintească.

■ **Primim de la Procuratura Generală:** La adresa dv. referitoare la scrisoarea petentului Bancoş Gheorghe din Baia Mare, vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate şi constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a şi fost trimis la Tribunalul Suprem spre judecare.

■ De trei ani de zile solicităm prin scris şi prin audienţe personale ca ICRAL-ul Braşov să vină să ne repare acoperişul blocului. De cîteva ori au venit, dar au văzut şi-au plecat. **(Tîrnăuceanu Mihai, str. dr. Petru Groza, bloc 3, ap. 10)**

■ Mulţumim revistei, la a cărei intervenţie s-au recalculat drepturile băneşti ale Rozaliei Udrea pentru incapacitate temporară de muncă. Vă informăm că i s-a asigurat şi un loc de muncă mai corespunzător, potrivit stării sale de sănătate. **(Consiliul judeţean al sindicatelor Alba)**

■ Despre banii negri manevraţi în fotbal s-a mai scris şi s-au întocmit şi cîteva dosare penale în cauză. Se ştie cu ce rezultate. Iată că **un grup de cetăţeni din Focşani** ne scriu mîhniţi că la clubul Unirea-Dinamo Focşani s-a încetăţenit un obicei curios. Acela al unor tombole sforăitoare ! Un nou mijloc de a-i jecmăni pe oameni de bani. Întrebarea este simplă : sînt sau nu sînt contabilizaţi aceşti bani ?

■ **Procuratura Generală :** În legătură cu scrisoarea lui Scarlat Nicolae din Bucureşti, vă comunicăm că în urma analizării dosarului cauzei s-a constatat că hotărîrile pronunţate sînt vădit netemeinice şi nelegale. Astfel că s-a declarat recurs extraordinar, înaintat Tribunalului Suprem spre soluţionare.

■ Blocul în care ne-am mutat în noiembrie 1977 n-a fost predat nici pînă azi de OJCVL Botoşani, deoarece are foarte multe deficienţe de construcţie, datorate IJCM Botoşani. De şase ani nu s-a putut îndrege ceea ce alţii au făcut de mîntuială. **(Radu Adrian, Aleea Liceului nr. 16, bloc 61 A, sc. A, etaj II, ap. 11, Botoşani.)** De bună seamă, pentru cele două unităţi botoşănene, timpul se pare că nu înseamnă nimic.

■ Ne am aniversat căsătoria la restaurantul „Carpaţi" din Braşov. Atmosferă plăcută. Antren. Serviciu de bun nivel. Un singur reproş : din trei sticle de vin Riesling Murfatlar, o sticlă avea o ginganie, în interior, alta avea un gust absolut imposibil ! Chelnerul ştia despre calitatea acestei şarje de vin, dar spunea că nu are încotro, trebuie s-o vîndă. Nu despre banii cheltuiţi vreau să vă scriu, ci să avertizez consumatorii să nu păţească exact ca mine. **(Iliescu Adrian, str. Cocoşului nr. 2, Braşov.)** Nu s-ar schimba cu nimic situaţia dacă am afla că respectiva „şarjă" nu s-a îmbuteliat la renumita firmă Murfatlar, ci în cel mai sigur caz la vreo întreprindere judeţeană a viei şi vinului.

■ Vă informăm că **Biroul executiv al inspectoratului şcolar judeţean Dîmboviţa,** analizînd activitatea învăţătorului Mihăilescu Florian, i-a aprobat înscrierea la gradul II didactic. Doar este în deplină conformitate cu Metodologia organizării şi desfăşurării activităţii de perfecţionare !

■ **Un grup de 12 pionieri din Satu Mare** ne înmînează o depeşă în chiar zilele binemeritatei lor vacanţe. Care le e păsul ? Unul simplu ca bună ziua. Parcul pionierilor din municipiul de pe Someş are un lac fumos. Pe lac sînt 4 bărci. Ele pot fi închiriate. Totul ar putea fi în regulă dacă acele bărci ar avea vîsle ca lumea. Se folosesc nişte scînduri şi resturile unor „defuncte" vîsle. În astfel de condiţii vitrege, preţul pentru 30 minute „voiaj acvatic" a rămas tot 7 lei !

■ **Procuratura Generală :** Vă comunicăm că în urma verificărilor efectuate s-a constatat că susţinerile petiţionarei Ceaureanu Sanda din Tg. Jiu sînt întemeiate. În consecinţă s-a declarat recurs extraordinar împotriva hotărîrilor judecătoreşti la care se referă petenta.

■ Ni se adresează redacţiei **un grup de tineri din satul Hija, comuna Oituz, judeţul Bacău.** Ne scriu şi ne expediază şi cîteva poze. Ei arată — iar imaginile susţin afirmaţiile stării jalnice în care a ajuns căminul din sat. A trecut cam mult, probabil, de cînd instructorii de la Comitetul judeţean de cultură şi educaţie socialistă Bacău nu s-au oprit în Hija.

■ **Procuratura municipiului Bucureşti :** Verificîndu-se cele semnalate de Tănase Gheorghe din Bucureşti, cu privire la întîrzierea soluţionării formulate în legătură cu cercetarea numiţilor Biba Florica şi Zdrafcu Constantin, pentru infracţiunea de mărturie mincinoasă, a rezultat că sesizarea este întemeiată.

■ **Grosu C. C-tin din Videle 94, judeţul Teleorman,** ne-a mai scris în urmă cu 1 an. Reclama o suprafaţă de 0,71 ha folosită ilegal de numitul Purcea Nicolae. Şi mai sesiza că acesta a împrejmuit suprafaţa cu saltele, care acum umbresc culturile din grădinile învecinate. Într-adevăr, C.A.P.-ul i-a comasat şi luat 0,55 ha din suprafaţă, semănînd fasole şi soia pe ea. Numai că P. N. a distrus cultura de soia cînd aceasta avea 20 cm şi a semănat porumb pentru folosul său propriu. Cine-i permite numitului Purcea să-şi facă de cap ?

■ **Consiliul popular al municipiului Focşani :** Avînd în vedere condiţiile necorespunzătoare de locuit ale lui Demeter Gabriel şi Mioara-Manuela, muncitori la Filatura de lînă pieptănată Focşani — s-a repartizat unităţii din cota de redistribuire un apartament de 2 camere în blocul I-5 din Focşani-Sud, atribuindu-li-se prin repartiţie imediată acestora.

■ **Ardelean Vasile Ioan, muncitor la Intreprinderea de armătură Zalău,** ne relatează că la Zalău a avut loc un spectacol al formaţiei „SAVOI" cu participarea cîntăreţilor îndrăgiţi de sălăjeni, Corina Chiriac, Cornel Constantiniu, Anda Călugăreanu, Mirabela Dauer. Unii membri din formaţia „Savoi" şi-au permis în timpul spectacolului să rîdă şi să chicotească, să şicaneze soliştii şi să sfideze publicul, în ultimă instanţă. Chiar dacă spectacolul s-a dat la marginea ţării, Zalău, ţinuta unui spectacol este obligatorie.

■ **Direcţia sanitară judeţeană Mehedinţi :** În prezent, bolnava Ioana Murdeală din Drobeta-Tr. Severin se află la părinţii ei în comuna Bala, judeţul Mehedinţi, fiind imobilizată la pat. Faţă de solicitare, menţionăm că s-au făcut intervenţiile necesare pentru a fi internată la Spitalul clinic „Dr. Gh. Marinescu" din Capitală, secţia de recuperare.

■ Între satul Chirculeşti şi comuna Iepureşti, judeţul Giurgiu, este un minunat loc de agrement, mai bine-zis, era. Este vorba despre cursul Neajlovului care se abate prin zonă. În apa lui limpede erau pînă deunăzi peşti, raci, scoici. În anul trecut, în riul Neajlov s-au deversat negindit rămăşiţele petroliere ale sondelor Clajani, Bulbucata, Netea Nouă. Astfel s-a distrus rapid toată flora şi fauna unuia dintre cele mai curate şi frecventate riuri din preajma Bucureştiului. **(Marinescu Lucian, str. Poloană nr. 60, Bucureşti.)**

■ Urmare sesizării făcute de Andreescu C-tin din Ploieşti, vă facem cunoscut că într-adevăr, în anul 1952 nu a fost contractat săpunul de ras cu fabrica producătoare „Nivea"-Braşov. În acest an însă, fabrica furnizoare ne-a şi livrat primele 3 500 bucăţi săpun de ras, care au fost repartizate în unităţile de profil ploieştene. **(Intreprinderea comercială de stat pentru mărfuri industriale Ploieşti.)**

■ **Andrei Cornel din Bucureşti, str. Nicolae Şerban nr. 46 A, sector 1,** ne scrie că de 2 ani solicită conducerii ICRAL Pajura să-l ajute să-şi repare casa. Persistă un miros de mucegai imposibil de suportat. Omul stă în condiţii neomeneşti cu şei 4 copii ai săi.

■ Vă informăm că petiţionara Petrescu Magda din str. Liviu Rebreanu nr. 17 din Capitală a fost încadrată la AS LOTO PRONOSPORT, pe un post vacant de contabil, la data de 6 mai a.c. **(Consiliul popular al sectorului 3, Bucureşti.)**

■ Personalul de 340 cu plecare la orele 15,10 din Oradea spre Baia Mare, avea ca şef de tren din staţia orădeană pe Codoban Ioan. Acesta s-a purtat urît cu unii călători şi a aplicat şi cîteva amenzi după bunul său plac. Cum se zice, pentru unii mumă, pentru alţii ciumă. Tren personal nu înseamnă trenul personal al lui I. Codoban. **(Ioan Udrea, Oradea, judeţul Bihor.)**

■ **Sueschi Maria, str. Rm. Sărat 7, bloc H 17, ap. 13, sector 3, Bucureşti,** ne scrie că la intersecţia străzilor Rîmnicu Sărat, Istria şi Tomis din Capitală, cît şi în spaţiile dintre blocurile H-5, H-7, H-17, folosite intens în timpul şantierului deschis în zonă, a rămas multă mizerie. Cînd plouă, se face un noroi de nedescris. Cînd e cald, maşinile scot un praf incredibil. În aprilie curent a venit un buldozerist cu un buldozer, probabil să niveleze şi să adune ce putea aduna. În graba lui a rupt însă o conductă de apă. S-a făcut astfel o baltă de apă pe zeci de mp. Acum abundă ţînţarii.

■ **Aurica Berceanu, cartier Micro 16 Satu Mare,** ne sesizează că în zona Negreşti-Oaş există o frumoasă păstrăvărie aparţinînd de Inspectoratul judeţean silvic Satu Mare. Păstrăvii, în schimb, sînt „dirijaţi" către unităţile comerciale din judeţele Maramureş şi Sălaj, pentru că numitul inspectorat nu are magazin propriu pentru desfacerea produselor sale. Pînă se va reglementa un astfel de spaţiu, propune ca unităţile comerciale şi cele ale O.J.T. să facă aprovizionarea şi să desfacă peştele valoros şi pe piaţa sătmăreană.

■ **Fintineanu Mihaela din Bucureşti** susţine că este mare numărul oamenilor cu afecţiuni reumatismale. În acest context vorbind, propune reeditarea cărţii „Reumatism cronic degenerativ sau boala osoasă Paget", care a epuizat în cîteva ore. Cartea aparţine medicului reumatolog Ioan Burada.

Pagină realizată de
DORIN SĂLĂJAN ■

Scrisoare comentată

Izlazul

Cîţiva ţărani au trecut pragul redacţiei. Se chemau simplu : Mocanu, Văcăraşu, Florian, Dumitru, Simionescu şi iar Mocanu. Oful lor era unul mai vechi şi încă nu de azi, de ieri. În cauză s-au deplasat mulţi la faţa locului, lucrurile rămînînd însă în neschimbare. Parcă-i văd şi acum în faţa ochilor cu obrajii ţăfichiuiţi de vînturi şi ploi, scrijeliţi de arşiţă şi sudoare, bătuţi şi brăzdaţi de vreme. Ce doreau ţăranii din satul Lapoş, comuna Dărmăneşti, judeţul Bacău, cu timp în urmă ? Ce doresc în revenirea lor scrisă ?

Sătenii din Lapoş sînt recunoscuţi ca fiind cei mai buni crescători de animale din zonă, de pe Vale... Într-atîta sînt de împătimiţi în creşterea şi îngrijirea animalelor, încît, dacă cumva din amnezia vreunui contabil nu li s-ar repartiza suprafaţă de păşunat, ar fi în stare să culeagă frunze de arbori vitelor şi astfel să le scoată la capăt. Probabil că aţi şi ghicit rostul vizitei lor la redacţie. Locul de păşunat! Au 209 vite mari, iar cei din satul Dărmăneasca au numai 57. Lor li s-a repartizat păşunea „Plaiul Mănăstirei", aflat la 5,6 km de satul Lapoş, iar pentru dărmănesteni s-a dat, printr-o stratagemă greu de înţeles, păşunea „Coasta Iepureni", din chiar buza satului Lapoş (!).

Aproape că s-au şi deprins cu această stare de lucruri. Numai că, vedeţi dumneavoastră, unui crescător de animale i se pot întîmpla multe. Să spunem că într-o zi tale şi curăţă unghiile la vite. Alteori o vită cade bolnavă; apoi, este în vădită vindecare. În aceste condiţiuni, ei s-au gîndit, şi nu s-au gîndit rău, că nu se va face gaură-n cer dacă cele 5—6 vite cu „speciale" vor fi lăsate să păşuneze pe izlaz. Se vede însă treaba că pe izlazul din Lapoş creşte nu numai mărul pădureţ, ci şi mărul discordiei... Despre ce este vorba?

Între „taberele" celor două sate, respectiv Dărmăneasca şi Lapoş, a început o adevărată luptă, soldată cu bruftuieli, injurii, lovituri cu lanţul şi ruperi de coaste. Soldate şi cu un proces penal. În acest sens vorbind, răspunsul primit din partea Consiliului popular judeţean Bacău este expeditiv, neclar şi neconvingător. Din aceste motive am şi dat curs acestui **„ultim insistent apel"** adresat nouă de un grup de 21 de gospodari din Lapoş. Ameninţarea lor moţcomă: **„noi n-o să mai fim gospodari!"**, răbufneşte tot din împătimirea lor de buni gospodari, cu drag şi pricepere în creşterea, obîrduirea şi întreţinerea animalelor. Ei ştiu bine cu cîtă trudă se întreţine o „unitate vită mare", cum se spune în scripte, pînă cînd laptele poposeşte pe mesele noastre.

Împăcarea animalelor la păşunat, fie şi în acest ceas al 25-lea, să se facă după legeî În conformitate cu suprafaţa exactă necesară pentru păşunat pe cap vită mare. Funcţie şi de locul de păşunat. Şi, nu în ultim rînd, desigur, să se ţină seama şi de amplasarea păşunilor şi a distanţei lor reale faţă de vetrele satelor. O soluţie adecvată, adevărată şi cuprinzătoare, care să mulţumească pe toată lumea. Iar IZLAZUL să fie şi să rămînă cu adevărat loc de păşunat, iar nu cîmp deschis luptei oarbe.

DORIN SĂLĂJAN ■

Poşta redacţiei

Dumitru Ungureanu — Paşcani : În situaţia în care aveţi şi 22 de ani lucraţi în grupa a II-a de muncă, puteţi solicita înscrierea la pensie pentru munca depusă şi limită de vîrstă la împlinirea a 59 de ani ■ **Ion Opriş** — Bucureşti : Consiliul oamenilor muncii ■ **Dumitru Pandele** — Bucureşti : Prin venit mediu se înţelege media cîştigurilor obţinute în ultimele 12 luni ■ **Nicolae Tudor** — Buzău : Se poate numai prin instanţa de judecată ■ **Fănel Crăciun** — Craiova : Trimiteţi o scrisoare clară ■ **Paraschiva Stoianovici** — Ploieşti : Răspunsul este corect ■ **Maria Baroian** — Vadu-Paşii (Buzău) : Nu aveţi dreptul. Soţul, la data decesului, nu era pensionar şi nu îndeplinea nici condiţiile pentru obţinerea unei pensii ■ **Maria Daseălu** — Bucureşti : Da, la începutul lunii mai 1982, s-a elaborat un nou statut al caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor ■ **Cornel Dumitrescu** — Rîmnicu-Sărat : Încadrarea în funcţia de tehnician se face prin examen sau concurs cu îndeplinirea condiţiilor de studii şi vechime prevăzute de lege ■ **Georgeta Preda** — Plopu (Prahova) şi **Gheorghe Ursache** — Vama (Suceava) : Procesele sînt în curs, aşteptaţi hotărîrile judecătoreşti ■ **Alexandru Nica** — Bucureşti : Vîrsta la care vă puteţi pensiona o stabileşte unitatea la care sînteţi încadrat pe baza actelor originale doveditoare a încadrării în grupa de muncă sau oficiul de pensii al sectorului respectiv ■ **Constantin Vrînceanu** — Cordun (Neamţ) : Actele le puteţi obţine adresîndu-vă direct fiecărei întreprinderi în parte ■ **Gheorghe Neagu** — Călăraşi : Scrisoarea este ilizibilă. Reveniţi.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACARA" nu ia în considerare scrisorile anonime şi nu primeşte acte originale. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi. Precizaţi eventual telefonul unde vă putem găsi. Audienţele se ţin zilnic între orele 10-13.**

Școala românească de acupunctură [I]

— între realitate și aspirație —

Abordăm din nou ACUPUNCTURA ● Și ținem să precizăm că vom vorbi despre acupunctura secolului nostru, dominat de extraordinarele lui cuceriri științifice unele puse în chiar slujba acupuncturii ● Ne ocupăm de acupunctură tocmai pentru că medicina modernă își caută azi tot mai mult resursele tradiționale ● Își caută resursele tradiționale deoarece n-a reușit să umple încă unele goluri în terapia unor boli Și, mai ales, pentru că, fabricînd tot mai multe și sofisticate droguri s-a îndepărtat într-atît de natura omului, încît dorind să-l vindece îl împinge mai mult în boală. Poluarea medicamentoasă e un adevăr alarmant, un flagel care a ajuns și la noi ! Bazele științifice ale acupuncturii sînt lămurite ● E o terapie verificată chiar de către științele moderne. Sigură în multe boli și nenocivă. A deschis noi căi în înțelegerea altora. A relevat și relevă înțelegerea și explicarea a numeroase mecanisme de mare finețe și profunzime ale funcționării viului, ale organismului uman.

De aceea, condiția acupuncturii și a medicului acupunctor se cer a fi clare în sistemul asistenței noastre sanitare. Abordăm ACUPUNCTURA tocmai pentru că această problemă fundamentală nu e încă pe deplin clarificată, rezolvată.

DR. C. IONESCU-TÎRGOVIȘTE:

„Azi putem vorbi despre o școală românească de acupunctură"

— De la primul cerc de acupunctură, înființat și condus în țara noastră de profesorul dr. N. N. Gheorghiu, au trecut aproape 25 de ani. Un sfert de veac în răstimpul căruia tratamentul acupunctic a cunoscut în România o dezvoltare continuă, astfel încît astăzi se poate afirma cu bucurie și în perfectă cunoștință de cauză că în țara noastră s-a născut o veritabilă școală națională de acupunctură, cunoscută și recunoscută în lumea întreagă. Iată cîteva mărturii edificatoare :

În Europa, România este singura țară care a organizat pînă în prezent, în domeniul acupuncturii, cursuri oficiale de inițiere și profesionalizare a unor medici din străinătate. Primul curs, la care au participat medici din țări scandinave, s-a încheiat în toamna trecută, cel de al doilea urmînd să fie deschis anul acesta, în octombrie. Recent, la Biarritz, unde am avut prilejul să particip la Reuniunea președinților societăților europene de acupunctură, profesorul dr. Olle Dahl, președintele Societății europene de acupunctură, a ținut să remarce și să sublinieze eficiența și ținuta științifică a cursurilor din România. Ca urmare, numeroși medici din Austria și R.F.G. și-au exprimat dorința de a participa, în calitate de cursanți, la viitoarele prelegeri și demonstrații practice ce se vor organiza la București. Data și amploarea acestora urmează să fie stabilite în cursul acestui an, cursurile desfășurîndu-se tot sub auspiciile Centrului de perfecționare a medicilor și farmaciștilor.

E locul apoi să amintesc că Centrului de perfecționare a medicilor și farmaciștilor îi revine și meritul de a fi elaborat o tematică ce stabilește noi criterii științifice pentru o mai bună însușire a terapiei acupunctice. Tematica a fost primită favorabil de reprezentanții societăților europene de acupunctură și urmează să fie validată la apropiata întrunire de la Copenhaga. Pe această bază se oferă toate șansele unei mai obiective atestări a practicii medicale acupunctice.

— Ați folosit exemple care circumscriu momente de referință în dezvoltarea și atestarea pe plan mondial a școlii românești de acupunctură. Ce aprecieri poate face doctorul C. Ionescu-Tîrgoviște atunci cînd privește cu ochi critic modul în care se desfășoară în țara noastră terapia prin acupunctură?

— Sîntem martorii unei dezvoltări inegale. În domeniul investigațiilor de specialitate, România ocupă, cred, locul unu în Europa, dar în cel al tratamentelor propriu-zise mai sînt încă multe de făcut. Mulți dintre colegii mei se plîng, pe bună dreptate, că sînt nevoiți să lucreze în cabinete improvizate sau „împrumutate" de la alți medici. Se resimte, „de asemenea, lipsa instrumentarului și a aparatelor necesare în tratamentul acupunctic. Există mai multe brevete românești valoroase pe baza cărora s-ar putea trece la fabricarea în serie a unor aparate pentru detectarea punctelor de acupunctură sau a unor aparate de electroacupunctură. Nu înțeleg de ce se întîrzie fabricarea lor, iar aceasta cu atît mai mult cu cît medicii străini, care vin să învețe la noi acupunctură, ar fi dispuși să cumpere imediat aparatele de fabricație românească.

— Se poate spune că acupunctura românească se particularizează prin anumite procedee originale ?

— Acupunctura nu este o invenție a veacului nostru, ci o redescoperire. În țara noastră ea a fost încadrată în complexul metodelor de tratament moderne și s-a bucurat din plin de sprijinul Ministerului Sănătății. În general vorbind, i s-a acordat atenția pe care o merită, chiar dacă, pe alocuri, unii s-au grăbit să-i minimalizeze sau să-i supraestimeze virtuțile. Succesele sînt notabile. Amintesc că la Clinica de anestezie și reanimare din cadrul Spitalului Fundeni, prof. dr. G. Litarcsek face în mod curent anestezie prin acupunctură. În rest, tratamentul acupunctic se aplică în mod curent pentru recuperarea funcțională a unor deficiențe neuromotorii, în boli ale aparatului cardiovascular (artereopatii, hipertensiune arterială), în boli ale aparatului digestiv (ulcer, colită ulceroasă, colon iritabil) maladii ale aparatului respirator (astm bronșic, bronșite cronice, sinusite cronice), în afecțiuni ale aparatului gineco-urinar (enurezis nocturn, colici renale, tulburări de dinamică sexuală) și în neurologie (nevralgie de trigemen, migrenă, lombosciatică, sechele după accidente vasculare cerebrale etc.).

În prezent, ele **nu sînt structurate în cicluri de complexitate progresivă:** ciclul I, II ș.a.m.d.

Absolvenții cursurilor mai sus-menționate ar trebui să formeze, în perspectivă, osatura unor **cabinete de acupunctură în toată țara, începînd cu cele de întreprindere în marile uzine și sfîrșind cu cele de circumscripție și județene.**

— Aș mai vrea să adaug — spune interlocutorul nostru — că în revista Asociației surzilor din R.S.R. (octombrie 1982) și în „Muncitorul sanitar" (mai 1983) au apărut articole în care se susținea ineficiența acupuncturii în tratamentul surdității, citindu-se „ statistici din alte țări. Nimeni nu a venit la Sibiu și nu a discutat cu mine ! Repet, eu însumi aș fi ultimul care să hazardeze afirmația că acupunctura ar reprezenta un panaceu pentru surditate ; totul depinde de condiții, de starea și personalitatea pacientului. Dar la fel de injust ar fi să se ignore experiența noastră românească. Acești pacienți care în tratamentul unor forme de surditate au beneficiat de acupunctură trăiesc doar printre noi și lor le-a deschis sau măcar întredeschis o fereastră către ceilalți oameni, către o viață normală.

În ce-ne privește, ne declarăm de acord cu distinsul specialist sibian, iar la rezultatele sale recente promitem să revenim curînd într-un articol mai amplu. Pînă atunci citățm concluziile :

— Să nu fetișizăm acupunctura, dar nici să nu-i ignorăm posibilitățile și eficiența în acele cazuri în care, din păcate, medicina clasică dă rezultate modeste sau pur și simplu, eșuează.

DR. VASILE IACOB:

„Să nu fetișizăm acupunctura, dar nici să nu-i ignorăm posibilitățile"

Medicul primar Vasile Iacob din Sibiu, despre care revista noastră a mai scris, în premieră, își continuă cu succes activitatea de acupuncturist în **tratamentul surdității**, activitate apreciată în întreaga țară. După știrea noastră, este singurul nostru practician cu rezultate atît de bogate în acest domeniu. Ele au fost comunicate și la al VIII-lea Congres mondial de acupunctură de la Sofia, de unde doctorul Iacob s-a întors nu de mult. Cîteva date : prin acupunctură a tratat 475 cazuri de surditate și 66 cofoze (surditate totală), 70 la sută cu răspuns pozitiv. „Surditatea nu dispare cu totul — arată interlocutorul nostru — dar bolnavul începe să perceapă sunete cu urechea cu care nu auzea deloc, și crește intensitatea percepției la cealaltă". Un exemplu elocvent : Cristian L. din Moinești, născut la 18 iulie 1968, suferea de cofoză (surditate totală) la urechea stîngă și de hipoacuzie (resturi slabe de auz) la cea dreaptă. După a treia serie de ședințe de acupunctură, a putut vorbi și să se înțeleagă cu tatăl său la telefon! L-a chemat, de față cu mama lui, de la Sibiu, iar la celălalt capăt al firului, la Moinești, omului nu-i venea să creadă cînd fiul i-a spus : „Tată, te aud !"

Firește, subliniază specialistul sibian, acupunctura este departe de a rezolva toate cazurile de surditate și chiar în acele situații cînd ea contribuie simțitor la ameliorare, nu o asigură o dată pentru totdeauna, tratamentul trebuie repetat la anumite intervale, poarte chiar ani de zile. De remarcat că la dispensarul comasat „Hipodrom" de la Sibiu, doctorul Iacob a obținut, grație acupuncturii, rezultate în acele **cazuri rebele la tratamentele convenționale, administrate cu toată competența la diverse clinici universitare din țară.** Deci aci nu este pusă cîtuși de puțin în cauză profesionalitatea medicilor respectivi, ci doar se evidențiază virtuțile specifice, în anumite cazuri bine delimitate, ale acupuncturii.

Iată acum cîteva opinii privind impulsionarea acestor tehnici.

Deoarece în prezent acupunctura continuă să se practice la noi într-un mod nu prea organizat, ar trebui **să se îmbunătățească actualele cursuri de inițiere.**

DR. DAN VLAD FILIMON:

O formă reală de medicină preventivă

Cursurile organizate anual au mărit numărul practicienilor propagînd prin intermediul bunelor rezultate cunoașterea și interesul tuturor față de acupunctură. Personal, consider că ne aflăm totuși încă departe de o exploatare totală a acupuncturii. Aceasta din mai multe puncte de vedere : ● Numărul practicienilor este încă mic față de numărul pacienților și mai ales mijloacele de pregătire după terminarea cursului beneficiază de prea puține publicații de specialitate ● Lipsește contactul necesar cu practicienii din alte țări, lipsesc chiar și mijloacele de informare dintre practicienii români ● Îmbunătățirea statutului acupuncturii este un deziderat soluționabil prin apariția și funcționarea unei reviste de specialitate atît de mult dorite și așteptate. Această revistă ar putea cuprinde în paginile ei și alte secțiuni specifice medicinei naturiste ca homeopatia, fitoterapia etc. Publicația ar trebui să fie deschisă oricăror noutăți pe plan mondial în domeniu, de asemenea și multor colaboratori externi. ● Mai sînt de asemenea necesare traduceri din literatura de specialitate a Chinei, Japoniei, Franței, S.U.A. și chiar U.R.S.S. fapt care ar permite lărgirea competenței, erudiției și eficienței medicilor.

— În ce condiții de spațiu și aparatură vă desfășurați activitatea ?

— În cadrul stațiunii Băltătești folosesc o încăpere cu destinație expresă acupuncturii, cu 4 canapele. Ca aparatură rareori folosesc un aparat electronic de detectare a punctelor de acupunctură. Nu practic electropunctura deoarece nu există surse documentare care să ateste că ar avea o valoare superioară față de acupunctura clasică. Această metodă mi se pare însă de cel mai mare interes în practicarea anesteziei prin acupunctură. Numărul de paturi pentru acupunctură este foarte departe de a fi suficient față de necesități.

— Rezultatele practicii dv ?

— Putem preciza că durerea „beneficiază" de primul loc în tratamentul cu acupunctură. Tulburările psihice zise minore dar extrem de numeroase dealtfel, ar fi pe locul următor. Din literatură și din proprie experiență toate afecțiunile acute beneficiază, unele pînă la rezolvări de sută la sută, de utilizarea metodei extrem-orientale. În aprecierea rezultatelor trebuie menționat că eficacitatea ei scade cu vîrsta pacientului și durata bolii. Ceea ce din păcate nu numai la noi, dar și în alte țări unde se practică acupunctura este pierdut din vedere sau neglijat acest fapt cu totul deosebit. Acupunctura reprezintă din cele cunoscute de mine în afară de „spălatul mîinilor înainte de masă", singura formă cu adevărat reală de medicină preventivă. Pentru aceasta consider că ar fi foarte nimerit ca pacienții în aparentă stare de sănătate să se prezinte periodic la un consult de specialitate în acupunctură. Această metodă practică o formă specifică de diagnosticare ce permite constatarea unor tulburări fiziologice cu mult înainte de a putea fi sesizate cu ajutorul probelor de laborator. Urmărind pe cîteva cazuri efectele pe care le are acupunctura practicată conform cu sezonul în care urmează să se manifeste organismul, am putut constata în mod indubitabil că starea de sănătate și capacitatea de muncă a subiecților au fost excelente.

— Cum vedeți pregătirea specialiștilor ?

— Primele informații despre metoda acupuncturii trebuie predate încă în facultate în cadrul disciplinelor de fiziologie, de fiziopatologie sau chiar în cadrul unei catedre de sine stătătoare. Cursurile post-universitare în mai multe cicluri sînt o bună formă de specializare. Foarte nimerit mi se pare un program de schimburi de informații cu practicieni din alte țări, și de un mare și real folos — un centru de cercetări în cadrul acestei specialități. În acest sens se impune ● colaborare de tip modern, interdisciplinară care ar duce la reprezentarea sub o formă riguros științifică a noțiunilor atît de specifice biologiei explicate cu mijloacele acupuncturii.

În afară de probleme de dotare cu spații suficiente, proporțional cu numărul de pacienți, și înmulțirea mijloacelor de informare este potrivit a se studia posibilitățile de înființare a unor **secții special destinate practicării medicinei naturiste.** În cadrul stațiunii unde lucrez am găsit cele mai potrivite condiții în acest sens. În afară de tratamentul fizical ce se practică tot ca o formă de tratament cu agenți proprii mediului : climă, ape, vegetație, curenți electrici, am introdus acupunctura. În scurt timp urmează a se amenaja un cabinet de fitoterapie care va fi dotat cu o ceainărie cu plante medicinale. Apoi, am introdus kiropractica. Dorim să completăm această gamă valoroasă cu cel puțin un practician în homeoterapie. Prin reunirea mijloacelor practicate în instituția noastră cu cele ale farmaciei „Plantavorel" se poate realiza un bloc complet în aceeași idee care ar trebui să-și popularizeze rezultatele și experiența printr-o publicație adecvată.

DR. ȘTEFAN ARDEVAN:

Cine se interesează de aparatele românești de acupunctură ?

Medicul arădean **Ștefan Ardevan** a creat trei aparate, de concepție originală, pentru exercitarea mai eficientă a acupuncturii. Din motivele pe care le vom arăta mai jos, ele nu și-au găsit răspîndirea meritată, deși încă acum trei ani „Flacăra" a atras atenția asupra lor. Este vorba de : ● **Un detector electronic,** bazat pe faptul cunoscut că punctele de pe epidermă interesînd acupunctura prezintă anumite caracteristici specifice de rezistență electrică ● **Stimulatoare** de acupunctură cu curent continuu sau alternativ de la 6 la 9 volți, 0,5 miliamperi (aparatele simulare din vest sînt foarte scumpe, costă mii de mărci vest-germane, în timp ce acelea executate la Arad sînt... ale noastre și, în plus, sînt mai simple și mai eficiente) ● **O hartă electrică a corpului omenesc** pe care figurează sutele de puncte supuse acupuncturii. În funcție de afecțiunea de tratat, se aprind, după apăsarea pe butonul corespunzînd bolii respective, punctele ce trebuie „înțepate".

„Harta electrică — comentează doctorul Ardevan — dă posibilitatea identificării

rapide și exacte, chiar de un cadru medical mediu a punctului sau punctelor dorite. Or, se știe că acupunctura implică stimularea cu maximă precizie doar a punctelor indicate în afecțiunea respectivă, o abatere aparent neinsemnată putînd anihila efectul curativ. Mulți bolnavi nu beneficiază, la noi, de acupunctură din lipsa de timp a puținelor cadre existente, iar aparatul în cauză ar putea facilita — în anumite condiții și cu anumite precauții — folosirea în aceste tratamente și a cadrelor medii".

Faptul că Ștefan Ardevan este de profesiune radiolog i-a facilitat probabil contactul cu electronica și în general cu latura tehnică a medicinei, dar elementul hotărîtor l-au constituit pasiunea profesională și experiența în munca de organizare sanitară (el a fost și directorul Direcției sanitare județene Arad). Cît despre rezultatele obținute în practicarea acupuncturii, am mai avut prilejul să scriem în „Flacăra", și nu mai revenim.

— De ce aparatura inventată de dv. pentru ușurarea diagnosticului și practica acupuncturii nu este folosită... decît de dv. și nu și-a găsit răspîndirea pe care o merită, doctore Ardevan ?

— Problema nu vizează aparatura propriu-zisă, ci însuși statutul acupuncturii. Nu pretind defel că aparatura mea ar fi superioară altora, ci doar că a dat rezultate practice și că grație ei am putut trata bolnavii mai eficient. Este posibil ca alți confrați din țară să fi imaginat și pus la punct echipamente mai ingenioase, dar din nefericire **circulația ideilor privind acupunctura este mult prea slabă la noi.** Toate aparatele concepute și construite în țară pentru acupunctură ar trebui să fie aduse la București, să fie verificate, comparate și în final omologate, dar pentru aceasta este necesar ca **un for medical central să se intereseze de ele.**

Tot legat de circulația ideilor : „găsim în librării prea puține cărți de acupunctură, datorită tirajului cu totul insuficient. Un exemplu : sînt medic, mă ocup de acupunctură și totuși, incredibil, mi-a fost imposibil să-mi procur lucrarea doctorului Caba, deci o carte de acupunctură scrisă de un român și tipărită în România ! Și în acupunctură circulația ideilor reprezintă o cale sigură de progres și de a veni în ajutorul bolnavilor! Un ultim punct, dar foarte important : socot că **a venit momentul ca să se editeze și la noi un tratat serios de acupunctură.**

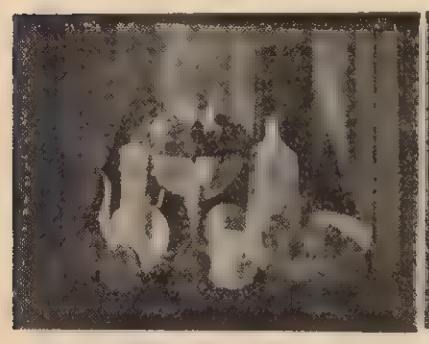

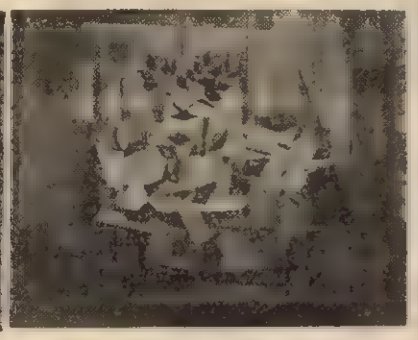

DR. TEODOR CABA:

Împotriva poluării medicamentoase

— Deși se bucură de un calificativ satisfăcător, acupunctura suferă de o mare deficiență — lipsește o formă organizatorică. Un for de îndrumare, de informare și de control. Toate țările din lume beneficiază la ora actuală de așa ceva. Există institute, există societăți naționale iar pe lîngă facultățile de medicină din Europa funcționează și o catedră despre energetica umană, energetica viului, unde se face introducerea în acupunctură, cunoașterea legilor ce o guvernează. Nu dispunem măcar de o revistă de specialitate și ca urmare noi nu putem comunica unii cu alții, chiar cînd e vorba de informații cu caracter mai general. Nu avem unde publica lucrările, comunicările prezentate la diversele simpozioane, congrese naționale sau internaționale, concluziile privind cercetările proprii ori cuceririle obținute în domeniu pe plan mondial. Există două forme organizatorice mai sistematice — un cerc la București și unul la Timișoara, al cărui președinte de onoare sînt eu. La ora actuală, în lume, acupunctura, se bucură de un prestigiu din ce în ce mai mare, a cuprins un număr important de medici în special din țările dezvoltate, cum sînt Statele Unite, Japonia, Franța, R.F.G., Anglia ș.a.m.d. Deși a pornit din China, se extinde tot mai mult în țările avansate industrial întrucît dispun de tehnică electronică din ce în ce mai sofistificată cu care astăzi se poate verifica atît eficiența acupuncturii, cît și existența ei în sine, adică se pot pune în evidență meridianele, punctele ș.a.m.d.... Cercetările moderne au demonstrat că ele atestă cunoștințe profunde despre organismul uman și legile care îl guvernează și nu provin doar din empirism. Să dăm un singur exemplu. „Rinichiul guvernează osul", glăsuiește o lege din acupunctura veche chineză. Ei bine, în secolul nostru, și mai ales cercetări din ultimii ani, s-a descoperit că Vitamina D care, într-adevăr, răspunde de echilibrul fosfo-calcic, se găsește în rinichi. Exemplele ar putea continua cu sutele. Dealtfel, cel de al VIII-lea Congres internațional de acupunctură ținut la Sofia, între 14 și 20 mai 1983, a dezbătut pe larg asemenea probleme într-un număr de peste 250 lucrări. În paralel s-a mai desfășurat un congres, tot de acupunctură — al II-lea Congres de soft-lasers —, de data aceasta fiind vorba despre stimularea cu laseri, unde s-au prezentat peste 50 de lucrări. Cu această ocazie s-a concluzionat că stimularea punctelor de acupunctură cu ajutorul laserilor cu un flux slab de fotoni este mai eficientă decît cu electrostimulatoarele utilizate pînă acum, aceștea fiind prea brutale. Curentul viului fiind extrem de fin, extraordinar de sensibil și-l putem deregla în loc să facem bine bolnavului. Stimularea cu laseri este mai fiziologică.

— Acupunctura românească, recunoscută, știm, ca școală pe plan internațional, cu ce a fost prezentă la congresul de la Sofia ?

— Acupuncturii români au fost prezenți și au expus mai multe lucrări ce au suscitat interes. Personal, am prezentat o comunicare privind **„Tratamentul coxartrozei prin intermediul acupuncturii".** Dar, firește, în policlinica unde îmi desfășor activitatea, din orașul Călan, aplic acupunctura în numeroase afecțiuni. Și cu rezultate dintre cele mai favorabile. Efectuez zilnic în jur de 200 ședințe, totalizînd anual în jur de 40 000—50 000, tratînd diverse boli, în special acelea care în medicina clasică nu au acoperire medicamentoasă. Sau acolo unde prea multe droguri de sinteză aduc mai mult rău decît bine. (Vreau să fac o paranteză și să marchez că, în cadrul congresului de la Sofia, s-au dezbătut multiplele probleme ce frămîntă în prezent medicina și în special, poluarea medicamentoasă care este plaga socială cea mai mare a omenirii). Revenind, vă răspund că, rezultatele cele mai frumoase le avem, în ultima vreme, în sechele după encefalopatii infantile, afecțiuni neurologice, cum este scleroza multiplă, sechele după accidente vasculare cerebrale, artrite, artroze, astm bronșic, nevrite, nevralgii etc. Cu alte cuvinte, aproape toate bolile din medicină. Astăzi nu se poate concepe ca orice medic terapeut să nu cunoască acupunctura.

— Cum propuneți să se ajungă la acest deziderat ?

— Ar trebui acel cadru organizat de care am amintit la început ; nu sînt suficiente doar cursurile de pregătire pe care le organizează Centrul de perfecționare a medicilor. El trebuie să funcționeze coordonat de Ministerul Sănătății, Academia de Științe Medicale, institutele de medicină pe care le avem în țară. Trebuie început de la pregătirea studenților din ultimii ani de facultate ; să fie introduse cursuri despre energetica viului, energetica umană, să se poată efectua în mod organizat cercetare științifică în acest domeniu nu, așa cum se petrec lucrurile acum, fiecare pe cont propriu și după cum poate.

— Ș-a anunțat că aveți sub tipar încă o carte — a noua parcă ? ! — în domeniu. Ce aduce nou ?

— Zilele acestea va fi în librării. Se numește **Homeosiniatrie** ; este scrisă în colaborare cu fiul meu, Marius Teodor, student în medicină la Timișoara, și care unește Acupunctura cu Homeopatia. În sensul că, prin punctul de acupunctură se introduce și substanța corespunzătoare din punct de vedere homeopatic, ajungînd la rezultate mult mai bune în tratarea unor boli și bolnavi. Este o ipoteză de lucru ; avem convingerea că meridianul de acupunctură este un canal ce poate conduce substanța activă homeopatică la organul interesat, bolnav. Dealtfel, realizarea mea personală, recunoscută și pe plan internațional este explicarea mecanismelor acupuncturii prin intermediul biologiei moleculare. Și sublinierea că sistemul energetic al organismului este primul și cel mai important sistem de reglare și control, mai bine zis de autoreglare, a acestei unități antientropice. Acum scriu din nou o carte **„Sistemul energetic al organismului și modalitățile lui de funcționare"** care să pună la îndemîna tinerilor medici cunoștințe despre bazele științifice ale acupuncturii.

Anchetă realizată de :
CICI IORDACHE-ADAM
N. GRIGORE MĂRĂȘANU
LIONEL NIȚESCU
LIVIU TIMBUS

Valoarea lucrului mărunt (5)

Avatarurile unor titluri fictive

Precizarea din „Expunerea de motive a Legii de reformă agrară", din 1921, după care „mica proprietate sporește de la 4 milioane ha la 7 milioane ha", vrea să spună că reforma agrară din România a fost radicală — și ea a fost, într-adevăr. Desigur, România n-a fost singura țară autoare de asemenea reforme, ea s-a plasat pe creasta unui val revoluționar, care a zguduit aproape întreaga Europă, cu excepția a doar cîtorva țări — Spania, Portugalia, Ungaria — care n-au făcut reforma agrară. Reforma s-a înfăptuit la noi nu numai în favoarea țăranilor români, ci a tuturor țăranilor, indiferent de naționalitate, care au intrat în componența populației agrare a României, după Unirea din 1918. Dar o curiozitate pe care o remarcă un expert agrar danez : „Ungaria a anulat reforma de transferare de pămînt din proprietățile mari agricole în proprietatea țărănească în Transilvania de Nord, înfăptuită cu o obiectivitate desăvîrșită, în privința naționalităților (români și unguri), de guvernul român în 1918—1921". (Marius Gormsen se referă la urmările agrare ale Dictatului de la Viena, din 1939, prin care României i s-a smuls Transilvania de Nord).

Să ne întoarcem însă înapoi și să vedem ce s-a întîmplat a doua zi după împroprietărire. În „Expunerea de motive a Legii" se recomandă, după cum am arătat, ca „Politica agrară a partidelor politice să fie înlocuită printr-o politică agricolă", adică înțelegem noi, printr-o preocupare constantă, cu program față de agricultură și țărănime.

Noțiunile de „agrar" și „agricol" erau însă confuze, iar partidele politice de după anul 1921, cu excepția Partidului Comunist Român, care abia luase ființă, n-aveau nici un program — nici agrar, nici agricol. Azi, după șaizeci și mai bine de ani, putem aprecia, luînd în considerare doar datele vechii societăți românești, întregul tablou din care rezultă lipsa absolută — criminală — de interes a partidelor politice din țara de ieri față de o problemă-cheie a națiunii române : problema economiei țărănești. Studiind în chip special „programele" principalelor formațiuni politice, participante la rotativa puterii — în măsura în care li se pot atribui unor fraze consistența unor programe ! — n-am găsit nici o idee „agrară" sau „agricolă" demnă de luat în seamă, nu din perspectiva unei agriculturi socialiste de tip cooperatist, ca aceea de azi, dar din perspectiva unei economii agrare capitaliste avansate, adică prospere și rentabile, cum exista în Apusul continentului. Odată reforma agrară înfăptuită, prin presiune de jos în sus, nici unul dintre partidele puterii constituite, din vechea Românie, n-a mai meditat la problema țărănească, scoțînd-o practic de pe tapet, singura preocupare fiind aceea de a-și disputa masa țărănească în combinația electorală, transformînd-o în clientelă politică, în urma votului universal, preocupare cu totul opusă marilor și gravelor probleme ale economiei țărănești. Încă o dată, reforma din 1921 a izbutit într-o măsură hotărîtoare pe latura ei distructivă, dinamitînd și restrîngînd marea proprietate, dar n-a izbutit în nici un fel pe latura ei constructivă, relegînd această problemă — nerezolvată — unei alte orînduiri sociale, care avea s-o soluționeze într-un chip propriu, după un program radical, peste un important număr de ani.

În termeni juridici, luînd ca bază starea societății românești de după primul război mondial, problemele care s-ar fi pus legiuitorului agrar, după 1921, s-ar fi redus în ultimă instanță la următoarele : a) aplicarea principiului inalienării (neînstrăinării) proprietății țărănești nou constituite ; b) aplicarea principiului indiviziunii, care să conserve forma economic-rentabilă a acestei proprietăți, atribuibilă succesoral unui singur moștenitor ; c) reasamblarea loturilor dispersate, prin comasare, într-o gospodărie unică, tip fermă, care să asigure o exploatare rațională și rentabilă a pămîntului ; d) neadmiterea refacerii, sub nici o formă, a marii proprietăți, care continua să practice, prin dijmă, exploatarea de tip feudal a muncii țărănești.

Asemenea proiecte, în firea lucrurilor nu le-am găsit pe masa legiuitorului agrar din perioada 1921—1944, deși unele idei de bun-simț s-au măcinat în moara parlamentară și în presă. Ș-a discutat astfel mult cît să fie de mare lotul țărănesc — zece, cinci sau două hectare ? — ajungîndu-se pînă la urmă la o limită minimă de 2 ha la șes și 1 ha în regiunile de deal și munte, suprafață socotită încă de pe atunci insuficientă pentru o agricultură cît decît viabilă. Dar, cum se știe, nici această suprafață, socotită ca minimă a divizibilității, n-a fost respectată. „Guvernelor române, scrie danezul Marius Gormsen, un cunoscător al problemelor noastre agrare, le-a lipsit curajul moral și tăria necesară pentru a veghea la o strictă respectare a dispozițiunilor legale din cauza presiunii pe care a exercitat-o mereu creșterea continuă a populației țărănești și deci această dispozițione nu a avut niciodată vreun efect real". Efectul real al divizibilității ? După un tabel al proprietăților agricole individuale, din anul 1941, alcătuit de Institutul Central de Statistică, situația se prezenta astfel :

Categorii de proprietate după întindere		Numărul absolut	%
0	5 ha	1 733 439	76,8
5	10 ha	381 444	16,9
10	50 ha	132 411	5,9

Proprietățile peste 50 hectare, fiind proprietăți de dimensiuni mijlocii sau mari, nu intră în socoteala noastră, ele nu depășesc dealtfel numărul de aproape 4 865, iar în procente reprezintă 2%. Deci 1 733 439 mici proprietăți — pînă la 5 ha. — la care se adaugă 381 444 proprietăți mijlocii — între 5 și 10 ha, divizate fiecare în cîte 5—7—10 parcele, aruncate la mari distanțe unele de altele, iată spectacolul fărîmițării pămîntului țărănesc din România de ieri într-un noian de petice, pe care se practica cea mai rudimentară agricultură cu putință, **din această parte a continentului.**

Producțiile la grîu, secară, orz, ovăz, porumb ? Statisticile pe care le avem sub ochi, pentru anii 1934—1938, ani agricoli buni, comparativ cu producțiile altor state agricole europene, sînt edificatoare, dar ocupă prea mult spațiu pentru a le desfășura. Preferăm o concluzie sintetică, în marginea lor, datorată aceluiași expert străin : „Producția la hectar a principalelor plante agricole este extrem de mică, România concurînd în această privință cu Grecia, Portugalia și Spania pentru ultimul loc printre toate țările europene. Și aceasta cu toată marea fertilitate naturală a pămîntului românesc..." (Marius Gormsen, „Probl'emele structurale ale agriculturii din România"). Producția animalieră ? Transcriem concluziile aceluiași expert, privitoare exclusiv la un domeniu legat de alimentație — **vacile de lapte : „Producția medie anuală de lapte este evaluată la circa 1 400 kg pe vacă, cu un conținut de grăsimi de 4%. Producția de lapte este în consecință mai mică decît jumătatea medie de producție a țărilor europene occidentale și nordice. Procentul numărului de gospodării țărănești în diferite județe, care nu posedă nici o singură vacă de lapte, variază de la 14,6 la 87,6"** (subl. ns.).

Sînt cumplite aceste constatări, dar mai crunte sînt statisticile, cu cinismul lor. Conform acestor statistici, în care m-am cufundat, alcătuite de specialiști cu scrupulul cifrelor, România agricolă dintre anii 1921—1944 nu făcea parte din Europa occidentală, industrială și bogată, despărțită de cealaltă Europă printr-un meridian, ci se afla sub o paralelă care o alinia împreună cu Iugoslavia, Grecia, Turcia, sudul Italiei (Sicilia), Mexicul, țările Americii de Sud, spațiului care făcea parte din „marele sat mondial" al sărăciei și mizeriei. Să mai transcriem din concluziile aceluiași expert, din care am citat pe larg ? Iată :

„Clădirile agricole, locuințele, hambarele, dar mai ales grajdurile, cînd acestea din urmă au lipsesc cu desăvîrșire, sînt de obicei extrem de primitive. Mașinile agricole sînt aproape necunoscute, cu excepția unui număr restrîns de tractoare, importate din Germania în ultimii ani, dar care probabil — într-un timp foarte scurt — vor deveni fier vechi... Plugurile de lemn sînt încă într-o oarecare măsură întrebuințate în cîteva provincii, la fel și grapele făcute din crengi și mărăcini".

„Un sistem permanent și eficace de credit agricol pentru agricultura țărănească nu există în România..."

„...Nici un fel de asigurare agricolă, nici măcar împotriva incendiilor !"

Ar trebui să lăsăm să curgă această cascadă de negații, dar preferăm s-o oprim, pentru a sublinia și ceea ce exista ca factori agravanți, în România micii agriculturi de ieri : o presiune demografică continuă, care accentua pe de o parte divizibilitatea pămîntului, pe de alta proletarizarea ; o risipă de pămînt, rezultat al parcelării excesive și al culturii superficiale ; o risipă de energie umană ; un permanent sentiment al alienării, al nesiguranței, care apăsa și afișia satul, ca o tară morală, în condiții ca cele ale agriculturii parcelare de ieri, valoarea pămîntului — ca bun de cultură — nu crește, ci scade, proporțional cu dezastrele care apasă pămîntul. Pămîntul nu mai leagă omul, cu acel sentiment specific satului devălmaș de odinioară, răzășesc sau moșnenesc, ci îl dezleagă sau îl învrăjmășește, atîta vreme cît valoarea lui tinde să se reducă la zero sau la simpla valoare de schimb. Procesele pentru pămînt între micii proprietari sau între succesori au reprezentat un alt capitol dramatic al satului dintre cele două războaie, un sat care, în formula de atunci, perpetuîndu-și prin absurd formula, n-avea nici o șansă. Altminteri, scriitorii români și-au făcut datoria și l-au zugrăvit așa cum era. Două cărți, „Moromeții" de Marin Preda și „Cordovanii" de Ion Lăncrănjan, spun mai mult decît o întreagă enciclopedie economică țărănească, cu o forță de convingere care le recomandă mereu și mereu cititorilor.

Revenind la concluziile expertului nostru, sînt demne de reținut aceste rînduri, pe care le transcriem :

„Reforma din 1918—1921 a însemnat de fapt numai că situația critică a țăranilor a fost încă o dată temporar ușurată și că problema lipsei de pămînt a fost soluționată, încă o dată, în așa fel că să reapară succesiv din nou, mai tîrziu."

Ceea ce s-a și întîmplat, în anul de grație 1945.

PAUL ANGHEL

Cronica șoselei

Alexandru, suflet de aur

Noiembrie '82. Sosit din cursă, șoferul de autobz Alexandru R. își dezmorțește mîinile și picioarele care parcă i-au anchilozat în decursul celor 4 ore cît a durat deplasarea. Face mai întîi înconjurul autovehiculului, golit repede de numeroșii călători care au venit cu cursa de 8 seara. Altădată, bărbații mai zăboveau la o discuție, iar femeile se mai uitau pe la vitrinele magazinelor. Acum, frigul pătrunzător și ceața care te împiedică parcă să respiri i-a risipit pe la casele lor. „Niciodată la ora asta, clădirea autogării nu mi s-a părut așa pustie", își spune șoferul. Fără vreun scop anume, omul cu părul alb intră în sala de așteptare. Nimeni, absolut nimeni. În semiîntunericul unui colț al sălii, se zărește totuși ceva. „Și-o fi uitat careva vreun bagaj ?" Dar nu, e un copil. „Ce cauți tu aici puștiule ?" „Păi... mă pregătesc de culcare", răspunde băiatul clănțănind din dinți. „Cum o să dormi tu aici ? E frig, curent". „Parcă e prima oară, sînt deprins". „Dar tu n-ai casă, părinți ?" „Am..." „Și atunci, de ce dormi în autogară ?" „M-a gonit mama. Pe tata nu l-am văzut niciodată". „Dar de ce te-a alungat ?" „Zice că-s rău și că o încurc". „Nu vrei să pun o vorbă pentru tine, să mergem acasă și s-o rog să te reprimească?" „Nu, nene, degeaba. Am fost și ieri și azi, am bătut la ușă, i-am spus că-s înghețat și mi-e tare foame, dar nu m-a lăsat înăuntru. Azi mi-a zis să plec și să nu mai vin. Să mă duc undeva, la un cămin ori la bunica. O caut aici, în oraș, de la prinz. Am tot întrebat, dar nimeni nu știe de ea. Am umblat mult. Is tare obosit. Vreau să dorm". „Și tu ce-ai mîncat azi ?" „Mi-a dat o bătrînă în piață două mere și un călător un colț de pîine". „Ia hai tu cu nenea acasă, că aici nu poți dormi".

Docil, puștiul, cu căciula spartă, cu niște ghete rupte, cu un pulovăr zdrențăros care se zărește sub paltonașul ponosit și fularul găurit, îi urmează pe șofer. „Ce faceți copii ? Dar tu nevastă ? Uite, v-am adus un prieten, care acuma e la nevoie, dar va fi și pentru ei bine odată și-odată". Copiii privesc cu mirare și simpatie pe micul musafir care, nu se știe de ce, a început să plîngă. Își șterge lacrimile cu dosul palmei care de mult n-a mai beneficiat de serviciile săpunului. „Păi așa ne-a fost vorba ? Acolo în frig te tineai tare, voiai chiar să te culci și aici, la căldurică, ai început să bocești ?" „Iartă-mă nene, nu mai plîng". „I-a vin' tu aici, voinicule, să-ți facă mai întîi Amelia o băiță bună. După aceea, ne ospătăm". Are mult de lucru fata cea mai mare a șoferului, pînă cînd micul oaspete revine la culoarea lui normală. Apoi, copilului i se dă să mănînce. Pe chipul lui cu trăsături fine, însă îmbătrînit parcă de suferință, apare un zîmbet. Mîna mamei îi mîngîie părul de culoarea grîului, iar el o sărută ușor. „Tanti, vreau să mă culc"!

A doua zi, fiind liber, șoferul începe căutările în orașul vecin. Află, fără prea mari eforturi, date despre familia piciului. Tatăl mort la 2 ani de la nașterea copilului. Alcoolic, condamnat de mai multe ori. Mama, de 33 de ani, duce o viață de depravare. Nu lucrează nicăieri. „Păi la vecina noastră, unul pleacă, altul vine. Bătăi, scandaluri, fără încetare". Înimosul șofer se zbate, intervine peste tot, nu se lasă. Pînă la urmă reușește să-l înscrie pe băiat la căminul unei școli generale dintr-un oraș apropiat. Dănuț, elev în clasa a II-a, se descurcă bine. „A reușit, ne spune diriginta, să-i ajungă din urmă pe ceilalți. I-a fost greu la început. E mult prea serios pentru vîrsta lui. Perseverent, tenace, nu se dă bătut pînă nu învață cum trebuie ce-i dau să lucreze". Șoferul a obținut aprobare să facă de două ori pe săptămînă curse în orașul unde învață Dănuț. Îi duce schimburi curate și prăjituri de casă făcute de „mama bună", cum o supranumește puștiul pe Eleonora, nevasta lui Alexandru. „V-ați asumat o mare răspundere cu acest băiat, dar n-ați greșit. E un copil bun". Cele mai frumoase zile pentru Dănuț sînt acelea cînd primește vizita șoferului. La ultimul etaj al clădirii școlii e un balcon. Acolo se postează în așteptarea lui Alexandru. Zărește autobuzul de departe și-l urmărește urcînd și coborînd pantele. După ce-l pierde din vedere, știe că mai trebuie să aștepte doar 15 minute, timp cît îi trebuie lui Alexandru să ajungă la autogară, să debarce pasagerii și să ajungă la cămin. Cînd zărește silueta masivă apropiindu-se de poartă, Dănuț o zbughește de la postul lui de observare spre curtea școlii și sare în brațele bărbatului. Îl strînge cu putere, rămînînd încleștat de gîtul șoferului cîteva minute. Apoi, nu încetează să-l sărute. „Tată tată, ce bun ești tu cu mine !"

Iulie' 83. Veselă, bine dispusă, familia lui Alexandru așteaptă pe peronul gării trenul care îi va duce pe litoral să-și petreacă vacanța. Alături de cei trei copii se află tatăl și „mama bună" care țin de mînă pe al 6-lea membru al familiei, Dănuț, adoptat recent de familia R. Zîmbetul fericit al copilului spune multe. Alexandru și al lui au făcut totul ca prislea să se integreze în noua sa familie. Alexandru, „suflet de aur", așa este numit dintotdeauna la autobază, șoferul neobișnuit de înalt, cu părul alb. Salvarea lui Dănuț este un nou episod tulburător din viața lui Alexandru, caracterizată de un cuvînt ce se merită scris cu majuscule : OMENIE.

VICTOR BEDA ■

„Oricît de mult ne-am emancipa nu trebuie să uităm folclorul. Singuri ne-am dezmoșteni".

„Nu e fier fără rugină / și dragoste fără vină / nu e gard fără pirleaz / dragoste fără necaz" sînt versurile cu care Angelica Stoican își începe unul din întovitoarele sale cîntece. Vrînd să mă apropii de universul sufletesc al cunoscutei interprete am invitat-o să-și mărturisească aici gîndurile.

— Iubită și cotroversată, după cum știi, aș vrea să aflu care este „ceva"-ul specific folclorului din Mehedinți ?

— Eu gîndesc că prin poezia populară este exprimată întreaga înțelepciune a poporului nostru. În ea vezi toate preocupările oamenilor : naștere, leagăn, dragoste și de ce nu moarte. Încerc, pe cît posibil, să aduc spre lume, fără să schimb nimic, obiceiurile muntenilor mei. Nici graiul și nici portul nu sînt împrumutate sau făcute. Ele există. Ceea ce ne deosebește de zona bineînțeleasă a Olteniei este pronunția unor grupe de litere. Să dau un exemplu : **„Floare fui, floare tracul / dragoste nu o știui".** Acest **tracul** poate suna fals dar cei de la munte, din Mehedinți, așa vorbesc. Avem influențe bănățene ! Sîntem doar vecini prin munți, nu-i așa?

— În ultima apariție la televiziune ai demonstrat — dacă mai era nevoie — că autenticitatea folclorului pe care-l porți prin lume se sprijină tocmai pe vocile neîntinate ale unor rapsozi populari din zona respectivă.

— Cineva îmi reproșa că limba pe care-o folosesc nu-i cea literară. Ascultați-o pe Domnica Trop, rapsod popular de-o incontestabilă valoare, și veți înțelege de ce folclorul nu are nevoie de limbă literară. Ea cîntă cu patimă, cîntă ca la horă în sat iar eu cred că am datoria să port mai departe această avere.

— Cînți de aproape zece ani și prospețimea nu ți-ai pierdut-o. Ai o anume naivitate — în sensul bun al cuvîntului — sau mirare pe care numai țărăncile știu s-o poarte în priviri.

— Dar nu mi-e rușine să spun că vin de la opincă și de la iarbă verde. N-aș putea cînta niciodată imitînd. Adică eu vin de-acolo și tot acolo mă duc.

— E un strigăt cîntecul venit de la munte ?

— Unul de durere și bucurie.

— Și de singurătate, nu ?

— Muntele, în general domină ființa omenească. Cîobanii ca să-și omoare această singurătate, cîntă. Atunci, ecoul muntelui le dă speranță. Devin mai puternici și mai sentimentali.

— **„Dragi mi-s nopțile de vară / cînd cîobanii dorm pe-afară / roua de pe flori îi spală / și-apoi, birr, oiță, hai / sus la munte că-i de trai"**, sînt cuvinte care odată rostite îți se face într-adevăr dor de munte, de acea sălbăticie a muntelui pe care doar cîobanii știu s-o înțeleagă. De-aici îți aduni cîntecele ?

— De-acolo și de prin sate înregistrez mult și ascult foarte mult. Tainele unui cîntec se descifrează greu. Niciodată, sînt convinsă pentru totdeauna, nu voi reuși să cînt atît de curat ca rapsozii pe care i-am ascultat. Au ei ceva inimitabil în voce. Poate am pierdut ceva din curățenia lor.

— Ce altceva mai cînți ?

— Nimic în afară de folclor. Romanța sau cîntecul de petrecere nu mă prind. Acum cînd folclorul este bîntuit de tot felul de „simfonizări" eu îndrăznesc să-mi cînt cîntecele așa cum sînt. Nu mă întind pe „pogonul", nimănui. Am pogonul meu pe care-l prețuiesc și nu mi-e rușine cu el.

— Oricum ne-am întoarce tot la munte revii. Să fie ăsta efectul stabilirii tale la „Ansamblul Ciocîrlia" din București ?

— Nu. Întotdeauna voi cînta cu bucurie „de-aș avea aripi să zbor / să dau ocol munților / singură-n munte să fiu / de dorul tău să nu știu..."

— Mereu cîntece de dragoste și legă-

— Dragostea dintîi nu se uită. Orice lacrimă care picură prin cîntecul înglnat de mine, înseamnă că înaintez spre oameni. Munteni nu sînt oameni prea deschiși. Ei vorbesc puțin dar au tăria muntelui. Chiar pe costumele lor se întîlnește această calitate. Culori șterse, slabe care prin discreție dau un sentiment de înfiorare și măreție.

— Ești fericită, Angelica Stoican ?

— Întrebarea mă aduce aproape de ce sînt. De felul meu sînt o fire mai tristă. Cînd aud însă că n-aș fi autentică asta mă face nefericită. Oricît de mult ne-am emancipat, oricît de mult am progresa nu trebuie să uităm folclorul adevărat. Singuri ne-am dezmoșteni. Asta e lucrul cel mai aproape de nefericire.

— Dar ești apreciată și iubită de public. Vocile singulare care te contestă lasă-le timp să înțeleagă.

— Îi invit să treacă pe la cîobanii de-acolo, din munte. Să le asculte cîntecele și bocetele, doinele și baladele. Le va prinde bine și vor ieși în lume mai bogați sufletește.

IOANA PROCA ■

Petiționarea între drept și abuz

„Subsemnata Alexandrina N. doresc a vă relata și prezenta personal înscrisuri cu privire la faptele grave ale unor persoane de natură a leza interesele legitime constituționale ale persoanei, în scopul favorizării altor persoane, pe spețele unor foloase personale..." Și urmează cîteva file dactilografiate la un rînd cu fraze ticluite avînd o evidentă notă de protiozitate. De ce, oare, nu și-o fi spunînd această femeie gîndurile și necazurile așa după cum îi este simplitatea sa de muncitoare ?!

„Subsemnata Profira B. doresc a vă prezenta personal acte și înscrisuri legate de conduita nedemnă și relațiile neprincipiale ale unor persoane..." Urmează cîteva pagini dactilografiate la un rînd cu același stil ca mai sus.

„Subsemnatul Enache C. Constantin din București, Calea Dudești nr. 44, sectorul 4, doresc a vă relata în mod amplu, pe bază de acte și înscrisuri, relații neprincipiale și nedemne ale unor persoane pentru viață suspectă și infracționistă..."

Stilul celor trei memorii seamănă ca două picături de apă. Ele au în centrul atenției pe M.N., dintr-o cooperativă meșteșugărească din București, precum și unele persoane din organe de partid și de stat locale, care l-ar ocroti, chipurile, pe M.N., nedreptățindu-i, în schimb, pe cei trei petiționari.

După cum se știe, sesizările sînt considerate din capul locului ca fiind de bună-credință. Așa cum este, dealtminteri, și logic și legal. Nu planează asupra lor nici o urmă de suspiciune. Atît doar că li se cere să prezinte concret acele „înscrisuri și fapte pentru viața suspectă și infracționistă". În cazul celor semnalate, pe măsură ce aria cercetărilor se extinde, dovezile celor trei însă se împuținează, crescînd în schimb afirmațiile lor mincinoase și tendențioase. Adică, apare tot mai evidentă calomnia.

Pentru o corectă înțelegerea a cazului să vedem care sînt, sau mai bine zis, care au fost relațiile dintre cei trei petiționari, de o parte, și cel reclamat, de cealaltă parte. Alexandrina N. este fosta soție a lui M.N. — azi ținta tuturor atacurilor. Desfacerea căsătoriei lor a avut loc în vara anului 1980 „din vina ambilor soți". Profira B. este mătușa Alexandrinei N., iar Constantin Enache a fost pînă mai ieri prietenul lui M.N. După pronunțarea hotăririi de divorț, Alexandrina N. a declanșat o campanie înverșunată de defăimare, cu fostul soț, luîndu-și doi aliați. Și împreună au început să-l reclame pe M.N. în stînga și în dreapta : ba că la locul de muncă este apreciat pe nedrept, fiind ales în conducerea unei organizații de masă, ba că s-a recăsătorit și are o comportare imorală. Organele sesizate se pun în mișcare. După cercetări temeinice li se comunică rezultatul : M.N. este bine pregătit profesional, pentru meritele sale a fost numit șeful compartimentului C.T.C. din cooperativă. Datorită aprecierilor pozitive de care s-a bucurat la vremea respectivă fusese ales președinte al Organizației Democrației și Unității Socialiste de la locul de muncă. Rezultatul îi înfurie pe cei trei petiționari și Alexandrina N. merge pînă acolo încît l-a reclamat pe M.N. că în perioada 1972-1974 a fost cercetat și judecat pentru dobîndirea de venituri ilicite, uitînd total să menționeze două „amănunte" : 1. Că în perioada aceea erau căsătoriți împreună și 2. Cercetarea făcută — conform legii — de către judecătoria teritorială a scos în evidență că la cel pirit nu s-au găsit bunuri materiale sau bani care să ateste o disproporție între venituri și cheltuieli".

A eșuat și această încercare ? Nu-i nimic, ei nu renunță. Susținută de memoriile pe care Constantin Enache i le ticluiește și le bate la propria sa mașină de scris, Alexandrina N. transformă dreptul de petiționare într-un mijloc de disputa personală. Ajunge în pragul absurdului, chiar. Pentru a culege unele date cu privire la actuala familie a fostului său soț (cu intenția vădită de șicanare și răfuială) ea a adresat numeroase cereri unor asociații de locatari. Iată o mostră : „Vă adresez prezenta cerere formulată potrivit art. 2, al. 1, lit. c, din Legea nr. 1/1978 cu privire la

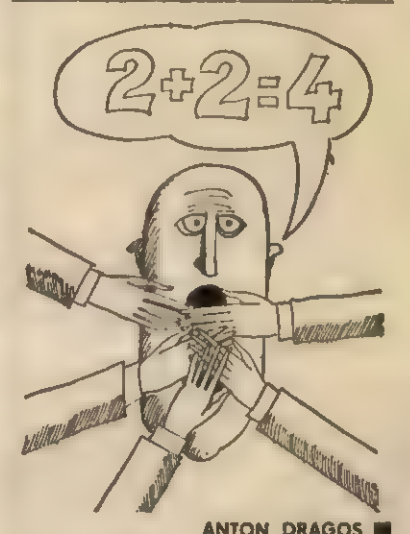

ANTON DRAGOȘ ■

activitatea de rezolvare a cererilor (...) prin care rog a mi se comunica sub ce titlu locativ locuiește în imobilul dv. familia x, de la ce dată și cu cîte persoane figurează în cartea de imobil (...etc., etc.). Răspunsul cu privire la aceste cîteva lămuriri rog a mi se comunica în scris și în termenul legal fiindu-mi necesar în soluționarea unor litigii justițiabile". Este clar, dreptul de petiționare între uz și abuz. Cereri absurde, contrare și logicii și bunului simț. Bineînțeles că asociația de locatari respectivă nu i-a pus pe tavă toate informațiile cerute nefiind de competența sa să furnizeze astfel de date unor persoane fizice. Și atunci a început să-i reclame pe cei care nu i-au rezolvat favorabil cererea. O astfel de atitudine nu poate inspira decît dispreț.

Cunoscînd acest întreg mecanism, nu este greu de priceput că setea de compus memorii, cereri și reclamații a celor două femei este întreținută de Constantin Enache. Dar, cine este acesta ? Are 50 de ani și mult neastîmpăr. În perioada cît era încadrat în muncă a fost pus în discuția colectivelor respective, a organizației de partid și sancționat de cîteva ori. Dar, în loc să tragă învățămintele cuvenite, el începea să scrie memorii spunînd ba că a fost o victimă a unor împrejurări, ba că cineva anume a vrut cu tot dinadinsul să-i compromită. Scrie în stînga și în dreapta, împroșcă pe alții cu noroi, nădăjduind că va reuși să-și acopere greșelile, vorbindu-i cît mai rău cu putință pe cei care îuau atitudine față de comportarea sa.

C. Enache a intervenit pînă și în divorțul dintre o amică și soțul ei, „atribuindu-și însărcinări speciale și uzurpînd calități oficiale", pentru a cita dintr-un dosar de tribunal. Ani în șir s-a răfuit prin tribunale cu mai multe persoane. Chiar și unora dintre avocații care îi apărau pe cei triți de el în judecată, Constantin Enache le-a intentat proces pentru „denunțare calomnioasă". Cum se dovedea că o săvîrșit o nouă abatere, cum începea să ripostească și trîntea un nou memoriu, acuzînd pe unii și pe alții pentru a cîștiga spațiu de manevră pe scena propriei sale meschinării. Pînă la urmă, paharul s-a umplut ; în 1977 comuniștii organizației din care făcea parte l-au pus în discuție, judecîndu-l aspru, iar pentru grave și repetate abateri de la normele morale a fost exclus din rîndurile membrilor de partid. Ulterior, Constantin Enache s-a pensionat medical. Dar ghemul calomniilor nu era încă complet deșirat. În ultimii ani el s-a adresat cu zeci de memorii diferitelor organe de partid și de stat, dînd naștere la peste 20 de anchete care au antrenat un număr mare de cadre pentru a efectua cercetările respective. Primește răspuns că lucrurile nu stau așa cum le descrie el ; i se demonstrează cu argumente și fapte concrete că sesizările sale se dovedesc a fi neîntemeiate, o oglindă strîmbă, dar nu renunță. Ticluiește alt memoriu, face o altă sesizare. Pe o temă veche sau pe una nou inventată. Sînt pomenite aceleași persoane sau altele. Pune mereu oameni pe drumuri, altora le tulbură liniștea căminului, tihna sufletească și ritmul muncii. Cei acuzați pe nedrept suferă și ei într-un fel. Pentru că fiecare picătură de cerneală pusă într-un memoriu mincinos se transformă, mai devreme sau mai tîrziu, într-un strop de otravă.

Discutăm cu el și îi privim geanta diplomat doldora de hîrtii. În prim plan, un volum cu 107 file dactilografiate la un rînd, trase la xerox. Sînt memoriile sale legate în coperți cartonate, parcă ar fi o lucrare de diplomă. „Ce aveți cu mine", este dreptul meu de petiționare. Nimeni nu mă poate trage la răspundere pentru asta", ne spune el cu o nuanță de firesc în glas.

Într-adevăr, punem și noi mare preț pe prevederea din lege potrivit căreia „Persoanele care au adresat cu bună-credință sesizări verbale sau scrise nu pot fi trase, în nici un fel, la răspundere pentru aceasta". Numai că în cazul de față buna-credință nu se vede. Nici chiar dacă tragi cu tunul, cum se spune. Și atunci este bine să-i reamintim petiționarului nostru și celălalt paragraf din lege : „defăimarea sau calomnierea unei persoane prin scrisori, memorii sau audiențe se sancționează". Tot conform legii.

VICTOR DIMA ■

Fotbalul și-a desemnat laureații

Dinamo, campioana țării

După o luptă pasionantă, decisă abia în ultima etapă, Dinamo București (antrenori Dumitru Nicolae-Nicușor și Cornel Dinu) și-a adjudecat și acest campionat, ridicînd la 11, record absolut pentru fotbalul nostru, numărul titlurilor. O performanță valoroasă, menită să confere o strălucire în plus sărbătoririi (întîmplată nu demult) celei de a 35-a aniversări a intemeierii clubului din Ștefan cel Mare, o izbîndă a constanței, a ambiției, a disciplinei. Fără a intra în detalii (vom analiza campionatul în săptămînile care urmează), se cuvine să notăm acum că, spre lauda lor, alb-roșii s-au angajat cu hotărîre, încă din primul moment, în bătălia pentru titlu și au făcut totul pentru atingerea scopului. Felicitîndu-i pe dinamoviști pentru acest al 11-lea trofeu, le urăm mult succes în Cupa campionilor europeni ! Tragerea la sorți a fost, ne permitem să apreciem, generoasă cu Dinamo desemnîndu-i ca adversar, în primul tur, pe campioana Finlandei, Lahti. Porțile deplinei afirmări internaționale rămîn, cu atît mai deschise pentru formația lui Dinu, căreia îi ținem pumnii strînși !

Craiova, cîștigătoarea Cupei

Angajată, din motive obiective, pe mai multe fronturi, ajungînd pînă în semifinalele Cupei U.E.F.A. (performanță fără precedent în istoria fotbalului românesc) și oferind majoritatea jucătorilor lotului reprezentativ, Universitatea Craiova a trebuit să se mulțumească, în final, cu „medaliile de argint" ale campionatului, dobîndind în schimb Cupa României, trofeu ce îi asigură astfel pentru a patra oară drumul Băniei. Miercuri, Craiova și-a încheiat marșul triumfal în Cupă printr-un 2—1 (1—0) cu „Poli" Timișoara, garnitura pregătită de Constantin Oțet și Nicolae Ivan probîndu-și încă o dată, în ciuda oboselii acumulate într-un sezon foarte încărcat, înalta clasă. Din cauza unei neglijențe însă, aveți amănunte mai jos, „campioana unei mari iubiri" nu va juca în toamnă, cum ar fi fost normal, în Cupa cupelor, ci din nou în Cupa U.E.F.A., aceeași „amnezie" a F.R.F. (cum s-o numim altfel ? !) privind-o și de dreptul, cîștigat anul trecut, de a figura în calitate de cap de serie ! Avem însă convingerea că Universitatea va fi iarăși la înălțime. I-o dorim din tot sufletul !

Titlul a rămas la Hunedoara

Noua campioană a țării la juniori este una și aceeași cu fosta campioană, Corvinul Hunedoara izbutind să-și păstreze titlul : 2—1 (1—0) cu Chimica Tîrnăveni. Această ultimă izbîndă, datorată talentaților băieți antrenați de Carol Gal și Dumitru Pătrașcu, vine să demonstreze, o dată în plus, că Hunedoara e pe punctul de a deveni, dacă n-a și devenit încă, unul din cele mai puternice centre ale fotbalului nostru. Argumente ? Poziția fruntașă ocupată de Dumitrache și compania în clasamentul diviziei A, pătrunderea pînă în semifinalele Cupei României, locul 2 obținut în campionatul de tineret-speranțe, cei 3—4 jucători furnizați, permanent, echipei reprezentative etc. etc. E clar : fotbalul hunedorean (ale cărui „secrete" vom căuta să le aflăm cît de curînd) se găsește într-o frumoasă ascensiune. Un sincer bravo celor ce, manifestînd pasiune, ineres și competență, au făcut posibilă această afirmare !

20 de goluri pentru Grosu

Marcînd 20 de goluri, între care 6 din 11 metri, orădeanul (prin adopțiune) Petre Grosu a primit titlul de golgeter al campionatului.

Pagină realizată de OVIDIU IOANIȚOAIA

Cel mai bun arbitru

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Cel mai bun arbitru de fotbal al acestui an competițional, după aprecierea noastră, n-a fost, cum s-a străduit federația să ne convingă, Nicolae Rainea, ci mai tînărul (născut 1944) Dan Petrescu din București, cavaler al fluierului care, în ciuda lipsei de experiență, s-a comportat excelent de-a lungul întregului sezon, impunîndu-se prin corectitudine și autoritate. Pe linia unei permanente ascensiuni, Dan Petrescu s-a achitat foarte bine și de ultimele misiuni (deosebit de grele), arbitrînd magistral semifinala de Cupă de la Sibiu și, miercuri, finala dintre Universitatea Craiova și Politehnica Timișoara. Deși de numai 2 ani în lotul A (29 de partide la centru), el a crescut de la meci la meci, includerea lui Dan Petrescu pe lista de arbitri F.I.F.A. devenind o datorie pe care F.R.F. n-are motive s-o mai întîrzie !

În ceea ce-l privește pe Nicolae Rainea, cel mai „titrat" dintre arbitrii noștri, prezent la 3 campionate mondiale, trebuie să recunoaștem că el, ajuns în preajma retragerii (împlinește 50 de ani), a avut un sezon mai slab. În cîteva rînduri, ne vin în minte întîlnirile F.C. Constanța — Jiul Dinamo-Steaua și Dinamo — Universitatea Craiova, dar au mai fost și altele, el a comis greșeli grave, unele din ele (neacordarea unui penalty pentru Steaua la faultul comis în careu asupra lui Balint, validarea golului înscris de Dinamo, în meciul cu Craiova, după ce Nicolae fi faultase clar pe portarul Lung etc.) influențînd direct lupta pentru titlu. Așa stînd lucrurile, mai normal era ca federația să-l fi premiat, miercuri, pe Rainea pentru întreaga sa activitate, fără însă a-i face cadou titlul de cel mai bun arbitru al anului ! Acesta ar fi trebuit decernat, o mai spunem o dată, lui Dan Petrescu, cu adevărat arbitrul numărul 1 al ultimului sezon.

România fără reprezentant în Cupa Cupelor

Eroarea s-a comis. Așteptăm măsuri

Miercuri la amiază, am așteptat cu emoție și înfrigurare tragerea la sorți a partidelor din primul tur al competițiilor europene de fotbal. La ora anunțată, ne-a sosit de la Geneva o primă veste îmbucurătoare, telexul informîndu-ne că Dinamo București, campioana noastră, va avea de întîlnit (meciul 1 în deplasare) o echipă mai puțin cunoscută, pe Quusysi Lahti din Finlanda. Apoi, însă, stupoare ! Pe lista confruntărilor din Cupa cupelor n-a apărut nici o formație românească, abia în final banda comunicînd că Sportul studențesc și Universitatea Craiova (care la acea oră pregătea finala Cupei României) vor avea ca adversare în Cupa U.E.F.A. pe Sturm Graz și, respectiv, Hajduk Split, partidele tur fiind programate la noi.

Cam la un ceas după ce Ștefănescu și coechipierii săi terminaseră turul de onoare pe „23 August", ne-a fost dat să aflăm, surprinși, derutați, motivul pentru care nici o echipă românească n-a figurat în urna pentru Cupa cupelor : „finala Cupei României nu s-a disputat în termenul indicat de U.E.F.A." ! Mai exact, pînă la 30 iunie, dată limită prevăzută de regulamentul forului european. Ce s-a întîmplat ? Știind că, dintr-un motiv sau altul, sezonul competițional se va încheia mai tîrziu, F.R.F. a comunicat la U.E.F.A. acest lucru. Drept răspuns, U.E.F.A. a cerut federației noastre, printr-un telex ultimativ, să anunțe la Berna (sediul forului continental), nominal, formațiile desemnate pentru cupele europene ediția 1983/84 pînă la cel mai tîrziu 4 iulie. Normal ar fi fost și logic ar fi fost ca, ținînd cont de regulamentul U.E.F.A. și de acest avertisment, F.R.F. și C.N.E.F.S. să devanseze ziua finalei Cupei României. Numai că, din păcate și spre paguba fotbalului românesc, nu s-a procedat așa, uitîndu-se (amnezie ? ignoranță ? superficialitate) că un regulament internațional, bun sau rău, trebuie respectat întocmai ! În loc să programeze finala, să zicem, luni, F.R.F. și C.N.E.F.S s-au mulțumit să indice Bernei variante (Craiova sau Timișoara în Cupa cupelor, Craiova, Sportul sau Argeșul în Cupa U.E.F.A., gruparea pitești eană primind drept de participare în cazul, devenit corect, în care Universitatea dobîndea Cupa României), numai că U.E.F.A. a considerat, apelînd la regulament, că nu poate fi trasă la sorți o cîștigătoare de cupă care încă n-a cîștigat cupa !

Procedînd așa, adică tratînd cu o vinovată superficialitate o situație clară, sustrasă oricăror interpretări, F.R.F. și C.N.E.F.S. au provocat un mare prejudiciu fotbalului nostru, iubitorilor acestuia, neînscrierea (cum s-a numim altfel ?!) unei formații în Cupa cupelor lezînd 3 echipe. Pe de-o parte, pe F.C. Argeș, căruia i s-a răpit un drept cîștigat prin muncă, pe teren, acela de a-și apăra șansa în Cupa U.E.F.A. Pe de alta, pe Universitatea Craiova care, în loc să urce în Cupa cupelor, așa drept obținut legal, va rămîne în U.E.F.A. și nici măcar în calitate de cap de serie, cum s-ar fi cuvenit în virtutea calificării ei, în ediția precedentă, în semifinale. Și la acest capitol, forul continental nu admite derogări, la fixarea capilor de serie (cărora li se opun, în turul 1, de regulă formații mai slabe) ținînd cont numai de echipele nominalizate de federațiile naționale ! În sfîrșit, pe Politehnica Timișoara, căci „Poli", chiar dacă ar fi ieșit învingătoare miercuri, tot n-ar fi ajuns pe scena fotbalului european !

Dar grav, mai ales, este prejudiciul moral adus fenomenului fotbalistic în esența lui, beneficiarilor acestuia, oamenii muncii care au un mod al lor de a se bucura de sport.

Nu încape nici o îndoială că F.R.F. și C.N.E.F.S. se fac vinovate de nesocotirea intereselor legitime ale celei mai populare întreceri fotbalistice din România, Acționînd (a cîta oară ?!) după ureche, ele au privat fotbalul românesc și, implicit, pe suporterii acestuia de posibilitatea unor contacte internaționale într-o competiție oficială de primă mărime, aducîndu-le grave prejudicii. Ni se pare limpede că F.R.F. și C.N.E.F.S. au greșit, dovedind o crasă incompetență. Problema care se pune acum, cînd milioanele de iubitori ai fotbalului așteaptă o explicație, este și ea fără echivoc : cine poartă răspunderea acestei erori ?

Ne interesează nu numai numele celor vinovați, deși e bine să-l cunoaștem, ci măsurile care se cuvin a fi luate pentru eradicarea și din sport a incompetenței și a mentalității care o susține.

Universiada de la Edmonton

Sportivii români printre protagoniști

La ora cînd așternem pe hîrtie aceste rînduri, „Universiada '83" este în plină desfășurare cu majoritatea competițiilor, urmind ca o privire mai cuprinzătoare asupra comportării sportivilor români aliniați la startul întrecerilor să avem la sfîrșitul săptăminii. Înainte de a comenta comportarea gimnastelor și gimnaștilor noștri, după trei zile de întreceri, să amintim că medalii au mai adus scrimera Elisabeta Guzganu, o tînără bucureșteancă de 19 ani, medaliată cu aur (elevă a fostului performer Ștefan Haukler și medialiată cu argint anul acesta la „Cupa Europei") și Carmen Bunaciu, cu o evoluție bună în proba de 100 m spate, ce i-a adus medalia de argint. Remarcăm superbul succes al romîncelor în proba feminină de floretă. Ei bine, într-o companie selectă finala s-a desfășurat avîndu-le ca protagoniste pe sportivele românce Elisabeta Guzganu și Rozalia Oroș. Floretistele românce au făcut în ziua a treia o demonstrație de virtuozitate, finala încheindu-se cu 8—5 pentru Guzganu, Rozalici Oroș revenindu-i argintul.

Dar, să revenim la gimnastică, mai exact la gimnastica feminină, aceea care de la Nadia Comăneci încoace, ne-a obișnuit cu întreceri electrizante și, bineînțeles, cu medaliile de aur. Și de această dată fetele noastre au fost la înălțime, atrăgînd, grație evoluțiilor lor spectaculoase, simpatia spectatorilor și atenția întregii lumi sportive. În sala „Northland Coliseum", în care s-au desfășurat finalele pe echipe, concursul individual compus și probele pe aparate, gimnastica noastră feminină a adus primele medalii, reconfirmînd că-și binemerită renumele pe care școala românească de gimnastică l-a cucerit pînă acum.

Să nu-i uităm pe băieți. După prima zi, la concursul pe echipe și la individual compus nu s-a arătat nici-o rază de soare. Echipa României s-a clasat abia pe poziția a 6-a, iar la individual compus reprezentanții noștri au ajuns și mai rău. Dintre ei, Levente Molnar a executat cu multă dezinvoltură și siguranță, splendidul său exercițiu, punînd în valoare elementele de mare dificultate la inele, cu care ne anunța încă de la „europenele" de la Varna că este o speranță autentică a gimnaștilor românești. Bronzul lui Valentin Pintea, la sărituri, ne face și el să sperăm într-un reviriment al gimnasticii masculine românești.

Fetele noastre, în schimb, porneau cu două debutante în echipă, e vorba de Mihaela Răciu și Liliana Bălan. De unde să știm noi că tocmai ele vor fi „surprizele" pregătite de antrenori. Mezinele le-au secundat strălucit pe mai experimentatele Emilia Eberle și Rodica Dunca, echipa României obținînd locul doi și medaliile de argint (cu un total de 114.50 p, la numai 85 de sutimi de medaliata cu aur — puternica selecționată a Uniunii Sovietice). Medaliile de argint sînt cu atît mai valoroase, cu cît România le-a adjudecat într-o aprigă dispută surclasînd echipe valoroase dintre care cele ale R.P. Chineze, Cehoslovaciei, Canadei și Statelor Unite ale Americii. Alte două medalii de argint s-au adăugat palmaresului României, la individual compus, unde Emilia Eberle și Mihaela Răciu (aflată la primul ei concurs mai important) s-au aflat la egalitate, ambele cu 38,40 p pe locul întîi clasîndu-se gimnasta sovietică Natalia Jurcenko, recenta cîștigătoare a „Cupei Mondiale".

Culorile sportive românești au strălucit din nou în ziua a treia a întrecerilor. Una dintre surprizele de proporții ale celei de a XII-a ediție a jocurilor mondiale Universitare de vară o constituie cîștigarea medaliei de aur în cadrul concursului feminin special pe aparate, care a încheiat întrecerile de gimnastică din cadrul Universiadei de către Liliana Bălan. Alte medalii prețioase a mai adus Mihaela Răciu, argint la sol și bronz la sărituri și paralele.

Cine este această necunoscută Liliana Bălan, care a făcut să zbîrnîie telexiprimatoarele agențiilor internaționale de presă ?

Se știe că dintre probele de aparate, cea mai spectaculoasă și mai completă, aceea care cere maximum de eleganță și grație este proba de sol. Cu totul și cu totul neașteptată s-a arătat a fi evoluția debutantei Liliana Bălan, smulgînd ropote de aplauze din partea celor zece mii de spectatori din sala „Northlands Coliseum", ce au urmărit evoluția micuței românce ce amintea de Nadia — fetița de la Skien și zeița de la Montreal. Liliana Bălan avea după prima zi de întreceri a doua notă la această probă, dar a intrat pe covorul de concurs cu o siguranță rar întîlnită, poate chiar ieșită din comun. Execuțiile sale ua atins perfecțiunea, fondul muzical și elementele exercițiului s-au aflat într-o armonie de zile mari și poate doar postura de anonimă în care se afla pînă în acest moment Liliana Bălan le-a determinat pe arbitrele brigăzii s-o noteze cu 9,9. Astfel micuța Liliana Bălan, prin evoluția ei, a urcat drapelul României pentru a treia oară la Universiada '83 pe cel mai înalt catarg. Liliana Bălan e originară din comuna vasluiană Dragalina, fiind descoperită de antrenorul Maricel Bujorcanu, din Galați. Ea se anunță ca o nouă stea a gimnasticii românești și mondiale. În prezent e pregătită de doi tehnicieni prieenuți Iuliana Robărescu și Mihai Brestean.

Dacă am vorbit mai mult de gimnastică este pentru că din cele 13 medalii obținute pînă la închiderea ediției (3 de aur, 6 de argint, 4 de bronz) majoritatea au fost cucerite de gimnaste și gimnaști, participarea delegației noastre la Edmonton intrînd în istoria desfășurării universiadei ca o nouă confirmare a valorii școlii românești de gimnastică. Ceea ce nu e rău ! Va fi oare Edmontonul locul de unde a sărit în zborul său o nouă măiastră — Liliana Bălan —, care să atingă geniul Nadiei Comăneci ? Să așteptăm viitoarele concursuri.

ION PREDOȘANU ■

LEVENTE MOLNAR, aur la inele

ELISABETA GUZGANU, aur la scrimă

În țara unde s-a născut Akiba Rubinstein

Recent, am participat la Varșovia la meciul de pregătire și verificare a echipei noastre naționale în compania echipei feminine a Poloniei, meci sistem Schewenningen, încheiat după cum se știe în defavoarea noastră cu scorul de 16—20.

Revenind după doi ani în Polonia am avut surpriza să constat efervescența vieții șahiste și să remarc saltul calitativ produs în rîndul jucătoarelor poloneze, drept rezultat al multiplelor preocupări practice în vederea creșterii forței de joc.

Viața șahistă în Polonia are o bogată tradiție. Polonia a participat la Olimpiadele de șah începînd cu ediția a doua și nu numai că a participat, dar la primele ediții a fost în luptă directă pentru o medalie. Acest lucru se întîmpla pe vremea cînd Akiba Rubinstein mai era prezent la tabla de șah. Deși Akiba Rubinstein s-a stins din viață doar cu 20 de ani în urmă, numele lui a dispărut de pe fișele de concurs de pe vremea cînd abia împlinea vîrsta de 31 ani. După turneul de la Rotterdam de la sfîrșitul anului 1931, fostul candidat la titlul mondial de șah a renunțat la cariera șahistă datorită nemulțumirii sale în fața rezultatului slab obținut : 2 puncte din 6 posibile într-un turneu tur-retur de patru participanți (1. Landau 4 p ; 2. Colle 3,5 p ; 3. Tartakower 2,5 p ; 4. Rubinstein 2 p.), dar mai ales datorită gafei sinistre făcute în partida cu Landau cînd în poziția din diagramă a urmat 33.... Thf 8.

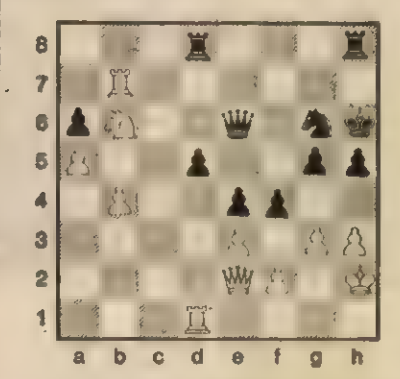

34. Dh5 ! cu amenințarea de mat imparabil prin Th7. Rubinstein a abandonat nu numai partida, dar și cariera șahistă.

În această epocă Polonia se clasa pe locul III la Olimpiada de la Haga (1928), pe locul I la Hamburg (1930), devenind campioană mondială și olimpică. Mai tîrziu în 1931, la Praga, Polonia a pierdut locul I în fața Statelor Unite la numai o diferență de un punct. La Folkestone (1933) s-a clasat pe locul V—VI, la Helsinki (1935) și la Stockholm (1937) pe locul III, la Buenos Aires (1939) pe locul II.

În anii următori echipa Poloniei a slăbit ca forță de joc, iar rezultatele ei au devenit mai puțin valoroase, nemaiîntrînd în lupta pentru medalii. La Olimpiada de la Lucerna din 1982 echipa olimpică a Poloniei a obținut un loc mai bun, VII, fapt care exprimă un început de ascensiune.

Desigur, alta este situația șahului feminin în Polonia. Deși are numeroase participări de-a lungul celor XX de ediții ale Olimpiadelor feminine, echipa Poloniei a obținut rezultate de răsunet doar la ultimele două ediții : la Olimpiada din Malta (1980) — locul III și la Lucerna (1982) — locul IV. Îmi amintesc cu deosebită durere faptul că în Malta, Polonia a reușit în ultima rundă să ne depășească prin punctaj și să se claseze pe locul III, iar echipa României pe locul IV. Favorizată parcă de tragerea la sorți, Polonia a învins atunci cu scorul de 3—0 echipa Greciei, debutantă la olimpiadă, în timp ce echipa României repeta istoria din Argentina cîștigînd doar cu scorul de 2—1 în fața Spaniei. Astfel avantajul de o jumătate de punct, pe care noi îl avusesem înaintea ultimei runde, s-a inversat în favoarea Poloniei, deși meciul direct fusese cîștigat de românce cu 3—0. La Lucerna situația pe tablele de șah ne-a surîs pînă la un moment dat, aveam în mînă o posibilă victorie categorică, dar criza de timp și neșansa au inversat rezultatul în favoarea echipei Poloniei : 2—1.

În meciul care a avut loc recent la Varșovia a luat startul echipa națională formată din echipa olimpică (Mureșan, Pogorevici, Nuțu-Terescenco, Polihroniade) + două jucătoare (Baumstark, Ghindă). Într-adevăr, pe ansamblu meciul s-a pierdut la 4 puncte diferență, dar echipa olimpică a pierdut la fel ca la Olimpiadă doar la un punct. Rezultatele noastre la echipa olimpică a Poloniei au fost : Polihroniade — +2,—0=2 ; Mureșan + 1, — 0, — 3 ; Pogorevici + 1, —3, = 0 ; Nuțu + 1, — 3, — 0. Aceste rezultate reflectă lipsa de formă a două jucătoare de bază ale echipei olimpice (Pogorevici și Nuțu), adevărate performere la Olimpiada de la Lucerna. Desigur nu trebuie să uităm totuși că victoria de anul trecut de la Herculane a echipei noastre s-a datorat și faptului că cele două echipe aflate în luptă nu au aliniat același lot cu cel de la Varșovia, din echipa poloneză lipsind marea maestră Erenska, maestra internațională Wiese și tenaceа juctoarea Sosnowska.

Trebuie să semnalăm și să înțelegem creșterea nivelului de joc al șahistelor poloneze. Cel mai bun rezultat înregistrat de adversare prin maestra internațională Agnieszka Brustman nu este chiar o surpriză. Deși are numai 21 ani, Agnieszka a obținut rezultate deosebite în ultimii doi ani : a fost foarte aproape la zonalul de la Bydgoszcz de calificarea pentru interzonal (locul V). În anul 1982 la Senta (Iugoslavia) a cîștigat campionatul mondial de juntoare mari, surclasînd jucătoare cunoscute cum sînt Rubțova și Stupina (U.R.S.S.) și Liu She Lan (China). În meciul cu echipa României, Brustman a realizat un punctaj de excepție : 5 puncte din 6 posibile (doar două remize la Polihroniade și Mureșan), surprinzînd prin repertoriul de deschideri mult schimbat, foarte modern și bine pus la punct. Brustman a obținut dealtfel și premiul pentru cea mai frumoasă partidă (jucată în ultima rundă în fața colegei mele de club Gertrude Baumstark).

În Polonia se acordă tot mai multă importanță șahului tînăr, se descoperă multe talente intuitive. Să nu fim surprinși dacă foarte curînd, alături de Brustman și Wiese vor apărea tinere fete cu un joc incisiv, luptînd pentru consacrare. Campionatul pe echipe al Poloniei este elementul de promovare a tineretului prin însăși componența echipelor : 4 seniori + 2 senioare + 2 juniori + 2 junioare. În Polonia mai are loc și un altfel de campionat național oficial : campionatul individual și pe echipe disputat sistem blitz (după cum se știe, această formă de joc reprezintă o foarte bună formă specifică de pregătire). Anul acesta, la cea de-a XV-a ediție, învingătoare a fost echipa „MARATON" din Varșovia, echipa care de curînd a susținut un meci de verificare în țara noastră în compania echipei bucureștene ICED.

În cei aproximativ 20 de ani care au trecut de la prima noastră întîlnire cu echipa Poloniei, este pentru prima dată cînd echipa României cunoaște înfrîngerea la 6 mese de joc. Acest rezultat poate fi considerat și o simplă întîmplare, dar poate fi și un motiv de aproximare a raportului internațional de forțe șahiste, care este în plină transformare.

MARGARETA MUREȘAN ■

PRIMUL ROMÂN LA 2,30 m

Îmi întrerup concediul pentru o împrejurare plăcută, dorind să dedic cîteva rînduri atletului Sorin Matei, care a sărit, simbătă, 2,30 m la înălțime și care a împlinit ieri, mărinimoasă coincidență, 20 de ani. Primul dintre români ajuns la 2,30 m, într-un moment în care recordul mondial a urcat, recent, la 2,37 m (Zhu Jianhua), cel european rămînînd din 1980 la 2,36 m (Wessig), nu e, în ciuda vîrstei, un nume nou în perimetrul atletismului. Descoperit devreme, încă pe cînd era elev al Școlii generale 190 din București, de Gheorghe Tețu (cu care se pregătește și azi, după ce va fi trecut, un timp, pe la Elisabeta Stănescu), Sorin a izbutit în 1980, la 17 ani, un remarcabil 2,27 m, adică mai mult decît reușiseră la vîrsta respectivă „monștrii sacri" ai probei, Mögenburg, de pildă, Wszola sau Iascenko. Cotat drept „copil minune", Sorin Matei a tot progresat, ajutat mai ales de detenta sa excepțională, de „piciorul său de aur", remarcat (între alții) și de Dragan Tancici, antrenorul lui Meyfarth și Mögenburg, secotit specialistul mondial numărul 1 al probei. Îmi aduc aminte, chiar cu riscul unei paranteze, că anul trecut am avut ocazia, în timpul europenelor de la Atena, să schimb cîteva cuvinte cu Tancici. Sorin nu sărise decît 2,15 m, dar flopul lui și, în primul rînd, bătaia lui neobișnuită nu scăpaseră „ochiului" lui Tancici. Deși nu atît de înalt cît ar trebui (Sorin măsoară, la 64 de kilograme, 1,83 m), mi-a zis, băiatul ăsta poate deveni un mare campion. În parte, profeția lui Tancici s-a adeverit, acest ultim 2,30 depășind cea mai bună performanță românească din toate timpurile, datorată, cu 2,29 m lui Adrian Protească (Sindelfingen, 1980, indoor). Și, pentru că tot mă aflu la capitolul amintirilor, să adaug că, la Atena, elevul lui Gheorghe Tețu m-a impresionat nu doar prin calitățile lui de sportiv. Retras, cuminte ca o domnișoară, Sorin m-a cucerit și prin caracterul său, argument adesea decisiv pe drumul celor mai alese performanțe. L-am găsit discret, receptiv, cuviincios, angelic.

În 1981 însă, Sorin (care trecuse de-acum la Dinamo, club ale cărei culori le reprezintă și în prezent) s-a accidentat, în iarnă, la coapsă. A fost vorba de-o întindere rebelă, care s-a vindecat cu greu, impietînd și asupra stării psihice a campionului. Unii chiar s-au grăbit să-i treacă pe lista săritorilor fără viitor, cu atît mai mult cu cît, între timp, concurența crescuse și „noul val", Eugen Popescu, Constantin Militaru, Daniel Albu, Adrian Protească ș.a., bătea tot mai insistent la porțile afirmării. Dar Sorin Matei a vrut să fie altfel. Reintrat după o mai lungă absență, el a stabilit, la 16 iunie 1982, la Pitești, un nou record, obligîndu-i pe arbitri să măsoare 2,28 m. Spuse așa, în două cuvinte, lucrurile par să fi fost simple. Dar n-au fost. Cei doi, sportiv și antrenor, au trag din greu, dar rezultatele n-au întîrziat, iată, să apară. La Izmir, săptămîna trecută, Sorin a cîștigat Balcaniada și, după 2,23 m (cu care a dobîndit titlul), a cerut ridicarea ștachetei la 2,30 m ! A ratat însă cu puțin, luîndu-și simbătă, în cadrul campionatelor municipale, o frumoasă revanșă în lupta cu recordul și, nu în ultimul rînd, în lupta cu sine însuși.

Cum scriam, Sorin Matei n-are decît 20 de ani. Adică puțin într-o disciplină în care, de regulă, marile recorduri se doboară mai tîrziu, după acumularea experienței și după cizelarea tehnicii, chiar dacă acel fenomenal 2,17 al lui Brumel a fost realizat la numai 18 ani (în 1960), reprezentînd excepția care confirmă regula. E abia în primul an de seniorat, dar a făcut, de pe acum, dovada talentului său de excepție, înaintînd ademenitoare promisiuni. Felicitîndu-l, îi dorese să rămînă cum l-am cunoscut, modest și serios, urîndu-i totodată să intre la I.E.F.S. (unde dă examen de admitere în aceste zile, motiv pentru care n-a fost inclus în lotul pentru Universiadă) și să-și îmbunătățească, cît mai repede, recordul de 2,30 m. Devenind primul atlet român la această înălțime, el a depășit un prag. Altele însă, mai onorante, îl așteaptă, și am convingerea că stă în talentul și în ambiția lui să le treacă.

Cred că veți fi de acord cu mine că am avut un motiv întemeiat să-mi întrerup concediul.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Mondo umano?

Ţara fantomelor

Recitesc reportajul-documentar publicat de Paris Match la sfîrşitul lunii mai 1983. mă frec iarăşi la ochi şi mă întreb : o nouă goană după un subiect din seria acelor ţări, pentru ca apoi, după interesul stîrnit, să se dovedească, fără drept de apel, că totul e inventat ? Din păcate, de astă dată totul e adevărat, e prezentat convingător şi chiar cu dubiile de rigoare, acolo unde se simte că acestea sînt necesare. Dar să nu mai lungesc vorba şi să intru direct în miezul problemei. Jacques Pradel şi Jean-Yves Cashega, publicişti francezi, au scris cartea la République des morts-vivants apărută în Editions du Rocher de la Paris. După cum informează revista citată, volumul respectiv are la bază cercetări minuţioase ale celor doi ziarişti în Haiti şi le expune concluziile lor privind existenţa, foarte contestată, a acestor noi sclavi. Că undeva, pe globul atît de mic şi totuşi atît de încăpător în preajma finalului de secol şi mileniu, mai există sclavi se ştie. Dar că au apărut noi sclavi — aici nu mai e o metaforă ci o realitate inconjurată însă de un mister aproape de nepătruns. Morţii-vii — cărora în creolă li se zice zombi (însemnînd literal fantome, reîncarnări) — sînt un element cît de cît obişnuit al vieţii din Haiti, mii de asemenea specimene (cum să le zic altfel ?) drogaţi zilnic, muncesc ca sclavi, susţine Jacques Pradel şi tot el explică în ce constă legenda coborîtă într-o realitate de-a dreptul terifiantă. „Un zombi este o fiinţă umană decedată oficial cărei, în cele 24 de ore ce urmează înhumării, i se găseşte mormîntul deschis şi care poate fi întîlnită şase luni, un an sau zece ani, încă în viaţă. În general, acesti zombi muncesc într-o plantaţie de trestie de zahăr care aparţine unui demnitar vaudou". (Este vorba de un cult animist la negrii din Antile şi Haiti, un amestec de practici magice, de vrăjitorii şi de elemente preluate din ritualul creştin). Dar, în redarea aceluiaşi interlocutor al unei publiciste de la Paris Match, mai răscolitoare par relatările zombilor înşişi : „Într-o zi m-am simţit bolnav, am avut o durere groaznică la stomac, am avut dificultăţi de respiraţie şi simteam că plutesc. Cînd m-am trezit, eram într-o stare de semiinconştienţă. Nu puteam arăta altora că sînt treaz, auzeam familia care plîngea !" Narcisse azi o „fantomă", povesteşte el însuşi : „Am auzit medicul sunînd mamei că eram mort şi că trebuia să mă înhumeze. Apoi m-au pus într-un cosciug şi mi-am pierdut cunoştinţa. M-am trezit pentru că se umbla la el (cosciug). S-a deschis capacul şi mi s-a dat un bobîrnac. Apoi am fost luat şi, mai mulţi ani, am fost la dispoziţia unui preot vaudou, pentru care a trebuit să muncesc precum un animal de povară". Pradel nu se bazează numai pe ceea ce a văzut şi auzit el direct ci şi pe ceea ce i-au relatat : un medic cooperant american, un medic haitian care colaborează de un sfert de veac cu un neuropsihiatru de la Institutul Mac Gill din Montreal şi cu un alt psihiatru american pentru a elucida misterul acestor zombi. Ipotezele avansate pînă acum — după 25 de ani de cercetări destul de dificile şi vom arăta mai departe de ce sînt aşa — arată că la baza acestei zombificări, ca să recurgem la o adaptare lexicală, s-ar afla un drog.

Care este acest drog, de ce se administrează numai în anumite cazuri sînt întrebări de resortul unui super-Sherlock Holmes al zilelor noastre. Pînă vom inventaria ce păreri există, să precizăm că asemenea zombi, în general ţărani, muncesc ziua întreagă în condiţii foarte dure şi mănîncă doar o dată pe zi. Cînd pot fi apropiaţi, ei au mereu privirea plecată, o faţă total inexpresivă şi nu răspund întrebărilor ce li se pun. Aceste fiinţe, în stare de supunere totală, au mers mecanic, o voce foarte particulară şi o completă indiferenţă faţă de lumea exterioară. Pe plantaţii, un supraveghetor îi obligă să efectueze o muncă forţată într-un ritm îndrăcit. Muncă, evident neremunerată".

Literatură ştiinţifico-fantastică ? Ficţiune de dragul exotismului ? Vom reveni cu amănunte.

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

După PANORAMA — Polonia.

Lumea în care trăim

„Ultimul om"...

„O echipă internaţională de medici a studiat posibilităţile reale de salvare a speciei umane după un apocalips nuclear şi a ajuns la o concluzie înspăimîntătoare : nu există absolut nici o cale de scăpare".

Rîndurile de mai sus reprezintă nota revistei italiene „Panorama" la un articol publicat recent. Un articol cu titlu la fel de înspăimîntător şi el : „Ultimul om".

„Ultimul om" este supravieţuitorul cataclismului nuclear. La el se referă o carte recent apărută în librăriile din Roma şi pe care revista o înfăţişează cititorilor. Este vorba de lucrarea „Ultimul ajutor" ce grupează rezultatele primului Congres internaţional al medicilor pentru prevenirea războiului nuclear. O asociaţie formată din 72 de oameni de ştiinţă din 12 ţări, printre care se numără S.U.A. şi U.R.S.S.

Se ştie că efectele unui război nuclear nu sînt numai cele provocate direct de impactul distrugător al bombelor şi de radioactivitate. Eventualii supravieţuitori ar trebui să învingă şocul psihologic, lipsa totală sau insuficienţa gravă a asistenţei sanitare şi a hranei necontaminate, epidemiile, schimbările climaterice, efectele numeroaselor radiaţii pătrunse pe Terra ca urmare a descompunerii stratului de ozon din atmosferă şi altele.

Cartea „Ultimul ajutor" se ocupă practic de un singur aspect. Ea analizează şi descrie în mod ştiinţific un eventual tablou „postbelic", oprindu-se în mod amănunţit asupra consecinţelor psihologice ale războiului nuclear în rîndurile supravieţuitorilor. Concluziile sînt cutremurătoare.

„O bombă de 20 megatone aruncată, de exemplu, deasupra New Yorkului — susţin specialiştii — ar evapora, ar zdrobi, ar arde pe oricine s-ar afla pe o rază de 8—9 km. Oameni, maşini, clădiri. Totul. Pe o rază de 30 km, circa un milion de persoane ar muri pe loc sau ar fi condamnate la o moarte ingrozitoare ca urmare a rănilor incurabile. Dar acest tablou, oricît de sumbru ar părea, este totuşi departe de descrierea completă a unui război nuclear. În cazul unei conflagraţii New Yorkul şi împrejurimile sale ar fi lovite de zeci sau chiar sute de focoase nucleare. Vă puteţi imagina efectele ? O sută de milioane de morţi sau mai mulţi, cantităţi uriaşe de substanţe radioactive răspindite pe vaste întinderi.

Dar supravieţuitorii ? — pun unii întrebarea.

— Vor exista ? — se întreabă alţii.

Dacă ar exista, să zicem, în nici un caz ei nu-i vor invidia pe morţi. „Nu vor avea această posibilitate — scrie revista italiană — pentru că ei înşişi vor semăna cu nişte morţi".

Ipoteza aceasta, care aparţine, de fapt, specialiştilor, se bazează pe relatările şi mărturisirile primilor medici care au ajuns la Hiroşima după cumplita explozie. Ei povestesc că supravieţuitorii de la Hiroşima nu numai că aşteptau să moară şi ei dintr-o clipă în alta, dar aveau senzaţia că venise „sfîrşitul lumii". Totul se desfăşura parcă cu încetinitorul : oamenii se deplasau lent de la locul nenorocirii, fără nici o ţintă ; simteau că fac parte dintr-o lume moartă, aveau impresia că „nu mai trăiesc cu adevărat". Comportamentul acesta ciudat se datora blocării minţii, incapacităţii de a mai putea percepe o altă oroare decît cea trăită. Oamenii asistau la cele mai ingrozitoare forme de moarte fără să simtă nimic. O profundă amorţeală un fel de „paralizie a minţii" — părea să fi pus stăpînire pe toţi.

Dar Hiroşima şi Nagasaki — scrie revista „Panorama" — nu pot să dea decît false indicii despre ceea ce s-ar întîmpla, acum, în cazul unui război nuclear. O singură bombă de astăzi poate avea puterea a 1 600 de bombe de tipul celei aruncate asupra Hiroşimei. „Imaginaţi-vă peisajul oraşului în care locuiţi — se adresa revista italiană cititorilor săi — şi care vă este atît de familial, transformat pe neaşteptate într-o grămadă de moloz fumegînd : pretutindeni gemete şi mirosul morţii. Imaginaţi-vă supravieţuitorii cu rănile infectate, cu membrele retezate şi trupurile carbonizate încît nu mai pot fi recunoscuţi, cu carnea care li se desprinde bucăţi".

În volumul „Ultimul ajutor" specialiştii pretind că la spectacolul masacrului şi la oroarea profundă, reacţia omului nu ar fi furia, depresiunea, panica sau lamentarea şi nici teama. Ar fi mai curînd un fel de anestezie a minţii. De obicei, şi în cazul unor dezastre minore mintea se blochează fie şi pentru o clipă, dar în cazul unui atac nuclear rapiditatea şi ferocitatea efectelor exploziei nu ar mai oferi supravieţuitorilor nici o posibilitate de a-şi mobiliza capacitatea psihologică.

Desigur, la anumite persoane, şi în anumite cazuri (cunoscute şi dezbătute în literatura ştiinţifică consacrată dezastrelor), se menţine sentimentul speranţei în ajutor. Speranţa că restul lumii este încă intact, că dincolo de perimetrul zonei calamitate în care se află există alte persoane care îţi întind mîna, îi dau ajutorul necesar — medicamente, apă, hrană, adăpost.

În cazul unui război nuclear nu se va întîmpla însă nimic din toate acestea. În afara zonei calamitate, nu ar mai exista o comunitate umană capabilă să ofere ajutor. Nimeni nu va veni să acorde primul ajutor răniţilor şi să-i ducă la spital. Pentru că nu vor mai exista spitale, nu vor mai exista cadre medicale şi nici medicamente. Nu va veni nici un ajutor de nicăieri. Nu va exista nimeni şi nimic care să ofere speranţă, care să le dea acea încredere în continuitatea vieţii de care victimele unui dezastru au avut întotdeauna o nevoie disperată. Dimpotrivă, supravieţuitorii vor rămîne într-o stare de letargie, singuri, sau împreună cu alţii ca şi ei, fără speranţă şi vag conştienţi de faptul că fiecare persoană şi fiecare lucru, care înainte avea o importanţă pentru ei, nu mai există. În aceste condiţii, şi datorită expunerii continue la radiaţii, datorită epidemiilor virulente, sarcini atît de simple ca procurarea hranei sau grija pentru menţinerea unui adăpost vor fi practic ingrozitor de complicate, vor necesita eforturi teribile.

„Puterea explozivă totală a arsenalelor nucleare existente astăzi în lume este echivalentă cu un milion de bombe de tipul celei de la Hiroşima. Pentru fiecare locuitor al Terrei sînt pregătite cinci tone de trotil. Aceste ingrozitoare statistici ale oamenilor de ştiinţă nu trebuie să ne lase indiferenţi. Iar cartea medicilor reprezintă un argument teribil împotriva morţii atomice. Desigur, nu este vorba de o argumentare obişnuită, ci de proiectarea imaginii a ceea ce ar putea reprezenta viitorul dacă nu vom şti să apărăm prezentul. Este, de fapt, un preţios ajutor acordat de oameni în alb. Dorim şi sperăm să nu fie, însă „ultimul ajutor"...

AL. PINTEA

Un deşeu pentru eternitate ?!...

Despre al treilea război mondial se vorbeşte enorm, se scrie enorm, spaima lui potenţială a fost preluată de filme artistice şi semidocumentare, o industrie de informare în masă s-a concentrat pe această temă.

Regula de pînă acum a fost să se abordeze semnificaţia sau uriciunea unui război după ce acesta s-a terminat. Excepţia actuală este că deşi, din fericire, al treilea război mondial nu a intrat în cronici s-a instalat, în schimb, în conştiinţa oamenilor.

Cum foarte bine se ştie un război mondial declanşat cu mijloacele fundamentale ale epocii noastre ar fi şi ultimul. Pînă atunci o puzderie de războaie „locale", „marginale", dar nu şi „minore" şifonează pacea mondială, scurtcircuitează releele destinderii, ţin în şah securitatea lumii. Pe aceste scene de luptă montate, chipurile, la... periferie se experimentează recuzita şi tehnica ieşirii din scenă a umanităţii însăşi. Armele clasice puse să ucidă experimental demonstrează cu brio că totul se mişcă în panoplia zeului Marte, totul se perfecţionează şi nimic nu se pierde în foamea de a se transforma o armă normală într-o superarmă profund anormală. Un război anormal, purtat cu unelte anormale a fost războiul Malvinelor, cel mai modern, mai paradoxal şi mai stupefiant din punct de vedere tehnologic. „Military Tehnology" notează în acest sens : „Conflictul anglo-argentinian din Malvine (Falkland) a oferit prilejul primelor ciocniri navale de anvergură purtate cu armament modern după cel de-al doilea război mondial. Rachete avion-navă, rachete antirachete antiaeriene, torpile cu radiolocaţie de întoarcere la bază şi multe alte sisteme avansate de arme şi instalaţii au fost utilizate pentru prima oară în acest conflict ; şi tot pentru prima dată, după mulţi ani, a avut loc un atac amfibiu de oroare, defăşurat sub o puternică ameninţare aeriană.

Lecţiile strategice, tactice şi tehnologice oferite de acest conflict — lecţii amare şi costisitoare atît pentru Marea Britanie, cît şi pentru Argentina — vor furniza argumente de reflecţie şi discuţie pentru mulţi ani de acum înainte, pe măsură ce devin accesibile tot mai multe detalii privind operaţiunile. Este posibil încă de pe acum să reliefăm unele învăţăminte foarte importante şi evidente".

Articolul din „Military Tehnology" analizează, rînd pe rînd, mijloacele de luptă utilizate, gradul lor înalt de sofisticare, percutanţa stupefiantă a unui armament considerat clasic. Un armament care, în fapt, a depăşit acest prag, gradul lui de periculozitate afidînd încadrările tradiţionale.

În paralel cu dezvoltarea acestui tip de armament se perfecţionează cel utilizabil în conflicte de maximă anvergură : mondiale sau, mai exact, supraterestre. Adică spaţiale.

Un comentariu apărut în revista „Time" pare, la prima vedere, extras din literatura ştiinţifico-fantastică. Şi nu e. Ne aflăm, pur şi simplu, în faţa unei mostre care probează ce poate însemna războiul cosmic în condiţiile proiectării şi producerii de arme spaţiale: „Închipuiţi-vă o rachetă nucleară care se ridică dintr-un arsenal inamic, avînd drept ţintă un punct din Statele Unite. Aproape imediat gazele ei de eşapament declanşează senzorii de avertizare de pe sateliţi aflaţi pe orbită. Unul dintre aceşti sateliţi trimite o puternică rază de lumină sau poate o cascadă de particule subatomice care coboară vijelios din ceruri ca un fulger invizibil. Raza se îndreaptă spre racheta care se ridică şi se lipeşte de conul ei protector. Străbătîndu-l, raza transformă sistemul de ghidare electronică în fărîme de siliciu, deviază racheta de pe traiectoria ei şi imobilizează total focosul nuclear. Racheta se prăbuşeşte fără a mai fi proteja'ă de conul ei, cea mai mare parte arzînd din cauza căldurii uriaşe provocate de reintrarea în atmosferă. Doar cîteva fragmente inofensive ating Pămîntul".

Quod erat demonstrandum. Efectul devine cauză în gîndirea maladivă a unor strategi. Se încearcă, deci, să se demonstreze că păruiala titanică din Cosmos s-ar solda, aici pe pămînt, cu simpla aterizare a unor deşeuri cuminţi. Se eludează, cu bună-ştiinţă sau cu o zvăpăiată inconştienţă, că Terra însăşi va fi în clipa fatală a transformării cerurilor în teatru de luptă un deşeu sferic.

Un deşeu pentru eternitate.

RADU BUDEANU

Spectacolul informaţiei

Cifre şi sunete

Dacă nu omitem discul din catalogul mijloacelor de comunicare în masă, şi nu procedăm aşa neavînd de ce, să înregistrăm — sub beneficiu de inventar — reuşita celor ce doresc să ne facă viaţa frumoasă cu performanţele de azi ale patefonului de ieri. Aproape am uitat de Thomas Edison şi fonograful său. Ne sînt mai proaspete parcă în minte isprăvile domnului în cauză, eforturile lui de a pune la plată pe toţi cei care încercau să-şi facă venituri folosindu-i invenţiile fără a achita impozite.

Tehnologia discului compact este produsul a doi meseriaşi bine ştiuţi: Philips şi Sony. Un semiconductor laser, cam cît grăuntele de sare, luminează discul aflat în mişcare de rotaţie, cu viteză ridicată. În vreme ce maşina „citeşte" urma luminată a discului, impulsurile respective, luminoase, se transformă într-un cod digital; aproape instantaneu, numele se preschimbă în muzică.

Sîntem într-o epocă nouă în materie ? Aşa se pare, „Gramofonul" pune raza laser în locul acului care era bun săracu' — dar cînd te uitai mai bine la el ba se tocea el prea tare, ba tocea discul prea mult, ba se ambiţiona să prindă toate scamele din cameră în drumul ascultătorului spre solfegiile dorite. Aparatul cu disc compact există şi putem aşterne şi deci citi pe el discursuri parlamentare, texte politice, versuri, comunicate celebre — deci informaţii — dar mai ales muzică. Calitate perfectă şi, se pare, durabilitate... excesivă.

Deci, mai ales muzică şi mai ales clasică.

Succesul de casă îi asigură în cazul de faţă metoda translaţiei pe traseul înregistrare-redare. În timpul imprimării, sunetul este „degustat" la o viteză de 44 100 perioade pe secundă şi transferat în cod digital. Informaţiile în sistem binar sînt înregistrate pe un disc de bază prin raza laser. Se produc pe suprafaţa discului miliarde de înţepături. Pe discul compact, cavităţile microscopice astfel provocate sînt absorbante. Cînd raza de laser va citi cîmpul aflat în faţă, ea va fi captată în capcanele special create şi va fi reflectată de porţiunile imediat vecine. Aparatul, după citire, va recrea impulsurile originale, transformîndu-le în muzică.

Ce pretind fabricanţii, argumentîndu-şi marfa, piperată altfel, dar indiscutabil seducătoare? Oferă un registru sonor de aproape 90 decibeli între nivelele minim şi maxim; sensibilitate deosebită ; percepţia surselor de sunet — incomparabilă. Unele studiouri au simţit chiar nevoia schimbării instalaţiilor în asemenea condiţii.

Ca să fie în ton cu ei, probabil, discul compact tale cu înfrăţneală poteci noi în terenul nedefrişat al noutăţilor. Sîntem avertizaţi că „patefonul" în cauză ar putea fi cuplat cu un video display astfel că, ascultînd, să putem urmări partiturile. Se pun la cale asemenea aparate pentru bordul autoturismelor ca şi la şoldul adolescenţilor, astăzi prea îndrăgostiţi de „walkman"-ul lor stereo ca să creadă că sînt vînaţi îndeaproape de o nelertătoare concurenţă.

Ce credeau ei...

NEAGU UDROIU

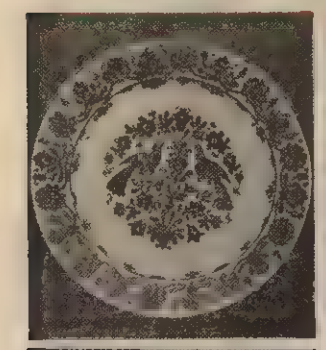

Lîngă Munții Harghita, în casa țăranului Józsa János, a renăscut

Roșul de Corund

Corundul văzut pe hartă pare un punct de echilibru al unei pirghii care își are capetele la Sovata și Odorheiul Secuiesc. Nașterea localității se pierde în veacuri ; documentele spun că totul ar fi început pe la anii 1300 și ceva. Dar, un alt gen de documente duc la concluzia că românii s-au așezat aici mult mai devreme și, vrăjiți și cuceriți de pământul Corundului, au întemeiat chiar și o cetate. Conturul zidurilor mai poate fi văzut și astăzi undeva sus pe Munții Harghita. Un alt gen al mărturiilor, ajunse pînă la noi precum testamentele, sînt vasele. Este de ajuns să sapi o palmă de pămînt ca să găsești cioburi de tot felul. Din cele mai vechi timpuri pînă mai în zilele noastre. Ele sînt duse și puse în loc de mare cinste în casele oamenilor de aici și așezate lîngă ceea ce ei, țăranii, fac în continuare, ducînd tradiția mai departe. Fiecare casă reprezintă un muzeu. Pămîntul este cel care a făcut din Corund o localitate celebră. Este variat și se spune că și acum conține tot ce-i trebuie pentru că atunci cînd i se dau diferite forme și este ars poate ține apa și mîncarea. Altfel spus, pămîntul din Corund este bun pentru olărit. Ceramica de Corund s-a făcut celebră transformînd localitatea, fără să spunem cuvinte mari, într-un centru al olăritului european. Corundul este trecut în tot felul de hărți, ghiduri și cărți de specialitate. Și această faimă au dus-o și amplificat-o, prin veacuri, țăranii de aici care au știut să frămînte pămîntul, să-l modeleze în fel de fel de chipuri și forme. Altfel spus, pămîntul de aici își are viața lui, își are trăirea lui care a traversat veacurile... În Corund sînt autorizați să practice meseria de olar peste șase sute de țărani. Dintre aceștia mai mult de jumătate sînt celebri. Este foarte greu pentru un reporter să se decidă la care poartă să bată. Firme mari, de diferite dimensiuni, culori și modele te invită să calci pragurile caselor. Poate și acesta-i motivul pentru care Corundul pare în fiecare zi a anului și în fiecare ceas al zilei o sărbătoare și o invitație...

Firma lui Józsa János este prima pe care o întîlnești cînd pașul te aduce în Corund venind dinspre Odorheiul Secuiesc. Aici, în această casă mare în care artistul își are atît atelierul, cuptorul de ars pămînt, expoziția cu vînzare și cea din care nu se vinde (o colecție de cîteva sute de farfurii și vase de toate mărimile și formele, multe dintre ele vechi de sute de ani) am zăbovit preț de cîteva ceasuri. Józsa János nu are decît 42 de ani. Dar acest lucru nu l-a împiedicat să devină și să fie unul dintre cei mai vestiți ceramiști din Corund. Acest fapt îl demonstrează autocarele care opresc zilnic la poarta lui. Zeci de turiști se plimbă exact ca-ntr-un muzeu în aer liber, admirînd tot ceea ce poate stoarce pămîntului Józsa János. El nu merge cu arta sa pe piață. Spune că nu are timp și că lumea este bine să vină la artiști acasă ca să vadă ce se face. Și poate are mare dreptate... Timpul lui este materializat în ceea ce face și în roadele pe care le culege. În atelierul lui, sub sticlă și în ramă, la loc de mare cinste, stau diplomele obținute pe la diferite concursuri și festivaluri. Astfel, la toate edițiile Festivalului Național „Cîntarea României" a obținut cîte un premiu. La toate acestea se mai adaugă și premiile obținute pe la alte diferite concursuri. De asemenea, a avut expoziții în multe orașe ale țării și în cîteva capitale europene. Artistul a încercat, în timp, să dezlege și să înțeleagă mai toate tainele legate de facerea vaselor. Un timp le-a confecționat cu forme de gips. Apoi a început să se ocupe de porțelan. În laboratorul său, care se deosebește de atelier, găsești eprubete și tot felul de substanțe. De aici a pornit drumul dezlegării secretului mult rîvnitului porțelan. A decorat mii și mii de vase de porțelan. Pentru un timp, spune, a renunțat la fabricarea porțelanului. O să reia lucrurile mai la bătrînețe. Acum, la maturitatea sa artistică, se simte atras de vase de ceramică nesmălțuită. Așa-numita ceramică roșie. Este vorba de Roșul de Corund. A găsit și încă mai caută prin pămînt sute și sute de frînturi de cioburi. A căutat să compună din nou vasele pierdute în timp și prin pămînt. Le-a refăcut așa cum s-a priceput. Vase nesmălțuite, care se foloseau pe timpul romanilor. Pentru a obține Roșul de Corund, pentru a se fierbe în ele apa și mîncarea, se aduce pămînt numai dintr-un anumit loc, numit Șuga. Două căruțe de pămînt și una de nisip. Apoi, amestecul este supus multor operații care reprezintă dealtfel secretele meseriei. Se folosește în modelare fichiașul de lemn și plotogul de sîrmă. Józsa János susține, și credem că are mare dreptate, că în curînd în arta olăritului ne vom reîntoarce la aceste forme de vase. Roșul de Corund, vasul făcut în acest mod, nu alterează mîncarea sau apa. Deci, spus în cuvinte puține, el nu este toxic. Este doar pămînt pur, preparat într-un anumit fel. Și pămîntul n-a făcut niciodată rău oamenilor... Dar artistul n-a renunțat la vasele (atenție!) smălțuite doar în exterior. După ce este modelat vasul este uscat și scăldat în caolin. Suprafața lui este netezită cu glaspapir și se trece la ornamentarea sa. Instrumentele pentru ornamentare sînt cornul și pana. Apoi, urmează o altă ardere. Józsa János este și un mare desenator. Întîi se decide la figura centrală care, apoi, este „brodată". Apar, apoi, cîmpuri ornamentale foarte diverse... Józsa János și-a strîns toate desenele sale, făcute întîi pe hîrtie, în trei albume de mari dimensiuni și pe care le-a înaintat unor edituri spre publicare. Dar nimeni, pînă în momentul de față, nu s-a arătat interesat să le publice. Artistul nu s-a descurajat și le-a pus bine într-un colț ascuns al casei și le scoate doar cînd are nevoie de ele sau cînd i se face dor să le mai vadă. De asemenea, tot într-un loc secret sînt ascunse și cele 32 de caiete în care sînt trecute tot felul de rețete și chiar așa-numitele taine de fabricare a ceramicii și a porțelanului. Ele reprezintă, spune, zestrea pe care o lasă celor trei copii...

Și acest țăran din Munții Harghitei, care se numește Józsa János, nu uită că este chiar țăran. El crește animale și chiar își muncește pămîntul pe care l-a moștenit de la ai săi. Pe lîngă toate acestea, el continuă să dezlege tainele ceramicii. Și acest lucru l-a făcut să fie clasificat printre cei mai mari ceramiști maghiari din România. Roșul de Corund se regăsește, încet și cu răbdare, în pămîntul dintre Odorheiul Secuiesc și Sovata..."

SORIN POSTOLACHE ■

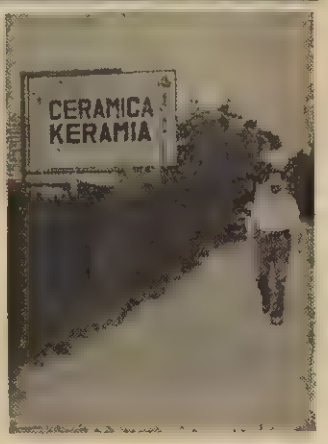

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66) ; secția cultură-învățămînt (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57) ; secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban — 21 30) ; audiențe — 25 58 ; sector știință istorie (N. Grigore Mărășanu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam — 14 53) ; secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Bîrlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mănecan — 25 28) ; Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36) ; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXII
28 (1466)
VINERI
15 IULIE
1983

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Iulie 1965,
Congresul al IX-lea al P.C.R.;
la tribună — tovarășul
Nicolae Ceaușescu;
toate ceasurile României arată
o clipă istorică a libertății
și dezvoltării noastre.
Începe Epoca Nicolae Ceaușescu
a istoriei românilor.

(Cronici, reportaje, comentarii în paginile 2, 3, 4, 5, 6, 7 și 12)

Președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, într-o nouă solie de pace, prietenie și colaborare pe continentul african

(Comentariul asupra vizitei în Etiopia în pag. 3)

Patria, cabinetul de lucru al președintelui

La apelul de-a face totul pentru producții agricole sigure și stabile,

INDUSTRIA RĂSPUNDE PREZENT

În cadrul preocupărilor permanente ale secretarului general al partidului pentru adoptarea celor mai eficiente măsuri menite să ridice pe noi trepte de eficiență și calitate întreaga noastră activitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat la sfîrșitul anului trecut o expoziție organizată la Complexul expozițional din Piața Scînteii, unde a examinat mașini și utilaje din dotarea agriculturii, destinate realizării lucrărilor prevăzute în programul național de irigații, desecări și combaterea eroziunii solului. Împreună cu conducătorul partidului și statului nostru, la această amplă analiză au participat tovarășii Constantin Dăscălescu, Emil Bobu, Ion Dincă, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Ștefan Birlea, Richard Winter, Gheorghe Stoica, precum și miniștri, alte cadre și specialiști din domeniile construcțiilor de mașini și al agriculturii.

Realizată la puțin timp de la adoptarea de către plenara C.C. al P.C.R. și de către Marea Adunare Națională a **Programului național privind asigurarea unor producții agricole sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pămîntului, mai bună organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării, realizarea irigațiilor pe circa 55—60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecări și combaterea eroziunii solului,** întîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu specialiști din sectoare importante ale economiei naționale a avut drept obiectiv stabilirea măsurilor menite să ducă la realizarea de către industria noastră constructoare de mașini a necesarului de utilaje pentru marile lucrări prevăzute în programul menționat, asimilarea de noi mașini și echipamente necesare acestor lucrări. În acest cadru, subliniind că înfăptuirea programului de irigații și de creștere a suprafeței agricole și arabile a țării, prin desecări și combaterea eroziunii solului — cea mai amplă lucrare realizată vreodată în România, cu implicații profunde asupra organizării teritoriului țării, asupra nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii —, impune începerea și executarea unei sisteme de utilaje și mașini speciale, de înalt randament, capabile să realizeze volumul de lucrări prevăzute, tovarășul Nicolae Ceaușescu a indicat să se treacă la asimilarea unor mașini cu dotări multiple, capabile să execute principalele lucrări de irigații și desecări — săparea de canale mari, amenajarea albiilor rîurilor, nivelarea terenurilor. În același timp, s-a cerut specialiștilor să proiecteze utilaje cu motoare mai puternice, cu randamente ridicate și cu consumuri de materiale și de combustibil reduse și s-a arătat că se impune ca noua sistemă de mașini să fie realizată într-un număr restrîns de tipuri. Secretarul general al partidului a indicat specialiștilor ca gama de mașini să se stabilească în funcție de lucrările ce trebuie realizate, potrivit programului de irigații, desecări și combaterea eroziunii solului. În ceea ce privește mașinile de drenaj, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ca acestea să fie folosite și la săparea canalelor de irigații, subliniind necesitatea de a se realiza, totodată, utilaje în măsură să asigure săparea de canale cu adîncimi de 2—3 metri și o lățime la bază de 4—5 metri, capabile să asigure transferul debitelor de apă între diverse bazine hidrografice, să protejeze terenurile de inundații și de excese de umiditate, și care să constituie în același timp o sursă pentru irigații în perioadele cu deficit de precipitații.

Încheiată prin angajamentul celor prezenți de a acționa pentru transpunerea în viață a indicațiilor date de secretarul general al partidului, în scopul de a-și aduce contribuția la creșterea potențialului productiv al pămîntului, la asigurarea de producții agricole stabile, la mai buna folosire a terenurilor agricole, noua întîlnire de lucru a secretarului general al partidului reflectă preocuparea sa permanentă pentru înfăptuirea marilor obiective prevăzute în documentele Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului privind dezvoltarea mai accelerată a agriculturii, sector de bază al economiei naționale. În același timp, vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Complexul expozițional, analiza măsurilor ce se impun, reflectă însemnătatea pe care conducătorul partidului și statului nostru o acordă înfăptuirii obiectivelor Programului național de irigații, desecări și combaterea eroziunii solului, care se înscrie în amplul proces de dezvoltare a unei agriculturi moderne, intensive, de mare productivitate, constituind o parte integrantă a noii revoluții agrare și o acțiune economică și politică de importanță națională.

ION CODRU

Congresul al IX-lea a preconizat. Realitatea de zi cu zi confirmă

PRINCIPIUL DIRECTOR:

Dacă în centrul politicii economice, inaugurate de Congresul al IX-lea, partidul a situat constant, sub impulsul gîndirii cutezătoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, industrializarea țării, dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție prin ridicarea sistematică a nivelului calitativ al activității în toate domeniile, finalizarea supremă a dezvoltării a rămas, sub impulsul aceleiași gîndiri, creșterea neîntreruptă a bunăstării oamenilor muncii. **„Politica generală a partidului, edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate — se arată în Programul partidului — au drept țel suprem ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, sporirea gradului de civilizație a vieții întregii societăți. Acestui țel îi sînt subordonate toate eforturile pentru dezvoltarea în ritm intens a economiei naționale, pentru creșterea venitului național".**

Și dacă în dezvoltarea economică a țării s-au obținut, în cei 18 ani care au trecut de la istoricul Congres, succese de seamă care au transformat România dintr-o țară agrară cu o industrie înapoiată într-o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică și modernă și o agricultură avansată și care își propune să atingă, în acest cincinal, stadiul de țară cu un nivel mediu de dezvoltare economică, nu mai puțin importante sînt rezultatele obținute în creșterea nivelului de trai material și spiritual al populației.

Sînt mai multe planurile pe care poate fi urmărit procesul de creștere a nivelului de trai. Unul dintre acestea îl reprezintă veniturile populației.

Odată cu dezvoltarea puternică a forțelor de producție, armonios repartizate în toate județele țării, retribuția medie lunară, fără impozit, a personalului muncitor a crescut de la 1 028 lei în 1965, la 2 525 în anul 1982. A crescut ponderea personalului cu retribuții mai mari. Dacă în anul 1965 realizau retribuții de peste 2 000 lei lunar numai circa 2 la sută din oamenii muncii, în anul 1982 ponderea acestora a ajuns la aproape 73 la sută. Concomitent, au fost transpuse în practică principiile de etică și echitate socialistă în politica de retribuire, prin stabilirea corelației de 1 la 5,5 între retribuția minimă și cea maximă. Aceste realizări sînt cu atît mai semnificative dacă avem în vedere că în intervalul 1965—1982 au fost create mai multe milioane de locuri de muncă noi, numărul mediu al personalului muncitor crescînd de la 4 305 mii persoane în 1965 la 7 553 mii persoane în anul 1982.

Au crescut simțitor și alte categorii de venituri. Veniturile nete lunare ale țărănimii obținute din munca în cooperativele agricole de producție și gospodăriile personale — pe persoană activă — au sporit de la 495 lei în anul 1965, la 1 838 lei în anul 1982. Pensia medie de asigurări sociale pentru limită de vîrstă și vechime integrală în muncă a crescut de la 671 lei lunar în 1935, la 1 493 lei în anul 1982.

În condițiile amplificării veniturilor populației și a capacității industriei și economiei de a asigura bunuri corespunzătoare acestor venituri mai mari, în cadrul consumului populației — element component de bază al nivelului de trai — au intervenit însemnate mutații cantitative și calitative. A crescut de cîteva ori consumul la carne, lapte, ouă, zahăr și legume. În anul 1980 de exemplu, consumul alimentar mediu pe locuitor și pe zi a fost în țara noastră de 3 368 calorii și de 100,8 grame proteină, ceea ce situează România la un nivel apropiat de cel existent în unele dintre țările puternic dezvoltate economic. A fost îmbunătățită continuu aprovizionarea populației cu bunuri industriale, atît de uz curent, cît și de folosință îndelungată: țesături, confecții, încălțăminte, frigidere, mașini de spălat, mobilă, aparate de radio, televizoare, automobile ș.a. Numai în ultimele trei cincinale numărul aparatelor de radio aflate în dotarea populației s-a dublat, cel al televizoarelor a crescut de circa 6 ori, iar al frigiderelor de aproape 8 ori.

Vizita oficială de prietenie a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în Etiopia Socialistă

Poporul român, animat de sentimente de solidaritate cu lupta popoarelor africane pentru consolidarea independenţei, pentru progresul economic şi social, urmăreşte cu simpatie realizările obţinute de popoarele Etiopiei Socialiste, Republicii Zimbabwe, Republicii Mozambic şi Republicii Zambia, ţări prin care trece noul itinerar pe continentul african al conducătorului partidului şi statului nostru, itinerar desfăşurat sub semnul păcii, prieteniei şi colaborării internaţionale.

Pe fondul unor vechi şi trainice legături de prietenie, în ultimii ani raporturile dintre România şi Etiopia au cunoscut o nouă dezvoltare. În lărgirea şi adîncirea relaţiilor dintre ţările şi popoarele noastre, o contribuţie de cea mai mare importanţă au adus-o convorbirile la nivel înalt româno-etiopiene de la Bucureşti din 1978. Pe această linie se înscrie şi actuala vizită oficială de prietenie, efectuată în Etiopia de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, la invitaţia tovarăşului Mengistu Haile Mariam, preşedintele Consiliului Militar Administrativ Provizoriu, preşedintele Comisiei pentru organizarea Partidului Oamenilor Muncii din Etiopia, comandant suprem al Armatei revoluţionare a Etiopiei Socialiste.

În convorbirile oficiale la nivel înalt, în toasturile rostite, în celelalte documente ale vizitei, a fost relevată întărirea continuă a prieteniei, solidarităţii şi cooperării dintre partidele, ţările şi popoarele noastre, exprimîndu-se satisfacţia pentru dezvoltarea legăturilor dintre România şi Etiopia pe plan politic, economic şi cultural, în spiritul acordurilor şi înţelegerilor adoptate cu prilejul convorbirilor la nivel înalt din 1978. Cei doi conducători de partid şi de stat s-au declarat în favoarea intensificării eforturilor pentru diversificarea şi creşterea volumului schimburilor comerciale, pentru convenirea şi realizarea de acţiuni de cooperare economică pe termen lung, care să valorifice în cît mai mare măsură posibilităţile existente, să confere stabilitate şi perspective largi relaţiilor dintre Republica Socialistă România şi Etiopia Socialistă. S-a exprimat convingerea că dezvoltarea raporturilor de prietenie şi cooperare în domeniile politic, economic, tehnico-ştiinţific şi cultural dintre România şi Etiopia servesc intereselor celor două ţări şi popoare, constituind, în acelaşi timp, o importantă contribuţie la întărirea colaborării şi solidarităţii ţărilor în curs de dezvoltare, a politicii de pace, independenţă naţională şi înţelegere între toate statele şi popoarele lumii. „Noi apreciem — a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu — că există toate posibilităţile pentru a dezvolta şi mai larg schimburile economice şi cooperarea reciproc avantajoasă, îndeosebi în sectoarele importante cum sînt industria, geologia, petrolul, mineritul, agricultura, energia, construcţiile şi altele. Aceasta corespunde intereselor ambelor popoare şi reprezintă, totodată, o contribuţie la cauza colaborării şi păcii în lume". La rîndul său, preşedintele Mengistu Haile Mariam şi-a exprimat convingerea că între Etiopia şi România „există ample posibilităţi de cooperare care pot fi folosite în interesul reciproc al celor două popoare ale noastre".

În cadrul schimbului de păreri cu privire la situaţia internaţională actuală, cei doi conducători de partid şi de stat au abordat probleme cum sînt : apărarea păcii şi preîntîmpinarea războiului, dezarmarea, securitatea europeană, situaţia din Orientul Mijlociu, realizarea unei noi ordini economice internaţionale, lupta popoarelor Africii pentru consolidarea independenţei naţionale şi asigurarea progresului lor economico-social, sprijinirea luptei Namibiei pentru independenţă, întărirea rolului Organizaţiei Naţiunilor Unite şi altele.

Marcînd un moment cu profunde semnificaţii în cronica legăturilor prieteneşti româno-etiopiene, vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu în Etiopia Socialistă constituie o expresie a dorinţei celor două ţări de a intensifica colaborarea reciproc avantajoasă, de a conlucra mai strîns pe arena internaţională în lupta pentru destindere, pace, cooperare şi înţelegere între popoare.

ION D. GOIA

TOTUL PENTRU OM!

Dar tabloul ridicării bunăstării materiale şi spirituale a oamenilor muncii, în acest interval de timp, ar fi incomplet, dacă am omite veniturile obţinute de populaţie din fondurile sociale de consum, care au crescut de la 22,9 miliarde lei în anul 1965, la 91,4 miliarde lei în 1982. Din aceste fonduri, ajunse în 1982 la 12 728 lei în medie pe o familie, au fost asigurate gratuitatea învăţămîntului de toate gradele şi a asistenţei medicale, alocaţia de stat pentru copii, burse, ajutoare familiale, indemnizaţii pentru incapacitate de muncă şi altele — toate domenii în care se înregistrează creşteri dintre cele mai mari. Dar, ce a însemnat această importantă creştere a fondurilor sociale pentru toate aceste domenii ? Să ne oprim la unul dintre ele, la cel al învăţămîntului, de exemplu. Angajînd şi implicînd integral sistemul de educaţie şi învăţămînt în vasta operă de construcţie economică şi socială, România a făcut, în anii construcţiei socialiste, un salt uriaş, realizînd în prezent indici comparabili cu cei obţinuţi în ţările dezvoltate, cu îndelungate şi valoroase tradiţii în dezvoltarea învăţămîntului : de la circa 4 milioane de analfabeţi în anii '50, la garantarea reală a dreptului la învăţătură pentru toţi cetăţenii ţării, fără nici un fel de discriminare, la asigurarea egalităţii de şanse şi accea, la lichidarea oricărui canal de generare a acestui flagel, care loveşte încă o cincime din populaţia globului, la generalizarea învăţămîntului de 10 ani, la creşterea ratei de cuprindere a tineretului în învăţămîntul secundar şi superior — astăzi peste 25 la sută din populaţia ţării învaţă ; de la un învăţămînt de tip elitist la un învăţămînt gratuit şi deschis, cu larg caracter democratic, de masă ; de la un învăţămînt de tip „clasic", rupt de viaţă, la un învăţămînt strîns legat de nevoile dezvoltării, integrat cu cercetarea şi producţia, bazat pe principiile educaţiei prin muncă şi pentru muncă, al politehnizării şi educaţiei permanente.

Sau la domeniul ocrotirii sănătăţii. Prin numărul de aproape 40 mii de medici, revenind 556 de locuitori la un medic, al paturilor de asistenţă medicală (9,4 paturi la 1 000 de locuitori) ne situăm în acest domeniu la nivelul unor ţări ca Elveţia, Franţa, S.U.A., Belgia. Măsurile adoptate au îmbunătăţit radical starea de sănătate a populaţiei. Mortalitatea infantilă a scăzut de la 142,7 la mie în 1948 la 29,3 la mie în 1980. Iar ca un corolar al politicii noastre sanitare, durata medie de viaţă, care, în 1932, era de numai 42 de ani, a ajuns în cincinalul 1976—1980 la 70 de ani.

O altă realizare de mare amploare pe plan social şi al calităţii vieţii o reprezintă construirea în perioada 1966—1981, a aproape 2,6 milioane locuinţe, ceea ce permite ca în prezent, 70 la sută din populaţia României să locuiască în case noi. Ritmul înalt al construcţiilor de locuinţe, ce situează ţara noastră printre primele ţări din lume în privinţa numărului de locuinţe construite la 1 000 de locuitori, a contribuit la îmbunătăţirea radicală a condiţiilor de viaţă ale populaţiei, la modernizarea şi înflorirea tuturor localităţilor patriei.

Dimensiuni semnificative ale creşterii bunăstării populaţiei în perspectiva dezvoltării economico-sociale a ţării sînt relevate de Programul directivă de creşterea nivelului de trai adoptat, la iniţiativa tovarăşului Nicolae Ceauşescu, de Congresul al XII-lea al partidului. Reflectînd concepţia conducătorului partidului şi statului nostru privind corelaţia dezvoltare-bunăstare, legătura indisolubilă dintre aceste două momente fundamentale ale evoluţiei, Programul directivă de creştere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 se înscrie ca o nouă etapă de ridicare a nivelului de civilizaţie, de sporire a bunăstării întregului popor, de afirmare deplină a personalităţii umane.

Pentru că aşa cum probează şi datele prezentate mai înainte, în Republica Socialistă România, totul este pus în slujba omului — scopul şi raţiunea societăţii noastre, avuţia naţională cea mai de preţ.

VASILE BARAC

Un ideal coborît pe pămînt, o existență în devenire, necontenit perfectibilă

Între 19 și 24 iulie 1965, la București, Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a statornicit o piatră de hotar în istoria României contemporane. „Poporul — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, în deschiderea amplului raport prezentat cu acest prilej — s-a convins din experiență proprie că politica partidului nostru exprimă năzuințele și interesele lui vitale ; fără îndoială că hotărîrile Congresului vor corespunde pe deplin așteptărilor și încrederii poporului". Invocarea judecătorului suprem al tuturor actelor cu rezonanță socială, în epocă, avea o justificare temeinică. Într-adevăr, țara trăia un moment de răscruce, cînd suma cuceririlor revoluționare ale politicii Partidului Comunist Român, repurtate cu atașamentul neprecupețit al maselor populare, îngăduia un nou salt calitativ al vieții sociale românești, un nou orizont pentru opțiunile noastre economice. Sub conducerea și prin înțelepciunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, acest salt social calitativ și acest nou orizont economic sînt astăzi obiective îndeplinite. Statornicirea lor în practica vieții de zi cu zi au înnobilat esențial existența oamenilor și au marcat însuși chipul țării. Mutațiile din conștiințe, progresul nostru spiritual și moral s-au însoțit în mod firesc și organic cu evoluția benefică a peisajului urban al localităților noastre, cu o nouă geometrie a ogoarelor, cu schimbări geografice și de microclimat determinate prin mari și temerare construcții hidrotehnice. Odată cu consolidarea independenței economice și politice a României, și ca un corolar al ei, a sporit considerabil audiența țării în lume, s-au înmulțit relațiile noastre multilaterale cu statele și națiunile lumii, cu organismele și instituțiile internaționale. Între România anului 1965 și România anului 1983, deosebirile nu sînt numai de ordin cifric, indiferent ce domeniu al vieții ne-am propune să-l cercetăm în amploarea și devenirea sa. O nouă calitate s-a încorporat și în gestul constructiv și în actul de conștiință și ne putem mîndri azi cu certitudinea de a ne fi înscris pașii în ritmurile caracteristice comunităților care și-au propus drept țel o înaltă civilizație materială și spirituală, un necontenit progres. Adevăr care nu ne-a așezat doar înaintea unor privilegii, ci și înaintea unor îndatoriri și răspunderi majore, pe măsura idealurilor cărora ne-am dedicat. Sub asemenea îndatoriri și răspunderi, orice civilizație se maturizează și își desăvîrșește specificul, apropiindu-și viitorul cu un spor de decizie și pe căi proprii, inconfundabile.

Litera raportului prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român ne-a stat la îndemînă chiar din clipa înălțătoare a rostirii acestui important document al istoriei noastre. Și în litera lor, „direcțiile de dezvoltare a României în următorii cinci ani, în vederea continuării pe o treaptă superioară a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste în toate domeniile de activitate economică, științifică și culturală", erau deosebit de limpezi. Treptat, ne-am pătruns și de limpezimea spiritului zidit în această literă și am înțeles că era și este un spirit fundamental novator, revoluționar, programatic deschis înnoirilor și progresului. Ca piatră unghiulară a politicii viitoare a partidului ni s-a propus „întărirea continuă a legăturilor sale cu masele", apelul perpetuu la „experiența, înțelepciunea celor ce o înfăptuiesc". Și anii trecuți de atunci ne-au încredințat pe deplin că îndemnul secretarului general al partidului nostru, devenit între timp cel dintîi președinte al României socialiste, nu a fost numai clarvăzător, ci a rodit și rodește fapte pe măsura adevărului său. Din acest punct de vedere, ritmul în care partidul însuși și-a sporit rîndurile rămîne edificator într-o toate. De asemenea, sindicatele și-au întărit continuu autoritatea și rolul social. S-au instituit în toate instituțiile și întreprinderile țării adunări generale ale oamenilor muncii, ca instrument de înfăptuire democratică a autoconducerii și autogestiunii muncitorești. Mai temeinic decît oricînd altădată și ca urmare a condițiilor create în acest sens, și-au asumat răspunderi cuvenite în societatea noastră, pe toate treptele ei, femeile, tineretul, în cadrul generos al unei emulații din care au rezultat stimulente și drepturi firești. În sfîrșit, prin crearea Frontului Democrației și Unității Socialiste și a organizațiilor sale, întregul popor are astăzi accesul asigurat la adoptarea deciziilor privind destinul comun al națiunii noastre. Fiind toate argumente de o incontestabilă elocvență ale unei democrații largi și fertile, neîngrădită decît de necesitatea ce imprimă libertății o dimensiune rațională, omenească. Ale adevărului general conform căruia conștiința e datoare să păşească mereu înaintea temeliilor ei materiale.

Fapt neobișnuit în practica de pînă atunci, considerînd industrializarea socialistă a țării drept obiectiv central al politicii economice a partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a invocat un amplu citat dintr-un clasic al gîndirii social-politice românești, anume A. D. Xenopol. „A rămîne dedați numai agriculturii — scria cîndva marele istoric — este a ne osîndi pe noi înșine la producerea numai de lucruri brute, care sub un volum foarte mare reprezintă o valoare foarte mică ; este a ne constitui pentru totdeauna robii străinătății..." Și noi nu mai acceptam să fim robii străinătății, ci partenerii ei, cu drepturi egale, mai cu seamă că timpul lui A. D. Xenopol, cu toate nedreptățile lui, apusese demult. Totodată și implicit, gestul tovarășului Nicolae Ceaușescu exprima adevărul că politica Partidului Comunist Român, în esența ei, continuă în cuget și faptă cele mai înaintate și generoase demersuri din toată istoria noastră. Și adevărul că ruptura românilor cu trecutul nu a avut și nu are în vedere o despărțire de idealurile dintotdeauna ale poporului care sîntem. Adevăr deosebit de tonic pentru fiecare fiu al acestei țări, prin a cărui rostire, întîmplată la lumina deplină a zilei, prin vocea celui mai calificat fiu al țării, a primit un impuls fără precedent chiar efortul românesc de reînnodare a tradițiilor ce ne acordă distincție între națiunile lumii. Și s-a revigorat, cu același prilej, chiar substratul adînc al patriotismului nostru. Patriotism ajuns astăzi la intensitatea cunoscută de toți și asumat de toți fiii țării cu o firească mîndrie.

La o privire sumară, soluțiile economice preconizate de Congresul al IX-lea al partidului nu erau noi. Continuarea procesului de schimbare a structurii economice prin întărirea poziției industriei ca ramură conducătoare, creșterea cu prioritate a producției mijloacelor de producție, lărgirea continuă a bazei de materii prime și valorificarea rațională a resurselor țării, în funcție de necesitățile imediate și de perspectivă, atenția deosebită acordată dezvoltării bazei energetice erau obiective despre care și pînă atunci, la nivelul unor fraze generale, se mai vorbise în România postbelică. Însă, de data aceasta, strategia și tactica atingerii lor se întemeiau pe o mobilitate de gîndire și de decizie adăpată dintr-o cunoaștere temeinică și concretă a realităților. Și se mai întemeiau pe programe distincte și precis orientate. Iar țelurile erau realiste, în concordanță deplină cu posibilitățile țării : ritmul anual de creștere a producției industriale se preconiza a fi de 10,5 la sută ; producția din 1938 urma să se realizeze în 1970 în numai 24 de zile ; tot atunci, venitul național urma să provină în proporție de 60 la sută din industrie ; producția de oțel pe locuitor — acest barometru al potențialului economic — urma să fie de 18 ori mai mare cu un sfert de veac în urmă ; în 1970, producția de cărbune trebuia să ajungă la 22 milioane tone, iar producția de energie electrică, în 1975, la 55—60 miliarde kWh. Concomitent, s-au alocat fondurile necesare transpunerii în practică a acestui program îndrăzneț și vital pentru țară. Numai în cercetările geologice destinate lărgirii continue a bazei de materii prime s-au investit 16 miliarde lei. Și s-a deschis înaintea constructorilor și orizontul reconfortant pentru conștiință al lucrărilor capitale, capabile să restructureze peisajul însuși al zonei în care sînt implantate. Deocamdată, trebuiau încheiate cît se putea de repede lucrările hidrocentralelor de pe Argeș și Bistrița și ale marelui nod hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. În viitor, pe riurile interioare, urmau să se construiască hidrocentrale cu o putere instalată de 1,5 milioane kW. Și iată și destinația ce se preconiza venitului național : „Mai mult de o pătrime — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — se va aloca pentru fondul de acumulare, pentru dezvoltarea bazei materiale necesare reproducției socialiste lărgite, progresului continuu al economiei, științei, culturii și ocrotirii sănătății ; aproape trei pătrimi vor forma fondul de consum, destinat creșterii nivelului de trai al populației". Și acum nu ne mai rămîne decît să întoarcem cu atenție fila de istorie împlinită din 1965 pînă azi, spre a dovedi adevărul premiselor ei.

S-au desfășurat de atunci încă trei congrese ale partidului și trei cincinale, al patrulea plan cincinal fiind în curs de îndeplinire. Dinamismul viguros imprimat dezvoltării economiei în perioada 1971—1975 a asigurat creșterea venitului național într-un ritm mediu anual de 11,3 la sută, depășindu-se astfel și prevederile Directivelor Congresului al X-lea al partidului. Dealtfel, venitul național obținut doar în anul 1975, cînd s-a împlinit un deceniu de la evenimentul pe care îl aniversăm astăzi, a depășit substanțial totalul venitului național realizat în întreaga perioadă 1951—1955. De data aceasta, 66 la sută din volumul lui a fost alocat pentru fondul de consum, iar resursele create prin mobilizarea mai intensă a rezervelor din economie au permis, totodată, repartizarea unor mijloace financiare sporite pentru fondul național de dezvoltare economico-socială, a căror pondere în venitul național a reprezentat 34 la sută. S-au amplificat dimensiunile și cadența însăși a procesului de industrializare socialistă, s-au dezvoltat în mod hotărîtor ramurile și subramurile cu rol de avangardă în introducerea în întreaga economie a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane și industria a contribuit decisiv la valorificarea pe un plan superior a resurselor materiale și de muncă

Congresul al IX-lea a preconizat — Realitatea de zi cu zi confirmă

1965 : La 27 august s-a publicat Hotărîrea C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la înființarea Universității din Craiova ● În septembrie, la Oradea, a reapărut revista **Familia** ● La 21 noiembrie a intrat în funcțiune centrala electrică de termoficare București-Sud ● La 16 decembrie, combinatul de îngrășăminte azotoase de la Tîrgu Mureș a produs primele tone de acid azotic ● La 30 decembrie s-a constituit Consiliul Național al Cercetării Științifice.

1966 : La 14 ianuarie s-au încheiat lucrările de restaurare a Curții domnești de la Tîrgoviște ● La 2 iulie a fost publicată legea cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate ● La 10 iulie s-au aniversat 500 de ani de la zidirea mănăstirii Putna ● La 14 septembrie a fost inaugurat laminorul de tablă groasă din cadrul Combinatului siderurgic Galați ● La 7 decembrie s-au încheiat lucrările de amenajare hidroenergetică a rîului Bistrița.

1967 : La 5 aprilie a atins capacitatea finală termocentrala de la Ludușe ● La 7 mai, la Cluj, a început construcția calculatorului românesc „Dacicc-200" ● La 9 august 1967 s-a desfășurat prima cursă a primei locomotive electrice românești de 5 100 kV ● La 30 septembrie, la Craiova, a intrat în funcțiune cel mai mare grup energetic din țară, 315 kW ● La 14 decembrie au intrat în funcțiune stațiile de televiziune Bucegi și Oltenia.

1968 : La 5 aprilie a fost aprins focul la furnalul de 1 700 mc de la Combinatul siderurgic din Galați ● La 31 mai a plecat în prima cursă cea mai mare navă construită la Șantierul naval din Galați ● La 3 iulie a fost dat în exploatare sistemul de irigații Calafat-Ciuperceni ● La 19 decembrie s-a constituit Frontul Democrației și Unității Socialiste.

1969 : La 15 ianuarie a fost inaugurată linia electrificată București — Brașov ● La 11 aprilie a intrat în funcțiune Uzina de fibre sintetice din Iași ● La 31 iulie, populația României a atins 20 milioane locuitori ● La 14 mai s-a constituit Academia de științe agricole și silvice ● La 19 decembrie, la București, a intrat în producție cea mai mare fabrică de sticlă din țară.

1970 : La 20 februarie s-a constituit Academia de științe sociale și politice ● La 20 martie, a luat ființă Institutul român de cercetări marine ● La 8 aprilie a fost inaugurat Aeroportul internațional București — Otopeni ● La 26 iunie s-a inaugurat Centrul de informare al O.N.U. din București ● La 14 august a fost dat în exploatare primul agregat al hidrocentralei Porțile de Fier ● La 11 octombrie a fost inaugurat Tîrgul internațional București ● La 16 decembrie s-au instituit stemele județelor și municipiilor ● La 22 decembrie a fost inaugurat podul rutier peste Dunăre de la Giurgeni — Vadul Oii.

1971 : La 10 ianuarie a intrat în producție Uzina de prelucrare a aluminiului din Slatina ● La 6 mai s-a instituit titlul de „Erou al Republicii Socialiste România" ● La 14 mai a fost inaugurat hotelul Intercontinental-București ● La 8 iulie s-a constituit Comisia centrală de parfid și de stat pentru elaborarea prognozelor de dezvoltare economică și socială a României ● La 12 octombrie a fost înființată Universitatea din Brașov.

1972 : La 4 aprilie s-a constituit Asociația „România", pentru relațiile cu emigrația ● La 8 mai a fost inaugurat Muzeul de istorie al Republicii Socialiste România ● La 13 mai a fost pusă în funcțiune linia aeriană de 400 kV Porțile de Fier — București ● La 30 decembrie 1972 a luat ființă Consiliul Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale.

1973 : La 5 martie a început la Turceni construcția celei mai mari termocentrale din țară ● În iunie s-a hotărît reluarea lucrărilor de construcție a canalului Dunăre — Marea Neagră ● La 28 iunie a început să producă Uzina de aluminiu din Tulcea ● La 28 octombrie s-au încheiat lucrările de edificare a barajului Vidra pe Lotru.

● La 20 decembrie, a fost inaugurat noul edificiu al Teatrului Național „I. L. Caragiale" din București.

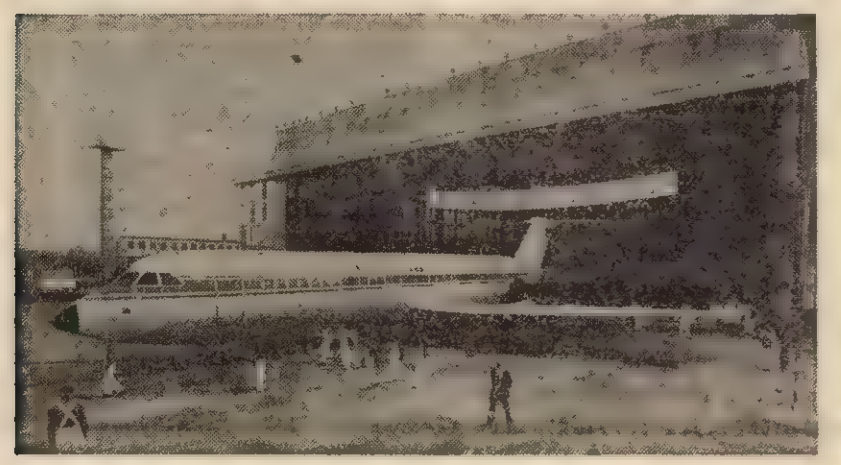

ale țării, pe de o parte, și la extinderea cooperării și schimburilor economice cu alte națiuni, pe de altă parte. Concomitent cu creșterea cantitativă a producției, în toate ramurile industriale au avut loc importante mutații calitative, de neconceput în alte condiții istorice. Cu alte cuvinte, s-a accentuat considerabil procesul de modernizare a structurilor industriale, au fost introduse tehnologii noi, în concordanță cu ultima oră a progresului tehnic mondial, s-au perfecționat cele existente, s-au extins mecanizarea și automatizarea producției, care au contribuit în chip hotărîtor la creșterea productivității muncii, asigurîndu-se implicit o valorificare superioară a materiilor prime și materialelor și sporirea competitivității produselor noastre pe piața mondială.

Mari și cuprinzătoare au fost, de asemenea, și realizările industriale obținute ca urmare a transpunerii în viață a Directivelor Congresului al XI-lea al partidului, animate de același spirit inovator. În domeniul investițiilor, s-a împlinit un volum de lucrări în valoare de aproximativ 1000 miliarde lei. A continuat procesul de modernizare și diversificare a producției industriale a țării, introducîndu-se în fabricație peste 1 100 tipuri de mașini, utilaje și instalații, precum și peste 850 noi materiale și bunuri de consum. Ponderea produselor noi și reproiectate introduse în fabricație a reprezentat circa 44 la sută din valoarea producției industriale a anului 1980. O tendință nouă, revoluționară a acestui timp bogat în fapte și împliniri a constituit-o și distribuția echitabilă a forțelor și capacităților de producție pe întreg teritoriul țării, deci dezvoltarea mai accelerată a județelor rămase în urmă, încît, ca o consecință nemijlocită a acestei opțiuni, au cunoscut ritmuri înalte de dezvoltare în primul rînd județele Teleorman, Bacău, Covasna, Gorj, Bistrița-Năsăud, Sălaj, Tulcea, Ilfov, Vîlcea, Vrancea, Vaslui și multe altele. În 1980, în mod practic, toate județele țării au depășit de cîteva ori și condiții pentru o producție de peste 10 miliarde lei. Și era cît se poate de firesc, în litera și în spiritul politicii partidului nostru, ca însăși viața oamenilor să îmbrățișeze bunurile materiale, ambianța de valori care dau substanță și sens bunăstării să cunoască, la rîndul lor, profunde și generoase prefaceri. Spre exemplu, cheltuielile social-culturale ale statului, în 1980, au trecut peste pragul de 10 000 lei pentru o familie. La fel, constructorii de locuințe și-au propus realizarea unui milion de apartamente într-un singur cincinal. S-a dezvoltat continuu baza materială a învățămîntului de toate gradele, rețeaua de dotări social-culturale, cu deosebire rețeaua destinată asistenței medicale, România situîndu-se astăzi la nivelul unor state avansate în ce privește numărul de medici și de locuri în spitale la o mie de locuitori. Începînd de la 1 ianuarie 1978, s-a trecut cum se preconizase la reducerea treptată a săptămînii de lucru, pe fondul sporirii substanțiale a veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii. Și de la o vreme, cum e lesne de înțeles, îndepărtatul an 1938 și-a pierdut valoarea operațională ca an de referință al dezvoltării noastre industriale. În anii care au urmat Congresului al IX-lea al partidului a survenit în viața orînduirii socialiste a țării și pragul peste care am început să ne măsurăm cu noi înșine. Pragul peste care izbînzile poporului care sîntem nu au mai aflat în trecut repere echivalente din punct de vedere calitativ. Acesta fiind unul dintre semnele cele mai sigure ale pătrunderii noastre sub zodia unei noi epoci de dezvoltare istorică.

În cifre absolute, un anume domeniu de activitate industrială românească dovedește cît se poate de elocvent cît de ample ne-au fost proiectele și cîtă tenacitate am investit în împlinirea lor. Fiind vorba despre producția de energie electrică, factor decisiv în dezvoltarea întregii economii. În 1965, ne-am propus să atingem, în următorul deceniu, nivelul de 55—60 miliarde kWh. Și în sorocul potrivit realizările s-au apropiat convingător de cifra planificată : în 1975, România a produs 53,7 miliarde kWh, în condițiile cînd în întreaga lume se afirma o puternică și furtunoasă criză energetică. Conform prevederilor Directivelor Congresului al XII-lea al partidului, în 1985 producția de energie electrică va atinge un nivel de 88—90 miliarde kWh, depășind cu 18—21 procente realizările anului 1980. Dar în spatele acestor puteri colosale, vehiculate prin rețelele în permanentă extindere ale sistemului energetic național, stau și marile lucrări hidrotehnice amintite mai sus și împlinite, în majoritatea lor absolută, în anii care au urmat Congresului al IX-lea al partidului. Ritmul edificării și al intrării lor în exploatare fiind revelator : la 15 iulie 1965, cu numai patru zile înaintea deschiderii lucrărilor Congresului la care ne referim, a intrat în funcțiune sistemul hidrotehnic de pe rîul Firiza. Și evenimentul a fost un semn neîndoielnic de bun augur. La 7 decembrie 1966 s-au încheiat lucrările de amenajare hidroenergetică a Văii Bistriței. La 9 decembrie, același an, a avut loc inaugurarea hidrocentralei de pe Argeș. La 15 august 1969, la Porțile de Fier, a fost dată în exploatare ecluza de pe malul românesc al Dunării, iar la 14 august 1970 a fost conectat la sistemul energetic național și primul agregat al barajului de la Gura Văii, construit în colaborare cu Iugoslavia prietenă. În sfîrșit, la 16 mai 1972, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito au inaugurat oficial și solemn Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier, una dintre cele mai mari lucrări cu profil de pe continent. La 5 aprilie 1978, la Răureni, lîngă Rîmnicu-Vîlcea, au început lucrările de construcție a celei de a patra hidrocentrale de pe rîul Olt, cursa de apă intrat și el pe făgașul unor transformări de substanță. La 26 octombrie 1973, pe Lotru, s-au încheiat lucrările barajului de la Vidra. Și de atunci, fără nici un răgaz, comunicatele de presă au readus în atenția noastră, din acest punct de vedere, alte și alte localități și cursuri de apă, între care amintim Siriu, Someșul, Rîul Mare. Prin declanșarea lucrărilor de construcție la centrala atomoelectrică de la Cernavodă, energetica românească a pășit curajos într-o nouă etapă de dezvoltare. Prin reluarea și continuarea energică a lucrărilor de construcție a canalului Dunărea-Marea Neagră, care se apropie acum de sfîrșitul lor, lucrările capitale cu consecințe asupra peisajului național au intrat, de asemenea, sub o nouă zodie, de o amploare fără egal în toată istoria noastră.

În urmă cu 18 ani, de la tribuna Congresului IX, tovarășul Nicolae Ceaușescu schița o perspectivă realistă a agriculturii noastre. „Deoarece nu este posibilă extinderea deosebită a suprafeței arabile — sublinia secretarul general al partidului —, sporirea producției vegetale va trebui să asigure prin recolte mai mari la hectar ; în acest scop trebuie organizată pe baze științifice întreaga activitate a unităților agricole, valorificate la maxim condițiile create prin mecanizare, chimizare și prin extinderea irigațiilor, mobilizîndu-se toate rezervele de care dispune agricultura noastră socialistă". Și de data aceasta, îndemnul clarvăzător a rodit și cuvintele au devenit faptă. La 6 februarie 1968 a intrat în construcție un vast sistem de irigații, pe circa 70 000 hectare, între apa Buzăului și Dunăre, pe terasa Brăilei. În același an, la 3 iulie, a fost dat în exploatare și sistemul de irigații Călărași-Ciulpereni. La 29 aprilie 1972, la Dăbuleni-Dolj, s-a dat în folosință prima etapă, de 30 000 hectare, din sistemul de irigații pe nisipuri Sadova-Corabia. Și cronica trecerii în revistă poate fi continuată în chip susținut, pe toate marile orizonturi ale Cîmpiei Române. Și va putea fi continuată, de asemenea, și în viitor. Pînă în 1985, după ultimele prevederi, suprafața agricolă irigată a țării va atinge 4 milioane hectare. În 1990, ea va ajunge la 5,5—6 milioane hectare. Ne aflăm în plină revoluție agrară și acest proces, fără doar și poate, nu ar fi avut conținut credibil în absența aportului adus la dezvoltarea agriculturii de constructorii de mașini și, în mod deosebit, de industria chimică românească, în întregime o creație a acestor ani glorioși. În 1965, se preconiza o producție de cereale de circa 13 milioane tone. La Congresul al XII-lea al partidului, nivelul preconizat se ridica deja la 27—28 milioane tone și rezultatele anului 1982 au confirmat pe deplin capacitatea productivă a agriculturii noastre.

Prin intervențiile sale în viața de zi cu zi a națiunii, acțiunea Partidului Comunist Român, modul său de a conduce eficient țara au determinat profunde schimbări calitative, profunde și de anvergură, fără termen de comparație în trecutul patriei. Construind și desăvîrșind societatea socialistă multilateral dezvoltată, sub îndrumarea partidului, sub conducerea nemijlocită și înțeleaptă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, edificăm o orînduire în care toți oamenii muncii, beneficiind pe deplin de cele mai generoase drepturi cetățenești, bucurîndu-se de posibilitatea de a-și dezvolta și pune în valoare la un nivel superior capacitatea creatoare, energiile și talentele, sînt chemați să participe tot mai intens, mai activ la conducerea efectivă a statului, la elaborarea tuturor marilor decizii ce privesc mersul înainte al patriei. Din acest punct de vedere, modul tonic în care au fertilizat existența noastră națională prevederile Directivelor Congresului al IX-lea al partidului, tenacitatea cu care au fost ele îndeplinite constituie o premisă și un fundament al abnegației noastre de astăzi, al încrederii noastre desăvîrșite în clarviziunea partidului și a conducătorului său iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Clădind o industrie înfloritoare și puternică, desfășurînd o largă ofensivă asupra pămîntului și a rîndurilor lui, adăugînd noi valori patrimoniului de spiritualitate al poporului nostru, ridicînd continuu nivelul de viață al oamenilor țării, valorificînd la maximum potențialul național de bogății naturale, de energie și îndemînare umană, perfecționînd neîncetat structurile cu atare ale cadrului nostru social, sub îndrumarea partidului, adăugăm lumini noi timpului pe care-l trăim, timp în contextul căruia socialismul, ca idee și realitate, își impune din ce în ce mai convingător virtuțile, ca unica orînduire capabilă să asigure bunăstarea poporului și democrația reală în ceea ce privește exercițiul îndatoririlor și drepturilor lui.

Să ne întoarcem acum în timp și să ne reamintim o sumă memorabilă de cuvinte. „Noi, națiunea noastră, poporul nostru — ne încredința tovarășul Nicolae Ceaușescu, în patetica cuvîntare rostită cu prilejul încheierii Congresului al XII-lea al partidului — cînd vorbește de om, de omenie, vorbește de Om cu O mare.." Sînt cuvinte asupra cărora se cuvine să medităm, mai cu seamă astăzi, cînd aniversăm inițiul mare eveniment politic din cuprinderea epocii Nicolae Ceaușescu. Într-adevăr, toi ceea ce se construiește în această țară, și în plan material, și între hotarele spiritului, ne întărește mereu convingerea că omul nou, căruia nu numai odată i-am ridicat statui din metafore, nu este o utopie, un țel de atins într-un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat, ci o plămădă concretă a anilor luminoși și fertili ai socialismului, un ideal coborît pe pămînt, o existență în devenire, necontenit perfectibilă. Nu trebuie să mergem prea departe pentru a constata cum se întipărește în conștiințe, la cald, această pecete specifică a timpului nostru. Omul nou, tradițiile care-i conferă calitatea de chintesență a evoluției sociale românești din ultimele două decenii își împlinește grandoarea chiar alături de noi, chiar în noi. Ridicarea omului, cu nevoile, exigențele și aspirațiile sale, la rangul de valoare primordială a societății este adevărata și remarcabila ctitorie a epocii Nicolae Ceaușescu, al cărei act de naștere s-a semnat în 1965.

MIHAI PELIN

Congresul al IX-lea a preconizat
Realitatea de zi cu zi confirmă

1974 : La 14 martie s-a constituit Consiliul național pentru protecția mediului înconjurător ● La 23 martie, la Alexandria, a început să producă o nouă întreprindere de rulmenți ● La 28 martie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost ales președinte al Republicii Socialiste România ● La 21 mai a început construcția noului șantier naval de la Mangalia ● La 13 iunie a fost inaugurată linia aeriană București — Amsterdam — New York ● La 2 noiembrie a fost publicată Legea ocrotirii patrimoniului cultural național.

1975 : La 28 ianuarie, termocentrala din Brăila a început să funcționeze la puterea nominală ● La 13 februarie a fost publicat Manifestul Frontului Unității Socialiste ● La 24 iulie, la Combinatul siderurgic Hunedoara, a intrat în funcțiune un nou laminor ● La 20 august, la șantierul naval din Constanța a fost construit al doilea mineralier de 50 000 tone ● La 9 octombrie, la șantierul naval din Galați, a fost lansată prima platformă românească de foraj marin ● La 16 decembrie a luat ființă compania aeriană L.A.R. — Liniile aeriene române.

1976 : La 29 februarie, la Deva, a fost dezvelită statuia ecvestră a lui Decebal ● La 2 septembrie a fost inaugurat marele magazin universal „Unirea" din Capitală ● La 26 septembrie, autoturismul de teren ARO a fost distins cu medalia de aur la Tîrgul internațional de la Zagreb ● La 17 decembrie, la Cluj, a avut loc dezvelirea monumentului dedicat lui Mihai Viteazul ● La 25 decembrie, Întreprinderea de autoturisme din Pitești a fabricat automobilul Dacia-1 300 cu nr. 300 000.

1977 : La 19 martie a apărut proiectul Legii calității producției și serviciilor ● La 14 aprilie a fost livrat primul lot de tractoare de 180 CP fabricate la Craiova ● La 14 mai, pe Cîmpia Libertății de la Blaj s-a dezvelit ansamblul monumental Gloria ● La 17 iunie s-au declanșat lucrările de construcție a întreprinderii de autoturisme „Oltcit" ● La 2 iulie, la Arad, a intrat în funcțiune combinatul de îngrășăminte chimice ● La 28 noiembrie s-a sărbătorit împlinirea unui secol de la căderea Plevnei.

1978 : La 28 decembrie, a apărut volumul „Omagiu președintelui Nicolae Ceaușescu", consacrat aniversării a 60 de ani de viață și peste 45 de ani de activitate revoluționară ai celui mai iubit fiu al poporului român.

1979 : La 21 februarie, la Tîrgu Jiu, a fost dezvelit bustul sculptorului Constantin Brâncuși ● La 27 martie, la Tîrgu Lăpuș, a intrat în funcțiune filatura de bumbac cardat ● La 24 aprilie, la Întreprinderea de mașini grele din București, a fost realizat al 10-lea turboagregat de mare putere ● La 15 iunie, la Craiova, a fost inaugurat Teatrul liric ● La 18 iulie, la Motru, a intrat în producție prima galerie a noii mine Horăști-Sud.

1980 : La 29 februarie, la Combinatul petrochimic Pitești a început să producă complexul de normal-parafine, primul obiectiv de acest gen construit în țară ● La 7 martie, la șantierul naval din Galați, a fost lansată a doua platformă de foraj marin ● La 21 septembrie s-a dat publicității proiectul Legii cu privire la dezvoltarea industriei mici.

1981 : La 10 februarie, la Galați, a intrat în funcțiune cel mai mare furnal din țară, unul dintre primele 10 din lume în ceea ce privește capacitatea ● La 24 martie, hidrocentrala Drăgășani a fost racordată la sistemul energetic național ● La 14 mai a fost lansată nava cosmică Soiuz-40, cu echipaj româno-sovietic.

1982 : La 9 iunie a fost dat publicității Apelul poporului român adresat sesiunii speciale a O.N.U. consacrată dezarmării ● La 18 iunie, la București, a fost dezvelit bustul lui Nicolae Titulescu ● La 27 august a fost lansat primul avion de linie Rombac 1—11.

S-a pus în lucru celmai grandios

RECONSTRUCȚIA

După cum este cunoscut, la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. a fost dezbătut și adoptat, iar Marea Adunare Națională a legiferat Programul național pentru asigurarea unor producții agricole sigure și stabile prin creșterea potențialului productiv al pămîntului, mai buna organizare și folosire în mod unitar a terenurilor agricole, a întregii suprafețe a țării, realizarea irigațiilor pe circa 55—60 la sută din suprafața arabilă, a lucrărilor de desecări și combaterea eroziunii solului.

În ziua de 9 iulie a avut loc ședința de constituire a Comandamentului Național. În conformitate cu hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. și Marii Adunări Naționale, președintele Comandamentului Național este tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Elaborat din inițiativa și cu contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele republicii, acest program întruchipează grija cu care se cuvine a fi gospodărită cea mai mare avuție națională și se înscrie în continuarea eforturilor făcute de stat îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, materializate în investiții de zeci de miliarde de lei, prin care s-a urmărit creșterea potențialului de producție al pămîntului.

Constituind o acțiune economică și politică de importanță națională, o operă de mari proporții, de transformare a naturii, programul impune printr-o viziune unitară, determinată de caracterul său complex și de amploarea și cutezanța obiectivelor stabilite a se realiza, care îndreptățesc aprecierea că el constituie cea mai importantă lucrare realizată în țara noastră.

Rîndurile de față urmăresc să dea o imagine a modului cum încep să prindă viață prevederile acestui program, prevederi a căror înfăptuire reprezintă o componentă de bază a noii revoluții agrare și este, fără îndoială, prilejul pe care agricultura noastră și-l oferă pentru a deveni mai spornică, pentru a-și aduce o contribuție mai însemnată la bunăstarea tuturor fiilor României de azi și de mîine.

Lecția „tot timpul"

— Spuneți că aveți un tren în după-amiaza asta. Unde plecați ?

— La Sibiu. Mîine trebuie să fiu acolo. Se definitivează, împreună cu factorii locali, perimetrele lucrărilor ce se vor executa pînă în 1985. Avem de făcut sisteme de desecare și drenaj în zona Avrig-Scorei și în bazinele Hîrtibaciu, Visa, Secașul Mare. Mai sînt de executat amenajări de versanți și reprofilări de văi pe teritoriul Stațiunii de cercetări Cristian, după modelul experienței de la Perieni, din Vaslui, care după cum se știe trebuie să fie extinsă în toată țara.

— Dv., tovarășe inginer Mihai Gheorghe, conduceți în cadrul institutului pentru îmbunătățiri funciare secția de combatere a eroziunii solurilor. Spuneați că spre deosebire de colegii dv. lucrați în secția „tot timpul". Cum adică ?

— Colegii de la irigații luptă împotriva secetei iar cei de la desecări-drenaje împotriva excesului de umiditate, pe cînd eroziunea se produce continuu, fie că e secetă, că bate vîntul și spulberă praful, fie că plouă excesiv. Dealtfel, se știe că munca noastră nu se încheie, de fapt, niciodată, și că este nevoie să se revină din cînd în cînd cu lucrări de reamenajare, de completare, de modernizare. Ar fi de înțeles aceasta în măsura în care situația nu s-ar datora decît proceselor naturale.

— Dar uneori se datorează și oamenilor ?

— Adevărul cam ăsta e. Statul a alocat și este pe cale să aloce sume de-a dreptul fabuloase pentru conservarea pămîntului dar sînt, trebuie s-o recunoaștem, și cazuri cînd după încheierea investițiilor nu s-au executat, de exemplu, lucrări după curbele de nivel și așa a făcut ca investițiile să nu ducă la rezultatele scontate. Iar eroziunea a continuat, s-a extins.

— Unde s-a întîmplat asta ?

— În bazinul Racova-Vasluleț, de exemplu. În alte locuri s-au plantat vii și pomi pe terenuri în pantă pe care nu se executaseră toate amenajările necesare, urmarea fiind că plantațiile au fost deteriorate, numai într-o măsură, bineînțeles, la podgoriile Dealu Mare, pe Tîrnave sau la Drăgășani. Cele mai mari focare de alunecări au apărut însă pe pășunile neexploatate rațional, acolo unde au apărut eroziuni în adîncime prin ravene și torenți, în bazinele Slănic-Buzău, Dîmbovița, Argeș, Argeșel, Riul Mare, Topolog. Acolo unde s-a lucrat bine se poate spune însă că procesele de degradare sînt stăpînite.

— Știm. Oamenii au împînzit dealul cu vii și au stabilizat pămîntul care se scurgea. Dar aceasta au făcut-o singuri, după proiecte s-ar zice țărănești.

— Cu atît mai bine, nu trebuie să așteptăm ca toate lucrările să fie finanțate de stat ci este nevoie să se procedeze și la executarea unor amenajări locale. Dacă vrem, există o tradiție străveche în acest sens. Astăzi se știe că dacii făceau lucrări de îmbunătățiri funciare. Profesorul Marcu Botan, de la Academia de științe agricole și silvice, care-i și arheolog, amator ce-i drept dar recunoscut în această calitate, a dovedit că dacii au făcut lucrări de terasare în centrul Transilvaniei, lucrări de închidere către mare în Dobrogea sau desecări de mlaștini în regiunea Timișoarei.

— Revenind la „experiența Perieni" : ce s-a făcut și ce se face pentru generalizarea ei ?

— Acolo plecau dealurile la vale, cu case cu tot, și iată că de la o vreme pămîntul nu mai fuge iar recoltele sînt foarte bune. După organizarea antierozională a teritoriului și fixarea rețelei de drumuri ei au trecut la stabilirea sistemelor de cultură adecvate, în funcție de înclinația pantelor. Așa după cum se știe, acțiunea de combatere a eroziunii solului va începe, potrivit prevederilor programului adoptat, cu terenurile agricole puternic erodate din bazinele riurilor Argeș, Dîmbovița, Olt și Buzău, din Podișul Transilvaniei și al Moldovei și va fi însoțită de aplicarea unor măsuri agropedoameliorative și agrotehnice corespunzătoare. Se vor aplica asolamente antierozionale, cu o structură adecvată a culturilor, realizate în fîșii cu benzi înierbate pentru reținerea apei și protejarea pămîntului. În mod obligatoriu, pe terenurile în pantă lucrările agricole se vor executa numai pe cubza de nivel.

Apă frumoasă, apă urîtă

Ninsese zdravăn la Dragalina, în inima Bărăganului, cînd am fost acolo prima oară, în urmă cu cîțiva ani, și-mi aduc aminte că Ion Pleșa, secretarul primăriei, privind către zăpada care sticlea dincolo de ferestrele biroului lui a spus : zăpada e o apă frumoasă, dar pentru noi s-ar putea să fie urîtă.

Ion Pleșa nu este localnic ci tocmai din comuna Movila, de pe lîngă Țăndărei. Cînd a venit la Dragalina, în urmă cu 12 ani, abia începuse să se construiască sistemul de irigații. Cum locul fusese dintotdeauna secetos n-a putut decît să se bucure că apa va sui din Dunăre pînă aici, în mijlocul Bărăganului, și chiar s-a bucurat, spune el, ca de-o ploaie sosită la timp. Și dacă asta n-avea să mai fie o întîmplare, cîtă vreme ploaia avea să cadă întotdeauna la timp, nu doar o dată sau de două ori pe vară, se înțelege că Ion Pleșa, care a copilărit în marginea „triunghiului secetei" din nordul Bărăganului, a crezut că venind la Dragalina a prins norocul nu numai de un picior ci chiar de amîndouă. Cîțiva ani mai tîrziu a început să se vadă însă ce consecințe poate avea faptul că pe lîngă canalele prin care se aducea apa din Dunăre nu fuseseră săpate și așa-numitele canale de desecare. Cu vremea, pînza de apă freatică a crescut îngrijorător. Apa s-a ridicat în fîntîni că puteai s-o atingi cu mîna. Pe sute de hectare au apărut bălți care n-au mai secat nici în mijlocul verii. Bineînțeles, în anumite locuri nu se mai putea ara și semăna la timp. Au fost și ani, ne spunea inginerul Nicolae Vlădoiu, directorul I.A.S.-ului Ciulnița, cînd datorită faptului că nu s-a putut intra mai devreme pe terenul mlăștinos, semănatul porumbului s-a făcut în unele locuri cu puțin înainte de culesul grîului. Aflată la 16 kilometri de cel mai apropiat curs de apă, de Ialomița, comuna a avut de înfruntat, în ultimele două primăveri, necazurile neașteptate ale unor inundații provocate de ploile îndelungi, căzute pe pămîntul îmbibat de apă. Cîteva case, mai vechi, s-au prăbușit și-a fost nevoie ca oamenii să fie ajutați să-și construiască altele ori să se mute în apartamente în blocurile construite în centrul comunei. Încît a venit și clipa cînd s-a văzut că nu poate să mai încapă nici o aminare iar ceea ce trebuia făcut din capul locului s-a făcut în cursul anului 1982 și se află acum în curs de definitivare. De jur-împrejurul comunei a fost săpat un canal, îndeajuns de lat și adînc, lung de aproape 20 de kilometri, căruia i-a fost deschis drum de scurgere către Ialomița. Lucrarea, sub o strictă supraveghere de specialitate, a fost executată, se înțelege, și cu ajutorul țăranilor din Dragalina. Și apele s-au retras, în sfîrșit, luînd de pe inima oamenilor o povară și lăsîndu-i să se întoarcă în tihnă la rosturile firești ale vieții lor, în primul rînd la munca pe cele 17 000 de hectare de pe seama cărora în anul trecut comuna a predat la fondul de stat 50 000 tone de porumb, grîu, orz și floarea-soarelui, 2 600 tone de carne și 40 000 hectolitri de lapte. Iar dincolo de acestea, spune Ion Pleșa, la Dragalina s-a mai întîmplat ceva : că oamenii nu se mai tem de-un șir de ploi sau de-o zăpadă bogata și că zăpada este, într-adevăr, un fel de apă frumoasă, a cărei frumusețe nu trebuie umbrită de nici un fel de temere. Lîngă frumusețea ei e mai bine să nu rămînă loc decît pentru bucurie.

Liniștea unui sat

Omul și-a meșterit talpa casei întotdeauna mai bucuros pe lîngă un curs de apă. Pe Neajlov există sate înfloritoare și fără îndoială că rodnicia pămîntului acestor sate n-a fost lăsată niciodată la voia întîmplării cîtă vreme oamenii au știut că apa este pe-alături și bună. În cele cîteva sate ale comunei Corbii Mari, din șesul județului Dîmbovița, și anume la Petrești, Vadu Stanchii, Bărăceni și Moara din Groapă, Neajlovul se știe că este pe-aproape și-acum, nu-l vorbă, dar asta înseamnă doar că el nu și-a mutat cursul.

Pe lîngă pădurea Pintenoaica, din marginea Petreștilor, Neajlovul a venit în această primăvară secetoasă din ce în ce mai firav și cum a venit așa a fost lăsat să treacă. Poluat, rîul își duce apele pe jumătate moarte iar localnicii, în loc să se apropie de el, se îndepărtează. Acesta e numai un fel de-a vorbi, de bună seamă, fiindcă e limpede că nu le dă mîna să se îndepărteze și de pămîntul de pe malurile lui. Înaintea valului de ploi care a îndepărtat seceta ce se agățase ca un vis urît de neodihna tuturor, i-am văzut pe țăranii din Petrești cum la cîteva sute de metri începuseră să taie albia unui rîu nou, pe făgașul unui pîrîu ce se cheamă și azi Anini, după numele unei păduri de demult, de care nu prea-și mai aduce aminte nimeni. Din pădurea aceea, rătăcită în timp, n-au mai rămas decît patru anini în jurul unui izvor. În coasta dealului pe care de la o vreme s-a tot întins satul, au fost redescoperite însă izvoarele vechi ale pîrîului pe-a cărui albie, pe aproape doi kilometri, o dragliną începuse să sape pe-o lățime de zece și în adîncime de un metru și jumătate. Primarul Gheorghe Ciotan și președintele Consiliului unic agroindustrial Potlogi, Ștefan Neagu, erau încredințați că noul fir de apă va putea să mai readucă în simțiri și Neajlovul care se scurgea galeș pe alături. În orice caz, încă de atunci, cînd pămîntul ardea în flacăra mocnită a secetei, oamenii începeau să se bucure că pot iriga o parte din izlazul comunal și, prin cădere gravitațională, prin brazde, o bună parte din grădina de legume. Și încă nu se încheiase acel efort de memorie, ca să spunem așa, acea muncă nu tocmai ușoară de despotmolire a vechilor izvoare, cărora numai unii dintre bătrîni le mai ghiceau locul, cînd ei, ca și cum ar fi știut că avea să plouă în curînd, ne-au spus că poate să plouă oricît, dar pe ei n-o să-i poată convinge nimeni să nu ducă la bun sfîrșit ceea ce tocmai începuseră. Nu s-ar mai fi hotărît să se oprească nici dacă ar fi venit cineva să le spună că, pe cuvînt de onoare, mîine dimineață Neajlovul va curge iarăși limpede să poți să bei apă din el. Ar fi putut să răspundă, eventual, că vor să aibă un Neajlov de rezervă, unul numai pentru ei. Dar n-am avut impresia nici o clipă, trebuie să recunoaștem, că ei nu așteaptă ca mai sus, pe firul riului, cineva să nu se mai tot joace. Mai ales că, în anii următori, pămînturile lor urmează să fie cuprinse în marele sistem de irigații Țițu-Ogrezeni.

Ziua din nordul Bucureștiului

Se susține că un om mare, de la care te și aștepți să spună ceva foarte important, ar fi zis cam așa : cine ar putea face

proiect al epocii Ceaușescu

PĂMÎNTULUI

să crească două spice de grîu sau două fire de iarbă acolo unde înainte a crescut numai unul, va sluji cu cel mai mare folos omenirea. Dacă stă și se gîndește bine, inginerul Victor Suciu chiar asta ar putea spune că fac cei peste 300 de oameni cu care lucrează pe Șantierul Nord București, unde sapă canale, execută drenaje și îndepărtează apa către valea Mostiștei, lăsînd în urmă teafăr pămîntul care nu mai depinde decît de oamenii ce-și spun și chiar sînt țărani, cu toate că-și duc viața aproape de marginea Bucureștiului, ca pe locul unde crește un spic să poată crește două.

Acțiunea a fost hotărîtă în primăvara anului 1979, în urma unei vizite de lucru a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Dimieni-Tunari, și ea cuprinde aproape 113 mii de hectare ce se întind pe o fișie ale cărei capete se află la Titu, în județul Dîmbovița, și la Fierbinți și spre Dridu, în județul Ialomița, iar către nord înaintează pînă dincolo de Periș. Șeful secției desecări-drenaje de la Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare, dr. inginer Iulian Mihnea, ne lămurește că pe fișia aceasta de vreo 80 de kilometri în lungime și a cărei lățime atinge, în medie, cam 40 de kilometri, pămînturile sînt argiloase, puțin permeabile, și din această pricină au apărut așa-numitele crovuri în care apa băltea chiar și-n mijlocul verii. Era un pămînt bolnav, spune și inginerul Alexandru Oblocinschi, dirigintele șantierului, un om care se cam apropie de vîrsta pensionării și de la înălțimea acestei vîrste nu poate să nu privească înapoi, către anii cît a fost student și apoi asistentul profesorului Ion M. Gheorghiu, de la catedra de îmbunătățiri funciare din cadrul Institutului agronomic din București, o autoritate în profesiunea sa și un om care nu dicta idei de la catedră ci le trăia. Făcînd parte din echipa de colaboratori ai profesorului, dirigintele de astăzi al Șantierului Nord București a umblat pe-atunci aproape în toată țara și-a învățat de la dascălul său că nu e bine să pleci pretutindeni cu catedra după el, ca să zicem așa, adică întotdeauna să dea altora lecții, cîtă vreme se pot ivi situații cînd să mai afli și alții cîte ceva de zis. Pe lîngă Făgăraș, de la Mîndra și Simbăta de Sus pînă la Ucea umblau din poartă în poartă și vorbeau cu țăranii de la care mai rămînea întotdeauna cîte ceva de aflat, fiindcă ei reușiseră ca prin niște acumulări de izvoare să-și irige livezile și pășunile care se întindeau pe nu strat amărît de pămînt, care nu-erà gros nici de-o jumătate de metru iar sub el era piatră, era stîncă. Fostul asistent își mai amintește că de cîte ori plecau cu trenul prin țară profesorul spunea că n-ar vrea altceva decît să apuce să trăiască și ziua cînd pămînturile pe care le vedeau fugind înapoi, dincolo de fereastra vagonului, se vor curăți la față și pe locul lăcoviștilor și-al crovurilor se va întinde grîul des ca peria. Ziua aceea a început să vină, cel puțin în nordul Bucureștiului, și lumina ei va tot crește, pînă în 1985, cînd se vor încheia lucrările la toate cele 22 sisteme de desecare.

Și totuși, cine răspunde?

— Sînteți, tovarășe inginer Corneliu Răuță, directorul Institutului de cercetări pentru pedologie și agrochimie. Să începem prin a defini datoria pedologilor în perspectiva îndeplinirii programului național de asigurare a unor producții agricole sigure și stabile.

— Noi executăm analize și determinări privind chimia și fizica solului, acordăm asistență tehnică și consultații de specialitate, întocmim expertize și studii în vederea cunoașterii resurselor de sol în proiectarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare și agroameliorative, amplasarea de sere, vii și livezi, exploatarea sistemelor de irigații. Studiul agrochimic al terenurilor agricole din țara noastră constituie o activitate de stat, deosebit de importantă. Testările periodice sînt absolut necesare fiindcă una dintre trăsăturile agriculturii intensive constă în faptul că solurile înregistrează o continuă modificare a reacției și a gradului de aprovizionare a lor cu elemente nutritive. Ca să producă pîinea noastră, pămîntul cheltuie și el o anumită energie care trebuie să-i fie restituită. Dacă procedăm așa, continuăm să păstrăm și chiar să îmbunătățim fertilitatea pămîntului și se cheamă că facem o agricultură pe bază de bilanțuri energetice active.

— Întrebarea este cum vom fi siguri că prevenim în timp ce chiar discutăm că este mai important să previi decît să vindeci.

— Așa cum a arătat secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și anume ca actele de indisciplină în gospodărirea pămîntului să fie sancționate „nu prin critică și autocritică, ci în conformitate cu prevederile legii". Să fie, așadar, respectată legea și să-i punem pe oameni în situația de a o putea respecta. Fiindcă deocamdată, cu toate că pămîntul este considerat o avuție fără preț, în sensul că prețul lui este inestimabil, putem observa că valoarea lui este considerată, în fond, mai mică decît a unor lucruri al căror preț e ridicol de mic. Îl consideră astfel cei care-l muncesc în așa fel încît îl strică fertilitatea. Am întîlnit oameni care au astăzi un pămînt mai bun decît îl aveau în urmă cu 10 sau 20 de ani. Nu despre ei vorbesc aici, așadar, ci despre aceia, cîți sînt, care în unitatea agricolă unde lucrează mai valoros le pare scaunul pe care stau decît mîile de hectare ce impresoară încăperea în care se află acel scaun.

— Cum așa, tovarășe director?

— Pentru că de scaunul acela, ca obiect de inventar, tot răspunde pînă la urmă cineva, vreun magazioner, vreun administrator, dar de pămînt cine răspunde?

— Nimeni?

— Pămîntul încă nu e luat în gestiune în suficientă măsură de nimeni și de aceea cred că trebuie să-i acordăm valoare și în acest fel. Cred că trebuie dat în răspunderea directă a celor ce-l muncesc, specialiștilor, pe bază de documente, fiindcă numai cheștionarea lor pentru a vedea dacă știu că pămîntul reprezintă o valoare națională poate fi necesară dar iată că nu e și suficientă.

— N-ar spori oare birocrația? Și-apoi, se produc și procese naturale, necontrolabile de către om, cu efecte negative asupra fertilității pămîntului.

— Se înțelege că nimeni nu poate fi făcut răspunzător de mersul climei. Factori naturali negativi au fost și vor fi întotdeauna. Se urmărește constant, după cum se știe, limitarea lor printr-o amplă serie de lucrări de îmbunătățiri funciare, ce reprezintă o uriașă investiție din partea statului. Recentul program adoptat de Marea Adunare Națională, cu privire la asigurarea unor producții sigure și stabile, reprezintă o extindere a acestor lucrări la un nivel fără precedent și într-o concepție unitară. Dar unei astfel de înțelegeri a valorii pămîntului — la nivelul intereselor generale ale societății — trebuie să-i corespundă o înțelegere adecvată de sus pînă jos, adică și în unitatea agricolă, și nu numai în unele ci în toate. O cartare agrochimică și pedologică și introducerea cadastrului calitativ oferă un inventar riguros științific al calităților la un moment dat ale pămîntului. Cînd specialistul, să zicem, știe că a luat în primire un teren cu anumite calități, el se va îngriji și nu va permite nimănui — avînd legea de partea sa — să le deterioreze în vreun fel. Se înțelege că o astfel de preluare în gestiune presupune înlăturarea oricăror incompetențe, eliminarea oricăror imixtiuni sau intervenții necalificate. Și e normal să fie așa, pentru că decizia tehnică trebuie să se afle la înălțimea deciziei politice care a stabilit agriculturii, după cum se știe, un rol prioritar între activitățile economice, alături de resursele de energie și de materii prime, iar un semn elocvent al grijii față de cea mai mare avuție națională este, fără îndoială, crearea din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu a Consiliului Național pentru gospodărirea unitară a fondului funciar, organism care se află în subordinea Consiliului de Stat și-a cărui sarcină este să supravegheze întreaga activitate privind utilizarea integrală și rațională a fondului funciar național și creșterea capacității lui productive.

Un inginer născut pe asfalt nu se teme de noroaie

...Dinspre București spre Călărași, tăiem Bărăganul prin moșia Fundulei, printre grădinile de vis ale Institutului de cercetări agricole peste care plouă mărunt din aspersoarele ce cîntă cu șipot de izvoare. Dincolo, deși a plouat ieri, tipsia cîmpiei arde ca focul sub soarele atîrnat vertical deasupra ei. Nu adie nici măcar zefirul, păduri nesfîrșite de porumb verde gros împietresc orizontul. O luăm pe Valea Mostiștei, pe un drum lăsat în paragină; duba noastră (laborator de fotogrametrie) saltă și zgîlțîie din toate fierăraiele cînd printre bălțoace, cînd printre pietroaie, cînd prin praf pînă la gleznă. Inginerul Ioan Călugăru calm, nu se mîră de nimic, e obișnuit și cu peisajul și cu cvasișoseaua, de zece ani o străbate în același mod. Ne liniștește că e „doar o chestiune de moment", adică de timp și reflectează pentru sine că mulți dintre noi nu mai avem înțelegiunea așteptării, „vrem totul peste noapte". Dinsul face parte din acea eroică generație a romantismului revoluționar care a pornit de la zero și care a știut să vadă în viitor nu pur și simplu visînd, ci făcînd. Se apropie de pensie, de marea retragere, de finalul unei cariere pe care ar lua-o oricînd de la capăt. Are 59 de ani. O carieră nerăsfățată de comodități, ci una frămîntată și neliniștită, nici măcar statornică, teritoriul ei fiind pămîntul și cerul liber bătut de vînturi, de ploi, de arșițe, de zăpezi. Trăindu-și copilăria în cîmpie, în cîmpia de sud a țării, devastată verile de secetă și astfel de arșițe, omul acesta cu o imaginație fabuloasă și o sensibilitate acută — ar putea scrie o carte, de pildă, despre Giurgița sa oltenească, unde s-a născut și despre care vorbește cu un har, o înflăcărare și o prospețime demne de marii povestitori — o visa ca pe grădinile Semiramidei. Și asta nu se putea fără apă. Iar cel mai mare fluviu al Europei trecea pe la picioarele sale. În 1948, la granița unei lumi noi, absolvă secția de „geniu agrar" a Politehnicii bucureștene, cum s-a numit pînă atunci, viitoarea facultate de îmbunătățiri funciare. Dacă, student fiind, avea temeri asupra destinului său spre care îl îndrumase visele adolescenței, legăturile de suflet cu satul și pămîntul, din 1949, cînd, în urma unui concurs, intră în serviciul Ministerului Agriculturii, pentru îmbunătățiri funciare, începe o viață egală cu o istorie. Trăită și contopită cu ceea ce s-a întîmplat în România ultimilor 30 de ani pentru dezvoltarea agriculturii, pentru avuția ei primordială — pămîntul pîinii. Ca inginer executant, specialist, conducător, consultant, proiectant este prezent, legat, implicat aproape în toate lucrările și construcțiile de îmbunătățiri funciare. La marile îndiguiri de-a lungul Dunării, de la Medgidia la Bechet și Calafat, la crearea celor mai noi bărăgane ale pîinii, insulele dintre ape — Borcea I și Borcea II, Insula Mare a Brăilei — la nașterea primului mare sistem de irigații românesc — Valea Carasu din fosta țară de foc a Dobrogei, la înălțarea de baraje (Seimeni, Basarabi, Cocoșu, Medgidia), la conturarea unei concepții și a unor acțiuni de combatere a eroziunii solului prin plantații de vii și pomi... De un deceniu lucrează în proiectare, la Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare — I.S.P.I.F. — și este arhitectul, crelerul, șeful de proiect al acestui mare complex de irigații și îmbunătățiri funciare pentru o mare întindere a Bărăganului, supranumit Mostiștea II. Care, într-o primă etapă, pînă în 1985, va trebui să irige (să combată bălțirile, să asigure drenajele, să asigure sănătatea pămîntului, să combată eroziunile și degradările de sol) 84.000 de hectare, iar pînă în 1990, alte peste 158 500. Exceptînd Mostiștea I, ce funcționează, udă de 10 ani recoltele a peste 60 000 hectare. Proiectul este de o mare cutezanță tehnică și cu atît mai complicat de realizat. Priviți o hartă și fixați-vă interesul pe porțiunea de Bărăgan dintre Ialomița și Dunăre, pe Valea Mostiștei. Vor fi aduse, din sus, ape tocmai din Siret și rîul Buzău, unite cu ale Ialomiței, printr-o mare acumulare la Dridu, iar cînd acestea vor avea debite mici, se vor urca apele Dunării, printr-o vastă acumulare la Mănăstirea.

...La o barieră de cale ferată, aproape de satul Gurbănești, punctul nostru de destinație, se întrerupe firul povestirii. Dintr-o „Dacie" 1 300, sare un tînăr în ținută de vacanță, în blugi și tricou marinar. Deschide brusc ușa dubei noastre, salută și ne invită în mașina sa. E inginerul Adrian Sârbu, șeful lotului Gurbănești al Complexului Mostiștea. Conduce cu grabă prin gropile mlăștinoase ale drumului, fără nici o milă pentru autoturismul propriu, e impacientat că a lipsit cîteva ore de pe șantier, avînd treburi la trust, la București. Mai ales la primele ore, cînd are loc „raportul de gardă", cînd se organizează mersul zilei. Adrian Sârbu n-are decît 28 de ani, s-a născut pe asfalt, în București, în centrul Bucureștiului, ca unic fiu al unor intelectuali, dar nu se teme de noroi. Am spune chiar, și l-a asumat la 24 de ani, cînd a absolvit Facultatea de construcții hidrotehnice, optînd prin proiectul de diplomă pentru îmbunătățiri funciare, nu atît pentru a urma profesia tatălui (altfel ar fi urmat o facultate de profil), cît pentru a face ceva util și necesar acum, timpului în care e chemat să se numească și să fie specialist. Cum se mai întîmplă, i se repartizase o teză „ca să fie", să calculeze ceva care există (și tot vorbim de pregătirea practică a studenților, de legătura învățămîntului cu viața, cu producția!) și a propus, împreună cu un coleg proiectul (varianta lor, gîndirea lor), Stației de pompare din Terasa Covurlui (unde a început, unde va urma să ia ființă cel mai mare Complex de irigații și îmbunătățiri funciare nu numai din Moldova ci chiar din întreaga țară). Și a venit, ca inginer stagiar, pe un șantier să execute chiar o stație de pompare. Nu la Covurlui, ci la Mostiștea. A luat-o de la cota pămînt, de la cota zero, ca să vorbim inginerește. Astăzi, colegul său, confratele său, Victor Drăgan (la 37 de ani inginer șef șantier cu instalațiile) montează, cu echipele sale de muncitori, pompele, tablourile de comandă automată, camera de celule de înaltă tensiune. Cînd și-a încheiat stagiul a încheiat și construcția stației, dar mai presus de toate o experiență profesională și de viață. O zi și o noapte, cu două buldozere și cu cîțiva oameni să aperi incinta, să-ți aperi munca amenințată de o inundație, ridicînd un dig de apărare, să afli soluții, cînd pînza freatecă țîșnește ca o arteziană, cînd și îi se surpă un mal, să torni radierul de beton în cele mai grele condiții și cu puțini oameni calificați, să califici oameni, să înveți să te porți cu ei, nefiind toți precum colegii de la facultate, ori de pe strada Roma, unde a-i copilărit, să înveți să trăiești într-o baracă, să dormi în picioare, într-o pufoaică... Și copilul s-a maturizat, inginerul capabil este promovat, imediat după terminarea stagiului, în 1982, este promovat șef de lot. Stația de la Gurbănești putind fi un examen chiar și pentru un specialist cu o mai mare experiență, fiind cea mai mare stație de pompare ce s-a executat pînă acum nu numai în Sistemul Mostiștea, ci în toată Cîmpia Română. Spune cu mîndrie nedisimulată că „dintre colegii noștri (de la facultate, desigur, n.a.) doar 3 mai sîntem pe șantiere, din 60. Restul s-au aranjat. Pe la I.C.A.B., pe ici pe colo, prin posturi mici, preferînd orașul". Inginerul Adrian Sârbu, ca și stagiarul din subordinea sa, Dan Zamfir (tot bucureștean, tot fiu de intelectuali, absolventul aceleiași facultăți), căruia i-a repartizat responsabilitatea construcției stației de transformare, ca și colegul lor Victor Drăgan, de cîțiva ani inginer șef și de peste un deceniu pe șantiere, sînt dintre acei tineri care au preluat ștafeta bravei generații a inginerului Călugăru, care, cum Adrian Sârbu spune „nu suport să fac o muncă fără finalitate, să nu las ceva în urma mea".

Dacă Mostiștea e un punct de referință în gîndirea românească privind marile amenajări de îmbunătățiri funciare, dacă Mostiștea este o etapă de referință în vastul program al României moderne pentru a-și asigura o agricultură intensivă, de mare randament, rămîne, iată, și un punct de referință în viața unor tineri pe care îi pregătește, asemenea tradițiilor marilor șantiere naționale, pentru muncă și viață. În sensul marilor aspirații.

Pagini realizate de
CICI IORDACHE-ADAM
DUMITRU ELIADE

● În prezent țara noastră dispune de 14 964 mii hectare suprafață agricolă, din care 9 870 mii hectare arabilă, revenind pe locuitor 0,67 hectare teren agricol și 0,44 hectare teren arabil. În acest cincinal suprafața agricolă trebuie să crească la cel puțin 15 milioane hectare, iar cea arabilă la 10 milioane hectare.

● Creșterea suprafeței agricole cu 45,9 mii hectare în 1985 față de 1982 se va realiza prin lucrări hidroameliorative ce se vor executa în cadrul Programului de amenajare și exploatare integrală a Deltei Dunării, prin continuarea lucrărilor de apărare împotriva inundațiilor, mai buna sistematizare a localităților, precum și prin punerea în valoare a unor terenuri neagricole existente în toate județele.

● Corespunzător orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, se prevede ca la sfîrșitul anului 1985 în județele Constanța, Tulcea, Brăila și Sectorul agricol Ilfov practic întreaga suprafață să fie amenajată pentru irigații iar în județele Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Bihor, Arad, Timiș, Caraș-Severin și Brașov să fie desecată întreaga suprafață cu exces de umiditate.

● Programul prevede dezvoltarea amenajărilor pentru irigații în cadrul unui sistem hidrotehnic național. Se va realiza un sistem hidrotehnic Dunăre — Jiu — Olt — Argeș care să utilizeze și sursele de apă din bazinele hidrografice ale acestor riuri, asigurîndu-se irigarea unei suprafețe de peste 500 mii hectare ce nu pot fi irigate economic direct din Dunăre. Se vor amenaja bazinele hidrografice ale Siretului și altor cursuri de apă, care vor asigura irigarea în primul rînd a suprafețelor agricole din Podișul Moldovei, disponibilul de apă urmînd să fie dirijat printr-un canal magistral.

METOPE DE PE COLUMNA ABNEGAȚIEI MUNCITOREȘTI,

Marșul de probă sau invitație la o călătorie pe mare (III)

Botezul oceanului sau împăcarea cu zeii

Cînd omul a plecat prima dată pe mare, cu o plută sau o corabie, a luat cu el întreaga ancestralitate : credința în forța magică a totemului, a zeilor ; teama de lucrarea nefastă a superstiției ; mitul. Vă previn însă să nu vă grăbiți : să-l credeți cumva pe întîiul navigator un troglodit, ins bîntuit de spaima fantomelor. Năzuind în subconștientul său, ancestralitatea a fost atunci cînd a reușit să se conștientizeze, subordonată scopului: călătoriei pe mare. Să reușească, să cucerească reduta închipuirii lui, omul, neîncrezîndu-se numai în buna lucrare a zeilor, a căutat totuși să nu și-i împotrivească.

Îmi propune această meditație un obicei la care asist acum, de îndelungă tradiție pe toate navele care ies la mare. El ne amintește de Jocul Călușului, de Juni, de alte rituri de inițiere. Nu există om, marinar sau pasager mai însingurat (excepție fac sutele sau miile de pasageri de pe transatlantice), care, odată suit la bord, să scape de botezul mării. Mi-a fost imposibil și mie, și colegilor mei, ați văzut, imposibil le va fi și acelora care vor urca pe un pescador, motonavă comercială sau orice altă ambarcațiie maritimă. De ce atîta sfințenie în păstrarea acestui obicei ? Marinarii nu ți vor da un răspuns satisfăcător niciodată. Ei știu că așa e datina. Și că un om nebotezat la bord poate să le aducă tot felul de ghinioane. Și numai de necazuri nu duc lipsă ei pe mare. Și atunci, să nu rămîi în contradicție cu Neptun sau cu Poseidon, din punctul de vedere al olimpienilor, aceștia să le aducă în cale furtuni, cicloane, musoni, epidemii, avarii etc., marinarii, grijulii, te botează exact atunci cînd nici nu-ți trece prin cap :

— Colegul dv. a fost botezat ? mă întreabă cu un aer destul de complice comandantul Virgil Ciobanu, cel care conduce echipajul șantierului.

— V-a mărturisit doar că nu a mai pus piciorul pe mare pînă acum.

— Atunci găsiți o modalitate și scoateți-l din comandă. Sus, pe puntea etalon, un om al lui Neptun așteaptă cu toate cele necesare.

Vrînd-nevrînd, iată, mă văd intrat în păcat. Ba, mărturisesc, devine chiar tentantă, teribil de molipsitoare participarea asta la derîderea altuia. Te simți într-un fel răzbunat. Te inundă chiar un sentiment de ascunsă superioritate față de cei ce urmează să fie miruiți. Desigur, sentimentul este de suprafață, dar te încearcă, oricît ai dori să rămîi deoparte. Tu ești cel trecut prin aceste peripeții, admis de zeu, poate te afli chiar în grațiile lui. Ziua e însorită, cu un orizont magnific. Ce să invent ? Cum să-l scot pe Lucian din cabină ? Evrika ! strig ca savantul în baie, fără să uit totuși că eu mă aflu pe mare. Pe tot parcursul acestui voiaj, colegul meu a fost obsedat de apariția delfinilor. Nu știu cum s-a făcut ori cum nu s-a făcut, dar pînă acum nu ni s-a arătat nici urmă de delfini. Leviathanul ne ignoră ori e preocupat de transbordarea lui Iona la țărm ? Prietenul meu susține totuși că ar fi atins unul cu privirile, dar eu nu-l cred : năzărire, cocoașa vreumul val ! Să nu-i spulber pînă și închipuirea, mă arăt convins și-i dau dreptate. O fi deșugit el unul, îmi zic, dar o turmă n-a văzut. Așa că alerg în cabină și strig : o turmă de delfini la tribord ! Lucian aude și sare ca ars după mine pe punte. Rezemat cu pieptul de balustradă, caută cu privirile imaginara mea turmă de delfini. Între timp, am grijă și mă retrag mai la distanță de el. În secunda următoare, căpitanul Dan Stelian Popa, neavînd o cristelniță mai la îndemînă, îi golește o căldare cu apă de mare în cap. Bine că nu și-a scăpat ochelarii în mare, i-a prins chiar cînd îi alunecau pe piept, De acum înainte căpitanul îi va deveni mai

Există însă și un alt botez, de mai mare fast pe scara clasificărilor. Botezul Ecuatorului. Puțini îi primesc, puțini fiind și cei care ajung pînă la această linie imaginară ce împarte planeta în două. Îi vom cunoaște întreg ritualul, colorat și plin de simboluri, invitîndu-l pe căpitanul Dan Stelian Popa, inițiat de curînd, să ne povestească : Eram, zice, pe motonava **Mureș**, pescador, și navigam înspre Sud Africa, înainte de a depăși Ecuatorul, s-a comandat : stop mașina ! Figuram printre cei ce urmau să primească botezul. La un moment dat, costumați ca de carnaval, vopsiți cu tot felul de culmizuri, au apărut oamenii lui Neptun. Acești primi soli deschid ceremonia și au rolul corului auliC. Bat în capace, în oale, în fiare, alții cîntă la acordeon, la chitare, dansează în fel și chip. Unul dintre ei trage, cu vopsea albă, o linie ce desparte puntea cargoului în două. De o parte trece alaiul împărătesc, de cealaltă trec cei ce urmează să fie botezați. Între timp, lui Neptun i se pregătește atmosferă : cu geamanduri fumigene, rachete, facle de mînă, torțe și alte materiale pirotehnice se obține o perdea groasă de fum. Aceasta, înțelegeți, rezolvă problemele de scenografie. Corul a continuat să cînte, să danseze, pînă ce din fumul portocaliu a apărut Neptun. Zeul a fost purtat pe un tron (scaun) de alaiul său. Era îmbrăcat în alb, cu tridentul în mînă și cu o coroană pe cap. Era adus încet, apoi a fost așezat pe o masă cu tron cu tot. Acum, dintre oamenii lui Neptun s-a identificat un alt personaj : **stolnicul**. Ajutat de alți figuranți, stolnicul s-a îngrijit de ospăț : a așezat paharele pe masă, a turnat în ele gom și coniac, a adus gustări. Neptun a deschis apoi ceremonialul prin citirea, de pe un papirus (o hîrtie arsă la colțuri), a unui text. Iată textul : Împărăția mărilor și oceanelor, serviciul stări civile. Poruncă : Aplecîndu-ne măreția asupra dorințelor ce prin voia sorții se născură firesc la bordul navei (urmează numele navei), Eu, Neptun și întreaga pleiadă de zeități care prin grația Marelui Zeus stăpînim mările și oceanele lumii, precum și tot ce se mișcă pe și în ele, PORUNCIM : Să se ceremonieze astăzi (data) botezul noilor lupi de mare după străvechiul obicei marinăresc ! CERTIFICĂM : Pentru a rămîne cunoscut tuturor vieițuitoarelor de pe mări și oceane, prin voința noastră și grație botezului, numitul (urmează numele celui ce se botează), muritor de rînd, intră în tagma lupilor de mare, avînd drept naș pe bătrînul lup de mare (urmează numele celui ce botează). HOTĂRÎM : Să fie luat sub oblăduirea noastră, pentru a fi protejat împotriva furtunilor, cicloanelor, caracatițelor, rechinilor, răului de mare, iar temutul miraj al „Olandezului Zburător" să îl ocolească. CEREM : Ca noul intrat în tagmă să respecte întru totul jurămîntul, iar la intrarea în porturi să ne aducă jertfe și omagii, nouă și nu fratelui nostru vitreg Bachus ! Prezentul act s-a încheiat, semnat și parafat în imperiul Oceanului Atlantic, latitudinea 4 942 North ; longitudinea 0 249 West, în al 7 503-lea an al domniei noastre și dă drept sus-numitului de a naviga în toate mările și oceanele din Emisfera Nordică. Semnează Neptun și ceilalți scribi. S-a citit, tot de către Neptun, lista celor ce au urmat să se boteze.

Acum, însă, au apărut forțele răului, tartorii mării, conduși de un **obar-tartor**. Sînt mizgăliți, îmbrăcați caraghios, simbolizează, chiar și prin comportament, răul. Ei au căutat să împiedice botezul, s-au arătat foarte supărați, încîndați pentru că ne pierdeau. Ce ne făceau ? Ne-au împuns, înțepat, lovit, mînjit cu unsoare, cu funingine de la coșul vaporului. Un timp, oamenii lui Neptun nu i-au luat în seamă și credeam că sîntem părăsiți, nu merităm botezul. Tartorii au fost lăsați destul timp să ne pună la încercare răbdarea. Am înțeles că tocmai asta urmărește și Neptun : să-i pună pe cei ce primesc botezul la încercare, să le măsoare tăria, rezistența fizică. Desigur, ăsta e scopul, pentru că, se înțelege, spectacolul acesta folcloric marinăresc, cu ancestrale ecouri, a fost la origini un ritual de inițiere credem. Omul trebuia să probeze maturitate, pricepere în tot ce întreprinde nu numai pe uscat, ci și pe apă. Și poate chiar mai mult pe mare sau pe ocean. Refuzînd destinul dirtîței, omul și-a asumat, sacrificîndu-se de cele mai multe ori pe sine, toate privațiunile și încercările la care te supune drumul pe apă, adevărată aventură a cunoașterii. Nimic altceva nu este o călătorie prin veșnica legănare a oceanului decît asumare ! Dar să-l ascultăm mai departe pe căpitanul Dan Stelian Popa despre ritual : în timp ce tartorii continuau să ne supună la cele mai grele cazne, a apărut în scenă un alt personaj al lui Neptun : **doctorul**. În halat alb, cu bonetă pe cap, cu ochelari pe nas (fără lentile), doctorul a început să ne consulte pe rînd, pe fiecare. Neptun, date fiind toate încercările la care te supune marea, are nevoie de oameni sănătoși la trup și la suflet. Doctorul ne-a consultat cu o ventuză de degajat chiuvetele. Comicul devine acum bufonerie, trece în burlesc, în caricatură tot pentru a-i sonda, prin aceste exagerări, candidatului tăria morală. Comicăria se continuă prin apariția în scenă a bărbierului. În fața zeului trebuie să apari spălat, tuns, bărbierit proaspăt. În loc de pămătuf, bărbierul a folosit o bidinea, pe care a înmuiat-o într-un lighean cu spumigen. După ce îți săpunește, mai bine zis te săpunește pe toată fața, începe să te radă cu un brici de lemn, cu lama de vreo 40 cm.

N. GRIGORE MARAȘANU

(va urma)

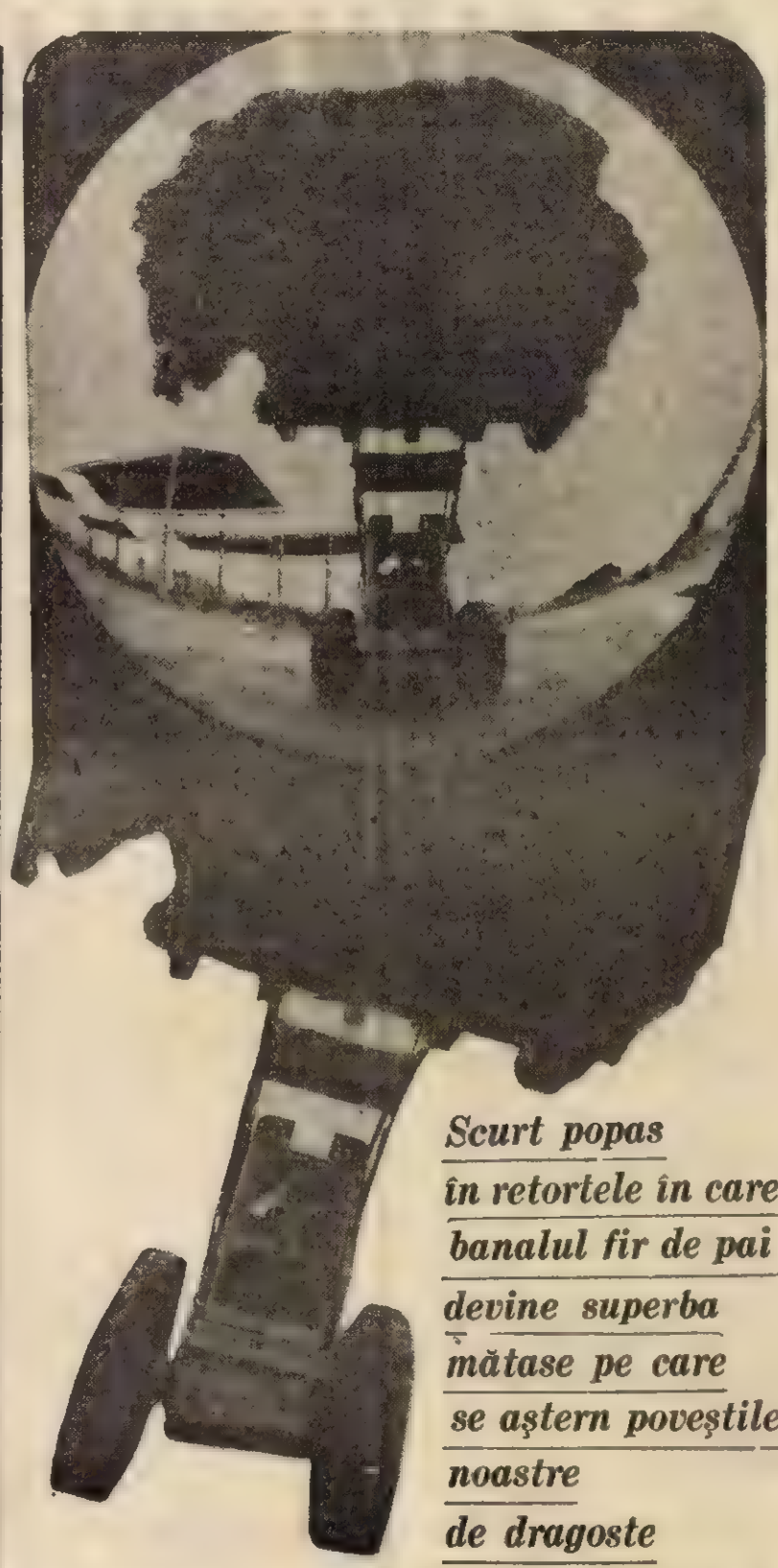

Scurt popas în retortele în care banalul fir de pai devine superba mătase pe care se așternpoveștile noastre de dragoste

Avem certitudinea că această revistă ar putea foarte bine să înceapă dintr-o coală de hîrtie de scris. Ca și Merlin al regelui Arthur, care-și trăia viața invers, am pornit în căutarea zăpezii de vară, „bătrînește", adică cu „FLACĂRA" în geanta de fotoreporter (teribil cadou) spre „tinerețe", adică spre hîrtia de Călărași.

M-am întîlnit cu 2 000 de oameni — e mult, e puțin — făcători de hîrtie albă în trei schimburi : albul de dimineață, albul de amiază și albul cel greu, de noapte. La un loc, combinatul e tînăr, viguros și ce fabrică el se vede departe, peste hotare. În Bărăgan această fabrică de hîrtie scoate din soarcele grîului celuloză, albă ca o zăpadă provizorie într-o vară toridă. M-a însoțit Nicolae Soare, dispecer principal, cu voie de la directorul Chiriac Constantin, probabil ca să nu am vreo problemă cu lumina în timpul fotografierii. Eu n-am avut, fabrica da cînd cu o zi înainte, din cauza unei rețele de curent greșit concepută de I.R.E.B., s-a ars motorul unei mașini de făcut hîrtie. De-atunci, Dorel Dinescu și 18 oameni ai săi .n-au părăsit locul de muncă : 24 de ore continuu. Se rebobinează motorul, se lucrează eroic dar totuși o mașină stă și combinatul pierde, și pierderea nu-i de un leu, doi ci de sute și sute de mii. Oare nu înțeleg acest lucru și responsabilii cu rețelele ?

Din 3 tone de paie, căci asta e materia primă, se obține o tonă de hîrtie. Aritmetică de Călărași. Pentru mine e mai simplu altfel, așa ca să nu uit oamenii de-aici. Am inventat o nouă unitate de măsură : O HERGHELIE PUTERE ! Mănîncă fabrica paie, cu mașinile ei, strunite de oameni care dau hîrtie măcar și pentru a scrie revista FLACĂRA. O herghelie putere înseamnă 3 tone paie pentru o tonă de celuloză, pentru o tonă și ceva hîrtie la care muncesc 10 oameni. Combinatul, adică tot ce este masculin, feminin și neutru dă 70 tone hîrtie pe schimb. Au nevoie însă de paie. Sună nu știu cum ; în plin Bărăgan, oamenii aceștia au nevoie ARZĂTOARE de paie, pentru focul muncii lor. Altfel nu se poate, iar cuvintele mele se fac mai mult decît un strigăt. Ne trebuie hîrtie — apropo de cuvinte — și știți de ce ne trebuie hîrtie ? Pentru că „verba volant scripta manent" !...

PAUL AGARICI

A BĂTĂLIEI PENTRU O NOUĂ CALITATE

Secunde de răgaz pentru Nicolae Soare

Paie — hîrtie. Simplu ?

Energie pentru oameni, energie pentru combinat

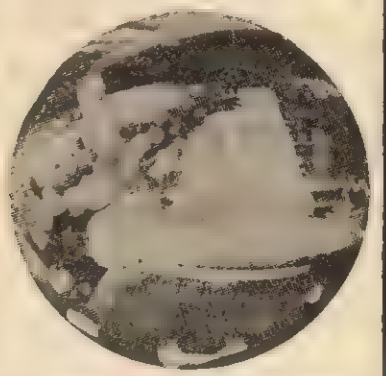

Cu multă trudă, — „e pur si muove"

Mîinile lui Dorel Dinescu și gîndul său

Celuloza — floare, celuloza — mașină

Fumatul este un viciu. Dar munca oamenilor, chiar și la țigări, este o cinste

Știați că maestrul Caragiale a lucrat la Fabrica de țigarete din București și-a fost dat afară pentru c-ar fi avut unele manifestări incompatibile cu un tutungiu ? Cînd am aflat vestea, nu știu de ce dar toate țigările mi s-au părut și proaste și fade. Oare ce-o fi avut Caragiale cu țigările și cu cei din Regie de l-au determinat să se joace puțin de-a literatura și-n viață și să-și piardă postul ? Pînă cînd se va limpezi acest episod de istorie literară vom mai fuma o țigară, așezați în fotoliu și citind în ziare sau urmărind emisiunile de televiziune care atrag atenția asupra consecințelor nefaste ale fumatului. Adevărul este că fumatul e un viciu de proporții al lumii moderne și pe cît se luptă împotriva lui parcă oamenii fumează și mai abitir, cu sentimentul că or vedea ei pe unde or scoate cămașa cînd aerul nu le va mai încăpea în plămînii tăbăciți de nicotină. Fiecare o face pe cont propriu și muncitorii care lucrează în fabricile de țigarete n-au nici o vină că trăim cu iluzia că o țigară ne calmează nervii. Sînt și ei niște oameni, n-au nici mai multe, nici mai puține vicii decît noi, dar faptul că lucrează într-o asemenea industrie nu-i face nici vinovați și nici responsabili de ce ne facem cu mîna noastră. Drept pentru care, chiar dacă produsele muncii lor sînt incendiate în fiecare zi, merită toată considerația, după cum, pentru că produc țigări și fumatul e detestabil, nu li se poate îngădui să producă orice. Și consumul de băuturi alcoolice în exces e un viciu. Dar viticultorii nu sînt vinovați de asta, după cum cei cărora le cade bine un pahar de vin sau o țigară, pentru că sînt vicioși, nu sînt obligați să bea poșircă sau să fumeze toate gunoaiele. Și pentru că tot e vorba de efectele tutunului, înainte de-a trece la oamenii din Regie, o curiozitate : cînd bucureștenii sînt reținuți la pat de tot felul de stări gripale, cei de la tutun sînt bine mersi. Mai mult, deși majoritatea lucrătorilor din Regie fumează, consecințele sînt insesizabile. Iată concluziile medicului **Daniela Ivana : „De cînd lucrez aici la dispensar n-am constatat nici un caz de bronșită cronică sau de astm bronșic și nici un caz de cancer pulmonar. Nu-mi dau seama ce se întîmplă, dar este un fapt împotriva oricărei logici"**. Mai mult, sînt oameni în vîrstă, care au lucrat 40 de ani la țigări, și-au fumat o parte din muncă, s-au pensionat bine mersi, au 80 de ani și se supără cînd nu sînt invitați să participe la ședințele de degustare.

Puțină lume știe că denumirea celui mai mare „oraș" studențesc din țară, „Regie", vine de undeva din istoria țigărilor. În decembrie 1864, **Alexandru Ioan Cuza a înființat Regia monopoliului tutunului și prima clădire, Depozitul Regiei, a fost ridicată lîngă vila boierului Grand (de unde o fi venind și denumirea celebrului pod vechi din al cărui schelet a mai rămas puțin, pînă cînd imaginea lui s-o stingă în uitare) și apoi extinsă pe una din moșiile lui, Belvedere. Cînd se înființa Manufactura de tutun Belvedere, zona Regiei era încă moșie și pe zona complexului studențesc se întindeau porumbiști și lanuri de grîu. Și așa era prin 1870, nu mai tîrziu, și prin 1872—1873 se făceau primele țigări de foi și țigarete. Și era vremea țigărilor Victoria și Lux, Ada-Kaleh și Regale, București, România, vremea țigărilor Virginia verzi și Virginia roșii, a țigărilor Bucegi cu cap aurit, a țigărilor subțiri Doina pentru cucoane, a țigărilor Steaua cu mușțiuc de carton, cînd de ziua ta puteai să-ți comanzi țigări cu urări de bine sau cu inițiale gravate, dar mai ales erau vremurile cînd fabrica de țigarete putea a tabac că un muncitor de la tutun și-n mormînt mirosea tot a chiștoace arse. Pe atunci tutunul se lăsa un an la fermentat în tot felul de hale, țigările se făceau cu migală și munca la ele era un fel de minerit la așa-zisa „iarbă a dracului". Nici acum munca la țigări nu este ușoară. Dar pe cît de nesănătoase sînt țigările, pe atît sînt de frumoase plantațiile de tutun. Burley și Virginia cresc înalte și cînd înfloresc întinderile se colorează în violaceu. O liniște adîncă, vegetală, netulburată nici de bîzîitul insectelor se întinde pe aceste plantații parfumate ameților. Rar, spre seară, frunzele mătăsoase și grele foșnesc ușor. Cînd intră pe poarta fabricii în baloții marii, tutunul e o iarbă oarecare. **Maria Dimana** are 20 de ani la Fabrica de țigarete și este maistru la camerele de fermentare. **„La început tutunul mirosea a lan cosit. Spre sfîrșitul perioadei de fermentare are un iz de mere coapte și, la sfîrșit, un miros plăcut de parfum de tutun. Nu are nimic comun cu aerul înecăcios al fumului de țigară sau al locurilor neaerisite. Acasă, pe balcon, eu mi-am plantat cîteva fire de tutun și cel mai frumos mirosea dimineața, cînd e umezit de rouă"**. În camerele de fermentare tutunul stă 12 zile la 60°C și cu o umiditate de 80%. Abia după ce i se scot nervurile, e tăiat mărunt și înnobilat cu sosuri tutunul e bun de fumat, adică de confecționat țigări. O mașină are o panglică din care, dacă n-ar interveni cuțitul, ar ieși o țigară de 4 kilometri. Țigările se confecționează mecanic. Pe o singură mașină un om scoate într-un schimb 600 000—700 000 de țigări. Producția lui pe 3 zile nu și-o termină de fumat într-o viață întreagă.

La Fabrica de țigarete București de ani și ani lucrează aceiași oameni. Se mai pensionează cîte unul, îi ia locul fiul sau un vecin și echipa rămîne completă. **Constantina Bădineci** lucrează la tutun de la 15 ani. Mama ei a lucrat la fermentat și după 36 de ani de muncă în industria tutunului s-a pensionat. **Dumitru Stan** este reglor pe o mașină de confecționat țigarete. Tatăl său, Ion Gh. Stan, a fost tot reglor. Soția lui Dumitru Stan lucrează pe aceeași mașină iar fiul lor tot ca reglor la țigarete. **Stela Moise** e tehniciană. Tatăl ei a lucrat 40 de ani la țigări și așa mai departe, pînă la zeci și sute de părinți și copii.

Spuneam și mai spunem că fumatul este un viciu. Dar dacă tot fumăm, cu atît mai mult nu merită să fumăm orice. Iar fumătorii au destule necazuri. Unele țigări au tutunul mucegăit (din cauza depozitării prin tot felul de locuri igrasioase și prin depozitele umede ale diferitelor instituții care-l preiau spre desfacere), au filtrul dezlipit sau de proastă calitate, în unele țigări mai dai peste cîte un cotor care seamănă cu un ciomag, în altele hîrtia nu arde nici dacă o aprinzi cu benzină sau tragi din greu și nu faci decît să inspiri aerul curat din natură care se strecoară pe lîngă filtru. Oamenilor nu le e totuna dacă fumează țigări bune sau țigări proaste. Ba unii au ajuns să-și judece semenii după țigările pe care le folosesc. În primul rînd, în țara noastră se produc soiuri de tutun extrem de căutate pe piața mondială, Virginia și Burley, tutunuri orientale, Djebel și Molovata, și alte soiuri autohtone, solicitate și ele de beneficiari externi. Țigările de obicei conțin un tutun bun. Dar asta nu e totul. În gustul unei țigări contează enorm hîrtia, filtrul și sosurile aromate cu care se tratează planta după fermentare. Iar cei de la țigarete nu pot fi vinovați de hîrtia de slabă calitate pe care o confecționează Întreprinderea Letea Bacău, nu au nici o vină pentru calitatea filtrelor și pentru penuria de sosuri aromate. **Uneori mai au necazuri și la substanțele de lipit, mai dau rateuri și mașinile, și de la eforturile oamenilor și de la gîndurile lor bune, pornite din bune intenții, pînă la o țigară de calitate intervin multe. L-am întrebat pe maistrul Constantin Popescu ce trebuie făcut ca vicioșii să aibă parte de țigări mai bune ? După 32 de ani trăiți la țigări, spunea : „Calitatea țigărilor e o chestiune de optică. Toată lumea socotește țigările un viciu și atunci cînd se pune problema lor, o lasă pe planul al doilea"**. Am purtat o lungă discuție cu doi admirabili specialiști, **Constantin Popa**, inginerul șef, și **Lucia Tudor**, directoarea Fabricii de țigarete. Amîndoi au decenii bune trăite în domeniul tutunului. Inginera Lucia Tudor nu fuma, dar pentru a putea controla calitatea țigărilor n-a avut încotro și-a trebuit să facă și acest lucru pe care nu-l poate suporta. Cu acești doi specialiști am dezbătut și redezbătut calitatea țigărilor. E problema aromelor. Tutunul neînnobilat e o iarbă oarecare iar industriile și întreprinderile care concură la realizarea aromelor nu le-au reușit încă pe cele mai bune. Și apoi hîrtia. Ea trebuie să aibă calități deosebite, să fie confecționată din cîrpe de in și bumbac, să fie subțire și elastică, să nu dea gudroane, să nu ardă nici repede, nici prea greu, să nu schimbe gustul țigării. Iar hîrtia pe care o primesc ei lasă deseori de dorit. Cînd au refuzat-o pentru calitate, furnizorul, în loc să o îmbunătățească, pur și simplu nu le-a mai trimis. Nu în cele din urmă, e problema filtrului. Filtrul de hîrtie folosit la țigaretele Carpați și Amiral și la alte tipuri, confecționat din hîrtie creponată, pune și el enorme probleme de calitate. Nici rolul ambalajului și al prezentării lui nu e de neglijat. Cutiile de carton învelite în celofan izolează mai bine și conservă aromele, pe cînd pachetele de hîrtie sînt permeabile la tot felul de influențe externe. Abia după rezolvarea acestor necazuri vicioșii vor avea la îndemînă mai multe posibilități, vor avea de unde alege tipul de țigări cu care să-și distrugă sănătatea, fiind totuși recunoscători celor care le-au produs și care n-au nici o vină că fumatul a devenit un ingrozitor viciu al lumii moderne. Nu atît de detestabil ca alcoolismul, dar cu mult mai periculos.

CORNEL NISTORESCU

ÎNTRE ASPIRAȚIE ȘI REALITATE

Școala românească de

DR. VIRGILIU BĂGU :

„Așteptăm oficializarea forurilor medicale"

— După opinia mea, s-au făcut progrese în aplicarea acupuncturii și a altor metode terapeutice din medicina tradițională. Prin oficializarea de către Ministerul Sănătății a unora dintre ele, prin încurajarea aplicării lor. Și prin organizarea a numeroase cursuri de formare de cadre (în acupunctură) prin Centrul de perfecționare al medicilor și farmaciștilor. Ei, acum, sigur, că mai sînt ceva greutăți, dar nu insolubile, exemplu — insuficienta experiență organizatorică în acest tip de activitate și a unui cadru organizat bine stabilit.

— Nu vă contraziceți ?

— Nu, deoarece, a iniția cadre nu înseamnă că ai și pus la punct, ai și inițiat o rețea cu un statut clar de funcționare în aplicarea medicinei tradiționale, iar aceasta în corelație și în contextul întregului sistem medico-sanitar din țară, integrarea ei în rețeaua sanitară globală. Fiecare a făcut după cum a avut posibilități și receptivități locale.

— La Galați, cum mai merg lucrurile ?

— La Galați, datorită receptivității și înțelegerii organelor locale de partid și de stat, lucrurile s-au schimbat mult în bine, odată cu darea în funcțiune a respectivului centru de medicină naturistă acum doi ani. Este primul în țară, și mi se pare singurul deocamdată, și chiar printre puținele din Europa de acest gen. Nu are o activitate extraordinară, am avut și mai avem încă greutăți. De natură organizatorică și de cadre ; este oficializat doar pe plan local, nu și de către Ministerul Sănătății. Menționez că nu a costat absolut nici un leu investiții, dimpotrivă s-au adus importante economii. În plus, s-a cîștigat și o mică experiență organizatorică propusă forurilor superioare spre studiu. Avem un sector cu 20 de paturi, 3 cabinete în policlinică, pentru bolnavii din ambulatoriu, și 4 alte cabinete în teritoriul municipiului. Avem în cadrul centrului și un sector de cercetare științifică. Ca proceduri, aplicăm acupunctura și variantele sale — moxibuția, fitoterapia cu diversele ei posibilități (utilizăm 60 de plante, mai ales din flora spontană a județului, preparate la Universitatea din Galați, Facultatea de chimie alimentară...) — aplicăm homeopatia și alte procedee tradiționale, sigure ori asociate, după caz, în funcție de diagnosticul și reactivitatea bolnavului la tratament. Toate astea le facem doar cu 7 medici (inclusiv în teritoriu) ceea ce este destul de puțin și de aceea muncim foarte mult.

— În ce boli aplicați metodele tradiționale ?

— Față de ceea ce dumneavoastră ați consemnat în articole anterioare — metodologia de tratament nu numai că s-a diversificat (cum am precizat mai sus) dar am și extins aria terapeutică și anume : în bolile sezonului rece (ale aparatului respirator), cele cu extindere în masă (reumatismele, bolile digestive, cardiovasculare, în special în hipertensiunea arterială și cardiopatia ischemică). Încă o mențiune : pentru aparatul locomotor s-a abordat și patologia sportivilor, avînd un cabinet exclusiv pentru aceste afecțiuni de care se ocupă, competent și conștiincios, dr. Dorel Popa care aplică totodată și presopunctura, iar în sfera bolilor secțiunii maxilo-faciale obține rezultate, de asemenea, foarte bune doctorița Zoica Ilin. În nevralgii faciale, nevralgii de trigemen, migrene de anumite etiologii, anumite afecțiuni stomatologice etc.

— În domeniul cercetării ce-ați mai abordat ?

— Continuăm studiile privind bazele științifice ale acupuncturii (despre care aș vrea să vorbim altădată, separat și mai pe larg, date fiind unele greutăți și polemici necordiale apărute din partea altor confrați) și, mai nou, întreprindem prelucrări statistice riguroase a rezultatelor obținute în tratarea diferitelor boli, tocmai pentru a servi ca îndrumar practic medicilor cu mai puțină experiență în domeniu. Avem, în lombosciatică, de pildă, un procent de vindecări de 84 la sută în cardiopatia ischemică, recuperări între 80-90 la sută..., ceea ce înseamnă rezultate bune și foarte bune. Cum cercetarea noastră științifică este preponderent aplicativă, ne ocupăm la ora actuală de **aromopunctură**, care înseamnă introducerea în terapie, într-un anumit fel (pe care îl vom comunica la vreme) a unor extrase din plante, puse la punct tot în colaborare cu Universitatea din Galați, facultatea amintită, unde am găsit înțelegere, receptivitate, entuziasm și competență deosebite. Aceasta a reconfirmat teoria noastră, a cercetărilor cu izotopi, și deschide noi căi terapeutice.

Totodată ne preocupăm de formarea de cadre, de pregătirea unor medici pentru platformele industriale și din unele specialități ca pediatria, obstetrica-ginecologia în a utiliza acupunctura și celelalte mijloace terapeutice tradiționale, cu alte cuvinte ne preocupă să deschidem o cale acolo unde este multă nevoie ca asistența medicală să fie operativă, ieftină, cu mijloace cît mai nenocive și recuperări cît mai rapide în cazurile acute. După cîte știm, utilizarea acupuncturii în pediatrie este o premieră a Galațiului.

Am demarat o colaborare cu școlile, cu elevii din unele licee, pe de o parte pentru culegerea pelinițe în vederea preparării moxei românești, cît și în vederea unor cercetări de biofizică medicală.

DR. DUMITRU CONSTANTIN-MĂRGHIA :

„Să depășim cu orice preț atitudinea artizanală"

— Acupunctura apare ca un paradox al zilelor noastre — utilizarea unei tehnici străvechi, de 4 000—5 000 de ani, într-o epocă exprimată prin cele mai strălucite realizări științifice ! Dar asta nu din naivitatea celor care au reactualizat-o, o practică și cred în ea, ci din **nevoia de a umple un gol**. Un gol din medicina modernă și anume tratamentul unor tulburări funcționale și al durerii. Pe de altă parte, acupunctura vine, alături de homeopatie, ca o ripostă la excesul de droguri într-o lume care se confruntă din ce în ce mai mult cu poluarea chimică și industrială. Nu sînt, de asemenea, neglijabile nici aspectele economice, fiind cea mai ieftină dintre toate metodele terapeutice cunoscute pînă acum. Dar, mi se pare că marea importanță a acupuncturii constă nu atît în posibilitățile ei terapeutice, cît în faptul că **ne relevă o nouă modalitate de funcționare a viului**. Plecîndu-se de la cercetările de fundamentare științifică a acupuncturii, **s-a ajuns la ideea existenței unei rețele bioelectrice de canale și puncte la nivelul tegumentului**. Personal, consider, ipotetic, că existența acestei rețele constituie una din **modalitățile primordiale de funcționare și apărare a organismelor vii**. O astfel de rețea există la întreaga lume vie, inclusiv la plante. Aceasta ne vorbește despre independența sa față de sistemul nervos, cel puțin în stadiile de evoluție a lumii vii la care n-a apărut un sistem nervos organizat. Unele studii făcute în diverse circumstanțe informaționale de mediu (cum ar fi în timpul erupțiilor solare) ne-au condus la ideea — susținută, dealtfel, și de o serie de argumente teoretice — că prin punctele de acupunctură, „aceste ferestre ale cerului" cum le numeau cei vechi, are loc un schimb de informație și energie între organism și mediu. Iată, așadar, că putem vorbi despre „totul" cît știm, pentru că multe, foarte multe încă nu le știm.

— Cum aplicați acupunctura, cum trebuie ea utilizată pentru ca efectele să fie cele scontate ?

— Fără îndoială, acupunctura trebuie aplicată astăzi — ceea ce am mai spus ori de cîte ori am avut prilejul — **numai** și **numai** într-un strîns și permanent dialog cu medicina modernă, acupunctorul avînd obligația morală de a nu trata decît acele cazuri în care are un diagnostic stabilit după toate rigorile științei actuale și care se pretează unui astfel de tratament. Se manifestă poate, uneori, o dorință mai puțin cinstită de a arunca pe „piața publicității" date insuficient verificate și care nu trăiesc decît o zi și mor pierdute, odată cu autorii lor, în anonimatul din care au venit. Sînt multe motivele unei astfel de grabe, dar cel esențial este incapacitatea, rezultată din ignoranță, de a parcurge un demers științific în profesia lor. Am spus-o de multe ori, riscînd să-mi atrag multe antipatii, că acupunctura nu este folosită decît în anumite limite și la anumiți bolnavi, deci nu poate fi considerată un panaceu, oricît de acută se simte lipsa unor remedii terapeutice încă în multe boli. Se poate aborda numai în aspecte funcționale și nu leziunale. Eu înțeleg și disperarea bolnavilor și bunăvoința medicilor, dar nu înțeleg orgoliul sterilului.

Inițiativa Centrului de perfecționare a medicilor de a instrui cadrele medicale din teritoriul lucru în acupunctură este, de a cea absolut remarcabilă, deși este susceptibilă încă de multe perfecționări. Cum ar fi aceea de a selecționa mai atent lectorii, evitîndu-se pe cît posibil improvizația și provizoratul. Deduc asta din observațiile cursanților înșiși.

— În momentul de față ce vă preocupă, mai nou, în domeniul acupuncturii ?

— În prezent, studiez, împreună cu colegi mei din secție, aportul acupuncturii în tratamentul paraliziilor de nerv facial periferic, rebele la tratamentul clasic. Vrem să stabilim dacă există o relație între instalarea hemispasmului facial, acupunctură și redresarea pliurilor feței. Mă preocupă foarte mult la ora aceasta să stabilesc relația dintre mobilizarea endorfinelor în tratamentul prin acupunctură (și care, se pare, după observațiile de pînă acum, că este pusă în acțiune), precum și implicarea prostaglandinelor în tratamentul acupunctic. Nu se mai poate face astăzi medicină fără să cunoști multe discipline — biochimie, biofizică, electronică, fizică s.a.m.d. În acupunctură, ca în oricare specialitate, este imperios necesar să depășim cu orice preț atitudinea artizanală. Practica trebuie să meargă mînă în mînă cu posedarea unor temeinice cunoștințe și cu cercetarea fundamentală. Personal, mă mai preocupă studii fundamentale privind rolul energiilor mici în funcționarea viului, rol reliefat prin practicarea și studiul acupuncturii. Acestea sînt elemente ce pot fi de o reală utilitate în practica medicală globală, în medicină în general. Iată numai cîteva ferestre, mari ferestre spre universul viului și al organismului uman pe care ni le deschide acupunctura. Dar, cum spuneam, știm încă foarte puțin, și nici pe departe totul.

CICI IORDACHE-ADAM

Dr. Florin Brătilă și acele sale
Fotografie de PAUL AGARICI

DR. TRAIAN CRĂCIUN :

„Acupunctura are nevoie de cabinete metodologice"

— Mă număr printre cei care s-au străduit, încă din 1958, să acrediteze tratamentul acupunctic în cadrul medicinei clasice și am făcut acest lucru, mărturisesc, nu fără greutate și nu fără îndelungate și obositoare lupte de opinii. Iată de ce, azi, am marea satisfacție constatînd că această terapie milenară se bucură și în țara noastră de un statut, că ea este sprijinită în mod oficial de către Ministerul Sănătății și că milioane de bolnavi o privesc cu îndreptățită speranță. Mă bucură de asemenea faptul că acupunctura din România este foarte apreciată și cunoscută pe plan mondial. Personal am publicat mai multe lucrări în reviste din străinătate, zece din acestea fiind tipărite de către prestigioasa publicație de profil din Statele Unite, „American Journal of Acupuncture". Ceea ce nu înseamnă însă că nu mai sînt încă multe lucruri de făcut pentru ca terapia prin acupunctură să întrunească toate condițiile unei discipline medicale de maximă eficiență. Din păcate, și la ora actuală, medicii acupuncturi, mulți dintre ei, sînt nevoiți să lucreze în condiții precare, în cabinete improvizate, situație care prejudiciază actul medical și poate deschide cale liberă șarlatanie și impostură.

— Ce propuneți ?

— În primul rînd, ceea ce am mai propus și altădată. Este absolut necesar să se înființeze, la nivel județean, un cabinet acupunctic de referință, un fel de cabinet metodologic menit să concentreze tot ceea ce este valoros în acest domeniu, unde medicii mai tineri, mai lipsiți de experiență, să poată asista în permanență la demonstrații practice, deci un fel de tribună a experienței înaintate în acest domeniu. Propun apoi ca în cadrul spitalelor clinice de recuperare să funcționeze obligatoriu și o secție de acupunctură. Aceasta ar putea rezolva uneori în numai 10 ședințe o afecțiune pentru care un pacient stă internat 1—2 luni. Este cazul celor ce suferă de lombosciatică, de diferite sindroame cervicale, de spondiloză. Există apoi bolnavi care nu se pot supune unor tratamente ambulatorii — suferinzii de spondilită sau de diferite forme reumatismale — și care au nevoie neapărată de internare. Toți aceștia ar putea beneficia imediat de asistența medicului acupunctor dacă acesta ar lucra permanent la Spitalul de recuperare. Zilele de spitalizare s-ar reduce simțitor, iar pentru însănătoșire sau ameliorarea bolii, pacientul n-ar mai trebui să zacă în spital cu săptămînile.

— Sînteți, am aflat, și autorul unor aparate de electroacupunctură.

— Am conceput și realizat cinci aparate de acest fel. Ele au rolul de a detecta punctele de acupunctură, și de a mijloci efectuarea unor tratamente și a unor analgezii. Am obținut rezultate încurajatoare în tratamentul unor suferințe vertebrogene (cervicale, dorsale, lombare) și în mod special în nevralgia trigeminală.

— Sînteți, mi se pare, primul medic român care a realizat o analgezie dentară prin acupunctură.

— Nu știu dacă sînt primul. Primii în lume au fost japonezii în 1972. Eu am izbutit ace'așI lucru în 1973, dar nu am date pentru a-mi revendica această prioritate în țara noastră. Tot ce pot să spun este că de atunci și pînă în prezent am efectuat peste o sută de analgezii în cazul unor extracții dentare. Reușita a fost în proporție de 98%.

— În ce alte domenii aplicați în ultima vreme tratamentul acupunctic ?

— Cu ajutorul electroacupuncturii am obținut rezultate bune în ameliorarea vizibilă a arteriopatiei obliterante, în astmul bronșic și în zona zoster. Rezolvări rapide și spectaculare au fost înregistrate în tratamentul rinitei alergice, în tulburările de dinamică sexuală și în boala denumită enurezis nocturn.

DR. VASILE ȘTEFAN-POPA :

„Unul din cele mai depoluante tratamente din cîte cunoaște medicina"

De la 21 martie a.c. orașul Bistrița se mîndrește cu un cabinet de acupunctură în cadrul policlinicii județene — realizare meritorie care plasează acest oraș relativ mic în fruntea multor altora. Trebuie subliniate competența profesională și operativitatea cu care s-a acționat, pe baza unei adrese a Ministerului Sănătății. În acest scop, a fost transferat de la o „circă" din județ — Căianu Mic — medicul generalist **Popa Vasile Ștefan**, unul din cei mai tineri, mai entuziaști și mai competenți acupuncturiști din țară. A absolvit facultatea de medicină în 1977 cu o lucrare privind tratamentul cu acupunctură al arteritelor obliterante pe care a prezentat-o, ca student, la un congres internațional de acupunctură) și în puținii ani scurși de atunci a participat cu lucrări originale la : ● Congresul mondial de acupunctură de la Paris, 1979 ; ● Conferința internațională de medicină alternativă de la Amsterdam, 1980. ● Simpozionul european de acupunctură de la Stockholm, 1982. Iată, așadar, ce a realizat doar în ciliva ani acest „medic de țară". Plus o bogată casuistică de acupunctură în poliartrita cronică evolutivă la pacienți care **au beneficiau de tratamentul cu cortizon**, „medicament care ușurează durerea — observă doctorul Popa — dar nu oprește evoluția bolii și, în afară de aceasta, poate provoca, în unele cazuri, ulcer gastric și alte fenomene secundare negative la unii bolnavi". Totodată, s-au obținut ameliorări notabile și în alte afecțiuni.

Cum acționează acupunctura ? **„Ea pune însuși organismul în situație de a se vindeca singur grație unei resincronizări generale nespecifice. Nu acele vindecă, organismul însuși acționează.** Am înregistrat pe această cale și modificări benefice neașteptate. O bătrînă de 74 de ani tratată cu acupunctură după o entorsă... poate azi citi, grație acupuncturii deși din cauza vederii ei slăbite nu mai luase de ani de zile o carte în mînă. La fel s-a întîmplat și cu un bătrîn de 82 de ani suferind de poliartrită reumatismală".

acupunctură

ÎNTRE ASPIRAȚIE ȘI REALITATE

— Este și aceasta, probabil, un rezultat al „rearmonizării generale nespecifice" determinate de acupunctură.

— Desigur, la fel ca oricare alt tratament, nici acupunctura nu reprezintă un panaceu universal (scuzați pleonasmul și truismul, totuși meritâ repetate). În general, medicina nu cunoaște tratamente-minune, totul depinde de specific, de individualitatea pacientului, de discernământul și competența medicului. Nu există boli, există numai bolnavi, spune un vechi dicton. Chiar la serviciul nostru de acupunctură și masaj de la policlinica din Bistrița, recent înființat, triem cu grijă bolnavii, selectîndu-i doar pe aceia care realmente se pretează la acupunctură. În aceste limite rezonabile, nu încape însă îndoială că ea prezintă avantaje de prim ordin : economic în primul rînd, dar și pur medical, scutind bolnavul de „agresiunea" medicamentelor.

Pentru promovarea acupuncturii în țara noastră în opinia doctorului Popa, ar trebui luate mai multe măsuri :

● O educație sanitară corectă în rîndul masei largi de medici, lămurirea lor asupra posibilităților și limitelor acupuncturii. În prezent, din cei circa 35 000 medici prea puțini, cel mult cîteva sute sau poate numai zeci, știu realmente despre ce e vorba. Și nu din vina lor. **● Instruirea la nivel elementar a studenților, a viitorilor medici.** „Desigur, problema cadrelor de predare la I.M.F.-uri nu se va rezolva de la o zi la alta, dar trebuie făcut un început. Inițiem pe viitorii medici în medicină nucleară de pildă, lucru necesar și lăudabil (dar cîți o vor practica ?) și nu le vorbim despre acupunctură, care reclamă o aparatură extrem de simplă **● Înființarea unei asociații și a unei reviste de acupunctură,** chiar de volum modest și cu apariție semestrială, pentru început. Dar și aci ne învîrtim în cerc vicios : la I.M.F. nu există catedră de acupunctură, deci nu există examene, statut etc., deci nu există revistă. **● Acces ritmic și asigurat la ace și la minimul de echipament necesar,** pe care actualmente acupuncturiștii le procură mai mult la întîmplare, fiecare cum poate. **●** S-a făcut un început, modest, în organizarea de cabinete de acupunctură, dar trebuie perseverat și grăbit ritmul **— măcar cîte un cabinet în fiecare județ.**

„Să nu se uite — afirmă în final doctorul Popa Vasile Ștefan — că acupunctura este unul din cele mai „depoluante" tratamente din cîte cunoaște medicina".

N. LIONEL ■

DR. VLAD MORARU :

Extinderea acupuncturii pe litoral

În cadrul medicinei moderne se vorbește mult despre riscul imens pe care îl are consumul exagerat de medicamente, despre remediile acestei situații — prin utilizarea unor forme de tratament lipsite de agresivitate, despre eficiența crescută a acțiunilor profilactice, comparativ cu acțiunea curativă. Ei bine, acupunctura poate să îndeplinească acest deziderat. Dealtfel, extremorientalii consideră că „să tratezi o boală gata declanșată înseamnă să sapi fîntîna după ce ți s-a făcut sete". Alt atu deloc de neglijat : latura economică. Bine se poate evidențiază acest aspect în anesteziologie. O anestezie generală se realizează exclusiv cu medicamente din import și costă între 1 500—3 000 lei, pe cînd acupunctura poate induce o analgezie foarte bună fără nici o cheltuială.

— Reținînd aceste cîteva avantaje, cum și specificul asistenței medicale de pe litoral — trei sanatorii medicale, la Eforie Nord, Mangalia, Techirghiol —, cum se aplică acupunctura în acest perimetru ?

— Direcția sanitară a județului Constanța a organizat, în colaborare cu Centrul de perfecționare a medicilor, un curs de specializare în acupunctură. Prelegerile doctorului Virgiliu Băgu au fost audiate de 18 cursanți. La scurt timp, în Sanatoriul balnear Techirghiol se înființa primul cabinet oficial de acupunctură de pe litoral. Destul de repede acupunctura a-a extins în Mangalia, prin activitatea medicilor Gh. Lascarache și Maria Hristache; în Eforie Nord, datorită medicilor Suzana Belc, Ivan Sabin și alții.

— Ce dotare au aceste cabinete ?

— Toate cabinetele în care se practică acupunctura au fost dotate cu instrumentar și aparatură originală chinezească. Datorită solicitărilor, acupunctura a fost introdusă, ca mijloc de tratament, și în policlinicile din Constanța. Aici se ridică, însă o problemă mai greu de rezolvat : acupunctura nefiind specialitate, nu se pot înființa cabinete de sine stătătoare, medicul trebuind să fie încadrat în altă specialitate. În municipiul Constanța, acupunctura este acum primită cu multă încredere de majoritatea medicilor. Așa se explică și entuziasmul cu care s-au efectuat în secția de chirurgie a Spitalului județean, în ianuarie 1982, primele (din județ) intervenții chirurgicale sub analgezie acupuncturală. Din păcate entuziasmul s-a stins repede, din motivul că nu există un medic anestezist care să practice acupunctura și să realizeze acest lucru. Primele anestezii aici fiind realizate de subsemnatul.

— Cum se încurajează, în continuare, acupunctura pe litoral ?

— Din 1982, s-a constituit, în cadrul Filialei U.S.S.M. Constanța, un cerc de acupunctură. Scopul : impulsionarea activității de cercetare științifică, precum și pregătirea desfășurării celui de-al III-lea Simpozion național de acupunctură, despre lucrările căruia revista Flacăra și-a informat la timp cititorii. Pe litoral s-a căutat (și credem că s-a și reușit în bună măsură) să se impună folosirea acupuncturii în asociație cu factorii naturali de cură : apa sărată a Lacului Techirghiol, apa sulfuroasă de la Mangalia, nămolul terapeutic, precum și cu proceduri de maso-kinetoterapie.

— Rezultatele ?

— Această îmbinare produce efecte benefice asupra multor afecțiuni reumatismale, ajungîndu-se la o recuperare superioară în cele 18 zile de cură balneară. Ideea lansată de revista Flacăra, de organizare a unei activități de medicină tradițională (nenocivă sau nonagresivă), în care formele de tratament utilizate să fie acupunctura, fitoterapia, maso-kinetoterapia este salutară, ne-o însușim și o susținem. Nu minimalizez importanța celorlalte specialități, a unor medicamente, dar o colaborare între medici de o anume specialitate și medici tradiționaliști nu poate fi decît în ajutorul bolnavilor. Litoralul întrunește deci multe condiții pentru înființarea unui centru județean de medicină tradițională, extinderea pe care a luat-o acupunctura fiind, de ce nu ?, un prim pas spre afirmarea acestui ideal.

N. GRIGORE ■

DR. IOAN TELEIANU :

„E nevoie de o mai mare implicare din partea tuturor"

Ne-am adresat în finalul acestei anchete, doctorului Ioan Teleianu, directorul Centrului de perfecționare a personalului superior sanitar, de la care am reținut :

— Centrul nostru se ocupă, din partea Ministerului Sănătății, de perfecționarea și specializarea personalului cu studii superioare : medici, farmaciști, biologi, chimiști, fizicieni, ortopezi, ingineri și alte specialități. Problematica, observați, e foarte diversă. Abordăm anual, pentru că fiecare specialitate are și unele profile, circa 350 de teme. Treaba asta o facem cu cadre didactice din învățămîntul superior medical, cu cercetători și specialiști din institute și centre de cercetare ale ministerului precum și din rețeaua medicală. Ne ocupăm, deci, și de viitorii acupuncturiști, homeopați, domeniu de care revista Flacăra s-a ocupat cu precădere. Nu vrem însă să facem din aceste specializări un caz aparte, să se creadă că acupuncturiștii, homeopații devin după aceste cursuri un fel de buricul pămîntului. De ce spun asta ? Fiindcă un medic, mai ales unul care aplică printre metodele lui de tratament și acupunctura, și homeopatia, trebuie să fie foarte bun în specialitatea lui de bază. Or, a început să apară cazuri în care unii medici, din prea mult entuziasm pentru practica acupuncturii, neglijează specialitatea de bază, sarcinile ce le au în cadrul acestei specialități. Unii au și cerut direcțiilor medicale, ministerului, să practice numai acupunctura. Astfel de atitudini trebuie corectate : medicul, alături de paleta metodelor învățate în facultate, specifice pregătirii lui, poate este chiar recomandat, să adauge și alte metode noi, cum ar fi și terapia homeopatică și acupunctura. Spun toate acestea tocmai în ideea apărării de compromis a metodelor noi, a acupuncturii. Să nu exagerăm meritele ca apoi să cadă în desuetudine.

— Știm că s-a pus următoarea întrebare : ce este acupunctura ? O specialitate sau o metodă ? Reglementările Ministerului Sănătății ce răspuns au dat ?

— Răspunsul a fost dat în sensul că acupunctura este o metodă de tratament : indicată, și cu bune rezultate, în unele afecțiuni. Contraindicată în altele. Ca atare ea trebuie practicată în cadrul specialității în care e pregătit medicul.

— Să înțelegem prin asta o restrîngere a practicării acupuncturii, a terapiei homeopatice ?

— Din contră ! E vorba chiar de o extindere, datorită faptului că avem o rețea medicală bine dezvoltată, destul de bine reprezentată ca diversitate (pe specialități).

— Atunci a devenit cumva o „modă" pentru unii medici practicarea acestor metode de tratament ?

— Ce pot spune ? Înregistrăm, e adevărat, o avalanșă de solicitări pentru înscrierea la aceste cursuri și însușirea celor două metode și concepții de tratament. Faptele nu ne determină să considerăm fenomenul ca „modă". El demonstrează mai degrabă interesul medicilor noștri de a cunoaște metode noi de tratament, fapt, dealtfel, pozitiv. Marea majoritate a medicilor instruiți în centrul nostru, acordă ponderea cuvenită practicării metodelor respective. Există, din păcate, și medici care au făcut o vilvă prea mare, acupuncturii mai ales. Nu se mai ocupă de specialitatea lor. Or, medicina nu se poate reduce la o singură metodă de tratament ! Să prevenim exagerările ! Mai devreme sau mai tîrziu metoda își arată eficacitatea, cum își va arăta și limitele pînă la care poate acționa. Nu trebuie, nu ne este permis să înșelăm încrederea bolnavilor prin iluzii nejustificate. Nici o metodă nu este panaceu universal.

— Cum vedeți pregătirea în continuare a viitorilor acupuncturiști ?

— În acest proces trebuie să se implice mai mult direcțiile sanitare județene, conducerile unităților medicale, astfel încît, în mod organizat și cu rigoarea impusă de orice preocupare serioasă, să se asigure folosirea metodelor existente de instruire : studiul individual, demonstrații practice în unele cabinete, specializarea prin cadrul acestui centru național. E nevoie de o mai mare circulație a ideilor prin intermediul unor publicații (în prezent foarte-foarte reduse sau aproape inexistente), prin publicarea în tiraje corespunzătoare a unor lucrări de specialitate, originale, prin traduceri etc. E nevoie, de asemenea ca recrutarea medicilor pentru specializare să fie judicios făcută, bine reprezentată teritorial și pe specialități. Și, fără îndoială, folosirea medicilor specializați spre folosul asistenței medicale din județele respective atît în practicarea acupuncturii și homeopatiei cît și pentru informarea celorlalte cadre medicale. Alături de aceste preocupări, se impune, în unitățile în care există condiții și cadre pregătite, ca alături de acordarea asistenței medicale obișnuite să se acorde progresiv o mai mare atenție introducerii acestor metode : homeopatice și acupunctice. Existînd, astfel, condiții mai bune de urmărire a bolnavilor, se vor putea observa și explica mai bine și efectele ; se vor putea face aprecieri științifice asupra parametrilor de evoluție a bolilor și bolnavilor, asupra examenelor de laborator care să cuantifice aceste modificări ; numai astfel putem acorda în mod cert șanse de afirmare și dezvoltare acupuncturii și homeopatiei.

— Cum se prezintă statistic activitatea centrului în această direcție ?

— Sîntem la al 12-lea curs pe plan național și am specializat circa 480 de medici. Au mai fost organizate unele cursuri de inițiere la Iași, Cluj, Timișoara, Galați. Sînt unii acupuncturi autodidacți, cam 120, fiindcă așa a început la noi practicarea acupuncturii. La ora actuală, pe țară, în evidențele existente figurează circa 600 de medici instruiți care aplică metoda acupunctică.

— Cît durează cursul ?

— Durata pregătirii se întinde pe 3 ani și cuprinde 3 cicluri a cîte o lună, intensiv, cu lucrări practice la locurile de muncă în perioada dintre cicluri. Asta le dă posibilitatea cursanților să primească o pregătire competitivă cu performanțele realizate în acest domeniu pe plan internațional. Așa se face că la ora actuală avem marea șansă de a avea, ca lectori, nume consacrate de acupuncturi, promotori ai metodei. Și cu atît mai mult se cuvine să le mulțumim, cu cît ei nu primesc nici un ciștig pentru cursurile pe care le predau.

— Ce ne puteți spune despre programele internaționale ?

— Datorită faimei medicilor noștri acupuncturi, rezultatelor școlii românești de acupunctură, am început să fim solicitați în organizarea de cursuri pentru specializarea medicilor străini. Primul curs a fost organizat în 1982, pentru un număr de medici danezi. Rezultatul a determinat asociațiile de acupunctură din țările scandinave să ne solicite organizarea unui al doilea curs în acest an, care e în pregătire. Solicitări izolate ne-au sosit și din alte țări din Europa, America Latină, Africa, Asia. Acordînd lucrurilor ponderea pe care o merită nădăjduim în realizarea multor aspirații, perfecționarea pregătirii profesionale fiind o pîrghie dintre cele mai importante în optimizarea rezultatelor noastre.

— Mulți dintre specialiști sînt de părere că metodele de tratament de care am vorbit pînă acum ar putea, ar trebui să se predea și în facultăți. Care e opinia dv. ?

— Profesori de acupunctură nu avem în învățămîntul superior. Ce se poate face ? Fiecare profesor de medicină internă ar trebui să acorde atenția pe care o merită și acestor metode. Așa cum face, de pildă, profesorul George Litarcek. Procedînd astfel nu vom avea decît de ciștigat în planul sănătății populației noastre. Dar, așa cum spuneam, e nevoie din partea conducerilor unităților medicale, a direcțiilor județene, a cadrelor din învățămîntul superior, e nevoie de o mai mare și înțeleaptă implicare.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Un medic român ales președinte al G.L.M.S.

Grupul latin de medicină sportivă, unul din organismele cele mai active ale federației mondiale de specialitate (F.I.M.S.), și-a ținut nu demult cel de al 14-lea Congres, manifestare care a reunit la Madrid, în cadrul Spitalului provincial, peste 250 de participanți din 26 de țări, îndeobște din Europa și America de Sud. La întîlnire, desfășurată sub președinția de onoare a principelui moștenitor Don Felipe și în memoria recent dispărutului medic Joaquin Cabot, personalitate de seamă a medicinei sportive internaționale, a luat parte și o delegație de specialiști români, formată din profesor doctor Valentin Stroescu de la I.M.F. București și doctor Laurian Taus, director al Dispensarului policlinic pentru sportivi din Brașov.

Atît referatul prezentat de profesorul Stroescu, intitulat „Biostimulante nondopante", cît și cele 3 comunicări înfățișate Congresului de compatrioții noștri s-au bucurat de un deosebit interes, impunînd prin abundența cazuisticii și prin noutatea punctelor de vedere, unanim apreciate de participanți. Cele 3 lucrări s-au numit „Cercetări asupra activității terapeutice a Catergenului în hepatitele cronice persistente la sportivii de performanță" (conf. dr. Ion Drăgan, prof. dr. Valentin Stroescu, dr. Adrian Vasiliu), „Contribuții la perfecționarea metodei de determinare a capacității de efort anaerobe pe cicloergometru" (Andrei Demeter, dr. Laurian Taus) și „Studiul dinamic al modificărilor articulației gleznei și piciorului la fotbaliști", dar mai ales ultima dintre ele a generat ample și fructuoase discuții. Să ne fie permis să ne referim, în două vorbe, la ea. Studiind, în timp, științific, mai mulți jucători ai clubului F.C.M. Brașov (Paraschivescu, Șulea, Naghi, Gheorghe ș.a.), doctorii Laurian Taus și Ion Sgarbură (de la Clinica de ortopedie a Spitalului județean Brașov) au constatat că modificări articulatorii de suprasolicitare apar nu doar la fotbaliștii de mai multă vreme în activitate, teză secotită clasică, ci și la cei tineri și chiar foarte tineri. Ei au demonstrat, cu exemple concrete, că traumatismele sau accidentele netratate corespunzător conduc, obligatoriu, la dezechilibre în stabilitatea articulațiilor, manifestate fie în plan orizontal, fie în plan sagital, provocînd cel mai adesea apariția fenomenelor de artroză. În urma cărora, cei vizați sînt siliți la lungi perioade de inactivitate sau chiar la abandonarea sportului de performanță. În temeiul acestor observații, medicii români au insistat asupra necesității unei cît mai corecte evaluări a leziunii, stabilind totodată un adevărat „program" pentru recuperarea completă a stabilității articulare.

Nu mai puțin importante au fost și celelalte comunicări, inspirate din cea mai actuală problematică a medicinei sportive, aducînd puncte de vedere noi originale, propunînd soluții eficiente, pe marginea cărora cei prezenți au discutat îndelung, sublinînd stadiul înalt, avansat, la care a ajuns medicina sportivă din țara noastră, ca o expresie a talentului și seriozității practicanților, dar și, totodată, ca o reflectare a excelentelor condiții puse la dispoziție.

În ultima zi a reuniunii madrilene a avut loc ședința Biroului executiv al G.L.M.S., în cadrul căreia, ca o recunoaștere fără echivoc a valorii școlii românești de medicină sportivă, a contribuțiilor mai vechi și mai noi ale acesteia, doctorul Laurian Taus (fost sportiv de performanță, campion național la lungime, pentation și decation între anii 1948—1953) a fost ales președinte al grupului (președinte de onoare fiind profesorul francez François Plas), țării noastre încredințîndu-i-se misiunea de a organiza cel de al 15-lea congres, jubiliar, al respectivului organism. El va avea loc, din cîte ne-a informat însuși proaspătul președinte (cărula îi adresăm felicitările de rigoare), în mai 1985, la Brașov, urmînd să discute probleme legate de medicația ergotropă și trofotropă (masă rotundă), de refacerea organismului după efortul sportiv, de biomecanica traumatismului etc.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Politica externă românească, una din marile ctitorii ale Congresului IX, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu

Timpul, acest suprem judecător al tuturor acțiunilor omenești, atestă cu putere că semnificația uriașă și strălucirea Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român au crescut pe măsura scurgerii anilor. Adoptînd hotărîri de importanță istorică pentru ridicarea națiunii române pe trepte superioare de civilizație și bunăstare, congresul a deschis, în același timp, largi perspective activității Românici în viața internațională, a cărei politică externă s-a afirmat statornic, în întreaga această perioadă, ca politica unui stat socialist independent și suveran, aflată în totală concordanță cu aspirațiile și năzuințele fundamentale ale poporului român și, în același timp, în deplin consens cu interesele generale ale socialismului, progresului și păcii, ale înțelegerii și colaborării între toate popoarele.

Și dacă astăzi, ca un omagiu adus evenimentului remarcabil de acum aproape două decenii, se poate constata că țara noastră întreține relații diplomatice cu 137 de state față de 68 în 1965, dezvoltă raporturi economice și comerciale cu 143 de țări față de 98 în urmă cu 18 ani, promovează legături culturale și științifice cu peste 140 de state față de 65 în anul Congresului al IX-lea al partidului, că nu există problemă internațională în legătură cu care România să nu-și spună cuvîntul, să nu vină cu idei, poziții, inițiative și acțiuni constructive, că are prieteni pe toate meridianele și se bucură de stima și prețuirea popoarelor de pe toate continentele, aceasta se datorește realizărilor obținute în dezvoltarea economico-socială multilaterală, politicii externe făurite de Partidul Comunist Român, sub conducerea și cu participarea hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care de 18 ani conduce cu înțelepciune și clarviziune destinele partidului, ale statului nostru socialist.

Pe bună dreptate se apreciază că secretarul general al partidului, președintele țării - proeminentă personalitate politică a lumii contemporane — impresionează, de fiecare dată, prin aprecierea clară a evoluției situației mondiale, prin analiza științifică și cunoașterea profundă a vieții și năzuințelor poporului român și ale celorlalte popoare ale lumii, în strînsă legătură cu situația internațională, prin capacitatea sa extraordinară de a dezvălui sensurile și tendințele principale ale raporturilor internaționale și de a oferi soluții juste, realiste, prin activitatea sa neobosită, energică, clocotitoare, teoretică și practică, consacrată întăririi păcii, consolidării securității și dezvoltării colaborării între toate națiunile.

Este inestimabilă contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea, cristalizarea și promovarea, cu o consecvență tar întîlnită, a **principiilor și normelor relațiilor dintre țările socialiste, dintre toate statele lumii,** indiferent de orînduirea lor social-politică, ca singura bază pe care se poate clădi o colaborare internațională echitabilă, pacea și securitatea tuturor popoarelor ; la formularea bazelor și conceptului **de edificare a unui sistem de securitate reală și de colaborare egală în drepturi pe continentul european,** în care fiecare țară, fiecare popor să se poată dezvolta liber și independent, la adăpost de orice agresiune și ingerință din afară ; la promovarea unor **raporturi de bunăvecinătate între țările din zona geografică în care România se află,** la transformarea Balcanilor într-o regiune a colaborării pașnice, lipsită de arme nucleare și baze militare străine, ca parte integrantă a procesului mai amplu de edificare a securității pe continentul european ; la inițierea unor propuneri de mare anvergură, care se constituie într-un program cuprinzător, coerent și realist, ce întrunește consensul tuturor popoarelor, **de dezarmare generală și, în primul rînd, de dezarmare nucleară ;** la inițierea unor propuneri valoroase **de stingere și reglementare prin negocieri a focarelor de incordare și conflictelor dintre state,** ca unica metodă rațională, care permite cristalizarea unor soluții reciproc acceptabile și cruțarea omenirii, a popoarelor de grele suferințe ; la elaborarea unei concepții multidimensionale — politice, economice, tehnico-științifice, juridice — **de lichidare a fenomenului subdezvoltării, de edificare a unei noi ordini economice și politice internaționale ; la democratizarea relațiilor internaționale,** prin sublinierea rolului crescînd al țărilor mici și mijlocii, al țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate, care formează marea majoritate a statelor lumii și care trebuie să participe în condiții de egalitate la dezbaterile privind soluționarea, spre binele popoarelor, a problemelor majore cu care este confruntată omenirea ; la formularea unei concepții originale, științifice, realiste privind **destinderea internațională, ca un proces dinamic,** care nu înseamnă înghețarea unei anumite situații date, ci presupune exercitarea, de către fiecare popor, a dreptului său suveran, de a se dezvolta liber și independent, pe calea progresului economic și social, fără nici un amestec din afară ; **ca un proces universal,** care trebuie să cuprindă toate sferele relațiilor internaționale — politică, economică, militară, tehnico-științifică, culturală, toate regiunile și zonele lumii și la realizarea cărora să participe, în condiții de deplină egalitate, toate statele lumii, indiferent de mărime, potențial economic, uman și material, fără deosebire de orînduire socială ; ca un **proces complex,** care presupune o luptă continuă a popoarelor și maselor populare, a tuturor forțelor progresiste și democratice împotriva adversarilor destinderii, împotriva vechii politici imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de forță, dominație și dictat, de împărțire a zonelor de influență, pentru adîncirea destinderii, pentru dezarmare, în primul rînd, dezarmarea nucleară, pentru o lume fără arme și războaie, a colaborării pașnice între toate națiunile lumii.

Este de a dreptul impresionantă activitatea internațională desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cele 108 vizite efectuate în țări de pe toate continentele, cu și 118 vizite la nivel de șefi de state care au avut loc în țara noastră s-au înscris drept contribuții esențiale la dezvoltarea relațiilor internaționale ale României, la cauza destinderii, securității, colaborării internaționale. Cu prilejul întîlnirilor la nivel înalt au fost semnate tratate de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu 6 țări socialiste europene, 16 tratate de prietenie și colaborare, 37 declarații solemne comune, 55 de declarații comune, numeroase comunicate, protocoale, acorduri și convenții de colaborare în cele mai diverse domenii — politic, economic, tehnic, științific, cultural etc. — cu țări din Europa, Africa, Asia, America Latină și America de Nord.

Îl cînt pentru că este. Îl cînt pentru că arde
Întruchipînd partidul de dragul țării lui,
Că respectînd a lumii pădure de stindarde
Niciunul pentru dînsul ca Tricolorul nu-i

În acest cadru, o activitate neobosită s-a desfășurat pentru dezvoltarea tot mai puternică a relațiilor de prietenie, colaborare și solidaritate cu țările socialiste vecine, cu toate țările socialiste, ca orientare programatică, pe care partidul și statul nostru o pun neabătut în centrul politicii lor internaționale ; pentru stringerea raporturilor de conlucrare și cooperare cu țările în curs de dezvoltare, cu statele nealiniate, ca parte componentă inseparabilă a luptei împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului ; pentru promovarea, în spiritul coexistenței pașnice, a legăturilor economice, tehnice, științifice și culturale cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Viața, evenimentele au demonstrat justețea politicii țării noastre de amplificare a raporturilor cu toate statele lumii, aceasta corespunzînd intereselor progresului multilateral al poporului nostru și al altor popoare, cauzei generale a destinderii și păcii. S-a confirmat, de asemenea, cu prisosință faptul că respectarea fermă de către toate țările a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu folosirea forței — principii pentru care militează cu atîta consecvență România socialistă, președintele ei în vederea opririi cursei înarmărilor și dezarmării ; înfăptuirii securității și cooperării în Europa ; transformării Balcanilor într-o zonă a colaborării pașnice, lipsită de arme nucleare și baze militare străine ; soluționării, exclusiv prin tratative, a tuturor problemelor litigioase și conflictelor dintre state ; creării unei noi ordini economice internaționale; democratizării raporturilor dintre state.

Fără riscul de a exagera, se poate afirma cu deplin temei că nu există probleme importante în viața internațională la care România să nu participe într-o formă sau alta, aducîndu-și contribuția, prin poziții, inițiative, propuneri și acțiuni proprii constructive, la soluționarea lor. Și această intensă activitate nu este dictată de scopuri egoiste, de interese de prestigiu sau de dorința de a ne afirma cu orice preț în lume de dragul afirmării. Nu am avut și nu avem asemenea scopuri și interese. Dimpotrivă, niciodată nu am făcut caz, și istoria este martoră, că multe din ideile, inițiativele și propunerile românești de politică externă sînt împărtășite, însușite și sprijinite de alte țări, că viața, evenimentele au confirmat justețea, realismul, oportunitatea și utilitatea lor generală pentru cauza păcii, destinderii, colaborării și înțelegerii internaționale.

Politica externă activă a României socialiste este dictată de experiența poporului român, care a cunoscut, de-a lungul istoriei sale bimilenare, ravagiile multor conflicte militare, pe care nu el le-a provocat, pămîntul său strămoșesc fiind deseori teatru de război cu toate urmările tragice decurgînd din aceasta. O asemenea politică rezidă în trăsăturile de caracter umaniste ale poporului nostru, care dintotdeauna a dorit să trăiască în pace, prietenie, colaborare și înțelegere cu toate popoarele, înainte de toate cu cele vecine. Exprimînd tocmai aceste trăsături de caracter ale poporului nostru, cu interesele, preocupările, bucuriile și necazurile căruia s-a identificat, marele poet național, Mihail Eminescu, scria: „Misiunea statului român e cu desăvîrșire pașnică. Nu cerem de la Europa decît să ne garanteze condițiunile în care ne putem dezvolta... Vrem să trăim bine cu toți vecinii, cu toată lumea ; nu cerem de la nimeni decît un lucru : ca să nu ceară de la noi nimic... Vom căuta să păstrăm totdeauna demnitatea poporului român... Dar nici vrăjmași nu voim să fim nimănui". Cu multe decenii mai tîrziu, reluînd, în noile condiții, aceeași idee, ilustrul diplomat și om politic român, Nicolae Titulescu, spunea : „Este vorba de un comandament al geografiei și al istoriei, de o realitate inexorabilă, exprimate printr-o politică constantă de pace și prietenie cu toate popoarele, fără deosebire, pentru a asigura viața și dezvoltarea țării, conform destinelor sale".

Firește, politica externă a României de azi, purtînd puternic amprenta aspirațiilor seculare ale poporului român de pace, independență și unitate națională, de libertate, de prietenie cu vecinii și de colaborare cu toate popoarele, este în esență o politică calitativ nouă, izvorînd din orînduirea socialistă pe care o construim, din convingerea fermă că în prezent, mai mult ca oricînd, datorită interdependențelor actuale, pacea și securitatea sînt indivizibile, orice perturbare a situației într-un colț al lumii afectînd situația din alte regiuni, situația internațională în general. Sînt numeroase asemenea cazuri. Din păcate nu de exemple de acest fel omenirea duce lipsă. Or, este bine știut că nici un popor, indiferent de orînduirea socială sau de nivelul său economic, nu se poate dezvolta în condițiile încordării situației internaționale, intensificării cursei înarmărilor, ale uriașelor cheltuieli militare ; numai în condiții de pace și securitate există garanția înfăptuirii cu succes a socialismului în țara noastră, garanția dezvoltării economico-sociale a tuturor popoarelor. De aici decurg interesele urmărite de România socialistă pe plan internațional și care se regăsesc într-un singur scop major, într-un unic obiectiv fundamental, pe care nu l-am ținut niciodată secret ; este înscris în Programul partidului, în Constituția țării. În toate documentele de partid și de stat, străbate ca un fir roșu întreaga operă teoretică și activitatea practică desfășurată de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. **„Angajat cu toate forțele în vasta operă de construire a societății socialiste și comuniste,** spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, **poporul român, ca, dealtfel, toate popoarele, are nevoie, în mod vital, de liniște și pace. Iată de ce obiectivul central al politicii noastre externe îl constituie lupta neabătută împotriva oricăror pregătiri de război, împotriva cursei înarmărilor, pentru soluționarea problemelor complexe ale lumii de astăzi pe cale pașnică, prin tratative, pentru accentuarea cursului destinderii și instaurarea unei reale securități internaționale și a unei păci trainice în lume".**

Dr. ION CIUBOTARU

VINERI, 15 iulie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

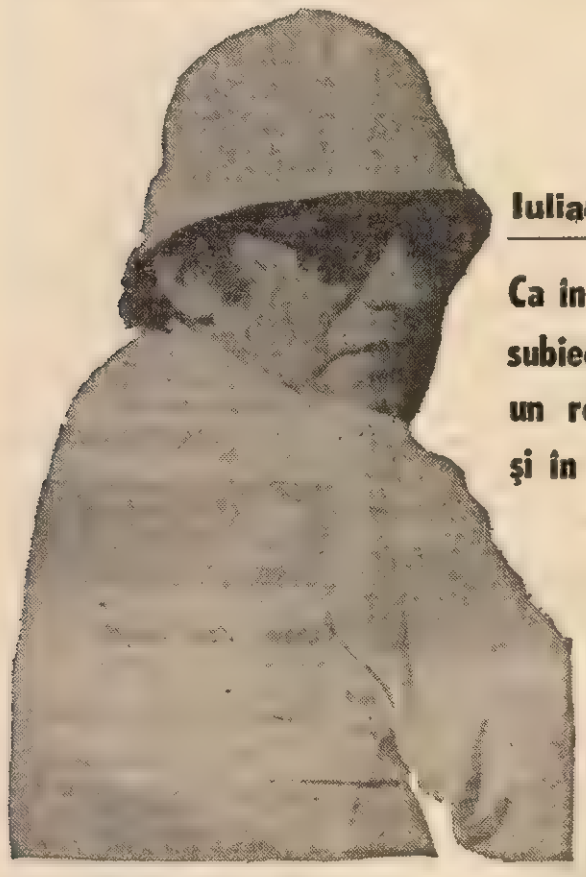

Iulian Mihu:

Ca în orice creație, subiectivitatea joacă un rol și în cinematografie

— Cu ce vrei să începi, Iulian Mihu ?

— Încep prin a spune că regret profund nepăsarea pe care a arătat-o cinematografia noastră față de doi foarte importanți creatori : Jean Georgescu și Mircea Săucan. Noi am pierdut multe filme bune prin lipsa lor de la lucru. Am face mai bine dacă am prețui mai mult opere ca „Directorul nostru" și „Cînd primăvara e fierbinte" și ne-am tempera elanul la „Valurile Dunării" sau „Erupția", ca să mă refer doar la două dintre cele trei „capodopere" veșnic enunțate de critica noastră cea de toate zilele. Nu că am ceva cu critica. În genere, ea se poartă frumos cu mine, în acești ani de seceturile. Din prea multă considerație, mulți nici n-au scris despre hulitul „Omul și umbra". N-am deci decît să le fiu îndatorat, dar după ce au demolat monumente construite tot de ei (știm noi care !), acum se străduie să înalțe altele tot atît de efemere... Cînd a apărut „Înainte de tăcere", am fost dintre puținele voci care l-au așezat pe Visarion printre cei mai de seamă creatori ai noștri, ca să asist astăzi la supralicitarea unei opere ca „Năpasta", numai pentru a ne onora cu întîrziere polițe neplătite la timp.

— Și cu cei vrei să continui ? Ne-am înțeles să facem împreună un interviu abrupt — adică fără a urmări, neapărat, un fir anume, o anumită desfășurare ; așadar ?

— Nu ne știm să-l facem pe Pakula geniu, dar un film extraordinar ca al lui Fassbinder, „Negustătorul din 4 sezoane" este negat de sute de „creatori" la „Casa filmului". După peste zece ani de la crearea lui ! Și dacă vorbești cu un regizor, altminteri bine cotat !, nu se sfiește să-ți spună nu că el nu l-a înțeles pe Fassbinder (așa ceva nu se poate) ci că filmul e prost, nimic mai mult. Verificarea în timp, perenitatea lui, n-au nici o valoare, atît timp cît lui nu i-a plăcut ! Lui, nu criticilor, nu publicului, atunci cui ? Întreabă-l pe acest regizor, care mi-a fost student (nu prea bun, e drept) dacă-l cunoaște pe Jean Georgescu sau Mircea Săucan și-o să-ți spună că i-a văzut pe undeva pe la ACIN... În schimb, știe ce respiră în clipa asta Liviu Ciulei... (să fiu înțeles, nu este o aluzie la valoarea lui Ciulei, ci o stare de fapt !).

— Cum îți petreci timpul, cum îți petreci ziua, Iulian Mihu ?

— Cum îmi petrec ziua ? ! Ca toată lumea. O bună parte din timp o consum pentru consum, somn, lectură foarte diversă, ascult multă muzică și văd din ce în ce mai puține filme. Îmi măsor destensiunea (am un aparat) cu toate că doctorul îmi spune că nu ăsta-i lucrul cel mai important și mă gîndesc ce stratagemă să mai inventez ca să conving pe producător să accepte un scenariu interesant, chiar dacă pentru el nu-i încă „momentul !"...

Consiliul Culturii și Educației Socialiste face acum efortul pentru un plan de perspectivă. Plan tematic. De idei. Rămîne numai să adere la el creatorii și să sperăm că aceasta va fi de bun augur...

— Se vorbește în ultimul timp despre „noua generație" de regizori. Cum e cu „generațiile" astea ?

— Dacă este vorba despre generații, pot să spun că a mea a ratat spiritul colectiv, au rămas doar ici-colo buni regizori cu bune opere, dar n-au creat un climat prea favorabil celor mai noi, care și ei, la rîndul lor, caută să se descurce fiecare în parte și cum poate. De aici, aerul provincial al multora dintre filmele noastre, ideatica săracă și lipsa de conlucrare. Se vorbește mult despre școala națională de film, dar ea nu mai apare și cu toate schimbările făcute la casele de filme nu se întrevede o grijă serioasă pentru asigurarea unui climat propice dezvoltării unui profil particular filmului românesc în ansamblu.

Abyssus abyssum invocat... (ce e mai nou la casele de filme, e că folosim locuțiuni și dictoane), se exagerează adică aspectul literar al scenariului și exprimarea sa ideatică-livrescă, în dauna specificității. (Aici trebuie să subscriu la articolele lui Adrian Păunescu despre competență.) Nu este o problemă simplă această superficialitate. Ea ne poate provoca multe neajunsuri și ni le și provoacă, multe dintre filme au nemulțumit, dar și inapetența publicului pentru artă adevărată, în valoarea filmelor cu bulibașa și indient nu face decît să ne îngrijoreze de-a binelea.

— Observ că ai o discotecă foarte vastă: muzică ușoară și simfonică din belșug. Să înțeleg că prețuiești ambele genuri — iar dacă da, te rog indică-ne cîteva preferințe.

— Cred că ai dreptate. Două Beatles, Pink Floyd. De la noi, îmi place mult vocea lui Aurelian Andreescu. Clasicii ? Preclasicii. Poate că și muzica trebuie să se așeze ca vinul. Cînd eram în liceu îi adoram pe Wagner și Bach. Din vechea iubire, mi-a rămas Bach. Sînt balsam pentru cineva cu meseria mea Vivaldi, Haydn sau Mozart. Pink Floyd „știu să te ia"...

— Ce înseamnă să fii astăzi regizor la noi Iulian Mihu ? Este o întrebare pe care, deloc întîmplător, am folosit-o și în alte precedente interviuri.

— Pentru majoritatea tinerilor de talent, e **onoare**. Ei lucrează și este bine și trebuie să o facă fără întrerupere. E un drept pe care și l-au cîștigat singuri. Filmele lor sînt o garanție, chiar dacă uneori critica a exagerat, viitorul le aparține. Aproape că ți-am vorbit în lozinci, nu ? Îmi pare rău că n-a mai făcut film Andrei Băleanu. Merită.

— Care sînt filmele proprii la care ții cel mai mult ?

— În ce mă privește, socotesc ca și voi că „Felix și Otilia" și „Lumina palidă a durerii" sînt cele mai reușite filme ale mele, dar îmi pare rău de neînțelegerea cu care a fost primit „Marele singuratic", și uitarea care s-a așternut peste „Poveste sentimentală".

— Și ce anume îți place mai mult la un film ?

— Fondul chestiunii puse. De aceea, îi prețuiesc enorm pe Eric von Stroheim, de Sica, Dreyer, Bunuel sau Murnau. Conținutul la ei nu este desigur suficient, dar e primordial. În „Roma, oraș deschis" sau „Negustătorul din patru sezoane", pe care l-am mai citat, cadrele obișnuite, aproape banale sau voit banale, dau un impuls și mai pregnant criticii sociale în primul, și repulsie împotriva dictaturii, fascismului, în filmul lui Rossellini ! Cele mai multe dintre scenariile noastre au foarte puține de spus așa că nu e de

(Continuare în pagina 19)

HORIA PĂTRAȘCU ■

Desene pe asfalt

Drumul

Drumul, prilej de meditație ? O, desigur, există o întreagă literatură a peregrinării prin tărîmuri reale ori cu desen fantast, dar ceea ce mă aduce acum în fața filei nu e drumul ca expresie a depășirii distanțelor și timpului, ci istoria lui concretă. Povestea nașterii sale în spațiul cît e cuprins între pămîntul încolțirilor și stele.

Strada e martoră a unui eveniment care-i tulbură liniștea ; pietrele dreptunghiulare ale caldarîmului sînt scoase, locul lor urmînd să-l ia oglinda compactă a asfaltului și de la fereastra de sus străjuit cu ochii mirați spectaculosul schimb de veșminte al drumului. Cînd e îndepărtată din cuibul în care se zăvorîse și ultima piatră, privirile se întîlnesc brusc cu lutul crud, pînă acum cîteva clipe strivit, sufocat. Pare un lut originar din care sînt gata să se înalțe făpturi cu sînge copilăros și lujere candide. E un pămînt curat, de o paloare dramatică. Ostenit să ne susțină mersul, pare să fi uitat de sine acceptînd o dată cu gîndul claustrării sub lespede riscul, chiar, al unei posibile morți. Firele de țărînă au acceptat, cu smerită, femeiască supunere, să se lase închise în zidul mînăstirii răsturnate, care e drumul.

Și peste somnul lor, peste încremenire, au trecut carele de foc ale soarelui, tălpile lipăite ale copiilor cu piinile în chip de soare sub braț și tălpile oamenilor cu umbre încet alungindu-se, ca pe cadrane solare. Sînt atît de palide icoanele țărinii din adîncuri, încît se impun obsesiile aurului curs din soare, cu foc concentrat, aurul-bărbat. Numai luna cred că și-a strecurat razele prin carapacea dură a lespezii și ele s-au pretins acolo unde rădăcinilor nu li se îngăduie să devină trunchi, frunză și fruct, dar de unde crește o nesperată mireasmă de sevă.

Dar întîlnirea cu lumina nu durează. Lutul se pregătește pentru o nouă jertfire și absoarbe cu lăcomie, într-un reflex final, miriadele de scîntei plutind în cer, pînă cînd avem impresia că văzduhul e imperceptibil sărăcit de culori. Rarefiat — din aer curg în carnea țărinii păsări și alge și melodii — acest văzduh pur îi face loc mortarului scrîșnit în uriașe pilnii și gata să ni se aștearnă în cale. Ritualul muncii e însă infinit mai complicat : drumul viitor are la temelie lungi fîșii groase de hîrtie. Într-adevăr, uriașe baloturi de hîrtie sînt derulate sub viitorul asfalt ca pentru o scriitură uriașească. Numai că în locul literelor și în locul cernelurilor sînt aduse cimentul și pietrișul mărunt, de gîrlă văratică. Apoi, cu precauții subtile, lespedea fluidă e nivelată cu chibzuială și nu mai rămîne decît ca peste obrazul ei, odată împietrit, să curgă fierbintele asfalt, treaptă imperceptibil elastică a drumurilor noastre.

Ritualul meșteșugăresc de înaltă strălucire, construcția de drumuri nu e mai lipsită de frumusețe ca a fîntînarului și nu e mai puțin dramatică decît pasiunea olarului.

Un cireș firav, răsărit miraculos în vecinătatea trotuarului, își ninge petalele în inima — încă deschisă — a drumului ce va fi. Va rămîne acolo ca gîzele în chihlimbare, păstrîndu-ne sub pași incendiile caste ale primăverii...

GHEORGHE TOMOZEI ■

LIVIU CIULEI

Mai întîi a venit zvonul despre el. Ca și cum ar fi fost unda lui despre sine. Are ceva din atmosfera Mării Negre pe vreme de plumb și amenințare cu furtună, pe vreme de ton violet și muzică de orchestră simfonică interpretînd Wagner. Ceva din păsările furtunii. Un om neguros în alcătuirea sa primară, tenebros chiar, care s-a sublimat prin cultură. E mai degrabă urît și cavernos dar te privește cu atîta încredere și cu atîta lumină în ochi încît ai impresia că te străbate un vitraliu. Dă întotdeauna impresia unui om cu o inteligență normală descoperind cu uimire un lucru pe care, în aparență, îl văd toți oamenii dar nu știu să-l exclame, să-l provoace. Este un alchimist tulburător, un om de noapte, un singuratic taciturn care gustă pînă la voluptate spasmul singurătății. Timplele sale sînt arse de o veioză aprinsă mereu și de fum de țigară, fum albastru și cald.

E baroc. Alții spun că e renascentist, pornind de la faptul că e un talent care se manifestă multilateral în arta scenei și a filmului : regizor de teatru și regizor de film, scenograf, arhitect și actor. Un om de teatru total. Înțelepciunea sa constă în aceea că știe să aștepte, să amîne. Nu s-a grăbit, din cîte îmi amintesc, niciodată. Alții, însă, e adevărat, l-au grăbit. Nu l-am văzut și nu l-am auzit niciodată pierzîndu-și cumpătul, deși ar fi avut motive. A privit cu surîsul său fumuriu pe deasupra furtunilor într-un pahar cu apă care părea că-i amenință ființa creatoare. A acumulat ca mare răbdare tot ceea ce a înțeles că aparține timpului său. A fost și este mereu prezent în existent. Mereu atent. Mereu în stare de recepție. Adulmecind, fără ostentație, discret, uneori de departe, mirosul prafului de pușcă. Nu e sensibil pe o singură strună, nu e original printr-un defect de re-

(Continuare în pagina 15)

ADRIAN DOHOTARU ■
Fotografie de ION MICLEA ■

Cîntec

Pentru sănătate prietenului meu Actorul

Pădurare de pădure
Plezniți-ar coada la secure
C-a-ndrăznit să se îndure
Să taie mijlocul la pădure
Pădurare de pădure !

Prin pădure pădurare
Să nu mai găsești cărare !
Nici apă-n adăpătoare !
Nici rogoz în hrănitoare,
C-ai tăiat la întîmplare
Din pădure pădurare !

Dac-ai început, știu bine
C-ai s-ajungi și pîn' la mine
Dă-i-nainte pădurare
Nu ne rugăm de-ndurare
Sîntem o pădure tare !

Cată-ți o secure mare
Te-om aștepta fiecare
Să ne cinți cu-a ta secure
Pădurare de pădure !

MIRCEA ALBULESCU ■

Eveniment

Agora din Brad la numărul 80

Despre „Agora", revistă de cultură cu public, revistă care nu poate fi citită, dar poate fi audiată și, datorită imaginilor proiectate cu un simplu epidiascop, poate fi chiar și vizionată, s-a scris și, fără îndoială, se va mai scrie încă. În ceea ce ne privește, joi, 7 [illegible] numărat printre invitații celui de-al 80-lea număr [illegible] cu care ne-am insinuat, ca să zicem așa, în viața [illegible] reviste unice în țara noastră. Să reproducem, deci, [illegible]tru început, sumarul revistei cu numărul 80, sumar care a debutat cu un editorial intitulat **România și marile probleme ale contemporaneității.** Autorul editorialului, profesorul de istorie **Sebastian Dina,** care a vorbit despre **Tineretul și pacea lumii.** Profesorul de limbă și literatură română **Ionel Golcea,** semnatarul rubricii **Cartea de proză,** a [illegible] personalitatea scriitorului brașovean **Adam Bolcu,** proeminentă figură a vieții culturale [illegible] Între din Transilvania începutului de secol XX. [illegible] **Felicia Neag,** semnatara rubricii **Pe un picior de plai,** a făcut o trecere în revistă a poeziei lui [illegible] insist brădean. Un alt profesor, [illegible] **Dumitru Ciur,** a prezentat, în cadrul rubricii **Poeți străini,** un succint portret al poetei Marina Țvetaeva, [illegible], firește, câteva din poemele acestei mari poete din Bulgaria contemporană. A urmat rubrica intitulată **Carnet plastic,** susținută de medicul **Sorin Costina,** un împătimit colecționar care a vorbit despre pictura [illegible] **Eugen Taru.** Eli Oprișa, asistentă medicală, a continuat, în cadrul rubricii **Dicționar muzical,** cu cea de-a patra [illegible] viața și opera lui **Johann Strauss.** Apoi [illegible] studenta politehnistă **Teodora Lang** a citit [illegible] **Poezie,** trei din cele mai recente poeme [illegible] sale. Urmează medicală, o altă rubrică a revistei [illegible] susținută de [illegible] **Virgil Trufașu,** cu câteva comentarii de sezon despre **Binefacerile mării.** O foarte interesantă [illegible] intitulată **Îmi amintesc,** susține de o bună [illegible] [illegible]ne medicul **Nicolae Florea** care, revenit în [illegible] bastină, ca pensionar a fost [illegible] [illegible]rii **Agorei** și de publicul statornic [illegible] revistei [illegible] suita unor spumoase întîmpl[illegible] [illegible] de povestitor, marile personalități [illegible] [illegible]e. Am audiat în continuare [illegible] rubricii s-au ținut de doi profesori de matematică [illegible] **Radanovici** și **Nicolae Heinrich (Civilizația secolului XX** și **Pedagogie contemporană),** după care profesoara de istorie [illegible] a dat glas rubricii **File de istorie zărăndeană** [illegible] **Avram Iancu** și **confruntarea sa cu** [illegible] **Kemeny Farkas,** colonel maghiar în armata generalului Bem. Ultimele trei rubrici, cu care cel de-al 80-lea număr [illegible] **al Agorei** s-a încheiat, au fost **Viața orașului,** semnată de juristul **Tiberiu Vanca,** redactorul coordonator al revistei, **Din marea literatură a lumii,** semnată de profesorul **Dumitru Ciur,** care a făcut o prezentare a poeziei lui **Rene Char,** și **Revista revistelor,** semnată de profesoara **Georgeta Bodiciuiu.** Adăugînd acestor nume încă două, **Bianca Leucian** și **C. Oprișa,** al căror merit este acela că au asigurat coloana sonoră și, respectiv, coloana de imagini, vom avea, în mare, structura extrem de echilibrată a unei veritabile reviste în care redactorii își susțin alocuțiunile pe o durată de numai cinci minute. Dar, firește, nu numai structura revistei ne-a impresionat, ci aplombul jurnalistic al redactorilor care, în viața lor de toate zilele au, după cum se vede, cu totul și cu totul alte preocupări profesionale. Dar ceea ce ne-a impresionat mai mult și mai mult este faptul că, iată, în Brad, oraș prea puțin remarcat pe harta cultural-artistică a țării, o mină de oameni, entuziaști (acesta e cuvîntul, deși, pare-se, s-a cam perimat), se-nțîlnesc, lună de lună, confirmînd cele două motto-uri ale revistei : **„Agora" slujește frumosul prin cuvînt și imagine și În „Agora" oamenii cetății împletesc cununi de lauri patriei.**

În concluzie, ca un semn de prețuire a cununilor împletite patriei în **Agora din Brad,** revistele noastre ar putea publica, din cînd în cînd, unele din rubricile pe care acești oameni le semnează nu numai cu numele lor, ci chiar cu sufletul lor iubitor de frumos și adevăr.

VICTOR NIȚA ■

CRITICA

O remarcabilă ediție

Proiectată în nouă ample volume, editarea operei științifice și literare a marelui filolog, lingvist, literat și cărturar multilateral (care a fost Ovid Densusianu), ni se înfățișează de pe acum în toată [illegible] cu valoare intelectual-culturală, de interes, fără nici o exagerare, **național.** Fiindcă așa cum ne-au convins și primele trei volume — care au restituit cititorului de azi remarcabila operă lingvistică a lui Ovid Densusianu — și cum ne convinge în plus volumele IV și V (ediție critică de B. Cazacu, Ioan Șerb și Florica Șerb) — care cuprind scrieri din **Teorie, Estetică, Istorie** și critică literară urmate de activitate **publicistică** a savantului și [illegible] nentului literat — Ovid Densusianu trebuie socotit pe drept [illegible] dintre editorii spiritualității [illegible] moderne.

Parcurgînd — mai cu seamă volumele 4 și 5 ale ediției critice a lui B. Cazacu, Ioan Șerb și Florica Șerb — ne dăm seama și mai bine în ce mare măsură savantul, scriitorul și elevatul animator literar și șef de școală, a adus el însuși, cînd nu a propus în termeni concreți, un **nou spirit critic** în cultura românească. Iată-l, de pildă, pe eminentul cărturar multilateral, **peldind — încă în 1893 — împotriva anarhiei în literatura noastră de azi** și, ca atare, pentru o „unitate de vederi" (sic !) realizabilă doar pe baza „solidarității intelectuale" — de a cărei „lipsă fundamentală" Ov. Densusianu se plînge în chiar [illegible] aceste cuvinte.

Să ne amintim apoi, citind în aceeași ediție — care adună pentru prima oară în volum studiile teoretice și estetico-literare ale savantului literat — de opoziția demnă a lui Ov. Densusianu față de **romanul tezist,** de „literatura sentimentală", sau istoria literară făcută pe apucate, prin antologarea unor foiletoane și articole din care se va „putea forma o lucrare mai mult sau mai puțin volumnoasă dar care, în prima linie, va suferi de unitate" **(Un proces încheiat 1893).**

Dincolo de aceste articole teoretice — în care tonul polemic este rareori subiacent, mai întotdeauna deschis — în cele două volume ni se restituie marile sinteze ale lui Ov. Densusianu : **Literatura română modernă** (care începe cu Școala Ardeleană și se încheie cu pertinente și memorabile observații despre „poezia" în ascensiune de modernizare", a lui Grigore Alexandrescu) —, precum și incursiunile și exegezele lui estetice și comparatist-sociologice : **Sufletul latin și literatura nouă, Dante și latinitatea, Literatura și conflictele de rasă în urma războiului, Sufletul latin și idealismul nou, Originea poeziei trubadurilor** și cele două eseuri de psiho-sociologie a comportamentului liric și, azi de o mare actualitate : **Poezia orașelor și Poezie vieții rustice.**

Să precizăm că, pe lîngă erudiția profundă — pe lîngă acea cunoaștere în detaliu care umilește azi chiar cercetătorii de profesie — Ovid Densusianu se dezvăluie în toate aceste studii și ca un autentic **logician al artei,** care nu afirmă și nu infirmă nimic decît în baza unui determinism științific întemeiat pe argumente de o valoare adesea greu contestabilă, mai ales pentru că, întotdeauna, aceste argumente sînt avansate sub razele benefice ale bunului simț și ale respectului față de valoare (și nu față de gustul pasabil, efemer și capricios).

Între studiile și articolele memorabile din vol. IV, există unul pe care aș vrea să-l marchez cu un semn aparte — **Legea evoluțiunei și critica literară,** 1893 — nu atît fiindcă, între altele, „corijează" viitoarele exagerări ale lui H. Sanielevici, cît fiindcă, între numeroasele constatări ale statutului deontologic al criticului (criticii), figurează limpede **cultura** în cîteva din dimensiunile ei importante (s.n.).

Puțini dintre noi își mai amintesc apoi de faptul că „proprietarul" celebrei sintagme de „bizantinism literar" — ca manifestare „dulce" și ca perspectivă anarhică a vieții spirituale — este Ovid Densusianu....

Dar comentariul nostru n-ar fi fost posibil — e locul s-o spunem — fără acel corpus de note, precizări, adnotări, trimiteri pe care editorii îl anexează copios la finele volumului 5 Grație acestuia, dispunem nu doar de un sistem de identificare și regăsire a întregii [illegible] a lui Ovid Densusianu, dar și o întreagă bibliografie, comentată și comparată, asupra lucrărilor și scrierilor lui din atîtea vari[illegible] [illegible] și competenței [illegible] arată specia-liști, ne putem intîlni cu gîndirea în corpore a unu[illegible] din monumentele culturii românești Dar e bine să adaug că, în cazul lui Ov. Densusianu, avem a face cu un monument viu care, în nu puține ocazii, — și-mi amintesc de pildă, acum, dintre multe alte strălucite scrieri și articole, acel sănătos pamflet cu iz de eternitate împotriva „gardelor pretori ne în literatură" — ne face, de dincolo de Styx, un semn [illegible] de dragoste — dar [illegible] —, așa cum [illegible] unui virgil al constituț[illegible]

CONSTANTIN CRIȘAN ■

TEATRU

În două zile două piese

CIUTA lui Victor Ion Popa amintește parfumul întregii literaturi dramatice dintre cele două războaie mondiale și chiar gustul și aroma prozei „de provincie", cu dileme înghețate între patru pereți și decongelate de agresiunea banului, a puterii, a parvenirii, a corupției care strivesc puritatea. Piesa lui Victor Ion Popa are un aer vetust, pare înecată în praf de bibliotecă, veche, pare obligată să se consume în mobilă veche, greoaie, printre dantele și alcovuri de mătase, printre oglinzi trădătoare. Kincseș Elemer, regizorul acestui spectacol, a tradus bine textul și i-a dat un plus de „violență" racordînd într-un fel evenimentele piesei la timpul prezent, la nivelul omului care se lasă mai greu impresionat de o dramă țesută în jurul unei moșteniri cheltuite în mod fraudulos și în capitole erotice, de aspirația unei fete spre sublim și aspră în judecarea moravurilor unei lumi turmentate. Din distribuția eterogenă remarcăm doar pe Vasile Vasiliu, un actor cu un diapazon extrem de larg de tipuri și caractere, cu un firesc, cu o simplitate cuceritoare, cu farmec și inteligență, cu noblețe și distincție plină de umor. Alături de el se remarcă Valentina Iancu și Constantin Doljan. Spectacolul are însă toate șansele să intre în anonimat, să dispară repede de pe afiș pentru că nu e jucat cu același entuziasm de actori. Oricum, publicul din Tîrgu Mureș trebuie să se gîndească mai atent la destinele monumentalului lor teatru în care pășesc atît de rar. Nimic nu poate fi mai trist decît un grup de actori care vorbesc cu pereții !

În aceeași zonă a restituirilor tulburătoare se află și spectacolul **Visul unei nopți de iarnă** de Tudor Mușatescu, pus în scenă la secția maghiară a Teatrului Național din Tîrgu Mureș de Hunyadi Andras. Acest spectacol însă beneficiază de un punct de vedere regizoral vetust. După părerea noastră piesa lui Tudor Musatescu este un vis demn de orice scenă a lumii. Nu are aer provincial. Reprezintă o mostră de comedie de bulevard ridicată la cub Senzația spectatorului la acest vis este că se hrănește cu iluzii frumoase și că se narcotizează cu un dulce suris în colțul gurii, în vreme ce afară ninge și înăuntru e cald, ca într-o cabană de munte, cînd lumea e magnetizată de șampanie bine frapată și evadarea din sărăcie, din banal se produce printr-un miracol, printr-o întîmplare demnă de întreaga adolescență a lumii.

Distribuția nu a aderat în suficientă măsură la frumusețea textului. Totuși, cîteva mențiuni se pot face: Marta Balint și Rethi Arpad. Scenografia e sărăcă și neinspirată. Se vede că a fost confecționată dintr-un decor mai vechi. Senzația este de spectacol făcut în pripă. Cu toate acestea spectatorii vin la reprezentație. Se joacă cu casa închisă. Semn că interesează acest gen de teatru, mai bine-zis acest fel de dramaturgie.

ADRIAN DOHOTARU ■

ESEU

Cuget, deci exist

În fața dialecticii Dogmatismul

„Dogmatismul se rostește în forme care, nu o dată, amintesc închiziția de tristă amintire. Arma lui preferată este groaza pe care caută, sistematic, s-o semene în orice spirit care gîndește liber. Ce zice un dogmatic despre dogmatism se poate afla lesne dacă deschidem o carte intitulată, ademenitor, „Vîrstele rațiunii" ? Iată : „Dogmatismul, amice, în cadrul concepției marxiste e o noțiune care nu poate fi discutată și înțeleasă decît între marxiști". Dogmaticul pare a avea dreptate. Pare, dar nu are. Și pare pentru că el îi situează pe marxiști în afara istoriei, iar marxismul în afara dialecticii. Pentru a se crea aparența dialogului, „marxistul" de azi și, după el, dintotdeauna, își alege un amic, un „marxist", un alt „marxist". Ar fi fost interesant dacă el și-ar fi ales un dialectician pentru dialog. Nu, el preferă numai „marxiști". Căci numai „marxiștii" îi pot permite „marxistului" să prezinte albul, negru și negrul, alb.

Dogmaticul preferă numai „marxiști" care uită de dialectică sau care operează doar cu caricatura ei.

Să analizăm modul de a gîndi al dogmaticului. El spune : „dogmatismul în cadrul concepției mar-

CAP LIMPEDE

REVISTA ROMÂNĂ

Recent apărutul număr 4—5 al **Revistei române,** elaborată de Redacția publicațiilor pentru străinătate, prezintă pentru prima oară cititorilor de peste hotare o privire globală asupra contribuțiilor românești la filosofia culturii, de la Cantemir pînă în zilele noastre. Prefațată de un consistent studiu semnat de Dumitru Ghișe intitulat „Omul — o existență culturală", revista cuprinde o suită relevantă de studii monografice înfățișînd erudiția și originalitatea marilor gînditori români, precum și texte alese din operele acestora. Clasicii Dimitrie Cantemir, Titu Maiorescu, Mihai Eminescu, C. Dobrogeanu-Gherea, A. Xenopol, C. Rădulescu-Motru, Lucian Blaga, Mihail Dragomirescu, P.P Negulescu, Petre Andrei, Mircea Florian, Mircea Eliade, Mihai Ralea, D.D. Roșca, Tudor Vianu, Athanase Joja sînt prezentați cititorului străin într-o imagine reflectînd deopotrivă marea diversitate a gîndirii filosofice românești, modernitatea ei, aportul de incontestabilă originalitate și — totodată — în liniile de forță comune, specifice meditației noastre naționale: umanismul, respectul valorilor, echilibrul rațional-afectiv, înțelegerea esenței creatoare a omului ca ființă culturală. Autorii studiilor monografice — Constantin Noica, Alex. Tănase, Nicolae Gogoneață, Gheorghe Cazan, Al. Zub, Gheorghe Vlăduțescu, Dumitru Matei, Simion Ghiță, Gheorghe Epure, Ion Golan, Petre Vajda, Vasile Morar, Ion Bănuțoiu, Al. Surdu — au elaborat pentru **Revista Română** lucrări de aleasă ținută științifică și publicistică, făcînd o pertinentă și meritată propagandă în lume constelației marilor filosofi români ai culturii. Un amplu studiu realizat de Elena Gheorghe și Oltea Mișcol este consacrat dezvoltării filosofiei culturii și creației în ultimele decenii, exemplificat în continuare de texte din cîțiva gînditori români contemporani — D. Ghișe, C. Noica, C. Gulian, Al. Tănase. O excegeză semnată de Angela și Victor Botez privind identitatea spirituală a filosofiei românești, permanența temei creației și culturii în meditația ilustrilor noștri gînditori, precum și un grupaj de recenzii la lucrări de specialitate recent apărute încheie acest panoramic dătător de seamă asupra valorii naționale și universale a operelor de referință din cuprinsul filosofiei culturii. Ilustrația numărului face cunoscute portretele filosofilor antologați, scene din viața și activitatea lor universitară, academică, socială, opere tipărite în țară și în străinătate.

ATENȚIE, PERICOL PENTRU ELEVI !

Există o „febră de vară" care este particulară unei anumite categorii de cetățeni ai țării noastre : elevii. Toți încercăm să fim alături de ei, sprijinindu-i cum putem mai bine înaintea probelor care îi așteaptă : examenul de bacalaureat, concursul de admitere la facultate, o eventuală verificare pentru treapta I a liceului (să nu uităm că aceasta din urmă nu este un examen, învățămîntul de 10 ani fiind în țara noastră obligatoriu !).

De aceea orice îndrumare adresată elevilor trebuie să fie dată cu un puternic sentiment de responsabilitate pe care, dealtfel, cadrele didactice înseși, profesorii acestor elevi, implicați moral în realizarea socială și profesională a discipolilor lor, îl dovedesc în perioada examenelor.

Ce ne facem însă cînd, din diverse rațiuni, o revistă de cultură, cum este „Tribuna" clujeană, al cărei prestigiu este de necontestat, publică un supliment cuprinzînd consultații pentru admiterea (!) în treapta I de liceu (repetăm : această „admitere" nu există, potrivit legilor țării) care ne face să ne îndoim exact de sentimentul de responsabilitate al celor care l-au scris, editat și avizat ?

Vom trece peste numeroasele erori de conținut care se găsesc în respectiva publicație, oprindu-ne numai la cele de exprimare, ca argument pentru concluzia intervenției de față.

Declarîndu-se împotriva clișeelor, autorul suplimentului introduce cu nemiluita alte clișee : „Ca poziție socială, lui Dan i se poate intui o origine de păstor, ridicată, datorită faptelor de vitejie, la rang de «căpitan de plai»". **Origine ridicată la rang de etc. ?!** Dan și Ursan, eroii cunoscutului poem al lui Alecsandri, „dovedesc în ciuda vîrstei lor seculare excepționale calități fizice și morale".

Nu știu să fi încercat cineva pînă acum să găsească un epitet al lui Eminescu, pornind de la nenorocirea vieții acestuia. Autorul suplimentului cu pricina ne vorbește (ba chiar repetă !) despre elegia „Mai am un singur dor" ca „reprezentînd testamentul poetic al marelui bolnav și dispărut !"

Spațiul nu ne îngăduie să analizăm fraze incilcite și pline de stereotipii care se găsesc din abundență în acest îndrumar, nici să ne oprim asupra utilizării sau lipsei arbitrare a virgulei (după ce elevilor li se atrage mereu atenția asupra ei). Să încheiem cu o definiție

xiste", cu convingerea că dogmatismul ar fi o virstă a marxismului, iar nu o boală care apare din refuzul dialecticii. Ce uită ei ? Mai multe adevăruri : a) că marxismul lui Marx este un moment istoric al dialecticii de natură materialistă, obiectivă, empirică ; b) că „marxismul" discipolilor care nu regindesc conceptele dialecticii este nedialectic și împotriva spiritului dialecticii materialiste ; c) că dogmatismul nu poate fi înțeles și discutat de către „marxiști", adică de către cei care l-au produs și practicat, ci de către dialecticieni materialiști, de către cei care pun mai presus de orice interesele generale, progresul vieții sociale.

Dacă vrei să înțelegi dogmatismul trebuie să te situezi pe poziția dialecticii ca epistemologie. Nu trebuie spus „dogmatismul în cadrul concepției marxiste", ci simplu : dogmatismul drapat cu numele lui Marx. Dogmaticii nu înțeleg, nu vor să înțeleagă, nu au interesul să înțeleagă că există dialectică, adevăruri ale dialecticii și **dialectica adevărurilor dialecticii**, diversitatea la nivelul dialecticii.

Lenin numea **stingismul boala copilăriei comunismului**, iar nu copilărie. Altfel spus : stingismul nu este copilăria comunismului, ci o boală gravă, o boală care-l transformă în opusul său, dacă nu este tratată la timp și drastic. Dogmatismul apare atunci cînd teoria dialectică este abandonată și locul ei este luat de frînturi de teorii produse ad-hoc.

Dar dacă dogmatismul, ca fază a bolii pe care Lenin a numit-o stingism, apare ca urmare a necunoașterii dialecticii adevărurilor dialecticii, atunci rezultă că înțelegerea și eradicarea lui revine dialecticienilor materialiști.

ION STROIE

Despre examenul de diplomă

În ultimii ani, din motive ce merită a fi lămurite, în sălile de expoziții destinate creației pictorilor, sculptorilor și graficienilor, și care n-au primit decît accidental design ori vestimentație, aflăm, cu o anume stăruință, selecții de imprimeuri ori îmbrăcăminte. Faptul e de natură să ne intrige, întrucît producția feluritelor secții ale învățămintelor de arte plastice are și rosturi felurite. Un imprimeu, bunăoară, dacă are calități ce-l recomandă fabricației, trebuie fabricat, nu pus într-o ramă sau pe peretele unei galerii, întocmai unui tablou. Un imprimeu textil frumos în sine este, evident, un nonsens. Cînd un absolvent al secțiilor de profil de la arte plastice — imprimeuri, contexturi, creație vestimentară — nu găsește ori nu voiește un angajament în industrie, dar luptă să deschidă expoziții personale cu un fel de operă datorat industriei, el nu trebuie încurajat deloc în întreprinderea sa. Părerea noastră este că ar trebui chiar descurajat. Artiștii plastici specializați în vestiment, contexturi și imprimeuri textile au obligația, morală și profesională — fiindcă de aceea au învățat ei carte și au devenit specialiști — să ne asigure îmbrăcăminte cu o linie modernă, ieftină și durabilă, să facă să prospere industria imprimeurilor textile, nu să-și construiască biografia de artiști pe tipicul biografiilor de pictori, de sculptori, de graficieni ori de ceramiști și sticlari. Un nonsens, se înțelege, îngăduie îndeobște instaurarea altuia. Pentru creația vestimentară și de imprimeuri există instituții specializate în promovarea talentului și a inițiativelor. Există, de asemenea, manifestări ale obștii artistice, cu secțiuni în care destinul industrial al creației vestimentare și de imprimeuri este evidențiat, statuat, lămurit — cînd se ivește cazul.

Că problema e serioasă, o dovedește numărul așa-zișelor debuturi de la „Hanul cu tei", o galerie unde apar mai des creatorii de vestiment și de imprimeuri textile, decît pictorii și sculptorii din generațiile la timpul debutului cu selecții de artist.

O expoziție ce vine în sprijinul celor de mai sus au deschis la Muzeul de istorie a partidului, într-o sală pusă adesea și cu toată generozitatea în folosul artelor plastice, două studente din anul al IV-lea, anul diplomei, de la Institutul „Nicolae Grigorescu". E vorba de Crăciun Carmen Panaitescu și Antonie Cristina Galai. Cele două studente, sprijinite efectiv în lucrul lor de către prof. univ. Ecaterina Teodorescu, decan al Facultății de arte decorative, prezintă o serie impresionantă de panouri decorative pentru interioare realizate prin contract cu O.N.T. Brașov și seturi de imprimeuri textile (pe suport de in și cînepă — panouriile — pe bumbac, mătase și catifea — imprimeurile). Programul avut în vedere la diplomă este unul plin de rațiune și privește posibilitățile reale ale unor instituții de a angaja contracte pentru decorațiuni monumentale. Nu tot ce e scump e și de calitate. Tehnica acestor mari desfășurări de imagine (pe tema plină de sugestii a „Toamnei"), destul de pretențioasă, pretinde de la artist devotament în arta sa și o corectă înțelegere a scopului efortului artistic. Efectul este de tapiserie. Impresia de ansamblu e somptuoasă și dacă e o absurditate să spunem că un astfel de panou pictat poate să înlocuiască o tapiserie de mare școală, e tot atît de absurd să pretindem realizarea unei tapiserii pentru un spațiu ce poate fi spiritualizat prin creații cu un țel mai modest.

În ce privește imprimeurile textile propriu-zise, ele se pun în vînzare, la prețuri pe care le-am numi **interesante**, la magazinul specializat al Institutului, la Galeria „Kalinderu". Cum starea și funcțiile acestui magazin merită o discuție aparte, o vom încerca într-unul din numerele viitoare ale revistei.

TUDOR OCTAVIAN

Elegii vorbite

În poezia Ștefaniei Plopeanu, anume vocabule ale comunicării vii, directe, apar cu statornică frecvență pentru a instaura — și chiar instituie — o ambianță de acest fel, căreia i-aș zice a relației de solidarizare interumane : **vorbindu-vă** prin semne (cum se numește, bunăoară, o altă culegere a sa de poeme), **elegii vorbite** (titlul cărții ei de față). Ca și cînd autoarea e stingherită să se confeseze **mediat**, prin intermediul oarecum tehnic și material, al scrisului (care trebuie mai întîi parcurs și apoi descifrat de cititor). Ea tinjind după un altfel de comunicare — față în față —, cînd vorbele, **văzute** născindu-se pe buze, licărind pe retina ochilor și pe ecranul ființei întregi, transmit de-a dreptul sens și trăire. Situație în care scriitor și lector devin vase comunicante de sentimente, cu excluderea oricărei intermedieri, vocabulele **rostite** unele după altele sporindu-și substanța într-o „intertextualitate" vie, mult mai acaparantă decît scrisul. Pînă la un punct, comunicarea Ștefaniei Plopeanu vrind să fie intuitivă : să spună adică **lucruri, sentimente, trăiri** direct prin cuvintele **rostite**, care să nu fie altceva decît **corpuri**, simțite ca atare, **văzute** ca atare și culese, cum apar, de pe buzele emitente.

Într-un poem, „Efect", din culegerea ei apărută recent, **Elegii vorbite, 1982**, Ștefania Plopeanu face și mai limpede această concomitență : rostire — trăire a sentimentelor prin cuvînt, prin cuvîntul-vorbit și nu scris, prin cuvîntul-temperatură, ce nu lasă să se interpună timpul, distanța între ei și trăire. În fond, ce altceva este lirica populară, ce este poezia Minnesängers-ilor din evul mediu, dacă nu o astfel de comunicare directă, vorbită ? Elegia mai susnumită, poate tocmai de aceea se transmite **dual** ca sens : poem erotic, al sentimentului divin ce ne sufocă și ne macină, dar și poem al extincției, al morții sculptîndu-se „în timp ce eu vă vorbesc"...

Se înțelege, firește, că e vorba de o instituire convențională a unei asemenea poezii **vorbite**. O convenție în care cititorul oricum intră, deîndată ce se angajează în lectura propusă de autor. Ștefania Plopeanu reclamă însă în mod special **această** citire, acest fel de citire a poemelor sale, conferind astfel, din capul locului, un ton sacerdotal discursului ei liric.

Elegiile **vorbite** (subliniez mereu vocabula) ale Ștefaniei Plopeanu, în directitatea adresării lor, nu sînt neapărat concrete, „carnale" — aici stînd și slăbiciunea, ca și tăria lor. Ele transmit nemediat stări, sentimente, dar la o temperatură rece, imaterială, orfic — aș zice. Dialogul ei liric cu cititorul fiind unul de relație esențial-reflexivă, de comunicare și comuniune intelectivă, nu de exultație izvorîtă cumva dintr-o materialitate acaparantă a lumii, prin simțuri : „...iubirea mea toarsă în vorbe / rostite pentru frumusețea lor / hello, mă auzi efeb nocturn / cu buze de ceață / și ochi de diamant / întinde mîinile / sînt în calea ta / fără coapse, fără lacrimi feline / doar eu / armura cea mai ușoară / fluturînd, ah, fluturînd..." („Declarație").

Întregul spectacol existențial, dealtminteri, este pentru poeta Ștefania Plopeanu numai pretextul rostirii acestuia în cuvînt. El — așadar, există doar în regia rostirii lirice, care îi dă sens și legitimitate, scoțîndu-l, prin cuvîntul rostit, din — altfel — abulica lui curgere (spus altcumva : din absența conștiinței lui de sine, din neant deci). Cu alte cuvinte, nu materialitatea lumii există pentru a o face artă prin cuvînt, ci cuvîntul există, spre a-i da lumii relief, **organizînd-o** în zicere.

Această voință de a institui **realitatea** prin cuvînt, prin rostire („la început a fost cuvîntul") este caracteristică tuturor cărților de poezie ale Ștefaniei Plopeanu, care o exprimă ca idee-obsesie nu o dată numai în culegerea ei de poeme **Elegii vorbite** : „Nimic nu mă doare nu mă oprește / să mă mîngîie / nu mă jelește și nu mă așteaptă / decît o mare datorie de a / voi, de a face să fie..." (am citat dintr-un excelent poem, intitulat semnificativ, „Compoziție").

Ștefania Plopeanu este o poetă originală, de substanță, și este de mirare că n-a atras pînă acum mai mult atenția criticii, pe care o merită pe deplin.

HRISTU CÂNDROVEANU

Argument

În artă nu există monopoluri de opinie

Continuăm dezbaterea noastră asupra destinului teatrului românesc contemporan publicînd răspunsurile profesorului CONSTANTIN MĂCIUCĂ :

— Dramaturgia mi se pare a fi concentrat în cel mai înalt grad procesul de revenire a teatrului în atenția opiniei publice, pornind de la concepția clară să scena reprezintă principala modalitate de introducere a spectatorului în universul vieții contemporane și al societății noastre în primul rînd. Trebuie subliniată, deci, anvergura angajamentului teatrului față de dramaturgie, devotament ce reprezintă efectul înțelegerii realității că aceasta e, în primul rînd, un fapt de artă iar arta constituie o atitudine față de societate, față de istorie.

— Trăsături definitorii ale dramaturgiei noastre contemporane ? Substituirea modelului contemplativ cu cel meditativ, prin deplasarea interesului de la fenomen la proces, piesei descriptive preferîndu-i-se drama de idei, de implicare politică și filosofică. Este evidentă propensiunea pentru problematizarea substanței dramatice, corelativă cu dezvoltarea caracterului politic, politicul fiind o formă de apropiere a lumii. Forța dramaturgiei contemporane rezidă, așadar, în capacitatea de a surprinde problemele vieții — din ce în ce mai complexe și contradictorii — printr-o viziune politică, certificîndu-și, astfel, finalitatea primordială. Expresia cea mai sintetică a acestei tendințe o reprezintă, fără îndoială, categoria piesei politice, axată pe problematica „puterii" (**Puterea și adevărul** — Tudor Popovici, **Politica** — Teodor Mănescu, **Clipa** — dramatizare după Dinu Săraru). S-au diversificat modalitățile realismului. Alături de realismul mimetic s-a afirmat un realism conceptualizator, cultivînd alegoria și parabola, dar și un realism imaginativ și analitic, care nu oferă iconografia realului, ci o viziune asupra acestuia. Conflictele sînt urmărite cu predilecție în interioritatea conștiinței, dobîndind un contur tot mai ferm ceea ce H. Gouhier numea „drama stărilor de conștiință". Sincronizate cu evoluțiile spiritului modern, dramaturgia se caracterizează și printr-o mai accentuată deschidere a semnificațiilor, prin polisemantism, prin îmbogățirea conotațiilor în denotatul evenimențial. S-au operat modificări sesizante în sfera structurilor dramatice prin intensificarea interferențelor categoriale. S-au produs relevante îmbrățișări între comic și dramatic (**Pasărea Shakespeare** — D.R. Popescu, **Plouă la Sovata** — M.R. Iacoban, **Scene din viața unui bădăran** — D. Solomon), între comic și tragic (tragicomediile lui T. Mazilu, Marin Sorescu), concomitent cu expresii ale tragicului „pur" (**Matca** — Marin Sorescu, **Ca frunza dudului...** — D.R. Popescu). Sînt decelabile dilatări ale epicului în structura dramei (**Costandineștii** — Paul Everac, **Studiul osteologic** — D.R. Popescu), sau reduceri ale acestuia în „drama-discuție" (**Excursia** — T. Mănescu, **Acord** — Paul Everac). În dramaturgia istorică semnalez expansiunea teatrului documentar, bazat pe fuziunea dintre faptul atestat și imaginar (Mihnea Gheorghiu, Mircea Bradu, Paul Cornel Chitic). Mai amintesc faptul că în acolada acestor ani, eliberate de cîteva anchiloze de gîndire, de viziuni conformiste, teatrele au repus în circulație piese pe care lipsa de înțelegere le-a obstrucționat, un timp, așa cum a fost cazul cu dramaturgia lui Mazilu, cu unele piese ale lui Sorescu, Lovinescu, D.R. Popescu. Am amintit doar unele tendințe novatoare — afirmate în paralel cu cele „tradiționale", departe de a-și fi epuizat posibilitățile de semnificare — menite să sugereze dinamismul dramaturgiei contemporane ; în aceste condiții, evident, n-am putut aminti multe din piesele cu statut de „operă" integrate repertoriului permanent. Succesele sînt evidente, dar nu trebuie să cădem într-o euforie care ar avea efecte negative. Mai sînt încă multe lucruri de îmbunătățit : probleme importante ale actualității nu sînt explorate cu amplitudine ideatică și artistică ; universul efervescent al oamenilor muncii n-a inspirat încă lucrări dramatice deosebite ; scrieri minore reprezintă încă atracții pentru multe teatre etc.

— Adeseori, fenomenele negative sînt consecințe ale „scaunofiliei", ale unei exagerate prudențe birocratice, străine actului cultural-artistic, care a provocat și continuă să provoace momente de derută, de criză, chiar. Nu s-a auzit rostit, de pildă, de către unii, îndemnul de a evita piesele cu „probleme" ? Dar poate exista o dramaturgie „fără probleme" ? Sînt convins că efloreșcența mișcării teatrale poate fi menținută numai continuînd să dezbatem public problemele de creație, într-o ambianță de autentic și liber efort creator. Comprehensiunea politică și ideologică, profesionalitatea înaltă a muncii de îndrumare, dialogul exigent și deschis, creșterea spiritului de răspundere la nivelul fiecărei instituții mi se par a reprezenta cerințe fundamentale spre a situa teatrul la cotele imperativelor contemporane. Este, în fond, și o problemă de deontologie a climatului artistic.

CAP LIMPEDE

(definițiile sînt, nu-i așa, esențiale pentru elevi !) de o minunată candoare : **„umorul** este o formă a rîsului, o manifestare a bunei dispoziții" ! Era suficient ca autorul nostru să deschidă fie și numai **Dicționarul explicativ al limbii române** pentru a afla că umorul este o trăsătură psihologică și o categorie estetică.

Pentru că promiteam o concluzie, iat-o : reveniți la titlu !

UN FILM DE ARHIVĂ ȘI MAI PUȚIN DE... ECRAN

Am revăzut filmul **Răsună valea**, programat zilele trecute de televiziune. Filmul unei epoci eroice, demne de epopei cinematografice monumentale. Din păcate, revederea filmului în loc să ne umple de nostalgie și de calde aduceri aminte ne-a copleșit de tristețe. Filmul este atît de stîngaci și de pauper din punct de vedere artistic, atît de descriptiv și festivist, atît de plin de locuri comune în fapte petrecute pe ecran, încît reprogramarea sa ne-a obligat la unele reflecții. Desigur, filmul acesta este oglinda unei epoci, a unui anumit fel de a gîndi arta, a unui anumit fel de a fi credincioși față de realitate și de a face educație prin artă. La peste trei decenii de la realizarea sa trebuie să constatăm că filmul e tangent la real, e fals și lipsit de putere de convingere. În acest sens **Răsună valea** rămîne un punct de reper în cinematografia noastră și mai ales un etalon al antifilmului. Un model de felul în care nu trebuie să se facă film despre o epocă atît de zbuciumată și despre unul din șantierele fundamentale ale revoluției, șantier care face parte din biografia noastră și cu care ne mîndrim. Sînt printre noi brigadieri care au muncit efectiv pe șantierul de la Bumbești-Livezeni și ne e greu să credem că filmul este credincios vieții și atmosferei de pe șantier. În **Răsună valea** relațiile dintre oameni sînt schematice, caracterele unilaterale, conflictele artificiale. Credem că este timpul ca cinematografia noastră să reabiliteze din punct de vedere artistic epoca minunatelor șantiere de început ale construcției socialiste în spiritul adevărului și cu mijloace estetice superioare. Pentru că **Răsună valea** rămîne în multe privințe un film, la rîndul său, de început, dar un film care trebuie păstrat cu multă grijă în arhivă.

Rubrică realizată de
CEZAR TABARCEA și
ADRIAN DOHOTARU

LIVIU CIULEI

(Urmare din pag. 13)

fracție, printr-un handicap psihic. Nu a văzut niciodată pe scenă lumea numai în culori întunecate sau numai în culori roze. E sănătos, echilibrat în nuanțe, e demiurg. Spectacolele sale sînt frumoase nu din calofilie sau din nevoia de a fi pe plac, ci dintr-o pornire lăuntrică spre frumos, spre armonie și spre absolut. Spectacolele sale nu exclamă uritul cu orice preț. Toate au o anumită pondere, o anumită rigoare, o anumită pudoare, un anumit rafinament însușit prin educație și prin cultură. De aceea un om ca el se crește greu, se formează greu. Ciulei reprezintă o sinteză ca individ și ca artist. El este omul prin care arta merge mai departe, din care imaginația face o lunetă spre alte timpuri. Conjunctura l-a rănit dar el a rămas mai presus de orice conjunctură în artă. În spectacolele sale trăiesc oameni cu o mai mare încărcătură de idei decît în orice text. Spectacolele lui Liviu Ciulei sînt luminate de reflectoarele tuturor orgilor de lumini dar mai presus de orice ele se petrec parcă într-o lumină de pe marile înălțimi, de pe piscurile scăldate în aerul tare și rarefiat al zăpezilor eterne.

Generos, înțelegător, conciliant chiar, în numele unor bătălii superioare, temut prin exigența sa față de sine și apoi față de ceilalți, cu un punct de vedere limpede și iluminat în existent, în contact cu tot ceea ce se întîmplă în lume, pe lîngă lume și dincolo de lumea imediată, Liviu Ciulei trece prin dreptul vîrstei de șaizeci de ani cum trec arătătoarele ceasului unul pe lîngă altul și se suprapun pentru o fracțiune de secundă. Acum el aparține întregii umanități.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra

O scenă dinamică pe care au văzut-o în mai puțin de 10 ani mai mult de 3000000 de spectatori

— Turneul s-a desfășurat între 21 iunie și 9 iulie, cuprinzînd 31 de manifestări, de la 992 pînă la 1 023, manifestarea cu nr. 1 000 neavînd loc, ea fiind amînată pentru simbătă 16 iulie, la Galați.

— Numărul spectatorilor prezenți la manifestările noastre în această perioadă a fost de 254 600. Numărul spectatorilor cenaclului pe parcursul celor aproape 10 ani de existență este de 3 090 800. Deci am depășit cifra de 3 milioane de spectatori.

— În cele 19 zile, numărul orelor de spectacol s-a ridicat la 117 ore și 4 minute, ceea ce înseamnă o medie de 6 ore și 9 minute pe zi.

— Cel mai lung spectacol din acest turneu și din toată istoria cenaclului — la Arad, 10 ore fără pauză.

— Cel mai bun spectacol : Ploiești și Alba Iulia au venit lîngă publicul campion din Galați.

— Recordul de audiență : la Timișoara, 25 000.

— Recordul de audiență la nivel de județ, deținut de Galați cu 55 000, a fost doborît de județul Timiș cu 58 000 în 4 zile, urmînd Sibiul cu 58 000 în 6 zile.

— Cel mai intim spectacol : la Mîrșa.

— Cel mai ploios turneu : în 9 spectacole din 21 a plouat.

— Numărul debutanților : 18, dintre care cel mai bun a fost cel al Mirunei Mureșanu și al lui Adrian Dinu.

— Au cîntat cu intermitențe : Sanda Lăcătușu, Doru Ghinja, Nicolae Florei, Ildiko Szabo, Doru Bodocan, Vali Șerban, Mircea Bolan, Geo Stănică, Tatiana Filipoiu.

— Spectacolele au avut loc în 8 județe, în 17 localități. Drumurile cenaclului au însumat 5 110 km.

— Organizarea spectacolelor în județele Alba, Arad, Brașov, Călărași, Dîmbovița, Ialomița, Prahova, Timiș a fost la înălțime. Mulțumim.

— Primul turneu în care șahul a fost la el acasă. În fiecare localitate, marea maestră internațională Margareta Mureșan, redactor al revistei Flacăra, a susținut simultane de șah, simultane devenite acum o necesitate.

— În spectacolele acestui turneu s-au cîntat și recitat versuri de : Mihai Eminescu, W. Shakespeare, S. Esenin, Evgheni Evtușenko, Jozsef Attila, Meliusz Jozsef, Jitschak Katzenelson, George Bacovia, Lucian Blaga, George Coșbuc, Ion Minulescu, Alecu Matecviei, Nicolae Labiș, Zaharia Stancu, Mihai Beniuc, Alexandru Andrițoiu, Nichita Stănescu, Dumitru Popescu, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Romulus Vulpescu, Virgil Carianopol, Gheorghe Pituț, Constanța Buzea, Mircea Micu, Ioan Alexandru, Dan Verona, Ion Nicolescu, Doina Sălăjan, Paul Tutungiu, Ion Gheorghe Pricop, Marian Odangiu, Adrian Păunescu.

Tîrgoviște — fantastice dezlănțuiri de istorie veche și nouă

Localitatea : Moreni, 6 iulie, orele 20, Stadionul „Flacăra", Fucioasa, 7 iulie, orele 20, stadionul din localitate, Tîrgoviște, orele 20, stadionul Clubului sportiv C.S. Tîrgoviște.

Număr de spectatori : 15 000 la Moreni, 8 000 la Fucioasa, 22 000 la Tîrgoviște.

Durata : 6 ore și 6 minute la Moreni, 6 ore la Fucioasa, 6 ore la Tîrgoviște.

Noutăți : La Fucioasa pentru prima dată Andrei Păunescu interpretează la chitară electrică „Europa" lui Santana. Tot la Fucioasa a debutat Andrei Tomescu.

Atmosfera : Foarte bună la Moreni, bună la Fucioasa, excelentă la Tîrgoviște.

Calitatea spectacolelor : Spectacolul de la Moreni foarte bun, alternînd la Fucioasa dar, pe întreg, bun, excepțional la Tîrgoviște unde nici ploaia de mai bine de o oră nu a împiedicat desfășurarea spectacolului la cel mai bun nivel.

Pentru prima oară la Moreni. Reacția publicului este excelentă. Reîntîlnim aici prieteni dragi nouă, „grupul de la Moreni", grup care ne-a urmărit prin țară prin toate locurile istorice în care am fost. El vin lîngă scenă. Sub semnul fiecărui cîntec la Putna cu steagul trecem în lumină. Și dacă la cîntecele grupului Focșa spectatorii din Moreni nu au reacționat cum ne-au obișnuit, la cîntecele de țară, cîntece care sînt de fapt de dragoste de patrie, vina petroliștilor s-a simțit. Este momentul în care — reamintind însemnătatea Congresului al IX-lea în viața României, — poetul Adrian Păunescu mulțumește în numele tuturor celor aflați de față, președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, bărbatul politic care a readus în acești ani România la ea acasă, și spectatorii cîntă instantaneu „La mulți ani cu sănătate" tovarășului Nicolae Ceaușescu. Steagurile tricolore fluturînd deasupra tribunei și noi putem cînta liberi, în vreme de pace, cu tricolorul fluturînd peste cuvintele noastre, cîntecele vieții noastre. O pasăre cu două aripi, una publicul, cealaltă cenaclul. Zborul la această oră din 6 iulie 1983, la Moreni, este lin și liniștit. Plecînd din Moreni, auzim oamenii cîntînd pe străzi „Colindul Arcașului", necîntat în acea seară. Arta, cultura și-au spus mesajul.

Din nou la prima vedere nu sînt întîlnirea aceeași. La Fucioasa tot pentru prima dată aflați, lucrurile nu au mai decurs ca la Moreni. Doar spiritul decis al organizatorilor de aici și al prietenilor noștri din organizația de tineret, care au depistat pe cei certați cu regulile de conviețuire în comun și i-au trimis la culcare, a ridicat finalul spectacolului la cota ce de fapt am fi dorit să fie toată seara. Trebuie spus că aici problemele puse orgnizării au fost numeroase. Stadionul cocoțat în vîrf de deal, că dacă arunci mingea peste gard scapi de retrogradare, a fost greu de cucerit de către bravul nostru nea Radu cu autocamionul plin de instalații. Într-o organizare demnă de toată lauda, om și copii au pus mina și la orele 20 eram gata de început. Și spectacolul s-a desfășurat vesel cu urcușuri și coborîșuri pînă la biletul răutăcios care-l lovește pe Adrian Păunescu în ce are mai scump. Dragostea de părinte. După ce poetul Adrian Păunescu a dat o gînsă unui localnic, fără măcar să-l asculte în prealabil, acesta interpretînd, la propunerea prietenilor săi, piesa „Europa" a lui Santana, biletul spune că Andrei Păunescu nu este în stare să cînte ...ca ceva, Andrei, la numai 14 ani, palid, emoționat, pentru prima oară, într-o seroasă postură, va face însă dovada calităților sale interpretînd pe neașteptate excepțional „Europa" lui Santana, poetul Adrian Păunescu va recita „Repetabila povară" și doar scîncetul unui copil va mai spăla o parte din zgura așternută peste stadionul din Fucioasa. „Din lumea în care părinți am ajuns/ De-o veciei-i mereu zguduită de plînș". Înregistrînd cel mai bun moment la „Dor de Eminescu", panoul electric pe care stătea scris „Pace", la lumina căruia s-au cîntat cîntece de pace, înregistrînd și alte momente bune și însumînd, totuși spectacolul de la Fucioasa a fost bun.

În ultima zi a stagiunii noastre în județul Dîmbovița, ne-am aflat în cetatea de scaun a Țării Românești, Tîrgoviște. Înconjurați de atîta istorie, spectacolul s-a desfășurat sub acest semn. A fost de fapt o sărbătoare a culturii și ploaia care a început odată cu căderea nopții și care amenința desfășurarea spectacolului, nempiedicînd desfășurarea unuia dintre cele mai bune spectacole ale cenaclului, dat fiind și foarte buna organizare, interesul cu care a fost primit cenaclul în județul Dîmbovița. Ne-a emoționat și ne-a îndatorat prezența conducerii județului Dîmbovița la spectacolul nostru.

Unul dintre cele mai frumoase bilete primite vreodată ne spune : „Am deschis larg porțile inimilor noastre pentru a vă porni înăuntru pe voi menestrelli tinereții și ei bucurie ! Vom cînta și vom fi fericiți, pentru că la Cenaclul Flacăra cultura se face prin respirație sufletească inimă la inimă. Să închinăm această sărbătoare tinereții și păcii eterne". Semnat „oricare dintre cei prezenți". Aceste gînduri venite din mijlocul spectatorilor ne bucură dar ne și întristează văzînd neconcordanța care apare deseori între spectatori și mesagerii artei. Șansa acordată tuturor de a fi membri ai Cenaclului Flacăra și mai ales trupelor hard rock care nu aveau posibilitatea exprimării la adevărata lor valoare, ale unor mici „mercenari", au transformat-o în deș prilejuri în diferite forme de plată a unor mai vechi polite. Or, Cenaclul Flacăra, prin muzică și, prin forma sa își propune chiar spargerea barierelor de acest gen, a rămînelor formațiilor de ocazie, a modului gangsterește de conviețuire. Dute fiind desele abateri de la principiile de existență ale cenaclului, conducătorul său, Adrian Păunescu, va proceda la modificări în formula cenaclului.

Din nou s-a făcut simțită prezența grupului din Moreni care după ce a aprins făclii într-o parte a stadionului a urcat pe scenă cîntînd alături de noi „Trăiască România".

Simultanul de șah disputat și aici, ca și la celelalte manifestări din județ, a fost susținut aproape tot timpul pe ploaie. Acest lucru nu a împiedicat desfășurarea lui, ba chiar am fost înștiințați că au crescut în județ vînzările de jocuri de șah. Este o consecință firească a coborîrii șahului din catedrale pe stadioane. De altfel peste tot pe unde trecem, jocurile de șah dispar din magazine.

În afara inegalităților firești, de ordine internă, spectacolul de încheiere a stagiunii dîmbovițene s-a desfășurat ca o însumare a zilelor bune petrecute în acest județ. Părăsind județul, ne gîndim la o posibilă revenire. În finalul acestui furtunos care durează de aproape zece ani și care nu poate mult timp se va încheia.

Ultimul popas pe litoral

Localitatea : Călărași, 8 iulie, ora 20 și 5 minute, terenul de handbal „Voința".

Număr de spectatori : 10 000

Durata : 6 ore.

Noutăți : Relansarea cîntecului „Spre bine, spre frumos, spre adevăr" de Valeriu Penișoară.

Atmosfera : Pe alocuri chiar foarte bună, dar nu ca în spectacolul anterior.

Calitatea spectacolului : Bună.

Vremea ploioasă a îngreunat montarea instalațiilor de sonorizare, reușim totuși cu o întîrziere de cinci minute să începem spectacolul. Deși nu s-a repetat spectacolul de data trecută, putem spune că spectacolul a avut multe momente de creștere, unul memorabil fiind la cîntecul „Viitorul" al lui Valeriu Penișoară — un fost excepțional de public. „Să avem ce înseamnă omenia / Și comuniști să învățăm să fim" cîntau oamenii unuia dintre cele mai noi așezări de județ, aflată în plină dezvoltare. Luminile blocurilor înveșinate s-au stins și de această dată, cînd într-un întuneric absolut, ca din negurile istoriei, am cîntat cîntecele neamului, cîntece vechi, scrise parcă pentru înfrumusețarea sufletului. Mai cîntați o dată „Treceți batalioane" ne roagă cineva lîngă scenă și asta explică mai mult decît alte cuvinte nivelul politic al tinerilor din Călărași și din întreaga țară. Ei nu au cîntat dintr-o obligație anume aceste cîntece, ei le cîntă și le joacă fiindcă modul de transmitere este pur, direct, poetul Adrian Păunescu efectuînd și aici operații pe cord deschis. Doar astfel mesajul artistic poate pătrunde ființa lar omul știindu-se implicat da dovadă întregii sale capacități. Noaptea tîrziu primim un bilet de la maistrul Dorel Dincecu care de 4 zile se află în Combinatul de celuloză și hîrtie Călărași, lucrînd fără încetare la o reparație importantă, care ne roagă, fără să ne poată auzi, să cîntăm **Rugă pentru părinți.** Îi vom împlini rugămintea mulțumindu-i astfel pentru felul în care-și face datoria la locul său de muncă.

La Călărași între Bărăgan și Dunăre, între cer și pămînt, spectatorii și cenaclul au constituit un corp comun, cîntecul venind din fiecare pentru fiecare.

A mai avut loc o ședință de lucru a cenaclului, pe probleme de disciplină, bun simț și colegialitate pornind de la amărăciunea ce ne-o provoacă semidoctismul, șușanismul, spiritul de gașcă și sordid de lipsă de permeabilitate la ideile mari ale unor componenți ai unor trupe care cred că pot păcăli pe toată lumea. După cum spunea Adrian Păunescu, dacă în aceste trupe prea obișnuite cu clișeele de circiumă și cu ridicarea lor prin sacrificarea vecinilor, dacă în aceste trupe nu va pătrunde profund spiritul curat, revoluționar, din care se nutrește cenaclul nostru, stațiile Marshall pe care și le-a procurat cu bani cîștigați în cenaclu respectivele formații nu vor face decît să multiplice neant și să arunce în ofara cenaclului nu aneteele ci pe emițătorii lor goliți de orice simțămînt de solidaritate artistică și umană.

DUCU BERTZI

Fotografii de ELENA GHERA și PAUL AGARICI

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1 019, 1 020, 1 021, 1 022.

PENTRU SPECTACOLUL 1 000 DE LA GALAȚI DIN 16 IULIE 1983, ORELE 20

Se anunță prezența unei echipe a Radioteleviziunii și a carului color al Televiziunii, precum și reluarea filmărilor pentru filmul artistic de lung metraj „Cenaclul Flacăra". De asemenea, iubitori ai cenaclului din toată țara au plecat sau pleacă spre Galați. Mulțumim ! De la Galați aflăm că biletele, cu 5 zile înainte de spectacol, au fost epuizate. Trebuie găsite locuri noi și folosit fiecare spațiu.

Călărași, din nou aproape sublim

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

vineri	15.VII ora 20	URZICENI	stadion
simbătă	16.VII ora 20	GALAȚI	stadion „Dunărea"
luni	18.VII ora 20	GURA HUMORULUI	stadion
marți	19.VII ora 20	SUCEAVA	stadion
joi	21.VII ora 20	VATRA DORNEI	stadion
vineri	22.VII ora 20	BORSA	stadion
simbătă	23.VII ora 20	SIGHETUL MARMAȚIEI	stadion
duminică	24.VII ora 20	BAIA MARE	stadion
luni	25.VII ora 20	ALBA IULIA	stadion
marți	26 VII ora 20	DEVA	stadion
miercuri	27.VII ora 20	HUNEDOARA	stadion
joi	28.VII ora 20	PETROȘANI	stadion
vineri	29.VII ora 20	TÎRGU JIU	stadion
simbătă	30.VII ora 20	PITEȘTI	stadion

Ploiești — dulce amenințare pentru Galați

POEZII DIN MAREA LIRICĂ DE DUPĂ AL IX-LEA CONGRES

ANA BLANDIANA

Doina

Se-aude, se-aude, se-aude
Din adînc, din vechi, din mereu,
Murmurul, sîngele, gîndul
Poporului meu.

Dorm păsări în aer trecînd
Prin liniștea fără de pată,
Am fost asupriți uneori,
Noi n-am asuprit niciodată.

Noi n-am lunecat peste nimeni,
În tulburе-al gloriei ceas,
Stă frunza în codri ciulită
Să dea de-i primejdie, glas.

Stă iarba cu săbiile trase,
Iar tu, libertate, aperi
Din tainiți vegheate mereu.
Martori ne sînt munții mari

Și dau mărturie poienile
Oprite pe margini de hău
Că, dac-am lovit vreodată,
A fost doar în numele tău.

În numele tău cuvîntăm
La judecata popoarelor
Și n-om asfinți niciodată
De-o fi după voia izvoarelor.

Peste semețele piscuri,
Peste cîmpiile mute,
Gîndul poporului meu
Se-aude, se-aude, se-aude.

CONSTANȚA BUZEA

Laudă României socialiste

De la nașterea privirii, și-a auzului, și-a mîinii,
De cînd fața mea formase primul cer în jurul ei,
De la gustul dimineții, și al frunzei, și al pîinii,
De la prima aventură în natură și-n idei,

E ceva ce nu sfîrșește în a spumega pe ape,
În a bîrui în fructe, în a rătăci pe sus,
Mi-a rămas în trup atîta țară cît aveam sub pleoape
De la prima izbitură a luminii în auz

De eroi ne e pămîntul, cu eroi privirea simte,
Dincolo de mine însămi reprezint acest pămînt,
Ca o flamură de sînge urmărită de cuvinte
Să mi se adune trupul într-un gînd în care sînt

Laud pentru totdeauna patima de înnoire,
Zidurile-nțurnurate ale norilor clădiri,
Laud veri intimidate de un greu pămînt de lire,
Coacerea de cîmp, polenul vegetalelor iubiri.

Și cînd vine viitorul și egal în noi există,
De coloana lui de lume leg un cîntec de noroc,
Luminat pămînt eroic, patrie socialistă,
Românie, timp de aur, spațiu cu cetăți de foc.

Astfel, trupurile noastre ce prin naștere ni-s date
Și în viață sînt hrănite de pămînt necontenit,
Sînt acele părți de țară și de suveranitate,
Date-n grija celor care de la timp le-au cucerit.

NICHITA STĂNESCU

Polul viitorului

Mîine, chiar mîine,
nu mai departe decît mîine
cînd zorii
ridicîndu-se pe orizont vor vesti :

Iată, aceasta e ziua de mîine !
Noi îi vom spune, —
o, te cunoaștem
ca pe o amintire din copilărie.
Tu ai fost în mijlocul nostru
mereu.
Îți știm statura și chiar
toate obiceiurile tale.

Cumva,
îl cunoaștem chiar și pe cel
care urmează să vină după tine, —
îl cunoaștem
ca pe o amintire petrecută în adolescență

Fii binevenit aici,
Totul e pregătit să te întîmpine,
casa pe care voiai s-o ridici
e gata înălțată :
nu-ți mai rămîne decît
să-ți alegi
unde, în care încăpere și-ar plăcea
să locuiești.

Mîine, chiar mîine,
nu mai departe decît mîine
vei spune și tu alături de noi
și de fiii noștri,
sau de fiii fiilor noștri, —
că roșul acesta
al existențelor noastre
e roșul vertical,
roșu, roșu vertical,
cascadă, pantă de deal
săltînd din oul secundei
ovalul de ou,
și înfățișînd nouă
[illegible]
pe care sfera-l întinde
oricînd și oriunde
naștere, zestre
a lui A Fi schimbîndu-se în ESTE.

VASILE NICOLESCU

Pămînt etern

Te pot privi, o, țară, vizionar, ca focul,
căci legea poeziei mă apără să mint.
Fu aspră libertatea de-a-ți împlini
sorocul,
dar ceasul nostru bate în ritmuri
de argint.

Te pot privi prin spicul acestui fir
[illegible] grîu,
prin insomnii de muguri ce-așteaptă
să-nflorească,
cu ochiul crud al pietrei ascunse-n fund
de rîu,
prin nori de sălcii umbra și-o pot privi
firească.

Te pot privi prin raza acestui august care
ne-a ridicat prin vreme cît într-un
vesc-lumină,
redîndu-ne înaltul și tainica viitoare
a viselor, oroare de mizgă și rugină.

Te pot privi prin cîmpul de maci
al dimineții
și prin bătaia clară a timpului ce-ascultă
cînd soarele picteză cu miere
toți pereții
și-un cer aprins de ierburi printre
livezi exultă.

Te pot privi prin toate, vizionar, ca focul.
Privesc cu ceru-n tine, cu visele pătrund.
Eu am sorbit jăratic din vatra ta și totul
la forma slăvii tale-mplinîndu-se rotund.

În acest număr, reproduceri după lucrările pictorului naiv Romeo Calancea

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

GRIGORE HAGIU

A fi cîrmaci

A fi cîrmaci pe aisbergul de foc,
a duce gravitației tot greul,
a duce zborului tot dorul,
a te simți inel pe mîna țării,
vocală de noroc pe gura ei de clopot,
a-ți aduna sudoarea într-o lacrimă imensă
și nu s-o plîngi,
s-o lași să cadă numai,
eliberînd din piatra-ncîsă aurul curat.

A fi cîrmaci în mîini cu însăși roata țării,
iată-i minerele de os sculptat
și lungi și-asemeni marilor bărbați
[illegible] neam,
din miazănoapte către miazăzi,
de la apus spre răsărit,
mai negurоși, mai sclipitori,
mai întomnați, mai palidopalini,
își dezvelesc magnetu-n lună
și-l bat pe rînd în aerul marmorean.

A fi cîrmaci, a sta cu umbra-n dreptul
minerelor de os sculptat închipuind
bărbații noștri cei mai mari de neam,
a sta-ndărătul lor,
continuîndu-te în ei,
cu glezna ta s-acoperi rana veche
din glezna înstelată-a lui Ștefan cel Mare
cu pieptul tău să-mprospătezi pămînii
și pieptul înmuiat în boală-al lui
Bălcescu,
cu capul tău să-nlocuiești pierdutul,
aflatul cap al lui Mihai Viteazul.

A fi cîrmaci,
a sta cu inima zălog
pe vasta învîrtire-a roții,
pe însăși forma țării,
a fi măsură vorbitoare
glasul măsurînd
adîncu-acestui aisberg
învesmîntat în foc,
a fi privirea tuturor
din ochiul astrumamă înăuntru.

GEO DUMITRESCU

Inscripție pe piatra de hotar

„Cîn-se la cu mine bine,
îi dau haina de pe mine..."
(Cîntec popular)

Slav aș fi fost de nu eram latin,
latin aș fi de n-aș fi fost dac —
dar a ieșit așa : să fiu român,
și eu cu soarta asta mă împac !

Mi-au dat și alții sînge și cuvinte —
nisipuri galbene trecură-n zbor,
purtate-n vîntul Asiei fierbinte,
să-ngrașe primitorul meu ogor.

Și din apus, din miazăzi veniră
umane pulberi, umbre și lumini,
cu bine și cu rău mă vremuiră —
pe toate le-am sorbit în rădăcini.

Și nu-i nimic străin, a mele-s toate,
dator nu sînt : plătit-am cu prisos ! —
că tot plătind uitucilor în rate,
cuțitul mi-ajunsese pîn'la os !

Dar am rămas așa cum scrie-n carte —
priviți-mă și-o să vedeți ușor
că nu-s asemeni nimănui în parte,
deși-nșr-un fel, vă semăn tuturor.

Sînt bucuros de oaspeți și prieteni :
deschisă-i poarta, inima și ea :
binevenit vei fi sub mîndre cețini,
în munții mei, la caldă marea mea

Îmi dai un sfat ? Te-ascult cu luare-aminte.
O mînă de-ajutor îmi dai ? Mulțam !
Dar nu cumva să-ți biguie prin minte
că asta-i țara cailor de ham !

Poftiți, deci, stați la masă, stați
la soare ! —
un loc prielnic vă păstrez, amici ;
v-aștept cu mintea plină, gîndu-i floare
(că nu-i lipsă fosforul pe-alci !...)

Întind spre zarea toată poduri bune :
primesc și dau întregului pămînt ;
nu-i gînd viclean în mine să răsune,
dar nici stăpîn nu caut : eu îmi sînt !

Învăț, cîntînd sau nu, și limbi străine,
mi-or folosi — în mintea mea socot —,
dar mă gîndesc de-asemeni că e bine
să mă pricep întîi și-ntîi să-noț !...

Și, iată, așa cum scrie-n carte —
priviți-mă și-o să vedeți ușor
că nu-s asemeni nimănui în parte,
deși,-nșr-un fel, vă semăn tuturor.

Că slav eram de n-aș fi fost latin,
latin aș fi de nu mi-ar zice dac —
dar a ieșit așa : să fiu român,
și vreau cu toată lumea să mă-mpac !

MARIN SORESCU

Trebuiau să poarte un nume

Eminescu n-a existat.

A existat numai o țară frumoasă
La o margine de mare
Unde valurile fac noduri albe,
Ca o barbă nepieptănată de crai,
Și niște ape ca niște copaci eurgători
În care luna își avea cuibar rotit

Și mai ales au existat niște oameni simpli
Pe care-i chema Mircea cel Bătrîn,
Ștefan cel Mare,
Sau, mai simplu, ciobani și plugari
Cărora le plăcea să spună
Seara, în jurul focului, poezii —
Miorița și Luceafărul și Scrisoarea a III-a.

Dar fiindcă auzeau mereu
Lătrînd la stîna lor cîinii
Plecau să se bată cu tătarii
Și cu avarii și cu hunii și cu leșii
Și cu turcii.

În timpul care le rămînea liber
Între două primejdii,
Acești oameni
Făceau din fluierele lor jgheaburi
Pentru lacrimile pietrelor înduioșate,
De curgeau doinele la vale
Pe toți munții Moldovei și ai Munteniei,
Și ai Țării Bîrsei și ai Țării Vrancei
Și ai altor țări românești.

Au mai existat și niște codri adînci
Și un tînăr care vorbea cu ei.
Întrebîndu-i ce se tot leagănă fără vînt ?
Acest tînăr,
Cu ochii mari
Cît istoria noastră,
Trecea bătut de gînduri
Din cartea cirilică în cartea vieții.
Toți numărînd plopii luminii, ai dreptății,
ai iubirii,
Care îi ieșeau mereu fără soț.

Au mai existat și niște tei
Și cei doi îndrăgostiți,
Care știau să le troienească toată floarea
Într-un sărut,
Și niște păsări ori niște nouri
Care tot colindau pe deasupra lor
Ca lungi și mișcătoare șesuri.

Și pentru că toate acestea
Trebuiau să poarte un nume,
Un singur nume,
Li s-a spus
Eminescu.

„Serată muzicală" TV

Doi ieșeni invederați ne-au făcut să tresărim de bucurie și emoție în emisiunea de duminica trecută, pe programul II al televiziunii. Unul dintre ei, pătimaș, exaltat, convingător, așa cum îl cunoaștem încă de pe băncile Conservatorului, în urmă cu 34 de ani, artistul de faimă mondială, cu îndelungate state de serviciu puse în slujba culturii române și a cunoașterii ei peste hotare, **Dan Iordăchescu** ; al doilea, harnicul **Iosif Sava**, care de data aceasta a ieșit din sobrietatea cu care sîntem obișnuiți la realizatorii de emisii RTV, fapt repetat, căci cu o seară înainte, în cursul prezentării portretului componistic al lui Carmen Petra Bassacopol, avusese — de asemenea — un rechizitoriu aspru la adresa acelora care vădesc incompetență în difuzarea valorilor muzicale autohtone, dincolo de granițe ; și ce bine i-a stat !

Revenind la Dan Iordăchescu, vom începe prin a arăta cariera sa fenomenală, fără îndoială, una dintre cele mai tulburătoare din întreaga istorie a interpreților români. Cîntecul simplu, patriotic, liedul, poemul și oratoriul s-au împletit pe tot parcursul vremii cu genul pentru care îl hărăziseră ursitoarele : opera ! Cîți interpreți români și străini au devenit la fel de valoroși, atît în muzica de concert cît și în cea de operă ? Cîți cîntăreți, de talie internațională, au purtat cu atîta patos, oriunde au fost, muzica poporului lor, așa cum a făcut-o Dan Iordăchescu ? Dacă ne-am aminti doar de contribuția sa în răspîndirea pe mapamond a celor „Șapte lieduri" de George Enescu (pe versuri de Clement Marot), sau a „Gornist"-ului, de Paul Constantinescu, ca și de felul în care ele au fost interpretate — creîndu-se prin aceasta o tradiție a interpretării lor — încă ar trebui să fim recunoscători marelui nostru artist pentru tot ceea ce a făcut pe scenele și pe estradele de concert ale globului, pentru neamul din care se trage.

Pe unde n-a fost Dan Iordăchescu ? Muzica l-a purtat și la Caracas, dar și la Caracal ; la Vancouver, dar și la Vaslui ! N-a pregetat vreodată să răspundă chemărilor vreunei așezări românești, socotind — asemeni lui Enescu — că și cel mai neînsemnat cătun al nostru este la fel de important ca oricare alt centru de cultură mondială. Și concepțiile ca și învățămintele extrase din aceste peregrinări, care — pînă la urmă — înseamnă o viață de om, au constituit „găselnița" lui Iosif Sava pentru emisia de duminică, în discuția plină de dinamism cu Dan Iordăchescu.

„Serata" recentă ne-a încîntat din mai multe puncte de vedere. În primul rînd, deoarece personalitatea lui Dan Iordăchescu s-a impus, arătînd cum ar trebui să arate — de fapt — o astfel de emisiune. Cînd inviți un interpret, de o asemenea talie, trebuie să ai răbdare să-l asculți, deoarece marii artiști, creatori sau interpreți, au întotdeauna ceva interesant de spus ; pe cei tăcuți trebuie să-i iscodești ; iar pe acei plini de vivacitate, să-i lași să își depene gîndurile, completîndu-i la momentul potrivit ; și Iosif Sava a înțeles cum trebuie așezate lucrurile. Ne-a plăcut apoi atitudinea dură a lui Dan Iordăchescu față de acela care moșmondesc în slăbiciunile firilor „monștrilor sacri" ai scenei. Artistul, prin însăși profesia sa, este o personalitate expusă curiozității publice ; dar același public este interesat de **faptele creatoare** ale interpretului și îl privește pe acesta așa cum l-a cunoscut în realizările sale. Cînd pronunți numele lui George Călboreanu, ai imediat imaginea lui Ștefan cel Mare ; iar cînd vorbești, de pildă, despre Nicolae Herlea, ți se derulează zîmbetul și șotiile lui Figaro și nu alte trăsături intime, lăturalnice. „Serata", asadar, trebuie să-și mențină concepția serioasă de prezentare a culturii și să nu admită **rubrica „diverse"**, care ar cobori nivelul atît de înalt atins în discuțiile cu eminenții invitați pe care i-a găzduit.

Dan Iordăchescu a mai oferit și o pildă, arătînd ce înseamnă **colegialitatea scenică**, exemplificînd-o prin frumusețea gesturilor făcute de ilustrii săi predecesori. O floare primită de tînărul debutant, de la un maestru-coleg, poate deveni un simbol de viață ; după cum nepăsarea, sau obișnuita birfă artistică, în aceleași condiții, pot duce tot la un crez, dar asemănător „Credo"-ului lui Iago !

„Serata muzicală" TV constituie o emisiune de vîrf a preocupărilor pentru informarea și educarea telespectatorilor, în domeniul culturii muzicale ; ea tinde să se îmbogățească — tot mai mult — datorită confesiunilor și opiniilor marilor noștri artiști ; ea lese din anonimatul celorlalte emisii, tocmai prin sinceritatea dialogurilor, transmise în direct ; ea trebuie să se situeze ca un ciclu de prim ordin în politica culturală a RTV, înlocuind acele emisiuni searbede, de suprafață, care își găsesc — din ce în ce mai des — locul pe programul I, în timp ce **marile valori ale culturii românești sînt expediate pe adresa programului II** ; „Serata" trebuie să devină o **bucurie a întregului teritoriu** și nu doar a bucureștenilor ; iar amintirile oamenilor de necontestată valoare trebuie **strînse** cu grijă **și tezaurizate**, atît cît mai este timp ; deoarece aceste mărturii pot forma un **îndreptar de viață**, pentru orice om al muncii, indiferent de preocupările sale estetice ; dezvăluiri, asemeni acelora făcute de Dan Iordăchescu, privind cariera sa, calitatea de **artist-cetățean**, pot constitui **și un viitor martor al dezvoltării și cunoașterii artei românești, în cel mai bun înțeles al patriotismului, al valorii naționale și universale !**

CLAUDIU NEGULESCU

atelier literar

• G. Dumitrescu

Pamfil Emil : Ceea ce e interesant în paginile dv. sînt realităţile, amănunţit relatate, ale satului de azi (e un atu preţios pentru dv. faptul că, trăind în mijlocul lor, le cunoaşteţi atît de bine). Din păcate, încă nu ştiţi să faceţi cu ele o povestire, mijloacele pe care le folosiţi rămînînd mai aproape de discurs, proces verbal, reportaj — în cel mai bun caz. Meşteşugul prozei e mai complicat, mai pretenţios, el presupune şi un dar înnăscut, un talent (de care încă nu rezultă în mod clar că beneficiaţi), o anumită sigurnă şi îndemînare a expresiei şi chiar o desăvîrşită stăpînire a gramaticii şi ortografiei. O parte din aceste lucruri (nu şi talentul !) se pot cîştiga prin străduinţă personală, prin studiu serios asupra cărţilor reprezentative ale maeştrilor, etc. Cît priveşte aşazisul „gir", vă oţăriţi degeaba : de cînd e lumea, începătorii s-au adresat, în chip firesc, unui profesionist mai vechi, ca să-i ceară o părere, un sfat, şi, dacă e cazul, o mînă de ajutor (un „gir", dacă vreţi musai, deşi nu e termenul cel mai potrivit) spre „a ieşi în lume" (lucru valabil pentru toate meseriile, nu numai pentru literatură). Astă nu implică nici a favoriza pe cineva, nici a oropsi, a discrimina pe altcineva. Dacă mai e vorba şi de „poşta redacţiei", atunci lucrurile sînt şi mai clare (dealtfel, dv. în ce scop ne-aţi trimis manuscrisele ?).

G. Jir : Lucruri mai slabe, în cele două plicuri şi, mai ales, neajunsuri şi neglijenţe care nu stau bine unui tînăr ucenic în poezie (**zvignet, cazoană, inimă calustrată ? !...** etc.). Sperăm să vă puteţi realiza proiectul în privinţa studiilor (dar, pentru asta, firește, trebuie să lucraţi mai mult cu cartea şi mai cu seamă cu limba română!...). Deocamdată, cîte un fir de speranţă prin „Azi noapte", „Primăvara", „Interesant", „Naivitate", dar încă nici o pagină dusă la bun sfîrşit. Nici în al treilea plic (semnat Alui Alexa) nu e nimic mai de Doamne ajută.

Singur vis : Cînd se renunţă la despletiri verbale, în doi peri, şi lucrurile se îndreaptă către semnificaţie şi comunicare, rezultatele devin demne de atenţie : „Promisiune", „De vrei să dormi".

Dan Bujor : Sînt semne bune, dincolo de inexperienţă, de unele explicitări insistente, didactice, de unele alunecări în prozaism. Mai bine, în „Expoziţie" şi, oarecum, în „Tutun".

D. Jiga : În „marea problemă" care vă frămîntă, cea mai înţeleaptă atitudine ar fi să lăsaţi lucrurile o vreme să se „aşeze" (veţi putea măsura şi înţelege mai bine toate datele problemei : sentimente, poze, capricii etc.) În chestiunea cu „ce spun alţii.", un lucru rămîne clar : nu putem fi pe placul tuturor şi al oricui (numai lucrurile de consistenţa lichidelor pot să la întotdeauna forma vasului în care sînt turnate !). Cu versurile, tot nu ne-aţi lămurit (e ceva şi nu e...). Rămîne să mai vedem. Deocamdată, însă, prioritate absolută „hopului" care vă aşteaptă ! (Succes !).

C. Bazalt : Semne de talent, care se cam rătăcesc, însă, în ambigue folclorizări mulţumite de sunetul din coadă... Uneori, e prea puţin. Vom vedea mai clar data viitoare.

G. D.-Dohotaru : Nu putem folosi nici una din formulele propuse. Nu e atît de simplu. Ne împiedică, în primul rînd, vîrsta dv. de fulgerătoare schimbări (ne-aţi putea trăda şi dezminţi — pe noi şi poezia — în foarte scurtă vreme !...). Vă vom spune, deci, cum sugeraţi, „vedeţi-vă de treabă !", dar nu vom ocoli să adăugăm că, bunăoară, pagina intitulată „Capricorn" are un freamăt liric adevărat şi că, prin urmare, „treaba" de care trebuie să vă vedeţi în continuare pare să includă şi poezia !...

Fl. Burcica : Demersurile noastre au rămas, deocamdată, infructuoase. Vom mai încerca. Credem, însă, că ar trebui să sesizaţi şi Uniunea artiştilor plastici şi, mai ales, forul local care tutelează cenaclul dv. (primul care e dator să vă sară în ajutor !).

C. Bîrcă: Există, aproape în toate paginile, unele semne de poezie, care ar putea constitui o reală speranţă. Chiar dacă, deocamdată, lucrurile stau sub semnul începutului (lipsa de experienţă, nesiguranţa expresiei, inspiraţia, fantezia, substituite adesea de un efort artizanal, „pe hîrtie", greoi, programatic, etc.). Mai vizibile (bunele perspective) în „Dorinţa", „Acvatică", „Nisip", „Inscripţie". Dar vom mai sta de vorbă, desigur.

C. Ionescu : Un buchet mai substanţial şi mai proaspăt, de data asta : „Elegie urbană" 1, 2, „Elegie", „Declaraţie", „Ultimatum", „Scrisoare", „Un măscărici".

Em. Petrescu : Lucruri cam rarefiate, în ultimele plicuri. Mai bine, în „Nostalgie", „Nevoia de linişte", „Cum se cuvine".

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

FĂRĂ REPLICĂ

Între început şi mine
occipitalul return
Adam se scindează în două
în trei în patru în cinci în...
nu sînt decît confirmarea
din vîrful acestei arborescenţe
genealogice
a 10 la a 10 (10^{10}) divizlune
şi în chiar momentul cînd
îmi iau rolul în serios
ideea îmi alunecă pe coapsa unei femei

NINEL BADEA

DIALOG

„Singurul defect
al cuvintelor
e că uneori
spun fără
voia lor
prea multe" —
spuse poemul
guraliv
poemului
posac.
„Singura calitate
a cuvintelor
e că uneori
se machiază
atît de bine
că de-abia
le zăreşti
sexul" —
îi replică
poemul posac
poemului
guraliv.

OCTAVIAN LOGHIN

APROAPE DE MIRARE

Mă-nvîrt mereu
aproape de mirare :
deşi cuvintele mi-aduc
dovezi de nesfîrşită
credinţă,
tot ce încere rosti
s-a mai cîntat cîndva,
de bună seamă.
Iau lecţii ikebana
dar lujerii refuză
să m-asculte ;
casa pe care-o ridic
cu migală
se află lîngă ploaie,
mă simt spionat de-o furnică
pedepsit şi învins
pentru ce n-am făcut încă
şi tot nu mă dumirese de ce
toate nuanţele posibile
ale verdelui meu panaceu,
amfore de iarbă,
par nişte păpuşi animate
dansînd pe gheaţa artificială
a lucidităţii.
Acum scriu la lumina luceafărului
şi părul mi se-nalbăstreşte
de fantastice intemperii stelare...

SIMONA CONDOR

ÎNTÎLNIRE ÎN SPAŢIUL MEMORIEI

E tot mai greu în lumea evidenţelor
metalice
metalice
domeniul e sterp litera uscată
s-au înmulţit scaieţii
aşa că intru în bibliotecă
pasărea înlănţuită în perete o dezleg
uşa se deschide
pătrund în templu
o esenţă tare sufletul începe să curgă
e un riu
eu stau acolo pe mal poemul e înalt
din mijloc se naşte omul.

IOAN SUCIU MOISA

BILANŢ

Dacă voi credeţi că poezia
Serveşte la ceva,
Încă mai serveşte,
Ei bine, am fost tînăr, recunosc,
Şi nu m-am ales decît
Cu praful stelelor
De pe toba cerului

IORDAN GRECU

SEXTINE

Să mergem spre ţărmul scăldat
în suavă lumină.
acolo vom fi ce eram : blînde fiinţe
astrale,
plutind în eter, însoţiţi de tăcerea
divină ;
nimic n-ar putea să ne smulgă
minunilor sale.
ah, vino spre ţărmul scăldat
în suavă lumină,
au nu vrei să fii ce erai :
întocmire deplină ?

Şi mă rupeau, pe vremuri, stafii,
citeodată,
punîndu-mă de strajă în turnul
de cristal
unde trona, suavă, prinţesa minunată,
şi nu ştiam că dorul zburînd ar fi
un vai
învolvurat de marea cea plină
de păcate
numită, din vecie, de toţi, realitate.

Ca să-şi ascundă fierea şi ghearele
trufase
prin limbile răsfrînte şi ochii politropi,
au decretat stăpînii din marile oraşe
regimul de cadouri. „Doar suntem
filantropi !"
cînd darul ţi-l înmînă, urîndu-ţi
sănătate,
găteşte-te, bătrîne, s-a terminat
cu toate !

Caravana rătăceşte prin deşert.
Rătăcirea caravanei, circulară,
e sporită de păreinica fanfară
a năluciriior din creierul inert.
Se avîntă pe cămile înainte...
(cred ei, caravanierii fără minte).

TANASE COROŞ

Iulian Mihu:

(urmare din pag. 13)

mirare că o să ne placă mai mult „Zbor deasupra unui cuib de cuci", decît „Plecarea Vlaşinilor"... Şi dacă mai comparăm şi **cum sînt spuse** aceste filme !...

— Referitor la relaţia literatură-film...?

— Nu înţeleg de ce apelăm la cărţi seducătoare poate, dar fără efect pentru cinematograf şi nu folosim nuvelele de un virulent spirit antimistic ca ale lui Vasile Voiculescu ? Sau lucrările cu adevărat profunde ale lui Băieşu ?... „Acceleratorul" şi „Chiţimia... ?!

Nu este drept să tirim cinematografia în urma celorlalte arte, numai pentru că ea e cea mai tînără sau pentru că este evasinecunoscută criticilor literari sau creatorilor din alte domenii ! Care om serios poate situa „Crucişătorul Potemkin" sau „Ivan cel groaznic" mai prejos de o sonată de Beethoven ? Fie şi „Kreutzer"? E posibil — n-am făcut socoteala — ca să existe pe lume mai puţină maculatură gazetărească sau literară decît cinematografică, dar asa nu spune nimic, cînd s-au născut „Goana după aur", „Aventura» sau „Viridiana". Şi ca să fiu mai polemic, aş avea destule argumente să socotesc „Înainte de tăcere" o operă poate tot atît de originală şi insolită ca şi „În vreme de război", de la care **ab initio** a pornit, sau ultimul film al Malvinei Urşianu „Pe malul sting al Dunării albastre" demn de a fi comparat cu cele mai bune opere literare, aş putea chiar să-l denumesc literatură şi film în acelaşi timp...

„L'île d'amour" şi „L'âge d'or" sau „Stigmatul răului" a căror valoare constă în marele lor mister interior, de nedescifrat integral (la prima vedere !) nu pot sta alături de proza lui Buzzati şi Marquez ?!

— Despre festivaluri !? — sau vrei să ocolim această chestiune !

— Nu ! Festivalurile şi premiile internaţionale sînt de o mare însemnătate, ndeosebi pentru a face cunoscute pretutindeni opere şi creatori, dar nu întotdeauna trebuie să luăm în serios, fără discernămînt, valoarea lor. Şi eu am premii internaţionale şi am participat la multe festivaluri, dar nu pot să vă spun că am fost încîntat cînd am văzut ignorată o capodoperă peruană şi încununată cu lauri de aur o ineptie braziliană, numai pentru că era mai tezistă ! (Amintiţi-vă, apoi, de ineptul „O femeie şi un bărbat" mai-mai să facă epocă, dacă n-a şi făcut. Sau „Apocalyps now" ?). Dacă putem, să luăm premii de peste tot, dar să judecăm şi cu mintile noastre valoarea filmelor respective. Am exemple nenumărate cînd opera de-ale noastre de certă valoare n-au avut ecou în afară şi altele mult mai palide s-au întors argintate sau bronzate, asta înseamnă uneori nimic, ceea ce dovedeşte că „Prost să fii, noroc să ai !" nu bine zice vorba populară ?

— Mulţi dintre colegii tăi au avansat ideea creării unei Case de film a regizorilor — e oasă chiar şi experimentală (de pildă, neutilizata la ora actuală Casă de film nr. 2).

— N-ar fi o idee rea să se dea regizorilor o casă de filme, aşa cum se procedează în unele cinematografii, care au reuşit mai bine decît noi pe linie organizatorică. O experienţă de acest gen sînt sigur că ar convinge într-un fel opinia publică, de necesitatea foarte acută în cinematografie de atragere a oamenilor de competenţă.

— Să revenim, te rog, la filmele viu disputate în ultimul timp, ale tinerei generaţii de regizori.

Scoase din context, filmele unor tineri par extravagante, „criticiste" şi „netipice". Asta fiindcă în ansamblu, filmul românesc nu se descurcă, operele medii sînt nesemnificative la rîndul lor, realizate de creatori modeşti ca spirit şi constituţie intelectuală ; ele se adresează unor spectatori certaţi cu bunul gust şi nemulţumiţi cultural.

Dintre filmele contemporane, „Croaziera" este cel mai expresiv şi eficace, ei trebuie interpretat ca o parabolă, e un film plin de simboluri despre micile şi marile calităţi sau defecte umane, nu poate fi socotit o copie a realităţii, nu şi-a propus acest lucru şi cu atît mai mult „un morceau tipique". El se aseamănă din acest punct de vedere cu „Concursul", o altă demonstraţie de talent şi capacitate de a sintetiza un gest sau un eveniment moral. Sînt însă şi filme care caută cu tot dinadinsul insolitul (nu îl creează, îl mimează) aruncînd o umbră nefericită asupra unor întîmplări şi eroi contemporani, falsificînd ţinta critică, denaturînd-o... aceste excese, remediabile, au creat la rîndul lor o impresie poate falsă asupra potenţialului creator al noii generaţii, foarte capabilă şi certificînd această capacitate de a înainta alături de regizori de prestigiu ca Manole Marcus, Malvina Urşianu, Savel Stiopul şi Andrei Blaier, spre o afirmare mai certă a filmului contemporan de valoare.

— Ai pomenit, ai insistat chiar, ceva mai înainte, asupra termenului de competenţă. Vrei, te rog, să reiei puţin această idee ?

— Ca în orice creaţie, subiectivitatea joacă un rol covîrşitor şi în cinematografie. Este normal acest lucru. Avînd în vedere atît de mult discutatul său specific colectiv, filmul este supus unor presiuni de opinie de multe ori neavenită. Filmele proaste, ca şi cele bune, se fac nu numai de către creatori, ci şi de cei care le comandă organizatorie, de profesionalismul sau nonprofesionalismul celor antrenaţi în sistemul cinematografic. Teatrul Mic, aşa cum e, nu ar exista fără Dinu Săraru, nici **Flacăra** în forma ei actuală, fără Adrian Păunescu, sau **Săptămîna** fără Eugen Barbu...

Casele de filme au din nou o compoziţie reformată, manifestările sînt contradictorii, regizorii şi-au creat deja preferinţe şi au reînceput să spere...

Presa acordă coloane nesfîrşite unor manifestări literare şi se complace în oglindirea celor mai subiective impresii asupra fenomenului poetic sau muzical, filmului însă i se acordă un spaţiu mărunt, nesemnificativ, analizele se fac după un tipic anume şi după opinia redactorilor-şefi care dacă mai sînt şi autori de scenarii sînt foarte des citaţi pozitiv în proprille reviste de către cronicarii lor „obiectivi". Iată : toate sînt probleme de **competenţă**, astea !

— Filmele româneşti preferate ?

— „Canarul şi viscolul" : un film mare despre credinţa într-un ideal imposibil de atins, o operă tragică despre un destin singular, aparte, original. Asemenea opere sînt rare în cinematografia noastră. Opere care să aibă un caracter naţional şi să fie comprensibil internaţionale. „Nunta de piatră", apoi „Croaziera" (mai încifrat)...

— Există şi un film „comercial", care poate fi discutat, reţinut cu alte cuvinte ?

— Am o idee anume de cum trebuie să arate un film comercial. Poate aici am să intru, iar în conflict cu critica, dar e un punct de vedere subiectiv (chiar dacă în sinea mea sînt convins şi am argumente să demonstrez că e nu numai o impresie subiectivă). Iubesc de exemplu filmele de genul lui „Nea Mărin, miliardar", sau „Aventuri la Marea Neagră".

— În sfîrşit : la ce lucrezi acum, Iulian Mihu ?

— Nu ştiu ce să fac, cum să procedez. Îţi repet. Cred că scenariul lui George Macovescu, „Pe tine nu te pot iubi" este actual şi util, dar părerea mea nu înseamnă nimic, caut să înţeleg de ce altele intră în producţie şi al lui nu, poate că producătorii au ei dreptate !

În librării, volumul

poezii de

Adrian Păunescu

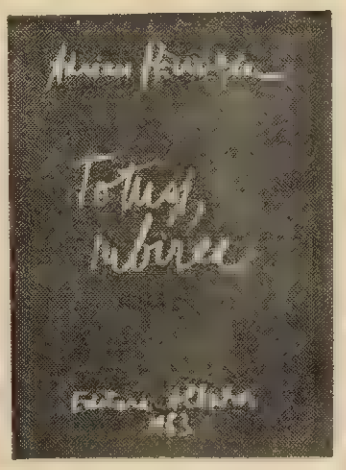

În zilele următoare prin străduinţa Editurii Albatros, librăriile vor pune la îndemîna iubitorilor de poezie o amplă panoramă a liricii poetului Adrian Păunescu, reprezentînd o antologie a volumelor Manifest pentru sănătatea pămîntului, **Iubiţi-vă pe tunuri şi Rezervaţia de zimbri.**

Un muzeu în labirint

Digresiuni

1.

Grecii antici s-ar mira foarte tare auzindu-ne cum vorbim noi despre labirint. Şi ar sfîrşi, probabil, prin a ridica din umeri, convinşi că nu vorbim despre labirintul lor. Căci ei, se ştie, au născocit labirintul pentru a fugi din el, pentru a-i da o soluţie, nu pentru a şi-l alege ca locuinţă. De fapt, în povestea lor despre palatul în care a fost închis Minotaurul lucrurile se petrec întocmai ca în *Odiseea*. Iar Ulise şi Tezeu sînt, din punct de vedere moral, fraţi. În ambele cazuri aventura există parcă numai pentru a pune mai bine în lumină sfîrşitul ei, nevoia de a o refuza, Ithaca fiind tot o ieşire din labirint.

În timp ce, din cauze în general cunoscute, omul secolului XX s-a văzut nevoit să constate că problema nu e atît de simplă cum îşi închipuiau grecii. Ceea ce l-a împins să ezite în glorificarea firului Ariadnei. Îl invocă, firește, şi ei, dar cu o voce în care se simte teama de-a nu fi naiv. Într-adevăr, nu o dată cei care au crezut că e destul să iubeşti s-au pomenit că li se rîde în nas. Şi atunci ? Atunci, omul acestui secol şi-a asumat după toate aparenţele înţelepciunea cea mai riscantă şi curajul cel mai discutabil. Pentru că n-a mai crezut îndeajuns în firul Ariadnei, s-a decis, se pare, să-şi cultive, să-şi fertilizeze angoasa, să rămînă în labirint. (Nu insist pe această temă intrucît am făcut-o într-un interviu care urmează să apară, dacă nu a apărut cumva, în revista *Ramuri*.) Pentru că nu mai e atît de convins că se poate fugi din singurătate, s-a hotărît, se pare, să încerce să înflorească deşerturile. Mai ales că acest secol ne-a rezervat o descoperire curioasă : că uneori poate există mai multă singurătate în mijlocul oamenilor decît departe de ei ; mai multă singurătate în marile metropole decît în micile oraşe.

Iată un prim motiv pentru care muzeul pe care mi-l închipui eu are drept cadru labirintul.

M-am mai referit, apoi, la ceea ce urmăresc în această istorie a autoportretului. Cu riscul de a mă repeta, ideea mea, spun, este următoarea : departe de a fi un gest narcisist al artistului, autoportretul este o înfruntare, o pîndă. De o parte şi de alta a luciului oglinzii, cel care priveşte şi cel privit nu mai sînt una şi aceeaşi persoană. Ei se examinează reciproc, se pîndesc, se aşteaptă, se caută şi uneori chiar se păcălesc, ori se mint. Într-un cuvînt, se înfruntă. Unul visează să afle totul despre sine. Celălalt se apără, din instinct, din obişnuinţă sau, poate, şi din spaima de a-şi cunoaşte tot adevărul.

Dar nici oglinda nu e o simplă fîntînă, cum ne imaginăm în povestea lui Narcis. În realitate, ea e singurătatea noastră. Singurătatea în care ne cercetăm şi, totodată, ne reflectăm. Ceea ce înseamnă că o istorie a autoportretului nu poate evita să devină o istorie o singurătăţii şi a singurătăţilor. Şi tocmai aici începe aventura cea mai neaşteptată.

Unii au pretins că a fi singur înseamnă a te învăţa cu moartea. Ei simplifică şi, prin urmare, greşesc. Întrucît tot singurătatea e, adesea, un excelent profesor pentru viaţă. Oare nu lipsa dragostei ne-a arătat cel mai clar cîtă nevoie avem de dragoste ? Oare nu lacunele, absenţele, golurile, ne reamintesc că nu ştim să preţuim cînd avem ? Nu ele ne educă să regretăm ce-am greşit ? Şi pe urmă, dacă există singurătăţi care despart, care aşază între noi şi lume o lamă de brici sau oceanul, nu e mai puţin adevărat că există şi singurătăţi care apropie, care te constring să înţelegi ce te leagă de ceilalţi, ce te apropie de ei.

Altfel spus, singurătatea nu e neapărat un gol în care te depărtezi de lume. Sau care te opune lumii. Ea poate fi, iar în artă chiar este, un gol care te ajută să vezi mai bine cu ochii închişi ; şi să auzi mai clar murmurul cald al fraternităţii. Fiindcă în acest gol descoperi la un moment dat că nu poţi trăi fără să iubeşti nimic, fără să întinzi mîna spre alţii, fără să vorbeşti şi fără să speri că vei fi auzit ; în acest gol afli că nu îţi eşti deajuns, că a te judeca pe tine, a te cunoaşte pe tine e prea puţin, că în ciuda tuturor decepţiilor şi înfrîngerilor pe care le-ai suferit, în ciuda barierelor între care ai vrut, poate, să te retragi, ca să te aperi sau ca să uiţi, lumea există, iar tu ai nevoie de ea. Şi, deci, trebuie s-o judeci, cum te judeci pe tine însuţi, trebuie să încerci s-o înţelegi şi, dacă poţi, s-o exprimi ; la nevoie transformîndu-te în cobai al ideii de om. Ce iluzie, să-ţi închipui că întorcîndu-te spre oglindă le-ai întors spatele celorlalţi ! De fapt, n-ai făcut decît să-i regăseşti în tine însuţi. Acolo unde risetele lor nu te mai ating. Dar, în definitiv, de ce să te miri ? Normal era să ştii că singurătatea seamănă cu labirintul. La fel ca în labirint, în singurătate acelaşi drum duce spre moarte şi spre dragoste. Acelaşi drum omoară şi răsplăteşte, amenință şi purifică. Norocul de care ai nevoie e să nu greşeşti drumul, dar, avînd acest noroc, îţi străbaţi singurătatea pentru a regăsi, la limita ei extremă, lumea. La capătul ei, ajungi într-un punct unde lumea se vede mai bine. Unde nici aparenţele, nici rutina nu-ţi mai abat atenţia de la ceea ce trebuie să ştii despre tine şi despre lume. Că eşti un om şi ai nevoie de alţi oameni. Că numai aşa, suferinţa şi dragostea îşi regăsesc glasul. Nimic din ceea ce te-a crispat sau, uneori, te-a scîrbit nu te mai poate sili atunci să renunţi la speranţă. Dimpotrivă, te îndeamnă să te baţi pentru ea. Faptul că unii au murdărit lumea, nu e un motiv să le-o laşi în stăpînire. E doar un imbold de a fi mai lucid. Dealtfel, dincolo de ochii tulburi ai Minotaurului ziua străluceşte cu toate promisiunile ei, făcîndu-ne să ne simţim legaţi de viaţă cu o cicatrice incurabilă.

Poate că unii dintre artiştii care s-ou privit în oglindă n-au făcut-o, iniţial, decît cu dorinţa de a trişa timpul şi moartea, pictîndu-şi chipul, de a se sustrage, măcar în felul acesta, efemerului. Dar, pe nesimţite, aventura i-a adus, pe cei adevăraţi, în acelaşi loc : unde fiecare ştie mai mult despre lume, pentru că ştie mai mult despre el ; şi înţelege mai bine lumea, pentru că se înţelege mai bine pe el.

În sfîrşit, am şi motive personale pentru care mă obsedează ideea labirintului.

OCTAVIAN PALER ■

Poezii frumoase

Mă chemase vechiul şi dragul meu prieten Petre Gigea, preşedintele Federaţiei Române de Şah, la simultanul pe care l-a dat duminică în Bucureşti actualul campion mondial, Anatoli Karpov. Totdeauna m-am simţit bine lîngă sufletul de nobil poet al lui Petre Gigea şi m-am lăsat lesne dus la C.C.A., unde nişte admirabile gazde organizează un simultan de nivel european. Las la o parte toate amănuntele — atmosfera de plăcută intimitate şi de foc tainic al gîndirii care domnea peste tot — de dragul de-a semnala ceea ce mi s-a părut tulburător în acea zi.

Mă retrăsesem, la un moment dat, împreună cu alţi cîţiva iubitori de şah dincolo de nişte perdele care foşneau adormitor. E ora la care şahul cucereşte stadioanele. Simultanele de şah din cadrul Cenaclului Flacăra smulg aclamaţii, dar un ziarist sportiv care se ocupă cu şahul — Valeriu Chiose — mi-a retrezit emoţia pentru poezie. După ce mi-a recitat într-un mod magnific o poezie a mea, făcîndu-mă să mă simt aproape clasicizat, parcă trecut de moarte, el, Valeriu Chiose, mi-a reproşat cu blîndeţe că noi, cei vii, l-am uitat pe Teodor Păcă, poet care nu mai e printre noi, şi mi-a dat dovada iubirii sale competente pentru poezie recitind o poezie a lui Păcă.

L-am rugat să transcrie această poezie şi îmi face plăcere să inaugurez, odată cu ea, în revista „Flacăra", rubrica de „Poezii frumoase". Nebănuita frumuseţe a şahului a născut în mine nebănuitul dor de poezie frumoasă.

Mulţumesc lui Valeriu Chiose, mulţumesc tremurătoarei umbre care e poetul Teodor Păcă.

. ADRIAN PAUNESCU ■

Vă las în valea acestei stinse plîngeri

Vă las în valea acestei stinse plîngeri
Orice sfîrşit vesteşte-un început.
Mă duc cu primul, sînt mai preocupat
să pun din vreme şeile pe îngeri.

Cînd vom porni 'n amurg, spre
înserare
Vom călări frumoşi prin Eliseu,
În cavalcadă, pîn-la Dumnezeu,
Descălecînd la tronu-i, la picioare

Ne-om prosterna cu fruntile alese
Pe lespedea de nouri luminată
Cei mai voinic din noi va spune :
Tată,
Ţi s-au întors feciorii, cu mirese

Pe unde ne-ai trimis a fost şi bine
Şi greu a fost în drumul străbătut
Dar tot ce-ai spus să facem, am făcut
Şi nu te-a dat nici unul de ruşine

Zvîntaţi cu-n zîmbet aripile plînse
V-aştept la grajdurile de smarald ;
Nu vă grăbiţi, e-abia 'n amiaz, şi-i
cald,
Dar eu v-aştept şi chingile sunt
strînse

TEODOR PĂCĂ ■

Biblioteca în aer liber

Alexandru Ivasiuc

N-am stat la taclale. N-aveam cum. Vorbea mult, torenţial, cu plăcerea neascunsă, făcea strălucite demonstraţii de inteligenţă. Eu, de cînd mă ştiu, am tăcut (şi rar, foarte rar, am izbucnit). Discursurile lui — cred că şi în intimitate îşi ţinea şiruri de discursuri — mă intimidau : nu-mi găseam loc printre fraze. Dealtfel nici nu cred că există între acele fraze vreun spaţiu gol şi umbros în care să mă pot aşeza liniştit pe un şezlong, la adăpost. Ivasiuc trăia sub presiune, iar cuvintele lui izbucneau cu atîta forţă — era un om ce nu avea păreri, ci convingeri — frazele erau atît de strîns legate între ele cu cîngile logicii, încît ţedeai liniştit (ori neliniştit) la o parte şi urmăreai spectacolul. Nu puteai interveni. Nici măcar cu aplauze, care l-ar fi ofensat.

De vorbit cu el n-am vorbit, din motivele scrise mai sus. Dar de plimbat ne-am plimbat — şi anume în două feluri : împreună şi singuri.

Ne-am plimbat împreună într-o seară de toamnă cu acoperişurile ude şi cu îngeri de ghips care-şi scuturau aripile pe acoperişurile cartierului meu, de la poalele dealului Mitropoliei. Iar el îmi spunea că de romanele lui — nu scrisese încă **Racul** — nu e nemulţumit : sînt totuşi bune. Cum adică ? mă interesam. În felul următor, îmi explica marele prozator : în fiecare carte există cîte o scenă, uneori două, care le dau calitate. Nişte soldaţi ce rontăie pesmeţi. O fetiţă care se uită la doi îndrăgostiţi. O discuţie dintre nepot şi bunic. Ajunge şi atît : dacă e vorba de un roman onest şi serios, e de-ajuns adesea şi un singur capitol excepţional pentru ca acest roman să treacă din lungul şir al opurilor de rînd, în cel al cărţilor de care merită să-ţi aminteşti.

Şi mă gîndeam că rigurosul şi demnul meu interlocutor — care rămînea drept chiar şi atunci cînd era nevoit să se aşeze — că Ivasiuc, cultivîndu-şi cu dezinvoltură abia simţita rigiditate de intelectual transilvănean ce refuză să facă orice concesie, că omul acela care nu umilea şi nu se lăsa umilit era în fond, ca toţi poeţii, un vasal, un serv, un servitor, da, al acelei ciudate stări numite inspiraţie. Exista în vorbirile lui, la cîte un „colţ de cotitură al vocabularului, plesnetul de aripă al inspiraţiei. Exista gîfîitul ei de înger obosit — sau de diavol obosit — nu numai în romanele lui scrise dintr-o răsuflare, ci şi în pagina, în capitolul, în fragmentul acela extraordinar care se zbătea în burta fiecărei cărţi ca un copil pe cale de a se naşte.

Şi ne-am mai plimbat o dată şi singuri. Eu, şezînd pe scaun şi punîndu-i întrebări pentru un interviu, îmi lăsam gîndurile să se plimbe libere în jurul lui şi al frazelor lui acompaniate cu tot trupul (îşi făcea fraza şi şi-o dirija, de la pupitru, în acelaşi timp). Nu era nici o nevoie să fiu prea atent ; magnetofonul îşi făcea datoria. El nu sta locului nici o clipă şi mergea prin camera mea, nu mai mare decît o cuşcă de leu, scoţînd din cînd în cînd — la o întrerupere a discursului — cîte o exclamaţie furioasă ca un răget de leu al inteligenţei.

Ar fi împlinit în iulie 1983 cincizeci de ani. Cel mai bun prieten al lui s-a dus să-i caute trupul, atunci, în martie 1977. L-a găsit cu părul cărunt zburlit, uriaş, ca o coamă de leu.

FLORIN MUGUR ■

Dialog diurn

Cinstirea eroilor este în spiritul poporului nostru

De cîte ori mă aflu la odihnă, sau zăbovesc cu treburi la Sinaia, mi se confia un prieten, întotdeauna îmi fac timp să vizitez cimitirul eroilor, situat nu departe de mănăstire. Cele cîteva morminte ale ostaşilor români, necunoscuţi, simbol al jertfelor pentru înfăptuirea statului naţional unitar, întregul monument funerar se bucură de o îngrijire atentă şi responsabilă din partea autorităţilor locale.

Îmi pare bine, i-am răspuns prietenului, că acest dialog se contopeşte într-un gînd comun pentrû că am remarcat şi eu acest colţişor citadin cu aură de legendă eroică. Şi nu numai atît, i-am zis, te rog să reţii că-n acelaşi loc de cinstire a memoriei celor căzuţi în luptă, sînt morminţele unor ostaşi inamici. Omenia românească recunoscută unanim în lume este excelent reprezentată prin acest monument funerar.

Se înţelege că nu este cazul să intrăm în amănunte asupra istoricului acestui colţişor al patrimoniului naţional, ideea de cinstire a jertfelor în luptă este prin ea însăşi un mod de exprimare a unor sentimente înălţătoare, caracteristice unui popor ca al nostru ! Aceste cîteva rînduri se vor un omagiu adus eroilor neamului, omeniei ce caracterizează poporul român, dar şi un gînd bun, recunoscător celor care-i acordă deplina preţuire prin devotamentul demonstrat de faptele lor de gospodari iubitori de istorie şi eroism.

Sînt şi alte locuri istorice care ar trebui mai bine conservate şi valorificate, mai ales că legea nr. 63/1974 a ocrotirii patrimoniului cultural naţional al R.S.R. stabileşte o serie de responsabilităţi în acest sens — continuă prietenul dialogul început pe această temă.

Uite — zice — pe şoseaua naţională nr. 6, Bucureşti — Alexandria, la circa 8 km distanţă de reşedinţa judeţului Teleorman, în incinta unui ferme agricole din apropierea comunei Vităneşti se află un monument funerar pe cale să se degradeze. De fapt, placa de marmură de pe mormînt este spartă, uşa de la intrare, deşi din stejar masiv, este într-un stadiu avansat de deteriorare. Un număr de inventar ne indică faptul că monumentul funerar respectiv se află, potrivit legii 63/1974 în evidenţa Direcţiei patrimoniului cultural naţional, dovadă că acesta a fost apreciat potrivit art. 2/b din amintita lege, ca un „bun cu valoare istorică şi documentară deosebită!".

În acest caz, am intervenit eu, ar trebui acordată mai multă atenţie articolului 14 din lege prin care, cei îndreptăţiţi sînt obligaţi „să ia măsuri pentru prevenirea distrugerii bunurilor". Spune-mi te rog, — i-am zis — ce reprezintă monumentul funerar în cauză? Acolo este înmormîntat Victor Antonescu — 1870—1947, teleormănean prin naştere, fost ministru de justiţie şi de război în anii 1916—1918. Ceea ce m-a impresionat, este conţinutul plăcii comemorative de pe un perete lateral al monumentului: „...Prin decret regal nr. 1374 din 10 aprilie 1919 i s-a conferit portul sabiei la decoraţia civilă d-lui V. Antonescu, fost ministru, pentru curajul şi devotamentul excepţional cu care a stabilit legătura între comandamentul armatelor din Orient şi comandamentul superior al armatei române în luna octombrie 1918. Venind cu avionul de la Salonic la Iaşi şi trecînd peste liniile inamice a făcut posibilă cooperarea armatei române la operaţiile armatelor aliate ce au decurs în noiembrie 1918".

Aşadar, o frumoasă faptă de arme, care merită pusă mai bine în valoare, prin restaurarea monumentului, crearea unor căi de acces, prin izolarea acestuia de restul clădirilor din incintă, mai ales că este la marginea unei grădini, aproape de şosea. A nu se neglija, i-am zis, un indicator pentru turistul de istorie şi de fapte cu încărcătura de patriotism. Pînă la măsuri oficiale, n-ar fi rău ca şcoala, organizaţia pionierilor din comuna Vităneşti, paralel cu lecţia de patriotism ce se degajă din conţinutul plăcii comemorative, să întreprindă unele acţiuni de patriotism prin muncă, de înfrumuseţare a locului prin curăţenie şi sădire de flori.

Ca doi teleormăneni ce sîntem — am continuat — este în obligaţia noastră să sugerăm organelor judeţene competente să valorifice mai bine şansa de a fi avut, ca locuitori ai oraşului Alexandria — în diferite momente ale vieţii lor, chiar şi pentru o perioadă scurtă pe Calistrat Hogaş, pictorul Luchian şi alţii. Ştie prea puţin că acesta din urmă are cîteva picturi în catedrala oraşului. Aşteptăm ca aceste însemnări să aibă ecoul cuvenit, nu numai că obligă legea, ci şi pentru că cinstirea eroilor şi a înaintaşilor este în spiritul poporului nostru.

MARIAN TEODORESCU ■

SPRE ALBA IULIA, SPRE ÎNFĂPTUIREA MARII UNIRI

„De unde atîta liniște simplă la acest țăran român? De la strămoși"

...Și a început războiul. Pentru români — un război de reîntregire a neamului și a țării. Poporul român nu putea să aștepte pasiv rezultatul desfășurării evenimentelor internaționale. El nu voia „să ceară altora realizarea idealului său național și să capete ceea ce trebuia să cucerească". El înțelegea să-și asume responsabilitatea realizării prin lupta proprie a idealurilor sale, să pună mîna pe arme pentru a interveni „îndată ce împrejurările vor permite, ca dreptul său să fie invocat cu triumf". De aceea, actul intrării României în război este expresia clară a voinței de autodeterminare a națiunii române, a necesității afirmării statului național român independent și unitar. „Dacă în istoria războaielor se pomenește că unele din ele au fost populare — scria ziarul „Opinia" — apoi desigur războiul nostru va purta pentru toate timpurile ce vor urma un asemenea epitet. Da ! Războiul nostru e popular, e războiul poporului român".

Guvernul decretează mobilizarea în ziua de 14/27 august 1916. Țării și ostașilor le sînt adresate proclamații din partea regelui și guvernului : „Români ! Războiul, care de 2 ani a închis tot mai strîns hotarele noastre, a zdruncinat adînc vechiul așezămînt al Europei și a învederat că pentru viitor numai pe temeiul național se poate asigura viața pașnică a popoarelor.

Pentru neamul nostru el a adus ziua așteptată de veacuri de conștiința națională, ziua unirii lui după vremuri îndelungate de nenorociri și de grele încercări. Înaintașii noștri au reușit să întemeieze Statul Român prin Unirea Principatelor, prin războiul independenței, prin munca lor neobosită pentru renașterea națională. Astăzi ne este dat nouă să întregim opera lor încheind pentru totdeauna ceea ce MIHAI VITEAZUL a înfăptuit numai pentru o clipă, unirea românilor de pe cele două părți ale Carpaților.

De noi atîrnă astăzi să scăpăm de sub stăpînirea străină pe frații noștri de peste munți și din platiurile Bucovinei unde ȘTEFAN CEL MARE doarme somnul lui de veci. În noi, în vitejia noastră stă putința de a le reda dreptul ca într-o Românie întregită și liberă... să propășească în pace potrivit datinilor și aspirațiunilor gintei noastre.

Români,

Însuflețiți de datoria sfîntă ce ni se impune, hotărîți să înfruntăm cu bărbăție toate grijile legate de un crîncen război, pornim la luptă cu avîntul puternic al unui popor care are credință neclintită în menirea lui. Cu Dumnezeu înainte !"

Ferdinand, Rege al României ; Președinte al Consiliului și Ministru de Război : Ion I.C. Brătianu ; Ministru al Afacerilor Străine : E. Porumbaru ; Ministru de Finanțe : E. Costinescu ; Ministru de Interne : V. Morțun ; Ministru de Domenii : Al. Constantinescu, Ministru de Industrie : Al. Radovici, Ministru de Lucrări Publice : Dr. Angelescu ; Ministru de Justiție : V. Antonescu ; Ministru de Culte și Instrucțiuni : I. G. Duca".

„Ostași,

V-am chemat ca să purtați steagurile noastre peste hotarele unde frații noștri vă așteaptă cu nerăbdare și cu inima plină de nădejde.

Umbrele marilor voivozi Mihai Viteazul și Ștefan cel Mare, ale căror rămășițe zac în pămînturile ce veți dezrobi, vă îndeamnă la biruință ca vrednici urmași ai ostașilor care au învins la Războieni, la Călugăreni și la Plevna.

Veți lupta alături de marile națiuni cu care ne-am unit.

O luptă aprigă vă așteaptă. Cu bărbăție să îi îndurăm însă greutățile și... izbînda va fi a noastră.

Arătați-vă deci demni de gloria străbună.

De-a lungul veacurilor un neam întreg vă va binecuvînta și vă va slăvi.

Ferdinand"

Răspunsul poporului român a fost impresionant. Pentru că acest popor nu se ducea să cucerească pe alții, cum n-o făcuse niciodată în istoria sa. Se ducea soldatului ce merge la război. Pe ulița pe care trece lungul șirag al căruțelor, al boilor cuminți și al țăranilor liniștiți a trecut de atîtea ori același șirag nesfîrșit. Alți oameni. Aceeași rasă însă. Același dispreț de moarte, același fatalism în privința «surîsului soartei», același supus simț al datoriei, același eroism simplu și firesc... Drumeții de acum erau niște fantome ce se desprindeau din umbra istoriei pentru a mai săvîrși încă o dată gestul strămoșesc".

să-i elibereze pe „cei de un singe și de-o lege".

„Îi văd trecînd în lung alai de oștire — scria Nicolae Iorga. Și în ploaia razelor de aur cu care-i încunună soarele pe eroii mucenici, ei nu cîntă, căci nici un cîntec n-ar putea exprima toată energia care pîlpîie într-înșii, ei chiuie. Se întrec pe dînșii chiuind pînă ce valul se sparge de stîncile dimprejur [...] E ca un strigăt al acestei naturi însăși care ne naște și ne ține".

Emoționat de „curgerea" țăranilor ce se duc la război, de „liniștea lor augustă", de pasul lor „rar și cuminte", Eugen Lovinescu se întreabă : „de unde atîta liniște simplă la acest țăran român ?" Răspunsul sună la fel de măreț și de simplu : „De la strămoși. Gestul lui era un gest ancestral. Țăranul român n-a făcut numai gestul august al sămănătorului cîntat de poeți. El a făcut și gestul

În decurs de numai cîteva zile au putut fi mobilizate 23 de divizii de infanterie, 2 divizii de cavalerie, o brigadă de grăniceri, 5 brigăzi de călărași, două brigăzi de artilerie grea, un regiment și un divizion de artilerie de munte, unități de artilerie antiaeriană (113 tunuri), 4 escadrile de aviație, flota militară de pe Dunăre (două escadre), trupele de geniu etc. În total, forțele mobilizate se ridicau la 366 batalioane, 104 escadroane și 379 baterii de artilerie. Efectivul mobilizat număra 833 601 oameni (din care 19 843 ofițeri și elevi și 813 758 trupă), ceea ce reprezenta cu 221 899 oameni mai mult decît se prevedea în planul de campanie. A fost mobilizată aproximativ 10% din populația țării, la nevoie putînd fi mobilizați încă 420 870 oameni. Disponibilul mobilizabil atingea, astfel, cifra de 1 234 000 oameni, ceea ce reprezenta 15% din totalul populației țării și 30% din populația bărbătească. Era unul din cele mai ridicate procente de mobilizare dintre toate țările combatante, care exprima limpede efortul militar uriaș al poporului român.

În noaptea de 14—15/27—28 august 1916 forțele române au trecut la ofensivă pe toată lungimea arcului carpatic, silind trupele Armatei 1 austro-ungare să se retragă pe întregul front. După trei zile de luptă românii se aflau la Orșova, Sibiu, Brașov și Miercurea Ciuc.

I. Gh. Duca își amintește : „Inamicul surprins, ne opusese o slabă rezistență, pagubele noastre erau neînsemnate, făcusem destul de mulți prizonieri și operațiunile se desfășurau cît se poate de bine. Brătianu avea dreptate să fie așa de mulțumit, căci el fusese stăpînit luni de zile de grija trecerii Carpaților ; aceasta fiind prin natura ei o operație foarte delicată, el considera că este esențial ca noi să putem trece munții prin surprindere și să ajungem astfel cu forțele noastre intacte în Ardeal".

„Nu mai sînt Carpații, exclama Octavian Goga, Carpații care ne rupeau în două, Carpații care ne încercuiau peste mijloc ca o chingă de fier, Carpații nu mai sînt. Oștirea noastră i-a mutat în țara românească".

Înaintarea armatei române spre inima Transilvaniei este facilitată și de atitudinea populației băștinașe, care îi întîmpină pe frații eliberatori după obiceiul strămoșesc, cu pîine și sare. Peste 30 000 dintre ei cer să fie înrolați imediat în armata română.

La Brașov, consilierii comunali români, sași și unguri întîmpină armata română la încrucișarea drumurilor spre Hărman și Dirste. Dr. C. Băiulescu la cuvîntul : „În numele populației românești, a vechiului și prea frumosului oraș Brașov vă zic : Bine ați venit ! Totodată sînt autorizat să vă binecuvîntez cu toată căldura în numele populației săsești și maghiare, care locuiește cu noi împreună în acest oraș".

„Gazeta Transilvaniei", apare la 24 august/6 septembrie cu titlul în tricolor : „Bine ați venit ... Bine ați venit ! strigăm noi cei de-un sînge și de-o lege — puțini cîți am mai rămas în acest vechi centru de cultură românească — leilor Carpaților care în cîteva ceasuri au răzbit pe-o întindere de 400 km. Munții Carpați, crezuți de nelnvinși.

Bine ați venit !

Iar dacă nu v-am putut primi așa după cum am fi dorit și dacă multora dintre noi, care v-am văzut intrînd triumfal în țara Bîrsei, ne-a secat glasul și am stat uluiți și înmărmuriți — iertați-ne !

Prea mare e minunea, care se desfășură de cîteva zile în fața ochilor noștri sufletești, prea grandioasă și neîncăpută e schimbarea, ai cărei martori istorici ne-a fost dat să fim și prea crîncene au fost suferințele, pe care le-am îndurat pînă în clipele învierii. Stăm și azi încă uluiți, nu găsim cuvinte să dăm glas bucuriei înăbușite de suferințele seculare, ne ștergem din nou și tot din nou ochii plînși și împăienjeniți, întrebîndu-ne : Se poate ? ... Se poate ?! ...

Da ! Se poate ! S-a putut !

Deșteaptă-te, române !

Frații liberatori au sosit, căci ceasul a bătut.

Bine ați venit și să mergeți cu bine ! În vîrful baionetelor voastre zace viitorul neamului românesc..."

C. BOTORAN
ION BULEI
ION CALAFETEANU

Și astăzi ca și ieri luptători pentru adevăr, pentru dreptate

Ca toate marile evenimente din istoria popoarelor, care preocupă vreme îndelungată istoriografiile naționale ca și pe cele adiacente, și actul istoric al unirii tuturor românilor, realizat în 1918, continuă, deși au trecut aproape 65 de ani de la înfăptuirea lui, să preocupe intens atît pe istoricii români cît și pe unii din istoricii de peste hotare.

Evident, nu toți aceștia pleacă de la aceleași premise, și mai ales nu toți ajung la aceleași concluzii. Astfel, în timp ce pentru istoricii români, și ne referim deocamdată la istoricii din trecut, Nicolae Iorga; Gheorghe I. Brătianu, Const. C. Giurescu, Ion Lupaș, ale căror lucrări au cuprins în toată amploarea și splendoarea lui marele eveniment din 1918, unirea este înfățișată ca un sfîrșit firesc al unui proces milenar, bazat pe lupta pentru libertate a unui întreg popor, pe unitatea de limbă și civilizație populară, pentru unii istorici de peste hotare, puși la adăpostul unei cetățenii străine, ea n-ar fi fost decît un rapt, sau, în cel mai bun caz, rezultatul unui concurs fericit de împrejurări, un dar al marilor puteri învingătoare în 1918, un act politic fără contact cu realitățile istorice și etnice ale răsăritului Europei.

Astfel de insolențe, fie că ele s-au produs la anumite congrese istorice internaționale, prin diferite publicații sau lucrări, se manifestă necontenit de la unire încoace, ele primindu-și întotdeauna replicile juste și substanțiale ale specialiștilor români.

Punctul culminant al acestor insolențe, care n-au urmărit niciodată interese științifice, ci exclusiv interese și scopuri politice — vizîndu-se îndeosebi Transilvania — s-a atins în momentul Dictatului de la Viena (30 august 1940), cînd, sprijiniți de puterile fasciste ale Europei, Germania și Italia, adversarii noștri au primit — prin amenințarea cu forța — o parte din Ardeal. Ocuparea părții „cedate" atunci a fost urmată de nenumărate masacre și expulzări de populație. Nici U.R.S.S., nici Anglia și nici Statele Unite n-au recunoscut însă această infamă sentință, ea fiind anulată încă de puterile fasciste au fost învinse. Prin tratatul de la Paris din 10 februarie 1947 — semnat de toate aceste mari puteri și de aliații lor —, ținîndu-se seama de numărul populației române din Transilvania, de contribuția adusă de România la războiul antihitlerist, frontierele noastre au revenit acolo unde se aflau în ziua enunțării dictatului.

Pe de altă parte, după 23 August 1944, o dată cu instaurarea puterii populare, s-au acordat naționalităților conlocuitoare drepturile politice și culturale revendicate, realizîndu-se astfel o perfectă egalitate între toți cetățenii români. Niciodată n-au avut naționalitățile din România mai multe drepturi ca acum, mai multe școli, mai multe instituții artistice și științifice, mai multe ziare și reviste și chiar și o editură proprie, și totodată, o participare mai pregnantă la conducerea statului, a orașelor, satelor și a tuturor întreprinderilor aflate aici. Lucrurile sînt recunoscute de către înșiși exponenții autorizați ai consiliilor oamenilor muncii, maghiari și germani. Nu vom cita numele acestor exponenți, dar ele sînt unanim cunoscute de către toți cititorii noștri și ai altor periodice.

Declarațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostite în repetate rînduri, sînt apoi tot atîtea garanții pentru respectarea tuturor acestor drepturi și pentru apărarea lor.

Cu toate acestea, peste hotare, îndeosebi în Statele Unite și Canada, unii așa zîși istorici certați cu justiția și legile patriei lor de origine, se dedau la anumite manifestații antiromânești și fac să apară numeroase calomnii asupra statului român, punînd totodată în discuție însăși originea poporului nostru, gradul său de civilizație și cultură, regimul naționalităților din România și, în același timp, prin falsificarea de statistici și de acte istorice, temeiurile și condițiile în care s-a înfăptuit unitatea noastră națională în 1918.

Nici originea și locul de formație ale poporului român și nici actele sale politice, prin care s-a ajuns la unirea din 1918, nu pot fi însă contestate, ele avînd o temeinică bază istorică, unanim cunoscute de către istoriografia europeană. Ele n-au fost acte ale unor anumite personalități, clase sociale sau instituții, ci ale întregului nostru popor de pe ambele versante ale Carpaților, ale limbii sale de pretutindeni. Marile sale cîntece naționale : *Hora unirii* și *Deșteaptă-te române*, scrise de Vasile Alecsandri și Andrei Mureșeanu, exprimînd cele mai înalte sentimente ale neamului, au fost receptate pînă în cele mai adînci straturi ale poporului, ele devenind, cum spunea George Barițiu, „proprietate" a poporului, fiind tot atîtea devize și imperative ale națiunii : *Hai să dăm mînă cu mînă / cei cu inima română ; Murim mai bine-n luptă / cu glorie deplină / decît să fim sclavi iarăși / în vechiul nost-pămînt.*

Insolențele și calomniile de peste hotare nu fac decît să provoace noi replici ale adevăraților istorici, istoricii de astăzi ai românilor continuînd, cu aceeași intransigență, orientarea, bazată pe adevăr, a cronicarilor, a generației „Școlii ardelene", a generației lui N. Bălcescu și M. Kogălniceanu, a lui N. Iorga și V. Pârvan, a lui C.C. Giurescu, C. Daicoviciu și a altora.

Recent, o asemenea lucrare a ieșit din pana istoricilor Mircea Mușat și Ion Ardeleanu — *De la statul geto-dac la statul român unitar* — care au respins încă o dată noile insolențe — care în fond sînt tot cele vechi condamnate de istorie — ale unor pseudoistorici și pseudopatrioți.

Teritoriul și unitatea spirituală și națională a României sînt un produs al veacurilor, a „tot ce crește în țara asta, riul, ramul", avînd aceeași vigoare și dăinuire ca și stîncile Carpaților și ca și valurile Dunării.

Cum nici un cataclism n-a putut pune capăt acestor elemente geologice, tot așa nici un cataclism istoric și nici o cotropire n-au putut pune capăt voievodatelor și statelor noastre, menirea lor fiind de a se contopi și cimenta într-un singur stat, într-o singură formație națională : *statul român*. Viitorul îi rezervă cote dintre cele mai înalte.

Și astăzi ca și ieri, istoricii români au fost luptători neclintiți pentru adevăr, pentru dreptate.

VASILE NETEA

O ipoteză care trebuie adîncită: AI NOŞTRI

1 În numărul 25 (1341) din 18 iunie 1983, revista **Magazin** ne aduce la cunoştinţă cite ceva despre „taina discului de argilă" de la Phaestos, în legătură cu iniţiativa în problemă a istoricului sovietic A. Molceanov.

Articolul respectiv, însoţit de fotografii ale aversului şi reversului misteriosului obiect arheologic, precum şi de-un tabel inventar al semnelor (45) ce le conţine **discul**, face publice şi cîteva dintre cuvintele din „limba minoică", după cum susţine profesorul Molceanov.

Intrigaţi de asemănarea dintre scrierea de pe discul în chestiune şi scrierile de pe monede geto-dacice, ne-am angajat şi noi în problemă, şi încercăm cu articolul de faţă să ne facem cunoscute cercetările constatarea noastră că într-un anume loc, la una din limitele **spiralei discului**, se află, atît pe avers, cît şi pe revers, cîte patru **mărgele** în felul şi avînd semnificaţia bilelor de **abac**.

Am detaşat, lîngă imaginile reproduse din revista **Magazin** cele două şiruri de mărgele de socotitor, pentru a nu solicita peste limită atenţia cititorului.

— Tot de aceeaşi mare însemnătate urmează a se dovedi **poziţia** unuia sau altuia dintre cele 45 de semne din Spirală, măcar prin argumentul naturii însăşi, că o **barcă** răsturnată este altceva decît aceeaşi barcă în poziţie verticală, şi cu totul şi cu totul altceva în poziţie normală : la fel stînd situaţia şi cu un cap de linx ori cu un toiag.

de către prof. sovietic, şi considerat a semnifica numele **Phaestos**.

Ne-a dat următorul rezultat, în Abreviu: **paito : = ciştiu', socotiş, costul mulsului, „socoti di'br' şi ia" — evidenţa brînzei şi-a laptelui ;**

= disc, răbuş, răbuh, ribuc, abacos ;

= svorbeaua, vîrbaus, ribuş-vulgus ; vorbire sacră, scrisă, vulgus rbuş ;

= vîrbeauş-scribeauş : paiţ cişlar — act de plată al păstorului, — ; paiu ciş-lapţ' — evidenţa asupra plăţii laptelui ;

= alphav'volaseus — alfabetar valac ;

= scr'lactu — scrierea laptelui ; **scuptitu'oaii, oaiei paitu, adaimaşu** (deci nu-l turcism !)

= a da'minul la comarnic — înţelegeri în afaceri pastorale ; evidenţa **dării de**

— Prin urmare, cele patru şi iar patru **mărgele de abac** plasate în capetele din afara **melcului**, se justifică din plin.

4 Urmînd să abordăm acum **tabela** cu cele 45 de semne, cîte a transcris prof. Molceanov, iar amintim monedele geto-dacice, ca punct de plecare în stabilirea exactă a **numelui ideal** cu **nume-cifră** de lucru.

Lăsînd pe altădată lămuririle termenilor subliniaţi mai sus, dăm tabelul cu numele fiecărui semn, respectînd ordinea propusă de prof. sovietic :

— 1. Uomu ; 2. Diau ; 3. Vameş ; 4. Pacurar ; 5. Cokil ; 6. Şercaia ; 7. Burduf ; 8. Mina ; 9. Scorbura ; 10. Visla ; 11. Gîrbaci ; 12. Turta ; 13. Caval ; 14. Pasul ; 15. Topor ; 16. Custure ; 17. Sapa ; 18. Colţ ; 19. Iadeş ; 20. Oala ; 21. Darac ; 22. Clenci ; 23. Toiag ; 24. Strunga ; 25. Şaica ; 26. Corn ; 27. Keale ; 28. Pod (picior, în vechime ; a se vedea cuvîntul dublu podnog.) ; 29. Dihanie ; 30. Birbeac ; 31. Şoim ; 32. Gudca ; 33. Peşte ; 34. Taur ; 35. Ramura ; 36. Iarba ; 37. Streang ; 38. Floare ; 39. Riga ; 40. Muma ; 41. Tipar ; 42. Rabuş ; 43. Abas (abacos) ; 44. Marca ; 45. Sipot.

5 Ajunşi aici, trebuie să ne referim iarăşi la cele două şiraguri de cîte patru cu patru **mărgele-bile de abac**, din capetele **Melcului**, întrucît este momentul-cheie al sistemului nostru de lucru, şi anume : am considerat numărul bilelor de abac mai sus-zise, drept **numărul literelor** ce se impune, a fi reţinut în **Melc**, din fiecare nume de lucru-semn, din tabelă.

Astfel : uamu, diau, diha' stru', serc', şaic' — în spiritul vorbirii maramureşene.

— Am procedat, precum se vede în fotografia **Melcului**, la înlocuirea, în fiecare celulă, a fiecărui semn, **cu cîte patru litere** de fiecare semn.

— Şi pentru că ajunserăm la locul de vîrf al demonstraţiei, este cazul să dezvăluim numele semnelor acestea : HELIGLIFE ; HELIGE-GLIFE deci semnele lui Helios, ale geţilor sacre semne.

— În această ordine de idei, ni se pare plin de tîlc faptul că multe dintre semnele din tabel, ilustrează situaţii şi concepte care numesc unităţile de plată şi de măsură, precum şi instrumentele de numărătoare şi evidenţă.

— Aşa de pildă : pasul omului, măsură agrară, trecere, vamă ; creasta de pe capul **diaului** sesizată de prof. Molceanov, este un ansamblu de **creştături** şi creşteze ce evidenţază cotele, deci creşterile şi descreşterile-scăderile din răboj ; **cotul**, cum îl evidenţază braţul păcurarului din semnul **4** ; apoi tăbliţa de sub braţul **cokilului**, apoi coşul din mîna Şercaei-Pitoaia ; sacul de brînză zis burduf, apoi **mina**, pe seama căreia s-au creat atîtea sintagme despre situaţia averii, înţelegerii şi numărătorii (numărării) bunurilor ; apoi turta, apoi găurile cavalului.

— De custure, de sapă, de oală, de corn (al abundenţei) de piele (pecunia) de capul de vită, de peşte, de frunzele ramurei, de ramuri — ca sistem germanic — **hiper-borecan** de semne şi scriere şi citire a viitorului (runa) ; de nodurile funiei, de marcă, de tabletă, de tipar, de abac, de liniile, trei, şerpuite ale Şipotului...

— Anume am lăsat la urmă **toporul**, semnul 15, pe care l-am încercuit în tabelă, întrucît :

a) Toporul este un topor de luptă, **tracic**. Deci nu este o secure dublă, cretană.

Un „**trac**" în Creta, la Phaestos !

— Cum a ajuns toporul de luptă al tracilor să devină semn cretan, de vreme ce nici topor de sacrificiu nu este, dacă mai credem în documentaţia ce se află în cărţi ca aceea a lui Friderich Matz — **Creta, Micene, Troia**, planşele 62, 74, ale ediţiei apărute la Editura ştiinţifică — Bucureşti, 1969 — este o întrebare la locul ei.

— Nici **kelea** — pecunia nu respectă **forma** limgurilor de aramă de-acolo.

— Ar mai fi apoi semnul nr. 25 — barca aceea, cu un soi de propulsor cum numai una există consemnată ca imagine arheologică, din inventariile etrusce — lucru ce ne-a determinat să preferăm numirea din monedele geto-dacice — ŞAIKA — drept **haiiig-glifa** lui Şaekia — judecătorul cel şui şi orb al lumii de dincolo.

6 Ar fi încă multe de spus asupra semnelor din ceea ce prof. Molceanov numeşte **aversul (A)** tabletei, dar întrucît, în articolul de faţă ne ocupăm numai de citirea reversului (B) nu mai insistăm şi redăm actul.

30. — ZIDALVA — (Cetatea Alba (Iulia), şasi sut'dica' Troadi, (6 060 de ani de la căderea Troiei, şi fastă şase Şercae (luna (7) ;

— locul de ieşire (vama) DRUBTO (Drobeta) ; Rabuşu'dspotu' BOURUBUŞTU — Răbusui stăpînului Boirebista din Dava (de loc din) DOROBOTA, — BURUDAŞA : să se dea drumu cu :

— burduşe de urdă şapte şi opt : 78.

— de peşte, putini, şase şi trei : 63.

— s-au dat pe şaptezeci şi opt de putini de peşte, şaizeci şi trei de burduşe de urdă ;

29. Saci cu caşi, toţi atîţia ;

— hidrii di hiars (hinars) şai şasi — 66

— hidrii di hidro-haira (hidromel, apa bucuriei) tot atîtea ;

— Ia socoati di cîţi sestearţii aur ai tu di dat didahii Dahira Iocaşti.

— dure (turti) di aur, şai'şa'dica' (66x10) 660 turte (lingouri).

— dure (turti) di arhiriu, tot atîtea şai şa'dica' (66 decade).

— dai cui ştii tu : arhiareuş SCOARIA— Hindu Şaititu Budihata.

Monedă geto-dacică ce confirmă folosirea spiralei — melcului sau melcului drept cheie a întregului sistem al scrierii autohtone, probînd şi un abac bazat pe crengi şi frunze.

Spiralele mai sus zisului disc de la Phaestos şi tabelul lui Molceanov, cu mărgelele de abac şi cu toporul de luptă trac revelate alături.

Spirala descîntecului de brîncă, **din** Materialuri folcloristice — Gr. G. Tocilescu — **1 900, cu** însemnul : **„Sfinţilor şi doctorilor fără de arginţi, Cosma şi Damian, Pantelimon şi Ermolae, Samson şi Diomid, Chir şi Ion — să ne fie întru ajutor", încadrată de un fragment de rugăciune, scrisă de la dreapta la stînga, şi de iniţialele creştine**

Monedă geto-dacică în care se află zeul Gugu-Stuk (Gudan) în chip de columbă sălbatică, alcătuită din mai multe sisteme de abac-răbuş. Dedesupt am extras numărătoarea timpului : ziua 13 luna a IX-a, anul nouă unităţi, zece zeci şi unsprezece sute, deci 1 209 ani de-ai lui Gudan-Gugu-Stuk.

Tableta de la Phaestos (B) resituită de către noi cu semnele înlocuite, corespondentele lor descifrate fiind supuse apoi calculului, din care a rezultat textul celor două registre de dani, cheltuieli şi evidenţă contabilă ale Marelui Preot al Kogalonului şi-ale stăpînului Bourebişta-Boirebista.

Podoaba spirală de aur de la Sarasău — Maramureş (după Vasile Pârvan — Getica — Ed. Meridiane — 1982) indiscutabil un răboş.

Fotografia unui şirag de mătănii provenind de la un călugăr al mînăstirii Cioiana — „montat" de noi cît mai sugestiv pentru a demonstra continuitatea sistemului de socotit şi ţinerea evidenţei pe rînduri de abac pînă ieri alaltăieri.

şi rezultatele unei prime faze de lucru.

2 Despre **situaţia grafică, a semnelor :**

— Faptul că acestea sînt repartizate în 30 şi respectiv 31 de **celule**, varlind, ca număr, de la două la cinci semne în fiecare despărţămînt, lucrul este nu fără semnificaţie.

— Dar mai înainte de toate se impune **spirala**, melcul, în care sînt înfăşurate şi desfăşurate cele 30 şi respectiv 31 de celule, ca **chestiune capitală** în abordarea tabletei, întrucît noi am descoperit practicarea acestei spirale ca atare — ca semn grafic indicînd o **metodă de lucru** într-o serie de monede geto-dacice.

Vom numi exact emisiunea, locul şi numărul monedelor respective, cînd ni se va cere.

— Se impune, tot cu atîta importanţă,

— Semnalăm mai apoi, lipsa din tabela prof. Molceanov, a cîtorva semne cuprinse în cîteva celule din spirala „aversului" (situaţia A).

— Există de asemenea o serie de **bare** şi **accente asupra unor semne, menite să** atragă atenţia asupra modificării unuia sau a mai multor sunete şi deci litere, cum am sesizat cazul semnului **corn** ce se schimbă în corb.

— În rest, totul este exact, şi-i mulţumim pe această cale distinsului profesor Molceanov pentru acurateţea şi rigoarea întreprinderii.

3 Pornind la lucru în stilul nostru, susţinuţi de experienţa ce-am acumulat-o pe monedele geto-dacilor, am introdus, mai întîi, în sistemul nostru de **Abreviuri**, cuvîntul PAITO, descoperit

mină în oferit ;

= rutirişea scrisa-rotiţa scrisă ;

= virtireaşa scrişeriu — roata — scrisă în învîrtire, cu semnele cerului ;

= disc-fişic-şchestru, disc financiar pentru închiderea şi deschiderea şechestrului ;

= bai-palma-tîrgu' ; tîr'ciştiu vribire — bătutul palmei (acord în tranzacţii la tîrg ; dar tîrg se vede că ţine de afacerile tîrlei, deci, act de învoială, cîştig şi tot soiul de contracte **pastorale** ; şi tot **aşa**, plătitul de taxă vătaşului de tîrlă,

= atava ciştî'-cişie — bătrîneasca socotire de cişie ; precum şi : legămîntul îngropării, testamentul ce se pune în palma mortului, = număratul şi rînduiala timpului, evidenţa datelor şi datinelor, şi, nu în ultimul rînd, **tabla** sau **codexul regilor.**

LA PHAESTOS!

28. Duși ad Diaua ȘERKAIA, Mama-Marea Sarcheliu — Diau-Șuiu ȘAUIEA KARAEMUTU :

— doua coșorce oaua, douau suti oaua — 200 ;

— duau-ște hirșii de rîși (12) ;

— doaua' și doaua cheali di bou (22)

— Doa-mi u'buriașu (1) rubiaua di ribuit chealiei, di boit oauli rub-boia (vopsea roșie — di doaua drahme)

— dai și Diaui Șuiu u' (1) șercu'auriu

— și lu'Mercarețu (slujitorul lui Mercur) cu ramul mărului de aur pe umăr, două șercuri di aur.

27. Scribe : Scorela Scoberga, Colțul Burduru, Corbei Birgu, Brigai Altuț, Urdaru Burtul cogitai si Birlocului Agiru Mercureșu ; Drubitu locu,

— Butui Biltoc, Scorberu Corșea, Berberigu Birgil, agri-cogitai,

— Robilor regelui : Coșirea, Rebru, Berberu, Sorcoberu, Ebriga, Talkea, Urduru, Butur, —

— coltuc de burduș di oaie și (citi) o veriga rubia (de aramă) și lui Girbea — peste robi.

— Și cînd o sosi corabia regelui cu grîu, cite un kialt-galat și iar un colț de burduș pentru treaba la cărat și grăbit.

— dă-ie lui Carrabia, Libertul, și burului Grebru, care au adus cu greu corabia cu grîu :

— u'berbeacu, u'caș și iar u'caș și urdă în coș de scoarță de arbore.

26. Cinci dicade =(50) hîrdaie de brînză lui Armin Brindicu,

— Și spune-i să mai amine ierbăritul, că-i aridic (prețul) cu încă cinci hîrdaie de brînză ;

— Să mă amine pînă la cinci de Brumur, cînd am să-i pun în mînă drahmele cinci di cinci (25), și budana de lapte acru din cel mai bun ;

25. Un burduf de brînză și unul de urdă:

— unul pentru două coșuri de struguri,

— unul pentru patru funii de usturoiaiu ; lui Burdacu Kolța din Troia ;

— lu Urs, Drubeta de loc, din Creta, spune-i că-i duc de două și opt (28) Rusalici (luna Rusaliilor) cele ce ne-am învoit în răbuh ;

— și du-i două burdufe de urdă și două de brînză

— precum și două burdufe de colastru.

— Du două coșuri de chitre lui Britl Cilșuru și o budană de lapte.

24. Burdușele șapte, cîștiul păscutului, lui Burduța Mușatiu ;

— și opt hîrșii de cușme lui Birstu Coșturu,

— pentru șapte barde și opt custuri lui Mut Pătru ;

— două burdușele de urdă, unu de brînză,

— trei cu totul, lui Mișcu Pădurușu,

— pentru șapte și șapte, 77 cămăși

— pentru 78 de șerpare

— burdufe de urdă, două, și unul de brînză

— și trei cași

— lui Brîșdu Udpuș, burdușe duă și toporașu' di' tocat.

23. Lu' Duțe Bircolțe, omul mirlitorilor:

— lu' Marțe Lu'Cirduru tot mirlitoriu — duo burdușe

— lu' Bircol Rîmu, un burduș, de urdă, unul de brînză pentru suta de oauă ce-am luat cu Udrea Ciltu, cînd am trecut cu cîrdul de oi, în luna lu Murțu, prin locul Otaru.

— un burduf de brînză, unul de urdă, lu' Todor Ciruțașu că ne-a cărat tîrlocul (calabalicul tîrlei) la locul Măr-Roșu, de Bircîrdu, și de Bîrloc, cînd ne-am mutat.

22. Caută-l la Troia-Ilara, pe șelarul Ilaru Caraoli ;

— plătește-i cheltuielile pentru o sută de șei de cal, — în cheturi de aur (bani coltici), șaizeci și unu kialturi — 61.

— caută-l pe Achișl Tuta : pentru șase coșuri de chitre, dă-i șase kialturi de aur;

— și pe Virtoala Chiașa : dă-i șase cași și la turtele de chiag de la ea.

21. Numără-i în mînă cinci dicade (50) drahme lu' Călin Dahiniu bramanul orb ; dar de hramul lui Amu Buda ;

— dă-i și cinci burduși de brînză și unul de urdă ;

— pentru Datul Lupului de-a Burda, dă-i un miel cu lîna neagră ;

— un miel cu lîna albă, un burduf de urdă și un caș — pentru hramul de la două (2) ale lunii **Adaina,** la datina Adainilî.

20. Spune-i : dacă am să pot, am să urc și eu cu un berbec la datul butului lui Buda-Dahi-Burtosu-Despotul Bucurlei și Păcii, la Pustnicie ;

— cînd mă duc la Diaspa Bucur, de Ospățul Topos-Dihaului (Geniul Locului);

— atunci am să-i plătesc și răbușul (socoteala) pentru băutura **bircut-apa** ;

— pe care mi-a adus-o de la el Curubușu Potircu, de la Șipotul Crucea-Dihali (Crucea veche, a zeului Lup).

19. Pentru dihamul și mîncarea cailor, mînatul (dormit, găzduire), odihna și hrana oamenilor ;

— pentru darea de mînă a văcarilor — cîte cinci drahme, cît face o vacă, sau o vacă de mînă (de lucru) ;

— să li se dea, (cînd ajungeți) la dihamul Manacu.

18. Pentru șarba suhatului și păscutul în pădurile sihăstriei — are să fie cîte patru bani de oaie păscătoare ;

— pentru fiecare mînător de ierbărit, are să fie, dare de mînă (după învoială) cîte două drahme de mînător ;

— și plinea zilnică : urda, cașul, zerul și hinarșul ;

— mai dai pentru păscutul în pădurile sihaștrilor, dare de mînă — lui Sihala Burda, buda-monahul, iar burdușe de urdă — șase ;

— la mînatul de an, de sărbătoarea hramului, BRUMN-DANU (Brumus Danubiu) ;

— iar de sărbătoarea lui Buda, dai bramanului Ahis Borai Burdia Durbanu, o budană cu zer ;

— și iarăși șase de urdă, șase de brînză, burdușe ;

— și un buriaș cu hîrșu (hînars) ;

— iar în bani, îi dai la mînă banii de plinea zilnică.

17. De ziua lui SCORILO, COKILU LU KRIȘAIO, Riga, dați Dașocăi Kalumulircului (sacrificatorul calului) zeului Dakșa Kalion Uomu-Cal, — Omoritorul Scorkiei:

— un mul lai ;

— și de Malalul Lupului, cîte un miel alb, copkiilor de ușă (care dau oile la strungă) ;

16. Șerkaei Muta Cirigaia-Kerealeașa (pitonia, preoteasagenie a cerealelor) cu șarpele pe umăr ; de hramul Ei ;

— și lui Amu-Ra GUTUM-MUTUM, rigă al cugetătorilor, (zis) KUGUT-ȘTUK — în creștet-creastă-de-cocoș-în-piept-cuc — Agirul și Mutul-Pește, —

— să cumpărați oamenilor pește, păsări, mere, din orașele pe lîngă care pășteți —

— (preț) de-o marcă regală de arghiriu, d-a lui Scorilo : tuturor ; de la preot, pînă la cerșetor.

15. Sihastrului Omului-Pește, din sihăstria de pe Omu, să i se plătească șapte sesterți — **sup-sumum** (peste sumă din vechiul răbuș).

— sihastreai HESTI MUMEI, unspe (11) phaeste (monezi de pahestum ?).

14. La Cîștiul Pausurilor, cîte șase cosoni, cît pus-a regele Coson, va fi peste —

— prețul trecerilor păstorilor la vremea mînatului spre pășuni, (prin trecători și vame) să fie de opt cosoni peste :

—toate celelalte pasuri să fie astupate.

13. Sesterți șase să fie dați sihastrului vameș Vasila Ramviașu ;

— Și celorlalți de la celelalte trecători — purîtori de sîca, la castrele de vamă; Vișrmu Virtusu, Tursa Sirvastului, Vlasuria Histru, Hustruia Austru, Sahistru Ruturșa, de la toate vamele de pe Istru, cîte șase sesterți, sihastru-vameș, și cîte-o sîca slujitorilor (servilor) lor.

12. Lui Kialșa, cu cheile casei casîlor și-a chiagurilor ; și fumeii lui, Floa' de lucrează la masa oamenilor și dă chiag laptelui, și le spală cămășile ;

— să li se facă plată ca și celorlalți oameni ; și pe deasupra, costul a șase cași, la închiderea anului de lapte.

11. Diaculul IOAN DAKORNA, dau la mînă ocîrmuiala oamenilor și draeme și mone' (zi) dace, și mărci celtice, în preț de trei mii de mii 201 dinari romani ;

— la anul nou, dual Ianua' 6301 (după regele Ianus) și 3 000 după Donau — scrisi cu signe romane : MMM-MMMCI.

— darea de mînă s-o care în circă de cal, s-o treacă vama Donaului ;

— împreună cu urna mea ;

— s-o care în Crid (Creta), la mama lui Iuan Dakorna ;

— care este Diaua-Diana Corona Dacia Cronina-Cirniru — RA-MUMA Amu A. Marcu Ramma-Markaru-Donau Dukatu.

10. S-a încărcut această dare de mînă în burdufe :

— care este dare de mînă și strînsură a lui BURUBUȘTU-UM (personală) ;

— Pe care a încredințat-o Mamei-Strămoașei de la hramul lui AMU-RA, din Maramureșu, cu mînă de mourte, și mustra' (jurămînt) în fața Omului-Urs-Mutul (GUDAN),

— în luna Birsiriu, una

— la moartea lui August (Cesaru), la Roma,

9. (A mai adăugat) la Răbuș, Ioan Dakorna ;

— cinci saci de linte, cinci și cinci bucate cași ; (55) ;

— șaișa' velințe și buccealili' casei, (66) crestate în Răbuș cu cinci șire „buca" și semnul „ȘA" și „ȘA".

— Șterguri, șervete și bucurași (?), șaișa' (66) pentru cinstirea și bucurarea închinătorilor lui ȘAIKIAȘ-BAKUȘ, de la schiturile Vieni, și Șchiali-Birșauli (Brașovului ?), pentru închinarea și cinstirea BARKUȘULUI ; să-l treacă la Șaiklaș-Bacuș, pe BUEREBIȘTE.

8. Topoare dace : dua dacada (20) — să se dea la Vama Buridava, oamenilor cu bîrcile, și la Vămucul Oltului, și-n tot locul, cu tîlcul și cu chemarea : „A Mama, a Vama, a vucatu Udu ; A, a a ; Du, u, u ! la Topo-Burudaca, Vama-Oamu-Amu, vama cu Olt-Tul-Locu ;

— Uuu A, Mama, Oa, a, a, Vaca Daka Drubota, Topa-Pola."

— să se strige din vamă în vamă și în toate trecătorile (vaduri) de ape ;

— de la vămucul Oltului pînă la marea vamă de la Drubota; să-l cheme pe omul vamelor — Omul-Cap-De-Lup ;

— s-o cheme pe Mama Vamelor, Vaca-Daka.

7. Să se plătească omului get Cumîrgea Peagiu, care păzește la peștera unde se află îngropat capul regelui ;

— și-n (locul) peștera unde se pedepsește captiv (prins) în groapă, (la Pesteana ?) omul care l-a omorît pe regele get ;

— cu o mărgea de aur și cu o verigă de aur

— și regelui Pește (ȘAIKIA-ȘAE) să i se pună paos de apă.

6. Custoia Colța, Costica Bassa, Olta Bașabaal, Balacia Cailușu, Io' (Ion) Custuiu — păstori la oile de la stînile de la Troia.

— să li se dea cîte-o oaie peste groapă.

— Și să li se socotească custodia locului de păscut Colșa Bassabal, luată de mine de Sabatul ȘABASȘA-ȘABALAȘA.

NB : Hierogamosul preotului zeului Sabazios cu preoteasa Sabelei-Balașa.

5. S'a cumpăra' pește sturua' (sturioni) pește plătică, pește lostria (lostrița) pește șalău, pește roșioară,

— șaptespe oali'-:

— s-o' lua' dela Sita Alșala (?) pe șasegeș' (66) sesterți

— și s-a mai luat : șiruri (funii) de *ustur-aiu* (ardei și usturoi) de șase orți

— de la pascaru' Oltia, Viteșu' pascarilor de pe Istru ;

— și de la Valaisis Ataliașu s-a lu'untură, și pește pe sesterți — o sută ;

— și pe sare de șase sute de sesterți, — tot pește sarat, pentru păstori —

— pentru ospățurile cu pește, dedicate lui Atis-ȘALAURTEȘTU'.

4. ...Pește clin (clean), pește stucă și chilcă (pentru păstori) — la cinci sute de kile —

— 55 (cici' și cici') kelți și chei de rîși și de luchi (lupi) —

— 65 (șai' și') de chei, cu toatele —

— pentru Cinile lui Șaikaia-Keașul, — Omul-Pește, zeul dreptății, Călărețul Danubian, Diaul Echilibrului,

— la datinile Klinșaikiile, Inlai Kinșnile. (Datini ale hierogamilor, care, în monezile geto-dacice, sînt numite abreviat cu formulele : KILAIKI-IALEȘ, și KHAI-LI-KAI-ILIK—)

3. Două șiri (grămezi) în două care, de toiage, pentru DIAUȘTEA (oștirea zeului) KOKAIO-TER-IȘUL lui ȘAUA-DIAU ETRUȘTA IO TEAO IOA' KEATRE — (Paza înarmată a Kogaionului și-a alaiurilor sacre)

— ale preotului-zeu-osteau cu toiag (bita lui IRAKKLI) zis Cugetătorul cu cap de cocoș-Koghi-Kogaio-Tartareșul cel Întreit, zeul osteau, zeu Moș, zeu Copil.

— La datina zină DIAUS-Streatu-Koghi-Kogaia-ETRUȘTA. Tertegul-Tartareșul, ȘAUE-ȘAEKIE-ȘAUA ETRUȘTA.

— De Streatul celor de trei ori întreite Rosalii, ale de trei ori întreitului SAIKIA IOAO KIATRE ETRUȘTA — (Rusaliile și Sînchetrul — ca zile de suprem Hierogamos, dedicate în mod expres funerariilor *specifice* ale regelui Boirebișta.)

— De ziua cînd se dă drumul spre Troia, celor trei călărești sacri, cu toiagele regilor sacri, — inițiali,

— și spre toate locurile : trei cîte trei călărești, unde se află păstorii daci —

— în virtutea drepturilor stipulate (și în această tabectă-abac) decurgînd din practica istorică și religioasă, a regilorzei (care se află trecuți în această tabletă) ai Ducatului pastoral de la Deucalion-Dacșackia.

— Două șiri a două care de toiage la costul de (23) de sesterți,

— Precum și coșuri de chitre și mere : trei coșarce și iar trei,

— de tre'ș'tre (33) de kelți ;

— pentru datina cînd se poartă, pe umăr, spre Troia, Cel înfășat în chei de lupi și de rîși, și de berbeci.

2. Kei de lupi și de berbeci și de rîși, pentru învelirea KOKILULUI-ATIȘ-ȘUBU, de drum și purtate pe umăr la Troia și Crit ; (s-au adăugat)

— de șapte și șapte (77) de kelți ;

— burdușe de brînză și urdă, viptu și de băut la drum,

— iarăși de șapte și șapte kelți

— cîte șapte kelți purtătorilor pe umăr ai kochilului Atis-Șubu,

— Șapte kelți, purtătorului de ram-de-măr, pînă la Troia, Krit și Italia

1. Purtătorului de steag și purtătorului de brad —

— doua-una (21) bani roșii-getici de un lîau, de mînă de om ;

— cu alaiul de la unu Ianuali' a duoao Brumi-Getus ;

— Purtătorului stebiei (ramurei) de stejar — cu ghindă

— și purtătorului de ram de alun, de la doi ale lunii Udului — doua Donaus,

— și purtătorului *Diau-Steagului* (steagului-zeu)

— bani de arghiriu getici și statiri-dual (2)

N.B. : Mai apar și alte plăți despre care nu avem încă probe suficiente, și ne vrînd să acreditîm idei eronate, aminăm pînă la dezvăluirile din Avers (A).

— Astea am de la mina Magului Domnului lui Atis, eu Ioan Dacorna —

— monetă în sumă de patru mii de mii 311, în (valoarea) dinarilor romani ai timpului Cezarului August —

— de la Gudan Diauș-Tertoia Kogaio'...

7 La sfîrșitul acestui articol mai avem de zis și noi acestea : observînd unele reacții de nedumerire și chiar ironie la „actualitatea" limbii textelor ce le-am obținut descifrînd Răbojul tezaurului de la Pietroasa precum și una din tabletele de la Sinaia, și bănuind reacții și mai crude la acest text ce-a rezultat din descifrarea discului de la Phaestos (B) ținem să precizăm aici, că se apropie vremuri grele pentru dogmele filologicești.

Atîta timp cît va sta Șaica — semnul 25 în *tabelă*, și rezultă din celula 3 a *Melcului* numele : ȘAUA-DIAU-ETRUȘTA, noi avem dreptul la gloria de-a fi descoperit, cel dintîi, latinitatea poporului dac ce se află de-*atunci* și-n vecii vecilor la Istru-Pont-Carpați.

ION GHEORGHE

Un țăran sclipitor

Vorbind cu Marin Nedea, președintele C.A.P. Purani, județul Teleorman, ai cu adevărat un sentiment copleșitor. Nu știi, la început, în ce istorie să fixezi omul din fața ta...

E urmașul lui Moș Ion Roată, dragul nostru Moș Ion Roată, căruia îi sărutăm cu piosenia gîndului imaginea în fața căreia lăcrimam — dar cît ne mîndream cu ea ! — pe vremea cînd eram prunci.

E președintele C.A.P.-ului de azi, membru al C.C. și al Marii Adunări Naționale, dar care nu s-a sfiit să-și pună deasupra tocului ușii de la biroul său două opinci — da, opinci adevărate — deasupra cărora a scris lozinca : „**Nu uita de unde ai plecat !**" Un adevărat crez al său în viață și pentru toată viața.

Vorbind cu Marin Nedea, ești uluit — nu exagerez cu nimic, ești de-a dreptul uluit — auzind acest proaspăt sexagenar recitindu-ți paragrafe întregi și chiar pagini întregi din marii scriitori teleormăneni — mari scriitori ai neamului — Marin Preda și Zaharia Stancu.

Țăran ?

Țăran sută la sută, pînă la ultima fibră umană, pînă la ultima fibră morală, dar un țăran care, vă rog să mă credeți, îți stîrnește mîndria că ai avut norocul să-l cunoști.

Mare autodidact — **„puteam și eu să fac școli înalte, că mă duce capul** (și cît îl duce ! ! !), **dar trebuia să rămînă cineva și la pămînt, la plinea poporului"** — Marin Nedea are în mintea sa, înaintea literaturii și a „problemelor mondiale", pe care le despică în chip profesoral, are, zic, în minte o adevărată agendă fierbinte a problemelor agriculturii românești. Probleme care ard ! Probleme pe care trebuie să le rezolvi în fiecare săptămînă, în fiecare zi, în fiecare oră !

— Le luăm pe rînd ?

— Bineînțeles. 1) Apa ! Am avut secetă. Pe noi nu prea ne-a afectat, pentru că avem irigații, pe alții însă, da. A trebuit să se rela în unele locuri munca de la zero, apoi să se muncească înzecit. Ca să batem natura și să dăm plinea de care este nevoie. 2) Vă spun o problemă de căpătîi a mea, a noastră, a celor de aici...

— Spuneți-o, poate se aplică și altor locuri, și altor gospodării.

— Păi se aplică. Cum să nu se aplice dacă tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a spus-o de atîtea ori, cu totală îndreptățire. E vorba de import. De importul pe care-l facem uneori de-a valma, fără să socotim bine ce avem, ce posibilități sînt materiale și umane.

— Aveți și răspunsuri concrete la această problemă ?

— Păi dacă nu aveam, aduceam vorba de treaba asta ? ! Avem, Concrete ! Mai concrete nu se poate ! Importam înainte, și noi, vaci, vaci din Olanda, frumoase, nu zic nu, dar ne costau o grămadă de bani, de valută. Știți ce am făcut noi în problema asta ? Am încrucișat două rase și am acum cîteva sute de metiși o frumusețe, metiși pe care i-am obținut din Bruna noastră de Maramureș cu Holstein. Am obținut vaci de expoziție, nu alta ! Un exemplu concret, nu ? Alt exemplu. La porumb. Planta și cultura pe care le iubesc cel mai mult în viață. Înainte cultivam un soi american, un soi foarte bun, „Pionier" îi zice. Dădea, este adevărat, producții mari. L-am înlocuit însă cu un soi de-al nostru, și mai bun, H S 420, cu care am realizat peste 20 000 kilograme porumb știuleți la hectar. Nu sînt vorbe, să știți, sînt fapte, cîntărite bine, cîntărite cu... cîntarul cel mare al gospodăriei.

...Copleșitor, cum spuneam, debitul acestui țăran care se simte „la el acasă" și în istorie, și în literatură, și în politică — „păi țăranul face politică mare, măi tovarășe !" — și evident se simte acasă în agricultura patriei, vorbele lui dîndu-ți uneori sentimentul că le rostește de la o înaltă tribună, deși stă cuminte pe un scaun...

Ce bucurii are ?

Ce speranțe ?

— Bucurii ? Am avut două mari, două foarte mari bucurii în același an, 1976. Ne-a vizitat însuși președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prima dată, știu pe de rost, era în iulie, în ziua de 16. A doua oară, în 7 octombrie. Două vizite pe care le visez și acum cu ochii deschiși. Tin minte, la a doua vizită ploua cu găleata. Cum a venit, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost cu ochii-săgeată la porumb, că iubește președintele nostru porumbul cum nu cred eu că mai există vreun șef de stat în lume să iubească și să se priceapă la porumb ca dînsul. Ploua zdravăn, dar tovarășul Nicolae Ceaușescu a intrat în lan, a luat cîtiva știuleți în mînă, le-a „sunat", boabele la ureche — cu pricepere, cu pasiune — și apoi ne-a spus : **„Porumbul vostru e bun ! ! Dacă aveți grijă cu recoltarea lui, cu transportul și cu depozitarea în hambare, nu o să aveți pierderi !"** Și l-am ascultat întocmai. Și așa a fost cum ne-a zis. Nu am avut nici o pierdere ! Iar recolta a fost minunată !

— Dar anul acesta, anul acesta ce-o să faceți ?

— Scrieți, vă rog, cuvînt cu cuvînt, ce vă spun eu acum. Anul acesta o să facem **o junglă de porumb !** Nu glumesc. Nu glumesc deloc. O să facem o junglă de porumb să nu se vadă nici omul, nici calul din lan !

— Gata, am scris. Să mai scriu ceva ?

— Mai scrieți, vă rog, că-l așteptăm pe iubitul și mult stimatul nostru președinte, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, la o a treia vizită. Cînd s-o face porumbul. Să vadă cu ochii dînsului jungla de porumb de la Purani !

MARIUS POPESCU

ȘI EI SÎNT TOT DE LA I.T.B.!

„Ciclopul" văzut din toate părțile

Orice unitate productivă privită de pe scaunul celui care o conduce, cunoaște cu totul alte adevăruri în comparație cu cel care o judecă strict după interesele sale de moment. Ideal ar fi ca vechiul proverb „clientul nostru, stăpînul nostru" să capete și azi aceeași semnificație din indiferent ce unghi de vedere ai judeca comportamentul unor lucrători. Din păcate, în multe unități prestatoare de servicii acest sfînt principiu a cam fost abandonat, fie din lipsă de interes pentru meserie, fie din prea multă solicitare. Cu aceste gînduri am pătruns, zilele trecute, în biroul tovarășului Gh. Coșerea, omul care de multă vreme conduce cu competență și seriozitate unitățile Ciclop din Capitală, pentru a culege unele noutăți legate de munca celor care se ocupă cu întreținerea și repararea parcului particular de mașini. Amabil, amfitrionul nostru ne roagă să luăm loc, sperînd să ne poată spune cîte ceva într-un climat de liniște. La Ciclop însă numai de liniște nu poate fi vorba, fie că te afli în biroul conducătorului, fie că te afli într-una din secții. Aici, în birou, sună în permanență telefonul. Mereu întrerupem discuția fiind martori, fără voia noastră, la fel de fel de solicitări. Cu calm, Gh. Coșerea răspunde prompt tuturor, iar atunci cînd este cazul, rezolvă problemele pe loc. Lîngă cele două telefoane se află un interfon, folosit de amfitrionul nostru aproape din minut în minut.

— Popică, am la telefon pe proprietarul mașinii cutare care reclamă că... După ce ascultă relatările celui chemat, Gh. Coșerea limpezește pe loc situația, apoi, prin telefon, comunică solicitantului ce măsuri s-au luat, rugîndu-l să revină în cazul cînd lucrurile nu se vor rezolva în spiritul celor comunicate. Din cauza noianului de probleme cu care este confruntat, discuția noastră trenează, dar am răbdare și sînt mulțumit să pot remarca faptul că la Ciclop grija pentru beneficiar nu este o vorbă goală.

Aflăm că în 1967, cînd s-a înființat Întreprinderea Ciclop, erau doar două unități: Magheru și Bujoreni, pentru ca astăzi numărul unităților să crească de aproape cinci ori, și ce este mai interesant, acestea sînt amplasate în mai toate cartierele Capitalei.

La ora actuală, solicitările de servicii sînt cu totul altele decît în urmă cu 10 ani. Grija celor care conduc destinele Ciclopului este de a sesiza cu un ceas mai devreme direcțiile spre care trebuie dezvoltată rețeaua. Ni se demonstrează că în prezent există foarte mulți automobiliști care sînt la a doua sau la a treia mașină. Este firesc ca pregătirea tehnică a acestor proprietari să fie mult mai bună acum. Deci, acești clienți sînt capabili să facă și singuri unele intervenții fără a mai apela la noi. Dar există și un pericol. Ca și în fotbal, unii dintre ei cred că se pricep mai bine decît un profesionist și de multe ori greșesc. Dar existența lor este o realitate, pe care noi — cei din conducere — nu avem dreptul să o ignorăm. Ni se pare firesc să-i apropiem. Și vom face acest lucru organizînd cursuri pentru amatorii avansați. În felul acesta vom obține două lucruri esențiale: îi vom perfecționa pe proprietarii amatori și îi vom face să înțeleagă că nu tot ce zboară se mănîncă, în sensul că și aici trebuie să existe o limită. La ora actuală se observă un interesant proces de diversificare a serviciilor care, pe de o parte a făcut să scadă cerințele pentru partea mecanică, în schimb au crescut solicitările pentru vopsitorie și tinichigerie, sectoare unde nu putem face față cu toate că le-am dezvoltat în ultima vreme foarte mult.

Acest fenomen se explică și prin faptul că unii automobiliști, neținînd cont de recomandările specialiștilor mecanici, se cred infailibili. Cîrpesc cum pot și pleacă la drum lung, ceea ce se soldează, de multe ori, cu accidente grave.

Mai reținem un lucru — o mașină fără a fi testată electronic este un vehicul care poate ascunde unele vicii, nesesizabile cu urechea sau cu ochiul. Testarea electronică nu este un moft al specialiștilor, dar, din păcate, puțini sînt automobiliștii care înțeleg exact beneficiile unor asemenea servicii. La testarea electronică nu există subiectivism, factorul om fiind complet eliminat. Din acest motiv, toate unitățile Ciclop au fost echipate cu aparatură de control electronică. Ni se dă drept exemplu unitatea din Piața Aviatorilor, unde linia electronică este, cum s-ar spune, pe bandă. Notăm cu plăcere acest „amănunt" nu lipsit de importanță, pentru că cunoaștem această unitate, condusă de un foarte competent maistru, Alexandru Simion, „damblagiu" în ale curselor automobilistice. Gh. Coșerea se laudă cu șeful unității din Piața Aviatorilor, care — așa cum ne-a mărturisit — nu știa prea multe cînd s-a încadrat ca ucenic la Ciclop. De altfel, nu este singurul. Ioan Pîrlac, Marin Bălăbăneanu, Tiberiu Burcea și alții sînt, de asemenea, mecanici de excepție, educați și crescuți la Ciclop; se mai cer precizate și numele unor tinichigii de mare îndemînare și bun-gust, care au făcut primii pași spre măiestrie odată cu întreprinderea; am putea exemplifica pe Ștere Ștrader și Victor Călin. Nu putem încheia capitolul „creșterea cadrelor" fără a aminti numele tînărului inginer Teodor Pompiliu, care din dragoste pentru zeul automobil, după practica școlară se încadra pentru lunile de vară la Ciclop și, cu toate că dorea să ajungă inginer (și a ajuns), nu se sfia să spele mașinile, activitate care — avea să-și amintească zimbind inginerul — l-a ajutat foarte mult mai tîrziu, căci, spune ing. Pompiliu, cel ce cred că fac bine spălînd acasă mașina se înșală.

Sigur că Ciclopul nu este singura unitate prestatoare de servicii auto din Capitală și că este bine să amintim că mai există unitățile Dacia-service și cele ale Cooperativei Automecanica, dar au mai apărut niște mici ateliere, ca unități anexă ale unor cooperative. Din păcate, aceste mici unități nu au în dotare aparatură ultramodernă, deci acolo se lucrează după ureche.

Dar să revenim la Ciclop. Printre preocupările noi, am aflat că figurează și înființarea unui serviciu mobil de intervenție. Mărturisesc cinstit că nu am înțeles de ce a fost nevoie de înființarea unui asemenea atelier mobil, din care cauză îl las pe Gh. Coșerea să explice:

— Viața și practica ne-au arătat că foarte mulți solicitanți nu se simt bine cînd au mașina în atelier, suspectînd — nejustificat — activitatea noastră. Ei cred că lucrîndu-se la ei acasă pot urmări mai bine cum li se repară mașina. Deci, înființarea acestor ateliere mobile vine în întîmpinarea dorințelor multor beneficiari. Am repartizat pe cei mai buni lucrători și am dotat atelierul mobil și cu aparatură electronică. În măsura în care aceste autoateliere vor prinde viață, vom mări numărul lor. Doresc să mai adaug, tot ce o noutate, că am înființat, în Șoseaua Giurgiului nr. 260, o unitate pentru confecționarea de elemente de caroserie din poliester armat cu fibre de sticlă, unde se execută aripi pentru Trabant, Dacia și Renault 16. Nu cred că este cazul să amintesc care sînt marile avantaje ale acestor piese, dar voi spune că ultimul tip de Citroen BX are capota motorului și ușa din spate din poliester armat cu fibre de sticlă.

Interlocutorul nostru ne mai amintește că firma Ciclop are relații cu diverși parteneri de peste hotare și anume, pentru turiștii care vin în România și solicită asistență tehnică. El se bucură de un serviciu calificat și chiar de piese de rezervă. Spre convingerea noastră ni se arată numeroase scrisori primite din străinătate, unde elogiile și mulțumirile nu mai contenesc. Dealtfel, anual, partenerii străini trimit specialiști, care ne informează în legătură cu tot ce este nou în materie de automobil. Notăm parteneri externi: Mercedes, Volvo, Citroen, Volkswagen, Opel, Ford. Trebuie să recunoaștem că sînt niște nume...

Pe lîngă numărul mare de mașini, a crescut și cel al bicicletelor și motocicletelor. Acest adevăr incontestabil nu a putut rămîne indiferent celor care se ocupă de dezvoltarea unităților Ciclop. Pentru aceștia în curînd se vor înființa servicii specializate, dar pînă atunci nu ne rămîne decît să conchidem că la unitățile Ciclop există un bun climat de muncă, că sînt oameni crescuți și educați aici, în anii noștri, care răspund totdeauna prezent solicitărilor clienților. Sigur că printre acești muncitori se mai găsesc unii care, prin comportament, nu justifică încrederea ce li s-a acordat, dar, așa cum ne spunea Gh. Coșerea, mașinile Mercedes nu rămîn și ele în pană?

DAN BÎRLĂDEANU

Fotografii de PAUL AGARICI

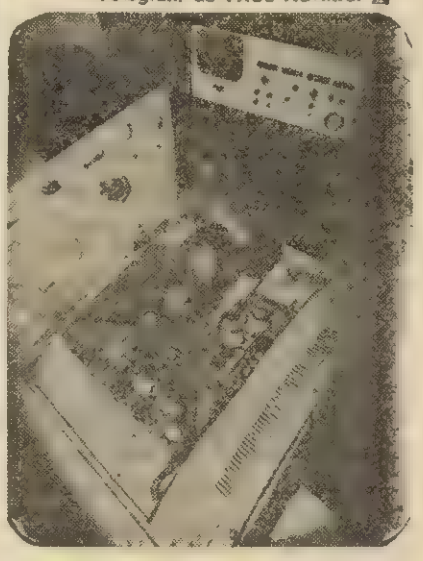

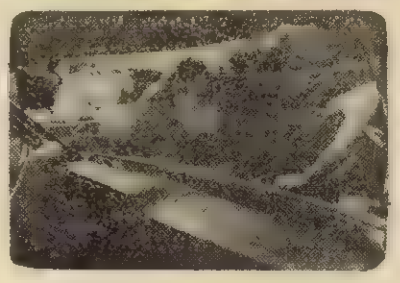

Amplasamentul unităților „Ciclop": 1. Bd. Magheru, nr. 6—8; 2. Bd. Emil Bodnăraș nr.3—5; 3. Șos. Giurgiului nr. 260; 4. Bd. N. Bălcescu nr. 1; 5. Bd. N. Titulescu nr. 177; 6. Bd. Aviatorilor nr. 17; 7. Calea Plevnei nr. 20; 8. Str. Vasile Conta nr. 2—5; 9. Str. Caporal Enică nr. 5; 10. Str. Între Gîrle nr. 3; 11. Str. Radu Vodă nr. 5.

Unitate mică, ambiţii mari

Peste tot scrie, la bună vedere, Auto Service, dar aici, pe strada Caporal Ruică, nu-i decît o subunitate a Ciclopului. Fiind subunitate, e firește mică, dar cei ce-o deservesc, zilnic între 7 și 20, nu prea pun preț pe asta și, ca o părere, bine fac. Ei, 14 oameni în frunte cu maistrul Ioan Roșca, își văd de treabă și nutresc, pe lîngă ambițiile de fiecare zi însemnînd un spălat, o vulcanizare, o revizie, un ulei etc, și una aparte : să ridice prestigiul locului lor de muncă.

Unitatea (n-o s-o jignim la infinit adăugîndu-i prefixul sub) nu-i chiar nouă, a fost înființată în 1968, ca sezonieră, dar în fórma actuală, cu 3 hale și servicii completate (spălătorie, schimb de ulei și gresat, vulcanizare și mecanică), funcționează din 1980, an în care și-a făcut apariția aici, ca șef, și Ioan Roșca. Azi, adică la 35 de ani de viață, Roșca numără 14 de meserie, iar coechipierul lui, căci se poate vorbi, la Ruică, de-o echipă, sînt fără excepție mai tineri. Dacă maistrul și-a încheiat ucenicia pe Magheru, tot la Ciclop, cellalți s-au adunat care de încotro, dar s-au înhămat la muncă, la oră fixă și la cuvînt respectat. Că Ioan Roșca e mulțumit de ei, de mecanicii Constantin Răchițeanu, Marian Panait sau Costache Frăsina, ca și de Vasile Milo sau Petre Slusarenco, recomandați „doctori în ulei", e desigur un aspect, dar mai important e altul : mulțumiți sînt de cei 5, ca și de Ștefan Tumbăr sau Nicolae Costică („băiatul ăsta își tot caută locul, l-am orientat spre vulcanizare și „azi, toată lumea umblă după el"), clienții. Cei mai mulți din cartier, de pe Mihai Bravu și Muncii îndeobște, dar și de mai departe, căci unitatea din Ruică are și un avantaj să-i zicem geografic : e plasată în imediata apropiere a unei pompe de benzină. Sosit să-și umple rezervorul, omul bagă de seamă și unitatea, ca să nu mai spunem că uneori îi vine și o idee că motorul nu bate cum s-ar cuveni, că toba sună înfundat și așa mai departe.

Solicitați, cei 14 răspund prompt, avînd la bază și competență, și aparatură (între care cea necesară verificărilor tehnice anuale), și piese. Magazia e ținută în ordine și plină. Ioan Roșca nu acceptă jumătăți de măsură : avem de toate, pînă și 3 seturi de pistoane, chiar și pentru reparația intîia la „Dacii". Segmenții lipsesc,dar n-am decît să-i cer de la depozitul central și, în 3 ceasuri, sînt puși pe mașina clientului. Clientul reprezintă, și el, un capitol special. El poate veni cu un fleac sau cu o reparație capitală, dar de primit e, ne-am lămurit, primit la fel de bine. Nici nu-i de mirare că lucrurile stau așa, muncitorii încasează după cît și cum muncesc, deci nu-i convine nimănui să stea sau să facă treabă de mîntuială. Dacă productivitatea a atins 9 500 de lei pe lucrător, „cea mai mare din Ciclop și cu posibilități de creștere", și dacă un simplu spălător a ajuns să încaseze, lunar, 4 000, e limpede că aici, la Ruică, omul care sfințește locul e unul și același cu cel care sfințește și unitatea. **O unitate mică, dar cu ambiții mari.**

Cu toate astea, Ioan Roșca și cellalți au un of. Stația lor, de care sînt mîndri, pe bună dreptate, nu e prinsă în hărțile service ale Capitalei. Motivul ar fi că piliantele sînt mai vechi, dovedind că uneori realitatea o ia înaintea hărților, dar asta, acest început de explicație, nu-i mulțumește. Dacă muncim temeinic, întreabă, de ce să nu fim cunoscuți ? Scrînd cele de mai sus, am îndreptat, sperăm, greșeala pe jumătate. Restul e al altora.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Automobilul fără caracter

Mare belea pe capul omului să ajungă la Ciclop tocmai sîmbăta spre prînz, cînd alții își fac cumpărăturile sau sînt deja departe de București. Adesea automobilul e lipsit de caracter și te lasă cînd ți-e lumea mai dragă și se dă în petic ca o măsea. Te duci la medie și nu te mai doare. La fel și mașina, o duci la mecanic și cum ai intrat pe poartă merge ca un ceas elvețian. Automobilul fără caracter te pune la mare încurcătură, te scoate din pepeni și te bagă la tot felul de idei. **Ion Cojoacă** din Pitești, preafericit în concediu, era pentru a treia oară în cîteva zile la Ciclopul din Bujoreni. Unul dintre cele mai vechi din București, bine dotat, cu un prestigiu anevoie cîștigat de-a lungul anilor, cu buni specialiști și cu prestații pe măsură. Ce s-a petrecut cu **Ion Cojoacă** în celelalte zile, pînă sîmbătă, cînd la Bujoreni se pare că a fost o mică pană de ordine și disciplină. Prima dată un electrician a verificat releul, a constatat că e bun și l-a chemat pentru a doua zi. A doua zi, un alt electrician i-a demontat alternatorul, i-a verificat rotorul și a decis că e bun și că necazul mașinii vine de la releu. L-a demontat iar (cu o zi înainte colegul său îl socotise perfect), a plecat cu el și a decis că e defect, ca atare Ion Cojoacă, dacă vrea să aibă parte de un concediu plăcut, are nevoie de un alt releu. Evident, magazinul era închis și **Alexandru Trușcă**, electrician la Ciclop, i-a propus o soluție salvatoare, ca Ion Cojoacă să cumpere un releu de la el, cu 100 de lei. A dat suta, a fost montat noul releu, dar automobilul, mecanism fără caracter, deși îi ușurase pe șofer de 100 de lei, tot nu voia să meargă. A treia zi electricianul decide scurt : dacă nu e de vină releul atunci sigur e de vină alternatorul, ca atare e nevoie de un alternator nou. Dar un alternator nou costă 7—8 sute, șoferul n-avea bani la el și se pregătea de drum. L-am oprit să aflăm capriciile acelui autoturism fără caracter, am stat de vorbă 5 minute și cînd să-l împingem n-a vrut să mai pornească nici chip. Au venit mecanici și maiștri, am împins și noi, dar degeaba, după trei zile de reparații (timp și bani) mașina rămînea insensibilă ca un bolovan. Introdusă în Ciclop pentru a patra oară, mașina și-a dat durerile pe față : pur și simplu nu mai avea curent la baterie. Trei drumuri pentru o durere automobilistică pe care cei de la Ciclop Bujoreni au tratat-o în stil „automobilistic". Preț de 15 minute ne-am mai învîrtit prin curtea Ciclopului și orice om, chiar cu un singur ochi, ar fi băgat de seamă cîte necazuri zilnice sînt. Un automobil în viața unui om înghite mai mulți bani decît o nevastă prețioasă. Dar nu întotdeauna el e de vină. Sînt atîtea necazuri pe capul unui șofer amator că dacă nu se poate stăpîni, mașina îl poate duce ori la păr alb, ori la sapă de lemn. **Emilia Vlad** a avut o defecțiune la termostatul mașinii, a cumpărat altul nou, și l-a montat la Ciclop și, după două zile, a revenit pentru că termostatul pe care dăduse 800 de lei era defect din magazin. Alții vin la Ciclop, mai ales cei cu mașinile de import, doar ca să tragă cu urechea pe la alți șoferi, pentru a afla de carece piese disponibile pe la unul sau pe la altul. **„E o bursă neagră a pieselor care lipsesc. Mecanicii se feresc să spună, dar din om în om afli unde poți găsi cutare piesă de Fiat, pe care, bineînțeles, o cumperi la supra-supra preț". (Casius Rusu).** De alte necazuri n-am mai aflat nimic, nu pentru că n-ar fi, ci pentru că oamenii care își reparau autoturismele au spus lucruri frumoase despre mecanici, despre solicitudine și pricepere. O clipă am avut sentimentul că unii clienți preferă să acopere adevărul decît să-și strice o relație cu un mecanic, cîștigat și găsit destul de greu. Dar în lipsa probelor, am luat-o de bună și mulți clienți, în ciuda penuriei de piese, se întorc aici cu plăcere, pentru simplul motiv că mașina lor fără caracter a plecat de fiecare dată în stare de funcționare. Cine știe, poate că în prezența inginerului Doru Singu, șeful unității, aflat în acel moment în concediu, n-am fi găsit nici neregulile amintite.

Am descins și la Ciclopul nr. 3 pe Șoseaua Giurgiului, la nr. 260. Ce frapează aici, de la bun început, este aerul de uzină, nu de Service, de instituție de mari proporții care-și poate permite să producă tot felul de piese, inclusiv unicate, care fabrică aripi pentru tot felul de mașini de import, care vopsește mașini cu o corectitudine și-o acuratețe că le poți pune în vitrină ca să le dai drept noi. Inginerul **Dan Alexe**, om hîrșit prin mai multe autobaze și garaje ale I.T.B.-ului, fost mecanic auto, a impus un stil de muncă eficient și sobru. Din 1978 a preluat Ciclopul de pe Șoseaua Giurgiului, o unitate depărtată de farmecul dezlănțuit al lumii automobilistice. **„Unitatea noastră e așezată într-un loc prielnic și ca să atragem lumea trebuie să executăm tot felul de manopere și piese pe care alții nu le pot face. Pe urmă am decis că, chiar dacă greșim, dacă unele lucruri nu ne ies întotdeauna, trebuie ca fiecare om să plece mulțumit de aici ca să aibă motiv să se mai întoarcă. Cum au apărut tot felul de ateliere mecanice și concurența e foarte mare, ca să avem ce lucra trebuie să executăm orice la cea mai bună calitate".** Inginerul Dan Alexe e un om cu un deosebit simț practic. Nu se găsesc bare de protecție pentru Dacia ? Facem bare de protecție pentru Dacia ! Nu se găsesc spoilere ? Facem spoilere ! Facem orice să ne cîștigăm clienți. Și Ciclopul de pe Șoseaua Giurgiului a reușit să cîștige o lume de automobiliști care, de ani și ani de zile, își repară mașinile numai aici. A deschis un atelier de confecționat piese din fibre de sticlă și în acest atelier confecționează aripi, bare, spoilere (mai ieftine și mai rezistente decît cele metalice) pentru Dacia 1100, Dacia 1300, **Renault 16**, capote pentru aceleași mărci de autoturisme tot ce nu se găsește și se caută cu disperare. Mai mult, cei de la Ciclopul de pe Șoseaua Giurgiului confecționează radiatoare pentru orice tip de autoturism, recondiționează pivoți și bielete pentru Dacia 1300, produc grile de aerisire pentru aripile din spate și cu o aparatură modernă, fac tot felul de reglări și reparații. Așa au ajuns să aibă tinichigii de clasă (**Ion Colț** și Viorel Cocîș) care pot face uși și capote unicat, numai din ciocan, vopsitori pricepuți (Ianu Ficiu și Dumitru Bîrzescu) și instalații în care vopsesc impecabil orice mașină de orice culoare (mai ales cu vopseaua clientului pentru că acum mai e și criză de vopsea auto), terosonează rapid și ieftin (o Dacie 1300 la circa 400 de lei) și au cîțiva mecanici specialiști pe care nu-i dau pe nimic în lume. (Gh. Hera, specializat în reparații de Moskvici, Vasile Fulea, în Volga și Fiat, Victor Știrbu în materie de Lada, Grigore Hera, în Volkswagen). Marele necaz la acest Ciclop, ca și la cel din Bujoreni, e criza de piese. **Eugen Tudor**, achizitorul unității, bate zilnic depozitele și magazinele bucureștene cu plasa goală, în speranța că va găsi ceva piese de schimb.

Multe mașini n-au milă de posesor și funcționează ca niște mașini fără caracter. Dar uneori caracterul nu le lipsește numai motoarelor.

CORNEL NISTORESCU

Valoarea lucrului mărunt (6)

Utopia daneză

N-am știut pînă mai dăunăzi cine e Marius Gormsen. Dar m-am bucurat cînd am descoperit că un străin dintr-o țară nordică, Danemarca, a pus atîta suflet, atîta încăpățînare și competență, în încercarea — fie și teoretică — de a scoate din punct mort agricultura țărănească din România, într-o vreme cînd țăranilor noștri nu li se declara decît o iubire platonică de sorginte electorală. Numele lui Marius Gormsen mi-a devenit familiar prin frecventarea unor reviste internaționale de sociologie și economie agrară dintre cele două războaie, cum și prin cele cîteva lucrări special consacrate problemelor agriculturii țărănești de la noi, dintre care mai ales una, la care ne vom referi pe larg — „Problemele structurale ale agriculturii în România", m-a umplut de mirare.

De fapt Marius Gormsen fusese invitat în țară, ca expert în probleme de cooperație, pentru un șir de consultații. El a și publicat, în 1940, o lucrare cu titlul „Problemele cooperației române", cu destul ecou în cercurile de specialiști de la noi. Dar examinînd problema cooperației, Gormsen a ajuns unde trebuie, la cancerul care mînca mica proprietate țărănească, punînd încheierea că fără extirparea acestui rău fatal nu-i cu putință nici un progres, inclusiv în cooperație : Cooperația, spune el, nu este posibilă într-o țară și pentru o țărănime săracă și neputincioasă, ca în România. Danezul n-a vrut să pună carul înaintea boilor, cum se făcea uneori la noi, într-un timp cînd se importau forme de dragul formelor și cînd se trăgea clopotul, fără clopot. Verdictul lui a fost clar, chiar din această lucrare : vreți să organizați o cooperație puternică, la fel ca în țările din care ați luat modelul, inclusiv Danemarca ? Reorganizați mai întîi agricultura !

Marius Gormsen a purces la un studiu temeinic al realităților țărănești de la noi — legislație agrară, statistică, stări de fapt, apoi, pe această bază, a trecut la o critică acerbă a rînduielilor agricole din România contemporană lui. Nu i-a păsat nici de guverne, nici de marii proprietari, cum, să zicem, nu ne pasă nouă azi, cînd vorbim despre aceleași realități, acum expirate. Marius Gormsen folosea în studiile lui un limbaj special, sec, serios, minim, în nici un fel exploziv, danezul detesta vorba pentru vorbă și era surd la demagogia politică din jur. El era un expert, iar pentru un expert, realitatea — întotdeauna măsurabilă — se confundă cu cifra. Cifrele demonstrau, prin calcule anterioare, că agricultura noastră țărănească e la faliment, Gormsen consemna aceste cifre și apoi trimitea firesc la concluzii. Studiile lui de economie agrară sînt impecabile ca rigoare și consistență logică. Ca să nu sperie lumea, la ideea că va fi trebuitoare — foarte curînd ! — o nouă reformă agrară, el a recurs la un eufemism : **transferul pămîntului de la marii proprietari la țărani.** Nu reformă sau, Doamne ferește, revoluție !, ci **transfer.** Numai că transferul, de data aceasta, implica o revoluție.

Transferul ar fi urmat să se facă în rate, pe măsura necesităților. Coada clînelui se tăia deci bucățică cu bucățică, de cîte ori era nevoie, ca durerile mării proprietăți să fie mai mici. Dar cum coada era deja foarte scurtă, circa 2 la sută din suprafață agricolă ! — Gormsen și-a dat seama că surplusul de brațe pe care-l oferea satul românesc (circa 120 000 brațe pe an) nu putea fi integral absorbit printr-o nouă împroprietărire. Și atunci danezul a meditat la un șir de măsuri, menite să rezolve problema :

— accelerarea industrializării (cu un accent special pe dezvoltarea industriilor care să valorifice materiile prime livrate de agricultură, știut fiind că România continua să exporte, ca și în secolele precedente, mai ales materii prime) ;

— dezvoltarea unei agriculturi complexe, care să consume permanent surplusul de brațe și să ofere produse variate, de mare valoare ; restrîngerea la strictul necesar a monoculturii cerealiere, care secătuiește pămîntul ;

— angajarea unor vaste lucrări de amenajare a pămîntului — desecări, nivelări, recuperări de terenuri pustii (danezului i se părea că risipa de pămînt în România atinge proporții canadiene) ; dezvoltarea unei rețele de drumuri moderne, care să înlesnească circulația rapidă — oameni, utilaje, mărfuri — în sectorul rural și rural-urban ;

— în sfîrșit problema problemelor : reorganizarea micii proprietăți.

În acest punct — de fapt primul în ordinea urgenței ! — Gormsen devenea radical. Dacă marii proprietăți, cîtă mai rămăsese, urma să i se taie coada în rate, bucățică cu bucățică, micii proprietăți urma să i se taie dintr-o dată, la veriga cea mai sensibilă : moștenirea pămîntului. În nici un caz, avertiza Gormsen, nu se mai poate admite divizarea egalitară a pămîntului, după numărul de moștenitori, conducînd la pulverizarea proprietății. Cum adică, protesta mentalitatea tradițională, dar cellalți pui se aruncă din cuib ? Da, răspundea danezul, se aruncă. Dreptul egal al tuturor născuților dintr-o familie, la aceeași proprietate, deși autorizat printr-o tradiție, e un viciu sentimental și n-are ce căuta în economie, fiindcă instituie pentru toți succesorii egal latea mizeriei. Principiul vechi al divizibilității face să se piardă cel mai important bun : pămîntul. În plus se pauperizează și se proletarizează accelerat clasa țăranilor, majoritară în România. Dar surplusul de brațe, în creștere anuală (România fiind pe unul din primele locuri din Europa la natalitate)? Soluția, răspunde danezul, o oferă aplicarea punctelor indicate mai sus, începînd cu industrializarea și isprăvind cu reorganizarea economiei țărănești. Soluția emigrării, mai spune Gormsen, se exclude în cazul românilor, care refuză, după propriile sale constatări, să-și părăsească țara în căutare de muncă la străini. Iată textul lui : „Privitor la posibilitatea de emigrare a unei părți din surplusul de populație țărănească din România, trebuie să amintim că chiar în cazul cînd emigrarea s-ar putea face fără dificultăți din partea țărilor de imigrațiune, ea nu s-ar putea realiza, pentru simplu motiv că **țăranii români nu doresc să emigreze...**" (subl. ns.) În consecință, accelerarea **industrializării** se impune cu urgență. **Gormsen scrie : „Continuarea dezvoltării rapide a industriei românești reprezintă astfel singurul mijloc, dintre cele patru teoretice arătate mai sus, care poate avea în practică o eficacitate esențială și grabnică față de problema suprapopulației rurale a României."**

Dar problema organizării economiei țărănești ? Aceasta, în viziunea lui Gormsen, nu se oprea la simpla instituire, într-adevăr simplă !, a moștenitorului unic, ci ținea cu mult mai sus și mai departe. Prima măsură, după prezervarea proprietății țărănești prin indivizibilitate, cu instituirea moștenitorului unic, este după Gormsen **comasarea.** Indispus de spectacolul zecilor de parcele în care era divizată la noi, după cum se știe, o proprietate, danezul recomandă reconstituirea suprafeței agricole într-un singur trunchi. Deci nu zeci de parcele, situate la mari distanțe, între care țăranul e silit să alerge, extenuîndu-se pe sine și animalele de muncă, ci un singur trunchi, bine organizat, nu mai mic de cinci hectare, avînd gospodăria țărănească în centru. Nu satul ca centru, ci pămîntul ca centru, dispus în jurul unui punct iradiant : familia = ferma.

Dar și aici, în acest punct, se opunea iarăși o tradiție : tradiția comunității noastre sătești. La prima vedere, danez îl aducea de acasă, din nord, imaginea lumii lui rurale.. opunînd-o brutal tradiției satului românesc, sat care parcurgese un alt drum. Dar de ce ? întreabă Gormsen. Din nou gîndiți fals și sentimental, fiindcă satul nu-i altceva decît o comunitate economică, un instrument al relațiilor economice, care crește, descrește sau se dizolvă, în funcție de cursul acestor relații. Iată, spre exemplu, în România, marea proprietate a distrus satul tradițional, satul risipit sau răsfirat, despre care vorbesc etnologii, înlocuindu-i cu satul de tip adunat, cu marile concentrări sătești, care sînt nimic altceva decît niște centre de muncă legate de moșie. Satul acesta nu e altceva decît o creație a marii proprietăți, de care trebuie firesc să se dezlege, după împroprietărire.

L-am verificat pe danez și am constatat, în urma unui amplu rond istoric, că are dreptate. Actele de cancelarie domnească, la fel ca toponimia rurală, îl confirmă pe Gormsen. În „Dicționaru topograficu și statisticu alu României — cuprindendu descrierea a 20 000 nume proprii teritoriale — precedatu de geografia și statistica terrei", **editat la București, în 1872,** sînt recenzate cîteva sute de așezări țărănești, sate și cătune, care, între timp, au dispărut. Au dispărut, foarte multe dintre ele, chiar în spațiul dintre anii 1872—1921, ca să nu ne mai referim la epoca veche. Dar opinia lui Marius Gromsen e confirmată și de un alt cercetător, Valeriu Bulgaru, care în studiul său despre „Divizibilitatea proprietății țărănești", la care ne-am mai referit, scrie : „Procesul de formare al latifundiilor, îndeosebi în veacul al XVIII-lea, și apoi aservirea muncii țărănești în folosul moșiilor tot mai întinse, a dus la dispariția unui foarte mare număr de sate și adunarea clăcașilor în sate mari, așezate în centrul de exploatare a moșiei boierești ca niște tabere pentru concentrarea mîinii de lucru și a animalelor de muncă". Și mai departe, întărind punctul de vedere al danezului : „Atunci cînd la 1864 a început procesul invers, de micșorare a latifundiilor, prin împărțirea majorității pămîntului în mici exploatări individuale, proces desăvîrșit prin legea agrară din 1921, populația noastră rurală nu a reluat și ea drumul către risipire, pe care de astă dată îl refăcea numai pămîntul singur. Țăranii împroprietăriți au rămas și mai departe în satele lor mari, unde, prin excedentul bogat al natalității, populația a continuat să crească."

(Va urma)

PAUL ANGHEL

Hoţii de maşini au o viaţă scurtă

Ca şi casetofonul, ca şi barmanul, ca şi liftul, ca şi guma de mestecat, ca şi multe altele, hoţul de maşini face parte din viaţa modernă. El e de obicei un adolescent aturit, care citeşte cărţile poliţiste cu sufletul la gură şi suferă cînd hoţul sau criminalul e prins. Cultura lui nu sare dincolo de opera Aghatei Christie ale cărei pagini le fluieră ca pe o melodie la modă. El e de cele mai multe ori un adolescent fără căpătîi, cu părinţii pierduţi sau părăsit de părinţi, o fire visătoare, care vrea să ajungă cît mai repede la statutul de om mare şi-n loc să urmeze calea firească, o ia pe scurtătură şi, din cauza grabei nefireşti, nu mai ajunge niciodată. Hoţul de maşini ştie cărţi, dar s-a lăsat de carte, nu e nici prost, dimpotrivă, e cel mai adesea inteligent, numai că inteligenţa nu-i foloseşte la nimic. El e un om care trăieşte de unul singur, are un prieten sau doi pe care şi-l vinde ca să scape din înghesuială şi singurătatea îi face şi rău şi periculos. După ce fură, viaţa lui e o fugă şi-o cascadă de spargeri şi, după ce îmbătrîneşte puţin, se specializează, face ocolul penitenciarelor şi-şi perfecţionează metodele, scapă, e prins, mai scapă, de obicei se îndrăgosteşte trecător şi-şi lasă iubita calică, e condamnat iar şi, dintr-un adolescent rătăcit, devine un om fără căpătîi, înrăit şi cinic, pe care societatea îl recuperează din ce în ce mai greu. Hoţul de maşini sfîrşeşte prin a fi un fel de om al nimănui.

Motoretele — examen de treaptă

Rar se întîmplă ca vreun adolescent să devină brusc hoţ de maşini. El se specializează încet. O ia întîi cu furturi mici, cîteşte de ici, de colo, din buzunare, din sertare, îşi face şcoala pe cunoscuţi, rude, vecini şi prieteni, pe la magazinele şi întreprinderile din cartier. Îşi pune un nume de persoană şi-şi găseşte nişte prieteni şi se apucă de „treabă". **Buză** (Ilaş Valeriu), **Rică** (Aurel Feraru), **Viel** (Victor Atanasoaie), **Avion** (Enache Dumitru) şi **Brebenel** (Dan Bejat), toţi de 13 sau de 15 ani, au stîns cartierul Bucureşti Noi şi Sectorul agricol Ilfov, au tîlhărît, au spart magazine, au spart vagoane şi magazii de întreprinderi, au spart case, alimentare şi autoturisme. Se ofereau să-i conducă pe bătrîni spre casă şi-i conduceau în parcuri unde, cu pumnii lor mici şi cu pietre, lemne şi drugi îşi ameţeau victima, îi luau ceasul, banii, bijuteriile şi hainele. A doua zi le vindeau pe nimic. De la magazia întreprinderii Tehnometal au furat 60 de cauciucuri şi 60 de menghine. Le-au plasat şoferilor de pe maxitaxi, de pe taximetre şi căruţaşilor la preţuri de aproape cadouri şi, în ciuda faptului că furaseră cauciucurile în zece reprize, nimeni n-a reclamat nimic. Cinci copii au furat din autoturisme şi din camioane, au furat băuturi şi mîncare dintr-un magazin alimentar şi după aproape 2 ani de activitate „rodnică" au fost prinşi de cei de la brigada de furturi auto-moto. De mirare că nu au furat biciclete. Cu asta încep hoţii de maşini. După ce se satură de pedalat trec la motorete şi motociclete. **Ştefan Vlăsceanu**, muncitor la Întreprinderea „Marmura" Bucureşti, a fost văzut călare pe mai multe motorete de diferite culori. O femeie în vîrstă, bolnavă de nervi, a telefonat la miliţie, duomle, da se poate ? aseară ambala una galbenă, acum ambalează una roşie ! La el acasă, în Pantelimon, era ca la un auto-moto-velo-sport. Într-un an de zile şterpelise 11 motorete şi-o motocicletă, le alergase pînă se săturase de culoarea lor şi le abandonase într-un lac la marginea Bucureştilor. Opt dintre ele n-au mai putut fi recuperate pentru că lacul fusese terasat între timp şi motoretele se odihneau îngropate de pămînt şi acoperite de apă.

Omul care-a împins c-un tai putere

La început, hoţii de maşini sînt naivi, prostuţi şi fără experienţă. Fac atîtea greşeli încît aproape că se prind singuri. **Corneliu Răcaru** (str. Poiana Muntelui, nr. 2, Bucureşti) şi **Daniel Prioteasa** (strada Compozitorilor nr. 15), la numai 16 ani, s-au gîndit să-şi procure o maşină. Au observat un autoturism străin abandonat de mai multă vreme în apropierea poştei de la Parcul Moghioroş. Avea geamurile sparte, îi lipseau şi unele piese şi cei doi, noapte de noapte, preţ de o lună şi ceva, pe un frig sănătos împingeau maşina cîte puţin spre Berceni, unde aveau o bunică în a cărei curte sperau să devină mecanici. În întreaga istorie a Bucureştilor nu cred să se fi găsit cineva care să împingă prin tot oraşul, să-l traverseze, unul la volan şi celălalt cu umărul proptit de portbagaj. Ghinionul lor a fost că nici măcar n-au fost prinşi după două-trei nopţi de împins, ci după ce traversaseră oraşul, la cîteva sute de metri de bunica lor care îi ştia la alte jucării, nu la furat de maşini. Şi cresc, cresc cu fiecare prostie pe care o fac dar mintea le rămîne undeva în copilărie. **Stelian Ciorăscu** (aleea Imaşului nr. 8, Bucureşti), la 23 de ani a furat în cîteva luni 9 autoturisme, a spart şi locuinţe şi avea o plăcere nebună să conducă prin Bucureşti, să buşească alte maşini şi mai apoi să fie urmărit de proprietarii autoturismelor avariate. Asta era damblaua lui, urmărirea nebună, cu curbe pe două roţi, cu caramboale de maşini, ca-n filmele lui Sergiu Nicolaescu. Numai că Stelian Ciorăscu a fost internat la Spitalul 9 unde medicii au constatat că are discernămîntul unui copil de 10—12 ani. Şi totuşi, cînd a furat o maşină, Stelian Ciorăscu a găsit în torpedou 7 000 lei, dar brusc a devenit generos şi nu i-a luat. Iată o problemă de conştiinţă : **„Păi ce, nu-i era de ajuns bietului om că pierdea o Lada de 85 000 ? Doar nu era să-l păgubesc de tot"**. De la începutul „candid" pînă la şterpelirea maşinilor nu e decît puţină experienţă. La început şterpeleşti ceva, te prinde populaţia şi opinia publică îţi trage o mamă de bătaie pe care n-o uiţi niciodată. Urmează condamnarea şi, pe urmă, maşinile. **Silviu Bănuţă** (str. Pravăţ nr. 8, Bucureşti) prin 1981 fura din locuinţe. Şterpelea bani, bunuri de valoare, butelii, aur şi argint şi, mai la urmă, cam tot ce-i pica în mînă. A fost prins şi condamnat la 3 ani şi, după efectuarea pedepsei, şi-a „ridicat calificarea", a devenit hoţ de maşini. Iată o confesiune grăitoare : **„În închisoare am luat legătura cu Ionel Giscă, Constantin Bălan, Gigi Stalina (Corbu), din Otopeni şi Ninel, toţi 4 „şpringari" de maşini. Aceştia m-au învăţat o nouă „meserie" — furtul de maşini. Şcoala am făcut-o pe un motostivuitor aflat în curtea penitenciarului şi pe Dacia maiorului S. (educator) şi pe Skoda 120 L a maistrului S.M."**. De la alţi hoţi, oameni fără căpătîi, mai mici sau mai mari, învaţă „meserie". Şi aşa începe scurta, hăituita şi disperata viaţă a hoţului de maşini, o iluzie de împroprietărire auto care durează cel mai adesea cîteva săptămîni pînă ce „inspectorii" de la „diverse" cum sînt denumiţi cu groază cei de la brigada de furturi auto-moto, prind un fir. Adevărul e că viaţa hoţilor de maşini e facilitată şi de candoarea oamenilor. Unii îşi lasă uşile deschise, aparate, haine şi lucruri de valoare pe banchete, îşi lasă cheile şi actele, iar hoţul de maşini e adesea o mică întîmplare care sancţionează necruţător prostia, neglijenţa sau indiferenţa. Nu ştiţi cît de mari, ce plăcintă imensă sînt Bucureştii ? Lăsaţi-vă maşina deschisă sau nu-i puneţi sistem de alarmă şi-o să descoperiţi oraşul, umblînd pe jos în căutarea ei. Şi s-ar putea s-o faceţi de pomană (ca subsemnatul). **Tudor Gheorghe** din Bucureşti şi-a lăsat maşina cu cheile în contact în Piaţa Rosetti doar cîteva minute, pînă a intrat într-un magazin. Cînd a ieşit autoturismul nu mai era şi, cînd a fost găsit era sifonat bine de tot pentru că hoţii intraseră cu el într-un zid. Hoţii de maşini trăiesc pe seama celor care nu cred că tocmai lor li se vor fura maşinile, drept, pentru care nu-şi iau nici o măsură de siguranţă şi nu-şi instalează „pitigoi" (sistem de alarmă, spaima hoţilor). Şi cînd vor să-l pună nu mai au la ce-l monta pentru că maşinile sînt departe.

Corb la corb nu-şi scoate ochii pentru că toţi corbii orbesc singuri

Hoţii auto sînt nişte infractori „moderni" şi fură maşinile pentru ca să poată comite alte furturi, pentru a le revinde, pentru a scoate piese, pentru crime şi alte matrapazlicuri. **Gabriel Guţu** (str. Moise Constantin, nr. 4, Bucureşti) a furat maşina colegului său de liceu seral, după ce în prealabil avusese grijă să-şi facă un mulaj după chei. Pe urmă a furat maşina unui medic care îşi lăsa actele în bord. De la maşina acestuia a luat şi plăcuţa cu seria motorului şi a montat-o pe cea a colegului său. Cu numere false face tot felul de escapade, ba pleacă şi la Oradea cu un alt coleg al său cu care stă şi-n hotel. Ca să-i fure colegului său un calculator lăsat în maşină, simulează spargerea ei, la calculatorul care valora 10 000 şi anunţă miliţia, ca să-l salveze pe colegul său la serviciu cu un proces-verbal de sustragerea aparatului (proprietatea întreprinderii). Ghinionul lui a fost că nu ştia nimic de brigada diverse unde „a căzut pe nasoale". Hoţii de maşini fură cu ură şi cu disperare, devalizează fără milă şi sînt extrem de periculoşi. Doar proprietarii de maşini, atunci cînd au norocul să-i prindă, le aplică un program educativ intensiv încît un asemenea hoţ cu greu s-ar mai atinge de o maşină. Mulţi fură maşinile pentru piese sau ca să le vîndă. Iar lumea e plină de căscaţi care dau zeci de mii fără să se uite bine la ce cumpără, fără să verifice actele, seriile motorului şi şasiului ca abia la urmă, cînd vine miliţia să se trezească şi fără bani şi fără maşină. Cu puţină vreme în urmă un oarecare **Dumitru Neagoe** (str. Barajul Sadului nr. 7, Bucureşti) a reclamat dispariţia maşinii sale pe care o cumpărase cu chitanţă din mînă (alt mod de-a intra într-o încurcătură) de la Ana Maria Rişnoveanu. Cei de la furturi auto-moto l-au bănuit pe fostul soţ al fostei proprietare şi-au pornit spre Ploieşti numai că pe drum au găsit maşina abandonată, rămasă în pana prostului (fără benzină). La puţin timp şi-a făcut apariţia şi fostul soţ cu canistra. În birourile celor de la diverse era bucurie, mai rezolvaseră un caz pentru care păgubaşul, **Dumitru Neagoe**, le mulţumea patetic. Exact atunci a apărut şi un student străin, bucuros şi el că i-a fost găsită maşina. Care maşină ? Cea de la intrare, maşina fraţilor Neagoe, cei bucuroşi de redobîndirea ei. Abia la urmă rumegşul a ieşit deasupra apei. Dumitru Neagoe şi fratele său Gică, amîndoi mecanici, aveau sarcina de la un prieten de-al lor, ospătar la restaurantul „Bucureşti" să-l pedepsească pe iubitul nevestei sale, adică să fure maşina studentului şi s-o facă bucăţele. Drept pentru care cei doi fraţi au şi furat-o, i-au luat motorul, scaunele şi cea mai mare parte a pieselor, le-au montat pe maşinile lor iar caroseria au tăiat-o bucăţele. Cel furat era şi el un hoţ fără scrupule. Corb la corb nu-şi scoate ochii pentru că şi-aşa vine o vreme cînd toţi corbii orbesc singuri. Cînd sînt la înghesuială hoţii de maşini sînt cruzi, Am văzut la furturi auto-moto tot felul de obiecte de groază, cuţite şi ciomege bune de doborît un bou, nuceac-uri şi lanţuri, leviere şi ştangi, un mic muzeu de obiecte folosite la disperare. **Marin Vasilică, Emil Stark** şi **Dohaicu Sandu** din Bucureşti în cîteva luni au furat 12 autoturisme Lada şi Fiat şi după ce se plimbau sau îşi făceau mendrele prin Bucureşti le abandonau lovite şi cu inventarul redus **(„din maşină am furat o perucă blondă şi un stretoscop")** şi, cînd au fost prinşi, s-au zbătut ca nişte bolnavi. Unul dintre ei l-a înjunghiat pe un bucureştean care i se aşezase în drumul său spre libertate.

Inspectorii de la „diverse pe roţi"

Hoţii fură şi folosesc mai multe maşini alternativ. Şi le lasă în diferite locuri din oraş, le acoperă cu prelate de furat şi le folosesc după nevoi. N-ar fi rău ca fiecare să se întrebe a cui este maşina din parcare, acoperită cu prelată şi la care nu vine nimeni. După cum nu toate maşinile anunţate ca dispărute sînt şi furate. Pe unele le iau copiii (pentru că părinţii n-au grijă de chei), pe altele le uită proprietarii pentru că s-au pilit şi încurcă locurile de parcare, pe altele le iau soţii sau nevestele ca să-şi asigure materie în preajma divorţului, pe altele le vînd studenţii străini ca să încaseze despăgubirea, pe care, cînd le identifică, miliţia le confiscă imediat. Aşa a păţit preotul din Tămădău (jud. Călăraşi) care a încercat să se învîrtă de un asemenea Mercedes fantomă. La fel, nu orice maşină furată este autoturism. **Circiu Florin** din Bucureşti, str. Alfabetului nr. 20, a furat un autocamion şi mai apoi o salvare T.V. a Spitalului municipal.

Hoţii de maşini au o fantezie nebună, au şi curaj, lucrează cu sînge rece. Din păcate „munca" lor e o muncă grea şi se „pensionează" rapid. Tot ce dispare în materie de auto-moto cade în sarcina celor de la furturi auto. Şi alarmele false, şi furturile naive, şi hoţii de piese, şi alte infracţiuni care pică pe teren, toate cad în capul lor. Şi hoţii s-au şmecherit şi s-au dotat, dar şi lucrătorii din brigada condusă de maiorul **Traian Tandin** şi-au perfecţionat metodele de lucru. Puţine lucruri le scapă. Din ce în ce mai puţine. I-am însoţit într-o operaţiune la Tîrgul de maşini. Acolo e o altă lume, un fel de bîlci imens, cu oameni de toate felurile, în care, printre cumpărătorii şi vînzătorii obişnuiţi, se strecoară şi hoţii. Îşi plasează marfa. Unii din hoţi închiriază curţi de străzile apropiate şi vin numai cu cîte o piesă sau pur şi simplu îţi şoptesc la ureche. Culmea, cînd fotoreporterul nostru făcea cîteva fotografii pentru a ilustra paginile revistei, un subofiţer de la Circa 7 miliţie i-a ridicat legitimaţia, fiind mai puţin preocupat de cîţi hoţi de piese vin şi-şi desfac în tîrg mărfurile de furat. Adevărul este că o faună ciudată de indivizi vind aici tot felul de piese fără ca oamenii de ordine să blocheze acest „comerţ". Ei supraveghează atmosfera generală, nu micile afaceri mari care se petrec sub nasul lor. Duminică, 3 iulie a.c., viaţa micilor afacerişti din tîrg a fost tulburată de lucrătorii de la „diverse". Saci cu piese de cauciuc, planetare, bloc motor, bare de protecţie, o adevărată magazie confiscată de la oameni care trăiau din furturi de piese auto. Cîţiva hoţi au fost prinşi. În locul lor au apărut alţii. Zilele trecute „Informaţia Bucureştiului" a publicat numerele altor maşini dispărute. „Meseria" de hoţ de maşini e o „meserie" grea. Dar meseria de lucrător la brigada de furturi auto-moto e şi mai grea. Un autoturism dispărut nu lasă nici o urmă. Iar dacă-l muţi cu cîteva sute de metri mai încolo e ca şi cum ai arunca un peşte într-un lac şi cineva ţi-ar spune, prinde-l repede ! Şi totuşi, cei de la diverse prind lunar zeci de hoţi de maşini. În ultimul an brigada lucrează modern, cu cîini dresaţi, cu specialist în criminalistică, cu expertize moderne. Preţ de o zi i-am văzut pe maiorul Traian Tandin, pe locotenenţii Constantin Leancă, Ştefan Ducu, Petre Iana, Tudor Gheorghe şi pe subofiţerii Mihai Ricman, Florian Filip, Ion Cojocaru, Petre Dinescu, Marin Andrei şi pe ceilalţi cîţi mai sînt în brigadă cum caută la hoţi şi la maşini de furat în acest furnicar bucureştean în care nu trebuie admis nici un fals proprietar. Poate că şi instanţele de judecată ar trebui să fie mai puţin clemente cu acest gen de infractori, poate că şi proprietarii de autoturisme ar trebui să fie mai grijulii. O maşină se procură greu şi pentru mulţi ea este rodul muncii lor de-o viaţă. Cel care şi-a cumpărat-o după sacrificii şi privaţiuni, cînd îi dispare, devine un om nenorocit. În apărarea oamenilor simpli, şi împotriva tuturor acestor aventurieri pe roţi legea trebuie să devină mai aspră, opinia publică şi păgubaşii nelertători, iar această brigadă de nădejde mult mai serios sprijinită. Ca şi guma de mestecat, ca şi radiocasetofonul, ca şi aparatul de filmat, în viaţa noastră modernă au apărut şi hoţii de maşini. Ei sînt tot rateurile noastre în materie de educaţie şi a face totul pentru dispariţia acestei indeletniciri înseamnă de fapt a-i ajuta sau a-i obliga pe înrăiţii noştri concitadini să redevină oameni în sensul corect al cuvîntului.

CORNEL NISTORESCU
Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

La Pitaru, satul în care s-a născut Grigorescu

Un pom s-a îmbolnăvit și a murit

Nu numai aniversarea nașterii lui Grigorescu m-a dus, de curînd, la Cîmpina, locul odihnei sale de veci, și apoi la Pitaru, micuțul „port" din marginea Cîmpiei Române, unde a văzut lumina zilei pictorul nostru. Aceste drumuri le fac ori de cîte ori am ocazia, transformîndu-le în adevărate pelerinaje, pentru că e de datoria noastră — A TUTUROR — să păstrăm, cît mai des posibil, momente de reculegere în fața altarelor care ne amintesc de genialii noștrii înaintași. La Cîmpina mă simt stingher și trist, probabil că sînt prea departe de casă și prea aproape de mormîntul lui Grigorescu. La Pitaru, însă, sînt în largul meu, pentru că în jur văd numai dîmboviteni de-ai lui, pentru că acolo, în județ, îmi este casa și, mai ales, că acolo, mai mult ca oriunde, aud venind din străfundurile pămîntului scîncetul copilului care se năștea acum 145 de ani.

A fost o mare neșansă a noastră, a dîmboviților, ca la Pitaru puține mărturii să ne mai vorbească de Grigorescu. Cea mai simbolică, cea mai palpabilă mărturie a devenit și ea, de curînd, o amintire.

Era un pom, un păr sădit în ograda trudnicului țăran Ion Grigorescu. A crescut odată cu copiii acestuia și a murit cînd de la nașterea lor se aniversau aproape 150 de ani. A fost marele meu noroc să-l privesc de multe ori în viață și dintr-un instinct al conservării să-l imortalizez pe pelicula fotografică, fără să fi bănuit atunci că această fotografie va deveni, nu peste mult timp, o prețioasă piesă de muzeu.

Poate sub acest pom Nicu Grigorescu a scrijelit cu bățul pe pămînt prima sa schiță de tablou. Poate sub acest pom, copil fiind, s-a gîndit la drumurile vieții sale, poate din acest pom, unde se cocoța, a scrutat cu ochi pătrunzători orizontul, întipărindu-și-l pe retina memoriei și redîndu-l apoi pe pînză ori de cîte ori avea nevoie de un cer frumos și adînc, așa cum numai Cîmpia Română îl poate oferi.

Știindu-l acolo, de veghe la „malul" Cîmpiei Române, am vrut să-l revăd.

Negăsindu-l, pentru o clipă am avut impresia că am greșit locul. Un bătrîn, văzîndu-mi neliniștea, m-a iscodit de necazul meu. L-am întrebat de pom. „Nu mai trăiește, taică, mi-a zis, s-a-mbolnăvit și a murit".

Acest pom-simbol rămăsese singura mărturie din acel fericit mai al anului 1838. Era un martor ocular, dacă putem spune așa, al nașterii marelui maestru al picturii române. De aceea aveam datoria să-l veghem zi și noapte, să-l păstrăm sănătos și să-l lăsăm, la rîndul nostru, moștenire celor care vor veni și pe care trebuie să-i convingem că Nicolae Grigorescu s-a născut la Pitaru, micuțul „port" din marginea Cîmpiei Române.

COSTEL SIMION

Supliment la cronica șoselei

Un accident de civilizație

București, 10 iulie 1983. Orele ploii torențiale. Troleibuzul 65, spre Drumul Taberei, (seria 7 130) înaintează greu sub ropotul copleșitor. Cîteva ferestre deschise transformate în violente cascade spre locul în care se află motorul. Pasageri alarmați încearcă, fără succes — pentru că sînt blocate de multă vreme —, să le închidă. Apelează la șofer care (venit de pe altă planetă ? Cu gîndul de a distruge mașina pentru că „tot nu-i a lui" ?) : „Nu mă privește ! Voi (sic !) le-ați deschis !"

Troleibuzul se apropie de capăt fără ca cineva — în afara unor copilandri jucăuși făcuți imediat „ciuciulete" — să se încumete a cobori în vreo stație. Oamenii sînt îmbrăcați de duminică, mulți dintre ei au copii mici sau sînt respectabile — și sensibile la răceli — persoane în vîrstă. Cer voie șoferului să rămînă în troleibuz : ploaia se va domoli și ei vor cobori la întoarcere. Omul de la volan (blond, tricou albastru, priviri furibunde, gesturi și vorbe grosolane, necontrolate — Serviciul personal al I.T.B.-ului nu poate prevedea în nici un fel,oare, primitivismul și insolența unora dintre lucrători ?) : „Asta s-o credeți voi ! Jos ! N-auzi, bă, ești surd ? ! Imediat jos !"... De aici încolo lucrurile iau o întorsătură cumplit de brutală, incredibilă : fără ca măcar unul dintre pasageri să-i fi răspuns „obraznic", omul trece la injurii, amenințări, bruscarea celor care ar fi putut să-i fie părinți, împrăștierea pe scări a mamelor cu copii în brațe. Indignați — dar civilizat — călătorii vor să afle, la capăt de linie, numele și indicativul teribilului bărbat (din cabina lui lipsind — cu tilc, probabil, — aceste „amănunte"). Aici, stupoare : nimeni, dar absolut nimeni nu cunoștea pe nimeni ! Nici femeia care-i controla actele (bluză roșie, cercei, o mătură ce îndrepta sfîrșitul apa spre picioarele nepoftiților din birou) și nici „colegii" (colegialitate să se cheme oare, solidarizarea cu gesturile și răcnetele subumane ale cuiva ? !) care confirmau în scris că „e defect" (numai troleibuzul, nu și „eroul", după părerea lor).

Poate că, într-adevăr, la capătul troleibuzului 65 din cartierul Drumul Taberei, duminică 10 iulie a.c., la orele după amiezii, au aterizat, de pe alte planete sau galaxii, ființe umanoide fără nume. Numele călătorilor-victime, însă, vor ajunge, sperăm, unul cîte unul, la cunoștința celor în drept.

EUGENIA GROSU

Aforisme

Ș-ar putea ca oamenii viitorului să se înțeleagă nu din priviri ci din sprîncene.

★

Și capodoperele mor. Dar foarte discret.

★

Regnul uman are mult mai multe specii decît cel animal.

★

Sînt zile cînd și garoafele au ghimpi.

★

Pînă a ajuns la producția în serie a omului, natura a transpirat milioane de ani.

★

De la umăr lîngă umăr se ajunge treptat la umăr peste umăr.

★

Animalelor nu li s-a dat posibilitatea să roșească, pentru că nu au pentru ce.

★

Stomacul continuă să dicteze politica etajelor vecine.

★

Numai specia noastră are exemplare de umbră și exemplare de arșiță.

★

Acum două mii de ani, la vîrsta răstignirii erai bătrîn.

★

Statuile grecilor antici erau exagerat de senine. Așa sperau ei că vor arăta oamenii viitorului.

★

Cei care se căsătoresc de timpuriu nu trăiesc mai mult. Li se pare însă viața o veșnicie.

V. GHICA

Anecdote

Un turist din Texas, pe care ghidul l-a condus la turnul Eiffel, privește nedumerit în jur și exclamă :

— Sînt aici pentru a opta oară, dar constat că nu s-a schimbat nimic. Probabil că nu e nici urmă de petrol...

— Am auzit că te-ai întors din Norvegia. Cred că ai văzut multe fiorduri.

— Da, și nici n-ai idee ce blînde sînt aceste animale.

Un vestit explorator englez povestește cum a trăit cinci ani printre canibali.

— Vai de mine ! se sfuză gazda, mă tem că veți fi decepționat. Nu avem la masă decît carne de porc.

Anunț într-un birou de turism parizian : „Petreceți un concediu plăcut ! Trimiteți-vă familia pe Riviera !"

DUMITRU-VASI ȘOIMOȘEANU

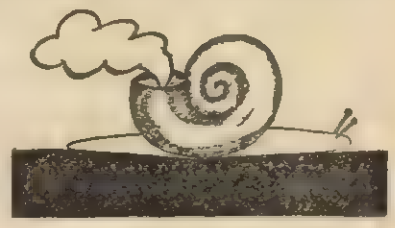

SORIN TRUȘCĂ

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

S. MEREȚ

Cîteva cazuri tragice

„Alo ! Miliția ? Trimiteți urgent o echipă de cercetare la spitalul... A fost adusă o femeie în stare gravă... Fapta care i-a pus viața în pericol este de competența dumneavoastră."

O asemenea comunicare a primit, cu cîteva zile în urmă, ofițerul de serviciu de la Miliția sectorului 2 din Capitală. Echipa care s-a deplasat imediat la Spitalul clinic „Dr. Ion Cantacuzino" a găsit o altă echipă, mult mai numeroasă, de „oameni în alb", care se străduiau să salveze viața Eleonorei Bălan, muncitoare la Întreprinderea de mecanică fină.

Cauza pericolului care plana asupra pacientei ? Provocarea ilegală și prin metode empirice a întreruperii cursului normal al sarcinii.

În timp scurt, avea să fie identificată și autoarea faptei — **Aurelia Dumitrache**, de la Întreprinderea „Progresul", care, în schimbul sumei de 300 lei, a curmat viața întrauterină a celui care trebuia să vină pe lume și a creat o gravă primejdie pentru însăși viața Eleonorei Bălan.

Un apel telefonic similar a primit recent și Miliția sectorului 1. La Spitalul „Filantropia" se afla în stare deosebit de gravă, Filofteia-Evdochia Suliman, muncitoare la Întreprinderea de confecții din Măcin. În aceeași zi, miliția avea s-o rețină pentru cercetări pe **Marilena Dumitrescu**, gestionară la „Nufărul", unitatea nr. 19, care, în schimbul sumei de 1 500 lei, își asumase irresponsabila faptă.

O viață a fost curmată, pentru salvarea celeilalte, medicii depun încă eforturi susținute.

Despre Cornelia M., fostă studentă anul 3 la Facultatea de tehnologie-chimie, nu se mai poate spune nici măcar cuvîntul „speranță". Viața ei a fost curmată la 21 de ani, datorită aceleiași mentalități condamnabile, de a nu se împăca cu gîndul nașterii copilului și a se expune pericolului grav pe care îl prezintă metodele empirice de întrerupere a cursului sarcinii.

Autoarea unei astfel de fapte încalificabile din punct de vedere moral, dar prevăzută și pedepsită cum se cuvine de Codul penal (art. 185, alin., 4 pedeapsă de la 5—10 ani închisoare) este **Olga Mărgineanu**, croitoreasă la Cooperativa „Îmbrăcămintea", cercetată în prezent de Procuratura municipiului București în stare de arest.

Fapte și consecințe asupra cărora cei tentați să le săvîrșească sau care au cunoștință despre asemenea intenții periculoase ar trebui să mediteze profund, pînă nu este prea tîrziu.

MIHAI GROZAVU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

TOPUL MUZICII TINERE

Talon de participare nr. 3

iulie 1983

Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul realizat a fost întocmit pe baza scrisorilor primite în ultima săptămînă. Reamintim iubitorilor noștri că pot trimite opțiunile pe adresa redacției, sub mențiunea **Topul Cenaclului Flacăra, alăturîndu-le** talonul de participare. Configurația topului în luna iulie este următoarea :

Piesa	Interpret	Autor	Punctaj
1. Antiprimăvara	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	160
2. La nunta ta	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	141
3. Muntele	C-tin Dragomir	C-tin Dragomir	92
4. Totuși iubirea	Majay Győző	Majay Győző	88
5. Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	84
6. Să ne iubim	Gil Ioniță	Gil Ioniță	74
7. Crescătorul de cai	Poesis	Poesis	73
8. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	56
9. Te salut generație în blugi	Pro Musica	Pro Musica	54
10. Adio, adică rămîi	Ecoul	Ecoul	48

Așteptăm propunerile dv. în continuare.

Prestigios bilanț al sportului românesc la Universiadă

S-a încheiat, la Edmonton în Canada, ediția 1983 a Jocurilor Mondiale Universitare, competiție de anvergură (peste 4 000 de participanți din 73 de țări) care a subliniat, încă o dată, valoarea și resursele sportului nostru. Angajîndu-se în 8 discipline (atletism, baschet fete, ciclism, gimnastică, înot, polo, scrimă, și tenis), tricolorii s-au numărat, permanent, printre protagoniștii întrecerilor, izbutind un bilanț remarcabil : 6 medalii de aur, 12 de argint și 9 de bronz. Și la Edmonton, în îndepărtata Canadă, sportivii români și-au demonstrat talentul și ambiția, înaltele calități morale, purtînd cu demnitate mesajul de pace și prietenie cu care, simbolic, au fost investiți de tineretul, de poporul patriei noastre.

Nu vom proceda acum la o analiză detaliată a prezenței românești la Universiadă. Datele vă sînt, cu siguranță, cunoscute din presa cotidiană, din relatările de la fața locului. Vom nota însă că, din (toate cele 7 medalii românești au fost obținute în concursurile feminine) s-au comportat excelent. Dacă prestația săritoarelor în lungime, Anișoara Cușmir medalie de aur cu 7,06 m, Vali Ionescu medalie de bronz cu 6,96 m, era întrucîtva anticipabilă, în virtutea unui sezon fulminant (cu 7,43 m, reamintim, pentru Cușmir, nou record al lumii), a surprins, și bucurat, „saltul" Marici Radu, medaliată cu aur la 3 000 m și cu bronz la 1 500 m. Scriam în urmă cu cîteva săptămîni, că tînăra (24 de ani la 29 mai) elevă a antrenorului emerit Nicolae Mărășescu pare capabilă să preia ștafeta marilor noastre alergătoare (Andrei, Silai, Puică, ș.a.). Iată că n-a trecut decît puțin timp și, spre cinstea ei, Maria Radu a confirmat, ea făcînd „o cursă fascinantă" (după afirmațiile martorilor oculari) pe 3 kilometri, întrecînd fără drept de apel o serie de adversare puternice, în frunte cu sovieticele Sipatova și Malihina. Mai

natelor mondiale programate, luna viitoare, în Finlanda. Din păcate, stindardul a fost ținut sus numai de fete, băieții părînd, cel puțin deocamdată, ieșiți din sfera luptei pentru podiumul de premiere.

Dacă despre isprăvile gimnaștilor, cu Levente Molnar (aur la inele, bronz la cal) și Valentin Pintea (bronz la sărituri) în frunte, ați aflat, stimați cititori, din numărul trecut al revistei, să subliniem că fetele n-au rămas, nici ele, mai prejos. Ba dimpotrivă. Necunoscuta (pînă la Edmonton !) Liliana Bălan s-avut o apariție senzațională, terminînd prima concursul ei la sol (note de 9,70 și 9,90), devansîndu-și adversarele, redutabilele lurcenko și Veselova din U.R.S.S., entuziasmînd tribunele de la „Colisseum Hall", intrînd în posesia unei medalii de aur pe cît de neașteptate, pe atît de meritate ! Atît Bălan, originară din Dragalina Vasluiului și legitimată la C.S.S Galați (antrenor Maricel Bujoreanu), cît și Mihaela Riciu, 5 medalii (argint la individual compus, sol și cu echipa, bronz la paralele și sărituri), performanță de mare răsunet internațional, unică (dacă nu greșim) în cronica Universiadei '83, au dovedit la prima lor participare într-o competiție de amploare că școala românească de gimnastică („veterana" Emilia Eberle s-a clasat și ea a doua la individual compus, devenind indisponibilă înaintea finalelor pe aparate) n-a dispărut odată cu retragerea inconfundabilei supercampioane Nadia Comăneci. Ea are, a probat-o și Edmontonul, nenumărate talente, imense resurse, mari disponibilități, sfărîmînd la fiecare apariție, cum s-a întîmplat și la J.M.U. unde, spre deosebire de majoritatea celorlalte delegații, nici măcar n-a aliniat titularele primei formații. Un sincer bravo gimnastelor și gimnaștilor noștri, ca și antrenorilor lor, Gheorghe Gorgoi și Iulia Rotărăscu !

Și scrima s-a, întors cu pieptul plin de medalii : Elisabeta Guzganu (ați avut amănunte săptămîna trecută) a cucerit aur la floretă, Rozalia Oros și echipa feminină și-au trecut în cont medalii de argint la aceeași armă, iar Nicolae Bodoczi, altă surpriză plăcută, a urcat pe a doua treaptă a podiumului de premiere la spadă. La fel de bine s-au prezentat și baschetbalistele lui Nicolae Martin și Gabriel Năstase care, după ce le învinseseră în grupă pe americance (87—71) au cedat finala (S.U.A.-România 83—61), ajungînd astfel vicecampioane mondiale universitare, urcînd o treaptă față de 1981 cînd, chiar la București, s-au mulțumit cu locul 3. Adăugînd medaliile adjudecate de Carmen Bunaciu (de două ori argint la 100 și 200 m spate), de tenismanii dublul Laurențiu Bucur-Adrian Marcu) și, în sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, de ciclistul Gheorghe Lăutaru (laureat cu argint la adițiune de puncte), avem imaginea unei prezențe românești demnă de elogii pe scena Universiadei '83. În ceea ce privește ciclismul, aflat în primul succes internațional de prestigiu (să sperăm că s-a spart gheața !), începînd să-și arate roadele competența și seriozitatea cu care acționează noua conducere a federației, energicul secretar al acesteia, profesorul Gheorghe Stănel.

Nu ne rămîne, în încheierea acestei cinste culorilor țării la Edmonton, fierbinți succinte treceri în revistă, decît să le adresăm sportivilor care au reprezentat cu fericitări, lor și antrenorilor care i-au pregătit și asistat, factorilor responsabili din U.T.C., U.A.S.C.R. și C.N.E.F.S. (secretarul Septimiu Todea, fost atlet de performanță), urindu-le noi și noi succese în marile bătălii care îi așteaptă.

Pagină realizată de
OVIDIU IOANIȚOAIA

Locuri fruntașe în toate clasamentele

Remarcabila prestație a celor 63 de sportivi români prezenți la Universiada '83 s-a oglindit și în ocuparea unor locuri fruntașe, onorante, în toate clasamentele alcătuite la terminarea marii întreceri.

Astfel, în clasamentul general al medaliilor, România s-a situat pe locul 4 (cu 27 de medalii), în timp ce în ierarhiile întocmite pe baza numărului de medalii de aur și al punctelor, a ocupat poziția a 5-a, cu 6 medalii de aur și, respectiv, 175,5 puncte.

La cea de a 12-a ediție a Jocurilor Mondiale Universitare de vară au luat parte, reamintim, sportivi și sportive din 73 de țări ale lumii, de pe toate continentele, frumoasa comportare a tricolorilor demonstrînd, încă o dată, vigoarea, capacitatea și resursele sportului românesc, tot mai apreciat pretutindeni.

Campioanele de la Edmonton sînt din nou acasă !

cele 8 sporturi aliniate la Edmonton, numai unul, polo, a revenit acasă fără să fi urcat pe podiumul de premiere, în vreme ce celelalte, în primul rînd atletismul și gimnastica, și-au făcut cu prisosință datoria chiar dacă în cîteva probe sau concursuri ne-am fi așteptat la mai mult de la tricolori. În ceea ce-l privește pe poloiști, care au ratat de puțin o medalie, aceștia par să fi avut, pînă la un punct, circumstanțe atenuante, ei avînd de înfruntat elita mondială a disciplinei, reprezentativele studențești din U.R.S.S., S.U.A. și Cuba confundîndu-se cu primele garnituri ale țărilor respective, cotate în vîrful ierarhiilor internaționale.

Deși și-a adjudecat doar 7 medalii, față de cele 10 ale gimnasticii, atletismului i se cuvine, credem, cel dintîi cuvînt de laudă. Nu doar pentru că el rămîne, nu-i nici o figură de stil, sportul sporturilor, ci și pentru că, la Edmonton, au fost prezente, cu excepția R.D.G., toate „marile puteri" ale pistei și cercului de aruncări, în compania cărora fetele noastre

nesigură ca altădată, fosta campioană Doina Melinte s-a văzut obligată să se mulțumească, la 1 500 m, cu locul 2, și la 800 m cu 3, ca și la Atena, la C.E., ea „stingîndu-se" pe ultimii metri. Florența Crăciunescu (antrenor Dan Serafim), în schimb, s-a comportat la nivelul obișnuit din acest sezon (care i-a adus 68,98 m, record național), întrînd în posesia medaliei de aur, cu un rezultat mai slab (64, 56 m), dar explicabil prin condițiile meteorologice nefavorabile, cerc alunecos, piruetă prudentă etc. Ea și-a păstrat astfel titlul dobîndit în urmă cu 2 ani, la București, dovedindu-se o demnă urmașă a Liei Manoliu și a Argentinei Menis, aruncătoare care, la vremea lor, au dominat proba de aruncare a discului. În rezumat, prin cele 7 medalii (3; 1, 3) cucerite la Edmonton, atletismul nostru s-a reînscris (după o mai lungă perioadă de tatonări și nereușite) pe orbita marilor performanțe, dîndu-ne speranțe în perspectiva celei dintîi ediții a campio-

Recordmana mondială la lungime Anișoara Cușmir și-a onorat „cartea de vizită"

Discobola Florența Crăciunescu și-a păstrat titlul dobîndit în 1981 la București

Marea surpriză a concursului de gimnastică s-a numit Liliana Bălan

Fotografii de **AUREL NEAGU** și **VICTOR RADULESCU**

Iese fum fără foc?

Deși fotbalul se află în vacanță, majoritatea știrilor din grupajul care urmează se vor referi, vă veți convinge, tot la sportul numărul 1, încercînd să vă informeze, fie și cu o clipă mai devreme, cu privire la transferări. La această oră însă nimic nu e sigur, așa că vă rugăm, stimați cititori, să luați veștile de mai jos sub formă de transferuri posibile. Cu toate astea, nu ne îndoim, învățînd din experiența anilor precedenți, că majoritatea lor se vor realiza.

Se discută intens pe marginea unui schimb între F.C. Olt și Petrolul, jucătorii în discuție numindu-se Bărbulescu și, respectiv, Cojocaru ● O întrebare cu maximum de puncte : Rednic la Dinamo ? ● Sigur : ex-stelistul Ralea, în ultimul sezon la F.C. Argeș, se pregătește să devină student la Galați. Dacă va reuși la facultate și dacă va primi dezlegare, va juca probabil la Dunărea ● Să vezi (mai bine zis să citești) și să nu crezi : pe cînd oficia, în calitate de arbitru și crainic, la un concurs de sărituri în apă, antrenorul Ioan Iliaș (de la C.S.S. Triumf) a fost făcut k.o. de Dumitru Popoaie, una și aceeași persoană cu antrenorul lotului național de sărituri în apă ! Îi recomandăm lui Mișu Trancă, secretarul F.R.B., pe vigurosul „boxer", numai că, lăsînd gluma de-o parte, așteptăm reacția federației de natație ● Se zvonește că Steaua va avea, din noul sezon, o conducere tehnică remaniată : Emerich Jenei și Victor Stănculescu, ultimul venind de la F.R.F. ● Rică Răducanu despre portarul Liliac (Botoșani) pe care Rapid intenționa (intenționează ?) să-l legitimeze : „l-am văzut, mi-a plăcut, dar a ridicat pretenții absurde. Băiețaș, i-am zis, nu pricepi că e o cinste să aperi la Rapid ? !". Va pricepe sau nu Liliac, asta-i întrebarea ● Tot despre Rapid : la „bursa" de lîngă Podul Grant se dau ca sigure două nume în tabăra gărarilor : Țălnar și Mărginean, ambii de la Dinamo. Oare ? ● Există semne (culese dintr-un amplu memoriu trimis nouă de Unirea Gîrbovi) că C.J E.F.S. Ialomița a promovat-o neregulamentar pe Agronomia Slobozia în barajul pentru desemnarea campioanei județene. Ce părere are F.R.F. ? ● Sîntem informați că tratativele pentru vînzarea lui Pițurcă la Steaua au eșuat. Clubul militar pare interesat de Pușcaș (F.C. Bihor), Lăcătuș (F.C.M. Brașov), Tătăran (F.C. Baia Mare) și Mircea (Gloria Buzău). Asta, firește, într-o primă etapă ● Brașoveanul Ciobanu a primit dezlegare pentru C.S. Tîrgoviște ● Ne-a ajuns la ureche că F.C. Bihor intenționează să apeleze la serviciile antrenorului Ladislau Vlad, fost la Jiul ● Încă o întrebare : Remus Vlad (pînă nu demult la Corvinul) pe banca antrenorilor „șepcilor roșii" ?. Posibil, întrucît se aude că fostul antrenor al lui „U", Constantin Ardeleanu, va reveni la federație ● Conducerea clubului F.C.M. Brașov se arată interesată de cedarea lui Boriceanu la F.C. Olt în schimbul lui Șoarece ● Alte nume posibile la Dinamo : Zare de la Oradea și Nomțeanu de la Iași ● Cornel Moldovan, instructor cultural la Ghoria, își exprimă nedumerirea, scrîindu-ne, că C.F.R. Cluj-Napoca (proaspăt promovată în B) a fost penalizată de F.R.F. cu 4 puncte în viitorul campionat după ce a fost prinsă cu tot felul de mișmașuri ! Dacă a umblat cu lucruri necurate, și se pare că există dovezi în acest sens, pentru a-și asigura promovarea, cum de-a promovat C.F.R. Cluj-Napoca, recidivistă în materie ? ! Regulamentul nu e valabil și pentru ea ? ! Sîmăm federația să facă, în cel mai scurt timp, lumină. Vom reveni ● În pregătirea Corvinului, Florea Dumitrache va fi secondat, dacă știrea se va adeveri, de fostul internațional dinamovist Gheorghe Ene ● Întăriri la F.C.M. Brașov : Florea de la Metrom, Hirșean de la Zărnești ● Se zice că, împrumutat pentru un an Politehnicii Timișoara, Bozeșan va reveni la Sportul studențesc ● Portarul Moraru (Dinamo) n-a participat (cu echipa națională) la recentul turneu de la Paris pentru că s-a însurat. Îi urăm casă de piatră și cît mai puține goluri ! ● Un grup de mineri din Anina ne-a expediat o scrisoare atacînd decizia F.R.F. de a da cîștig de cauză lui C.F.R. Caransebeș în meciul (pierdut pe teren, 0—1) cu Vulturii Lugoj. Întorcînd rezultatul (3—0 pentru C.F.R.), Comisia de disciplină a federației a influențat, decisiv, lupta pentru promovare în B, dînd o mînă de ajutor echipei din Caransebeș. Poate că suporterii din Anina judecă pătimaș. Dar la un răspuns, nu-i așa, au dreptul ● Alți fotbaliști brașoveni își încearcă norocul la facultate, Naghi la Baia Mare și Clipa la Timișoara. ● Echipa cipriotă Olimpiokos Nicosia (cu mai mulți internaționali) și-a exprimat dorința de a-l avea ca antrenor pe Constantin Cernăianu. Urmează să se decidă ● În vederile Gloriei Buzău : Lazăr și Țică de la Progresul, Lala de la Sportul studențesc, Niță de la Metalul ● De mare răsunet internațional s-a dovedit victoria tricolorilor în turneul de la Paris : 1—0 cu Botafogo și cu P.S.G. Presa franceză s-a întrecut în elogii.

Climatul înaltei performanțe sportive:

ordinea, disciplina, responsabilitatea

Grava greșeală comisă la nivelul Federației Române de Fotbal și al Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, în urma căreia fotbalul românesc n-a fost înscris în Cupa cupelor, a făcut obiectul unei analize imediate și profunde. Spre satisfacția iubitorilor sportului, deficiențele manifestate au fost sancționate cu asprimea cuvenită, luîndu-se măsuri la adresa conducerii C.N.E.F.S. și F.R.F. Promptitudinea și realismul cu care s-a acționat au subliniat, o dată în plus, înalta exigență pe care partidul și statul nostru o arată, permanent, față de bunul mers al treburilor din toate domeniile de activitate, inclusiv din sport. Măsurile adoptate n-au urmărit doar să sancționeze, ci și să îndrepte, îndemnînd la ordine și disciplină, la fermitate, ele au avut și au darul de a stimula, de a mobiliza, invitînd de urgență conducerea C.N.E.F.S. și F.R.F., a celorlalte organisme ale mișcării sportive, la o acțiune hotărîtă, temeinică, pentru instaurarea unui climat de responsabilitate și corectitudine.

Dar lucrurile nu trebuie, reiese asta din comunicat, oprite aici ci, în spiritul măsurilor, se cuvin adîncite, pentru că abaterea săvîrșită recent n-a însemnat o simplă eroare, o scăpare a unuia sau altuia dintre funcționarii din Vasile Conta. Ea a reprezentat, dacă ne e permis să apreciem, consecința logică a unui mod de muncă superficial, presărat cu jumătăți de măsură și false principialități. Ca instrument al politicii partidului, ca ecou al opiniei cititorilor, „Flacăra" și alte publicații au atras atenția, în repetate rînduri, asupra gravelor deficiențe existente în sport, asupra lipsei de rigoare și de competență, asupra încercărilor conducerii C.N.E.F.S. de a induce adesea în eroare prin rezultate umflate. Greșeala făcută de F.R.F. a căpătat o reverberație specială pentru că ea s-a produs în aria fotbalului, cea mai populară disciplină. Dar au fost, în ultimii ani, altele la fel de flagrante, care au provocat importante prejudicii sportului românesc, reprezentării lui internaționale. S-a trimis, de pildă, o garnitură completă la mondialele de box de la München, unde șansele tricolorilor erau minime, în schimb, s-a interzis plecarea echipei feminine de eros la C.M., unde medalia de aur i-ar fi stat la îndemînă ?! Cele mai bune formații masculine de volei au fost retrase din campionat, pasămite spre a li se asigura o pregătire ridicată în vederea campionatelor lumii, la care însă, tocmai în Argentina (numai biletele de avion au costat aproape un milion de lei), băieții noștri, trecuți și printr-un lung stagiu de acomodare cu clima Americii de Sud, s-au clasat pe locul 15 ? Ce-a fost valabil pentru volei n-a fost, surprinzător, valabil și pentru polo, drept pentru care reprezentativa țării, aflată în vîrf de formă, cu victorii la echipele U.R.S.S. și Cubei, a fost oprită să facă deplasarea la mondiale ?! Și exemplele pot continua, neomițînd de pe lista lor abuziva eliminare a Craiovei din Cupă, în dauna Minerului Certeș ! Tuturor acestor semnale de alarmă, vezi „Flacăra" din 4, 18 și 25 iunie 1982, din 27 august 1982, din 8 octombrie 1982 etc., etc., li s-a răspuns prin tăcere, conducerea C.N.E.F.S. închizîndu-se parcă într-un „turn de fildeș" și încălcînd, între altele, Legea presei.

Firește, în tot acest răstimp sportul românesc a înregistrat și succese, multe din ele de anvergură, de răsunet. Nedorind să știrbim cu nimic meritele reale ale conducerii C.N.E.F.S. în coordonarea mișcării sportive, nu vrem să trecem cu buretele peste tot ce a fost valoros și peren în perioada respectivă. Dar trebuie să subliniem că o parte din izbînzile obținute, poate partea cea mai semnificativă, s-a datorat nu atît grijii și competenței C.N.E.F.S., cît talentului competitorilor și, în bună măsură, străduințelor depuse de organele județene.

Nu o dată, și nu mai revenim, conducerea C.N.E.F.S. a demonstrat, cu dovezi concrete, că nu cunoaște în profunzime realitățile din sportul românesc și, în cazul prelungirii nejustificate a sezonului competițional fotbalistic, nici obligațiile acestuia față de diverse organisme internaționale. Alții se zbat să cultive relații cît mai strînse cu astfel de foruri. C.N.E.F.S. și F.R.F. nu s-au dovedit capabile nici măcar să întrețină relații corecte, în litera regulamentelor, aducînd fotbalului românesc și suporterilor acestuia un imens prejudiciu.

Așa stînd lucrurile, ne considerăm îndreptățiți să facem o legătură, cît se poate de logică, între greșeala comisă nu demult și alte manifestări negative din sport (indisciplină, dezordine) care au generat-o. Cînd un accident ajunge să se repete, și cele din sportul nostru au o periodicitate de neînvidiat, atunci ei nici nu se mai poate numi așa, ci devine consecința firească a unei atmosfere călduțe, de toleranță, de organizare a treburilor după ureche. Oricîtă satisfacție au produs în rîndul iubitorilor sportului sancțiunile date, cea mai mare satisfacție ar fi produs-o tot prezența unei echipe românești în Cupa cupelor ! Dar, vorba lui Zaharia Stancu, ce e omorît, omorît rămîne, rana provocată de acest ultim abuz de incompetență fiind greu, dacă nu foarte greu de vindecat.

Problema care se pune acum e aceea de a preveni ca astfel de întîmplări neplăcute să se mai repete, răsfrîngîndu-se negativ asupra tezaurului de bucurii al iubitorilor de sport. C.N.E.F.S. trebuie să tragă prețioase învățăminte din măsurile recent adoptate, are această datorie, găsind soluții de fond pentru ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a activității de care răspunde, pentru îmbunătățirea substanțială a climatului din sport, în general, și din fotbal, în special. O cotitură, și încă radicală, se impune neîntîrziat.

Red.

Șahul — șansă a păcii

După vizita campioanei mondiale Nona Gaprindașvili în anul 1974, cu ocazia turneului internațional de șah de la Timișoara, România are ocazia să cunoască un nou reprezentant de prestigiu al șahului modial, pe campionul lumii Anatoli Karpov, invitat de onoare al Federației române de șah. Karpov în contact pentru a doua oară cu pămîntul patriei noastre. Dacă prima dată a făcut o simplă croazieră pe Dunăre cu două escale de cîteva ore, acum, în cadrul vizitei de trei zile, Karpov a efectuat adevărate ședințe de popularizare a șahului în București și Timișoara, centrele șahiste cele mai puternice din țara noastră, participînd la conferințe de presă, interviuri, simultane, șah, discuții amicale în cercuri și noi cluburi de șah.

Punctul culminant al acestui eveniment l-a constituit primirea lui Karpov de către președintele României socialiste. Campion al păcii, prețuit pe întreaga planetă pentru politica înțeleaptă de prietenie și colaborare între popoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a găsit timp spre a-i primi pe campionul unui sport al echilibrului și înțelepciunii, moment de înaltă satisfacție pentru întreaga mișcare șahistă. Această primire a ilustrat, o dată în plus, grija tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru problemele păcii și, totodată, pentru dezvoltarea relațiilor între sportivii lumii.

Conferința de presă organizată la data de 8 iulie a.c., a creat o „lume" de întrebări și răspunsuri referitor la biografia, palmaresul sportiv și personalitatea campionului mondial. Luînd cuvîntul Anatoli Karpov a făcut aprecieri generale asupra evoluției istorice a șahului insistînd asupra rolului Federației internaționale de șah în organizarea vieții șahiste mondiale, în stabilirea de legături de prietenie și colaborare între cele peste 120 de țări membre. A apreciat în mod deosebit momentul în care și-a făcut apariția pe arena mondială, cu 15 ani în urmă, moment de efervescență provocat de rezultatele excepționale ale supercampionului Bobby Fischer (S.U.A.).

Anatoli Karpov (n. 1951) declara cu ani în urmă, într-un interviu, „șahul este viața mea, dar viața mea nu înseamnă numai șah". Cariera șahistă a lui Karpov numără 21 de ani de eforturi, acumulări și realizări deosebite la tabla de șah. Deținătorul trofeului „Oscar" între anii 1973—1981 a obținut numeroase victorii internaționale de prestigiu. După cum se știe a participat pentru prima oară în campionatul mondial al seniorilor în anul 1975, după ce își înscrisese numele în cartea de aur a șahului prin cucerirea titlului suprem la juniori în anul 1969. A ajuns cu destulă ușurință pînă în semifinalele meciurilor candidaților, apoi a disputat finala în compania lui Victor Korcinoi, pe care l-a învins cu multă inteligență nu numai prin arma gîndirii sale economicoase, dar și prin cîștigarea duelului psihologic. Astfel a devenit șalangerul campionului mondial Robert James Fischer.

Invocînd în mod corect și sportiv modificarea regulamentului internațional de desfășurare a campionatului mondial, Fisher a purtat discuții contradictorii atît cu F.I.D.E. cît și cu șalangerul. Necăzînd de acord asupra numărului de victorii necesare celui ce aspiră să devină campion mondial, Fischer, nemulțumit, s-a retras din competiție. Și nu numai din aceasta competiție, dar și din viața șahistă activă. **Astfel Karpov a devenit campion mondial. La scurt timp după ce Karpov s-a încununat cu laurii victoriei, Fischer l-a propus un meci neoficial pentru disputarea titlului suprem, dar în conformitate cu modificările propuse, Fischer situîndu-se pe poziția de șalanger (deci de a cîștiga în fața campionului mondial cu 3 puncte). Acest meci nu a avut loc.**

Între anii 1978—1981 Karpov și-a apărat titlul de două ori în fața marelui maestru Victor Korcinoi, de care a dispus cu destul de multă ușurință.

Karpov desfășoară o bogată activitate șahistă, publicistică (este redactorul revistei de șah "64"), obștească și politică. A obținut pentru merite deosebite Ordinul „Lenin" și Ordinul „Drapelul roșu al muncii". Campionul mondial al celui mai pașnic „război" pe 64 de pătrate este o prezență activă în lupta pentru libertate, pentru apărarea drepturilor omului și mai ales pentru pace. Ca președinte al Fondului sovietic pentru pace, Karpov a participat de curînd la lucrările Congresului mondial pentru pace și viață, afirmîndu-și deschis adeziunea la cea mai nobilă aspirație a oamenilor de pretutindeni, pacea.

Cei care nu îl cunosc îndeaproape pe Anatoli Karpov au remarcat o prezență logică, activă, ușor distantă în persoana campionului mondial. Plictisit oarecum prea repede de întrebările conferinței de presă, Karpov s-a refugiat tot la tabla de șah, dar de această dată la 60 de table, susținînd în mai multe locuri simultane de șah. Atît la Timișoara cît și la București, Karpov a lăsat cîte 6 remize. El a apreciat favorabil școala de șah românească, remarcînd rezultatele marilor maeștri V. Ciocîltea și M. Șubă, precum și numeroasele participări în cadrul competițiilor internaționale ale E. Polihroniade. A constatat că România este una dintre puținele țări din lume unde șahul feminin are rezultate mult mai bune decît cel masculin. Deși în conferința de presă Karpov nu a avut amabilitatea să-mi răspundă decît evaziv și doar la una dintre întrebările puse, în discuțiile înfiripate ulterior el mi-a acordat un interviu. Fără translator ne-am înțeles mai bine parcă.

M.M. : Considerați că e posibil să apară un campion mondial doar ca afirmare a talentului individual sau este necesar ca el să fie reprezentantul unei adevărate școli de șah ?

Karpov : Un campion mondial apare ca rezultat al talentului său și al efortului său de acumulare a cunoștințelor și experienței unor personalități șahiste. Fiecare jucător își creează apoi un stil de joc, pe care apoi dv., gazetarii (zîmbește), îl catalogați ca aparținînd unei școli de șah.

Continuînd discuția, Karpov a adăugat:

Dosigur Fischer a fost campionul mondial de excepție, care a apărut ca expresie a talentului său extraordinar. Fischer este singurul care a perturbat într-un ciclu al campionatului mondial tradiția campionilor mondiali sovietici.

M.M. : Considerați că este normal ca un campion mondial să rămînă spectator la desfășurarea ediției viitoare a campionatului mondial, în așteptarea șalangerului ?

Karpov : De-a lungul celor 30 de ediții ale campionatului mondial s-a instaurat o tradiție: candidații la titlul mondial să-și dispute un loc pentru a deveni șalanger și a disputa meciul cu campionul mondial.

M.M. : La F.I.D.E. s-a făcut propunerea de a se schimba regulamentul de desfășurare a campionatului mondial, modificîndu-se periodicitatea la 2 ani, iar pentru olimpiadele de șah, la 3 ani. Cum apreciați aceste sugestii ?

Karpov : Un ciclu al campionatului mondial desfășurat la 2 ani este alert, obositor și sufocant. Olimpiadele s-au jucat și la 4 ani distanță, dosigur ne-am obișnuit o dată la doi ani, dar toi mai mult se lovesc greutăți în organizare.

M.M. : E posibilă revenirea lui Fischer prin proiectatul meci cu marele maestru olandez Timman ?

Karpov : Fischer întotdeauna a fost omul surprizelor. Nu știu ce să spun. Am vorbit cu Timman. Nici chiar Timman nu știe nimic.

MARGARETA MUREȘAN

Cronica șoselei

Un salt de la 20 de metri

O „Rabă", autobasculantă de mare tonaj, se apropie de o curbă. Șoferul, un tînăr de 25 de ani, discută cu pasagerul din dreapta, prieten apropiat al său, cum își vor petrece seara de simbătă. Tocmai cînd Relu prezenta pe rînd, pilotului, variantele cele mai atractive și șoferul se aplecase spre interlocutorul său, deoarece zgomotul împiedică în bună măsură perceperea clară a relatării, autobasculanta trece pe sensul opus de mers. Încăpățînarea mașinii de a nu se lăsa strunită ? Nu, neatenția pilotului, conjugată cu apăsarea brutală pe accelerație. Cînd mașina-gigant a ajuns în dreptul parapetului metalic era prea tîrziu. Încercarea de a roti volanul spre dreapta a fost în van. Autobasculanta străpunge glisiera metalică, precum ai rupe o foiță de țigară și face un salt de la înălțimea de 20 de metri în apa vijelioasă a riului umflat de ploi. Șoferii autoturismelor și mașinilor grele aflați în apropierea locului de unde mașina a făcut saltul „mortal", opresc autovehiculele și dau fuga să vadă ce se va întîmpla cu gigantul prăbușit, în secvențele următoare.

„S-a terminat cu ei. Cine rezistă la un asemenea șoc ? Poate cînd au luat contact cu apa erau deja morți". Nici nu și-a terminat bine vorba omul ieșit dintr-o Dacia 1300, că din adîncul riului furios, apar trei înotători. Par siguri pe ei, înoată bine, exact ca la un concurs. Mai au pînă la mai circa 50 de metri. Unul din ei, vînjos, puternic, se îndreaptă cu hotărîre spre un trunchi de copac înțepenit în pămînt. Face apoi un salt pe o piatră și iată-l salvat. Pe ceilalți doi, apa îi duce cu viteză în aval. Se pare că nu e nevoie de cine știe ce eforturi să se mențină la suprafață. Încercările tinerilor de a se apropia de mai sînt însă zădărnicite de blocurile mari de beton, de crengi, de trunchiurile de copac aduse de apă.de viteza nebănuit de mare a riului care duce necruțător totul la vale. Cele două trupuri care se îndepărtează din ce în ce mai mult, s-au agățat de o bîrnă puternică (proveniță, după cîte se pare, de la o schelă folosită de constructori). Sînt salvați. lemnul e prea mare ca să se ducă la fund. Curgerea sălbatică a riului de culoarea lutului, ducînd pe spinarea lui tot felul de obiecte ciudate, smulse de peste tot, seamănă cu secvențele teribile din filmul sud-american care a tulburat generațiile anilor '60. „Curg apele tulburi". Cînd se părea că șansa e de partea înotătorilor, prinși bine de imensa bucată de lemn, aceasta se izbește cu putere de o stîncă, care zăgăzuiește aproape un sfert din lățimea apei. Zgomotul surd, ca de berbec, lovind în poarta unei cetăți, se aude pînă la înălțimea drumului, cocoțat sus, sus de tot, tăiat în stînci. Cei doi mai au puterea — o putere posibilă doar prin disperarea situației — să strige : „Ajutor, ajutor...". Cine să-i ajute ? Cine să sară de la 20 de metri înălțime într-o apă plină de stînci, de pietre, de arbori, de tot felul de capcane ? Chiar cel mai teribil înotător n-avea nici o șansă să se apropie măcar de locul unde cei doi, peste cîteva clipe, aveau să se piardă în apa învolburată. „Au fost cele mai groaznice clipe din viața mea, ne povestește supraviețuitorul. Dacă n-aș fi înotat mereu, acasă, în Retezat. La ape repezi de munte, nu chiar ca asta, ce-i drept, mă înecam. Mi-am zis : „Se poate Vasile să mori tu, la 25 de ani", și am „tras" cît am putut de tare. Am avut noroc și cu copacul acela înfipt în mal". Apoi ne-a povestit despre șofer și prietenul său. „Pe mine m-au luat de oarece. Nu mă mai urc eu în mașini de-astea. Poți să știi cine le conduce ?"

„Măi Viorele, spune-mi te rog, de ce te grăbești tu așa ? E 5 dimineață, am intrat în București, în cîteva minute sîntem acasă, te culci și te odihnești fără să te deranjeze cineva". „Parcă tu nu știi că mie îmi place să conduc mai sportiv ?" „Stilul ăsta sportiv al tău ne-a dus de două ori pînă acuma în pomi și de fiecare dată ne-a costat cîte 20 de mii". „Vrei să insinuezi că nu știu să conduc, așa parcă... ?" Și Viorel își întoarce fața încruntată către Mihaela. Chiar în clipa aceea, exact ca în cazul șoferului „Rabei", Viorel intră pe o porțiune de piatră cubică, umedă de ploaie. Mașina începe să „valseze". Surprins, rulînd cu peste 80 km pe oră, șoferul încearcă să redreseze mașina, dar degeaba. Autoturismul intră pe refugiul de tramvai (din fericire, pustiu la ora aceea foarte matinală), trece pe sensul opus și se repede într-un stîlp de beton pe care îl retează precum un brici. Înalta coloană se prăbușește cu un zgomot asurzitor pe trotuar (a doua mare șansă, trotuarul era și el gol la ora aceea). Înfuriată parcă, pusă pe rele, mașina continuă să facă ravagii. Străpunge gardul din zid al unui imobil, face praf un coteț de găini, care sar cotcodăcind, doranjate atît de devreme, și se oprește după ce mai transformă în așchii adăpostul unui Fox-sirmos. Trezit din somn, acesta începe să latre furios la șoferul ejectat din mașină pe un strat de usturoi. Culmea !"Nici șoferul și nici consoarta (amîndoi născuți în aceeași lună și în aceeași zi din zodia „Berbecului" a anului 1960), n-au pățit nimic.

„Viorele, din nou 20 000 pentru reparații". „Bine că n-am pățit nimic. Mihaela mea scumpă". „Sînt scumpă numai după accidente, nu și înaintea lor, cînd mă tot ocărăști". „Cred că e cazul să te apuci și tu de pregătire. Sper să fi mai norocoasă ca mine. După 3 accidente nu mă pot baza nici pe zodia mea, care se zice că-i norocoasă".

VICTOR BEDA

Mondo umano?

Zombi și vaudou

Să reluăm povestea acelor zombi — morți vii, sau fantome, sau reîncarnări curate, cum se traduce cuvîntul acesta creol — așa cum a putut-o reconstitui publicistul francez Jacques Pradel (împreună cu Jean Yves Cashega) într-o carte cu acest subiect. Încheiam data trecută, amintind de starea de robotizare care se manifestă la zombi și de supozițiile privind procesul zombificării. Ce se află în spatele unor asemenea practici ? Întrebarea e cu atît mai justificată cu cît, în Haiti, la 7 milioane de locuitori ar exista circa 6 000 de zombi. Citind opiniile unor medici, Jacques Pradel declara revistei Paris Match că un drog administrat inițial ar produce starea de moarte aparentă. El se dă unei persoane — ce nu știe acest lucru dinainte — și care trebuie zombificată. Firește, întrebările imediate sînt : cine a hotărît ? de ce a stabilit ca tocmai acea persoană să ajungă zombi ? Autorul amintit susține, în legătură cu prima chestiune, că numai comunitatea vaudou (cultul animist din țară — n.n.) ia asemenea decizii. Există însă și situații în care faptul e stabilit de un membru al familiei respectivului, de regulă pentru a-i prelua averea acestuia. Se relatează, astfel, cazul unei femei, Francine, tratată azi într-un spital psihiatric de dr. Lamarck Doyon din Haiti, care nu e în stare să formuleze o frază mai mare de cîteva cuvinte, înțelege ce i se spune, la întrebări răspunde prin da sau nu, iar dacă e pusă să facă ceva nu se oprește decît atunci cînd i se spune acest lucru. În cazul ei, întrucît avea pămînt mai mult, fratele s-a adresat unui vrăjitor vaudou și, contra unei sume destul de mari, acesta i-a vîndut drogul necesar zombificării. Deși alții vorbesc de evenimente magice. Jacques Pradel susține răspicat că, în spatele acestor pretinse magii, se află o adevărată afacere necinstită. Să surprindă ? Nu, în cazul acestei țări, una dintre cele mai sărace din lume, în care salariul mediu anual al unui muncitor este de maximum 145 dolari. În schimb, drogul necesar pentru zombificare ar valora 200—300 dolari, cifră care spune, singură, destule. Dar afacerea mai are și alte implicații : plătind pentru drog, cel ce a recurs la această formulă face trafic cu zombiul respectiv, oferindu-l cu 300—600 dolari unor preoți vaudou care, de regulă, sînt, tot ei, posesorii unor mari plantații și, unde, zombiul devine bun la toate, un robot uman. Încă un element : cel ce are zombi le ține sub un deosebit control hrana, care este desodată ; întrucît sarea, după cum susțin localnicii, i-ar face să-și recapete adevărata cunoștință, libertatea de gîndire și de acțiune. Însă, în afara drogului cu care se determină zombificarea, există, după toate aparențele, un altul ce asigură starea de dependență, numit kon-konm zombi și acesta fiind achiziționat la sume importante. În acest punct al povestirii este cazul să mai relatăm că, azi, în Haiti presa și radioteleviziunea vorbesc oficial despre zombi, lucru care nu era permis pe timpul legendarului demon Papa Doc. Mai mult decît atît, cînd într-o plantație, prin nu se știe ce miracol, s-au răzvrătit mai mulți zombi, poliția haitiană a reușit să-i regrupeze și, totodată, să se ocupe de retrimiterea lor acasă, unde, de regulă, sînt indezirabili.

Ne aflăm, așadar, într-o lume a noilor sclavi, a unui fenomen pe cît de misterios pe atît de răspîndit într-o țară în care 90 la sută din populație este analfabetă, 85—90 la sută dintre locuitori au probleme cauzate de malnutriție, se moare pe capete de foame, iar preoții vaudou au o putere nelimitată asupra „enoriașilor" lor și un rol decisiv în a explica și justifica totul : mizeria și moartea, dificultățile politice și problemele de sănătate, calamități naturale sau fenomene meteo. Este o țară în care vaudou ține sub papuc 99 la sută din populație. Sclavie vaudou, dacă așa ceva spune totul.

DUMITRU CONSTANTIN

După PANORAMA — Polonia.

Lumea în care trăim

„Destinul pămîntului"

Sînt adevăruri simple care și-au croit drum în conștiința oamenilor numai grație unor situații deosebite. Evenimentele dramatice ale anilor de după război i-au determinat pe oameni să cunoască mai exact prețul păcii. Iar declanșarea cursei înarmărilor, dementială în proporțiile ei, i-au făcut să înțeleagă mai precis realitatea unei interdependențe : viața noastră, a fiecăruia, viața noastră a tuturor, este legată nemijlocit de soarta planetei. Orice pericol care amenință existența Terrei pune în pericol și viața noastră a tuturor și a fiecăruia în parte. Un adevăr simplu, elementar, dar teribil în implicațiile lui.

Din nefericire, un asemenea pericol există. Este pericolul izbucnirii unui război nuclear. Un război cu efecte catastrofale pentru planetă, pentru umanitate.

Locuitorii Terrei, indiferent pe ce continent s-ar afla, sînt tot mai neliniștiți de escalada acestui pericol. Nu este vorba doar de oamenii de știință, de specialiști, de ecologi, ingineri sau economiști familiarizați cu dimensiunile, gravitatea și urmările unui eventual război atomic. Semnificativ este faptul că mase tot mai largi populare, femei și bărbați, tineri și virstnici, indiferent de profesie, de concepții politice sau religioase înțeleg pericolul aberantei curse a înarmărilor, al izbucnirii unui nimicitor război nuclear ce planează asupra planetei. Așa se explică de ce milioane și milioane de oameni sporesc continuu „detașamentele păcii", amplifică frontul forțelor iubitoare de pace ale lumii, pronunțîndu-se cu perseverență pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru dezarmare și în primul rînd pentru dezarmare nucleară.

Fenomenul este demonstrat de marile marșuri, mitinguri, adunări populare care s-au desfășurat și continuă să se desfășoare în numeroase țări ale lumii. Oamenii se pronunță cu vehemență împotriva instalării noilor rachete nucleare în Europa occidentală, pentru dezarmare, pentru crearea unei atmosfere de încredere și securitate. Chiar și în cea mai înarmată țară a lumii, în S.U.A., o tot mai mare parte a opiniei publice se pronunță împotriva cursei înarmărilor și a pericolului izbucnirii unui război atomic.

Astfel, „pe măsură ce protestele împotriva armelor nucleare continuă să crească în intensitate — scrie revista „Newsweek" — chiar și pe coridoarele liniștite ale lumii editoriale răzbat ecourile stîrnite de eventualitatea unui nou război". Revista se referă, în acest sens, la faptul că anul trecut, într-o singură lună, au ieșit de sub tipar nu mai puțin de opt cărți consacrate amenințării nucleare. Iar titlurile acestora sînt mai mult decît expresive. Iată : „Cum să supraviețuiești viitorului război nuclear", „Ultima epidemie". „Destinul Pămîntului" sau „Războiul nuclear : ce reprezintă el pentru dumneavoastră ?"

Ultima carte — dintre cele enumerate — a fost scrisă de Robert și Earl Molandor, organizatorii mișcării antinucleare americane denumite „Ground Zero". Ea a apărut într-un tiraj de peste 250 000 exemplare. Cartea oferă cititorului american, „informațiile necesare pentru a înțelege și discuta în cunoștință de cauză despre războiul nuclear". Este descris mecanismul bombei atomice, istoria cursei înarmărilor atomice, diferite teorii privind strategia folosirii și proliferării armei atomice. Ceea ce impresionează însă în mod deosebit este descrierea efectelor unei catastrofe nucleare. Un capitol întreg descrie astfel „scenarii ușor de pus în aplicare pentru a ucide 500 milioane de oameni", scria revista „Newsweek" Scenariile morții nucleare.

Dar dintre toate aparițiile editoriale pe această temă, remarca revista amintită, de cea mai mare atenție s-a bucurat volumul intitulat „Destinul Pămîntului", semnat de Jonathan Schell. Cartea, primită cu entuziasm de cititori, a fost larg răspîndită în rîndurile membrilor mișcării antinucleare din S.U.A., difuzarea ei devenind un fel de act de adeziune la această mișcare. Prima parte a cărții — consemnează revista „Newsweek" — este impresionantă prin acumularea meticuloasă de date : undele de șoc devastatoare și căldura carbonizantă, vîlvătăile incendiilor care se declanșează, radiațiile invizibile și inutilitatea căutării unui adăpost. Apoi sînt sugerate efectele pe termen lung — degradarea păturii de ozon a Terrei și dezastrul ecologic.

Autorul cărții remarcă cu tristețe cît de puțin sînt cunoscute efectele reale ale unor atacuri nucleare de amploare : „Trebuie să ne gîndim la războiul nuclear, ca și cum nimicirea totală ar fi un rezultat inevitabil. Mai mult, aceasta ar însemna nu numai sfîrșitul întregii vieți umane, ci și anularea oricărei vieți viitoare." Din păcate, așa cum remarca și revista „Newsweek", nenorocirea este că oamenii nu înțeleg ideea fundamentală și anume că strategia nucleară nu este o problemă de tehnică militară. În fond, ea este o problemă capitală, morală și politică a omenirii, a existenței planetei.

Nimic nu poate justifica nici înarmarea nucleară, nici scenariile unui eventual război. Este absurd că într-un moment în care întreaga planetă poate fi nimicită de zeci de ori, se pun la punct arme și mai perfecționate spre a distruge de sute și mii de ori ceea ce poate fi, oricum, distrus în întregime. Ambiția distrugerii atinge cote de neimaginat, periclitînd viitorul planetei, destinul ei. În același timp se discută enorm despre echilibru militar. Cel mai logic echilibru ar fi cel bazat pe dezarmare. La el s-ar putea ajunge prin scăderea continuă a nivelului înarmării. Dar pentru aceasta trebuie să prevaleze rațiunea, grija față de „destinul pămîntului".

Sînt bune cărțile despre care scria „Newsweek". Ar trebui însă să le citească și cei ce decid în problemele militare. Să le citească și să mediteze atent, cu răspundere față de „destinul pămîntului" !

AL. PINTEA

La Baalbeck, în Orient, voi recita Eminescu, voi îngîna o doină...

Tînărul medic îmi vorbește calm, curgător. Îl bombardez cu întrebări deoarece vreau totuși să-i descopăr punctele vulnerabile. Fiindcă prea e sigur pe el. Îmi răspunde clar, corect gramatical, adesea cu spontaneitate frapantă, într-un limbaj nuanțat, elevat.

Are 26 de ani, iar ochii, tăciuni arzînd, trădează o trăire intensă. Dragostea pentru profesie parcă îl mistuie. Însă, în egală măsură e pasionat de cultură. Îmi recită minute în șir din Eminescu și Blaga, îmi reproduce pasaje întregi din Creangă. Și se lansează cu vervă într-o analiză admirativă a unor texte și melodii populare. A colindat țara, a cunoscut multe vetre de istorie și cultură, este impresionat de „uriașa ctitorie ce o înalță mereu, oameni demni, vrednici și buni, în mirificul spațiu carpato-dunărean".

Ei bine, toate aceste considerații s-ar circumscrie exact în arcalul firescului. Dar nu, pentru că tînărul care-mi vorbește cu patos nedisimulat nu este autohton. Se numește Kassem Mahmoud Hallak și a venit din Orient, din Liban, pentru a studia medicina. Și iată, acum este proaspăt absolvent al Institutului de medicină din Timișoara. Dar nu unul oarecare. A terminat cu media 10 ! Este stimat de colegi și profesori cărora la festivitatea de acum cîteva zile le spunea cu simțire, emoționat : „Îmi revine onoarea de a reprezenta prin cuvîntul meu studenții de peste hotare, care am avut bucuria să studiem nobila profesie de medic în minunata dumneavoastră țară. Parcă a fost ieri, cînd ați început să ne sădiți în gînduri lumină din lumina gîndurilor dumneavoastră. Nu vom uita că ați fost nu numai dascăli și colegi, ci ați luat în grijă sarcina grea a părinților noștri, fiindu-ne o a doua familie, educîndu-ne profesional și cetățenesc. De aceea vă datorăm afecțiune și stimă. Dorim și sperăm să purtăm cu demnitate titlul de medic ce l-am primit în România, să continuăm în țările noastre opera constructivă în medicină, lupta atît de nobilă pentru îmbunătățirea condiției umane".

...Discut cu Kassem și minutele scurse au întregit deja două ore. M-a cucerit prin tot ceea ce gîndește despre viață, despre profesie, despre români și România. „În urmă cu șapte ani, cînd am venit aici, mi-am zis că dacă învăț în perfecție limba română, numai așa voi reuși să studiez, să-mi însușesc temeinic profesia, voi putea cunoaște oameni, țara și cultura dumneavoastră. Și așa a fost. Așadar, am studiat un an dulcea limbă românească la Universitatea din Craiova și, apoi, șase ani am vrut să fiu un student conștiincios la medicina timișoreană. Am învățat aici, la dumneavoastră, ce este comportamentul ponderat, echilibrul. V-am admirat sentimentul de ocrotire, blîndețea. Apoi, pe măsură ce am pătruns tainele limbii am înțeles și am simțit bogăția culturii românești, m-am încălzit la sînul oamenilor voastre proverbiale. De fapt, iubesc România. Cum să nu nutrești asemenea sentiment pentru o țară în care pacea, înțelegerea între oameni, umanismul înseamnă politică de stat".

Ponderea convorbirii cuprinde însă gîndurile lui Kassem despre profesie. „Medicina nu e o performanță umană spectaculoasă, ci o imensă răspundere pentru viață. Medicul trebuie să ocrotească omul și sănătatea lui, indiferent de rasa și nația de care aparține. Or, aceasta presupune iubire de oameni și luptă acerbă cu o veche maladie — dușmănia, o boală ce trebuie eradicată pe tot pămîntul.

Sînt mîndru că în România am învățat carte serioasă. Spun așa fiindcă m-am verificat în competiție cu medicinești care au studiat în alte țări europene și pe care i-am depășit. Mă mîndresc, deci, cu școala medicală timișoreană al cărei elev silitor m-am străduit să fiu. Totodată, succesul meu în profesie vreau să fie prilej de mîndrie și pentru dascălii mei, să fie modesta mea contribuție la consolidarea reputației școlii românești de medicină. Voi fi chirurg și vreau neapărat să devin un bun specialist, să salvez cît mai multe vieți omenești. De aceea doresc să revin în România să mă specializez, să-mi desăvîrșesc pregătirea profesională".

...Și discuția continuă. La despărțire, cu o undă de nostalgie în priviri, Kassem îmi spune abia șoptit : „În orașul meu natal, Baalbeck, oraș al soarelui, voi merge în amurgul zilei la ruinele milenarei cetăți construite de romani, strămoșii românilor. Și atunci, rezemat de bătrînele ziduri, le voi citi prietenilor versuri din Blaga și Eminescu, voi îngîna o doină. Așa am să fiu mai aproape de România cu gîndurile mele de stimă și iubire..."

Îi urăm lui Kassem Mahmoud Hallak, ca și celorlalți tineri din diferite țări care au terminat studiile medicale în România, succes în viață și în nobila profesie de medic !

MIRCEA DAICU

Într-unul din amfiteatrele universitare ale României : alături de studenții români, învață mii de tineri din alte țări ale lumii.

■ Mai mulți locatari ai imobilelor din strada I. Chendi nr. 10, 14, 20, București, ni se plîng că joaca neastîmpărată a copiilor Școlii generale 85, cu care se învecinează, îi deranjează, ba chiar le și strică acoperișurile, pe care ei se cațără, le sparg geamurile cu mingea, etc. Se cere (și se impune, adăugăm noi!) înălțarea gardului despărțitor

■ **Cetățenii satului Topîrcea**, județul Sibiu, și-au propus (și realizat, după cum rezultă din scrisoarea lor) cinstirea memoriei eroilor neamului născuți pe aceste meleaguri și, în același timp, perpetuarea aducerii aminte a unui eveniment istoric : trecerea prin Topîrcea a trupelor lui Mihai Viteazul în marșul spre marea Unire. Un micromuzeu școlar a luat ființă aici, prin strădania fiilor satului, iar cei interesați pot vedea numeroase documente originale, printre care și scrisori ale voievodului, purtînd pecetea acestuia.

■ Nu pentru prima oară cititorii de carte ne scriu despre „durerile" lor. Ca și **Olga Pop**, din Seini (Maramureș) care nu-și poate procura acele romane în mai multe volume. Acestea apar disparat și la întîmplare (cel puțin la librăria din Seini). Exemplele de autori și cărți sînt numeroase. Nu le mai reproducem. Solicităm, din partea centrului de librării, atenția cuvenită.

■ **Crainic Alexandru**, cu întreaga sa familie, ține să mulțumească medicilor reanimatori de la Spitalul clinic municipal București, pentru grija și competența de care au dat dovadă în îngrijirea celui care ne scrie. Și, nu a fost vorba de o zi-două, ci de o lună de zile de veghe.

■ Vicepreședintele cooperativei „Tehnica nouă" din Sibiu ne-a trimis o documentată corespondență privind recuperările de materiale, așa cum se cer a fi făcute și așa cum pot fi respectate. Între o situație și cealaltă există aproape o prăpastie. Exemplificăm cu uleiul ars cerut, pe bază de plan, și de către UCECOM dar și de către PECO. Raportul între uleiul primit și cel ce trebuie recuperat este invers proporțional, drept pentru care tovarășul **Reschner Karlheinz**, semnatarul scrisorii, face un apel la posesorii de autoturisme să respecte prevederea potrivit căreia ei sînt obligați să predea ulei ars (pregătit de acasă) spre a primi altul proaspăt.

■ Un grup de cetățeni în numele cărora semnează **N. Costache**, din str. Mesteacănului 20 A, sect. 1, ne sesizează că noul, frumosul și modernul tramvai nr. 41 circulă, mai tot timpul, gol. Ei propun Direcției generale I.T.B. prelungirea acestei linii pe Bulevardul Expoziției pînă la zona de Nord (reală) a Capitalei, adică Șoseaua Chitila, trecînd, bineînțeles, prin Cartier Triaj, Calea Griviței, Piața Chibrit și înlesnind chiar legătura cu Autogara Grivița, de unde mulți pleacă și la fel de mulți cetățeni sosesc. Cerere interesantă, justificată ; propunere judicioasă.

■ Am crezut că timpurile în care se creșteau, la bloc și de preferință în baie porci și alte animale au trecut. Scrisoarea lui **Tudor Ștefan**, din București, str. Scarlat Ottulescu nr. 4, bl. 9, sc. C, ap. 45, et. I, sect. 5, ne dovedește că trista „idee" mai este încă actuală, chiar dacă s-a strămutat din casă sub ferestrele altor oameni. Astfel, Coroidan Văduva crește găini, respectiv cocoși și porumbei pe spațiul destinat vegetației. Consiliul popular al sectorului 5, sesizat de ceilalți locatari, a pus în vedere familiei numite să desființeze cotețele și celelalte amenajări. Ceea ce nu s-a întîmplat încă. Poate de acum înainte...

■ **Ion V. Ion**, din Ploiești, bd. București, nr. 20, bl. 2 C, ap. 40, a așteptat cinci ani să fie planificat pentru cumpărarea unui autoturism Trabant. Acum i se răspunde că nu sînt posibilități de livrare a Trabantului și este îndrumat să-și schimbe opțiunea pentru o Dacie 1300, idee cu care Ion V. Ion cade de acord, dar cere să nu mai aștepte alți trei sau mai mulți ani ci să i se considere bună „vechimea" deja acumulată și să i se ofere o Dacie cu prioritate. Ni se pare echitabil...

■ **Oficiul forței de muncă al sectorului 5** a satisfăcut cererea tovarășului Gate Constantin, din comuna Brănești, Sectorul Agricol Ilfov, repartizîndu-l potrivit recomandărilor medicale ca muncitor la Cooperativa de invalizi chimica.

■ Transferat, în interesul serviciului, de la G.S.C.M.R.I.C. București, lotul Ploiești la PECO Buzău, tovarășul Manole Nicolae nu și-a primit sumele rezultate din reținerile legale, de 10 la sută, operate în retribuția sa la vechea instituție. Cel care se opune este inginerul Nagodă Nicolae. În virtutea căror prevederi legale, nu se știe. Și nici nu se poate ști, pentru că așa ceva nu există.

■ **Cozso Dorina-Nell** a apelat, prin intermediul „Flacării" la un ajutor financiar, fiind suferindă și azi de pe urma unei poliomielite. Acum ea ne scrie spre a ne mulțumi, deoarece apelul lansat de revistă s-a soldat cu rezultate concrete. Printre oamenii de suflet care i-au venit în ajutor s-au aflat Doina Nicolau, Victoria Gheorghiu, Viorica Jude, Ilie Jude, Gheorghe Hurezanu etc. Le mulțumim și noi.

■ **Casa de cultură din orașul Balș** este o gazdă primitoare pentru orice formație artistică doritoare să se manifeste pe scena acestui lăcaș. Dar... mai apar și surprize. Astfel, spectacolul de muzică ușoară de acum cîteva luni a fost lipsit de prezența lui Cornel Constantiniu, aflat pe program. Mai recent, la 17 mai, din nou pe afiș același interpret ca și Gil Dobrică. La rampă au lipsit amîndoi. Un grup de spectatori își exprimă și regretul și nedumerirea. Au perfectă dreptate !

■ Așa cum ne informează **Elisabeta Tudose**, din București, str. Rotundă nr. 8, sect. 3, Cooperativa Igiena cît și Circumscripția financiară de pe lîngă Consiliul popular al sectorului 3, nu restituie petentei numite sumele nedrept reținute, cu toate că ea a prezentat unde trebuia Hotărîrea judecătorească prin care această operație trebuie efectuată.

■ **Roșu Dorel**, din București, str. Teiuli Doamnei, a pierdut trenul deoarece la Băile Herculane, unde dealtfel s-a simțit bine atît el cît și soția și fiica lor, nu a găsit nicăieri un afișaj care să anunțe mersul autobuzelor.

■ Tovarășul Popescu Dumitru, din comuna Valea Mare, județul Dîmbovița, ne informează că i s-a violat bagajul expediat prin C.F.R. (vezi Buletinul de mesagerii din 14 mai a.c. destinat transportului cu trenul nr. 1005, de la gara Pătroaca la Timișoara). Din valiza expediată de Popescu Dumitru a dispărut unul din cei doi iepuri, dar nu pe picioare proprii ei fiind... congelați !

■ Un grup de cetățeni din satul Ferești, comuna Giulești, județul Maramureș (grup care semnează și... individual) se plîng de apucăturile gestionarului de la cooperativa de consum din localitatea respectivă, care vinde marfă pe sub mînă. Reclamațiile adresate, pînă acum, diferitelor foruri locale au rămas fără rezultat. De aceea, cetățenii s-au adresat, de data asta, unui organ central de presă. Credem că este de ajuns pentru efectuarea controalelor de rigoare.

■ Multe redacții sînt nemulțumite de modul de difuzare a presei, atît în Capitală cît și în alte localități din țară. Una din cauze este și insuficiența chioșcurilor de desfacere a ziarelor. Iată că, în ciuda acestei situații, indeajuns (?) criticate, chioșcul din str. Lucrețiu Pătrășcanu (la capătul liniei troleibuzului 84) s-a desființat, așa cum ne informează tovarășa **Eleha Petcu**, din București, bd. Muncii.

■ Iubim copiii și ne place să-i avem în jurul nostru. Dar, pentru a-i vedea mari și voinici trebuie, pe lîngă altele, să-i alimentăm și cu tetinele. Tînăra mamă **Mariana Palade**, din Bacău, ne scrie că biberoanele din oraș au dispărut. Fiind puține, se vînd în mod preferențial. Astfel, în timp ce corespondenta noastră era refuzată de șefa unei farmacii (din păcate nu ni se spune care anume) aceeași persoană promitea telefonic, 5 tetine ! Nu știm să se fi născut la Bacău cinci gemeni în această vară...

■ Nu numai oamenii pot fi părăsiți, ci și statuile ! Ne convinge de acest adevăr Ion Mingheraș, din București, str. Eminescu, care ne scrie că monumentul reprezentîndu-l pe Tudor Vladimirescu, așezat vis-a-vis de locuința corespondentului nostru, a rămas stingher, fără verdeață sau flori, așa cum fusese cîndva. Părculețul respectiv este locul de joacă preferat al copiilor cartierului, și a devenit... asfalt, adică ceva tare și fără viață. În schimb, copacii săditi, probabil, cu 30 de ani în urmă, maschează complet statuia, situație sesizată de Ion Mingheraș și altor foruri dar fără consecințe.

■ „Avînd o rudă în Tulcea, ne scrie Rodica Stănescu din Ploiești, str. Gării nr. 113, bl. 110, sc. D, ap. 76, primesc, din cînd în cînd, cîte un colet de 5—8 kg. din partea lor. Observînd că fusese desfăcut am cerut să fie cîntărit (la 26 mai a.c.) și s-a văzut că devenise cu 1,500 kg. mai ușor. Dar, a pretins șeful oficiului poștal, din moment ce ați semnat de primire nu mai aveți dreptul să contestați ! Mi s-a propus să nu ridic coletul și să aștept să fiu despăgubită. Eu însă aveam nevoie de alimentele respective. Iar acestea erau perisabile". Gres dilemă. Mai simplu ar fi, credem, ca funcționarii necorecți să fie reeducați sau...

■ O măsură excelentă și de perspectivă a fost luată de edilii Capitalei, în anul 1976, cu prilejul dării în folosință a noilor blocuri de pe Calea Dorobanți, între Șos. Ștefan cel Mare și Piața Dorobanți : sădirea de puieți de tei și arțari. Numai că, așa cum ne scrie tovarășul **Florentin-Titus Vasilescu**, din Calea Dorobanți 131—135, s-a efectuat și pietruirea de jur împrejurul tulpinilor fapt care a dus la uscarea pomilor. Urmarea ? Au început să fie scoși, iar Calea Dorobanților va rămîne fără verdeață, fără umbră, fără podoabele ce-i fuseseră hărăzite. Situația se cere a fi analizată de forurile în drept.

■ **U.J.C.A.P. Hunedoara** a aprobat schimbul de teren solicitat de către tovarășul Emil Popovici, din Lasiău, „înarmîndu-l" și cu o adeverință din care să rezulte noua situație, astfel ca el să nu mai fie deranjat în exercitarea dreptului său de posesiune.

■ Sesizările tovarășei **Elena Topală**, adresate redacției noastre, au fost analizate de forurile competente ajungîndu-se la concluzia că ele sînt, în parte, reale. Drept pentru care s-a trecut în sarcina altui colectiv instalația de roluit și aplatizat tuburi Bourdon, iar corespondentei noastre i s-a aprobat schimbarea locului său de muncă la un compartiment unde beneficiază de condiții mai bune de lucru.

■ Cererea tovarășei **Mihai Viorica** prin care solicita sprijin în vederea găsirii unui loc de muncă a fost rezolvată favorabil. De la jumătatea lui iunie, a fost încadrată ca muncitoare la secția de confecții „Zimbrul" din Fălticeni.

■ La controlul efectuat, în urma sesizării tovarășului **Vasile Bălăceanu**, privind modul necorespunzător de comportament al șefului unității „Gostat" din Piața 7 Noiembrie, s-a constatat că cel ce ne scrisese avea dreptate. Ca urmare, nepolitricosul responsabil a fost schimbat din funcție.

■ **Comitetul Executiv al C.P. al sectorului 5** București a dispus atribuirea unei alte locuințe din fondul locativ de stat tovarășului Constantin Ionică, om al muncii la cooperativa „Încălțămintea manuală", în locul celei insalubre pe care o deținea.

■ Tovarășul **Alexandru Dumitru**, din Petroșani, și-a primit, prin poștă tuburile electronice solicitate prin scrisoarea adresată redacției noastre. Vizionare plăcută !

■ **I.T.H.R.** București răspunde că, în urma articolului „O zi la iarbă verde este sau nu o zi cîștigată", s-au luat unele măsuri privind mai buna funcționare a Complexului Snagov-Sat, printre care : stabilirea locurilor destinate campării (inclusiv cu rulote), pregătirea unor materiale (mingi, accesorii pentru plajă etc.) care pot fi radicate (închiriate) de la recepția hotelului, afișarea vizibilă a tuturor serviciilor oferite de C.H.R. Ambasador, etc.

■ Cumpărînd un mixer-„Argimix", fabricat la 9 iunie 1982, **Smaranda Constantinescu** a constatat, destul de repede, că funcționarea lui este defectuoasă. S-a adresat și magazinului și fabricii, dar în afara unei adrese (aviz) provenind de la Curtea de Argeș, și din care nu se înțelege nimic, nu a rezolvat problema care o interesează. Notăm numărul acestui aviz : 101 816 din 14 ianuarie 1983 rugînd întreprinderea argeșeană să dezlege proprille sale hieroglife și să-i dea posibilitatea Smarandei Constantinescu să-și facă spumele pentru prăjituri așa cum dorește.

■ Pensionara Ecaterina Diaconescu, din București, Calea Giulești 109, bl. 6, sc. D, et. 5, ap. 124, sect. 6 și-a cumpărat un frigider care s-a defectat în perioada de garanție. Apelînd la Cooperativa Metalocasnica, unitatea nr. 10, aceasta i-a trimis un specialist care, după ce a văzut despre ce este vorba (deținătoarea dorea și congelator) i-a spus că o costă 2 500 de lei și că va fi gata repede. A trecut o lună și jumătate Chitanța a fost făcută însă numai pe 2 060 de lei, deși se primiseră 2 500. Dar nu asta e problema, ci alta : congelatorul nu are un compartiment special, de unde și posibilitatea ca el să nu existe. Adică, frigiderul este tot așa cum a fost. Ce să se fi întîmplat ? Oare cooperativa nu este interesată să afle ?

■ Sprijinit de redacție pentru a-și repara radiocasetofonul, **Tiron Cornelia**, din Roman, str. Unirii bl. 2, ap. 148, revine cu o nouă corespondență spre a ne înștiința că răspunsul cooperativei Tehnica nu a fost sincer (publicat și de noi). Nu atît suma plătită îl interesează pe corespondent, întrucît nu era prea însemnată, ci neadevărul celor susținute de conducerea cooperativei. În privința aparatului, pentru a-l repara a recurs la serviciile unui particular. Așa nu vor face bani cooperativele...

■ **Procuratura Generală a R.S.R.**, examinînd cele sesizate de tovarășul Pascu Ștefan, din Bacău, str. Iosif Cocea bl. 7, sc. A, et. III, ap. 16 a constatat că ele sînt întemeiate, fapt pentru care a promovat recurs extraordinar, trimițînd dosarul spre judecare Tribunalului Suprem.

■ Memoriul adresat redacției noastre de către **Petre Baburea**, din comuna Izvoarele, județul Teleorman, memoriu în care ne înfățișa împrejurările accidentului de circulație comis cît și consecințele legale (plata despăgubirilor, a reparațiilor etc.), a fost îndrumat spre cercetare Procuraturii Generale a R.S.R. care ne răspunde că sesizările din memoriu sînt întemeiate, astfel încît dosarul a fost trimis spre judecare Tribunalului Suprem.

Pagină realizată de
MANOLE CARȚAN ■

Scrisoare comentată

Pîinea

Rîndurile tremurat scrise de Ioana Popescu a lui Toader, din comuna Stulpicani, județul Suceava, ne-au impresionat în două feluri : întîi pentru relatarea faptului de care se făcuse vinovată (mai precis pentru care fusese găsită vinovată) și, mai apoi, pentru încrederea acestei femei că răul ce i se întîmplase nu putea sta în picioare, trebuind să fie anulat măcar de bunul simț, dacă nu de altceva...

Plecînd din tura de noapte, de la brutăria din Ostra, județul Suceava, luase, — cu învoirea șefului ei —, o pîine de 0,700 kg, așa ca și cellalți muncitori din schimbul cel mai greu. „Găsită" de lucrătorul de miliție din comună cu această pîine asupra ei, Ioana Popescu a lui Toader a fost trimisă în justiție. Ca urmare i s-a desfăcut și contractul de muncă. Cine fură să fie pedepsit ! Așa cer legile și așa e drept ! Mult, puțin, furtul rămîne furt. E rușinos și antisocial. Numai că, la fel de exact și de adevărat, este și un alt fapt : o pîine rămîne, și ea, tot o pîine chiar dacă, așa cum pare să se fi întîmplat la Ostra, constituie o pricină de judecată și un motiv de pedepsă. Nu o să dramatizăm, spunînd că Ioana Popescu a lui Toader are o fetiță și patru bătrîni în întreținerea sa, că de opt ani lucrează acolo fără să se fi făcut vinovată de un alt „furt". Ne vom mărgini să repetăm numai că o pîine reprezintă atît și nimic altceva : o pîine ! O pîine cu o singură destinație : aceea de a potoli foamea unui om sau a mai multora. Nu obiect de speculă, nu sursă de îmbogățire pe spinarea altora, nu piatră de temelie pentru averi viitoare. Puternică în substanța sa spirituală, o pîine continuă să fie, pentru oricine și oriunde pe acest pămînt, sinonimă cu hrana și darul brazdei și al muncii omului. Dincolo de simbol, însă, o pîine rămîne hrana primordială, de neînlocuit, la care, alături cu o cană de apă, are dreptul și cel ce merge la moarte. Dar cînd ceea ce se numește autoritate publică se înfățișează, monolitic, ca în cazul de la Ostra, justiției obligînd-o chiar și prin acest simplu demers să acționeze și să condamne, calea este dureros de lungă. Adică, ar trebui să fie pentru că n-a fost. Ioana Popescu a lui Toader a avut de suportat consecințele legale ale gestului său (ale presupusului său gest). Ea este o femeie care nu-și prea ține gura. Critică, de pildă, faptul că pentru unele datini, ținînd de trecerea unora dintre consătenî de cealaltă parte a luminii, s-ar fi folosit din griul destinat pîinii ; exercitarea acestui drept la opinie (ceea ce înseamnă chiar și critică) i-a indispus pe șefii ei localnici, astfel încît „furtul" unei pîine să poată deveni motiv de pedeapsă. Exemplară. Cine fură azi un ou... etc. Ioana Popescu a lui Toader ne-a scris despre necazul ei, iar noi am apelat la conducerea „Centrocoop"-ului, care — la rîndul ei — a apelat la acel bun-simț, despre care scriam mai devreme, și iată că, de la Suceava ne-a sosit o veste bună : Ioana Popescu a lui Toader a fost reintegrată la brutăria din Ostra, de unde fusese dată afară. Ea va continua să facă, pentru cei din comună, ca și pentru ai săi, pîinea cea de toate zilele și nopțile, așa e drept. Cinstit. Moral. Mulțumim tuturor celor care au contribuit la repunerea în drepturi nu numai a Ioanei Popescu a lui Toader ci și a bunului simț public, lezat de atît de pripita măsură anterioară.

EMANUEL VALERIU ■

Poșta redacției

■ **Cezara Pănescu** — București : Mamelor care au în îngrijire cinci sau mai mulți copii în vîrstă de pînă la 18 ani li se acordă ajutoare bănești lunare (acestea în afara alocației de stat). ■ **Ioana Moldovan** — Alba-Iulia : 1) Nu se acordă ; 2) conform formularului pe care l-ați trimis ■ **Viorel Tănase** — Arad : a) Cataloagele Editurii didactice și pedagogice pentru învățămîntul superior și pentru literatura pedagogică și auxiliară sînt difuzate în toate librăriile din țară ; b) la inspectoratele școlare sînt listele tuturor manualelor de liceu, gimnaziu și școli profesionale, ne informează M.E.I. ■ **Vasile Peltea** — Buzău : La Consiliul popular municipal. ■ **Eugenia Dulf** — Baia-Mare : Sînteți în proces, așteptați hotărîrea judecătorească. ■ **Viorica Bauer** — București : Răspunsul a fost corect. ■ **Stan Ruja** — Zorlentu-Mare (Caraș-Severin) : Puteți obține numai la împlinirea vîrstei de 55 de ani, dacă dovediți că ați avut cel puțin 10 ani de căsătorie (căsătorie legitimă nu concubinaj). ■ **Leonida Mihalca** — Brăila : Acționați pe cale judecătorească. ■ **Gheorghe Groza** — Arad : Dreptul la pensie pentru limită de vîrstă cu vechime incompletă (cazul dv.), îl aveți numai la împlinirea vîrstei de 62 de ani. ■ **Marin Chitoiu** — Brăila : Toți meșteșugarii pensionari sau nepensionari care exercită meseria pe cont propriu, în condițiile legii, sînt obligați să cotizeze la asigurările sociale din cooperația meșteșugărească, plătind o cotizație lunară calculată la venitul profesional anual impozabil. ■ **Aristide Grigore** — București : Avînd probe, cereți prin instanță. ■ **Ilie Luceanu** — Drăgănești de Vede (Teleorman) : Dacă nu ați primit răspuns de la procuratură, puteți trece oricînd pe la redacție pentru a lua cunoștință. ■ **Iuliu Albu** — Deva : Adresați-vă televiziune. ■ **Gh. Volașeniuc** — Piatra Neamț : Găsiți în orice dicționar enciclopedic.

MARGA NEDELEA ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Mai mult decît o sugestie pentru agenda la zi a acțiunilor patriotice desfășurate

sub egida Frontului Democrației și Unității Socialiste

Acum este momentul, să recoltăm PLANTELE MEDICINALE

Proverbul rămîne proverb: omul gospodar își face vara sanie, iar iarna căruță.

Așa este și cu plantele noastre medicinale. Dacă nu le vom culege acum, la iarnă cînd avem mai multă nevoie de ele, „de sanie", nu le vom avea. Și nici nu ne vom plimba cu sania. Vom sta în casă sau în pat.

Pășunile, pădurile, potenile, luncile, piriurile și grădinile, livezile și coastele, din ripe și pînă în „golul alpin" totul este acoperit acum de un imens covor verde în care paleta naturii a revărsat culori și parfum. Pentru cei ce au ochi de văzut, culorile și parfumul înseamnă nu numai cromatică și mireasmă dar și sănătate, multă sănătate ascunsă în celulele florilor, în glandele lor (da, și plantele au „glande"!), în celulele frunzelor, tulpinițelor fîrave, în cele ale fructelor și semințelor, în rădăcini.

În acest an vegetația s-a grăbit să ne ofere cu aproape o lună mai devreme și flori și fructe.

Salcîmul, albăstrelele, socul, teiul, mușcelul, carul zînelor (?), luminărica, păducelul și multe altele și-au scuturat florile, s-au trecut. Pentru noi acest „s-au trecut" înseamnă o depășire iremediabilă a momentului optim de recoltare în acest an.

Străbătînd Cotrocenii și alte străzi din Capitală am observat că **Salcîmul japonez** (Sophora japonica), arbore ornamental mult răspîndit în parcuri și grădini, de-a lungul străzilor din orașele mari sau mai mici, în toată țara, uneori chiar în perdelele forestiere, a înflorit cu cel puțin două săptămîni mai devreme decît anul trecut. În „Flora R.S.R.", timpul înfloririi este destul de vag precizat: „iulie — au-

Ienupăr (Iuniperus communis)

gust", probabil tocmai datorită faptului că are o perioadă lungă de înflorire și că în unii ani ca și în acesta poate înflori chiar în primele zile ale lui cuptor.

La salcîmul japonez ne interesează mult de tot florile, dar nu înflorite ci în boboc. Cînd l-am văzut înflorit și necules parcă mă simțeam vinovat. Trebuia să fi observat mai devreme, să fi dat telefoane acolo unde trebuia, cu atît mai mult cu cît într-unul dintre numeroasele produse fitoterapeutice pe care intenționăm să le „scoatem" încă în acest an la Laboratoarele PLANTAVOREL din Tîrgul Pietrii intră și rutozidul din bobocii florali de Sophora japonica. O depășire a stadiului de boboc înseamnă o pierdere de cel puțin 50% din această importantă substanță activă care urmează să se transforme în medicament împreună cu alte substanțe naturale tot atît de prețioase.

Sîmbăta trecută, la numai două zile de la întîmplarea cu Salcîmul japonez, m-am întîlnit față în față cu unul din redactorii de la „Flacăra", care s-a mirat de lipsa mea de la revistă în ultimele două luni. Parcă ghicindu-mi gîndul, mi-a dat și soluția: scrie ceva despre plantele din această lună: **acum e momentul!** Și, iată, mi-am zis, nu pentru prima oară că și gazetarii sînt buni la ceva: să ne aducă din cînd în cînd aminte că sînt lucruri pe care nu trebuie să le uităm, să le amînăm.

Așa că pentru luna iulie (cît a mai rămas din ea), mai scriu că se pot recolta

Arnică (Arnica montana)

în ordine alfabetică numeroase plante medicinale:

Frunzele și fructele de **Afin**: primele sub formă de infuzie, un bun antidiareic și hipoglicemiant pentru copii și adulți, fie singur fie asociate cu altă plante, iar o cură de fructe de Afin proaspete (6—7 kg) sau uscate (2—3 kg) corectează cu cel puțin „2 grade" dioptriile dacă purtăm ochelari sau ne menținem acuitatea vizuală în cazul în care avem ochiul sănătos. Simplu, fără „prelucrare sofisticată și costisitoare", ieftin, practic și mai ales foarte gustos dacă le asociem și cu puțină miere de albine. Medicamentul îl știe fabrica organismul! Dealtfel, fără a supăra pe fabricanții de medicamente și pe colegii cercetători ai naturii trebuie să le reamintesc că peste jumătate din numărul de plante medicinale se pot administra ca atare fie sub formă de sucuri celulare proaspete sau ca plante uscate. Dealtfel, însăși **viața noastră bună** se bazează pe cît mai multe fructe și legume proaspete, pe fructe și rădăcini, pe semințe uscate sau pe germeni de semințe, pe sucuri celulare naturale, iar în cel mai „rău" caz pe toate acestea uscate la binefăcătoarea energie solară, inepuizabilă pentru cei puțin cîteva milioane de generații, dacă nu vom strica această planetă... Să tranformăm organismul nostru în fabrică: el știe să rețină ceea ce este bun și util și să elimine tot ceea ce nu are nevoie. Să preferăm fructele și legumele și medicamentele naturale în loc de conserve! Cred că puțini știu că o structură naturală nu mai este 100% naturală cînd o preparăm sub formă de „infuzie" sau „decoct" sau, mai grav, în „substanță chimică pură" pe care apoi o diluăm cu o „substanță inertă" pentru a o putea introduce în organism în „doză terapeutică". Chiar cu riscul de-a nu fi de acord cu „fabricanții" sau cu „cercetătorii" sau cu „tehnologii" întotdeauna voi

Salcîm japonez (Sophora japonica)

prefera o poamă pîrguită în locul unui vin mai mult sau mai puțin bun, o piersică zemoasă, parfumată și dulce unui „gem de piersici" de culoare dubioasă, îndulcit cu cine știe ce și cu cine știe ce conservant... un morcov crud ras sau un suc proaspăt de morcovi decît unui „soté" și așa mai departe... într-o mie de exemplificări...

Fiindcă tot sîntem în iulie, spre sfîrșit, încercați următoarea rețetă:

Stoarceți un kilogram-două de fructe de zmeur sau de vișine sau de orice fructe zemoase care vă plac mai mult și saturați la rece sucul natural cu zahăr (cca 650 g zahăr pentru fiecare 1/2 litru de suc). Cînd nu mai „primește" zahăr, siropul este gata! Totul la rece, de două ori mai parfumat, de două ori mai plăcut, de zece ori mai natural, mai nealterat, mai ieftin, mai bun! Nu rămîne iarna decît să-l diluați cu apă minerală sau sifon și veți obține o băutură minunată. Dacă vă rămîne și pe anul următor, să nu aveți nici o teamă. Așa cum este, fără conservant, fără a fi fiert se păstrează chiar mai mulți ani la fel de bun, la fel de parfumat, la fel de natural.

Dar să revenim la plantele din luna iulie: vom putea recolta, dacă mai găsim nefructificate: flori de Arnică, Cimbrișor de cîmp, Coada calului, Coada racului, Coada șoricelului (deci, trei feluri de „cozi"), apoi Dumbeț (Teucrium chamaedrys), Feciorică (Herniaria glabra), Fierea pămîntului (mai spre munte, căci la șes și deal s-a cam „trecut"), Gălbănele (numai florile ligulate, exterioare), Ismă, Laur, Luminărică (pe dealurile înalte și la munte), Mătrăgună (frunze), Merișor (frunze), flori de Nalbă de grădină, frunze de Nalbă mare, Nuc (frunze), Pătlagină de tot felul (frunze), Pelin (vîrfurile florale), Mătase de porumb (diuretic foarte bun!), Roinița (calmant al colicilor stomacale), Salvie (părțile aeriene superioare cu frunze), Silur (Euphrasia rostkoviana), Smeur (frunze, fructe), Sunătoare (tot spre munte, la șes s-a „trecut"), Talpa gîștii (calmant excelent), Trei frați pătați (tulpinițele înflorite), Turiță mare, Urzică (frunze fără codițe), Urzica moartă albă (numai florile), Vetrice (capitulele florale) și multe altele. Ne oprim cu lista lunii iulie aici, să ne mai rămînă și pentru august, pentru cei ce ne luăm „concediu" sau „vacanță" în această lună, să recoltăm ce-a mai rămas din luna trecută. Nu uitați: spălați plan-

Ghințaură (Gentiana punctata)

tele medicinale la fel ca și orice fruct sau zarzavat înainte de întrebuințare, mai ales dacă le-am recoltat din zone mai mult sau mai puțin poluate.

Cît despre utilizarea lor în prezent, avem multe cărți de specialitate sau de informare pentru cei care nu sînt specialiști.

În același timp, aceste telegrafice recomandări (la propriu și la figurat telegrafice) se adresează și tuturor întreprinderilor Plafar din țară și celor de la PLANTAVOREL — Piatra Neamț care, dacă vor să aibă ce lucra și prelucra la toamnă și la iarnă (nu numai presă, T.V. etc.) trebuie să aibă „hamburele" pline. **ACUM ESTE MOMENTUL!**

Dr. OVIDIU BOJOR
Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Cenaclul Flacăra în Concert

Putem spune, cu certitudine că în această săptămînă Electrecordul a trimis spre magazine primul, și altfel de așteptatul, album de discuri al Cenaclului Flacăra. Primul transport va fi simbătă la îndemîna iubitorilor cenaclului din Galați, zi în care va avea loc pe stadionul gălățean și spectacolul cu numărul 1 000, spectacol aminat pentru a fi dăruit publicului campion de aici.

Iubitorii de muzică și poezie tînără din întreaga țară își pot deci procura albumul „Cenaclul Flacăra în concert", album format din 3 discuri cu 22 de cîntece și 3 poezii. Interpreți: Grupul „2 și 1/2" (Ostași luminii colindă), Cătălin Condurache (Gramatica păcii), Ion Hagiu (Cîntula), Mircea Vintilă (Dii, ne-nțeleptule, dii!), „Ecoul" (Taina), Constantin Dragomir (Drumul), Ion Zubașcu (Lumea de mîine), Mihaela Popescu (Zurgălăul), Gli Ioniță (A treia pace mondială), George Nicolescu (Ca lumina ochilor, Ordinea de zi), Mihaela Giurgiu (Teama), Ducu Bertzi (Cînd s-o-mpărțit norocu'), Vasile Șeicaru (Actorul, Treceți batalioane române Carpații!), Nicu Alifantis (Rar, Eu aș fi de părere, Trăiască România!), Mihail Stan (Mistrețul cu colți de argint), Ștefan Hrușcă (Rugă pentru părinți), Arpad Domokoș (Oltenii lui Tudor), Victor Socaciu (Șuflarea ta), Alexandru Zărnescu (Dor de Eminescu) și poetul Adrian Păunescu recitînd „Odă în metru antic" de Mihai Eminescu și „Manifest pentru sănătatea pămîntului" din versurile proprii. Acompaniază Formația Continental".

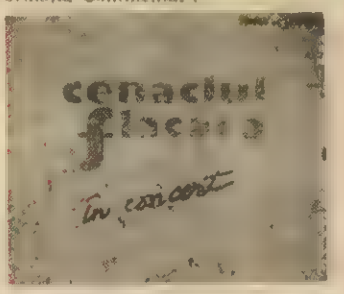

În cuprinsul discurilor pot fi ascultate versuri ale poeților: Mihai Eminescu, George Coșbuc, George Bacovia, Nicolae Labiș, Ștefan Augustin Doinaș, F.G. Lorca, Elena Farago, Ion Zubașcu, Sorina Bloj, Magdalena Finna și Adrian Păunescu.

Alături discurilor, albumul conține un pliant de opt nagini bogat ilustrate cu aspecte de la întîlnirile cu Cenaclul Flacăra ale tinerilor din Tîrgu Mureș, Putna, București, Piatra Neamț, Galați, Țebea, Craiova și Cluj-Napoca, precum și cu fotografii ale membrilor cenaclului.

Cele mai calde mulțumiri tovarășului director Grigore Petreanu, directorul Electrecordului care a urmărit îndeaproape apariția acestui disc alături de colaboratorii săi Vasile Șirli, director muzical, Daniela Caraman Fotea, șefa redacției muzicale, Ștefan Cărăpăireeanu, redactor de disc și tuturor muzicitorilor care au lucrat și duminica pentru ca primele 60 000 de albume să apară în magazine cît mai repede. Înregistrările foarte bune, făcute de Mihai Prisăcaru, în studioul RTV, au fost post procesate în studioul Electrecordului de către Luci Marian.

La acestea se adaugă aportul Întreprinderii Poligrafice Filaret la prezentarea în condiții bune a mapei și pliantului. Și aici am găsit sprijinul ingineruiui șef Petre Florin, inginerului Ștefan Fenyö, a monteuzei Vasilica Teodorescu și alții.

Nu putem să uităm nici pe lucrătorii Căilor Ferate Române, care au trecut prin emoții pentru a vedea vagonul de Galați încărcat la timp, în funcție de momentul livrării discurilor ambalate de către Electrecord. S-au ocupat concret de treabă aceasta inginerul Alexandru Zelenin și Gheorghe Neacșu.

Acum, cînd munca migăloasă a acestor oameni s-a încheiat, nu urmează decît să vă urăm o audiție plăcută.

Eventual o invitație pentru vineri 15 iulie a.c. la magazinul „Muzica" de pe Calea Victoriei din București, unde la ora 16, va fi lansat discul „Cenaclul Flacăra în concert". Vor fi prezenți membri ai Cenaclului Flacăra și conducătorul acestuia poetul Adrian Păunescu.

VICTOR RĂDULESCU

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: secția reportaj, social-politic și economic (**Ilie Purcaru**, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (**George Arion**, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (**Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban — 21 30); audiențe — 25 58; sector știință istorie (**N. Grigore Mărășanu**, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam — 14 53); secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (**Ovidiu Ioanițoaia**, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Bîrlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mănecan — 25 28); Flacăra-REBUS (**Tudor Octavian**, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36); secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 4 LEI

41 505

flacăra

anul XXXII
29 (1468)
VINERI
22 IULIE
1983

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Iulie 1965 — Iulie 1983

18 ani de istorie – 18 ani pentru istorie

Vă mulțumim de libertate,
de dragoste și de-ndrăzneală
Vă mulțumim c-ați scris Unire
din nou pe vechiul nostru steag
Și-ați dezrobit gîndirea noastră
de dogme și de toropeală
Vă mulțumim că, iar, de țară,
ne este azi atît de drag

Omagiu președintelui țării, otitorul României moderne — tapiserie de CORNELIA IONESCU

În aceeași ambianță călduroasă, de stimă și profundă considerație, continuă înalta solie de pace, prietenie și colaborare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, pe continentul african

(Comentarii asupra vizitelor în Zimbabwe și în Mozambic în pag. 2–5).

Solia de pace, prietenie şi colaborare a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, pe continentul african

NOI PERSPECTIVE CONLUCRĂRII

Vizita oficială de prietenie în Republica Zimbabwe a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, la invitaţia tovarăşului Canaan Sodindo Banana, preşedintele Republicii Zimbabwe, şi a tovarăşului Robert Gabriel Mugabe, preşedintele Uniunii Naţionale Africane din Zimbabwe (Z.A.N.U.), prim-ministru al Republicii Zimbabwe, reprezintă un moment istoric în relaţiile dintre cele două ţări şi popoare. Pentru că deşi relaţiile diplomatice dintre România şi Zimbabwe au fost stabilite doar cu trei ani în urmă, în preajma obţinerii independenţei de către tînărul stat african, legăturile dintre popoarele şi partidele noastre datează de mai multă vreme, din perioada luptei acestei ţări pentru libertate şi independenţă. Aceste legături erau caracterizate încă de atunci de calda solidaritate, de sprijinul constant, politic, diplomatic, material şi moral acordat de partidul şi statul nostru cauzei drepte a poporului zimbabwian, luptei lui pentru o existenţă de sine stătătoare.

Iată de ce, dînd expresie recunoştinţei profunde faţă de România socialistă, faţă de preşedintele Nicolae Ceauşescu, pentru tot ce au făcut în asigurarea victoriei finale, în obţinerea independenţei şi în dezvoltarea ulterioară a ţării, precum şi satisfacţiei deosebite pentru noua întîlnire româno-zimbabwiană la cel mai înalt nivel, pentru bunele relaţii care se dezvoltă astăzi între ţările şi popoarele noastre, în noile condiţii create de proclamarea Republicii Zimbabwe, poporul zimbabwian a făcut înalţilor oaspeţi români o primire sărbătorească, înconjurîndu-i cu manifestări entuziaste pe toată durata vizitei. Aceleaşi sentimente au fost exprimate şi de conducătorii zimbabwieni. „Vizita dumneavoastră în Zimbabwe — a spus preşedintele Canaan Sodindo Banana, are o semnificaţie deosebită pentru noi, deoarece relaţiile dintre ţările noastre sînt de un fel deosebit : ele s-au dezvoltat în timpul luptei noastre pentru a elibera Zimbabwe de dominaţia colonială. Solidaritatea militantă stabilită atunci a demonstrat că nu există limite în ceea ce poate fi realizat cînd popoarele progresiste luptă împreună împotriva duşmanilor comuni, politici şi sociali. Sprijinul şi asistenţa acordate de dumneavoastră în timpul luptelor, în acel război amar pentru libertatea şi demnitatea poporului nostru, au o mare importanţă pentru noi". Iar primul ministru Robert Gabriel Mugabe a spus printre altele : „Astăzi este pentru noi o zi mare, deoarece în mijlocul nostru se află tovarăşul Nicolae Ceauşescu, tovarăşa Elena Ceauşescu, membrii delegaţiei române. Sîntem foarte bucuroşi pentru că, după cum ştiţi, oaspeţii noştri de azi au fost alături de noi în cursul luptei noastre pentru independenţă, ne-au acordat sprijinul lor politic, diplomatic, moral şi material. Iată pentru ce sîntem bucuroşi că au venit în mijlocul nostru. Aş vrea să folosim acest prilej pentru a le mulţumi din toată inima pentru sprijinul ce ni l-au dat în cursul luptei ce a trebuit s-o ducem pentru a ne obţine independenţa... România s-a aflat în primele rînduri în ceea ce priveşte ajutorul material acordat poporului zimbabwian în lupta sa. Poporul român este unul dintre cei mai buni prieteni ai noştri, care ne-au ajutat în această luptă. Prin ajutorul pe care ni l-a dat, România ne-a arătat că putem avea prieteni pe arena internaţională, care ne-au ajutat în lupta de eliberare şi care luptă acum alături de noi şi cu care putem să colaborăm pentru dezvoltarea noastră".

Dialogul româno-zimbabwian la nivel înalt, documentele semnate la încheierea vizitei au avut ca obiect, în primul rînd, probleme privind relaţiile bilaterale. După cum se subliniază în Declaraţia comună, examinîndu-se dezvoltarea relaţiilor româno-zimbabwiene în spiritul Tratatului de prietenie şi cooperare semnat la Bucureşti în noiembrie 1981, s-a dat o înaltă apreciere consolidării şi extinderii raporturilor de prietenie, solidaritate şi cooperare care leagă ţările şi popoarele noastre, intensificării conlucrării lor pe plan internaţional în favoarea păcii, securităţii şi înţelegerii între toate naţiunile. **Pornind** de la importanţa excepţională pe care o au cooperarea economică şi comerţul în extinderea şi aprofundarea colaborării **româno-zimbabwiene şi ţinînd seama de**

FRUCTUOASE ROMÂNO-ZIMBABWEENE

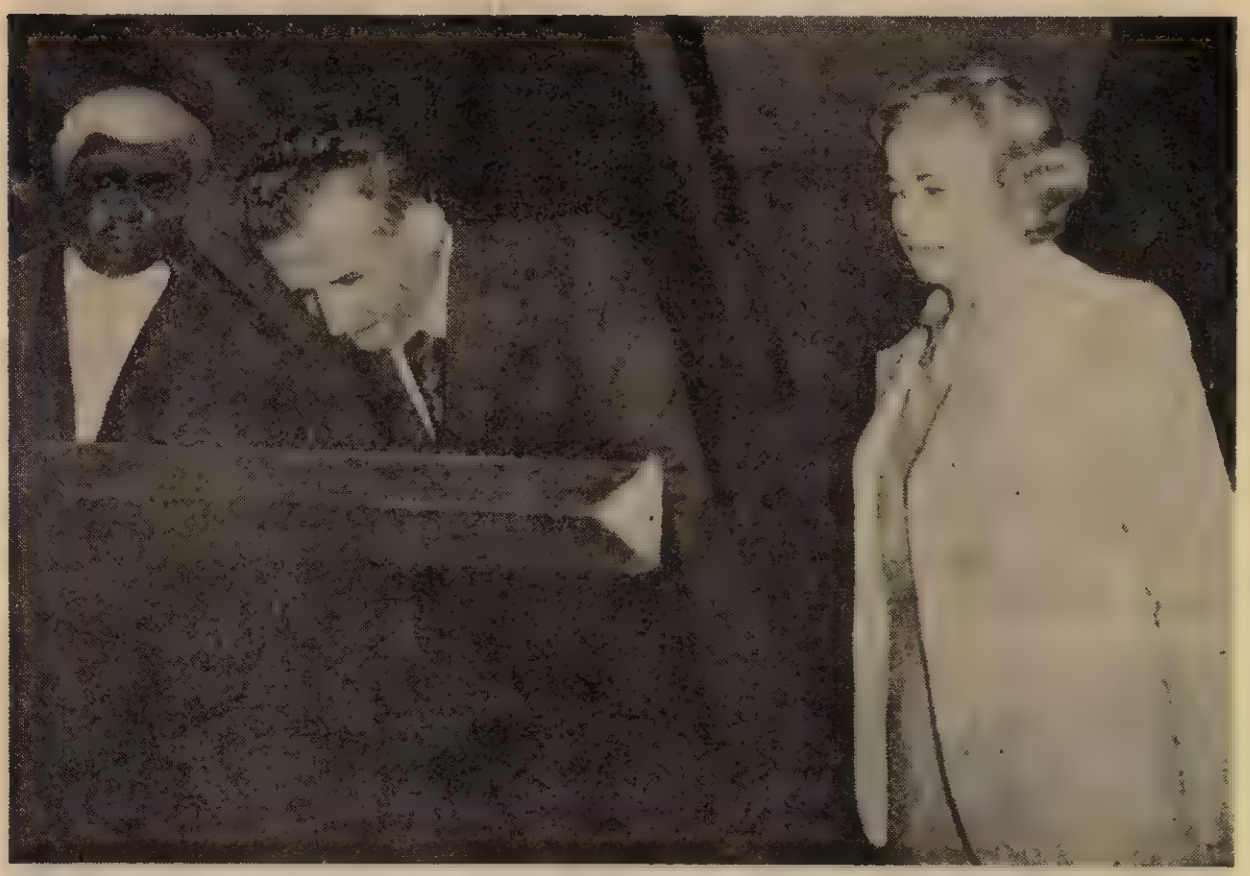

importantele posibilități de care dispun cele două țări și de prioritățile programelor lor de dezvoltare economică și socială, conducătorii României și Zimbabwe au hotărît să intensifice eforturile pentru creșterea volumului și diversificarea schimburilor comerciale dintre cele două țări, pentru dezvoltarea cooperării în producție în domeniile construcției de mașini, geologiei, mineritului, metalurgiei, agriculturii, transporturilor, energiei ș.a. În mod corespunzător, au fost semnate Programul privind dezvoltarea pe termen lung a cooperării economice și tehnice și a schimburilor comerciale dintre Republica Socialistă România și Republica Zimbabwe, precum și Acordul dintre guvernele celor două țări privind cooperarea economică și tehnică în domeniile geologic și minier. A fost, de asemenea, semnată Înțelegerea de cooperare între Radioteleviziunea Română și Televiziunea din Zimbabwe. În același timp, în dorința de a întări colaborarea și în celelalte sectoare ale vieții sociale din cele două țări, conducătorii României și Republicii Zimbabwe au căzut de acord să extindă legăturile și conlucrarea în domeniile învățămîntului, științei, culturii, sportului și mijloacelor de informare în masă. În acest scop, ei au convenit să încurajeze contactele și colaborarea directă dintre institutele și organismele de specialitate din sectoarele respective.

Cu prilejul schimbului de păreri referitor la situația internațională, s-a evidențiat că problema fundamentală a zilelor noastre, de care depind însăși existența vieții și civilizației pe planeta noastră, o constituie asigurarea păcii. S-a arătat că pentru realizarea acestui deziderat este necesar să se facă totul pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru oprirea amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune în Europa, pentru reducerea și retragerea celor existente, pentru trecerea la măsuri concrete, efective de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, pentru a se asigura dreptul suprem al națiunilor, al oamenilor la viață, la existență liberă pe pămînt. O atenție deosebită a fost acordată problemelor din zonele geografice unde sînt situate România și Zimbabwe : Europa și Africa. În acest context, a fost exprimată îngrijorarea în legătură cu evoluția situației pe continentul european, unde se află cea mai mare concentrare de armament, îndeosebi nuclear. Legat de aceasta, s-a subliniat importanța înțelegerilor intervenite în cadrul reuniunii de la Madrid, privind încheierea acesteia, aceste înțelegeri fiind apreciate ca un fapt deosebit de pozitiv pentru însănătoșirea climatului internațional, pentru asigurarea continuității procesului de edificare a securității și cooperării europene început la Helsinki. S-a procedat, de asemenea, la o analiză amănunțită a situației existente pe continentul african, exprimîndu-se solidaritatea activă cu lupta popoarelor africane pentru eliberarea națională și socială, împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, a politicii de apartheid și discriminare rasială. Conducătorii celor două țări s-au pronunțat cu fermitate pentru asigurarea neîntîrziată a accesului la independență al Namibiei, afirmînd încă o dată solidaritatea militantă, sprijinul deplin ale României și Zimbabwe cu lupta dreaptă a poporului namibian pentru libertate și independență, sub conducerea SWAPO, singurul său reprezentant legitim. Relevîndu-se efectele profund negative ale crizei economice mondiale, care a afectat toate statele, și îndeosebi pe cele în curs de dezvoltare, s-a apreciat că trebuie intensificate eforturile pentru lichidarea fenomenului subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, întemeiate pe egalitate și echitate, care să faciliteze progresul mai rapid al tuturor țărilor, în special al celor rămase în urmă, și să asigure stabilitatea politică și economică mondială. În acest sens, ținînd seama de faptul că o mare parte a țărilor în curs de dezvoltare dintre cele mai sărace sînt în Africa, a fost reliefată necesitatea întăririi solidarității și colaborării dintre ele în vederea dezvoltării lor economico-sociale, pentru a contribui astfel la asigurarea independenței lor economice și politice.

Desfășurîndu-se sub semnul înaltei prietenii și caldei stime nutrite față de România, față de președintele Nicolae Ceaușescu, mare prieten al popoarelor Africii, personalitate proeminentă a vieții politice contemporane, luptător neobosit pentru împlinirea năzuințelor de pace, bunăstare și progres ale omenirii, vizita înalților oaspeți români în Zimbabwe constituie încă o confirmare strălucită a orientării statornice a României socialiste spre intensificarea legăturilor de prietenie, solidaritate și colaborare cu tinerele state care au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare, cu țările în curs de dezvoltare. Conducătorul partidului și statului nostru și-a exprimat convingerea că vizita și convorbirile avute „vor deschide noi perspective conlucrării fructuoase între partidele și popoarele noastre, atît pe plan bilateral, cît și pe arena internațională, în lupta împotriva războiului, pentru pace, pentru dreptul popoarelor la viață, la existență, la dezvoltarea economico-socială de sine stătătoare". Se poate aprecia deci că noua întîlnire româno-zimbabwiană la nivel înalt, prima pe pămîntul acestui tînăr stat independent al Africii, s-a înscris ca o contribuție de cea mai mare însemnătate la întărirea pe mai departe a prieteniei și solidarității, a conlucrării rodnice dintre popoarele român și zimbabwian, în folosul ambelor țări și popoare, al cauzei păcii și colaborării între toate națiunile lumii.

ION CODRU

Solia de pace, prietenie și colaborare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, pe continentul african

MOMENT DE IMPORTANȚĂ ISTORICĂ ÎN

Itinerarul de pace, înțelegere, cooperare și solidaritate pe pămîntul Africii al tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a continuat cu vizita oficială de prietenie în Republica Populară Mozambic, efectuată la invitația tovarășului Samora Moises Machel, președintele Partidului FRELIMO, președintele Republicii Populare Mozambic.

Expresie clară a dorinței comune de a întări și extinde colaborarea rodnică dintre Partidul Comunist Român și FRELIMO, dintre România și Mozambic, de a promova raporturi tot mai strînse, de a aduce o contribuție activă la rezolvarea marilor probleme care confruntă omenirea, la cauza păcii și colaborării internaționale, noua întîlnire dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Samora Moises Machel înscrie o pagină de însemnătate deosebită în cronica tradiționalelor legături de prietenie, colaborare și solidaritate româno-mozambicane, care au cunoscut o dezvoltare continuă. Aceste legături s-au format și s-au consolidat în [illegible] luptei eroice a poporului mozambican pentru eliberarea națională, pentru cucerirea independenței și făurirea unei vieți noi, libere. După cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, Partidul Comunist Român, România socialistă au sprijinit întotdeauna activ lupta de eliberare națională, împotriva imperialismului și colonialismului, și-au manifestat solidaritatea cu popoarele care s-au ridicat la luptă pentru independență. În acest cadru poporul român a acordat un sprijin larg, internaționalist luptei de eliberare a poporului mozambican, și-a manifestat întreaga solidaritate cu această luptă, condusă de FRELIMO. Partidul, poporul nostru au salutat victoria poporului mozambican ca pe un moment important în lichidarea dominației coloniale, în afirmarea independenței și dezvoltării libere a acestei țări africane, în trecerea pe calea făuririi noii orînduiri sociale.

Ținînd cont de toate acestea, [illegible] deosebit de călduroasă rezervată tovarășului Nicolae Ceaușescu, manifestările de prețuire și stimă cu care înalții oaspeți români au fost înconjurați pe întreaga durată a vizitei au ilustrat grăitor sentimentele de recunoștință ale poporului mozambican pentru ajutorul acordat de România socialistă țării lor în anii grei ai luptei pentru obținerea independenței, precum și în anii reconstrucției naționale, stima și prețuirea poporului mozambican față de personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, față de realizările poporului român, față de politica României socialiste, activă, dinamică și constructivă, de solidaritate militantă cu popoarele africane. Acestor sentimente le-a dat glas președintele țării, Samora Moises Machel, care a spus: „Salutîndu-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, salutăm cu afecțiune poporul român prieten, care întotdeauna a știut să-și manifeste cu hotărîre și fără preget solidaritatea sa față de poporul mozambican, ieri în lupta sa pentru independență națională, astăzi — în aceea pentru construirea unei noi societăți, societatea socialistă. În istoria poporului nostru sînt pagini de neuitat ale valorosului sprijin pe care mi l-a acordat personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, ilustrul luptător internațional, conducător de necontestat și iubit al poporului român, prieten de seamă al poporului mozambican... Primindu-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, dorim să salutăm în persoana sa dezvoltarea cooperării între popoarele, partidele și statele noastre. În același timp, dorim să reafirmăm onoarea și privilegiul pe care le reprezintă pentru noi această nouă vizită a sa în Republica Populară Mozambic. Poporul mozambican vede în dumneavoastră, tovarășe Nicolae Ceaușescu, un strălucit luptător internaționalist și un mare prieten".

În condițiile noi, de astăzi, prietenia și solidaritatea româno-mozambicană au căpătat un conținut nou și dimensiuni tot mai largi, în interesul progresului economic și social al celor două țări și po-

DEZVOLTAREA RELAȚIILOR ROMÂNO-MOZAMBICANE

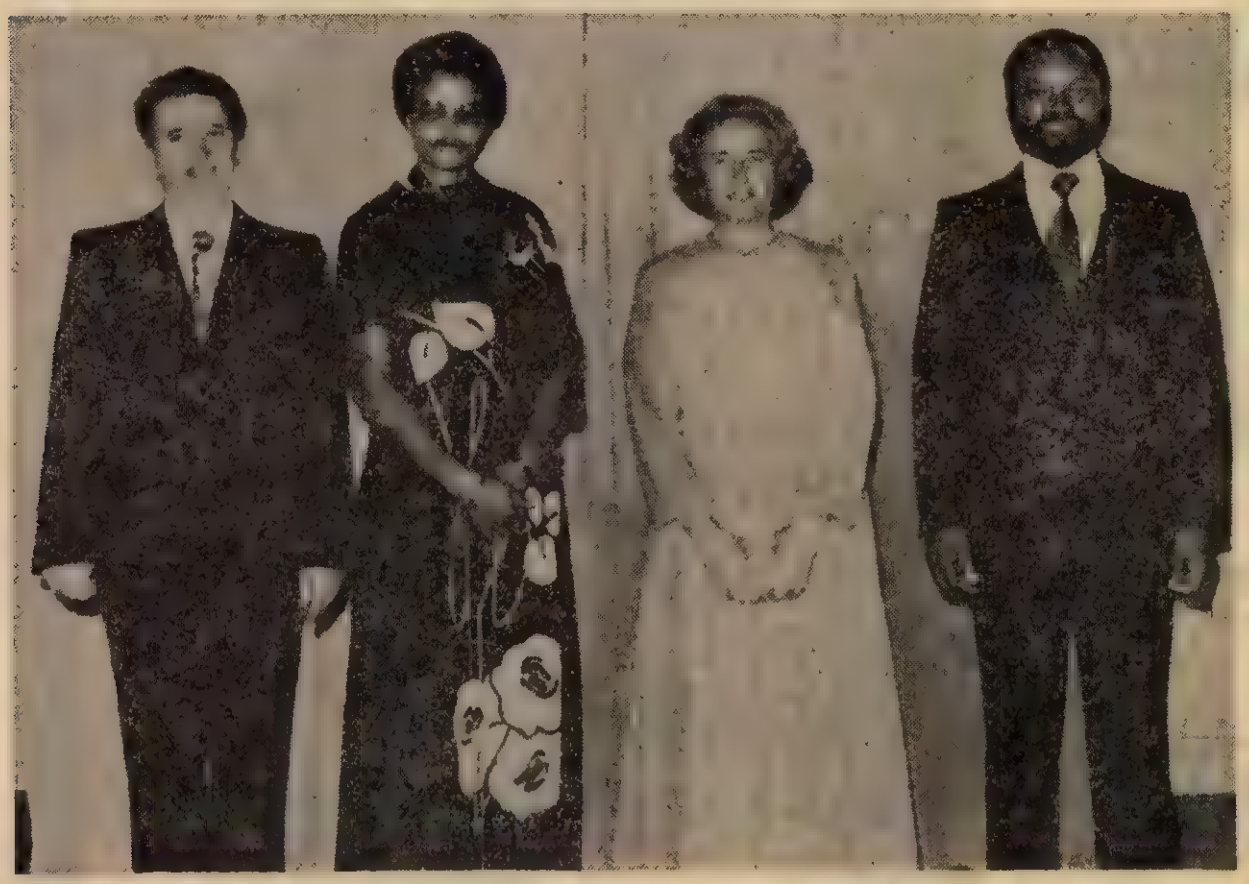

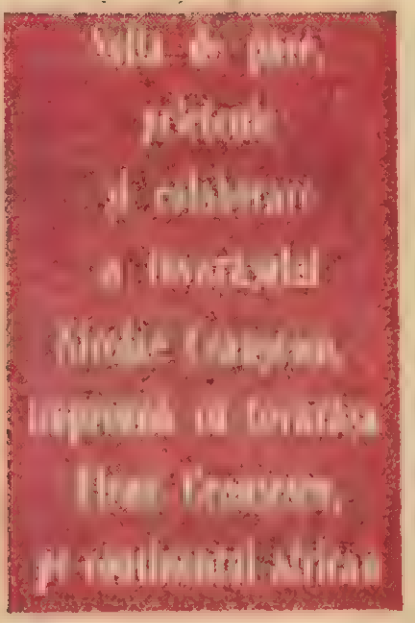

poare, al edificării noii orînduiri sociale, al cauzei păcii și colaborării internaționale. Este ceea ce s-a subliniat și în cadrul noului dialog la nivel înalt româno-mozambican. Cu acest prilej, cei doi președinți au constatat cu satisfacție că în spiritul înțelegerilor convenite la precedentele întîlniri la nivel înalt de la Maputo și București, raporturile de prietenie, colaborare și solidaritate dintre cele două partide, țări și popoare au cunoscut o dezvoltare continuă. În acest context, a fost relevată importanța Tratatului de prietenie și colaborare, semnat la Maputo în aprilie 1979, și s-a dat expresie hotărîrii de a se extinde și aprofunda și mai mult colaborarea dintre cele două țări în domeniile politic, economic, tehnico-științific și cultural, precum și conlucrarea pe plan internațional. Au fost subliniate perspectivele bune care există în ce privește dezvoltarea unei largi colaborări și cooperări în domeniile agriculturii, geologiei, mineritului, transporturilor, pescuitului, precum și în alte domenii de interes comun. Cei doi președinți au apreciat că această colaborare servește realizării aspirațiilor de progres și prosperitate ale popoarelor român și mozambican, contribuind totodată la întărirea cooperării țărilor în curs de dezvoltare, a solidarității dintre popoare și forțelor progresiste de pretutindeni, în lupta pentru progres, pentru independență și pace în întreaga lume. Au fost abordate, de asemenea, și probleme ale situației internaționale actuale.

O încununare a noului dialog româno-mozambican la nivel înalt a constituit-o semnarea unor documente de cea mai mare importanță pentru extinderea și adîncirea relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări, partide și popoare. Aceste documente au fost : Declarația comună româno-mozambicană, Acordul de cooperare între Partidul Comunist Român și Partidul FRELIMO și Protocolul privind cooperarea între cele două partide în perioada 1984—1985, precum și Programul pe termen lung privind dezvoltarea cooperării tehnico-economice și a schimburilor comerciale între Republica Socialistă România și Republica Populară Mozambic. Cei doi conducători de partid și de stat au dat o înaltă apreciere documentelor semnate : „În aceste documente — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — am pus bazele unei colaborări trainice, multilaterale între partidele și popoarele noastre. Ele se întemeiază pe trecutul de solidaritate și colaborare dintre partidele noastre în timpul luptei de eliberare națională. Ele pornesc de la realitățile de astăzi și au în vedere de a așeza o bază trainică dezvoltării economico-sociale a Mozambicului, a României, lărgirii colaborării în construirea societății socialiste. Aceste documente deschid o perspectivă minunată pentru viitorul popoarelor noastre. Fără îndoială că realizarea în viață a înțelegerilor din aceste zile va pune bazele unei colaborări trainice și permanente între popoarele noastre. Deosebirea de etape de dezvoltare dintre țările noastre trebuie să constituie nu un obstacol, ci să determine o colaborare mai strînsă". Iar tovarășul Samora Moises Machel a arătat că documentele semnate reprezintă „perspectiva viitoare, ziua de mîine, certitudinea zilei de mîine" și, în același timp, „o ilustrare a acestei vizite deosebit de rodnice, a succesului acestei vizite a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Republica Populară Mozambic".

Efectuată în atmosfera de stimă și înțelegere reciprocă proprie relațiilor dintre cele două țări și popoare, vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Populară Mozambic deschide noi perspective colaborării multilaterale dintre România și Mozambic, astfel încît relațiile dintre ele să devină tot mai strînse, să se amplifice continuu, în lupta pentru dezvoltare liberă, pentru construirea societății socialiste, pentru triumful păcii și colaborării pe planeta noastră.

ION D. GOIA

18 ani de istorie — 18 ani pentru istorie

EPOCA MARILOR CTITORII DIN ISTORIA ROMÂNIEI: SOCIALISM, LIBERTATE, PACE, DEMOCRAȚIE MUNCITOREASCĂ REVOLUȚIONARĂ

Un bilanț lucid al anilor de reconstrucție a țării, inaugurați prin Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, prin înțelepciunea cu care partidul și poporul s-au încredințat conducerii clarvăzătoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, înscrie la loc de cinste, între atîtea și atîtea realizări de ordin material și spiritual, cuceriri de esență ale poporului nostru : deplină libertate socială pentru toți fiii lui și o autentică democrație muncitorească, revoluționară, exercitată prin om și în folosul direct al omului. Ca realități care se intercondiționează, determinîndu-se reciproc, aceste cuceriri reprezintă un semn de distincție al timpului, un adevăr de reconstituit, pentru istoricul viitorului, din toate gesturile și actele epocii noastre. Ele s-au încorporat în temeliile trainice ale vieții noastre sociale și au imprimat existenței omului, și chipului și substanței din existență, certitudine în prezent și deschidere spre lumina zilei de mîine.

Din vara lui 1965 pînă astăzi, pas cu pas, etapă cu etapă, idealul atragerii întregului nostru popor la conturarea deciziilor care privesc destinul comun al țării, la transpunerea lor întocmai în practică, a devenit un dat firesc al activității de zi cu zi, un mod de a ne exprima reperele conștiinței înnobilate. Cum e lesne de înțeles din ce rațiuni anume, democrația muncitorească s-a ctitorit înainte de toate în întreprinderi, la locul de muncă al fiecăruia, acolo unde calitatea de producător și stăpîn al mijloacelor de producție, de responsabil nemijlocit al gestiunii de bunuri și forță de muncă inculcă în om un sentiment tonic de libertate și putere. În acest sens, adunările generale din întreprinderi și instituții, asumîndu-și un rol tot mai important în consolidarea potențialului productiv al comunității, în ridicarea nivelului de trai colectiv, și-au asumat implicit un rol obștesc de prim rang, cu consecințe benefice în procesul de făurire a acelui om nou spre care aspiră societatea noastră, în drumul spre comunism. În paralel, instituționalizarea unor principii și norme noi de organizare curentă, conducere mai activă și retribuție mai echitabilă în colectivele productive de pe întreg teritoriul țării au imprimat conceptului de democrație muncitorească un conținut concret și convingător. Un reazem solid pentru conștiința cetățenească a entităților umane angajate în făurirea propriului lor destin.

La fel, prin crearea Frontului Democrației și Unității Socialiste și a organizațiilor lui proprii, participarea neîngrădită a oamenilor muncii la viața socială și-a anexat domenii noi, orizonturi noi, cuprinzînd și politica internă și externă a țării, cu ansamblul hotărîrilor și demersurilor împlinirii ei. O importanță deosebită în peisajul nostru social revendică, de asemenea, și activitatea consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, cuprinse în același cadru generos de afirmare instituționalizată, în consens cu interesele superioare ale țării, a voinței colective, a înțelepciunii populare la urma urmelor. Și de data aceasta resimțim o pregnantă înrîurire, chiar asupra conceptului aparent imuabil al națiunii. O vitalizare de substanță a solidarității sociale și umane la scara întregului spațiu național.

Atribuții noi înseamnă răspunderi noi și nu încape nici o îndoială asupra adevărului că natura atribuțiilor determină în mod decisiv optica prin prisma căreia și omul și colectivitatea își asumă răspunderile. Din simplă lozincă, implicarea a devenit fapt de viață, dimensiune a vieții și fiecare din noi a devenit laboratorul în care germinează încredere putința însăși de a ne hotărî soarta. A contribuit la aceasta, în mod hotărîtor, însăși realitatea că fiecare document de partid sau de stat, în cei 18 ani care au trecut de la Congresul al IX-lea, a fost tradus punct cu punct și capitol cu capitol în viață. Cu alte cuvinte, nu am trăit doar din planuri, ci înainte de toate din realizări și pe realizări s-au sprijinit toate proiectele țării. De asemenea, pe realizări s-a clădit puterea de a prospecta și preconiza viitorul, și în liniile lui mari, dar și în detaliul semnificativ. Sistematic, proiectele de dezvoltare a țării au fost supuse judecății obștești, mereu și litera și spiritul hotărîrilor de interes colectiv s-au impregnat cu pecetea unei înțelepciuni colective. Și cîștigul rezultat din această practică profund democratică s-a vădit a fi important mai cu seamă prin întărirea elocventă a capacității fiecărula dintre cetățenii țării de a-și înțelege timpul și rostul din timp. Un rost de om între oameni.

Firește, nu numai noi am evoluat și ne-am dedicat unui progres multilateral, ci și lumea în care viețuim ca națiune. În acest context, deschiderea României spre lume, consolidarea prestigiului ei internațional recunoscut ca atare pe toate meridianele, constituie o expresie particulară, dar nu mai puțin însemnată, a libertății și democrației statornicite între hotarele țării. Efortul investit în întărirea independenței noastre reale a jucat din acest punct de vedere un rol efectiv și hotărîtor. Și, pe acest teritoriu al libertății, acțiunea comuniștilor, a întregului nostru popor, revendică o actualitate perpetuă. „Pe calea trasată de Congresul al IX-lea al partidului — sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu —, țara noastră pășește înainte cu tot mai multă vigoare, poporul român obține noi și noi victorii în îmbunătățirea vieții sale materiale și spirituale, în înflorirea României socialiste". Și edificiul la împlinirea căruia conlucră — comunist și partid, cetățean și stat — a fost de la bun început așezat pe un fundament durabil. Semnul sigur al acestui adevăr rămîne certitudinea din fiecare familie, din fiecare cămin.

MIHAI PELIN

18 ani de istorie — 18 ani pentru istorie

„Cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român va rămîne înscris cu litere de aur în istoria României"

NICOLAE CEAUȘESCU

„Un an excepțional nu vine niciodată de la sine. El este, în fapt, pregătit cu ani în urmă!"

De la o vreme, pe nimeni nu mai surprind cifrele-record ale recoltelor înregistrate pe terenurile agricole ale comunei Scorniceşti. Ne-am obişnuit aproape ca, an de an, cooperativa agricolă de producţie aflată în comuna al cărei nume a devenit cunoscut şi iubit odată cu numele celui care s-a născut pe aceste meleaguri, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, să ocupe mereu locul I în întrecerea socialistă între unităţile de acelaşi profil, de parcă oamenii locului ar avea de respectat o mare datorie patriotică, nu numai o datorie şi munci, ceea ce de fapt chiar aşa şi este. Anul acesta, însă, o ştim cu toţii, secetă n-a iertat. Vom avea un an catastrofal, după cei foarte buni, de anul trecut ?! Era o întrebare rostită poate doar pe jumătate, dar prezentă în mintea tuturor, de ce nu şi a reporterilor, cei care mai au şi datoria de a-i da răspunsul cuvenit, desigur după o documentare la faţa locului.

Am fost aşadar în judeţul Olt, am bătut pămînturile dintre riurile Plapcea şi Vedea, am trecut dinspre Cîmpia Boianului spre dealul Cotmeana, am stat de vorbă cu oamenii, am admirat în fugă noul centru civic al comunei Scorniceşti şi, mai spre seară, ne-am întîlnit cu tovarăşii **Constantin Neacşu**, primarul comunei, secretar al Comitetului comunal de partid, **Dumitru Broncu**, preşedintele Consiliului unic agroindustrial de stat şi cooperatist Scorniceşti, organizatorul de partid al zonei, şi **Gheorghe Bărbulescu**, secretar adjunct al Comitetului comunal de partid. Ce am aflat sînt lucruri îmbucurătoare, s-o spunem chiar de la început, în ciuda condiţiilor vitrege, despre care în parte am amintit, Scorniceştiul anunţînd şi în acest an recolte bogate, ba chiar şi recorduri ! „Desigur că lucrul care ne interesează mai întîi de toate este realizarea integrală a tuturor sarcinilor de plan, atît în agricultură, cît şi în industrie sau în sectorul de investiţii. Dealtfel, cele 300 de milioane de lei, cît valorează producţia globală industrială pentru primul semestru al anului le-am realizat la timp, avînd în plus şi o depăşire de vreo 15 milioane".

Sînt circa 5 000 de oameni în sectorul industrial al comunei Scorniceşti (la o populaţie de circa 12 500 — desigur că există mulţi navetişti, unii dintre ei chiar de la Slatina), oameni care lucrează la Întreprinderea de piese şi subansamble auto (întreaga gamă de pompe pentru autoturismele şi camioanele fabricate în ţară, inclusiv Oltcitul, ca şi piesele de schimb pentru ele), la Întreprinderea de producţie şi prestări servicii, în Cooperaţia de producţie, desfacere şi achiziţii sau în mica industrie de pe lîngă C.A.P.-uri, ori lucrul acesta nu-l spunem numai ca să lăudăm o comună de o forţă industrială deosebită, ci mai ales pentru a sublinia că, în fapt, tot cam aceiaşi oameni n-au uitat să-şi lucreze totodată şi pămîntul, doar că viaţa şi munca lor s-a diversificat, iar satisfacţiile au devenit astfel mai complexe.

„Cu toată secota...", începe Gheorghe Bărbulescu — dar parcă numai secota Scorniceştiul n-a avut niciodată terenuri agricole din cele mai productive — mai cu seamă terenuri podzolice, aproape smolnită, din categoria a III-a sau a IV-a, în cel mai bun caz, care au necesitat multe eforturi pentru a căpăta un randament ridicat, adică fertilizări intensive (numai în toamna anului trecut s-au cărat pe cîmp peste 4 000 de tone de gunoi de grajd !), arături de calitate, pregătirea corespunzătoare a patului germinativ, pe scurt respectarea în cele mai mici detalii a regulilor agrotehnice moderne, a seriozitatea şi priceperea, pasiunea într-un cuvînt, a specialiştilor. „Întreţinerea culturilor a fost însă îngreunată, ne mai spune dînsul. La porumb, spre exemplu, asigurăm trei şi chiar patru praşile — altfel nu se poate face !"

Deocamdată, se face : 5 130 kg la hectar (la un plan de 3 850 kg) la culturile cu orz, 3 850 kg la hectarul însămînţat cu grîu (3 700 kg în plan), C.A.P.-ul Scorniceşti ţine deci fruntea sus şi în acest an, în ciuda, nu-i aşa ?, a condiţiilor dificile cunoscute de toţi. Cultura florii soarelui e la fel de frumoasă, iar a porumbului — el, aici la porumb trebuie să ne oprim puţin mai mult, „după părerea noastră, zice tovarăşul Dumitru Broncu, se vede o producţie cum n-a mai fost niciodată pe aceste meleaguri !" Pe aceste meleaguri s-au văzut fotuşi producţii excepţionale, 8 700 kg/ha porumb boabe, media de anul trecut a comunei, 10 000 kg la „boabe" şi peste 20 000 kg la „ştiuleţi", pe hectar, numai la C.A.P. Scorniceşti. „Este posibil, mai zice dînsul, ca producţia de anul acesta să o depăşească mult pe cea de anul trecut !" Oare ce vrea să însemne această afirmaţie ? O aflăm puţin răspunsul, e limpede că nu vrea să se laude pînă nu vor fi hambarele pline, zice : „Oamenii sînt încrezători într-o realizare de circa 10 000 kg la hectar, în medie, pe întreaga comună". Staţi puţin, să facem un calcul. Deci, cîte hectare sînt însămînţate cu porumb : „Vreo 3 000, iar densitatea ajunge în medie la peste 70 000 de plante la hectar. Trebuie însă să recunoaştem că frontul de ploi care a căzut în ultima vreme ne-a ajutat foarte mult". Păi asta face vreo 30 000 de tone de porumb, adică 3 000 de vagoane ! „Aşa e. Circa 20 000—22 000 de tone merg la fondul de stat. Dacă vreţi, dar să n-o scrieţi, e cam cît se face într-un singur judeţ dintr-o zonă mai deluroasă. Dar trebuie să mai ştiţi ceva : un an excepţional nu vine niciodată de la sine. El este, în fapt, pregătit cu ani în urmă !"

Ar mai fi şi sectorul zootehnic, cel cooperatist (4 000 de tăuraşi la îngrăşat, 150 000 de găini outoare, 22 000 de porci, 1 000 de vaci cu lapte, 10 000 de oi), dar şi cel al gospodăriilor populaţiei : 990 de vaci (numai 600 anul trecut), 3 300 porci (1 100 în plus faţă de 1982), 6 300 de ovine şi caprine (doar 4 500 acum un an) şi 46 000 păsări (faţă de 30 000 în anul trecut). Şi de aici se livrează importante cantităţi de produse la fondul de stat : 20 tone carne bovine, 13,3 tone carne porcine, 14 tone păsări şi altele. În cooperativele de producţie s-au depozitat pînă acum mai bine de o mie de tone de fîn şi 5 000 tone „silozuri" continuă strîngerea şi depozitarea porumbului, trebuie şi vor fi furaje suficiente pentru hrana animalelor pe timp de iarnă.

Îi întrebăm pe tovarăşul Constantin Ceacşu, primarul comunei, cum se simt toate aceste realizări, toate succesele în viaţa locuitorilor comunei. „Păi, cum să se simtă, cu ochii, zice. Priviţi şi dumneavoastră : dacă n-aţi mai fost de cîţiva ani nu o să mai recunoaşteţi comuna. Sînt 680 de apartamente de bloc : construite în ultimii 5 ani, 108 garsoniere şi 320 de locuri în căminele de nefamilişti. Avem în plan alte 130 de apartamente pentru anul acesta, dintre care 62 sînt deja gata, 40 de garsoniere şi o clădire nouă pentru liceul agroindustrial. Aproape o sută de locuinţe sînt construite, numai în cele 14 sate ale comunei, de cetăţeni în regie proprie. Facem 3 000 metri pătraţi de spaţii comerciale, într-un complex comercial căruia îi se alătură o piaţă agroalimentară, apoi un han turistic şi încă altele". Ar mai fi, adăugăm noi, tot între lucrările de investiţii, o fabrică de bere şi una de produse lactate, un atelier pentru producţie şi prestări de servicii, un mare complex avicol de stat (profilat pe păsări din rasele grele, gişte, curcani, găini de talie mare), lucrări care au termen de finalizare anul acesta sau cel mai tîrziu anul viitor şi care, pînă la urmă, vor aduce circa 500 noi locuri de muncă în industria Scorniceştiului...

Iar toate acestea între Plapcea şi Vedea, pe Cîmpia Boianului şi sub dealul Cotmeana, pe un loc a cărui istorie se scrie mai cu seamă astăzi, după ce comuna n-a fost, multă vreme, decît locul de unde a plecat făuritorul României de azi, preşedintele Nicolae Ceauşescu. Mîndria locuitorilor s-a transformat cu stăruinţă în dreptul de a fi printre cei mai buni, iar această onoare a ajuns în cele din urmă chiar o obligaţie dintre cele mai nobile. Acolo unde, în acelaşi timp, se pot face şi peste 3 000 de tone de porumb şi peste 300 de milioane la producţia industrială într-un singur semestru, ca într-un adevărat simbol al României de azi, Scorniceştiul urcă văzînd cu ochii spre prosperitate şi, dincolo de ea, chiar spre meritată celebritate.

DUMITRU GRAUR

18 ani de istorie — 18 ani pentru istorie

Epoca luminii, științei, creației tehnice

Știința și tehnica românească sînt, azi, mai robuste și mai eficiente ca oricînd, îndeplinind sarcini de maximă importanță în dezvoltarea continuă, fără precedent, a României socialiste, în ridicarea acesteia pe trepte de bunăstare și civilizație altădată inabordabile. În acest context, trebuie subliniat faptul, de netăgăduit, că momentul de răscruce, decisiv, în reevaluarea acestor domenii de activitate, în revigorarea lor, l-a constituit Congresul al IX-lea, cel care a deschis științei și cercetării științifice orizonturi nebănuite, conferindu-le dimensiuni la care nici cei mai optimiști slujitori ai lor nu îndrăzneau să spere, să viseze. Pe acest drum, nu simplu și nu ușor de parcurs, Congresul al IX-lea, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au un merit istoric, de neprețuit, cu beneficee consecințe pentru binele și mai binele patriei noastre. Analizînd cu luciditate și în profunzime datele revoluției tehnico-științifice mondiale, intuind și fixînd rolul pe care știința era chemată să-l joace în accelerarea dezvoltării, manifestînd o ineredere fermă în capacitatea creatoare a inteligenței românești, acest tezaur insuficient exploatat, la acea dată, de idei și inițiative originale, făuritorul României moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a elaborat o strălucită concepție cu privire la poziția științei în societatea socialistă contemporană, a rolului ei activ de forță de producție, stabilind totodată o strategie, cuprinzătoare și limpede, pe termen lung, a transformării științei într-o preocupare de prim ordin, situată la temelia dezvoltării tuturor ramurilor economiei naționale.

O astfel de concepție revoluționară, modernă, corespunzînd pe deplin nevoilor și, în același timp, aspirațiilor și dorințelor oamenilor de știință, a stat la baza unei opere grandioase, ridicînd mereu știința și așezînd statutul social al slujitorilor ei la cel mai înalt nivel. Ca o consecință logică, știința românească, aflată într-un efervescent proces de revitalizare și democratizare, a devenit un obiectiv major al interesului național, căutînd și găsind soluții pentru mersul înainte, în ritm înalt, al societății.

Crearea, în 1965, a Consiliului Național al Cercetării Științifice, devenit ulterior Consiliu Național pentru Știință și Tehnologie, ca organism cu aleasă competență și largă reprezentare, desemnarea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu ca președinte al lui, au avut o înrîurire deosebită asupra dezvoltării domeniului respectiv, a elaborării direcțiilor de orientare și a programului unitar de cercetare științifică și de pregătire a cadrelor, de asigurare a unor coordonări clare, competente. Drept urmare, numărul persoanelor antrenate în cercetare a crescut de cîteva ori, rețeaua de specialitate a fost perfecționată atît printr-o mai rațională profilare a unităților existente, cît și prin înființarea de institute noi (Institutul de cercetări energetice în 1967, Institutul central de chimie în 1970 etc.), tot atîtea „cetăți" pe frontul bătăliei pentru nou, ai elaborării de tehnologii și procedee de vîrf, competitive pe plan mondial. În spațiul unor mutații fără precedent produse în viața spirituală a societății noastre, în dezvoltarea științei și tehnicii, mutații care și-au avut și își au inspirația într-o concepție profund revoluționară și de largă perspectivă, cercetarea s-a integrat cu învățămîntul și producția, obținîndu-se și în acest sector realizări deosebite.

În decembrie 1965, în Expunerea cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică, prezentată în sesiunea Marii Adunări Naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea, între altele, că „a subaprecia, în acești condiții, rolul științei, a nu depune eforturi susținute pentru stăpînirea marilor ei cuceriri, a nu te strădui să mergi în ritm cu progresul științei secolului nostru, înseamnă a te condamna cu bună știință la stagnare și înapoiere, cu repercusiuni serioase asupra dezvoltării societății pentru o lungă perioadă de timp". Observînd, în virtutea unei analize exigente, că unor ramuri ale științei însuși viitorul patriei, a fost urmărit și dus la îndeplinire pas cu pas, opțiunile Congresului al IX-lea, începutul „Erei Ceaușescu", fiind ulterior reafirmate și dezvoltate în cadrul hotărîrilor celorlalte congrese și conferințe naționale ale partidului, inclusiv, sau, mai corect zis, în primul rînd, de „Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981-1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000", adoptat de Congresul al XII-lea al P.C.R. În folosul independenței energetice, obiectiv prioritar, s-au depus și se depun eforturi materiale și de inteligență considerabile. S-a declanșat, în condițiile mondiale știute, un riguros program de economisire a energiei. S-au intensificat și diversificat acțiunile de valorificare a combustibililor inferiori și a surselor noi și recuperabile de energie. S-a dezvoltat termoficarea. Energiile așazise neconvenționale, eoliană, biogaz, energia valurilor etc., au început să se bucure de atenția cuvenită, înregistrînd de pe acum progrese notabile. Cercetarea a fost orientată, într-o măsură și mai mare, în direcția reducerii și substituirii hidrocarburilor. A fost accelerată realizarea centralelor nucleare-electrice etc. etc., toate aceste acțiuni făcînd parte, repetăm, dintr-un program vast, întocmit științific, menit să asigure independența energetică a României socialiste într-un răstimp [illegible].

Anii deplinei afirmări

În ceea ce privește chimia, altă ramură cu pondere importantă în realizarea bunăstării națiunii, coordonarea unitară a activității de cercetare științifică și tehnologică s-a realizat, după concepția și cu contribuția nemijlocită a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de renume mondial, prin înființarea, în 1970, a Institutului central de chimie care, din 1973, a inclus și unități de proiectare, înfăptuind astfel legătura organică dintre cercetare și proiectare. Azi, cînd institutul numără 23 de unități de cercetare, proiectare și producție, conduse cu neodihnă și înaltă competență științifică de tovarășa Elena Ceaușescu, se poate constata, în afara oricăror dubii, că inteligența românească e mai lucrativă și mai eficientă decît oricînd. Dacă în perioada anilor 1970, de pildă, producția realizată pe baza concepției proprii se limita la 30 la sută, în prezent ea se ridică la 80—82 la sută. Pînă la sfîrșitul cincinalului în curs, secolit în mod justificat cincinalul revoluției tehnico-științifice, dezvoltarea industriei chimice se va sprijini în proporție de 95 la sută pe concepția forțelor proprii, importurile urmînd să acopere o parte infimă a necesităților. Industria chimică românească, altădată necunoscută în lume, a înregistrat și înregistrează apăsați pași înainte în direcția obținerii de elastomeri, de mase plastice, de rășini sintetice, de coloranți, de auxiliari, de lacuri și așa mai departe.

E limpede, exemplele de mai sus nu sînt singurele, în toate domeniile științei și tehnicii se consemnează progrese spectaculoase, că în temeiul unei munci devotate și pline de abnegație cercetarea științifică românească și-a sporit considerabil contribuția la dezvoltarea generală a societății, la ridicarea nivelului de bunăstare și civilizație al poporului. Astfel, ca să rămînem în domeniul concretului, numai în perioada cincinalului 1976—1980, cercetarea științifică și tehnologică și-a adus aportul la asimilarea a peste 10 000 de noi tipuri de mașini-unelte și aparate, a peste 5 100 de noi materiale și bunuri de consum, precum și la extinderea în producție a peste 9 000 de tehnologii noi și modernizate. Ponderea produselor noi și modernizate în intervalul amintit a reprezentat 46,1 la sută din valoarea producției marfă realizată în 1980 pe ansamblul industriei republicane.

Firește, lupta pentru nou nu e simplă. Ea n-a fost niciodată și niciunde ușoară, implicînd, în paralel cu căutarea și găsirea celor mai îndrăznețe soluții, cu aplicarea lor neîntîrziată în practică, o bătălie aspră împotriva vechiului, a birocratismului, a ignoranței, pentru instaurarea unei mentalități sănătoase, care să permită cultivarea noului, impunerea lui. Ca instrument al politicii partidului, „Flacăra" și-a făcut o datorie din a se plasa, permanent, în linia întîi a acestui front, oferind progreselor realizate în acest domeniu, uriașe, fără precedent, dimensiunile firești, dar neuitînd, cînd a fost cazul, să semnaleze unele poticneli, unele rămîneri în urmă, în idee, subînțeleasă, a înlăturării lor. Realizările, însă, și în acest domeniu, sînt cuvîrșitoare, probînd vocația poporului nostru de a-și face și stăpîni noul, de a-l dărui, într-un cadru care permite afirmarea cea mai deplină a personalității, binelui public, societății. Beneficiind de prețioasele îndrumări ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, bucurîndu-se de un statut ferm și mobilizator, lucrătorii din aria științei și tehnicii se găsesc angajați, cu hărnicie și fidelitate, în primele rînduri ale luptei pentru o Românie mai bogată și mai fericită, pe deplin stăpînă pe destinele sale, liberă și independentă. Grație climatului în care lucrează, stabilit de cel de-al IX-lea Congres, grație vredniciei lor, știința românească se afirmă tot mai puternic în lume, sporindu-și izbînzile și prestigiul.

OVIDIU IOANIȚOAIA

18 ani de istorie — 18 ani pentru istorie

Epoca renașterii spiritualității românești

Succesele dobîndite în toate domeniile de către poporul român în ultimii 18 ani sînt nemijlocit legate de dezvoltarea științei și tehnologiei, de punerea în practică a celor mai noi cuceriri ale revoluției științifico-tehnice contemporane. Dezvoltarea științei și tehnicii naționale, în temeiul strategiei stabilite de Congresul al IX-lea, au asigurat condițiile avîntului în toate sectoarele de activitate, înlesnind progresul continuu al țării. Cîteva date sînt elocvente.

● **România dispune de circa 200 de unități de cercetare științifică, inginerie tehnologică și de proiectare. În 1965, numărul acestora era de 53.**

● **Investițiile alocate în cercetarea științifică în perioada 1976—1980 au fost de 1,7 ori mai mari decît în cincinalul anterior și de 5 ori mai mari decît în anii 1966—1970.**

● **Comparativ cu cincinalul trecut, în actualul cincinal fondurile pentru finanțarea activității de cercetare și dezvoltare tehnologică sînt mai mari cu 50 la sută.**

● **Totalul personalului cuprins în activitatea de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și proiectare, inclusiv din întreprinderi și alte unități economice, este de 200 000, dintre care 70 000 cu studii superioare.**

● **În anul 1985, numărul lucrătorilor cuprinși în activitatea de cercetare va crește cu 45 000, cifră care corespunde, semnificativă coincidență, numărului total al cercetătorilor aflați în activitate în 1965.**

● **Volumul activității de cercetare, exprimat prin cheltuieli materiale și de muncă aferente, a sporit în cei 18 ani de la Congresul al IX-lea al partidului de circa 10 ori.**

O activitate de pionierat:

O viitoare industrie a ozonului

Se întîmplă un lucru straniu — ne spune fizicianul Gheorghe Ștefan Rusu. Cînd un cercetător științific își exprimă intenția de a părăsi Bucureștiul și a se întoarce acasă, mulți gîndesc în sinea lor că el a fost constrîns la acest pas pentru că „nu i-a mers" în Capitală, că n-a dat randament și nu s-a putut menține sau, Doamne ferește „cu el e CEVA". Uneori, chiar și proprii părinți se tem ca revenirea fiului „în provincie" să nu apară, în ochii lumii, drept o dare înapoi.

Firește, nu pot fi excluse nici asemenea meandre în viața omului, dar nu ele caracterizează activitatea profesională a interlocutorului nostru, începută, într-un anume sens, încă de pe băncile liceului (este laureat a 12 premii naționale și trei europene la olimpiade de fizică și matematică, autor a șase invenții brevetate în țară și străinătate). Ca student al Facultății de fizică din București a primit premii internaționale de prestigiu, a prezentat comunicări în Anglia, Elveția, Italia, Franța, R.F.G. și i s-a înmînat la vîrsta de 20 de ani, înalta distincție UNESCO „La Clef de la Science". În fine, cercetător științific la Institutul de cercetări și proiectări electrotehnice, a elaborat lucrări în domeniul poluării, al xerografiei și al surselor noi de energie, prezentate în cele vreo 15 țări pe care le-a vizitat în ultimii ani.

— Și totuși, tovarășe Rusu, de ce v-ați hotărît să părăsiți Bucureștiul, institutul, laboratorul de surse noi de energie, pentru a vă instala la Bistrița ?

— Deși m-am mutat cu arme și bagaje la Bistrița, nu am părăsit, formal, institutul meu. Este drept, doream cu ardoare să mă întorc acasă, pe plaiurile natale, de care mă legă prea multe fire, văzute și nevăzute. Pur și simplu, aveam nevoie de aerul de acasă. Afirmația aceasta simplist-sentimentală, dacă vreți, poate șoca, mai ales din partea unui fizician cercetător, dependent de o anumită aparatură și de mijloace de informație moderne pe care, de multe ori, doar marele oraș le oferă. Totuși, aceasta e realitatea : **dorul de casă.** Fără a ignora un singur moment profesiunea. Eram și sînt convins că și la Bistrița, cel puțin în domeniul meu, se poate face știință adevărată prin crearea unui nucleu de cercetare și inginerie tehnologică profilat pe sarcinile și obiectivele apropiate și de perspectivă ale dezvoltării economice a județului. Această dezvoltare — fortunoasă în cazul Bistriței-Năsăudului — deschide fizicienilor și inginerilor un cîmp larg și divers de acțiune, posibilitatea fructificării pe un plan superior a forțelor de concepție și a competențelor tehnice și științifice locale.

Astfel s-a născut în consens cu o idee mai veche a conducerii institutului, filiala de la Bistrița a Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică. Este o acțiune relativ temerară atît ca idee cît și ca modalitate concretă de realizare, fiind vizate lucrări în premieră națională, alături de microproducție și de prestații științifice. „Noi nu vrem să facem la Bistrița o nouă cooperativă meșteșugărească — ni s-a spus — și nici muncă de mîntuială, ci Meserie. Cu M mare".

Filiala, creată doar de cîteva luni, se află abia la început de drum, deși primele grupuri de specialiști s-au alcătuit, laboratoarele s-au dotat. Evident, în aceste condiții, planurile, oricît de nobile ar fi, nu s-au putut materializa. Merită însă consemnat faptul că atare, nașterea într-un colț de țară a acestui centru de cercetare cu mari ambiții și să amintim pe scurt despre ce ambiții, în fond, este vorba. Despre ozon și utilizarea lui, în premieră la noi, într-o serie de domenii legate de viața noastră de fiecare zi.

Totul, deci, începe de la ozon, de la aerul tare, tonic și stenic al pădurii după furtună, format deci după acele descărcări electrice în atmosferă care transformă oxigenul în ozon. Or, acesta din urmă își găsește importante utilizări în țările industriale, de pildă ca substituent al clorului pentru dezinfectarea apei de băut, fiind însă lipsit de dezavantajele clorului, în primul rînd gustul neplăcut. De asemenea, se folosește pentru conservarea cerealelor în silozuri. Se știe că adesea cerealele se recoltează cu un procent ridicat de umiditate, din care cauză ele mucegăiesc, apar gărgărițe în făină etc. Or, prin tratamentul cu ozon aceste procese cu importante implicații negative economice, dispar.

Un alt aspect : făina după măcinare se maturizează, dar grație ozonului procesul se scurtează, așadar, în loc să fie necesară păstrarea ei un anumit număr de zile, perioada respectivă, inactivă, „pierdută", se reduce pînă la jumătate. La fel se întîmplă și cu fructele, spre exemplu citricele. Din rațiuni sanitare, la noi se aplică așa-numita carantină, care implică o depozitare timp de mai multe săptămîni doar din necesități sanitare. Or, această depozitare prelungită (citricele le-am citat doar ca exemplu) este foarte costisitoare, extinzînd circuitul comercial. În toate aceste cazuri, ca și în altele pe care nu le-am mai menționat, tratarea cu ozon prin aparate și instalații adecvate poate antrena **economii de ordinul miliardelor de lei.** În țara noastră, metoda, deși cunoscută în principiu, nu s-a aplicat, deoarece lipseau generatoarele de ozon. În prezent, o asemenea instalație, foarte pretențioasă, a fost pusă la punct la I.C.P.E., altele vor urma, iar bistrițenilor le revine sarcina de a studia, în premieră națională, căile practice de folosire în economie. Necunoscutele sînt numeroase, revistele și firmele străine nu dau, evident, nici un fel de amănunt, totul trebuie gîndit și rezolvat cu capetele noastre.

Se întrevăd, de asemenea, utilizări ale ozonului — tot pe baza unor cercetări originale — în tot felul de sterilizări în industria alimentară, în fabrici de lapte și brînzeturi, bere, conserve. Conservele se bombează uneori și devin rebut fiindcă recipientele nu sînt bine sterilizate. Ozonul poate asigura aceasta în mod economic, nemaifiind necesare mari cantități de apă caldă, deci consum de combustibil. Trebuie însă create butelii, stații de ozonare în diferite unități alimentare (ca perspectivă mai depărtată), trebuie studiate diversele aplicații posibile în scopuri de igienizare, influența ozonului asupra tancurilor de pasteurizare și în general asupra recipienților din industria laptelui, trebuie concepute aparaturi simple, eficiente și ieftine pentru măsurarea concentrației de ozon — iată tot atîtea teme de cercetare interesînd filiala de la Bistrița, în permanentă colaborare cu institutul bucureștean de care depinde. Apar și asemenea teme adiacente, importante din punct de vedere economic și încă nestudiate la noi, cum ar fi utilizarea ozonului pentru albirea hîrtiei, a porțelanului și ceramicii — noutăți și pe plan mondial. În fine, o ultimă problemă de dimensiune națională : epurarea apelor reziduale și a celor de la stațiile de flotație. Metodele chimice și biochimice de tratare și epurare sînt scumpe și nu totdeauna eficiente. Poate că ozonul...

— Pe scurt — conchide Gheorghe Ștefan Rusu, noul șef al filialei Bistrița a I.C.P.E. — ne așteaptă o muncă științifică și tehnică imensă, dar și satisfacțiile pionieratului.

LIONEL NIȚESCU ■

18 ani de istorie — 18 ani pentru istorie

Destine în amiaza împlinirii

Un bucureștean de nădejde

Împlinise șase ani cînd a văzut prima dată Bucureștiul, piața Obor, unde taică-său venise să vîndă o căruță cu pepeni. Și cum n-avea curaj să se îndepărteze prea mult, doar o sută sau două de metri, a ajuns în fața unei clădiri mari și întrebînd ce e acolo un bătrîn i-a spus că e fabrică de avioane. Acolo a zis că ar vrea să muncească atunci cînd va fi mare și sare dosbire de copii care vor să se facă ... și pînă la urmă unii ajung vînzători de loz în plic... ... de visul ăla așa cum se ține de sfoara zmeului pe care-l înalță în mahalaua satului Dridu, pe malul Ialomiței. Pe urmă el a rămas cu sfoara în mînă, iar zmeul s-a pierdut, dar asta avea să o afle cîțiva ani mai tîrziu, după ce a terminat școala elementară cât... ... învățătoresc în sat. În ... profesorului Gică al Despii, a cărui nevastă ... prin ceață și după năd... pe care le făceau copiii prin recreație hîrjonindu-se peste straturile de flori, intra în clasă și începea să ... teească bastonul printre șirurile de bănci. Taică-său l-a adus la Școala profesională 9 metal și l-a lăsat în grija directorului Sbârlănescu, care i-a făcut loc la internat și l-a înscris pentru a primi echipamentul regulamentar, adică uniformă de elev și ce mai trebuia, de la cămăși pînă la batiste. Ucenicia o făcea peste drum, la Întreprinderea de mecanică fină, unde fusese repartizat pe lîngă o strungăriță numită Smaranda, care lucrează și azi. Pe-atunci întreprinderea începuse să facă aparate de măsură, și control, șublere, comparatoare, tot felul de instrumente din astea. Smaranda știa să mînuiască strungul bine și se purta frumos cu el, ca o soră mai mare, îi făcea parte chiar din pachetul de mîncare pe care și-l aducea de-acasă dar el, spune, poate și pentru că era băiat de la țară, avea o prejudecată, o mărturisește cinstit, trăia cu impresia că de la o femeie n-o să învețe meserie ca lumea și s-a zbătut să fie dat ucenic pe lîngă cei mai buni meșteri, vestiții Craioveanu și Gușă. După ce-a terminat școala a lucrat cu maiștrii Boiangiu și Hațeganu și-n vremea aceea fabrica a început să producă bicicletele Victoria, cu un lot de 300, dintre primele, trebuind să se prezinte la defilare, la 1 Mai, și-a fost ales și el printre cei 300, fără să-l întrebe nimeni dacă știe sau nu să meargă pe bicicletă. Se chinuia după-amiezele, după program, și pînă la urmă a reușit să învețe, și-a ținut rîndul frumos în coloană și pentru că toți aveau învoire de la fabrică să folosească pe urmă cum vor cîteva zile, și-a continuat drumul pînă în satul lui, la Dridu. Încă mai era o ispravă, într-un sat, să poți să spui că ai o bicicletă, și la Dridu poate mai mult decît prin alte sate, acolo n-avea așa ceva decît un pădurar, numit Petcache, care umbla fără cauciucuri la roți, numai pe genți, fiindcă, oricum prin pădurea Delcanca ar fi spart cauciucurile în mărăcini. La întoarcere l-a adus taică-său, cu bicicletă cu tot, cu căruța, ca să nu se întîmple să strice cumva lucrul statului, și-a predat-o la timp, mult înaintea celor de care întreprinderea a trebuit să tragă cîteva săptămîni pînă să le aducă. Iar după ce-a făcut și armata, la grăniceri, întorcîndu-se cu gradul de sergent, a ajuns în urma unor comasări de secții să lucreze la Întreprinderea Aversa, tot lîngă piață... Oborului, s-a însurat cu o consăteancă, Elena, făcînd nuntă, cu sănii, cu cai și cu zurgălăi într-un ianuarie plin de zăpadă, cînd i-au cîntat lăutarii Lilică și Dumitru Cocean din Dridu, și cam de-atunci încoace, spune, viața lui a început să se așeze, zi după zi, întotdeauna cu muncă și uneori cu bucurii iar alteori cu necazuri, zi după zi după cum lasă țăranii din satul lui, cînd ară, brazdă lîngă brazdă. Nevastă-sa a intrat ca bobinatoare la Electromagnetica, și-au cumpărat primul televizor, asta se întîmpla în 1965, cînd n-aveau încă o casă a lor și-au început să stea cu chirie întîi pe Teiul Doamnei, la baba Paulina, apoi prin Dudești, la madam Calvocurescu, de la care au avut multe de învățat în privința menajului, spune el, îndeosebi în facerea a tot felul de prăjituri, și-apoi din nou la o babă Paulina, în cartierul Colentinei, unde înainte de-a se înscrie la un apartament proprietate personală, prin '68, s-a născut băiatul lor, Dan, care a absolvit de curînd liceul de electrotehnică și-a intrat să lucreze tot la Aversa. Și cum a crescut sub ochii lui copilul acesta așa a crescut și întreprinderea, spune Ștefan Boränescu, a fost și este mereu nevoie de pompe, de tot felul de pompe pentru economia națională, pentru industria minieră, agricultură, industria chimică și, mai de curînd, pentru centralele nucleare.

În anii de după Congresul al IX-lea, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a vizitat întreprinderea de trei ori și îndrumările pe care colectivul de peste 4 000 de oameni ai fabricii le-a primit cu aceste prilejuri i-au reconfirmat importanța deosebită a unei munci care, chiar dacă nu aparține tehnicii de vîrf, presupune în orice caz pricepere și competență.

Lîngă cei 62 de muncitori din subordinea sa, împărțiți în două formații, de probatori și de lăcătuși, maistrul Ștefan Boränescu a montat sute de tipuri de pompe, dintre care unele au luat drumul multor țări ale lumii, și despre felul cum cei care au lucrat și lucrează cu pompele acestea sînt sau nu mulțumiți depune mărturie, la urma urmei, și faptul că el a fost distins cu Medalia Muncii. Astfel, zice, a reușit lucrul care l s-a părut cel mai greu în viață, și anume să dobîndească un dram de stimă din partea tatălui lui, Gheorghe, țăran din comuna Dridu, iar stima asta să se datoreze nu numai faptului că și-a luat mașină mică, de exemplu, că are o casă a lui sau că n-a trecut niciodată pragul restaurantului Alunis, din cartierul unde stă. Pînă să îmbătrînească de tot, cît a mai putut să aducă pepeni în piața Obor, taică-său făcea doi pași și se interesa la întreprindere ce fel de om mai e băiatul lui. Nu că n-avea încredere în ce-i spunea chiar el, dar vrea să fie sigur că e chiar așa, că băiatul l-a ascultat și că n-a uitat niciodată ce i-a spus cînd l-a lăsat în cabinetul directorului de la Școala profesională 9 metal : vezi să n-ajungi o leșinătură prin București.

DUMITRU ELIADE

Binele de acum este o realitate

Viața cea de 33 de ani de pînă acum a maistrului coordonator strungar de la Întreprinderea mecanică fină, Ștefan Gherman este limpede ca o lacrimă și așa va fi cu siguranță și de aici înainte. Nimic spectaculos nu găsim în biografia, încă la începuturile ei, a acestui tînăr comunist. Spunem asta deoarece a devenit o realitate pentru oamenii zilelor noastre de a se putea afirma prin muncă și învățătură, de a-și clădi rostul vieții lor așa cum și l-au visat ei sau cum l-au visat pentru ei părinții.

În anul 1965, Ștefan Gherman din comuna Ileana, județul Călărași, avea 15 ani. Mai avea două surori mai mici. Tatăl era invalid de război. Pentru el războiul se terminase la Mineciu-Ungureni. A mai apucat să trăiască pînă în 1967, atît cît să-și vadă copiii aproape scoși din necaz.

Băiatule, du-te de învață și îți fă un rost, l-au îndemnat ai lui pe Ștefan. Cîți tați infirmi ar fi avut puterea să se lipsească din gospodărie de brațele bune de muncă ale unui tînăr de 15 ani ?

Venit în București, Ștefan Gherman a intrat la Școala profesională 23 August. Din acest moment și-a luat viața în propriile mîini. La 1 august 1968, Ștefan Gherman a fost repartizat ca strungar la Întreprinderea mecanică fină, atelierul de matrițerie. Cîștiga pe lună 765 lei, la care se mai adăugau primele, întotdeauna maxime pentru el. În anul 1969 a fost ales în funcția de secretar al organizației U.T.C. Tot în anul acela, la numai 19 ani, a cîștigat un concurs pe meserii, ceea ce i-a adus o categorie în plus. La 26 de ani, Ștefan Gherman avea categoria a șasea, maximă. Între 18 și 22 de ani, Ștefan Gherman a urmat la seral Liceul „Iuliu Hasdeu". Între 26 și 28 de ani a urmat, tot la seral, Școala tehnică de maiștri la I.O.R. La 23 de ani era șef de brigadă, iar la 29 maistru cu decizie. În 1974 s-a căsătorit cu Constanța, o fată tot din comuna Ileana. În sat abia apucaseră să se cunoască. Au făcut-o temeinic aici, la uzină. Constanța a urmat aceeași filieră. La început neculificată. Apoi au urmat școlile, calificările. Acum lucrează la atelierul „Ceas electronic". E lăcătuș ajustor și luna iulie a anului 1979 și-a petrecut-o la New York, la specializare.

În ziua de 12 decembrie 1969, Ștefan Gherman își aduce bine aminte totul, a fost primit în rîndurile Partidului Comunist Român. Din acel an a fost membru al Comitetului U.T.C. pe întreprindere, o întreprindere cu peste 7 000 de oameni ai muncii. Între anii 1979 și 1982 a fost secretar al Organizației de partid a secției Matrițerie. Din 4 februarie 1982 este secretar al Comitetului de partid de secție. În decembrie 1974, anul căsătoriei, tinerii soți Gherman și-au contractat un apartament cu trei camere. Au plecat de la lingură, cum se spune. Și-au chibzuit banii, și-au mobilat casa, și-au cumpărat tot ce le trebuie. Fetița lor, Alina Cristina, are șase ani, are camera ei și cu siguranță, peste ani, cînd i se va povesti cum trăiau bunicii și care a fost copilăria părinților ei, va fi neîncrezătoare. Ea s-a născut și a crescut într-o casă din care nu lipsește nimic. Pînă și în fața casei e prezentă, nouă și lucitoare, o Dacie 1300, cu care Alina Cristina merge la bunica.

În 18 ani, retribuția lui Ștefan Gherman, și nu numai a lui, a crescut de mai bine de patru ori. În treburile întreprinderii, Ștefan Gherman, ca secretar al Comitetului de partid pe secție, ca membru de partid, ca om al muncii, proprietar și beneficiar, are un cuvînt de spus. Are o viață liniștită și îndestulată. Grija zilei de mîine este o noțiune pe care a avut timp în acești 18 ani s-o uite. Și de aceea spune cu convingere și siguranță : „Binele de acum este o realitate palpabilă pentru fiecare, nu doar un cuvînt. El este la îndemîna tuturor celor care muncesc cu dăruire".

E liniște și lumină în viața acestui bărbat de 33 de ani, în viața familiei lui.

OPREA GEORGESCU

Școala luminii de la Fieni

Cu puțină vreme în urmă, un olandez cu nume de fotbalist a poposit la Întreprinderea Steaua electrică Fieni. A scos dintr-o geantă diplomat un beculeț de frigider fabricat în Japonia și a întrebat gazdele dacă pot realiza ceva asemănător. Ion Frățilă, maistru sticlar, om care face becuri de mai bine de trei decenii, cel ce ne relata istoria, spunea că în aproape trei ore băieții au fabricat unul la fel. Și se aprindea. Reprezentantul întreprinderii olandeze a rămas cu gura căscată, chestie care a pus bazele unui contract deosebit de avantajos pentru ambele firme. Totul s-a petrecut în 1983. În 1967, performanța nu era posibilă. În 1967, cel mai complex produs al dimboviținilor de la Steaua electrică se numea auto simetric pentru farurile de automobil. Tot cam prin acei ani întreprinderea făcuse export numai cu o firmă străină și singurul fapt deosebit al celor din Fieni era că aceștia reușeau ca din 1936 „să facă lumină în țară", atît cît le sta în puteri, adică să fabrice pentru fiecare familie becurile de care avea nevoie. În acest proces al muncii, durat dinainte de război, vocația dimboviținilor s-a diferențiat pe comune. Cei din Moțăieni, înclinați către tradiție, erau și sînt pricepuți la suflatul manual, cei veniți din Dealu Mare fac minuni la montarea soclurilor, după cum lucrătorii din Fieni și Runcu par a fi născuți pentru sticlăria automată. Cam acestea sînt, în mare, datele despre aceia care, după 1965, aveau să pornească, într-un fel, din nou la drum. Directorul întreprinderii, Gheorghe Banu, de fel tot din Moțăieni, om care nu se plictisește niciodată să demonstreze complexitatea tehnologică a fabricației unui bec simplu sau complicat, are la îndemînă cîteva repere privind noua istorie a fabricii din Fieni : „Ca să ajungem la exportul de azi, peste 30 de țări, întreprinderea a trebuit să beneficieze de agregatele și tehnologiile pe care orice fabrică mare din lume le are la dispoziție. Această primă dezvoltare, care pentru noi a însemnat un alt început, s-a petrecut după Congresul al IX-lea al partidului, eveniment ce a schimbat nu numai istoria fabricii, dar și a orașului. În 1965 aveam un singur cuptor de tras tevi cu o singură linie și trei agregate de suflat baloane. În 1970 am primit alte agregate, iar capacitatea de producție s-a dublat. Din 1977 pînă azi sîntem beneficiarii unei noi dezvoltări. În 1984 vom începe să fabricăm

(Continuare în pag. 12)

RAZVAN BARBULESCU

Urmîndu-ne lumina

Din veac în veac, urmîndu-ne lumina,
Noi, prin răspîntii de istorie și furtuni
Ne-am împlîntat mai trainic rădăcina
În glia-nsîngerată ieșind de sub genuni.

Uniți aici cu munții, pe vatra strămoșească,
E țelul nostru sfînt, din Dunăre la mare :
Străbunii poarte-și gîndul — urmașii să trăiască
În pace și iubire cu multele popoare !

Pe-al Mioriței plai, sortiți cu veșnicie,
Ni-i pașnică menirea, poruncă din strămoși,
Spre glorii să se-nalțe a noastră Românie,
Spre neatinse piscuri, spre zori mai luminoși.

Ne-nfrîntă ni-i dorința de pace și unire,
Dreptate, demnitate, în frunte cu alesul
Acestui demn popor, purtat spre nemurire,
De-un demn urmaș al Țării, pe nume Ceaușescu !

DUMITRU DUMITRICA

18 ani de istorie — 18 ani pentru istorie

O instituție fundamentală a democrației noastre revoluționare: Frontul Democrației și Unității Socialiste

O creație reprezentativă pentru anii care au trecut de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, Frontul Democrației și Unității Socialiste, împlinește în peisajul politic și social al țării rolul înălțător de a solidariza întreaga națiune în jurul idealurilor de etică și echitate socialistă, de progres și bunăstare. O democrație realizată prin popor și pentru popor nu se poate afirma decît în cadrul generos al devotamentului și abnegației tuturor fiilor patriei, reuniți într-o mare și indestructibilă familie.

O familie cu 1879 membri

În întreprinderea textilă „7 Noiembrie" din București își desfășoară activitatea 1 879 de oameni ai muncii. Dintre aceștia, trei sferturi sînt femei. Întreprinderea se conduce după aceleași legi economice ca toate celelalte întreprinderi, fie ele de textile, de metalurgie, de mașini-unelte sau de orice alt profil. Diferite sînt doar problemele de viață și de muncă, atmosfera din întreprindere. Una este să întîlnești la tot pasul bărbați robotind, bunăoară, la un strung sau la o mașină de rectificat și alta este să vezi aplecate peste păienjenișul de fire al mașinilor de țesut femei harnice și îndeminatice, legate la cap cu baticuri. Cum la I.M.G.B., Metalica sau Autobuzul, în pauza de prînz, bărbații discută despre fotbal sau pescuit, aici femeile își spun una alteia ce le fac copiii, ce note au luat la teze sau la examenul de treaptă, ce au mai gătit, dacă bărbații pe care i-au ales în urmă cu cîțiva ani le dezamăgesc sau nu, dacă locuința, odată cu venirea copiilor pe lume, le-a devenit neîncăpătoare.

Au cuvîntul femeile

De cele mai multe ori, femeile știu mai profund decît bărbații că viața de familie este mai ușoară și mai frumoasă, că echilibrul unei astfel de vieți te ajută să-ți realizezi planurile mai mici sau mai mari pe care le faci. Mai știu că indiferent de împrejurări, trebuie să te descurci, că lacrimile nu rezolvă situațiile mai deosebite care apar în viața unei femei și că tenacitatea este o calitate a oamenilor deosebiți, fie bărbați, fie femei.

Așa cum e firesc, într-o întreprindere în care majoritatea sînt femei, cele alese să conducă problemele de producție, gospodărire și viață sînt tot femei. Inginera Oltea Panciu este directoarea întreprinderii de mai bine de 14 ani. Ingineră șefă este Elena Iftimi. Președinta sindicatului este tehniciana Vasilica Dobrescu. Lucrează în întreprindere de 31 de ani. Președinta O.D.U.S. este economista Lila Ilie, iar laboranta Tudora Dănilă este președinta Comisiei de femei. Secretară a Comitetului P.C.R. este tot o femeie, tovarășa Ioana Dincă. Tinerele U.T.C.-iste au ales-o în fruntea lor pe Lidia Ungurian. Doar în Consiliul de judecată, al cărui președinte este Alexandru Corfar, șef birou personal, învățămînt, retribuire, bărbații și-au asigurat o majoritate de 3:2. „O majoritate fragilă și inoperantă, glumește tovarășul Alexandru Corfar. În ultimii doi ani n-a fost nevoie să judecăm nici un litigiu. Femeile lucrează de atîta vreme împreună încît sînt prietene. Problemele se rezolvă înainte de a ajunge la noi".

Sîntem o mare familie

Tovarășa Vasilica Dobrescu completează : „Sîntem ca o mare familie, cu aceeași viață, cu aceleași interese. Ne ajutăm unele pe altele la rezolvarea problemelor de producție și viață. Marea majoritate a femeilor care-și desfășoară activitatea aici au început să lucreze în întreprindere în urmă cu mulți ani. Au învățat o meserie, au ajuns muncitoare de înaltă calificare, ajutoare de maistru sau maistru. Și-au completat studiile, au primit o casă de la întreprindere, și-au crescut copiii în creșa și grădinița întreprinderii. Lucrează la noi multe femei care au venit din toate colțurile țării. Erau pe atunci tinere fete, venite în București să-și facă un rost. Duceau cu ele un mic geamantan. Altele doar o bocceluță. Au locuit în căminele de nefamiliști, au urmat cursuri de calificare, s-au măritat, au primit casă, au copii și sînt acum stăpîne pe munca și viața lor. Viața multora dintre noi este legată de întreprindere. Problemele de producție ne interesează în primul rînd. Dar tot în primul rînd și problemele de viață ale tovarășelor noastre".

Economista Lila Ilie și-a început stagiul în întreprindere în urmă cu 7 ani și pentru că știe că aici va lucra și în viitor și-a contractat un apartament în imediata apropiere a întreprinderii. În cadrul învățămîntului politic tocmai a terminat o lucrare despre istoricul întreprinderii. În anul 1928, cînd a luat ființă sub denumirea de Țesătoria mecanică Dimbovița, la cele 100 de mașini de țesut lucrau în schimburi de 11—12 ore 150 de femei. În anul 1977 întreprinderea era dotată cu 350 mașini de țesut mecanice. De atunci și pînă astăzi, la Întreprinderea textilă „7 Noiembrie" a avut loc un continuu proces de modernizare. 64 de războaie de țesut moderne, silențioase, de mare productivitate, cu o zonă de deservire mai mare au fost introduse în procesul de producție. Anul acesta se vor mai introduce încă 50. În trimestrul I al anului viitor, Secția țesătorie va fi complet modernizată. S-au îmbunătățit și condițiile de muncă. Zgomotul a scăzut de la 100 decibeli la 90. Întreprinderea și-a realizat și depășit planul. „Problemele de producție care depind de noi le rezolvăm, ne spune tovarășa Lila Ilie. Întîmpinăm unele greutăți cu aprovizionarea cu materie primă pe care trebuie s-o primim de la C.F.A. Brăila. Coloranții indigeni, fabricați de Colorom Codlea, nu au întotdeauna culoarea dorită și nu acoperă întreaga gamă de care avem nevoie. De exemplu, culoarea bordo nu se găsește. Pe primul semestru al anului acesta planul de producție este depășit.

Oameni și mașini

Și la Întreprinderea textilă „7 Noiembrie" se muncește și se învață mereu. Pregătirea muncitorilor este continuă. La asta obligă atît modernizarea mașinilor cît și sarcinile de plan care cer o mobilizare și o organizare a producției din ce în ce mai bune. Cu ocazia introducerii noilor războaie au avut și mai au loc cursuri intensive de pregătire și perfecționare profesională. Sarcinile producției obligă de asemenea la policalificarea muncitorilor. Oamenii trebuie să fie la înălțimea mașinilor din ce în ce mai perfecționate care apar. Anual se organizează în întreprindere concursuri pe meserii și concursul Mîini măiestre. La categoria „ajutor maistru" ultimii cîștigători sînt Ion Lavrente la filatură, care are în palmares și locul III pe țară, și Matei Anghel la țesătorie. Cele mai măiestre s-au dovedit a fi la ultimul concurs filatoarea Cecilia Deac și țesătoarea Paula Bivolaru.

De cele mai multe ori rezolvările se dau pe loc

— Țineți audiențe tovarășă președintă de sindicat ?

— Să spun drept, nu vine nici o tovarășă în orele programate pentru că audiențele au loc în fiecare zi la locul de muncă, în secții. Ne cunoaștem între noi, lucrăm doar de atîta vreme împreună, încît încercăm în măsura posibilităților să rezolvăm problemele un ceas mai devreme.

— Care sînt problemele cele mai frecvente ?

— De cele mai multe ori oamenii cer locuință. Se nasc copii și spațiul nu mai este suficient. Copiii cresc și au nevoie de o cameră separată. În trimestrul I al anului acesta au fost repartizate din fondul de stat 43 de locuințe. Bilete de odihnă și tratament avem suficiente pentru a satisface toate cererile. Pentru anul acesta avem repartizate 184 bilete și posibilitatea de a suplimenta numărul lor. Întreprinderea are o creșă cu 210 locuri săptămînal și 20 la zi și o grădiniță cu 86 de locuri. Toate locurile sînt ocupate. La creșă și grădiniță sînt primiți și copiii altor întreprinderi și n-am fost niciodată în situația să refuzăm o cerere în acest sens. Atît creșa cît și grădinița sînt foarte bune. În fiecare an avem posibilitatea de a trimite 40 de copii la mare, în tabăra de la Năvodari. Spun 40 de copii pentru că atîtea cereri am înregistrat. Cînd cererile au fost mai numeroase decît locurile programate am cerut suplimentare. N-am avut nici un caz în care un copil să fi vrut să meargă la mare și să nu putem să-i asigurăm locul. Problemele de schimbarea locului de muncă și înlesniri de program pentru creșterea copiilor sau pentru completarea studiilor au găsit la noi rezolvarea corespunzătoare. Comisia socială de pe lîngă comitetul sindicatului, împreună cu Comisia de femei fac vizite la domiciliu pentru stabilirea priorităților în acordarea locuințelor, controlează îndeaproape activitatea creșei, a grădiniței, a bufetului și a microcantinei. O grijă deosebită avem pentru tinerele care locuiesc în cele trei cămine de nefamiliste din străzile Văilor, Baciu Județul și Dudești.

Tinerele se pregătesc nu numai pentru producție

— Tovarășă Lidia Ungurian, sînteți secretara organizației U.T.C. din întreprindere. Acțiunile întreprinse de organizație țin, după părerea dumneavoastră, seama de faptul că majoritatea membrilor lor sînt tinere comuniste ?

— Am căutat să organizăm acțiuni care să fie și interesante și instructive. Ele se adresează tuturor tinerelor și îndeosebi celor care trăiesc și lucrează departe de familiile lor. În sala de festivități am invitat personalități care au ținut prelegeri urmărite cu interes. Am invitat scriitori care au vorbit despre munca lor de creație și despre problemele literaturii. Am invitat juriști, sociologi, medici care au vorbit despre problemele care ne interesează. Au conferențiat jurista Floriana Prejbeanu, sociologul Liliana Stănculescu, dr. Mioara Mincu, membră a Comitetului național de Cruce Roșie și director al Spitalului Cantacuzino. Am programat filme ale Institutului de igienă a muncii despre probleme de sănătate : bolile cardiovasculare, cum să devii mamă, creșterea copilului. Invitatele noastre au fost aproape în exclusivitate femei. Încercăm să le sfătuim pe tinere să-și continue studiile, să-și desăvîrșească pregătirea profesională, să fie bune gospodine. Microcantina întreprinderii este destinată în special tinerelor care locuiesc la cămine. Insistăm ca ele să mănînce la cantină pentru a avea asigurată o masă caldă și regulată. Avem o brigadă artistică apreciată. Este instruită de Elisabeta Ionescu de la Teatrul de estradă „Ion Vasilescu". Cele mai talentate mi se par a fi Virginia Iacob, Georgeta Andrei, Rodica Albu și Elena Matei. Brigada a dat spectacole și în parcul Titan, Clubul Republica și Casa de cultură a sectorului. Bineînțeles, în primul rînd, brigada a dat spectacole în întreprindere.

Gospodărire, autofinanțare și cîteva propuneri

Din nou tovarășa Vasilica Dobrescu : „Una din problemele importante pe care le are de rezolvat o femeie este aprovizionarea. După terminarea programului cele mai multe dintre noi, care nu avem un ajutor acasă, trebuie să facem piața. Să nu uităm că la întreprinderea noastră se lucrează în trei schimburi. Într-o zonă în care Comitetul de partid al Sectorului 3 a mai repartizat teren și altor unități, am primit și noi o suprafață. A fost un teren împropriu pentru agricultură. Asta doar la început. Duminica și după orele de program, ne-am dus cu toții la muncă. Putem spune că această acțiune a fost primită cu entuziasm. L-am nivelat, am adus mraniță, îngrășăminte și astăzi cultivăm ridichi, salată, spanac, castraveți, dovlecei, roșii, varză, verdeață. Sînt bune și proaspete. Au căutare, mai ales că le livrăm la întreprindere, la ieșirea din schimb. Zilnic vindem legume de aproximativ 400 lei. Cantitatea pe care o putem livra este sub cerere, însă este o cantitate de produse în plus. În piață se duc mai puține femei ca pînă acum. Ne gospodărim singuri grădina. Răsadurile le facem într-un solar, din veniturile grădinii ne aprovizionăm cu uneltele necesare. În zonă s-au mai săpat și două puțuri pentru apă de stropit. Pentru că tot am atins problema aprovizionării, să spunem că în imediata apropiere a întreprinderii noastre se mai află Întreprinderea „Select" și Întreprinderea de ace de tricotat, în care lucrează de asemenea multe femei. În zonă nu sînt magazinele de care avem nevoie. La ieșirea din schimb, femeile sînt nevoite să-și facă cumpărăturile în alte cartiere. Bine ar fi să la ființă în această zonă cîteva magazine alimentare și tonete ale Aprozarului, aprovizionate cu produsele de strictă necesitate. Sînt convinsă că în viitor, în cadrul sistematizării, se va ține seama de asta, însă și acum, cu eforturi minime de organizare, ar putea fi reprofilate cîteva magazine pentru a ieși în întîmpinarea femeilor. Tot o problemă pe care am ridicat-o de nenumărate ori și care a rămas fără rezolvare este drumul de la capătul tramvaiului 1 pînă la Secția de filatură din strada Văilor și căminul de nefamiliști, care se află în imediata apropiere. Drumul este neasfaltat, neluminat și mai ales nesigur la anumite ore. Femeile sînt nevoite să se aștepte una pe alta pentru a parcurge drumul în grup de frica huliganilor.

O carte de onoare incompletă

În întreprindere activează 36 de grupe sindicale, o organizație a democrației și unității socialiste, puternice organizații ale P.C.R. și U.T.C, Spiritul gospodăresc al femeilor de la Întreprinderea textilă „7 Noiembrie", și nu numai al lor pentru că nu trebuie să-i uităm totuși pe bărbații care lucrează alături de ele, a depășit de mult poarta întreprinderii. În Cartea de onoare a întreprinderii figurează ca fruntașe în producție Angela Ristache, lucrătoare de ring și organizator grupă sindicală, Rozeta Gingu, bobinatoare, membră a Comitetului de sindicat, de 30 de ani în întreprindere, Stanca Cojocaru, țesătoare și care după 20 de ani vechime lucrează astăzi la noile războaie automate. Sînt doar cîteva din cele mai bune. Asta e menirea unei cărți de onoare, să nu rețină decît un număr mic de nume. Ar trebui reținute mult mai multe. Toate femeile, care după terminarea programului găsesc puterea și entuziasmul să aibă grijă de curățenia străzilor între Dristor și Școala „Timpuri Noi" și care intră din curte în curte să atragă atenția cetățenilor să scoată pubelele de gunoi în fața porții, echipele de femei care au făcut din creșă și grădiniță unități model, unde copiii sînt îngrijiți mai bine ca acasă — nu exagerăm cu nimic — echipele controlului muncitoresc care au grijă că buna gospodărire din întreprindere să fie prezentă și în Piața Vitan, Spitalul Caritas, Spitalul de copii Călărași sau Spitalul Colțea. În cartea de onoare ar trebui să fie trecute și numele tuturor femeilor care la ora cînd am vizitat creșa și grădinița vorbeau în șoaptă, veghind somnul celor aproape 200 de copii.

Într-adevăr, am cunoscut la Întreprinderea textilă „7 Noiembrie" o mare și unită familie.

OPREA GEORGESCU ■

18 ani de istorie — 18 ani pentru istorie

Destine în amiaza împlinirii

(Urmare din pag. 10)

lămpi foarte mici, cu un diametru de 3 milimetri, alinîndu-ne tendinței existente la ora actuală, miniaturizarea. De asemenea, acum începem pregătirea fabricației pentru lămpile cu halogen. În 1950 realizam 50 de produse, iar în 1983 fabricăm 1 000 de tipuri de lămpi, ritmul mediu de asimilare fiind de 100 pe an".

Cu ani în urmă, Dîmbovița era plină de becuri și cioburi de becuri. Era rezultatul unui anume mod, „mai larg", de a face industrie, o parte din posibilele cîștiguri ale fabricii și, implicit, ale oamenilor ducîndu-se, la propriu, pe gîrlă. Obligați de viață și de programe ferme să gîndească și economic, nu numai tehnic, oamenii muncii cu domiciliile în Moțăieni, Runcu, Fieni sau Dealu Mare au învățat să recupereze totul, adoptînd principiul nimic nu se pierde, totul se cîștigă și dă lumină. Maistrul Frățilă este convins că primul cîștig constă în această optică nouă : „S-au născut aici, la noi, meserii noi, automatizarea a făcut să scadă sensibil ponderea suflatului manual și era firesc ca oamenii să gîndească pe măsura tehnicii pe care o foloseau. Orientările istoricului Congres al IX-lea al partidului vizau direct și formarea acestui om care să gîndească dezvoltarea în alți parametri. Așa a fost posibil ca din **Steaua electrică** Fieni să ia naștere **Romlux Tîrgoviște**".

Directorul **Romluxului**, Vasile Toader, fost mecanic șef la **Steaua electrică**, visa din clasa a treia să construiască avioane. Printr-o dialectică simplă, și-a legat destinul de becuri și i se pare nedrept să constate cît de frații e-o asemenea produs și cît de expusă îi poate fi existența, cînd se muncește atît de mult la fabricarea lui. N-a făcut avioane, dar la doi pași de el, la Fieni, se fac becuri pentru BAC. În ceea ce privește întreprinderea pe care o conduce, ea se străduiește să nu facă Fieniul de rîs. Ultimele noutăți vorbesc astfel de la sine despre această strădanie, una dintre ele fiind lampa fluorescentă de 8 W, care înlocuiește ca o lampă de 40 W cu incandescență. Este invenția unui colectiv din care face și el parte, colectiv care este convins că în tehnica vîrfului mai sînt multe de găsit, chiar dacă ne gîndim numai și numai la acea lampă ideală care să aibă o durată nelimitată. Deocamdată însă, Romluxul ține să se întregească în rîndurile celor ce cred că viitorul aparține miniaturizării : la puteri mici, cît mai mici, cît mai luminoasă sporită.

Nimeni din Frasin nu are suflet de cal, iar Ion Cojocaru, bineînțeles, nu e ham

Ion Cojocaru nu mai este un om între două vîrste. La 59 de ani, oricum am răsuci lucrurile, a apucat-o spre bătrînețe, dar și în bătrînețea aceasta, despre care nu știm totdeauna prea multe, sînt feluri deosebite de a te mișca, și dacă Ion Cojocaru, la cei 59 de ani ai săi, încă nu se cunoaște bătrîn, nu înseamnă că a ales chiar felul înșelător. În ceea ce îi privește bătrînețea nu este decît o stare de a fi a omului în care începi să te părăsească tot felul de obiceiuri, pe rînd, pînă cînd mai rămîi doar cu unul singur : cu obiceiul de a munci. Comunist vechi, deja foarte vechi, Ion Cojocaru mai este, în plus, cel mai vechi președinte de cooperativă agricolă de producție din consiliul unic agroindustrial Băneasa, poate chiar cel mai vechi președinte din întregul județ Giurgiu, însă știe că asta, în sine, nu poate fi totdeauna prilej de laudă. Lauda, îndeobște, vine și trebuie să vină mereu de la altceva. Dar, pînă la orice laudă, să lămurim o seamă de lucruri, spre a ști pe ce socoteli stăm : Ion Cojocaru păstorește viața de zi cu zi a cooperativei agricole din Frasin de 21 de ani. Deci de o viață de om. Și dacă nimeni și nimic nu l-a dat jos din șa, fără doar și poate, înseamnă că Ion Cojocaru a dibuit un rost al acestei lumi, un înțeles anume al el. Firește, 21 de ani sînt 21 de ani, dar începutul în chibzuința ajunsă prin ei este mereu unul singur. Și începutul lui Ion Cojocaru, la o socoteală făcută cu multă răbdare și în vederea unui folos, e de aflat prin toamna lui 1965. Abia se unise cooperativa din Frasin cu cea din satul apropiat Sf. Gheorghe, abia se încheiase Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, semnul din timp al unei uniri omenești mult mai însemnate, și Ion Cojocaru s-a trezit trimis undeva prin Argeșul de acum, împreună cu alți președinți de cooperative agricole de producție, unde s-au chibzuit toți pe o învățătură ciudată : învățătura de a duce la bun sfîrșit treburile unei obști. Pricepînd toți că din toamna aceea încolo, spre ziua noastră de astăzi, treburile nu vor mai merge oricum. Și nu a stat mult în Argeș, doar vreo cîteva săptămîni, dar s-a întors în Frasin mult mai limpezit în îndatoririle sale și chiar mai cutezător înaintea viitorului. Nu ar putea spune de ce anume s-a întîmplat totul astfel, la asta n-a prea avut timp să gîndească, poate înșiși oamenii cu care s-a întîlnit și s-a consfătuit el atunci își schimbaseră felul de a gîndi, felul de a vorbi, felul de a întîmpina viitorul. Ceva a fost se înțelege, dar parcă mai important se arată a fi ce a ieșit din tot ce a fost, ce s-a întîmplat, zi de zi, din 1965 pînă azi. Și pe fața aceasta a lucrurilor, dintr-o dată, nu mai este chiar atît de simplu să punem degetul pe un adevăr. Pentru că foarte multe dintre cele ce ne înconjoară au devenit între timp adevăr, cu temeinicie, dezbrăndu-se de straiul iluziei, de cuvîntul alunecos și rostit fără nici un folos. Au devenit adevăr, pur și simplu, atîtea și atîtea din jurul nostru încît omul însuși, înconjurat de mai multă certitudine, a sfîrșit prin a se preface el însuși în adevăr. La Frasin, spre o pildă, în 1965, o zi de muncă omenească se prețuia cu 3 lei. Iar astăzi se prețuiește cu 55 lei. O vacă, în urmă cu 18 ani, nu trecea niciodată la Frasin de 500 litri de lapte pe an. Astăzi trece de 2 100. S-au mai recuperat de unde se putea, din fel de fel de viroage, un hectar, două, zece, dar pămîntul cooperativei din Frasin a rămas cam același : întins pe 1 230 hectare arabile. Au sporit, în schimb, pînă la cuprinderi nemaiîntîlnite pe aceste meleaguri, recoltele pămîntului. Numai anul trecut oamenii au adunat vreo 4 600 kg orz și vreo 3 300 kg grîu la hectar. Porumbul din acest an, în ciuda secetei păcătoase, le va sparge hambarele. Și am putea număra destule asemenea împliniri. Dar mai greu de măsurat este schimbarea zidită în toți acești 18 ani în însăși viața de zi cu zi a oamenilor. Mai greu este de măsurat chipul în care a cîrmit-o viața spre curaj, și destoinicie, spre puterea de a se ridica peste vremuri și de a învinge în orice anotimp, sub orice culoare a cerului. Și la o socoteală și mai femeinică, se înțelege, Ion Cojocaru e gata să arunce în balanțele judecății chiar viața sa. Oare de ce nu i-au schimbat oamenii pînă azi ? De ce nu s-au rotit jur-împrejurul rosturilor satului spre a afla și un alt om potrivit să le ducă la un sfîrșit fericit ? Unii ar spune că oamenii s-au obișnuit cu Ion Cojocaru întocmai cum se obișnuiește calul cu hamul. Dar nimeni, la Frasin, nu a avut și nu are suflet de cal și Ion Cojocaru, bineînțeles, nu este ham și nu a stat pe nimeni vreodată ca hamul. Sub înțelesul acestui adevăr stă tot adevăr. Din 1965, pînă azi, Ion Cojocaru a învățat să fie în fiecare zi și în fiecare an altul, mereu mai potrivit cu nevoile consătenilor lui, mereu mai deschis la cuvîntul lor, mereu mai înțelegător cu aperanțele lor. Și asta e o știință care nu se mai deprinde din cărți, ci din vremuri. Timpul a fost generos și cu Ion Cojocaru și cu oamenii satului său ; iar el s-au ținut ceas de ceas cu piciorul în scara timpului. Și în asta, de acum, nu mai zace nici un secret. E doar un fel de a ne trăi viața. Și un fel de a rămîne mereu tineri, chiar la 59 de ani.

MIHAI PELIN

Din nou despre o admirabilă inițiativă gospodărească din sectorul II

Despre grădina de legume de lîngă Spitalul Fundeni, din sectorul doi al Capitalei, în ultimul timp, s-au spus foarte multe lucruri. Chiar și cei mai optimiști oameni n-au crezut că în cel mai scurt timp, groapa de gunoi pe care o reprezenta zona respectivă va deveni pe lîngă o superbă zonă de agrement și o principală grădină a Bucureștiului.

Nicolae Badea, primul secretar al sectorului doi ne povestește cu lux de amănunte fapte legate de această inițiativă — lucruri pe care ne face plăcere să le transcriem aici. Totul, cum se știe, a pornit de la ideea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu care a dat indicații precise ca în cel mai scurt timp locul să se transforme într-o zonă utilă, plăcută și folositoare. Asta se întîmpla la sfîrșitul anului 1980. Și gospodarii sectorului nu au stat pe gînduri și cu mîinile în sîn. S-a degajat terenul, s-a adus pămînt bun, s-a parcelat și s-a împărțit la cei amatori în total, 700 de parcele având fiecare circa patru sute de metri pătrați. Datorită faptului că în apropiere există și lacul Fundeni s-a putut rezolva și problema apei. Altfel spus fiecare parcelă este irigată. Datorită acestui fapt, la care se adaugă bineînțeles și munca oamenilor muncii din întreprinderile sectorului doi, recoltele n-au întîrziat să apară. Dar, edilii sectorului nu s-au oprit aici. Lacul care reprezenta, să spunem așa, o ladă de gunoi a fost curățat și drenat. În prezent s-a amenajat un superb strand cu o plajă de peste 1 300 de metri pătrați, cu dușuri și vestiare. Tot aici, există și o insulă. Ea a fost legată de grădina de legume și zarzavat printr-un pod. Pe insulă s-a construit o cabană ca loc de recreere pentru grădinari cu tot ceea ce li trebuie. Unități comerciale desfac aici, produse de patiserie și răcoritoare. De asemenea s-au mai amenajat și patru terenuri de tenis de cîmp, mai este de notat, pe lîngă toate acestea, și faptul că tot ce s-a amenajat și construit aici s-a făcut prin contribuția voluntară a unităților din sector, cu materiale recuperate și refolosite.

Sîmbătă, 9 iulie, aici, au avut de fapt loc două evenimente. Primul, ne spune Ecaterina Tucă secretara cu propaganda, inaugurarea complexului sportiv și de agrement insula „Fundeni". Al doilea în premieră absolută : „Balul grădinarilor"...

Așa stînd lucrurile sîmbătă, 9 iulie, la orele 18,00 ne-am aflat și noi la grădina de legume și zarzavaturi din Fundeni care reprezintă de fapt poarta spre insula cu același nume unde urma să se desfășoare : „Balul grădinarilor". În ciuda faptului că multe afișe anunțau și vesteau acțiunea, la aceea oră, încă foarte multă lume, sfidînd parcă notele orchestrei, mai muncea încă în grădină. Unii culegeau roșiile care erau coapte. Alții săpau, pliveau, stropeau sau puneau plantele culturii a doua. Cu mic cu mare. Vom veni la bal, ne-au spus majoritatea, după ce vom termina treaba, după ce se va întuneca. Exact la ora programată a început să plouă. Parcă și ploaia fusese invitată la bal. O ploaie repede de vară

care a dansat, să spunem așa, pe cîntecele orchestrei timp de o jumătate de oră. Dar, nimeni nu a fost supărat. Ploaia parcă își plătise biletul de intrare. Răcorise totul și ușurase munca oamenilor care după orele de program își spun simplu : grădinari. Așa stînd lucrurile după această repriză a ploii, au început reprizele artiștilor profesioniști și a celor amatori-laureați în diferite festivaluri. Atmosfera s-a încălzit repede. Dansul și voia bună a ținut pînă tîrziu în noapte. Ceea ce ne-am notat a fost faptul, o premieră în acest sens, că la acest bal n-a existat nici un fel de bilet de intrare. Cei care au venit au trebuit să aducă cîte o unealtă agricolă care, a sporit zestrea grădinei de legume. A fost, dacă vreți, un fel de garderobă în care s-au strîns de toate. Și greble și furci și lopeți și casmale — într-un cuvînt tot ceea ce îi trebuie omului pe lîngă casă și pe lîngă grădină. Și privind de pe insulă această grădină de legume ne-am dat seama că oamenii chiar dacă sînt orășeni, nu uită de pămînt. Chiar dacă sînt orășeni, cum am mai spus, ei respectă pămîntul așa cum trebuie. Un hobby, să spunem așa, s-a transformat, în cel mai scurt timp, într-o îndeletnicire — care depășește granițele acestuia...

Și grădinarii s-au distrat, au cîntat și au dansat pînă seara tîrziu. Din cînd în cînd trenul care leagă Capitala de litoral ne amintea de vacanță. La plecare am trecut din nou prin grădina de legume. Părea o poartă deschisă către marele oraș. Asemenea acțiuni, ne-am spus în gînd, trebuie să mai aibă loc în primul rînd pentru a ne cunoaște mai bine pe noi și pe oamenii generației noastre. Mai trebuie să aibă loc și pentru simplul fapt că ideile frumoase și interesante trebuiesc generalizate...

SORIN POSTOLACHE

18 ani de istorie — 18 ani pentru istorie

Congresul ieșirii României în lume

Deschiși dialogului, înțelegerii

În perioada care s-a scurs de la Congresul al IX-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a desfășurat o intensă activitate de contacte la nivel înalt, care au înscris contribuții esențiale la dezvoltarea relațiilor internaționale ale României, la cauza păcii, destinderii, securității și colaborării internaționale :

● 106 vizite oficiale efectuate în țări de pe toate continentele, între care itinerare de importanță istorică în Africa, Asia, America Latină, Orientul Apropiat ;

● 118 vizite oficiale la nivel de șefi de stat care au avut loc în România ;

● Cu prilejul întîlnirilor la nivel înalt au fost semnate :

— 6 tratate de prietenie, colaborare și asistență mutuală cu țări socialiste din Europa ;

— 16 tratate de prietenie și colaborare (cooperare) ;

— 37 declarații solemne comune ;

— 55 declarații comune.

În toate aceste tratate și declarații, ca și în numeroase alte documente de partid și de stat, sînt înscrise principiile noi de relații interstatale, pe care România le promovează în relațiile cu toate statele și pentru a căror generalizare militează consecvent. Aceste principii sînt :

● Respectarea independenței și suveranității naționale ● Egalitatea în drepturi ● Avantajul reciproc ● Neamestecul în treburile interne ● Nerecurgerea la forță, cît și la amenințarea cu forța.

> ***„Poporul nostru privește viitorul cu convingerea că prin lupta unită a popoarelor, prin acțiunea comună a tuturor forțelor păcii va fi asigurat triumful cauzei păcii, corespunzător intereselor fundamentale ale întregii omeniri. Pentru victoria acestei cauze măreațe România va depune toate eforturile și își va aduce neprecupețit întreaga sa contribuție".***
>
> ***NICOLAE CEAUȘESCU***
>
> (Din Raportul la Congresul al IX-lea al P.C.R.)

Puternică dezvoltare a colaborării cu toate statele

Relațiile politice

● O elocventă expresie a dinamismului imprimat politicii noastre externe în anii de cînd la cîrma partidului și a țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu o constituie excepționala dezvoltare a relațiilor politice ale României. Dacă în 1965, anul desfășurării Congresului al IX-lea al partidului, țara noastră întreținea relații diplomatice cu 86 de state, în prezent avem asemenea relații cu 137 de state.

Relațiile economice

● Din 1965 și pînă în prezent schimburile comerciale cu țările socialiste au crescut de peste 6 ori.

● Cu țările socialiste se înfăptuiesc, pe baza indicațiilor secretarului general al partidului, ample acțiuni de cooperare în producție, în cercetare și în tehnologie, îndeosebi în domenii de vîrf ale industriei și științei moderne.

● Totodată, România participă activ la colaborarea economică și tehnico-științifică multilaterală în cadrul C.A.E.R.

● Un adevărat salt s-a produs în dezvoltarea relațiilor economice cu țările în curs de dezvoltare, ponderea acestora în ansamblul schimburilor de bunuri materiale ale României crescînd de la 5 la sută în 1965, la peste 30 la sută în prezent.

● România participă la realizarea a peste 130 de obiective economice în ramurile industriei, agriculturii, transporturilor etc., în țările în curs de dezvoltare.

● De asemenea, cu țările în curs de dezvoltare România a creat 30 de societăți mixte, în domeniile industriei, agriculturii, construcțiilor de mașini, comerțului ș.a.

● În 60 de țări în curs de dezvoltare lucrează circa 16 000 de ingineri, tehnicieni și alți specialiști români, iar în școlile și universitățile din România învață în prezent peste 15 000 de tineri din Asia, Africa și America Latină.

● Ca rezultat al contactelor la nivel înalt, în spiritul coexistenței pașnice, au fost dezvoltate legături de colaborare pe multiple planuri cu toate statele nesocialiste din Europa, cu S.U.A., Canada, Japonia ș.a.

● Volumul schimburilor cu țările din această categorie a crescut în ultimii 18 ani de circa 10 ori.

● Cu aceste țări avem aproximativ 100 de acțiuni de cooperare în producție.

> ***„România, manifestîndu-se ca factor activ pe arena mondială, înfăptuiește o politică externă de pace, desfășoară o activitate perseverentă pentru micșorarea încordării internaționale, pentru dezvoltarea colaborării între popoare și consolidarea păcii în lume".***
>
> ***NICOLAE CEAUȘESCU***
>
> (Din Raportul la Congresul al IX-lea al P.C.R.)

Idei scumpe nouă

Obiectiv fundamental: pacea, dezarmarea

Eforturile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu în vederea opririi cursei înarmărilor și înfăptuirii dezarmării s-au concretizat într-un șir de inițiative și propuneri avansate la O.N.U. și în alte foruri, dintre care amintim :

● „Deceniul dezarmării al Națiunilor Unite 1970—1980".

● „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor".

● „Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare, și instaurarea unei păci trainice în lume".

● Istoricele inițiative ale tovarășului Nicolae Ceaușescu din toamna anului 1981 și primăvara anului 1982 au dat expresie voinței poporului român de a milita pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri concrete de dezarmare. Această voință a fost consacrată prin cele 10 milioane de semnături așternute pe Apelul poporului român către sesiunea specială a O.N.U. consacrată dezarmării.

● Mesajele adresate de președintele Nicolae Ceaușescu conducătorilor U.R.S.S. și S.U.A. cuprinzînd propunerile României în vederea făuririi unei Europe fără arme nucleare, a unei Europe a păcii și colaborării.

● „Poziția și propunerile României cu privire la problemele dezarmării" prezentate sesiunii speciale a O.N.U. din împuternicirea președintelui Nicolae Ceaușescu și în baza mandatului Marii Adunări Naționale.

În slujba înfăptuirii securității și cooperării în Europa

România, președintele Nicolae Ceaușescu au înscris contribuții de cea mai mare însemnătate în definirea și cristalizarea conceptului de securitate europeană, a acționat neobosit pentru transpunerea în viață a acestui deziderat vital.

● România este inițiatoarea rezoluției adoptate în 1965 de Adunarea Generală a O.N.U., intitulată „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite".

● **Normele democratice** adoptate ca modalitate de lucru la reuniunile general-europene, începînd cu cele pregătitoare ale Conferinței de la Helsinki, sînt rodul unei inițiative a României.

● De la începerea reuniunii de la Madrid, România militează ferm pentru ca ea să se încheie cu rezultate pozitive, preconizînd că următoarea reuniune general-europeană să aibă loc la București.

Tratativele, singura cale de soluționare a diferendelor

România s-a pronunțat constant pentru renunțarea la calea militară și recurgerea exclusiv la mijloace politice, la tratative, ca singura modalitate rațională pentru reglementarea litigiilor dintre state.

● Poziția fermă a țării noastre în această problemă a fost afirmată în expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu, în cursul convorbirilor pe care președintele României le-a avut cu reprezentanții diferitelor state, inclusiv ai celor implicate în conflicte.

● Președintele Nicolae Ceaușescu a luat inițiative și a întreprins demersuri concrete, în vederea stingerii unor focare de conflict și încordare din Orientul Mijlociu, din Asia și din alte regiuni ale lumii.

● România a inițiat la O.N.U. rezoluția intitulată „Reglementarea prin mijloace pașnice a diferendelor dintre state".

● În Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului din decembrie 1982, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut propunerea adoptării de către O.N.U. a unei carte privind principiile relațiilor internaționale, precum și a creării de urgență a unui organism special al bunelor oficii care să acționeze în direcția soluționării conflictelor, a oricăror probleme dintre state pe calea tratativelor pașnice.

În sprijinul creării noii ordini economice internaționale

Pe baza concepției științifice a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la edificarea noii ordini economice internaționale, România a adus contribuții marcante la promovarea acestui obiectiv istoric :

● Congresul al XII-lea a elaborat un larg și cuprinzător program de acțiune în vederea instaurării noii ordini economice internaționale, materializat în documentul de poziție prezentat sesiunii speciale a O.N.U. din 1980.

● Constituirea Comitetului plenar al O.N.U. pentru noua ordine economică internațională. România a fost una din inițiatoarele creării acestui organism.

● Un program în 10 puncte privind făurirea unei noi ordini economice internaționale este cuprins în mesajul președintelui Nicolae Ceaușescu adresat Conferinței UNCTAD care s-a ținut la Manila.

Pagină realizată de
ION D. GOIA

18 ani de istorie — 18 ani pentru istorie

PRODUCTIVITATEA — cea mai importantă sursă de creștere a avuției naționale

Se insistă mult în ultima vreme, cu deosebire în acest an asupra necesității accelerării creșterii productivității muncii ; în industrie, agricultură, în construcții, transporturi, în toate ramurile producției materiale. Despre productivitatea muncii s-a discutat la Conferința Națională a partidului, la Plenara Comitetului Central din martie 1983, ca și la cea din iunie, ca să ne referim numai la cele mai importante forumuri ale partidului. În conformitate cu hotărîrile Conferinței Naționale se lucrează la un program special privind productivitatea muncii care urmează să fie supus, așa cum s-a anunțat, dezbaterii unei Plenare a Comitetului Central al partidului.

Problema creșterii productivității muncii nu este, desigur, nouă și nu pentru prima dată reține atenția partidului și organelor administrației de stat pînă la nivelele cele mai înalte ale conducerii. Am putea spune, dimpotrivă, că, mai ales, după Congresul al IX-lea, productivitatea muncii a constituit unul dintre elementele fundamentale ale strategiei dezvoltării economiei românești. Ceea ce a determinat ca, odată cu dezvoltarea puternică a forțelor de producție, armonios repartizate pe întreg cuprinsul patriei, să crească într-un ritm rapid și productivitatea muncii. După datele publicate într-un ritm mediu anual de 7,7 la sută, în perioada 1950—1982, cu niveluri mai ridicate în ramurile complexe și de progres tehnic : 10,6 la sută, în construcțiile de mașini și prelucrarea metalelor, 10,2 la sută, în chimie, 10,5 la sută, în energia electrică și termică. Aceste date devin și mai elocvente dacă alăturăm evoluția influenței productivității muncii asupra sporului de producție obținut. Astfel : dacă în perioada 1970—1975, prin ridicarea productivității muncii s-au obținut 57,2 la sută din sporul producției globale industriale, în anii 1975—1980 sporul obținut a fost de 78,7 la sută, pentru ca în ultimii doi ani să ajungă la circa 80 la sută, în condițiile reducerii consumurilor specifice și a greutății produselor, ale sporirii gradului de complexitate al activităților. De unde rezultă că progresul economic și social al României a fost puternic marcat, în întreaga această perioadă, de productivitatea muncii, creșterea acesteia constituind una din cele mai importante surse de sporire a producției materiale și a venitului național. Mai mult, productivitatea muncii pe ansamblul economiei naționale continuă să crească într-un ritm susținut și în acest an. Din datele furnizate de guvern în raportul prezentat la Plenara Comitetului Central al partidului din iunie a.c. rezultă că prevederile pe primele 5 luni ale anului la productivitatea muncii au fost depășite cu 1,4 la sută în industria republicană, cu 13 la sută în construcții și 3 la sută în transporturi.

Atunci ?

Insistențele din ultima vreme au mai multe motivații.

Prima constă în aceea că, deși, de-a lungul anilor, România a redus continuu decalajele relative față de țările dezvoltate din punct de vedere economic, în ceea ce privește nivelul productivității muncii, totuși, la noi, rodnicia muncii este de cîteva ori mai mică decît în aceste țări. Or, „pentru a putea obține dezvoltarea generală a țării, creșterea avuției naționale, a avuției materiale și, pe această bază, creșterea bunăstării materiale — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să ajungem la același nivel de productivitate a muncii, la același nivel de folosire a fondurilor fixe, la același nivel de cheltuieli materiale ca întreprinderile cele mai bune pe plan mondial".

A doua are la bază faptul că între productivitatea muncii și eficiența cu care sînt utilizate fondurile fixe nu s-a păstrat o relație de dependență pozitivă. Pentru că, dacă productivitatea muncii a înregistrat, mai pregnant în ultimii ani, o tendință constantă de reducere a ritmului de creștere, înzestrarea cu fonduri s-a accelerat, ritmul acesta devansîndu-l pe cel al productivității. Mai mult, un substanțial efort investițional a fost necesar pentru a compensa reducerea eficienței cu care sînt utilizate fondurile fixe și menținerea unui anumit nivel al producției și productivității.

Menținerea în continuare a unei astfel de tendințe vine în contradicție cu cerințele actualei etape de dezvoltare economico-sociale a țării, cu necesitatea afirmării noilor laturi calitative și intensificării activității economice. De aceea, cerința pusă de secretarul general al partidului, la Plenara din martie 1983, în fața ministerelor, centralelor economice, a tuturor întreprinderilor, de a dubla productivitatea muncii pînă în anul 1984, are nu numai o temeinică rațiune economică, dar este dictată de mecanismul intim al însăși dezvoltării noastre economico-sociale.

Accelerarea creșterii productivității muncii în a doua jumătate a actualului cincinal va avea, în condițiile promovării largi a progresului științific și tehnic, dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale, ale unui nivel tot mai înalt de pregătire generală și profesională a forței de muncă, o influență considerabilă asupra întregii activități economice și sociale. Căci dublarea productivității muncii, în condițiile politicii promovate în mod consecvent de partidul nostru de ocupare deplină a forței de muncă, înseamnă dublarea producției nete și a venitului național cu întregul cortegiu de urmări pozitive, pe care le presupune o asemenea creștere.

Este de prisos să mai insistăm asupra importanței acestui obiectiv economic. Trebuie,în schimb, subliniat că realizarea lui impune măsuri radicale în numeroase direcții. Dintre acestea reținem : ridicarea nivelului tehnico-economic al producției, înnoirea masivă și rapidă a produselor în pas cu exigențele progresului tehnic și tehnologic mondial ; folosirea cu randament ridicat a fondurilor fixe, respectiv utilizarea la maximum a capacităților de producție existente (după unele aprecieri, numai prin utilizarea la nivelul parametrilor proiectați a capacităților de producție se pot recupera toate cheltuielile făcute pentru importul mașinilor și utilajelor) ; îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale a producției ; reducerea substanțială a cheltuielilor materiale ; ridicarea gradului de calificare profesională și extinderea policalificării tuturor lucrătorilor ; perfecționarea sub toate laturile și în toate ramurile industriei a organizării producției și a muncii, elaborarea și aplicarea unor norme de muncă fundamentate științific și, nu în ultimul rînd, perfecționarea sistemului de cointeresare materială.

În toate aceste direcții deja se acționează, în unele s-au adoptat importante acte normative. Aș aminti aici măsurile luate pentru asigurarea stocului de materii prime și materiale pentru cel puțin 10—15 zile, dar mai ales, Programul privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiunii, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuire a muncii și creșterea retribuției în acest cincinal, care va descătușa infinite energii, cu efecte dintre cele mai favorabile asupra eficienței economice în toate domeniile de activitate.

Dar aceste direcții prioritare de acțiune vor fi din nou investigate cu cea mai mare atenție, de către adunările generale ale oamenilor muncii ce se desfășoară în această perioadă, în vederea găsirii soluțiilor corespunzătoare. Pentru că, așa cum a indicat secretarul general al partidului, creșterea productivității muncii a și devenit preocuparea esențială a tuturor colectivelor de muncă.

VASILE BARAC

Transilvania descoperă, în sfîrșit, peștele

Au fost vremuri în care piețele de pește semănau cu un desfriu al naturii. Tarabele puteau de atîta pește, erai tras de mînecă să cumperi iar pescarii români pe Dunăre se bucurau de o faimă care a lăsat în urma ei tot felul de povești fabuloase. Existau atîtea șmecherii și unelte de pescuit cîte soiuri creșteau, erau vremuri cînd sturionii ajungeau pe Dunăre în sus, intrau în Tisa și, de acolo, în Mureș și pescarii se trezeau cu cegă și nisetru în undițele lor puse tocmai la Deva sau chiar la Tg. Mureș. În toate vremurile de restriște peștele a fost o salvare. Dar a venit civilizația modernă, confortul și industria au umplut riurile cu tot felul de substanțe, de la cremă de ghete și uleiuri pînă la melasă și substanțe chimice toxice. Nisipiștile s-au acoperit de nămol, riurile mari au pragurile sărăcite de somni și bălțile rămase după revărsările de primăvară au început să semene cu niște oglinzi stinse pe al căror luciu nu mai joacă nici o coadă de crap. În Transilvania peștele a rămas multă vreme o ciudățenie, un fel de aliment absurd, ca și măslinele, de care puțină lume se apropia, și atunci o făcea mai ales de nevoie, dacă nu dintr-o curiozitate aproape nefirească. În Transilvania pescuitul era o îndeletnicire pentru săraci iar pentru cei de lume bună un fel de distracție atunci cînd nu aveau la îndemînă un bal sau alt soi de petrecere. Și totuși în centrul Transilvaniei am văzut o „salbă" de lacuri artificiale în care piscicultura a ajuns la rangul de industrie. Adevărul este că abia cu cîțiva ani în urmă cei de la întreprinderea piscicolă din Zau nu aveau unde să-și vîndă recoltele de pește, trebuiau să încerce prin județele vecine, pentru că ardelenii încă nu se obișnuiseră cu acest aliment ciudat. Abia în ultima vreme orașele din centrul Transilvaniei absorb recoltele celor de la Zau, dar asta după 30 de ani de producție intensivă, după ce pe văile dintre dealurile mureșene a prins contur o adevărată industrie piscicolă. Anul acesta în județul Mureș există deja 735 de hectare de apă și toamna va da un răspuns : cei de la Zau au obținut iar cea mai mare recoltă de pește la hectar, cum au reușit în anii precedenți, sau întîietatea a trecut la alte unități din țară? Oricum, programul de dezvoltare a pisciculturii i-a găsit pe mureșeni în fața de amenajare a sute de hectare de lacuri, cu lucrările începute de anul trecut. Mai mult, la o evaluare a pămînturilor neproductive, a terenurilor mlăștinoase s-a ajuns la concluzia că 53 de hectare de bălți părăsite pot fi populate cu pește și trecute într-un regim de crescătorii intensive, iar pe alte sute de hectare se pot amenaja asemenea lacuri, în așa fel încît, în 1985, județul Mureș să aibă o suprafață de 1 330 de hectare de pe care să se recolteze 2 619 tone de pește. Mai mult, aproape fiecare C.A.P își va avea producția sa de pește, obținută în lacuri și bălți amenajate pe terenuri mlăștinoase.

La Valea Șarului, între dealuri cuminți, un baraj din pămînt argilos pregătea invazia apei. De anul trecut se lucrează din plin. Vor fi 252 de hectare de apă și pe fundul lacurilor se văd căruțele lipovenilor. Pentru lucrul la pămînt au sosit din deltă familii, dar cel mai adesea numai tatăl și fiul, cu cîte o căruță și-un cal cu picioare de oțel. Cei din deltă sînt niște excavatoare vii. Încă nu s-a găsit nimeni care să le fure secretul săpatului în pămînt. Noi ne lăsăm păgubași după cîteva zile. La cîțiva metri cubi de pămînt clisos nouă ne crapă palmele, ni se umplu cu carne vie și dăm bir cu fugiții. Oamenii aceștia într-un an pot lăsa în urma lor o albie de fluviu, îți pot săpa o vale pe care să deturnezi Mureșul sau orice alt riu cu nume sonor și dacă s-ar enerva ai sentimentul că ar putea săpa o fîntînă pînă în cealaltă parte a globului. Știți cîți sapă un om din Deltă într-o singură zi ? 35—40 de metri cubi. Dacă se pune la săpatul unui canal împreună cu fiul său și cu nevasta și-și cheamă și niște neamuri întrece cu mult un excavator și pînă seara îl lasă în urmă, îl pierd la orizont și pot să se odihnească vreo cîteva zile pînă mașinăria îi ajunge din urmă. **Ștefan Suciu** e tehnician și de aproape 30 de ani trăiește săpînd și amenajînd lacuri pentru pește și cine știe cîte lacuri îl vor purta prin alte locuri. Probabil că înainte ca să avem prea multe el se va pensiona și de bună seamă că pentru prima dată în viața sa va avea motive temeinice ca o singură zi să-și îngăduie și el să fie un oarecare și plin de candoare pescar amator. De la Valea Șarului, unde pentru ultima dată pe vale se mai vedeau căpițe de fîn, printre sonde de gaz metan și printr-un labirint vegetal odihnitor am pornit spre Zau, o veritabilă cetate de apă a Transilvaniei. Întreprinderea piscicolă din Zau și-a întins apele pe teritoriul a 4 județe, produce puietul pentru multe alte unități interesate de creșterea peștelui și, mai ales, produce mii de tone de pește în fiecare an. La Zau am dat peste un om, nu știu cît de cunoscut dar un fel de părinte al pescărilor din centrul țării, **Gheorghe Necula** e de 30 de ani la Zau, a trăit și anii cînd pescuitul era socotit o îndeletnicire aproape comică, de satiră și umor, și-a prins și anii cînd tot felul de oameni vin să cumpere puiet ca să-și amenajeze prin grădini cîte o mică pescărie de-uz familial. Aș putea scrie cîteva pagini despre meritele lui și-ale pescarilor săi, despre ordinele și medaliile cîștigate în ape, despre ideile lor, despre gîndurile bune. Scriind că în anii trecuți cei de la Zau au avut cea mai mare producție de pește pe hectar demonstrăm pe scurt meritele și bunele intenții care îi animă, eforturile depuse și convingerea lor că peștele trebuie să-și ocupe un loc de cinste pe masa fiecărui. Pornind de la aceste lucruri, orice om de bună-credință îi poate judeca frumos și își poate imagina tot felul de amănunte picante, semnificative sau nu. Dar pentru că a venit o vreme cînd peștele e redescoperit și se discută foarte mult despre importanța lui, de mai mare folos ar fi să atragem atenția asupra unor lucruri de care depind creșterea lui și viața celor care se ocupă de pește. În primul rînd peștii nu se hrănesc cu apă. Ei au nevoie de furaje, ca toate animalele și, pentru a obține producții serioase, e nevoie ca întreprinderile piscicole să beneficieze de furajele necesare. Apoi sînt cîteva lucruri care țin de munca acestor oameni. În ultimii ani cizmele pentru pescuit s-au scumpit. Nu prețul îi doare pe oameni. Ei le primesc pe gratis de la întreprindere. Calitatea lor. Ele rezistă puțin sînt de proastă calitate și reumatismul face ravagii în starea de sănătate a pescarilor. Chiar așa, drumul unor oameni spre un țel și viața lor depind, culmea ironiei, și de niște amărîte de cizme pe care nu știu ce întreprindere le face de mintuială Trebuie spus că piscicultura e o meserie grea. Toată ziua în apă pînă la genunchi sau pînă la brîu, plasele ude și grele, ploile și vîntul, umezeala și munca fizică fac din piscicultură o meserie grea și asta a făcut ca puțini tineri să se mai înroleze în detașamentele de pescari. La această oră avem buni specialiști în piscicultură, dar se simte și nevoia pescarilor, a muncitorilor care să ducă greul și o grijă în plus pentru viața și cîștigul acestor oameni ar fi de bun augur. Și atunci vom avea pește și drumurile noastre zilnice vor trece și pe malul acestor lacuri, cu sentimentul că apa adăpostește în adîncuri o mare bogăție, dar și că o altă bogăție și mai mare se află în cei de pe țărm, cu care ne întretăiem pașii în fiecare zi și îi și salutăm ridicînd-ne pălăriile, ca o formă civilizată de respect

CORNEL NISTORESCU

Un dosar deschis: MAGNETOTERAPIA

Readucem în paginile „Flacării" multi controversata problemă a magnetoterapiei, dispozitiv și procedeu de tratament brevetat la noi în țară, cu aproape nouă ani în urmă, de doi inventatori timișoreni. O situație cel puțin paradoxală dacă avem în vedere faptul că magneții terapeutici se produc în serie la Fabrica de ferite din Urziceni, dar că, în același timp, forurile medicale continuă să le ignore valoarea și utilitatea, fără ca prin aceasta să împiedice totuși în mod sentențios folosirea lor.

Iată pe scurt istoria și caracteristicile tehnice ale dispozitivului de magnetoterapie „LUCAB".

Invenția reprezintă proprietatea intelectuală a doi inventatori din Timișoara, inginerul **Cornel Abrudan** și tehnicianul **Gheorghe Lucaci**, amîndoi cunoscuți la ora actuală datorită mai multor realizări de răsunet, prezentate pe larg în publicațiile din țara noastră. Dar aici, o precizare : procedeul ca atare nu constituie o noutate absolută. Magnetoterapia a fost cunoscută și descrisă încă din antichitate, ea s-a bucurat de mare cinste pe vremea lui **Paracelsus** (1402—1541), celebru alchimist și reformator al medicinei medievale, iar în veacul nostru, procedeul a fost redescoperit în mai multe țări, Japonia crezînd în acest sens chiar o veritabilă industrie a magneților terapeutici. Sînt cunoscute, astfel, dispozitivele destinate terapiei în cîmp magnetic, ce utilizează în principal o bobină parcursă fie de un curent alternativ, fie de unul pulsator de diferite forme, cu pauze sau fără pauze între pulsuri. Se mai întrebuințează, de asemenea, dispozitive alcătuite dintr-o brățară de metal neferomagnetic sau din metal prețios pe care sînt fixați, în două puncte diametral opuse, doi magneți permanenți în formă de pastilă al căror cîmp magnetic traversează brațul pacientului. În alte variante, magnetoterapia folosește magneți permanenți așezați în diferite sisteme în lanț, în grupuri etc. Toate aceste dispozitive — sînt de părere cei doi inventatori români — oferă o gamă restrînsă de tratamente, deoarece nici unul nu este destinat în exclusivitate sistemului circulator.

Dispozitivul românesc, conceput și creat de **Cornel Abrudan** și **Gheorghe Lucaci**, își revendică prioritatea prin următoarele caracteristici : el este alcătuit dintr-un inel de ferită cu secțiune dreptunghiulară, avînd două semilinele magnetizate permanent în direcție axială și în sensuri contrare. Metoda de tratament impune așezarea antebrațului drept sau stîng pe dispozitiv, astfel încît în dreptul acestuia să se afle tocmai încheietura mîinii, iar antebrațul să se găsească pe linia de separație a celor doi magneți. Tratamentul se recomandă și el prin cîteva particularități : el se efectuează o dată la trei zile și în conformitate cu relația $T = K (G + 15)$, în care T reprezintă durata în secunde, G greutatea în kilograme, iar K un coeficient ce depinde de intensitatea cîmpului magnetic generat de dispozitiv. De pildă, un pacient de 76 de kg va efectua tratamentul timp de 9,06 minute. (Prospectul cuprinde toate explicațiile necesare).

Dispozitivul este brevetat în septembrie 1974 sub numărul 79 997, iar trei ani mai tîrziu este tipărită și descrierea invenției (nr. 82 969 din 25 octombrie 1977), cînd Fabrica de ferite din Urziceni devine titulara brevetului. Această execută de îndată 100 de bucăți pe care le trimite spre testare Stației de verificare și întreținere a aparatelor medicale, solicitînd ca dispozitivele „Lucab" să fie verificate sub raport clinic de către specialiști în materie. Dar Ministerul Sănătății nu se grăbește să răspundă acestei solicitări, astfel că după patru ani de așteptare întreprinderea din Urziceni este nevoită să revină cu o nouă adresă prin care cere Ministerului Sănătății să urgenteze verificarea piesei, deoarece publicul larg, înștiințat prin mijlocirea presei despre existența dispozitivului, solicită cu insistență fabricarea magneților terapeutici. În sfîrșit, în octombrie 1981, Ministerul Sănătății întocmește răspunsul mult așteptat, arătînd că, pe baza comunicării Academiei de Științe Medicale, metoda a fost apreciată ca lipsită de utilitate. „Pe plan clinic — se spune în adresă — deși a fost experimentată de numeroase colective și pe un număr mare de pacienți, metoda nu și-a dovedit utilitatea. În majoritatea cazurilor, rezultatele au fost negative sau neconcludente. Ameliorările obținute nu sînt întru nimic superioare celor obținute prin tratamentele uzuale sau chiar prin evoluția spontană a bolii".

Cu toate acestea, Fabrica de ferite din Urziceni începe să producă dispozitivele „Lucab". Nu este vorba de o măsură arbitrară sau de o acțiune irresponsabilă, lipsită de temei științific. Adevărul e că întreprinderea ialomițeană a început să fabrice piese de magnetoterapie avînd în vedere experimentul clinic desfășurat vreme de trei ani în cîteva unități sanitare din Timișoara. Este vorba de Dispensarul nr. 20 și de dispensarele Întreprinderii de rețele electrice, și Fabricii de bere. Aici testarea dispozitivului „Lucab" s-a făcut pe sute de pacienți, rezultatele dovedindu-se notabile și în unele cazuri de-a dreptul senzaționale. Magnetoterapia prin sistem „Lucab" și-a dovedit eficiența în lecuirea sau ameliorarea unor boli digestive, în diferite afecțiuni reumatismale, în tulburări circulatorii și nevralgii dentare, în nevroze, hipertonii, dischinezii biliare, în diferite forme de reumatism, în artroze, lumbago a frigore și în vindecarea mai rapidă a plăgilor. Iată ce ne declară în această privință un reprezentant al Fabricii de ferite din Urziceni, tovarășul **George Nijloveanu**.

— Ministerul Sănătății nu a aprobat, dar nici nu a respins dispozitivul „Lucab". Noi am trecut la fabricarea lui în serie știind soarta de comunicările specialiștilor din Timișoara. Am fabricat pînă în prezent 15 mii de bucăți care s-au vîndut contra rambursare cetățenilor la prețul de 65,50 lei. În prospectul care însoțește produsul, noi ne adresăm cumpărătorilor rugîndu-i să ne comunice rezultatele observate pe parcursul tratamentului. N-am primit prea multe scrisori, cam vreo sută, dar aceasta e psihologia bolnavului : cînd se simte bine, nu mai dă pe la medic. Mult mai multe scrisori au sosit pe adresa celor doi inventatori și pe cea a ziarului „Drapelul Roșu" din Timișoara. Marea majoritate a celor ce semnează aceste misive țin să comunice rezultatele dobîndite în urma tratamentului, faptul că magnetoterapia a avut efecte favorabile și că, pe alocuri, s-au înregistrat chiar vindecări miraculoase. În nici o scrisoare nu se vorbește despre reacții adverse, despre fenomene secundare, ci doar în cîteva despre lipsa de eficacitate a tratamentului. Pot să vă mai spun că soția mea care a suferit de o viață de reumatism la genunchi s-a vindecat complet după numai 10 ședințe".

În continuare, cîteva opinii împărtășite reporterului de către un medic oarecare, stomatologul **Iulian Stanciu** de la Policlinica județeană Vîlcea :

— Folosesc magnetoterapia în tratament asociat cu acupunctura. La început am experimentat dispozitivul „Lucab" din simplă curiozitate, dar eficacitatea lui m-a făcut să-l folosesc în permanență. Am în acest sens o casuistică foarte bogată, iar personal am putut să constat pe numeroase cazuri că magnetoterapia are efecte favorabile în tratamentul colitei spastice și în nevralgia de trigemen. În cauză este vorba de instalarea unor forme de ritm ce traduc relaxarea, precum și de creșterea conducției în fibrele nervoase motoare și vegetative. Pentru medic — în cazul magnetoterapiei — cea mai palpabilă dovadă este aspectul electroencefalogramei înainte și după efectuarea tratamentului. În toate cazurile, această probă mi-a demonstrat eficacitatea terapiei.

Și părerile inginerului **Ion Chesa** de la Stația de verificare și întreținere a aparaturii medicale :

— Cred că destinul invenției ar fi fost mai fericit dacă întreprinderea noastră ar fi devenit titulară a brevetului de invenție. Greutățile întîmpinate sînt explicabile : orice lucru nou este privit cu rezerve, iar cînd el se dovedește valoros, scuzele și regretele sînt tîrzii și inutile. Eu apreciez că inventatorii ar trebui să prezinte din nou Academiei de Științe Medicale cazuistica pe care o au la dispoziție, pentru ca, pe această bază, comisia de specialitate să poată întocmi avizul de necesitate și autorizația de fabricare și folosire a dispozitivului.

Dar cele mai edificatoare sînt și rămîn scrisorile celor care au folosit tratamentul propus de Gheorghe Lucaci și Cornel Abrudan. Din cele peste o sută de scrisori sosite la Fabrica de ferite din Urziceni am selecționat patru din care vă propunem spre lectură aceste fragmente :

Ionete Maria, învățător pensionar din comuna Întorsătura, județul Dolj : „Am suferit mulți ani de reumatism care în ultima vreme m-a imobilizat la pat. După tratamentul cu dispozitivul „Lucab" m-am simțit mult mai bine, astfel încît am popularizat sistemul în întreaga comună. După mine l-au încercat 46 de persoane, profesori, biologi, cadre medicale și membrii colectiviști și toți s-au declarat mulțumiți. Două persoane au tratat astmul bronșic și o persoană după 8 ședințe declară că simte o mare ușurare. Rezultate încurajătoare au obținut și persoane care au tratat în acest mod ulcerul gastric, varicele și colita. O femeie în vîrstă de 78 de ani nu putea duce lingura la gură din cauza tremurăturilor și după primele două ședințe nu a mai avut nevoie de ajutorul copiilor. Și acum vă relatez două cazuri care vor surprinde pe mulți medici. Este vorba de un fost contabil, pensionat de boală cu diagnosticul „degenerescență hepato-lenticulară", care a devenit alt om și de un tractorist, pensionat și el tot pe caz de boală cu diagnosticul „miotonie atrofică" și care, pînă mai deunăzi, nu putea să ducă mîinile la gură, iar acuma se încinge la nasturi cu ambele mîini".

Nicolae Iovaș, satul Tudor, județul Dolj : „...aceste rînduri zise, vă provin că vă voi spune o poveste de necrezut. În 1981 mă întorceam de la Băile Felix, unde mă tratez de mai multă vreme deoarece am un braț sucit de pe urma unui accident provocat de un strung „Universal". Toate încercările medicilor de a-l readuce la normal au fost zadarnice, iar băile doar ce nu-mi au mai ameliorat puțin. Atunci am auzit de piesa „Lucab" și am făcut 8 serii de cîte 8 ședințe și rezultatele sînt de necrezut : mîna mea a ajuns la jumătatea drumului spre față, adică acum se întorace lateral. De asemenea, am un frate, Iovan Constantin îl cheamă, care suferă de un reumatism ce-l ține la pat. După șase serii a cîte 8 ședințe, el face acuma, ce-i drept cu greu dar singur, cîte patru, cinci pași".

Anghelus Dumitru, Timișoara : „După efectuarea tratamentului cu dispozitivul „Lucab" am putut să constat următoarele : am un plus de vigoare, evident mai ales prin faptul că acum merg mult mai ușor pe stradă. Aveam în coșul pieptului o jenă rămasă de pe urma unor pleurezii repetate, tușcam ca astmaticii, dar după 16 ședințe de magnetoterapie jena a dispărut complet. Mi s-a ameliorat de asemenea otita exterioară, articulația umărului drept nu mă mai supără, iar durerile din extremitățile mîinilor și picioarelor s-au redus. Acum pot să lucrez în grădină".

Lavinia Chirian, Arad : „Sufăr de ani de zile de poliartrită reumatoidă. Am observat că după efectuarea tratamentului prin magnetoterapie, durerile din antebrațe dispar. Mi-a revenit somnul fiindcă dormeam cîte 2—3 ore pe noapte și durerile articulare sînt acuma abia simțite. Toate acestea după primele 8 ședințe. Continui tratamentul și vă voi mai scrie".

Iată-ne, deci, în fața acestor păreri și observații diverse și contradictorii, ce ne-au parvenit, așa cum am arătat mai sus, fie în urma unor discuții directe, fie prin mijlocirea unor mărturii epistolare. Să încercăm totuși o concluzie, folosind în acest scop armele logicii și datele de sinteză ale cazuisticii medicale.

Magnetoterapia, veche de cînd lumea, reprezintă o redescoperire a veacului nostru și ca atare trebuie să se bucure și ea de statutul de care beneficiază astăzi celelalte discipline redescoperite de medicina modernă : acupunctura, homeopatia, fitoterapia și apiterapia.

Vom fi de acord că magnetoterapia în sistem „Lucab" nu poate fi validată pe baza unei cazuistici prezentate de persoane fără pregătire medicală. Dar în același timp, ne punem următoarea întrebare : cum este oare posibil ca pe adresa Fabricii de ferite și pe cea a autorilor invenției să sosească sute de scrisori ce vorbesc despre eficacitatea tratamentului, în vreme ce în cadrul experimentelor clinice, desfășurate sub egida Academiei de Științe Medicale, nu se înregistrează nici un caz rezolvat ?

În adresa întocmită de Ministerul Sănătății (citată și în relatarea noastră) se spune că ameliorările obținute nu sînt superioare celor dobîndite prin tratamente uzuale sau chiar prin **evoluția spontană a bolii** (s.n.). Știm : medicina consemnează **fără să poată explica** numeroase cazuri de vindecări spontane. Pe această bază se poate admite oare faptul că toate vindecările rezultate prin magnetoterapie nu sînt decît simple jocuri ale hazardului, că, deci, maladiile celor în cauză au involuat din motive cu totul necunoscute ? Că, altminteri spus, „straniul fenomen" s-a repetat cu încăpățînare în sute și poate mii de cazuri ?

Tratamentul propus de Cornel Abrudan și Gheorghe Lucaci a fost apreciat drept neștiințific și lipsit de utilitate. Dar în același timp nu există semne că, în mod oficial, s-ar întreprinde cercetări „științifice" în acest domeniu. Acest lucru ne obligă să înțelegem că forurile medicale de decizie resping în bloc orice fel de tratament prin magnetoterapie, și că nesocotesc tot ce s-a realizat pe plan mondial în această privință ?

La toate acestea, o singură concluzie : nimeni nu are dreptul să promoveze sau să scoată din competiție o idee nouă fără mijlocirea experimentului practic. Iată de ce sistemul „Lucab" continuă să rămînă o simplă ipoteză de lucru. Dar cît timp oare ? Încă nouă ani ? Dorim să-i informăm pe cei în drept că de curînd am avut prilejul să vedem prospectul unui aparat de magnetoterapie realizat de o firmă japoneză. El se numește TDK Magnetic Necklace, este ulterior dispozitivului „Lucab", dar foarte asemănător cu acesta. El vizează, deocamdată, tratamentul umerilor înțepeniți, dar va putea atinge în curînd performanțele invenției românești. Iar cînd acest lucru va deveni o realitate, se va întîmpla ceea ce s-a mai întîmplat : ne vom obloji regretele aruncînd vina pe cei care oricum nu mai pot reface cursul destinului.

LIVIU TIMBUS ■

O posibilitate valoroasă de tratament

Continuînd ancheta noastră despre acupunctură, dăm cuvîntul în acest număr doctorului OVIDIU PETRESCU

— Ați urmat cursuri de specializare în China, drept pentru care vă solicităm să ne spuneți care sînt, după știința dumneavoastră, limitele tratamentului prin acupunctură ?

— Nu vreau să evit un răspuns tranșant deoarece efectul acestui tratament este încă studiat în unele maladii, cum este, de pildă, arterita obliterantă (a-ceasta chiar la noi în țară), ci doresc să fac unele precizări bazate pe propria experiență. Îl consider de o maximă eficiență în tulburările funcționale la nivelul diferitelor organe și sisteme din organismul uman ca și în nevralgii sau artralgiile frecvente în bolile reumatismale. Prin urmare este foarte indicat. Sînt de părere că el nu poate da rezultate satisfăcătoare în boli organice cu evoluție ireversibilă cum sînt, spre exemplu, cancerul, nefritele, ateroscleroza, scleroemfizemul și altele.

— Cine poate aplica acupunctura ?

— Practicarea tratamentului revine medicilor de diferite profile, care au urmat un curs de specializare în acupunctură organizat anual de către Ministerul Sănătății. Deci, cine dorește să apeleze la această metodă o poate face cu ușurință. Spun aceasta deoarece s-ar putea strecura părerea, eronată, după opinia mea, că tratamentul acesta de o mare popularitate în special în China stă la îndemîna oricui. În acest caz se pot trage concluzii nefavorabile privind o metodă plină de virtuți verificate și recunoscute.

— În domeniul specific activității dumneavoastră de la Centrul de medicina sportivă, dedicată performerilor, este lesne de presupus că ați apelat frecvent la acupunctură. Cu ce rezultate ?

— Plasez acupunctura printre cele mai eficace mijloace de recuperare. La noi la C.M.S., apelăm în mod curent la această metodă. Am aplicat acupunctura în afecțiunile traumatice sau reumatismale ale aparatului locomotor, cu rezultate deosebit de bune. În 96 la sută din cazuri am obținut o remisiune clinică sau ameliorarea bolii. Un singur exemplu : în 1982 campioanele noastre Anișoara Cușmir și Vali Ionescu au fost recuperate prin acupunctură. Rezultatele ? Recordurile mondiale pe care le-au stabilit și una și cealaltă, în serie.

— Dar pentru cei care muncesc în diverse medii, unități, acupunctura își dovedește aceleași calități ?

— Evident că și pentru aceștia metoda despre care discutăm reprezintă o posibilitate valoroasă de tratament. Mă gîndesc, în primul rînd, la reumatisme și nevralgii, dar și la înlăturarea unor tulburări funcționale din unele boli digestive cum sînt : ulcerul gastric, colopatiile, dischinezile biliare sau unele arteropatii ca sindromul Raynaud.

— Ce noutăți au apărut în această terapie atît de veche ?

— În afară de stimularea manuală cu ace, s-au mai introdus noi metode care recurg la curentul electric și chiar la laser. Rezultatele noastre, ale celor de la C.M.S., au fost obținute prin aplicarea tehnicilor manuale și metodologice utilizate de școala de medicină tradițională chineză.

— Ce părere aveți despre asocierea acupuncturii cu tratamentul medicamentos ? Se completează ori se exclud ?

— Ea poate fi asociată cu medicamentele în vederea obținerii unor efecte mai bune. Valoarea acestui tratament complex se face simțit în special în terapia bolilor reumatismale.

— Cum vedeți extinderea acupuncturii ?

— Avînd în vedere efectele remarcabile pe care le are acupunctura în combaterea fenomenelor algice, somatice și viscerale, din diferite afecțiuni, cred că este deosebit de utilă existența unui serviciu de acupunctură în cadrul policlinicilor teritoriale. Acestea s-ar putea înființa pe măsura ce noi specialiști vor absolvi cursurile organizate de Ministerul Sănătății.

MANOLE CARȚAN ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C. C. al U. T. C. și revista Flacăra

O ILUSTRARE VIE ȘI CONCRETĂ A ATMOSFEREI SPIRITUALE DIN ROMÂNIA CELOR OPTSPREZECE ANI DE LUMINĂ, LUPTĂ, LIBERTATE

Am fost și-n București

Vineri, 15 iulie, la orele 16, la magazinul „Muzica" din Capitală a fost lansat discul „Cenaclul Flacăra în concert". Lume multă, magazinul arhiplin, autografe de la membrii cenaclului aflați la fața locului. Totul a întrunit condițiile unei sărbători a muzicii tinere. S-au cîntat cîntece ale cenaclului aflate pe disc, și încă altele, intimplarea în haine de sărbătoare încheindu-se după 2 ore numai și numai datorită faptului că peste alte 2 ore la Urziceni începea un nou turneu. A fost realmente minunat.

Cerere de iertare pentru un om beat

Prieteni dragi, v-aș cere o favoare
Vă rog cu, cei intîiul ofensat,
Toți noi să fii iertăm pe omul beat
Că el nu știe, bietul, ce îl doare.

Acum e beat, acum ne strică seara,
Acum n-alege binele de rău,
Dar cît e de mărunt destinul său
El o să sară de-o să-l cheme țara.

Bolboroseli îi murdăriră gura
Dar ei nu-i vinovatul cel dintîi
Ci noi ceilalți, propagandiști molii,
Ce băutura-i dăm și nu cultura.

Hai să-l iertăm, cum cei puternici iartă,
I-o fi și lui în viața lui amar
Să treacă de la noi acest pahar
Și să păzim pe om de rău prin artă.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Urziceni, 16 iulie 1983

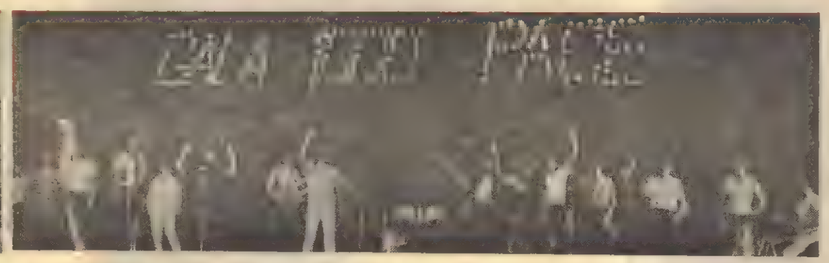

Flacăra – Galați – 1000! Cea mai mare noapte a noastră!

Localitatea : Galați, 16 iulie, orele 20, Stadionul „Dunărea".

Număr de spectatori : **35 000** de la orele 16 ; **la începutul spectacolului 40 000. După două ore : 50 000.**

Durata : **10 ore și 30 de minute.**

Noutăți : **revin pentru acea seară Marian Corjos, Sirma Granzulea, Rodica Ștefănescu Cîșpă. Revine decisiv Majay Győző.**

Atmosfera : **cuvintele ne sînt puține pentru a caracteriza cu adevărat atmosfera spectacolului cu nr. 1 000 — a fost fantastică.**

Calitatea spectacolului : **excelentă, a fost un regal al culturii tinere românești.**

Gala 1 000. Spectacolul 1 000. Flacăra 1 000. Orașul era împinzit de asemenea afișe și pancarte, la ora sosirii noastre în Galați stadionul fiind deja arhiplin. Lumea s-a adunat de la orele 14 la porțile stadionului, care s-au deschis la 16. În două ore stadionul era neîncăpător. Oameni din Sibiu, Brăila, Măcin, București, Ploiești, Pechea, Satu Mare, Roman, Brașov, Focșani, Cluj-Napoca, Mediaș, Vaslui, Alba Iulia, Gh. Gheorghiu-Dej, Craiova, Tulcea, Baia Mare, Rîmnicu Sărat, Constanța, Bacău, Tecuci, Iași, Reșița, Năvodari, Cernavodă, Lugoj, Timișoara, Piatra Neamț, Bistrița, Turnu Măgurele, Isaccea, Arad, Sulina, din județele Vrancea, Dîmbovița și, firește, mai ales din Galați au ținut să fie prezenți la spectacolul 1 000 al Cenaclului Flacăra. Atmosfera de sărbătoare a culturii domnește pretutindeni. La porțile stadionului, cele 5 000 de discuri „Cenaclul Flacăra în concert" s-au epuizat imediat. Va fi un regal al culturii ? Va fi ? ! Venim la stadion. Aici, televiziunea cu al său car color, radioul se pregătesc pentru a înregistra pentru restul de 22 de milioane, pentru eternitate, acest spectacol. Atmosfera e apăsătoare, publicul freamătă, așteaptă să izbucnească, noi ne strîngem în jurul scenei. Publicul Adrian Păunescu, în spatele scenei. Urcăm pe scenă, zimbind forțat, publicul e în picioare, nu se mai aude nimic, ne înțelegem prin semne. Adrian Păunescu urcă pentru a mia oară treptele scenei și spectacolul începe : „Salut din Galați, poetul și artei și competenței spirituale".

Sub semnul păcii va sta spectacolul nostru. Deasupra stadionului fluturâ steaguri tricolore și sînt scrise pe panouri cu sute de becuri cuvintele „Gala Flacăra în concert" „Cîntăm cîntece de pace, beculețele se aprind, un om reașază becurile ce înscrie : „Pace" și stadionul îl cîntă drept mulțumire „Să fie pace în lume". E mai multă lume ca oricînd și oriunde, sus pe sala de sport se vede un om care ne salută, e singurul care stă mai lejer, în copaci din jur au crescut „fructe" și e încă foarte multă lume afară.

Tradiție : pe masa cenaclului este așezat un porumbel. Pus pe microfon, nu va mai pleca mult timp, se simte bine și sîntem nevoiți să-l înregistrăm ca membru al cenaclului. „Mulțumim conducătorului partidului și patriei noastre, tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru pacea acestei țări. Porumbelul este iar semnul păcii".

Sărbătoarea a depășit toate limitele imaginabile. Se trag rachete semnalizatoare, ni se scrie că pentru mulți tineri acasta-i seara Anului nou, făclile înscrîu cuvintul „Cenaclu" în tribune. „Cîntați" „Treceți batalioane române, Carpații- pentru tot ce înseamnă durată românească". Aceasta-i generația născută și formată în acești ani. O generație permisibilă la actele istorice, generație de care sîntem mîndri.

Starea generală emoțională este de nedescris. Scena este literalmente înconjurată de oameni care nu mai au pe unde sta. Sosesc Majay Győző și Magdalena Finna, cu un tren de noapte, de la Reghin, apare și Vali Șerban din Alba Iulia. Vine Mihail Stan direct de pe scena teatrului din București, membrii cenaclului string rîndurile, vin la marea sărbătoare din toate colțurile țării.

Ora 1 și 10 minute. Mii și mii de brațe ridicate ap'audă, tribunele se leagănă cît toată Dunărea, „Moldova, Ardealul, Muntenia, Banatul pe care le cîntați sînt numele pe care le poartă faimoasele vapoare din flota gălățeană". Gălățenii încep să strige „Totdeauna sîntem frați / Alba Iulia și Galați". Clopotele din Alba Iulia au bătut în piept tinerilor din Galați. Vom cînta „Cloșetul Reîntregirii", vom cînta „Jurămînt la Putna", vom cînta „Trăiască România". „Știm că va fi fenomenal. Mulțumim tovarășe Nicolae Ceaușescu pentru condițiile create de dumneavoastră tineretului de azi din țara noastră", ne scriu tinerii din Roman.

— S-au bătut toate recordurile —

La ora 3 publicul este nenumărat. N-e-n-u-m-ă-r-a-t ! Record absolut. Au venit oțelarii din schimburi, oamenii muncii vin să participe la un act de cultură vie, o cultură tranzitivă, cu subiect, predicat și complement. „Sînt cetățeană sovietică și tresar de emoție la fiecare cuvînt. Mă bucur foarte mult și mă simt fericită că particip la acest minunat cenaclu. La noi în R.S.S. Moldovenească sînteți binecunoscuți. Din partea mea și a tineretului din U.R.S.S., cele mai sincere urări de bine și sănătate. Pace și prietenie. Tania". Primind acest bilet emoționant, vom cînta pentru toți tinerii din lume „O sansă păcii", „Cîntec care a desferecat multe din porțile care, în momente cumplite de încordare, păreau să zăvorască punctele cardinale". La ora 4 și 5 minute gălățenii dau dovada unei asemenea vigori și prospetimi de parcă am fi început de 5 minute. Întreg stadionul cîntă fratern cu Arpad Domokos „Noi sîntem aici avem o țară".

Luminată de soarele de Galați, „Pădurea și menajeria" lui Vasile Șeicaru cîntă în șorți ziiei, în fața unor tribune care nu vor să obovească. Odată cu ziua deja împlinită, reapare printr-o inexplicabilă coincidență deasupra stadionului porumbelul, se așază pe cuvintul „Pace", inginerul Valeriu Popa îi observă și-i popțește lui A.P. în timp ce acesta improvizează pe cîntecul „La adio" despre porumbel, acesta stă pînă ce îl vom omagia și în ovațiile stadionului își va lua aborul.

Sîntem încredințați de cineva că „trumosul va salva lumea" și după 11 ore de spectacol și 14 ore de ședere neîntrupită întrecînd toate recordurile — de profunzime, de intimitate, de timp și de organizare — sărbătoarea de la Galați la sfîrșit. Plecăm și nu credem noi însine ce s-a întîmplat. Și poate doar imaginile filmate ne vor încredința peste ani că am fost martorii celui mai frumos spectacol din toată istoria cenaclului.

Vă mulțumim, prieteni din Galați, vă mulțumim, prieteni sosiți din întreaga țară. Cu ajutorul dumneavoastră spectacolul 1 000 a fost chiar un regal.

DUCU BERTZI ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

În spiritul adevărului

Primind în aceste zile cîteva bilete în care sîntem întrebați de situația trupelor de hard rock Iris și Voltaj, vom prezenta o notă explicativă, credem necesară, în spiritul adevărului și al cuvintului rostit, pe care de zece ani îl promovează revista „Flacăra" și Cenaclul Flacăra.

Exact acum un an, Adrian Păunescu insista — acesta-i cuvintul — să promoveze, să așeze pe o orbită mai luminoasă singura trupă redutabilă de rock, la acea oră, Iris, lipsită de posibilitatea exprimării la adevărata ei valoare. Turneul de vară îi aducea lauri așteptați.

În toamnă, apăsați de glorie, componenții se despart în Iris și Voltaj, rezultatul fiind două trupe medii. În spectacolul de la Circul de Stat din toamnă, evoluția lor este ușor penibilă. Trecînd totul pe seama sciziunii, A.P. hotărăște totuși ca trupele să continue turneul cu cenaclul. La Tîrgoviște, Ilie Adrian, șeful trupei Voltaj, consideră că ei nu sînt pregătiți și retrage trupa Voltaj din turneu. Imediat găsim Voltajul în cadrul altor manifestări...

Rămasă fără solist, trupa Iris găsește, la presiunea lui A.P., o bună solistă la Cluj-Napoca, Sanda Lăcătușu, în vîrstă de 17 ani, care este primită imediat de A.P. în cenaclu.

Cînd lucrurile păreau limpezi, reapare trupa Voltaj, spășită... (La premiile pe 1982, A.P. nu uită să propună pe Cristian Minculescu drept cea mai bună voce rock a anului). Este acceptată, conducătorul cenaclului considerînd că valoarea este valoare și cei doi stîlpi ai formației, Adrian Ilie și Cristian Minculescu, trebuie să aibă un loc de manifestare. A.P. simte că trupelo nu sînt ceea ce ar putea fi. Îi propune lui Florin Ochescu să intre în Iris. Acesta acceptă. Ion Olteanu lipsește, lipsește pentru a specula o cetățeancă străină și a-i smulge niște avantaje materiale. A.P. crede că e momentul ca Adrian Ilie și Cristian Minculescu să revină la Iris. Pare că e imposibil, și totuși, după ce Iris are stații Marshall, Minculescu nu mai vrea cu Voltaj, îi place Iris care, întărită prin venirea lui Florin Ochescu, se prezintă mai bine. Instalații competitive pe plan internațional, bun profesioniști, sudați în turneu, toate condițiile. Iris dă afară pe Sanda Lăcătușu care, după nopți pline de lacrimi, pleacă înapoi la Cluj-Napoca. Voltajul vine cu un nou solist, Geo Stănică, nesemnificativ ; la propunerea lui A.P. e rechemată Sanda Lăcătușu. Hotelul „Continental" din Timișoara a fost o noapte martorul reintregirii trupei Voltaj. Dar după cîteva zile, după succese repetate, solista Sanda Lăcătușu este amenințată în taină de către foștii ei colegi din Iris că-i vor rupe picioarele dacă mai vine în cenaclu. Puternica trupă Iris, acum sonorizată și reprezentată perfect, credem noi datorită ultimului an trăit în cenaclu, cînd cîștigurile el au fost (pe muncă) mai mari decît în tot restul existenței, nu mai este o parte din echipa cenaclului. Este o grupare apăsată de propriile-i interese, uneori meschine. Nu-și mai ajută colegii din Voltaj, creează în cenaclu o stare încordată, comportarea lor fiind în afara oricărei morale colective.

La începerea noului turneu, cu o oră înaintea plecării sîntem anunțați că : trupa Iris nu vine, bateristul Ion Dumitrescu fiind bolnav ; Voltajul s-a dezmembrat; Aflăm între timp că Ilie Adrian, care cunoștea exact situația din trupa sa, a împrumutat totuși mii de lei de la membrii cenaclului, cu promisiunea că-i va înapoia în primele zile ale turneului ; aflăm și de alte peripeții ale membrilor trupei Iris, din care auzim „licențiați" în diferite domenii, — jenant e că Ion Olteanu și Mihai Popescu, oameni fără studii, se dau profesori —, drept pentru care conducătorul cenaclului hotărăște renunțarea la aceste formații, care s-au bucurat de toate drepturile pe perioada în care au fost prezente în cenaclu, formați pentru care s-au făcut mari sacrificii pentru a putea fi primite și plătite corespunzător, formații pe care A.P. le-a apărat deseori de ele însele, de spiritul care le caracteriza.

Nu mai pot cînta în Cenaclul Flacăra oameni care nu respectă valorile patriei, care nu-i cunosc istoria, regulile elementare de conduită, oameni care și-au propus să se „vîndă" pînă pot avea „mangoții" necesari ca să-și cumpere (de unde, cum, pe ce căi oficiale se obțin stații Marshall ?), nu mai pot cînta în cenaclul nostru oameni puși pe căpătuială și pe „agățat", oameni murdari la suflet, care-și dau cu o spoială peste petele sordide, oameni care nu concep actul afirmării propriii ca pe o întrecere corectă, cu ceilalți, ci ca pe o „rupere a picioarelor" celorlalți.

Sperăm că și alte instituții care organizează spectacole și, în primul rînd ARIA, vor avea o atitudine fermă față de aceste manifestări contrarii oricăror norme de conduită și că nu vom avea surpriza ca, în semn de recompensă, acești oameni să fie chemați pe alte scene ori chiar în străinătate.

Nu credem că orice cale de îndreptare e închisă pentru ei, dar credem că atitudinea mai hotărîtă manifestată de Consiliul Culturii și Educației Socialiste față de manifestări similare ale altora, în ai spiritul revoluționar ai conducerii Organizației de tineret din România se vor face simțite în continuare pentru ca acești încă tineri doritori de glorie să înțeleagă că actul cultural nu începe în scenă și nu se termină în scenă.

Noi am fost podiumul afirmării lor, noi sîntem datori să spunem și aceste triste adevăruri.

Poeți în cenaclu

La ușa cea înaltă

(autobiografică...)

Porni-voi, într-o zi, cu pruncii către voi,
Cu munții într-o mînă, cu Putna în cealaltă,
Ne-om îmbrăca-n sumane și în ploi
Spre-a asuda, șfioși, la ușa cea înaltă.

Luminii îi vor crește la subsoară muguri
Și mă voi rușina de părul lung ca fumul
Pleca-vom, prin zăpezi, la căutat de sfaturi,
Melci presărînd în urmă, spre a cunoaște drumul...

În versul bîntuit de monstrul adjectiv
Veți auzi cum cerbii gem în flăcări și se-mpung
Trenul va șuiera prin obcini un lup la vocativ
Și-mi va veni să mă izbesc cu timpla-n Cîmpulung

Vom fugări din gară dulăul ce s-a ținut de noi
Și nasul i-om lipi de-un geam de-a doua,
Ne vom ascunde-n iraișă bocanci cu noroi
Și urmele din iarbă ni le va linge roua,

Vom rupe-o pîine-n trei, cu mîinile curate,
Le gură o vom duce ca-ntr-un sărut de taină,
Tu, fiule, veți auzi cum inima îmi bate
Și vei culege albe zăpezi foșnind pe haină,

În mine, tyxul spatmei mușca-va orice os
Și-e capră săgetată se va prelinge printre
genele lumii. Cînd trenul luneca-va prin Tîrgul cel Frumos,
Cuțitele-ndoielii mi s-or înfige-n vintre...
În dreptul inimii, ca țarba-n coasă va foșni poemul

Și nu veți înțelege unde plec,
N-am să vă spun că e blestemul
Mai greu ca trasul la edec,
Pe frotuare s-or feri de noi emancipații
Bruse angoasați de pași noștri grei,
N-or ști că NOI am coborît Carpații
Spre a depune-o jertfă la Preainaltul Tei.

Ca și la stînd, în tîrg va fi un ceas al înserării
Moldavopolis picaresc, cu trecătorii triști și aroganți.
Mitropolia-și linge cancerele poluării,
Pirandele-și afugărese urmașii prin tramvaie, după sfanți.

„Da' unde mergem, tată ?" întreabă un băiat...
Colindele schiloade — tertip comercial —
Corbi împăiați violentează țeiul cimentat,
Îmi curge mina-n părul pruncului ca-ntr-un caval...

La ușa cea înaltă am ajuns cu toții
Ca niște îngeri biciuiți de anaconde.
„Poete, te du la mănăstire cu pruncii tăi frumoși,
Ferește-i de șenila himerei tale blonde.

Cerneală bem cu toții, jurăm pe Dosoftei,
Vorbele tale-s noi și vechi sînt toate,
Dacă ai fi injunghiat un Everest de miei
Statuile te-ar fi primit drept paznic în cetate,

Verbului tău de mult i-a sunat ceasul ;
Peste vreo trei milenii, mai vino pe la noi"...
Cu mineca, cel mic, e să-și tot șteargă nasul.

„Ci dumneata tragi poezia înapoi !"

În casa mare, cu perne, miniștergeri și macat,
Zidindu-mă-n mesteceni, eu mîie însumi Ana.

Citi-voi la cojoace poemul cu părat
Și la dulapul de stejar ciopîi pe la Viena
Și pozei moșului care-a slujit la împăratu'
Aturisindu-mă să nu mai fac și altu'...

Spre-a asuda la ușa cea înaltă
Ne-om tîlmăci-n ulcioare și în ploi,
Cu munții într-o mînă, cu Putna în cealaltă
Peste vreo trei milenii, veni-voi ,pe la voi...

C-TIN COJOCARU CONSTANDIN ■

Descoperind Urzicenii adevărați

Localitatea : **Urziceni, 15 iulie, orele 20 stadionul din localitate.**

Durata : **8 ore.**

Număr de spectatori : **12 000.**

Noutăți : **au revenit Dana Gușu Cristina, Dinu Olăraș, Raul Cîrsteș ; au debutat Sorina Moldvai și Rodica Bangău, din București, grupurile „Reflex", „Impuls" și Vasile Mihnea, din Urziceni.**

Atmosfera : **dacă la început a fost șovăitoare, în final a ajuns foarte bună.**

Calitatea spectacolului : **de la starea inerent confuză de la început, la excepțională în final.**

Calitatea organizării : **excelentă.**

La Urziceni a început noul turneu și poate ultimul din activitatea Cenaclului Flacăra, aici se pun în zece ani am tot trecut dar niciodată n-am rămas pentru o seară.

Trebuie s-o spunem că, ajungînd la Urziceni, am intrat în spectacol ușor descumpăniți. Lipsa unor membri ai cenaclului și mai ales lipsa lor de răspundere ne-a descumpănit, ne-a amărît, ne-a întristat. Am înțeles că trupele de rock absente se confruntă cu unele probleme, că unii sînt bolnavi, alții s-au despărțit etc. Ceea ce s-a scris acum o săptămînă s-a adeverit mai repede decît ne așteptam. În afară de cîțiva oameni, pe care îi putem numi chiar așa, restul au dat dovada întregii lor „capacități morale". Dezinteresa totul față de colegii lor, față de publicul care-i așteptă, față de poetul A.P., care l-a ajutat pe parcursul a lumi de zile să cîștige și din punct de vedere material și ca poziție în muzica tinără cît nu puteau realiza cu propriile lor mijloace într-o viață, totul probează puținul intelectual care-i stăpînește, înclinația spre micile ciupeli, căutarea gloriei în cele mai joase și înglodate locuri. Irresponsabilitatea, faptul că după atîta timp nu au înțeles care este de fapt obligația lor, ne consternează și ne obligă să-i privim ca atare. Dar o pădure e cu atît mai viguroasă cu cît uscăturile și cad mai repede. Astfel încît, pe parcursul celor 8 ore de spectacol, lipsa nu s-a observat, ba mai mult, atmosfera a fost mai degajată, spectacolul avînd numai de cîștigat în ceea ce privește mesajul său.

Desigur, aminînd zece ani întîlnirea cu oamenii din Urziceni, nu s-au cunoscut toate rezultile de desfășurare ale unui asemenea gen de spectacol. Se observa clar că erau obișnuiți cu spectacole de calitate îndoielnică, din cele care pleacă din București avînd în plan și provincia, Urziceniul — aflat la 58 km — fiind probabil des vizitat. Au trecut cam 2 ore pînă la crearea unei atmosfere propice desfășurării manifestării noastre. Cenaclul avînd în afara idealului artistic și un ideal moral, pedagogia morală și-a spus cuvintul, un om beat care a stricat seara a fost scos din stadion de concetățenii săi, iar imediat după accea A.P. a scris poczia „Cerere de iertare pentru un om beat" primită cu căldură de cei prezenți, de la cîntecul „Totuși, iubirea", momentele excepționale înșirîndu-se lanț, ajungîndu-se pînă acolo încît la „Dor de Ermenescu" A.P. i-a caracterizat „Sînteți o catedrală în plină cîmpie română", „Oamenii pămînturilor" veniți din comunele Bărăganului, Sînești, Movilița, Manasia, Gîrbovi, Ion Roată, Pogoarele, Coșereni, Malu, Sf. Gheorghe, chiar și din comuna... București, cum ne scria cineva, au fost în finalul acestui spectacol cu ia de sărbătoare a Bărăganului la înălțimea la care soldații aviatori din Alexeni scriindu-ne „vă mulțumim pentru această seară minunată care ne-a turnat în suflet o nouă doză substanțială de iubire de patrie", sînt de fapt toată viața și toată munca lor.

Vasile Mihnea, venit cu gîndul să debuteze în cenaclu, s-a trezit cîntînd și dansînd cum, chiar el a mărturisit, n-a făcut-o niciodată, pe scena cenaclului, larg deschisă tuturor celor care vor să se exprime, dominată și în această seară de debuturi sau reveniri, de a lansa și susține noi și noi nume, posibile valori. Unele vor confirma, altele nu, unii vor rezista, alții nu, întrebarea este, după cum spunea Nicolae Labiș, „cine din noi va muri înainte ca trupul să-i moară" ?

La Urziceni a fost minunat. Organizatori excelenți, ambițioși și oameni ai muncii plini de toată căldura luptei pentru pîinea verii. Mulțumim, Urziceni !

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele: 1024, 1025, 1000, 1026.

Au avut loc manifestările 1 028, 1 029, 1 030, 1 031, 1 032 și 1 033. La ora cînd transmitem se încheie manifestarea de la Rădăuți. Putem spune că au fost manifestări excepționale la Gura Humorului, la Suceava, care a urcat în cîtia publicului nostru, iar în ziua de 20 iulie la Putna și apoi la Rădăuți, unde publicul cînta cu toată înpotrivirea ploii care s-a abătut asupra noastră. Joi urma să mergem la Siret iar vineri la Vatra Dornei. Amănunte în numărul viitor.

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

A trecut și a rămas în amintire un spectacol cum n-a mai fost al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar — spectacolul cu numărul 1 000 de la Galați. În continuare, alte localități din țară vor găzdui noi întîlniri literar-artistice ale Cenaclului. În următoarele zile membrii Cenaclului vor poposi în orașele :

vineri 22 VII ora 20 Vatra Dornei ;
duminică 24 VII ora 20 Alba Iulia ;
luni 25 VII ora 20 Brad ;
marți 26 VII ora 20 Deva ;
miercuri 27 VII ora 20 Hunedoara ;
joi 28 VII ora 20 Petroșani ;
vineri 29 VII ora 20 Tîrgu Jiu ;
sîmbătă 30 VII ora 20 Pitești.

Continuarea programului, în numărul următor.

Acu'-acus ajungem și la strand !

Mamă, tanti vrea să lanseze o nouă modă ?

Greu la deal cînd apa-i mare !

A plouat ca niciodată în București

Duminică, 17 iulie, de pe litoral, prin telefon, ni se transmitea că nisipul fierbe. Ba nu, nu numai că nisipul în care se fierbe vestita cafea turcească la nisip. Iar marea, adică apa mării, era caldă ca un ceai ! Tot prin telefon, dar de la Snagov, aveam să aflăm că aici apa lacului era caldă ca o ciorbă ! Dar, cam dinspre Snagov, de unde primiserăm această veste mai mult culinară, decît canculară, au început să se-audă, mai întîi şi-ntîi, tunetele. Au început, apoi, să se vadă norii. Urma să se abată asupra Bucureştiului, realmente toropit de o căldură insuportabilă, o ploaie de vară, mult aşteptată şi binefăcătoare ploaie de vară. O, de-ar fi una din acelea albe şi calde şi pline de clocote ! Numai că norii, la început ca nişte fuioare albicioase, s-au înnegrit şi au coborît bruse, parcă mult sub orizont, parcă izvorînd dintr-un deal, sau de sub coasta unei păduri. Erau ca o turmă zăbăucită de bivoli tropotind din nevăzute copite şi izbindu-se, înfundibil, de acoperişurile blocurilor de 10 etaje ! Fulgerele, ca nişte ghiare de foc, încercau parcă să smulgă antenele colective ! Cît despre tunete, ce să mai vorbim, bubuitura lor făcea să zdrăngăne geamurile în cercevele ! Şi s-a dezlănţuit ploaia. Ploaia ca o leoaică înfuriată cu colţii înfipţi în gîtlejul moleşit al verii ! Dar n-a fost ploaie, ploaie adevărată, ci un fel de furtună, un fel de potop, ce venea din mare, călătorind prin lumea cerului, s-a rupt în două şi din fărîme ca smoala de negre au început să cadă, din amîndouă capetele, deasupra Bucureştiului, puhoaiele. A plouat ca niciodată în Bucureşti. Timp de o oră, între 18,30 şi 19,30, peste pămîntul pîrjolit de arşiţa verii, au căzut cîteva zeci de mii de tone de apă şi grindină. Şi, ciudăţenie, tot acest potop s-a năpustit doar asupra perimetrului Obor — Doamna Ghica — Bulevardul Tei — Şoseaua Colentina. În restul oraşului, doar o obişnuită ploaie de vară. Dar, pentru cei aflaţi în perimetrul amintit, intervalul de timp cuprins între 18,30—19,30 din duminica de 17 iulie, va fi de neuitat. În ceea ce ne priveşte vă oferim o suită de imagini prin care fotoreporterul nostru **Paul Agarici** surprinde nu doar urmările acestui mic potop, cît mai ales zîmbetul arborat de cei ce-au trecut prin el, un zîmbet care poate fi văzut şi în ochii zîmbetului nou, ca un curcubeu născut după furtună. Ploaia ca o leoaică tînără şi-apoi un curcubeu născut din zîmbetul oamenilor.

VICTOR NIŢA ■

A fost de vină ploaia ? !

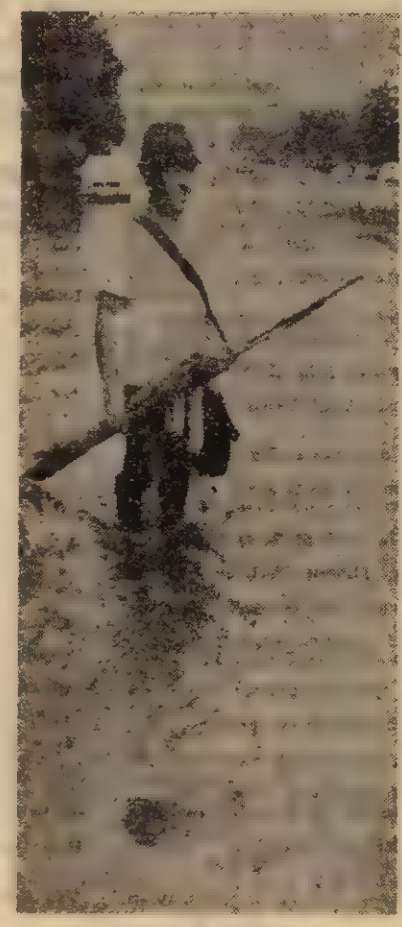

Aici or fi guvizi ? !

Iubirea de frumos

Valorile poeziei şi scrisului*)

Acest mare poet al cuvîntului devenit istorie, **despre Greul pămîntului** căruia am scris în această revistă, Valeriu Anania, ne dăruie întîiul său volum de aduceri aminte asupra cîtorva dintre valorile poeziei şi scrisului nostru devenite clasice, pe care le-a cunoscut mai din copilărie. Avem de acum o altă imagine asupra lui Vasile Voiculescu, asupra lui Arghezi şi Blaga, îl descoperim pe Pillat şi Galaction, iar în toată făptura acestui monah intră şi oameni (ca să-l parafrazez pe poetul german Herbert Günther ce l-a numit astfel între pictori pe Rouault) ce e viaţa aceasta contopită de dimensiune clasică numită Valeriu Anania.

I-am citit cartea pe nerăsuflate pînă tîrziu în noapte şi mărturisesc de faţă vreau să fie un semn al bucuriei faţă de valorile culturii noastre ale scrisului românesc pînă astăzi, practic.

Vai, cîţi au jucat cu viaţa cu scrisul nici unul dintre cei de seamă, nu şi-au îngăduit odihnă pînă nu au dat, cum spune vestitul vers, sălaş Iubitului, Logosului întemeietor de istorie în opera lor.

Anania scrie greu, taie cu sabia în stînca graiului calea strîmtă dar sigură către ochiul de ger şi foc al spiritului ce vîlvăie de dincolo întru iluminare. Anii războiului la Sibiu, primii de după anii suferinţelor Ardealului, sînt antologici. Cei care eram puberi sau ne năşteam atunci citim cu înfiorare fiecare gînd şi cuvînt ale unui martor care nu se lasă de lamura adevărului.

Singura părere de rău ce ţi-o spui la sfîrşitul cărţii este că ţi s-a părut prea scurtă, setea de pagini le-a absorbit ochiul prea repede iar dorul de scrisul lui Anania ţi-l vei domoli recitindu-i Mioriţa sa atît de puţin înţeleasă pînă acum, îl vei asculta bronzul clopotelor din Bizanţ răscolind în acel Greu al pămîntului capodopera a scrisului nostru de astăzi.

Omului de omenie mai degrabă timid curajului său întru smerenia dragostei şi dreptăţii adîncului său legămînt cu ţara din care nu se poate despînde cît ca s-o îmbrăţişeze în spirit şi mai eliberator îi trimit acest cuvînt însoţit de frăţească dragoste întru poeme şi neam întru omenia în care lată Dumnealui creşte de peste o jumătate de veac, fiinţa sa interioară îmbunătăţită.

IOAN ALEXANDRU ■

*) V. Anania, **Rotonda plopilor aprinşi**, Ed. Cartea Românească.

VINERI, 22 iulie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Congresul al IX-lea — un amplu efort demiurgic, o nouă civilizație a culturii

România

Pat de auricole și ventricole
pe care odoarme lumina
de la Luceafăr
pat de pușcă lăsînd pe umăr
vînătaia îndoiturii Carpaților
mamă la care vii acasă
mamă care-ți face patul curat
mamă care-ți spală ghinturile țevii
în timp ce dormi
în timp ce ți se spală cămașa
în timp ce casa ta, România,
te apără ca s-o aperi.
Ave t.

NICHITA STĂNESCU ■

Nașterea poporului român — SABIN BĂLAȘA

Înfăptuirea cea mai de seamă: o nouă conștiință socialistă

În ce constau după părerea noastră modestă atributele definitorii ale acestei strălucite epoci ? În permanenta preocupare pentru dezvoltarea vieții materiale și spirituale a poporului nostru, constructor al socialismului, pentru introducerea și lărgirea democrației socialiste în sfera tuturor relațiilor sociale. În triumful idealurilor multiseculare de dreptate socială și independență națională ale poporului român, idealuri pentru care au luptat înaintașii și pe care le apără cu atîta hotărîre și consecvență Partidul Comunist Român. Dimensiunea umanistă a istoricei epoci care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului o regăsim în grija stăruitoare pentru dezvoltarea și împlinirea armonioasă a personalității umane, pentru introducerea în întreaga noastră societate a principiilor eticii și echității socialiste. Am putea spune, fără să greșim, că înfăptuirea cea mai de seamă a acestei perioade de istorie socialistă în România este omul nou, efortul demiurgic al comuniștilor români de a făuri o nouă conștiință socialistă. Tipului uman către care tindem și pe care îl recunoaștem în atîtea ipostaze printre contemporanii noștri îi este propriu un larg orizont de cunoaștere, hotărîrea de a pătrunde și desluși tainele naturii, setea neostenită de a-și apropia cuceririle tuturor științelor, de a le transpune și fructifica în producție, în viața de toate zilele. Un om nou în al cărui univers moral regăsim comandamentele cardinale ale eticii comuniste.

ION DODU BĂLAN ■

Vom lega mai strîns filosofia de viață, de știință, de acțiune

Deschizător al unei etape istorice în dezvoltarea României socialiste, Congresul al IX-lea s-a desfășurat sub puternica pecete a personalității tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Cu acest prilej, printre multele și numeroasele probleme de importanță cardinală pentru evoluția ulterioară a vieții poporului nostru, în Raportul prezentat congresului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a supus unei critici pe cît de frontale, pe atît de vehemente tendințele de închistare dogmatică, de cramponare față de cîteva teze-panaceu, tipare intelectuale apriori în care putea fi înghesuită realitatea, speculative și abstracte, valabile oriunde și oricînd.

Este marele merit al partidului nostru, al secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi curmat aceste tendințe, de a fi readus reflexia filozofică în matca ei firească, de a fi repus în drepturile ei legitime dialectica generalului și particularului, restituind filozofiei marxiste din țara noastră atributul ei inalienabil de investigare a realității obiective. I-a fost redată forța ei creatoare, caracterul ei viu, capacitatea de a fi metodă flexibilă și pătrunzătoare în real. În toate documentele partidului nostru, începînd cu Congresul al IX-lea, în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, cercetătorii din domeniul științelor sociale găsesc îndemnul stăruitor de a se apleca asupra vieții, de a face din filozofie un instrument de cercetare și generalizare a experienței noastre politice, sociale, culturale, de a lega mai strîns filozofia de viață, de știință, de acțiune.

DUMITRU GHIȘE ■

„Noi scriem pentru a transforma lumea !"

Majoritatea copleșitoare a scriitorilor din România, creatorii cărților valoroase despre care a vorbit în expunerea sa și tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-au găsit inspirația din legătura atît cu realitatea, cît și cu idealurile care o animă și uneori o transformă. De aceea se și poate vorbi de unitatea dintre partid și scriitor, de acordul nostru profund cu politica internă și externă a României socialiste. Scriitorii români s-au bucurat de mari libertăți și au avut întotdeauna sprijinul partidului, au avut întotdeauna sprijinul personal al tovarășului secretar general.

Noi scriem pentru a transforma lumea. Arta noastră nu se poate mulțumi nici să exprime numai pe creatori, nici doar să exprime pur și simplu realitatea. Arta este o atitudine față de realitate și din acest fapt rezultă și putința ei de a conține și produce emoții. Noi scriem pentru ca prin scrisul nostru să ajutăm să se facă o lume mai bună și să apară un om mai bun. Arta și literatura noastră este o artă activă, trebuie să fie o artă activă.

ZAHARIA STANCU ■

Omul de mîine — o capodoperă a epocii Ceaușescu

Trăim, cred, unul din marile momente ale istoriei naționale, una din acele clipe revelatoare care galvanizează existența unei întregi generații și care au o înrîurire radicală și îndelungată asupra viitorului. Pentru că astăzi, în blocul de marmură prețioasă, dar încă insuficient prelucrată, a socialismului, s-au trasat contururile grandioasei statui vii a omului superior de mîine. Avem încă mult de cioplit, de modelat trăsături și expresii, de șlefuit nuanțe ale acestui portret — dar cît de frumoasă și de nobilă acestă muncă !

DUMITRU POPESCU ■

Un imn al libertății și independenței

Așa a început, la Congresul al IX-lea, istoria Ceaușescu a României, care și imnul și l-a cîștigat prin recunoașterea înnoită a unui cîntec pentru care pînă la Congresul al IX-lea se plătea cu libertatea și cu viața.

Iată de ce, aniversînd Congresul al IX-lea al P.C.R., noi toți ne simțim și mîndri și datori : mîndri că am fost și sîntem chemați să făurim liberi drumul socialist propriu al revoluției noastre, datori că am fost și sîntem chemați să păstrăm revoluția socialistă, românească, mereu tînără și mereu independentă iar noi să apărăm libertatea gîndirii și faptei noastre prin propria noastră gîndire și faptă.

DINU SĂRARU ■

O carte tulburătoare

Curajul de a nu te preda

Cine parcurge volumele Constanței Buzea nu poate să nu fie copleșit de gravitatea lor. Poeta nu-și îngăduie să ne desfete cu tablouri frumoase din natură, să ne descrie idile șăgalnice sau să ne înlănțuiască cu sentimentalisme ieftine. Că o nouă Casandră, ca preferă să ne smulgă din inerție și comoditate, din indiferență, avertizîndu-ne despre iminente nenorociri, prezentîndu-le pe cele deja existente pe care, din grabă, din nestîmpărată, nu le băgăm în seamă. Versuri austere poartă spre noi mesaje ce trebuie descifrate cu grijă pentru a nu le pierde sau deforma înțelesurile importante pentru condiția umană.

Dacă în general, deci, poeziile Constanței Buzea ni se înfățișează astfel, în volumul apărut anul acesta, **Cînă bogată în viscol** (Ed. „Cartea Românească") dramatismul ajunge la paroxism. Un rău fără leac a contaminat teritoriul ocupat de poetă. El macină lucrurile, întregul decor, hăituiește ființele, încurcă ordinea normală a firii. O stare de febrilitate pune stăpînire pe sufletul poetei care face eforturi disperate ca să se opună degringoladei din jurul său. Ea pare să treacă prin suplicii cumplite, dar, din mîndrie, caută să le țină cît mai ascunse de ochii noștri. E ca și cum cineva ar experimenta pe un semen de-al nostru torturi rafinate, dar la noi n-ar ajunge decît ecoul unor țipete, fără a pricepe ce anume le provoacă. Poeta întocmește rechizitorii, apoi, iartă, urăște ca mai apoi să lase loc duioșiei, fiindcă în zbuciumul ei nu mai are răgazul să se orienteze după criterii ferme. Limbajul poetic însă rămîne pe tot parcursul volumului la fel de sobru și ne lasă mai curînd să întrezărim adevărul, cu o remarcabilă tehnică a sugestiei, decît să-l aflăm integral. Momentele de acalmie sînt puține și de scurtă durată. Nici o bucurie nu-i este hărăzită celei care are îndrăzneala de a descoperi înaintea noastră emblemele răului. Singurul reazăm îi rămîne cuvîntul „invincibil", capabil în această vîrtejală să se metamorfozeze după plac pentru a rezista și a depune mărturie : „singurul care își merită soarta este cuvîntul / el vine și pleacă / rigid și elastic sfărîmicios și nepătruns / liber și înfășurat în ghirlande de lanțuri / vine și pleacă / învrăjbitor și pustiu apatic și ager / nu încetează să vină / nici nu rămîne" **(Tanga)**. Paradoxal, cu vremea poeta nu mai imploră să-i fie luată suferința, ci caută să preia și frămîntările altora, pentru ca din contemplarea lor cu toții să ieșim purificați și întăriți : „ajută această femeie împietrită / ridică-l din brațele ei pe copil / umezește-le buzele / intră lin sub greutatea morții / așază-mi-i pe umeri să-i port / să fie văzuți" **(Pieta)**. Numai înfruntînd primejdiile ea poate să-și dovedească măreția de om care nu se lasă la cheremul întîmplărilor potrivnice. E un mare orgoliu într-o astfel de sfidare adresată oricărei amenințări iar sensul cărții acestei poete statuare în durerea sa este unul luminos și eliberator : „urzică fantastică este curajul / el crește și lingă tine / și trebuie să riști să te doară / atîrnă-te de el ca de un / odgon de corabie» **(Salcia ca o iluzie)**.

GEORGE ARION ■

Eveniment

Cînd s-ar părea că nu mai e nimic de spus

Născut la 4 iulie, 1907, **Fred Micoș**, unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai gravurii noastre, a împlinit, în perioada în care **sala Dalles** găzduia și încă mai găzduiește o amplă expoziție retrospectivă din creația sa, venerabila și respectabila vîrstă de 76 de ani. Să adăugăm acestor prime date și faptul că timp de 33 de ani, între 1939—1972, Fred Micoș a fost unul dintre strălucitii profesori ai catedrei de gravură din cadrul Institutului de arte plastice „N. Grigorescu" din București, calitate în care, prin mina sa de maestru, au trecut generații și generații de pictori și, mai ales, de gravori. Cu alte cuvinte, o viață de om închinată artei, gravurii în mod special, o viață de om și, firește, o operă masivă, impresionantă, copleșitoare, savantă și simplă, diversă și, în același timp, unitară, tradiționalistă și, deopotrivă, novatoare, cu un permanent echilibru între figurativ și nonfigurativ, între fantast și real, dramatic și liric, hieratic și terestru, suav și dur, calm și neliniștit. O operă care, de-a lungul timpului (prima sa expoziție personală a avut loc în anul 1936, la București !), a fost comentată, în țară și în străinătate, cu lux de amănunte, drept pentru care s-ar părea că nimic altceva n-ar mai fi de spus. În atari condiții, avînd plăcerea și bucuria de a-l întîlni pe artist în chiar mijlocul expoziției sale, l-am invitat să ne spună dacă, dincolo de atîtea și atîtea aprecieri formulate la adresa creației lui de pînă acum, există una pe care a așteptat-o, dar încă n-a fost exprimată. A zîmbit, cu amabilitate, dar și cu condescendență apoi s-a încruntat. Mi s-a părut că aud cum crește în ființa sa un fel de freamăt, ca o neliniște. A privit apoi, jur-împrejur, la zecile de lucrări care, în acea după-amiază canițulară, răspîndeau parcă o aiurne răcoare. Băteau oare, dinspre aripile largi și puternice ale celor două Victorii, amîndouă amintind statuia antică Nike, bătaeu, înspre timplele arse ale artistului, viscolele înalte ale văzduhului în care cele două imagini și, totodată, idei ale Victoriei pluteau pline de forță și-ncredere, însoțite parcă de acorduriile maiestuoase ale Simfoniei a IX-a de Beethoven ? ! „Să spun eu ceea ce specialiștii și, în general, oamenii n-au spus încă despre lucrurile mele, despre munca mea ? ! Nu. Nu pot da curs unei astfel de invitații. Eu, ce-am avut de spus, am spus. Iată, de jur-împrejurul nostru, lucrările mele, chinul meu, viața mea, munca mea, durerea și bucuria mea, și, deasupra tuturor și tuturor acestor cuvinte, sinceritatea mea, cea cu care le-am propus oamenilor imaginea unei idei sau a unei cline de frumusețe, acea clipă pe lîngă care oamenii trec, fără să o sesizeze, iar noi, artiștii, sîntem obligați să le-o arătăm cît mai limpede cu putință. Firește, despre tot ce-am spus eu pînă acum s-a vorbit. Mă-ntreb, însă, dacă a fost sesizată dragostea și sinceritatea cu care m-am înfățișat eu, de fiecare dată, prin lucrările mele, tuturor oamenilor...". Și mîna artistului, acea mînă care l-a roștit, cum crede el, cu dragoste și sinceritate în fața tuturor oamenilor, a descris un cerc larg, parcă vrînd să cuprindă toate lucrările sale, cele prezente, dar și cele peste care s-a așternut colbul timpului. Ne-am oprit, deci, în fața celor prezente, cum ar fi, de exemplu, acea clipă de liniște și de-mpăcare numită **Curtea bunicii, sau acel cîntec romantic și duios ce se numește Pereche,** ori acel eroic ecou intitulat **Cronică medievală. În fața Porților satului,** ori a **Porții soarelui,** precum și-n fața **Carambeului, a Peștitorului, a Curții cu păsări sau a Interiorului țărănesc,** l-am simțit pe Fred Micoș aplecat cu o smerită fervoare asupra semnelor de viață și înțelepciune și nemărginită frumusețe a adevărului cuprinse în viața satului românesc, căruia l-a închinat un întreg ciclu intitulat **Folclorice. Un alt ciclu,** deopotrivă de adînc vibrat, este cel intitulat **Păduri sacre,** o veritabilă pledoarie pentru neclintita frumusețe dintotdeauna a naturii. **Pegas rătăcit, Legenda lacului, Serbarea munților, Liniștea, Clar de lună,** dar mai ales **Pădurea sacră I** și **Pădurea sacră II** sînt tot atîtea lucrări care, dincolo de o tehnică desăvîrșită (apreciere care pe artist, după spusele sale, nu-l mai emoționează, întrucît, apreciază tot el, e și normal să fi ajuns, de-a lungul timpului, la o anume știință profesională !), se adresează, prin intermediul ochiului, direct inimii, direct aducerilor noastre aminte. O altă viziune, mult mai ritmată, mai vie, parcă, o întîlnim în ciclul **Spații inaripate,** dar, elegiac prin structură Fred Micoș a transformat nota spectaculoră a unor lucrări ca **Focul, Hăul, Marea, Zori, Cascada,** sau chiar **Spațiul inaripat** într-un comentariu plastic al semnificațiilor cuprinse în aceste elemente descriptive. De ce ? Pentru că Fred Micoș este, în primul rînd, un artist mistuit de dorința unei comunicări mai mult șoptite, un fel de confesiune îndelung cîntărită, decantată chiar. Și totuși, în ultima vreme (dacă e să ne luăm după anul în care au fost elaborate lucrările din ciclul **Capricii în stil clasic**), constatăm că artistului nu-i este străină o anume malițiozitate, un anume simț al ironiei, al umorului. Acest contrapunct, nu atît tematic, cît mai ales ca atitudine, vine să echilibreze și să dea relief structurii intime, elegiace, a artistului.

VICTOR NIȚĂ ■

PROZA

Arta de a convinge

A sonda realitatea cu patima nestăvilită de a descoperi esențe pe harta locului comun și de a dezghioca, în pasta banalului, pitorescul memorabil, este, incontestabil, o disponibilitate care, în cazul lui Ovidiu Ioanițoaia, se poate numi, fără exagerare, har. În sensul acesta, am înțeles — dar am tradus în alți termeni — cuvintele definitorii prin care Adrian Păunescu îl numește pe autorul acestei cărți „un exeget al locului comun".

În ce măsură, explorînd universul cotidian, un reporter își poate permite exercițiul „de lux" al unui povestitor literar non-fictiv ? Legiferează fruntariile genului o asemenea expansiune ?

Desigur, o tipologie a reportajului contemporan ar trebui să recunoască mai întîi, în fișierul unui bun reporter, se află nenumărate subiecte de roman. Așa stau lucrurile și cu această nouă carte — **Viața la 1 000 de kilometri pe oră** (ed. Eminescu, 1983) — a lui Ovidiu Ioanițoaia, din care, printr-o altă „anamorfoză", s-ar putea da la iveală cîteva nuvele și romane bune. Dar un profesionist ingenios al genului — cum se dovedește din plin Ioanițoaia — nu desoperă asemenea subiecte, așa cum ne-am fi așteptat, doar în cariera unor personalități și oameni de excepție, ci în geografii umane obișnuite sau în biografii în care ochiul de rînd ar vedea numai oameni fără însușiri. Nimic mai fals decît această credință, împotriva căreia, evident, Ioanițoaia nu suflă un cuvînt dar pe care o năruie (cu) multe din paginile acestei cărți.

Un „șofer al îadului" — care parcurge la volanul unui autocamion drumul Brașov-Caracl (Pakistan) pe rute imprevizibile, inclusiv în deșert sau pe pante îngrozitoare pe care s-a filmat cu ani în urmă „Salariul groazei" — are, în ochii lui Ioanițoaia, platforma biografică a unui erou de roman, ca și profesorul Alexandru Prișcu „pălmaș cu bisturiul" sau ca dr. emerit Anton Nicolau, director și ctitor al unui triptic sanatorial cu mari resurse curative (de pe valea Buzăului) căruia i-a dăruit întreaga viață.

Un electrician și legumicultor de pe lîngă Teleorman — a cărui biografie este, și ea, egală cu un mic roman — nu este deloc mai puțin memorabil ca personaj decît Eroul Muncii Socialiste Mircea Dan Anghel din Ialomița. Dar nu fiindcă poveștile celor doi eroi sînt prea asemănătoare, nu e vorba de așa ceva, ci pentru că autorul știe să „presoare" exact unde trebuie și cît trebuie acea doză de pitoresc existențial, care nici nu vizează și nu frizează exoticul, ci esența memorabilă. Uneori — în plan psiho-afectiv cum se întîmplă în **Fotografii mișcate în largul mării,** unde un petrolist se bucură cu multă... reticență că, în loc de un băiat, i-au venit pe lume două gemene — alteori, în planul informației statistice, menită să uluiască prin gigantismul comparației ca în **Bărbați cu patru avantaje** (La Canalul Dunăre-Marea Neagră, „rulajul parcului de mașini cochetează, anual, cu cifra de 34 milioane de kilometri ! !").

Să împrumutăm cuvîntul de mai sus ; Ioanițoaia **nu cochetează niciodată cu amănunte inutile.** Cum nu sînt niciodată inutile — fiind, în plus, verosimile și de o frustă vivacitate — dialogurile între el, autorul-socotitor de intimități, și personajele cotrobăite pe diversele meridiane ale profesiunii de om.

Dar verosimil mai înseamnă, știm bine, și a te feri de entuziasme care nu țin de agenda vieții, contrazicînd implicit arta de a convinge. Optimist și senin, autorul acestei cărți e numai atît cît trebuie, dorința lui cea mare fiind să nu transgreseze cota realității (dure), chiar cînd se extinde în zonele non-fictivului.

A devia banalul sub reflectoarele pitorescului esențial și convingător e un talent. Sînt convins că în sertarele autorului, unele din reportajele actuale respiră la viitoarea altitudine a nuvelei, a povestirii și — de ce nu ? — a romanului. În esență, fișele acestora există ; totul e să nu fie „trăite" cu o prea mare viteză.

CONSTANTIN CRIȘAN ■

ESEU

Despre autonomia teatrului

Victor Ernst Maşek demonstrează în ultima sa carte, **Literatura și existența dramatică,** faptul că teatrul nu este o artă întîmplătoare, că e o artă independentă, cu legi precise și cu o înrîurire profundă asupra publicului. Autorul, care a părăsit mai de mult reportajul și poezia dedicîndu-se filozofiei și esteticii, întreprinde în acest ultim eseu despre teatru o analiză meticuloasă a dramaturgiei, a spectacolului, a criticii și a publicului. Cartea sa nu reprezintă doar o analiză rece și la obiect a structurilor care compun arta spectacolului de teatru. Maşek e un spirit polemic, un om de dialog ; chiar dacă nu folosește liniuța de dialog, el se servește în demonstrație de exemple, de argumente extrase din viața teatrală imediată. Maşek este unul dintre spectatorii cei mai avizați, la această oră, ai spectacolului de teatru pentru că studiază fenomenul ca un cunoscător profund al legilor sale scrise și nescrise. El încearcă să facă ordine într-o informație adeseori stufoasă și contradictorie, tangentă și empirică. Studiul său e riguros și e științific. Gazetăria și poezia pe care le-a frecventat îl ajută să se exprime concis, exact, expresiv și convingător. Ocupîndu-se de dramaturgie, de pildă, Maşek demonstrează că nu se poate face astăzi teatru, că nu se pot scrie astăzi piese de teatru bazîndu-te doar pe bun simț și talent, pe intuiție și fler. Nu se mai poate face teatru după ureche. Trebuie stăpînite bine legile dramaturgiei, trebuie însușite ca o matematică superioară posibilitățile organizării și întreținerii conflictului. Desigur, sînt dramaturgi care sfidează aceste legi ca să construiască altele pe măsura posibilităților lor de exprimare și pe măsura faptelor pe care le expun, a mesajului lor ideatic. Dar asta nu înseamnă că nu trebuie să cunoască ceea ce neagă. Într-o societate în care teatrul are un rol atît de important în formarea conștiințelor, în educarea publicului, teatrul e obligat de specializarea profundă a tuturor domeniilor vieții să se cunoască foarte bine pe sine, ca un domeniu ultraspecializat în care nu mai poți funcționa ca diletant. El afirmă faptul că oricîte experimente ar avea loc în zona teatrului, nu se va putea renunța niciodată la conflict, la un conflict bine structurat și tensionat, bine gîndat care să demonstreze o anumită idee și care să captiveze publicul. Desigur, aceste lucruri s-au mai spus, dar, amintite și sintetizate printr-un excurs istoric, au rolul de a atrage atenția în mod lucid asupra unei probleme care e adeseori tratată cu suficiență. Prin **dinamica personajului dramatic** pe care o studiază, relevă încă o dată faptul că nici o idee mare, nici o politică, nici o filozofie în nici o epocă nu pot fi exprimate scenic decît prin personaje veridice, personaje complexe, pe măsura vremii în care se scrie teatru și că aprofundarea teoretică a **dialecticii „social-individual"** în construirea unui personaj, precum și a **evoluției eroului dramatic de la caracter la personaj,** e obligatorie **dacă vrem ca arta aceasta să fie credibilă, să fie adevărată și să slujească societății.** Evident că autorul nu epuizează aici întreaga **complexitate** a mecanismelor care duc la nașterea și animarea unui personaj. Maşek însă solicită seriozitate în abordarea dramaturgiei. În felul acesta cartea sa de teorie asupra teatrului devine și o chemare la o superioară angajare în domeniul teatrului, nu la una boemă și de conjunctură. Cartea sa slujește și ca un manual de tactică și strategie a abordării teatrului la un nivel înalt al conștiinței și spiritului. Vorbind însă despre conflict ca joc al alternativelor, Maşek face o paralelă inegală între dimensiunile conflictului în teatrul antic, unde toate se petrec sub tensiunea unui destin implacabil și teatrul contemporan, unde se manifestă libertatea de decizie a individului între care chiar și acesa de **a-și organiza conștient o nemulțumire ca „izvor al schimbării".**

Cartea lui Victor Ernst Maşek este o sinteză de care e mare nevoie. Afirmînd : **„conflictul trebuie înțeles deci, în primul rînd, ca o activitate a teatrului, prin care acesta modelează realitatea",** autorul pledează, admirabil, pe baza unei informații bogate și înțelept interpretate, pentru autonomia teatrului în cadrul artelor.

ADRIAN DOHOTARU ■

Cuget, deci exist

Dialectica în concepția lui Engels

Prin titlul pe care l-am dat, am intenționat să mă opun punctului de vedere empirist prin care se prezintă adevărurile dialecticii materialiste. Altfel spus, pentru a arăta incompatibilitatea dintre conceptele dialecticii și principiile epistemologiei empiriste. Din această afirmație nu trebuie trasă concluzia că principiile empiriste ar reprezenta o barieră absolută în calea dialecticii, gîndirii sau în calea dialecticii obiectului spre gîndire. Ar fi inexact și ar conduce la ideea că subiectul este ireductibil la obiect. Mai trebuie să facem precizarea că, în aspirația sa spre obiectivitate, conștiința teoretică a pedalat mai mult pe obiect și mult mai puțin pe proprietățile subiectului, pe specificitatea (=ireductibilitatea) lor. Dar obiectivitatea este dată ca elementul universal al structurii conștiinței. Faptul acesta nu putea fi surprins decît de mintea genială a unui poet care a reușit ca, într-o metaforă să ne pună în fața unui adevăr care scapă gîndirii discursive.

Mai explicit, vreau să spun că, prin elementele sale de universalitate, gîndirea se instituie ca formă apță să dedubleze lumea în

CAP LIMPEDE

● **Un 13 cu noroc.** Anul trecut, în cadrul festivalului de la Costinești, a fost prezentat și un film de scurt metraj al tînărului regizor și scenarist Cornel Diaconu. Cele 20 de minute ale peliculei au impresionat atît pe spectatori cît și juriul, astfel încît premierea lui a fost socotită firească. Intitulat **Tema 13 : Bătrînețea,** filmul istorisește peripețiile unui student trimis să realizeze o fotografie care să ilustreze un fapt tulburător din existența unui om de vîrsta a treia. Imaginile surprinse cu har de Sorin Iliescu (și în care apar, printre alții, și Octavian Cotescu și Nina Filimon) ne înfățișează paradoxalele aventuri prin care trece protagonistul (interpretat de Valeriu Cîmpan) în tentativa sa de a realiza tema propusă de profesor. Nu le vom istorisi pentru a lăsa întreagă bucuria spectatorului de a le afla singur. Vom remarca doar autenticitatea acestei pelicule, umorul tandru sau acidulat cu care sînt surprinse secvențe din viața noastră. Regizorul are încă de la acest film capacitatea de a ne face atenți la fapte insignifiante în aparență dar care ne pot mărea docisiv. Un sincer „bravo" pentru Cornel Diaconu care, înainte de lungul său metraj **Escapada,** și-a dovedit cu **Tema 13 : Bătrînețea** talentul deosebit.

● **În căutarea... umorului pierdut,** de **Dan Gr. Mihăescu,** editura **Sport-Turism,** colecția **Cartea de vacanță,** se vrea a fi, și în bună parte reușește (și vom cita, ca argument, spusa-scrisă a lui Romulus Vulpescu : „Afirm că schițele lui Dan Mihăiescu mi-au plăcut nespus de mult și fără de rezerve, pentru că sînt despre mine și despre alții ca mine și scrise pe înțelesul nostru...") o carte agreabilă, ca o obișnuită excursie de duminică la iarbă verde, în jurul Capitalei, sau, ca să ridicăm ștacheta la maximum de exigență, undeva pe... Bulevardul Bucegi, în masivul muntos cu același nume. **În căutarea... umorului pierdut** este o carte simplă, nu și simplistă, ușor de citit, în stare să ivească pe chipul nostru un ușor surîs, de îngăduință pentru personajele cărții, dar și de complicitate cu autorul care, mimînd analiza psihologică, născocește un haz nebun pe seama tuturor celor care se zbat, suferă, înfruntă, învinge sau sînt înfrînți în paginile acestui volum. În concluzie, o carte cu... de-ale vieții, și mai bune și mai rele, drept pentru care vom declara că pierderea declarată în titlu este, totuși, recuperabilă.

● **Citim și nu ne vine să credem.** Iată cum scrie Stan Ghena despre cartea lui George Nestor, **Strada Galoșului** : „El însuși pensionar, va scrie despre pensionari un roman din interiorul acestei condiții, se pare singurul de acest fel în literatura noastră". Care ar fi tema volumului ? Recenzentul ne-o spune pe șleau : „Ieșirea din istorie a unei străzi și a unor oameni este tema acestei cărți". Ce ne prezintă romanul ? „Romanul lui G. Nestor prezintă în mod expres în literatura noastră condiția pensionarului cu toate consecințele ei pe planul vieții interioare". Cine sînt pensionarii din carte ? „Pensionarii din Strada Galoșului sînt niște bătrîni cuminți, morali, apăsați de viață, de singurătate, apăsați mai puțin de trecutul lor de care rareori fac caz". Cum ne poate apărea romanul ? „Privit din această perspectivă, romanul ne apare ca unul de emancipare a condiției pensionarului". Sîntem edificați apoi în legătură cu modul cum trăiește personajul Simion Mircă ieșirea la pensie : „...Simion Mircă care (scuzați cacofonia, n.n.) trăiește ieșirea la pensie ca pe o perioadă normală, față de toată bătrînii debusolați, cei mai galeria de pensionari și mulți". În continuare, Stan Ghena ne informează : „Mai exact, romanul mi se pare a fi o redimensionare a condiției pensionarului". Ce episoade n-ar fi lipsite de importanță ? „...nu lipsite de importanță sînt și episoadele în care bărbații pensionari înființează comitete și acțiuni pentru a imita viața socială cu toate structurile ei". Ce l-a mai impresionat pe recenzent ? „Jocul de-a menținerea utilității pensionarului după ritualul structurilor sociale este dejucat de realitate". Cum sînt împărțiți pensionarii ? Aflăm tot din reflecțiile lui Stan Ghena : „Încadrarea pensionarilor în categorii ca „bolnavi", „sănătoși", „cultură și învățămînt", „babe nebune", „borș" ultimele dînd măsura ironiei autorului, este amuzantă și interesantă artistic". În concluzie. „Fără să dea soluții cum să intrăm în perioada viitoare, sau pentru unii actuală, a pensionării, **Strada Galoșului** ne dă certe satisfacții estetice prin urmărirea cîtorva destine care nu se resemnează la propria condiție". Nu știm dacă Stan Ghena este pensionar sau nu, ca să aflăm dacă el scrie, despre un roman dedica vieții pensionarilor, din interiorul condiției. În orice caz, îi mulțumim pentru această recenzie care e o capodoperă de umor involuntar. ● **Citim și ne bucurăm.** În același număr, 6, din iunie 1983, al Ateneului, se găsesc însă destule articole care se citesc cu interes. Remarcăm totodată și suplimentul revistei, **Caiete botoșănene,** unde întîlnim, printre alte pagini închinate lui Eminescu, și un interviu deosebit de cap-

mod universal, în raport cu animalele care o dedublează individual și particular. Capacitatea de a dedubla universal face ca conștiința să nu mai fie subiectivă, pur subiectivă, absolut subiectivă, ci în cel mai înalt grad obiectivă, punct de plecare în construirea obiectivității. Ideea conștiinței pur subiective își are originea în tratarea empirist-reducționistă a gîndirii. Capacitatea de a dedubla universal este dată de noua poziție pe care a cîștigat-o omul în lumea speciilor. Dar nu printr-un har divin, ci prin propriul său efort.

Iată afirmațiile poetului :

„Dar chinuit de rîvna de-a fi, muncit de jind,
Miracolul trezirii l-ai săvîrșit voind.
Ți-ai depărtat pămîntul de buze la picioare,
Slujit de-aci nainte de mîinile ușoare".

(**Împlinire**) de Tudor Arghezi). Depărtînd pămîntul de buze la picioare, omul a deschis calea de a pune la picioarele sale orice. În verticalitatea poziției sale se află modul universal și obiectiv în același timp al conștiinței. Prin urmare, nu poate fi vorbă nici un moment de aspectul pur subiectiv al conștiinței. Căci subiectivitate înseamnă particularitate și individualitate, incapacitatea de a parveni la universalitate. Și nu este de prisos să subliniem tot aici că numai în această depărtare a pămîntului „de buze la picioare" se ascunde procesul adevăratei geneze a conștiinței.

Aici și-a asumat omul proprietatea de a se dedubla. Din această cauză nu se poate vorbi de o conștiință empiristă care ar refuza dialectica și s-ar refuza dialecticii în mod absolut, ci despre o conștiință care refuză dialectica în generalitatea ei printr-un principiu dialectic nedezvoltat. Prin urmare, dialectica, în virtutea constructivității conștiinței, este prezentă tot timpul în conștiință nu numai la nivelul formei ci și la cel al conținutului.

Principiile empiriste, tocmai că sunt principii epistemologice, evidențiază : a. caracterul mediat al cunoașterii ; b. caracterul mediat de principii epistemologice istorice ; c. caracterul dialectic în cadrul căruia nu se evidențiază dialectica în universalitatea sa ; d. valoarea lor de adevăr ; e. valoarea lor metodologică necesară în cunoaștere.

Dar principiile empiriste se pretind singurele apte să asigure cunoașterea adecvată. Din această cauză ele ajung să blocheze cunoașterea și să substituie abstracțiile sale obiectului dialectic. Principiile empiriste ajung, prin absolutizare, să reprezinte una din cauzele care duc la idealism. Dar tot ele, printr-o interpretare dialectică (= din perspectiva relației dialectice subiect — obiect) se dovedesc a fi una din căile configurate dinamic apte să dezvăluie dialectice în universalitatea și specificitatea sa.

ION STROIE

TEATRU

Un actor eșuat

Obiectiv repertorial ambițios, act de cultură necesar, fapt spectacologic onest, dar modic, iată cum s-ar putea înscrie premiera comediei **Tartuffe** la **Teatrul Maghiar din Timișoara** în sfera unei lapidare judecăți de valoare. Reprezentația n-ar stîrni un interes special, așadar, n-ar îmbia la dispute critice aprinse, dacă nu ar exista în textura ei punctul de maximă rezistență, relieful interpretativ semnat de **Sinka Karoly** în rolul titular. Știam, bineînțeles, în baza unei fișe de creație impresionante — pe scenă și pe ecran, deopotrivă —, că actorul (fascinantă coincidență : a fost elevul eminent al unui alt Tartuffe, legendar, regretatul **Kovacs György**) pregătește de mult atacarea acestei partituri titanice, însă trebuie să mărturisim că antrepriza ni s-a părut hazardată. Nu aveam date concludente în sensul că **Sinka**, după foarte multe roluri limitative de june prim, va afla un drum posibil spre a desfereca ipocrizia arhetipală din dubla captivitate a lecturii tradiționale și a mitologiei trecutului spectacologic al personajului. Aveam dubii, cu alte cuvinte, în afinitățile elective ale actorului cu tonul satiric nimicitor al lui Molière, despre care în mod greșit se crede că ar fi monocord și unidirecțional, vehiculînd în realitate straturi de semnificații multiple, răspunzînd cu o sensibilitate de cele mai multe ori insinuantă la apropourile unghiurilor de lectură.

Cel dintîi aspect al revelației produse de **Sinka** în rolul lui **Tartuffe** este acela că a spulberat spectacular scepticismul nostru (și probabil pe cel al confraților), deoarece protagonistul, avînd o pondere absolută în economia artistică intimă a spectacolului, prospectează fiziologia ipocriziei dintr-o perspectivă insolită, nu cu măsuri caracteriologice care, în chip paradoxal, localizează în timp și, totodată, atemporalizează tipul, ci o analizează ca fiind parte organică a unei fenomenologii sociale, îi surprinde mecanismul tocmai în punctele esențiale de joncțiune cu întregul. Și să ne oprim aici pentru o clipă : o observație lucidă și obiectivă este necesară. **Sinka** ombra lui **Tartuffe** are un statut suveran ; are de-a face foarte puțin sau mai curînd de loc cu concepția regizorală a lui **Radu Ionescu**. **Sinka** și-a asumat riscul pe care îl încumbă rebeliunea unui recital, ce redistribuie accentele regiei într-o direcție monodramatică, clintind astfel echilibrul cuminte al spectacolului. Răspunsul e univoc : da. Și mai trebuie adăugat că din fericire da, fiindcă acceptarea neconditionată a unei lecturi cu semn opus celui care stătea virtual în fața modului de citire, ar fi anulat în față un experiment incitant.

Felul în care **Sinka** purcede la cartografierea biografiei lui **Tartuffe**, de la strălucire pînă la cădere, modifică greutatea finalului în structura piesei. Și e demn de luat în seamă semnul de întrebare ce se ridică în virtutea acestei mutații : replicile cu iz justițiar din final constituie într-adevăr o apoteoză a lui Louis Soleil? Sau e vorba mai curînd de o aluzie abia voalată la complicitatea suveranului, dacă nu la calitatea lui de autor al unui climat politic pervers, în care ambiguitatea este un instrument obscur al dominării absolutiste ? Pentru a demonstra plauzibilitatea acestei ipoteze, să ne fie îngăduită o divagație. Se scrie undeva că numele lui **Tartuffe** este rodul unei întîmplări. Comediograful, prin geamul său deschis, auzea zi de zi sloganul comercial al unui precupeț italian de ciuperci, oferindu-și marfa astfel în fața nuntaiului din Paris : „Tartuffoli, signor nunzio, tartuffoli!". Asociația de idei era prea la îndemînă să nu mobilizeze imaginația lui Molière ; ipocritul e aidoma unei ciuperci otrăvite, al cărui mediu vital este întunericul. Ce poate fi mai firesc, ca viața tenebroasă a lui Tartuffe să dureze numai pînă în clipa în care strălucitoarele raze ale **Regelui Soare** dispersează bezna ? ! Bine, bine, pare a spune subtextul, dar de ce atît de tîrziu? Explicația este de o covîrșitoare simplitate: **Regele Soare** trebuia să furnizeze cetățenilor neghiobi și timorați, ca **Orgon**, proba inafilibilității spiritului său de dreptate, iar instrumentul cel mai potrivit — evident, anume creat în scopul demonstrației — este **Tartuffe**, cărula ipocrizia i-a fost insuflată de însuși „demiurgul" său, de o șiretenie diabolică. **Nota bene** : eșafodajul ideatic al acestui articol este creația lui **Sinka Karoly**, pe care — cu îngăduința domniei-sale — l-am numi actor eșeist.

AL. COVACI

FILM

Sandvici fără... diamante

Că publicul nostru tînăr este avid după filmul muzical — și că acest gen de film este încă deficitar în ceea ce ne privește — o dovedește, fără drept de apel, marea afluență de spectatori ce fac cozi la intrările cinematografelor unde a fost programat **„MELODII LA COSTINEȘTI"**, film realizat de către Casa de filme Trei în colaborare cu Biroul de Turism pentru Tineret.

Povestea este simplă (ca dealtfel — și din nefericire — la mai toate comediile muzicale) ; îndrăznesc să spun că în cazul „Melodiilor..." — scenariul **Mihai Oprig** — chiar **subțire** de-a dreptul. Patru tineri prieteni pasionați de muzica ușoară, înghebînd o formație, intenționează să cîștige marele premiu la festivalul muzical ce are loc anual la Costinești. Nu se înțelege prea bine cu ce se ocupă fiecare, s-ar zice că nici ei, la un moment dat, nu știu prea bine ce vor — intervine o tînără, nici aceasta nu înțelege prea bine ce vor cei patru de la ea ! — mă rog, nici noi chiar, cei din sală, nu mai înțelegem nimic, dar parcă asta contează !... După o serie de urmăriri, qui pro quo-uri, serbări marine, etc., idila se împlinește, cei patru se împlinesc, se împlinește și acea oră și jumătate de proiecție. FINE.

...Și totuși filmul place ! Să încercăm să vedem de ce. Deși nu în primul rînd, dar datorită tinereții și talentului celor patru eroi (interpreți : **Horațiu Mălăiele, George Mihăiță, Vasile Muraru** și **Bogdan Stanoevici**). Sînt fermecători, se mișcă admirabil în cadru, evită grotescul. La rîndul ei, **Mariana Buruiană** (în rolul tinerei, rol grevat de o totală lipsă de consistență !), este surprinzătoare : frumoasă, caldă, firească, demnă de reținut.

Trei factori însă determină calitățile acestui film (căci există !), la modul propriu. Și îi voi numi în ordine inversă : ing. **Mihai Orășanu** (coloana sonoră) ; (montajul), și — ajungem, iată, la elementul cheie, acest pînă acum necunoscut, **Constantin Păun**, care asigură regia filmului.

Este aproape incredibil ce a putut face Constantin Păun, pornind de la premisele oferite din scenariu ! Dacă filmul **„MELODII LA COSTINEȘTI"** se suportă — și se suportă chiar bine ! — dacă ridem, dacă ne plac cîteva bune momente, toate acestea se datoresc mai ales acestui regizor inteligent și avînd **ritmul** în sînge, avînd **simțul gag**-ului avînd **plăcerea de a filma**. Avînd BUCURIA de a filma. Și mai ales avînd o **tandrețe** anume în înțelegerea vîrstei tinere. Sincere felicitări, și să-i așteptăm cu încredere !

HORIA PĂTRAȘCU

Argument

Teatrul Național — un teatru deschis?

Da, Teatrul Național rămîne un teatru deschis. Unii sînt tentați să creadă că Teatrele Naționale reprezintă instituții greoaie, care se adaptează mai dificil și în orice caz cu mare prudență la inovațiile petrecute în lumea artei teatrului. Adevărul e că Teatrul Național trebuie să se afle în avangarda noului, nu neapărat a acelui nou care se clasicizează, ci în avangarda formelor noi de expresie, cîntărind, evident cu înțelepciune, între efemer și durabil. Problema este: în ce măsură Teatrele noastre Naționale reprezintă și rampe de lansare a unor experimente valabile, atestate de timp, de spectatori? În primul rînd în plan repertorial, toate Teatrele Naționale de la noi au lansat, de-a lungul anilor, dramaturgi români de valoare. Prin urmare, aceste teatre și-au asigurat și implicat riscul de a pune în circulație nume noi, scrutori de teatru care au probat prin activitatea lor profesionalism și curaj în abordarea problemelor realității noastre. Teatrele Naționale au dat gir unor piese de teatru care au intrat mai apoi în fondul principal al dramaturgiei românești, al spectacolului de teatru românesc. În al doilea rînd, Teatrele noastre Naționale au pus în scenă spectacole cu caracter experimental care s-au bucurat de aprecierea criticii, atît la noi în țară cît și pe alte meridiane. Dar, la acest capitol, evident, putîne Teatre Naționale se pot mîndri cu un program estetic bine articulat pentru promovarea unui spectacol și a unui text care să facă mai firesc racordul scenei la mentalitatea spectatorului de astăzi, martor al atîtor metamorfoze în viața de fiecare zi. Surprinzător e faptul că, în special la nivelul Teatrelor Naționale, se resimte lipsa unor regizori demni de profilul monumental al unor asemenea instituții reprezentative. Sînt Teatre Naționale care se află de cîtva timp în criză de regizori. Unii regizori din generația tînără ocolesc Teatrele Naționale pentru că li se par prea închistate și greu de adaptat la un nou punct de vedere asupra esteticii spectacolului. Pe de altă parte, actorii Teatrelor Naționale au o medie de virstă prea înaintată, evidențiată și de faptul că, în centrele urbane unde funcționează, în ultimii ani nu mai sînt repartizați tineri actori ! Astfel încît se poate ajunge la situația paradoxală că aceste teatre nu mai pot juca piese din dramaturgia clasică pentru că nu au actori care să acopere virstele impuse de text. La acest capitol, e adevărat, se poate vorbi și de o anume plafonare a actorilor din unele Teatre Naționale, de o anume arhaizare a stilului lor de joc, de o suficiență și o comoditate dăunătoare artei spectacolului. Infuzia de tineri oameni de teatru, în special de regizori și de scenografi, de dramaturgi (invitați în teatre din alte domenii ale artei scrisului), ar reprezenta, desigur, o modificare de atitudine și de optică asupra condiției Teatrului Național în peisajul culturii noastre. Teatrele Naționale trebuie să dea tonul unui anumit stil de joc, trebuie să impună un stil de joc deschis de tradiția noastră actoricească și regizorală, dar trebuie să impună tot ceea ce se manifestă în spiritul vremii în care trăim și în sensul progresului unei arte în continuă schimbare. Unii cred că Teatrele Naționale trebuie să adopte o politică conservatoare, o politică de prudență excesivă față de nou, să înscrie în repertoriu numai acea piesă de teatru sau numai acel punct de vedere față de un spectacol, față de un stil interpretativ, care au fost deja verificate pe scenele altor teatre.

Este absolut cert că, la această oră, Teatrele Naționale sînt încă datoare publicului cu o politică repertorială națională clasică și contemporană mai cuprinzătoare. Trăim într-un moment în care mari dramaturgi precum Camil Petrescu, Mihail Sebastian, Mihail Sorbul, G. M. Zamfirescu sînt nejucați sau inexpresiv interpretați iar alți dramaturgi importanți dintre cele două războaie mondiale sînt jucați sporadic și uneori cu piese nesemnificative. Trăim, de asemenea, un moment în care rîlor clasici ai dramaturgiei universale. Unde sînt marile spectacole Shakespeare pe care Teatrele Naționale le ofereau publicului în fiecare an ? Unde se joacă Eschil, Sofocle, Euripide, unde se joacă Molière, Calderon, Lope de Vega, Goldoni sau Ibsen, Hauptman, Pirandello, Shaw ? Teatrele Naționale se află în mare restanță față de public la capitolul programului estetic și, oricît de interesante ar fi conferințele și spectacolele-școală, ele nu pot rezolva decît printr-un repertoriu complex problemele educației prin teatru. De aceea, credem că activitatea Teatrelor Naționale trebuie regîndită în primul rînd prin prisma repertoriilor apoi prin prisma interpretărilor, renunțîndu-se la improvizații, la academismul desuet, la atmosfera vetustă, funcționărească, chiar birocratică din activitatea de zi cu zi, la neîncrederea în regizorii tineri care pot impune ei înșiși un program estetic, un stil.

Prin urmare, credem că Teatrele Naționale trebuie să-și reconsidere cît mai devreme programele și repertoriile, actorii și regizorii.

ADRIAN DOHOTARU

CAP LIMPEDE

tivant luat de Lucian Valea lui Gheorghe Eminescu, nepotul marelui poet. ● **Inedit.** Numărul 6 din acest an al revistei **Argeș** găzduiește un articol inedit semnat de Petre Pandrea. Intitulat **Omenia lui Lucian Blaga sau un „pariu pascalian"** cîștigat, articolul aduce la cunoștința publicului larg noi amănunte privind viața celui care a scris **Trilogia culturii.**

● **Plagiat ?** Din **Vălenii de Munte**, de la **Ioana Cozorici**, chimistă, primim o interesantă relatare : „Lecturasem aproximativ 50—60 de pagini din romanul **Povestea unei pasiuni**, de **Ford Madox Ford**, colecția **Meridiane, 1970**, Editura **Univers**. Am întrerupt lectura pe motiv că o prietenă îmi împrumutase, pe un timp foarte scurt, o altă carte, **Moartea delfinului**, de **N. D. Carpen**, Editura **Cartea Românească, 1981**. Ajunsesem, cu a doua carte la pagina 19 și nu mai știam ce țin în mînă, cartea lui **Ford Madox Ford**, sau cartea lui **N .D. Carpen ?!** Dar iată și motivul dezorientării mele : **Ford Madox Ford, Povestea unei pasiuni, pagina 32 :** „Mergea cu pas sprinten, părul ei era atît de frumos pieptnat și se îmbrăca întotdeauna minunat, purta numai lucruri foarte scumpe. Bineînțeles avea banii ei dar nu aș fi făcut nici o obiecțiune chiar dacă nu ar fi avut bani. Și știi, acum nu pot să-mi amintesc nici măcar una dintre rochiile ei. Ba parcă îmi aduc aminte de una, dar una foarte simplă, din mătase albastră, cu un model chinezesc — cu o fustă bogată și umeri lați. Părul ei arămiu : tocurile pantofilor erau excesiv de înalte, așa încît călca doar pe vîrful degetelor de parcă abia atingea pămîntul... În jurul pălăriei legase o eșarfă din același material cu rochia. Știa întotdeauna cum să-și pună în valoare ochii albaștri. În jurul gîtului avea doar un simplu șirag coral roz, iar tenul ei era de o perfectă puritate și netezime. Da, aceasta este imaginea care mi-a rămas întipărită cel mai bine în minte. Florence în rochia ei albastră și pălăria cu boruri înalte, privindu-mă peste umăr, cu ochii ei care păreau foarte albaștri, ca de safir, dar un safir de culoare închisă...".

Și iată-l și pe N. D. Carpen cu al său roman Moartea delfinului, pag. 19 : „Avea părul pieptănat în sus și se îmbrăcase, ca întotdeauna de altfel, cu mult gust. Cel mai bine îmi amintesc rochia pe care o purta atunci, în ziua aceea, una croită foarte simplu din mătase albastră. Tocurile pantofilor erau excesiv de înalte, încît călca mai mult pe vîrful degetelor, parcă abia atingea pămîntul. Și-mi amintesc și pălăria cu boruri mari, în jurul căreia legase o eșarfă albastră din același material cu rochia. În jurul gîtului purta mereu un singur șirag de coral roz, nu cred că era prea valoros, dar scotea și mai mult în evidență tenul ei de o perfectă puritate și netezime. Rochia albastră și pălăria cu boruri late, și eșarfa albastră, cu ochii ei mari care păreau foarte albaștri, ca de safir ,dar un safir de culoare închisă, iată imaginea care mi-a rămas pentru totdeauna în memorie...".

Este sau nu este vorba, aici, ne întreabă Ioana Cozorici, de un plagiat grosolan ? În ceea ce ne privește, am putea formula un răspuns exact, dar îl așteptăm cu un răspuns și mai exact pe numitul N. D. Carpen.

● **Ampiu nu înseamnă întotdeauna și mare.** Ne-am aplecat cu atenția cuvenită asupra unui amplu reportaj, apărut pe 2 (două !) pagini în revista **Astra**, numărul 7, anul curent, reportaj semnat de Dumitru Dem. Ionașcu și intitulat **Cele douăzeci și cinci de secunde solare ale minerilor.** De unde acest titlu ? Din următoarea afirmație a reporterului care, după 24 de ore trăite în mijlocul minerilor din Valea Jiului, mai exact spus la mina Paroșeni (asta dacă am înțeles noi bine !). spunea : „Am trăit o clipă alături de oamenii care au ars în 20 de ani a fost smuls cunde din soare !" A se înțelege că de-a lungul a 20 de ani a fost smuls adîncului tot, la acea mină tot atît cărbune cam cît se arde în soare în numai 25 de secunde ? ! Nu, e prea mult, nu e prea puțin ? ! Sau e nevoie să înțelegem neapărat altceva ? ! Dar iată o altă mostră privind ușurința cu care Dumitru Dem. Ionașcu scrie despre una din cele mai frumoase și mai temerare meserii ale lumii. „În adîncul planetei sînt încă de pe acum 150 de kilometri de galerii și drumuri, atît cît să străbați distanța dus-întors de la Petroșani la Simeria, și peste două mii de capete de familie (poate capi de familie, n.n.) care își agonisesc cu eforturi, de multe ori supraomenești, din adîncul sălbatic și dur, pîinea zilnică." Chiar numai 150 de kilometri sînt, de galerii și drumuri, încă de pe acum, în adîncul planetei ? Sau este vorba de o altă planetă pe care autorul a descoperit-o între Petroșani și Simeria ? Nu cumva această planetă se află chiar în interiorul planetei noastre și, de necrezut, ea este mai mare decît cea de dinafară ?

GEORGE ARION
VICTOR NIȚA

Valoarea creației muzicale românești și gustul public

40 ; 60 ; 200. Cifrele acestea oglindesc numărul aproximativ al spectatorilor aflați la trei manifestări — acte de cultură, ale căror date au fost luate absolut la întîmplare și care au fost prezentate de primele instituții muzicale ale țării, Filarmonica „George Enescu" și Opera Română din București. Programele, de date recente, cuprindeau creații importante, semnate de nume cu rezonanță în viața muzicală autohtonă și internațională : **Mihail Jora, Wilhelm Berger,** (la Filarmonică), sau **Pascal Bentoiu** și **Doru Popovici** (la Operă) însemnînd, fiecare, valoare, seriozitate și garanția unor lucrări elaborate cu migală, dăltuite asemeni unor prețioase diamante, pietre prețioase certe în contextul patrimoniului cultural românesc. Dacă adăugăm că „Noaptea cea mai lungă" de Doru Popovici, constituia o premieră a Operei Române, că noul Concert pentru vioară și orchestră al lui Wilhelm Berger era prezentat în primă audiție (de tînărul și talentatul violonist **Cristian Ifrim**) și că opera **Hamlet**, de Pascal Bentoiu se bucură de un șoclu național și internațional pe care timpul a ajuns să o așeze, vom conchide că numărul publicului spectator a fost dezolant, în contradicție totală cu valoarea creațiilor oferite de cele două instituții.

În mod logic se nasc mai multe întrebări, grave, iar răspunsurile la acestea — o afirmăm fără nici o ezitare — pot constitui drumurile, orientarea actuală și viitoare a creației românești în genul simfonic și de cameră, precum și în genul muzicii dramatice ; clarificările respective ar putea oferi și soluțiile cele mai adecvate politicii repertoriale din viitoarea stagiune a instituțiilor artistice specializate, deoarece — este adevărat — pe lîngă subvențiile consistente primite de la la stat, teatrele muzicale și orchestrele simfonice au — și ele — planuri economice foarte riguroase, legiuitorul gîndindu-se nu atît la dorința (legitimă) de acoperire a cheltuielilor, dealtfel lucru imposibil, cît — mai ales — la cîștigul moral-educațional față de **beneficiarii** pentru care au și fost create aceste lăcașuri ale artei sunetelor, adică, pînă la urmă, pentru **publicul spectator de toate categoriile**, la care trebuie să ajungă mesajul compozitorului, prin mijlocirea factorului intermediar, interpretul.

Așadar, oricine are dreptul, ba chiar organele de decizie au chiar datoria de a se întreba și a răspunde : de ce evită, în bună măsură, publicul nostru, operele românești și creația camerală sau simfonică ? Dar, oare toate lucrările sînt ocolite apriorie, sau numai un anumit gen are parte de indiferența spectatorilor ? Este, oare, auditoriul român, un snob care dorește doar lucruri semnate de autori străini ? Există o nonvaloare a lucrărilor, ori o lipsă valorică acută a interpreților, care concură — și ele — la îndepărtarea spectatorilor-plătitori ? Iată doar cîteva întrebări, dureroase, care s-au pus de multe ori, mai pe furiș, mai pe față, fără a se ajunge însă, niciodată, deschis, rana și a se încerca să se îndepărteze această stare cu totul nesatisfăcătoare, care este generală, la aproape toate instituțiile noastre de gen.

Publicul

La Operetă, **sălile sînt** — întotdeauna — pline ; fie că se joacă „O noapte la Veneția", de Johann Strauss, fie că pe scenă se derulează viața lui Ciprian Porumbescu, în opereta lui Gherase Dendrino, „Lăsați-mă să cînt", publicul este credincios sălii teatrului din Șplai. La Teatrul de estradă „Constantin Tănase", la concertele de muzică ușoară de la Sala Palatului R.S.R., mii de oameni asistă la manifestările acestui gen de artă. Aici, muzica românească este la ea acasă, căci titlurile semnate de compozitorii români sînt majoritare, dacă nu totalitare, în programele oferite iubitorilor de melodie ritmată. La Opera Română, nu se poate găsi un bilet de intrare la **Aida**, ori la **Traviata**, iar recent, la Filarmonică, pînă și culoarele de trecere din sala Ateneului au fost pline de aceia care au dorit să asculte Beethoven, Ceaikovschi, ori pe Dan Grigore. Aceasta, pentru a nu mai vorbi de Cenaclul pentru a nu mai vorbi de Cenaclul „Flacăra" în care se vădește mai bine decît oriunde, atașamentul românului pentru muzică, necesitatea imperioasă a fiecărui individ de a cînta — așa cum poate și cum se pricepe — de a asculta poezie bună, deci de a participa, astfel, la actul artistic. Există, deci, un **eclectism** natural al **receptorilor** de muzică, auditorii împărțindu-se după gusturile estetice, dar — mai ales — după **latura formativă în educația specifică**, pe diferite genuri și manifestări muzicale. Iar noi, **nu** vom fi absurzi în credința, sau speranța, că întreaga masă a auditorilor trebuie să frecventeze și să iubească doar simfonia, liedul sau cvartetul, ori opera... Rămînînd însă, în sfera genurilor simfonice și de operă, vom arăta că există un adevăr de necontestat ; imensa majoritate a melomanilor preferă epocile creatoare ale preclasicismului, clasicismului și romantismului, avînd rezerve serioase în frecventarea concertelor sau manifestărilor care cuprind literatura muzicală a secolului al XX-lea, în aceasta fiind inclusă și creația românească muzicală contemporană, numărul spectatorilor fiind vizibil îngrijorător, mai ales, în fața operilor scrise după 1950. Pe de altă parte, este sigur că nu poate fi vorba de nici un snobism față de cultura muzicală autohtonă, rapsodiile și suitele enesciene, ca și multe alte lucrări aparținînd lui **Paul Constantinescu** (dansurile), **Marțian Negrea** (suita din Munții Apuseni), **Theodor Rogalski** (trei dansuri), **Mihail Jora** (Suita din baletul „Cînd strugurii se coc", ori baletul „Întoarcere din adîncuri"), **Gheorghe Dumitrescu** (oratoriul Tudor Vladimirescu), **Zeno Vancea** (baletul „Priculiciul"), **Ion Dumitrescu** (Preludiul simfonic, ori Suita a treia) etc., etc., constituind pilde de melodie și ritm românesc, pe care spectatorii nu le evită, ci dimpotrivă, le caută, creațiile enumerate mai sus, ca și multe altele asemănătoare, constituind laolaltă o anumită perioadă de creație, **un stil, față de care există o dragoste profundă a publicului nostru, respectul cuvenit operelor de artă intrate definitiv în patrimoniul culturii naționale românești.**

Dar și după perioada amintită s-au creat lucrări de o mare valoare, recunoscute ca atare și pe plan mondial, operi pe care spectatorii le frecventează mai puțin, înțelegîndu-le din ce în ce mai greu, aceasta ducînd la o **lipsă de comunicare intelectuală**, fenomen creat, unei

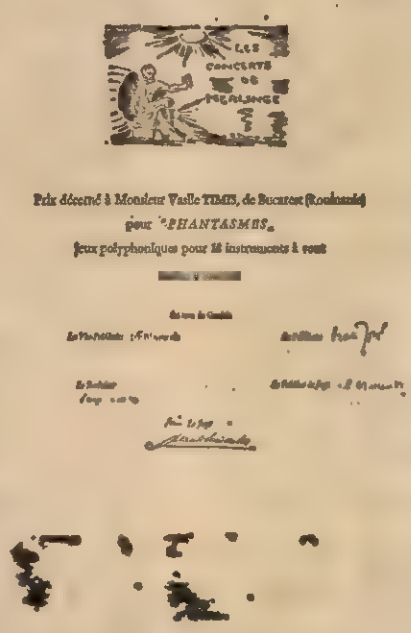

O recunoaștere internațională a creației lui Vasile Timiș, și, implicit, a valorii muzicii românești

informări și a unei educații muzicale insuficiente, în care învățămîntul de toate gradele a avut și are un rol hotărîtor. Problema este extrem de importantă și pune, față în față, creația simfonică și de operă românească, afirmarea ei pe plan internațional — pe de o parte — și lipsa de înțelegere a acestei valori, din partea **receptorului național**. Și aceasta tocmai în condițiile favorabile create de politica culturală a partidului și statului nostru, pentru dezvoltarea neîncetată și armonioasă a întregii culturi și arte din patria noastră, condiții neîntîlnite și —poate — nici visate, într-un trecut nu prea îndepărtat. Să încercăm să insistăm în deslușirea acestei contradicții.

Valoarea

Evident, se pot pune mai multe întrebări, legitime. Astfel, creația muzicală de gen, are, oare, un nivel valoric atît de ridicat ? Concurează, cumva, operile anilor noștri, cu izbînzile certe ale atîtor lucrări scrise între 1900—1950 ? Se situează compozițiile actuale la cota valori internaționale contemporane ? Din capul locului, trebuie arătat că răspunsurile la aceste întrebări fundamentale, sînt — toate — afirmative. Să dăm două exemple. **Mihail Jora** a fost unul dintre maeștri necontestați ai muzicii românești. Contemporan și direct urmaș al lui Enescu, creator de școală, mentor al celor mai mari maeștri români din zilele noastre, a făurit și a fundamentat un stil propriu, adecvat melosului nostru popular, tratat în concordanță cu limbajul european al epocii '30—'50, situîndu-se, astfel, ca o personalitate artistică de prim ordin, în mult dorita simbioză **național — universal**. Simfonia în Do major, una din lucrările sale de căpetenie, a fost audiată, recent, în cadrul concertului susținut de Filarmonica „George Enescu", în etapa finală a Festivalului „Cîntarea României" de 40—50 spectatori, plus juriul! **Pascal Bentoiu**, unul dintre cei mai străluciți compozitori români contemporani, demn urmaș al lui Mihail Jora, creatorul operei „Hamlet", distinsă la Roma în 1970 cu premiul „Guido Valcareggi" s-a „bucurat" de audiența a 200 spectatori la ultimul spectacol jucat pe scena Operei Române ; aceasta în pofida unei montări și a unei distribuții de prim ordin. Să continuăm. Cîți dintre dv., stimați cititori, ați ascultat, sau ați auzit de lucrările intitulate „Concentric" de **Octavian Nemescu** (premiul concursului de la Bourges — Franța, 1980), „Proporții II" de **Petre Stoianov** (premiul Ancona — Italia, 1980), „Postludium" de **Șerban Nichifor** (Premiul „Diego Ortez" Toledo — Spania, 1980), „Fantasme", de **Vasile Timiș** (Premiul I la concursul „Reine Maria-José", Elveția — 1981), „Trio" pentru clarinet și percuție de **Maia Ciobanu** (Premiu la Mannheim, R.F.G., 1981), „Sonată" pentru vioară și pian de **Irina Odăgescu** (Medalia Concursului „Viotti", Italia, 1981), „Spații maramureșene" de **Adalbert Winkler** (Diploma de merit al Concursului de la Tokio, 1982), „Cîntec pentru flori" de **Violeta Dinescu** (Premiul III la Mannheim, R.F.G., 1982), aceasta pentru a lua în discuție doar premiile internaționale cucerite de compozitorii români în ultimii trei ani, fără a mai aminti și de alte numeroase titluri distinse cu importante premii internaționale în aceeași perioadă, dar din alte genuri, excluzînd și premiile Academiei R.S.R., ori ale Uniunii compozitorilor, care, toate la un loc, vădesc marea valoare a creației muzicale autohtone din anii noștri, fapt care a situat, în timp, școala românească de compoziție pe un loc de frunte în ierarhia specifică mondială. Cu atît mai mare apare disproporția între această **valoare declarată în fapte** și slabul interes, ca și participarea fizică și afectivă a spectatorilor față de rezultatele cu totul remarcabile ale artiștilor noștri. Dar, vom vedea că **nu minunatul public român este vinovat de această contradicție, ci cu totul alți factori.**

Educația muzicală

Se știe că limbajul artei, deci și al muzicii, s-a schimbat necontenit datorită unui nou conținut de viață, ori unor noi concepții estetice, din dorința creatorilor de a nu deveni epigoni și de a căuta noi mijloace de expresie care să poată reda realitățile și aspirațiile fiecărei epoci. S-a mai afirmat, de altfel și inerția și esteții, ca nivelul artistic ca și limbajul creației secolului al XIX-lea nu va mai putea fi ne depășit, prezicîndu-se, astfel, epigonismul viitorilor compozitori. Iată însă, ca secolul nostru a găsit noi căi și mijloace de comunicare în arta sunetelor ; mai întîi impresionismul, apoi dodecafonismul, expresionismul, serialismul, ajungîndu-se la muzica electronică, bazată pe matematică. Trepte parcurse rapid și, e drept, anevoie de înțeles și deci, de receptat, **bariera tonalității** fiind spartă, drumul nou, părînd fără sfîrșit, mai întîi experimental și apoi cu certitudini valorice. Muzica românească s-a înscris și ea pe aceste coordonate ; mai mult, sau mai puțin ; cu izbînzi certe, sau cu reușite aparente. S-au ridicat, în acest frecuș continuu, fizic și intelectual, uneori cu piedici artificiale puse stavilă, talente care, astăzi, au o reputație mondială : **Anatol Vieru, Aurel Stroe, Ștefan Niculescu, Tiberiu Olah, Cornel Țăranu** sînt doar cîteva nume din marii purtători de drapel ai muzicii românești, pe întreg globul. Trebuie însă de recunoscut că muzica anilor '63—'83 are cu totul alt limbaj (dificil uneori chiar pentru un profesionist), aproape impenetrabil pentru melomanul obișnuit cu Beethoven și Ceaikovski. Dar, același fenomen s-a întîmplat în toate artele ; în pictură, de pildă, **Picasso** și **Salvador Dali** operează altfel decît au făcut-o **Rubens**, ori **Van Gogh**. Să negăm, astăzi, creația impresionistă, sau expresionistă pentru că nu o înțelegem ? Să negăm valorile create de **Schönberg** și **Alban Berg**, sau acelea mai tîrzii ale lui **Stockhausen**, ori **Boulez**, mai tîrzii ale lui **Stockhausen**, ori **Boulez**, uneori chiar și pe „clasicul" **Strawinski**, pentru că nu putem pătrunde florul și mesajul noului limbaj al artei sunetelor? Ar fi, desigur, o eroare. Mai curînd, ar trebui să ne îngrijim ca educația muzicală, **a melomanilor măcar**, să nu se oprească la perioada romantismului. Cine trebuie să facă această educație și prin cine ? Școala, în primul rînd, prin factorii ei educaționali profesorii de muzică.

Instituțiile și muzica

Firește, **școala nu este singura formă** care concură la pregătirea și formarea estetică a cetățeanului. **Așezămintele culturale** și **sindicale** dețin, la rîndul lor, o mare pondere în această problemă. Dar, cîte simpozioane și audiții de muzică simfonică și de operă se mai fac astăzi în casele de cultură ? Cîte biblioteci mai sînt dotate cu mijloace adecvate (cărți de artă, discuri, benzi, casete, aparate de redare etc.). Unde au dispărut acele colective de artiști amatori, care formau orchestrele simfonice, ori de cameră (excepțînd orchestra medicilor ori a inginerilor care au încă o activitate meritorie), micile formații instrumentale, ori marile colective de operetă, ba chiar de operă ? S-ar putea continua încă multe variațiuni pe aceeași temă, dar este clar că nivelul actual, prestat în politica de culturalizare a maselor a fost depășit chiar de viața clocotitoare pe care o trăim și că o mai atentă privire a factorilor de răspundere, **urmată de decizii în pas cu cerințele, ar fi cît se poate de binevenită.**

La rîndul lor, **instituțiile profesioniste de gen** manifestă — credem — destule lacune în politica de programare a repertoriului, care trebuie să fie pus în slujba educației spectatorului și la îndemîna înțelegerii sale. Dorind a fi mai clari, vom arăta că de la Wagner la Alban Berg, sau pînă la Enescu (**Oedip**), este o jumătate de secol distanță ; dar de la Wagner la Stroe, Aurel este un salt peste un secol, pe care nici un spectator nu-l va putea trece cu ușurință. Din această nu trebuie să se înțeleagă că am dori ca lucrările contemporane să nu mai fie programate ; dimpotrivă ! Dar, **cu adaosuri de titluri repertoriale intermediare.** Astfel, între romantici și contemporani, au existat post-romanticii, impresioniștii și toate celelalte curente care au urmat. De ce a fost părăsită opera „Pelleas și Melisande" de Debussy, lucrare reprezentativă a impresionismului ? De ce nu este montată capodopera „Wozzek" de Alban Berg, apoi baletele tîrzii ale lui Strawinski ? Toate acestea ar constitui cîteva trepte esențiale în înțelegerea fenomenului muzical contemporan în operă, pentru a vorbi doar de repertoriul liric. Sigur, lucrul nu este ușor și nu se poate face nici foarte rapid ; dar, astfel, drumul către **recucerirea** spectatorului român **pentru muzica contemporană, deci și pentru muzica românească, pentru înțelegerea ei**, ar fi mai ferm și mai sigur. Și ideia de mai sus constituie doar una din multiplele soluții care se pot găsi de specialiștii instituțiilor artistice profesioniste.

CLAUDIU NEGULESCU ■

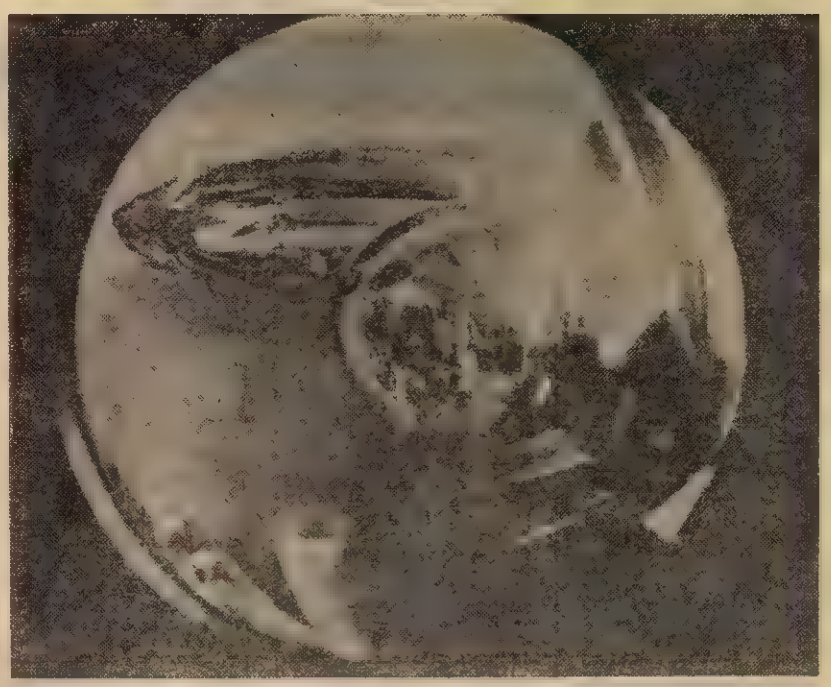

Ilustrăm acest număr cu lucrări ale sculptorului CONSTANTIN LUCACI

atelier literar

a. Dumitrescu

C. Bulgăraș : Nu sînt noutăți. Cele mai bune pagini sînt dominate (uneori pînă la imitație) de Arghezi, Pillat („Melodie de toamnă", „Sfîntă Duminică" etc.). Celelalte versifică (destul de indeminatic, dealtfel) pe o linie convențională, epigonică (atît în prozodie, cît și în tematică, atmosferă etc.). Cu unele excepții întîmplătoare, irelevante.

Mălina Danciu : Aveți dreptate într-un fel, dacă ar fi vorba de a se generaliza, de a se impune, în mod exclusivist, un singur tip de poezie. Sînt unele tendințe în acest sens și, firește, combaterea lor e îndreptățită. Dar nu pentru a încerca să impună, tot în mod exclusivist, alt tip de poezie ! Există, din fericire, poezie de toate tipurile, genurile, speciile, pentru toate gusturile și preferințele, pentru toate vîrstele și nivelurile de înțelegere etc. (căci nu se poate trece cu vederea, nu-i așa ?, într-o asemenea privință, treapta de inteligență și cultură a cititorului !...). Nu-i e îngăduit nimănui să aplice „criteriul" nerod „ce nu-mi place mie e rău !", ori „ce nu înțeleg eu e fără valoare !". Și nici să-l cheme de urgență pe majurul Prișibeev ca să „facă ordine" în cîmpul literaturii și să-i aresteze pe „vinovați" ! N-avem decît, sîntem liberi să fluierăm și să huiduim (ca la fotbal !...) și să rîdem de ceea ce nu ne place ori nu înțelegem, dar trebuie să ținem seamă mereu — cum spuneam și altă dată — de marele risc cuprins într-o celebră vorbă care zice că „în clocnirea dintre un cap și o carte, nu întotdeauna cartea e cea care sună a gol !"...

L. Munteanu Hg. : O facem (ați fi văzut, desigur, dacă citeați și alte răspunsuri decît pe-al dv. !...) de cîte ori ne simțim în stare, de cîte ori sîntem în cunoștință de cauză, de cîte ori ne îngăduie spațiul... Nu puteți trimite, firește, versurile de care e vorba.

I. Grecu : „Poeților", „Rănile", „Bine că", „Ca în sfîrșit", „Zadarnic", „Bilanț", „Chiar dacă", „Haiducească" (cu finalul nerezolvat), „Nu peste mult timp".

R.V. Giorgioni : S-ar putea să aveți dreptate, într-o măsură („poștașul" a putut fi influențat și de coloritul unor amintiri mai vechi despre performanțele dv. lirice, dacă nu vă confundăm, cumva !... — ceea ce, firește, nu poate fi o scuză, ci abia un fel de explicație parțială), o măsură, însă, care nu cuprinde, bineînțeles, unele generalizări simpliste și unele nedecente procese de intenții și excese de limbaj din finalul scrisorii dv. (în ce privește cazul celebrității pomenite, e puțin probabil să vă contrazică cineva, fără a renunța definitiv la bunul simț !...). N-avem decît cea mai adîncă stimă și înțelegere pentru cineva care-și apără cauza (firește, în limitele stricte ale civilității și bunei-cuviințe — fără de care, de obicei, răspunsul nostru, devine absolut imposibil !) și nu este în firea noastră (dacă mai trebuie s-o spunem) gîndul de a diminua, cît de cît, dreptul și șansa nimănui, necum ale vreunuia dintre corespondenții noștri. Vom relua deci (din „jilțul nostru confortabil"...) „cazul" dv. ; din păcate, nu mai avem textele respective, pe care vă rugăm să ni le retrimiteți. Împreună cu alte cîteva, primite între timp, vor face obiectul unei încercări de analiză cît mai cuprinzătoare și obiectivă.

Chris Tiana : Nu ne putem pronunța asupra paginilor dv... Riscăm să vă nedreptățim, nefiind de loc un admirator al acestui gen de filozofie în pilule, care se produce în zilele noastre pe scară de-a dreptul industrială.

Ion T. Negură, Nic. Comănici, R.G. Fălticeni, M. Stavarache, Dem. P. Oprescu, L. Potîrniche, Nana Mirea, Gr. Salvan, L. Bosinceanu (mai citeț !), **Eugen Achetr., Karina Mareș, Getina Zamfir, Corina Donescu, Ligia Vlădeanu, Christiana Luca, M. Gherghescu, Liviu Babi, N. Bogus, P. Gozna, Irina Veresciu, Vasile Mitrache, V. Tăutan, Fl. Andrișan, Adia, I. Zcleancău, A.-M. Deleanu, P. Pală, L.-S. Adam, Matei Ștefan, Sorin, Marina R., Luca Matei, T. Velisar, Silvian Floarea, Despina Popa, A.G. Stuparu :** Încă nu putem trage o concluzie. Reveniți. **G. Dudă, G. Dragotă, Horia Teodorescu, I.V. Periam** („Mica publicitate", „Copii din flori"), **A. Guimandu, D. Sima, Olguța Stanciu, Anonimus, Iunia Manea** (ceva, în „În trecere"), **Paul C., C.B. Neghină, G. Andreescu, Gh. Iou, T.T. Birlad, Sorin Voiculescu, G. Olteanu, M. Hideg, Crixus** („Amalgam"), **G.B. Plopu, Mara Geo, Adr. Filișan, I. Craiova** („Rîvnă", „Flacără"), **I. Bărbăcioru, Jim Francesco :** Nimic nou !

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

AM ÎNTÎLNIT

Am întîlnit oameni care au fumat
în tramvaie
și au trăit exact nouăzeci și șase de ani.
Am întîlnit oameni care au vînat
păianjeni prin
Levant și s-au ales doar cu o amendă...
Am întîlnit oameni care au inventat
mersul pe dos
și s-au înscris în caier...
Am întîlnit oameni care au turnat
adevărul
în gips și au devenit fruntași pe cracă...
Am întîlnit oameni care au tăcut o viață
întreagă și au devenit eroi.

F. V. OROS

PARISUL DE SOMN

Tocmai citeam un volum cu poeme uscate
și-mi venea să mă dezbrac
și-mi venea să plou
dar deodată s-a făcut indigo în jurul meu
și am simțit că mă aflu pe o stradă
și au apărut pești zburători fosforescenți
am văzut o cafenea deschisă
am intrat era arhiplină
la intrarea mea toți au început să aplaude
apoi hai cu noi să mergem în altă parte
să vezi chelnerițe zburătoare
ca în Chagall eu am dat o draperie
la o parte și m-am pomenit singur
în dormitorul unei femei m-am servit
dintr-o sticlă cu băutură de cireșe
de sub pat a ieșit o gărgăriță uriașă
de spaimă m-am trezit cersind în fața
operei
începuse să plouă

DAN EMILIAN BOȘCA

VIZITĂ LA CASA MEMORIALĂ

Poetul tocmai a trecut pe aici și zidurile
i-au uitat umbra
mitul l-a izgonit din memoria locului
și nici un scaun nu-i păstrează căldura...
Totuși, serviți din aceste imagini,
închipuiți-l la masa de scris, în grădină,
re-creați-l,
vi se dă șansa...
Ochii lui cuibăriți în petunii clipesc
înțelegător.

KLARA REIZ

IMITAȚIE

„Oamenii ăștia sînt
atît de deștepți
sînt nemaipomeniți
sînt niște cuceritori
— îi spunea Puiul de Vultur
Vulturului Tată
minunîndu-se de zborul
perfect al unui avion —
uite au ajuns să
zboare ca noi...
ce și-ar mai putea dori ?"
„Ce naiv ești, dragul meu,
ca noi ? — răspunse
Vulturul Tată, în timp
ce-și curăța tacticos
ghearele — noi zburăm
ei imită !..."

DANA MIREA

IATĂ-NE

Întîi s-a făcut Lumina
Gălbuie ca o coajă de lămîie
Și mirosind a gaz metan
Apoi fu cerul, cam albastru
Și prevestind parcă Pămîntul
Făcut în ziua a treia
Apoi Luminătorii Cerului
Și Pămîntului deopotrivă
Vietuitoarele apei, aerului,
Pămîntului și subpămîntului.
Mai presus de toate acestea
A fost făcut Adam
Apoi Eva costeliva...
Și pentru că se temeau unul de celălalt,
În ziua a șaptea l-au făcut
Pe Dumnezeu.

AVRAM CUZMAN

HERACLITIANĂ

Mi-s ochii arși de patima privirii
și buzele mi-s arse de cuvînt
tocite încălțările de umblet
iar toga ce îmi flutură pe umăr
povară-mi e și singură avere
mi-e umbra ce mi-o sprijin de pămînt
departe sunt și singură pe drumul
ce are-n capăt semnul de-nceput
și niciodată nimeni nu m-așteaptă
la vreun popas căci totul e mișcare
și clipa însăși de răgaz e doară
o trecere din alt în alt minut
și toți caut punctul fix acela
ce-ar fi în stare lumea să răstoarne
atunci abia odihna mi-aș afla-o
popas etern ar fi eterna-mi cale
și spațiul l-aș cuprinde-ntreg cu gîndul
iar orizontu-ntreg l-aș ține-n palme.

OLGA DAMIAN

Fotografie de PAUL AGARICI

O orgă într-un burduf

Marin Năsturică face parte din acea categorie de oameni a căror personalitate este definită numai atunci cînd se află în exercițiul funcțiunii. În acele momente devine temerar, fiind în stare să te ridice pe cele mai înalte culmi ale artei, pentru a plonja odată cu tine în triste balade sau cîntece de jale. El poate dintr-o singură privire să-ți deslușească gîndurile, pentru ca apoi să te facă să-ți oprești respirația urmărind fantasticele sunete melodice pe care reușește să le smulgă instrumentului său iubit. Atunci cînd nu are instrumentul, Marin Năsturică devine un mare timid, strecurîndu-se printre oameni cu o grijă exacerbată să nu deranjeze, să nu supere, să nu atragă atenția. Dar pe cît este de reținut în „viața civilă", pe atît este de avîntat și ambițios atunci cînd dorește ceva. Și toată viața nu a dorit decît un singur lucru : să atace repertoriul cult, să demonstreze că și la acordeon se pot cînta Bach, Chopin, Rahmaninov.

Aflat acum la vîrsta maturității depline, artistul nu uită nici o clipă drumul greu, urcușul abrupt pe care avea să-l străbată în cei 30 de ani de cînd a pus pe el, pentru prima dată, hamurile acordeonului. Viața înhămată la harnașamentul instrumentului nu i-a fost ușoară pentru că acordeonul cere forță și rezistență înainte de îndeminare și pasiune. Din aceste motive, crede artistul, puțini sînt aceia care tentează marile performanțe.

De la patru ani l-a intuit, l-a iubit, sacrificîndu-i clipele cele mai frumoase dar și cele mai triste din viață. Împreună cu el și-a amăgit copilăria, a străbătut adolescența pentru ca, mai tîrziu, tot cu el să urce treptele afirmării artistice. Cu acordeonul a străbătut lumea în lung și în lat, iar atunci cînd dorul de țară îi dădea tîrcoale lua acordeonul și în liniștea nopților canadiene, austriece sau italiene cînta de dor și jale. El știe mai bine ca oricine că muzica are o putere fantastică asupra omului, fie că este populară sau cultă. Toată viața a cîntat în localuri, dascăl fiindu-i deosebit de talentatul, regretatul Romeo Bazarca. Acesta i-a atras atenția că un bun acordeonist trebuie să asculte și să cînte muzică simfonică. La început mergeau împreună la Ateneu. Fără discuție că atunci cînd a înțeles că drumul său în artă cere să studieze negreșit și muzica simfonică, poate a existat un moment cînd Marin Năsturică a regretat că destinul nu i-a hărăzit un alt instrument. Dar poate că acordeonul l-a ambiționat. Pentru că este singurul instrument care se ține în dreptul inimii, iar Marin Năsturică crede că degetele nu sînt altceva decît un circuit care prelungește invizibil impulsurile inimii către clapele instrumentului.

Cea mai mare bucurie a artistului este recentul disc apărut și epuizat instantaneu, în care atacă numai lucrări simfonice : Chopin, Sarasate, Liszt, Paganini, Rahmaninov. Modest cum e, artistul nu ne informează că la ora actuală este singurul acordeonist din lume care interpretează lucrări simfonice. Acest important „amănunt" l-am aflat de la Ovidiu Dumitru, semnatarul textului care însoțește discul. Deci, în România, există un acordeonist care s-a ambiționat și, ce este mai important, a reușit să scoată un disc cu muzică simfonică, pentru că, avea să ne lămurească artistul, acordeonul, avînd mai puține octave și o greutate respectabilă, cere o voință de fier pentru a traversa aceste obstacole. Pentru el, discul a însemnat sute și sute de nopți de studiu, cînd, nu o dată, adormea cu el în brațe. Ce simplu așternd pe hîrtie această informație, dar ce volum de muncă a însemnat pentru artist ! Pentru el acordeonul înseamnă minimum șase ore pe zi de studiu, plus nopțile de insomnie cînd, în toiul lor, caută cele mai bune soluții la o lucrare de Chopin. Munca sa este îngreunată și de faptul că, în privința lucrărilor simfonice pentru acordeon, în lume nu prea există literatură. Povestește că, în urmă cu ani, aflîndu-se la New York, s-a apropiat de el un muzician, Eduard Bekar, care între un sughiț și o gură de whisky i-a spus : Voi, românii, chiar și aici, în metropola americană, nu știți altceva decît folclor și cîteva valsuri. Fe loc, Marin Năsturică nu i-a răspuns nimic. A pus jos acordeonul, s-a plimbat puțin, a privit spre cer și-apoi, cu un aer de totală oboseală și indiferență s-a înhămat. A fost poate cel mai greu ham din cariera lui. Și apoi a început să cînte numai muzică simfonică. Năsturică continuă : Nu știu cît și cum am cîntat, eram complet transpus, iar atunci cînd am simțit că nu mai pot am deschis ochii. Locurile de la masă erau goale, toți consumatorii în jurul meu, iar la picioarele mele, ca un învins, cel ce mă jignise. Cînd și-a cerut scuze, ochii îi erau roșii de rușine.

Marin Năsturică pregătește un nou disc dar cum pînă la editarea lui este o cale lungă, ne-a reamintit că în fiecare seară cîntă la restaurantul Flora. Nici nu se putea alege un local mai adecvat pentru muzica pe care se străduiește s-o facă împreună cu orchestra sa.

Deci, într-una din serile trecute, am luat loc în salonul alb al renumitului restaurant bucureștean. De cum intri, curățenia și bunul-gust te întîmpină. Cum era foarte cald, am preferat terasa. Timpul petrecut acolo îți lasă impresia că te afli undeva într-o stațiune climaterică. Bucătăria își menține același nivel iar atmosfera creată de orchestră este încîntătoare, căci Marin Năsturică dorește, și reușește, să ofere un adevărat spectacol. Din locul în care mă aflam, îl urmăream. Este cînd încruntat, cînd destins, cînd zîmbitor. Acordeonul electronic, ultimul strigăt în materie, sună cînd ca o orgă, cînd ca un pian, cînd ca un clavecin, cînd duios și penetrant ca o orchestră de viori. Cu bucurie am constatat că muzica pe care o face orchestra este aplaudată de public. Deci, se poate asculta și la local muzică bună. La plecare sîntem conduși de amabilul și competentul Ion Mureșanu, unul dintre responsabilii localului, care ne mărturisește bucuria de a-l avea din nou, la pupitrul de comandă, pe cunoscutul artist. Muzica pe care o face, după părerea lui Ion Mureșanu, se mulează ca o mănușă pe profilul localului, care de cînd s-a inaugurat își păstrează aceeași ținută. Spre mulțumirea noastră, concluzie Ion Mureșanu, în afara turiștilor străini vin la noi cetățeni tocmai din celălalt capăt al Bucureștiului. Ei pleacă mulțumiți pentru că la Flora serviciile și atmosfera nu au făcut nici un rabat marilor exigențe care ne-au călăuzit și ne călăuzesc.

DAN BÎRLĂDEANU

Poezii frumoase

Se cunoaște că **Esenin** a fost tradus (magnific !) în limba română de doi mari poeți : **George Lesnea** și **Zaharia Stancu**. Dar prea puțini știu că există și un al treilea care a tălmăcit scrisul nefericitului Serghei. Este **Mihai Djentemirov**. El avea să-l facă cunoscut cititorilor romani pe **Aleksandr Blok**, a susținut mulți ani în presa cotidiană o rubrică cinematografică, scrisă cu pricepere și — mai ales — cu probitate. A fost îndrăgostit de **Greta Garbo** și a publicat chiar un scurt roman al vieții ei. A adaptat textele unor splendide romanțe și șansonete ale lui **Aleksandr Vertinski** pe care le-a cîntat cu mare simțire **Alla Bulanova**, prietena sa din copilărie.

Pe **Mișa Djentemirov** l-am cunoscut, cred, la **Capșa**. Atunci veneau acolo toți seniorii cafenelei literare bucureștene și se pătrundea greu în clanul lor. Erau nelipsiți **Tudorică Mușatescu, Puiu Iancovescu, Carandino, Kalustian, Tașcu Gheorghiu-Șuli** (inegalabilul tălmăcitor al lui **Lampedusa**), **Nicu Kanner** (plin pe revere de scrumul care cădea din nelipsitu-i trabuc), doctorul **Ducu Mircan**, nu numai un eminent hepatolog, dar și un adevărat exeget al fenomenului literar. Și mulți alții...

Lui Mișa îi plăcea să recite, iar nouă ne plăcea să-l ascultăm. Avea o memorie fabuloasă și știa pe dinafară toate versurile pe care le-a tradus. În ultima parte a vieții a redat în limba română cîteva din cele mai frumoase poezii ale lui **Borie Pasternak**. În amintirea fremurătoarei umbre a lui **Mihai Djentemirov**, îngăduiți-mi să vă reproduc una singură.

VALERIU CHIOSE

Visam că rîsi și-asculți măscări nătînge,
Arzînd în geamuri Toamna mă-ntrista.
Iar sufletul, ca șoimul beat de sînge,
De sus, din cer, cădea în palma ta.

Și vremea-ncărunțea, tăcea străină
Și ramele de bronz păreau făclii,
Atunci cînd mistuindu-se'n grădină
Vărsa Octombre lacrămi singerii.

Și vremea se tîra cu trainic ropot,
Rodea mătasea jilțurilor moi,
Deodată tu, ca un ecou de clopot,
Ai apărut și-ai dispărut apoi.

M-am deșteptat. Bătea un vînt a ploaie
Și-nvolbura cu nevăzute mîini,
Ca-n urma unui car, răzlețe paie,
Pe cerul ud, mestecenii bătrîni...

BORIS PASTERNAK

Un muzeu în labirint

Digresiuni

2.

M-am născut într-un sat lipit de munți, dar așezat în cîmpie. Ceea ce a făcut, probabil, să nu fiu nici om de munte, nici de cîmpie. O primă răscruce, căci sînt în viața mea mai multe, sfîrșind prin a mă transforma într-un fel de „om de răspîntie".

Venind la oraș, era normal, poate, să sufăr de complexul dezrădăcinării. Nu s-a întîmplat așa. Ce-i drept, și astăzi e de ajuns un petic de iarbă sau un fir de grîu ca să renască în mine mirosurile și uimirile copilăriei, e de ajuns un cîntec răzleț de cocoș ca toate melancoliile să se năpustească asupra mea, dar nu mă simt în exil între zgomotele orașului. Cînd am tînjit după tăcere, am tînjit, de fapt, după adevăr. Pe scurt, mi-am iubit în continuare amintirile, despărțindu-mă totuși de ele. Mi-am asumat viața de cîtadin și mi-am transformat iubirea pentru locurile natale în valoare morală destinată nu să lumineze în urmă, ci să mă ajute să caut un drum.

Bănuiesc că faptul are mai multe explicații, dar nu e străin de împrejurările în care am trăit toți anii în care mi-am făcut studiile liceale și universitare la București. Am trăit într-o singurătate pe care a trebuit s-o umplu cu ceva și, pentru că n-am fost niciodată un om de acțiune, am umplut-o cu cărți. Am pătruns, deci, într-un univers fictiv, care convenea slăbiciunilor mele aderențe la realitate și le întreținea. Ani întregi l-am petrecut citind la întîmplare, de la romane comerciale la filosofie, de la maculatură la capodopere, într-un soi de talmeș-balmeș a cărui nostalgie o am și acum cînd, din păcate, nu mai am timp să citesc la întîmplare. Mi-am fixat astfel rădăcinile la limita dintre viață și ceea ce m-am priceput să reții din cărți. Și acolo am crescut.

Adică între bibliotecă și stradă. Nu sînt foarte convins că zilele pe care le-am lăsat să treacă fără a le trăi, cele pe care le-am petrecut citind, sînt cele pe care le-am trăit deplin, cum zicea Proust. După cum nu sînt convins că într-o lume fără cărți s-ar putea trăi altfel decît ca în grote. De fapt, am citit mereu trăgînd cu coada ochiului spre lumina de afară. Am fost tentat mereu să cred și în viață și în cărți, să am două altare și să aduc două rînduri de ofrande. Am înțeles cu timpul că locul meu e între bibliotecă și stradă, fără să aparțin uneia cu totul. N-am destul curaj ca să mă închid între cărți. Nici destulă indiferență ca să mă lipsesc de ele. N-am forța să renunț și rămîn în răspîntia mea.

Cum trăiesc și la răspîntia dintre realitate și irealitate. În fond, mă obsedează în același timp Don Quijote și Descartes. Nu văd de ce filosofia ar trebui să se uite cu îngăduință la asalturile lui Don Quijote împotriva morilor de vînt (și l-am iubit pe Unamuno din prima clipă tocmai fiindcă el l-a înțeles ca nimeni altul pe Don Quijote), după cum nu cred că fidelitatea față de iluzii presupune disprețul față de rațiune, sub pretextul că ea nu ne oferă decît șanse de dezamăgire. Am avut momente cînd mi-am spus că normal e să te decizi, să alegi. Ori privești realitatea în față, ori te mulțumești să vezi numai mori de vînt. Dar fără voia mea, în clipa următoare amestecam din nou lucrurile. În loc să aleg între realitate și irealitate, încerc să plătesc cît mai puțin neputința de a fi întru totul lucid sau întru totul naiv. Stau țintuit între realitatea pe care nu pot s-o ignor și irealitatea de care nu vreau să mă frustrez. Și dacă mi se întîmplă să încurc morile de vînt printre țintele mele, mă consolez cu gîndul că, privită multă vreme, o iluzie poate deveni o țintă adevărată.

Cu alte cuvinte, încerc să împac viața și utopia. Chiar dacă una dintre ele se va răzbuna. (Probabil, viața, pentru că ea nu cruță. Utopia e mai clementă. La urma urmei, nu ea i-a pus capul pe butuc lui Thomas Morus.)

Și chiar în caracterul meu scindat există destule răspîntii. Nu sînt nici egoist, nici generos. Sau, mai degrabă, sînt în ambele feluri. Orgoliul meu e amestecat cu îndoieli umilitoare, curajul meu e amestecat cu timiditate și am fost în stare, ani la rînd, să visez o călătorie la Polul Nord neglijînd amănuntul că detest frigul ! Orbit, adesea, de memorie, n-am încetat niciodată să mă refer la speranță, refuzînd să mă retrag cu totul între amintiri. Acolo e ordine ? Poate. Dar și la cimitir e ordine. Nu sînt nici clasic, nici romantic. Și, de fapt, lucrul care-mi place cel mai tare la greci nu este Parthenonul. Infinit mai mult îmi place inteligența cu care au rezolvat ei problema limitelor, care nu sînt ziduri de închisoare, ci metereze. De acolo, grecul privea, apărat, în haos. Numai înțelegînd astfel măsura elină, vom înțelege canonul grec: el nu suprima libertatea artistului, ci, dimpotrivă, i-o asigura. Iubesc în același timp munții și marea, și îmi fac mereu proiecte în timp ce melancoliile mă hăituiesc meticulos. Și, poate, nu întîmplător, alături de Don Quijote, mă obsedează Sisif. Mi se pare că muntele lui epuizează lumea și toate posibilitățile. Acolo există și speranța și eșecul și încăpățînarea și zădărnicia. Pe acest munte se face mereu seară și soarele răsare de fiecare dată a doua zi, indiferent dacă Sisif urcă sau coboară. Cînd îl scaldă lumina, Sisif ar putea spune ca Pavese : „Există o singură plăcere, aceea de a fi viu, tot restul e mizerie". Dar în clipa următoare se încordează din nou. Și astfel, pe acest munte pe care, aparent, nu există decît un om și o stîncă, descoperim un adevărat labirint. Deoarece, pe el, ca și în labirint, nimic nu e cert și totul e posibil.

Și scriu cumva tot la o răspîntie. Între ceea ce refuz și sper. Sînt împotriva turnurilor de fildeș, pentru că nu mai cred în tăceri curate, în lașități decente. Și, pe de altă parte, am trăit destule momente de singurătate în plin vacarm. Mă interesează realitatea, dar n-aș putea să fiu un scriitor riguros realist. Nu mă simt în largul meu într-un cadru unde absolut totul se pune pe cîntar și se măsoară cu centimetrul și nu pot să nu privesc și spre mituri. Deoltfel, o fac, cred, pentru a distinge mai bine ceea ce ating cu mîna, întrucît simt că la lumina stelelor unele lucruri sînt mai adevărate decît în fasciculul unei lanterne. Și nici [illegible] de a căuta mai degrabă semnificații decît amănunte nu se lasă, din păcate, sistematizată, ordonată. Trebuie s-o las să asculte de voința arbitrară a subiectivității căci nu pot să mă detașez, să-mi asum o răceală obiectivă. Din această cauză n-aș fi putut deveni filosof.

Cum să nu mă obsedeze labirintul în aceste condiții ?

OCTAVIAN PALER

Filosofia lumii românești

Tîlcul filosofic al snoavei

Poate pentru că e cea mai legată de întîmplările lumii, snoava, pînă la un moment al ei, e la îndemîna lumii care o repetă în orice ocazie, ca pe o povestire, știind sau nu că povestirea nu e totul. Că dincolo de povestire, snoava ascunde o mentalitate, și cu ea se ivește tîlcul filosofic al snoavei. Un tîlc ce nu se pliază întotdeauna pe realul imediat, dimpotrivă, e în măsură să răstoarne mai marile legi și ordini ale stăpînitorilor lucrurilor, ca să ne arate, ca-n fenomenologia hegeliană a spiritului, că, de fapt, mai marii legilor și ordinii sînt creatorii lucrurilor. Motiv pentru care snoava provoacă puterea și iscusința minții de îndată ce o îndreaptă către temeiuri de gînd mai adînci decît cele exprimate în povestirea din cuvînt.

Lumea este așa cum o vedem, dar întîmplările din snoavă ne spun că ea este ceva mai mult și poate altfel. Că, adică, învelișul din afară al lumii, nu-i totdeauna prelungirea celui dinăuntru. Apoi, că-i bine să cunoști multe despre rosturile lumii, dar e și mai bine să trăiești în ele, ca să poți spune că le cunoști. În fine, că întotdeauna lumea e nouă în ale ei, dar nu poate să se reînnoiască decît prin toate cele vechi întîmplate și pățite. Toate acestea le adună tîlcul primitor al snoavei. Pe de altă parte, în acest tîlc filosofic al snoavei, cuvîntul e nefiertător, e ca o pedeapsă, pentru zmintirile vieții omenești, pentru apucăturile care împotmolesc omul în prostie, în răutate, în nepăsare și neînțelegere pentru ceilalți. De aceea, pentru unii, snoava, nu are decît un înțeles moralizator. Așa ar fi dacă acest înțeles moralizator n-ar trece și el prin strunga unui tîlc despre toate înțelesurile omenești.

S-ar mai putea detașa din snoavă un mod al acțiunii și al biruinței omului asupra lucrurilor, nu doar prin puterea brațelor și a mijloacelor făurite de el, ci și cu agerimea minții ce nu se dezminte. Snoavele populare românești sînt parcă făcute pentru a mai adeveri încă o dată lumii celei mari, străine de noi, acest adevăr. Căci poporul cel necunoscut a biruit trufia cea mare a lumii prin snoavă. Și ca să arate cît de ușor și de sigur a biruit a trimis acestei lumi, pe drumul celor patru vînturi, pe alesul ei, pe Păcală : istețime a gîndului și puritate a sufletului.

El e prototipul tuturor snoavelor românești, cel care răstoarnă abilitățile și șterge funinginile de pe conștiința celor ce cred că-s hărăziți să stăpînească pe alții, uitînd că-s nestăpîniți lor.

Păcală mai întrupează și credințele unui popor de anonimi despre propriile sale puteri, dar care e înclinat să le arate doar atunci cînd răbdarea nu-i mai ține. Cînd ajunge cuțitul la os și omul la mîntuială, zice Păcală, din snoavă.

Snoava, prin tîlcul ei filosofic, răstoarnă logosul consacrat, prin istețimea eroului care, sub aparența ridicolului sau a prostiei, „lasă să aleagă urma, / ca să nu se piardă turma", adică înțelepciunea ce izvorăște din toate peripețiile vieții omenești.

Mai întîi în tîlcul snoavei și cele care nu se potrivesc, dinăuntru și din afara vieții, dar cînd le înțelegi îți pot spune, ca-n snoavă, că „dacă te necăjești pentru ele, mai rău te superi". Nici paradoxurile nu ajung pentru tihna înțelepciunii ce ți-o dă snoava, cînd pune față în față pe cel legat, pe motiv că-i vin năbădăile, și care întreabă : „De unde știi dumneata că-mi vin năbădăile ? — De unde știi și dumneata că nu-mi plac plăcintele" e răspunsul. Adică de nicăieri. După cum femeia din snoavă e zeloasă în a rîndui și ceea ce nu-i rînduit să fie așa, și acolo. Adică, spune snoava, ea înșiră oalele cele mari, abia cumpărate, în parii de la gard. Nu-i încape una, care e și cea mai mică. Atunci le sparge cu o bită pe toate celelalte mari, ca să facă loc celei mici. Mai e altundeva un loc atît de potrivit pentru prostie, ca-n snoavă ? Pentru prostia pedepsită prin tîlcul ei răspîndit în lume. Așa au rămas, de povestea poveștilor, cei doi frați din snoavă, care se lăudau prin lume că au scos luna din apă, după ce, căzînd pe spate, și privind spre cer au văzut acolo sus luna strălucind. Așa a pățit și hoțul ce striga că se fură, vroind să-i învețe cinstea pe toți ceilalți. Și tîlcul snoavei spune că prostia, hoția și pizma „învățește pe fiecare în fapte bune, în muncă cinstită și aruncă ultarea asupra lor, cum ai arunca țărînă asupra mușuroiului de jar, aprins în mijlocul cîmpului". Numai că, toț snoava spune : „Așa ar fi dacă n-ar fi omul om și-ar fi altă lighioană". Și, ca să lasă din toate celea, snoava găsește o explicație de-a-ndoasele : „Neputînd ușa pe nimerită, am ferestruit pe lîngă". În grabă am ferestruit stricata și am poznit astfel o făcută". Are și snoava dreptul la așa ceva. De aceea e snoavă. Tîlcul ei filosofic ne lasă să-l căutăm noi singuri, și nu într-o singură snoavă, ci în toate întîmplările vieții.

VASILE VETIȘANU

Biblioteca în aer liber

Judecata criminalilor

În boxa acuzaților, la Nürnberg, se aflau cîteva dintre bestiile cele mai sinistre pe care le-a cunoscut istoria omenirii. Göring, Keitel, Kaltenbrunner, Streicher, Ribbentrop, Frank nu numai că organizaseră un măcel uriaș, împingînd în brațele morții popoare întregi, între care și propriul lor popor, dar și propovăduiseră deschis războiul, distrugerea, asasinatul colectiv. Într-un mod absurd... Nu se poate cere distrugerea altor popoare decît într-un mod absurd, de către oameni care nu mai sînt în toate mințile. Nici urmă de bun-simț, nici urmă de logică în cuvîntările lor — și de multă vreme ne obișnuiserm (ne deprinsese o întreagă literatură) să-i considerăm, ca și pe Hitler, nebuni de legat. Dar iată ce ne spun, între altele, Joe Heydecker, și Johannes Leeb, autorii impresionantei cărți **Procesul de la Nürnberg**, tipărită de curînd și la noi, de Editura politică : „Psihologul legist american Gustave M. Gilbert a observat acuzații în celulele lor, a stat de vorbă cu ei și a întocmit un jurnal minuțios. Gilbert cunoaște foarte bine germana. Prima sa acțiune este să-i supună unui test de inteligență. (...) Pe baza rezultatelor se calculează așanumitul coeficient de inteligență. Media este între 90 și 110 C.I. În cazul acuzaților de la Nürnberg, potrivit calculelor lui Gilbert, în frunte se află Schacht cu 143, Seyss-Inquart cu 141 și Göring cu 138 C.I. La urmă figurează Sauckel cu 118, Kaltenbrunner cu 113 și Streicher cu 116 C.I." Nici măcar ultimul nu are deci dacă am înțeles bine, o inteligență sub medie.

Și atunci unde sînt idioții ? Unde nebunii ? Oamenii aceștia care au slujit conștient crima nu erau nici proști și nici cu mințile rătăcite nu erau. Logica elementară refuză să ne mai ajute. Ea ne spune că nimeni, dacă e întreg la cap, nu riscă să dezlănțuie un război în care poate pieri întreaga omenire. Dar Göring și Keitel erau perfect lucizi și totuși au dezlănțuit un asemenea război. Iată că fanaticii războiului pot fi mărginiți (însuși fanatismul fiind o formă de mărginire, de lipsă de profunzime și de elasticitate a gîndirii) și foarte inteligenți. Și proști și deștepți în același timp ? Nu se poate, dar ulte că se poate ! Concluzia ? Modalitățile de luptă împotriva unor asemenea fanatici — și împotriva înarmărilor în general — se cad să fie descoperite, cu eforturi îndelungi, de oameni cu mult mai inteligenți decît războinicii. A împiedica inteligența să fie pusă în slujba unor idei absurde (prostești) e poate misiunea cea mai importantă și cea mai dificilă ce le revine oamenilor de azi.

Marea problemă pare a fi nu aceea a inteligenței cu care ne-a înzestrat natura, ci aceea a țelului pe care-l urmărim cu inteligența, multă-puțină, de care dispunem fiecare. Nu poți să nu observi că Schacht, cel mai inteligent (dacă dăm crezare testului alcătuit de psihologul american) a izbutit să scape basma curată și să fie achitat. „În motivarea sentinței — scriu cei doi autori — tribunalul îi prezintă, ce-i drept, pe Schacht ca figură centrală a politicii de reînarmare, dar susține că **înarmarea în sine nu poate fi considerată o crimă**". Sublinierea îmi aparține. Atîta vreme cît popoarele nu vor ajunge la o înțelegere și nu vor considera „înarmarea în sine" (sau oricum altfel) drept o crimă împotriva omenirii, posibilitatea izbucnirii unui nou război nu va fi înlăturată. În direcția aceasta se îndreaptă — direct ori indirect — eforturile multor guverne și ale tuturor popoarelor, dar, implinirea visului e încă departe, iar adversarii destinderii nu sînt cîtuși de puțin nebuni ; dimpotrivă, ei știu să profite cu abilitate de profiturile și de prestigiul pe care le aduc cu sine armele. E obligatoriu ca, măcar de data aceasta, binele să fie mai rațional decît forțele răului. Mai rațional și mai eficient. Lupta pentru pace e și o luptă a inteligențelor. De ce să existe, ca în legende, numai un geniu al răului, și nu și un geniu al binelui care să triumfe?

FLORIN MUGUR

Mondo Cahanc

L-am cunoscut mai mult din paginile revistei URZICA.

Și l-am regăsit în găzduitoarele holuri ale Teatrului Foarte Mic, cu prilejul expoziției personale de fotografii artistice. A fost, și rămîne, o permanentă — și mai ales plăcută — surpriză.

În fotografia noastră, **Cahane** reprezintă o secțiune distinctă. Fără a exclude instantaneul, portretul, piesa de atmosferă, artistul pare a fi un adept declarat al fotografiei **regizate**, al fotografiei **cu poantă** : **„Cele două Eve"** (o superbă tînără aflată în fața magazinului Eva) ; **„Slugă la doi stăpîni"** (doi cîini în lesă trăgîndu-și proprietarul unul într-o parte, celălalt în alta) ; **„Mini maxi — maxi mini"** (un puști în pantaloni lungi, de mînă cu o tînără în sorț), sau **„Rezervat"** (o singură servietă așezată pe un singur scaun dintr-o puzderie de scaune goale), reprezintă numai cîteva exemple în acest sens.

Ar fi însă o interpretare cel puțin neglijentă aceasta de a-l înțelege pe Cahane numai prin această preferință. „Regizarea" fotografiilor sale **include** acele date ale artei fotografice sui-generis (lumină, încadratură, profunzime etc.). Chiar și dacă nu ar avea titlu (**„Așa începe dragostea"**), de pildă, piesă înfățișînd doi bătrîni așezați pe o bancă, impresionează prin atmosferă, prin duioșie, prin tristul adevăr pe care îl conține.

Ironic dar fără a fi caustic, fin observator al oamenilor și bun meseriaș, **Cahane** își impune arta fără ostentație, modest, cu căldură.

HORIA PĂTRAȘCU

„Capul familiei"

RăCuL

Aforisme

Un tulburător rezumat al noii comedii umane : cartea de telefon.

★

Nu întotdeauna apa este contemporană cu setea.

★

Tipăm deseori într-un telefon scos din priză.

★

Școala vieții asigură în primul rînd coafura circumvoluțiunilor.

★

Unei cugetări nu-i este permis să fie efemeră precum unui imperiu.

★

Fiecare om este o carte, ediție princeps.

★

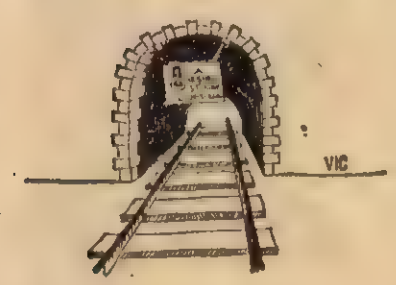

Cînd spunem viață înțelegem fericire. Viitor — speranță, dragoste — sinceritate. Și uite așa, de cîteva milenii, tot una spunem și alta înțelegem.

★

Nu în orice pupilă se poate cuibări frumosul.

★

Deschideți ferestrele filozofiei să ne umflăm plămînii cu absolut !

★

Privite prin gaura cheii, toate biografiile sînt cenușii.

★

După pensionarea sufletului, creierul are toate șansele să rămînă pe drumuri.

★

Dintre însușiri, prima care se pensionează este curiozitatea.

Trebuie să existe și o igienă a curajului.

★

Marii inocenți au permanent aerul de infractori.

★

În mine se ascunde cu siguranță un demiurg. O face atît de bine încît nu reușesc să dau niciodată de el.

★

Orice creier neglijat are dreptul să-și revizuiască din cînd în cînd opiniile.

V. GHICA ■

Anecdote

— Dacă nu mă iubești mă arunc pe fereastră.
— Uiți că ne aflăm la parter ?
— Bine, atunci am să sar de cinci ori.

★

— Ce-i cu vînătaia asta sub ochiul tău?
— La ceadă un tip s-a băgat înaintea mea.
— Și nu v-a despărțit nimeni ?
— Păi, nu eram decît noi doi.

★

— Neiule, toată noaptea ai rostit un nume : Ecaterina.
— Ah, da, este numele calului pe care am pariat la curse.
— Poate de aceea ți-a telefonat : să-și ceară scuze !

★

— Mă întreb de ce femeile acordă mai multă atenție aspectului lor exterior decît dezvoltării lor intelectuale ?
— Pentru că bărbații sînt foarte adesea proști, dar rareori orbi.

Culese de
DUMITRU VASI-SOIMOȘANU ■

Și litoralul are nevoie de sucuri naturale!

— Tovarășe Mircea Cristat, sînteți directorul comercial din I.T.H.R. Eforie Nord. Vin la dumneavoastră cu o singură întrebare : în momentul de față, pe litoral, în zona de care răspundeți, există, sau nu, sucuri naturale ?

— Există concentrate de sucuri făcute pe cale de laborator. Pe lîngă acestea mai există și cunoscutul Mero și cel de zmeură. Mai intră în calcul și nectarul de caise, de piersici și cel de pere. Tot în laboratorul nostru s-au mai făcut și sucuri din portocale și de lămîie dar acestea s-au terminat.

— Nu prea mi-ați răspuns la întrebarea pe care am pus-o. Desigur, ceea ce ați enumerat aici se întîlnește peste tot. Cînd v-am întrebat dacă, în momentul de față, pe litoral, în mijlocul verii și, bineînțeles, al sezonului, se găsesc sucuri naturale, mă gîndeam în primul rînd la acele sucuri specifice zonei. Desigur, mă gîndeam nu la cele industrializate, ci la acelea pregătite în fața clienților. Cu alte cuvinte, acelea proaspete. Se găsesc, sau nu, pe litoral ?

— Nu. Altceva decît v-am spus n-o să întîlniți. Asta-i situația. Cunosc faptul că revista „Flacăra" a scris de foarte multe ori despre problema sucurilor naturale. Este păcat că pe litoral, în timpul sezonului, nu se găsesc asemenea băuturi. Discuția presupune mult mai multe aspecte...

— Să le luăm pe rînd : s-ar putea, cu un minim de efort, să existe ?

— Desigur. Și problema, după părerea mea, este foarte simplă...

— Atunci cine ne oprește s-o rezolvăm ?

— Nu mă luați așa de repede, stați puțin să-mi trag răsuflarea. Dumneavoastră ați spus să le luăm pe rînd. Îmi permiteți :

— Vă rog.

— După părerea mea consumatorul nu trebuie să creadă despre anumite băuturi că ar fi naturale. Ele trebuie chiar făcute în fața noastră. Exact ca la bar sau restaurante cînd se face citronadă din lămîie. Altfel spus : sucul natural trăiește în fața omului. Asta, după părerea mea, este unul din marile secrete. Desigur, în magazinele de pe litoral și peste tot există suc de roșii. Dar, atunci mă întreb, și pe bună dreptate, de ce acest suc de roșii care se poate prepara foarte ușor, nu se poate face chiar în fața consumatorilor. Tomatele (generalizînd, și celelalte fructe) care nu mai sînt, din cauza coacerii, solicitate de public, pot fi trecute, după sortare și spălare, în niște dispozitive unde sînt strivite, să spunem așa, rezultînd sucul natural și bineînțeles proaspăt. Și am dat dar un exemplu. Să nu uităm că în momentul de față ne aflăm în sezonul caiselor și al piersicilor. Peste puțin timp vor începe strugurii...

— Am înțeles că este vorba doar de un dispozitiv...

— Exact. Atîta tot trebuie. Să nu credeți că noi, cei de aici, am stat, în ani, cum se spune, cu mîinile în sîn. Ne-am gîndit și chiar s-a făcut prototipul unei linii. Era un mare avantaj. Totul se-rula, să spunem așa, pe distanțe mici și în funcție de cerințe. Spunînd altfel totul se poate regla după pulsul litoralului, fără să mai vorbim de marile economii de transport, îmbuteliere și multe altele. În afară de astea totul era făcut în fața oamenilor...

— Și unde s-a împotmolit totul ?

— Ministerul a aprobat. N-au fost de acord ceilalți factori. Ni s-a spus că astfel se distruge marea industrie. Nimeni n-a înțeles clar despre ce este vorba, dar așa s-a spus. Desigur nu era vorba de așa ceva ci se putea înțelege că vorbim despre o concurență. Asta nu s-a înțeles din capul locului. După părerea mea — marea industrie trebuie să se ocupe, cum dealtfel își are și definiția, de problemele mari care o frămîntă. Acestea sînt chestiuni mult mai simple și care stau la îndemîna oricui. Noi sîntem implicați direct în problemă și noi știm exact cum stau lucrurile. Și ca să dăm un exemplu : noi lansăm comenzile, în cazul răcoritoarelor, de pe o zi pe alta. În funcție de starea timpului și în funcție de numărul oamenilor veniți pe litoral. Noi știm exact cantitățile — știm cum să le distribuim. Dacă am avea o linie, cum am spus, s-ar elibera, să spunem așa, marea industrie, cum am botezat-o, de o mulțime de probleme. Și cea mai importantă ar fi rezolvarea transportului. Altfel spus : de ce să lăsăm pe alții în anumite chestiuni pe care le putem rezolva noi fără prea multă bătaie de cap. Ne învîrtim în jurul acestei probleme de ani și ani de zile fără să punem, cum se spune, degetul pe rană. Noi sîntem beneficiarii direcți. Trebuie să ne ocupăm în mod direct de aceste lucruri. Este vorba, dacă vreți, despre autoaprovizionare și autogestiune. Aș întreba și eu prin intermediul dumneavoastră : cerem oare prea mult dacă în fiecare stațiune ar exista o asemenea linie de fabricare a sucurilor ?

— Răspunsul vine de la sine. Bănuiesc că nu !

— Bineînțeles. Și, mergînd cu întrebarea mult mai departe, aș mai spune cîteva lucruri. De ce, în momentul de față, pe litoral nu se găsesc sucuri din fructele pădurilor noastre. ? Mă gîndesc de cele de afine, coacăze, mure și chiar din muguri de brad ? El poate fi adus aici în starea lui de esență și prelucrat în laboratorul nostru. Desigur, toate aceste probleme, pe noi ne depășesc. Dar, trebuie să se înțeleagă că nu noi sîntem cei care respingem ideile. Din contră, orice lucru bun este îmbărțișat. Așadar, așteptăm...

— Și asta nu numai dumneavoastră.

SORIN POSTOLACHE ■

Un caz de competență

— Ce veți juca în această stagiune ?

— Păi, avem pregătite o serie de piese pentru copii...

— Normal, doar sînteți teatru de păpuși. Cu ce începeți ?

— Ca de obicei cu „Scufița Roșie" !

— Mda... știți, eu fiind foarte ocupat, avînd probleme foarte multe nu cunosc subiectul ! Mă omoară ședințele...

— Dumneavoastră să fiți sănătos... în mare e vorba de o fetiță pe care mama o trimite la bunica, în pădure, bolnavă...

— De ce lasă copilul să plece, dacă e bolnav... doar avem dispensare...

— Nu, bunica e bolnavă...

— Să cheme medicul...

— Știți, în perioada cînd s-a scris basmul, asistența sanitară în pădure era zero...

— Aha... să notăm lucrul acesta, să ne orientăm și spre o piesă cu asistență în pădure... eradicarea gripei, etc. în codru verde. Mai departe...

— În pădure Scufița Roșie se întîlnește cu Lupul...

— De ce îi spuneți Scufița Roșie, chiar dacă e nume mobilizator ?... Știu eu, găsiți ceva mai neaoș, mai autohton... Floarea, Mărioara...

— Am înțeles... Mărioara merge prin pădure și se întîlnește cu Lupul care o iscodește despre traseu, aleargă înaintea ei, o mănîncă pe babă !

— Bine-i face... pardon, dar ăsta e canibalism...

— Stați, că nu-i gata... cînd ajunge Scufița, adică Mărioara, o mănîncă și pe ea...

— Subiectul e slab... mie îmi trebuie un final fericit...

— Stați, că nu-i gata... tocmai trecea pe acolo un vînător care-i vede pe lup dormind în patul bunicii, sătul, face o legătură despre cele întîmplate, împușcă lupul și le scoate pe cele două din burta lui, vii și nevătămate...

— Stai, domnule, deci tot există asistență sanitară în pădure dacă i-a făcut lupului cezariană...

— Eu n-am zis așa ceva... basmul spune...

— Și, în final ?

— În final au trăit fericiți pînă la adînci bătrînețe !

— Și bătrîna ?

— Și ea !

— Faci reclamă la gerovital... ăsta-i teatru pentru copii nu prospect farmaceutic... alteeva... nu-mi place... are o mulțime de puncte vulnerabile, atacabile din punct de vedere și mai ales.

— Știu eu ? Să-i băgăm în schemă pe Haensel și Graetel...

— Cine-s cei doi ? Turiști din Germania... probabil !

— Doi copii, tovarășe, dintr-un alt basm... dar nu știu cum facem cu vrăjitoarea...

— O mănîncă Lupul de la început. Scufița Roșie se mărită cu Vînătorul și trăiesc fericiți pînă nu mai pot !

— Nu se poate... vrăjitoarea asta vrea să-i mănînce pe cei doi copii !

— Bagă vînătorul în pîine... s-o împuște pe vrăjitoare, să-i salveze pe copii, eventual să-i înfieze pe copii...

— Atunci trebuie să avem și un alt rol: autoritatea tutelară... că fără ea nu se fac înfieri... trebuie verificat dacă vînătorul are condiții să-i țină pe cei doi copii...

— Fă să aibă, dar nu o situație prea grozavă că întreabă lumea de ilicit...

— Vă supărați dacă o introducem și pe frumoasa din pădure, adormită ?

— Deloc.., parcă aș dori însă la un moment dat să apară Făt-Frumos, călare — să insistăm pe cal, fiindcă e la modă calul, nu ? vizavi de benzină, de etcetera, de altele — și să-l facă praf pe Lup.

— S-o la de nevastă pe mama Scufiței Roșii, și să se descopere că e fiul Vînătorului...

— Excelent... vezi cînd sînt două capete la mijloc ? Mai ales al meu că pe mine mă omoară ședințele...

— Odihnească !

— Poftim ! ?

— De bunica spuneam „odihnească"... o lăsăm să-și trăiască pensia și bătrînețea în liniște !

— Perfect ! Musai însă trebuie introdus un punct sanitar forestier, unul alimentar să nu mai umble baba teleleu prin codru... nu știu de ce, dar mie bunica asta mi-e antipatică...

— Pun vînătorul s-o împuște ! Poc, poc și gata... dar atunci nu mai are lupul de ce să meargă la casa ei...

— Are, cum să nu ? Păi, acolo doarme frumoasa adormită... și îi duce un măr de aur, din care mușcă...

— Făt-Frumos și cade răpus pe loc și trăiesc fericiți în somn !

— Mă rog, acțiunea s-a cam stufoșit, dar am încredere în capacitatea dumitale de a evidenția mesajul educativ... ei, și ce mai aveți în repertoriu ?

— Shakespeare...

— Nu cunosc, dar cred că e un om de talent... vă rog să-i trimiteți la mine săptămîna viitoare...

— Cam greu...

— Peste două... vreau să discut și cu el subiectul piesei, să-l mai îmbunătățim, așa cum am făcut și azi... ai văzut ce bine merge ? Ei, acum mă grăbesc... mai am două ședințe... cine-i, spune-mi, te rog actrița aceea frumușică, din rîndul doi...

— A ! E baba... bunica Scufiței Roșii...

CORNEL UDREA ■

Cenaclul Flacăra
al Tineretului
Revoluționar

TOPUL
MUZICII TINERE

Talon de
participare
nr. 4

iulie 1983

Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul realizat a fost întocmit pe baza scrisorilor primite în ultima săptămînă. Reamintim iubitorilor noștri că pot trimite opțiunile pe adresa redacției sub mențiunea **Topul Cenaclului Flacăra** alăturîndu-le talonul de participare. Configurația topului este următoarea :

Piesa	Interpret	Autor	Punctaj
1. Antiprimăvara	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	323
2. La nunta ta	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	318
3. Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	179
4. Totuși, iubirea	Májay Győző	Májay Győző	164
5. Să ne iubim	Gil Ioniță	Gil Ioniță	151
6. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	138
7. Muntele	Constantin Dragomir	Constantin Dragomir	124
8. Crescătorul de cai	[illegible]	[illegible]	123
9. Elegie atlantă	Magdalena Finna	Magdalena Finna	106
10. Te salut generație în blugi	Pro Musica	Pro Musica	82

Așteptăm propunerile dumneavoastră în continuare.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

■ Vă scriu aceste rînduri nu numai pentru a aduce mulțumirile mele din tot sufletul doctorului în medicină Dumitru Roșca de la secția ortopedie a Spitalului clinic Craiova și tuturor cadrelor medii și auxiliare care pe tot timpul internării mele mi-au acordat o îngrijire deosebită. Vă scriu și pentru ca, prin intermediul prestigioasei dv. reviste, să le cunoștință și altii pe care soarta i-ar pune în situația mea (amenințat inițial să rămînă fără ambele picioare, urmare a unui grav accident de muncă — n.ns.) că pot găsi o salvare sigură la acest spital și la acești oameni minunați ce nu consideră niciodată un caz fără ieșire și pentru asta ei fac tot ceea ce omenește este cu putință. Încă o dată îmi ridic pălăria în fața tuturor. **(Croitoru N. Ion, ing. electromecanic la Combinatul minier Rovinari, jud. Gorj).**

■ Mă numesc **Ionescu Chira** și locuiesc **în comuna Timna, județul Mehedinți.** Îmi desfășor activitatea ca soră medicală la Dispensarul medical Bicleș, de 12 ani. De două luni însă nu mai pot ajunge la serviciu pentru că autobuzul Strehala-Pleniță, cu plecarea din Autogara Strehaia la ora 7 dimineața, nu mai circulă. Ca și mine, zilnic pierd două-trei ore la dus și tot atîtea la întors numeroși oameni care locuiesc în sate diferite, fiind nevoiți să meargă pe jos 20—25 km. Ni s-a promis, dar de rezolvat nu ni s-a rezolvat nimic. **(Ionașcu Mira, în numele unui grup de cetățeni din comuna Timna, jud. Mehedinți).**

■ Spre a elimina anumite anomalii și neplăceri în mersul trenului personal 1113 de pe ruta Titu-București, cetățeanul **Dragomir V. Dumitru din București, calea Văcărești nr. 171,** propune înființarea unui singur tren Petroșița-București, care să elimine surpriza pierderii legăturii în stația Titu, așa cum se întîmplă de cele mai multe ori, din cauza nejudicioaselor corelări orare : trenul de Tîrgoviște sosește în stația de legătură la ora 10,06, iar cel de Titu-București pleacă la ora 10,09, ceea ce face foarte mulți călători să piardă trenul.

■ **Consiliul Național al Apelor, Inspecția de Stat a Apelor :** Urmare scrisorii trimisă revistei Flacăra de Szeles Gh. Cornel, prin care sesizează poluarea riului Mureș, soldată cu mortalitate piscicolă, vă informăm că organele de gospodărire a apelor au cunoscut această problemă, atenționînd, în repetate rînduri, Combinatul de îngrășăminte chimice Arad, principalul poluator. În ceea ce privește accidentul din luna mai a.c., provocat tot de combinatul menționat, organele în drept au fost obligate să aplice prevederile legislației în vigoare, depunînd în acest sens o plîngere penală la Procuratura locală Arad. Totodată, Consiliul Național al Apelor a făcut cunoscut și M. I. Ch. situația necorespunzătoare de la combinatul arădean, spre a dispune măsuri urgente în vederea evitării pe viitor a poluării riului împricinat.

■ **Stan Florea din comuna Baldovinești, județul Olt,** ni se plîngo că cei de la centrul de depanat radio-t.v. din Balș nu-și fac în mod conștiincios datoria. Deși a plătit 640 lei, omul nu și-a putut repara nici pînă astăzi televizorul cumpărat din comerțul socialist anul trecut, în decembrie, și aflat încă în termen de garanție. De atunci se împlinesc aproape zece luni, dar conducerea Cooperativei meșteșugărești Unirea" Balș, de care aparține respectivul centru, n-a binevoit nici măcar să răspundă la repetatele sesizări scrise și verbale făcute de client pentru a-i schimba sau, eventual, repara aparatul defect.

■ **Casa de Economii și Consemnațiuni, Direcția operații bancare :** Vă informăm că problemele ridicate în articolul „Anchetă în trei acte și mai multe nedumeriri în loc de concluzii", publicat în revista Flacăra din 3 iunie a.c., au fost analizate amănunțit cu factorii de răspundere ai Casei de Economii și Consemnațiuni.

Cazul cetățeanului respectiv a fost soluționat în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, în speță cu prevederile Decretului nr. 371/1958 și ale Statutului de organizare și funcționare a C.E.C.-ului care face parte integrantă din decret. Conform dispozițiilor respective, „în cazurile de pierdere sau sustragere de librete de economii nominale, C.E.C.-ul răspunde de plățile făcute altor persoane decît titularilor sau împuterniciților legali ai acestora de la data comunicărilor periodice privind libretele anulate. Prevenirea efectuării de restituiri de către alte persoane decît cele îndreptățite a constituit și constituie o preocupare permanentă din partea Casei de Economii și Consemnațiuni. Pentru aceasta s-a luat o serie de măsuri și s-au întreprins numeroase acțiuni care au dat rezultate, în sensul că în marea majoritate a cazurilor lucrătorii C.E.C. reușesc să oprească la timp efectuarea de restituiri frauduloase din mii de librete declarate pierdute sau sustrase. Dealtfel, și infractorul care a sustras o parte din depunerile pe libretul în cauză a fost reținut și predat organelor de miliție de către lucrătorii C.E.C. În decursul anilor s-au avut în vedere și alte măsuri pentru preîntîmpinarea restituirilor frauduloase. Unele dintre ele nu au putut fi luate, dat fiind efortul financiar mult prea mare față de eficiență. Spre exemplu, restituirea sumelor solicitate pe bază de confirmare telefonică sau telex cu fișa de cont, în condițiile în care libretele circulă în toată țara, necesită cheltuieli suplimentare anuale de peste 180 milioane lei, un număr mare de lucrători în plus cît și creșterea substanțială a duratei de așteptare a cetățenilor la ghișee. Preocuparea noastră pentru prevenirea păgubirii deținătorilor constituie un obiectiv prioritar și pentru viitor, în scopul respectiv colaborînd și cu alte organe de stat. După cum se știe, statul nostru garantează depunerile la C.E.C., garanție prevăzută în Legea finanțelor nr. 9/1972 republicată, în sensul că restituirea lor se face imediat la cererea deținătorilor, acest avantaj cît și altele sînt permanent popularizate prin organele de presă, radio, televiziune, tipărituri, propagandă. Semnează : **Maria Chiriță, directorul Direcției operații bancare.**

■ La scara A a blocului H 29 din București, str. Gura Ialomiței, sectorul 3, s-a defectat contorul de gaze naturale și, încă din luna decembrie 1982, Întreprinderea de rețele și instalații de gaze, cu sediul în str. Cavafii Vechi nr. 15, n-a binevoit nici pînă astăzi să vină să-l repare, fapt pentru care locatarii de pe scara respectivă sînt nevoiți să plătească pe nedrept consumurile exagerate care se înregistrează anapoda. (Semnează : **președintele asociației și administratorul blocului H 29).**

■ **Procuratura Generală,** în legătură cu scrisoarea petiționarei Sinica Szumk din Tg. Mureș, ne înștiințează că, în urma verificărilor efectuate în cauză, s-a constatat că obiecțiunile făcute erau intemeiate și, în consecință, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem spre judecare.

■ **Mai mulți locuitori ai comunei Clinceni, județul Giurgiu, în numele cărora semnează Sorela Satran, Silvia Petrovici, Geo Săvulescu** și alți 26 consăteni — oameni ai muncii în diverse întreprinderi bucureștene sau care își desfășoară activitatea în comuna respectivă — solicită reînființarea stației de autobuz ITA, Platforma ITB Ghencea, desființată, după părerea dumnealor, în mod cu totul nejustificat, întrucît era accesibilă majorității călătorilor și era singura stație de îmbarcare spre comuna Clinceni.

■ Iată ce ne scrie **Maria Spanache din București, str. Știrbei Vodă nr. 25 :** M-am bucurat citind, pare-mi-se în România Liberă, că toate blocurile din Cartierul Tineretului au fost dotate cu containere tip pentru colectarea hîrtiilor și că acestea nu se mai aruncă la... gunoi. Eu sprijin din tot sufletul o asemenea inițiativă și doresc sincer ca ea să fie neîntîrziat extinsă, întrucît în alte țări demult nu se mai aruncă pe apa simbetei nici o bucățică de hîrtie, pentru că pădurile trebuie ocrotite și exploatate cît mai rațional.

■ **Inspectoratul comercial de stat Hunedoara :** Petenta Opriță Maria nu poate obține de la Consiliul popular al orașului Lupeni repartiția pentru butelie de aragaz, deoarece nu domiciliază pe teritoriul județului. Conform reglementărilor legale, repartizarea unei asemenea butelii se face numai cetățenilor care se mută în apartamente nou construite care nu dispun de gaze naturale la bucătării.

■ La cabinetul medical din str. Trei Scaune, aparținînd Policlinicii Cantacuzino — ne scrie **profesoara Michaela Beresecu din București, șos. Colentina nr. 26, bl. 64, sc. A2, ap. 62** — nu se manifestă întotdeauna grijă și respect față de pacienți. Aflînd că vreau să-mi controlez tensiunea, dudula blondă de la fișier a strigat la mine de parcă aș fi fost surdă : „Ce dorești ?!", iar o altă tovarășă asistentă, care mi s-a recomandat „doamna Blanbei", abia a voit să stea de vorbă cu mine, mai că nu m-a repezit : „...Și eu ce să-ți fac ? !... Ce-mi spui mie ?"... mă întrebă cu o mină acră, plictisită.

N.R. Interesant ce mină ar avea dumnealor dacă s-ar inversa rolurile ? !...

■ **Ministerul Educației și Învățămîntului,** privind memorial adresat revistei de către colectivul de maiștri-instructori de la Liceul industrial nr. 4 din Arad : 'Nu au putut beneficia de drepturile ce li se cuveneau deoarece planul de venituri și cheltuieli nu a fost îndeplinit la toți indicatorii și, în consecință, nu s-a putut constitui fondul de beneficiu. Li s-a explicat că efortul lor în îndeplinirea planului de producție va fi recompensat, deoarece valoarea unor lucrări executate în 1982 și încasată în 1983 va fi luată în calcul la constituirea fondului de premiere a maiștrilor pe acest an.

■ O întîmplare deloc plăcută a trăit nu demult **Marcela Păunescu din Pitești, str. Victoriei, bl. A2, ap. 7 !...** „În martie a.c. — ne scrie ea printre altele —, am cumpărat de la magazinul de încălțăminte din oraș o pereche de pantofi ale căror fețe s-au rupt după nici o săptămînă de purtare. Sfătuită de cei de la magazin, i-am returnat spre identificare fabricilor indicate de el drept producătoare. Clujul, Oradea și Bacău mi-au răspuns că nu recunosc să fie fabricați acolo. Abia la o nouă intervenție, Clujul îmi răspunde, cu adresa 10 305/27.06.1982, că „...pantofii au fost schimbați și mă roagă să anunț primirea coletului și eventuale observații". De primit, n-am primit nimic ; stau și acum cu pantofii rupți în cutie. (De fapt pantofii sînt la noi, i-am primit odată cu scrisoarea n.n.).

■ **Consiliul popular al județului Neamț :** În urma unui control inopinat efectuat la Magazinul alimentar cu autoservire nr. 28 din municipiul Roman, al cărui responsabil se numește Maria Munteanu, s-au constatat unele încălcări ale regulilor de comerț, fapt pentru care șefa de unitate și încă cinci gestionare au fost sancționate contravențional. S-au prelucrat, totodată, cu întregul colectiv actele normative care reglementează activitatea comercială.

■ O problemă interesantă ridică în scrisoarea sa cetățeanul **Constantin Șt. Popa din București,** Căsuța poștală nr. 178, Of. poștal nr. 32, sect. 1. De foarte mulți ani — ne scrie dumnealui — industria noastră de pălării bărbătești de fetru, pai, postav sau pînză nu mai produce pălării cu borul mare. Și nu înțeleg de ce ? Consider că pălăriile de acest fel, adică cele cu borul mare, sînt absolut necesare oamenilor mai în etate, a căror sănătate este, în general, mai șubredă și li se recomandă de către medic să-și protejeze ochii și capul de soarele prea puternic din toiul verii.

Credem că omul are dreptate.

■ **Administrația Asigurărilor de Stat, Sucursala municipiului București,** ca răspuns la nota publicată în revista Flacăra de cetățeanul Parpală Ion din București, ne informează că unitatea nr. 27 „Automecanica" și sucursala ADAS a municipiului București au achitat petentului ce i se cuvenea.

■ **Miliția județeană Timiș,** cu privire la sesizarea tovarășei Petrov Olga din Timișoara : Aspectele semnalate se confirmă. Pentru că, în stare de ebrietate, au tulburat ordinea și liniștea publică, numiții Nedelcescu Ion-Teodor din Timișoara și Rada Ioan, din Caransebeș au fost sancționați contravențional cu 500 și respectiv 1000 lei. Un alt element dubios, Stancu Gelu, care ducea un mod de viață parazitar, a fost condamnat de Judecătoria Timișoara la șase luni închisoare. Cum însă Rada Ioan și Stancu Gelu au săvîrșit și infracțiunea de violare de domiciliu, în prezent li se întocmesc dosare pentru a fi trimiși în judecată.

■ **Întreprinderea pentru construcții și vînzarea locuințelor București,** în legătură cu scrisoarea petentei Frusina Tomescu din București, ne înștiințează că s-a efectuat verificarea la fața locului, prilej cu care s-au constatat o serie de deficiențe de execuție și lipsa unor obiecte de construcție. Toate lucrările și completările nominalizate au fost ulterior efectuate, astfel că apartamentul a fost preluat fără obiecții de [illegible]

■ **Direcția județeană de poștă și telecomunicații Dolj :** Cele două adeverințe eliberate în aceeași zi numitului Constantin Telcă din Siliștea Crucii nu au conținut contrariant: Calitatea de achizitor (difuzor de presă sătesc) nu dă dreptul la vechime în muncă — menționează prima adeverință. A doua adeverință menționează că funcția de agent poștal, pe care a prestat-o pe perioadă determinată (inlocuitor), timp de 72 de zile în anul 1975, constituie vechime în muncă.

Deci, e vorba de două funcții diferite, cu drepturi și datorii specifice.

■ Locuiesc în cartierul Aurel Vlaicu încă din august 1981, dar pînă în prezent în acest cartier nu s-a deschis nici un magazin alimentar, nici măcar un centru de desfacerea pîinii sau cărnii, nu s-a înființat nici o unitate prestatoare de servicii. Din această cauză, locuitorii întregului cartier sînt nevoiți să-și facă toate cumpărăturile din unitățile alimentare din centrul municipiului, să apeleze la unitățile prestatoare de aici, ceea ce înseamnă drumuri prea lungi, timp pierdut și cheltuieli suplimentare de transport. **(Dan Viorel din Cluj-Napoca, str. Dimboviței nr. 71, bloc D 10, ap. 3).**

■ **Consiliul Național pentru Educație Fizică și Sport,** cu referire la scrisoarea unui grup de părinți din Arad, ne informează că, în baza unor disponibilități financiare, la concursul de înot organizat în cadrul secției de specialitate a Clubului sportiv muncitoresc Rapid din Arad au fost înscriși numai copii de vîrstă mare, care participă în campionatul de polo. S-a stabilit, totuși, ca acei copii care sînt talentați să fie luați în evidența secției de înot a respectivului club, chiar dacă sînt de vîrstă mai mică, creîndu-li-se astfel posibilitatea de a participa în viitor la concursurile destinate lor.

■ **Gheorghe Zimbran din Reșița, str. Banatului nr. 3 :** Am cumpărat de la Magazinul mixt din Ezeriș, județul Caraș Severin, o motocositoare tip Carpatina, însă cînd am voit să-i fac proba acasă, n-a mai pornit ; s-a defectat. Fiind în termen de garanție, m-am adresat în scris, în trei rînduri, întreprinderilor „Metrom" Brașov și „Metalica" București, pentru că ele au realizat un asemenea produs, dar nici pînă astăzi n-am primit vreun răspuns, iar sezonul de recoltare a furajelor nu mai are mult pînă la încheiere.

■ **Consiliul popular al orașului Orăștie,** cercetînd cele sesizate de cetățeanul Baiț Leon, a constatat că numitul s-a adresat cooperativei de consum locale pentru restituirea fondului social. Cererile sale au fost aprobate de adunarea generală, însă omul nu s-a prezentat să-și ridice sumele, dar nici cooperativa nu s-a învrednicit să-i comunice soluția. Banii îi stau la dispoziție și poate să și-i ridice în orice zi.

■ **Treisprezece muncitori încadrați în sectorul industrial [illegible] și confecții metalice aparținînd C.A.P. Mogoșoaia,** în numele cărora ne-a înmînat o scrisoare **Ștefan Dragomir,** ni se plîng că nu și-au primit retribuțiile pe luna aprilie 1983 și nici cota-parte din beneficiul cuvenit pe anul 1982. Cu toate că formația lor și-a realizat sistematic planul, n-au primit nici măcar compensația pentru combustibil.

■ **Ministerul Sănătății :** Infirmiera Garofalide Gherghina, cu domiciliul în comuna Stoinești, județul Giurgiu, a fost reîncadrată, începînd cu 1.IV.1963, la Leagănul de copii din comuna Periș, Sectorul agricol Ilfov, de unde a întrerupt inițial activitatea, tot în funcția de infirmieră.

■ **Regionala C.F.R. Craiova :** Divizia comercială a făcut act la serviciul contabilitate și VV pentru a restitui suma imputată pe nedrept Victoriei Nițu din Slatina, str. Ecaterina Teodoroiu nr. 2 D, bloc FB, scara A, ap. 7. De menționat că imputația a fost anulată în urma contestației făcute de sus-numita la comisia de judecată a stației Piatra Olt.

■ Sînt posesorul unui aparat de radio marca Latvia (de producție sovietică) și, de mai bine de un an și jumătate, nu-l pot folosi din cauza unei piese defecte care trebuie înlocuită dar care în magazinele de specialitate din București și Ploiești nu se găsește. Piesa, numită condensator variabil 2 × 500, nu există nici la centrele de reparat. Spuneți-mi dv. ce să fac cu el ? ! Să-l dau la lada de gunoi numai pentru atîta lucru ? Nu mă îndur, că m-a costat 2 000 lei acum 10 ani. **(Chițu Mihai, sudor la U.Z.U.C. Ploiești, domiciliat în str. Cameliei nr. 21, bl. 127, ap. 35).**

N.R. Nu-i cazul să vă descurajați. Mai încercați, mai insistați, pe la magazinele de specialitate ; de pildă, la „Dioda" București.

■ **Uniunea centrală a cooperativelor meșteșugărești, Direcția de organizare și control, personal și învățămînt,** ca răspuns la scrisoarea adresată revistei Flacăra de tov. Stanciu Aurel : Cererea a fost soluționată de Cooperativa meșteșugărească „Instalatorul", în sensul că, după achitarea cheltuielilor de școlarizare și întocmirea formelor de lichidare, i s-a aprobat retragerea din cooperativă.

■ Administratoarea căminului de nefamiliști al I.N.E.T.O.F. Galați, tovarășa **Gertrude Moskovici,** în numele locatarilor săi, ne sesizează : încă din toamna anului 1982, întreprinderea mai sus menționată a solicitat secției apă-canal a I.J.G.C.L. Galați să execute, contra cost, desfundarea conductelor și instalațiilor aferente de scurgere și evacuare a apei din subsolul imobilului, însă nici pînă la această oră lucrarea nu a fost executată, deși tov. Paul Valean (un om de răspundere în cadrul secției — n.n.) a făcut o mulțime de promisiuni.

În locul... acestei mulțimi e de preferat, efectiv, doar o faptă !...

■ **56 oameni și muncii de la I.J.T.L. Arad,** ale căror nume sînt scrise citeț pe o petiție adresată redacției, ne roagă să intervenim către forurile în drept spre a le acorda și lor o simbătă liberă pe lună, așa cum de multă vreme se acordă prin alte părți.

N.R. Dacă-i un drept, indiscutabil el trebuie respectat.

Pagină realizată de MIHAI MERIȘANU ■

Poșta redacției

■ **Ioana Dincă** — Ludești (Dîmbovița) : Legea nr. 3/1977 nu dă posibilitatea părinților să beneficieze de pensie de urmaș de pe urma copiilor ■ **Georgeta Adorjan** — Oradea : Pentru dr. Băcanu vă puteți adresa direct la Spitalul clinic de urgență din Capitală ■ **Traian Gabor** — Dobrești (Bihor) : Numai dacă înainte de satisfacerea stagiului militar ați fost încadrat ■ **Nicolae Todor** — Obreja (Caraș-Severin) : Cu o vechime în muncă mai mică de 30 de ani, veți putea fi înscris la pensie la împlinirea vîrstei de 62 de ani ■ **Nicoleta Lefa** — Piatra-Neamț : Încadrarea în muncă pentru unitățile comerciale se face cu respectarea condițiilor de studii și stagiu, prevăzute de reglementările în vigoare, dintre absolvenții școlilor profesionale comerciale și ai liceelor economice ■ **Constantin Moisescu** — Sibiu : La Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice ■ **Gheorghe Borcan** — Bacău : Adresați-vă unității care a înregistrat declarațiile luate de la cei doi martori ■ **Marin Păun** — Comana (Giurgiu) : Cu numai 9 ani de muncă nu aveți dreptul ■ **Ion Bălașa** — Valea Iașului (Argeș) : Interesați-vă la magazinele „Plafar" ■ **Maria Purcaru** — București : Apelați la comitetul asociației de locatari ■ **Stan Simion** — Călugăreni — Giurgiu) : Nu se poate pentru că nu ați lucrat în C.A.P. ■ **Victor Rotaru** — Pitești : Puteți obține după împlinirea unei vechimi în meserie de 8 ani ■ **Gheorghe Cornișteanu** — Sighetul-Marmației : Acționați-o în judecată ■ **Cristina Diaconescu** — Petroșani : În cazul dv. trebuie să vă onorați contractul încheiat cu întreprinderea care v-a școlarizat, altfel suportați cheltuielile de școlarizare și pierderea unor drepturi.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu la în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Primul pas

Nu poate exista profesie care să nu ofere, celui ce o practică, o satisfacție. Cît de mică. De neinsemnată, aparent. Fie oricît de îndepărtată. Chiar și celui care indoplinește asprele hotărîri, uneori capitale, ale legilor, pentru că viața trebuie să se desfășoare intr-un cadru convenabil tuturor. Nouă, gazetarilor, ne este poate mai lesnicioasă această adăparc la izvorul bucuriilor produse de străduința zilnică a scrisului, dar arareori ne incumetăm să facem publică o astfel de bucurie. Ca în cazul ce urmează...

Cu luni de zile în urmă, „Flacăra" a inclus într-o coloană un articol intitulat: **„Adevărul nu se prescrie"**, în care se relata, pe scurt, foarte pe scurt, o întîmplare (un șir de întîmplări) mai puțin obișnuită, prin care trecuse un condamnat la moarte pentru o vină gravă de care-l acuzau, la acea oră, adică în anii '50, probele. Probe ce aveau să se dovedească false ! Din păcate, acel om, Petre Ochescu, a ispășit, așa nevinovat cum era, peste 5 ani de pușcărie, urmărindu-și, pe căile pe care legile i le puneau la îndemînă, dreptatea. Obținînd-o pînă în cele din urmă. Redevenind, în ochii lumii, ceea ce fusese de fapt mereu : un om cinstit, cu viața nepătată. Tot din păcate, unele consecințe, hai să le zicem administrative, decurgînd din acea nefericită detenție, aveau să persiste. Chestiune de conjunctură. De proceduri. De termene depășite. De hățișuri multiple, printre care (și nu dintre cele mai puțin importante) schimbarea din funcții (din motive diverse și fără legătură cu cauza) a unor oameni care cunoscuseră, în amănunt, voluminosul dosar, împovărat de o condamnare la pedeapsa supremă și onorat de o achitare ale cărei consecințe ar fi trebuit să opereze toate reparațiile morale și materiale datorate lui Petre Ochescu.

În așteptarea soluționării tocmai a situațiilor frustratoare, am primit la redacție cîteva scrisori privind acest caz. Prima a fost aceea a unui distins om de drept, **avocatul Nicolae Rodean**, apărătorul fostului condamnat la moarte. „Dintr-o necesitate lăuntrică, ne scrie **av. dr. N. Rodean**, de proporții și mai cu seamă îndemnat de o stare subiectivă, specific personală, citind articolul **„Adevărul nu se prescrie"** am retrăit tot ceea ce s-a petrecut acum mai bine de 25 de ani. Da, acum 25 de ani, procurorul de ședință N. Gheorghiu, astăzi avocat, a cerut instanței condamnarea la moarte a inculpatului Petre Ochescu. Iar eu, avocatul acestuia, sprijinindu-mă pe probele dosarului, nelăsîndu-mă intimidat nici de poziția acuzării și nici de asprele dispoziții ale Decretului 318/1958, am solicitat, fără rezerve, achitarea !" Și mai departe : **„Solicitînd instanței achitarea inculpatului P. Ochescu am fost îngrijorat nu de poziția mea profesională, ci de posibilitatea de a se ajunge la o gravă eroare judiciară, cu consecințe ireparabile.** Și mărturisesc că l-am simțit, alături de mine, și pe Ochescu Petre încrezător atît în dreptatea cauzei sale cît și în poziția adoptată de mine. Nicodată nu l-am văzut dezamăgit sau impresionat de anii de detenție. În discuțiile pe care le-am avut, așa cum se puteau ele desfășura pe-atunci, am urmărit să ne canalizăm atenția, în exclusivitate, spre descoperirea adevărului, spre impunerea lui și în fața instanțelor. Într-adevăr, reducerea substanțială, în recurs, a anilor de detenție, a constituit o verificare a temeiniciei apărării noastre Cele 6 răspunsuri negative primite de la Procuratura Generală, pe care o sesizasem de tot atîtea ori, nu ne-au demobilizat. Și iată că la cea de a 7-a solicitare a fost promovat recursul extraordinar, prin care se cerea achitarea inculpatului pentru inexistența faptului de care fusese acuzat ! **Pledînd la Tribunalul Suprem, atunci, am simțit că sînt cel mai fericit avocat din lume, văzînd că ceea ce eu susținusem în 1958 se dovedea, insfîrșit corect, în 1969. Mi-am așezat pledoaria sub coroana înțelepților vorbe ale lui Nicolae Iorga : „Chiar dacă cineva ar stringe toți cocoșii de gît și ziua toț s-ar face".** Poate fi o mai mare satisfacție profesională ? Vă mulțumesc încă o dată, pentru inspirația de a fi publicat articolul **„Adevărul nu se prescrie"**.

Scrisoarea avocatului N. Rodean ne-a mai adus o surpriză : textul unei felicitări, prilejuită de Anul Nou, expediată de P. Ochescu apărătorului său, „document" pe care acesta l-a păstrat. Ce are deosebit această felicitare ? Faptul că expeditorul a însoțit-o cu Hotărîrea Tribunalului sectorului 1 București, prin care se pronunța ACHITAREA. **„După 11 ani, dreptatea apărată de dumneavoastră cu atîta dîrzenie a străluci"**, îi scrie fostul condamnat la moarte, celui care, cel dintîi, a crezut în nevinovăția sa și i-a stat alturi.

Dar iată că șirul surprizelor a continuat !

„Sînt un consecvent cititor al revistei „Flacăra", publicație în care se relatează, cu deosebit simț profesional și cetățenesc, mai tot ceea ce interesează opinia publică. În acest context, se înscrie și articolul **„Adevărul nu se prescrie"**, din 25 februarie 1983. În 1972 am fost consilier juridic al întreprinderii în evidența căreia se află imobilul respectiv (I.C.R.A.L. Herăstrău) calitate în care am cunoscut situația juridică a acestuia. Urmare cererii formulate de tov. Petre Ochescu, consultînd actele prezentate (Sentința civilă nr. 1592/72 a Judecătoriei sectorului I București, Decizia civilă nr. 2379/72 a Tribunalului municipiului București — definitivă etc.) am opinat pentru întregirea dreptului de proprietate al său asupra întregului imobil. (Reamintim că, fiind în detenție, P.O. pierde dreptul asupra locuinței sale, în urma unei acțiuni în justiție înaintată de către I.C.R.A.L. n.n.). Referindu-mă la argumentul suprem al instanțelor de rejudecare, fără a face o expunere detaliată, apreciez că se poate reține doar o aparență de justiție a celor invocate în principal de aceste instanțe. **Nu poate fi determinant și juridic argumentul că Ochescu Petre, la 25 septembrie 1958, fiind în stare de detenție, a declarat că nu se opune la acțiune, deoarece se făcea o referire la modul de formulare a acestei acțiuni ceea ce nu înseamnă că el a renunțat să se apere, să-și facă probele în cadrul acțiunii. Nu s-a menționat în nici un act că Ochescu a fost în mod expres de acord cu cererea modificatoare de stabilire a cotei de proprietate. Instanței au omis să aibă în vedere necesitatea în autorizația legală prevăzută în nici un act că Ochescu a fost în mod expres de acord cu cererea modificatoare de stabilire a cotei de proprietate. Instanțele au omis să aibă în vedere necesitatea autorizației legale prevăzute în Decretul nr. 144/1958, în lipsa căreia este nulă de drept orice înstrăinare a imobilelor.** Așa cum s-a procedat, se poate înțelege că poate exista și un drept care să nu fie bazat pe adevăr. Ceea ce este aberant. S-a ajuns, astfel, la un lanț cu multe noduri pe care nimeni nu pare dispus a le dezlega. Sînt de părere că Justiția și-a făcut numai parțial datoria. Ea trebuia să-și continue acțiunea pînă la stabilirea întregului adevăr, să nu poată exista dubiu că s-a lăsat înșelată. De aceea subscriu și îmi prezint adeziunea față de articolul **„Adevărul nu se prescrie"**. În „Flacăra" din 13 mai 1983, la rubrica „Onorată instanță a moralei" am citit un alt articol în care, printre rînduri, am reținut o expresie : „Domnule e Lege". Aceasta înseamnă : LEGEA = ADEVĂRUL". Semnează Ioan Georgescu.

În aceeași problemă, am mai primit și o altă scrisoare, din partea **Alexandrinei Alexiu-Huidue**, avocat, care la data respectivă, a funcționat ca președinte al completului de judecată al sectorului 1, care a analizat cererea de reintegrare în apartamentul proprietate, în care locuia în ziua arestării reclamantul Ochescu Petre. În corespondența sa, **Alexandrina Alexiu-Huidue** se declară de acord cu punctul de vedere înfățișat în articolul **„Adevărul nu se prescrie"**. **„Am apreciat, la acea dată, că era legal și moral, așa cum se precizează și în articol, ca acestui om, care a suferit nevinovat 5 ani de închisoare, plus povara psihică a unei condamnări la moarte, după care a urmat achitarea de orice penalitate, să primească ajutorul organelor competente, pentru eliminarea tuturor consecințelor directe și indirecte izvorîte din nedreapta condamnare care i-a creat daune morale și materiale greu de imaginat.** Deci, apare imperios necesar ca cei ce sînt chemați acum să efectueze verificarea și restabilirea cauzelor ce i-au provocat lui Ochescu Petre daune de tot felul, să acorde acestui caz deosebit toată atenția în vederea îndreptării greșelilor rezolvind situația de fapt în lumina adevărului care, așa cum s-a scris în articol NU SE PRESCRIE."

Desigur, cazuri ca cel al lui Ochescu Petre constituie o excepție nu atît în ceea ce privește revenirea la adevăr, cît mai ales în comiterea erorii. Mărturisind o vie satisfacție pentru „criza" de conștiință, pe care a declanșat-o articolul din „Flacăra", trebuie să-i informăm pe cei care ne-au scris, cît și pe ceilalți cititori, că un prim pas în sensul dorit de toți s-a și înfăptuit. **Astfel, Petre Ochescu, aflat în pragul pensionării, a fost înștiințat că cei 5 ani și cîteva luni de detenție au fost incluși în anii de muncă, intrînd deci în calcularea legală a drepturilor sale !**

În același timp, **Procuratura Generală a R.S.R.**, luînd act de același articol, **ne-a adus la cunoștință că „Ochescu Petre are posibilitatea, în cazul în care dispune și de temeiurile necesare, să promoveze acțiune în revendicare a imobilului, litigiu în cadrul căruia urmează să se analizeze și valabilitatea titlurilor de proprietate"**, ceea ce înseamnă o nouă cale deschisă în justiție, chiar și atunci cînd se părea că cel frustrat nu mai dispunea de nici o posibilitate de a reintra în drepturile sale legale.

Dacă această cale va fi scurtă sau lungă e greu de spus în acest moment. Dorința noastră este aceea ca drumul indicat de Procuratura Generală a țării să se dovedească unul fără piedici, neted, și „practicabil", drum din care să lipsească hățișurile despre care vorbea Ioan Georgescu și care de-a lungul acestor lungi ani, s-au dovedit extrem de încurcate.

Să salutăm, totuși, cu o încredere demnă de răbdare și optimismul dovedite de fostul condamnat la moarte Ochescu Petre, de cea a apărătorilor săi și de însuși plumbul literelor noastre, primul pas înfăptuit drept consecință a publicării articolului **„Adevărul nu se prescrie"**, adăugînd că el nu poate îmbătrîni niciodată și, în nici un caz suprimat.

EMANUEL VALERIU

S-a născut un om...

În ziua de 27 mai, acceleratul 421, pe ruta București—Oradea, a plecat ca de obicei la ora 20 și 20 minute. În vagonul de dormit al cărui conductor este Gheorghe Moane deocamdată e liniște. Imediat după Ploiești, din cabina 11—12 se aud țipetele puternice ale unei femei. Intrînd în cabină, Gheorghe Moane constată că pe o tinără de 21 de ani au apucat-o durerile facerii Se pare că va naște dintr-o clipă în alta. Dar să-l lăsăm mai bine pe Gheorghe Moane să povestească întîmplarea.

— Era o tinără din Galați, la prima ei naștere. Bineînțeles că eu nu mai mosesem pe nimeni și nu credeam să o fac vreodată. Într-o cabină alăturată era soțul, și el tînăr și fără experiență. L-am chemat să mă ajute dar era grozav de speriat. Am întrebat dacă în vagon sau în tren nu este un doctor și s-a nimerit să nu fie nici unul. Trebuia să mă descurc singur. Ce era să fac ? Era liberă cabina 19—20, cu urcare la Brașov. Am dus acolo vreo 20 de cearceafuri și prosoape și le-am aranjat de pat. L-am chemat pe colegul Dorel Ștefănescu și am dus-o pe tînără acolo. Am încălzit un ibric cu apă și m-am apucat de lucru. Spirt aveam, foarfece de asemenea. Am început s-o masez pe burtă și s-o încurajez. La Cimpina am fugit în stație să anunț să ne aștepte pe trascu o Salvare. În timp ce fugeam înapoi spre vagon, îmi trecea prin minte tot ce auzisem despre nașteri. Sîntem instruiți să dăm primul ajutor, avem trusă, aparat de respirat, dar la nasteri nu s-a gîndit nimeni. În jurul nostru se făcuse un gol. Călătorii s-au retras în compartimente sau la capătul vagonului. Nu e ușor să auzi țipetele unei femei care naște. O apăsam pe burtă. o masam, chiar am strigat la ea de vreo două ori. M-am mai liniștit puțin cînd am văzut că venea cu capul înainte, adică normal. Copilul avea păr negru. Cel mai greu și cînd m-am speriat cel mai tare a fost după ce i-a ieșit capul și mama parcă nu mai avea putere. Mi-era frică să nu se sufoce. Am strigat la ea, am încurajat-o așa cum aușii un maratonist pe ultimele sute de metri. Apoi a scos o mînă. Am apucat-o de mînuță și atunci am știut că totul e bine. Aflați că imediat ce se naște, copilul țipă iar mama se liniștește. Era o fetiță dolofană, cred că avea peste trei kilograme. Salvarea n-a venit nici la Sinaia nici la Predeal. N-au avut timp, probabil ?! Am tăiat buricul mai lung. M-am gîndit că îi vor lega ca lumea doctorii. L-am legat cu ața de la sacul de lenjerie. Legiuitorul n-a prevăzut și ață de legat buricul în trusa medicală. Am spălat fetița cu apă caldă și am înfășurat-o în prosoape. După aceea m-am ocupat din nou de mamă. Știam că trebuie să urmeze placenta. La Brașov, Salvarea ne-a așteptat chiar pe peron. Am dus-o pe lehuză la Salvare cu soțul, care își mai revenise. Se duceau la Oradea, la o înmormintare și uite, că s-au oprit la Brașov cu bucurie. Tatăl fetiței mi-a spus că o va boteza Geta, în amintirea mea. Nici nu știu cum îi cheamă. N-am avut timp să-i întreb. La Brașov, doctorii le-au consultat pe loc pe mamă și pe fiică și mi-au spus că amîndouă sînt sănătoase și că totul a decurs normal. Asta e cel mai important lucru. Abia după ce am plecat din Brașov m-am speriat. Numai că nu mi s-a făcut rău gîndindu-mă că putea să fie o naștere cu complicații. Am și eu două fetițe : Mihaela de 13 ani și Marieta de 11 ani. Ele nu s-au născut așa de ușor dar au fost la maternitate. În orice caz, de la Brașov la Oradea am avut la ce să mă gîndesc.

OPREA GEORGESCU

Dincolo de aparențe

Substratul unei caracterizări favorabile

Dacă ar fi să dăm crezare aprecierii pe care o face conducerea Cooperativei de consum din comuna Voluntari, sectorul agricol Ilfov, fostului responsabil al restaurantului „Poeniță", **Costea Vanghele**, ar trebui să surprindă faptul că el se află în prezent reținut și cercetat de Miliția municipiului București. Cum adică ? Un om care **„s-a achitat de sarcinile de serviciu trasate de conducerea unității..."**, cum scrie, negru pe alb, în caracterizarea trimisă organelor de cercetare, poate fi oare învinuit de fapte atît de grave, ca : delapidare, instigare la săvîrșirea de infracțiuni, instigare la crearea de plusuri în gestiune prin mijloace frauduloase, fals intelectual, uz de fals, vătămare gravă a integrității corporale etc. ? Sau, poate, faptele stabilite prin cercetări nu au nici o legătură cu... „sarcinile de serviciu trasate de conducerea unității" ?!

La prima vedere, dilema pare de-a dreptul șocantă. Și chiar este, vom preciza noi. Pentru că între aprecierea conducerii unității menționate și starea de fapt de la restaurantul „Poeniță" din perioada în care a funcționat ca responsabil Costea Vanghele există un contrast aproape de necrezut. În paranteză fie spus, este suficent să parcurgi doar cele **54 file ale referatului** de terminarea urmăririi penale, încheiat de locotenent-colonel Ion Petre, din Serviciul cercetări penale al Miliției Capitalei, referat care sintetizează o activitate laborioasă desfășurată timp de 8 luni de zile, în care s-a discutat cu sute de oameni, s-au verificat mii de pagini de acte contabile, declarații și alte înscrisuri, s-au făcut confruntări, expertize și contraexpertize — ca să te îndigneze pur și simplu ușurința cu care sînt încadrați și menținuți timp îndelungat în funcții gestionare elemente care n-au nimic comun cu interesele avutului obștesc și ale publicului consumator.

Să amintim doar că un consumator cărula i se părea exagerat să i se încaseze 1,50—2,00 lei în plus la o sticlă de bere și „îndrăznea" să ceară explicații, se trezea imbrîncit și dat afară din local, ca să nè dăm seama la ce „metode" recurgea responsabilul și subalternii săi, pentru a-și apăra „sistemul" draconic introdus în tot localul pentru stoarcerea de cîștiguri ilegale suplimentare.

Un sistem generalizat, deci și nu „ciupeli", mai mult sau mai puțin ocazionale, care consta în **stabilirea de către responsabil a supraprețului cu care erau vîndute toate produsele.** Spre exemplu berea de 4,50 lei era vîndută cu 6 și chiar 7 lei ; berea de 9 lei cu 12 lei, cea de 12 lei cu 15, micii în loc de 2,75 cu 3 lei, porția de ciorbă de 9,45 cu 11 lei, coniacul de 98 lei cu 115 lei ș.a.m.d.

Au existat destui consumatori care nu și-au dat seama de aceste diferențe, mai ales că în cadrul aceluiași „sistem" de care aminteam se practica și „neafișarea prețurilor".

Alți consumatori și-au zis, poate, cu 2—3 lei în plus, nu se pricopsesc ei și nici noi nu sărăcim — mentalitate care nu poate decît să încurajeze elementele incorecte. Iată că de la 2—3 lei în plus la o sticlă de bere sau 1,55 la o porție de ciorbă, personalul care a funcționat pînă în luna septembrie 1982 la restaurantul „Poeniță" și-a însușit, într-o perioadă de **numai 11 luni** de zile, asupra căreia s-au făcut cercetări amănunțite, **suma de 782 905 lei** — provenită din vînzările cu suprapreț.

Să reținem că această sumă este stabilită pe bază de probe indubitabile, referitoare la diferențele de prețuri încasate, neîncluzînd alte surse de venituri ilicite, cum sînt bacșișurile, încă practicate cu nonsalanță de unii consumatori.

În ceea ce privește modul în care șeful unității împărțea plusurile create cu subalternii, edificator este cazul barmanului Alexandru Malomo, în sarcina căruia revizia contabilă a stabilit încasarea ilegală a sumei de **263 972 lei.** A.M. recunoaște că, din această sumă, el și-a însușit **109 265 lei**, restul de **154 707 lei** revenind lui Costea Vanghele.

Iată, așadar, adevărata înfățișare morală a omului despre care conducerea cooperativei, afirmă și susține că „s-a achitat de sarcinile de serviciu trasate..."

Și nici nu este de mirare că se face o asemenea caracterizare fostului responsabil de la „Poeniță", cînd persoane cu funcții de conducere din cadrul cooperativei — fostul contabil-șef Mihail-Florin Dumitru, revizorii de gestiuni Marin Paraschiv și Ion Pavelîuc aveau să recunoască recent, în cadrul procesului în care au fost judecați și condamnați, între 4 și 6 ani închisoare că **„au primit în mod repetat de la Costea Vanghele sume de bani, mărfuri și au făcut consumații, la restaurant, fără să plătească..."**

MIHAI GROZAVU

„Românii lui Lucescu au dat o lecție celor de la Botafogo"

După cum se știe, recent, echipa noastră națională de fotbal a participat la un redutabil turneu internațional găzduit de capitala Franței. Ea nu numai că a lăsat o frumoasă impresie, evoluînd alături de Botafogo (Brazilia), Paris Saint-Germain și Maccabi Natanya (Israel), dar a și cîștigat întrecerea, terminînd neînvinsă. Prestația tricolorilor n-a scăpat, cum era și firesc, comentatorilor francezi, care au avut, vă veți convinge imediat, cuvinte alese, de laudă, la adresa fotbaliștilor români. Iată, spre edificare, cîteva fragmente din cotidianul de sport „l'Equipe", ziare din 12 și, respectiv, 13 iulie, puse la dispoziția noastră, cu amabilitate, de confratele Gheorghe Nicolaescu de la „Sportul".

După victoria tricolorilor (1—0) în fața brazilienilor, François de Montvalon scria :

„Echipa națională a României e cea care va disputa, diseară, finala Turneului de la Paris. Și e puțin spus că a și-a dobîndit pe merit acest drept. Căci, în ciuda unei tehnici braziliene în mișcare, românii lui Lucescu au dat o lecție celor de la Botafogo... Echipa română, într-o alcătuire ce a și completă, a confirmat, prin forma sa, posibilitățile ce i se întrevăd în grupa de calificare pentru Campionatul Europei. Fără îndoială că o vom revedea anul viitor în Franța (n.n. la faza finală a C.E.), unde ea va trebui să joace un rol interesant.

Cu Bölöni, Cămătaru și mai ales cu Balaci, din pecetul Craiovei, echipa României posedă un brelan deosebit de eficace care face din această echipă o formație foarte spectaculoasă atunci cînd își dă silința. Scorul de 1—0 nu exprimă decît în parte dominarea jucătorilor din est..."

După finala turneului, 1—0 cu P.S.-G., Jean Philippe Rethacker, unul dintre cei mai autorizați cronicari de fotbal din lume, nota :

„Românii au confirmat, mai ales în prima parte a reprizei întîia, că posedă o echipă foarte bine organizată și practică un fotbal limpede și coerent... Paris Saint-Germain n-a reușit să-și adjudece turneul pentru că... adversarul ei de ieri seară n-a fost un oarecare, ci selecționata națională a României, în prezent bine plasată în cursa calificării (n.n. pentru faza finală a C.E.) și plecată pentru a reveni în Franța în 11 iunie (n.n. 1984) pentru Campionatul Europei..."

Așadar, aprecieri elogioase și încă mai mult : convingerea ziariștilor francezi că fotbalul românesc nu va lipsi de la ultimul rund al europenelor 1984: „Pînă acolo mai e, firește, destul, să sperăm însă că Rethacker și ceilalți nu se înșeală ! Felicitări tricolorilor pentru impresia lăsată la Paris și, în continuare, mult succes în bătăliile ce îi așteaptă !

Nu o dată, Susici a căutat să pătrundă printre apărătorii noștri, dar aceștia au fost la post. Explicația din „l'Equipe" e grăitoare : P.S.-G. n-a făcut nuntă în meciul cu românii !

„Boxul nostru are nevoie de sprijin, nu de critici fără acoperire"

— N-avem de ce să v-o ascundem, stimate tovarășe inginer Virgil Cazacu, vizita domneavoastră la redacție ne surprinde ! Cui e datorăm ?

— Colaboratorului dumneavoastră Paul Ochialbi care, recent, a scris o serie de neadevăruri despre box în „Flacăra". Ca să nu zic altfel, a dezinformat. Faptul e cu atît mai grav cu cît, în acest moment, cînd a pornit la drum cu o conducere nouă, boxul românesc are nevoie de sprijin, nu de critici fără acoperire. N-am venit să fac polemică, departe de mine un astfel de gînd, dar am considerat că nu e normal ca cititorii revistei „Flacăra", publicație atît de prețuită, să fie induși în eroare. Altele sînt problemele boxului, și sînt destule, nu cele imaginate de Paul Ochialbi.

— Am luat poziția de gardă și vă ascultăm ! Înainte de a vă da cuvîntul, permiteți-ne să vă prezentăm cititorilor : sînteți o personalitate de primă mărime a pugilismului nostru, arbitru internațional A.I.B.A., membru al Biroului federal, președinte al Comisiei tehnice și de regulamente din federație etc., etc. Și-acum, intrînd în subiect, ce v-a nemulțumit în articolul colaboratorului nostru ?

— În primul rînd, afirmația că Biroul federal și celelalte organisme ale federației sînt alcătuite, citez exact, din oameni lipsiți de inițiativă, care nu urmăresc decît să însoțească o echipă în străinătate ! ! De unde pînă unde astfel de vorbe, cînd Biroul federal și comisiile F.R.B. s-au format abia în luna mai ? ! S-au organizat de atunci mai multe gale de box ca oricînd în perioada estivală, azi (n.n. dialogul nostru a avut loc simbătă) sînt două, mîine una, numai în București ! S-a finalizat Regulamentul, treabă dificilă, noua „lege" a boxului românesc incluzînd modificările și amendamentele aduse la Congresul A.I.B.A. ținut în noiembrie 1982, la Colorado Springs. Sigur, mai sînt multe de făcut, boxul e în continuare descoperit la destule capitole, dar conducerea lui nu stă cu mîinile în sîn.

— Tovarășe inginer, hai să lămurim o chestiune, spre a trage cît mai mult folos din această convorbire : la ce capitole stă prost boxul românesc ?

— Aria lui de selecție s-a îngustat și se îngustează, pe drept a scris „Flacăra" despre asta. Problema găsirii talentelor tinere nu-i ușoară, dar și baza materială se găsește în suferință.

— Baza materială, adică mănuși, tricouri și ringuri ? ! Nu cumva exagerați ?

— Cu nimic. Pot argumenta ? La Colorado Springs, de pildă, s-a hotărît obligativitatea ca pugiliștii de la categoriile mai mari de 67 de kilograme să folosească mănuși de 10 uncii. Pînă acum mănușile cîntăreau, indiferent de categorie, 8 uncii. În competițiile de anvergură, mondiale, europene, turnee de prestigiu, nu mai ești primit decît cu astfel de mănuși. Nu le ai, ți le oferă organizatorii, iar noi, ca să nu mai lungesc vorba, nu le avem ! Doar lotul posedă cîteva, în număr redus. Socoteala e simplă : dacă te antrenezi, cazul băieților noștri, cu 8 uncii, nu poți cîștiga cu 10 decît dacă ești Clay !

— Care e diferența în grame ?

— Cam 60. Nu pare mult, nu-i așa ?, dar e. Lovitura însă e mai moale, tehnica se schimbă. Nici în privința protezelor dentare, și ele obligatorii după Congresul A.I.B.A., nu stăm mai bine. Dacă nu te obișnuiești cu o astfel de proteză, n-ai cum boxa, te sufoci ! Ei bine, la această oră, lotul reprezentativ are 3—4 protexe, dacă le are ! Iată cîteva probleme reale, cu care boxul românesc se confruntă, ca să nu mai vorbesc de ringuri !

— Ba vorbiți, vă ascultăm.

— Toate ringurile din sălile noastre de antrenament au devenit neregulamentare.

— De ce ?

— Pentru că au vechile dimensiuni, 4,90 metri pe 4,90, în timp ce la Colorado Spring s-a decis mărirea suprafeței la 6,10 metri pe 6,10. Calculați, o diferență în plus cît un dormitor ! ! Creșterea suprafeței modifică esențial datele pregătirii fizice și tactice. Pasul înapoi, de exemplu, se face altfel, în sensul că, din mijlocul ringului, nu-i mai rămîne un metru în spate, ci doi, poate chiar mai mult, asta schimbă mult. Noi însă, în lipsa ringurilor noi, așa-zise olimpice, ne pregătim tot în vechile „cutii" ! ?

— Federația ce păzește ?

— Se zbate și ea, noul președinte, Ilarie Munteanu, e energic și întreprinzător, dar nu poate fi făcut totul dintr-o dată. Boxul are, de acord, multe de rezolvat, dar problemele lui arzătoare sînt acestea, nu cele inventate în articolul amintit.

— N-o să ne determinați, vorba dumneavoastră, la un pas înapoi : noi credem că Paul Ochialbi, unul dintre cei mai autorizați comentatori de box, a făcut, face și va mai face multe servicii acestei discipline.

— De acord, dar nu taxind, cum a procedat în același articol, turneul echipei noastre naționale în Spania drept o „șușă" ? ! El s-a desfășurat luna trecută, iar eu, ca unul care am condus delegația acolo, vă informez c-a fost un turneu util, care a făcut o excelentă propagandă boxului și, implicit, sportului românesc.

— Dumneavoastră ce să ziceți, tovarășe Cazacu ?

— Vă invit să judecați. Primul meci, disputat între cele două garnituri naționale, priviți, vă rog, ziarul „La Voz de Galicia" („Vocea Galiciei"), scrie România pe tricoul lui Iordache ?, a fost televizat integral, în direct, din Palatul sporturilor din La Coruna. Au fost 8 confruntări la 6 categorii, iar noi am deplasat nu o echipă de diletanți, ci pe Titoiu și Ciubotaru, medaliați la ultimele europene, pe Cercel, pe Dragomir, pe Fulger, pe Gheorghigor și așa mai departe, sub conducerea maestrului Ion Popa, antrenorul coordonator al lotului. Am învins greu, cu 9—7.

— Cum de n-am citit despre toate astea pînă acum ? Au trecut 3 săptămîni !

— „Sportul" n-a anunțat decît plecarea. Apoi, surprinzător, a uitat să mai scrie ! ! Mă rog, ficcare cu treaba lui. La invitația gazdelor, ca să continuăm, am mai susținut o întîlnire, la Madrid, cu selecționata Castiliei, pregătită de fostul campion mondial profesionist José Duran. Băieții noștri au cîștigat toate cele 5 partide ale galei.

— Asta pare să-l confirme pe Ochialbi : boxul iberic nu mai contează pe plan internațional ! Dealtfel, pugiliștii spanioli n-au luat parte la europene, așa-i ?

— Sigur, boxul spaniol nu-i nici cel cubanez, nici cel sovietic, dar tîrneul a fost, vă repet, util. Ne-a ținut în priză, ne-a oferit o verificare în plus.

— A mai existat vreun cîștig ?

— Da, pe plan medical. Medicul galei de la Madrid a constatat, spre surpriza noastră, că boxerii români au destule carii netratate ! În multe țări, dacă ai carii dentare, ți se ia dreptul de a urca în ring.

— Cred că sînteți de acord cu noi că nu trebuia mers pînă la Madrid spre a descoperi că Titoiu sau Fulger au carii ? ! Asta nu înseamnă că împărtășim punctul de vedere că turneul a fost o „șușă". Vă mulțumim, tovarășe Virgil Cazacu, și apreciem că părerile dumneavoastră, ca și noutățile privitoare la deplasarea în Spania, vor folosi cauzei boxului românesc, căruia i-am dori și-i dorim binele, progresul. În ideea redresării lui, coloanele noastre rămîn în continuare deschise oricărui tehnician, oricărui specialist. Vă mulțumim încă o dată.

Un debut remarcabil

De cîteva zile, Vladimir Moraru a trecut din pagina efemeră a ziarului (e unul din cei mai avizați comentatori de atletism ai „Sportului") în cea de durată a cărții, tipărind la Editura Sport-Turism volumul „Legendele Olimpului atletic" (redactor Eugenia Vișinoiu). Altfel spus, el debutează, dar o face cu talent, cu ritm și cu competență, oferindu-ne 15 portrete (de la Iolanda Balaș la Lia Manoliu trecînd pe la Jesse Owens, Emil Zatopek, Bikila Abebe, Valeri Brumel ș.a.) din lumea atletismului în care tînărul nostru confrate, ca și „dascălul" său Romeo Vilara, se simte de minune. Schițele sale sînt, întîi și întîi, sport, cu metri și secunde, cu recorduri și povestea acestora, dar ele sînt, și în asta constă farmecul „Legendelor", viață, fiecare dintre cei 15 campioni fiind prezentați nu doar pe pistă sau în cercul de aruncări, ci și ca muritor de rînd. Moraru își cunoaște personajele, se vede că le-a studiat îndelung, dar mai presus de toate le iubește, iar dragostea aceasta respectuoasă, ce răzbate din oricare pagină, înnobilează demersul său și-i conferă o undă de tulburătoare emoție.

O carte, în două vorbe, incitantă, care se parcurge pe nerăsuflate, una dintre cele mai bune, nu exagerăm cu nimic, apărute în literatura noastră sportivă în anii din urmă.

Iese fum fără foc?

Fostul internațional rapidist Ion Ionescu, ultima oară antrenor la Suceava, va prelua, se zice, conducerea tehnică a echipei F.C. Constanța ● Patru observatori români vor figura pe lista U.E.F.A. pentru arbitri : Limona, Ghemingean, Cologi și Gherghe ● Antrenorul Universității Craiova, Constantin Oțet, a ieșit ieri din spital. El s-a operat, la „Panduri", de deviație de sept. ● Între 25 iulie și 8 august, o selecționată divizionară de fotbal, condusă de Mircea Lucescu și Mircea Rădulescu, se va antrena în Olanda, la Zeist. Nu vor face parte din ea internaționalii Craiovei, considerîndu-se că aceștia au nevoie de un stagiu de odihnă mai lung. Vor fi convocați cîțiva jucători de perspectivă, între care Hagi, Balint, Eduard, Damaschin ș.a. ● Clubul Rapid ne e dator cu un răspuns. L-am informat pe vicepreședintele acestuia, Eugen Ignat, că deținem la redacție un amplu memoriu, prin care 6 membri ai secției de box reclamă o serie de neajunsuri, unele foarte grave, în activitatea secției respective. Ni s-a promis o lămurire, dar ea întîrzie. În așteptarea răspunsului, să notăm că, în timp ce harnicul antrenor Cornel Hoduț a fost pus pe liber (el e portar la un restaurant ? !), boxul giuleștean face pași înapoi. Rapid a avut, anul trecut, doi campioni, pe Stancu și pe Motrogan, anul acesta n-a reușit decît o calificare (Boboc) în finalele naționalelor ! Elucidarea situației se impune. ● Un nou președinte la F.C. Bihor : inginerul Horia Cosma, persoană binecunoscută în fotbalul românesc. ● Se aude că C.S. Tîrgoviște a decis înlocuirea antrenorilor Rădulescu și Buzoianu, cu care, reamintim, echipa divizionară a scăpat, în ultima etapă, de retrogradare. Se discută despre Circiumărescu (fost la Slatina) și Nicolae Tătaru. Să mai vedem. ● Din rugby : Gheorghe Dumitru (Farul) la Dinamo ?, și, știre confirmată, Nicolae Ureche la Sportul studențesc, ca antrenor : o importantă lucrare, intitulată „Tutto Rugby '83", un fel de enciclopedie realizată de italianul Luciano Ravagnani, are între autori și pe mai tînărul nostru coleg (de la ziarul „Sportul") Geo Raețchi. ● Viorel Kraus, reîntors nu demult din Grecia, unde a antrenat pe Makedonikos Salonic, va lucra la Rapid Se zvonește că el va fi antrenor principal, Valentin Stănescu devenind consilier tehnic. E și aceasta un mod de a răsplăti o promovare. ● Ion Nunweiller la Chimia Rîmnicu Vîlcea ? Rămîne de văzut dacă se va adeveri. ● În schimbul lui Văideanu, F.C.M. Brașov l-a cerut Sportului studențesc pe Lala. ● Încă o „rocadă" posibilă : Barbu (Steaua) în locul lui Lăcătuș (F.C.M. Brașov). Ne-a ajuns la urechi că Gloria Buzău, care e decisă să promoveze, e și ea interesată de Barbu. Ca și de Minea, tot de la Steaua. ● Așa-zisa echipă de juniori U.E.F.A. '84 a fost pregătită, pe cînd națională eșua la campionatul european din Anglia, de Valentin Gugiu de la „Luceafărul". Acum, că băieții au crescut și un nou Turneu U.E.F.A. se profilează, antrenorii Pigulea și Toma, autorii „isprăvii" din 1983, sînt gata să preia echipa lui Gugiu ! Unii muncesc și alții culeg roadele ? ! ● Cornel Popa, fundașul de altădată al lui Dinamo, e în tratative cu divizionara C Ferom Urziceni. ● Se spune că Ion Barbu, fost președinte la F.C. Argeș și, în sezonul trecut, antrenor la Cugir, se va ocupa de Muscelul Cîmpulung. ● Robert Cosmoc, cîndva antrenor al echipei reprezentative, a fost demis și de la Zimbrul Siret (divizia C), pierzînd promovarea „la mustață". El caută în aceste zile un angajament. E limpede că fotbalul nostru are memorie scurtă. ● Încă un nume în vederile Stelei : Petcu de la F.C. Constanța.

Pagină realizată de
OVIDIU IOANIȚOAIA

Gambitul regelui

Gambitele nu mai sînt la modă, nu mai sînt jucate decît foarte rar în marile competiții, dar și atunci sînt contracarate prin contragambite. Aceasta se pare a fi soarta încleștărilor cumplite care tensionează extrem forțele, care consumă gîndurile, stările emoționale și care uzează de dictonul șahist că amenințarea este mai puternică decît realizarea ei propriu zisă prin sfera de temeri și măsuri de apărare pe care o determină.

Richard Reti, unul dintre primii mari campioni care au teoretizat practica șahistă, în cartea sa „Ein Lehrbuch des Schachspiels", recomanda iubitorilor de șah, dornici de progres al forței de joc, adoptarea manierei combinative de rezolvare a pozițiilor șahiste, insistînd asupra rolului deosebit al gambitelor, deschideri periculoase de atac.

Gambitul regelui este tratat în fiecare carte, care dezbate problema deschiderilor, totul fiind explicat matematic prin legi ale dezvoltării, ale spațiului, ale inițiativei tactice. Termenul de gambit presupune oferirea unui sacrificiu de pion pentru obținerea unei dezvoltări rapide a pieselor cu ideea menținerii inițiativei în atac asupra flancului regelui advers. În epoca romantică a șahului de la sfîrșitul secolului trecut, se știa, foarte puțin despre cea mai bună linie de joc, teoria deschiderilor nefiind atît de mult studiată ca astăzi, se încerca folosirea de către piesele negre a două metode principiale diferite de dezvoltare : acceptarea gambitului propus de către alb (Gambitul Kieseritzki) sau riposta printr-un contragambit (Contragambitul Falckbeer). Contragambitul reprezintă reacția activă a pieselor negre, în fața sacrificiului material propus de partea adversă răspunzîndu-se cu un contrasacrificiu.

Gambitul regelui este cel mai „sălbatec", albul oferind sacrificiul pionului de pe coloana f, chiar de lîngă propriul rege, pentru a deschide această coloană și a avea țintă de atac spre regele negru. Desigur deschiderea coloanei f1—f8 poate deveni o armă, dar și o slăbiciune. Contragambitul regelui dezvoltă perspectiva unui contraatac în centru prin sacrificiul pionului e5. Cel care a lăsat mărturie istorie șahului combinații extraordinare în contraatac a fost cunoscutul jucător al perioadei romantice Adolf Anderssen (1818—1879). Deși Tartakower, un alt teoretician al șahului, spunea despre Gambitul regelui că „rămîne o deschidere corectă", cele mai surprinzătoare greșeli apar de-a lungul istoriei în această deschidere. Iată un exemplu foarte scurt de **victorie strălucită a pieselor albe în partida Heamsherk-Rhijn în contragambitul Kieseritzki : 1. e4 e5 2. f4 e:f4 3. Cf3 g5 4. h4 g5 5. Ce5 d5 ? 6. d4 ! !** (teoria recomanda ca cea mai bună linie de joc 5... d5) **Cf6 7. Nf4 C:e4 8. Cbd2 ! ! C:d2 10. D. d2 Ne6 10. 000 Cbd7 11. Tdel Ne7 12. De2 h5 ? ? 13. C:f7 ! N:f7 14. N:c7 ! !** și în fața amenințării de mat la e7 sau de pierdere a damei, negrul cedează.

Dintre cei mai populari șahiști ai zilelor noastre Bobby Fischer a fost acela, care, în perioada de adolescență șahistă, a folosit în jocul său la alb Gambitul regelui obținînd succese deosebite în campionatele S.U.A. în anii 60. Conștient de resursele pe care poziția negrului o are în luptă, avînd la bază propriile analize, Fischer a încercat să combată acest gambit de partea pieselor negre. Iată una dintre partidele lui Fischer, jucată la vîrsta de 17 ani împotriva lui Șpasski, viitorul său adversar în lupta pentru titlul mondial :

SPASSKI—FISCHER, Mar del Plata, 1960

1. e4 e5 2. f4 e:f4 3. Cf3 g5 4. h4 g4 5. Ce5 Cf6 ! 6. d4 ! d6 7. Cd3 Ce4 8. Nf4 Ng7 9. Cc3 ! ? C:c3 10. b:c3 e5 11. Ne2 e:d4 12. 00 Cc6 ! 13. Ng4 00 14. Nc8 Tc8 15. Dg4 f5 16. Dg3 d:c3 17. Tae1 ! Rh8 18. Rh1 Tg8 19. Nd6 Nf8 ! 20. Ne5 C:e5 21. D:e5 Tg7 ! 22. Tf5 Dh4 23. Rg1 Dg4 ? 24. Tf2 Ne7 25. Te4 Dg 5 26. Dd4 ! Tf6 ? (Fischer greșește decisiv) **27. Te5 ! 28. De4 Dh4 29. Tf4** și albul cîștigă. După această înfrîngere Fischer a renunțat să mai răspundă la **1. e4** prin **1... e5**, revenind la vechea sa preferință **1... c5**, adică Apărarea siciliană, parcă urmînd cuvintele lui Keres, fost șalanger la titlul mondial, care spunea că atunci cînd teoria deschiderilor oferă o gamă atît de largă de variante moderne, e mai bine să nu alegi riscul și contrașansa cu orice preț prin Gambitul regelui.

Cel care crede în posibilitatea reevaluării partidelor așa zise nemuritoare din Gambitul regelui este marele iubitor al luptei pentru bine și adevăr și pe tabla de șah, poetul Adrian Păunescu. Chiar dacă marele număr de partide cu deschidere fixă jucate împreună au avut o modulație poetică excelentă prin pledoaria în versuri făcută pentru „GAMBITUL REGELUI", aceasta nu a împiedicat gîndirea poetică să devină concretă, uneori chiar matematică și să mă facă să număr mai multe maturi în spațiul meu de joc. Spielmann avea dreptate spunînd că Gambitul regelui este foarte tare, afirmație rostită în secolul al XIX-lea, dar care se adevărește deseori și astăzi.

MARGARETA MUREȘAN

Continuăm astăzi prezentarea noilor promovate în divizia A de fotbal, înfățișîndu-vă „fișa" Dunării C.S.U. Galați, laureata seriei 1 a diviziei B, echipă care a cîștigat detașat întrecerea, dovedindu-se cu adevărat cea mai puternică. Rîndurile care urmează le datorăm unui bun cunoscător al fotbalului gălățean, lui Telemac Siriopol.

Pentru că veni vorba despre eșalonul secund (vă mai amintiți pagina intitulată „Da, da, da, Rapidul e în A" ?, va urma, cît de curînd, și prezentarea celei de a treia promovate, F.C. Baia Mare), să notăm că, și în sezonul încheiat, acesta a rămas dator iubitorilor fotbalului. Poate că a fost de vină, între altele, și împărțirea echipelor pe serii, ținînd cont în mod strict de criteriul geografic. Așa s-a ajuns ca seriile I și a II-a să fie mai slabe, cu prestații neconcludente, în timp ce seria a III-a a adunat la start formații mult mai puternice, 5—6 din ele foste divizionare A („U", Reșița, Satu Mare, U.T.A., Baia Mare etc.), iar una chiar reprezentanta noastră, anul trecut, în Cupa cupelor (Baia Mare). Considerăm, iată o propunere pe care o înaintăm federației că ar fi în interesul fotbalului românesc, al dorinței acestuia de a deveni competitiv pe plan internațional, dacă seriile de divizia B ar deveni din toamnă, mai echilibrate. Cîștigînd în echilibru, fiecare serie ar cîștiga în valoare, iar adevăratele talente ar ieși mai ușor la iveală. Cu alte cuvinte, sugerăm o repartizare mai stimulativă. Cum s-ar realiza ea ? Fie pe principiul „capilor de serie", așa cum se procedează, de pildă, la alcătuirea „țintarului" în competițiile internaționale de anvergură, fie pe principiul geografic, dar altfel gîndit, mai matur, mai judicios. Ar rămîne tot 3 serii, dar altfel alcătuite : una de nord, a doua de centru și a treia de sud. Ar exista, poate, contraargumentul distanțelor ceva mai mari și, implicit, al cheltuielilor. N-am calculat, dar credem că diferența ar fi, dacă ar fi, foarte mică, nesemnificativă. Divizia secundă însă ar trezi, sîntem siguri, un plus de interes în rîndul iubitorilor sportului și, totodată, ar spori mai temeinic, mai eficient, operațiunea de descoperire și promovare a valorilor autentice.

Dunărea C. S. U. Galați din nou în portul primei divizii

Așadar, după două sezoane de navigație pe apele diviziei secunde, formația dunăreană a reușit cu brio să ancoreze la cheul primului eșalon al fotbalului nostru, cu intenția — mărturisită de inginerul Iulian Simionescu, președintele de onoare al clubului — de a rămîne cît mai mult în „portul" diviziei A.

Pentru Dunărea C.S.U., această promovare a constituit un „adevărat galop de sănătate". După ce a pierdut primul meci în deplasare, a urmat o perioadă de ascensiune vertiginoasă spre fotoliul de orchestră, pe care nu l-a mai cedat pînă la sfîrșitul campionatului. În cele 34 de etape, gălățenii au cedat un singur punct pe terenul propriu, dar au reușit să aducă din meciurile susținute în deplasare nu mai puțin de 14, realizînd și unul dintre cele mai ridicate procentaje de golaveraj (72—30). Echipa gălățeană n-a dispus de vedete, ci vedetă a fost însăși ECHIPA. Dovada ? În recent încheiatul campionat, dominat cu autoritate de gălățeni, golurile înscrise au fost realizate de mai toți jucătorii, și nu de un anume golgeter ! Nu putem trece cu vederea nici faptul că un Anghelinei, un Diaconescu sau un Hanghiuc pot face oricînd față cu succes într-unul din loturile naționale.

Desigur, pe lîngă sprijinul acordat de organele locale (fuziunea cu C.S.U. dovedindu-se salutară), precum și dincolo de aportul unor inimoși oameni de fotbal cum ar fi V. Botez, R. Mihăescu, M. Răuță și G. Buhancă (secretarul clubului), meritul promovării revine echipei și corpului de tehnicieni, format din antrenorii Leonida Antohi, A. Neagu, medicii D. Popa, M. Mureșan și masorul M. Aprofirei. Într-o perioadă destul de scurtă, aceștia au reușit să formeze o adevărată echipă din jucători fără nume sonore, dar hotărîți să arunce în luptă, fără menajamente, toate energiile. Să nu uităm că, în urmă cu 2 ani, cînd profesorul Antohi a venit la timona echipei, nu mai puția de jumătate din componenții lotului primiseră dezlegare pentru a pleca la alte cluburi, iar la alții, care nu erau legați sufletește de oraș, s-a renunțat. Fără îndoială, că în cazul în care Orac, Majaru, Vlad, Constantinescu ș.a. cărora li s-a acceptat plecarea cu o condamnabilă ușurință, ar fi rămas pe loc, altele ar fi fost datele problemei în sezonul 1981—1982, cînd, după cum se cunoaște, a promovat în A „Poli" Iași.

Dar, cu pricepere, răbdare și multă, multă muncă, s-a reușit construcția unei formații tinere și talentate (media de vîrstă este de 22 ani), ale cărei principale atuuri au fost dorința de afirmare, spiritul de echipă, coeziunea și o dăruire totală. Așa după cum plastic se exprima inimosul antrenor al echipei, la această oră Dunărea C.S.U. Galați este rezultatul unei investiții minime în care rațiunea și priceperea au făcut corp comun cu pasiunea. Întrebîndu-l pe profesorul Antohi ce ar trebui întreprins pentru ca reprezentativa marelui oraș dunărean să nu mai facă atît de des naveta între „A" și „B", acesta a răspuns : „Desigur justificări ar fi multe, dar cred că principala cauză a fost lipsa unei baze de masă pentru fotbalul de performanță. S-a acordat prea mult credit pseudovedetelor, cu nimic legate sufletește de acest oraș, s-a acceptat ideea înlocuirii antrenorilor la primul eșec etc., etc. Acum, însă, dispunem de un puternic și talentat lot de tineri cum ar fi Chivu, Ichim, Calmuc, Lupu, Cleminte, Gogoașe, Bujoreanu, capabil să asigure schimbul de mîine. Actualul lot trebuie completat, firește, cu o serie de jucători pentru cele cîteva posturi deficitare".

La cele spuse de antrenorul gălățean considerăm că ar mai fi de rezolvat și unele probleme de ordin organizatoric și material cum ar fi : asigurarea unor condiții optime pentru cantonamente, repararea stadionului „Dunărea" (aflat într-o stare de o condamnabilă neglijență), conjugarea tuturor intereselor pentru susținerea echipei fanion.

Iată acum numele jucătorilor care au realizat frumoasa performanță a promovării : Oană, Iordăchescu, Pisău, Anghelinei, Borali, Comșa, Bejenaru, Ichim, Balaban, Hanghiuc, Diaconescu, Tararache, Stroe, Moțoc, Negoiță, Toader, Pascu, Chivu, Cristea. Tuturor acestora le urăm, în numele miilor de suporteri gălățeni o comportare cît mai bună în divizia A.

Cronica șoselei

Începători - atotștiutori

La numai 30 de ani, Bucur Z. era de fapt un infirm. Cu ambele picioare paralizate, unul din cei mai buni strungari din județ, se tîra din loc în loc cu ajutorul cîrjelor. Își pusese ultima speranță în tratamentul pe care îl aplica un prieten, medic, ce lucra la un sanatoriu dintr-o renumită stațiune balneoclimaterică. În preajma plecării Bucur își deapănă amintirile unui prieten. „Multe nebunii am făcut la viața mea și uite, acum plătesc cu vîrf și îndesat. Mă apucă groaza cînd mă gîndesc numai la ultimele episoade petrecute în decurs de un an. Uite așa aveam damblaua salturilor. Ce-i drept, în liceu eram campion la săritura în lungime, dar de aci și pînă la a sări de pe o stîncă pe alta, la înălțimi de zeci de metri, peste canale de irigații ori rîuri de munte vijelioase, e cale lungă. Culmea ! Întotdeauna pofta de sărituri îmi venea după 200—300 g de votcă. Mi-a mers mult, iar „prietenii" mă aplaudau incitîndu-mă la acte de adevărată nebunie. Strada Poenelor din orașul nostru e străjuită de blocuri cu 4 etaje de-o parte și de alta. Ulița nu-i prea lată și la prima vedere ai impresia că poți da mîna cu vecinul de vizavi dacă faci puțin efort. Unul din cei care mi-au vrut „binele" mi-a aruncat-o așa într-o doară pe cînd ne aflam la o petrecere : „Mă Bucure, cred că pentru tine un salt pînă pe balconul lui Petrișor e un fleac !" Mă uit eu mai bine să văd despre ce-i vorba. Într-adevăr distanța nu era prea mare. Sărisem eu mult mai departe, dar aci, nu aveam condiții să-mi fac vînt. Părăsiseră toți masa și se strînseseră în jurul meu. „Hai mă, ce ți-e frică ?" Aveam senzația că dacă nu fac saltul voi fi considerat un om de nimic, un las, stric tot cheful, și onomastica lui Virgil se duce de rîpă. Așa, dacă sar, devin eroul serii. Băusem, nu mult, ce-i drept, dar destul să nu judec la rece riscul. M-am urcat pe balustrada de beton a balconului și am sărit. 3—4 centimetri mi-au lipsit. Altfel eram în interiorul balconului de vizavi. Picioarele mi-au alunecat pe țeava de metal a balconului vecin. M-am prăbușit în gol, pe trotuar, de la etajul al treilea. Am avut noroc (dacă și ăsta se poate numi noroc) că m-am ales doar cu fracturi la ambele picioare și cu vătămarea coloanei, altfel puteam să-mi pierd viața. Acum mă pregătesc să-mi fac din nou tratamentul la stațiune. Unde mai pui că-mi cumpărasem și mașină. Stă și ruginește în șopron. Noroc de băiatul ăsta de suflet care mă mai ajută să mă deplasez unde am nevoie".

„Băiatul de suflet" Dorel S. obținuse permisul de conducere în urmă cu aproape un an. N-avea mașină și nu făcuse decît vreo 300 de km conducînd doar ocazional autoturisme aparținînd unor cunoștințe, care încă nu aveau permise de conducere. Găsirea unor ocazii de conducerea mașinii devenise parcă țelul suprem al existenței tînărului. În zilele care au urmat după efectuarea călătoriei de 800 km pînă la Timișoara și înapoi, Dorel a povestit tuturor : prieteni, colegi ori numai simple cunoștințe, performanța realizată. Chiar șefului de secție îl arătase pe hartă traseul parcurs, subliniind mereu că a realizat o medie orară de 80 de km pe oră. „Și ce-i mă Dorele cu chestia asta, e vreun lucru de laudă că ai făcut probabil zeci de depășiri pe muchie de cuțit ori că ai mers prin comună cu peste 100 km la oră ca să realizezi cum spui tu media asta ?" „Dv., tovarășe șef, sînteți foarte bun profesionist recunosc, dar ca șofer sînteți fricos, nu vă supărați." Și desigur după 3 000 de km rulați ai și ajuns pilot de formula unu, nu ? „E chestie de talent tovarășe șef". Inginerul, chemat tocmai la telefon, n-a mai apucat să-i dea replica cuvenită.

Dimineață pe la 7, în fața blocului unde locuia Bucur, erau în afară de proprietarul mașinii încă doi bărbați. „Cred că n-ai nimic împotrivă să-i luăm și pe dînșii cu noi, ce zici Dorele ? Sînt și ei necăjiți, cu picioarele paralizate ca mine. Merg la tratament în aceeași stațiune." „Dimpotrivă, îmi face plăcere să mergem împreună. O să fie mai vesel, iar timpul va trece mai repede". „Dacă nu-mi băteam joc de sănătatea mea, acum eram eu la volan, nu trebuia să apelez la prieteni" remarcă cu tristețe Bucur, în timp ce șoferul se străduia, nu fără dificultate, să-i ajute să-și ocupe locul din dreapta șoferului. „Lasă Bucure, o să te faci bine pînă la urmă și o să-ți iei carnet. Parcă te văd la volan conducînd mai bine ca mine". „Să-ți fie gura aurită Dorele, dar nu prea mai mă văd eu șofer". La ieșirea din oraș, o porțiune perfect dreaptă de drum, de vreo 5 km, îmbia la viteză. Răcoarea dimineții, după o ploaie care nu contenise toată noaptea, aerul proaspăt, curat, din regiunea muntoasă, asfaltul fără nici cea mai mică denivelare, mașina bine pusă la punct, crea condiții optime deplasării cu autoturismul. Era primul drum mai lung, pe care Dorel îl făcea cu proprietarul mașinii. Acum avea ocazia să-i demonstreze lui și prietenilor săi, cît de perfect conduce el. Cu o mînă pe volan și una atîrnînd neglijent în afara autoturismului, șoferul le povestea impresii din călătoria făcută recent la Timișoara. Întorcea mereu capul spre interlocutori. Pe nesimțite, în timp ce pilotul ținea doar mîna stîngă pe volan, iar cu dreapta gesticula, înfierînd pe cei care abia se tîrîe pe drum, cu viteza melcului, mașina devia pe nesimțite spre dreapta. Cînd la viteza de peste 100 de km pe oră, cu care rula, roata dreaptă a „mușcat" acostamentul umed, situat cu cîțiva centimetru sub nivelul asfaltului, pilotul s-a speriat puternic. Bineînțeles că se poate ieși cu bine din asemenea situații, trebuie însă calm și pricepere să mențîi mașina pe direcție și în același timp să reduci treptat viteza. Începătorii surprinși de asemenea situații, de regulă, fac un gest reflex. Ei trag cu putere de volan spre stînga, cu intenția de a reveni pe șosea. Reușesc să reintre pe drum, dar răsucindu-se cu o forță neobișnuită în direcția rotirii volanului. Așa s-a întîmplat și cu mașina condusă de Dorel, care s-a înfipt violent într-un autotren ce circula din sens opus. Autoturismul s-a rupt în două și s-a turtit ca o cutie de conserve goală. Bucăți din caroserie și părți ale motorului s-au găsit la 20 de metri de locul ciocnirii. Curios, singurul rămas în viață a fost proprietarul mașinii. La picioarele-i înfirme s-au adăugat numeroase fracturi în zona capului și la mîini. Ei ne-a povestit cum s-a întîmplat accidentul și mai ales cum începătorul l-a căutat parcă cu luminarea.

În automobilism, cu cît șoferii realizează un număr mai mare de km. parcurși, cu atît își dau seama că trebuie să pilotezе mai atent, mai prudent, această concepție, întemeindu-se pe „colecția" de cazuri și situații prin care au trecut. Alții, numai după cîteva mii de kilometri rulați trăiesc cu impresia că au mai au de învățat nimic. Se înțelege de fapt că în viață, unde cei care au învățat și învață mereu, își dau seama cît de nemărginit este universul cunoașterii.

VICTOR BEDA

Misterele vieții

Nu stă în intenția noastră să facem un istoric al ideii, despre învierea din morți și despre viața de apoi. Ea s-a născut din arzătoarea dorință a omului dintotdeauna fie de a nu mai muri deloc, fie de a reveni, după un anumit timp, la viață.

În zilele noastre ideea n-a fost abandonată. Numai că în prezent posibilitatea resuscitării este privită din punct de vedere științific. Trebuie să spunem însă de la bun început că cercetările în această problemă sînt într-o fază incipientă, cu mult rămase în urmă față de alte domenii. Și totuși, atît cît s-a făcut merită să fie cunoscut, în speranța că cercetările viitoare se vor desfășura într-un tempo mai accelerat și că — cine știe? — poate vom apuca chiar și noi să fim martorii unei „învieri".

Virtuțile temperaturii scăzute

Că frigul are rol de conservant al materiilor organice o știe toată lumea. Frigiderele și congelatoarele sînt folosite pretutindeni. Dar nu acest aspect ne interesează în cazul nostru. Noi avem în vedere virtuțile hipotermiei în conservarea organismelor vii. Pentru că în toate cazurile de moarte aparentă (catalepsia, la om, hibernarea, la unele animale ș.a.) a existat un numitor comun — scăderea pronunțată a temperaturii corpului. De aici s-a tras concluzia că hipotermia ar putea constitui baza de pornire pentru menținerea intactă a organismului vreme îndelungată — ani, secole — într-o stare asemănătoare cu hibernarea sau cu moartea clinică, în vederea readucerii ulterioare la viață. Dar, cum se poate face acest lucru? Și, în general, este posibilă o astfel de „înviere"?

De regulă medicii nu se miră cînd oamenii revin la viață după moartea cauzată de frig. Aceasta se întîmplă adesea cu copiii, la care răcirea se produce repede, din cauza masei reduse a corpului lor. În mod obișnuit, răcirea corpului fie și numai cu zece grade este foarte periculoasă pentru viață: inima își lese din ritm și începe să „pilpîie", se dereglează circulația sanguină. Totuși, nu este exclus ca printr-o răcire bruscă unii oameni să cadă într-o „hibernare" sui generis: funcțiile organismului lor nu încetează, ci încetinesc foarte mult, cum se întîmplă, de pildă, cu aricii, hîrciogii și cu lilieci, animale care hibernează. În timpul hibernării inima aricilului bate doar de 2—3 ori pe minut. Între o respirație și alta se scurg 4—5 minute, iar sîngele se răcește așa de mult, încît temperatura lui abia de este cu cîteva grade mai ridicată decît punctul de îngheț. Schimbul de substanțe se reduce pînă la trei la sută față de volumul lui în condiții normale.

Pornindu-se de la aceste constatări, s-a născut ideea folosirii hipotermiei în chirurgie. Iar rezultatele au fost foarte bune. La una din operații, de exemplu, după ce sîngele pacientei a fost răcit pînă la temperatura de 18 grade, circulația sanguină a fost întreruptă și în aceste condiții s-a efectuat operația pe cord. După terminarea operației, cu ajutorul unui aparat, sîngele a fost reîncălzit, iar acesta a readus organismul, treptat, la temperatura normală. Inima pacientei nu bătuse mai bine de 20 de minute, sîngele nu circulase, aparatele nu înregistraseră nici un fel de potențialuri bioelectrice ale creierului, altfel spus, organismul se aflase în acea stare de moarte clinică cunoscută sub numele de „hibernare artificială". Dar dacă medicii știu să provoace o astfel de stare, nu se cunoaște nici măcar în linii mari cum funcționează mecanismul special care o dirijează. Căci este limpede că hibernarea, această însușire curioasă, nu consistă numai în simpla posibilitate de a suporta înghețarea. Și dacă secretul ar fi descifrat, în fața științei s-ar deschide perspective nebănuite.

În căutarea „hormonului hibernării"

Nu s-ar putea spune că nu s-au depus eforturi în această direcție. Cu cîțiva ani în urmă unii cercetători au crezut chiar că succesul este aproape: se părea că s-a descoperit mijlocul de a provoca o „hibernare artificială" parțială la animalele care în mod normal nu hibernează. Astfel, cercetînd sîngele de veveriță, un grup de savanți de la Universitatea din Kentucky (S.U.A.) au descoperit în el un compus albuminos pe care l-au numit „mecanismul de declanșare a hibernării" (prescurtat HIT — după inițialele lui în limba engleză). Veverițele cărora li s-a injectat HIT cădeau cu regularitate pentru cîtva timp în hibernare — și aceasta în mijlocul verii! Același lucru s-a petrecut și cu hîrciogii și liliecii. Chiar și la maimuțele antropoide, după injecție apăreau simptome tipice de hibernare: ele își pierdeau pofta de mîncare, pulsul scădea la jumătate, temperatura corpului se reducea simțitor. Se părea că hormonul găsit influențează toate reacțiile organismului, aducîndu-l pe acesta în stare de hibernare.

Descoperirea a fost considerată senzațională. A început să se vorbească de perspectivele folosirii acestei substanțe în practica medicală — de la tratarea obezității pînă la vindecarea cancerului și lupta cu bolile infecțioase sau, după cum se presupune și în cazul animalelor care hibernează, la obținerea imunității depline la acțiunea bolilor contagioase. Totuși, în ultima vreme, despre acest hormon minune nu s-a mai auzit aproape nimic. Specialiștii au început să-și exprime deschis îndoiala cu privire la virtuțile acestei substanțe. „Pînă în prezent n-am reușit să obținem o confirmare științifică" — a declarat savantul canadian Lawrence Young. Rezerve de principiu a exprimat și specialistul vest-german, profesorul Wünnenberg. El a exclus probabilitatea ca „un proces așa de complex, cum este hibernarea, pentru elaborarea căruia naturii i-au trebuit milioane de ani, poate fi produs cu o simplă substanță chimică". Așa încît echipajele unor nave interstelare, care călătoresc mii de ani în stare de hibernare artificială, rămîn pînă una alta tot eroi de science-fiction.

Congelarea corpurilor în vederea „învierii" lor

Dar pînă la călătoriile cosmice, a căpătat popularitate ideea „cîștigării de timp". Pe această idee și-a fundamentat activitatea o firmă californiană de.. pompe funebre „provizorii". „Trebuie pornit de la faptul — susține președintele acestei firme — că medicina și știința vor evolua continuu, că vor fi obținute în viitor succese, pe baza cărora numeroase boli de care astăzi murim, peste cîteva decenii sau secole vor putea fi lecuite. Prin urmare, totul e să aștepți pînă atunci". În acest scop, decedații „calzi" încă, sînt cufundați în azot lichid, unde se păstrează la temperatura de minus 196 de grade Celsius, în condițiile cărora celulele organismului nu suferă nici o modificare. Costul unei astfel de „înmormîntări temporare" este de 80 000 de dolari. Se poate și numai cu 35 000, dacă clientul „se mulțumește" numai cu înghețarea capului. Bineînțeles, în acest caz capul nu mai este detașat de corp de secarea călăului, ci de bisturiul mai dibaci al chirurgului. Un sfert din suma percepută reprezintă „tratamentul" aplicat imediat după moarte, care constă în înlocuirea sîngelui cu o soluție protectoare, care nu trebuie să permită formarea cristalelor de gheață și prin aceasta distrugerea organismului. Restul sumei este destinat întreținerii corpului pînă la prezumtiva lui readucere la viață.

Pînă în prezent au fost congelate șase corpuri și patru capete. Își mai așteaptă rîndul, după spusele responsabililor întreprinderii, circa o sută de persoane. Acest neobișnuit cimitir se află într-un garaj din partea industrială a orașului Berkley. Iată cum descrie cavoul un ziarist de la revista vest-germană „Geo": „În încăpere se află șase cilindri de oțel, de mărimi diferite, în funcție de numărul de corpuri sau de capete care se păstrează în ele. Cîteva rezervoare de oțel acoperite de o folie zdrențuită de polietilenă, în jur tuburi conectate la un mecanism de reglare automată. Pe polițe, de-o parte și de alta, cutii de carton, sticle, borcane și alte mărunțișuri. Prin colțuri, pînze de păianjen. Avînd în vedere situația în care se află garajul, l-am întrebat pe Art Kwift, președintele companiei, dacă rudele vizitează „mormintele răposaților. «— Da, mi-a răspuns el. Dar ei vin numai arareori să verifice dacă cilindrii de oțel au doza corespunzătoare de azot». De accidente firma nu se teme întrucît «în fiecare vineri vine un specialist pentru reglarea dozei necesare de azot». În afară de aceasta, corpurile se păstrează în poziție verticală, cu capul în jos, astfel încît chiar dacă nivelul azotului scade, capul oricum se va afla mereu în cea mai rece parte a cilindrului. Și o ultimă măsură de siguranță: Dacă în vreunul din rezervoare temperatura se ridică prea mult, aparatele vor semnaliza, și șase dintre angajații firmei vor fi avertizați telefonic".

Între congelare și vitrificare

Dar oare poate fi luată în serios ideea că cei congelați cu capul în jos se vor scula într-o zi din morți, își vor relua poziția cu capul în sus și vor trăi din nou? Ce arată cele mai recente cercetări?

După cît se pare, azotul lichid asigură posibilități nelimitate de conservare. Dar ca să îngheți substanțe vii, fără să le pricinuiești vreun rău, e nevoie nu numai de acest lichid transparent, care fierbe la temperatura de minus 196 de grade, ci de ceva în plus. Acest fapt este susținut de însăși istoria descoperirii congelării la temperaturi joase. Pînă în 1948, toate încercările de a congela unele celule s-au soldat cu unul și același rezultat: după dezghețare, celulele mureau. Aceasta se întîmpla din cauza formării gheții. Cristalele de gheață din interiorul celulei sau din afara ei o distrugeau. Distrugerea se producea fie ca rezultat al presiunii directe a cristalelor de gheață, fie din cauză că pe măsura înghețării apei concentrația de sare din celule devine tot mai ridicată. În Anglia s-a descoperit întîmplător că pentru înghețarea celulelor poate fi utilizată cu succes glicerina. Ea este și astăzi unul din mijloacele care salvează celulele de la pieire, reducînd formarea cristalelor și slăbind acțiunea lor. Dar adăugarea de glicerină sau de alte substanțe de protecție încă nu garantează menținerea însușirilor biologice ale celulelor. De o deosebită importanță este realizarea congelării fiecărui tip de celule cu viteza de înghețare corespunzătoare acelui tip, asigurîndu-se așa-numitul „grafic individual". Astfel, pentru eritrocite graficul trebuie să fie diferit față de cel pentru leucocite, pentru celulele de reproducere — diferit față de cel al țesutului epitelial. Prin urmare, simpla cufundare a celulelor în azot lichid nu duce la nimic.

Dificultăți și mai mari apar cînd este vorba de a congela organe întregi, corpuri întregi, în care cristalele de gheață amenință să distrugă legătura dintre celule ori să spargă vasele sanguine. De aceea, conservarea rinichilor pentru transplant, de pildă, continuă să rămînă o problemă dificilă. Avînd toate acestea în vedere, congelarea — cu păstrarea integrității celulelor și deci cu speranța reanimării — a corpului în întregime pare imposibilă, chiar dacă se înlocuiește sîngele cu glicerină: varietatea celulelor și a organelor este foarte mare, și pentru fiecare fel de celulă și fiecare organ ar trebui aplicată o viteză de congelare corespunzătoare, strict determinată. Așa încît răposații care se află în custodia firmei californiene, după toate probabilitățile așa vor și rămîne, fără nici o posibilitate de a-și mai trăi viața de apoi.

Și totuși, ideea revenirii la viață a corpurilor conservate, ideea „învierii" organismului nu trebuie privită ca o simplă utopie. Lăsînd la o parte ce va aduce viitorul (este cunoscut că multe din descoperirile care astăzi au intrat în cotidian păreau cu cîtva timp în urmă de domeniul fantasticului), sînt chiar astăzi unele cercetări deosebit de promițătoare. Astfel, la clinica din Bethesda (Maryland), se lucrează de multă vreme la elaborarea metodei vitrificării corpurilor vii. Prin vitrificare, lichidul de dinnăuntrul și dinafara celulelor nu se transformă în gheață, ci se comportă cu totul altfel: prin răcire el devine tot mai viscos și în cele din urmă se întărește, transformîndu-se într-un fel de sticlă. De o importanță hotărîtoare este faptul că în urma acestui proces nu se formează nici un fel de cristale care ar putea să distrugă țesuturile.

Insistentul ziarist de la „Geo" s-a dus și la Bethesda. Acolo i s-a arătat un encefal de iepure vitrificat în azot lichid și care arăta intact și proaspăt, fără nici un fel de semne de degradare. Pentru comparație, i s-a arătat un alt creier de iepure, de astă dată congelat (tot în azot lichid). Se vedea limpede, după aspect și culoare, că acesta din urmă era deja mort. Potrivit declarației doctorului Feyhigh, peste circa doi ani, dacă cercetările vor decurge normal, s-ar putea vitrifica rinichii umani și păstra la temperatura de minus 196 grade pe timp nelimitat. Însă un astfel de tratament nu este deloc simplu. Mai întîi trebuie introdusă în rețeaua venoasă a rinichilor o soluție care să hrănească întregul organ. Cea mai mare dificultate constă în faptul că soluția trebuie să aibă o mare concentrație, din care cauză ea otrăvește organismul. Dar a fost găsită și aici rezolvarea: în condițiile unei presiuni de o mie de atmosfere, vitrificarea se poate face cu o concentrație mult mai mică. În ceea ce privește capacitatea organului de a suporta o presiune așa de ridicată, ea este dată de însăși soluția introdusă.

Întrebat dacă metoda lui deschide perspectiva vitrificării corpului omenesc în întregime, Feyhigh a răspuns afirmativ, arătînd însă că, după părerea sa, este de ajuns să se supună vitrificării numai creierul, cu atît mai mult cu cît el dispune de o rețea capilară densă și, de aceea, este mai ușor de vitrificat decît oricare alt organ. Reporterul de la revista din Hamburg și-a amintit deodată că îl frapase și în California prezența insolită, în vederea trezirii ulterioare la viață, a unor capete detașate de trup. Ce poate să facă un asemenea cap la o eventuală înviere? Și acum, cu creierul. De aceea l-a întrebat pe specialistul de la spitalul din Bethesda:

— Bine, și ce folos va avea pacientul dacă i se conservă numai creierul?

Răspunsul a fost stupefiant:

— De ce să conservăm și restul organismului? Un corp pentru creier se poate găsi oricînd.

ION D. GOIA ■

Mondo umano?

Raymonde și recordurile

Din unele fotografii rezultă că ar avea ceea ce francezii numesc șarm particular. S-ar putea să ne înșelăm, deși o agenție de presă o descrie în termeni dintre cei mai aleși. Și asta, să reținem, în condițiile în care agenția respectivă este engleză. S-ar putea ca, la această oră, să fie știute bine faptele franțuzoaicei de 31 de ani din Lyon — oraș care nu are faima unei Marsilii în ce privește pegra — numită Raymonde Bonnet și căsătorită. Deja, unii susțin că și-a găsit loc în tot mai citatul almanah al recordurilor. Guiness, iar eu mă întreb dacă ea n-a făcut ceea ce a făcut vizind și asta. Oricum, să comiți 1683 de furturi, notează „Reuter", doar 1400 (susține „France Presse") în numai șapte ani, și alte cîteva sute de furturi între care unele de-a dreptul insolite — nu e o performanță prea obișnuită. Cînd scriu aceste rînduri îmi vine în minte un număr special pe care revista lunară franceză „Historia" l-a dedicat „hoților de înaltă clasă", înțelegînd prin sintagma respectivă escroci precum un turc care a vîndut poduri din Ankara și felinare de pe străzi sau un francez care a vîndut acțiuni ale canalului Panama, dar și alte asemenea figuri ce au spart pragul realității intrînd în forță în legendă, vinzîndu-și apoi memoriile sau trăind din drepturile de autor cîștigate de pe urma reproducerii pe ecran și în culori a aventurilor lor rocambolești. Cu astea zise, nu exclud ca la fel să se întîmple și cu ultimii foarte agitați șapte ani din viața tinerei Raymonde Bonnet care, fie singură, fie însoțită de docilul — și poate expertul ei soț — a spart nonșalant absolut toate marile magazine dintr-o regiune central-estică franceză — a Rhonului. Întrebată ce instrumente a folosit, ea a povestit, stupefiind specialiștii, că era vorba de un cărucior pentru noi născuți, cu fund dublu, saci de provizii amenajați special și mai ales îmbrăcăminte foarte largă cu tot felul de buzunare mascate. Dar, desigur, ea n-a prezentat toată lista mijloacelor utilizate, susținînd că e de datoria celor interesați să descopere și ei restul pentru că, a gîndit ea, doar de asta sînt plătiți.

Ce alte furturi a mai comis cuplul Bonnet: devalizarea automobilelor care staționau și asta în circa o sută de cazuri, furtul lenjeriei din uscătorii sau al legumelor din grădini de zarzavat (sic!). Într-un singur caz, ambele agenții citate coincid și anume acolo unde amintiții anchetatori susțin, uimiți, că cel mai neobișnuit furt este al unei alte sute de iepuri și indeosebi al unui ingenios sistem de sifonaj al unor pivnițe în care se aflau cuvele de păcură folosită la încălzirea unor imobile sau a unor uzine, astfel încît 12 000 litri s-au putut „evapora" fără să fi observat cineva.

Dar, ca în atîtea cazuri precedente, și Raymonde a trebuit să pună un punct forțat ocupației sale. Sîmbăta trecută, cuplul Bonnet a fost arestat împreună cu o duzină de hoți nesemnificativi. După care a urmat senzația în această întreagă regiune a Rhonului: plîngerile privind furturile au scăzut cu 50 la sută. În schimb, a apărut și a crescut interesul pentru această Raymonde, un fel de „mama Baker" în de-ale hoției a acestui deceniu, pentru că, în focul evenimentelor, numele soțului ei nici n-a fost reținut. Rhonezilor li s-a schimbat puțin destinația preocupărilor iar cel care posedă noi amănunte e la mare preț întrucît fiecare dintre cele peste 1500 furturi semnate de Raymonde are o istorie a lui pe care unii o vor povestită. Hobby, în final de mileniu?

DUMITRU CONSTANTIN ■

Din Elveția

Lumea în care trăim

Pielea lor nu este albă...

Negrii cîntă. Negrii apar pe micul și marele ecran. Negrii sînt prezenți în diferite posturi. Și totuși, cetățenii de culoare ai Statelor Unite ale Americii sînt departe de a fi fericiți. Ei continuă să ceară abolirea discriminărilor, să revendice un statut realmente egal. „Pace ! Muncă ! Egalitate !" — este triplul cuvînt de ordine înscris pe lozinci și scandat de negrii și de aliații lor, ca o sfidare aruncată guvernului — scrie revista „Afrique-Asie". Într-un amplu articol consacrat situației negrilor din S.U.A. la 15 ani de la asasinarea liderului de culoare Martin Luther King, 15 ani de zbucium, de confruntări, de speranțe și de eșecuri.

De fapt, care este, la ora actuală, situația negrilor din Statele Unite ?

La această întrebare, scria revista amintită, mișcările negrilor care au izbucnit, la sfîrșitul lunii decembrie, anul trecut, într-un ghetou negru, Ovortown, din orașul Miami au adus un răspuns amar. În acest cartier, în care domnesc mizeria și șomajul, unde oamenii se lovesc în fiecare zi de brutalitățile polițiste, omorîrea unui tînăr negru a provocat o revoltă populară. Și astăzi situația din Miami este deosebit de explozivă. În general vorbind, „condițiile de mizerie, inegalitatea, discriminarea rasială care există în Miami se află în multe din ghetourile urbane din Statele Unite, de la Nord la Sud, din Est la Vest". Căci negrii trăiesc altfel, adică mai prost decît compatrioții lor cu pielea albă, deși nici aceștia nu pot fi priviți uniform.

Raportul anual pe care „National Urban League", cea mai veche și — afirmă comentatorii — cea mai moderată dintre organizațiile negre din Statele Unite l-a dat publicității în această primăvară, relevă „înrăutățirea constantă a statutului economic și social" al acestei populații. În Statele Unite, negrii constituie 12 la sută din populația totală, adică aproape 30 de milioane de cetățeni. În schimb, în timp ce indicele de șomaj pentru întreaga națiune atinge 10%, peste 20% din negri sînt în prezent fără slujbă, față de 15,5% în 1981.

Situația este deosebit de critică pentru tinerii negri sub 20 de ani, dintre care peste jumătate nu au nici de lucru și nici nu speră să găsească într-un viitor previzibil. Deprimați, descurajați, fără nici un sprijin, destui din acești tineri au fost împinși pe calea drogurilor, violenței și crimei. Așa se și explică de ce 16% dintre deținuții din închisori sînt negri. O rată anormală a delincvenței în raport cu numărul locuitorilor de culoare. Dar această delincvență trebuie plasată într-un context social — marcat prin sărăcie, mizerie, înapoiere.

Revista „Afrique-Asie" scria că „consecințele crizei pentru negrii americani sînt agravate prin politica economică pe care o duce administrația Reagan, o politică ce constă în esență în a-i face pe săraci să plătească pentru a asigura și mai multe profituri celor puternici".

Cum se aplică această politică ? „Afrique-Asie" amintește : În primul rînd prin drastice reduceri bugetare în ceea ce privește programele sociale ale guvernului federal — locuințe, educație și formație profesională, sănătate, alocații alimentare etc., economii necesare pentru acoperirea unor sume astronomice destinate pregătirilor militare. Or, așa cum se cunoaște, negrii ale căror venituri medii sînt aproximativ de două ori mai mici decît ale albilor sînt afectați în mod disproporționat de această politică de austeritate. Pentru că ei constituie 35% din beneficiarii de alocații alimentare, 30% din ocupanții locuințelor sociale și 40% dintre beneficiarii asistenței publice. Ar fi, deci, pretinde revista, un „rasism indirect", lovitură prin ricoșeu.

„Rasismul indirect" ar fi însoțit însă de o politică direct negativă în privința desegregării școlilor și cartierelor, împotriva programelor destinate să rectifice efectele discriminării trecute atît în industrie, cît și în domeniul politic. Administrația intervine pe plan juridic pentru a lansa sau a susține probese declanșate în vederea invalidării și, dacă este cu putință, a suprimării programelor antisegregaționiste și antirasiste în curs, atît în municipalități, cît și în uzine. Se preconizează astfel ca școlile particulare care practică discriminarea rasială să poată beneficia din nou de aceeași reducere de impozite ca și celelalte școli, privilegiu care le fusese retras în anii '60.

Efectele nu sînt doar de ordin școlar. Din nefericire, violența a reapărut. La Los Angeles, în vest, la Milwaukee în centru, la Miami în sudul țării, brutalitățile polițienești împotriva negrilor sînt tot mai numeroase. Așa se explică, de altfel, și faptul că, în acest context general de șomaj, de dispreț și de rasism exacerbat, Ku Klux Klan-ul, organizație teroristă devotată menținerii cu orice preț a „supremației albe", cunoaște un nou avînt. Ea și-a sporit activitatea de violență și teroare nu numai în sud, locul său de origine, ci în toată țara.

Negrii cîntă. Negrii apar pe micul și marele ecran. Dar soarta lor, în S.U.A., rămîne complicată, plină de probleme greu de rezolvat. Criza i-a lovit dramatic. Consecințele le-au resimțit primii. Ameliorările (cînd se produc) îi vizează ultimii. Momentul este totuși cel al depresiunii economice. O depresiune care face și mai grea situația a milioane de oameni ce n-au altă vină decît aceea de a se fi născut cu o altă culoare a pielii.

Negrii cîntă. Dar ei știu să și lupte. O dovedesc demonstrațiile lor ferme, protestul energic împotriva nedreptății, puternica afirmare a ideii că oamenii au, cu toții, dreptul la fericire chiar dacă pielea lor nu este albă...

AL. PINTEA ■

Gloanțele interplanetare

Apar ca ciupercile, echipele de televiziune și corespondenții de presă le însoțesc, poliția călare sau pe jos de asemenea, o vîlvă neașteptată pentru unii le înconjoară și toată fierberea aceasta nu este decît firească, logică în regula timpului.

În preajma unor baze militare cu tradiție ca și în preajma altora cu echipele încă proaspete, femei și copii, bărbați de toate vîrstele, muncitori și savanți, ba chiar militari cu renume pun temeliile unor sate ale păcii și boicotează cu miinile goale transporturile morții — coloanele de camioane grele care ascund sub prelate rachete noi-nouțe. Se luptă, așadar, cu pieptul, incredibil, dar nu copilărește împotriva unor buldozere care încearcă să paveze pentru eternitate panta fără întoarcere a sfîrșitului de civilizație.

Asemenea forme de protest coroborate cu altele, cu marile manifestații și marșuri ale păcii marchează, pe numeroase meridiane, starea de alarmă a opiniei publice față de pericolul tot mai vizibil reprezentat de escalada înarmărilor.

Dimensiunea calitativă a acestei escalade este o temă tot mai frecvent abordată de mijloacele de informare în masă pentru că ilustrează un nedorit și grav paradox și epocii contemporane : producția de război a devenit prima beneficiară a progresului tehnologic.

Războiul, mai mult decît orice alt domeniu, profită de pe urma progresului tehnologic pentru a atinge un grad de perfecționare tot mai mare. În etapa următoare, armele cu radiații — tunurile cu laser și cu unde electromagnetice — vor permite ca războiul să fie dus în spațiu. Peste mai puțin de acest an, Cosmosul va deveni un nou cîmp de bătălie.

Un articol apărut în ziarul „Le Figaro" oferă, în această ordine de idei, detalii semnificative. Rezultă, în esență, că tehnica de vîrf este utilizată intensiv pentru perfecționarea armelor și armamentului — cibernetica, fizica nucleară, practic toate sectoarele de înaltă performanță fiind înhămate la carul zeului Marte. „Adesea modelul militar din ultimul război mondial — scrie ziarul amintit — este modelul de referință, ca și cum, de la sfîrșitul războiului, tehnologia ar fi stat pe loc. Or, ea a progresat în ultimele decenii mai mult decît în ultimele secole. Pe un „pătrat" cu latura de 6 mm sînt fixate azi 100 de componente pentru a da armelor cele mai subtile posibilități de discernămînt, nemaifiind posibilă nici o comparație cu tehnicile de acum 10 ani.

Este semnificativ faptul că pentru a cuceri spațiul cosmic americanii nu au ezitat să abandoneze racheta „Saturn V" în folosul unei navete spațiale construite pe bază de circuite integrate.

Între racheta convențională intercontinentală „Minuteman" și rachetele MX care, în o sută de silozuri din Wyoming și din Nebraska, vor fi dislocate începînd cu anul 1987, diferența esențială rezidă mai puțin în adoptarea de noi combustibili îmbogățiți cu aluminiu, cît în adăugarea unui etaj superior de dirijare, capabil să mențină direcția pe o distanță mai mare de 10 000 km, înzestrat cu o memorie ce înmagazinează toate neregularitățile cîmpului de gravitație terestru. Astfel, fiecare din cele 10 focoase ale sale, conduse de microprocesoare, va putea să-și atingă ținta cu o aproximație de 20 de metri.

Racheta de croazieră — această versiune modernă a bombei zburătoare capabilă să recunoască frontierele survolate și să se ghideze datorită acelor atomice ale unei rețele de sateliți ce evoluează pe orbită timp de 12 ore — tinde la o precizie și mai mare, ambiția fiind să atingă silozurile rachetelor adversarului pentru a le interzice orice posibilitate de ripostă".

Ambiții asemănătoare stau și la baza altor proiecte de arme : la fel de sofisticate și distrugătoare. Să citîm un pasaj semnificativ din revista „Time" : „armele cu energie direcționată au două forme principale : lasere cu energie mare și raze încărcate cu particule. În anul fiscal curent, Pentagonul cheltuiește 1 miliard de dolari pentru a experimenta posibilitatea realizării acestor arme".

Ceea ce face ca aceste arme să fie atît de atrăgătoare pentru planificatorii strategiei, cel puțin în teorie, este faptul că „gloanțele" lor circulă de multe ori mai repede decît rachetele convenționale cu cea mai mare rapiditate. În cazul laserelor, care emană raze de lumină foarte concentrate, de o singură frecvență (sau culoare), viteza este cea a luminii însăși, circa 185 000 mile pe secundă. Aceasta înseamnă că raze ajung la țintă literalmente într-o clipă".

Iată, așadar, că în timp ce pe pămînt 40 de milioane de ființe umane mor anual de foame, tot aici se pregătește, la prețuri exorbitante, războiul cosmic. Un cosmar ultraperfecționat de care nu are nimeni nevoie și care înghite, încă din uvertura sa, mijloace materiale și umane enorme. Războiul viitorului secătuiește agresiv și irresponsabil, pacea prezentului, dreptul la progres și, pînă la urmă, la viață al omenirii.

RADU BUDEANU ■

Afacerea „Distilbene"

Un scandal de proporții inimaginabile a izbucnit în Franța. Sănătatea a aproximativ 500 000 de adolescenți și tineri adulți este amenințată, în special capacitatea lor de procreație, ca urmare a faptului că în perioada graviditații mama lor a folosit un medicament ce a fost la modă pînă la mijlocul anilor '70 — „Distilbene", un hormon artificial. Acest hormon ce a circulat sub denumirea prescurtată „Des" este un medicament pe bază de estrogen ce era recomandat pentru evitarea nașterii premature. Dacă în perioada de după cel de-al doilea război mondial „Des"-ul era considerat drept „un medicament miraculos" (cum relevau reclamele publicitare) și era prescris la milioane de gravide mai ales din Statele Unite dar și din Europa occidentală, în anii '60 au început să se manifeste indicii, atît cu privire la eficacitatea sa, cît și cu privire la urmările administrării sale, pentru ca în cele din urmă cercetări serioase efectuate în S.U.A. să ajungă la concluzia demonstrată științific că medicamentul este extrem de nociv pentru organismul uman.

În anul 1971, „Des" a fost interzis în S.U.A., dar în Franța el a continuat să fie recomandat timp de încă șase ani. Abia anul trecut doi cercetători francezi au început să studieze consecințele acestei „greșeli monumentale a medicinei" — cum se exprima ziarul „Le Monde" — care a provocat o serioasă neliniște în rîndurile opiniei publice din Franța.

Doctorul Anne Cabau, unul din cei doi autori ai studiului cu privire la „Distilbene", a declarat că nu-și poate explica tăcerea medicilor și autorităților din sectorul sănătății cu privire la nocivitatea acestui medicament. Doar la începutul anilor '70, atunci cînd a izbucnit scandalul „Des" în Statele Unite, au existat și în Franța cîțiva medici care au avertizat în privire la consecințele periculoase ale medicamentului. Explicația este totuși la îndemîna oricui, deși autorii studiului nu o numesc în mod expres : actea de profituri cu orice preț. Chiar cu prețul nenorocirii a sute de mii de tineri francezi. Și iată care sînt rezultatele acestui mod deformat de a privi lumea : doctorii Anne Cabau și Maurice Adjiman, deși nu au identificat și cazuri de cancer al uterului, cum au existat în S.U.A., au stabilit că printre consecințele tîrzii ale terapiei cu „Des" se numără un procent îngrijorător de ridicat de malformații ale organelor genitale. Ei au constatat că trei pătrimi din tinerele ale căror mame au luat „Des" prezintă deja modificări ale uterului, ceea ce duce la mari riscuri de naștere prematură sau de pierdere a sarcinii. Deocamdată cercetările sînt de-abia la început, sute de mii de tineri din Franța așteaptă cu groază verdictul final al specialiștilor. Vor mai putea fi ei oameni în adevăratul sens al cuvîntului ? Viitorul va decide, și din păcate veștile nu vor fi prea îmbucurătoare. Și între timp practicile de genul celor ce au dus la „afacerea Distilbene" continuă să fie la ordinea zilei în Occident.

ROMEO NADAȘAN ■

De pe toate meridianele

CEASUL VORBITOR

Ne-am deprins așa de mult cu ora exactă prin telefon, încît ni se pare că așa a fost de cînd lumea și nu ne mai întrebăm deloc cine și cînd a inventat acest procedeu. Și totuși, ora prin telefon își are și ea istoricul ei. Acest serviciu s-a instituit pentru prima oară la Paris, în urmă cu 50 de ani (jubileul a fost marcat de curînd). Inițiativa creării „ceasului vorbitor" a aparținut directorului Observatorului astronomic din capitala Franței. După ce, la 3 martie 1981, în diferite locuri din Paris au fost montate 12 orologii conectate la cronometrul observatorului, numeroși alți parizieni, care nu erau prea aproape de ceasuri, voiau și ei să afle ora exactă. Și atunci telefonau la observator, așa încît directorului i se făcuse lehamite de aceste apeluri. Ca urmare, a fost angajată o telefonistă. Cum răspunsurile ei erau stereotipe, directorului i-a venit ideea înprimării lor pe bandă magnetică. Vocea crainicului care comunica ora, minutul și secunda era imprimat pe trei benzi. Sistemul de transmitere era dirijat de un aparat special, conectat cu orologiul principal. Pînă în 1965, ora exactă la Paris era transmisă după o înregistrare de dinainte de război. În anul amintit s-a făcut o nouă înregistrare, la care crainicul a fost un funcționar de poștă, artist amator. Glasul lui se aude și astăzi la telefonul din capitala franceză.

NEFUMĂTORII ADUC VENITURI MAI MARI

În condițiile crizei pe care o traversează în prezent cele mai mari companii aeriene de pasageri din Statele Unite, prosperă în adevăratul înțeles al cuvîntului o companie mai mică, „Mews Air", ale cărei avioane zboară în permanență cu toate locurile ocupate, aducînd venituri solide. În ce constă misterul ? Cu trei ani în urmă, conducătorii firmei au interzis fumatul la bordul avioanelor de pe liniile lor, făcîndu-le astfel foarte populare în rîndurile nefumătorilor. Problema atitudinii față de pasagerii fumători preocupă în prezent multe companii aeriene din lume. Cum să faci ca fumul de tutun să nu-i deranjeze pe pasagerii care nu-l pot suporta ? Începînd din mai a.c., firma „Lufthansa", din R.F.G., vinde fumătorilor numai locurile de la coada avionului. Cei ce vor să fumeze fie își procură bilete în această parte a aparatului, fie se duc acolo ca la groapa de fumat. La arie, 60 la sută din biletele oferite de „Lufthansa" sînt rezervate nefumătorilor. Compania aeriană suedeză „SAS" a interzis fumatul pe una din cele mai aglomerate linii ale sale — Stockholm — Oslo. Conducătorii ei au făcut colegilor lor de la „British Airways", „Air France" și „Lufthansa" propunerea de a-și uni eforturile pentru interzicerea fumatului pe toate liniile. Propunerea n-a fost, deocamdată, pusă în practică, dar succesul lui „Mews Air" permite să se spere că în cele din urmă fumul de tutun va dispărea din toate avioanele. Fie și numai pentru faptul că nefumătorii aduc venituri mai mari.

„NE-AM CUNOSCUT LA CAPRI..."

Cunoscutul șlagăr a fost compus mai demult, cînd paradisul turistic pe care l-a reprezentat vreme îndelungată insula Capri nu era amenințat de nimic. Astăzi însă Capri este pîndită de o moarte atroce : transformarea ei într-o junglă de beton. Oricît de paradoxal ar părea, pericolul vine de la boomul constructiv din ultimii ani. Acest boom are drept cauză principala dorință a locuitorilor insulei de a obține venituri tot mai mari de pe urma turismului, materializată în construirea de noi hoteluri, precum și întrecerii bogătașilor italieni în a-și construi vile la Capri. În 1982, de exemplu, autoritățile locale au eliberat persoanelor particulare 350 de autorizații de construcții. Este prevăzut să se construiască încă vreo cîteva hoteluri, să se mărească portul și terenul de aterizare a elicopterelor. Ca urmare, se micșorează tot mereu suprafețele ocupate cu vii, livezi, păduri. Și astfel, oricît ar părea de paradoxal, cu cît se mărește capacitatea de cazare a turiștilor, cu atît se micșorează capacitatea insulei de a-i hrăni și delecta cu ceea ce oferă propria-i natură. Ce-i de făcut ? Partizanii apărării mediului înconjurător au inițiat mai multe acțiuni, între care și o conferință de presă la Roma, în favoarea salvării insulei. Dar perspectivele nu sînt deloc îmbucurătoare, avînd în vedere că în acest boom constructiv este amestecată Camorra (Mafia napolitană), care se pricepe să împiedice orice proiect de lege, orice acțiuni care i-ar diminua cîștigurile. De aceea, la Capri e multă tristețe.

ION CODRU ■

SPRE ALBA IULIA, SPRE ÎNFĂPTUIREA MARII UNIRI

Disperarea unei rezistențe

Rezistența eroică opusă de ostașii români înaintării invadatorilor spre inima țării a produs o vie impresie martorilor oculari.

„Daily Cronicle" **din 14 noiembrie : „Românul este un soldat splendid. În trecătorile dificile ale Carpaților ostașii români au reținut un inamic puternic și bine organizat. Și-au apărat patria cu tenacitate și eroism. Timp de peste două luni ei au reușit să sfideze forța armată a Puterilor Centrale".**

„Il Giornale d'Italia" **din 2 decembrie 1916 : „Soldații români s-au conformat ordinului și au apărat patria cu cea mai mare abnegație. Nu este vina lor dacă în fața puternicei presiuni și izbituri a forțelor lui Mackensen au trebuit să cedeze Turtucaia și Silistra. Soldații români s-au bătut, nu exagerăm cînd folosim cuvîntul, ca niște lei. Dacă cronicarii viitorului vor avea de făcut obiecțiuni nu lor vor trebui să le fie făcute".**

„The New York Times" : **„România a înscris o pagină glorioasă în istoria mondială prin exemplul său de curaj și loialitate fără precedent...".**

...Mare îngrijorare, în rîndul Puterilor Centrale după ce România a intrat în război. Conrad von Hötzendorff, șeful Marelui Stat Major al armatei austro-ungare, nu vedea altă ieșire, pentru a face față situației, decît concentrarea tuturor forțelor disponibile, „transferind trupe chiar și de la Verdun". Înaintarea românilor fusese, într-adevăr, rapidă și surprinzătoare, eliberînd o parte însemnată a Transilvaniei și stabilind capete de pod în părțile Sibiului, la gurile defileului Oltului și Jiului, la Porțile de Fier. Derută pretutindeni în rîndul austro-ungarilor. Sextil Pușcariu, pe atunci ofițer în armata austro-ungară, notează (în „Memoriile" sale) : „Autoritățile fugiseră fără să dea populației nici o îndrumare, știri fantastice ce se răspîndeau făceau locuitorii să-și piardă capul. Unii mai căutau, înainte de a fugi, să-și răzbune pe români, spărgînd geamurile la cutare filială a «Albinei» sau la școala românească. Galițe, vite se vindeau pe un preț de nimic. Soldații noștri cumpărau gîsca cu o coroană. Un evreu înfricat îmi oferă la Diciosînmartin (Dumbrăveni) un car încărcat cu pielărie pentru 500 cor. [...] comanda militară își pierduse capul. Linia Mureșului, pe care o trecurăm, ne convinseserăm în curînd că nici vorbă să fie întărită". Și totuși armata română nu reușește să cucerească Podișul Transilvaniei și să-l întărească. Nu reușește să profite prea mult de deruta adversarilor. Același Pușcariu continuă : „Dacă ar fi existat o rețea de înțelegere cu cercurile diriguitoare de dincolo, am fi putut, mai ales noi, ofițerii informați despre forțele de care dispune armata austro-ungară și despre punctele principale care ar fi trebuit cucerite înainte de toate, să facem mari servicii armatei române cu care am fi lucrat mînă în mînă și s-ar fi evitat atîtea greșeli [...]. Așa, stăteam neactivi, în conștiința chinuitoare că nu putem fi de folos". Germanii își revin repede și trec la ripostă. Trimit pe teatrul de război românesc pe cei mai mari generali ai lor de atunci : Mackensen și Falkenhayn. Profitînd de inactivitatea aproape totală a Aliaților României pe celelalte fronturi ei concentrează două armate puternice, una în Transilvania și alta la sud de Dunăre, folosind toate forțele lor disponibile și pe cele austro-ungare, bulgare, turcești. Trupe de pe fronturile din apus, din Italia, din Galiția și Balcani încep să se strîngă în jurul României (în total, în diverse perioade, pe frontul românesc au luptat aproximativ 40 de divizii). Centrul de greutate al acțiunilor militare din a doua jumătate a anului 1916 s-a mutat împotriva României. Și la 26 septembrie 1916 contra-ofensiva austro-germană începe. Atuurile ei : un front românesc foarte mare și greu de apărat, o dotare tehnică net superioară, o mare experiență de război, o dovedită capacitate de organizare, o deosebită mobilitate în mișcări și, incontestabil, superioritate de comandă. La un moment dat și numărul e superior celui românesc. Armata română, cu toată vitejia și spiritul ei de sacrificiu, a început să se retragă, suferind mari pierderi și lăsînd în mîna dușmanilor Oltenia, Dobrogea și Muntenia.

În trecătorile Carpaților, la Oituz, pe valea Prahovei, pe Jiu, pe Argeș, în bătăliile de pe Neajlov ostașii români, fără ajutor din partea aliaților, s-au luptat eroic. „Înaintările noastre — scria generalul Falkenhayn — nu se fac decît cu prețul unor lupte grele. Românii rezistă disperat. Fiecare munte trebuie luat cu asalt și fiecare spărtură făcută inamicului, în oameni și materiale, este plătită cu mari sacrificii".

Înfrîngerea suferită de armata română în timpul campaniei din anul 1916 avea cauze diverse. În primul rînd, lungimea frontului pe care a trebuit să-l apere — aproximativ 1 500 km. Francezii foloseau pentru apărarea unui front de 500 km aproape 1 700 000 oameni, iar englezii dispuneau pe 185 km de 926 000 luptători (împreună, anglo-francezii apărau 685 km — o lungime aproape egală cu frontul român de pe Carpați — cu 2 600 000 oameni). Pentru a asigura o densitate în oameni comparabilă cu frontul anglo-francez, românilor ar fi trebuie 6 000 000—8 000 000 de luptători, adică întreaga populație a țării. Disproporția era evidentă. Apoi momentul angajării României în război nu fusese cel mai potrivit din punct de vedere militar. Maurice Paléologue, ambasadorul Franței la Petrograd în acei ani constata că „România a intrat în război într-un moment cînd ofensiva rusă era «à bout de souffle».

DATORII UITATE

Insuccesele armatei române se datoresc însă nu numai ei înșăși, împrejurărilor sau superiorității adversarului. Se datoresc și puterilor Antantei care nu și-au îndeplinit angajamentele asumate. Dacă România și-a respectat în întregime obligațiile luate prin convențiile încheiate în august 1916, Rusia, Franța și Anglia nu au îndeplinit nici una dintre obligațiile lor. Aprovizionarea armatei române s-a făcut cu oarecare regularitate numai pînă la sfîrșitul lunii octombrie, după care cantitatea materialelor sosite în țară a fost din ce în ce mai redusă. Sprijinirea ofensivei românești printr-o activizare a operațiunilor militare pe fronturile de luptă și în special „printr-o ofensivă viguroasă rusă în Bucovina" și „printr-o ofensivă fermă a armatelor de la Salonic" n-a avut loc. În Bucovina și Galiția, armata rusă s-a menținut într-o inactivitate care a fixat pe poziții aripa dreaptă a Armatei române de nord, iar la Salonic comandantul șef al armatei generalul Sarrail, constata : „Putea fi util bluf — arăta generalul francez în memoriile sale — pentru a pune în mișcare România, dar nu era bine de a înșela opinia publică, de a lăsa să se accrediteze absurdități" cu privire la forța armatei din Orient. România, deci, putea fi înșelată. Și a fost efectiv înșelată nu numai în privința capacității armatei din Orient, ci și în ceea ce privește planul unei ofensive aliate la Salonic. Într-o ședință secretă a Camerei Deputaților din Franța, din 28-30 noiembrie 1916, în cadrul căreia „tragedia României" a ocupat locul principal, Aristide Briand, prim-ministru și ministrul de externe al Franței, răspunzînd interpelărilor deputaților declara limpede : „Niciodată, cel puțin pentru anul acesta, nu am avut intenția să întreprindem — mai ales prin Salonic și într-o perioadă tîrzie — o operație de natură să obțină mari rezultate strategice". Totodată, comandamentul rus nu s-a achitat de obligația de a trimite în Dobrogea trei divizii de infanterie și o divizie de cavalerie pentru a sprijini Armata a III-a română împotriva unui atac germano-bulgaro-turc dinspre sud. În locul ajutorului promis în Dobrogea, comandantul țarist a trimis aici 20 000 de soldați despre a căror calitate generalul Zaionciikovski, propus a lua comanda corpului 47 de armată astfel constituit, aprecia că nu erau „în stare să țină sus drapelul armatei ruse".

În timpul luptelor pentru apărarea Munteniei, trupele rușești nu au dat ajutorul pe care se sconta. „Rușii — constata la 6 decembrie 1916 generalul Erich von Ludendorff — n-au intervenit încă serios în luptele care s-au dat pînă atunci. Un punct întărit rus la 5 km sud-est de București a fost fără importanță. Nu am înțeles bine de ce ei au lăsat ca românii să fie bătuți, abandonîndu-i soartei ; ar fi putut s-o facă foarte bine în Valahia. Iată singurul motiv care ne-a făcut posibilă victoria".

Cercurile influente din jurul țarului considerau că nu ar fi în interesul Rusiei crearea unei Românii Mari. Într-un raport din 7/20 noiembrie 1916 al lui Polivanov, ministrul de război, adresat țarului se spunea : „Promisiunile făcute României prin susnumitul tratat (Tratatul din august 1916 — n.n.) relativ la compensațiile teritoriale, în schimbul intrării sale în război, trebuie să fie, fără nici o îndoială revizuite. Dacă în împrejurările de față, ar fi deplasată ridicarea acestei chestiuni, ea trebuie oricum pusă la ordinea zilei în momentul cel mai apropiat și mai favorabil".

Manevrele Germaniei și Rusiei țariste au fost sesizate de V.I. Lenin, care scria, în ianuarie 1917 : „încă acum cîteva luni s-a conturat o tendință accentuată a cercurilor imperialiste dominante din Germania spre o alianță cu Rusia împotriva Angliei. Baza alianței o va constitui, pe cît se vede, împărțirea Galiției [...], a Armeniei, și poate și a României !" Într-un ziar german s-a și strecurat o „aluzie" la faptul că România ar putea fi împărțită între Austria, Bulgaria și Rusia.

Cum se simțea în acele zile șeful guvernului român, cel care semnase angajarea României în război, ne-o spune I.G. Duca în excelentele sale memorii.

„... Brătianu a căzut într-un adevărat marasm. Vreo 15 zile nu a mai fost el, nu îl mai recunoșteam, rătăcea de dimineață pînă seara din odaie în odaie, nu mai primea aproape pe nimeni, cînd îl vorbeai părea nu auzea ce îi spuneai, cu greu puteai obține să rezolve chestiile care cădeau direct în sfera lui de atribuțiuni. Era fizicește abătut, aproape îmbătrînit, îl cuprinsese o groaznică desperare [...]. Cauza afișierului zbucium sufletesc : Aliații îl înșelaseră și cu această rău nu se putea împăca. Nu putea să le-o ierte, nici lor, nu putea să și-o ierte nici lui însuși. I se părea monstruos ca Aliații să-i fi dat anume făgăduieli precise și solemne, pentru ca să-l îndemne să intre în război și ca tot ei să nu fi împlinit pe urmă aceste făgăduieli. Îi era necaz pe el, că se lăsase ademenit să cadă în cursa lor ; doi ani aminase intrarea în război, ca să ferească țara, tocmai de ceea ce se întîmplase. Îngrădise intervenția noastră de atîtea garanții, luase toate precauțiunile posibile ca lupta să se dea cu cît mai mulți sorți de izbîndă, cu cît mai puține posibilități de înfrîngeri, și acum tot ce clădise cu atîta trudă, cu atîta răbdare, cu atîta prevedere, se năruia din cauza unei vulgare păcăleli. România, scumpa lui România, era amenințată cu soarta Serbiei, ca să cunoască victoria finală o așteptă calvarul ocupației inamice și poate chiar ai pierderii vremelnice a întregului teritoriu național. Cum nu au luptat în Dobrogea, cine știe dacă Rușii vor voi să se bată pe frontul Moldovei. Toată viața lui trăise cu simțămîntul viu al neîncrederii față de Marile Puteri, fusese crescut în această atmosferă de suspiciune. Văzuse cît a avut de suferit tatăl său de pe urma disprețului, de pe urma egoismului celor mari cînd era vorba de statele mici, de durerile, de interesele, de năzuințele lor cele mai legitime. Și nu avusese decît o ambiție, să scuture țara lui de încercările de care tatăl său nu reușise să o ferească, cu toată grija și iubirea lui de neam. Avusese iluzia să creadă că a izbutit și iată că istoria se repetă, de ce se temuse nu scăpa, ba parcă îl așteptau lovituri mai grele decît acelea pe care le cunoscuse tatăl său".

O INUTILĂ INVOCAȚIE

„La strigătele disperate de ajutor ale României — scria ministrul Belgiei la Paris, E. de Gaiffier d'Hystroy — aliații răspund cu cuvinte frumoase. Italia trimite o divizie la Santi-Guaranta ; în afara diviziei sîrbești, Rusia nu va da nimic sau aproape nimic ; Franța trimite un general care poartă un nume ilustru în știință (e vorba de misiunea Berthelot n.n.), însoțit de un strălucit stat major și de cîțiva brancardieri și infirmiere. Este puțin, foarte puțin. După Belgia și Serbia, Antanta va abandona România".

Saint-Aulaire, ministrul Franței la București scria : „[...] Opinia generală de aici [...] după ce s-a arătat destul de înflăcărată în favoarea noastră, se îndepărtează de noi. Cei mai buni prieteni evită sau păstrează cu privire la armata din Salonic o tăcere glacială, mult mai penibilă decît incriminările lui Brătianu. [...]. Eu nu pot decît să deplîng consecințele grave ale inactivității armatei de la Salonic și să constat că ea este contrară angajamentelor noastre categorice".

Același diplomat își amintea :

„Soldații români mergînd la luptă cîntau acest refren : O, Sarrail, Sarrail, Sarrail, noi ne batem și tu stai... La București, defilau și manifestau în fața Legației fără să mai cînte La Marseillaise și să aclame Franța, ci în liniște, ca și cum ei purtau doliu pentru speranțele lor, sau ca într-o mută invocație, căreia eu n-am putut răspunde decît oferindu-mi demisia la Paris, cu scopul de a repudia cu scandal întreaga responsabilitate pentru neexecutarea angajamentelor noastre".

Pentru țările mici experiența campaniei române era plină de învățăminte și îndemna la reflecții. Evident, intrarea României în război a avut efecte binefăcătoare asupra Antantei. Importante efective germane au fost aduse de pe alte fronturi și aruncate împotriva noului beligerant. Cunoscutul publicist și om istoric francez Lacour-Gayet constata într-un număr al ziarului **„Petit parisien"** de la sfîrșitul lui noiembrie 1916 că Hindenburg a fost nevoit să-și retragă de la Verdun și Carso „artileria și diviziile" pe care le-a trimis împotriva României. Frontul rus, care nu mai era amenințat, a putut să devină din nou ofensiv : Verdunul a căpătat răgazul de a-și completa centura sa cu forturile Daumont și Vaux, devenind cu adevărat inexpugnabili ; italienii au făcut progrese pe Carso, iar armata de la Salonic a fost în măsură „să-și rela elasticitatea, să respingă pe bulgari și să intre în Monastir". „Între cele două armate — concludea Lacour-Gayet — România a fost ca un paravan protector... Ca un imens paratrăznet ea a atras asupra ei tot uraganul care sufla sălbatic din toate părțile orizontului. Iată serviciul pe care frații noștri din răsărit l-au adus cauzei comune...". Apoi, pierderile centralilor și ale aliaților lor au fost mari. O parte a armatei lor fusese distrusă, o altă istovită. În sfîrșit, România nu era scoasă din luptă și inamicul trebuia să păstreze pe frontul român un număr însemnat de forțe care erau astfel sustrase altor fronturi. „Dar — cum scria C. Kiriițescu — rezultatul campaniei române de patru luni și jumătate (e vorba de prima fază a războiului) n-a corespuns nici așteptărilor Aliaților, nici temerilor adversarului".

C. BOTORAN
I. BULEI
I. CALAFETEANU

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : secția reportaj, social-politic și economic (**Ilie Purcaru**, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66) ; secția cultură-învățămînt (**George Arion**, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57) ; secția probleme cetățenești, scrisori (**Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban — 21 30) ; audiențe — 25 58 ; sector știință istorie (**N. Grigore Mărășanu**, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam — 14 53) ; secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (**Ovidiu Ioanițoaia**, Oprea Georgescu, Constantin Bolacciu, Margareta Mureșan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Birlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mănecan — 25 28) ; Flacăra-REBUS (**Tudor Octavian**, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36) ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 ; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 4 LEI

41 505

MUREŞ

flacăra

anul XXXII (1467) 30 VINERI 29 IULIE 1983

săptămînal editat de frontul democraţiei şi unităţii socialiste

MESAGERI AI PĂCII, PRIETENIEI ŞI COLABORĂRII

(Comentarii pe marginea vizitelor în Zambia şi Somalia în pag. 2–4)

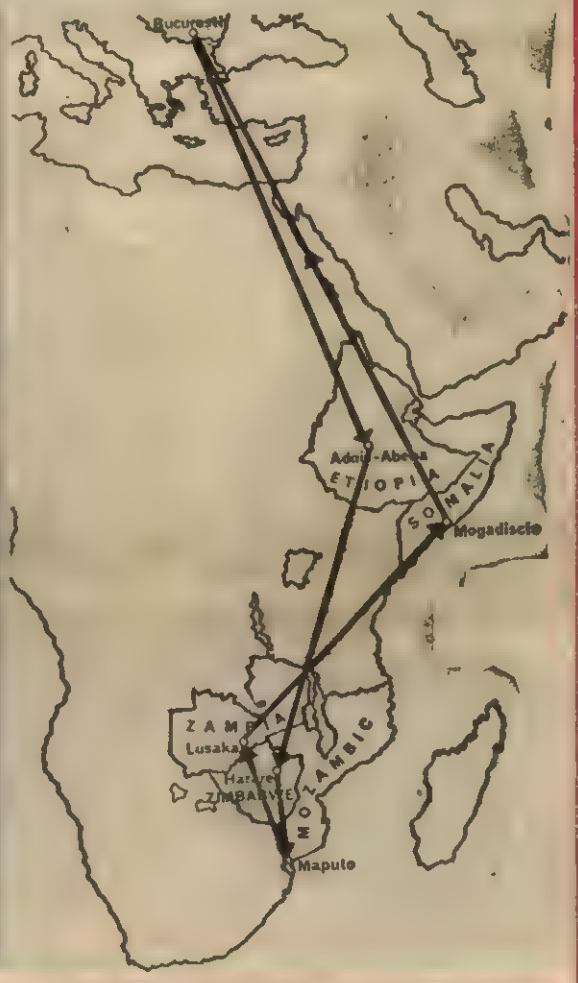

RECONSTRUCŢIA PĂMÎNTULUI

(pag. 5)

Estrada este în impas

(pag. 14)

CARPAŢI 2000

(pag. 7)

O şansă pentru actorul tînăr

(pag. 16)

Un interviu cu sculptorul Constantin Lucaci

(Pag. 9)

Pledoarie pentru laseri

(pag. 8)

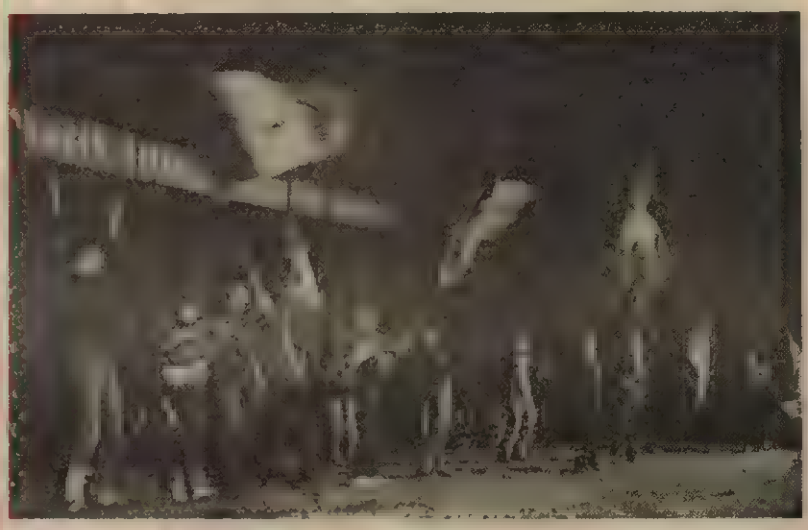

CENACLUL FLACĂRA AL FINALELOR REVOLUŢIONAR ÎŞI CONTINUĂ TURNEUL PRIN ŢARĂ

(pag. 12–13)

Pe cine contăm la mondialele de atletism?

(pag. 20)

Traseele păcii, prieteniei și colaborării

Solia de pace, prietenie și colaborare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, pe continentul african

Aspect de la convorbirile oficiale

În Republica Zambia

În timpul sosirii la Lusaka

În vizită la o întreprindere din localitatea Katue

Ceremonia depunerii unei coroane de flori la Statuia Libertății din Lusaka

La dineul oficial oferit la Mogadiscio în onoarea înalților oaspeți români

În Republica Democratică Somalia

„Consider că vizita noastră în Somalia va constitui un moment important în dezvoltarea colaborării multilaterale între partidele și popoarele noastre atît pe plan bilateral, cît și pe arena internațională".

NICOLAE CEAUȘESCU

„Manifestarea populară de prietenie față de Excelența Voastră, cu care ați fost primit astăzi la Mogadiscio, reprezintă o expresie a respectului nostru profund față de Excelența Voastră, față de partidul și poporul din România, precum și a dorinței țării noastre de a dezvolta și întări în continuare relațiile strînse de prietenie și colaborare pe plan bilateral".

MOHAMED SIAD BARRE

În timpul întîlnirii protocolare

Pe aeroportul din Mogadiscio

ACȚIUNE DE IMPORTANȚĂ ISTORICĂ

Intr-un moment în care întreaga națiune română aniversa un eveniment de importanță crucială pentru istoria patriei, pentru prezentul și viitorul ei socialist — 18 ani de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român —, opinia noastră publică, întregul popor român au urmărit cu cel mai viu interes, cu sentimente de profundă dragoste și legitimă mîndrie patriotică vizitele oficiale de prietenie făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în cinci state africane : Etiopia Socialistă, Republica Zimbabwe, Republica Populară Mozambic, Republica Zambia și Republica Democratică Somalia. Coincidență cu valoare de simbol. Pentru că noua solie de pace, prietenie, colaborare și solidaritate militantă a conducătorului României pe continentul african pune în evidență justețea, caracterul deosebit de fertil al orientării promovate cu consecvență de partidul și statul nostru, în perioada inaugurată odată cu Congresul al IX-lea, orientare îndreptată spre întărirea continuă a legăturilor cu tinerele state independente, cu toate popoarele care luptă pentru libertate și existență de sine stătătoare, cu toate forțele democrate și progresiste ale contemporaneității.

Prin importantele documente semnate la cel mai înalt nivel, prin acordurile și înțelegerile convenite, prin concluziile comune sau foarte apropiate asupra principalelor probleme ale lumii în care trăim, prin întreaga lor desfășurare, vizitele în cele cinci țări africane deschid perspectivele unei colaborări și mai intense între România și aceste țări pe plan economic, ca și pe planul științei și culturii, creînd, totodată, premisele unei conlucrări și mai active în sfera vieții internaționale.

În același timp, noul itinerar de prietenie, colaborare și solidaritate militantă pe continentul african al tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, prezintă o deosebită importanță și prin problemele actuale ale vieții internaționale care au fost abordate. Astfel, s-a evidențiat că problema fundamentală a zilelor noastre, de care depinde însăși existența vieții și civilizației pe planeta Pămînt, o constituie asigurarea păcii. În scopul realizării acestui deziderat, s-a arătat că trebuie să se facă totul pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru oprirea amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune în Europa, pentru reducerea și retragerea celor existente, pentru trecerea la măsuri concrete, efective de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, pentru a se asigura dreptul suprem al națiunilor, al oamenilor la viață, la existență liberă și demnă. O atenție deosebită a fost, evident acordată problemelor privind situația din Europa și din Africa. Manifestîndu-se îngrijorarea față de concentrarea enormă de armament, îndeosebi nuclear, pe continentul european, s-a subliniat importanța înțelegerilor intervenite în cadrul reuniunii de la Madrid, acestea fiind apreciate ca un fapt deosebit de pozitiv pentru însănătoșirea climatului internațional, pentru asigurarea continuității procesului de edificare a securității și cooperării europene început la Helsinki. În ceea ce privește situația pe continentul african, s-a exprimat solidaritatea activă cu lupta popoarelor africane pentru eliberarea națională și socială, împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, a politicii de apartheid și discriminare rasială. În acest context, călătoria pe pămîntul Africii a constituit un prilej de puternică reafirmare a solidarității depline a României socialiste cu lupta dreaptă a poporului namibian pentru libertate și independență, sub conducerea S.W.A.P.O., singurul său reprezentant legal, conducătorul partidului și statului nostru pronunțîndu-se cu fermitate pentru asigurarea neîntîrziată a accesului la independență al Namibiei.

Eveniment de excepțională însemnătate, atît pe planul relațiilor bilaterale, cît și pe planul mai larg al actualității internaționale, noul itinerar african al președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, constituie încă una din acțiunile politice de mare anvergură ale României socialiste, succedînd istoricelor călătorii întreprinse în Africa în 1972, 1977 și 1979, itinerarelor pe celelalte continente ale lumii. Căldura și entuziasmul primirii făcute pretutindeni oaspeților români, rezultatele deosebit de rodnice cu care s-au încheiat vizitele, ideile pe care noul itinerar pe continentul african le-a pus în evidență ilustrează din nou prezența deosebit de vie, rolul dinamic al României, al președintelui țării noastre pe arena internațională, contribuțiile de preț aduse de conducătorul partidului și statului nostru la promovarea marii cauze a păcii, progresului și înțelegerii între toate popoarele. În același timp, noul și istoricul itinerar a pus în evidență înaltul prestigiu, stima și considerația de care se bucură în rîndul popoarelor Africii, ca și al tuturor popoarelor lumii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate proeminentă a lumii contemporane, militant neobosit pentru afirmarea celor mai nobile idealuri și năzuințe ale umanității.

Exprimîndu-și profunda satisfacție și mîndrie patriotică, entuziasta aprobare față de rezultatele strălucite ale vizitelor întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în cele cinci țări africane, oamenii muncii din țara noastră s-au angajat să acționeze neabătut pentru înfăptuirea mărețelor obiective de înflorire și propășire a patriei pe calea deschisă de Congresul al IX-lea al partidului, pentru transpunerea în viață a sarcinilor stabilite de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului, pentru sporirea contribuției României socialiste la promovarea marelui ideal de făurire a unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

P. NICOARĂ

Moment de referință în cronica relațiilor româno-zambiene

Ca și celelalte etape ale noului itinerar de pace, cooperare și solidaritate pe pămîntul Africii, vizita oficială de prietenie în Zambia a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, efectuată la invitația președintelui Partidului Unit al Independenței Naționale, președintele Republicii Zambia, dr. Kenneth David Kaunda, ilustrează cu pregnanță orientarea consecventă a țării noastre spre dezvoltarea solidarității și colaborării cu tinerele state africane, cu statele care au pășit pe calea dezvoltării de sine stătătoare. În același timp, atmosfera deosebit de călduroasă în care s-a desfășurat întreaga vizită constituie o expresie grăitoare a stimei și prețuirii poporului zambian pentru poporul român, pentru România socialistă, pentru președintele ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Relațiile de prietenie și solidaritate româno-zambiene au, după cum este cunoscut, profunde rădăcini în trecut. În perioada luptei sale pentru libertate și independență, poporul zambian s-a bucurat de întregul sprijin al României, acordat în spiritul politicii consecvente a țării noastre de solidaritate cu mișcările de eliberare națională. Salutînd cu bucurie victoria obținută de poporul zambian, România a recunoscut din primul moment noul stat independent din Africa și a stabilit cu el strînse relații de colaborare și cooperare. O contribuție de cea mai mare însemnătate la dezvoltarea acestor relații au avut-o multiplele întîlniri dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Kenneth David Kaunda — după cum se știe, conducătorul partidului și statului nostru a vizitat Zambia de trei ori, și tot de atîtea ori președintele zambian a fost oaspetele țării noastre.

Pe această linie s-au înscris și convorbirile româno-zambiene la cel mai înalt nivel purtate în timpul recentei vizite în Zambia a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, precum și documentele semnate cu acest prilej. Cei doi președinți au convenit ca pe baza Protocolului de colaborare pe anii 1982—1983 dintre Partidul Comunist Român și Partidul Unit al Independenței Naționale, semnat la București în iunie 1982, să se promoveze în continuare conlucrarea dintre cele două partide, schimbul de experiență și consultările în problemele bilaterale și internaționale. Evidențiind importanța dezvoltării relațiilor economice ca element esențial al aprofundării raporturilor dintre cele două țări, președinții Nicolae Ceaușescu și Kenneth David Kaunda și-au exprimat convingerea că România și Zambia dispun de potențialul necesar pentru a realiza un grad mai înalt de cooperare economică în diverse domenii, în special în agricultură, industrie, geologie și minerit, precum și pentru intensificarea schimburilor comerciale. În această direcție, în timpul vizitei au fost semnate o serie de acorduri menite să contribuie la stimularea relațiilor economice.

În cadrul dialogului la nivel înalt româno-zambian, au fost abordate, de asemenea, probleme ale situației internaționale actuale. Cei doi conducători de partid și de stat și-au exprimat îngrijorarea profundă față de deteriorarea gravă a situației în lume, de sporirea încordării ca urmare a manifestării în continuare a politicii de forță și de amenințare cu folosirea forței, de imixtiune în treburile interne ale altor state, ceea ce generează serioase pericole la adresa păcii și securității mondiale. De aceea, după cum se subliniază și în Declarația comună româno-zambiană, cele două țări ale noastre consideră că problema cheie a asigurării păcii, securității și colaborării internaționale o constituie adoptarea de hotărîri ferme care să ducă la aplicarea de măsuri efective și substanțiale de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară. România și Zambia apreciază că este de primă urgență ajungerea la un acord pentru interzicerea amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune în Europa. Examinarea situației din Africa a stat, de asemenea, în atenția președinților Nicolae Ceaușescu și Kenneth David Kaunda, care au afirmat sprijinul neprecupețit al celor două țări față de lupta dreaptă a poporului namibian pentru independență sub conducerea S.W.A.P.O., singurul său reprezentant legitim. Solidaritatea militantă a României socialiste cu cauza poporului namibian și-a găsit o nouă și viguroasă expresie cu prilejul întîlnirii pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut-o la Lusaka cu tovarășul Sam Nujoma, președintele S.W.A.P.O.

Noul dialog româno-zambian la cel mai înalt nivel s-a bucurat de o înaltă apreciere din partea conducătorilor de partid și de stat ai celor două țări. „În decursul anilor — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu —, colaborarea dintre România și Zambia s-a dezvoltat pe multiple planuri — economic, politic, cultural, științific. Pe baza a ceea ce am realizat pînă acum, apreciem că există toate condițiile pentru extinderea în continuare a relațiilor dintre partidele și popoarele noastre, în toate domeniile. De altfel, în cursul convorbirilor din aceste zile, în documentele pe care le-am semnat astăzi, am stabilit să intensificăm conlucrarea noastră, în avantajul ambelor popoare, pe baza principiilor deplinei egalități, ale avantajului reciproc. Dorim ca relațiile și colaborarea dintre partidele și popoarele noastre să servească construcției socialiste și ridicării bunăstării popoarelor noastre". Iar președintele Kenneth Kaunda sublinia : „Vizita dumneavoastră ne umple de o mare bucurie. Aceasta, deoarece reprezintă încă un pas înainte pe calea înfloritoare a relațiilor existente între Partidul Unit al Independenței Naționale și Partidul Comunist Român, între țările noastre... Aș dori să exprim speranța mea sinceră și dorința fierbinte ca vizita dumneavoastră să ajute la întărirea în continuare a legăturilor de prietenie și cooperare care există în mod fericit între Zambia și România".

Prin rezultatele sale rodnice, prin înțelegerile la care s-a ajuns, vizita oficială de prietenie efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Zambia se înscrie ca un moment de referință în cronica relațiilor de prietenie și colaborare româno-zambiene, fiind menită să contribuie la adîncirea și diversificarea acestor relații, în interesul reciproc, al cauzei păcii, colaborării și înțelegerii pe tot globul.

ION CODRU

Noi și largi orizonturi colaborării româno-somaleze

Ultima etapă a itinerarului de pace și colaborare pe continentul african al tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a constituit-o vizita oficială de prietenie în Republica Democratică Somalia, efectuată la invitația tovarășului Mohamed Siad Barre, secretar general al Partidului Socialist Revoluționar Somalez, președintele Republicii Democratice Somalia. Vizita, care a avut loc într-o ambianță călduroasă, de stimă și prețuire reciprocă, a prilejuit fructuoase convorbiri între cei doi conducători de partid și de stat și s-a încheiat cu importante documente și înțelegeri, care deschid orizonturi și mai largi conlucrării multilaterale prietenești româno-somaleze.

În cadrul convorbirilor oficiale, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Mohamed Siad Barre și-au exprimat satisfacția față de întărirea continuă a prieteniei, solidarității și cooperării dintre țările lor în toate domeniile de interes comun, în deplină concordanță cu interesele fundamentale ale popoarelor român și somalez de dezvoltare liberă, independentă. În acest context, s-a scos în evidență importanța hotărîtoare a dialogului la cel mai înalt nivel, a convorbirilor și înțelegerilor convenite cu ocazia multiplelor întîlniri dintre cei doi șefi de stat, care au dat noi impulsuri raporturilor româno-somaleze. Cu acest prilej, s-a subliniat importanța deosebită și deplina actualitate a „Declarației comune privind întărirea prieteniei și dezvoltarea în continuare a colaborării dintre Republica Socialistă România și Republica Democratică Somalia", semnată la București în iunie 1981, document în care sînt consacrate principiile cooperării dintre cele două țări pe plan bilateral și în viața internațională. A fost exprimată dorința de a se menține în continuare strînse legături la toate nivelurile, în scopul analizării căilor și mijloacelor care să conducă la amplificarea și diversificarea legăturilor prietenești dintre țările, partidele și popoarele noastre. În acest context, președinții României și Somaliei și-au reafirmat convingerea că relațiile economice, și în primul rînd cooperarea în producție, constituie factorul hotărîtor al intensificării și aprofundării colaborării româno-somaleze. Legat de aceasta, au fost evidențiate posibilitățile mari existente pentru promovarea unei ample conlucrări, pe baze reciproc avantajoase, prin organizarea de societăți mixte sau a altor forme de cooperare, în domeniile agricol, minier, al dezvoltării industriale, construcțiilor, transportului și pescuitului. S-a hotărît ca organele de stat ale celor două țări să acționeze mai hotărît pentru identificarea de noi proiecte și programe economice bilaterale de natură să confere dinamism, perspective și durabilitate raporturilor economice bilaterale. De asemenea, a fost subliniată importanța legăturilor dintre România și Somalia pe planul cooperării tehnice, al educației și culturii și s-a exprimat hotărîrea de stimulare a raporturilor bilaterale în aceste domenii.

Pentru dezvoltarea în viitor a relațiilor dintre țările, partidele și popoarele noastre, de o mare importanță sînt documentele semnate la încheierea vizitei în Somalia : Acordul de cooperare între Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Revoluționar Somalez, Protocolul privind dezvoltarea cooperării economice și intensificarea schimburilor comerciale dintre Republica Socialistă România și Republica Democratică Somalia, precum și programul de aplicare a Acordului de cooperare dintre cele două partide. Aceste documente deschid noi perspective colaborării și conlucrării pe multiple planuri dintre România și Somalia, dintre cele două partide și popoare.

Dialogul la nivel înalt româno-somalez a prilejuit și un schimb de păreri în legătură cu probleme actuale ale vieții internaționale. Au fost abordate îndeosebi problemele legate de apărarea păcii și vieții popoarelor, îndeosebi oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, precum și probleme privind soluționarea pe cale pașnică, prin tratative a conflictelor, lichidarea subdezvoltării și înfăptuirea noii ordini economice internaționale, atragerea activă, democratică, a tuturor popoarelor la rezolvarea problemelor internaționale. Un loc important l-au ocupat problemele ce confruntă popoarele și țările continentului african.

Și în această țară au fost exprimate recunoștința, stima și înalta prețuire față de personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu. „Poporul somalez — a spus președintele Mohamed Siad Barre — a urmărit cu profundă admirație contribuția remarcabilă a Excelenței Voastre la construirea României socialiste moderne prin dezvoltarea multilaterală a țării, rolul dumneavoastră proeminent în viața internațională, activitatea dumneavoastră prodigioasă în folosul cauzei păcii și securității, poziția dumneavoastră fermă împotriva oricăror forme de dominație, subjugare și exploatare a omului de către om. Manifestarea populară de prietenie față de Excelența Voastră, cu care ați fost primit astăzi la Mogadiscio, reprezintă o expresie a respectului profund față de Excelența Voastră, față de partidul și poporul din România, precum și a dorinței țării noastre de a dezvolta și întări în continuare relațiile strînse de prietenie și colaborare pe plan bilateral... Permiteți-mi să folosesc această ocazie pentru a exprima Excelenței Voastre, partidului și poporului Republicii Socialiste România adînca noastră gratitudine pentru asistența acordată Republicii Democratice Somalia în domeniile economic, al sănătății și culturii".

Cei doi conducători de partid și de stat și-au exprimat convingerea că noul dialog româno-somalez la nivel înalt va da un nou impuls conlucrării dintre cele două țări pe multiple planuri. „Consider că vizita noastră în Somalia — a spus președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, — va constitui un moment important în dezvoltarea colaborării multilaterale între partidele și popoarele noastre atît pe plan bilateral, cît și pe arena internațională". Iar președintele Mohamed Siad Barre a declarat : „Avem convingerea că vizita dumneavoastră va cimenta și mai mult cooperarea economică, în interesul celor două țări și popoare".

Desfășurată într-o atmosferă de caldă prietenie, de înțelegere, stimă și încredere reciproce, care caracterizează relațiile dintre cele două partide și țări, vizita în Somalia a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, se înscrie ca o contribuție de cea mai mare însemnătate la adîncirea și diversificarea în continuare a bunelor raporturi româno-somaleze, în folosul reciproc, al cauzei păcii și colaborării între toate națiunile lumii.

ION D. GOIA

RECONSTRUCȚIA PĂMÎNTULUI

Directorul Spirache Păscuț se află pe aceleași dealuri cu istoria și numește chestiunea aceasta destin

Drag de vie, Spirache Păscuț a prins de la bunicii din partea mamei, oameni vrednici, agricultori dintotdeauna, așezați pe meleagurile Buzăului, în locul numit Merei. Omul cînd spune „drag", te lămurește că înainte de a intra la facultate, știa bine cum trebuie să arate o vie și toate cîte-i trebuie s-o ție pe rod. Bărbat întreprinzător, ambițios și cu simțul umorului, ca orice prahovean ajuns în alt județ, încredințat că dacă nu dai totul pînă la patruzeci de ani, te lenevești și ți se face frică mai ales de ideile tale, inginerul Spirache Păscuț, în primul an de directorat la Gura Ocniței, se gîndea că șansa, potrivit vorbei, nu-ți dă de prea multe ori tîrcoale în viață. Simțea tot cam pe atunci, că destinul său de ploieștean împătimit de vie și de toate cîte decurg (sau curg) din ea, va fi temeinic legat de dealurile din preajma Tîrgoviștei, de la Doicești și Aninoasa și pînă la Răzvad și Gura Ocniței. Dealuri rămase ani de-a rîndul sterpe și fără folos, dealuri cu istorie și pămînt bun cîndva, dealuri năpădite de mărăcini sau dezbrăcate, pe mari întinderi, de orice urmă de verdeață. Și la Merei, și la Bucșani, unde mai lucrase, pricepuse ceea ce era de priceput atunci cînd te ocupi de pămînt și ceea ce azi e literă de lege și cuvînt de ordine într-o agricultură ce se primenește : pămîntul are un singur rost, să producă, iar bucata pe care o muncești trebuie să dea neapărat mai mult decît ai cheltuit cu ea. Și iată cum ideea unei mari podgorii dimbovițene, cea mai mare, pe dealurile amintite, prindea viață, prindea din nou viață. „Nimic nu e nou, zice el, dealurile astea au mai fost acoperite cu vii, pe urmă, totul se măsoară cu decenii, au mai încercat și alții să înființeze plantații viticole. N-au avut însă puterea să-și ducă gîndul pînă la sfîrșit. Important este că lucrarea se află în „custodia" noastră, a specialiștilor Asociației de stat și cooperatiste Gura Ocniței".

Cînd a fost numit directorul acestei asociații, în urmă cu doi ani, Spirache Păscuț se afla tot în fața unor terenuri chinuite de întîmplare : mărăcinișuri, eroziuni. Lucrurile însă erau limpezi : cele 600 de hectare trebuie să rodească, iar asociația să fie rentabilă. Și iată ce s-a petrecut în doi ani cu aceste hectare. Plantațiile clasice au fost modernizate prin completarea golurilor. Au fost curățate de mărăcinișuri. Terenurile au fost fertilizate și împrejmuite. Găsești acum plantații noi de pruni și vișini. Au fost intercalate între ele culturi de legume și fin. Sînt lucruri de meserie și bun simț care dau dimensiunea omului în stare să înnobileze ceea ce atinge. Cu finul și resturile de fructe de la fermele pomicole sînt îngrășați 12 tăurași și 100 de miei. Asociația are pui de găină, rațe și giște, 25 porci, crescuți pe lîngă cantină, 150 de stupi, o hală cu 500 de iepuri pentru reproducție, rasa Supercunirom, niște iepuri care au obiceiul să mănînce puțin și să crească repede, o ciupercărie de 100 de metri pătrați. Membrii asociației, cu totul 53 la număr, și-au propus să dezvolte și un sector de prelucrare a fructelor. În primul an, beneficiul a fost de 200 000 lei, în cel următor, 400 000 lei. Cîștigurile oamenilor de la Asociația Gura Ocniței ajung pînă la 5 000 lei lunar, și faptul a dus la stabilizarea forței de muncă. „Nu ne-a dat nimeni sarcina să creștem iepuri sau ciuperci, dar am făcut o treabă bună, zice directorul. La Bucșani, la singura cooperativă care avea vie, din tot județul, unde fusesem inginer șef, am învățat să fac și cultură mare, și zootehnie, și legumicultură. Am învățat de toate, dar n-am uitat podgoriile". Dintr-o carte a profesorului dr. Vasile Brezeanu, publicată în 1912, află că Mihai Viteazul, în orele sale de tihnă, nu-și neglija podgoria de la Viforita, una dintre cele mai frumoase și mai bogate din țară, în acele vremuri, și, totodată, că, la începutul veacului nostru, podgoria de la Aninoasa, Viforita, Răzvad făcea parte din patrimoniul viticol al țării. „Ceea ce am făcut noi aici, la Gura Ocniței, este un fel de test, mărturisește Spirache Păscuț, ne-am învățat unii pe alții, au rămas doar cei puși pe treabă și am priceput cît merge din ceea ce am întreprins. Pentru noua podgorie aveam nevoie de o asemenea experiență".

A fost ca un fel de încălzire. În concepția modernă a viticulturii intensive, cea mai mare podgorie a județului Dîmbovița nu va semăna cîtuși de puțin cu vechile vii ale acestor locuri. Vor fi mai întîi lucrări de terasare, nivelare, combatere a eroziunii solului și parcelare. Pe terasele largi, via va fi plantată în sistem intensiv, iar solurile de mare productivitate, care vor da cel puțin 10 tone la hectar, vor fi în cea mai mare parte soluri mixte și extratimpurii, de masă și pentru vinificație. După socotelile specialiștilor de la Gura Ocniței, podgoria, care se va întinde pînă la sfîrșitul cincinalului pe 500 de hectare, va intra pe rod peste patru ani. Deocamdată, directorul Spirache Păscuț e din ce în ce mai convins că omul sfințește locul și dacă treaba asta îi iese bine pînă la patruzeci de ani, nu va mai avea timp să lenevească, sau să-i fie teamă de idei. Și poate îl va pomeni și istoria, cu care, pînă una alta, se află pe aceleași dealuri.

RĂZVAN BÂRBULESCU

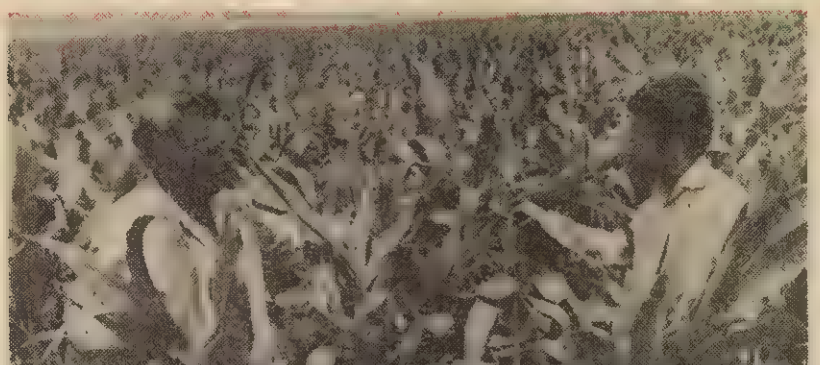

O pîine în plus, oricum am răsuci lucrurile, e o bătălie cîștigată

Pe ogoarele din miazăzi, vara nu ne-a fost prielnică din cale afară. Dimpotrivă, ne-a pus la o grea încercare. Dar spre locurile unde grîul se seceră în viteză și recoltarea lui se apropie de sfîrșit, oamenii și mașinile se perindă prin umbra unui porumb a cărui statură s-a ridicat peste noapte, sub ploi în care nu mai spera nimeni, la înălțimea unei tonice certitudini. Iar aproape de Dunăre, la sud de Bănceasa, contrastul puternic între zidul verde, sănătos și dătător de speranță al acestui porumb fabulos, pe de o parte, și întinderea deprimantă a tarlalelor de grîu hăituite de secetă, ajunse înaintea unui seceriș dificil, problematic, pe de altă parte, parcă sare în privire și terorizează retina. Dar nutrește în același timp și credința că oamenii și mașinile lor, cu abilitate și trudă, cînd vor și cînd știu ce vor, pot întoarce oricînd o înfrîngere spre culoarea victoriei.

Între două canale de irigații, pînă în zarea îndepărtată a unei păduri, zeci și zeci de hectare de grîu, invadate din flancuri de buruieni, stau în fața unor oameni încăpățînați și energici. Gheorghe Vlad, Constantin Vasile, Florea Muscalu, Gheorghe Coscai și Dumitru Cercel au început încă din zorii zilei un asalt tenace și surd la orice descurajare. Lupta se poartă contracronometru, pentru că de acum înainte, cu fiecare zi care trece, doar buruiana cîștigă teren. De la combină la combină, șeful secției lor de mecanizare, coborît prin voință proprie la rang de șef de formație, Ion Dincă pe nume, aleargă neostenit și cu spor să mențină încăpățînarea și energia mașinilor la nivelul încăpățînării și energiei oamenilor. Și nu e simplu din cale afară, nici măcar atunci cînd încrederea investită în oameni e mai tare decît încrederea investită în mașini. În vetrele de buruiană compactă, combinele gîfîie, se retrag, își trag sufletul și se năpustesc din nou înainte. Tocătura mustoasă, verzuie, înfundă tobele din minut în minut și gîndul de a renunța nu e niciodată departe. Dar privirea și mîna, sub buruiana care a copleșit din loc în loc grîul, mereu întîlnesc o mulțime de boabe aurii și grele și fiecare înțelege că un minut în plus înseamnă o pîine în plus. Într-adevăr, nu se poate renunța.. O pîine în plus, oricum am răsuci lucrurile și oricare i-ar fi prețul e o bătălie cîștigată.

Mai îngrijorat decît Ion Dincă însuși, încă din zorii acestei zile toride, se arăta a fi inginerul agronom Gabriel Predescu, tînăr și proaspăt în meserie. O asemenea vară sucită, parcă menită să stingă în om orice bucurie, încă nu i-a fost dat să trăiască. Și poate nu întîmplător experimentatul inginer șef al acestui consiliu unic agroindustrial greu încercat de secetă, Virgil Trușmei, care a avut timp să traverseze veri și mai aspre, și mai descurajante, a crezut de cuviință că locul lui, într-o zi de cumpănă, este acolo unde e mai greu, alături de Gabriel Popescu, alături de Ion Dincă, alături de combina ostenită a mecanizatorului Marin Vișan. Adică acolo unde oamenii chiar stau în cumpănă. Și s-a așțaț de această combină, hotărît să tragă de cumpănă spre partea speranței.

O privire asupra întregului lan l-a dumirit pe Virgil Trușmei chiar din primele clipe. Taurul se cuvenea apucat de coarne cu binișorul, dar strîns și fără izmeneli de prisos. Din pămînt, din iarbă verde, a fost adus în grabă un windrower folosit îndeobște la recoltarea furajelor. Aici va fi utilizat ca un vîrf de lance, să tundă lizierele și vetrele înierbate, croind drum combinelor. Și combinele înșesi, după cea a lui Marin Vișan, și-au schimbat rînd pe rînd tactica, atacînd cu prioritate insulele de grîu curat. Cît de curat, se înțelege. Și treaba a început să meargă cu totul și cu totul altfel.. Mult mai neted decît în prima jumătate a zilei. Este adevărat, de departe, întregul lan începuse să semene cu un creștet pe a cărui răbdare învață meserie un ucenic de frizer. Dar cînd e vorba de pîine, de ce să ne potrivim la o estetică searbădă ? Cînd e vorba de pîine, este vorba implicit despre o meserie care se învață zi de zi, ceas de ceas.

Firește, spre amiază, inginerului agronom Gabriel Predescu i-a revenit curajul. Combinele nu se mai înfundau la fiecare minut, retragerile lor erau tot mai rare și în buncherele lor grîul verde de buruiană nu se mai amesteca otova cu grîul curat. Pe platformele din vecinătatea magaziilor de la sediul cooperativei agricole de producție vinturarea materiei prime a pîinii de mîine pretinde acum mai puțin efort, mai puține utilaje, mai puțină energie. Și cînd Virgil Trușmei s-a despărțit în sfîrșit de combina lui Marin Vlad, după ce-i dirijase mișcarea timp de un ceas încheiat, un adevăr anume s-a arătat a fi deosebit de limpede? și sub această zare a Cîmpiei Române dracul nu este niciodată atît de negru pe cît pare a fi. Bineînțeles, s-a rîs cu poftă și vorba neaoșă, truculentă, însoțită și de alte verbe dintr-o bucată, a zburat cu repeziciune din om în om. Și orice surîs, sub soare și în plin efort, e mai larg și mai luminos decît un surîs irosit aiurea.

MIHAI PELIN

— Inginerul Victor Iancu — omul care găsește soluții

— Așa apar ciupercile după o idee bună

— Prima recoltă la drumul pieței

Paguba și ciupercile

Despre rosturile și împlinirile întreprinderii de sere Popești, care în orice fel am întoarce clasamentele, este una din cele mai mari unități românești de profil, se cuvine, neîndoielnic, să vorbim pe îndelete. O vom și face cu un prilej pe care ni-l dorim cît mai apropiat. Deocamdată, în perimetrul celor 313 hectare din zona sudică a Capitalei, pe care înțeleapta politică a Congresului al IX-lea, de valorificare superioară, științifică a tuturor resurselor, le-a metamorfozat din maidan în grădină cu foc continuu, vă invit numai și numai pentru a semnala la scara unui simplu fapt, puterea de-a dreptul miraculoasă a inițiativei și spiritului gospodăresc. E vorba, întocmai ca în binecunoscuta zicală, despre pagubă și ciuperci. Paguba nu e deloc mică, cîteva milioane pe an, iar numărul anilor de cînd capitolul acesta fluierînd a gol nu doar în punga unei întreprinderi, ci și în sacoșele gospodinelor, e înregistrat după toate normele contabilicești se apropie de cel a degetelor de la două mîini. Fiindcă la cîtva timp după ce marile sere de la Popești au căpătat configurația actuală, adică după ce s-a împlinit integral investiția, menită să asigure recoltă permanentă pe 165 hectare puse sub sticlă, prin nu știu ce erori de calcul, în aceeași zonă și-au găsit amplasament activități productive cu vădită contraindicație pentru vecinătatea unor sere. Rezultatul : de ani de zile serele Popești se află în litigiu cu Grupul 8 construcții și Întreprinderea Granitul, au loc procese, se obțin despăgubiri în jur de 1—3 milioane lei pe an, întrucît poluarea produsă de stația de betoane a scos pur și simplu din circuit peste 11 hectare de sere. (Atenție, nu teren arabil obișnuit, ci teren pentru fertilitatea căruia statul a investit multe milioane !) Sigur, „serele" nu și-au pus mîinile în sîn și nici mintea în seama avocaților. S-au încercat peste 37 de specii legumicole în speranța că, măcar una va reuși să spargă plafonul cenușiu al prafului de ciment și implicit, al pagubei, dar fără efect. Cele cîteva milioane despăgubiri obținute prin tribunal nu puteau oferi în compensație nici măcar satisfacția unui singur ciclu de producție normal. Starea aceasta de lucruri se anunța a fi de durată. Și așa ar fi fost dacă nu apăreau, cine credeți, tocmai ciupercile. Adică ceea ce în cunoscuta expresie „pagubă-n ciuperci" vrea să însemne lipsă de valoare, de consistență. Teribilă eroare ! Pentru directorul Petre Călin Mocanu, inginer la sere de la înființarea lor, pentru colaboratorul său apropiat, șeful de program Nicolae Avram, pentru inginerul Iancu Victor, șeful fermei 24, al fermei păguboase, și în general pentru colectivul serelor Popești, ideea cu ciupercile a venit nu să bagatelizeze o pierdere ce nu putea fi bagatelizată, ci să acopere o pagubă în nici un alt chip recuperabilă. S-a început cu 4 000 metri pătrați, în ciclul de iarnă. S-au obținut 8,5 kg ciuperci pe metru pătrat. Un rezultat mai mult decît încurajator. În ciclul al doilea, de primăvară, suprafața s-a extins, experiența s-a cristalizat și producția de ciuperci, obținută pe suprafețele devenite neproductive pentru alte culturi, s-a ridicat la 10 kg pe metru pătrat. Aproape 80 tone la hectar. Tehnologie simplă, compost sintetic, prin fermentație naturală, ieftin și fără consum de energie.

Rețineri erau și mai sînt încă, rețineri datorate faptului că literatura de specialitate nu încurajează realizarea unei astfel de culturi în sere, dar îndrăzneala pasionaților specialiști de la serele Popești pe care i-am numit mai înainte și hărnicia și pasiunea colectivului de muncitori, care au găsit încurajarea și sprijinul competent al conducerii Trustului întreprinderilor de sere le-au surmontat, avînd azi de partea lor argumentul incontestabil al faptului împlinit, al realizării practice. V-am semnalat un început. Ciupercile aducătoare de mari venituri se vor extinde în continuare pe orizontală, dar și pe verticală, mi-a precizat directorul Mocanu, e extindere condiționată de capacitatea asigurării prin mijloace proprii a compostului și a tot ce este necesar. Ciupercile, pe care sperăm să le găsim mai frecvent la piață, vor pune astfel capăt unei pierderi, stingînd un proces din care noi, consumatorii, nu recuperam niciodată nimic.

A. NICOLAE

Fotografii de PAUL AGARICI

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ținută la începutul acestei săptămîni sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a fost examinat și aprobat Programul de măsuri cu privire la îmbunătățirea activității ideologice și politico-educative în rîndurile comuniștilor, ale tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate. Comitetul Politic Executiv a constatat cu satisfacție că în perioada care a trecut de la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1982, a cuvîntărilor secretarului general al partidului, organele și organizațiile de partid sînt chemate să desfășoare o susținută muncă politico-ideologică și cultural-educativă pentru ridicarea nivelului general de instruire și educare al comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii, pentru cunoașterea, însușirea și aplicarea de către aceștia, în spirit revoluționar, a liniei partidului, a principiilor ce călăuzesc politica internă și externă a partidului și statului nostru.

Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat, în continuare, propunerile privind aniversarea a 65 de ani de la făurirea statului național unitar român, eveniment care a încununat lupta de secole și năzuințele tuturor românilor de a trăi într-un stat unitar independent, liber, în pace și colaborare cu vecinii, cu toate popoarele lumii. S-a exprimat convingerea că această glorioasă aniversare se va transforma într-un minunat prilej de afirmare a unității întregului nostru popor în jurul partidului, al secretarului său general, într-un prilej de mobilizare largă a energiilor tuturor oamenilor muncii pentru transpunerea în viață a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră.

În cadrul ședinței au fost, de asemenea, discutate și aprobate Raportul privind situația economică a caselor de ajutor reciproc ale pensionarilor și Raportul cu privire la activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii adresate conducerii partidului în primul semestru al acestui an.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o informare cu privire la vizitele oficiale de prietenie efectuate împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu în cinci țări africane : Etiopia Socialistă, Republica Zimbabwe, Republica Populară Mozambic, Republica Zambia și Republica Democratică Somalia. Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere noii solii de pace, prietenie și colaborare pe care conducătorul partidului și statului nostru a întreprins-o în aceste țări africane, relefînd că ea se înscrie ca un moment de cea mai mare însemnătate, cu ample și profunde semnificații în planul relațiilor bilaterale, al raporturilor româno-africane, în general, precum și în sfera vieții internaționale. Prin întreaga sa desfășurare, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în țările africane a constituit o puternică manifestare a prieteniei, colaborării și solidarității militante cu aceste țări, cu toate țările în curs de dezvoltare, în lupta pentru progres economic și social, pentru întărirea independenței naționale și dezvoltarea liberă, de sine stătătoare. Comitetul Politic Executiv a aprobat pe deplin și a dat o înaltă apreciere activității intense, neobosite, desfășurate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în timpul acestor vizite, relevînd și cu acest prilej contribuția esențială a secretarului general al partidului, președintele republicii, la transpunerea consecventă în viață a orientărilor stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale partidului privind dezvoltarea colaborării și solidarității României cu popoarele care au păși pe calea dezvoltării libere, independente. În acest cadru, a fost subliniat rolul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în promovarea largă, susținută a relațiilor româno-africane, în amplificarea continuă a colaborării și solidarității cu statele de pe acest continent. Potrivit aprecierii Comitetului Politic Executiv, vizitele în cele cinci țări africane reprezintă, prin rezultatele obținute, un mare succes politic, un eveniment de însemnătate istorică în dezvoltarea multilaterală a relațiilor României socialiste cu țările respective, cu tinerele state africane, cu mișcările de eliberare națională din Africa, o nouă și strălucită acțiune de politică externă a partidului și statului nostru.

P. NICOARA ■

Ce se poate face într-un an

Pe bulevardul Ion Șulea, pe locul unde se află acum Gospodăria anexă a Administrației domeniului public a Sectorului 3, nu se găseau decît niște barăci provizorii ale unui fost șantier al Trustului de construcții industriale București, înconjurate de un pămînt de la care se părea că nu se mai pretinde nimic, și două lacuri mici, pe malurile cărora cetățenii din cartier făceau plajă. De fapt, din barăci nu mai rămăsese decît scheletul metalic.

Povestea începe în primăvara lui 1982. La început mai timid ca din iunie, anul trecut, să se pornească temeinic la treabă.

Consiliul popular al Sectorului 3 al municipiului București a repartizat A.D.P. aproape 5 hectare de teren și barăcile de care vorbeam. Unde s-a ajuns după un an și cîteva luni de muncă bine organizată, de entuziasm, de pasiune, pentru că despre asta e vorba, se vede imediat. Mai trebuie spus că în realizările acestei gospodării anexe nu a pus umărul doar A.D.P., deși lui îi revine partea 'cea mai importantă. Toate organizațiile FDUS, din întreprinderile sectorului 3 au participat după specificul și posibilitățile lor la această acțiune.

Ne însoțește prin gospodărie tovarășul Dumitru Calomfirescu, director la A.D.P. Sectorul 3, cel care coordonează pe lîngă treburile mari ale întreprinderii și pe cele „mici" ale anexei.

— De ce considerați, tovarășe Dumitru Calomfirescu, că s-a repartizat sarcina de a organiza o gospodărie anexă care, iată, a ajuns una model ?

— Specificul muncii noastre, avem în grijă 700 hectare spații verzi și 4 milioane metri pătrați drumuri, cred că a fost un argument. La această acțiune am fost ajutați și de alte întreprinderi. Pentru ceea ce ne propunem, o gospodărie productivă și rentabilă, doar entuziasmul nu era suficient. Este nevoie pe lîngă muncă și de pricepere. Pentru activitatea în cadrul gospodăriei anexă am repartizat 16 oameni printre care și cîțiva specialiști, fără de care o activitate rămîne doar în zona pitorescului. Respectînd adevărul, sîntem obligați să spunem că gospodăria anexă n-ar fi ajuns aici într-un timp atît de scurt fără sprijinul Consiliului Popular și Comitetului de partid ale Sectorului 3.

Începem cu ciupercăria. Pe strada Popa Nan, într-o clădire veche, a fost amenajată o mică ciupercărie cu o suprafață de 250 metri pătrați. Ea a avut mai mult rolul de „stație pilot". De ciupercăria din bulevardul Ion Șulea se ocupă Stelian Ungureanu. A absolvit cursurile de instruire de la Ferma Mogoșoaia, unde a lucrat efectiv în producție un ciclu, de la compostare pînă la recoltare. Într-un birou improvizat are deja o mică bibliotecă cu tematica : ciuperci. La amenajarea modulelor metalice ale fostelor barăci au contribuit secțiile lăcătușerie ale întreprinderilor „23 August" și Mașini unelte, I.O.R. și Întreprinderea de articole de sticlă. Trustul de instalații montaj a realizat ventilația și partea electrică. Totul din materiale recuperabile și prin muncă voluntară. În timpul vizitei noastre se lucra la izolarea pereților și acoperișurilor deoarece barăcile erau improprii cultivării ciupercilor. Acum se recoltează ciuperci pe 11 000 metri pătrați. Prima recoltă a fost în 17 septembrie 1982. Stelian Ungureanu a scris această dată cu creta pe perete. Pînă și o ciupercărie are nevoie de puțină istorie. Gospodarii și-au planificat pentru început o recoltă de 5 kilograme ciuperci pe un metru pătrat și într-un ciclu de 60 de zile. Pînă acum s-au obținut 6 kilograme. Pînă la trecerea celor 60 de zile se vor obține 7—8 kilograme.

Peste drum de ciupercărie, în niște foste dormitoare, s-a amenajat creșcătoria de iepuri. Înainte de a intra înăuntru trebuie să calci pe cutii speciale în care sînt dezinfectantele obișnuite în toate marile ferme zootehnice. Inginera zootehnistă Cleopatra Mircea este șefa fermei. Nu numai de iepuri, ci și de rațe, pui și mai de curînd și de găște. A fost detașată aici de la I.A.S. Crevedia.

S-a pornit cu 1 200 exemplare de hibrid românesc pentru carne, rasa supercuni. Din decembrie pînă acum s-au obținut în plus față de matcă 10 000 produși, din care 4 500 au fost livrați unităților de alimentație publică. Anul acesta vor fi comercializate 90 tone carne de iepure.

— Tovarășe director Dumitru Calomfirescu, în ciuda numărului destul de mare de iepuri pe care deja această gospodărie anexă îi poate pune la dispoziția populației, se pare că preparatele din carne de iepure nu au intrat totuși încă în obișnuința noastră. Ce e de făcut ?

— Deși carnea de iepure este foarte bună și este recomandată chiar în diverse regimuri dietetice nu este suficient solicitată. Ne gîndim că este necesară livrarea ei în preparate sau semipreparate, prezentate cu un aspect comercial corespunzător. Multe gospodine încă nu s-au familiarizat cu carnea de iepure, iar forma de prezentare actuală nu mi se pare inspirată. Pentru ca iepurii să fie cu adevărat rentabili este necesar să fie integral valorificați. Tocmai amenajăm, în curînd vor intra în funcțiune, un abator, o tăbăcărie și o croitorie. Blana de iepure este ușoară și călduroasă. Se pretează și la imitații, mai ales cea de culoare albă. Ne gîndim să trecem în etapa următoare la prepararea unor specialități sau a unor mezeluri din carne de iepure.

Inginerul Constantin Alexandru, șeful biroului tehnic al A.D.P., tocmai a reușit să monteze două incubatoare achiziționate de la I.M.A.I.A. Arad.

— Pot să vă povestesc o jumătate de oră despre defecțiile de fabricație ale acestor incubatoare. Mucnim de cîteva zile să le remediem defectele și să le aducem în stare normală de funcționare. O execuție mai îngrijită, mai responsabilă a lor, mai ales că prețul de livrare nu este de neglijat, credem că este prima datorie a celor care le livrează. Pentru obiecțiuni, le stăm oricînd la dispoziție celor de la I.M.A.I.A. Arad. Acum funcționează și sperăm ca la termenul fixat din toate ouăle să iasă boboci de rață.

Împreună cu inginera Cleopatra Mircea, cea care într-un timp scurt a obținut rezultate atît de bune încît ne rîngă să nu le facem publice, traversăm bulevardul Ion Șulea, în zona unde este amenajată creșcătoria de rațe. Pe drum facem un scurt istoric al fermei de păsări.

— La început ne-am procurat pui și rațele de la unități industriale cu tradiție. Intenționăm să ne asigurăm singuri materialul de matcă. Numărul mare de rațe și pui ne-au obligat să ne organizăm activitatea după toate regulile meseriei. Într-adevăr am obținut rezultate foarte bune — în 90 de zile o rață ajunge la 2—2,5 kilograme. Condițiile pe care le avem aici sînt mult mai aproape de cele naturale, ceea ce favorizează dezvoltarea lor. De la începutul anului am desfăcut 4 000 de rațe și 21 000 pui. Într-un an vom avea un ruland de 30 000 rațe și 60 tone carne de pui. Față de spațiul pe care îl avem la dispoziție, exploatînd la maximum capacitatea existentă, vom putea ajunge, numai la rațe, la 100 tone carne pe an.

— În ce condiții se comercializează produsele gospodăriei anexă ?

— În urmă cu cîteva zile am vîndut prima tranșă de rațe. Ele au ajuns pe mesele oamenilor muncii de la I.O.R., Întreprinderea de cabluri, 23 August, întreprinderi care au avut un aport în amenajarea și dotarea gospodăriei anexe. Recunoaștem că n-am putut satisface toate cererile. Pregătim acum a doua tranșă de rațe și de pui. De curînd am achiziționat în vederea creșterii și găște. Intenționăm să creștem și curcani, deși este o pasăre destul de pretențioasă. Desfacerea se face prin tonetele înființate în întreprinderile sectorului. Pe lîngă păsări, desfacem și legume. Parte din produsele gospodăriei se repartizează cantinelor de întreprindere, Spitalului „Victor Babeș".

— Există o cheie a succesului în această activitate ?

— Bineînțeles, munca. E bine să te organizezi în așa fel încît să nu depinzi prea mult de alții, adică să ai asigurată reproducția animalelor sau necesarul de răsaduri. O valorificare integrală a produselor asigură o rentabilitate sporită. Desfacerea produselor în primul rînd în întreprinderile care s-au arătat interesate de această activitate constituie, cred eu, un stimulent.

— Și ar mai fi ceva, adaugă tovarășul Dumitru Calomfirescu, gospodăria anexă nu este un hobby. Ea trebuie tratată ca o secție de producție, cu toată seriozitatea. Îndeamnă la aceasta rezultatele obținute cu investiții minime, prin autofinanțare. Plusul de produse care apar pe piață provine din valorificarea unor terenuri de cele mai multe ori impracticabile pentru agricultură, prin amenajarea unor clădiri care nu mai pot fi întrebuințate în scopul pentru care au fost construite și prin folosirea rezervelor de inițiativă și forță de muncă existente în orice întreprindere.

În încheiere, să încercăm să tragem unele concluzii.

Practic, doar într-un an, cu investiții minime, însă cu pricepere și bună organizare, importante produse agroalimentare au intrat în circuitul de consum. Să ne imaginăm ce ar însemna ca rezultatele obținute de Consiliul popular al Sectorului 3 să fie extinse la toate consiliile populare, ce contribuție de produse agroalimentare ar aduce această formă de activitate și, ceea ce este important, într-un timp relativ scurt. În privința creșterii iepurilor, credem la fel cu interlocutorii noștri, că această ocupație este rentabilă cu condiția să fie finalizată așa cum trebuie. Se simte nevoia organizării unui centru care să preia și să valorifice integral atît carnea cît și blana. Simpla tăiere și expunere într-un galantar, și la prețul de 42 lei kilogramul, nu par să fie suficiente, mai ales că e vorba de introducerea în obișnuința noastră a unui produs cu care majoritatea dintre noi nu sîntem familiarizați. Gospodarii Sectorului 3 și-au dat seama de toate acestea și, iată, se gîndesc și la acest aspect. Să nu uităm că iepuri se cresc și în școli și în unități mici care n-au posibilitatea și nici nu este rentabil să-și organizeze abatoare, tăbăcării, croitorii și nici să-i prepare în vreun fel. În multe gospodării anexă, neavînd ce face cu iepurii care se înmulțeau într-un ritm rapid, oamenii au fost nevoiți să tempereze tocmai calitatea de bază a iepurilor, prolificitatea. Cu alte cuvinte, atîta timp cît preluarea iepurilor de către unități specializate în valorificarea lor nu se face în mod corespunzător și la nivelul producției înseamnă să creștem iepuri doar de dragul de a-i crește. După o experiență de aproape doi ani, de cînd au început să se organizeze pe scară largă gospodării anexă, de cînd s-a demonstrat rentabilitatea acestei forme de activitate, e momentul să se treacă mai hotărît — am descris experiența Sectorului 3 al Capitalei — de la o acțiune pe care mulți o mai situează în zona divertismentului la o organizare dacă nu chiar industrială, măcar pe aproape.

OPREA GEORGESCU ■

Tribuna Frontului Democrației și Unității Socialiste

Masă rotundă în Carpați despre o neobișnuită eroină de serial

PINZGAU

ÎN CARPAȚI-2000 — NU CA TITLU DE SERIAL, CI ÎN REALITATE — PINZGAU DE TRANSILVANIA TREBUIE SĂ-ȘI REGĂSEASCĂ LOCUL CUVENIT PRIN DRAGOSTEA ȘI TRUDA CRESCĂTORILOR, PRIN AJUTORUL DAT DE STAT, REÎNNODIND O CENTENARĂ TRADIȚIE, DAR NELIMITÎNDU-SE LA EA.

CRESCĂTORI DE ANIMALE, CERCETĂTORI ȘTIINȚIFICI, OAMENI AI MUNTELUI ÎȘI SPUN CUVÎNTUL.

„Mă numesc **TRAIAN ANDON** și sînt student la Facultatea de zootehnie din Cluj-Napoca, dar nu vă scriu în această calitate, ci în aceea de om al muntelui : mă trag dintr-o familie de țărani din **Bistrița-Năsăud.** După studenție, aș vrea să lucrez tot într-o zonă de munte, dar aceasta este o problemă de viitor. În vacanțe, mă întorc acasă sau la bunici, la Leșu Ilvei, unde mă simt tot acasă, printre crescătorii de animale. Iată de ce urmăresc cu interes în «Flacăra» serialul Carpați-2000.

Ne frămîntă soarta minunatei noastre rase de taurine Pinzgau de Transilvania, bine adaptată zonelor de mare altitudine și răspunzînd prompt la orice îmbunătățire a condițiilor de creștere și exploatare. Desigur, există și la noi alte rase superioare ca nivel productiv Pinzgau-lui, dar nu în condițiile micii gospodării individuale montane, unde — crescute atît în rasă curată cît și sub formă de metiși cu Pinzgau — dau adesea rezultate mai slabe decît Pinzgau. Vorbesc, firește, prin prisma experienței limitate a lor mei. Știu însă că mai mulți producători din zona necooperativizată a județului Bistrița-Năsăud, cu cîteva luni în urmă, au cerut specialiștilor de la O.J.R.S.A. Bistrița să li se asigure tauri și material seminal de rasă Pinzgau, dar atunci s-au ales doar cu promisiunile.

Nouă, celor de la munte, ni se rupe inima cînd vedem că tot mai multe vaci de metisare, însă nu de amploarea la care ne-am fi putut aștepta. Limitarea unor posibilități de furajare cu concentrate a condus la sporirea interesului pentru Pinzgau, care continuă a fi căutată de către crescătorii de animale individuali, mai ales din zonele reci, unde calitățile ei sînt esențiale.

La expoziția din 1972 de la Dorna Candrenilor am urcat pe podiumul de premiere numai vaci Pinzgau cu producții medii pe lactație de peste 4 000 l lapte și greutăți corporale de peste 500 kg. Îmi amintesc de un exemplar de peste 750 kg, proprietate a unei bătrîne din satul Poiana Negri. Aceste „plus variante" demonstrează existența în cadrul materialului autohton a unei rezerve de gene demne de luat în considerare. Acum zece ani, zona de munte a județului Suceava deținea circa 100 000 exemplare de taurine Pinzgau. Actualmente, numărul s-a redus, a sporit procentul de metiși și totuși rasa se menține (cu greu, chiar și varietatea neagră, așa-numita vacă de Dorna) prin străduințele și atașamentul crescătorilor de animale. Adevărul este că numărul taurinelor Pinzgau de calitate mediocră și submediocră continuă să fie mare și se mai practică încrucișări întîmplătoare, la această situație nesatisfăcătoare contribuind distanțele mari și virstele înaintate ale crescătorilor de animale.

— Înțelegem deci că socotiți utilă o „revizuire a atitudinii" față de rasa Pinzgau.

— O reconsiderare a acestei rase, mai ales acolo unde ea s-a menținut, deci în zona de munte, **ar răspunde unor necesități actuale și de lungă durată.** Cred că sînt încă mulți specialiști care au crescut Pinzgau în unități de stat și care își amintesc și azi cu plăcere despre producții medii de 3 500 l lapte/vacă/lactație.

„REZERVĂ DE GENE". DAR ESTE ACEASTA SUFICIENT ?

— Tovarășe inginer AUREL ALEXOIU, în calitate de director tehnic al CENTRULUI REPUBLICAN DE REPRODUCȚIE ȘI SELECȚIE A ANIMALELOR, sînteți în măsură să explicați cel mai bine, de pe pozițiile unui for central, care este în 1983 situația rasei Pinzgau.

— Realizarea obiectivelor principale în ameliorarea taurinelor din țara noastră se efectuează în cadrul unui sistem unitar-coordonat de ameliorare. Acest sistem precizează principiile de bază ale metodologiei de ameliorare, structura de rasă planificată și metodica înmulțirii și ameliorării diferitelor populații de taurine. Concomitent cu sporirea în ritm susținut a efectivului total și matcă, în ultimii 10—15 ani s-au produs modificări însemnate în structura de rasă a taurinelor, în sensul reducerii accentuate a raselor și populațiilor slab productive în favoarea raselor zonate de mare productivitate : Bălțata Românească, Bruna de Maramureș și Holstein-Frizã. Iată de ce numai ele apar pe harta de zonare.

— A ieșit deci din atenție Pinzgau ?

— În scopul conservării fondului de gene valoroase ale unor rase și populații locale de taurine s-au rezervat microzone de creștere în rasă curată, prevăzute în actele normative care reglementează zonarea raselor de taurine. Astfel, în cazul rasei Pinzgau de Transilvania, avînd în vedere adaptabilitatea la condițiile de mediu specifice zonei montane, rezistența organică, inclusiv la o serie de boli, calitatea excepțională a unghiilor (care fac ca boii de Pinzgau să se preteze la orice fel de muncă, chiar la transporturi forestiere), coloritul atrăgător, și el preferat de crescători etc. — a fost special exceptat, pentru a se crește și ameliora în rasă curată, un efectiv de cîteva mii de vaci și vițele de la gospodăriile populației din zona necooperativizată din comunele Leșu-Ilvei, Ilva Mare, Lunca Ilvei, în județul Bistrița-Năsăud, comunele Nucet, Vașcău, Cîmpeni, Cristiorul de Jos, Lazuri de Beiuș, Lunca, Pietroasa și alte localități din Bihor.

Este aceasta suficient ? Pentru a afla răspunsul, ne adresăm principalului centru de cercetări din România privind bovinele, **INSTITUTUL REPUBLICAN DE CERCETARE ȘI PRODUCȚIE PENTRU CREȘTEREA BOVINELOR,** Balotești, care are în subordine șapte stațiuni de cercetare și producție din țară.

„UN BOU PINZGAU NU CERE MOTORINĂ"

Interlocutorii noștri la institutul din Balotești sînt doctorii ingineri **ION GRANCIU,** șef de laborator, și **ARCADIE PETRESCU,** cercetător principal în ameliorarea bovinelor. (Nu e lipsit cu totul de semnificație pentru problema în discuție și faptul că Ion Granciu se trage dintr-o familie de țărani năsăudeni și că tatăl său, în vîrstă de 83 de ani, are și azi în grijă vaci Pinzgau.) Ei ne spun :

— Este adevărat că timp de mai mulți ani s-a acordat la noi exclusiv atenție raselor Bălțata Românească, Bruna și Friza, deoarece aveau cea mai mare răspîndire în zona cooperativizată. Această orientare a fost justificată din considerente obiective. În ultimii cîțiva ani a crescut însă atenția și față de zona necooperativizată montană, unde mai există enclave Pinzgau, în special în județele Suceava, Bistrița-Năsăud, Bihor și Alba. În aceste județe — în afara vacilor cu lapte din gospodării — se întîlnesc cîndva boii de Pinzgau, foarte puternici și apreciați. Cînd s-a introdus mecanizarea, rolul lor — ca și al cailor și al bivolilor — a scăzut, practic „au fost dați la o parte". Le redescoperim — ca și la cai — valoarea într-o perioadă de criză energetică mondială. **Un bou Pinzgau nu cere motorină,** el paște iarba din jur...

— Dar potențialul de lapte și de carne?

— Faptul că în zonele tradiționale Pinzgau, la munte deci, această rasă s-a menținut în gospodăriile țărănești reprezintă **dovada hotărîtoare** că răspundea și răspunde unor necesități economice reale.

— În calitate de specialiști din institutul central, republican de cercetare și producție pentru creșterea bovinelor, sînteți, așadar, de acord cu tot ce s-a spus aci despre calitățile rasei Pinzgau de Transilvania ?

— Da. Este o rasă puțin pretențioasă, bine adaptată la altitudinile mai mari, cu membre solide, rezistentă la maladii și intemperii, valorificînd din plin pășunile montane și dînd un lapte cu un conținut de grăsime comparabil cu al altor rase, care sînt însă mai pretențioase. Pe scurt, deci, Pinzgau prezintă interes din punctul de vedere al laptelui și cărnii și, în plus, poate servi drept rezervor de animale de tracțiune la munte, ceea ce azi îi conferă un avantaj deosebit.

— I se dă în prezent atenția cuvenită ?

— În perioada de neglijare a Pinzgau-lui problema ameliorării a fost lăsată pe seama crescătorilor înșiși. Dacă exista un tăuraș în satul respectiv, se recurgea la el, dacă nu, țăranul, presupunînd că era mai întreprinzător și nu prea bătrîn, dădea o fugă în satul vecin. Evident, nu în aceste condiții ne puteam aștepta la o ameliorare științifică. Actualmente, organele oficiale de selecție duc o activitate pozitivă în sensul selectării reproducătorilor valoroși. Este însă posibil să existe încă **goluri în această activitate care** — după o perioadă de delăsare — **abia a reînceput.** Așadar, problema este ca **să se acopere întreg teritoriul care interesează rasa Pinzgau** (ea va rămîne, în ciuda calităților ei, de interes local, montan). Așadar, trebuie ca reproducătorii de rasă să „acopere" în întregime teritoriul respectiv și să se înlăture hazardul de care vorbeam înainte.

„SOARTA ACESTEI RASE ESTE LEGATĂ DE DEZVOLTAREA GENERALĂ A ZONEI MONTANE"

Radu Rey :

— Esențială devine asigurarea eficienței sistemului de reproducție, care la munte cere să se țină cont de mulți factori, precum distanțele, izolarea, căile de acces nu totdeauna utilizabile, capacitatea de muncă și de instruire a actualului crescător de animale. Astfel, în afara asigurării materialului de reproducție de mare valoare se impune o asiduă muncă de selecție, operativitate, constituirea de nuclee Pinzgau valoroase, forme de cointeresare a crescătorilor, activitate intensă pe linia instruirii, propagandă agricolă, tîrguri și expoziții de animale ș.a. Fără acest **angrenaj,** rezultatele nu pot fi satisfăcătoare.

Ion Granciu și Arcadie Petrescu :

— Întocmai. Este vorba de un angrenaj. Sînt pozitive măsurile luate în ultima vreme care duc la „reconsiderarea" Pinzgau-lui. Deși în prezent această rasă este redusă ca număr, important este ca atît cît mai există să dea satisfacție pe plan economic. **Ea va rezista în funcție de condițiile ce i se vor oferi și de interesul — și cointeresarea — producătorilor. Soarta rasei Pinzgau de Transilvania este legată de dezvoltarea generală a zonelor noastre de munte** și, în primul rînd, de îmbunătățirea pășunilor și fînețelor alpine. Or, acestea sînt încă, în mare măsură, invadate de lăstărișuri, tufișuri și ierburi de mică valoare nutritivă. Am putea cita zona Munților Rodnei, obcinele Dornelor, dar și multe altele. Se acționează pe linia îmbunătățirii, dar mai sînt multe de făcut. Știevia se întinde și ea, pe alocuri, ca o uriașă pecingine. Cum am spus, se acționează energic pentru înlăturarea acestor mari neajunsuri, **dar** problema rămîne deschisă, de actualitate stringentă, și **se pune cu atît mai acut pentru Pinzgau, care, spre deosebire de celelalte rase, nu merge doar pentru cîteva luni în munte, ca chiar acolo „le-culeste" !** Programe de ameliorare a pajiștilor și fînețelor există — și acesta este un element deosebit de pozitiv — dar ele trebuie aplicate, să prindă pretutindeni viață. Apoi, viitorul rasei Pinzgau de Transilvania depinde și de o educație zootehnică adecvată a crescătorilor de la munte, de dotări și de alte înnoiri ale zonei montane — problemă a cărei acuitate a fost deseori subliniată, și pe drept cuvînt, în serialul „Carpați-2000". **Reviriment pe care îl așteptăm și în legătură cu Pinzgau de Transilvania nu se poate baza numai pe tradiție, ci și pe modernizări,** și tocmai acesta este sensul măsurilor luate în ultima vreme, în spiritul documentelor de partid — conchid interlocutorii noștri.

Vom mai reveni cu alt prilej la această problemă de mare actualitate economică, reținînd pentru moment concluzia că în Carpați-2000 (nu ca titlu de serial, ci ca realitate) Pinzgau de Transilvania, ca rasă adaptată condițiilor noastre montane specifice, trebuie să-și găsească locul cuvenit în acele zone locale unde poate da maximum de randament. Prin dragostea (da, dragostea) și truda crescătorilor, prin ajutorul dat de stat, reînnodînd o tradiție, dar nelimitîndu-ne la ea.

LIONEL NIȚESCU

ABC PINZGAU DE TRANSILVANIA

Este o rasă de bovine formată în zona Zell am See, Austria, regiune muntoasă cu climat rece și umed. Avînd o vechime de peste două secole, s-a adaptat acestui tip de condiții și este bine consolidată. A fost introdusă în țara noastră în jurul anilor 1930 mai ales prin tauri reproducători, cu care s-a ameliorat în primul rînd rasa locală de munte Mocănița. Nuclee mai importante s-au format în părțile muntoase ale Bucovinei și Transilvaniei (Cîmpulung Moldovenesc, Rădăuți, Vatra Dornei, Gura Humorului, Năsăud, Sibiu — Cisnădie, Hunedoara ș.a.), dar a pătruns și în alte regiuni.

Ameliorarea rasei locale a durat mult, peste un secol, procesul fiind stînjenit în perioadele primului și celui de-al doilea război mondial, dar cu eforturile reunite ale unor generații de profesioniști (medici veterinari și agronomi de prestigiu) și, firește, ale crescătorilor de animale din munți s-a atins un prag destul de înalt de ameliorare a efectivului local, născîndu-se astfel **Pinzgau de Transilvania.** În ordinea importanței economice, acesteia i-a revenit locul al treilea, după Simmental și Bruna Alpină, care au stat la baza formării raselor Bălțata Românească și Bruna de Maramureș.

Valorifică excelent iarba pășunilor de munte, dar și fînurile și furajele însilozate — deci o bază de hrănire „neconcurentă" cu omul. În plus, deține **calități esențiale pentru regiunea de munte,** avînd rezistență organică la acțiunea factorilor naturali aspri și la un regim de exploatare mai auster. În adevăr, această rasă are : ● **picioare bune,** adică unghii tari, nesfărîmicioase (element important în zonele umede și pietroase, precum și pentru potcovitul boilor de muncă), cu fibra musculară adaptată travaliului impus de pante accentuate ; ● **piele bună,** densă, cu îmbrăcăminte pîloasă protectoare, de unde și rezistența la boli „a frigore", la variații bruște de climă și la frig ; ● **gură bună,** cu dantură puternică, limbă și buze tari și mai subțiri, apte să valorifice pășuni cu vegetație măruntă și specii mai aspre ; ● **fecunditate și natalitate bune.**

Pinzgau posedă și alte calități recomandînd-o pentru condițiile naturale din zona montană, cu posibilități mai modeste de îngrijire și exploatare.

Pledoarie pentru laseri

Ca în butada „toate drumurile duc spre Roma", în ultima vreme numeroase dintre investigațiile noastre reporteriești prin teritoriile cercetării științifice și aplicațiilor acestora, ne-au condus spre **laseri**. Acupuncturiștii doresc, au nevoie de laseri pentru stimularea punctelor și meridianelor în tratamentul acupunctic. La ultimul congres internațional de acupunctură s-a demonstrat valoarea lor net superioară față de electrostimulatoare, fiind mai aproape de energiile organismului uman, mai fiziologice, ne relata dr. Teodor Caba, unul dintre participanții români, care nu știa însă că acasă, în țară, există un laborator de laseri pentru medicină, cu specialiști de clasă în domeniu care au și realizat laserul cu argon ionizat sau kripton ionizat cu puteri mici, iar una din aplicațiile lui importante fiind tocmai fotocoagularea și acupunctura. (Precum nu cunoștea — și, de asemenea, nu e vina sa — că între 16 și 17 iunie a.c., a avut loc, la București, pe Platforma fizicii de la Măgurele, o masă rotundă chiar cu tema **„Aplicațiile laserilor în medicină"**). Și că aceștia așteaptă colaborarea medicilor din diverse specialități (și comenzi din partea beneficiarilor, a ministerelor cu rețea sanitară) pentru experimentarea și implementarea lor în practica medicală. Paradoxal, în schimb, cînd am scris despre aparatura medicală, am întîlnit numeroși medici interesați și doritori să lucreze cu instrumente și bisturie cu laseri ! Discutînd despre abordarea unor tehnici de vîrf în sudură cu directorul institutului de cercetare și inginerie tehnologică în specialitate, dr. ing. Zeno Pircea, afirma că, pot trece uricînd la sudurile cu plasmă și cu fascicole laser dar Institutul de fizica și tehnologia aparatelor cu radiații — IFTAR — București nu a pus încă la dispoziție proiectanților de tehnologii de sudură tocmai instalațiile respective ! Ca și în domeniul textil, unde s-a pus la punct o tehnologie de repansat cu un anumit tip de laser.

Așadar, am luat drumul spre IFTAR.

În 1955, cînd absolvea Facultatea de fizică a Universității din București, tînărul **Vasile Drăgănescu** nu poseda noțiunea de laser. Pentru că nu exista, nu apăruse încă pe această planetă. Existau însă în lume cercetări asupra emisiei stimulate a luminii (printr-un proces fizic enunțat de Einstein încă în 1917), existau însă, în țara sa, școala de fizică a profesorului Hulubei, școala de optică și descărcări în gaze a profesorului Bădărău, preocupările aplicării unor metode optice în studiul nucleului ale profesorului Agârbiceanu. Tînărul absolvent eminent este repartizat la Institutul de fizică atomică, unde acești corifei ai științei românești dezvoltau o serie de cercetări de ultimă oră privind spectrofotometria, privind descărcările electrice în gaze, privind depunerile în vid și crearea unor oglinzi speciale, privind aspectele teoretice ale nivelelor energetice ale unor sisteme atomice... „Studii care s-au soldat cu unele determinări ce au intrat în tabelele de date nucleare internaționale, ca de exemplu, momentele magnetice nucleare la Mercur 199 sau la Sodiu 23", cum ține să remarce doctorul în fizică acum, Vasile Drăgănescu, șeful Secției laseri și instalații cu laseri. Și cu realizarea, la 20 octombrie 1962, sub conducerea profesorului Ioan Agârbiceanu, a primului laser românesc, la numai doi ani după ce se anunțase primul dispozitiv laser din lume, construit în 1960, de către T.H. Maiman în Laboratoarele de cercetări Hughes (S.U.A.), cu solid, un rubin, și numai la un an după construcția primului laser cu gaze, în 1961, de către o echipă de ilustri savanți — A. Javan, W.R. Bennet Jr. și D.R. Herriott. A urmat o explozie de cercetări și rezultate în noul domeniu al fizicii care este fizica laserilor și aproape imediat proprietățile remarcabile ale instrumentului au atras atenția inginerilor ; în două decenii descoperindu-se mii și zeci de mii de posibilități de a obține lumină laser de la cele mai diverse substanțe, s-au studiat sute de tipuri de laseri, zeci de firme produc laseri și un număr impresionant de aplicații specifice se răspîndesc în industrie, agricultură, viața socială, de la o zi la alta... (Laserul fiind o sursă de lumină care nu există în natură, fiind de 600 de ori mai puternică decît cea care ne vine de la Soare și avînd proprietăți specifice). Primul laser românesc — de la care s-au împlinit 20 de ani anul trecut, în octombrie, și care a fost aniversat printr-o Conferință internațională, cu o largă participare, ca o recunoaștere a realizărilor noastre în domeniu — a fost obținut într-un amestec de gaze de heliu și neon (atît de moderne și azi), la lungimea de undă de 1,15 um parcă simbolic de către un grup de tineri, printre care dr. fizician Virgil Vasiliu, ing. Anton Agafiței, dr. fizician Velculescu, selecționați de către, și lucrînd în jurul marelui mentor, om de știință și patriot care a fost academicianul Ioan Agârbiceanu. (Din păcate n-a putut fi păstrat pentru Muzeul tehnicii românești). Creînd astfel o nouă școală și o nouă deschidere pentru știința și tehnica națională, înscriind România pe lista primelor țări din lume cu activități laser ce reprezintă una din cele mai importante coordonate ale peisajului științific și tehnologic al acestui secol. (Cu fascicol laser, de pildă, s-a măsurat pentru prima dată cu precizie în istoria omenirii distanța de la Pămînt la Lună, fără cînd posibilă rezolvarea problemelor pentru inimaginabila debarcare a omului pe satelitul planetei sale). „La foarte scurt timp, continuă scurta istorie a epocalei realizări interlocutorul nostru, ne-am orientat mai puternic spre această direcție de cercetare, străduindu-ne să ținem pasul cu evoluția fantastică, expansiunea domeniului pe plan mondial. Următorul pas important a fost construirea primilor laseri de putere (100 w), în 1967, cu mediu activ bioxid de carbon și tot în același an a fost pus în funcțiune primul laser românesc cu argon ionizat. Urmează, la intervale mici, laserii de mare putere cu mediu activ solid, laserii cu mediu activ lichid — cu colorant, cu vapori metalici, cu azot etc. În anii 1968—1969, deci după Congresul al IX-lea, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, se elaborează primul program național de laseri și aplicații, prin aportul științific deosebit al profesorilor Ioan Ursu și Ioan Agârbiceanu. Treptat, treptat, am ajuns la toate tipurile ce prezintă interes pentru aplicații".

Desigur, n-a fost nici simplu, nici ușor, nici lipsit de spectaculozitate și de momente demne de înscris în antologia marilor descoperiri științifice, dar, siliți de spațiul tipografic și de scopul acestui articol condensăm timpul și etapele și eforturile oamenilor, acei puțini oameni care au slujit la începutul acest remarcabil început de eră tehnică. N-au existat — și s-au format — exact specialiștii necesari, nu erau oameni suficienți, materialele, laboratoarele, aparatura specială necesară. Și s-au creat, s-au găsit, s-au gîndit încît, la ora actuală, cum ne informează unul dintre acei pionieri, dr. Virgil Vasiliu, „toate aparatele și instalațiile cu laseri, tot ceea ce facem în momentul de față este proiectat și realizat în țară sau cu un extrem de mic import. Echipamentele sînt gîndite de cercetătorii noștri, proiectele de către specialiștii noștri, execuțiile de asemenea. totul se materializează în sistemul ICEFIZ. Acum avem toate condițiile și posibilitățile să oferim industriei, cercetării, economiei noastre laserii de care ar avea nevoie. Beneficiari să fie".

Doctorul în fizică **Virgil Vasiliu** care avea 5 ani de la absolvirea facultății și mai puțin de 28 de ani de viață, cînd participa la o creație științifică de o asemenea anvergură, conduce actualmente colectivul de laseri cu heliu-neon și de echipamente cu laseri. Este un om modest și simplu și absolut obișnuit ca înfățișare, dar ochii trădează ceva neobișnuit, o forță aparte. Și, într-un fel, chiar ca biografie. Reprezintă biografia unei generații. Este fiu de învățător de țară, moldovean, din comuna Bârgăoani, și, la rîndu-i, inițial, s-a pregătit să urmeze nobila misiune a tatălui. Noul destin al țării schimbă însă traiectoria vieții elevului de școală normală. Primește o repartiție pentru a candida în învățămîntul superior și-și alege fizica, evident, pentru că era foarte bun la fizică și pentru că „o consideram mai apropiată de realitate față de toate științele teoretice, supranumite exacte, de care mă simțeam atras". Altfel, într-un învățător de țară, ar fi murit un om de știință ! O eră nouă a României, a României socialiste l-a recuperat, ca pe mulți, foarte mulți dintre cercetătorii, inventatorii, oamenii de cultură, intelectualii de excepție de azi și care, în alte date istorice nu se știe dacă ar fi ajuns ceea ce sînt (mulți știm cu siguranță că am fi fost altceva). Îl găsim în laboratorul său, dirijînd ca un regizor o aparentă dezordine de aparate. Un „operator", un om cu aparatul de fotografiat îi ascultă comenzile, trage clișeu după clișeu, din toate pozițiile, o tînără colaboratoare „îl sicilie" cu întrebări despre ce și cît să scrie pe niște foi de hîrtie. E cald, apropiat, jovial cu toți și cu atenția distributivă spre tot, nu scapă un amănunt. Nu e nici pe departe dezordine, se lucrează la alcătuirea unui program de marketing, se alcătuiesc prospecte, fișe tehnice, fișe de aplicații și performanțe, cataloage de produse. Are de gînd ca în luna august să înceapă un turneu prin țară pentru a prezenta uzinelor, unităților de cercetare, de învățămînt superior, altor posibili beneficiari — și pot fi atît de mulți ! — aparatura și instalațiile cu laseri ce se pot realiza la IFTAR în vederea implementării acestora în practică.

Au trecut deci două decenii de la prima creație. Cercetarea, proiectarea și prototipurile au ajuns undeva foarte sus, în pas cu ceea ce se petrece pe plan mondial, dar pătrunderea lor efectivă în economie nu merge în același ritm. Din felurite inerții, ascunzînd în unele locuri necunoaștere, în altele neasumarea responsabilității noului, în altele teama de eșec... „E adevărat, cum ține să precizeze dr. Vasile Drăgănescu, este o tehnică atît de nouă, de delicată, de dificil de aplicat, țese din șablon, dar nu se poate să nu ne-o asumăm din moment ce ea aduce fantastice beneficii economiei naționale. Facem cît putem propagandă pentru laseri ; știm că mentalitățile nu se schimbă într-o zi, dar este inadmisibil ca unii ingineri să se mire și să nu creadă că, de pildă, lumina poate tăia metale".

Și iată, în laboratorul doctorului Virgil Vasiliu avem numai o gamă de laseri, cu o paletă extraordinară de aplicații. Un echipament de orientare și control a direcției în subteran. Conceput pentru orientarea instalațiilor complexe ce se introduc în țara noastră în industria extractivă a minereurilor pentru forat orizontal în secțiune plină cu diametre mari. Cu ajutorul căruia se orientează săparea cu precizii și productivități deosebite. Laserul cu heliu-neon este în general utilizat în echipamente de aliniere. S-a aplicat pentru prima oară la calea ferată, la Beia, pentru direcționarea liniei între Brașov și Sighișoara, apoi la Mestecăniș, pentru dublarea liniei Suceava — Bîrnova — Iași, actualmente pentru calea ferată aflată în construcție, Curtea de Argeș — Rm. Vîlcea... Precizia de aliniere tipică pentru sistemele noastre fiind de plus, minus 5 mm la 100 metri, corespunzătoare registrelor internaționale și care nu se poate obține cu nici un alt sistem clasic. Se mai pot utiliza la alinierea stîlpilor de rezistență la hale industriale, la montarea șinelor podurilor rulante, pentru dirijarea lucrărilor de nivelare pe șantierele de îmbunătățiri funciare (atît de multe azi la nivelul țării și mult mai multe în cincinalul următor), dirijarea construcțiilor de tuneluri de aducțiune la hidrocentrale, sau pe verticală la puțuri de mină și turnuri de răcire. Examenele sînt date și luate cu note maxime. La tunelul de aducțiune de la Hidrocentrala de pe Lotru — în anii 1975—1977 — la primul coș de fum de la Termocentrala Turceni, precum și la înălțarea turnurilor ei de răcire, la un puț de mină din zona Băii Mari... „S-au pus la punct o întreagă familie de laseri cu heliu-neon formată din LG 5, LG 10, 50, 301, LG 1, 1 R... ce se pot livra separat pentru cercetări și măsurători în diverse laboratoare. Un alt echipament — ROTOPLAN — cu baleiere, cu capacitatea de rotire a undei luminoase poate circumscrie un plan de suprafață, de pildă unde sînt bălțiri sau excese de umiditate, după care pot lucra screpere și alte utilaje. Cu care se pot efectua și ridicări topometrice pentru șosele, construcții de aeroporturi, piste de decolare, fundații deosebite, de mari dimensiuni pentru hale industriale, spre exemplu pentru laminoare... Încă o direcție de aplicații fiind industria siderurgică — pentru alinierea și ghidarea utilajelor care trag țevile. Un asemenea serviciu, calculabil în milioane și milioane de lei, îl aduce un laser românesc la Galați, la Combinatul siderurgic, orientînd foarfecele de tăiat tablă laminată pentru a executa dimensiunile și formele cerute de beneficiari. Cînd nu a avut un asemenea echipament cu laser, pierderile erau foarte mari ; dacă tabla în loc să fie tăiată la cotele unui dreptunghi perfect, avea erori peste limitele admise, un astfel de trapez descalifica o materie primă, deosebit de scumpă pe toate piețele lumii și deficitară, de la categoria I la a II-a. O altă familie de aparate — LASINTERF — sînt destinate construcțiilor de mașini, să echipeze mașinile unelte pentru măsurători de cote și viteze. Aceste interferometre cu laser sînt instrumente complexe, de mare finețe, capabile să măsoare cote și viteze de lucru cu precizii pînă la 0,1, 0,6 microni. „E o sculă foarte scumpă, ține să precizeze fizicianul Virgil Vasiliu, adusă din import ar costa de la 60.000 de dolari în sus. În general, firmele producătoare de mașini mari, unicat, nu vînd și interferometrele cu laser, tocmai pentru că sînt extrem de scumpe. Noi le-am realizat împreună cu cercetătorii de la ICSIT „Titan". De exemplu, pentru turbinele de termo și hidrocentrale, mașini uriașe, extrem de complexe și ale căror motoare trebuie să lucreze cu precizii extrem de mari și la turații fantastice. Verificarea acestora se poate face în cel mai înalt grad cu interferometru cu laser. De asemenea, s-a pus la punct un interferometru pentru măsurarea abaterilor de la rectilinitate și planeitate a suprafețelor metalice industriale (LINLAS — linie cu laser) care poate dirija precizia montării mașinilor mari (de pildă a strungurilor carusel gigant, cu comandă program), reparațiile capitale, pentru a fi readuse la aceleași performanțe și apoi verifică și măsoară cotele pieselor pe care le prelucrează, înlăturînd rebuturile ori toleranțele prea mari ce descalifică produsele. Pretențiile tehnicii actuale sînt extraordinare".

Dar, iată sînt necunoscute sau ignorate la ele în țară, de către numeroși beneficiari care ar trebui să se bată pentru ele. Ca și alte tipuri și familii de laseri românești de prestigiu și de valoare egală cu ceea ce se realizează în țări foarte avansate industrial (cum ar fi cele pentru controlul nedistructiv, în speță pentru controlul sîrmelor, cablurilor, în timpul tragerii, pentru etalonarea de precizie a ceasurilor comparatoare, controlul nedistructiv holografic, pentru determinarea poluanților în apele reziduale cu laser cu colorant, laseri pentru medicină — oftalmoscop cu rubin pentru operații pe ochi, bisturiul cu laser cu bioxid de carbon, coagulator cu laser cu argon ionizat) ce nu sînt nici cunoscute, nici solicitate suficient. Chiar și instalațiile pentru sudură, pentru debitări, pentru tratamente termice, asigurînd pe lîngă calitatea produselor o imensă economie de energie care se consumă prin sistemele clasice. Cum ne spune șeful secției, dr. Drăgănescu, „dinspre industrie se vine mai greu spre noi uneori doar cînd o solicităm. Dar noi sîntem, puțini, cîteva sute, cu muncitori cu tot, și nu putem să ne ducem peste tot. Și totuși ne ducem. N-avem nici un specialist în metalurgie, spre exemplu, deci metalurgii și sudorii ar trebui să ne solicite și să-și cerceteze și să-și pună la punct tehnologii cu laseri. Noi le oferim laserii și asistența tehnică și colaborarea. Toți vor să la aparate gata și nu să subvenționeze punerea la punct de tehnologii, deși industria e cea interesată și cea care deține fondurile".

Se pretextează mereu, o știm, e supremul subterfugiu, plapuma caldă a inerției, „nu avem bani", „nu avem prevăzute investiții pentru așa ceva", deși toate întreprinderile de la cele mai mici la vastele combinate au prevăzute fonduri de investiții pentru tehnică nouă, care nu odată se cheltuiesc pentru niște biete mărunțișuri, bine fardate pentru a părea „tehnică nouă". Iar tehnica cea mai nouă, a laserilor, începe să îmbătrînească în prototipuri. Fără comenzi, IFTAR-ul cum poate să le fabrice, el de unde se poate subvenționa ? E momentul ca ministerele productive care au încheiat, dealtfel, protocoale parafate prin semnături ale miniștrilor, asigurînd astfel conducerea de partid și de stat că vor impulsiona implementarea tehnicii laserilor în producție, să-și respecte obligațiile.

CICI IORDACHE-ADAM

Pentru un centru de terapie naturală complexă

Pe măsură ce Întreprinderea „Plantavorel" din Piatra Neamț (despre a cărei activitate de folosire a „farmaciei naturii" am mai scris) a depășit faza tatonărilor, găsindu-se înaintea elaborării primelor șarje de medicamente, așteptate pentru septembrie, se pune tot mai mult problema utilizării cît mai eficiente și cît mai largi a așa-zisei terapii naturale, în mare măsură concepută pe baza ideilor și brevetelor de invenție aparținînd doctorului în farmacie Ovidiu Bojor și colaboratorilor săi. Problema fiind, din paginile noastre, cunoscută, nu vom reveni asupra ei decît pentru a înainta forurilor de resort, Ministerului Turismului în primul rînd, o propunere. Aceea de a înființa la Durău, în județul Neamț, un Centru de terapie naturală și fitobalneologie (și nu numai, apiterapia, de pildă, cu „Apilarnil", „Apilarprop", „Hepatoapimel" etc., s-ar potrivi de minune), sub directa îndrumare a Direcției sanitare Neamț, cea care, cu dovezi îmbucurătoare, tutelează și activitatea „Plantavorelului".

De ce la Durău ? Pentru că, din cîte cunoaștem și din cîte ne-a informat însuși doctorul Bojor, amenajarea unei astfel de unități, fie și la început, cu caracter experimental, n-ar antrena cheltuieli, existînd la fața locului dotările necesare. Ar mai decide, în această desemnare, apropierea de Piatra Neamț, cît și faptul că, pe lîngă produsele naturale deja avizate („Nicotinostop", „Hepatobil", „Antihipertensil" etc., denumiri provizorii), s-ar putea utiliza la Durău și altele, „Sedocalm", „Prostatin", „Normoponderol" etc., aplicate preclinic și ambulator pînă acum. Pe plan județean, toate aceste medicamente, care au dat bune rezultate (D.D. din Oltenița ne-a scris recent, informîndu-ne că parkinsonul său s-a ameliorat net datorită tratamentului cu un produs vegetal), n-ar mai trebui să aștepte (ca celelalte) vreme îndelungată spre a fi omologate, producerea și administrarea lor imediată fiind, la acest nivel, permisă de lege. Totodată, se știe, Durăul oferă un cadru natural reconfortant. Microclimatul său, ca și atmosfera puternic ionizată, ar putea contribui la recuperarea mai rapidă a sindroamelor astenice, a nevrozelor etc.

Un asemenea centru s-ar adresa, în egală măsură, tinerilor și persoanelor de vîrsta a doua. Acestea din urmă ar putea găsi la Durău mare parte din remediile terapiei naturale, „Hepatobil" (coleretic, colagos, antispastic, hepatoprotector), „Antihipertensil" (împotriva sclerozei vasculare și arteriale), „Normoponderol" (combate obezitatea) etc., într-un cadru complex, implicînd fitoterapie, apiterapie, fizioterapie, aromaterapie (ar fi primul punct de acest gen din Europa). Dacă medicamentele enumerate, și altele din aceeași gamă, au fost realizate sau sînt în curs de realizare printr-o asiduă colaborare, Ministerul Sănătății, Ministerul Chimiei și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare cooperînd eficient, deschiderea unui Centru de terapie naturală complexă ar depinde, în principal, de Ministerul Turismului. Din cîte cunoaștem de la dr. Petrică Moldoveanu, specialist în promovarea produselor și metodelor originale românești de tratament, se studiază această posibilitate. Sugerăm să se acționeze fără întîrziere, punîndu-se la dispoziția amatorilor români și străini, condițiile necesare, operațiune care, repetăm, n-ar angaja decît amenajări minime.

OVIDIU IOANIȚOAIA

VINERI, 29 iulie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

CONSTANTIN LUCACI:

Esteticul și politicul se întrepătrund

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Născut la 7 iulie 1923 în Boșca-Bauat, Constantin Lucaci urmează mai întîi cursurile Academiei Libere de Artă din București și, ulterior, Institutul de arte plastice „N. Grigorescu" (clasa prof. C. Medrea) pe care îl absolvă în 1953. În 1963, frecventează cursurile Academiei de arte frumoase „Pietro Vănucci" din Perugia — Italia. Începînd din 1948, participă cu regularitate la expozițiile anuale și bienale de artă, artistul fiind totodată prezent la numeroase expoziții personale și colective din țară și străinătate : București, Timișoara, Cluj-Napoca, Helsinki, Praga, Moscova. Organizează două expoziții personale în cadrul bienalelor de la Veneția și recent — în anii 1982—1983 — alte două expoziții personale, la Ferrara și Roma, care s-au bucurat de o călduroasă primire din partea publicului și a criticii de specialitate italiene. Autor al unor monumente (Luchian — Parcul Herăstrău, București) și lucrări monumentale ca „Dialogul undelor" (amplasată în fața Televiziunii Române București), „Monumentul Partizanilor" (în orașul Turnu Severin) sau ca polipticul aflat la Casa Sănătății Mondiale de la Copenhaga. Un loc aparte în seria lucrărilor monumentale și de inginerie artistică îi ocupă fîntînile (fîntînile cinetice de la Constanța, 1971, Drobeta-Turnu Severin, 1979, și Vaslui — 1982). În 1974 este laureat al Premiului U.A.P.

— Constantin Lucaci, lucrările dumneavoastră emană un rafinament extraordinar și viguros totodată ; o „rafinată originalitate greu definibilă" — cum a spus uneori critica — încît ai impresia că arta, că sculptura dv. vin dintr-o îndelungată tradiție, că ați fi sculptor din tată în fiu. Vi se pare ceva fals în această impresie sau puteți, eventual, să-i explicați cauzele ?

— Cînd faci o artă spirituală — sculptura în cazul de față — totul e foarte dificil și totul trebuie să ți se prezinte ție, artistului, via cervello și nu via cuore. Adică eu cred că starea sau amploarea stării emoționale în fața unei opere de artă e mai mare dacă vine pe calea creierului decît a inimii. Or, unul om ajuns la un anumit nivel de cultură — cum este, orice s-ar spune, receptorul de artă de azi —, și care s-a desfătat cu marile creații ale omenirii din toate domeniile, trebuie să i se exalte nu numai inima, ci, aș zice, în primul rînd mintea. În chip inevitabil, apelez în acest caz la cultură, la spirit, pentru că, așa cred, arta **nu e cunoaștere în sensul fizic**, matematic, al lucrurilor ; ea mi se pare o realizare deplină a cunoașterii lumii prin metaforă și idee sau, mai precis, **prin metafora ideii** care acționează ca un element catalizator asupra individului.

— Tot nu mi-ați răspuns la o parte a întrebării : de unde acest rafinament al gîndirii formelor în sculptura dv. ? Ce credeți : avea dreptate filozoful (român) care spunea că „rafinamentul e semnul vitalității deficiente" ?

— Părinții mei n-au fost sculptori, nici măcar intelectuali. Dar asta nu înseamnă că nu aveau o sensibilitate artistică — nativă, aș spune, dacă mă gîndesc la mama, care picta, picta în felul ei dar picta. Bunica nu picta, în schimb bunica făcea cele mai frumoase chilimuri înflorate — dar nu cu „floricele" cum se fac azi — în care trăia o geometrie secretă și acel abstractism specific bănățenilor, un abstractism și o geometrie care au parcă în ele ceva grecesc.

— Ceva grecesc ați spus ?! Dar cum a pătruns Grecia în Banat ?

— N-a pătruns, ci a rămas, fiindcă n-au pătruns turcii. Așadar, în cazul meu, cred că formula rezistă foarte puțin sau deloc, fiindcă impulsul pentru armonie și formă (abstractă) l-am avut pe calea culturii și a culturii de viață care înseamnă vigoare. Cultura fără vigoare — eu aș numi-o dresură, pur și simplu dresură culturală.

— Ca unul care ați umblat mult prin multe țări pe unde ați avut expoziții, spuneți-mi : ați întîlnit astfel de oameni... dresați ?

— Am întîlnit și artiști și cărturari adevărați dar și destui despre care se vedea cît de colo că sînt dresați. Aceștia din urmă păreau a avea cunoștințe multe, multe informații, dar era suficient să-i asculți ca să-ți dai seama că la ei cultura era o pojghiță subțire, era retorică pură, nu avea un fond uman profund.

— Constantin Lucaci, cum ați reușit să vă faceți o cultură atît de diversă ?

— Poate că m-a ajutat natura mea de om și de artist care operează — e obligată să opereze — cu sinteze. N-am citit foarte mult, dar un demon al selecției m-a împins întotdeauna să citesc numai ceea ce trebuie și ce-mi trebuie. Cînd vorbesc de selecție, mă gîndesc la cîteva din operele fundamentale pe care eu le-am descoperit nici prea devreme, dar nici prea tîrziu. Cînd am citit în original **Un uomo finito** de Papini sau **Jean Christophe** de Romain Rolland, am avut — îndeosebi în cazul lui Jean Christophe — revelația eroului care trece prin toate chinurile, care pentru a-și făuri destinul trebuie să suporte mult, foarte mult. Mă șochează cînd mi se spune de pildă că azi **Jean Christophe** „nu mai place". Cui nu-i mai place această mare carte ? Snobilor, desigur.

— Dacă acestora le-am spune, de pildă, că vor găsi în ea mitul pygmalionic, ar citi-o pe nerăsuflate...

— Poate că ai dreptate, mai ales dacă mă gîndesc că, în fond, Shaw nu a adîncit mai mult problema în **Pygmalion**-ul său decît Rolland. Revin la se-

(Continuare în pag. 14)

CONSTANTIN CRIȘAN ■

Desene pe asfalt

Un simbol

Îți propun, cititorule, o supoziție fantastă : toate marile monumente ale umanității sînt militare, adică exaltă fapte ostășești ! Nemurind biruințl și înfrîngeri. Nume strălucitoare ori fără... nume. Sînt piramidele egiptene doar megalitice cripte funerare ? Doar monumente ale orgoliului faraonilor? Sînt piramidele aztece doar „bănci" de însemne criptice miraculoase, „biblioteci" de date și sigle nici pînă acum descifrate ? Ce a fost Colosul din Rhodos ? Ori (chiar) Colosseumul roman?

Turnul Babel, grădinile Semiramidei, Parthenonul, templele birmane, pietrele ciclopice din Britania (Stonhenge), dar și domurile evului mediu (dedicate lui Isus-soldatul, în războaie religioase) de proporții continentale, toate, îmi par a fi semne ale unei istorii militare a planetei. Mărturisit ori lesne de dedus, scopul zidirii primei cărămizi a acestor monumente a fost legat de aspra meserie a soldatului, de meșteșugul armelor lui.

Ingenuncheate de ruină, arse de focuri pustiitoare ori de hecatombe geologice, au pierit arcuri de triumf, mausolee și ele triumfale, munți sculptați cu nume făloase... Unele — puține — mai răsar și azi în calea armatelor de turiști ce le cercetează cu blazare.

Dar noi ?

Care sînt monumentele noastre ?

Să fie coamele de munți cu stînci pe care nu natura le-a cioplit ci mîna pietrarului-artist (Omul, Babele, de pildă) și în inima cărora zac poate șipete cu comorile bătrînilor regi daci ? Să fie mirabilele înjghebări de la Sarmizegetusa ?

Popor vestit încă din antichitate pentru știința de a „bate războiul", românii nu s-au grozăvit niciînd cu puterea armelor lor și în clipele în care li s-a îngăduit să mănînce dulcea pîine a păcii, ei mai ales grîul l-au desenat cu aur și fructele le-au colorat și mai cu seamă s-au dedat cîntecului (nescris) și bucuriei muncilor simple.

Dar un monument al războaielor lor există în fiecare sat, aș zice în fiecare ogradă românească, în chipul florii cu tîpar smerit cărela îl zicem sîngele voinicului. Să fabulăm o poveste despre floarea amintitoare a vechilor glorii ? Nu e nevoie. E atît de transparentă sugestia pe care ne-o propune, abia rostit, numele ei încît putem imagina cronici fără de sfîrșit din care ne apare profilat peste spații de timp eroic inflexibil și viu, el, Soldatul român, mai generos cu sîngele decît cu vinul — împărații Romei. Și ars de propria-i sudoare ca Hercule, de cămașa-i otrăvită.

Fiți atenți cum călcați !

Să nu strivim floarea-mausoleu-piramidă-arc de triumf-sarcofag-cenotaf-templu și nebiruită cetate...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Ca un pandant la cea de-a **XV-a ediție a Festivalului interjudețean Călușul românesc**, a fost organizat la **Caracal** și un foarte interesant tîrg al olarilor intitulat **Pomul vieții**. Alături de ceramica de **Horezu** (au expus **Victor Vicșoreanu, Dumitru Șchiopu, Gheorghe Ierga** și **Dumitru** și **Ion Mischiu**), alături de ceramica de **Corund** (au expus **Ilyes Mihaly, Balasz Adalbert, Szasz Domokos** și **Hoser Zoltan**) și-alături de un singur reprezentant al ceramicii de **Sisești (Tîlu Martin)**, au expus și reprezentanții ceramicii locale, de **Oboga: Grigore Ciungulescu, Ion Răducanu, Marin Trușcă** și **Gheorghe Trușcă**, stand din care vă prezentăm o sugestivă imagine

Fotografie de NICU CIOREI ■

Biblioteca în aer liber

Generații

E un june sfios și drăgălaș. Îmi dă un teanc de file scrise de domnia-sa — primele poezii — și, în timp ce le citesc, spune :

— Eu sînt din generația lui Ioan Alexandru...

Și pentru că mă vede nedumerit, adaugă rapid :

— Știți, din generația lui Adrian Păunescu, din generația lui Mircea Dinescu...

Cam multe generații, cam puțintel însul ! E un june sfios și scrie poezii sfioase. E un june drăgălaș și scrie poezii oribile. Nici urmă de talent. Zero. Dar e greu să-i spui unui „reprezentant" — al unei generații, ba nu, a trei ! — că e poate un om de treabă, dar ca autor nu reprezintă nimic, decît poate neantul.

Afirmații de tipul celor de mai sus auzi prea des („eu sînt din generația lui Nichita Stănescu, eu din cea a lui Mircea Cărtărescu") și ele încearcă să fie de cele mai multe ori justificări de moment pentru inexistența unei personalități proprii. E de fapt o uzurpare de nume. Pe el, pe veleitar, cum îl cheamă ? De ce se recomandă cu numele altora ? Ca și cînd ar fi de ajuns să ai douăzeci sau treizeci sau patruzeci de ani ca să faci parte automat din generația poeților de vîrsta respectivă ! Sigur, în anii începutului e plăcut și util să aparții unui grup mai larg de prieteni literari (adesea invidiîndu-se frățește în momentele dificile) ; mai tîrziu însă, fiecare poet, dacă poet este, reprezintă doar poezia țării sale. Și pe el însuși, firește.

Cu o excepție. A existat, cred, un moment cînd, la noi, cuvîntul „generație" reprezenta ceva ; el avea greutate și un înțeles precis. Dar nici nu era de fapt o generație, deoarece criteriul vîrstei nu prea acționa. Generația — să-i spunem totuși așa ! — lui Labiș, Nichita Stănescu, Dimov, Baltag, Mircea Ivănescu, Păunescu, Ion Gheorghe, Sorescu și a altor poeți, nu inferiori ca valoare acestora, reprezenta — prin 1960—1965 — poezia veritabilă venită după vreo douăzeci de ani de secetă, după un lung răstimp în care poeți adevărați fuseseră doar cîțiva și trăiseră ca niște excepții.

Pentru istoria literară, conceptul de „generație" e util și azi, dar în viața obișnuită apartenența de vîrstă la o generație tinde să devină o justificare pentru veleitari și o dovadă a lipsei de mîndrie la poeții prea sfioși. Eminescu făcea și face parte din generația Eminescu. Arghezi din generația Arghezi. Jebeleanu din generația Jebeleanu. Beniuc din generația Beniuc. Ileana Mălăncioiu, Constanța Buzea sau Ana Blandiana din generațiile ce le poartă numele. Cum o să aparțină un artist generației altuia ? Dacă sînt poet (nu-s eu cel chemat s-o spună...) aparțin generației mele, ce se compune din mine singur. Chiar și concepte atît de nesigure ca „modernist" și „tradiționalist" parcă tot sînt mai clare decît această denumire de „generație" care nu ține seama decît de asemănările de pe buletinul de identitate și nu are nici o legătură cu literatura.

În anul 1880 s-au născut — în această ordine — Ion Buzdugan, Tudor Arghezi, N. M. Condiescu, Mihail Sadoveanu, N. D. Cocea. Cum în privința conceptului de „generație" cronologia primează, să spunem că Arghezi și Sadoveanu au făcut parte din glorioasa generație Buzdugan ? Ar fi ridicol. Întrucît anul acesta doi scriitori importanți, Adrian Păunescu și Mircea Iorgulescu, împlinesc patruzeci de ani, să spunem că toți cei de-un leat cu ei fac parte din generația Păunescu-Iorgulescu ? Nu, atît scuzele pe care le invocă înșiși slabi de înger, cît și posibilele acuzații care l se pot aduce cuiva că și-a „micșorat" sau și-a „trădat" generația cad alături. Fiecare scriitor are numele lui, un singur nume. Numele acesta — și nu cel al unui posibil șef de generație — trebuie să-l onoreze scrîind cărțile pe care le așteaptă de la el cititorul său anonim. Anonim ? În cazul marilor scriitori, e vorba de milioane și milioane de cetățeni, și nu divizați în generații, ci fiecare stăpîn pe numele său.

FLORIN MUGUR ■

Eveniment

Tinerețea unui joc bătrîn de cînd lumea

Ce era, înainte vreme, prin anii 1960, să zicem, cînd l-am văzut pentru prima dată, Caracalul ?! Îndrăznim să spunem — și credem că nu vom supăra pe nimeni — că era un oraș oarecare. Un fel de tîrg pe care timpul, dintr-o toană a lui, l-a născut și, tot dintr-o toană de-a lui, l-a uitat în mijlocul uriașei cîmpii a Românaților. Un oraș în care, aidoma altor orașe ale țării, aproape că nu se întîmpla nimic. Firește, oamenii locului s-au tot opintit să-l împingă în viitoarea timpului, dar umărul lor n-avea în ce să se opintească și timpul curgea parcă pe-alături și Caracalului nu-i rămînea altceva de făcut decît să se mîndrească, în continuare, cu impunătorul edificiu al teatrului, o superbă clădire pe-al cărui frontispiciu sînt săpate cîteva litere care ne atrag atenția că ne aflăm în fața unui TEATRU NAȚIONAL. Și se mai mîndrea, desigur, și cu acel parc despre care se spune că ar fi o copie mai mică a Cișmigiului bucureștean. Și totuși, în clipa de față, Caracalul este un oraș în adevăratul sens al cuvîntului, acest adevărat sens al cuvîntului fiind acoperit de faptul că, nu neapărat peste noapte, s-au ridicat în Caracal cîteva întreprinderi cum ar fi cea de vagoane, cea de anvelope, de mobilă, de tricotaje și de conserve. Caracalul a intrat, deci, în rîndul adevăratelor orașe ale țării și această afirmație este pe deplin întărită și prin faptul că i-a fost încredințată, pentru a cincea oară în 15 ani, onoarea de-a găzdui o amplă manifestare culturală, cea de-a XV-a ediție, jubiliară, a **Festivalului interjudețean „Călușul românesc"**.

Timp de două zile, deci, sîmbătă și duminică, mai exact spus în 23 și 24 iulie, străzile Caracalului au fost cutreierate și am putea spune, mai corect, că au fost chiar înfrumusețate de zeci și zeci de formații de călușari, călușeri și căiuți veniți din toate colțurile țării. Ba, mai mult decît atît, la acest superb concurs care a debutat, în fiecare zi, cu cîte o fastuoasă paradă a portului popular, ne-a fost dat să întîlnim pînă și acel magnific șir al **Fetelor de la Căpîlna** care au ținut să dea culoare și, de ce nu, să le arate băieților că și fetele au un dans al lor, numai al lor, cel puțin egal în vechime și frumusețe cu freneticul și tulburătorul joc al călușului. Dar dincolo de această primă consemnare formulată nu doar pentru a respecta regulile politeții, să dăm curs periplului nostru reportericese printre zecile și zecile de formații. Ne-am apropiat, deci, mai întîi și-ntîi, atrași fiind de culoarea albastră a cămășilor lor, de **călușii din comuna Potcoava, județul Olt**, primul dintre interlocutori fiindu-ne **Florin Moșteanu**, în vîrstă de numai 3 ani și jumătate, dar înfipt ca unul de 15 ani, întrucît, la întrebarea noastră „cine-l vătaful vostru ?", acea mogîldeață de om a sărit ca ars și, spre hazul tuturor, a spus clar și răspicat : „Eu". Ne-am oprit apoi în dreptul unor călușari cu un costum aparte : pantalon negru, cămașă albă, dar cu un batic negru foarte mare care le acoperea jumătate din bust. Erau **călușarii din satul Zorile, comuna Adamclisi, județul Constanța**, pentru prima oară prezenți la **Călușul românesc**. Aveau să cucerească, în final, un binemeritat loc II, spre bucuria vătafului lor, **Gheorghiță Orășcu**. Tot pentru prima dată în concurs, întrucît formația s-a încropit chiar în timpul pregătirilor de organizare, **călușarii Casei municipale de cultură din Slatina**, tineri între 14—17 ani, sub îndrumarea coregrafei **Georgeta-Livia Cristian**. O altă formație, în mijlocul căreia ne-am simțit ca acasă, a fost cea a **călușerilor din Orășțioara de Sus, județul Hunedoara**, care avea să cucerească, alături de alte 7 formații (din **Alba-Iulia, Armeniș**, județul Caraș-Severin, **Jebel**, județul Timiș, **Soconi**, județul Caraș-Severin, **Simbăta de Jos**, județul Brașov, **Dolhești**, județul Suceava, și **Ungureni**, județul Botoșani), **Premiul special al Festivalului**. Dar bucuria celor din Orășțioara de Sus a fost, trebuie să o spunem, triplă, întrucît doi dintre vătafii lor, **Traian Gridan** și **Gheorghe Filipuț** au cucerit și premiul special pentru interpretare, același premiu mai fiind acordat și altor trei vătafi, **Iliuță Brăileanu**, din **Vilcele, Gheorghe Buță**, din **Dobrun**, și **Alexandru Drăghici**, din **Osica de Sus**, toți din **județul Olt**.

Limitați, din păcate, de un spațiu tipografic fix, vom închide coperțile unui carnet doldora de date, cu zeci și zeci de nume de oameni și de formații, una mai bună decît cealaltă, dar, nutrind speranța că vom avea, pe parcurs, și alte ocazii pentru o cît mai deplină valorificare a notelor, vom încheia cu o aprecierе unanim formulată : marele cîștigător al Festivalului Călușul românesc este chiar jocul călușului, joc care, de-a lungul a 15 ani, de cînd a fost lansat acest fabulos festival, a renăscut pur și simplu în toată țara, avînd, din acest punct de vedere, valoarea unui document artistic și deopotrivă istoric privind originea și unitatea poporului nostru. Călușul, aidoma jocului fetelor de la Căpîlna, aidoma Mioriței, aidoma doinei, aidoma folclorului legat de obiceiuri și aidoma chiar limbii române, este, iată, din nou, pe-ntreg cuprinsul țării, de-o ținerețe veșnică, aidoma țării și-aidoma tuturor celor prinși în sălbaticul și, totuși, solemnul ritm al acestui joc.

VICTOR NIȚA ■

POEZIE

Singur cu îngerul

Foarte prolific, aliniind și experiențe extra-poetice (roman, „anti-roman", proză scurtă, reportaj, interviuri, note de călătorie) unei bibliografii a versului deja cuprinzătoare — 11 volume dintre care ultimul, **Singur cu îngerul**, apărut în 1932 la Editura „Cartea Românească" — Toma George Maiorescu se pastrează fidel aceleiași formule poetice, căreia îi aduce din cînd în cînd corecții mai mult sau mai puțin de ordin exterior, îndeosebi din zona artificiului tipografic al punerii în pagină. Multe din poemele sale suportă cu ușurință transcrierea în proză, fără a-și schimba nimic din structura esențială, ceea ce și face dealtfel poetul, în cîteva rînduri, în acest volum (**În Muzeul căpitanilor-Generali, Che, Cînd noaptea, Inscripție pe un colac de salvare** ș.a.). Poezia lui Toma George Maiorescu este una eminamente retorică, de gesticulație, preferînd concizici — detaliereа, sugerării — spunerea : „Că undeva trăiesc oameni care n-au viitor / iată una din întîmplările pe care nu mi le-am explicat niciodată /.../ A trăi fără viitor înseamnă să nu vezi / că dincolo de ape și vînt există o țară fără păcate / că poți modifica constanta (sic !) atracției universale / că poți transforma insula în Grădina merelor de aur / sau că pe cer vor răsări odată șapte sori / smulgînd apele din imensa lor albie..." **(Dincolo de ape și vînt)**. Starea poetică din care se naște la Toma George Maiorescu poemul este de regulă un amestec de euforie — pe alocuri necontrolată — a rostirii și de verbalizare a unei mișcări de centrifugă a nervilor, o stare — dealtfel atent compusă, discret dar tenace drapată în cuvinte — o stare care constată cum „cavaleria cosmică tropăie prin sîngele meu". Poetul este, în ciuda angoaselor puse în vers, un echilibrat, exersînd cu plăcere în registre diferite ale scrîșnirii. Iată ceea ce îndeobște se numește poezie „de notație" : „la ora 6 au ieșit din corturile albastre cu umbrar și antenă / TV au executat mișcări coordonate de gimnastică / suedeză și au servit la mese pliante micul dejun // la 7 toți erau pe malul lacului în cizme de cauciuc portocalii / în bluze de vînt portocalii..." **(Week-end)** sau exhibiționism imagistic în tradiție suprarealistă („Un cal cosind cîmpul / cu molarii galbeni de nicotină") ; iată jocul de cuvinte („pene de curent sau de struț") sau pur și simplu exercițiul de vocabular („Fluture fluturaș fluturel / falenă bombix nălbar / buha cramei aripa gîștei strigă / strigoiaș strelici urzicar / cap de mort cap-de-Adam / sfredeluș porumbac..."). Nu lipsesc poemul-cronică, punînd în versete sonore istoria pe scurt a Cubei lui „Che" **(Si)**, poemul inflamant, în ton profetic **(Ho)**, poemul-alegorie — rece, compus, nu lipsit însă de minuție a paralelismelor **(Mierea, Toț despre fluturi)**, poemul-reportaj **(Aegissus)**, poemul de dragoste **(Fără umbră, Farul de la capătul mării, Venea obosită, Început de abecedar** — mai mult un antipoem de dragoste, am zice, distrugînd încărcătura lirică prin formula dizertației : „Dragostea e piatra filosofală a vieții...").

În ciuda retorismului uneori incontinent, rulînd în gol imagini posibile, dar fără acoperire în stratul trăirii poetice, în ciuda nefericitei sale preferințe pentru poemul amplu, capcană pentru discursivitate, **(Cîntec de dragoste pentru Planeta Albastră** este astfel o replică la **Surîsul Hiroshimei**, destul de neconvingătoare), Toma George Maiorescu rămîne autorul cîtorva poeme de calitate, în care intervine concentrarea imaginii, respirația liberă, armonioasă a versului care dobîndește spațiul vital de reverberație : este vorba de cîteva din poemele de proporții restrînse din **Singur cu îngerul**, care vădesc un elegiac cu vocația atmosferei, ipostază în care poetul pare să se ignore. **(Singular, Venea obosită, Undeva noaptea, Marea pierdută)**. Citîm în încheiere în întregime **Castelul**, un poem fără cusur, ispășind multe dintre păcatele unui poet pentru care cuvintele au devenit o, de acum, condamnabilă pasiune : „Păsările / îmi caută-n barbă / firimituri de speranță / și mi se ascund / în pliete / plîngînd // este / tot / ce mi-a rămas / din prinzul de ieri / vise / nu mai cumpăr / nu vînd // cobor / aisbergul în derivă / mi-s umerii și pleoapele / cenușă / prietenii mei cad / cascade de fulgi // castelul a ars / nimeni / nu intră / pe ușă".

TANIA RADU ■

DOSAR

Istoria istorici secrete

Al patrulea volum din pasionantul ciclu istoriografic **„Fapte din umbră"** (Editura Politică, 1983), alcătuit de C. Neagu și D. Marinescu, tratează într-un chip extrem de captivant despre operațiunile secrete săvîrșite în România dinainte de al doilea război mondial de serviciile fasciste de spionaj și în principal de acela horthyst. Pentru aceia (sint sigur, nu prea numeroși) care să nu aibă știre de cuprinsul acestei excepționale reconstituiri istorice, pe înțelesul celor mai diverse categorii de cititori, mă rezum să notez că **„Fapte din umbră"** e, prin volumele apărute pînă azi, un tablou al palpitantei confruntări oculte, o istorie a spionajului așa cum s-a înfățișat el pe teritoriul românesc, unde, încă de acum cîteva sute de ani, urechile străine foiau. Este inutil să ne întrebăm ce explicații s-ar putea da acestui interes necomun pe care cele mai diverse puteri îl puneau în cunoașterea precisă a situației țărilor române : punct esențial, politic și comercial, al Europei răsăritene, teritoriul românesc putea să favorizeze ori să împiedice, cu condiția să fie bine cartografiat prin informații cît mai precise, fel și fel de combinații pe care alții le puneau la cale și în care ne amestecau fatalmente și pe noi. Un studiu al războiului mut, desfășurat de armatele penumbrei pe teritoriul românesc, e în definitiv un studiu al condiției istorice a românilor, fixați în colimatorul celor mai curioase interese, abili cu toate acestea și prevăzători, dezvoltînd odată cu înaintarea vremii un instinct rar al conservării. Imaginea, corectă sub raport psihologic, a ospitalității românului și a toleranței lui (o închizîile românească nu ar fi fost, în adevăr, de imaginat), nu trebuie totuși confundată cu aceea a unei depline naivități, ascultînd de poruncile unui decalog al lipsei de precauțiune. Omul înțelegător și care sprijină dintr-o infinită bunătate fără gîndul recompensei pe acest pămînt știe, cu toate acestea, atunci cînd presimte că teritoriul lui e primejduit, să lege și ingenioase fire diplomatice, să combată fără violență, iar, de nu este altfel cu putință, să imobilizeze pe acela care i-a încălcat legea morală, numită aici într-un chip tulburător, „omenie".

În general, istoriografia propriuzisă nu se ocupă de asemenea elemente care pot totuși să explice, atunci cînd se adaugă documentelor aflate la îndemînă, evenimente dintre cele mai însemnate și desfășurări faptice imprevizibile într-o interpretare mecanicistă. Meritul cel mai de seamă al celor care se ocupă cu „istoria secretă a istoriei" acesta este în definitiv, de a revela, adică, datele care lipsesc din tabloul realităților vizibile și de a le explica pe acestea, atunci cînd anomaliile persistă în ciuda oricăror eforturi logice, prin senzaționale dezvăluiri ascunse în arhive care se consultă numai după multe zeci de ani. Ce poate fi mai științific, așadar, decît o asemenea istoriografie care se întreține prin toate mijloacele documentare, inclusiv acelea parțiale și foarte specializate cum ar fi ecourile confruntărilor secrete ? A scrie istoria națională adevărată, în deplină libertate de a utiliza probe, este, așa cum o și demonstrează C. Neagu și D. Marinescu, un act moral și patriotic, oricare ar fi materia asupra căreia istoricul s-a stabilit. Autorii o fac, în acest caz, cu foarte mare scrupul, apelînd la izvoare diverse și care nu pot fi puse de nimeni la îndoială : ei au grijă mereu să se raporteze la sintezele care îi premerg, verificîndu-le și adăugînd nuanțe uneori inedite, care, mîine, într-o sinteză și mai cuprinzătoare, vor explica faptele și mai convingător. Istoria, dealtfel, este o disciplină care nu poate consuma niciodată integralitatea elementelor, putînd totuși să fundamenteze schele de ordin sintetic peste care nu se poate trece ; așa cum în **Fapte din umbră** cercetători au dezvoltat o capitală contribuție cum este **Dictatul de la Viena** de A. Simion. Tabloul lor lese însă îmbogățit substantial, cu, mai ales, descrierea metodelor secrete provocatoare pe care fasciștii horthyști le foloseau în scopurile iredentiste care se cunosc. Organizațiile paramilitare, sistemul de propagandă externă, presiunile provocate, în România, cu mînă din exterior, pe tema așa-zisei persecuții a minorităților (tactică tipică pentru operațiunile fasciste, care era deja verificată de Hitler, prin revendicările teritoriale travestite în apărarea conaționalilor prigoniți) — iată cîteva doar din cele mai interesante date pe care C. Neagu și D. Marinescu le revelează. Studiul lor, scris alert, fără artificii inutile, făcut, ca să zicem așa, numai din fibră epică și din document, e, în felul lui un model și un admirabil act civic, căci a pune la îndemîna mulțimilor o cheie cu care poate descuia cele mai subtile mașinării diversioniste e, hotărît, o cale de a împiedica istoria să se repete.

ARTUR SILVESTRI ■

CUGET, DECI EXIST

Dialectica în concepția lui Engels

Principiile empiriste poartă cu ele dialectica, sunt produse de dialectică, reprezintă un moment al constituirii dialecticii, dar nu pot dezvălui dialectica. Altfel spus, dia-

CAP LIMPEDE

● **O revistă competitivă** confirmînd calitățile deosebite pe care le-a etalat odată cu nr. 1/1983, **REVISTA DE ISTORIE ȘI TEORIE LITERARĂ**, în noua sa înfățișare și cu noul său colectiv redacțional, reușește și prin nr. 2 din acest an să se afirme ca o revistă competitivă la nivel național. Sumar variat, interesant nu doar pentru specialiști, ci și pentru alte categorii de cititori, exigență și profunzime analitică, texte inedite, polemici mai mult sau mai puțin cordiale, colaborări din străinătate, — întreg ansamblul oferă o plăcută surpriză și satisfacție literară. Punctele de rezistență ale volumului sînt : ancheta privind „Vocația europeană a culturii române" (Zoe Dumitrescu-Bușulenga, V. Cândea, Ștefan Pascu, Al. Rosetti, alături de Gh. Ceaușescu, Mihai Moraru, Corina Popescu și Mihai Vornicu), studiul inedit al lui Petru Caraman, **Un motiv alegoric în folclorul românesc și în cel polonez**, articolele semnate de Mircea Zaciu **(I. L. Caragiale și Edgar Allan Poe)** și Monica Spiridon **(André Gide și Camil Petrescu)**, răspunsurile lui Augustin Buzura la întrebările „De ce scriu ? În ce cred ?", analiza stilistică a lui Mihai Zamfir la **Cîntarea României** de Alecu Russo, cronica Roxanei Sorescu la volumul de corespondență Ion Barbu, primul fragment dintr-un studiu inedit al lui Tudor Vianu, **Elemente arhitecturale și plastice în spațiul grădinilor**, prima parte dintr-o conferință prezentată în vara anului trecut de Michel Butor la Augsburg și, evident, „pour la bonne bouche", episodul doi din teza de doctorat a lui Mircea Eliade. De reținut sînt apoi articolele lui Eugen Simion **(Leonid Dimov)** și Mircea Scarlat **(Marin Sorescu)**, precizarea făcută de Anton Dumitriu privind textul eminescian **Despre cugetare**, răspunsul lui Al. Piru la obiecțiile lui Ion Bălu vizînd ediția **Istoriei** călinesciene, precum și eseurile semnate de Marin Bucur **(Între Alecsandri și Gérard de Nerval)** și Mioara Apolzan **(Valențe expresioniste în proza lui H. Bonciu)**. Confesiunile lui Radu Tudoran, ale lui Miron Grindea, abordarea psihanalitică a unor texte stendhaliene de către Robert André, fragmentele din jurnalul lui Gh. Asachi publicate de Andrei Nestorescu, continuarea studiului lui Adrian Marino privind **O teorie comparatistă a literaturii**, alături de o bogată rubrică de recenzii sporesc gradul de interes pe care **REVISTA DE ISTORIE ȘI TEORIE LITERARĂ** îl conține, de acum, cu prisosință.

● **Ediție remarcabilă.** La Editura Minerva au apărut două masive volume din creația lui George Mihail-Zamfirescu. Ediția este îngrijită de criticul și istoricul literar Valeriu Râpeanu care semnează și studiul introductiv, notele, comentariile și bibliografia. După cum afirmă îngrijitorul ediției, alcătuită cu o înaltă competență, cele „două volume urmăresc să definească imaginea omului de teatru George Mihail-Zamfirescu". Primul volum cuprinde cea mai amplă selecție din piesele de teatru ale lui George Mihail-Zamfirescu, antume și postume (în afara celor pentru copii). Printre piesele publicate se află, desigur, cele mai cunoscute lucrări ale dramaturgului : **Domnișoara Nastasia** și **Idolul și Ion Anapoda**. Cel de-al doilea volum oferă „o imagine asupra activității teatrale, literare și politice a lui George Mihail-Zamfirescu". Lectura volumelor îndreptățește concluzia studiului semnat de Valeriu Râpeanu : „Ajunși la capătul acestei peregrinări, vom spune că prezența lui George Mihail-Zamfirescu rămîne una de prim-ordin, nu numai prin pluralitatea preocupărilor sale, dar și prin calitatea lor. Autorul unor piese de valoare indiscutabilă, neliniștitul căutător al unor drumuri noi în teatrul său, ca și în arta spectacolului, pasionatul animator, înfocatul luptător pentru cauza dramaturgiei românești, publicistul febril — toți laolaltă — au alcătuit portretul unui om de teatru adevărat. Și dacă, pe anume laturi, personalitatea sa nu s-a realizat în chip ideal, la nivelul dorit de el, aceasta se datorează și neșansei despre care vorbeam, neșansă ce i-a măcinat energia, i-a agravat maladia și complexele.

● **Néron.** Continuîndu-și cercetările referitoare la perioada de început a Imperiului roman, cercetări care se concretizau încă din 1972 printr-un foarte valoros studiu asupra ultimului reprezentant al dinastiei Iulio-Claudienilor **(L'époque de Néron et ses controverses idéologiques**, Leyde, Brill 1972), Eugen Cizek, conferențiar la catedra de limbi clasice din

lectica nu se poate dezvălui în aceste principii, deși ea este conținută în ele, ci în afara lor, prin depășirea lor. Ajungem, pe această cale, să evidențiem faptul că un principiu este tot timpul solidar cu epistemologia care l-a adus în orizontul cunoașterii, cu o teorie a adevărului.

Dar principiile epistemologiei empiriste nu-și pot dezvălui limitele (=dialectica lor internă) decît în alte principii, în principii produse de o nouă relație subiect-obiect. Caracterul limitat al principiilor empiriste nu ne dezvăluie incapacitatea gîndirii, ci constructivitatea ei specifică, dezvoltarea structurilor ei, dedublarea ei infinită.

Principiile epistemologiei dialectice reprezintă principiile gîndirii în cadrul cărora se dezvăluie, ca să folosim un termen din logică, incompletitudinea oricărui principiu. Chiar și al celor dialectice. Dar trebuie să precizăm că aceste principii nu trebuie concepute în afara teoriei adevărului care le-a dat naștere și care le menține în orizontul constituirii. Altfel spus, principiile epistemologiei dialectice nu reprezintă un dat definitiv, ci un permanent construit în cunoaștere și un factor constructiv al cunoașterii.

Principiile dialectice ale epistemologiei se constituie, prin urmare, prin descoperirea și depășirea limitelor principiilor epistemologice empiriste. Cum am spus mai sus, principiile epistemologice empiriste refuză dialectica, dar nu sunt în afara ei, se opun dialecticii, dar contribuie la promovarea ei. E adevărat că modul cum contribuie la promovarea ei nu duce la evidențierea universalului ei, ci la a particularului ei. Din această cauză există posibilitatea ca ea să nu fie determinată cu ajutorul acestor principii, să scape acestor principii. Dar dacă scapă acestor principii, ea nu scapă oricăror principii. Dacă dialectica ar fi inteligibilă în principii empiriste, atunci ea s-ar anula cu necesitate. Căci principiile empiriste, deși produse de dialectica cunoașterii, nu au conștiința relației în cadrul căreia s-a produs constituirea lor. Acesta este un proces istoric firesc. Noi nu căutăm principiile dialecticii într-o conștiință pură, absolut independentă de relațiile cu munca omenească în varietatea formelor sale. Dimpotrivă, o căutăm în chiar procesul constituirii acțiunii și cunoașterii. Mai explicit : nu căutăm determinațiile dialecticii nici ca determinații ale obiectului independent de orice acțiune omenească, nici ca determinații ale conștiinței date, absolute. Căci dacă am căuta să determinăm în acest fel dialectica nu am avea decît negarea ei, refuzul ei. Iar acest refuz se originează în neluare în seamă a relației constructive subiect-obiect, relație care produce determinațiile subiective și obiective în același timp. Prin urmare **determinații preexistente cunoașterii există** (din această cauză suntem materialiști), dar nu ele sunt determinații absolute ale adevărului, ale adevăratei dialectici. Căutînd determinații preexistente, anulăm : a. relația cognitivă constructivă ; b. dialectica subiectului în cadrul căreia se produce noul la nivelul determinațiilor obiectului ; c. adevărul dialecticii ca adevăr nou, deci construit. La întrebarea privind determinațiile preexistente cunoașterii, vom răspunde că nu există răspuns datorită punerii eronate a întrebării.

Dacă adevărurile dialecticii se înnoiesc în cadrul procesului infinit al cunoașterii, atunci rezultă că ele reprezintă expresia relației subiect-obiect specifice.

ION STROIE

PLASTICA

Schimbarea la față a humorului

Observațiile cu caracter generalizator au calitatea că evidențiază esențialul și cusurul că hotărăsc drept neesențiale o serie de lucruri care scapă, de regulă, generalizărilor. Un astfel de lucru, greu de pus într-o ecuație a celor fundamentale, e umorul fiecărui individ. E temerar de spus — socotind numărul și meritele umoriștilor dintr-o perioadă — că în această perioadă s-ar constata mai mult haz decît în alta. Probabil că în materie de umor trebuie considerate doar elementele favorizante, fiindcă dispoziția comică ține de genetic și prea puțin de trebuințele și mersul vremii.

Acum, spre exemplu, se înregistrează un ascendent al caricaturii „tinere", asupra caricaturii „bătrîne", fapt ce ne-ar putea duce la gîndul unui conflict între generații. Ideea conflictului n-are un temei real. E sigur că umorul a cîștigat, în ultimul timp, un cadru bun de manifestare, că se înmulțesc saloanele de desen ironic și satiric și că, din nefericire, parte din condeiele virstnice, din cauza tocmai a virstei, nu găsesc nimic de ris acolo unde tinerii găsesc. Caricaturiștii bătrîni (ori maturi), activi și cu mare har pot fi numărați pe degetele a două mîini. Caricaturiști pînă în patruzeci, patruzeci și cinci de ani, însă, avem acum mulți și foarte buni. Dacă tinerii simt o anumită distanță față de desenatorii satirici în jurul virstei pensiei, e intrucit aceștia din urmă, avînd interesele profesionale apărate de secția de profil a Uniunii artiștilor plastici, nu întreprind aproape nimic (de reală eficiență) pentru împrospătarea obștii. Este evident că în momentul de față foarte mulți din caricaturiștii generațiilor june și medii ar avea nevoie de o asociere, de un patronaj. Nu cred că trebuie să ajungă toți membri ai U.A.P., ba chiar nu cred că patronajul trebuie să fie neapărat al U.A.P.-ului. Cu excepția citorva desenatori școliți la institutele de artă plastică, caricaturiștii nu știu decît desenul sintetic trebuincios umorului ce-au de dat în lume, adică foarte puțin desen în înțelesul complex al termenului. Socotesc, totuși, că există încă alte instituții ori organisme culturale care ar putea constitui un cenaclu al caricaturiștilor. **Urzica** ar fi unul dintre ele.

De trei ani, Biroul de turism pentru tineret organizează la Costinești, vara, la impunătorul hotel „Forum", într-unul din cele mai frecventate locuri ale stațiunii, un SALON REPUBLICAN DE GRAFICĂ SATIRICĂ PENTRU TINERET, salon ce urmărește să structureze în jurul citorva aspirații firești ale tinerețli, forțele cele mai noi ale humorului. În 1963, au fost invitați să expună — cu o jurizare pe cît de implicată în chestiune, pe atît de stimulativă — caricaturiștii pînă în pragul virstei de 35 de ani. (Să ne amintim că la subsolul Galeriei Orizont există un „Atelier 35" al tinerilor plasticieni și că, prin urmare, simt mai mulți importanța celui de al patrulea deceniu în munca unui artist.) B.T.T.-ul, deci, instituționalizează o evidență. Saloanele de la Costinești ne conving de importanța „circumstanțelor favorizante". Deși n-au pe moment răsunetul ce l-ar merita, aceste banchete ale caricaturii de înnoire îi vor avea, deoarece tinerii graficieni au înțeles acum ce șansă frumoasă reprezintă Costinețiul pentru schimbarea la față a umorului și ce prestigiu poate să aducă un premiu obținut aici. Dacă vom nota că între premianții ediției 1963 îi întîlnim pe Mihai Pînzaru-Pim, pe Denes Molnar, pe Iulian Pena-Pai, pe Nicolae Viziteu, pe Horațiu Mălăele, vom avea și o adeverire a celor zise mai sus.

TUDOR OCTAVIAN

FILM

În vacanță — pe ecrane

Este știut că nu este prea indicat de a prezenta filme în premieră în sezonul estival : oamenii sînt prea grăbiți într-ale concediilor, rezervări de locuri în stațiunile de odihnă, etc., pentru a putea gusta valoarea. Eventuala valoare a unor noi achiziții cinematografice.

Din această pricină, sistemul „reluărilor" unor pelicule, credem, este mai mult decît binevenit. Și asta cu atît mai mult cu cît avem de a face cu niște filme de valoare.

Este salutară, iată, programarea în reluare a **Principiului dominoului**, una dintre ultimele pelicule regizate de cunoscutul regizor Stanley Kramer, avîndu-l pe Gene Hackman în rolul principal. Întotdeauna axat în actualitate, întotdeauna preocupat de dramele contemporaneității (în cazul de față problema violenței, a crimei plătite ce face ravagii în Occident), filmul regizorului american este la fel de proaspăt, la fel de cutremurător de tragic ca și în zilele premierei ce a avut loc acum cîțiva ani și mai bine. Bun.

De asemenea, remarcabilă reprogramarea filmului polonez **Vraciul**, la cinematograful Studio — cinematograf care în ultimul timp și-a cîștigat un binemeritat renume de cinematograf **de artă**.

Că sînt cozi la aceste filme, este nu numai firesc, dar și îmbucurător. Nu mai este însă nici firesc și nici îmbucurător că un anumit gen de public face coadă la un film italian **în premieră**, și anume la **Yety, omul zăpezilor**. Fenomenul ține, cred, mai mult de sociologie, și ar merita să fie dezbătut în presă în profunzime.

Filmul este nu penibil — este **sinistru**, oameni buni ! Nu se poate să nu te întrebi care au fost criteriile ce au dus la achiziționarea lui și dacă nu cumva, cu suma plătită, s-ar fi putut cumpăra o altă peliculă mai de Doamne-ajută ? !

O marmeladă „by color" cu un urias descoperit congelat într-un imens bloc de gheață, readus la viață prin mijloace de care poate rîde și un țînc de patru ani, și asta numai pentru a da prilejul arătării respective să se îndrăgostească, de cum cască ochii în lumea modernă, de o divă...! Și să provoace, naiv, o serie de catastrofe civice, să escaladeze blocuri distrugîndu-le la jumătate, să ragă ca o fiară turbată sau să privească cu o duioșie ridicolă în ochii măriți de spaimă ai spectatorului.

Socotim că din partea celor în drept ar trebui o mai mare atenție în selecționarea filmelor pe care le achiziționăm : dacă tot facem economii, atunci măcar să fim mai exigenți cu tipul filmelor pe care le cumpărăm. Filmele de genul „Yety" nu sînt nici măcar un divertisment, pentru că ele „au pretenții", se vor filme „serioase".

Haida-de... !?!

HORIA PĂTRAȘCU

Profil

Un drum mioritic spre arta universală

Unul dintre cei mai importanți exponenți ai artei interpretative românești, din zilele noastre, este — fără îndoială — muzicianul de excepție **Dan Grigore**. Urmaș direct al pianiștilor de talie mondială etalați de celebrii săi înaintași, **Dinu Lipatti** și **Clara Haschil**, ca și modelul său apropiat, strălucitul **Valentin Gheorghiu**, la cei doar 40 de ani pe care îi va împlini în augustul acestui timp, dar cu o carieră solistică de un sfert de veac (a debutat la 14 ani), Dan Grigore vădește o maturitate în concepție, o muzicalitate și o tehnică ieșite din comun, care — în bloc — îl situează pe un pisc înalt, al „calmului olimpian", de pe care poate privi lucid spre mijloacele rafinate ale expresiei, cu ajutorul cărora își conturează tot mai distinct **personalitatea în recreerea** marilor opuri ale muzicii universale și autohtone.

Sigur, Dan Grigore nu s-a ivit și s-a afirmat dintr-odată pe firmamentul național. Să ne amintim că în formarea culturii sale specifice, o contribuție de seamă și-au adus-o cîțiva dintre marii noștri artiști și pedagogi, ca **Mihail Jora, Florica Musicescu** și **Celia Delavrancea**, ca și întreaga perioadă petrecută în vestita școală a pianisticii moderne, Conservatorul Rimski Korsakov, din Leningrad, unde a avut-o drept îndrumătoare pe profesoara **Tatiana Petrovna Kravcenko**, adăugînd la acestea și studiile de specializare efectuate la Viena. Interpretul nostru, asemeni lui Valentin Gheorghiu, n-a alergat după premii, cu toate însușirile sale care-i puteau conferi, pe drept, mulți lauri internaționali ; el a preferat să lucreze modest, intensiv, asimilînd secretele corifeilor pianisticii și să le ce e bun de la fiecare în parte. Cu toate acestea, el deține distincțiile supreme a două concursuri internaționale de mare prestigiu, distincții care i-au fost decernate în 1957 la Festivalul „George Enescu" și în 1968 la Montreal — Canada.

Școala pianistică românească a fost reprezentată, cu brio, de Dan Grigore, oriunde clapele pianului au răsunat sub mîinile sale, așa cum doar el știe să o facă : în Austria sau în China, în Belgia și în Uniunea Sovietică, în Italia, Norvegia, Franța, R.F. Germania etc., unde a cîntat capodopere din cele mai diverse stiluri și epoci, de la Scarlatti și Bach, pînă la Strawinski și Paul Constantinescu. Un alt merit, poate la fel de important, al reputatului nostru interpret, îl constituie pasiunea pe care o pune în slujba descoperirii și creșterii unor tinere talente, **Delia Pavlovici** și **Olga Boicean** fiind doar două dintre numeroasele sale eleve, care — în mod sigur, prin rezultatele lor de pînă acum — pășesc spre elita pianisticii noastre, pe un drum cert, afirmativ. Poate că Dan Grigore s-ar fi putut dărui cu mai multă pluralitate în cariera pedagogică, dar — paradoxal — dirigiitorii conservatorului bucureștean **au renunțat** la serviciile sale, după ce, timp de aproape 10 ani, în calitatea avută — de asistent universitar — a adus cîștiguri nete învățămîntului nostru muzical. Sigur că Dan Grigore s-ar fi împlinit total în meseria de pedagog, dacă ursita nu ar fi fost atît de nemiloasă, ucigîndu-i în cutremur pe tînărul său prieten cu care lucra asiduu, genialul **Tudor Dumitrescu**...

Recentele apariții ale lui Dan Grigore pe estrada Ateneului, în două săptămîni consecutive, ne-au oferit o excepțională interpretare a concertelor pentru pian și orchestră de **Cesikovschi** și **Paul Constantinescu**. Fără să intrăm prea mult în detalii asupra frazării, tușeului fin ori a vigurozității, sau a tehnicii pedalelor, deci — în totalitate — asupra mijloacelor pianistice stăpînite și etalate fără repros, vom arăta că, prin **concepția** cu care au fost abordate cele două creații, atît de diferite stilistic, ne-au fost oferite noi orizonturi în posibilitățile interpretării lor ; iar rezultatele actuale, create de Dan Grigore, se situează la o cotă aparte, care o asază lîngă cele mai cunoscute și valoroase **recreeri** din literatura de gen, a acestor doi mari compozitori, dintre care Paul Constantinescu este — din păcate — neglijat la noi și aproape total necunoscut pe plan european, în urma incompetenței cu care o demonstrează, vai ! mereu mai des !, factorii de organizare, care ar trebui să demonstreze întregii lumi, marile noastre valențe din toate artele. Revenind la aceste două tulburătoare scrieri, vom arăta că acest mod de a pătrunde fără opreliști pînă în cele mai ascunse colțuri ale creației, nu este în îndemîna oricărui interpret, fie el și de cea mai ridicată clasă ; alci, studiile făcute de Dan Grigore, încă din copilărie, cu marele maestru al compoziției, care a fost Mihail Jora, **s-au dovedit hotărîtoare** ; atît în înțelegerea romantismului rus, cît, mai ales, a metodelor moderne de compoziție, lucru specific la Paul Constantinescu. Și, credem, auditorii celor două memorabile seri, au vibrat profund, ascultînd impresionanta redare, poate în modul cel mai autentic de pînă acum, a glasului pămîntului nostru.

Dan Grigore este un strălucit exponent al **drumului mioritic**, către arta universală. La patruzeci de ani, drum bun ! Dan Grigore, pe această cale spinoasă și nebătătorită, a afirmării în lume, a artei românești !

CLAUDIU NEGULESCU

CAP LIMPEDE

CUVENTE DEN BĂTRÎNI

București, ne oferă acum, sub auspiciile prestigioasei edituri pariziene Fayard, o nouă și interesantă interpretare a unei epoci și a unui personaj, Nero. Pentru cititorul mai mult sau mai puțin familiarizat cu contextul economic, social-politic și cultural al primei jumătăți a secolului întîi al erei noastre, **Néron**, acest recent studiu monografic de peste 400 de pagini, pune în lumină, aproape exhaustiv, stadiul actual la care s-a ajuns în reconstituirea unei epoci de fundamentală importanță pentru istoria Romei antice. Făcînd apel la o vastă informație din diferite domenii, studiind izvoarele antice (literare, epigrafice, arheologice, numismatice), analizînd critic contribuțiile autorilor moderni privind subiectul propus, Eugen Cizek pune în valoare, cu pasiune și acribie de filolog clasic, nu numai portretul unui personaj al cărui impact cu epoca a fost de o maximă însemnătate, ci și, mai ales, implicațiile multiple pe care le aduce cu sine prezența lui Nero în conjunctura politică și ideologică a vremii. În acest sens, autorul scrie pe larg despre nașterea și educația lui Nero, despre proclamarea ca împărat și viața la curtea imperială cu implicațiile politice și ideologice pe care acest eveniment le are în existența cetății eterne, despre politica internă și externă a Romei în corelație cu societatea romană a cărei existență devine tot mai complexă, despre elementele de cultură și civilizație, precum și modificările pe care le suferă în epocă și, în fine, despre sfîrșitul violent și tragic al lui Nero, punct final numai al unei vieți, nu și al unui mod de a concepe politicul, căci influența modelului oferit de Nero va continua, cum subliniază E. Cizek, și după moartea acestuia. Această trecere în revistă a capitolelor cărții evidențiază nu numai ampla cuprindere a pune, **sine ira et studio**, monografiei care recomo personalitate a istoriei antice, ci și, în special, modalitatea în care E. Cizek știe să concepă și să-și dispună bogatul material documentar. Sublinînd în mod deosebit conexiunea între faptele de viață cotidiană și elementele de politică internă sau externă pătrunzînd în culisele curții imperiale **(aula Neroniana)** și creionînd figurile principale care au dat dimensiuni și culoare epocii, descriind împletirea activităților literare cu cele politice în numeroasele cercuri și cenacluri ale vremii, analizînd și descompunînd mecanismul social din perioada celor paisprezece ani ai domniei lui Nero, Eugen Cizek reușește, prin interrelaționarea semnificațiilor unor fapte atît de diverse, să dea dimensiunile exacte, uneori nebănuite, ale unui adevărat fenomen pe care îl numește, generic, „neronismul" **(Le néronisme**, capitolul fundamental al cărții, după părerea noastră). Cu obiectivitatea și sobrietatea omului de știință, cu informația multilaterală a eruditului, E. Cizek ne propune o reconsiderare a lui Nero și a domniei lui, atrăgînd atenția în mod pertinent și, credem, cu deplină dreptate că epoca lui Nero reprezintă un moment de referință pentru istoria Imperiului, întrucît ea vizează în primul rînd o reformă axiologică de proporții, neînțeleasă la vremea respectivă datorită unor condiții obiective care îi împiedicau punerea în practică socială, politică și culturală a secolului.

● **Eveniment editorial.** Editura didactică și pedagogică a avut fericita inițiativă de a ne pune la dispoziție un prim volum din celebra lucrare a lui B. P. Hasdeu **Cuvente den bătrîni**. Limba română vorbită **intre 1550—1600 — studiu paleografico-lingvistic**. Ediția a fost îngrijită de profesorul G. Mihăilă. Citățm din cuvîntul său introductiv :

„Cele trei tomuri ale **Cuventelor den bătrîni**, realizate în perioada ascensiunii lui Hasdeu, avînd norocul să fie, în esență, încheiate, constituie împreună cu **Etymologicum magnum Romaniae** — ce reprezintă aproximativ a 13-a parte din mărețul proiect — titlul de glorie al lui Hasdeu în cultura românească. Dacă acestora le vom adăuga, ca al treilea component, celelalte opere lingvistice și filologice, fiecare de mai mică întindere și, din păcate, mai puțin cunoscute, chiar și specialiștilor, dar apropîndu-se, la total, ca volum, **de Cuvente**, vom avea în față imaginea uriașei contribuții a marelui Hasdeu la studiul complex, diacronic și sincronic, al frumoasei și bogatei limbi românești".

George ARION
Iliș CAMPEANU
Victor NIȚĂ

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra

Sub semnul dragostei de țară și al spiritului revoluționar

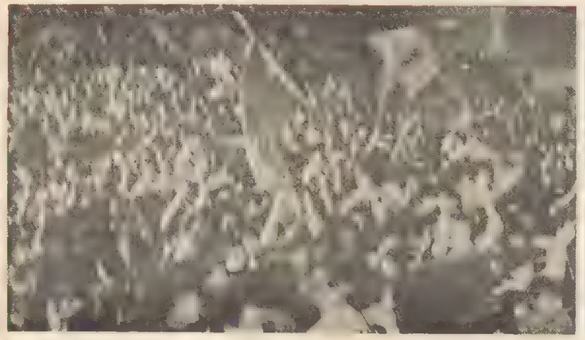

Cîntînd pentru Țară, cîntînd pentru Tricolor !

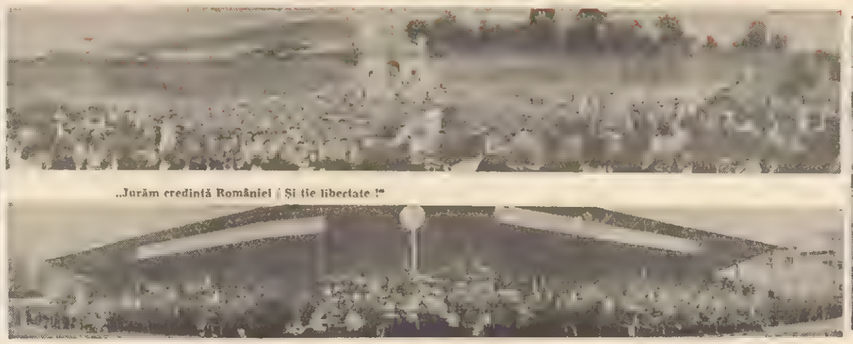

„Jurăm credință României ! Și tie libertate !"

Vatra Dulcei Bucovine !

La Alba Iulia în Templul Unirii

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Un Wembley la Suceava

Localități : Gura Humorului, 18 iulie, orele 20, stadionul din localitate ; Suceava, 19 iulie, orele 20, stadionul „Areni" ; Putna, 20 iulie, orele 15, Mănăstirea Putna ; Rădăuți, 26 iulie, orele 21, stadionul din localitate ; Siret, 31 iulie, orele 20, stadionul din localitate ; Vatra Dornei, 22 iulie, orele 20, stadionul din localitate.

Durate : **6 ore și 10 minute la Gura Humorului, 7 ore și 10 minute la Suceava, 1 oră și 30 de minute la Putna, 6 ore la Rădăuți, 5 ore și 40 de minute la Siret, 6 ore și 10 minute la Vatra Dornei.**

Număr de spectatori : **7 000 la Gura Humorului, 30 000 la Suceava, 10 000 la Rădăuți, 5 000 la Siret, 3 000 la Vatra Dornei.**

Noutăți : **Au debutat : Oltea Cristina Breabăn, remarcabilul poet Constantin Cojocaru Constandin, Anișoara Ciotîrcă — la Gura Humorului, Cristina Jacotă — la Rădăuți ; la Siret a fost ființă trupa „Totuși" compusă din Andrei Păunescu, Dana Guțu, Ioana Păunescu și Radu Fopescu.**

Atmosfera : **bună la Gura Humorului, excepțională la Suceava, intimă și plină de semnificații istorice la Putna, foarte bună la Rădăuți, foarte bună la Siret și excelentă la Vatra Dornei.**

Calitatea spectacolelor : **spectacolul a fost în continuă creștere la Gura Humorului, un spectacol comparabil cu cele mai bune spectacole la Suceava, foarte bun la Rădăuți, bun la Siret, foarte bun la Vatra Dornei.**

Organizarea : **aproape bună.**

Începem la Gura Humorului stagiunea noastră în Bucovina, înregistrînd două premiere. Pentru prima dată cenaclul Flacăra Humorului și tot pentru prima dată fără stative la microfoane, stative rămase la Galați, în euforia generală... Găsim în fața locului ceva și dorim să ne facem treaba foarte bine. Scena pusă în mijlocul terenului, cu tribune pe două părți, a constituit o dificultate la început pentru desfășurarea spectacolului, dar odată cu lăsarea serii, „cele două tribune se transformă în aripile puternice ale vulturului moldav" care vor purta spectacolul pe înălțimi binemeritate de publicul din Gura Humorului. Remarcăm „entuziasmul stereo", înregistrăm primul moment de dans modern cu Rodica Ciapă (5 ani și 5 luni), Nicolae Cenan și Costas Caracostea, cantități diferite dar care s-au îmbinat „armonios", avem revelația descoperirii de către poetul Adrian Păunescu a unui remarcabil poet, credem noi, Constantin Cojocaru Constandin, iar la ora 22 și 45 de minute, cînd publicul scandează tot sterotip „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască *J* Ardealul, Moldova și Țara Românească", înregistrăm cel mai bun moment al serii de pînă atunci. De la această oră încolo, lucrurile vor decurge la cota ridicată a spectacolelor noastre. Încheiem după 6 ore și ceva, dar înainte de a părăsi Gura Humorului, numărăm o altă intîmplare, într-o mică încăpere din incinta stadionului, unde Liviu Macovei din Gura Humorului ne prezintă un montaj filmat pe cîntecul „Rugă pentru părinți" al lui Ștefan Hrușcă și Adrian Păunescu. Moment frumos și emoționant.

La Suceava, pe frumosul stadion „Areni", am redescoperit pe frumoși tineri ai Bucovinei. Atmosferă excelentă, cîntecele de țară ale lui Arpad Domokos aprind flacăra unității naționale, oamenii dulcei Bucovine aclamîndu-i în repetate rînduri pe fratele lor maghiar din vechile ținuturi române ale Harghitei. Semnificativ moment istoric ! Remarcăm creșterea valorică a subțirelului Dinu Olărașu, tot mai bun pe zi ce trece, iar la cîntecele lui Vali Șerban, de care ne bucurăm că a revenit la fața pe care o cunoșteam, stadionul din Suceava pare un Wembley în miniatură. Felul în care a reluat refrenul „Colindului de frați" al lui Vali Șerban a catapultat publicul sucevean spre primele locuri, în prima divizie a Publicului Român. Reluarea perfectă a tuturor cîntecelor, și mai cu seamă a cîntecului „Treceți batalioane române Carpații", ne duce cu gîndul la faptul că nu întîmplător Ciprian Porumbescu s-a născut foarte aproape de aceste locuri. Vorbind de țara Moților și de țara Maramureșului, publicul începe să scandeze „România". „Printr-o coincidență istorică, azi aclamat exact la 18 ani de cînd România a venit acasă, la al IX-lea Congres al partidului, le spune conducătorul cenaclului, și stadionul aclamă stelar.

DUCU BERTZI

La Putna, un număr mic de spectatori, față de uriașele mulțimi de pe stadioane, întîmpină cenaclul. Întreg spectacolul acesta a fost un lung moment de reculegere în vecinătatea umbrei voievodale a marelui Ștefan al Moldovei și în poalele statuii lui Mihai Eminescu. S-a cîntat fără amplificare și fără acompaniament, ca într-o taină a întoarcerii acasă. Între „Jurămînt la Putna" și murmurul unui colind, și „Dor de Eminescu", și „Dor de Preda", și „Iancu la Țebea", ori „Treceți batalioane române Carpații", între toate se țesea des firul curat ca lacrima al dragostei de țară în borangicul înălțător al unei emoții ce pare numai arta autentică o poate face să șoptească ori să vuiască lin în sufletele oamenilor.

Stadionul din Rădăuți primește cenaclul cu entuziasmul celor 10 000 de spectatori neîncăpuți de norii care se tot adună. Primele cîntece sînt tot atîtea succese. Se cîntă apoi „Trăiască România". Și „tună" stadionul care pare a fi tot un cîntec uriaș de dragoste de țară : „Trăiască muncitorii, țăranii, cărturarii / Trăiască demnitatea ceea fără de avarii / Trăiască Ceaușescu, partidul și poporul / Trăiască România, trăiască Tricolorul". Deși răcoarea serii se accentuase, pe stadion părea să fie cald. Urmează bucovineanca Mihaela Popescu, un mare succes, cu vocea ei cuceritoare, iar după ea, alte succese ne înlănțuie. Arpad Domokos electrizează mulțimea care cîntă cu el, într-un cor imens, „Oltenii lui Tudor". Urmează Sirma Granzulea. Cîntecele aromâne și vocea frumoasă a talentatei învățătoare din Dobrogea cucerese trezistibil publicul și de această dată. Vali Șerban își încheie micul recital cu cîntecul „A plecat motul prin țară", cu care — așa cum spune poetul — a umplut de lumină curtea mănăstirii Putna, azi. Șir de succese. Primul în noua zi, 21 iulie, e al lui Andrei Păunescu. Andrei, la 14 ani doar puțin mai scund ca „tații", cîntă frumos și cucerește publicul mai mult prin siguranța vocii și a interpretării decît prin tinerețea sa, care trebuie să nici nu se mai observă, ci devenind în scenă pur și simplu un cîntăreț în vogă. Urmează Dana Cristina Guțu, apoi umoristul Nicolae Cenan care delectează mille de oameni, provocînd cascade imense de rîs sănătos în tribună și pe scenă. Este într-o nervă extraordinară tînărul acesta înzestrat care mereu vine cu cîte ceva nou, cucerind deopotrivă nu numai publicul sălilor și stadioanelor, dar și pe membrii cenaclului. Adrian Păunescu, el însuși prins de farmecul acestui băiat minunat, îl recheamă în scenă, spre bucuria dezlănțuită a publicului.

Deși ore întregi ploaia n-a contenit, nimeni n-a părăsit scena, iar în tribuna neadăpostită n-am văzut nici o umbrelă deschisă.

La 21 iulie, la Hîrăria „Ciprian Porumbescu» din Suceava a avut loc lansarea albumului de discuri „Cenaclul Flacăra în concert" și a volumului antologic de versuri „Totuși, iubirea" de Adrian Păunescu. În timp ce se dădeau autografe, mulțimea adunată a beneficiat de un veritabil spectacol al cenaclului, care a început cu piesa ce dă și titlul volumului amintit și a continuat cu alte cîntece de mare succes. La ieșirea din librărie, publicul nu se îndura să plece, așa că membrii cenaclului au mai prelungit încă puțin acest spectacol pe terasa din fața librăriei. S-au cîntat piese de pe discuri, dar nu numai. A fost un adevărat microrecital între prieteni. O întîmplare caldă, în care bucuria reîntîlnirii, ca-ntr-o familie numeroasă, au îngăduit nici unuia să lase mult în prim plan, frenezia tinerească generală nenominalizatoare stăpînind sufletele oamenilor. Așa se face că toate piesele au fost cîntate aproape în întregime în cor : un cor la care toți cei prezenți se adăugau membrilor cenaclului. Din nou aveam senzația aceea stranie, pe care am mai avut-o chiar pe stadioane, că e un spectacol fără spectatori, că toți cei ce se află aici au intrat în Cenaclul Flacăra.

Spectacolul de la Siret este o premieră : cenaclul n-a mai fost pînă azi, 21 iulie 1983, în această localitate. După saltul cu „Om bun", Dinu Olărașu și Tatiana Stepa declanșează explozia succeselor acestei nopți de basm, de muzică și de tinerețe. Cîntecele aromâne interpretate de Sirma Granzulea dezlănțuie entuziasmul publicului. După Arpad Domokos este rîndul lui Raul Cărstea care, cu cîntecul său „Dor de Preda" pe versuri de Adrian Păunescu, duce vibrația emoției artistice pînă dincolo de ferestrele lăcrimei. După o splendidă evoluție a grupului satiric „Mesaj", urmează hohotele urlete ale veseliei stîrnite de imitațiile întîmplătorului Nicolae Cenan. S-a făcut frig de-a dreptul, dar publicul s-a încălzit extraordinar, nimeni pare să nu observe că respirația oamenilor rămîne adevărați norași". Vine la microfon cuceritorul Dorel Vanca, „Cîntec al meu regretat, început cu „Omul pădurii", mai adaugă o treaptă entuziasmului acestui public minunat. Ducu este de mult una din gîriile cenaclului și acest băiat care-și susține cu distincție celebritatea nu se destramină nici de această dată în provincialismul cu care, odată ajuns în fața microfonului, arde ca o torță luminînd adîncimile de frumusețe tulburătoare ale unor cîntece din folclorul Maramureșului său natal, din care, în „Săracă inimă mea", aduce și păstrează vie rotacismul — acest miracol de conservare lingvistică, aproape incredibil chiar pentru savanții romaniști, dar care, este și astăzi fapt de limbă viu în ținutul de baștină al lui Dragoș Vodă — descălecătorul Moldovei. Cucerit la rîndul său de acest public formidabil, conducătorul cenaclului scrie în cinstea mulțimii de aici și-i dă lui Ducu Bertzi să adauge pe melodia „Cînd s-o-mpărăți norocu" ultimele rînduri : „Cîți aici n-am să regret / Minunatule Siret / Că eu dorul tot mi-l strig / Cît o fi acum de frig / Mulțumesc și cuvintez / Nu ești margine, ci miez / Și mai tare și încet / Mulțumesc prea drag Siret". „Jurămînt la Putna" se cîntă sub stinghia luminată care biruia întunericul nopților pe vremea lui Ștefan cel Mare : doar lună și făclii. Adrian Păunescu recită, încheind în șoaptă tulburătoare, o capodoperă a sa în metru popular : „Carte poștală veche". „Iancu la Țebea" este cîntat într-un cor fabulos — ce pare de 10 000 de oameni — de se zguduie văzduhul. Abia se sting vibrațiile formidabile de după „Treceți batalioane române Carpații" că Tricolorul ce flutură în tribune ridicat de cîtiva tineri urcă parcă și mai sus la „Trăiască România". Și, din nou, parcă nu cinci, ci treizeci de mii de pălieșe ridică săbiile mușchilor lor pentru țară, pentru România eternă. „O șansă păcii" este un triumf. La un moment dat un om se apropie de scenă. Spune că îl cheamă Ivanov și cere conducătorului cenaclului să cînte pentru ucrainenii din localitate un cîntec în limba lor. Poetul îi spune că cenaclul n-are un cîntec în ucraineană. Recită el din Esenin, în rusește. Dar Ivanov-nu e mulțumit și nu crede că nu știe și un cîntec în ucraineană. La invitația poetului, din tribună, un grup persoane care cîntă într-un entuziasm general un cîntec popular ucrainean. Cei șase sînt : Viorica Grigoraș, Bogdan Riscuc, Mihai Olaru, Lulu Dobincă, Vasile Rotaru și Victor Cuzec. După această noutate urmează destul de curînd alta : cea pentru prima oară împreună, cu imens succes, o trupă nouă : „Totuși", cea mai tînără trupă a Cenaclului Flacăra, formată din Andrei Păunescu — 14 ani, Ioana Păunescu — 16 ani, Radu Popescu — 14 ani și Dana Cristina Guțu — 16 ani. Apoi cîntă singur Andrei Păunescu, transformînd stadionul și tribuna într-un extraordinar bal la care se dansează tinerețe. Pe scenă apare, acum pentru prima oară, o tînără de 17 ani, elevă la Liceul „Ștefan cel Mare" din Suceava, care dansează. Este o formidabilă dansatoare care va mai reveni pe scenă cucerind publicul cel marea ei înzestrare. Se numește Adriana Mujdei. Exact la ora zero, Alexandru Zărnescu, descălțuează în cîntecul său răscolitorul „Dor de Eminescu", la care se adaugă, pentru această seară, strofa : „Dintre noi se reînalță / Steaua marelui poet / Regăsindu-l împreună / Într-un cîntec la Siret".

Ar fi nedrept să încheie aceste rînduri ultimă de contribuția extraordinară a formidabilului Ionuț Văduva, la clape, de-a lungul întregului spectacol, ca să nu mai vorbim de adevăratele sale numere de mare virtuozitate.

A muncit excelent echipa tehnică formată din Costel Ionescu și Roland Pamateli (sunet), Alexandru Nemuc și Tiberiu Szucs (lumini).

DORIN GHERGHINESCU

La Vatra Dornei, străjuiți de brazi, pe e vreme răcoroasă, vom începe neîndătător la 19 și 30 de minute. Cu ser bun în piepturi, spectacolul se anunță mult mai bun, mai ales că în tribune descoperim un grup constănțean, venit cu steaguri tricolore, cu pancarte, cu chiote de bucurie, un grup care străbătuse cîntînd Vatra Dornei. Surprinzător ne pare modul exploziv în care sînt primite cîntecele aromâne : încă o dovadă a legăturilor invizibile dar atît de trainice, ce leagă sufletul poporului român. Astfel Bucovina aduce la Vatra Dornei un omagiu celor mai sudici dintre români, aromâni. În cea mai „dornă dintre vetre", luna apărută din picla norilor va lumina virfurile brazilor, la fel cum „Sonata lunii", în interpretarea lui Ionuț Văduva, ne va lumina sufletele.

Cu Vatra Dornei am încheiat turneul nostru prin Bucovina, turneu plin de semnificații istorice, turneu în care am redescoperit sufletele de aur ale bucovinenilor. Frumusețea stagiunii bucovinene a fost spre final umbrită de unele neconcordante organizatorice în ceea ce privește cazarea cenaclului Astfel, după un excelent spectacol la Suceava dar obositor și pentru noi am fost puși în situația de a părăsi camerele hotelului „Arcașul", după putine ore de odihnă. După cîteva ceasuri petrecute prin holurile hotelului, am plecat la Siret unde am aflat că nu avem cazare nici la Vatra Dornei pentru acea noapte. Într-un tîrziu am aflat că...s-a revelat" cazarea la Vatra Dornei, alții la Cimpulung Moldovenesc. Lucrurile nu s-au oprit aici, următoarea noapte o vom petrece toți, în sfîrșit, la Vatra Dornei dar în condiții precare, în plus întreg cenaclul răsfirat în mai multe locuri de cazare. Asta pentru o noapte doar, dorința noastră de a ne petrece ziua liberă pe minunatele locuri ale Dornei fiind imposibilă. Nu mai avem cuzare. Sîntem obligați să părăsim județul Suceava cu bucuria datoriei împlinite dar și cu gustul lăsat de o organizare mai slabă decît în trecut. Oricum, noi am mai reveni în Bucovina. Poate prin anumiți și directorul O.J.T. Suceava, Hubert Matei, va înțelege că acest cenaclu nu e alceva decît muncă permanentă și merită minimum de respect. Nu credem că putem fi considerați niște toleranți în nici un loc din țara a cărei cultură o slujim.

DUCU BERTZI

O secundă din 1918 dilatată sublim într-o noapte din 1983

Localitatea : Alba Iulia, 24—25 iulie, orele 20, stadionul din localitate.

Durata : 10 ore și 10 minute.

Număr de spectatori : 30 000.

Noutăți : a revenit Doru Ghiaja. Au cîntat Anca Ranga și Loredana Românu. Grupul Poesis a cîntat în premieră compoziția lor, pe versuri de Zaharia Stancu, „Griul copt". Vali Șerban a interpretat în premieră absolută „Die now Realies" (pe versuri de Adrian Păunescu).

Atmosfera : **dezlănțuită, plină de semnificații istorice și bucuria participării publicului la actul artistic.**

Calitatea spectacolului : **spectacol de ținută și de rămîne deschis barajul între public și Alba Iulia și Galați.**

Organizarea : **excepțională.**

În noaptea de 24 spre 25 iulie, orașul Alba Iulia a fost una din capitalele fabuloase ale poeziei și muzicii. Sub un cer exploziv, între un amurg de soare somptuos și un răsărit de soare mohorît, cu ploi scurte și nori iluminați de stele și oameni, ne-am simțit pe stadion ca în craterul unui vulcan nestins de glasuri. Rar ni s-a întîmplat să înregistrăm o asemenea fuziune între scenă și tribune, o asemenea rezonanță între intențiile interpreților de frunte ai cenaclului și reacțiile spectatorilor. Minute în șir tribunele trec în prim plan, dezlănțuite, cîntînd, strigînd, scandînd, aplaudînd, rizînd în hohote, fluturînd drapele tricolore sau pancarte cu inscripții ambițioase și adeseori cu umor, aprinzînd torțe și făclii.

În această fantastică noapte cu stații de amplificare fierbinți și reflectoare plutind într-un nor de fluturi, stadionul din Alba Iulia, orașul întregirii și Reîntregirii noastre naționale a fost și un oraș al reîntregirii în armonie și pace a planetei Pămînt. Oaspeții de peste hotare, și ei foarte tineri, erau descendenții unor familii de români stabiliți demult în străinătăți aflate cîteodată la antipod. Tineri care vorbeau neîndemînatic românește, veniți acum în țară ca să soarbă aer proaspăt de la izvoarele limbii române. Experiența dezlănțuită, liberă și democratică în sfera poeziei și cîntecului, a constituit un prilej de inițiere în splendida comunitate a spiritelor libere și tinere, într-una din nopțile exemplare ale vieții lor. Au început prin a fi uimiți, buimăciți, după propriile lor mărturisiri, și au sfîrșit prin a urca pe scenă și a cînta singuri sau împreună cu membrii Cenaclului Flacăra. Ora 2 a-i prins pe scenă.

Momentul unic și profund al manifestări din noaptea de 24 spre 25 iulie a fost prilejuit de un dar adresat de tinerii din Blaj conducătorului cenaclului : o bucată de pămînt din Cîmpia Libertății. Un fragment de pămînt cît o cărămidă, plină de iarbă încă proaspătă, strînsă într-o cutie și înfășurat într-o panglică tricoloră.

Era cît pe-aci ca la Alba Iulia să fie bătut recordul de durată al unui cenaclu. Nu s-a întîmplat așa ! Poate din cauza rafalelor de ploaie. Se împlineau zece ore de sărbătoare a poeziei și muzicii fără nici o întrerupere, fără nici o pauză. Dacă n-a fost bătut recordul de durată al unui spectacol, publicul din Alba Iulia a cîștigat în schimb dreptul la baraj pentru cel mai fierbinte și mai entuziast public.

Istorie trăită cu pasul prin Cetatea Reîntregirii

Localitate : Alba Iulia, strada Unirii, orele 18.

Durata : 1 oră și 30 de minute.

Număr de spectatori : 10 000.

Atmosfera : **solemnă, de evocare istorică.**

Calitatea spectacolelor : **spectacole cu adîncă rezonanță patriotică.**

Organizarea : **bună.**

Luni, 25 iulie, membrii Cenaclului Flacăra însoțiți de un public numeros au străbătut perimetrul istoric al orașului Alba Iulia într-un tulburător pelerinaj comemorativ pe traseul luptei pentru unire, pentru reîntregirea neamului.

Orele 14,45. Obeliscul martirilor închinat lui Horia, Cloșca și Crișan. Aproape 3 000 de oameni, la care se adaugă spectatorii întîmplători ai evenimentului, localnici și turiști din țară sau de pe mapamond. S-au cîntat versuri închinate memoriei moților căzuți în lupta pentru libertate și independență națională. Vocile lui Ștefan Hrușcă, Vasile Șeicaru, Valeriu Șerban, Valeriu Penișoară s-au făcut auzite fără microfoane și stații de amplificare, pe platoul cetății, ca de la o tribună. Poetul Adrian Păunescu recită o poezie aridă cu cîtiva ani în urmă chiar în acest loc : „Martirii suferinței românești".

Orele 15,20. Poarta cetății și celula de pîatră în care au fost închiși înainte de moarte Horia și Cloșca. Poetul Adrian Păunescu recită, acompaniat de membrii Cenaclului Flacăra și de corul participanților, în rezonanța neobișnuită a vechilor ziduri, pline de ecouri peste secole, un imn al eroilor neamului românesc : „Jurăm credință României ! Și ție libertate !" În acest moment doi tineri au urcat deasupra porții și celulei lui Horia fluturînd deasupra platoului un drapel tricolor.

Orele 15,30. Popas la Monumentul lui Mihai Viteazul. Evocare prin poezie și muzică a celui care a înfăptuit prima noastră unire și a tuturor acelora care au visat-o și au avut-o în cuget și-n simțiri. Se recită și se cîntă sub ploaia care cade mărunt. Participă : Vasile Șeicaru, Arpad Domokos, Vali Șerban.

Orele 16.05. Sala Unirii. Întrunire care începe dezlănțuit cu „Hora Unirii" și se continuă cu toate acele cîntece și versuri prin care cenaclul amintește mereu contemporanilor noștri figurile și faptele de glorie ale înaintașilor.

Orele 16,30. Catedrala Reîntregirii. Bat clopotele ca în ziua de 1 decembrie 1918. Orele 16,45. Sub cupola catedralei se recită și se cîntă, avîndu-l drept nucleu pe membrii Cenaclului Flacăra : Mihaela Popescu, Ducu Bertzi, Vasile Șeicaru, Ștefan Hrușcă, Valeriu Șerban, Alexandru Zărnescu împreună cu preotul Doru Ghiaja, versuri închinate patriei și poporului român, personalităților reprezentative care le-au luminat trecerea prin vreme : Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Horia, Cloșca și Crișan, Avram Iancu, Eminescu, Tudor Vladimirescu, Nicolae Ceaușescu. Manifestarea se încheie în aceeași solemnitate a bătăilor de clopot amintind secunda înaltă și dilatată a unirii Transilvaniei cu țara, după cum s-a exprimat poetul Adrian Păunescu.

Răsună puternic și aici, ca și în celelalte puncte ale traseului-pelerinaj, versurile emblematice :

„Iarna are sărbători
Anul vechi își are Anul nou
Steagul are trei culori
Și la cîrma țării, un erou".

Manifestările s-au transformat într-un omagiu adus tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cîtitorul României moderne, ale cărui fapte au fost cîntate și în acest turneu de membrii Cenaclului Flacăra și de iubitorii săi. Adrian Păunescu a avut grijă ca în fiecare clipă să dea Cenaclului nu numai dimensiunea istoriei, ci și o deschidere largă către viitor, și o chemare către cei prezenți, cu unicitate specifice artei, spre transformarea clipei în istorie, spre lauda omului de azi, a dreptului și a obligației la omenie. Redescoperirea eroilor istoriei naționale, a spus A. P., și a cîntat împreună cu cei prezenți, se datorează Eroului nostru de azi, tovarășului Nicolae Ceaușescu : „Trecutul totuși nu ajunge / Nu ei ne apără postum, / Să fim pe viață și pe moarte / Lîngă eroii de acum".

ADRIAN DOHOTARU

Atît cîtiți cronicile manifestărilor cu numerele : 1 027, 1 028, 1 029, 1 030, 1 031, 1 032, 1 033, 1 034, 1 035, 1 036, 1 037, 1 038, 1 039, 1 040, 1 041, 1 042, 1 043, 1 046, 1 047.

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA PENTRU LITORAL ÎN PERIOADA 4 — 17 AUGUST

Joi 4 august, ora 20, HÎRȘOVA ;
Vineri 5 august, ora 20, TECHIRGHIOL — Grădina de vară ;
Sîmbătă 6 august, ora 20, CONSTANȚA — Stadion ;
Duminică 7 august, ora 20, MANGALIA — Grădina de vară ;
Luni 8 august, ora 20, NAVODARI — Grădina de vară ;
Marți 9 august, ora 20, MEDGIDIA ;
Joi 11 august, ora 20, CUMPĂNA ;
Vineri 12 august, ora 20, EFORIE NORD — Grădina de vară ;
Simbătă 13 august, ora 20, EFORIE SUD — Grădina de vară ;
Duminică 14 august, ora 20, COSTINEȘTI ;
Luni 15 august, ora 20, COBADIN ;
Marți 16 august, ora 20, NAVODARI — Tabăra de copii :
Miercuri 17 august, ora 20, CONSTANȚA — Stadion.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, ar dori să fie prezenți și în stațiunile : Neptun, Mamaia și încă o dată la Mangalia.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

TOPUL MUZICII TINERE

Talon de participare

nr. 5

iulie 1983

Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul realizat a fost întocmit pe baza scrisorilor primite în ultima săptămînă. Reamintim iubitorilor noștri că pot trimite opțiunile pe adresa redacției sub mențiunea **Topul Cenaclului Flacăra**, alăturîndu-le talonul de participare. Configurația topului este următoarea :

Piesa	Interpret	Autor	Punctaj
1. Antiprimăvara	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	406
2. La nunta ta	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	403
3. Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	203
4. Totuși, iubirea	Májay Győző	Májay Győző	192
5. Să ne iubim	Gli Ioniță	Gli Ioniță	184
6. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	157
7. Cresc&torul de cai	Poesis	Poesis	143
8. Muntele	Constantin Dragomir	Constantin Dragomir	137
9. Poporul român, Opere complete	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	126
10. Elegie atlantă	Magdalena Finna	Magdalena Finna	115

Așteptăm propunerile dumneavoastră în continuare.

După o săptămînă de vizionări redactorii noștri afirmă :

ESTRADA ESTE ÎN IMPAS

Tristețe la Boema

Grădina Boema este anul acesta bîntuită de o tristețe fără margini. Tristețea are un nume : **Fotbal la Boema** și, ceea ce este mai deprimant, spectacolul se vrea o comedie muzicală. Din păcate, la această concluzie am ajuns înainte de a bate primul gong, căci uitîndu-mă în jurul meu am văzut grădina aproape goală. Cum adică, mi-am zis, acest colț de București, luat cu asalt de peste 20 de ani, seară de seară, de sutele de iubitori ai genului, nu mai atrage pe nimeni ? Trebuie să fie ceva putred la mijloc. Și chiar este, deoarece anul acesta conducerea teatrului a venit la rampa Boemei cu un text scos de la naftalină, cu o distribuție alcătuită în mare parte din diletanți și, ce este mai curios, cu o regie semnată chiar de directorul teatrului, Nicolae Dinescu.

În urmă cu vreo 25 de ani, această comedie muzicală se numea **Bujor al 12-lea** și, dacă memoria nu mă înșeală, s-a bucurat de mare succes. Textul avea și-atunci unele naivități dar regizorul a beneficiat de o distribuție de zile mari, care a reușit să ridice cu brio calitatea spectacolului : **Dan Demetrescu, Elena Burmaz, V. Tomazian, I. Antonescu-Cărăbuș, Puiu Călinescu, Al. Giovani, Didi Ionescu, Horia Căciulescu, George Manu** de la Teatrul Nottara și **Titus Ozon.** Din păcate, spectatorilor tineri de azi aceste nume sonore altădată nu le spun nimic, dar am convingerea că mai există mulți oameni cărora această simplă enumerare le face să scape pe buze un oftat : où sont les neiges d'antan ? Noi știm foarte bine că la ora actuală revista trece printr-o criză acută de actori. Dar asta nu înseamnă că cineva obligă conducerea teatrului să se întindă mai mult decît îi este plapuma. Acest adevăr trebuia să și-i amintească actualul regizor care nu este altul decît cel de ieri și, așa cum am mai arătat, de mulți ani conduce destinele teatrului de revistă. Cum s-a procedat anul acesta ? Majoritatea rolurilor „grase" au fost încredințate fie unor cîntăreți, care mai au o cale lungă pînă a putea interpreta și un text dramatic, **Marcela Alexandru, Jean Păunescu, George Enache,** fie unor balerini. S-a apelat la doi-trei actori talentați **(Nae Lăzărescu, Alexandru Luleșcu, Vasile Muraru, Camelia Mitoșeru),** care din păcate nu au putut drege busuiocul. Colac peste pupăză, au fost adăugate niște balerine despre a căror evoluție este bine să nu spunem nimic. După noi, balerinele nici nu aveau ce căuta într-un cantonament de sportivi cocoțat pe-o creastă de munte. Dar dacă admitem convenția, atunci e bine să rugăm pe cei care se ocupă de acest spectacol în lipsa regizorului, să oblige balerinele să apară toate ori cu ciorapi ori fără. Trama piesei, așa cum am mai spus, este firavă. La timpul său autorul s-a gîndit și a construit comedia urmărind un fir, o anumită intrigă. Printre personaje și-a făcut loc și un intrigant care ajuta, atît cît ajuta, la definirea personalității eroilor, la deznodămîntul piesei.

Înainte de a așterne aceste rînduri pe hîrtie am luat loc pentru a doua oară în stal în ideea verificării primelor impresii. Spre surprinderea mea, am asistat la o bazaconie și mai mare. Intrigantul, cu rol cu tot, a dispărut cu desăvîrșire, replicile și rolul lui fiind ocolite cu vădită dificultate de majoritatea diletanților de pe scenă. Nu trebuie să mai povestesc ce-a rămas din piesă. Nu este sarcina noastră să urmărim misterioasa dispariție a unui personaj dar întrebăm cum de-a fost posibilă această încropeală? Știm că unii actori s-au putut realiza tocmai în asemenea momente cînd, peste noapte, au fost nevoiți să învețe un rol. Prilej care pentru unii a însemnat ieșirea din anonimat. La ora actuală, la Teatrul Tănase distribuirea ad-hoc a unui actor nu este posibilă căci „nu este rezerve". **Bujor al 12-lea,** rezerva Teatrului Tănase, există numai în piesă.

De multă vreme se acreditează ideea că publicul înghite orice. De data aceasta marele judecător s-a orientat : cu toate că este dornic de comedii muzicale, cu toate că vrea să petreacă vreo cîteva ore în aer liber, preferă să ocolească mediocritatea. Parafrazîndu-l pe colegul Dohotaru nu-mi rămîne decît să amintesc că fotbalul a fost inventat în anul 1863 și a murit pe scena grădinii Boema din București, în anul de grație 1983.

DAN BÎRLĂDEANU ■

N.B. Există în piesă un moment de comedie bufă, așa-zisa scenă a masajului. Atunci cînd este interpretată de **Alexandru Luleșcu** are haz. Dar în interpretarea lui **Dan Mitoșeru** momentul frizează penibilul.

De unde, mă, de unde?

Spectacolele de estradă, vara la grădină, au constituit de multă vreme un prilej pentru bucureșteni de a petrece cîteva ore plăcute, amuzante. O nouă manifestare de acest gen a avut loc vineri 22 iulie a.c. — la grădina de vară a C.C.A. — organizată, pare-se ad-hoc, de o parte din membrii Ansamblului de estradă al armatei, cu titlul **Estrada în croazieră,** în regia omniprezentului **Bițu Fălticineanu,** pe un libret de **G. Mihalache,** atît de bine imprimat pe bandă magnetică, încît parcă se auzea de sub plapumă, și secondat din cînd în cînd de o orchestră de „estradă" condusă de **Dan Beizadea,** formată din nu mai puțin de 8 (opt) instrumentiști, mai puțini chiar decît cei de la restaurantul Pescăruș. Ajungînd mai devreme la fața locului, lîngă îndrăgitul parc Cișmigiu, unde numeroși cetățeni ai Capitalei ședeau pe bănci sau se plimbau agale, îmbătați de mirosul dulceag al caprifoiului și bucurîndu-se de un amurg cald și plin de farmec, auzim o voce de o veselie contagioasă anunțînd cu tonul acela de bilci („lume, lume!"), mai sus menționatul spectacol, încercînd să atragă „vinatul". Plătim biletele (12 lei bucata) care n-au mai fost rupte la intrare, ci palmate discret dar cu dezinvoltură de portar și intrăm, îndreptîndu-ne spre bufet, unde vrem să bem cîte o sticlă de Pepsi-Cola, dar vai !, nu mai aveau decît pentru personal (și prietenii acestora!), așa că trebuie să ne mulțumim cu apă de la o țișnitoare. În sfîrșit, la ora 19,31 (trecute fix) începe mult așteptatul spectacol. Dar iată-i și pe protagoniști : Momente vesele cu **Ștefan Guță,** (răsfățatul publicului) **Ligia Gaman** și **Marilena Săvulescu.** Glumele, răsuflate și nesărate au totuși un moment bun, de sinceritate, chiar de autoironie, în cupletul intitulat : „De unde, mă, de unde?" (glume — n.n.). Cîntă : **Mariam Șpinoche** (o voce caldă într-un costum violet), **Doina Cîrpiniș, Ana Petria** și... **Dorin Anastasiu!** Corpul de balet (coregrafia : **Viorica Cișmigiu)** format din tineri ce par a nu fi terminat încă liceul (or fi militari în termen?) și tinere (!) care se cam împiedică uneori, dar punem totul pe seama emoției în fața unui public prea puțin numeros, a constituit o reală atracție. Notăm și cîteva lucruri bune : apariția meteorică a lui **Mircea Baniciu,** care pare a se fi rătăcit din greșeală în această croazieră (o fi făcut auto-stopul contra cost), costumele **Gabrielei Buhoiu,** ce dau o notă discordantă acestei apoteoze a kitsch-ului și, în sfîrșit, sfîrșitul. În rest... Realizatorilor și protagoniștilor acestei minunate croaziere „pe lîngă estradă" le dorim din toată inima călătorie șprințenată !

TUDOR STANCU ■

De la titlu la spectacol

...Se alege așadar un „buchet» (mai mult sau mai puțin proaspăt) de melodii semnate Marius Țeicu, I. Cristinoiu, Marcel Dragomir, Petre Mihăescu, Gherase Puică și Anda Călugăreanu, i se încredințează direcția muzicală maestrului Sile Dinicu, se anunță cîțiva soliști de muzică ușoară : Trio Expriss, George Bunea și Luigi Ionescu (ultimul necatadicsind să apară spe scenă în seara zilei de sîmbătă 23 iulie — nefiind de altfel singurul dintre titularii înscriși pe programul de sală într-o astfel de situație !), se mai pigmentează întreg amestecul cu un număr de circ și un altul de step, cu muzică populară și chiar folk și ca totul să fie în regulă, se adaugă un nume de rezonanță (pentru cine a auzit de el, firește !) : solista Angelika Müler, de la Friedrichstaatspalast — R.D.G. Se mai alege o sală (în cazul nostru Grădina Batiștei) și se fixează un titlul : **VACANȚA LA BUCUREȘTI.** Ce are comun acest titlu cu spectacolul în sine, este foarte greu de precizat ; de fapt, contează prea puțin, atîta timp cît sîntem avertizați că avem de-a face cu un „divertisment estival".

Firește că la un astfel de spectacol nu vii pentru a adînci problemele existențiale ale lumii ; departe de noi această idee. În schimb, poți pretinde ca numele prezentate să conțină pe cît posibil talent interpretativ, umor și, dacă se poate, bun-simț.

În spectacolul Teatrului satiric-muzical „CONSTANTIN TĂNASE" există cîte ceva din toate acestea și ținem să spunem din capul locului că este un spectacol „curat" în cea mai mare parte a desfășurării sale, un spectacol agreabil, la care s-a muncit — deși nu chiar toți membrii prezenți al trupei și-au adus tributul de sudoare pe altarul Thaliei. Să o luăm însă pe rînd.

Sectorul muzică ușoară este servit onorabil mai ales de către grupul feminin **„Trio Express" ; Ilie Micolov** se ambiționează în cîteva melodii „country"; **George Bunea** se străduiește, decent, să înlăture senzația de tristețe pe care o ai întotdeauna cînd regăsești o fostă vedetă **en vogue (Nae Lăzărescu** în schimb, cu pseudomomentele sale vesele, nu mai reușește această performanță). Corpul de balet este sub orice critică (culminînd cu acel moment ușor „sexy", pe o splendidă și amară melodie interpretată de... Gheorghe Zamfir). Textele melodiilor — atît de muzică ușoară cît și populară — nu depășesc, în genere, mostre de genul :

„Viața e un dans
Totul e-un balans..."

Sau :

„L-aș lua pe cojocar **(de soț — a.n.)**
Că e bun meșteșugar,
Dar ce fac dacă-i om rău ?
E vai de... cojocul meu..."

Sau :

„L-aș lua pe potcovar
Că-l stă bine lîngă jar... (?! — n.n.)
. . . . (și face el ceva cu)
Adunate de la porți
Doar potcoave de cal morți"...
(etc., etc.)

Buni meseriași **Duo Mefisto** (aruncare de cuțite). Cam trecut numărul de step și cam trecută interpreta... mă rog: una peste alta, spectacolul „ține", are chiar ritm uneori, și ține mai ales datorită — este cazul să **subliniem** acest lucru — mai ales lui **Sile Dinicu** și formației sale (foarte bun și... blazat grupul de suflători !), și momentelor vesele susținute de cuplul **Florin Tănase — Mihai Persa.** Aplaudîndu-i cu căldură pe aceștia din urmă... „Vacanța"... s-a sfîrșit.

HORIA PĂTRAȘCU ■

CONSTANTIN LUCACI:

(Urmare din pagina 9)

lecție pentru a mai spune ceva ; pe de o parte, că a citi mult și pe apucate nu înseamnă a-ți face cultură, iar pe de altă parte că, în ce mă privește, eu a trebuit să operez selecții cel puțin în trei domenii de preferință : **în muzică, fizică** și literatură. La 18 ani îi citeam asiduu pe Einstein, făcînd efortul să-l înțeleg chiar dincolo de unele „mistere" matematice de nepătruns. Cam la aceeași vîrstă, eram abonat la **Universul literar** și artistic și citeam cu pasiune criticile literare ale epocii (Călinescu, Pompiliu Constantinescu, Lovinescu) urmărind în primul rînd, frumusețea limbii, a frazei.

— Vă suspectez, Constantin Lucaci, vă suspectez grozav că vă place mai mult muzica decît sculptura.

— Poate că ai dreptate. Ca orice miraj care te atrage, ca o Fata Morgana, spre care te îndrepți halucinat în deșert, așa m-am îndreptat eu întotdeauna spre muzică. Poate și fiindcă simțeam în muzică o soră bună a sculpturii sau poate fiindcă n-o făceam, n-o puteam face eu însumi. Cert este că muzica face parte din viața mea ca și sculptura, dar ceea ce vreau să spun — de fapt au remarcat-o și criticii români și cei străini — este că în lucrările mele se află într-o formă sau alta muzică, multă muzică închegată.

— Sau în stare de zbor, așa cum remarca un critic italian, vorbind despre „armonia și puritatea muzicală a sculpturilor lui Lucaci" și de o „suită întreagă de mișcări ritmice captivante". Totuși dacă ar fi să vă confesați pînă la capăt, ați putea să-mi explicați ce înseamnă exact muzica în geneza și devenirea lucrărilor dv. monumentale și de atelier ?

— La începutul carierei mele de artist plastic am făcut evident, preț de vreo 10—15 ani, sculptură figurativă care are, se înțelege, amprenta epocii și vîrstei mele artistice de atunci. Simțeam puternic deși uneori imprecis că îmi lipsește ceva sau că trebuia să mă îndrept spre altceva pentru a mă exprima cu adevărat pe mine însumi. Ca sculptor, aveam încă atunci pretenția că sînt transmițător de mesaje — dincolo de simpla figură, de gestica umană, de portret și de sugestia psihologică a chipului uman —, și în acest nou demers al meu spre simbol, spre idee, spre metaforă și în genere spre abstract, muzica a fost primul dascăl al sculpturii mele, al sculpturii mele de azi. Fiindcă muzica mi-a demonstrat că poți trăi sentimente umane, stări sufletești, renunțînd la formele naturale și la figura umană propriu-zisă, dar nepărăsind mesajul meu lăuntric, un mesaj pe care sper că reușesc să-l transmit, într-o formă sau alta lucrărilor mele.

— Dar cum și cînd s-a ivit această pasiune (aproape programatică) ?

— Întîmplarea e frumoasă și o evoc cu toată nostalgia, mai ales că este profund adevărată. Eram copil, casa noastră se afla într-o grădină foarte mare, iar la capătul grădinii noastre era o altă grădină din mijlocul căreia răsărea casa unui inginer. Ei bine, soția inginerului era pianistă și — după cum am aflat mult mai tîrziu — chiar o bună pianistă, cunoscută. Aveam 6—7 ani, cînd mă străduram spre frontiera grădinii noastre, lîngă casa inginerului de unde furam cu urechea frumoasele sunete. Am povestit de multe ori această întîmplare și dacă aș fi mai dulos, aș însoți-o poate — mai ales că merită — și de o lacrimă de recunoștință : așa, pentru viață, pentru frumusețe, pentru copilărie și pentru valoare.

— Dar de ce și pentru valoare ?

— Fiindcă, după mulți ani, mi-am dat seama că „furtul" meu de muzică de pe vremea cînd eram copil era prima („inconștientă !") întîlnire cu o valoare necunoscută mie, dar care mă atrăgea tocmai fiindcă-mi era necunoscută. Și încă ceva: eu o plăteam în „bani grei" : cu timpul de joacă la care mă chemau „ceilalți".

— Deci iată, dacă pot spune așa, viitorul sculptor Constantin Lucaci, a simțit ideea de valoare cu multă vreme în urmă.

— Ai zis bine folosind verbul a simți, deși evident habar nu aveam atunci ce înseamnă valoare. Mie-mi plăcea muzica — atîta tot.

— Dar astăzi, ați mai recunoaște vreo cotă parte a plăcerii în cîmpul valorii ?

— Nu cred că plăcerea are aici vreun rost, cred însă că nu există trăire, că nu poți avea o trăire adevărată fără a avea conștiința valorii care vine, e adevărat, tîrziu, dar dacă nu vine, e o nenorocire — te rog să mă crezi.

— Sînteți de acord azi cu toată opera dv. ?

— Privind această operă a mea, declar limpede că sînt de acord în întregime cu ea, dar că, de fiecare dată, am văzut altfel o serie de lucruri, în care atunci cînd le elaboram am crezut pe baza adevărurilor mele estetice de atunci, am făcut acele lucrări în care acum mu mai pot crede așa cum credeam în vremea lor.

— Așadar, nu adevărul estetic este conjuncturat cu temperamentul estetic al artistului, dacă pot spune așa ?

— Se poate spune și așa ; eu prefer însă termenul de gramatică, de gramatică a artistului. La început, fiece artist trebuie să cucerească această gramatică — fără asta nu se poate —, să aibă forța ca mai tîrziu să ajungă la propria lui codificare.

— În opera lui Constantin Lucaci există „doi" artiști : unul cu cod și altul fără cod. Artistul monumental (autor de monumente și fîntîni cinetice) și sculptorul de atelier care gîndește și elaborează lucrări mai greu de „citit" la prima lectură. E posibilă o asemenea existență „duplicitară" ?

— După cum vezi ; privește în jurul tău — sîntem în atelier, în timpul acestui dialog — vei vedea că fiece lucrare de atelier e altceva decît fiece fîntînă.

— Bine, fîntîna înseamnă și inginerie artistică.

— Da, și asta, dar fîntîna se oferă înțelegerii imediate, spectacolului interior al destinatarului și încă o dată spectacolului exterior, de ambient. Consider lucrările mele monumentale ca niște simfonii unde totul se orchestrează : și datele artistice și arhitectura și sculptura și mișcarea sculpturală care se continuă ca o nouă geneză în armonie cu apa, cu ritmul, forma, culoarea și citeodată chiar cu muzica. E, dacă vrei, o artă-spectacol, mult mai accesibilă publicului. Asta nu înseamnă că aș considera lucrările de atelier sub nivelul celor monumentale, dimpotrivă : unele sînt net superioare. Ce sînt ele ? Sînt sonate, **suite, poezii, esențe** — supuse totuși unor legi funcționale — pe care le consider adesea mai pure și mai nobile.

— E ceea ce spunea și cunoscutul critic italian Giulio Carlo Argan, cu prilejul vernisării expoziției Lucaci de la Editalia (Roma) : „puritatea sculpturii lui Lucaci evocă o noblețe academică". Care este relația dintre politic și estetic în artă, în sculptură ?

— Eu nu fac parte dintre acei artiști care-și programează activitatea artistică pe stricte porțiuni explicite : aici e politic, dincolo e estetic. Ideea acestei departajări mi se pare falsă și puțin falsificată de teoreticieni dornici să mosească totul. În fond, esteticul și politicul se întrepătrund — lucru vizibil cred și în arta mea — și se întrepătrund într-o sferă mai înaltă : [illegible] a umanismului. Important este ca, indiferent de egida **politică sub care se desfășoară** sau evoluează arta, politica să nu trădeze interesele artei avînd pretenții ca arta să și le păstreze intacte pe ale ei. Oricum, cele două sfere sînt mai mult decît tangente și „ucenicesc" bine una în cîmpul celeilalte. Numai respectîndu-se reciproc, pot ele să cîștige cu adevărat ceva una de la cealaltă. Eu sînt fidel unui crez artistic adevărat și peren, în virtutea căruia mă simt obligat să fac artă pentru oameni și umanitate în general, pentru dezvoltarea omului și pentru bucuria acelor oameni care țin la înfrumusețarea cadrului lor de viață, tot atît cît țin și eu. Prin înfrumusețarea cadrului înțeleg revigorarea armonioasă — culturală și estetică — a orașelor adică, repet, înfrumusețarea lor continuă, umanizarea lor, în contextul umanist al epocii.

— Pentru poezie, pentru poezia propriu-zisă, vă mai rămîne timp ?

— Da și nu ; în general, ți-am spus că-mi selectez foarte atent lecturile. Și încă ceva : prefer proza. Dacă spun că am citit **Ulysses** de Joyce de la un cap la altul, e adevărat. Dintre prozatorii români de azi, prefer pe Marin Preda, Francisc Păcurariu — cu excelentul lui roman **Labirintul,** minunată colaborare dintre filosofie, politică și literatură —, pe D. R. Popescu ș.a. Dintre poeți, dintotdeauna mi-au plăcut și-mi plac încă Blaga și Ion Barbu. Pentru poezia de azi, pe care o urmăresc mai de departe, am puțină vreme, dar nici o grijă : tot ce pierd în poezie, recuperez în muzică, o chintesență după mine. Chintesență fiindcă nu-mi narează nimic, lăsîndu-mi mie libertatea să aleg orice cuvînt în „contul" el.

— Care a fost sau care este deviza vieții dv. ?

— Deviza de a nu avea nici o deviză : fiindcă de îndată ce mă pregăteam să-mi construiesc una, trecea clipa și, o dată cu ea și adevărul efemer al devizei mele. Și ce-aș fi făcut atunci ? Pierdeam timpul, adică viitorul, și rămîneam cu deviza trecutului.

— Cum ați reușit să vă țineți așa de bine cu sexagenar ?

— La întrebarea asta ar trebui să nu răspund. Fiindcă s-ar putea să nu fiu crezut dacă voi spune : dăruind o viață plină de privațiuni, renunțînd la multe, dar nerenunțînd nici o clipă la muncă, la muzică, la doină, pe care am slujit-o întotdeauna apropape, trăind total fiece clipă a artei mele. Atît de tare m-am dat pe mîna acestei iubiri, încît, iată, e cazul să mă țin tînăr, fiindcă sper să mai am multe de spus. Ergo : nu-mi permit să îmbătrînesc.

atelier literar

de G. Dumitrescu

M. Ungureanu : „Fapt divers", „Alergători de cursă lungă", „Stare de alarmă".

I. Koska : Firave, inconsistente, în general. Ceva (destul de puțin) în „Iluzie", „Viziune", „Noapte poetică".

A. Albu : „Iarba", „Casa din amintire", „Eu știu".

I.S.M. : Greoaie, încă, intermitente, neguroase, crispate. Ar fi să le „dezlegați" puțin, spre cîntec și înțeles. Cîteva, mai bune : „Despre unele arte", „Noi dispoziții", „Întîlnire în spațiul memoriei".

D. Barbu : E, parcă, o diminuare a substanței, o alunecare în suprafața decorativă a lucrurilor, o anumită stagnare și monotonie. (Nu ne-ați mai spus nimic despre școală, despre cărți... Timpul trece...). Ceva mai bine, în „Secetă", „Petrecere", „Jocuri", „Împăratul", „Cel care pierde" (mai ales finalul).

I. Lipoveanu : „De la etajul 4", „Poți - asculta", „Casă de naștere", „Nu vă grăbiți", „Animal apocaliptic", „Pedeapsă".

Aladin : Scădere a tensiunii lirice, rezultate modeste, secundare. Ceva, în „Meci", „Nu", „Dușmănie".

Em. Bălțianu : Reluări și repetări nesfîrșite, monotonie, plafonare. Nu prea avem de unde alege. (Ceva, în „Teii", „Însemnare").

I. Nistor : „Insula", „Nu" — cam atît, dintr-un buchet cu mult sub așteptări.

Andrei Petrescu : Scrisoarea atinge o problemă foarte importantă. Cu voia dv., vom cita din experiența dv. amară spre a servi de avertisment acelora care tind să repete asemenea experiențe : **„Mi-am organizat studiul după un program greșit (am realizat asta mult mai tîrziu). Deoarece selecționarea cărților pentru lectură, lectura însăși, scrisul, mi-au diminuat din timpul afectat inițial pregătirii celorlalte materii. La liceu aveam rezultate foarte bune la literatura română (după bacalaureat am luat chiar un premiu special pentru literatură), iasă la celelalte materii aveam note de nivel mediu, uneori chiar mediocru. Lovitura care m-a readus intrucitva la realitate a fost ratarea examenului de admitere la facultate. Mi-am ignorat pregătirea multilaterală și pentru asta eu sînt răspunzător. Starea de euforie mă cuprinsese total în acea perioadă și era absolut necesar un șoc care să mă trezească"...** Etc. Sîntem convinși că, avînd tăria să priviți cu atîta luciditate cauzele eșecului, o veți avea și pe aceea de a-i înlătura, cît de curînd, din drumul dv. spre „marile împliniri". În ce privește versurile, ele nu ne îngăduie nici acum să tragem concluzii nete în privința înzestrărilor dv. (Ceva, în „Naivitate"). Căci asta e, la urma urmelor, întrebarea-cheie : a avea sau a nu avea talent ! (...fără de care, cum știți, orice strădanie e zadarnică). Vom vedea mai clar în viitoarele manuscrise. (Dar nu așteptați să vă scriem răspunsul cu apă de trandafiri, — e o problemă mult prea gravă, iar adevărul nu poate fi niciodată nici „sarcastic", nici „răutăcios"!...) Cît privește lecturile-divertisment, „pe nerăsuflate", n-avem nimic împotriva lor ; ele sînt foarte necesare și, oricum... irezistibile, dar nu pot reprezenta — veți fi de acord, credem — metoda ideală de studiu !...

D.E.R. : Am primit confirmarea. Și „Annie", și „Te rog" — preferăm, însă, de data asta, Man Ray (...et pour cause !...).

M. Nada : Povestirea e interesantă, curat scrisă. Versurile, însă, nu ne permit o concluzie, deocamdată. Reveniți.

Phil Colin : Era cazul să înțelegeți mai de mult. Mulțumiți-vă, deci, să publicați unde ziceți că publicați... (...și aveți grijă să nu se observe lipsa talentului !...).

S. Condor : Multe lucruri slabe, „făcute", fără rezonanță. Doar cîteva mai înfiripate : „Neutralitate", „Reconstituire", „Aproape de mirare".

Oct. Loghin : Predomină confecția meșteșugărească, în pagini de consistență redusă, de respirație scurtă. Ceva, în „Lumină fragedă", „În poemul acesta", „Regăsesc dragostea", „Singurul defect".

Eliana Mar: „Spre Terminî" rămîne neconvingătoare, fără semnificații (vervă artificială, în gol...). În schimb, „Concert" dă măsura (în ce privește proprietatea și expresivitatea dialogului) a aptitudinilor de care vorbeam anterior. O măsură demnă de interes.

Ana Groza („Dumnezeul luminii", „Nedumerire"), **Alina Codreanu :** Sînt unele semne bune ; merită să insistați.

Emilia Simion, C. Ionescu-Focșani, C. Hurezean („Idilică", „Atac la conștiință"), **Eug. Teodorescu** (parțial indescifrabil), **Eva Dragnea, Paul Mona, Fl. N. Cîrstea, Dobre Enache, Nana Mirea, H. Muntenuș, Maria Bălan, Alexandra Teodorescu-Ion :** Nimic nou !

H. Petcu (ceva mai bine, în „Cînd te-ai întors"), **Vasile Neagu, Dorin Lucărel, C. Gâitan, Gh. Periceanu, Camelia Roua, B.L.C. București, Ioan Fodoreau, Simona Foca, G. Ichim, G. S. Cringenaru, V. Iștănuț :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

VIS

Mă răsfățam închipuindu-mi
că sînt răpit de păsări
Sub mine oamenii dispăreau
înghițiți de haita de cifre
flamîndă.
Văzduhul duhnea
a găinat de înger
culorile mințeau din alt unghi
eu uitam
să vreau să fiu lăsat
undeva.

LUCIAN CESINA

PORȚILE MĂRII

Pedepsită sînt să-ți dăruiesc cuvinte
pentru moneda cuvintelor
tu mă privești liniștit
ca un păstor de turme între crini
nestinsă arde candela iubirii
deasupra icoanei ei nemuritoarea
pedepsindu-se să nu te mai atingă...

LUMINIȚA FRĂȚILA

ne facem daruri : cuvinte !
ele desferecă porțile mării
din pumnul tău se înalță parfum de tămîie.

ELENA RADU

NIMIC N-O SĂ CER

Iarba este arsă unde
genunchii mei se plecau...
Dar nimic n-o să mai cer
de la anotimpuri.
Sînt puternică în armura mea de lut
— sînt marea aventură a Soarelui —
Cad doar o singură dată
doar după ce am înviat cu privirea
toate izvoarele.

NUȚA GULIMAN

PETRECERE ÎN GRĂDINĂ

Noaptea curgea în noi
ca un suspin într-un cîntec,
degetele înfloriseră de atîtea versuri
nescrise
și așteptau o adiere.
Timpul sapă hoțește capcane
în jurul nostru
și se înșela
transformîndu-ne în fîntîni
cu sînge nemuritor de stea.
Părea că întunericul bea cuvintele
unul cîte unul,
ca pe culori.
Curgeam în noapte ca într-o inimă
de iasomie.

DIANA BARBU

LUPTĂ DREAPTĂ

Poetul trebuia
să se bată cu boxerul

arbitrul a controlat decî
fiecare cuvînt al poetului
la fel de minuțios
precum mănușile adversarului.

IOAN GABUDEAN

MI-E DOR

Mult timp nu voi mai scrie versuri.
Am să regret și timpul cînd am scris.

Mi-e dor de mare, de noi ținuturi, de noi
culme.
De neguri care-o să-nfășoare
În mantii lungi de sihăstrie
Ținuturi dincolo de soare.

Mi-e dor de peștii groaznici din abis.

IORDAN GRECU

LUMINĂ FRAGEDĂ

fiului meu

Privesc prin
pielea ta
de-o trandafirie
transparență
motoarele
care pînă mai ieri
au urlat în mine,
privesc sîngele tău
cum se ramifică
stufos
invizibil trece
prin mine fiorul
lui roșu,
privesc secetа din
creierul tău
și mă rog tuturor
poeților din lume
să scrie poeme
din care să picure
cuvintele
să fertilizeze
ogoarele
copilăriei

OCTAVIAN LOGHIN

Leul modernizării și leii furați cu candoare și acte aproape în regulă

Pe scaunul din față, Pițigoi se lăsa furat de priveliștea plopilor de pe marginea drumului sau de lanurile din depărtări în locul cărora, cine știe, poate vedea altceva, se imagina în noua lui casă pe care deja o avea în acte sau și el, la fel ca și mine, se gîndea la întîlnirea cu individul. Serios, dacă v-ați duce la o întîlnire cu un escroc atît de cinic, de egoist și de rău că ați avea impresia că nu merită nici lumina cea blîndă a soarelui, cînd ați da fața cu el, ce i-ați spune ? Nu-i poți face onoarea de a-i întinde o mînă, nu-i poți zîmbi, singurul lucru de care te simți în stare e să sari pe el, să-i trintești cîteva cu sentimentul că reparî astfel o nedreptate.

Am ajuns la I.A.S., l-am așteptat puțin pe director și-am pornit spre fermă. Singurul lucru care mă neliniștea era dacă voi fi în stare să mă abțin sau o să mă lase nervii și, de cum dau ochii cu el, încep să-i strig, mă, nenorocitule, nu ți-a fost rușine să iei femeilor ălora din pîinea cîștigată cu barosul la spart de beton ?

La început directorul I.A.S.-ului din Crevedia, crezînd că subiectul e „de bine" a început o mică expunere despre modernizarea grajdurilor, o investiție de zeci de milioane, deschisă în luna mai și executată într-un ritm draconic (adevărul e că investiția de la I.A.S. Crevedia stă bine și la toamnă frigul nu va veni ca o ghilotină peste vite). Inginerul **Teodor Mondescu**, directorul I.A.S.-ului, a trecut apoi la eforturile oamenilor, cei care execută această muncă, grea, oameni care, datorită faptului că lucrează în acord global și cîștigă bine își dau tot interesul și muncesc pe rupte. Cîștigul și rezultatul muncii îi mulțumesc pe deplin. Și cine s-a evidențiat ? Arunc eu o întrebare care pînă atunci nu-mi trecuse prin minte. Toată lumea, dar mai ales șefii de echipă, îmi spune el, și-mi dictează cîteva nume, Ion Doda, **Gheorghe Petcu**, Marin Istrate. Așa va să zică, escrocul devenise fruntaș în muncă, devenise o cheie a acelor succese. La asta nu ne așteptam. Cînd a auzit, Pițigoi a făcut niște ochi cît cepele. Exact atunci mi-a venit în cap o idee, ce-ar fi să ne jucăm puțin de-a fruntașii și de-a oamenii exemplu. Impostorii mai noi, după ce pun mîna pe bani și-i joacă pe ceilalți, mai au nevoie și de „față", de onorabilitate și de respectul celor din jur, că nu le ajunge cît fură, le trebuie și dovezile publice ale cinstei și onorabilității lor. Exact cînd mă pregăteam să-i iau un interviu am aflat că Gheorghe Petcu lipsește. Așa că am rămas numai cu verificarea sesizării unuia dintre oamenii care lucrase și el în echipa lui Gheorghe Petcu, fusese și el pus să semneze pe stat și primise alți bani decît cei trecuți pe hîrtii și, pentru că protestase, fusese pus pe liber. I-am întrebat pe cei din echipă dacă sînt mulțumiți cît cîștigă ? **Daaa**, au răspuns ei în cor. Cît e pe statul de plată atîta primiți ? **Daaa**, au sărit ei la unison. Ya să zică fusesem păcălit; bătusem drumul de pomană și-l suspectasem pe un om care, după părerea directorului, era cheia rapidei modernizări a acelor construcții. L-am chemat de față pe cel care sesizase frauda. Toți cei din echipă au sărit cu gura pe el, tu vorbești, mă, care ai chiulit, care ala și ala, ai lipsit, ai umblat vandra, doar de muncă nu te-ai ținut ? Luat de val, inginerul Teodor Mondescu sare și el cu gura pe cel care scrisese revistei, păi bine, măi, tu vorbești, și așa și pe dincolo. Vă dați seama ce sentiment penibil poți avea cînd te trezești că susții cauza unui om care nu are sau pare să nu aibă dreptate. Tot sîngele mi se urcase în urechi și mă făcea să-mi vijîie capul. În acel vacarm miniatural, cel nedreptățit lansează o întrebare : Spune tu cîți bani i-ai dus lui Fieraru ? Două sute de lei, răspunde o femeie. Bun, să vină statele de plată ! Doamne, ce greu au venit statele de plată, parcă a durat o lună sau un an. Numai ele mă mai puteau scăpa de rușine de a fi susținut o cauză nedreaptă. Și statele de plată au fost ultimul pai prin care adevărul s-a salvat de la înec. Altfel plecam cu scuzele de rigoare și cu regretul că încă un petiționar reușise să mă păcălească. Numai că pe statul de plată în dreptul numelui lui Fieraru Nicolae figura suma de 2545, iar omul primise acasă doar 200 de lei. I-am întrebat și pe ceilalți lucrători ai echipei care moderniza grajdurile de la Lucianca. Unii învățaseră lecția pe dinafară, recitau corect sumele de pe state alții nu, spuneau cît au luat și pe hîrtii apăreau cu o mie sau două în plus. Și încet, încet balonul umflat s-a spart ca o bubă rea care împroașcă. Abia atunci mi-am dat seama că pentru oamenii simpli mai de preț decît legile și decît cinstea de multe ori este pîinea copiilor lor. Ei n-ar apăra pentru nimic în lume un escroc, dar uneori, pentru pîinea copiilor lor ar fi gata s-o facă și pe asta.

Doi oameni îl apărau pe șeful de echipă mai abitir. Dar după cîteva minute aveam să aflu că unul îi era un fel de cumnat iar celălalt un fel de socru. Și cînd i-am confruntat cu statele de plată am aflat că **Tudorache Mihalache**, pe lîngă că Gheorghe Petcu îi ține fiica încurcată de mai mulți ani, fusese și el înșelat. Primise de la ilustrul său ginere 900 de lei, iar pe stat avea 2 544 de lei. Și cumnatul, la fel. **Drăghici Gheorghe** primise 800 de lei, în timp ce statul de plată era semnat pentru 1 544. O femeie venise și cu copilul ei de 14 ani, îl pusese la cărat beton, la spart beton și nu-l plătise, iar ei îi luase cîteva sute din banii pe care-i merita. Unul lucrase cîteva zile și se îmbolnăvise. La plecare șefui de echipă l-a dat 25 de lei ca să aibă de drum. Altul cînd a simțit escrocheria a plecat, dar **Gheorghe Petcu** l-a trecut în continuare și banii i-a încasat el (2 500). Pe statul de plată apărea și concubina acestui șef de echipă, **dar ea nu călcase niciodată pe acolo, cum nu călcaseră nici alții trecuți pe state și ai căror bani îi băgase în buzunar acest Gheorghe Petcu.** Dureros în această poveste e faptul că s-a putut ca un escroc, de meserie cinstea sudor, fără nici un act, fără măcar să i se știe adresa, meseria sau înclinațiile, să ia o lucrare de la un I.A.S. și să „angajeze" oameni, să le propună o sumă pe zi și apoi să-i muncească exact ca pe niște robi iar banii cuveniți muncii lor să-i încaseze el și să-i chefuie în tot felul de escapade. Pentru asta și-a adunat de pe la periferie tot felul de oameni nevoiași, cu mulți copii, și-a adunat femei și adolescenți, ba chiar și bătrîni pe care i-a muncit cît pentru o piramidă și apoi le-a luat banii și i-a făcut praf. Iar asta s-a putut petrece din neglijența celor de la I.A.S. Directorul nu l-a întrebat cine e, casierul a acceptat ca oamenii să semneze statele fără să primească banii sau ca șeful de echipă să semneze în locul lor și să ridice toată suma și s-o împartă în secret, după ochi și cu reținerea unei părți pentru el, leul modernizării. Pe lîngă imensa vină a casierului plătitor **Dumitru Stancu** (om cu părul alb, îngrozit de ce-a făcut, dar sincer, spunînd că și la alte două echipe plățile se făceau la fel), afacerea s-a putut pune pe roate și din cauza economistei, **Georgeta Văleanu**, cea care ar fi avut sarcina să facă prezența oamenilor în fiecare zi. O făcea după cum îi dicta șeful echipei, adică fals. Altfel cum au putut apărea ca **prezenți** oameni care în viața lor **n-au onorat I.A.S.-ul din Crevedia nici măcar cu o vizită ?** Și cînd toate erau limpezi (într-o anumită măsură) inginerul Teodor Mondescu a început prin a susține o variantă incredibilă, că I.A.S.-ul, adică beneficiarul n-a fost înșelat pentru că banii au fost încasați pentru lucrări executate (lucru care rămîne de verificat), deci unitatea nu are nici o pretenție. Muncitorii, de asemenea, cu atît s-au înțeles ei cu șeful de echipă, cu atît au fost plătiți, ca atare nu au fost înșelați și deci lipsește paguba. O clipă am rămas stupefiat. Pe urmă directorul I.A.S.-ului a trecut la varianta că șeful de echipă e vinovat, dar economista fermei, nu, că omul unității și-a făcut datoria și a fost corect ! Cît de corect, dacă sub privirile lui s-a putut petrece o asemenea fărdelege, dacă s-au întocmit state de plată și au fost plătiți (pe luna mai) oameni care și-au început munca abia în luna iunie? Sau alții care n-au dat niciodată pe acolo ?

După ore și ore de discuții și verificări de acte cineva aduce bomba : a sosit și Gheorghe Petcu, șeful echipei, bancherul, un ins atletic, cu față roșie și cu o privire rece, nemiloasă. La prinz directorul mi-l dăduse printre fruntașii acțiunii de modernizare a grajdurilor. Acum, puțin obosit, enervat de această poveste neașteptată, se uită lung la fostul său „colaborator" (pentru că Gheorghe Petcu nu era nici încadrat, nici un fel de hîrtie sau de act nu stabilea vreo relație sau vreo obligație între el și I.A.S.) și, enervat la culme, îi pune o întrebare la care nu primește răspuns :

— Bine, măi, de ce n-ai venit să-mi spui și mie ?

Se înnoptase și pe drum Pițigoi, după kilometri de tăcere, lansează și el o întrebare :

— Ce să-i fi spus ! ? Tovarășe director, nu vă supărați, eu fur de sting. Și astfel toată această poveste și tristă și revoltătoare începea să aibă și puțin umor.

CORNEL NISTORESCU

P.S. În urma unei sesizări primite de la un cititor, revista Flacăra a deschis geamurile ca în grajdurile de la Lucianca (I.A.S. Crevedia) să intre aer curat. Dar pe această cale invităm serviciul economic al Inspectoratului județean de miliție Dîmbovița să se deplaseze cu cele necesare pînă la Crevedia pentru a face o curățenie generală. Domiciliul lui Gheorghe Petcu este comuna Chiajna, strada Puișor nr. 1, Sector Agricol Ilfov.

Un muzeu in labirint

Despre simplitate

1.

Nimic nu mi se pare mai complicat decît simplitatea. Şi, poate, din această cauză mă feresc de obicei să vorbesc despre ea. De fiecare dată cînd sînt tentat s-o fac, am impresia că voi păţi ca atunci cînd, aflîndu-mă în Grecia, am ţinut să pot spune neapărat, chiar la modul propriu, „Şi eu am fost în Arcadia !" Şi m-am dus. Am numărat toţi banii pe care îi aveam şi m-am suit într-un autobuz. „Nu am în orice zi — mi-am zis — ocazia de a vizita un paradis pierdut". Şi jubilam. Mă gîndeam la *Păstorii din Arcadia*, pictaţi de Poussin, la versurile închinate de atîţia poeţi Arcadiei, la platanul gigantic sub care Heracle a biruit Hidra şi chiar la serbările puerile organizate *à l'antique* de Academia *Arcadia*, prin secolele 17 şi 18, la Roma. E adevărat că autobuzul, plin de praf, cu arcurile rupte, zdruncina îngrozitor şi mă întrerupea uneori din aceste reverii idilice. Dar bucuria mea era prea mare ca să mă împiedic de atîta lucru. Mă aflam în drum spre Arcadia, împreună cu alţi călători.

La drept vorbind, numai trei. O femeie care citea un roman poliţist. Un tînăr care răsfoia o revistă sportivă. Şi un bătrîn care se uita pe geam. Ca şi mine. Deşi nu prea părea interesat de peisaj, de munţii despăduriţi, secetoşi, cu văi pustii sau aproape pustii, care mărgineau şoseaua.

Doamne, aceasta era Arcadia ?! L-am întrebat pe şofer. „Da, domnule, m-a asigurat el, aceasta e Arcadia". Prin faţa noastră defilau în continuare munţi goi, de piatră descărnată. Nu se vedea nici un sat. Ba da, unul cuibărit sub un povîrniş abrupt. Apoi, iarăşi nimic. Piatră cutreierată cînd şi cînd de capre. Ce legătură aveau toate acestea cu păstorii pictaţi de Poussin şi cu poezia antică ? Arbori erau foarte puţini. Riurile, uscate. Unde era platanul gigantic sub care Heracle a biruit Hidra ? Nu, nici vorbă.

Aşadar, numai eu şi bătrînul de lîngă mine făceam o greşeală. Numai noi ne trudeam de aproape de a spune mai tîrziu : „şi eu am fost în Arcadia". Femeia care citea un roman poliţist, tînărul care răsfoia o revistă sportivă îşi rezervau privilegiul ca, mai tîrziu, într-un hotel cu apă caldă şi cineneri folclorici, să povestească : „Am trecut azi prin vechea Arcadie", în schimb, eu şi bătrînul de lîngă mine descopeream că Arcadia nu există. Îmbrăcaţi în ţesături scumpe şi parfumaţi, aşpuşi să converseze cu zeii, păstorii lui Poussin n-au trecut niciodată pe coastele ăstea de munte pe care le vedeam noi.

Dar, firească, unul ca mine trebuia să ducă eroarea pînă la capăt. În consecinţă, am coborît la o staţie pustie. Singur. „Ce naivitate, mi-am zis, să-mi închipui că pot descoperi patria tuturor regretelor pe fereastra unui autobuz". Mai bine ar fi fost să vin cu ochii închişi, să citesc şi eu ceva, să dezleg cuvinte încrucişate ori să dorm, numai să nu mă uit pe geam. Şi să cobor într-un peisaj cu totul necunoscut. Cum a spus Monet, că ar fi vrut să se fi născut orb şi să-şi capete brusc vederea pentru a descoperi astfel lumea cu o privire virgină.

Am părăsit, apoi, şoseaua şi am luat-o pieptiş pe coastă. Fără să ştiu încotro mă îndreptam, dar, cu siguranţă, încă mai credeam în posibilitatea de a regăsi Arcadia de care vorbesc poeţii şi legendele. Ba, chiar eram mîndru că avusesem curajul să cobor din autobuz, să mă aventurez în sălbăticia aceea de piatră, visînd la singurul paradis pierdut care are un nume real. Şi, poate, chiar îi compătimeam în clipa aceea pe cei ce nu mai cred decît în paradisele parţiale ce se pot cumpăra, la nevoie trişînd puţin, pentru că, ehe, s-a dus vremea romanticilor, trăim într-un secol lucid şi necruţător. Între timp, urcam o coastă fără nici un arbore pe ea, inospitalieră. În jur, pînă departe, în afara de piatră nu se zărea nimic. Nici măcar o capră. Trebuia să mă grăbesc, să ajung la un izvor înainte de a mi se face foarte sete. Soarele ardea nemilos şi aveam din ce în ce mai mult senzaţia de deşert. Un deşert lucios, dur. Drumul spre paradisul pierdut era, ce-i drept, cam infernal. Dar nu e cazul să ne temem prea mult atîta vreme cît ne mai păstrăm iluziile. Înainte, deci.

Am ajuns în vîrful coastei, de-acolo am coborît într-o vale şi am suit apoi altă coastă. Întîlneam acum şi copaci, dar foarte rar. Aiît de rar încît cei pe care îi întîlneam nu reuşeau decît să pună în lumină ariditatea peisajului. N-am întîlnit nicăieri o tăcere mai zgomotoasă. Copacii tăceau şi toată singurătatea urla în jurul lor. Din cînd în cînd mă opream şi mă uitam înapoi. Şoseaua nu se mai vedea. Prin urmare pătrunsesem în Arcadia.

Şi cum să zic astăzi ? Că am fost şi eu în Arcadia ? Nu, n-am fost. Mi-au trebuit ani mulţi să mă conving că doar am visat autobuzul în care eram al patrulea pasager, din care am coborît într-o staţie unde nu era nimeni, pentru a cutreiera munţii pietroşi şi patriarhali ai unei Arcadii care e mai degrabă mîndră decît fericită şi unde satele sînt atît de rare încît, probabil, nu se cunosc între ele. Dar pînă la urmă am izbutit. Nu mai e nimic sigur în memoria mea, rămas din acea zi, astfel că am toate drepturile să cred că imaginaţia mi-a jucat o festă. În definitiv, nici n-avea rost, nu-i aşa, să iau autobuzul acela. Pentru ce să-l fi luat ? Ca să descopăr că pe drumurile Arcadiei adevărate păstorii lui Poussin ar umbla dezorientaţi ? Dar asta trebuia s-o înţeleg de la început. Căci Arcadia, toată lumea ştie, a încetat demult să fie o realitate, pentru a fi un regret. Un bovarism al memoriei. Un simbol al fericirilor expirate, pe care îndărătnica noastră imaginaţie le înfrumuseţează cu atît mai mult cu cît ele sînt pierdute mai sigur. Un spaţiu care nu mai există nicăieri pentru a-l putea situa pretutindeni, în funcţie de amintirile fiecăruia. Firească, ne putem întreba de ce tocmai acest ţinut aspru şi patriarhal din centrul Peloponesului a fost ales de poeţii antici pentru a ne vorbi despre fericire. Cumva pentru a ne sugera că fericirea e, mai ales, o stare de inocenţă ? Dar cine mai pricepe azi aşa ceva ?

OCTAVIAN PALER ■

Costineşti '83:

O şansă pentru actorul tînăr

Cele patru zile ale Galei tinerilor actori au ţinut cursul paradoxal al atîtor piese moderne, împlinite deopotrivă din dulceaţă şi amărăciune, din dramă şi bufonadă, din raţiune şi absurd. Zarurile au fost, de fapt, aruncate cu multe luni bune înainte de deschiderea ei şi e ciudat cum mulţi din junii scenelor noastre nu şi-au dat seama de aceasta. O vorbă veche, şi care nu-i priveşte neapărat pe oamenii de teatru, zice că fiecare joacă doar rolul ce şi-a propus să joace. De unde ar rezulta că pentru şansă — ca şi pentru nenoroc, dealtfel — trebuie să umbli pregătit.

Între cei peste cincizeci de actori tineri în concurs, veniţi la Costineşti la prima lor competiţie de rang naţional, s-au aflat destui băieţi şi destule fete de talent, dar care gîndesc probabil că proba marelui har mai poate fi aminată, că patru zile de plajă sînt totuşi patru zile de plajă, că treburile importante ale vieţii şi ale artei sînt întotdeauna altele, şi nu acelea care tocmai li se întîmplă. Aceşti băieţi şi aceste fete păreau a face în actul întîi al galei norma şi preţul ei, dar foarte curînd s-a dovedit ceea ce nici n-ar mai trebui dovedit, şi anume că oamenii cu adevărat importanţi se ocupă numai de lucruri importante, că trăiesc tot timpul cu sentimentul importanţei lucrurilor, că le arată ori le întocmesc importanţa chiar şi atunci cînd nu par s-o anunţe.

La Costineşti, în staţiunea care ea însăşi ar merita un premiu mare pentru concepţie — fiindcă e democratică în toate desfătările ce le îngăduie o varianţă la mare, fiindcă dintre toate protocoalele l-a urmat pe al bunului-gust, fiindcă tot ce se petrece aici, se pe-

O secvenţă din spectacolul cu Jucăria de vorbe — scenariu după Tudor Arghezi şi regia Alexandru Dabija, realizat de Teatrul Tineretului din Piatra Neamţ — care a adus două premii Anei Ciontea şi o distincţie (în afara concursului) lui Constantin Gheneşcu (stînga)

Cristina Şchiopu de la Teatrul de stat din Oradea a concurat la Gala tinerilor actori de la Costineşti cu schiţa Obligaţii de Tudor Muşatescu (replicant, Eugen Horizomenov)

trece la zodia camaraderiei şi a surîsului cordial — un număr nu prea mare de actori sub treizeci şi cinci de ani au instituţionalizat o idee.

Se ştie, de acum, că Biroul de turism pentru tineret organizează cîteva manifestări culturale de însemnătate naţională. Practic, singurele festivaluri de film, de jazz, de grafică satirică şi, din vara lui '83, de actorie cu caracter promoţional. Spre deosebire de tot spectacolul de pe litoral, la Costineşti legea nu-i divertismentul, ci cultura. Se porneşte de la evidenţa că spiritul nu se lichefiază pe malul mării. Se ia în consideraţie realitatea că un spectacol bun e oricînd preferabil unuia prost. În fine, se procedează înţelepţeşte socotindu-se că un act de cultură se clădeşte şi cu cheltuială mai mică, cu condiţia ca oamenii care-i promovează să fie chiar oameni de cultură.

Pentru Gala tinerilor actori — concepută să fie de azi înainte un concurs anual de afirmare şi de confirmare a celor mai înzestraţi interpreţi de teatru din generaţiile de schimb — condiţiile au fost strigate, dacă se poate spune astfel, din vreme şi cu toată responsabilitatea. Teatrele au ştiut ce are să fie la Costineşti, tinerii actori au avut toate motivele să anticipeze binele ce l-ar avea de dobîndit. Dacă despre meritul, la unul sau la altul din premii, al celor premiaţi ar fi de discutat, este indiscutabil că ei trebuiau să fie premianţii : Valentin Voicilă, Ioan Georgescu, Miriam Cuibus, Tudorel Filimon, Răzvan Ionescu, Lucia Wanda Toma, Camelia Maxim, Ana Ciontea, Catrinel Dumitrescu şi încă : Gheorghe Dănilă, Marius Bodochi, George Custură, Gabriela Cuc, Marian Rilea, Marian Lepădatu. Actori cu o gravă conştiinţă a profesiunii, tineri care au muncit zdravăn ca să ajungă ceea ce sînt, care ştiu că nici o biografie de artist mare nu pune la socoteală şi vacanţele, că o şansă pierdută, pierdută rămîne. Unii au fost avantajaţi de cadru, alţii au pierdut, pentru că recitalul lor a fost conceput pentru un cadru anume. Deocamdată, la Costineşti se concurează într-o sală polivalentă (care, ca orice lucru bun la orice, nu-i perfect potrivit la orice), pe o scenă, bună şi ea la orice, cu excepţia marelui spectacol teatral şi — de voie, de nevoie — în plină plajă. Locul cam ingrat nu i-a împiedicat însă pe cei citaţi să-şi facă arta şi meseria cu probitate, cu ardoare, cu suferinţa de a fi luaţi în serios, cu patima de a fi primii.

La izbînda acestui festival au lucrat, din partea B.T.T.-ului, vicepreşedintele său, Ioan Hidecuti, apoi Aurel Borşan şi Ioan Manta. Eficient şi fără somn, ca-n toţi anii, dealtfel, directorul cu probleme educative al Staţiunii tineretului Costineşti, Cornel Gogoaşe. Impecabili, ştiind să facă din cultura teatrală, din amabilitate, din surîs şi din cuvîntul cu haz prompt ceva la fel de teribil ca însăşi legea, Valentin Silvestru a coordonat organizarea şi desfăşurarea galei. Încîin să cred că organizatorii, odată cu actorii, s-au lămurit — de-a lungul celorlalte trei acte ale acestei gale a orgoliului profesional — de excepţionalul rol ce-l poate dobîndi Costineştiul, în vreme, în ce priveşte destinul teatrului tînăr. Am convingerea că pentru tinerii ce-au luat cu superficialitate invitaţia de a concura, cele patru zile de întrecere de la Costineşti rămîn o luminare dramatică şi un eşec pe care ar vrea să-l uite repede.

Proiect pentru o distribuţie ideală

Se spune că astăzi „e la modă actorul inteligent", ca şi cum inteligenţa se şi demodează. E probabil că prin aceasta se înţelege revolta bunului actor contra regizorului din cale afară de „personal", al acelui regizor cam tiran pentru care toate sînt numai pretext : şi piesa, şi interpreţii, şi lumea însăşi. Pretext pentru sacralizarea unui orgoliu.

Inteligenţa actorului nu-i, în situaţii de revoltă, decît ştiinţa ori priceperea lui de a-şi clama personalitatea. Fiindcă oricît de vizionar ar fi un regizor, el nu-i poate pretinde actorului farmec, acel ceva ce dă credit la tot ce rosteşte el şi la tot ce spune privirea lui. Trei dintre tinerii Galei de la Costineşti m-au dus cu gîndul la o distribuţie ideală într-un teatru al inteligenţei în splendoare : **Valentin Voicilă, Tudorel Filimon şi Răzvan Ionescu.**

Monologul din „Îngrijitorul" lui Harold Pinter a avut, în interpretarea lui Voicilă, tăietura cristalului de cuarţ. Ca să evite naturalismul — tentaţie mare în cazul rolurilor de damnaţi şi tulburaţi mintal — tînărul actor a studiat cu toată răbdarea şi înţelegerea traiul acestora şi din înţelegere a avut revelaţia strigătului şoptit. În liceu, Valentin Voicilă a fost într-un an corijent la cîte materii s-a putut, astfel că mulţi se vor fi mirat cum de a intrat leneşul şcolii la I.A.T.C., şi încă dintr-un foc. Cum tot aceşti mulţi trebuie să se fi mirat că-l află la absolvire printre cei mai buni studenţi ai clasei lui Amza Pellea şi a regizoarei Cătălina Buzoianu. Putea, avînd medie mare, să la repartiţie într-un teatru de prin preajma Capitalei, dar s-a dus, cu bărbăţie, la Baia Mare. Cît mai departe ! zice el. La 25 de ani, iată, are rolurile principale în cîteva filme semnate de Dinu Tănase şi Andrei Blaier, iar drept cîştig nu socoteşte notorietatea ce i-au adus-o filmele, ci şcoala de actorie la mai virstnicii Ştefan Iordache, Mitică Popescu, Rauţchi, Vasile Niţulescu, Ilarion Ciobanu.

Bonom, cu aerul unui universitar de modă veche, veşnicind prin biblioteci, stingherit nişel de lumina zilei, cu umbletul ceremonios şi cam greoi, Tudorel Filimon e departe de imaginea pe care ne-am făcut-o despre înfăţişarea actorului. Dar, Doamne, ce actor complet este ! Cînd intră în scenă, simţi că are să se întîmple curînd ceva minunat şi nu mai conteneşti privindu-l cum se mişcă şi cum există. În **Nu sînt Turnul Eiffel** a jucat şapte roluri de un comic nuanţat, cu o mecanică foarte umană a gestului, cu o vorbire uşor sacadată, atît de lucrată, încît nimeni nu mai simte lucrul. Pe scena Naţionalului clujean joacă în cam toate spectacolele. Îi place să joace şi orice rol ar face, rolul pare scris pentru el. „Cînd primesc un rol într-o piesă proastă, spune Tudorel Filimon, îmi propun să mă gîndesc la el ca la un rol din Shakespeare şi culmea e că reuşesc !" Ca toţi marii comedieni are melancolia marelui rol de dramă.

Răzvan Ionescu are nonşalanţa stilată a unui Yves Montand tînăr. Şef de promoţie în 1979 (clasa Octavian Cotescu), obţine cu rolul Eddie Carbone premiul Nottara (pentru cel mai bun actor al stagiunii la Studioul Institutului de teatru). În 1981, intră prin concurs la Bulandra. Recitalul de poezie şi chitară clasică — proiectat pentru un ceas şi jumătate şi din care a prezentat la Costineşti doar o parte — este ceea ce se cheamă o aventură. Un ceas şi jumătate de poezie, tată un spectacol la care nu ştiu cîţi actori se încumetă, fiindcă e greu să fii unic şi, totuşi, mereu altul atîta vreme.

TUDOR OCTAVIAN ■

- **Marele premiu : MIRIAM CUIBUS** (Teatrul Naţional din Timişoara, pentru recitalul de versuri **Corabia lui Sebastian** de A.E. Baconsky) şi, ex-aequo, **VALENTIN VOICILĂ** (Teatrul de stat din Baia Mare pentru interpretarea unui monolog din **Îngrijitorul** de Haroid Pinter)
- **Premiul special al juriului : IOAN GEORGESCU** (Teatrul dramatic din Braşov pentru recitalul de proză **E frig şi e noapte, seniori** de Augustin Buzura)
- **Premii de interpretare : ANA CIONTEA** (Teatrul tineretului din Piatra Neamţ pentru rolul Mîţu din spectacolul **Jucăria de vorbe** de Tudor Arghezi — i se acordă şi **Diploma Staţiunii tineretului Costineşti**), **LUCIA WANDA TOMA** (Teatrul Naţional din Cluj-Napoca, pentru rolul dublu Tanţi-Manţi din spectacolul cu piesa **Nu sînt Turnul Eiffel** de Ecaterina Oproiu), **CAMELIA MAXIM** (Teatrul din Nord, Satu Mare, pentru monodrama **Angelina Bianchini** de G. Martinez), **RĂZVAN IONESCU** (Teatrul Bulandra, pentru recitalul de poezie şi chitară clasică — la chitară : Ioan Boeru), **TUDOREL FILIMON** (Teatrul Naţional din Cluj-Napoca, pentru toate rolurile susţinute în **Nu sînt Turnul Eiffel** — i se acordă şi Premiul ziarului „Scînteia tineretului") ● **Premiul revistei „Viaţa studenţească" : CATRINEL DUMITRESCU** (Teatrul Naţional din Cluj-Napoca pentru rolul „Ea", din **Nu sînt Turnul Eiffel**) ● **Premiul revistei „Tribuna" : DINU APETREI** (Teatrul dramatic „George Bacovia" din Bacău pentru rolul Oswald din piesa **O întîmplare** de Horia Lovinescu) ● **Menţiuni speciale de participare : Studioul de caragialeologie al studenţilor constructori din Timişoara şi Constantin Ghenescu de la Teatrul tineretului din Piatra Neamţ** (ambele menţiuni pentru prezenţe „hors concours")

SPRE ALBA IULIA, SPRE ÎNFĂPTUIREA MARII UNIRI

„Pe aici nu se trece!"

IV

● Armata română a fost înfrîntă în toamna anului 1916 (din pricinile arătate), dar nu și ingenuncheată.

...Capitala și aproape două treimi din teritoriul țării au căzut sub ocupația Puterilor Centrale. Dar încercarea lor de a zdrobi complet România eșuase. „Noi am bătut armata română, dar n-am putut s-o distrugem" era nevoit să recunoască Erich von Ludendorff.

Redusă la Moldova, știrbită și ea în partea de sud-vest, România nu a încetat lupta. În anul 1917, atît în Moldova, cît și în teritoriile cucerite de dușman, poporul român, în condiții deosebit de grele, a dat noi dovezi de eroism și abnegație atît pe front, în lupta directă cu dușmanul care încerca să cucerească întreaga țară, cît și în spatele frontului, în acțiunea de refacere și reorganizare a armatei. Moldova devine o adevărată fortăreață a neamului. Ea adună tot ceea ce însemna putere de viață, chezășie de viitor, devenire românească prin slujirea unui mare ideal : unitatea națională. A început o rapidă reorganizare „din mers" a industriei care producea pentru oștire. Arsenalul armatei, Pirotehnia, Pulberăria Dudești, atelierele ce lucrau armament și muniții de la uzinele Wolff, Lemaitre, Hornstein etc., în total 35 de fabrici cu tot personalul și utilajele, au fost evacuate la Iași și Botoșani și puse în funcțiune într-un timp extrem de scurt. Muncitorii și inginerii ceferiști au refăcut și întreținut în stare de funcționare liniile de cale ferată, operație de mare importanță pentru susținerea războiului. **Inginerul Gr. Stratilescu își amintește : „Se lucra în continuu, în trei schimburi, ziua și noaptea, în acele clădiri cu acoperișurile parțial distruse, fără forță motrice, căci mașinile motrice fuseseră distruse de bombardament, iar lucrătorii adăpostindu-se, de cîte ori reîncepea cîte un bombardament, în bordeiele-cazemate pe care și le construiseră în acest scop".** În astfel de condiții ceferiștii de la Pașcani au fabricat platforme rotative speciale pentru tunuri antiaeriene, cei de la atelierele Nicolina obuze de tun, muncitori de la Birlad, Vaslui, Botoșani au întreținut și reparat autovehiculele armatei, minerii și petroliștii au intensificat exploatarea resurselor de țiței și cărbune din zona Bacăului. Cuvinte de fierbinte patriotism adresa **Corneliu Moldovan** tuturor celor care asudau pe frontul cel al muncii pentru armată : **„Vitejii nu așteaptă decît un semn. Frontul se va muta repede spre apus, sub plugul fecund al biruinții lor. Cuceritori și dezrobitori totodată, ei vor împărți cu noi, cei de acasă, gloria și bucuria.**

Să slujim cu aceeași cinste pe frontul civil, ca astfel izbinda lor pe frontul crincen al sîngelui și al morții să fie mai ușoară... Fiți părtași la victoria finală. Nu uitați că vitejii noștri au nevoie de obuze și gloanțe, nu uitați că un război național se cîștigă numai cu jertfele și eforturile națiunii întregi".

Mii de voluntari români vin din Transilvania, Banat și Bucovina sau din răsărit, unde căzuseră prizonieri și de unde acum erau eliberați de aliații ruși. Vin să se alăture fraților lor din România sporind rîndurile luptătorilor pentru eliberarea și întregirea patriei. **„Glasul conștiinței noastre — se arăta într-un memoriu al unui grup de voluntari bănățeni și transilvăneni — care ne-a povățuit să trecem Carpații ne îndeamnă acum, în aceste zile mari și sfinte pentru noi, să ne facem pe deplin datoria și să fim cît mai folositori oștirii românești și statului român".**

Prezent la festivitatea de depunere a jurămîntului de către voluntarii transilvăneni, **Mihail Sadoveanu** scria în ziarul **„România"** din 10 iunie 1917 : **„Frații noștri dragi, ardelenii veniți din pribegie ca să lupte alături de noi, pentru dreptul neamului nostru, stăteau înșiruiți sub steagurile simbolice. Erau cu toții acolo, toți românii din cele patru vînturi, înfrățiți prin dureri, prin nădejdi, prin voința de a se eroi o soartă nouă.**

Cînd au strigat într-un glas : Jurăm !, cu brațul drept înălțat spre cer, am simțit în ochi lacrimi. Și, ca într-o viziune izvorîtă din necunoscutele adîncuri ale ființei mele, mi-au răsărit într-o fulgerare înainte tot convoiul tragic al jertfelor trecutului, toată mucenicia Ardealului, tot calvarul nostru al românilor dunăreni, toată dureroasa noastră istorie... Vedeam pe toate fețele nădejde și hotărîre".

Impresionat de cele văzute, poetul **Ion Minulescu** scria : **„Ați venit să luptați, români alături de români, pentru apărarea și mărirea patriei care mîine va fi deopotrivă și a noastră și a voastră. Ați venit să dovediți dușmanului neamului nostru că românii de pretutindeni nu sînt călăuziți decît de idealul reîntregirii lor naționale".**

„Zguduitoare întîmpinare a ardelenilor în Piața Unirii, plină cum nu s-a mai văzut, avea să noteze în jurnalul său NICOLAE IORGA. Ion Brătianu vorbește hotărît, cu accente puternice în glas. Foarte frumoasă cuvîntare literară a lui Goga. D-rul Lupu plînge, sus pe statuia lui Cuza, — dar de ce și-a păstrat pipa ? Victor Deleu, șeful ardelenilor, răspunde cu un discurs de o extraordinară putere. Ioan Nistor s-a cam pierdut, neavînd glas în această explozie de pasiune. În horă se prind și alții între care miniștri și generali...".

La organizarea și instruirea armatei au contribuit și ofițerii din misiunea militară franceză condusă de generalul Henri Mathias Berthelot, sosiți în țară încă din toamna anului 1916. Reforma agrară și votul universal făgăduite de regele Ferdinand au înflăcărat inimile miilor de ostași — țărani prezenți în tranșeele din Moldova.

În primăvara anului 1917 armata română cu efective de aproape 400 000 de oameni era pregătită de luptă. **„O oaste nouă, remarca OCTAVIAN GOGA, mai virtoasă ca cea dintîi, încercată de război și cu brațul greu de războinic, o oaste care e mîndria țării, așteaptă cu sete ordinul de înaintare. Niciodată n-a fost în sufletul românesc mai multă încredere și mai multă îndîrjire".**

Peceți de sînge, durere și glorie

Pentru anul 1917 coaliția **Antantei** hotărîse trecerea la ofensivă pe toate fronturile, pentru a forța victoria. Forțelor româno-ruse din Moldova le-a fost atribuită sarcina să atragă pe acest front cît mai multe trupe inamice și să ușureze, astfel, reușita loviturii principale, care urma să se dea pe frontul de vest. Și planul de operații, întocmit de comandamentul român pentru anul 1917, prevedea o lovitură pe două direcții împotriva trupelor armatei a 9-a germane din sectorul Năruloasa-Mărășești. Dar, la rîndul lor, **Puterile Centrale** erau hotărîte să treacă la ofensivă pe frontul din Moldova, să rupă apărarea trupelor româno-ruse în sectorul Năruloasa și apoi să-și dezvolte ofensiva spre nord, pe la est de Siret, pentru a cădea în spatele forțelor româno-ruse, a le încercui și a scoate România din luptă, deschizîndu-și astfel drum spre Ucraina și spre porturile rusești de la Marea Neagră. Din confruntarea celor două planuri pe frontul din Moldova s-au dezlănțuit bătăliile de la Mărăști, Mărășești, Oituz, pentru români adevărate peceți de sînge, durere și glorie așezate pe zapisul multiseculare lupte de unitate națională.

Armata a doua română, comandată de generalul Averescu, se acoperă de glorie în luptele ofensive de la Mărăști din 11 iulie. **„Poporul României moderne, scria viteazul general, trebuie să-și întipărească bine în suflet ziua de 11 iulie 1917, căci în acea zi pentru întîia dată armata sa ținără, care-și primise botezul de sînge numai cu 40 de ani înainte la Grivița, înscrie în istoria sa prima victorie în adevăratul înțeles al cuvîntului, adecă victorie ofensivă și defensivă".** „Bătălia de la Mărăști — scria Ion Marin Sadoveanu — va trece în istoria noastră ca o operă serioasă și solidă de artă militară". O lună mai tîrziu, între 6—19 august oastea română opunea o rezistență eroică unui inamic hotărît să-și croiască drum pe valea Siretului spre Adjud. „Pe aici nu se trece" — aceasta a fost deviza lansată de generalul Eremia Grigorescu la Mărășești. Concomitent, în bătălia de la Oituz, trupele române au zădărnicit și tentativa trupelor germane de a pătrunde în Moldova pe valea Trotușului.

Prin victoriile de la Mărăști, Mărășești, Oituz planul inamic de scoatere definitivă a României din război a suferit un eșec total. Înaintarea trupelor germane conduse de feldmareșalul von Mackensen a fost oprită. Armata română făcea încă o dată dovada înaltelor sale virtuți militare.

În chiar zilele crîncenelor încleștări din Moldova premierul britanic **Lloyd-George**, exprimînd admirația poporului britanic pentru bravura armatei române scria : **„Recîădirea armatei române și rezistența eroică de neclintit pe care o opune acum dușmanului, în condiții excepțional de grele, constituie un magnific exemplu despre forța pe care o inspiră libertatea unui popor liber".** Eroismul armatei române „însuflețește toate armatele aliate sporindu-le hotărîrea de a continua războiul pînă la victoria finală". O altă telegramă de admirație venea din partea premierului Franței, Georges Clémenceau : „Franța salută națiunea română, sora sa curajoasă, care a arătat, în mijlocul greutăților de acum, cele mai eroice virtuți". Generalul Berthelot remarca „bravura ofițerilor și soldaților români, care atrag în acest moment admirația tuturor armatelor aliate și cărora chiar dușmanii le aduc omagiile lor". Generalul rus Scerbacev, în ordinul de zi din 13 august avea aceste cuvinte : „Sînt plin de admirație pentru eroismul trupelor române și felicit Comandamentul, pe ofițerii și soldații tuturor unităților pentru felul strălucit în care au respins ofensiva vrăjmașă". Generalul american John Joseph Pershing : „Admir splendidul eroism al armatei române, care și-a apărat cu îndîrjire pămîntul patriei".

Presa din țările **Antantei** era unanimă în a aduce laudă armatei române apreciindu-i victoriile ca un „succes remarcabil", ca una din „minunile războiului". Iată **„Jujnii Kraî"** din 7 septembrie 1917 : „Românii sînt bravi și se luptă ca leii. Azi, cînd Germania amenință să ocupe și treimea de teritoriu ce a mai rămas românilor, ei mor în mod fanatic, dar țin în loc pe invadatori. Mor, dar nu se predau. Se luptă așa de sălbatic pentru orice bucățică din pămîntul lor, cum se luptă lupoaica atunci cînd i se răpește ultimul pui [...] Românii sînt hotărîți orice ar fi, să-și apere bucata de pămînt ce le-a mai rămas. Armata, ca un singur om, a răspuns : «Ne vom lăsa aici oasele, dar nemții nu vor trece»".

„Cînd vestea strălucitelor victorii ne-a venit — își amintește I. G. DUCA — am fost fireste fericiți și mîndri, aceste izbînzi ne răzbunau de toate înfrîngerile din prima parte a campaniei, aceste izbînzi ne arătau că armatele române nu erau mai prejos de gloriosul lor trecut, aceste izbînzi ne dădeau în fața Aliaților dreptul să susținem cu fruntea sus revendicările noastre, aceste izbînzi ne înfățișau lumii civilizate ca un popor demn să aspire la integritatea sa națională și la un viitor mai de seamă.

Dar totuși bucuria noastră nu a fost atît de vie, pe cît s-ar fi cuvenit să fie. Printr-o firească alternanță aceeași presimțire care ne spunea în ajunul izbînzii să fim liniștiți, căci nu ne așteaptă zile de răstrîște, aceeași presimțire ne spunea acuma, a doua zi după izbîndă, să nu ne veselim prea tare, căci valoarea acestor izbînzi este mai mult de ordin moral și că grele încercări ne așteaptă în curînd".

C. BOTORAN
I. BULEI
I. CALAFETEANU

Un tratat de șoferie

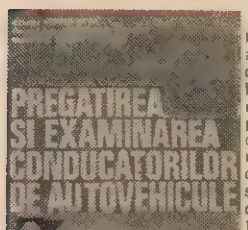

În timpurile noastre, cînd automobilul — componentă de bază a societății moderne — a pus stăpînire pe drumurile lumii, cînd milioane de oameni se deplasează comod și rapid la locul de muncă folosind acest mijloc de locomoție, sau cînd această admirabilă realizare ne dă posibilitatea să facem în puțin timp atîtea drumuri utile sau să ne relaxăm după o săptămînă de muncă încordată, sîntem nevoiți din ce în ce mai mult să vorbim de problemele majore, care au căpătat uneori un caracter acut pentru economie și societate generate de dezvoltarea fără precedent a automobilismului.

De necesitatea formării unei etici rutiere, de importanța instaurării unui comportament civilizat pe drumurile publice în contextul sporirii siguranței ritmului și intensității traficului rutier, ne convinge pe deplin lucrarea : **„Pregătirea și examinarea conducătorilor de autovehicule"**, de colonel **Victor Beda**, colonel ing. **Mihalache Stoleru**, maior ing. **Romeo Pușcașu.**

Autorii, pe deplin conștienți că accidentele datorate traficului rutier figurează încă printre primele cauze de deces, pun un deosebit accent în lucrare pe întărirea factorului educativ în sensul profilaxiei accidentelor de circulație, convingîndu-ne pe parcursul lecturii cărții că un accident nu este întîmplător și, deci, inevitabil ajutîndu-ne să descoperim, să cunoaștem și să prevenim cauzele care-l determină.

Se desprinde din lectura cărții că, înainte de toate, conducerea automobilului este o meserie a creierului și mai puțin a mușchilor, conducerea automobilului fiind o artă, iar conducătorul auto, ca slujitor al ei, este obligat permanent să învețe, să muncească pentru desăvîrșirea artei lui. Nu întîmplător, chiar din titlul lucrării se înțelege că aceasta este adresată nu numai viitorilor conducători auto, ci și acelora cu ani mulți de experiență la volan.

Capitolul I al cărții prezintă într-o manieră amănuntită date deosebit de utile pentru elevii școlilor de șoferi în legătură cu cadrul legal în care se desfășoară pregătirea și selecționarea viitorilor conducători auto, condiții de admitere, acte necesare etc. Sînt descrise condițiile și modul de examinare în vederea obținerii permisului de conducere, prezentîndu-se schițele poligoanelor pentru executarea probelor de îndeminare, criteriile de apreciere ale candidaților, atît la probele de îndeminare cît și la conducerea pe traseu. Din lectura acestui capitol, cititorului, respectiv viitorului conducător auto, examenul pentru dobîndirea permisului de conducere îi apare ca o acțiune dominată de criterii obiective de notare, în care aprecierile subiective ale comisiei de examinare nu pot avea loc.

Explicarea necesității regulilor de circulație și chiar a sancțiunilor aplicate la nerespectarea acestora vădesc eforturile autorilor pe linia educării participanților la traficul rutier, în sensul sporirii gradului de înțelegere a legilor. Nimic nu apare întîmplător. Totul este explicat, analizat, justificat. Acesta este motivul pentru care lectura capitolului II al lucrării (Noțiuni pentru însușirea regulilor de circulație) apare deosebit de atractivă. Fiecare paragraf ne dezvăluie semnificația, necesitatea și justificarea indicatoarelor, marcajelor, semnalelor rutiere, poziția vehiculelor în timpul mersului, prioritatea, depășirea etc.

Autorii încearcă să cultive conducătorilor auto necesitatea de a conduce într-o manieră civilizată, printr-o cunoaștere perfectă a regulilor de circulație, îndemnînd pe toți participanții la traficul rutier indiferent în ce calitate — pieton sau conducător auto — să devină apărători ai ordinii publice prin exemplu de comportare, în ideea că multiplele probleme pe care le ridică circulația rutieră nu trebuie să cadă doar în competența organelor de resort.

În contextul manierelor de conduită preventivă, autorii încearcă să convingă că este nevoie de efortul tuturor, de exemplu personal și de comportament civilizat pe drumurile publice, pentru a se ajunge la instaurarea unei discipline rutiere reale.

Întreg capitolul IV este o pledoarie pentru prudență, eleganță, civilizație rutieră, bun simț, și îl apreciem ca deosebit de instructiv pentru toate categoriile de conducători de vehicule sau pietoni, indiferent de experiența, vîrsta, cultura, meseria sau funcția acestora. Lectura acestui capitol va face, probabil, pe mulți dintre cititorii cărții să roșească puțin la gîndul că s-au găsit în situații ca cele descrise de autori.

Întorcîndu-ne la capitolul III, salutăm inițiativa autorilor de a prezenta noțiuni referitoare la învățarea conducerii autovehiculelor în strînsă legătură cu fenomenele intime ce se petrec în ansamblele, mecanismele sau instalațiile automobilului la acționarea diferitelor comenzi. Autorii consideră pe bună dreptate că un conducător auto nu poate pilota bine dacă nu cunoaște și puțină mecanică, atît cît să-și explice diferitele relații din motor, cutie de viteze, frîne etc.

În mîinile conducătorului auto, automobilul prinde viață și de aceea trebuie să învățăm să-i înțelegem limbajul, pulsația. Pe aceste considerente autorii lucrării fac o descriere amănunțită a comenzilor, felului în care trebuie acționate, a aparaturii de bord. Găsim perfect justificate exemplificările expuse pe autoturismul Dacia 1300.

În rezumat, lucrarea este de un real folos atît candidaților la permisul de conducere, cît și conducătorilor de vehicule, pietonilor, înlocuind în mare măsură materialul documentar editat pînă în prezent.

Ing. DORU GÎNDU
Maestru al sportului în automobilism

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

● **Procuratura Generală** ne comunică, referitor la scrisoarea petiționarului Iancu I. Dumitru din Merișor, județul Dimbovița că dovedindu-se întemeiată sesizarea s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

● **Ionel Ciocan din Brașov** ne trimite un vibrant apel pentru restaurarea „Grotei de pe Timpa", mistuită de foc în urmă cu cîțiva ani. Popasul amintit era mult căutat odinioară nu numai pentru berea rece ci atrăgea și prin ruinele cetății milenare din apropierea lui. „Grota are istorie, dar pe cînd era un mic popas a avut și poezie și vlsare. Nimic nu i le poate înlocui!" Interesantă propunere care, zicem și noi, ar trebui luată în considerare.

● D-ale constructorilor am tot auzit și văzut dar ceea ce ne relatează cei din **comitetul asociației locatarilor din blocul M 45, Micro 4, strada Emil Bodnăraș 75, sector 6, București,** ni se pare că întrece orice măsură. Din 1974 de cînd s-a dat blocul în folosință, nu s-a făcut încă recepția finală a construcției! S-au constituit de mai multe ori comisii de recepție dar datorită executării necorespunzătoare a lucrărilor atît I.C.R.A.L. Giulești cît și asociația de locatari au refuzat semnarea documentelor de recepție finală. Cert este că starea apartamentelor este deplorabilă — afirmă semnatarii scrisoru, solicitînd pe această cale sprijin urgent mai ales că se apropie timpul ca blocul să intre în reparație capitală!

● **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale** Suceava ne anunță că a rezolvat cererea lui Ioan Dorofteiu din Cîmpulung Moldovenesc care a solicitat sprijin pentru încadrare în muncă. A fost repartizat ca muncitor la Filatura de bumbac Cîmpulung Moldovenesc. Mulțumim și noi pentru promptitudinea rezolvării!

● Ne scrie **Leonida Nicola din Techirghiol** unde se află ca pacient al sanatoriului balnear. Autobuzul 11 îl lasă în piață, de acolo pînă la sanatoriu merg pe jos, cu bagajele în spate! Pe lîngă sanatoriu nu există nici un chioșc. De asemenea, L.N. vine cu următoarele propuneri: să se înființeze un chioșc în incinta sanatoriului din care să nu lipsească „nimicurile" necesare unui bolnav; să se prelungească traseul autobuzului 11 pînă la sanatoriu cel puțin la orele cînd vin și pleacă trenurile din Eforie Nord.

● **Consiliul popular al sectorului 5** ne anunță, privind memoriul pensionarei Emilia Adamovici, că sesizarea s-a dovedit reală hotărîndu-se în Biroul permanent scutirea sus-numitei de impozitul anual.

● Un grup de cetățeni, în numele cărora semnează **Oatu Octav** din **Burdușeni-Bacău** ne sesizează că se apropie anul de cînd tot solicită prelungirea traseului autobuzului care pleacă din Tecuci la orele 5,45 — pînă la Răchitoasa. Acest autobuz circulă pe Valea Zeletinului numai pînă la Radu Turcului, elevii din clasele a IX-a și a X-a din această localitate neavînd cu ce merge la școala din Răchitoasa. Cum Centrala de transporturi auto îi anunță printr-un răspuns că s-a luat această hotărîre pentru că „s-a avut în vedere posibilitatea asigurării transportului între Tecuci și Bacău cu mijloacele feroviare existente — între cele două localități circulă zilnic 5 perechi de trenuri" — cei ai locului țin să vină și ei cu o precizare, din teren însă: cele 5 perechi de trenuri circulă pe Valea Siretului, nu pe Valea Zeletinului pe unde circulă autobuzul cu pricina!

● Aflăm de la **Consiliul popular al județului Olt** că în sfîrșit, necazul lui Ion Catană din Corabia s-a rezolvat. Un vecin închisese cea mai mare parte din drum, blocîndu-i omului accesul spre curte. Mai reclamase omul și prin alte părți dar se alesese doar cu promisiuni. De data aceasta s-a procedat pe loc la desfacerea împrejmuirii care închidea accesul în curtea lui Ion Catană, terenul în cauză recăpătîndu-și funcția inițială.

● „Subsemnatul **Beer Gheorghe, domiciliat în București, sector 2, strada Cimpineanca nr. 4, bloc 37, scara B, apartament 20,** vă rog să mă ajutați în următoarea problemă. La sfîrșitul lunii mai a.c. s-au prezentat la adresa de mai sus reprezentanți ai cooperativei „Întreținerea" pentru a reface lucrarea pe terasa de deasupra apartamentului meu, deoarece continua să se infiltreze apă în apartament. Au încheiat lucrarea, au făcut și un proces verbal de recepție dar, cînd au venit ploile a început din nou să se infiltreze apa, dovadă că nici de această dată lucrarea nu a fost executată corect. Așa încît, în prezent mă aflu în aceeași situație ca acum 4 ani, cu adăugirea că am ajuns în culmea disperării". Să sperăm că măcar de această dată cei de la „Întreținerea" vor realiza o lucrare de calitate!

● „Fac apel pe această cale pentru a interveni să salvați ce se mai poate din zăvoaiele seculare ale satelor noastre, care au fost tăiate cu cruzime în proporție de 95 la sută. Aprobările de tăiere se dau pe bază de neamuri, relații și plocoane. Pînă și cîntecul Mariei Lătărețu „În pădure la Stroiești" ar răsuna trist în așa-zisa pădure care a mai rămas cu cîțiva copaci, numai ai primăriei și ai C.A.P.-ului parcă nu mai au suflet să vadă!" Un apel cinstit — dacă lucrurile stau așa — pe care ar trebui să-l preia grabnic și mai marii celor amintiți în scrisoarea semnată de **Ion Bălan din Arcani-Gorj,** în numele cetățenilor din zonă.

● **Consiliul popular al sectorului 3:** „Cu privire la scrisoarea adresată revistei de către Cîmpeanu Sorin prin care sesiza că în mod abuziv i s-a schimbat numărul din locul de parcare, vă informăm că cele relatate au fost analizate de către colectivul de conducere al Administrației domeniului public sector 3, fapt ce a condus la luarea unor măsuri atît organizatorice cît și disciplinare. Petiționarului i s-a repartizat în continuare locul solicitat; celui vinovat de nerespectarea sarcinilor de serviciu i s-au aplicat sancțiuni, în prezent nemailucrînd la Administrația domeniului public sector 3." Mulțumim și noi celor care au cercetat cazul și au vegheat în drepturi dreptatea!

● O emoționantă scrisoare ne scrie **George Rădulescu din str. Muzelor nr. 27, sector 4, București.** Are 27 ani. De la vîrsta de un an a rămas infirm. La 12 ani a primit un cărucior cu care mai putea ieși în lume. În prezent, cu toate că au trecut atîția ani, umblă cu același cărucior. Nu i se mai dă gratis. Or, lui nu are cine să-i cumpere altul — mama fiind casnică, singurul întreținător al familiei rămînînd tatal. Nu credem că nu se va găsi o soluție omenească pentru această cerere — motiv pentru care i-am și dat curs.

● **Slekta Erzsébet din Tg. Secuiesc strada Rozelor 1, bloc 1D, apartament 43,** caută o veche cunoștință pe numele Puch Nicolae cu care a fost colegă de școală profesională M.I.U. la Focșani în anii 1970—1973.

● **Cooperativa de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor Voluntari** răspunde că în urma articolului „O zi la iarbă verde este sau nu o zi cîștigată" s-au luat unele măsuri privind mai buna funcționare a restaurantului „Stejarul": aprovizionarea mai abundentă cu bere la sticlă, amenajarea a două tonete cu băuturi răcoritoare și dulciuri iar cei vinovați pentru nepăstrarea ordinii și curățeniei unității au fost admonestați în scris, cazuj fiind prelucrat cu întregul colectiv.

● **Procuratura Generală a R.S.R.,** examinînd cele sesizate de tovarășa **Justina Neamț** din comuna Maieru, sat Auieș a constatat că ele sînt întemeiate, fapt pentru care a promovat recurs extraordinar, trimițînd dosarul spre judecare Tribunalului Suprem.

● Este vară, este frumos dar blocul lor, peste care au tot trecut și veri și ierni, nu are apă la etajele 3 și 4. Și, se întreabă **Dorina Leca din Buzău, strada Traian Vuia, bloc, 15 A, apartament 24** — pînă cînd locatarii de la aceste etaje vor fi supuși la acest supliciu de a căra apa de la parter la etaj? O întrebare pe care o transmitem și noi forurilor de resort.

● „Cu anii în urmă — ne scrie **Ghețu Teodora din comuna Dobroiești, sectorul agricol Ilfov** — am avut un aragaz tip „1 septembrie" Satu Mare pe care l-am abandonat din cauza lipsei unor piese de schimb. Mi-am luat apoi un „Modern" dar și cu el mă lovesc de aceeași lipsă pe piață a pieselor de schimb." Nefiind prima sesizare de acest fel ne adresăm direct fabricii producătoare: cînd vom găsi, în cantități suficiente, piesele în cauză?

● **Consiliul popular al municipiului Constanța** ne comunică, referitor la solicitarea Magdei Poenaru, că i s-a rezolvat favorabil problema: i s-a repartizat de către T.C.Ch. Midia Năvodari apartamentul 71, compus din două camere și dependințe din blocul U 1, scara F, situat pe strada Unirii nr. 108.

● **Catalina Dincă din București, stada Mugur Mugurel nr. 5,** femeie bolnavă, pensionară, ne scrie despre următorul necaz din care nu mai știe cum să iasă: camera în care locuiește, igrasioasă de ani de zile, a devenit în ultimul timp de nelocuit. Un vecin din spatele casei sale, fără a exista canalizare, și-a făcut o cișmea chiar lîngă peretele casei ei. De aci pornind, apa s-a infiltrat nu numai în pereți, ci și în tavan. Au venit cei de la I.C.R.A.L., au văzut, au discutat și cu vecinul dar cișmeaua se află la locul ei și acum. Întrebarea care se pune este următoarea: cînd se vor lua măsurile ce se cuvin?

● Subsemnatul **Nichifor Gheorghe, domiciliat în Tulcea, str. Alunișului, bl. G1, sc. F., ap. 1,** vă fac cunoscut discordanța care există între categoria de confort înscrisă pe bilet și confortul ce mi s-a oferit practic la sosirea în stațiunea Venus, de pe litoral. Eu, împreună cu familia mea, am plătit bilete la confort I A și am fost cazați la confort B, la hotel Claudia, asta însemnînd — după cum am aflat — o diferență de 29 lei pe zi. În plus, berea se vinde aici în stațiune fără etichetă numai la 9,25 lei sticla de 1/2 l, bărcile se dau tot la supraprețe, pe bază de bilet refolosit, adică „recuperat" de barcagii. Tot așa se întîmplă și la minicar. Și asta era în mai, la începutul sezonului... Aici, nimeni nu execută nici un control?!

După cum se vede, nu.

● **Direcția sanitară a județului Mehedinți,** ca răspuns la scrisoarea trimisă, prin revista dv., de Murdeală Constantin din Drobeta-Tr. Severin: În prezent bolnava se află la părinții ei în comuna Bala, fiind imobilizată la pat. S-au făcut demersurile cuvenite pentru a fi internată la Spitalul clinic Dr Gh. Marinescu din București, secția de recuperare. La data sosirii programării, vom lua măsuri imediate de transportare a bolnavei la clinica sus-menționată.

● **Centrul sanitar antiepidemic Giurgiu:** Deficiențele constatate de revistă la campingul Sabaru-Domnești și publicate în articolul „O duminică la iarbă verde" sînt reale, dar precizăm că unitatea a funcționat fără autorizație sanitară. În prezent s-a dispus oprirea activității acestui camping, deoarece deficiențele existente anterior se mențin iar la conducerea cooperativei și la unitate a fost... multă fluctuație de personal.

O fi, nu zicem nu, dar asta nu îndreptățește cu nimic mersul prost al trebii la Domnești...

● **Ion Marin este craioveau** dar nu uită că s-a născut în **Robănești de Dolj,** localitate de baștină de care este legat cu toate fibrele. Ne scrie deci în numele locuitorilor a 20 de sate străbătute de pîrîul Teslui de la izvoare și pînă la vărsarea sa în Olt. Pe vremea copilăriei sale era plin de viață. De cîțiva ani a ajuns un pîrîu mort, apele lui neaducînd decît țîțe (spre bucuria copiilor cînd li dau foc) și ape reziduale de la Extracția de petrol Ghercești și cooperativa chimică Pielești. Pînă în prezent, la toate demersurile s-au ales doar cu promisiuni. Întrebarea este: cînd se va trece la fapte?

● **Direcția generală comercială** ne anunță că sesizarea lui Vlăsceanu Florea s-a dovedit întemeiată motiv pentru care lemnele necorespunzătoare calitativ au fost schimbate de depozitul 602 iar celor vinovați li s-au imputat cheltuielile suplimentare de transport.

● Cu lux de amănunte ne scrie **Reiner Alfred din București, strada Poet Neculuță 33, sectorul 2,** despre peregrinările lui în căutarea unui sprey bun BIO-XITERACOR 50 — prin farmaciile bucureștene. Produsul în cauză — preparat al Biofarmului București — se găsește, dar este de nefolosit.

● Transmitem scrisoarea unei fetițe din **Lugoj** către tatăl ei. Se numește **Camelia Furdui și are 11 ani:** „Dragă tată, să știi că eu am absolvit anul școlar cu media 9,63 și că poți fi mîndru de mine. La fel aș dori și eu să te știu alături de mine și să fiu mîndră de tatăl meu. Te rog întoarce-te la noi căci acum sînt în vacanță și mi-ai promis că totul va fi bine. Te sărut. Camelia".

● **Procuratura Generală a R.S.R.:** „La adresa dv. referitoare la scrisoarea petiționarului Dobrescu Stelian din comuna Brazi, satul Negoiești, județul Prahova, vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare".

● Ne scrie mătușa elevului Podaru Liviu din Piatra Neamț — **Ecaterina Tiron din Piatra Neamț, strada Tipografului nr. 10.** Pe 11 februarie acesta a fugit de acasă. Din unele informații culese rezultă că ar fi plecat să se încadreze muncitor la diferite ferme din țară. Este născut în 1967, la 5 septembrie la Piatra Neamț. Roagă pe cei care l-au întîlnit să-l îndrume și să-l ajute să ajungă acasă.

● Blocul în care locuiește **Sava Ioana — din strada Rîmnicu Sărat nr. 2, bloc H 7, etajul III, apartament 16, sector 3** — este proprietate personală, ea fiind singura chiriașă a ICRAL Vitan, sector 3. De 8 ani de zile cei din comitetul de bloc nu vor să înțeleagă să nu-i mai oprească bani pentru fondul de reparații, cu toate că ICRAL-ul a intervenit și le-a explicat situația că neflind proprietar nu trebuie să i se oprească acești bani lunar. Dacă înscrisurile legii sînt clare sub acest aspect de ce nu sînt luate în considerare de cei în drept?! O întrebare firească.

● „Nu credeam că în timp de o săptămînă un copil sub 6 ani va reuși să învețe să înoate" — ne scrie **Ene Mircea de pe strada Petre Ionescu bloc 10, scara C, apartament 62.** Fetița lui de 5 ani și jumătate, înscrisă la cursurile de inițiere înot ale ștrandului Titan, a reușit această performanță!

● **Consiliul popular municipal Reșița** ne răspunde la scrisoarea lui Ioan Ticărat din Reșița următoarele: petentul nu are nici un consumator în afara beculul pentru iluminat și în permanență este plecat în diferite depouri C.F.R. din țară, fapt pentru care s-au luat măsuri pentru a nu i se mai reține bani pentru consumul de curent în plus. Sîntem informați că Ioan Ticărat a fost mulțumit de răspunsul primit, mulțumiri pe care le transmitem și noi celor care au rezolvat sesizarea favorabil.

● Ne scrie **Vasile Buhai în numele a 20 navetiști de la diferite întreprinderi din orașul Bistrița.** Cu toții locuiesc în localitatea Ghinda, cartier al orașului Bistrița aflat la 7 km de oraș. „Atunci cînd lucrăm în schimbul II de la orele 14,00—22,00 sau 15,00—23,00 sîntem nevoiți să ajungem la casele noastre, în cartierul Ghinda, pe jos întrucît de la orele 18,00 nu mai circulă nici un autobuz pe acest traseu". Cum majoritatea din cei 20 sînt femei, semnatarul solicită ajutor în rezolvarea favorabilă a cererii lor de a se reintroduce curse de autobuze pe traseul de la Combinatul de mobilă, Oficiul județean de turism, Filatură, I.U.T. spre cartierul Ghinda.

● Demersurile **Anei Ciurdea din Pașcani, strada Gării 18, apartament 6, județul Iași,** au rămas nefinalizate — ne scrie semnatara acestor rînduri. De mai multă vreme îl caută, prin miliție, pe Păstrăv Costel, tatăl minorei Păstrăv Petronela, pentru plata pensiei alimentare. Cu toate că a aflat că acesta s-a stabilit în comuna Sărăsău, județul Maramureș, ca zidar, i s-a răspuns că nu figurează acolo. Roagă pe această cale pe cei care îl cunosc să-i aminteacă faptul că are un copil de 4 ani și jumătate căruia îi trebuie pensia alimentară pe care de multă vreme nu a mai trimis-o!

● Transmițem în numele **Asociației de locatari al blocului P3 din strada Dezrobirii nr. 50, București, sector 6,** următorul mesaj: „Blocul în care locuim de aproape 4 ani beneficiază încă de multe lucruri făcute de mîntuială printre care și antena colectivă. Ea a fost montată pe bloc, dar cei care trebuiau să se ocupe de buna ei funcționare au lăsat-o în uitare. Cu alte cuvine, ea nu funcționează, nu a funcționat niciodată, obligîndu-i astfel pe locatari să împînzească terasa blocului cu zeci de antene improvizate. Cei ce răspund — se întreabă semnatarii — de punerea în funcțiune a antenelor, pentru care au și încasat sumele necesare, nu au chiar nici un cuvînt de spus? De fapt, nu de justificări ar avea oamenii nevoie, ci de antenă.

● **Colectivul de muncitori de la Fabrica de vată Buftea (30 semnatari)** sesizează un lucru care nouă ni se pare nefiresc. „Pe data de 23.VII.83 s-a dat un spectacol în orașul Buftea. Schimbul nostru am lucrat după-amiază de la orele 14,00 la 22,00, iar luni, zi de plată, 25.VII.1983 ni s-au pus biletele în plic și ni s-au oprit bani pentru ele. Sesizăm acest lucru deoarece nu pentru prima oară se întîmplă așa ceva, iar noi sperăm ca toții ca dumneavoastră să ne ajutați să nu se mai repete acest lucru, credem ilegal".

● **Administrația asigurărilor de stat:** „Vă comunicăm că cele sesizate de Zlate Vasile din București corespund realității, în sensul că dintr-o regretabilă eroare comisă de agenta asigurări care a completat contractul de asigurare, aceasta a înscris numele Zlat Mihai în loc de Zlate Vasile, fapt ce a făcut ca asiguratul să nu poată beneficia de drepturile conferite de asigurare în cazul accidentului de circulație comia. Cu adresa nr. 5 178/7 VI 1983 am comunicat I.T.B. înștiințarea de anulare a debitului de 3 460 lei datorat de petent. Pentru greșeala comisă în completarea contractului de asigurare, agentei vinovate i s-a diminuat retribuția tarifară cu 10 la sută pe luna iulie".

● **Zimbran Gheorghe din Reșița, strada Banatului nr. 2,** a cumpărat, de la mijlocul lui februarie '83, de la un magazin din Reșița o motocositoare al cărei motor nu pornește, ci bîzîie doar. S-a adresat întreprinderii „Metalica" București cu 3 scrisori pentru trimiterea unui specialist dar aceasta tace. Cum timpul recoltării a sosit omul se întreabă cît vor mai tăcea cei de la „Metalica"?

● Pe scurt, sesizarea lui **Atanasiu Petru din Focșani,** prezintă următoarea anomalie: văzuse, prin '81, la București, filmul „Piedone africanul" cu 4 lei biletul, la „Central". În iulie a.c., același film a sosit și la Focșani — aici însă spectatorii au trebuit să plătească pentru două serii — care au ținut, cu completare, cu tot, două ore. Să se fi lungit pelicula direct proporțional cu distanța București—Focșani?!

● „Subsemnata **Todircan Daniela din București, cartierul Balta Albă,** vă rog să transmiteți mulțumirile mele unui ceferist, pe nume Holbură Mihai, pentru următoarele: Am mers cu accelerat 621—345 pe traseul Iași — Timișoara în seara de 24 spre 25 iulie a.c. Neavînd locuri și fiind cu un copil mic, d-lui, ca șef de vagon de dormit din stația Suceava mi-a asigurat pentru mine și fiica mea un loc într-o cușetă. Personal am asistat la rugămințile adresate colegei de cușetă care era și ea cu un copil, pentru a mi se rezolva disperanta situație. Cum numele acestui ceferist, care nu a vrut să accepte nici măcar o bere, l-am aflat cu mare greutate, vă rog pe dv. să-i transmiteți mulțumirile mele pe această cale". Am zice noi că-i un gest cotidian. Oricum transmitem mulțumirile Danielei Todircan cărora le alăturăm și pe cele ale noastre!

● **Matei Vasilica din Tulcea, strada Mircea Vodă 34, scara D, apartament 21** care în perioada 1957—1959 a lucrat la Întreprinderea de în din Ploiești, comuna Blejoi-Prahova, reclamă faptul că sus amintita întreprindere, care i-a tot promis că-i trimite adeverința cu vechimea în muncă, pînă la această oră nu s-a ținut de promisiune. Cum distanța Tulcea — Ploiești rămîne o distanță, rugăm conducerea întreprinderii în cauză să trimită documentul solicitat!

Pagină realizată de
GEORGETA ȘTEFANESCU

● „FLACARA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Oamenii nu trebuie priviți precum un zid!

Nu l-a fost ușor Elenei Lazăr cînd, profesoară de română fiind, a renunțat la meseria de dascăl pentru a-și urma soțul pe șantierele țării. Faptul că odată intrată în viața de șantier, a îmbrățișat o meserie pe care rar se încumetă o femeie să o urmeze — macaragistă — nu înseamnă că nu i-a plăcut munca. Dimpotrivă! Mai ales că a dovedit tuturor curaj și stăpînire de sine, mînuind nu o macara oarecare, ci una turn! Pe șantierul de la Oașa (județul Alba) a stat 5 ani, timp în care și-a cîștigat un bun renume. Acolo, la Oașa, s-a făcut cu ea un film. Emoționant film! Devenise eroina Albei! Cu acest veșmînt, bine mulat pe o viață de om dăruită muncii, s-a mutat, mai apoi, la Valea Șesei — tot de Alba aparținînd — împreună cu soțul, desigur, pe un alt mare șantier, unde se simțea o stringentă nevoie de ei. N-au fost probleme, pînă prin vara anului trecut. Pe macara fiind (rețineți, tot pe una turn!) i s-a făcut rău fiind dusă de urgență la spital. Revenită la muncă după un timp, nu mai urcă pe macara rețineți, nu pentru că nu ar fi vrut, ci pentru că nu a putut), ci lucrează (și-i pontată ca atare!) ca mecanic IV. Pînă pe 19 iulie, cînd se trezește transferată la un alt șantier — Sugag III — ca macaragistă pe un MTA 125 — adică, tot pe o macara de mare calibru! Decizia de transfer era comună — pentru ea și pentru soțul ei care, cu toate că la Valea Șesei desfășurase o muncă de maistru mecanic, în decizia în cauză era specificat ca mecanic simplu! (Orice instanță ar fi descoperit această inadvertență.) El, soțul, era transferat în virtutea inerției — de un macaragiu bun era nevoie acolo, la Sugag III — așa încît, doar „omenia" celor care au luat această măsură — de a nu despărți familia — privea această mutare ad-hoc. Spunem „ad-hoc" — pentru că nici unul dintre ei nu a fost întrebat dacă este de acord sau nu cu acest transfer!

Iat-o deci pe „eroina" Albei pusă în situația de a bate pe la toate ușile pentru a explica și a solicita înțelegerea unei stări de fapt care nu mai depindea de ea, ci de boala ei. Contestația lor rezolvată mai mult decît simplist, ei nefiind de față, pentru că nimeni nu l-a chemat, este respinsă. Trei luni de zile au trecut de la decizia lor de transfer pînă la cea de desfacere disciplinară a contractului de muncă, trei luni în care nimeni nu și-a bătut capul dacă această femeie mai poate urca sau nu pe o macara! Nedumerită se întreabă Elena Lazăr și acum: cum au putut oamenii care o cunoșteau (n.n. — foarte puțini, dealtfel!) să creadă că ar fi urmărit ea, profesoară de română, care refuzase un post definitiv la catedră, pe șantier fiind, în favoarea muncii pe macara, să urmărească a pune mîna pe un post de gestionar la alimentara șantierului?! Pentru că așa se vehiculează și acum ideea — care vrea să motiveze neprezentarea lor la Sugag III. Drept este că Elena Lazăr neputînd trece peste faptul că la această unitate se petreceau lucruri care încălcau legalitatea, a reclamat situația celor în drept. Dar de aici și pînă a-i urmări postul gestionarei e cale lungă, mai ales că la vremea aceea încă nu intervenise starea de boală. Gestionara, în urma sesizării, a fost condamnată penal. Amnistiată fiind de lege pedeapsa, a revenit pe șantier, de data aceea ca... pontator. Pentru ea s-a găsit un post, pentru Elena Lazăr nu s-a găsit nici unul! Cu toate că, mai înainte de desfacerea disciplinară a contractului de muncă, i se eliberase de la cabinetul de psihiatrie al policlinicii o adeverință în care se contraindica munca pe macara, recomandîndu-i-se o muncă fără stări stresante, conflictuale și, în continuare, tratament psihoton îndelungat.

Desigur, nu putem trece cu vederea faptul că la șantierul Sugag III — unde fuseseră transferați soții Lazăr — era nevoie de un macaragiu bun, altfel lucrările riscînd a rămîne în urmă. Dar nu putem trece cu vederea nici faptul că acest transfer s-ar fi consumat zadarnic în condiția în care femeia nu mai putea urca pe macara. Să zicem și noi ca directorul Grupului de șantiere Sebeș-Aval, Dorin Găbudean, că nimeni nu avea obligația să țină cont de o boală survenită cu o lună înainte de transferul propus, cită vreme între transferul în cauză și decizia de desfacere a contractului de muncă Elena Lazăr nu a mai prezentat nici un certificat medical. Dar recomandarea medicală în care se contraindica munca pe macara nu rămînea tot un document medical, semnat de un specialist în psihiatrie? Și dacă s-a greșit — pe considerentul nimeni nu credea cu adevărat că Elena Lazăr ar fi bolnavă — de ce nu s-a reparat greșeala cînd, în timpul procesului, o întreagă comisie de medici specialiști sublinia clar: Bolnava nu putea, la data transferului, și nici în prezent să lucreze ca macaragistă, deoarece necesită tratament de lungă durată cu psihotone și tranchilizante, care contraindică munca la înălțime.

Decizia de desfacere disciplinară a contractelor de muncă pentru soții Lazăr s-a luat într-o ședință a oamenilor muncii de la unitatea unde fuseseră transferați. Nici atunci nu au fost anunțați că se va ține această adunare — ea însăși pusă sub semnul întrebării privind modalitatea dezbaterii cazului. Cuvintele unui vorbitor — Mircea Guriță — dovedesc clar că cei care au ridicat mîna fiind de acord cu desfacerea disciplinară de contract nu cunoșteau nimic despre boala macaragistei: „Dacă nu s-a prezentat atîta timp, înseamnă că nu mai vor să lucreze în cadrul T.C.H.". Oricum, pe ei, cei de la Sugag refuzul permanent al soților Lazăr de a accepta acest transfer i-a încurcat, trebuind să apeleze pe la alte șantiere după alți specialiști care să-i înlocuiască. Alte amănunte nu au cunoscut. Arcadie Țilea, inginerul șef al șantierului Sugag, declară că nu a știut că Elena Lazăr este bolnavă. O cunoștea doar după prestigiu ca o foarte bună macaragistă. Arătîndu-i concluziile expertizei comisiei medicale se întreabă, fără ocol: „Cu o expertiză atît de clară cum de nu l-a dat cîștig de cauză instanța?"

Ce s-ar fi întîmplat dacă, în disperarea unor demersuri zadarnice, Elena Lazăr ar fi acceptat totuși transferul și e-ar fi urcat pe macaraua MTA-125? Dacă ar fi pierdut controlul acestui monstru metalic — care singur costă milioane — și ar fi pus în pericol nu numai viața ei, ci și alte vieți omenești? Cine și-ar fi asumat răspunderea într-o asemenea situație izvorîtă din obtuzitatea rezolvării unui caz de un omenesc extrem?!

Iată de ce supunem atenției celor în drept cazul soților Lazăr. Adunarea oamenilor muncii, care în necunoștință de cauză a luat hotărîrea desfacerii disciplinare a contractelor lor de muncă, ar putea reveni asupra hotărîrii luate în condițiile arătate. După cum, o altă cale a repunerii lor în drepturi ar fi cea a recursului extraordinar. Să sperăm că motivele de recurs în favoarea Elenei Lazăr, înscrise de însăși Procuratura județeană Alba, vor găsi rezonanță și la Procuratura Generală. Așa ar fi drept! Așa ar fi echitabil! Oamenii nu trebuie priviți precum un zid!

GEORGETA ȘTEFANESCU

„Să-i comunicați lui Eugen că nu are nici mamă, nici tată!", spune mama

„Sînt Eugenia Olteanu din București, strada Traian nr. 254. Rog să fiu ajutată într-o problemă cu un copil pe care îl cresc de la vîrsta de un an pînă în prezent, cînd a trecut de 15 ani și a absolvit clasa a X-a la Liceul «23 August». Este fiul fiului meu, George Olteanu, și a rezultat din căsătoria cu (fosta) soție Cornelia. După divorț, ce a făcut fiul meu? A venit cu copilul la mine ca să-l cresc pînă găsește o femeie care să-l ia cu copil. Femeie a găsit, dar după căsătorie nu l-a mai primit pe băiețel, spunînd: Să-l ia mama cea bună!" (N.R. Dar tribunalul care cu ani în urmă a pronunțat divorțul a încredințat minorul nu mamei, ci tatălui. Judecînd deci după sentință, ea însăși bazată pe cuvinte anchete sociale și pe care nu avem nici un motiv să le punem în discuție, se pare că mama cea bună, cel puțin în ochii legii, nu era chiar atît de bună. Dar aceasta este o altă problemă.)

Continuă Eugenia Olteanu: „Eu însămi, care am crescut cinci copii în viața mea, resimțeam o mare milă pentru acest băiat, disprețuit pînă în prezent de ambii părinți și pe care mama vitregă îl socotește un intrus. Nici unul nu vine să-i aducă ceva, de parcă ar fi al meu și eu aș avea obligații. Cînd l-am înscris la Casa de copii școlari nr. 10, tatăl a zis «mersi»; în șase ani a fost acolo numai de două ori, nu l-a luat niciodată să doarmă acasă măcar o noapte în șase ani. Mama bună a copilului nici nu știa adresa căminului. Mă duceam eu în fiecare sîmbătă, mă interesam la diriginți, îl luam cu mine acasă pînă luni dimineață. Așa am petrecut cu el șase ani. Eu primesc o pensie de o mie de lei, din care 300 lei mă costă doar chiria și întreținerea. Sînt totul pentru copil, casă, masă și mama cea mai bună. Dar ce să fac?".

Mergem la tatăl copilului, George Olteanu, pentru a-i aminti că bătrîna înfruntă greutăți materiale. Tatăl răspunde:

— Știu, dar și eu o duc greu.

— Ce meserie aveți?

— Sînt specialist în radiatoare la un autoservice.

— Înțelegem că aveți greutăți materiale.

— Fac ce pot. Plătesc lunar 150 lei școlarizare, plus alocația, ce mi se reține de cămin, prin hotărîre.

Vorbim și cu băiatul, acasă la bunica.

— Eugen, ai simțit-o vreodată alături pe mama cea bună?

— În ultimii ani, mi-aduc aminte că mi-a dat o dată, de noaptea de Anul nou, 30 sau 40 de lei ca s-o sorcovesc. Cînd a trebuit să completeze un formular și să-l predea la cămin, nici nu știa adresa, nu fusese niciodată acolo, a trebuit s-o conduc eu. Pe tata, o singură dată mi-aduc aminte să-l fi văzut la Casa de copii, după ce m-a înscris acolo, acum șapte ani, în clasa a treia. Poate că mă înșel, dar așa îmi aduc eu aminte. În vacanța trecută am muncit o lună ca dulgher pe un șantier bucureștean. Mie îmi plac construcțiile, m-am împrietenit cu muncitorii și cu maiștrii de pe un șantier de blocuri de lîngă noi, pe Calea Moșilor, și m-am încadrat. Am cumpărat din primii bani, pentru bunica, pentru mine, perdele, pătură, plapumă. Bunica o duce greu într-o cameră, unde locuiește, împreună cu o soră pensionară; de un an m-a luat și pe mine. E strîmt, dar ne simțim bine, mă iubește. La Liceul „23 August" mi s-a spus odată că trebuie să vină neapărat ori tata, ori mama la o ședință cu părinții. Mi-am prefăcut vocea și am telefonat acasă la tata, dîndu-mă drept secretara liceului și anunțînd ședința. A răspuns la telefon mama vitregă: „Să-i comunicați lui Eugen că nu vine niment, fiindcă n-are nici mamă, nici tată".

Și totuși, dacă stai și te gîndești, băiatul are patru părinți, doi „buni", doi vitregi, dar iată, nu are nici unul. Chiar dacă s-au strecurat unele exagerări (involuntare) în relatările băiatului și ale bunicii, totul tinde să confirme că, în fapt, el nu are părinți. Doar bunică, și nu mai are rost să ne întrebăm de ce și cum, acestea sînt realități. Nu băiatul a fost sau este vinovat, el a tras ponoasele. Din fericire, de grijă îi poartă bunica, o femeie de rară tinerețe la cei 73 de ani ai ei. Ea vrea și poate să se ingrijească de el. Și, în aceste condiții, o cameră în plus le-ar face mult bine. Dealtfel, acest lucru este perfect legal, întrucît Eugen intră în cîmpul muncii, se încadrează muncitor la Grupul 2 șantiere București, liceul urmînd să-l termine la seral. Deci bunica, sora ei bolnavă și Eugen ar fi îndreptățiți la două camere — soluție acceptabilă și pentru autoritatea tutelară. Astfel s-ar încheia fericit odiseea copilului care nu la părinți, ci altundeva a găsit, vorba Eugeniei Olteanu, „casă, masă și mama cea mai bună".

LIONEL NIȚESCU

Cine-l va apăra pe reclamant?

Doi oameni, soț și soție, vin de departe, de la marginea județului Satu Mare, la București, pentru a se plînge, unor organe centrale și redacției noastre, de grava situație în care a ajuns cooperativa agricolă din satul lor și pentru a solicita luarea unor măsuri severe împotriva celor vinovați. Primul gînd este acela că cei doi sînt animați de o conștiință avansată și că, prin urmare, nimic din ceea ce se petrece în jurul lor nu-i lasă indiferenți, chiar dacă în cauză se află interesele generale ale satului și nu neapărat cele personale. Ni se pare că așa e firesc să gîndească oricine. Buna credință impune o astfel de atitudine.

Satul Giurtelec, aparținător comunei Hodod, județul Satu Mare, locul de unde sosiseră la București soții Mărieș, este o așezare oarecum mărunță, în comparație cu satele sătmărene, în general caracterizate de construcții spațioase și de o organizare tinzînd spre urbanism, iar distanța de aproape 80 de kilometri care o separă de centrul județean pare mai lungă din cauza stării drumului, iar ceapeul se înfățișează mai curînd ca o fermă. În asemenea condiții, zbuciumul relatat de Mărieș Emilian, apare nefiresc. Ridicat la proporții cel puțin ciudate. Dar nu exclus: apele mai puțin adînci resimt mai puternic furtunile...

Din păcate, pe cei care ni se adresaseră nu i-am putut găsi. Nici bătrîna care prepara niște sarmale de post, chiar în curtea casei de la nr. 369, soacra lui Emilian, nu știa unde anume se duseseră. Și cu atît mai puțin fetița de cîțiva anișori, care-și făcea și ea de lucru în jurul bătrînei. Vecinii..., ei bine vecinii preferă să nu dea nici un fel de relații. „Nu știu" este replica cu care sîntem întîmpinați oam peste tot. De fapt, se înțelege lesne că oamenii NU VOR SĂ ȘTIE. De ce însă? Explicații există și ele apar, totuși, în discuții. Cînd un vecin, alături de care stai de-o viață, nu ți-a călcat pragul bătăturii niciodată și în casa căruia nu te-ai așezat de-a lungul anilor, spune „nu știu", asta vrea să însemne că NU VREA SĂ ȘTIE. Adică, n-are cu respectivul om nici o legătură. Faptul nu ni se pare mărunt. Oricui îi mai moare o pasăre, i se mai îmbolnăvește un copil, îi mai sosește un oaspete, găsindu-l nepregătit, situații în care merge măcar pînă la gard și cere un sprijin, o înțelegere de moment. La nr. 369 așa ceva nu s-a întîmplat. Nevorbind despre Mărieș și despre soția lui nimic, cei care tac spun foarte multe. Principalul subiect al reclamației semnate de Mărieș este inginerul Cornel Abraham. Născut în sat, ajuns în conducerea ceapeului el constituie unul din exemplele frumoase ce merită să fie semnalate atunci cînd se produc. Și totuși, la Giurtelec nu a fost să fie așa. Toate păcatele de pe lume stau pe capul lui Cornel Abraham, care — pe deasupra — este și rudă cu cel ce-l reclamă. Inginerul nu poate găsi explicații. Nici președinta cooperativei. Nici lucrătorul de miliție. Nimeni. Satul se simte apăsat de o mare rușine: aici au venit, în ultimii ani, tot felul de comisii de anchetă. Și din partea organelor locale ca și din a celor centrale. Acum colac peste pupăză, și cineva de la „Flacăra".

Mai explicit este *Victor Perșe*, unul dintre puținii cetățeni care, cîndva, și-a pus semnătura pe cîte o reclamație întocmită ori sugerată de Mărieș. *„Mergeam la el, punea o cană de pălincă pe masă, stăteam de vorbă de una de alta și beam, după care făceam cum zicea el. Nu mi-e rușine s-o spun. Mi-e că o făceam. Dar m-am lămurit cum stă treaba cu el".* Și Enciu *Vasile*, brigadier, își dă drumul la ginduri că el e vechi de cînd e cooperativa și s-a săturat să tot audă ba de una, ba de alta din cele înșirate de Mărieș și de nevastăsa. Cînd mă duc să-l mobilizez la treabă nici nu vrea să audă. Găsește tot felul de motive. Anul ăsta a făcut numai 7 norme. Atît".

Curios cum unul care nu muncește practic în cadrul cooperativei „suferă" pentru problemele acesteia. Cîndva a fost și el șef de echipă, dar oamenii nu l-au mai vrut și l-au schimbat. Pare-se că de atunci, din rana de orgoliu ce i s-a făcut, au început să se tragă toate celelalte. Cînd doi-trei stau de vorbă, după pomul din apropiere se ascunde Mărieș ori nuierea lui, cu urechea ciulită. Altfel, ei nu ies nici la nunți, nici la ospețe. Și totuși află tot. Cînd nu, inventează. Portretul omului și al femeii sale încep să prindă contur... Ca și atmosfera întreținută de neastîmpărul acestui om înclinat spre delațiune.

Consultînd documentele aflate la organele competente din Satu Mare, am constatat că din luna februarie 1980 și pînă în iunie 1983, familia Mărieș a înaintat diferitelor foruri locale și centrale 10 memorii, care conțin zeci de puncte fiecare. Ritmul reclamațiilor este de o frecvență puțin obișnuită: 21 februarie 1980, 9 iunie 1980, 17 iulie același an, 30 aprilie, 27 iulie, 13 august, 19 octombrie, 30 noiembrie anul următor și așa mai departe. Toate aceste demersuri au provocat tot atîtea anchete, între diferitele date reclamantul avînd acces și la conducerea forului județean cît și la București, fiind ascultat și dîndu-i-se satisfacția de a se întreprinde cercetări atît de către ministerul de resort, cît și de către specialiștii sătmăreni, chiar și de către organele de ordine. Uneori, s-au confirmat cîteva afirmații dar nici pe departe cele mai grave, ci — așa cum se mai întîmplă din păcate și prin alte ceapeuri — cele mai mărunte: în culpă s-a aflat însă și Mărieș Emilian, care — de pildă — deținea mai mult teren decît prevedea legea, ca și alți săteni pe care-i reclama. S-au dat și unele sancțiuni în raport cu cele constatate. Dar nici una n-a fost pe măsura setei de răzbunare (împotriva cui, ne tot întrebăm?) care-i sufocă pe Mărieș Emilian și pe soția lui. Din cele afirmate singurii cinstiți din sat numai ei ar fi. Și singurul capabil să conducă treburile ceapeului de asemeni. Numai că ceilalți nu sînt de aceeași părere. Viața lui Mărieș, așa cum este ea cunoscută în sat și mai departe de el, nu a fost dintre cele mai exemplare. Omul a intrat în conflict cu legea. Și nu numai o singură dată. Chiar și acum el are de lămurit problema unor saci dispăruți de unde ar trebui să se găsească și pe care i-ar deține fără drept. Cîndva Mărieș Emilian a funcționat ca subofițer în județul Bihor, fiind acos pentru conflicte din care nu a lipsit violența. Satul e mic și fiecare eveniment îl înconjoară cu mare repeziciune. La rău, memoria colectivă se simte stimulată și, comparînd faptele, oamenii se întreabă cu ce autoritate morală îi judecă pe ei tocmai unul ca Mărieș Emilian? Pentru cei mai mulți concetățeni de-ai săi, nedeprinși cu drumurile la București, faptul că el se deplasează cu regularitate în Capitală și are acces pe la ministere și alte instituții pare o vrajă, un mit de putere, cînd — în realitate — oricine dintre ei ar ajunge, dacă ar dori-o, în aceleași locuri și în fața acelorași oameni.

Credem că starea actuală de fapte, adică frămîntarea care a cuprins satul Giurtelec, s-a accentuat tocmai ca o consecință a abuzului reprezentat de repetatele demersuri nejustificate ale lui Mărieș. Uzînd de dreptul său de petiție, acest om și soția sa au reușit să terorizeze moral o întreagă colectivitate. Sesizările sale pot fi organizate într-un adevărat serial și ele nu au ocolit nici un for politic, economic și administrativ din toate cele care există în țara noastră. O adevărată manie a scrisului pare să-i însufletească pe Mărieș și pe soția sa, participantă directă la toate aceste uneltiri (așa credem că se cer a fi apreciate memoriile sale, în ultimă instanță), o sadică plăcere a intimidării celorlalți, a celor mai mulți, care, muncind pentru binele lor și al cooperativei n-au timp și nici vocație de delatori. O atitudine mai energică, începînd cu satul și instituțiile sale și continuînd cu cele ale județului, ar contribui la însănătoșirea atmosferei create de familia Mărieș. La Satu Mare, unul din factorii de răspundere ai organelor de ordine ne-a mărturisit că, într-adevăr, întîmplările de la Giurtelec par să fi atins cote maxime, fapt care pune problema protejării familiei Mărieș de furia colectivă, urmare firească a oprobriului care-o înconjoară.

EMANUEL VALERIU

Pe cine contăm la mondialele de atletism?

Programate imediat după Universiadă, naționalele de atletism (desfășurate între 22 și 24 iulie) au vrut să fie o ultimă verificare serioasă a sportivilor noștri înaintea primei ediții a campionatelor mondiale, al cărei start va fi dat, la Helsinki, în 7 august. Din păcate, însă, tocmai J.M.U., la care atleții români și-au făcut datoria cu prisosință (7 medalii, între care 3 de aur, Cușmir, Crăciunescu și Radu), și-au pus pecetea asupra rezultatelor de la naționale, readaptarea la fusul orar european, fără o etapă intermediară de acomodare, coborînd calitatea prestațiilor. Concret, de vineri pînă duminică, nu s-au bătut decît 3 recorduri (Ioan Oltean la 110 metri garduri, Liliana Drăgan la 5 kilometri marș și junioara Daniela Costian la disc), marea majoritate a timpilor și metrilor înregistrați de atleții noștri fruntași plasîndu-se, din motivul arătat, sub posibilitățile reale ale performerilor și, totodată, sub recordurile lor personale, unele cu adevărat competitive (chiar în acest sezon) pe plan internațional. În plus, naționalele au fost private și de rivalitatea Cușmir—Ionescu din care, reamintim, anul trecut ieșiseră două recorduri mondiale la lungime, 7,15 m pentru Anișoara și 7,20 m pentru Vali.

Absența lui Cușmir merită, credem, un capitol aparte. Nedeținînd nici un titlu de campioană a țării la lungime, recordmana lumii a ținut să participe la naționale și, în această idee, a venit de la Forban (unde se afla în refacere după Universiadă) în Capitală. A dorit însă, vineri, în ziua calificărilor probei, să concureze în tricoul Stelei, club la care, am mai scris pe această temă, Anișoara ar urma să fie transferată de la C.S.M. Craiova. Cum însă legitimarea ei era și rămîne încă în discuție, fiind necesar în acest sens un amendament la o mai veche hotărîre a Biroului executiv C.N.E.F.S. (care interzice transferarea sportivilor nominalizați în interiorul unui ciclu olimpic), oficialii i-au cerut, în virtutea regulamentului în vigoare, să poarte echipamentul și numărul de concurs ai clubului (C.S.M. Craiova) care o înscrisese la campionate. Anișoara n-a renunțat la punctul său de vedere, preferînd să forfaiteze ! Nu credem că trebuie să facem din această absență un capăt de țară, chiar dacă Anișoara s-a comportat copilărește. Dar considerăm imperios necesar ca F.R.A. și C.N.E.F.S. să intervină energic pentru rezolvarea situației, mai ales că, și naționalele au demonstrat asta, Anișoara Cușmir pare să fie, prin recordul mondial de 7,43 m și prin recentul

Anișoara Cușmir și Vali Ionescu, două sume pentru podiumul de premiere de la Helsinki.

7,06 m de la Edmonton, îndreptățită să spere la medalia de aur a marilor întreceri de la Helsinki.

În lipsa recordmanei, titlul național a fost adjudecat, conform previziunilor, de Vali Ionescu, dar rezultatul rapidistei (6,67 m) n-a strălucit. Eleva lui Mihai Zaharia n-a arătat, nici de această dată, o formă deosebită, dar nu-i mai puțin adevărat că, în absența unei concurențe reale (Ghioroaie a rămas la 6,33 m), ea nici n-a forțat, acuzînd (se zice) și o mai veche discopatie.

În rest, ca de obicei, tot fetele au fost la înălțime, cu toate că, în chiar proba de înălțime, Niculina Matei (creditată cu 1,97 m, anul acesta și antrenată tot de Mihai Zaharia) a clacat (1,85 m), fiind întrecută de ieșeanca Gabriela Mihalcea ! Mihaela Loghin însă, la greutate, a aruncat 20,94 m, la un singur centimetru de recordul său personal (și național), de fapt al treilea rezultat mondial al sezonului. Pregătită, cu conștiinciozitate, de Ion Sabău, Mihaela poate intra, la mondiale, în lupta pentru podiumul de premiere, deși se dă ca sigură prezența la Helsinki a marilor favorite ale probei, Slupianec (22,45 m, record al lumii în aer liber) și Fibingerova (22,50 m, r.m. indoor). La disc, cîștigătoarea de la Edmonton, Florența Crăciunescu (antrenor Dan Serafim) a ieșit învingătoare fără emoții, dar n-a izbutit decît 64,42 (r.m. 73,24 m, Savinkova). Ea are însă, în acest an, 67,10 m și un mai vechi record de 68,98 m (din 1981), care i-ar putea permite să emită pretenții la un loc fruntaș la Helsinki. Doina Melinte și-a adjudecat ambele curse, de 800 și 1 500 m, dar nici ea n-a părut, cum se zice, în apele sale, îndeobște în alergarea mai lungă în care a avut nevoie s-o jeneze ușor pe Maria Radu (atenție, la mondiale asemenea procedee duc, automat, la descalificare !) spre a cîștiga linia dreaptă ! Timpii pe care îi deține în sezonul actual, 1:57,06 și, respectiv, 4:01,48 (al doilea și al șaselea din lume) i-ar da dreptul, nu-i așa, să spere în perspectiva mondialelor, dar nici Melinte nu pare, să nu ocolim adevărul, în dispoziția și în forma care au consacrat-o. Dacă federația ar fi ținut, ca în alți ani, cont de baremuri, și bine a făcut că le-a ignorat („Flacăra" a tot criticat sistemul baremurilor obligatorii în acordarea titlurilor naționale), Doina n-ar fi primit tricoul de campioană nici la 800 și nici la 1 500 m, alergînd 1:59,97 (față de 1:58,5) și 4:17,7 (față de 4:04,0) ! Maria Radu (și ea, ca și Melinte, antrenată de Nicolae Mărășescu, a cărui grupă a obținut 8 titluri) a reușit, vineri, primul său succes la naționale, acoperind 3 000 m în 9:26,1, rezultat sub posibilitățile sale exprimate, credem, mai fidel de acel record personal de 8:52,40. În absența Maricicăi Puică și a Fiței Lovin, ambele (ca și Niculina Lazarciuc) accidentate, Melinte și Radu vor duce greul curselor de la Helsinki, fiind de așteptat ca zilele de pînă la inaugurarea campionatelor mondiale să fie folosite la maximum, pentru o pregătire cît mai temeinică. Cîte două victorii au înregistrat Cristiana Cojocaru (Nicolae Mărășescu) și Natalia Karaiosifoglu, (Leonida Karaiosifoglu), la 400 m și 400 mg, respectiv la 100 și 100 și 200 m, progresul primei, ca și reintrarea Nataliei, par promițătoare, dar performanțele lor rămîn, din păcate, abia în partea a doua a ierarhiilor internaționale. Mai degrabă ar merita încercată, la Helsinki, ștafeta feminină de 4x400 m, cu 3 componente, Cristiana Cojocaru, Iulia Radu și Daniela Matei (a patra fiind Elena Țăriță), sub 22 de ani, deci susceptibile de progres. Dacă cele 13,03 secunde realizate, la 110 mg, de Mihaela Stoica (barem pentru titlul 13,40) ar lăsa să mijească o rază de speranță, atunci se cade să spunem că rezultatul cu care a cîștigat, la sulița, Eva Zörgö-Raduly a fost mai mult decît mediocru.: 62,76 m în raport cu (sîntem prea exigenți !) 74,38 m, cît numără recordul mondial al finlandezei Lillak !

Trecînd la băieți, să subliniem că, în linii mari, aceștia s-au prezentat mai slab decît fetele. Doar recordul lui Ion Oltean (antrenor Constantin Mihail) a mai ridicat ștacheta, el fiind obținut, nu-i de trecut cu vederea, după un start ezitant. Surprinzător, la înălțime, Sorin Matei, creditat cu un recent 2,30 m, a cedat tricoul de campion lui Eugen Popescu, ambii sărind 2,24 m. Sorin, care trebuie să rămînă în vederile selecționerilor, a doborît de două ori la 2,28 m, după care a mai făcut o tentativă, și ea eșuată, la 2,31 m. Impresia specialiștilor a fost că a treia încercare ar fi fost bună pentru 2,28 ! Dacă va izbuti să urce, la Helsinki, spre 2,30, proaspătul recordman al României va putea pătrunde în finală și chiar pe podiumul de premiere. Cam același lucru s-ar putea afirma și despre Bedros Bedrosian (antrenor Adrian Ionescu) care, spre a avea un cuvînt de spus la triplu salt, ar trebui "să depășească granița celor 17 metri. La naționale, el a sărit 16,92 m, arătînd că mai are rezerve. Discobolii Naghi și Zamfirache vor fi și ei, probabil, în avionul de Helsinki, dar cu ce șanse ? Săptămîna trecută, a învins împotriva pronosticurilor, Ion Zamfirache, cu 64,50 m, dar în dreptul lui Iosif Naghi rămîne un rezultat (din 1983) superior cu cîțiva metri, 68,12, mai aproape de recordul mondial al sovieticului Dumcev, 71,81 m. Într-o zi fastă, mai ales Naghi, ar putea emite unele pretenții, după cum, la lungime, Gheorghe Cojocaru ar putea să se înscrie (7,97 m duminică) printre pretendenții la un loc fruntaș.

Acesta ar fi, sumar înfățișat, tabloul atletismului românesc cu puțin înaintea plecării la mondiale, deplasare programată pentru miercuri, 3 august. Fără a trage concluzii definitive după comportarea de la naționale, acestea pot fi un indiciu, nicidecum un verdict, trebuie să subliniem că, după virful de formă de la Edmonton, sportivii noștri vor avea o misiune dintre cele mai grele la ediția inaugurală a campionatelor lumii. Ediție care va fi, se anticipează, deosebit de puternică, la startul ei anunțîndu-se toți „monștrii sacri" ai atletismului mondial mulți din ei absenți la Olimpiada de la Moscova. Va fi, repetăm, foarte dificil, dar va fi posibil. Le urăm atleților ce ne vor reprezenta în capitala Finlandei mult succes, convinși că stă în talentul și în ambiția lor, ca și în prețuirea antrenorilor, să sporească zestrea de medalii și de prestigiu a sportului românesc.

Primim:

Tovarășe redactor șef,

În virtutea dreptului la replică, vă rog să binevoiți, a-mi publica în coloanele revistei „Flacăra" următoarele cîteva răspunsuri la articolul „Boxul nostru are nevoie de sprijin, nu de critici fără acoperire", apărut săptămîna trecută.

După campionatele europene de box de la Varna, avînd prețiosul concurs al revistei ce o conduceți, am publicat un articol în care m-am referit, printre altele, datorită îndelungatei mele experiențe, la cîteva aspecte din boxul nostru, propunînd o serie de măsuri necesare redresării acestui sport. Articolul a apărut la sfîrșitul lunii mai. De atunci și pînă la 22 iulie, dacă acest articol n-ar fi plăcut federației, era timp suficient ca arbitrul V. Cazacu să mă critice. Dar de ce a făcut-o așa de tîrziu V. Cazacu ? Reprimit în acest an în Biroul federal, V. Cazacu a însoțit în Spania o echipă incompletă (8 boxeri) mai întîi în calitate de arbitru, iar apoi de conducător (fiind numit peste noapte fără cunoștința Biroului federal ca urmare a unei situații neplăcute). Dacă subsemnatul n-ar fi scris că turneul din Spania a fost o „șușă" sînt convins că V. Cazacu nu se mai deranja să facă o vizită la redacție și să mă acuze de critici fără acoperire. Iată cîteva din precizările mele :

● În ultimii ani spectatorii au fost lipsiți de gale de anvergură, principalele secții Dinamo, Steaua, Metalul, Voința și altele fiind deficitare la capitolul organizării de reuniuni. În prezent se organizează numai gale mici ;

● Am scris că, în general, Biroul federației este alcătuit din oameni lipsiți de inițiativă care nu urmăresc decît deplasări în străinătate. V. Cazacu omite, nu știu dacă intenționat, cuvintele în general ;

● Consider că turneul a 8 boxeri în Spania a fost o „șușă". Iată de ce : pentru că o întîlnire internațională pe țări se desfășoară la 11 categorii de greutate de la semimuscă la grea. Apoi, boxul spaniol în prezent nu mai reprezintă o valoare. Pugiliștii spanioli nici n-au participat la campionatele europene de la Varna.

PAUL OCHIALBI
membru al Comisiei de box a A.I.P.S.

Un muzeu doar pe hîrtie?!

Cînd, în 1971, s-a hotărît înființarea Muzeului sportului românesc, toată lumea a salutat, cum era și firesc, inițiativa, subliniind importanța unui așezămînt menit să ofere, prin tezaurul de documente, trofee etc., o imagine de ansamblu a dezvoltării sportului nostru și, implicit, o frumoasă pildă de urmat pentru tînăra generație. Exact 10 ani mai tîrziu, cînd s-ar fi cuvenit ca muzeul să-și sărbătorească jubileul, el și-a închis porțile, localul în care era găzduit, la Stadionul „23 August", primind o altă destinație, adaptată nevoilor Universiadei '81. Dezafectarea acceia, ne permitem să apreciem, a fost justificată : plasarea muzeului era cam peste mînă, spațiul redus, incapabil să mai cuprindă un număr crescînd de colecții, condițiile de conservare a obiectelor, în lipsa sistemului de încălzire, precare și așa mai departe.

Au trecut însă mai bine de 2 ani de atunci și, din păcate, nimic nu s-a realizat concret în direcția mutării muzeului într-un local corespunzător ! Colecțiile lui zac, și azi, prin depozite, fiind supuse degradării, cu toate că multe din piesele ce le alcătuiesc aparțin patrimoniului național, fiind înregistrate ca atare. E vorba, fără să mai insistăm, de valori materiale notabile, dar e vorba, mai ales, de valori spirituale deosebit de prețioase, de neînlocuit. Cu totul, cam 8 000 de obiecte, de la mănușile cu care Nicolae Linca a devenit campion olimpic la Melbourne la cupa de campioni ai lumii primită, în 1934, de boberii Frimu și Dumitrescu, de la velocipedul din 1872 la discul „de aur" al Liei Manoliu etc., etc., pe care continuă să le îngrijească, cînd și cum poate, cel care a rămas (pe hîrtie) director al muzeului, Nicolae Șerbănescu.

Situația, veți fi de acord cu noi, nu se mai poate prelungi. Revenind asupra acestui muzeu ce există numai în acte, invităm organele de resort, și în primul rînd C.N.E.F.S., să găsească cît mai grabnic o soluție.

Iese fum fără foc?

Pe măsură ce startul noului sezon competițional se apropie (multe echipe se găsesc deja în pregătiri), încep să se contureze și transferurile din fotbal. Cele depuse la sediul F.R.F., cu acte în regulă, pot fi socotite certe, dar mai rămîn unele, ce abia urmează să fie perfectate, încă neconfirmate. Și dintre acestea, însă, vă veți convinge, multe se vor adeveri.

Dinamo, campioana țării, a înaintat documente pentru transferarea jucătorilor Andone (Corvinul), Nemțeanu (Politehnica Iași) și Iamandi (F.C. Olt), ultimul însoțind lotul bucureștenilor în turneul (în curs de desfășurare) din R.F.G. A căzut deci „varianta" cu Rednic, campionii preferindu-l pe Andone. În locul lui, Dinamo i-a cedat pe Văetuș și Laurențiu Moldovan (pe 1 an). ● Se zice că Sportul studențesc a obținut, de la Arad, dezlegare pentru Coraș. ● Se confirmă : Jenei și Victor Stănculescu ca antrenori la Steaua, Circiumărescu și Nicolae Tătaru la C.S. Tîrgoviște. ● Piteștenii Mihai Zamfir și Radu II la F.C. Olt ? Ei se pregătesc, în aceste zile, cu echipa lui Halagian, la Bușteni, dar F.C. Argeș încă nu și-a dat acordul. În schimbul lui Mihai Zamfir, l-a cerut pe Prepeliță. ● Viorel Matei anu : „Abia m-am întors de la mare, așa că n-am prea multe noutăți. Sigur e că-l voi solicita pe Catinca, de la Prahova Ploiești, un tînăr deosebit de talentat. Din păcate, a suferit de hepatită". ● S-a întors acasă, după stagiul (nu tocmai fericit) petrecut la Panathinaikos Atena, fostul selecționer Ștefan Covaci. Circulă zvonul că l s-a propus postul de director tehnic al formației F.C. Bihor. ● În ultima sa ședință, Biroul federal a decis ca antrenorii principali ai divizionarelor A să nu mai fie și jucători ! Așa stînd lucrurile, e de văzut cum se va rezolva problema lui Kun, al cărui secund, Dărăban, nu posedă categoria de clasificare pentru a fi promovat. ● „Rocadă" între F.C. Olt și F.C.M. Brașov : Șoarece la schimb cu Boriceanu. Cine pierde, cine cîștigă ? ● Tot F.C. Olt l-a cedat pe Pițurcă Stelei. Drept compensație, fii va primi, se aude, pe Minea, Barbu și Nițu. Rămîne de văzut cum se va împăca năbădăiosul portar Nițu cu Halagian ! ● S-a dat publicității noul Regulament de transferări. În linii mari, el fi repetă pe cel vechi, cu două amendamente. Echipele angajate în cupele europene vor putea lua cîte un jucător fără dezlegare, iar legitimarea de jos în sus se va efectua, în cadrul aceluiași județ, fără acordul echipei de la care se pleacă, dar cu avizul C.J.E.F.S. Ambele hotărîri ni se par, ca să nu zicem altfel, discutabile. Am fost, sîntem și vom fi pentru întărirea formațiilor puternice, adesea am scris în sprijinul acestei idei, dar nu ni se pare corect, și nici moral, ca un club să piardă un jucător de valoare fără a primi ceva convenabil în loc ! Actuala formulă „un jucător din lotul de 23" nu e echitabilă. În ceea ce privește cealaltă clauză, și ea poate fi interpretată. Întrebăm federația : către ce echipă vor fi dirijați fotbaliștii de perspectivă din județul Hunedoara ? Către Corvinul sau către Jiul ? ! Dar cei din diviziile inferioare din Capitală ? ! ● Plecat de la Tîrgoviște, antrenorul Constantin Rădulescu s-a întors la Bacău, urmînd să lucreze, ca principal, alături de Nicolae Vătafu. On revient toujours... ● Sportul studențesc a plecat, iuni, la Pîrîul Rece. A făcut deplasarea, ca secund, și Constantin Ardeleanu, fost la „U" Cluj-Napoca. ● Nu Ion Barbu (cum am anunțat), ci Constantin Deliu a preluat conducerea tehnică a Muscelului Cîmpulung. E vorba despre una și aceeași persoană cu fostul jucător și vicepreședinte al Universității Craiova. ● O anomalie : Hunedoara n-are nici post de antrenor secund și nici normă întreagă la Centrul de copii și juniori ? ! Faptul se arată cu atît mai grav cu cît, ne folosim de prilej spre a reaminti F.R.F. și C.N.E.F.S. (care patronează clubul Corvinul), echipa de juniori a Hunedoarei a cîștigat în 1981 și 1982 titlul de campioană a țării la juniori ! Cînd va retrograda, va avea, probabil, și posturile de atîta amar de vreme solicitate ! ● Dobrin : „Am auzit că Ralea a intrat la facultate la Galați. Aș renunța la el în schimbul lui Diaconescu, dar acesta, terminînd studiile, a fost repartizat în județul Dîmbovița". Ce părere are C.S. Tîrgoviște ? ● Se zvonește că Dumitrache, virful de atac al Gloriei Buzău, va trece la F.C. Argeș. ● Craiova l-a cedat pe Firănescu (lui F.C. Olt) și pe Cioroianu (Constructorului, nou promovată în B), restul sînt discuții și speculații : că vine Hagi (care a reușit la examenul de admitere), că pleacă Balaci (la Sportul) etc., etc. ● O achiziție de ultimă oră la Pitești : Iosif (fundaș stînga, 22 de ani) de la Cîmpulung. ● Ce-i nou la Rapid ? Echipa (cu Valentin Stănescu consilier și Viorel Kraus principal, vezi „Flacăra" de săptămîna trecută) se află la Tîncăbești, componenților mai vechi ai lotului adăugîndu-li-se fostul internațional (49 A) Sameș și Rada (de la Autobuzul). Se mai poartă tratative, din cîte sîntem informați, pentru transferarea lui Ciurea (de la I.P.A. Slatina) și, sub rezervă, a dinamoviștilor Țălnar și Stănescu.

Pagină realizată de
OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Turneul internaţional — Timişoara, 1983

Data de 28 iunie a fost cea care a surprins încheierea unui eveniment şahist devenit deja tradiţional. De-a lungul a 13 runde s-a desfăşurat la Timişoara în aula Institutului de medicină, prin excelenta organizare a Clubului sportiv „MEDICINA", un nou turneu internaţional masculin de şah, de data aceasta doar categoria VI (Elo mediu : 2398). Ca avanpremieră la turneu a apărut pentru prima oară în Banat prin străduinţa C.J.E.F.S. Timiş şi a Comisiei judeţene de şah, condusă de neobositul promotor al şahului timişean prof. dr. doc. Pius Brînzeu, o broşură informativă asupra bogatei vieţi şahiste din localitate. Remarcăm din cuprinsul mult îngrijitei lucrări cîteva titluri : Structura logică a gîndirii, Pasiunea unei vieţi, Partide alese din repertoriul jucătorilor timişoreni, Ancheta noastră, Probleme, Curiozităţi din lumea şahului, recomandînd-o iubitorilor şahului.

La turneu au luat parte sportivi cu renume internaţional din cinci ţări, pentru a lupta spre a obţine victoria în turneu, precum şi pentru a realiza norme şi titluri internaţionale, fiind necesare 6 puncte pentru norma de maestru FIDE şi 7,5 puncte pentru norma de maestru internaţional. Încă de la începutul turneului, favoriţii hîrtiei, marii maeştri Victor Ciocâltea şi Jiri Lechtynsky (Cehoslovacia), au avut de luptat strîns cu noul val, dornic de lansare şi consacrare internaţională. Dacă în prima jumătate a competiţiei rezultatele nu prea erau destul de combative pentru jucătorii români, în cea de a doua parte a turneului aceştia s-au încleştat mai mult în luptă făcînd mai puţine remize decît pînă atunci, chiar dacă nu au renunţat definitiv la aşa zisele „remize de salon" obţinînd locuri fruntaşe.

Victoria în turneu a revenit în mod surprinzător celui mai tînăr participant la turneu, şahistului Alon Greenfeld (Israel) în vîrstă de 19 ani, care a realizat 8,5 puncte din 12 posibile (+6, —1, = 5). În prezenţa unor jucători bine cotaţi pe plan internaţional, Greenfeld reuşeşte o victorie de prestigiu confirmînd evoluţia sa ascendentă de-a lungul carierei sale şahiste de un deceniu. Alon nu are o bogată experienţă competiţională ca egalul său ca vîrstă, Garri Kasparov, dar a participat deja de două ori la Campionatele mondiale pentru juniori. Din 12 august îşi anunţă din nou participarea la acest turneu al speranţelor tinere, care va avea loc la Belfort (Franţa) şi unde va încerca să-şi îmbunătăţească performanţa de anul trecut cînd a obţinut locurile II—III. La Timişoara Greenfeld s-a remarcat prin jocul său deosebit de activ, prin dorinţa permanentă de a obţine victoria. Chiar şi atunci cînd soarta locului întîi a depins de o jumătate de punct, Alon şi-a asumat riscurile jocului la cîştig. Alon, neobişnuit cu tactica specială de turneu a unor jucători, declara surprinderea ce l-a cuprins deseori cînd, participînd la turnee de răsunet, aceştia la un şir întreg de remize, la fel ca şi la Timişoara. Greenfeld a cîştigat turneul prin cel mai mare număr de victorii, 6, suferind doar o înfrîngere la cunoscutul jucător iugoslav Cvetković. Greenfeld a realizat cea de a doua normă de maestru internaţional, urmează ca FIDE să-i confere titlul la primul congres.

Clasamentul turneului în continuare este următorul : 2. Grünberg (2355) 7,5 puncte (+3, —0, =9), 3.—4. Lechtynsky, (2480) 7 puncte (+2, —0, =10) şi Stoica (2445) 7 puncte (+3, —1, =8), 5.—6.—7. Ciocâltea (2420) 6,5 puncte (+3, —2, =7), Ionescu C-tin (2400) 6,5 puncte (+2, —1, =8) şi Cvetković (2415) 6,5 puncte (+1, —0, =11) 8.—9. Hölzl (Austria) (2370) 5,5 puncte (+3, —4, =5) şi Ungureanu (2370) 5,5 puncte (+2, —3, =7), 10.—11. Danner (Austria) (2420) 5 puncte (+2, —4, =6) şi Zarcula (2285) 5 puncte (+3, —5, =4), 12. Ilijin (2335) 4,5 puncte (+1, —4, =7), 13. Govedarica (Iugoslavia) 3 puncte (+0, —6, =6). Aşadar pe locul doi apare timişoreanul Sergiu Grünberg de la A.E.M. Timişoara, care prin cele 7,5 puncte a realizat cea de-a doua normă de maestru internaţional, pentru care îl felicităm. După un start foarte promiţător Grünberg candida la locul întîi, dar dorind să nu rişte realizarea normei, în cea de-a doua jumătate a turneului a acceptat poate prea uşor propunerile de remiză. Un joc bun, de mare siguranţă au prestat Stoica, Lechtynsky şi Ciocâltea. Lechtynsky alături de Cvetkovic au rămas singurii jucători din concurs care nu au suferit nici o înfrîngere.

Au dezamăgit rezultatele timişorenilor Ungureanu şi Ilijin, jucători care altădată luptau deseori pentru locurile fruntaşe, iar acum îi găsim la periferia clasamentului.

Turneul s-a desfăşurat în condiţii foarte bune prin arbitrajul competent asigurat de arbitrii Al. Ivan şi Fr. Tocăniţă.

Comisia judeţeană de şah anunţă pentru luna septembrie o nouă competiţie internaţională, un turneu internaţional feminin cu participarea unor mari maestre cu renume mondial.

MARGARETA MUREŞAN

Cine va merge la Paris ?

Profitînd de această pauză competiţională, poate prea scurtă în raport cu solicitările la care a fost supus fotbalul nostru, să ne întoarcem, stimaţi cititori, la ceea ce ne interesează totuşi (dincolo de patimile campionatului intern) cel mai tare : la grupa a V-a a calificărilor pentru turneul final al europenelor. Demersul de azi vi s-ar putea părea prematur, dat fiind faptul că următorul meci al grupei, Suedia — Cehoslovacia, se va desfăşura tocmai la 21 septembrie, dar avem convingerea că datele pe care vi le vom oferi în continuare vă vor reţine, în cel mai înalt grad, atenţia, ele nefiind (ca de obicei) simple speculaţii, ci informaţii obiective, furnizate de calculatorul electronic.

Iată-ne siliţi să supunem fotbalul, cel mai „subiectiv" dintre sporturi (cum l-am putea trata altfel cînd, numai în grupa a V-a, rezultatele au contrazis, adesea şocant, ierarhiile prestabilite), rigorii matematicii, ajutaţi fiind în acest sens de doi specialişti ai genului, economistul Anton Merschi de la Consiliul popular al sectorului I şi lectorul universitar Constantin Stăncescu de la I.P.B. Înainte de a apela la „arsenalul" lor, să reamintim partidele jucate în seria respectivă : România — Cipru 3—1, România — Suedia 2—0, Cehoslovacia — Suedia 2—2, Italia — Cehoslovacia 2—2, Cipru — Suedia 0—1, Italia — România 0—0 (toate în 1982), Cipru — Italia 1—2, Cipru — Cehoslovacia 1—1, Cehoslovacia — Cipru 6—0, România — Italia 1—0, România — Cehoslovacia 0—1, Suedia — Cipru 5—0, Suedia — Italia 2—0, Suedia — România 0—1. Au mai rămas de disputat : Suedia — Cehoslovacia (21 IX), Italia — Suedia (15 X), Cipru — România (12 XI), Cehoslovacia — Italia (16 XI), Cehoslovacia — România (30 XI), Italia — Cipru (22 XII).

Primele concluzii : 70 la sută din partide s-au consumat şi, cu excepţia ierarhiei la zi (1. România 9 puncte ; 2. Cehoslovacia 7 p ; 3. Suedia 7 p ; 4. Italia 3 p ; 5. Cipru 2 p), celelalte clasamente, hai să le zicem ale „iniţiaţilor", plasează ca favorită numărul 1 reprezentativa Cehoslovaciei singura formaţie neînvinsă pînă acum. Aceasta să fie realitatea ? Vom vedea imediat, nu înainte însă de a găzdui cele două clasamente, după părerea noastră (şi nu numai) cele mai grăitoare. După „adevăr" (calculat, reamintim, prin diferenţa dintre punctele cedate acasă şi cele două clasamente, după părerea noastră prezenta astfel :

1. Cehoslovacia	+3	(+7)
2—3. România	+1	(+5)
Suedia		
4. Italia	—1	(—3)
5. Cipru	—4	(—14)

(în paranteze, starea golaverajului)

„Media engleză" (vom explica îndată) stabileşte o ordine uşor modificată :

1. Cehoslovacia	0
2. România	—1
3. Suedia	—2
4. Italia	—4
5. Cipru	—7

Ea e, evident, mai severă, punctînd după sistemul victorie acasă = 0 puncte, egalitate acasă = —1, înfrîngere acasă = —2, victorie în deplasare = 1, egalitate în deplasare = 0, înfrîngere în deplasare = —1, reprezentînd o tehnică de apreciere a şanselor foarte folosită în Anglia (de unde şi numele).

Specialiştii afirmă, în temeiul socotelilor care urmează, că plasarea echipei Cehoslovaciei în prim plan e totuşi iluzorie, iluzia fiind dată de convenţiile utilizate, ca ipoteze de lucru, în alcătuirea clasamentelor de mai sus. Un paradox aritmetic ? Vom vedea, judecînd posibilităţile fiecărei echipe de a fructifica, în cele 6 jocuri care au mai rămas de disputat, capitalul de puncte. Fiind în discuţie, repetăm, 6 partide şi existînd, logic, cîte 3 variante de rezultat pentru fiecare (1, X sau 2), rămîn de analizat 3 la puterea 6 variante, adică 729 de combinaţii posibile (fără a lua în calcul şi golaverajul ; dacă am ţine seama de el, am avea o infinitate de combinaţii !). Ce-a făcut Anton Merschi ? A urmărit în cadrul celor 729 de clasamente potenţiale şansele de ocupare a locului I, singurul care asigură „biletele" pentru faza finală a C. E., obţinînd următoarea distribuţie :

România	378
Cehoslovacia	174
Suedia	24
Italia	0
Cipru	0

Acestea ar fi variantele simple, cu un singur cîştigător. Mai există însă oportunităţi pentru ocuparea locului I în două, trei şi chiar patru echipe :

România şi Cehoslovacia	87
România şi Suedia	36
Cehoslovacia şi Suedia	12
România, Cehoslovacia şi Suedia	17
România, Cehoslovacia, Suedia şi Italia	1

Să continuăm : acordînd (în situaţiile de egalitate) cîte 1/2, 1/3 şi 1/4 din şanse, ajungem la un clasament alcătuit în ordinea descrescîndă a şanselor procentuale de a încheia preliminariile pe locul 1 :

1. România	61,10 %
2. Cehoslovacia	31,47 %
3. Suedia	7,40 %
4. Italia	0,03 %
5. Cipru	0

clasament care demonstrează, negru pe alb, că 4 formaţii din 5 (în afară de Cipru) pot spera, mai mult sau mai puţin, să joace la Paris !

Spre lauda ei, a jucătorilor şi antrenorilor, reprezentativa României şi-a triplat (faţă de momentul constituirii grupei, cînd fiecare componentă deţinea 20 la sută şanse de a se clasa pe locul 1) posibilităţile şi dacă n-ar fi fost eşecul din partida cu Cehoslovacia, de la Bucureşti, e greu de presupus că ea ar mai fi putut fi ajunsă în fruntea seriei. Aşa însă, limita absolută de puncte pentru calificare s-a diminuat la 13 (accesibilă teoretic unei singure echipe, căci România şi Cehoslovacia se vor întîlni într-un meci direct), atingerea ei însemnînd victoria automată. Sub acest nivel, combinaţiile se înmulţesc şi chiar la 12 puncte apar 9 variante, cu România şi Cehoslovacia pe primul loc, la egalitate (egalitate în partida directă şi victorii în celelalte), situaţie în care ar intra în joc golaverajul. Izbindă în Cipru şi egalitate în Cehoslovacia ar fi, pentru tricolori, soluţia cea mai la îndemînă (ideală ar însemna izbindă şi în Cehoslovacia), căci ea l-ar sili pe elevii lui Havranek să nu mai piardă nici un punct. O victorie în Cipru, să recurgem din nou la calcule, ar urca şansele tricolorilor la 80 la sută şi ea ar fi cu atît mai preţioasă cu cît întîlnirea respectivă precede meciurile (cu Italia şi România) în care echipa Cehoslovaciei va beneficia de avantajul (şi el tot mai discutabil) al terenului propriu.

În cea ce ne priveşte, „cheia" calificării pare să fie partida din 12 noiembrie, în care o victorie românească, posibilă şi, firească, dorită de toţi iubitorii fotbalului nostru, ne-ar spori considerabil şansele.

Paradoxal, deşi n-a cîştigat pînă acum nimic, cedînd şi două puncte acasă, campioana mondială en titre n-a ieşit încă din cursă. Acele 0,03 la sută şanse pentru Italia (parcă mai degrabă teoretice, nu ?) se pot materializa numai prin ocuparea locului 1 de către 4 echipe, soluţie dată de victorii ale gazdelor în toate partidele programate în continuare, mai puţin în meciul Cehoslovacia — Italia, în care e obligatoriu să cîştige oaspeţii. În acest caz, squadra azzurra ar putea nădăjdui la o rotunjire a golaverajului în dauna Ciprului, în ultima confruntare a seriei. Italia deţine însă şi şanse, o spune calculatorul, de a încheia grupa pe ultimul loc ! Din cele 729 de combinaţii, 540 îi rezervă Ciprului locul 5, iar 99 Italiei, alte 90 văzîndu-le pe cele două la egalitate !

Ne oprim aici, stimaţi cititori, lăsîndu-vă plăcerea ca, în aceste zile de vacanţă, să mergeţi şi mai departe pe firul calculelor. Nu ne putem însă, în încheiere, reprima tentaţia de a arunca o privire şi dincolo de meciul imediat următor al grupei, Suedia — Cehoslovacia, foarte important pentru configuraţia finală a clasamentului. În caz de 1 sau X, tricolorii rămîn cu 526 de şanse din 729. Dacă învinge vizitatorii (2), şansele României şi Cehoslovaciei se echilibrează, cîte 50 la sută, dar automat Suedia şi Italia ies definitiv din calcule. Probabil că Arneasson şi jucătorii săi au făcut, şi ei, aceste socoteli, partida din 21 septembrie avînd, din punctul lor de vedere, miza lui „quite ou double" !

Aşadar, o grupă a tuturor posibilităţilor. Nu ne rămîne decît să sperăm, şi cu asta am pus punct, că băieţii noştri vor şti să fructifice la maximum avantajele actualei poziţii, oferindu-ne marea satisfacţie de a evolua în turneul final al campionatului european din 1984. Şanse, şi încă mari, există.

OVIDIU IOANIŢOAIA

Cronica şoselei

„Am întîrziat, dar sînt în viaţă"

Cei care îşi cumpără autoturisme şi apoi încep pregătirea pentru obţinerea dreptului de a conduce maşina sînt supuşi unei puternice tentaţii. Aceea de a se urca la volan fără permis de conducere. A se urca la volan nu ca să-i înveţe comenzile şi aparatura de bord, ci să se „antreneze", deseori pe cele mai aglomerate străzi ori magistrale din afara localităţilor. Pofta de a conduce le vine îndeosebi după consumarea licorilor şi, în special, în compania unor prieteni, rude, cunoscuţi, cînd posesorul de autoturism ţine să le demonstreze că el n-are probleme cu conducerea auto şi că obţinerea permisului, în cazul său, nu e decît o formalitate. În sute de situaţii, lucrurile se întîmplă precum spuneam şi cam aşa s-au petrecut şi în cazul nostru.

Au plecat pe la 10 seara de la şantier spre marele oraş, situat cam la 30 de km. La volan, un prieten al proprietarului. Inginer şi unul şi altul. Şoferul, om deosebit de serios şi cumpătat. „Eu cînd ştiu că plec cu maşina, nici măcar în seara de ajun nu beau nici un fel de alcool". În automobil, amica inginerului, o fată de 22 de ani, şi un alt coleg de muncă al lui Tibi, proprietarul autoturismului. În total, deci, 4 persoane. După o săptămînă de muncă încordată, doreau să se distreze, să danseze, să asculte muzică. Au vizitat cîteva restaurante, baruri, discoteci şi pe nesimţite s-a făcut 2 noaptea. În zona centrală a municipiului, un agent de circulaţie opreşte autoturismul : „Vă rog conduceţi cu atenţie. Noaptea, la noi, unii merg cam repede şi nu prea mai ţin seama de priorităţi. Nu arătaţi obosit, dar fiind aşa de tîrziu, n-ar fi rău să vă retrageţi pentru odihnă".

Nu pentru că li se făcuse această recomandare, ci din cauză că toate localurile închiseseră, au pornit-o înapoi spre casă. Dispoziţia grupului era excelentă. Nu prea se exagerase cu băutura. Pilotul sorbise doar pepsi şi apă minerală. Singurul Tibi, proprietarul maşinii, cam încurcase băuturile : bere, bitter, vin. Cînta romanţe acompaniat de fată. „E cazul să facem o haltă, propune pilotul. Ne mai dezmorţim şi respirăm aer curat. Uite şi un refugiu !" Cînd şoferul se întoarce din scurta plimbare făcută pînă la un lan de „floarea soarelui", găseşte instalat la volan pe Tibi. „Vrei să-mi faci loc fericitule posesor de Dacia 1310 Lux ?" „Nu-ţi fac nici un loc, conduc eu". „Cred că glumeşti, cum o să conduci tu ? N-ai permis şi apoi ai şi băut. Cred că îţi dai seama ce se poate întîmpla". „Sînt foarte lucid, iar autoturismul îl stăpînesc bine. Şi mai e un lucru. Maşina-i a mea, nu ?". „În cazul ăsta eu plec cu trenul. De aici pîn'la gară sînt doar 4 km. Fac o plimbare. Şi vă sfătuiesc şi pe voi să nu-l încurajaţi în prostia ce vrea s-o facă". „Ba eu merg cu el, zice fata, mie îmi place cum conduce şi nu vreau să-l las singur". Celălalt pasager tace, dar rămîne în maşină. „Treaba voastră, eu am plecat", şi şoferul porneşte cu paşi grăbiţi spre gară. Maşina cu Tibi la volan îl urmăreşte îndeaproape. „Hai mă Floriane, nu te supăra mă, merg încet şi prudent, nu se întîmplă nimic. Hai să-ţi spui şi tu o părere cum conduc". Inginerul e însă hotărît. Nu dă înapoi deloc. „Puteţi să-mi spuneţi voi orice. Nu merg şi cu asta am terminat". Tibi întoarce maşina şi o porneşte încet spre drumul naţional care duce la şantier. N-a condus rău. Cu viteză moderată, prudent la curbe, atent la obstacolele de pe şosea, a ajuns cu bine la destinaţie. „Eşti un băiat bun de felicitat. Conduci splendid. Hai să-ţi dea fata ta un sărut drept recompensă. Uită-l pe închipuitul ăla uricios care ne-a stricat dispoziţia. Ar fi văzut el conducere exemplară. Poţi să te prezinţi la examen oricînd. Îl iei cu brio, Tibi dragă". Şoferul e mai mult decît mulţumit. „Urcaţi voi sus. La Violeta cheile şi pregătiţi ceva de mîncare. Eu rămîn să mai meşteresc ceva la maşină. Am auzit un zgomot suspect în timpul mersului". Cei doi urcă în apartamentul inginerului, pregătesc la repezeală ceva de mîncare, fata aşază farfuriile, tacîmurile şi se duce la fereastră să-i facă semn prietenului că totu-i pregătit. „Unde o fi Tibi ăsta că nu-l văd ?". „Coboară în curte Violeta, trebuie să fie pe aproape". Fata pleacă, iar George, rămas singur, ia un ziar şi începe să citească. Trec aproximativ 20 de minute, apoi încă 30 şi băiatul începe să se îngrijoreze. „S-or fi dus să caute ceva de băut, că n-aveau nimic în casă". Coboară în curtea blocului, dar constată că maşina nu-l la locul ei. Urcă din nou în apartament. „Ce dracu să fac ? M-aş duce la mine acasă, dar cum să le las locuinţa descuiată ?" Se întinde pe pat şi adoarme. Cînd se trezeşte, e tocmai ora de plecare la şantier. Tinerii n-au venit. Pleacă la lucru, rugînd un vecin să aibă grijă de casă pînă vine proprietarul.

La doi paşi de intrarea în şantier, un grup de colegi ai lui Tibi discută cu însufleţire. „Ce-i măi, băieţi, ce s-a întîmplat ?". „Cum, nu ştii ?". „Nu, despre ce-i vorba ?". „Tibi şi Violeta s-au făcut praf cu maşina. Au găsit-o ruptă în două şi pe ei morţi la curba cea în loc, din apropierea „Poienei cu flori". O femeie vorbind singură se depărtează de grup. Se mai aude ce spune : „Stia doar că-l însurat, că are doi copii şi o nevastă bună, deşteaptă şi mai frumoasă ca ea. Uite la ce duc treburile astea !"

Florian ne-a povestit ulterior : „M-am urcat în tren. Eram frînt de oboseală. De la 10 seara, la 3 noaptea, după o zi de muncă. Am adormit. Cînd m-am trezit, am constatat că trecusem de staţia mea cu vreo 4—5 gări. La serviciu, am ajuns în loc de 7 pe la 11. Dar mai bine întîrziat, decît mort".

VICTOR BEDA

Lumea în care trăim

Ogoarele viitorului

Lumea de mîine, o lume pe care o dorim mai bună și mai dreaptă va cunoaște multe schimbări, iar printre ele vor fi și cele privind hrana omului.

Categoric, programul nu va însemna renunțarea la obiceiurile bune de pînă acum. Dar pentru o planetă cu mereu mai mulți locuitori, va deveni inevitabilă căutarea unor soluții eficiente la noile probleme ale alimentației. Milioanele de ființe ce vor popula mîine Terra pot fi ferite de flagelul foametei. Avem încredere în capacitatea oamenilor de știință de a utiliza resursele existente și de a depista altele noi.

Care vor fi mijloacele la care se va apela ?

Este greu de răspuns de pe acum. Nimeni nu poate face pronosticuri în acest sens. Anticipările sînt hazardate. Un lucru este evident : preocupările pentru a imagina „ogoarele viitorului" s-au înmulțit.

Totul pornește de la cîteva întrebări insistente. Le reamintim : Și, totuși cum va fi lichidată foametea pe planetă ? Cum se vor asigura uriașele cantități de produse agroalimentare necesare unei populații de 5—6 miliarde de oameni ? Cum vor arăta ogoarele viitorului ? Dar situația ecologică, starea șeptelului, tehnica agricolă ?

După cum scria publicația londoneză „Spectrum", un singur lucru se poate spune cu certitudine : viteza cu care se vor produce schimbările în agricultură va continua să crească. Cu cît densitatea populației Terrei va crește cu atît și schimbările din agricultură vor deveni obiectul unor preocupări mai intense ale oamenilor de știință și specialiștilor, ale guvernelor.

Nu este o credință utopică, speranța în progrese se întemeiază pe ceea ce s-a realizat de pe acum. Căci, preocupări și rezultate sînt vizibile încă de astăzi. Pe piețele japoneze și-a făcut apariția, recent, laptele din boabe de soia-lichid obținut prin stoarcerea boabelor strivite. În 1982, vînzările acestui nou produs s-au exprimat cifric, în suma de 24 milioane dolari. Mulți locuitori preferă acest produs laptelui de vacă, deoarece el este o proteină vegetală și nu duce la acumulare de colesterol, are un gust plăcut, la alegere se poate consuma lapte cu aromă de cafea sau portocale iar prețul de cost este mai ieftin.

Nu știu dacă laptele din soia va învinge pe cel de vacă. N-are importanță. Noul lapte poate hrăni însă milioane de oameni.

Sau un alt exemplu. Societatea suedeză „Ewoba" a realizat o „fermă plutitoare" pentru producerea peștilor. Este vorba de o cușcă gigantică scufundată în apă, de formă octogenală, care cuprinde opt bazine cu adîncimea de opt metri. Volumul total al „fermei" este de 8 000 metri cubi. Realizatorii au prevăzut totul — de la hrana peștilor în cea mai mare măsură extrasă din mare sau produsă în mare, pînă la depozitarea peștilor lor în frigorifere subacvatice. Spre deosebire de fermele terestre care sînt imobile „ferma acvatică" poate fi remorcată cu ușurință și ancorată în locul cel mai convenabil. Doi muncitori pot produce, astfel, cel puțin 250 de tone de pește pe an.

Și aspectul ogoarelor pentru culturile prășitoare se vor schimba. Specialiștii englezi experimentează, în locul actualelor tractoare, mașini portante — un fel de „linii de tramvai" cu o anvergură de 15—20 de metri, care se deplasează pe așanumitele „șine de drenaj" ce vor face parte din sistemul de drenaj al parcelei respective. Acest sistem ar putea determina ca lucrările agrotehnice să se execute numai la o adîncime de 5 centimetri, datorită reducerii rezistenței mecanice a solului ca urmare a dispariției trecerii repetate a roților tractoarelor pe sol. Institutul național de tehnică agricolă din Marea Britanie apreciază că acest sistem ar reduce cu 60—90 la sută consumul actual de energie folosit în agricultură.

Se pare că și sursele de energie folosite în agricultură se vor diversifica. În Olanda a fost utilizată, cu succes, o pompă care folosește energia produsă de vînt. Pompa a fost folosită pentru a scoate apa de mare de pe un polder (teren recuperat din mare) de 1 500 hectare. Potrivit planurilor guvernamentale olandeze, revenirea la morile de vînt și la alte surse alternative de energie reprezintă o soluție demnă de luat în seamă pentru viitor. Se estimează în acest sens, că pînă în anul 2000 energia eoliană și solară vor furniza circa 20 la sută din consumul energetic al Olandei. Două generatoare eoliene de mare putere au fost recent date în funcțiune la Camperduin, la nord de Amsterdam. În același timp, mai multe ferme agricole și întreprinderi artizanale și-au construit mori de vînt rentabile.

Veștile ne bucură. Ele dovedesc că planeta nu este insensibilă la viitorul ei.

Dar pînă realizăm „ogoarele viitorului" ce facem cu flămînzii de astăzi ?

Sute de milioane de oameni sînt victime ale foametei. Ce facem cu aceste ființe ? Soluția ar fi simplă. Nu este nevoie de nici o invenție, de nimic senzațional. Doar un simplu transfer de fonduri de la bugetul militar la cel destinat eliminării subdezvoltării.

Un simplu transfer....

AL. PINTEA

Stelele și falsa lor strălucire

Un scenariu à la Turnul Babel. Pe de-o parte vise de celebritate, adorația maselor de fani, bogății inimaginabile. Pe de alta, droguri grele, ambiguitate sexuală, sinucideri și crime suspecte. Eroii sînt Elvis Presley, Rolling Stones, Janico Joplin, John Belushi, Little Richard, Jimi Hendrix, Keith Moon și mulți alții. Fața nevăzută a acestor „stele ale infernului" este pusă sub un necruțător reflector în „Rock'n' Roll Babylon", carte apărută în Anglia sub semnătura unui critic muzical pop, Gray Herman, după modelul celebrei „Hollywood Babylonia" de Keneth Anger, consacrată tumultuoasei vieți din lumea filmului american. Intenția declarată a autorului este de a „demola edificiul mitologiei star-sistemului, mitologie omnivoră, căreia i-au căzut victime starurile muzicii și atîția admiratori și admiratoare".

Primul demon al depravării, spune autorul, este bineînțeles Elvis Presley, însăși personificarea rockului. Mort la 16 august 1977 cu diagnosticul oficial „aritmie cardiacă", avea trupul îmbibat cu un ucigător coctail de barbiturice : Valium, Valinid, Demerol, Amytal, Carbital, Seconal și altele. Drogul său preferat, ne destăinuie Gary Herman, era însă Dilaudid-ul, un puternic opiaceu sintetic, utilizat în S.U.A. pentru alinarea suferințelor de cancer. În 1970, președintele Nixon îl numise pe Elvis „agent onorific" al Departamentului narcoticelor pentru a-i stimula activitatea antidrog. Dar Elvis în particular era cu totul altul.

În anii '50, subliniază Herman, atenția opiniei publice a fost atrasă în repetate rînduri de artiștii de culoare prin prestațiile lor muzicale de excepție și, nu în ultimul rînd, prin apetitul lor crescînd pentru drogurile tari. Abia după 17 ani de utilizare cotidiană a drogurilor, trei arestări și un an de închisoare, celebrul Ray Charles a reușit să pună capăt consumului de heroină. „Am făcut-o pentru a-mi salva familia de la mizerie și pe mine de la dezastru", se confesa cîntărețul orb. Un alt exponent de culoare al muzicii rock, Little Richard, spunea : „Am abandonat rockul pentru că această muzică te expediază în infern. Cîntăreții rock sînt sacerdoții diavolului, iar drogurile sînt cauza ambiguității lor sexuale".

Revelațiile cele mai tulburătoare se referă însă la anii '60 cînd, după părerea autorului, „fabuloasa virstă de aur a rockului seamănă cu un picnic pe buza unei prăpăstii". Pentru interpreții acaparați de interminabile turnee, orare inumane și un public vorace, drogurile au devenit un instrument al meseriei. Pentru a supraviețui acestui ritm demențial, mărturisea cu ani în urmă John Lennon, în timpul concertelor de la Hamburg (opt ore de muzică în fiecare noapte), a trebuit să recurgem la Amfetamină. Pe lîngă Rolling Stones, Beatleșii erau niște copii naivi. Adevărați profeți ai Babylonului, Rolling Stones au fost eroii multor întîmplări cu droguri și sex. În 1967, poliția a făcut o nouă descindere în vila lui Mick Jagger, arestîndu-i pentru consum de droguri. În vilă, printre pungi cu „zăpadă" (heroină) și bomboane cu LSD, valsau tinere admiratoare drogate la limita de rezistență a organismului, incapabile să mai discearnă viața de moarte, bucuria jocului de tragismul realității. Pervertire diabolică a unor tineri și tinere orbiți de lumini și celebritate și care, odată cu sunetul muzicii, asimilează obiceiuri și atitudini imorale încercînd să-și plagieze întru totul idolii. În timp ce ziarele se scandalizau de „depravarea muzicii rock", Brian Jones din această formație a fost găsit înecat în piscina sa în urma unei superdoze de heroină. Pete Towswnd, din formația Who, comenta : „A fost o zi normală pentru Brian. El murea cîte puțin în fiecare zi".

Dezgustătoarea noutate a rockului anilor '70, apreciază Herman, este sexualitatea demonstrativ ultragiantă. Promovarea lui Lou Reed și David Bowie, cîntăreți ai excesului, a fost bine studiată de impresari. Avocatul Daid Katz, managerul lor, voia cu orice preț să modifice imaginea casei de discuri RCA „îmbătrînită de un catalog muzical prea riguros corect, în genul muzicii country, atît de enervant heterosexuală". Și așa a apărut muzica pentru... homosexuali ! Așa că nu este de mirare că Lou Reed spunea că heroina este femeia vieții lui, că simte că trăiește doar cînd o are în singe, iar David Bowie declara că „Anglia are nevoie de o perioadă de fascism".

Parabola care încheie această carte tristă este povestea lui Sid Vicious din formația Sex Pistols, un adevărat damnat al rockului. Managerul lui, Malcolm Mc Laren, îi repeta pînă la plictis că o dată cu muzica trebuie să vîndă și o nouă atitudine, un nou mod de viață cît mai bizar și mai șocant. Iar Sid a ucis-o cu 14 lovituri de cuțit pe o tînără admiratoare. Patru luni mai tîrziu, conform programului său de viață spectaculoasă, periculoasă și dezgustătoare, a murit în urma excesului de heroină. Avea doar 21 de ani.

Și cît de bună poate fi uneori muzica rock and roll !

IOAN ROȘCA

A fost oare Mozart asasinat ?

La două sute de ani de la sinuciderea sa, un consilier consistorial chezaro-crăiesc din Viena a fost învinuit în fața unui „tribunal" ad-hoc de un delict capital — uciderea lui Wolfgang Amadeus Mozart. Motivul care l-a împins la această crimă ar fi fost gelozia.

Curios este că „cercetarea judecătorească a circumstanțelor morții" marelui compozitor nu s-a desfășurat la Viena, ci la o depărtare de exact 1 400 kilometri de capitala austriacă, în fața microfoanelor postului de radio-televiziune BBC, în aula cu lambriuri de stejar a unui internat din localitatea balneară britanică Brighton. În timpul celor trei ore de dezbateri care s-au desfășurat cu deplină seriozitate și chiar cu minuțiozitate a avut loc un proces în toată regula condus de un profesionist — judecătorul Michael Hutchinson (49 de ani). Șase actori amatori au fost supuși unui interogatoriu încrucișat de trei juriști veritabili. Toate datele pe care s-a bazat „procesul" au fost strînse de doi cercetători specializați în viața și opera lui Mozart, profesorii Horace Kirkpatrick și Francis Carr, autori ai unei biografii intitulate „Mozart și Constanze" care va apărea în această toamnă. Sentința nu a fost dată de juriați, ci de auditoriul format din 350 de persoane prin ridicare de mînă.

Întreg scenariul a fost imaginat de impresarul Ian Hunter și s-a înscris în manifestările Festivalului de la Brighton care s-au desfășurat sub motoul „Ultimul an de viață al lui Mozart". „Cel mai mare geniu al muzicii din toate timpurile", a decedat, potrivit raportului prezentat de un medic degist contemporan lui, în dimineața zilei de 5 decembrie 1791, opt săptămîni înainte de a împlini vîrsta de 36 de ani. Anterior, în septembrie, Mozart a fost nevoit să-și întrerupă o serie de concerte la Praga.

Nu mult după moartea lui Mozart s-a răspîndit zvonul că strălucitul compozitor a fost asasinat. Însuși Mozart își exprimase bănuiala că cineva încearcă să-l otrăvească. La o plimbare prin Prater, cu soția lui, Constanze, Mozart a izbucnit brusc în plîns și a spus că nu mai are mult de trăit. El a numit chiar și otrava cu care va fi asasinat : Acqua toffana.

Au fost bănuite îndeosebi trei persoane : Antonio Salieri, capelmaistru al curții care își vedea periclitată situația de către genialul său concurent și care ulterior, cu mințile tulburate, s-a declarat chiar vinovat de moartea acestuia ; de asemenea, Franx Xavier Süssmayr, elev al compozitorului, despre care se spune că ar fi fost îndrăgostit de Constanze, și consilierul consistorial Franz Hofdemel, a cărui frumoasă soție, Magdalena, era eleva lui Mozart.

Decizia „juriului" de la Brighton a fost determinată în special de faptul că Hofdemel, prieten apropiat al lui Mozart și care avea deci posibilitatea de a-i administra ortava, o atacase pe soția sa Magdalena cu un brici chiar în ziua înmormîntării lui Mozart. Ce mărturisire făcută într-o clipă de restriște a determinat oare o asemenea acțiune nebunească ce nu se potrivește deloc cu purtarea unui sobru consilier imperial ?! „Vei muri odată cu mine" a afirmat — potrivit unor martori oculari — Hofdemel rănindu-și grav soția. După care s-a sinucis. La înscenarea judiciară de la Brighton au fost prezentate probe că baronul von Swieten, șeful cenzurii imperiale, apropiat de consilierul Hofdemel, ar fi mușamalizat întreaga afacere, despre care nu s-a scris aproape nimic în presă. Mai mult chiar, von Swieten a interzis autopsia lui Mozart. Toate aceste date inedite prezentate de autorii citați mai sus au determinat majoritatea publicului de la Brighton, care a jucat rolul de juriați la acest „proces", să-l declare vinovat pe Franz Hofdemel. Să fi fost oare Mozart ucis prin otrăvire de un soț gelos, cu sau fără motiv ? Cartea lui H. Kirkpatrick și F. Carr, care va apărea în această toamnă în Marea Britanie, promite să ofere noi dovezi în acest sens.

ROMEO NĂDĂȘAN

Mondo umano ?

Insula de vînzare

La jumătatea lunii iulie, Associated Press, între multele sale telegrame, a transmis și una dedicată vremii în Marea Britanie care debuta astfel : „Vă amintiți de cea mai umedă primăvară pe care au cunoscut-o englezii, cînd, vreme de 35 de zile, ploile n-au încetat ? E greu de crezut că așa ceva se întîmpla acum două luni". Mai departe fenomenul era comparat cu perioade similare din alți ani, cînd limita maximă a temperaturii atingea 21—22 grade în timp ce, la ora respectivă, se înregistrau 30—33 de grade așa încît telegrama continua : „Marea Britanie se topește de căldură". Dacă cei care produceau și desfăceau înghețată și băuturi răcoritoare abia mai puteau respira întrucît lucrau din plin, fabricile de bomboane și ciocolate se resemnaseră pentru că produsele lor se topeau pînă să fie ambalate. Nici asfaltul nu a fost menajat, pe unele porțiuni el curgea ca și cum atunci se turna. Locurile răcoroase erau căutate cu... luminarea s-ar putea zice, numai că și în păduri, mai ales cele din nordul țării, începuseră să bîntuie incendii. Se subînțelege că străzile deveniseră aproape pustii, nici măcar turiștii nu se încumetau să coboare din autocarele în care se crea, artificial evident, o briză sui-generis.

Exact în aceste zile caniculare, în vitrina unei agenții londoneze profilată pe vînzări de terenuri a apărut și un anunț pe care-l reproducem : „De vînzare o insulă independentă în Canalul Mînecii. Fără impozite. Fără legi. Criminalitate — zero. Populație — 6 locuitori. Prețul — 3 milioane lire sterline". Desigur, există și alte detalii care, prin natura lor, fac și mai tentantă oferta. Bucățica respectivă de pămînt se numește Brecqhou, face parte dintr-un arhipelag situat în largul coastelor normande, este lungă de 1 200 m, și are o lățime de 500 m. Amănuntele de ordin istoric sînt, la rîndul lor, foarte picante : se spune că după ce în anul 1066, Anglia a fost cucerită de normanzi, toate insulele arhipelagului, deci și Brecqhou, au fost supuse coroanei britanice. Cu un amendament semnificativ, însă : legile parlamentului de pe malurile Tamisei nu „acopereau" și arhipelagul acesta ceea ce făcea ca viața insulelor să aibă alte rigori față de insula cea mare.

Astăzi, insula Brecqhou este proprietatea exclusivă a unui om de afaceri de 72 de ani, care locuiește și domnește pe ea de 18 ani, înțelegîndu-se prin aceasta că e stăpîn incontestabil și poate promulga chiar legi. Mai mult decît atît, între Brecqhou și o insulă vecină puțin mai mare, Sark, există o înțelegere-tratat potrivit căreia dacă aceasta din urmă ar fi atacată, septuagenarul proprietar al primeia va trebui să trimită de urgență 2 (doi) mușchetari care să sară în ajutorul celor de pe Sark. Dealtfel, cei șase locuitori sînt nu numai la ordinele lui ci și angajații săi, ceea ce explică natura obligațiilor care le revin.

Conacul-reședință al omului de afaceri, patru căsuțe și cîteva anexe gospodărești constituie inventarul minusculei insule de care, acum, proprietarul fie s-a plictisit, fie vrea s-o scoată la mezat știind că se pot ivi amatori de asemenea locuri exotice. A și explicat că dorește, din tot sufletul, ca Brecqhou să fie cumpărată „de un excentric ca mine, desigur". Aceasta e singura condiție pentru un posibil Robinson Crusoe, dar milionar, care nu se bazează doar pe blîndul Vineri ci și pe 2 mușchetari și un ferm tratat de apărare.

Nu e exclus, totuși, ca, în pofida canicule, să se fi găsit un amator excentric și mai ales cu bani, pentru că, în fond, vînzarea e vînzare iar cele 3 milioane lire sterline nu sînt neglijabile mai ales dacă respectivul vrea să domnească undeva unde nu sînt alte legi decît cele proprii, criminalitatea e nulă și, poate contează, nu se plătesc impozite !

DUMITRU CONSTANTIN

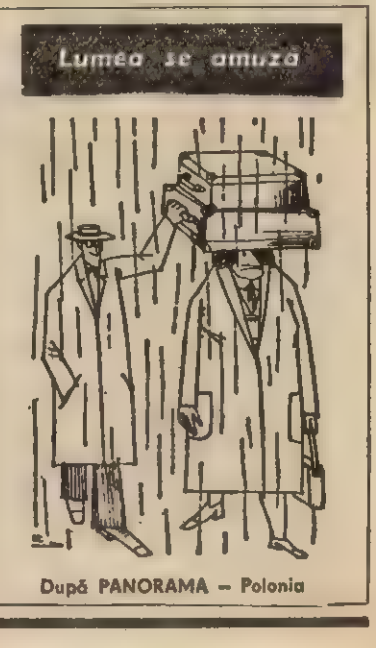

După PANORAMA — Polonia

Marşul de probă

Botezul oceanului sau împăcarea cu zeii

Acum, vin oamenii lui Neptun şi te botează. În zonă, se ştie, sînt mulţi rechini. Aşa că, prin bunăvoinţa zeului, n-am fost aruncaţi în ocean. Pe punte, pe locul unde se păstrează traulerul de rezervă, oamenii lui Neptun au amenajat un bazin cu apă de ocean. Am fost aruncaţi, pe rînd, în el; am fost scăldaţi, ţinuţi cu capul afundat pînă ce n-am mai putut rezista, aşa încît am înghiţit suficientă apă sărată. Tartorii, de ciudă că ne-au pierdut, ne mînjesc din nou, ne ţin şi ei cu capul afundat, aşa încît, la urmă, cînd am ajuns în faţa lui Neptun abia de ne mai ţineam pe picioare. Dar botezul nu s-a terminat. După ieşirea din bazin, stolnicul te invită să bei. Pe masă se aflau două pahare : ştiam că într-unul se află coniac sau rom, iar în cel de al doilea, apă de ocean de aceeaşi culoare. Pe care îl voi nimeri oare ? Tartorii te îndeamnă: pe ăsta, pe ăsta ! Oamenii lui Neptun te îndeamnă la fel. Iei la întîmplare şi dai paharul de buşcă. Eu am nimerit paharul cu apă sărată. În sfîrşit, acum poţi trece peste linia care simbolizează Ecuatorul, de partea lui Neptun. Astfel se întîmplă cu fiecare. În tot acest timp se continuă o luptă titanică între forţele binelui şi ale răului. Tartorii închid etanş uşile de la punte şi pun în funcţiune manica — furtunul cu presiune pentru incendii. Începe să ude pe cine întîlneşte, chiar şi pe Neptun. El, şi abia acum se dezlănţuie un adevărat război împotriva tartorilor. Oamenii lui Neptun îi prind pe tartori, îi aruncă în bazin, îi botează şi pe ei şi astfel trec toţi de partea zeului

Ca în basmele frumoase ale copilăriei noastre, dar şi ale copilăriei omenirii, învinge binele. Celui botezat astfel i se eliberează un certificat prin care să probeze iniţierea. Iată textul : Certificat de botez la trecerea Ecuatorului, Eu Neptun, zeul mărilor şi oceanelor lumii, stăpîn al vînturilor, al nesfîrşitelor cuprinsuri de ape şi al adîncurilor albastre, împreună cu întregul meu popor de delfini, sirene şi peşti zburători, am ieşit azi (data) din palatele mele de mărgean şi întîlnind trawlerul Mureş, i-am îngăduit să treacă linia Ecuatorului, din Emisfera Nordică în cea Sudică prin punctul de longitudine 01°00'E. Certific, pentru a rămîne cunoscut de toate vieţuitoarele care trăiesc în adîncurile oceanelor sau care cutreeră pe cărările lor mişcătoare că (urmează numele celui botezat) posesorul acestui certificat, după ce a fost blagoslovit de obertartorul (urmează un nume), consultat de doctorul meu, bărbierit de bărbier şi înţepat de dracii mei, a fost botezat cu apa caldă şi sărată a Atlanticului, astfel încît de aici înainte va putea cutreera liber mările şi oceanele lumii împreună cu ceilalţi lupi de mare. Drept pentru care am semnat acest certificat de botez şi l-am parafat cu tridentul meu. Urmează semnătura lui Neptun, a nasului de botez, ştampila trawlerului, mai urmează cîteva desene: o sirenă, macheta vasului, o timonă, o caracatiţă, chipul lui Neptun călare pe un delfin, cu tridentul în mînă.

Noul botezat vine în faţa lui Neptun şi depune jurămîntul scris. Iată textul: Jur să întrunesc toate calităţile şi să îndeplinesc toate cerinţele impuse unui lup de mare; Jur să nu mă las sedus de nici o sirenă străină intereselor mele şi ale tagmei din care fac parte; Jur să fiu şi să rămîn OOOOMMM ; Să mă trăznească Zeus dacă voi călca jurămîntul. Lup de mare (urmează semnătura şi data).

După primirea jurămîntului din partea fiecărui nou botezat, Neptun, fără să fie observat, dispare în fum, coboară din nou în palatele sale de mărgean din adîncurile abisale. Parcă nici n-a fost! O închipuire, un vis, o nălucire a acestor bărbaţi bîntuiţi de dorul celor de acasă, de femei, de dorul uscatului, de patrie. Neputînd altfel să-şi ostoiască dorurile, omul, de la iniţia lui călătorie pe mare, a găsit o soluţie: acest Joc ritualic încărcat de semnificaţii. Meşter ni se arată acum iniţiatorul. Suportînd cu stoicism toate aceste supliciii, oamenii se revigorează, mai uită de patimi şi doruri. Veselia care urmează e tonică, generală, debordantă. Să-i lăsăm să viseze, să se veselească, să uite pentru un timp că zeul, mofturos şi tiranic, se va supăra din nou în curînd şi îi va încerca în cea mai cumplită încleştare a lor cu oceanul. Pentru că am intrat în vastitatea imperiilor lui acvatice şi la început ni s-a arătat primitor. După un timp, de dincolo de ziduri încep să ne certe voci. Prin largile-i ferestre ale oceanului au început să sufle ciclonanele, musonii. Uşile prin care am intrat s-au închis de mult în urma noastră. Încotro de aici căpitane ? Înainte. spre finalul călătoriei noastre ! Spre atingerea acelui ţărm propus! Spre liman! Dar înainte, valul pi se ridică ostil, cît un bloc turn, ne ameninţă. Din cer nu se mai aud cîntece de banjouri, nici de mandoline. Heruvimii au adormit nepăsători la rugile noastre. Dinspre pămînt nu mai avem veşti. Iar templul acesta în imperiul căruia am intrat vine peste noi ca o gură de diluviu. Cum se numeşte zeul în cinstea căruia omul a ridicat templu după templu ? Nevoie de cunoaştere ! Dar acolo se ajunge greu; alteori deloc! Şi atunci omul n-a avut încotro : şi-a inventat dumnezei nu să se închine lor, ci pentru a-şi măsura puterile morale şi fizice faţă de această supremă închipuire, faţă de acest Punct-De-Referinţă. E felul lui, al omului, de a înţelege devenirea.

N. GRIGORE MARAŞANU ■

S. MEREŢ ■ MIHAI MATEI ■

Un tătic de nota zero

Ne-ar indigna, firesc, însă n-ar surprinde complicitatea dintre un minor „problemă" şi tatăl său — element antisocial notoriu. Există indivizi periculoşi care nu ezită să-şi iniţieze propriii copii în ale necinstei...

Cazul pe care îl prezentăm stîrneşte însă repulsie nu doar prin fapta comisă, ci şi prin circumstanţele sale. Valentin L. 15 ani (nu-i precizăm numele de familie toamai datorită vîrstei, sperînd că ceea ce s-a întîmplat va fi ultimul „accident" din viaţa lui), elev la Liceul de marină din Brăila, săvîrşeşte consecutiv două furturi din depozitul I.C.R.T.I. din localitate : iniţial patru cauciucuri de bicicletă, apoi două motoraşe pentru „MOBRA", valoarea totală 5 100 lei.

„Influenţe nocive", „tentaţie de minor aflat departe de părinţi", va spune poate cineva care ştie că Valentin este din Botoşani.

Nu există nici o acuză, dar ar fi, totuşi, o explicaţie : distanţa apreciabilă de familie, lipsa de supraveghere şi îndrumare părintească — condiţii care favorizează alunecarea unor minori cu un comportament dificil pe panta incorectitudinii.

Iată, însă, că cercetările făcute de miliţie şi procuratură stabilesc un amănunt pe cît de surprinzător, pe atît de grav : obiectele furate de minor au fost valorificate chiar de tatăl acestuia venit în vizită la Brăila.

Cazul n-ar fi provocat mirare — cum spuneam — dacă era vorba de un părinte care nu mai constituie de mult un exemplu demn pentru fiul său. Dar Vasile L., om în toată firea, 42 de ani, lăcătuş la o întreprindere din Botoşani, era cunoscut în cartier şi la locul de muncă drept un om onorabil ; un argument pentru viitoarea profesie a copilului. Cum se împacă însă această preocupare cu atitudinea condamnabilă de a-şi încuraja fiul în săvîrşirea unor fapte grave ? Un părinte adevărat, primul sfătuitor al urmaşului său, nu poate despărţi cuvîntul „muncă" de cuvîntul „cinste".

Socotim că este de datoria colectivului în care lucrează Vasile L. să analizeze cu toată profunzimea modul de a gîndi şi a lucra al părinte, atît de importantă în se comporta al celui în cauză, care în casocietate, s-a dovedit a fi un tată de nota zero la purtare.

MIHAI GROZAVU ■

Topul preferinţelor

TRANDAFIRII DE BACĂU

Am rămas nedumerită cînd mi-am văzut poza în revistă, dar şi mai nedumerită am fost după cîteva zile. De ce ? Pentru că am primit o mulţime de scrisori de la persoane necunoscute. Ce pot face ? Lumea este mare. Din nefericire nu le pot răspunde deoarece am foarte multă treabă. Mă aşteaptă două examene importante. După bacalaureat voi da examen la ASE şi doresc din toată inima să fac parte dintre cei ce vor reuşi. Cîteva din preferinţele mele : baletul, poezia, Elvis Presley, Paul Newman şi Cenaclul Flacăra. Aţi fost vreodată în Bacău ? Eu am fost o singură dată, acum vreo patru ani, la un concurs literar, şi atunci am numit acest oraş oraşul trandafirilor. Îmi plac foarte mult trandafirii şi aş vrea să dăruiesc tuturor cititorilor revistei Flacăra un trandafir. **Am înţeles că, publicîndu-vă fotografia, v-am făcut un moral minunat în preajma examenelor. Poezia cu sărutul pătimaş, dragostea care se oferă şi îmbrăţişarea caldă, ocupînd prea mult spaţiu, am aminat-o pentru un număr viitor. Deşi, s-ar putea ca după examenul de contabilitate să gîndiţi altfel.**

MUPPETS LA GALAŢI

Respectuos mă adresez dv. cu dorinţa fierbinte de a publica în revista Flacăra fotografia surorii mele Virginia. Lucrează la Combinatul siderurgic Galaţi, compartimentul utilaje-investiţii şi are ochii căprui. Din 1982 activează la secţia Studioul artistului păpuşar din cadrul Teatrului de păpuşi Galaţi, care îi produce mari satisfacţii şi plăceri. Mircea Podoiu, Galaţi. **Ne-a convins faptul că lucrează la investiţii şi are ochii căprui. Încolo, îi dorim Virginiei o programare la TV, alternativ cu Muppeţii.**

UITARE SAU BLESTEM ?

Mă numesc Mirela Mircea şi sînt elevă în clasa a X-a la Liceul industrial nr. 1 din Cugir, judeţul Alba. Am citit cartea Arta conversaţiei de Ileana Vulpescu. Cartea m-a impresionat profund. Am trăit fiecare rînd, fiecare idee, asemenea frumuseţe, stil perfecţiune, putere de convingere nu mai întîlnisem niciodată. Cartea este viaţa însăşi surprinsă în cele mai mici detalii, privită cu încredere, cu umor şi o doză extraordinară de optimism. Am întrebat, am încercat să aflu dacă Ileana Vulpescu a mai scris şi alte cărţi, dacă critica de specialitate spune ceva despre această carte. Nicăieri n-am găsit nimic, cartea este genială, însă înconjurată ca un blestem de o tăcere mormîntală. De ce această uitare ? De ce această ignorare a unei cărţi de o rară frumuseţe ? Să aibă oare cartea Ilenei Vulpescu aceeaşi soartă ca aceea a personajului Ileana Sachelarie ? **După cîte ştim noi este vorba de un blestem. La vremea potrivită s-a scris despre cartea Ilenei Vulpescu, în toate revistele literare din ţară. De asemenea şi în Flacăra. Să n-ajungă revistele cu pricina la Cugir ?**

FALIMENTUL LUI ELVIS PRESLEY

Damian Drăgan din Timişoara ne asigură că a rezolvat pentru noi problema alegerii Miss Flacăra trimiţîndune fotografia Danei Vidac, elevă în anul I la Liceul agroindustrial din Timişoara. Ne mărturiseşte că din momentul în care a văzut-o inima dinsului bate cu mare respect numai pentru ea — 1,48 înălţime, ochi albaştri ca marea, cîţiva pistrui şi păr blond. **„Ce mai, se destăinuie dezlănţuit D. D., este moartea Hollywood-ului, falimentul lui Elvis Presley". Şi drăgălăşeniile continuă : „Nu vă speriaţi, nu este atît de fioroasă pe cît pare în fotografie. Apropo, vreau fotografia înapoi. Mi-a promis că în septembrie, dacă nu-i dau fotografia, mă va uri toată viaţa". (Ce mai e pînă în septembrie !) „Eu i-am spus, Dana, la tine renunţ cu greu, dar renunţ, dar ceea ce vreau să fac, niciodată şi nimeni nu mă va împiedica".**

Adriana Ilea Dana Vidac Mirela Mircea

Ne-am bucura ca finalul oarecum fioros al scrisorii lui D. D. să n-o sperie pe biata fată.

O MARE SPERANŢĂ : MIRCEA DIACONU

Urmăresc de la apariţie Topul preferinţelor, o rubrică ce are rădăcini adînci în paginile revistei. Am două mari ştiu pe ce adresă îi pot scrie lui George pasiuni : muzica şi filmul. Aş dori să Bunescu, autorul serialului Cei patru lorzi ai revoltei, deoarece eu mi-am format gustul pentru muzica formaţiei The Beatles. Dintre actorii noştri îl remarc aici pe cel ce mă atrage mai mult: Mircea Diaconu. Acest actor care a fost şi rămîne o speranţă are mari însuşiri. Apariţia lui pe ecran, jocul său fascinează, transportînd alevea spectatorul în universul filmului. Un mare talent care riscă să rămînă neexploatat. Sper să mă ajutaţi să iau legătura şi cu Marin Diaconu. George Vesa, str. Plopilor 38, Boca, Caraş-Severin. **Pe Mircea Diaconu se pare că nu l-aţi mai văzut de multă vreme. Între timp şi-a păstrat numele : îl cheamă Mircea şi nu Marin. Îi puteţi trimite scrisoarea pe adresa teatrului unde este om al muncii, I. S.**

AM OCHI TRIŞTI, ABSENŢI ŞI NEGRI

Adriana Ilea din Turda îşi face portretul în versuri, cuvinte bine simţite şi greu de descifrat. Ba, uneori, nu pricepem nimic. Din cît şi cum înţelegem reproducem cîte ceva : **Mă-ntrebi cum sînt / Acum se face seară, / eu sînt puţin albastră, / şi puţin speriosă / Şi orice vine-noat mă doare / Am ochii trişti, absenţi şi negri / sînt slabă şi mi-e dor de mare /../ Mă-nfringi e-un zîmbet / şi mă-nblînzeşti cu o stea adevărată / mai sînt de vrei să ştii înaltă / dar ochii mi se umezesc / în iarbă / şi plec mereu / şi mă întorc mereu / aşa sînt eu / iar vine seara.** Cam atît. Mai multe, din fotografia pe spatele căreia, sub semnătura Cu drag Adriana, stă scris : Faptul că nu vom ajunge să pipăim niciodată orizontul înseamnă oare că nu trebuie să mai tindem spre el ? Nu.

Rubrică realizată de
RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Cursa de două zile de pe Valea Domanului

Bolizi pe Valea Domanului

Un abandon de senzație: Constantin Ciucă

Pentru toate sporturile e nevoie de „nebunie". Dorința de a cîștiga. O dorință mai mare decît a adversarului. Uneori, simpla dorință nu e suficientă. Automobilismul este poate cel mai scump sport; mingea sau racheta, salteaua, sabia, tabla de șah, adică toate acele Obiecte — Subiecte de sport umblă acum pe patru roți și se numesc Mașini. Unii și o cumpără să o țină în garaj, dar ei, și din nou acei „nebuni" au luat-o ca să alerge. Trebuie să fie o senzație extraordinară să-ți cumperi ceva ca să „distrugi"... Valori răsturnate...

Și oamenii aceștia, piloți de curse, aleargă nebunește pentru ca mașinile noastre să fie mai bune într-o zi. Ei, adică: Viorel Obrejan, Werner Hirschwogel, Nicu Grigoraș, Aurel Țuțuianu, Constantin Ciucă, Tiberiu Ghedeon... Pagina noastră este însă ca o mașină cu locuri limitate; au rămas pe afară foarte mulți. Ca la sport; învinși și învingători..

Prietenia adversarilor

Elvira Manea se pregătește de start

Pe locuri, fiți gata... !

Liniștea dinaintea furtunii

Cîștigătorii

Viteză în coastă

(GRUPA A)
Aurel Țuțuianu
Viorel Obrejan
Constantin Ciucă
(GRUPA A 2)
Constantin Zărnescu
Victor Nicoară
Stelian Iancovici
(GRUPA C)
Werner Hirschwogel
Nicu Grigoraș
Ilie Sporea
(GRUPA B 8)
Constantin Gherghel
Eugen Peteanu
Tiberiu Ghedeon

Viteză pe circuit

(GRUPA A)
Viorel Obrejan
Horia Andronic
Nicolae Zaberca
(GRUPA A 2)
Victor Nicoară
Buerebista Ursu
Dan Miresteanu
(GRUPA C)
Nicu Grigoraș
Werner Hirschwogel
Cornel Motoc
(GRUPA B 8)
Constantin Gherghel
Tiberiu Ghedeon
Alexandru Barna

Lecție de concentrare

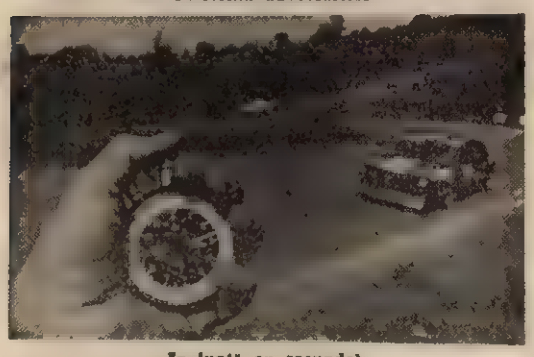

In luptă cu secundele

Propunere de generic

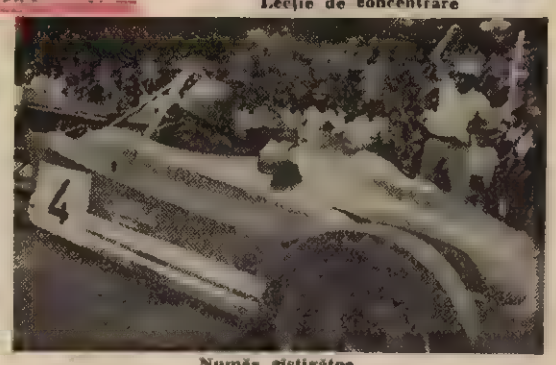

Număr cîștigător

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : secția reportaj, social-politic și economic (**Ilie Purcaru**, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Cornel Nistorescu – 26 00, Ion D. Goia – 25 66) ; secția cultură-învățămînt (**George Arion**, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu – 14 57) ; secția probleme cetățenești, scrisori (**Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu – 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban – 21 30) ; audiențe – 25 58 ; sector știință Istorie (**N. Grigore Mărășanu**, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam – 25 66) ; secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (**Ovidiu Ioanițoaia**, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan – 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera – 14 53, Dan Bîrlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur – 21 23, Mircea Popp – 25 69, 20 72, Vasile Mânecan – 25 28) ; Flacăra-REBUS (**Tudor Octavian**, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu – 20 36) ; secretar responsabil de redacție – **Nicolae Cristache** – 21 43 ; redactor șef adjunct – **Nicolae Arsenie** – 21 24 ; redactor șef – 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136–137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXII (1488)
31 VINERI
5 AUGUST
1983

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

CONSFĂTUIREA DE LUCRU PE PROBLEMELE MUNCII ORGANIZATORICE ȘI POLITICO-EDUCATIVE

OBIECTIV PRIORITAR — FORMAREA OMULUI NOU

(Comentariul în pag. 3)

Ivan Patzaichin — eroul exemplar al muncii pentru triumful tricolorului românesc

Din nou despre cazul și cazurile lui Nicolae Panait — pag. 7 —

„Eu cred în obsedantul «de ce nu»!" — interviu cu scriitorul Radu Cosașu — pag. 9 —

Un copil și-a pierdut părinții și drumul drept — pag. 18 —

Scrisoare deschisă către un om modest și de acțiune — pag. 2 —

Cine pune „în priză" primul automobil electric? — pag. 6 —

Elegie cu Ovidiu

Pe mine însumi în ceilalți mă caut
Ajuns și eu să am un singur dor
Cînd marea cîntă pe un cosmic flaut
De toate amintirile ce mor

Și-n oase simt amurg încetișor
Și vîrsta-doua încă o mai laud
Dar parcă și renasc, parcă și mor
Sînt curajos atît cît sînt precaut

Pe pleoape marea-mi vindecă epave
Și algele palate moi îmi fac
Și pescărușii țipînd în tonuri grave
Sînt farmacia unui singur leac

Acela de-a-ți rosti din veac în veac
Ovidiu, trist poet al mării Ave!

ADRIAN PĂUNESCU ■
Eforie Nord, 4 august 1983

Edificăm România, edificîndu-ne pe noi înșine

Scrisoare deschisă către un om modest și de acțiune

Deși nu ne cunoaștem încă, sau poate tocmai de aceea, mă folosesc de acest prilej pentru a mă adresa dv. pe această cale nu numai pentru că mi-ați refuzat plăcerea de a vă cunoaște personal, ci și din niște motive care merită a fi făcute publice. Dacă pînă în dimineața zilei de marți 2 august știam puține lucruri despre întreprinderea Electroaparataj din București, pe care o conduceți ca director din 1969, după cele cîteva ore petrecute la dv. cunoștințele mele despre ea s-au înmulțit, dar nu în așa măsură încît curiozitatea gazetărească de a vă cunoaște să se stingă. Dar s-o luăm metodic, inginerește, chiar dacă subsemnatul nu face parte din breasla aceasta.

Ce știam despre întreprinderea Electroaparataj

Cu mai mulți ani în urmă o anchetă pe care o făceam despre niște derbedei m-a adus în incinta acestei întreprinderi unde lucra un tînăr (numele lui nu-l mai știu, s-a retras în anonimat, dar fie ca urmașii lui să moștenească lumea cum se zice despre cei buni printre care vă consider și pe dv.), care luase, în faptul nopții, apărarea unei tinere ce devenise obiectul agresiunii unor huligani, undeva la periferia Bucureștiului. A doua oară i-am cunoscut pe oamenii de aici la o acțiune de muncă patriotică, într-o duminică, pregătind o grădină de zarzavaturi pe la Fundeni, unde fusese pînă atunci un loc de depozitat gunoaiele. Faptul că, după ce în incinta întreprinderii amenajaseră spații de zarzavaturi se deplasau acum la mulți kilometri de fabrică pentru a pregăti alte terenuri din care unii dintre ei — și nu toți cei ce a fi vrut — aveau să preia apoi loturi personale pentru grădinărit, m-a făcut să meditez la performanța istorică pe care o realizăm dînd producției industriale în ramuri de vîrf cu oameni care, în majoritate, n-au pierdut încă dragostea de pămînt ! Ce mai știam ? Că în 1981 și 1982 Electroaparatajul a fost decorat, prin înalt decret prezidențial, cu **Ordinul Muncii** clasa întîi, iar în prezent e tot în fruntea întrecerii socialiste în subramura construcției de utilaje pentru automatizări.

Iată ce știu acum

În momentul în care veniți în fabrică, mi se spune, vă schimbați hainele și vă dați la fund, cum se zice, deși mai drept e a spune că vă mutați biroul, devenit ambulant, în secțiile și compartimentele întreprinderii, acolo unde e drept să se dea lupta pentru nou, că nu vă place publicitatea, așa cum avea să-mi spună inginerul șef Mihai Huhulescu, „căci publicitatea e folosită, deseori, pentru a ascunde lipsurile", și dacă nu vă place publicitatea nu vă găsiți nici timp pentru ziariști. Desigur că mi s-au dat politicoase asigurări că sînteți într-o ședință, că aveți urgențe cu nu știu ce aparate, botezate bizar pentru un întrus etc. Chiar dacă am fost intrigat, am acceptat scuzele — și absențele fac parte din viața gazetarului, nu-i așa ? — și am pornit-o prin fabrică împreună cu inginerul șef. Realizările sînt impresionante și le înfățișez ca atare. În ultimii ani au fost asimilate numeroase produse noi : seria de întrerupătoare AMRO (automate românești pentru protecția motoarelor), ASRO (automate românești pentru protecția circuitelor de distribuție electrică), seria de demaroare pentru pornirea motoarelor electrice, de la puteri mici la cele mai mari, siguranțe automate pentru locuințe și hale industriale, întrerupătoare automate concepute după cerințele și după documentația beneficiarilor externi etc. Aproape un sfert din producția fabricii e destinată exportului și ar fi inutil să dăm lista beneficiarilor externi. Indirect, întreprinderea participă la export și prin produsele realizate în municipiul Alexandria ca și la întreprinderea **Automatica** București. Conducerea întreprinderii s-a ocupat ca produsele sale să capete atestate internaționale, făcîndu-le și astfel competitive pe plan extern.

În 1948, la naționalizare, îmi spune inginerul șef care a încărunțit în fabrică, văzut trecînd prin secțiile și laboratoarele întreprinderii. Utilaje noi, moderne, multe dintre ele automatizate, cu un design modern întîlnești peste tot și ești tentat să crezi că ele sînt produse de firme celebre în construcțiile de mașini și nicidecum realizate prin autoutilare. Un compartiment specializat în acest domeniu, o „mică fabricuță" (cred că se iartă pleonasmul interlocutorului cînd el e izvorît din tandrețe), cum mi se spune, format din 50 de oameni la proiectare și 200 la execuție, produce anual utilaje de vreo 30 milioane lei, evitînd astfel importul și contribuind la creșterea productivității, la îmbunătățirea calității produselor. Am văzut mașini automate de sudat contacte, de sudat rezistențe pe bimetale, de înșurubat, de bercluit și nituit, mașini cu care orice întreprindere modernă s-ar simți mîndră să le aibă în dotare. Nici mașinile vechi n-au fost neglijate și e suficient să amintesc de introducerea fotocelulelor pentru creșterea protecției muncii și a productivității.

Organizarea optimă a producției a presupus restudierea fluxurilor tehnologice, restudierea transportului intern prin evitarea încrucișărilor, restudierea benzilor de montaj, precum și a magaziilor de SDV-uri și de produse generale care au fost dotate cu transelevatoare cu magaziile de la Electroaparataj arată acum, dragă cititorule, ca niște biblioteci dispuse în adîncime : locul cărților fiind luat de conteinere cu piese sau produse așezate în ordine alfabetică. Înregistrarea lor pe calculator, cum se preconizează, va duce la o perfectă aprovizionare a locului de muncă cu repere, ca și la îmbunătățirea evidenței și gestiunii.

— Toate bune și frumoase, dar în domeniul calității cum stăm cu lupta pentru promovarea noului ?

— Asigurarea calității se face prin aplicarea metodelor AQL, metode foarte moderne, prin aplicarea controlului statistic, prin verificarea fiabilității și mentenabilității.

— Adică ?

— Menținerea în timp a performanțelor garantate de producător. Periodic sînt supuse testărilor produse din aceeași serie pentru a vedea dacă n-au suferit modificări negative de-a lungul timpului.

— Cum s-ar zice, ca să fac o comparație, asigurați ca spectacolul de teatru cu numărul 100 să semene cu premiera, nu ?

— Exact. Și dacă se poate să-i fie superior.

Ce-aș mai vrea să aflu...

După cum se vede din acest tablou (aridității lui nu aparține numai reporterului) mă puteam declara mulțumit cu ceea ce știu acum despre **Electroaparataj**, chiar dacă n-am putut lua contact cu dv. tovarășe director. Și, totuși, regretul de a nu vă fi cunoscut a crescut și mai mult după ce am aflat cîte ceva și despre personalitatea dv.. Am aflat : că sînteți extrem de activ, extrem de modest (mi-am dat seama prin refuzul de a cunoaște un gazetar, deși nu aș fi vrut să vă stric cu întrebări, ci să vă văd cum vă petreceți dimineața, adică cu ce probleme se confruntă un director ca să impună colaboratorilor săi **noul**), mi s-a spus că sînteți foarte obiectiv („e foarte important pentru un director să poată păstra coeziunea colectivului pentru ca toți să tragă într-un singur sens" — mi s-a spus), că sînteți sever („el împacă obiectivitatea cu severitatea, căci sînt și buni și răi printre oameni", sau că oamenii sînt și buni și răi — parcă mi se sugera), că vreți să fiți întotdeauna informat despre orice („orice abatere este cel puțin sesizată, iar orice faptă în plus peste datoria de serviciu evidențiată"), am mai aflat că vă place să luați parte la toate activitățile întreprinderii, că fiind director de atîția ani nu v-ați descalificat ca inginer („asta-i ambiția noastră, a celor din conducerea întreprinderii, mi s-a spus, de a arăta subalternilor că avem o soluție tehnică pentru fiecare problemă ; acest atuu obligă subalternul să vină cu o idee superioară, stimulează la el dorința de a ne întrece. Asta la CEPECA am învățat-o !", mi-a spus-o inginerul șef) etc.

După cum vedeți, tovarășe director Panaite Drăguș, fără să vă fi privit vreodată în ochi vă cunosc și de publicitate nu se poate fugi. Și la urma-urmei fugind de ea nu faceți loc limbuților, stimate tovarășe director ? Nu credeți că și din realizări putem învăța și nu numai din lipsuri, cum zic unii pe ici pe colo, mai luți de limbă ? Ar mai fi și alte întrebări pe care sper că le vom lămuri împreună și una dintre ele ar fi următoarea : ce s-a întîmplat în întreprinderea dv. între 1973 și 1981, adică după ce Electroaparatajul a fost decorat de două ori cu Ordinul Muncii clasa I au urmat 8 ani pînă cînd următorul bilanț republican să vă situeze din nou pe locul I. De ce ? Mi s-a spus că problemele care se pun acum în economie au încercat colectivul dv. cu cîțiva ani mai devreme. Acceptînd această explicație mă gîndesc cît de utilă ar fi o discuție pe această temă, căci, nu-i așa ?, și exemplele pozitive pot și trebuie să fie molipsitoare. Ar mai fi și alte întrebări, inclusiv problemele cu care se confruntă un director angajînd oamenii la biruința noului, dar pînă la o posibilă întîlnire cu dv. sînt nevoit să mă opresc aici asigurîndu-vă de nepotolita curiozitate profesională a lui

VARTAN ARACHELIAN

Părinți și copii

Din vremea cît a făcut armata la pompieri, la Piatra Neamț, își aduce aminte de ziua cînd a luat foc spitalul, cum s-a repezit într-acolo, era șef de țeavă, a urcat pe acoperișul prin care țîșneau flăcările, niște grinzi s-au rupt, a căzut în podul clădirii pe un strat de jeratic și-a început să stingă întîi vatra aceea încinsă de sub el și să-și facă drum către o ușă metalică. Ușa era încuiată. L-a ajutat să reziste un plutonier Lupașcu, care se afla jos, la mașină, dînd apei care urca prin furtun presiune maximă, pînă a izbutit cineva să întoarcă pe dinafară cheia. După întîmplarea aceea norocoasă Stan D. Gheorghe ar putea să spună că el asta a făcut, pînă la 43 de ani, a căutat să deschidă niște uși iar ușile s-au deschis în cele din urmă, chiar dacă greu, uneori numai prin propria-i străduință, cînd cheia se afla de partea lui, dar de multe ori prin străduința celor aflați de partea cealaltă. Încă nu știe și nu va ști niciodată dacă a văzut ei aievea sau doar i-a povestit mai tîrziu mama lui despre vadul prin care au trecut împreună apa Buzăului către corturile taberei unde se instalase o subunitate de reparații auto, în drum către front, și cum acolo talcă-său, Dumitru, mecanic de meserie, l-a luat în brațe și i-a dat o frîntură de ciocolată și cîteva bucățele de zahăr cubic. Avea pe-atunci 2 ani și jumătate și nu împlinise 3 cînd de pe urma tatălui lui a venit „foaie de dispărut". Cu pensia IOVR și cu ce cîștiga spălînd rufele altora, maică-sa n-a avut nevoie de mila nimănui ca să-l crească dar altfel, spune el, s-a simțit tot timpul ocrotit, pînă în clasa a șaptea a ieșit întotdeauna cu premiul întîi iar statul l-a dat bursă chiar și pe timpul vacanțelor de vară. Iar cînd a venit vremea să-și aleagă o meserie, întîmplarea norocoasă ca și deschiderea la timp a ușii metalice din podul spitalului de la Piatra Neamț a făcut ca la Buzău să se înființeze Școala medie tehnică de chimie, pe lîngă Întreprinderea de mase plastice, care se afla în construcție, și transformarea ei, doi ani mai tîrziu, în școală profesională, nu l-o fi necăjit decît pe copiii bijutierilor din piața Dacia, el a fost mulțumit că primea gratuit îmbrăcăminte și încălțăminte. Și-acum, de cîte ori se duce la Buzău, pe la maică-sa, care are 64 de ani și nu s-a mai recăsătorit, toată viața și-a așteptat bărbatul, el trece pe lîngă școala aceea, care între timp a devenit Școala elementară nr. 4, și i se pare mică dar pentru el a fost mare. Acolo, în clasa de mecanici de aparate de măsură și control, a trecut un prag dincolo de care a simțit că, oricîte uși ar mai avea să deschidă, cheia se găsește de cele mai multe ori de partea unde se află el. După ce a venit la București, însurindu-se cu Cornelia, pe care o cunoștea de pe cînd era elevă și își petrecea vacanțele la bunici, la Buzău, Stan D. Gheorghe a urmat Liceul Cantemir, la seral, a absolvit apoi o școală de maiștri și de mai mulți ani conduce o formație de 25 de oameni, răspunzînd de asistența tehnică din atelierul nr. 1, malaxoare, cel mai greu din Întreprinderea de mase plastice aflată lîngă piața Obor. Din PVC și plastifianți se fac aici granule de zeci de feluri de mase plastice, din care celelalte ateliere ale întreprinderii produc mii de repere pentru industria electrotehnică sau construcția de mașini, între care piese pentru automobilele Dacia și Oltcit, sau diverse așa-numite „b.l.c.", bunuri de larg consum. Astfel de bunuri a avut și are și el în casă, numai casă a avut demult dar nu poate spune că are, de fapt, decît de curînd. Și cînd vorbește așa, știe el ce vorbește. La început a primit o cameră de șase metri pătrați pe Lizeanu, acolo i s-a născut primul copil, Liliana, apoi a primit un apartament confort patru în Prelungirea Ferentari, unde au mai apărut un băiat, o fată și încă un băiat, așa că a cerut o casă mai bună și apropiată de întreprindere, dar a cerut, nu s-a plîns, și după ce-a făcut un schimb cu socrii a ajuns prin Militari, în alt capăt al orașului, pierdea o oră și jumătate pe drum și și-a cumpărat o rablă de minimobră pe care a reparat-o singur iar după aceea, din nou, fără să se plîngă, a cerut doar, și în cele din urmă i s-a dat chiar în primăvara acestui an un apartament cu patru camere pe Mihai Bravu, frumos, încăpător, sănătos, la doi pași de întreprindere. Fiindcă e adevărat, zice el : dreptatea vine, dar trebuie s-o și aștepți. Între timp a fost nevoie ca nevastă-sa, muncitoare la Electronica, să rămînă casnică, să vegheze la creșterea copiilor, o muncă nu mai ușoară decît face el la întreprindere, de unde aduce lunar 3 000 și cîteva sute, plus alocațiile, plus unele sporuri, cîteodată, și nădejdea investită în niște inovații care încă n-au fost plătite, dar au fost aplicate, iar una dintre ele, o bobină pentru instalația de transport pneumatic, condiționează bunul mers al atelierului unde valoarea producției e de vreo 40 de milioane pe lună. Dar după ce spune că e adevărat că-și numără de două ori banii, nu în speranța că ar ieși mai mulți ci pentru a fi sigur că nu sînt mai puțini, maistrul recunoaște că pentru copiii lui, pe care nu i-a răsfățat niciodată, nu s-a dat în lături de la nici o cheltuială utilă. S-a împrumutat de la C.A.R. și 8 000 de lei a dat ca să le o vioară bună pentru Liliana, elevă în clasa a XII-a la Liceul George Enescu. Pentru fata cea mică a trebuie să cumpere pian. A dibuit unul la un general care ședea într-o vilă prin cartierul Floreasca și nu s-a dat bătut cînd a aflat că prețul era 25 000, chiar dacă n-avea bani nici pe jumătate. O săptămînă s-a tot dus pe-acolo și ofta, pînă l-a înduioșat pe generalul acela care nici nu ținea atît la bani cît să fie convins că planul, o veche amintire de familie, încape pe mîini bune, pentru un copil talentat. A trebuit ca Isabela, fata lui Stan. D. Gheorghe, să susțină un mic recital în fața generalului așezat comod într-un fotoliu, pentru ca prețul să se reducă la mai puțini bani chiar decît avea tatăl ei în buzunar. Numai băiatul a trebuit să fie mulțumit cu vioara pe care i-o dăduse școala. Asta pentru că, zice maistrul, în privința lui s-a străduit să nu se lase „furat de peisaj", nu l-a lăsat la școala de muzică decît pînă într-a opta, apoi l-a dat la liceul de pe lîngă uzina Semănătoarea iar de curînd l-a adus chiar la el în întreprindere, unde ține să-l învețe să devină un bun matriță și că omul trebuie să fie pentru cei dimprejurul nu o ușă peste un întuneric jilav ci către o undă de aer proaspăt peste un prag de lumină.

DUMITRU ELIADE

Consfătuire de lucru în problemele muncii organizatorice și politico-educative

Marți și miercuri la Mangalia a avut loc, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, o consfătuire de lucru în problemele muncii organizatorice și politico-educative. În prezidiul consfătuirii, împreună cu conducătorul partidului și statului, au luat loc tovarășa Elena Ceaușescu, tovarășii Iosif Banc, Emil Bobu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Petre Lupu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Ilie Verdeț, Miu Dobrescu, Petru Enache, Nicu Ceaușescu, Suzana Gâdea, Ana Mureșan, Ion Stoian, Gheorghe Stoica. La consfătuire au participat primii secretari și secretarii pentru problemele organizatorice și de propagandă ai comitetelor județene de partid, șefii secțiilor organizatorice și de propagandă ale comitetelor județene, șefi de secție adjuncți și șefi de sectoare de la C.C. al P.C.R., alți activiști ai Comitetului Central al partidului, conducători ai organizațiilor de masă și obștești, ai Ministerului Educației și Învățământului, Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Comitetului pentru problemele consiliilor populare, conducerile uniunilor de creație, cadre de la Academia „Ștefan Gheorghiu", de la Consiliul politic superior al armatei și Consiliul politic al Ministerului de Interne, redactori șefi ai presei centrale.

Avînd un pronunțat caracter de lucru, consfătuirea a analizat, în ședințe plenare și pe grupe, modul în care au acționat organele și organizațiile de partid pentru mobilizarea oamenilor muncii de la orașe și sate în vederea realizării sarcinilor pe 1983, an decisiv pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a prevederilor actualului cincinal, în condițiile înfăptuirii neabătute a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale partidului. Pornind tocmai de la aceste sarcini și obiective, consfătuirea de lucru de la Mangalia a stabilit măsuri politice și organizatorice de mare importanță, avînd menirea de a asigura creșterea rolului și influenței organelor și organizațiilor de partid în toate sectoarele vieții politice, economice și sociale a României.

Una din problemele importante dezbătute a fost munca organizatorică. Participanții la consfătuire au evidențiat experiența acumulată de organizațiile de partid în domeniul muncii organizatorice în vederea întăririi răspunderii și exigenței comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, pentru folosirea judicioasă a bazei tehnico-materiale de care dispune societatea noastră în momentul de față, pentru valorificarea superioară a resurselor materiale și financiare, a timpului de muncă, pentru sporirea continuă a eficienței întregii activități. Legat de aceasta, a fost subliniată preocuparea comitetelor județene, municipale, orășenești și comunale pentru creșterea forței de mobilizare a organizațiilor de partid în realizarea prevederilor de plan la toți indicatorii pe acest an și pe întregul cincinal, în aplicarea consecventă a principiilor noului mecanism economico-financiar. La realizările obținute în toate sectoarele de activitate, munca organizatorică a adus o contribuție de seamă. Totodată însă, în această muncă s-au manifestat și o serie de neajunsuri. Organele și organizațiile de partid au fost criticate pentru că nu s-au implicat permanent, cu fermitate, în înfăptuirea sarcinilor economice prioritare și n-au intervenit întotdeauna, prin pîrghiile muncii organizatorice și politice, pentru îndeplinirea integrală și ritmică a planului în industrie, agricultură, construcții, transporturi, a producției destinate exportului, a indicatorilor de calitate și eficiență, pentru realizarea în cele mai bune condiții a programului de autoconducere și autoaprovizionare a populației. Evidențiind neajunsurile care s-au manifestat, participanții la dezbateri s-au referit la măsurile ce trebuie întreprinse pentru îmbunătățirea în continuare a muncii organizatorice, a stilului și metodelor de lucru, pentru lichidarea neîntîrziată a stărilor de lucruri negative, pentru ridicarea întregii activități la nivelul actualelor cerințe calitative.

O atenție deosebită s-a acordat la consfătuire modului în care sînt transpuse în viață importantele obiective stabilite în domeniul activității teoretice, ideologice și politico-educative. În acest domeniu, eforturile cele mai mari au fost îndreptate în direcția perfecționării stilului, a metodelor organelor și organizațiilor de partid, ale tuturor factorilor educaționali în conducerea unitară a muncii politico-ideologice, în vederea sporirii contribuției acestela la ridicarea nivelului ideologic al membrilor de partid, al tuturor oamenilor muncii, în îmbunătățirea activității de educare patriotică, revoluționară a maselor, pentru mobilizarea tuturor forțelor națiunii la realizarea planului de dezvoltare economico-socială a țării, la înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru. La consfătuire s-a subliniat că un rol de cea mai mare însemnătate în orientarea întregii activități teoretice și practice pe tărîmul muncii politico-ideologice și culturale îl are Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1982 — document programatic care a deschis noi perspective preocupărilor celor ce lucrează în acest sector, pentru ridicarea nivelului conștiinței socialiste a maselor în actuala etapă de dezvoltare a țării.

Dar și în legătură cu activitatea politico-ideologică și cultural-educativă s-au manifestat lipsuri, legate nemijlocit de deficiențele în munca unor organe și organizații de partid care n-au acordat totdeauna însemnătatea cuvenită eficienței acestei activități. Participanții la consfătuire au făcut propuneri în scopul înlăturării neajunsurilor semnalate și s-au angajat să acționeze în modul cel mai energic pentru îndeplinirea Programului de măsuri privind îmbunătățirea activității ideologice și politico-educative, adoptat recent de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., care asigură înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Plenarei din iunie 1982, ale Conferinței Naționale a partidului, a tezelor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, să determine ridicarea nivelului muncii de propagandă la înălțimea rolului acesteia în educarea patriotică a maselor, în întărirea unității și frației tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în promovarea fermă a principiilor eticii și echității socialiste, în înarmarea tuturor cetățenilor cu concepția științifică, revoluționară a partidului nostru despre lume și viață, în formarea omului nou, constructor conștient al socialismului și comunismului.

În ceea ce privește politica de cadre, la consfătuire s-a scos în evidență că sub conducerea și îndrumarea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, această politică a cunoscut o îmbunătățire continuă în concordanță cu cerințele dezvoltării economice și sociale a țării. S-a manifestat o preocupare crescîndă pentru promovarea de cadre cu temeinică pregătire profesională și politică, cu un dezvoltat simț de răspundere, hotărîte și capabile să îndeplinească sarcinile încredințate, pentru numirea în funcții de conducere a unor oameni bine pregătiți politic, ideologic și profesional, cinstiți și devotați partidului și poporului. În munca de cadre s-au manifestat însă și lipsuri. Participanții au relevat că, în lumina hotărîrilor conducerii partidului, a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, organele și organizațiile de partid au luat măsuri pentru perfecționarea continuă a activității în acest sector.

În cadrul consfătuirii, ținînd seama de necesitatea afirmării tot mai puternice a rolului conducător al partidului, de sarcinile complexe ale construcției socialismului în țara noastră, s-au formulat numeroase propuneri menite să determine îmbunătățirea activității în aceste domenii de mare însemnătate, să ridice întreaga muncă de partid la nivelul exigențelor de calitate și eficiență stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale Partidului Comunist Român.

Aclamat cu putere de cei prezenți, la consfătuire a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cuvîntarea conducătorului partidului și statului nostru a fost urmărită cu deosebită atenție și subliniată în repetate rînduri cu puternice aplauze.

Desfășurate într-un moment cînd întregul popor român cinstește cu mîndrie patriotică împlinirea a 18 ani de la Congresul al IX-lea al partidului, care a marcat începutul epocii celei mai rodnice din istoria patriei noastre, lucrările consfătuirii de la Mangalia au reafirmat sentimentele de nețărmurită dragoste, stimă și recunoștință ale întregii noastre națiuni față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui gîndire revoluționară, profund originală, și vastă experiență, politico-organizatorică și-au pus cu strălucire amprenta pe toate marile înfăptuiri ale acestor ani.

ION CODRU

O uzină cît un oraș

La Întreprinderea Mecanică fină din București își desfășoară activitatea 7 100 de oameni ai muncii. Dacă ne-am imagina că acești oameni împreună cu familiile lor s-ar muta mîine într-un loc izolat ei ar constitui un oraș, nu prea mare e drept, dar un oraș cu tot ce e necesar pentru o viață civilizată și frumoasă, un oraș în care toți oamenii se cunosc între ei, se salută ori de cîte ori se întîlnesc, care muncesc împreună, se distrează împreună de cîte ori au prilejul, unde copiii de cînd se nasc și pînă încep să muncească își au rostul lor, în care oamenii pot să învețe, să se desăvîrșească.

Discutînd cu sociologul Constantin Neagu, vicepreședintele al Comitetului sindicatului, ne-am dat seama că această minunată comunitate formată din oamenii muncii din întreprindere este mîndră și conștientă de forța și valoarea ei. Ca în toate întreprinderile din țara noastră și aici media de virstă este cea a tinereții. Grija reală, concretă față de om se manifestă simplu și direct, la obiect, obiectul nefiind altul decît însuși omul. Oamenii nu sînt tineri numai ca virstă, ci și ca mod de a vedea lumea. Inițiativa și punerea ei rapidă în practică sînt la loc de cinste. Făcînd parte din familia celor de la Mecanică fină, ai un sentiment de siguranță, de ocrotire. Trebuie doar să fii cinstit și muncitor. Restul vine de la sine.

Ce ne-a prilejuit această introducere? Să-l lăsăm pe sociologul Constantin Neagu să ne descrie în cîteva cuvinte viața oamenilor de la Mecanică fină.

— Întreprinderea este fruntașă în întrecerea socialistă. Ocupăm locul doi pe centrală și locul trei pe minister. Așa cum este normal, activitatea de producție ocupă primul loc în preocupările noastre. Preocupările sindicatului, ale organizației frontului și democrației socialiste, U.T.C., Comisiei de femei, conduse de P.C.R., au pe lîngă preocupările legate de activitatea de producție și unele privind ridicarea calității vieții, pentru o viață mai plăcută, mai bogată în satisfacții. În întreprindere funcționează două microcantine și o cantină restaurant la care iau masa 4 600 de oameni. Sînt bine aprovizionate de I.A.P.L. Izvorul Rece. De trei luni am organizat bufete volante care duc direct la locul de muncă în pauza de prînz gustări calde și reci, prăjituri, răcoritoare. Fiind marfă, e și vînzare. Într-un drum un asemenea bufet vinde de 3 000 de lei. Se cîștigă timp. Avem două cămine de nefamiliști cu 500 de locuri în care locuiesc nu numai oamenii noștri. Un cămin l-am cedat vecinilor noștri de la Aversa. Avem în grijă o grădiniță cu program săptămînal și de zi. Îi asigurăm întreținerea, rezolvăm problemele gospodărești, aprovizionarea cu alimente. I-am făcut un gard nou și am amenajat o grădină proprie de zarzavat. Sîntem afiliați la cresele sectorului. Nu avem probleme privind rezolvarea cererilor tuturor. În privința locuințelor stăm de asemenea foarte bine. În fiecare an se repartizează de la fondul de stat în jur de 50 de apartamente. Preluăm de la constructor scări întregi cărora le facem instalațiile, finisajul. Le predăm la cheie, cum se zice. Cît despre locuințele proprietate personală, cine le mai ține socoteală? Săptămînal, aproximativ 3 000 de oameni au asigurate bilete la spectacole prin noi sau prin difuzorii teatrelor. Lunar organizăm excursii în țară. În fiecare trimestru se organizează excursii în străinătate. La multe din ele avem bilete gratuite pentru fruntașii în producție. Avem o bază sportivă și de agrement, cu plajă și terenuri sportive unde organizăm concursuri sportive în cadrul Daciadei, unde în sezon au loc spectacole artistice susținute de formații artistice și interpreți profesioniști, reuniuni cu bufet și muzică. Bineînțeles și un grătar, în cea mai bună tradiție. Anul acesta am dus acolo 15 corturi care au asigurată toată dotarea. Doritorii se înscriu și pot sta acolo gratuit peste noapte. Între 1 iunie și 1 septembrie avem posibilitatea să cazăm la Eforie Nord, în cele 20 de căsuțe construite de noi, 3 serii lunare. Lîngă Diham, în Bucegi, am montat 10 corturi de trei persoane, dotate cu tot ce trebuie, inclusiv inventarul sportiv. La mare cazarea este 150 lei, iar la munte este gratuită.

Clubul întreprinderii are o activitate diversă și este solicitat. Nu trebuie să ne rugăm de nimeni să-l frecventeze. Cineclub, foto, bibliotecă, șubah, remi, dans. Echipa de șah a întreprinderii este în divizia A. Din păcate, echipa de fotbal, care activa în divizia C, a retrogradat. Ne pare rău, dar așa e sportul: cei slabi retrogradează, cei buni promovează. Sperăm să revenim în divizie în sezonul viitor. Formațiile artistice și soliștii de muzică ușoară au ajuns pînă în finala pe țară. Echipa de teatru amator este instruită de Elena Popescu Goigoțiu, brigada artistică de Alexandru Constantin de la Televiziune iar orchestra de Geri Podgoreanu de la Teatrul de estradă. Cineclubul „Micron", unde se realizau filme proprii din viața întreprinderii și de producție este condus de un inginer de-al nostru, Dorin Goagă. S-a însurat de curînd și a lăsat-o mai ușurel cu filmele, dar sperăm să-și revină. Avem și un cenaclu literar, „Fîntîna Mioriței" — proză mai puțină, poezie mai multă. Intenționăm să publicăm o culegere cu cele mai bune poezii. Lunar merg la odihnă și tratament în jur de 100 de persoane. Prin U.G.S.R., primim anual cîteva sute de bilete. Numărul exact este cel al cererilor. Avem relații bilaterale cu unități similare din țările socialiste. Anul acesta 12 oameni de la Mecanică fină au fost în străinătate în excursii. În zona Dobroești am primit 3 hectare de pămînt în pantă. Ne-am amenajat o grădină de zarzavat. În standul din incinta întreprinderii am vîndut pînă acum 4 000 kilograme roșii, 1 000 kilograme de dovlecei, 4 000 kilograme de varză. În primul rînd, legumele sînt repartizate cantinei și grădiniței. Sînt bune, proaspete și mai ieftine decît cele de pe piață. Am construit cu forțe proprii 7 solarii. Avem și 80 de iepuri, pe care deocamdată îi înmulțim. În cadrul sectorului s-a organizat un complex agricol, cultural, sportiv. Se află pe malul lacului și luăm apa de acolo, fără restricții. Avem 20 de loturi individuale a cîte 400 metri pătrați. Mai avem încă 50 de cereri pe care nu le-am putut satisface din lipsă de teren. Pe sector sînt cam o mie de cereri nerezolvate în acest sens.

Peste drum de întreprindere se află Liceul industrial de mecanică fină — cursuri de zi, 2 000 elevi; cursuri serale, 500 elevi; școală de maiștri 100 cursanți, din doi în doi ani.

Da, avem de toate. Și alții au la fel, dar parcă noi avem ceva mai mult decît alții, dar nu e vina noastră.

OPREA GEORGESCU

Programul pentru asigurarea unor recolte sigure și stabile

Luciditatea ca metodă curentă de lucru

Undeva, pe Șos. Olteniței, din Capitală, se află o instituție ce studiază și protejează sănătatea pămîntului : Institutul de studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare, intrat în limbajul uzual cu prescurtarea — I.S.P.I.F. Are peste trei decenii de existență în care specialiștii săi au făcut mult, foarte mult pentru a ridica potențialul productiv al teritoriului agricol al țării, dar niciodată cît sînt chemați să înfăptuiască de aici încolo prin Programul recent adoptat pentru asigurarea unor recolte sigure și stabile, acțiune prospectivă și fără precedent în istoria (nu numai a României) politicii de investiții pentru agricultură, pentru îmbunătățiri funciare. Ne exemplifică, de pildă, dr. ing. Mircea Roșca, șeful secției irigații, relatîndu-ne faptul cum că, aflat, în 1974, în Franța, la o specializare, profesorul de la catedră, un eminent profesor, întrebîndu-l cîte hectare se amenajează anual pentru irigații în România, la răspunsul „circa 100 000", îi replică „și atunci de ce ați mai venit la noi, care realizăm circa 10 000 ?!"

— Dealtfel, începe interviul cu o precizare (la o întrebare încă nepusă) dr. ing. VIRGIL DOBRE, directorul institutului, în statisticile I.C.I.D. — Comisiei internaționale de irigații și drenaje — a cărei membră este și țara noastră, ne aflăm printre primele țări din lume ca volum și ritm al lucrărilor de îmbunătățiri funciare.

— Volum și ritm care, conform noului program vor fi mai ample și pe spațiul întregii țări. Vă găsește pregătiți, tovarășe director ?

— Ca experiență, ca știință de a întocmi proiecte, arhitectura lucrărilor de îmbunătățiri funciare, da. Dacă am început cu lucrări de îndiguiri — efectuate manual, cu țăranii (pe care îi numeam în glumă excavatoare cu barbă), cu căruțe și cai — în lunca Prutului și a Dunării, înscrîind, ce ani frumoși !, epopeea Luncii Dunării, ferind 300 000 de hectare de inundații, și dacă, în 1960, înainte de înființarea institutului, existau în întreaga Românie doar circa 40 000 hectare irigate, în amenajări locale, tradiționale, cu canale și brazde de pămînt, putem afirma și demonstra azi o școală românească în domeniul îmbunătățirilor funciare. Conturată de ingineri formați în facultăți și secții de specialitate pe lîngă cîteva institute agronomice, înființate după 1948, probată de lucrările din Terasa Călărași (cu circa 10 000 hectare), sistemul Someșești — Vișina (din Olt), cu 17 000—18 000 hectare, Sistemul Carasu, cu circa 200 000 hectare, cu numeroase alte sisteme de irigații apărute în țară, mergînd de la est la vest — Terasa Brăilei și Terasa Viziru, apoi peste Cîmpia Română (Jegălia—Pietroiu—Ștefan cel Mare, Gălățui—Călărași, Mostiștea I, Calafat—Băilești, Cetate—Galicea...). O acțiune de anvergură deschisă în anii 1962—1963 și continuată și susținută mai ales după 1965, cînd se elaborează, de către conducerea partidului programe de o mare îndrăzneală, afectînd investiții foarte mari. Au apărut incintele îndiguite, care au transformat mlaștini în bărăgane de cereale, cum sînt Insula Borcea, Insula Mare a Brăilei și toate celelalte incinte, mergînd de la Călărași spre Calafat, pe malul Dunării. În ultimele două cincinale programele de irigații cuprinzînd cîte 1 milion de hectare. Multe țări încearcă să dezvolte asemenea programe în secole.

— Tovarășe doctor inginer Virgil Dobre, care sînt achizițiile de fond ale școlii românești în domeniul îmbunătățirilor funciare ? Și, să privim lucid realitatea știm că s-au mai făcut și greșeli, că au mai apărut pe unele suprafețe agricole, în urma unor irigații, sărăturări și bălțiri, adică am stricat pămîntul în loc să-l creștem puterea de rodire ?

— O bună bucată de timp, la multă lume a persistat ideea că la îmbunătățiri funciare se pricepe oricine și că se pot face oricum. Chiar dumneavoastră, ziariștii, ați dat o mînă de ajutor la formarea acestei mentalități. Arătați cîțiva țărani înălțînd un mal de pămînt, un biet dig lîngă un riu, ori săpînd niște șanțuri de drenaj și se comentează că se fac... îmbunătățiri funciare. S-au confundat deseori cu niște simple lucrări de terasamente. În acești 30 de ani a apărut în institut buchetul de doctori și de teze de doctorat care au rezolvat din punct de vedere teoretic și practic multiple probleme specifice pentru solul țării noastre, au dat soluții specifice într-un chip foarte modern.

— Exemplificați.

— Ați observat că vorbim tot timpul de sisteme, ceea ce include exact conceptul modern pe baza căruia elaborăm un proiect. Îmbunătățirile funciare înseamnă azi un complex de lucrări menite să rezolve pe aceeași suprafață de teren atît irigații, cît și desecări și drenaje, combaterea eroziunii solului. Numai la efectuarea studiilor necesare fundamentării soluțiilor participă o gamă largă de specialiști ca topografi, geografi, pedologi, hidrologi, geotehnicieni, geofizicieni, agronomi, economiști și mulți alții care sintetizează toți factorii naturali și socio-economici pe baza cărora proiectantul, prin definirea tuturor corelațiilor, prin interpretarea tuturor datelor stabilește necesitatea și modalitatea de echipare a teritoriului respectiv cu lucrări de îmbunătățiri funciare, așa fel încît să se obțină efectele economice dorite, fără a strica însă echilibrul pămîntului, echilibrul mediului ecologic. Și alături de proiectant, care este arhitectul șef, regizorul operei, gînditorul soluției de ansamblu, mai participă o altă importantă gamă de specialiști — constructori, hidrotehnicieni, instalatori, ingineri mecanici, automatiști, electricieni, specialiști în drumuri și poduri etc. O stație centrală de pompare dintr-un sistem de irigații nu este astăzi cu nimic mai simplă decît o centrală hidroelectrică. Tot ansamblul trebuie bine ținut în mînă.

— Să vorbim, totuși, să nu le ocolim, și despre acele greșeli și, mai ales, despre cum se pot ele repara. Pedologii ne spun cît de greu și cît de mulți ani îi trebuie — chiar un secol — solului pentru a se reface.

— Soluțiile de refacere le dau pedologii, cum s-au petrecut lucrurile nu e în mare parte vina noastră, ceea ce nu înseamnă că ni s-a atrofiat simțul critic și cu atît mai puțin al responsabilității. Un element principal în apariția deficiențelor apărute în unele sisteme de irigații l-a constituit nerespectarea în totalitate a gîndirii proiectantului și calitatea slabă a unor execuții. Deși au fost gîndite complex, au fost prevăzute în ansamblu pe hîrtie, în execuție nu s-a mai respectat totul. De exemplu, s-au efectuat irigații în zone joase fără să se construiască în același timp și sistemul de drenaje cuvenit iar răspunzători sînt, în principal, cei care au dirijat investițiile respective. Spunem de mulți ani că pe aceeași palmă de pămînt să se execute și sistemul de irigații și cel de drenare și de desecare, dat fiind clima țării noastre cu cicluri de ani ploioși și ani secetoși sau chiar perioade mixte, în cursul aceluiași an, ceea ce anul acesta a demonstrat cu prisosință. Și iată că, în unele zone cu posibilități naturale de drenare mai reduse au apărut bălțirile, deși numai cu două luni în urmă crăpa pămîntul de secetă. Acestea strică desigur culturile, acționează în timp și asupra structurii solului. Și, pentru că tot am ajuns la rolul pedologilor de care îmbunătățirile funciare au nevoie ca întreaga agricultură, aș vrea să remarc un fapt absolut paradoxal — în nici un institut agronomic din țară nu mai există o facultate ori secție cu acest profil. Cei puțini care există îmbătrînesc iar alții nu mai avem de unde aduce în loc. În general, media de virstă a specialiștilor noștri este ridicată, mulți sînt aproape de pensie, dar nu ni se repartizează un absolvent. Situație generală în proiectare și cercetare. Dat fiind sarcinile absolut grandioase pe care le avem acum în față, pentru materializarea programului stabilit de conducerea partidului, nu văd altcumva completat necesarul de cadre decît prin acordarea unor derogări ori modificarea legislației privind repartiția absolvenților învățămîntului superior. După stagiu, cînd fiecare își aranjează locul de muncă și viața de familie, n-o mai ia de la capăt, nu mai vine în proiectare, decît, poate, tot în a doua parte a vieții.

— Transmitem apelul, propunerea dumneavoastră forurilor în drept, dar să nu ne îndepărtăm a doua oară de întrebarea cu deficiențele.

— Au fost și probleme de impermeabilizare a canalelor care au făcut să mlăștinească terenurile. Să înțelegem însă că o experiență în execuție se dobîndește chiar ceva mai greu decît în proiectare și cu tributul unor sacrificii. Dacă multă vreme am importat utilaje și materiale pentru îmbunătățiri funciare, cum ar fi tuburi de azbociment și beton anular precomprimat pentru canale și rețele, treptat industria noastră le-a asimilat. Acum e momentul calității. Noi am făcut progrese în concepție (de exemplu, de la 30—40 kilometri de canale la 1 000 hectare am ajuns, la ora actuală, la 3—5 kilometri, cu efecte net favorabile economic — economie de materiale, de costuri pe unitatea de lucrări, economie de suprafețe de pămînt scoase din circuitul agricol, economie de apă), în asigurarea condițiilor pentru protejarea solului și mediului ecologic, e rîndul ca și furnizorii de utilaje, mașini, materiale pentru sectorul nostru să facă efortul unei desăvîrșite calități. În sensul și în spiritul documentului este vorba despre o mobilizare națională.

— Care sînt prioritățile la ora actuală ?

— Sînt enumerate foarte clar în Program, pe județe, pe zone, pe sectoare de lucrări. Noi am trecut efectiv la elaborarea studiilor de fundamentare a investițiilor, am organizat colective de specialiști care au și plecat în județele prioritare. Personal, socot că, în dirijarea investițiilor, o prioritate a priorităților merită să se afle acțiunile de combatere a eroziunii solului. Nu sînt, din păcate, puține în țara noastră, sînt cuprinse soluri-le din toată curbura subcarpatică. Nu mai putem rămîne nici o clipă spectatori la dramele pămîntului, nu-l mai putem lăsa să ne fugă de sub picioare. Dacă nu facem azi, **acum**, totul pentru el, mîine poate să fie prea tîrziu. Umblăm cîteodată după eficiențe imediate, pe care le putem obține, ce-i drept, în cîmpie, prin irigații, dar un bun național este pămîntul întreg. Și pentru toate generațiile. Să-l privim cu același ochi, să-l iubim cu aceeași dragoste.

CICI IORDACHE-ADAM ■

La Voinești, gloria depinde de o creangă de măr

„Obiectivul nostru principal, spune Gheorghe Stanciu, directorul și, totodată, unul din cei zece cercetători ai institutiei, un bărbat calm și plin de idei în ceea ce privește pomicultura, constă în crearea de soiuri puternice, sănătoase, rezistente la condițiile de mediu. În 1984 vom avea prima fermă din România cu soiuri din această categorie. Deocamdată, suprafața plantată numără 30 ha, în final, însă, vor fi 110 ha. Vom testa aici, în condiții de mare producție, calitățile noilor soiuri. Urmărim rezistența la boli, cum ar fi pătarea fructelor și frunzelor și făinarea. Țin să adaug că noile soiuri nu sînt cu nimic inferioare celor standard".

Instituția mărului din România, am numit Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Voinești, trăiește, astfel, din plin, un succes căruia i s-au pus bazele în urmă cu trei decenii. Aici, ca și alurea, în cercetarea pomicolă, unui cercetător cu greu îi vine să strige Evrika ! Cu greu, deoarece după o muncă întreagă, pînă la pensie, poți să nu găsești nimic, pentru ca cei ce-ți urmează imediat, în doi, trei ani să se acopere de glorie. O glorie care nu putea veni însă fără acea muncă tenace și anonimă de ani și ani. Un cercetător trebuie să aibă neapărat mentalitatea și forța unui alergător de cursă lungă și tot ceea ce se implinește azi în stațiunea dîmbovițeană confirmă acest fapt. Instituția mărului de la Voinești are cea mai bogată colecție națională de soiuri (bancă de gene), soiuri din toată lumea, iar fondul de hibrizi, la care s-a migălit de la înființarea stațiunii pînă azi, este de ordinul a cîtorva sute de mii, rezultînd de aici unele de mare perspectivă. Frumosul de Voinești, Deliciosul de Voinești, Delia (mere), Timpurii de Dîmbovița, Aniversarea, Republica, Rustica (pere), Teleu dulce, Record (prune).

Ce înseamnă practic un măr foarte rezistent la boli ? În loc de 15 tratamente pentru combaterea dăunătorilor, cîte se fac în mod obișnuit azi, acest măr are nevoie doar de 5. Faptul conduce la o economie de 6 000 lei la hectar, la o reducere a importului de pesticide, la o economie de energie și carburanți și, în plus, la conservarea terenului, reducîndu-se numărul de treceri ale utilajelor.

La Voinești, gloria întotdeauna a-atîrnat de o creangă de măr. Stațiunea a fost distinsă de trei ori cu Ordinul Muncii clasa I, cu Meritul Agricol clasa I și cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. Mărul a fost mereu fructul numărul 1. Dintr-un adînc respect față de ceea ce este perfect. Frumos ca un măr. Criteriul estetic este valabil în toată lumea pomicultorilor. Pentru a fi competitiv pe piața mărului, trebuie să obții un măr nici prea mic, dar nici prea mare, adică să-ți ajungă, dar să nu-ți rămînă, să fie perfect sferic pentru a se putea supune canoanelor unui ambalaj cu 36 de lăcașuri, culorile să fie decise, roșu, galben, verde ca iarba și nu dungat ș.a.m.d. Nordicii preferă mărul roșu și acidulat, și cu cît cobori spre Ecuator, mărul galben și dulce face ravagii. Chestie de temperament și caracter. Cînd faci comerț, trebuie neapărat să știi că Ionathanul nu prinde în sud. Toate acestea depind și de cercetare. O cercetare cu obiective clare care au în vedere gusturile consumatorilor din diferite zone ale lumii. Acolo unde vrei să cîștigi o piață. „S-a muncit din 1950 la aceste soiuri, spune Gheorghe Stanciu. De cînd s-a înființat stațiunea. Progresul în biologie este formidabil, astfel că procesul creării de soiuri este continuu. Primii cercetători care au lucrat în stațiune aveau în vedere creșterea gradului de rezistență la intemperii. Pe parcurs, s-au distins niște soiuri deosebite la boli. Stațiunea nu mai arată nici ea la fel. Cele două vizite de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în 1969 și 1979 au fost două momente excepționale pentru activitatea noastră. Ultima oară, secretarul general al partidului ne-a indicat să studiem și posibilitatea folosirii mai eficiente a spațiilor dintre rîndurile de pomi, recomandînd plantarea lor cu căpșuni, coacăze, cartofi sau fasole. Azi, aproape că nu există palmă de teren care să nu dea ceva".

Cercetătorii de la Voinești nu cred că poate aduce ceasul ce n-au adus anii. Ei sînt convinși că alergătorul de cursă lungă este un truditor, deși media lor de virstă (sau tocmai pentru asta) este egală cu experiența moștenită : 30 de ani.

RĂZVAN BARBULESCU ■

Măsuri pentru răspundere, măsuri pentru limpezime

De la înălțimea uzinei sale de apă, municipiul Baia Mare desfășoară înaintea privirilor un peisaj care nu se mai poate privi : un plan de situație viu, frematător, în evoluție perpetuă, cu zonele de liniște edilitară și cu punctele nevralgice la vedere. Și cînd Ion Vanța, șeful instalațiilor de sub picioarele noastre, ne-a oferit un pahar cu apă, rece ș. pură ca un cristal, am înțeles și cît de complexă este truda oamenilor apăsați de datorii să întrețină viu și frematător, zi și noapte, un peisaj al oamenilor. Între bucuria de la furiza și ultimul consumator al orașului, și Ion Vanța, și maistrul Paul Szanyszlo, laolaltă cu alți 75 de muncitori, și chimiști, se dedica 24 de ore din 24 acelorași îndeletniciri ; trecut prin toate conductele Băii Mari, purtat pe brațe de ordinul sutelor de kilometri pe rețeaua de apă trebuie să-și păstreze calitatea intactă. Dacă am ști ce efort se investește în această îndeletnicire, am privi cu alți ochi și existența unui mare oraș, dar și robinetul din propria noastră bucătărie. În 1950, cînd în rețeaua de apă din Baia Mare intrau numai 19 litri pe secundă, treaba era destul de ușoară și simplă. Ea nu s-a complicat astăzi, cînd debitul se ridică la 983 litri pe secundă, dar pretinde o altă răspundere. Și contactul reporterului cu această răspundere, infinit sporită, firește, oferă o altă perspectivă asupra vieții de toată ziua a unei mari comunități de oameni.

Itinerarul călătoriei noastre prin Baia Mare ne-a fost propus de primarul municipiului, tovarășul Isailă Pop, care și-a oferit în acest fel și răgazul de a inaugura un nou centru de sănătate. Ne-au însoțit de-a lungul acestui itinerar arhitectul șef al orașului, Viorel Noaga, și directorul exploatării gospodăriei comunale a municipiului, Ștefan Ghionți. Ideea amfitrionilor era cît se poate de omenească : să mai lăsăm de o parte cifrele și să acceptăm ca atare realitatea că mașinăria acestui mare ceasornic, numit Baia Mare, lucrează prin oameni și pentru oameni. Așa am ajuns la Ion Vanța și la paharul său cu apă rece și sclipitoare. Așa am ajuns la administratorul pieților din oraș, Florian Adiel, și la grijile lui, care încep din zorii fragezi al fiecărei zile și nu se istovesc prin căderea serii.

Înainte de toate, în ultimul an, orașul și-a luat în stăpînire cu o nouă nădejde împrejurimile, în nord pînă dincolo de Blidari, spre păstrăvăria Pistruia, și în sud pînă peste hotarele care cuprind Recea. Nimic neobișnuit în întîmplarea că l-am cunoscut pe Sava Vasilache, președintele cooperativei de consum din oraș, chiar în clipa cînd ieșea la șosea de pe cărările răsucite spre stîna Grivei, unde abia mai perfectase un contract de lapte și caș. De asemenea, nimic neobișnuit în faptul că Matei Nicola, responsabilul motelului Firiza Baraj, își vede de treburi cu aceeași atenție și cu aceeași dexteritate pe care le întîlnim la Athénée Palace sau la Ambasador. Dacă Baia Mare se află la o margine a țării, asta nu înseamnă că se află și la marginea lumii. În sfîrșit, la Recea, o convorbire cu Nicolae Tusan, secretarul adjunct al comitetului comunal de partid, ca și o raită prin atelierele meseriașilor satului, au fost în măsură să ne încredințeze, în fel, că viața din localitățile suburbane ale municipiului Baia Mare, mai cu seamă în aspectele ei economice, nu lîncezește în umbra orașului. Dimpotrivă.

Și am revenit apoi în biroul tovarășului Isailă Pop, pe care l-am cunoscut în urmă cu un an și ceva, cînd abia devenise primar. Într-adevăr, sfatul său a fost bun și folositor. Acolo, în biroul omului Isailă Pop, între ce a fost Baia Mare acum un an și ceva și ce este municipiul astăzi, distanța este doar de un rid, două, trei, cîte s-au mai adunat de atunci pe fruntea primarului. Dar dincolo de ferestrele biroului său, situația este alta. Cifrele cel mult o sugerează, dar nu o cuprind niciodată pînă la capătul înțelesului ei. De pildă, planul de recuperare a materialelor refolosibile a fost aici de 41,6 milioane lei. La Baia Mare s-au realizat 56,1 milioane lei. Cum e lesne de înțeles, cifrele nu ne comunică și adevărul că, implicit, prin recuperarea materialelor amintite, orașul a devenit mai curat și mai degajat de reziduurile industriilor sale, chiar în zonele unde locuitorii deja acceptau ca pe o fatalitate plaga maidanelor împînzite cu epave de instalații scoase din uz, cu mormane de șpan și cu tot ce mai poate sluți chipul unui peisaj înțesat de uzine și fabrici. Și așa mai departe, mereu, ne-am convins că distanța dintre cifră și viață cuprinde mult nesomn, multă zbatere.

La Baia Mare, mai nou, se instalează un ceas electronic de utilitate publică unicat în țară. Edilii ne-au încredințat că pe cadranele lui se poate citi și ora exactă și presiunea atmosferică și temperatura meleagului. Dar ne îngăduim să credem că despre ora exactă a vieții curente din Baia Mare mai multe ne spun riduri-le adunate pe fruntea tovarășului Isailă Pop. Ca măsură a răspunderii. De asemenea, despre amintita oră exactă mult mai multe ne spune paharul cu apă oferit de Ion Vanța. Ca măsura a limpezimii.

MIHAI PELIN ■

Flacăra revine

Ceaiurile instant așteaptă piața care încă întîrzie

Acum vreo șase ani ori chiar mai mult, cînd scriam prima oară despre preocupările științifice ale doctorului farmacist Ovidiu Bojor, am aflat (tot pentru prima oară) despre ceaiurile instant din plante medicinale. Despre posibilitățile fabricării lor la scară industrială în țara noastră. Medicamente naturale complexe, totale, fără nici o reacție adversă asupra organismului, și care se pot administra în orice condiții — la locul de muncă (indiferent dacă lucrezi pe cîmp, în vîrful muntelui, pe mare sau în mină), în spitale, în vacanțe etc. Puțină apă, un pahar, o linguriță. Nimic nu se fierbe, totul se dizolvă rapid, instantaneu, complet. Și se bea. Praful, de fapt granule obținute din extracte de substanțe și principii active din plante medicinale, conține astfel o farmacie întreagă, o farmacie naturală. În plus, am putea cîștiga o cursă pe plan internațional, farmacopeea mondială îndreptîndu-se, precum se știe, tot mai mult spre mama-natură, după ce drogurile de sinteză își arată tot mai mult neajunsurile, reversele, efectele negative asupra omului. Sînt puține țările care le pot produce din resurse proprii. Cel puțin în Europa. Pentru că întîi, firește, e vorba să ai materia primă necesară. Și cum tratatul de cartare a florei medicinale spontane a României, al aceluiași Ovidiu Bojor, răspunde că o putem avea în mod nelimitat (cu condiția să fie exploatată cu atenție și regenerată prin acțiuni corespunzătoare), tehnologiile și instalațiile necesare se pot gîndi, crea, realiza, avînd experiență în domeniul industriei de medicamente. Doctorul Bojor pusese la punct — în fază de laborator — cîteva.

Zilele acestea, intrînd pe poarta Fabricii de antibiotice din Iași, chiar acolo deci unde se produc medicamentele de cea mai complicată sinteză chimică, aflăm că cea mai nouă secție (apărută deja de cîțiva ani, încît pentru fabrică nu mai e nouă decît în sensul cronologic al dezvoltării sale) este destinată extractelor vegetale. Extractele a numeroase substanțe și principii active pentru o gamă întreagă de medicamente finalizate fie alci, fie în alte întreprinderi. O secție în care s-au investit fonduri financiare, eforturi, inteligență tehnică, ambiții, entuziasm, zeci și mii de ore de cercetare, de învățare, „pentru asimilarea unui nou profil", cum îl spune scurt și cuprinzător inginerul Ion Moldoveanu, șeful secției, omul, inginerul care a pus în picioare multe secții și mai multe tehnologii în întreprinderea care, într-un răstimp scurt de la crearea sa, a cucerit nu numai cel mai nou domeniu al medicamentului din secolul nostru dar și un larg prestigiu internațional, devenind o marcă. „Extractele vegetale și medicamentele obținute pe baza lor au fost pentru noi ceva cu totul nou, inedit, un teren pe care trebuia să-l destelenim. Mai ales ceaiurile instant, pentru care, nu o dată prelucrezi o tonă de plantă ca să ajungi la un singur kilogram de granule. O industrie scumpă, delicată, complexă, de mare finețe tehnică. Cînd s-a făcut proiectul se mergea pe niște tehnologii niciodată încercate, mai mult pe niște vise ale unor cercetători de la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice. Cînd să punem la punct instalațiile, aproape toate tehnologiile au fost fundamental modificate, ceea ce nu se face nici într-o noapte, nici simplu ca bună ziua. Practic, le-am recreat. Dacă din 1973 pînă în 1975 bătălia a fost dată pentru perfecționarea și punerea la punct a tehnologiilor, în 1978 acestea și-au atins parametrii".

Au mers mai întîi pe prelucrarea a trei plante deosebit de valoroase în toate sensurile — ca necesitate terapeutică pentru bolile cu cea mai frecventă incidență în secolul nostru, pentru conținuturile în principii active. **Cornul secarel.Folium Digitalis lanata** (degetelul lînos), **Herba vinca minor** (iarba saschiu). Din cornul secarel au obținut alcaloizi și derivați pentru o largă paletă de medicamente. Mulți merg spre alte întreprinderi din țară (deși ar putea să-i sintetizeze singuri, devenind secția mai rentabilă și revenindu-le, cum ar fi mai firesc, toate beneficiile), o parte rămîn la „Antibiotice" Iași, unde s-a realizat, ca cel mai nou produs, Rederginul românesc — **Ergocepa** —, deosebit de valoros și atît de necesar bolnavilor cardiovasculari, înlocuind importuri scumpe și deficitare. Din **Herba Datura innoxia** (laurul păros) au sintetizat **scopolamina** și pe baza ei, cunoscutul și mult căutatul **Scobutil** pentru durerile aparatului digestiv. Dar, asupra medicamentelor din farmacopeea naturii obținute prin cercetări proprii, originale, la „Antibiotice" Iași vom reveni într-un articol viitor.

Să ne oprim la **ceaiurile instant** care îi fac pe muncitorii, tehnicienii și inginerii secției să nu poată munci absolut liniștiți. Produsele obținute, cum spuneam, cu prețul a numeroase eforturi, cu deosebită grijă (firească pentru o industrie a sănătății dar care implică un enorm consum de energie, de încordare a atenției, a mușchilor, a nervilor; aici un rebut nu se poate remedia iar el costă enorm !), nu sînt solicitate. Nu sînt comandate, nu se vînd, nu ies pe poarta fabricii, nu au desfacere. „Nu lucrăm la capacitatea normală a secției, deși atîția ani au fost cerute". Nu se primesc comenzi nici din partea Ministerului Sănătății, nici a ministerelor cu rețea sanitară proprie, pentru spitale, nici din partea Centrofarmului pentru a fi puse la îndemîna bolnavilor în tratamentele ambulatorii, pentru vînzarea acestora în farmacii. Nici din partea Întreprinderii de comerț exterior Chimimportexport pentru a le promova și comercializa pe piața externă, deși întrunesc toate exigențele și normele farmacologiei internaționale.

Iată cîteva din cele ce așteaptă piața și care nu mai vine. **Instamixt** — granule solubile din extractele a 4 plante medicinale complexe, destinat suferinzilor cu disfuncții hepato-biliare, funcționale sau cu substrat organic (colecistite subacute și cronice, ciroze hepatice), colite spastice cu constipație. **Tarbedol** — extract apos din 8 plante, indicat în dispepsii acute și cronice, asociate sau nu cu alte afecțiuni digestive (colecistopatii, colopatii funcționale, pancreatopatii cronice ș.a.). **Sedinstant**, preparat din principii activi a 6 plante din flora spontană, indicat în fenomenele de hiperexcitabilitate nervoasă (irascibilitate, insomnie, anxietate) și de distonie neurovegetativă, precum și ca adjuvant în hipertensiunea arterială și hipertiroidie. **Ticiverol**, sub formă de soluție hidroalcoolică, este destinat tratamentului a numeroase procese inflamatorii oro-faringiene si laringiene (gingivite, stomatite erozive, faringite, laringite), cu efecte asupra unor afecțiuni de vecinătate (rinosinuzite, sinuzite, otite medii), precum și pentru grăbirea vindecării și prevenirea infecției după extracții dentare sau amigdaliene. Toate au, ca orice medicament modern, termene de valabilitate, de conservabilitate, — de la 2 la 3 ani — ambalaje corespunzătoare, prospecte necesare.

„Dar, ceea ce ne doare pe noi mai mult la ora actuală — avînd convingerea că vom învinge pînă la urmă inerția și că vom pătrunde, cît de curînd și cu mare succes, pe piața medicamentului, atît în țară cît și în afară — este a avea, a ni se asigura o materie primă corespunzătoare", continuă inginerul Ion Moldoveanu. Cu conținuturi cît mai ridicate în factori terapeutici pentru a asigura calitatea și cantitatea medicamentelor respective. Și de aici, specialistul de la „Antibiotice" Iași deschide un evantai de probleme privind starea plantelor noastre medicinale, probleme ce se cer grabnic studiate și rezolvate de către factorii răspunzători — „Plafar", Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății. „Activitatea de a procura, de a recolta plantele medicinale este, paradoxal, ne informează același inginer care se lovește de atîtea greutăți în a asigura materia primă pentru secția pe care o conduce, la periferia celor care se ocupă, care răspund de ele". De pildă, în cazul cornului secarei, județele Timiș și Botoșani, adică organismele „Plafar" și agricole ale acestor județe, au trimis fabricii din Iași, în locul cantităților planificate, luate, la rîndu-le, în calculele de plan ale multor fabrici de medicamente din țară, acte de calamitare a culturii. Această justificare este însă numai pe jumătate adevărată. Cornul secarei, o materie primă-aur pentru industria farmaceutică, extrem de scumpă pe piața internațională, s-a risipit în mare parte pentru că nu a avut cine s-o culeagă, deci nu prin calamitare, ca urmare a condițiilor vitrege de climă din primăvara aceasta. Culegătorii de altădată (și încă destui), nu mai sînt cointeresați, stimulați, iar unitățile agricole respective au dat din umeri, în loc să găsească soluții. Dacă nu avem **Scobutil** în farmacii (și se dă de sub tejghea) se datorează tocmai faptului că în întreprindere nu ajung la timp cantitățile necesare și calitățile necesare de **Datura innoxia.** De data aceasta nu numai din lipsa celor care s-o recolteze, s-o adune, ci, mai ales, pentru că bazinele cunoscute și altădată foarte bogate din flora spontană au sărăcit prin exploatare irațională, prin jumulirea plantei fără discernămînt, jefuind-o, luîndu-i capacitatea de a se regenera. Și nici nu se ocupă nimeni de refacerea fondului natural. Deși avem, se știe, o întreprindere specializată — „Plafar" — al cărui rol nu este doar a achiziționa, a stringe la un loc plante medicinale. Ameliorarea florei spontane cu plantele cele mai bogate în conținuturi active, terapeutice, și introducerea în cultură a altora nu poate să rămînă nici ignorate, nici la periferia preocupărilor noastre de vreme ce medicina întreagă se întoarce la natură și de vreme ce am pus la punct, avem o industrie farmaceutică pe baza ei, care a costat serioase investiții de la bugetul statului și care a intrat în calculul asigurării medicamentelor necesare sănătății populației. A acorda atenție acestor probleme este o obligație economică și morală, o obligație națională, patriotică.

CICI IORDACHE-ADAM

Acum este momentul să recoltăm plantele medicinale!

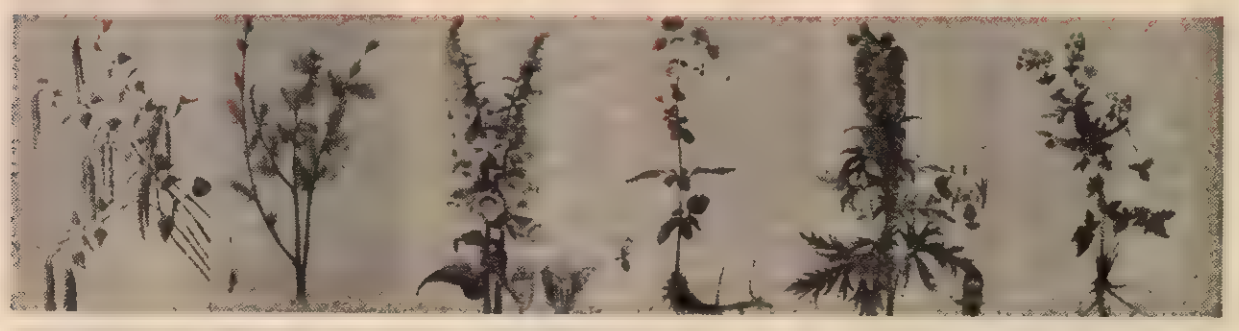

1. Frunzele de mesteacăn (Betula verrucosa), **sub formă de infuzie, sînt un bun diuretic. 2. Scoarța de salcie — un vechi remediu tradițional, utilizat în boala reumatismală, a dus la sinteza aspirinei. 3.** Digitalis purpurea, **plantă medicinală dar și ornamentală, este un bun medicament cardiotonic. 4.** Origanum vulgare **(Sovîrf), din care se obține un bun ceai pentru afecțiuni stomacale. 5. Omagul** (Aconitum tauricum) **are efecte pozitive în calmarea algiilor, în special ale nervului trigemen. 6. Pentru proprietățile lor astringente Șelpeții** (Potentilla erectă) **se folosește în combaterea diareei (de la stînga la dreapta).**

Dacă în luna trecută n-am reușit să adunăm o serie de plante medicinale utile atît în „farmacia casnică" cît mai ales pentru industria de prelucrare a plantelor, nici în luna august timpul nu este pierdut pentru a recupera unele întîrzieri sau a recolta plante medicinale de sezon.

Astfel, în ordine alfabetică, vom continua recoltatul fructelor și frunzelor de AFIN —, care după cum am arătat în nr. 1 466 din 15 iulie al revistei — are numeroase aplicații în prevenirea sau tratamentul unor boli. La fel, dacă o mai găsim, în floare, în munți, în locuri mai înalte și mai umbroase, vom recolta florile de ARNICĂ sau „Carul zînelor" cum se numește pe alocuri. Totul este să nu fi trecut spre fructificare frumoasele ei flori compuse, galbene-aurii, adevărate „flori ale soarelui" în miniatură. Dacă găsim semințe să nu uităm să însămînțăm cît mai multe puncte din pășunea sau poiana de munte pentru a-i asigura perpetuarea. Restul „muncilor agricole" le va face natura.

Din culturi, din grădini sau chiar de la florărese se pot obține încă tot niște flori frumoase, galbene-portocalii, asemănătoare cu cele de Arnică. Este vorba de florile de GĂLBENELE (Calendula officinalis), o minunată plantă medicinală cu multiple întrebuințări sub formă de infuzie (intern) : în gastrite hiperacide, ulcerul gastric, dismenoree, leucoree. Cercetările din țara noastră au demonstrat că extractul liofilizat de flori de Gălbenele distruge în cîteva minute protozoarele, fapt care justifică utilizarea în medicina tradițională a florilor acestei plante în tratamentul intern și extern al tricomonozei vaginale. Extern, infuzia sau tinctura preparată din florile de Gălbenele dă bune rezultate în tratamentul local al eczemelor, acneei, arsurilor, rănilor sau degerăturilor, în igiena oculară. În cosmetică, pentru tenurile uscate este un bun emolient.

Pentru prevenirea și oprirea căderii părului putem recolta rădăcină de BRUSTURE (Arctium lapa) și de URZICĂ. Tot în această lună și în luna următoare vom recolta rădăcina de GHINTURĂ cu FLORI ALBASTRE (Gentiana asclepiadea), care este utilă pentru prepararea nicăturilor de poftă de mîncare, în special la copii, sau pentru unele boli ale ficatului.

Dacă în drumul nostru întîlnim IARBA MARE (Inula helenium), să nu uităm să recoltăm cîteva rădăcini de la această plantă. Le vom utiliza la amestecuri cu alte specii medicinale pentru prepararea unor ceaiuri utile în alergii (în special manifestate prin erupții ale pielii însoțite de mîncărimi), în astmul bronșic, în diskinezii biliare, în combaterea paraziților intestinali și în multe alte boli.

Străbătînd zona alpină a Carpaților, în vacanță sau concediu activ, dacă vom întîlni IENUPERUL (Juniperus communis, J. sibirica) să adunăm fructe (de fapt conuri globuloase) ; cele de anul trecut sînt de culoare albastră. Cele de anul acesta sînt încă verzi, nu s-au copt.

În cazul în care MĂCEȘUL (Rosa canina și alte specii) și-a pîrguit la soare fructele (impropriu numite astfel) să le adunăm pînă nu se înmoaie, deoarece la fel ca și la alte fructe supracoapte conținutul în vitamine scade foarte mult.

Pentru afecțiuni ale aparatului respirator în golul alpin vom întîlni LICHENUL DE PIATRĂ, iar în luncile rîurilor de la șes și dealuri NALBA MARE (Althaea officinalis).

Nu trebuie să trecem indiferenți pe lîngă modesta PĂPĂDIE, de la care putem recolta rădăcinile care se utilizează în numeroase amestecuri de ceaiuri medicinale.

În regiunile sudice și la șes au început să se coacă fructele de SOC, din care putem prepara un gem asemănător cu cel de afine, plăcut la gust și cu proprietăți terapeutice.

O plantă mai puțin cunoscută de orășeni este TĂTĂNEASA sau IARBA LUI TATĂN (Symphytum officinalis), care crește pe locuri umede, în lunci, începînd din regiunile joase și pînă la munte. Preparatele fitoterapeutice din rădăcinile acestei plante uitate de chirurgii „moderni" sînt excelente cicatrizante și antiinflamatoare. Dar nu numai în uzul extern, ci și intern rădăcinile de Tătăneasă pot fi asociate în numeroase produse fitoterapeutice.

Vom încheia lista lunii august cu sugestia de a aduna din flora spontană rădăcini de VALERIANĂ (Valeriana officinalis) — că tot nu se găsește la magazinele PLAFAR ! — iar dacă vom găsi suficient material de înmulțire de la această plantă medicinală să nu uităm să-l semnalăm unităților mai sus-menționate unități pentru a reface culturile „calamitate".

Vacanță activă, plăcută, concediu activ plăcut !

Dr. farm. OVIDIU BOJOR

1. Berberis vulgaris, deși denumită popular „Drăcila", constituie un excelent remediu pentru bolile de ficat. 2. Una din străvechile plante din medicina tradițională chineză, MA-HUANG, „a sintetizat" efedrina de milioane de ani înaintea noastră. La noi crește doar pe litoral, fiind cunoscută sub denumirea de Circel (Ephedra dystachia). **3. Frunzele de Merișor** (Vaccinium myrthillus) **constituie un bun antiseptic în infecțiile renale (de la stînga la dreapta)**

Valoarea medicamentului se reconfirmă prin mijlocirea experimentului clinic

APILARNILUL
LA ORA CONCLUZIILOR

Apilarnilul, produs apicol natural, medicament și revitalizant apicol, realizat în premieră mondială de un apicultor din București, a cucerit de curînd interesul și aplauzele unor specialiști din întreaga lume. Este vorba de Conferința internațională de apiterapie, desfășurată la Tel-Aviv, unde cele cinci comunicări românești, consacrate Apilarnilului, s-au bucurat de o atenție cu totul deosebită. Din cele două zile afectate conferinței — avea să ne mărturisească doctorul Ion Urseanu, prezent la lucrările reuniunii — mai mult de o jumătate de zi a fost rezervată problemelor privind compoziția, producția și utilizarea Apilarnilului, comunicările fiind urmate de numeroase discuții și interpelări în plenul ședinței și în pauzele acesteia. A fost relevată, astfel, noutatea absolută a produsului, numeroși specialiști și oameni de afaceri exprimîndu-și dorința de a cumpăra sau de a comercializa acest medicament și biostimulator cu efecte notabile în terapie, zootehnie și cosmetică.

Despre virtuțile Apilarnilului, publicul din România a fost informat pe larg în mai multe rînduri prin mijlocirea revistei noastre, a radioului și micului ecran. Pentru întîia oară, însă, comunicările prezentate la Conferința internațională de la Tel-Aviv au avut în vedere rezultatele dobîndite ca urmare a unor experimente efectuate în mai multe clinici din țară. Sîntem, cu alte cuvinte, mariorii și beneficiarii unui test de durată care a permis elaborarea unor concluzii definitive și revelatorii în legătură cu valoarea și importanța Apilarnilului în tratamentul unor numeroase afecțiuni și manifestări de declin biologic. Un rezumat al acestor comunicări va face obiectul relatării care urmează.

Cel de-al 8-lea produs al stupului

Ideea aparține în exclusivitate apicultorului Nicolae V. Iliescu, care a avut ideea originală de a supune cercetărilor de laborator larvele de trintori, cunoscute de unii crescători de albine pentru valoarea lor nutritivă. Evenimentul a avut loc la începutul anului 1980 și a constituit în fapt actul de naștere al celui de al 8-lea produs natural al stupului. Apilarnilul, reamintim cititorilor noștri, este o substanță complexă ce se obține prin recoltarea larvelor de trintori într-un anumit stadiu de dezvoltare și care, ulterior prin operații sugestive de triturare, omogenizare și filtrare este transformată într-un produs stabil, deshidratat pulvis. Procedeul este înregistrat la O.S.I.M. la 21 ianuarie 1980, iar cinci luni mai tîrziu Ferma apicolă a Cooperativei agricole de producție din Scornicești a devenit titulara brevetului de invenție nr. 74 872. Verificarea proprietăților nutritive și biostimulatoare ale noului produs apicol se desfășoară în continuare cu concursul unor specialiști din Institutul de igienă și sănătate publică din București, Inspectoratul sanitar central de stat, Institutul de cercetări pentru apicultură, Laboratorul de cercetări al Fabricii de medicamente „Tableta" și a altor laboratoare de profil. În cursul anului următor, Comisia medicamentului acordă avizul de necesitate pentru substanța activă Apilarnil, pulvis și pentru produsele Apilarnil și Apilarnilprop (drajeuri) iar ministrul sănătății eliberează autorizația de fabricație. Ulterior, familia Apilarnilului se îmbogățește cu produsele. Apivitas-forte și Nicotinonstop (comprimate și apă de gură) și Hepatoapimol (în curs de omologare).

Medicamentele sînt disiribuite prin farmacii și magazine „Apicola" și „Plafar" iar urmărirea efectelor terapeutice s-a făcut prin mai multe unități sanitare din țară. Meritul de a fi elaborat un experiment de durată și de amploare revine însă unor clinici universitare din București, Tîrgu Mureș și Cluj-Napoca. Iată ce au dezvăluit în acest sens referatele de specialitate.

Apilarnilul, medicament și biostimulator

Pentru început, cîteva date de sinteză desprinse dintr-o amplă comunicare semnată de dr. Doina Cosman, psih. Olga Moldovan, prof. dr. Aurelia Sîrbu și N. V. Iliescu. Experimentul a avut loc la Clinica de psihiatrie din Cluj-Napoca și a cuprins un lot alcătuit din 104 subiecți, persoane de vîrste apropiate și fără tulburări psihice sau somatice. Primul lot (80 de subiecți) a fost supus probelor cu Apilarnil și Apilarnilprop (drajeuri), cel de al doilea (11 subiecți) a fost tratat cu produsul Bimanol (realizat de firma Riker, U.S.A.), iar în cel de al treilea lot (13 subiecți) nu s-a folosit nici un fel de medicament din seria psihotonicelor. Pentru aprecierea rezultatelor, colectivul de specialiști a utilizat o baterie de teste psihologice. Iată și concluziile :

La lotul I s-a putut constata creșterea performanței cognitive, augumentarea randamentului în activitatea psihică și fizică, înregistrarea unei moderate creșteri ponderale. Efecte notabile au fost dobîndite și prin mijlocirea Bimanolului, dar s-a făcut observația că acesta poate induce și unele efecte euforizante deschizînd calea spre o dependență de tip toxicofil. Datele comparative au mai făcut evident faptul că, în ceea ce privește probele de coordonare manuală, tratamentul cu Apilarnil a dus la o creștere cu 71 la sută a preciziei mișcărilor, față de 8,7 la sută cît s-a obținut prin tratament cu Bimanol. La probele memoriei, testul a pus în evidență efectul de durată al Apilarnilului prin ameliorarea cu 11 la sută a capacității de stocare și evocare mnestezică. Investigația funcțiilor de gîndire (proba Bonnardel) a evidențiat scăderea cu 47 la sută a timpului total de execuție, sau ceea ce denotă creșterea capacității de asociație a gîndirii, întărirea proprietăților de gîndire abstractă. În ceea ce privește lotul martor, testele au dovedit instalarea mult mai rapidă a fenomenului de oboseală.

Un interesant și concludent experiment a fost realizat la **Spitalul Militar Central**, unde medicul Ion Urseanu a utilizat Apilarnilul în tratamentul hepatitelor cronice persistente și al cirozelor inactive, comparînd rezultatele cu cele observate prin administrarea medicamentului „Endonal-Neu", comercializat de firma Merk — R.F.G.

Metoda a constat în administrarea periodică (15 zile) și succesivă a celor două medicamente, ciclul fiind repetat de două ori pentru același bolnav. Lotul a cuprins 22 de bolnavi din care 17 cu hepatită cronică persistentă și 5 cu ciroze inactive compensate parenitmates și portal.

La sfîrșitul tratamentului s-a putut constata că efectele Apilarnilului au fost superioare atît în privința indicatorilor clinici (sindromul astenic, dispeptic, hemoragipar), cît și în privința probelor biologice (teste de disproteinemie, citoliză, sindrom inflamator, retenție biliară). Nu s-au semnalat efecte secundare nedorite iar toleranța digestivă a fost excelentă. „Rezultatele studiului — notează medicul Ion Urseanu — atestă efectul hepatotrop pozitiv al Apilarnilului în hepatitele cronice persistente și în cirozele inactive, superior celui obținut cu Endonul-Neu".

Într-un alt compartiment universitar medical, I.S.M. Tîrgu Mureș, produsele apicole realizate de Nicolae Iliescu și farmacista Magdalena Cravcenco au fost experimentate pe un lot de bolnavi în vîrstă de peste 55 de ani, starea patologică evidențiind prezența neurastaniei, caracterizate prin tulburări nevrotice, astenie, fatigabilitate, labilitate afectivă, scăderea randamentului fizic și intelectual. Modificările somatice constatate au obiectivat totodată cortegiul simptomatic al aterosclerozei sistemice, exprimate subclinic prin hipertensiune arterială, somne fruste de cardiopatie ischemică și insuficiență circulatorie cerebrală cronică. Experimentul a fost organizat și urmărit de un colectiv de specialiști : dr. M. Ardeleanu, psihiatru, dr. V. Foișoreanu, neurolog și E. Trozner, psiholog.

Efectele benefice, caracterizate prin creșterea randamentului psihic și fizic și prin diminuarea astaniei, fatigabilității, depresiei și labilității afective, au putut fi constatate după aproximativ 30 de zile. După o lună, pacienții au renunțat din propriu inițiativă la restul medicației (propranolol, vasodilatatoare, hipnotice, preparate cu rezerpină). Ameliorarea clinică a simptomatologiei somatice a devenit și ea evidentă după 30 de zile, menținîndu-se pe toată durata tratamentului, aceasta variind între 2—3 luni. În referatul întocmit la sfîrșitul experimentului, autorii au ținut să subliniere că „utilizarea Apilarnilului în neurastaniile somatogene ale vîrstei a treia este foarte utilă și permite totodată reducerea polipragmaziei (varietate exagerată de medicamente, n.r.) uzitate la această cazuistică".

Prin „rezultate spectaculare" se recomandă acțiunea Apilarnilului și în tratamentul climaterului (tulburări de menopauză). Autorii tratamentului au ținut să-și exprime entuziasmul chiar și în cuprinsul referatului de specialitate. Experimentul a avut loc la I.S.M. Tg. Mureș sub supravegherea medicilor prof. dr. Eva Pantea (psihiatru), Voica Foișoreanu (neurolog) și a psihologului Elena Trozner, și a cuprins un lot de 30 de paciente. La sfîrșit s-a putut constata că din cele 10 manifestări caracteristice climaterului (valuri de căldură, congestie nazală și mastodinie, fatigabilitate, hipoprosexie, hipomnezie, amețeli, stări depresive, cefalee, irascibilitate și jenă precordială), primele șapte „au cunoscut o ameliorare spectaculară". În concluzie, autorii apreciază Apilarnilul „ca un medicament de maximă eficiență în patologia climaterului, cu atît mai mult cu cît suprimarea simptomatologiei specifice induce și o creștere a randamentului psihic și fizic".

O noutate absolută o constituie și folosirea Apilarnilului în industria cosmetică. Este vorba de realizarea familiei de produse „Acantha" (creme de zi și de noapte). Autorii formulei (Rozalia Speteanu și Stanca Cizmaru de la Întreprinderea „Miraj" împreună cu N. V. Iliescu) au putut constata în faza experimentală larga eficacitate a substanței active în refacerea și vitalizarea țesutului epidermic, acțiune explicată prin bogatul conținut al Apilarnilului în precursori hormonali, aminoacizi, glucide, proteine, fosfor și vitamine.

Mai amintim, în sfîrșit, că autorul brevetului de invenție, în colaborare de data aceasta cu dr. Ana Dumitrescu, ing. dr. Viorica Trandafir și ing. chimist Maria Constantinescu, a realizat și experimentat cu succes o suită de noi preparate oftamologice, pansamente, unguente și cicatrizante. Rezultatele acestui studiu vor face însă obiectul unei relatări ulterioare.

Sînt cîteva date care, iată, atestă importanța celui de al 8-lea produs al stupului, descoperit și valorificat pentru întîia oară în țara noastră. Anunțat ca o mare speranță, Apilarnilul și-a reconfirmat virtuțile terapeutice prin mijlocirea experimentului clinic și prin larga lui recunoaștere internațională.

LIVIU TIMBUS

Cine pune „în priză" primul automobil electric?

Cînd se va scrie istoria automobilului românesc, nu ne îndoim că ea va consemna și o „Dacie" cu un indicativ oarecum misterios și pe care în 1983 nimeni nu-l mai întîlnește. Este vorba de „Dacia 1301 E", primul (cel puțin după cunoștința noastră) automobil electric românesc, despre care am mai avut prilejul să scriem. (O altă „Dacie" electrică experimentală a fost creată acum vreo doi ani la Institutul politehnic Timișoara, în colaborare cu autoservice-ul local, și a circulat mai multe luni pe străzile orașului de pe Bega.) Ne-am propus să aflăm ce s-a întîmplat cu „Dacia 1301 E" bucureștean, atît de aclamat și omniprezent pe micul ecran acum vreo doi ani. Mergem, cu acest prilej, și pe urma articolelor din „Flacăra". Ei bine, ceea ce am aflat ne-a uimit : automobilul electric, brevetat, cu acte în regulă și în perfectă stare de funcționare („ar merge și cu o baterie de tractor", am fost asigurați) se odihnește, ruginește — din fericire, deocamdată doar la figurat, dar pentru cît timp încă? — într-un garaj I.T.B. Inutil și, se pare, uitat.

Să recapitulăm faptele. Pe bază unui contract inițiat și finanțat de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, un grup de entuziaști și competenți cercetători de la Centrul de terotehnică I.T.B. a pus la punct, în premieră, mai multe autovehicule electrice : minimașini bi-loc și două „Dacii". A fost o cercetare complexă, încununată de succes ; folosindu-se, desigur, experiența mondială — încă destul de limitată — s-au adus și soluții originale, consfințite de cuvenitele brevete.

Cercetarea s-a terminat în februarie 1982 și, cum spuneam, a fost justificată de rezultate, trăgîndu-se concluzii tehnice și acumulîndu-se o valoroasă experiență pentru momentul cînd se va socoti utilă, pe plan național, demararea fabricării automobilelor electrice. Este o problemă de viitor, nerezolvată, în toate implicațiile sale, în nici o țară din lume. Dar „Dacia 1301 E" există, chiar și în unicat, și nu vedem nici un motiv, economic sau tehnic, pentru a nu fi folosită.

Să profităm de acest prilej pentru a reaminti măcar pe cîțiva dintre inginerii care au consacrat luni de muncă non-stop pentru a pune la punct (ceea ce însemna, în unele cazuri, elaborarea cu mîna lor a pieselor-unicat) automobilul electric bucureștean : Ulm Păunel, specialistul în surse de energie, omul care a pilotat „Dacia" electrică pe străzile Capitalei, Paleolog Preda, Vladimir Doicaru, Justin Capră și alții. Lor li se datoresc și unele inovații, brevetate, legate de cutia de viteze, suspensii, motorul însuși, acționarea suplimentară prin panou solar etc. Despre toate acestea s-a scris la vremea lor în presă, inclusiv performanțele : autonomie 100 km, la viteză constantă, cu panou solar ; viteza maximă 90 km/oră, cu o persoană ; 60 km/autonomie cu patru persoane, în oraș ; ambreiaj, frînă, accelerație absolut normale, ca la automobilele cu benzină. Rezultatele obținute în 1981—1982 și încorporate în „Dacia 1301 E" se situau atunci la nivel european. Și atunci, de ce automobilul a primit, ca să spunem așa, concediu fără plată? Am întrebuințat nu întîmplător termenul „fără plată", fiindcă această „Dacie" unică în felul ei nu aduce nici un folos material (sau tehnic) în momentul de față.

Centrul de terotehnică I.T.B., unde au luat naștere și s-au materializat automobilele electrice și alte idei tehnice îndrăznețe, a fost trecut, pe linie administrativă, de la I.T.B. la Institutul de sudură și încercări de materiale Timișoara, devenind filiala din București a institutului timișorean. Și în acest cadru organizatoric colectivului i se oferă un larg cîmp de activitate, numai că noul profil are prea puțin comun cu unica „Dacia" electrică rămasă (cealaltă a fost, între timp, demontată). Și așa se face că a fost uitată, copil al nimănui, I.T.B.-ul acceptînd doar să-i dea găzduire într-un garaj. **Indiferent de aspectele administrative, justificările pe hîrtie și finețurile organizatorice, un lucru este clar : automobilul sacc nefolosit de aproape doi ani.**

Cum ar putea fi el valorificat? De pildă, la o școală de șoferi a Automobil Clubului Român. Am cerut, în acest sens, părerea inginerului Justin Capră, el însuși inventator și împătimit de nou în ale automobilismului, care lucrează în prezent ca inginer la școala de șoferi A.C.R. București. El ne-a confirmat că „Dacia 1301 E" ar fi deosebit de utilă școlii, din mai multe motive :

● Din calcule economice efectuate la A.C.R., rezultă că 100 km parcurși cu automobilul electric sus-menționat, dotat cu baterii de tip PAS (din fabricație internă, de la „Acumulatorul"), costă 25 lei, iar pentru automobilul cu benzină prețul corespunzător este 70 lei, incluzîndu-se, în ambele cazuri, și reparațiile curente.

● Vitezele la poligonul de șoferi (parcări, garări) nu depășesc 10 km/oră, deci sînt ușor realizabile de automobilul electric, chiar cu baterii de calitate foarte slabă.

● Vehiculul electric are posibilitatea să simuleze integral (inclusiv zgomotul !) manevrarea automobilului clasic, deci din punctul de vedere al comenzilor învățatul conducerii nu diferă cu nimic la cele două tipuri de automobile, și elevii nu ar fi cu nimic dezavantajați.

● Cu sursele de energie electrică accesibile pe piață se obține la automobilul electric o autonomie de poligon de 12 ore mers continuu, ceea ce revine la o „încărcare" electrică cam o dată la două sau trei zile — foarte convenabil.

● Utilizarea automobilului electric existent la școala de șoferi ar netezi calea către o eventuală extindere și mărire în viitor a numărului acestor vehicule.

Ideile inginerului Justin Capră configurează doar una din soluțiile posibile, cititorii noștri (inclusiv unele organizații socialiste potențial interesate) putînd veni cu alte idei. Noi mai dăm două sugestii : transferarea „Daciei" electrice fie la Muzeul Tehnic București (nu pentru a fi expusă în vitrină, ci pentru demonstrații săptămînale), fie la Institutul politehnic, Facultatea de transporturi, unde ar putea fi folosită ca obiect de studiu și pentru demonstrații. „Dacia" electrică (reamintim că dispozitivele ei de interes special au fost brevetate, nu mai prezintă nici un fel de „secret") își are locul nu într-un garaj anonim, neștiută și nevăzută, ci în văzul a sute și mii de tineri pasionați de tehnică. Poate că reintrată în circuitul normal — adică folositor obștii — va face să țîșnească noi idei privind o mașină electrică „ieftină", într-o lume ca a noastră, în care lupta pentru energie se confundă cu însăși lupta pentru viață.

LIONEL NIȚESCU

Din nou cazul și cazurile lui Nicolae Panait

După ce vom mai fi scris, pe aceeași temă, în numerele noastre din 10 decembrie 1982 și 18 februarie 1983, revenim astăzi asupra terapiei naturale propusă de Nicolae Panait în tratarea unor boli de piele, terapie ce pare să fi găsit remedii pentru ameliorarea și chiar vindecarea unor grave afecțiuni (între care psoriazisul), adesea cu cauze necunoscute, socotite incurabile.

Am prezentat pînă acum 13 cazuri (7+6), ne vom opri acum asupra altor cîtorva, și ele alese, mai degrabă la întîmplare, dintr-un dosar voluminos, cu zeci de pagini, rezervîndu-ne pentru final dreptul de a face, pe marginea lor și, implicit, a situației, un scurt comentariu.

1.

Cazul 1 este cunoscut cititorilor din numărul 7/18 februarie al revistei „Flacăra".

— Sînteți elevă, nu ?

— În clasa a X-a, a Liceului industrial numărul 1 din Cîmpina. Locuiesc în orașul amintit, pe strada Ana Ipătescu 13. Mă cheamă Nicoleta Lambrea.

— E mult de cînd sînteți bolnavă ?

— Am avut, 4 ani, psoriazis.

— Ce v-au zis doctorii ?

— Că e psoriazis, o boală incurabilă.

— V-au văzut mulți medici ?

— Mulți. Mama e asistentă medicală și, lucrînd în acest domeniu, m-a dus la tot felul de medici, la Cîmpina, la Ploiești, la București.

— De cînd ați început tratamentul lui Panait ?

— Din 19 decembrie.

— Cum a mers ?

— De unde, înainte, eczemele se înmulțeau, n-au mai apărut, iar cele existente s-au micșorat și, după 2—3 săptămîni, au dispărut. Azi, palmele mele sînt curate.

Discuția de mai sus a avut loc, cu aproximație, la începutul lunii februarie. La 3 aprilie 1983, pe spatele unei fotografii ce-o înfățișează pe fosta bolnavă, Nicoleta Lambrea a scris : „mă declar vindecată de psoriazis generalizat". Vorbele ei nu pot constitui, firește, un argument strict științific. Dar fotografia (pe care n-o reproducem din motive lesne de înțeles, dar care există) poate? Ea prezintă o tînără cu pielea curată, normală, și e prinsă de Nicolae Panait, cu o clemă, de cîteva rețete pe care e notat, sub parafă și semnătură, un singur cuvînt : psoriazis.

2.

La dosarul lui Marin Nedelciu, domiciliat în București, strada Cotrova 5, sector 3, se găsesc nici mai mult, nici mai puțin de 16 rețete. Toate conțin, în dreptul diagnosticului, cuvîntul psoriazis, maladie de care Marin Nedelciu suferă din 1965.

Să-l ascultăm povestea :

„Eram plin, la un moment dat, pe tot corpul. M-am internat la Spitalul „Colentina", unde m-a tratat doctorul Anghel. După 30 de zile m-am simțit mai bine, dar după alte 5, m-am umplut din nou, peste tot. Mult timp, m-a tratat profesorul Longhin, apoi doctorul Vișinescu, fără nici un rezultat. Am luat tot felul de medicamente, pe unele le-am uitat, pe altele le țin minte, Sinalar, Fluocinolon etc.

Cînd am citit „Flacăra", am venit la tovarășul Nicolae Panait. M-a consultat de urgență, în luna ianuarie, mi-a dat regimul stabilit de dînsul și, după cîteva zile, m-a lăsat mîncărimea. În luna mai, am primit și o soluție, cu care m-am uns pe corp. Am venit la control după o săptămînă, apoi după două, regulat, iar azi, 18 iulie 1983, nu mai am nimic".

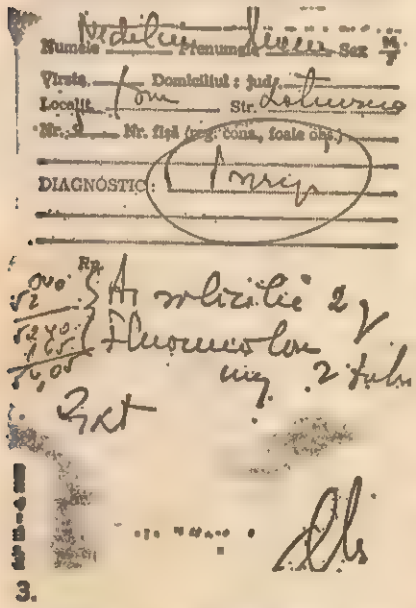

3.

Iată un punct de vedere datorat unui medic, dr. A. T. Ispas :

„...În ceea ce privește cazul meu, am avut leziuni cutanate localizate pe pielea capului și, totodată, unele mici modificări la nivelul unghiilor. În 3 ani, au progresat, în ciuda tratamentului cu diverse unguente pe bază de cortizon: de la 2—3 zone cu diametrul sub un cm la leziuni ce ajunseseră să cuprindă aproape toată pielea capului, cu dimensiuni de 3—4 cm diametru, acoperite cu cruste de 2—3 mm înălțime. Diagnosticul era clar, psoriazis, fiind văzut, pe lîngă cunoștințele mele, și de alți 2—3 colegi pediatri. Am ajuns la tovarășul Panait în această fază de început a bolii și consider asta o șansă. Am început tratamentul, constînd în ceaiuri de plante și o soluție alcoolică decapantă, la mijlocul lunii decembrie. După 1 ianuarie 1983, am trecut la regimul alimentar indicat de tov. Panait. După o lună de tratament, deci la 1 februarie, leziunile cutanate de la nivelul capului au dispărut aproape sută la sută, tegumentul căpătînd aspect normal, supliu. Am continuat tratamentul dar, din condiții obiective, într-o perioadă, n-am ținut regimul alimentar și nici n-am băut ceaiul de plante. Leziunile n-au reapărut. Fac o astfel de observație pentru a sublinia persistența rezultatelor acestui tratament, în opoziție cu ceea ce se întîmplă sub terapie cortizonică. În acest caz, dacă se întrerupe, fie și cîteva zile, aplicarea locală, leziunile reapar rapid, pe o întindere și mai mare.

Consider rezultatele tratamentului Nicolae Panait spectaculoase și, fără a fi în măsură să ofer soluții, cred că de această terapie, bazată pe mijloace simple și naturale, ar trebui să beneficieze toți cei interesați".

4.

În registrul pe care, de la o vreme, Nicolae Panait îl ține cu meticulozitate, făcînd (după știința și posibilitățile sale) o muncă cît de cît de cercetare (fișează, fotografiază, compară etc.), am descoperit o imagine înfățișînd-o pe Elena Vișan,

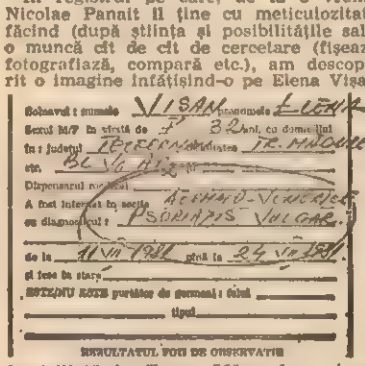

domiciliată în Turnu Măgurele, strada Taberei, bloc V 6. Pe spatele ei scria, ca și în cazul Nicoletei Lambrea, doar „făcută cu ocazia vindecării mele de psoriazis vulgar generalizat". În aceeași zi, la 7 mai, Elena Vișan nota :

„M-am îmbolnăvit în ianuarie 1981, tratîndu-mă în cadrul Spitalului din Turnu Măgurele, secția de dermatologie. După fiecare internare, aveam o perioadă de ameliorare dar, în scurt timp, afecțiunile reapăreau, ajungînd în același stadiu. Eram handicapată, credeam că nu mă voi mai vindeca niciodată de această boală.

Pe 10 ianuarie, am ajuns la tovarășul Nicolae Panait. M-a tratat după metoda sa, arătînd mult interes și calm. M-a chemat la cîteva controale și, de fiecare dată, constata ceea ce vedeam și singură : boala dădea înapoi. În clipa de față, mă socotesc complet vindecată".

5.

Nicolae Cojocaru, student în anul al VI-lea, Institutul de medicină și farmacie din Tîrgu Mureș :

„În urmă cu circa un an, mi-au apărut pe piele cîteva leziuni, însoțite de un prurit accentuat, cu tendință de generalizare. Mi s-a diagnosticat un psoriazis. Am fost la mai mulți dermatologi și am urmat nenumărate tratamente, dar starea nu mi s-a ameliorat.

Citind în „Flacăra", m-am adresat tovarășului Panait. După două luni de tratament, leziunile și pruritul au dispărut complet și nici n-au mai apărut. Tratamentul tovarășului Panait este deosebit de eficace și, totodată, lipsit de efectele secundare posibile în medicația clasică".

6.

Iată povestea dramatică a unei mame, Stela Coaje din Zimnicea, strada Lebedei 6. Fiul său, Gheorghe Coaje, s-a îmbolnăvit de psoriazis generalizat în 1980.

— La ce doctori l-ați tratat ?

— Am stat internați de mai multe ori, la Zimnicea, la Alexandria și la București, la „Colentina".

— Băiatului i-a mers mai bine ?

— Nu, situația lui se agrava. Slăbea, refuza mîncarea, era acoperit cu puroi din cap pînă în picioare. Nu mai suporta hainele pe el, îl țineam mai mult gol, mutîndu-l dintr-un pat în altul cu cearșaful.

— Cînd ați venit la Nicolae Panait ?

— În martie. După două luni, în care n-am încălcat cu nimic tratamentul ce ne-a dat, copilul și-a recăpătat pofta de mîncare. A reînceput să meargă, să iasă la joacă.

— Pielea s-a mai curățat ?

— Cojile au tot căzut, pielea a pornit să se refacă și să ajungă la normal.

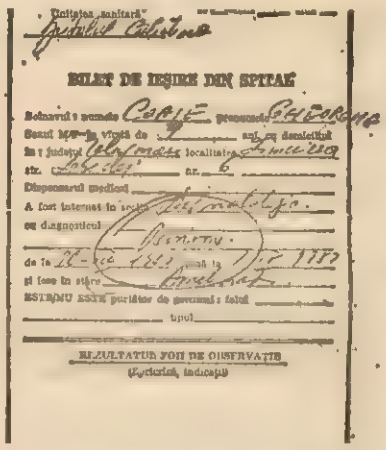

Cînd s-a prezentat, în 21 iunie, la control, Stela Coaje a notat, cu mîna tremurîndă, în opisul lui Nicolae Panait : „copilul meu, Gheorghe Coaje, de 10 ani, e un copil normal, lipsit de boală". Trei bilete de ieșire din spital și o rețetă, ultima purtînd parafa reputatului profesor Alexandru Colțoiu, atestă (fără putință de tăgadă) că Gheorghe Coaje a suferit de psoriazis.

7.

Fără alte comentarii :

„Subsemnatul dr. Akeb Al-Hashimi, medic O.R.L. la Policlinica Focșani, domiciliat în Focșani, strada Ștefan cel Mare 7, telefon 3 27 15, m-am îmbolnăvit în august 1982. Mi-a apărut, pe obrazul sting, o mică leziune, tratată de dermatologii din județul Vrancea drept o micoză banală. Am folosit Acid salicilic, Hidrocortizon, Alcool iodat, Albastru de metil etc., dar leziunea se mărea treptat, deși foarte încet. După ce, în urma unui șoc nervos, mi-au apărut alte 5—6 leziuni pe piept, însoțite de mîncărimi insuportabile, m-am adresat, la București, unor dermatologi renumiți, între care profesorilor Dimitrescu și Vulcan. În luna martie, biopsia a confirmat diagnosticul dat de profesorii sus-numiți. Pe parcurs, a apărut keratodermie la mîini și la picioare, medicamentele prescrise (Locacorten, Fluocinolon, Hidrocortizon etc.) nedînd rezultate. Boala progresa.

Am ajuns la Nicolae Panait pe 25 aprilie, fără mari speranțe. Mi-a indicat un tratament pe care l-am respectat cu strictețe. După numai 5 zile, au apărut primele semne de îmbunătățire, evoluția stagnînd. După alte 5, au dispărut mîncărimile, iar după aceea, într-un timp relativ scurt, și leziunile cutanate. Acum mă consider vindecat sau spre vindecare 97 la sută și, în calitate de fost bolnav și de cetățean irakian, vreau să-i mulțumesc lui Nicolae Panait pentru binele ce mi-a făcut".

8.

Viorica Popa din Bacău, strada Violetelor 3, scrie :

„Toată această poveste tristă, numită psoriazis, a început pentru mine în 1973. Cu timpul, s-a agravat, îndeobște pe față și pe picioare. M-am tot tratat, mai ales la Bacău, dar boala n-a cedat.

În ianuarie 1983, am fost primită, cu multă înțelegere, de tovarășul Nicolae Panait și, urmîndu-i indicațiile, m-am vindecat".

9.

La fel de lapidar e și Augustin Țenu, doctor în geologie, domiciliat în București, strada Dealul Țugulea 32—36 :

„Am suferit de psoriazis din anul 1979, tratîndu-mă la policlinicile „Casa Scinteii" și „Batiște". Fără rezultate practice. După 3 luni de tratament cu Nicolae Panait, mă declar complet vindecat".

O fotografie, atașată la dosar, poate servi drept mărturie.

10.

Să dăm, în încheiere, cuvîntul unui alt medic, dr. Aurel Chirea, repetînd că situațiile prezentate aici nu reprezintă decît o mică parte din „bibliografia" întocmită de Nicolae Panait. Ba chiar, ca să fim sinceri pînă la capăt, ne-am ferit de unele cazuri dramatice, alegîndu-le (dintr-o cazuistică amplă) pe acelea care ni s-au părut mai limpezi, însoțite fiind și de dovezi medicale (bilete de ieșire din spital, rețete etc.) convingătoare.

Să-l ascultăm pe doctorul Chirea :

„Apărute în ultimul an, leziunile eritemo-scuamoase ce-mi cuprindeau treimea superioară, ambele antebrațe, zona coatelor etc. aproape că mă împiedicau să-mi exercit meseria. Era, de asemenea, cuprinsă și pielea capului, aveam leziuni în unele zone ale abdomenului, pe creasta tibiei piciorului drept.

În urma tratamentului administrat de Nicolae Panait — soluție alcoolică cu macerat de plante, regim alimentar strict, dar suportabil, băi calde generale sau chiar locale, în scopul de a decapa crustele — mă aflu, după aproape 4 luni, într-o situație pe care n-o speram : în locul acelor oribile cruste soioase, pruriginoase, am azi tegumentul curat, supliu, rămînînd doar o decolorare vagă. În zonele în care leziunile erau apărute recent, nici măcar eu nu le mai pot observa. Consider că tratamentul tovarășului Panait are mai multe avantaje, printre care că nu necesită spitalizare. În plus, regimul alimentar prescris este lipsit de toxicitate, putînd fi extins și în alte afecțiuni.

În ceea ce mă privește, mulțumesc tov. Panait și pentru faptul că m-a ajutat, într-un timp relativ scurt, să scad în greutate aproximativ 12 kilograme și să fumez sub 5 țigări pe zi. Totodată, anumite examene de laborator, ca glicemia, colesteroiul etc., care erau în limita superioară a normalului sau chiar o depășeau, prezintă acum, ulterior tratamentului, valori normale. Materialul și metoda lui Nicolae Panait sînt oarecum simple și cred că trebuie ținut cont de ele, bineînțeles în măsura în care forurile în drept apreciază că merită luată în considerație și părerea noastră, a pacienților".

Repetăm: trebuie găsită o soluție

Reiese limpede, din cele expuse azi, ca și din relatările anterioare, că terapia inițiată de Nicolae Panait (fie descoperită de el însuși, fie, cum amînteam data trecută, deprinsă de la Pavel Kozak) poate propune soluții în tratarea unor boli de piele dintre cele mai grave, unele din ele socotite fără leac. În acest sens, opiniile unor medici, toate favorabile metodei, pot constitui un indiciu. Nu susținem (și nu susține nici autorul) că metoda sa, de fapt o reîntoarcere spre simplitatea naturii (ceaiuri, regim alimentar etc.), ar rezolva toate relele dermatologiei. Dar ea există și, încă mai mult, se însoțește de succese terapeutice greu de pus la îndoială. Chiar dacă, repetăm, rigoarea științifică ne determină să păstrăm, fie și în cazurile spectaculoase enumerate mai sus, o rezervă. O precauție.

Cît se poate întinde Nicolae Panait, în ce maladii merg (sau nu merg) remediile sale, asta rămîne de văzut, de elucidat. Panait nu e, oricît s-ar sili să-și depășească statutul, condiția, decît un om. O persoană. Numărul solicitanților a crescut și, crește, dar Nicolae Panait, avînd și timpul, și energia, și remediile limitate, nu-i poate trata pe toți, oricît ar dori. Așa stînd lucrurile, mai spunem o dată : în situația Nicolae Panait trebuie găsită, cît mai grabnic, o soluție.

Facem de aceea încă un apel către conducerea Ministerului Sănătății, a Academiei de Științe Medicale, să intervină în sensul lămuririi problemei. Aceste foruri s-au arătat, îndeobște în vremea din urmă, receptive față de semnalele apărute în presă, deci și în „Flacăra", și nimic nu ne împiedică să sperăm că, și de data asta, vor acționa cu fermitate, punîndu-se în slujba intereselor oamenilor. Știm, nici cu Nicolae Panait nu e ușor de colaborat. El, ca și alții aflați înaintea lui în conjuncturi asemănătoare (ne vin în minte „ciudățeniile" chimistului Ionescu Dîmbovița și mai nou, ale doctorului Iulică Voinea), manifestă unele (doar în parte întemeiate) rezerve, văzînd peste tot numai oameni dispuși să-i denigreze și, de ce nu ?, să-i fure ideile. Cei care au descoperit ceva, într-un domeniu sau altul, n-au fost niciodată (să acceptăm că poate fi și cazul lui Nicolae Panait) caractere simple, liniare, ușor de modelat. Cu ei, mai mereu, s-a lucrat anevoios, cu poticneli. Nicolae Panait însă trebuie să înțeleagă să n-are voie, legal și, mai ales, moral, să facă din terapia sa un secret. Obligația lui e, fără tergiversări și stratageme, să coopereze. N-are nimeni interes ca o idee de genul celeia în dezbatere să rămînă, dacă se va dovedi viabilă, într-o minte sau măcar într-un sertar, iar cei în cauză ar trebui să fie primul care să pricepă acest imperativ.

Din cîte am fost informați, între Academia de Științe Medicale și Nicolae Panait, a fost gata, să se înfiripe o colaborare. Fiecare însă a ținut la punctul său de vedere și, pentru moment, colaborarea (cîtă a fost, un schimb de documente, de propuneri) a încetat. Nădăjduim că ea se va relua cît mai rapid, spre folosul tuturor celora care suferă, și sînt destui, de afecțiuni ale pielii.

OVIDIU IOANIȚOAIA

SPRE ALBA IULIA, SPRE ÎNFĂPTUIREA MARII UNIRI

„În teritoriul ocupat sînt numai ochi care plîng și inimi care suferă și speră"

Sfîrșitul anului 1916. Oltenia, Muntenia, Dobrogea și o parte limitată din sud-vestul Moldovei căzuseră sub ocupația dușmană. Iată o mărturie din vreme datorată lui C. Kirițescu : „Doi ani, istoria țării se va desfășura în chip deosebit, ca în două țări străine una de alta. Puterea statului român se întindea acum numai asupra unei treimi din teritoriul țării. Dincolo de barieră, sprijinită de aliați și în strînsă legătură sufletească și materială cu ei, Moldova va duce o viață intensivă. Ea va trăi zilele înfrigurate ale refacerii, zilele de entuziasm ale victoriei, zilele de tragedie și de nădejde ale desnodămîntului. Viața Moldovei în acești doi ani este o bucată din istoria României independente. Acolo s-a concentrat toată viaga țării ; acolo e mintea care plănuiește și brațul care lovește.

Dincolo de barieră, Muntenia și Dobrogea, două treimi din țară, sînt sub stăpînirea dușmanului. Izolate complet de frați și de prieteni, românii din teritoriul ocupat vor trăi doi ani de robie, de batjocură, de umilință și de jaf. Nu există o viață publică românească în acești doi ani negri. În teritoriul ocupat sînt numai ochi care plîng și inimi care suferă și speră".

Cu rapiditate, cu metodă, cu cruzime, ocupanții desfășoară o vastă acțiune în teritoriul ocupat pentru a-și consolida stăpînirea, organiza jaful, subjuga populația și a-i distruge moralul. Administrația militară (Militärverwaltung in Rumänien) își creează organele de care avea nevoie : Oberquartiermeisterstab (Comandamentul suprem militar), Verwaltungsstab (statul major administrativ), Wirtschaftsstab (statul major economic) și Militärverwaltungsstab (poliția administrativă militară).

Jaful economic

Mareșalul von Mackensen : „Problema principală a Administrației în România constă în utilizarea economică maximă a teritoriului administrat în profitul Germaniei" (ordinul 26 280/1917).

Un document întocmit de Marele Cartier General Român referitor la activitatea statului major economic de ocupație în perioada 1 decembrie 1916—28 iulie 1917. Sinteza este alcătuită pe baza unor acte și rapoarte sustrase de la Ministerul de război austriac cu ocazia dizolvării statului austro-ungar, în toamna anului 1918 și au fost trimise în țară de Consiliul Național Român din Viena : **„Este vădită intenția Germaniei de a stoarce teritoriul ocupat. Și nu poate însemna, desigur, decît a exploata țara și în sensul rău al cuvîntului, cînd într-un interval de 8 luni exportezi 1 071 627 tone cereale, lăsînd în același timp populația să moară literalmente de foame. Deși raportul nu ne dă indicația cît a consumat în acest timp populația civilă, putem totuși să ne facem o idee de cifrele pe care ni le dă pentru timpul de la 1—15 martie în care perioadă trupele de pe frontul român și cele din interiorul țării au consumat :**

Făină	Grîu	Porumb	Paste făinoase	Tărițe
730	1 417	7 892	2 845	2 840
		pe cînd populația civilă numai :		
230	789	1 186	220	310 tone

O populație de 3 438 002 suflete, după propria lor statistică, consumă 2 815 tone pe cînd o armată de maximum 300 000 consumă în același interval 15 524 tone. [...] Cele 1 071 627 tone cereale exportate în intervalul de la 01.12.1916 pînă la 27.07.1917 nu reprezintă deci cantitatea exactă a cerealelor ieșite din țară, căci la suma de mai sus trebuie să adăugăm și cantitatea consumată de trupele de ocupație.

[...] În datele raportelor nu reiese de asemenea cantitățile exportate din Dobrogea și consumate pe loc de trupele de ocupație, Dobrogea nefăcînd parte din zona administrației armatei militare, de unde s-a exportat însă, desigur, și s-au consumat cel puțin 150 000 tone. Adunînd toate aceste cifre ajungem la enorma cifră de 1 500 000 tone cereale furate în timp de 8 luni de zile. Cu toate acestea, citind printre rîndurile rapoartelor vezi clar părerea lor de rău că n-au putut stoarce decît atît. Ei se plîng mai ales că nu pot exporta vite în țara lor și că aprovizionarea cu carne a trupelor întîmpină dificultăți și aruncă vina pe turci și bulgari care au trecut peste Dunăre cantități mari de vite. Preocuparea lor de căpetenie a fost deci exploatarea metodică a bogățiilor țării și grație talentului lor de organizare au reușit într-adevăr să stoarcă țara. Au lăsat numai ce n-au putut lua cu ei în fuga lor precipitată [...] Numai două au expediat de la 10.05 la 28.07., 746 tone sau aproximativ 8 000 000 bucăți. Au trecut apoi la materiile prime și rechiziționînd pe prețuri de nimic lîna, pieile, fierul, alama, arama, lemnărie etc. etc., au început să le transporte din țară și astfel vedem că în 8 luni am pierdut din bogăția noastră națională 4 430 000 kg piei ; 2 051 000 kg lînă, 5 388 000 kg fier, 857 000 kg aramă, 1 311 000 kg alamă, 2 697 000 kg mașini, 4 892 000 kg lemne de nuc, frasin, stejar. Petrolul și produsele petrolifere s-au bucurat, de asemenea, de o atenție specială. În momentul cînd Germania a pus mîna pe terenurile de petrol, instalațiile fiind în marea lor majoritate toate distruse, producția era egală cu zero, s-au pus imediat pe lucru și la începutul lunii martie sondele încep să producă deocamdată numai 8 vagoane pe zi. Această producție sporește însă zilnic și ea este : la 23 martie de 13 vagoane zilnic. La 10 aprilie de 25 vagoane zilnic. La 25 aprilie la 35 vagoane zilnic. La 10 mai 55 vagoane zilnic. La 25 mai la 80 vagoane zilnic. La 10 iunie la 85-95 vagoane zilnic. La 2 iulie 100 vagoane zilnic, atingînd astfel producția din 1902/03. Exportul total al produselor petrolifere a fost în aceste 8 luni de 80 445 000 kg. [...] Celelalte mine și anume cele de lignit, sare, antracit și aur, au fost, de asemenea, exploatate. Producția lignitului a crescut de la 600 tone în februarie la 740 tone în iunie, a sărit de la 85 tone în februarie la 475 tone în iunie. Exportul de sare a atins cantitatea de 25 894 000 kg plus 2 412 000 kg consumate de trupele de ocupație.

Acesta e pe scurt rezultatul unei scurte analize a rapoartelor nemțești din care putem să deducem enormele pagube suferite de bogăția noastră națională în cei doi ani de ocupație".

Să luăm exemplu unei comune, Rucăr, Argeș și să comparăm situația șeptelului în 1916 și 1919.: cabaline : 2 552—262 ; bovine 3 873—1 283 ; ovine : 43 049—4 466 ; caprine : 473—344 ; porcine : 1 585—122 ; giște : 834—29 ; rațe : 603—35 ; găini : 2 508—1 233.

Iată, povestită de un contemporan, procedura rechiziționării vitelor :

„Se ordona autorităților comunale ca într-o anumită zi să se ducă la primărie sau la locul hotărît de reprezentanții comandaturei toate vitele din comună, catagrafiate după instalarea inamicului în țară de către polițiștii înființați de autoritățile militare germane, cu deosebire în scopul executării rechizițiilor. La ziua fixată reprezentanții comandaturei și garda lor se transportau în comună ; toți locuitorii le prezentau vitele, altminteri mînia teutonă se revărsa asupra lor în toată grozăvia ei ; se alegeau cele mai frumoase vite ; se înfierau, se treceau într-un carnet sau registru. Proprietarii vitelor înfierate erau obligați ca în ziua următoare sau în ziua ce li se indica să ducă vitele la oborul împuterniciților comandaturei din R. Vîlcea".

Și o cifră globală : între 1916—1919 numărul animalelor pe întreaga țară a scăzut de la 13 822 977 capete la numai 6 777 729.

Înfometarea populației

Și în timp ce bogățiile țării luau drumul Puterilor Centrale, poporul român era ținut într-o stare de subalimentație cronică. Confiscarea și raționalizarea alimentelor a redus gradul de rezistență fizică a populației, a deschis drumul epidemiilor care au secerat mii, zeci de mii de vieți. În timp ce rația zilnică a unui soldat german se compunea din 500 gr pîine, 200 gr carne, 20 gr untură, 25 gr zahăr, 100 gr marmeladă, 250 gr leguminoase (sau 200 gr făină de mazăre sau 60 gr legume uscate sau 750 gr cartofi sau 200 gr paste făinoase sau 450 gr varză acră), 30 gr tutun și 0,2 1 rom, un cetățean român primea săptămînal 2 kg cartofi, 1 kg fasole, 500 gr mazăre și 300 gr orz prăjit !

DIN MEMORIUL LOCUITORILOR DIN PIELEȘTI (Dolj) :

„Armatele germane-austro-ungare deși ne-au sfîșiat nu puțin ficații cu jefuirea a tot felul de animale : boi, vaci, porci, oi, păsări domestice, cereale, furaje, distrugeri de împrejmuiri etc. și tot felul de obiecte casnice, dar credeam căci cu aceasta de astă dată vom fi scăpați și apărați, însă am fost înșelați, că rîul urmează din zi în zi mai rău din cauza soldaților care intră din casă în casă, impușcă tot felul de animale și păsări, luîndu-ne făina, mălaiul și leguminoasele, ce au mai rămas pentru hrana copiilor. [...] Ne-a dus în stare de disperare, că este aproape a porni și noi, puțini ce am mai rămas, să fugim, părăsind comuna și luînd lumea în cap încotro vom vedea cu ochi..."

Devastări, crime, schingiuiri

DIN RAPORTUL ADMINISTRATORULUI PLĂȘII COZIA, NIC. NECȘULESCU :

„S-au ucis săteni fără vreo vină seriosă, fără să fie judecați și condamnați, s-au arestat, bătut și schingiuit locuitorii pentru a-i determina să declare ultimele alimente scăpate de lăcomia dușmanului, pentru faptul de a nu fi îndeplinit corvezile care le sleiau forțele și pentru efectuarea cărora nu exista nici o formă, nu se admitea nici o scuză. În comuna Bujoreni au fost împușcați la invaziune de trupele germane locuitorii Alexandru P. Ungureanu și Maria Alex. Copilu, pentru motivul că au implorat pe călăi să nu le răpească ultima bucățică de hrană cînd totul li se luase fără nici o formă și fără nici o plată. În comuna Călimănești locuitorul Cristea Gheorghe a fost rănit prin împușcare [...] Săteanu Ion Tudose Purecel a fost ridicat cu forța [...] și trimis la lucrul căii ferate Homoriciu-Mineiu-Ungureni [...] unde a încetat din viață din cauza maltratărilor, muncii covîrșitoare și lipsei de hrană. În urma sa au rămas soția și 5 copii minori, muritori de foame, fiind lipsiți de orice avere. În comuna Cîineni trupele germane au împușcat pe locuitorul Iosif Const. Dădulete și Matei Bărbieru, fără a se ști motivul. În com. Mușcrețile, de asemenea, au fost ucise femeile : Elena N. Teodorescu și Ioana I. Petrică, fără a se ști motivul. În comuna Olănești la invazie a fost ucis cu arma Ion Mielă ; au fost răniți locuitorii Constantin Marin Gorgan, Ion Simion Andreianu, Ion Stef. Rotaru și Toma V. Tufiși, prin aruncarea asupra lor cu grenade de mînă..."

Și acest tratament a durat pînă la sfîrșitul războiului, 11 noiembrie 1918. Și chiar după...

DIN PROCESUL VERBAL PRIVIND DISTRUGERILE, ABUZURILE ȘI CRIMELE COMISE DE INAMIC PE TERITORIUL COMUNEI VĂLENI, MUSCEL :

„... Aceste abuzuri s-au săvîrșit în continuu pînă la ultimul moment al retragerii forțate a inamicului din țară, cînd cu două zile înainte de a părăsi comuna a împușcat prin focuri de armă pe locuitorul Ion N. Lungu la domiciliul său pentru simplul motiv că n-a ieșit imediat afară cînd a fost strigat de jandarmul german, anume Herman, care l-a și împușcat. În ziua de 14 noiembrie 1918, ora 12, a.m. au fost judecați foarte sumar și pe baza depozițiunilor a 3 jandarmi nemți, fără alte cercetări, fostul primar în acel timp Ioan Vrăbiescu și locuitorul Const. I. Popescu și condamnați de către Tribunalul Militar din Cîmpulung la moarte, pe care l-a executat chiar în seara acelei zile, iar noaptea comandatura și întreaga armată au părăsit județul și orașul Cîmpulung".

O statistică oficială publicată curînd după război indică cifra de 1 448 omuciderî săvîrșite de trupele de ocupație în cele circa 700 de zile de stăpînire vremelnică a pămîntului românesc. Deci două crime pe zi ! Trebuie să adăugăm însă că aceasta este cifra victimelor identificate, despre care se știe cînd, unde și de ce au fost omorîte. Numărul celor jertfiți este însă în realitate cu mult mai mare, fiindcă nimeni n-a ținut socoteala celor ce au pierit nestiuți de nimeni în șanțul drumurilor, orî în ascunzătorile pe care le socoteau sau le credeau sigure, orî aiurea.

Rezistența

Toată țara suporta soarta cu hotărîre și demnitate. Dar nu cu resemnare. Dimpotrivă.

Jaful, teroarea, aroganța ocupanților, politica de germanizare etc. au stîrnit revolta și ura.

SABINA CANTACUZINO : „Fiecare din aceste sălbăticii nejustificate măreau ura tuturor ; blestem la țărănci, blestem la țigănci, blestem la maici, toate aveau un singur gînd, să-l vadă învinși, plecați de la noi... Toți blestemau și îi urau din suflet".

Ura la repede forma unor acțiuni spontane de rezistență : opunerea la rechiziții, distrugerea firelor telefonice, incendierea depozitelor, stringerea de ofrande pentru ostași, furnizarea de informații asupra inamicului, călăuzirea subunităților române și aliate în terenul muntos, împădurit (sau „rătăcirea" celor dușmane), sprijinirea militarilor români evadați din lagărele de prizonieri cu hrană și adăpost pentru a putea ajunge în partea de țară neocupată. Și de la aceste acțiuni spontane se ajunge la organizarea de detașamente de partizani în Oltenia, în Muscel, în Vrancea ș.a., conduse de Victor Popescu, Vasile Chilian ș.a. Oameni cu suflet românesc curat și întreg, cu simțire românească adîncă și generoasă. Văzînd dîrza rezistență a unui grup de 150 de patrioți lîngă Tg. Jiu, șeful de stat major al Armatei I, generalul **C. GĂVĂNESCUL**, scria : **„Și era cel mai frumos tablou al neamului : copii între moșnegi luptînd alături pentru țară [...] amestecați cu cițiva țărani și civili, iar lîngă ei, imediat în spatele lor, mai multe femei țărance venite și ele să ajute pansînd răniți, cărînd munițiuni soldaților pînă pe linia de luptă sau încurajînd pe luptători. Și toți aceștia erau veniți aci cu voia lor, neîmpinși de nimeni, neminați de nimeni, decît de dragostea de țară, și iubirea de neam".**

CONSTANTIN BOTORAN ■
ION BULEI ■
ION CALAFETEANU ■

La Unire

Acum, frați, timpul sosește
Cătră lume s-arătăm
Că al nostru neam trăiește
Și că viață meritățm
Mult timp limbile străine
Ne-au tratat ca niște sclavi;
Iat-acuma timpul vine
S-arătăm că sîntem bravi.

Haideți dar în mîntuire
Toți cu toții s-alergăm.
„La unire! la unire!"
O strigare toți să dăm.

Lumea să ne-ntrebe bine
Ce voim și ce dorim,
Ea voiește-al nostru bine
Numai și noi să-l voim.
Acum timpul este dară
Drepturi a ne dobîndi,
Și-nlăuntru și-n afară
Viitoru-a ne-ntări.

Nu e altă mîntuire
Decît numai să strigăm:
„La unire ! la unire!"
Și la asta s-alergăm.

Cît o țară este mică
Slabă pururea va fi
Dușmanii ca pe-o nimică
Vor putea a ne-nghiți.
Hai să facem dar mai mare
Țara care o avem
Căci atunci fiind mai tare
Vom putea să ne ținem.

Scumpa noastră mîntuire
Noi altfel n-o căpătăm
Așadar pentru unire
Chiar viața să ne dăm.

Noi știm cum că moldovenii
De cînd lumea pe pămînt
Tot de-o lege cu muntenii
Și de-o limbă cu toți sînt
De ce dară să nu fie
Un popor tot la un loc
Și-o frumoasă Românie
Tot c-un suflet și-un noroc?

Haideți dar la mîntuire
Toți cu toții s-alergăm
„La unire! la unire!"
Toți un vlers să ridicăm.

Moldoveanul fiind frate
Cu munteanul va putea

Tot o țară și-o dreptate
Împreună a ține.
De ce dar în astă lume
De creștini și de păgîni
Să n-avem și noi un nume
Și o țară de români?

La a noastră mîntuire
Acum dar să alergăm
„La unire ! la unire !"
Toți c-o limbă să strigăm.

În unire e putere
Și viață pentru noi;
Acest bine de vom cere
Vom mai scăpa de nevoi.
Nimene nu ne oprește
Dorul nostru a-l rosti
Și Europa chiar dorește
Acest dor a ne-mplini.

Haideți, frați, la mîntuire
Mari și mici să alergăm!
„La unire! la unire!"
Cu un strigăt să strigăm!

G. SION ■

VINERI, 5 august 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

RADU COSAȘU:

«Eu cred în obsedantul „de ce nu"!»

Fotografie de PAUL AGARICI ■

— Cald, nu-i așa ?

(...)

— Și nu prea aveți chef de vorbă. Chiar dacă v-am adus într-un parc și v-am așezat pe o bancă la umbră. Ce poate fi mai îmbietor decît să admiri șiraturi de fiori frumos aranjate, să asculți glasuri de copii și cintec de păsări și să încerci să dezlegi din întrebările lumii ?

— Nimic nu mi se pare îmbietor pentru un interviu. Nu sînt un maestru al interviurilor, o recunosc. Nu-s spontan decît pe hîrtie. Prea marea experiență orală a unui scriitor mi-e suspectă. Pe urmă, există o cerere inflaționistă ca toate interviurile să fie „tari", să „rupă gura" cu adevăruri care să tale în carne vie și toate nodurile gordiene, de la alfa la omega. Nu-mi place deloc să tai în carne vie și nici să rup gura. Iar ca literă prefer s-grecul.

— Tot spunîndu-mi cum ați vrea să fie discuția, rîscăm să n-o mai purtăm. Dar mai bine mi-ați spulbera o nedumerire pe care o port cu mine din adolescență.

Din adolescență ? Atunci e grav ! S-auzim !

— Deci, la sus-zisa perioadă a vieții mele, într-o seară, am intrat într-o casă din București pe care n-aș mai putea s-o localizez nici în ruptul capului. Ceea ce m-a uluit în acea casă au fost maldărele de ziare care tronau pretutindeni, dosarele cu tăieturi din ziare. La loc de cinste figurau Les lettres françaises și Miroir sprint. Chipul gazdelor n-am reușit să-l țin minte. Mai știu că și-au invitat rapid musafirii la o partidă de belotă. Belotă ! Ce magic cuvînt ! De cîte ori îl aud eu văd în fața ochilor un imperiu de hîrtie. E ca o parolă care-mi îngăduie să pătrund pe acel tărîm din nou. Pot crede că atunci, în adolescență, am fost în casa dumneavoastră, Radu Cosașu ?

— Poate. Ar avea vreo importanță pentru dumneata ? În orice caz, nici eu nu te-am ținut minte. Dar ai dreptate : cam așa era imaginea mea de acum 20 de ani. Nu pot s-o reneg. A existat o perioadă cînd am avut pasiunea ziarelor și a unui anumit tip de lectură a lor. A fost revanșa, poate, asupra unei etichetări pe care am suportat-o împreună cu alții — aceea de „reporteri harnici și talentați".

— Din cîte știu, ați visat să ajungeți un mare gazetar sportiv.

— Mai corect, crainic sportiv. Visul meu s-a răzbunat : n-am spontaneitate în conversație.

— Dacă spuneți asta pentru ca eu să vă flatez, ei bine, n-am s-o fac.

— Țin minte că îmi compusesem și un epitaf la care am renunțat : „Aici zace un om care a dorit să fie gazetar sportiv și a și fost. Punct".

— Ba nu, punct și virgulă. Fiindcă totuși ați făcut pînă la urmă literatură.

— Am ajuns la literatură pentru că am fost dat afară din presă, în '56, pentru cîteva adevăruri spuse prea tare și prea (...), azi unanim acceptate. Nu mă (...) n-am de ce. A fost o dramă (...) a avut drept bine că în „unica (...) constituință estetică", așa cum îmi definesc eu (...) literare, s-a consolidat (...) nici o diferență între (...) și cea de proză. Idolatria mea față de Geo Bogza și de (...) vine. Oricum am lua-o, solemn sau pedestru, vocația gazetărească este una din vocațiile existențiale — nu numai de existență ! — ale scriitorului român. Aș vrea să scriu odată despre însemnătatea telegramelor Havas în formarea lui Eminescu. Sau despre **Năpasta** și **Moftul român**. Călinescu însuși este un mare gazetar. Așa cum scria Alexandru Paleologu, **Istoria...** este macheta unui ziar genial. Expresia a trecut neobservată dar o filă din „Jurnalul" superb al lui Jebelcanu depune mărturie pentru cît de mîndru era Călinescu că știa să facă un ziar. Era fericit ca un copil și se lăuda : „Sînt foarte deștept..." Vrei să ne avîntăm și spre unul din cele mai fantastice poeme ale lui Arghezi, acela numit **Bilete de papagal** ?

— De la scrierea ziarelor ați ajuns în patima lecturii lor. A fost ca un refugiu, nu-i așa ?

— Sancțiunea pe care am primit-o atunci a fost bună pentru destinul meu. Chiar și o biată „viziune reportericească", dacă primește o lovitură sănătoasă de viață, are șansa ei. M-am înconjurat de ziare — dar ce ziare și reviste minunate îmi încăpeau atunci în mîini — alea, alea pe care le-ai văzut la mine. Hai să nu ne mai prefacem, cu mulți ani în urmă ai fost în casa mea și asta-mi face plăcere că n-ai uitat. Cu ajutorul lor mi-am pus la obline ceva cultură. Spun „obline" fiindcă imediat după bacalaureat, am plecat în armată, călare... Într-o vreme în care cineva își făcea autocritică pentru că îi citise pe Baudelaire nu era deloc grav să ajungi la o dimensiune culturală devorînd **Les lettres françaises** și înainte de Hemingway să ai bibliografie **Miroir sprint**, două ediții în timpul Turului Franței, una galbenă și una verde... Săptămînal !

— Pot să-mi închipui că pînă la un moment dat ați trăit ca într-o seră ?

— Am dus, la începutul vieții mele, o existență ferită, nu înțeleasă, totuși fără scheme, de o mentalitate mic burgheză. Am avut în familie un om îndrăgostit de ziare, bunică-mea. N-am să uit niciodată cu cîtă venerație citea ferparele din **Universul** ! Din cîte rădăcini mic burgheze am avut de smuls, recunosc că pe această bunică am excepta-o.

— Dar n-ați zăbovit prea mult în această seră protectoare !

— Dragă, brutalitatea cea mai mare este ca o lume pe care ți-ai construit-o ca frumă — să nu te mai socotească ai ei. După care urmează un proces, înțeles, azi, cam schematic de către unii : cel mai greu lucru nu e să te revolți, să te renegi, să te rupi de lumea aceea, a ta, ci să trudești la a găsi compatibilitatea cu ea, fiindcă ați făcut, totuși, împreună acei copii numiți utopiți. Pot însă descoperi ce e incompatibil între mine și ceilalți. Nu ura mă guvernează, ci diferența. Efortul meu a fost de a înțelege — în pofida dezacordului brutal și al vigoarei cu care eram lovit, mai ales că optimismul meu incurabil (...) asigura că există lovituri și mai grele. E bun și el la ceva, optimismul. Uite, chiar acum, vorbind, mi-am dat seama de un lucru. Ți-l spun numai cu condiția ca nu cumva să crezi că-l inventez.

— Jur !

— Azi, 28 iulie, se împlinesc exact 25 de ani de cînd, fără lucru, depuneam un memoriu prin care rugam să fiu primit la un ziar de uzină. Neputînd să urăsc, am putere să discut liniștit despre ce mi s-a în-

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Desene pe asfalt

„Bazar sentimental"

(Glosă la Minulescu)

Readus sub lampa cenzurilor de seară, Ion Minulescu exercită încă asupra noastră o suavă „teroare", versurile își păstrează, nerisipite, miresmele și dincolo de ele îl bănuim ajuns în contemporaneitate pe chiar autorul lor, prezență și în amintire plină de dinamism.

Opera minulesciană, generoasă încă pentru exegeză, a fost cu fierbinte patimă lăudată ori contestată, primind etichetările cele mai bizare, dar l-a interesat cu constanță pe lectorul de ieri ori de azi și trăim momentul în care ea capătă meritatul nimb de clasicitate. Refăcînd abrupt, în doar cîteva decenii, întreaga istorie a poeziei moderne europene, poezia românească a trăit — contemporan cu Minulescu — un moment de explozie vitală, în care etape consumate altundeva în decenii s-au comprimat în ani și era firesc ca fenomenul să ducă la o adevărată „istovire" a mijloacelor de expresie în miez de veac, după cum a fost lărăși firesc ca la bursa valorilor să se petrecă răsturnări de senzație. Minulescu n-a fost scutit, grație unor tribulații teribiliste, de comentarii minimalizatoare, dar ceea ce a întîrziat patinarea stihurilor sale cu acel nimb de clasicitate de care vorbeam a fost chiar evoluția printre oameni a poetului. Cu o vervă absolut diabolică, dublată de fine mulțimi chiar în ceea ce îl privea, Minulescu a fost prea cu bonomie legat de existența literară imediată pentru a îngădui o serioasă estimare virtuală a șanselor sale în întrecerea mută cu confrații. Excentricul, „cosmopolitul", Minulescu a trăit ca un cavaler al Poeziei, el n-a scris ci a oficiat, a compus somptuoase decoruri pentru gesturile cele mai umane cu putință și a demonstrat — alături de mulți, dar nu foarte mulți dintre oamenii timpului său — că poezia noastră trebuie să existe într-un complet circuit de intelectualitate, că ea poate fi conectată la tot ce e nou în lume și că, la rîndu-i, poate interesa în metropolele europene arta. Acel spirit de „moft" pe care i-l recunoaște Călinescu (vai, înainte de Prévert și Queneau!) a conferit poeziei minulesciene prilejul de a se face propagată și în lumea degustătorilor de versificații minore, dar nu i-a știrbit cu nimic valoarea intrinsecă, poetul n-a fost doar un ambasador al simbolismului pe malurile Dîmboviței cum s-a încercat să se afirme, ci s-a integrat ideilor acelor bărbați care, la început de veac, au ctitorit renașterea poeziei românești în consonanță cu marile ei tradiții.

„Gentleman" prin excelență, poetul a fost de un rar cavalerism în relațiile cu prietenii, a fost — riscăm banalitatea — un om adevărat, cald și bun.

E așa de lesne să fii om bun ?

GHEORGHE TOMOZEI ■

Cu nimb etern

— Iuliei —

N-am vrut să-l văd fatidicei
Gorgone
Hidosul chip, nici șerpii ei amari
Răpindu-ți luminoșii nenufari —
Ci am lăsat să cred că doar un
zvon e !

Te așteptam, spre seară, să
ne-apari
Din aburul celestei tale zone,
Cu ochii tăi sublimi de anemone,
Fulgurători ca doi luceferi clari

Tu vei pluti — fantastică liană —
Ca un sonet d-al meu, seriană !

Sau, noptile, la șah, cînd joc cu
Nuny,
Ne vei privi, gravată-n nimbul
lunii !

Cu manta luminoasei tale ape,
Tu ne vei fi de-a pururea aproape !

TUDOR GEORGE ■

Biblioteca în aer liber

Farmecul tinerilor intelectuali

Despre romanul de debut al Adinei Kenereș, **Îngerească cu pălărie verde** (...) cu o recomandare entuziastă (...) a patra, scrisă de nuvelistul Mircea Sănătumbreanu) am auzit și am citit că ar fi o carte încîntătoare, scrierea unei autoare cu un talent de zile mari. Așa este. Romanul te cucerește, vocația Adinei Kenereș este evidentă, după cum evident este faptul că avem de a face cu o scriitoare care va avea un cuvînt de spus în literatura noastră. Va avea ? Are ! Cartea am citit-o toți și destul de greu, nepot de unele năzdrăvănii lexicale ale personajelor care, iată, pe un lector mai conservator (cum m-am descoperit cu stupoare) îl pot contraria. Citez un singur exemplu, din prima pagină : „Mămica (...) a făcut vreo una, un soi de mîncărcuță ?". Vorba autoarei, furată tot din aceeași pagină : „mofturi". Mofturi ce au rostul lor în dezmembrarea unei stări de spirit specifice vîrstei, dar care, totuși...

Trecînd de mielle accidente, nu poți să nu fii impresionat de dezinvoltura stilistică și de profunzimea observațiilor psihologice pe care le face o autoare stăpînă pe mijloacele ei. Dar ceea ce atrage atenția în primul rînd e **calitatea** personajelor. A celor tinere. E vorba de cîțiva absolvenți de facultate (băieți, fete), veniți din familii modeste sau mai puțin modeste și care sînt dornici — cum se spune — să-și croiască un drum în viață. Muncind, firește. Cum sînt ei ? Răsfățați, capricioși, puși pe vorbă lungă (dar cu miez !), imprevizibili, obraznici, nemulțumiți de multul ce li se poate oferi la un moment dat și fericiți, altundeva, de mai nimic și de te miri ce. Cartea e o lungă și captivantă înșiruire de dialoguri între acești tineri. Care sînt uneori iritanți. Care sînt totdeauna plini de farmec. Întrebarea pe care mi-am pus-o privea tocmai sursa acestui farmec, bătea pulin mai departe: de ce acești tineri inteligenți și cam lasă-mă-să-te-las inspiră respect? Pentru că, iată, părăzi verbale, toane, mofturi, dureri, jubilații se întemeiază toate pe o bărbătească și fermă dorință de demnitate. Acești eroi sînt, repet, oameni de **calitate**. Dispuși să facă o mie de concesii gustului părinților ori prietenilor ori mătușilor nervoase, ei știu că au dreptul să trăiască o viață demnă și chiar vor să trăiască demn. Unii reușesc, alții nu, iar contradicția ce se naște între părelnica lor superficialitate — bonomă și cu chef de vorbă — și radicalismul lor de fond arată limpede că mai există pe lume destule întrebări ale vîrstei tinere care nu și-au găsit încă un răspuns satisfăcător. Întrebări eterne ale tinereții, întrebări noi ale tinerilor sfîrșitului de secol. Poate că meritul principal al autoarei e acela că a știut, cu instinct artistic sigur, să nu înfățișeze drame sfîșietoare într-un stil plîngăreț, ci să și lase eroii să se miște liber, cu dezinvoltură și adesea cu voioșie, spunînd parcă în treacăt lucruri pline de înțeles. Nici nu e „luat în tragic", dar nici lăsat de o parte nu este. „O carte tinerească și tăioasă" o numește Sănătumbreanu și e greu să nu-i dai dreptate. Aparent, autoarea se joacă — nu fără cochetărie minoră — cu o mulțime de lucruri. În realitate joaca e doar o părere. „Nesemnificativi" eroi sînt cît se poate de serioși, iar numeroasele lor „false probleme" se dezvăluie, la o analiză ceva mai atentă, a nu fi deloc false. Ironia și autoironia sînt forme de pudoare. Întîlnirea cu personajele Adinei Kenereș e la început amuzantă, apoi amuzamentul se transformă în neliniște. Lași cartea din mînă îngîndurat.

Un roman realist și tonic. O prozatoare!

FLORIN MUGUR ■

Argument

Bilanț rodnic

Stagiunea de concerte 1982/1983 a primei instituții simfonice a țării decurge non-stop ; în 23/24 iunie s-au încheiat manifestările de iarnă-toamnă-primăvară, iar o săptămînă mai tirziu, la 30 iunie, prin concertul dirijat de *Peter Strauss* (S.U.A.), avindu-l ca solist pe pianistul *Dan Grigore*, a început stagiunea de vară. Concerte simfonice în anotimpul cel mai cald, în sală ? Poate părea de necrezut, acest fapt teșind, oarecum, din tipicul și calendarul melomanului bucureștean ; iată însă că publicul a umplut pînă la refuz sălile, în cele două seri consecutive, dovedindu-și astfel dragostea și chemarea către *receptarea valorii* ; s-a împlinit astfel crezul directorului Filarmonicii, dirijorul *Mihai Brediceanu*, care a dorit să ofere și celor rămași în Capitală, dar și numeroșilor turiști străini, seri reconfortante și pilduitoare de muzică, din cele mai variate genuri ; totodată, noua echipă de conducere a „*uzinei de concerte*" de la Ateneul Român se află la sfîrșitul primului său an calendaristic, bilanț care ne prilejuiește citeva considerații asupra *noului* introdus în activitate, ca și perspectivele noii stagiuni, ce se anunță — de pe acum — ca fiind foarte grăbită...

Valorificarea creației românești, în țară și în străinătate, a format, de asemenea, unul din obiectivele de prim ordin în anul calendaristic, artistic, care a trecut. Mihai Brediceanu, el însuși compozitor și teoretician cunoscut (autorul — printre altele — a două lucrări recente, extrem de interesante datorită noutății în tehnica de creație, cîntate în S.U.A. și Franța, dar total necunoscute în țara noastră !), nu putea rămîne pasiv în fața abundenței valorice de compoziții actuale, dar nici nu putea uita marile creații ale predecesorilor.

Afirmarea internațională a culturii românești, sarcină de mare răspundere pentru fiecare muzician român, conturează un plan de durată, imediat și de perspectivă, pentru instituția bucureșteană. Turneul din Franța, din toamna lui 1982, și din R.F. Germania și Luxemburg, din 1983, au constituit primele etape ale acestui obiectiv, cele două turnee venind după o lungă perioadă de inactivitate în ceea ce privește *circulația europeană* a primei noastre filarmonici. Și, în aceste cazuri, succesele au fost depline, titluri ca „Splendoare și perfecțiune", „Suflu și virtuozitate", „Disciplină și mare dăruire", „Magnifica orchestră din București", „O mare orchestră de îndelungată tradiție" etc., sub care au apărut articole elogioase în timpul celor două turnee amintite, au consemnat în presa internațională modul responsabil, artistic — patriotic în care dirijorii, soliștii și instrumentiștii filarmonicii bucureștene au reprezentat arta românească.

Stagiunea lirică este o noțiune plină de *noutate*, la Ateneul Român. Pornind de la premisa că Opera Română nu are posibilitatea cuprinderii îndestulate a multiplelor titluri din marea literatură a genului, Mihai Brediceanu și-a amintit că a fost directorul acestei instituții de spectacole, cu ani în urmă, cînd a și dus-o pe culmile afirmării internaționale, și a hotărît să monteze, în afara manifestărilor obișnuite de la Ateneu, spectacole din cadrul genului muzical-dramatic, care au avut o mare afluență la public, contribuind — printre altele — și la o consistentă educație a tineretului, ca și a atragerii lui spre acest mod de audiție și vizionare a muzicii. Tot o *noutate absolută* a constituit-o și încredințarea tuturor montărilor din cadrul acestui *gen muzical* unor nume de primă mărime ale *scenei teatrale*, cum ar fi *Dinu Cernescu* (opera „Peter Pan", de Laurențiu Profeta), *Alexa Visarion* („Reverberații de muzică și poezie"), *Cătălina Buzoianu* (opera „Il mondo della luna" de J. Haydn), *Ion Caramitru* (opera „Micul Coșar" de B. Britten) și *Andrei Brădeanu* (operele „Pinocchio" de C. Cezar și „Cuore" de Carmen Petra Bassacopoi), spectacole care au avut sau vor avea premiera foarte curînd. S-au putut observa, astfel, unele soluții fericite, îndrăznețe pentru factura operistică, a oamenilor de teatru care privesc, parcă, altfel muzica ; de asemenea, tot cu aceste prilejuri au ieșit în evidență unele voci cu mari disponibilități, dublate de talent actoricesc, aflate în corul Filarmonicii și care au fost întrebuințate pe primele roluri solistice.

CLAUDIU NEGULESCU ■

TEATRU

În spectacol pentru săli pline

Tricy Abramovici

Premieră estivală la Teatrul Evreiesc de Stat, cu divertismentul muzical **Între caftan și smoking**. Tricy Abramovici, Bebe Bercovici și Rudy Rosenfeld, interpreții și totodată (respectiv) coregraful, autorul și regizorul spectacolului își pun astfel semnătura pe una dintre reușitele genului. **Între caftan și smoking** are dinamism, dezinvoltură, are umor și bun-simț, are culoare și bun-gust, e în egală măsură antrenant și sentimental, e, pe rînd, musical, teatru, montaj de muzică și vers, commedia dell'arte, farsă și feerie. O suită de tablouri — o convorbire telefonică și vechiul, irezistibilul gag al neînțelegerii celor doi interlocutori, o scenă de epocă într-o prăvălie de evreu, o fantezie pe teme tradiționale evreiești, mai multe momente de muzică și dans, un iscusit florilegiu de înțelepciuni culese din grădina citrova iluștri ai literaturii acestui popor, ș.a.m.d. — compun în chip firesc portretul unui personaj specific care este și nu este în scenă, dar care respiră în tot ce se spune și se face aici : vorbăreț, circotaș, sentimental, bonom, moralist, pacifist, duplicitar, abil, mucalit, pesimist de circumstanță, optimist în fond, deopotrivă conservator și modernist etc.

Greu de spus cine face mai mult pentru reușita acestui spectacol. Ceea ce este însă limpede este faptul că fiecare din cei trei, precum și fiecare dintre simplele, funcționalele accesorii scenografice își găsește locul potrivit. Rudy Rosenfeld evită, ca regizor, trucurile exagerată, fără a fi însă lipsit de imaginație și de ingeniozitate. Spațiul relativ mic al scenei este astfel plin — mai ales de exuberantul aplomb al lui Tricy Abramovici —, dar și aerisit, încăpător, elastic, cînd dobîndind adîncime, cînd adus la rampă de jocul de lumini — și el simplu și eficient. Actorii își schimbă în fața noastră înfățișarea și identitatea scenică, trecînd de la arlechinul cu tirade acrobatice la rolul de compoziție (Tricy Abramovici), de la recitatorul sensibil și reculeș, la afurisit-simpaticul Fridman, amatorul de jogging (Rudy Rosenfeld), de la rolul hangiului șiret și văicăreț la ipostaza „dascălului" șugubăț (Bebe Bercovici). Fără îndoială că desenul divers și ingenios al coregrafiei spectacolului, așa cum a fost el conceput de către Tricy Abramovici, constituie unul din punctele de interes pentru spectator. Această actriță, de o vitalitate cu totul aparte, înzestrată nu doar în ceea ce privește compoziția actoricească, ci și sub raportul prezenței sale în scenă, conduce de fapt întreg spectacolul, antrenîndu-l ritmului personal. O ironie ușor malițioasă, abuzivă și tocmai prin aceasta cu mare priză la public dinamizează dialogul său cu sala. Replica scapără spontan, „acroșînd" practic interesul privitorului, lucru valabil dealtfel pentru toți cei trei interpreți.

Între caftan și smoking este un spectacol care nu-și propune altceva decît rigorile genului și care le respectă. Principala sa calitate este aceea că la premieră, divertismentul lui Bebe Bercovici este **un lucru dus la bun sfîrșit**, lucrat adică minuțios. Rămîne, însă, ca amănunte parazitare, dincolo de farmecul incontestabil al realizării în sine, un anume exces didacticist în unele momente, care, chiar dacă se explică într-o anumită măsură printr-o inclinație temperamentală specifică, nu îngreunează mai puțin textul. Mizînd pe mesajul său umanist, uneori infuzat discret în țesătura spectacolului, alteori explicit (ca în final), **Între caftan și smoking** este un spectacol gîndit pentru dialogul nemijlocit cu spectatorul, un spectacol pentru săli pline, pe care în timp credem că și le va dobîndi.

TANIA RADU ■

PLASTICA

Gravor, pictor și scriitor

Bogdan Stihi, pictură, desen și gravură, galeria Căminul artei. Deși pictor (este absolvent al secției pictură, clasa profesorului Adam Bălțatu, promoția 1958), Bogdan Stihi s-a impus cu precădere ca gravor, calitate în care a și avut primele sale două expoziții personale, în 1978 și 1980. Pînă atunci, dar și de atunci încoace, a participat masiv la zeci și zeci de expoziții de grup, în țară și în străinătate, dar tot în calitate de gravor. Și iată că, la cea de-a treia personală a sa, Bogdan Stihi și-a adus aminte că este, mai întîi, pictor. Ceea ce surprinde este faptul, fără doar și poate îmbucurător, că pictura sa se păstrează în proprii-i hotare, fără a fi influențată, cîtuși de puțin, ca în cazul altor pictori, de linia fermă a gravurii. Plutește în pînzele sale aerul unei blînde impăcări. Tonurile, în general calde și emanînd o prelungită visare în fața peisajelor, se-adaugă și se completează fără violențe, fără stridențe, relatînd parcă despre bunăvoia pictorului de-a se supune clipei de liniște. Cu alte cuvinte, o pictură nu atît elaborată, cît mai ales trăită, povestită și, pe-alocuri, poate, prea mult poetizată. În schimb, în celălalt sector, ca să-i zicem așa, al gravurii, ba chiar și al celor cîtorva desene, mai exact spus crochiuri, linia este foarte exactă, tranșantă, personajele și obiectele, alcătuind compoziții foarte strînse și decupîndu-se cu forță, vin să ilustreze nu doar bunăvoia artistului, cît fervoarea și neliniștea de-a portretiza psihologii, ca în **Paznicii de vie** și ca în **Oierii**, sau de-a refăce, prin simboluri, un spațiu geografic și deopotrivă istoric, ca în **Pontica I.** Grafica, mai exact spus gravura, este totuși punctul de forță al exprimării lui Bogdan Stihi, și de-acest lucru este conștient chiar artistul care ni s-a mărturisit ca atare și de la care aveam să aflăm că, după ce-a „trădat" pictura pentru gravură, este pe cale să le „trădeze" pe amîndouă pentru scris, pentru literatură. Bogdan Stihi nu este, din acest punct de vedere — al artistului care simte nevoia să se exprime și altfel, nu doar prin linie și culoare — un caz singular. Să sperăm că și în scris va dispune de-același profesionalism și aplomb pe care în gravură și pictură le-a dovedit cu prisosință.

VICTOR NIȚA ■

CRITICA

Rigoarea lecturii

Lecturi libere (Ed. Eminescu, 1983) nu este, așa cum s-ar putea crede sărind de la titlu direct la sumar, un jurnal de lecturi. Pornind de la o idee-program, indirect dar ferm propusă ca premisă cititorului încă de la primele pagini (**Noi și clasicii**), Gabriel Dimisianu își racordează actul critic la conceptul de **scriitor clasic**. Inhibiția în fața labilității semnificative a noțiunii este rapid și eficient depășită prin preluarea ideii de clasicitate într-o accepție personală (nu neapărat originală !) și prin transformarea ei în implicit criteriu de selectare a ariei de lecturi comentate : clasici sînt „acei mari creatori din indiferent ce moment istoric, prin care o colectivitate largă se rostește ; creația lor configurează spații sufletești și morale în care funcția națională se regăsește bogat". Șamarul cărții profită, am zice din plin de toate elementele acestei definiții, în prima jumătate alăturînd eseuri despre Lovinescu, Călinescu, Arghezi, Sadoveanu, Hortensia Papadat-Bengescu, Camil Petrescu, Mircea Eliade, Marin Preda și Caragiale, așadar clasici necontestați și, în timp, deveniți incontestabili, iar în a doua parte, intervenții critice pe marginea unor apariții ale literaturii contemporane — **Ștefan Aug. Doinaș**, Sorescu, Buzura, Sălcudeanu, Valeriu Cristea, Eugen Simion, Mircea Zaciu, Constantin Țoiu, Adrian Păunescu ș.a., nume care țin mai mult de extensia definirii clasicului („...din indiferent ce moment istoric"), de actul valorizării directe. Gabriel Dimisianu este un critic ordonat. „Tabieturile" demersului său — întemeierea conștiincioasă pe opiniile critice care-l preced în comentarea unui scriitor, limitarea lucidă a scopului demonstrației, argumentarea supravegheată, totuși neobositoare, suplă, montura inteligentă, funcțională a citatelor în text — fac din lectura cărților lui un excurs relaxat, antrenat în ritmul egal, netulburat de exagerări participative al claritații și certitudinii. Criticul preferă în general să **adîncească** (și mai puțin să **propună**), fie pornind de la o idee acreditată în timp, dar insuficient demonstrată (**Tudor Arghezi, Modernitatea romanelor**, de pildă, o încercare interesantă de a detecta la Arghezi elementele unei estetici a romanului), fie preluînd prin **refracție** sugestii critice de asemenea preexistente, de astă dată în vederea recartografierilor (**Un nou univers — „La lilieci", Marin Preda și I.L. Caragiale, Hortensia Papadat-Bengescu, Realism și necruțare**). Interpretările se mențin la temperatura echilibrului, ferite de excese printr-o prudență argumentată de fapt teoretic : criticul repudiază atît mentalitatea hagiografică vizavi de clasici (și cred că trebuie să înțelegem că toți cei cuprinși în sumarul acestei cărți sînt sau aspiră să fie clasici), dar și „înverșunarea pamfletară (...) cultivată de exegeți improvizați", plasîndu-și ideea despre datoria fiecărei generații de critici în sfera „considerării lucide, atente, directe, dispensate de timorări paralizante, dar și de patimă negatoare". Este ceea ce încearcă de fapt Gabriel Dimisianu în studiile despre Călinescu, Hortensia Papadat-Bengescu — cele mai reușite, alături de **Marin Preda** și **I.L. Caragiale**.

Uneori însă grija de a evita orice risc al incontrolabilului frustrează analiza de interpretări ce se impun de la sine, ca în cazul lui Arghezi, unde, în ciuda unor pertinente observații, rămîne o anume rezervă în a ne oferi o imagine mai cuprinzătoare a operei, în a ne da o cheie de lectură. Dar, în general, Gabriel Dimisianu este un critic ordonat. „Tabieturile" demersului său — întemeierea conștiincioasă pe opiniile critice care-l preced în comentarea unui scriitor, limitarea lucidă a scopului demonstrației, argumentarea supravegheată, totuși neobositoare, suplă, montura inteligentă, funcțională a citatelor în text — fac din lectura cărților lui un excurs relaxat, antrenat în ritmul egal, netulburat de exagerări participative al claritații și certitudinii. Criticul preferă în general să **adîncească** (și mai puțin să **propună**), fie pornind de la o idee acreditată în timp, dar insuficient demonstrată (**Tudor Arghezi, Modernitatea romanelor**, de pildă, o încercare interesantă de a detecta la Arghezi elementele unei estetici a romanului), fie preluînd prin **refracție** sugestii critice de asemenea preexistente, de astă dată în vederea recartografierilor (**Un nou univers — „La lilieci", Marin Preda și I.L. Caragiale, Hortensia Papadat-Bengescu, Realism și necruțare**). Interpretările se mențin la temperatura echilibrului, ferite de excese printr-o prudență argumentată de fapt teoretic : criticul repudiază atît mentalitatea hagiografică vizavi de clasici (și cred că trebuie să înțelegem că toți cei cuprinși în sumarul acestei cărți sînt sau aspiră să fie clasici), dar și „înverșunarea pamfletară (...) cultivată de exegeți improvizați", plasîndu-și ideea despre datoria fiecărei generații de critici în sfera „considerării lucide, atente, directe, dispensate de timorări paralizante, dar și de patimă negatoare". Este ceea ce încearcă de fapt Gabriel Dimisianu în studiile despre Călinescu, Hortensia Papadat-Bengescu — cele mai reușite, alături de **Marin Preda** și **I.L. Caragiale**.

Uneori însă grija de a evita orice risc al incontrolabilului frustrează analiza de interpretări ce se impun de la sine, ca în cazul lui Arghezi, unde, în ciuda unor pertinente observații, rămîne o anume rezervă în a ne oferi o imagine mai cuprinzătoare a operei, în a ne da o cheie de lectură.

CAP LIMPEDE

■ **O ARTĂ A VIEȚII A ADEVĂRULUI, A OMULUI.** Am răsfoit, în aceste zile, cînd **Ștefan Szönyi** ar fi împlinit 70 de ani, un album, mai exact spus un catalog editat de **Muzeul Banatului Timișoara**, în anul 1974, cu prilejul unei expoziții retrospective a celui care a fost și a rămas un fiu al Timișoarei, dar și a celui care, pentru plastica noastră, este autorul celebrilor **Piuțași**, acea superbă încleștare a omului aflat față în față cu forțele dezlănțuite ale naturii. Ne vom opri, în semn de omagiu pentru **Ștefan Szönyi**, asupra acestei lucrări care, ca și altele (**Portret de femeie, Apocalips, Baladă populară, Aratul greu, Peisaj din Borșa, Jurămîntul, Ecaterina Varga sau Tipografia ilegală**), prin dinamismul evident al compozițiilor, prin introspecția psihologică, prin cromatica sobră și dramatică, pe-alocuri chiar întunecată, precum și prin tușele ample, apte să decupeze, parcă volumetric, personajele aflate în permanentă mișcare, în exercițiul însuși al vieții, ca să zicem așa, reușesc, iată, în pofida timpului, să ne trezească interesul, să ne emoționeze chiar, să ne convingă de-un adevăr indiscutabil : arta lui **Ștefan Szönyi** este o artă a vieții, a adevărului, a omului. Ne-am aplecat, deci, cu privirea și gîndul, asupra celor doi plutași care, într-un sublim și suprem efort, cu brațele lor puternice și parcă înfipți în bușteni plutei, dar, totodată, concentrați la maximum, vor izbîndi, fără doar și poate, să înscrie pluta pe cursul firesc și liniștit al apei. Să fie vorba, oare, doar de-o trecătoare clipă de primejdie ? ! Să-l fi interesat, oare, pe **Ștefan Szönyi** această teribilă confruntare doar din punct de vedere strict plastic ? Ceva, ceva greu de definit, ne îndeamnă să credem că **Piuțașii** au fost și sînt pentru arta lui **Ștefan Szönyi** un anume simbol, cum ar fi, între atîtea altele, convingerea că ei, **Piuțașii**, ca un semn al artei sale, vor izbîndi

■ **MEDITAȚII ÎN LEMN** Descopăr din cînd în cînd în gazetele literare din Transilvania fotografii după lucrări de sculptură semnate Ghiorghe-Gicu Raț. Un nume care sună atît de răspicat românește, într-o transcripție intenționat orală, asociat siluetelor energice (decupate durabil din lemn) de regi și regine dacice, de zimbri și cerbi, ori țărani meditînd asupra uneltelor lor de muncă, nu se putea să nu-mi stîrnească atenția.

Interesîndu-mă în dreapta și-n stînga, am aflat că numele acesta neaoș îl poartă un tînăr subinginer abia intrat în vîrsta de 30 de ani și care locuiește în Gherla, angajat în probleme de concepție artistică la o întreprindere de industrializare a lemnului din localitate.

Un drum întîmplător, nu de mult, mi-a abătut pașii prin acest oraș — și nu mi-a fost greu să găsesc atelierul artistului, situat în propria-i casă de pe strada Fagului, arteră despicată într-un frumos și modern cartier adumbrit de pădurile nu prea depărtate ale acestor ținuturi de înaltă reverie istorică.

Înconjurat de rafturi întregi cu sculptură mică — gen predilect al tînărului artist — am înțeles și fără explicațiile acestuia grăitul pe care lucrările înseși mi-l tălmăceau cu grația și forța lor inspiratoare. Raț e obsedat de istorie ca orice transilvănean care se respectă, și „obiectele" lui par să se desprindă din pergamente și zapisuri, ca niște martori ai adevărului neîncovoiat de timp.

Indiscutabil, Raț mai are mult de lucrat pînă cînd drumul lui se va atinge de stele — dar siguranța cu care „trăiește" arta ne face să credem într-o asemenea izbîndă.

■ **O LIMONADĂ CU GUST DE ZAȚ. Veselia are cuvîntul** e un titlu scrîșnit de spectacol de estradă. Și realitatea este că spectacolul urmărit de noi într-una din serile trecute la grădina de vară a C.C.A., din apropierea Cișmigiului, nu a fost prea vesel. Am zice, dimpotrivă, că a fost trist, pauper și cu iz de teatru cu amatori neconvinși. În lipsa unui program de sală nu am aflat decît în rare cazuri cine și ce spune pe scenă, cine și ce cîntă pe scenă. Oricum, s-a cîntat anonim și s-a jucat fără haz. Cuplete vechi și de slabă calitate, dansuri și momente coregrafice fără fantezie și înghesuite într-o scenă minusculă, soliști vocali în general onești, dar fără entuziasm, făcîndu-și datoria în fața unei grădini pe jumătate goale. Deasupra grădinii se înalță cîteva blocuri cu terase și balcoane, cu ferestre fără spectatori, doar cu admiratoarele cîntărețului Mircea Baniciu care a interpretat bine și cu succes cîteva piese din repertoriul său de rezistență oferind chiar și un bis. Am constatat încă o dată cît de penibile sînt textele cîntecelor de muzică ușoară care reclamă „soarele care surîde", „firul de zefir ce bate", „pasărea care trece în zbor și va ploua", iubitul care „m-o iubi și visu-mi va ghici" sau cupletele de felul aceluia care dă definiția chelliei : „cărare în sens giratoriu".

Am plecat de la spectacol cu sentimentul că am pierdut două ore din viață la o limonadă colorată sintetic și cu gust de zat.

■ **NUMĂR FESTIV (100)** În primul trimestru al acestui an a ieșit de sub

neau aproape de la sine (a se vedea în acest sens eseul **Omul natural sadovenian**, în care grila psihanalitică se pretă în chip evident). Alteori, premisa e tratată de axiomă și astfel fluxul analitic rămîne o acreditare fără obiect, cum se întîmplă cu **Un univers nou — „La lilieci"**, în care criticul pare a întemeia mai mult valoarea psihologic-documentară a ciclului sorescian decît pe cea propriu-zisă poetică.

Specia cronicii de întîmpinare, prezentă în volum prin cîteva texte (**Însoțitorul, Neînfrîngerea umanului, Vitalitatea elegiei, Lirismul democratizat**, etc.) stă, la G. Dimisianu sub exigența salutară a considerării globale și în evoluție a operei celui comentat. Astfel, scriitori mai puțin discutați, cum sînt Ion Băieșu, Vasile Băran, Dan Deșliu dispun în **Lecturi libere** de comentarii atente, cu observații demne de a fi reținute într-o bibliografie critică selectivă a lor. În sfîrșit, semnalăm tripticul **Trei prozatori siberieni** (Valentin Rasputin, Viktor Astafiev, și Vasili Șuțkin), contribuție care probează o dată mai mult deschiderea și competența criticului în cîmpul literaturii ruse.

Criticii pentru care apetitul analitic trebuie — și este — permanent subsumat premisei teoretice, înscrîndu-se prin aceasta mai mult în sfera argumentării decît în cea a speculației, Gabriel Dimisianu aduce în **Lecturi libere** experiența unor lecturi de fapt bine conduse după principiul etern valabil al rigorii.

TANIA RADU ■

Fabulosul folcloric

Aproape fără excepție opera lui Fănuș Neagu se constituie ca subiect și, implicit, personaje, din ținutul românesc. Tocmai specificul ei, accentuat folcloric, a îndepărtat pe exegeți de la sondarea foarte minuțioasă a acestei perspective deoarece el transferă cazul într-o axiomă, necesitatea demonstrației fiind exclusă de evidență. Creația e în întregime consolidată pe un fundament apropiat folclorului care emerge și în lucrările destinate lumii citadine lăsînd să se întrevadă procesul de sedimentare a acestuia în conținutul lor. Sentimentul apropiat frenetic al tranei vieții sugerează, în cazul poeziilor și romanelor lui Fănuș Neagu, în plus, contaminarea cu natura, ilustrată ca o coordonată esențială pentru orizontul folcloric, ea fiind un element, iarăși, mai puțin cercetat în lucrările prozatorului atît de legat cu peisajul cîmpiei și al bălților Bărăganului.

Lectura cărților lui Fănuș Neagu (rupează cititorul prin starea de tensiune sub care evoluează, indiferent de acțiune, personajele sale. O forță lăuntrică le atrage și le dă, nu de puține ori, deprinderi cîudate. Acest gen de necunoscut căruia i s-ar putea spune și mister, deși cuvîntul e „consacrat" pentru terminologia filosofică, cu efectele sale secrete, a fost sugerat plastic de către Mihai Ungheanu, care a desemnat, privitor la întreaga operă, imaginea continentului scufundat, cercetat în largi volute de sîrurile compacte ale păsărilor migratoare care-i au prezent în fond-ul lor ereditar. La fel, personajele lui Fănuș Neagu sînt atrase de necunoscut, irezistibila forță manifestîndu-se printr-o uimitoare curiozitate, ce alunecă uneori în miraculos și grotesc.

Tentația către necunoscut împinge acțiunea într-un fabulos de sorginte populară, cu obiceiuri, credințe, chiar ritualuri ce ar corespunde intenției scriitorului de a o deplasa din timpul prezent, specific realității pe care se bizuie un text, în timpul esențial (acesta e termenul folosit de autor), specific universului folcloric, ca „lume ce vorbește în basme".

Mai mult decît atît, obișnuința și ușurința de a reda etnografic o umanitate depășește cadrele consacrate neputîndu-se preciza cu certitudine unde folclorul creează fabulația și unde fabulația conturează, cu totul veridic, folclorul. Această disponibilitate, caracteristică prozatorului nostru, realizată printr-o rară putere de invenție ca și de plăcerea de a povesti, este surprinsă de unul dintre personaje care se adresează, în **Buturuga cu greieri**, unui altuia, presupunem, chiar autorul : „Nimeni nu-i în stare să bată cîmpii ca tine sau să născocească datini inexistente".

Din perspectiva etnologicului, torosul cîmpiei și bălților, unde omul e înfrățit cu vegetația, de ale cărei forțe germinative depinde cîteodată chiar existența lui, sugerează metamorfoze esențial de a fi corect descifrate. Locurile își pot schimba puterile pe care omul trebuie să știe cum să le folosească : „Vara, cînd cele două aripi ale bălții spre Grădiștea și Vîlcele, cu marginile copleșite de stuf, pline de misterioase lumini verzi... peisajul pare puțin exaltat spre gura raiului, dar vremea rea impune credința că locul e ursit primejdiei și întîmplărilor întunecate". Contopirea cu forțele naturii conferă ritualurilor puterea împlinirii idealurilor imposibile în timpul real. Oferită doar inițiaților („multi o jinduiesc, multora le-a fost promisă, **numai mie, însă, mi-a fost dată**") cheia dezlegării miraculosului natural, a stăpînirii forțelor ocultе, presupune armonia prin corespondența cu natura și cu elementele cu valoare de simbol ale acesteia : „Cinstit să fiu, cînd mergeam în furat, **eu cu luna mă înhămam**, nu cu-ntunericul". Într-un alt pasaj, puterile ocultе sînt trezite printr-un ritual al combinațiilor vegetale : „facem un foc de cîrpeni de viță, mesteacăn, scorțișoară, cuișoare și piper... și eu o să mă rog : pară frumoasă toamnă, înălțată tărbă, desfarecă-mă de blesteme".

Alături de practicile acestea, de pătrunderea în intimitatea tainelor și forțelor ascunse ale naturii, pentru apărarea celor însemnați de un implacabil rău, personajele lui Fănuș Neagu se manifestă printr-o curiozitate doloc rezervată față de tot ceea ce e la prima vedere surprinzător. Necunoscutul devine pentru ele o problemă crucială, iar neobișnuitul e adus în uzul existenței cotidiene : **„Alte întîmplări ne frămîntau mintea...** Pe malul bălții Amara fusese găsită o lupoaică cu burta spartă (se zicea că un berbec sălbatic coborîse din munți și pedepsea fiarele din cîmpie), într-o bostană din Ibrianu... se ivise un pepene plin cu sute de ghimpi de lemn, lungi și ascuțiți, cît cei de roșcov..." Apucăturile personajelor, gesturile lor, prefigurează imunitatea acestora ca rezultat al unor deprinderi șamaniste. Luca, din povestirea **Vama**, apărută în ultimul volum, poartă o bluză de doc scorțoasă, de sub care ies la vedere, legate cu șnur de piele de găinile curcel, vîrful unei cozi de veveriță și două gloanțe de alamă", în timp ce Volaret, un alt candidat la mîna Gherghinei, ține în mînă un capăt din funia cu care s-a spînzurat Enache Molipsitu, pentru că aduce noroc. În sfîrșit, lumea hoților e și mai colorată. Cel care prinde o lebădă neagră și își umple perna cu fulgii ei „vede în vis locurile unde poate prăda fără să fie prins", iar hoțul care a furat cai de la un preot „îi ține o săptămînă cu crucea de gît".

Exemplele date de noi, alese doar **din volumul ultim, Pierdut în Balcania**, dar căruia i se poate adăuga, în întregimea ei, opera creată de Fănuș Neagu demonstrează în substratul folcloric aura fabulosului, un fabulos dominat de neobișnuit, de credințe și obiceiuri care, considerăm, nu caută misteriosul și grotescul pentru un simplu efect spectacular. Tocmai atitudinea personajului, care nu se lasă căutat de necunoscut, ci caută miraculosul, grotescul parcă lucindu-i ochii de curiozitate, surprinde. Funcția acestora, de a inspăimînta, de a închide orizontul cunoașterii și experienței, e înlocuită cu inspectarea, cîteodată savuroasă, a lor. Crizei îi este opusă cunoașterea ca drum inițiatic spre continentul fabulos, ascuns, spre timpul esențial, orizont folcloric, absorbit din ireparabila fugă a timpului real.

LUCIAN CHIȘU ■

Dialectica la Engels (II)

Continuîndu-l pe Hegel, Engels, pe baza unor noi concepte ale cunoașterii, și-a pus problema însușirii dialecticii la nivelul categoriilor acesteia. Ca un veritabil filosof, Engels, și-a dat seama că această însușire nu este posibilă decît respectînd două exigențe fundamentale : a. conservarea determinațiilor dialecticii din diferite modele istorice ale dialecticii ; b. conservarea acestor determinații do pe poziția modelului la elaborarea căruia se lucra în acel moment.

Respectînd prima exigență, Engels a demonstrat că dialectica reprezintă momentul cel mai profund al adevărului, momentul constituirii totalității dinamice, al totalității construite. Și tocmai pentru că reprezintă acest moment al cunoașterii, adevărurile ei nu pot fi decît dialectice : generale, prin particular ; construite în relații cognitive concrete ; concrete, prin diversitatea pe care o unifică ; obiective prin și numai prin relație cognitivă ; deci conținînd și determinații ale subiectului ; active, prin ireductibilitatea lor la determinațiile unui obiect în sine ; noi, prin construcție.

A doua exigență a fost repectată prin descoperirea nivelului dialectic cu care era confruntată cunoașterea veacului său. Dacă pînă acum se putuse face abstracție la nivelul transformărilor, de acum încolo luarea lui în considerare devenise o condiție a înaintării cunoașterii, a dezvoltării științei. Esențială ni se pare descoperirea lui Engels potrivit căreia ne aflăm în fața unei **noi căi metodologice** : adevărul absolut nu e de aflat în afara procesului dialectic al cunoașterii, în afara adevărurilor relative, istorice, active. Nu numai știința (= cea tributară epistemologiei neconstructive —), ci și filosofia trebuie să se orienteze după noua cale metodologică. El arată că alt concept de adevăr trebuie să stea la baza concepției filosofice. Acest concept este de natură dialectică. Dar pentru ca natura adevărului să fie dialectică, în el trebuie să se răsfrîngă determinațiile obiective.

ION STROIE ■

Eveniment

Publicul de la Costinești și festivalul său

În momentul în care dumneavoastră, stimați cititori ai revistei noastre, citiți aceste rînduri, **FESTIVALUL FILMULUI ROMÂNESC, Costinești 1983** se pregătește de „finiș" (acesta însemnînd palmares, aplauze, premii, lansări, regrete, speranțe... etc.)

Nu despre asta ne vom ocupa în **rîndurile** ce urmează (vom reveni, probabil), ci de un **alt spectacol** — acela al publicului de aici. Care, îndrăznesc a zice — și am certitudinea că nu este vorba numai de o părere a mea — este absolut **uluitor !**

Am participat, întîmplător, la mai toate edițiile festivale ale filmului găzduite de stațiunea Costinești ; datele și firma sub care s-au ținut nu au fost întotdeauna aceleași ; publicul nu a fost același (mă refer acum la persoane strict particulare). Ceva anume a rămas însă permanent : POFTA de a vedea, și judeca, FILMUL ROMÂNESC. Un public format din tineri muncitori, studenți, intelectuali de profesie sau țărani de referință, etc. — tineri însă, cu toții, și **tineri în sensul major al cuvîntului**, adică maturi ca gîndire : oameni care între plajă, disco, video-color, bere, anunțuri la „Radio-Vacanța", fise de telefoane pentru convorbiri interurbane (numai cine a fost acolo știe ce înseamnă asta !), plimbări în doi prin parcul locului, sărutări totale și publice pe aleile lui, cozi la cantină, lipsă de presă sau beisug de bere proastă, vederi și P.T.T.R. — au optat pentru vizionările programate în grădina de vară sau sala hotelului, bătîndu-se, realmente, pe locuri, cu pături strînse în jurul mijlocului, șezînd uneori sub ploaie, urmărind avid, feroce, proiecțiile filmelor programate în concurs. Nu este o figură de stil : **acești tineri au fost, iată, în acest an** — cînd Festivalul de la Costinești s-a transformat, dintr-un festival al filmelor de tineret, într-un festival național ! — aceeași. **Extraordinari** ca receptie, caustici în replicile date pe plaja „Radio-Vacanței" (pentru cei care nu cunosc : în fiecare dimineață, între orele 10—13, „Radio-Vacanța" organiza conferințe de presă apropo de filmele prezentate cu o seară (mai exact o **noapte înainte**), la care participau sute și sute de tineri nu interesați pur și simplu de filmul românesc contemporan, dar **pasionați** de-a dreptul de soarta acestuia. Un public care știa, simțea că-și are festivalul său : și proceda cu atare.

„Fenomenul" publicului de la Costinești a mai fost menționat în presă. Avînd în vedere că de data asta avem de a face cu un **festival al filmului românesc** (să fie sub bun augur !), chestiunea se schimbă întructiva și mă rezum, aici, iată, în a da cuvîntul cîtorva dintre membrii juriului (a nu se uita că unul dintre aceștia este însuși publicul, prin buletinele de preferință difuzate înaintea proiecțiilor) :

Ion Cristoiu, redactor șef adjunct la **Scînteia tineretului** : „Festivalul filmului de la Costinești dovedește că avem un public de a cărui maturitate estetică și politică nu trebuie să ne îndoim. Ar fi o experiență interesantă pentru unii — plini de prejudecăți din cinematografie, dintre cei care folosesc argumentul **„publicul"** pentru a-și impune propriile poncife — să vină aici, să vadă că în reacția promptă a **publicului** ăsta nu este loc pentru nici un fel de poncife !"

Andrei Blaier, regizor : „În sfîrșit, un festival al filmului românesc — e o minune ! Nu înțeleg de ce a trebuit să așteptăm atît ! Pentru extraordinarul public de la Costinești, acest festival cred că ar trebui făcut aici în continuare !"

Călin Căliman, critic de film : „...Arareori am avut satisfacția ca filmele românești să se înscrie în centrul interesului public general, așa cum s-a întîmplat anul acesta în frumoasa stațiune a litoralului românesc ; teatrul de vară a fost scară de scară arhipiin, iar publicul tînăr s-a dovedit suporter activ și implicat în destinele filmului românesc. Este foarte bine așa. Diminețile, pe plajă, realizatorii au avut îndelungi discuții cu spectatorii, intrînd în problemele de fond ale filmelor și încercînd să analizeze cîteva din „punctele nevralgice" care împiedică dezvoltarea armonioasă, normală, a creației originale. Da, este foarte bine așa. Filmul românesc are nevoie de tot mai multă luciditate, de sinceritate și de adevăr."

HORIA PATRAȘCU ■

CAP LIMPEDE

teascurile editurii „Nagard" — Milano, numărul 100 din „Buletinul european „Noi Traci" (anul al 10 lea).

Iar acest număr comemorativ nu face decît să ilustreze, prin bogatul său conținut, valoarea ideologică și practică a noii publicații. Aportul de maximă exigență științifică al marelui Vasile Pîrvan („La Dace a l'epoque celtique"), ca și „Mileniul imperial al Daciei" (reproducere integrală a discursului rostit la Academia R.S.R. — de I.C. Drăgan, la 31 ianuarie 1935), ridică la un prestigios nivel această publicație.

Un fragment din „Dacia preistorică" a lui Nicolae Densușianu, studiul profesorului Gh. Bulgăr („Note aminesciene despre traco-daci"), pertinentele integrări ale „Metaforei protoistorice a Daciei" în poezia lui Blaga" (autor Emil Manu), „Organizarea calendaristică a timpului social la daci" (textul rezumat al tinerilor cercetători Emil Poenaru, Șerban Bobarcu și Cornel Samoilă) sînt completate de versurile lui Aurel Cîmpeanu („Dacia romană"), de „Eseul asupra migrațiilor celtice în țările balcanice" de B. Gavela și de studiul polemic „Pierderea limbii dacilor ?" de Vasile Cărăbiș, integrînd viziunea modernă asupra istoriei unui vechi, dar niciodată bătrîn popor, cum caracteriza G. Călinescu neamul românesc.

■ **De la Borges la Blaga, via Pandrea.** În **Luceafărul** nr. 30/1983 D.R. Popescu semnează un interesant portret în oglindă al autorului **Poemelor luminii**. Pornind de la J.L. Borges, în care vede „limpezimea (...) fiecărui produs, o limpezime savantă, nu troglodită, desigur (...) precum și somptuoasa și marea sa economie de mijloace literare", în care recunoaște „un scriitor al eternului", D.R. Popescu ajunge printr-o volută temerară de spirit la Lucian Blaga, la „omenia omului I.". Blaga", așa cum trăiește ea într-o pagină postumă a lui Petre Pandrea, publicată recent de revista **Argeș** : Blaga simpatizant comunist și antifascist, Blaga punînd umărul la achitarea celor 300 de inculpați în procesul de la Craiova din mai 1941. Spirit mobil, de autentic gazetar, D.R. Popescu semnalează astfel într-un chip aparte un fapt gazetăresc meritorlu al revistei pitești ne, dar și o frapantă a părtenență a celor doi scriitori la aceeași mare familie a spiritelor universale. O acoladă generoasă unind doi **poeți** — îi putem socoti astfel prin elanul lor **poietic** de a reîntemeia temeliile de gînd ale lumii.

■ **Ramuri.** Seria excelentelor interviuri realizate de Gabriel Chifu în revista **Ramuri** continuă, în nr. 7/1983 cu un interlocutor al cărui nume garantează de la sine cordialitatea colocviului, febrilitatea și prospețimea spirituală, setea și puterea de angajare a **ființei în numele ideii : Octavian Paler**. Un raspuns plauzibil acordat celebrei dileme camusiene („solitar" sau „solidar" nu se exclud. „Dimpotrivă, se presupun"), un crez artistic explicit („abia tîrziu am avut curajul să privesc în ochii Gorgonei. Or, fără asta, după părerea mea, nu se poate face literatură adevărată"), un altul implicit („recunosc că am oroare de vid"), considerații despre singurătate și melancolie, despre mirabila, cumplita, salvatoarea și obsedanta actualitate a muritorilor, despre relația dintre moartea — deopotrivă tragică și triumfătoare — a lui Socrate și Bălcescu, despre vitalitatea (și poate chiar ubicuitatea) lui Caliban, ș.a. — fac din această confesiune a lui Octavian Paler un act de noblețe intelectuală și frumusețe etică.

■ **Curiozitate.** O (deloc simplă) curiozitate nu îndeamnă să-i rugăm pe redactorii revistei **Convorbiri literare** să-i deconspire totuși pe autorii celor trei poezii traduse de Marian Papahagi în nr. 7/1983, p. 16. Acesta este, deducem, portughez, deși textul prezentării a fost „cîntit" fără crutare. Un vers al poetului, deși scris în 1950, dă seamă probabil de starea corectorilor și responsabililor de număr la ora alcătuirii revistei : „Ce liniștit e totul, ce lin doarme"...

■ **Lăsați gorunii la locul lor.** Din relatările de la Serbările Scînteii tineretului aflăm că Florica Bradu și-a inclus în repertoriu un nou cîntec, **Cîmpia Libertății**, cîntec lansat, cum spune cronica spectacolului de la Neptun, în 15 mai, 1983, chiar pe Cîmpia Libertății. Ei bine, ne facem o datorie de onoare să o înștiințăm pe Florica Bradu că nu tot ce zboară se mănîncă. Adică nu tot ce se scrie se și cîntă. Mai mult decît atît, uneori, ca în cazul versurilor acestui cîntec, e bine să și refuzi să cînți orice inepție. Întîi, spre exemplificare, versurile care ne-au obligat să fim atît de categorici : „Pe Cîmpia Libertății / Vin români, vin cu toții / Vin români, toți ca unul / Vin să-nconjure gorunul". Gorun pe Cîmpia Libertății ? Nu crede poetului acestor versuri că e cazul să-și vadă de alte treburi și să lase gorunii la locul lor ?

TANIA RADU ■
GEORGE ARION ■
VICTOR NIȚĂ ■
N. VASILESCU-CAPSALI ■

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra

Frumoși, frumoși ca Libertatea

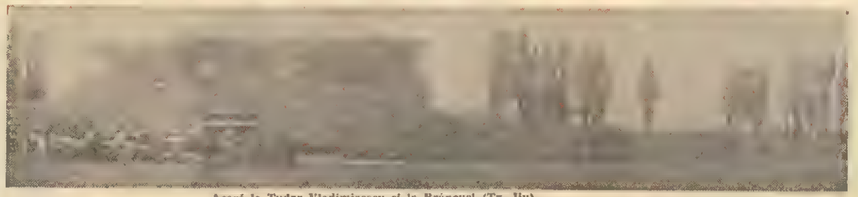

Acasă la Tudor Vladimirescu și la Brâncuși (Tg. Jiu).
La Pitești, ne mutăm mai aproape de public

Localitățil : Brad, 25 iulie, orele 20 ; Stadionul „Aurul Brad" ; Țebea, 26 iulie, orele 5 dimineața ; Deva, 26 iulie, orele 20, Stadionul „Cetatea" ; Țebea, 27 iulie, orele 13,30 ; Hunedoara, 27 iulie, orele 20, Stadionul „Corvinul" ; Petroșani, 28 iulie, orele 18, Stadionul „Jiul".

Durata : 8 ore și 10 minute la Brad, o oră la Țebea în 26 iulie, 8 ore și 10 minute la Deva, 8 ore și 30 de minute la Hunedoara, 3 ore la Țebea, în 27 iulie, 9 ore și 10 minute la Petroșani.

Număr de spectatori : 10 000 la Brad, 99 la Țebea în 26 iulie, 10 000 la Deva, 3 000 la Țebea în 27 iulie, 20 000 la Hunedoara, 20 000 la Petroșani.

Atmosfera : Foarte bună la Brad, determinînd peregrinajul către Țebea chiar în acea noapte, foarte bună la Deva, fantastică, încărcată de istorie la Țebea, superbă la Hunedoara și Petroșani, orașe care — slăviri de Gaiați, Ploiești și Alba Iulia — vor dispune barajul pentru locul întîi.

Calitatea spectacolelor : Bună la Brad, foarte bună la Deva pe parcursul a 8 ore, excelente spectacolele de la Hunedoara și Petroșani.

Aportul organizatorilor : Foarte bun. Mulțumim.

Noutăți : La Brad am primit cu bucurie în rîndurile cenaclului pe bătrînul Toader Dragoș, care la 83 de ani este la fel de treaz în spirit ca la 18 ani cînd participa la marea Unire. A debutat Adrian Andrițoiu. La Deva au debutat Laura Meda Susan, Petre Pops, Vasile Georgeta, Călin Jicărean. La Hunedoara, Pro Musica a cîntat în premieră piesa „Red House" a lui Jimmy Hendrix și au debutat Gheorghe Tulbure, Carmen Bălțatul, Viorel Grozonie, Sanda Rădău și Edith Biro. Marian Calotă. La Petroșani a revenit pentru o seară Florentin Budea, au debutat Virgil Stratulat, Elvia Călimeni, Aida Anghelache și Raul Berehil. Cenaclul Flacăra a cîntat un cîntec vechi minieresc, învățat în acea seară de la primarul municipiului Petroșani, Viorel Faur.

„La Brad sub luna ca o gură de mină"

Județul în care acum doi ani Cenaclul Flacăra și-a reluat manifestările și ne-a părăsit, spre satisfacția noastră, încă 2 orașe proiect pentru titlul de campion absolut al Cenaclului Flacăra. Dar cum a fost ? Luni, 25 iulie, revenim la Brad. Vom începe la orele 20 fix și dintr-o dorință de-a face un spectacol bun, vom întrerupe spectacolul după circa o jumătate de oră pentru a ne muta cu scena mai aproape de spectatori. Și nu a fost un spectacol bun, ci unul foarte bun, minerii din Brad știind să-și spere, de data aceasta, bunul lor de preț, Cenaclul Flacăra. Sosirea lui Toader Dragoș pe scena cenaclului a fost primită cu mare emoție și bucurie. Cu lacrimi în ochi îl vom asculta și vom cînta alături de el cîntece vechi închinate lui Lenin. „Urmașii lui Avram Iancu, noi tinerii României vă rugăm ca în aceste momente de autentică artă să închinăm un imn marelui cititor al României socialiste, președintele Nicolae Ceaușescu, cu prilejul celor 16 ani de cînd este în fruntea partidului". Semnează „Tineretul revoluționar din Brad". Aceasta era atmosfera la Brad, iar noi vom cînta „Trăiască România, Trăiască Ceaușescu". Vom cînta, împreună cu Vasile Șeicaru, pentru minerii de aici, pentru „primul miner al țării", tovarășul Nicolae Ceaușescu, la miezul nopții, cîntecul „Minerii". Și luna se ridica aurită „parcă dintr-o galerie de mină de la Brad".

Vom pleca după opt ore, la solicitările numeroase din tribună, cu tot frigul și umezeala stăruite în oase, către mormîntul lui Avram Iancu. La 5 dimineață, cînd negura se mai înghină cu lumina, vom cînta în fața mormîntului lui Avram Iancu, în jurul gorunului sădit aici în 1966 de președintele Nicolae Ceaușescu și în biserica străjuită de tricolor cîntecele noastre de țară. Pe jos, sau cu mașini, numărăm 98 de participanți. De la o casă apropiată ni se alătură și Toader Dragoș, al 99-lea participant la această manifestare :

„Dragii mei, eu n-am cuvinte ca să vă pot mulțumi din toată inima mea, recunosc, un fapt nobil din partea dumneavoastră. La toată lumea pot să spun că așa un gest n-a făcut nimeni la Țebea... Pe Cîmpia Libertății s-a adunat popor mult. S-au hotărît să facă pe cale pașnică Unirea de la Blaj. Ianeu pe cale pașnică a luptat. El le-a dat ordin să nu facă moarte de om. Blajul de atunci a devenit ca simbol Cîmpia Libertății. Au venit și din vechiul regat intelectuali — frații Goleștl, Alexandru Ioan Cuza, Nicolae Bălcescu. În timpul revoluției Bălcescu vrea să impace pe Kossuth cu Iancu. Poate că atunci s-ar fi păstrat monarhia austro-ungară dacă lupta și Kossuth în comun cu Iancu. Flîndcă Dumnezeu nu a făcut maghiari, români, turci, ci oameni. Dragii mei, mă bucur că ați venit dv. la Mecca românismului. Nu știm cum să vă mulțumim, pe aici mulțe neamuri au umblat și dați-mi voie să vă cînt două strofe dintr-un cîntec vechi. Să trăiți !".

Cînd zorile vor fi biruit, vom pleca spre caselc noastre „ca din timp, nu ca din spațiu".

DUCU BERTZI ■

Acolo unde a fost aruncată „faliia semnată a desrobirei și libertății noastre"

Peregrinajul din ziua de 27 iulie de la Țebea, cînd într-o lumină albă de amiază, la o răscruce de drumuri din Țara Moților plină de oameni tineri și în vîrstă, este de neuitat. Cu multă vreme înainte de primii pași printre mormintele eroilor de la Țebea, din autobuze, din trenuri și de pe toate drumurile de acces spre cimitirul bisericii, au coborît cîteva mii de oameni pregătiți să comemoreze memoria martirilor unirii. Lozinca sub care s-a desfășurat manifestarea a fost : „Trăiască, străinași, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească".

La ora 1 și 30 de minute, la mormîntul lui Avram Iancu, se cîntă **Duhul lui Iancu** și mai apoi se recită poezia **Războiul** de Ioan Alexandru. E uimitor cum știu cînta cu toții, virstnici și tineri, cîntecele cenaclului. Ele au intrat în memoria colectivă. După momentul închinat amintirii nepieritoare a lui Avram Iancu pe care poetul Adrian Păunescu îl evocă drept un martor al pătimirii românilor ardeleni și ca pe un erou universal, se trece de la mormîntul lui Iancu în biserica din Țebea. Într-o atmosferă solemnă se adresează mulțimii Toader Dragoș, om de omenie din Țebea, crescut în admirația și cinstirea cărturarilor și eroilor ardeleni. Sub bolțile bisericii răsună cîntecele laice și încărcate de un înalt și generos patriotism care fac parte din repertoriul permanent al cenaclului. Astfel încît orele 14 și 10 minute îl prind pe membrii Cenaclului Flacăra cîntînd **Ciopoiele reintregirii.**

La ora 14,35 întreaga procesiune trece din biserică, din nou în cimitir, alături de mormîntul lui Avram Iancu, acolo unde se află stejarul sădit de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu și căruia Toader Dragoș din Țebea îi spune „Stejarul socialismului și păcii". Un moment impresionant dedicat aceluia care luminează destinele României socialiste și care pune pacea drept țel suprem al politicii noastre în lume. Se cîntă, între altele **„Trăiască România, Trăiască Tricolorul".** Toți oamenii aflați în jurul stejarului sădit de tovarășul Nicolae Ceaușescu devin un cor imens peste dealuri și munți.

14,30. Gorunul lui Horia. Popas la ceea ce a mai rămas din gorunul legendar al celui care a fost Horia din Albac, omul care a făcut să tresară un imperiu strigînd lumii durerile poporului român împilat de regimul habsburgic. Prilej de evocare a celorlalți conducători ai răscoalei, a lui Crișan și a lui Cloșca.

14,40. Revenim la mormîntul lui Avram Iancu și cîntăm **Iancu la Țebea.** Adrian Păunescu face un apel la tinerii aflați în jurul său să citească documentele vremii despre eroii neamului din istoria noastră.

15,15. Casa lui Toader Dragoș, unul din participanții la marea întrunire de la Alba Iulia de la 1 decembrie 1918. Toader Dragoș are 83 de ani și evocă sugestiv, emoționant momente revelatoare din drumul spre Alba Iulia și din timpul desfășurării. Adunării. În cinstea veteranului de la unirea Transilvaniei cu Țara membrii cenaclului cîntă în casa bătrînească a lui Toader Dragoș **Jurămînt la Putna, Colind de frați, Trecuți batalioane române Carpați, A fost odată în țară.**

16.20. Crucea de la Mesteacăn. Locul se află la cîtiva kilometri de Țebea în drum spre Brad, la margine de șosea, lîngă o fîntînă. Membrii cenaclului, împreună cu toți cei care au venit pe jos pînă la acest loc dau înconjurul monumentului cu inscripțiile cu voce tare.

Adrian Păunescu vorbește despre destinul lui Crișan în revoluția de la 1784, pe care-l consideră intelectualul revoluției, cărturarul respectat și ideologul acelei ere. Adrian Păunescu propune chiar pentru revista Flacăra inaugurarea unui ciclu în cadrul rubricii **Cuget deci exist**, intitulat **Roiul intelectualului în revoluție.** Pentru că, amintește el, nici o revoluție nu s-a făcut din negură și din impulsuri primare, cu forțe oarbe și oculte, fără idee despre ceea ce vor oamenii să înfăptuiască. În fiecare mișcare intelectualii au jucat un rol de seamă pentru că au ajutat la cristalizarea unui sens și a unui țel.

ADRIAN DOHOTARU ■

Minunata Devă

Frumoasa, timpedes noapte petrecută pe stadionul din Deva, sub o lună neverosimilă care lumina stadionul ca un crater lunar, a început la orele 20. Membrii Cenaclului Flacăra s-au prezentat mai întîi singuri spectatorilor. În spatele tribunelor se ridica muntele cu ultimele ruine ale cetății Devei, acoperit de o pădure deasă prin arborii căreia și-au găsit cuib cîțiva spectatori temerari. A fost o noapte inspirată ca un poem. O noapte de poet, această noapte fabuloasă de sub cetate. Adrian Păunescu a făcut pedagogie cu publicul. L-a învățat în cîteva minute de revelație și iluminată dăruire să respecte poezia și muzica, să se comporte pe stadion nu ca la o manifestare sportivă precară ci ca în fața unui act de cultură. În cîteva ore publicul din Deva a devenit competitiv, a intrat adică în condiții de bază în elita publicului care apreciază manifestările Cenaclului Flacăra. Relația dintre public, interpreți și restul lumii era sublimată, între altele, și de locomotivele care țineau să salute cu semnalele lor (limitînd nota la de pe portativ) atmosfera incandescentă de pe stadion.

Evenimentul impresionant al serii l-a constituit episodul Lucaci din cadrul acestei nopți de „lumină lină, lini lumini".

Poetul Adrian Păunescu a citit, într-o atmosferă solemnă și de mare sensibilitate, una din scrisorile trimise din închisoare de preotul Lucaci în timpul zbuciumatei sale lupte memorandiste. A fost nu numai o lecție de istorie dar și una de înalt patriotism cum rar se pot vedea și trăi într-un spectacol.

Ca un imn adus lunii frumoase din ziua de 26 spre 27 iulie, la miezul nopții s-a cîntat, în acompaniament de orgă electronică, **Sonata lunii** de Beethoven.

Hunedoara — Ediție specială de Transilvania

Titlul de cronică sugerat de minunatul public din Hunedoara și acceptat cu plăcere de noi, la Hunedoara avînd loc chiar un spectacol — Ediție specială. Între mile de spectatori aflați ciorchine într-o tribună frumoasă, am descoperit și un grup din Alba Iulia care, respectîndu-și tradiția, a dat tonul superbei manifestări de aici. Cu toate furnalele care se prefigurau în zări, „Cenaclul Flacăra miroase a salcim", ne scrie cineva și faptul ne bucură, dăruirea noastră fiind încheiată în această seară muncitorilor siderurgiști din apropiere centenara cetate a oțelului. „Știm să plămădim oțelul, dar știm să înțelegem și arta dumneavoastră a Cenaclului Flacăra". Spectacolul a urcat continuu, fără a avea un moment de cădere, și numai faptul că am încheiat după opt ore și jumătate, a oprit ascensiunea verticală a hunedorenilor. Cînd încă nu se înserase, la „Soldatul" grupului Poesis s-au aprins făcîli în cinstea eroilor soldaților uciși. Arătau ca un pom de Crăciun, le-a spus poetul Adrian Păunescu, și atmosfera era chiar de sărbătoare. Aici, la Hunedoara, trupa cenaclului de-a lungul anilor, unul din motivele de inimă pentru care Adrian Păunescu a reluat manifestările cenaclului din toamna lui '81, acest bălat înalt și mlădios ca un vlăstar, cu un suflet imens, suflet pe care se sprijină întreaga formație, această trupă spunem, a cunoscut la Hunedoara cel mai mare succes din cariera lor, e drept scurtă dar pe care o voim îndelungată și plină de satisfacție. Poate nu întîmplător trupa „Totuși" a cunoscut aici, unde flacăra arde veșnic, un moment de vîrf.

„Am vrea ca publicul nostru să dispute o semifinală cu Alba Iulia. Ploieștiul sau Galațiul, și după care să devenim cu toții frumoși, frumoși ca libertatea". Așa ne scriau tinerii din minunatul public hunedorean, fără să știe că de fapt semifinala o și disputaserăm, în acea seară. Urmează finala cu orașele mai sus-menționate, la care — surpriză — a doua zi se va mai adăuga încă un oraș, Petroșani.

Aici, pe un stadion superb, poate cel mai frumos din România, minerii de pe întreaga Vale a Jiului au ridicat spectacolul la cota celor mai bune manifestări. Primul regal va fi al trupei satirice din Oltenia — „Mesaj", tinerii petroșeneni luînd din start o serioasă opțiune pentru baraj și destinat campionilor. Cîntecul „Minerii" a fost efectiv preluat de public, compozitorul său, Vasile Șeicaru, rămînînd doar cu mîrul de-a lungul acestui minunat cîntec, care alăturat celorlalte compoziții îl situează cu adevărat la bogăția cea mai înaltă în muzica folk la această oră, împreună cu eternul rival și mai ales prieten, Ștefan Hrușcă, tandemul care orice „troică" din cultură și l-ar dori.

Dar credem că momentul care a determinat trecerea Petroșanilor în rîndul marilor orașe culturale a fost acela cînd întreg stadionul a urmărit emisiunea TV „Cenaclul Flacăra în concert la Galați". Oamenii din Vale au preluat singuri fiecare din cîntecele care se cîntau în acel moment pe micul ecran, cîntindu-le la fel de bine (aveam și posibilitatea de-a compara) ca și publicul gălățean. Nu mai știam dacă tot ceea ce auzim vine din transmisia TV sau din tribune, momentele fiind realmente de cea mai înaltă calitate.

Un alt moment plin de semnificații : Raul Cîrstea cîntă în premieră un vechi cîntec minieresc învățat chiar în acea seară.

„Gorjenii, cei mai buni dintre olteni ?"

Localitatea : Tg. Jiu, 29 iulie, orele 20. Stadionul „Municipal".

Număr de spectatori : 20 000.

Durata : 7 ore.

Noutăți : a debutat Octavian Cotorus, Dinu Olăraș a cîntat în premieră „Durerea de cap al lui Socrate".

Atmosfera : publicul din Tg. Jiu se ridică la cota celor mai bune manifestări.

Calitatea spectacolului : cu toate snișurile și coborîșurile, spectacolul avînd de înfruntat și capriciile vremii, manifestarea de la Tg. Jiu a fost foarte bună.

Aportul organizatorilor : slab.

La Tg. Jiu am trăit o seară realmente între agonie și extaz. Cred că mulți și-ar dori momente de felul acesta, care dau sens vieții și o fac obligatorie, dar prea costă ! Atîta lume a fost la spectacol, încît și acoperișul stadionului devenise neîncăpător. În ciuda lipsei de prevedere a organizatorilor a fost un spectacol pe cît de frumos, pe atît de greu de condus. Nu mai tîrziu, a doua zi, la Pitești, am văzut organizatori care chiar făceau ordine, și în plus, fără să le ceară cineva, participînd efectiv la spectacolul nostru. În afare situație, cînd deja se înnoptase și zgomotele venite de pe înaltul acoperiș al stadionului ne înspăimîntau, văzînd că nu mai avem nici un sprijin, am trecut noi înșine la fapte. O echipă a cenaclului a trecut la debarasarea locurilor periculoase unde se aflau sute de tineri. Pe scări fără nici un fel de protecție, stadionul fiind în reconstrucție, am urcat pînă pe acoperișuri, de unde am expediat numeroși gălăgioși aflați acolo fără bilete și într-o stare de dezechilibru vecină cu nebunia. Credem că nicăieri nu se mai întîmplă așa ceva, dar polivalența prinde bine. Noi ne vom apăra întotdeuna spectacolul, dar am mai spus-o în repetate rînduri, spectacolul nu este numai al nostru. Și toate aceste necazuri organizatorice costă. Mihail Stan a trebuit să încoapă de trei ori să recite, pentru a termina odată, într-o stare nervoasă greu descriptibilă. Însuși conducătorul cenaclului a trebuit să lase de cîteva ori din scenă fiindu-i foarte rău, și a încheiat spectacolul ghemuit de durere „din partea stîngă", de cea mai supusă la tracasări, inimă.

Toate acestea ne-au întărît și mai mult să facem un mare spectacol. Ploaia, sosită și ea, căci numai ea mai lipsea, nu ne-a oprit. Nici pe noi, nici pe oamenii buni din tribune, să ducem la capăt unul dintre cele mai mari spectacole. Aici, acasă la Tudor Vladimirescu și la Brâncuși, v-am dorit, pe cuvîntul nostru de tineri și de oameni formați și educați în spirit modern și patriotic de Cenaclul Flacăra însuși, cei minunatele sale înlimpări literar-artistice".

Și dacă toate au fost cum au fost, nu am avut bucurie mai mare decît să auzim și în noapte, în holul hotelului „Gorj", condus de Doru Niculescu, discuri „Cenaclul Flacăra în concert". În sine un fapt minor, dar este o dovadă de prietenie pe care trebuie să o salutăm.

DUCU BERTZI ■

La Argeș, alți campioni ?!

Localitatea : Pitești, 30 iulie, orele 20. Stadionul 1 Mai.

Număr de spectatori : 20 000.

Durata : 7 ore și 30 de minute.

Noutăți : au debutat Constantin Chiva, Carmen Turu, Magdalena și Grațiela Rădulescu. Remarcabil debutul lui Mircea Stănescu.

Atmosfera : pe întreg spectacolul excepțională.

Programul Cenaclului Flacăra pentru litoral, în perioada 5 – 17 august

Vineri 5 august, ora 20, Techirghiol — Grădina de vară ;
Simbătă 6 august, ora 20, Constanța — Stadion ;
Duminică 7 august, ora 20, Mangalia — Grădina de vară ;
Luni 8 august, ora 20, Năvodari — Grădina de vară ;
Marți 9 august, ora 20, Medgidia ;
Joi 11 august, ora 20, Cumpăna ;
Vineri 12 august, ora 20, Eforie Nord — Grădina de vară ;
Simbătă 13 august, ora 20, Eforie Sud — Grădina de vară ;
Duminică 14 august, ora 20, Costinești ;
Luni 15 august, ora 20, Cobadin.
Marți 16 august, ora 20, Năvodari — Tabăra de copii ;
Miercuri 17 august, ora 20, Constanța — Stadion.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, ar dori să fie prezent și în stațiunile : Neptun, Mamaia, și încă o dată la Mangalia.

„Totuși", în vîrstă de 62 de ani, deci o medie de vîrstă de nici 16 ani, a cunoscut o adevărată confirmare. Aplaudată la scenă deschisă, această trupă de „minți", compusă din Radu Popescu — 14 ani — tobosar de o săptămînă, Ioana Păunescu — 16 ani — care și-a lăsat în vacanță penelurile pentru o chitară bas cu mult mai grea, Dana Guțu — 18 ani — absolventă de liceu, aflată în situația de-a nu-și putea continua studiile din cauza unor probleme financiare, și liderul trupei, Andrei Păunescu — 14 ani, a cărui evoluție ne bucură pînă la lacrimi, frățele nostru mai mic, martor și susținător al

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar
TOPUL MUZICII TINERE
Talon de participare nr. 1
august 1983

Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul realizat a fost întocmit pe baza scrisorilor primite în ultima săptămînă. Reamintim iubitorilor noștri că pot trimite opțiunile pe adresa redacției sub mențiunea **Topul Cenaclului Flacăra**, alăturîndu-le talonul de participare.

Configurația finală a topului pe luna iulie este următoarea :

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. La nunta ta	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	492
2. Antiprimăvara	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	487
3. Totuși, iubirea	Mâjay Győző	Mâjay Győző	356
4. Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	251
5. Să ne iubim	Gil Ioniță	Gil Ioniță	231
6. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	229
7. Crescătorul de cai	Poesis	Poesis	194
8. Adio, adică rămîi	Ecoul	Ecoul	177
9. Muntele	Constantin Dragomir	Constantin Dragomir	165
10. Te salut generație-a blugi	Pro Musica	Pro Musica	164

Așteptăm în continuare propunerile dumneavoastră.

Alți cititi cronicile manifestărilor cu numerele : 1 048, 1 049, 1 050, 1 051, 1 052, 1 053, 1 054, 1 055, 1 056, 1 057, 1 058, 1 059, 1 060, 1 061, 1 062, 1 063, 1 064, 1 065, 1 066, 1 067, 1 068, 1 069, 1 070.

Turneul în date statistice

— Turneul s-a desfășurat între 15 iulie și 30 iulie, cuprinzînd 49 de manifestări, de la 1 023 pînă la 1 070, plus manifestarea cu nr. 1 000, adică mai mult de 3 manifestări pe zi.

— Numărul spectatorilor prezenți la manifestările noastre a fost de 343 090. Numărul spectatorilor cenaclului pe parcursul a zece ani fără o lună jumătate este de 3 333 899.

— În cele 16 zile, numărul orelor de spectacol a fost de 97 de ore și 20 de minute, ceea ce înseamnă o medie de 6 ore și 5 minute pe zi.

— Cel mai lung spectacol din acest turneu și din toată istoria cenaclului — la Galați, 10 ore și 30 de minute.

— Cele mai bune spectacole : Galați, Alba Iulia, Ploiești, Hunedoara, Petroșani, Tg. Jiu, Pitești, Suceava, Satu Mare, Craiova, Iași și Oradea, toate acestea vor intra în baraj pentru desemnarea campionului absolut. În imediata lor apropiere se află : Timișoara, Arad, Vaslui, Brad, Brașov, Constanța, Tîrgu Mureș, Cluj-Napoca Bistrița Năsăud, Topliță, Călărași orașe care au mari șanse de a ajunge campion absolut al cenaclului.

— **Record de audiență : Galați — 50 000.**

— S-au înregistrat 36 de debuturi, dintre care se distinge cel al trupei de rock „Totuși". Au revenit în cenaclu Mâjay Győző, Dana Guțu, Dinu Olăraș, Raul Cîrstea. Au cîntat cu intermitențe Sîrma Granzulea, Rodica Clapă Ștefănescu, Doru Ghiață, Anca Ranga și Loredana Romînu, Toader Dragoș, Florentin Budea.

— Spectacolele au avut loc în 7 județe, în 16 localități.

— S-au lansat cîntecele „Grîu copt" (Poesis), „Din neu Beatles" (Vali Șerban).

— În spectacolele acestui turneu s-au cîntat și recitat versuri de : Mihai Eminescu, W. Shakespeare, S. Esenin, Jozsef Attila, Meliusz Jozsef, Jîschak Katsenelson, George Racoviță, Lucian Blaga, George Coșbuc, Ion Minulescu, Alecu Matecevici, Nicolae Labiș, Zaharia Stancu, Mihai Beniuc, Alexandru Andrițoiu, Nichita Stănescu, Dumitru Popescu, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Romulus Vulpescu, Virgil Carianopol, Gheorghe Pitiș, Constanța Buzea, Mircea Micu, Ioan Alexandru, Dan Verona, Ion Nicolescu, Doina Sălăjan, Paul Tutungiu, Dinu Olăraș, Ion Gheorghe Pricop, Marian Odangiu, Adrian Păunescu.

încă să respecte arta. Una din meritele cenaclului este de a-i inițiа pe tineri în poezia și muzica tinără. O școală cu zeci și sute de mii de învățăcei risipiți în toate centrele urbane și rurale prin care a trecut pînă acum Cenaclul Flacăra.

După acest incident care tine de civilizația spectacolului de artă, manifestarea cenaclului s-a desfășurat la un înalt registru afectiv, propulsînd publicul din Pitești pe primele locuri în topul celui mai bun public, în elita spectatorilor de cea mai aleasă ținută și cu cea mai fierbinte participare la evenimentele artistice.

ADRIAN DOHOTARU ■

Configuraţii lirice

Continuînd să prezentăm activitatea editurilor noastre, de această dată vă recomandăm cîteva din cărţile de poezie apărute la Editura Eminescu, încercînd să surprindem unele trăsături ale liricii româneşti actuale.

La umbra melancoliei

În **Istorie personală** (Ed. Eminescu, 1983), Victor Felea este, ca întotdeauna, un senzitiv, abstras în efortul de percepere a realului („Realitatea / acest joc modest / al aparenţelor"), un cuminte demiurg al propriei lumi, în care locul său e definit şi redefinit iar şi iar, în umbra tot mai acut oblică a melancoliei, a sentimentului trecerii, al curgerii inevitabile a timpului : „Aşadar aici am ajuns / La privirea aceasta îndelung răbdătoare / La jocul acesta umil de a sta la un geam îngheţat / Cu toată istoria mea adunată într-un pumn de cuvinte". Sensibilitatea sa dobîndeşte uneori relieful friabil, dureros al poeziei bacoviene (**Peste oraş. Duminică 19 aprilie**) şi o nelinişte reţinută tulbură înclinaţiile bucolice ale poetului : „Mergeam spre Turda cu maşina / Tablou frumos şi plin de har / Dar eu eram un fruct amar / Pe care-l refuza lumina". Cele cîteva autoportrete poetice (**Sufletul, După cum se vede, Absenţe. Particip, Biografie**) sînt tot atîtea documente ale împăcări cu sine însuşi. Victor Felea devine exploratorul-poet al propriei sale condiţii. Alienarea într-o lume agresivă şi imprevizibilă devine pentru el o „istorie personală" : „Ce să mai cred ce să mai spun / În locul meu vorbeşte gura de tun / Se clatină de sumbre ameninţări / Continente oceane şi mări". Tirada retorică este absentă dintre mijloacele expresive ale acestui poet, locul ei luîndu-l adesea melopeea armonic-dureroasă : „Soare fanatic şi lan de porumb fişie de iarbă / Trupuri modeste şi albe sfidează lumina de vară / Eu mi-am adus aici de departe chipul meu searbăd / Ca logică tristă domneşte în ziua aceasta sumară". Poezia lui Victor Felea nu urmăreşte să epateze, nici prin substanţă, nici prin artificiul de versificaţie ; poezia lui tinde doar să capteze emoţia cititorului, ea se deschide firesc, primitor, lecturii, oferindu-se cu simplitate, cu acea simplitate în care palpită esenţialul şi nu superficia, sensul şi nu aparenţa.

Limbul dintre aici şi poezie

„De ce te-aş pofti la mine / hypocrite lecteur — nu se mai poartă / Să vagabondăm prin vieţi străine / şarmante vivante / antiderapante". Această malitioasă **invitation** decupează de fapt formula poetică abordată de Ioana Ieronim în ultima ei carte — **Cortina**. Editura „Eminescu", 1983. Fals intimiste, deliberat an-

tiintimiste **poemele de aici operează** ca radiografii ale unei intimităţi mai degrabă generice asupra cotidianului, asupra derizoriului, desenînd metodic, conştiincios portrete ce aparţin mai mult posibilului decît realului. Ceea ce conferă unicitate poeziei Ioanei Ieronim în raport cu vecinătatea ei în cadrul generaţiei este tocmai **compunerea**, şi nu simpla înregistrare a realităţii. Ironia dezabuzată, gustul amănuntului dizarmonic, ce sparge balonul de spumă al atmosferei — atitudini definitorii pentru poezia noului val sînt înjugate, în cazul Ioanei Ieronim, la atelajele mai grave, atenuante ale unui sentimentalism abia mascat : „sentimentele, oricum, te înconjoară / cu oglinzi aburite" ; „un sentiment / — o navă moartă / ca în baladele vechi // luncă pe mări / liber, primejdios". Arpegiul lung, elegiac al melancoliei pune în mişcare „sentimentul timpului" : „de-acum, vai, **cauza finalis** te aşteaptă / în falduri elegantei rochii / s-o tăinuieşti // ca pe o tandră scrisoare, / ca pe o sticlă de coniac / trecută cu emoţii peste graniţă". **Sentimentul** funcţionează ca o „cortină" care acoperă şi descoperă alternativ chipul realităţii, aşezînd poetul în „limbul dintre aici şi poezie". Ambianţa poate fi **decor** : „Cu picioarele goale, fine în saboţi / ea traversează covorul moale, / răcoarea vastei încăperi // Pe aşternutul lui / bătrînul pechinez agonizează / ... / Casa înfăşurată senzual în lederi / gardul ascuns de trandafiri..." sau simplu, domestic interior : „Un peisaj de pădure tropicală şi Carul cu boi, reproducere / deasupra bufetului în rate / negru lucios, ornamente aurii.", **lucrurile** — o blîndă realitate domnească („paharul cu botul blînd / se lasă mîngîiat în palmă şi adoarme") din care „sensurile se scurg (...) ca nisipul în zidurile vechi // cuvintele numai poartă / frînele faptei, ci pasc / iarba prăfuită din şanţuri".

TANIA RADU ■

Protecţia prin lirism

Liliana Ursu este o poetă ale cărei cărţi le deschizi întotdeauna cu emoţie şi plăcere. Nimic nu este trucat în paginile sale care, ca şi cele din noul său volum, **Zonă de protecţie**, glorifică o existenţă obişnuită într-un decor contemporan. „Calea de mijloc, calea de mijloc a fiinţelor umile" este slăvită cu cuvinte lipsite de emfază. Un ceainic fierbe, cineva îşi descoperă un rid, pe un teren se desfăşoară o partidă de tenis — iată cîteva evenimente dintr-un univers ocrotit de primejdii. Instalată ca o suverană într-o „zonă de protecţie" care este tărîmul poeziei, poeta contemplă viaţa cu melancolie. Obiectele, fiinţele din imaginile sale au contururi tremurate, de parcă ar fi privite printr-o ceaţă de aur. Într-un astfel de teritoriu embleme ale unităţii ale saferinţei sînt rare. Dar aici nu e locul nici pentru bucurii fără margini. Buna-cuviinţă guvernează ceremonialul desfăşurate după un program simplu şi puse în slujba asigurării unui echilibru cît mai stabil. Între natură şi oameni se realizează alianţe indestructibile. Iată cu ce senzaţii proaspete e surprins un început de zi : „Trec rîul pe o bîrnă de brad. Să nu privesc în jos. / Anii mei vijelios aleargă, / din spuma lor să mai nasc o dată. / De pe deal mă priveşti şi nu ştii cîtă spaimă ascunde / fiecare pas potrivit pe lemnul ud. / E o limişte de început de lume, / o şoaptă a ta mi-atinge pielea, / un strop de ploaie ce se va usca. / / Un peşte sare din apă, un pas greşit / şi mă trezesc în apa tute şi rece / a începutului de zi."

Spectrele dezolării

O analiză necruţătoare a sentimentelor provocate de semeţiile ne întîmpină în noul volum al Nonei Cassian **Numărătoarea inversă**. Nimic n-o înduioşeşte pe poetă să privească la modul idilic trecerea inexorabilă a timpului : „Şi cînd vine sfîrşitul verii, / parcă vine sfîrşitul lumii. / Totul e pustiire şi spaimă. / Ziua scade / pînă la pierderea demnităţii. / Pe trupurile noastre cad / lespezi ude, de postav : / paltoanele deprimate. / Şi-apoi, potolindu-ne, / prin hîrtoapele străzii tarnă, / colţ cu decimetru... / Ce rost mai are să mai trăim / cu ideea de primăvară / primejdioasă ca toate utopiile ?" Poeme de un remarcabil registru emoţional întocmesc un inventar al degradării umane prin înaintare în vîrstă. Poeta nu-şi înşeliă nici o iluzie. Ea observă cu oroare un trup pe care se aştern însemnele bătrîneţii. Dacă alţi poeţi cîntă patriarhalitatea vîrstei a treia, Nina Cassian desfide o astfel de imagine, nu se minte şi-şi prezintă fără nici o reţinere spaimele provocate de „numărătoarea inversă", care duce spre neant. Angoasele sale sînt comunicate sec, de parcă ar fi simple fişe medicale redactate într-un limbaj ce nu doreşte să impresioneze prin artificii stilistice. Drama pe care o dezvăluie cuvintele este mai teribilă adusă la cunoştinţa noastră fără preocuparea de a ne încinta de izbînzile la care poate ajunge un meşteşug poetic. În contact cu înfricoşătoarele spectre ale dezolării poeta nu imploră îndurare ci îşi dovedeşte măreţia confruntîndu-se fără teamă cu ele. Iar în finalul volumului cîteva versuri reprezintă revanşa pe care şi-o ia prin cuvînt în faţa efemerităţii condiţiei umane : „Chiar de voi fi îngropată / într-o străină ţărînă / tot învia-voi odată / în limba română."

Spre oameni şi natură

În ultimul volum apărut al lui Vasile Nicolescu, **Semnătura fulgerului**, nu mai întîlnim decît rarefi eziţările cărturarului timorat de tumultul lumii de a se confesiona cît mai deschis. Ferestrele poemelor sale sînt larg date în lături de astă dată spre oameni, spre natură. Chiar dacă nu se transformă în îmnuri ele sînt o mărturie a faptului că nu mai admite nici o opreliştc ca să rostească numele lucrurilor, fiinţelor care-l înconjoară, şi pe care altă dată le afla prin intermediul tomurilor răsfoite. Paginile sale tulbură îndeosebi prin tentativa lor de a surprinde şi frămîntările celorlalţi. De la consemnarea, în general, a deliciilor provocate de zăbava în biblioteci, în pinacoteci, aşa cum ne obişnuise în alte volume, în **Semnătura fulgerului** Vasile Nicolescu se extazlază de descoperirea vieţii în ipostaze deseori dramatice, mai conforme cu sensibilitatea omului contemporan. Poetul nu mai tinjeşte să capete accesul pe tărîmuri protectoare şi provoacă el însuşi întîlnirea cu primejdia : „Oamenii spun că ar bîntui ursul / cînd scapătă luna de ceară / şi steaua se stinge treptat / Un portar s-ar fi întîlnit cu dihania / şi-a murit de infarct. // Trei seri cu ochi de căprioară / o stea se tinguie-nfundat / şi-aştept în braţe să mi răsară / ursul nebun şi deşirat." (Nătuca) Un superb poem, **Să existi mereu**, proclamă o neistovită sete de viaţă, înţeleasă ca o înlănţuire de fapte simple, care te împacă pentru totdeauna cu tine însuţi : „Ce bucurie să existi mereu / ca o vrajă deasupra pămîntului / să existi mereu / chiar dacă te naşti în furtună / chiar dacă te naşti după ploaie / ca melcii şi fragii sălbatici cînd pinza păianjenului / îşi rupe urzeala sub grele picuri, / să existi mereu bîntuit de mări şi galactice rîuri / de-altarul de violete al munţilor străbuni / să existi mereu ca pietrele Oltului şi Vîrful cu Dor / ca norul de vrăbii aşteptînd să se coacă sămînta de cînepă / în primitorul scrinciob al zorilor, / să existi mereu, ca prisma curcubeului / pe care văzînd-o / copiii-o salută visînd."

Iluzia bine dirijată

Cunoscută într-o vreme ca o comentatoare avizată a actualităţii literare în paginile unor reviste, izbutind mai tîrziu să atragă atenţia asupra sa şi ca istoric literar — vezi, de pildă, cartea consacrată Hortensiei Papadat-Bengescu —, Viola Vancea ni se înfăţişează de astă dată ca poetă într-un surprinzător şi valoros volum intitulat **Amintiri dintr-o popicărie.** Oarecum discursive pe alocuri, poemele sale dovedesc ştiinţa inefabilă de a domina cuvintele şi de a crea cu ele „iluzii bine dirijate" care să emoţioneze prin observaţiile întreprinse metodic asupra unui spaţiu domestic, conturat precis şi fără menajamente. O amărăciune nevindecabilă transpare din versurile acestei poete de o remarcabilă luciditate : „Eu sînt un poet cu termen redus, răgazul / de a mă înfrupta din hrana superioriior mei / Realitatea cea de toate zilele — / Această vacă sacră acoperindu-ne creştetele / cu ugerul său uriaş — o hermină nutritivă / Se mistuie cît ai clipi. / Eu sînt un poet cu termen redus, iar uneltele / mele, strălucind doar de sudoare / Valorează cît lada de lemn a muncitorului sezonier — / un mic sicriu purtînd ocuşonul demnităţii". Ororile istoriei sînt înregistrate cu spaimă, ele perturbînd ordinea şi echilibrul dintr-un teritoriu hărăzit iubirii:" Să te-ngroşi în ninsoare ca-ntr-un munte-al răbdării / Şi să-ţi spui că semeni de-ai tăi n-au fost traşi pe roată de vii / Că valul de sînge îngrăşînd cîmpiile este doar o licenţă poetică / Să repeţi cu încăpăţînare, învăluit în haloul luminos al ninsorii / Că fraţii-tăi n-au fost , nicicînd arşi pe rug în piete arhiolme / Că laturile tranşee ale spînzurătorilor / Înnegrind orizontul ca nişte păsări de apocalips / N-au suot niciodată ultima gură de aer a fiilor tăi / Că muchea luneconă şi fină a ghilotinei,-ca un fir din crestetul vestalelor / N-a înecat cîndva cu mantii de purpură cavitatea oceanelor lumii". Cu ajutorul cuvintelor, Viola Vancea încearcă să pună între ea şi lume un ecran protector.

GEORGE ARION ■

Şi totuşi...

Cel de-al doilea volum de versuri al **Nastasiei Manlu, Cartea cu pereţi de sticlă** (primul s-a numit **Legămînt de fidelitate**, a apărut în **Editura Militară**, 1981, şi a făcut dovada unui discurs poetic curăţat, fără inovaţii de dragul inovaţiilor, cu o metaforă corect folosită la structura unor poeme nu neapărat strict patriotice, aşa cum ne-au obişnuit, în general, cărţile apărute la această editură), publicat la Editura Eminescu, 1983, vine să confirme ideea că un anume univers — aparent modest, aparent calm, deopotrivă luminos şi întunecat, nu numai simplu, ci şi misterios, aflat între a-l sesiza şi a-l trece cu vederea — despre care se credea şi încă se mai crede că ar fi secătuit de mult, poate fi, totuşi, născător de poezie, de adevărată poezie. Iată, de exemplu, luate aproape la întîmplare, două foarte concise autoportrete interioare, două autoportrete ale singurătăţii (cartea întreagă, este, dealtfel, un autoportret al singurătăţii, al omului care, într-un prelungit dialog cu sine, descoperă valoarea de altădată a cuvintelor, a obiectelor, a culorilor, a sunetelor, a revelaţiilor etc.) : „În camera plină de gînduri, / sorcele-i ficţiune atîrnată-n tavan. / Negru întens e peretele nopţii. / Spaimele-i scriu, fosforescente obsesii / ochii mi-i scaldă, / Întinsă pe spate cum stau, / e verticală de vise / semne îmi face discrete. / „Ridică-te, îmi spune, / aceasta-i abia începutul". (**Camera de gîndiri**) şi un al doilea poem, **Şi totuşi** : „Arcuită între două fragmente de timp, / trează ca acest pahar plin / de o amară luciditate / din care zilnic beau. / Şi totuşi / atît de nevindecată, / atît de mult oarbă, / trecînd printre lucruri, / atinsă de partea lor nevăzută, / atinsă de întunericul mişcător din ele. / Şi totuşi / atît de singură, / atît de departe de lucrurile / de care mă izbesc, / învineţindu-mi încheturile." Şi totuşi, ca să preluăm spusa poetei, a continua numai pe această linie aproape dreaptă, a nu descoperi suişul şi coborîşul, a nu te implica în problematica mai largă a timpului, a nu avea un anume ceva de spus în plus, ar însemna, credem noi, o limitare a poeziei, o limitare în doar planul estetic, adică ar însemna un perfectibil exerciţiu de stil. Adică e timpul să vrem, pentru că se poate, şi altceva, o diversitate în dezbatere şi atitudine.

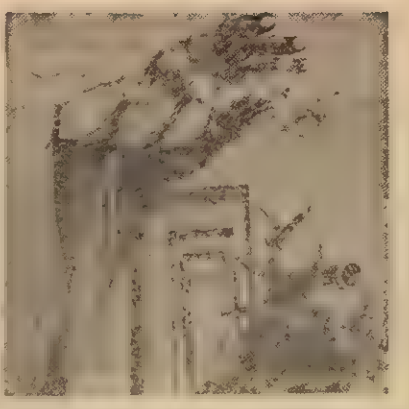

O înfrăţire cu lumea

Noul volum al Margaretei Sterian, **Poeme**, ca şi celelalte de pînă acum (primul, după care au urmat alte 7 cărţi de poezii, note, comentarii etc, s-a numit **Poezii** şi a apărut în anul 1945, la editura Coresi !), trădează, sau, mai frumos spus, deconspiră modul aparte prin care un pictor, în cazul de faţă o pictoriţă, îşi concepe atît universul liric, cît şi zicerea în sine, adică structura fiecărui poem în parte. Vor abunda, firesc, culorile, ca elemente constitutive, dar, dotată cu un deosebit rafinament al metaforei, cu o forţă de sugestie proprie pictorilor, Margareta Sterian va depăşi registrul unui comentariu sec, poeta deslusind în spatele culorilor o semnificaţie aflată în permanentă mişcare, un ceva misterios, un fel de taină a lumii care, iată, ni se dezvăluie. Vor abunda, totodată, peisajele sau, mai plastic vorbind, compoziţiile, dar, şi în acest caz descifrînd, dintr-o mie una relaţii şi asociaţii, doar pe cele apte să dea lumii un nou înţeles şi o nouă trăire, poeta va face dovada unui îndelung cumpănit şi decantat meşteşug al scrisului, al rostirii poetice. Poezia sa, parafrazînd-o, este aidoma unei grădini (iată, în legătură cu acest motiv al poeziei sale, doar două versuri care, cu transparenţa unei delicate acuarele, ne-au copleşit : **(Părăsită, grădina veche pare un îndrăgostit sfios / ce nu cutează să se plîngă şi rana-i singur el o ştie.)** în care, dacă te-ncumeţi să intri, trebuie să te supui unui ritual anume, altfel **„pieri tot atît de singur şi sărac / pe cît erai, venind..."**, o grădină în care **„sînt foşnete-iniţiatice... / pe care slujitorii ei, furnici şi gîze le înghină / şi sînt fire de iarbă care spre tine se-naltă / să-ţi amintească să fii treaz — dar nu de tot..."**/ Poezia Margaretei Sterian este, deci, o înfrăţire, în gînd şi trăire, cu lumea şi nu credem că ne hazardăm dacă vom spune că poezia picturii sale îşi trage substanţa din astfel de pagini de jurnal liric în care viaţa, cu toate ale ei, este relatată nu doar la modul aparent delicat, cum s-ar putea crede din ce-am spus pînă acum, ci şi apăsat dramatic precum în acest excelent poem thanatic **Atît de aproape : „Niciodată nu te-am simţit atît de aproape, / nici atunci cînd am stat în sala împînzită de tuburi / prin care picura roş, îmbujorînd tinerele obraze / ce curînd se decolorau ca frunzele toamnei... / Prin coridoare luminoase şi reci, / înfirmieri purtau dintr-un loc într-altul / pe cei care îşi pierduseră rîndul... / Dureri am cunoscut şi n-am uitat... / Sînt iar aici, şi atît de aprigă te arăţi. / Eu, însă, cîte n-aş mai avea de făcut ! / Prinţi şi fecioare pe cai albi cu coamă de mătase, / cîini vrednici ce, fremătînd, aşteaptă vînătoarea / şi copii de casă cu mantii ca libelule, / cu ciucuri vioii la trimbiţele lor de argint... / Toate florile toamnei care mă-ntreabă în ce culori să mai ţeasă / şi vulpea cea repede, încotro să ţîşnească. / Totul m-aşteaptă, aici aş vrea să rămîn..."**.

VICTOR NIŢĂ ■

Ilustrăm acest număr cu lucrări ale pictorului MARCEL CHIRNOAGĂ

atelier literar

• G. Dumitrescu

D. Constantinide : Ca reportaj comemorativ, ne-a parvenit mult prea tîrziu (Mărturiile biografice sînt, dealtfel, deja cunoscute.)

I. Bădiceanu : Manuscrisele nu se păstrează (nici n-ar exista atîta spațiu pentru depozitarea lor, admițind că acest lucru ar avea rost !...). Ele iau, cum bine știe toată lumea, drumul fabricilor de hîrtie, pentru ca dv. să găsiți în permanență hîrtia necesară ca să ne scrieți !... (Tocmai de aceea avertizăm de fiecare dată pe corespondenții noștri că „manuscrisele nu se înapoiază". Fără nici o excepție !)

Maria Chertic : Trebuie să citiți mai întîi zeci și sute de romane, ca să vă dați seama destul de bine ce înseamnă a scrie un roman !

3A. : Lucruri dezamăgitoare, neinspirate, uscate, „făcute". Ceva, un început, în „Ce sînt", „Un mic început", dar nefinalizat la nivelul artei.

E. Buzatu : Mulțumiri pentru vorbele bune ; n-a fost însă, din partea noastră, decît îndeplinirea unei datorii elementare.

A. Podea : Aglomerări metaforice adesea forțate, incilcite, încurcate, în care desenul, unda lirică se pierd iremediabil. Trebuie să căutați linia simplă, către expresivitate și înțeles. Un început (încă neconvingător) în „Zbor alb", „Miros de brad".

N. Mirea : Interesantă, această imprevizibilă scrisoare-parabolă, ale cărei implicații rămîn încă învăluite în taină. Să sperăm că măcar poezia va avea de cîștigat !...

N. Uxenoimis : Pagini rudimentare, stîngace, fără perspective literare. (Nu e cazul să ne mai trimiteți și celelalte capitole.)

Ivan Kusok: Străbateți, într-adevăr, o perioadă secetoasă și foarte... extravertită. Ar trebui să cam puneți capăt filantropiilor „culturale" și risipei de „orz", să vă racordați, mai de grabă, pasionat și studios, la circuitele lirice majore ale lumii, să vă concentrați asupra propriului destin literar, care are nevoie de toate energiile dv. pentru a se împlini. Ceva, în „Ușa ta".

M. Șopterean : Lucruri dezamăgitoare, în cele două plicuri. Jocuri metaforice minore, marginale, erupții verbale delirante, fără șir etc. Un drum cu totul greșit, care nu poate duce nicăieri. (Pe de altă parte, un poet adevărat, un om al scrisului, nu poate cere scuze pentru greșelile de ortografie fără a nu-și tăia singur craca de sub picioare !...)

Blanca : Felicitări ! Nu știm la care poezii vă referiți : despre cele trimise anterior v-am spus părerea noastră ; altele noi n-am mai primit.

System : Nu sînt noutăți deosebite. Multe pagini cam lîncede, inconsistente, fără nerv, scrise mai de grabă cu efort decît cu inspirație. Ceva, în „Cobor", „Nopți", „Cît o renunțare".

D.E.R. : „Autoprofil", „De vorbă", „Romeo", „Fericit".

Alexandrina Iordache : Nu sînt încă la nivelul publicării.

Em. Bălțianu : Nu sînt noutăți. Ceva mai bine, în „Sentimentul malului". **H. Petcu** (ceva mai bine, în „Cînd te-ai întors"), **M. Lupașcu, Cornel Codrean, I. Bărboi, S. A. Ilie, Doru Sombra, Carmen Țifui, Relu Romanescu, Daniela Cosma, Angela Toma, Astr. Stoica, Violeta Petcu, V. Meșu-Gosav, Maria Trofin, V. Negoiaș** (sincer : nu merită să vă pierdeți timpul), **Camelia Dragotă, I.A. Dobrescu, Clepsi, Gh. I. Sofianu, D. Anichitoaie, I. Volosciuc, L. Mănescu, Vasile Scopeți, Marius Lăcătușu, Sonia Brînzea, Ioan Bob, B. Floricică, Ilie Drăghici, N. Peniuc, I. Acostăchioaie, V. Balaban, G. Beiu, Gh. Ardeleanu, Luminița Mihai, N. Bleajă, Lidia Ghinea, Bogdan Iachim, A. L. Marciana, Ov. Purdea, Aurelia Dumitrescu, V. Stăncalescu, Gabriela Burnaru, Al. Aurel Ionescu, Marius S. Mihail, D. Ragabi, Alexandra Andrei, Cristea Vasile, Silvia Miler, G.M.—Prahova, Doroftei Iulian, Mihai Vicol, Ion Birias, Gh. Chircalescu, Nicoleta Denescu, Nicu Cismaru, Gr. Cucu, Vasile Enciu, Anghel Florin Ioan, Ion Călinoiu, Claudia David, Val Gheorghiu-Țepeș, N. Călin Ioan, M. Faring, N. Em. Petrescu, D. Nima, Emil Ciurariu, C. Bortică, P. Prioteasa, Florin S., Lya, M. Bălănescu, Marius Nanu, Neculai Hriscu, Velimir A. Oprea, Angi M. I., Elisabeta Lungu, B. Ianca, Ion Scarlat, Stelian Dragnea, Eugen Caramitru, Magda D., Tony Tofan, Ana Popa, Mariel Panaite, Mădălina Toma, Mihai Antonescu, Silvia Medvighi, G. Argeșanu, Mihai Vișinescu, Leo, Nelu Icaru, Vasilica Constantinescu, Ion Arvat, E.N. Giuvara, M. Ander, Sandu Nina, I. Sfeia, Mihu Sopan, Elena N. Balaban, Carmen Ilie, G. Ciocănel, Niculae — București, Sorin Pinky, Alina Preda, Irina Grigore, Șt. Șerban, D. F. Cocargea, Aritina Cosat, Dr. L.M., Miti Nițulescu, Radu Mihnea Dragomir, Săceleanu, C. Scimbaris, Dan Breazu, Sima Porumb, Răzvan Albulescu :** Încercări de nivel modest.

Felicia : Doar „Paradox" și, întrucîtva, „Matineu".

MANUSCRISE NEÎSCĂLITE : „Petalele timpului meu", „Statuia de porțelan", „La mormîntul iubitei" etc. ; „Cădere", „Dorință", „Durere" ; „Eu n-am decît dragostea", „Ce sînt ?", „Ființa ta", etc. ; „Par omul vesel, gol și trist", „Tăcere lasă-mă să-ți cînt" etc. ; „Rătăciri prin spații", „Despărțire", „Iluzii" ; „Regăsire", „Umanitate", „Banalitate" etc.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

PENTRU TINE

Pentru tine cel ce citești
sînt aceste stele
care mi-au ars degetele
pentru tine, cel ce cauți
altceva, în spatele lucrurilor
și cuvintelor simple
sînt aceste lacrimi de neputință
pentru tine cel ce ai stat
în beznă ziua întreagă
trudindu-ți brațele și spinarea
sînt aceste mărgăritare
asudate de lumină
pentru tine, cel care aștepți
marile încercări ale vieții
este această aripă ciopîrțită
găsită din întîmplare pe țărm
pentru tine, cel care nu mai
aștepți nimic
este această scrisoare
fără nici un cuvînt
pentru că el nu s-a putut
încă scrie
și pentru că el nu s-a putut
încă rosti...

VICTORIA MITESCU

NEVINOVĂȚIE

Nu, noi n-avem
nici o vină :
cu capcane milni
dăm noroc și ne
ascundem hemoragiile
prin buzunare de zîmbet...
dar n-avem nici o vină
cînd dăm bună dimineața
cu cuvinte cartușe
„mulțumesc dragul meu..."
(draga mea...)
ce bine arăți astăzi"...
dar bineînțeles
bineînțeles că n-avem
nici o vină pentru
privirile pumnal
și murim de cel puțin
trei ori pe zi
și n-avem nici o vină
noi trăim...

NANA MIREA

PRIMUL GÎND

Un poet ghilotinat.
Primul gînd :
o pungă de plastic
în care să învelim
aburul care cîntă.

A. VALONI

RADU COSAȘU

(Urmare din pagina 9)

timplat. Nu pot să suport victimismul. Și nici inocența justițiară. Nu suport poezia angelică, dornică să facă neapărat dreptate, agresivitatea candorii care nu-și denunță șovăiala necesară — mă rog, toate nevinovățiile prea trufașe.

— Care a fost răspunsul la memoriu ?

— O tăcere totală.

— Chiar așa ?

— De fapt, pe alte căi mi s-a transmis că e mai bine să mai fac foamea. Cică nu mi-ar strica. Și eu vin și-ți spun că nu mi-a stricat. Mie îmi sînt suspecte și victimele, nu numai călăii.

— Bănuiesc că vă referiți la anumite victime și la anumiți călăi. Pentru că sînt victime care merită toată compasiunea noastră.

— Evident. Și cînd spun „evident" nu vreau să-ți bagatelizez ideea. E o evidență din fondul nostru de emoții fundamentale — compasiunea, nu, nu compasiunea, prea sună a ferpar, solidaritatea, fie și melodramatică, aici nu se face estetică, cu victimele unor călăi. Crezi că pe mine nu mă apucă așa o milă, măcar față de mine ? Numai că eu îți propun o nuanță, căci odată cu inima mai trebuie deschisă și ochii. Nuanța, de pildă, pe care ți-o propun e de extras din povestea asta, una dintre cele mai atroce din cîte am auzit : la ora cînd într-o închisoare se dădea masa pentru deținuți, și se arunca o ciorbă de nepus pe buză, se găseau printre ei unii care-ți veneau peste umăr și-ți scuipau în gamela spre care tu nu mai îndrăzneai să-ți îndrepți limgura. Ciorba scuipată era pusă deoparte cu un dezgust mai mare decît foamea. Imediat bliduri era înhățat de victima care scuipase în el... Înțelegi ?

— Ce s-ar fi întîmplat dacă nu ați fi traversat experiența dumneavoastră ?

— M-aș fi prostit.

— Sînteți un om care vibrează intens pentru contemporaneitate. Dar, — ca să zic așa — cu legătura cu istoria cum stați ?

— Îți spun foarte sincer : am o mare teamă față de retorică. Pentru mine o idee este cu atît mai mare cu cît o trăiești mai intens în tine.

— Riscăm atunci să rămînem muți ?

— Muți ca o lebădă. Muți ca Blaga, nu ți se pare o soluție de demnitate ? Nu m-ar tulbura atît de mult. Revenind la întrebarea dumitale, se spune des că în cărțile mele am descris un București deosebit. E o atmosferă de oraș al meu, de patrie a mea, descrisă, se pare, emoționant. În ce mă privește, toate problemele retorice se închid într-un nod de lacrimi în gît cînd mă întorc la mine acasă în București.

— N-ați revenit de loc la întrebarea mea. Eu vă întrebam ce vă spun dumneavoastră veacurile trecute.

— Vezi, eu n-am imaginație, ci doar plăcerea concretului. Dacă, de pildă, mă gîndesc la epoca de acum 100 de ani, eu îi văd pe Caragiale, pe Eminescu lucrînd la București, la ziarele lor și simultan la poemele și schițele lor. Odată, Cella Delavrancea a povestit ceva tulburător. Înainte de un concert, la Berlin, Caragiale a vizitat-o în cabină, i-a pus mîna pe cap și i-a zis : ai grijă cum cînți fiindcă reprezinți țara ta. Toți detractorii lui Caragiale care l-au acuzat de lipsă de patriotism ar trebui să închidă gura în fața unei asemenea scene concrete. Nu pot să văd mai departe de un asemenea gest. Restul e retorică.

— Vă simțiți bine pe această planetă ?

— Nu obișnuiesc să-mi pun probleme de acest fel. Prefer, nu te supăra, să gîndesc în lozinci. Ca de pildă : să nu furi, să nu minți. Sau aceea : Changer la vie ou mourir ! Vorbind foarte serios, eu cred puternic în revoluție. În revoluția care-l eliberează pe om de tot ce-l asuprește, îl înjosește. Dar ceea ce mă interesează în soarta unei revoluții este cum poate ea triumfa fără să practice metodele asupritorilor învinși. Cum poate ea crea acea libertate care să nu se compromită într-o nouă nedreptate. Unii zic că e un blestem de nedezlegat, dar merită observat că această constatare îi face să treacă repede de partea vechilor asupritori. Nu știu cum mă simt pe planeta asta, știu însă precis că niciodată nu m-aș simți bine printre exploatatori, dezabuzați și plîngăcioși.

— Să nu sărim peste cal și să spunem că în viața fiecăruia dintre noi ar fi bine să nu se întîmple astfel de lucruri pentru a ne menține vie inteligența.

— Sigur că da. Dar e foarte bine să treci prin evenimente în totală ruptură cu iluziile, cu educația dată de ele pentru a-ți păstra citeva certitudini din care, desigur, vor apărea alte iluzii... E un cerc virtuos din care se poate ieși în acea bună zi în care păstrezi credința că nu vei muri. Cred, ca și Robert Musil, că există în fiecare om un nucleu indestructibil. Acest limbaj îți poate părea patetic la ora cînd în literatura mondială e de bon ton să-ți bagi picioarele în toate... dar de fapt, e chiar limbajul interior al tuturor cărților bune în care cred — de la **Înfrîngere la Speranță. În afară de** cărți, nu mai avem decît prietenii. Recunosc această natură livrescă a mea. Dacă n-aș trăi ca în cărți, n-aș mai trăi deloc. Dacă-mi place ceva din acei ani e că făceam mai multă etică decît estetică.

— Sper să n-aveți nostalgii după acele vremuri.

— O, nu le fac elogiul ! Nimeni nu mai dorește astfel de vremuri. Dar viața nu-și epuizează conflictele. Trebuie să fim mai departe vigilenți, deoarece gravitatea greșelilor nu a scăzut. Și e și mai grav că după toate acele experiențe nu s-au tras toate concluziile pentru ca în viața literară ele să nu se mai perpetueze. Cunosc, de pildă, un tînăr critic de mare cultură, strălucitor, care scrie împotriva proletcultismului, eu tot oful, dar care, aflat acum în fața realității, la Piatra Neamț, nu mai departe, scrie ca pe vremea proletcultismului. Nu ți se pare mai grav să nu se fi înțeles ce trebuia să se fi înțeles ? Eu văd oameni antidogmatici față de ziua de ieri, care însă, în problemele zilei de azi, practică un dogmatism deloc mai volos.

— Dar față de dumneavoastră cum sînteți ? Dogmatic ? Antidogmatic ?

— Eu încerc să-mi asum contradicțiile și să-mi păstrez umorul. Încerc să împac dramatismul vieții cu un chef pentru dinsa, viața asta drăguță, dramatică.

— Celorlalți ce le mai rămîne ?

— Fiecare decide aici, singur. Asta e munca mea de fiecare zi cu zi. De aceea pentru mine nu există obsedantul deceniu. Există obsedantul „de ce nu ?" La întrebarea aceea de veacuri : la ce bun să mai faci vreun efort, totul e zadarnic, tu să vii și să spui : dar de ce să nu facem ?, dar de ce să nu rămînă ceva ? De aici provine, cred, și incapacitatea mea de a uri pe alții.

— Dar pînă unde merge capacitatea dumneavoastră de înțelegere ?

— Pînă la ceea ce socotesc eu că este incompatibil cu mine. De pildă, nu se poate să rămîi neimplicat, să stai rece, atunci cînd vezi cu ochii tăi degradarea unor valori — loialitatea, iubirea, mila — „vechile și eternele truisme", cum le numea Faulkner în discursul său la primirea Premiului Nobel. Truism, poate părea un termen inadecvat, în acest caz. Eu îl cred exact. El definește cu umilitate programul ideilor de bază ale unui scriitor adevărat. Fondul lui principal de sentimente. Acest „fond" e mereu pus în pericol, prin uzare, — de unde dezabuzarea —, prin degradare. Scriitorul trebuie să-l apere, în numele speciei, sub specia fiecărei clipe, nu doar a eternității, cuvînt cu prea multe silabe și prea multe compromisuri.

— Nutriți vreun regret ?

— Din motive obiective, cărțile au devenit pentru mine ziare. Din cărți aflu vestea că un ins s-a îmbarcat pe o navă ca să vîneze o balenă, sau că un altul a plecat să cucerească inima unei femei luptînd cu morile de vînt. Și mai am un regret : meseria de ziarist dispare. Ultimul mare ziarist al nostru este Adrian Păunescu. El știe să scrie despre suflet nu ca despre nas, el poate greși sau se poate înșela, discutînd însă idelle mari, și mai poate muri pentru un titlu la 1 noaptea. Dimineața, lumea te mai poate întreba : l-ai citit pe Păunescu ?

— V-a apărut nu de mult o carte. Ficționarii, volumul IV din Supraviețuiri. Cine sînt aceștia ?

— Sînt cei care produc lucrul cel mai misterios din cîte produce ființa umană ; ficțiunea. Adică altă realitate. Sîntem singurele ființe de pe pămînt care nu ne mulțumim doar a ne reproduce... Catastrofa, pentru un om, e să nu aibă ficțiuni. Am aflat odată un lucru teribil : un om închis era trezit de către gardienii săi ori de cîte ori aparatele de care era atașat semnalizau că visează. Întrerupt mereu din vis, omul a murit curînd. Am o bucurie aproape sadică. Se poate transplanta rinichiul, ba chiar inima. Numai creierul, nu. E o minune.

— V-ar supăra dacă v-aș spune că literatura dumneavoastră îmi dă uneori senzația că oglindește realitatea așa cum o reflectă ochiul cu multe fațete al unei insecte ? Lipsește uneori o viziune totalizatoare.

— Nu știu ce-ar fi rău în „ochiul" acela multifățuit. Pe de o parte, pe de altă parte — una din marile mele ficțiuni este să apară Supraviețuirile într-un singur volum. Desigur, selectate și ordonate după anumite criterii. Preda mai trăia cînd mi-a propus asta, după primele două volume. Acum sînt 4 și lucrez la al cincilea. Fără Preda n-ar fi existat nici unul și cu atît mai puțin titlul, la care eu voiam să renunț, părîndu-mi-se neatractiv. „Dom'le nu fi prost, mi-a spus la telefon. Așa-i un titlu care rămîne". Lasă-mă să nu trec mai departe.

— În ziua în care apare discuția noastră, Marin Preda ar fi împlinit 61 de ani.

— Există cîțiva oameni fundamentali în viața noastră. Preda este unul dintre ei. Nu țin la înșiruirile și virgulele dintre nume. Nu-mi spune nimic scriitorul numărat ca un steag de la primărie. Dar în istoria scrisului meu sînt trei oameni fundamentali : Labiș, Preda, Mazilu. Îi jubesc pe toți cei care țin la aceștia trei. Revenind, poate că Supraviețuiri or să apară — altă utopie ! — într-un singur volum, s-ar putea să fie un roman, și încă totalizator, ceea ce ar constitui, după unii, proba decisivă. Încă una din prejudecățile noastre — romanul ca probă supremă, totală... Cu toată liniștea îți spun că, la sfîrșitul lecturii, s-ar contura destinul unui tînăr care a dorit să pună umărul — cum se zicea, nu prea rău — la construirea socialismului în țara lui Eminescu și Caragiale, ceea ce — ținînd seamă de spiritul lor — mi se pare o experiență de mare originalitate. Vorba lui Preda : „Dom'le, e original sau nu ?"

— Dar cu colegii de breaslă cum vă împăcați ?

— Un scriitor nu se ocupă, sau n-ar trebui să se ocupe, cred eu, cu promovarea urii și disprețului între scriitori, între ceilalți semeni ai lui. E adevărat, există antagonisme și adversități inerente, ele ar trebui însă tratate ca în această dedicație a lui Ionel Teodoreanu către Mihail Sebastian, care, știi, nu-i a 11, nu-i prea agreu literatura : „Fără drag ție, cu stimă, salutul meu de arme". Sebastian scria că n-a primit ceva mai frumos în toată cariera lui de critic. Iar cine-l citește atent pe Sebastian își dă seama că a fost, înainte de toate, unul din cei mai buni critici din câți a avut literatura noastră antebelică, pe care, noi, poeții tineri, degeaba, nu am întrecut-o, dă-mi voie s-o spun... Dar relația cu critica e esențială în breasla noastră. Nu cred în scriitorul care se plînge de critic. Care după ce se plînge îi roagă, îi presează și dacă nu și nu, trece la agresiuni. Criticul, fie și nedrept, e bun, adică necesar. O spun fără demagogie, căci am liniștea de a sfida pe oricine ar găsi un critic „presat" de mine, fie doar cu o rugăminte, de a mă citi. Și crede-mă că am luat-o peste cap — cu bune rezultate, cred — de la N. Manolescu pînă la Virgil Ardeleanu, care mi-a făcut bucuria printre cele mai consistente, ca după primul volum de „Supraviețuiri" să scrie că nu e de crezut ca acestea să fie scrise de cel care dăduse „Energii"... sau „Lumină !" pe care le făcuse praf. Din praful acela s-a ales ce s-a ales. E bun praful la ceva, ca și optimismul.

— Supraviețuiri. De ce supraviețuiri ? Nu sugerează aceasta o stare de precaritate ?

— Poate. Dar în mintea mea orice adjectiv e însoțit și de contrariul său. Poate că titlul ciclului meu de nuvele sugerează totodată o existență precară și supremă. Bine că i-a plăcut lui Preda !

— Tot mai cotrobăiți prin ziare, Radu Cosașu ? Ce știre ați vrea să descoperiți ?

— Aș vrea ca „Agerpresul" să anunțe că Radu Cosașu e un om bun și că nu va avea dificultăți pentru asta. Fii pe pace — rămîn un ficționar.

Un muzeu in labirint

Despre simplitate

2.

E vară și nu pot să nu-mi amintesc de Van Gogh.

De ce ? Pentru că el, fratele măslinului, a strigat : „Soarele m-a omorît !".

Dar se înșela. Nu soarele.

A fost iubit puțin, în vreme ce el a iubit mult. A fost iubit din ce în ce mai puțin, în vreme ce el a iubit din ce în ce mai mult. Și, în cele din urmă, ceilalți s-au decis să nu-l mai iubească deloc. I-au întors spatele, lăsîndu-l să picteze singur, să înnebunească singur și să moară singur. Modern e ca pe Golgota să te răstignești singur.

E mai simplu, nu ?

Într-o vreme, studiind viața lui Van Gogh, credeam că a învinge singurătatea printr-o tandrețe sporită e o soluție. Și încă o soluție superioară. Astăzi mă gîndesc că lumea n-a înțeles nimic din lecția lui Van Gogh. S-a mulțumit să-i evalueze tablourile după moarte, și să pălăvrăgească despre nebunia și sinuciderea lui. Și cum dreptățile postume n-au, adesea, importanță decît pentru cei care se absolvă prin ele, de dreptățile vii, lumea se poate mîndri în aceste cazuri cu un cinism absolut.

Dacă ar fi fost prețuit, ni se sugerează, poate n-ar fi dat acea uluitoare avalanșă de capodopere la care l-a constrîns singurătatea.

Dar nu există nedreptate utilă. Există doar oameni care, în loc să se lase îngenuncheați, își smulg și din nedreptate adevărul.

Și totuși el, cal de birjă înhămat la truda sa, nu se plînge niciodată de nimeni. Consideră că a suferi fără să se plîngă e unica lecție. În loc să umple muzeele de reproșuri, azvîrle în ele un soare imens, sonor și galben. Unicul rechizitoriu pe care-l face Van Gogh este să îndreote pistolul spre pieptul său.

De ce ? Simplu. Pentru Van Gogh, nu oamenii trebuie să se justifice la Judecata de Apoi, ci Dumnezeu.

Dar aceasta nu înseamnă că lumea e așa cum a văzut-o el. Nici că Van Gogh a avut dreptate. În loc să înțeleagă rechizitoriul din sinuciderea lui, lumea s-a grăbit să pună totul pe seama nebuniei.

De ce ? Simplu. Pentru că astfel se scotea din cauză.

Și n-o tulbură, se pare, că Van Gogh descoperă în mijlocul nefericirii nu revolta, ci tandrețea : „Trebuie să iubești cît poți, exclamă el, căci aici se află adevărata forță".

Da, firește, cît poți.

Michelangelo spunea, dealtfel, cam același lucru : „Iubească pentru ce altceva m-am născut ?"

O, cîți s-au născut în zadar ! Și trăiesc. Cum ? Simplu. Nu-și pun problema. Sînt ocupați cu altele. Dar aici nu e vorba despre ei, ci despre acest olandez care a învățat să picteze la treizeci de ani și a murit la treizeci și șapte : care s-a considerat „imposibil și suspect" pentru că, probabil, artiștii sînt „imposibili și suspecți" ; și care ne poate ajuta să pricepem, mai simplu, problema atît de complicată a absolutului.

Există două moduri de a te comporta în fața a ceea ce ți se refuză. Să te consolezi sau să vrei mai mult decît ți se refuză. În ce-l privește pe Van Gogh, el se numără, limpede, printre aceștia din urmă. Printre cei care, nefiind iubiți de nimeni, visează dragostea absolută : care, neavînd nimic, vor totul ; care, trăind foarte singuri, scriu manifeste despre fraternitate. Pentru că trebuie să moară tînăr, Van Gogh e obsedat de nemurire. Pentru că nu-și găsește un loc pe pămînt, visează să ajungă după moarte într-o stea. Tot ce dorește, dorește în chip absolut.

Și pentru că simte presiunea timpului, e grăbit : trebuie să ajungă repede la esențial.

Din același motiv, n-are timp să despartă lumina de suferință și să le picteze separat. Le pictează împreună.

Deci, grîu și sînge. Grîu și moarte. Nebunie și lumină. Stele și nemurire. „Ah, viața, pricina tuturor plecărilor și despărțirilor". Chiparoșii sînt adevărate ruguri. Lanurile de grîu, adevărate apoteoze. Cerurile, adevărate sinaurătăți. După ce l-a frustrat atît de grav, singurătatea îi dă o libertate aproape totală. O libertate în care se poate și muri, fără ca aceasta să depășească nivelul unui fapt divers. Grîul a ajuns la maturitate. Secerătorul poate veni, prin urmare.

Ne-o spune chiar Van Gogh, în viața unui artist nu moartea e ceea ce e mai greu.

Și, totuși, puțini ne-au vorbit despre gloria de a trăi, ca acest sinucigaș.

Se pare, ce-i drept, că Van Gogh îi punea la grea încercare pe cei apropiați, cînd trăia lîngă ei.

Se pare, dacă asta e o explicație, că uneori nu ne putem mărturisi dragostea decît în tăcere și că numai absența cuiva ne arată cît de mult îl iubim.

Dar cît de plină de tandrețe e disperarea acestui „nebun de pictură". Golgota lui e plină de soare și de arome vitale. Infernul lui suferă de insolație. Boala îl împinge să lucreze cu furie. Indiferența celorlalți, la fel.

Simplu, nu ?

Simplu, dacă te cheamă Van Gogh și vezi în Christos un artist. Pînă și ceasul sinuciderii nu putea fi altul la el decît miezul zilei. Și vara. Cînd grîul așteaptă să fie secerat. Cînd omul înțelege că povestea lui seamănă cu povestea grîului. Și cînd, într-o oră incinerată de soare, ne reamintim că galbenul era pentru acest pictor culoarea iubirii.

E greu să mai crezi, după Van Gogh, că lucrul cel mai drept pe care poți să-l faci e să învingi singurătatea printr-o tandrețe sporită. Dar cum să fii drept cînd e vară, cînd lumina e din nou glorioasă, iar tu nu te poți hotărî să poruncești inimii să tacă ? Și pe urmă, problema adevărată e alta. Cea din întrebarea lui Nietzsche. Cît adevăr poate să suporte un om ?

Răspunsul nu e simplu. Simplitatea e totdeauna ultima virtute pe care ne-o cucerim.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Perpessicius

Ori de cîte ori îți caligrafiez numele ori îl întîlnesc pe coperta unuia dintre cărți, sau cînd din sihla memoriei — cu jocul ei capricios — se ivește blîndul și omenosul lui chip viu, trăiesc același sentiment grav și tulburător în care se amestecă dureros respectul și admirația cu nevindecabila părere de rău că nu-l mai avem lîngă noi și nevoia de tăcere cu evlavia. Și simt, dacă vreau să-l evoc și să-i încălzesc o clipă amintirea, că plaivazul parcă tremură în mînă și vocabularul nu mă mai ajută. Fiindcă Perpessicius ca om și ca scriitor era unic în felul lui.

Nu și-a făcut scop și crez de existență din intrigă, nu l-a vizitat invidia, n-a dușmănît pe nimeni și n-a practicat ura. Niciodată.

L-am cunoscut bine și i-am știut multe din amărăciunile, din deziluziile și din speranțele lui. Și, de-ar fi să-l definesc în cîteva vorbe, — dincolo de ceea ce a zămislit și ne-a lăsat, dincolo de scăpărările minții, de bunătatea sa organică și de toate rarele și multiplele lui însușiri — și de-aș fi întrebat anume ce îi caracteriza personalitatea, aș răspunde fără nici o ezitare : pe de o parte onestitatea intelectuală, care i-a guvernat pilduitor laborioasa activitate, și pe de altă parte iubirea îndărătnică, din care-și făurise o neobosită habotnicie, cu care s-a dăruit constant, zi de zi și noapte de noapte, pînă la capătul zilelor, actului de cultură.

Poet și prozator, dar pentru masa cititorilor mai cu deosebire istoric și critic literar — ceea ce esențialmente în fond a și fost — generația mea l-a îndrăgit, l-a prețuit și l-a stimat, pentru sensibilitatea, pentru talentul, pentru cinstea, pentru ostenelile și pentru desăvîrșita intuiție cu care știa să prelungească crîmpeiul din pagina de proză care-l încîntase, sau strofa din poemul aurit, ca să le continue cu scrisul lui, în interpretări și analize, emoția, vibrațiile, înfiorările și muzica.

Perpessicius era o conștiință umană și mai mult decît atît : certitudinea pentru fiecare dintre noi că e o conștiință umană ; și a înzestrat republica literelor românești cu un nimb și un stil de caldă și tandră, de exemplară și tonică noblețe, pentru care îi vom purta întotdeauna nepieritoarea noastră recunoștință. Cum recunoscător îi va rămîne de-a pururi spiritul acestui neam că el a fost sorocit să ne dea monumentala ediție a lui Eminescu, cu incomparabila sa lecție de suflet și de minte, a cărui muncă titanică de cercetare și de descifrare a manuscriselor i-a sleit vederea pînă la orbire, pe care n-a mai putut-o mîntui și care se continuă de credincioșii lui învățăcei și discipoli, cu aceeași ardori și meticuloase osîrdii, pe aceleași linii și reguli trasate de el. Și dacă lui Eminescu i-a jertfit lumina ochilor propriI, Patriei, în războiul întregirilor românești, i-a făcut ofrandă brațul drept, iar într-o lume de demagogi zgomotoși și de falși patrioți, ce se ivise după împlinirea visatului ideal al drepturilor naționale, și de „eroi" pitulați pînă atunci în posturi apărate de riscuri și cît mai depărtate de sălbaticile încleștări, Perpessicius nu s-a bătut cu pumnul în piept, nu și-a fluturat în arena publică mîneca vestonului din care lipsea brațul, n-a țipat și n-a strigat, nu s-a plîns și n-a cerut recompense, ci a considerat doar că și-a făcut pur și simplu datoria și, mulțumit și resemnat, că stă din nou la masa de lucru și de studiu cărcia în fusese hărăzit, ne-a dat cu stăruință și regularitate curată și jinduita azimă a cugetului și a simțirilor lui.

Nu am intenția să-l nominalizez bibliografic cu întreaga sa creație de călimară ; dar voi spune pentru cei ce nu știu, sau au uitat, că de la el am avut întreg pentru întîia dată pe Mateiu Caragiale, pe poetul D. Iacobescu, smulș vieții la douăzeci de ani, înainte de a-i împodobi fruntea stelară de azur a gloriei, lui îi datorăm, întovărășit de Ion Pillat, superba „Antologie a poeților de azi" în două volume — primul apărut în 1925, al doilea în 1928, cu chipurile poeților antologați, executate de pictorul și desenatorul Marcel Iancu — în care figurează și Perpessicius și Ion Pillat (și împărtășesc amănuntul necunoscut, pe care îl dețin de la amîndoi, că s-au înțeles în prealabil să aleagă fiecare în parte din poemele celuilalt destinate antologiei) ; ca să nu mai vorbesc de „Mențiunile critice" — acest admirabil breviar de judecăți, în cinci volume — care sînt finalmente, dacă vreți, o cronică a evoluției literaturii noastre contemporane, sau „Antologia de critică franceză literară" intitulată „De la Chateaubriand la Mallarmé" cu douăzeci și cinci de portrete în text de Rudolf Rybiczca, toate scoase la Fundații.

Cînd așternpe hîrtie nevolnicele mele gînduri, care se vor cucernice, sînt după lectura celui de-al doisprezecelea tom din corpusul „Opere" al lui Perpessicius, numărînd circa șase sute de pagini, recent ieșit din tiparnițele merituoasei Edituri „Minerva", și mărturisesc deschis că n-am realizat niciodată că opera sa ar putea fi atît de amplă și de întinsă, departe încă de-a fi sfîrșită.

Ce cale lungă și ce drum greu — de muncă epuizantă fără preget — de la debutul editorial din 1925 la librăria „Diecezana" din Arad cu volumașul „Repertoriu critic", din colecția „Biblioteca Semănătorul", de dimensiunile minuscule ale-unui bloc-notes de buzunar, pînă la maiestuosul uvraj „Opere" de la Editura „Minerva" !

Și închei scurtul popas lîngă umbra incandescentă a lui Perpessicius cu o veche amintire. Nu mai știu despre cine era vorba. Au trecut de atunci, buni și răi, zeci de ani. În orice caz, era un prieten de-al său care păsise în tărîmul de dincolo de noi. Am reținut cuvintele sale mulate în melancolii, fiindcă parcă semănau cu un leit și involuntar autoportret : „Există o artă dificilă și rară a ascultătorului, confident și duhovnic, pe care pierdutul meu amic o avea ca puțini alții".

Perpessicius stăpînea această artă de a asculta cu o răbdare de stoic, pe oricine, ca nimeni altcineva.

L. KALUSTIAN

Filosofia

lumii românești

Subiectul K 2111

Preocupat de motivele fundamentale ale creației populare, în aria largă a istoriei culturii, Adrian Fochi îmbogățește bibliografia de referință în etnografie și folclor cu o nouă lucrare : **Femeia lui Putiphar. Cercetare comparată de folclor și literatură**, apărută în 1982, în Editura „Univers".

Lucrarea se sprijină pe un vast material informativ, cules cu efort și cu multă migală de către autor de-a lungul anilor de cercetări, pentru a pune în lumină valoarea funcțional-folclorică a unui cunoscut subiect, dar insuficient explorat, numit **subiectul K 2 111**, cu cele două motive fundamental constitutive : **seducerea** și **calomnia**.

Prin revelanța sa, subiectul ne introduce în implicațiile adînci pe care le generează psihologia umană, în dramatismul unei atitudini cu se opune falsei virtuți, în raport cu inocența și puritatea din comportamentul moral și individual. Într-un fel, subiectul încadrează valorile negative ale vieții — seducerea și calomnia — pe terenul unei analize de conținut, în care elementele de natură psihologică se interferează, în mod difuz, cu cele antropologice, în ideea relevată de autor, după care „subiectul K 2 111 oglindește o situație umană fundamentală, iar extraordinara lui vitalitate se explică prin latura sa etern-umană și, din punct de vedere psihologic prin ceea ce comportă subiectul ca etern posibil și verosimil".

Dincolo de conotațiile imediate ale unei cercetări care se poate înscrie în devenirea istoriei culturii, Adrian Fochi extinde cunoașterea în plan comparativ, prin corelațiile posibile în sfera literaturii populare și a folclorului altor popoare.

Din perspectiva de mai sus, Adrian Fochi consideră, pe bună dreptate, că „autocunoașterea noastră trebuie să (procedă) treacă prin folclor și etnografie. După ce explorează cu o minuțioasă grijă și cu un enciclopedism recunoscut în fiecare pagină versiunile străine ale subiectului, prezente în antichitatea orientală (egipteană, hitită, ebraică, babiloniană), apoi în Grecia antică, cu măiestrie socotește, pătrunzînd în orientul îndepărtat (Persia, India, China), în multiple modalități, în fine, găsindu-l la popoarele romanice din Occidentul românic, cum îl numește autorul — sub formă de legendă în cuprinsul literaturii culte sau la celții din Irlanda, la islandezi, la cipriоții greci și la armeni și, desigur, la români.

Important ni se pare faptul că A. Fochi dezvăluie vechimea subiectului K 2 111 la români, înscris în aria creației folclorice, sub forma cîntecului bătrînesc, ceea ce atestă o anume originalitate a sa și-l face inconfundabil în raport cu formele de legende sau basm, cum apare la alte popoare. Mai presus însă de acest aspect se cuvine să reținem modalitatea prin care autorul plasează versiunea românească a subiectului, sub titlul : **Cîntecul lui Vartic**, în universalitate, cu atît mai mult cu cît același subiect nu apare în nici unul din cataloagele internaționale de motive epice, neflind pînă acum cunoscut. Și totuși elaborarea poetică a celor opt versiuni a subiectului român îi dă acestuia o specificitate, o notă proprie, după cum, aceeași notă proprie rezultă din elementele care definesc conținutul subiectului bazat pe relații morale și spirituale de profunzime și de perspectivă în aria culturii în genere.

VASILE VETIȘANU

Un platou

de filmare pentru

Ringul de aur

Sîmbătă, 16 iulie, uriașa sală a Palatului Sporturilor și Culturii a găzduit, într-un decor de excepție, un foarte ciudat spectacol de divertisment intitulat **Ringul de aur**. Vom transcrie, firește, numele tuturor celor ce au evoluat pe scena și pe ringul acestui spectacol (da, ați citit corect, ringul acestui spectacol !), dar, după cum veți constata, nu despre așa ceva va fi vorba în continuare. Au cîntat, deci în ordine, întruptîndu-se din apauzele unui public numeros, **George Enache, Angelika Müller**, din **R.D.G., Romica Puceanu, Anda Călugăreanu** și grupul **Express**. La pupitrul orchestrei, maestrul **Sile Dinicu**. În jurul ringului și împrejurul ringului, actorii **Marin Moraru, Iurie Darie, Sergiu Nicolaescu, Sebastian Papaiani** și **Vasile Mihai Boghiță**, plus cuplurile **Alexandru Lulescu — Nae Lăzărescu** și **Camelia — Dan Mițoșeru**. Și, despre spectacolul propriu-zis, cam atît. De ce ? Pentru că acest spectacol a fost organizat doar pentru a atrage un cît mai numeros public care să asigure atmosfera adecvată filmării unui veritabil meci de box. În consecință, în mijlocul sălii, așa cum am mai spus, trona un ring de box, un ring cu colț roșu și cu colț albastru, cu scaune pentru arbitrii-judecătorii etc. Pe pereții sălii, jur-împrejur, zeci și zeci de firme și reclame scrise în germană, engleză, franceză. În tribună, printre spectatori, un grup de tineri îmbrăcați în niște înspăimîntătoare costume negre de piele, cu mănuși lungi, ca de motocicliști, pînă la coate, și cu tot felul de lanțuri, cuțite și ciomege atîrnînd de cingători. Adăugînd acestor bizare costumații și faptul că respectivii tineri mai erau și tatuați, drept pentru care fețele lor arătau ca niște măști ale groazei, să trecem la un alt amănunt de decor, cum ar fi, de exemplu, faptul că printre spectatori, se plimbau tot timpul cîteva tinere cu tăvi pline de bomboane și răcoritoare, respectivele fete fiind, conform scenariului, foarte sumar îmbrăcate. Undeva, lîngă ring, un tip îmbrăcat într-un smoching, la o măsuță cu un pahar de bere. Respectivul individ, interpretat de **Iurie Darie**, era, dacă am înțeles noi bine, chiar proprietarul sălii care găzduia, undeva, în R.F.G., un foarte important meci de box. Ne aflam, deci, nu în Sala Polivalentă din București, și nu la spectacolul despre al cărui protagoniști am spus că au avut doar menirea de a atrage un cît mai numeros public, ci undeva, în R.F.G., la un foarte important meci de box. Și iată că, peste uralele dezlănțuite ale mulțimii și-n urletele aproape demente ale acelor tineri înspăimîntători, crainicul sălii, adică **Sebastian Papaiani**, anunță marele meci dintre **Sergiu Nicolaescu** și **Vasile Mihai Boghiță**. Desigur, am putea divulga, în această clipă, toată acțiunea viitorului film ce se va numi, după cîte am fost informați, Ringul de aur. Nu o vom face. Dar vom spune că, în prima repriză, **Anonimul**, adică **Sergiu Nicolaescu**, va face cunoștință cu podeaua și va fi salvat doar de gongul care întrerupe numărătoarea. În cea de-a doua repriză a meciului, Sergiu Nicolaescu se va dezlănțui și adversarul său, **Golem**, interpretat de actorul și fostul boxer **Vasile Mihai Boghiță**, va fi făcut knock-out. Singura noastră obiecție la această scenă este aceea că, potrivit regulamentului, pe tot timpul numărătorii, boxerul, cel rămas în picioare, firește, trebuie să stea în colțul neutru. Sergiu Nicolaescu, înfierbîntat de luptă și de întreaga nebunie a sălii, s-a îndreptat spre colțul albastru ! În rest, cele aproape 6 minute de box au fost foarte bine susținute cu aplomb și pricepere de cel care a fost, prin anii 1950-1954, boxerul **Vasile Boghiță**, un actor care cunoaște tainele acestui nobil sport, și de către începătorul, într-ale boxului, **Sergiu Nicolaescu** care, pentru aceste 6 minute de box, s-a pregătit, timp de aproape 3 luni, zilnic, avîndu-l ca profesor de box pe maestrul **Ion Chiriac**, una din glorille boxului românesc. Adăugînd acestor date de pînă acum și faptul că-n rolul omului din colțul albastru, al Anonimului, am avut plăcerea de a-l zări pe îndrăgitul actor **Marin Moraru**, plus faptul că **Ringul de aur** va fi un film după nuvela **Ringul** de Ioan Grigorescu, să punem, totuși, punct acestui mic reportaj de pe un platou de filmare sui-generis.

VICTOR NIȚA

■ „Clădirea căminului cultural din satul nostru este într-o stare avansată de degradare — ne scriu **14 tineri din Grădiștea, județul Prahova.** Am încercat, prin organizarea unui frumos program artistic în cinstea zilei de 1 Mai, să strîngem fondurile necesare decorării imobilului. La scurtă vreme după aceea însă, tavanul s-a prăbușit și visul nostru de a participa la Cîntarea României s-a spulberat". Cei 14 tineri fac apel, prin intermediul revistei noastre, la organele locale să hotărască renovarea căminului, el angajîndu-se să participe la toate lucrările necesare.

■ **Procuratura Generală,** în urma examinării celor sesizate, a declarat recurs extraordinar în cazul petiționarei Solyom Ana, din localitatea Lumina, jud. Constanța.

■ **Radu Liviu din București, str. Șnagov, nr. 50,** ne sesizează că de mai mult timp, imobilul în care locuiește este lipsit de desăvîrșire de apă fiind necesară instalarea unui hidrofor. Cu toate intervențiile făcute de locatari la ICRAL-ul din str. Icoanei nr. 17, sect. 2, nici pînă în prezent situația nu a fost rezolvată.

■ „La cei 71 de ani ai mei am pățit rușinea ca medicul din sat să-mi atragă atenția că nu sînt bărbierit. Și are toată dreptatea. În magazinul din comună nu se găsesc însă de multă vreme nici lame, nici brice, și la anii mei nu mă mai pot duce de cîteva ori pe săptămînă pînă la frizerul care se află la 4 km depărtare de noi". **(Cojocaru Traian, satul Simbăta Nouă, comuna Topolog, jud. Tulcea)**

■ Analizînd plîngerea tov. Filip Constantin, mecanic auto la **Întreprinderea „1 Mai" Ploiești,** conducerea întreprinderii a repartizat acestuia un apartament cu 2 camere, situat în Ploiești, str. Cameliei, bl. 31.

■ „În mersul trenurilor recent apărut, la pagina 31, cabana turistică Șurianul apare ca fiind servită de stația de cale ferată Sebeș — Olt. Această stație se află însă pe linia Sibiu—Făgăraș, iar cabana Șurianul se găsește în munții Sebeșului, cea mai apropiată stație de cale ferată fiind Sebeș-Alba. Această confuzie apare de cîțiva ani în mersul trenurilor. Poate că în ediția de anul viitor ea va fi eliminată". **(Vasiu Simion, piața Mihai Viteazul, nr. 41, Cluj-Napoca)**

■ **Preda Năstase, din București, aleea Cîmpul cu Flori, nr. 3 A bl. M. 49 A,** a semnat contractul de închiriere pentru apartamentul în care locuiește în prezent, la data de 13 aprilie 1983. Ulterior a fost înștiințat că trebuie să plătească termoficarea pentru perioada 1 februarie — 30 aprilie a.c. „Cad în sarcina mea cei 700 de lei ce revin acestui apartament în care eu nu am locuit și care în perioada respectivă era în evidența ICRAL ?" se întreabă corespondentul nostru. Așteptăm răspunsul celor în drept.

■ Referitor la scrisoarea petiționarului Iancu Dumitru, din Puciosasa, str. Merișor, nr. 3, jud. Dîmbovița, **Procuratura Generală** ne face cunoscut că s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare.

■ **Jula Nicolae, din satul Giulești, com. Pietroasa, jud. Bihor,** ne sesizează faptul că autobuzele care circulă pe ruta : orașul Dr. Petru Groza — Giulești nu respectă orele stabilite în programul de plecare și sosire. În plus, pe traseu sînt trimise autobuze articulate, care nu pot întoarce la cap de linie, neexistînd un spațiu corespunzător. Din această pricină călătorii sînt obligați să coboare cu 3 km mai înainte. Rugăm conducerea ITA să rezolve problema acestor cetățeni.

■ **Dudău Dumitru din Tg. Jiu, str. 23 August, bl. 29, jud. Gorj** ne scrie că de 3 săptămîni stă cu apartamentul inundat, deoarece, de la etajul 2 în jos, din cauza unei conducte sparte, apa a început să curgă prin pereți. Subsolul blocului este și el inundat, Întreprinderea de resort refuză să execute lucrările de remediere sub pretextul că asociația de locatari nu și-a achitat niște datorii bănești (respectiv cîte 2 lei lunar de familie). Desigur, asociația trebuie să-și achite de urgență obligațiile, dar nu ni se pare normal ca apartamentele ridicate cu trudă și cheltuială să fie lăsate să se degradeze.

■ **Direcția generală economică a horticulturii,** prin adresa nr. 108/19.07.1983 răspunde memoriului semnat de Munteanu Moise din București : „Un colectiv constituit de Curtea Superioară de Control Financiar, cu organe de control ale Ministerului de Finanțe, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și Băncii pentru Agricultură și Industria Alimentară au verificat timp de mai multe săptămîni cele sesizate de dv. Pentru lipsurile constatate, conducerea BATMAAGA a fost sancționată".

■ **Imbri Aurel din Timișoara** ne scrie că a încercat în repetate rînduri să cumpere o lampă de cort cu baterie, dar fără succes. De fiecare dată i s-a răspuns că produsul s-a epuizat. Petiționarul nostru face apel la factorii de răspundere din comerț pentru aprovizionarea ritmică a magazinelor de specialitate cu acest articol extrem de util celor iubitori de drumeții.

■ „Ne-am mutat în casă nouă în primăvara acestui an și eram mulțumiți de confortul găsit și de frumusețea cartierului, pe scrie **Iakab Alexandru din Tîrgu Mureș, str. Apicultorilor nr. 6,** în numele mai multor locatari. „A fost însă o bucurie de scurtă durată. Motivul : în spatele blocului, la numai 20 de pași, a început să fie depozitat gunoiul orașului". Așteptăm ca organele locale să ia grabnic măsurile cuvenite pentru a curma această neplăcută situație.

■ **Departamentul Căilor Ferate,** analizînd contestația trimisă de Haralambie Victor, din Buzău, str. Victoriei nr. 70, a aprobat anularea actului de sancțiune nr. 21/550 din 24.12.1982. Totodată, a dat dispoziție Regionalei de căi ferate Galați să întocmească formele de restituire a sumelor reținute și să ia măsuri de eliminare în viitor a unor situații similare.

■ De o bună bucată de vreme bateriile pentru băi și chiuvete nu mai pot fi reparate din pricină că nici unitățile comerciale nici întreprinderile de gospodărire comunală și locativă nu sînt aprovizionate cu subansamblele necesare. „Așa stînd lucrurile, cei chemați să remedieze defecțiunile ne sfătuiesc, în lipsa unor mici piese în valoare de cîțiva lei, să cumpărăm o baterie nouă care costă 350—400 lei" — ne scrie **Ene Turcanu, din Suceava, str. Samoil Isopescu, nr. 28 A.** Furnizorul respectivelor baterii are datoria să rezolve urgent această situație.

■ O scrisoare plină de amărăciune primim de la **Pavel I. Nicolae din satul Alunișu, comuna Cornățel, jud. Dîmbovița.** Încă în anul 1923 plantase și el 2 puieți de tei în fața casei. Cu anii, puieții au crescut ajungînd niște arbori falnici. Iată însă că mai mulți săteni, dorind să culeagă flori de tei, nu au găsit o cale mai bună decît să doboare cu topoarele crengile bieților arbori. Nu există oare o soluție mai civilizată ?

■ Mai mulți **locuitori din comunele Poșești, Tîrlești, Bătrîni, Măneci Pămînteni și Măneci Ungureni,** care lucrează în pădurile din zona Cheia-Săcele-Brașov ne sesizează faptul că singurul autobuz care lega Vălenii de Munte de Brașov a fost desființat, ei nemaiavînd practic cu ce se duce și întoarce de la muncă. Propunerea lor ca acest autobuz să circule măcar 2 zile pe săptămînă, simbăta și lunea ni se pare perfect îndreptățită.

■ Tot la transportul în comun se referă și **Maria Buzilă din comuna Berceni, jud. Giurgiu.** „Aproximativ 1 500 de oameni din comuna noastră — se spune în scrisoare — lucrează în București, făcînd zilnic naveta. Autobuzele I.T.A., care fac această legătură ori își modifică programul de la o zi la alta, ori nu mai circulă deloc." Totuși — am adăuga noi — întreprinderile în care lucrează cei din comuna Berceni au un program fix de activitate, care nu poate fi modificat în funcție de capriciile celor care alcătuiesc orarul autobuzelor I.T.A.

■ De la **Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor și administrație locativă** primim : „Lucrările de eliminare a condensului din apartamentul deținut de Constantina Cioboată, Intrarea Înotătorilor nr. 5, bl. 10, ap. 64, București, au fost executate".

■ Împlinind vîrsta de pensionare, **Tuns Mihai din satul Iecea Mare nr. 647, județul Timiș,** și-a înaintat dosarul prin CAP la oficiul de pensii din Timișoara, care la rîndul lui l-a trimis, în vederea completării unor date la oficiul similar din Satu Mare. Undeva pe acest drum dosarul s-a rătăcit. Rugăm oficiile de pensii din cele două județe să-l ajute pe acest om în etate și bolnav să-și primească drepturile cîștigate printr-o muncă de o viață.

■ „Vă scriu în numele cetățenilor de pe strada Șaradei (porțiunea Șoseaua Chitila — Piața 16 Februarie). În urmă cu cîțiva ani, pe strada noastră a fost introdusă apa potabilă curentă. Bucuroși, ne-am tras cu toții apă în curte, unii chiar în casă. Dar apa, o dată folosită, trebuie aruncată. Cei mai mulți dintre noi o cărăm cu gălețile la colțul străzii. Înțelegem că ICAB-ul are un grafic de lucrări dar nu înțelegem de ce a uitat, în atîția ani, să cuprindă în el și strada noastră". **(Morar Nicolae, str. Șaradei, nr. 11, sect. 1, București)**

■ **Grupul întreprinderilor de gospodărire comunală — București** ne trimite următorul răspuns la sesizarea semnată de Simion Augustin. „În zona „Șulea-Plecare a fost pusă în funcțiune o nouă stație, de repompare a apei. În prezent situația presiunii apei reci a fost rezolvată, ca și cea a furnizării apei calde menajere la nivelele superioare, așa cum rezultă din verificările din teren prin sondaj, confirmate și de administrația blocului P. 1 din bd. Șulea nr. 75".

■ **Simion Satingher din București** a dorit să-și facă o pereche de ochelari. S-a adresat centrului din bulevardul N. Bălcescu al cooperativei „Artă și precizie", unde a făcut comanda nr. 1150 din 2 iulie a.c. I s-a spus că ochelarii vor fi gata peste două săptămîni". Cînd m-am prezentat în ziua de 21 iulie mi s-a comunicat că nu au lentile și nici nu știu cînd vor primi. Este oare corect să mi se ia întîi banii pentru comandă și apoi să fiu aminat ?", se întreabă pe bună dreptate petiționarul nostru.

■ În monografia județului Ialomița, apărută în 1980, la pagina 129 stă scris : În anul 1825, se înalță la Balaciu o mînăstire, azi declarată monument istoric și aflată în restaurare. „Cum se află în restaurare — ne întreabă **Ion Barbu, din Urziceni, str. Alexandru Ioan Cuza nr. 11** — cînd din mînăstirea rămasă între timp în grija CAP-ului din comună au început să dispară dușumeaua, ferestrele, ușile și parțial tabla de pe acoperiș ?"

■ **Consiliul popular al municipiului Constanța** analizînd situația locativă a petiționarului Feizi Adinan i-a repartizat acestuia prin DJPTc apartamentul nr. 91, bl. 5 A, de pe strada Suceava nr. 6.

■ **Achimeț Constantin, din Cîmpeni, str. Zorilor, nr. 10, județul Alba** ne semnalează că i-a fost reținută din retribuție, cu adresa nr. 2248 din 15 iunie a.c. a Întreprinderii de gospodărie comunală și locativă Alba, secția Abrud, suma de 431 de lei, reprezentînd taxele de canal, apă și gunoaie menajere pe anul 1982. Aceasta, deși casa în care locuiește nu beneficiază nici de apă curentă, nici de canalizare, iar gunoiul nu vine nimeni să-l ridice. „Este oare normal să plătesc niște servicii de care nu beneficiez ?", ne întreabă în încheierea scrisorii corespondentul nostru. Dacă lucrurile stau așa, nu este normal.

■ **Matecescu Cristian din București și Gaga Aron din comuna Poieni, județul Cluj** ne sesizează că de mai mult timp lipsesc din unitățile specializate pungile de plastic strict necesare celor care au suferit operații de prostată și fac apel la fabrica producătoare să urgenteze livrarea lor.

■ În cursul anului 1980 am contractat, prin Oficiul județean de construcția și vînzarea locuințelor cîte un apartament în **blocul AN 6, str. Ialomiței nr. 3, din Oradea.** Deși blocul s-a predat în decembrie 1981 nici pînă în prezent nu au fost atacate lucrările de montare a ascensorului. Astfel, noi, **locatarii celor 32 de apartamente** sîntem obligați să urcăm zilnic cu bagajele în mînă, cu copii mici în brațe, cu cărucioare etc., scările acestui imobil cu opt etaje." Scrisoarea poartă 32 de semnături. Așteptăm nu numai răspunsul ci și măsurile O.J.C.V.L.-ului.

■ Examinînd faptele relatate în scrisoarea sa de Bîrsan Ion din Piatra Neamț, **Procuratura Generală** a declarat recurs extraordinar trimițînd cauza Tribunalului Suprem, pentru judecare.

■ Pensionarul **Dipșan Dumitru din comuna Prundu Bîrgăului, județul Bistrița-Năsăud,** ne scrie indignat despre atitudinea huliganică a unuia din șoferii I.T.A.-Bistrița. În ziua de 24 iunie a.c., după ce și-a rezolvat problemele pentru care mersese la Bistrița, s-a dus la autogară, și-a cumpărat bilet și a așteptat, alături de ceilalți călători sosirea autobuzului pentru a se întoarce acasă. După 30 de minute întîrziere a sosit și autobuzul cu nr. 31-BN-2364. Cînd însă bătrînul a încercat să se urce, șoferul Moldovan Ion l-a insultat și lovit. Așteptăm răspuns de la I.T.A.-Bistrița în legătură cu acest incalificabil fapt.

■ **Oros Nicolae din București, aleea Riul Tîrgului, nr. 4 bl. D 9, ap. 14,** a sesizat I.C.R.A.L. Berceni că de multă vreme a apărut în apartamentul său fenomenul de condens. Prin adresa nr. 3646 din 28 martie a.c. i s-a promis că lucrările de remediere vor fi efectuate în cursul trimestrului doi. Iată-ne însă la jumătatea trimestrului trei și despre remedierile făgăduite nici un semn.

■ „Pe data de 9 martie a.c., m-am prezentat la secția de reparat biciclete din cadrul Cooperativei „Prestarea" de pe strada Karl Marx nr. 39 pentru a mi se repara o bicicletă de semicursă. Mi s-a promis că lucrarea va fi executată în decurs de o săptămînă. Trebuie să vă spun că au trecut de atunci patru luni și răspunsul este de fiecare dată același : „Veniți săptămîna viitoare". **(Doboș Emil din Oradea, str. Moldovei nr. 6)** Cei de la Cooperativa „Prestarea" vor să lanseze un nou proverb : să-ți repari vara sania și iarna bicicleta.

■ **Bran Paulina din comuna Fărcașa, județul Maramureș,** mulțumește atît revistei pentru ajutorul primit la înscrierea fiicei sale la Casa de copii din Nușfalău — Sălaj, cît și conducerii acestei case pentru modul în care copilul este îngrijit și educat.

■ „În spatele blocului în care locuim a existat un teren amenajat prin muncă obștească, dotat cu leagăne și balansoare. Copiii noștri se puteau juca aici în voie, departe de primejdiile străzii. Încetul cu încetul însă, locul a început să capete altă destinație : pe el au fost construite mai multe garaje. Propun și rog ca terenul să fie redat copiilor, eventual și celor de la creșa aflată în imediată vecinătate, care se pare că nu dispune de un spațiu suficient" **(Ion Cercel, str. Stejarului, nr. 33, sector 3, București).**

■ **Consiliul Popular al județului Neamț :** urmare a sesizării semnate de locatarii blocului nr. 9, Aleea Plaiului din municipiul Piatra Neamț și avînd în vedere prevederile legale, s-a dispus sprijinirea Comitetului asociației de locatari nr. 15 pentru introducerea și susținerea acțiunii de evacuare a lui Ion Popa pentru comportare necorespunzătoare, șicanatoare și abuzivă.

■ **Radu Angelica din Oradea, str. Călugăreni nr. 11,** ne scrie că de nouă ani de cînd locuiește în blocul V 4, sc. D, et. 3, ap. 55, a avut în permanență probleme cu igrasia din apartament. La solicitările sale repetate au efectuat reparații cînd T.C.L. Oradea (constructorul), cînd IJGCL Oradea. S-au ridicat suplimentar mai întîi ziduri de BCA, pentru ca apoi să fie dărîmate și înlocuite cu ziduri de cărămidă, care se pare că vor trebui și ele înlăturate, deoarece igrasia persistă. Este atît de greu să se găsească o soluție eficientă și definitivă ?

■ Scrisoarea semnată de **M. Ionescu din Alexandria, județul Teleorman,** ne semnalează că magazinele de specialitate din oraș sînt aprovizionate foarte rar și cu cantități insuficiente de cauciucuri și camere pentru biciclete și motorete Mobra.

■ **Comisia de recrutare și repartizare a forței de muncă din orașul Lupeni,** analizînd situația materială și familială a Magdalenei Lakatos a dispus repartizarea acesteia ca muncitoare necalificată în cadrul Întreprinderii miniere Lupeni.

■ **I. Creangă, directorul Casei pionierilor și șoimilor patriei din Bacău,** ne trimite un exemplar din Revista de contabilitate nr. 5/1983 care are foarte multe pagini neimprimate devenind astfel inutilizabilă. Credem — se spune în sesizare — că un control mai riguros din partea edituri și a tipografiei ar putea evita pe viitor astfel de situații neplăcute, cu atît mai mult cu cît această revistă constituie un ajutor eficient în munca de contabilitate.

■ Problema următoare privește înlocuirea unui gard vechi — din șipci putrezite — din **fața imobilului nr. 6 de pe strada Maior Alexandru Cîmpeanu din București.** În urma sesizării apărută în revista noastră, ICRAL Pajura a făcut cunoscut prin adresele nr. 50202 din 16 septembrie 1982 și 50280 din 3 decembrie 1982, locatarilor acestui imobil că s-a aprobat executarea lucrării din materiale rezultate de la demolări. Dar pînă acum nu s-a întreprins nimic. „Rugăm — ne scriu **Stoia Ion și Ciutoiu Grigore** — ca cineva din conducerea ICRAL să treacă, doar să treacă, pe strada noastră să vadă ce bine este întreținut imobilul de la numărul 6, ce frumos arată curtea cu flori și pomi fructiferi și ce jalnic gardul de la stradă".

■ **Consiliul popular al orașului Sinaia :** „Sesizarea semnată de Nistor Rodica din Sinaia, strada Stînjenelor nr. 6, privitoare la degradările produse în apartamentul său de o fisură apărută la conducta de apă de la baie s-a dovedit întemeiată. Constructorul, T.C.M. Prahova — Sectorul instalații a remediat defecțiunea.

■ Cîteva scrisori se referă la modul necorespunzător în care este asigurat de către unele centre service-ul în garanție al frigiderelor Artic. Rugăm întreprinderea de frigidere Găești să studieze problema și să ia măsurile de corectare a situației. Sesizările primite la redacție sînt semnate de : **Gheorghe Rada, str. Luica nr. 17, Stan Ștefana, str. Mitropolitul Varlaam, nr. 125** — ambii din **București, Cotuna Traian, din Sînmartin, județul Bihor, Vasile Valeriu, str. Malu Roșu, nr. 126, Ploiești și Miereanu Iacob din Lupeni, str. 7 Noiembrie nr. 12.**

Pagină realizată de
ALEXANDRU ȘERBAN ■

Scrisoare comentată

O chestiune de încredere

„Nu vreau să vă deranjez cu prea multe amănunte pentru că este prima oară cînd mă adresez dumneavoastră. Aș dori, totuși, să vă spun pe scurt situația actuală a vieții mele.

Mă numesc Vijulie Ion și locuiesc în satul Genuneni, comuna Frînceşti, județul Vîlcea. Am 21 de ani și am absolvit cursurile Liceului cu profil economic și de drept administrativ din Cîmpulung Muscel, liceu pentru invalizi aparținînd Ministerului Muncii. Cred că vă dați seama că dacă am urmat cursurile acestui liceu sînt și eu invalid. Aceste rînduri vi le scriu cu mîna stîngă deoarece cealaltă o am amputată de la jumătate. Nu vreau să vă supăr cu necazul meu, dar doresc să găsesc un loc de muncă, după capacitatea mea fizică și intelectuală. Pînă acum n-am reușit. Cei la care am apelat poate n-au avut destulă încredere în mine."

Acest tînăr de douăzeci și unu de ani dorește, așadar, să muncească. Deși e infirm. Deși nu are decît un singur braț. Unii care au două brațe nu știu sau nu vor sau nu pot să și le folosească așa cum trebuie, demn, adică muncind, în schimb acest tînăr fără un braț, dar cu voința întreagă și caracterul întreg, ține să-și asume un destin de om normal. Un destin de om util. Pentru aceasta a învățat. Pentru aceasta și-a obligat mîna stîngă să preia datoriile brațului care îi lipsește. O victorie a ambiției ? Desigur. Dar în primul rînd și, mai ales, o victorie morală. Căci Vijulie Ion a demonstrat astfel că este un om întreg și vrea să se simtă ca un om întreg. A reușit să-și înfrîngă infirmitatea, pentru că a crezut în el. Iar această încredere este în clipa de față brațul lui drept.

După ce a cîștigat lupta cu el însuși, Vijulie Ion trebuie să cîștige acum o alta. Trebuie să-i convingă pe cellalți să aibă și ei încredere în el. Acest tînăr trebuie ajutat să fie util pentru a nu face inutilă victoria lui.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

Onorată instanță a moralei

Un copil și-a pierdut părinții și drumul drept

Care poate fi măsura unei vieți ? Uneori o singură clipă. Alteori un munte de ani. Uneori un singur cuvînt. Alteori romane fluviu. Uneori o faptă măreață. Alteori un șir de mizerii. Dar, cine se poate încumeta să creadă că poate da, întreagă, corectă, de necontestat măsura unei vieți ? La toate acestea mă gîndesc, de cîteva zile, de cînd am deschis un plic pe care scria : „Foarte, foarte urgent". Între data expedierii sale și citirea rîndurilor ce ne fuseseră încredințate, trecuse — cine putea s-o prevadă ? — un timp, un timp de aproape o lună de zile, interval în care semnalul de alarmă ar fi putut deveni inutil.

„Nu doresc ca acest copil să moară, fără să ajungă la vîrsta amintirilor", își încheia scrisoarea Ion G., cel care adăugase pe plic „foarte, foarte urgent". **„Este vorba de copila Mariana T., elevă în clasa a VIII-a la Școala generală nr. 15, din str. Școala Floreasca,** ne informează scrisoarea. **De mai mult timp, fata a fost gonită de părinții săi și doarme pe unde apucă și la cine găsește. Părinții săi sînt despărțiți și recăsătoriți."** Și mai departe : **„Doresc să ajut acest copil care are o soartă asemănătoare cu cea pe care am avut-o eu, dar... Eu locuiesc singur într-o cameră. Dacă aș lua-o la mine vă dați seama ce-ar ieși, căci legile noastre nu-mi permit așa ceva decît dacă mă căsătoresc cu ea, ori Mariana are doar 14 ani, trebuie să-și continue studiile".**

NIȘTE OAMENI STRĂINI, O POSIBILĂ FAMILIE

În strada Dunăbiu, undeva la una din nolle margini bucureștene, în casa Danei N., colegă și prietenă cu Mariana T., stau de vorbă cu mama celei dintîi. O femeie singură, care a crescut, cu munca miinilor sale, patru copii. Dintre toți numai Dana, cea mică, mai este alături de ea. Ceilalți și-au făcut un rost. Cine și cum este Mariana, cum de a ajuns s-o cunoască, e un copil cuminte, prietenia cu Dana o mulțumește, s-a acomodat cu modul de viață de aici, sînt întrebări cărora Venera le răspunde direct, simplu, fără să-i pese că vorbele sale s-arp utea să apară într-o gazetă. Ne vorbește despre acest copii nefericit, pe care, cu 3 ani în urmă, fetița ei a adus-o de la școală pentru a împărți mîncarea cu ea. Mai apoi, într-o noapte, în miez de noapte, adică mult peste miezul ei, a sunat la ușă Mariana. Fusese izgonită de tatăl său. Venise printre blocuri, singură, urmărită de doi bețivi și ajunsese aici. Din acea noapte a rămas. A învățat, a mîncat, s-a plîmbat cu Dana. Era ca și copilul meu. E o fată cuminte. N-avea complexe. I s-a spus : te porți ca la tine acasă (aici eroarea este evidentă), dar asta însemna : deschizi frigiderul cînd ți-e foame, iei ce găsești, mănînci. Dana era uneori geloasă... Așa așa este. După un timp, a venit tatăl ei și a luat-o. Am auzit că n-a stat acolo prea mult. Acum nu mai știu unde este. Poate la mama ei.

SE CAUTĂ O MAMĂ

Ca s-o găsim pe mama Marianei am umblat mult. Am refăcut, de fapt, tot atît de multe trasee parcurse de această femeie, încă tînără, pînă aveam s-o aflăm, undeva într-un bloc de pe Șoseaua Colentina. Locuiește acolo, fără acte, în fine, cu un bărbat cu care, totul este posibil, se va și căsători. Deocamdată, așa... uniune liberă. Dar viitorul nu a fost încă epuizat. În bucătărie mirosul de cafea îmbie la destăinuiri. Dar așteptările nu se împlinesc. Mama Marianei nu are nimic să ne comunice : fata e bine mersi, se află la o prietenă, nu știe dacă va veni la noapte sau nu, dacă vine o să ne dea un telefon, a avut ceva probleme cu... măritișul ! Stupefiant ! O fată de 14 ani măritată ! Cum ? Cu cine ? Nu putem afla, dar sîntem asigurați că asta a fost. Tatăl ei nu trebuie să plătească pensie alimentară, deoarece el crește băiatul. Cu fostul soț se mai vede din cînd în cînd, dar nu știe să ne spună adresa. Doar telefonul. Îl notăm.

Pe actualul „soț" Mariana nu-l deranjează. Stă cu ei, însă nu este trecută în cartea de imobil (asta o știam și noi mai dinainte). E un copil bun (exceptînd eroarea cu căsătoria). Cine i-a fost soț ? Ni se dă o adresă (aproximativă), un nume (exact). Găsim și casa și omul.

CE ESTE ACELA UN SOȚ ?

O curte de mahala bucureșteană, salvată în toată splendoarea ei, dincolo de blocurile noi de pe Șoseaua Ștefan cel Mare. Căldură. Curte spațioasă, ferestre deschise, viață fără ascunzișuri, copii mulți și cam nespălați, cișmeaua la loc vizibil, și o partidă de table înăcită între bărbați. Femeile, firește (de ce oare ?) fac curățenie. Ținuta : pijamale, pentru bărbați, capoate pentru femei. Copii ? Cum dă Dumnezeu. Atmosferă de pace eternă. „Soțul, tînerel — 23 de ani — (deci cam cu zece în plus față de Mariana) fumează calm, bărbătește și chibițează, așteptîndu-și rîndul la „linie". Ne retragem la o țigară în colectiv, ca vorbele să curgă mai ușor. Și curg. Mariana ? Da, am avut ceva cu ea, ne-am cunoscut la un botez. Dar n-a fost domnișoară. Pă onoarea mea (adică a soțului I. D.). N-a ținut figura, că ...n-a ținut. Acum, ei bine acum de-abia omul a găsit ce-i trebuie : femeie serioasă, de vîrsta lui, cu serviciu... O și văd în oglinda retrovizoare, ieșită în pragul porții și strigîndu-și bărbatul. Dealtfel, în următoarele minute vin și copiii să-l recheme în casă. Am făcut impresie proastă. Concluzia : fratele lui I. D., fusese — pentru o vreme — unul din soții de probă ai mamei Marianei și, pentru ca totul să se „lege", mezinul s-a „ocupat" de fetiță. Dar... „n-a ținut". Simplu, bărbătește ! Insistentele chemări îl obligă pe I.D. să revină în curte. Este așteptat la partida de table. Viața își urmează cursul...

TATĂL — UN OM CU CARE NU SE POATE GLUMI

La telefon, un glas de fetiță volos strigă : „Măi tată, hai la telefon !" Dar tatăl nu este la fel de voios, mai ales cînd află de ce este căutat. Are logica lui : de unde știi telefonul și de ce nu știi adresa, de ce fosta mea soție ți-a dat doar telefonul, ce adică nu mai știe unde stau, la te ulte dom-le !, da a fost la mine fata dar a plecat (a plecat, deci n-a fost gonită dîncolo de miezul nopții !), și ce te interesează pe dumneata dacă am mai văzut-o ori nu, hai ? Întrebări periculoase, adevărate capcane, recunosc. Vrei ceva ? Vino să stăm de vorbă între patru ochi, nu așa... la telefon. Stabilim o întîlnire. Cum va fi ? Va aduce ceva nou ? Nu vă mai plictisesc : n-a adus. Omul este în stare să-și gonească propriul copil în plină noapte ca să-și salveze „noua fericire". Se pare însă că nu și-a salvat-o. Noua soție și tot noua mamă a copilașului care ne-a răspuns la telefon, a plecat și ea. Din cauza Marianei ? Greu de presupus.

AUTORUL SCRISORII SE DESTĂINUIE

— O iubești ? întreb fără ocolișuri.

— Nici nu se pune problema. Eu mi-am cunoscut mama abia acum 3—4 ani. Tatăl îmi spunea că e moartă. N-am vrut ca și cu acest copil să se întîmple cine știe ce.

— Cum ai cunoscut-o ?

— Păi, stă la mama mea și la sora mea, la Dana. Stătea, mai bine zis. Acum nu mai știm unde se află. Dormea prin gară. Pe unde apuca. Dar ea mai avea și de învățat. Acum este la Liceul de construcții. Dacă se va prezenta sau nu... cine poate spune.

Tînărul care ne stă în față este firav. Sensibil. Se vede din felul cum vorbește. Cum vibrează. Pentru el Mariana reprezintă o problemă de conștiință. Pentru sora lui, una de camaraderie. Pentru mama sa una de înțelegere și compasiune, compasiune pe care numai cei ce au suferit o pot resimți. Tot ceea ce aflasem se confirmase. Nimeni, în afara acestui om, electrician la calea ferată, și de mama sa, muncitoare la cooperativa **„Arta manuală"**, nu se interesează și nu este alarmat de situația Marianei. Școala și-a făcut datoria. Atît cît a putut. Directorul și dirigintele au fost la mama Marianei acasă, au vorbit cu ea, i-au explicat, au sfătuit-o. Cu tatăl a mers mai greu. Omul consideră că n-are nici o obligație : legea i-a dat-o mă-sii, mă-sa să aibă grijă de ea. Acum, Mariana va merge la o altă școală. Cel de acolo n-o cunoaște. Ce vor face cu ea ? Cum o vor ajuta ? Deocamdată ea nu are un domiciliu stabil, în ciuda afirmațiilor mamei sale. Nimeni din blocul din Șoseaua Colentina nu poate declara că la apartamentul 65 de la etajul 10 stă și o fată de 14 ani. Nici nu este trecută în cartea de imobil. Unde se află acest copil nefericit ? **„Acum vă întreb, ca unul care a suferit 20 de ani,** ne scrie I. G., **oare ce fel de oameni sînt aceia care își aruncă copilul în viitoarea vieții pentru că așa vor ei și soții lor ? Nu doresc să ajungă să se arunce în brațele bărbaților pentru o bucată de pîine. Nu vreau să intre într-un grup care să profite de neștiința ei și s-o învețe să fure, să tîlhărească ca apoi să ajungă prin pușcării sau case de corecție. Plătesc tot ce trebuie numai să-și continue studiile, să devină un om în adevăratul înțeles al cuvîntului. Doresc să o ajutați cît mai urgent posibil,** mai scrie I. G., **deoarece fără a se bucura de iubire, fără a fi înconjurată de dragoste și înțelegere nu va reuși."**

CE ESTE DE FĂCUT ?

1. Mariana T., trebuie găsită cît mai repede posibil. În acest sens, organele de miliție din sectorul respectiv pot și trebuie să acționeze ; 2. Comisia de ocrotire a minorului, din cadrul Consiliului popular al sectorului trebuie să intervină și să asigure, eventual, internarea Marianei într-un cămin, alături de copii de vîrsta ei, pentru a putea să învețe și să trăiască ; 3. Mama ei să fie obligată să suporte cheltuielile necesitate de un astfel de regim ; 4. Chiar și tatăl Marianei trebuie făcut să înțeleagă că răspunderile sale față de viitorul acestui copil nu au dispărut în urma divorțului său și a încredințării fetei mamei sale (conducerea instituției unde lucrează acesta, organizația de sindicat ca și toți tovarășii săi de muncă îi pot face să înțeleagă care îi este datoria de tată) ; 5. Mariana și oricine va citi articolul din „Flacăra" s-o îndrume urgent către redacție sau către prietena sa Dana, care i s-a dovedit devotată.

EMANUEL VALERIU

O bătrînă fără cercei, dar poleită-n aur

Saveta Hațegan este țărancă. Își are domiciliul tocmai în comuna Chesinț din județul Arad.

Imediat după anul nou Saveta Hațegan, a observat că o tortiță de la un cercel pe care îl avea de la părinți fiind, cum se spune, o bijuterie de familie s-a rupt. Atunci nu s-a îngrijorat prea tare fiindcă fiul i-a spus că în Capitală sînt foarte multe unități specializate în repararia unor asemenea lucruri. Și fără să mai stea prea mult pe gînduri cei doi au bătut la poarta, cum se spune, a Cooperativei artă și precizie. Mai precis la atelierul cu numărul 26 din Pasajul Francez numărul 2. Bijutierul de serviciu, după ce a examinat atent și cu mare pricepere cercelul, i-a spus bătrînei să-l scoată din ureche și pe celălalt. După ce a mai examinat pe cei care era întreg a ajuns la concluzia că o tortiță exact cu cea originală nu sînt în stare să facă pentru simplul fapt că cerceii aveau o lucrătură foarte veche. Dar, se va încerca în schimbul unei cantități de aur (în cazul acesta tot bătrîna a dat o cantitate de 0,13 puncte de la un ceas vechi) să se facă o tortiță cît de cît la formele și dimensiunile celei vechi. Culmea, de fapt ce ne miră și pe noi este că lucrătorul respectivei unități a oprit amîndoi cerceii — cel de al doilea fiind în stare perfectă, amîndoi cîntărind în total 0,62 de puncte. Așa a spus specialistul și toată lumea a avut încredere în spusele lui. Întîlnirea, să-i spunem așa, cînd totul urma-să fie înapoiat bătrînei, a fost fixată pentru data de 25 mai. Și de aici începe marele mister și necazul. Savetei Hațegan. La data stabilită, spre surprinderea ei, nimeni de la respectivul centru n-a putut s-o ajute. Cerceii, i-au spus cei de aici, se aflau puși într-un dulap al celeilalte ture. Și s-a dus femeia la gară și și-a vizat biletul de tren pentru a doua zi. Dar nici atunci n-a putut și s-a dus la sediul cooperativei. Acolo a mers la conducătorul unității, Ion Voinea, care a delegat pe un tînăr ca să o însoțească pe bătrînă pînă la unitatea cu numărul 26. Și cerceii au apărut. Numai că unul era mai mare și altul mult mai mic. Și ca să fim exacți unul avea 0,11 de puncte (cel original), iar celălalt, cam jumătate, adică 0,29 de puncte. Faptul se putea vedea, cum este lesne ne înțeles, și cu ochiul liber. Dar cei de la unitate o țineau pe a lor : cerceii sînt la fel. Au fost puși și pe balanță și s-a constatat același lucru. Atunci s-a dat vina pe balanță. Și uite așa s-au tot certat pînă cînd coordonatorul tehnic Ion Voinea a decis să se facă cerceii cum au fost inițial. Cei vechi, adică cei care nu avea toarta ruptă, și la care nu se umblase, a fost lăsat în continuare la unitate în ciuda insistențelor femeii de a fi restituit. S-a fixat o nouă întîlnire bătrîna femeie mirîndu-se, printre lacrimi, cum poate fi mințită de niște lucrători spunînd că :tot timpul, ea, a purtat în urechi un cercel mai mare și altul mai mic. Și, printr-un absurd, dacă chiar așa ar fi stat lucrurile atunci cînd i-a predat de ce lucrătorul n-a observat acest lucru care trebuia specificat în chitanță Femeia a mai fost plimbată încă de cîteva ori pe drumuri. Pînă la urmă i-au fost dați înapoi cerceii. Dar, spre mirarea femeii și vechiul cercel dispăruse. În locul lui apăruse un altul nou și lucitor. Desigur nu și l-a recunoscut și nu i-a ridicat. S-a dus din nou la centrală. Iar au început discuțiile care nu s-au terminat nici pînă în momentul de față. Cîntăriți, cerceii aveau greutatea de 0,80 de puncte. Deci, glumind, ei sporiseră în greutate. După un timp ei au ajuns la 0,82 ie puncte pe care o au și astăzi. Numai că Saveta Hațegan i-a refuzat lăsîndu-i să zacă în dulapurile respectivei unități și pe bună dreptate spunînd un singur lucru : acești cercei nu sînt ai mei. Nu pot să-i ridic...

Într-una din zile ne-am deplasat la unitatea cu numărul 26 din Pasajul Francez și la sediul cooperativei. În primul rînd la unitate am făcut cunoștință cu o femeie între două vîrste care s-a supărat pe noi că am îndrăznit să-i dăm bineț. Era de la început, se vedea, pusă pe ceartă. După această primire am reușit să facem cunoștință cu responsabilul care se numește Vasile Stancu. Ca să lămurim situația ne-am deplasat împreună cu acesta și cu Saveta Hațegan la sediul cooperativei unde l-am găsit pe coordonatorul tehnic Ion Voinea. Descriem întocmai, pe puncte — ca să fim în coordonatele de măsură ale unității —, ceea ce am aflat. Toată lumea recunoaște că lucrurile se prezintă așa cum ni le-a explicat și descris bătrîna. De aceea Vasile Stancu a fost obligat să modifice lucrarea și, după spusele coordonatorului, a fost chiar obligat să suporte diferența de aur din buzunarul său. Cerceii vechi nu mai există. Cel puțin în scripte. Ei au fost unul șlefuit și celălalt confecționat din nou. Așa o spun cei cu care am stat de vorbă, așa ne-am și notat. Soluția ? Una singură : bătrîna să-i ia și să se mulțumească cu aceștia și „să-i poarte sănătoasă". Ar mai avea de plătit diferența de puncte dar cei de la cooperativă nu doresc acest lucru mulțumindu-se să închele afacerea. Dar, judecînd la rece apar cîteva întrebări la care nimeni n-a putut să ne dea decît răspunsuri evazive. Care sînt acestea ? Să le luăm pe rînd. În primul rînd dacă a fost vorba de confecționarea unei toarte de ce s-a umblat la tot cercelul ? Dacă s-a umblat la unul, de ce, pînă în final, s-a umblat și s-a modificat și al doilea ? Cum se explică variațiile mari în greutate după reclamații ? Privind și din alt aspect chestiunea : chiar oricine face o reclamație, la respectiva cooperativă, poate cîpăta cîteva puncte pe lucrarea pe care o execută ? Trebuie să existe răspunsuri la toate aceste întrebări. Le așteptăm. Răspunsuri exacte și nu amenințări cum a îndrăznit responsabilul Vasile Stancu să ni le arunce „din mers". De asemenea ne trebuie o garanție prin care bijuteriile de familie chiar să rămînă în familie și nicidecum pe mîinile răufăcătoare ale unor lucrători autorizați, doar așa, de ochii lumii...

SORIN POSTOLACHE

Trîndăvia agresivă

Nici înainte nu se spetise muncind, nestatornicia și comoditatea împingîndu-l adesea spre fapte antisociale și ajungînd astfel și prin penitenciare, dar din 1978 a rămas neclintit în hotărîrea de a nu se încadra nicăieri, preferînd să voiajeze prin multe localități din țară, îndeosebi pe ruta București—Tg. Jiu—Deva—Arad. Originar din comuna Petrești-Vărsători, județul Gorj, cu domiciliul în comuna Birzava, județul Arad, unde a fost căsătorit un timp, **Constantin Bădoi** și-a creat o tristă faimă prin trîndăvie și peregrinări.

La prima vedere s-ar părea că viața parazitară îl privește direct și personal, potrivit zicalei „cum își așterne, așa doarme", deși societatea noastră nu poate îngădui asemenea mentalități.

Iată, însă, că viața parazitară pe care o duce Constantin Bădoi nu este chiar atît de „personală", cum pare la prima vedere și nici inofensivă, precum sîntem tentați să credem uneori.

Miliția județului Hunedoara a definitivat, cu cîtva timp în urmă, un dosar voluminos și deosebit de dificil în privința reliefării activității infracționiste desfășurate de Constantin Bădoi în ultimii ani. El cuprinde, alături de probele referitoare la inculpat și pe cele în legătură cu faptele penale ale altor 26 învinuiți, trimiși în instanță pentru comiterea infracțiunilor de fals, uz de fals și înșelăciune în paguba avutului obștesc, prin care s-a provocat un prejudiciu de peste 150 000 lei.

Trîndăvia, fuga de muncă nu înseamnă însă pur și simplu hibernare. În toți acești 4—5 ani din urmă, Constantin Bădoi n-a făcut doar „turism" prin localitățile prin care a poposit, ci a căutat surse de cîștig ilegal. I-a venit, de pildă, ideea să emită adeverințe false de vechime în cîmpul muncii și a găsit amatori să recurgă în mod conștient la „acte", pentru a-și „completa vechimea în muncă" (?).

Și amatorii de chilipir, naivi, naivi, dar tentați să accepte incorectitudinea pentru a-și atinge scopurile neîndreptățite, au intrat în hora ilegalităților urzite de escroc. Ei, cei 26 învinuiți — 22 din județul Arad, 2 din Hunedoara și 2 din Gorj — descoperiți și cercetați în dosarul amintit, dar s-ar putea să mai fie și alții, verificările continuă, iar cei care se știu cu „musca pe căciulă" n-ar strica să se autodenunțe, pentru a-și ușura astfel situația — au dat sume între 500—5 000 lei pentru a obține adeverințe false, prin care să li se „ateste" că ar fi lucrat în unele unități economice.

C. B. scria singur la mașină adeverințele, confecționa ștampile cu datele diferitelor întreprinderi, semna în fals directori și șefi de serviciu personal, înmîna hîrtia, lua banii și pleca mai departe.

Activitatea lui frauduloasă ar fi putut să fie curmată mult mai devreme, dacă reprezentanții notariatelor care au legalizat (?!) asemenea adeverințe ar fi deschis mai bine ochii, pentru a vedea cît de grosolan erau confecționate ștampilele. Superficialitatea acestora, ca și a unor șefi de birouri personal, unde au fost trimise spre verificare și confirmare adeverințele respective, au favorizat, ca de obicei, activitatea infracționistă, ceea ce s-a soldat cu încasări ilegale de pensii, totalizînd, pînă la descoperirea fraudei, suma amintită.

MIHAI GROZAVU

Sub semnul atenției maxime acordate oaspetelui

Oraș așezat la confluența unor mari drumuri naționale și continentale, Timișoara este un centru turistic, activ, întemeiat pe o bază materială în continuă expansiune. De la 745 de locuri în alimentația publică și 300 locuri de cazare, existente în 1970, s-a ajuns astăzi la 7 881 de locuri în alimentația publică și 3 542 locuri de cazare. S-au dat în funcțiune, în această perioadă, atît în Timișoara cît și în alte localități din județ, o serie de mari unități, printre care și complexul nostru care dispune de 304 locuri de cazare, 850 locuri permanente în alimentația publică și, în sezon, de alte 450 locuri, distribuite pe trei terase în aer liber. Numai în primul trimestru al acestui an, de serviciile O.J.T. Timiș au beneficiat peste 700 000 de turiști din țară și din străinătate, afluxul în continuă sporire al celor care ne vizitează constituind cea mai elocventă dovadă a calității respectivelor servicii.

La „Continetal" — cea mai mare unitate dintre cele patronate de O.J.T. Timiș — se lucrează, ca pretutindeni, sub semnul unei atenții maxime acordate oaspetelui. Indiferent cine este acesta — distins musafir de peste hotare, personalitate a vieții științifice ori simplu trecător prin Timișoara, venit aici cu treburi sau în vacanță — el trebuie să se simtă bine, să mănînce o mîncare gustoasă, să bea un pahar de vin bun, să vadă un program artistic de ținută, să se reconforteze într-o cameră elegantă, curată și liniștită. Toate aceste elemente trebuie perfect corelate. O masă bună dar o cameră neprimitoare, fără măcar gestul discret al așezării cîtorva flori într-o vază, nu-i vor aduce clientului acea mulțumire pentru care trebuie să trudim și pentru care sîntem plătiți.

Vrem ca oaspetele să se simtă bine încă de cînd, după o noapte petrecută într-o cameră confortabilă, coboară la micul dejun. După exemplul unor mari hoteluri din străinătate, am introdus la „Continental" pare-se, printre primii, dacă nu primii în România — un sistem modern, practic și nu în ultimul rînd atrăgător de servire a gustărilor de dimineață. Toate bucatele din ele ce vrea și cît vrea. Plata micului se expun pe o masă, clientul alegîndu-și dejun este inclusă în prețul camerei. Știu că mulți ar putea întreba : bine, dar în felul acesta n-aveți probleme pe planul rentabilității ? Experiența de pînă acum ne permite s-o spunem limpede : nu, nu avem asemenea probleme. Între clienții gurmanzi și cei ce preferă un mic dejun rațional, dacă nu chiar frugal, raportul e net în favoarea ultimilor.

Fiindcă sîntem la acest capitol — cel al hranei — să-mi fie îngăduit să mai relev cîteva inițiative de ordin gastronomic care fac faima complexului nostru. Una din acestea o constituie expozițiile de artă culinară, așa numitele „gastroprograme", pe care, în colaborare cu O.N.T. „Carpați" din Brașov, le găzduim periodic în saloanele noastre. Înseși saloanele, în aceste împrejurări, își schimbă aspectul, îmbrăcînd o decorație adecvată : vînătorească, pescărească etc. Toate produsele expuse pot fi evident, comandate și consumate de public. Trebuie să mai adaug, în legătură cu aceste produse, că ele se revendică, deopotrivă, atît bucătăriei noastre tradiționale cît și bucătăriei internaționale. Arta bucătarilor și cofetarilor face posibilă, la ceasul de față, executarea promptă și de o calitate ireproșabilă a oricărui preparat existent în rețelele culinare ale lumii.

O inițiativă pe care am avut bucuria s-o vedem popularizată și în revista Flacăra — este cea a unor „seri" săptămînale, închinate și culinar, dar și artistic, specificului local. În fiecare joi seara într-unul din saloanele noastre (care cuprinde 300 de locuri și care, în asemenea circumstanțe, e decorat cu motive etnografice locale), se desfășoară „Seara bănățeană". Se servesc, în această seară, produse specific bănățene, cum ar fi „fașirturi de casă" (un fel de chifteluțe), „sarme cu coleașă" (sarmale cu mămăliguță), „șuștură cu crumpi la spoiert" (o mîncare din carne de porc cu cartofi) etc. Ospătarii și ospătărițele îmbracă și ei, cu aceste prilejuri, portul tradițional al locurilor noastre ca la o mare serbare cîmpenească. Iar între orele 20 și 1 noaptea, cei mai buni soliști și instrumentiști de muzică populară ai Banatului delectează publicul cu un repertoriu bogat și ales. Întîlnim între ei cîntărețe și cîntăreți cu mare „priză" la public, cum ar fi Ana Pacatiuș, Mariana Drăghicescu, Florentin Iosif, Luca Novac, Dumitru Chepețean, Achim Nica ș.a. Pentru amatorii de muzică și de spectacole moderne, barul „Continentaluiui" oferă, în fiecare seară, programe de varietăți în care șlagărul sau șongul de ultimă oră și de largă audiență națională și internațională se împletesc cu proiecții în culori de desene animate și de imagini turistice, cu numere de acrobație (executate de artiști ai Circului de stat din București), de balet etc.

Problema de căpetenie, în momentul de față, este ridicarea calității serviciilor la nivelul bunei dotări materiale existente. Esențială, pentru rezolvarea acestei cerințe a fost, este și va rămîne pregătirea profesională a personalului, în special a celui tînăr, care deține ponderea principală. Ca vechi lucrător în comerț (am început această meserie acum mai bine de un sfert de veac, la vîrsta de 13 ani), mi-am însușit o învățătură pe care, împreună cu alți colegi cu exeperiență, mă străduiesc în permanență s-o insuflu și tinerilor : și anume aceea că renumele unui restaurant, al unui hotel, se cîștigă extrem de greu și se poate pierde extrem de ușor. Avem aici, la „Continental", numeroși tineri lucrători cărora prestigiul de care se bucură unitatea noastră nu le este indiferent, dimpotrivă. Toți tinerii noștri sînt absolvenți de liceu, majoritatea vorbesc cele patru limbi ale zonei (româna, germana, maghiara, sîrba), cum și engleza, franceza, italiana etc. Peste 90 la sută din personal sînt fete, ele aducînd în procesul servirii publicului, pe lîngă o conștiinciozitate profesională înaltă, acea notă de prospețime, de grație, care sporește atracția unității. Cei mai mulți dintre tinerii noștrii lucrători au trecut și prin Centrul de perfecționare și specializare al Ministerului Turismului, de unde s-au întors cu o calificare substanțial sporită. Ne străduim să facem din ei, înainte de toate, oameni harnici, cu pasiune pentru profesie, nemofturoși față de munci aparent „umile", incompatibile cu așa-zisele „pretenții" ale unui absolvent de liceu. În complexul nostru nu numai femeile de serviciu se îngrijesc, de pildă, de curățenie, ci toată lumea, de la șeful de unitate și șeful de sală pînă la tînărul ospătar abia venit printre noi. Ne străduim, în același timp, să facem din ei, din tinerii noștri colegi, niște buni cunoscători ai oamenilor, niște buni psihologi, dacă vreți, dotați cu darul de a surprinde, dintr-o privire, starea de spirit a clientului, pentru a ști ce și cum să-i ofere ca să se simtă bine în unitatea noastră. Politețea, „zîmbetul profesional" (dacă se poate, nu stereotip !), respectul deplin acordat clientului (respect care, firește, nu trebuie să excludă demnitatea lucrătorului nostru !), laolaltă cu promptitudinea servirii, fac adesea cît o mîncare bună, dacă nu chiar mai mult.

Complexul nostru s-a dezvoltat încontinuu. În 1971, cînd am început să lucrez aici (același an fiind și cel al inaugurării „Continentalului"), planul anual al unității era de 7 milioane lei. Anul acesta e de 32 de milioane. Un plan pe care, sîntem siguri, îl vom depăși, așa cum l-am depășit și în anii de pînă acum. Și dacă vom izbuti — și trebuie să izbutim ! — să introducem mai departe, în activitatea noastră cotidiană, noul, să diversificăm și să îmbogățim meniurile și celelalte servicii, să dăm unității un plus de eleganță, de confort, de ambianță agreabilă, de atractivitate în rîndul publicului — atunci vom putea spune că, într-adevăr, ne-am făcut cum trebuie meseria. De fapt, ideal ar fi ca nu noi să spunem lucrul acesta, ci oaspeții, clienții, noștri.

Le așteptăm cu încredere cuvîntul !

CORNEL URCAN ■

Complexul „Continental" — Timișoara

Turismul — o industrie dintre cele mai rentabile

● De vorbă cu tovarășul Vasile Brumaru, director al O.J.T. Sibiu

— Așadar, tovarășe director, îmi spuneți că ați împlinit 5 ani de cînd sînteți pe acest post. E mult, e puțin ?

— Ani n-ar fi mulți, dar-s destul de grei !

— Păi, de ce ?

— O.J.T. Sibiu este în fapt un colos turistic, fără întreprinderi în subordine, avînd în schimb peste 50 de unități care sînt risipite pe raza întregului județ. Avem 3 stațiuni turistice permanente (Păltiniș, Ocna Sibiului, Bazna) și una sezonieră — Miercurea Sibiului. De asemenea, 19 cabane. Cu totul, 4 500 locuri de cazare și 8 890 locuri în alimentația publică. Astea sînt doar datele statistice, greul e altul.

— Care, tovarășe director ?

— Vedeți dumneavoastră, totul ar fi în regulă dacă ar exista rezolvări corespunzătoare pentru toate sectoarele de activitate. Mă refer la planurile de aprovizionare, la contractări și contracte de bilete etc., etc. — lucruri ce uneori par mărunte, dar care ne dau multă bătaie de cap. Altfel, după mine turismul poate și trebuie a fi privit ca o industrie, și încă una dintre cele mai rentabile.

— Mă rog. Și ce fel de argumente aveți în sprijinul acestei idei ?

— Mă voi referi desigur la județul nostru. Dacă nu știți, aflați că pe raza județului Sibiu se află nominalizate peste 500 de obiective turistice, între care trebuie să amintesc Muzeul Bruckental și Muzeul tehnicii populare, zidurile cetății cu bastioanele sale, parcul Dumbrava, apoi muzeele populare de la Rășinari, Galeș și încă altele, cetățile fortificate de la Slimnic, Șura Mare, Axente Sever, Biertan sau Mediaș, cetatea Cisnădioara și muzeul Badea Cîrțan din Cîrțișoara, în fine, Transfăgărășanul și așa mai departe. Despre cadrul natural nu mai e cred cazul să insist, la Păltiniș se practică schiul din decembrie pînă în aprilie, iar în călderea Bilei pînă în iunie... Exemplele de acest gen pot continua încă mult. Tot ce vreau să spun este că încă, din păcate, potențialul nostru turistic nu este exploatat la întreaga sa capacitate. Mai mult decît atît, anul acesta am avut de întîmpinat o situație neîntîlnită, anume dificultatea de valorificare a tuturor locurilor.

— Nu mai fac oamenii turism, or nu mai vin în Sibiu ?

— Nu știu. Ceea ce pot să vă spun este că pentru Păltiniș, spre exemplu, dificultatea era pînă acum cea de a face față tuturor solicitărilor. Aveam în unele luni peste 5 000 de cereri pentru numai 500 de locuri. Acum, însă, gradul de ocupare al locurilor a scăzut la circa 70 la sută. La Ocna Sibiului și la Bazna el e de doar 50—60 la sută. Explicațiile, aici, sînt legate în special de gradul de confort al celor două stațiuni balneare. Baza materială este veche, construită pe la începutul secolului, iar noi n-am mai apucat decît s-o peticim din cînd în cînd, adică să-i facem lucrări de întreținere, anual. S-au făcut studii amănunțite de către institutele de specialitate, cu sprijinul Ministerului Turismului, se cunosc bine posibilitățile de dezvoltare, cît nămol există, s-au făcut și propuneri în acest sens, dar n-am mai făcut nici un alt pas. Industrie fără mașini bune, știți și dumneavoastră, nu se poate face. Oamenii s-au obișnuit de acum cu mai mult confort, vor grupul sanitar în cameră, lift, baza de tratament în același corp al clădirii și așa mai departe, iar Ocna Sibiului sau Bazna, în ciuda minunatelor condiții balneare pe care le posedă, nu pot oferi asemenea confort. De aici pleacă totul. Întîmpinăm așadar multe refuzuri, ni se spune că oamenii n-au fost mulțumiți la noi, că n-avem dotări corespunzătoare, n-avem confort. Dacă vreți, e un cerc vicios.

— Nu puteți rămîne cu mîinile în sîn, nu-i așa ? !

— Nu, bineînțeles. Încercăm o valorificare superioară, chiar în condițiile pe care le avem. Am înființat microferme în toate unitățile de munte pe care le avem, pe lîngă cabane în special. La Păltiniș am făcut o gospodărie-anexă, cu 15 porci și 5 vaci cu lapte, evident în scopul autoaprovizionării. Ne străduim pentru lărgirea acțiunilor turistice de masă, drumeții, excursii pentru tineret în special. Pentru turiștii străini avem o gamă largă de servicii, de la concertul de orgă, în Catedrala luterană sau vizita în Muzeul tehnicii populare, la degustarea de vinuri ori seara românească, excursiile la Cisnădioara — Rășinari — Păltiniș, pe Transfăgărășan și așa mai departe. Vrem să includem și zona Mărginimii Sibiului, cu prinzuri ciobănești, dar nu avem încă toate condițiile. Dealtfel, Sibiu e socotit de prea mulți drept un oraș... de tranzit, rareori avem grupuri care rămîn măcar două zile la noi, iar asta desigur nu ne ajută deloc.

— În concluzie, tovarășe Brumaru ?

— Putem face multe lucruri frumoase, condițiile naturale sînt dintre cele mai bune, dar realizăm prea puțin. De obicei, vina nu este doar a noastră.

GRIGORE DAN ■

Insula de la marginea Bucureștiului

La marginea Capitalei, pe lacul Fundeni, chiar peste drum de spital, în vara lui 1982 oamenii cartierului mai puteau zări stîna de pe insulă, unde-și făcea veacul un cioban cu vreo două sute de oi. Dar în aceeași toamnă s-a bătut primul țăruș, au început măsuritorile topometrice, ciobanul și-a părăsit stîna și chiar din primele zile, sute de oameni din sectorul 2 al Capitalei au început lucrul la transformarea insulei într-un frumos parc de agrement. Astăzi vă prezentăm cîteva imagini fotografice ale parcului încercînd, în același timp, să vă stîrnim curiozitatea pentru că pe un pămînt aproape sterp au apărut, la începutul lunii mai, un club, un teren de handbal și unul de tenis, un ștrand cu două bazine de înot, cu plajă și dușuri, un debarcader și bărci, alei și pomi, și chiar statui. Greu de imaginat că această transformare s-a produs în mai puțin de un an.

În paradisul de la marginea Bucureștiului am fost însoțit de secretarul Consiliului Frontului Democrației și Unității Socialiste al sectorului 2, Gheorghe Gușă, cel care a condus lucrările efectiv și care ne-a mărturisit, cu o mîndrie nereținută, că 99% din contravaloarea a tot ceea ce s-a ridicat aici reprezintă munca miilor de oameni care duminicile, înainte sau după schimbul de lucru, au săpat și taluzat, au plantat pomi, au zidit, au tras conducte cu apă potabilă... 99% muncă dăruită ! Terenul de handbal este aproape în întregime creația membrilor O.D.U.S. a Întreprinderii Electroaparataj, terenul de tenis a fost executat de către cei de la INCERC, iar Uzina de pompe și Mecanică Fină au adus apa pe insulă și au construit stația de pompare sub directa supraveghere a Întreprinderii de instalații-montaje. S-a muncit nu numai foarte mult. S-a lucrat, mai ales, cu multă tragere de inimă.

La plecare ne-am întîlnit cu economistul Ilie Ionescu, de la Tevi sudate. Stătea de cealaltă parte a podului ce leagă insula de grădina de legume și parcă se gîndea. Și chiar ne-a spus la ce se gîndea: „Mă uitam la pomișorii ăștia... sînt atît de subțirel... În cîțiva ani vor da și umbră. Lumea a început să știe de ștrand.

Fotoreportaj de
ELENA GHERA ■

9 medalii la mondialele de la Tampere

Încă o dată, „flotila" și-a făcut datoria

Doi „abonați" la medalia de aur : Ivan Patzaichin și Toma Simionov

Desfășurate pe apele lacului „Kaukajarvi" de lîngă Tampere, Finlanda, mondialele de caiac-canoe au consemnat și de data asta, la ediția cu numărul 16, un succes de răsunet al tricolorilor, sportivii noștri cucerind 9 medalii, între care 3 de aur ! Costică Olaru (la canoe simplu), Ivan Patzaichin și Toma Simionov (la dublu), Angelin Velea, Ionel Lețcaie, Ionel Constantin și Nicolae Fedosei (la caiac 4), au urcat pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere, dovedindu-se cei mai buni dintre cei mai buni, reconfirmînd, ei înșiși înaintea tuturor, înalta clasă și marile resurse ale caiacului și canoei românești. Punînd la socoteală și celelalte 6 medalii, 3 de argint (Costică Olaru la 1 000 m, Ivan Patzaichin și Toma Simionov la 10 000 m, Gheorghe Țîțu la 10 000 m) și 3 de bronz (Maria Ștefan la caiac simplu, Agafia Buhaev, Tecla Borcănea, Maria Ștefan și Nastasia Ionescu la caiac 4, Dumitru Betiu și Feodor Gurei la canoe dublu), întregim un bilanț strălucitor, superior celui de la Duisburg (1979), Moscova (1980, J.O.), Nottingham (1981) și Belgrad (1982), cu atît mai notabil, în perspectiva Olimpiadei din 1984, cu cît cele 3 titluri mondiale au fost obținute, la Tampere, în probe incluse în programul J.O. de la Los Angeles.

După ce îi vom fi felicitat, din tot sufletul, pe minunații componenți ai „flotilei de aur", ca și pe antrenorii lor, în frunte cu energicul Manoilă Milicin (coordonatorul pregătirii) se cade să zăbovim asupra izbînzii de la Tampere, subliniind că ea e cu atît mai prețioasă cu cît, spre deosebire de alte momente asemănătoare, n-a fost previzibilă ! Părea, mai ales după pensionarea reputaților tehnicieni Hușan și Navasart (antrenori de elită, dar măcinați de neînțelegeri ireconciliabile), că disciplina respectivă a intrat, la noi, în reflux, necesitînd o perioadă de „reconstrucție", într-un fel firească. Însuși Ivan Patzaichin, această legendă vie a sportului, ajuns acum la cea de a 27-a medalie într-o competiție de anvergură, arăta parcă semne de oboseală, și ele normale, omenești, la o vîrstă care nu mai e, în mod obișnuit, accesibilă marii performanțe (în noiembrie Ivan va împlini 34 de ani) și la un palmares inaugurat (vă mai amintiți ?) prin aurul olimpic (alături de Serghei Covaliov) dobîndit în 1968 ! După Regata Moscova, programată la sfîrșitul lunii mai, important „examen" în sportul pagaei și padelei trecut anevoie (locuri modeste) de Patzaichin și Simionov, pesimiștii s-au grăbit să declare : „gata, Ivan s-a stins, caiacul nostru a pus-o de mămăliga" ? !

Dar n-a fost așa ! Ceea ce părea să fie un crepuscul n-a fost decît o tactică, o strategie, foarte inspirat aleasă. Ivan și, alături de el, Toma și-au drămuit forțele și și-au studiat adversarii, neiăsîndu-le acestora, celebrilor Ljubek și Nisovici din Iugoslavia, Libik și Wisla din Polonia, Klementiev și Osadcii din U.R.S.S. etc., nici o șansă în marea finală de la „Kaukajarvi", pe care cei 2 români, unul de la Dinamo (Patzaichin) și celălalt de la Steaua (Simionov), și-au adjudecat-o fără echivoc, în chip de mari campioni. Se părea, în aceeași ordine de idei, că după nume ilustre ca Patzaichin, Diba, Birlădeanu ș.a. caiacului și canoei noastre le va fi greu, poate chiar imposibil, să scoată la iveală, în cel mai scurt timp, un alt „monstru sacru" al pistelor de apă, capabil să se bată de la egal la egal, ba chiar să-i și întrecă, pe Papke (R.D.G.) sau Volkov (U.R.S.S.), pe Buday (Ungaria) sau Pinczura (Polonia), oameni cu vechi state de serviciu în marile competiții, aureolați de atîtea și atîtea succese. Dar antrenorii noștri, Milicin, Gheorghe Simionov (la canoe), ceilalți, au găsit din mers o soluție, iar soluția numită Costică Olaru s-a dovedit fericită, tînărul stelist (23 de ani, născut la Somova) intrînd în posesia medaliei de aur ! Cu Olaru, și nu numai cu el, „flotila de aur" a mai făcut o dată dovada (a cîta dovadă ?), imenselor resurse de care dispune. Și cînd zicem resurse, avem în vedere nu doar puzderia de talente, ci și poate înaintea dotării native, atmosfera de muncă, de seriozitate, de ambiție, de prietenie ce-a însoțit, permanent, pregătirile lotului reprezentativ, desfășurate mereu, iată o altă „cheie" a victoriilor, în anonimat, pe apele liniștite la propriu și la figurat ale Snagovului.

Cum fiecare medalie, se zice, are o poveste, s-ar putea scrie mai pe larg despre cei 4 bravi steliști îmbarcați în caiacul învingător, despre Velea, Lețcaie, Constantin și Fedosei, ca și despre fetele „de argint" din caiacul de 4, Buhaev și Ionescu de la Steaua, Ștefan de la Dinamo și Borcănea de la Farul (unde era posibil un asemenea „amestec" pe vremea lui Hușan și Navasart ? !), despre perseverența canoistului de cursă lungă Gheorghe Țîțu și așa mai departe. Spațiul însă ne presează, obligîndu-ne să ne limităm. Și ne vedem siliți să încheiem prin a publica numele tuturor tehnicienilor ce-au contribuit la realizarea prestigiosului bilanț de la Tampere. Manoilă Milicin (coordonator), Gheorghe Simionov (canoe), Aurel Vernescu și Ștefan Pokora (caiac băieți), Alexandru Skurka și Ioan Sipoș (caiac fete), felicitîndu-i încă o dată și urîndu-le, lor și gloriosilor lor elevi, în frunte cu neobositul Ivan Patzaichin, noi și noi succese, spre gloria sportului românesc și a tricolorului !

Irezistibil, Costică Olaru în drum spre primul său titlu mondial

Fotografii de AUREL NEAGU ■

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Patru medaliați într-o barcă : Velea, Lețcaie, Constantin și Fedosei

MULT SUCCES ATLEȚILOR ROMÂNI LA HELSINKI!

Timp de o săptămînă, capitala Finlandei va găzdui un eveniment sportiv de o amploare fără precedent între concursurile atletice din toate timpurile : PRIMA EDIȚIE A CAMPIONATULUI MONDIAL. Gazda va fi, firește, celebrul stadion olimpic din Helsinki, arenă înnobilată, de-a lungul timpului, de prezența a numeroase nume „de legendă" din lumea sportului, precum și de statuia marelui Nurmi. Cifrele pe care le avem la îndemînă pînă la această oră pot să ofere o dimensiune aproape exactă a celei mai mari competiții sportive dinaintea Jocurilor olimpice de vară de la Los Angeles : 161 de țări, peste 1 400 de sportivi, aproape 1 000 de ziariști. Totul a depășit așteptările lumii sportive și desigur ale organizatorilor, nerezistînd nici o comparație cu oricare dintre olimpiadele de vară desfășurate pînă azi în ceea ce privește numărul de țări participante.

După cum se știe, delegația noastră, care a plecat la Helsinki miercuri, cuprinde în rîndurile sale nume cunoscute cum sînt Anișoara Cușmir, recordmană mondială la lungime și campioană mondială universitară, Vali Ionescu, Florența Crăciunescu, Mihaela Loghin, Doina Melinte, Maria Radu, Niculina Vasile, Sorin Matei, Ion Oltean ș.a.

Despre șansele atletelor și atleților noștri s-a vorbit și s-a scris din ce în ce mai mult de la Edmonton încoace. Vă propunem o scurtă trecere în revistă a principalilor noștri performeri și performere, care să „ne aducă" oarecum la zi, de fapt un prolog al viitoarelor reportaje de la competiția mondială.

Anișoara Cușmir, valoarea cea mai sigură a atletismului nostru, este cu mult deasupra celorlalte săritoare în lungime din lume care, teoretic și practic, vor lupta pentru locul doi. O luptă însă extrem de strînsă, dat fiind că cel puțin patru săritoare, dintre care se detașează Heike Daute și Svetlana Zorina, vor fi adversare extrem de puternice pentru Vali Ionescu, deși, nu se știe, poate vom reuși o „dublă" pe podium.

Mihaela Loghin, stimulată de prezența unor mari favorite ca Siupianec și Fibingerova, are șansa unei medalii. Speranțe ne punem, firește, și în „tandemul" Doina Melinte — Maria Radu. Prima, deși n-a atins forma care a consacrat-o, are o bună experiență a marilor concursuri, iar a doua dovedește multă ambiție. Mărturisim că avem încredere în talentul lor și „mîna bună" a lui Nicolae Mărășescu și nu uităm că fiecare concurs are surprizele lui. Putem spera, de asemenea, într-un rezultat bun al Niculinei Vasile, cu toate că performanța ei maximă din acest an, 1,97 (de care încă nu s-a mai apropiat la „națională"), a fost obținută de „un pluton" de patru săritoare. În aceeași situație se află și Florența Crăciunescu, 67,10 m tot în acest an, capabilă de un rezultat peste recordul ei din '81 (68,98 m).

În ceea ce îi privește pe băieți, mai aproape de rezultate de excepție „îi vedem" pe Sorin Matei, Bedros Bedrosian și Ion Oltean. Primul, într-o zi bună, cu 2,30 poate „prinde" o medalie. Bedrosian, așa cum s-a mai afirmat, are rezerve pentru a sări peste 17 m și a intra astfel în elita „cangurilor". Performanța lui Ion Oltean de la naționalele din iulie îl arată talentat și capabil de progres.

Cam acestea ar fi, în cîteva cuvinte, datele pe care le putem lua în considerație pentru a evalua cît de cît șansele atleților noștri la această primă ediție a campionatelor lumii. În privința celorlalți sportivi care au făcut deplasarea, în număr de 27, aceștia sînt tineri, de perspectivă, cu o medie de vîrstă de 21—22 de ani. Deoarece Federația internațională de atletism suportă cheltuielile de deplasare și cazare ale tuturor sportivilor care au îndeplinit baremurile, credem că federația noastră și C.N.E.F.S. s-au orientat bine trimițînd la Helsinki tineri talentați, cu mari posibilități de progres, atît în vederea Jocurilor Olimpice din vara viitoare, cît și pentru anii următori.

Repetînd că prima ediție a mondialelor de atletism va reuni la start tot ceea ce este mai bun la ora actuală în atletismul lumii, context în care misiunea sportivilor noștri nu este deloc ușoară, urăm atleților ce ne vor reprezenta în Finlanda mult succes, încrezători fiind în talentul lor, în munca depusă în intervalul

parcurs de la universiadă, în dorința lor de afirmare. Excepționala comportare a canotorilor de la Tampere poate fi un stimulent.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Anișoara și Vali cred într-o „dublă" pe podium. Alte trei speranțe ale noastre se numesc : Mihaela Loghin (greutate), Niculina Vasile (înălțime) și Bedros Bedrosian (triplu salt).

Asaltul tinereţii

Campionatul mondial individual de şah rămîne, fără îndoială, cea mai interesantă şi disputată competiţie, indiferent dacă cei care sînt în luptă, sînt la vîrsta junioratului sau la cea a maturităţii. Cununa de laur a campionului mondial este aspiraţia fiecărui şahist. Chiar dacă şahul este catalogat drept sport al longevităţii prin performanţele de mare excepţie înregistrate de istoria mondială a şahului, adevăratele talente, cele care impulsionează cu succes procesul gîndirii, apar de pe băncile şcolilor. Încă de la prima sa ediţie din anul 1951 campionatele mondiale de juniori au reprezentat pista de lansare pentru mulţi dintre marii maeştri de astăzi şi uneori pentru viitorii şalangeri la titlul mondial al seniorilor. Astfel juniorii Clubului de şah din Leningrad, chiar peste generaţii s-au întîlnit direct sau indirect în lupta pentru supremaţia mondială. Aici au crescut Korcinoi, Spasski, Karpov. Desigur Spasski, deşi nu a pierdut nici un meci în favoarea lui Korcinoi în cadrul meciurilor candidaţilor, va rămîne un veşnic adversar al acestuia, deoarece începutul carierei viitorului campion mondial de juniori (1955) şi de seniori (1966) se leagă de afirmarea deosebită a talentului lui Korcinoi, care, la numai 13 ani, pe cînd era doar candidat maestru, l-a înfruntat şi învins pe Spasski într-un simultan orb cu 30 de adversari. Karpov, la campionatele mondiale de juniori de la Stockholm (1969), a cîştigat prima medalie de campion mondial pentru ca apoi din 1975 să culeagă alte trei medalii de aur, dar de această dată la seniori. Marii maeştri Parma, Gheorghiu, Iusupov, Dolmatov şi mulţi alţii care au fost campioni mondiali de juniori, reprezintă astăzi jucătorii de elită. Acelaşi lucru s-a petrecut şi în şahul mondial feminin, unde Nona Gaprindaşvili, Nana Alexandria, iar mai apoi Ivánka Veröci, Brustman şi însăşi campioana mondială Ciburdanidze au obţinut titluri internaţionale şi medalii olimpice şi mondiale la vîrsta junioratului.

Anul acesta campionatele mondiale ale juniorilor mari vor avea loc între 13—28 august la Belfort (Franţa), ale juniorilor mici (pînă în 16 ani) se vor desfăşura în Columbia, iar cele ale junioarelor la Toluca (Mexic). Anul 1980 aducea un nou nume de campion mondial : Garri Kasparov, cel care acum a ajuns deja pînă în semifinalele meciurilor candidaţilor la titlul mondial al seniorilor. Campionatele de la Belfort anunţă nume care nu au primit încă carte de vizită glorioasă : Short (Anglia), Greenfeld (Israel), Lutz (R.F.G.). Dar nici Garri al anului 1980 nu era favoritul nr. 1 din meciurile candidaţilor pentru desemnarea şalangerului lui Karpov pentru meciul din 1984, cum a devenit astăzi.

În paralel cu campionatele juniorilor se vor desfăşura în luna august semifinalele meciurilor candidaţilor (seniori). Problema locului de desfăşurare a semifinalelor feminine a fost rezolvată uşor întrucît cele patru semifinaliste sînt sovietice : Nana Alexandria — Ira Levitina şi Nana Ioseliani — Lidia Semenova. În stabilirea locului de desfăşurare a semifinalelor masculine s-au ivit nepotriviri de gusturi şi interese. Atît Ribli cît şi Smislov au protestat împotriva stabilirii de către F.I.D.E. a localităţii Abu Dhabi (Emiratele Arabe Unite), care ridică probleme serioase de sănătate datorită climei. Meciul trebuia să înceapă la data de 31 iulie, dar s-a amînat pentru 6 august.

Cea mai mare atracţie a campionatului mondial o reprezintă desigur întîlnirea dintre vicecampionul mondial Korcinoi şi „vulturul" din Baku, Kasparov. La cei 52 ani ai săi, Korcinoi se arată mult mai interesat de toate aspectele meciului decît tînărul de 20 ani, preferinţele vicecampionului fiind : Rotterdam, Pasadena, Las Palmas. Kasparov a optat pentru Las Palmas sau Rotterdam şi Pasadena. Iniţial Korcinoi a fost de acord cu desfăşurarea la Los Angeles în California, dar a pus condiţii financiare. La 1 iunie era aproape sigur că meciul va avea loc la Rotterdam, dar iubitorii şahului din Pasadena au suplimentat fondul de premii, dublînd oferta. Los Angeles oferea pentru F.I.D.E. 50 000 dolari, Pasadena 40 000 fr. elveţieni, Las Palmas 25 000 fr. elveţieni. F.I.D.E. prin preşedintele Campomanes a încasat 40 000 fr. elveţieni oferiţi de oraşul Pasadena şi astfel a hotărît ca meciul dintre Korcinoi şi Kasparov să aibă loc la Pasadena. Cei doi candidaţi şi-au manifestat printr-un protest nemulţumirea faţă de F.I.D.E. care nu a respectat ordinea preferinţelor.

Victor Korcinoi se pregăteşte intens în vederea meciului cu Kasparov. Desigur vicecampionul mondial a aflat conţinutul declaraţiilor optimiste făcute de Garri, mai în glumă, mai în serios care imediat după terminarea meciului său cu Beliavski pronostica victoria sa în meciul cu Korcinoi pornind cu patru victorii din primele 10 partide. Optimismul lui Garri este binecunoscut, el fiind prin excelenţă un jucător care forţează şansa. Desigur meciul va fi foarte viu disputat. Korcinoi este într-o perioadă de revenire puternică a forţei de joc. El şi-a anunţat participarea în luna iulie la turneul organizat de Biroul de şah-turism Hoffmann în Islanda, după ce a participat la un turneu de simultane. Cel mai interesant simultan a fost cel susţinut la Kaiserslautern la 30 de mese unde a obţinut 22 de victorii şi 6 remize (doar două înfrîngeri la Baotic şi Bier) în faţa jucătorilor clubului de şah înfiinţat în localitate în anul 1905.

Garri Kasparov şi-a înscris numele ca autor de literatură şahistă publicînd de curînd la Batsfort-Londra sub titlul „Fighting Chess-My Games and Career" 64 de partide comentate. Kasparov este deja un nume binecunoscut pentru excelentele sale comentarii făcute în revista „ŞAH" din Baku, precum şi în „Informatorul" de şah iugoslav.

Pînă cînd ceasul de control al timpului de gîndire nu va fi pus în mişcare pentru a marca începerea meciului dintre Korcinoi şi Kasparov, nu vom şti exact locul şi data de desfăşurare a meciului. Şansele cele mai mari în meci sînt atribuite lui Kasparov mai ales că după ultima listă a coeficienţilor ELO, apărută la 1 iulie, Kasparov se menţine în vîrful piramidei, în timp ce Korcinoi este în primii 10 jucători ai lumii. Iată acest clasament matematic al valorii şahiste : 1. Karpov — 2 710, 2. Kasparov 2 690, 3. Ljubojević — 2 645, 4. Andersson — 2 640, 5. Vaganian, Tal, Hübner, Polugaevski — 2 620, 9. Ribli — 2 615, 10. Korcinoi — 2 610, ...30. Şubă (România) — 2 555... etc. După cum remarcam, cu excepţia lui Tal, Korcinoi şi Polugaevski toţi ceilalţi jucători de super-clasă aparţin tinerei generaţii. La fel arată şi clasamentul ELO pentru şahul feminin : 1. Ciburdanidze — 2 390, 2. Cramling — 2 355, 3. Alexandria — 2 355, 4. Kuşnir — 2 330, 5. Gaprindaşvili — 2 325, 6. Ahmylovskaia — 2 300, 7. Ioseliani — 2 290, 8. Litinskaia — 2 280, 9. Polgar — 2 275, 10. Lemaciko — 2 270, ...15. Mureşan — 2 235, ...etc.

Clasamentele ELO nu sînt în toate cazurile cele mai exacte şi mai corecte ierarhii, deoarece nu în toate cazurile se respectă cu stricteţe acelaşi criteriu de apreciere a participărilor internaţionale. De exemplu clasamentul şahului feminin conţine nume (Cramling, Polgar) care au jucat de una-două ori în competiţiile feminine, în rest participînd în competiţiile masculine (unde punctul de plecare pentru ELO-ul internaţional este cu 200 puncte mai mare !). O altă curiozitate a acestor clasamente este felul în care se înregistrează performanţele în competiţiile în care nu toţi jucătorii au ELO internaţional. Mulţi dintre cei care au parcurs de-a lungul anilor listele ELO, şi mai ales pe ultima, au remarcat că nu întotdeauna retragerea unui şahist din viaţa activă a fost la fel apreciată. Pe ultima listă ELO apare numele fostei vicecampioane mondiale de şah Kuşnir, care mai bine de două ediţii ale campionatului mondial de şah a renunţat la cariera şahistă în favoarea pasiunii pentru arheologie. Nu acelaşi lucru s-a întîmplat cînd Fischer a renunţat să mai joace, listele ELO nu-l mai amintesc începînd cu ianuarie 1975, data la care Bobby avea un coeficient de 2 780, neatins pînă astăzi nici chiar de Karpov ! Numele lui Fischer va reapărea foarte curînd în presă dacă meciul dintre Korcinoi şi Kasparov va avea loc la Pasadena în sala propusă, sală aflată în imediata apropiere a noului domiciliu al lui Fischer...

MARGARETA MUREŞAN ■

Victoria constanţei şi a omogenităţii

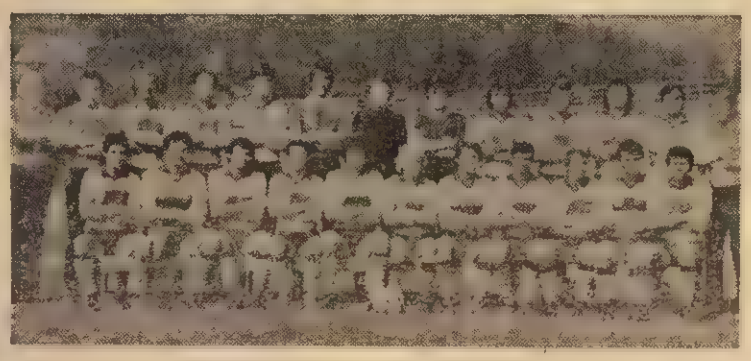

F.C. Baia Mare din nou în divizia A

Actuala denumire, Fotbal club Baia Mare, datează abia din 1975, dar echipa e mult mai veche, fiind înfiinţată în 1948. Vreme îndelungată, ea a jucat în divizia B şi n-a putut să aibă, în pofida citorva nume de răsunet (fraţii Zavoda, Sasu, Crişan ş.a.) cine ştie ce veleităţi. „Trezirea" s-a produs după venirea lui Viorel Mateianu la conducerea tehnică, în 1978, F.C. Baia Mare promovînd şi, cum se zice, neoprindu-se acolo. Mult schimbată în bine, aplicînd ideile novatoare, îndrăzneţe, ale unui antrenor aflat în permanentă căutare, formaţia minerilor din Baia Mare s-a clasat a cincea în 1979 şi a patra în 1980, după care însă, arzînd parcă prea repede, s-a întors în anul imediat următor în B. Mihnirea miilor de suporteri a fost întrucîtva alinată de faptul că, chiar în sezonul trecut, divizionarei B i-a revenit cinstea de a reprezenta fotbalul românesc în Cupa cupelor, după ce Roznai şi ceilalţi pierduseră (2—3) finala Cupei României în faţa campionei, Dinamo Bucureşti. Sorţii însă, vă mai reamintiţi ?, au fost nemiloşi cu elevii lui Paul Popescu (din ianuarie 1982 la echipă), hărăzindu-le o „piatră tare", pe Real Madrid.

Au urmat un 0—0 la Baia Mare şi un 2—3 la Madrid (socotit onorabil), dar „campania europeană" şi-a pus, fie şi indirect, pecetea asupra bătăliei pentru promovare, F.C. părînd la un moment dat, în toamnă mai ales, incapabilă să ţină piept celor două contracandidate, U.T.A. şi „U" Cluj-Napoca. La jumătatea turului, de pildă, băimărenii aveau 4 puncte în urma Arădenilor şi 3 în urma clujenilor şi nu puţini erau aceia care se îndoiau că tentativa de revenire în A va mai putea fi încununată de succes. Treptat, treptat, echipa s-a pus pe picioare şi, avantajată de un program al returului favorabil (9 partide acasă), a refăcut handicapul faţă de lider şi s-a instalat, după etapa cu numărul 25, pe locul 1. După o „serie de aur", 5 meciuri, 5 victorii, s-a detaşat şi n-a mai putut fi ajunsă, realizînd o promovare apreciată, fără echivoc, drept meritată.

Care au fost „armele" antrenorilor Paul Popescu şi, din retur, înlocuindu-l pe dr. Nicolae Szabo, Dorel Cupşa ? Un lot care, chiar dacă redus numeric (ciţiva tineri, Ignat, Rus, Moldovan ş.a., au fost folosiţi îndeobşte după ce conturile fuseseră închelate), s-a dovedit omogen şi, argument hotărîtor, superior valoric celor afiliate de U.T.A. şi „U". O excelentă organizare a jocului la mijlocul terenului şi, de fiecare dată, o abordare realistă a partidei, în funcţie de posibilităţile proprii, dar şi de cele ale adversarului. Mai puţin guraliv decît mulţi dintre colegii săi, Paul Popescu (peste un deceniu legat de Metalul Bucureşti, cu care a făcut „victime" ilustre în Cupă) s-a arătat harnic şi echilibrat, reuşind să contureze şi mai apoi să perfecţioneze un „1" disciplinat şi puternic : Feher — Buzgău, Tătăran, Ignat, Koller, Sabău, Bălan, Dragomirescu, Rus, Tulba, Roznai. Cei de mai sus au dus greul promovării : Bălan şi Sabău au jucat cîte 34 de meciuri (toate), Tătăran şi Tulba 32, Roznai 31, Dragomirescu 30, Koller 29, Ignat (ca şi Szepi) 26 etc., etc. Acasă F.C. Baia Mare a folosit, de regulă, aşezarea 1—4—3—3, pentru ca în deplasare să-i retragă, de cele mai multe ori, pe Dragomirescu în linia de mijloc, optînd pentru 1—4—4—2. Dacă se poate aprecia, repetăm, că linia mediană a însemnat „cheia" izbînzii finale, nici celelalte compartimente n-au rămas datoare. Apărarea, cu foarte tînărul Tătăran (va împlini 22 de ani în 17 octombrie) şi cu „veteranul" Koller (30 de ani din 20 aprilie, dar şi 6 goluri !), n-a cedat decît de 29 de ori, în vreme ce atacul a înscris 83 de goluri, „virfurile" Roznai, Tulba şi Dragomirescu aducîndu-şi o contribuţie importantă : 17, 16 şi, respectiv, 14 goluri.

De acum, Baia Mare e din nou în A unde viaţa va fi, se ştie, alta. Precaut, ca de obicei, Paul Popescu a început pregătirile înaintea altora, deplasînd lotul în staţiunea Izvoare, în judeţ. Lot care a rămas, în linii mari, acelaşi, cu observaţia că s-a întors Mureşan, Baia Mare cedîndu-l, în schimb, Stelei, pe Tătăran. Alte noutăţi : fundaşii Laiş (21 de ani) şi Arezanov (24) de la C.I.L. Sighet. Se mai poartă discuţii pentru transferarea portarului Girjoabă (de la Sportul studenţesc), a fundaşului central Naghi (de la F.C.M. Braşov) şi a atacantului Bolba (de la Satu Mare), dar e greu de precizat cum se vor finaliza ele, mai ales că Naghi şi Bolba au eşuat în încercarea lor de a deveni studenţi la Institutul de mine din Baia Mare.

Va aminti F.C. Baia Mare, din toamnă, de marea „surpriză" a anilor fotbalistici 1979 şi 1980, cînd s-a numărat printre protagoniştele diviziei A ? Imposibil de anticipat, chiar dacă Paul Popescu speră că aşa va fi. Ce e sigur ţine de faptul că echipa, sprijinită permanent şi asiduu de organele locale, avînd un preşedinte de onoare, dr. ing. Valer Gabrian, şi un preşedinte activ, ing. Gabriel Ghiroltean, deosebit de energici, şi-a propus nu doar „să dea cu nasul" prin divizia A. Sîrguinţa şi seriozitatea fotbaliştilor din Baia Mare, cîştigători fără dubii ai seriei a III-a a diviziei B, ne determină să credem că aşa va fi.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Cronica şoselei

Jocuri şi jocuri

Serbare de sfîrşit de ... Coroniţe pe bucle bălaie ori ca pana corbului, chipuri satisfăcute, feţe transpirate de bunici, mămici, unchi, mătuşe, mai emoţionaţi decît actorii care vor urca în curînd pe scenă, fie în calitate de premianţi, fie de actori, în partea a doua, cea artistică a serbării. Cînd îi vezi cu cîtă ardoare îşi joacă rolurile, cît de mult doresc să se contopească cu personajul pe care îl reprezintă, te podidesc lacrimile, pe tine, un străin, care ai nimerit întîmplător la serbarea lor.

Festivitatea s-a terminat. Aplauze prelungite, comentarii, asupra calităţii excelente a spectacolului oferit de copii. Cea mai mare bucurie a micilor actori este acum să-şi prelungească plăcerea mergînd spre casă în costumele, care le-au adus atîta succes. Veverite, iepuraşi, o şmecheră vulpiţă, căţei, laolaltă cu alte „animale", nu chiar atît de paşnice, cum ar fi lupii, urşii, mistreţii, se ţin de mînă, glumesc şi rid spre hazul spectatorilor de toate vîrstele care îi înconjoară la ieşirea din sală. Un „fluture" de 7 ani, care a primit şi premiul I la terminarea primei clase, şi care şi-a prezentat cu aplomb şi gingăşie partitura, repetă şi acum, pe stradă, versurile scurte, dar frumos compuse, care l-au amuzat probabil atît de mult, versuri din care se poate înţelege că el „merge" pe sus, nu pe jos, şi acolo sus, în aer, e înfăşibil şi nu-l paşte nici un fel de pericol. Atît de mult e convins de acest adevăr, încît, bătînd din aripioarele lui viu colorate, se opreşte în mijlocul drumului înţesat de maşini şi continuă să rostească cîntecul lui care, după atîta repetare, a început să fie învăţat şi de alaiul de oameni mari şi mici care îl însoţesc. Şoferii opresc, se creează un mic ambuteiaj, pasagerii coboară din maşini şi se uită curioşi la micuţ actor care, parcă şi mai pătruns de rolul lui de fluture, continuă să-şi repete cîntecelul. Cu greu se strecoară pînă la ei învăţătoarea : „Să-mi faci tu, mie, Mihăiţă, figuri dintr-astea ? Lasă că la anul am să-ţi dau un rol de automobil, să cobori şi tu cu roţile pe pămînt". Psihologie de copii care îşi ia rolul în serios.

Două echipe de băieţi : una pe o parte şi alta pe cealaltă parte a drumului. Au şi arbitru. Se acordă un număr de puncte cu atît mai mare cu cît puştiul trece mai aproape de botul maşinii care circulă dintr-o direcţie sau alta. Punctul de traversare în fugă e marcat precis, cu cretă, perpendicular pe axul drumului. Apoi, din 50 în 50 de metri, sînt însemnate cu linii albe poziţiile prezumptive în care se pot afla maşinile. Bineînţeles că aci e tolerată o oarecare aproximaţie. Fiecare fuge după puterile sale. Unii se avîntă peste şosea cînd autoturismul se află la 200—300 de metri. Atuncea componenţii celeilalte echipe strigă în cor „Fricosu", „fricosu", iar băiatul, cu capul lăsat în jos, care e nemulţumit pînă şi de propriii lui coechipieri, promite în sinea sa o trecere mai curajoasă. Cele mai reuşite „ţişniri" sînt cele care provoacă frînări atît de puternice încît fac să se înfioare şi pe cei mai temerari coechipieri, ca să nu mai vorbim de trecători. Unii din şoferi coboară şi fug să-l prindă pe cel care i-a făcut să-i treacă toate transpiraţiile, încercînd să doboare recordurile lui Jessie Oweer. Zadarnic să pui mîna pe el. Ba mai mult, se opresc la liziera păduricii şi rîd cu hohote de şoferul, deseori obez, căruia îi e de mult străin mersul pe jos pe distanţe mai mărişoare, darmite fuga ! Încep comentariile între băieţi, atît cu privire la fuga caraghioasă a şoferului cît şi la performanţa alergătorului „Asta, da, îndrăzneală ! Ai văzut ce curaj, ce sînge rece, ce simţ de apreciere şi spirit de observare. Cascador să te faci, nu alteeva, Petrică". Încep apoi rămăşagurile. „Pun pariu pe 10 lei că eu trec în fugă cînd maşina e doar în dreptul copacului 7". „Cît îi pînă acolo ? Să măsurăm. Uite, nici zece paşi. Una-i cînd ăla merge cu 20 pe oră şi e tractor, şi alta-i cînd e Dacia care zboară cu 100 pe oră". „Eu îmi asum toate riscurile".

Energia, inventivitatea, fantezia, perseverenţa, talentul copiilor noştri au fost, sînt şi vor fi canalizate spre lucruri utile, folositoare colectivităţii. Jocul este şi el un element component al dezvoltării fizice şi spirituale a celor mici. Cînd el, însă, degenerează şi constituie o primejdie atît pentru cei care-i practică cît şi pentru cei din jur, nu trebuie să rămînem indiferenţi toţi cei care realizăm caracterul periculos al acestuia. Şi am dat doar un exemplu. Strada oferă încă, din păcate, multe altele.

VICTOR BEDA ■

Lumea în care trăim

Două milioane...

De preferință aleg marile orașe. Dar nu numai acestea. Practic îi întîlnești aproape peste tot — la New York, ca și la Chicago, la Boston, ca și la Detroit, la Michigan sau pe plajele Floridei, în orașele de pe litoralul Californiei sau în alte sute de mici localități.

Și nu sînt puțini.

Sînt două milioane.

Unii îi privesc cu dispreț. Alții cu compătimire. Nu lipsește nici ostilitatea. În general, sînt etichetați drept „vagabonzi".

2 000 000 de vagabonzi ! Oameni fără locuință, fără adăpost permanent, oameni care colindă orașele, care dorm la azile, în parcuri, pe sub poduri, în depozite părăsite, printre dărîmături sau pe unde apucă. Vagabonzi clasici rămași în epoca modernă.

Sigur, vagabonzi întîlnești în mai toate țările lumii. Mai mulți sau mai puțini, dar întîlnești. În America însă, fenomenul impresionează prin proporții. Pare într-adevăr de necrezut : cum, în cea mai bogată țară a lumii, în Statele Unite ale Americii, pot să existe, în anul 1983, două milioane de vagabonzi ?

Dacă știrea nu s-ar fi publicat într-un ziar recunoscut prin seriozitatea sa, iar datele n-ar fi fost furnizate de o sursă americană autorizată și competentă în materie, poate am fi tentați să credem că este vorba de o exagerare. Dar nu, nu este vorba de nici o exagerare. În Statele Unite, în luna mai 1983 existau, conform datelor furnizate ziarului „Le Monde" de către Coaliția națională de ajutorare a celor fără adăpost din S.U.A., două milioane de vagabonzi.

Cine sînt ei ?

„Vagabondul obișnuit — scrie „Le Monde" — are între 25 și 40 de ani, de regulă nu are o calificare profesională, nu are familie ori și-a părăsit-o. A fost izgonit de la ultimul său domiciliu fix de prietenul sau ruda cu care îl împărțea. Un sfert dintre acești oameni fără căpătîi sînt bolnavi, unii mintal, într-un grad mai mult sau mai puțin avansat, 15 la sută sînt alcoolici sau drogați, iar în rest — peste un milion de persoane — sînt «naufragiați ai recesiunii» care nu și-au găsit un loc de muncă și nici un acoperiș la un preț abordabil".

În ciuda agitației declanșate de diferite mijloace de informare în masă despre relansarea economică și șansele ei, în ciuda propagandei favorabile lansate în legătură cu „redresarea", situația celor două milioane de vagabonzi americani nu s-a schimbat și nu promite să se schimbe absolut cu nimic. 85% din aceștia sînt bărbați de vîrstă mijlocie. Ceilalți 15 la sută o formează femeile și adolescenții fără cămin.

Robert Hayes, tînăr avocat din New York, unul dintre promotorii Coaliției naționale de ajutorare a celor fără adăpost („National Coalition for the Homeless") susține că șomerii sînt cei ce îngroașă în permanență rîndurile vagabonzilor. Cînd luni și luni de zile, cînd ani întregi nu găsești de lucru, cînd ajutorul de șomaj încetează, cînd nu mai ai ce vinde și deci nu mai ai nici din ce plăti chiria (uneori nici ce minca, fiind nevoit să apelezi la supa publică), atunci nu mai surprinde pe nimeni de ce crește permanent numărul vagabonzilor.

Vagabondajul acestor oameni nu are nimic comun cu dorul de pribegie, cu dorința de a hoinări. Aceștia n-au plecat din locurile natale mînați de atracția drumeției continue. Poezia mersului nesfîrșit nu-i impresionează. Pribegii aceștia sînt mînați de altceva : de sărăcie. De cea mai cumplită sărăcie.

Recesiunea este, în același timp, și cauza creșterii numărului de copii ce vagabondează. Peste 20 000 de adolescenți — scrie același ziar francez — trăiesc pe străzile New Yorkului mai mult sau mai puțin din droguri și prostituție. Plajele Floridei și Californiei au și contingentele lor de tineri vagabonzi care nu aleg mijloacele cînd este vorba să cîștige cîțiva dolari.

Sînt copii abandonați, goniți de acasă sau fugari. Toate studiile specialiștilor americani au demonstrat că șomajul prelungit deteriorează grav, uneori ireparabil, atmosfera și viața de familie. O anchetă efectuată de „New York Times" constată că o treime dintr-un milion de adolescenți fugari rup pentru totdeauna legăturile cu familiile lor, devin vagabonzi „permanenți" afundîndu-se definitiv în delincvență. Sînt cei ce-și pierd speranțele. Sînt cei ce nu mai au nici o încredere în viață. Sînt cei ce alunecă iremediabil pe panta răului. Devin răufăcători. Vagabondajul se termină deseori în pușcărie, iar apoi închisorile devin pentru lungi perioade „locuințele" lor.

2 000 000 de vagabonzi...

...Și 200 de familii americane a căror avere aproape atinge sau depășește cu mult un miliard de dolari...

Vagabonzi și miliardari. O țară, într-adevăr, a tuturor posibilităților !

Vagabondajul acesta, se întreabă revista franceză, este, oare, iremediabil ? N-ar putea oare America să-și vindece această rană ? Categoric, ar putea. Dar nimeni dintre cei ce au putere și bani nu sînt preocupați și interesați de destinul celor 2 000 000 de pribegi, a căror soartă este impovărată de nefericirea sărăciei.

Căci, să nu uităm, vagabondajul reprezintă o formă a sărăciei.

Sărăcie în lumea bogată...

AL. PINTEA ■

Spectacolul informației

Mărunțișul

Mărturisesc, n-am intrat pînă acum în sediul revistei „Newsweek", deși prin preajma blocului din Manhattan ce o găzduiește am trecut de zeci de ori. Prin urmare, ce voi spune mai departe nu este auzit de mine la fața locului, pe culoarele redacției sau la o ceașcă de cafea neagră, din cele care bei 10—20 pe zi fără să ai idee că ai înghițit altceva decît apă colorată, ci pur și simplu din coloanele ieșite de sub teascuri nu cu mult timp în urmă.

Am auzit voci și am simțit adesea gesturi moralizatoare, venind de la autori de articole în coloanele a ceea ce numim presă occidentală. Se defilează peren sub steagul lui „mie nu-mi comandă nimeni ce să scriu", „sînt liber să spun ce vreau", „nimic în afara eticii", „sfînta moralitate a scrisului".

În legătură cu aceasta din urmă mai ales, iată-ne în paginile revistei „Newsweek" despre care am început a vorbi, în cele două coloniță despre viața presei. Și ce ni se spune ? Reporterii americani oferă de obicei prietenilor și rudelor șansa de a se afișa pe panoul popularității în schimbul unor indiscreții. Jurnaliștii europeni — vom afla și care — au obiceiuri ceva mai concrete : oferte de bani gheață drept catalizator suplimentar de informații. A plăti pentru noutăți e o practică des întîlnită mai ales în rîndul publicațiilor competitive din Anglia și Germania federală.

Se întîmplă în lumea asta destule și veți fi probabil îngăduitori cu aceia care dau din bănuțul propriu, scos din buzunarul propriu, pentru a soluționa dificila problemă a acurateții informației prin suplimentarea surselor sau amplificarea travaliului propriu. Pentru scurtarea drumului către evenimentul-forte, acel ceva fără de care viața noastră ar rămîne searbădă pur și simplu.

Să recurgem la exemple înainte de a fi obosit în acceptarea și încurajarea ideii de principiu, înainte ca, grăbiți fiind să-i invităm în a ne plînge pe umăr.

Peter Sutcliffe, englezul, a fost condamnat pentru vina de a fi ucis 13 femei și rănit alte 8. Ce spune soția acestuia, Sonia, despre competiția ziariștilor, îngrămădiți în fața casei părinților săi? Zice : hoarde de reporteri cocoțați unul peste altul băteau în ușă, în ferestre, în cutia de scrisori, anunțînd fără rușine oferte mereu mai mari, ca la o obișnuită licitație de bunuri de consum pentru exclusivitatea întîmplărilor. I s-au oferit 264 000 dolari dar Sonia a refuzat. Rudele ei s-au dovedit mai receptive. Doi frați — Carl și Michael — au acceptat 50 000, respectiv 12 000 dolari. Ca și tatăl.

Ce spun editorii ? Publicul are dreptul să afle. Nu vorbesc despre creșterea în acest fel a tirajului. Nici despre monopolul instituit, dreptul de a cumpăra prelungindu-se prin dreptul de a bloca diseminarea informației.

În Germania federală, ni se spune, sînt reporteri care au banii pregătiți și au doar de dat un telefon la comenduire atunci cînd trebuie să întrebe dacă li se permite să urce prețul. O anume Marcianne Bachmeier a împușcat mortal chiar în instanță pe bărbatul ce-și ucisese fiica de șapte ani ; „Stern" a plătit pentru „istorie" 42 000" dolari. Rivala lui „Stern", „Bunte", a oferit 1,3 milioane dolari, în 1980, pentru relatarea exclusivă privind răpirea celor două fete ale unui corespondent de televiziune.

Lanțul este ușor de descifrat : publicînd reportaje de senzație în exclusivitate, atragi cititori. Astfel atragi reclamă, produci profituri și devii evident mai important în concertul presei.

Practicile de acest fel au un nume : ziaristica pe bază de mărunțiș. „Jurnalismul care merge". Iar acolo unde se unge bine, după cum se vede pică. De fapt plouă. Cu de toate.

Exemple scoase din umbră parcă anume să plesnească peste nas pe cei prea absorbiți să dea în sus și în jos cu etica și moralitatea scrisului lor ca să mai vadă ce îi se întîmplă sub ochi.

NEAGU UDROIU ■

Mondo umano?

Post-scriptum la Enola Gay

Rîndurile acestea apar cu o zi înainte de a se împlini la 6 august, ora 8,16', 38 de ani de la clipa în care Băiețelul lansat de Enola Gay, a explodat ducînd în preistorie un oraș — Hiroshima, — circa 60 000 de oameni n-au mai aparținut nici lumii noastre, nici alteia pentru că s-au volatilizat (cum scria atît de plastic un ziarist francez), în timp ce omenirea plonja în grava eră atomică. Despre toate astea cititorul are ocazia chiar în aceste zile să citească în documentatul volum Enola Gay, scris de Gordon Thomas și Max Morgan Witts și publicat în traducerea românească de Editura politică. Nu voi reveni deci asupra momentelor de dinainte de 6 august 1945, ora 8,16' a.m., ci mă voi referi la cîteva de după.

Peste ani, unii dintre protagoniștii direcți ai faimosului Proiect Manhattan au revenit cu reacții la explozia Băiețelului. Unele dintre acestea se cunosc deja — aceea a lui J. Robert Oppenheimer, savantul, a lui Harry Truman, președintele american, intenția lui Franklin Delano Roosevelt, predecesorul lui Truman, a lui Tibbets, colonelul comandant al Enolei Gay etc. Azi, aici, trebuie să facem loc și celei a generalului de brigadă Leslie Groves, comandantul militar al Proiectului Manhattan, care în această calitate nu răspundea decît în fața ministrului de război și a președintelui țării. Or, iată, după ani întrebat dacă are vreo remușcare față de efectele încă incalculabile ale acelei flori macabre — ciuperca atomică apărută acum 38 de ani deasupra Hiroshimei — generalul Leslie Groves a răspuns scurt și sec, cum e felul meseriei sale : „Nu, nu am remușcări deoarece noi am crutat în mod cert un foarte mare număr de vieți americane". Atît și nimic mai mult.

În aceeași zi în care am cunoscut gîndurile publice ale comandantului Proiectului Manhattan, am găsit și niște rînduri tulburătoare despre o tînără japoneză, despre care, cred, că deși pot fi cunoscute unora, merită să le reiau în acest context : „O chema Sadako Sasaki și avea 14 ani. Suflul de aer atomic abia a atins-o pe cînd nu avea decît un an. „Dacă reușesc să fac o mie de aripioare din hîrtie albă, sînt sigură că nu voi muri" — spunea Sadako prietenelor ei, repetînd o veche legendă japoneză.

Dar ea s-a stins din viață înainte ca cele o mie de aripioare albe să-și poată lua zborul.

Azi, la Hiroshima se înalță un monument care evocă povestea fetiței Sadako. Și fetițele de școală împletesc mici ghirlande de aripioare de hîrtie, pe care le trimit în lumea întreagă, oamenilor politici și savanților.

Uneori, o ghirlandă izbutește să-și ia zborul. Iar dacă furtuna este departe și marea liniștită, ea aduce speranța..."

Sînt, cum n-aș putea fi ?, de acord cu ideea metaforică a ghirlandelor dar cred că ele ar trebui să pornească și spre unii militari. Făcînd completarea, mă gîndesc la ceea ce un excelent redactor de carte îmi sugera pentru finalul cuvîntului introductiv la Enola Gay. Cum propunerea n-a intrat atunci, mi se pare mai nimerit s-o transcriu într-un post-scriptum ce apare cu doar 24 de ore înainte de a se împlini 38 de ani de la apocalipsul atomic și gîndindu-mă la zecile de mii de bombe atomice ce vegetează azi :

Oameni, vegheați, unii generali lucrează !

DUMITRU CONSTANTIN ■

Un festin pentru preistorie

În umbra paradoxurilor se dezvoltă adevărurile cele mai simple. Cei mai imaginativi gurmanzi sînt excursioniștii care și-au uitat proviziile acasă. Am asistat într-o seară, în jurul unui foc la care ar fi trebuit să sfîrîie fripturi, dar care a fost limitat la degustarea a cîte unui biscuit umed, la un conclav subtil și interminabil pe tema valorii cimbrului în bucătărie. În general lipsa unui bun îi conferă acestuia proporții și semnificații care altfel ar rămîne obscure. Fapt probant în țările foarte sărace, în condițiile unei conjuncturi favorabile (în general surprinzătoare și de scurtă durată) consumul alimentar crește brusc și cel mai adesea, peste necesități. O euforie gastronomică marchează o disponibilitate debordantă se instalează în plină tradiție a foamei. Nu este vorba decît de o formă înșelătoare a disperării, a tentației de a rupe brusc punțile care leagă un timp trecut de limneală de un prezent normal.

Într-o țară deșertică și pauperă, deventă din senin deșertică și extrem de bogată, cererea de automobile de lux a fost substanțial mai mare decît pe piața de resort în metropola producătoare. Limuzinele s-au importat, dar nu aveau pe unde să circule din motivul simplu că în deșertul cu prichea nu se construiseră încă autostrăzi. Dacă în cazul plăcintelor, parfumurilor, vinurilor sau pantofilor, a televizoarelor sau bomboanelor apetitul de consum este relevat de dieta tradițională care a precedat o abundență declanșată surprinzător, în cazul armelor argumentul rămîne la fel de valabil ? O țară care a minuit flinte primitive își poate exersa, prin aceeași logică a dezvoltării, imediat și acerb, complicata responsabilitate de a poseda un sofisticat arsenal nuclear ? Dar globul însuși, în totalitatea sa, manifestă rigoare în acumularea unui meniu atomic care se dovedește ultratoxic încă din faza de bucătărie ?

Aidoma informaticii a cărei extindere și implantare în cele mai subtile detalii ale vieții cotidiene poate deveni o ripostă la adresa civilizației cînd ea este manipulată de interese de grup, tehnologia de vîrf în domeniul militar devine o ripostă la adresa omenirii încă din faza de proiect. Consumul de bomboane, după o lungă poftă de bomboane, nu seamănă cu consumul de arme nucleare după un lung șir de războaie clasice. Omenirea nu este pregătită (și nici nu are de ce !) pentru a trece la starea de pericol permanent, la starea „un pas înainte de sinucidere" în numele unor disponibilități tehnologice îndreptate, nebunește, împotriva ei înșăși. Mai mult decît atît, omenirea săracă împinsă spre abundența militară este plasată, imperativ și sistematic, într-un adevărat labirint, într-un marasm care îi conservă, în forme moderne, o preistorie de fond.

Prețul pur economic al cursei înarmărilor în „lumea a treia" este dublat și agravat de prețul politic. Piesele de schimb și tehnicienii se asigură de exportator cu condiția politică implicită ca țara importatoare să nu poată utiliza materialul respectiv decît dacă obiectivele sale militare și politice sînt aprobate de țara furnizoare. „Cînd cumpărați un avion — spunea nonșalant unul din constructorii celei mai mari firme exportatoare de armament, „Lokheed" — cumpărați și un furnizor și o linie de aprovizionare, cu alte cuvinte cumpărați un partener politic". Desigur cuvîntul „partener" trebuie văzut prin prisma raporturilor de inechitate cu care se însoțește cursa înarmărilor. Comerțul cu arme ori simpla achiziționare de anumite tehnologii necesare unei producții proprii s-au dovedit a fi tranzacții vădit inechitabile. Importatorii se află constant în situația de a compensa cumpărarea unor produse foarte scumpe cu exporturi ieftine, de obicei de materii prime. Mai ales că prețul de vînzare al armelor are o tendință de creștere vertiginoasă. Un tanc, de pildă, costa, în perioada celui de-al doilea război mondial, între 40 000 și 70 000 dolari. Acum, prețul se situează în jurul sumei de un milion de dolari. Calculele experților relevă că prețul tancurilor necesare unei divizii blindate este de circa 500 milioane dolari comparativ cu 7,5 milioane, în urmă cu 35—40 de ani. Dar sfera comerțului cu armament cuprinde, se știe, și avioane, rachete, nave, care au prețuri mult mai mari decît al unui tanc.

Prețul „meniului militar" este catastrofal, consumarea lui nu folosește decît celui care l-a „dictat" iar efectele sînt de o tradițională toxicitate. Globul însuși plasat la remorca unei militarizări în debandadă a intrat pe un teren care duce, în asemenea circumstanțe, direct într-o nouă preistorie.

RADU BUDEANU ■

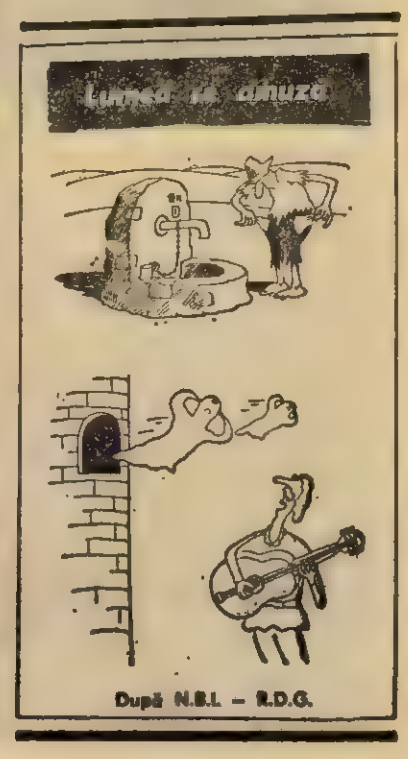

Daisaku Ikeda şi Ioan Alexandru

În satul părinților mei din Transilvania în grădină, odată cu răsăritul soarelui în fața unei case străvechi cu pridvor, readuc în memorie convorbirea pe care am avut-o de curînd cu o personalitate de seamă a lumii contemporane, Daisaku Ikeda, cunoscut în Europa și Asia prin cărțile sale, prin convorbirile ce le-a purtat cu istoricul vestit al Angliei Arnold Toynbee, cu francezul René Huyghe, cu mari conducători de state și personalități politice din Asia sau Europa și America. Cartea sa, dialog purtat pe aproape cinci sute de pagini cu istoricul Toynbee trădusă în mai multe limbi de circulație aduce în cuvînt adevăruri ale istoriei milenare a pămîntului ; spun pămînt - pentru că este vorba de planeta noastră, cade în grija fiecărui om de a fi preocupat de soarta întregului de acum cu precădere de posibilitățile ce ne-au rămas pentru a supraviețui, a salva viața. A alege viața cum se și numește cartea mai sus-numitului dialog.

Ce rămîne din tradițiile popoarelor, din viața lor trecută, pilduitor, ce experiențe ale neamurilor sînt încă grăitoare omului de astăzi, unde pe pămînt mai există vetre de spiritualitate care ar putea reface, întări continua procesul lent necesar al spiritualizării ființei în duhul legilor morale fără de care este amenințată însăși dăinuirea omului în cosmos.

Trebuie să fim pregătiți pentru jertfă să fim gata să împărțim, să împărtășim din ce avem din pîinea noastră spirituală cea de toate zilele. Sîntem oameni în măsura în care știm să renunțăm din iubire pentru ceilalți la ceea ce l-ar putea edifica pe celălalt, suntem ființe ale comuniunii în măsura în care ceea ce este vital în viața noastră creatoare suntem dispuși să împărtășim celorlalți.

Noi românii avem ceva de spus altora dar avem și de învățat de la alții de a-i asculta pe alții, de a intra și a ne ști permanent în dialog cu valorile altora. Iată avem satul, avem acest sat primordial cum îl numea un alt japonez Minoru Nambara referindu-se la Maramureș, avem o experiență milenară în istorie legată de spiritualitatea satului, am trăit major pe sate în aceste republici de lemn cum este Ieudul sau Budeștii sau Cuhea lui Bogdan Vodă sau atîtea sute și pînă la urmă mii de așezări la poalele Carpaților de-o parte și alta. Alții nu mai au satul, nu l-au avut decît puțin, n-au stat în el pînă ce l-a aruncat în cosmos, în eternitate, nu le-a devenit ființă cum ar spune Constantin Noica, pentru că satul așa cum a dăinuit aici este în primul rînd tradiție, spiritualitate viețuire morală a lumii, deplinătate, înaltă înțelepciune.

Iată de ce bucuria noastră nu o vom ascunde cînd s-a ivit prilejul unui dialog care nădăjduim să se nuanțeze în amănunt, să se extindă avîndu-l ca celălalt care întreabă și răspunde venind din lumea lui pe acest om smerit în adîncul inimii sale, de-o extremă simplitate pe japonezul Daisaku Ikeda, al cărui spirit deschis, al cărui suflet de poet adevărat familiar în filosofia tradițiilor sale tipărită și exprimată de el în șase volume mi-a atins coarda ființei întru a exprima ce este mai specific tocmai neamului și tradițiilor poporului meu. Căci nici nu este cu putință un dialog adevărat decît de la vatră la vatră, de la tradiție la tradiție, ce aveți voi acasă ce vă ține pe voi acolo creatori și cosmici naționali și universali, care este umanitatea voastră cea mai profundă care ne-ar face să vă iubim ca frați fără să ne pierdem propria noastră înfățișare.

L-am simțit pe acest om profund în desăvîrșita sa deschidere celor adînci ale inimii așa cum l-am simțit prin ani pe alți oameni de seamă cu care am dialogat față către față. Cum este Blaga, Heidegger, Noica, Heissenberg, Stăniloae, Athenagoras, Eliade, Gabriel Marcel Irineu al Cretei, Pierre Emmanuel, Paisie, Cleopa și alte nume ca să nu-i numesc pe cei ai satului în veșmînt alb atinși de bucuria viețuirii spiritului desăvîrșită.

Convorbirea cu Daisaku Ikeda a început practic la o recepție unde i-am spus acest gînd :

Dumneavoastră aveți cinci priviri aruncați asupra lumii cinci voaluri pentru a le tăimui și destăinui esența, noi în tradiția noastră avem opt feluri de lacrimi, opt vămi ale transfigurării suferinței pînă la transparența desăvîrșită

La acest gînd rostit s-a sculat în picioare mi-a strîns mîna și-a murmurat uimirea și bucuria și în acest fel calea dialogului ce a început și continuat a doua zi a fost deschisă.

Chemat pentru cinci-zece minute am dialogat aproape o oră și jumătate urmînd să continuăm dialogul în Japonia unde Domnia-Sa m-a invitat să conferențiez în fața studenților.

Redau aici dialogul înregistrat pe bandă aproape în întregime.

Convorbirea a avut loc în limba franceză.

Topa, 11 iulie 1983

Am luat cu mine la această întrevedere ca documente cartea Studiu II care a apărut la Timișoara cuprinzînd expoziția de artă asupra spiritualității satului nostru pe calea unei expoziții de artă printre cele mai grăitoare din ultimele decenii după părerea noastră, plăsmuită de către pictorul Paul Gherasim.

De asemeni trei ouă încondeiate la Putna, aceste Voroneț în miniatură și altă carte a profesorului Virgil Cândea în care sînt arătate datinile și jertfele de întrajutorare ale voievozilor români de-a lungul a veacuri către alte țări și sfinte lăcașuri din Athos la Ierusalim și Muntele Sinai.

În cartea Studiu sînt cuprinse și gîndurile profesorului Nambara asupra Maramureșului cu care am avut o convorbire în această revistă cu trei ani în urmă.

Apoi, în scurte cuvinte, m-am prezentat revenind asupra întîlnirilor cu Heidegger, asupra studiului în lumea poeziei orientale și bizantine.

I. A. Am venit la Dumneavoastră cu trei cuvinte: Tradiție, Națiune, artă-poesie.

Rostul tradiției, al națiunii și rolul pe care cuvîntul inspirat arta îl au în transfigurarea și desăvîrșirea tradiției, națiunii, a istoriei într-un cuvînt.

Dacă ați binevoi, am vorbi despre tradiție, m-aș bucura...

Daisaku Ikeda. Este simplu. Tradiția este temelia vieții. Prima dumneavoastră întrebare se arată foarte simplă pentru mine.

În Japonia tradiția se scrie în două feluri : mai întîi tradiția este temeiul tuturor drepturilor, legilor conform scrierii.

Apoi, ea este valoarea, semnificația vieții. De aceea înainte de a vă da un răspuns vreau să vă spun că m-ați mișcat profund prin punerea problemei.

Știți ce reprezintă o întrebare pusă: arată nemijlocit atitudinea dumneavoastră în fața vieții.

Vă apreciez mult pentru însăși întrebarea dumneavoastră.

Vedeți că sîntem doar noi care putem crea tradiție.

Animalele nu pot face să se nască tradiție.

I. A. Tradiția ține de esența ființei umane.

D. I. Noi presupunem că și animalele pot crea ceva asemănător unei tradiții dar aceasta este foarte simplă: își fac cuib.

I. A. Refac mereu același cuib.

D. I. Noi ca oameni sîntem preocupați, în calitate de ființe umane, cum se poate trăi bine și cum se poate trăi fericit.

Este ceva important, căci ne preocupă cum poate evolua viața noastră și cum poate evolua înțelepciunea vieții.

A scrie înțelepciunea vieții este foarte important pentru noi ființele umane.

I. A. De bună seamă.

D. I. Deci pentru început: drumul și evoluția ființelor umane.

S-a creat de la început valoarea frumosului. În al doilea rînd cum se poate crea Binele, binele în sensul scriptural, al scrierilor, și în sensul de aptitudine.

Cele două fețuri de a vedea se revendică din creare, din creația naturii.

Apoi trebuie văzută protecțiunea, a le proteja. Și aici apare problema păcii.

A avea o viață fericită în armonie cu toate popoarele. Deci cum se poate proteja pacea.

Chiar dacă suntem niște ființe moderne, civilizația este bazată pe tradiții care vin din foarte îndepărtate vremi.

Niște ființe gata civilizate, fără să treacă prin tradiție nu se pot naște.

Pentru a ajunge la o concluzie, tradiția este vitală vieții, pentru păstrarea vieții, pentru buna ei ambianță.

Tradiția s-a zămislit prin acumularea de înțelepciune a ființei umane. Deci prin adițiune. Este o problemă foarte importantă pentru ființa umană.

I. A. Găsesc foarte importante cele spuse de Dumneavoastră. Această armonie cu toate, această împăcare în cosmos a omului, implică atitudinea lui în fața vieții în general.

Îmi îngădui să adaug cum țărani maramureșeni în vechime mergînd printr-o fineață pe cărăruile colinelor își legau clopoței mărunți cu sunet stins la opinci

să-i audă fluturii și gîzele pămîntului să se ferească din cale să nu le fie zădărnicită nunta vieții. Bătrîni japonezi purtau cu ei pînză foarte fină cînd beau apă curată de izvor să ocrotească oricît de invizibilă urmă de viață.

D. I. Trebuie atrasă atențiunea asupra unui punct, întrucît tradiția este vitală omului.

Tradiția trebuie să fie păstrată, nu trebuie să fie deteriorată, ea poate fi păstrată: pentru a putea fi garantată evoluția ființei umane ea nu trebuie să cadă din tradiție.

Pentru a păstra buna tradiție trebuie zădărnicit un climat care ar sta de-a curmezișul tradiției care practic ar fi împotriva evoluției ființelor umane.

I. A. Vedeți așadar o interdependență totală între tradiție și progres, evoluție civilizație.

Și în acest caz am putea spune o legătură profundă între tradiție și națiune.

Noi avem un mare gînditor al istoriei: Vasile Pârvan, care a fost și arheolog autorul Geticei, care spune că „națiunea nu e un element biologic, ci unul spiritual".

Așadar națiunile nu sunt doar o conglomerație biologică ci organisme spirituale sînt forțe spirituale iar ca atare rezultatul unei evoluții mult mai profunde decît al unela pur biologice. Implică jertfe într-un topos: din punctul de vedere al acestui gînditor care îl continuă pe Eminescu, nu există altă evoluție pentru umanitate.

Mai mare decît o familie ca să nu cadă în egoism și mai mică decît umanitatea întreagă ca să nu cadă în indiferență, națiunea este acest roi dinamic angajat pe calea legilor morale de-a intensifica viețuirea, de-a îmbogăți umanitatea pe calea aprofundării darurilor sale personale spre bucuria și nuanțarea frumosului umanității.

Națiunile trebuie să existe ca atare pentru ca omul să nu cadă fie în animalitate, în viețuire doar biologică fie în cosmopolitism neroditor.

Națiunea este o înaltă formă a organizării ființei umane la măsura omului a persoanei lui. Dumneavoastră ce credeți despre asta ?

D. I. Este ceva tulburător în aceste cuvinte. Sunt adevărate, dar nu singurul adevăr. Vedeți, adineaori v-am spus ce este tradiția. Este fluviul acumulărilor popoarelor. Popoarele nu neagă acumulările ce sînt ale lor.

I. A. Aceasta este foarte frumos și așa trebuie să fie !

D. I. Acesta este primul punct. Acum al doilea. Destinul ființelor umane este evoluția.

I. A. Evoluția mereu înainte nu înseamnă a se pierde din mersul cu ceilalți. Evoluția nu înseamnă a se pierde categoria de națiune. Națiunea rămîne mereu cu evoluția. Așa cum copiii rămîn mereu cu părinții, cu noi, este un bagaj eternel.

D. I. Da, da.

Epoca noastră este cu adevărat internațională Da, este mai dificil de a proteja tradițiile popoarelor, dar trebuie un efort de inteligență spre a da importanță profunzimilor tradițiilor. Fără a face acest efort de întoarcere în urmă nu va fi bine deloc.

Vreau să spun despre ea, după cum vorbesc filosofii despre oarecare, despre celălalt.

Personalitatea fiecărula transpare din respectul pentru ceilalți și pentru sine însuși.

I. A. După lectura volumului-dialog, al Dumneavoastră cu savantul om de artă francez René Huyghe „Noaptea cheamă aurora" înțeleg că vedeți forța, entuziasmul, bucuria individului foarte legate de un absolut etic. Dumneavoastră credeți că toate popoarele trebuie să fie angajate cu entuziasmul lor creator în fața unui absolut etic, moral. Acesta nu este forță ascunsă abstractă cum credeau la un moment dat vechii greci, este o forță morală, etică iar în aceste auspicii înseamnă că fiecare națiune are șansa să nu rămînă provincială, izolată, să participe la valorile inter-națiunilor cu propria sa personalitate și tradiție.

Înțelegeți acest absolut etic ? V-am înțeles bine ?

D. I. Da, da. Acesta este și punctul meu de vedere.

I. A. Toată tradiția mea este ancorată în acest sens. Absolutul român este binele, un absolut al ființei personale un absolut moral. Basmele, toată tradiția noastră populară se revendică de la Persoană, este bunătatea celui născut frumos dintr-o lacrimă, din lacrima a opta a sufletului omenesc, dornic de transfigurare și desăvîrșită bunătate, dorul pămîntului transfigurat.

Direcția care situează așezările caselor noastre pe sate este către acest absolut lumină blîndă și ocrotitoare care este viață și adevăr Logos devenit istorie ca istoria să devină eternitate. Este absolutul Iubire, mereu iubirea transfigurată a lacrimii octogon agape și semnul sacrificiului personal este ancorat în această semnificație cosmică a existenței. În acest fel cred că suntem foarte legați de tradiția dumneavoastră japoneză în respectul față de natură. Fătul nostru frumos este cu toată ființa în legătură de taină cu fluturii și albinele și furnicile și păsările cerului cu florile și firul de iarbă cu pîinea și vinul istoriei. Păstorul din Mioriță este plămădit din toată podobia cosmosului din spicul grîului și laptele turmelor din fructele pădurilor și stelele cerurilor știe să convorbească, în taină cu toate creaturile în preajma lui oaia devine grăitoare și moartea se transfigurează în nuntă. Munții devin sacerdotali și luceferii candele aprinse, păsările cîntare paradisiacă. Acest profund atașament față de sora natură de fratele codru această evlavie, euscbea, față de tot ce există ține cred de viitor este un dat fundamental al omului fără de care omul riscă să nu mai fie om.

Noi am păstrat vechea noastră tradiție daco-orfică și a rezultat acest creștinism autohton de dimensiune cosmică nu o creștinătate a separării de natură, este această liturghie cosmică în tradiția noastră ce transpare și în arta cultă în boii lui Grigorescu și Anemonele lui Luchian în Pașărea și peștii lui Brâncuși pe care i-ați reprodus și în cartea dumneavoastră dialog cu criticul de artă francez.

În această solidarizare cu natura viziunea este aceea a dorinței după resurecție a întregului cosmos.

În străițele lor de sărbătoare maramureșenli pe lîngă hănțele și pîinea prunciior aduc spre binecuvîntarea la loc sfînt și tărîțele ciinilor care apără stîna și otava mieilor și fagurul albinelor și opincile celor duși cu care transfigurate vor călca pe celălalt pămînt.

D. I. Sunt întru totul de acord. Părerea mea și a dumneavoastră este forma cea mai avansată a viețuirii în general. Este de asemenea al doilea lucru, anume Lumina înțelepciunii.

Știți înainte de a fi venit în România am scris pentru tineri germani o poesie. La un moment dat am discutat cu o persoană despre cosmos.

Îmi face plăcere să convorbesc cu dumneavoastră despre cosmos. Asta îmi face plăcere.

Din păcate și regret foarte mult că nu am studiat mai în amănunt istoria, gîndirea, filosofia legilor, tradiția dumneavoastră. Îmi lipsesc expresiuni, dar sensul profund al tradiției dumneavoastră a ceea ce-mi spuneți nu-mi scapă.

Dar din păcate am putut observa că oameni mari politici din lume nu pot surprinde ecourile naturii, ecoul inimii ce-i produce poesie sau inima poesiei. Ei nu vor să încerce să înțeleagă adevărata dimensiune a sufletului omenesc și să educe ființa lor umană : ei vor să acumuleze armamente nucleare.

În viața noastră actuală este un dezechilibru între fizic și moral.

I. A. Noi sîntem poeți, noi oamenii inimii sîntem angajați cu toată ființa să-i convingem pe oamenii politici că există o forță modelatoare de conștiințe în Logosul poeților adevărați că puterile omenești tăinuite de inimă sunt de nedistrus că în această cămară de taină nu se poate intra cu forța fizică oricît de mare ci pe calea șoaptei cuvîntului inspirat care pătrunde deschizîndu-i-se de bunăvoie porțile inimii celuilalt.

D. I. De aceea sîntem poeți angajați, desfășurăm multe activități. În poesia amintită scrisă de mine spuneam că trebuie să ne exprimăm neîncrederea față de forțele destructive și trebuie să transmitem inimii celuilalt poesia inimii noastre bune.

De-a nu îngădui animalității din om să acaparoze inima lui ci de-a transmite cele înalte care să purifice specia umană.

I. A. Este minunat ce datorie măreață atîrnă de scrisul nostru de viața cuvîntului nostru. Pentru că este vorba de forța iubirii pusă în mișcare de Logosul inspirat acea putere a iubirii care poate înfrăți neamurile, statornici bunătatea și nădăjduirea și pînă la urmă dăinuirea noastră și a copiilor nostri.

Există forța lacrimilor și a sufletelor. Ele vor fi ultimele, mai puternice. Iubirea e mai tare decît moartea.

D. I. Subarasii (minunat, în japoneză).

Acesta este singurul adevăr perfect.

I. A. Ultimul cuvînt îl are iubirea, această floare sublimă a cosmosului, forța iubirii, a fraternității, forța lacrimilor...

D. I. Da, acesta este cu adevărat singurul adevăr desăvîrșit. Mă bucur mult să veniți în Japonia. Mă bucur foarte mult să vă invit în Japonia.

I. A. O să-i fiu bucuros să vin în Japonia să vorbesc asupra jertfelor poporului nostru, despre dimensiunea cosmică a tradiției spiritualității noastre.

D. I. Sunt eu care doresc să vorbesc cu Dumneavoastră despre această viziune cosmică.

În Japonia mi-ar place la Universitatea Soka să țineți o conferință despre inima omului și inima poemului.

Avem mulți tineri dornici să audă cuvintele dumneavoastră pe această temă.

I. A. Nu sînteți obosit ?

D. I. Deloc, vreau să aud cea de-a treia întrebarea legată de poesie de opera de artă. /

I. A. Dumneavoastră aveți un profund înțeles față de poesia de opera de artă, ca o a treia realitate, cea spirituală. În convorbirea cu René Huygbe spuneți că poetul, pictorul „sesizează și percepe obiectul dincolo de aparențele sale". Dincolo de ceea ce este vizibil la intîia vedere. Cred că vă referiți la cele cinci priviri, care pot fi aruncate asupra lumii obiectelor din aproape în aproape pînă la învelișul mai tainic. Vorbiți de ochiul fizic, ochiul curățat spiritual și ochiul înțelept.

(Va urma)

IOAN ALEXANDRU ■

P.S. Convorbirea a fost revăzută după bandă pe originalul japonez de către cunoscătorul acestei limbi profesorul de japoneză Liviu Petrina.

Om la culesul în Dobrogea

La Nazarcea, piersicii au luat-o razna...

Se spune că pămîntul dintre Mare și Dunăre este superb cînd dau în floare caișii. Cînd înfloresc și piersicii, lucrurile stau și mai bine. În acest an, datorită arșiței, piersicii au luat-o razna. Pomii își rabdă greu povara, așteptîndu-și culegătorii. La I.A.S. Nazarcea, de unde sînt imaginile acestui fotoreportaj, patru soiuri din douăsprezece s-au copt odată, belșugul dînd bătaie de cap celor ce l-au pregătit peste an. Prima dată a plouat acum o lună, pomii mulțumindu-se pînă atunci cu apa din irigații. Apa e scumpă. Oamenii, gospodari chibzuiți, și-au săpat fîntîni, au realizat extinderi, au făcut racordări la sistemul de irigații și și-au pus apometre ca să plătească în consecință. Iar acum s-au îngrijit de culegători. Și aceștia sînt în primul rînd elevii. Apoi, militarii. I.A.S.-ul a încheiat contracte cu școli din Năvodari, Vaslui, Vrancea. Copiii sînt bucuroși, culesul fructelor face parte din copilărie, și directorul întreprinderii, Gheorghe Nica, este de părere că cele mai bune rezultate le dau cei din clasele VIII-X. Sînt mai sprinteni și mai ușori pentru crengile fragile ale piersicilor. Pentru ca treaba să meargă mai cu spor, gazdele s-au străduit să asigure copiilor și distracțiile de care au nevoie, altfel spus să le îmbine utilul cu plăcutul, treaba să fie treabă, copilăria copilărie și vacanța vacanță, iar ei să mai vină și la anul : o cantină bună, dormitoare curate și spațioase, baie, televizor, programe distractive, plajă, excursii etc. De partea cealaltă, copiii sînt mulțumiți și au poftă de mîncare.. Cunosc temeinic vorba potrivit căreia țăranii sînt niște oameni care îi ajută pe studenți și elevi la strîngerea recoltei și, astfel pregătiți, își împlinesc sîrguincioși cele propuse, o dovadă în acest sens fiind și întrecerea la numărul de căldări pe cap de elev. Facem o paranteză ca să arătăm că fiecare școală s-a străduit să-i trimită aici pe cei mai harnici din pornirea firească de a nu se face de rîs, chestiune care i-a pus încă o dată la punct pe cei leneși, rămași acasă să-și vadă de ale lor, nestingheriți. Să revenim. Un campion al culesului este Ion Artenie, un puști din Vălenii de Vaslui, căruia în afară de cățăratul în copaci, îi mai plac fotbalul și cartea Cei trei mușchetari. Neluțu, numit de colegi și Socrates după numele celebrului mijlocaș brazilian, pe care îl admiră, alături de Balaci, umple într-o zi cam 70 de găleți. Dintre eleve, Elena Mîrea, o fată nostimă și ambițioasă de la Liceul industrial de chimie din Năvodari, care ține morțiș să intre și în Topul preferințelor organizat de revista noastră, și pe care într-o poză o vedeți în fruntea unui șir, strînge de la o vreme cam 22-25 de căldări pe zi. Copiii culeg cu pricepere fructele, le sortează expert, astfel încît roadele de la I.A.S. Nazarcea ajung la piață frumoase cum sînt și la fermă. Într-un an, pleacă de la fermele întreprinderii spre piețele județului, ale țării sau la export peste 6 000 tone de piersici, care fac parte dintr-un total de 30 000 tone produse horticole.

Aici, unde se află una dintre cele mai mari și mai spectaculoase plantații de caiși din România, motiv pentru care I.A.S. Nazarcea a și organizat Simpozionul internațional al caisului pe 1982, la care au participat 25 de țări, elevii și, la alte ferme, militarii s-au întîlnit ca întotdeauna la ora culesului, dintr-un adînc respect pentru roadele pămîntului, dintr-o profundă solidaritate cu gospodarii livezilor.

RĂZVAN BÂRBULESCU
Fotografii de P. SORIN

...iar la Cernavodă, caișii au întrecut așteptările

— Tovarășe Gheorghe Georgescu, de șase-șapte ani sînteți directorul unuia din cele mai mari I.A.S.-uri din țară, I.A.S. Cernavodă. Ca să intrăm în subiect. Cum a fost anul acesta ?

— Capricios. O iarnă cu foarte mari variații de temperatură. Au fost zile chiar și cu plus 18 grade, ca apoi totul să scadă pînă la 14—16 grade sub zero. Primăvara a fost cu vînturi puternice și fără precipitații. Chiar și vara a debutat printr-o mare lipsă de apă. La mijlocul lunii trecute parcă se despicase întregul cer. A plouat de nu mai știam cum ne cheamă. Dar sistemul de irigații a funcționat fără greșeală. Și recoltele au fost mulțumitoare. În cultura mare ne-am apropiat de cantitățile planificate. La fructe s-a încercat o premieră. Este vorba de irigarea pe suprafață mare (153 de hectare) a livezilor, prin picurare. Este vorba, cu alte cuvinte, de aducerea apei exact la rădăcina pomilor. Avantajul ? Apă permanentă și fără nici un fel de risipă. Datorită acestui fapt rezultatele n-au întîrziat să apară. Așa stînd lucrurile la casa cantităților obținute au întrecut așteptările. Acum așteptăm nucul....

— Cum mai stați cu pepiniera de nuci ?

— Bine. Asigurăm material săditor pentru a satisface toate cerințele. Dacă se merge pînă la Ostrov se va vedea că pe toată porțiunea drumului sînt plantați nuci care, datorită climei, dau foarte bune rezultate. Încet și cu răbdare nucul, pierdut, uitat și neglijat de noi, reintră, aici în județul nostru, în toate drepturile sale...

— De ce spuneți că în momentul de față vă pregătiți pentru marea campanie ?

— Este vorba de culesul strugurilor. Exact pe 19 iulie am început culesul perlei. Piața litoralului a și fost invadată, să spunem așa, cu strugurii Cernavodei. Este o coacere mai rapidă față de ceilalți ani...

— Este o coacere mai rapidă și față de alte locuri din țară.

— Așa stau lucrurile. Și știți de ce ? Dunărea și pe viitor canalul lucrează, în această zonă, ca mare oglindă. Apa ne ajută și de data aceasta. Coacerea aici este mult mai rapidă. Dar în cele 11 ferme viticole avem mai toate varietățile care se cultivă în țara noastră. Așa stînd lucrurile această campanie a strugurilor ne duce pînă la sfîrșitul lunii octombrie. Noi sîntem pregătiți și așteptăm declanșarea în plin a campaniei. Lucrăm la amenajarea de noi spații de cazare pentru muncitorii care vor veni în campanie să ne ajute...

— Fiindcă a venit vorba de acești oameni ai Cernavodei : cîți muncitori numără I.A.S.-ul ?

— În total și muncitori de bază peste 1 500. Dintre aceștia 200 de mecanizatori, în personalul T.E.S.A. sînt 56 dintre care 21 de specialiști. În campania strugurilor numărul muncitorilor ajunge la aproape 6 000. Așa stînd lucrurile, este clar pentru toată lumea că pentru noi, cei de aici, apar foarte multe probleme pe care trebuie să le rezolvăm cu calm și cu răbdare. Trebuie ca toată lumea care vine să ne ajute la culesul strugurilor să fie mulțumită. Noi îi tratăm ca pe niște adevărați musafiri.

— Tot în revista Flacăra, acum cîțiva ani, s-a scris că aici se culegeau în fiecare zi, în vîrf de campanie, peste un milion de kilograme de struguri...

— Da. Așa stau lucrurile. Această cifră chiar a și fost depășită. Anul acesta, fiindcă este, după toate calculele, un an bun al strugurilor, ne așteptăm să depășim cifrele care au fost obținute anul trecut. O să mă întrebați cît s-a obținut la ultima campanie. La struguri de vin peste 15 000 de kilograme la hectar iar la cei de masă s-au depășit 17 000. Așa stînd lucrurile ne-am pregătit din toate punctele de vedere. Stația de vinificație așteaptă vinul, iar stațiile de depozitare, lădițele, utilajele de transport și chiar vagoanele așteaptă ca strugurii din Cernavodă să cucerească, ca și în ceilalți ani, multe țări ale Europei. Pentru aceasta avem o singură rugăminte : ceilalți factori să răspundă cu toată promptitudinea fiindă noi, în campanie, trebuie să ne ocupăm de struguri și nicidecum de tot felul de forme birocratice. Strugurii cînd sînt culeși nu așteaptă pe nimeni. Ei se grăbesc să ajungă cît mai curînd pe masa consumatorilor.

SORIN POSTOLACHE

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66) ; secția cultură-învățămînt (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57) ; secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban — 21 30) ; audiențe — 25 58 ; sector știință istorie (N. Grigore Mărășanu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam — 25 66) ; secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan B. Iădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mănecan — 25 28) ; Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de ediție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36) ; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXII
32 (1469) VINERI
12 AUGUST 1983

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

23 AUGUST 1944 1983

O idee-forță din Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative

Un limpede adevăr despre înaltul nostru ideal, care descătușează noi energii creatoare:

„...SOCIALISMUL NU ESTE UN MARȘ TRIUMFĂTOR, CI UN DRUM DE MUNCĂ ȘI LUPTĂ REVOLUȚIONARĂ!"

Revoluția nu s-a încheiat, revoluția continuă, să muncim, să luptăm, și să trăim în spirit revoluționar

● *Într-un spațiu în care vii să construiești trebuie să te gîndești la toate : acolo nu vii numai să construiești, ci vii să și revoluționezi, să înlocuiești un mod de viață cu altul* ● *Ceea ce vrei să impui trebuie să fie totdeauna mai bun, să satisfacă nevoile vieții. Nu e o filosofie sterilă asta, ci e filosofia unei necesități* ● *Toleranța ucide disciplina și fără disciplină nu mergem mai departe* ● *Acesta e omul : tăiat după nobilele tipare ale revoluției noastre*

paginile 2–3

Chipul uman al luptei pentru o nouă calitate

● *Capătul lucrurilor, oricum l-am întoarce, rămîne tot omul* ● *Opțiunea lui Constantin Sterian : să lupte pentru un nou destin al orașului Titu* ● *O realizare majoră a tehnicii românești : INSULA CIBERNETICĂ VIDELE* ● *România poate deveni, în domeniul automatizării triajelor, o importantă exportatoare de utilaj, tehnologie și programe, într-un cuvînt : exportatoare de inteligență* ● *Starea de victorie trebuie restabilită zilnic*

paginile 4–5

Eroi adevărați sînt și constructorii metroului

Fotografie de ELENA GHERA

Revoluția nu s-a încheiat, revoluția continuă

„Propaganda noastră trebuie să arate cu toată claritatea că socialismul nu este un marș triumfător, ci un drum de muncă și luptă revoluționară!"

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative)

Pentru un om nou, cu înaltă conștiință

Desfășurată în aceste zile de puternică efervescență creatoare în care, cu justificată mîndrie patriotică, întreaga suflare românească cinstește împlinirea a 18 ani de la Congresul al IX-lea al partidului, pregătind totodată, prin fapte de muncă remarcabile, aniversarea glorioasei zile de 23 August, Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative s-a înscris ca un eveniment de seamă, parte integrantă a amplului și fructuosului dialog pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îl poartă cu țara, cu oamenii ei. Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită cu acest prilej s-a constituit într-un document de mare însemnătate pentru afirmarea puternică a spiritului revoluționar, pentru întărirea rolului conducător al partidului în dezvoltarea societății noastre socialiste, ea relevînd, o dată în plus, înțelepciunea clarvăzătoare a Omului și Conducătorului Nicolae Ceaușescu, figură luminoasă a istoriei neamului, revoluționar înzestrat cu o profundă gîndire dialectică, îndrăzneață și creatoare, cu o capacitate de analiză, sinteză și prospectare științifică fără egal.

Subliniind că aprecierea muncii organelor și organizațiilor de partid trebuie să țină cont, în primul rînd, de modul în care se îndeplinesc, concret, programele de dezvoltare economico-socială și de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a poporului, secretarul general al partidului a trecut în revistă, succint, cîteva din marile realizări ale României acestor ani, întărind ideea, fermă susținută de fapte, de realitatea imediată, că Partidul Comunist Român și-a îndeplinit și își îndeplinește cu cinste misiunea istorică de a conduce, hărnic și devotat, întreaga națiune română pe calea edificării socialismului și comunismului, a bunăstării și fericirii poporului. Astfel, în pofida dificultăților ce continuă să frămînte viața economică internațională, economia noastră a făcut importanți pași înainte pe drumul realizării celui de al 7-lea cincinal, obținîndu-se, de pildă, în prima jumătate a acestui an, o producție industrială suplimentară de peste 6 miliarde de lei. În condiții, de asemenea deosebite, prin rîvna și strădania întregului popor, condus și îndrumat de partid, s-au înregistrat rezultate remarcabile în agricultură, în celelalte ramuri ale economiei, în învestiții, în învățămînt, în activitatea de cercetare științifică, în toate domeniile. Aceste împliniri, de care sîntem, cu toții, mîndri, reprezintă rodul hărniciei și seriozității poporului nostru, dar ele sînt indestructibil legate și de intensa activitate desfășurată de organele și organizațiile de partid, care au determinat unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, în vederea înfăptuirii, în cele mai bune condiții, a planului de dezvoltare economico-socială a patriei. Dacă, dintr-o țară săracă și fără veleități, România a ajuns într-un răstimp istoric scurt o țară industrial-agrară antrenată într-un ritm înalt de dezvoltare, de negîndit altădată, o țară tot mai stimată, pentru realizările ei, pretutindeni, asta se datorează faptului că este condusă de un partid puternic, prețuit și urmat cu încredere de întregul popor.

În prezent, pentru atingerea obiectivului fundamental stabilit de Congresul al XII-lea al P.C.R. privind realizarea unei noi calități a muncii și a vieții și trecerea la un stadiu superior de dezvoltare a societății românești, în fața acesteia stau obiective de maximă importanță. În acest context, un rol de seamă revine perfecționării activității organelor și organizațiilor de partid, pentru că un partid, cum e cel al comuniștilor, strîns legat, teoretic și practic, de dialectica materialismului științific și istoric, trebuie să fie gata în orice moment să dea cele mai judicioase răspunsuri la solicitările realității. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a pus în fața comuniștilor noi cerințe privind creșterea rolului conducător al partidului, ridicarea pe o treaptă superioară a activității organizatorice și de conducere a tuturor organelor de partid și de stat. Faptul că planuri și programe există e, firește, îmbucurător și necesar, dar nu suficient. Acestea rămîn, a arătat secretarul general al partidului, simple documente dacă nu se acționează ferm, cu întreaga răspundere, pentru transpunerea lor în viață, obiectiv care implică, înainte de toate, organizarea temeinică și în detaliu a muncii pentru realizarea în cele mai bune condiții a hotărîrilor, a legilor, a tuturor planurilor și programelor de activitate. Creșterea rolului conducător al partidului impune o cît mai bună repartizare a forțelor și o cuprindere integrală a tuturor sectoarelor de activitate, în așa fel încît nici o problemă să nu rămînă în afara atenției organelor de partid și de stat, să nu fie urmărită pînă la capăt, soluționată.

În paralel cu ridicarea cunoștințelor profesionale, tehnice și științifice, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar să dezvoltăm și mai puternic spiritul revoluționar de luptă, în așa fel încît fiecare comunist, înarmat cu știința revoluționară, materialist-dialectică, să se manifeste, în orice împrejurare, ca un conducător capabil să pună interesele partidului, ale poporului, mai presus de interesele sale personale, dăruindu-se cauzei nobile a partidului, luptînd fără preget, pînă la sacrificiu de sine, pentru triumful acesteia. Comuniștii trebuie să se formeze ca adevărați revoluționari, gata oricînd la datorie, oriunde o cer imperativele momentului, iar un asemenea statut social superior nu poate fi obținut decît prin dublarea cunoștințelor profesionale de un puternic spirit revoluționar, prin însușirea științei materialist-dialectice. Afirmarea puternică a spiritului revoluționar este condiționată de ridicarea permanentă a nivelului politic și ideologic.

Arătînd că formarea conștiinței revoluționare a omului nou a rămas întrucîtva în urma dezvoltării forțelor de producție, tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat, cu limpezime, direcțiile în care trebuie acționat pentru ridicarea nivelului calitativ al întregii activități politico-ideologice și cultural-educative, o direcție majoră de perfecționare a acestei activități constituind-o dezvoltarea, îndeobște la tînăra generație, a dragostei față de țară, față de partid, față de popor. Arta, cultura, învățămîntul trebuie să servească mai bine educării revoluționare, formării omului nou, cu o conștiință înaintată.

Magistrala cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostită recent la Mangalia, reprezintă un document de excepțională importanță, menit să îmbogățească patrimoniul teoretic, ideologic și politic al partidului, marcînd un nou și relevant moment în orientarea fermă și unirea tot mai puternică a întregului popor în Frontul Democrației și Unității Socialiste, sub conducerea politică a Partidului Comunist Român, pentru desfășurarea cu succes a construcției societății socialiste multilateral dezvoltate în iubita noastră patrie.

OVIDIU IOANIȚOAIA

„Într-un spațiu în care vii să construiești vii totodată să și revoluționezi"

Există în acest mare oraș pe care îl iubim cu toții, Bucureștiul, o vocație deosebită pentru zidire. Din vatra lui, ca dintr-un cuib hărăzit doar zămislirii, se înalță spre cerul liber al patriei de azi unele dintre cele mai îndrăznețe și mai impunătoare construcții. Într-un oraș în care nefast au avut loc bombardamente, cataclisme dintre cele mai ucigătoare, viața a continuat să izbucnească nestăvilită și să fascineze prin forme dintre cele mai diverse. Ne-am putea întreba : de unde forța acestui miracol ? Din dragostea noastră pentru viață și pentru frumusețe. Ne-am invitat martori oculari la o astfel de frumusețe într-unul dintre cele mai noi sectoare ale Capitalei : sectorul 1, avîndu-i interlocutor pe tovarășul ION TRAILA, prim-vicepreședinte al Consiliului popular al sectorului :

— Așadar, stimate tovarășe ION TRAILA, sînteți gospodarul de bază al acestui oraș din marele oraș al Capitalei : ce suprafață are el ?

— Ne situăm în nord-vestul Capitalei și ne întindem pe o suprafață de peste 70 kmp. Aici trăiește o populație stabilă de peste 320 000 locuitori. O caracteristică : în teritoriul nostru se cuprind și principalele artere de pătrundere în oraș, precum și zona centrală. Iar cea mai mare salbă de lacuri a Bucureștiului e tot aici.

— Se constată în ultimul timp o sporire considerabilă a zestrei edilitare, dar și un spor de eleganță în tot ce se construiește. Să luăm, nu mai departe, cartierul Băneasa, în care ne aflăm noi acum : e vorba cumva de un nou concept de arhitectură ?

— Am fost și continuăm să fim preocupați, pe lîngă durabilitatea construcțiilor, și de frumusețe, de o anume estetică edilitară așa încît ea să definească un nou concept de arhitectură. Cartierul Băneasa, la care v-ați referit, în suprafață de circa 25 hectare, este în curs de finalizare încă din acest an. El se caracterizează printr-o volumetrie inedită a construcțiilor, prin plastica și coloritul fațadelor care oferă un cadru specific acestei frumoase zone. Sînt aici peste 1 600 apartamente în blocuri de P + 3 și P + 4 nivele, blocuri care beneficiază de tot confortul și se integrează perfect în scara vegetației.

— Cartierul, se știe, e separat într-un tot de marele oraș : cum a fost dotat ?

— Într-un spațiu în care vii să construiești trebuie să te gîndești la toate. Pentru că acolo nu vii numai să construiești, ci vii să revoluționezi, să înoculești un mod de viață cu altul. Iar ceea ce vrei să impui tu, trebuie să fie totdeauna mai bun, în stare să satisfacă necesitățile vieții de la naștere și pînă la faza ultimă, firească și ireversibilă : moartea. Nu e o filosofie sterilă asta, ci e filosofia unei necesități. Arhitecții noștri au ținut cont de ea : trama stradală, rectangulară, subîmparte teritoriul în incinte, în jurul cărora se grupează noile locuințe. Ele sînt dotate cu toate utilitățile și serviciile : magazine la parterul blocurilor, diversificate ca profil, școli, locuri de joacă pentru copii, parcaje, spații verzi ; se vor mai construi o sală de sport, grădiniță, dispensar și o piață agroalimentară. Acestea și alte utilități în cura de realizare vor asigura cartierului o independență funcțională în cadrul orașului. Este primul cartier care beneficiază de energie solară, într-un sistem pasiv, pentru încălzirea locuințelor.

— Bulevardul Nicolae Titulescu este de asemenea, o apariție urbanistică nouă pe harta sectorului : e vorba și aici de o anume concepție arhitecturală ?

— Bulevardul a avut în bază conceptul de arteră de legătură, început încă din anul 1976, și care s-a realizat prin dotarea lui cu o linie silențioasă de tramvai, în măsură să răspundă tuturor cerințelor de trafic modern. Prin acest bulevard se refac accesul circulației dinspre Piața Victoriei spre Piața primăriei sectorului. E flancat, cum se poate observa, de blocuri înalte cu P + 8 și P + 14 nivele, însumînd 2 500 apartamente și importante spații comerciale : unități de alimentație publică, alimentare, unități de prestări de servicii etc. Elementele, aici, sînt caracteristice arhitecturii noastre populare : ritm viu, optimist, fațadele au fost tratate cu materiale superioare, amplasamentul s-a făcut pe curbe, decroșurile, denivelările, forma logiilor, a balcoanelor, toate se armonizează perfect cu stilul neoclasic, de factură sobră, al clădirii primăriei.

— Vorbești, tovarășe prim-vicepreședinte ION TRAILA, de conceptul de arteră de legătură, ei vizînd în mod firesc modernizarea circulației : ce alte realizări de acest fel rezervă viitorul ?

— În primul rînd, vom beneficia și noi, cei din sectorul 1, de introducerea metroului : magistrala nord-sud, de metro, va lega Piața Unirii de Băneasa, pe sub Bulevardul Ana Ipătescu ; alte magistrale se vor intersecta sub Piața Victoriei, conducînd către Șoseaua Ștefan cel Mare, Bulevardul Ilie Pintilie, Bulevardul Nicolae Titulescu, Gara de Nord, Calea Griviței, cartierul Cringași, Grozăvești și Militari. Toate aceste intersecții presupun lucrări aferente de mare importanță : stații subterane, pasaje pietonale subterane, modernizări de rețele edilitare, de drumuri, multe alte lucrări conexe.

— Știm, tovarășe prim-vicepreședinte, în sectorul 1 sînt cuprinse de febra înnoitoare a reconstrucției, de un mod uman, profund uman de a revoluționa, multe

Disciplina partidului, asemenea disciplinei unei oștiri

Bărbatul cu care trebuie să mă întîlnesc în stația tramvaiului 24, la „Patinoar", mi-este o veche cunoștință. Dar ori de cîte ori mergeam la „Timpuri noi", cu intenția de a-l avea și pe el printre interlocutorii mei se întîmpla ceva neprevăzut, sau pur și simplu omul își arunja astfel treburile încît să evite aparatul de filmat. Timiditate ? Modestie ? Sau pur și simplu întîmplare ? Cert este că de fiecare dată mă consolam cu gîndul că va mai apărea o ocazie și atunci... Vai, ce naivi sîntem cînd credem că relațiile în care ne aflăm unii cu alții și fiecare dintre noi cu viața sînt definitive. Ca de obicei l-am căutat la fabrică. „A ieșit la pensie" — mi s-a spus. Am rămas fără replică. Îl credeam acolo, odată pentru totdeauna, ca unul care face parte din reprezentarea mea despre Întreprinderea „Timpuri noi", fără vîrstă ca și munca ; unul dintre acei care duc pe umerii lor istoria acestei țări, unul dintre milioanele de muncitori ai istoriei, aș îndrăzni să zic dacă nu aș atinge false susceptibilități. Oricum nu ale lui David Dolici Omul nu se încurcă cu astfel de sentimente negative. Viața l-a croit modest în comportament, intransigent în convingeri, urînd toleranța, devotat pînă la uitare de sine cauzei partidului. Acesta e omul ! Tăiat după nobilele tipare ale revoluției noastre.

La 1 aprilie, cînd a ieșit la pensie, împlinea 45 de ani de muncă. Venise la București de pe Valea Trotușului, din Comănești. Era unul dintre cei 4 copii ai unui miner. Omul la care venise la București a vrut să-l dea la un negustor, să fie băiat de prăvălie. Nu i-a plăcut. Vroia să fie mecanic. N-avea să fie nici pe-a lui. A ajuns frezor. Fără egal în toată Capitala, știam de la tovarășii de la uzină.

— Munceam de la 7 dimineața la 5 seara la fabrica Filiera, pe strada Foișor, pe lîngă Abator, plecam de acolo pe jos pînă la Gara de Est unde făceam profesionala. Timp de 3 ani am învățat de la

să muncim, să luptăm și să trăim în spirit revoluționar

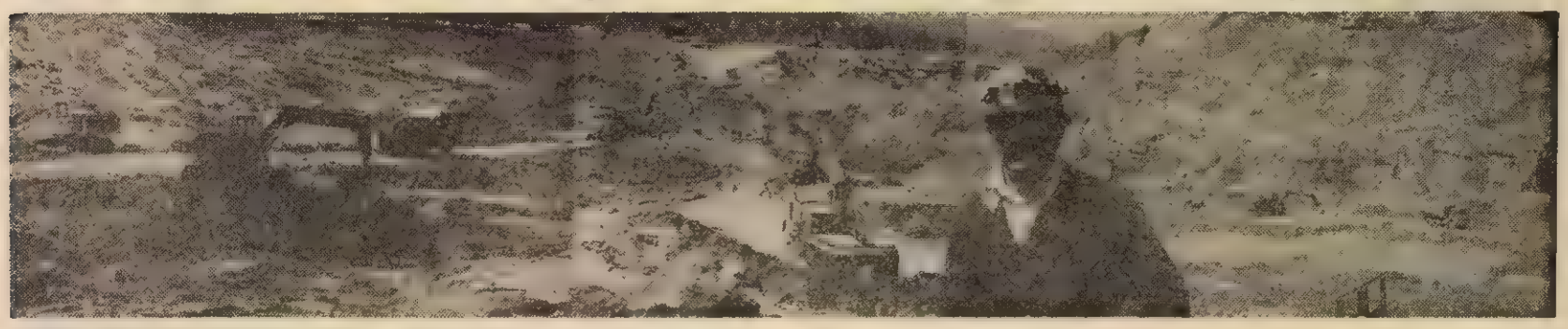

cartiere : Beller, Calea Floreasca, Aviației, 1 Mai, Ștefan cel Mare, alte zone mai mici. Ne vom opri însă la unul dintre ele, nepomenit aici : Turda, care își adună elegantele construcții în jurul pasajului rutier Grant, demne de o mare metropolă. Ce noutăți vor mai fi aici ?

— Este un fapt concret care pune în practică și dă sens uneia dintre indicațiile deosebit de valoroase ale secretarului general al partidului. Strada Turda s-a născut și construit la sugestia tovarășului Nicolae Ceaușescu. Astfel se face legătura directă între zona de nord-vest a orașului cu zonele Cringași, Giulești, Militari, arteră care, prin cele două fire pe sens și o cale de rulare tramvai, asigură legături fluente între două principale drumuri naționale : București—Ploiești și București—Pitești. Pe această arteră s-au construit 2 600 apartamente, în blocuri cu P+8 și P+10 etaje, urmînd ca în următorii doi-trei ani să fie realizate alte 600 apartamente în zona Pieței România Muncitoare. Se vor construi blocuri unicat, cu un standard ridicat de calitate, complexe diversificate de alimentație publică, unități prestatoare de servicii, iar în jurul pasajului rutier al nolui pod Grant se vor completa spațiile cu noi blocuri de locuințe.

— Pomeneați mai sus de filosofia unei necesități. În aceste spații, unele inoite, altele construite pe terenuri virane altădată, au apărut, credem, multe necesități : unele legate de aprovizionarea cu alimente, cu energie, gaze etc. Cum ați făcut față acestor necesități ?

— V-am spus că în fiecare cartier am avut în vedere satisfacerea acestor nevoi. Unde nu au fost deloc, am construit din nou : complexe comerciale, școli, grădinițe, spitale și dispensare, cinematografe și policlinici. Unde au existat astfel de instituții, dar prin dezvoltarea cartierului au devenit neîncăpătoare, le-am dezvoltat : pe artera 1 Mai, de pildă, am modernizat Piața 1 Mai, a doua piață de pe acest bulevard : cealaltă este Piața 7 Noiembrie. Pe toată lungimea arterei (2,5 km) sînt concentrate, am putea spune, multe dotări social-culturale, comerciale — funcționale în toate anotimpurile anului.

— Grija pentru om, pentru formarea conștiinței lui socialiste, sarcină subliniată din nou de secretarul general al partidului la Consfătuirea de lucru pe probleme muncii organizatorice și politico-educative, se manifestă la dv. într-un mod foarte concret. Cum au răspuns însă oamenii sectorului la chemările dv., cum și-au manifestat ei această nouă conștiință față de muncă, de păstrarea și conservarea noilor dotări ?

— N-am fi putut transpune în viață aceste realizări dacă nu ar fi existat și aportul esențial al cetățenilor din sector conduși de organizațiile de partid, mobilizați de organizațiile U.T.C., O.D.U.S., sindicate. Mă gîndesc, de pildă, la sutele de mii de mp spații verzi amenajate în jurul blocurilor, la terenurile de joacă pentru copii, la parcaje, la arborii și arbuștii plantați, la flori. Mobilizați și îndrumați de organele de partid ale sectorului, cetățenii au participat la ridicarea multora din aceste construcții, la curățenia și gospodărirea noilor locuințe în calitate de viitori beneficiari ; la întreținerea și gospodărirea unor străzi, cartiere de locuințe, parcuri și zone verzi. E imbucurător să constați că sentimentul de producător și beneficiar nu este trăit numai la nivelul întreprinderii în care lucrează un om sau altul și că el este redimensionat, înțeles și aplicat ca atare la nivelul societății în care trăiește. Tot la fel de îmbucurător este să constați că dragostea pentru orașul, sectorul în care trăiești este astăzi mai mare decît ieri la oamenii săi. Aspectele astea, uneori mai dificil sesizabile, probează valențele noii conștiințe socialiste, calitățile morale ale omului nou, ale omului înveșmîntat nu în haine noi, ci într-o conștiință și într-o morală nouă. Și cred eu că într-un astfel de spațiu socio-cultural nou, cu toate înzestrările, nu poate fi vorba decît de un om pe măsură, cu o conștiință nouă.

— Pomeneați mai înainte de salba de lacuri, bogată, a sectorului 1. Cum este ea folosită, cum potențează, esteticește vorbind, acest microclimat ?

— Sînt amenajate aici, pe lacurile naturale, mai multe baze sportive și de agrement, plaje, prin munca efectivă a oamenilor. Pe terenurile libere, colectivele unor întreprinderi au plantat legume și zarzavaturi pentru consumul propriu, pentru cantine. Au amenajat solarii, tunele, au plantat arbori și arbuști, au taluzat malurile unor lacuri, munca în aer liber devenind astfel o adevărată sursă de sănătate.

— Realizările de care ne-ați vorbit, altele de care n-ați pomenit, au desigur în spate multe zile și nopți de muncă. Frumusețea lucrurilor implică pasiune și dăruire. Reușitele din sectorul 1 al Capitalei ce au mai implicat ?

— O mai bună organizare a muncii, credem noi : primăria a eliberat amplasamentele noilor lucrări în timp scurt, oferind posibilitatea constructorilor de a se organiza mai bine, iar întreprinderilor edilitare de a aborda cu prioritate lucrările specifice lor. Tipizarea și serializarea elementelor de construcții — planșee, panouri, elemente de structură prefabricate, toate au urgentat execuția lucrărilor. În cartierele Băneasa și Aviației, de pildă, se aplică și acum panouri de fațadă finisate direct din fabrică. Astfel, termenele de execuție au fost considerabil scurtate, ajungîndu-se ca unele blocuri de P+4 etaje să fie terminate în trei sau patru luni de zile. Să lucrăm astfel nu e o laudă, ci o obligație, un fapt firesc. În cuvîntarea la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, tovarășul Nicolae Ceaușescu atrăgea din nou atenția asupra acestei sarcini : „Este necesar, spunea, ca organele și organizațiile de partid să asigure organizarea temeinică și în detaliu a muncii pentru realizarea în cele mai bune condițiuni a hotărîrilor, a legilor, a tuturor planurilor și programelor de activitate". Munca noastră, a activiștilor, a cadrelor de stat, nu este și nu trebuie să fie o treabă de rutină, ci una revoluționară, în care să ne implicăm propria conștiință și propriile noastre fapte.

N. GRIGORE MARAȘANU

Cariera Cîmpu lui Neag

Minerii înălțimilor în bătălia pentru cărbune cocsificabil

Tînărul și înimosul director tehnic al Combinatului minier Valea Jiului a ocolit o descriere „din birou" a actualei întreprinderi-carieră din Cîmpu lui Neag. „Mergeți și vedeți" a fost nu numai un îndemn dar și o poruncă înțeleasă ca de la meșter la ortac. Îmbrăcat, totuși, minerește am descins în cariera ca un adevărat amfiteatru sticlind ca abanosul în lumina puternică a soarelui de iulie. Înarmat cu aparatul de fotografiat și pixul trebuie să recunosc că nici vorbele și nici imaginile de față nu-s în stare să redea măreția fronturilor de înaintare și întreaga măsură a muncii oamenilor.

Dumitru Albescu, directorul carierei și însoțitorul nostru, ne face o largă introducere din care reținem că : „Avînd în vedere sarcinile importante primite din partea conducerii superioare de partid și de stat pentru a da țării cît mai mult cărbune, mai ales cărbune cocsificabil, ne-am angajat să sporim substanțial producția zilnică de la 1 140 tone, cît realizăm astăzi, la aproape 3 000 tone. În perspectivă. Printr-o mai bună folosire a parcului de mașini existent, prin înzestrarea cu utilaje de înalt randament, acest lucru este perfect posibil întrucît colectivul nostru, deși cu o medie de vîrstă în jur de 30 de ani, este în stare să se mobilizeze exemplar. Chiar în aceste zile am dat producții care s-au situat în jur de 2 000 tone pe zi. Așa se explică recordul nostru de 75 000 tone de cărbune peste plan de la începutul anului".

Deși duminică, aici la carieră mi se explica și vedeam că e o activitate febrilă. Promex-uri și Unex-uri, adică excavatoare cu cupe gigant, apoi basculante zgomotoase ce mărșăluiau într-un du-te-vino asurzitor. Oameni. Unde sînt oamenii ? Fiecare, aveam apoi să aflu, mai exact artificeri, excavatoriști-mineri, șoferi-mineri, subingineri-mineri sînt la locurile lor, știu ce au de făcut. Spre deosebire de alte mine sau întreprinderi, aici în carieră toate posturile sînt productive. Ana și Mihai Chistol sînt forezori de toată isprava, Victor Pătrașcu e cel mai bun excavatorist, Adrian Fuiorea și Traian Codreanu, doi foști „lupi de mină" ce nu stau acasă de frică să nu le pună cineva ceva în pensie, adevărați magistri pentru mai tinerii care au destule de învățat de la ei, după cum ne spune subinginerul Ioan Ionel, un fel de argint viu al carierei.

Ne oprim aici, cu toate că o zi în carieră, ne-a oferit multe date și fapte de viață. **Dar despre mineri vom mai scrie.**

Fotoreportaj de ION PREDOȘANU

---

6 la 9 seara. Știți cum se învăța... Meseria se fura. Dacă aveai de făcut un pinion, venea maistrul, făcea calculele ca să-ți dea divizorul la elice și apoi rupea hîrtia și o arunca la gunoi ; pe vremea aia nu erau cărți de meserie, nici la școala profesională nu aveam. După ce pleca maistrul luam ghemotoacele și acasă le netezeam chinuindu-mă să văd cum a calculat el. Într-o zi i-am dat de cap. Meșterul Sima s-a uitat, a refăcut socotelile și mi-a spus : „Meseria nu se învață, ci se fură !" „Tu ai reușit s-o furi !" Așa erau timpurile.

— Le vorbiți tinerilor despre vremurile alea ?

— Sigur.

Am ajuns acasă la familia Dolici. Un apartament cu 3 camere în care, pînă mai ieri, trăiau 6 persoane ; copiii și-au luat zborul din cuibul părintesc fiind cu rîndul lor părinți. Stau față-n față cu acest om cu alluetă neîmplinită, de adolescent, și privirea sa perpendiculară pe ochii mei stă mărturie că toate cele spuse sînt drepte. Sintem, rînd pe rînd, împreună, în anii războiului... iată frontul... 23 August... fuga dintr-un prizonierat absurd și tardiv... Turnu Severin unde soldatul Dolici, unul dintre puținii șoferi ai diviziei, iese la raport cerînd să plece voluntar pe front... linia-ntîia... nopțile fără lună „cele mai bune ca să poți captura o limbă" din spatele tranșeelor nemțești"... Brno... Zvolen... Cehoslovacia... „Mi se spunea Vînătorul. Nu-mi era frică deloc". Îl cred, un om ca el nu poate minți, iar de laudă nici vorbă. Iată-l loctiitor politic pe pluton..., caporal... lăsat la vatră... secretarul celulei de U.T.C. de la fabrica Filiera, instructor pentru cîteva organizații de tineret din întreprinderile din jur.

— Unde n-am fost în anii aceia ? ! La APACA... la ANEF... am fost la Brezza, la școala de partid. Ce, am stat să număr că salariul era de trei ori mai mic decît cel pe care-l primeam ca frezor, deși lăsam acasă nevastă, un copil și un altul pe drum ? Și eram cel mai bun frezor ! Niciodată n-am făcut o scuză din asta pentru a mă da deoparte. Am fost și activist la sectorul unu galben, banii pe care-i primeam nu erau nici pe jumătate cît cei pe care-i cîștigam ca meseriaș, am fost și președinte de sindicat ; în producție cîștigam 1 800 lei, ca președinte 960 lei. Dar unde n-am fost în anii aceia ! S-a întîmplat vreodată să șovăi, să spun că e greu, că nu-mi convine ? Niciodată ! Toleranța e boala care macină toate valorile morale și unii au cam devenit toleranți : adică acum dacă e bine, îi mai lăsăm pe unii la umbră, sau ne facem că nu-i vedem ! Nu, nu e nici just, nu e nici sănătos !

Mă vede că trag cu coada ochiului spre vitrina cu cărți. Titluri bune, de literatură universală, și printre ele ordine și medalii ale republicii, decorații militare române și străine...

— Am fost apreciat de partid. N-a fost an să nu iau distincția de fruntaș în producție. Eu așa cred că e un bun comunist : foarte bun profesionist, dar și un activist neobosit. E unul dintre motivele pentru care merg cu plăcere la fabrică. Actuala conducere e foarte bună... S-au schimbat multe la „Timpuri noi". Față de acum cîțiva ani sîntem în mare progres. Știți ce i s-a întîmplat directorului nostru în urmă cu cîțiva ani. Da, tovarășul Carol Dina a fost scos din funcția de director de la Întreprinderea „23 August" și mutat la noi, la o întreprindere mult mai mică. S-a supărat ei pe partid ? Era partidul de vină că n-a știut el, ca director, să fie exigent cu subalternii și le-a tolerat neglijențe ? A venit la noi și a pus pe treabă. Adevărat comunist ! Inginer capabil, administrator bun, om cu idei înaintate. A făcut colective, a ales oameni destoinici în jurul lui, fiecare încărcat cu probleme... cu termene... cu cerut socoteala, adică „Cutare de ce n-ai făcut ce-am hotărît ? cînd ai de gînd să faci ?" Mai spuneau unii cîndva „lasă, că uită directorul", ăsta nu uită nimic și așa e bine. Omul, comunistul Carol Dina i-a pus pe toți la treabă. Toleranța ucide disciplina și fără disciplină nu mergem mai departe. A promovat ingineri tineri, capabili ; la noi era obiceiul ca unii ingineri pe motiv că sînt mai în vîrstă, ca și cum vîrsta e un merit personal, să nu fie clintiți din funcție de parcă ar fi fost bătuți acolo în cuie. Acum situația e alta și iată că pentru producția de anul trecut am primit noi, cei de la „Timpuri noi", Ordinul Muncii clasa a II-a. E puțin lucru ?

...Nu, nu e puțin lucru. Nici ce a lăsat tovarășul Dolici în urma sa : tehnologii de grup puse la punct — execuția cuzineților de bielă și a bielelor, tehnologia blocurilor de motor — mulți muncitori de înaltă calificare și un model de comunist care de mulți a fost imitat. Acum, cînd mă conduce spre stația de tramval, de unde mă luase în primire, ieșiți din priza dialogului gazetăresc, care, iată, a fost făcut, deși cu alte unelte, aflu că soția sa, femeia aceea cu trăsături armonioase peste care viața a trecut fără să-i înăsprească chipul, o gazdă perfectă și discretă, muncitoare la Crinul, iese la pensie. Acasă la ei, de cîteva ori, îmi reprimasem gîndul de a face un supliment la interviul cu soțul ei, un interviu despre cum i-a fost ca soție unui bărbat care n-a știut și nu știe nici acum astîmpărul odihnei. Poate altădată, m-am consolat pe drum, uitînd din nou că noi oamenii nu sîntem în relații definitive nici unii cu alții și nici fiecare în parte cu viața. Sau poate că ne-am obișnuit cu gîndul că sînt milioane ca acei din familia Dolici pentru care a-și face datoria de oameni, de comuniști e o stare normală, și atunci îi credem fără vîrstă, ca și munca ?

VARTAN ARACHELIAN

Chipul uman al luptei

„Înfăptuirea Programului partidului, făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintarea spre comunism cer ca fiecare comunist să muncească, să lupte şi să trăiască în spirit revoluţionar!“

NICOLAE CEAUŞESCU

(Din Cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice şi politico-educative)

„Capătul lucrurilor, oricum ne-am întoarce, rămîne mereu omul“

Maistrul Constantin Sterian, un bărbat de priceperea căruia depind multe în secţia de sculărie a Întreprinderii de aparataj electric şi de instalaţii din Titu, a împlinit nu demult 32 de ani. În adolescenţă, licean fiind, era îndrăgostit pînă peste cap de chitară. Nu credea că se va despărţi vreodată de ea. Şi totuşi s-a despărţit. Şi asta nu neapărat pentru că ar exista o vîrstă potrivită chitarei şi o vîrstă la care chitara se agaţă în cui. Dar a terminat liceul. Apoi a urmat un curs intensiv de calificare, la Electroaparataj Bucureşti, sub îndrumarea unui maistru de toată isprava, pe nume Ion Drăguşin. Între două navete, a fost repartizat la I.A.E.I. Ţitu, în martie 1978, cu cîteva zile înainte ca întreprinderea să fie inaugurată. Apoi a urmat şi o şcoală serală de maiştri, timp de doi ani, la I.O.R. Bucureşti, ieşind din întreprindere ca să se urce direct în tren, şi în 1978 a putut respira cît de cît uşurat : era un om întreg. Între timp, în 1974, se căsătorise, primise apartament. Şi nici nu şi-a dat seama cînd s-a despărţit de chitară. Nu neapărat pentru că vine o vîrstă cînd chitara se agaţă în cui. Ci pentru că în inima lui Constantin Sterian, destul de largă dealtfel, meseria a fost mai tare decît chitara. Şi a sfîrşit prin a învinge. Ca pasiune înrobitoare, definitivă.

Însă există pasiuni şi pasiuni şi pe lîngă cele înrobitoare, definitive, cu vremea se îngăduie şi altele. Să zicem albinăritul. Şi cu toate că între albinărit şi treburile de toată ziua ale unui atelier de matriţe pentru piese de bachelită nu ar trebui să existe nici o legătură, Constantin Sterian ne asigură că există. De cînd s-a aşezat la casa lui, de cînd s-a potrivit mai bine în şaua înaltă a meseriei, pe urmele unui vis mai vechi şi mereu aminat, vise de pace şi liniştire a cugetului, Constantin Sterian şi-a format o prisacă. Şi, de la un timp, a înţeles că acolo, între albine, în zumzetul lor liniştit, gîndurile i se limpezesc cu un spor nemaiîncercat în alte împrejurări. Şi ori de cîte ori i se iveşte în atelier o problemă de răsucit pe toate feţele ei, Constantin Sterian s-a obişnuit să se retragă după program în prisacă. Şi să răsucească problema ivită pe toate feţele. Acolo a înţeles că matriţa pentru socluri de prize S.T., cu patru cuiburi, de fapt, îngăduia o productivitate a muncii minimă. Şi în scurt timp a conceput pentru băieţii de la maşinile de injectat bachelită o matriţă cu 24 de cuiburi. În mai a.c., I.A.E.I. Ţitu s-a aflat înaintea unei comenzi pentru export care trebuia onorată într-un timp record : între altele, 160 000 întrerupătoare bipolare şi tripolare şi 150 000 duliî B 22. Partenerii străini nu sînt numai pretenţioşi. Uneori, ei sînt de-a dreptul capricioşi şi orice nimic poate compromite în ochii lor o muncă făcută cu bună-credinţă. Întrerupătoarele ca întrerupătoarele, nu aveau vreun cusur. Dar în privinţa duliilor, în timp ce-şi vedea de albine şi stupi, pe Constantin Sterian l-a încercat o anume temere. Matriţele vechi, la turnare, debitau piesele cu anume bavuri. Bavurile se rectificau manual, dar urmele lor nu se ştergeau cu totul de pe dulie. Cu alte cuvinte, era vorba doar despre fasonul lor estetic. Şi despre o marjă de risc minimă. Dar de ce să riscăm ? — s-a întrebat Constantin Sterian şi chiar acolo, în prisaca lui, a conceput o matriţă din care să rezulte duliî fără nici un fel de bavuri. A doua zi, proiectul său s-a transpus în viaţă. Apoi, spre a se onora la timp şi în totalitate contractul, s-a muncit zi şi noapte. În sfîrşit, tot în prisaca sa, Constantin Sterian a răsucit pe toate părţile povestea intrigului tulbure a colegului său de muncă Ion Popa. Era un băiat excelent acest Ion Popa. Sau, cum îi place lui Constantin Sterian să spună, un băiat de nota 10. Dar de la o vreme a început să se mişte mai anevoie. Parcă aerul în care lucra se îndesise şi fiecare gest, fiecare mişcare îi cereau un efort îndoit. Însă asta, deja, e o altă poveste. Este una din poveştile multe prin care acest tîrg numit Titu, devenit oraş abia în 1968, se rupe de trecutul său, de lîncezeala şi stagnarea din trecutul său, croindu-şi un destin nou. Prin oameni şi pentru oameni. Şi uneori cu un preţ pe care oamenii nu au încotro şi trebuie să-l plătească.

Întîiul preţ al acestui destin nou ar fi dezrădăcinarea. Totuşi, din acest lucru, Constantin Sterian chiar că nu face o dramă. S-a născut la o aruncătură de băţ, la Răcari, şi cine îndrăzneşte să privească peste umerii zilei de azi înţelege destul de repede că mai devreme sau mai tîrziu şi Răcarii se vor cuprinde de la sine în Titu. Şi Constantin Sterian a socotit ca foarte firească hotărîrea sa de a se supune la un nou destin al oraşului Titu şi, totodată, la un nou destin al Răcarilor baştinei sale. Mai mult, privind în jur, opţiunea lui se arată a fi între toate asemănătoare opţiunii tovarăşilor săi de muncă. Ca maistru al atelierului de matriţe, Constantin Sterian nu se simte răspunzător doar de calitatea producţiei colegilor şi subalternilor săi. Ci şi de suma devotamentului investit în această producţie. Şi uneori chiar de viaţa de zi cu zi a oamenilor din atelier. Şi e vorba, cu totul, de 18 vieţi. Şi oricum am răsuci lucrurile, în prisacă sau alături de ea, o viaţă de om e mai însemnată decît o dulie. Şi deşi să tot răsucim lucrurile în parte, mai crede Constantin Sterian, e mai bine să împăcăm preţul vieţii cu preţul duliei. Cît de cîte dacă nu pe de-a-ntregul.

Să începem cu sculerul matriţer Mirică David, sosit şi el în întreprindere tot în martie 1978. E şi el din apropiere de Titu, din Odobeşti ; om serios, ştie meserie ; şi numai din întîmplare Constantin Sterian i-a luat-o cu un minut înainte. Dumitru Andrei a descins aici din Costeşti Vale, e cu şapte ani mai tînăr şi n-a avut încotro : meseria a învăţat-o de la Constantin Sterian. De loc din Braniştea, Lucian Zaharia a descălecat şi el la Titu chiar în luna cînd Constantin Sterian devenise maistru. Şi maistrul său l-a urcat pînă la categoria III bază şi abia după asta, cînd s-a văzut şi el om, Lucian Zaharia a plecat în armată. Se va întoarce curînd. Ca şi Ion Nicolae, şi el tot din Braniştea, intrat şi el în pîinea matriţeriei o dată cu Lucian Zaharia. De asemenea, prin grija lui Constantin Sterian au învăţat meserie, căsătorindu-se toţi în Titu, Dumitru Andrei, amintitul Ion Popa, amintitul Mirică David şi Nicolae Popescu, la nunta cărula Constantin Sterian chiar a şi jucat. Soţiile lor, Liliana, Elena sau Coca, lucrează şi ele la I.A.E.I. Titu. Citeodată, în prisacă, vrînd-nevrînd, Constantin Sterian se gîndeşte şi la viaţa de zi cu zi a celor care încă îşi mai caută neveste. Şi pe unii din ei chiar îi înţelege. Florin Sandu, spre o pildă, e dator înainte de toate să aibă grijă de taică-său, lovit nu demult de o boală năpraznică. Dar Constantin Matei ? Sau Nicolae Păun, Ştefan Buturugeanu şi Marin Voicu ? Oare ce mai aşteaptă să întemeieze şi ei un cămin ? Deunăzi, unul alt burlac din echipă, lui Constantin Niţă, maistrul nostru chiar i-a făcut o vizită în camera de la căminul de nefamilişti. Şi cămine de nefamilişti mai văzuse Constantin Sterian, dar ordine ca în camera lui Constantin Niţă n-a mai văzut. La capitolul ordine, băiatul acesta se înscrie printre cei cărora femeile obişnuiesc să le ridice statuie. Şi, atunci, Constantin Niţă ce mai aşteaptă ? Firește, cum e lesne de înţeles, fiind vorba despre întrebări care nu se rostesc şi în viaţă cu aceeaşi dezinvoltură cu care îţi le adresezi în prisacă, în sinea ta.

Să nu-l uităm nici pe Mihai Ştefan, rînduit şi el de curînd sub zodia meciei de vîrstă de 27 de ani din atelierul lui Constantin Sterian. Apoi, să nu uităm că o anume meserie, citeodată, nu se prinde şi pace de un anume om, cu toată bunăvoinţa lui. Iancu Ilie, din Odobeşti, cu cinci ani mai tînăr, a venit la I.A.E.I. Ţitu cu cele mai bune intenţii. S-a calificat şi el, n-a mers rău în producţie, dar se pare că nu i-a plăcut treaba asta din cale afară de vreme ce a sfîrşit prin a deveni impiegat de mişcare. A pierdut I.A.E.I. Ţitu, dar a cîştigat C.F.R.-ul. Iar alţi se lasă prea repede copleşiţi de necazuri. Asemeni lui Iosif Barbu. Tăind un salcîm în grădină, Iosif Barbu a păţit un necaz la un ochi şi i s-a părut că n-ar mai fi bun pentru fabrică. S-a transferat la o cooperativă din acelaşi oraş. E apreciat, n-a uitat disciplina fabricii, dar parcă în urma lui a rămas un gol totuşi. Cum a rămas un gol şi în urma lui Ion Popa, în a cărui reîntoarcere Constantin Sterian totuşi speră. Cum speră un tată la reîntoarcerea unui fiu dus în lume. Şi Ion Popa nici măcar nu a fost un fiu rău. E şi el de aproape, din Slobozia Moară. A venit aici cu meseria învăţată la Bucureşti. S-a căsătorit în Titu, a tras tare, fără nici un răgaz, poate prea tare, a agonisit un apartament proprietate personală, a vrut să-i aştearnă şi podelele cu covoare mai acătării, în acelaşi an, şi aşa mai departe. S-a înglodat în datorii şi cu timpul i s-au cam răvăşit gîndurile. Pe şleau spus, a vrut foarte multe într-un timp foarte scurt şi a obosit înainte de vreme. Acum se odihneşte şi îşi trage sufletul într-un sanatoriu. Nici aşa nu e bine — şi-a mai spus Constantin Sterian, în prisacă. Totuşi, nu este vorba despre un om pierdut fără nici o speranţă.

Şi aşa, de la om la om, de la vorbă la vorbă, reporterul a avut revelaţia unei mari şi unite familii. Cimentul solidarităţii ei fiind de regăsit sub toate faptele de muncă ale unui atelier de a cărui activitate producţia Întreprinderii de aparataj electric şi de instalaţii din Titu depinde nemijlocit, în cel mai deplin înţeles al cuvîntului. Produsele întreprinderii nu e nimic nou în asta, şi-au cucerit de mult faima lor. Atît în ţară, cît şi peste hotarele ţării. Dar cu totul nouă şi semnificativă ni se arată a fi, deşi s-ar fi cuvenit s-o cunoaştem ceva mai devreme, chiar această faţă umană a luptei pentru calitate purtată la I.A.E.I. Titu, unde n-am auzit vorbe mari, unde cifrele nu ni s-au scuturat la ureche ca nişte zurgălăi zgomotoşi. Un om a renunţat la chitară, deşi nu credea că va renunţa vreodată la ea. S-a îndrăgostit în schimb de o meserie şi din cînd în cînd reintors în sine, stăruie într-o prisacă, tot cu gîndurile la meserie şi la viaţa celor 18 oameni de care răspunde. Chiar şi aceste împrejurări, cînd sînt rupte de mediul lor, nu ne spun mare lucru. Şi nu întîmplător, deşi i s-a oferit prilejul să ne umple capul cu cifre, Constantin Sterian nu rosteşte o cifră fără a limpezi, pînă la capătul lucrurilor, acoperirea ei în viaţă, acoperirea ei în dreptate, acoperirea ei în speranţă. Cînd îi ceri o cifră înainte de a fi ajuns el la ea, cu logica sa aşezată şi cu bunul său simţ înnăscut, Constantin Sterian pare rupt din familia sa, care e viaţa sa. Şi capătul lucrurilor, oricum ne-am întoarce, rămîne mereu omul. Şi capătul şi măsura lor. Cînd renunţăm la înţelegerea acestui adevăr omul nou e un monument de hîrtie. O himeră în căutarea căreia gazetarul ajunge să pescuiască balene pe Herăstrău. Chiar mirîndu-se că nu-l crede nimeni.

MIHAI PELIN ■

Start spre viitor din Insula cibernetică Videle

În acest prag de 23 August a apărut pe harta feroviară a ţării un indicator atît de neobişnuit încît mai întîi, din goana trenului, îţi se pare că aerul încălzit de răsuflarea fierbinte a pămîntului joacă o festă ochiului. Voi care bateţi drumurile de fier din Bodrogu Nou în Bogata Mureşului, din Virtoapele Haltă la Caransebeş Ţiglărie (vor fi existînd şi asemenea trasee fistichii din moment ce staţiile cu pricina apar în sacrosancta cărţulie albastră „Mersul trenurilor de călători valabil de la 29 mai 1983 la 2 iunie 1984“), şi mai cu seamă voi ce folosiţi cu încredere prima şi cea mai importantă magistrală feroviară a ţării, cea cu numărul 100, Bucureşti — Roşiori Nord — Craiova — Timişoara Nord, priviţi cu atenţie clădirea modestă a triajului Videle ! Pe zid, sus pe familiarul panou albastru cu litere albe de o şchioapă nu mai stă scris, ca de obicei, VIDELE, ci — de cîteva zile — INSULA CIBERNETICĂ VIDELE. Chiar aşa. Ne şi închipuim pe conductori anunţînd la accelaratul nr. 137, care poposeşte aci dimineaţa în zori : „Insula cibernetică, un minut !“

Aşadar, în această cîndva adormită aşezare de cîmpie, a cărei gară este şi azi amplasată într-o clădire construită la '77 (1877, firește) s-a semnat actul de naştere a cibernetizării căilor ferate române — sensul mai exact al acestei aserţiuni fiind arătat mai jos. L-am întrebat deunăzi pe şeful de staţie, coordonator inginerul Tudor Ştefan dacă insolita placă va rămîne agăţată acolo chiar în această formă. Mi-a răspuns : „N-o va desprinde nimeni. Nu ştiu dacă o va adopta ca atare şi viitorul Mers al trenurilor, dar orice ar fi, de azi înainte sîntem şi rămînem Insula cibernetică Videle“.

Sîntem bucuroşi că în acest august sărbătoresc putem vorbi, în premieră, despre o realizare majoră a tehnicii româneşti, la care a concurat un număr impresionant de specialişti, de institute de cercetare şi de întreprinderi, vizînd la mecanizarea şi automatizarea activităţii de prelucrare a trenurilor, pentru început în acest nod feroviar foarte important de lîngă Bucureşti. Semnificaţia şi însemnătatea practică pentru economia naţională, în prezent şi în perspectivă, devine evidentă pornind de la un adevăr banal, dar fundamental : de funcţionarea fără greş a transportului feroviar de mărfuri — mai ales într-un moment cînd circulaţia auto, tot mai costisitoare, se restrînge — depind, în măsură hotărîtoare, viaţa noastră de toate zilele şi bunul mers al întregii economii naţionale. Închipuiţi-vă cum ar fi afectată viaţa unui singur oraş de întreruperea temporară, să spunem doar pentru cîteva zile, a influxului de mărfuri pe reţeaua C.F.R. ca urmare a unor defecţiuni tehnice majore în gară respectivă. Consecinţele ar fi catastrofale, numeroase întreprinderi industriale ar fi nevoite să-şi închidă porţile, ar lipsi alimentele de bază, combustibilul, tot ce este indispensabil unei activităţi normale. Dar nu situaţiile excepţionale ne interesează — tocmai fiindcă ele sînt excepţionale — ci accelerarea pompării „sîngelui“ pe arterele noastre feroviare, al căror puls se identifică, în bună măsură, cu însuşi pulsul economiei României. Or, tocmai datorită dezvoltării economice multilaterale din ultimii ani şi atragerii în circuit a tuturor zonelor din ţară (traficul C.F.R. de mărfuri într-o singură lună a anului 1983 întrece de multe ori întregul trafic feroviar anual al României antebelice !) actualul sistem de triere a trenurilor, gîtuit de volumul mereu crescînd de mărfuri, riscă să provoace grave perturbări.

De aceeaşi situaţie s-au lovit în ultimele două decenii toate ţările dezvoltate din punct de vedere economic, motiv pentru care S.U.A., Republica Federală Germania, Franţa, Anglia, Italia, Suedia, Elveţia, U.R.S.S., Japonia etc. îşi dotează staţiile de triaj cu calculatoare electronice pentru automatizarea penibilului şi greoiului proces de triere în uz pînă nu de mult şi pentru conducerea operativă a căilor ferate. Aşadar, nu ne referim la utilizarea ordinatoarelor pentru simple operaţii de gestiune, de „contabilitate“, ci la conducerea operativă.

Ce este un triaj ? O fabrică de trenuri. Fiecare vagon de marfă urcat pe „cocoaşa“ triajului este îndreptat spre o linie sau alta în funcţie de garnitura căreia îi este destinat. Vagonul coboară în virtutea forţei gravitaţiei, cîştigă viteză şi atunci trebuie frînat. Operaţia se repetă zilnic cu sute şi mii de vagoane. Aci intervin sabotarii, muncitorii ai căror loc în istoria de un veac şi jumătate a căilor ferate nu a putut fi luat — pînă acum cîţiva ani — de nimeni şi de nimic în nici o ţară din lume.

Vorbeam la Videle cu ceferişti simpli, cu ingineri şi doctori ingineri feroviari, mai tineri sau mai vîrstnici, supuşi toţi de decenii legii aspre dar drepte a CFR-ului : nimeni, absolut nimeni nu are dreptul să ocupe un post de conducere dacă nu a trecut efectiv şi a muncit ani de-a rîndul în eşaloanele inferioare, nimeni nu poate fi numit, bunăoară, şef de gară, dacă nu a lucrat şi ca impiegat de mişcare. Doar astfel va şti ce şi cum să ceară viitorilor subalterni. Îmi vorbeau cu emoţie despre sabotarii din staţiile de triaj ; aceşti anonimi purtînd în fiecare mînă cîte un sabot de cinci kilograme fug înaintea vagonului care a luat-o „la vale“ de pe cocoaşă şi aruncă sub roţi în secunda (de fapt, în milisecunda) şi în locul potrivit sabotul pentru frînare. Dacă întîrzie sau calculează greşit, penalizarea nu este administrativă, ci este aplicată de roţile vagonului.

I se strigă sabotarului, de la macaz : „Vagon greu !“ sau „Vagon uşor !“, ori „Bun alergător... Rău alergător !“, după caz, aceste cuvinte referindu-se la caracteristicile tehnice ale vagonului. Apoi, într-o frîntură de secundă, sînt botări-

pentru o nouă calitate

toare doar agilitatea omului, experiența, dîrzenia, chiar spiritul de conservare, o luptă minut de minut, oră de oră, zi de zi, pe viscol și pe caniculă, pe ploaie și pe ceață, fiindcă, nu este așa ?, C.F.R.-ul nu stă nici pe viscol, nici pe furtună, nici de Anul nou, nici la orele amurgului cînd umbre înșelătoare te fac să apreciezi mai greu distanțele, și nici în bezna nopții, la lumina pală a felinarelor manevranților. Arunci saboții și alergi în fața vagonului, arunci saboții și alergi, astfel încît denumirile pentru vagoane se aplică, în egală măsură, și muncitorului : **bun alergător... rău alergător.** Nu întrebăm ce se întîmplă cu rău-alergătorii și nici cu acei care nu știu să țîșnească în lături din calea unui vagon încărcat, să zicem, cu acid sulfuric, cu o clipă înainte ca acesta să se ciocnească (firesc) cu vagonul spre care se îndreaptă și să împrăștie (la fel de inevitabil) stropii care ard carnea pînă la os.

I-am evocat, la Videle, pe acești anonimi ceferiști nu fiindcă eliminarea muncii lor grele grație mecanizării și automatizării triajelor ar reprezenta esența experimentului Videle, ci fiindcă dincolo de implicațiile economice și tehnice mai largi, precumpănitoare, nu trebuie ignorat — mai ales în aceste zile premergătoare lui 23 August — aspectul pur uman și muncitoresc al Insulei cibernetice.

În fond, ce se întîmplă în momentul de față la Videle, cu cîteva zile înainte de darea în exploatare a primului triaj automatizat din România ? **Pentru prima oară la noi un calculator electronic a „coborît" într-o stație de cale ferată** pentru a asigura gestiunea practic instantanee a multitudinii de informații (parcul de vagoane din triaj, predătorul vagonului, stația de încărcare, destinatarul, natura și cantitatea de marfă din vagonul respectiv și unde se află acesta în fiecare secundă etc., etc.), dar mai ales pentru **a conduce efectiv operațiile și manevrele**, din care munca fizică, brută, va rămîne pentru totdeauna exclusă.

Călătorul spre Craiova sau Timișoara care privește distrat prin fereastra acceleratului triajul Videle nu va observa nimic deosebit în aceste zile : aceleași opt linii, aceleași macaze, aceeași forfotă. El nu știe că în subteran s-a instalat o adevărată uzină care tractează prin cabluri, **la comanda calculatorului electronic**, cărucioarele de presat vagoanele ce înlocuiesc locomotivele de manevră. El ignoră că linia ferată este „măturată" permanent de invizibile raze radar ; că noua construcție alăturată gării adăpostește două calculatoare electronice românești Coral-4011 și alte complexe echipamente de comandă românești; că la pupitre nu trebăluiesc ceferiști cu șapcă roșie, ci proaspete absolvente ale secției de informatică a Facultății de matematică îndrumate de inginerul Radu Cazacu, din sectorul de informatică al Regionalei C.F.R. București.

Desigur, Insula cibernetică Videle nu a apărut peste noapte, ea se înscrie ca punct terminus al acțiunii de mecanizare a 12 triaje din țară în anii 1974—1982, și ca stație-pilot, deci punct de plecare pentru automatizarea tuturor triajelor în perioada 1983—1990. Nu vom intra în detalii tehnice, mulțumindu-ne să amintim că materialul utilizat a fost **gîndit și realizat în întregime în România** — de la calculatoarele și frînele de fascicul și de țintă la cărucioarele de presat și la centrala de comandă și control (inclusiv radarul). Iată de ce Operațiunea Videle s-a finalizat abia în ultimii doi ani, cînd industria românească a putut furniza absolut toate echipamentele necesare. Firește, acțiunea de concepție a premers cu mult materializarea practică, aceasta din urmă încununînd eforturi colective care s-au întins pe mai mulți ani. După opinia calificată a specialiștilor cu care am discutat — unii s-au întors recent după călătorii mai îndelungate în străinătate pentru documentare și specializare — **cibernetizarea de la Videle, ca realizare și concepție, se situează la un nivel comparabil cu acela din cele mai dezvoltate țări europene.**

— Este însă necesar — subliniază inginerul Vasile Pascu, de la Centrala de construcții căi ferate, antreprenorul și coordonatorul general al lucrării — ca **eforturi de gîndire și de cercetare ai atîtor specialiști să fie cît mai rapid valorificate.** Cibernetizarea triajelor sporește spectaculos calitatea muncii C.F.R., eficiența economică a transporturilor, scade rebuturile. Or, la C.F.R. rebuturile înseamnă prăpăd ! Dar în vederea cibernetizării — Videle nu reprezintă decît începutul — **se impune o adaptare rapidă a formelor noastre de organizare,** folosirea calculatoarelor de proces (pentru conducerea operativă, ca la Videle, nu numai pentru gestiune și „economisirea" contabililor) implicînd apariția unor **noi compartimente și profesiuni,** care trebuie să-și găsească rapid și oglindirea scriptică, altfel riscăm să ne împotmolim în tărăgăneli birocratice.

(Deschidem o paranteză. Ne povestea cineva că pentru introducerea și prelucrarea unor operații pe calculator — deci asigurînd o eficiență economică substanțial sporită în exploatare — a fost nevoit să aștepte doi ani ca să i se aprobe... formularul conținînd cuvenitele operații. Fără formular, nici bietul ordinator, cît de doritor ar fi fost, nu s-a putut pune pe treabă.).

Continuă inginerul Pascu, acest excelent specialist și om de inimă care, din copilărie și pînă azi, nu departe de pensionare, și-a legat cu pasiune viața de C.F.R. și ai cărui doi băieți studenți sînt și ei pe cale de a deveni ingineri feroviari. El spune :

— Așadar, s-a încheiat o valoroasă cercetare științifică românească. Este impresionantă lista specialiștilor care au adus fiecare o frîntură de nou, soluții originale, o pecete, fie și modestă, dar proprie. E poate obositoare lectura listei, dar cel care figurează în ea și-au închinat ani acestei realizări. Iată pe cîțiva din ingineri : de la Institutul de cercetări și proiectări tehnologice căi ferate Ion Rămniceanu, de la Institutul de proiectări căi ferate Constantin Borțoi (fost maistru la „23 August" !), Vladimir Gheață, Gheorghe Fecioru, Mac Daniel ; de la șantierul 14 grup construcții căi ferate București, Costache Bizgan, Adrian Olaru, Mihai Nestor ; de la șantierul 16 instalații Gheorghe Borza, Marin Rusianu ; de la Întreprinderea de semnalizări feroviare Iulian Bădescu, Jean Nicolaua, precum și alți specialiști de la Întreprinderea de produse metalice și prefabricate beton Pitești, Întreprinderea de aparate de cale Buzău, Întreprinderea mecanică de material rulant — ingineri, muncitori, maiștri, șefi de echipă, nu-i putem numi pe toți. De reținut masiva concentrare de forțe practic pe întinsul întregii țări. Se știe însă că orice cercetare științifică finalizată are o durată limitată, ea se uzează rapid fizic și moral, fiindcă nici „ceilalți" nu stau pe loc. Trebuie deci **o propagandă comercială promptă, activă și peste botare,** întrucît — în lumina celor mai sus arătate — România ar putea deveni, în domeniul de mare actualitate și perspectivă pe plan mondial al automatizării triajelor, o importantă exportatoare de utilaj, tehnologie, programe, într-un cuvînt: exportatoare de **inteligență,** cel mai prețios „articol" de export. Să ne grăbim...

Apelul nu este pur retoric, deoarece la Videle, deși încep să se perinde „clienți" potențiali din Republica Populară Bulgaria, Republica Populară Chineză, Argentina (în curînd, Grecia), nu a apărut pînă în prezent, se pare, nici un singur delegat al unei... întreprinderi de comerț exterior românești. Măcar de curiozitate. Nu e tîrziu nici acum, fiindcă oricine ancorează în aceste zile la cheiul Insulei cibernetice Videle poate face gratuit, fără bilet, o călătorie în viitor.

LIONEL NIȚESCU ■

„Cînd vorbim despre nou, eu mă gîndesc tot la oameni"

Șansa face parte, indiscutabil, din cariera reporterului. Iată povestea acestui interviu, care deși nu-și propune să fie un model al genului este, sînt înclinat să cred, un interviu nimerit, adică cel ce răspunde la întrebările privind bătălia pentru nou nu numai că e în prima linie, prin natura ramurii pe care o slujește — electronica — dar e și unul dintre învingătorii ei. Chiar dacă în această bătălie starea de victorie trebuie restabilită zilnic. Anton Vătășescu este directorul Întreprinderii de piese radio și semiconductori Băneasa, întreprindere fruntașă pe ramură. Șansa reporterului a fost dublă: în primul rînd e vorba de un interlocutor pe care și l-ar dori orice gazetar — și nu numai de la noi — și asta pentru că nu evită răspunsurile mai „delicate", e combativ, are farmec în ce spune și mai ales cum spune etc., iar în al doilea rînd am avut norocul de a-l prinde dispus de interviu în ultima zi de muncă, înaintea primei zile de vacanță. Da, nu e o greșeală, aprobarea ca un director să plece în concediu în plină vară echivalează cu o victorie personală și e dovada sigură că întreprinderea pe care o conduce merge bine. Iar ca acest director să se facă disponibil pentru un interviu despre promovarea noului, disponibil în detrimentul pregătirii vacanței sale și a familiei sale e o dovadă certă că obsesiile producției nu-l vor face ca despre zilele de concediu să spună mai tîrziu că au trecut ca pasărea în zbor grăbit. Deși jură că va fi altfel de data asta :

— Anul ăsta vreau să nu văd pe nimeni. Nu mă duc nici la mare, nici la munte, ci am să-mi pun cortul undeva pe malul unui rîu, facem un foc, citesc niște cărți (secretara de partid i-a promis că-i dă romanul **Zbor deasupra unui cuib de cuci,** poate mi-l împrumută m-am gîndit să spun dar mi-am pus pofta-n cui, doar altul era motivul prezenței mele aici — n. rep.), aruncăm ceva pe grătar, ce mai: fără electronică, fără probleme, fără insomnii. Deși, ca să fiu sincer, domeniul componentelor electronice ar trebui să ne facă optimiști asupra viitorului. (Nu schițez nici un gest de surprindere. Tac și ascult. — n. rep.). Da, nu e nici o exagerare. În timp ce toate produsele se scumpesc, componentele electronice se ieftinesc continuu. Iată cazul întreprinderii noastre: anul trecut prețul lor reprezenta 20 la sută din prețurile anului 1970. Deci o ieftinire de cinci ori, în ciuda creșterii exagerate a prețurilor materiilor prime... (Zîmbește din celălalt colț al gurii ce nu e ocupat de pipa scurtă, care bag seama că n-a fumegat, „pipa comandantului" îmi zic și adaug tot pentru mine : „visul electronistului o fi fost să fie lup de mare ? Poți ști ce refulări ascundem noi, ăștia, modernii ?!). Acum 22 de ani cînd am venit ca stagiar, aici nu era încă nimic, mi s-au dat pe mînă 3 tranzistori sovietici. Lucram atunci cu profesorul meu, Drăgănescu, și am stricat unul. Ce dramă a fost ! Și acum facem peste 50 milioane pe an iar unul costă doar 1 leu ! Prin '65, mi-amintesc, dacă trebuia să proiectăm un tranzistor nou se cerceta 5 ani și dacă nu ieșea nu ieșea, basta, astăzi un component electronic dacă nu iese după 4—5 luni sîntem negri de supărare. Dar ce fac eu comparațiile astea ?! Prin '65—'70 dacă făceam un produs nou pe an era bine, acum introducem în fabricație o sută pe an și tot nu ajung ! (Brusc cel ce se lăsase purtat spre epoca romantică a electronicii românești redevine directorul de astăzi al unei întreprinderi care numără cam 6 000 de beneficiari pentru care ea face cîteva sute de milioane de componente în 10 mii de tipodimensiuni). De ce vă spun toate astea ? ! În primul rînd datorită faptului că spectaculoasa ieftinire se datorește atît creșterii productivității muncii, cît și unui spectaculos salt tehnologic. Toată lumea așteaptă de la noi componente electronice, nu există program de dezvoltare economică — automatizări, foraje, construcții navale, aeronautică, căi ferate etc., etc. — în care să nu fim implicați prin cele cîteva sute de milioane de componenți electronici pe care-i facem anual. Iată de ce ar trebui să fim o întreprindere extraordinar de bună și nu doar bună cum sîntem noi acuma ! E adevărat că unele solicitări nu sînt eficiente și mă mai enervez cînd mi se cere o producție care nu se justifică economic, ba, aș zice, se întoarce împotriva economicului. Ca să obținem un produs care are 200 microni pe 200 de microni se muncește cu anii și dv., ca ziarist, nici n-aveți ce admira la el; nici nu se vede măcar cu ochiul liber, nu e telegenic, nu e locomotivă sau mai știu eu ce colos. (Ne întrerupe telefonul : directorul unei mari clinici din Capitală îl roagă, aflu mai apoi, pentru 12 condensatori : altfel aparatele medicale electronice vor continua să rămînă înghețate, deși s-au dat bani grei ca să fie aduse din afară. Întreruperea aceasta mă face să compar I.P.R.S.-ul cu un nod de cale ferată prin care trebuie să treacă toate trenurile economiei ; lipsa de linii întîrzie ajungerea la destinație, dă peste cap toate orarele planificate etc.) Așa, să nu uit, să mai adaug ceva la lupta pentru perfecționarea tehnologiilor. În paranteză fie spus, noi lucrăm o lună pe an cu materiale economisite. În sfîrșit, saltul acesta tehnologic — lucrăm cu peste 1 200 de tehnologii — l-au impus oamenii, noua calitate umană. De aceea cînd vorbim despre nou eu mă gîndesc la oameni, dar nu numai atunci. Uite, se spune deseori că n-avem valută, dar avem creiere de bună calitate, aur curat. Avem probleme și la nivelul lucrătorilor. Sînt unii care s-au obișnuit ca alții să gîndească pentru ei. Dacă-l pui pe unul să stea strîmb la o masă de montaj, la nu știu ce operație, tot într-o rînă o să-l găsești și după 8 ore ; nici nu-i trece prin cap că poate să-și schimbe poziția; că acest lucru e mai bine și pentru el și pentru producție ! Mai e apoi problema detaliilor, unde-nu prea sîntem încă tari : prea des se mai spune „merge și așa". Sigur că merge dar mergem în urma altora ! Sînt o mie de probleme cu care trebuie să ne batem ca să învingă **noul** ! Nu, nu e o viață ușoară... sînt înnebunit de cîte probleme sînt asaltat în nopțile cu insomnie ; nu reușesc să dorm bine decît 2—3 ore pe noapte și ca să chem somnul fac programe pentru a doua zi, deși știu că nici 20 la sută din ceea ce mi-am propus n-o să pot face. (Telefonul sună din nou. E vorba de o analiză la nivelul sectorului, asupra programului de integrare a întreprinderii). Da, viitorul întreprinderii e legat de problema integrărilor ; sîntem condiționați de mii de sorturi de materiale pe care trebuie să ni le dea metalurgia, chimia, industria ușoară ; dar, vedeți, pentru ei nu sîntem un partener gras... La ei, ca și la noi, sînt aceleași dificultăți cu serile mici... Da, trebuie să le facem și pe astea căci altfel... Uitați, plec în concediu și știu că nu-mi vor da pace multe chestiuni printre care și faptul că nu toți beneficiarii noștri sînt asigurați cu produse și în spatele acestei probleme, numai, se află zeci de mii de oameni care așteaptă să aibă de lucru în continuare, pentru a-și asigura retribuția... Nu e ușor lucru să-ți stea asta pe cuget ! În clipa de față problema esențială este cea a integrărilor și nu numai pentru noi cei de la Întreprinderea de piese radio și semiconductori... Acum cursa de reducere a costurilor este amenințată de integrarea în țară a materialelor ; acestea vin acum, la început, cu prețuri mari, care uneori depășesc chiar eforturile noastre tehnologice. Aspectul ăsta ne trage înapoi și în competiția pentru export, înrăutățind cursul de revenire. De ce vă spun toate astea ? Păi dacă noi facem eforturi continue pentru promovarea și afirmarea noului, același lucru sînt datori să-l facă și colaboratorii noștri de la care primim materia primă și materialele. Sîntem, cum se zice, zalele aceluiași lanț și tăria lanțului se măsoară de la cea mai slabă verigă.

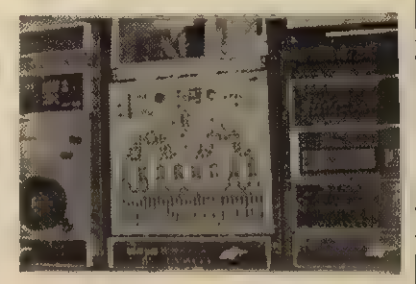

(Dramatică situație poate provoca și un interviu. De ce ? Păi după ce ai luat aprobarea ministrului și a ministrului adjunct, după ce ai încuviințarea sectorului, pentru că stai bine la toți indicatorii, și juri să te duci pînă pe malul unui rîu, departe de lumea electronizată, să apară nițam-nișam un gazetar și să facă să-ți găsești sălaș de vacanță lîngă o localitate unde ajunge revista **Flacăra,** nu e o situație dramatică ? Numai că aș vrea să-mi asigur interlocutorul că riscul acesta face parte și el din starea de victorie : învingătorii în lupta pentru nou au o datorie din dreptul la cuvînt, iar starea de victorie trebuie restabilită zilnic, chiar dacă există și un concediu legal de odihnă...).

VARTAN ARACHELIAN ■

Să gîndim cu capetele noastre

Știința și conștiința — două entități inseparabile

Titlul nu ne aparține. El ne-a fost sugerat de către un cunoscut om de știință român, inginerul dr. George Cojocaru, directorul Institutului de proiectări tehnologice pentru industria ușoară. Nu este vorba însă de un simplu crez politic sau de reafirmarea în plan teoretic a unui mod de lucru și de gîndire specific societății noastre. Afirmația se sprijină și se susține — așa cum vom arăta de îndată — pe faptele de muncă ale unui prestigios colectiv de cercetători și proiectanți, pe roadele și victoriile creației și creativității, pe tot ceea ce conferă dreptul la intîietate și originalitate ei.

— Mai mult decît oricînd — avea să ne mărturisească interlocutorul nostru — omul de știință, cercetătorul, lucrătorul din proiectare este astăzi implicat profund în politica de dezvoltare social-economică, el trăiește în prezent, girind viitorul, într-un permanent efort de adaptare la exigențele comenzii sociale, de înțelegere și utilizare maximă a resurselor pe care societatea i le pune la dispoziție. Tocmai de aceea, mai mult ca oricînd, activitatea de proiectare, de inginerie tehnologică, de cercetare este un act politic, a cărui combustie internă • constituie pasiunea, dăruirea de sine, dragostea de țară, acțiunea permanentă, revoluționară, pentru stăpînirea legilor naturii, pentru cunoașterea realităților interioare și exterioare omului, dar toate acestea nu oricum și niciodată în scopuri egoiste, ci numai prin subsumarea întregii activități intereselor generale ale patriei socialiste. Între știință și conștiință legătura nu poate fi decît necesară și indisolubilă. Este ceea ce s-a afirmat din nou cu nespusă claritate și putere de comprehensiune în Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Consfătuire de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative. Trebuie să avem permanent în vedere, a ținut să precizeze cu acest prilej secretarul general al partidului nostru, că procesul revoluționar, lupta revoluționară nu s-au încheiat ci continuă în noile condiții istorice, că a fi revoluționar nu înseamnă să fii doar bun inginer, bun muncitor sau economist, ci în primul rînd să pui mai presus de orice interesele partidului, ale poporului, să lași la o parte orice interese de ordin personal.

Definită ca cea mai înaltă formă de reflectare psihică a realității, conștiința presupune în relația sa cu știința, intenționalitate, orientare spațiu-temporală, raționalitate, creativitate, toate racordate însă unor țeluri precise : ridicarea multilaterală a țării, ridicarea nivelului de viață și civilizație al poporului nostru. Omul de știință, cercetătorul, proiectantul apar astfel angajați într-un permanent proces de reînnoire, de luptă cu sine, de adaptare perpetuă la exigențele și comandamentele momentului. Un exemplu edificator în această privință îl oferă, cred, și industria ușoară, compartiment supus unor presiuni ale schimbării, pe de o parte datorită vieții scurte a produselor sale destinate consumului, iar pe de alta, schimbărilor care se produc în cadrul resurselor de materii prime și energie, transferurilor de tehnologie și diverselor situații și conjuncturi din economia mondială. În acest larg context, munca de cercetare și proiectare apare ca o luptă continuă cu necunoscutul, cu un adversar neistovit, dar în același timp și ca o robie plăcută, izvodită din pasiune profesională și comuniune sufletească. Iar aceasta deoarece numai munca creatoare poate fi cu adevărat măsura definitorie a personalității umane, a omului și misiunii sale de erou civilizator.

Revista „Flacăra", care a avut amabilitatea de a urmări concretizarea acestor concepte și linii directoare în incinta institutului nostru, va avea, sper, prilejul de a găsi exemple edificatoare vizitînd atelierele noastre de proiectare. Dar înainte de a da cuvîntul colegilor mei, îmi revine, consider, obligația de a pune la dispoziția cititorilor cîteva date de sinteză ce oglindesc efortul colectivului nostru pentru promovarea noului, a ideilor generoase. Măsura acestui efort îl dau în primul rînd, în anul 1982, cele 30 de invenții brevetate și cele 118 invenții aplicate, iar în cursul primului semestru al acestui an, cele 97 invenții aplicate, toate concretizate prin obținerea unei economii de peste 800 milioane lei. Mai amintesc apoi că, în 1983, prin finalizarea celor 70 de teme și obiective de cercetare și investiții, se vor putea economisi anual peste 25 000 tone combustibil convențional, vor fi valorificate 10 000 tone textile refolosibile, iar economiile de valută se vor cifra la peste 30 milioane dolari ca urmare a realizării și amplasării unor tehnologii și instalații, a unor sisteme de mecanizare și automatizare, între care, manipulatoare și roboți industriali.

Dînd curs invitației interlocutorului nostru, am poposit în cîteva ateliere de proiectare, noii noștri interlocutori fiind ingineri proiectanți și autori ai unor brevete de invenție.

Adrian Ionescu : Înfăptuirea la timp și în bune condițiuni a unui nou obiectiv economic nu poate fi o simplă obligație de serviciu. Ea trebuie să constituie în primul rînd un act politic prin care cercetătorul, proiectantul, vin în întîmpinarea unei comenzi sociale, a unor imperative ale momentului, ale unor indicații și recomandări ale conducerii superioare de partid. Astfel, una din ideile-program ale partidului nostru se referă la înlocuirea materiilor prime din import prin produse indigene de aceeași calitate, deci depistarea acestor resurse virtuale și proiectarea utilajelor pentru producerea sau prelucrarea lor. Un merit în acest sens revine și institutului nostru, care, în ultima vreme, a participat la proiectarea utilajelor complexe pentru recuperarea unei materii prime valoroase : este vorba de lanolina anhidră, produs cumpărat pînă de curînd în exclusivitate din import. Invenția aparține unui colectiv al Întreprinderii de blănuri „Vidra" din Orăștie și are în vedere colectarea concentratului de lanolină din apele de spălare a picilor de ovine. În acest scop, institutul nostru a proiectat modulele de colectare (amplasate în șase întreprinderi textile) și stația de epurare, instalată la unitatea din Orăștie. Stația are o capacitate de 800 tone lanolină anhidră pe an, sau ceea ce înseamnă o economie de 950 000 dolari. Lanolina a obținut avizul Ministerului Sănătății, puritatea ei atingînd cotele reclamate de industria farmaceutică.

Simion Mateescu : În recenta cuvîntare rostită la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, secretarul general al partidului a reamintit din nou cît de importantă este acțiunea de organizare a activității productive, de depistare și folosire a rezervelor interne, a unor energii latente. Într-adevăr, o întreprindere reprezintă o entitate economică, a capacitate productivă, dar care nu înseamnă nimic în afara omului. Ea devine cu adevărat rentabilă și competitivă numai în clipa în care cei ce o pun în mișcare și îi sînt stăpîni și beneficiari fac acest lucru animați de o comuniune de idei și interese și sînt angajați într-un efort conjugat pentru îndeplinirea unor deziderate comune. Dar acest lucru reclamă deopotrivă o înaltă conștiință muncitorească, spirit de inițiativă, intoleranță față de rutină și conservatorism, înseamnă deopotrivă respectarea democrației muncitorești, cunoașterea hotărîrilor de partid și a legilor țării.

În spiritul acestor cerințe și obiective ale etapei actuale, institutul nostru a inițiat în afara muncii de proiectare, mai multe acțiuni de revalorificare și organizare a potențialului creator din mai multe întreprinderi ale industriei ușoare. Fără să ne substituim conducerii acestor întreprinderi, am procedat la revizuirea procesului de producție, am făcut sugestii, am propus noi soluții de optimizare a muncii. Acțiunea s-a dovedit de bun augur. Întreprinderea textilă „Dunăreana" din Giurgiu, Filatura și finisajul din Balotești, Fabrica de prelucrat în și cînepă din Sînnicolaul Mare, Întreprinderea de încălțăminte „Progresul" din Capitală au redevenit unități fruntașe, sporindu-și sensibil producția și productivitatea muncii.

În continuare am stat de vorbă cu autorii unei realizări de ultimă oră. Este vorba de inginerii *Mihai Ivan, Dinu Bârsan* și *Mihai Finichiu* cărora le revine meritul proiectării unor linii de fabricație în cadrul Întreprinderii de textile nețesute din Rîmnicu Vîlcea. Acestea sînt destinate prelucrării unor deșeuri textile, pînă de curînd practic nefolosite, și transformării lor în vată de tapițerie și mochetă. S-au folosit procedee și soluții originale, liniile de prelucrare urmînd să producă circa 10 milioane metri pătrați de vată pe an și 4 milioane metri pătrați de mochetă.

În final am notat și aceste gînduri, încredințate revistei noastre de un alt reprezentant al institutului, tovarășul inginer Mihai Gavril Pop :

— A prevedea este primul semn anticipativ al reușitei. Dar a prevedea, cercetînd dialectica vieții și scrutînd viitorul patriei înseamnă a te confunda cu destinul și interesele națiunii tale, înseamnă a cunoaște în profunzime hotărîrile de partid și a recunoaște în măsurile politico-educative un ghid permanent al activității cotidiene. Omul nou nu este un supraom ci un om obișnuit, dar care, așa cum preciza recent tovarășul Nicolae Ceaușescu, se distinge prin înalta sa pregătire politică și ideologică, este un constructor conștient al noii orînduiri sociale, stăpîn pe destinele sale și acționînd conștient pentru făurirea propriului său destin.

Autorul acestor gînduri nu este un simplu teoretician, ci în primul rînd un practician neprihănit și autorul unor invenții și inovații ce vin în întîmpinarea indicațiilor de principiu privind economisirea de energie convențională. De numele lui sînt legate proiectarea unor cazane recuperatoare de căldură, a unor instalații de recuperare care au determinat obținerea unor importante economii de gaz metan la Întreprinderea de sticlă din Turda, la Vitrometan Mediaș, la Întreprinderea de sticlă Azuga etc.

Declarațiile și faptele de mai sus aduc mărturia unor realizări de prestigiu ce se recomandă prin soluții tehnice originale, prioritare, prin zborul înaripat al ideilor generoase, prin abordarea cu temeritate a unor obiective și deziderate stabilite de conducerea superioară de partid. Dar înainte de a fi ceea ce sînt, aceste cuceriri ale minții și inteligenței sînt roadele muncii libere, ale unor oameni care, asemeni altora, dobîndind conștiința de sine, consideră devenirea noastră ca un permanent proces de redescoperire istorică. A fi revoluționar — au ținut să sublinieze interlocutorii noștri — înseamnă a te dărui cu pasiune și dezinteres muncii, a cunoaște legile țării și hotărîrile de partid, a participa intens la opera de decantare a valorilor, de condamnare a inerției, conservatorismului, a tot ceea ce contravine politicii și ideologiei partidului nostru. Înseamnă a da viață și statornicie acestor deziderate scumpe Partidului Comunist Român, reafirmate cu tărie în recenta și magistrala Cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative.

LIVIU MAIOR ■

Pentru întîia oară în România:

Rezultate spectaculoase în tratamentul bolilor de ochi prin mijloace homeopatice

În legătură cu experimentul terapeutic inițiat de oftalmologul dr. Aurel Rosin, revista noastră a publicat o primă relatare în martie anul acesta. Am avut atunci în vedere datele oferite de o casuistică sumară, precum și exemplul unor rezolvări „încurajatoare", bilanț modest dar îndeajuns de promițător pentru a permite formularea unor prime concluzii privind eficiența homeopatiei în tratamentul bolilor de ochi. Am socotit totuși că pentru a reveni în coloanele „Flăcării" cu informații și considerații semnificative și de ample loare, va trebui să așteptăm încă cel puțin un an. Dar nu s-a întîmplat așa. Mai multe scrisori primite din partea unor foști sau actuali pacienți ai doctorului Rosin ne-au obligat să revenim asupra hotărîrii noastre. Iată ce ne-a scris de pildă pensionarul Tiberiu Ilieș din București, șos. Ștefan cel Mare 5 :

„Doresc să vă mulțumesc pe această cale pentru articolul apărut în coloanele revistei dumneavoastră despre unele boli de ochi și tratamentele aplicate de tovarășul dr. A. Rosin de la Policlinica Universitară „Titan" din Capitală. Sufăr de mai multă vreme de un gen de retinopatie evolutivă. După citirea articolului respectiv m-am adresat tovarășului doctor care mi-a aplicat grefă de placentă și mi-a prescris o medicație homeopatică. De atunci simt o stagnare a bolii și chiar o ameliorare a vederii. Vă mulțumesc încă o dată pentru articolul publicat și vă îndemn să veniți în continuare în întîmpinarea miilor de suferinzi cu asemenea informații prețioase".

Tratamentul homeopatic, aplicat de doctorul Aurel Rosin la un lot de 282 de pacienți, aduce într-adevăr dovada unor rezultate neașteptate. Ele au întrecut toate previziunile specialiștilor, deci și pe cele ale autorului experimentului care a ținut să ne mărturisească de la bun început următoarele :

— Nu mi s-a întîmplat niciodată, în cei aproape 40 de ani de cînd practic oftalmologia, ca un nou tratament să se concretizeze prin rezultate cu adevărat spectaculare. În sute de cazuri homeopatia a dus la ameliorarea sau stoparea în evoluție a unor afecțiuni oculare extrem de greu de rezolvat prin mijloace obișnuite, alopate.

În rîndurile care urmează vom folosi atît datele de sinteză puse la dispoziția „Flăcării" de către medicul Rosin, cît și declarațiile unor beneficiari ai tratamentului. Relatarea noastră se adresează publicului larg, dar și unor specialiști în materie, care, sperăm, vor găsi în cuprinsul prezentului articol, un prim îndemn pentru preluarea și extinderea terapiei homeopatice la bolile de ochi.

Lotul supus testului homeopatic a cuprins, așa cum arătam mai sus, un număr de 282 de pacienți. Marea majoritate a acestora au prezentat dovada unor afecțiuni oculare cronice și progresive, tratate în prealabil, fără rezultate eficiente, prin procedee clasice, alopate.

Lotul cel mai mare a fost alcătuit din 115 bolnavi suferinți de cataractă senilă, maladie cu caracter progresiv ce provoacă în final opacitatea totală a cristalinului și impune de regulă intervenția chirurgicală. După efectuarea tratamentului homeopatic, care a durat, de la caz la caz, între 3 luni și un an, s-au putut constata, la aproximativ jumătate din numărul acestora, mici ameliorări funcționale (deci o stopare a evoluției bolii) și la 31 de bolnavi, o creștere a acuității vizuale, caracterizată anatomic prin resorbția parțială a opacității cristaliniene. Aceștia din urmă și-au putut relua în condiții normale activitatea profesională, iar în prezent pot să scrie și să citească fără dificultăți deosebite. Rezultatele cele mai bune au fost dobîndite în stadiile incipiente ale bolii. Medicația prescrisă nu a avut nici un efect în 31 de cazuri.

Tratamentul miopiilor forte progresive a fost urmărit pe un lot de 47 de subiecți, marea majoritate a acestora fiind persoane tinere. La sfîrșitul tratamentului (care a durat între 8 luni și un an) a devenit evidentă, în aproape toate cazurile, oprirea creșterii dioptrice și chiar sporirea acuității vizuale. Într-un singur caz (singurul dealtminteri din totalul celor 282 de persoane supuse testului homeopatic) a fost înregistrată o agravare a bolii. Iată ce ne-a declarat pacientul H.D., unul din beneficiarii tratamentului :

— Am apelat timp îndelungat la tot felul de tratamente obișnuite, dar boala progresa de la un an la altul, astfel că, în ultima vreme, în anumite situații, a trebuit să apelez la ajutorul celor din jur pentru a-mi putea duce la bun sfîrșit unele obligații profesionale sau pentru a mă putea deplasa pe stradă. În prezent mi-am reluat în condiții normale munca la birou, iar pe stradă circul fără dificultate. S-a produs un adevărat miracol !

În cazul retinopatiilor diabetice (38 de pacienți), terapia homeopatică a avut drept rezultat final o îmbunătățire a funcționalității oculare, performantă greu sau aproape imposibil de obținut prin tratamente alopatice. În acest sens, exemplul inginerului S.V. este mai mult decît concludent :

— Am folosit toate remediile posibile, tratamente generale și locale, între care și terapia cu raze laser, dar boala a continuat să se agraveze. Am început să am mari dificultăți în exercitarea profesiunii mele și în disperarea mea am început să mă confrunt cu gîndul sinuciderii. Și atunci a venit salvarea. Tratamentul homeopatic al doctorului Rosin mi-a ameliorat boala, hemoragiile și exudatele au dispărut, astfel că am putut să-mi reiau studiul de specialitate (în prezent sînt la un curs de specializare), iar la serviciu munca mea se desfășoară în mod normal.

În retinopatiile degenerative, maladie caracteristică persoanelor în vîrstă, remediile homeopatice au avut ca efect îmbunătățirea vederii, sau staționarea fenomenelor degenerative. Fișa medicală a pacientului S.A. aduce în acest sens o mărturie concludentă. Ea notează o afecțiune veche de mai bine de 40 de ani, carcterizată prin leziuni degenerative retiniene progresive. Tratamentul homeopat a avut ca rezultat nu numai stoparea maladiei ci chiar ameliorarea ei. Cu efecte asemănătoare s-a soldat și tratamentul aplicat asupra unui alt pacient, este vorba de pensionarul Aureliu Stănescu din București, Bulevardul Leontin Sălăjan 87, care ne-a mărturisit următoarele :

— În cazul meu, remediul homeopatic a dus la rezultate pe care nu le-am putut obține ani la rînd folosind medicația clasică, alcătuită în principal din medicamente din import. Cîmpul vizual mi s-a îngustat mereu, astfel încît nu mai puteam nici să citesc, nici să urmăresc emisiunile de la televizor. După numai două luni de la începerea terapiei homeopatice, vederea mi s-a îmbunătățit. În prezent pot să citesc, să vizionez filme și emisiuni TV.

Medicația homeopatică a mai fost extinsă și asupra unor cazuri de retinopatie pigmentată, de blefaroconjunctivită și de cheratită degenerativă, obținîndu-se și în aceste afecțiuni ameliorări sau o staționare a acuității vizuale. Iată acum situația globală :

Testul homeopatic a cuprins 282 de pacienți (135 bărbați și 147 femei), rezultatele evidențiind ameliorarea maladiei în 132 de cazuri și îmbunătățirea acuității vizuale în 49 de cazuri. La o sută de bolnavi, terapia nu și-a demonstrat eficiența. Au fost tratate următoarele afecțiuni :

Blefaroconjunctivită : 10 cazuri, cataractă: 115 cazuri, miopie forte progresivă : 47 cazuri, retinopatie degenerativă : 19 cazuri, retinopatie diabetică : 38 cazuri, tromboza venei centrale a retinei, 6 cazuri, retinită exudată nocivă: 4 cazuri, retinopatită pigmentată : 12 cazuri, atrofie de nerv optic ; 4 cazuri, tulburări de vitros: 3 cazuri, glaucom : 17 cazuri.

De notat că trei bolnavi de ochi au solicitat medicație homeopatică și pentru tratamentul astmului bronșic, iar pentru alți opt pacienți doctorul Aurel Rosin a prescris și medicamente împotriva arteritei obliterante. Tratamentul asociat și-a demonstrat eficacitatea în nouă cazuri.

Terapia propusă și experimentată de doctorul Rosin nu se recomandă prin soluții sau prescripții deosebite. Ea implică o anamneză largă, pacientul fiind invitat să răspundă la un chestionar alcătuit din 150 de întrebări, după care, pe baza indicațiilor terapeutice, bolnavul își procură și își administrează singur pilulele homeopatice. Acestea au fost în unele situații asociate cu mici tratamente locale, alcătuite din instilații, pomezi, injecții subconjunctivale sau retrobulbare.

Experimentul doctorului Aurel Rosin reprezintă fără îndoială un veritabil eveniment medical și o nouă dovadă că, prin redescoperirea remediului hahnemannian, bătălia pentru sănătate și-a sporit sensibil eficacitatea.

LIVIU TIMBUȘ ■

Pentru prima oară în România

Pansament biologic pe bază de colagen

O știre lapidară anunță palmaresul României la Expoziția Internațională de Invenții de la Bruxelles : 7 medalii de aur, 3 locuri doi și 3 locuri trei pe podium. Una din medaliile de argint la această disputată competiție mondială a inteligenței a fost obținută pentru realizarea unor pansamente oftalmologice de mare noutate și originalitate. Autori : medic primar doctor Ana Maria Dumitrescu de la Spitalul clinic de oftalmologie din București, inginer Maria Constantinescu de la Institutul de cercetări pielărie și încălțăminte, medic veterinar doctor Nicolae Țigăeru și inginer Mihail Constantinescu de la Ministerul Industriei Ușoare. La prima vedere ar părea ciudată o asemenea diversitate de meserii a componenților echipei. Dar actualmente știința pune tot mai acut problema caracterului interdisciplinar al cercetărilor, iar spectaculozitatea interferenței unor domenii pulverizează barierele artificiale ce au existat între profilurile de pregătire a specialiștilor. Să vedem însă ce îmbunătățiri a adus această realizare în tratamentele unor boli de ochi. În cazul unor agresiuni violente ale flăcărilor sau substanțelor chimice asupra ochiului, manifestate prin arsuri ale pleoapelor, conjunctivelor și corneelor, procedura clasică era aplicarea unor unguente pe zona lezată. Se formau în acest caz cicatrici grosse, neelastice și unele bride care trebuiau zilnic înlăturate cu efecte dureroase pentru pacient și nu rareori, această refacere precară a țesuturilor lezate conduces la sudarea pleoapelor pe globul ocular, scurtarea fundurilor de sac ale acestora și chiar imobilizarea ochiului. Or, tocmai în acest punct delicat, noul pansament aduce ameliorări notabile. Denumit Oftacol, el nu mai este un pansament inert, ci unul biologic, activ și nutritiv, pe bază de colagen tînăr extras din piele de vițel. Să ne lămurim de fapt ce înseamnă miraculosul colagen ! El este principala proteină a pielii, întîlnit în constituția tuturor organismelor animale. Pansamentul provenit din pielea de vițel este de fapt o plăcuță buretoasă, albă, o rețea de fibre de colagen tînăr, care lasă între ele microcanale ce permit respirația țesutului pe care se aplică și totodată și hrănirea lui cu aminoacizii conținuți în această structură dermică animală. Vă dați seama ce spectaculoasă este repararea, reconstrucția locală a țesutului atacat, în condițiile unei aerisiri perfecte și ale unei nutriții eficace prin această adevărată „osmoză" de substanțe hrănitoare de la pielea animală. În plus, Oftacolul, care are înglobate în el anestezice locale și antibiotice, prelungește și potențează acțiunea binefăcătoare a acestora. Procesul de epitelizare a plăgilor este sensibil scurtat, rezultînd cicatrici elastice, aproape de țesuturile normale, care permit apoi, în cazurile mai grave, intervenții chirurgicale pe un „șantier" de condiții mai bune. Prin pansamentul de colagen din pielea de vițel, dealtfel nerespins și bine tolerat de ochi, modificările sacurilor pleoapelor, lipirea acestora și înlăturarea dureroasă și repetată de către medic a bridelor nedorite, sînt de domeniul trecutului. Credeți cumva că fabricarea noului pansament a scos din circuitul productiv normal al industriei de pielărie cine știe ce materii prime valoroase ? Nici vorbă ! Și din acest punct de vedere, el este modern, fiindcă se produce prin recuperarea deșeurilor de piele ce nu se pot tăbăci, găsindu-li-se o valorificare superioară în teritoriul medicinei. Drumul pe care au mers specialiștii români nu a fost pavat și nici lipsit de meandre. Au fost luni de cercetări în laboratoarele Institutului de pielărie și încălțăminte pînă s-a ajuns la tehnologia optimă de fabricare, au fost ani de căutări în sălile Spitalului de oftalmologie pentru experimentări pe animale pînă s-a ajuns la rezolvarea fericită a unei numeroase și variate cazuistici de afecțiuni ale oamenilor. Dar dăruirea, pasiunea pentru profesie au catalizat eforturile acestei echipe în defrișarea hățișurilor de necunoscut ale acestui domeniu nou. Îmbunătățirile spectaculoase aduse în epitelizarea rapidă, suplă și fiziologică a unor leziuni oculare produse de traumatisme, arsuri, ulcerații, sutele de bolnavi care păraseau spitalul cu multe zile mai devreme și scutiți de multe suferințe, au făcut ca metoda tratamentului cu pansamentele Oftacol să stîrnească aprecierea specialiștilor de la multe clinici din țară. Ea se aplică și la Spitalul Militar Central purtînd și girul acelei autorități profesionale de nivel mondial care este profesorul doctor docent Mircea Olteanu. Dar cum eficacitatea tratamentului depinde mult de prococitatea aplicării pansamentului de colagen, ar trebui ca metoda să fie generalizată la nivelul tuturor clinicilor și policlinicilor de profil, ca tratament de urgență. Nu vedem ce stă în calea extinderii experienței valoroase a doctoriței Ana Maria Dumitrescu, cu atît mai mult cu cît microproducția Institutului de pielărie poate satisface comenzile. Atîta vreme cît la Bruxelles specialiștii străini s-au interesat cu admirație de realizarea românească, au „argintat-o" cu un premiu internațional, se impune, ca mainte de a ieși pe piața mondială, ea să devină uzuală la noi acasă.

În premieră absolută

Metodă românească de chirurgie buco-dentară

Medicului stomatolog **Dragoș Pentelelciuc** de la Dispensarul policlinic „Știrbei Vodă" din Capitală îi revine meriul de a fi elaborat și experimentat în premieră absolută o metodă de chirurgie buco-dentară, capabilă de a duce la rezolvarea unor carențe ale arcului mandibular, survenite fie ca urmare a unor accidente, fie mai ales, datorate unor cauze de ordin ereditar. Actul operator se bazează nu numai pe o nouă tehnică de lucru ci, așa cum vom arăta de îndată, în primul rînd pe o observație privind capacitatea de regenerare și dezvoltare a mugurilor dentari. Mai notăm de asemenea că la baza întregului edificiu conceptual și chiar a metodei de transplant folosite se află o întîmplare petrecută cu mulți ani în urmă. Iată faptele :

— Acum aproximativ 20 de ani — ne spune interlocutorul nostru — lucram ca medic generalist într-o comună din actualul județ Mureș. Într-una din zile a fost adus la dispensar un copil lovit în mandibulă de copita unui cal. Am făcut pe loc tot ceea ce se putea face într-un modest cabinet medical lipsit pe vremea aceea de serviciu de stomatologie : fixarea oaselor rupte și toaleta plăgii bucale. Am recomandat apoi părinților să ducă de urgență copilul la Tîrgu Mureș la un serviciu de chirurgie buco-dentară.

După mai mulți ani de la consumarea evenimentului, hazardul m-a făcut să-mi reîntîlnesc fostul pacient, care devenise între timp un flăcăiandru de vreo 15—16 ani. M-am interesat de îndată ce s-a întreprins pentru rezolvarea traumei mandibulare și am aflat că părinții accidentatului nu au apelat la nici un serviciu de specialitate, lăsînd ca rana să se vindece de la sine. Am cerut tînărului să-i examinez cavitatea bucală și atunci am putut constata cu stupoare că din gingie apăruseră în neorînduială mai multe șiruri de dinți cu morfologie normală. Mi-am dat seama pe loc că mugurii dentari ai copilului, zdrobiți, fragmentați, în urma loviturii, și răspîndiți la întîmplare în structura paradontului, nu fuseseră eliminați de organism, ci pur și simplu „încolțiseră", dînd naștere unei dentiții haotice. Întîmplarea m-a făcut, cu alte cuvinte, să fiu martorul unei dovezi indubitabile privind puterea de regenerare și dezvoltare a mugurilor dentari.

Așa s-a născut ideea de multiplicare și reimplantare a germenilor dentari.

În 1968 am avut ocazia să tratez un tînăr pacient sosit dintr-o comună a județului Argeș. El prezenta o gravă anodontie de natură genetică ; caracterizată prin lipsa totală a dinților în partea frontală a paradontului. Am rezolvat situația pe baza unei antogrefe, intervenția permițîndu-mi ulterior instalarea unei proteze fixe. (Intervenția a constituit tema unei dizertații prezentate și în revista „Flacăra", — n.r.). Cîțiva ani mai tîrziu, pacientul argeșean, de data aceasta om în toată firea, însurat, a revenit în cabinetul nostru însoțit de fetița sa Florina. Copilul prezenta, ca și părintele său, o malformație gravă și ea tot de natură genetică : arcul mandibular era lipsit complet de măsele, avînd doar patru mugurii dentari frontali. Unul din germeni crescuse însă în poziție orizontală, amenințînd astfel dezvoltarea normală a vecinului său. Situația de perspectivă se dovedea dramatică deoarece nu exista nici o posibilitate ca, ulterior, dentiția să fie refăcută pe bază de proteză fixă. Atunci, cu consimțămîntul tatălui, am hotărît să pun în practică repoziționarea fragmentelor rezultate prin secționarea mugurului dentar. Operația, relativ ușoară, a decurs normal, și pacienta are toate perspectivele ca, în viitor, să i se aplice o proteză fixă".

O operație asemănătoare a fost efectuată și unui băiat în vîrstă de șase ani, de data aceasta fiind vorba de secționarea mugurelui dentar și de introducerea între cele două fragmente a unei p[illegible] de tantal. Cei doi dinți obținuți pe această cale, se dezvoltă normal, ei au în prezent o singură rădăcină, dar ulterior, printr-o nouă intervenție chirurgicală, ei vor fi separați și repoziționați, astfel încît să se poată obține un cîmp protetic normal, deci o bază sigură pentru introducerea protezei fixe.

Metoda doctorului Dragoș Pentelelciuc constituie o premieră absolută, reprezentînd în fapt o variantă a metodei intitulate „Grefon alveolo-dentar și procedeu de obținere și recondiționare a acestuia în vederea transmutării", realizată în colaborare cu dr. Magdalena Pentelelciuc și prof. dr. Eugen Costa, și brevetată în 1972 sub numărul 60675. Pentru întîia oară în lume se oferă astfel posibilitatea rezolvării pe cale operatorie a anodontiilor ereditare. Extinderea metodei va însemna în fapt renunțarea la clasicele proteze de redresare ortodontică pe care le folosesc unii copii fără să obțină de cele mai multe ori rezultatele dorite.

LIVIU TIMBUS

Proteza ortopedică din porțelan

Cei ce au reușit surprinzătorul transfer al porțelanului în domeniul niciodată îndeajuns de explorat al medicinei, sînt specialiștii, cu deosebit har profesional, de la Clinica ortopedică și traumatologică și filiala „Cero" a Institutului de cercetări și proiectări tehnologice pentru sticlă și ceramică fină, ambele din Cluj-Napoca. Alcătuiți într-o echipă, ai cărei puternic liant a fost dragostea de oameni, medicii și inginerii au construit și experimentat cu succes proteza ortopedică de porțelan, realizînd o spectaculoasă premieră românească și pășind printre primii în lume în acest teritoriu de noutate științifică. Dar să parcurgem mai bine împreună biografia primei proteze ortopedice românești din materiale bioceramice cu actul de naștere la Cluj-Napoca. Profesorul doctor inginer **Nicolae Ciontea**, directorul Centrului de cercetări ceramice „Cero", împreună cu chimistul **Petre Tat**, au cercetat și au reușit să breveteze primul porțelan fosfatic obținut numai cu materiale din țară. Specialiștii români au preparat în laboratoarele institutului, din oase calcinate, feldspat de Muntele Rece și caolin de Sălaj, cel mai valoros tip de porțelan, porțelanul fosfatic, cu componente din țară și după o rețetă originală Puține țări din lume, cum ar fi Anglia, India, U.R.S.S., Japonia sînt producătoare de acest porțelan de cel mai ridicat rafinament, și iată că la enumerarea de mai sus s-a adăugat și România. Această perlă a ceramicii fine care este porțelanul fosfatic are cu cel puțin 15 grade de alb mai mult ca porțelanul obișnuit, prezintă o transluciditate și un luciu mult mai ridicate, care-i conferă o frumusețe deosebită, și nu în ultimul rînd, o rezistență mecanică foarte mare. Cunoscîndu-i aceste calități de excepție, medicul primar, doctor **Nicu Ghergulescu** și doctorul inginer **Nicolae Ciontea** s-au gîndit să implanteze porțelanul fosfatic și în organismul omenesc, cînd unul din subansamblele acestuia se află în suferință. Așa se face că după multe căutări, privind rețeta și tehnologia de fabricare, geometria cea mai adecvată, pe poarta Institutului „Cero", noul porțelan a ieșit nu numai ca obiecte de menaj și produse ornamentale de lux, ci și ca **proteze de cap femural**. Luni de zile în Clinica de ortopedie și traumatologie, sub îndrumarea profesorului doctor **Emil Ghermam**, doctorul **Nicu Ghergulescu** a făcut experimentări ale protezei pe iepuri, ca apoi să se facă marele și spectaculosul pas al transplanturilor la oameni, în special în cazurile de afecțiuni ale șoldului. La ora actuală, în palmaresul acestor inventatori sînt trecute 18 operații de această aloplastie, toate cu efecte remarcabile și cu o bună recuperare funcțională a pacienților. În special transplantul protezei bioceramice s-a practicat în imbolnăviri ale articulației cocsofemurale, și anume în cocsartroze, fracturi de col femural, necroze aseptice de cap femural și displazii congenitale de șold. Scepticii ar putea ridica neîncrezători din umeri întrebînd : „Cum să reziste porțelanul grefat pe un os atît de solicitat cum este femurul ?" Ei bine, studii inginerești tensiometrice au arătat o rezistență foarte bună a protezei bioceramice, examenele clinice și radiologice au confirmat succesul intervențiilor, iar argumentul decisiv a fost starea foarte bună postoperatorie a foștilor bolnavi, care s-au întors la locurile lor de muncă. Ce a adus nou proteza din porțelan fosfatic ? În primul rînd, este mai ușoară decît cele metalice, nu dă fenomene de respingere fiind foarte bine tolerată de organism, nu este toxică și realizează o simbioză perfectă cu mușchiul și articulația. Ea are o dublă mișcare în colul femural, făcînd posibilă mișcări ale piciorului mai libere, mai ample. În plus, pînă acum, în general protezele se executau din alumină adusă din import, care fiind foarte dură, era șlefuită cu mare dificultate. Ne întrebăm ce împiedică această metodă care aduce atîtea efecte favorabile pe toate planurile să nu fie extinsă în practica curentă și a celorlalte clinici de profil din țară? La Cluj-Napoca nu se bate pasul pe loc. Medicii se gîndesc și la alte tipuri de proteze bioceramice, iar inginerii au în proiect o instalație pilot în care porțelanul fosfatic să se experimenteze, în afară de ingineria medicală, și la executarea unor dinți din acest material de mare rezistență și finețe, la fertilizatori ceramici de sol pentru unele plante tehnice mai deosebite, precum și la alte domenii de avangardă. Între Clinica de ortopedie și Institutul „Cero" nu s-a semnat un contract de colaborare cu parafe, termene de predare și virări de sume de bani. Între ele s-a semnat, prin acești împătimiți în munca pentru binele bolnavilor, un contract al oamenieî.

FLORIN CONDURĂTEANU

Cartea de știință

Filosofie și istorie

Disciplină de graniță, filosofia istoriei cere cunoștințe vaste de istorie și un acut simț al argumentației filosofice. Confundată cu peste două decenii în urmă cu materialismul istoric, s-a realizat atunci abordarea frontală a aspectelor fundamentale ale teoriei și metodologiei istoriei, care așa cum bine se știe, nu au fost dezvoltate iar unele nici măcar enunțate de către întemeietorii marxismului. Sechelele dogmatismului s-au resimțit puternic în acest domeniu științific deosebit de complex.

O recentă lucrare se înscrie în rîndul celor cîtorva cărți similare apărute în ultimul timp. Intenția ei vădită este de a surprinde unele dintre tendințele esențiale ale filosofiei istoriei contemporane. Cei doi autori : Marin Badea și Pamfil Nichițelea, cercetători cu preocupări îndelungate în materie, și-au propus să analizeze aceste orientări în scopul descifrării elementelor perene apte a fi valorificate într-o teorie materialistă asupra istoriei. Volumul este rodul colaborării dintre un istoric și un filosof, el fiind prima lucrare de acest gen din publicistica noastră. Parcurgerea cărții demonstrează cît de utilă este o asemenea colaborare și înlătură, totodată, prejudecata în legătură cu dificultățile ce s-ar ridica în procesul elaborării unor asemenea lucrări. Fapt subliniat de însiși cei doi autori. Și anume că dacă unii filosofi s-au încumetat să stăruie asupra teoriei istoriei, mai dificil este de evidențiat același interes din partea istoricilor care, de regulă, manifestă reticențe pentru latura teoretică a investigației istorice. Se constată o anumită inapetență a istoricului față de filosofie datorată în bună parte și inadecvării demersului filosofic la specificul cercetării istorice. Depășirea unei atari situații este posibilă numai prin colaborarea dintre istoric și filosof.

Premisa avută în vedere în lucrarea de față este aceea că pentru constituirea unei filosofii materialiste a istoriei este necesară o confruntare creatoare cu toate concepțiile teoretice și filosofice din acest domeniu. Nu prin negare dogmatică ci prin dialog constructiv se poate dovedi legitimitatea tezelor și ideilor materialismului istoric. Un asemenea punct de vedere este nu numai afirmat ci și prezent în toate capitolele cărții, concretizat prin supletea analizei, rigoarea metodologică, poziția fermă față de opinii eronate, nuanțarea ideologică, valorificarea unor idei în cadrul teoriei materialiste despre istorie, concomitent cu respingerea descriptivismului, a factologiei, a abordărilor abstracte sterile.

Investigarea unora dintre principalele curente este precedată în mod firesc de clarificarea conceptului de filsosofia istoriei. Aceasta este „teoria însăși a acestei științe (istoria, n.n.). Ea este deci înțeleasă nu numai ca un domeniu al filosofiei aplicate în sfera istoriei sau ca o simplă meditație asupra sensului devenirii societății umane, ci ca o teorie științifică despre unitatea, structura și dinamica procesului istoric, despre specificul cunoașterii istoriei umane, despre problemele metodologice și axiologice ale cercetării acestei istorii, despre logica științei istorice". Este o definiție, neîndoielnic, exactă la care noi am mai adăuga la conținutul teoriei istoriei și acțiunea istorică, altfel spus, problemele generale esențiale pe care le pune activitatea oamenilor în procesul de creație istorică, într-un cuvînt subiectul istoriei care nu este nimeni altul decît omul însuși.

Lucrarea se oprește la cîteva dintre orientările dominante în filosofia istoriei: teoria sintezei, structuralismul, prezenteismul, noua gîndire economică și istoria cantitavistă urmărindu-se studierea unor aspecte esențiale : determinismul, cauzalitatea, virtuțile și limitele metodei structuraliste în investigarea fenomenelor istorice etc.

Un capitol se ocupă de adevăr, concept atît de controversat, istoria fiind terenul afirmării adevărului dar și al neadevărului, al falsului și minciunii, al încercărilor de a impune ca adevăr subiectivismul, voluntarismul și reaua credință, lipsa de demnitate etc. Un aspect tulburător și dramatic al problematicii adevărului este teama sub toate înfățișările ei ce merge de la teama față de adevăr și pînă la teama de a spune adevărul. Teama, consideră cei doi autori, se originează în momentele de criză ale societății, ceea ce este corect. Ne întrebăm însă ce resorturi acționează în manifestarea acestui fenomen în perioadele lipsite de convulsii sociale ? De bună seamă nu putem obiecta autorilor că nu au dat răspuns și la o asemenea întrebare. Cartea lor a avut un obiectiv precis. Meritul ei constă printre altele în stimularea cititorului în a-și pune întrebări în legătură cu problematica abordată. Și aceasta nu este puțin.

CONSTANTIN SCHIFIRNEȚ

SPRE ALBA IULIA, SPRE ÎNFĂPTUIREA MARII UNIRI

„Înaintea tradițiilor acestei țări nu stă acceptarea unor condiții de pace rușinoase“

„THE NEW YORK TIMES“ din 9 februarie 1918 : „tragedia fără precedent ce are loc acum in România. Strigătele de suferință ale unei națiuni in agonie, cu greu pot ajunge la noi, datorită zidului de incercuire german, iar situația acestui popor torturat este teribilă, aliații neputindu-l ajuta. Nu i se pot trimite nici muniții, nici alimente. Evenimente extraordinare au aruncat această țară intr-un abis in care ea luptă impotriva morții cu curaj și botărire. Acolo se produc lucruri pe care istoria nu le-a cunoscut incă“.

Deși victorioasă în vară la Mărăști, Mărășești și Oituz, spre sfîrșitul anului 1917 situația României s-a înrăutățit simțitor. Cauza : incheierea armistițiului între Puterile Centrale și Rusia sovietică (20 noiembrie/3 decembrie). Obligat de situația creată, guvernul român a trebuit să păsească, la rindul lui, pe aceeași cale, pentru că era, practic, imposibil ca pe un front în care trupele române și rusești se aflau amestecate unele cu altele, primele să se bată iar celelalte nu. În aceste condiții a fost semnat armistițiul de pace de la Focșani (26 noiembrie/9 decembrie 1917). Cînd Rusia Sovietică și Ucraina au inceput negocieri de pace cu Germania și aliații săi (incheiate la 9 februarie și, respectiv, 3 martie 1918, prin semnarea tratatelor de pace de la Brest Litovsk), situația României a devenit dramatică.

În țările Antantei numeroase voci au recunoscut gravitatea situației. „The Times“ din 18 decembrie 1917 : „Moralul armatei este nezdruncinat, dar nu se poate contesta că situația țării este foarte critică. Armata română este ca o insulă intr-un ocean... Nici una din țările beligerante nu a trecut incă printr-o incercare atit de teribilă“.

I. GH. DUCA : „Toate aceste greutăți... prefăcuseră viața noastră intr-un adevărat și permanent chin și incă o dată totuși, moralul nostru era ridicat. In fiecare zi ne convingeam mai mult de temeinicia vechiului proverb : «să nu dea Dumnezeu omului cit poate să rabde».

Loviturile soartei veneau din toate părțile, unele după altele și le răbdam, minunindu-ne singuri cit ne era răbdarea de mare. De altminteri, două sentimente se zbăteau în sufletul nostru. In ce privește viitorul apropiat, oricit de dureros ar fi fost, el reprezenta o speranță față de nesuferita indoială în care trăiam de atitea săptămini. Și, deci il priveam cu ușurare. Referitor la viitorul mai depărtat, credința noastră în izbinda finală a aliaților se intărea tot mai mult“.

În fața presiunilor Puterilor Centrale, care refuzau să mai prelungească armistițiul și voiau să profite de situația favorabilă lor pentru a impune României o pace separată, I.I.C. Brătianu transmite puterea unui nou guvern, condus de generalul Averescu (23 ianuarie/8 februarie 1918). La 11/24 februarie, în intrevederea pe care noul prim-ministru o are la Buftea cu imputerniciții Puterilor Centrale, guvernul român află condițiile păcii : rectificări de graniță pe Carpați, obligații economice, pierderea Dobrogei.

RACACIUNI, 14/27 FEBRUARIE 1918. REGELE FERDINAND SE INTILNEȘTE CU OTTOKAR CZERNIN, MINISTRUL DE EXTERNE AL AUSTRO-UNGARIEI

Din raportul lui Czernin : „Convorbirea mea cu regele Ferdinand a durat circa trei sferturi de oră. Eu am inceput convorbirea spunindu-i că n-am venit în nici un caz pentru a căuta pacea, ci pur și simplu din insărcinarea Maiestății Sale, preamilostivul meu stăpin, care în ciuda josnicei trădări a României, fapt fără precedent în istorie, vrea să exercite blindețe și menajament, dacă regele Ferdinand vrea să facă pace imediat în condițiile convenite de cele patru puteri aliate, condiții din care nu poate fi schimbată nici o iotă și a căror comunicare constituie scopul venirii mele azi. Dacă regele nu le acceptă, continuarea luptei este inevitabilă și aceasta inseamnă sfîrșitul României și al dinastiei. Căci azi deja superioritatea noastră militară este foarte importantă și acum, cînd frontul nostru este liber de la Marea Baltică pînă la Marea Neagră, ne-ar fi ușor ca în cel mai scurt timp să ne sporim superioritatea. Noi știm că România nu poate avea în curînd nici un fel de muniție și dacă se reia lupta, regatul și dinastia vor inceta să existe în cel mult șase săptămini.

Regele n-a făcut în general vreo obiecție, a spus insă că condițiile sint ingrozitor de dure. Fără Dobrogea România nu poate respira ; în ce privește cedarea Dobrogei de sud se poate discuta. Eu am replicat regelui că dacă el se plinge de condiții dure, aș voi să-l intreb care ar fi fost condițiile sale, în caz că trupele sale ar fi ajuns la Budapesta.

Regele s-a plins din nou de asprimea condițiilor puse lui și a opinat că nu va găsi niciodată un guvern care să le accepte. Eu am replicat că formarea cabinetului este o chestiune internă a României, dar că, după părerea mea personală, un cabinet Marghiloman se va impăca cu condițiile puse, pentru a salva România. Pot numai să repet că nu este de schimbat nici o iotă din condițiile de pace ale cvadruplei Alianțe, comunicate regelui. Dacă regele nu le acceptă, voi primi peste patru săptămini o pace cu mult mai bună decit aceea pe care România se poate considera fericită că a primit-o azi...

Cînd regele a voit să intre mai de aproape asupra diferitelor puncte, de exemplu cedarea întregii Dobroge și a exprimat părerea că România nu poate respira fără acces la mare, am spus că se va asigura României un acces la mare iar forma pentru aceasta trebuie să constituie un obiect al tratativelor de pace. Cînd regele Ferdinand a ajuns să vorbească iar despre trecut și a voit să-mi explice multe, i-am spus că acest lucru nu mai are azi nici un rost. El poate să considere ca cea mai mare fericire și să mulțumească lui Dumnezeu că există un monarh care gindește atit de mărinimos, incit îi oferă o mină prietenească, în ciuda trecutului, și din ordinul căruia sint eu aici, pentru a vorbi cu el despre pace. Dacă respinge mina prietenoasă intinsă generos, s-a isprăvit și niciodată nu o va mai putea apuca.

Altă discuție este azi fără rost. Eu aștept timp de 48 ore un răspuns clar, neechivoc, dacă regele este dispus să intre în tratative pe baza condițiilor cunoscute, de neschimbat. Dacă face acest lucru, România poate avea o pace onorabilă ; în caz contrar lucrurile își vor lua cursul lor imuabil“.

ȚARA PROTESTEAZA

BUFTEA, 20 FEBRUARIE/5 MARTIE 1918. Este semnat tratatul preliminar de pace intre România și Puterile Centrale.

Cînd știrea a devenit certitudine, toată țara a fost cuprinsă de durere. **Iorga** adresează atunci un protest regelui și-i dă „un sfat sincer, care nu i s-a cerut“ : **„Ne găsim fără putința unui ajutor al prietenilor, inaintea amenințării unui dușman care nu voiește să ne cruțe. Dar ne găsim și, fiecare, inaintea răspunderii față de acest admirabil popor al tuturor sacrificiilor și răbdărilor și inaintea judecății urmașilor, care ne vor intreba ce-am făcut cu moștenirea inaintașilor noștri. Ne găsim și inaintea tradițiilor acestei țări, despre care ca istorie pot vorbi. In aceste tradiții nu stă acceptarea unor condiții de pace rușinoase. Strămoșii noștri au preferat moartea acestei umilinți. Soldații Maiestății Voastre nu merită să fie supuși unei capitulări fără luptă. Și cu nimic nu ne vom putea indreptăți față de cei după noi, dacă le-am primi (...) Ce e mai bun în această țară cere respingerea, orice s-ar intimpla, a condițiilor care ni se pun astăzi și mai ales a celei care privește sfișierea, fie ea numai provizoriu în gindul nostru, a pămintului țării“.**

O parte dintre membrii parlamentului fac, la rindul lor, „un ultim apel“ către rege : **„...Subsemnații, membri ai parlamentului, reprezentind deosebitele părți ale țării și putind da expresie astfel sentimentelor de ingrijorare și durere care mișcă țara în acest moment, cînd integritatea ei e amenințată, cred de datoria lor să arate că : părerea tuturor oamenilor care au simțul onoarei naționale și care sint imensa majoritate a țării, de acord în această privință cu intreaga noastră armată biruitoare, este că nu se poate ceda nimic din pămintul pe care ni l-au transmis strămoșii noștri și pe care s-a vărsat din nou atita sînge pentru cel mai legitim ideal“.**

PAX GERMANICA

La 24 aprilie/7 mai guvernul Marghiloman semnează „pacea de la București“. Din protestul adresat guvernelor Puterilor Aliate și Asociate de românii aflați la Paris (10/23 mai 1918) : „Poporul român a fost șters din rindul națiunilor libere. Pacea pe care Puterile Centrale au impus-o României constituie însăși negarea independenței politice și economice a patriei noastre. Această pace este un instrument de ură și de răzbunare, obținut prin violență, fără a ține seama de cele mai elementare principii de justiție. Poporul român nu îi poate accepta ! România a intrat în război alături de puterile Antantei pentru cauza libertății și a democrației. Aspirațiile sale indreptate spre unitatea și independența intregului popor român i-au inarmat brațul. Pentru acest ideal sute de mii de români și-au vărsat singele. A renunța la ceea ce înseamnă rațiunea sa de a exista ca națiune, poporul român n-ar consimți niciodată ! România a fost zdrobită de trădarea țaristă și complicațiile ulterioare din Rusia. Indoliată, izolată, complet separată de aliații săi, pusă în imposibilitatea de a primi cel mai mic ajutor militar, privată de orice mijloc de aprovizionare, epuizată de indelungi eforturi și de cumplite epidemii timp de 20 de luni, România a capitulat ; dar ființa sa curajoasă nu și-a pierdut nici increderea în dreptatea cauzei sale, nici certitudinea în victoria Dreptului ! Dușmanii săi i-au impus ceea ce ei numesc o pace de prietenie germană, în realitate este cea mai crudă și mai jignitoare aservire. Aservire militară prin pierderea intregului lanț al Carpaților. Aservire politică prin amestecul german în toate marile administrații de stat. Aservire comercială prin răpirea Dobrogei, singura provincie maritimă a României și prin sechestrul asupra navigației pe Dunăre. Aservire industrială prin acapararea principalei bogății miniere a țării, petrolul. Aservire financiară prin exercitarea unui control german asupra producției principale a țării, cerealele. Acesta este șclavajul politic și economic pe care germanii speră să-l aplice României. Forța a primat în fața Dreptului. Germania a călcat în picioare principiile sacre de libertate și dreptate pentru care luptă toate națiunile unite impotriva barbariei germane. Românii liberi care trăiesc pe pămintul nobilei Franțe își ridică glasurile pentru a protesta impotriva acestei crime monstruoase. El se fac, astfel, ecoul sentimentelor intregii națiuni române. Actul de la București nu este un tratat de pace ; el este în contradicție flagrantă cu noțiunea de pace așa cum o înțelege lumea civilizată. Clauzele acestui tratat exclud, în mod evident, liberul consimțămint al României : este un act de cea mai dură violență impus de un dușman neindurător. /.../ In numele poporului român, ne declarăm astăzi ca și ieri, aliații puterilor Antantei și proclamăm nul și neavenit tratatul de la București, cu toate clauzele și convențiile sale adiționale. Și tot în numele poporului român facem apel la guvernele aliate, rugindu-le să nu abandoneze România în justele sale revendicări. In secolul al XX-lea, libertatea națiunilor ca și libertatea cetățenilor, trebuie să fie sacre. Nici o forță, nici un tratat nu pot suprima dreptul unui popor să aspire la unitatea sa națională și la independența sa. Orice convenție care tinde să ignore aceste drepturi imprescriptibile este inexistentă în fața Istoriei ! Interpreți ai sentimentelor neamului nostru, noi adresăm acest protest guvernelor și popoarelor care luptă și suferă pentru un ideal generos. Tuturor le cerem : Dreptate și Libertate !“.

Corespondenți de presă din țările Antantei prezenți în România arată opiniei publice internaționale adevărul despre România : „The New York Times“ din 15 martie 1918 scria : „România este la sfîrșitul resurselor sale, nu și a curajului său. Cu cuțitul la gît ea trebuie să accepte o pace impusă prin forță și nu de bună voie“ ; „Gazette de Lausanne“ din 8 martie 1918 publica articolul cu titlul semnificativ **O pace mai mult decît putredă** care exprima convingerea că „lipsa de înțelegere a militariștilor și a pangermaniștilor de la Berlin va lăsa în poporul român ranchiunuri eterne“.

POPORUL ROMAN CREDE IN VIITORUL SĂU

...Trădat de prieteni, înconjurat de dușmani, strivit sub greutatea unei păci de sclavie, înfometat, poporul român crede în viitorul său.

„ROMÂNIA NOUĂ“ DIN 30 MAI 1918 : „Germaniei și Austriei li se pare că e o mare vitejie să sfarmi un popor mic pe care e imprejurare neatîrnătoare de el l-a pus la o astfel de strimtoare. Așa li se pare și tilharilor, care pindesc vreme indelungată viața unui om cumsecade, pe care-l prind și schingiuiesc. Dar se înșeală amar Germania dacă crede că prin orice fel de măsuri ale ei ne va putea sfărima. Nu, noi nu vom muri. Prea mult ne iubim și pămintul, prea mult singe am vărsat de veacuri pentru idealul nostru, prea e puternică conștiința națională în toți românii... incit să ne fie astăzi teamă că ne va nimici Germania... Mai este în noi destulă vlagă. Am dovedit-o înaintea lumii intregi pe cîmpul de luptă, au dovedit-o românii din Transilvania cînd cu zecile de mii au alergat de bună voie sub steagurile României... Sint țări tunurile nemțești, dar e mai tare sufletul nostru și credința noastră... Pacea nedreaptă de astăzi va fi inceputul unui război nou, pe care-l va duce intregul neam românesc pînă la învingerea deplină“.

ION BULEI
ION CALAFETEANU
CONSTANTIN BOTORAN

2 almanahuri de vacanță

■ **Almanah estival — Luceafărul — 1983** este un... volum dedicat curiozității omului aflat la odihnă sau pur și simplu în orele de relaxare, fără să mizeze pe agrement de dragul agrementului, atent drămuit cu un sumar bogat în informații și comentarii, în reportaje senzaționale și reportaje document, fotografii de epocă și de arhivă, mărturii, caricaturi etc. Almanahul **Luceafărului** are un pronunțat caracter istoric. Aduce aminte cititorului de azi evenimente și personaje implicate în drame din trecut, reconstituie momente din istoria literară mai mult sau mai puțin reținute pe pelicula fotografică dar prezente în manuscrise, în epistole.

Almanahul reface atmosfera Societății Scriitorilor Români de acum 75 de ani, intîia ședătoare literară care a avut loc cu trei sferturi de veac în urmă, reamintește condițiile și instrumentele polemicii literare de-a lungul unor perioade de mai mult sau mai puțin zbuciumate, publică documente ale bunei vecinătăți care îl readuc în prim plan pe Nicolae Iorga, aminteste cititorilor prin mărturii o aniversare mai recentă a **Luceafărului** care a implinit 25 de ani de existență și face loc în paginile viu ilustrate unor reportaje și documentare din lumea intreagă.

Almanahul **Luceafărul** dedicat vacanței reprezintă o lectură care depășește cadrele unei petreceri estivale și devine un instrument de cultură.

■ **Caietul de vacanță** al revistei **Lumea** pe anul 1983 reface cîteva momente fundamentale din activitatea internațională a țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu, într-o cronică expresivă, comentată de fotografii reprezentative. În același timp Almanahul deschide cîteva dosare importante din viața internațională pe mapamond. Printre altele, un nou raport către Clubul de la Roma dedicat microelectronicii și societății moderne, o Geografie a foamei la timpul prezent, o privire retrospectivă asupra marii crize de acum 50 de ani, un scurt istoric al urmăririi și prinderii naziștilor care au scăpat la un moment dat de judecata popoarelor, un mister asupra „afacerii“ filmului serial Dallas-Compania petrolieră Ewing, etc. Caietul de vacanță **Lumea** oferă o privire atentă și expresivă asupra unui glob care se invirtește în jurul axei sale cu memoria incărcată de nenumărate situații conflictuale și elemente de tensiune, dar și sub o permanentă rază de speranță.

VINERI, 12 august 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

„Avem nevoie de o artă, de o cinematografie, de un teatru care să prezinte esența, modelul omului pe care trebuie să-l făurim!"

NICOLAE CEAUȘESCU

Nevoia de modele

Promovarea valorilor naționale

— La recenta Consfătuire de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, a insistat asupra necesității promovării în continuare a valorilor naționale. V-aș ruga, Valeriu Răpeanu, ca în calitatea dumneavoastră de director de editură, de istoric și critic literar să ne spuneți ce credeți că s-a realizat pînă acum în acest sens și ce mai trebuie făcut în continuare.

— Promovarea valorilor naționale reprezintă una din direcțiile esențiale ale gîndirii secretarului general al partidului nostru, afirmată încă din

(Continuare în pag. 14)

GEORGE ARION ■

Înfrumusețarea prin artă

— Stimate tovarășe Mircea Albulescu, credeți că metoda înfrumusețării omului poate fi convingătoare în artă? Credeți că publicul care vine la teatru, de pildă, va adera la un tip de erou devenit mai frumos decît în realitatea de toate zilele?

— Aș dori să vă vorbesc întîi și întîi despre o problemă fundamentală: dacă lumea are sau nu are nevoie de modele? Esența unui nou tip de om se naște din viața de toate zilele dar un model reprezintă o sinteză a trăsăturilor oamenilor de calitate superioară. Arta își extrage rădăcina pătrată a modelului său din viață, dar în

(Continuare în pag. 14)

ADRIAN DOHOTARU ■

Deschiderea spre viitor

— De ce credeți dumneavoastră, tovarășe profesor Alexandru Tănase, că este nevoie în acest moment, mai mult decît în altele, de un nou model uman în literatură și artă?

— Trăim un moment de mari acumulări teoretice și practice. Experiența formării omului nou pe care ni l-am propus de-a lungul anilor de edificare a societății socialiste ne determină să reevaluăm imaginea omului de tip nou care prefigurează un om ideal, așa cum apare în literatură și artă. De fapt, orice societate, și cu atît mai mult societatea noastră, care face din problematica omului axa valorică a întregului sistem de civili-

(Continuare în pag. 14)

ARON DOMIDE ■

Pentru o artă închinată omului

— Sînteți, stimate Horea Flămîndu, unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai sculpturii din România zilelor noastre. Aceste cuvinte nu sînt, cum s-ar putea crede, doar de circumstanță, ci o sinteză a tuturor comentariilor de care s-au bucurat în ultima vreme creațiile dumneavoastră. V-am propune, deci, nu neapărat o sinteză a cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta consfătuire de lucru de la Mangalia, cît mai ales o succintă relatare a ecoului pe care această cuvîntare l-a avut în rîndul artiștilor plastici.

— Animată de un fierbinte patos revoluționar și structu-

(Continuare în pag. 14)

VICTOR NIȚA ■

O obligație morală

— Stimate Mircea Mureșan, ca regizor de film — unul dintre cei cu îndelungi state în producție — cum considerați actualul moment cultural ideologic?

— Consfătuirea de lucru din 2—3 august de la Mangalia, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, orientînd în actualitate problemele muncii organizatorice și politico-educative ale partidului, constituie fără îndoială un moment de cotitură în dezvoltarea pe mai departe a creației literar-artistice și în mod particular a celei din domeniul producției cinematografice. Cuvîntarea secretarului general al partidului, o

(Continuare în pag. 14)

HORIA PĂTRAȘCU ■

Desene pe asfalt

Un jubileu la Tîrgoviște

...Aș fi avut norocul de a coborî prin Tunelul Timpului de-a dreptul în copilărie. O timiditate cunoscută unora, bizară pentru alții, m-a împiedicat să iau parte la festivitățile marcînd împlinirea a 150 de ani de cînd ființează Școala nr. 1 „Vasile Cîrlova" din Tîrgoviște căreia — în vremea refugiului de după război — i-am fost doi ani elev.

Dar s-a întors-o ea, copilăria, la mine și încă în cel mai bun mod cu putință, grație poștei care mi-a depus în brațe un plic din partea scriitorului Lucian Penescu, plic în care am găsit o mică gazetă tipărită în număr special și unic („Jubileu"), o broșură conținînd istoricul școlii, un exemplar din revista școlii, o insignă superbă și o medalie cu dragul chip al lui Cîrlova, gravate amîndouă după inspirate schițe semnate de arh. Radu Stroe. Trezoreria mea de obiecte sentimentale s-a îmbogățit nesperat și eu mulțumesc prietenilor tîrgovișteni care nu l-au uitat (ba chiar îi socotesc de-al lor, într-un muzeu) pe bucureșteanul bănuit anî în șir a fi argeșean fiindcă își scrie cărțile în Cîmpulungul Muscelului.

Omagiez în primul rînd truda inspirată a directoarei școlii, profesoara Paraschiva Bădin, sufletul sărbătorii (sărbătorilor) recente de la Tîrgoviște. Pun la inimă articolul pe care mi l-a consacrat unul dintre cei mai dragi dascăli ai mei, profesorul pensionar Victor Brînduș (în „Jubileu"), îi mulțumesc lui Lucian Grigorescu pentru rîndurile ce mă amintesc.

Să vorbesc despre școala mea? Au vorbit (scris) înainte de a o face eu, absolvenții ei cu care am fost (fără să fi fost) coleg, strălucitii scriitori Mircea Horia Simionescu și Radu Petrescu, aceia cu care destinul a vrut să-mi întîlnească numele, curînd lipit de al lor în cataloagele liceului și el glorios, „Ienăchiță Văcărescu" (pe vremea mea existînd cu „pseudonimul", e drept, sublim, Nicolae Bălcescu).

Am avut profesori (la o „biată" școală elementară) ce puteau ușor să urce grație fantastei lor erudiții pe înalte jeturi de catedre universitare. Și astăzi există merituoși urmași ai lor ce-i continuă, confirmînd tot mai apăsat că provincialismul e în amurg, dacă nu a expiat cu totul în viața României și că s-a produs acel fericit fenomen de nivelare a culturii provinciei și cea a Capitalei („capitaliștilor", zice un persona) al Scrisorii pierdute — nu e așa? — la Tîrgoviște).

Pun și eu un mănunchi de flori văratice la picioarele statuii (superbe) imaginîndu-l pe Cîrlova de către harul marelui meșter Vasile Blendea, ce mi-a fost și domnia-sa generos profesor fiind eu cu totul nedăruit la materiile cîndva denumite dexterități.

Sufletul celest al Tîrgoviștei respiră netulburat măreție și seninătate, forță și devotiune pentru artă. Orașul, acum al oțelului, nu-și uită obîrșiile consacratoare. Fiindcă prin rîvna poeților tîrgovișteni din primăvara literaturii române și prin meșteșugul tipografilor săi, cetatea zalei voievodale a fost, mai întîi un oraș al plumbului, după ce, secole fusese prin sîngele vărsat, o așezare-cetate de scaun a aurului...

GHEORGHE TOMOZEI ■

August

Ești flacăra rodirilor măiastre
cînd clipele de aripi se desprind
de veacuri a polenului fierbinte,

ești omul însuși regăsit în sine-și
mult mai curat și luminat la chip
împărtășind și altora iubirea
lăuntricului său etern Olimp,

ești viața dăruindu-se-nălțimii
din care trup de miere se coboară
pentru-a fertiliza oglinda zării
în timp ce umbra păsărilor zboară,

dogoare ești neistovită-n veci
din viață pentru viață, s-o-nțelegi.

VASILE ZAMFIR ■

Eveniment

O colecție excepțională

În această vară la Iași, în parcul Copou, într-o clădire de lîngă bătrînul tei s-a deschis **Centrul expozițional Eminescu.** Este meritul organelor municipale de partid, de stat, de cultură din Iași care au avut receptivitatea, încrederea și au acordat tot sprijinul material și moral celui ce a propus și inițiat acest valoros muzeu dedicat celui mai mare poet al românilor. Iar cel care l-a propus, de aproape un sfert de veac adună, colecționează, achiziționează totul de și despre Eminescu. Documente, cărți, ediții rare, ilustrații, exegeze, ziare, reviste, studii medicale, conferințe, discuri benzi de fonotecă... Tot ce poate aduce în conul de lumină viața și opera eminesciană. Cu migală, cu tenacitate, cu încăpățînare, învățind să navigheze și să acosteze, fără riscuri, într-o mare fascinantă a lumii și oamenilor cărții din toată țara — colecționari impătimiți, anticari, maniaci, speculanți, intermediari —, sacrificîndu-și banii, timpul, viața personală și citeodată chiar sănătatea. La 38 de ani ai săi deține o colecție Eminescu num ind peste 6 000 de exemplare, unele care nu există încă nici în fondul Academiei R.S.R., unele neindicate nici în cea mai completă bibliografie pe care o avem pînă acum, datorată istoricului literar Augustin Z. N. Pop. Acesta este **Dumitru I. Grumăzescu,** un autodidact sublim.

Calm, domol, moldovenește, pe un fundal de muzică preclasică. Vivaldi, parcă, (ce invățătură mică încăpe în expoziții dintr-un loc nevăzut, ascuțindu-ți și mai mult emoția și sensibilitatea), ne prezintă cîteva dintre aceste rarități aranjate cu o subtilă știință, gradual, cronologic, în funcție de valoarea și raritatea edițiilor, cu o subtilă știință a atmosferei, fiecare exemplar detașîndu-se din cadrul general ca personajele de prim-plan dintr-un tablou. Un exemplar din revista „Familia", unde a avut loc debutul (recunoscut) al poetului. Alături, **Lepturariul** lui Aron Pumnul (provenit de la Blaj) și despre care există mărturii că ar fi cel răsfolt de marele poet. **Edițiile de opere datorate lui Maiorescu,** de la volumul I la XI (nespecificate în Bibliografia Academiei). **Ediția a IV-a,** din 1936, liliput, a **Luceafărului,** de o mare frumusețe și acuratețe tipografică, suav exemplar de artă. Ediția I de **Poezii,** apărută în 1907, sub îngrijirea lui Ion Sîndulescu, despre care nu se mai știa că există și neaflată încă în nici o instituție de profil. Descoperită de Grumăzescu și confirmată de profesorul universitar ieșean Gavril Istrate, specialist în ediții Eminescu. Circa **200 dintre ilustrațiile lui Salmer,** tipărite în sepia, la texte eminesciene, și o altă carte ce răstoarnă punctul de vedere pînă acum consacrat privind datarea acestora. Biografii și cercetătorii operei poetului au susținut, se știe, că ele ar fi fost din perioada dintre cele două războaie, cam între 1920—1930. Dumitru I. Grumăzescu aduce ca mărturie cărțulia de **Poezii** editată de Ion Scurtu, în 1910, conținînd ilustrații de Salmer. **Revista Nouă** a lui B.P. Hașdeu cu necrologul poetului, precum și toate numerele anului nefast, 1889, al morții sale. Ziarul comemorativ apărut la **„10 ani de la moartea lui Eminescu"** din 1899, de asemenea, exemplar rar în care sînt inserate amintiri ale contemporanilor Luceafărului poeziei noastre. O broșură și mai rară **„Eminescu economist și gînditor politic"** a lui I. Hașieganu, licențiat în științe economice și doctor în litere, apărută la Brașov, în 1941, și care deschide un cîmp mai puțin cercetat asupra operei unei mari conștiințe civice care a fost Eminescu și care invită pe economiști precum și pe sociologi și filozofi în abordarea unor noi cercetări și exegeze, ce pot constitui tot atîtea teze de doctorat și iluminări asupra operei plurivalente a poetului, precum și o mai profundă cunoaștere, investigare istorică și socială a societății românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. **Buletinul Mihai Eminescu,** apărut la Cernăuți pe o perioadă de 12 ani, între 1930 și 1942, sub îngrijirea lui Leca Moraru, cuprinzînd **„Lămuriri pentru viața și opera lui Eminescu".** Broșura **„Frederic Chopin și Mihai Eminescu"** existentă azi, după cîte se știe, doar în cîteva exemplare, fiind tipărită într-un tiraj foarte mic, intrucît face parte din seria conferințelor ținute la Ateneul Român (nr. 9), conferința din seara zilei de 2 februarie 1936 de dr. C. Bacaloglu și apărută în colecția Biblioteca Ateneului Român. De asemenea, conferința lui Vlahuță din 12 martie 1892 și intitulată „Curentul Eminescu"...

Spațiul nu ne ingăduie a enumera fondul de carte rară din colecția (și mai rară pentru un particular și atît de generos pusă la dispoziția publicului) Grumăzescu. Oricum, el invită la reflecție pe vizitatorul copleșit de ceea ce poate simți orice român în fața operei unuia dintre cele mai mari spirite pe care le-a dat poporul nostru.

CICI IORDACHE-ADAM ■

CRITICA

Stilul artist

Ca și Mircea Iorgulescu, de care îl leagă o seamă de afinități structurale, Petru Poantă adaugă, cu fiecare nouă carte a sa (cu excepția volumului despre Coșbuc) un nou argument intr-o implicită pledoarie pentru reabilitarea „genului eseu" în critică. Pornind de la disocieri foarte exacte („recenzia este o specie, cronica literară o rubrică" — **Radiografii,** 1978), autorul **Modalităților lirice contemporane** tinde către sinteză nu prin construcție, ci prin concentrare, fragmentul dînd întotdeauna seamă de caracteristicile întregului. Între portret și profil critic, recenziile sale îndeplinesc adesea rolul exegezelor de întindere. O remarcabilă expresivitate a formulei, cuvîntuloare conferă greutate fiecărei sintagme critice, iar aceasta prin alăturare, figurează liniile de forță ale unui comentariu succint, dar aprofundat. Multe din paginile scrise de Petru Poantă pe marginea creației unor poeți ai zilelor noastre înmănunchează, la nivelul întregului, cam tot ce se poate spune în subiect. Astfel, numai în ultimul volum de **Radiografii** (vol. 2, Ed. Dacia, 1983) pot fi citate în acest sens articolele despre Marius Robescu, Florin Mugur, Dorin Tudoran, Doina Uricariu ș.a.

Dacă în **Modalități lirice contemporane** criticul viza — în ciuda precauțiilor exprimate în **Premise** — un panoptic al celor aproape trei decenii de poezie românească de care se ocupă, întreprinderea presupunînd ierarhizări, ordonări, regrupări, clarificări (a se vedea în acest sens opiniile criticului în „cazul Labiș"), odată cu **Radiografii** (vol. 1) criticul devine mai încrezător în puterea de cristalizare spontană a sintezei, în componenta axiologică a desfășurărilor sale analitice. Tot mai puțin preocupat de explicitări metodologice, Petru Poantă mizează acum pe o **ierarhie a opțiunilor.** Treptat, proba **identificării** (în linia criticii de identificare a lui Georges Poulet, în a cărui descendență il fixează Gheorghe Grigurcu într-un excelent profil din ultima sa carte) grupează în perimetrul de interes al lui Petru Poantă poeți din generații diferite, fiecare reprezentativ într-un fel sau altul pentru una sau alta din direcțiile generației respective. Sumarul acestui al doilea volum de **Radiografii** a lăsat pe drum cîteva nume, care par să nu fi validat în timp investiția de încredere a criticului, reluînd însă altele (Adrian Păunescu, Ioan Alexandru, Florin Mugur, Vasile Nicolescu, Mircea Dinescu, Dorin Tudoran, Daniela Crăsnaru, Doina Uricariu, Anghel Dumbrăveanu, Aurel Șorobetea ș.a.) și adăugînd cîteva din perimetrul ultimului „val" (Traian Coșovei, Matei Vișniec, Augustin Pop).

Petru Poantă pătrunde „avocățește în cele mai ascunse interstiții ale personalității poetului. Îl interesează cu precădere „cazul" astfel, „esența lirismului păunescian constă în alteeva: „retorica" sa fugoasă și neașteptată ascunde o sensibilitate depresivă care, paradoxal, vine dintr-un exces de vitalitate", el este „o intemperie benefică"; Ioan Alexandru, și mult discutata lui metamorfoză poetică, este cuprins într-o inteligentă bipolaritate: **poezia metaforică versus poezia alegorică** din a doua perioadă, nu evită însă rectificările polemice (Marius Robescu este „unul dintre cei mai valoroși poeți români contemporani, dar fără priză la critica literară") și nici execuția tăioasă, deși elegantă (Daniela Crăsnaru părăsește „spațiul de grație" apelînd la „prefabricatele stilistice" ale generației). Recenziile sale sînt lecturi integrale ale autorului respectiv, privind opera în dinamica ei, întemeindu-și concluziile pe argumentele operei.

Chiar dacă **Radiografii 2** nu este numai o carte despre poeți și poezie, ea consolidează însă valoarea unui indiscutabil **critic de poezie.** Comentariul asupra cîtorva prozatori — în special din spațiul transilvan — sînt, deocamdată, simple interludii, dacă nu chiar prelungiri (în unele cazuri, cum este cel al lui Vasile Igna, comentat la apariția unei cărți de proză) ale comentariului de poezie. Încercînd o istorie concentrată a „stilului artist" în critică („I-a dat strălucire în somptuoase fațade baroce G. Călinescu, i-a găsit grația insinuantă a rococoului Perpessicius, la o subtil-nefirească retorică manieristă l-a ridicat Vladimir Streinu, pentru ca acest

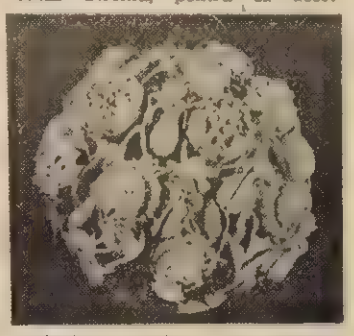

„asianism" autohton să-l regăsim în anii noștri în diverse formule, de la eleganța paradoxurilor și a ambiției de a stupefia ale lui Nicolae Manolescu, la „vîtz"-ul lui Ion Vartic sau la alexandrinismul comentariilor lui Șerban Foarță"), Petru Poantă își delimitează de fapt „familia" stilistică, în care își face tot mai mult loc.

TANIA RADU ■

ESEU

Ce este infraestetica ?

Grid Modorcea semnează un studiu despre **Perspectivele creației** apărut la Editura „Univers". Studiul e compus din cîteva articole în care încearcă să demonteze mecanismul creației, să pătrundă în zona complicată și ascunsă a infraesteticii actului creator. Senzația este că parcurgem jurnalul de lector al unui creator care se inițiază în tainele deconcertante (adeseori) ale creației și că notele sale sînt redactate chiar în timpul lecturilor obsedante. Practic, studiul său are un dublu sens : pe de o parte reprezintă experiența de laborator a autorului lor, adică munca sa de inițiere în tehnica scrisului, iar pe de altă parte reprezintă dezvăluirea și comunicarea experiențelor inițiorii sale. Aventura sa în spațiul dramaturgiei este impresionantă. Aventură nu lipsită de riscuri și plină de obstacole pentru că infraestetica oricărui autor se lasă greu detectată, pentru că de obicei concepțiile privind actul de creație al autorilor e difuzat subtil în opera de artă și rareori structurat într-un sistem explicit și exterior operei de artă. Puțini autori au fost și buni critici de artă. Puțini autori au reușit să-și sintetizeze concepțiile despre propria lor creație. Pe cei mai mulți nu i-a interesat acest lucru. I-a obsedat procesul de creație în sine, lucrul direct asupra operei de artă și mai puțin teoretizările. Ceea ce își propune, prin urmare Grid Modorcea reprezintă o intre „rindere extrem de complexă și de complicată, care mizează mai puțin pe elemente pur științifice și care poate fi taxată oricînd de interpretare subiectivă. Și toate acestea deși Grid Modorcea este matematician și critic de artă, deși a debutat în literatură ca dramaturg nejucat (din motive independente de voința sa) și ca romancier apreciat.

Ceea ce impresionează, cum am spus, la această carte este aprofundarea pînă la ultimele înțelesuri a unor texte de referință din literatura dramatică, analizele subtile, analizele încăpățînate și zbuciumate ale modalităților de investigare a realului sau fantasticului, de organizare a conflictului, de expresie și de fascinație prin care marii autori au dat lumii opere de artă nemuritoare. Pe Grid Modorcea îl interesează, ambițios și răscolitor, neliniștit și riguros, cum se scrie o mare operă de artă, o mare piesă de teatru și cum se construiește o mare dramaturgie. Studiul său asupra infraesteticii shakespeariene, asupra infraesteticii lui Racine, Caragiale, Brecht sau Garcia Lorca sînt extrem de utile și pline de revelații surprinzătoare care ascund o seamă de opinii nu lipsite de candoare pe alocuri dar de mare prospețime și întotdeauna incitante. Evident, Grid Modorcea nu și-a strîns observațiile critice și interpretările într-o sinteză, într-un sistem. Pentru că, de fapt, la baza studiului său serios și grav, pertinent dar și obositor, „telefonat" acolo unde teoretizează fără aplicare imediată la opera de artă, stă ideea că „există atîtea infraestetici cîți creatori sînt". Astfel încît lectura studiului lui Grid Modorcea poate fi continuată de către fiecare dintre noi în căutarea infraesteticii autorilor preferați printr-o analiză și investigare pînă la implicare și asumare în miezul operelor de referință ale literaturii dramatice.

ADRIAN DOHOTARU ■

PLASTICA

Împotriva unei posibile lumi a spaimei

Marcel Chirnoagă face parte din acea foarte rară apeță de graficieni care nu se adresează neapărat ochiului. Nu ochiului, în primul rînd, ci direct, cît mai direct cu putință, conștiinței noastre. Acolo, înăuntrul ei, în chiar miezul conștiinței noastre lucrează, ca o furtună înspăimîntătoare, plină de fulgere și tunete, arta sa, viziunea sa, mesajul său. Acolo, în chiar miezul conștiinței noastre lucrează, adică ard, ca un fier roșu, încins, rînjetul fioros al cailor săi, ochiul închizitorial al păsărilor sale, rădăcinile contorsionate ale arborilor săi, înfricoșătoarele sale himere, oamenii săi cuprinși de panică, striviți parcă de efortul supraomenesc pe care-l fac pentru a fi, pentru a supraviețui într-un halucinant labirint din care nimeni nu poate scăpa, nu poate

CAP LIMPEDE

■ **Numărul dqj. Realitatea literară și artistică ilustrată,** supliment al revistei **Contemporanul,** îmbracă haine (grafice) noi la cel de-al doilea număr, fără îndoială mai izbutite decît anterioarele, totuși nu încă fără cusur. Dar nu despre aceasta e cazul să vorbim față în față cu cele 24 de pagini care, dincolo de calitățile sumarului, vădesc dorința formulată în mod expres a dialogului cu cititorii. Aceștia sînt invitați nu numai să-și exprime părerile și sugestiile privind conținutul revistei sau să răspundă unui chestionar-surpriză, ci și să colaboreze efectiv la îmbunătățirea acestuia. **(Pentru o cronică a muzicii ușoare făcută de cititorii noștri, Pentru înfiorirea comediei** — un **„top" al succeselor regizorale și actoricești ale genului) plus invitația de a trimite fotografii** din realitatea socio-culturală și economică imediată. Cu excepția paginilor sportive, mai puțin semnificative, **Realitatea ilustrată** își merită din plin numele, varietatea și gradul de interes al rubricilor fiind evidente : știință, teatru, muzică, literatură, film, plastică, istorie literară, facsimile, balet, frînturi din „culisele" starurilor etc.

■ **Nici acum nu e clar?** Într-o notă intitulată **Critica... botanică a textelor literare,** apărută în **Scînteia tineretului** din 6 august a.c., **E. Mihăescu** se preface a nu înțelege revolta noastră față de aceste pseudoversuri dintr-un cîntec interpretat de **Florica Bradu** la una din **Serbările Scînteii tineretului : „Pe** Cîmpia Libertății / Vin românii, vin cu toții / Vin românii toți ca unul / Vin să-nconjure gorunul". Sîntem blînd și suav admonestați, ca niște „dragi confrați" dar și ca niște repetenți care n-au terminat de citit nici măcar manualul de botanică din clasa a V-a, că n-am avea habar că numitul gorun crește în zona de deal și cîmpie. Adică, vezi Doamne, l-a mirat și l-a indignat nespus pe E. M. întrebarea noastră „Gorun pe Cîmpia Libertății ?!" Ei, bine, or fi fiind ei, acolo, în jurul Cîmpiei Libertății, niscaiva goruni, niscaiva ălălalți, ceva mesteceni, niște meri, pruni, eventual duzi și așa mai departe. Dar un gorun, un gorun simbol, un gorun istoric, un gorun aidoma celor de la Țebea — singurii pe care-i știm și-i venerăm, după cum se vede, întrucît în jurul acestora, da, vin românii, toți, ca unul, să-i înconjure și să-i cînte — un astfel de gorun, pe Cîmpia Libertății, nu există. Aceasta era revolta noastră, nu de sorginte folosită, cum o catalogează E. M., ci una de bun-simț, de respect față de istorie și adevăr. Pe de altă parte, dacă-n jurul „istoricei Cîmpii sînt cîțiva falnici goruni", cum ne asigură E. M., versulețele numitului cîntec urmau să sune așa : „Vin românii, toți ca unii / Vin să-nconjure gorunii". Dar, să recunoaștem, limba română, mai ales cea poetică, n-ar fi suportat un astfel de tratament barbar. Ce mai încoace-incolo, totul a pornit de la faptul că necunoscutul autor al versulețelor în cauză avea neapărat nevoie de o rimă la „unul" și, fiind vorba de Cîmpia Libertății, care poate fi comparată cu Țebea, întrucît poețelul crede că, la urma-urmelor, ce mi-e Londra, ce mi-e Viena, amîndouă sînt pe Sena, a pus repede mîna, fără a se osteni prea mult cu gîndirea, pe cuvîntul „gorunul". Zis și făcut, dar a-i lua apărarea unui astfel de autor înseamnă a te preface că nu înțelegi sensul reproșului nostru, al acelei întrebări pe care, ca să fie cît mai limpede, iată, o repetăm: Gorun pe Cîmpia Libertății ?! Nici acum nu-i clar, dragule confrate E. M. ? Și ar mai fi ceva de spus: cei patru reporteri ai revistei **Flacăra** (mai exact spus trei, plus un colaborator extern) semnează **nu o notiță,** ci un grupaj de note, adică o întreagă rubrică, amănunt care, credem noi, va spulbera și ultima nedumerire (ne îngăduim să sperăm, pentru ei, să fie ultima, nu-i așa ?) a confratelui E. M.

■ **Serie nouă.** Cu numărul 30, revista timișoreană **Orizont** începe o **serie nouă.** Aerul sărbătoresc și intrucîtva programatic al gazetei (pe prima pagină, în chenar, un preambul ne anunță „un șir de numere speciale" dedicate Timișoarei, Banatului, prezentului acestor locuri), numărul de pagini (16 !) ne îndreptățește să sperăm că **Orizontul** este pe cale să-și dobîndească un alt (meritat și mult așteptat) statut publicistic. Stînd sub semnul unei ample dezbateri, intitulată **Timișoara: topos și adevare** (în care arhitecți, istorici, critici de artă, muzeografi, scriitori, oameni de cultură au convorbit pe marginea expoziției cu același titlu organizată recent în Bastionul Cetății, despre probleme ale arhitecturii tradiționale și de viitor ale „capitalei" Banatului), **Orizont** nr. 30 grupează evocări ale Timișoarei de altădată **(Punctele cardinale ale orașului),** evocări ale Timișoarei ca spațiu literar și cultural, ca spațiu literar și de formare intelectuală și spirituală **(Timișoara — un posibil topos literar),** un fermecător jurnal imaginar semnat „pentru conformitate" Livius Ciocîrlie, în care trăiește un Banat patriarhal, indul-

evada. Un labirint care este, în ultimă instanță, înlăturînd toate trimiterile posibile și imposibile, pămîntul însuși, planeta Pămînt, această lume ale cărei valori morale, spirituale, materiale ș.a.m.d. sînt continuu amenințate, degradate, deformate. Mai mult decît atît, aceste străvechi bunuri și cuceriri ale lumii, în viziunea lui Marcel Chirnoagă, sînt pe cale de a fi distruse definitiv, drept pentru care viziunea sa este cea a groazei, a spaimei și a răului ce s-ar putea instăpîni peste o astfel de posibilă lume pustie și lipsită de liniște, de pace, de frumusețea creației, de iubire, de adevăr. O lume din care binele lipsește cu desăvîrșire. O lume în care pînă și zborul, această permanentă tentație a omului, acest simbol al măreției, al demnității, al plenitudinii, ne este arătat cu o aripă descărnată, schelетică, pentru ca în altă lucrare, **Rădăcinile zborului**, să deslușim două aripi care nu pot să se desprindă dintr-o încrengătură de rădăcini înfipte adînc în pămînt. Nu, Marcel Chirnoagă, vorbindu-ne despre o lume care încă nu există, dar care ar putea să existe, nu se adresează ochiului, nu urmărește să înnobileze retina, ci se adresează conștiinței noastre incitînd-o, atenționînd-o, înarmînd-o. Arta sa este, ea însăși, o parte din conștiința noastră, a lumii întregi. O conștiință amenințată, violentată, electrocutată. Cît despre modul, artisticește vorbind, în care se exprimă Marcel Chirnoagă, despre măiestria strict tehnică în care este susținut acest patetic discurs pentru salvarea omenirii, vom subscrie, firește, la numeroasele elogii ce-au fost formulate pînă-n clipa de față de absolut toți comentatorii săi. Elogii care au remarcat siguranța și forța liniei, perspectiva amplă și ritmul trepidant al compozițiilor, în care distingem fervoarea unei tentații baroce și, nu în ultimul rînd, fastuoasa imaginație cu care zămislește un univers artistic terifiant, copleșitor prin mesajul atît de limpede și clar exprimat chiar de către artist : „Am făcut lucrările mele cu gîndul că-mi clarific, mie și celor ce vor privi, sensul unor fenomene umane la care asist, la care particip, fie doar prin existența mea. Vreau comunicare prin limbajul artei și, în ciuda caracterului oarecum special al acestui limbaj, consider că pot pretinde să fiu auzit, ascultat, înțeles... Spațiile emoționale pe care le reprezint conțin evenimente, narațiuni, metafore, elemente cu sensuri simbolice. Intenția, scopul : să creez pentru mine, pentru om, pentru oameni condițiile unei depline responsabilități ale istoriei sale ; să creez imagini ale istoriei sale; să creez imagini care să dea emoția, sentimentul, ideea că omul nu este supus în mod necesar condiționării sale, că este capabil de salt, de ruptură și, deci, liber".

VICTOR NIȚA ■

CUGET, DECI EXIST

Dialectica la Engels (IV)

Concluzia care se desprinde din concepția lui Engels poate fi formulată astfel: a. adevărurile dialecticii se constituie în relația dialectică subiect-obiect, de unde rezultă că ele nu coincid nemijlocit cu proprietățile obiectului, dar nici cu cele ale subiectului, ci cu proprietățile construite în această relație. (Remarcăm faptul că adevărurile dialecticii satisfac exigențele teoriei aristotelice a adevărului, teoria care nu vizează o anumită **corespondență**, ci orice corespondență ; mai mult: corespondența nu se realizează într-o relație liniară, ci, în virtutea intelectului activ, într-una neliniară, fapt care ne dă dreptul să considerăm că ne aflăm în fața unei teorii dialectice a adevărului) ; b. adevărurile oricărei teorii nu sunt nemijlocit generale cu atît mai mult cele ale dialecticii ; c. caracterul mijlocit al adevărurilor dialecticii este produsul dialecticii ca epistemologie ; d. caracterul mijlocit al adevărurilor dialecticii permite descoperirea caracterului mijlocit al adevărurilor teoriilor comandate de principiile empiriste, natura lor constructivă. Invariabilitatea la nivelul adevărurilor dialecticii echivalează cu anularea ei, cu ruperea ei de procesul cunoașterii. Dacă construcția realizată de subiect face ca adevărurile să fie variabile procesuale, atunci rezultă că dialectica se construiește în permanență, că ea nu trebuie confirmată de altceineva prin adevăruri la care ea nu participă, ci trebuie să se confirme prin adevărurile pe care le construiește, prin nivelul obiectual pe care l produce. Analiza adevărului nu este posibilă decît de pe poziția unei teorii dialectice a adevărului, deci de pe poziția unui adevăr mai dezvoltat. **Adevărul oricărui adevăr, este dialectica pe care o conține, iar eroarea oricărui adevăr este mascarea dialecticii pe care o conține.** Orice adevăr conține un adevăr al său, dar el se dezvăluie în alt adevăr. Adevărul adevărului se află prin descoperirea dialecticii adevărului. Adevărurile dialectico-materialiste reprezintă adevărul adevărurilor. Din această critică dialectica materialistă este : a. cunoaștere, moment constitutiv nou al cunoașterii (= universalul deschis ca adevăr) ; b. teorie a cunoașterii care respinge principiile empirismului ; c. teorie a existenței, a obiectului ; d. metalogică ; e teorie a umanului în expansiune

Capacitatea conceptelor dialecticii de a ține gîndirea în orizontul dialecticii dezvăluie rolul filosofiei în orice cunoaștere autentică. Ca metodologie, filosofia premerge cunoașterii. Ca cunoaștere, ea verifică filosofia ca metodologie.

Diverse, adevărurile dialecticii asigură comunicarea conștiinței cu lumea omului real, îi deschide calea înnoirii prin înnoirea sa.

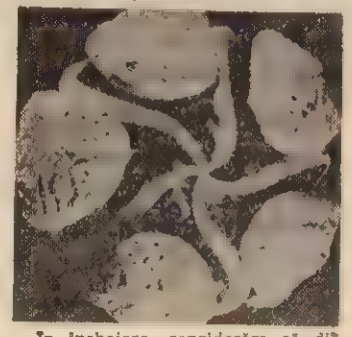

În încheiere, considerăm că diversitatea ridicată pînă la nivelul conceptelor dialecticii asigură verosimilitatea universalului autentic. Dar această diversitate nu se constituie pornind de la opoziția absolută dintre natură și societate, ci de la unitatea lor dialectică, unitate realizată de conștiința activă a oamenilor reali. În această situație, a vorbi despre dialectica naturii în afara societății și a cunoașterii echivalează cu a umbla după cai verzi pe pereți.

ION STROIE ■

DOSAR

Un best-seller

Tînărul și excelentul ziarist Dumitru Constantin a scos o carte care a trecut ca fulgerul prin librării : **Miliardarii și mizeria lor morală** (Ed. Facla, 1983). Subiectul este, trebuie să recunoaștem, deosebit de ispititor. Cine n-ar dori să afle cum a reușit Sir Basil Zaharoff, „regele armelor", Ivar Kreuger, „regele chibriturilor", Getty I, avarul în variantă modernă, Onassis, Niarchos, Vanderbilt — „corsarul cu blană de bronz", Howard Hughes — „miliardarul invizibil" să ajungă în vîrful piramidei sociale și să stăpînească, la adăpostul unor averi fabuloase, destinele a mii de oameni ? Cine n-a fost curios să știe cît mai multe detalii referitoare la viața intimă a acestor potentați ? Dar Dumitru Constantin nu s-a mulțumit să ne plimbe prin spatele ușilor închise, dincolo de care se desfășura de obicei existența lor, deși întreaga carte este presărată din **belșug cu informații mai mult sau mai puțin picante despre relații de familie, despre prieteni și amoruri din înalta societate.** Dacă ar fi procedat astfel, volumul său n-ar fi depășit nivelul unui reportaj care caută senzaționalul cu orice preț, cotrobăind prin tainele mai maritor zilei și pescuind cele mai ignobile amănunte. Însă autorul a compus cu un meșteșug deosebit un volum care este nu numai o aglomerare de fapte care țin de culisele destinelor personajelor sale ci a și analizat, într-un chip atrăgător, deloc pedant, felul în care s-a produs ascensiunea financiară a șapte din cei mai bogați oameni din lume și, mai ales, înrîurirea pe care a avut-o acumularea imensă de bani asupra comportamentului lor. Cu o privire lucidă, necruțătoare, Dumitru Constantin, înarmat cu o bibliografie substanțială a cazurilor cercetate, dezvăluie mizeria morală a celor care deveniseră mituri în imaginația multora și care, din apropiere, se prezintă ca niște individi hrăpăreți, acționînd numai în propriul lor interes, manevrînd pe oameni după bunul lor plac, înșelîndu-i și speculîndu-i, închipuindu-și că pot dicta la nesfîrșit fără a da vreodată nimănui socoteală. Lucrările se dovedesc pînă la urmă a nu fi tocmai așa. Cititorul descoperă cu surpriză că adevăratul chip al miliardarilor care cheltuiesc sume exorbitante pentru a acredita o imagine idilică asupra lor este altul decît cel înfățișat publicului în scopuri de propagandă, din care ei știu să tragă profituri serioase. „Altfel zis, Sir Basil Zaharoff, Ford, Rockefeller, Deterding, Astor — pentru a-i cita pe unii dintre cei de ieri — s-au vrut și uneori au reușit să pară bravi eroi ai aventurii cifrelor în care beneficiarii sînt... semenii lor. Dar cunoscîndu-le îndeaproape viața și activitatea, reiese numeroasele și marile fisuri ale acestui legendarism de paradă".

Un montaj ingenios de fapte și de comentarii fluente asigură cărții coerență și tensiune. Ea se citește cu sufletul la gură, ca dealtfel și tandra prefață semnată de poetul Adrian Păunescu.

Miliardarii și mizeria lor morală este un veritabil best-seller.

GEORGE ARION ■

Opinii

Profilul moral al scriitorului este chiar opera sa

— Care credeți că este, stimate AL. ANDRIȚOIU, dimensiunea morală a omului de cultură în consecința imperativelor politice ale momentului actual ?

— Literatura noastră, ca toate marile literaturi, este o literatură mare pentru că a fost întotdeauna implicată în politic și social, în sensul tulburător de frumos al cuvîntului. Ca și celelalte literaturi, ea a premers, a pregătit marile revoluții istorice, a combustionat spiritele, în osmoză cu esteticul, firește, satisfăcînd cititorului atît setea de adevăr cît și de frumos. Din toate documentele de partid, precum și din opiniile manifeste ale scriitorilor de azi se desprinde un adevăr etern și fundamental : acela că justificarea scriitorului față de societate și față de omenire este cartea, opera literară. Firește, în biografia unui scriitor intră și mici lui păcate, dar ceea ce reține posteritatea este cartea din raft și, firește, atitudinea însăși a scriitorului, activitatea lui socială, vasele comunicante dintre el și societate, dintre el și cititor, dintre el și evenimentele la zi. Pentru că pașoptiști, Eminescu, Arghezi, Goga au fost implicați adînc în viața socială, în miezul evenimentelor epocii lor. Limitele epocii sînt și limitele lor, dar marile lor idei sînt și ale epocii. Ceea ce ne rămîne de făcut în perspectiva dimensiunii morale a omului de cultură este să ne întrebăm necontenit ce am scris, ce scriem, ce se citește și ce rămîne din ceea ce facem azi. Profilul moral al scriitorului este în primul rînd opera sa literară, singura adevărată oglindă a spiritului său.

— Este fenomenul istoric, privit în dialectica sa, un program pentru revista pe care o conduceți ?

— România are azi, între țările socialiste (și nu numai), unul dintre cele mai bogate peisaje revuistice. Toate zonele definitorii ale țării au, la ora actuală, o publicație culturală. În al doilea rînd, mai toate revistele noastre literare vin cu un trecut bogat : **Ramuri, Convorbiri literare, Ateneu, Viața** etc. Firește că alături de marile restituiri editoriale ale zilelor noastre (Călinescu, Pârvan, G. Dem. Teodorescu, Iorga etc.), revistele intră și ele în această operă sfîntă și necesară a repunerii în circuit a tot ce a avut mai bun cultura noastră de dinainte de noi. La **Familia**, revista pe care o conduc, programul în această direcție are rădăcini adînci. Să nu pot pe nim decît faptul că Vulcan al nostru a fost un om cu mare deschidere umanistă, dusă pînă la temeritate revoluționară. El a publicat, de pildă, primul articol despre Karl Marx în limba română. Ceea ce am făcut noi, la rîndul nostru, în paginile revistei, readucînd la lumină valori de ordin istoric și cultural, demonstrează luciditatea și bunul simț cu care s-a răspuns la vremea respectivă tendințelor revizionist-istorice asupra Transilvaniei. Ele converg de faptul că întotdeauna continuitatea istorică se armonizează cu cea culturală. Nu se poate face cultură fără istorie, nici istorie fără cultură. Noi ardelenii avem un sentiment acut al istoriei și, implicit, avem în Transilvania mulți cultori de istorie. Giurăscu, tatăl și fiul, Daicoviciu, tatăl și fiul, Ștefan Pascu au publicat la noi cu multă bunăvoință, contribuind în bună măsură la prestigiul istoric de care pomeneați al **Familiei**. Din ferire cam toate publicațiile noastre de ținută intelectuală fac așa, chiar dacă uneie nu îndeajuns de apăsat.

— Un aspect îmbucurător, care dă o nouă aoarte FAMILIEI este echilibrul realizat între colaboratorii de renume și tinerii critici și eseiști afirmați în anii din urmă. Ce ne puteți spune despre această osmoză dintre generații ?

— Noi, ca o cultură sănătoasă, serioasă și mare, nu trebuie să retrăim conflictul dintre generația tînără și cea care se cam duce, ca la premiera piesei Hernani a lui Victor Hugo. Știm că generațiile tinere aduc cu ele suflul nou-lui, ele fiind mai receptive prin vîrstă și temeritate la modernitate — în sensul substanțial al cuvîntului și nu în cel de modă. Încă din primul an de apariție, **Familia** și-a deschis paginile tinerilor, mai cu seamă celor din domeniul gîndirii critice. Pentru că o revistă fără osatură critică bine pusă la punct și, firește, argumentată de material beletristic, devine un simplu almanah. De aceea, alături de aceea autorului critic al oricărei publicații literare trebuie făcută cu scrupulozitate cu care se face un guvern. Firește, ei — cei tineri — au făcut și mai fac încă greșeli. Există un spirit de iconoclastie propriu generațiilor proaspete, pe care, la timpul nostru, l-am avut și noi. Dar nu trebuie să ne speriem de erori, ci să le corectăm din mers și să facem mai cu seamă ca tinerii critici să nu devină numai avocații propriei lor generații, ci să înțeleagă valorile tuturor generațiilor creatoare, așa cum a făcut întotdeauna o critică autentică.

TANIA RADU ■

CAP LIMPEDE

cît de patina melancoliei, o frumoasă convorbire cu decanul de vîrstă al scriitorilor de limbă germană, Franz Liebhard, realizată de Nikolaus Berwanger ș.a. Salutăm suflul de înnoire și competență din paginile gazetei timișorene.

■ **Redute critice.** Un număr (7) de ținută intelectuală ne oferă revista orădeană **Familia**. Paginile de critică — și de astă dată cele mai dense — surprind fenomenul literar actual în cîteva ipostaze care se numesc: Ion Horea (Viorel Horj semnează o recenzie amabilă și comprehensivă la ultima carte a poetului), Florin Mugur (Al. Cistelecan — o cronică mai degrabă „aprehensivă" și deloc amabilă, imperdonabilă la poezia din **Viața obligatorie**, o cronică în care poezia este recuzată, paradoxal, nu în numele poeziei, cît în numele unei atitudini poetice), Gheorghe Grigurcu (Nicolae Oprea), Șt. Aug. Doinaș (într-un interesant eseu al lui Cristian Livescu), N. Grigore Mărășanu (David Ionescu) etc. Cum se vede, **Familia** rămîne în continuare un punct fierbinte pe harta receptării, evaluării și interpretării actului literar.

■ **O tînără artistă.** Anul acesta se împlinesc 100 de ani de cînd Agatha Bârsescu termina conservatorul din Viena și debuta triumfal pe scena Burgtheatrului, după ce, cu 3 ani înainte, Elena Teodorini urcase, ca primă cîntăreață română, pe scena de prestigiu mondial la „Scala" din Milano, scenă pe care avea să cunoască același triumf și Haricleea Darclée, prima cîntăreață în rolul Floriei din opera **Tosca** de Puccini, cu premiera mondială la Teatrul Castanzi din Roma.

Îmi port gîndul de la aceste mari cîntărețe românce de renume mondial la una dintre cele mai tinere și mai active soliste ale teatrului nostru liric, Daniela Vlădescu, din mai multe considerente.

În primul rînd pentru talentul Danielei Vlădescu, pentru posibilitățile ei vocale firești stăpînite de o voință și o inteligență vie, pătrunzătoare cu care știe să se impună în diferitele genuri pe care le abordează, de la arăile din operele **Rigoletto, Don Pasquale** și operetele **Țara surîsului, My Fair Lady, Victoria și al ei husar** pînă la romanțe și valsuri.

Această tînără solistă, formată la școala muzicii contemporane românești, a interpretat rolul Anei din filmul **Ochi de urs** și rolul Ralucăi din piesa **Zorile**. Iar vocea sa curată a răsunat în filmele **Gloria nu cîntă** și **Drumuri în cumpănă**. Mai trebuie să mai adăugăm participarea sa, ca studentă, la Festivalul național „Cîntarea României", unde a obținut premiul I, și la două concursuri internaționale de la Barcelona ; Maria Canass — 1979, și Francesco Vinas — 1980, unde a obținut medalia de argint și premiul special al juriului — Motarteum.

Iată cîtă muncă îi definește arta ! Și toate acestea numai în 2 ani, de cînd a terminat conservatorul.

■ **Actualitatea arhivelor.** Sub semnăturile lui Justin Constantinescu, Florea Firan și Tudor Nedelcea, Editura științifică și enciclopedică a dat la iveală un prețios instrument de lucru pentru cercetătorii istoriei, civilizației și culturii ținutului dintre Dunăre, Olt și Carpați : bibliografia „Arhivelor Olteniei" (1922-1943). Cea mai valoroasă dintre periodicele (care n-au fost deloc puține, însumînd sute și sute de titluri !) ieșite din tiparnițele Craiovei, revistă cu profil enciclopedic, deschisă larg spre toate orizonturile vieții spirituale a epocii, „Arhivele..." își dezvăluie, prin sinteza alcătuită cu trudă și cu rigoare de cei trei cercetători, un demers cultural cu totul notabil prin amploare și profunzime, îmbrățișînd cu o competență încă nedepășită istoria locurilor, dar și a țări și a altor țări, cum și geografie și geografie istorică, etnografie și folclor, literatură și lingvistică, arheologie și arte frumoase, învățămînt și medicină, științe pozitive și științe ale naturii etc. Piesele de rezistență ale acestei memorabile tipărituri, concepută și dirijată inițial de savantul dr. Charles Laugier, apoi (din 1926) de distinsul și, din păcate, prea repede uitat de cei de azi prof. C.D. Fortunescu, discipol și colaborator al lui Nicolae Iorga, au fost, pe tot parcursul anilor, documentele, cu deosebire cele istorice, smulse din praf și uitare, salvate de sub ireparabila goană a timpului și propuse lectorilor ca tot atîtea legitimări ale rezistenței temeliilor pe care s-a clădit viața Olteniei și a națiunii române. Gestul de pasionați și avizați truditori ai autorilor bibliografiei merită toată stima. Îl apreciem și ca pe un „memento", ca pe o invitație de a se continua noua serie a acestor „Arhive" care a debutat, acum cîțiva ani, printr-un număr frumos, serios și dens, neurmat însă și de altele. Le așteptăm, ca pe o firească și necesară sporire a unei prestigioase zestre.

Ciel Iordache-Adam
George Arion
Adrian Dohotaru
Victor Nițâ
Tania Radu
Victoria Fleștan-Dor
Ilie Purcaru

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

La țărmurile mării eterne, cîntînd pacea, iubirea de oameni și de țară

Localități : Hîrșova, 4 august, orele 20, stadionul din localitate ; Techirghiol, 5 august, orele 20, Grădina de vară ; Constanța, 6 august, orele 20, stadionul „1 Mai" ; Mangalia, 7 august, orele 20, Grădina de vară ; Năvodari, 8 august, orele 19:30, Grădina de vară ; Medgidia, 9 august, orele 20, Sala sporturilor.

Număr de spectatori : 5 000 la Hîrșova, 2 000 la Techirghiol, 30 000 la Constanța, 3 000 la Mangalia, 2 000 la Năvodari, 5 000 la Medgidia.

Noutăți : **Au revenit grupul Cetatea din Satu Mare și Sirma Granzulea, cu debutul Erol Nuria, Soznur Agisuna și Georgica Gheorghe la Medgidia. Trupa Totuși a lansat la Constanța compoziția lor „Totuși", Mihail Stan a recitat în premieră la Medgidia poezia „Adolescenții pe mare" de Nichita Stănescu.**

Atmosfera : **bună la Hîrșova, foarte bună la Techirghiol, extraordinară la Constanța, foarte bună la Mangalia, bună la Năvodari și Medgidia.**

Calitatea spectacolelor : **bună la Hîrșova, foarte bună la Techirghiol și Mangalia, la ciuda tuturor intemperiilor Constanța a reținut din nou printre primii aspiranți la un loc în ierarhiei celor mai patetice spectacole, spectacolul fiind fantastic, în general bună la Năvodari și Medgidia.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun, cu excepția lipsei de grijă față de oameni în manifestarea de la Mangalia. Numărul manifestărilor : au avut loc 2 ședințe de lucru și 6 spectacole cu numerele 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078.**

Hîrșova ca un coridor de căldură și afectivitate

Un nou turneu al Cenaclului Flacăra a început la Hîrșova urmînd să continue pe litoral și în punctele cele mai fierbinți de muncă din această zonă. Gustul pentru poezie este testat și satisfăcut de aparițiile grupului **Poesis** (cîntînd versuri de Zaharia Stancu), **Mihail Stan**, acest inegalabil interpret de poezie mare. Am remarcat în această perioadă revenirea grupului **Cetatea** din Satu Mare, într-o formulă omogenă, cu cîntece bine realizate și de efect. Deci, bună revenire ! Apoi grupul **Iris** cărula, iată, l se dă încă o dată, pe această cale, acea șansă de care se pomenea la sfîrșitul articolului găzduit nu de mult de paginile revistei noastre referitor la situația acestui grup de mare valoare dar, vai, și de mare risipă. Să sperăm că peste o vreme vom putea scrie despre băieții aceștia plini de talent că au meritat această nouă investiție de incredere. Grupul timișorean **Pro Musica** avea să facă și aici o demonstrație de virtuozitate în special cu piesa „Poarta de foc" care a smuls ropote de aplauze, cum la fel de viriuos și plin de savoare s-a arătat a fi umoristul **Nicolae Ceuan. Vali Gerea** ni s-a părut în vizibil progres avînd chiar unele subtilități interpretative, iar **Ducu Bertzi** — sobrii și sigur, un om de succes, ceea ce și merită. De o infinită candoare mi s-a părut mie, care vedeam pentru prima oară trupa **Totuși** în concert, evoluția celor patru copii ce o compun. Cînd or fi învățat tot ceea ce știu să facă acum ? **Suzi Quatro, Chuck Berry, Elvis Presley,** și apoi **Andrei Păunescu** cîntînd la chitară renumita piesă „Europa". Cel mai în formă la această parte, oarecum diferită de ceea ce avea să urmeze, a fost **Vali Șerban** (cîntăreț „recuperat" de Cenaclul Flacăra) cu trei piese de o melodicitate cucerătoare, interpretate convingător. L-au urmat la aceeași cotă **Valeriu Penișoară** și **Ecoul**, constant ridicat în evoluțiile sale.

Reacția tuturor celor prezenți atunci cînd li s-a oferit o mostră din înregistrarea spectacolului de la Galați reluînd împreună — bandă și Hîrșova — stadion — „Să fie pace în lume", dovedea resursele pe care le probau astfel toți cei prezenți. Rockul „Sacra banalitate" care încheia recitalul lui **Ștefan Hrușcă**. Întreg recitalul lui **Vasile Șeicaru** s-a desfășurat sub o ploaie care ar fi gonit pe oricine. Pe oricine dar nu și pe cei prezenți, care acum parcă nici n-ar fi mai fi vrut să audă de asta. Ploua și nimeni nu se mișcă. E ca și cum picăturile prelungi ar fi cuie țintuindu-ne locului. Se scandează în ropote : „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească". Și oamenii aplaudînd cu brațele ridicate parcă vor să prindă stropii între palme. Citeva reveniri sînt, de-acum, preaplinul prelins pe buza cupei care ne pare a fi, acum, această scenă, imagine pe care nu mă pot stăpîni să n-o asociez aceleia oferită în băiața reflectorului de chipul celui ce turnase din sufletul său în cupa aceea mirnică, acum cu părul șiroind, cu fața și mîinile ude ca după un mare efort sau ca după spălare. Fusese într-un fel și una și alta !

Techirghiolul cu deschiderea la Mare

Techirghiol. Și pentru că e vară și pentru că în această perioadă oameni din toată țara se află aici la odihnă și tratament, iar Cenaclul Flacăra, prin funcțiunile sale terapeutice poate atinge în egală măsură aceste scopuri, la inițiirea din această seară au fost prezenți oameni din absolut toate zonele țării. Pentru toți aceștii oameni veniți, iată, nu doar pentru soare și nămoi și efectul acțiunii lor pentru trup, dar și pentru acest cenaclu cu proprietăți eficiente (de astă dată pentru suflet). O manifestare vie, entuziastă căreia nu i-a lipsit nimic. Indemnul poetului Adrian Păunescu adresat tuturor celor prezenți de-a se simți bine, de-a se arăta în toată frumusețea lor a primit un răspuns de adeziune în tot ce a urmat.

Participarea a fost nuanțată în desfășurarea spectacolului de nevoia de destindere (momentele dansante cu Flapo, Arpad Domokos, Costas Caracostas, Iris și Pro Musica sau cele umoristice cu Mesaj, azi în formă mare) precum și de nevoia de profunzime (remarcabil, ca semnificație), momentul dedicat limbii românești realizat cu participarea grupului Cetatea cîntînd „Limba noastră" pe versurile lui Alecu Mateevici în prelungirea unor cîntece aromîne cu participarea Sirmei Granzulea. Era ca și cum peste veacuri matca limbii române se regăsea. „Singele ne încălzește obraji, urcă repede prin vene și artere, sîntem plini de viață și prospețime, plini de elan și patriotism" (Al-Badi Alina, elevă la Liceul pedagogic, clasa a X-a). Astfel i-am simțit mai ales la cîntecele dragi tuturor „Jurămînt la Putna", „Iancu la Țebea", „Trăiască România" confirmînd justețea ideilor expuse în recenta cuvîntare a **președintelui** Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative, idei organice nouă la care Cenaclul Flacăra a fost mereu receptiv și care nu ne-au prins nepregătiți, căci noi am cîntat de fiecare dată cîntecele noastre cu sentimentul că acasă însemnă Țara cu toate ale ei. Cîntecele de pace care au urmat ne-au arătat imaginea publicului din Techirghiol, transformat într-o torță vie, aprinsă parcă de lumina mariilor idealuri ce-l călăuzesc pe oameni. Am simțit atunci, cum, în acea noapte, departe către simbolica Mare, către tulburătorul necunoscut ce naște febra căutării și a cunoașterii, un far călăuzitor a clipit din Techirghiol.

Momente mari la Mangalia

Odată cu căderea serii, atmosfera va deveni formidabilă. Cu Vali Șerban auzim publicul cîntînd : „Tot pămîntul românesc i-un pămînt de frați". Corul imens al acestor voci e imaginea convingătoare a acestui adevăr. Cîntecul care, în ciuda faptului că este foarte nou, este deja intre cele mai populare din cenaclu și al cărui refren spune : „Astăzi yesterday, miine yesterday, / Iată c-am ajuns la fel ca ei. / Astăzi Let it be, miine Let it be / Și mi-e viața plină de copii" este reluat de toți cu ușurința cu care sînt reluate cîntecele copilăriei. Putem prevedea fără greș o mare carieră (ea a și început) acestui șlagăr autentic. „Vînturi pline de zăpadă" (versuri Serghei Esenin), o opțiune pentru poezia profundă, încheie recitalul acestui talentat cîntăreț venind tare din urmă. Socaim Ghiotine, de naționalitate turcă, om în vîrstă de 60 de ani, prezent la manifestarea noastră, ne oferă traducerea cuvintului cenaclu : benim-boc. Pentru toți oamenii de naționalitate turcă trăind aici în deplină înțelegere cu frații lor români, „Benim-boc Flacăra", oferă imaginea scedin roadele succesului, primește și aici adeziunea publicului.

„Ecoul" reface acum din atmosfera pe care parcă n-o mai simțim ca la început. Rolul terapeutic și moral al cenaclului reușește să răscolească o conștiință individuală. Un om care greșise jignindu-l pe Adrian Păunescu scrie un bilet prin care cere iertare. Cîntă „Pro Musica" dovedind prin muzica făcută de componenții ei marea complexitate a muzicii noastre tinere. Dixi Krauser este în formă de zile mari convingîndu-l pe toți. Puțin după acest moment avem prilejul de-a ne reaminti că la Mangalia „a fost aruncată prima sămînță a flăcării concrete". Atunci fusese aprins primul chibrit la cîntecul „Lumina". Un ritual care a făcut de-atunci înconjurul țării impunîndu-se între imaginile de album ale acestei generații. Ea însoțește și de această dată cîntecele de țară, de adîncime, de suflet. La „Jurămînt la Putna" acest tot feeric vizual și sonor, receptiv și participativ, ca și în acele momente cînd Alexandru Zărnescu aduce pe buzele tuturor memorabilul „Dor de Eminescu", lar apariția drapelului tricolor purtat de tinere brațe dă cea mai frumoasă tentă acestor momente mari la Mangalia. La cîntecul „Treceți batalioane române Carpații", ideea de a-i opri pe oameni într-un stop cadru are un efect formidabil. Ni se arată imaginea redată parcă dintr-o fotografie de epocă din care se șoptește fiernică a unei realități care nu trebuie să fie ocolită de artă. Mihail Stan, la fel de impresionant la fiecare apariție, alege pentru această seară tulburătorul poem al lui Evgheni Evtușenko, „Monologul puiului de vulpe". Recitalul lui Vasile Șeicaru, bine ales, gradat și de o aceeași înaltă ținută interpretativă, a fost unul din momentele de vîrf ale serii. „Actorul" este plasticizat cu vervă de Adrian Păunescu. La „Antiprimăvară" vocile oamenilor se ciocnească din nou, învăluind în voalul lor o pereche dansînd, desfăcînd tandru simbolul acestui cîntec. Ni s-a părut acesta un moment ce le egalează pe cele mai bune ale cenaclului. Trupa „Totuși" (patru componenți totalizînd doar 62 de ani !) care, de obicei, în ciuda unor calde imperfecțiuni, culege între trupele cenaclului cele mai multe binte gînd de unire. Și apoi fotografia renaște imaginea vie a acestui ideal împlinit. Am simțit că atunci cînd sînt cultivate cum trebuie, sentimentele patriotice sînt cele mai puternice. Faptul că oamenii au cîntat solidar în aceste momente arată nu doar că ei au adînc înfiripat sentimentul istoriei, dar și sentimentul culturii. Urmează două cîntece precum două hotărîtoare opțiuni : „Iancu la Țebea" și „Să fie pace în lume". O seară a marilor momente, a marilor promisiuni, dar și a marilor datorii. Totul a fost admirabil. O singură rugăminte pentru oamenii din grădinile de vară. Să se transforme în apărători ai lor înșiși spre a evita orice rană. Numai oamenii pot fi oricînd de gardă la orice idee pe care o iubesc, la orice ideal. Parcă ne e încă dor de Mangalia și am mai vedea-o o dată.

Constanța, o oră în Potop

Vacarm ! Poetul Adrian Păunescu anunță : „In această zi de 6 august, cînd se împlinesc 38 de ani de la cumplita crimă de la Hiroshima, Cenaclul Flacăra începe sub semnul păcii și, deci, în primul rînd cu „O șansă pâcii", și asta fiindcă sîntem datori conștiințelor dumneavoastră și conștiințelor lumii, într-o țară condusă de un partid al oamenilor și de un mare lider al păcii, președintele Nicolae Ceaușescu". Și ce altceva să exprime mai bine nevoia de pace decît nevoia de dragoste, de afecțiune, de apropiere între oameni ? Deci, „Totuși, iubirea". Întreg stadionul cîntă împreună cu Mâjay Győző. Cîntă dreapta întrecînd-o pe cea stîngă. Fantastic ! Atmosferă din ce în ce mai fierbinte. Intră grupul Mesaj. Aprindem reflectoarele scenei. Pe emoționantele acorduri ale cîntecului „Dor de Preda", imaginea stadionului din Constanța „se proiectează definitiv pe ecranul memoriei noastre". Mii de flăcări aprinse. Undeva lîngă inimile celor prezenți, luminează memoria marelui prozator dispărut prematur. Cultivarea valorilor naționale, conștiința existenței lor exemplare — fapte de cultură despre care momente ca acesta vorbesc edificator și afirmativ. Cîntă Tatiana Filipoiu, „Foale verde spic de pîine". Modul în care se ascultă e tulburător. Constănțenii, nu se vor lăsa pînă nu se vor înscrie în competiția celor mai vibrante asistențe din țară. Li se alătură oameni de pretutindeni. Vor parcă cu toții să ridice acum și aici, din temeliile acestui stadion, un templu viu de tinerețe, dragoste și bucurie. Președintele Nicolae Ceaușescu a insistat ca toate instituțiile de cultură să facă și să promoveze Cultura Națională. Această cerință n-a surprins Cenaclul Flacăra, care a înțeles mereu să găsească, să promoveze și să cultive atît valorile autentice cît și educația în spiritul valorii. O mulțime de oameni, inundă pista stadionului, terenul de joc. Poetul Adrian Păunescu întrerupe spectacolul. Cere ca în 2 minute toți acela care încălcaseră astfel disciplina de spectacol să-și reocupe locurile. A fost necesar chiar mai puțin de un minut și n-am înregistrat nici o excepție. Iată, deci, împlinită o secvență dintr-un proces educativ ! Marius Bațu aduce printr-un cîntec aromân un omagiu celor mai sudici dintre români, forței lor exemplare de-a rezista peste veacuri tuturor furtunilor. Cîntă Poesis, „cel mai armonios grup masculin de folk din România". Și pe cînd scena cenaclului se face din nou podium artistic redescoperirii capodoperei poetice a poetului Alecu Mateevici, „Limba noastră", ploaia se face simțită. „Furtuni nesfîrșite au însoțit și împezit în veacuri limba română și parcă era inevitabil ca acum să fie aidoma".

Trupa **Totuși** lansează cu mare succes pl... lor, cu același nume. Ploaia se intețește. Cu toate acestea, cîntecele „Jurămînt la Putna", „Dor de Eminescu", „Iancu la Țebea" și „Trăiască România", aduc Constanța, prin participarea publicului, în rîndul campionelor cu drept de participare la un baraj al marilor audiențe. „Ce mare templu ni se arată acum acest stadion, ce superbi acești oameni care știu muncesc și seara cîntă". La lumina întregului stadion mi se dezvăluie întreaga imaginea acestei superbe stări. Cenaclul Flacăra face politică, face educație patriotică, își omagiază țara și conducătorul, „omagiază pe toți eroii săi prin care va supraviețui România eternă". „Să fie pace în lume", un șlagăr pe care Cenaclul Flacăra l-a transformat într-un cîntec al tuturor, face din această încîntă inima pulsînd spre creierul lumii VIAȚA. Valeriu Penișoară, cîntă „Vîltorul" pe versurile lui Nicolae Labiș. Cîntă apoi Arpad Domokoș. Tempoul crește. Recită Mihail Stan. 30 000 de oameni ascultă pe o ploaie torențială inegalabila poezie „Mistrețul cu colți de argint" de Ștefan Augustin Doinaș. Primirea excepțională arată marele lor atașament față de arta autentică. După momentele de umor ale lui Nicolae Cenan, de sub o umbrelă verde Magdalena și Tatiana grupului feminin Ecoul cîntă „La o cană cu vin". Bețiia cerului e în toi. Pro Musica, Vali Șerban, Ducu Bertzi. Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru, cîți au mai fost pînă în final, au fost din cap pînă-n picioare personaje din Potop. Și să nu credeți c-au fost singuri. De la primul pînă la ultimul acord al acestei seri de neuitat, publicul constănțean a fost alături de membrii cenaclului protagoniști ai feeriei acestei seri. Întreg stadionul „1 Mai" din Constanța, în acea seară, părea la sfîrșitul manifestării „legendara barcă". Toți participanții — fericiți supraviețuitori. Acum deci, drum bun în memorie !

La Năvodari pedagogia artei a triumfat

Cum totul era pregătit cu mult înainte de ora fixată, dacă am început cu o jumătate de oră mai devreme nu s-a supărat nimeni. La semnalul cîntecului „Om bun", doar copacii din împrejurimi s-au frematat de cîntec. În rest, pe acoperișuri, pe garduri, în spațiile de trecere, peste tot în punctele din care se putea zări o bucată de scenă, bucuria participării la manifestarea noastră punea stăpînire pe oameni. La ora la care ar fi trebuit să începem cîțiva dintre membrii cenaclului se și exprimaseră așa încît „Ordinea de zi", acest cîntec-manifest prinde pe toată lumea în priză directă. Prin periscopul „Submarinului galben", condus aici de trupa Flapo, privim peste valurile de candoare spărgîndu-se în strigăte de bucurie. Atmosferă bună. După momentele de destindere create de inspirația și umorul grupului Mesaj intervine refluxul. Cîntecele profunde ale Mihaelei Popescu n-au locmai mediul cel mai potrivit propagării și poezia lui Romulus Vulpescu, „În fiecare zi", este recitată de Mihail Stan în așa fel încît să atragă atenția și asupra acestui stări. Publicul reacționează și „Mistrețul cu colți de argint" este primit astfel încît să putem remarca și contribuția la sintotizatoare, deosebit de sugestivă, a lui Ionuț Văduva. La cîntecele lui Valeriu Penișoară, un cor de voci tinere înalță în noapte cuvintele lui Labiș : „Să învățăm ce-nseamnă omenia / Și comuniști să învățăm să fim". O inițială „F", arzînd frumos și adevărat, prelungește brațul ridicat al unui tînăr din mulțime. Intră Ducu Bertzi și face mare succes. Din nou umor, cu Nicolae Cenan. Imediat după aceasta, la cîntecele de profunzime ale grupului Poesis oamenii care primiseră mai înainte o lecție aveau să reacționeze admirabil. Pedagogia artei acționase în favoarea lor și a întregii noastre manifestări. Trupa Totuși are, poate și din această cauză, dar în mod sigur și din pricina bunei sale prestații, cea mai strălucită apariție de pînă acum. Convins de ceea ce se întîmplă, un grup de tineri din Vaslui ne scrie : „Intr-un bilet pe care vi l-am trimis la Vaslui spuneam cam așa : să facem din spectacolul de la Vaslui un Woodstock al Moldovei. Acum ne dăm seama că toate spectacolele Cenaclului Flacăra nu vin la fel ci depășesc cu mult spectacolele de la Woodstock". Intr-adevăr, Cenaclul Flacăra în acțiune poate fi mai mult decît un Woodstock Este o formă de exprimare și afirmare a conștiinței de masă. Andrei Păunescu cîntă „Europa" și în mulțime se aprind făclii. Momentul cel mai înalt al serii este realizat cu spontaneitate și legat de figura martirului Vasile Lucaciu și de ideea că rolul Cenaclului Flacăra este și acela de a sensibiliza direct de veghe a istoriei asupra sufletelor oamenilor, a idealurilor și conduitelor lor. Apariția tricolorului este primită cu urale și aplauze. Sub pavăza sa va sta pînă la sfîrșit această lecție practică de patriotism și pace. Remarcabile au mai fost pînă în final recitalurile mai largi ale grupului Ecoul, Vasile Șeicaru și Ștefan Hrușcă. Momentul situat aproape de final în care s-a cîntat „O șansă păcii" a fost în virtul de inteasitate al participării. Și iată cum explică un grup de fete ale Liceului de chimie industrială din Năvodari nevoia acută și actuală de-a fi în vorbe și fapte oameni și păcii : „Intr-o lume în care milioane și milioane de copii visează energiatecele fantome ale bombelor și rachetelor nucleare în locul minunatelor lucruri din lumea basmelor, manifestări de genul Cenaclului Flacăra ar trebui să aibă loc în toată lumea". A fost o seară rotundă și feerică — o lună plină răsfrîntă în oglinda mării.

Medgidia ca o pîine aburindă

Sala aceasta tixită, aburindă ca o pîine caldă, ne arată cît de spirituală este această Medgidie, doritoare de cultură și cît este de departe de acea imagine insinuată undeva de alții. Păcat că acest minunat embrion de stadion care ni s-a arătat a fi Sala sporturilor în această seară nu s-a putut împlini într-un spectacol larg, în aer liber, așa cum ar fi meritat. Și chiar dacă participarea a fost în general bună și apreciem momentelor create la înălțimea evoluțiilor membrilor cenaclului, două au fost virfurile acestei seri. Primul a fost fără îndoială determinat de modul în care oamenii au știut să se dăruiască, să vibreze cîntînd țara și istoria, imperativele prezentului, înaltele idealuri de pace. La Medgidia cîntecele acestea au fost cele mai intense. Oamenii au dovedit prin asta nu doar înțelegerea unei problematici vitale, dar și o extraordinară forță de participare la politică și cultură Cel de al doilea moment important al serii, produs spre finalul manifestării noastre, avea să probeze și aici forța educativă și morală a cenaclului. În timp ce Adrian Păunescu recita poezia sa „Pacient", în părțile laterale ale sălii, în dreapta și-n stînga scenei, cîtiva care probabil nu auzeau creau rumoare. Au fost imediat potiți afară (pentru ei spectacolul luase sfîrșit), iar pentru oamenii buni, cea mai mare parte a asistenței, manifestarea a mai continuat preț de cîteva cîntece. Acțiunea cenaclului avusese un efect imediat. Oamenii au înțeles că acolo unde educația este deficitară, cultura nu poate avea profunzime. Era această „curățire" ștergarul alb în care înveleam pîinea aceasta încă aburindă, proaspătă și îmbietoare, al cărei miros ne va umple pentru multă vreme cămările sufletului.

Pagini realizate de CONSTANTIN DRAGOMIR

Fotografii de Victor Rădulescu

Programul cenaclului

Vineri 12 august — Eforie Nord
Sîmbătă 13 august — Eforie Sud
Duminică 14 august — Costinești
Luni 15 august — Năvodari
Marți 16 august — Cobadin

Toate spectacolele sînt programate pentru orele 20.

Prima întîlnire de baraj pentru desemnarea publicului campion al Cenaclului Flacăra va avea loc pe stadionul „1 Mai" din Constanța în 17 august de la orele 20. Se vor acorda pînă la 100 de puncte avîndu-se în vedere și antecedentele întîlnirilor noastre.

Începînd cu 18 august, Cenaclul Flacăra al Tineretului revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, va desfășura turneul său prezentînd cîte un singur spectacol în fiecare din județele :

Tulcea, Brăila, Galați, Vaslui, Bacău, Iași, Suceava, Bistrița-Năsăud, Mureș, Cluj, Maramureș, Satu Mare, Bihor, Arad, Timiș, Mehedinți, Dolj, Gorj, Hunedoara, Alba, Sibiu, Olt, Argeș, Dîmbovița, Brașov, Prahova, Călărași.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

TOPUL MUZICII TINERE

Talon de participare nr. 2

august 1983

Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul realizat a fost întocmit pe baza scrisorilor primite în ultima săptămînă. Reamintim iubitorilor noștri că pot trimite opțiunile pe adresa redacției, sub mențiunea **Topul Cenaclului Flacăra**, alăturîndu-le talonul de participare.

Configurația topului în această săptămînă este următoarea :

	Piesa	Interpret	Autor	Punctaj
1.	Antiprimăvara	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	219
2.	La nunta ta	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	175
3.	Să ne iubim	Gil Ioniță	Gil Ioniță	95
4.	Totuși, iubirea	Mâjay Győző	Mâjay Győző	84
5.	Poporul român, Opere complete	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	63
6.	Crescătorul de cai	Poesis	Poesis	63
7.	Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	57
8.	La-o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	54
9.	Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	46
10.	Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	32

Așteptăm în continuare propunerile dumneavoastră.

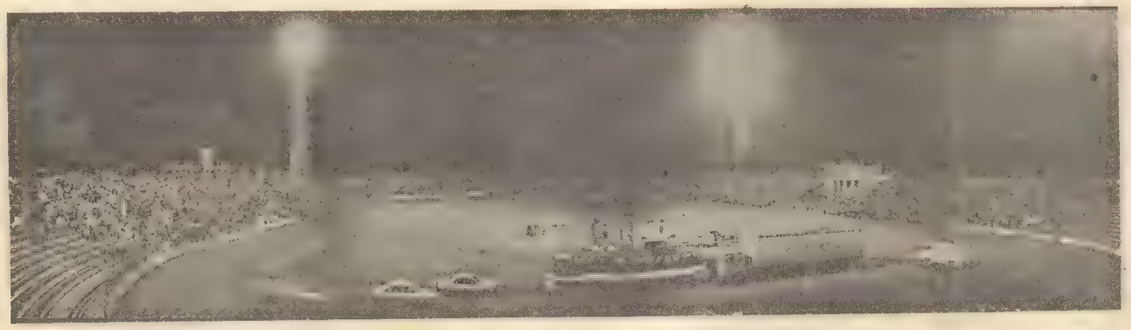

Nevoia de modele

(... din pagina 9)

Valeriu Râpeanu:

anul 1965. Ea s-a soldat cu restituirea marilor valori ale culturii noastre, pe tărîmul literaturii și artei. Anii din urmă au însemnat un moment important în reintrarea în circuitul valorilor naționale a unor oameni de cultură, istorici, gînditori, literați a căror operă s-a dovedit a fi de o valoare deosebită și de o actualitate acută în contextul vieții noastre spirituale. Prezența tuturor acestor valori are o importanță decisivă la cultivarea „sentimentului dragostei de patrie, de popor", despre care vorbea tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta sa cuvîntare. Fiindcă tineretul nu poate crește și nu-și poate împlini în mod armonios personalitatea dacă nu are conștiința rădăcinilor sale într-un spațiu moral și spiritual pe care îl-l relevă arta, dacă ea nu are sentimentul continuității. Cînd spunea că fiecare popor își are creația sa, secretarul general se referea, desigur, la ansamblul de fenomene culturale, unele de o vechime milenară, care au fost puse în valoare și studiate în acești 18 ani.

— Prezența lor în existența noastră este o realitate.

— Bineînțeles. Iar studierea lor nu numai ca obiecte didactice ci ca factor de continuă reîmprospătare a culturii noastre contemporane reprezintă un proces care, în ultimii ani, a dus la rezultate remarcabile pe toate planurile — literar, muzical, al artelor plastice. Spiritul poporului în artă reprezintă pentru noi însăși esența artei și acest spirit se îmbogățește și capătă noi semnificații odată cu evoluția societății. El nu este ceva pietrificat, rămas într-o zonă obscură a trecutului, ci un factor de progres, de afirmare a originalității creatoare. Tocmai de aceea el trebuie ferit de orice imixtiune care poate duce la degradarea și nu la cucerirea cu sensibilitatea de azi, mai ales a tinerelor generații. Cunosc destul de bine, din timpul călătoriilor mele prin țară, tînăra generație și îi admir seriozitatea transfigurată într-o mare dragoste de a ști și de a cunoaște. Cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu îndemna creatorii să cunoască tînăra generație, avea în vedere acest univers bogat, această dorință de a ști, de a se informa, de a pătrunde dincolo de aparențe. E o generație care judecă exigent creația și care prețuiește arta și pe omul de cultură. E o generație care, în același timp — așa cum a rezultat din multele mele întîlniri cu cititorii — vrea ca literatura noastră să includă în sfera ei și problemele sale de azi.

— E o dorință legitimă.

— Așa cum am mai avut prilejul să arăt, marea noastră literatură dintre cele două războaie, care ne-a dat modele de o valoare morală perenă, s-a inspirat în primul rînd din problemele tinerei generații. Să ne gîndim la Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, Mihail Sorbul, G.M. Zamfirescu și la toți marii scriitori români de-atunci, care-au găsit în frămîntările tinerei generații de după primul război mondial unul din factorii de înnoire și de progres ai literaturii interbelice. Iată deci cum cultura noastră are în istoria ei o tradiție în ceea ce privește relația dintre modelul de viață, epoca și structura socială a epocii în care au fost scrise operele respective. De atunci ne-au rămas modele de eroi tineri, caracterizați prin intransigență, neîntinare morală, frumusețe de caracter, dorința de a se înscrie în viața societății cu tot ce au mai bun sufletește și dispreț pentru tot ce nu înseamnă valoare autentică.

Mircea Albulescu:

același timp arta este cea care restituie vieții, care propune lumii o anumită soluție umană ce poate constitui un model demn de urmat sau... nedemn.

— Credeți că este chiar nevoie și de artă, că trebuie să intervină arta pentru a oferi modele umane convingătoare omului care trăiește astăzi și își poate alege singur, din viață, modelele reprezentative ?

— Există o anumită contradicție între dezvoltarea economică și socială și conștiința socialistă. Există o rămînere în urmă a conștiinței socialiste asupra căreia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a revenit de cîteva ori în ultimul timp. Or, pentru a pune de acord această contradicție, pentru a încerca o armonizare a acestor aspecte ale realității, este nevoie și de artă, de o acțiune concertată și eficientă. Din acest punct de vedere se dovedește clar că dacă nu furnizăm publicului și pe calea artei un anumit model, el îl culege așa cum îl găsește în viața de toate zilele și nu întotdeauna semnificativ. Nevoia de model, să recunoaștem, este covîrșitoare, este obsedantă iar dialogul dintre model și discipol este un dialog permanent al istoriei care nu o dată a cristalizat adevărul ! Într-un cuvînt eu nu cred că trebuie să ne temem de înfrumusețarea omului prin artă. Să luăm, de pildă, trei personaje : Danton din opera lui Camil Petrescu, Petrini din opera lui Marin Preda și Ioanide din romanul lui George Călinescu. Nu acceptați că sînt modele înfrumusețate ?

— Aveți dreptate dar de ce să apelăm la această „înfrumusețare" cînd viața poate fi mult mai bogată și mult mai convingătoare în exemple demne de urmat. De ce să nu rămînă arta credincioasă realității ?

— Pentru că, după părerea mea, atenția publicului și cucerirea lui nu se pot face cu obișnuitul, cu arhicunoscutul „ca-n viață". Opera de artă trebuie, astăzi, în anul 1963, să cuprindă un factor șocant ca să-l facă pe om să intre în rezonanță cu artistul, ca să-l trezească din ploaia de informații extrem de eterogene, să îasă de sub imperiul massmediei intrate în cenușiul obișnuinței. Receptorul de artă trebuie șocat, trebuie luat de piept și adus în fața actului de artă reprezentativ. Dar pentru a fi acceptat actul artistic trebuie să pună în circulație un element excepțional care să merite interesul celor ce vin în contact cu arta. Danton, Petrini, Ioanide sînt asemenea eroi excepționali, înfrumusețați de către autorii lor. Camil Petrescu, Marin Preda, George Călinescu și-au ales această cale pentru a-i da drept pildă celor care se confruntă cu opera de artă.

— Vorbiți de confruntare. Oare această confruntare funcționează numai între opera de artă și receptorul de artă ? Ca să fie viabil un model nu trebuie să existe în opera de artă prin confruntare, prin conflict ?

— În virtutea faptului că există o relație vie între opera de artă și receptor, modelele funcționează diferit la nivelul publicului. Totul depinde de individ, de grupurile de oameni care vin la un moment dat cu opera de artă, de nivelul pregătirii lor, de gradul lor de sensibilitate, de măsura în care se lasă implicați. Modelele nu sînt crezute pe cuvînt. Ele, în rîndul lor, trebuie să se demonstreze prin confruntare cu acele elemente ale realității care îi se opun. Ele trebuie să reacționeze în așa fel încît să determine o stare de preocupare, de creativitate din partea receptorului de artă pentru ca acesta, la rîndul lui, pe căile sale, prin mijloacele sale, să folosească atributele modelului.

— Prin urmare responsabilitatea artistului e foarte mare pentru că el poate crea, chiar fără să vrea, modele false.

— E greu de spus apriori pînă unde poate fi împinsă limita unui model. Dar e sigur că trebuie să rămînă în limitele plauzibilului. Altminteri apare un fenomen de respingere din partea receptorului de artă. Și apoi, e foarte greu de știut în ce măsură un asemenea model propus de scriitor se va impune. Întorcîndu-ne la starea de conflict cu care operează literatura, teatrul, filmul, trebuie spus că un model nu se validează decît printr-un conflict cu un alt model, un model, dacă vreți, care nu trebuie urmat, un model care reprezintă antipodul eroului, omului superior ce acționează în sensul viitorului. Opera de artă se legitimează și în măsura în care aruncă în joc tipologii umane contrastante. Nu poți oferi lumii un erou care se confruntă cu un personaj minor, fără forță, gata să se prăbușească la un simplu bobîrnac. Publicul dorește modele care să aspire la desăvîrșire, care să aspire la altă condiție, mai bună, mai frumoasă. Și, de fapt, publicul este acela care validează și dă valoare modelului. Vedeți dumneavoastră, în viața de toate zilele avem nevoie mereu de modele. Fiecare dintre noi are anumite modele de viață și în viață. Noi, la rîndul nostru, putem deveni modele pentru cei care vin după noi. Este o aspirație legitimă a oricărui popor de a progresa manifestîndu-se plenar în istorie.

Alexandru Tănase:

zație, are nevoie să promoveze un nou model uman, respectiv un ideal de umanitate care este dealtminteri configurat expresiv în documentele partidului nostru, în expunerile importante ale tovarășului Nicolae Ceaușescu. Accentul care se pune acum pe această problemă a modelului rezultă din necesitatea unei mai bune, unei mai profunde înțelegeri a dialecticii noului și vechiului, astfel încît arta și literatura să ofere o imagine mai tonică a realității noastre socio-culturale și umane, în care eroul reprezentativ să fie acel constructor de lume nouă care cumulează cele mai semnificative trăsături în perspectiva unui model uman ideal. Însăși dialectica vieții reale ne obligă să descoperim și să potențăm în acest moment semnele noului, înnoirile de psihologie și de atitudine morală în procesul muncii, în viața de familie, în viața socială, în spațiul culturii la omul de astăzi. Nu este nevoie să inventăm niște oameni înaintați. E suficient să deschidem mai bine ochii : oamenii care aparțin noului trăiesc printre noi.

— De ce e nevoie să insistăm asupra faptului că acești eroi trebuie să fie tonifianți ?

— Pentru că, adesea-ori, eroii negativi sînt mai credibili decît cei buni. De cele mai multe ori e mai greu să construiești un personaj pozitiv, credibil, care să reprezinte o sinteză a tot ceea ce are omul mai bun în acest moment al evoluției societății, decît un personaj negativ care reprezintă forțele retrograde. Or, în ultima vreme, accentul pus pe unele personaje negative, care, reprezintă tot ceea ce este depășit în societate, aruncă o umbră asupra tipului nobil uman pe care dorim fiecare dintre noi să-l luăm drept model de viață.

— Dar acest tip de om, de erou negativ trăiește alături de modelul uman demn de urmat de oricare dintre noi. Problema care se pune e aceea a echilibrului conflictului dintre vechi și nou, a dialecticii noului și vechiului. O astfel de disproporție ar fi evitată dacă această dialectică ar respecta dimensiunile reale ale vieții și nu ar exagera într-o latură sau în alta.

— Acest lucru este posibil numai printr-o înțelegere mai profundă a conflictului dintre purtătorii idealurilor înaintate și cei care sînt deținătorii unor tare morale, psihologice, ai unor vicii negative care contravin flagrant ethosului moral al societății noastre. Operele de artă, adică, trebuie să reflecte mai adecvat, mai propriu, cu deschidere mai clară către viitor, aceste conflicte ale vieții reale.

— Deci conflictul dintre nou și vechi nu se estompează prin crearea unor personaje care aparțin unei esențe umane noi, care acționează în sensul unui viitor gîndit dinainte, din moment ce ele continuă să se înfrunte cu reprezentanții unor manifestări ale trecutului și deschiderea operei de artă se face spre viitor și nu spre trecut.

— Vedeți dumneavoastră, uneori pregnanța extraordinară a viciului și slaba credibilitate a eroului pozitiv rezultă și dintr-o firavă perspectivă a viitorului, dintr-o neîncredere în viitor a autorului. Nu printr-o atitudine pesimist-dezarmantă asupra vieții, ci din perspectiva devenirii și a implantării **idealului** în **real**, arta contribuie la edificarea unei noi societăți cu adevărat umaniste. Uneori există o prea mare ruptură între **ideal** și **real**. Or, sarcina oamenilor de artă, și a noastră în general, este de a contribui la ridicarea **realului** la nivelul **idealului** : proces deschis, niciodată încheiat. E de fapt, aspirația noastră spre desăvîrșire care nu are capăt, care nu are sfîrșit, pentru că există și va exista întotdeauna o deschidere spre **mai bine** și spre **mai frumos**.

— În acest fel problema direcției, a sensului acțiunii în artă se leagă dialectic de aspirațiile din domeniul activității științifice, tehnice, profesionale unde exigențele depășesc competența de ordin imediat și rigid, artificial punînd din nou în echilibru pregătirea excepțională într-un domeniu sau altul cu sensul vieții și conștiința socialistă.

— Un om nou nu poate exista printr-o bună stăpînire a științei și tehnicii, fără o conștiință revoluționară, înțelegînd prin aceasta o conștiință a valorilor, un sistem al valorilor, fără un ideal, fără un țel. Miza este foarte mare pentru că un tehnician sau un profesionist perfecți pot goli de orice substanță umană cele mai frumoase realizări ale umanității dacă nu știu în ce scop nobil sînt create acestea. Această miză poate viza chiar supraviețuirea noastră pe planetă. Problema e valabilă și în domeniul artei. Fără un mesaj, fără un ideal estetic arta poate aduce prejudicii formării unui om superior care să acționeze în sensul viitorului.

Horea Flămându:

rată ca un cristal în limpedea geometrie a ideilor, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu de la recenta constătuire dă lucru de la Mangalia se constituie și pentru noi, artiștii plastici, într-un mesaj recepționat în instanțele cele mai înalte ale conștiinței noastre de artiști comuniști ai României de azi.

— Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, prin multitudinea ideilor pe care le conține, prin temeinica analiză cu care sînt dezbătute cele mai arzătoare probleme ale construcției socialiste din țara noastră, în actuala etapă, dar și prin clarviziunea cu care sînt indicate căile de urmat pentru o continuă îmbunătățire a muncii, cu precădere cele vizînd munca organizatorică și politico-educativă, s-a transformat într-un document de excepțională însemnătate pentru progresul societății noastre. Ne-am permite, deci, să dăm citire unui pasaj din cuvîntarea secretarului general al partidului nostru : „Sarcini de răspundere revin Consiliului Culturii și Educației Socialiste, multiplelor forme de activitate cultural-artistică de masă, zecilor de mii de unități cultural-artistice, de toate felurile, care trebuie să devină, fiecare — începînd de la Teatrul Național, de la Opera română, pînă la ultimul cămin cultural din cea mai îndepărtată comună sau din cel mai îndepărtat sat — un centru al educației revoluționare, patriotice, de formare a omului nou. Toate acestea trebuie să acționeze într-o strînsă unitate, pentru formarea și educarea poporului, a tineretului în spiritul concepției revoluționare a partidului nostru despre lume și viață — singura care asigură progresul general al întregii omeniri, deci și al națiunii noastre". Cum credeți că vor putea fi transpuse în fapt, în activitatea dumneavoastră și a colegilor dumneavoastră, aceste prețioase indicații ?

— Ca sculptor, căutînd deci frumusețea și armonia într-o artă închinată tocmai frumuseții și armoniei făpturii umane, am înțeles acum, încă o dată mai mult, că înalta noastră misiune este aceea de a încredința dăinuirii în marmură și bronz chipul eroului contemporan, profilul său înnobilat de efort și luminat de seninul gîndului spre un viitor spre care duce numai drumul drept al muncii și al luptei revoluționare. Eroul antic sau personalitatea complexă a modelului rinascentist ne-au rămas în marele muzeu al artei universale ca niște repere cu care, privind înapoi, să ne putem măsura necontenit statura și frumusețea morală. Ne-a rămas de la acei mari creatori, ca și de la marii înaintași ai școlii noastre naționale, marea lecție a artei inspirate și dedicate tuturor celor mulți. Să ne îndeplinim, deci, și noi, o firească și curată datorie întrînd în atelierele muncii noastre cu gîndul ca, prin tot ce imaginăm și înfăptuim în ceasurile zilnice de visare și trudă, să ne adresăm celor de azi și să lăsăm celor de mîine, ca un reper, chipul de erou al muncii și al luptei, chipul contemporanului nostru. Luminat de flăcările oțelului, de soarele amiezii în holdele de grîu sau pe marile șantiere ale socialismului, acest chip nu va avea nevoie, cum remarca pe bună dreptate tovarășul Nicolae Ceaușescu, să fie fardat în lumina artificială, falsă, a idealizării. Nu va avea nevoie pentru că nimic nu dă chipului omenesc mai multă însuflețire decît gîndul, munca și lupta puse în slujba Patriei, a socialismului.

Mircea Mureșan:

magistrală expunere de teze și idei originale, oprindu-se pe larg asupra sarcinilor importante pe care le are cinematografia în procesul de făurire a conștiinței omului nou al societății noastre, în special în procesul de educare multilaterală a tineretului, relevînd faptul îmbucurător că în trecut s-au realizat o serie de filme bune în care „...eroii principali constituiau un model, care îndemnau : uite, așa revoluționari trebuie să fim !..." — arată că s-au săvîrșit și greșeli, filme care „...nu prezintă modele de eroi în viață și în muncă...", ci personaje de la periferia socială, pe care scenariștii și regizorii nu trebuie să-i prezinte.

— De unde credeți că provin aceste lipsuri ?

— Pe bună dreptate, se spune în cuvîntare, cunoașterea realităților și vieții tineretului din țara noastră este deficitară, eroismul și abnegația tinerilor aflați pe șantiere, în uzine, în școli, în universități, în armată, pe ogoare, nu sînt cunoscute și nu sînt redate în filme, pe măsura faptelor reale. La fel în teatru și literatură, așa cum o cer milioanele de spectatori și cititori — la rîndul lor, în cea mai mare parte, tineri. „Chiar dacă cîteodată trebuie să înfrumusețăm un erou, e bine ca el să devină model, ca tineretul să știe, să înțelcagă că așa trebuie să fie !...", se menționează în cuvîntarea tovarășului secretar general al partidului.

— Revenind la cinematografie...

— Regizorii și scenariștii noștri, toți cei care realizează filmele, factorii de răspundere, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Secția de Propagandă, Comisia ideologică a Comitetului Central, care trebuie să vadă aceste filme, ca și noi, toți membrii Asociației Cineaștilor, avem obligația fermă de a ne revedea concepția despre tematica filmelor de tineret și, în genere, despre toate genurile de filme, pentru ca acestea, prin mesajul lor educativ, patriotic, de înaltă ținută etică, să devină tot mai utile societății, tot mai iubite de spectatori. Indicațiile și orientările cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu de la Mangalia, alăturîndu-se tezelor de o inestimabilă valoare cunoscute de la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din iunie 1962, devin, mai mult ca oricînd, obligații morale pentru cineaști, ca și pentru toți creatorii de artă din patria noastră.

În acest număr ceramică de IOANA ȘETRAN

atelier literar

• G. Dumitrescu

I. Iosif: Greoaie, căznite, lipsite de fluență, de nerv, mai mult făcătură, aglomerată, pestriță, fără ecou. Ceva, în „Duminica", „Scurt menuet".

T.E. Tudor: Mai bine, în „Instantaneu, „Drama".

Paul Pătulescu: Nu, n-avem curaj să le publicăm: sînt prea slabe!..

Laura Ilea : Sînt semne bune, în paginile trimise, chiar dacă uneori desenul rămîne vag, îndoielnic, chiar dacă uneori vorbele se adună în exces. Ne-au plăcut îndeosebi: „Pasărea lovită", „Șoseaua", „Vizita", „Iazul", chiar „Defecțiunea" (nefinisată încă).

B.D. — Zăbrani: E o problemă cu caracter particular, care n-are nici o legătură cu presupunerile dv.

N. Comănici: E o oarecare îndeminare în versificație, dar lucrurile rămîn totuși la un nivel modest, simplist. Ceva mai înfiripată, poate, „Obida armăsarului". Ar trebui să luați legătura și cu „Urzica".

V. Mihalcea, Diana Delica, Ruxandra Cojocaru: Deocamdată, sînt niște versificări școlărești, pline de ecouri și influențe, destul de naive și șovăitoare, din care nu se pot trage concluzii asupra perspectivelor dv. Vă veți continua, desigur, studiile, lecturile, exercițiile literare și vom vedea, în timp, din „probele" pe care ni le veți trimite din cînd în cînd, dacă se definește cumva zarea unei vocații.

V. P. Gaj: Mult „lucru manual", făcătură, dar și cîteva pagini mai înfiripate: „Răsărit", „Colaborare", „Patrie", „Ținutul speranței", „În fiecare poem".

Cucuță Luminare: Oarecare abilitate și vervă prozodică, dominată de izuri și ecouri desuet-simboliste. În „Rugă de unul singur" e chiar ceva mai mult, poate și talent... Rămîne să vedem, în continuare.

I. Diaconu: Pagini inegale, de mari oscilații valorice (cutrecierate de tot felul de ecouri străine), trădînd o slabă consecvență și disciplină a creației, un talent care nu prea se ia în serios cu tot dinadinsul, care n-a devenit o pasiune vitală, o respirație **sine qua non.** Se pot semnala : „Desvelindu-ți", „...Și deodată", „Femeia tînără" (cu multe lungimi și inegalități), „Trezit din somn" (cu urme arghieziene), „După ce ai să pleci".

N. Bârsan: Vă mulțumim pentru copleșitoarele aprecieri. Din păcate, nu vă putem răspunde (referitor la textele trimise) cu aceeași măsură... În privința întrevederii pe care ne-o propuneți, vom găsi poate prilejul, într-o bună zi.

Vasile Andrei: Nu e rău, pentru început, deși expresia e încă șovăitoare, uneori naivă, mărturisind o firească lipsă de experiență (de viață, de studiu, de meșteșug). Sînt, însă, destule motive să stăruiți și să ne țineți la curent.

Bernard I.: Mai firavă, de data asta, inconsistență, fără nerv și semnificație, deși condeiul rămîne același, de reale promisiuni.

L. Munteanu Hg.: Ați intuit just: evident, a fost o greșeală de tipar (**nu** puteți, în loc de **ne** puteți). Versurile sînt modeste (nimic scînteietor). fără perspective. În ce privește povestea cu Mîrșa o veți rezolva desigur, după propriul îndemn. Mulțumiri pentru „Inspirație din inspirație".

Nicolae Gheorghe, Viorel Niculescu, Diana Miloșovici („Morminte", „Contradicție"), **I. Nichifor Ban** („Memento"), **Ana Maria Crișan, Gabriela Birsan** („Mi-e dor", „Iarnă", „Primăvară nebună"), **Andrei Marian** (renunțați la această mașină de scris!), **Steriudas Emil Filip, Dan V., Dorina Petrișor, Ela Dragomirescu, L. Potîrcă** (foarte greu de descifrat!), **C. A., Ica Georgescu, Silvia Toma, Ada Vancea :** Încă nu putem trage concluzii. Reveniți.

GEO DUMITRESCU ■

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

RECIPROCITATE

Dimineața plînge pe ierburi
lumină lichidă
Îmi plec urechea la pămînt
Pînă intru în rezonanță
Cu sufletul pămîntului
De dincolo îmi răspunde
O planetă înmugurită
O ureche lipită urechii mele
Ascultîndu-mă.

AVRAM CUZMAN

CHICAGO DECENIUL TREI

Cerul ca un ochi de baltă
răsfrînge reclamele luminoase
ploaia
zdrăngăne precum
cioburile unei vitrine sparte pe trotuar
dincolo de care
manechinul își mîngîie pieptul zgîriat
de trandafirii artificiali
și picăturile de sînge par
un alfabet colorat
în care nu s-a scris nici măcar un cuvînt

păcat

și atît

stoluri de muște negre
acoperă stelele
răsărite în ochiul tău
iar O-ul din Chicago
ca o țeavă de armă
mai fumegă

IOAN LUCICI

NUMELE ȚĂRII

Numele țării e ca numele luminii...
o pasăre deschide ferestrele larg,
aș vrea să locuiesc
în cuvintele mele
prin care o pasăre subit a zburat
numele țării cîntă în privirile mele
ei își adaugă lumina frunzelor
zvîcnește în mîini fragede,
numele țării
este iarba ce presimte primăvara
și pe cămașa mea de tînăr arde,
numele țării e pasărea luminii
ce solitar în poezie cade.

V. PETRESCU MĂRGEAN

Tapiserie de LUGOȘI EDIT ■

Daisaku Ikeda și Ioan Alexandru

(Urmare din nr. 31)

V-am spus cît de scump ne este nouă acel Donum lacrimarum, to harisma ton dakrion — harul lacrimilor care a rodit în atîtea capodopere ale spiritualității românești în Mioriță, în Învățăturile lui Neagoe. Noi avem o fîntînă de lacrimi la Curtea de Argeș izvorîtă din jertfa ctitorului Manole... Testamentul lui Eminescu este în ritmul unei lacrimi care purifică universul, sunetul lacrimii pămîntului străveziu străbate pînă în Blaga. Moștenirea de nedistrus a poeziei române a artei noastre a anemonelor lui Luchian peste care a trecut ca și peste Autoportret focul lacrimii purificator...

Nu avem mijloace mai puternice de a aduce inimile laolaltă decît forța Logosului inspirat și sincer. Cum poate fi salvată această forță în acest veac. Unde este cheia care deschide inimile pentru a ieși din împietrire pentru a-și începe drumul greu și anevoios în vederea asimilării luării în grijă a întregului în vederea izbăvirii lui. Unde este concentrată această forță care deschide inimile ale lumii și ale ființei.

D. I. Unde trebuie pusă această forță. Care-i locul artei în sufletul, inima (cocoro în japoneză) omului, Unde credeți că stă această forță.

I. A. Această forță se sălășluie se face vizibilă în simbol, în acest symballein a arunca laolaltă două lumi ce tînjesc după împreună viețuire de a fi laolaltă în acea odihnă a neodihnei partea care tinjește după întreg, vizibilul după invizibil.

Există flăcările, lacrimile lucrurilor și ele sunt semnul acelui plins dor lăuntric după comuniunea desăvîrșită.

Lacrima este cea care face partea vizibilă căutîndu-și partea invizibilă să și-o găsească întocmai pe a sa și nu alta, cea firească a sa. În simbol se întîmplă prin lacrimă nuntirea între părțile ce se caută ce-și aparțin reciproc firesc.

Riscul simbolului este ca partea căutîndu-și partea, să se mulțumească să se însoțească să atragă ceea ce nu-i însăși esența ei, ci o parte întîmplătoare ; așa apare avortonul monstruosul chiciul, urîtul în artă, deformatul și nefirescul. Poetul artistul nu trebuie să-și afle odihnă pînă cînd părțile firești se regăsesc pînă se întîmplă acea nuntire care nu duce niciodată la separare.

Aici intervine lacrima care înseamnă jertfă de lucrare și priveghere a poetului forță lucrătoare rîvnă și trudă pînă ce se discern învelișurile ultime.

D. I. Punctul dumneavoastră de vedere este extrem. Părerea dumneavoastră merge la esența lucrurilor.

Toți filosofii, gînditori ai artei profund cultivați de prim rang ar trebui să se străduie să răspundă la această întrebare.

Noi suntem ființele umane care avem acest sens al poeziei și al simbolului în viață, în gînd, fie metafizic fie nemetafizic.

Pentru a putea da răspunsul metafizic este mai dificil. Există artiști, oameni foarte erudiți de înaltă formație intelectuală care pot avea răspunsul metafizic, dar acest răspuns metafizic poate fi adesea puțin detașat de realitate.

Există o lege generală în marele univers și eu cred că pentru ființa umană fiecare este un mic univers.

Între legile marelui univers și cele ale micului univers se poate avea un ritm.

Dacă intri în acest ritm, dacă există o concordanță, nu există nefericire.

Iar dacă ritmul nu se acordă bine între marele univers și micul univers apar mari nenorociri și dezacord. Știți că marele univers are o puternică influență asupra noastră. Și universul mic poate avea influență asupra marelui univers.

I.A. Cred că asta este datoria noastră ca poeți de-a atenționa marele univers asupra noastră cu verbul nostru.

Ce sunt îmnele dacă nu strigăte atenționări suntem și noi aici, al tău sunt și eu eleyson ! Suntem, ființăm !

D.I. Cu adevărat ; vă vorbesc despre universul nostru care este al celui mic. Noi putem ride, plînge, consola, toate aporturile acestor sentimente există în viața noastră.

Să presupunem că ritmul universal și al nostru se acordă bine.

Există o lege invizibilă între marele univers și al nostru universul mic.

Iar cel ce atinge, pipăie această coardă, lege invizibilă, poate crea foarte bine poezie bună artă frumoasă melos profund ; cel ce sesizează și atinge această lege între vizibil și invizibil,

cel ce sesizează această lege a ritmului universal se poate bucura și de viață și să devină o ființă care deșteaptă la viață și pe alții,

dar poate trezi și o forță care poate distruge marele dezacord și prăpastiile dintre lumi.

I.A. Pot înțelege ce spuneți. Omul este dator să fie de veghe, cu cît e mai dăruit cu atît este mai dator cu trezia. În lumea basmului nostru trebuie să-ți poți stăpîni toate dorințele pînă și visele ca să poți face binele.

Cu Logosul nu ne putem juca. Hölderlin spunea că este cea mai primejdioasă îndeletnicire, a poetiza.

D.I. Cu adevărat în viața noastră există o tensiune între materialitate și creativitate.

Se poate spune că simțirea cugetului nostru absoarbe toate forțele ce există în univers ca și în viața noastră pentru ca după aceea să le distribuie din inima noastră.

Un an de zile adună roadele pămîntul pentru ca să ne împartă de aur fructele și semințele dătătoare de viață.

I.A. Mă doare sufletul cînd aud acest gînd al trudei anului ca să aducă sămînța rodniciei, biruind secete și furtuni, pînă la urmă boldele sunt gata de seceriș, iar vîlie naltă colibi și focuri, e vremea storsului.

Ce suntem dacă nu potire calicîu darnic plin cu roua neprihănită a bucuriei pentru a ne dărui din om în om pentru a extinde în cosmos toată bucuria.

Cînd pleacă păstorul din epopeea noastră națională Mioriță, cînd ia prin moarte drumul nunții, nu pleacă singur, își ia și stîna oilor își ia și fluiera ia și munții și boldele ia și stelele cerului cosmosul întreg să fie tot cu noi să fim cu toții laolaltă din veac în veac. Nu-i minunat că orice bucurie este mai adîncă pe măsura împărtășirii ei, nu poți fi cu adevărat fericit cîtă vreme cineva este exclus de la această bucurie.

D. I. În asta constă sensul profund al poeziei: a bucura și adînci sufletul în realitatea ascunsă dar reală a lumii.

I. A. Este ceas sfînt acesta cînd două inimi, atît de depărtate în spațiu, una din Japonia alta din România le poți vedea arzînd laolaltă pentru adevăr.

D. I. Este oră sfîntă cum spuneți. Căci există ore de fier, ore de oțel, ore de bronz.

Dar există ora de aur. Aurul există, durează nu importă unde și cînd, același există, este cel mai înalt dintre metale.

I. A. Cît de frumos scînteia sfînt aurul într-o odă a lui Pindar asemuit cuvîntului poeților ..

D. I. Apoi despre flăcările soarelui. Ele nu se sting niciodată iradiază se dăruie permanent. Poeții sunt printre oameni aceste flăcări care nu se sting niciodată. Singuri poeții au aceste flăcări printre ceilalți oameni, care nu se sting niciodată.

I. A. Și ceilalți au flacăra lor, cred că flacăra poeților pe măsură ce este flacăra iubirii jertfitoare de sine poate deștepta flacăra dormindă în inimile celorlalți.

O Kairos clipă fericită, clipa de [illegible] se numește în limbaj european [illegible] de Kierkegaard din scrisorile Pauline pînă la Heidegger, clipa de aur, timpul, secunda Augenblich clipeala de ochi hotărîtoare, secunda cînd te hotărăști să te întorci să-ți vii în sine ca să te întorci spre bine ca fiul risipitor la moștenirea părintească.

Este momentul cînd izvorăște lacrima cînd timpul se preface în iubire, cînd se întemeiază în inima omului lumina ființei cînd fructul întrupează mireasma în risipire a înfloririlor pentru a atrage și pe alții în focul rodniciei, se întîmplă un vîrtej cînd plonjează adevărul în sufletul deschis vestirii.

În lumea noastră această clipă de aur corespunde cu momentul cînd plînsul sec interior dobîndește căldura roua lacrimii cînd inima pustie zbuciumul ei este irigat de mana lacrimii.

D. I. Subarașii. Întru totul de acord. Mă bucur că vorbiți ca poet angajat. Am un profund respect față de dumneavoastră ca poet angajat.

I. A. Mă simt angajat cu toată ființa în cuvînt în patria și familia mea.

D. I. Copiii sunt o comoară la casa omului. (Okosan ua tacaradesu în japoneză). Cei care nu au copii aparent sunt mai liberi dar nu sunt fericiți.

I. A. Am venit la această întîlnire cu respect față de opera dumneavoastră ce o îndepliniți spre binele omului în țara dumneavoastră în lume prin cărțile și conferințele și întîlnirile ce le aveți cu atîtea mari personalități ale lumii fie științifice fie politice, am venit cu acest respect la întîlnirea care iată s-a extins atît de mult, și plec de aici de la reședința dumneavoastră după acest dialog de neuitat cu gîndul că am un frate în dumneavoastră un frate pe care îl iubesc.

D. I. Și eu vă iubesc pe dumneavoastră ca pe un frate...

Acest dialog abia început nădăjduim să-l putem continua în Japonia pentru că avem multe de-a ne spune unii altora tocmai stînd atît de adînc așezați fiecare în propriile noastre tradiții. La urmă, numai un astfel de dialog poate fi roditor cînd aduci celuilalt din experiențele spirituale ale tradiției unice a neamului tău.

N-am putut reproduce aici toate semnele de uimire și bucurie cu care ne-am urmărit unul altuia gîndurile. Dar voi mărturisi cît de atenți și dornici de a cunoaște în amănunt tradiția altuia se arată omul acestei părți de lume, omul Japoniei cîtă simțire sufletească din păcate mai rar întîlnită între intelectuali europeni.

Parcă vorbești cu o copilărie încă a lumii acelui răsărit de soare căruia se cuvine să-i trimitem mereu lacrima inimii noastre.

Cum se poate împăca tradiția cu cea mai tehnică civilizație modernă, japonezii popor de țărani știu multe despre asta.

Soția savantului Daisaku Ikeda purta fericită o ie de în cusută cu mîna, românească.

IOAN ALEXANDRU ■

În curînd în librării un nou volum de Ioan Alexandru, Imnele iubirii.

Un muzeu în labirint

Despre simplitate

3.

1. Simplitatea nu-i totuna cu claritatea. Cunosc destule opere de artă care sînt simple fără să fie clare. Dintre toate, cazul cel mai frapant de care îmi aduc aminte în această clipă este tabloul lui Malevici „Pătrat alb pe fond alb". Într-adevăr, ce poate fi mai simplu ? Aici avem, cum s-a spus, forma zero a picturii. Dar această formă zero a picturii ne neliniștește mai mult decît vrem s-o recunoaștem. Ce este, totuși, acest pătrat alb pe un fond alb ? O muzică albă, ca tăcerea ? O tăcere violată tot de tăcere ? În cele din urmă, renunți să înțelegi. Mai bine zis, renunți să exprimi ceea ce ai înțeles. Nu poți să păstrezi întreaga impresie pe care ți-o dă tabloul decît renunțînd să o detașezi din tăcere.

Dar există ceva mai neclar ca tăcerea ?

Omul, spunea cineva, depășește animalul prin cuvînt; prin tăcere, se depășește pe sine însuși. Frumos, dar... restul e tăcere.

2. Simplitatea se cucerește la fel ca un munte. La poale încă treci prin ierburi parfumate și colorate de flori. Ceva mai sus, încep pădurile cu arbori complicați, ca fagii, urmate de păduri cu arbori mai simpli, drepți ca niște coloane : brazii. Cînd ai ajuns sus, nu mai există decît piatra. Dispar ultimii arbuști, larba, și totul devine de o nuditate grandioasă, de o măreție simplă și copleșitoare. Ești obosit, puțin orbit de soarele care nu mai întîlnește nici un obstacol, dar ceva îți spune că ți-ai cucerit dreptul să taci după ce atîta vreme ai fost silit să vorbești. Gîndul strălucește limpede ca apa unui lac de munte și, o clipă, liniștea spune totul.

Pînă ce, prinzînd curaj, te trezești că începi să murmuri. Și pierzi totul.

E greșeala celor care spun prea mult pentru a spune, eventual, ceva ; care sînt proliçși din spaimă.

3. Unii cred că simplitatea e un bun natural. Cu care ne naștem, dar pe care îl pierdem cu timpul. Ne complicăm din ce în ce mai mult pînă ce murim. Iar moartea complică atît de grav și iremediabil lucrurile încît, de teama ei și în fața ei, nu mai pricepem nimic. Și, din clipa aceea, nu mai există drum înapoi.

În ce mă privește, prefer să le dau dreptate (chiar dacă n-o au) celor convinși că simplitatea nu e un privilegiu cu care ne naștem, ci unul pe care ni-l putem cuceri mai tîrziu. Asta, pentru că prefer să sper decît să regret.

Deși, pare-mi-se, Hegel zicea că orice artă mare este expresia unui regret.

Și poate că Parthenonul însuși a fost descoperit prin regret. Ca și Grecia antică.

4. Dar, probabil, nu putem spera la paradisul pierdut decît transformînd această pierdere în pierdere ireparabilă.

E ceea ce n-au înțeles, am impresia, neoclasicii. Între ei au fost sculptori și pictori de mare talent, care și-au obligat însă talentul să privească în urmă.

5. Din fericire, timpul a spălat vopseaua de pe statuile grecești. Și a spulberat genele artificiale, lăsînd marmura simplă, albă, curată, cum trebuia să fie de la început.

De aici reții două lucruri.

Primul : că timpul acționează ca un artist.

Al doilea : că faimoasa simplitate greacă este, în bună măsură, o valoare tîrzie, creată după moartea Eladei. E mai degrabă *ideea noastră* despre idealul elin. A noastră care nu mai înțelegem simplitatea aceasta, în timp ce avem nostalgia ei și o creăm prin regret !

Dovadă cît de rău înțelegem și ideea de măsură la greci, care nu s-au baricadat, probabil, în această idee pentru a detesta excesul, ci pentru a se apăra de ei. După cum, iubind posibilul, ei nu disprețuiau eternitatea. Dimpotrivă, o contemplau mai bine dintr-un punct pe care îl și iubeau. Astfel, încercau să împace ceea ce trece cu ceea ce e etern, ceea ce e inaccesibil cu ceea ce putem poseda, fără să-și piardă cumpătul.

Abia mai tîrziu au intervenit în acest domeniu confuzia și abuzurile. Căci academismul este, fără îndoială, un abuz. Un abuz de încredere, s-a spus. Ei a decretat că regulile, canoanele sale nu sînt arbitrare, ci sînt impuse de natură.

6. Ca să fiu sincer, tot m-am ales cu ceva din frecventarea neoclasicilor. Am învățat că regretele nu mă pot ajuta decît mergînd alături de mine spre viitoarele greșeli.

7. Din clipa în care am hotărît că nu mă interesează să spun ceva, dacă n-am nimic de spus, scrisul a devenit ușor. Am scăpat de orice efort, de orice spaimă a hîrtiei.

Tot de-atunci cred că un stil căutat e o formă de complex; al cuiva care n-are destulă încredere în ideile sale și vrea să ascundă asta.

8. La urma urmei, a prețui simplitatea e o problemă de educație. Ajungi la ea cînd pricepi, în sfîrșit, că e mult mai ușor să fii complicat. Sau să pari.

9. Orice greșeală, zicea Pascal, se bazează pe o excludere, dar cum să înțelegem asta ? Să nu renunțăm la nimic, să nu alegem nimic ? Să ducem totul cu noi, amintiri, decepții, dileme ? Dar cum se poate trăi fără să alegi ? La fiecare răspîntie trebuie să alegi, să excluzi. Viața însăși ne silește să excludem.

Și poate că simplitatea nu e decît clipa cînd, pe drumurile întortocheate din labirint, ajungem la lumină. Sau în fața Minotaurului.

OCTAVIAN BALER

Biblioteca în aer liber

Poate caise

E o istorie simplă, peste măsură de simplă, pe care mi-o povestesc mie însumi uneori, rîzînd încet. De aer liber e vorba, lucru sigur, pentru că se petrece în piață, în Piața Unirii din București, dar nu-și găsește loc în ea nici o pagină de carte ; de bibliotecă nici vorbă. Doar dacă binevoiți să vă imaginați o bibliotecă în ale cărei rafturi să stea nu opuri solemne, ci castraveți, tomate, vinete, caise... „Am luat o piersică din raftul cu clasici ai literaturii universale, am terminat-o în cîteva minute, era plină de sevă. Delicioasă ! De mult n-am mai întîlnit o operă atît de rotundă. Aș putea spune că nici n-am citit-o ; am mîncat-o..."

Nu, această bibliotecă, a legumelor și fructelor nu există, n-ar avea nici un rost. Iar povestea iat-o — și o spun pentru că un amănunt important l-am uitat și n-aș vrea s-o uit toată. Era acum doi ani, parcă pe vremea asta, parcă mai spre toamnă, și într-o dimineață cam sumbră am ajuns cu sacoșa de tîrguieli în piață. Eram obosit, nebărbierit, dormisem rău, mă așteptă la slujbă o zi plină de probleme. E de crezut că nu semănam deloc, dar deloc, cu Făt-Frumos, lucru care își are însemnătatea lui. S-a întîmplat ca, în dimineața aceea și la ora aceea, piața să fie cam săracă. Iar eu primisem din partea soției misiunea de onoare și de înaltă încredere de a cumpăra două kilograme de... Iată amănuntul pe care l-am uitat. Caise ? Parcă. Să rămînem la caise. Am trecut prin fața meselor de ciment ale „producătorilor" și m-am oprit în cele din urmă, abătut de nesansă, în fața unui precupeț între două vîrste care avea în fața lui cîteva zarzăre scofîlcite.

— Dragă, i-am spus, ce văd aici vezi și dumneata... Dă-mi și mie, te rog, două kilograme de caise frumoase, că dacă mă întorc fără ele acasă mă bate nevasta... Îți dau cît îmi ceri.

Omul s-a uitat lung la mine : să fi avut eu figura unuia pe care-l bate nevasta ? N-aș crede. Dar nici prea triumfător nu arătam, asta e sigur.

— Sacoșa ! mi-a spus.

— I-am întins sacoșa și a ales, luîndu-le de sub tejghea una cîte una, vreo trei kilograme de caise superbe pe care, fără să le cîntărească, le-a pus înăuntru. Am scos repede niște bani din buzunar și am vrut să i-i dau. N-a ridicat mîna să-i ia.

— Mănîncă-le sănătos cu nevasta ! Nu costă nimic.

M-am îndepărtat de acel „producător", de acel precupeț, de acel tarabagiu care — cum spun gospodinele la necaz — obișnuia desigur să doarmă pe saltele umplute cu bancnote, am luat-o spre casă cu caisele în sacoșă, gîndindu-mă că un prost ce sînt ; nu cumva omul acela pe care-l numeam cu atîta ușurință negustor ori piețar ori tarabagiu e totuși un țăran ? Adică unul dintre cei fără de care n-ar exista nu numai caisele, ci și pîinea noastră cea de toate zilele... Un țăran, altfel nu-mi mai venea să-i spun, un țăran ! Nu cumva ?

FLORIN MUGUR

Umanul în acțiune

Aproape în mod peremptoriu, viziunea tehnicistă despre om și acțiunile sale încearcă o imixtiune continuă în teritoriile umanului, pornind de la o extrapolare a informațiilor și datelor cunoașterii științei și tehnicii. Se vorbește chiar de un „homo tehnicus", menit să declanșeze setul unor automatisme, cu toate consecințele lor, mai mult sau mai puțin calculabile.

Există, însă, și preocuparea sistematică pentru ceea ce am numi „umanul în acțiune", respectiv puterea spiritului creator de valori, de a direcționa și a stăpîni rezultatele unei cunoașteri imediate. Cele trei lucrări ale lui Constantin Atanasiu : **Umanul — dimensiune în luptă, Incursiuni în psihologia luptei, Eseu despre educația ostășească**, apărute între anii 1974—1981, sînt o mărturie grăitoare despre înțelesurile reale pe care trebuie să le capete umanul și creația umană în veacul nostru. Aparent, titlurile acestor cărți s-ar îndepărta de cercetarea în extensiune și directă a fenomenului uman, în realitate, fiecare pagină de carte este o pledoarie pentru om, pentru devenirea lui, într-un cîmp al valorilor. În evantaiul de probleme pe care le supune atenției cititorului, Constantin Atanasiu ne introduce într-un univers aparte, acela al **gîndirii prospective, al conexiunilor psihosociale și al cuantificării, al constanței omenescului și al indeterminărilor posibile** care se succed în imaginea integrală a ceea ce este durată și mereu omenesc. Nu e vorba, așadar, doar de experiența profesională bogată a unui om care a beneficiat de pregătiri anume, speciale, într-un domeniu al luptei și al acțiunii de luptă, ci de încercarea, reușită dealtfel, a depășirii unor limite care pot zăgăzui umanul, fără să-l descopere.

Într-o perspectivă largă, de viziune, am zice, filosofică asupra umanului, autorul acestor minunate eseuri recompune dimensiunile reflecției active, care vizează destinul de azi, de mîine și de totdeauna al omului. De aceea, în considerațiile autorului, „omul mai are o cale lungă educațională pentru a respecta suveranitatea omenescului. Constanța O de veghe, din partea ființi, accelerează sau înfrînează ființa, îndemnînd-o să vadă dincolo de aparențe sau chemînd adîncurile la acțiune. Educarea ființi, conclude autorul, întărirea constanței, este cea mai grea muncă dar și cea mai valoroasă". În altă parte, aceleași analize de profunzime îl duc la convingerea că : „conexiunea cu modul specific de interacțiune a ființei cu mediul luptei (flux-reflux), invederează și culmea realizării prin fuziunea celor două substanțe imponderabile, psihicul și socialul".

Sînt puține cercetările de acest fel, care intră în zonele de intersecție dintre o realitate obiectiv-exterioară și una în devenire, de natură subiectivă, umană.

Desigur, Constantin Atanasiu își fundamentează viziunea sa asupra umanului pe diversitatea exemplelor ce i le-a oferit o istorie vie, regăsită, fie și evocator, într-o participare directă la evenimentele primului și celui de al doilea război mondial. Luînd aceeași constantă O, care după Constantin Atanasiu oglindește esența umanului sălășluind în fire și avînd o funcționalitate psihologică, întrucît se verifică în trecerea de la nonapartenență la „apartenență", apoi la „adeziunea totală", concluzia care se impune este în măsură să descifreze statutul unui dinamism în formarea personalității. În această direcție, exemplele din primul război mondial, fie că e vorba de acel iscusit erou Bobeică, care „trăia isteria, fiindcă reprezenta mediul, educația, experiența din tată în fiu, ce făcuseră din ei o forță, tăria constantă a ființei", și la fel căpitanul Mărășanu sau căpitanul Ilie Dragnea, în războiul antifascist, și atîția alții.

Eseurile lui Constantin Atanasiu realizează umanul dintr-o perspectivă inedită, în care tradiția și modernul unifică într-un tot înțelegerea de profunzime a omului.

VASILE VETIȘANU

Permanența aventură

La peste opt și respectiv trei decenii de la cucerirea celor trei puncte extreme ale Terrei — doi poli geografici și unul altitudinal — doi oameni izolați străbat Oceanul Arctic încercînd să atingă, odată mai mult, Polul Nord. Modificînd normele firești ce compun „tipicul" clasic al oricărei expediții, cei doi protagoniști — italianul Foggi și britanicul Adams — caută să repete cucerirea polului într-un fel aparte : ei nu vor mai fi aceia care să atingă primii Polul Nord — dar vor încerca să fie aceia care să-l atingă pentru prima oară singuri.

— Oare de ce asta ? S-ar părea că dintotdeauna neastîmpărul omenesc a căutat — peste tot unde a fost posibil — un spațiu liber care să lase loc unei afirmări în plus : ceva care să nu semene cu ceea ce a mai fost, o variantă suplimentară, o alternativă, o improvizație sau un simplu pretext. Într-un cuvînt, ceva care să poată fi considerat, sub o formă sau alta — o PREMIERĂ.

Este greu de precizat în ce măsură această trăsătură este meritorie sau nu. Pe de o parte, ea reprezintă cadrul fără concesie al unui serios examen personal, examen ce include — în cazul acțiunilor solitare — și însușirea de a depăși dificultățile nesusținut de nici un cocchipier, precum și rezistența sufletească la singurătate pur și simplu.

Pe de altă parte însă, este greu să nu observi în unele situații o anumită alunecare către spectaculos și senzațional — întregul efort desfășurat și întreaga energie pusă în joc părînd să fie în acest caz **mai mult un pretext de afirmare, decît o trăire estetică a acțiunii în sine.**

Ca pretutindeni și ca întotdeauna, și acest domeniu conține legitimități, nuanțe și gradații intermediare. Ceea ce apare însă în afara oricărei îndoieli, este faptul că AFIRMAREA — atunci cînd despre ea este vorba — își**ă întotdeauna loc numai pentru unul singur.**

Acest podium în trepte, acest unic loc „unu" este rezultatul unei selecții line și spontane, sau este expresia unei tendințe permanente și implacabile de interdepășire umană ? Este această tendință limitată numai la eforturi individuale — așa cum remarcabil a mai fost subliniat în presă*) — sau, dimpotrivă, antrenează forțe, voințe și orgolii extinse adesea pînă în planul colectivităților naționale ?

În rîndurile ce urmează nu se încearcă decît să se schițeze o simplă opinie personală la întrebările mai sus formulate.

★

— Bineînțeles că, aproape fără excepție, este vorba de o confruntare ! Bineînțeles că în spatele gestului aparent sportiv se ascunde adesea o importantă componentă de ambiție, vanitate, și egocentrism. Dar cazul celor doi mărșăluitori singuratici spre Pol nu este neapărat caracteristic și semnificativ — ei topindu-se în zona mult mai largă a rivalității umane **ce este indiferentă la volum sau la număr.**

Dorința de a învinge sau de a cîștiga a fost dintotdeauna propriile atît individului cît și grupului. Între a cîștiga singur și a cîștiga prin solidaritate și diviziune a efortului, nu este decît o diferență de scară. Păstrînd neschimbată esența lucrurilor, individualismul echipei nu face decît să înlocuiască individualismul alergătorului solitar. „Logistica" acumulată în spatele echipelor de vîrf, ca și sentimentul culorilor patriei reprezentate și simbolizate, nu modifică prea mult datele principale : dorința de a-și îngenunchea în luptă adversarul, de „a fi primul", de a fi cel mai bun...

Evocate aici ca un singur exemplu între foarte multe altele, expedițiile simultane Scott și Amundsen definesc în chip clasic tabloul tulburător al acestei realități profund omenești. Pe de o parte, pasiunea descoperirii în sine este dublată (și alterată ?..) de patima succesului rîvnit ; pe de altă parte totul este proporțional amplificat de la individ la echipă și la comunitatea națională aflată în spatele acestei echipe. În scenariul tragediei celor cinci englezi, adversitatea fără apel a deșertului alb nu a reprezentat decît una din laturi : cea de a doua s-a confundat tainic cu experiența trăită în minutele chinuitoare în care ei au luat act, apropiindu-se — hectometru cu hectometru — de steagul norvegian înălțat cu o lună mai devreme, la pol. Se poate spune fără greșeală că, în cele șaptezeci de zile ce au urmat, Scott și tovarășii săi au murit în egală măsură de frig, de foame și de durere.

Pînă aici, nimic neobișnuit și nimic rău. Confruntarea și competiția sînt aproape curente în peisajul existenței noastre contemporane. Neobișnuit și nepotrivit pare să fie însă, într-adevăr, **sadrul de desfășurare.** Ceea ce este propriu unei săli de concurs sau unui stadion, nu mai apare la locul său într-un teren natural. Munții — și natura în genere — s-au acordat întotdeauna prost cu noțiunea de învingător sau prim solist. Pentru explorator, pentru alpinist, sau — pur și simplu — pentru expediționar în genere, parcursul contează îndeobște mai mult decît ținta finală. Nu ai de învins un adversar paralel, ci un obstacol natural (pe care adesea ajungi să-l îndrăgești), o adversitate climatică și, în ultimă analiză, pe tine însuți.

Deși rareori afișată fățiș, cel mai adesea oficial respinsă, tendința surdă, continuă și tenace a rămas cea în care — alături de nobilul efort de cunoaștere și descoperire — cucerirea apare ca scop nemărturisit și lupta ca metodă. În vechea și neîntreruptă aventură a căutării, eternul omenesc a tins aproape de fiecare dată către ideea de înfruntare — nu numai cu obiectul geografic în sine, ci între înșiși luptătorii care încercau să-l atingă.

Latura luminoasă a chestiunei stă în faptul că această luptă a fost aproape întotdeauna deschisă, loială, corectă și solidară **în cazurile extreme de pericol comun.** Se poate spune că ea a apărut pur și simplu, ca un factor natural inerent și suplimentar — într-un fel, ca un val de ceață, o pantă, o crevasă sau un viscol în plus.

— Latura tristă, pe de altă parte, rezultă de la sine : cel mai dureros lucru într-o victorie este faptul că ea include de fiecare dată, prin definiție, și un învins.

Arhitect DAN OPRESCU

*) George Bălăiță : SINGURI, *România liberă*, *14.IV.1983*.

Minunăția sa, roata olarului

Una din cele mai frumoase uimiri ale mele am trăit-o pe un cîmp din marginea comunei Buftea. O arătură ca toate arăturile, numai că de sub cuțitul plugului pămîntul ieșea roșu, [illegible] mîntat cu fărîme de ceramică. Părea să se fi răscolit pe mai multe hectare tihna unor depozite arheologice vechi, luai din brazdă ciobul și-ți părea rău că, uite, cineva n-avusese grijă să ducă resturile acelea într-un loc mai ferit, și nu acolo, unde vezi bine, era, loc pentru grîu și porumb. Iar ciobul [illegible] mărau mai multe sute de ani, la două-trei palme în adî[illegible] neau așezări peste așezări, săpai un metru, apoi săpai [illegible] metru și tot scoteai la lumină văsărie și istorie. Țăranii, care puneau grîu și porumb nu știau că semănau boabele chiar în istorie, că în mămăliga lor fierbeau sucurile și [illegible] ce fusese cu veacuri și cu milenii în urmă strachin[illegible] armă, haină, urnă și chiar os strămoșesc. Cine cunoaște [illegible] tierele arheologice știe că pîinea arheologului este ciobul [illegible] ceramica smălțuită ori nesmălțuită, că în lipsa elementului ceramic cercetarea e plină de lacune, că în loc de răspunsuri istoria ne trimite numai întrebări

Cu toate acestea, o seamă de oameni văd în lucrul de azi al olarului numai podoaba sau nici atît. Se scrie mult întru încurajarea olăritului în centru de tradiție pentru că, din păcate, meseria pierde, odată cu stingerea bătrînilor ei, aproape totul. În urmă cu doi ani, spre exemplu, umblînd printr-o localitate de munte din județul Bihor, localitate unde cu abia c[illegible] decenii în urmă produceau peste o sută de ateliere de olă[illegible] am mai găsit un singur atelier, unul singur, și acela ținut de un moș. El mai cocea din cînd în cînd lutul în cuptoare, fiindcă avea un soi de contract cu muzeul din Oradea.

Se crede — cu destulă suficiență — că meșteșugul ol[illegible] diminuează în importanță și calitate deoarece dimi[illegible] trebuința oalelor de ceramică. Se pierde din vedere că trebuința își schimbă doar înfățișarea și că avem oameni calificați și [illegible] tori să vegheze la schimbare. Iată de ce, deși strădania ziar[illegible] lui e în totul stimabilă, pentru reînviorarea artei olăriei [illegible] de prilejuri și de acțiuni, și mai puțin de vorl[illegible] nu uităm că **tradiție** este și vremea noastr[illegible] egal. Iată de ce recentul Tîrg al olarilor ținut la Complexul [illegible] din Pitești, cu manifestările lui, cu întîlnire[illegible] meșterilor din toată țara, cu tîrguiala cea mare întîmp[illegible] [illegible] cît o bibliotecă de articole și cărți despre necesitatea perpetuării acestei îndeletniciri de artă. Acum, la a II-[illegible] (și ce minunat ar fi ca să urmeze mai mulți pîlda Taberelor de [illegible] de la Măgura Buzăului în ce privește ambiți[illegible] [illegible] de și treaba pînă la capăt), Tîrgul pitești[illegible]an a chem[illegible] [illegible] amiști vestiți din centrele argeșene Coșești, Poenița, Stroiești, din Gheboaia dîmboviteană, din Oboga și Horezu, din Corund și Marginea, din Pisc, din județele Brașov, Dolj, Gorj, Iași, Mehedinți, Maramureș, Sălaj, Prahova, Buzău, din toată țara, adică. Numiții Marcel și Florin Colibaba, din Rădăuți, Ioan Magopăt din Marginea, Ion Răducanu și Marin Trușcă din Oboga, Mihai Biscă din Horezu, Ion și Maria Năstase din Ghebo[illegible] Ioana Curelea din Galați, Florea și Constantin Ioniță di[illegible] au arătat cu măiestria mîinilor și minții lor cum lu[illegible] [illegible] diția și cum se așază fiecare zi a muncii olarului în istorie.

„Să dezvoltăm muzica, dansul românesc, tot ceea ce este creația poporului nostru" spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii org[illegible] [illegible] politico-educative. Să veghem, dară, pentru ca roata olarului să se învîrtească în toate zilele anului, să creăm condițiile pentru ca generațiile tinere să înțeleagă ce mare nevoie au de frumosul și utilul meșteșugurilor dintotdeauna ale țăranului.

TUDOR OCTAVIAN

Fotografii de GHEORGHE DUMITRU MAICAN

● **De trei ani de zile a fost turnată fundația din fotografia alăturată și de tot atita timp abandonată. Îi informăm pe cei interesați unde se află construcția năpăstuită de uitare : între blocurile 17 și 18 (ultimele din Bd. Păcii la nr. 94—100). Mai**

informăm instituțiile sanitare că locul cu pricina a devenit un focar de infecție și un loc de joacă primejdios pentru copiii din jur. Edilii sectorului 6 au cuvintul !

● **Un număr de peste 30 de cetățeni ai comunei Ruginești, satul Copăceștii, județul Vrancea,** au lucrat la pădure în iarna anului trecut la tăieri de copaci, iar în primăvară la plantat, în contul lucrărilor comandate de Consiliul popular al comunei Urechești, județul Bacău. Cînd a venit sorocul plății muncii, li s-a spus oamenilor că acestea nu se pot efectua deoarece pădurarul care cunoștea problema a... decedat ! Ce legătură au cele două triste evenimente ? Evident, nici una.

● **La mai puțin de 10 metri** de ferestrele locuințelor unor cetățeni din Pitești, Bulevardul R.S.R. nr. 212, a fost plasat un container destinat stringerii gunoaielor. A fost plasat și... uitat acolo. Locul pare a fi bine ales întrucît, în afara locatarilor care ne-au scris, mai depun resturile din locuințe și cei de la stația C.F.R. din vecinătate, și cetățenii din str. Frații Buzești, ba chiar și unii care le transportă cu autoturismele. Peste toate astea, pînă și lucrătorii de la E.G.L.C. care colectează gunoiul stradal, tot aici îl aduc. Devenit depozit central, containerul nu este nici măcar evacuat la timp. Consecințele sînt lesne de imaginat.

● **Direcția județeană de poștă și telecomunicații Neamț** ne informează, în legătură cu sesizarea tovarășului Ioan Benone, din P. Neamț, publicată în coloanele revistei noastre, că s-au luat măsurile de rigoare dintre care cea a mesagerilor ni s-a părut mai „arzătoare". Astfel, prin mutarea oficiului poștal în noul local s-a afectat un spațiu anume pentru mesageril (prezentări și predări). Din păcate, căutat fiind la adresa indicată în scrisoarea sa, tovarășul Ioan Benone nu a putut fi găsit deoarece nu locuia acolo. Mulțumind D.J.P. Tc. Neamț pentru cursul dat sesizării în cauză, adresăm justificate reproșuri lui Ioan Benone, care — așa, cum s-a dovedit — nu a respectat una din condițiile de principiu ale revistei „Flacăra" : aceea a sinceității și simțului de răspundere. Nici nu înțelegem de ce a procedat astfel, întrucît cele sesizate de dînsul erau și corecte și de interes public ?

● **Centrala construcții montaj București** sensibilizată de articolul : „Vrînd să aprind lumina a început să sune soneria", publicat în „Flacăra" din 10 iunie a.c. ne înștiințează că multe din deficiențele constatate (în acel articol — n.n.) au apărut datorită neîngrijirii și deci neîntreținerii apartamentelor în perioada de iarnă, cînd blocul a fost predat către I.C.R.A.L. Cotroceni. La data publicării articolului, mai erau neocupate 29 de apartamente din cele 108. Remedierile stabilite de comun acord cu Asociația de locatari au fost executate în majoritate, urmînd să fie finalizate pînă la 15 iulie a.c. Așa s-o fi și întîmplat ?

● **Grigore Diaconu, din Iași,** este de părere că reprezentanța Întreprinderii de frigidere Găești din capitala moldoveană, funcționează într-un local insalubru, cu totul discordant cu atitudinea plină de solicitudine și amabilitate a celor care muncesc aici. Propune deci : un alt sediu. Pe măsura calității oamenilor.

Scrisoare comentată

„Contravenient" la 90 de ani

Ne scrie familia Rădulescu Ion, din Giurgiu, str. Uzinei nr. 22 în numele bătrînei Petra Olteanu, din satul Pietrișul, comuna Găujani, județul Giurgiu : „vă rugăm să judecați ce i s-a întîmplat bunicii noastre. Ea a primit, din partea C.A.P. Găujani, o Decizie de imputare, în valoare de 2 025 lei, pentru prejudiciul adus ceapeului respectiv, prin folosirea ilegală a suprafeței de 013,5 × 013,5 mp teren proprietatea C.A.P. Găujani, în cursul anilor 1981—1982. Precizăm că acest „teren proprietatea C.A.P. Găujani" este... curtea în care bunica noastră și-a trăit cei 90 de ani ai vieții sale de pînă acum ! Fiind pensionară a C.A.P. (și primind o sumă modestă) ea se află în imposibilitatea să dea curs acestei Decizii și se expune, așa cum rezultă din hîrtia primită și datată 24 martie 1983, să fie acționată în justiție, fapt ca și inevitabil deoarece este somată să achite „prejudiciul" în termen de 10 zile".

Este posibil ca Petra Olteanu (căreia îi dorim încă mulți ani de viață și sănătate) să dețină o suprafață excedentară de teren (chiar în propria sa curte). Dar asta se întîmplă de zeci de ani, dintre care suficienți în care ceapeul din Găujani ar fi putut să-și revendice pretinsele drepturi (ținînd seama de faptul că socializarea agriculturii s-a înfăptuit de mult). De ce n-a făcut-o încă ? Și de ce o face de-abia acum ? De ce nu calculează „prejudiciul" pe întreaga perioadă a acestui larg interval de timp și numai pentru ultimii doi ani ? Explicații, probabil, există (ce oare nu se poate explica în lumea asta ?). Una dintre ele ar putea fi propria neglijență a însuși ceapeului. Caz în care, ar merita să fie amendați, cei dintîi, tocmai tovarășii din conducerea ceapeului care au neglijat întregirea tuturor drepturilor cooperativei. O altă posibilă justificare, ar fi prevederi mai recente, în materie de terenuri deținute de cooperatori (ori de pensionari), situație în care juristul local ar trebui să justifice caracterul retroactiv al măsurii de acum (întreprindere foarte delicată, dacă nu imposibilă, deoarece Petra Olteanu nu a făptuit un act de natură penală, situație în care retroactivitatea ar opera deplin. Dar, dincolo de numeroasele variante ale unei discuții cu caracter mai mult ori mai puțin juridic, se pune întrebarea în ce măsură bugetul sau însăși existența concretă a ceapeului Găujani se sprijină pe suma imputată unei bătrîne de 90 de ani, a cărei avere a fost capacitatea sa de muncă, dăruită tocmai celor care astăzi o scot bună de plată, pentru o vină absolut formală, lipsită de consistență morală și, credem noi, neimputabilă decît, poate, unei scăpări din vedere a esențialului, care nu trebuie confundat cu cazul Petrei Olteanu.

EMANUEL VALERIU ■

● **Ioana Benedetto, țărancă din satul Bărbătești, județul Vîlcea,** a dictat următoarele rînduri cerînd să fie publicate : „Am un singur copil, pe Silvestru Benedetto, născut la 10 martie 1933, în comuna Bărbătești—Vîlcea. De 15 ani nu mai știu nimic despre el, sînt bătrînă și bolnavă și aș dori să știu ce face, unde este ? Unii spun că ar fi pe lîngă Nehoiu (Buzău), dar cine știe ? Dacă îi e greu să vină acasă, îl rog să dea telefon la Bărbătești, la numărul 157, sau să-mi scrie o scrisoare. Tot timpul gîndul îmi e numai la el".

● **I.C.R.A.L. Bereeni** răspunde de sesizării locatarilor din Șos. Giurgiului, nr 67—77, sect. 4, publicată în „Flacăra" că pregătirile pentru spălarea chimică a instalației de încălzire centrală de la respectivele blocuri sînt în curs de desfășurare și se vor termina pînă la 25 august 1983 ; cît privește schimbarea corpurilor de radiatoare aceasta este normată pe o durată de 50 de ani, blocurile de la adresa menționată existînd numai de 19 ani. Cu prilejul probei hidraulice se vor înlocui, totuși, acele radiatoare care nu vor rezista presiunii. Acum, nu peste 31 de ani.

● **Ion Ponici,** din comuna Suplacu de Barcău, județul Bihor, sesizează forurile în drept, că apele pîrîului Barcău sînt poluate de complexul de îngrășare a vițelor și de fabrica de spirt din comuna Nușfalău, județul Sălaj. Peștii au fost omoriți în patru rînduri, din această cauză. Suplacu de Barcău se aprovizionează cu apă potabilă și industrială din aceeași albie. Pînă acum, sesizările adresate forurilor locale din Bihor și Sălaj nu au emoționat pe nimeni. Situația se perpetuează. Sîntem solicitați să găsim o soluție. Publicăm rîndurile de față. Este, poate, un început de rezolvare.

● **Actrița Dorina Lazăr** a trecut de pe scenă la masa de scris. „În seara zilei de 25 iulie 1963, în Grădina Teatrului de vară, din Mamaia, peste 1 000 de spectatori „au scris" cea mai frumoasă cronică a spectacolului „Arta conversației", prezentat de Teatrul Giulești. După o oră de la începerea spectacolului, ne informează apreciata actriță, a început să plouă torențial, ceea ce impunea întreruperea spectacolului. Dar, spre surpriza noastră, publicul, cu umbrele sau fără, a rămas la spectacol realizînd, sub ochii noștri, cea mai minunată comuniune spirituală. La sfîrșit, deși ploaia continua, actorii și spectatorii se aplaudau reciproc... la scenă deschisă. Întregul colectiv care a realizat spectacolul mulțumește prin „Flacăra" celor 1 000 de oameni, care ne-au dat încă o dată bucuria de a constata cît de minunată este profesia noastră".

● **Direcția comercială din cadrul CENTROCOOP** ne informează că, în urma celor semnalate în „Flacăra", din 20 mai 1983 s-au luat măsuri de eliminare a deficiențelor respective. În plus, la 25 mai a.c. au fost convocați la sediul CENTROCOOP-ului cei patru vicepreședinți din județele Ialomița, Giurgiu, Dîmbovița și Sectorul agricol Ilfov, 11 președinți de cooperative și 15 șefi de unități ale alimentației publice și cazare, din jurul Capitalei analizîndu-se, în detaliu, măsurile necesare pentru o mai bună desfășurare a activității în sezonul actual. Primim cu satisfacție atît veștile cît și mulțumirile ce ne sînt adresate.

● **Ing. Petre Tudor, din str. Ularie Chendi nr. 9,** ne scrie că, potrivit Decretului nr. 304/1981, centrala termică a locuinței sale a trecut de la alimentarea cu combustibili lichizi (păcură) la gaze, inclusiv bucătăria. Mi s-a cerut de către Consiliul popular al sectorului 2 să dau o declarație că voi preda butelia de aragaz. Eu însă nu am încă aprobarea pentru instalarea gazelor. Dar, chiar dacă aș avea-o, un alt Decret, nr. 380/81, prevede obligativitatea conservării instalațiilor de păcură, deoarece înlocuirile de care am vorbit se aprobă pe termene limitate. Cine mă poate asigura, deci, că cedînd butelia de aragaz nu voi avea din nou nevoie de ea ?

● **Elena Voicu, din comuna Săulești, județul Gorj,** a părăsit domiciliul încă din luna ianuarie a acestui an. Soțul ei, Voicu Ioan, ne roagă să inserăm un scurt apel, din partea celor 4 copii ai lor, care-și așteaptă mama. Ultima urmă a acestei mame aflate într-o gravă derivă morală ducea la întreprinderea „Viscofil" din, Popești-Leordeni. Cine cunoaște ceva despre ea, este rugat să transmită mesajul Viorichii, Marianei, Luciei și pe al lui Viorel, cei patru copii care o așteaptă.

● **În strada Lalelelor nr. 5, bloc 108, Suceava,** resturile menajere și de altă provenință, au umplut containerele pe care lucrătorii de la salubritatea orașului (minunatului oraș care este Suceava) au uitat să le mai ridice. Focar de infecție pentru cartier dar mai ales pentru copiii, care se joacă prin preajmă.

● **Ana Crenci, din Sacalasău, județul Bihor,** absolventă a Liceului industrial nr. 2 din Baia Mare, a avut nesansa să i se distrugă certificatul în care i se recunoștea calificarea (tehnician topograf). De cîteva luni de zile așteaptă un răspuns din partea Biroului de publicații a Buletinului Oficial, cărula i s-a adresat (din luna aprilie a.c.) conform indicațiilor primite de la Notariatul de Stat din Oradea.

● **Murea Maria, din satul Izvorul-Dulce, comuna Beceni, județul Buzău,** muncitoare agricolă încă din 1962, a ajuns la vîrsta pensionării, cînd — cu surprindere — a aflat că nu-și poate primi drepturile pentru că... ar mai avea de efectuat 12 norme restante chiar din 1962 ! Luînd de bună această afirmație a C.A.P.-ului din Izvorul-Dulce, credem totuși că o viață de muncă nu poate fi anulată numai pentru atît, mai cu seamă că, așa cum ne informează Murea Maria, ea a avut îndeajuns greutăți în viață de care concetățenii săi, inclusiv cei din conducerea C.A.P.-ului, nu sînt străini.

● **„Această cerere o scriu cu mare durere"** își încheie scrisoarea Baicu M. Ion, din comuna Tătăranu, sat Căproiu, județul Dîmbovița, om cărula, în 1979, apele i-au luat casa cu tot ceea ce se afla într-insa. Lucrările care au fost necesare, pentru ca inundațiile să nu mai poată distruge avutul oamenilor, s-au executat însă sub orice critică, amenințarea dezastrului plutind încă deasupra sufletelor oamenilor.

● **Aurora Simion, din Timișoara, str. Teiului nr. 11,** cerînd să i se verifice consumul de energie electrică pe perioada ianuarie-martie 1983, deoarece i se părea a fi exagerat, a aflat cu surprindere că nu există nici un document care să ateste faptul că plătise sume mult mai mici în perioada anterioară (octombrie-decembrie 1982). Deși achitase contravaloarea consumului respectiv chiar la casieria I.R.E.T., acolo nu exista nici un document, iar cea care ne scrie nu-l păstrase pe al său. Într-adevăr, situația pare ciudată, deoarece — după cît știm —trebuie să existe fie copie, fie cotorul carnetului chitanțier. Ce s-a putut întîmpla la I.R.E.T. ?

● **Învățătorul pensionar Marin Cuibar, din Piatra Neamț,** nu sfătuiește pe nimeni să se fotografieze la Foto-ceramica din București, str. Colței nr. 9, ca să nu pățească ce a pățit dînsul : de 8 (opt) luni de zile așteaptă coletul care să-l aducă fotografiile plătite !

● **Ion Berendei, din Craiova,** adresează călduroase mulțumiri colectivului de medici condus de dr. Leon Dănăilă, de la Spitalul „Dr. Gh. Marinescu" din București, care după o intervenție chirurgicală de peste 5 ore a reușit să salveze viața unui membru al familiei celui care ne-a scris.

● **Organele Inspectoratului General al Miliției** ne comunică datele privindu-l pe Fecioriță Gabriel, fiul Rodicăi Fecioriță din comuna Costișa, județul Neamț, care-și caută copilul : acesta are 17 ani, suferă de oligofrenie, dar este recuperabil, are 1,70—1,75 m. înălțime, corpolență atletică, părul castaniu, ochii căprui, pentru ca cei ce pot da relații să o facă. El a fost semnalat în luna iunie anul trecut în Mamaia (județul Constanța). A dispărut de la Școala profesională din Galați în iunie 1982, în urma unei altercații cu un coleg deficient psihic. Alăturăm fotografia copilului.

● **Constantina Buriacu, din Brașov,** revine la o scrisoare anterioară expediată pe adresa redacției noastre, pentru a ne informa că fostul ei soț, Ochea Dan, om al muncii la un trust aparținător Teleconstrucției (S.P.I.U.T.), nu-și onorează datoria de tată și, deci, nu respectă nici o hotărîre judecătorească netrimițînd pensia alimentară datorată. Ca noutate : tovarășa Coca Mereuță, care ar trebui să facă reținerile legale, îi căinează pe tatăl recalcitrant, motivînd că „săracul nu are nici el cu ce trăi", situație la care a ajuns din cauza deselor absențe nemotivate de la muncă.

● **Adriana Buteică, din Tg. Jiu, muncitoare la I.J.L.F.** din acest oraș, ni s-a adresat la începutul lui februarie anul acesta rugîndu-ne s-o sprijinim în vederea schimbării locului de muncă, recomandată de medici. Am fost asigurați că lucrurile s-au rezolvat, dar în realitate răspunsul a fost nesincer deoarece pînă în prezent, petenta se află în același loc de muncă, și nu la Cooperativa de invalizi „Drum Nou" cum ne-a informat C.P.J. Tg. Jiu. Minciuna are picioare scurte...

● **Un grup de locatari ai** blocurilor din Pătîrlagele, județul Buzău, se plîng de faptul că, de 4—5 ani, sînt nevoiți să care cu gălețile apa în apartamente deoarece nu li se furnizează apa menajeră. Pe lîngă incomoditate, fînțînile de unde se aprovizionează au un debit foarte scăzut. Dacă s-au putut construi blocuri la Pătîrlagele nu se poate, oare, asigura și apa curentă ?

● **O frumoasă „activitate"** cunoaște Căminul cultural din satul Podeni, județul Cluj : loc al desfășurării nunților și botezurilor și nicidecum al unor spectacole, conferințe, gale de film, etc. așa cum ar dori tinerii care ne-au scris cerîndu-ne sprijinul. Nu de alta, dar satul este mărișor, avînd peste 700 de familii și foarte mulți tineri dornici să-și petreacă în mod instructiv timpul liber și nu să vadă cum sediul ce a fost destinat culturii s-a transformat în restaurant.

● **La service-ul din Valea Cernei, Orșova, județul Mehedinți,** se practică sperțul mai mult sau mai puțin fățiș. Ghiță Laurențiu, care ne scrie, a fost tapat de tinichigiul Gheorghe Vameșu cu sume peste tarifele în vigoare. Cînd n-a mai putut să plătească a trebuit să-și preia autoturismul fără montarea tapițeriei. Șeful unității, Geagim Iosif, sesizat de corespondentul nostru, a afirmat că n-are ce-i face subalternului său, dacă acesta nu vrea să lucreze. Poate se va găsi, totuși, cineva care să le facă ambilor ceea ce trebuie.

● **De la Cimpulung Muscel** sîntem înștiințați că scrisoarea lui Gheorghe Marta, adresată revistei noastre, a fost soluționată astfel : i s-a repartizat tovarășului respectiv o locuință la bloc, urmînd ca, după demolarea casei sale ei să poată folosi materialele rezultate pentru construirea altei într-o zonă nedemolabilă, în condițiile legislației actuale.

● **Tovarășa Elena Ile, din Călărași,** a primit la data de 13 iulie a.c. adeverința solicitată prin intermediul redacției noastre, din care rezultă că n-a beneficiat de indemnizația de naștere pentru cel de al 5-lea copil. Tovarășii de la Consiliul popular al orașului Petrila, care ne aduc la cunoștință vestea, menționează însă că nu au găsit o cerere similară în arhivele sale. Dincolo de scuza aceasta remarcăm că unii cetățeni (poate și tovarășa Ile Elena, printre aceștia) socotesc mai lesnicios să ne folosească drept intermediari, mai înainte de a folosi căile directe de petiționare, la care au dreptul legal.

● **Comitetul Executiv al C.P. sect. 5 București** a rezolvat favorabil cererea tovarășei Eugenia Smarand, din Bd. I. B. Tito nr. 37, atribuindu-i, prin I.C.L. Alimentara 3, unde lucrează, un apartament de 4 camere, în Bulevardul Șulea.

● **Memoriul tovarășului Ioan Pătrășcan, din comuna Radna, str. Grănicerilor nr. 749, județul Bistrița Năsăud,** adresat redacției noastre, a fost analizat de către lucrători ai Procuraturii Generale a R.S.R. Aceștia, găsind întemeiate punctele de vedere ale petentului, au propus, și Procurorul general a decis, promovarea recursului extraordinar, trimițînd dosarul cauzei Tribunalului Suprem.

● **Sesizarea elevului Sirat Rareș, de la Liceul de științe ale naturii din Galați,** privind unele probleme ale activității sportive din școală, au fost analizate și găsite întemeiate. În consecință, C.N.E.F.S. a stabilit ca atît consiliul județean de resort cît și F.R. Scrimă să acționeze pentru selecționarea și repartizarea unui antrenor, care să se ocupe de instruirea copiilor și tinerilor pentru scrimă. În caz că cei în drept nu vor putea rezolva în următoarele 2—3 luni această cerință, posturile de antrenori de scrimă de la Galați vor fi transferate în alte localități, care dispun de cadre de specialitate. Și cu copiii din Galați cum rămîne ?

MANOLE CARȚAN ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Viața și moartea pe șosea

În urmă cu cîteva săptămîni am plecat din București spre Pitești cu un amic, proaspăt posesor de autoturism, pentru a face clasicul și chinuitorul rodaj. Totul părea că se desfășoară perfect, prietenul meu necontenind să-și admire frumoasa mașină. Rodajul e rodaj ; am observat cum încet, încet cai-putere se pierd pe șosea, spre surprinderea și nemulțumirea noastră. Fără voia mea, rămăsesem singurul „cal-putere" care tenta repunerea mașinii pe linia de plutire. Zadarnice eforturi. Nu ne-a mai rămas decît să cerem disperat ajutor. Timpul trecea, noaptea se instalase confortabil, dar cai-putere care săgetau șoseaua ne aruncau bezele din goana mașinii. Pînă la urmă, un automobilist, tocmai din Caransebeș, ne-a scos din impas.

Întîmplarea, aparent minoră, în realitate destul de gravă, ne-a determinat să propunem Direcției circulației din Inspectoratul General al Miliției un test spre a analiza motivele datorită cărora unii automobiliști trec nepăsători pe lîngă cei în suferință. Și uite așa, sîmbătă 30 iulie, am pornit pe șoseaua București—Ploiești pentru realizarea testului propus. Constituim ad-hoc un echipaj format din trei mașini, în care iau loc : **maiorul Ion Șerbănescu din partea I.G.M., locotenenții Ioan Ștefan și Ilie Despin, din partea miliției municipiului București, Paul Agarici și Dan Bîrlădeanu, din partea redacției, și mai proaspătul nostru colaborator, ing. Teodor Pompiliu, specialist auto,** echipaj care se deplasează cu viteză legală spre un punct anume de pe șoseaua București—Ploiești.

Fiind vorba de un test sugerat de redacție, propunem organelor de miliție să urmărim traficul numai din punctul nostru de vedere. Din păcate, munca noastră, spre final, a luat o altă turnură pentru că viața e viață și te pune în situații deosebite, obligîndu-te să faci un pas înapoi, pentru a-i lăsa pe cei care răspund de destinele circulației rutiere să-și facă datoria, mai ales atunci cînd este vorba de abateri de o gravitate deosebită.

Se cere, din start, o precizare. Dumneavoastră, stimați cititori (bineînțeles, posesori de permise de conducere) ca și noi, nu o dată ați avut o reacție negativă la adresa organelor de circulație, pentru că sinceri să fim, orice oprire din rulaj deranjează pe șofer, profesionist sau amator. Atunci cînd plătim și o amendă, urările „de bine" nu încetează mulți kilometri, după ce, cu zîmbetul pe buze, dar cu „reacția" pe buze, ne îndepărtăm de cel care ne-a sancționat.

Priviți-l stimați automobiliști, și bucurați-vă că sîmbătă, 30 iulie, nu l-ați întîlnit pe șosea, pentru că în seara aceea **Florea Pascu** era un adevărat pericol. Mergea beat pe bicicletă și cu toate că aceasta era prevăzută cu far și dinam, el nu le folosea. Dinamul, avea să ne declare, face pedalatul mai greu, iar picioarele nu mă țin. Cum să-l țină picioarele cînd tot echilibrul său era fragil ? Lucrează la A.M.C. Otopeni, are doi copii și ne promite că niciodată nu va mai proceda astfel. Nu de alta, dar copiii sînt mici și mai au nevoie de tată. Tocmai pentru a-l determina să se țină de cuvînt, îi dăm poza în revistă. Pro memoria.

Atunci însă, cînd porneșți alături de oameni de ordine și împreună cu ei observi cum se circulă, îți schimbi, dintr-o dată, optica. Dacă în simbăta cu pricina filtrul ar fi fost făcut de organele de miliție, multe permise ar fi fost suspendate și numeroase amenzi ar fi fost aplicate, pentru că, indiferent de motivele pentru care sîntem opriți, agentul de circulație rămîne singurul protector al vieții noastre și din aceste motive trebuie să-i privim cu mai mult respect munca grea pe care o prestează pe arșiță, furtună sau ploaie.

Dar să revenim la ale noastre și să reținem că prima concluzie la care am ajuns a fost aceea că cei mai mulți automobiliști nu au oprit pe zi, ci, spre surprinderea noastră, cînd noaptea a pus stăpînire pe șosea. Dacă raportăm această concluzie la întîmplarea pe care am relatat-o la începutul reportajului, rezultă că pe autostrada București—Pitești, noaptea, oamenii sînt mai temători. Desigur, este o simplă speculație gazetărească, ce poate fi infirmată sau acceptată de specialiști.

Cum am procedat în timpul raidului ? Așa cum se observă în fotografia din deschiderea reportajului, pana a fost simulată cu tot dichisul, la vedere, pentru a nu exista nici un fel de dubii. Mașina organelor de miliție se afla la mică depărtare. Opream autoturismele prin triere, din dorința de a nu aglomera șoseaua și de a nu stînjeni inutil pe conducătorii auto. Atunci cînd s-a instalat noaptea, farurile noastre aruncau lumini protectoare spre **locotenentul Ioan Ștefan,** pentru a-i asigura totala securitate. În cele aproximativ patru ore pe care le-am petrecut pe șosea am oprit 20 de subiecți, dintre care : 7 ingineri, 5 muncitori, 4 tehnicieni, 2 șoferi profesioniști, un medic, un profesor. Zece automobiliști au oprit, zece nu. Sigur că atît pe unii, cît și pe ceilalți i-am întrebat : de ce ? Dintre cei care n-au oprit majoritatea au răspuns că nu au văzut nimic pe șosea (credem că imaginea noastră e concludentă). Ne-a intrigat răspunsul șoferului profesionist **Ilie Stoian,** care ne-a replicat că n-a oprit, deoarece se grăbea să-și ducă soacra. Noi înțelegem că o soacră trebuie dusă cît mai repede și cît mai departe, dar cînd ești șofer profesionist, parcă altele ar trebui să fie criteriile. **Aurel Nicolae,** factor poștal, obișnuit probabil cu maratonul, nu a oprit motivînd că el își depanează singur mașina și e de părere că fiecare trebuie să se descurce cum poate. Urmașul vechilor mesageri uită probabil că, atunci cînd ceri ajutor pe șosea, poți cere un petic, o bujie și, de ce nu, un litru de benzină.

Este foarte ușor să te pronunți că te grăbești sau că n-ai observat semnul celui care solicită ajutor, Cum omenia ne obligă la mai multă condescendență față de concetățenii noștri, ni se pare că semnul de egalitate este încă nesatisfăcător. Legea nescrisă a omeniei ne obligă sigur la mai multe și bucuria noastră ar fi cu atît mai mare dacă la viitorul test despre omenia pe șosea am constata că numărul celor care opresc este net superior față de cel de acum al anchetei noastre.

Să ne amintim că fiecare dintre noi poate cere ajutor pe șosea și de multe ori ajutorul poate fi determinat de o situație critică.

Trecînd la cazurile pozitive vom menționa pe **Matei Ioniță,** care a oprit cu toate că avea un Trabant. Ne-a mărturisit că așa procedează el chiar și atunci cînd vede pe șosea în pană un Volvo. Un litru de benzină, chiar cu ulei, nu face rău... Reținem numele mecicului ploieștean **Petre Brătilă,** complet neprieceput în ale mecanicii, care a oprit în ideea că poate este cineva în suferință, și deci are nevoie de medic nu de cric. Emoționant.

E trecut de orele 22. Ne pregătim să ridicăm ancora, nu înainte de a cere părerea **inginerului Teodor Pompiliu,** pînă acum ținut pe post de observator. Prima concluzie : se circulă prea tare și periculos ; marea majoritate a automobiliștilor nu știu cînd să aprindă pozițiile și cînd farurile. La limita între zi și noapte. Remarcă un singur automobilist care a aprins corect farurile. Mașina Skoda S 100 7 B — 7 115 prezenta grave deteriorări : aripa vopsită de mîntuială, motor înecat, deci cu consum excesiv de carburanți, grad mare de poluare, deficiențe la sistemul de răcire, pierzînd chiar din lichid. Se întrebă : oare a făcut revizia tehnică ? Ne informează că a trecut un ARO 10 (din păcate nu l-a reținut numărul) supraîncărcat, cu grave defecțiuni de direcție, cu joc excesiv la articulațiile roților din față, iar amortizoarele suspensiei ca și inexistente. Ne mărturisește că abia acum a realizat de ce se produc încă grave accidente din cauza defecțiunilor tehnice, și regretă faptul că nu s-a gîndit singur să urmărească traficul pe autostradă, ca specialist pentru a sprijini mai mult lucrătorii de la circulație în această direcție. Sîntem pe punctul de a pleca și propunem să bem cîte o bere sau un Pepsi, după cum este cazul, cînd locotenentul **Ioan Ștefan** ne spune că a recepționat un grav accident de circulație și probabil va fi nevoie și de noi. Iată-ne întorcînd mașinile și sub protecția girofarurilor îndreptîndu-ne spre locul accidentului.

Deci, sîmbătă, 30 iulie, **Florina Văcăroiu** împreună cu soțul ei se afla în stația Veteranilor, din Bd. Păcii așteptînd tramvaiul 25. În stație lume multă. Nimic nu părea să prevestească deznodămîntul tragic de mai tîrziu. Tramvaiul întîrzia, motiv pentru care Florina scruta din cînd în cînd linia, doar, doar va apărea vagonul așteptat. Era cald, nerăbdarea sporea. Discuta alene cu soțul ei, poate despre viitor, poate despre prezent. Are 29 de ani, vîrstă la care îți sînt permise orice planuri de viitor. Alături de ea lume multă, liniștită și tăcută. Atunci cînd aveș impresia că așteptarea va lua sfîrșit, este smulsă instantaneu de lîngă omul ei și azvîrlită cu putere pe carosabil, apoi zdrobită de roțile unei mașini. Vinovatul nu se gîndește să oprească și, într-un gest de disperare, stinge farurile și fuge. În clipa aceea gestul criminal este observat de **Vasile Mihalcea,** care venea obosit de la Cîmpulung Muscel împreună cu familia. Sesizează accidentul și începe o urmărire ca în filme. **Vasile Mihalcea** conduce cu prudență, realizează pericolul la care se expune cel ce a făcut accidentul, căci acesta aleargă cu mare viteză, fără nici un fel de lumini și deci putînd comite încă un accident. Reușește să-i blocheze calea. Cu greu îl scoate pe criminalul inconștient din mașină, căci acesta, beat mort, se ține cu dinții de volan. Între timp victima este ridicată de o mașină a Salvării și transportată la Spitalul nr. 9. Pe zebră, ca mărturie a nenorocirii, o mare pată de sînge și un pantof al victimei. Lumea în jur împietrită de uimire, urmărește nenorocirea cu respirația tăiată și se întreabă : cum de e posibil ?

La circa 20 de Miliție, unde organele de circulație — **plt. Ion Călușeanu** și **soldat Liviu Jingan** de la serviciul de resort al Miliției municipiului București — începuseră primele cercetări, stăm de vorbă atît cu șoferul criminal cît și cu cei care l-a însoțit pe acesta în periplul lor bahic. Amîndoi într-o stare avansată de ebrietate, din care motiv discuția demarează cam greu și confuz. Îl cheamă **Grădescu Răducanu** are 45 de ani, este tată a 2 copii și ceea ce este mai grav, este șofer profesionist la I.U.T. Alexandria. La început nu recunoaște nimic. El n-a condus mașina. Nu-i șofer, ci contabil de meserie și nu știe de ce a venit la circa de miliție. Apoi se corectează. Nu este la miliție, ci la Opinia publică. Îi cer să ne spună ce este Opinia publică

— Opinia publică este ce sîntem noi acum, unde oamenii sînt învățați să educe copiii (are și el doi), să fie buni și corecți. Eu nu am condus, eu nu am omorît, eu nu sînt beat, eu vin de la părinți și vreau la copiii mei. De ce m-ați adus la Opinia publică ?

Într-un tîrziu ne mărturisește că el era la volan și recunoaște că a comis o chestiune extraordinar de delicată. Pînă acum, zice, n-a mai comis nici un accident, cu toate că are permis de 20 de ani. La garaj, începe să-și amintească, s-au făcut dese prelucrări dar beția este mai puternică decît sentimentul de stăpînire. Pentru mine, conchide, seara asta înseamnă sfîrșitul.

După părerea noastră vinovatul moral și nu cel penal se numește **Ion Uță,** prietenul de beție și de drum al lui Grădescu Răducanu. Iată de ce : **Ion Uță** are un trecut plin de meandre. De meserie tipograf, părăsește împărăția plumbului pentru a se face șofer la I.T B. Comite un accident mortal de circulație, i se ia permisul și este condamnat la numai 2 ani, completul

Vinovatul moral și nu penal, pe numele său Ion Uță (stînga). În dreapta, Grădescu Răducanu căutînd să ne explice ce este opinia publică. Atunci cînd a fost fotografiat, din cauza beției nu realizase abominabilul accident comis.

de judecată găsindu-i unele circumstanțe atenuante. Deci, în viața lui a trecut prin rigorile legii și știe foarte bine ce înseamnă ebrietatea la volan, condamnabilă chiar fără să comiți un accident mortal. Au băut împreună aproape 24 de ore, cînd țuică, cînd vin, cînd bere. Deci avea datoria sfîntă să-l oprească din gestul necugetat pe **Grădescu Răducanu** sau să părăsească mașina, dacă acesta se dovedea încăpățînat. Dar el nu numai că l-a oprit, a avut grijă să plece la drum cu o sticlă de țuică, așa, să se găsească. Caută scuze : ba că este mai mic în vîrstă decît cumnatul lui, ba că dormea în mașină, ba că nu are nici o vină, ba că fiecare să răspundă de faptele sale.

Părăsim circa de miliție cu un sentiment foarte amar. O femeie a fost accidentată foarte grav, cu mici șanse de supraviețuire la o vîrstă cînd viața abia înflorește. Dacă nu trei, dar precis două familii sînt nenorocite. Și asta din cauza inconștienței unor oameni care atunci cînd au volanul în mînă și cai-putere la picior, se cred infailibili.

Plecăm spre casă cu mașina maiorului Șerbănescu, care, obosit, ne lasă aproape de locuință, la Bălcescu. Este liniște deplină, atît de necesară nouă, care, timp de cîteva ore, am fost confruntați cu situații cînd omenia se afla la loc de cinste, dar și cu momente care nu ne-au făcut plăcere, căci am fi dorit să consemnăm numai lucruri firești privitoare la civilizația șoselei. În spatele nostru merg alene niște nuntași, pașnici și bine dispuși. Aveam nevoie de puțină veselie, așa că-i însoțim preț de cîțiva metri, nu înainte de a-i fotografia. Și moartea ca și viața fac parte din existența noastră cotidiană.

Să ne bucurăm de viață și să punem punct însemnărilor zbuciumate consemnate în seara zilei de 30 iulie 1983.

ION ȘERBĂNESCU
DAN BÎRLĂDEANU

Bolovanul lui Esop și semnul de circulație

Era spre miezul nopții, ne grăbeam. La un moment dat am simțit că zbor. Am țipat îngrozit la gîndul că sărim în Mureș. După cîțiva metri prin aer am căzut într-o groapă cu apă, mașina s-a dezechilibrat puțin, și-a revenit și-am oprit la cîteva zeci de metri. Fuseserăm la un pas de moarte. Ne-am întors și la lumina farurilor am văzut cum o șosea nouă, de cîțiva ani, se termina brusc și șoseaua veche continua, dar cu aproape un metru mai jos, sub nivelul celeilalte. Pe ultimii metri ai noii șosele se vedeau urmele negre ale altor mașini care nu mai apucaseră să oprească pentru că șoferii nu fuseseră atenționați de nici un semn de circulație. Mi-am notat numărul kilometrului de pe șoseaua Blaj-Alba (cam în apropiere de comuna Mihalț) și am hotărît să anunț Consiliul popular județean Alba. Reparatul mașinii din acel zbor spectaculos m-a costat cîteva mii de lei, am pierdut și cîteva zile și am tot aminat să dau de veste despre lipsa acelui semn de circulație. Lunile au trecut, am și uitat pînă cînd, săptămînile trecute, trecînd cu trenul prin apropiere am văzut o mașină cum zboară și ea cîțiva metri prin aer și cum se proptește în marginea șanțului. Tot din tren am zărit șoseaua înnegrită de urmele de cauciucuri și marginea ei, fără nici un semn de circulație. Aici e absurdul : toți protestează, toți suferă de pe urma acestei neglijențe și nimeni nu pune un par cu un semn avertizor. Pentru toți cei care au pățit-o și au jurat că vor face ceva și n-au făcut, subsemnatul face mea culpa și le cere celor în drept să-și facă datoria. Nu de alta, dar în clipa în care m-am apropiat de acel loc, o clipă am avut impresia că trenul face o săritură de panteră și poposește pe linii abia după ce-a zburat vreo sută de metri prin aer. Ciudată și stranie senzație pe care n-o trăiește din păcate exact omul care stă pe scaunul de pe care se răspunde de starea semnelor de circulație.

CORNEL NISTORESCU

De la trimisul nostru la mondialele de atletism

Cu gîndul la Cuşmir...

Helsinki, 10 august (prin telefon). La ora la care transmit aceste rînduri, miercuri la prînz, prima ediție a campionatelor mondiale de atletism e în toi, stirnind aici, în capitala Finlandei, un interes imens și, altfel vorbind, legitim. De ce legitim ? Pentru că pe Stadionul Olimpic și-au dat întîlnire peste 1 600 de sportivi și sportive din 158 de țări, puțini fiind atleții din elita mondială care, dintr-un motiv sau altul, au absentat. Mari iubitori de atletism, concetățenii lui Paavo Nurmi, Matti Jarvinen sau Lasse Viren s-au străduit să asigure campionatelor un nivel organizatoric cît mai înalt și, printr-un efort comun, au reușit. Iar concursul în sine a ținut parcă să răsplătească toate aceste eforturi, debutînd pe măsura așteptărilor. Cu toate astea, pînă acum n-a căzut nici un record mondial. Motivul se ghicește : nimeni nu urmărește, cu orice preț, performanța, ci pur și simplu medalia, prima medalie de campion al lumii.

Comportarea atleților noștri e, pînă acum, onorabilă, chiar dacă, de pildă, Niculina Vasile a decepționat la înălțime, iar Bedros Bedrosian, care promitea un „triplu" în jur de 17 m, n-a sărit decît 16,18 m, clasîndu-se abia al 11-lea, sub posibilități. Revelația a constituit-o Cristina Cojocaru, calificată aproape nesperat în finala probei de 400 mg. Aflată abia în al doilea an de „tineret", absolventa Institutului pedagogic din Bacău, descoperită la Craiova de Mihai Nistor și antrenată în prezent de Nicolae Mărășescu, s-a prezentat peste așteptări. În momentul sosirii la Helsinki, cel mai bun timp al ei nu-i conferea un loc între primele 30 de atlete ale probei. Va fi, în cel mai rău caz, a opta, ceea ce nu-i de ici, de colo, punînd la socoteală și lipsa ei de experiență. Un spectacol deosebit, urmărit cu interes de tribunele arhipline, l-a prilejuit finala feminină de 800 m, la care a luat parte. Într-o companie strălucită, și Doina Melinte. Deși s-a prezentat la start la nici jumătate de oră după ce cîștigase prima semifinală pe 400 m, recordmana lumii Kratochvilova (Cehoslovacia) n-a lăsat nici o șansă adversarelor, devansînd întregul pluton, condus de sovieticele Gurina și Podkopaeva. Doina Melinte (singura dintre finaliste participantă la J.M.U. de la Edmonton) n-a rezistat ritmului, clasîndu-se pe locul 6, timpul său (2 : 0,013) fiind mai slab decît alte performanțe anterioare. La săritura în lungime, primul mare concurs i-a adus lui Gheorghe Cojocaru o meritată calificare în finală, ceea ce nu i-a reușit, de pildă, sovieticului Rodin, creditat cu un 8,33 m în acest an. În finală vor fi prezente și cele două aruncătoare române de disc, Florența Crăciunescu și Maria Badea, prima izbutind în calificări 61,70 m, cealaltă 57,82.

Deși n-au ajuns nici la jumătate, mondialele au și făcut cîteva victime celebre. Cele 3 drame poartă nume ilustre: Juantorena, Simeoni și Ashford. Reputatul alergător cubanez, fost campion olimpic, a atacat în serii, neglijent ultima curbă și a claxat. A doua zi, zîmbea amărît fotoreporterilor dintr-o cameră de spital, avînd (pentru o ruptură de ligamente) piciorul sting în ghips. Tot cu o ruptură de ligamente, dar la celălalt picior, s-a ales și fosta recordmană la înălțime, italianca Sara Simeoni. Fără ea, Bikova și Meyfarth s-au bătut în jur de 2 m, sovietica adjudecîndu-și, cu 2,01 m, medalia de aur, în timp ce Meyfarth a trebuit să se mulțumească cu 1,99 m. Finala feminină de 100 m a fost, și ea, dramatică. La jumătatea distanței, Ashford (care dominase clar seria și semifinala) a căzut ca secerată: ruptură a mușchilor coapsei drepte.

Și o știre din afara pistelor de întrecere : celebrul chirurg finlandez Pelthokalyo, specialist în intervenții pe tendoane, a consultat-o pe Natalia Mărășescu, de mai multă vreme indisponibilă. Cel care i-a operat și redat atletismului, între alții, pe Borzov, Saneev și Kazankina, a programat-o pe Natalia pentru luni, 19 septembrie, și s-a declarat optimist în ceea ce privește șansa campioanei noastre de a reintra, după două săptămîni de spitalizare și patru de convalescență.

Cu bucuriile și dramele ei, prima ediție a mondialelor de atletism își derulează întrecerile. Unii campioni sînt chiar cei anticipați, cazul cel mai elocvent e cel al americanului Moses, care s-a „plimbat" în finala de 400 mg, alții au răsărit parcă din necunoscut, polonezul Hoffman (care a cîștigat la triplu salt) nu figura, anul trecut, pe lista primilor 50 de performeri, toți însă sînt înconjurați de multă simpatie și fac față cu greu curiozității ziariștilor și camerelor de luat vederi. Între sportivii care se bucură de maximum de atenție se găsește, destinsă, și Anișoara Cușmir, recordmana lumii la săritura în lungime. Către ea se îndreaptă nu doar aparatele de televiziune, ci și speranțele noastre de a o vedea pe cea mai înaltă treaptă a podiumului de premiere. Anișoara se simte bine și e decisă să aducă atletismului românesc prima medalie de campion mondial. Va fi, cu siguranță, greu, dar va fi posibil.

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

Scurt, foarte scurt

Sportul studențesc a înaintat forme complete (dezlegare, semnătură etc.) pentru legitimarea lui Hagi, numai că, după cum se știe, constănțeanul a devenit între timp, student la Craiova. Ba mai mult : tatăl său, Iancu Hagi, a trimis, zilele trecute, o telegramă federației, precizînd că „fiul meu acceptă legitimarea pe linie sportivă numai la Universitatea Craiova". Tot pe lista Sportului, Bozeșan (revenit de la Timișoara) și Vășli (din lotul reprezentativ de juniori). Încă sub semnul întrebării, Coraș (de la U.T.A.). ● Vorbind în calitate de membru al Colegiului central al antrenorilor, Cornel Drăguțin ne-a spus : „Pînă azi (n.n. marți), două divizionare A, Jiul și Politehnica Iași, au încălcat dispozițiile federației, netrimițînd planurile de pregătire. Dintre cele sosite la F.R.F., documentele prezentate de F.C. Argeș și Rapid sînt bogate în conținut și foarte atractiv alcătuite". O notă bună, încă una, pentru Dobrin. ● Antrenor nou la Autobuzul : Dumitriu III. ● Aflăm, cu satisfacție, că cel mai bun produs al Hercheliei Rușețu, calul Perjar, a cîștigat recent, la Moscova, o cursă de mare prestigiu, desfășurată în fața a 20 000 de spectatori. Cel care ne-a informat, dr. Remus Mureșan, a ținut să ne atragă atenția că hipismul românesc n-a mai repurtat o victorie internațională de 28 de ani. Felicitări se cuvin antrenorului Gheorghe Vasile și campionului Gheorghe Tănase. ● Împrumutat, o vreme, Progresului, rapidistul Petcu a revenit în Giulești. El va juca, între alții, alături de Sameș (fost la F.C. Constanța) și Rada (de la Autobuzul). Ultimul a fost descoperit, la Sportul, de Ion Mărărescu, unul din „veteranii" corpului nostru de antrenori. ● Mult disputatul portar Liliac (venit de la Botoșani), pe care l-a vrut și Rapid, a ajuns pînă la urmă la Oradea ! F.C. Bihor l-a legitimat și pe Ion Gheorghe, în schimbul căruia, la Bistrița, Steaua l-a cedat pe Ștefan Popa. Toată „rocada" a fost impusă de venirea lui Pușcaș în „Ghencea". ● Sîntem datori cu o precizare : între tehnicienii care au contribuit la formarea Lilianei Bălan, campioană mondială universitară la gimnastică, s-au numărat și antrenorii gălățeni Maria Iuliana Ionescu și Marcel Bujoreanu. ● Vor evolua sub culorile Chimiei din Rîmnicu Vîlcea : Mîrzea (de la Petrolul), Ciupitu (de la Universitatea Craiova) și Calianu (de la F.C.M. Giurgiu). ● O scrisoare, semnată de un grup de suporteri ai Metalului Plopeni, reclamă demiterea antrenorului Alexandru Pali (fostul jucător al Petrolului), care a readus pe Metalul în B. E și acesta, am mai spus-o, un mod de a răsplăti o promovare. ● Vasile Copil a preluat conducerea tehnică a divizionarei B Ceahlăul Piatra Neamț. Tot în B, dar la C.S.M. Suceava, Robert Cosmoc. ● Șoiman (care n-a intrat la facultate) și Costel Solomon (ale cărui tratative cu Craiova au eșuat) s-au reîntors la Bacău. Tot acolo va juca și Avădanei, fost la C.S.M. Suceava. ● Un vajnic iubitor al Rapidului, Constantin Vasile din București, propune ca stadionul „Republicii", pe care Ion Ion și ceilalți vor disputa partidele socotite acasă, să poarte numele de „Rapidava". Nu sună rău, dar ce se va întîmpla dacă va promova Mecanică fină ? ! Cum îi vom zice stadionului de lîngă lacul Pantelimon ? ! ● Noua divizionară A Dunărea C.S.U. Galați a depus forme pentru legitimarea următorilor jucători : Romilă, Soare (ambii de la Politehnica Iași), Cernescu (de la A.S.A.), Dumitru Marian (de la F.C. Constanța) și Mureșan (de la Prahova Ploiești). ● Angelo Niculescu, consilier la Hunedoara ? Încă nu s-a decis dar, am înțeles chiar de la cel în cauză, se discută. ● Doi arbitri gălățeni din lotul C, Corneliu Borș și Ionel Stroiu, au avut un conflict. Ultimul a dat (cu briceagul ? !), celălalt, cum se zice, a încasat, Surprinzător însă, amîndoi au fost la fel depășiți de Colegiul central. E drept ? E corect ? ● Pe baza comportării în cupele europene, U.E.F.A. a întocmit, mai deunăzi, un clasament (pe țări) al sezonului 1982 83. România ocupă un loc onorabil, 8 (din 32), cu coeficientul 5,750 (față de 10 al Scoției, prima clasată). Au contribuit mai ales Craiova (10 puncte) și Dinamo (6). Apropo de Dinamo. După 2—0 cu Aberdeen, campionii au realizat și un egal, 2—2, cu Kickers Offenbach (R.F.G.), ca o dovadă că turneul a fost, și sub acest aspect, util. ● Stoichiță, „lăsat la vatră" de la Progresul, și-a exprimat dorința de a trece la Petrolul. Clubul din dr. Stalcovici încearcă să-l convingă să joace la Tîrgoviște. Vom mai vedea. ● Ce-a luat Craiova ? Doi copii, Gheorghe Dănuț (de la C.S.S. „Rovine") și Ovidiu Vrînceanu (de la Electroputere) ! Restul versiunilor, cu Bărbulescu, Costel Solomon ș.a., au căzut. Nici nu-i de mirare, conducerea clubului craiovean găsindu-se, în plină campanie de transferări, în Olanda ! Ceea ce n-a făcut, de pildă, Ion Alexandrescu de la Steaua : echipa a plecat marți, tot în Olanda, dar fostul internațional a rămas să-și rezolve problemele. Cine se ocupă are. ● Marin Olteanu și Ion Ionică au fost desemnați drept antrenori ai Oțelului Galați. ● Cicerone Manolache, pînă nu demult la „Poli" Timișoara, urmează să pregătească echipa națională a Libiei. ● Antrenor nou și la U.T.A. : Gavrilă Birău a luat locul lui Nicolae Dumitrescu. ● Rednic la Dinamo ? Întrebarea pare să reintre în actualitate, după ce, miercuri, Corvinul a înaintat acte pentru transferarea dinamoviștilor Vlad, Stredie și Radu (de la Dinamo Victoria). ● Miercuri seară, la încheierea ediției, reprezentativa de fotbal a României (cu numai 2 craioveni în formație, Lung și Ștefănescu, dar cu mulți tineri, Hagi, Movilă, Gabor ș.a.) a încheiat la egalitate, 0—0, partida amicală cu Norvegia, disputată la Oslo. S-a apreciat, de la fața locului, că verificarea a fost reușită. Eliminarea din teren a lui Ștefănescu, urmînd celor două cartonașe roșii primite, la Utrecht, de Văetuș și Coraș, ar trebui să-l pună pe gînduri pe Mircea Lucescu. Nici n-a început sezonul și fotbaliștii noștri dau semne de nervozitate ? !

Desfășurate recent, naționalele de tenis i-au adus lui Florin Segărceanu 3 titluri : la simplu, la dublu și la dublu mixt. Florin a fost, după opinia comentatorilor, singura rază de soare într-un campionat cenușiu.

Iată că, după ce Carmen Bunaciu a obținut, anul trecut, la Guayaquil (Ecuador), cea dintîi medalie românească la un campionat mondial, a venit rîndul ploieșteanului Cristian Ponta să treacă în contul natației românești primul titlu de campion european! Întîmpinătoarea veste ne-a sosit de la Mulhouse unde, simbătă, în ziua a doua a campionatelor continentale pentru juniori, Cristian Ponta a cucerit locul 1 în proba de 200 m fluture, stabilind totodată și un nou record național de juniori. Poate că timpul cîștigătorului, 2 : 07,00, nu înseamnă o performanță de răsunet, dar dobîndirea titlului dă, ea va marca, sperăm, începutul unei cît mai concludente afirmări a natației românești în lume.

Cine e proaspătul laureat ? Abia a împlinit 16 ani (la 11 ianuarie) și aparține Clubului sportiv școlar Ploiești, fiind pregătit de tînărul antrenor Toma Mirițescu. L-am căutat pe Cristian Ponta printre protagoniștii Balcaniadei recent desfășurate la București. Spre surpriza noastră, nu l-am găsit, dar mirarea n-a durat mult: în iulie, Cristian n-a luat parte decît la o singură competiție, și aceea din afara sportului. A dat (cu bine) examenul de treaptă.

E limpede, punînd în balanță și această izbîndă, că natația românească se găsește într-un moment de vîrf. Nu le rămîne înotătorilor noștri decît să confirme că lucrurile stau exact așa, iar ocazia e pe aproape. Echipa de seniori, în frunte cu Carmen Bunaciu și Anca Pătrășcoiu (dar fără Cristian Ponta, neînscris la start), va participa, între 20 și 27 august, la campionatele europene de la Roma. Felicitîndu-l, încă o dată, pe Cristian Ponta, adresînd cele ce i se cuvin antrenorului său, să le dorim tricolorilor mult succes în greaua întrecere ce-i așteaptă în „cetatea eternă". Începutul a fost făcut...

Anomalii

Să le numim așa, deși ele reprezintă, vă veți convinge imediat, mult mai mult, neajunsuri capabile să producă, dacă vor fi lăsate să opereze, prejudicii mișcării noastre sportive.

Prima dintre ele ar putea părea măruntă, dar e ?! Urmărind, zice-se, să ridice calitatea fotbalului, Comisia municipală a Capitalei a hotărît reducerea numărului de echipe din categoria Onoare de la 18 la 16, numai că a luat o asemenea decizie (a cărei justificare n-o discutăm) încălcînd toate regulamentele cu putință ? ! Atît pe cel, elaborat de F.R.F., privind organizarea activității fotbalistice (art. 58, pag. 67), cît și, încă mai greu de explicat, pe cel propriu, însuși C.M.B.E.F.S. specificînd nu demult, prin intermediul Comisiei municipale, că „În ediția 1983/1984, vor fi organizate următoarele campionate : A. Categoria Onoare (S+J), cîte o serie a 18 echipe prin cumul de puncte" (pag. 39). Sigur, respectivul for avea dreptul să hotărască micșorarea numărului de echipe, dar avea, totodată, și obligația de a anunța o măsură de acest gen înaintea începerii competiției. Cu alte cuvinte, campionatul Onoare ediția 1982/83 s-a jucat după un regulament, ce prevedea retrogradarea a două formații, dar lui i s-a aplicat după încheiere, ilegal și neloial, un altul, în categoria Promoție (imediat inferioară) fiind trimise patru echipe ? ! Numele celor două grupări frustrate poate că nu contează (deși, firește, pentru jucătorii și suporterii lor contează enorm, dauna morală fiind importantă), rămîne însă faptul, flagrant, că un organism, în speță Comisia municipală de fotbal, cere altora să respecte un regulament pe care, cu prima ocazie, el însuși îl ignoră ? !

Să mergem mai departe. Au stîrnit (și stîrnesc) multe discuții baremurile stabilite de Colegiul central al arbitrilor din F.R.F. pentru trecerea testelor fizice. Dacă normele internaționale, întocmite de F.I.F.A. după un studiu științific îndelungat, prevăd 12 minute pentru acoperirea distanței de 2 400 m și 75 de secunde pentru 400 m, cele fixate de F.R.F. sînt mult mai drastice, obligîndu-i pe arbitrii din lotul A să alerge 2 800 m în 12 minute și să acopere 400 m în numai 68 de secunde ? ! Noi sîntem ultimii care am acuza exigența, dar problema care se pune e limpede : are rost o astfel de exigență ? Vrem să facem din arbitrii noștri, a căror activitate pe terenurile de fotbal e (sau ar trebui să fie) strict obștească, sprinteri sau oameni capabili să conducă în mod corect un meci sau mai multe ? Francisc Coloși, președintele Colegiului central, persoană cu merite indiscutabile în domeniu, pare ferm și dinsul afirmă că atîta timp cît majoritatea arbitrilor sînt capabili să îndeplinească baremurile, acestea vor rămîne în vigoare. E, să recunoaștem, un punct de vedere, dar să fie oare Coloși atît de naiv (cum să-i zicem altfel ?) încît să nu știe că, pe de-o parte, mulți arbitrii de valoare au mari probleme cu trecerea baremurilor și că, pe de alta, spre a-i ajuta pe cei în cauză, cronometrorii măsluiesc timpii, „adaptîndu-i" la rigorile Colegiului central ? ! Și ar mai fi ceva. Cele 3 loturi divizionare, A, B și C, sînt alcătuite (între alte considerente) și pe criteriul vîrstei, cei mai tineri cavaleri ai fluierului găsindu-se în loturile inferioare. Ei bine, tocmai pentru aceștia, deși mai tineri și deci mai ușor disponibili la efort, baremurile sînt mai largi, acceptîndu-se (pentru lotul C) și norma de 75 de secunde impusă de F.I.F.A. ? ! Să ne fie iertat, judecata Colegiului central ni se pare greșită în fond și răsturnată în detalii, obligîndu-ne să întrebăm: de ce neapărat complicat cînd se poate mai simplu ?!

Față de toate aceste situații, așteptăm o intervenție energică și imediată din partea C.N.E.F.S. Acesta are datoria să vegheze și să ia măsuri, oferind lucrurilor adevărata lor măsură și sancționînd, de la caz la caz, pe cei vinovați. Vom reveni.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Nervii decid...

Şahul modern presupune preocuparea permanentă pentru cunoaşterea aprofundată a elementelor posibile de progres. Tot mai mult şahistul, cu gîndirea plină de analize teoretice sistematizate din enciclopedii, ridică privirea de pe tabla de şah pentru a observa atent reacţiile adversarilor pe care îi are în faţă.

Deşi şahul presupune un sistem raţional obiectiv de eliminare a greşelilor şi de alegere a continuării celei mai bune, şahistul prin gîndirea sa inteligentă intuitiv-productivă ajunge uneori în situaţia extremă de a greşi el primul sau de a determina o greşeală sau, chiar mai trist, de a răspunde la o greşeală cu o nouă greşeală.

Motivaţia greşelilor este pur psihologică. Greşeala creează şansa de victorie, greşeala se leagă deseori de temperamentul impulsiv al şahistului, de lipsa lui de linişte interioară şi de slaba putere de concentrare în momentele „cheie". Deseori rapiditatea cu care se ia decizia, în limita unui timp de gîndire, poate complica labirintul variantelor sau subvariantelor prin care se construieşte scheletul gîndirii şahiste. Momentul în care apare o îndoială cît de mică, şahistul nu mai este puternic, începe să verifice o dată, de două ori variantele calculate, parcă încercînd să descopere prin proba calculelor noi potenţe ale poziţiei. De fapt, nu face altceva decît să ajungă în criză de timp, iar soarta partidei să se decidă în secunde sau fracţiuni de secundă, cînd, uneori, mina o la înaintea gîndirii.

Fostul campion mondial Emanuel Lasker a militat printre primii pentru studiul psihologic al adversarului. Neavînd posibilitatea de a studia toate partidele vremii, Lasker făcea rost de fotografiile marilor maeştri, adversarii săi în cei 27 de ani cît a fost campion mondial. Studia apoi cu mare atenţie trăsăturile feţei acestora, încercînd să schematizeze psihologia personalităţii adversarului.

Şahistul, fie că se exteriorizează, fie că nu, gîndurile sale devin realitate atunci cînd se operează cu ameninţări şahiste traduse în fapt, ameninţările putînd să rămînă anonime atunci cînd sînt parate. Ameninţarea şahistă determină uneori inhibarea, alteori trezirea instinctului de apărare, dar de cele mai multe ori presupune supravegherea şi verificarea potenţialului adevărat al temerilor sale. Ameninţarea în şah a fost mult studiată prin efectul său psihologic, care în general este mult mai puternic decît cel al posibilei sale realizări. Ea a preocupat chiar cineaştii, remarcăm filmul „Ameninţarea şahistă", realizat de regizorul sovietic Pudovkin.

Cea mai periculoasă formă de ameninţare ca efect psihologic este ameninţarea tactică ce se concretizează prin sacrificiul imparabil. Fostul campion mondial Mihail Tal a folosit mult această modalitate, obţinînd victorii prin combinaţii strălucite. Marele maestru David Bronstein, cel care, în scopuri psihologice de foarte multe ori, gîndea la prima mutare peste 45 minute, caracteriza jocul lui Tal astfel: „Ştiţi cum cîştigă Tal? Foarte simplu. Aşază piesele în centru, apoi le sacrifică oriunde..." Într-adevăr, dictonul pentru jocul lui Tal, în epoca sa de glorie, este: „partida începe şi apoi se sfîrşeşte cu mat". Combinaţiile lui Tal, dar mai ales sacrificiile sale ascundeau o doză foarte mare de risc. Puţini au reuşit să urmărească şi să răstoarne la tabla de joc şirul de ameninţări tactice. Însuşi Botvinnik, fost campion al lumii, în meciul pentru supremaţia mondială a căzut pradă talentului tactic al lui Tal, deşi mai apoi, în meciul revanşă, Botvinnik a învins reuşind să verifice şi să domine combinaţiile lui Tal.

În partidele cu mare miză, nervii şahistului sînt solicitaţi la maximum, provocînd uneori o stare de încordare care poate duce la sacrificarea rezultatului sportiv normal. Tot marele maestru Bronstein spunea: „Aici deja nu e de vină teoria, ci intervin nervii", explicînd necalificarea sa din turneul interzonal de la Portoroz din 1958, în turneul candidaţilor la titlul mondial de şah, datorită jocului psihologic greşit în poziţie complet cîştigată în faţa lui Cardoso. Lui Bronstein îi era suficientă obţinerea unei remize pentru calificare, dar poziţia de pe tabla de joc parcă l-a obligat să joace la cîştig, la mutarea 27 a greşit, iar Cardoso, refuzînd propunerea de remiză, a înscris apoi o victorie foarte dură. Bronstein, în faţa insuccesului, a meditat probabil la ceea ce spunea Botvinnik asupra şanselor şi consumului nervos, cînd campionul mondial aprecia că: „un meci pentru campionatul lumii costă 2—3 ani din viaţă".

Chiar victoria, uneori, poate fi şimburele înfrîngerii, aşa cum a fost acel 2—0 pentru Spasski în faţa lui Fischer. Victoria şi jocul la cîştig presupun o psihologie aparte. Tal este apreciat drept jucătorul care joacă numai la cîştig, înfrîngerea neavînd rolul stopării elanului lui de luptă. Pe Fischer, înfrîngerea îl demobiliza pe moment, pentru ca apoi să-l înrăiască aproape în dorinţa sa de victorie. Karpov, după o înfrîngere joacă tot atît de atent ca după o victorie pornind cu remiza în buzunar. Cunoscută este depresiunea psihologică a aceluia care avea să devină campionul mondial, cînd, în turneul din Caracas, Karpov, refuzînd propunerea de remiză a lui Ivkov (deşi îi convenea conform planului tactic de programare a rezultatelor din concurs în vederea obţinerii celei de-a doua norme de mare maestru), a pierdut în faţa acestuia suportînd un atac imparabil.

Preocuparea pentru psihologia şahistă este majoră, dar „meciul, totuşi, se cîştigă pe tabla de şah", după cum afirmă şi marele maestru Victor Korcinoi.

MARGARETA MUREŞAN ■

Datoria făcută cu pasiune şi cu idei

Dacă e adevărat că omul sfinţeşte locul, atunci această vorbă i se potriveşte ca o mănuşă lui Iulian Oprea, chit că persoana în discuţie face o meserie faţă de care avem, de regulă, unele rezerve. E, cum se recomandă, modest, responsabil de restaurant, numai că, de fapt, treaba lui Iulian Oprea e mai complicată. Conduce, şi încă de 15 ani, Complexul „Privighetoarea" din Slobozia, plasat pe şoseaua spre Constanţa, adică într-un vad care înseamnă, în sezon, cam 8—10 mii de clienţi pe zi, cu toţii, ţine la această precizare, mulţumiţi şi dornici să revină. Cînd compară „Privighetoarea" de acum 7—8 ani cu cea de azi, Iulian Oprea are un mod mai degrabă indirect de a privi lucrurile: „cînd am luat unitatea, făceam aprovizionarea cu o dubiţă. În prezent, abia dacă prididim cu 3 maşini de cite 16 tone". Asta vrea să spună că aici, la jumătatea distanţei dintre Bucureşti şi Constanţa, se desfac între orele 6 şi 23, peste 20 de mii de sticle de răcoritoare, cam tot atîtea de bere şi, chiar înaintea băuturilor, vreo 20—30 de feluri de mîncare, între care specialitatea bucătarului şef Nicolae Marmuleac se cheamă chiar aşa, specialitatea casei. Ea constă în servirea, pe un fund de lemn, a unui „ansamblu" format din măduvioare, creier, ficat şi rinichi, oferit clientului în prezenţa unei ceşti cu spirt care, arzînd în mijloc, „dă efecte deosebite şi poftă de mîncare".

Lui Iulian Oprea, am înţeles, i-a plăcut toată viaţa să muncească („de cînd mă ştiu, mă scol la 6, dar nu dorm mai mult de 4 ore"), dar şi să gîndească. Sesizînd, poate cu un pas înaintea altora, că forul tutelar (cooperaţia de consum) poate cît poate în privinţa aprovizionării, adică nu foarte mult, omul nostru s-a decis să facă, nu să aştepte de la alţii. A început-o, cum zice, binişor, de la ceva găini şi ceva porci, cu timpul însă, văzînd că treaba prinde şi că beneficiile cresc, pînă la 3,2 milioane în 1982 („anul ăsta dacă nu dăm 5 milioane, mă las de meserie"), s-a extins şi ferma Complexului numără azi 1 800 de găini, 400 de curcani, 150 de porci şi 3 vaci, de care îngrijesc, aici e acel, tocmai lucrătorii unităţii ! Adică ospătari ca Gheorghe Florea sau Petrică Crişan, ca Antoniu Muzicaş sau Gheorghe Marinuţă, şefii de sală Dumitru Nanu sau Florea Stan, bufetierele Ecaterina Nicolae sau Gabriela Cosma, precum şi, în fruntea lor, însuşi Iulian Oprea, harnic şi neobosit. Cum lucrează ei ? Ne-a răspuns, nimerind involuntar în zona umorului, Dumitru Nanu : „serios şi în ture". Cu alte cuvinte, la „Privighetoarea", una din zilele libere ale lunii s-a transformat, mai întîi impus, apoi la cerere („şi cînd nu e rîndul lor, oamenii trec pe la Păltiniş, să dea o mînă de ajutor"), în zi de muncă. De muncă, a ţinut să precizeze careva, nu de taclale, iar cel care greşeşc, mai rar, dar şi aici ospătarii se mai încurcă în matematică, rămîn în fermă cu săptămînile. A fost cazul lui Constantin Opriş şi al lui Pascu Bănică, surprinşi cu 20 de lei în plus pe notă de plată, iar pedeapsa a însemnat o morală aspră şi o lună de stat la grădină. Iulian Oprea îi zice aşa, grădină, dar ne vedem siliţi să-l contrazicem, căci nu numai asta e în marginea Sloboziei, spre comuna Păltiniş. E mai degrabă o micrococooperativă, căci „Privighetoarea" deţine, pe lîngă toate cele, şi 10 hectare cu porumb şi zarzavaturi. Şi ele, cele 10 hectare, au plecat tot de la o socoteală, de la faptul că sfertul de milion de lei plătit, în 1982, Aprozarului pentru cartofi, ţelină, roşii şi aşa mai departe ! s-a părut lui Iulian Oprea, justificat, un preţ prea mare. Ce-a urmat, e lesne de dedus : oamenii s-au pus pe treabă, iar cartofii, nu-i nici o glumă, au fost sădiţi chiar de membrii orchestrei. În ziua lor liberă. Iulian Oprea îşi aminteşte că în primele zile, aceştia au tot dat din colţ în colţ, arătîndu-i palmele care, bătătorite, nu prea se mai potriveau cu arcuşul. Şeful complexului i-a strîns şi, interpretînd un mai vechi dicton, i-a avertizat : „fraţilor, cine nu munceşte, nu cîntă". Azi, cînd unitatea n-a mai scos un ban din buzunar pentru zarzavaturi („cartofii noştri sînt cît pumnul, ţi-e mai mare dragul să-i vezi") şi cînd recolta de porumb promite peste 10 tone de ştiuleţi la hectar, Iulian Oprea are o confirmare concretă că n-a greşit cînd s-a angajat pe acest drum, dar nu consideră treaba rezolvată decît pe jumătate. E uşor să faci, zice, mai greu e să menţii.

La „Priveghetoarea", e ordine, curăţenie şi, din motivele expuse mai sus, abundenţă, aceasta din urmă la preţuri convenabile. Cele 6 sute de locuri de pe terasă sînt, toată ziua, ocupate, iar restul de 4 sute, răspîndite în 3 saloane, la fel, multe solicitări venind („ce să-i faci, ne-am modernizat" !) prin telefon.

Crezul lui Iulian Oprea e să-şi facă datoria cu pasiune şi cu idei. Şi oricine se poate convinge în dreptul kilometrului 120, chiar şi-o face.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Dubla surpriză a patrulei călare

Trecuse cu mult cumpăna nopţii. Întunericul şi liniştea intraseră în drepturile lor depline. Pe linia de centură a Capitalei, undeva în apropiere de Bragadiru, o patrulă de miliţie călare îşi continua, în pas domol, itinerarul început de cu seară într-o altă extremitate a oraşului. La un semn anume, cei doi subofiţeri îşi opreau caii şi încordau auzul. Nici măcar un foşnet. Este timpul cînd se doarme cel mai profund... Cu unele excepţii...

La unele din scurtele popasuri, aproape regulate, ca într-un ritual, plutonierul major Aurel Voicu distinge un zgomot îndepărtat de căruţă.

— Vine spre noi — îi şopteşte şeful patrulei sergentului major Vasile Guşe. Aşteptăm pînă soseşte...

În sfîrşit, căruţa ajunge lîngă patrulă. Doi oameni pe capră, în spatele lor o încurcătură de coceni, aruncaţi în vraişte, în grabă, adică.

— Ce transportaţi?, li se adresează plutonierul major căruţaşilor. Aceştia ezită, dau semne de enervare, apoi cel care ţinea hăţurile răspunde puţin ofensat.

— După ce că muncim şi noaptea, ne mai şi bănuiţi de cine ştie ce, iacă, nişte folie pentru serele C.A.P.-ului.

— A întreba, în calitatea pe care o avem, nu înseamnă neapărat a bănui — vine replica miliţianului ; dar dacă aţi pronunţat singuri cuvîntul „bănuială", am putea crede că vă aflaţi în situaţia celui „cu musca pe căciulă" — adaugă acesta, în glumă. Vă rugăm să prezentaţi buletinele de identitate şi actele de însoţire a mărfii — a mai precizat şeful patrulei, de data asta pe un tot strict profesional.

— Actele de însoţire sînt la o altă căruţă, care vine ceva mai în urmă — răspunde, cu promptitudinea omului sigur de el, acelaşi individ.

— Atunci, aşteptăm să soseaască şi căruţa cealaltă, propune plutonierul major, nedezvăluindu-şi suspiciunea, care abia acum începe să-i încolţească. Ce ziceţi — o să avem mult de stat în drum ? sau mergem la sediul unităţii pentru clarificarea situaţiei, că nu e prea departe.

Vrînd, nevrînd, căruţaşii acceptă ultima variantă. La sediul subunităţii de miliţie călare — Măgurele, Grigore Tănase, căruţaş particular din Bolintin-Deal, element cu antecedente penale, şi complicele său Dumitru Munteanu din Dragomireşti-Vale aveau să recunoască faptul că folia de polietilenă din căruţă, în greutate de peste 1 000 kg valorînd circa 65 000 lei, fusese furată în noaptea aceea de la serele legumicole Chiajna.

„Am luat-o în înţelegere cu paznicul" — aveau să declare ei, scontînd că astfel scapă de răspundere pentru o altă faptă gravă pe care o săvîrşiseră în atingerea scopului propus.

Aceeaşi patrulă a pornit imediat în galop spre serele de la Chiajna. Aici, a doua surpriză: paznicul Dumitru Iurucu, om în vîrstă şi cu o constituţie fizică firavă, încerca, fără succes, să iasă din baraca în care fusese sechestrat de cei doi infractori.

„M-au luat prin surprindere, profitînd de întuneric şi ameninţîndu-mă cu o furcă şi un topor" — explică acesta cu vocea încă sugrumată de teamă.

Cercetările făcute cu competenţă şi răspundere de către ofiţerul Constantin Ilie aveau să demonstreze că, într-adevăr, cei doi infractori erau de fapt autorii unei tîlhării în dauna avutului obştesc. Drept pentru care instanţa de judecată i-a condamnat la cîte 6 ani închisoare.

MIHAI GROZAVU ■

Cronica şoselei

Ion, cel cu două vieţi

Îl cheamă simplu, fără ifose, Ion. Lumea spune despre el că are două vieţi. Într-adevăr, modul cum a evitat de două ori îmbrăţişarea „Doamnei cu coasa" pare de necrezut. „Anul trecut, făceam baie în lacul de acumulare de lîngă oraş. Veniserm tocmai de la uzină, de la căldura teribilă a forjei şi scăldatul în apa răcoroasă era un vis, nu altceva"... „Mă, Ioane, tu nu te juca cu apa asta, că e tare parşivă. Odată te pomeneşti tras la fund de vreun curent care duce spre baraj şi nu mai ai scăpare". Nu înotam eu extraordinar, dar făceam faţă destul de bine. N-am luat spusele colegului meu prea în serios. La un moment dat, într-adevăr, parcă am simţit o gheară în gîtul meu, care mă tîra spre adîncime. Mi-am pierdut cunoştinţa. Ulterior am aflat că el, bietul meu frate, Aurică, a sărit primul să-mi dea ajutoare. S-au mai aruncat în apă şi alţii. Fratele meu m-a apucat de păr, m-a tras după el un timp, pînă ce alţi colegi de-ai mei, de la fabrică, m-au luat în primire şi m-au scos la mal. Toţi erau atenţi la mine cum îmi pierdusem cunoştinţa. Nimeni n-a sesizat că Aurică nu mai lese la suprafaţă. Într-un tîrziu, cineva a remarcat că Aurică nu e pe mal. L-a scos a doua zi apa la suprafaţă. Probabil acelaşi curent care era destinat să mă sfîrşească pe mine, l-a dus pe el spre baraj, înecîndu-l, după ce băieţii m-au prins pe mine în braţele lor vînjoase. A doua oară m-a salvat viitoarea mea soţie de la moarte. În maşină era înghesuială. Zioeam, totuşi, mulţumesc că putem ajunge mai repede acasă. Eram bucuroşi că găsiserm tot ce trebuia pentru nunta noastră. Mai ales Eleonora era în culmea fericirii. Îşi alesese un material splendid pentru volanul de mireasă". „Pantofi albi aşa frumoşi n-am purtat în viaţa mea, ionică". Eu ocupasem o poziţie tare caraghioasă. Stăteam culcat în braţele Eleonorei, cu picioarele atîrnînd pe lîngă lăzile goale. Mă tot feream să n-o lovesc pe viitoarea mea nevastă. Era în luna 7-a şi îl auzeam parcă pe cel mic, zbuciumîndu-se. „Oare ce-o fi, băiat, fată ?" Cînd am ridicat capul şi m-am uitat afară mi-am dat seama că sîntem aproape de casă. Se vedea păduricea de mesteacăn. Am lăsat din nou capul jos pe pîntecul Eleonorei. După izbitura groaznică cu camionul care venea din sens opus, cînd ne-au scos din maşina distrusă, am auzit vorbind pe omul în halat alb. Cred că era de la salvare. „Pîntecul soţiei a fost pentru el ca un resort. L-a salvat de la moarte, însă cu preţul vieţii ei"... „Cu alte cuvinte, de două ori : o dată frateie meu care de-fapt mă crescuse căci părinţii mei au murit de tineri, a doua oară Eleonora care peste două săptămîni trebuia să-mi fie soţie. M-au salvat de la moarte. Nu mă pot împăca cu gîndul ăsta".

Marin M., plecase de cu seară la piaţă să-şi vîndă roşiile şi ardeii. Legume ca ale lui Marin rar găseşti în judeţ. Ce e al lui e al lui. E el cam avar, ce-i drept, dar munceşte de-i piriie oasele. A dormit în maşină cum a putut, iepureşte. Se tot scula, să vadă dacă nu i-a dispărut vreun sac, ori vreo cutie. A vîndut repede marfa, apoi a pornit-o spre casă. „Azi am zi liberă, pînă diseară mai pot face vreo două curse... Maşina-i goală. De ce să nu fac un bine oamenilor şi să mai recuperez din banii de motorină luîndu-i în maşină ?" „Unde mergeţi mă, tinerilor soţi ?". „La Fintina, nu ne cunoşti nea Marine ? Nu sîntem încă căsătoriţi, ne pregătim". „Adică cum, că pe ea o văz borţoasă ?" „Parcă dumneata nu ştii, nene, se mai întîmplă", îi răspunde tînărul, roşind uşor şi lăsînd capul în jos. „Hai sus, înghesuiţi-vă şi voi în spate că nu prea e loc". Cursa continuă. Pînă la Fintina, comuna de domiciliu a celor trei, nu mai sînt decît 16 km. Un bărbat, aşa cam de 30 de ani, face semn. Marin opreşte. „Nici nu visam să te întîlnesc, Tudore, şofer de clasa întîi. Urcă lîngă mine, ce mai stai ?". După opt ore de muncă la Uzina de rulmenţi, urmată de o după-amiază în care Marin a cules, a sortat, a ambalat, a încărcat în ARO-ul lui cu remorcă roşiile şi ardeii, apoi a condus maşina vreme de 5 ore, Marin a ajuns la piaţă. Apoi, chipurile, s-a odihnit. Aţi aflat cum ! Satisfacţii a avut, ce-i drept: 11 000 de lei la un transport, nu-i glumă. „Măi Marine, tu conduci exact ca un om beat". „Cum adică ?" „Păi uite aşa. Mergi cu viteză în curbe, mai, mai să ne răstorni ; depăşeşti de se îngrozesc ăia care vin din faţă. Nu dai prioritate. Parcă-ai fi bezmetic. Iartă-mă, că-ţi spun aşa. Ori eşti frînt de oboseală ? Lasă-mă să conduc eu. Te odihneşti şi tu un pic, că doar nu eşti din fier". Marin aruncă o privire cruntă spre noul venit. „Se vede că nu mă cunoşti. Mă, pilotule de cursă întîi ori de formula unu, cum se zice, eu făceam trei curse în 48 de ore, şi nu aci, la 70 de km, ci la Deva, la Orăştie, la Sebeş, fără să simt deloc oboseală, şi tu mă iei" în băşcălie că fac greşeli după greşeli, că ştiepesc, că-s mort de oboseală şi aşa mai departe". Noul venit nu mai spune un cuvînt. Îşi vede de treabă. „Doar n-o să-l aduc eu acum la bătrîneţe", îşi spune în gînd tînărul şofer. La nici 500 de metri de casă, Marin aţipeşte la volan. Pierde controlul ARO-ului şi intră pe sensul opus. Moare el, tînăra femeie şi „pilotul de formula unu". Întîmplarea ne-a povestit-o Ion, cel cu două vieţi.

VICTOR BEDA ■

Lumea în care trăim

Port-avioanele morții...

...Simbătă, 16 iulie 1983. Pe întreg teritoriul Japoniei au loc mari demonstrații desfășurate sub deviza : „Port avioanele nucleare americane, port-avioanele morții, n-au ce căuta în porturile nipone".

Au participat milioane de oameni. Au fost organizate pichete în jurul sediului parlamentului, al reședinței premierului nipon și al Ambasadei S.U.A. din Tokio. Demonstranții au cerut interzicerea vizitei port-avioanelor cu propulsie nucleară, și cu rachete nucleare la bord, „New Jersei" și „Carl Winston", în porturile japoneze.

— De neînțeles această aversiune față de niște nave americane, — au afirmat presei reprezentanții Pentagonului. Oare de ce vizita unor nave trebuie să producă o asemenea agitație ? De ce asemenea demonstrații masive ?

Întrebările par naive. În fond, nu trebuie decît să ne adresăm memoriei.

De unde atîta aversiune a japonezilor față de navele cu propulsie nucleară și cu rachete nucleare la bord ? De ce își exprimă ei cu atîta hotărîre protestul împotriva prezenței nucleare americane pe teritoriul Japoniei ? Nu e prea greu de răspuns. Istoria nu se uită. Hiroșima și Nagasaki sînt două nume cu rezonanță dintre cele mai tragice pentru națiunea niponă.

„Coșmarul de la Hiroșima nu se poate uita niciodată". „Să apărăm viața, bunul cel mai de preț al oamenilor". „Nu, pericolului nuclear", „Nu arme, ci pace, dezvoltare, progres" — iată, cîteva din lozincile sub care milioane de japonezi au participat în zilele din urmă, la demonstrații, marșuri, mitinguri, pentru a marca împlinirea a 38 de ani de la barbarele bombardamente atomice care au afectat, cu consecințele lor dezastruoase, cele două orașe Hiroșima și Nagasaki. Pancartele purtate în aceste zile de luptă au dat răspuns tuturor întrebărilor. Japonia nu a uitat distrugerea nucleară.

Dar antipatia față de niște nave ?

Aceasta, așa cum au declarat diferiți reprezentanți ai opiniei publice nipone, rezidă nu numai din amintirile catastrofei nucleare, ci din aversiunea față de tot ceea ce reprezintă armamentul nuclear, armament care oricînd poate fi folosit, cu aceleași grave și incalculabile urmări pentru Japonia, pentru întreaga lume.

Dar mai există și un alt motiv pentru care „port-avioanele morții nu au ce căuta în porturile nipone". Poporul japonez a luat cunoștință cu neliniște despre pericolele reale și imediate pe care le reprezintă chiar simpla prezență a acestor port-avioane în porturile nipone. Pericolul contaminării radioactive. Referindu-se la un studiu al unui grup particular de cercetare din Statele Unite, agenția Reuter dezvăluia recent că „de cînd au început să folosească reactoarele nucleare, navele marinei militare americane au avut pierderi de radiații în cel puțin 37 de ocazii, contaminînd în mai multe rînduri apele de coastă și din apropierea țărmurilor Japoniei, Marii Britanii și Statelor Unite".

Studiul, relatează agenția, acuză marina militară americană că „a trecut sub tăcere informații referitoare la o istorie de 30 de ani de accidente de iradiere și probleme legate de protecție". Astfel, citind documente ale Pentagonului și Congresului S.U.A., precum și rapoarte date publicității, autorii studiului ajung la concluzia că numai submarinele americane cu propulsie nucleară au fost răspunzătoare de „cel puțin 13 deversări accidentale de materiale radioactive în apele de coastă". De fapt, potrivit relatărilor unor foști lucrători ai Pentagonului, „marina militară deversează în mod curent în mare rășinile extrem de radioactive folosite ca filtre pentru reactoarele nucleare, cu toate că s-a angajat că nu va arunca niciodată peste bord asemenea materiale".

Toate acestea japonezii le știu mai mult sau mai puțin exact. În schimb ei își amintesc cu toată aversiunea despre diferite „accidente". În 1968, cînd nava americană cu propulsie nucleară „USS Swordfish" a acostat în Japonia, oamenii de știință niponi au constatat o creștere de 20 de ori a radiației apei față de limitele normale. Printre accidentele menționate în studiul amintit, se numără și cel din portul Apra (Guam) din 1975, cînd o navă-bază a unui submarin avariat a deversat în port apa extrem de radioactivă folosită pentru răcirea reactorului. Imediat după aceea, nivelul de radiație al apei din apropierea a două plaje publice a crescut de 50 de ori peste limita admisibilă.

Iată așadar, o dată în plus, de ce niponii protestează cu atîta înverșunare chiar și împotriva simplei prezențe a port-avioanelor nucleare americane în porturile japoneze. Pentru că nu omit lecțiile istoriei.

Lecțiile istoriei nu trebuie uitate niciodată. Nici un efort nu trebuie precupețit pentru oprirea cursei înarmării nucleare, pentru dezarmare, pentru îndepărtarea pericolului izbucnirii unei conflagrații ce apasă asupra omenirii, al unei catastrofe nucleare, atotpustiitoare.

Lecțiile istoriei ca și experiența prezentului îndeamnă popoarele și guvernele să nu precupețească nici un efort pentru a asigura generației de astăzi și celor de mîine, un viitor al certitudinilor, eliberat de coșmarul războiului nuclear nimicitor.

Este sensul major al manifestațiilor din arhipelagul japonez.

Este îndemnul pe care locuitorii acestui colț al planetei îl adresează semenilor lor.

Este avertismentul solemn rostit din țara ce a cunoscut drama Hiroșimei. Dramă care nu trebuie să se mai repete...

AL. PINTEA

Spectacolul informației

Cald, rece

Între multe, reale, merite, lui Marshall McLuhan îi revine și acela de a ne fi bombardat creierul cu noțiuni, asocieri, teorii, trimiteri, imagini care mai de care mai incitante. Și chiar dacă timpul va mai forfeca pe ici pe colo cîte ceva — mult, puțin, vom vedea — rămîne un adevăr de necontestat — că profesorul scoțian, de fapt canadian și citat în toate bibliografiile pămîntului drept american, a știut să scoată piese de rafinament din fălcile strungului în care a prins cu pasiune felii din aluatul comunicațiilor de masă.

L-am căutat acum trei ani, în cursul unui periplu transoceanic. La Toronto fiind, mi-am dorit o întîlnire cu cel care prin cărțile sale propunea un alt mod de a privi **mass media** în viața noastră, valoarea și pretențiile, accesul și intervenția lor în viața societății. La universitate, am aflat, nu mai venea deloc, medicii sfătuindu-l să evite efortul. Peste nici trei luni un telex ajuns și la noi îi anunța sfîrșitul.

Teoriile lui McLuhan continuă să suscite interes, să provoace opinii, de la comentarii ultrafavorabile la contestare supervehementă, de la adulație la persiflare. Ceea ce n-a împiedicat ca sintaxa acreditată de el să capete girul circulației și să provoace pe mai departe ridicări din sprîncene sau, după caz, priviri admirative.

Unii termeni moșteniți de la autorul „Galaxiei Gutenberg" frizează spațiul caloric al fizicii : **media calde, media reci.** Odată convins că ce ne-a spus la modul general despre efectul mijloacelor de comunicare în masă s-a înțeles — și mai ales faptul că acestea își exercită influența nu atît prin conținut cît prin felul de a fi — el ne seduce cu împărțirea **mass media** în două grupe, două categorii care ne iau în primire pe noi, pămîntenii, oricare am fi, în chip diferit. **Media calde** — vezi radioul — se dorește cuprinzător și pe de-a-ntregul înțeles, canalul prin care informația vine de-a gata rumegată, prezentînd din partea noastră o atitudine statică, de primire pur și simplu. Cîtă vreme noutatea aterizează la punct fix, receptorul cu minimum de efort îi prinde trena, urmîndu-i traiectul. Alte mijloace, vezi televizorul, mai șirete sau mai neputincioase se vede treaba, dau informația cu lingurița, dau atît cît să te înhațe într-un proces ce presupune participare, efort de complementarizare.

În primul caz, sursa de informație strălucește asemeni filamentului, punînd în valoare mesajul în întregime decorticat. În cazul din urmă, coeficientul de încifrare trimite la imaginea unui fier de călcat încă nebăgat în priză ; pentru a-l pune în valoare, receptorul este solicitat să intervină.

S-au înmulțit, în ultima vreme, vocile care reclamă schimbarea stărilor de lucruri în sfera informației, a comunicațiilor. Ciudat cît de stinse par în vecinătatea valurilor stîrnite de reacția stăpînilor pe poziție, de cei instalați în vîrful piramidei. Nu știi ce îi deranjează mai mult : dorința altora de a-și aduce singuri lingura la gură sau retragerea acestui prerogativ pe care și-l asumaseră ei ?

Pe cît de caldă, de fierbinte este dorința de schimbare a unora, pe atît de rece, de glacială atitudinea celorlalți. În această dispută, nu doar calorimetrică, pierde, prin întîrziere, beneficiarul de informație și întregul efort civilizator în care informația este implicată în toate eșaloanele societății.

NEAGU UDROIU

Pistoale și dantelă veche

Messina, 9 aprilie 1983. La masa din „Casa senină", un azil de bătrîni de la periferia orașului, prînzul aburește în farfurii. 155 de scaune scîrțîie la unison sub apăsarea a tot atîția comeseni. Din fundul sălii Michele Molina, 82 de ani, îndreaptă cătarea pistolului său „Smith and Wessen" spre Salvatore Riggi, 68 de ani, colegul său de cameră, și a lui Mario Tucalo pe care-i ucide cu cîte un foc de revolver. Cei doi, era convins asasinul, uneiteau să o îndepărteze de el pe aleasa inimii sale, Rosa Bertolani de 67 de ani. Vînătoarea nu se oprește. El trage cu precizie și asupra altei pensionare a stabilimentului, Conceta Andronaca de 69 de ani, cea care-i făcuse cunoscute țițele intrigii. În fine, își reglează conturile și cu instituția care-l găzduia, reprezentată în acel moment de asistenta socială Anna Catanzaro, atinsă de un glonț în obrazul drept.

Torino, iunie 1982, grădina publică „Lamarmora". „Hoții" ! urlă înnebunită Maria Bombal care-și plimba nepoțelul prin parc. Îi fusese smulsă geanta din mînă de un bărbat care, prins rapid de carabinieri se dovedește a fi Mario Venturini de 80 de ani. La Seveso, o localitate binecunoscută în lume în urma afacerii dioxinei, un negustor este amenințat zilnic cu distrugerea magazinului său dacă nu plătește 50 de milioane lire italiene. Se pregătește o ambuscadă și cel care cade în ea este, spre stupefacția comerciantului, un fost salariat al său, pensionat cu ani în urmă.

Omor din gelozie, furt, șantaj, spargere. Patru delicte diverse al căror numitor comun este acela că sînt săvîrșite de bătrîni. Ignorat de întreaga gamă de studii, dezbateri și conferințe asupra condiției vîrstnicilor fenomenul delincvenței senile nu reprezintă doar un aspect secundar al vîrstei a treia. Patru la sută din delictele săvîrșite în Italia în fiecare an poartă semnătura celor trecuți de 60 de ani. Nu este o cifră relevantă în comparație cu procentele ce revin altor categorii de vîrstă. Dar ținînd seama că proporția populației vîrstnice este în creștere în Italia (de la 5 milioane în 1979 la 10 milioane azi !) experții consideră că trebuie să sporească atenția acordată manifestărilor specifice acestei vîrste, care, se pare, poate prezenta serioase ciudățenii. Directorul Institutului de medicină legală din Milano aprecia că o importanță majoră în acțiunile uneori surprinzătoare ale vîrstnicilor italieni o au izolarea, marginalizarea socială. Pierderea locului în societate dat de un anume loc de muncă aduce după sine un sentiment al inferiorității care generează frecvente manifestări deviaționale, unele dintre ele extrem de violente. În plus, pierderea soțului sau a soției, urmată de obicei de internarea într-un azil contribuie la perturbarea, uneori ireversibilă, a comportamentului vîrstnicilor. Acești factori conjugați care caracterizează izvoarele delincvenței senile în Italia, relevă revista „Panorama" într-un amplu articol pe această temă, au condus doi cunoscuți specialiști de la Institutul de antropologie criminală al Universității din Milano la concluzia că este necesară o revizuire a politicii penale în cazul delictelor bătrînilor. Așa cum minorilor li se aplică un tratament aparte, este necesar ca și vîrstnicilor să li se acorde o atenție specială în materie de imputabilitate. Sînt deci necesare, au conchis ei, organe juridice specializate, înlesniri ale tratamentului penal, structuri corective de reeducare speciale.

Dar, înainte de a se ajunge aici, în fond înainte de a se ajunge la comiterea unui delict, uneori tragic, ar fi indicat să se asigure un tratament special vîrstnicilor, care poate sînt tați și bunici, dar care socotiți inutili după o viață de muncă și sacrificii sînt lăsați în voia sorții, adică la azil. Cu dragoste și căldură, cu înțelegere și atenție li se poate reda sentimentul că sînt necesari, că încă n-au murit trăind, că nu trebuie să acționezi spectaculos pentru a dovedi că ești încă viu.

IOAN ROȘCA

Mondo umano?

Barnard și șaișcta

«Îmi amintesc și acum fiorul cu care, cu ani în urmă, am citit (mai curînd, și cu o expresie împrumutată, am sorbit) știrea pe care, azi, aici o redau întocmai : „În noaptea de 3 decembrie (1967), o echipă de chirurgi de la clinica Groote Schuur din Capetown a reușit o intervenție senzațională : transplantarea, pentru întîia oară în lume, a inimii de la om la om. După cum s-a anunțat în ziare, inima cardiacului incurabil Louis Washansky (55 de ani) a fost înlocuită cu inima unei femei, Denise Darwall (24 de ani), moartă în urma unui accident de automobil în care a fost ucisă și mama ei. Intervenția chirurgicală s-a făcut cu consimțămîntul lui Washansky. Pentru Denise Darwall, consimțămîntul a fost dat de tatăl ei, în momentul în care nu mai exista nici o șansă ca ea să supraviețuiască accidentului. Operația a durat cinci ore. Repunerea în mișcare a inimii transplantate s-a făcut cu ajutorul unui șoc electric. Washansky a revenit la viață în condiții pe care medicii le-au calificat satisfăcătoare ; după 33 de ore de la operație el a comunicat medicilor : „Mă simt bine. Echipa de medici a fost condusă de chirurgii Barnard și Law".

Premiera științifică mondială fusese, deci, consemnată. Apoi aveau să se afle detalii despre ocupația donatoarei și a primitorului, vechimea bolii acestuia din urmă și, îndeosebi, despre circumstanțele neobișnuitei intervenții chirurgicale. Mai mult, specialiștii au amintit că faimosul aviator care traversase Atlanticul fără escală — Charles Lindbergh — este cel care a construit, primul, o inimă artificială. Firesc, reportajele, știrile, comentariile îi aveau în prim-plan pe realizatorul acestei senzaționale intervenții — profesorul Christian Barnard — chiar dacă, între timp, în evoluția primitorului interveniseră complicații care, pînă la urmă, s-au soldat cu decesul lui. Existau opinii — pro și contra — ale specialiștilor și oamenilor simpli în legătură cu transplantul în sine și viitorul lui. Se vorbea, totodată, și de posibilitatea transplantării altor organe.

Pe acest fundal, în chiar a doua zi a anului 1968 a venit o nouă știre, tot de la Capetown și tot despre o grefă cardiacă. De data asta, dentistului Philip Blaiberg (58 de ani) i s-a transplantat inima metisului Clive Haupt (24 de ani) iar ziariștii dincolo de evenimentul științific excepțional, au vorbit și despre „grefa inimii care zdrobește apartheidul" dată fiind culoarea pielii donatorului, lucru foarte important într-o țară în care asemenea elemente au un rol decisiv pe plan politic. Ulterior, prof. Barnard avea să realizeze, în zece ani, circa 15 grefe, în lume ajungîndu-se pînă azi la cîteva sute. Mai mult, metodele s-au diversificat. Unii pacienți trăiesc după ani de zile și au ajuns chiar să scrie cărți despre aceste evenimente simțite direct iar lumea medicală a intrat într-o nouă eră în care pionierul grefelor a devenit un adevărat star, a ținut conferințe internaționale, a scris cărți (una autobiografică), s-a recăsătorit, a înregistrat chiar un disc, a dat interviuri peste interviuri, a făcut alte experiențe medicale — și acestea contestate uneori — și atîtea altele.

Zilele trecute, o altă știre mai amplă îl avea iarăși, în prim-plan pe el, care anunța că va ieși anticipat la pensie înaintea sfîrșitului anului. Mie unul, informația privind un savant la pensie îmi suna ca una potrivit căreia o pasăre nu mai vrea să zboare. Însă, exact cînd mă pregăteam să pun punct însemnărilor, de la aceeași clinică se anunță că un chirurg, membru al echipei conduse de Chris Barnard, a reușit o nouă premieră mondială — unui adolescent de 16 ani ! s-a transplantat a doua inimă, iar operația — foarte delicată (Chris) — a reușit. Superbă preluare sau transmitere de ștafetă salutată din inimă pentru o nouă inimă.

DUMITRU CONSTANTIN

(După FÜR DICH — R.D.G.)

Sub zodia stresului

În unele părți ale globului mai mult, în altele — mai puțin, stresul este, în zilele noastre, prezent pretutindeni. Devenind o componentă importantă a vieții noastre cea de toate zilele, e normal ca specialiștii să-i acorde o atenție din ce în ce mai mare și, lucru esențial, să încerce a-i găsi leacul, antidotul. Eforturi demne de toată lauda, firește, cu toate că rezultatele nu sînt, pînă în momentul de față, deosebit de concludente. Dar, ce este stresul și cum ne marchează el existența ?

Au dispărut toate peșterile

Cuvîntul „stres", care vine din engleză, unde înseamnă „presiune", „constringere", „povară", „solicitare", a pătruns cu totul recent în vocabularul medical. În decursul a multor ani medicii au considerat acest termen prea „neștiințific" pentru a-l lua în serios. „Cînd utilizat acest cuvînt — își amintește doctorul Harold Ward, directorul laboratorului de medicină a stresului de la Universitatea din California — cei cu care stăteai de vorbă încetau de-a te mai considera ca pe un specialist avizat". Una din cauzele acestei stări de lucruri a fost și absența unei definiții exacte a conceptului. Potrivit ultimelor lucrări ale reputatului specialist în acest domeniu, doctorul Hans Seler, stresul ar fi „viteza uzurii organismului". Alții însă insistă ca acest termen să fie folosit pentru a denumi orice stimul extern care provoacă uzura organismului sau o vătămare internă a lui. Un fiziolog de la Universitatea din Harvard, Walter Kennon, a arătat, împreună cu Seler, că tensiunea psihologică poate provoca prin ea însăși schimbări hormonale dramatice și simptomele fiziologice corespunzătoare. Potrivit cercetărilor acestor specialiști, cînd reacția de luptă sau de adăpostire din fața primejdiei devine cronică, cum se întîmplă la război, în organism au loc modificări chimice de lungă durată, care duc la creșterea tensiunii arteriale, la ateroscleroză, la scăderea capacității imunologice și la o întreagă cascadă de alte abateri de la situația normală.

În acest context, se consideră că stresul este factorul de bază care provoacă, direct sau indirect, apariția bolilor de inimă, cancerului, bolilor de plămîni, nevrozei, cirozei ficatului și sinuciderilor. Stresul joacă, de asemenea, un rol important în înrăutățirea situației bolnavilor într-un șir de alte boli, printre care scleroza și diabetul.

Voind să explice cititorilor cît mai plastic ce înseamnă stresul, cunoscuta revistă americană „Time" scria : „Să ne întoarcem cu gîndul în zorii istoriei omenirii. Iată-l pe strămoșul nostru îndepărtat ieșind din peșteră și uitîndu-se la soarele care răsare, înroșind orizontul. Deodată, dinspre pădure îi ajunge la ureche un foșnet. Mușchii omului se încordează, inima îi bate cu putere, respirația i se îndeseșie — și iată, privirea i se oprește asupra unui tigru cu dinții ca niște săbii. Ce să facă, să se lupte cu fiara sau să fugă, spre a-și salva viața ? El se apleacă, înșfacă o piatră cu margini ascuțite și o azvîrle cu toată puterea asupra dușmanului. Animalul rage înfuriat și se ascunde printre copaci. Corpul omului se destinde, respirația îi devine mai ușoară. El se întoarce și intră în peștera sa întunecoasă". O situație limită de stres : accelerarea bătăilor inimii, strîngerea din dinți, fruntea acoperită cu picături de sudoare rece — toate aceste reacții îi ajutau pe strămoșii noștri: doza suplimentară de adrenalină obținută le întărea mușchii, le concentra atenția și le pregătea nervii pentru o eventuală luptă sau pentru fuga din fața primejdiei. Deosebirea fundamentală dintre situația strămoșilor noștri și cea a contemporanilor noștri este că aceștia din urmă nu se pot cu nici un chip da la o parte din fața primejdiei. Pentru ei au dispărut toate peșterile, iar înfruntarea este obligatorie, inevitabilă.

Mai mult, în afară de fenomene precum războiul, cutremurele, inundațiile ș.a., care afectează pe toată lumea. Dar foarte multe din cauzele stresului sînt subiective, diferă de la om la om, și de aceea cercetătorii s-au lovit de greutăți cînd a trebuit să explice de ce cutare situație concretă îl amenință pe un om, dar îl lasă indiferent pe altul. „Eu aș fi murit dacă aș fi fost nevoit să efectuez un zbor cosmic" — recunoștea Standford Cohen, psihiatru la Universitatea din Boston. Și totuși, lucrînd cu primii astronauți americani în urmă cu 20 de ani, Cohen constatase că „John Glenn se comportă față de zborul în Cosmos ca față de o activitate obișnuită".

Cu toate acestea au fost stabilite unele puncte de reper precise. Astfel, psihiatrul Thomas Holmes, de la Universitatea din Washington, a arătat că singurul semn distinctiv cu valabilitate generală al stresului este „necesitatea unei schimbări importante în modul de viață". Holmes a arătat că la bolnavii de tuberculoză, începutul bolii avea loc după unele evenimente de seamă din viața omului : moartea unuia din membrii familiei, trecerea în alt loc de muncă, pușcăria, căsătoria ș.a. Specialistul american nu consideră că stresul provoacă bolile, dar încordarea care îl însoțește duce la dezvoltarea bolii. El a constatat că chiar și simpla discuție cu privire la evenimente triste poate duce la schimbări fiziologice.

Cercetări îndelungi precum și ancheta rea unui numar de 5 000 de persoane au permis lui Thomas Holmes și psihologului Richard Ray să alcătuiască celebra scară a stresului, care le poartă numele. Potrivit acestei scări, evenimentele din viața omului — atît neplăcute, cît și plăcute — care provoacă în cel mai înalt grad stresul sînt : moartea soțului (soției) — 100 de unități de stres ; divorțul — 73 ; despărțirea pentru un anumit timp (serviciu militar, detașare, turnee etc.) a soților — 65 ; închisoarea — 65; moartea unui membru apropiat al familiei — 63 ; căsătoria — 50; sarcina — 40 ; cumpărarea unei locuințe — 31; sărbătorirea Revelionului — 12 ș.a.m.d. Această scară s-a dovedit a fi un bun instrument de lucru, mai ales pentru prognoză.

Dar, aprecînd tabelul Holmes-Ray, unii specialiști n-au fost de acord că el constituie cel mai bun măsurător al stresului. Efectuînd o serie de cercetări, fiziologul Richard Lazarus, de la Universitatea din California, a ajuns la concluzia că neplăcerile cotidiene au, ca factori care provoacă depresiunea psihică sau îmbolnăvirea, o importanță mai mare decît evenimentele deosebite din viața omului. Acești factori cotidieni sînt descriși în multe lucrări. În urma cercetărilor făcute asupra unui număr de 210 agenți de poliție, doi psihologi de la Universitatea din Florida au stabilit că acestor polițiști un stres cu mult mai mare decît descoperirea crimelor sau arestarea de unul singur a asasinilor îl provocau pertractările și agasările zilnice cu juriștii și cu ziariștii. În alte lucrări consacrate stresului, polițiștii din Huston vorbeau de tracasările din cauza „hîrțoagelor" mai mult decît despre pericolele fizice ; dispecerii de pe aeroporturi, la care frecvența ridicată a hipertoniei și ulcerelor este considerată o consecință a încordării pe care o provoacă munca lor, se plîng mai mult de unele lucruri obișnuite, cum ar fi activitatea administrației, nerespectarea orarului, de multe lucruri care le distrag atenția, decît de dificultățile dirijării traficului aerian. În schimb, acest trafic influențează în rău sănătatea celor ce locuiesc în vecinătatea aeroporturilor. Acțiunea zilnică a zgomotului asupra oamenilor care locuiesc lîngă aeroportul internațional din Los Angeles are urmări serioase. Aici procentul celor care suferă de inimă, al hipertensivilor și al sinucigașilor este cu mult mai mare decît al locuitorilor din zone mai liniștite.

Starea de sărăcie, nesiguranța în ceea ce privește locul de muncă sau lipsa acestuia sînt izvoare cronice de încordare și deci de stres. Revista amintită arată că nu pierderea locului de muncă în sine este generatoare de stres, ci urmările treptate, familiale și psihologice. Astfel, s-a calculat că într-o perioadă de circa 25 de ani, începînd de la sfîrșitul anilor 40, pentru fiecare procent de creștere a șomajului în Statele Unite au crescut : cu 1,9 la sută mortalitatea cauzată de bolile de inimă și de ciroză ; cu 4,1 la sută sinuciderile. A crescut, de asemenea, numărul celor care s-au adresat prima dată instituțiilor medicale de psihiatrie — cu 4,3 la sută pentru bărbați și cu 2,3 la sută pentru femei.

Mamă, mamă, dor de mamă...

Multe cercetări în domeniul stresului și al medicinei preventive au fost concentrate asupra a ceea ce psihologii au numit „rezistența" sau capacitatea omului de a se opune stresului. Căci de o mare importanță este felul în care individul se comportă față de evenimentele și schimbările din viața lui. Este cunoscut că unele grupe de populație își mențin multă vreme sănătatea și trăiesc mult. Aceasta presupune că anumite aspecte din viața lor joacă un rol în scăderea efectelor morbide ale stresului. „Observația cea mai semnificativă — afirmă un specialist de la Institutul american al stresului — este faptul că mortalitatea în rîndul văduvelor este, indiferent de cauza directă a morții, de 13 ori mai mare decît în rîndul femeilor măritate". Psihologii au indicat mai mulți factori legați de personalitatea individului care, după cît se pare, ne ajută s-o scoatem la capăt cu stresul. Printre aceștia : simțul dirijării propriei vieți, formarea unui cerc de prieteni sau de familii prietene, care să asigure ceea ce specialiștii au numit „reazemul social" și, de asemenea, factori cum sînt flexibilitatea și credința în succes.

Contactul cu cei apropiați, cu cei dragi, adică „reazemul social", are o importanță hotărîtoare. Aceasta rezultă foarte bine și dintr-un studiu care a avut ca obiect urmărirea pe o durată lungă — din 1948 pînă în 1964 — a sănătății unui număr de 1 337 studenți medicinești (firește, erau studenți în momentul începerii cercetării ; ulterior au devenit medici). Potrivit studiului, cei mai puternici factori în apariția cancerului, a bolilor psihice și a sinuciderilor au fost depărtarea de părinți și nerezolvata în viața de familie. Importanța reazemului social a fost demonstrată, de asemenea, și de un epidemiolog din Barckley. Efectuînd, în 1978, un studiu asupra a 7 000 de oameni, el a descoperit că chiar și după înlăturarea unor factori negativi, cum ar fi fumatul și anumite boli, oamenii cu un număr mic de contacte strînse au o mortalitate de două sau trei ori mai ridicată decît cei care au contacte dese cu prietenii.

O altă descoperire importantă legată de stres a fost dependența acestuia de putința sau neputința omului de a modifica factorii stresanți. Experiențele efectuate au demonstrat că atunci cînd stimulii stresului pot fi reglați, ei devin mai puțin nocivi. Și viceversa. Așa, de exemplu, la Universitatea din Wisconsin un grup de maimuțe au trebuit să suporte un zgomot puternic, enervant. Jumătate din numărul maimuțelor aveau posibilitatea de a întrerupe zgomotul apăsînd pe un miner. Cu toate că ambele grupe de maimuțe au fost supuse aceleiași acțiuni, în singele celor care aveau acces la miner au fost găsiți mult mai puțini hormoni stresanți. Putința de-a controla situația s-a dovedit salutară. Această concluzie este într-o totul valabilă și pentru oameni. S-a constatat că persoanele care-și pot dirija în foarte mică măsură propria activitate, persoane cărora alți oameni sau alți factori le comandă ce să facă (bucătari, croitori, cizmari, lucrători la benzile rulante ș.a.) se îmbolnăvesc mult mai frecvent de inimă decît cei care pot să-și stabilească singuri locul și stilul de muncă. Telefonistele, chelnerii, casierii și alții, a căror muncă cere o deosebită încordare psihică și, totodată, nu le dă agroape deloc posibilitatea de a lua hotărîri independente — adică oameni care nu pot să crîcnească, ci trebuie să-și repete mereu în gînd : „clientul nostru, stăpînul nostru", deși le-ar veni să urle și să-l sfîșie pe acest client — se găsesc, în ceea ce privește stresul, în cea mai rea situație. De aceea, poate și funcția de director, de șef în general, este atît de mult rîvnită : instinctiv, oamenii caută să se izbăvească de factorii de stres.

Relaxează-te, dragă!

Astăzi, cînd medicii nu se mai feresc să utilizeze cuvîntul stres, e normal ca stresații din toate țările să se unească și să ceară de la urmașii lui Aesculapius să-i vindece. Ușor de spus, dar mai greu de înfăptuit. Cea mai mare parte a medicilor concep lecuirea de stres ca pe o sumă de sfaturi care, ce-i drept, se încadrează perfect în sfera bunului-simț, dar tocmai de aceea cești de cafea dublează nivelul adrenalinei din singe), luarea cu regularitate a concediului de odihnă, petrecerea a cît mai mult timp în aer liber, în sînul naturii, o atmosferă de pace și înțelegere la locul de muncă și în familie, evitarea zgomotelor, a surmenării, a certurilor, a supărărilor (între altele, prin rărirea colocviilor amicale cu șeful) ș.a.m.d. Toate aceste îndemnuri sînt bune și frumoase, dar foarte mulți nu prea au timp să le pună în practică, mai fiind ei și răciți.

Ici-colo s-au pus în circulație și unele calmante, unele medicamente care acționează împotriva hormonilor stresului. Însă pentru vindecarea unor boli legate de stres, cum sînt migrenele, ulcerul, colita, hipertensiunea, se folosesc pe scară largă mijloace specifice : relaxarea musculară, autohipnoza, respirația ritmică și exercițiile fizice. „Dacă în urmă cu 10—15 ani credeam că stresul este incurabil — spunea un psihiatru newyorkez — astăzi știm că relaxarea este un mijloc eficace". Iată o ședință de relaxare, la Centrul de tratare a stresului din New York, descrisă tot de „Time" : „Bolnavul este racordat prin mai multe fire la un aparat pe ecranul căruia apar informații despre unii indicatori ai stresului cum sînt : tensiunea arterială, încordarea mușchilor feței sau temperatura degetelor (cu cît sînt mai reci, cu atît încordarea organismului este mai mare). Relaxînd mușchii, respirînd adînc și lăsînd la o parte gîndurile neplăcute, bolnavul învață să-și dirijeze reacțiile stresante : el poate să-și scadă tensiunea arterială, să-și ridice temperatura degetelor cu 12—14 grade. După 6—10 ședințe, bolnavii deja nu mai sînt conectați la aparat, ei sînt în măsură să se relaxeze și acasă".

Bineînțeles, medicii de pretutindeni îi pot învăța pe cei suferinzi să se relaxeze chiar și în absența aparatului (care nu face decît să măsoare). Și poate că mai cu relaxarea, mai cu aplicarea unora din sfaturile mai sus-arătate (trebuie, nu-i așa ?, să fim insistenți, să nu ne dăm bătuți cu una cu două), și în primul rînd întîlnirea cît mai frecventă cu mama natură, vom izbuti s-o scoatem cumva la capăt și să dăm și specialiștilor răgazul să mai facă și alte descoperiri într-o izbăvirea noastră de omniprezentul stres.

ION D. GOIA

Între evenimentele cruciale și traiul cotidian

Ce oare îl streseză pe omul secolului 20, pe contemporanul nostru ? Sînt feno-

După Panorama — Polonia

De pe toate meridianele

Hoțul neluat în serios

La o casă de economii din Gummersbach (în apropiere de Köln, R.F.G.) se găseau într-o zi doar două persoane : unicul funcționar al instituției și un client. La un moment dat ușa s-a deschis și a apărut un individ necunoscut. El s-a îndreptat spre unicul client al băncii și l-a amenințat cu revolverul. Dar clientul a izbucnit în ris, luînd gestul spărgătorului drept o glumă de prost-gust. Atunci gangsterul s-a întors cu revolverul spre funcționar, dar tot fără nici un spor, fiindcă în loc de a ridica mîinile în sus, casierul, cu un calm desăvîrșit și cu un aer mucalit i-a spus inoportunului vizitator : „Ce-ar fi dacă am face noi mai întîi o mică poză, spre amintire ?" Și zicînd acestea, funcționarul a și îndreptat spre el aparatele de securitate. Exasperat de singele rece al celor doi și cuprins de panică pentru că nu era luat în serios, amatorul de spargeri a luat-o la fugă fără pradă, dar lăsînd în urma lui punga de plastic în care intenționa să pună banii precum și două fotografii, foarte compromițătoare pentru el.

Mîncătorul de furnici

Karl Bell, în vîrstă de 22 de ani, a căzut într-o prăpastie adîncă din California (S.U.A.) și a rămas acolo vreme de cinci săptămîni. Imediat după dispariția lui, mai multe echipe de salvare au început să-l caute în acea regiune sălbatică situată la aproximativ 200 de kilometri de San Francisco, în partea de nord-est. După patru zile de căutări infructuoase, acțiunea a fost sistată. În cele din urmă, „naufragiatul" din fundul prăpastiei a reușit să prindă o funie de un colț de stîncă și să lase la suprafață, unde a fost găsit, epuizat, de niște turiști. A fost dus imediat la spitalul din Jackson, unde i s-au dat îngrijirile necesare. Cu toate că în timpul încercării prin care a trecut Karl Bell a pierdut 34 de kilograme, cu toate că suferea de contuzii, arsuri și deshidratări, medicii consideră că va scăpa cu viață. După ce' s-a mai întremat, tînărul a povestit că în timpul celor 5 săptămîni s-a hrănit cu furnici și cu larbă. El a văzut elicopterele care-l căutau, dar n-a avut cum să le atragă atenția.

ION CODRU

Buni specialiști, buni revoluționari

Darul muncitorilor de la metro pentru marea noastră sărbătoare din august

Grație noii linii din cartierul Militari, metroul bucureștean va crește fluxul de călători la 300 000 pe zi

Uimitoare această stație de metro atît de tăcută în miezul zilei, deși situată pe sau mai bine zis sub una din marile artere ale Capitalei, bulevardul Armata Poporului. Tăcerea neobișnuită va lua sfîrșit peste cîteva zile, cînd întregul tronson 3 al magistralei I, cuprins între stația Eroilor și depoul Militari, va fi dat în folosință, racordînd o întinsă zonă a Bucureștiului, dens populată și înțesată de puternice unități industriale, la circulația superrapidă și regulată pe care doar metroul o garantează. Discutînd cu reprezentanții constructorului și ai beneficiarului, ne dăm prea bine seama că în fond Marele Beneficiar rămîne bucureșteanul anonim care de azi încolo, de va voi, va putea face saltul la „antipozi", din Militari la „Republica", în doar 40 de minute. Nu este doar o figură de stil, fiindcă dimineața în zori mulțimea de muncitori locuind la bloc în Lujerului și în alte străzi din cartier se grăbesc să prindă tramvaie și autobuze aglomerate, spre centru, și de acolo, alte autobuze, alte tramvaie spre locurile lor de muncă, inclusiv cele din zona uzinei „Republica". Pentru ei, o nouă pagină din viață.

Despre rosturile noului tronson ne vor vorbi însă chiar constructorii, care, iată, devansînd darea în folosință cu patru luni față de termenul inițial prevăzut (30 decembrie 1983) și acționînd cu pricepere și cu deplină responsabilitate, au dovedit — așa cum a cerut secretarul general al partidului la recenta Consfătuire de lucru pe probleme ale muncii organizatorice și politico-educative — că sînt „buni specialiști" și că se străduiesc să devină în același timp „buni revoluționari".

De la inginerii din cadrul Centralei de construcții căi ferate (cea mai mare pe profil de construcții din țară), Coman Lungu, șeful șantierului 18, Nicolae Dăscălescu, Teodor Roșu, Emil Lup și inginerul-șef al șantierului 16 instalații Ion Nicolae, aflăm amănunte despre tronson. Dar mai întîi, de ce întîlnim aici, în forță, Centrala de construcții căi ferate? Ea a executat toate lucrările cu specific feroviar, calea de rulare, linia a treia, lucrările de instalații pentru automatizarea circulației, instalații sanitare și de PCI, precum și construcțiile înseși la această stație.

Tronsonul ce se va da în folosință în aceste zile și este cuprins între stația Eroilor și depoul Militari, cu stație terminus lîngă IREMOAS, are o lungime de 7,8 km și, după 20 iulie, a intrat în probe tehnologice. Întregind magistrala I, lungă în final de 25,1 km, el va permite creșterea fluxului de călători de la circa 140 000 pe zi la 300 000. Tronsonul este format din stațiile Politehnica (executată de Trustul de construcții industriale București), Armata Poporului (Centrala de construcții căi ferate) Păcii (trustul „Energoconstrucția"), Industriilor („Energoconstrucția"), tunelurile între stații fiind realizate „cu scuturi" de „Metro" București.

Proiectanții și constructorii s-au confruntat cu importante și dificile probleme pe care le-au soluționat în mod inovator, fără cel mai mic rabat la calitate. Ei au făcut deci nu numai tehnică, ci și politică în cel mai înalt sens al cuvîntului.

Ne aflăm, în prezent, la stația Armata Poporului. Totul este atît de nou, încît la intrarea din strada Lujerului nu a apucat să fie fixată nici măcar placa indicatoare cu litere albe pe fond albastru. Stația a fost executată după proiectele Întreprinderii „Metro", arhitect Adriana Bunu, proiectant de rezistență Eugen Fufezan, finisajele datorîndu-se Întreprinderii „Marmura". Stația va prelua 20 000 pasageri pe oră și sens. Specialiștii de la Întreprinderea „Metro" ne fac să întrezărim forfota subterană de-a lungul noului tronson.

— Stația Politehnica va prelua mii de muncitoare ale Întreprinderii de confecții și tricotaje București și de la alte fabrici din zonă, precum și mii de studenți ai Institutului politehnic. Iată de ce noi considerăm că această stație aparține, ca să ne exprimăm astfel, tineretului. Stația Armata Poporului (la intretăierea cu strada Lujerului) va deservi numeroasa populație din jurul Fabricii de iaurt și urmează să înlesnească legătura cu Drumul Taberei și cu centrul Cringași, în curs de construcție. Stația Păcii va prelua pe cei care locuiesc spre capătul Militarilor, fluxul de călători spre autogara Militari, personalul de la „Turbomecanica" și INCREST. În fine, prin stația Industriilor se va scurge fluviul uman din puternicul centru industrial de pe bulevardul Preciziei.

Fiecare stație își are, firește, personalitatea ei. Cea mai mare din ele (arhitect Ioan Novițchi și inginer Emil Coroiu) este cea implantată pe teritoriul citadelei universitare, Politehnica, și frapează prin maniera originală de placare a stîlpilor și pilaștrilor cu elemente prefabricate și a pardoselilor cu granit și marmură. Șeful de lot, inginerul Mihai Verbiță, este și secretarul organizației de bază; pentru el — zi sau noapte — activitatea de partid nu înseamnă hîrtii și rapoarte, ci mai cu seamă munca vie materializată în lucrarea pe care o lasă în urma sa, această stație a tineretului bucureștean de azi și de mîine.

Iată-ne la stația Păcii, placată cu travertin și marmură. Regăsești, parcă, o părticică din pasiunea pentru calitate și din meticulozitatea arhitectei Lia Dima, ale lui nea Vasile (nici o altă precizare nu este necesară pentru acest vestit maistru în marmură), precum și ale inginerului Ion Lupu.

La stația Industriilor (arhitect Ileana Papina, inginer Veronel Uță), o trăsătură distinctivă: cobori pe un peron din dale mozaicate, încadrate cu fîșii din marmură. Șeful de lot Irinel Graur și-a terminat stagiatura de inginer tot la metro, la stația Grozăvești, astfel încît pînă în prezent biografia lui profesională se confundă cu metroul.

Am comite o profundă nedreptate dacă în aceste zile premergătoare deschiderii noii și importantei artere subterane a Capitalei ne-am limita numai la „ceea ce se vede", la aspectul exterior, la stațiile spre care coborîm și de unde ne îmbarcăm, uitînd însă o muncă tenace, uneori aspră și în mare măsură necunoscută marelui public. Cum să-i uităm, bunăoară, pe tuneliști? În cartierul Militari ei au înfruntat condiții grele de teren, iar în zonele de subtraversare a rețelelor edilitare subterane (numeroase apoducte, canale colectoare, rețele de termoficare) au trebuit să ia măsuri tehnice și organizatorice deosebite pentru a evita „deranjarea" acestor rețele purtătoare de apă și a nu perturba viața normală a zeci de mii de cetățeni.

Mulți ingineri, maiștri, șefi de brigadă de la Exploatarea pentru lucrări de construcții subterane (inginer-șef Corin Suditu) au apelat adeseori la experiența lor de la Bicaz și Arges, de la hidrocentralele unde și-au făcut ucenicia. Însăși titulatura funcției lor ne vorbește de un specific oarecum neobișnuit în vălmășagul vieții citadine: îi întîlnim pe inginerii șefi de revir Titus Vlădoiu și Martin Alexandru, pe șeful de sector minier Ion Gogu, care au condus lucrările la tunelurile noului tronson. Maistrul Gheorghe Măceșanu „s-a mutat" temporar la Întreprinderea „23 August" pentru a urmări realizarea șcuturilor pe care tot el și tovarășii săi le-au montat și pus în lucru. Om de inimă și pasionat de tehnică, el nu s-a mulțumit să execute, ci a inovat, aducînd o serie de îmbunătățiri funcționale. Să nu-i uităm nici pe Vasile Rusu, pe șeful de echipă Gheorghe Nedelea și pe ceilalți mineri care au muncit în „abatajele" din bulevardul Armata Poporului.

Tronsonul 3 a reprezentat un nou examen tehnic și pentru industria noastră electrotehnică și electronică, pentru automatiști. Trustul de instalații și automatizări București (inginerii Oprea Florea, Ion Frunză, omniprezentul șef de șantier Ion Maria) a executat în premieră o serie de instalații de forță, de iluminat, de ventilații. Astfel, instalațiile de ventilație produse special pentru tronsonul 3 sînt unice în țară.

Despre Întreprinderea „Marmura", la metro se glumește astfel: „Cînd pleacă ei, e ceară pe jos!" Figură de stil, simplă glumă, dar cu un grăunte de adevăr: ei vin ultimii, sînt primii dar și cei din urmă la finisaje. Pentru a devansa cu patru luni terminarea lucrărilor, această întreprindere (director inginer Ion Lăzărescu, șef de șantier inginer Dumitru Mihai) a trebuit să asigure materialul și montajul în paralel cu desfășurarea altor operații, pe schelele suprapuse. Nu a fost, totdeauna foarte simplu. Deci și operativitățile celor de la „Marmura" bucureștenii le datorează bucuria de a nu fi fost nevoiți să aștepte pînă la iarnă pentru a lua metroul în Militari.

Relevam mai înainte cît de nedrept ar fi să nu stăruim și asupra a ceea ce nu vede călătorul grăbit, din goana metroului. Oricît de zorit și de preocupat ar fi, el va putea desigur admira marmura de Moneasa sau de Ruschița, treptele de granit garantate pentru sute de ani, dar va ignora probabil că pentru a se asigura exploatarea magistralei, și în special a tronsonului care face obiectul reportajului de față, a fost necesar ca trustul „Energoconstrucția" și Centrala de construcții căi ferate să devanseze și unele obiective din complexul depoul Militari (proiectant inginer Eugen Oprișenescu, arhitect Ileana Papina). Ne referim la depoul propriu-zis, atelierele de întreținere și reparații, hala de parcare, linia de probă de 1,8 km pentru vagoanele modernizate de la fabrica din Arad (concepute de inginerii Caius Miculescu, Dan Hanganu și Dumitru Teodorescu), dotările corespunzătoare de cale de rulare și echipamentele de comandă — un întreg triaj pentru manevrarea, parcarea și întreținerea vagoanelor de metro. Un parcaj... nevăzut, dar nu mai puțin prezent, o parte integrantă a noii artere subterane a Capitalei.

În momentul scrierii reportajului constructorii se pregătesc să părăsească cu unelte și bagaje șanticrele de pe Armata Poporului, unde au trudit de la 1 ianuarie 1980. Ani de viață și de luptă muncitorească. Aici s-au închegat și specializat în lucrări de metro — pentru prima oară — formațiile conduse de Marin Nedea, Ion Brănețu, Marin Florea, Nicolae Petriță, Stanciu Ene și mulți, mulți alții, pe care nu i-am mai putut numi. Vă rugăm să vă gîndiți și la ei și să le mulțumiți pe tăcute atunci cînd, pentru prima oară, veți urca în metroul din acest colț al Bucureștiului. Aici s-au închegat colective muncitorești și tot aici, ca pe tot întinsul țării, unde oamenii se luptă pentru înnoirea patriei, se desăvîrșește tipul de constructor de care vorbea cu atîta căldură tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Consfătuire de lucru: „Nu profesionist, un tehnician îngust care lucrează într-un loc sau altul, ci un revoluționar..." Ei ne vorbesc cu mîndrie și însuflețire despre noile lor fronturi de lucru, îi urmărim cu ochii minții spre viitoarele trasee ale metroului, aflăm că vor lucra la realizarea tronsonului de legătură cu Gara de Nord, repartizat integral Centralei de construcții căi ferate. (În paranteză fie spus, el va aduce bucureșteanului premiere tehnice și de execuție absolute.) În perspectivă, atacarea lucrărilor în zona Gara de Nord — Titulescu — Piața Victoriei. S-au deschis fronturile de lucru pe magistrala II Berceni-Pipera.

Și acum, în vagoane! Bulevardul Armata Poporului nu mai este undeva hăt-departe, ci doar la cîteva stații depărtare, adică la doi pași de inima Capitalei.

LIONEL NIȚESCU
Fotografii de ELENA GHERA și GEORGE CHIREA

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban — 21 30); audiențe — 25 58; sector știință și tehnică (N. Grigore Mărășanu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam — 25 66); secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Bîrlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mănecan — 25 28); Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXII
33 (1470)
VINERI
19 AUGUST
1983

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

TRĂIASCĂ LIBERTATEA! TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

În raportul sărbătoresc al zilei de 23 August — un relief de jubileu: capitolul romantic, încărcat de patos revoluționar, patriotic, scris de-a lungul timpului de generațiile de brigadieri pe marile șantiere ale țării

Sărbătoarea Libertății

O semnificativă coincidență — de fapt, o semnificativă continuitate istorică — face ca, în unele din momentele-piscuri ale existenței unei națiuni, generații de luptători pentru mari idealuri, generații ce ștampilează cu numele lor cîte o filă de aur din cronica devenirii neamului, să coexiste, să-și fie alături, uneori să lupte alături. Așa s-a întîmplat la noi, la români, în acel strălucit ceas istoric al primei noastre Independențe, cînd, sub același steag, și-au dat mîna veteranii revoluției lui Tudor cu pașoptiștii intrați în amurg și cu apostolii Unirii, care erau încă tineri. Așa s-a întîmplat la 23 August 1944, cînd sub steagul de foc al Revoluției de eliberare socială și națională, purtat de cea mai tînără generație de luptători — generația comuniștilor — s-au încolonat și veteranii Mărășeștilor, ai Mărăștilor și Oituzului, cu mîini tefere încleștate pe arme, de parcă ei, acei oameni, nu-și mai părăsiseră uniformele niciodată. Lîngă ei — uneori, chiar în persoana lor — se aflau combatanții marii Uniri din 1918, se aflau cei care, la un an după epopeea Mărășeștilor, proclamaseră în auzul lumii uimite renașterea Daciei, dînd replică peste secole întemeierii prime, legitimîndu-se ca națiune.

Aceste ultime generații există, reprezentanții lor — încă mulți dintre ei — trăiesc printre noi. Sînt, aici, respirînd printre noi, acești oameni care, sub porunca istoriei, erau decîși să moară de cîteva ori în cuprinsul aceleiași vieți. Îi descoperi ușor, și totuși, nu chiar ușor, fiindcă sînt încă mulți, prea mulți ca să-i poți regăsi pe toți, istoria adevărată e anonimă. La fiecare 23 August — la celebrarea supremului pisc al istoriei noastre de lupte și jertfe — ei retrăiesc, în tribunele sau coloanele demonstranților, propria lor istorie, o istorie personală, clipa lor de participare inconfundabilă, fără de care marele act al Revoluției n-ar fi fost posibil, sau n-ar fi fost posibil așa cum a fost. Sînt aici, respirînd printre noi, oamenii care, înfăptuind Revoluția de eliberare socială și națională, după ce ei sau părinții lor înfăptuiseră vatra de neam a Mărășeștilor și vatra de țară a Albei Iulii, după ce părinții sau bunicii lor înfăptuiseră prima Independență, n-au lepădat uniformele luptei, ci, schimbînd numai armele, au purces, împreună cu fiii lor, la marea faptă a ctitoririi României socialiste. La acea faptă care, trăgînd linie de bilanț unei întregi epoci evolutive, a deschis o alta, de grandioase prefaceri calitative, imprimîndu-i istoriei noastre un nou sens, un nou ritm, o nouă și amplă deschidere spre viitor.

Ce a rezultat, se vede. A rezultat România de azi, operă a Partidului Comunist Român, înfăptuită de milioane de mîini. A rezultat o țară ridicată pe culmi de progres și civilizație prin eforturi generațiilor care, înfăptuind insurecția, apoi republica, apoi actul revoluționar al naționalizării, apoi marile ctitorii transformatoare de peisaj și de viață, au demonstrat, mai viu ca oricînd, consonanța istorică a acestui neam cu necesitatea prin Revoluție, impunînd principiul Revoluției, al Noului, ca supremă condiție a înaintării noastre. A rezultat această Românie de azi, în care o generație de o forță a muncii și a creației cum încă n-a

ILIE PURCARU

(Continuare în pag. 3)

Aprinsă acum 35 de ani, pe șantierele reconstrucției de la Agnita-Botorca, A.P.A.C.A., Dumbești-Livezeni, Hunedoara, Lunca Prutului sau crașul Victoria, și continuată ca o stafetă de suflet pînă azi, în anii de nouă grandoare a construcției naționale, anii Porților de Fier, ai Lotrului și ai Rovinarilor, ai Canalului Dunăre-Marea Neagră și ai marilor sisteme de irigații ce cuprind temeinic și amplu pămîntul țării — adică în anii de după Congresul al IX-lea, ani ai marilor ctitorii ale epocii Ceaușescu flacăra romantismului revoluționar, aprinsă de comuniști, flacăra puternicei angajări pe șantierele patriei, a crescut mereu în strălucire, prin munca fierbinte a întregului nostru popor, a tinerei sale generații — suflet din sufletul neamului, floare a națiunii, simbol al permanentei tinereți a României.

(Reportaje, evocări, interviuri în paginile 4—12 ; 16—17).

„A fi revoluționar înseamnă să pui mai presus de toate interesele partidului, ale poporului și să lași la o parte orice interese de ordin personal. Asemenea revoluționari a crescut partidul nostru, de asemenea revoluționari avem nevoie și astăzi!"

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea rostită la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative)

Gînduri și sentimente

Un spirit poematic, baladesc, de eroism luminos vine din retrăirea, an de an, a acelui August căruia poeții îi găsesc necontenit metafore definitorii : piatră de hotar, prag de aur, ecuator de foc, epilog al istoriei și multe altele în poezii care i-au fost închinate. Dar epicul se întrepătrunde cu liricul într-o stare de grație și de nostalgie după sărbătoarea devenită familiară, apropiată de suavitatea inimilor noastre. Astfel, asprimea baricadelor strălucește în limpezimea aurie a acestor zile fierbinți de vară, dramaticul încleștărilor înarmate se logodește cu primele cîntece romantic-revoluționare din primele ore ale libertății. Mai cu seamă cei ce au participat, direct, cu arma în mînă, la marea cotitură istorică și socială a neamului, conjugă și declină în amintirile lor patosul cu nostalgia, eposul cu liricul dînd, omenește, zilei de 23 August o înfățișare măreață și sublimă, conform structurii și înfățișării sale.

Poeții, ca totdeauna în miezul actelor cruciale ale istoriei, au fost printre primii exultanți. Mihai Beniuc își amintește cu semeție mocănească de-a fi fost primul care a cîntat insurecția pe cînd atît de tînărul Nicolae Labiș retrăiește patetic amintirea din copilărie a defilării celor o sută de cetățeni în micul oraș de provincie, întru cinstirea Eliberării patriei. Și cred că nu există condei de scriitor adevărat să nu fi tresărit în transfigurarea artistică a marelui act, indiferent de genul practicat și de perioada evoluției sale artistice. Continuitatea și patriotismul său, de scriitor și cetățean, conștiința de a aparține unui front literar compact și frumos cheamă, ca un miraj, inspirația și o convertește în cîntec.

Căci îi datorăm zilei de 23 August totul, — în primul rînd condiția noastră umană. Ea este cea mai superbă arhitectură a revoluției. Decantările și sublimările din conștiință, accesul la toate bunurile materiale și spirituale ale patriei, ca stăpîn, creator și consumator al lor, circumscrierea în sferele de sus ale civilizației, înalta trăire estetică a cuceririlor ei, — limpezimea și lumina adevărului a istoriei neamului, a istoriei culturii și științelor, respectul și înflorirea limbii literare, mecenatul tuturor artelor. Pe întreg timpul și spațiul românesc. Pentru că în dezvoltarea frumoasă-armonioasă a tuturor zonelor României socialiste, zone și așezări, pînă mai ieri, rămase în urmă, se ridică, precum vasele comunicante, la nivelul de sus al înfloririi lor, prin acea lege democratică a omeniei promulgată de Congresele partidului, sub pecetea gîndirii secretarului general al partidului și președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Pe 39 de trepte de bazalt, într-un excelsior fără contenire, retrăim astăzi, la cota de astăzi a revoluției, victoriile socialismului românesc, în osmoza utilului cu frumosul, a patosului cu nostalgia, a eposului cu liricul, reașternînd pe candoarea hîrtiei gîndurile și sentimentele noastre civice și intime — de fapt recunoașterea în cuget și simțiri a noastră, a tuturora.

AL. ANDRIȚOIU ■

Astfel de oameni

În mîinile maistrului Ion Dincă orice hîrtie foșnește stingher

La 48 de ani, Ion Dincă nu are o agendă de aniversări prea încărcată. De meseria de astăzi s-a bucurat mai tîrziu, abia în 1960, abia atunci a urcat pe tractor, nu din cauza lui, ci din cauza vremurilor. În 1963 a devenit membru al Partidului Comunist Român. În 1968 a devenit șeful secției de mecanizare din Frasin, județul Giurgiu. Între timp, fără nici o poticnire, copiii i-au crescut și s-au așezat și ei în rostul și meseria lor : Liliana s-a căsătorit, iar Gheorghe, s-ar putea spune, i-a călcat pe urme, cu o tragere de inimă în care se recunoaște. A ajuns întîi mecanic auto, a lucrat cît a lucrat pe alte meleaguri, dar a sfîrșit prin a se întoarce acasă, la S.M.A. Băneasa, de care secția din Frasin, secția lui Ion Dincă, depinde nemijlocit. Așa că, pe partea familiei, Ion Dincă a avut mereu și are și azi liniște. Fapt deosebit de important într-o viață de om. Nu i s-au legat nici mîinile și nici gîndurile în încurcături care i-ar fi putut stînjeni munca. Dimpotrivă. A avut și răgazul și puterea de a se păstra mereu cu un pas înaintea fiului, cum se și cuvine, mai puțin pentru mîndria lui și mai mult spre folosul fiului. Întîi și-a făcut liceul, la fără frecvență, și nu demult și-a prezentat și proiectul de diplomă la „academia" tractoriștilor de la Ciorogîrla, devenind maistru. Abia de acum înainte, dacă vrea și poate, Gheorghe Dincă i-o poate lua înainte. Din punctul acesta de vedere, Ion Dincă nu are nimic împotrivă. Ion Dincă îi dă voie și chiar îi îndeamnă să i-o ia înainte.

În treburile de toată ziua ale satului Frasin, cei 26 de oameni ai secției de mecanizare condusă de Ion Dincă au un cuvînt greu de spus. Un Gheorghe Oancă, un Petre Dumitru, un Dumitru Cercel, cu glorille, carpurile și celelalte mașini din dotare, au în grijă nici mai mult nici mai puțin decît 1 300 ha arabile. Dacă norocul lui Ion Dincă a fost să colaboreze cu un președinte de cooperativă agricolă de producție inimos și integru, om dintr-o bucată, asemeni lui Ion Cojocaru, este de spus că și Ion Cojocaru s-a bucurat de mult noroc avîndu-l alături de el și de zbaterea cooperatorilor săi pe Ion Dincă. Anul agricol, pînă la ceasul verii depline, a fost cum a fost, amețit și răvășit de secetă, însă, iată, C.A.P. Frasin intră în toamnă cu toate programele încheiate la toți nasturii : arăturile de vară, culturile duble, însilozarea furajelor sînt lucrări încheiate de-acum, cărora nimeni nu le mai poartă necazul. Mai mult, C.A.P. Frasin intră în toamnă cu un porumb fabulos și statura lui de acum s-a împlinit și prin abnegația secției de mecanizare condusă de Ion Dincă. Încît astăzi, mecanizatorii din Frasin sînt în măsură să ajute și alte unități agricole din teritoriul consiliului unic agroindustrial Băneasa. Și chiar le ajută.

Nefiind croit cu zgîrcenie, Ion Dincă umple cu statura sa o încăpere de dimensiuni rezonabile. Altfel spus, cînd pasul său calcă un loc se simte. „Biroul" său e o remorcă-vagon, ancorată între tractoare. În mîinile omului, orice hîrtie foșnește stingher. Abnegația lui Ion Dincă nu este una dintre cele ce s-ar cuprinde ușor pe hîrtie. Fiu de țăran, el însuși țăran în tinerețea sa, devenit comunist la o vîrstă cînd a opta nu mai înseamnă a te lăsa dus de val, Ion Dincă a știut și știe să fie una cu interesele satului său. Între vara care se duce și toamna care sosește, prin clarviziunea sa de a privi peste clipă, în viitor, comunistul Ion Dincă ni s-a înfățișat a fi unul dintre acei bărbați a căror destoinicie se încorporează, firesc, în temeliile unei țări.

MIHAI PELIN ■

Trebuie să ne obsedeze ideea de a mări eficacitatea fiecărei clipe, a fiecăruia dintre noi

Cînd în 1941 Gheorghe Tiu cobora din comuna Telega, de undeva de pe la Cîmpina, spre orașu-n care plouă de trei ori pe săptămînă, și uneori zilnic, el nu se gîndea la ce va ajunge în viață, ci la ceea ce avea să facă în viață. Desigur că avea să muncească din moment ce nu descindea dintre familiile privilegiate, dar ce ? și unde ? Iată întrebări esențiale pe care și le punea, înaintea revoluției noastre, oricare fiu de muritor de rînd. (Fetele erau scutite de astfel de chestiuni existențiale, dar și de drepturile pe care le dădea banul puțin cîștigat cu multă trudă asupra celeilalte jumătăți a familiei, mai ales la supărare ; iar paratrăsnetul nemulțumirilor zilnice era ea, femeia, adică muierea, rareori numită soție.)

În orașu-n care plouă de trei pe săptămînă era un celebru Cazinou în care se jucau numai într-o noapte băneturi cu care se putea cumpăra și răscumpăra de a ori zestrea fabricii de cuie și șuruburi, stabiliment strangulat între calea ferată și coasta muntelui pe care șerpuia șoseaua. Cuie și șuruburi, astea avea să facă Gheorghe Tiu o viață-ntreagă... Era o șansă din moment ce — citez din inegalata *Enciclopedie a României* din 1938 — „un om sărac n-are nici măcar tentația cîștigului rezultînd dintr-o îmbunătățire a izvoarelor sale de cîștig ; el trăiește de la zi la zi." Și erau milioane de săraci într-o țară bogată ! Cine știe ce tresărire de vitalitate a avut tatăl băiatului să-l împingă spre o muncă industrială, fie ea făcătoare de cuie și șuruburi. Deși, ca să fim drepți, ele erau destul de apropiate de produsele de vîrf manufacturate în România antebelică. Asta ar fi fost șansa lui Gheorghe Tiu : să robotească la cuie și șuruburi. Dacă n-ar fi fost revoluția...

...Cînd, în 1950, Ion Grama a plecat din Comarnic, localitate încărunțită de pulberi vinovate, spre orașu-n care plouă de trei ori pe săptămînă, și uneori zilnic, revoluția se afla în plină desfășurare. Mica fabrică trecuse în mîinile celor ce trudeau în ea. Producea acum piese de schimb pentru mașini agricole și tractoare. Destinul muncitorilor se împletea cu destinul fabricii, șansa lor era chiar revoluția. Cînd în '33 termina școala profesională fabrica, strangulată între calea ferată și coasta muntelui, făcea prima pompă de injecție; muncitorul Gheorghe Tiu, după ce din '49 urmase facultatea muncitorească, ca alți tineri din uzină, era acum student la facultatea din Brașov, facultate nouă și ea, de-o vîrstă cu revoluția. Da, istoria se grăbea, cadențele ei erau tropotitoare, produceau în unii spaime, în alții nevoia de aliniere la metronomul ei grăbit. Începuturile, ca-n orice mare epopee, nu erau spectaculoase; n'ici avalanșele nu sînt măreție la pornire, nici fluviul nu e cascadă la izvoare ! Dar speranțele ? Cine a stat să le măsoare, dacă ar fi avut cu ce, le-ar fi găsit nesecate, fără margini și fără inhibiții de soiul „mai bine e dușmanul binelui" sau știu eu mai ce. Șansa se afla la îndemîna mulțimilor și înfometății soartei mașterе de mai ieri mizau grăbiți pe ea. Iată „fișa" lui Ion Grama : '33 — absolvent al școlii profesionale a uzinei, frezor, '34 — elev la seral, la școala de maiștri a uzinei, '57 — maistru principal la secția scularie..., '79 — șeful secției scularie... Secretarul Comitetului de partid al întreprinderii de mecanică fină Sinaia. Iată „fișa" lui Gheorghe Tiu: '41 — școala profesională... '44 — strungar, '48 — descnator tehnic, apoi, facul'atea muncitorească, '51—'57 detașat la București, în minister, 57 — revenit în uzină ca tehnolog șef ; '73 — teză de doctorat cu o lucrare din problematica aparaturilor de injecție ; în prezent inginer șef. Șansa și revoluția. Iată „fișa" fabricii : '48, la naționalizare, fabrica cuie și șuruburi, apoi piese de schimb pentru mașini agricole și tractoare ; 1953 — prima pompă de injecție (greutatea : peste 30 de kilograme, randament mic, consum mare ; în prezent greutatea — 5 kilograme și se exportă în peste 70 de țări) ; '69 — Ordinul Muncii clasa I ; '72 — Ordinul Muncii clasa a II-a ; '82 — Ordinul Muncii clasa I. Șansa și revoluția, oamenii și uzina. Biografii grăbite și, deci, superficiale s-ar simți tentat să creadă cineva străin de realitățile revoluției noastre. Cîtă eroare !

— Cea mai importantă lecție a uzinei ? — îmi repetă întrebarea Ion Grama. Ne-a călit în sensul de a munci conștiincios, de a nu ne mulțumi cu ceea ce am realizat, de a nu ne liniști pînă cînd problemele abordate nu sînt realizate în întregime ; problemele pe care nu le rezolvăm la timp ne înnegresc de supărare, ne ambiționează în soluționarea lor. Greutăți au fost multe, ele sînt și în prezent, sînt și de ordin subiectiv și de ordin obiectiv, dar le vom rezolva pentru că noi credem în puterea colectivului nostru pe care revoluția l-a făcut să nu cunoască automulțumirea. Cît adevăr, ce pregnant spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la consfătuirea de la Mangalia : „...socialismul nu este un marș triumfător, ci un drum de muncă și luptă revoluționară." Revoluția ne-a învățat că arma noastră cea mai eficace e disciplina fiecăruia în parte și a tuturor laolaltă. E o altă lecție pe care am învățat-o cu toții, o lecție pe care viața ne-o amintește zilnic : *un colectiv care nu e disciplinat, nu poate avea rezultate bune.*

...Cînd veniseam cu cîteva ore mai înainte în fabrică și angajasem primul dialog am avut senzația că cele bune sînt la limita de jos. Și, totuși, întreprinderea de mecanică fină a obținut locul întîi în întrecerea socialistă pe anul 1982.

— Da, nu v-ați înșelat, încearcă, totuși, să-mi împrăștie nedumerirea inginerul șef,

Așa arată țara

(Urmare din pag. 1)

cunoscut acest pământ — generația **Epocii Ceaușescu** — a făcut ca visurile generațiilor de luptători — visul propășirii economico-sociale, al democrației reale, al cuceririi depline a independenței și suveranității, al afirmării noastre ca națiune demnă și liberă în concertul popoarelor — să se întrupeze într-o impresionantă realitate.

A rezultat această **Epocă Ceaușescu**, inaugurată de Congresul al IX-lea, au rezultat acești ani-coloraș ai Revoluției, cei mai denși în înfăptuiri din cartea neamului, ani la capătul cărora nimeni, oricine ar fi, oriunde s-ar afla, nu poate spune că punctele fundamentale din programul partidului n-au fost împlinite, că, peste sacrificii și greutăți, peste încordări adesea excepționale, nădejdile care scânteiază din veac pe chipul țării nu și-ar afla toate temeiurile trecerii lor desăvîrșite în fapte.

Ce a rezultate, se vede. Trăim azi într-o Românie de 50 de ori mai puternică industrial decît în 1938, de 34 de ori mai puternică față de 1965 — anul Congresului al IX-lea al partidului ; trăim într-o Românie cu o agricultură în plină modernizare, supusă acțiunii de adîncime a unor programe care vizează însăși refacerea din temelii a naturii ; trăim într-o țară în care învățămîntul, cultura, științele, artele, sănătatea, sportul, casa și agora, orașul și satul sînt obiectul unei perpetue și înalte griji ; trăim într-o țară în care peste 70 la sută din populație locuiește în case noi, ritmul construcției de locuințe fiind astăzi, la noi, printre cele mai ridicate din lume ; trăim într-o țară în care valorile suverane se numesc muncă, se numesc creație, se numesc cinste, se numesc etică, echitate, legalitate, frăție strînsă a tuturor oamenilor indiferent de naționalitate, pasiune a noului, dar și profund respect al tradiției, situarea intereselor omului deasupra oricăror elemente de conjunctură, ca țel prim și ultim al întregii politici ; trăim într-o țară în care conduce țara, conduce poporul, conduce harnica, eroica, întrepida, minunata noastră muncitorime, laolaltă cu țărănimea, cu cărturarii, într-o comuniune de gînd și faptă, de conștiință și acțiune ce dă cea mai înaltă măsură a generației **Epocii Ceaușescu.**

Citim în toate acestea patriotismul fierbinte, spiritul revoluționar intransigent și lucid, noblețea de cuget și inegalabila dăruire de simțăminte ale omului care, în fruntea partidului și a țării, simbolizează astăzi, în ochii noștri și ai celor ce ne privesc, drumul de epocale înfăptuiri al României contemporane, pe care-l girează cu numele său : Nicolae Ceaușescu. Fiul cel mai iubit al poporului — și cel mai necesar poporului român în acest ceas istoric al devenirii sale — se identifică, într-adevăr, în ochii noștri, ai tuturor fiilor pămîntului românesc, ai generațiilor vîrstnice ca și ai celor mai tinere, cu însuși partidul, cu însăși țara, cu însuși poporul, care cu el și prin el au căpătat o nouă conștiință de sine, o nouă forță și un nou și universal prestigiu. Pentru milioanele de comuniști, pentru toți oamenii României, exemplul său are o forță de iradiere unică. Este exemplul comunistului și al patriotului dedicat cu întreaga-i ființă cauzei partidului și a patriei, luptînd fără preget, pînă la sacrificiu de sine, pentru triumful acestei cauze. Este exemplul revoluționarului de profesie, al revoluționarului care, prin toate faptele, prin toate gesturile, prin toate gîndurile, se dăruiește idealului asumat din fragedă tinerețe, pînă acolo unde acest ideal se exprimă prin el strălucit și plenar.

Iată de ce, în aceste zile cînd țara se pregătește să celebreze Anul 39 al libertății sale, încandescentul îndemn adresat de cîrmaciul destinelor noastre la recenta Consfătuire de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative — îndemnul afirmării tot mai puternice a spiritului revoluționar în activitatea și viața noastră — e însușit și tradus în fapte cu fervoare și cu temeinicie, spre desfășurarea cu succese și mai mari a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, spre strălucirea și gloria națiunii noastre.

a crescut partidul

dr. ing. Gh. Tiu. E o atitudine critică la adresa unor stări de lucruri care nu ne permite să producem la viteza la care dorim, ca și la indicatorii economici doriți. Ne dă insomnie calitatea unor materiale care se produc acum în țară, materiale care reclamă un consum mai mare de manoperă decît cel pe care noi l-am planificat. Iată, de exemplu, că de la C.O.S. Tîrgoviște primim unele oțeluri de 5 ori mai scumpe decît cele care ne veneau. Din această cauză, ca să nu depășim prețurile aprobate — și nu le depășim ! — trebuie să recuperăm diferențele prin scăderea prețului de cost la alte repere ! E adevărat, ce-mi ziceți, că viața e făcută din probleme care trebuie rezolvate, dar e bine să nu le înmulțim prin absența autoexigențelor. După cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la consfătuirea de la Mangalia eu înțeleg că astfel trebuie pusă problema și pentru colectivul nostru dar și pentru colectivele cu care colaborăm : *în gîndirea colectivă de fiecare să trebuie să precumpănească ideea că ceea ce s-a făcut pînă azi e bun, dar că trebuie să facem mai bine ; trebuie să ne obsedeze ideea de a mări eficacitatea fiecărei clipe, a fiecăruia dintre noi.* Și mai e ceva propriu numai societății noastre, numai revoluției noastre : sînt necesități acute ale economiei naționale care trebuie satisfăcute de o întreprindere sau alta, chiar dacă beneficiul acestora e minor. E cazul seriilor mici. Noi am asimilat peste 30 de produse care, chiar dacă nu aduc întreprinderii mari beneficii, au scutit, în schimb economia națională de milioane de dolari. Se impune să se stabilească însă limitele admisibile ale acestui raport. Ca să asimilez un produs nou trebuie să dezvolt o cantitate de muncă de concepție și de execuție care să se justifice economic prin produsele pe care le voi comercializa. Deci să împing limitele efortului pînă acolo unde el nu devine păgubos. Dacă noi, ca producători, în cîteva ore putem face echipament de injecții pe care luăm valută în cantități apreciabile nu trebuie să risipim mii de ore pentru a produce acele cîteva elemente necesare acestor echipamente. Deci, trebuie să primeze valorificarea superioară a gîndirii și a muncii noastre !

...Ce e aparatura de injecție, vă veți întreba poate și dv. stimați cititori. Comparînd ce se poate compara, interlocutorii mei au asemuit-o cu o inimă ; ea injectează motorina la momentul cel mai nimerit, optim, dînd viață motorului diesel. Și de astfel de motoare are nevoie acută economia noastră atît pentru piața internă — tractoare, autoturisme, pompe nave etc. — cît și piața externă, unde problemele privind aparatura de injecție sînt dezbătute și cercetate cu pasiune. Și încă un element care te ajută, cititorule, să măsori distanța parcursă de fosta fabrică de cuie și șuruburi din orașu-n care plouă de trei ori pe săptămînă și uneori zilnic, care e Sinala, la produsele ei de azi : elementele de precizie ale componentelor aparaturii de injecție sînt de ordinul unui sfert de micron, adică, dacă nu greșesc soco'eala, a patra mia parte dintr-un milimetru ! Cum ar fi putut face astfel de produse, competitive pe plan mondial, produse în care practic toleranțele sînt excluse, un colectiv care n-ar expurja din mediul său intim morbul toleranței, al automulțumirii, al indiferenței, al păgubosului „merge și așa" ? A fost șansa pe care ne-a dat-o revoluția !

VARTAN ARACHELIAN ■

De categoria a șaptea specială

Prolog. A visat în adolescență să devină aviator. „Dar nu m-a lăsat tata". Un țăran obișnuit să simtă pămîntul sub tălpi ca suprem mod de existență, un țăran român care făcuse frontul crunt al ultimului război, îar imaginea aviației însemna pentru el pericole totale și ireversibile. Oricum, la 15 ani și jumătate, cînd copii din generația sa erau maturi și-și căutau rosturile și destinele, pleacă din Teculenii Teleormanului, satul pentru care orașul începea și se sfîrșea doar cu Roșiori de Vede. Restul, era prea departe. Pleacă „departe", în Capitală, spre șantierele de construcții unde deschiderea, ca și azi, era necuprinsă. Băiatul pe al cărui buletin de identitate nou-nouț scria Oancea Miu, știa însă ce vrea de la viață și de la sine. Ucenic la ICM 2, împingînd la roabă (în timp ce se înălțau primele blocuri în Balta Albă) trăgea cu ochiul spre toate meseriile. Le cîntărea, le adulmeca, le măsura cu etalonul puterilor ce sălășluiau în sine și de care era conștient, al voinței încăpățînate de copil care visase să cucerească înaltul cerului. Nu i-a plăcut decît una singură. „Electricitatea, pentru că e ceva de gîndit".

Viața trăită. După ce își termină cursul de calificare, gradul I, lucrează ca electrician de întreținere. „Gama de utilaje era restrînsă, învățasem totul, numai era nimic nou și atunci mi-am zis «domnule, mă plafonez, trebuie să plec. Asta e muncă de om înainte de pensie, să mai repare o macara, să mai pună colo o siguranță, dincolo un bec». Aveam un prieten care era strungar la o întreprindere de îmbunătățiri funciare și cărula l-am destăinuit nemulțumirea ce mă rodea. Mi-a propus să merg la ei ; au lucrări în toată țara, lucrări mari, deosebite, unde se montează tablouri de comandă, motoare electrice unicate pompe de toate felurile... M-a convins". Tînărul Miu Oancea căuta, în fapt, ceva pe măsura timpului pentru care era croit, un timp al marilor noastre zidiri, un timp care a format, a statornicit, a înrădăcinat generațiilor ultimilor 4 decenii simțămîntul participării la acte de temelie la acte de început, la acte fără precedent, la acte unicat, la acte monumentale pentru eternitatea civilizației noastre. Și așa s-a întîmplat. Miu Oancea a devenit unul din stîlpii de rezistență ai șantierelor de îmbunătățiri funciare, ai șantierelor de irigații. Nu se putea menire mai frumoasă pentru un fiu de țăran, pentru un om al pămîntului aflat ancestral în ruga către cer pentru a aduce ploaie cîmpiei, pentru a o face să rodească pe măsura trudei sale. Unde a lucrat ? Dar unde n-a lucrat ?! Montînd motoare pentru pompe de udare, și montînd pompe, montînd tablouri de comandă, celule electrice, posturi trafo, linii de tensiune... în lungul și latul țării, dar mai ales de-a lungul Cîmpiei Române, acolo unde e cel mai bun pămînt și puini, destinul ajutîndu-l să ajungă și pe meleagurile Teleormanului natal, lăsînd în glia lui sudoarea frunții și a priceperii sale pentru ca niciodată să nu mai sufere de sete. Dacă i s-ar fi cerut, dacă ar fi fost nevoie, acolo, pe Șantierul Teleormanului, ar fi făcut orice sacrificiu, ne spune cu vorbe măsurate, cu calm ca nu cumva să-i punem la îndoială emoția, ca nu cumva să pară grandilocvent ori să-l bănuim de ipocrizie. De acces, trece repede peste acest moment enumerînd mai departe ; Călmățui — Cetate — Galicea — Giurgiu — Răzmirești, toate sistemele de pe Olt „și, iată-mă aici, la Mostiștea II". „Luam un sistem de la început și-l duceam pînă la sfîrșit. Cam doi ani într-un loc. Apoi, cu trusa de scule și baraca de lemn în spate pornești mai departe. Viață de șantier. Unii fug, îi se pare prea greu — și chiar e — alții îl caută pentru că ar fi romantic, dar puțini rămîn. Șantierul, ca orice loc de muncă, pe unii îi înalță, îi realizează, îi afirmă, pe alții îi doboară, îi coboară foarte jos, dacă nu știu, dacă nu învață la timp să se ferească de toate cacaoanele — goana după bani, băutura, izolarea, chiulul... Am venit cu categoria a treia și am ajuns la a șaptea specială, care se dă una la 50 de electricieni. Sîntem în întreprindere doar vreo doi-trei care o avem. Am lucrat în unele sisteme cu o firmă engleză îar marca mea de electrician a fost marcă".

Marea profesională a lui Miu Oancea a fost mai întîi o marcă umană care a dăsăvîrșit-o pe oprima și apoi aceasta pe cealaltă.

Printr-o mare coincidență a vieții și a întîmplării, pe omul acesta care și-a dorit să zboare, l-am cunoscut chiar la înălțime. La 30 de metri deasupra unei brazde de cîmpie, cam la etajul 11 al unui bloc de locuințe, la etajul ultim al unei construcții, ce se va finaliza nu peste mult timp și se va numi Stația centrală de pompare a celui mai mare sistem de irigații și îmbunătățiri funciare din Bărăgan — Mostiștea II. Stație de pompare menită să adune la un loc, aduse de la sute de kilometri, din nord apele Siretului și din sud apele Dunării (prin urinăe conducte-fluvii subterane) și apoi să le împrăștie peste 300 000 de hectare, ridicîndu-le pentru totdeauna din umilința secetei. La 30 de metri înălțime, în camera de comandă a stației, curată ca o farmacie, cu acea aparatură grandioasă și impresionantă a oricărei camere de comandă automată cu care ne-a obișnuit tehnica modernă.

La Rocca, în Siria, unde a lăsat 2 ani din experiența sa, pe căldurl toride, în inima deșertului, unde România construia un mare complex de irigații, lucra la fel, ignorînd parcă natura sa și natura locului.

În apartamentul bucureștean, pe ușa cărula stă scris numele Oancea Miu, poșește rar. Cînd vine o dată pe săptămînă e ca o sărbătoare. Dar există acolo foarte vie prezența sa. O viață de familie mai altfel decît a altora, mai neobișnuită decît a celor obișnuite, dar unde o femeie, Vasila Oancea, electronistă de meserie, a știut, știe să cultive această prezență, acest delicat aer de familie întreagă și statornică. Mai mult, să cultive un cult al unui tată excepțional. Pe fiicele lor, una elevă în clasa a VI-a, alta într-a IV-a, ar dori să le albă chiar și cei mai orgolioși părinți.

Epilog. Luna aceasta, pe 16 august 1983, Miu Oancea și-a retrăit anii de școală (pe care și i-ar fi dorit mai mulți și mai obișnuiți). Emoțiile unui examen. La 36 de ani, la 21 de ani de muncă, din care 16 pe șantiere de irigații, și-a susținut examenele pentru diploma de maistru. Cursurile le-a urmat la seral, acceptînd ca trei ani să lucreze în atelier. Teoretic asta. Practic, de cele mai multe ori, făcînd naveta între șantiere și școală. Undeva, mereu, era nevoie de priceperea sa, de migala sa, de devotamentul său. Deși zilele pînă la examen erau numărate, iată, noi i-am găsit tot pe șantier. În cimo, în plină arșiță, sus, la 30 de metri înălțime, lucrînd de categoria a șaptea specială.

CICI IORDACHE-ADAM ■

înfăptuită de ei

35 de ani de la înființarea primelor șantiere

Început de legendă, de eroică încordare, cu nestrămutată

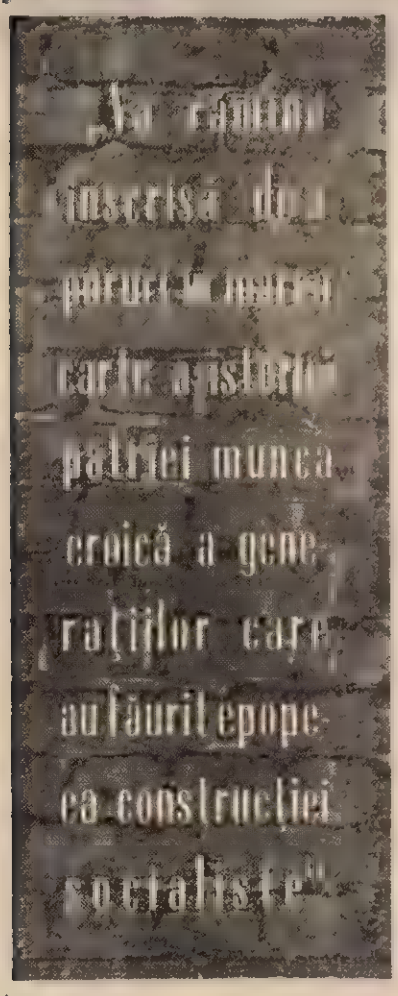

DIN EPOPEEA BLUZELOR ALBASTRE

Parcurgem, în avanpremieră, un manuscris voluminos reprezentînd cronica vie a activității eroice a numeroase generații de brigadieri pe șantierele naționale ale României. Autorul ei, Augustin V. Pop este unul dintre veteranii șantierelor naționale, unul dintre acei oameni călîți profund în munca grea a reconstrucției din anii următori celui de-al doilea război mondial, intrat de foarte tînăr în „miezul evului aprins" al revoluției, membru al Partidului Comunist Român la vîrsta de 19 ani, mîndru de titlul său de brigadier al celor mai importante obiective ale socialismului, pînă la a deține carnetul de brigadier al ultimului obiectiv important al biografiei sale pe Șantierul Național al Tineretului de la Canalul Dunăre—Marea Neagră. Conștient de faptul că marile noastre șantiere ale construcției socialiste reprezintă o cronică istorică fundamentală pentru biografia noastră revoluționară, Augustin V. Pop a întreprins o uriașă muncă de documentare de-a lungul anilor, alcătuind la această oră o arhivă impresionantă de fapte eroice de muncă pe care a redactat-o într-un volum intitulat „Romanticii", propus și recomandat spre publicare editurii „Albatros". „Cartea „Romanticii" — spune autorul — reprezintă fructul a treizeci și cinci de ani de neobosite căutări prin vatra șantierelor țării și prin arhivele sentimentale ale cîtorva sute de brigadieri și constructori de

Parcurgem, în avanpremieră, un manuscris voluminos reprezentînd cronica vie a activității eroice a numeroase generații de brigadieri pe șantierele naționale ale României. Autorul ei, Augustin V. Pop este unul dintre veteranii șantierelor naționale, unul dintre acei oameni călîți profund în munca grea a reconstrucției din anii următori celui de-al doilea război mondial, intrat de foarte tînăr în „miezul evului aprins" al revoluției, membru al Partidului Comunist Român la vîrsta de 19 ani, mîndru de titlul său de brigadier al celor mai importante obiective ale socialismului, pînă la a deține carnetul de brigadier al ultimului obiectiv important al biografiei sale pe Șantierul Național al Tineretului de la Canalul Dunăre—Marea Neagră. Conștient de faptul că marile noastre șantiere ale construcției socialiste reprezintă o cronică istorică fundamentală pentru biografia noastră revoluționară, Augustin V. Pop a întreprins o uriașă muncă de documentare de-a lungul anilor, alcătuind la această oră o arhivă impresionantă de fapte eroice de muncă pe care a redactat-o într-un volum intitulat „Romanticii", propus și recomandat spre publicare editurii „Albatros". „Cartea „Romanticii" — spune autorul — reprezintă fructul a treizeci și cinci de ani de neobosite căutări prin vatra șantierelor țării și prin arhivele sentimentale ale cîtorva sute de brigadieri și constructori de faimă. Sînt ani de adevărată veghe la „poarta" esențelor, a spiritului purificator, coerent, mereu peren al experienței valide. Pentru că orice s-ar spune, este un lucru enorm de greu să pui în pagină un material faptic ce pare a fi atît de monoton, să dezvălui în esențe tari căldura latentă a faptelor des întîlnite în mecanismul ciclic al vieții de constructor. Cu răbdare și obstinație am încercat să depășesc conflictul dintre a fi și a părea ; faptele predomină. Urcînd munți de steril am făcut o neîndurătoare selecție pentru suprimarea contingentului, a faptei mărunte, opace, efemere".

Într-adevăr, Augustin V. Pop a întreprins una dintre cele mai tulburătoare operații publicistice dedicate acestui subiect, oferind generațiilor care au trăit dar mai ales celor care nu au trăit în direct evenimentele, o epopee a muncii patriotice, a eroismului cotidian pe marile șantiere naționale ale republicii. Cu îngăduința autorului am selectat fragmente care se compun într-o cronologie istorică a șantierelor naționale, regretînd că spațiul nu ne-a permis să reproducem tulburătoarele consemnări ale autorului implicat în experiențele majore ale timpului și martor lucid și romantic al lor.

ADRIAN DOHOTARU ■

● 1945. Secretarul general al Uniunii Tineretului Comunist, Nicolae Ceaușescu, semnează în ziarul Scînteia, un articol cu valoare de program în care prefigurează principalele direcții de acțiune ale tineretului la început de ev nou :

„Prima sarcină a tineretului este unirea într-o largă mișcare pentru mărirea efortului de război, pentru refacerea țării, pentru progres. Prin munca noastră să contribuim la clădirea unei Românii înfrățite și frumoase cum a-s fost niciodată pînă acum.

Tineretul trebuie să se îngrijească el însuși de nevoile sale, să lupte pentru drepturile sale" ● Chemarea la ordinea zilei este : **Tineri și tinere !** Se așteaptă de la voi o muncă grea, abnegație, elan tineresc pentru a putea fi clădită o viață nouă într-o Românie nouă. **Tineri muncitori !** Dublați, triplați, înzeciți rodul muncii voastre. Chemați la întreceri pe tinerii din alte fabrici. Formați echipe care să plece la țară pentru a ajuta pe țărani în campania de însămînțări. **Studenți și elevi !** Formați echipe pentru combaterea tifosului exantematic și a celorlalte boli sociale. Organizați școli pentru analfabeți. **Tineri și tinere !** Să întărim prietenia cu tinerii progresiști de altă naționalitate".

● La uzinele de fier Vlăhița, uteciștii organizează echipe de șoc care se întrec între ele sporind producția cu 25—30 la sută. ● Uteciștii de la uzinele comunale din Iași își dăruiesc salariul cuvenit pentru orele suplimentare lucrate, sprijiniru ostașilor de pe front. Peste o mie șapte sute de tineri din județ lucrează zile în șir la strîngerea armamentului de pe cîmp, la astuparea gropilor de obuze și la nivelarea terenului pentru însămînțări. ● În luna martie se lansează un proiect de refacere a căilor ferate rămase într-o stare dezastruoasă după război. Să reținem că doar 50 la sută din locomotive sînt în stare de circulație. Bombardamentele și retragerea în debandadă a nemților de la Iași la Timișoara și de la București la Arad și Carei Mari au distrus masiv clădirile și instalațiile feroviare. Nodurile feroviare București, Ploiești, Brașov, cu triajele respective precum și stațiile Turnu-Severin, Cîmpina, Constanța, Galați, Arad, Timișoara și Simeria au avut cel mai mult de suferit. Liniile ferate din Transilvania eliberată, cele din Bucovina și din întreaga Moldovă au fost distruse de armatele hitleriste prin dinamitare „la metru", rezervele de traverse au fost incendiate. ● Tineretul revoluționar își face publică hotărîrea de a fi în linia întîi a refacerii țării : **„Munca grea nu ne înspăimîntă căci o vom face cu bucuria pe care ți-o dă conștiința că muncești pentru a construi, a crea nu pentru străini ci pentru propriul tău popor.**

Trebuie să dăm tot ce avem mai bun în trupul, sufletul și mintea noastră, pentru a mări producția în fabrici, pentru a continua muncile agricole cu și mai mare intensitate, pentru a reconstrui tot ce a fost distrus, a construi o Românie nouă, puternică, civilizată și liberă, temută de dușmani și iubită de prieteni."

● În luna martie 1945 apare pentru prima oară tipărită expresia **„MUNCA VOLUNTARĂ"**. Astfel, ziarul **Scînteia** consemnează că, în a doua decadă a lunii martie, aproape zece hectare de străzi din preajma Pieței Domenilor au fost curățate prin **muncă voluntară** de peste 360 de cetățeni ai sectorului IV Roșu E prima experiență pe care organizația de partid a sectorului își propune s-o extindă în cartierele Grant și Bucureștii Noi. ● La rîndul său, **Scînteia tineretului** consemnează evenimentul în articolul

naţionale ale tineretului revoluţionar

credinţă în partid, în viitorul tinerei Românii

DIN EPOPEEA BLUZELOR ALBASTRE

„Tineretul muncitoresc contribuie la reuşita „Săptămînii armatei" pentru sprijinirea cu haine şi alimente a tinerilor de pe front. Articolul precizează că tineretul muncitoresc **a depus o muncă voluntară efectivă** în cadrul „Săptămînii armatei". Tinerele muncitoare au copt 300 cozonaci iar din banii colectaţi au cumpărat bomboane, mere, nuci etc. pe care le-au oferit soldaţilor răniţi. ● Săptămîna tineretului antifascist din martie 1945 este declarată **săptămîna muncii voluntare** în cadrul căreia se întreprind acţiuni diverse; de la repararea uneltelor ţăranilor, la curăţatul străzilor de moloz şi la plantatul pomilor. ● **Scînteia tineretului** din 8 aprilie 1945 anunţă trista veste că sublocotenentul Constantin Godeanu — membru al C.C. al U.T.C. — a căzut eroic, secerat de gloanţele fasciste în luptele din Tatra Mică pentru eliberarea Cehoslovaciei. ● **„Nu trebuie să aşteptăm totul şi în tot momentul de la guvern şi autorităţi** — aflăm din ziarul **„TINERETEA" Rămîne în sarcina noastră, a tineretului, să luăm în mînă lopata şi tîrnăcopul, mistria şi targa şi să construim casele noastre de educaţie şi cultură — acolo unde ele lipsesc. Exemplul studenţilor ieşeni care şi-au reparat singuri clădirea universităţii, să constituie un îndemn viu pentru tinerii din toate colţurile ţării".** ● Chemări adecvate se publică în toate ziarele : **„Tineri, dacă vă iubiţi patria democratică, dacă preţuiţi cultura şi progresul, nu uitaţi că singurul drum care duce la împlinirea acestor ţeluri înalte este reconstrucţia !** ● Uteciştii din Odorhei au construit un atelier de faianţă, la Cristur au pus pe picioare o cooperativă, în Ciuc au deschis o librărie, la Tuşnad au amenajat lacul, la Tomeşti au cultivat 5 200 m.p. de zarzavat în multe oraşe şi sate şi-au amenajat cluburi proprii unde pregăteau şezători şi organizau hore ● Citiţi acum, după aproape patru decenii, aceste rînduri pline de miez şi actualitate publicate de „Tinereţea" : **„E plăcut să stai şi să asculţi muzică. E necesar să admiri pe tinerii din ţările vecine sau din toată lumea. E poetic să priveşti ruinele războiului şi să povesteşti unui prieten întîmplările grave prin care ai trecut. E înjositor să stai cu braţele încrucişate şi să te vaiţi. E şi mai necesar însă e şi mai poetic, ca acum, cînd o ţară întreagă nu are o clipă de răgaz, să încordezi braţul, să-ţi frăminţi creierul, să-ţi sufleci mînecile. Aprindeţi flacăra care poate doborî şi munţii : entuziasmul ! Înfruntă arşiţa ca şi gerul ! Înfruntă tot : pledici, dispreţ, sabotaj. Tot ce are mai trainic şi mai bun omenirea s-a ivit în luptă. Nu-ţi ruşina strămoşii, nu te trăda pe tine însuţi ! Şi învaţă un adevăr pe care l-a adus experienţa veacurilor : ajută-te singur. Căci nimeni nu-ţi va aţîrna în pom roade la care trebuie să întinzi doar mîna".**

● **CUM, UNDE ŞI CÎND A LUAT FIINŢA PRIMA BRIGADĂ DE MUNCĂ VOLUNTARĂ ?** Leagănul este vestita mină Petrila din Valea Jiului, purtînd pe actul de naştere datele de 1 şi 4 august 1945. Faptul este relatat cu lux de amănunte în prima conferinţă liberă a Regionalei P.C.R. din Valea Jiului de către reprezentantul organizaţiei de partid Petrila — Mihai Mujic — care a organizat şi prima brigadă de muncă voluntară cu activitate permanentă.
● **Povesteşte Mihai Mujic :**

În şedinţa de la 1 august a organizaţiei de partid din Petrila s-a hotărît formarea unei brigăzi de şoc dintre acei tovarăşi care nu erau în producţia de cărbune şi care urmau să intre în mină la 2 august. Din brigadă au făcut parte : primarul, comandantul gărzii cetăţeneşti, preşedintele sindicatului, secretarul sindicatului, secretarul organizaţiei de partid, 4 funcţionari, 10 mineri şi 13 meseriaşi. Membrii acestei brigăzi urmau să facă, în afara serviciului lor obişnuit, de două ori pe săptămînă, post suplimentar la cărbune şi, dacă producţia nu va creşte corespunzător, să facă de trei ori pe săptămînă. ● În seara zilei de 2 august au intrat în mină. Brigada a fost întîmpinată în sala de apel a minei de către 48 tineri progresişti din Petrila care — în cinstea voluntarilor — au cîntat împreună muncitoreşti. În tot cursul nopţii voluntarii au lucrat cîntînd şi dimineaţa la ora 6 au aflat rezultatul muncii lor : 250 tone de cărbune. ● În şedinţa din 4 august 1945 a organizaţiei de partid, minerii comunişti şi-au luat angajamentul de a mobiliza pe toţi muncitorii pentru a spori producţia cu 20 la sută pînă la 23 August sub lozinca : **„Toată lumea în producţie să scăpăm de mizerie !"**

● Iată şi primele brigăzi bucureştene de reconstrucţie : — Brigada „6 Martie" a sectorului I Galben, Brigada „Doctor Petru Groza" a sectorului II Negru, Brigada „Constantinescu Iaşi" a sectorului III Albastru, Brigada „Filimon Sîrbu" a sectorului IV Roşu şi Brigada „Gheorghe Gheorghiu-Dej" — C.F.R. ● În cinstea Congresului Naţional al Tineretului Progresist care a avut loc la 21 octombrie 1945, s-a organizat între brigăzi de muncă voluntară o întrecere dotată cu cupa „Reconstrucţiei". Întrecerea s-a desfăşurat

(Continuare în pagina 6)

O chemare a vremii, o chemare a patriei

„APRINDEȚI FLACĂRA CARE POATE

Evocări

Prezent la Salva-Vișeu

Nu mai țin exact minte cîți am răspuns la apel. Febra plecării a început de prin mai, cu mult înainte de isprăvirea examenelor de sfîrșit de an, la liceul de băieți din Bacău. Bine-nțeles, au fost date peste cap și examenele. Ne ardea mintea numai cînd auzeam cuvîntul magic : Salva-Vișeu Nu știam prea bine ce urma să facem acolo ; desigur, să spargem munți în pumni.

Și confirmarea că sîntem acceptați să plecăm a trecut din elev în elev, cu exaltări, cu gelozii, cu suferințe, mai ales cu suferință și jignire pentru cei care nu plecau. De ce nu plecau ? Nu se înscriseseră la timp, n-au avut curajul sau dorința de a face ceva excepțional. Cei care ne destinasem excepționalului eram destul de mulți ; din păcate nu-i țin minte pe toți : Vicol (decedat), Hacigheanu (decedat), Ciobanu (azi profesor la Constanța), Curpănaru (inginer, Bacău), Nica (eminent specialist în tehnică, București), Sporici (criticul literar Vlad Sorianu, Bacău), Ciuchi (redactor TV), dar și alții, pe care-i rog să mă ierte că nu-i înșir, fiindcă am uitat, fiindcă de atunci au trecut atîți ani ; îi rog să mă ierte, dar îi rog să și scrie, să răspundă prezent din nou.

Dar febra plecării fusese anticipată și precedată de alte febre : mai întîi, noi cei care plecam, făceam parte din organizația revoluționară a elevilor — U.A.E.R. — care avea o bază puternică în liceul nostru, numit cîndva Liceul Ferdinand, iar acum Liceul de băieți nr. 1. Ne simțeam solidari în crez cu elevii de peste drum, de la liceul comercial, cu elevii de la Liceul industrial, de pe malul Bistriței, cu elevii de la „Normală", de lîngă Parc, și chiar cu fetele, cu elevele, cu unele eleve, destul de multe, care acceptaseră crezul nostru. Fetele, bine-nțeles, nu plecau la Salva-Vișeu. Ele priveau cu fior pregătirile noastre secrete, participau sufletește la aventura noastră, ne vedeau admirativ, ca pe niște eroi ; eram mici vorbă niște „eroi", de vreme ce eram gata să înfruntăm necunoscutul, excepționalul, gata să facem „cu mîinile noastre", o ISTORIE NOUĂ. Credința în această istorie nouă, în dreptul nostru de a o face, ne răsărise în suflete încă din 1944—1945, cînd participasem la primele mitinguri și demonstrații revoluționare, cînd ne treceam din mînă în mînă primele broșuri și primele poeme revoluționare.

Încă de pe atunci, în mintea noastră, se conturase o contradicție, căreia nu știam cum să-i facem față : să învățăm, pregătindu-ne bine pentru viitor, sau să trecem imediat la fapte, amînînd învățătura pentru mai tîrziu, pentru un timp cînd istoria se va liniști, un timp cînd va apare o altfel de istorie ! Fiindcă, iată, cu un an înainte de a pleca la Salva-Vișeu, un grup de elevi, în frunte cu Ciobanu, Sporici, Vicol și alți cîțiva, inclusiv cei ce subscrie acum, ne hotărîsem să părăsim școala și să lucrăm în subteran, în minele de la Comănești, pentru ca, între timp, minerii pe care urma să-i înlocuim, să plece în stațiuni de odihnă. N-a fost singurul proiect utopic, au fost și altele : un proiect de a pleca în Iugoslavia, pe șantierele internaționale din munți ale tineretului, un alt proiect de a pleca în China, unde se dădeau ultimele lupte împotriva Gomindanului. În sfîrșit, aveam în față fapta visată, o faptă care purta un nume teribil : Salva-Vișeu.

Am plecat cum se pleacă pe front, cu chiote și urale. Eram cam dezbrăcați și cam flămînzi, cam cum erau voluntarii de la Valmy, dar tot atît de entuziaști. Singurul mai bine echipat era colegul Nica, un băiat eminent la învățătură, care avea asupra-i și o cutie cu prăjituri, cert este că pînă la Salva-Vișeu am răgușit cîntînd și strigînd lozinci, prin toate stațiile. Aveam cu noi și steaguri, pe care le fluturam cu rîndul. Intrarea noastră pe șantier ar fi urmat să fie ca o explozie de meteorit, dar, din păcate, am ajuns pe șantier noaptea, într-o liniște încremenită, în plină beznă.

Cum arăta visul nostru ? O vale prăpăstuoasă, străbătută de un rîu tulbure. Sălăuța. Niște pereți de lut și piatră, pe care trebuia să-i eliberăm cu tîrnăcopul, ca să facem loc unei linii ferate, linia ferată pentru care venisem pe șantier. Șantierul ? Cîteva barăci cu paturi suprapuse. Saltele de paie, perne îndopate cu paie, o pătură și un cearșaf, lămpi cu gaz. Ce-am mai primit ? O gamelă, o cană de tablă și o lingură. Un tîrnăcop și o lopată. Cu aceste instrumente pe umăr, am și plecat la lucru, imediat, deșculți și cîntînd.

Prima înfruntare cu pămîntul a fost penibilă. Nimic nu mergea. Piatra nu se dădea în lături cînd o izbeam cu tîrnăcopul, lutul era clisos și tenace, se înca de unealta de fier, exasperîndu-ți nervii. Într-o zi de muncă n-am izbutit să urnim din loc decît vreo cîțiva bolovani și să scurmăm o tranșee de cîțiva metri, care cîntărea de apă. Bolovanii i-am prăvălit la vale cu minunatul hei-rup ! Mîinile, picioarele, nervii erau o zdreanță. Reîntorși la barăci, n-arătam foarte triumfători, nici mîncarea nu era o grozăvie — ciorbă chioară și pilaf de arpacaș, dar entuziasmul nu ne-a pierit. Am cîntat, pe înserat, pe inima goală, și-am ascultat strînși roată, lectura ziarelor, care ne aduceau știri de pe alte fronturi revoluționare din lume. Se prăbușeau ici și colo lanțurile colonialismului, scîrțîia din încheieturi, gata să se dărîme hardughia capitalismului mondial ; noi veniserăm să făurim o altă lume, care, pînă în toamnă, odată cu linia Salva-Vișeu, urma să fie gata. La sfîrșit, supremă recompensă, aveam să primim și insignele de brigadieri.

Apoi, prima dezamăgire : pe șantier, la cîțiva pași de șantierul nostru, lucra și un grup de muncitori mineri. Aceștia, am aflat noi, primeau leafă. Dar cum adică, ne-am revoltat, cum acceptă să primească bani, cînd munca, munca pentru patrie, trebuie prestată numai și numai din pur entuziasm ! Ni s-a spus că leafa, salariu, remunerația, este desigur o rămășiță a capitalismului, muncitorii au familii de întreținut, copii care încă nu pot munci, dar, cu anii, va veni vremea cînd toți vor renunța la leafă, muncind din pur entuziasm, ca și noi, vrednicii brigadieri de la Salva-Vișeu. Ne-am consolat, reluînd munca și observînd cu invidie că muncitorii lucrează mai bine decît noi, mai chibzuit și mai cu spor. Fără urale, fără hei-rup, dar cu randament, tăcut și tenace. La sfîrșit de săptămînă, ei înaintaseră binișor în dealul de piatră, noi în schimb abia scurmasem un drum nu mai lat decît un pas, nu mai lung de cîțiva metri.

În schimb, cîte alte motive de entuziasm ! Pe șantier lucrau și tineri de alte naționalități. Îmi amintesc brigăzile de maghiari, din Cluc și din Covasna, care cîntau în limba lor cîntece revoluționare și strigau „Eljen", la întrecere cu noi, care strigam „Trăiască" ! Erau și germani din Sibiu și Timișoara, care strigau „Heil !". Această întrecere în cîntece, chiuituri și marșuri, ne întărea credința că făurim o lume nouă. Apoi ne-am întrecut și în sport, mai ales pe saltelele de trînte, dominate de un tînăr turc din Dobrogea. N-aveam radio, n-auzisem de televizor, închiși în valea noastră eram o lume care-și ajungea sieși, care dialoga exclusiv cu viitorul. În jur, numai stînci și păduri, și rîul Sălăuța, în care răsturnam zilnic bolovani uriași, împingîndu-i cu mîinile. Socialismul, pentru noi, începea de la zero : piatră goală, mîini goale și entuziasm.

Apoi au venit bruse ploile, ploi torențiale, dar și ploi mărunte și lungi, cu pîcle și cețuri. În șantier nu se putea intra. Totuși intram. Intram în noroiul pînă la genunchi, scoteam cu lopata noroi, înaintam ca melcul, dar înaintam, cu accidente, cu răceli, bronșite și gripe. Echipamentul nostru de vară nu mai ajuta la nimic, dirdîiam ziua, clănțăneam de frig noaptea, în sfîrșit, miraculoasa invenție a focurilor de tabără !...

Știți ce-au însemnat focurile de tabără de la Salva-Vișeu ? Întrebați-ne pe noi cei care-am fost acolo ! Întrebați-i pe cei care-au fost la Bumbești-Livezeni ! Întrebați generația de brigadieri din anii 1947—1948, azi oameni cu copii mari și părul cărunt.

Dar eu, în ceea ce mă privește, am plecat mai devreme de la Salva-Vișeu, înainte de a primi insigna. Am plecat dintr-un motiv uricios la culme : aveam de lichidat o corijență la matematică. Am înghițit în sec și m-am trezit înapoi la liceu, în fața unei table negre și goale. Cum se poate matematiza formula hei-rup ? am fost întrebat. Întrebarea m-a lăsat perplex, n-am știut ce să răspund și am trecut cu chiu cu vai corijența. În schimb, toți colegii mei de clasă, minus doi, au răspuns cu brio : au devenit toți ingineri, constructori, metalurgiști, chimiști, energeticieni. Toți au continuat și au dus mai departe îmboldul de la Salva-Vișeu. Numai eu și Vlad Sorianu am rămas de izbeliște, unul cu literatură, celălalt cu critica și cu filosofia.

Hei, voi cei de atunci ! Ce-ar fi să trecem o dată cu trenul, cîți am mai rămas, pe la Salva-Vișeu ?

PAUL ANGHEL

Hei rup

Text și muzică de Mauriciu Vescan

Hei rup, hei rup, cad stînci de fier
În lupta dusă de brigadieri
Nu ne-nspăimîntă nici vînt nici nor
Dîrjî despicăm drum spre viitor
Hei rup, hei rup bum !
În lupta de brigadieri.

Hei rup, hei rup, zuim, zuim
O lume nouă toți zidim,
Brațul mai harnic noi azi îl vrem
Patriei cîntecul înălțăm
Hei rup, hei rup, bum.
În lupta de brigadieri.

DIN EPOPEEA BLUZELOR ALBASTRE

(Urmare din pagina 5)

pe baza unui regulament care stabilea criterii riguroase de apreciere a brigăzilor participante. Brigada „Doctor Petru Groza" a cîștigat întrecerea și cupa „Reconstrucției". Brigadierii evidențiați au fost distinși cu medalii, cu premii și au fost popularizați în presă.

● Chemarea la ordinea zilei : opt ore de muncă suplimentară date săptămînal de fiecare tînăr din brigadă pentru regenerarea țării distrusă de război.

1946 ● Tinerii din Ghirdoveni Prahova colectează prin subscripții, 240 000 lei cu care ajută văduvele de război. Cei din Timișoara amenajează un club al lor cu o bibliotecă bogată, în care funcționează și o școală de cadre. Brigăzile de reconstrucție din județul Arad demarează și ele promițător : în comuna Variaș repară o școală. Tot în acest județ, prin grija organizației revoluționare a tineretului, se înființează două școli de agronomie pentru pregătirea tinerilor tractoriști. ● În Turnu-Severin se construiește o placă turnantă pentru remiza de locomotive. ● În Oradea brigăzile de reconstrucție trec la refacerea străzilor și descongestionarea lor de tancurile rămase din războiul antihitlerist. Organizația locală a tineretului din Oradea mobilizează brigadierii pentru construirea liniei ferate înguste Brusturi-Țigănești necesară aprovizionării orașului cu cărbuni. ● La Satu Mare brigăzile de reconstrucție construiesc un cinematograf cu o mie de locuri, fără nici un ajutor din afară. ● Brigăzile de tineret din Baia Mare și cele din Sighet muncesc voluntar în păduri la tăiat lemne pentru familiile sărace și văduvele de război.

● În luna august 1946 are loc la Brașov primul Congres al Federației Naționale a Tineretului Democrat din România, a cărui menire este de a reuni toate organizațiile progresiste din țară. Din raportul prezentat la acest forum rezultă că în brigăzile de reconstrucție din țară activează la această dată 14 210 tineri muncitori, iar peste hotare, în Iugoslavia, 60 de tineri constituiți în brigada „Filimon Sîrbu". Congresul pune ca sarcină în fața organizațiilor componente, creșterea numărului brigăzilor de reconstrucție.

● Luna august 1946 marchează înființarea primelor tabere permanente de reconstrucție ale brigadierilor. Numărul lor va crește continuu pînă la înființarea primelor șantiere de interes național. Se trece deci, la „industria grea" a muncii patriotice. ● Prima tabără permanentă o inaugurează Brigada „Vasile Roaită" la Roșiori de Vede, pe linia ferată în construcție București–Craiova, în august 1946.

A doua tabără, purtînd numele sublocotenentului erou Nicolae Ionescu — ucis în războiul antihitlerist — la ființă pe data de 20 august 1946 la Brebu, județul Caraș. Aici, în

Valea Popii lîngă localitatea Brebu, 70 de tineri veniți din Iași, Botoșani, Dorohoi și de aiurea, înfruntă rezistența pămîntului și a apelor pentru a construi un magnific viaduct. Un scurt reportaj ne introduce în universul acestei tabere, ne familiarizează cu greutățile începutului : „Era la 20 august 1946 seara. O seară caldă și liniștită. Soarele apusese. Primele stele începuseră să licărească. Băieții au coborît din vagoane, au privit la cer, au respirat adînc aerul tare al munților și au început să cînte... Mai exact să-și construiască o tabără a lor din scînduri. Întîi 2 barăci, o bucătărie și o bucătărie, o magazie și o „cancelarie" care ține loc de tot ce vrei : biroul administratorului, biblioteca, dulapul cu medicamente, o ladă pentru pîine, sus jurnalul de perete, steaguri, portrete, lozinci".

● De la comandantul taberei „Vasile Roaită", Roșiori de Vede, aflăm :

„Presantă este problema îmbrăcămintii. Zilnic vin zeci de tineri care se încadrează în brigăzi. Și nu numai muncitori și țărani ; vin studenți care vor să participe, în felul acesta, la reconstrucția țării.

Zilnic se primesc telefoane de la Botoșani, Suceava, Dorohoi și din alte orașe, anunțîndu-ne că numeroși tineri vor să se încadreze în brigăzile de reconstrucție și întrebîndu-ne dacă avem loc să-i primim. Duminică 22 septembrie 1946, muncitorii virstnici de pe șantierul căii ferate București–Craiova, care lucrează în apropiere de noi, au cerut în unanimitate să intre în tabăra tinerilor care, după aprecierea lor, este bine gospodărită. Prețul hranei pe o zi-om a avut următoarea evoluție : — 17 septembrie = 6 240 lei — 18 septembrie = 6 240 lei — 24 septembrie = 4 995 lei.

Realizări : Rezultate foarte bune în producție ; în ultima săptămînă s-au învățat trei cîntece : „Marșul brigăzilor de reconstrucție", „Marșul partizanilor" și „Marșul Griviței Roșie". În magazie se află produse alimentare în valoare de 1 560 000 lei.

1947 ● La 15 ianuarie se deschid taberele permanente ale brigadierilor din Lupeni și Petrila. ● Cele 8 brigăzi de mină din Valea Jiului numără peste 1 000 brigadieri, iar pînă la jumătatea lunii august numărul lor sporește la 1 450. ● La Drăgănești-Olt se organizează, în luna februarie 1947, prima școală de alfabetizare. Odată cu ea apare o nouă funcție a muncii patriotice-cultural-educative, destinată a dărui tineretului neștiutor de carte, lumina slovei. Această nobilă funcție o vor avea de acum înainte, pînă la lichidarea neștiinței de carte, toate taberele și mai tîrziu șantierele tineretului.

● Luni, 2 aprilie, a fost declarată „Ziua reconstrucției". În capitală, în această zi, se curăță ruinele fostului teatru

la care tinerețea vibrează statornic:

DOBORÎ ȘI MUNȚII: ENTUZIASMUL!"

Ești brigadier sau nu ești brigadier?

Nu mi-am ascuns niciodată falsa intimidare față de consecvenții oportuniști, dar rareori le-am făcut plăcerea să le mărturisesc invidia pentru faptul că n-au de dat niciodată socoteală în fața istoriilor. Ca un făcut, cam de la inventarea roții încoace, ei au mai întotdeauna dreptate. Cînd n-au, nu se observă fiindcă, slavă istoriei, sînt mereu fapte care îi pot justifica, ca și pe cei plîngăcioși, conduși de lozinca prea bine cunoscută : „Le pire est toujours sûr". Cine-i nebunul care să lanseze : „Binele este întotdeauna sigur" ? Fiindcă un asemenea nebun nu a existat, fiindcă adevărul entuziaștilor nu se va confunda cu dreptatea lamentaților, fiindcă de atîtea ori binele s-a confundat cu răul, entuziaștii vor fi întotdeauna judecați fără milă, după fiecare eșec, — succesele entuziaștilor, tot ca un făcut, trecînd la fel de neobservate ca eșecurile oportuniștilor, deși pe aceste succese se bizuie existența și logica celor care știu să se bucure intens dar discret, după fiecare nenorocire, cu acel etern : „Ți-am spus eu că așa va fi ?". L-a luat cineva din scurt, vreodată, pe acel care la invenția roții a spus : „La ce bun ? Inventați un nou mijloc de tortură... oamenii vor fi trași pe roată sau călcați sub roți". Nimic mai greu decît justificarea entuziasmului. Poate doar explicitarea unei ironii... De aceea mă feresc cu trufie de prima, cu milă față de semeni, de a doua.

De 30 de ani și ceva, trenuri grele și lungi, cu multe roți, trec între Bumbești și Livezeni, între Salva și Vișeu, străbătînd tuneluri complicate, tăiate în munte ca și viaductele care le leagă. Șinele, terasamentele, tunelurile, șoselele, conductele, toate acestea au fost create cu mîinile și cu sîngele a zeci de mii de tineri veniți din toată țara, de toate neamurile, de toate originile, de bunăvoie, pe gratis, cu un entuziasm necunoscut, fără precedent în istoria muncii pe aceste meleaguri, a cărui plată s-a făcut în bucuria de „a înălța Republicii un drum de fier". În 1949, primele brigăzi de muncă voluntară au constituit una din răspicatele expresii ale revoluției socialiste. Ele aveau sentimentul clar al unui început de lume — nimic nu le dădea dreptul să se îndoiască de asta — și anume ! o lume fără de exploatatori. Tinerii aceia știau că sînt frați, fără a se întreba „tu ce ești ?", sau „tu cine ești ?". Erau devotați ideii de „a construi un drum de fier" (nu palate, nu închisori) necesar — cum li se spunea în „Scînteia", deschis și fără menajamente — economiei naționale sărăcite, iar acest devotament nu se cerceta în acte de hîrtie ci de muncă sub soare greu și ploi tari. Mulți dintre ei au ajuns miniștri, directori de fabrici, savanți, poeți (firește că unii n-au ajuns nimic, ba chiar mai rău...) dar nici unul dintre ei nu se prezentase ca să ajungă ministru sau ca să poată spune, peste un timp, vorba aceea de mare autoritate : „Știi cine sînt eu ?". Erau puternici fiindcă știau să se dăruiască fără a se teme de consecințe și de întrebări.

Nu vreau să idealizez mai mult decît poate cuprinde ideea de ideal care, oricum, de cîte ori apare, enervează numeroasele și deloc bravele regimente de deșepți de după război, din rîndurile cărora n-ar fi exclus să apară acuzația că fac, în '83, elogiul proletcultismului. Avîntul revoluționar va avea mereu această vulnerabilitate în fața deșeptăciunii postdatate. (Dar se va analiza, cîndva, vulnerabilitatea „deșeptăciunii de după război" ?). La Bumbești, la Agnita, nu se știa, în '48, că a te întreba : „Ești brigadier sau nu ești brigadier ?", „sfărîmînd munții în pumni", și chiar sfărîmîndu-i, e o întrebare maniheistă sau chiar proletcultistă, așa cum nici prințul acela de demult nu știa că întrebîndu-se „a fi sau a nu fi" făcea existențialism sau, după alții, în anul 1983, ar fi fost bun de dus „la nebuni", ca psihoastenic.

Capitcultismul (cultura capitalistă) a dat nu numai rele ci și epopeea westernului, cu bunii și răii ei, cu eroismele și cruzimile ei. Cu logica invulnerabilă a anului 1983, prea lămurită de tot ce-i rău și tot ce-i bine, aș avea cîte ceva de spus despre manihеismul cow-boy-lor eroici care cucereau, totuși, vestul sălbatic, și încă ce sălbatic ! De ce ar trebui o revoluție socialistă să dea socoteală — și cui ?, în nici un caz celor ce n-au înfăptuit-o — pentru epopeea construcțiilor ei, cu bunii și răii ei, cu eroismele, naivitățile și păcatele ei care ne dor mai mult decît cele făptuite de revoluția lui Voltaire ? În orice caz, la Agnita, la Salva, la Livezeni, nimeni nu știa că li se va spune vreodată că au făcut o „muncă forțată". Că ceea ce au trăit, n-a fost o revoluție. Nimeni nu știa toate cîte se vor spune **după**. E riscul suprem din frumusețea și utopia oricărei fapte care nu zidește și nu gîndește închisori. Îi înfrunți sau nu ? Ești brigadier sau nu ești brigadier ? Din toate cîte nu mai sînt ca atunci, mi-a rămas a nu te întreba „tu cine ești ?", sau „tu ce ești ?" și a merge înainte.

RADU COSAȘU

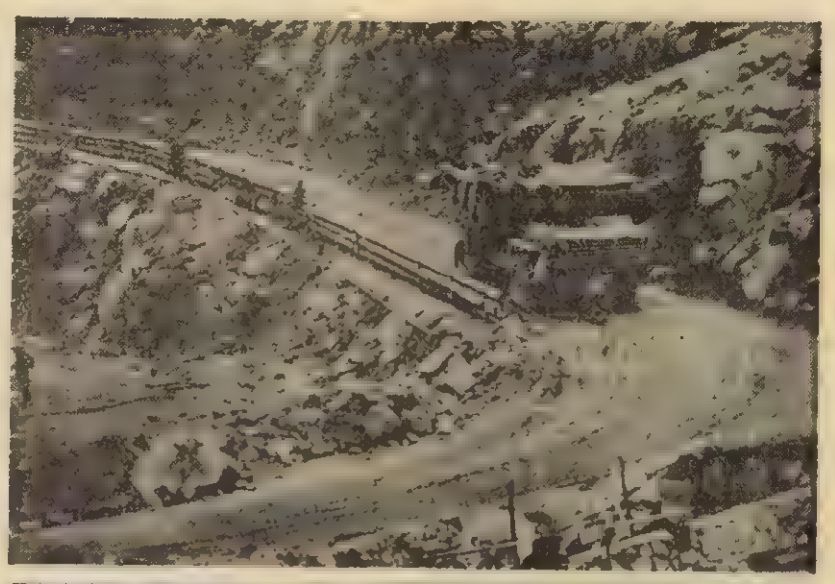

DIN EPOPEEA BLUZELOR ALBASTRE

național de pe Calea Victoriei. Președintele guvernului Doctor Petru Groza se află printre brigadieri.

● La începutul lunii iunie 1947 pleacă din București brigada „Ștefan Plavăț" pentru a participa la construcția căii ferate a tineretului iugoslav Šamac-Sarajevo, lungă de 242 km., unde mai lucrează 56 de brigăzi străine din : Albania, Austria, Belgia, Bulgaria, Canada, China, Egipt, Grecia, Italia, Suedia, Vietnam etc. În componența brigăzii române intră 200 de tineri, printre care 30 de fete. Tot în Iugoslavia pleacă, la începutul lui august, brigada „Horia, Cloșca și Crișan" formată din 450 de români. Pînă la 15 noiembrie 1947, cînd linia va fi inaugurată, din țara noastră mai lucrează pe acest șantier al țării vecine și prietene încă două brigăzi, ridicînd la 881 numărul brigadierilor români. Ei au avut acolo o comportare remarcabilă, fiind răsplătiți cu înalte ordine, medalii și alte distincții.

● În Bulgaria pleacă vineri 4 iulie 1947 brigada „Filimon Sîrbu". „Prietenia dintre tineretul bulgar și cel român va fi mult întărită prin construirea căii ferate Pernic-Voliniak" — declară comandantul acestei brigăzi.

● Ziarele de joi 7 august 1947 anunță că 120 de tineri români dintre care 8 fete, constituiți în brigada „Vasile Roaită" pleacă în Albania pentru a lucra la calea ferată Durazzo-Elbassan-Labinoti.

● **Scînteia consemnează : „Constantin Țurcanu e din Tecuci. Înainte de a intra în brigadă umbla flămînd căutînd de lucru de la o zi la alta prin vatele și orașele Moldovei pîrjolite de secetă. Într-o zi a citit chemarea la muncă în brigăzile de reconstrucție. S-a înscris și a ajuns la Hunedoara. Aici a găsit mai întîi pîine și treptat, treptat a învățat că munca nu mai e o silnicie, un blestem, ci un act de onoare, de eroism. A aflat că brigada e o școală a vieții, a patriotismului și a muncii ce izbăvește pe tineri de sărăcie, exploatare și de întunericul neștiinței de carte. În aceste insule de lumină, în durerile aspre și nobile ale facerii se plămădea un veac nou.**

● Reportaj dintr-un cotidian de epocă : „Ieri la ora 12,30, trenul voluntarilor de la Agnita a sosit în Gara de Nord. Capitala țării a aplaudat frenetic marșul lor triumfal. Cu tîrnăcoapele pe umăr și cu brațele încărcate de flori, brigadierii au străbătut străzile Bucureștiului îmbujorați de succesul muncii lor — ca și de mîndrul drapel ce-l condusese la victorie. Drumul lor s-a finalizat în sala SCALA, transformată într-un amfiteatru pentru găzduirea mitingului de primire — superbă, sărbătoare a tineretului. Conducătorii Partidului Comunist Român și ai guvernului Groza s-au aflat în mijlocul brigadierilor, așezînd cununi de lauri pe frunțile lor.

Abia acum au avut timp să se gîndească la începutul luptei lor, la greutățile drumului pe care ei, brigadierii țării, porniseră cu aproape trei ani în urmă spre o nouă lume..."

● Să rememorăm epopeea Agnita-Botorca : La îndemnul Partidului Comunist Român, Uniunea Tineretului Comunist, cea mai puternică organizație de tineret din România, și-a asumat răspunderea terminării conductei Agnita-Botorca. În acest scop, la **23 octombrie 1947**, Comitetul Central al U.T.C. lansează următoarea chemare pentru tineret :

„Conducta de gaz metan trebuie înfăptuită pînă la 15 decembrie. Noi vom lupta din răsputeri să fie gata înainte de termen! ● Deși termenul de formare a brigăzilor bucureștene nu e decît de 36 de ore, pentru cele 320 de locuri rezervate bucureștenilor se prezintă peste 600 de voluntari. Aproape toți sînt muncitori din fabrici gata să-și dăruiască întreaga forță fizică și intelectuală pentru fericirea cămînelor populației din Capitală și din alte așezări, pentru mai multă căldură în casele oamenilor. ● În ziua de 24 octombrie are loc o întrunire în sala cinematografului Tineretului din București, unde se comunică obiectivul de realizat. ● Duminică, 26 octombrie, cele 6 vagoane încărcate cu brigadieri se pun în mișcare în direcția Agnita, unde se alătură forțelor locale în plină desfășurare. ● Pe 27 octombrie, brigăzile tinerilor muncitori din Capitală sosesc în perimetrul șantierului Agnita-Botorca, instalîndu-și comandamentul la Birghiș. ● Organizațiile U.T.C. din zonă mobilizează și ele tineri pentru a lucra la conductă. Iau ființă, astfel, brigăzi de tineri voluntari din județul Tîrnava Mare, orașul și județul Făgăraș, orașul Tîrnăveni, orașul și județul Sibiu. Alături de băieți lucrează și fete, atît la conductă, cît și la gospodărirea brigăzilor.

● **Comunicat : în numai 34 de zile, o conductă lungă de 51,5 km a unit Agnita de Botorca. O realizare, cucerită ziua și noaptea pe ploaie și vînt de brigadierii și cetățenii din regiune.**

Brigadierii au prestat peste 180 000 de ore de muncă gratuită, iar cetățenii din zonă 42 000.

Grație acestei munci, din cele 300 milioane de lei cît prevedea devizul lucrării, s-au cheltuit, pentru montarea conductei Agnita-Botorca, doar 116 milioane lei, mai puțin de 50% din totalul creditului acordat. Din economiile realizate, se vor finanța lucrările de introducere a gazului metan în marele centru industrial al Transilvaniei — Cluj.

Din 34 zile lucrătoare, 14 au fost cu ploaie și cu ninsoare. S-au străbătut 5 km de pădure, în care lupta cu cioatele și rădăcinile adînci căpăta proporțiile unor bătălii, s-au trecut 20 de mlaștini, s-a construit un pod mare peste Tîrnava și două poduri peste ape mai mici.

AGNITA-BOTORCA CÎNTATĂ DE POEȚI

GEORGE MACRIȘ

„...Sînt zeci de kilometri / de șanț pîn-la Botorca / Și-un deal să-l urci cu sufletul curmat ca un cuțit / Hei-ei rup am zis, / tovarăși de-acum s-a isprăvit / Și-om trage, dac-o fi cu dinții sus remorca".

GHEORGHE ZAHARIA

. . . . . .

Agnita-Botorca grăunte'ncolțit / Prima sămînță / Din care va crește bob înmiit / Agnita-Botorca, flamură vie. Istorie care de-acum se scrie / Steag înflăcărat purtat de milioane de mîini / Peste cîmpiile și peste munții noștri bătrîni. / He-hei, ța-a mea, țara mea... / De cînd aștept să te văd așa. / He-hei, țara mea, țara mea .../ De cînd aștept să te văd așa / Înființîndu-te mîndră, cu soarele-n mînă / Peste comorile tale stăpînă !/ Auziți cum crește, cum

(Continuare în pagina 8)

Epoca Nicolae Ceaușescu, epoca marilor ctitorii

„Dacă ne-nfruntă munții, cu munții ne vom bate

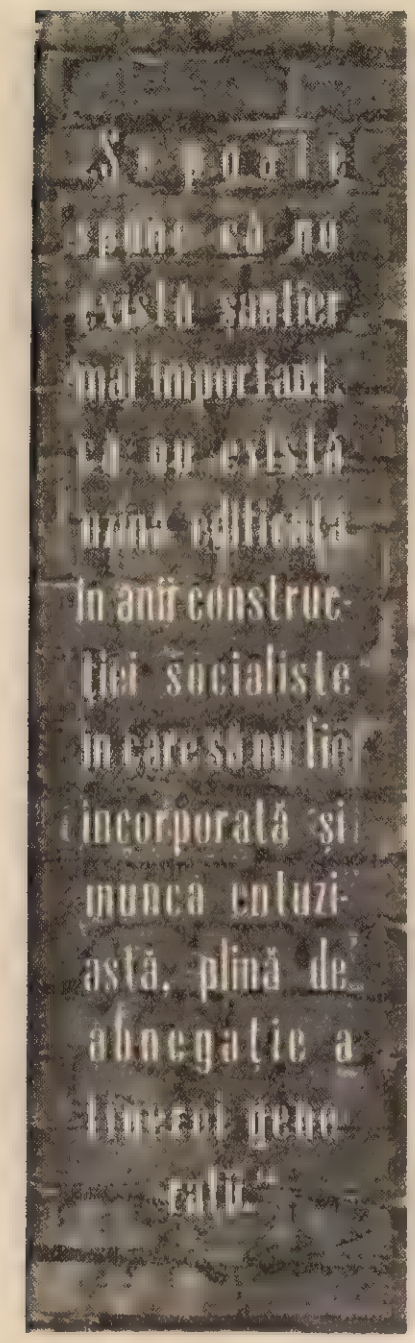

În Craiova anilor '48 s-a construit, cu muncă tinără, un mare (pentru epocă) depou de locomotive. Eram elev, membru al U.T.M., și, ca atîția alții de seama mea, care ardeau de nerăbdare să edifice cît mai repede comunismul, mă înrolasem în rîndurile brigadierilor de pe șantierul depoului. După ceasurile de școală, cum suna de ieșire, ne alcătuiam brigada, brigada Liceului „Frații Buzești" — nu excesiv de numeroasă, dar hotărîtă să spargă munții în pumni — și o luam către șantierul din apusul orașului, ca să cărăm traverse și tărgi cu pămînt și să cîntăm : „Luptăm, muncim / Țara o reconstruim / Noi, brigadierii/ De la L.F.B." Luptam, munceam, pătrunși de o nemaipomenită conștiință a utilității noastre în construcția celei mai bune lumi de pe pămînt. Ne socoteam chiar mai utili decît muncitorii maturi, cu calificare, care, aflasem noi, primeau bani la sfîrșit de lună, neavînd deci generozitatea de a-și dărui în chip dezinteresat truda lor revoluției. Cînd am văzut însă ce lefuri mici răsplăteau truda nerăsplătibilă a acelor oameni (aveam colegi ai căror bani de buzunar erau simțitor mai mulți), am decis totuși că lucrul lor, al virstnicilor șantierului, se putea chema, cu majuscule, Generozitate. Sau Abnegație. Sau Revoluție. Iar cînd, în vacanță, mai mulți „lefebiști" ne-am dus pe șantierul Bumbești—Livezeni, am resimțit și cu truda brațelor noastre, dar și cu inimile, pînă la suferință, uriașul efort al tinerilor brigadieri-muncitori (ce ca și noi lucrau „fără leafă" !) pentru străpungerea celor 32 de kilometri de defileu și însurubarea în stînci de piatră a magistralei de fier care avea să lege Transilvania de Oltenia.

O imagine, dintre multe, îmi stărue și acum în minte. Imaginea unui tînăr brigadier în salopetă albastră, care, legat de mijloc cu o frînghie, s-a balansat o zi întreagă între cer și pămînt, undeva, pe lîngă Bumbești, la cîțiva kilometri de Livezeni. Cu mîna stîngă se ținea de centură iar cu dreapta izbea gîfîit, cu un tîrnăcop; la intervale precipitate, adică atunci cînd balansul îl-o permitea, într-un colț de stîncă ce trebuia netezit, țesut, și la care nu se putea ajunge decît așa, cu mijlocul legat de o frînghie. O frînghie al cărei capăt, un ochi de laț, fusese aruncat ca un lasso și petrecut peste un colț stîncos de deasupra. Tînărul acela a trudit așa o zi întreagă, sau poate numai cîteva ceasuri. Poate că noi, cei de jos, care uitasem de treaba noastră și-l priveam cu ochii ieșiți din cap, ne-am înșelat, poate că numai ni s-a părut că s-a scurs o zi. Pentru că amurgul năvălea repede printre stînci, sau, poate, pentru că timpul trecea foarte greu pentru noi, cei de jos, care priveam cum scade umbra omului pe stîncă.

Ca șantierele tineretului, ieri ca și azi, au fost și sînt o mare școală a eroismului, născut din credința fierbinte într-o mare idee, e un fapt cunoscut, pe care oamenii de condei l-au comentat și l-au salutat pe toate gamele exclamațiilor. El ne-a dat și ne dă mîndria că tînărul României, extras din cele mai diverse straturi sociale, ne reprezintă bine, că aportul lui în cunoașterea țării noastre, în cunoașterea tipului uman pe care îl construim, e nu o dată esențial ; că răspunsurile lui la cererile imperative ale societății (cereri ce pentru noi, brigadierii anului '48, erau nu cereri imperative, ci impuls spontan) sînt în măsură să ne dea cele mai mari speranțe în viitorul acestei națiuni. Acel an '48, care a declanșat epoceea șantierelor naționale ale tinerei generații, epopee ajunsă azi la o nouă grandoare, sub emblema **Epocii Ceaușescu**, rămîne astfel ca un an de răscruce al unei istorii care, cum spune poetul, înnobilează prin pasiunile ei cărbunele ființei noastre și îl transformă în diamant. E diamantul generozității în simțăminte și fapte, cel mai frumos diamant din diadema de strălucire a poporului nostru.

Era acel an '48 un an de sfîrșit de veac, un an de sărăcie și foame, de crudă încordare și bărbăție, anul în care abia se născuse, ca o supremă nădejde istorică, Republica, anul în care avea să se curme, prin actul de la 11 Iunie, exploatarea muncii în uzine și fabrici, deschizîndu-se larg orizonturile marii noastre construcții industriale. Unii dintre noi, în acea epocă, amețiți de aerul tare al înălțimii evenimentelor, cu mințile risipite în stratosfera visurilor, confundam adesea visurile cu realitatea, supa din vis cu realitatea farfuriei reci. Aceasta din urmă, în toți acești ani, a trebuit umplută zilnic cu ceva, cu ceva care să aibă măcar o minimă consistență, acea consistență fără de care oamenii nu pot trudi, gîndi sau visa. Iar aceasta a pretins un efort, de fapt o bătălie, o gigantică bătălie în care au trebuit să se angajeze, de la mic la mare, de la cele mai fragede vîrste, toți fiii acestui pămînt, toți membrii societății noastre. Ai unei societăți preocupate de prosperitatea ei viitoare, de ziua de mîine, de generațiile care vor veni. Ai unei societăți care, mîncînd frugal, deși trudea atît de amarnic, renunțînd la sumă și la desert, știa că investește în prinzul consistent, chiar îmbelșugat, al cetățenilor care abia se nășteau. Sau care abia urmau să se nască. Cum vor fi ei, acești cetățeni ? — ne întrebam. Ea, societatea noastră, era conștientă de sacrificiile sale, de provizoriile sacrificii, de mai scurtele sau mai lungile sacrificii pe care le făcea pentru cei de mîine, iar prin aceasta era și este o societate generoasă, de o generozitate puțin comună, căci de atunci trăiește mereu în contul unui timp viitor.

Iată de ce nu putem să nu ne simțim mîndri de calitatea umană, de calitatea morală a compatrioților noștri, a milioanelor de ființi pentru care viața nu e o jucărie, ci un efort continuu, aspru și dezinteresat, pentru ceva ce va să fie cîndva. Acest „cîndva", pentru noi, cei de atunci, a început să capete chip, un chip de o nobilă frumusețe, un chip — chipul țării de azi — a cărui contemplare ne răsplătește de toate trudele și privațiunile. Și care ne însuflă, simultan, hotărîrea fierbinte a angajării în noi eforturi, dacă-i nevoie în noi sacrificii, pentru sporirea frumuseții și nobleții acestui chip. Pentru cei născuți mai alaltăieri, acest „cîndva" e ascuns încă în viitor. Dar și unii, și alții, indiferent de vîrstă, trebuie — o știm foarte bine ! — să apropiem acest viitor. Eforturile de azi ale tinerei generații, care ridică la o nouă dimensiune și la o inegalabilă strălucire marea noastră construcție, dovedind o impresionantă angajare comunistă și patriotică în înfăptuirea planurilor partidului, dînd peste timp o strălucită replică la faptele anului '48, ne sînt cele mai tefere chezășii că viitorul dorit va fi atins.

ILIE PURCARU

Timpul generozității

DIN EPOPEEA BLUZELOR ALBASTRE

(Urmare din pagina 7)

cîntă / S'Avîntă, / Vuetul muncii și-al tinereții / Clocotul vieții / Unde-mi sînt poeții / Să vadă fulgerul acesta cum rupe / Negura vremii în două ca pe o pîine, / Și-aruncă lumini peste anii de mîine ?

● **Zaharia Stancu** exclamă la știrea victoriei de la Agnita Botorca : „Agnita Botorca ! Tineri muncitori voluntari ! O lucrare grea care cere trei luni bune de vară pentru a fi executată, terminată în numai treizeci de zile de ploaie și zăpadă !

Faptul a surprins iar unora li s-a părut de necrezut, — acelor oameni vechi, înțepeniți, orbi, cărora nu le convine să priceapă că în țara aceasta care a fost a tuturor delăsărilor, a tuturor năravurilor moștenite și menținute, s-a schimbat ceva esențial : a apărut omul nou însuflețit de spirit inovator, bărbătesc, eroic. Omul acesta nou este văzut pretutindeni unde munca solicită brațe harnice și minți luminate — în întreprinderi, pe ogoare, în birouri."

Anul 1948

Prima zi a anului, decretul ultimului rege al României, decretul abdicării sale : „Las poporului român libertatea de a-și alege noua formă de stat"... „Republica e salutată cu entuziasm de marea masă a poporului.

Dar orizonturile țării, ca și cele ale lumii întregi, erau departe de a se fi limpezit. Citim în ziare : „Doscindere la Societatea Româno-Americană de la Fieni". Rezultatele inserate cu litere de-o șchioapă pe prima pagină : „7 000 (șapte mii) de becuri dosite". E un modest preludiu al furturilor și al marilor sabotaje de mai tîrziu.

La 25 ianuarie s-a făcut primul recensămînt postbelic. Aflăm că țara numără 15 872 624 de locuitori. Am mai aflat, de asemenea, că numărul femeilor e cu o jumătate de milion mai mare decît numărul bărbaților, și că analfabeții reprezentau 23% din populația țării, două treimi dintre ei fiind țărani și femei. Capitala patriei număra atunci 1 041 807 locuitori.

● La 1 ianuarie 1948 George Călinescu scria în **Națiunea**, prins de entuziasmul reconstrucției țării : „**Avem nevoie de fabrici, de statui, de tablouri, de piese de teatru, de romane și de poeme. Trebuie să dovedim lumii că există un popor român. Asta nu se face cu pușca. Nici Homer, nici Horațiu, nici Dante, nici Shakespeare n-au tras cu arcul sau cu muschetа. Opera unui Da Vinci sau a lui**

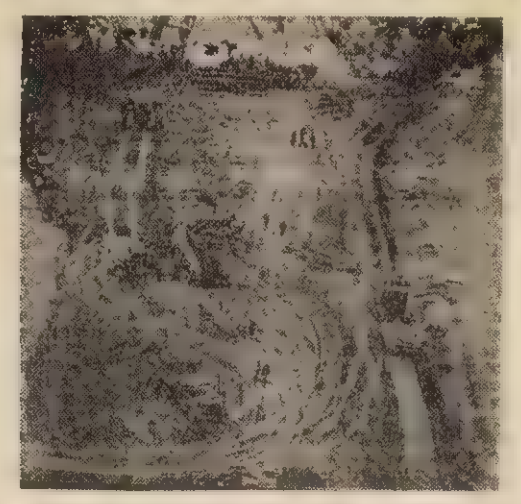

Verocchio sînt rodul păcii. Cîte n-avem de făcut ? O, tu, an 1948, înfrînge egoismul acelora care se îngrijesc numai de avutul lor personal, fă să învingă dorința de civilizație și de cultură a poporului. Fă să răsară prin munca noastră colectivă școale și poduri, amfiteatre, colonade și statui. Pune idealuri în minți și putere în brațe."

Între 21—23 februarie a avut loc Congresul de unificare a P.C.R. cu P.S.D., refăcîndu-se astfel unitatea politică, ideologică și organizatorică a clasei muncitoare.

Titlu de ziar : „Spre nivelul de producție al anului 1938".

La Cotroceni, 2 500 de oameni trec să zidească o impunătoare fabrică de confecții și tricotaje — APACA. Dintre aceștia mai bine de jumătate sînt brigadieri voluntari. În ianuarie era aici un teren întins, presărat cu cocioabe putrede. În martie, cele patru nivele ale clădirii principale erau gata la „roșu". În aprilie parterul și primul etaj au fost date producției. La 25 aprilie această importantă unitate industrială a început să lucreze. Printre primele produse realizate erau salopetele cu care au defilat la 1 Mai brigadierii acestui șantier.

În februarie 1948 a fost dat în folosință **Sanatoriul C.F.R.** de la Marila.

Între 16 februarie și 4 martie, 107 brigadieri uteciști au executat construcția căii ferate **Pecica-Nădlac.**

Linia ferată **Căciulați-Snagov**, programată de tehnicieni a fi executată în 8 luni a fost construită în numai 61 de zile.

Duminică, 7 martie 1948 au fost terminate lucrările la **Depoul-remiză C.F.R. Craiova.** Pe acest șantier, mii de tineri și virstnici, alături de cei 300 voluntari din brigada permanentă, au prestat peste 700 000 de ore de muncă patriotică, construind unul din cele mai mari depouri-remiză din țara noastră.

● Privind harta României, defileul Jiului apare imediat ca o excelentă cale de legătură între Transilvania, Oltenia și Muntenia. Dacă în programul din 1913 figura ca „linie strategică" numai porțiunea ce s-a și construit — Tîrgu Jiu-Bumbești —, în programul din 1919—1920 linia Bumbești-Livezeni figurează prima dintre liniile de urgență întîi, la grupul de „linii de penetrațiuni și legături", avînd un preponderent scop economic și de sistematizare a rețelei C.F.R.

● Programul întocmit în 1919—1920, vizînd completarea rețelei de căi ferate a României, a fost redus în 1922 din cauza dificultăților economice, dar linia Bumbești-Livezeni

şi al marelui avînt constructiv:

Pentru lumina ţării şi pentru libertate.“

La Ostrovul Mare se lucrează acum la aşa numitele Porţile de Fier II, o denumire dată mai mult pentru a sugera continuitatea în timp în raport cu primul sistem hidroenergetic. La Porţile de Fier II nu există nici un fel de porţi de fier, e doar un oraş încropit pe un ostrov, cu sute de barăci şi baracamente, cu liceu, magazine şi tot felul de servicii pentru populaţia venită la această construcţie de mari dimensiuni. În miezul zilei şantierul seamănă cu un infern, basculante de mare tonaj se strecoară pe lîngă buldozere şi excavatoare, macaralele ţiuie sub greutăţi şi oamenii seamănă cu nişte furnici care trudesc la un imens muşuroi. Am stat două zile printre brigadierii „porţilor de fier“ imaginare, aşa numiţii şenetişti (de la S.N.T. — adică Şantierul Naţional al Tineretului). **Ion Bedreagă** a venit la Ostrovul Mare după ce-a bătut vreme de doi ani Transfăgărăşanul. A coborît la Dunăre ca mecanic de utilaj şi s-a calificat şi ca macaragiu şi are o casă undeva într-un sat dar înainte de-a se întoarce la ea vrea să facă şi-un ocol pe la Măgurele, la viitoarea hidrocentrală care se va construi după cea de la Ostrovul Mare. Brigadierii sînt nişte oameni care au avut curajul să rişte, să renunţe la tabieturile lor vechi, la prietenii de odinioară şi să sară într-un vîrtej în care cei mai mulţi erau pentru prima oară. Unul a venit din judeţul Iaşi, altul de la Timişoara, altul de la Vaslui şi abia acolo, pe ostrovul asaltat de lume, fiecare a aflat de existenţa celuilalt. La Ostrovul Mare **Ioan Goghi** din apropierea Iaşilor l-a cunoscut pe **Vasile Ştefanovici** din Timişoara şi bătrînul **Gheorghe Rădăcanu** a aflat de existenţa inginerului **Emil Timofte**. Viaţa îi învîrte pe oameni şi-i aduce cînd în preajma unora, cînd în preajma altora şi tot ea-i desparte pentru totdeauna. Aproape absurd e faptul că pe aceste şantiere pitorescul lipseşte. Viaţa n-are poezie decît trecută prin memorie. Şi aici memoria oamenilor este o preocupare neglijabilă. Fiecare e copleşit de necazuri, de mici sau mari probleme de muncă şi se luptă cu ele ca un cal cu hamurile cînd urcă un deal. După o zi de muncă oamenii n-au timp de poveşti, storşi de putere se culcă în barăcile prin ale căror ziduri se mai strecoară zgomotele. Noroc că aici nimeni nu are insomnii şi nu suferă de nevroze. Şi a doua zi iar în groapa în care se montează marea maşinărie. Proiectul acesta e făcut să supravieţuiască sute de ani. Gîndurile oamenilor nu se preocupă decît de ziua de mîine. Realitatea şantierului e presantă şi le acaparează toată energia. Puţini au timp să-şi facă proiecte pentru o lună sau pentru un an. Pe şantier fiecare zi arde, e cea mai importantă şi timpul pentru proiecte, ca şi proiectele rămîn undeva la capitolul altădată, cînd o fi timp, şi timp nu este niciodată şi pe nesimţite aceşti tineri devin oameni mari, au o familie, au griji în plus şi atunci chiar nu mai au timp şi altădată devine un fel de niciodată, care omoară toate ideile năstrunice, toate proiectele mici şi lasă loc numai celor care au putere.

Am întîlnit un om care mi-a spus că nu se teme de nimic pentru că el are şcoală înaltă. Ce-i aia şcoală înaltă l-am întrebat eu, şi el, ca un absolvent al unei celebre academii, mi-a răspuns, şcoala vieţii, prietene, la care toate corigenţele se plătesc scump şi lasă urme. Pentru cei care au avut curajul să se avînte în această viitoare — şantierul unei mari construcţii — nu ştiu cu ce fel de beneficii materiale, dar cei mai mulţi se aleg cu aşa numita şcoală a vieţii, cu o experienţă care le dă o putere de nepreţuit. Un şantier naţional de asemenea proporţii este o universitate a muncii care-şi alege absolvenţii puternici şi-i înlătură pe cei prizăriţi şi fără voinţă. Şi cînd se taie panglica de inaugurare şi aceşti absolvenţi urcă în tren, majoritatea pot spune cu un calm desăvîrşit, ei, de acum poate să înceapă viaţa cu toate necazurile ei. Şi tocmai pentru că le aşteaptă poate vor avea parte de bucurii.

N. CORNELIU

Transfăgărăşanul — marea magistrală alpină a ţării — purtînd în aborul-i peste crestele Carpaţilor şi eroica trudă, scrisă în piatră, a miilor de tineri constructori

DIN EPOPEEA BLUZELOR ALBASTRE

a fost programată la „linii grele“, împreună cu Iiva Mică-Vatra Dornei(aceasta terminată în 1938).

● În programul şi mai redus din 1924, linia Bumbeşti-Livezeni figurează ca linie de importanţă strategică, economică, politică şi culturală. Abia acum se preconizează începerea lucrărilor finanţate însă din excedente bugetare.

● Încadrarea sectorului Bumbeşti-Livezeni printre lucrările de urgenţa întîi se justifica pe deplin, deoarece pe aici se putea realiza o legătură directă între bazinul carbonifer din Valea Jiului, centrul siderurgic de la Hunedoara şi restul ţării, pe aceeaşi vale pe care acum două mii de ani romanii legau Roma de Sarmizegetusa, pe drum tăiat în stîncă ale cărui urme se văd şi astăzi. Amplificîndu-şi peste veacuri importanţa economică şi strategică, defileul şi-a păstrat nealterată în timp frumuseţea neasemuită a priveliştilor, surprinzătoarea lor varietate.

Pe cît de evidente erau avantajele construirii acestei legături, pe atît de sinuoasă a fost istoria realizării căii ferate Bumbeşti-Livezeni. S-au studiat toate posibilităţile oferite de văile Sadului, Simbotinului, Porcului şi Jiului. Deşi traseele pe văile Sadului şi Porcului erau mai scurte, lucrările necesitau executarea unor tunele lungi şi greu de construit, care ar fi sporit timpul de execuţie.

● Comitetul de direcţie C.F.R. al cărui preşedinte era Anghel Saligny, a ales traseul pe Valea Jiului, care folosea toate posibilităţile terenului. Chiar dacă se cereau construite tunele mai multe, ele se puteau lucra mai uşor şi mai repede. Fixarea traseului a început în anul 1924. Terenul, extrem de accidentat, stîncos, a produs mari greutăţi echipelor de studiu, acestea trebuind să facă adevărat alpinism pentru stabilirea detaliilor de planimetrie. Porţiunile uşoare se numărau pe degete.

● Execuţia propriu-zisă a construcţiei a fost încredinţată antreprizei Societatea Română de Întreprinderi, acordîndu-se un credit de patruzeci de milioane lei şi atacîndu-se imediat lucrările la două tunele, la podeţe şi terasamente. Ritmul de înaintare era extrem de lent, astfel încît pînă în 1927 nu se executaseră decît patru kilometri de linie din cei 31,400 kilometri — şi anume partea cea mai uşoară —, cheltuindu-se şaizeci şi trei de milioane lei. În toamna anului 1927, lucrările s-au întrerupt, fiind reluate abia în 1937. Inexistenţa unui plan de terminare a liniei, nepăsarea politicienilor vremii, deturnările de fonduri au făcut ca această lucrare să fie un adevărat sac fără fund în care se scurgea o bună parte din bugetul ţării.

● Paradoxal, profiturile societăţilor anonime cărora li s-a încredinţat, pe considerente politice, execuţia lucrărilor, creşteau invers proporţional cu încetineala cu care avansa construcţia căii ferate. Afacerile veroase ale diferiţilor antreprenori, atraşi de posibilităţile garantate de cîştig pe spinarea contribuabililor, ca şi lipsa de control a statului, au dus la situaţia bizară că lucrările se efectuau către mijlocul liniei şi rămîneau neatacate la capete, fapt care ducea la o serioasă ridicare a costurilor de execuţie, căci însuşi transportul materialelor pentru această lucrare nu puteau beneficia de existenţa porţiunii de linie deja construită.

● Economia României, slăbită de extraordinarul efort de război, pornea în 1945 pe drumul refacerii. Guvernul revoluţionar-democrat, instaurat la 6 martie 1945 prin voinţa poporului, a lansat un vast program pentru refacerea economiei, în care figura, cu o importanţă aparte, şi reconstrucţia căilor ferate şi a instalaţiilor distruse de război.

● La începutul anului 1948 linia ferată Bumbeşti-Livezeni era declarată şantier de interes naţional, unde urmau să lucreze, de la 1 aprilie al aceluiaşi an, brigăzile de tineret.

● Ţara face apel la tinerii ei. Şi tinerii au răspuns cu entuziasm acestui apel. Treizeci de mii de brigadieri, sosiţi din toate colţurile ţării, vor da aici unul dintre cele mai grele examene ale eroismului, clădind prin efortul lor epopeic o realizare de seamă a primilor ani ai Republicii.

Vigurosul „Hei-rup !“ va sparge liniştea munţilor.

● „Într-un fel, Defileul Jiului e transformat într-un front. Perforatoarele sfredelesc rocile dure, după care intră „în rol“ artificierii. În momentul în care armătura e pregătită, din extremităţile sectorului răsună puternic semnalul binecunoscut :

— Ardeeee ! Aaaardeeee !...

În clipele următoare, jos în vale, vehiculele „îngheaţă“, iar cele aflate în zona periculoasă se grăbesc să se depărteze. Valea începe să vuiască de explozii. Cantităţi uriaşe de rocă dislocată strică milenara rînduială tectonică. Nici nu se sting bine ecourile detunăturilor şi din adăposturi debuşează, „la un nou atac“, brigadierii. Vagoneţii şi roabele încărcate într-un timp record, se strecoară cu viteză spre locul de evacuare.

Pe defileu se întîlnesc locuri de muncă deosebit de grele, adevărate puncte nodale, „puncte-problemă“. Fără exagerare, legenda Meşterului Manole e trăită alevea de brigadieri, în numeroase locuri de muncă. În apropierea gării Lainici şi a tunelului Dîlma-Bradului, o pînză de apă se prelinge pe sub stratul gros de pămînt, făcîndu-ne zile negre. Mii de metri cubi de pămînt şi piatră — dislocaţi ziua pentru construcţia terasamentului — sînt aduşi la loc noaptea, prin alunecări şi surpări. Numai lucrările de amplorare pentru captarea apelor freatice, realizate cu mari eforturi şi la cote ridicate, duc la izbînda finală.

● În primăvara lui 1948, pe Valea Jiului răsar, nu chiar „peste noapte“ dar aproape incredibil de repede, taberele brigadierilor, adevărate oraşele din scîndură, pămînt şi carton gudronat. Barăcile-dormitor pot găzdui pînă la o sută de suflete, în paturi comune, cunoscutele priciuri. Cazarmamentul „clasic“ se compune din „istorica“ rogojină, o pernă umplută cu paie şi o pătură. Curăţenia e păstrată aproape cu patimă : pereţii, tot timpul proaspăt văruiţi, iar „podeaua“ — pămînt bătătorit — e [illegible] stropită cu motorină. ● Nu trecu prea mult timp şi apăr „stupine“, zumzăind de viaţă ziua şi noaptea, în [illegible] personalitatea lor distinctă. În dreptul fiecărei aşezări se bat „steme“ din pietre colorate, în tuşe de var, din brazde de muşchi, din coajă de brad, din trunghiuri fragede de mesteacăn. Se întocmesc emblemele fiecărui sector. Nu departe se află careul adunărilor generale, însufleţit săptămînal de uralele pentru fruntaşii în întrecere. ● Nu prea avem noi cine ştie ce utilaje. Baza o constituie (nu i vorbă-n vînt) entuziasmul colectiv. Entuziasmul e, dacă vreţi, caracteristica fundamentală a existenţei noastre de brigadieri. O atitudine, nu o lozincă ! Abaterea cea mai gravă de pe şantier o constituie neglijarea odihnei, o aba-

(Continuare în pagina 10)

O permanență de muncă, „PRETUTINDENI

Anii cînd nu poți dormi pe moale

În momentul cînd cei doi teleormăneni au plecat cu brigada la Șantierul național Bumbești—Livezeni — 100 de tineri în floarea vîrstei —, primul avea 26 de ani, iar al doilea numai 22. Ce-i drept, deținuseră funcții pe linie de tineret. Au fost secretari U.T.M. de plasă. Ba chiar, Jane Costea a deținut funcția de secretar cu reconstrucția la Comitetul județean U.T.M. Teleorman. În 1 aprilie 1948 acesta a preluat conducerea brigăzii teleormănene ; dată la care autorul acestor rînduri nu se născuse. Tocmai de-aceea îi ascult cu sufletul la gură. Sau, și de aceea.

Jane Costea ne spune că despre Cornel Moldoveanu nu s-a mai scris. Nici invitat n-a fost cu diversele aniversări ale șantierelor naționale. O merită, după cum veți vedea. Îi ascult pe amîndoi vorbind, povestindu-și, cu satisfacția nedimi-nuată de vreme. Întîmplările și amintirile povestite sînt atît de asemănătoare, încît nici nu mai contează cine dintre cei doi le povestește. Doar destinul lor a fost aparte, deosebit, în multe privințe.

De la 1 aprilie la 7 noiembrie, an de grație 1948 — dată ultimă cînd a trecut primul tren prin acest tunel de la Bumbești—Livezeni, alci s-a muncit dur, bărbătește, aspru. Ca în multe locuri din țară la reconstrucție, dealtminteri. Brigada din Teleorman avea să țină sus steagul pe Valea Jiului, secondată fiind de aceea din Constanța. Era o luptă cu stîncile, cu viiturile de apă din te miri unde, cu bolovanii uriași scoși din adînceuri de artificieri. În bătălia cu măruntaiele pămîntului au rămas, unul cîte unul, pînă la trecerea primului tren pe calea ferată construită de ei. Cale ferată care lega (și leagă) nu numai localitățile Bumbești de Livezeni sau viceversa, ci și alte zone ale țării. Hotărît lucru, a fost un exemplu admirabil al tinerei generații din acea vreme. Au construit această „poartă de ieșire în lume“ (și altele, desigur), pentru a arăta străinătății că se muncește bărbătește la construcția noii societăți.

Nu trebuie să ne ascundem după deget. Au fost și greutăți reale, indiscutabil. Drumul tinerilor către școli a fost ciuntit de război și de sărăcie. Dacă șantierul a fost o școală a maturizării și a... ici bărbătești, în multe privințe a fost și o școală a alfabetizării. Cazarea nu era cine știe ce. Erau paturi lungi în care se dormea militărește, unul lîngă altul. Apa caldă s-a introdus ceva mai tîrziu. Tinerii înșiși au durat primul cazan. Conjudețenii lor au intrat cu haine cu tot sub dușuri. C-un drum au comis două fapte deodată : s-au spălat pe ei înșiși, dar au spălat și hainele impregnate de colb de stîncă și sudoare. Erau albi în păr și sub ochi de praful de granit. Un alt adevăr al acelor ani este că atunci s-au legat și cele mai strașnice prietenii. Nu forțez nota, dar comparația cu betonul utilizat la viaducte și tunele mi se pare o metaforă ce ține tot de romantismul acelor ani. Ani eroici, în cea mai bună parte a lor.

Vă aduceți aminte de cîteva întîmplări? Întreb. Ei, cum să nu! răspund ei, Giacarel Miron aducea a puțină șchiopătare. N-au vrut să-l lase să vină cu noi, cu brigada. S-a ținut ca scaiul de oaie. Desena uimitor. Ne-am vîndut cota de țigări — 10 pe zi —, și ne-am cumpărat hîrtie și culori. Am pavoazat baraca. Toți ne-au urmat. Brigada din Constanța urmărea să ne „amulgă“ steagul. Eram brigadă-pionieră ; adică, deținătoare a cîtorva drapele de brigadă fruntașă. Cum să nu, vă dăm și nume. Notați, vă rog. **Augustin Remețean, Gheorghe Ștefănescu, Sever** și **Davila Plocon** (devenind sportivi de performanță), iar din brigada constănțeană **Ion Oană**, conducătorul brigăzii și **Ilarion Ciobanu**.

Ce altă întîmplare să vă mai spunem ? Se organizau concursuri de tot felul. Cine ridică și azvîrle bolovanul de 80—90 kg mai departe. Eram zdraveni, în putere. Chiar dacă condițiile de cazare erau ceva mai precare, mîncarea a fost excepțională.

Cînd am venit într-o „permisie“ de pe șantier, n-am putut dormi pe moale. Mi-am luat cearșaful și am dormit pe podea. Ce-ai visat atît de urît, mamă, de ai căzut din pat ? N-am visat nimic. Nu sînt obișnuit cu „boleria“. M-am învățat cu rogojina. Iar omul dacă a dormit și pe rogojină, abia atunci știe bine ce înseamnă patul moale, la tine acasă.

Fete n-aveam pe șantier, doar cîteva asistente și bucătărese. Mai veneau cu ansamblurile folclorice și de dansuri. A fost și orchestra „George Enescu“ din Capitală. Simbăta ori duminica seara scăpam la cîte-un bal prin comunele vecine. Unii și-au găsit cîte-o fată. Așa am pățit și eu, ne spune Cornel Moldoveanu. Aici, pe Valea Jiului, am cunoscut-o pe Aurora Covaci, din comuna Voluntari. Omul acesta nu-și poate reprima gestul de-a nu-și șterge o lacrimă cu podul palmei. Ne roagă să nu scriem nimic. Punem condeiul pe notes, dar mintea tînără înregistrează totul. Negreșit. Aurora era deosebit de frumoasă, ne spune nea June. Au fost o pereche fericită. Totul părea să meargă normal. Dar, după Bumbești—Livezeni, pentru meritele sale deosebite, Cornel Moldoveanu a fost detașat la Canalul Dunăre—Marea Neagră. A fost secretarul U.T.M. al primului șantier al tineretului de la Canalul Dunăre—Marea Neagră, kilometrul 23 Medgidia. Din cînd în cînd își chema tînăra soție și închiriau o încăpere în comună. Numai că drumul era anevoios și banii erau puțini. Aurora se bucura de privilegiul pe care i-l dăduseră zeii, adică era frumoasă. Într-o zi, tot holbîndu-se după unul din Tg. Jiu, care avea mașină — mare chestie la vremea aia, domnii mei —, a rămas așa, cu capul pironit, ca femeia lui Lot. A urmat, inevitabil, despărțirea. Ea a avut o tentativă de otrăvire. El a plecat, pur și simplu, de acasă și dus a fost. Nu e nici prima și, probabil, nu va fi nici ultima dintre despărțirile acestui pămînt. Anii aceia aspri și duri cereau nu numai înzecite eforturi, dar și fidelitate maximă. Cînd pornești de la lingura de lemn, cum se spune, și faci totul pentru liantul familiei, o astfel de despărțire este amarnică, chiar trecută prin filtrul anilor. Prețul unei aventuri pasagere îl plătești o viață de om. Numai cine l-a trăit îl poate cîntări cu adevărat.

Dar alte întîmplări dramatice ? Insist. Ce să vă mai spunem ? Unul, de-i ziceam Foamete, a căzut cu vagonetul, rostogolindu-se ca mingea, în Jiu. A prea încărcat vagonetul. Noroc că a scăpat viu și nevătămat. La Lainici, însă, ? tineri au fost striviți de iureșul stîncilor în prăvălire. Fie-le amintirea ușoară ! Noi n-am avut evenimente deosebite. Nedorite. Am rămas toți, ca o familie compusă dintr-o sută de membri, pînă cînd linia ferată Bumbești—Livezeni s-a dat în funcțiune ! În timpanele noastre mai stăruie și acum plăcut amintirea acelor locuri : **Lainici, Rafaila, Dinig, Pietrele albe, Borzii vineți, Bumbești, Livezeni, Tunelul Dragalina** (în aceste locuri memorabile și-a dat viața, în primul război mondial, generalul Dragalina).

Se cînta mult. Se muncea în comun. Se dormea în comun. Se trăia în comun. Nea Jane, părul ne-a cam albit, dar inima ne-a rămas tot tînără. Așa o fi, Cornele, că prea o spui cu foc. Trec anii, dom'ne, trec ! A fost o experiență de viață venită la timp. După cum vedeți, n-a fost chiar așa de ușor, cum se scrie în unele reportaje. N-are nici un sens să înflorim lucrurile. Cui folosește ? Unii tineri lucrau suspendați cu frînghiile de stînci. Stabilitatea era minimă. Opincile țineau puțin, căci nu se putea lucra cu alte încălțări ori, și mai sigur, nu erau altele. La terminarea lucrului pe șantier, să reținem, tinerilor brigadieri li se dădea un costum de salopetă nou-nouț și o pereche de sandale. Plus o medalie de brigadier, care ne strălucea pe piept. Ce ne mai mîndream cînd veneam la ai noștri, acasă. Nu știu cum sînt tinerii de azi, dar pentru noi era o reală bucurie și satisfacție. Ne știam folositori într-un moment crucial cînd țara avea mare nevoie de forța brațelor noastre tinere !

Nea Jane are un fiu, Cristian. Este inginer geolog. Are și o nepoțică. Al meu, Florin, a terminat liceul. Știe trei limbi străine. De puțin a trecut, cum se spune în sport, pe lîngă examenul de admitere la Facultatea de limbi străine. Asta-i place și basta ! Tinerii noștri trebuie pregătiți în schimb și pentru eșecuri. Viața nu-i prefirată de un șir neîntrerupt de izbînzi. Și nici covor de lăcrămioare nu ni se deșiră sub pași în fiecare zi. Vedeți, am 57 de ani. Lucrez ca șef de echipă de instalații la Întreprinderea de construcții speciale industriale montaj București. Am trecut prin multe la anii ăștia. Ne-ați tot scormonit cu întrebările. Numai trecînd prin această experiență de viață aspră venită cînd trebuie, te poți socoti om întreg. Această experiență, chiar dacă unora le-a procurat și durere, a dirijat rostul și a dat sens existenței noastre.

Frumoasă această evadare către anii tineri. Cornel Moldoveanu, (str. Covasna nr. 16, bloc F, sc. 1, ap. 1, telefon 82 00 52), este unul dintre aceia care au trăit din plin acei ani. Prețul plătit pentru ei n-a fost totdeauna minim. Ba, dimpotrivă.

DORIN SĂLĂJAN ■

DIN EPOPEEA BLUZELOR ALBASTRE

(Continuare din pagina 9)

tere foarte aspru sancționată. Ajungem pînă acolo încît fixăm plantoane duble, adică, pe lîngă plantoanele brigăzii respective, mai există altele, desemnate de brigăzile „rivale“ pentru supravegherea odihnei : nu cumva să părăsească cineva dormitorul în timpul nopții, spre a-și dubla norma. Condiția e să-ți realizezi planul în timpul celor 8 ore de muncă. ● Și, cu toate acestea, brigăzi întregi părăsesc noaptea barăcile și se furișează spre punctele de lucru. Se apelează la tot felul de subterfugii : sînt așezate sub paturi trunchiuri de copac perne haine de schimb ● **Tinărul Muncitor** îi dă în vileag pe „cei șapte magnifici“ din sectorul Livezeni, care părăseau de mai multă vreme locul de odihnă : „Tineri care se scoală noaptea din somn apucă tîrnăcopul și se strecoară tiptil spre tunel, ca să sape, nu puteau exista decît azi. Numai azi puteau face băieții din brigada X-a Deva ceea ce au făcut. Adică ? Erau șapte. Ziua au lucrat fără întrerupere de la două după-amiaza pînă la șase dimineața, iar a doua zi la două au intrat iar în șut. Toată isprava s-a petrecut în secret. Oamenii au ștens-o pe tăcute din baracă, ca să nu-i audă ceilalți, au lucrat pe brînci, apoi s-au înapoiat tot pe furiș, cu privirea cea mai nevinovată din lume. I-a zărit însă cineva care și-a însemnat numele lor pe hîrtie și a raportat comandantului. Gîndiți-vă la întîmplarea asta. E doar una din multe altele. Se putea ivi ea în 1938 ? Nu ! **Griul încolțește doar atunci cînd bate soarele !**“

● Să reflectăm acum la următoarele cuvinte : voluntar al reconstrucției. A lucra de bunăvoie, fără bocanci în picioare, fără nici o remunerație, cu pantalonii rupți și cămașa sfîrtecată, a lucra nu oricum ci foarte bine, pare de neimaginat pînă în acești ani fierbinți. Cauzele sînt de adîncime și ele trebuie căutate în marile prefaceri care au avut loc în viața oamenilor.

●„Unii cred că Bumbești-Livezeni a însemnat doar „Hei-rup“, că uriașa depășire a normelor a fost doar o chestiune de forță fizică. Eroare Brigadierii au avut autentice contribuții originale în organizarea muncii. Întrebați-i pe cei care i-au văzut la lucru. Întrebați-i pe Mihăilescu Florin și Seculician Nicolae din brigada dîmbovițeană, care

au avut „patentul“ lor : au realizat un jgheab pentru aruncarea pietroaielor de pe terasament direct în-Jiu, reușind să depășească norma cu 362 la sută. Ideea a fost apoi larg răspîndită pe șantier și îmbrățișată de mulți brigadieri.

Brigadierii inovau, inventau, lucrau noaptea pe furiș, în loc să se odihnească, și asta pentru ca la careu, duminica, să poată primi steagul de fruntași și numai pentru el să se strige : „De trei ori ca la brigadă !“ și numai lor să li se ofere flori. Dorință arzătoare a fiecărei brigăzi, a fiecărui tînăr !“

● 1948 : DE LA SALVA LA VIȘEU

● În ȚARA DE SUS, se construiește „o cale ferată cum nu s-a mai văzut pînă atunci“. Prin ea, Maramureșul se leagă cu țara. Pe 63 de km au fost rostogolite stînci, sfredeliți munți și legați prin viaducte. Pînă la această construcție, ca să ajungi în Maramureșul istoric trebuia să treci cu trenul prin afara granițelor țării. Trei tunele din care unul de 2 400 de metri, numeroase poduri, viaducte și terasamente sînt necesare pentru ca sarea, cărbunele și cuprul țării de sus să intre în circuitul economic iar oamenii și locurile să primească un nou impuls în ridicarea lor materială și culturală. ● Pe șantier sosesc, începînd din aprilie '48, în flux continuu, brigăzi din toate colțurile țării. Încă din primele zile se prezintă patru mii patru sute de tineri. Străzile Capitalei răsună de larma brigăzilor care se îndreaptă spre Salva-Vișeu, scandînd lozinca : **„Vom munci și vom lupta, linia vom termina !“** Ultimele strîngeri de mînă, ultimele urări de drum bun. ● Să ne amintim cuvintele unui brigadier, Mircea Malița, unul dintre cei 30 000 tineri care-au trăit în 1948 viața Bumbești-Livezenilor : **„Șantierele au valoare de simbol, ele reprezintă o bună școală a disciplinei colective, a sincerității relațiilor dintre oameni. Pentru cei tineri este, poate, locul unde capătă voluptatea de a construi, de a gîndi creator, aptitudini care se păstrează toată viața și care regenerează entuziasmul în fața fiecărui act social“.**

● „Sînt venit tocmai din Vlașca. Mă cheamă Mîndru Nicolae. Eu am avut numai doi feciori. Cel mare a pierit la Cotul Donului și n-am putut să-i mîngîi măcar ultima dată fața. Al doilea a murit aici.

de viață și de conștiință:

UNDE PATRIA O CERE“

Generația Metrou

La ora cînd intra în funcțiune primul tronson al primei magistrale de metrou (vă mai amintiți ?, linia dintre **Semănătoarea** și **Timpuri Noi**, ca o punte simbolică între doi poli industriali), înscrînd Capitala României printre cele 11 metropole ale lumii deținătoare, pe atunci, de asemenea mijloace de transport urban, epopeea acestei noi cutezanțe tehnice a epocii noastre, astăzi un fapt ajuns atît de obișnuit pentru noi toți, abia începuse. Dar ea și făurise o nouă generație de constructori. De la planșetă — ingineri care își asumau responsabilități copleșitoare, desenînd traseele, gîndind soluțiile constructive și de rezistență, însoțind pe o mare lungime firul unei ape — la buldoeriști, macaragii, betoniști, liniori de cale, electroniști, arhitecți pentru stațiile de metrou, deviatori de ape și conducte..., o infinitate de profesii și meserii mai vechi ori cu totul și cu totul inedite, învățate din mers, dar cu soliditate și temeinicie.

Să facem acasă totul, de la tunele și linii, de la depou și sisteme electronice automate de dirijare și conducere, la vagoane speciale, ceea ce nu mai făcusem niciodată, aici era cutezanța. Dar tot ceea ce înfăptuim de circa 4 decenii încoace în România socialistă este ceea ce n-am mai făcut niciodată. Transformînd o țară întreagă în lung și lat într-un atotcuprinzător șantier prin care am străbătut, am comprimat secole în cele 4 decenii, prin care am zidit nu numai templele unei civilizații moderne și demne, prin care am zidit destinele unui popor întreg și pe noi înșine, ca valoare și conștiință.

Dar să ne reîntoarcem la Generația Metrou, ea putînd fi pe drept un capitol, un capitol strălucitor și semnificativ al acestei istorii vii, al forței noastre de zidire cu puteri proprii, cu încredere în noi pentru a rămîne noi înșine. (Mulți — din afară și chiar dinăuntru — au fost sceptici că vom fi capabili să izbutim pe cont propriu într-o operă tehnică atît de complexă și atît de costisitoare cum este un metrou)...

...Răsfoiesc un carnet vechi de reporter, din mai 1978, cînd Generația Metrou era în marș, se constituia, se definea în zbaterea muncii, în strimtoarea termenelor, în frămîntarea învingerii greutăților ce apăreau mereu și mereu, cotidian, de parcă ar fi pîndit-o anume pentru a-i pune princeperea și coeziunea la încercare. Îl răsfoiesc cu o emoție neașteptată, căci descopăr, iată, oameni extraordinari pe care îi uitasem, alții, la fel ca ei, luîndu-le locul, cu fiecare alt reportaj, cu fiecare an trecut, cu fiecare număr de revistă, cu fiecare alt nou șantier deschis, pe care reporterul are menirea să-l străbată. Transcriu, ad-literam, din filele sale.

13 mai 1978. Zi neobișnuit de fierbinte. La ora 9 dimineața particip la o „operativă“ a dispecerilor. Situația fizică la zi. La Depoul Ciurel se amenajează ultimul gol tehnologic. Au apărut probleme la izolațiile peretelui vertical în hala de revizii. Proiectantul, venit la fața locului, a dat soluțiile. Se merge mai departe. Zona 9B : în cursul acelei nopți, care a precedat dimineața inițierii, s-au finalizat ultimele radiere pe acest tronson. (E un succes mare). La Stația „Semănătoarea“ se continuă finisajul. Lupta contra inundațiilor și infiltrațiilor se dă cu succes, nu afectează avansul. Pe restul tronsonului, nimic deosebit. La Stația Grozăvești, 2 echipe de dulgheri (circa 15—17 oameni) pe „timpul acesta nefavorabil“ (fuseseră ploi groaznice, torențiale, zile în șir) au turnat 438 metri cubi de beton și au excavat 285 metri cubi de pămînt. Un record. „Toată bătălia pentru stația Grozăvești, altfel nu se poate avansa în amonte !“ În spatele Spitalului clinic municipal, „problema inundației pe firul dinspre Dîmbovița — rezolvată“. Se lucrează la pereții tunelului, se montează o cantitate masivă de fier-beton, terenul e slab...“ Probleme : nu se livrează la timp anumite betoane, bușonarea unei conducte de canalizare, golul tehnologic de la Podul Mărășești întîrzie deschiderea circulației auto și pentru pietoni, trebuie grăbită lucrarea. Peste tot urgențe, urgențe, urgențe...

15 mai 1978. La un punct de lucru al Grupului de șantiere aparținînd Trustului Energoconstrucția. (Așa s-a constituit la început Generația Metrou, din alte șantiere, din alte nuclee, din alte familii de constructori cărora le intrase în sînge spiritul sacrificiului de sine, care deprinseseră arta de a face dintr-o baracă un cămin cald și confortabil, dintr-un grup de barăci — un orășel, din șantier — un mod de existență, un rost al omului pe pămînt, din problemele muncii — problemele lor existențiale). Inginer **Ion Mildner**. Ochi albaștri, păr grizonat, deși are 43 de ani. Din care 22 pe șantiere. „Botezul“ a fost la Argeș, la barajul mare. (Cei pe coronamentul căruia trecem astăzi în fuga automobilului, sau ne plimbăm indiferenți cu piciorul, admirînd panorama munților și a marelui lac, fără să știm, fără să ne gîndim că aici un tînăr inginer dădea proba vieții, proba priceperii și maturității sale profesionale. Fără să ne mai amintim că este unul dintre puținele baraje cu dublă curbură din Europa, calculat și proiectat de un alt mare inginer român, profesor al tînărului inginer care a avut șansa să pună umărul la înălțarea lui, să-l „pună în operă“, cum se spune inginerește). De la Argeș la Porțile de Fier I, de la Porțile de Fier I pe Lotru, unde a stat pînă a încheiat lucrarea, de la Lotru în Moldova, pe Siret, apoi — un scurt popas în minister, la serviciul tehnic. Unde nu i-a priit însă, de dorul a ceea ce învățase să facă mai bine, de dorul de a vedea cum se înalță sub bagheta sa de excelent dirijor de orchestră, armonii de piatră și oțel, edificii pentru eternitate. A venit la Metrou din Moldova, de pe Siret, nu singur ci cu familia. Cu familia sa de constructori — maiștri, ingineri, șefi de echipă, muncitori. „Oameni buni, de bază. Așa lucrăm noi, pe familii, ca albinele, ne obișnuim unii cu alții, știm ce poate fiecare, știm ce să cerem unii de la alții, ce rol are fiecare în stupul său. Să vă enumăr cîțiva ? Gheorghe Mateescu — șef de echipă dulgheri, Gheorghe Jeder — dulgher de cea mai bună clasă. Ei sînt cei care umblă cu centimetru, ei fac cofragiul, de care depinde precizia lucrării, dar să știți că tot ei și betonează. Ne-am obișnuit cu mai multe meserii ; trebuie să drămuim forța de muncă. Pretutindeni sînt atîtea șantiere, ar trebui altfel să transformăm toată populația țării în constructori“.

Are în responsabilitate lucrările de bază de la Cotroceni pînă la Grozăvești la uzină, în amonte de pod, pe albia Dîmboviței. E o perioadă critică — nevoie de utilaje, de brațe de muncă, de materiale. Utilaje și brațe de muncă au început să sosească din Șantierele T.C.H., ale Trustului de construcții hidrotehnice. (Chiar acum, stau la rînd, în fața ușii pe care scrie „Personal“, un mare grup de oameni veniți tot de pe Siret. Alții, afară, au și început organizarea de șantier, își plantează „orașul“, barăcile. Momente grele ? Cu duiumul. Dezafectările — eliberarea traseului de locuințe, de utilitarele subterane ale orașului ; se dezgroapă lucrări vechi, de peste 100 de ani necunoscute (și nebănuite de proiectant, de topometriști). S-au găsit și bombe, proiectile, muniții din timpul primului și celui de-al doilea război mondial (care, se știe, n-au cruțat Bucureștiul). Baterea parîngelor, pentru începutul excavațiilor, a ridicat tot felul de dificultăți, prin surprizele terenului — nisip, ape, iarăși nisip. Inundațiile din 1975 au dus înapoi lucrările cu luni de zile. S-au readus la zi, muncindu-se cu încordare timp de o lună, zi și noapte. Apele au trecut peste parplanșe au amestecat totul cu mîl și noroaie. Schimburi prelungite, schimburi nedormite, schimburi de veghe. „Și cu toate acestea, între 9 mai 1975 și 9 mai 1978, între două sărbători ale victoriei, am fost victorioși, realizînd 2 stații — Grozăvești și Semănătoarea. Depoul (cu ateliere de întreținere și reparații, precum și toate celelalte dotări aferente), 3,300 kilometri de galerii. Seismul din 4 martie 1977 a fost examenul cel mai total care a probat în modul cel mai violent și necruțător calitatea muncii noastre. Nici o fisură, nici o galerie de metrou din tot ceea ce era gata — și era gata foarte mult — nu s-a clintit din loc, nici măcar un milimetru“, conchide inginerul șef al Grupului de șantiere construcții industriale, Ion Mildner, cel născut la Sibiu și trăind prin toată țara. Pe unde o mai fi acum ?

Să mergem pe teren să cunoașteți oamenii noștri cu adevărat, la locurile lor de muncă.

În carnetul meu urmează nume, biografii, destine, pasiuni, recorduri, soluții în premieră. Așa s-a format Generația Metrou. O generație de viață lungă — căci proiectele privind noile linii și noile magistrale ce vor traversa și înconjura Capitala noastră sînt grandioase și precum ne indică acele împrejmuitoare de șantiere cu litera M mare, devenite familiare pe străzile orașului, anunțîndu-ne că dedesubt se lucrează — o generație de constructori de elită, modelată de temperatura unei munci contracronometru, de temperatura nobilului sentiment de iubire pentru zidirile noastre.

CICI IORDACHE-ADAM

DIN EPOPEEA BLUZELOR ALBASTRE

Întorcînd capul către ripa hidoasă a exclamat cu mînie : „Munte nemernic, mi-ai hăcuit feciorul“. A privit un timp îndîrjit, cu ochii lăcrimați la muncile insensibil și sfidător. Într-un tîrziu, a continuat : „mîine, cînd o să faceți apelul și o să se strige numele lui, nu vreau să se răspundă „căzut la datorie“, pentru că nu i-a rămas locul gol. Am venit eu. Și-am venit ca să rămîn. De mîine, puteți să-i strigați numele ca și înainte“. ● Grigore Daia : Era într-o marți. A doua zi trebuia să mă prezint la primărie pentru oficierea căsătoriei cu Nina. Numai că n-a fost așa. La ora 12 noaptea am primit un mesaj de la C.C. al U.T.C. prin care eram anunțat că trebuie să plec cu șeful Comandamentului central al brigăzilor de muncă voluntară la Salva-Vișeu, pentru a lua în primire postul de comandant al șantierului. Trebuia să-l înlocuiesc pe Ion Ștefan.

— Și căsătoria ?

— Evident, a trebuit s-o amîn. După o lună, am cerut o permisie de două zile, am „încheiat formele“, mi-am luat soția și m-am reîntors pe șantier. „Voiajul de nuntă“ și „luna de miere“ au durat tot atît cît a durat și călătoria pînă la Salva. Soția mea și-a luat un concediu fără plată, de 3 luni, pentru a fi alături de mine. La început i-a fost greu. Se temea să iasă pînă afară să-ntindă rufele la uscat. Apoi, s-a acomodat, a început să iubească șantierul. A muncit alături de mine pînă la începutul lui decembrie 1948.

● Începînd din anul 1948 Brigadierul-constructor devine un personaj de legendă în viața societății. El poate fi întîlnit pretutindeni unde se ridică o nouă magistrală, un nou șantier, un nou combinat El poate fi recrutat în anii care urmează șantierelor de la Bumbești-Livezeni sau Salva Vișeu, pe șantierul deschis al noii Hunedoare, la ridicarea din temelii a Fabricii de ciment de la Fieni, a termocentralei Ovidiu II, a stadionului 23 August, a înălțării Fabricii de rulmenți din Bîrlad, a Teatrului de Operă și Balet etc. ● Duminică 26 octombrie are loc, la Tîrgu Secuiesc festivitatea terminării lucrărilor din prima etapă a șantierului conductei Nadeș-Onești. ● Prin magistrala de gaz metan Nadeș-Onești, lungă de 200 kilometri, lanțul șantierelor naționale ale tineretului se întregește cu o nouă verigă, o verigă aflată la un deceniu distanță față de primele șantiere, Agnita-Botorca și Ceanu-Mare-Cîmpia Turzii.

● **Anul 1968, intră în istoria muncii patriotice drept anul șantierelor pe căile ferate.** ● În ziua de 17 iunie 1968, cronica vie a muncii patriotice înregistrează deschiderea a cinci șantiere naționale ale tineretului : **autostrada București-Pitești, șoselele Cîmpina-Comarnic, Bumbești-Livezeni, Baia Sprie-Sighet, aeroportul Otopeni.** 4500 de tineri utecriști, îndeosebi elevi și studenți, din zecile de mii de solicitanți, lucrează pe șantiere naționale din industrie. Peste 6 000 de studenți muncesc pe ogoare la extinderea sistemelor de irigații sau la strîngerea recoltelor.

● **La entuziasta adunare de la teatrul de vară „23 August“, consacrată aniversării a 20 de ani de la înființarea primelor șantiere naționale ale tineretului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arată în cuvîntul său cald și mobilizator : „ÎN TOT CE S-A CONSTRUIT PE ÎNTINSUL PATRIEI, PE MARILE ȘANTIERE, ÎN TOATE UZINELE, ÎN TOATE COOPERATIVELE, ÎN TOATE ORAȘELE ȘI SATELE ÎNFLORITOARE, SE AFLĂ ÎNCORPORATĂ ȘI MUNCA MINUNATULUI NOSTRU TINERET, EFORTURILE GENERAȚIEI TINERE, CARE A DAT DOVADĂ DE UN NEÎNCETAT EROISM ÎN MUNCĂ.“**

● Urmează alte mari șantiere în vatra cărora tînărul brigadier devine o prezență activă : „Porțile de Fier I“, Lotru, Rovinari, Turceni, Transfăgărășanul. Astăzi se spune cu mîndrie că generația marilor cetăți de lumină s-a născut la Bîrzești, și-a trăit adolescența pe Argeș, s-a clădit la școala înaltă a Porților de Fier, a Rovinarilor și Turcenilor, și continuă să supună Cerna, Someșul, Oltul sau bătrîna Dunăre.

● **Faptele celor care au purtat peste ani flacăra de nestins a muncii patriotice îndreptățesc încrederea acordată tineretului de către partid, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a încredințat tineretului și armatei, noi și măreț sarcini la ședința de analiză a activității U.T.C. și U.A.S.C.R. din 1 februarie 1974 : „ESTE NECESAR SĂ TREBUIE SĂ TRECEM LA ORGANIZAREA UNOR ȘANTIERE MARI, ÎN CARE ÎNTR-ADEVĂR TINERETUL SĂ AIBĂ CONDUCEREA, SĂ PARTICIPE EFECTIV LA MUNCĂ ȘI UNDE SĂ ÎNVEȚE ȘI A MUNCI, DAR ȘI A CONDUCE. AVEM O EXPERIENȚĂ MAI VECHE ÎN ACEASTĂ PRIVINȚĂ ȘI TREBUIE S-O FOLOSIM ÎN MOD CORESPUNZĂTOR.**

COMITETUL CENTRAL AL U.T.C., CONSILIUL U.A.S.C.R., ÎMPREUNĂ CU MINISTERELE ECONOMICE, CU SPRIJINUL NEMIJLOCIT AL ORGANELOR DE PARTID, VOR TREBUI SĂ STABILEASCĂ OBIECTIVE ECONOMICE A CĂROR REALIZARE SĂ FIE ÎNCREDINȚATĂ ÎN PRINCIPAL TINERETULUI, SUB FORMA ȘANTIERELOR NAȚIONALE ȘI LOCALE ȘI ÎN CARE TINERII DE TOATE CATEGORIILE SOCIALE SĂ PARTICIPE EFECTIV LA MUNCĂ“.

● Pe baza acestor orientări, începînd din vara anului 1971, odată cu startul șantierului, Giurgiu-Răzmirești din Cîmpia Burnasului — organizația U.T.C. preia asupra sa întreaga activitate de organizare, planificare, conducere a șantierelor, organizarea de șantier, angajarea specialiștilor, mobilizarea tinerilor din școli și facultăți la muncă, potrivit profilului fiecărui șantier, asigurarea și folosirea tehnicii conform legislației în vigoare.

● Experiența dobîndită la Răzmirești este continuată, îmbogățită și aplicată pe șantierul național de la Canalul Dunăre-Marea Neagră, „Magistrala albastră“ în construcție, pe Șantierul național din bazinele carbonifere Rovinari și Motru, la Combinatul siderurgic Galați, Combinatul petrochimic Midia-Năvodari, Întreprinderea de termoficare Zalău, Sistemul de irigații Vișoara-Nord, Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II, Centrala termoelectrică și de exploatare a șisturilor bituminoase Anina, Sistemul de desecări București-Nord, pe alte șantiere ale tineretului. Am trăit o bună bucată de timp în mijlocul brigadierilor de pe Canalul Dunăre-Marea Neagră și de la Rovinari. ● Pe **„Magistrala albastră“** Uniunea Tineretului Comunist și-a asumat răspunderea construirii unui tronson de canal de 10 km, pe porțiunea cea mai grea sub aspectul execuției (Kilometrul 45—55).

● Numărul șantierelor naționale și locale ale tineretului este în necontenită creștere. În anul aniversar 1983, U.T.C. poartă răspunderea pentru activitatea a 9 șantiere naționale, 39 județene și 197 locale.

Montaj realizat de AUGUSTIN V. POP

Grandiosul proiect de transformare a pămîntului prin viață și prin dăruirea patriotică a noilor generații de brigadieri

UN ȘANTIER AL PÎINII, UN ȘANTIER CÎT ȚARA

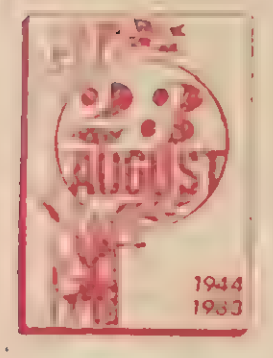

Marșul lanurilor de grîu

Sînt atît de cunoscuți acești București încît nimeni nu poate să-și imagineze cum mai arată și pămînturile din preajma lui. Și dincolo de periferie, pe lîngă satele care s-au oprit pe aproape în drumul lor spre oraș, se întinde o imensă zonă de pămînturi bolnave, crovuri și sărături, mlaștini și locuri secătuite de putere, un pămînt care a tot dat și-a tot dat pînă cînd oboseala și vîrsta l-au făcut nepăsător la semințe și care-i dă omului după un an de muncă atît cît îi ajunge să nu piară și să lasă din iarnă pînă în vara viitoare. Multă vreme am crezut că-i de-ajuns ca țăranul să fie lăsat în pace și va fi belșug de recoltă. Și iată că nu-i adevărat, pămîntul are nevoie nu numai de semințe și de îngrășăminte, mai are nevoie de tratamente, de o asanare continuă, altfel el se va reduce la umila mișie de-a ne căra în spinare. Iată că acest grandios proiect de reconstrucție a pămîntului inițiat în acest an vine să răspundă unei nevoi extrem de dureroase. Poate că el este și răsplata noastră pentru atîtea sute și mii de ani în care toți s-au grăbit să ia și să ia tot ce se poate lua de la bunul și unicul nostru pămînt. București Nord. Din 15 județe ale țării au venit oameni săritori, elevi și tineri care au început recondiționarea pămîntului pe o suprafață care se întinde pe teritoriul a trei județe (Dîmbovița, Prahova și Buzău) urmînd ca la sfîrșitul acestei imense operațiuni chirurgicale 119 000 de hectare să fie redate circuitului agricol numai și numai prin truda celor tineri. În acești doi ani cîteva sisteme au fost repuse în funcție, toamna aceasta fiind prima cînd suprafețele amenajate vor intra pe recoltă. Cum arată pămîntul după operație? Suprafețe întinse pe care se leagănă porumbiști dese și înalte, lanuri de cartofi cu vreji copți așteptînd un septembrie cald și, ici colo, arături. Nimic nu te poartă cu gîndul la marea operație încheiată. Nimeni nu-și imaginează că pămîntul e ca un os după o fractură, că în adîncul lui inoxidabile și neutre sînt pe-

cile de oțel, tuburile absorbante și o rețea secretă de canale mici pentru drenaj. Mai mult, nimeni nu-și imaginează că pentru frumusețea acestor porumbiști foșnitoare în unele locuri pămîntul a fost lust aproape bulgăre cu bulgăre. Și toată această schimbare la față a cîmpiei a fost făcută nu cu savanți sau cercetători, ei au pus „la cale proiectul — toată această schimbare, întinerire a pămîntului n-a fost făcută cărînd-i cu roaba. Tot greul acestei operațiuni de mari proporții l-au dus și-l duc meseriași tineri, oameni de nădejde, mecanizatori și șoferi, excavatoriști și skreperiști. Unii au venit cum se vine la toate lucrurile noi, din curiozitate, alții urmîndu-și mașinile. Au fost detașate excavatoarele sau skreperele, și ei au zis, noi ne-am uns mașinile, noi le-am întreținut, acum nu le-om da pe mîinile altora, mergem cu ele, și de la orezăriile de lîngă Dunăre au ajuns la întinerirea pămîntului la nord de București. Așa au venit la întinerirea pămîntului **Ion Duică, Ion Nedelcu, și Ștefan Gugea** și altfel au coborît din nordul Moldovei sau din Vrancea **Dorică Postelache, Ion Dogaru** sau **Ion Dumitru.** Întîi a venit unul, primul, cel care a deschis drumul. A fost de-ajuns. Peste două luni a mai sosit unul din Vrîncioaia. Un pui de țăran pornit în lumea mare, n-a avut curajul să croiască singur o cale, a luat-o pe urmele unui vecin, a învățat meserie cu el, stînd cîteva luni la umbra acestuia și pe urmă a primit un utilaj și s-au depărtat. După cîteva luni, în care și-au auzit și respirația și icnelile, cei doi s-au desnărăjit, au ajuns să lucreze la cîțiva kilometri unul de altul, singuri, ca niște ridicături ciudate pe întinderea cîmpiei. Pentru cine nu știe să asculte pămîntul, să-l înțeleagă și să-l privească urît trebuie să simtă stînd zilnic de unul singur în mijlocul cîmpiei, a pămîntului care îți lasă impresia că se scurge în valuri molcome spre nicăieri. Brigadierii au crescut, unii s-au căsătorit, alții au venit cu nevestele. Există printre brigadieri și oameni care aproape c-au uitat în ce an au absolvit școala, care n-ar putea spune într-o ordine exactă toate locurile prin care au lucrat. Nimeni nu le poate spune, voi sînteți bătrîni, nu aveți nici o treabă cu pămîntul, pe voi nu vă privește, plecați unde vedeți cu ochii, n-avem nevoie de voi! Poate că e vorba de o stare de spirit. Poate că meseria i-a purtat pe unii și-n aceste locuri dintr-o nevoie simplă, strecurată și-n judecata că unde e de muncă nu e de rușine.

E atît de odihnitoare la privit această domoală răscolire a pămîntului privit de departe. E ca o răsplată de mare bun simț. Cînd și cînd la cei pierdut în marea de pămînt mai vine cîte o nevastă sau cîte un camarad ca să-i aducă apă sau de-ale gurii. Truda la pămînt sporește foamea, o face mare și puternică, asemeni unei pantere amenințătoare. Și, din cînd în cînd, mai vin topografii cu măsurătorile, oamenii tehnicianului **Gheorghe Lupu**, cei care închid un ochi și cu celălalt privesc printr-o lentilă despre care se spune că nu arată numai distanțe, ci că, uneori, spre amurg, în ea pot fi văzute lanuri de grîu care se apropie cu o unduire ademenitoare.

CORNEL NISTORESCU

Fișe pentru istorie

● În anul 1948, 622 de brigăzi ale tineretului, cuprinzînd 12 000 de brigadieri au populat pe primele șantiere ale tineretului.

● În anul 1946 se organizează primele tabere de reconstrucție ale tineretului care, în 1947 cuprind 96 000 de tineri organizați în 363 de brigăzi care au contribuit la realizarea unor obiective economice de importanță națională ca: Uzinele metalurgice Hunedoara, Calea ferată București — Roșiori de Vede, Calea ferată Caransebeș — Reșița, Depoul C.F.R. Craiova, Extragerea cărbunelui din bazinul minier Valea Jiului.

● În 1948 se organizează primele șantiere naționale ale tineretului cu 9 982 de tineri muncitori și 4 322 de tineri țărani, mobilizați la șantierele Ceanu-Mare Cluj, Bumbești — Livezeni, Salva-Vișeu, îndiguirile din Lunca Prutului.

● În următorii ani au fost organizate noi șantiere la Combinatul siderurgic Hunedoara, la Fabrica de rulmenți Birlad, la Termocentrala Ovidiu II, la Hidrocentrala de la Bicaz, la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii, la Stadionul „23 August". S-au construit șoselele Bumbești — Livezeni, Comarnic — Cîmpina, Baia Sprie — Sighet, aeroportul București—Otopeni și s-au dat în funcțiune sistemele de irigații Dragalina (Ialomița), Valea Carașu și Gălățui — Călărași.

● La indicația secretarului general al P.C.R. tovarășul Nicolae Ceaușescu, din anul 1974 s-a trecut la organizarea unor Șantiere naționale ale tineretului de tip nou, la mobilizarea tinerilor la realizarea unor mari obiective ale economiei naționale. Astfel au fost deschise 9 șantiere naționale ale tineretului, 37 de șantiere județene și 192 de șantiere locale pe care lucrează zilnic 32 000 de tineri. Cele 9 șantiere naționale sînt Canalul Dunăre — Marea Neagră, Combinatul Petrochimic Midia, Sistemul de desecări și îmbunătățiri funciare București Nord, Sistemul de irigații și îmbunătățiri funciare Vlășoara Nord, Combinatul minier Rovinari, Combinatul minier Motru, Centrala termoelectrică Drobeta-Turnu Severin, Centrala termoelectrică pe șisturi bituminoase Anina, Sistemul hidroenergetic Porțile de Fier II. Valoarea tuturor lucrărilor ce revin șantierelor naționale ale tineretului se ridică la 2,5 miliarde lei.

În perioada următoare, pînă în anul 1989 obiectivul Uniunii Tineretului Comunist va consta în realizarea sarcinilor din programul național de asigurare a unor producții agricole sigure și stabile, program de reconstrucție a pămîntului inițiat de președintele țării, la înfăptuirea căruia tinerii își vor aduce o importantă contribuție prin efectuarea lucrărilor de desecări și îmbunătățiri funciare pe o suprafață de 500 000 de hectare.

M. CORNELIU

VINERI, 19 august 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

„Avem nevoie de filme bune, revoluționare, care să prezinte mărețele realizări ale poporului nostru, să mobilizeze și să înfățișeze eroi care să constituie un model de muncă și viață."

NICOLAE CEAUȘESCU

Eroul filmului românesc:

Omul, constructorul acestei lumi

Am întreprins această anchetă — despre cinematografie — în condiții deosebite: cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative de la Mangalia, criticile și îndrumările adresate lucrătorilor din domeniul cinematografiei au devenit un program pentru discuții pertinente și creatoare.

Ne aflăm, fără îndoială, într-un moment crucial pentru arta filmului, dar se poate spune că pentru artă fiecare moment este unul crucial. Fiecare pas (artistic), într-o societate ca a noastră, trebuie să fie dublat de un pas de conștiință: a ști unde te afli pe scara artei înseamnă de fapt a ști pe ce treaptă a gîndirii despre lume și viață, pe ce treaptă de civilizație te afli. De la Răsună valea și pînă la Pe malul stîng al Dunării albastre se întinde un drum lung, acela al cuceririi unei arte de cea mai puternică penetranță în conștiința publicului larg, un drum al consacrării unor idei juste despre ceea ce trebuie să fie filmul românesc al zilelor noastre. Sînt idei în jurul cărora trebuie zăbovit iar și iar, în virtutea marilor răspunderi pe care cinematografia le are în formarea omului nou al societății noastre. Cine este eroul filmului românesc? Este el un simplu personaj sau, dimpotrivă, un erou în adevăratul sens al cuvîntului, reper cu valoare modelatoare? În ce mod epoca noastră, cu marile ei realizări, cu problematica ei atît de complexă, își găsește în film nu numai o oglindă fidelă și revelatoare, ci și un instrument de mobilizare și transformare a conștiinței publicului? Iată cîteva din întrebările-cheie care stau în fața filmului românesc, a artei noastre în genere, acum și aici.

Transcriem în cele ce urmează cîteva gînduri ale unor oameni ai filmului, pe marginea acestor întrebări.

Vladimir Găitan:

Trebuie să ne facem un examen de conștiință

„Am revăzut la TV. „Întoarcerea lui Magellan"... de ce astfel de eroi, ca aceia pe care i-am interpretat eu, nu sînt perpetuați?!

Mi se pare a fi un moment de răscruce cînd generația mea, care nu a apucat ororile unui război, dar care a trăit începutul revoluției, cu toate greutățile ei inerente, ajunsă la o maturitate fizică, trebuie să se gîndească și la o maturitate profesională!... Primul căruia îi reproșez niște slăbiciuni profesionale sînt eu! Dar dragostea de lucru, de a fi așadar tot timpul în fața aparatului de filmat, te face uneori să accepți partituri schematice, partituri care ulterior se dovedesc a fi neadevărate... Mă gîndesc că asistăm la un moment crucial, cînd toți trebuie să ne facem un examen de conștiință.

Uneori, noi, actorii, trebuie să ne cenzurăm slăbiciunile; oamenii ne privesc și ne iubesc ca pe eroii pe care îi interpretăm (poate că din pricina asta actorul este acuzat că în viața de toate zilele joacă teatru!), am colegi care s-au dus seara la teatru, au jucat comedie, în timp ce acasă părinții decedaseră — este vorba de Amza Pellea, Sanda Toma, și alții: este, aceasta, sau nu, un act de eroism?

Oamenii vin, după o zi de muncă, să ne vadă. Pentru seara ala de mister și spectacol, care, la urma urmei, e sărbătoarea lor! Nu a noastră...

Ei ne cinstesc îmbrăcîndu-se frumos, și vin cu gîndurile lor cele mai frumoase — cum să-i trimiți acasă spunîndu-le că tu ai 40 grade temperatură?!

Am avut roluri schematice, neadevărate. Le-am jucat: pentru că un actor care nu exersează tot timpul, este ca și un sportiv care nu se antrenează. M-am lovit de acest personaj schematic, am sperat ca împreună cu regizorul să încerc măcar să-l umanizez — din neferi-

(Continuare în pagina 18)

Virgil Calotescu:

Să produci calitatea, frumos și bine

„A prezenta frumosul și modelele demne de urmat într-un film nu înseamnă a evita latura (minoritară) dar încă negativă a vieții, „eroii" negativi, pentru că atunci nu va mai exista starea de confruntare dramaturgică. Un erou care nu are cu cine și cu ce lupta, nu poate fi erou.

Constructorii socialismului, acești eroi cotidieni, merită titlul acesta pentru că ei au luptat și luptă împotriva unei alte morale, împotriva unei alte atitudini — reprezentînd, toate, concepții retrograde. Ca în orice război, eroii sînt în conflict cu tabăra adversă și numai învingînd-o ei devin eroi; într-o bătălie istorică ca bătălia ce se consumă în zilele noastre, trebuie să existe și adversar: asta e doar o fațetă a luptei construcției socialismului.

O altă fațetă a acestei lupte este cea cu greutățile proorii construcției, cu propriile atitudini individuale; cu mentalitățile ce rezidă în fiecare din noi. Greutatea cea mare e ca de la un anumit nivel, pe care îl ai, să atingi culmea pe care ți-o dorești: să produci calitativ, frumos, și bine! Și dacă vorbim de eroi: actul Unirii de la 1 600 nu poate fi conceput fără Mihai Viteazul, nu? Dar nici fără marea sa armată! Sau Mărășești...

Sigur că naționalizarea, de pildă, au făcut-o niște muncitori. Astăzi însă nu acei muncitori sînt eroii, ci acei care fac roboți industriali; iar acesta nu e un simplu joc de cuvinte.

Am făcut un film, „Ultima generație de săraci", în care m-am referit la 28 de oameni, printre primii care au înființat o gospodărie agricolă colectivă, un C.A.P. — partea lor de eroism a rămas acolo, în anii aceia, pe mine m-a interesat însă un alt gen de eroism: astăzi, cei 28 de inși au devenit milionari! Cum au ajuns aici? Cred că

(Continuare în pagina 18)

Constantin Vaeni:

Marile curente din artă cultivă eroul

„Mi se pare firesc și binevenit ca în contextul în care cinematografia ca artă și pe plan mondial parcurge un fenomen de oarecare degradare — cînd în lume apar, din păcate, pe lîngă mari filme (în sens și scop identic umanitar), apar și subproduse ce, prin fascinația spectacolului în sine, exercită o influență dubioasă, dacă nu chiar negativă, asupra marelui public (care nu e format numai din oameni cu o pregătire superioară, ci mai ales din amatori de spectacol). Este firesc să analizăm uneori ce trebuie să arătăm, să spunem, prin filmele noastre. Au existat și la noi, ca și aiurea, filme mai slabe și filme mai bune. A existat chiar — și, de ce să n-o spunem?, rareori — cîte un film în care lucrurile nu au fost tocmai clare. Se vorbește la ora actuală, mai mult ca oricînd, de noțiunea de EROU. Mai mult, de noțiunea de erou înțeles ca **model**. Vreau să spun că toate marile curente din artă, azi, ca și în alte timpuri, au oropsit și au cultivat eroul, modelul. Acel tip de erou purtător al celor mai înalte idei, exemplu oferit consumatorilor de artă în cel mai înalt scop educativ. De altfel, cele mai valoroase opere artistice produse de-a lungul istoriei omenirii au propus, instaurat, modele de eroi la care și astăzi ne referim. Lumea actuală își are frește și trebuie să aibă eroii săi!... Tocmai de aceea mi se pare un imperativ ca și arta noastră contemporană, și mă refer la cinematografie în ceea ce mă privește, să caute să propună astfel de tipologii superioare, de eroi reprezentativi. Interesează eroul însuși, și mai ales drumul lui către devenire, experiența lui de viață, de luptă, numai astfel devine un reper la care tu

(Continuare în pagina 18)

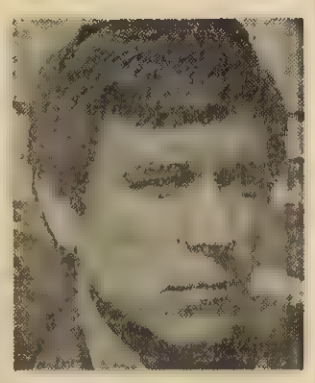

Val Paraschiv:

Un model moral este un punct de referință

„...ce spuneai? ! Malvina Urșianu? Gabarit profesional depășit pentru Româniafilm, și crede-mă că nu mă refer la Festivalul de la Costinești... ! Să vorbim despre erou..., să vorbim despre modele, doar astea sînt preocupările noastre esențiale. Nu vorbim despre om? Nu vorbim despre noi înșine? Nu despre raportul nostru cu semenii, cu existența? În tot ansamblul vieții, un model moral este un punct de referință, este tipul de aspirație în care ne includem idealul lui „a fi"!... Consfătuirea de la Mangalia, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu sînt criterii pentru o discuție ce de-abia de acum încolo rămîne deschisă. Eu îți pot spune, acum, că eroul este salvarea mea, înaintea continuelor mele neputințe... da?! Dar acest lucru îl înțeleg nu numai eu, sau poate că și-au formulat-o și alții, nu-i cunosc, și nici nu știu prea exact ce vrei tu să scrii; deci: ca actor, mă agăț de personajul meu, fiindcă îmi întărește credința în propriile mele forțe neîndeajuns de cercetate. Personajul meu, cînd reprezintă un ideal umanitarist, este întîi și întîi pentru mine un model; eu sînt primul care se emoționează în fața unui astfel de univers complex. Dacă reușesc să transmit primul meu raport afectiv vizavi de personaj și celorlalți care-l privesc ca pe un ansamblu finit, atunci eu mă pot retrage într-o adîncă și lăuntrică satisfacție... **„Bostaca"** este un personaj într-un film, dar urmele lui fragile lasă loc unei reconstituiri în care fiecare dintre noi descoperă dimensiunile unei ere pe care istoria a încorporat-o, ca pe o esențială schimbare de sens: el este un erou cît vreme poate fi recunoscut în fiecare dintre noi, cei care ne putem proiecta în sus și în jos pe scara evenimentelor, cu puterea noastră de a închipui o realitate experimentată de me-

(Continuare în pagina 18)

Anchetă realizată de HORIA PĂTRAȘCU ■

Ziua Presei

Investitura scrisului

Înălțător și emoționant : o aniversare a presei în fiecare an ! Frumoasă, nobilă și temeinică tradiție. Ziua Presei, stabilită calendaristic la 15 august, este și în preajma celei mai istorice sărbători a poporului român, „23 August".

Așadar, un dublu jubileu aniversar. Sărbătorim Ziua Presei cu sentimentul de reală cinstire și mîndrie, de responsabilitate față de actul și menirea scrisului. Desigur, scrisul este o mare onoare, în măsura în care, știut lucru, este și o foarte mare responsabilitate ! Tocmai fiindcă este vorba de un popas sărbătoresc, o evaluare lucidă, critică și autocritică, a demersului pe imaculatul colii de hîrtie, se cuvine să ținem cont de aceasta. Toți și fiecare în parte dintre componenții acestui nobil front al cuvîntului scris, tipărit și vorbit. Prilej bun de autoînnobilare a zestrei noastre lăuntrice. Prilej de gratulație a celor care pe calea scrisului, a undelor, a micului și marelui ecran își depun talentul și sîrgul la investmîntarea realității cu haina lucrului bine făcut.

Nu e cazul să insist asupra funcțiunilor social-politice și educative ale presei. Ele sînt îndeobște cunoscute. Presa a devenit, realmente, o uriașă forță motrice în mersul înainte al tinerei noastre societăți. Mare este și investitura de încredere acordată de partid și guvern presei. Elocventă este, în acest sens, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recenta Consfătuire de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative. Sensuri majore și multiple semnificații. Ancorarea cuvîntului scris și vorbit în realitatea imediată. Sînt îndemnurile care ne călăuzesc și chezășuiesc activitatea jurnalieră.

Ca purtători, păstrători și promotori ai unei prese democratice, avem sentimentul de legitimă satisfacție că putem scrie liberi, necantonați de opreliști de tot felul.

Noi, mai tinerii ziariști și scriitori, crescuți și educați în acești ani ai socialismului, sîntem chemați să punem în slova noastră de foc și de îmbărbătare tot talentul și priceperea noastră. Să ne punem mintea, inima și condeiul în slujba celor mai alese idealuri de dreptate, pace, echitate și omenie ale poporului. Pentru că, așa cum spunea secretarul general al partidului, presa este datoare să insufle mai adecvat spiritul combativ. Să acorde atenție nuanțată problemelor majore pe care le ridică învățămîntul, știința și cultura contemporane. În aceeași ordine de idei, să acorde un spațiu mai larg și să înrîurească mișcarea forțelor democratice din lumea largă pentru asigurarea unei păci trainice pe planeta Pămînt și a unei existențe ferite de griji și insecuritate.

Iar noi, mai tinerii scriitori și ziariști, sîntem invitați să răspundem prezent acestor comandamente majore, să punem mai mult talent în reliefarea muncii bărbătești a poporului nostru. E bine să veghem și să păstrăm nestinsă și flacăra omagiului înaintașilor. Nu ar fi nici un prilej mai nimerit să vorbim și să scriem decît în această zi de onoare a presei române, despre cel mai mare poet și publicist al românilor din toate timpurile, Mihai Eminescu. Ani la rînd a susținut ziarul „Timpul" cu articolele sale percutante, cu rafalele condeiului său reverberant și polemic, incisiv și înnoitor. Articolele literare în care elogia pe Slavici și Bălcescu, articolele social-politice de fond ș.a., ni-l relevă pe Eminescu omul de vastă cultură europeană, complex, erudit, poliglot. Stăpînea cunoștințe vaste din domeniile economice și social, psihologic și teatral, comercial și nemaivorbind, firește de cele filozofic și literar. Referindu-se la **omul politic**, Eminescu scria : **„Nu acel om politic va fi însemnat care va inventa și combina sisteme nouă ci acela care va rezuma și va pune în serviciul unei mari idei organice, înclinările și aspirațiunile preexistente ale poporului său".** Lui Eminescu nu i-a displăcut practica aceasta onestă de gazetar, ba dimpotrivă, era ancorat admirabil în realitatea timpului său. Autorul **Odei în metru antic** a înțeles ca nimeni altul că poporul român are inepuizabile rezerve spirituale și morale, are o nesfîrșită răbdare și persistență în depășirea perioadelor grele, dificile, care nu l-au ocolit în zbuciumata sa istorie. Încît, cuvintele lui Eminescu sînt și azi deosebit de elocvente, cuprinzătoare și actuale.

Iată de ce mesagerii acestui timp și ai acestui spațiu de dincolo și dincoace de Carpați, sînt chemați, în această zi sărbătorească și în cele care vor urma, în întreprinderea serioasă a scrisului, să militeze pentru claritate, fermitate, combativitate și deschidere spre acțiunile fertile. Mulțumirea de sine nu are ce căuta într-o atare profesiune. De ce spun toate acestea tocmai în acest moment aniversar ? Pentru că este firesc și este necesar ca acest avans economic vizibil la fiecare pas, această descoperire și relansare pe verticală să meargă mînă-n mînă — ba chiar să facă pași serioși înainte —, cu redescoperirea și relansarea lumilor de dinăuntru. Parafrazîndu-l pe Arghezi vom spune, acum, în final, că da, omul este un cocor care zboară pe dinăuntru.

DORIN SĂLĂJAN

PROZA

Ficțiunea ficțiunii

Cu **Tobit** (Editura Eminescu, 1983), Ștefan Agopian găsește o neașteptată „ancoră" pentru stilul său tulburător, complicat — dar nu mai puțin amenințat de pericolul gratuității — un stil desfășurîndu-se lent și neliniștitor printre eterne dimineți apoase și reci, ce se înfiripează în lucruri și întîmplări cu luciri spectrale, nesănătoase de putregai. „Ancora" nu este alta decît **istoria** — istoria celor două decenii (1718—1739) cît a durat ocupația austriacă în Oltenia. Dacă Eugen Uricaru sau Dana Dumitriu tind să recompună epoci, **să contureze portrete istorice** slujindu-se de experiența romanului modern, Ștefan Agopian străbate, într-un fel, acest drum în sens invers, sondînd peisajul istoric în **căutare de sine. Epoca amintită** — veac al cronicarilor munteni, clădit parcă după chipul și asemănarea scrisului lor — devine astfel cadrul potrivit pentru „camparea" unei atmosfere preexistente. Cartea suprapune cel puțin trei straturi, care converg ca mișcare epică și dialoghează fertil la nivelul simbolului : pe de o parte, romanul unei epoci pe care istoria o consemnează ca agitată de tensiuni subterane între păturile societății autohtone și ocupanți, pe de altă parte, destinul lui Tobit, fiul lui Tobit bătrînul, retrăindu-și un destin asumat prin litera Cărții și, în sfîrșit, romanul romanului care se scrie nu numai în fața noastră, a lectorilor, ci în fața personajelor înseși. În **Tobit** ficțiunea preexistă ficțiunii. Personajele se autoinventă parcă spre a se putea povesti. Ficțiunea cărții este propria lor experiență reconstruită la gradul de ficțiune. Asistăm mai întîi detașați, apoi din ce în ce mai captivați la nașterea cărții. Din cînd în cînd, atunci cînd romanul ne primește ceva mai aproape în lumea lui, tocmai cînd începem să credem în ea, ne pomenim aruncați cu brutalitate afară, în punctul de unde am plecat : „Sînt un om liber dintr-o carte" spune Tobit la o răscruce încurcată a vieții sale. „Iar noi nu vrem să fim trădători, spuse Hailer, nu-i așa ? și se uită lar la Luca, chiar dacă, după cum bine s-a spus în primul capitol, sîntem într-o carte și într-o carte poți fi oricum, nu are de ce să-ți pese", se spune iarăși altundeva. Există aici, ca și la Mircea Horia Simionescu sau Costache Olăreanu, o anume pudoare a ficțiunii, un efort de a rămîne lucid în lupta cu ea, prin care proza lor încearcă cu disperare să-și tragă autorul înspre romanul modern. Pentru că dincolo de toate acestea, așa cum s-a remarcat, Ștefan Agopian este în primul rînd un povestitor, al cărui stil mușcă uneori adînc din „nada" sadoveniană și care se adapă în egală măsură la știința de a se rosti a cronicarilor munteni : „Tobit nu avea nici un motiv să creadă că **oei patru lăncieri îl vor omorî**, iar **de jefuit nu prea aveau ce. Le** trebui însă aproape un ceas ca să se convingă de asta, că nu au ce jefui și, atunci cînd pîcla se ridică — privirea îi se oprea acum în orizontul ca o margine de țobă bine întinsă amintind de slava lumii și de nemernicia ei ducătoare, în bucla aceea a anului 1718, etc.". E aici o lume obosită, precum aceste dimineți tulburi care se succed haotic, ritmînd biblic **(mereu se face** dimineață) un timp iluzoriu, un timp al purei ficțiuni conștiente de sine. E o lume aburită de patimi placide, cuprinsă parcă de o stranie beție abstractă. Pînă și scenele „groase" ale chiolhanurilor lui Heiler cu ofițerii austrieci, terminate în bizare fantezii decadente —, incendierea morii plutitoare, de pildă — păstrează o notă de superioară nepăsare. Atrocitățile sînt disecate cu liniștea povestitorului arhaic, mizeria trupească (nenumăratele, penibile momente „post festum", în care toată lumea deșartă din sine ce a ingurgitat) se etalează nestingherită de pudori. **Tobit** se trăiește pe sine și de aici această liniște în fața a toate. Totul e deja trait, scris nu o singură dată, ci la infinit. „Fiindcă, îi va spune Tobit lui Heiler, totul trebuie povestit și, odată cu tine, povestea este spusă de Altul. Nenumărații Alții stau înșirați unul deasupra celuilalt atunci cînd se deapănă o poveste...".

Ștefan Agopian este la ora de față unul dintre cei mai interesanți prozatori ai generației tinere. Înzestrat cu o sensibilitate lirvească, am zice — în măsura în care viziunile sale vădesc nu numai lecturi, dar și sînt o **lectură** foarte personală a lumii, istorisi, a reperelor morale — și cu o mare putere de plasticizare a atmosferei, el scrie o proză de rafinament stilistic, în care laconismul este reverberație, iar arborescența se supune economiei textului.

TANIA RADU

PROZA

O radiografie polemică

Citind acum recentul volum al lui **Radu Budeanu**, **„Pacea în armură"**, (Ed. „Albatros", 1983), involuntar, îmi revine în minte o carte scrisă și apărută la sfîrșitul anilor '50 la Londra, considerată la vremea aceea științifico-fantastică și — răsuflăm ușurați, mai este încă! — totuși de actualitate, tradusă la noi cu titlul sugestiv : „Ultima tum — ultimele zile ale unui război atomic". Concepută sub forma unui jurnal al „ofițerului-decisangător X-127", ficțiunea urmărește criza de conștiință a unui militar, îngropat la 1 300 de metri sub scoarța pămîntului, într-un adăpost antiatomic, izolat ermetic de restul lumii, a cărui misiune era doar să apese niște butoane pentru a lansa acei sinistri mesageri ai morții și distrugerii, rachetele cu focoase nucleare. Revenind —, de la acel apocalips imaginat — la **Pacea în armură**, a cărei cheie o găsim într-un citat al lui Montaigne, foarte bine ales de autor : „Cel ce se teme că va suferi, suferă deja datorită temerii sale", constatăm că, deși scrisă într-un stil gazetăresc prin excelență, în stilul folosit în coloanele marilor cotidiene sau al revistelor politice, cartea lui Radu Budeanu nu este o carte senzațională, cum ne-am aștepta, ci una polemică, acuzatoare, abundînd de date și de cifre înspăimîntătoare privind înarmarea (bani și tone de explozibil pe cap de locuitor), aceste obsedante cifre despre care Goethe scria : „S-a pretins că lumea e construită din cifre ; știu însă un lucru, și anume că cifrele arată dacă e bine sau rău construită". Odată cu dezvoltarea tehnologiilor din ce în ce mai moderne, canalizate spre domeniul militar, pentru îmbogățirea continuă a arsenalelor nucleare și de tip clasic, scenariul din pelicula **Războiul stelelor** a trecut de pe ecranele cinematografelor, direct în cosmos și pe ecranele „stațiilor de urmărire științifice și reale." Informațiile ne pindesc la tot pasul ; trăim într-o lume care nu se mai poate dispensa de ele și iată, bogăția lor într-o carte ca **Pacea în armură**, rolul lor precis, toate acestea întregesc tabloul pe care ni-l oferă lumea în prezent pentru că volumul de față este, ca multe alte cărți ce se scriu în ultimul timp, o carte a acestui moment, a realității de zi cu zi ce ne înconjoară și ne apasă, a problemelor acute care frămîntă oamenii. Apar termeni noi pe Pămînt, folosiți din ce în ce mai des, cum ar fi, de pildă, „militarism extravagant", de parcă s-ar vorbi despre modă, sau „obezitate militară" și, odată cu acestea, temeri noi. Tăieturile din diverse reviste occidentale, declarațiile unor așa-numite „personalități", savanți, oameni politici din vest, de fapt adevărurile spuse cu un cinism înspăimîntător despre noile arme de distrugere în masă, apar așezate în paginile cărții lui Radu Budeanu într-un mod special, cu aparență de versuri — poate pentru a ne impresiona și mai mult retina, gîndirea, poate cu rol de ironie amară pentru că frumosul din sufletul omenesc, ce a devenit?! Analizînd „paradoxurile supercivilizației", autorul ne poartă în paginile cărții sale de la bomba cu neutroni (o „armă curată") și armele convenționale din ce în ce mai sofisticate la trecerea în revistă a tarelor societății capitaliste, a decalajelor economice care există în lume — de la ospețele sardanapalice ale miliardarilor la geografia foametei din lumea a treia —, a șomajului, poluării, consumerismului...

Captivantă sub aspectul unor întîmplări ce devin motiv de reflecție, cartea nu se citește pe nerăsuflate ci încet, încet, atent, cu puțină teamă, cu puțină mînie, cu puțină tristețe dar și cu speranță, pentru că Radu Budeanu ne mărturisește : **„Pacea în armură** este radiografia polemică a sindromului războiului nuclear, a bolilor grave, dar nu incurabile, care atacă planeta noastră."

TUDOR STANCU

CRITICA

În căutarea lui Eminescu

„Sîntem, cu toate străduințele și pretențiile, abia la începutul înțelegerii fenomenului Eminescu" — scria Nicolae Iorga la apariția primelor pagini din publicistica poetului. Cuvinte profetice, care au fost ulterior confirmate cu fiecare pas în labirintul ineditelor, al miraculoaselor „caiete" și, mai curînd, odată cu apariția volumului IX al **Operelor**, consacrat unei prime părți a publicisticii eminesciene. Ce țară necunoscută, această gazetărie a poetului ! Risipirea lui în viltorile zilei e fabuloasă. Nimic nu-i scapă : de la grave chestiuni pentru întreaga societate — problema țărănească, problema muncii, învățămînt, politică externă — pînă la mărunte treburi de gospodărie comunală sau de sănătate publică, totul intră în raza prospectivă a unei minți geniale,

CAP LIMPEDE

■ **Didactice.** Recenta lucrare de matematică realizată de un colectiv de cadre didactice cu experiență în activitatea de perfecționare de la universitățile din București, Iași, Cluj-Napoca și Craiova — **Algebra pentru perfecționarea profesorilor**, Editura Didactică și Pedagogică, 1983 (coordonator N. Radu) — a trezit mult interes în rîndul profesorilor de matematică din gimnaziu și liceu cărora, în principal, li se adresează. Lucrarea are la bază o concepție unitară, care contribuie substanțial la prezentarea accesibilă a unor cunoștințe de algebră superioară absolut necesare în predarea la clasă. De asemenea, o calitate în plus o constituie prezența materialului aplicativ care ajută însușirea elementelor teoretice. Prin conținutul său, lucrarea se face utilă în egală măsură și studenților facultăților de matematică, precum și tuturor celor doritori să-și întregească și să-și consolideze cunoștințele de algebră.

Tot în sprijinul activității de perfecționare a profesorilor, Editura Academiei a inițiat o colecție intitulată **Biblioteca profesorului de matematică**. Un prestigios colectiv de conducere format din acad. Caius Iacob, acad. Nicolae Teodorescu, prof. dr. doc. Radu Miron (coordonator), prof. dr. Octavian Stănășilă, prof. dr. doc. Dan Papuc, prof. dr. Ioan Purdea și cercetător dr. I. Suciu, va asigura ținuta științifică și didactică a tuturor apariților. Primul volum a și apărut deja, el se intitulează **Bazele raționamentului geometric** și este realizat de conf. dr. Dan Brînzei, de la Universitatea Al. I. Cuza din Iași, sprijinit de un grup de profesori cu rezultate deosebite la catedră. El conține un bogat set de probleme care se adresează în primul rînd profesorilor de specialitate, fiind nu mai puțin util și elevilor. **(Petre Gr. Andrei).**

■ **Revista română.** Lunarul de cultură și civilizație românească **Revista Română** — care apare în limbile engleză, franceză, rusă, germană — își consacră în principal sumarul numărului 6/1983, artei, culturii și civilizației balcanice, dialogului sud-est european.

Spiritul cooperator, propensiunea pentru colaborare și dorința neîncetată de progres — trăsături vădite atît în fizionomia spirituală cît și, îndeosebi, în acțiunile și inițiativele politice pacifiste ale țării noastre în Balcani și în genere în lume — sînt puse în evidență într-o serie de studii și articole semnificative. Dar ele sînt enunțate și comentate din multiple unghiuri noi, încă din editorialul lui Valentin Lipatti **(Cultura și înțelegerea internațională)** care subliniază rolul României în cadrul unor organisme internaționale (O.N.U., UNESCO) și numeroasele contribuții ale țării noastre la inițierea și desăvîrșirea unor benefice acțiuni politice și culturale în geografia balcanică de ieri și de azi.

În cadrul rubricii **Dialog-contacte**, sînt înfățișate, din diverse unghiuri, „zonele" colaborării și bunei înțelegeri prin intermediul **Științei, umanismului, păcii** (cum se intitulează interviul acordat de prof. M. Popescu-Buzeu, președinte de onoare și secretar general al Uniunii Medicale Balcanice, lui Silviu-Sorin Truscă). De o eficiență similară în spațiul colaborării, cunoașterii și înțelegerii între națiuni s-a bucurat și se bucură arta (așa cum o dovedesc pe deplin articolele : **Arta balcanică** de Alexandra Titu și **Festivalul balcanic de poezie** de Vlad Papu). Și în aceste cazuri, nu o dată rolul țării noastre a fost apreciat ca inestimabil, dovadă — prezența ei în cadrul Asociației Internaționale a Teatrului pentru Copii și Tineret (ASSITEJ) din al cărui Birou executiv, actorul român Ion Lucian face parte (remarcabil în acest sens, interviul pe care cunoscutul actor român, prezent la Paris, i-l acordă lui George G. Potra).

În cadrul rubricii intitulate **Cărți**, o amplă suită de recenzii comentează pe larg cele mai recente cărți consacrate unor diverse aspecte ale antichității dacice și romane, civilizației sud-est europene, colaborării dintre culturile și artele balcanice, cooperării strînse dintre națiunile acestei zone în fața pericolului hitlerist și în genere al războiului (colaborează Răzvan Theodorescu, Doina Rodina, Alexandru Vulpe, Alexandru Cernatoni ș.a.).

La rubrica de **Literatură**, un vibrant eseu poematic este dedicat de Ioan Alexandru unor simboluri-cheie ale civilizației helenice **(Athena, Acropolis).**

Dar ceea ce sporește cu adevărat interesul pentru această rubrică este tragedia modernă **Regina Iocasta**, aparținînd unui tînăr dramaturg român : Constantin Zărnescu. Străvechiul mit oedipian este, în viziunea lui Zărnescu — așa cum subliniază și Valentin Silvestru într-un succint și pertinent eseu — privit de data aceasta printr-o altă prismă tragică a constituției, prin constituința Iocastei.

Într-un cuvînt, un număr dens, din care nu lipsesc, nici de data aceasta, probleme, idei și texte inedite, demne de

totul ridică pînă la absolut incendiul temperamental al poetului. Nu numai temperamental, dar și doctrinar, fiindcă Eminescu se recomandă, de la primele pagini publicistice, ca un teoretician. El nu numai cunoaște, dar și prescrie modalități de cunoaștere. El dă soluții dilemelor zilei, dar nu în întîmplare, sub inspirația clipei, ci conform unui eșafodaj de principii, deduse dintr-o filosofie și dintr-un sentiment. Sentimentul este cel al răspunderii naționale, al unei fantastice implicații în destinul neamului, al cărui cuvînt îl rostește nu atît în numele său, nu atît în numele unei partide sau grupări electorale, cît în numele celor fără de cuvînt, pe care el îi adusese în vecinicie. Filosofia este cea cunoscută, dobîndită cu asidue eforturi la universitățile germane : o filosofie astăzi bine știută, grație exegezelor care au pus-o în lumină, dar o filosofie, zicea noi, depășită de poet prin încercarea lui de transpunere practică la absolutul social care-l pasionează. Și care nu-i altceva decît țara, cu frămîntările ei dintr-un veac decisiv. Volumul IX al Operelor, apărut — în colaborare cu Academia R.S. România — de un admirabil colectiv al Muzeului literaturii române, condus de Al. Oprea, ne-a oferit o primă mostră din gazetăria poetului, o secvență doar, care se oprește în toamna anului 1877. Dar restul ?, ne-am întrebat, închizînd volumul. Pe cînd restul ?

Asupra restului, de fapt asupra întregului gazetăriei eminesciene, trimite o puternică lumină volumul lui Al. Oprea **În căutarea lui Eminescu gazetarul**, recent apărut în librării sub egida Editurii Minerva. Recomandîndu-se în prealabil ca răspunzător de editarea **Operelor** lui Eminescu, conducînd harnicul colectiv care girează ediția, Al. Oprea ostenește de mai mulți ani în descifrarea sensurilor creației eminesciene, oprindu-se atît asupra textului cît și a contextului care a făcut-o posibilă. Studiile lui Al. Oprea consacrate poetului poposesc predilect asupra problemelor nesolutionate, care țin nu atît de text cît de context. Este ceea ce face și recentul volum de studii, care și-a propus să înlăture o serie de prejudecăți mai vechi sau mai noi legate de gazetăria lui Eminescu, de această necunoscută față a Lunei, cum o numea cîndva un alt exeget, Mihai Gafița.

Intîi, spre ilustrare, cîteva titluri din volum, încercînd o parte din problemele care constituie obiectul dezbaterii și care relevă tot atîtea fețe ale gazetarului Eminescu : „Un nou Eminescu" ; Elogiul „juvenil" și „revoluționarist" ; Eminescu — discipol al „Junimii" ? ; Problema națională și adevăratele ei înțelesuri ; „Înrîurirle străine". Acuzația falsă de antisemitism · Eminescu și socialiștii ; Paradoxurile vizionarului ; Filosof al științei ? etc. Problematica e incitantă și nouă, adică nesbordată decît tangențial și superficial în anii din urmă. Gestul de curaj al lui Al. Oprea este acela de a nu ezita s-o formuleze și s-o examineze dintr-o triplă perspectivă : a textelor, a epocii în care aceste au fost emise și a epocii noastre, care are cel mai greu cuvînt de spus. Poziția epocii noastre, formulată răspicat de exeget, poziția unei cercetări științifice, principiale, neprejudecătoare, luminează tocmai sensul ideii de moștenire literară, întemeind actul recuperării pe niște premise care răspund necesităților politico-ideologice ale vremii de astăzi. Sub acest unghi sînt examinate toate problemele „fierbinți" ale gazetăriei lui Eminescu, în punctele lor de tangență cu vremea noastră. Este vorba aici, de exemplu, de atitudinea lui Eminescu față de țărănime, față de muncă și de valoare, față de socialiști și socialism — puncte în care poetul gazetar este nu numai înaintașul, dar și contemporanul nostru, coloana de care ne rezemăm privind înapoi, stîlpul de lumină pe care îl vor vedea și cei din viitor.

Cartea lui Al. Oprea este, în ultimă instanță, o predoslovie la Eminescu gazetarul. Dar pe cînd gazetarul ? După volumul IX a apărut volumul XIV, conținînd traduceri și studii de grandioasă erudiție. Înțelegem că volumele X, XI, XII și XIII vor cuprinde în continuare gazetăria. Le așteptăm, în regimul de urgență pe care gazetăria — reeditată fie și după o sută de ani — îl pretinde.

ILIE PURCARU

Situația cromodinamismului

Un pictor născut în 1918, Octavian Sassu Ducșoara, expune în „Atelier 38", deci într-o galerie destinată debuturilor și manifestărilor din primii ani după absolvire, șapte tablouri cromodinamice ; lucrări ce nu vin cu nici o noutate în cîmpul artisticului, dar care întotdeauna merită lectura de teoria culorii și meșteșugul propriu-zis al pictu-

Desen de RALUCA GRIGORCEA

tului. Culoarea, se cunoaște, e un fapt al luminii. Logic, dacă se modifică luminile unui peisaj ori lumina în care privim un tablou, se schimbă impresia de culoare din natură, se schimbă și impresia de culoare a tabloului. Sub o rază violetă, roșul unei tușe nu mai e roșu. Și așa mai departe. Chestiunea privește abecedarul meseriei de pictor, însă cel care inventează o metodă ca să vedem cum poate să fie un tablou ceva și, în clipa următoare, odată cu modificarea lungimii de undă a luminii ce cade pe tablou, altceva, este Octavian Sassu Ducșoara. Sau e probabil el, întrucît regizorii de lumină de la operă și din teatru trăiesc din aceasta și încă de multă vreme. Sigur, e de datoria artistului să născocească moduri de folosință a culorilor și să inoveze în datul profesiunii, dar e destul de temerar să anunți o revoluție cu atare trenă tehnică. (Presa îl recomandă cînd pe inventatorul picturii în relief, cînd pe acela al picturii, să-i zicem totale — adică și al ramei pictate —, de pe un meridian ori altul primim știri despre o seamă de artiști care cred că pictînd și rama sau utilizînd boabe de grîu și de năut în loc de pigment au rezolvat problema originalității și au dat un conținut nou acestei arte).

E bine că artiștii sînt preocupați de primenirea tehnicilor, e rău cînd ocupația fundamentală a artistului e tehnica. Nu-i deloc exclus ca ideea de a interveni în starea luminii dintr-o expoziție să fermenteze și alte idei și să se întîmplă ca în cel mai bun caz excentrice. Socot că într-o altă sală, și cu prezentarea potrivită țelurilor reale ale picturii sale, eforturile lui Octavian Sassu Ducșoara s-ar evidenția mai propriu, iar artistul ar ști mai bine care-i este publicul și pe ce poate conta la pictură, acum, la 40 de ani și nu doar „în peisajul plastic" al unui județ.

TUDOR OCTAVIAN

Argument

Arta la Scral

Ce timp extraordinar se petrece într-o școală populară de artă ! Cîtă noblețe sufletească ridicată la imponderabil se adună acolo aproape seară de seară. Cîte destine comprimate de artiști visați și nerealizați din cele mai neașteptate motive, de oameni cu profesiuni deturnate, de artiști refulați dar și de sublimi curioși care doresc să se inițieze în tainele atîtor revelații din lumea artei, trec seară de seară prin sălile pașilor împrumutați pentru totdeauna în memoria unui calendar de suflet al vieții. O școală populară de artă nu duce la Scala din Milano, deși poate duce și acolo, nu duce neapărat la Galeriile de expoziții de la Dalles, nu duce neapărat la Teatrul Național sau în orchestra simfonică a Filarmonicii dar duce undeva mult mai departe, duce omul pînă la acel prag al bucuriei întru artă pe care nici o capodoperă nu o poate egala. Acel prag de a face artă din propriile inițiative, dintr-un impuls mai mult sau mai puțin plin de candoare, dintr-o chemare vitală imposibil de astîmpărat. Acel prag de a învăța să trăiești măcar frumos dacă nu te poți exprima excepțional prin artă, dacă nu deții secretele genetice ale aptitudinilor, dacă nu poți cînta la pian, nu poți picta un detaliu din peisajele zilnice ale sufletului nostru, dacă nu poți „juca" viața de toate zilele încît să o reproduci expresiv pe o scenă etc. Cîte iluzii nu plutesc într-o școală populară de artă în serile cînd imobilul deșert din Piața Cosmonauților nr. 7 seamănă cu o orchestră simfonică aflată în antractul haotic al sunetelor care pregătesc un concert, cîte neasemuite visuri nu se plămădesc inconștient sau pe deplin conștient în fața șevaletelor sau modelînd chipuri în lut la lecțiile de sculptură sau pur și simplu învățînd arta fotografică într-un laborator obscur din subsol.

Dar dincolo de veleități, se află cei care nu doresc altceva decît să-și trăiască timpul frumos mîntuindu-se în artă pentru ca să le fie mai cald în serile de iarnă și de singurătate și de senectute. Și totuși, cîte valori nu s-au născut aici, în sălile acestea de clase neîncăpătoare și uneori improprii, cîți artiști autentici nu s-au descoperit pe ei înșiși aici ?

Școala populară de artă a fost o vreme un fel de conservator popular, o universitate în seral în care, într-un spirit total democratic, unde toți cei înscriși și admiși prin concurs sever de aptitudini, indiferent de funcțiile lor în viața personală, de pregătirea lor, de intențiile lor viitoare, oferea o schimbare de mentalitate, o deschidere spre libertatea spiritului, o lumină curată multor biografii accidentate, un sens nobil multor ființe care nu se regăseau în timpul liber. Școala populară a rămas astfel. Dar a devenit cu timpul o instituție chemată să fie rentabilă. O instituție cu taxe fixe. Fiecare om care vrea să se instruiască plătește taxe minore în raport cu cheltuielile obligatorii de înființare din alte instituții în domeniile atît de complicate ale artei. Școala populară de artă își caută elevi ca să continue o splendidă tradiție. Oare cîți dintre noi nu am trecut, măcar o dată prin sălile unei școli populare de artă, ca să vedem ce se întîmplă acolo ? Școala populară de artă se află în pragul examenelor de admitere pe secții, pe zone ale artei care pregătesc instrumentiști, artiști plastici, desenatori amatori, actori sau instructori de teatru pentru amatori, pentru brigăzi artistice de agitație. Se așteaptă un concurs atent de selecție în care nu se va ține cont de cunoștințele într-un domeniu sau altul al artei ci doar de aptitudini. Se poate întîmpla, ne asigură pictorul Nicolae Iorga care funcționează ca director al acestei tulburătoare școli populare în adevăratul înțeles al cuvîntului, ca adevăratele talente și viitorii elevi ai școlii să se descopere pe sine cu aptitudini extraordinare chiar în timpul examenului de admitere. Nu se pun condiții prealabile. Nu se întocmește fișe de pregătire artistică prealabilă. Se urmărește un singur lucru : să se aleagă talente autentice. Chiar dacă aceste talente nu știu încă pe deplin conștiente de sine !

Veniți, prin urmare în Școala populară de artă ! Drumul spre inițiere în artă prin cursuri teoretice despre teatru sau film sau fotografie sau muzică sau coregrafie precum și prin ore de studiu direct în săli de canto sau de instrumente, în săli improvizate de teatru sau chiar pe scena Școlii, în ateliere de pictură, sculptură sau fotografie este deschis tuturor. Nu există încheieții majore de vîrstă. De la adolescenți pînă la vîrsta a treia, cu toții putem deveni elevi ai acestei școli de seară cînd oamenii se întîlnesc mai calzi, mai tandri și mai sensibili aplecați spre artă.

Rîndurile acestea nu se vor o reclamă sau un anunț pentru mica publicitate ci o pledoarie pentru fiecare dintre dumneavoastră, cititori ai revistei noastre, elevi la vîrsta plimbărilor prin parcul Icunid sau pe străzile cu umbre prelungi ale Toamnei sau Labirintului, studenți cu degetele pătate de literele de tipar ale atîtor cărți citite prin biblioteca savantă a Academiei sau abia ridicați de la planșetele cu ecran lat și rigle de calcul rigide, ingineri, medici, profesoare de matematici sau de biologie, tehnicieni sau muncitori la o fabrică de cărămidă sau pe un șantier de construcții. Școala Populară vă așteaptă, împreună cu profesorii ei încercați să vă descopere un univers și să cultive o pasiune pentru artă, pentru frumos, pentru o existență trăită estetic.

ADRIAN DOHOTARU

CAP LIMPEDE

interesul cititorului străin. (Constantin Crișan)

■ **Un poștaș fermecător.** Printre cei care răspund sutelor de scrisori cu încercări literare sosite pe adresa redacțiilor poetul Emil Brumaru atrage cu siguranță atenția. Diligența poștală pe care o conduce în revista **Cronica** — o revistă în ascensiune valorică — se citește cu plăcere chiar și de cei care nu așteaptă cu înfrigurare un verdict în legătură cu primele lor poeme. Răspunsurile sale de la această sui generis „poștă a redacției" sînt mistuie prietenești, de o ironie tandră, de un umor suculent.

■ **Un muzeu viu.** Restaurat acum cîțiva ani (cu respect al autenticității, costînd și destul bani) unul dintre cele mai interesante monumente de arhitectură civilă feudală, din Țara Românească (din vremea lui Matei Basarab), Palatul Logofătului Udrițe Năsturel, aflat pe teritoriul satului Herești, jud. Giurgiu, a luat — cum merita — destinația unui muzeu. Numai că este căzut cu totul în uitare și dezinteresul celor meniți să-l îngrijească și să-l aducă în conștiința publicului. Greu de reperat ; pe șoseaua București — Cîmpina nu există nici un indicator, nici o reclamă care să te invite spre-a-l vizita. Nici în interiorul lui nu afli vreun îndicius, trebuie să bați pe la porțile sătenilor ca să te călăuzească. Ajungînd pînă la mină, custodele, o fată plăcintată, îți deschide și se retrage urgent, indiferentă. Cum se pot să afle un turist străin, de pildă, ori un grup de elevi, cine a fost Udriște Năsturel (mare om politic, „sfătuitor de taină" al domnitorului, șeful cancelariei domnești a lui Matei Basarab și cărturar de seamă al veacului al XVII-lea, umanist, erudit, de al cărui nume se leagă urme întreaga activitate de tipărire în limba română a numeroase cărți) ? i. Cum ar putea să afle care sînt elementele ce situează „Casa de piatră" între edificiile de mare valoare artistică, comparate, încă din epocă, de eruditul Paul din Alep, cu cele mai de seamă din Europa centrală ? ? Un mic pliant, pe care îl poți cumpăra la intrare, (scris cu har de către Aurel Bongiu), din păcate nu este tradus în nici o altă limbă de circulație internațională. Exponatele — mobilier țărănesc din veacurile XVI—XX, din toate zonele etnografice ale țării, de o extraordinară expresivitate (vorbind despre o neașteptată unitate stilistică într-o diversitate multiplă a formelor decorative, drept încă o componentă și o dovadă a unității românilor de pe întreg teritoriul țării) — se sufocă, degradîndu-se, într-un aer suprafrecălzit, greu, stătut, din încăperile ce pare prea rar aerisite, ventilate, curățate. Cît privește feroneria este inexistentă ! Cîteva vitrine goale de la parterul casei în fac să bănuiești că or fi fost cîndva.

■ **Stagiunea estivală.** Continuînd tradiția ultimilor ani, de a oferi melomanilor o stagiune estivală, Opera Română a și deschis seria manifestărilor sale. Astfel, după „Recitalul de cîntece spaniole", după „Seară vieneză" și „Liliacul", foyerul său a găzduit o „Seară de muzică românească", cuprinzînd lucrări aparținînd unor reprezentanți de seamă ai diferitelor generații de compozitori români, de la Enescu, Sabin Drăgoi, Erati Monția și Diamandi Ghiciu, la Carmen Petre Basacopol, Doru Popovici, Nicolae Coman și Sorin Lerescu. Alături de invitata serii, pianista Aurora Ionel, vor apărea cunoscuți soliști ai Operei Române, ca Sanda Șandru, Cornelia Angelescu, Monica Teodorescu, Pompei Hărășteanu, acompaniați de Ina Macnire-Birthelmer, Georgeta Popescu, Florin Rădulescu. Stagiunea va continua simbătă, 20 august, cu spumoasa comedie a lui Cimarosa „Căsătoria secretă", în care, sub bagheta dirijorului Lucian Anca, vom putea revedea pe Silvia Vonica, Cornelia Angelescu, Veronica Gârbu, Constantin Gabor, Lucian Marinescu și Nicolae Bratu.

Sfîrșitul stagiunii trecute a fost marcat de premiera dipticului „Noaptea cea mai lungă" și „Interogatoriul din zori" de Doru Popovici în regia lui George Teodorescu. Duminică, 21 august, în cinstea marii sărbători a poporului nostru, spectacolul va fi prezentat în interpretarea soliștilor Marcel Roșca, Elena Grigorescu, Emil Iurascu, Ionel Voinea, respectiv, Ion Grigorescu și Dan Zancu ; dirijor Carol Litvin.

■ **Esperanto.** În întîmpinarea celui de-al 68-lea Congres Universal de Esperanto (Budapesta, 20 iulie — 6 august 1983) revista **România pitorească** a apărut într-o ediție jubiliară : **Ferieaj en Rumanio** în limba internațională, fiind destinată celor circa 6 000 de participanți la Congres din peste 90 de țări.

Din numărul revistei, bogat și frumos ilustrată, reținem articolele prof. univ. dr. Gh. Bulgăr : **Centenarul ediției princeps Poezii de Mihai Eminescu — îngrijită de Titu Maiorescu și conf. univ. dr. Cezar Apreotesei : Esperanto în România contemporană.**

La traducerea textelor au colaborat : A. Boia, C. Dominte, I. Nagy, O. Nica, S. Osias, M. I. Popescu, V. Timiș, M. Trifoi.

(Cezar Apreotesei)

O ȘCOALĂ A BĂRBĂȚIEI REVOLUȚIONARE • O PLATFORMĂ A ÎNDRĂZNELII TEHNICE • O VATRĂ DE EROI

Canalul Dunăre — Marea Neagră

Dulgherul Eugen Cîncu, șef de echipă, își poartă cu demnitate casca de constructor.

Mircea Herbelu, tată și fiu, o familie de pătimași ai șantierului.

Premiant la școala bărbăției de la Canal : sudorul Alexandru Cojocaru

Șeful de lot Gabriel Hincu n-are decît 29 de ani

Pascale Dumbravă și excavatorul său de 4,5 m.c.

Tînăr și stăpîn pe meserie : Saicdin Gerhan, 19 ani, mecanic

Fotografii de PAUL AGARICI

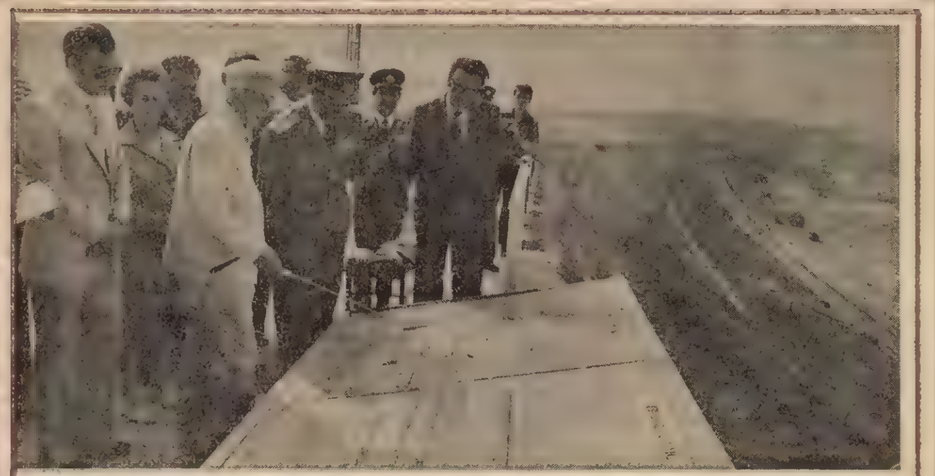

Născut din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, Canalul Dunăre — Marea Neagră s-a bucurat, în permanență, de prețioasele și rodnicele indicații și îndrumări, date la fața locului, ale secretarului general al partidului

Sanitorul de aici a luat ființă în octombrie 1975 și n-a însemnat, la început, decît 4 excavatoare, două la kilometrul 4 Cernavodă și două la kilometrul 43 Basarabi, și un punct de constructori alcătuind așa-zisul „detașament precursor". El s-a deprins însă repede să umble cu unități de mașină parcă neîncăpătoare, raportînd adesea în mîinile de mîine, cubi și tone-forță-oră, cu fiecare ceas, cu fiecare zi, într-o adevărată școală a bărbăției revoluționare, sădind în jurul ... o idee, mutînd facerii tehnicile și oamenii de temei, sate cu mii de oameni, civili și militari, virstnici și tineri într-un ritm de-a dreptul de foc, pînă dincolo de entuziasmul tehnologic față de pămînt, zidire. Trimis brigadierului a demonstrat o dată în plus, viteza fără egal a construcției Românei contemporane de a construi, capacitatea ei morală și, deopotrivă, tehnică de a duce la îndeplinire planuri cele mai măreațe, de a dura pentru eternitate.

Acești ultimi 7 kilometri de canal, pe care ne găsim, se află pe mîna, energică și bătătorită, a Grupului de șantiere pentru lucrări speciale din cadrul Întreprinderii de construcții hidrotehnice Constanța, unitate convocată, inițial, la Agigea pentru priceperea ei de a roșturi betoanele. Numai că oamenii, avînd experiența docurilor de la Constanța și Mangalia, simțind că pot mai mult, au cerut să preia toată lucrarea și au devenit, dintr-o ambiție cu deplină acoperire în fapte, constructori și antreprenori în același timp. N-a fost ușor și, socotind că aici s-au excavat peste 60 de milioane de metri cubi de pămînt și s-au turnat, fiind zona ecluzei și a porturilor de așteptare, de 10 ori mai mulți metri cubi de beton, nici nu putea fi. Dar inginerul Mircea Herbelu, fost brigadier la Bumbești—Livezeni, e de altă părere. Un pic de mot, cum se recomandă, născut pe Valea Crișului Alb, la Arieșu, Mircea Herbelu îi zice doar atît: „nu se cade să facem vlvă din munca noastră, chit că eu n-a fost și nici nu e simplă. Am trăit o sumă de premiere, ca voium și ca rîfuri, dar ne-am descurcat. Am fost pregătiți pentru așa ceva, am gîndit fiecare pas din timp și, apoi, l-am mai gîndit o dată. Greu e cînd n-ai ce-ți trebuie, dar noi am avut". Simplu, nu ? Aparent, da, dar de cîtă pricepere și de cît devotament au avut nevoie acești eroi ai muncii înaintea și, totuși, amonte spre a sfîrșa o tranșee adîncă de 65 de metri și lată, în unele puncte, de 600 ? Să apelăm la o comparație, fierăstrăul cît ar de din tovarășul Mihai Dulf a : „Noi pămîntul pe care l-am dislocat ar încăpea, pus în cîte case, un șir de imobile de doi ori mai mare decît Ecu terul ?!" Numai că oamenii de aici, sudorul Alexandru Cojocaru, fierarul Petre Crișovan, șoferul Marin Dogărescu, dulgherul Eugen Cîncu și mulți alții ca mine lor, nu s-au speriat de dimensiunile lucrării, fără precedent cunoscute, ci și-au văzut de treabă, hotărîți și devotați, înfruntînd toate dificultățile, și n-au fost puține, cu tărie de inimă și în echipă. Mărturie după mărturie, precum a Petre Crișovan, un dulgher pe Mircea Brăi a l-a cîștigat : „Acum cîțiva ani numeau 6 ore, ne-au sunt tot timpul în com ș-ți Nici nu pălcon vorbi pus mult, ne am încea. e prad ?! Să nu se mire cineva că în acest loc, pe ultimii 7 kilometri ai canalului, treaba se reduce la a cerceta pămîntul și a-l transporta. Șantierul a fost și a rămas o redută a platformă a îndrăznelii tehnice, iar activitatea de zi cu zi de-a lungul constructorilor, alei și șanțurile de-a lungul acestui nou fluviu al Dobrogei, destule probleme. Dar ei, de fiecare dată, și-au pus mintea la contribuție și, din mers, au găsit cele mai inedite soluții, adesea ori unice, aplicînd în fapt inițiativa realizînd una dintre cele mai mîndre cuceriri ale epocii Ceaușescu.

Cum și cum, pe vremea studenției, Mircea Herbelu I a lucrat, în 1948, la Bumbești—Livezeni, în sectorul 5 Bai Duce, frește, nostalgia acelui timp, în care a deprins multe pilde de viață și în care a înțeles, mai bine decît oricînd, că prețul pîinii e munca. A tras la roabă și-a mîncat ce-a apucat, dormind uneori sub o foale de cort. Dar nu regretă și, dacă-ar mai putea s-o ia de la capăt, ar proceda la fel, convins că, pentru el și generația lui, șantierul de la Bumbești—Livezeni a însemnat o înaltă școală de caracter. Azi, îi aud, spusă lui „hoț rup" a învățat, la Arieșu, ca și la Cumpăna, ca și la Basarabi etc., constructorii canalului său în coloni înrădăcinați, înclinați cu apă caldă, dar entuziasmul lor, dăruirea lor, trebuie să fie aceeași ca și în anii de început ai construcției socialiste, ani romantici. Și, judecînd după rezultatele muncii lor, lucrurile stau, în majoritatea cazurilor, chiar așa.

De ce Mircea Herbelu II ? Pentru că, în șantier, se mai află un inginer cu același nume, fiul celui de mai sus. Mircea Herbelu II, a terminat facultatea în 1979 și, fiind al 17-lea pe listă, cu media 9,62, putea să-și aleagă un loc călduț, undeva într-un birou. Dar, după exemplul tatălui, a optat pentru canal, intrînd, cum spunc, „la sarbă", mai exact, la consolidarea taluzurilor, fețe, zilnic, 15—20 de kilometri pe jos, că să simtă pulsul șantierului, iar la serviciile directorului tehnic n-ar spela nici întruptul capului. Tată mi-e acasă, nu glumește, aici mi-e șef, iar legea canalului e aspră : fiecare cu treaba lui. A tînărului Herbelu se numește, repetăm, taluzarea și el e mîndru de ea, ca și de faptul că, deși la numai 29 de ani, are răspundere mare. Dar și el, iar un adevăr țuiburător parcă trecut cu vederea, se descurcă, adică mănîncă pe rupte, adesea 15 ore din 24.

Azi, cînd se desființează vechile drumuri și cînd ecluza e aproape gata, s-ar părea că greul a trecut. E doar o impresie. Ritmul e același, șantierul are, mai departe, nevoie de eroi. Eroi ai unei munci cel mai adesea anonime, dar trainică, apăsată, menită să dureze. Altfel zis, bătălia continuă.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Ultimul popas înaintea mării : ecluzele de la Agigea

Rod al unor soluții tehnice cuteztoare, originale, podul de la Agigea e unul din cele 11 ce vor traversa canalul

„Din ape vom stîrpi lumină.
Din arse cumpuri trandafiri"
(dintr-un cîntec de brigadieri)

A fost și a rămas în spiritul șantierelor ca, după muncă, să se cînte și să se recite. Nu altfel s-a întîmplat, zilele trecute, cînd brigadierii de la Cumpăna au primit un oaspete drag : Cenaclul Flacăra al Tinereții Revoluționar.

Vladimir Găitan:

(Urmare din pag. 12)

cire schema era uneori atît de perfectă, încît nu se putea mai din ea.

Ce lucru tulburător e să știi că personajul pe care l-ai interpretat a devenit pentru contemporanii tăi un model, l-a însuflețit la locurile unde se află, le-a sporit energiile, l-a făcut mai buni, l-a înălțat sufletește ! Nu se poate trăi fără un ideal. Nici un om nu se poate împlini dacă, de mic încă, n-a admirat un personaj dintr-o carte, sau dintr-un film, sau dintr-o piesă de teatru, sau pur și simplu pe cineva pe care l-a întîlnit în viață. Depindem mai mult chiar decît credem de modele pe care ni le-am ales. Și e minunat că azi ni se arată încă o dată atenția că societatea noastră are nevoie de eroi demni de urmat, ale căror caractere puternice să făurească la rîndul lor alte caractere.

Și pentru că vorbim de modele : apropo de serialul „Lumini și umbre" ; am avut sentimentul de părere de rău, așa cum îți pare rău atunci cînd termini o carte bună, că ea, cartea, s-a terminat. A fost regretul spectatorului (pentru că, oricît ar părea de ciudat, eu știu să fiu și spectator !), și a fost și regretul omului de meserie care nu a jucat în acest serial. Sentimentul de invidie pozitivă, pentru creațiile unor colegi ai mei, care au avut drept bază, trebuie să recunoaștem, un scenariu de excepție — Titus Popovici.

Am fost întrebat de foarte multe ori dacă am soluții pentru reîntinerirea atît de tinerei cinematografii române. Mi se pare că nu este nimic de reîntinerit : este un copil bun, cu reale talente — și cînd spun asta mă gîndesc la toți factorii de răspundere : scenariști, actori, regizori, scenografi, compozitori, operatori.

Virgil Calotescu:

(Urmare din pag. 13)

este bine ca modelele pe care ni le alegem să fie puse totdeauna într-o stare de luptă. Astfel înțeleg eu cuvintele secretarului nostru general, care spune că realitatea nu e nevoie a fi înfrumusețată.

Mi-ați spus că ați văzut recent, și că v-a plăcut, documentarul meu „Culori în Bărăgan". Vă mărturisesc acum, iată, că personal consider că nu am reușit să arăt în adîncime fenomenele pozitive ale satului acela — Smîrna — izolat undeva în Bărăgan, al cărui cooperatori fac excursii la Praga, Leningrad, Belgrad, etc — țărani care circulă în lume, ce poate fi mai minunat decît asta ?! Și care sînt conduși de un anume Vasile Berbecel, un om care a făcut agronomia după ce absolvise facultatea de filozofie, care e de acolo, din acel sat al județului Ialomița ?! Un erou al muncii socialiste — dar nu numai !

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu de la Mangalia ne prilejuiește tuturor o autoanaliză. Cu prilejul căreia cred că ar trebui să mă refer acum la colegii de breaslă cinematografică — să ne dușmănim puțin, noi între noi ; să încerc a fi mai clar : eu unul nu mă supăr niciodată dacă un coleg face ceva mai mult, mai bine decît mine, sînt supărat însă pe mine, că nu fac mai bine ceea ce fac. Să suferim pe superficialitatea cu care lucrăm uneori, pe slăbiciunile de care mai dăm dovadă ! În acest sens m-am referit la „dușmănie", mai sus. Cred în destinul creșterii calitative a filmului românesc — în spiritul celor spuse la recenta consfătuire de lucru — pentru că avem realizatori de mare talent, comuniști devotați, revoluționari patrioți — și cred mai ales în generația de tineri realizatori, despre care, sînt convins, se va auzi și peste hotare. Cred, cu alte cuvinte, în potențialul creator al cinematografiei române. Care este datoare, mai ales acum, astăzi, să se ridice la cerințele ce i se impun.

Constantin Vaeni:

(Urmare din pag. 13)

poți aspira, un reper de referință în acest sens. Cu alte cuvinte: un MODEL!

A înfrumuseța cu mijloacele artei un subiect, sau un erou pe care îl propui publicului, nu înseamnă deloc a crea șabloane, a da rețete de eroi; nu se pot crea rețete de eroi, nimeni nu va accepta așa ceva. Realitatea nu poate fi tratată septic!... Un erou reprezentativ pentru epoca pe care o trăim, un om frumos, purtător de idei umaniste, curajos, cinstit, demn, nu poate fi creat doar prin enunțarea acestor calități: ele trebuie să iasă la iveală din însăși existența sa. Din adevărul acestei existențe. Iar acest adevăr conține și dureri, conține și necazuri, uneori și conflicte, și chiar nereușite... Obligația artistului însă este să privească lucrurile cu bună-credință, și cu dorința de a afirma puterea acestui erou de a depăși dificultățile pe care viața, prin natura ei, le pune în fața oricăruia dintre noi.

A crea modele, a înfrumuseța, nu înseamnă deloc relaționarea la filme cu telefoane albe și cu pereți roz-bombon!... N-am să fac niciodată un film în care muncitorii merg la uzină, sau lucrează pe marile șantiere, îmbrăcați în salopete noi și proaspăt bărbieriți. Nu din înfățișarea lor exterioară îi voi face eu mai frumoși, și nici mai eroi, și nici dacă aș minți că-și depășesc zilnic planul de producție. Ci proiectînd în filmul meu sentimentul demnității muncii lor, sentimentul vieții lor. O viață nelipsită de greutăți, de impasuri și conflicte... lucruri ce nu trebuie ocolite — lucruri care tocmai îi fac mai puternici, pentru că sînt acele lucruri fals-considerate, greșit-considerate, demobilizatoare. Dimpotrivă, ele sînt generatoare de ambiții și de dorință de autodepășire.

Apelul tovarășului Nicolae Ceaușescu este un apel la rațiune, vine în întîmpinarea (încă o dată), a dorințelor și intențiilor noastre; sigur că avem încă multe de făcut, ca aceste dorințe și intenții să se materializeze în filmele noastre. Încerc un sentiment de mare nerăbdare în așteptarea întîlnirii cu marele public a ultimului meu film, „INTRUSUL" după romanul lui Marin Preda (pe afiș va apărea cu titlul „IMPOSIBILA IUBIRE"), în care, consecvent cu regretatul autor al romanului, am încercat să propun un tip de erou — căruia îi putem spune și MODEL: un tînăr care parcurge aproape toate treptele cunoașterii vieții, traversînd fericirea și nefericirea fără a-și pierde în nici un moment sentimentul demnității sale, sentimentul identității sale, de om, și de constructor al acestei lumi. Am aproape convingerea că un astfel de tip de erou conține toate datele eroului romantic, cu o trăsătură în plus: este un revoluționar! În sensul cel mai autentic al acestei noțiuni.

Din păcate, urîtul și răul sînt mai fotogenice decît binele și frumosul. Nu trebuie să cădem în capcana asta!... Cum o capcană destul de periculoasă, este să fortezi fotogenia binelui și frumosului! Binele și frumosul trebuie propus cu curaj, ca ceva primordial. Nimeni nu va voi vreodată într-o frumusețe concepută ca șablon. Așa cum nimeni nu va accepta urîtul fără speranță!... Dealtfel, aceste două noțiuni sînt dialectic legate, iar datoria oricărui artist umanist este ca din conflictul acestor două elemente ale vieții, să descoasere și să propună calea spre bine.

Dealtfel cred că n-am spus lucruri noi, și le-am spus chiar cu o oarecare stîngăcie — dar așa înțeleg eu lucrurile, și filmele pe care le-am făcut, știți bine, dovedesc asta.

Val Paraschiv:

(Urmare din pag. 13)

moria poporului nostru... Mi-ați pus întrebări, sînt, de fapt, nelinișteri în discuția noastră, care nu mai pot păstra o ordine restrictivă, de aceea răspunsurile sînt înglobate în bloc, astfel că înșiruirea lor îl ascunde pe intervievator".

Petre Stoica — Radu Beligan — Mircea Mica — Mircea Diaconu — Al. Piru

Desene de NUNU ANESTIN

Tescani '83

Loc de veche așezare, în dulcea Moldovă, fostul conac al Rosetti-lor a devenit astăzi, cum se trebuia să și fie : „Așezămîntul de cultură George Enescu". Conacul, care a fost întemeiat prin anul 1709 de Ștefănită Roset, prietenul lui Dimitrie Cantemir, a devenit — trepta- — un focar de aleasă spiritualitate românească, ce a culminat cu activitatea laborioasă dusă aici de **George Enescu, Mihail Jora, Alfred Alessandrescu** și **Maximilian Costin**, cîtori adevărați ai muzicii noastre. O scurtă privire aruncată peste vreme, asupra ramurei tescane a familiei Rosetti, dezvăluie fapte uitate, dar care merită readuse în memoria publică. Astfel, **Costache Rosetti-Tescanu** (1814—1879) a fost unul dintre boierii care au militat neobosit pentru desăvîrșirea Unirii Principatelor din 1859 ; iar cît privește concepția sa despre țărănimea muncitoare, o putem găsi în diferite lucrări tipărite, care tratează despre „reforma privind îmbunătățirea vieții muncitorilor de pămînt". **Fiul său, Dumitru Rosetti** (1852—1897), a continuat, fervent, activitatea pe tărîm social a tatălui. El a fost membru al Internaționalei Socialiste și autorul primei lucrări din lume despre Comuna din Paris. Așadar, se poate conchide că ramura tescană a Rosetti-lor, întemeiată încă prin 1600 de Lascarius Rusaitos, al cărui descendent a fost **Antonie Roset**, domn al Moldovei între 1675—1678 și pînă la Maria Rosetti (1879), fata lui Alice Jora (mătușa compozitorului Mihail Jora), a cuprins bărbați de seamă, boieri cu vederi și fapte progresiste, care — după mărturiile bătrînilor — tuzestrau țăcutorii în cuvinte și făceau rînduieli drepte în muncile și produsele pămîntului.

Tescanii de astăzi constituie un sat socialist în plină înflorire, ogoarele și livezile înbelșugate de rod dînd posibilități sătenilor să-și construiască gospodării durabile, un cămin cultural cochet, să-și extindă electrificarea pînă hăt, departe, pe margini de deal și să aibă toată ușurința unui mers comod, șoseaua asfaltată și trotuarele bine pietruite dînd uitării drumurile pline de colb. Iar în acest context, al contopirii muncii cu un nivel tot mai accentuat de progres, Casa memorială se integrează perfect, ea fiind un simbol al culturii române, pe plaiuri moldovene pline de frumusețe și nebănuite în vremi de restriște.

Pentru muzica românească, Tescanii au un însemn special. Aici, își petrecea **George Enescu** cele mai multe din vacanțele sale ; aici și-a zămislit începutul de temă, mai și-a amplificat lucrul la capodopera sa **Oedip**, despre care marele creator spunea : „Această operă, al cărei subtitlu — «Simfonie» — îndrăznesc să-l revendic, am gîndit-o vreme de 25 de ani ; am lucrat efectiv, la ea, 10 ani" ; creație, adăugăm noi, călăuzitoare pentru toți compozitorii români și începută — practic — în concediul petrecut de muzician la Tescani, în vara anului 1921. Însemnările enesciene sînt grăitoare despre cu cîtă insistență acestor locuri, pentru încearcul muzicii românești și culminează cu ultima sa dorință, mărturie olografă : **„Subsemnatul George Enescu, din București, strada General Manu 16, îmi exprim dorința ca să fiu înmormîntat la Tescani, județul Bacău, alături de soția mea".** Semnat : George Enescu, Tescani, în 14 iulie 1946 !

Mihail Jora (1891—1971), nepotul drept al penultimei amfitrioane a Tescanilor, și-a gîndit și a pus pe hîrtie cu portativa, aici, în liniștea parcului, în pianina **Erard**, unele dintre cele mai importante opuri ale sale, cum ar fi suita simfonică „Privelîști moldovenești" și baletul „Curtea veche", realizat în 1948, și care evocă figuri din trecutul istoric al familiei Rosetti-Tescanu, cadrul ales fiind chiar actualul Așezămînt de cultură și creație. Dealtfel, **compozitorul scrie, pînă în 1961,** în amintirile sale : „...nu există vre-o lucrare de-a mea, pînă mai ieri trecută, care să nu cuprindă măcar cîteva rînduri scrise la Tescani. Multe le-am încheiat în liniște, în împrejurimea văzduhului de acolo...". Și, adăugăm noi, absolut toate cosițele sale au constituit și sînt și astăzi puncte de referință în istoria modernă a muzicii românești.

Dacă am amintit și de activitatea a încă doi muzicieni ilustri, care au întregit „cvartetul" de aur al Tescanilor, adică a compozitorului și dirijorului **Alfred Alessandrescu** (1893—1959), ce a creat aici poemul simfonic **Acteon**, ori a eminentului critic, muzicolog și violonist care a fost **Maximilian Costin** (1888—1930), căsătorit cu Elena Rosetti-Tescanu, și din ale cărui merite incontestabile am nota doar fondarea, în 1916, a revistei **Muzica**, înființarea societății „Amicii muzicii", inițierea unor colecții de popularizare — cum ar fi „Bibliotecа muzicală" și „Școala nouă de vioară" — sau scrierea primei **Biografii a lui George Enescu**, ori recitalurile de vioară — adevărate momente de desfătare artistică — susținute în compania maestrului **Zeno Vancea** și a pianistului **Nicolae Caravia**, este lesne de observat că Tescanii au constituit un adevărat **fanion al muzicii românești**, din perioada interbelică.

Astăzi, prin înțeleapta grijă a partidului față de tot ceea ce constituie un element prețios al moștenirii noastre culturale, vechiul conac al Tescanilor a căpătat o nouă viață. Renovările aduse casei principale, precum și micuței și simplei biserici — care constituie ea însăși un monument istoric — reparările și remobilarea celorlalte anexe, au făcut posibile înființarea Muzeului memorial „George Enescu" și deschiderea unei galerii de artă plastică românească modernă. La fel, muzicieni, pictori, scriitori și alți artiști, beneficiază — alăturat — de o casă de creație bine înzestrată și de unde, în doar cîțiva ani de funcționare, și-au luat zborul către beneficiarul generos al zilelor noastre, care este poporul muncitor, lucrări artistice în diferite domenii. Orînduite de camera a Filarmonicii din Bacău poartă numele „Tescana" și, credincioasă acestuia, desfășoară o stagiune permanentă în sezonul de vară, bucurîndu-se de cadrul natural prin de splendoare pe care-l oferă acest lăcaș de cultură. Peste tot se simte aripa protectoare și grijulie a Comitetului județean al P.C.R., a președintelui Comitetului județean de cultură și educație socialistă, Petru Brășoiu, iar filologul Alexandru Popovici găsește mereu forme variate de valorificare a importantei moșteniri culturale de aici, pe care o are în custodia.

Loc de veche așezare, scrîndit în confluența celor două Tazlăuri, pe dulci plaiuri moldave. Așezămîntul de cultură și creație „George Enescu" își continuă calea sa dreaptă, în folosul pieren al spiritualității românești !

CLAUDIU NEGULESCU

atelier literar

• G. Dumitrescu

C. Gâlțan : Un lucru destul de bine scris, în general, și nu lipsit de interes (rămîne de văzut cît de plauzibilă e reconstituirea, în raport cu datele științifice...).

V.D. Floareș, Gabriela Apreutesei : Se pare că există unele premise favorabile, dar e încă prea devreme să tragem o concluzie asupra perspectivelor dv. Aveți încă mult de învățat, de citit, de exersat... Ar fi, însă, o gravă greșeală să neglijați celelalte discipline școlare, care trebuie să vă asigure pregătirea generală indispensabilă, care trebuie să vă aducă în situația de a putea să vă alegeți — în cunoștință de cauză ! — drumul cel mai bun în viață (cel mai potrivit cu înzestrările și înclinațiile dv. înnăscute). Din cînd în cînd, mai dați-ne cîte o veste.

D. Ionaș : Cele trei schițe-anecdote nu prea vă reprezintă : ușurele, inconsistente, cam ieftine.

I.S.M. : Cîteva pagini interesante, în nota obișnuită (care reclamă, totuși, un plus de limpezime și pregnanță) : „Un program", „Mici evadări", „Exerciții nocturne", „Spațiu mort", „Există o modă".

I.D.S. : Doar „Momeala", relativ curat și „cinstit" scrisă, confirmă antecedentele pozitive. Celelalte, potențate în suspensii și întreruperi rău folosite (...., și, mai ales" sentimentul că toți... „Semn că se înserează..." Totuși ceva..." etc.) rămîn tulburi, încurcate, fără înțeles.

Gavril Jir : Felicitări ! Să sperăm că mediul universitar va fi mai prielnic lecturii și studiului și în domeniul literar și de cultură generală... De asemeni, perfecționării mijloacelor de expresie (chiar și ortografiei !...). Noile versuri trimise, slabe, șovăitoare, improvizate grăbit și superficial.

D. Măcăilă : Paginile mai vechi cuprindeau într-adevăr niște vagi semne lirice (încă neconcludente, totuși). Ultimul text, discurs uscat, greoi, lipsit de poezie, infirmă net primele „bănuieli".

Lulu-boy : Frumoase simțăminte, în scrisoare. Așteptăm, însă, versurile. Perseverența e bună, firește, dacă există talent. Dacă nu există, nu e bună !... Vom vedea.

Daniela Antea : E o tensiune lirică remarcabilă în aceste versuri (și mai ales în subtextul lor). Expresia, însă, dificilă, refractară, adesea eliptică, „stenografică", împutinează considerabil (uneori, pînă la anulare) capacitatea tranzitivă a acestei tensiuni, îi „sugrumă" circuitele comunicării și-i interzice expansiunea, rezonanța. Aproape toate paginile ilustrează și tensiunea de care vorbeam, și piedicile care o periclitează. Sperăm să reveniți cu pagini mai „deschise" (și cu o mică auto-prezentare).

Mircea Popa : Sînt progrese, fără doar și poate. Osteneala dv. pentru ameliorarea mijloacelor, pentru însușirea de noi modalități și procedee tehnice, dă rezultate din cele mai promițătoare. Drumul e bun și nu rămîne decît să vă țineți de el în continuare.

Marian Ghiaur : Sînt lucruri de care se ocupă cenaclul, nu noi. Dacă sînteți în București, treceți pe la redacție și discutați direct cu cei în cauză. Versurile, însă, sînt slabe, stîngace și cam agramate.

Daniela Paraschiv, C. Bogos, M.-V Stavarache, Vasile Dumitru, Polli Dom Bade, Claudia Crișan, D. Branc, Drum lung, Liliana Georgescu, Sever (mai bine, în „Valea Plîngerii"), **M.I. Ambiescu, L. Cărstirovschi, Ioan Ursan, ns, Paul Cristi, Șt. Ian-Corneliu Vasile, Nelu, Icaru, Maria Bălan, Viorel Pascu, I.V. Periam, Ileana Abrămașu, Doina Pădureanu, George Fomy, Emilian Coriei, Viorel Mihalcea, Costin Hurezean, Doru Stelaru :** Nimic nou !

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

SENTIMENTUL MALULUI

Am sentimentul malului care se surpă
tăiat cu săbiile ploilor în fîșii repetate
în timp ce cad și mă destram
știu că mă integrez în eternitate.

O să mă mut ceva mai încolo sau mai încoace
jucat de-o forță secretă care mă domină
fie că-mi place, fie că nu-mi place
devenirea fiind un fapt de rutină.

Am sentimentul malului care privește departe
și se lasă furat, știind că are de unde să dea
un surplus de gînduri, de sentimente
mă invadează puteri de pretutindenea.

Am sentimentul malului înalt, cu liniI severe,
privesc întîmplările de sus, orgolios și subtil,
trăiesc contradicțiile dintre vid și putere
care mă fac mai puternic, mai clar și util.

De-nfiorările care mă săgetează
substanța mea se face mai fină.
Am sentimentul unui mal fără moarte
care se-mbibă mereu de lumină.

Emil Gavriliu

VINE VÎNTUL

Vine vîntul spre mine
cu gînd ucigaș să mă culce
să mă rostogolească
pînă la înălțimea firului de nisip
(ridicat pe umerii milioanelor de frați...)
mă opun legîndu-mi privirea de-a ta
prinzîndu-mi gîtul
cu lanțul cuvintelor
fragil și periculos...

Corneliu Iliescu

RĂNILE

Rănile din care mă trag
Sînt ale mulțimii.

Rugul pe care-mi duc viața
L-am țesut din cîntece spontane.

Printre hățișuri cu sunet de flacără
Mi-am învățat anii să zboare.

Iordan Grecu

NEUTRALITATE MĂTĂSOASĂ

Uneori sînt ispitit
să te jefuiesc de cuvinte
— cupiditate agresivă —
abuziv răsturnînd
terapia freatică a
confesiei.
Dar tu mă ierți,
de fiecare dată mă ierți
și-mi oferi în compensație o
invazie de neutralitate
mătăsoasă
și-n buimăceala clipei
te faci că uiți
disputele intraductibile
și le-nspăimînți
abia cînd vămile mentale
fac piruiete
prin subsolurile primitive
ale absurdului.

Simona Condor

UMBRE

Fericite paseri străvezii
cuvintele
mingiile obrazul palid al Lunii
cu gîndul ajungem departe cu gîndul
sperăm zborul iubim stelele cu disperare
mai vechi amăgiri

Iebedele sunt nemulțumite

de puritatea erorii
se visează umbre ale puterii
miezul de noapte le însingurează
în taină tăcerile
fericite paseri străvezii
cuvintele
mai vechi amăgiri.

Marius Sirbu

SCURT MENUET

Eram pe o stîncă stropită de valuri
Cu o formă arsă de timp și priveam
Fără țintă cum norii goneau în zare
Iar peste ape păsări ușoare
Cerneau pustiul printre aripi

Eram pe o stîncă stropită de spume
Și tînăr într-un frig boreal
Din vîntul pupilelor tale
Pe umerii mei poposeau
Păsări albastre ca un abur de ploi
Și pe urmă din zborul înapoi
Și mureau
În fragila prăpastie dintre noi

Ion Iosif

Un glas autentic

Luni, 15 august, ne-am întîlnit în Bucureștiul torid, cu **Mustafa Balel**, scriitor turc, reprezentant de seamă al tinerei generații — la terminarea cursurilor internaționale de vară organizate de Universitatea din București. Este un om cu o temeinică pregătire culturală, cunoscător profund al istoriei, tradițiilor și virtuților poporului român. În cuvinte calde, apreciative, ne-a evocat impresia pe care i-au lăsat-o zilele petrecute în țara noastră : **„Mă apropiu de mai mulți ani, cu interes și dăruire, de literatura română, spre care am fost purtat de Panait Istrati. Mai tîrziu l-am cunoscut bine pe Zaharia Stancu și Liviu Rebreanu, pe Mihail Sadoveanu, Marin Preda, Eugen Barbu... M-am convins, odată cu aprofundarea unor opere de seamă ale literaturii române, că sufletul românesc este inepuizabil în valori umane. Așa se face că am început să traduc din limba română prin intermediul limbii franceze. Amintesc romanul „Cluleandra" al lui Liviu Rebreanu și piesa de teatru „Muntele" a lui D. R. Popescu, care dealtfel a și intrat în repertoriul Teatrului de Stat din Istambul".**

Impresionează faptul că în timpul discuției, **Mustafa Balel** introduce cîte un cuvînt românesc, pe care este bucuros că-l folosește. Scriitorul ține să adauge, cu un zîmbet cald, că **„data viitoare cînd mă voi afla la București voi vorbi direct în limba română".** Despre București ne spune : **„Un oraș modern, avînd numeroase instituții culturale renumite, în care se construiește mult. Am admirat muzeele și teatrele de o mare valoare. Iar oamenii, toți cei pe care i-am întîlnit, amabili, comunicativi, prietenoși...".**

EREM MELIKE ROMAN

Glossă la Arghezi

Posteritatea critică argheziană își află tangențe cu aceea a lui Sadoveanu : abia stinse, orbitoarele focuri de comoară lasă în urma lor un gol, un spațiu pe care cu insuficientă pregnanță încearcă să-l umple exegeții și în care se aud, tot mai distinct, voci contestatoare.

Istoria literară e familarizată cu acest ritual și e firesc să parcurgem, după o îndelungată supra-saturare cu valorile operei argheziene, alte noi traiectorii, după cum tot atît de firesc ni se întîmplă să ne reapropiem de uriașa operă a meșterului din Mărțișor cu surpriza apropiată de stupoare a celui ce pare a trăi prima ei relevare. Paginii știute își păstrează capacitatea de a ivi, cu fiecare lectură, noi sensuri, ceea ce ne părea cîndva doar răsfăț stilistic dobîndește virtuți nesperate, simple piese de atelier devin promisiuni ale capodoperei și zone pe care le socoteam intangibile sînt cercetate cu ochi sever.

Îndepărtați de Arghezi de către supra-solicitarea editorilor, enervați de ridicolul unor naive preluări didactice („Autorul ne învață că..."), devălmășind destinul operei cu cel al autorului ei, ne-am trezit adesea în ipostaza cititorului „leneș", care nu mai poate recepta cu totul o literatură produsă sub fierbinte impuls revoluționar și care o așază cu gest pripit într-un nimb de clasicizare ce-i temperează teribelele-i iluminări și o învecinează abrupt cu cine știe ce spirit expiat în uitare blajină. Am uitat că opera argheziană își plasează începuturile sub semnele acelei înnoiri capitale a literaturii românești în care versurile „cuvintelor potrivite" (recitate azi la serbările școlare) erau socotite ca „eretice", poetul fiind incriminat ca un stricător de eresuri, propovăduitor damnat al decadenței universale, pîngărind cu verb cinic un grai căruia Eminescu i-a smuls euritmii selenice.

Arghezi (la începuturi Ion Teodorescu sau, mai simplu, Ion Theo) a apărut în literatură tulburînd galeșa somnie a epigonilor eminescieni dar și reveriile simboliștilor robiți de vraja macedonskiană. Muzica „barbară" a poemelor argheziene, cu candele și liturghii păgîne, încantînd peisagii agroste și strivind romanța bucolică de amor cu descrierea unor sălbatice practici erotice, a țîșnit cu vigoare sub un cer ostil, și-a căutat apoi un loc numai al ei sub stele sigure și s-a cheltuit, grandioasă, pînă în timpul nostru.

Azi ne gîndim cu neîncredere la anii, în care scrisa noastră se „căftănea" (vorba antiarghezianului Ion Barbu) în vecinătatea strofelor marelui meșter a cărui activitate s-a întins, lucid, pe aproape șapte decenii.

Ce ne-a rămas de la Arghezi ?

Nu numai opera monumentală ce-i consacră geniul, ci și pilda unui muncitor al scrisului, împărat al metaforei, dar și salahor al verbului, generos cu lectorul și „rău" cu confratele lunecos și facil. Amintirea lui e întunecată adesea de povestirea unor episoade ce l-ar proba „răutatea", sarcasmul, nimicitoarele replici și l-ar plasa în galeria acelor umbre cu care s-ar putea polei „iadul" zidului de mînăstire al literaturii, și nu „raiul" voronețian în care n-ar fi loc decît pentru un Șt.O. Iosif sau Brătescu-Voinești. Îl preferăm oricînd pe „răul" veșnic neîmpăcat, certat cu sine, dar și cu mitologiile, dar, mai ales, aflat într-un etern război cu tertipul mic-burghez și cu surîsul convenient. Pătimaș, atrocele duelgiu ne-a lăsat pamflete de o neimitabilă vigoare și trebuie spus că ținta lor nu e totdeauna lesne de fixat în timp, că învîrtoșatele cuvinte par a căuta victime și în spații de timp pe care n-a apucat să le trăiască. Și azi, cuvintele acestea pot răni ; sunetul lor s-a conservat cu tărie.

Arghezi cel mîndru și însingurat a ajuns să fie așezat alături de Eminescu. Tînărul de abia 39 de ani și bătrînul ursuz, de aproape 90 de ani s-au stins, fiecare într-alt veac, conferindu-i poeziei românești o măreție, ce o poate oricînd proiecta pe cerul literaturii eterne.

Prea aproape de noi pentru a-i distinge cu limpezime contururile, Arghezi se îndepărtează, în timp, spre a ne fi mai aproape și memoria noastră îl primește despovărat de aburul amarei sale legende, fixîndu-l pe treptele sufletului ca pe un arbore pur...

GHEORGHE TOMOZEI

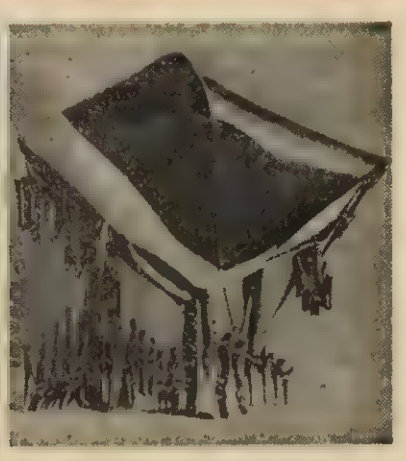

La [illegible]

Desigur, în ziua de azi, teatrele care se respectă nu se mai mulțumesc să capteze atenția publicului numai prin intermediul pieselor puse în scenă. Din dorința legitimă de a deveni focare de spiritualitate cît mai efervescente ele apelează de multe ori la un arsenal de mijloace care să mențină treaz interesul pentru arta dramatică. De pildă, a intrat în obișnuința spectatorului român ca, înainte de spectacol, în pauzele lui, să se încinte de expozițiile organizate în foaierele teatrelor. De asemenea, caietele-program, înțesate de informații, cuprinzînd opinii din cele mai incitante, asigură unei reprezentații o viață mai lungă, răsfoirea lor însemnînd, și peste ani, un prilej de a descinde din nou în atmosfera unei seri de teatru.

Printre caietele program cu o personalitate lesne de remarcat se numără și cele ale Teatrului Național din București. Ele se caracterizează prin rigoare, prin sobrietate, oferind întotdeauna păreri autorizate și demne de toată încrederea. Iată însă că la sfîrșitul stagiunii trecute Naționalul bucureștean ne-a făcut o plăcută surpriză oferindu-ne un caiet — ediție specială — de peste 100 de pagini, care el însuși poate fi catalogat drept un veritabil spectacol. Ca niște adevărați regizori plini de har B. Elvin — redactor, Liviu Dorneanu — secretar de redacție, N. Zenof — prezentarea artistică, Gh. Gheorghiade — prezentarea grafică —, au cheltuit multă fantezie pentru ca reprezentația la care ne-au invitat să aibă cît mai multă vervă și culoare, să corespundă celor mai exigente gusturi. Nu exagerăm cu nimic dacă socotim această „ediție specială" una din cele mai fastuoase montări pe care le-a realizat colectivul acestui teatru. Cu ajutorul unor cuvinte inspirat alese, bine logodite cu imagini deosebit de sugestive din istoria Teatrului Național, din istoria teatrului românesc în general sau din istoria universală a teatrului s-a închegat o piesă cu eroi care demonstrează, fără putință de tăgadă, că sîntem o mare putere artistică. Regizori, scenografi, actori, din cele mai diverse generații, din toate timpurile, de la noi sau din alte părți au fost convocați pe uriașa scenă a „ediției speciale" pentru a rosti roluri care, indiferent de mărime, mărturisesc despre credința pe care o poartă profesiei lor, exercitată cu angajarea întregii ființe. Alături de ei, dramaturgi, critici literari, cronicari dramatici, poeți au ținut, la rîndul lor, să contribuie la acest grandios spectacol. O înșiruire a numelor tuturor participanților la această „superproducție" ar fi imposibilă. Ne mulțumim doar, la sfîrșitul vizionării, să afirmăm că mesajul ei este limpede : acela că teatrul românesc se află într-un moment înalt și luminos al existenței sale.

Aplauze la scenă deschisă pentru această „ediție specială" !

GEORGE ARION

Un muzeu în labirint

Digresiuni

3.

A explica surîsul Giocondei înseamnă a o ucide. Nemurirea ei se bazează tocmai pe dreptul fiecăruia de a lua de la capăt întrebările despre taina ei.

★

Venus din Milo, o zeiță care nu-și poate ulta mîinile, a rămas, totuși, frumoasă și fără brațe. Dar există opere la care pierderea unei părți din întreg ar compromite întregul. Nu-mi pot imagina, de pildă, sfinxul de la piramide fără privirea lui metafizică, datorită căreia seamănă cu un Socrate tăcut al deșertului. Această privire e, se pare, chiar scopul statuii sau, dacă n-a fost, a devenit cu timpul. Ne tulbură la animalul de calcar culcat pe nisip impresia că el vede ceea ce noi nu vedem sau n-am văzut încă. Labele colosale, trupul greoi, de leu primitiv, toate părțile statuii se pregătesc pentru această privire, absentă și ironică, sub pleoapa de nisip. Ceea ce înseamnă că Hegel se înșela crezînd că sculptorii sînt incapabili să dea statuilor privire ; că toate statuile au ochii orbi ; că toate sînt, în fond, ca Homer. De fapt, privirea nu se reduce la ochi, așa cum surîsul nu se reduce la buze. În cazul Giocondei și mîinile surîd parcă. Și ochii; surîsul nu e o parte a tabloului, ci, poate, chiar obiectul lui. Întreaga enigmă surîde.

★

Dacă știi prea bine ce poți și ce nu poți îți va fi foarte greu să riști imposibilul.

★

Niciodată nu m-am priceput să dau un răspuns definitiv la întrebarea în ce secol mi-ar fi plăcut să trăiesc. De obicei, m-am mulțumit să afirm că a-mi visa un destin utopic ar însemna să-mi trădez unicul destin adevărat și posibil. Acest mod de a pune chestiunea e corect, mi se pare, și, în orice caz, sincer. Păcatul lui, însă, e că mai mult eludează problema decît îi dă un răspuns.

Într-o discuție recentă, care nu mai știu cum a ajuns, într-un tîrziu, la aceeași întrebare, Alexandru Paleologu mi-a spus, brusc, grav: „Nu, totuși, n-aș fi dorit să fi trăit în alt secol. Ar fi trebuit să trăiesc, de pildă, fără Proust și fără fiul meu". Și pe loc am simțit că acesta era răspunsul pe care-l căutam demult. Într-adevăr, cum aș putea să renunț la cărțile pe care le-am citit ? Sau cum să renunț să cunosc sentința tribunalului de la Nürnberg? Cum să renunț la ceea ce m-a ajutat să cred în unele lucruri și să refuz altele? Cum să renunț la șansa pe care am avut-o de a ură din adîncul ființei mele tiraniile, mîrșăvia și crima? Cum să renunț la posibilitatea de a înțelege falimentul lui Rembrandt altfel decît negustorii din Amsterdam? Și, mai ales, cum să renunț la partea mea de nesiguranțe, unde se află tot ce iubesc? Nu, nici eu nu accept ideea de a fi trăit în alt secol.

★

Borges orb: „Cumpăr mereu cărți pe care nu le citesc. Acum o lună, am cumpărat o enciclopedie pentru că atunci cînd aveam nouăsprezece ani am vrut s-o cumpăr dar n-am avut posibilitatea. Acum o am, și cred că aceasta e posesiunea ideală, pentru că nu mai pot s-o răsfoiesc, nu mai pot s-o citesc". Iată o mărturisire la care merită să revin pentru a încerca s-o înțeleg pînă la capăt. Am impresia că în acest exemplu se ascund destule învățăminte de care aș avea nevoie. Și că totul se simplifică în clipa cînd poți fi fericit avînd ceva de care nu te mai poți folosi, dar pe care l-ai dorit intens.

★

Nu există o singură Renaștere. După cum nu există o singură antichitate. Există o antichitate a lui Vergiliu și alta a lui Lucrețiu.

★

Uitîndu-ne mai atent la apostolii din pînzele lui Caravaggio am descoperi, poate, că ei au picioarele umflate de drum ca și cele ale lui Don Quijote.

★

Inchiziția credea că-și făcea datoria ridicînd ruguri. Atenienii au crezut că-și fac datoria omorîndu-l pe Socrate. Pînă și Nero a crezut că-și face datoria dînd foc Romei. Cezar a crezut că-și face datoria trecînd Rubiconul.

Pe de altă parte, Petrarca, murind, așa cum își dorise, în timp ce scria. Goethe care la optzeci de ani învăța limba persană. Socrate care în seara dinaintea morții învăța în închisoare o nouă arie la flaut. Flaubert care lucra toată noaptea pentru a evita un subjonctiv. Racine care ar fi preferat să schimbe caracterul Fedrei decît să facă un vers prost. Luchian, cu mîna aproape paralizată, pictînd flori. Toți vorbesc despre o altă datorie.

★

În clipa morții, Rimbaud i-a strigat surorii sale: „Eu voi fi îngropat, iar tu vei merge prin soare!" Cel care demisionase inexplicabil din poezie în tinerețe, preferînd să umble sub soarele african cu o centură în care purta mereu opt kilograme de aur și-a regăsit grandoarea în acest strigăt.

★

Autoportretele ne arată artiști singuri. Dar priviți-i în ochi cu atenție. Veți vedea, uneori, acolo, răsfrîntă toată istoria lumii.

★

Sculptorii greci și-au făcut autoportretul sculptînd zei. A trebuit să treacă timp pînă cînd Narcis a înțeles că trebuie să meargă pe o altă cale: să descrie ce vede în oglindă.

★

Întoarcerea în labirint a fost uneori la fel de importantă ca ieșirea din labirint. Omul a revenit atunci în labirint, așa cum Anteu s-a lipit de pămînt, căutînd curajul de a-și pune o întrebare spinoasă, în loc de a repeta un răspuns comod.

★

Alta e frumusețea florilor pentru care am sîngerat noi înșine ca să le culegem și alta e frumusețea florilor pe care servitorul le cumpără pentru stăpînul său. Cel care a străbătut un deșert va înțelege mai bine decît regii Franței la Versailles frumusețea unei fîntîni, deoarece el a cucerit această frumusețe prin sete.

★

Admirația poate fi uneodată o formă trucată de ignoranță.

★

Un braț fracturat m-a izgonit de pe plajele acestei veri. Nu voi iubi, totuși, mai puțin marea.

OCTAVIAN PALER

Biblioteca în aer liber

Un zîmbet

Încerc să scriu despre un om tînăr care surîde, și-mi umblă prin minte cîteva cuvinte: „Amintire cu miros de farmacie curată". E un vers al adolescentului Tristan Tzara, marele poet și animator de mai tîrziu, vers pe care-l citează și G. Călinescu în magnifica sa istorie a literaturii... Legătura între tînărul care surîde și versul lui Tzara e directă : Titus Buia, cel despre care e vorba, e farmacist și lucrează într-o unitate din București, aflată la încrucișarea străzii Bibescu Vodă cu Calea Rahovei.

O paranteză, o lungă paranteză : îmi amintesc emoția cu care, student, am intrat o dată în camera simplă în care se afla sediul catedrei de „Literatură universală" a Facultății de filologie. Oamenii aceia obișnuiți care rămîneau acolo cîteva minute ca să fumeze o țigară sau să schimbe cataloagele mi se păreau toți niște personaje de legendă : Tudor Vianu, Silvian Iosifescu, delicatul și sfiosul savant Edgar Papu care aștepta să se termine pauza și să rămînă numai cu mine : aveam de dat o „restanță". Erau și alte persoane pe care le-am zărit în cele zece minute ale pauzei — parcă Alexandru Balaci, parcă Nina Façon — nu mai țin bine minte, e mult de atunci, dar aveam certitudinea că mă aflu într-un înalt sanctuar al intelectualității. Sigur, prezența marelui Vianu era hotărîtoare...

Urmează o ghicitoare : în ce magazin obișnuit din comerțul socialist oricare dintre noi poate întîlni un modest, un foarte modest — dar nu mai puțin real — lăcaș al intelectualității ? Într-o farmacie. În orice farmacie, unde „comercianții" sînt toți sau aproape toți oameni cu studii superioare. Da, chiar și în mica farmacie de pe strada dumneavoastră — și ce bine ar fi ca, intrînd, să nu uităm niciodată să spunem „bună ziua !"

Ce-l deosebește pe scundul și intens brunul Titus Buia de mii și mii de farmaciști care servesc cu bunăvoință și cu competență pe cumpărători ? După părerea mea, de om care nu se pricepe deloc la treburile farmaciștilor, nimic sau aproape nimic. Poate doar o particularitate : consultă rețeta, îți dă medicamentele pe care le-ai achitat la casă și mai face două lucruri. Unu: îți spune (uneori) „sănătate". Doi : surîde. Încurajator. Prietenos. Chiar dacă nu te-a mai văzut niciodată. Iar dacă întîlnește o rețetă care-l pune pe gînduri, îți oferă medicamentele, iar după aceea îți spune (cum mi-a spus mie acum un an, cînd cumpăram doctorii pentru taică-meu) : „Văd că pacientul are 82 de ani. Vreți să fiți amabil și să-l întrebați pe medic dacă n-ar fi mai eficientă o doză ceva mai mică ?" Am pus întrebarea. medicul s-a uitat atent la rețetă și a exclamat : „Deștept om, farmacistul ăsta !" „Deci să ia mai puțin ?" am sărit eu. „Nu, să ia cît am spus, dar e un farmacist avizat și prudent."

Dacă Titus Buia este sau nu un profesionist de excepție, nu e în căderea mea să spun. Dar că își întîmpină oaspeții cu un zîmbet, asta da, am văzut, și nu o dată, ci totdeauna. Iar un surîs face uneori mai mult bine decît o sută de antinevralgice. Sigur, mi se va spune, nu s-a vindecat încă nimeni în lume cu un zîmbet. Poate, voi răspunde neconvins, poate, dar de îmbolnăvit s-au îmbolnăvit destui din cauza unui rînjet. De pildă, din cauza rînjetului unui vînzător de nimica toată care te privește de la înălțimea tejghelei lui și îți trînțește în față, cu disprețul celui căruia nu-i pasă de nimic, vreun amărît de covrig. („Na, ia ce-ai cumpărat, că de zîmbit știu eu cui am interes să-i zîmbesc...").

De-o parte, strîmbătura unei lichele. O strîmbătură în foarte multe exemplare, să recunoaștem... De cealaltă parte, zîmbetul dezinteresat și tonic al unui om cumsecade care își respectă nu doar profesiunea, ci și propria existență de semen al nostru. Cu care bine-ar fi să semănăm toți.

FLORIN MUGUR

Muzeul pămîntului

85 de studii și comunicări științifice semnate de specialiști din varii tărîmuri — istorici, arheologi, etnologi, sociologi, lingviști etc. — compun volumul de aproape 800 de pagini în quarto intitulat „Ialomița — materiale de istorie agrară a României". O carte-eveniment, o carte cu care editorii, Comitetul de cultură și educație socialistă și Muzeul județean Ialomița, inaugurează o — două toate semnele — serioasă și exigentă „Bibliotheca romaniae historiae agriculturae", de mult așteptată de pasionații domeniului. „Ialomița" e titlul unei mai vechi publicații a locurilor, cu profil predominant social, în genul „Boabelor de grîu" sau al „Sezătorii" lui Gorovei, ambițioasă în a urni către bine realitățile pe care își exersa condeiele colaboratorilor. Coordonat de muzeograful Răzvan Ciucă, un riguros cercetător de școală gustiană dublat de un fervent al inițiativelor sociale, sub inspirația aceleiași școli a lui Gusti, impunătorul tom datat „Slobozia 1983" își propune și el eficiența demersului, voindu-se a fi, după cum citim în „Cuvîntul înainte" al Comitetului județean de partid, „încă un pas în edificarea, la Slobozia, a **Muzeului de istorie agrară a României**".

Despre ce se vrea a fi acest muzeu vom spune cîteva cuvinte în finalul acestor rînduri. Pînă atunci, răsfoind această masivă lucrare, prea scurtă totuși pentru greutatea ei de idei și de fapte, să ne oprim la cîteva semnificații. Una din cele mai importante este legitimarea practicilor și meșteșugurilor agricole românești ca act suprem cultural, reflex al unei civilizații superioare, de o unică anvergură în acest colț de lume. Căci dacă, după cum observa un pertinent cercetător al specificului, cultura reprezintă compartimentul cel mai de sus al unei civilizații, nu-i mai puțin adevărat că la noi, la români, agri-cultura, pe care o practicăm de multe și frămîntate veacuri, chiar rămînînd la capul de jos al scării, se constituie ea însăși ca o civilizație, ca o mare civilizație. Sintem, altfel spus, un popor de țărani, aceasta însemnînd că ne-am făurit țara prin cultura pămîntului, că, deci, pămîntul acesta al nostru are o respirație culturală. Blaga deplîngea cîndva ineficiența, pe planul artei, a unui asemenea tip de cultură, decretînd culturile etnografice drept culturi de „copii mari", rămași într-o vîrstă crudă a spiritului. Ceea ce, după opinia cercetătorului citat, e frumos spus, dar, pare-se, nu pe deplin adevărat, fiindcă numai perseverența și constanța, adică apanajele suverane ale culturilor etnografice, nu sînt proprii copilăriei. Lupta pămînteanului pentru a clădi deasupra țărînei o efemeră arhitectură a vegetalelor, o arhitectură care nu-și dăruiește splendoarea decît o singură dată, într-un singur sezon, fiind apoi doborîtă de însuși brațul ce a zidit-o, lupta aceasta cu nimicul, crede cercetătorul nostru (și toate datele existenței noastre îi dau dreptate în absolut), duce de fapt la o memorie fabuloasă. Gestul de ziditor al omului, al țăranului, își lasă, e drept, umbra în efemer, dar ca să se împună, ca să dureze, el e repetat cu înversunare, cu obstinație, mereu același și totuși altul, mereu sporit în eficiență, pînă cînd își fixează definitiv efigia nu doar în pămînt, ci și în conștiință, devenind element motor de civilizație și cultură. Două din cele mai interesante secțiuni ale volumului, cea privitoare la etnologia rurală și cea despre relațiile, instituțiile și ideologiile agrare, aduc, în acest sens, mărturii de o unică bogăție, tulburătoare ca un memento.

Dar să privim lucrurile, așa cum ne îndeamnă volumul de față istoric. Pămîntul, ca matrice de cultură, a fost la noi, la Dunăre și Carpați, păstrat cu greu, fiind înecat în lungul vremurilor de prea multe valuri, fiind pîrjolit și frămîntat de prea dese incendii și zguduiri. Dar de sub cenușă și mîluri, de sub colburile aduse de toate vînturile, efigia sa, inconfundabila sa efigie, a ieșit mereu la lumină, ca printr-un miracol, prin uriașa trudă a generațiilor care s-au succedat neîntrerupt pe spinarea lui. Truda salvării acestui pămînt și a perpetuei lui renașteri într-o sporire de rod și viață a însemnat o cheltuială imensă de energie, de talent creator, de geniu. Însușiri care s-au afirmat (după cum arată Nicolae Dunăre în amplul său studiu „Agricultura tradițională la români") încă din epoca agriculturii ancestrale, cînd vechii locuitori de pe teritoriul Daciei, inventînd primele forme de plug, rapid adaptate tuturor reliefurilor și altitudinilor, declanșau o accelerată, temeinică și calificată supunere a naturii pe întreg arealul antropogeografic, cu toate consecințele ce au decurs de aici, astfel încît, către amurgul perioadei năvălirilor, la noi se știau și se practicau toate meșteșugurile destinate să împlinească nevoile primordiale ale omului. O seamă de alte texte ale volumului, între care „Uneltele și mișcările lor (convergențe tehnologice, ergonomice și estetice)" de Paul Petrescu și „Comentarii etnografice ale celor mai vechi unelte agricole de pe teritoriul României" de Georgeta Moraru, la care se adaugă paginile semnate de V. Boroneanț, C. Boroneanț, Ion T. Dragomir, Aristide Ștefănescu, Francisc Papp, R. Ciucă ș.a., înglobate capitolului „Unelte, instalații și mașini folosite în agricultură", ca și studiile incluse capitolelor „Cultura plantelor", „Creșterea animalelor", „Metrologie agricolă" etc., încercuie izbînzile, nu rareori performanțele, de tehnică, de capacitate tehnică, de originală și superioară creație în planul transformării naturii, prin care oamenii locurilor, în scurtele răgazuri dintre două catastrofe ale istoriei, și-au păstrat, înfloriți și înnobilat pămîntul, dîndu-i ființă umană, făcîndu-i să vorbească, să cînte, să cugete într-un chip care-l numai al lui. Și care ne așază în rîndul forțelor mari, al umanității mari, pe care te poți bizui. De fapt (și acesta e încă unul dintre sensurile majore ce ordonează istoria noastră, inclusiv cea actuală) acești pămînteni, chiar în aprige vremuri de cumpănă, n-au întors spatele vetrei lor de pîine și de viață, nu s-au retras cu veacurile în munți și păduri, cum pretind niște scrieri tributare unor legende romantice, ci, rămînînd aici și ținînd piept tuturor încercărilor, au stat cu o mînă pe sabie și cu alta pe plug, continuînd fără preget lucrarea lor, continuîndu-și și împlinindu-și astfel, mereu și mereu, desenul lor ca popor în istorie.

Întemeiat pe documente și mărturii dintre cele mai prețioase și mai exacte, îmbrățișînd o problematică amplă, luminînd o seamă de aspecte încă necunoscute sau prea puțin cercetate, acest prim volum din seria „Bibliotheca romaniae historiae agriculturae", tipărit — simbolic — într-un oraș de scaun al Bărăganului, se constituie, într-adevăr, ca un pas important în alcătuirea proiectatului Muzeu de istorie agrară a României.

ILIE PURCARU

P.S. Și acum, așa cum am promis la începutul acestor rînduri, cîte ceva despre gîndurile de viitor privind acest muzeu.

Cîte ceva ni se spune în chiar prefața volumului, sub semnătura dr. Georgeta Stoica. Citățm :

„De mai mulți ani se discută despre «Muzeul de istorie agrară» de la Slobozia. S-a întocmit o tematică largă, la care și-au adus contribuția specialiști de seamă, s-au întocmit proiectul și macheta edificiului în care va fi adăpostit muzeul, s-a constituit un centru de documentare pe probleme agrare și, ceea ce este mai important, au fost achiziționate din diferite părți ale țării unelte și obiecte de excepțională valoare care fac parte astăzi din patrimoniul muzeului.

Specialiștii, care au sprijinit permanent muzeul, participînd de fiecare dată la sesiunile organizate la Slobozia (textele din volumul de care ne-am ocupat reprezentînd comunicări înfățișate în aceste sesiuni anuale, desfășurate sub egida muzeului — n.n.), și-au fixat ca obiectiv să se informeze asupra rezultatelor cercetării, ceea ce va permite, în final, pe de o parte lămurirea unor probleme de ansamblu privind specificul practicării agriculturii în România și rolul țăranimii în istoria țării, iar pe de altă parte, prin abordarea aspectelor mai puțin cercetate, cum sînt cele lingvistice, etnografice, sociologice, folclorice, realizarea unor studii interdisciplinare ce vor contribui la realizarea unei expoziții dinamice".

Documente și mărturii diverse, dintre cele mai sugestive, obiecte și unelte agricole recoltate din toată țara, de la pluguri de toate tipurile (alcătuind cea mai completă colecție de acest fel din cîte există astăzi la noi). La locomobile, batoze sau teascuri, de la piese de-acum douătrei veacuri, multe din ele unicate, la mașini și utilaje moderne, se află deja la Slobozia, așteptînd gongul inaugurai al muzeului. Mai trebuie adăugat că, lîngă inimoșii muzeografi ai locului și lîngă specialiștii din toată țara care colaborează cu ei, un aport de toată lauda îl înscriu conducerile Trustului județean S.M.A., I.A.S. și U.J.C.A.P., prin donații de obiecte și, nu în ultimul rînd, prin meșteri care ajută la conservarea, repararea și întreținerea valoroaselor exponate. Iată deci că „se poate", totul se poate, inclusiv realizarea unui astfel de ambițios proiect cum este cel al acestui muzeu al pămîntului, cînd se depune inimă, competență, cuirdie, dragoste pentru acele valori pe care se sprijină ființa noastră, regăsindu-se și înviețind de la sine. (Căci, printre altele, apropo de „caracterul dinamic" al expoziției subliniat de Georgeta Stoica, mai trebuie spus că acest muzeu va avea nu numai o valoare istorică și sentimentală, ci și una ținînd de rosturi contemporane dintre cele mai practice, el oferind agricultorului zilelor noastre sugestii de știință, de tehnică și de artă agricolă decantate prin timp, fruct al ingeniozității, inventivității și harului țăranilor, fierarilor, mecanicilor din satele noastre). Felicitări organizatorilor ! La ceasul inaugurai al muzeului, pe care-l dorim cît mai apropiat, vom fi alături de ei, ca să le oferim cititorilor, mai mult decît am putut face acum, o poveste cu valoare de model despre ce se poate înfăptui cînd există inimă, conștiință și pasiune.

SPRE ALBA IULIA, SPRE ÎNFĂPTUIREA MARII UNIRI

Prăbușirea marilor imperii

CITEVA PRELIMINARII NECESARE

...Spre această parte a continentului european, pe care s-a plămădit poporul român, și-au îndreptat încă de timpuriu poftele imperiile cotropitoare. În evul mediu, începînd de prin secolele X—XI, o parte a teritoriului locuit de români a fost ocupat de regatul ungar ; în secolul al XIV-lea a apărut la Dunăre Imperiul otoman, care „în turburarea-i furtunoasă" — cum spunea Eminescu — a ajuns, în secolele care au urmat, pînă în centrul Europei, la porțile Vienei, transformînd în pașalicuri statele feudale ale grecilor, albanezilor, bulgarilor, sîrbilor, ungurilor. Românii, care și-au apărat cu vitejie independența, au încheiat cu Imperiul otomat tratate („capitulații"), ce conțineau drepturi și obligații pentru ambele părți, stabilind, astfel, un „modus vivendi" cu puternicul lor vecin. Spre sfîrșitul secolului al XVII-lea, cînd Imperiul otoman a intrat în declin, au apărut alte două mari imperii care și-au disputat „moștenirea" celui ce dispărea : cel habsburgic și cel țarist. Cu scurgerea timpului ele au reușit, prin forță, să includă în frontierele lor numeroase popoare pe care le-au supus unei politici de deznaționalizare și de cruntă exploatare.

Deși între cele două imperii s-au manifestat în tot cursul istoriei numeroase contradicții, izvorîte din setea lor de a acapara noi teritorii și popoare și care au dat loc la numeroase ciocniri și războaie, ele s-au înțeles deseori pe seama popoarelor subjugate, și-au dat sprijin pentru înăbușirea luptei de eliberare a acestora. Raporturile dintre cele două imperii — dincolo de orice neînțelegeri — erau atît de intime, încît existența lor s-a interconditionat. Evoluția evenimentelor a confirmat întru totul previziunea lui Friedrech Engels comunicată socialiștilor români la sfîrșitul secolului trecut : „Căderea țarismului, nimicirea acestui vis rău care apasă peste Europa întreagă, iată, după noi, cea dintîi condiție pentru dezrobirea națiilor din mijlocul și din răsăritul Europei. Țarismul căzînd, puterea nelegiuită reprezentată acum prin Bismark, lipsită de sprijinul său cel mai puternic, va cădea și ea ; Austria se va desface în bucăți, pierzînd singura pricină de viață ce mai are, datoria de a împiedica, prin existența sa, pe țări de a înghiți națiile împărțite de la Carpați și din Balcani".

În goana lor după cuceriri, cele două imperii au anexat și teritorii locuite de români : în 1699 Imperiul habsburgic a ocupat Transilvania, în 1718 Banatul, iar în 1775 partea de nord-vest a Moldovei, pe care o vor numi „Bucovina" ; în răsărit țarismul a ocupat în 1812 partea Moldovei dintre Prut și Nistru.

De-a lungul secolelor popoarele subjugate s-au ridicat de numeroase ori la luptă armată împotriva asupritorilor străini, pentru a recuceri libertatea lor. Așa, spre sfîrșitul secolului al XVIII-lea, a avut loc în Transilvania puternica ridicare la luptă a românilor sub conducerea lui Horea, Cloșca și Crișan. Începutul secolului următor a fost marcat de luptele de eliberare națională ale sîrbilor, grecilor și românilor ; în 1830—1831 polonezii s-au răsculat împotriva țarismului, pentru ca în 1846 să se desfășoare insurecția din Cracovia ; anul 1848 a fost anul revoluțiilor pentru eliberare națională și socială ale cehilor, românilor, italienilor, ungurilor etc. ; în 1863—1864 polonezii s-au ridicat din nou la luptă ; a doua jumătate a secolului a fost jalonată de numeroasele revolte împotriva jugului otoman ale poporului bulgar etc. Prin lupta lor plină de jertfe și folosind condițiile internaționale favorabile, unele popoare — printre care și poporul român, chiar dacă nu în întregimea lui — au reușit în secolul al XIX-lea să scuture jugul străin și să-și cîștige independența de stat.

„DEZMEMBRAREA AUSTRIEI ESTE SINGURA SOLUȚIE"

În răsărit succesivele revoluții din februarie și octombrie 1917 distrug imperiul țarilor și dau Rusiei un nou drum de dezvoltare, cel al socialismului. Ideile revoluției ruse au acționat ca un ferment în centrul Europei. Înfrîngerile militare suferite de Puterile Centrale au stimulat și facilitat lupta de eliberare națională a popoarelor din Imperiul austro-ungar. Un rol important în această luptă l-au avut și cele „14 puncte" expuse de președintele S.U.A., Woodrow Wilson, în fața Senatului, la 8 ianuarie 1918, care cuprindeau, de fapt, programul Antantei cu privire la problemele politice, economice și naționale ale Europei. Afirmarea de către președintele Wilson a principiului de dreptate pentru toate popoarele și națiunile și dreptul acestora de a trăi în condiții egale de libertate și siguranță, indiferent că erau puternice sau slabe, mici sau mari, însemna confirmarea implicită a dreptului națiunilor la autodeterminare.

Anul 1918, și în mod deosebit lunile octombrie-noiembrie, au reprezentat momente de vîrf ale luptei de eliberare națională a popoarelor din centrul Europei. Sub conducerea Consiliilor Naționale, organe larg reprezentative, create de revoluție, popoarele din Austro-Ungaria au dat asaltul final împotriva dublei monarhii, pentru cîștigarea libertății lor, pentru formarea statelor naționale independente.

„Distrugeți Austro-Ungaria ! Luați habsburgilor posibilitatea de a-și continua rolul nefast", îndemnul pe care Eduard Beneș, conducător al luptei de eliberare a poporului ceh, îl lansase în 1916 într-o conferință ținută la Sorbona, era un imperativ al momentului. Acest program de luptă, îmbrățișat de toate mișcările de eliberare națională din cadrul imperiului, era susținut cu multă căldură de reprezentanți ai opiniei publice din țările aliate și asociate. Asociații, comitete de acțiune, birouri de presă și propagandă, broșuri, întruniri și declarații publice — iată cîteva din mijloacele prin care se acționa pentru propagarea ideii desființării anacronicului imperiu multinațional din centrul Europei. Articolele de presă cu titluri sugestive ca **Cererea românilor de a se uni cu România. Austria trebuie să fie dezmembrată** („The Times" din 28 iunie 1917) ; **Dezmembrarea Austriei este singura soluție** („The New York Times" din 10 februarie 1918) ; **Doborîți pe habsburgi !** („The Washington Post" din 11 mai 1918) ; **Austria aproape de revoluție** („The Washington Post" din 3 mai 1918) și multe altele aduceau date de ordin național, lingvistic, istoric și geografic pentru a demonstra inevitabilitatea destrămării monarhiei austro-ungare calificată drept „un obstacol în calea păcii și un element de dezrobire în Europa". „Nu mai este posibil, scria ziarul «The New York Times» din 10 februarie 1918, să se amîne soluționarea acestei probleme, deoarece actualul conflict a asumat prin el însuși, printre alte scopuri, și pe acela de a soluționa problemele care, de teama unui război mondial, au rămas nesoluționate de-a lungul ultimelor decenii. A menține după război principiile care au constituit principalul motiv al acestui război ar însemna o crimă împotriva umanității. Războiul trebuie să deschidă drumul spre o dezvoltare liberă și pașnică a națiunilor și să rupă lanțurile care ne încătușau și sistemele de gîndire pe care progresul le-a depășit deja". Pentru autorul articolului dezmembrarea monarhiei austro-ungare reprezenta singura soluție reclamată de împrejurările obiective ale anului 1918. „A-i permite să trăiască după acest război printr-un oportunism politic îngust, care ar aparține doar guvernelor, nu și popoarelor, ar însemna să se tărăcze pacea viitorului". În același context, publicația britanică cu veche tradiție **„THE ANNUAL REGISTER"** consemna în numărul său pe anul 1918 : **„Este probabil că dezmembrarea Imperiului multinațional austro-ungar va fi considerată de istorici ca evenimentul cel mai important din 1918. Dezvoltarea concepției naționale în cursul anilor recenți a făcut ca mulți supuși ai privească dubla monarhie ca un organism politic total artificial și nenatural"**; **„THE NEW YORK TIMES" DIN 6 OCTOMBRIE 1918 : „Trăiesc aproape patru milioane de români în Transilvania, Banat și Bucovina sub asuprire maghiară și austriacă. Toți aceștia au considerat războiul actual ca pe războiul lor mult așteptat de eliberare, care îi va scăpa de stăpînirea străină și îi va uni cu cei opt milioane de români din Regatul român (...). De la începutul actualului război ei au avut convingerea înfrîngerii armatelor austro-ungare și germane și a victoriei aliaților, care înseamnă salvarea neamului românesc, și au acționat în consecință".**

Din scrisoarea de trimitere a Conferinței de Pace, semnată de președintele conferinței, A. Millerand, către guvernul ungar (6 mai 1920) : „Voința popoarelor s-a exprimat în zilele de octombrie și noiembrie 1918, cînd dubla monarhie s-a năruit și cînd populațiile de mult timp ocupate s-au unit cu frații lor italieni, români, iugoslavi sau cehoslovaci".

Totul s-a desfășurat cu rapiditate și hotărîre.

La 14 octombrie 1918 în teritoriile locuite de cehi s-au declanșat mitinguri populare, demonstrații și greve, la care s-a cerut expres crearea Republicii Cehoslovace Independente. (La Mladá Boleslav, Kolin, Kralupy, Strakonice și altele) maselе populare au proclamat chiar Republica și au distrus emblemele statului austriac ; ele prefațau evenimentele ce nu întîrziau să vină. La 28 octombrie guvernul de la Viena a răspuns afirmativ la nota americană din 19 octombrie privind acordarea independenței cehoslovacilor și iugoslavilor și a cerut armistițiul. Popoarele ceh și slovac au înțeles că a venit momentul de a-și lua soarta în propriile mîini, că sînt libere să-și determine statutul și să se desprindă de Austro-Ungaria. Cu drapele naționale ceh și slovace, populația din Praga a ieșit pe străzile orașului, îndreptîndu-se spre Piața Sf. Venceslas, înlăturînd pe drum toate însemnele dominației austriece. În după-amiaza aceleiași zile, Comitetul Național Cehoslovac, creat încă de la 13 iulie, a proclamat independența țării, reușind ca în decurs de trei zile să preia, practic, toată administrația militară și civilă.

În timp ce la Praga aveau loc aceste evenimente, Consiliul Național Slovac a convocat pentru 29 octombrie o adunare la Sv. Martin Turciansky. A doua zi reuniunea a redactat o Declarație, primită în unanimitate de cei prezenți, prin care se proclama ruperea Slovaciei de monarhia austro-ungară și unirea cu teritoriile cehe în cadrul statului cehoslovac. Cu aceasta crearea Cehoslovaciei independente era un fapt împlinit. La 14 noiembrie, la Praga, s-a deschis Adunarea Națională care a proclamat Republica Cehoslovacă ; a doua zi, Thomas Garrigue Masaryk a fost ales președinte al noului stat.

Evenimente asemănătoare s-au produs aproape concomitent și în teritoriile din Austro-Ungaria locuite de slavii de sud (sîrbi, croați, sloveni, bosniaci etc.). La 17 octombrie 1918 reprezentanții tuturor partidelor iugoslave din Austro-Ungaria s-au reunit la Zagreb și au creat Consiliul Național Iugoslav ; primul act al acestui înalt forum reprezentativ l-a constituit formarea unui guvern provizoriu, avînd sarcina expresă de a lua în mîinile sale administrația teritoriilor iugoslave. Aceste hotărîri au fost precedate și însoțite de puternice demonstrații de masă, în cadrul cărora se cerea insistent proclamarea independenței. În aceste condiții, la 29 octombrie, Consiliul Național Iugoslav a proclamat statul național independent și suveran al slovenilor, croaților și sîrbilor, iar la 24 noiembrie Vecea (Adunarea) populară, cu sediul la Zagreb, a adoptat hotărîrea de unire a acestui stat cu regatele Serbiei și Muntenegrului. În zilele următoare s-a pronunțat pentru unirea cu Serbia Skupștina populară din Voevodina (25 noiembrie), precum și Skupștina din Muntenegru (26 noiembrie). Voința de unire a obținut o consacrare definitivă cîteva zile mai tîrziu, cînd o delegație a Vecei populare de la Zagreb a înmînat prințului regent al Serbiei, Alexandru Karagheorghe, adresa formulată de acest for în sensul recunoașterii suveranului sîrb în fruntea noului stat. La 1 decembrie 1917 prințul regent, în numele regelui Petru, a proclamat oficial crearea Regatului sîrbilor, croaților și slovenilor (din 1929, Iugoslavia).

Războiul, evenimentele revoluționare din Europa anilor 1917—1918 și în mod deosebit lupta curajoasă a poporului polonez, hotărîrea sa nestrămutată de a-și reciștiga independența au fost factorii care, în ciuda tuturor greutăților, au dus în final la crearea statului național polonez, independent și suveran. La 28 octombrie 1918, la Cracovia, în teritoriul polonez aflat sub stăpînirea Austro-Ungariei, a fost creată Comisia Poloneză de Lichidare, cu sarcina de a prelua puterea în Galiția și Silezia theschenianâ, de a „lichida" orice legătură cu Austria și, apoi, de a crea un stat polonez care să reunească în jurul lui toate teriteriile polneze. La 31 octombrie Comisia de Lichidare a preluat puterea în Cracovia, Galiția apuseană și în unele regiuni din fostul Regat polonez. La 16 ianuarie 1919 a fost creat la Varșovia un guvern central, în frunte cu Ignacy Paderewski, căruia i s-au subordonat atît guvernele regionale, treptat dizolvate, cît și Comitetul Național Polonez de la Paris, creat încă din august 1917 de emigrația polonă, în frunte cu Roman Dmowski. Noul guvern a fost recunoscut de Puterile Aliate și Asociate. Procesul de consolidare a puterii centrale, a regimului social-politic și definitivarea granițelor statului polonez creat la sfîrșitul anului 1918 a continuat însă și în perioada următoare, fiind încheiat abia în anii 1921—1923.

Evenimentele revoluționare care aveau loc în Imperiul habsburgic, lupta popoarelor asuprite pentru formarea statelor lor naționale independente s-au repercutat și asupra celor două națiuni dominante, cea austriacă și cea ungară, care și-au creat și ele state naționale proprii.

La 28 octombrie 1918 la Viena și în întreaga Austrie a fost declanșată o grevă generală, pe străzile capitalei mii de muncitori și de soldați au manifestat, cerînd pace și abolirea monarhiei. Două zile mai tîrziu, Adunarea Națională Provizorie și-a asumat întreaga putere în stat, a delegat din sînul ei un Consiliu de stat și a însărcinat pe deputatul social-democrat Karl Renner cu formarea guvernului. Revoluția burghezo-democratică victorioasă l-a constrîns pe împăratul Carol să abdice (11 noiembrie), iar a doua zi Adunarea Națională Provizorie a proclamat Republica Austria.

O dezvoltare asemănătoare au cunoscut evenimentele în Ungaria. La 25 octombrie 1918 a fost creat la Budapesta Consiliul Național Ungar, în frunte cu Károlyi Mihaly, care a publicat un manifest-program în 12 puncte, în care se promitea vot universal, reformă agrară, dreptul naționalităților asuprite din Ungaria de a dispune de ele însele (concomitent se exprima speranța că aplicarea acestuia nu va amenința integritatea Ungariei) etc. Puternice manifestații de stradă au cerut la 28 octombrie proclamarea republicii și preluarea puterii de către Consiliul Național. La 30 octombrie în Ungaria s-a declanșat revoluția : la Budapesta au loc mari demonstrații ale muncitorilor și soldaților, însemnele imperiale au fost rupte, iar la 31 octombrie mulțimea a impus regelui numirea unui guvern de coaliție. În perioada următoare, în toată Ungaria s-au desfășurat puternice acțiuni populare : în uzine și fabrici, în orașe au loc mitinguri, se creează sfaturi ale muncitorilor și soldaților. Sub presiunea maselor populare, la 16 noiembrie guvernul a trebuit să proclame Republica Ungară.

ION BULEI
CONSTANTIN BOTORAN
ION CALAFETEANU

IDEI CARE AU APĂRUT

Amploarea fără precedent a descoperirilor științifice, invențiile și întîmplările de ordin tehnic, transformările radicale pe care acestea le determină activității productive evidențiază astăzi, mai mult decît oricînd, profunda pătrundere a științei în toate compartimentele muncii și traiului cotidian, în psihologia și structura socio-profesională a popoarelor. Pretutindeni în lume, inventatorul, autorul studiilor și investigațiilor cu caracter fundamental și aplicativ a devenit la această oră omul zilei, bucurîndu-se de respectul și gratitudinea contemporanilor.

În acest moment crucial al istoriei mondiale, prin însuși imperativele politice, economice și sociale ce stau la temelia orînduirii noastre socialiste, Partidul Comunist Român au numai că deschide un front larg progresului constant al forțelor de producție, ci întemeiază întregul program de făurire a noii societăți pe folosirea maximă a celor mai înaintate achiziții ale științei și tehnologiei. Așa cum se arată în documentele de partid, partidul pornește de la considerentul că știința constituie factorul primordial al progresului contemporan, că societatea socialistă multilateral dezvoltată și comunismul nu pot fi edificate decît pe baza celor mai înaintate cuceriri ale științei, tehnicii. Am devenit astfel martorii, creatorii și beneficiarii unor înfăptuiri ce au întrecut chiar cele mai optimiste previziuni ale înaintașilor noștri, am trăit o epocă de permanentă redescoperire istorică, ce se distinge între altele și printr-o permanentă încurajare a talentului virtual, prin brănirea și stimularea predispozițiilor latente, prin avîntul ideilor generoase, prin temerara confruntare dintre om și natură.

Omul de știință — demiurg

În cei 39 de ani de la intrarea ireversibilă a României în evul său socialist și mai cu seamă în perioada inaugurată de cel de-al IX-lea Congres al partidului, acest prag de conștiință al deveniri noastre — știința și tehnologia și-au spus cuvîntul în absolut toate domeniile muncii și vieții noastre. Prin mijlocirea institutelor de profil și a catedrelor universitare; dar și prin aportul maselor de muncitori, ingineri și tehnicieni, au fost create noi tipuri de mașini de mare randament, moderne utilaje, instalații și sisteme de automatizare, au fost obținute importante descoperiri și înfăptuiri de ordin practic în chimie, fizică, biologie, genetică, informatică, în științele economice și social-politice, au fost create numeroase aparate și produse necesare îmbunătățirii stării de sănătate a populației. Iată în acest sens cîteva date de sinteză, puse la dispoziția revistei noastre de către Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie :

În comparație cu perioada anilor 1961—1965, investițiile acordate larg compartiment al cercetării științifice și ingineriei tehnologice (concretizate prin crearea unei solide baze tehnico-materiale) vor crește pînă la sfîrșitul actualului cincinal de 17,4 ori. De reținut, totodată, că față de 1961, personalul ocupat în activitatea de cercetare a crescut de 8 ori pînă în 1981 și urmează să crească de 9 ori pînă la finele prezentului cincinal.

De remarcat, de asemenea, că volumul activității de cercetare, exprimat în cheltuieli materiale, a crescut de 9 ori pînă în anul 1980, în comparație cu 1965, și urmează să sporească de 14 ori pînă la sfîrșitul lui 1985 ! La aceeași dată, ponderea produselor noi și modernizate urmează să dețină 45 la sută din valoarea totală a producției marfă realizată de industria republicană.

Datele de sinteză oferă o imagine deosebit de grăitoare și pentru perioada strictă a ultimilor doi ani și jumătate. De la începutul lui 1981 și pînă la sfîrșitul primului semestru al anului în curs, cercetarea științifică și tehnologică a determinat intrarea în producție a unui număr de 6 929 noi tipuri de mașini, utilaje, aparate și instalații, a unui număr de 2 419 materiale și bunuri de consum și a circa 2 300 de noi tehnologii. Importante apar, dar mai greu de prins în grafic sec ai cifrelor, realizările din domeniile biochimiei, biofizicii, informaticii, fizicii, științelor economice și politice, sau numeroaselor studii și cercetări fundamentale. Ele au fost aduse la cunoștința opiniei publice prin mijlocirea presei, radioului și televiziunii, paginile alăturate oferindu-vă și ele cîteva exemple elocvente, desprinse din cinci compartimente ale investigației științifice și ingineriei tehnologice.

Toate aceste înfăptuiri grandioase nu se datorează, evident, nici hazardului, nici importului de inteligență, nici mașinilor de gîndit, ci numai omului societății noastre, care a găsit în anii socialismului afirmarea deplină a capacității sale creatoare, demiurgice. Sînt roadele libertății sociale și democrației plenare, ale politicii înțelepte promovate de partidul comuniștilor români, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care înzuhipează atît de fericit crezul, voința și înțelepciunea întregului nostru popor.

Construcții de mașini

Simbolul unei performanțe

Vedeta acestui reportaj este o mașină, și am rămas la descrierea ei, pentru a respecta un adevăr și o rugăminte a unuia dintre cei care au pus mîna și mintea la înfăptuirea sa : inginerul **Gheorghe Niculescu.** Un tînăr cu chip senin și curat, aproape adolescentin, care crede că nu mai este tînăr. Așa se petrec lucrurile cînd ai 35 de ani și 10 de cînd ai ieșit de pe băncile facultății. Timpul se dilată, dimensiunea unui deceniu pare fantastică. Gheorghe Niculescu lucrează în atelierul de cercetare-proiectare condus de un mare inginer român, specialist imbatabil în domeniul strungurilor carusel ce au ajuns să se exporte, sub firma „Titan", în țări înalt industrializate și chiar către firme ce acaparaseră de multă vreme faima și piața mondială a strungurilor. El, inginerul, se numește Nicolae Speriatu, care și-a deprins mai presus de toate colaboratorii săi cu o filozofie de viață și de conduită deosebită. Conduita civică a intelectualului ce transformă într-o problemă de existență umană necesitățile sociale, ceea ce noi le numim cu o metaforă reală — spirit revoluționar. O filozofie a patriotismului.

Așa s-au petrecut lucrurile și cu această **Mașină de cojit și șlefuit sîrmă din colac în colac de diametre de la 8,5 la 28 milimetri.** Pentru nespecialiști sună anost, indiferent, neinteligibil, dar creația ei înseamnă enorm pentru economia națională, înseamnă scutirea unor importuri de circa 11 milioane și jumătate de lei pe bucată, înseamnă rezolvarea unor nevoi urgente ale industriei metalurgice, și nu oricum, ci la parametrii de performanțe egali cu cei din cele mai avansate țări ; cu materiale și componente integral românești.

Dacă acum numai doi ani, să zicem, cineva s-ar fi adresat Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică „Titan" cu cererea, cu propunerea măcar de a-i realiza o mașină pentru metalurgie ar fi fost privit cu ironie superioară, dacă nu disprețuitoare, avizîndu-l apăsat : „noi, domnule sîntem specializați în mașini-unelte și scule". Ei bine, în condițiile actuale ale crizei economice mondiale, cînd ne-am propus — ca și altă dată — să ne rezolvăm pe cont propriu nevoile stringente, singura cale de a ieși învingători în cursa cu timpul, de a depăși stadiul de țară în curs de dezvoltare, de a ajunge la stadiul de civilizație pe care îl merită acest popor harnic, a fost să ne fabricăm acasă și anumite utilaje pentru industria metalurgică. Fiind foarte scumpe pe piața internațională și trebuind să ne chibzuim și să ne gospodărim mai bine fondurile valutare. O asemenea comandă socială a schimbat o optică și un profil de muncă și la I.C.S.I.T. „Titan". Specialiștii, oamenii săi, de la primul inginer la ultimul muncitor din atelierele de prototipuri s-au apucat să gîndească, să cerceteze, să studieze și să dea realitate nu doar unei mașini, ci unui program întreg de mașini și utilaje pentru metalurgie, un program special și prioritar. CSX26 este prima mașină din cadrul acestui program, primul examen, prima confruntare din care oamenii au ieșit cu fruntea sus, realizare care oferă garanții pentru ceea ce au pe planșetele de proiectare. CSX26 este destinată prelucrării automate și cu o înaltă precizie a colacului de sîrmă, putînd fi reglată, după cum am văzut din titulatura sa integrală, pentru diametre diferite ale sîrmelor, oferind o materie primă de calitate superioară industriei de autoturisme, industriei de rulmenți, celei de organe de asamblare. Pe lîngă performanțele tehnice ale mașinii „care le egalează în mod cert pe cele ale firmelor **Hetran** din Statele Unite și **Calow** din R.F.G., de regulă furnizoare cam în toată lumea de asemenea mașini, ceea ce se poate ușor verifica prin comparația parametrilor de funcționare", spune inginerul Niculescu, spectaculosul ei constă, în timpul în care a fost realizată de la cercetare la intrarea în funcțiune industrială : foarte scurt. Tot ciclul a fost demarat în mai 1983 și, iată, în prezent, se află în probe tehnologice finale — una la Combinatul de oțeluri speciale și alta la „Oțel inox" Tîrgoviște, urmînd în curînd să echipeze și alte unități de profil.

CSX26 este o mașină complet automată, complexă și inteligentă. Cu un efort fizic minim din partea operatorului, permite prelucrarea, în ciclu automat, a acelei largi game de parametri de sîrmă, prin construcția ei modulară putînd fi ușor schimbat programul de la un profil la altul. De asemenea, permite un control automat al uzurii sculelor și tot singură e capabilă, grație unei serii de mecanisme, să readucă la poziții normale sculele, cuțitele decompensate, uzate, așa fel încît să înlăture eventuale erori de precizie a diametrului stabilit pe întreaga lungime a colacului de sîrmă. Logic, evitînd orice rebut, orice pierdere de material, orice risc în prelucrarea viitoare a respectivelor sîrme. Cu alte cuvinte este cel mai sever, mai obiectiv, controlor de calitate al propriei sale munci, precum și al operatorului care o exploatează. Cînd un cuțit s-a uzat, îl avertizează printr-un semnal optic, iar muncitorul apasă pe un anumit buton și un lanț întreg de mecanisme intră în acțiune, readucînd cuțitele să lucreze la cota inițială. Este echipată, totodată, cu un agregat de ungere automată a lagărelor, prin microceață, procedeu de ultimă oră în materie de ungere a mașinilor-unelte.

Dacă arhitectul general, creierul și cartierul general au fost aici, în clădirea din curtea marii întreprinderi numită scurt I.M.U.A.B., la I.C.S.I.T. „Titan", nu-i putem uita pe colaboratorii, în special Institutul de proiectări pentru automatizări (care a proiectat și asigurat, firește, partea de automatizare a mașinii) și antreprenorul general, care a montat acest agregat complex — Întreprinderea mecanică din Roman. Dar, înainte de toate, să nu-l uităm, ține neapărat la acest fapt inginerul Niculescu, pe șeful de proiect, cel care, cum spuneam, a ținut totul în mîna și în creierul său, care a condus cu înaltă competență și devotament ca cel mai iscusit arhitect al unui important edificiu, pe subinginerul **Ion Dumitru.** Acum, aflat în binemeritata sa vacanță după luni și luni întregi de efort, de veghe și nopți nedormite, lucrînd ori avînd insomniile pe care ți le dau răspunderea și responsabilitatea unui act social fundamental. Să remarcăm deci, încă o latură a integrității de caracter al oamenilor din atelierul de strunguri condus de acel om integru numit Nicolae Speriatu. Nimeni nu-și asumă munca nimănui, fiecare adaugă o idee lîngă alta, un efort lîngă altul, fără vedetism, fără egocentrism, fără vanități. Sînt oamenii noștri de azi, formați la școala unei etici înalte : totul pentru țară, fiindcă astfel, totul este pentru noi toți, totul este pentru fiecare.

Fizică

O prioritate mondială

Laboratorul în care lucrează dr. fizician **Petre Croitoru — de plasmă și optică** — aparține celor mai noi domenii ale fizicii. Generației în care această știință atîta timp teoretică, dar care a sfredelit, în schimb, cu cunoașterea în acest veac XX, pînă în cele mai intime taine ale materiei, coboară tot mai mult din turnul său de filde printre noi, în viața practică, socială, cotidiană, în slujba progresului. În 1953, cînd a terminat facultatea, la Iași, ca elev al savantului Ștefan Procopiu, „absolvenții de atunci ne zbăteam să intrăm la industrie, așa fusesem educați și pregătiți pentru menirea de a sluji tehnica". Dar n-au prea găsit uși deschise, nu prea se știa ce poate să facă un fizician într-o uzină. Petre Croitoru acceptă atunci, volens-nolens, postul de preparator și apoi de asistent al academicianului Th. P. Ionescu, la facultatea din București, la unul dintre conducătorii școlii românești de descărcări în gaze, alături de alt mare corifeu al fizicii noastre, creator de notorietate internațională, academicianul Eugen Bădărău. Șansele generației sale și ale tuturor generațiilor de fizicieni români ce i-au urmat, au repede însă, deschideri absolut nesperate. Se înființează Institutul de fizică atomică, nucleul din care a crescut actuala cetățelă științifică a fizicii de la Măgurele cu denumirea sintetică **Institutul Central de Fizică.** Dezvoltat în epoca Ceaușescu, dezvoltat ca o consecință firească a unei concepții despre rolul și locul științei în societatea modernă, de forță motrice, de forță de producție, forță de avangardă a industriei noastre.

**Fizicianul Petre Croitoru, inteligență creatoare și iscoditoare, format la școala marilor maeștri, este adus la I.F.A., într-un laborator de accelerator de particole ce avea directă legătură cu domeniul în care lucrase pînă atunci și pentru care optase, domeniu de virf în lume, al descărcărilor în gaze și vidistică. Se reîntorsese, cum spune, la pasiunea inițială, de a face lucruri aplicabile în economie. Cercetările școlii românești de descărcări în gaze, au dat repede roade, au dus la remarcabile realizări. Laserii românești, de pildă, creați aproape concomitent cu primii construiți în lume (despre care am scris recent). Ca și Instalația de nitrurare ionică pentru durificarea pieselor din fontă și oțel — I.N.I. 2, o tehnologie de virf, mai mult, soluțiile sale constructive originale sînt o prioritate pe plan mondial, cu efecte economice multiple și deosebite prin introducerea în tratamentele termice din industrie. Purtătorul ideii, autorul de fapt și de drept, fiind dr. fizician Petre Croitoru, care revoluționează un sector întreg industrial, toate procedeele clasice de durificare a metalelor respective pentru a le crește rezistența, viața, fiabilitatea în exploatare și astfel competitivitatea. Instalația de nitrurare ionică gîndită și realizată în laboratorul de plasmă și optică al ICEFIZ, ocupă doar cam 3 metri pătrați, este constituită din cîteva dulapuri cu un design ce te face să te gîndești mai curînd la aparatură medicală ori la mobilier pentru interior, „dulapuri" ce reprezintă convertizorul de forță, de alimentare cu energie electrică, partea de comandă și măsură (automată) a instalației, un disociator de amoniac și, alături, un echipament mecanic, adică recipientul de nitrurare, unde se introduc piesele. În interior are loc „o banală descărcare luminiscentă, în atmosferă de azot", cum îi spune dr. Petre Croitoru, descărcare luminiscentă care, în impactul cu piesa, produce un virf termic, adică o încălzește la temperaturi de la 300 la 500 grade Celsius, iar o parte din ioni pătrund, se înglobează în interiorul acestuia, asigurîndu-i o durități de 6 ori mai mare față de procedeele clasice. Operatorul lucrează în halat alb, fără nici un fel de noxe chimice, termice ori sonore, ca în farmacie. Avantajele și performanțele sînt însă multiple — înlătură total rebuturile, duce la proprietăți net superioare pieselor, crește enorm productivitatea muncii — o instalație poate înlocui o halâ întreagă cu sute de muncitori —, scad consumurile de oțel ca și de energie electrică, iar consumul de amoniac este de-a dreptul neglijabil. Instalația e scumpă, fiind foarte complexă, dar se poate amortiza sub o lună de zile dacă e bine exploatată ; poate să aducă un beneficiu de 1 milion de lei pe o șarjă. Stratul de nitrurare este mult mai dur, dar și tenace, compact, nu lese niciodată fisurat sau poros ori tensionat care plesnește sau se exfoliază, cum se întîmplă în cazul procedeelor clasice. Viața pieselor crește de 6 ori, iar consumul de energie electrică pe șarjă este de 2—3 ori mai mic, și să nu uităm că e vorba de sute și sute de kilowați. Durificate astfel, anumite piese se pot fabrica din oțeluri obișnuite, mai slab aliate chiar din oțel carbon, care sînt mai ieftine, înlocuind pe cele din oțeluri înalt aliate, știindu-se că alierea înaltă costă enorm, unele fiind chiar embargou, producătorii neavînd voie să le exporte.

Pînă nu demult, acest domeniu al tratării termice cu ajutorul plasmei l-a deținut, a avut supremația mondială doar firma vest-germană Klöckner Ionon. Și care a pornit tot de la un institut de cercetări în plasmă, mai întîi cu sediul la Berlin apoi la Köln. Pînă în 1975 n-a avut replică în lume. După această dată au început să cerceteze și să realizeze cîte ceva francezii. „Tot în același an, am abordat și noi cercetările și studiile ca astăzi să avem satisfacția că instalațiile românești sînt mult mai bune din toate punctele de vedere, comparate cu performanțele tipurilor germane și franceze. Sînt concepute și construite pe soluții originale, brevetate și astfel protejate internațional, deși fiind solicitate la export, e momentul ca forurile răspunzătoare de exportul nostru de brevete și de brevetarea în străinătate a invențiilor românești să acționeze, să se grăbească, riscurile pierderii priorității existînd în mod real. Să știți, ne informează mai departe interlocutorul nostru, că multe țări puternic industrializate nu produc astfel de instalații, deși au încercat. Japonia, de pildă. Japonezii se interesează intens de realizarea noastră, vor să cumpere, au fost de cîteva ori aici". Grație pregătirii înalte a cercetătorilor noștri, instalația românească a pornit deja de la generația a II-a, iar anul acesta a trecut pragul industriei, lucrînd efectiv într-o uzină de construcții de mașini, o instalație de generația a III-a „care înseamnă generația a II-a, plus calculator și cu asta am luat-o înainte lui Klöckner Ionon", ne informează dr.

PENTRU PRIMA OARĂ ÎN ROMÂNIA

Petre Croitoru, un cercetător sobru, matur, serios, bine informat, care nu se hazardează în aserțiuni necontrolate. De anul trecut, INI, de diferite forțe (70 și 150 kilowați) și în diferite tipodimensiuni (avînd recipienții pentru piese modulari, putînd ajunge pînă la 10 metri, în funcție de necesitățile uzinelor), aduc servicii industriei noastre.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Informatică

Mitică Dumitru alege un loc fierbinte al cercetării științifice: „Zodiac"

Foarte tînărul inginer Mitică Dumitru se află totuși la capăt de drum, dar și firește, la început de drum. Absolvind cu brio Automatica a putut alege la repartizare un loc fierbinte al informaticii românești: Institutul central pentru conducere și informatică (ICI), care reprezintă deci pentru el capătul de drum al unor ani de muncă îndîrjită. În față, un început: lupta cu practica, cu viața. Nu sînt expresii-tip, folosite ca „să sune bine" într-un articol festiv, ci fiindcă exprimă esența gîndirii sale :

— În informatica românească — spune — s-au investit mulți bani, s-a trecut printr-o perioadă de acumulare, care acum trebuie să dea roade. S-a dezvoltat tehnica de calcul românească, dispunem de o bază materială care ne permite să ne „mișcăm", să arătăm în mod practic ce putem. Este și un specific al informaticii, știut fiind că validitatea unui program, cît de iscusit și de savant ar fi, se validează numai și numai **în confruntarea vie cu realitatea.** Dacă în fizică și mai ales în matematică cercetătorul înarmat cu hîrtie și creion poate elabora teorii riguroase și, de ce nu ?, frumoase, aplicarea în practică putînd aștepta decenii sau chiar secole, **în domeniul nostru nu există decît un criteriu: practica.** Lucrînd la I.C.I., în laboratorul Conducerea cu calculator a proceselor industriale, obiectul cercetărilor mele apare clar din însăși această denumire.

Observația că Mitică Dumitru și-a ales un loc fierbinte este, de fapt, de două ori îndreptățită, întrucît ca informatician el se preocupă de **energetică,** ea însăși zona poate cea mai fierbinte a tehnicii și economiei românești. La ICI, ansamblul de preocupări în acest domeniu datează din 1979—1980, cînd s-a început colaborarea cu Institutul de studii și proiectări energetice și cu ICEMENERG, concretizată în elaborarea unui program, a unei strategii de abordare a informatizării proceselor energetice, cu cele două laturi ale sale, producția și distribuția. Această strategie s-a materializat în aplicații industriale în diverse zone industriale (vizindu-se distribuția și consumul energiei) și în puncte de producere a energiei electrice, în centrale hidro și termoelectrice. În acest cadru mai larg a luat naștere și ZODIAC, „Zonal Dispatcher with Advanced Control". Nu vă lăsați înșelați de denumirea englezească, dată pentru o eventuală folosire la export și al cărei sens ce va clarifica în rîndurile următoare, reținînd doar că ne referim la o cercetare integral românească, realizată cu echipamente românești și finalizată la Brașov în aceste zile premergătoare lui 23 August.

ZODIAC se poate asemui cu o piesă din-tru-un mozaic uriaș, înscriindu-se ca o componentă într-un sistem unitar: sistemul energetic național. El își propune supravegherea și conducerea prin calculator a dispecerilor de distribuție zonali (cam la scara unui județ) ai energiei electrice prin urmărirea rețelelor de înaltă și medie tensiune și urmărirea concomitentă a marilor consumatori. Sistemul se află în faza finală de implementare la Suceava, iar la Brașov — cum spuneam — este complet terminat, rămînind doar ca să fie instalate terminalele calculatorului de proces în sala dispecerului din zona industrială a orașului. Astfel, prin intermediul dispecerului informatizat au fost racordate la calculator mari consumatori de energie, precum „Tractorul", „Hidromecanica" și alte uzine, urmînd ca numărul lor să se extindă în continuare.

Luînd cunoștință de realizarea de la Brașov și Suceava, cititorul neavizat nu trebuie să rămînă cu impresia că este vorba doar de o simplă perfecționare, de o ușurare a muncii dispecerilor energetici și că nu s-a schimbat nimic **în fond.**

— Eroare!, exclamă inginerul Dumitru. Informatizarea energeticii — ZODIAC este doar o mică parte — țintește la **o nouă calitate a conducerii proceselor energetice.** În lipsa acesteia, uriașele eforturi materiale și umane pentru economisirea energiei și lărgirea bazei energetice riscă să nu dea efectul dorit. Să luăm drept exemplu un cuptor de la Întreprinderea de mașini grele București — IMGB. În procesul de topire, vîrful de putere cerut de acest **unic** cuptor dintr-o **singură** fabrică (și cîte asemenea cuptoare, cîte fabrici avem în țară!) egalează consumul de energie a 100 000 televizoare.

— La Slatina — ne spune cercetătorul principal, inginerul Pierre Rădulescu Banu — ICI în colaborare cu Întreprinderea de calculatoare electronice și Centrul de calcul Slatina a elaborat, în acest scop, un sistem de calcul și programe. Nu de mult, specialiștii de la unitățile mai sus menționate au utilizat experimental un calculator românesc pentru „conducerea" a 16 cuve de electroliză a aluminiului. Experimentul a reușit pe deplin și în viitor se vor instala alte asemenea calculatoare, coordonate de un minicalculator (tot românesc) Coral.

În unele din aplicațiile pomenite mai sus, calculatorul nu intervine direct în procesul de producție, în conducere, doar „sfătuiește". Important este — deocamdată dorim o nouă calitate și în conducerea energeticii — ca glasul lui să fie ascultat.

LIONEL NIȚESCU ■

Agricultură

Întîietatea pe glob a soiului „Fundulea 29"

Nimeni nu-și închipuia că tocmai acest plic cu antetul Universității din Nebraska, sosit nu demult la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea — un plic oficial asemănător cu atîtea altele — aducea vestea unei realizări de excepție a cercetării agricole românești. În adevăr, universitatea de peste Ocean, în calitate de coordonatoare a unui important program al Organizației Mondiale pentru Agricultură și Alimentație — FAO, anunța **întîietatea pe glob a soiului de grîu „Fundulea 29".**

Punem sub semnul marii sărbători de 23 August acest „rezultat al anului". Doctor inginer Nicolae N. Săulescu, șeful laboratorului de ameliorare a grîului, ne dă detalii :

— Laboratorul nostru a colaborat la o experiență internațională FAO care avea drept scop identificarea soiurilor de grîu cu adaptabilitatea cea mai largă, la condițiile de mediu cele mai diferite. Noi am participat cu „Fundulea 29", care, experimentat în 33 țări, din U.R.S.S. și Japonia pînă în Franța, Italia, Suedia etc., s-a clasat ca medie pe primul loc, întrecînd în competiție soiuri create de cele mai avansate țări din lume în domeniul agriculturii. Ne-am bucurat cu atît mai mult cu cît acest soi, omologat în 1979, a devenit în 1983 predominant în țara noastră. S-a reușit astfel ca numai în decurs de circa trei ani după omologare el să se extindă pe 500 000 ha, deși, de regulă, treceau cinci, șase ani de la cercetare la producție, adică de la omologare la generalizare.

De mai multă vreme, în conștiința noastră Fundulea evocă însă imaginea porumbului încărcat de știuleți. În adevăr, institutul a rămas, într-un anume sens, pe planul cercetării științifice, **cartierul general al porumbului** din țara noastră. Și în acest sector s-a înregistrat un progres major, materializat în hibridul de porumb „Fundulea 420", creat de colectivul de ameliorare condus de inginerul Octavian Cosmin.

— Ținînd seama de extinderea continuă a suprafețelor irigate și de ponderea actuală în țara noastră (circa 2 500 000 ha), s-a pus cu acuitate problema sporirii capacității de producție a hibrizilor — arată directorul institutului, doctorul docent Cristian Hera. Cu noul hibrid pot fi, și au și fost realizate, **constant** (aceasta este foarte important) producții de **peste 10 000 kg la hectar în condiții obișnuite de producție.** De fapt, la Fundulea — noi sîntem și o „uzină" de porumb — s-au obținut 16 000 kg/ha, iar pe parcele experimentale chiar 19 000 kg/ha, dar vorbind de 10 000 kg avem în vedere cooperative agricole de producție, bunăoară cea din Gurbănești, Călărași, „Gheorghe Doja", Ialomița, sau I.A.S. Dragalina, Călărași, și multe altele, cu care institutul întreține relații de colaborare. Deci **în medie** s-au recoltat 10 000 kg/ha pe tarlalele cultivate cu „Fundulea 420", în condiții de irigare și cu aportul corespunzător de elemente nutritive.

În contextul ultimelor documente de partid și mai ales al ultimei cuvîntări a secretarului general al partidului, cercetătorii accentuează asupra spiritului novator, asupra necesității de a se renunța la șabloane, ceea ce — în tehnologia agricolă — poate însemna chiar și... renunțarea la aratul multimilenar. Desigur, în anumite condiții.

Doctorul inginer Gheorghe Sin, șeful laboratorului de agrofitotehnie arată :

— Pentru lucrarea solului se consumă, după cum bine se știe, o cantitate imensă de motorină, cam 30% din totalul destinat agriculturii, deci economiile în acest sector pot deveni foarte importante. Să mă refer la culturile duble, de pildă. În incintele irigate, după grîu și orz se seamănă porumb, soia, obținîndu-se două recolte pe an. Or, pentru a semăna a doua oară se poate ara „normal" (cu un consum de motorină de circa 25 litri la hectar), se poate pregăti solul superficial (consumul de motorină scăzînd la 15 l/ha) sau chiar **semăna direct în teren nelucrat.** Noi am cercetat și am dovedit eficiența acestor două ultime metode — în anumite condiții, desigur — și ele au și început să se aplice în producție. Avantaje evidente și importante : scăderea spectaculoasă a consumului de combustibil fără nici o micșorare a producției ; posibilitatea trecerii la semănatul celei de-a doua culturi imediat după recoltarea celei dintîi, deci fără a mai aștepta aratul — zile prețioase cîștigate care măresc șansa ca a doua cultură să ajungă la deplina maturitate în toamnă.

În ce constă noutatea cercetării ? Experiențele de la Fundulea au dovedit că plantele au cerințe substanțial diferite în ce privește aratul și le-au măsurat exact, dovedindu-se că sfecla, cartoful și porumbul necesită un arat de 28—30 cm, floareasoarelui și soia 20—25 cm, păioasele 16—20 cm. În funcție de condiții, se poate renunța cu totul la arat (dar atenție sporită la îmburuienare !). Firește, arătura rămîne lucrarea de bază la prima cultură. Știind însă că fiecare centimetru adîncime la arat impune un consum suplimentar de un litru motorină la hectar, economiile realizate prin noua metodă pot juca, după cum am arătat, un rol important.

— Ne bucurăm — ne spun cercetătorii — că întîmpinăm 23 August 1983 cu succese, ceea ce în activitatea noastră înseamnă îndeosebi — dar nu exclusiv — soiuri tot mai productive. Să nu uităm însă că dacă vrem mai mult de la aceste soiuri deosebite, și ele cer mai mult de la noi. Fie-ne îngăduită o comparație simplă din domeniul zootehniei. O anumită vacă poate da, bunăoară, 7 000 l lapte, dar doar cu condiția să fie furajată în mod corespunzător cantitativ și calitativ. La fel se petrec lucrurile cu o uzină, care produce în funcție de materia primă pe care o prelucrează. Și soiurile noastre foarte productive sînt „fabrici" — excelente dacă găsesc, în sol cantitățile necesare de fosfor, azot și potasiu furnizate, în mare parte, de îngrășămintele chimice. De asemenea, se știe că soiurile superioare sînt mult mai sensibile la greșelile tehnologice, ele reclamă mai multe cunoștințe și pricepere de la cultivatori. Astfel spus, pentru ca ele să dea țării tot ce pot, se impune o nouă calitate la **toate verigile implicate în producția agricolă.** Tocmai cerințele unei noi calități a muncii au stat și la temelia recentei cuvîntări a tovarășului Nicolae Ceaușescu la consfătuirea de lucru de la Mangalia și sub același semn se desfășoară sărbătoarea de 23 August. Iată de ce am socotit nimerit să aducem în discuția noastră această idee fundamentală, generoasă, de care este nedezlipit legată și piinea țării.

N. LIONEL ■

Sănătate

Medicamentul de concepție și realizare românească

Medicamentul de concepție și realizare autohtonă reprezintă fără îndoială una din cele mai semnificative dovezi și manifestări ale creativității științifice românești. Ultimele două decenii aduc și în acest domeniu exemplul unor înfăptuiri de excepție, meritul revenind institutelor de specialitate și catedrelor universitare, dar și unor cercetători din diverse compartimente ale chimiei, biologiei, fizicii, cibernetici, electronicii, fitoterapiei, apiterapiei, etc. Este vorba însă nu numai de realizarea unei game largi de înlocuitori și droguri similare celor din străinătate, ci de finalizarea unor descoperiri și observații prioritare pe plan mondial. Întreprinderea „Biofarm" din Capitală aduce în această privință nu puține mărturii edificatoare. Conducerea acestei unități a acordat dealtfel o constantă preocupare pentru testarea și realizarea medicamentelor de concepție originală, iar aici e locul să amintim că, între acestea, se află și cîteva produse farmaceutice despre a căror virtuți terapeutice „Flacăra" a scris cu mult timp înainte ca autorii lor să se bucure de înțelegere și solicitudine din partea forurilor medicale.

Iată acum cîteva din cele mai reprezentative produse originale românești, fabricate în mod curent la „Biofarm" :

Gastrofibran, preparat pe bază de pulbere de fibrină și destinat combaterii obezității prin polifagie, ulcerului gastric și ulcerului gastro-duodenal. Autorii invenției : dr. Alexandru Teodorescu, farm. S. Ștefănescu, ing. M. Gheorghiu, farm. V. Cănciu. **E.T.O.,** extract de glob ocular bovin, realizat de prof. dr. P. Vancea, și destinat regenerării epiteliului cornean. **Ossidenta,** apă medicală de gură (autor : dr. Grigore Ossipov Sinești) cu efecte notabile în tratamentul gingivitei și stomatitei. **Folicisteină,** medicament cu efect hepatoprotector, indicat în stări hepatice, ciroze, ateroscleroză. **Trofopar,** hepatoprotector și stimulent al funcționalității celulei hepatice, datorat chimistei dr. Magdalena Timar. **Silimarină** produs hepatoprotector și înlocuitor al medicamentului de import Legalon. **Apifitol T** soluție conținînd extract vegetal din fagure negru, miere, vitamina C, substanțe aromatizante și stabilizante. Preparatul a fost realizat de cercetătoarea Tamara Păunescu și se distinge prin efectele sale biostimulatoare. **Capsule gelatinoase** cu **ulei de cătină,** realizate după formula profesorului dr. Ion Bfad, cu efecte terapeutice în tratamentul bolilor **nervoase** și a afecțiunilor gastro-intestinale.

În cursul anilor 1982 și 1983, studiile de specialitate au dus la avizarea și intrarea în producție a următoarelor produse medicamentoase ce înlocuiesc cu succes preparatele cu efecte similare aduse din import. **Bixtonim,** preparat pentru tratamentul mucoasei nazale (înlocuitor al Deltarinolului) ; **Caseptolir,** produs antiinfecțios; **Vincamină** drajeuri, stimulent al circulației cerebrale (înlocuitor al Vincadarului Roussel) ; **Difebrion,** tonifiant al sistemului venos (înlocuitor al Difrarelului) ; **Colvitiod,** indicat în tratamentul opacității cristalinului (înlocuitor al Vito-iudurolului) ; **Dezacetil lanatorid C,** cu acțiune rapidă în insuficiența cardiacă (înlocuitor al Cediladidei) ; **Metoclopramid,** antispastic (înlocuitor al Reglanului).

În anul 1983 urmează să fie asimilate, între altele, următoarele noi produse :

Devaricid, medicament original românesc, indicat în tratamentul varicelor de diverse etiologii, și realizat de un colectiv alcătuit din dr. L Russo, ing. E. Naurer, ing. M. Vințe, conf. dr. M. Roxin. **Heparinat de calciu,** medicament anticoagulant și înlocuitor al produsului de import Calciparine. **Produs polienzimatic,** realizat pe bază de fermenți pancreatici, săruri biliare și hemicelulaze și înlocuitor al medicamentelor Festal și Cotazin. **Macronil,** produs realizat pe baza unor extracte din macrouri și indicat în afecțiunile respiratorii. **Glutamat feros,** antianemic datorat inginerului E. Melianu. **Calmodent,** desensibilizant dentar pe bază de cloruri anorganice (autor. farm. L Marinescu). **Endomiocel,** chimioterapic complex pe bază de antibiotice și antimicotice.

LIVIU TIMBUS ■

N.R. Inițial, articolul nostru s-a dorit o mai largă cuprindere a medicamentelor de concepție românească în acest prag al marii noastre sărbători, moment de bilanț și pentru acest domeniu. În acest scop ne-am adresat Centralei Industriale Medicamente, Coloranți, Cosmetice și Lacuri, iar aici, spre surprinderea noastră și împotriva prevederilor Legii presei, directoarea Maria Dumitrescu a refuzat, fără explicații, să ne pună la dispoziție datele solicitate. Gestul este absurd și lipsit de orice temei legal întrucît este vorba de produse brevetate și aflate în producția curentă. Probabil, tovarășa directoare a găsit momentul ca, pe această cale, să „răspundă" revistei noastre care a avut „îndrăzneala" de a sugera centralei mai multă înțelegere și promptitudine în rezolvarea unor propuneri de invenție. Am fost astfel martorii unui act de impolitețe ce nu servește nimănui și cu atît mai mult publicului larg care are tot dreptul de a fi informat în legătură cu producția de medicamente originale. Între acestea — reamintim tovarășei directoare — se găsesc nu puține medicamente despre valoarea cărora s-a scris pentru întîia oară în coloanele publicației noastre, iar aceasta la o oră cînd autorii lor nu se bucurau de nici o audiență în fața forurilor medicale. Este cazul remediilor gîndite și realizate de medicii Vasile Boicu, Mihai Leontopol, Nicolae Eftimescu, Geo Săvulescu, Constantin Băcanu, Ioan Pușcaș, ca și de cele datorate biologului Ion Brad, chimistei Tina Covaliu, chimistei Margareta Timar și cercetătoarei Tamara Păunescu.

Cîntă și dansează pentru noi

O știm de mult, de la primul ei spectacol. Sîntem tentați să fixăm exact, în timp, acel spectacol. Dar nu o vom face. Nu o vom face pentru că, se știe, femeilor, în general, dar cu deosebire artistelor și, mai ales, dansatoarelor, nu prea le convine să aducă în discuție un astfel de amănunt. O știm, deci, de cînd o știm. Era o dansatoare oarecare. Făcea dans clasic. Ar fi putut ajunge o balerină, o mare balerină ? Poate. Cine știe ! ? S-a simțit atrasă de dansul modern, revuistic. Ar fi ajuns o personalitate în acest atît de dificil gen ? Cu siguranță că da. Într-un anume fel a și ajuns. Numai că dansul el, deși dans de revistă, în sensul că-l întîlnim doar pe scenele revistelor, nu este, totuși, dans modern. Este un dans care, prin ritmul debordant și extraordinara viteză a pașilor, cît mai mulți și pe un spațiu cît mai restrîns, a cucerit lumea. Este un dans al tinereții, al exuberanței. Un dans de explozie, un dans de forță. Un dans al zîngetul în clocot, al cailor pursînge, al herghelliilor de cai liberi care iau în stăpînire nemărginirea cîmpiilor. Un dans în care totul trebuie să fie perfect, desăvîrșit. Un dans în care cea mai mică ezitare năruie ritmul, spulberă muzica și destramă visul de-o clipă al unui castel de cărți din poveștile copilăriei și-ale adolescenței. Dansul se numește step. În ceea ce ne privește, la noi în țară, puțini au îndrăznit să se apropie de această perfecțiune a mișcării, a sunetului pur, a ritmului primordial. **Silvia Surdu**, pentru că ei îi sînt dedicate aceste rînduri, a îndrăznit. Mai exact spus ! s-a oferit iluzia că ar putea să îndrăznească. Vînzătorul de iluzii, adică primul ei profesor într-ale stepului, a fost maestrul **Sandu Fayer**. A ghicit-o, ca să zicem așa. Adică, într-un anume fel, propriu doar experților într-ale ritmului, a simțit că fetișcana aceea era, din cap pînă-n picioare, numai ritm. Ritm, ritm, ritm ! Și iluzia, vînturată prin fața ochilor, ca orice iluzie, a prins. Silvia Surdu a devenit, între timp, cea mai mare interpretă de step din dansul nostru. Firește, n-a fost deloc simplu. Un dansator de step este un dansator aparte. Dintr-o mie de oameni, unul, doar unul are, de la natură, ritmul în sînge. Iar acel unul la mie trebuie dacă vrea să facă step, trebuie să muncească enorm. Mii și mii de ore de repetiții. Repetiții de unul singur. Doar în tovărășia magnetofonului din care se-aude același și același cîntec. Pentru un dans, pentru un singur dans de step, trebuie să parcurgi, în ritm de dans, distanța București-Ploiești, dus și întors. Și Silvia Surdu s-a supus, de bunăvoie, acestei infernale munci. Și, încetul cu încetul, acest dans numit step a început să-și arate tainele. „Nu mă simt și nu cred că sînt, ne-a spus Silvia Surdu, cu nimic mai prejos decît oricare alt dansator de step al lumii, din oricare altă țară ar fi el. Pentru mine, după atîția și atîția ani de trudă cinstită stepul nu mai are secrete. Asta nu înseamnă că am ajuns la perfecțiune. Asta vrea să însemne că pot să fac tot ceea ce vreau să fac. Dacă vreau să-i povestesc cuiva, prin dans durerea unei despărțiri, aleanul unei zile de toamnă, lumina sălbatică a unei zile de primăvară, zborul unui pescăruș, bucuria și tristețea, singurătatea sau fericirea unei revederi, toate acestea le pot face. Am ajuns, cu alte cuvinte, să trăiesc prin dans și să mă exprim prin dans".

Am revăzut-o, deci, acum cîtăva vreme după o îndelungată absență, cam pe la sfîrșitul lunii iunie, într-o emisiune tv. de sfîrșit de săptămînă. Am revăzut-o, adică a se citi am admirat-o și a se înțelege ne-a încîntat. De ce totuși, ne-am întrebat, atît de rar ? ! Întrebarea noastră este, desigur, pentru redactorii emisiunilor de divertisment, o sugestie. Cinstit spus, o vrem mai des pe micul ecran. E păcat ca, avînd o astfel de dansatoare, o adevărată interpretă a acestui dans care cucerește și, deopotrivă, uimește lumea prin înaltul grad de virtuozitate pe care-l reclamă, e păcat, spuneam, să nu o vedem, cît mai des, în toată plenitudinea artei sale. După ani și ani de muncă și de succese, în țară și în străinătate, Silvia Surdu a ajuns la apogeul artei sale, cînd dansului său i se adaugă, lucru destul de rar în step, și cîntecul. Cîntă și dansează. Silvia Surdu este un fenomen, o excepție. Virtuozitate și trăire. Măiestrie și sîmțire. Adică, într-un singur cuvînt, artă.

VICTOR NIȚĂ ■

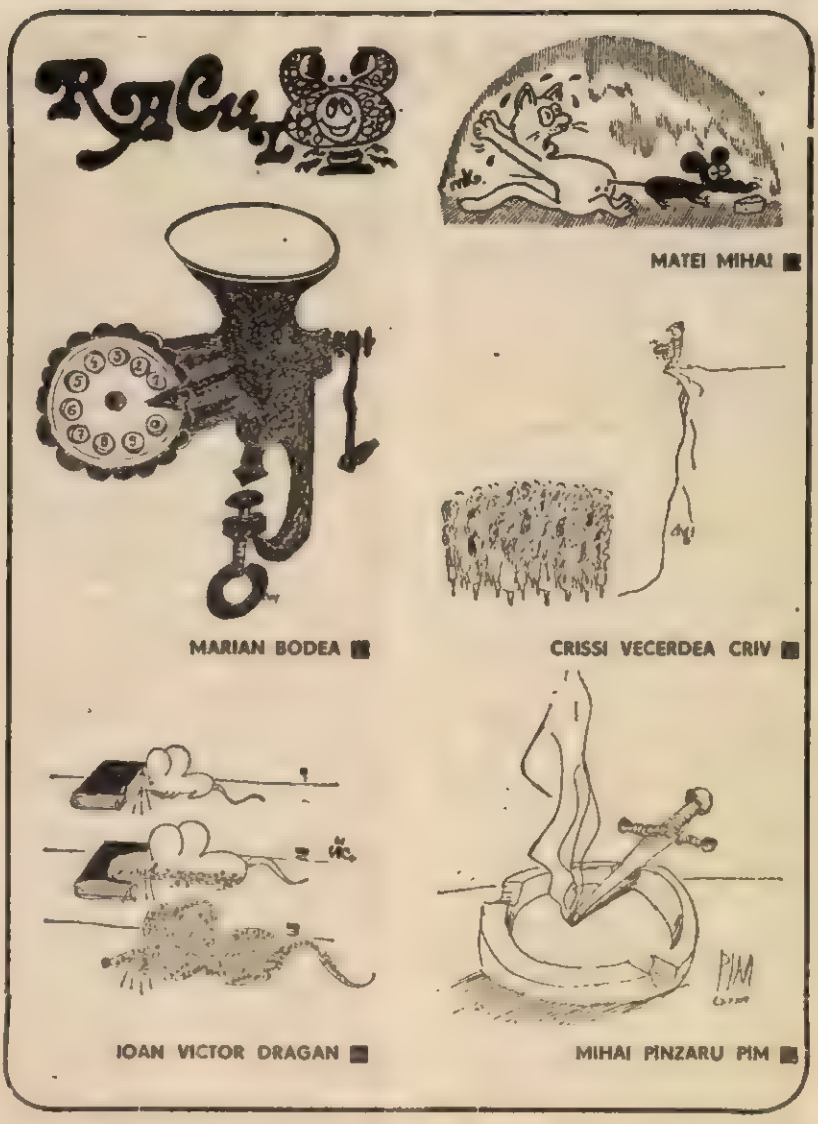

Sînteți distrat?

Puteți foarte ușor afla dacă sînteți sau nu distrat, răspunzînd sincer la chestionarul de mai jos :

1. Mă surprind deseori vorbind singur, în locurile cele mai aglomerate.

2. Parcurg de cele mai multe ori suprafețele ondulate ca și cum ar fi plane și invers.

3. Nu m-ar deranja faptul că uit numărul de telefon al unei persoane dacă măcar mi-aș aminti despre ce persoană era vorba.

4. Cînd plec în concediu, făcutul bagajelor îmi la întotdeauna mai mult timp decît concediu propriu-zis.

5. Sînt zile cînd pur și simplu nu-mi pot aminti cum mă cheamă fapt pentru care port cîte o carte de vizită în fiecare buzunar.

6. De foarte multe ori cînd mă întorc acasă portarul îmi spune că nu mai locuiesc de mult la această adresă.

7. Am un scris indescifrabil, nimeni nu-l poate citi, nici măcar eu.

8. Dacă soția(soțul) n-ar mai face din cînd în cînd ordine în laboratorul meu accesul acolo ar deveni imposibil.

9. Nu rareori încalț un pantof drept în piciorul stîng și invers și nici măcar de aceeași culoare.

10. Deși port în permanență cîteva batiste asupra mea, rareori reușesc să găsesc una.

11. Fumez enorm dar foarte greu reușesc să conving familia să mă lase să manevrez o țigare aprinsă.

12. Aș vrea să fiu mai ordonat de aceea îmi întocmesc planuri riguroase de viitor pe agende pe care le uit prin diverse locuri.

Și acum totalul. Acordați-vă cîte un punct pentru fiecare răspuns afirmativ și cîte o jumătate de punct pentru fiecare răspuns negativ :

6 puncte. De ce încercați să ne trageți pe sfoară, asumîndu-vă calități pe care nu le aveți ? Să știți că în antichitate femeile apreciau foarte mult sinceritatea.

Între 8—10 puncte. Să zicem că sînteți puțin obosit. Ați încercat vreodată să reveniți la atît de reconfortantul somn de după amiază, din copilărie ?

10—12 puncte. Încercați să vă acomodați. Trăiți într-o permanentă agitație, care vara, pe căldură, vă poate aduce numai neplăceri. Sîntem tentați să credem că dacă uriți țînțarii, e numai pentru că și ei vă urăsc pe dumneavoastră. Evitați locurile aglomerate. Peste 20 de puncte. Sînteți într-adevăr foarte distrat !.

MATEI MIHAI ■

Aforisme

Din știință, fizica atomică a devenit politică.

Fioroasele animale sălbatice nu au stîrnit pînă acum nici o conflagrație mondială. Iar șansele le sînt din ce în ce mai mărunte.

Cînd ucizi un singur om nu ai nici o șansă să devii erou. Rămîi criminal.

După Hiroshima și pietrele ar trebui să facă politică.

Privite cu atenție, bombele par niște indicatoare spre groapă.

Peste 50% din savanții lumii lucrează pentru înarmare. În loc să perfecționeze șoricelul.

Tremură planeta în fața „trestiei gînditoare".

Uimirea poate fi produsul revelației dar și al sclerozei.

Meditația înseamnă desigur și un dram de lene.

În privința sufletului, unitățile de măsură au rămas ca în epoca de piatră.

Aș fi vrut să salvez din copilul de altădată cel puțin semnul întrebării.

Dreptul la insomnie și-l cîștigă fiecare cum poate.

Cînd nu pricepi la timp, nu-ți rămîne decît șansa să înțelegi prea tîrziu.

Adevărul și minciuna au uneori aceeași culoare. Ca aurul și mămăliga.

Datoria busolei este să indice nordul. Restul intră în obligațiile noastre.

De cînd m-am mai copt, sînt foarte crud cu mine.

În polemica dintre ou și găină nu este implicat cocoșul : deocamdată.

VASILE GHICA ■

Anecdote

— Am coborît în pivniță și m-am lovit la un picior.

— La care ?

— Nu știu, că era întuneric !

★

— Draga mea, știi de ce peștii nu vorbesc ?

— Nu.

— Bagă și tu capul sub apă și încearcă să spui ceva.

★

Pe plajă, o fetiță plînge în hohote.

— Fă-o să tacă — îi spune tatălui mama enervată.

— Imposibil ! A făcut o groapă în nisip și acum țipă că vrea neapărat s-o la acasă.

★

— În concediul acesta te comporți foarte ciudat, îi spune soțul soției.

— De ce ?

— Păi, tai ceapă și rizi !

★

— Dragul meu, am fost la un doctor. Mi-a prescris o lună de vacanță la mare sau la munte.

— Și unde mergem ?

— La un alt medic, mai bun !

Culese de
DUMITRU VASI-ȘOIMOȘANU ■

Cușca suflerului

Marioara Ventura

N-am cunoscut actriță care să intre mai repede în pielea personajului ca Marioara Ventura. Fără nici un efort. Ca un pa și pusi ! Se înțelege că asta ținea de harul ei, de inteligența nemaipomenită, de cultura diversă, de gîndirea-i sagace care dicta fiecare intonație și atitudine, spre deznodămîntul final, desăvîrșirea rolului. Ajungea în același punct, deși nu juca la fel seară de seară. Înlătura tipicul, nu respecta miza în scenă și, dînd curs fanteziei, inspirată, deruta pe mai toți partenerii. Nu se găsea niciodată în locul unde fixase cu regizorul să dea replica respectivă. O impetuoasă trăire o făcea să nu suporte hățurile prestabilite, mai deseori, slobodă, ieșind din ele. Ceea ce l-a făcut, cîndva, pe Vraca, principal partener în piesa „Amintirea", să îndrăznească, la lăsarea cortinei :

— Dudule Ventura, îmbrățișarea trebuia să ne găsească lîngă pian și masă ai schimbat, urcînd treptele scării interioare...

— Și efectul n-a fost același Gicule ?... Terminați cu exactitățile la teatru ! Bagatelizați-le, dacă aveți ce pune în loc... Arta înseamnă ieșire din minți pe firul timpului, nebunie... Dacă înlănțuirea noastră spune ceea ce trebuie celor din sală, putem ajunge cu ea și-n pod...

A fost un angajat „în reprezentație" care totuși a cucerit-o : Ion Sîrbul, comedianul, marele. I-a ținut piept cu brio în piesa „Patima" de Fr. Vosper, făcînd de la el tot ce nu-i spusese regizorul... Întrecerea lor a rămas memorabilă.

Deci, Ventura făcea pe scenă, ca și în viață, exclusiv ce voia, ca să ajungă la numitorul perfecțiunii. E adevărat că transfigurarea se producea la ea ca un scurtcircuit, aprinzîndu-se torță din nevăzut, incendiind sufletele spectatorilor și declanșîndu-le ovațiile. Citeodată nu se plăcea. Clătina din cap și țuguia buzele, condamnîndu-și lipsa de concentrare, superfluul. Întocmai ca la un matineu pentru studenți, într-o joie după amiază, la teatrul său din pasaj — actualul Majestic. Divina interpreta celebra dramă în versuri a lui Rostand, „L'Aiglon", în care întruchipa pe nefericitul copil al lui Napoleon, ducele de Reichstadt. Pe răstimpurile cînd nu se afla în scenă, așteptîndu-și intrările, juca table în culise (eu în postura de chibiț) cu regizorul Soare Z. Soare, zeflemisindu-și interpretarea.

Cu timiditate, o atenționa, din vreme în vreme, regizorul de culise, Dragomirescu-Gong :

— Domnișoară Ventura, trebuie să intrați.

— Sorică, ține minte, am de mutat cinci-doi...

De fiecare dată revenea, pe aplauze, întrebînd candid :

— Cît am avut ?...

În acea primăvară (1930) dădea o serie de spectacole la București, în actualul Teatru de Operetă, un ansamblu francez în frunte cu Marie Bell, societară a Comediei-Franceze și Charles Boyer, viitorul star al Hollywood-ului. În după amiaza de care pomenesc, terminînd matineul mai devreme cu comedia lui Marcel Achard, „Viața e frumoasă" — în care fie zis Iancovescu l-a cam „mîncat" pe Boyer — cele două vedete au venit să-și vadă camarada de scîndură, pe adevărata ei limbă. Poftiți în avan-scena din dreapta, Buzescu, administratorul, informează pe Ventura. Aceasta, cu violență, închide tablele.

Ce urmează răpune orice închipuire. Aceea care-și stigmatizase interpretarea de pînă atunci, se înalță la niște culmi rareori atinse de poezia dramatică... Wagramul clocotește în sîngele ei, apoteoză napoleoneană. Cîmpia glasurilor din morți îi poartă modulațiile vrăjite spre Franța (avan-scena oaspeților) către „studenții-mea care cu voi toată e ; și intonează imnul cîntat de Béranger"... Arde încă, torță vie, pîrjolind pînă și catifeaua loiilor. Ca, pui de vultur, aripile să i se închidă, lîngă leagănul copilăriei, printre violetele imperiale...

La aplauze, pe îndelunga îmbrățișare dintre Ventura și Boyer, vuiesc clamările studențimii dezlănțuite : Vive la France ! Vive la Roumanie !

GABY MICHAILESCU ■

(Urmare din pag. 32)

caru a ieșit astfel parcă și mai mult în evidență. Valoarea de semnificație a unui bilet primit din partea lui Constantin Păun a cărui fiică a fost operată de inimă cu sprijinul revistei Flacăra emoționează cu atît mai mult că omul și-a adus aminte de binele ce i s-a făcut. „Săracă inima mea" în interpretarea lui Ducu Bertzi capătă aici o nouă deschidere. În această seară orice am încercat a fost posibil prin forța interioară a oamenilor. De aceea, deși trebuia, parcă n-am mai fi plecat. Am făcut-o simțind totuși că dacă vreodată ne vom simți singuri, desfăcînd din memorie această seară vom putea risipi sufletului și tristețe și îndoială.

Eforie Sud, adică Eforie Vîrf

Spectacolul acesta a fost chiar din pornire altfel decît ne obișnuisem. Dacă pînă acum începutul manifestărilor noastre programa înainte de toate pe mai noii veniți în cenaclu lăsîndu-i pe consacrați spre final, cînd poate nici nu mai era suficient timp să se exprime pe de-a-ntregul, aici numele cele mai cunoscute ale cenaclului s-au aflat în expansiune. **Pro Musica,** trupă timișoreană de largă expresie, astăzi reprezentantă de frunte a muzicii noastre tinere de o anumită factură purtînd în ea toată complexitatea genului, și-a pus și aici în valoare marile posibilități interpretative. **Ilie Ștefan, Grigore Hariga, Vasile Dolga** și cel mai virtuoz basist, **Dietreich Krauser,** fac împreună o formulă ce merită toate laudele. Între timp, cîteva bilete ne atrag atenția că unii tineri aflați în pantaloni scurți și șorturi (este indecentă această ținută la mare ?) erau opriți să intre deși aveau bilete. Sigur că dacă pe străzile Bucureștilor sau ale oricărui oraș obișnuit ar apărea unii în costume de baie sau chiar în pantaloni scurți, ei ar șoca privirea celorlalți nefamiliarizați cu o asemenea apariție. Dar la mare ? Dacă ar apărea cineva într-o zi însorită pe plajă într-un pardesiu, cine pe cine ar șoca ? Și cum noi n-am uitat că tinerii sînt mereu „bastonul oricăror bătrînețe" intervenim prompt și se rezolvă. Grupul **Poesis cu Eugen Baboi** și **Marius Bațu,** două voci armonizate exact, penetrante și foarte sugestive, demonstrează disponibilități multiple. De la cîntecul de profunzime poetică pînă la cîntece aromâne și șlagăre internaționale. Și cum prin artă trebuie să transpară viața, să se exprime în toată complexitatea ei realitatea, formele se succed și aici cu aceeași forță de impresionare a sufletului. După Poesis, **Iris** cu rockul său sălbatic dezlănțuind energii, cu **Cristian Minculescu** în mare vervă și, din nou, folkul cel mai blînd și profund al lui **Ștefan Hrușcă.** Recitalul său, cu o tematică variată, dovedește încă o dată marea capacitate componistică și interpretativă a marelui blond al muzicii noastre tinere. Între rugă și rock, între cîntecul de dragoste și cel istoric, nu știi la care să te oprești mai întîi atît de impresionante sînt cu toate. Ele au pregătit recitalul lui **Mihail Stan** care, deși n-a mai păstrat decît una din poeziile recitate cu o seară înainte, conservă în toate cele patru propuse acum publicului aceeași putere de transmitere a mesajului poetic venită dintr-o cunoaștere intimă a creației acelora pe care-i exprimă. Și chiar dacă refuzul lui Mihail Stan de-a juca „Parodii după texte de muzică ușoară" motivat de starea sănătății este totuși unul formal ne rămîne în minte cu extraordinară forță de sugestie comparația relevată de Adrian Păunescu : „Dacă țăranul ar cere concediu medical, n-ar avea cine să-i facă treaba. Astfel sîntem și noi : țărani muncind". La acest recital contribuția lui **Ionuț Văduva** se face din nou remarcată. Și pentru a-i da posibilitatea unei exprimări depline „Sonata lunii" învăluie noaptea în cîntec. **Vasile Șeicaru** s-a exprimat în continuare împlinind un recital pe măsura marelui său talent. Multe din cîntecele sale sînt astăzi adevărate șlagăre ale tinerei generații. Momentul următor, prefațat de **Dana Guțu** din trupa **Totuși** și de **Ducu Bertzi** cîntînd două cunoscute piese ale Beatleslior (Yesterday și Let it be), cîntecul lui **Vali Șerban** „Din nou Beatles" ne determină de pe acum în a acorda calificativ maxim acestei excepționale seri. Felul în care se apreciază prinosul recunoștinței noastre adus tuturor eroilor României eterne ne asigură că doar prin canalizarea atentă a energiilor tinerei generații vom putea dăinui puternic și în mileniul III. Imaginea care ni se arată vorbește de la sine despre sensul afirmativ, pozitiv și bun al acestei orientări, o datorie pe care am onorat-o pînă la capăt. După prezențele tuturor celorlalți membri ai cenaclului, ar fi trebuit să plecăm. Plecasem chiar, dar oamenii din grădina aceasta de tinerețe și armonie nu înțelegeau decît să cînte mai departe. „Să fie pace în lume" ne reîntoarce. Sute de piepturi scandează deodată, cu căldură și inspirație, ceea ce simt, fără a le-o ce-e cineva, în afară de propria conștiință : „Ceaușescu, Pace". Fusese o noapte de lumină. Atît de strălucitoare că o prindem, iată, în șirul zilelor noastre. La capătul vieții vom fi trăit o zi mai mult.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Zeci de salve de cîntec lîngă un crucișător al tinereții!

Generozității naturii, care și-a încheiat programul de ploaie cu puțin înainte de prezența noastră pe scena amfiteatrului natural de lîngă hotelul „Amfora" din Costinești, Cenaclul Flacăra i-a răspuns cu o notă de generozitate în plus, începînd spectacolul cu 10 minute mai devreme de ora stabilită. Anumite deficiențe în organizare, lipsa meseî și a scaunelor necesare scenei au creat situația ca întregul program să fie prezentat în picioare, fără nici o excepție. Poetul Adrian Păunescu a anunțat că Cenaclul Flacăra va prezenta un program extrem de comprimat, în care vor fi prezente toate valorile sale esențiale. După o oră și jumătate în care a lipsit entuziasmul unui public parcă timorat de lipsa de atenție a organizatorilor, „Viitorul" lui Nicolae Labiș a produs o explozie de tinerețe, confirmînd că în amfiteatru sînt studenți comuniști. Dar, deși un grup de clujeni scriu : „sîntem un public cald, ajutați-ne". Pentru moment echilibrul se rupe și spectacolul scade în intensitate.

Programul continuă într-o notă ternă și cînd la ora 23 se anunță finalul, tinerii se regăsesc, refuză ideea încheierii și fredonează, fără inițiativa scenei, „Să fie pace în lume!" Poți să-i refuzi pe acești oameni minunați, poți să-i lași să cîte singuri? Cenaclul Flacăra continuă ! Conducătorul cenaclului revine la forma sa cea mai bună. Actorul Mihail Stan dinamizează atmosfera cu „Veniți să vînăm în păduri nepătrunse mistrețul cu colți de argint". Se ajunge la un prim moment de vîrf. „Închipuiți-vă că sînteți generația de la 1918 și rămîneți o clipă cu mîinile ridicate ca într-o stampă de epocă din care se-aude cîntecul : „Treceți batalioane române Carpații". Acest stop-cadru a creat o atmosferă tinerească de o exuberanță de nedescris. Un grup de studenți din Blaj ne scrie : „Blăjenii sînt aici la Costinești, / Ducînd cu ei în straiță și-n grindă, / O brazdă din pămîntul cel mai sfînt, / Cîmpia libertăților frățești". Se poate încheia manifestarea noastră ? Cine poate refuza acest public superb ? Și din nou cîntece, și din nou versuri. „Noapte la mare" de Lucian Blaga, recitată de poetul Adrian Păunescu în vuietul șoptit al valurilor și al cîntecului „Souvenir de Paname" interpretat de Ilie Ștefan la chitară clasică, Urmează cîntecele de rezistență ale cenaclului, se solicită „Colindul Ardealului" și finalul, iar nu poate fi final. „Nu vă poate ține aici decît iubirea față de cele bune". Cenaclul continuă ! Prin „Trăiască România, trăiască tricolorul" sînt omagiate valorile durabile ale acestei epoci : patria, partidul, secretarul său general. Sînt momente sublime. Pînă tîrziu în noapte sînt „refuzate" mai multe finaluri. În total aveau să fie șapte. Și cînd credeam că reluarea cîntecului „Dor de Eminescu", poet scump inimilor tuturor românilor, pe care „îl cîntăm tîrziu în august, / lîngă țărm la Costinești" va fi finalul finalurilor, tinerii îl înconjoară pe poetul Adrian Păunescu și nu-l lasă să plece pînă nu promite că vom reveni. Într-o caldă manifestare de simpatie pentru frumos și autentic, o mare de oameni pe țărmul mării și la balcoanele hotelului „Amfora", imens crucișător al tinereții, au încheiat un spectacol magnific, recitînd în cor „Odă în metru antic".

MARIAN TEODORESCU ■

Pămîntul aproape de suflet

Dacă despre viața oamenilor care trăiesc lîngă mare se poate spune că pulsează în ritmul valurilor, atunci despre cei din Cobadin se poate afirma că se împlinesc odată cu pămîntul. Sufletele lor, dacă sînt semănate cu grijă, rodesc curat. Astfel i-am simțit și în această seară, una din cele mai frumoase ale turneului nostru de pe litoral. Mai întîi, Vasile Șeicaru. Trei cîntece pentru început, dar va mai reveni în cursul serii. Mihail Stan încearcă să răspundă deschiderii spre poezie a oamenilor, dar încă nu e timpul. Sînt unii care se mai așază încă și nu sînt atît de atenți pe cît ar cere-o momentul. Intră Arpad Domokos. Renunțăm deci și trecem mai departe. Intră. Ba nu, se renunță din nou. Mesaj. Oamenii înțeleg repede că dacă nu se vor mobiliza, apărîndu-se de propria lor comoditate, totul va fi în zadar. Revenirea lui Mihail Stan găsește și dorință și capacitate în aprecierea marii poezii. Atmosfera devine competitivă prin dăruire și rezonanță. Prin intermediul Tatianei Filipoiu întoarcem satului prinosul recunoștinței noastre, redîndu-i ca într-un ciclu încheiat, cîntecul născut cîndva, tot la țară. „Folclorul se întoarce din nou la sate și așa cît vom avea țărani și vom avea țărani cît vom avea nevoie de pîine", iată un adevăr. Deci „Foaie verde spic de pîine". Atmosfera este formidabilă și cîntecele următoare ne fac să ne simțim ca la o curată nuntă. Raul Cârstea intonează grav cîntecul dedicat memoriei lui Marin Preda, fiind, totodată, exprimarea dorinței de a i se retipări cărțile. Un grup scandează pentru prima oară într-o manifestare ca aceasta, „Preda, Preda" și toată lumea rela numele scriitorului peste moarte.„Căciula" lui Valentin Gerea este parcă un cîntec de-al casei. Cea mai tînără trupă din cenaclu, deși rămasă fără Dana Guțu, plecată în momentul în care a simțit că s-a împlinit destul, se descurcă și de această dată foarte bine. Ioana Păunescu a preluat aici integral sarcinile de vocalist ale grupului „Totuși". Apoi Andrei Păunescu își etalează calitățile cu „Europa" și „Da, da, da" și simțim efectele infuziei de tinerețe, la care cedează cu toții. Cîntecele înălțate țării și eroilor ei fac încă o dată dovada purității conștiinței patriotice a oamenilor de la sate. Cum altfel, cînd prin mîinile lor țara își trage sevele ? Cîntecele de pace sună adevărat și tulburător. Cine să știe mai bine decît acești țărani, ei, cu pămîntul atît de aproape de suflet, pe cîtă durere a fost ridicat acest ideal ? Cu Vali Șerban, Cobadinul la fel de durabil ca și muzica trupei Beatles, „unite de aceeași eternitate", cîntă aplaudînd una dintre cele mai eficiente forme de luptă împotriva războaielor și a închițăților de tot felul. N-am putut pleca fără să etalăm toi ce aveam Toată lumea din Cobadin s-a implicat, de la primărița pînă la ultimul copil, cu tot sufletul, în această sărbătoare ca o recoltă bogată.

Constanța — o constelație a omului

Localitatea — Constanța, 17 august 1983, Stadionul „1 Mai"

Numărul spectatorilor — 40 000, cu cîteva mii de oameni afară.

Calitatea spectacolului — pentru o sută de puncte.

Atmosfera — fantastică.

Aportul organizatorilor — foarte bun.

Primul apectacol din șirul celor contînd pentru barajul ce va desemna publicul campion al Cenaclului Flacăra a început „Ordinea de zi", cîntec emblematic al tinerei generații pune de la început întîlnirea noastră sub pecetea excepționalului". „Vrem ca în această seară gîndurile noastre de pace să susțină gîndurile de pace și prietenie ale tovarășului Nicolae Ceaușescu" (Călălina Burtoi, elevă în clasa a VII-a, Școala generală nr. 136, Constanța). Adrian Păunescu anunță regulile acestui baraj în care cele 100 de puncte puse în joc pot fi cîștigate doar prin forța colectivă, prin cooperarea tuturor celor prezenți la împlinirea acestui act de cultură contemporană. Criteriile de apreciere : numărul participanților, competența în sensul adevărării la momentele scenei, capacitatea de autodisciplină Cine nu vrea să fie camelon ? Primele cîntece sînt și primele probe ale unei curse ale cărei baremuri sînt forța democrației, competența, entuziasmul, tinerețea. Prospețimea impresionantă a participării ne face să simțim adîncimea resurselor acestui public care se vrea în frunte. „Vrem nota 200", ne va scrie un grup de elevi ai Liceului nr. 7 auto. Nu este multă vreme avem să credem noi însine în marea capacitate de autodepășire a acestor oameni. La Cîntecele de țară nimeni nu uită să așeze frenetica manifestare a bucuriei lor pe platforma în care se constituie azi ideea de libertate. Eroii care și-au jertfit viețile lor pentru izbînda acestui ideal sînt „umerii de uriași" pe care se sprijină crezul, viu al României de azi. Tot stadionul e o flacără. Parcă luna și-ar purta degetele prin pletele acestui chip al tinereții fără seamăn. „Trăiască România" aduce pe pista stadionului Tricolorul purtat de tinere brațe, un gest simbolic vorbind despre înalta conștiință patriotică a acestor oameni. Recitalul lui Vasile Seicaru este din nou un vîrf. Poezia lui Lucian Blaga este recitată de Adrian Păunescu. Fiecare moment este trăit ca maximă intensitate. Cîntecele lumii, cîntecele noastre din toate colțurile țării sînt testerele prin care îi simțim și buni și frumoși și mari. Aproape nici nu pot fi evidențiați. Contribuția tuturor de la poezia lui Mihail Stan la frenetica muzică a grupurilor Flapo, Iris, Pro Musica, de la aparițiile pline de candoare ale celor de la trupa Totuși la greii Vali Șerban sau Ștefan Hrușcă au fost o marcă de artă autentică, profundă, angajată. În această seară „stadionul din Constanța n-a părut pămînt. El a părut parte de cer iar pe cer o constelație a omului". Luminițe ardeau în mîinile tuturor.

Pentru toată participarea sa, Constanța obține nota maximă, 100, notă ce vine să răsplătească atît fantastica noapte de 17 spre 18 august 1983 cît și celelalte manifestări din județ și din municipiu — în această perioadă și în trecut — spectacole în care spectatori și organizatori s-au întrecut pe ei înșiși.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Imediat după anunțarea în Flacăra și la Radio a ultimului turneu al Cenaclului, în perioada 17 august — 17 septembrie, iubitori ai Cenaclului, tineri din Vrancea, Teleorman, Vîlcea, Buzău, Botoșani, Giurgiu, Cluj s.a., ne-au întrebat : Noi cum să participăm la baraj, dacă n-am participat la campionatul în aer liber ?

Considerînd justificate observațiile acestea, ca și altele, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, se gîndește la o soluție echitabilă pentru toată lumea. Cum ar putea încăpea 40 de manifestări în mai puțin de trei săptămîni, încă nu știm. Vă vom ține la curent. Deocamdată vă putem spune că dacă se vor organiza manifestări înainte de apariția numărului viitor al revistei noastre, iubitorii cenaclului vor fi informați pe plan local. Oricum, la propunerea gazetelor noastre din județul Hunedoara ne gîndim ca în semn de recunoștință față de oamenii muncii din acest județ, în mijlocul cărora acum doi ani Cenaclul a renăscut, nu vom uita promisiunea de a realiza o microstagiune în acest atît de complex mijloc de țară.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

TOPUL MUZICII TINERE

Talon de participare nr. 3

august 1983

Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul realizat a fost întocmit pe baza scrisorilor primite în ultima săptămînă. Reamintim cititorilor noștri că pot trimite opțiunile pe adresa redacției, sub mențiunea Topul Cenaclului Flacăra, **alăturîndu-le talonul de participare. Configurația topului este următoarea :**

Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1. Antiprimăvara	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	284
2. La nunta ta	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	252
3. Să ne iubim	Gil Ioniță	Gil Ioniță	141
4. Totuși, iubirea	Májay Győző	Májay Győző	141
5. La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	118
6. Poporul român, Opere complete	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	112
7. Crescătorul de cai	[illegible]	Poesis	108
8. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	77
9. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	75
10. Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	74

Așteptăm în continuare propunerile dumneavoastră.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

■ Primim de la **Ministerul Industriei ușoare** : numitul Ehling Valter de la Întreprinderea „Firul roșu" din Tălmaciu a fost reîncadrat pe postul de șef atelier finisaj chimic, post solicitat prin cererea adresată revistei.

■ **Murgu I. Gheorghe din Prislopu Mic, județul Argeș** ne scrie că fiica sa Murgu Maria, de 25 ani, bolnavă psihic, a dispărut de-acasă pe data de 11 iunie a.c. Are 1,60 m, părul tăiat scurt, este șatenă. Vorbește defect. Poartă un pardesiu în carouri și un batic de mătase cu buline negre. Alăturăm acestei doleanțe rugămintea că dacă o vede cineva să anunțe părinții sau organele de miliție.

■ Primim de la **Ministerul Educației și Învățământului** : în urma cercetărilor efectuate de către Inspectoratul județean Prahova, a reieșit că cele semnalate de petiționara Petrescu Afrodita se confirmă. Pentru metodele nepedagogice folosite, profesorul Angelescu Gheorghe, de la Școala nr. 32 Ploiești, a fost sancționat în conformitate cu Statutul personalului didactic, cu „mustrare".

■ Rapidul 45—48, pe ruta Satu Mare — Carei — Zalău — Dej — Cluj — Teiuș — Brașov — București, pleacă din stația sătmăreană la orele 5,28 dimineața. El face două „escale" la Carei și Jibou de aproape o oră și jumătate. Vechiul mers al rapidului, avînd plecarea la orele 6,30, era mai bun, iar ca timp nu se diferențiază de nouă mers. **(Gheorghe Pop Silaghi, str. Cuza Vodă, Satu Mare).** O reglementare se impune.

■ Primim de la **Ministerul Silviculturii** : s-a constatat că cele mai mare parte din cele sesizate de V. V. Constantin, din comuna Licurici, sînt adevărate. S-a dispus inspectoratului silvic județean Gorj să formuleze plîngere penală împotriva pădurarului Ghesnoiu Paraschiv și, totodată, să fie suspendat din funcție.

■ Sînt originar dintr-o localitate străveche, poartă de intrare în Transilvania, prin defileul Oltuzului. Această parte de la frunțariile fostului imperiu roman era botezată de către acești AUGUSTA. Castrul roman aflat pe teritoriul actualei comune Bratcu, județul Covasna, stă și azi mărturie în fața istoriei. Arheologii și muzeografii noștri poate n-ar strica dacă și-ar îndrepta atenția și spre aceste locuri care atestă trecutul și statornicia noastră pe aceste meleaguri. **(C-tin Finichiu, Brașov str. Cerbului nr. 27).**

■ **Consiliul popular al sectorului 4 București** : biroul permanent a aprobat închirierea apartamentului 82, de 2 camere, din blocul I 15, str. Nisei nr. 1, pentru tovarășul Oprescu Vanghelie.

■ Fenomenul a mai fost semnalat de revista dv. Zona Cotroceni din Cnoitală este foarte slab legată de Piața Scînteii. Tramvaiul 4 circulă foarte rar și are doar o singură garnitură. N-ar strica să fie introdus un tip nou de tramvai pe acest traseu aglomerat. De asemenea, ar fi util să existe și un autobuz care să lege cele două zone îndepărtate ale Capitalei. **(Dumitru Pavelescu, Șos. Colentina nr. 71).**

■ **Un grup de cetățeni din comuna Călinești — Oaș, județul Satu Mare,** ne scrie că baia comunală a fost transformată de primărie în casă de locuit. Nu este normal.

■ **Inspectoratul silvic județean Dolj** : cele semnalate de Ion Dorobanți, din comuna Desa, județul Dolj, se adeveresc. Pentru deficiențele constatate în activitatea pădurarului Chimisiiu Dumitru, acesta a fost sancționat cu retragerea a 3 gradații, pe timp de 2 luni. Valoarea extragerilor ilegale de arbori și a pulietului distrus a fost imputată pădurarului.

■ Propunem ROMVARED-ului ca măcar pe distanțele lungi București — Transilvania sau București — Moldova, unde trenurile fac 10—12 ore de mers, să fie amenajat un micro-bar, unde să se poată găsi apă minerală și pepsi, măcar. Pînă se va clarifica situația ar fi util ca în vagoanele de dormit să fie asigurate 2—3 navete de apă minerală, pepsi sau chiar bere și pentru călătorii care n-au posibilitatea să circule cu vagonul de dormit ! **(Ioan Ginga, Oradea).** Propunerea ni se pre utilă și de bun augur.

■ Cluj-Napoca este unul dintre orașele cu bogate tradiții istorice și culturale. Drept mărturie și dovadă stau și impozantele statui ale lui Mihai Viteazul, Matei Corvinul, Lucian Blaga, I.L. Caragiale, Samuil Micu, Petru Maior, Gheorghe Șincai. Sînt o podoabă a Clujului. Cu atît mai neplăcut surprins am rămas văzînd — în parcul central al orașului — statuia scriitorului transilvănean Liviu Rebreanu, într-o stare jalnică. Vă trimit și cîteva fotografii pentru edificare. **(Lucia Tudose, Cluj-Napoca).** Nu deranjează pe nici unul dintre edilii orașului poziția nefirească în care se află statuia lui Liviu Rebreanu ?

■ **Consiliul Popular al Municipiului București** ne informează că în urma analizei memoriului semnat de soții Nedealcu și Virginia Graur, Biroul permanent al Comitetului Executiv a aprobat cazarea provizorie a acestei familii în apartamentul nr. 11 din bulevardul Muncii nr. 208 C, bl. G 7, sc. 1, et. 2, sector 3. Mulțumim pentru înțelegere și operativitate.

■ **Anghel P. Ion din comuna Brezoaiele, județul Dîmbovița** ne sesizează că deși și-a plătit întotdeauna cu corectitudine abonamentul la revista noastră, de multe ori aceasta nu i-a parvenit. Întrebîndu-l pe factorul poștal care ar putea fi cauza acesta i-a răspuns că se mai întîmplă ca sacii poștali să se rătăcească. Ar fi cazul, credem, ca sacii cu pricina să fie corect îndrumați.

■ „Mă adresez revistei «Flacăra» pentru că starea de lucruri de la blocul X 1 bis din cartierul Alexandru cel Bun nu mai poate continua. Toată luna iunie și pînă la 26 iulie inclusiv liftul nostru a fost defect. Tovarășii de la Întreprinderea de întreținere ascensoare vin dimineața și-l repară dar după 2—3 ore liftul se blochează singur iar pînă a doua zi dimineață nu mai funcționează. Motivul că liftul se supraîncarcă peste sarcina admisă nu este real. El se blochează chiar și gol. Soția mea este însărcinată în luna a 8-a și vă imaginați ce înseamnă pentru ea și pentru celelalte mame cu copii mici să locuiești la etajele superioare și să fii obligat să urci zilnic de două trei ori scările". **(Dumitrache Ion din Iași, bd. Alexandru cel Bun, bl. X 1 bis, et. 10).**

■ **Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești Teleorman** ne comunică : Tovarășa Teiuș Vasilica este îndreptățită să primească sumele respective. Ele îi vor fi înmînate de cooperativa „Prestarea" din orașul Videle.

■ „Locuitorii Iașului au așteptat cu nerăbdare editarea unei noi cărți de telefoane, deoarece de la apariția precedentei trecuseră cîțiva ani buni și între timp interveniseră numeroase schimbări de numere. Dar bucuria unora dintre ieșeni a fost de scurtă durată pentru că noua carte a fost editată neglijent și cuprinde numeroase greșeli. În cazul meu, în loc de cifra 5 din număr apare cifra 6, ceea ce face, desigur, ca această ultimă carte de telefon să devină nefolositoare pentru cei care vor să-mi telefoneze și nu-mi cunosc numărul. În această situație neplăcută mai sînt și alți abonați din orașul nostru." **(Alexandru Manoliu din Iași, str. Ciurchi, nr. 169 A).**

■ **Dumitrescu C. Moise din comuna Golești, județul Vîlcea,** ne expediază o misivă în care deplinge faptul că în cele 5 magazine sătești nu se găsesc sape, caiele, greble, ferăstraie, sîrmă s.a. Din adresele de răspuns ale Direcției comerciale și CENTROCOOP nu reiese clar dacă uneltele agricole și caielele au ajuns la destinație, au ba ! ?

■ **Consiliul popular al municipiului București** : la controlul inopinat efectuat la centrul de carne din blocul IC-12, din str. Emil Bodnăraș nr. 73, — urmare a atenționării revistei — s-au confirmat unele abateri ale gestionarului, fapt care a dus la sancționarea disciplinară a acestuia.

■ În curtea Centrului de perfecționare a cadrelor din Institutul de proiectări pentru construcții de mașini grele, situat în Calea Victoriei 216, a fost instalat un grup de două motocompresoare ce furnizează o sursă mare de zgomot, nefiind izolate fonic. Aceste motocompresoare au devenit sursa insomniilor a 26 de locatari din blocul aflat în Calea Victoriei 214. **(Virgil Mocanu, Calea Victoriei, București).**

■ **Ion Albescu din Sibiu** propune realizarea unui film închinat marelui exilat la Pontul Euxin, Ovidiu. Să vedem cît de pe față vor fi România film și Casele de filme înseși.

■ **Un grup de tineri din Măgurele** ne semnalează că la căminul cultural din comună și la Platforma Măgurele, activitatea cultural-distractivă lasă mult de dorit. Să nădăjduim că factorii responsabili cu cultura s-au înapoiat din concedii, iar lucrurile se vor reglementa și vor intra pe făgașul normal la Măgurele !

■ În dimineața zilei de 13 august, în jurul orei 6 dimineața am călătorit spre locul de muncă într-un autobuz de pe traseul liniei 125 în direcția I.M.G.B. de pe platforma industrială Berceni. La urcarea în vehicul am avut o surpriză deosebit de plăcută. Interiorul mașini era foarte curat ferestrele străluceau de curățenie. Cred că sînt și alte autobuze de felul acesta dar mi s-a întîmplat să întîlnesc și multe altele în care domnește în voia ei murdăria. Nu cunosc numele conducătorului auto atît de bun gospodar. Am reținut în schimb numărul autovehiculului : 35-B-1472. Deci se poate și așa ! — ne scrie în încheiere **Nicolae Tokacek din București.**

■ **Consiliul popular municipal Baia Mare** : „La scrisoarea adresată dumneavoastră de către Dulf Eugenia din Baia Mare, str. Coșbuc, nr. 2/38 prin care solicită sprijin în obținerea unei locuințe vă comunicăm că Biroul permanent al Comitetului nostru executiv a repartizat cooperativei „Avîntul" Baia Sprie o garsonieră pe strada Melodiei nr. 5/9 pentru a putea rezolva cazul."

■ Analizînd memoriul tovarășei Ciorbă Ana din Tîrgu Mureș, str. Kriza Janos, bl. 2, ap. 34, **Consiliul popular al județului Mureș** ne informează că petenta a fost reîncadrată ca femeie de serviciu la Direcția sanitară județeană și a fost cuprinsă în evidență pentru a i se atribui o locuință din cota de locuințe a unității.

■ Medicul stomatolog **Ciornei Brîndușa Maria de la Policlinica stomatologică Botoșani** ne semnalează un fapt petrecut pe data de 31 iulie a.c. Deși trenul personal cu plecare din Suceava N la orele 12,09 fusese suspendat timp de două zile pe porțiunea Leorda — Botoșani, stația C.F.R. Suceava a vîndut bilete pe întreaga rută Suceava — Botoșani. La Leorda însă călătorii au fost dați jos din tren, comunicîndu-li-se că dacă doresc să-și continue călătoria pot să o facă abia peste 5 ore, cu un alt personal. „Cum este posibil — se întreabă corespondenta noastră — ca un tren suspendat pe o rută să nu fie anunțat în toate stațiile și ca o dată plătind un bilet, pe drum să fim dați jos și nevoiți să plătim din nou ?".

■ **Consiliul popular al județului Galați** : petenta Trif Niculina are 27 de ani, a absolvit 10 clase și este divorțată de soț. Are un copil minor în întreținere. A fost repartizată în muncă la Șantierul Barboși, în cadrul Grupului de șantiere lucrări hidroenergetice Galați, în funcția de dactilografă. S-a declarat mulțumită.

■ Apa minerală CĂCIULATA lipsește mai nou sistematic din magazine. La centrul de îmbuteliere a sticlelor de la Căciulata — Călimănești sînt munți de sticle gata îmbuteliate. Oare de ce unitățile de alimentație publică nu solicită această apă minerală bună în tratamentul bolilor renale și digestive, mai cu seamă că apa minerală lipsește din magazine și din unitățile de desfacere ? **(Modesto Ferrari, str. V. Conta nr. 16, București).** Un apel în acest sens se cuvine făcut organelor centrale comerciale și direcțiilor comerciale județene. Se aprobă „recurs» apei minerale Căciulata.

■ Din anul 1981 a dispărut din comerț, din farmaciile și din depozitele medicale articolul „Ciorapi medicali", care sînt recomandați de medici pentru cei suferinzi de trombo-flebită, ulcer-varicos etc. Articolul se fabrică la „Someșul", din Cluj-Napoca, iar după știința noastră și la Timișoara. De ce au dispărut din rețea? **(Aurel Constantin, om al muncii la Fabrica de conserve Feteși, județul Ialomița).** Ne-am interesat și «sîntem în măsură să vă răspundem că acest sortiment se fabrică din elastic rotund și fire de bumbac superior, materie primă existentă în țară. Fabricile furnizoare să nu priveze suferinzii de un articol recomandat de medici.

■ Primim de la **Consiliul popular orășenesc Curtea de Argeș** : problemele ridicate în scrisoarea lui Diaconu Pompiliu sînt reale, iar conducerea Electrocentralei Argeș a luat următoarele măsuri : petentul și familia sa ocupă acum un apartament, iar Bădescu Ion a fost evacuat din apartamentul pe care îl deținea ilegal.

■ Posed un autoturism Dacia 1300 și de cîteva săptămîni mi-am pierdut cheile mașinii. M-am adresat IDMS Pitești, care m-a sfătuit să mă adresez stației SERVICE Craiova. M-am adresat și respectivei unități, de unde am primit răspunsul că nu posedă mașină de fabricat chei?! **(Cornelia Maria, cartier Calea București, bloc A 6, ap. 13 Craiova).** Adevărat, nici în comerț nu se găsesc chei brute. Să tragem nădejdi că fabricanții noștri de autoturisme n-au uitat că în cartea tehnică se specifică modul de procurare a cheilor ! Tot pasînd problema de la o unitate la alta să nu cădem în păcatul de a trimite petenții, pentru o legătură nevinovată de chei, la adrese iluzorii.

■ Drumul pietruit ce leagă satul Sărvăzel de comuna Pir, din județul Satu Mare, are un istoric interesant. Fondurile pentru el au existat de acum 7 ani. Ba chiar s-a transportat piatră la fața locului. În sfîrșit, după lungi tergiversări, a început pietruirea lor. Dar a rămas cam 1 km de drum nepietruit ! În revista dv. s-a mai scris despre el. **(Cornelia Filipaș, Carei).** Facem cea de-a doua atenționare cu speranța că cei în drept nu vor lăsa acest drum neispravit. N-am fost informați că ar dori să-l asfalteze.

■ **Primim de la Consiliul popular al municipiului Constanța** : cererea lui Plăpană Iulian, adresată revistei, prin care solicită sprijinul în legătură cu menținerea sa definitivă în postul de minuitor valori în cadrul Oficiului poștal tranzit Constanța, vă comunicăm că s-a rezolvat favorabil.

■ La magazinul alimentar din satul Deleni, comuna Bagaciu, județul Mureș, ratiile alimentare care legal se atribuie, se distribuiesc cu o întîrziere supărătoare. Nici asta nu ar fi vina cea mare. Făina miroase a rozătoare și este necomestibilă. Gestionarul Kiss Francisk vinde parizer stricat, pește și țigări, de vrei să cumperi, de nu vrei, cu alte mărfuri. Cică, așa e ordinul! **(Nicu Bogdan, Deleni nr. 51, județul Mureș).** N-avem știință de un astfel de „ordin". Dacă vînzătorul K.F. comite astfel de enormități, cei în drept ar fi bine să-i dirijeze activitatea către un alt sector. Într-un comerț civilizat nu se lucrează cu astfel de „manere".

■ Am cumpărat o pereche de pantofi de la magazinul „Oltul" din orașul Slatina, în valoare de 375 lei cărora, după 2—3 km de mers, le-au căzut, pur și simplu, tocurile. M-am adresat executantului, fabricii „Înfrățirea" din Caracal, căruia i-am și expediat pantofii, dar n-am primit nici un răspuns. **(Matei Victor, Slatina, str. Independenței nr. 4, bloc T-3, ap. 26).** Zilele trecute am primit alți pantofi defecți la redacție, cu destinația „Clujeana". Sperăm, totuși, să nu transformăm redacția într-un tranzit al pantofilor defecți.

■ **Consiliul popular al județului Vîlcea** ne răspunde : lui Zgripcea Elena din Călimănești, care s-a adresat revistei Flacăra, i s-a oferit, un loc de muncă la Agenția Loto-Pronosport Călimănești.

■ Cu ocazia emisiunii televizate a Cenaclului Flacăra de la Galați — gala 100 (dealtfel foarte reușită), ne-a apărut o „pană" de sunet, care a durat mai bine de 20 de minute. Am dat un telefon la Baia Mare și nici el n-au avut sunet preț de 20 de minute. În altă ordine de idei, ne-ar interesa dacă va veni Cenaclul Flacăra din nou la Satu Mare, așa cum a promis liderul cenaclului ? **(Ioan Gavrilaș, Cinema „Victoria", Satu Mare).** În privința „sincopei" de sunet, probabil a fost o defecțiune pe releu. Dacă era din studio, se anunța pe ecran. În cea de-a două problemă,, cenaclul trebuie să fie invitat pentru a poposi din nou la Satu Mare, așa cum s-a spus cu precedentul prilej.

■ **Consiliul popular al județului Botoșani** : Pentru rezolvarea situației numitului Scorea P. Constantin din orașul Dărăbani, s-a luat legătura cu uzinele textile „Moldova" Botoșani, care i-au aprobat încadrarea ca muncitor necalificat la Filatura Dărăbani.

■ În cadrul C.A.P.-ului Sighetu Marmației am efectuat 3 800 de polete din lemn, pentru Întreprinderea de sticlărie „Prahova" Ploiești. Acești polei s-au livrat la Ploești, unde stau sub cerul liber, bătuți de vreme. Decontarea și plata lor, însă, nu s-a făcut, iar noi am rămas, ca urmare, neretribuiți de unitatea sigheteană. **(Nae Vasile, Sighetu Marmației, Maramureș).**

■ De 9 luni solicit de la Consiliul popular al comunei Giuvăz, județul Timiș, un certificat de deces al fratelui meu Coloman Retezi, decedat în 6 ianuarie 1953, în comuna Giuvăz (strada Gării nr. 150). De asemenea și Consiliul popular comunal Teiuș a cerut oficial acest certificat, dar nici dînsilor nu li s-a răspuns. **(Margareta Priplata, Teiuș, str. Dorobanți nr. 7, județul Alba Iulia).** Se prea poate că pe la Giuvăz a trecut cineva cu... încetinitorul.

■ Librăresele și-au făcut un obicei rău. La Arad, multe cărți bune sînt vîndute condiționat, cu altele nesolicitate. Cu ce sînt vinovați cititorii că editurile publică anumite cărți greu vandabile ? **(Horia Felix, Arad, str. Voluntari nr. 7).** Nu totdeauna o carte greu vandabilă este și foarte proastă. Este ca și în cazul filmelor excelente, cu 7—10 oameni în sală. În privința vînzării condiționate a cărților la Arad așteptăm clarificări prompte din partea Centrului județean de librării.

■ Am citit în revistă că ați ajutat mulți părinți nenorociți, care și-au pierdut copiii într-un fel sau altul. În ziua de 19 noiembrie 1982 băiatul nostru, în vîrstă de 14 ani, care este suferind, a plecat de-acasă. Are 1,40 m înălțime, ochi de culoare căprui. În picioare are un pantof de bărbat și o rămășiță de cizmă soldățească, iar pe cap poartă un fes roșu. **(Rață Victor, str. Ocinii nr. 36, Breaza, județul Prahova).**

■ N-am nimic împotrivă grădinilor de zarzavaturi din preajma blocurilor, ba chiar este o inițiativă bună. Dintr-un exagerat spirit gospodăresc, însă, mulți cetățeni împrejmuiesc aceste grădini cu sîrmă ghimpată. O dată că e inestetic, apoi, este un pericol real pentru copiii care se joacă în preajmă. **(Ionel Naftan, Cluj-Napoca).**

■ La restaurantul PARC — Scînteia, din vecinătatea Casei Scînteii, în seara zilei de 10 august a fost o bătaie groaznică. 2 tineri au fost bătuți măr de o ceată de huligani, pe terasa numitului mai sus restaurant. **(Petrică Văduva, Șos. Colentina nr. 71, București).** Într-adevăr, nedorit și neplăcut incident. Trist este că nimeni n-a intervenit dintre clienți sau ospătari. Printr-un telefon puteau fi anunțați responsabilii cu liniștea și ordinea publică. Păcat.

■ **Cojocaru Eleonora** este lucrătoare la **unitatea comercială „Hermes" nr. 35 Ostroveni, din Rm. Vîlcea.** În urma unei intervenții chirurgicale a pierdut mult sînge. Colegele de serviciu au venit în sprijinul ei, donîndu-i sînge. Un gest nobil. Acum este în afară de orice pericol.

■ **Popescu Emilia (str. Prunaru nr. 2—4, sector 6, București,** a fost în atîtunea de tratament „Balvanyos" din Covasna. Mîncare bună. Personal amabil. Starea vilelor, la drept vorbind, este una deplorabilă. Un miros de mucegai greu suportabil. Roiesc și gîndaci. Drumul spre izvoare și spre mofete este greu practicabil, înfestat de bălării.

■ În urma adresei Asociației de locatari din blocul 40, strada Calea Pișcului nr. 20, sector 4 București, Consiliul popular al municipiului București aprobă introducerea gazelor naturale în bloc. La ICRAL Berceni se întocmește contractul nr. 7934, din 17 mai 1982. Lucrarea fiind achitată cu suma de 104 800 lei. Termenul de execuție este 1 august 1982 — 1 decembrie 1982. Lucrarea a fost atacată, însă treaba este făcută doar pe jumătate. **(Cornel Ștefănescu, Calea Pișcului nr. 20, bloc 40, ap. 52, sector 4).** S.O.S. ICRAL Berceni ! Din august '82 pînă în augustul curent a trecut, totuși, 1 an ! ?

Pagină realizată de
DORIN SĂLĂJAN ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Într-o casă modestă, din strada Oteșteanu nr. 51, sector 2 București, locuiește familia Bănică Nicolae și Viorica, precum și cei trei copii ai lor : Petruța, Nicoleta și Nicușor. O familie onestă, se vede de departe, familia Nicolae Bănică trăiește în ordine și curățenie, aspecte ce lesne se desprind din interiorul casei cît și în ținuta îngrijită a copiilor lor. Iar de la starea generală și aspectul copiilor și pînă la ținuta morală în care sînt crescuți el nu este decît o liniuță de unire. Tocmai din aceste rațiuni, probabil că i-a fost greu și i-a fost rușine lui Nicolae Bănică să le spună copiilor despre nenorocirea care s-a abătut asupra capului său. A tot dres-o cu vorba ocolită ba că are un concediu restant, ba că are zile libere, dar pînă la urmă s-a văzut silit să le spună că a fost dat afară din serviciu ! Astfel i-am găsit în casa lor onestă de pe o stradă modestă a Bucureștiului, mîhniți pînă peste poate.

Nicolae Bănică lucrase ca gestionar II la Depozitul Titan, Stația PECO Giurgiului din Capitală. În noaptea de 9 spre 10 aprilie 1982 s-a efectuat un control obișnuit. Control făcut de către Alexandru Țîrlea și Dumitru Filfile, primul inginer șef la Centrala PECO, iar al doilea inspector la aceeași unitate. Inginerul șef informează conducerea centrală, a doua zi după control, cum că Nicolae Bănică a încălcat prevederile legale, prin livrarea fără bon-cantitate-fixă (BCF-uri), a 18 litri motorină, șoferului de pe autocisterna BAF-3784. Prin decizia 297, din 19 aprilie 1982, se trece imediat la desfacerea contractului de muncă al lui Nicolae Bănică, în baza articolului 130, alineatul 1, litera „i".

Există martori care au participat de la începutul și pînă la finele incidentului. Moraru Elena, zisă Nela, este gestionară la aceeași stație, iar Marinache Constantin este șef de tură. Pentru a cîștiga spațiu, le vom reproduce doar inițialele. Declarații pe care le regăsim, dealtminteri, și la dosar, căci s-a întocmit un dosar în acest sens, după cum vom vedea. M.C. declară : **„L-am găsit pe Bănică lîngă pompă, certîndu-se cu cetățeanul, căruia-i reproșa că s-a autoservit, că și-a completat rezervorul cu 18 l motorină, fără a poseda bonul necesar într-o astfel de împrejurare (fila 7).** Mai arată că declarația dată de M.E. a fost dictată de către inginerul șef Martora M.E., audiată în instanța de fond, spune că l-a auzit pe Bănică certîndu-se cu șoferul, certîndu-i socoteală de ce s-a autoservit cu motorină (f. 10). Martora M.E. revine asupra declarației date în fața inginerului șef, adăugînd, sub prestare de jurămînt : **„Am scris declarația anterioară în urma dictării fără să fiu constrînsă în vreun fel".** Ne putem gîndi, firește, la o constrîngere psihică, inhibitorie, provocată de prezența inginerului șef în unitate. Martorul M.C., în consens, mai declară : **„Am fost de față cînd șoferul explica inginerului șef că nu a știut despre obligația cu bonul, dar că se va duce la „Comturist" și va clarifica situația".** Iar mai departe, martorul insistă : **„Am fost, de asemenea, de față cînd inginerul șef Țîrlea a cerut notă explicativă lui Bănică și Elenei M. Cu precizarea că scrisa le-au fost dictate".**

Cu precizarea noastră, de data asta, M.E. scrie ca o școlăriță, tot ce-i declarase inginerul șef, iar Nicolae Bănică refuză să scrie. Dă notă explicativă „personală", să zic așa, doar era vorba de gestiunea sa și nu a altuia.

Inspectorii-controlori, să-i numim astfel, apar în postură de martori la procesul intentat de Bănică în urma desfacerii contractului său de muncă. În instanța de fond Alexandru Țîrlea arată că în momentul în care a sosit în stație l-a văzut pe Bănică la pompă. Pompa oprită. Indexul de litraj șters. A mai sesizat o ceartă a lui N.B. cu șoferul (f. 34). Să reținem foarte exact, pentru că este important : **„Nu l-am văzut pe Bănică alimentînd mașina..."** (f. 25) iar în fila 34 a dosarului regăsim : **„Nu am văzut cine anume alimenta rezervorul mașinii".** În informarea către Centrala PECO faptele sînt prezentate asemănător, dar... subliniate. (f. 13). Cu un amendament al nostru și de data asta : inginerul Țîrlea apreciază nota explicativă a lui Bănică drept nesinceră și, deci, falsă și propune desfacerea contractului său de muncă.

Argumentele nevinovăției

Să reținem și alt aspect. În primă instanță dosarul se cascadă. Argumentele vinovăției lui Bănică erau neclare și insuficiente. Abia după 6 luni cazul se repune pe rol și este adus în fața instanței inspectorul Filfile Dumitru. Nu știm de ce a fost adus, ca martor, cu o așa de vădită întîrziere, dar nu acest aspect îl urmărim acum. F.D. este singurul care declară, după 6 luni, că a văzut pompa mergînd. Tot singurul dintre martori, care declară că l-a văzut pe Bănică scoțînd furtunul din rezervorul mașinii (f. 21). Nici chiar inginerul șef n-a declarat așa ceva. Iată că apar necorelări evidente în chiar declarațiile celor doi martori-controlori. Deși, la drept vorbind, veniseră cu aceeași mașină. Între pompă și mașină nu există o distanță mai mare de 20 m. Așadar, e limpede că putuseră vedea absolut tot ce se întîmplase la pompă. Să mai reținem aspectul, deloc neglijabil că, deși în control, nu s-au oprit la pompă, ci au preferat să meargă în clădirea stației. Supoziția de învinuire a lui Bănică, pe *simplul* temei că acesta ar fi șters indexul de litraj, iar nu stă în picioare. Putea s-o facă din reflex. Sau, pur și simplu, să oprească abuzul șoferului, cum a și declarat. La urma urmei, Bănică putea să spună că șoferul n-a alimentat nici 1 litru de motorină. Dar n-a făcut-o. A spus imediat, 18 litri, pe care nici pînă astăzi șoferul nu i-a plătit, pentru că i-a plătit Bănică din buzunar. Să desfaci contractul de muncă al unui om pe supoziții și pe presupuneri *nu e* legal. Dar s-a mers pe presupuneri și s-a mers și pe supoziții și s-a spus că **DACĂ** n-ar fi intervenit controlul, **PRECIS** Bănică ar fi livrat mai mulți de 18 litri motorină (!?)

Instanțele — Judecătoria sectorului 1 București și Tribunalul municipiului București — în ciuda evidenței, apreciază declarațiile date de Moraru și Marinache, ca fiind nesincere, nereținînd decît declarațiile date de martorii-controlori. Sinceritatea și obiectivitatea este privită, nu-i așa, prin „ocheanul" celor doi controlori. N-o spunem cu răutate. Omenește se poate greși. Ne mirăm însă faptul că instanțele n-au ținut seamă de un aspect fundamental : una este declarația dictată, alta este declarația liberă, rostită sub prestare de jurămînt în fața instanței. Între declarațiile lui M.E. și M.C. nu există nici un fel de necorelare. Ba ele se completează reciproc și vin în sprijinul probelor nevinovăției lui Bănică. Adevărul putea fi ușor scos la iveală, numai să fi avut cineva acest interes. În sprijinul lui Bănică vine și faptul că a cerut să i se facă imediat controlul gestiunii. I se promite că a doua zi dimineață va fi trimis C.F.I.-ul, care nici pînă azi n-a sosit ! De ce ? Doar Bănică PUdecătorești legate de sustragerile de motorină și benzină, pentru care s-au făcut vinovați mulți gestionari, vinzători, mecanici. Înțelegem că respectiva conducere este acum mai „sensibilizată" la astfel de fapte, dar nu înțelegem de ce trebuia băgat în același colimator Bănică, om simplu și exemplar în multe privințe, chiar dacă nu are „culoare comercială", cum a fost învinuit. Unii din centrală refuză să-și aducă aminte cîtă bătaie de cap le-au dat (și le mai dau) destui gestionari cu „culoare comercială". În atari condițiuni, inginerul șef Țîrlea Alexandru refuză, pur și simplu, să stea de vorbă cu noi în privința lui Bănică. Cînd i-am reprodus de-a fir-a-păr declarația martorei Moraru E. a exclamat : **„Dacă știam, o dădeam și pe ea afară ! ?"** Ciudată optică și ciudat și paradoxal mod de-a confunda întreprinderea cu ogorul său. A trebuit să vină un om cu probitate morală și profesională, cu 25 de ani de PECO la activ, Gheorghe Dochian, șeful serviciului mecanic, pentru a pune punctul pe „i" (de bună seamă, nu același cu litera cu care l-a fost desfăcut contractul de muncă al lui Bănică). Dînsul vrea să-l ia în secție pe Bănică. Numai că lucrurile au rămas neclarificate, deși am lăsat în mod deliberat un răgaz Centralei PECO, pentru a clarifica situația lui Bănică. Iată că, în criză de sinceritate absolută și salutară, consilierul juridic al centralei, Marcela Iacobescu, recunoaște cinstit, deși cu întîrziere păgubitoare, că **„Bănică nu a fost atît de vinovat, încît să i se desfacă contractul de muncă. Eu trebuie să apăr însă interesele întreprinderii, deoarece pentru aceea sînt plătită".** Să fim înțeleși. Să fim bine înțeleși. Să aperi interesele întreprinderii nu înseamnă, nici pe departe, să lovești în interesele oamenilor cinstiți și corecți !

Cerem, hotărît, repunerea lui Bănică în locul său de muncă, acolo unde și-a desfășurat cinstit activitatea timp de 13 ani, fără abateri, fără abuzuri și fără sustrageri de carburanți și lubrifianți. El trebuie să-și recîștige imediat vechiul loc de muncă. Drept de muncă smuls probabil din grabă sau din puțină răzbunare. Acum nu ne mai interesează de ce a fost pedepsit atît de aspru nevinovatul Bănică, ci spunem deschis și dezinteresat : **să se facă lumină în cazul Bănică !** A se face lumină în cazul său este echivalent cu a se face dreptate. Aparent, este un caz simplu, dar cu nebănuite implicații sociale și umane. Bănică și familia sa au fost frustrați de drepturi ce legitim li se cuvin. Cerem ca imediat să-și reintre în deplinătatea drepturilor sale Nicolae Bănică și familia sa, drepturi prejudiciate și printr-o aplicare arbitrară a legii. Iar din partea conducerii Centralei PECO nu cerem clemență, ci respectarea legalității și a adevărului. Pentru că oamenii sînt și trebuie să fie egali în fața societății și a legilor care diriguiesc. Argumentele și probele nevinovăției lui Bănică sînt evidente. Drepturile sale, ce omenești și juridic ! se cuvin, sînt, de asemeni, clare, ca bună ziua. Așadar, Nicolae Bănică să fie necondiționat și imediat repus în drepturile sale totale și depline.

DORIN SĂLĂJAN ■

„Fîntîna vreau să rămînă a nimănui! Adică să bea tot omul din ea"

După 50 de ani de conviețuire e greu să crezi că o femeie își cere, prin lege, împărțirea bunurilor pentru că bărbatul nu o mai place. Mai ales cînd femeia are 85 de ani iar bărbatul 78 și, mai ales, cînd știi că pe lîngă cele 3 fete apărute din căsătoria lor, bărbatul în cauză crescuse în ograda lui și un băiețel de la vîrsta de 8 ani, pînă s-a făcut om în toată firea, întemeindu-și casa lui, precum și-au urmat rostul în viață, fetele lui. Toți cei 4 copii — pentru că nu a făcut niciodată diferență între ei — și-au ridicat case în continuarea casei lui (pe pămînt cumpărat de el) — ei, bătrînu hotărîndu-se să-și ducă viața alături de fiica cea mică și ginere, crescîndu-le nepoții care au urmat. 18 ani au stat împreună în căsuța de paiantă bătrînească, căreia i-au mai adăugat în ump un pridvor, o sală, au mai proptit-o, zdruncinată fiind de vreme. În acești 18 ani nici unul, nici altul nu și-au zis dă-le mai încolo, chiar dacă tinerii stăteau cu ei, mîncau cu ei, nepornind-o, cum s-ar zice, de la lingură. Pînă în 1979 a durat această stare de bine, an în care bătrînul, cu toate că ar fi trebuit de mult să se pensioneze la C.A..P, unde lucrase ca paznic de cîmp, s-a retras. Poate nu ar fi făcut-o dar luaseră hotărîrea, de comun acord, să mai ridice o căsuță, cea veche devenind neîncăpătoare. De aici încolo s-a născut și mărul discordiei ! Ginerele și fiica, descoperindu-se stăpîni pe casa lor, făcută cu acte pe numele lor, cu bonuri de materiale procurate numai pe numele lor, și-au schimbat dintr-o dată starea de spirit, purtîndu-se ca stăpîni absoluți pe toate acareturile adunate într-o gospodărie de om, într-o viață de om ! Și, simțind că singurul care se împotrivește acestei lipse de respect este tatăl, au acționat prin supusa lor mamă, femeie de 85 ani !

De două ori au fost respinse cererile de împărțire a bunurilor scrise în numele Petrei Drăcea — femeie de 85 de ani — pe motivul că nu mai putea conviețui cu Constantin Drăcea, soțul ei, cu care trăise alături 50 de ani, bătuți pe muchie, în același oraș, Caracal de Olt. Și tot de două ori judecătoria din Caracal a respins și cererile de intervenienți ale soților Stănciulescu — fiica cea mică și ginerele — pentru aceleași împărțiri de bunuri comune. Prima instanță a stabilit clar că bătrînii, după atîta viață împreună, nu au nici un motiv de „a împărți", adică, a se despărți, decît amestecul nefericit al ginerelui și fiicei în această poveste. Și totuși, insistența intervenienților — alias familia Stănciulescu — a dus la casarea acestor hotăriri prin Tribunalul județean Olt și rejudecarea, din nou, a cauzei la Caracal. Și de această dată s-a procedat nu numai în consens cu legea, dar și cu omenia necesară rezolvării unui asemenea caz. Adică, conform indicațiilor de la județ, s-au împărțit bunurile tot în 4 părți, aproximativ egale dar a fost prinsă în această împărțire și așa zisa renovare a căsuței de paiantă, dar și casa cea nouă evaluată la 80 000 lei. Recursul Tribunalului județean Olt, consumat, în final, în lipsa bătrînilor el, C. Drăcea, fiind „împiedicat" de fiică și ginere (soții Stănciulescu) să participe, adică bătut și lovit cu toporul, oprit cu apă, situație pentru care i-au trebuit 15 zile de spitalizare — moment în care s-a dat și hotărîrea definitivă în prezența doar a soților Stănciulescu. Ce au făcut, ce n-au făcut, aceștia s-au pomenit incluși tot în cele 4 lotizări din care a fost exclusă însă casa cea nouă, ridicată pe numele lor. După munca de o viață, bătrînului Drăcea i s-a dat o cămăruță în căsuța de paiantă, ceva gard, o magazioară (în fața căreia Stăncinlești și-au legat cîinele)... Nimeni nu s-a gîndit că acest bătrîn nu va mai îndrăzni să se întoarcă în acea cămăruță din cauza agresivității fiicei și ginerelui care nu s-au sfiit să-i taie și lumina, care nu s-au sfiit să-și pună și ei lacăte la magazia bătrînului și să-l copleșească cu invective.

E ușor de înțeles graba cu care fiica solicită judecătoriei expert pentru aplicarea fără întîrziere a hotăririi rămase definitive ! S-a împărțit doar în 4 pînă și vinul și țuica făcute de pe lotul ajutător al bătrînului, singurul O.A.P.-ist ! (fiind vorba nu de un kg, două, ci de sute de kg !) Sumele puse pentru renovarea căsuței din paiantă și a gardului depășesc însăși valoarea casei în discuție în vreme ce de a lor nu s-a atins nimeni ! Bătrîna lor mamă, ținută bine sub observație, nu a găsit altă explicație a situației decît că probabil nu a mai plăcut-o bărbatul ! Doar pasărea cerului, cum se explica una dintre fiice, o vede cum plînge în ascuns pe un acăunel, de ce i-a fost dat să trăiască la bătrînețe. Oare dacă cei tineri ar fi plătit chirie pentru cei 18 ani cît au stat în casa bătrînului și a mamei lor, cîți bani s-ar fi adunat ? Și cît s-ar fi adunat iarăși dacă ar fi plătit mîncarea și băutura la care au avut acces permanent în casa lor ?

O reevaluare a situației ar fi mai mult decît bine venită, un recurs extraordinar ar reinstaura dreptatea în drepturile ei firești ! Pentru că bătrînul, de mai bine de un an de zile, este plecat de acasă. A găsit un om de suflet care i-a deschis ușa și i-a primit, încercînd să-i mai despovăreze sufletul. Din cînd în cînd se uită în oglindă și-și privește, cu lacrimi în ochi, urma loviturii cu toporul. O pipăie și se întreabă cum de a fost posibil să facă ai lui o astfel de faptă ? Cum de pot bea ei, nestingheriți de mustrări de cuget, apă din fîntîna ridicată de mîinile lui ? Și, ea și cînd ar dicta un testament în fața lumii, zice : **„Fîntîna asta vreau să rămîie a nimănui ! Adică să bea tot omul din ea !"** Poate întru pomenire ! Poate întru împăcare cu soarta ! Cu ai lui nu mai întrezărește nici o cale. Decît cea a dreptății legii — în care speră în continuare !

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

Economistul nu luase în calcul...

Aurel Floander, economist la Ferma nr. 9 a I.A.S. Poarta Albă, județul Constanța, își făcuse încă din timpul recoltării păioaselor un calcul extraprofesional diabolic, din care urma să-i rezulte aproape cît a-i bate din palme, un cîștig personal de cîteva sute de mii de lei. Să fi deținut, oare, A.F. vreun „secret" al operațiunilor matematice și evidențelor contabile, care să-i aducă un asemenea avantaj fabulos ? Nici vorbă ! Și-a propus, pur și simplu, să rețină în magaziile fermei o mare cantitate de orz și grîu, fără ca acestе produse să fie înregistrate : **40 000 kg orz și 5 000 kg grîu.** Evident, n-a trecut la realizarea scopului propus pînă ce nu s-a „asigurat" de încrederea unor subalterni : mecanizatorul **Ion Radu**, motopompiștii **Cornel Aehiriloaei** și **Mica Spirică** și a unor zilieri din echipa lui **Călin Constantin**, care au trebuit să încarce și să descarce, atunci cînd și unde le indica economistul.

Ca să te bazezi pe atîția oameni într-o afacere „curat murdară", ca aceea preconizată și pusă în practică de A.F., trebuie să le faci și lor niște favoruri substanțiale, nu ? Că altfel, cine știe la ce te poți aștepta. Și economistul de la ferma 9 n-a ezitat, că doar nu dădea nimic din buzunarul lui propriu. În schimb, partea leului...

N-a zăbovit mult și produsele nenregistrate în evidențele contabile au și început să fie „transferate" în magaziile personale ale economistului, de acolo o parte fiind valorificate la crescători particulari din Medgidia, o altă parte — fosolită pentru furajarea animalelor proprii.

Totul părea să decurgă potrivit planului conceput. Numai că economistul nu luase în calcul său infracțional spiritul de vigilență al cetățenilor corecți și al cadrelor de miliție, care nu precupețesc eforturile pentru apărarea avutului obștesc și demascarea celor care se înfruptă din el.

Astfel, Miliția orașului Medgidia avea să afle, recent, despre ilegalitățile comise de Aurel Floander și complicii săi. Cercetările efectuate — cu principalii învinuiți în stare de arest — au stabilit că A.F. sustrăsese deja din magaziile fermei 12 000 kg orz și 5 000 kg grîu, în valoare de peste 239 000 lei.

Acum, economistul calculează cu totul altceva...

MIHAI GROZAVU ■

11 campioni ai mediocrității

3 x 3 minute

Foto: [illegible] GARICI

Desfășurate la Constanța, finalele naționalelor de box au confirmat : stăm prost ! Chiar dacă ultimul lor act a fost mai disputat, aducînd în ring boxeri mai tehnici și mai combativi, adesea greu de departajat (6 din cele 11 decizii au fost date cu 3—2), impresia generală a fost una modestă și nici măcar campionii (poate cu excepția lui Stancu, singurul învingător cu 5—0, și a lui Fulger, culmea, dat învins de judecători, dar reabilitat de juriu) n-au arătat cine știe ce. S-a boxat (n-am urmărit decît semifinalele și finalele) confuz, rudimentar, s-au încasat, și de-o parte și de alta, lovituri cu nemiluita, concluzia fiind ușor de tras : stăm prost ! Sigur, avem 11 campioni, între care Titoiu, Stancu, Fulger, Ciubotaru și Donici și-au păstrat centurile dobîndite în 1982 (dintre campionii de anul trecut, Schiopu, Cipere și Ioana sînt suspendați, Motrogan a fost eliminat încă din zone, iar Senciuc și Preda au pierdut la Constanța), dar clasa lor nu e prea ridicată, nici chiar medaliatul cu argint de la europenele de la Varna (1983), Maricescu, nepărînd o valoare sigură, cum au fost pînă mai deunăzi frații Cuțov, Paul Dobrescu sau Alec Năstac. Mijlociul Doru Maricescu (Steaua) l-a bătut clar pe Nicu Chioveanu (4—1), dar tehnica lui n-a strălucit. El a fost, adesea, o „țintă" ușoară și cei care-l pregătesc, Marin Diaconescu, Nicolae Ciucă și Nicolae Giju, trebuie să fie foarte atenți : la 20 de ani, Maricescu e mult prea inegal, alternînd mișcările bune cu cele slabe.

Cu Maricescu și cu Georgel Oprișor (la cocoș), Steaua a cucerit două titluri, ca și Dinamo (Constantin Titoiu la muscă și Teodor Pîrjol la grea), restul centurilor împărțindu-se între Ceahlăul Piatra Neamț (bravo pentru „semimuscа" Vasile Ciobanu și, mai ales, pentru inimosul său antrenor, Gabriel Timpescu), Rapid (cu Costin Stancu e o poveste, voi reveni), Nicolina Iași (Nicolae Brînzei la semiușoară, antrenor Viorel Soroceanu), Muscelul Cîmpulung (Mircea Fulger, antrenori Gheorghe Vlad și Aurel Simion), A.E.M. Timișoara (Mihai Ciubotaru, asistat la colț de Petru Cojocaru), Metalul București (Gheorghe Simion, pregătit de Constantin Anton) și Box Club Galați (Georgică Donici, antrenor Octavian Tabără), ceea ce atestă, nu-i așa, o arie de răspîndire a campionilor mai mare decît în alți ani, fără însă ca valoarea să fi crescut. Valoarea a scăzut (sau, în cel mai bun caz, a stagnat), iar în unele situații chiar a dispărut. Dacă Titi Cercel, de pildă, a părăsit finalele prematur, dar cu arcada spartă (de Talpoș), alte așazise speranțe ale boxului nostru s-au comportat, și la Constanța, sub așteptări. Cu tot regretul pentru Gabriel Timpescu (care mușcește serios), celălalt elev al său, Constantin Ghindăoanu (de la mijlocie mică), a dezamăgit profund, boxînd fricos, bătrînește. Nici Talpoș (Metalul Salonta), și el om de lot, n-a arătat mare lucru, cedînd (în semifinală) în fața lui Panaite fără drept de apel (0—5). Fostul campion al greilor, Gheorghe Preda (Steaua), a fost eliminat încă din primul tur, învingătorul său, Cornel Bălan (Box Club Brăila), fiind un pugilist fără veleități. Și el fost campion, Cristian Gheorghișor a părut vlăguit, fără orizont. Dar cazul cel mai concludent, și poate cel mai dramatic, îl reprezintă dinamovistul Fedea Pamfil, despre care se credea, cu puțin timp în urmă, că-l va bate pe Donici cu care, între altele fie spus, s-a și luptat, în cîteva rînduri, de la egal la egal. Pamfil (despre el maestrul Ion Popa, antrenorul lotului, ne-a povestit că, la un antrenament, i-a declarat că-l „incomodează sacul" ? !) a fost soulberat de brăilenul Marcu (ulterior, finalist meritoriu, 2—3, în fața unui Donici fără aplomb), arătîndu-se în mare regres. Să nădăjduim că un club atît de puternic și 2 antrenori atît de prieteni, i-am numit pe Dumitru Ion și Vasile Mariuțan, vor găsi soluții să-l „recupereze" pe Fedea Pamfil, la ora asta, din păcate, o „fostă speranță".

Urmărind tocmai ridicarea valorică a finalelor, federația a schimbat, față de alți ani, placa : i-a lăsat pe boxerii din lot în cluburi înaintea campionatelor. A procedat, după opinia specialiștilor, bine, numai că, o spunem cu regret, între intenții și realizări a rămas un drum lung : galele au fost, cu excepția ultimei, slabe, mulți pugiliști s-au dovedit neregătiți. F.R.B. va trebui să analizeze, imediat și cu responsabilitate, cauzele acestei stări de fapte, dictînd împotriva celor vinovați de lene și superficialitate sancțiuni. Nu vom avea box, iată o afirmație fără echivoc, pînă nu vom avea secții puternice și, în cadrul lor, antrenori harnici și serioși. În alte condiții, lotul nu va fi decît o emanație „de seră", iar rezultatele lui întîmplătoare. Și, fiind așa, ele nu vor reflecta situația (precară) în care se află, de o bună bucată de vreme, boxul românesc, pus tot mai des în inferioritate pe ringurile competițiilor de anvergură.

Cum ziceam, Costin Stancu (21 de ani) s-a dovedit cel mai în formă la categoria până, adjudecîndu-și titlul într-o manieră categorică, întrecîndu-l pe Panaite cu 5—0. Stilul lui (e drept, favorizat și de adversar) mi s-a părut un pic aventuros, fără gardă etc, dar el a fost, și oublicul a gustat asta, sarea și piperul finalelor. Dar nu despre asta e vorba, ci despre faptul că, deși membru al clubului Rapid (cu care se găsește în conflict, împotriva lui dictîndu-se, din Giulești, o suspendare) Stancu a boxat în tricoul Stelei ? ! Că el a fost asistat, la colț, de Diaconescu și Giju (de la Steaua), e una, regulamentul permite, dar că a urcat în ring cu însemnele clubului militar (la care dorește să activeze), e alta ? ! Surprinzător însă, juriul i-a permis să încalce, flagrant, regulamentul, fapt care a trezit (în mod legitim) nemulțumirea publicului. Abia în gala de duminică, după intervenția secretarului federal Mihai Trancă, Stancu a acceptat să îmbrace un tricou „neutru". Recent, un incident asemănător s-a petrecut, vă reamintim, în atletism, recordmanei lumii la lungime, Anișoara Cușmir, fiindu-i interzis startul în campionatele naționale întrucît, legitimată la C.S.M. Craiova, a ținut morțiș să concureze în echipamentul clubului Steaua. Fiind, și de această dată, o situație mai complicată, considerăm că e de datoria C.N.E.F.S. să intervină energic (apropo, chiar nu s-a găsit nimeni din conducerea C.N.E.F.S care să asiste la finale ? !) spre a o lămuri, oferindu-i-se tînărului și talentatului campion cele mai bune condiții de pregătire. Oricît ar părea de ciudat, chiar și un boxer, în acest caz Costin Stancu, are nevoie de liniște sufletească pentru a se putea antrena ca lumea.

Și încă o chestiune : dacă nu s-a înregistrat, în săptămîna de box de la Constanța (nu foarte bine organizată, într-o sală închisă, cu o atmosferă sufocantă, cu spectatori lăsați să intre cu sticle, cu o instalație electrică, de deasupra ringului, defectă în ziua finalelor etc. etc), nici un k.o., s-au înregistrat, în schimb, mai multe w.o., adică absențe ale unor pugiliști din ring. Mai clar, cînd sorții au decis ca 2 boxeri din același club să se întîlnească la o categorie sau alta, unul dintre ei a fost lăsat (de antrenori) la cabine ? ! Astfel, Donici a intrat în finală fără să fi boxat, în etapa premergătoare, cu Cîrlan (ambii de la Box Club Galați), dinamovistul Florin Țîrcomnicu (cîndva, și el, mare speranță) i-a lăsat locul colegului său de sală Ilie Dragomir, Maricescu a sărit peste meciul cu Ilarie Petrescu și așa mai departe. O asemenea practică, nu nouă, ni se pare greșită. Pe de-o parte, o serie de sportivi ies din competiție fără să-și fi putut apăra șansele (de ce s-au pregătit ei timp de un an ? !), iar alții, Donici, Maricescu ș.a., beneficiază de un privilegiu (o zi de odihnă) în nici un fel meritat ? ! Poate că F.R.B. va zăbovi (și) asupra acestui aspect, oprind (e o sugestie) o asociație să înscrie mai mulți pugiliști pe listele aceleiași categorii.

În rezumat, 11 campioni ai mediocrității n-au izbutit să salveze imaginea unui box aflat în impas. Acest „stăm prost !", adevărat laitmotiv al naționalelor, trebuie să dea de gîndit federației și tuturor celor ce iubesc, sub o formă sau alta, ringul. Doar vorbele și angajamentele nu mai ajung.

Pagină realizată de
OVIDIU IOANIȚOAIA

Nițâ Robu pare să la startul în fața lui Georgel Oprișor ! Un start, din păcate pentru brăilean, defectuos : a cîștigat la puncte Oprișor.

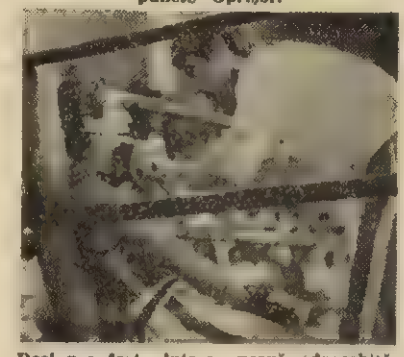

Deși n-a fost într-o vervă deosebită, Constantin Țițoiu (aici asistat de antrenorul Dumitru Ion) și-a păstrat, pe merit, centura.

Fotografii de AUREL NEAGU

Un drum drept, dar cît de lung?

— Mircea Lucescu, mai mulți cititori ne-au cerut amănunte despre stagiul de pregătire petrecut în Olanda și, firește, despre meciul de la Oslo. Dumneata ești persoana cea mai autorizată să-i lămurești. Cum a fost ?

— La Roden, în nordul Olandei, am găsit condiții foarte bune de antrenament și, în plus, o climă favorabilă. Am avut totul, inclusiv o pădure, la îndemînă, mai multe terenuri de antrenament, piscină și așa mai departe. Marea majoritate a băieților s-au încadrat în ritm, care n-a fost moale, și în atmosfera generală de seriozitate.

— Hai să lămurim un lucru : la ce-a fost bună pădurea ?

— Avînd multe piste de nisip, destinate călăriei, ne-a permis să facem alergări combinate, pentru forță.

— Aha. Am înțeles bine că au toți jucătorii au dat satisfacție ?

— Am luat, se știe o serie de fotbaliști tineri, remarcați în campionat, spre a-i verifica, a-i roda. E o obsesie a mea : cînd ai nevoie, la echipa națională, de-un jucător, să nu-l iei ca din oală, ci să-l ai pregătit. Conectat la viața națională, la ideile ei. Așa se procedează peste tot, de ce-am face noi excepție ? Ca să răspund la întrebare, Turcu și Ralea m-au dezamăgit. Dacă Văetuș a jucat, ca fundaș stînga, fără greșeală, cei 3 au arătat mari deficiențe tehnice. Și-au creat situații, nu zic nu, dar n-au știut să le rezolve, dezvăluind carențe nepermise la acest nivel al pretențiilor. Doar că amîndoi sînt tineri și disponibili la progres, poate că timpul va acționa în favoarea lor. Oricum, regret că i-am luat pe ei și i-am lăsat acasă pe Damaschin și pe Roman. Dar e cam tîrziu, nu ?

— Să apreciem sinceritatea și să mergem mai departe : cum s-a comportat Hagi ? De cînd cu transferările, ba că e la Sportul, ba că e la Craiova, numele lui umblă pe multe buze.

— Hagi mai are multe de învățat și, cel puțin deocamdată, nu se pune problema intrării lui în națională. Dar el e și mai tînăr, poate acumula. Să mă explic : atîta timp cît voi fi director tehnic, nici un jucător nu va pătrunde peste noapte în echipa națională. Va trebui, în timp, pregătit, integrat, iar acest timp va fi, desigur, dictat de valoarea celui în cauză, de constanța lui, de caracterul lui etc.

— O declarație mai veche a lui Mircea Lucescu zicea că porțile naționalei rămîn deschise oricui. S-a schimbat ceva ?

— Nu. Rămîn deschise, dar nu vraiște. Intrarea în națională nu-i o favoare, ci o onoare care se cîștigă. Cu sudoare, cu probe.

— Parcă divagăm...

— Nu divagăm deloc. Îi aștept pe toți, pe Damaschin bunăoară abia îl aștept în A, dar nu vreau să cad, ca altădată, în capcana sentimentalismului. Bob Paisley, managerul care a făcut minuni cu Liverpool, spunea că în fotbal nu-i loc de sentimentalisme. Legat de asta, sînt tentat să cred că Universitatea Craiova nu-i departe de o astfel de eroare. M-a surprins faptul că, pe cînd celelalte formații angajate în cupele europene s-au întărit, Craiova n-a reușit nici un transfer. Eu zic că era cazul, mai ales acum, cînd echipa, grație clasei și rezultatelor, atrage ca un magnet.

— Poate că încă n-are nevoie de jucători în afara lotului știut.

— Și asta e adevărat, poftim. Noi, în lipsa lui Ștefănescu, am încercat și cu Iorgulescu liber, contra lui Lokeran, și cu Stancu, în fața lui Nottingham. N-a mers, nu s-au sincronizat, ne-am dat seama, o dată în plus, cît de greu vom reuși să-l înlocuim, cînd va fi cazul, pe Ștefănescu. Craiova are, indiscutabil, un lot de elită, dar cîțiva tineri, 2-3, nu l-ar fi stricat. Măcar pentru emulație. Altfel joacă un titular cînd simte că vine cineva din urmă, nu ?

— Da, cam așa e. Cum a fost la Oslo ?

— Am dominat meciul, tehnic și tactic, păcat că nu l-am cîștigat, dar un cîștig tot a fost. Am început sezonul internațional, față de alți ani, mai devreme și n-am călcat, exagerez ?, chiar cu stîngul. Nu ne-am făcut de rîs în fața nimănui, iar adversarii întîlniți au fost, și la turneul de la Paris, și în Olanda, și la Oslo, de primă mînă.

— Se pot încadra și norvegienii în această clasificare ?

— De ce nu ?! Înaintea partidei cu noi, îi bătuseră acasă, în 3 meciuri consecutive, pe englezi, pe iugoslavi, și pe suedezi. Noi, dacă n-am fi greșit, din cauza lipsei de concentrare, în fazele de finalizare, Gabor a ratat cu poarta goală, de pildă, am fi terminat învingători la pas.

— O ultimă chestiune : cam multe eliminări ! Văetuș și Coraș în Olanda, Ștefănescu în Norvegia, mai nou, dac-am auzit bine, 2 dinamoviști, Andone și Nicolae, în Spania. Ce se întîmplă, Mircea Lucescu ?

— Eliminarea lui Ștefănescu, la Oslo, a fost gratuită, dar Văetuș și Coraș au fost scoși pe drept, pentru proteste și, respectiv, pentru răspuns la un fault de joc. Adevărul e simplu : arbitrii străini sînt foarte exigenți, nu tolerează nimic, orice gest, o mînă fluturată a lehamite, de exemplu, se pedepsește drastic. De vină sînt, în primul rînd, jucătorii, care nu înțeleg că o eliminare, la echipa națională, aduce mari prejudicii. Contează mai mult decît dacă, să zicem, joci prost. De vină însă sînt, la noi, și arbitrii, care închid ochii la tot felul de mojicii. E de datoria lor să se alinieze manierei europene, de a arbitra, de a interpreta, cît mai strîns, regulamentul.

— În rezumat ?

— Sînt convins că echipa națională se află pe un drum bun, dar la fel de convins sînt că drumul acesta e încă lung.

Tradiţia şahistă la Bad Kissingen

Bad Kissingen a dobîndit tradiţie în organizarea marilor confruntări internaţionale, de-a lungul a 55 ani desfăşurîndu-se aici 12 întîlniri de răsunet mondial. Dacă în anul 1928 se organiza primul turneu internaţional masculin, cîştigat de marele maestru sovietic Bogolibov, apoi, ani de-a rîndul, s-au derulat aici rundele a 18 competiţii interne, un turneu zonal şi unul interzonal, 3 turnee internaţionale feminine, 3 meciuri bilaterale pe echipe naţionale şi 3 meciuri ale candidaţilor la titlul mondial de şah. La Bad Kissingen au concurat la începutul secolului Lasker, Alehin, Capablanca, iar de curînd generaţia de astăzi a supercampionilor Karpov, Spasski, Portisch, Korcinoi. Turneele feminine s-au bucurat de prezenţa celor mai bune jucătoare ale lumii : Gaprindaşvili, Kuşnir, Ciburdanidze, van der Mije, Veröczi, Semenova, Lemaciko, Litinskaia, iar dintre romînce, Pogorevici, Nuţu, Polihroniade.

Reuşita ultimelor mari acţiuni din cadrul campionatului mondial de şah s-a datorat, în bună măsură, Federaţiei de şah a R.F.G., dar şi interesului şi sprijinului activ oferit de organizatorul principal Notker Rutisshaser. Mult regretatul director al „Hotelului—2 002", gazda ospitalieră a bătăliilor şahiste, iubea spiritul corect de luptă al şahului fără chiar a cunoaşte în profunzime legile pur şahiste. El intenţiona să organizeze la Bad Kissingen pentru anul 1983 cel mai interesant super-turneu internaţional de pînă acum. Stingerea sa prematură din viaţă, deşi nu poate pune capăt unei tradiţii atît de frumoase, face totuşi posibilă supoziţia că meciul amical de verificare dintre echipele feminine ale României şi R.F. Germaniei, disputat în sistem Schewenningen între 12—20 iulie 1983, a fost unul dintre ultimele concursuri desfăşurate aici. Desigur, ar fi mare păcatul de a priva publicul şahist de spectacolul mut al gîndirii combinative pe tabla cîmpurilor alb-negre. La Bad Kissingen există, printre puţinele locuri în lume, fixată în pavajul de la intersecţia a două alei din parcul oraşului, o tablă mare de şah pe care se joacă zilnic partide interesante cu piese ce depăşesc o jumătate de metru înălţime, spre bucuria unui numeros public.

Ca o avanpremieră a meciului dintre cele două echipe naţionale, la Bad Kissingen s-a organizat, în premieră absolută, primul curs deschis de şah pentru toţi amatorii, indiferent de nivelul cunoştinţelor, pentru cei aflaţi în concediu sau la refacere fizică. Cursul a fost iniţiat de federaţia vest-germană şi susţinut de marele maestru Lotnar Schmid, şahist deosebit de cunoscut atît la tabla de şah, cît şi ca arbitru, corect şi imparţial. Schmid a luptat pentru a salva (iar apoi a arbitrat) mult discutatul meci pentru titlul mondial dintre Spasski şi Fischer de la Reykjawik (Islanda). O curiozitate a acestui curs a fost participarea americanului Tigran Schach, un amator de şah din Boston, conducător de cursuri pentru începători, care, nemulţumit de scăderea interesului pentru şah în S.U.A. după retragerea lui Bobby Fischer, asistă tot mai des la marile competiţii şahiste europene. Întrucît acest iubitor al şahului deţinea una dintre cele mai mari cartoteci ale şahului feminin mondial, T. Schach vizează, cu predilecţie, competiţiile feminine.

În cadrul etapei de pregătire a naţionalei, a avut loc întîlnirea la 4 mese de joc a echipelor României şi R.F. Germaniei. S-au înregistrat următoarele rezultate pe runde : I — 4,5:1,5 II — 4:2 III — 3:3 IV — 2,5:3,5 V — 4:2 VI — 3:3, echipa României pierzînd la un punct doar un singur tur. Scorul total a meciului a fost favorabil echipei noastre cu 21—15. Echipa vest-germană este una dintre cele mai bune ale Europei şi ale lumii, la Olimpiada de şah de la Buenos Aires (1978) a obţinut locul III, la Olimpiada din Malta (1980) şi de la Lucerna (1982) clasîndu-se pe locul V. În evoluţia sa din meci, echipa vest-germană a fost mult influenţată de absenţa jucătoarei nr. 1, marea maestră Barbara Hund, ocupată cu susţinerea examenelor de încheiere a studiilor universitare. B. Hund, la turneul internaţional de la Bad Kissingen din vara trecută, a avut adevărate şanse de calificare pentru meciurile candidatelor la titlul mondial, dar şi le-a risipit în partida cu excampioana mondială N. Gaprindaşvili, unde Barbara, la îndemnul tatălui său (în familia Hund toţi cei 5 membri joacă şah de la valoarea de maestru în sus !) a forţat cîştigul numai din ambiţie, deşi îi era suficientă propunerea tacită de remiză a Nonei.

Echipa R.F. Germaniei a aliniat următoarele jucătoare : I.M. Vokralova, I.M. Fischdick, I.M. Feustel, N.M. Laakmann, N.M. Hedcke şi tînăra junioară Späte. Doar una dintre şahistele vest-germane, Vokralova, a realizat un procentaj de peste 50% (3,5 p).

Formaţia României a jucat foarte sigur, trei dintre membrele echipei olimpice reuşind cel mai bun rezultat al meciului. Rezultatele individuale obţinute : I.G.M. Pogorevici 4 p (+3, —1, =2), Nuţu—Terescenco 4 p (+2, —0, =4), Mureşan 4 p (+2, —0, =4), I.M. Jicman 3,5 p (+2, —1, =3), I.M. Baumstark 3 p (+0, —0, =6) şi I.G.M. Polihroniade 2,5 (+1, —2, =3). După aprecierile antrenorilor Mircea Pavlov şi Şerban Neamţu, echipa României reintrată în „formă" deşi a jucat foarte activ — numai pentru victorie — asumîndu-şi toate riscurile, a pierdut doar 4 partide (din 36) şi şi-a asigurat victoria încă înainte de ultima rundă, cînd deţinea un avantaj de 6 puncte.

Cea mai bună partidă de atac a fost partida dintre Jicman şi Vokralova din prima rundă încheiată cu mat pe tablă şi victorie în favoarea jucătoarei romînce. Iată desfăşurarea ei :

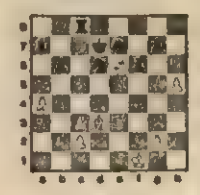

APĂRAREA SICILIANĂ: **Jicman-Vokralova:** 1. e4 c5 2. Cf3 d6 3. d4 cxd4 4. Cxd4 Cf6 5. Cc3 a6 6. Ng5 e6 7. f4 Cbd7 8. Df3 Dc7 9. 000 b5 10. Nxf6 Cxf6 11. Nd3 Nb 7 12. Thel Ne7 13. a3 00 14. g4 Cd7 15. g5 Tfc8 16. Dg4 Cf8 17.f5 e5 18 Cde2 Dd7 19. Dg3 Nd8 20. f6 Tc5 21. Cd5 Nxd5 22. exd5 a5 23. b3 Tac8 24. Rb1 Cg6 25. h4 h5 26. Df3 Dg4 27. Dxg4 hxg4 28. h5 e4 29. Nxe4 Ce5 30. Tf1 Nb6 31. Cd4 g6 32. hxg6 fxg6 33, Cc6 Cxc6 34, dxc6 Txg5 35, Txd6 g3 36. Ng2 Th5 37. Td7 Th7 38. Nd5 Rh8 39. Txh7 Rxh7 40. Th1 mat şi 1—0.

Jucătoarea Vokralova cu piesele albe a reuşit în runda a treia să uite deceptia apărării pripite din partida de mai sus, conducînd atent un îndelungat asalt asupra regelui negru în Indiana regelui şi înregistrînd o victorie merituoasă împotriva Marinei Pogorevici. O frumoasă realizare tehnică a avantajului unei situaţii de final a demonstrat marea maestră M. Pogorevici în partida cu Fischdick în Apărarea franceză, cînd în poziţia din diagramă a urmat :

31. Nb5 Cc6 32. Tg3 Cf5 33. Tg6 Re8 34. Rf2 Rf7 35. Nd3 Cce7 36. Nxe7 Cxe7 37. Tg3 Rf8 38. Nc6 Tc7 39. Tf3 Rf7 40. Nd3 Cc6 41. Ng6 Re6 42. Te3 Rd7 43. Nf5 Rd8 44. Ne6 Ce7 45. Tg3 Tc6 46. Nh3 f5 47. Txg7 Txc3 48. h6 Txc2 49. Rf3 Tc6 50. b7 Th6 51. Tg8 şi negru a cedat în faţa pierderii imparabile de material.

MARGARETA MUREŞAN

Cronica şoselei

Nefastul compromis

„La uite, Răzvane, ce bijuterie de maşină ni s-a reparuzat. Vorba aia, orice lucru nou e frumos, dar asta pătrunde oriunde, fără probleme. Şi pe arătură, dacă e nevoie, te duce. ↓i-o repartizăm ţie. Eşti băiat tînăr, putere de muncă ai, iar pe cea veche ai dus-o pînă la 300 000 de km, nu ? O meriţi, deci, pe depin. S-o îngrijeşti, însă, ce pe ochii din cap". „La orice oră din zi şi noapte, tovarăşe şef, voi fi la dispoziţia dv. Ştiţi doar că la mine nu există, ca la alţii, „timpul programului". Doar atît vă rog : cînd mai am şi eu cîte o trebuşoară, aşa, să nu-mi faceţi greutăţi. Distanţele îs mari pe la noi şi nu prea am cu ce merge... Înţelegeţi dv.". „Fii pe pace, Răzvane... doar sîntem oameni, nu ! Nu-ţi fă, tu, griji din cauza asta".

Convorbirea aceasta a reprezentat pentru Răzvan un fel de cec în alb, pe care poate să-l completeze cînd şi cum vrea. Pentru că uneori se mai iveau probleme şi noaptea. Ba un control, ba o intervenţie pentru urgentarea reparării unui utilaj. Răzvan răspundea prezent la orice oră, aşa cum promisese. Ce-i drept, uneori nu prea era el chiar aşa sigur pe volan. „Te văz cam obosit de-o vreme, Răzvane. Nu numai cînd te chem, cum se zice, în afara programului, ci şi dimineaţa, după o noapte în care, normal, ar trebui să te odihneşti. Aud că maşina noastră cea nouă îi atrage cam pe mulţi în jurul tău. Şi nu numai aşa să privească la ea. Îi duci de colo, colo şi, după ce-i plimbi, mergi cu ei la băutură. Vezi Răzvane, să n-avem necazuri !". „Şefule, nu-ţi dai seama că vorbele astea îs ticluite de leneşi, de ăia care nu-şi îngrijesc maşinile. Sînt toţi invidioşi că m-ai ales tocmai pe mine, un puşti, cum zic ei, să fiu omul dumitale de încredere. Sînt fel de fel de ţîfle care le bagă la dumneata şi păcatul e că matale îi crezi". „Nu încerca să mă îmbrobodeşti, Răzvane. Zilnic eşti cu ochii roşii şi miroşi a ţuică de la distanţă. Ce să mai vorbim...". Răzvan tace şi-şi continuă drumul. „Aşa-s şefii. Mereu nemulţumiţi", reflectă el.

După ce l-a lăsat pe inginer acasă, şoferul se întîlneşte, conform înţelegerii, cu cei patru prieteni ai lui. E ora 8 seara. „Duc maşina acasă şi în zece minute sînt aci". Răzvan dă să se urce în autoturism, cînd unul din grupul aflat puţin mai departe se precipită spre el. „Şi cu noi cum rămîne, Răzvane ?". Şoferul se opreşte, întorcîndu-se spre el. „Cum adică, ce vrei să spui ?" „Înţelegi tu prea bine, dar te faci că nu pricepi". „Cu ce mergem la bal ? Că doar n-o să batem pe jos cale de 10 km, să ajungem acolo transpiraţi şi plini de praf, ca nişte animale hăituite". „V-aţi învăţat numai cu ARO 10 ; sînt biciclete, căruţe, curse, ce, cu astea vă e ruşine ? Pentru voi m-a făcut azi şeful praf că fac curse aiurea, că nu mă mai ţin de treabă, că beau. Nu vreau să-mi ia maşina din cauza voastră. Şi-apoi mai e o chestie. La bal doar n-o să beau apă chioară. Voi să vă distraţi, să vă dispuneţi, şi eu să vă păzesc, nu ?".

În faza asta băieţii schimbă tactica. Încep să-l laude pe Răzvan. „Tu eşti un şofer de mîna întîi. Nu degeaba ţi-au dat aşa maşină. Şi ce dacă bei şi tu, acolo puţin ? Parcă e prima oară ? Răzvan al nostru conduce la fel de perfect şi cînd bea un păhărel, că beat, beat nu l-am văzut niciodată". „Bine, hai urcaţi-vă, dar să ştiţi că e ultima oară cînd mai pupaţi voi plimbare cu maşina asta. Nu-i dată de stat să fac cu ea curse în interes personal". „Măi, măi, ce-a intrat disciplina în el, aşa deodată" remarcă unul dintre tineri.

Balul a fost la înălţime. Grupul de instrumentişti-amatori le-a cîntat cele mai îndrăgite melodii. Fetele, frumoase, bune dansatoare, au contribuit din plin la ambianţa veselă, plăcută. Conţinutul bidonului de 5 litri de ţuică, adus de grup, s-a epuizat pe neobservate. Pentru „completare" s-a recurs la o sticlă de „Dunărea" cu 6 stele, procurată de unul dintre prieteni. „Ce-o să zică şeful mîine, că m-o vedea iarăşi „demolat" ? Nu merită el. băiat atît de bun, să-i fac eu figuri deastea". „Parcă tu nu-i rezolvi toate problemele cu ARO-ul ăsta fain ?". „Eu ştiu să fiu discret, mă, asta-i o mare calitate a şoferului, ţine minte. Altfel nu m-ar ţine pe lîngă ei".

Grupul se urcă în maşină şi, cum era de aşteptat, şoferul nu mai poate stăpîni autovehiculul, care intră într-un pom. După două nopţi nedormite şi două zile petrecute pe drumurile grele de cîmp, cu 2,8 la sută în sînge (atît a arătat, negru pe alb, analiza de laborator), e greu de presupus că cineva, aflat la volan, mai poate urma o altă traiectorie decît cea sinuoasă parcursă de elegantul şi robustul ARO-10, pilotat de Răzvan.

Au murit 4 tineri : şoferul (24 ani), care aştepta ca soţia să-i nască cel de-al treilea copil. Grigore (25 de ani), operator chimist, rămas orfan de ambii părinţi, care întreţinea, în afară de soţie, şi doi copii : un frăţior de 14 ani şi o surioară de 10 ani. Radu (20 de ani), care, după 2 nereuşite, în acest an intrase la facultate, unde examenul fusese extrem de dificil, şi Voicu (23 de ani), strungar de mare precizie, care urma să-şi sărbătorească nunta peste cîteva zile.

Patru tineri harnici, muncitori, inteligenţi, bine apreciaţi la locul de muncă, călîţi de-acum în greutăţile vieţii. Vieţi, familii întregi, distruse în modul cel mai absurd posibil.

VICTOR BEDA

Prin telefon de la Helsinki

Cădere de cortină

Helsinki, 15 august 1983 (prin telefon de la trimisul nostru). Ziua de joi, destinata odihnei, a ridicat cota pregătirilor dinaintea ultimelor starturi şi a coborît-o pe cea a termometrului. De la 30 de grade, temperatura a scăzut, brusc, la 15 şi s-a pornit să plouă. O ploaie cu găleata, care şi-a pus pecetea asupra performanţelor, dar care n-a diminuat numărul spectatorilor, interesul finlandezilor pentru atletism fiind, repet, uriaş.

La ora la care transmit aceste rînduri, peste ediţia inaugurală a campionatelor mondiale de atletism a căzut cortina. E ceasul primelor bilanţuri şi, în ceea ce ne priveşte, bilanţul nu e cel aşteptat. Anişoara Cuşmir, voi reveni asupra ei, s-a clasat a doua, cu 7,15 m, cedînd medalia de aur, în care sperase şi sperasem atît, lui Daute, care a izbutit 7,27 m. Chiar dacă, în ultimele zile de concurs, Eva Zörgö-Raduly a obţinut un meritoriu loc 5 la suliţă, alte două fete, Doina Melinte şi Mihaela Loghin, ocupînd poziţia a 6-a, la 1 500 m şi, respectiv, greutate, comportarea atleţilor noştri a rămas, în general, mediocră. Sigur, locul 6 în lume, cazul Mihaelei Loghin de pildă, într-o probă cu aruncătoare de talia Fibingerovei sau a lui Slupianek, nu-i de ici, de colo, ca şi clasarea, alt exemplu, Cristinei Cojocaru în primele 8 la 400 m g, dar şi dezamăgirile au fost destule. Sigur e că sportivii români n-au atins, la Helsinki, virful de formă dorit (să se fi produs acesta la Edmonton ?), prezentîndu-se adesea sub nivelul performanţelor cu care ne obisnuiseră. Dar despre toate astea, săptămîna viitoare.

Mă întorc acum la lungime. După concurs, am aşteptat-o peAnişoara la conferinţa de presă. N-a venit. Am reuşit s-o găsesc, abia seara, în satul sportivilor. Doar că nu plîngea. Încă nu-i venea să creadă c-a ratat medalia de aur : „am impresia că trăiesc un vis urît. Am muncit enorm pentru aceste mondiale şi am fost sigură că voi cîştiga cu 7,15—7,20 metri. Ştiam că Daute poate fi periculoasă, dar nu mi-am închipuit că va putea să-şi corecteze recordul personal cu 13 centimetri. Am făcut, vă rog să mă credeţi, tot ce-a fost omeneşte posibil, riscînd chiar în ultima săritură, pe care am şi depăşit-o. Poate că dacă ordinea în concurs ar fi fost alta, cu Daute înaintea mea, aş fi ieşit prima. Dar sorţii au vrut altfel. Olimpiada de la Los Angeles nu-i departe, promit să-mi iau revanşa acolo". Nici

Doar o medalie pentru atletismul nostru la mondiale : Anişoara Cuşmir

antrenorul Anişoarei, Ion Moroiu, nu era prea vesel. Nu caut scuze, mi-a zis, Daute a prins o zi formidabilă, greu putea fi învinsă, dar consider că vîntul, care a suflat puternic, a deranjat-o mai mult pe Anişoara, săritoare viguroasă, decît pe Daute. Cei care au stat în apropierea gropii cu nisip susţin că încercarea depăşită a Anisoarei măsura în jur de 7,30 metri. Dincolo de amărăciunea acestui loc 2, rămîne experienţa utilă pentru Los Angeles.

În ceea ce priveşte lungimea, aş sublinia cîteva aspecte : 1. primele 4 clasate au trecut de 7 m, ceea ce probează progresul enorm al disciplinei ; cu 6,62 m, Vali Ionescu, campioana Europei în 1982, a terminat abia pe locul 9 ; 2. 7,15 m reprezintă cea mai bună performanţă obţinută de Anişoara într-un concurs peste hotare ; 3. alături de Bikova, care şi-a adjudecat medalia de aur la înălţime, Anişoara Cuşmir a fost singura dintre atlete care a urcat pe podium şi la Edmonton.

În rest, mondialele s-au îndreptat spre finiş cu tot cortegiul lor de bucuri şi necazuri. Doi supercampioni, Udo Baver şi Steve Ovett nici n-au contat, englezul fiind silit să se mulţumească, în faţa noii stele a semifondului masculin care s-a dovedit a fi compatriotul său (tot Steve !) Cram, cu locul 4. Americanul Carl Lewis şi-a continuat marşul triumfal. Campion la 100 m, el a făcut, după aceea, naveta între groapa de sărituri şi pistă, sărind la lungime şi luînd parte la ştafeta de 4×100 mg. Arbitrii i-au acordat favoarea de a nu intra primul la lungime, spre a-i permite să participe la ştafetă. Alergînd în ultimul schimb, Lewis a pornit „ca din puşcă", aducîndu-şi o contribuţie importantă la cîştigarea cursei şi, totodată, la obţinerea unui nou record mondial, 37,86. Reintors la lungime, el a sărit, din prima, 8,55 m, performanţă care i-a asigurat titlul. Dublă medaliată cu aur a fost americanca Mary Decker, învingătoare la 1 500 şi 3 000 m. În prima probă, la finiş, sovietica Zaiţeva a plonjat pe linia de sosire şi, indusă în eroare, fotoreporterii s-au grăbit spre ea. Fotografia însă s-a arătat lămuritoare : plonjonul Zaiţevei fusese pentru locul 2. Înălţimea bărbaţi a fost, şi ea, dramatică, durînd 4 ceasuri, pe un timp rece, ploios. După maniera în care a început, trecînd cu multă uşurinţă peste stachetă, chinezul Jianhua, recordmanul lumii, părea că nu va avea probleme, dar a avut. A cîştigat sovieticul Avdeenko, urmat de Peacock (ambii cu 2,32 m), Jianhua rămînînd al treilea. Dar înaintea cui ? Între alţii, a lui Mögenburg sau Stones ! Pînă la urmă, francezii n-au luat nici o medalie, deşi săritorii lor cu prăjina se numărau, socotind palmaresul, printre favoriţi. În ziua de pauză, ei s-au plimbat cu barca şi au făcut declaraţii optimiste, găzduite cu lux de amănunte de „l'Equipe". Sovieticul Bubka, altă mare revelaţie la Helsinki, i-a bătut însă, duminică, pe toţi, cel mai bine clasat dintre francezi, Abada, ocupînd abia locul 6. O scenă hazlie, care a mai dezmorţit stadionul muiat de ploaie: după ce-a cîştigat, din ultima aruncare, greutatea, ceheslovaca Fibingerova s-a pornit să-şi manifeste bucuria îmbrăţişînd şi sărutînd arbitru după arbitru ! Ultimul dintre aceştia, avizat, a scăpat cu fuga ! O cursă greu de uitat a fost cea de 110 mg în care Greg Foster a avut de luptat cu publicul, ce-l susţinea frenetic pe Arto Bryggare (Finlanda), şi cu ghinionul. El a lovit un gard, era cît pe-aci să-l doboare şi pe următorul, şi-a pierdut echilibrul, dar n-a pierdut cursa, refăcînd uluitor pe ultimii metri şi cîştigînd detaşat.

Ar mai fi, firește, multe de spus. Voi reveni.

RĂZVAN BÎRBULESCU

Lumea în care trăim

Exemplul României și al președintelui ei

România în lume. Pentru țara noastră 23 August 1944 a însemnat nu numai începutul unei noi existențe, deschizătoare de drum către ample prefaceri sociale, ci și o prezență calitativ superioară în viața internațională. O prezență care, în ultimii 18 ani, este indisociabilă de numele și activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu. O prezență prestigioasă, de largă rezonanță. Să apelăm la cîteva mărturii semnificative :

● **JAVIER PEREZ DE CUELLAR,** secretar general al Organizației Națiunilor Unite : „Avînd posibilitatea să vorbesc cu președintele Nicolae Ceaușescu am constatat în cît de mare măsură Domnia sa personal, guvernul român sînt atașați Națiunilor Unite. Este o satisfacție pentru mine să aduc mulțumiri unei personalități ca președintele Nicolae Ceaușescu pentru contribuția atît de activă, constructivă și energică adusă în toate sferele de activitate ale O.N.U.".

● **ROBERT MUGABE,** prim-ministru al Republicii Zimbabwe : „Președintele Nicolae Ceaușescu, României, ne-au acordat în permanență ajutor și s-au aflat mereu alături de poporul zimbabwe în lupta sa. Iată de ce doresc să folosesc acest prilej, în mijlocul marii noastre bucurii de acum, cînd sărbătorim momentul independenței, pentru a spune poporului român și conducătorului său — Vă mulțumim, prieteni români, vă mulțumim, tovarăși de luptă! Ați înfăptuit o operă minunată ! Victoria noastră este o victorie comună pe care trebuie s-o trăim împreună ! România socialistă este o țară care își urmează cu devotament președintele, un președinte care și-a închinat întreaga viață țării, binelui omenirii".

● **ANDREAS PAPANDREU,** prim-ministru al Republicii Elene : „Președintele Ceaușescu este un președinte al cărui prestigiu nu se limitează la dimensiunea țării sale ; este o personalitate mondială, a cărei activitate se identifică cu lupta pentru independență și autodeterminare a tuturor popoarelor, pentru egalitate între țările mari și mici, pentru neintervenția nici unui stat în treburile interne ale altui stat. Oriunde există luptă pentru independență națională, pentru autodeterminarea unui popor, președintele Ceaușescu, se va găsi, întotdeauna, ca sprijinitor !"

● **MARGARET THATCHER,** prim-ministru al Marii Britanii : „M-a impresionat președintele Ceaușescu și rămîn cu impresii deosebite despre cei ce se află la conducerea României, țară dornică să-și dezvolte cooperarea ei cu alte națiuni. România depune eforturi susținute pentru consolidarea păcii și înțelegerii inclusiv prin numeroase contacte directe care duc la dezvoltarea colaborării bilaterale, a colaborării internaționale".

● **ROMESH CHANDRA,** secretar general al Consiliului Mondial al Păcii : „Făcînd o trecere în revistă a marilor probleme care confruntă astăzi lumea, putem afirma că România exercită un rol deosebit de specific în realizarea înțelegerii și conlucrării între state !"

● **Dr. RAFAEL CALDERA,** senator, fost președinte al Venezuelei : „Admir foarte mult activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu pe arena internațională. Șeful statului român a făcut binecunoscute lumii pozițiile țării sale. A făcut să răsune cu autoritate vocea unei națiuni suverane. Consider ca fiind de mare importanță ideile, contribuția personală a președintelui României la edificarea unei noi ordini economice internaționale".

...Și declarațiile ar putea continua pe multe pagini ale revistei. Președinți de state, oameni politici, membri ai guvernelor, deputați, senatori, primari și ziariști exprimă aceleași sentimente, aceleași gînduri. Căci România socialistă, președintele Nicolae Ceaușescu se bucură de un înalt prestigiu, de o largă prețuire în întreaga lume. Prestigiul românesc, prestigiu clădit mai ales în anii de după cel de-al IX-lea Congres al partidului, se întemeiază pe fapte. România îmbină armonios luările de poziție cu acțiunile practice. Întreaga activitate a României socialiste, a președintelui Nicolae Ceaușescu este consacrată păcii și colaborării în lume.

Inițiativele și acțiunile României au trezit un amplu răsunet în conștiința contemporaneității. Pentru că politica externă românească slujește adevărul, pacea, progresul, afirmă interesele vitale ale poporului nostru în consens cu interesele supreme ale tuturor popoarelor lumii, cu cauzele nobile ale umanității. România socialistă dovedește spirit constructiv, realism, flexibilitate și principialitate în întreaga ei activitate internațională. Practic, nu există problemă majoră a contemporaneității față de care țara noastră să nu fi adoptat poziții constructive, să nu fi formulat sugestii lucide, propuneri eficace. Inițiativele sale sînt multiple. Să ne adresăm faptelor :

● Ca urmare a inițiativei României, Adunarea Generală a O.N.U. a proclamat „Deceniul dezarmării al Națiunilor Unite : 1970—1980".

● Rapoartele O.N.U. privind „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor" au fost întocmite pornindu-se de la o inițiativă a țării noastre.

● Prezentarea la Națiunile Unite a documentului intitulat : „Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare și instaurarea unei păci trainice în lume" (1975) s-a bucurat de un larg ecou.

● Țara noastră se pronunță cu cea mai mare fermitate pentru oprirea amplasării și desfășurării de noi rachete cu rază medie de acțiune în Europa, reducerea și eliminarea celor existente, înlăturarea tuturor armelor și armamentelor nucleare de pe continent și din întreaga lume.

● La cea de-a doua sesiune specială a O.N.U. consacrată dezarmării, din iunie-iulie 1982, a fost prezentat documentul : „Poziția și propunerile României cu privire la problemele dezarmării".

● Din inițiativa României pe ordinea de zi a Adunării Generale a O.N.U. a fost înscris punctul : „Înghețarea bugetelor militare".

● Îmbinînd vorba cu fapta, țara noastră a redus timp de trei ani consecutiv, în mod unilateral, nivelul cheltuielilor militare, iar la sfîrșitul anului 1982 a hotărît ca pînă în 1985 aceste cheltuieli să rămînă la același nivel.

● La Sesiunea O.N.U. din 1985, din inițiativa României a fost adoptată rezoluția intitulată : „Măsuri pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținînd unor sisteme economice și sociale diferite".

● Cu prilejul sesiunii extraordinare a Adunării Generale a O.N.U. din septembrie 1975, a fost prezentat la Națiunile Unite documentul : „Poziția României cu privire la instaurarea unei noi ordini economice internaționale".

● Ca urmare a unei inițiative a României, a fost constituit Comitetul plenar al O.N.U. pentru noua ordine economică internațională.

● România sprijină consecvent lupta pentru eradicarea ultimelor vestigii ale dominației coloniale, pentru libertatea tuturor popoarelor. Pozițiile principiale, ferme ale țării noastre au fost puternic reafirmate în cursul noului itinerar de pace, colaborare și solidaritate militantă întreprins de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, pe pămîntul Africii.

● România a inițiat sau a fost coautoare la un mare număr de rezoluții adoptate de O.N.U. prin care se condamnă politica de apartheid a regimului de la Pretoria, se cere să se pună fără întîrziere capăt ocupării ilegale a Namibiei de către Africa de Sud, sprijinindu-se lupta poporului namibian sub conducerea S.W.A.P.O.

● Preocupările României pentru viitorul pașnic al tinerei generații s-au materializat în inițiativa, însușită de Adunarea Generală a O.N.U., a unui An Internațional al Tineretului. Pregătirea acestui an a fost încredințată unui comitet internațional prezidat de tovarășul Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C.

Iată de ce întreaga politică externă a României socialiste, politică pusă în slujba celor mai scumpe idealuri ale poporului român, a intereselor majore ale păcii și colaborării internaționale, se bucură de respect, stimă și înaltă admirație pe toate meridianele globului. Ca semn de profund omagiu față de activitatea prestigioasă, pătrunsă de umanism, consacrată cauzei păcii, dezarmării, independenței și colaborării între popoare, președintelui României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, i-au fost conferite peste 100 de înalte ordine, medalii, titluri și alte distincții din partea a zeci de state, a unor importante instituții și organizații naționale și internaționale. Fără îndoială, o expresie ce vădește puternicul interes existent în lume față de România, față de președintele ei, de gîndirea și ideile novatoare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu o constituie aparițiile, în ultimii 18 ani, a peste 120 de volume în 21 de limbi, lucrări care sînt apreciate drept contribuții de mare valoare la îmbogățirea tezaurului gîndirii înaintate în lume.

O politică a faptelor.
O politică realistă.
O politică ce ține seama de experiențele trecutului, de complexitatea prezentului și de exigențele viitorului.

O asemenea politică, purtînd amprenta spiritului creator, a vocației constructive a unui popor stăpîn pe drepturile sale, găsește un firesc ecou într-o lume preocupată de soarta ei, confruntată cu multiple probleme, neliniștită de pericolele ce s-au acumulat. Iar România oferă un exemplu strălucit în această lume, — exemplul unui stat conștient de responsabilitățile sale, încrezător în puterea popoarelor de a impune pacea. Un exemplu indiscutabil de viziunea cutezătoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, personalitate de primă dimensiune a acestei epoci.

AL. PINTEA ■

Mondo umano?

Leo și caii lui

Într-o lume care, la atîtea luni de la răpirea celui mai scump cal de pe glob — acesta tinzînd să devină celebru mai curînd datorită acestui lucru — nu poate găsi soluția descoperirii lui, dar cheltuie bani peste bani tot încercînd formule magice, sau citește siderată știrile despre Shergar, pînă și poeme în proză, pot fi astea, toate, ignorate ? E greu de răspuns ;

Într-o vreme în care partidele ecologiștilor iau avînt, își organizează structurile, desfășoară campanii electorale, cîștigă voturi și ajung să fie reprezentate chiar în parlamente, explozia și apoi ruperea în două a unui petrolier gigant — 271 540 tone — în largul coastelor sud-africane din provincia Capului, urmată de scurgerea în apă a peste 40 000 tone petrol brut, care au format o maree neagră de 40 km lungime și 7,2 km lățime, toate astea vin să reamintească prin duritatea realității sensul și caracterul luptei și țelurilor ecologiștilor. Și, evident, mă întreb eu, aici, dacă astea ne lasă indiferenți ;

Într-o lume în care detectivi particulari sau Interpol, gazetari, oameni simpli sau polițiști naționale se angajează cu o fervoare greu de sugerat în descoperirea unui armăsar al cărui nume nu știu de unde vine dar realizez că a fost atît de prezent pe primele pagini ale gazetelor între știrile prioritare ale telexurilor, în ampleie foto-documentare ale revistelor, chiar ale celor de modă — căci secolul nostru nu-și poate permite să lase deoparte amazoanele supermoderne și cavalerii lor — e greu de imaginat, deci, că poți s-o calmezi anunțînd sec și dovedind că „Shergar a fost găsit". Asta întrucît abia de atunci înainte, susțin aici, marile evenimente — publicistico-detectiviste, polițisto-modiste sau de alt fel — ar debuta cu o forță de neînchipuit ;

Într-o vreme în care substanțele chimice dispersate în largul coastelor sud-africane pentru a neutraliza mareea neagră par inoperante dovedind cît mai este de făcut pentru a combate catastrofele ecologice artificiale și cînd specialiști de aiurea sosesc la fața locului și ajung relativ rapid la aceeași concluzie potrivit căreia dacă epava petrolierului se scufundă, petrolul închis în cuvele fisurate va reveni puțin cîte puțin la suprafață, distilînd de-a lungul lunilor — și chiar al anilor — substanța sa mortală pentru faună și floră — așa ceva atestă, se vede clar, cît de științific e organizată natura și pregătită pentru a preîntîmpina distorsiunile ;

Într-o lume ca aceasta și în vremea cînd se consemnau toate astea, n-am putut crede că demersul cetățeanului de 31 de ani Leo Calluori nu va trezi ecou. De fapt, ce voia el ? Cum toți elvețienii — pînă la 50 de ani — sînt obligați, prin lege, ca anual, să se prezinte la o convocare militară de trei săptămîni după ce, la 20 de ani, își fac serviciul militar de patru luni, și Calluori, proprietarul unui manej din Arbon, cantonul Argovie, din partea centrală a țării, a primit înștiințarea de rigoare. Întrucît n-a găsit pe nimeni — „de încredere" — care să aibă grijă de cei șase armăsari pe timpul perioadei concentrării lui, Leo s-a prezentat, împreună cu caii lui, la cazarma din Bure. Stupoare însă, în Elveția, țară care de sute de ani n-a cunoscut războiul, ofițerii infanteriști, care abia isprăviseră de comentat starea situației lui Shergar sau cifra pierderilor înregistrate de compania proprietară a superpetrolierului Castillo de Bellver, n-au găsit înțelegere pentru cererea lui Leo de a fi exceptat — doar anul ăsta — de la concentrarea militară. Nu știu ce i s-a invocat dar mă tem mult că argumentele pot fi bănuite relativ ușor.

DUMITRU CONSTANTIN ■

A muri sau a muri...

Bilanțul s-a încheiat. Știm, în sfîrșit, cît a trebuit să achite, anul trecut, omenirea pentru a ține pasul cu moda cosmarului nuclear : 750 de miliarde de dolari. Inutil să mai echivalăm valoarea acestei chitanțe în spitale, școli, locuințe, cărți și altele asemenea. Un fapt este cert : de la un an la altul escalada înarmărilor ia în copite munți tot mai semeți de bani într-un galop care nu are alt sens decît năruirea umanității.

Faptul că bugetele militare continuă să se umfle în progresie geometrică și că, implicit, producția de război se dezvoltă într-un ritm vertiginos indică gravitatea și cronicizarea unui proces denumit de unii sindromul postnuclear. Cu alte cuvinte, tehnologiile distrugerii intră într-o nouă etapă în care nu pragul nuclear în sine mai reprezintă o bornă, ci acela care conjugă războiul terestru cu cel spațial. Într-un recent articol intitulat semnificativ „Noi strategii — noi arme", apărut în publicația Federației Internaționale a luptătorilor din Rezistență, se subliniază : „cheltuielile militare ale Statelor Unite se vor ridica la 377 miliarde de dolari ; altfel spus ele vor absorbi 65 de cenți din fiecare dolar provenit din încasări fiscale, față de 50 de cenți în prezent. Obiectivul este de a oferi Statelor Unite mijloacele necesare încheierii, „în condiții favorabile intereselor sale", a unui război împotriva oricărui adversar, inclusiv a unui conflict nuclear la scară mondială. Cea mai însemnată majorare de fonduri ar trebui să vizeze trei capitole din bugetul pentru apărare : forțele nucleare ; sistemele de comandă, de control și comunicații ; sectorul cercetare-dezvoltare.

În ce privește forțele nucleare, se acordă prioritate punerii la punct și achiziționării de rachete „Pershing-2" și de rachete de croazieră lansate de la sol (Ground — Launched Cruise Missiles — G.L.C.M.) pentru a fi desfășurate în Europa occidentală.

Raportul ministrului american al apărării, Weinberger, confirmă faptul că aceste rachete sînt „armele primei loviturii". Achiziționarea în următorii ani a mii de rachete de croazieră cu focoase nucleare, lansate de pe avioane (Air — Launched Cruise Missiles — ALCM) sau de pe submarine (Sea — Launched Cruise Missiles — SLCM) este al doilea obiectiv prioritar din planul Pentagonului. Citeva bombardiere B-52 sînt deja echipate cu rachete de croazieră. Rachetele ALCM sînt de o precizie extremă și, practic, invizibile pe ecranul unui radar. Anul trecut unele nave din marina americană au fost dotate cu rachetele SLCM „Tomahawk". Suma de 393 milioane de dolari va fi alocată în vederea achiziționării a 124 de rachete „Tomahawk", în timpul exercițiului bugetar 1984, iar alte 353 milioane de dolari în 1985.

Bugetul propus de Weinberger prevede, totodată, creșterea fondurilor (1,5 miliarde de dolari) consacrate realizării unei noi „generații" de rachete SLBM — „Trident-2".

Ultimul capitol din programul de „modernizare" a armelor nucleare se referă la construirea a 100 de rachete balistice intercontinentale MX (SCBM).

Ministerul american al apărării alocă cea mai mare parte din cele 30 miliarde dolari (pe care-l primește cu titlul de program de cercetare-dezvoltare și experiențe) pentru punerea la punct a materialului destinat războiului din spațiul cosmic, armelor cu laser, rachetelor nucleare îndreptate asupra principalelor obiective, mijloacelor electronice de război, construirea unui nou tip de bombardier nedetectabil prin radar, capacităților de război antisubmarin și realizării unui sistem de apărare antirachetă (ABM).

Toate aceste detalii, financiare și tehnologice, indică minuțiozitatea și tenacitatea cu care se prepară, aici pe pămînt, un „război al stelelor" capabil să sfarme galaxia și, prin aceasta, Terra însăși. Evident, mecanismul necruțător al acestui proces de perfecționare a sfîrșitului umanității presupune un consum în stilul creșterii exponențiale. Ne îndreptăm, adică, spre punctul critic cînd toate resursele globului se vor orienta, într-un unic sens absorbant, spre fabricarea de arme și armament.

În acel moment — cînd întreaga omenire va fi lihnită și stresată spre gloria bombelor viitorului — opțiunea între a muri de mizerie și a muri în cataclismul postnuclear va simplica incredibil problematica de azi...

B. RADU ■

(După FÜR DICH — R.D.G.)

Viitorul de serum

Spleenul a ieşit din saloane pe stradă, s-a dilatat şi s-a înverşunat ca un bulgăre de zăpadă plecat la vale şi a început să mături ziua de mîine cu ce mai avea ea promiţător. „Generaţiile de prisos" se succed una după cealaltă, angoasa se dezvoltă, o stare de dilemă amară macină discuţiile despre viitor, despre viitorul care ar trebui să fie normal la vîrsta cînd se intră în viaţă.

Statutul social-economic şi moral al tinerei generaţii din occident constituie o temă frecvent abordată de sociologi care au putut remarca, fără eforturi deosebite, dimensiunea dramatică a alienării unor mase largi de tineri obligaţi să-şi privească viitorul din unghiul exclusiv al dezamăgirii.

Nu întîmplător titlul unui recent articol publicat de „New York Times" este „O generaţie fără speranţă". O generaţie care îşi vede periclitată nu numai ziua de mîine, ci viitorul în perspectivă îndelungată. Dar să citîm : „În timp ce ziua ploioasă dispare în înserare, tinere femei se adună la Centrul pentru tineret din centrul Amsterdamului. Ele se numără printre cei 250 000 de tineri şomeri sub 25 de ani din Olanda, ceea ce reprezintă 40 la sută din populaţia fără de lucru a ţării. Centrul este bîntuit de o furtună de furie care afectează chiar şi pe acei tineri ce încă nu şi-au terminat studiile. „Studiem pentru a ocupa posturi care nu există", a afirmat Nicolette Steggerda în vîrstă de 23 de ani.

Interviurile luate recent în Marea Britanie, Islanda, Franţa, R.F.G. şi Olanda sugerează că creşterea şomajului în Europa occidentală a dat naştere unei noi generaţii sub 25 de ani care se simte tot mai neputincioasă să controleze sau chiar să exercite vreo influenţă asupra viitorului ei.

„New York Times" continuă : „Resentimentul îndelung exprimat de tinerii britanici începe să se infiltreze şi pe continent. Titlul unui cîntec punk, „Fără viitor", poate fi văzut acum mîzgălit pe pereţii de cărămidă ai fabricilor închise din Belgia şi Franţa".

Recentele cercetări făcute demonstrează că dezbaterea tot mai amplă din ultimii ani privind desfăşurarea în Europa a rachetelor cu rază medie de acţiune ale NATO şi posibilitatea izbucnirii unui război nuclear au înnegurat încrederea în viitor a tinerilor din Europa.

Un viitor care se află sever apăsat de obsesia războiului, a unui cataclism nuclear premeditat sau izbucnit din greşeală. Dealtfel pe această temă „International Herald Tribune" notează :

„Ar putea începe un război nuclear numai printr-un accident ? Supoziţia generală este că un război nuclear ar putea să izbucnească nu în urma deciziei unor conducători de guverne raţionali, ci datorită unor accidente de ordin mecanic sau uman. Johnathan Schell, de exemplu, a scris că „mecanismul de distrugere este complex, extrem de labil şi aşteaptă ca un buton să fie „apăsat" de nişte persoane induse în eroare ori alienate mintal sau că unele mărunte defecţiuni ale unui computer să transmită instrucţiunile pentru ca un război să fie declanşat.

Nu pare eronat să se creadă că un simplu accident sau un comandant dezechilibrat ar putea duce cu uşurinţă la un schimb nuclear. În realitate, probabilităţile unei astfel de întîmplări nu sînt foarte reduse.

Accidentele mecanice şi slăbiciunile umane ar putea deveni din ce în ce mai periculoase în momente de criză profundă sau de război convenţional, în timpul cărora centrele de comandă ar putea fi ameninţate sau distruse".

Războiul izbucnit din greşeală nu este mai puţin devastator decît cel declanşat premeditat. În faţa acestei perspective actualele arsenale nucleare apar în plenitudinea pericolului şi absurdului lor. Un pericol teribil, devastator.

RADU BUDEANU

Spectacolul informaţiei

Libertatea cui ? Ordinea cui ?

Aflu cu plăcere că mai vechea mea cunoştinţă, dr. D. R. Mankekar (India) a scos de sub tipar o carte inscrisă sub acolada interesului comun : „Libertatea cui ? Ordinea cui ?" — Pledoarie pentru o nouă ordine internaţională în domeniul informaţiilor. Am de la domnia-sa, cu autograf, o lucrare pe această temă, primită pe timpul cînd conducea comitetul de coordonare al Pool-ului ţărilor nealiniate, în cea dintîi alcătuire. Atunci l-am ascultat vorbind. În acelaşi spirit, convins şi convingător, de la tribuna unei acţiuni sub egida UNESCO. Lucrarea de faţă duce mai departe studiile şi deposiţiile sale pe terenul tot mai încins al disputei pentru abandonarea unei stări de lucruri tributară trecutului şi aşezarea în faţă de construcţie şi consolidare a edificiului nou dorit de atîta lume în teritoriul informaţiei.

Autorul are în spate o îndelungată activitate gazetărească, de organizator şi conducător de presă, de scriitor. Are, mai presus de toate acestea, o situaţie concretă, în ţara sa, relevantă pentru foamea de informaţie a prezentului, pentru nevoia extraordinară de informaţie în procesul dezvoltării, al emancipării naţionale şi sociale.

Trăieşte într-o ţară ce trebuie să facă faţă marilor dificultăţi ale educaţiei în condiţiile existenţei unui mare număr de limbi şi dialecte, ale marilor distanţe în plan cultural dintre sat şi oraş, al barierelor create de analfabetism. Privind lumea de pe această poziţie, a argumentelor implacabile, convingerilor şi încrederii în justeţea crezului afirmat, autorul se aruncă în viitoarea dispute pentru o nouă ordine a informaţiei şi comunicării. El se ridică împotriva pretenţiei de a se aplica de către ţările „lumii a treia", mecanic, nevoia şi felul de a fi al altora, senzaţiile acestora în materie de informaţie. Se insistă, deliberat, asupra neajunsurilor des trimise în arena comunicării între libertatea informaţiei, libera circulaţie a informaţiei. De aici, titlul cărţii : „Libertatea cui ? Ordinea cui ?" În avalanşa de cuvinte piperate la adresa partizanilor noii ordini în sfera informaţiei, acuzaţiile rămîn suspendate, în absenţa punctilor, a suporturilor, a justificărilor elementare. Cine hotărăşte pentru mine, ţară anume de pe un continent anume, ce consider trebuincios, ce îmi poate fi de folos, prin prisma propriilor interese naţionale, sociale, prin optica drumului proiectat de mine, pentru azi, pentru mîine ? Prizonierii unei epoci înghiţite de trecut, imobili în fotoliile cu care se deprinseseră prin propria voinţă, iată-i acum incapabili să înţeleagă sensul istoriei, rostirea implacabilă a drepturilor popoarelor la egalitate.

Luna trecută, cînd preşedintele republicii noastre, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, a vizitat unele ţări africane, m-am aflat în grupul de presă care l-a însoţit în această acţiune, cu profunde sensuri politice, deschizătoare de drumuri şi continuatoare a ideilor susţinute cu pasiune şi încredere în dreptatea atitudinii adoptate. Nici o experienţă gazetărească anterioară nu mi-a dezvăluit atît de vizibil tarele biografiei coloniale, implicaţiile acesteia, reluctanţa unor stări de lucruri măturate fără milă, scoase din ţîţini şi trimise peste bord, inclusiv în domeniul comunicaţiilor, al informaţiei, al comunicării.

Doctorul Mankekar cunoaşte perfect exemplul şi argumentul numit India, dar ştie bine ce se întîmplă în întreaga lume a treia, unde „revoluţia electronică" exercită o deosebită influenţă, adîncind distanţa dintre ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare.

Libertatea cui ? Ordinea cui ? Întrebările par retorice, dar mi se probează suficient în zilele noastre că cine are urechi, deşi ascultă, nu aude atît cît să poată înţelege.

Semnatarul rubricii de faţă cere permisiunea cititorilor să-i anunţe că are el însuşi în pregătire, la Editura politică, o carte circumscrisă aceleiaşi teme. Titlul ei vă este, bănuiesc, cunoscut, chiar din acest colţ de pagină al revistei „Flacăra" : „Eu comunic, tu comunici, el comunică".

NEAGU UDROIU

Colecţionari originali

La licitaţia organizată de galeriile Christie la 14 aprilie în spaţiile expoziţionale ale Muzeului Imperial al Războiului din Duxdorf-Cambridgeshire şi-au dat întîlnire cei mai exclusivişti colecţionari din lume, maniaci ai vechilor avioane militare. O sută de aparate, aproape paloţiind de amintiri războinice, au fost oferite amatorilor şi vîndute în totalitate. Cu preţuri între 180 000 de lire sterline pentru un Spitfire model 1945, 85 000 pentru un Hewker Tempest II şi 14 000 pentru un Tiger Moth 1939. Cifra totală a vînzărilor — 750 000 de lire sterline — l-a produs, cum era de aşteptat, mari satisfacţii lui Robert Brooks, directorul sectorului vehicule istorice al firmei Christie. „Nu e rău pentru Europa, unde colecţiile de acest fel abia se înfiripă", aprecia el, exorimîndu-şi convingerea că acest promiţător început va deschide apetitul amatorilor pentru asemenea piese de muzeu. Colecţionarii sînt tineri şi bătrîni, foşti piloţi în marea lor majoritate, cu diverse ocupaţii, dar bogaţi şi prosperi, toţi crescuţi la şcoala lui „Papy" Boyington, eroul american al războiului din Pacific, supranumit „asul sticlei" pentru că îşi întîmpina adversarii cu un rînjet demenţial însoţirat de „White Horse", şi a lui Pierre Clostermann, miticul alsacian care a luptat în RAF. „Biblia" devotaţilor avioanelor de război se numeşte Flying sau Aeroplane Monthly, Aerofan sau Volare, publicaţii specializate din care pot fi aflate ultimele noutăţi în materie, modele, preţuri, oferte...

Obiectele dorinţei colecţionarilor sînt rare şi de cele mai multe ori ascunse în toată lumea. Multe dintre ele sînt dezmembrate în bucăţi prin tot felul de hangare îndepărtate, sau invadate de ierburi şi şerpi la marginea unor exotice aeroporturi militare. La Jaipur, în India, zăcea neglijat un Spitfire MK 6, unic în lume. În 1977 Indian Air Force l-a anunţat la licitaţie împreună cu alte 7 ruine ale războiului. Le cumpără pe toate Ormond Hayden-Baillie, pasionat colecţionar, descendentul unor bogaţi industriaşi, fost pilot de vînătoare cunoscut sub numele de „Cavalerul negru". El le revinde apoi unor amatori din Anglia şi Italia, printre care se numără sir Patrick Lindsay, al doilea născut al contelui de Crawford şi Belcorres, istoric de artă şi colecţionar de faimă mondială care n-a ezitat să plătească 250 000 de lire pentru un Spitfire. În afara acestui aparat, care l-a făcut multe zile fripte mareşalului aerului celui de-al treilea Reich, Göring, colecţionarii ambiţionează să posede Messerschmidt BF 109, Mitsubishi A 6 Zero Sen, Macchi C 205 Vetro, Yak 9, North American P 51 Mustang.

Cel mai puternic club aeronautic unde sînt înscrise doar aparate cu vechime şi state de serviciu în război se află în S.U.A. şi se numeşte „Confederate Air Force". A luat fiinţă în 1951 cînd David Lloyd Nolen, fost pilot, şi-a cumpărat un Curtis P 40 Tomahawk. A urmat apoi un P 51, prietenii s-au molipsit şi colecţia a început să se formeze. Azi, cea mai mare asociaţie de pasionaţi ai avioanelor militare de epocă (circa 1 200 de membri), cu sediul în Texas şi filiale în toate statele americane şi în Canada, are peste 100 de avioane din 70 de tinuri, unele autentice, altele reconstruite fidel, cum ar fi o fortăreaţă zburătoare B 29 ! O dată pe an se desfăşoară în Texas o mare manifestaţie aviatică, un „spectacol de neuitat" cum îl apreciază cunoscătorii. O evocare istorică fidelă a întîlnirilor de luptă de pe cerul Atlanticului, Pacificului sau a altor zone fierbinţi ale anilor '40—'45. Jos, o mulţime exultîndă, care a plătit scump pentru a putea vedea pe viu minunile războinice ale deceniului 4.

Pasiuni. Dacă unii colecţionează fiare de călcat cu cărbuni, fluturi exotici, cutii de chibrituri sau automobile vechi, de ce alţii n-ar avea drept obiect al pasiunii avioanele în mărime naturală ? Nimic rău în asta. Dimpotrivă. Bine-ar fi dacă toate avioanele militare ale lumii, aflate în serviciu şi a căror forţă distructivă este infinit mai mare decît a multor adoratelor epave din războiul II, ar deveni piese de colecţie, dacă s-ar zbura cu ele doar la festivaluri aviatice unde s-ar mima lupte şi bombardamente. Colecţionarii proliferînd mania lor devenind contagioasă şi extinzîndu-se şi asupra altor tipuri de purtători de moarte, fie ei de factură convenţională sau nucleară, s-ar găsi destul loc pe Pămînt pentru un eventual muzeu al acestor scule asasine, al cărui custozi să fie soarele şi zăpezile, ploile şi vîntul, ziua şi noaptea, rugina.

IOAN ROŞCA

Misterul Tungus

În vara anului 1908, un uriaş bolid incandescent a străbătut fulgerător cerul taigalei din zona fluviului Enisei, iar cînd a ajuns deasupra bazinului riului Podkamennaia Tunguska, la înălţimea de aproximativ 6 kilometri, a explodat într-o lumină orbitoare şi cu un tunet înspăimîntător. Copacii au fost doboriţi pe o suprafaţă de 2 000 kilometri pătraţi. Toată lumea a crezut că-i vorba de un meteorit uriaş. Dar după ce spaima s-a potolit şi cercetătorii au venit la faţa locului, ei au constatat stupefiaţi că în perimetrul exploziei nu era nici urmă de crater şi nici urmă de meteorit. Bolidul incandescent se volatilizase pur şi simplu.

De atunci au trecut 75 de ani şi în zonă catastrofei s-au perindat zeci de expediţii ştiinţifice, care au cercetat terenul în lung şi-n lat, dar n-au găsit nici o rămăşiţă, oricît de mică, din presupusul oaspete cosmic. Şi atunci, lumea ştiinţifică s-a întrebat ? la urma urmei, ce s-a întîmplat în valea Tunguska ? Ce a însemnat „balaurul de foc" pe care l-au văzut numeroşi oameni şi care a pustiit regiunea fără să atingă pămîntul ?

Mai întîi, s-a presupus că deasupra Siberiei Centrale ar fi explodat o navă cosmică venită din afara galaxiei noastre, pentru al cărei motor s-ar fi folosit, drept combustibil, antimateria. Dar nimic n-a venit să confirme o astfel de ipoteză, la locul exploziei nu s-a descoperit nici un indiciu.

Alţi cercetători au susţinut că deasupra a avut loc o explozie nucleară ; variantă ispititoare, mai ales după ce s-a stabilit în urma evaluării distrugerilor pricinuite, că energia dezlănţuită corespunde exploziei unei bombe cu hidrogen cu o forţă de 20 megatone. Totuşi, analizele de sol din zona unde s-a produs fenomenul, efectuate sub conducerea profesoarei Augusta Lavruhina de la Institutul de geochimie şi chimie analitică „Vernadski" al Academiei de ştiinţe a U.R.S.S., au respins şi această ipoteză: fondul radiaţiilor gamma al probelor de la sol s-a dovedit a fi de cel puţin 100 de ori mai mic decît era necesar dacă s-ar fi produs o explozie nucleară.

Şi totuşi, corpul incandescent care a pîrjolit taigaua era de origine extraterestră. O dovedesc două descoperiri, făcute la mari depărtări şi de persoane diferite. Astfel, pornind de la ideea că fragmente intacte ale exploziei trebuie să se găsească în turba din mlaştinile siberiene, un grup de cercetători de la Academia de Ştiinţe din Ucraina au analizat cu răbdare mostre de turbă luate din mai multe straturi. După spălarea a mai multor tone de asemenea materiale, în cele provenite din anul 1908 au fost descoperite unele granule mărunte, de cîteva zeci de milimetru, care s-au dovedit a fi diamante negre. Este cunoscut că, potrivit structurii lor chimice, aceste formaţii sînt legate de caracterul meteoritic al materiei şi, prin urmare, sînt de proveniență extraterestră.

Cu totul recent, un cercetător american, Ramachandran Ganapathy, de la laboratorul de cercetări Philipsburg (New Jersey), ale cărui lucrări au fost descrise într-un număr din iunie al revistei americane „Science", a analizat o mostră de gheaţă, forată în Antarctica, aproape de staţia Amundsen-Scott de la Polul Sud, şi a găsit în ea granule metalice sferice, provenind de la explozia din bazinul riului Tunguska. Într-adevăr, pe de o parte, aceste granule, cu dimensiuni mai mici de un milimetru, conţin o cantitate anormală de iridium, indiciu sigur că-i vorba de o materie extraterestră, precum şi o proporţie importantă de nichel şi cobalt, două metale care se asociază întotdeauna cu iridiul în materia cosmică. Pe de altă parte, granulele, transportate de vînt în straturile superioare ale atmosferei, au fost extrase din „morcovul" de gheaţă la adîncimea de 10—11 metri, corespunzînd precis gheţii care s-a format în anul exploziei din Tunguska şi în anii imediat următori. Şi astfel, Antarctica a dovedit încă o dată că ea constituie o remarcabilă arhivă a istoriei pămîntului. Diferite pături de zăpadă, transformate în gheaţă, conţin mărturii ale schimbărilor climatice, ale erupţiilor vulcanice, ale poluării în natură ş.a.m.d. În plus, corpurile cereşti, adică meteoriţii, şi chiar bucăţi din Lună şi din Marte s-au păstrat aici intacte, protejate de agresiunile mediului înconjurător.

Originea extraterestră a „bolidului incandescent" fiind astfel dovedită, rămîne să se stabilească şi ce anume reprezenta aceasta. O aglomerare de particule neasociate ? Puţin probabil întrucît, intîlnindu-se cu atmosfera, un astfel de nor s-ar fi „turtit" la o înălţime apreciabilă fără să dea naştere vreunei unde de şoc. Un meteorit uriaş ? Acesta ar fi trebuit să fie găsit, iar la locul ciocnirii cu Pămîntul trebuia să se formeze un crater. Dar, după cum s-a amintit, nu s-au găsit nici una, nici alta. Iată de ce la ora actuală specialiştii înclină spre ipoteza ciocnirii Pămîntului cu nucleul unei comete. După părerea academicianului Gheorghi Petrov, cometa ar fi intrat în atmosferă cu o viteză de 30—40 kilometri pe secundă, întreaga energie cinetică a corpului ei transformîndu-se la undă de şoc şi în căldură.

Însă despre comete se cunosc atît de puţine lucruri ! Aplicîndu-se cunoscutele legi ale balisticii, din ecuaţiile mişcării şi a pierderii de masă s-a stabilit că o formaţie atît de voluminoasă ca aceea a „balaurului de foc" ar fi putut fi frînată complet de atmosferă numai în cazul în care ar fi avut o densitate neobişnuit de mică: de la a suta pînă la a mia parte dintr-un gram pe centimetru cub. O asemenea densitate o poate avea un bulgăre de zăpadă extrem de poros, ca şi cum ar fi alcătuit din fulgi compuşi din mici · de la a sut pînă la a mia parte cristalină din ace de gheaţă unite între ele la capete. Este oare nucleul unei comete structurat astfel ? Pentru a răspunde la această întrebare, academicianul Petrov propune trimiterea în cosmos, pentru întîlnirea cu o cometă, a unui complex automat. Aceasta s-ar putea face în perioada 1981—1990 spre una din cometele grupului jupiterian, cum ar fi Tempel — 2. Aparatul va putea zbura la o distanţă de aproximativ 1000 de kilometri de nucleul cometei, cu o viteză relativă de 9 kilometri pe secundă, fotografiind pentru prima oară acest nucleu şi stabilindu-i compoziţia şi densitatea. Fireşte, misterul Tungus va fi dezlegat numai dacă măsurătorile ce vor fi făcute se vor potrivi cu datele exploziei. Dacă nu, savanţii vor trebui să caute alte explicaţii.

ION D. GOIA

Lumea se amuză

(Din „Panorama" — Polonia)

Țărmul Mării Negre — o imensă cutie de rezonanță pentru arta tînără, pentru tulburătorul ei mesaj comunist

Stadionul din Constanța devenit un templu viu de cultură și tinerețe

Fotografie de VICTOR RADULESCU

Localități : Năvodari, 10 august, Complexul de odihnă pentru copii și tineret ; Cumpăna, 11 august, platoul central al taberei ; Eforie Nord, 12 august, Teatrul de vară ; Eforie Sud, 13 august, Teatrul de vară ; Costinești, 14 august, amfiteatrul natural de la hotelul Amfora ; Cobadin, 16 august, stadionul din localitate.

Număr de spectatori : 5 000 la Teatrul de vară și 10 000 în afara sa, în manifestările de la Năvodari ; 5 000 la Cumpăna, 3 000 la Eforie Nord, 3 500 la Eforie Sud ; peste 15 000 la Costinești ; 5 000 la Cobadin.

Noutăți : Mihail Stan a recitat în premieră poezia „Energiile" de Ion Gheorghe. A debutat la Eforie Nord Dumitru Bumbu (Charlie) cu un rock al lui Elvis Presley. La Eforie Sud a debutat Teodora Bălan, cîntînd binecunoscuta piesă „Sanie cu zurgălăi". Adrian Păunescu a recitat la Costinești poezia „Lehamite".

Atmosfera : Foarte bună la Năvodari ; excelentă la Cumpăna ; profundă la Eforie Nord și Eforie Sud ; mediocră în prima parte a spectacolului de la Costinești, formidabilă în cea de a doua parte a sa ; foarte bună la Cobadin.

Calitatea spectacolelor : foarte bună la Năvodari, foarte bună la Cumpăna, excepțională la Eforie Nord și Eforie Sud ; bună la Costinești și foarte bună la Cobadin.

Aportul organizatorilor : foarte bun, cu excepția unor deficiențe privind obligațiile elementare de gazde în manifestarea noastră de la Costinești.

Numărul manifestărilor : 1079, 1080, 1081, 1082, 1083, 1084, 1085.

Aura luminoasă a culturii

Revenim la Năvodari în singura zi liberă dintr-un șir foarte lung de spectacole succesive, în condițiile unui program foarte, foarte încărcat. Și asta din dragoste pentru tinerii de aici care, cu cîteva zile în urmă, ne transmiseseră prin mesageri dorința fierbinte de-a ne afla în mijlocul lor. Și ce alt loc mai propice unei manifestări a unui cenaclu al tineretului decît chiar oaza aceasta de tinerețe formată de taberele din Năvodari ? Cu o jumătate de oră înaintea începerii încă mai ploua mărunt. Unele semne de înseninare păreă tot ar mai fi fost. Cine putea ști ? Oricum, atmosfera era și așa plăcută, prefigurînd viitoarea feerie. Zidurile teatrului de vară, vii și sugestive pete de culoare proiectîndu-ne printr-o spărtură a memoriei direct în copilărie. Parcă am fi rămas mici și doar cuburile cu care ne jucam crescuseră între timp. Mulți tineri se adunaseră deja înăuntru. Alții, și mai mulți, erau încă afară. Și în timp ce aceștia din urmă (și ei printre norocoșii trași la sorți, cu drept de participare la manifestarea noastră) se precipitau încă la intrare, cei dinăuntru au început să cînte liber și spontan : „Trăiască duhul lui Ianeu / Trăiască moțul între moți, / Cîmpia Libertății spune / Că Avram Iancu sîntem toți". Asta ne-a părut a fi, și chiar a fost, mai mult decît o promisiune, împlinirea cerînd împlinire. Spre ora începerii ne era clar că nu va putea încăpea toată lumea. Dar dacă ar fi fost să vină și cei rămași în tabere, prin acel sistem al tragerii la sorți ? Cîntărim. Dintre toate soluțiile posibile, parcă nu aceasta ar fi chiar cea mai bună. Pe scenă, două-trei numere curg succesiv, dar nu asta e cel mai important. Am putea da două spectacole, este de părere directorul complexului. Primul secretar al organizației județene U.T.C. crede că între cele două s-ar produce o încurcătură de nedescris. Toți ar vrea să stea pînă la sfîrșit. Și atunci ? Sînt consultați oamenii din sală, organizatorii, tehnicienii. Conchidem. Vom muta scena chiar la intrarea în teatru. Toată lumea va trebui să stea în spațiul care ni se deschidea de acolo. Pămîntul dintre aleile de acces, deși pregătit pentru a deveni spațiu verde, nu fusese încă semănat. De n-ar fi plouat. Toată instalația trebuia mutată. Dintre cei prezenți, mulți se oferă să ne ajute. Înăuntru fuseseră 5 000 de oameni, acum sînt vreo 7 000. Vor fi în curînd 10 000. Pe pămîntul gol, fără nici un fir de iarbă sau urmă de asfalt, afînat și umed, bun doar de semănat, chiar aici, fără microfon, doar la un semn, mii de-acelea de oameni s-au așezat fără șovăire. Un nou amfiteatru s-a format astfel, în timp ce în spatele nostru, în incinta teatrului, pînza cenușie a serii acoperea în liniște totul. Imaginea acestor tineri alcătuită din cîntec vorbea mai mult decît despre dragostea pentru artă, despre dragostea pentru colectivitate. Mihail Stan descrie, prin cuvintele lui Nichita Stănescu, foarte potrivite acum, ceea ce vedem : „Această mare e acoperită de adolescenți...". Cine mai simte pămîntul rece sub el ? Trupurile lor fierbinți l-or fi încălzit și uscat, cu siguranță. Pentru a se dezmorți, momentele de dans sînt compacte. Iris și Pro Musica aveau să cînte lanț. Spre miezul nopții, pe care aveam să-i trecem cîntînd țara și cîrmaciul ei, președintele Nicolae Ceaușescu, al cărui nume se oglindește întreg pe chipurile acestor vlăstare, imaginea oamenilor este feerică. La cîntecul dedicat României eterne, sînt aprinse făclii, înălțate pancarte pe care stă înscris ROMÂNIA. E o bucurie nedisimulată, vie, adevărată, frumoasă. Și, ca-ntr-o topitorie, pluteste acum în aer un iz care nu poate fi decît al sufletului prins în modelare. Se cîntă „Treceți batalioane române Carpații" și secțiunea prin realitate realizată de inspirata idee a poetului Adrian Păunescu ne dezvăluie privirii tulburătoarea imagine a unei mări de brațe ca o mare vie de corali. Felul în care participă la aceste momente, ca și la acelea care au urmat dedicate eroismului românesc, ne face să credem că, de fapt, „nu ne-am întîlnit aici cu o localitate ci cu o generație". O generație tînără, în sufletul căreia istoria trăiește viu. „Și totuși există iubire" vibrează imensa cutie de rezonanță a Năvodarilor. Din această „prispă a Mării Negre cu deschidere spre Dobrogea și Țară", „Dor de Eminescu" ne sugerează în sfîșietoarea legănare de brațe formînd un „U", un vechi ritual dacic. Istoria neamului sau istoria culturii, aura lor poate fi mai luminoasă decît a oricărei religii. Oamenii tineri trăiesc și cred astfel.

CONSTANTIN DRAGOMIR

La Cumpăna a fost sărbătoare

În aceste zile natura n-a fost prea generoasă cu litoralul, dar la Cumpăna, la tabăra tinerilor brigadieri elevi, studenți și militari din cadrul Șantierului național al tineretului de la Canalul Dunăre — Marea Neagră, ploaia a dat tîrcoale, dar n-a îndrăznit să înfrunte un crepuscul dobrogean pătat de nori și nici colțul de lună nouă programat, parcă anume, să participe la superbul spectacol oferit de Cenaclul Flacăra acestor minunați făuritori ai îndrăznețului obiectiv din marea epopee națională. Cîteva versuri noi, printre care : „La Canal va fi astăzi sărbătoare", adăugate cîntecului semnal al cenaclului, „Om bun", aveau să prefațeze salutul înflăcărat și sincer adresat de poetul Adrian Păunescu acestor „eroi anonimi ai Canalului visului nostru care se va realiza în curînd". Ultimele acorduri ale „Colindului Dunării" cu emoționante versuri surprind aplaudînd un număr mare de militari, dincolo de incinta manifestării noastre cultural-artistice și conducătorul cenaclului face apel la comandanții lor direcți și nemijlociți să permită ca oamenii în uniformă să ia parte împreună cu tinerii muncitori, elevi și studenți la acest minunat act de cultură, „așa cum împreună participă la punctele de cumpănă, care vor schimba fața acestor pămînturi".

Pe rînd sînt aplaudați Mihaela Popescu, Dinu Olăraşu, grupul Cetatea, Anca Heroiu, iar „la ora cînd soarele cade dincolo de orizont și se aprind luminile la Cumpăna", Poesis prezintă „Cîntec șoptit", fredonînd frumosul vers „soarele apune după niște măguri", creînd o minunată îngemănare natură-poezie. Poesis și Flapo interpretează „Get Back" din repertoriul trupei Beatles. După ce cîntecele Tatianei Filipoiu au încălzit atmosfera, au urmat Raul Cîrstea și Arpad Domokos.

Vali Gerea, mereu mai bun, grupul Pro Musica, excelent în interpretarea piesei „Te salut generație în blugi", au pregătit momentele de mare trăire patriotică produse de tulburătoarea „Doină a lui Lucaci". „Evocăm la Cumpăna eroi anonimi, și pe unul din eroii marii uniri de la 1918, anul cel mai plin al României. Țel sînt și adevărat, unirea Transilvaniei cu patria mumă".

Postul național de radio transmitea, în cadrul emisiunii „Radiocenaclu", „Clopotul reîntregirii", înregistrare de la Galați. Ascultat de tinerii de la Cumpăna, prin sistemul de amplificare și salutat cu ropote de aplauze, a dus la aprecierea : „La Valea Seacă a fost extraordinar dar acum este superb". Într-adevăr, entuziasmul de nedescris al gălățenilor se contopea firesc cu cel al tinerilor brigadieri. Se scandează „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească".

Urmează un excepțional program de educație patriotică, o lecție vibrantă de istorie trecută și contemporană. Cîntecele de mare încărcătură emoțională „Jurămînt la Putna", „Nu uita că ești român", „Treceți batalioane române Carpații", „Iancu la Țebea" și mai ales „Trăiască România, trăiască Ceaușescu", în care este omagiat comandantul nostru suprem, președintele Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, pentru tot ce este luminos și durabil în România de azi, au constituit momente de o excepțională exprimare tinerească prin entuziasm și deplină angajare la realizarea obiectivelor istorice de azi.

Din nou momente memorabile cu versurile: „Vă dăm glasul inimii / Făcători ai Dunării, / Om cu om este egal, / De-aia-i Cumpăna-n Canal", incluse la cîntecul lui Ducu Bertzi „Săraca inima mea". „Drumul" prezentat de Constantin Dragomir s-a vrut un omagiu acestor făcători de drumuri, cîntec primit în mod excepțional. Cenaclul Flacăra în formație supercompletă a susținut un program de o tinută artistică deosebită, așa cum meritau acești bravi brigadieri, care au pus toată inteligența și forța tinereții lor în slujba construirii acestui minunat obiectiv al socialismului din România. S-au omagiat toate valorile scumpe tineretului — pacea, libertatea, munca, dragostea ; n-au lipsit cîntecele lui Vali Șerban, Majay Gyözö, umorul lui Nicolae Cenan, recitalurile lui Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru. Moment de vîrf al finalului, poezia „Dor de Eminescu" în care versurile scrise anume pentru această întîmplare cultural-artistică au produs un entuziasm excepțional mării de tineri brigadieri cărora li s-au alăturat meșterii mai în vîrstă — șoferi, buldozeriști, excavatoriști — demonstrîndu-se că arta adevărată creează acea stare firească de spirit în care asprimea muncii călește omul, dar îl și sensibilizează la tot ce este idee de patrie, partid, libertate și adevăr.

MARIAN TEODORESCU

Poezia ca o binecuvîntare a sufletului

Cel mai dens spectacol de pînă acum a avut loc la Eforie Nord. Totul a fost foarte bine legat și o anumită stare de spirit a sălii a fost preluată de scenă în mod creator. Dinu Olăraşu, acest spiriduș al muzicii tinere, și Mihaela Popescu, astăzi o apariție fermecătoare, descoperă primii capacitatea publicului acestei seri de-a recepționa poezia. Ea avea să fie dezvoltată mai tîrziu. Preocuparea constantă de-a face toate eforturile spre a-i satisface într-o măsură cît mai mare. Am învățat de la președintele Nicolae Ceaușescu că mesajele noastre trebuie să aibă un adresant precis, OMUL. N-o dovedesc doar gesturile noastre ci și cîntecele pe care, iată, Cenaclul Flacăra le va ridica tocmai prin reacția adresanților la rang de șlagăre ale tinerei generații. „Ordinea de zi" răzbate aici din sute de piepturi. Și fiindcă omul concret este o verigă dar cu o valoare specială de unicat din lanțul infinit al propriei naturi învățăm să fim concesivi cu gusturile celorlalți. Și cum în general trebuie să asculte tot și să aleagă ce le place, oamenii primesc la fel de bine rockul grupului Iris și vibrantul cîntec popular „Foaie verde spic de pline", complexitatea muzicii grupului Pro Musica și candoarea Ancăi Heroiu, umorul grupului Mesaj și profunzimea lui Raul Cîrstea. Grupul „Totuși" e o apariție frumoasă atît prin spiritul de solidaritate pe care-l afișează cît și prin puritatea absolută. Cîntecul „Învățătoarei" este un omagiu adus tuturor dascălilor sensibilizînd cu migală pe fiecare dintre noi, însămînțînd în ființa noastră dragostea pentru valorile eterne. Pe culmea acestor momente așezăm recitalul de marcă al actorului Mihail Stan, în această seară mai mult ca oricînd marcînd fiecare cuvînt printr-o vibrație a ființei sale intime. „Mistrețul cu colți de argint" (Ștefan Augustin Doinaș), „Monologul pulului de vulpe" (Evgheni Evtușenko) și „Vînătoarea de flare" (Adrian Păunescu) au fost tot atîtea argumente îndreptățind acordarea unui spațiu mai larg în acest spectacol poeziei. Remarcabile au fost participarea lui Ionuț Văduva la clape și predispoziția spre ascultare a publicului din sala Teatrului de vară din Eforie Nord. Am rotunjit aceste momente cu recitalul grupului Poesis în care muzica și poezia și-au găsit o îngemănare dintre cele mai fericite. Cîntecele de țară și pace au sunat și aici la fel de adevărate. Am simțit că prezența oamenilor maturi alături de cei tineri a dat un aer aparte acestei întîlniri. Valoarea momentelor susținute de Valeriu Penișoară, Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru

CONSTANTIN DRAGOMIR

(Continuare în pagina 25)

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66) ; secția cultură-învățămînt (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătraşcu, Tania Radu — 14 57), secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban — 21 30) ; audiențe — 25 58 ; sector știință istorie (N. Grigore Mărășanu, Liviu Timbuș, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam — 25 66) ; secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Bîrlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mănecan — 25 28) ; Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36) ; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24, redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii" Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 4 LEI

41 505

flacăra

anul XXXII (1471)
34 VINERI
26 AUGUST
1983

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

LA SĂRBĂTOAREA LIBERTĂȚII

23 AUGUST 1944 1983

unit în dragostea fierbinte față de patrie și partid, în jurul cîrmaciului destinului național, președintele Nicolae Ceaușescu, poporul român și-a reafirmat cu putere voința nestrămutată de a-și făuri viitorul dorit într-o lume mai bună și mai dreaptă, o lume a colaborării și păcii

Un grandios jubileu al romantismului revoluționar

— paginile 4—5 —

Din cronica la zi a luptei pentru o nouă calitate:

- Liniile de oțel pe care stau Bucureștii
- Zile fără nopți în tranșeele toamnei

— pagina 7 —

6 specialiști despre medicamentul românesc de concepție originală

— paginile 20—21 —

La marea sărbătoare a libertății – o Românie nouă,

„Priviți localitățile patriei noastre; nu există oraș, nu există sat unde să nu se poată vedea munca fără preget a întregului popor, a tineretului patriei noastre! Prin munca noastră, sub conducerea partidului comunist, am făurit într-adevăr o Românie nouă, cum nu a fost niciodată pînă acum!"

NICOLAE CEAUȘESCU

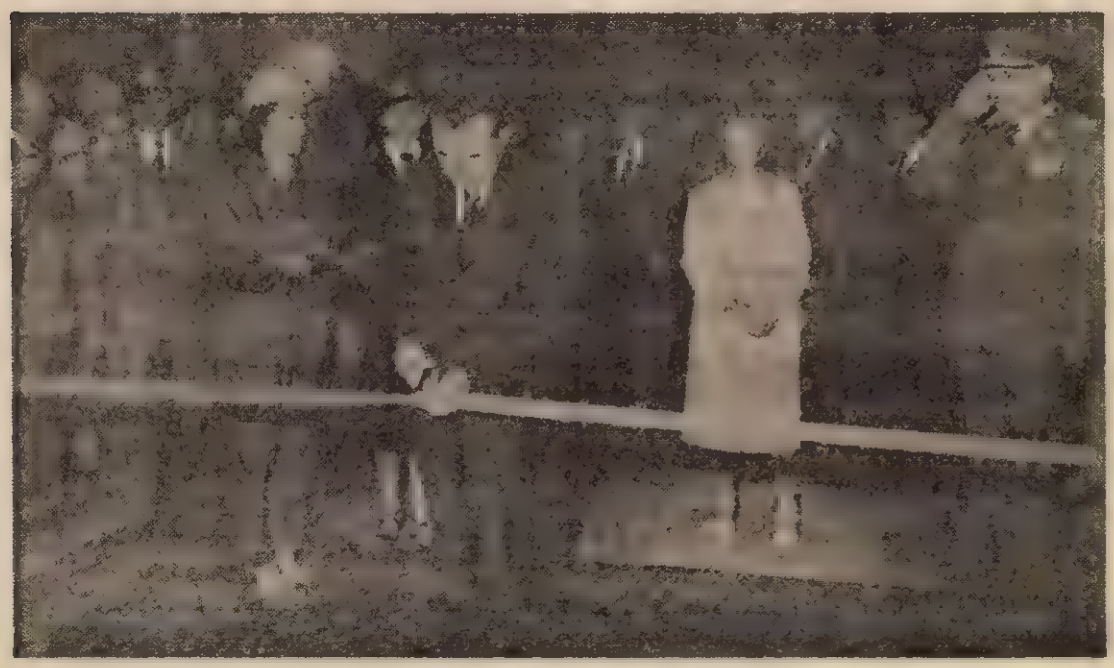

E gata prima magistrală a metroului bucureștean

Un moment de vîrf al tehnicii și capacității tehnice a românilor, strălucit afirmate în acești ultimi ani : vineri, 19 august 1983 — în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu — a fost inaugurat cel de-al treilea tronson al primei magistrale a metroului bucureștean. Un tronson care încheie o importantă etapă a acestei grandioase ziditi între zidirile epocii noastre.

Rod al inițiativei secretarului general al partidului, impunătoarea construcție probează — o dată mai mult și la o cotă dintre cele mai înalte — geniul creator al muncitorilor, tehnicienilor și specialiștilor noștri, capacitatea industriei românești constructoare de mașini, pune în lumină cu deosebită pregnanță grija permanentă a partidului pentru ridicarea nivelului de civilizație al poporului nostru. Metroul bucureștean este una dintre cele mai moderne artere de transport de acest gen realizate pînă astăzi în lume. Odată cu darea în exploatare — cu peste 6 luni mai devreme față de termenul final — a acestui tronson în lungime de 7,8 km, care întregește prima magistrală subterană est-vest, ce măsoară în total 27 km, se asigură o legătură rapidă între mari zone puternic industrializate și intens populate ale Capitalei, aflate pe traseul dintre marile ansambluri Militari și Republica. Astfel, bucureștenii pot ajunge — între acești doi poli — în numai 40 de minute de la un capăt la altul al orașului, tronsonul recent inaugurat putînd să preia din traficul urban aproape 75 000 de călători pe oră și sens.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost însoțiți de tovarășii Constantin Dăscălescu, Iosif Banc, Emil Bobu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Ion Dincă, Ludovic Fazekas, Alexandrina Gătnușe, Petre Lupu, Paul Niculescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Ilie Verdeț, Ștefan Voitec, precum și de membri ai conducerii ministerelor care participă la realizarea metroului.

Momentul inaugurării s-a desfășurat în stația Politehnica, amplasată lîngă impunătorul complex al institutului de învățămînt superior și în vecinătatea întreprinderii de confecții și a altor importante unități economice ale Bucureștiului. Ca întotdeauna, prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat, a fost salutată cu fierbinți aplauze și urale de oameni ai muncii, de constructorii metroului și numeroși locuitori ai acestui modern cartier.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost întîmpinați de general-locotenent Petre Constantinescu, director general al Întreprinderii „Metroul" București, care a raportat despre măsurile luate pentru încheierea înainte de termen — în cinstea zilei de 23 August — a lucrărilor ultimului tronson al magistralei. Noua arteră — care trece pe sub Grădina Botanică, se înscrie pe sub Bulevardul Armata Poporului, pînă la Institutul național de creație științifică și tehnică, și pe Bulevardul Preciziei, pînă în cartierul Militari — a pus în fața constructorilor probleme deosebit de complexe, care au fost rezolvate cu succes de către muncitorii și specialiștii noștri, promovîndu-se numeroase soluții și tehnologii originale, modele de cutezanță, de creație, de competență și de competitivitate. Tronsonul III a reprezentat, totodată, un exigent examen și pentru industria noastră electrotehnică și electronică, ale cărei unități au executat, în premieră pe țară, o serie de instalații de forță, de iluminat și ventilație. În plus, toate cele patru stații de pe acest traseu prin arhitectură și prin soluțiile constructive adoptate, se disting prin eleganță, printr-o personalitate inconfundabilă.

În stația Politehnica, în prezența tovarășilor din conducerea de partid și de stat, a numeroși proiectanți, arhitecți și constructori, tovarășul Nicolae Ceaușescu a tăiat, în aplauzele celor prezenți, panglica inaugurală, făcînd o călătorie pe tronsonul proaspăt inaugurat.

C. I. ADAM

...și alte premiere sub semnul lui August

● Au părăsit Constanța **noile vrachere românești** „Baia de Aramă" (65 000 tdw) și „Brătulești" (55 000 tdw), care, în prima lor cursă de producție, vor traversa Oceanul Atlantic cu destinația Brazilia, sub comanda căpitanilor Adrian Stoica și, respectiv, Petre Laszlo. Ele au fost construite la șantierele navale din Constanța și Galați, întreprinderi care au acumulat o bogată experiență în construcția navelor de mare tonaj. La ora actuală, flota maritimă comercială a României numără 208 nave de cele mai diverse tipuri, cu o capacitate întrecînd trei milioane tone deadweight. ● După recentul succes al constructorilor de autocamioane din Brașov, reprezentat prin lansarea în fabricația de serie a combinei autopropulsate de recoltat porumb C-6-P — utilaj de înaltă complexitate, pentru prima dată realizat în țară — Întreprinderea de autocamioane a întîmpinat 23 August cu îndeplinirea unei alte sarcini de mare importanță : asimilarea în fabricație a motorului V-8DT de 360 CP. Motorul, proiectat de Institutul național de motoare termice din București, este destinat echipării **autovehiculelor grele.** ● **La combinatul petrochimic de la Midia-Năvodari** a început producția de ortoxilenă, valoroasă materie primă utilizată în industria maselor plastice, în producția de lacuri, vopsele și coloranți. Totodată, aici a intrat în probe tehnologice instalația de cracare catalitică, menită să asigure prelucrarea țițeiului cu o înaltă eficiență economică. ● **Și la Porțile de Fier,** un succes de prestigiu : s-a raportat că 200 miliarde kWh energie electrică a fost pulsată în sistemul energetic național peste prevederile planului. ● **O premieră și pe tînăra platformă industrială a orașului Fălticeni :** a intrat în funcțiune instalația de poliuretacrilat de metil din cadrul întreprinderii chimice — prima instalație de acest fel din țara noastră. Prevăzută cu un înalt grad de automatizare, ea va produce anual mii de tone plăci, material cu largi utilizări în diverse ramuri ale economiei naționale. ● Cu patru luni și jumătate înainte de termen s-a inaugurat **la Brăila o linie de tramvai** realizînd o legătură mai scurtă între cele două mari platforme industriale ale orașului : Chiscani și I.U.G. Progresul. ● La combinatul minier al cuprului de la Roșia Poieni, județul Alba, s-a încheiat **montajul excavatorului de 8,5 t.** ● De la Întreprinderea „Danubiana" a plecat, zilele trecute, spre partenerul extern, primul lot de **anvelope tropicalizate pentru tractoare.** Noul tip a fost proiectat și realizat pe baza unor componente produse în exclusivitate în țară. ● **La Năvodari au fost declanșate lucrările de excavații în Canalul Poarta Albă — Midia-Năvodari.** Noua magistrală se prezintă ca un al „cincilea braț" al Dunării, care, desprinzîndu-se din Canalul Dunăre-Marea Neagră la kilometrul 35, va debuşa în mare prin portul Midia-Năvodari. Pe Canalul Poarta Albă — Midia-Năvodari vor putea circula în două sensuri barje de 3 000 t. O nouă poartă spre viitor ! (L.N.)

cum nu a fost niciodată pînă acum

O înflăcărată demonstrație a unității de monolit a poporului în jurul partidului, al cîrmaciului destinului național

Luni, 22 august, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, a avut loc adunarea festivă consacrată celei de-a XXXIX-a aniversări a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

Sărbătorind ziua de 23 August — eveniment decisiv pentru destinele poporului nostru, care a deschis o eră nouă în istoria multimilenară a României, măreața sărbătoare a libertății românești — într-o unitate de nezdruncinat în jurul partidului, al secretarului său general, întreaga națiune, toți fiii țării, animați de deplină încredere în viitorul luminos al patriei, au adus un fierbinte omagiu partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, de numele căruia se leagă epoca cea mai bogată în realizări din întreaga noastră istorie, inaugurată de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Pentru oamenii muncii din Capitală participanți la Adunarea festivă organizată la Palatul sporturilor și culturii, ca și pentru toți cetățenii țării — români, maghiari, germani și de alte naționalități — aniversarea zilei de 23 August s-a constituit într-un înălțător moment de bilanț, de privire retrospectivă a drumului parcurs de România pe culmile de progres și civilizație, de rememorare și adîncă cinstire a marilor tradiții eroice ale neamului, a grandioaselor izbînzi ale patriei în procesul de construcție a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au fost întîmpinați la Palatul sporturilor și culturii cu alese sentimente de dragoste și prețuire, cu puternice urale și ovații. În sală se aflau membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, membri de partid cu stagiu în ilegalitate, participanți la evenimentele din August 1944, generali activi și în rezervă, activiști de partid și de stat, oameni ai muncii din întreprinderi și instituții bucureștene. Au fost prezenți, de asemenea, numeroși oaspeți de peste hotare, șefi de misiuni diplomatice acreditați la București, atașați militari, alți membri ai corpului diplomatic precum și ziariști străini.

În deschiderea adunării a fost intonat Imnul de Stat al Republicii Socialiste România.

Luînd cuvîntul, tovarășul Gheorghe Pană, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului municipal București al P.C.R., a adresat un vibrant și călduros salut tovarășului Nicolae Ceaușescu, „cel mai iubit fiu al națiunii, care și-a dedicat întreaga viață și activitate revoluționară binelui și propășirii patriei și poporului.

Despre semnificația zilei de 23 August a vorbit tovarășul Gheorghe Oprea, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului.

Adunarea s-a încheiat cu un spectacol festiv organizat de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, împreună cu Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Radioteleviziunea Română, Comitetul municipal București al P.C.R.

Spectacolul s-a constituit într-un emoționant poem literar-muzical-coregrafic și cinematografic dedicat revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944, într-o sugestivă cronică artistică a insurecției, a prefacerilor revoluționare înregistrate în toți acești ani în viața țării. Demonstrație de talent și virtuozitate artistică, imagine tonifiantă a geniului creator al poporului, spectacolul a îmbinat armonios momentele lirice cu cele muzicale și coregrafice, versurile cu un profund mesaj patriotic și revoluționar, de mare bogăție de idei și sentimente, alternînd cu mobilizatoare piese corale în primă audiție, cu dansuri tematice, momente folclorice și secvențe cinematografice.

Trec rînduri, rînduri muncitori

Strîns unit în jurul partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, poporul român liber și independent a omagiat, pe întreaga geografie a patriei, 39 de ani de la înfăptuirea revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, act care a deschis drumul unui ev nou, al unor profunde și revoluționare transformări, în toate domeniile de activitate, care au schimbat din temelii destinul țării. Aniversarea marii sărbători a Eliberării s-a constituit într-un moment de fructuos bilanț, de amplă privire retrospectivă a treptelor urcate, prin luptă și muncă, de România în arcul de triumf al socialismului, cu deosebire în ultimii 18 ani, de cînd în fruntea partidului și a statului acționează, clarvăzător și neobosit, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acest bilanț a relevat o dată în plus că, în anii construcției socialiste, România condusă de comuniști a cunoscut o vertiginoasă și robustă dezvoltare economico-socială, devenind o țară cu o industrie puternică, al cărei volum de producție este, în 1983, de 54 de ori mai mare decît în 1938, cu o agricultură avansată, care produce azi de 3,9 ori mai mult decît înainte de Eliberare. În același interval istoric relativ scurt, volumul investițiilor a sporit de 40 de ori, iar venitul național de 16, țara trăind în prezent mai demn și mai prosper ca oricînd.

Moment de emoționantă evocare a evenimentului crucial de la 23 August 1944, aniversarea din acest an a zilei Eliberării a însemnat un vibrant omagiu, rostit de toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, adus Partidului Comunist Român, inițiatorul și conducătorul revoluției victorioase de acum 39 de ani, deschizătorul unei noi ere în istoria milenară a poporului, forța politică dinamizatoare a energiilor întregii națiuni, a prilejuit exprimarea recunoștinței și stimei celei mai fierbinți la adresa tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru strălucita activitate revoluționară și patriotică pusă, timp de o jumătate de secol, în slujba cauzei socialismului și comunismului, a înfăptuirii idealurilor de luptă ale clasei muncitoare, a creșterii bunăstării poporului, a întăririi prestigiului și independenței patriei, a promovării consecvente a colaborării internaționale, a triumfului păcii și progresului în lume. La București, în Piața Aviatorilor, pretutindeni în țară, unde uriașe coloane de oameni ai muncii au demonstrat, cinstind acel August de foc 1944 și, deopotrivă, înălțătorul prezent socialist, s-a scandat cu însuflețire, cu deosebită căldură : „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu — România !", „Ceaușescu și poporul", „Ceaușescu — Pace !", zeci și sute de mii de oameni, bărbați și femei, copii, tineri și virstnici, români, maghiari, germani și de alte naționalități, dînd glas profundei satisfacții și înaltei mîndrii patriotice de a fi contemporani cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate proeminentă căruia poporul român îi datorează perioada cea mai fertilă din întreaga sa existență, denumită, pe drept cuvînt, „epoca Ceaușescu".

Imaginea tonică, luminoasă, a României în sărbătoare, a neîntreruptului șuvoi de oameni ai muncii care, sub falduri tricolore și roșii, au demonstrat în Capitală și în alte orașe a reflectat, cu tărie, hotărîrea de nezdruncinat a întregului popor de a urma, cu credință nestrămutată, cuvîntul partidului, de a-și consacra întreaga putere de muncă și de creație înfăptuirii politice sale profund umane, științifice, clarvăzătoare, de a acționa cu abnegație și devotament pentru îndeplinirea planului pe 1983 și pe întregul cincinal, situînd în centrul preocupărilor activitatea pentru dezvoltarea mai puternică a bazei energetice și de materii prime, înfăptuirea noii revoluții agrare, realizarea unei calități superioare a muncii și a vieții, trecerea la un nou stadiu de dezvoltare a societății românești. La București, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, a celorlalți conducători de partid și de stat, făuritorii bunurilor materiale și spirituale, care au ținut să întîmpine ziua de 23 August cu remarcabile fapte de muncă, au purtat pe mari eșarfe și pancarte chemări mobilizatoare, „Să întărim neabătut hotărîrile elaborate de Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului !", „Pentru țară și popor să muncim cu mai mult spor !", „Muncitori, ingineri și tehnicieni, luptați pentru continua ridicare a calității produselor !", toate aceste simțăminte, pornite din inimă, evidențiind angajamentul oamenilor muncii de a face totul, de a nu precupeți nici un efort, pentru a obține succese și mai mari, pentru înflorirea continuă a patriei. Zeci de mii de intelectuali, oameni de știință, artă și cultură, ale căror grafice și pancarte ilustrau, în glasul sec al cifrelor, dezvoltarea cercetării științifice în cele mai diverse domenii, rezultatele activității de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția, succesele înregistrate în sfera ocrotirii sănătății, și-au exprimat, alături de toți ceilalți participanți, adînca recunoștință față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru grija deosebită acordată progresului neîntrerupt al științei, învățămîntului și culturii, față de tovarășa Elena Ceaușescu, savant de renume mondial, ale cărei contribuții de vîrf, originale, în aria chimiei sînt cunoscute și prețuite în țară și, deopotrivă, peste hotare.

Din multitudinea de sensuri și semnificații ale sărbătoririi zilei Eliberării, s-a desprins, cu pregnanță, voința de monolit a întregului popor de a înfăptui cu abnegație politica internă a partidului, de a consolida, prin noi și temeinice fapte de muncă, mărețele cuceriri dobîndite în cei 39 de ani de libertate, de a întări unitatea indestructibilă a poporului în jurul partidului și al cîrmaciului său, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Totodată, demonstrațiile au pus în evidență hotărîrea nestrămutată a oamenilor muncii de a înfăptui, cu toată răspunderea, politica externă a partidului și statului, activă și constructivă, dedicată păcii, înțelegerii și colaborării între națiuni.

Demonstrînd la 23 August 1983, într-o atmosferă de vibrant entuziasm, cetățenii României socialiste, țară liberă și suverană, au demonstrat, de fapt, pentru glorioasul trecut revoluționar de luptă al poporului nostru, pentru prezentul său bogat în măreațe realizări, pentru viitorul luminos. Au făcut-o, pretutindeni, cu încredere nemărginită în partid, în politica sa cutezătoare, științifică, strînși uniți în jurul partidului, al secretarului său general, decși să muncească fără preget, cu sîrguință și elan revoluționar, spre a adăuga noi pagini în emoționanta carte a împlinirilor socialiste, spre a ridica România spre și mai înalte culmi de civilizație, bunăstare și progres.

OVIDIU IOANIȚOAIA

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, tînăra generație a cinstit bogatele tradiții ale muncii patriotice și și-a reînnoit — în fața conducătorului partidului și statului — legămîntul de a fi întotdeauna prezentă acolo unde țara are nevoie de brațe puternice și inimi eroice

Un grandios jubileu al romantismului

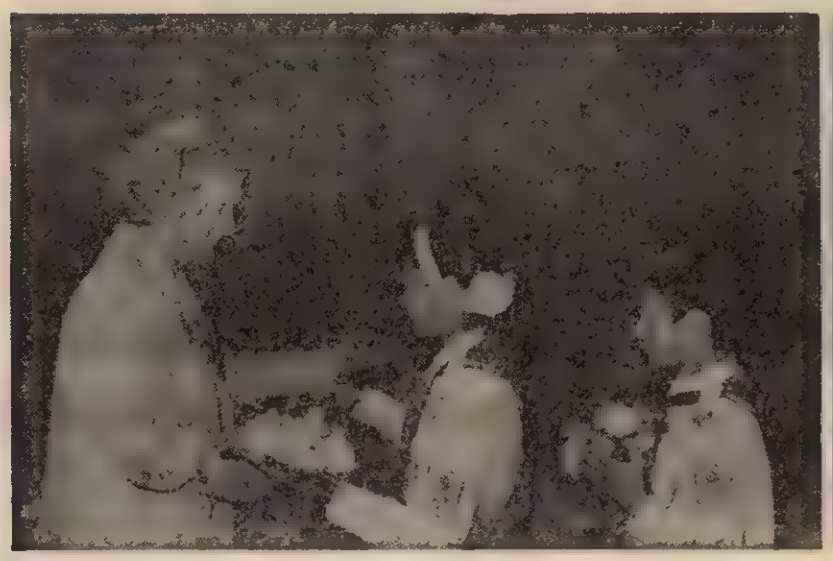

Vineri, 19 august 1983, pe cel mai mare stadion al țării, „23 August", în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut loc sărbătorirea împlinirii a 35 de ani de la constituirea primelor șantiere naționale ale tineretului. Impresionanta manifestare dedicată activității pline de avînt și abnegație desfășurate pe șantierele patriei a constituit la rîndul ei un moment de emoționantă evocare a participării tinerei generații la dezvoltarea și înflorirea României, la înălțarea ei pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres, în contextul unui timp de puternic avînt creator, cînd oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării raportează în cinstea sărbătorii naționale de la 23 August remarcabile succese în toate domeniile de activitate.

Impresionantul bilanț, prezentat la această aniversare în fața partidului, a poporului se constituie într-o vibrantă expresie a sentimentelor de vie admirație și înaltă prețuire ale tineretului țării față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pilduitor exemplu de muncă neobosită și devotată, plină de dăruire și abnegație, pusă în slujba binelui și fericirii omului, pentru asigurarea independenței și suveranității României, pentru afirmarea cu putere a destinului ei socialist.

Cu aceste gînduri înflăcărate, cu aceste nobile simțăminte l-au întîmpinat brigadierii pe secretarul general al partidului încă din clipa sosirii în mijlocul lor. Mii de tineri muncitori, brigadieri, elevi, studenți, pionieri, șoimi ai patriei, precum și numeroși oameni ai muncii din Capitală și brigadieri veterani, sosiți și ei în număr mare la manifestare, purtau drapele ale patriei și partidului, portretele tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu, pancarte pe care erau înscrise cuvinte de adîncă cinstire, „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu și poporul !", „Ceaușescu — tinerii !".

Înaltelor sentimente de dragoste, de profundă stimă ale tinerei generații față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de tovarășa Elena Ceaușescu, le-au dat glas tovarășii Pantelimon Găvănescu, prim-secretar al C.C. al Uniunii Tineretului Comunist, Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al Uniunii Tineretului Comunist, Tudor Mohora, președintele Consiliului Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România, Poliana Cristescu, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor.

La sosirea la stadion, un grup de tineri, pionieri și șoimi ai patriei au oferit cu emoție și cu deosebită dragoste tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu frumoase buchete de flori.

În această atmosferă de intensă bucurie, de puternic entuziasm, în care cei prezenți aplaudă, ovaționează cu exuberanța caracteristică vîrstei, scandează minute în șir numele secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** și tovarășa **Elena Ceaușescu** sînt invitați în tribuna oficială a stadionului, unde iau loc de asemenea, tovarășii **Constantin Dăscălescu, Iosif Banc, Emil Bobu, Lina Ciobanu, Ion Coman, Nicolae Constantin, Ion Dincă, Ludovic Fazekas, Alexandrina Găinușe, Petre Lupu, Manea Mănescu, Paul Niculescu, Constantin Olteanu, Gheorghe Oprea, Gheorghe Pană, Ion Pățan, Dumitru Popescu, Gheorghe Rădulescu, Ilie Verdeț, Ștefan Voitec, Ștefan Andrei, Ștefan Birlea, Miu Dobrescu, Petru Enache, Mihai Gere, Suzana Gădea, Ștefan Mocuța, Ana Mureșan, Elena Nae, Ioan Totu, Richard Winter, Gheorghe Stoica.**

Sînt prezenți membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, reprezentanți ai C.C. al U.T.C., ai Consiliului U.A.S.C.R. și Consiliului Național al Organizației Pionierilor și ai altor organizații de masă și obștești, generali și ofițeri superiori, ziariști.

În numele participanților la această entuziastă manifestare, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu sînt salutați de primul secretar al C.C. al U.T.C. Întregul stadion aplaudă cu putere, scandează fără întrerupere numele partidului, al secretarului său general.

Data de 19 august va rămîne în timp un moment semnificativ în biografia generației de constructori ai țării, conștientă într-un timp istoric și continuînd un timp istoric fără precedent.

În seara zilei de august, pe stadionul „23 August", el însuși un fost șantier național, înălțat de brațe vînjoase și tinere, istoria consemna dialogul între generațiile de brigadieri, istoria consemna pentru tînăra generație înflăcăratele cuvinte și îndemnuri rostite de către secretarul general al partidului, și, care de fapt certificau existența unui tineret ce și-a înscris numele în uriașa epopee a muncii revoluționare, în întreaga țară.

Sărbătoarea brigadierilor și a tineretii revoluționare s-a desfășurat sub semnul unui jurămînt solemn rostit în fața partidului, a secretarului său general, în fața țării, de către tinerii constructori, continuatori ai unor tradiții de muncă patriotică, în anii edificării societății socialiste.

Mii de tineri brigadieri — români, maghiari, germani — veniți din toată țara să omagieze o tradiție de 35 de ani, tradiția unei munci săvîrșită cu patos extraordinar de către brigadieri, însuflețiți de emoționanta cuvîntare rostită de secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu, au derulat în imagini plastice de o impresionantă forță artistică și emoțională, firul istoriei parcurs de România după Eliberare, evocînd epoca primelor șantiere naționale ale tineretului și făcînd să răsune tradiționalele marșuri inspirate din epopeea muncii eroice a începuturilor. La construirea fiecărui obiectiv de la Agnita-Botorca, Bumbești-Livezeni, Salva-Vișeu pînă la Porțile de Fier I și II, ștafeta a fost predată din generație în generație de brigadieri, tinerii știind să poarte ștafeta progresului economic și social, înscriind pagini de eroism revoluționar, convinși că astfel și-au îndeplinit datoria față de partid, față de patrie, față de popor.

Prezenți pretutindeni, acolo unde patria le-o cere, mîndri de a-și dărui iubirea și puterea la făurirea unei Românii socialiste și frumoase, ei se dovedesc a împlini visul de decenii, reușind să-l întrecă prin faptă. Dar, măreția realizărilor le este încununată de construcția magistralei albastre : Canalul Dunăre — Marea Neagră. Acestui tineret eroic dovedit prin hărnicie și competență, prin dăruire și spirit constructiv, i se va ridica un monument ce va întruchipa simbolic, spiritul revoluționar al muncii eroice desfășurate la realizarea acestui canal. Peste veacuri el va sta mărturie generațiilor, ca recunoaștere a implicării lui la făurirea unui destin istoric, destinul comunist al țării. A-ți asuma realizarea unui astfel de destin, a-ți asuma răspunderea construirii unei noi etape, dovedește că se poate conta pe generația de azi, că ea este generația care va înălța sub conducerea partidului un nou chip țării.

MARIA BOGDAN

revoluționar

Înțelesul tinereții pentru mai forțe de viitor

■ **În istoria milenară a patriei noastre, tineretul, generațiile tinere s-au aflat întotdeauna în primele rînduri ale luptătorilor pentru progres, pentru independență, pentru libertate și dreptate socială și națională. Întotdeauna tineretul a preluat și dezvoltat pe o treaptă superioară virtuțile și tradițiile înaintate, revoluționare ale poporului nostru, dorința sa de libertate, dorința de a fi stăpîn în propria-i țară. Întotdeauna tineretul a purtat cu cinste făclia progresului economic și social, a libertății sociale și naționale.**

■ **Sînt convins că noi detașamente de brigadieri și de tineri — muncitori, țărani, intelectuali — fără deosebire de naționalitate, se vor avînta cu întregul lor elan tineresc pentru a demonstra forța revoluționară, de muncă și de creație a unui tineret stăpîn pe destinele sale, participant conștient, împreună cu întregul popor, la făurirea viitorului liber, comunist al României !**

■ **Trebuie să avem permanent în minte că făurim o societate nouă și, odată cu ea, făurim un om nou, că omul societății socialiste și comuniste trebuie să fie un om stăpîn pe toate cuceririle științei, pe tot ce a creat mai bun cunoașterea umană, în toate domeniile ! Numai un asemenea tineret, înarmat cu cele mai noi cuceriri ale științei din toate domeniile, va fi un tineret revoluționar, va ști să ducă mai departe făclia libertății și progresului, va reprezenta garanția întăririi patriei noastre, a asigurării independenței și suveranității ei, a viitorului său comunist !**

■ **De la această mare adunare, adresez întregului tineret al patriei noastre chemarea revoluționară de a se angaja cu tot elanul tineresc, atît în lupta și munca pentru realizarea Programului partidului, cît și în munca și lupta pentru însușirea a tot ce este mai nou în știință, în tehnică, în cunoașterea umană pentru a deveni revoluționari permanenți, pentru a manifesta în toate împrejurările receptivitate și fermitate în lupta pentru nou, împotriva a tot ce este vechi și perimat, pentru a asigura întotdeauna mersul înainte al patriei noastre spre progres și civilizație ! Doresc ca tineretul patriei noastre să trăiască și să muncească în spirit revoluționar, comunist, să asigure viitorul patriei noastre !**

NICOLAE CEAUȘESCU

Letopisețul albastru

Se spune că viitorul unui popor depinde totdeauna de înzestrarea celor ce vin după generațiile mai vîrstnice, de tineri. Puterea lor de luptă revoluționară, dragostea pentru neatîrnarea patriei, nedormirea de a o ști dezvoltîndu-se între statornicele-i hotare, pofta de muncă și iubirea de pace și de neam sînt filoane de aur pe care se reazimă și se înalță zidirile unei națiii. Cei care au străbătut apele tinereților se pot întreba : ce lăsăm în urma noastră ? Și privind împăcați peste umăr, fără trufie, pot vedea în marea oglindă a patriei imaginile faptelor lor. Traversînd muntele timpului și intrînd în al 40-lea an al Revoluției, ai cărei credincioși soldați au rămas totdeauna, imaginea patriei pe care înaintașii noștri au făurit-o e încununată de glorie și splendoare, poartă lumina unui astru în apoteoze. Cei care înoată acum în fluviul arzător al vîrstelor tinere se pot întreba și ei : ce avem de înfăptuit ? Și cercetînd idelle marilor lor înaintași, citind în vastul Program de dezvoltare al țării, vor afla numele noilor lor bătălii. Acești ani de făurire a României noi seamănă cu filele unui bogat Letopiseț. Aflîndu-ne în tribune, la vibranta manifestare dedicată împlinirii a 35 de ani de la organizarea primelor șantiere naționale ale tineretului, am rămas cu ochii memoriei pe cîteva dintre filele acestui Letopiseț : Agnita-Botorca, Salva-Vișeu, Bumbești-Livezeni, Lunca Prutului, Ceanu Mare-Cluj. Sînt bătăliile cîștigate ale tinerilor brigadieri de atunci ; sînt nuclee de împlinire și afirmare a spiritului patriotic, revoluționar al tineretului care venea să traseze, cu elanul inimilor, chipul de azi al României Socialiste. Ce fac astăzi urmașii primilor, romanticilor brigadieri ? Răsfoind filele aceluiași Letopiseț, constatăm că ei se acoperă de glorie pe vetrele altor noi zidiri : Canalul Dunăre-Marea Neagră, Platforma Midia, Rovinari, Anina, București-Nord, sistemul de desecare, Drobeta-Turnu Severin, Motru, Vîișoara-Nord, Porțile de Fier II. La Canalul Dunăre-Marea Neagră, unde continuă să se scrie paginile uneia dintre cele mai palpitante, mai grandioase epopei, unul dintre tronsoanele cele mai grele a revenit tineretului, brigadierilor, tronson care a fost terminat cu două săptămîni în urmă. Privindu-și opera, ei pot fi fericiți, chiar dacă alte șantiere îi cheamă. Numele lor este înscris, probă a unei nețărmurite dragoste de țară, în construcția acestei gigantice construcții. „Vor trece secole, spunea secretarul general al partidului, și toți care vor trece pe acest canal vor putea privi monumentul pe care îl va ridica tineretul ca un simbol al spiritului revoluționar, al muncii eroice desfășurate de tineretul patriei noastre la realizarea acestui canal, în întreaga țară !". Dar acoperirea în aur a acestei vaste lucrări ca și a altora este faptul că brigadierii, tineretul nostru au învățat aici să muncească, să trăiască în spirit revoluționar, să prețuiască moștenirile înaintașilor, să înțeleagă sensul și prețul jertfei pentru apărarea a tot ceea ce, prin jertfă, înfăptuim. „Aceasta, sublinia din nou tovarășul Nicolae Ceaușescu, constituie cea mai măreață înfăptuire a revoluției socialiste, a partidului nostru !".

Stam și ascultam raportul brigadierilor la această grandioasă manifestare a bucuriei, a vocației lor de constructori. Și aliniați ca literele unui demult știut alfabet al muncii, și învăluiți în uniformele lor albastre, ei veneau parcă să scrie cu trupurile lor noi pagini în acest mare Letopiseț, să rămînă peste secole și milenii în Carta Patriei mărturia dragostei, devotamentului și luptei lor pentru propășirea patriei în formă de inimă — România.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

„Să întărim unitatea întregului popor în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, sub conducerea politică a Partidului Comunist Român! Asigurarea întăririi continue a acestei unități constituie cerința de importanță fundamentală pentru o bună conducere științifică, revoluționară, pentru înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism"

NICOLAE CEAUȘESCU

O idee bună nu vine niciodată singură

Întreprinderea de articole din sticlărie București, cea mai mare de acest gen din țară, merge ca de obicei, adică bine. Pe primele 7 luni ale anului, toți indicatorii, fără excepție, au fost depășiți, cu 1,4 la sută la producția marfă, cu 7,1 la netă, cu 4,8 la export, cu 8,4 la productivitate, iar bătălia pentru produse mai multe și mai bune continuă.

Dar și aici, chiar dacă lucrurile stau cum stau, au fost poticneli, au fost greutăți. Unde nu sînt ? Numai că, de fiecare dată, sticlarii le-au privit în față și, în frunte cu comuniștii, și-au suflecat mînecile, trecînd la treabă. Ultimd de ceas și neașteptînd de la alții, cu toate că, spre a respecta adevărul, sectorul 3 și chiar municipiul i-au ajutat adesea. Membrii O.D.U.S. s-au numărat, permanent, între primii, demonstrînd concret, prin fapte, că fabrica se poate baza pe ei, pe priceperea și devotamentul lor, la orice oră din zi și din noapte. Nu demult, ca să dăm un exemplu, s-a constatat că topirea sticlei cheltuiește cantități exagerate de energie. Trebuia umblat undeva, dar unde ? Direct interesați de bunul mers al treburilor, oamenii și-au pus mintea la contribuție, căutînd soluții. Unul a propus ceva, altul altceva, ideile s-au adunat și dezbătut în colectiv, hotărîndu-se în cele din urmă, dar fără vorbărie inutilă, introducerea la vane a unor instalații de recuperare a căldurii din gazele arse. Zis și făcut. S-a întocmit, sub supravegherea inginerului Vespasian Ionescu, proiectul, iar cei din compartimentul mecanic-șef (inginer Dumitru Cristian) și din secția I.R.U.T. (inginerii Aurel Smărăndoiu și Dan Cojoacă, maistrul specialist Ștefan Iofciu) l-au aplicat la cuptoare. Zilele au fost încordate, cele 8 ore de lucru prelungindu-se adesea pînă noaptea tîrziu, dar nici rezultatele, pe măsura muncii, ca o răsplată a ei, n-au întîrziat. Numai în 1983, I.A.S.B. a economisit 3 mii de tone de combustibil convențional și, în temeiul acestei acțiuni, a încetat să mai solicite agent termic din sistemul național. Altfel spus, toate nevoile interne de apă caldă ale fabricii sînt satisfăcute în interior, din sursă proprie, totul fiind realizat prin autoutilare. Lucrătorii de aici însă, ne informa directorul Grigore Togan, țintesc mai departe, fiind pe punctul de a extinde procedeul și la bazinele cuptoarelor de topire a sticlei.

În cadrul O.D.U.S., inginerei Mariana Ionescu i-a revenit o sarcină vitală, aceea de a coordona activitatea de introducere în circuitul productiv a materialelor recuperabile și refolosibile. Nimic n-a fost lăsat, am înțeles, la voia întîmplării. Toate posibilitățile au fost, cu discernămînt și hărnicie, trecute în revistă și, după multă veghe, au fost stabilite cîteva tehnologii noi de utilizare a cioburilor provenite din achiziții. Într-un an, cam 11 mii de tone de reziduuri s-au reîntors în cuptoare, rotunjind beneficiile întreprinderii și, implicit, pîinea țării. Întreprinderea ar fi putut, și ar putea, primi de 3 ori pe-atît, dar nu totdeauna, din păcate, I.C.V.M.R. și alte unități economice cu obligații de colectare și-au onorat contractele. Cîștigul însă, în pofida acestor neajunsuri, s-a dovedit mare și se speră, după vorbele președintei O.D.U.S. Magda Mehedințeanu, că el va crește.

În urmă cu un an, poate cu mai mult, sticlarii de pe Bulevardul Ion Șulea s-au gîndit că piapuma lor se poate întinde și în afara meseriei și au devenit fermieri ! S-au apucat, ca să n-o mai lungim, să crească porci, deținînd în prezent 200 de capete. Ar fi putut încropi ceva, un șopron, o magazie, dar oamenilor de aici, harnici și întreprinzători, nu le-a plăcut niciodată lucrul făcut de mîntuială, în dorul lelii. S-au deplasat la Bragadiru, la o fermă cu 200 mii de porci, și au văzut ce și cum. După care, directorul Grigore Togan s-a transformat, cum glumește numai pe jumătate, în șef de șantier, maistrul Ștefan Iofciu în șef de lot și, prin muncă voluntară, cu participarea tuturor lucrătorilor, a membrilor O.D.U.S., au ridicat o mîndrețe de fermă, ca la carte. Ei n-au băgat, nici la propriu, nici la figurat, mîna în buzunar, dar au reușit și mai mult : au înființat, ca o consecință logică a faptului că o idee bună nu vine niciodată singură, o cantină, de care întreprinderea ducea lipsă. Azi, cînd responsabilul ei, Vasile Dragomir, și-a uitat de cînd n-a mai cumpărat un kilogram de carne pentru masa celor 300 de abonați ai cantinei, necesarul fiind asigurat, ca să-l citățm, „din resurse interne", sticlarii sînt sigur, cu probe, că s-au înhămat la o treabă grea, dar utilă. Și cum pofta vine mîncînd, dar și muncind, cei de la I.A.S.B. și-au mai amenajat, de curînd, o fermă de iepuri. Tot științific rînduită, după exemplul unei crescătorii din Piatra Neamț, cu 650 de capete și tot dichisul necesar.

Oamenii de aici mai sînt, între altele, și legumicultori. Ei se laudă, și pe drept, nu doar cu paharele și sticlele lor, ajunse pe multe din meridianele globului, ci și, mai prozaic, cu ceapă și roșii ! La început, cînd unității i-au fost repartizate, în incintă și pe Bulevardul 1 Decembrie, 8 mii de metri pătrați de grădină și cînd a fost vorba ca x sau y să iasă la sapă, unii au strîmbat din nas. Dar n-a durat mult și fiecare a înțeles că ceea ce se face e în binele său și al tuturor. În orele libere, sticlarii au forat un puț și au montat o instalație de aducțiune a apei, îngrijind zarzavaturile ca și cînd acestea ar fi crescut în grădina lor. Dar în a cui creșteau ? Tratate cu migală și mîini bătătorite, roșiile și ceapa au ajuns să prisosească, de la o vreme, cantinei, cantității apreciabile luînd drumul tonetei deschise lîngă poarta fabricii. Iar gospodinele sînt, desigur, bucuroase să găsească, la ieșirea din schimb, marfă proaspătă și de calitate.

La I.A.S.B., pe Bulevardul Șulea, e foc continuu, mașini și, deopotrivă, oamenii fiind antrenați într-un ritm înalt. Normal ar fi, așa stînd lucrurile, adică bine, ca directorul Togan să fie mulțumit. Și e, dar cu rezerve. Ca unul care s-a obișnuit să doarmă în unitate și să privească în viitor, el zice doar atît : „putem mai mult, sîntem datori cu mai mult". Are dreptate.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Laromet — portret în august

Cînd, în 1964, inginerul Radu Nicolau, proaspăt absolvent al facultății, a fost repartizat la Întreprinderea Laromet din București, aceasta semăna mult cu cea din anul 1938, anul înființării ei. În acest august, după aproape douăzeci de ani, de cînd a intrat pentru prima oară pe poarta unității, inginerul Radu Nicolau, acum șef de secție coordonator și secretar cu probleme economice al Comitetului de partid al întreprinderii, ne vorbește foarte puțin despre el și tot timpul despre întreprindere.

Uriașul salt calitativ înregistrat de industria și economia noastră de la Congresul al IX-lea al partidului și pînă astăzi a schimbat profund întreaga viață a întreprinderii. În anul de răscruce al Congresului al IX-lea al partidului, Laromet era, după expresia interlocutorului nostru, o uzină mică și veche, formată dintr-o hală de producție, dotată cu utilaje cu mare vechime, cu uzură morală, în majoritate în funcțiune din anul 1938, cu o tehnologie învechită. Deceniul '70—'80 a fost pentru Laromet un deceniu al marilor transformări. Pentru dezvoltarea și modernizarea întreprinderii s-au făcut investiții de peste un miliard lei. Alături s-a construit o uzină complet nouă, cu utilaje de cea mai înaltă tehnicitate. În paralel s-a realizat modernizarea intensă a halei vechi, prin montarea de noi utilaje și schimbarea vechii tehnologii. Producția trebuia să satisfacă solicitările economiei naționale privind produsele extrudate-trase din cupru și aliaje de cupru de mare complexitate pentru toate industriile. Într-adevăr, nu există ramură industrială care să nu aibă nevoie de asemenea produse. Cea mai mare parte din ele se importau. Față de anul 1970, producția în unități fizice a crescut de mai bine de două ori.

Dar, subliniază inginerul Radu Nicolau, importantă nu este atît creșterea cantitativă a producției, cît faptul că în structura de producție s-a înregistrat saltul calitativ trasat, ca sarcină principală de Congresul al XII-lea al partidului. În actualul cincinal, produsele de mare complexitate au cea mai mare pondere. Problema importantă cu care nu numai noi ne-am confruntat a fost reducerea importului, realizarea în primul rînd a acelor produse pe care economia națională era obligată să le importe. Dacă avem în vedere că în ultimii ani valoarea pe plan mondial a cuprului a crescut de aproape zece ori, realizăm importanța sarcinilor care ne stau în față. Numai în anul trecut, prin asimilarea unor produse de mare complexitate s-a redus importul în devize libere cu peste 30 milioane lei valută. Această acțiune, așa cum e firesc, s-a bucurat de cea mai mare atenție. S-au întocmit planuri anuale vizînd toate produsele care se importau. În anul acesta avem obligația de a furniza economiei naționale produse de mare complexitate, înlocuind importul, în cantitate de peste o mie de tone. 600 de tone am și realizat. Este vorba, printre altele, de alame speciale de pompe, profile de cupru-argint destinate programului energetic, țevi de alamă pentru schimbătoare de căldură. În întreprindere am trăit și trăim o puternică perioadă de mutații calitative. Dotarea cu utilaje de cea mai înaltă tehnicitate este necesară dar nu suficientă. Realizările noastre au fost posibile prin deschiderea largă a drumurilor creației tehnico-inginerești și inițiativei muncitorești. Avem un puternic colectiv de cercetare-proiectare, care colaborează cu toți inginerii și tehnicienii din întreprindere, care prelu și materializează orice idee și inițiativă. În acest cincinal, cînd sarcinile privind reducerea importului s-au pus cu și mai mare acuitate, Comitetul P.C.R., Consiliul oamenilor muncii, Comitetul de sindicat, Organizațiile democrației și unității socialiste au făcut programe concrete privind problemele de perfecționare tehnologică și organizatorică, la rezolvarea cărora au fost chemați toți oamenii muncii din întreprindere, sub conducerea puternicei organizații de partid de aici. Trebuie spus că nu poți face față sarcinilor de producție, de reducere a consumului de materii prime și de energie, din ce în ce mai mobilizatoare, decît prin crearea unei stări de efervescență revoluționară, de dăruire pentru interesele întreprinderii, ale economiei naționale. Starea noastră trebuie să fie aceea a unei permanente căutări a noului. Inovația trebuie să fie o sarcină de serviciu pentru toți. Nu poți face astăzi mai bine decît ieri decît inovînd, decît aplicînd idei. Am încurajat cu toate mijloacele inițiativa muncitorească, această sursă inepuizabilă de creație. Urmare unei astfel de inițiative, colectivul atelierului de turnătorie a înlocuit metoda de turnare statică a lingourilor plate din alamă cu turnarea semicontinuă. Productivitatea a crescut cu 30 la sută. S-au realizat economii de material neferos de 10—15 la sută. Ideea a plecat de la muncitorii de la turnătorie, apoi a cuprins pe toată lumea. Nu mai poți face față cerințelor de plan decît aducînd în procesul de producție idei noi, valoroase.

Sîntem un colectiv muncitoresc vechi și sudat, care știm că avem aceleași importante sarcini, că de munca și de competența noastră depinde realizarea lor. Problemele care ne stau în față trebuie să le rezolvăm de multe ori din mers. Astăzi nu îți mai poți permite să mergi la pas moicom. Trebuie să iuțești pasul, chiar să fugi uneori. Vă vorbeam despre modernizările și dezvoltarea întreprinderii. Nu este suficient să te dotezi cu utilaje. Problema numărul unu sînt oamenii. Forța de muncă din Laromet după 1960 era formată din muncitori cu multă oameni și muncii. La aceeași producție se lucrează cu 60 la sută din efectiv. An de an productivitatea muncii a crescut. Numai în 1982 productivitatea muncii a crescut cu 18 procente. Pe primele șase luni ale anului am ocupat locul întîi pe ramură. După șapte luni, sîntem pe locul doi. Ne-au luat-o alții înainte. Obiectivul principal este să reciștigăm locul întîi. Asta ne obligă să luăm toate măsurile de care sîntem capabili. Locul întîi înseamnă de fapt realizarea a foarte multe sarcini. Sîntem o întreprindere cu un vast program de dezvoltare. Nu creșterea producției în sine este scopul principal, ci realizarea integrală în țară a tuturor produselor care intră în profilul nostru și de care celelalte ramuri industriale au nevoie.

Vorbind despre colectivul nostru, am atins pînă acum mai mult problemele de producție. Ele sînt cele care ne preocupă cele mai mult. Așa este și firesc. Am participat la marea demonstrație a oamenilor muncii de la 23 August, trecînd prin fața tribunei oficiale, prin fața tovarășului Nicolae Ceaușescu și a celorlalți conducători de partid și de stat, asigurîndu-i că angajamentul nostru ca în luna august să depășim producția marfă cu un milion și jumătate de lei va fi îndeplinit. În tribuna oficială s-au găsit și trei reprezentanți ai întreprinderii noastre, muncitorii Ion Dorobanțu și Mihai Ceplinschi și maistrul Ion Matei. Pe lîngă problemele de producție găsim întotdeauna răgazul să ne gîndim la oameni, la cei care stau mereu în atenția politicii partidului nostru. Munca într-o întreprindere metalurgică este grea, dar se deosebește radical de cea care se făcea în urmă cu numai cîțiva ani. Spusele mele sînt atestate de faptul că în întreprindere lucrează aproape 400 de femei. Am construit două blocuri de locuințe de serviciu. Avem în intenție să mai construim unul. Căminul de nefamiliști ocupă un bloc de zece etaje. Avem o bază sportivă, cu teren de fotbal și o popicărie demne de invidiat. Pe marginea lacului Străulești ne-am amenajat o frumoasă bază de agrement și o grădină de legume. E o simplă înșiruire de realizări. În spatele acestor cuvinte se ascunde dorința noastră de a face cît mai frumoasă viața noastră, atașamentul pentru întreprinderea în care lucrăm și cu care, iată, ne mîndrim. Și ne mai mîndrim că trăim aceste zile de o efervescență revoluționară, de participare la viața socială și politică a țării nemaiîntîlnită.

OPREA GEORGESCU

Liniile de oţel din palma pe care stau Bucureştii

La Regionala Căi Ferate Bucureşti — situată pe locul I în întrecerea socialistă pe primele şapte luni ale anului — spiritul de severitate şi disciplină, spiritul revoluţionar al muncii, se afirmă prin fapte aparent nespectaculoase, dar de cea mai înaltă incandescenţă a pasiunii.

Mor liniile paralele din oţel şi mor vagoanele de marfă. După ce-au făcut ocolul ţării, după ce-au brăzdat şi Europa, vagoanele de marfă, îmbătrînite de ani, se retrag cuminţi pe nişte linii pe care creşte o iarbă mai înaltă, pe care nu se mai avîntă nici un tren. Şi stau acolo şi aşteaptă, uneori luni, alteori ani, pînă într-o bună zi cînd le vine rîndul şi cînd echipa lui **Vasile Filfan** începe tăierea. Vagoanele de marfă se taie ca nişte animale de cursă. Se desface întîi lemnăria, se scot şuruburile şi frînele, se scot toate piesele ce pot fi recondiţionate şi-n locul bisturiului sau al cuţitului vine flacăra aparatului de sudură care le porţionează în bucăţi mari, numai bune pentru gurile flăminde ale cuptoarelor de topit. Vagoanele-marfă sînt hamalii vieţii industriale, cupele care zilnic cară dinspre un oraş spre altul, care călătoresc mereu pe alte drumuri, lîngă alte vagoane, în spatele altor mecanici. Un vagon de marfă are la activ cel puţin o călătorie în jurul globului şi-un munte cărat în spinare de 100 de ori, şi apoi moare frumos, fără nici o ceremonie, ca un obiect pe care nimeni nu l-a iubit dar toată lumea l-a folosit. Şi totuşi ceferiştii sînt singurii oameni care devin sentimentali cînd vagoanele de marfă sînt încărcate în alte vagoane şi trimise spre topitorii. Viaţa unor oameni se măsoară în călătoriile vagoanelor, în vagoane încărcate şi vagoane descărcate, în vagoane plecate şi vagoane sosite, şi numai cine n-a trăit cu mersul trenurilor în sînge nu ştie ce frumoasă şi ce tristă este tăierea unui vagon de marfă. Am privit la Regionala Căi Ferate Bucureşti cum se casează aceste vagoane şi cum altele le iau locul în garnituri lungi care pleacă la încărcat. **Constantin Preda, Grigore Zamfir şi Vasile Filfan** îndeplinesc această obligaţie industrială, în vreme ce la cîteva sute de metri o altă echipă, cea a şefului de atelier **Nicolae Bărbulescu**, aduce vagoanele încărcate şi le urcă pe un strung subteran pentru a le strunji roţile deformate de attea drumuri. Cînd roţile vagonului redevin rotunde şi nu mai troncăne ca la mersul prin arătură, vagonul e împins pe linii, trecut peste ace, lăsat să alunece peste cocoaşă şi pus în garnitura care e gata de plecare spre nordul ţării sau spre unul din porturi. Ce este cocoaşa? E o cămilă de pămînt în vîrful căreia sînt împinse vagoanele şi de unde sînt lăsate să lunece pe linii care se împart în alte linii, ca un fascicol de raze. Şi de pe fiecare linie se pleacă în altă parte şi fiecare vagon trebuie să se aşeze cuminte în formaţia care-l va prelua. La urcarea pe cocoaşa cămilei de pămînt am stat cam o jumătate de oră de vorbă cu un bătrîn impiegat de triaj, **Cornel Cioabă**, un om care şi-a trăit o mare parte din viaţă prin gările de mărfuri şi călători (călătorii fiind marfa cea mai de preţ) şi care din 20 de întrebări a răspuns numai la una, la celelalte n-a mai apucat pentru că de fiecare dată megafoanele îi aduceau o altă întrebare la care trebuia să răspundă şi cînd difuzoarele tăceau apărea un vagon sau o garnitură. Pînă la urmă n-am aflat nimic despre el, am tot privit la trenuri care se desfac ca nişte jucării şi se recompun, defilînd frumos prin faţa unui turn de control, care seamănă cu turnul de control al unui aeroport internaţional. Iar sus, în turn, dirijînd această nesfîrşită mişcare a jucăriilor pe linii, am găsit doar doi oameni. **Dumitru Grădinaru şi Ion Constantin**, doi bărbaţi prin faţa cărora au defilat milioane de vagoane, cu cereale, cu pietriş, cu banane, cu oţel, cu fructe, cu var, cu cherestea, şi pe unele le-au văzut, pe altele nu, au apăsat pe butoane şi au combinat linii şi trenuri şi dimineaţa, după ce ceaţa s-a ridicat de pe groapa de la poalele cocoaşei, au văzut că e goală, că trenurile la care au lucrat toată noaptea nu mai sînt şi, în vreme ce ei pleacă spre casă, un animal de oţel, lung de 750 de metri, se tîrăşte spre cine ştie ce colţ al ţării. Înainte se triau 18—20 de trenuri în 24 de ore, în timp ce acum 2 500—3 000 de trenuri se desfac şi se recompun într-o singură tură, ceea ce pentru o zi şi-o noapte înseamnă aproape 50 de trenuri. 50 de trenuri într-o singură zi. Dar pentru o viaţă cîte ajung ?

Postul 23 Expediere

Aproape de ieşirea din Bucureşti Triaj se află o clădire scundă, cu pereţii înnegriţi de fum, cu un geam mare, aproape cît peretele, prin care privesc în permanenţă cîţiva impiegaţi de mişcare, aşa-numiţii idemişti, cei care dau drumul trenurilor. La postul 23 de expediere a trenurilor lucrează trei echipe formate fiecare din cîte trei idemişti. Unul este impiegat de interior, cel care rezolvă toate problemele ce ţin de mişcare, şi doi sînt impiegaţi de exterior, cei care ţin legătura cu mecanicii, le înmînează actele şi le dau cale liberă spre ţară. Mecanicii de locomotivă îşi iau în primire scrisorile de trăsură (actele care însoţesc fiecare vagon) şi aşteaptă semnalul de culoare alb-lunar, ceea ce înseamnă că trebuie să plece. Galbenul înseamnă „circulă cu atenţie, că la următorul semnal te aşteaptă culoarea roşie", adică stop. Albastrul e culoarea de manevră şi, spre deosebire de semnalele mecanice, acum toate mişcările trenurilor vin dintr-un creier electronic care nu greşeşte niciodată. **Gheorghe Ion** este unul din cei mai vechi impiegaţi de mişcare din Bucureşti Triaj. Poate că or fi şi alţii, mai vechi decît el, dar Gheorghe Ion este unul dintre cei care în toată viaţa sa de idemist n-a avut parte de nici un necaz pe linii. În C.F.R. „eveniment" e ceva cu totul şi cu totul dramatic, de cele mai multe ori tragic. Orice **evenimeni** înseamnă o pagubă, iar pagubele nu pot fi de 50—100 de lei. Gheorghe Ion stă la un pupitru de comandă şi cu faţa spre 32 de linii pe care aşteaptă trenuri de marfă comandă hotărîtor, ştiind că orice eroare poate fi catastrofală. De aceea **Gheorghe Ion** se poate lăuda că în 20 de ani nu a făcut nici o greşeală. Alături de el lucrează doi impiegaţi tineri, **Anton Ilie şi Florin Burcea**, idemişti de exterior, cei care văd trenurile înainte ca ele să treacă de semafoarele care le-au dat cale liberă. În difuzoarele care amplifică discuţiile se aude mereu, hai pe 26, Barbu, scoate-l pe 35, pe 305, şi maşina ala la-o de acolo şi dă-o pe 28 Anica. E un limbaj prescurtat, economic, pe care nu-l înţeleg decît ceferiştii, un limbaj care mişcă trenurile, adună vagoanele, cu care se schimbă liniile şi locomotivele.

În faţa postului 23 Exoediere aşteptau cîteva trenuri. Într-una din locomotive, **Gheorghe Stoica I. şi Gheorghe Tărîungeanu II**, mecanici din depoul Ploieşti, cu o maşină care avea ceva mai puţini ani decît ei, doi tineri care făceau constant drumul Bucureşti — Braşov, pe care nu-l interesează niciodată ce transportă, ci numai numărul vagoanelor şi mersul, conform orarului, al trenurilor de marfă. În altă locomotivă gata de plecare aşteptau lumina alb-lunar **Anton Dănuţ şi Marian Dumitru**, de la Depoul Bucureşti. Cei doi, de puţină vreme împreună, fac aproape zilnic drumul Bucureşti — Ploieşti, pe care-l ştiu piatră cu piatră, copac cu copac şi semnal cu semnal. Ei spun locomotivei maşină şi spun remorcare de parcă ar face o concesie vagoanelor.

În faţa postului 23 Expediere e mereu agitaţie. Vin lăcătuşii de revizie cu actele vagoanelor, cu procesele verbale de verificare a trenurilor. Înainte de plecare are loc ultima defilare a vagoanelor. Ele trec solemn prin faţa lăcătuşului, care, proptit în clocan, cu staţia de radio agăţată pe umăr, ascultă ţăcănitul monoton al roţilor. Şi dacă nu aude nimic deosebit priveşte după tren cum îl înghite orizontul flămînd, iar la picioarele sale, în ochiul de sticlă al semaforului, pîlpîie lumina de culoare alb-lunar.

Pregătind o aniversare

În două zile, la Regionala Căi Ferate Bucureşti am cunoscut mulţi ţărani, deveniţi cu vremea ceferiţi de suflet, nişte oameni simpli care s-au legat de linia ferată şi de trenuri cum te-ai ataşa de un prieten sau de o femeie, greu şi durabil. Dar am cunoscut şi oameni cu idei, specialişti cărora nu le ajunge ideea că mersul cu trenul a fost inventat de atîta vreme şi de pe urma acestei idei se poate trăi călduţ şi bine. Inginerul **Ioan Langa**, un fost rapidist şi acum un şi mai mare rapidist, a scris cîteva cărţi despre instalaţia de frînă. **Dumitru Avramesei**, un lăcătuş, spunea : „cu **Alexandru Simion** şi cu un prieten am realizat un atelier de reparat şi probat frîne de aer moderne, de tipul K.É.". O mare izbîndă tehnică e tehnologia de recondiţionare a liniilor. Mor vagoanele dar mor şi liniile ferate. Şi cîţiva specialişti, printr-o tehnologie concepută de ei, au realizat recondiţionarea liniei ferate.

Într-o discuţie purtată cu **Aurel Dumitru Popa**, directorul general al Regionalei Căi Ferate Bucureşti, am aflat o serie de alte amănunte ale unei ştiri de ultimă oră, publicată în aceste zile în presa cotidiană, că Regionala se află pe primul loc în întrecerea socialistă pe primele 7 luni ale anului. Astfel, au fost transportate 550 000 de tone de mărfuri în plus faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut, numărul de încărcări per vagon a crescut cu 2 la sută şi fiecare tren a devenit mai greu cu 56 de tone. A crescut şi viteza comercială, alţi indici economici au fost depăşiţi, au fost valorificate idei şi procedee care au adus bani, economii de efort şi energie. În plus, a fost satisfăcută această foame nebună de vagoane a atîtor instituţii şi unităţi economice care repetă mereu : vrem vagoane să ne transportăm marfa. Pentru călători, regionala, în perioada estivală, a introdus în trafic trenurile rapide spre litoral, care trenuri rapide, după părerea conducerii regionalei, rivalizează cu cele mai luxoase şi mai confortabile din Europa. Multe alte amănunte se pot da despre viaţa ca un păienjeniş a vagoanelor de marfă, şi mai multe despre a celor care lucrează la calea ferată. Numai Bucureştii au peste 20 de gări şi cîteva zeci de mii de ceferişti care trăiesc în preajma trenurilor. Mor vagoanele de marfă şi mor liniile ferate pentru ca alte vagoane şi alte linii să le ia locul, ca nişte soldaţi care se pregătesc să-şi facă datoria. Iar ştirea publicată zilele trecute e un preludiu la o alta : peste cîteva luni, oamenii de la calea ferată vor aniversa 65 de ani de la existenţa Regionalei. Se vor aniversa liniile de metal din această palmă muncită în care trăiesc Bucureştii.

CORNEL NISTORESCU

Jurnal de campanie

Zile fără nopţi în tranşeele toamnei

Dimineaţa a debutat cu trîmbe de aburi peste fluviu. Trîmbe de aburi, ca nişte pături moi de ceaţă difuză, ridică spre cer şi cîmpia. E o cîmpie care încă nu se vede, îl stă pavăză acest abur greu, pluteşte amorf între cer şi pămînt. Nu se vede nici cerul ; abia de se ghiceşte undeva, în zarea fluviului, un ireal astru mort, despre care nu ştii dacă e soare sau lună. Străbatem prin norul greu al cîmpiei cu farurile maşinii aprinse. Nu, nu e ceaţă, nu sînt nici nori de colb, cum am fost ispitiţi să credem la un moment dat, e, ni se spune, un val de mană, un uriaş val de mană ce cotropeşte, iată, cîmpia, lăsîndu-se peste lanuri, peste podgorii, peste grădini. Mai cu seamă ultimele, sub apăsarea lui otrăvită, suferă, roşiile şi ardeii se închircesc, vinetele se umplu de bube. E linişte, o linişte indiferentă peste această cîmpie cotropită de mană. Omul cu părul alb care ne însoţeşte, ing. Eugen Matei, directorul I.A.S. Zimnicele, cercetează spectacolul cu faţa împietrită. Nici nu mai e un spectacol, e un dat. Un val de otravă înecînd o cîmpie parcă de cînd e lumea.

De cînd e lumea, dar parcă anul ăsta mai mult ca oricînd, cei de aici, din balta Dunării, se bat cu înverşunare, adesea cu disperare, ca să-şi salveze munca de felurite şi crîncene încercări ale cerului. E o zonă teribil de schimbătoare această veche baltă a fluviului, bătută cînd de îngheţuri, cînd de furtuni şi de rafale de grindină, cînd de secetă, cînd de mană. Anul ăsta a fost seceta, împotrivindu-se mai crunt decît toate muncii oamenilor şi răsplatei ei. Dar oamenii locului, mai mult ca oricînd, ştiu azi (au învăţat-o în toţi aceşti ani !) că nu pot fugi din calea vremii, ştiu ce-ar pierde dacă s-ar da la o parte, ştiu că trebuie să se bată. Şi s-au bătut. Din toamnă şi pînă în iulie n-a căzut strop de apă, dar în incintele I.A.S.-ului, destule din ele încă neirigate, recolta medie de grîu a fost de 4 200 kg la hectar. Seceta a făcut din pămînt bolovan, tractoarele, ca să-l sfarme, s-au nevoit ca niciodată, tocind fierul plugurilor, făcîndu-l să capete dinţi, dar arăturile verii, iată, sînt încheiate. O luptă de uzură, extenuantă la culme, dar cu un instinct al coeziunii, al articulării eforturilor, astfel ca nici un stropi din ele să nu se piardă, laolaltă cu aplicarea celor mai rodnice tehnologii, au irigat cu energie pămîntul, menţinîndu-i teafăr şi viu zelul de a produce. Cele 5 200 de hectare cu grîu şi porumb ale I.A.S.-ului, din care 3 800 neirigate, au fost ţinute într-o perpetuă încordare a tuturor forţelor încă vii dinlăuntrul lor, ca un pacient întreţinut în stare de preinfarct printr-un efort medical extrem.

Valul de aburi otrăviţi s-a dus, la orizont scînteiază primele raze de soare. Intrăm într-o tarla de porumb peste care, pe măsură ce lumina sporeşte, ochii alunecă fascinaţi, descoperind nu o incintă a secetei ci o splendidă junglă verde, pustemică, gîlgîind de seve fierbinţi. Zecile de mii de tone de plante foşnesc în lanuri compacte, cît vezi cu ochii, în lumina de-acum castă, liniştitoare. CARP-urile conduse de Alexandru Bazavan, Nicolae Caloţă şi Florea Barbu atacă din plin, se recoltează „în verde", e un cules precoce, nu şi prematur, că să se poată însiloza şi tulpinile plantelor şi ca terenul să fie cît mai iute eliberat pentru culturile toamnei. Sintem într-o zonă cu hibrizi timpurii, încă neirigată, dar se aşteaptă şi aici, ca pe toate tarlalele I.A.S.-ului, peste 5 000 kg boabe la hectar. Hibrizii aştia au fost semănaţi îndată după 20 martie, cînd în cîmpia încă sub iarnă nu pătrunsese vietate, nici aburul răsuflării de om. Cel ai locului ştiau că o să vină seceta, o aşteptau. Nu era atît o alarmă atavică, deşi, poate, era şi asta, întărită de nişte semne ştiute din vechi. Dar aceste semne s-au însoţit şi cu nişte calcule astronomice, citite de director în nu ştiu ce savantă publicaţie, invitînd la a se proceda în consecinţă. Adică la semănatul precoce, completat ulterior cu munci şi tehnologii pe măsura acelor calcule ce vorbeau despre explozii solare, despre dereglări în regimul termic ce vor muta cine ştie pe unde, în frămîntările cerului, steaua recoltei.

Un ceas mai tîrziu, pe moşia I.A.S.-ului vecin, al Zimnicei, stăm de vorbă cu directorul Alois Necula, mai tînăr decît Eugen Matei, şi cu inginerul şef Ştefan Odorheianu. Ne aflăm acum într-o podgorie, una din cele mai mari din Cîmpia Burnasului, acoperind peste 800 de hectare. Sînt 736 de hectare de vie pe rod, 88 de hectare de portaltoi, tot pe rod, mai sînt şi 97 de hectare de vie tînără şi vreo 50 de portaltoi plantate în primăvara asta. Şi aici oamenii s-au bătut cu înverşunare ca să-şi apere munca, s-au bătut, ni se spune, cheltuindu-se cu întreaga lor fiinţă, parcă simţind frămîntările cerului de-a dreptul cu sîngele, cu pulsaţia alarmată a inimilor, parcă suferind de insolaţie odată cu cîmpul, parcă răbdînd reumatisme odată cu viile îngheţate, cîştigînd unele bătălii, pierzînd altele, dar mereu zbătîndu-se, luînd-o mereu de la capăt. Ca să plantezi viţă tînără pe un sol pe care seceta l-a făcut ca fierul, ca să pregăteşti acest sol, să fertilizezi, să desfunzi, să-i administrezi fiecărei gropi cîte 8—10 kg de mraniţă şi cîte 7—8 litri de apă, ca după două-trei săptămîni de la plantare să uzi iar, şi încă virtos, sub o arşiţă ca de iad, sub un cinic cer fără nici un nor, a trebuit ca să se arunce în luptă valori materiale, dar şi morale, mai cu seamă morale, de cea mai pură esenţă eroică. S-a muncit zi şi noapte, fără pauze, sau cu pauze sumare, care mai mult amăgeau somnul oamenilor, s-a adus apă de la mari distanţe, cu cisterne, dar şi cu sacale, şi viţa s-a prins, arată bine, s-a trecut deja la urcarea ei pe spalieri. Dincolo, în podgorie încă pe rod, lupta a fost şi mai dramatică. Peste 250 de hectare aflate în lunca Dunării, la poalele unei pante pe spinarea căreia e „cultura mare" a I.A.S.-ului, au fost invadate încă din toamnă de un îngheţ atroce, prelungit pînă în primăvară, ce le-a răpit orice speranţă de rod. Nu s-a stat cu braţele cruciş nici aici, nici în alte locuri (căci nu numai aceste hectare, ci cu totul vreo 590 din moşia de viţă de vie a I.A.S.-ului au fost afectate de îngheţ în proporţie de peste 70 la sută !), unele corzi de viţă au fost îngropate, s-a stropit de cîte 14—15 ori, fiecare butuc a fost adoptat şi ocrotit de o familie de săteni — lucrători ai I.A.S.-ului — s-a salvat tot ce s-a putut salva prin efortul oamenilor. Acolo, în luncă, la poala acelei pante, pare-se însă că viaţa viţei de vie nu are şanse, locul e blestemat, de cînd se ştiu oamenii e veşnic bătut de grindină şi de îngheţ. Urcarea viţei pe pantă, acolo unde acum sînt tarlalele de porumb, şi coborîrea acestora către poale, se anunţă ca o necesară soluţie, alături de alte măsuri care să scurteze distanţa dintre efort şi răsplata lui.

Toamnă fierbinte în Cîmpia Burnasului, toamnă de rod, dar şi de luptă, anotimp de sinteză şi de bilanţ, dar şi de căutări şi de frămîntări. Toamnă-treaptă spre anul ce vine, a cărui temeinicie de rod se decide acum.

ILIE PURCARU

SPRE ALBA IULIA, SPRE ÎNFĂPTUIREA MARII UNIRI

Cu voință nestrămutată pentru România tuturor românilor

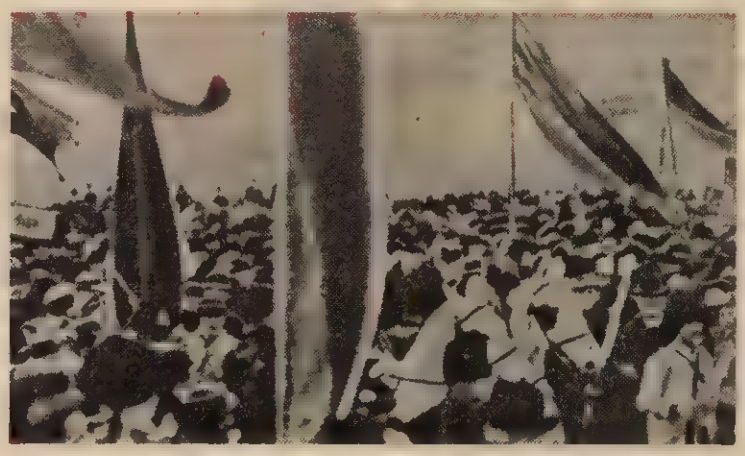

...Războiul dus de România a fost deopotrivă al românilor liberi și al celor neliberi. Cauza unui neam întreg și al speranțelor de viață comună ale tuturora. Pe crestele Carpaților, pe Jiu, în Dobrogea sau la Mărășești și Oituz au luptat, alături de soldatul din Vechiul Regat, și ardeleni, bucovineni, bănățeni. În unitățile din Dobrogea erau „mocani" din părțiles Sibiului, dintre cei duși cu oile la Dunărea de Jos, în regimentele din Oltenia erau bănățeni, în cele din Prahova „mocani" din jurul Brașovului, iar în cele din nordul Moldovei au luptat bucovinenii. Circa 20 000 de voluntari. Un simbol al unității de voință a tuturor, oameni care trecuseră „dincoace" prin „Vama Cucului", pe drumuri numai de ei știute și umblate, munții nefiind vreodată barieră între români cum spunea Badea Cîrțan : „cine-a mai pomenit graniță în mijlocul țării", trecuseră pentru a fi acolo unde se plămădea destinul neamului întreg. Acești fii ai românimii din provinciile subjugate au dat tributul lor de sînge și de vieți alături de frații lor liberi. Alți români, împinși de legi străine lor, au fost siliți să lupte în armatele austro-ungare. În „jocul" schimbător al războiului, mulți din ei au căzut prizonieri în Rusia sau în Italia. Au căzut sau au vrut să cadă. Nicola Ursu din Cîmpeni, strănepot al lui Horea, în toamna lui 1914 a trecut la ruși în fruntea a 400 de soldați austro-ungari morți ; a trecut pentru a se înrola în viitoarea armată română de eliberare a Ardealului. Printre prizonieri erau mulți ofițeri, subofițeri și soldați de naționalitate română declarăm pe onoare și conștiință că vom să luptăm alături de armata română pentru dezrobirea țărilor noastre de sub dominațiunea austro-maghiară și alipirea lor la România. Prin acest angajament noi devenim ofițeri subofițeri și soldați români, cu aceleași drepturi și datorii, ca și cei din armata română (...) La 16 aprilie 1917 cînd două treimi din Regatul român era ocupat de trupele inamice, cînd speranța neamului românesc părea înmormîntată pentru multă vreme, voluntarii de la Darnița mărturiseau lumii întregi marea lor credință : „Astăzi, cînd noi Românii, ca și celelalte neamuri subjugate, ne-am convins definitiv că nouă, ca Români, nu ne mai este posibilă existența în cadrele statului austro-ungar, noi, care în limbă, în cultură, în structura socială și în întreaga noastră ființă etnică și politică, formăm un trup unic și nedespărțit cu toate celelalte părți constitutive ale Națiunii Române, CEREM CU VOINȚĂ NESTRĂMUTATĂ ÎNCORPORAREA NOASTRĂ LA ROMÂNIA LIBERĂ, PENTRU A FORMA ÎMPREUNĂ CU EA, UN SINGUR STAT NAȚIONAL ROMÂNESC, pe care îl vom zidi pe bazele celei mai înaintate democrații. Pentru acest ideal ne punem în cumpănă tot ce avem, viața și averea noastră, femeile și copiii noștri, viața și fericirea urmașilor noștri. Și nu ne vom opri, pînă ce nu vom învinge ori vom pieri. Sîngele nostru nu se va vărsa în zadar. Credem ferm că între viitoarele State fericite, naționale și democratice, va fi și România tuturor românilor !". Manifestul era semnat de 250 de ofițeri și de 250 de soldați, ca delegați ai miilor de voluntari. „Firul politicii de memorande și de petiții la Împărat a fost tăiat prin manifestul de la Darnița". Românii ardeleni își declarau limpede și hotărît voința lor de unire cu ceilalți frați. Nu întîmplător Declarației de la Darnița i s-a zis „Prima Alba Iulie". Din iulie 1917 corpul de voluntari români avea și o gazetă, „România Mare", care le purta nădejdile și slujea marile interese ale neamului întreg. Și atunci cînd, după impusa pace de la București, cînd, pe frontul românesc, armele au tăcut, voluntarii ardeleni și bucovineni au continuat să desfășoare o neobosită activitate. Pentru că, scria Onisifor Ghibu în ziarul „Ardealul", „trebuia ca în locul celor rămași acasă sub călcîiul asupritor să vorbească românii cei liberi, aflători în Rusia și România, care sînt ca prizonieri, ca voluntari și ca refugiați. Trebuiau aceștia pentru ca Europa să știe ce voim". Cum declara și voluntarul POMPILIU NISTOR : „Ar fi o crimă dacă nici azi nu s-ar auzi glasul nostru, dacă și acum am lipsi să ne spunem cuvîntul prin care să arătăm că războiul nostru de asemenea e în numele democrației, în numele dreptului elementar al fiecărui popor capabil de viață, de a-și hotărî singur soarta, a-și alege singur statul pe care voiește să-l formeze sau la care voiește să se alipească. Întreaga noastră ființă de voluntari se bazează pe condiția dezlegării «autodeterminării», în sensul unirii fiecărui popor într-un singur stat național și independent".

Declarația de la Darnița : „Prima Alba Iulia"

Îndată ce România a intrat în război au început tratativele între guvernul român și cel rus pentru a se organiza un corp de voluntari români din prizonierii aflați în Rusia. În septembrie 1916 un grup de refugiați ardeleni (Vasile Lucaciu, Octavian Tăslăoanu, Onisifor Ghibu, Vasile Osvadă) și bucovineni (Ioan Nistor, Dimitrie Marmeliuc, Iorgu G. Toma) adresează un memoriu guvernului român. Vorbeau aici în numele românilor transilvăneni și bucovineni aflați în țară (circa 15 000) sau în Rusia (peste 100 000) : „Voim să luăm parte activă la cucerirea pămîntului în care ne-am lăsat părinții... Credem că e o datorie de onoare pentru noi ca în actualul război să înscriem pe paginile istoriei fapte care să arate urmașilor că și românii din ținuturile subjugate au luptat alături de oștașii Regatului pentru întregirea României Mari și că prin sîngele lor au răscumpărat unitatea politică la care au visat neamuri întregi (...) În orice formă voim să ne îndeplinim datoria de sînge față de România Mare". După căderea Bucureștilor guvernul țarist a acceptat schimbul a 15 000 de prizonieri români contra unui număr similar de austro-germani și și-a dat asentimentul să se organizeze o tabără a prizonierilor români la Darnița, lîngă Kiev (ulterior se va organiza un corp de voluntari români și în Siberia).

Corpul voluntarilor români (înființat oficial la 23 februarie 1917), inițial doar de 5 000 de oameni (cît îngăduiseră autoritățile ruse), crește repede după revoluția burghezo-democratică din Rusia. Voluntarii încep să se organizeze în unități militare. Jurămîntul lor : „Subsemnații aflători în Rusia își ridică glasul împotriva Austriei în modul cel mai puternic și cere ca Europa și lumea să ia cunoștință că ei cu nici un chip nu se vor uni cu o nedreptate ca aceasta".

Programul de lucru al acestui comitet (din el făceau parte O. Goga, I. Nistor, O. Ghibu, Al. Lapedatu, I. Mețianu, Sever Bocu, M. Popovici, C. C. Tăslăuanu, V. Deleu) : să participe „la toate acțiunile și manifestațiunile politice ale Alianței Naționalităților din Austro-Ungaria întrucît aceste acțiuni și manifestațiuni vor cadra cu interesele și scopurile politice naționale ale românilor subjugați" ; să întreprindă prin presa țărilor amice și neutrale și prin eventuale publicații proprii „o vie și intensă propagandă pentru și pînă la rezolvarea INTEGRALĂ a chestiunii naționale române" ; să organizeze la Stockholm și Lausanne birouri speciale de corespondență (după cum aveau deja cehii, sîrbii, polonii, rutenii) pentru a întreține legături politice cu românii de acasă și a denunța opiniei publice europene suferințele și împilările românilor : M. Popovici e delegat să plece în Italia pentru a lucra la crearea și aici a unei armate de voluntari. Alte puncte prevăd activități de propagandă în Franța și S.U.A. Unele din aceste intenții n-au fost împlinite, altele n-au fost decît începute. Suflet românesc s-a pus însă pretutindeni. Toți au trăit ca fii ai unei generații predestinată înfăptuirii celei mari : idealul național integral. În memoriile sale O. Ghibu relatează un episod tulburător al înaltului patriotism al acestor oameni. Era la Cherson. Aici s-a întîlnit cu cîțiva români refugiați. Între ei Petre Gărboviceanu, administratorul Casei bisericii din țară. Acesta păstra cu mare grijă și necontenit tremurată emoție, într-un colț al camerei sale, o valiză în care era craniul lui Mihai Viteazul, care luase și el drumul pribegiei în retragerea din toamna lui 1916. Și de cîte ori în camera luiGărboviceanu veneau români, aceștia îngenunchiau în fața sfintei relicve a neamului românesc. Parcă pentru a prinde noi puteri de rezistență și de speranță !

„Distrugerea statului dualist"

La 2 ianuarie 1918 se înființa la Odessa un Comitet național al românilor din Austro-Ungaria care lucra mînă în mînă cu comitetele similare ale celorlalte naționalități asuprite din imperiul habsburgic (el era și secție a Comitetului central al naționalităților asuprite din Austro-Ungaria, care-și avea sediul la Kiev). Scopul acțiunii Comitetului : „distrugerea statului dualist". Ziarul „Ardealul" scria: „Ideea națională și democratică a prins atît de adînci rădăcini, încît cu greu s-ar mai putea crede că o întoarcere la vechile stări ar mai fi cu putință". Nu se poate ca „dreptatea istorică săvîrșită față de popoarele asuprite din Turcia și Rusia să nu se împlinească și față de cele din Austro-Ungaria, nu se poate ca după prăbușirea Turciei și Rusiei țariste să nu urmeze și prăbușirea Austriei medievale (...) Sutele de mii de români, cehi, slovaci și

Comitetul român de acțiune din Italia

Cu aceeași puternică trăire națională acționau românii aflați prizonieri în Italia. Ca și frații lor din lagărele de pe întinsul Rusiei, voiau să se înroleze și să lupte contra Austro-Ungariei. Un memoriu din iulie 1916, adresat guvernelor francez și italian, o declara răspicat : „Lupta pentru libertate a poporului român din Austro-Ungaria e un fapt, e realitate. Ea a fost și va dăinui atît timp cît vor mai trăi români cinstiți. Această luptă e rezultatul vieții înșiși, a conștiinței și a demnității umane. Ea nu poate fi făcută să dispară prin tratate concesiuni ori alte forme abstracte, ci numai prin realizarea fără rezervă a libertății naționale. Legiunile formate de supușii Austro-Ungariei contra fostei lor Patrii sînt dovada cea mai vie că statul austro-ungar nu e numai un anahronism istoric, ci o nedreptate omenească, o imoralitate socială. În ultima ofensivă italiană, cînd toate regimentele românești au fost concentrate pe frontul italian, s-au făcut aproape 10 000 prizonieri. Noi credem că condițiile de înrolare a prizonierilor români pentru legiune sînt foarte potrivite : mediul este favorabil războiului și românii și italienii nu au încetat o clipă de a se simți frați".

Comitetul de acțiune al românilor originari din Transilvania, Banat și Bucovina, avîndu-l ca președinte pe Simion Mîndrescu a urmărit, în primul rînd, organizarea pe pămîntul Italiei a unei legiuni militare care să înroleze pe cei 17 504 soldați și 134 de ofițeri români, prizonieri ardeleni, proveniți din armata Austro-Ungariei, aflați în lagărele de la Cassino, Camaldolio, Cavanelle, Mantova, Ostigli. La 9 august 1918, primul ministru italian, Vittorio Orlando, primea în audiență solemnă pe membrii Comitetului român de acțiune prilej de a-și declara simpatia sa și a poporului italian „pentru aspirațiile naționale juste ale surorii sale mai mici — România. Pe noi, a adăugat el, nimic nu ne desparte și totul ne unește". Concursul autorităților italiene pentru crearea unei legiuni militare românești era cîștigat. O atare reușită avea o semnificație deosebită : „Sper să pot trimite o divizie pe frontul francez la o demonstrație", arăta S. MÎNDRESCU într-o scrisoare adresată prietenului său, Ioan Ursu.„Va fi un gest politic de mare însemnătate pentru noi românii". G. G. Mironescu, aflat la Roma cu prilejul Congresului naționalităților oprimate, la primul contact cu prizonierii români și constată că „bravii fii ai neamului nostru, ardeau de dorul de a lupta pe frontul italian sau francez împotriva inamicului". Întîlnirea cu prizonierii de la Cassino se desfășoară într-o atmosferă de mare patriotism, încheindu-se cu intonarea imnului național „Deșteaptă-te române". Entuziasmul era atît de mare încît primul detașament de 160 de soldați și ofițeri români se constituia la Padova, la 11 iulie 1918, cu aproape trei luni mai devreme de apariția decretului ministrului de război italian prin care se autoriza constituirea Legiunii. În drum spre gara Padovei, soldații români intonau cîntece patriotice și scandau : „Trăiască marea și noblia Italie !", „Trăiască România !", „Pentru victoria comună !". În lunile următoare alte mii de voluntari români au luat parte alături de unități ale armatei italiene în luptele de la Montello, Vittoria Veneto, Piave etc.

O companie românească era salutată în iulie 1918 la Ponte di Brenta de generalul Diaz cu cuvintele : „Viteaz detașament de voluntari, pregătit cu neclintită credință în supremele probe, cu oțelită contopire de suflete, sosit în ceasul răzbunării, dădu mărețe dovezi de bravură, întrecîndu-se cu frații italieni, îndrăzneață mînă de oameni, vie înfățișare a dragostei de Patrie..."

În lupta de la Vittorio Veneto s-au distins detașamente de voluntari comandate de locotenentul Emilian Piso și sublocotenent Dumitru Radu.

Voluntari pe alte fronturi

În Franța voluntari români au luptat încă din 1914, de la intrarea în război. După august 1916 în cadrele armatei franceze au fost primiți și foști prizonieri români. Primii voluntari au fost recrutați din prizonierii căzuți în captivitate sîrbească, apoi din cei aflați în lagărele italiene. O legiune românească aparte nu s-a putut forma în Franța decît exclusiv din grade inferioare, nici un voluntar străin neputînd avansa în armata franceză peste gradul de sergent, foștii ofițeri fiind deposedați de gradele avute în armata austro-ungară. Ei nici n-au fost sprijiniți eficace de oficialitățile române în sensul unei separate organizări. Dar voluntarii români în armata franceză și-au făcut datoria luptînd pentru cauza Franței, care coincidea atunci cu aceea a românilor.

În S.U.A. n-a fost posibilă constituirea unei legiuni românești aparte. Cum n-a fost posibilă nici constituirea uneia sîrbești, cehe sau poloneze. Constituția americană nu îngăduia organizarea și înstruirea de trupe „neamericane" pe teritoriul republicii, iar guvernul american evita să trezească în diversele etnii care compuneau statul un spirit deosebit de cel american. Insistențele delegației române, plecate în S.U.A. în primăvara lui 1917 (Vasile Lucaciu, Vasile Stoica), pe lîngă guvernul american pentru crearea unei legiuni, n-au avut succes. Românii americani au luptat însă în cadrul armatei americane, dînd dovadă de patriotism și loialitate. Dintre toate naționalitățile care formau statul american, ei au dat procentul cel mai mare de voluntari, în proporție, firește, cu numărul lor.

Peste tot pe unde au luptat, pe frontul românesc sau pe cele aliate, fiii României libere sau nelibere au făcut dovada conștiinței lor de neam și de ideal unitar. Sîngele lor, care a udat din belșug cîmpurile de luptă ale Europei, a fost temelia cea mai de preț a unității naționale.

ION BULEI
CONSTANTIN BOTORAN
ION CALAFETEANU

VINERI, 26 august 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

„Poporul — în care tineretul are un rol de seamă — oamenii muncii sînt cei care au realizat tot ceea ce am obținut în dezvoltarea socialistă a patriei noastre. Ei sînt eroii care trebuie să-și aibă locul în film, în teatru, în poezie, în artă, în literatură, în pictură, în toate domeniile creației artistice."

NICOLAE CEAUȘESCU

Literatura și modelul uman al epocii noastre

Personajul literar a beneficiat întotdeauna de un statut special în cadrul teoriei literare. Un statut definit în funcție de evoluția ei psihică și comportamentală, de viziunea sa despre lume, de atitudinea pe care și-o asumă sau o reprezintă. Prin personaje, istoria capătă viabilitate estetică, iar ficțiunea devine adevăr literar. Prin desfășurarea și analiza relațiilor dintre personaje, factorul etic primește investitură artistică; morala și frumusețea, nucleul real și imaginația pură fuzionează, acordînd faptului etic sau teatral pregnanța specifică.

În proza și dramaturgia românească de azi — caracterizate în primul rînd de voința de a configura profilul moral al unei societăți aflate într-un proces de profundă transformare revoluționară și de a prefigura modelul uman al zilei de azi și de mîine — tripla relație istorie-personaj-ficțiune literară cunoaște o varietate practic infinită de realizări artistice. Există însă în această diversitate — expresie a democrației culturale specifice României contemporane — o unitate, un punct focalizator de teme, sensuri morale, idei și maniere de elaborare. Către o clarificare a ideologiei acestora, către o reflectare artistică adecvată stadiului actual de dezvoltare a societății noastre, către concentrarea tuturor energiilor creatoare, în numele idealurilor comuniste și patriotice, al idealurilor de democrație și progres, de înalt umanism revoluționar, se îndreaptă cu clarviziune și consecvență imperativele documentelor de partid, cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — între acestea, și recenta cuvîntare de la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative de la Mangalia, vast program al edificării conștiinței revoluționare a poporului, neprețuit îndreptar pentru toți cei implicați în opera de înaltă răspundere a formării omului nou.

În acest context, am adresat interlocutorilor noștri cîteva întrebări vizînd tripla relație amintită. Dezbaterea rămîne, firește, deschisă. Așadar:

1) Care este în cărțile (piesele) dumneavoastră istoria ficțiunii și cită ficțiune există în istoria propusă (redată) în ele?

2) Care este statutul eroului (personajului) în romanele (piesele) dumneavoastră? Vă preocupă în primul rînd dimensiunea individuală sau valoarea sa exponențială?

3) În ce fel se raportează viziunea dumneavoastră față de ideea de personaj-model? Avem nevoie de modele, de eroi exemplari, cu forță de înrîurire a conștiințelor: este proza (dramaturgia) domeniul cel mai nimerit pentru a ni le propune?

4) În ce măsură credeți că va recunoaște viitorul în personajele romanului (teatrului) contemporan pe omul acestor vremuri?

FRANCISC MUNTEANU:

A fi cronicar al timpului tău

1. Istoria ficțiunii unui roman diferă de la carte la carte și de la scriitor la scriitor. „În orașul de pe Mureș", de exemplu, „istoria ficțiunii s-a născut în decurs de trei ani cît a durat construirea fabricii de strunguri din Arad. Am participat la baterea primului țăruș de către topometriști și am asistat la livrarea strungului numărul 1. În acești trei ani de documentare, fără a fi în documentare, s-a născut subiectul romanului. Desigur, ar fi foarte greu de delimitat procentul de ficțiune. Aș putea chiar spune că întregul roman este o ficțiune bazată pe o realitate concretă, palpabilă. Unii cititori de la fabrica de strunguri s-au recunoscut în cîte un personaj, deși n-am încercat să scriu despre cineva anume. Pentru mine, prima frază determină prima pagină, primul capitol. Uneori, prima frază se elaborează mai greu decît un capitol întreg. Eu, pentru scrierea unei schițe, a unui roman, am nevoie de prima și ultima frază. Nu scriu o carte dacă nu știu precis cum se va termina. Ce este între aceste două fraze, în perioada de elaborare, e mai puțin important. Fără îndoială, personajele există, există și conflictul, dar amănuntele nu mă interesează. Scriind și eu sînt curios să

(Continuare în pagina 14)

Platon Pardău

Exemplul omului care luptă

1—4. Nu reușesc să-mi imaginez ce va face viitorul cu cărțile mele. Nici nu mă interesează. Nu scriu pentru viitor. Dacă ar fi să admitem ideea că un scriitor scrie și pentru altceva decît ca să înțeleagă lumea în care trăiește, bucata lui de timp. Scriitorul, însă, e legat, prin toate puterile lui de a trăi și simți, de prezent. Nici un scriitor adevărat nu poate exista fără această acuitate, și talentul, ca și cutremurele de pămînt, se măsoară cu o scară a acestei acuități. Carnațiale a dat o definiție sublimă situînd-o sub specia enormului și monstruosului. Decăderea talentului e decăderea acuității. Decăderea acuității începe cu degenerarea capacității scriitorului de a fi parte vie, sensibilă a prezentului. Așa stînd lucrurile (nici cea mai mitică, fantastică literatură nu se abate de la regulă), fiecare scriitor trăiește aventura minunată, riscantă, înfrigurată, febrilă, ambițioasă în sens justițiar, moral, de a amesteca în ficțiunile lui realitatea oamenilor din jur, de a se provoca și provoca necontenit, cu sensul, cel mai adesea conținut, nemărturisit, de a înțelege. Nu cred că se poate altfel. Nu cred în existența artei literare în afara acestor criterii. Reconstituirile vremurilor trecute,

(Continuare în pagina 14)

TUDOR POPESCU:

Cu dăruire față de semeni

1. Am mărturisit, cîndva, că multe dintre comediile mele au punctul de plecare într-un fapt de viață petrecut sub ochii mei sau aflat de mine. Mergeam pînă acolo încît mărturiseam că piesa „Concurs de frumusețe" își are punctul de plecare într-o întîmplare trăită și povestită mie de scenografa Anca Pisiaru. Și „Jolly Joker" mi-a fost „povestită" de directorul unei fabrici de mobilă dintr-un oraș din nordul țării. De aceea, cred, ele n-au fost niciodată contestate în privința conformității cu viața. Evident, din întîmplările pe care le aflăm, le reținem pe cele semnificative. Cele care, în sine, au o încărcătură de idei și fac o mărturisire despre locul, starea morală, mediul și raporturile interumane de acolo, în măsura în care au ecou general uman. Aceste întîmplări devin „materia" primă pentru fantezia dramaturgului. O piesă de teatru nu este povestea simplă a unui fapt de viață, narat cît mai aproape de realitate. Chiar dacă unele fapte de viață rămîn în cantitate mai mare în piesă decît altele, ele nu sînt decît „materialul" care urmează a fi prelucrat. Cîtă ficțiune într-o piesă? De la caz la caz, raportul dintre faptul real și ficțiune se schimbă. Uneori, realitatea îți sugerează strict ideea. Uneori un personaj, uneori o replică. Alteori un subiect.

2. În teatrul realist (se cuvine această

(Continuare în pagina 14)

EUGEN URICARU:

Preocupați de realitatea imediată

1-2-3. Trebuie să fac o precizare. Unele din cărțile mele sînt în fapt niște reconstituiri afective ale unor perioade, momente din istoria noastră. Aceasta înseamnă că ele nu sînt „roman istoric" în accepția obișnuită a termenului, ci încercări de actualizare a unor evenimente de care ne despart doar anii, nu și sfera interesului general. Am mai spus, profit de această ocazie spre a repeta, pentru mine un eveniment este actual dacă mă privește, dacă ne privește, indiferent de anul în care s-a petrecut. Există în istoria noastră îndepărtată sau apropiată, destule fapte, destule stări de lucruri ce ne mai privesc, unele nespus de direct, nespus de brutal. O chestiune care-și cere rezolvarea, dar petrecută în urmă cu un secol, este cu mult mai actuală decît un eveniment de ieri însă deja clasat. Clasat din lipsă de semnificație, ori prin ieșirea din cîmpul interesului nostru, clasat, cum s-ar spune, prin forța istoriei. Aceeași istorie care ne impune drept evenimente actuale geneza poporului român, ori destinul revoluționarilor de la 1848.

Preocupat de realitatea imediată, aceea pe care o trăiesc și care mă și impresoară, încerc să o înțeleg, și prin această încercare ajung să caut în istorie perspectiva atît de necesară pentru a vedea, pentru a înțelege fenomenele în complexitatea lor. Pentru a vedea cum este Pămîn-

(Continuare în pagina 14)

Eveniment

Iazz la Costinești

Comparabil ca amploare și însemnătate numai cu omologul său primăvăratic sibian, **Festivalul de jazz de la Costinești**, cu această a III-a ediție, a intrat definitiv în conștiința pasionaților genului, și nu numai a acestora. S-a făcut simțită cu fermitate acum depășirea stadiului de reuniune estivală, de vacanță a jazz-man-ilor noștri. Scopul principal, și anume acela de popularizare prin prezentarea valorilor autentice ale jazz-ului românesc, a fost atins, desigur, dar, mai mult decît atît, am asistat cu toții la dovada, nepremeditată, a întineririi jazz-ului, a răspîndirii sale în publicul cel mai larg. Căci foarte important ni se pare nu numai faptul că o serie întreagă de tineri interpreți și creatori de jazz s-au afirmat ori s-au impus cu această ocazie, ci mai ales larga audiență a tinerilor și foarte tinerilor la acest gen muzical socotit pînă nu demult apanajul unei elite intelectuale nesemnificative, numeric vorbind. După două seri în care s-a ascultat jazz în ploaie, spectatorii, în loc să fie alungați de ghionoul repetat al intemperiilor, au invadat pur și simplu Teatrul de vară din Costinești, umplindu-l pînă la refuz, ca în zilele lui cele mai bune, asigurînd și prin aceasta frumosul succes al manifestării.

Se cuvine să începem, evident, cu **Aura Urziceanu**, care rămîne marea, inegalabila noastră cîntăreață de jazz. Ea a făcut, pe parcursul a 60—70 de minute, o adevărată demonstrație de înalt profesionalism, oferind un show în toată puterea cuvîntului, un mic spectacol în spectacol, care a ridicat pînă la incandescență temperatura festivalului. Stimulată parcă și de copleșitoarea prezență a acestei mari cîntărețe, **Anca Parghel**, care a fost strălucitoare în ultima seară, fiind unul dintre numele protagoniste ale unui splendid jam-session. În spiritul celor de mai sus trebuie să o amintim (de ce nu ?) și pe **Emanuela Carra**, o solistă foarte tînără, care lucrează cu obstinație și care, dacă va persevera și se va bucura și de o absolut necesară îndrumare competentă, are toate șansele unui frumos viitor în jazz. Într-un aplaudat recital de blues a fost prezent **Harry Tavitian**.

Superbe numere individuale, cu mare priză la public, au susținut și **Alexandru Andrieș** (acceptînd catalogarea folk-blues, nu ne putem împiedica să apreciem nu numai simțul muzical deosebit, inspirația componistică, ci și, poate în primul rînd, un umor fin total — prezență, inflexiuni vocale, concepție artistică, textele, mai lea textele fiind de o aciditate și un sarcasm încîntătoare). **Bella Kamocsa** (așezat, bătrînește, ca între prieteni, dar dovedind siguranță întru totul, chiar virtuozitate, nu numai bucurie de a cînta), **Valentin Farcaș**, un talent muzical într-adevăr excepțional, proaspăt laureat cu premiul I la Festivalul-concurs de chitară clasică de la Sinaia.

În ceea ce privește formațiile, cîteva cuvinte, mai întîi, despre **Casa Pionierilor din Cluj-Napoca**, de unde a venit un ansamblu condus de **prof. Ștefan Vannay**, cu entuziasm, talent și înțelegere. Membrii formației **Metronom**, supărați din cauza ploii și a unor defecțiuni tehnice (precum și din alte cauze mai mult sau mai puțin trecute !), au cîntat cu înverșunare, reușind să arate „cam cum ar trebui să sune jazz-ul" (Florian Lungu). Din Iași au venit două formații solide, care au făcut proba unui profesionalism desăvîrșit : **Cuarteiul Ion Baciu-jr.** (invitat — **Garbis Dedeian** !) și **Studio** (nebănuite valori se ascund sub acest nume comun și nesemnificativ !). Tot în formulă de cuartet a apărut și **Dragoș Nedelcu**, rafinat compozitor și pianist care ar trebui și el „exploatat" cum se cuvine de instituțiile autorizate. **Crepuscul** din Timișoara a fost una dintre cele mai închegate trupe, poate și din ambiția de a nu lăsa să se facă simțită dispariția lui **Liviu Butoi**, componentii ei, și anume **Ioan Bota, Dan Ionescu** și **Mihai Farcaș** (acesta din urmă a fost unul dintre eroii festivalului, un adevărat jolly-joker, care apărea oriunde era nevoie de un baterist), au făcut adevărate minuni artistice. **Creativ** din Constanța, promotorii perseverenți ai unui jazz free cu surprinzătoare aderență la public, nu s-au bucurat, în schimb, de cele mai bune aprecieri ale criticilor de specialitate, care îi acuză de un oarecare manierism nelalocul lui, mai ales în cazul genului pe care și-l propun **Harry Tavitian, Cătălin Frusinescu** și **Corneliu Stroie**. La diversificarea paletei interpretative a contribuit și grupul **Reflex** din Sibiu, grup tînăr, dar care este de acum o valoare certă a muzicii noastre de jazz, care susține un program rotund, incluzînd nu numai teme clasice, ci și compoziții de talent ale membrilor grupului. Ei au acompaniat și pe **Vocal Jazz Quartet**, pe care i-am lăsat intenționat la urmă, ca fiind o apariție cu totul și cu totul aparte în peisajul muzicii de jazz din România. Valoarea lor este absolut indiscutabilă, succesul la public a devenit o constantă a oricărei apariții scenice ; alături de compoziții românești, programul lor cuprinde și o micro-istorie a valorilor jazz-ului universal, ei înșiși fiind o valoare de referință a jazz-ului nostru.

PAUL NANCĂ

TEATRU

O piesă de muzeu... jucată bine !

N-am apucat să scriem despre **Calandria** lui Bernardo Dovizi da Bibbiena la Teatrul Nottara, un spectacol bine gîndit, cu simț pentru culoare și ritm, cu umor strîns, reținut, pentru a nu cădea în grotesc și a respecta stilul „prelucrat" al Commediei dell'arte. Regizorul Costin Marinescu se dovedește a fi și un bun profesor de istorie a literaturii dramatice, evocînd această comedie care prefigurează apogeul Commediei dell'arte, dar face și trecerea spre comediografii spumoși și vitriolanți din secolele 16—17—18, italian. Într-un decor de sală mică și de subsol (spectacolul este compus pentru Sala Studio), cu uși batante și cu pereți care se modifică lejer, actorii se zbenguie ordonat, programat, ca într-un desen de animație, fac coregrafie obositoare dar necesară ca școală de mișcare și exercițiu fizic, spun replicile dezlănțuiți, se lasă surprinși de confuzii și farse candide care acum ne par ridicole, dar acceptate de public ca niște convenții la care colaborăm binevoitori și bine dispuși, cu autorul și cu actorii. Ridem, dar cu frînă, cu jumătate de gură adeseori, pentru că nu ne mai amuză giumbușlucurile și poveștile cu frație gemeni care nu s-au văzut de mult, dar toate acestea nu ne împiedică să ne dăm seama cît de mult a preluat teatrul de mai tîrziu din recuzita acestor începuturi de teatru de curte sau chiar de bîlci. Costin Marinescu, din cîte ne dăm seama, a îmbogățit textul cu elemente din epocă, pentru a-l face mai complex ca lecție de teatru și act de cultură; investiția sa de imaginație precum și participarea actorilor cu propria lor inventivitate la acest joc debordant fac din acest spectacol un moment util și amuzant al stagiunii încheiate. E greu să uiți pe cineva din distribuție : pe Ștefan Radoff, care schimbă fețele spectacolului ca un jolly-joker și care pune atita suflet în cascada de calambururi, jucînd cu savuros apetit pentru pantomimă tot ceea ce nu poate spune textul, pe Anda Caropol cu jocul ei detașat, amuzat, distanțat, care poate fi o mască a personajului dar și un punct de vedere al actriței asupra eseului de teatru propus, pe Petrică Popa într-un soț încornorat și îmbecil pînă la paroxism jucat cu pondere și eleganță, pe Ruxandra Sireteanu care învîrte toate ițele pe degete și se agită deșucheată într-un război de fuste și de tranșee de alcov, pe Valeriu Preda cu o nonșalanță de spadasin sentimental confundat cu propria sa soră și care se joacă bine cu travestiurile, mimîndu-se parcă mereu pe sine și comentîndu-se cu zeflemea, pe Ion Punea care dilată frumos, credibil datele unui personaj schematic în text, un malefic vînzător de suflete și codoș de sentimente, cititor în stele și negustor de naivi demn de ținut minte și expresiv în distribuție. Ioana Crăciunescu se lasă aici pradă tuturor posibilităților (reținute) acordate de rol într-o comedie care o amuză și pe care o interpretează cu umor, ca într-o frumoasă vacanță sau într-o poveste de adormit copii.

Merită să fie văzută această piesă. Cel puțin ca istorie a teatrului, ca să nu mai vorbim de reprezentație : regizorul Costin Marinescu seamănă cu un iluzionist ce ne arată o cortină frumos colorată din buzunarele căreai scoate o mie de porumbei, o mie de baloane colorate, o mie de artificii, de efecte pirotehnice, o mie de măști, o mie de hohote de rîs pregătite cu prea multă grijă și meticulozitate, care nu trec întotdeauna rampa ca prospețime și spontaneitate. Dar, oricum, spectacolul este plăcut, deși, din nefericire, se uită repede. Rezultatul unei comedii superficiale de intrigă și împrumut din Plaut, din Boccaccio, „amețită" cu moravuri și năravuri de epocă, bine gîndită însă și bine pusă în scenă.

ADRIAN DOHOTARU

MUZICA

Mesaj umanist peste timp

Am în față un disc care poartă titlul „Coruri celebre din opere". Grafica splendidă a copertei, semnată de **Mihai Oroveanu**, te îndeamnă să deschizi mapa și să pornești, cît mai repede, pikupul. Fac și acest lucru și, în timpul audiției, îi felicit — în gînd — pe cei de la Electrecord, care, într-un timp relativ scurt, au reușit să treacă de la o producție adesmediocră tehnic, plină de fișituri și pocnituri, ori de distorsiuni, la o competivitate pe plan mondial cu marile și vechile case de discuri ; dovadă, premiul **Koussewitzki**, decernat în 1982 de severul juriu mondial al discului, distincție care constituie o aleasă mîndrie pentru fiecare muncitor, tehnician și artist al fabricii din Militari !

Despre discul realizat de Corul bărbătesc al Ansamblului „Doina" al Armatei s-au mai scris cîteva cronici. Îmi dau seama, după audiție, că elogiile ce i s-au adresat au fost pe deplin justificate. Sînt justificate de omogenitatea vocilor, conduse de **Gheorghe Popescu**, de muzicalitate și frazare, de dramatism și exuberanță, de masivitate și delicatețe, de minuțiozitatea în care au fost realizate cele cîteva partituri corale celebre din operele „Freischutz", „Fidelio", „Olandezul zburător", „Ernani", „Nabucco", „Trubadurul", „Faust" și „Carmen", lîngă care s-au alăturat și altele, din lucrări mai rar cîntate la noi, cum ar fi operele „Sadko" de **N. Rimski-Korsakov** și „Demonul" de **Anton Rubinstein** ; muzica românească este și ea reprezentată, prin fragmente din „Ion Vodă" de Gheorghe Dumitrescu. Conducătorul și dirijorul întregului ansamblu, colonelul **Sergiu Eremia**, merită — cu prisosință — un galon în plus, de data aceasta artistic...

Cunoscutul nostru ansamblu ostășesc promovează un repertoriu format din **cîntece de masă, pentru masă**. Dar nu cu o privire îngustă, așa cum se observă la atîtea alte formații, ci cu o viziune cuprinzătoare ; căci și Beethoven, și Wagner și, mai cu seamă, Verdi, au expus în corurile lor, care formează obiectul acestui disc, mesajul **binelui**, al **patriotismului**, al **speranței** de libertate și o viață mai bună. Îngemănarea acestor idei generoase cu mesajul umanismului socialist al zilelor noastre e cît se poate de fericită.

Corul Ansamblului „Doina" al Armatei merită din plin felicitările noastre !

CLAUDIU NEGULESCU

CRITICA

De la teză la ipoteză

Într-o vreme cînd critica noastră reclamă cu vehemență (e drept, intermitentă) sinteza, demonstrînd atît oportunitatea cît și riscurile absenței ei, Nicolae Manolescu pare să fie singurul critic profund necomplexat de această idee. Compartimentele operei sale critice nu sînt neapărat complementare (în orice caz, nu în chip evident) : **Arca lui Noe** nu întregește în diacronie exercițiul foiletonistic în plan sincronic, **Contradicția lui Maiorescu nu se așază** neapărat alături de **Metamorfozele poeziei** sau de **Sadoveanu sau utopia cărții** din intenția de a jalona teritoriul „de cucerit" al unei viitoare istorii a literaturii sau pentru a demonstra neapărat vocația interpretativă și a construcției (deși, fără îndoială, ele dau seamă și despre acestea), **Temele** nu confirmă neapărat **Lecturile infidele** ș.a.m.d. Urmărirea cu obstinație (fie ea și intelectuală) a unei strategii vizînd globalitatea și exhaustivitatea este tot ce poate fi mai străin spiritului lui N. Manolescu. Ceea ce-l singularizează, ca mentalitate critică vorbind, este tocmai **instinctul autorității** și siguranța pe care el o conferă tonului. El temperează tentația justificativă, reducînd-o la echilibrul teoretizării, el acordă cu dezinvoltură valoare de întreg judecății parțiale, admite corecțiile re-lecturii, jocul de „unghiuri" (de lectură). De ce refuză de ani și ani Nicolae Manolescu să-și adune în volum cronicile literare ? Iată o întrebare pusă nu o dată și care ascunde în genere o anume iritare, ca în fața unui prezumțios boicot al facilității, o întrebare la care s-a și răspuns și la care a răspuns uneori însuși autorul („Adunate în volum, foiletoanele se ofilesc precum florile mutate din grădină în glastră" — **Teme**, 1971). De ce își adună N. Manolescu în volum însemnările de lectură, ideile critice, meditațiile cu impuls livresc, notele de călătorie, pagini de jurnal — într-un cuvînt **Temele** ? Iată o altă întrebare, mai puțin comună, pe care ne-o punem la lectura celui de-al patrulea volum, recent apărut (**Teme 4** — Ed. Cartea românească, 1983) — carte etalind o aceeași formulă critică, ajunsă însă la maturitate, meritînd așadar statutul de specie literară.

Temele sînt reperele unor capricioase trasee ale lecturii : de la Cervantes la Proust, de la Lovinescu la Dürrenmatt, de la **Tristan și Isolda** la Homer și Platon, de la Caragiale la Thomas Mann, cu escale repetate în G. Călinescu ș.a.m.d. Aici, ca și în celelalte volume de **Teme**, spațiul (și timpul) literaturii sînt străbătute nu cu sagacitatea arpentorului, ci cu frenezia destinsă a călătorului în pas de duminică. În zadar vom căuta în **Teme 4** contururile unei hărți a erudiției, împinsă cu abilitate sub ochii noștri, zelul distrugătorului de pete albe. N. Manolescu nu se arată preocupat să lase impresia de cuprindere, de varietate. El revine adesea, sub imperiul fascinației interioare, asupra aceluiași autor (Călinescu este, în acest sens, campionul absolut, alături de el însă : Thomas Mann, Proust, Bacovia, Eminescu, Hortensia Papadat-Bengescu ș.a.), punîndu-l mereu în altă ecuație, revine asupra acelorași idei literare (critică și cronică literară, obiectul is-

CAP LIMPEDE

■ **Transilvania.** A intrat în tradiția vieții culturale sibiene apariția în fiecare vară a unui număr special al revistei **Transilvania** dedicat literaturii germane din România. Numărul 7 din acest an este însă, dincolo de frumusețea acestui gest devenit un afectuos ritual estival, o reușită gazetărească indiscutabilă. Două sînt punctele forte ale acestui ultim număr : ancheta pe marginea volumului **Vînt potrivit pînă la tare. Zece tineri poeți germani din România** (Ed. Kriterion, 1982), preluată fragmentar după „Neuer Banater Zeitung" nr. 2/3 pe 1983 și substanțiala **Revistă a revistelor**, cu tot apendicele ei numit **Accente**. Republicarea intervențiilor lui Traian T. Coșovei, Mircea Cărtărescu, Mariana Marin, Elena Ștefoi, Ioan Buduca, Matei Vișniec, Ion Bogdan Lefter, Liviu Antonesei, Nicolae Prelipceanu nu este, cum s-ar putea crede, o soluție de minimă rezistență, ci echivalează cu restituirea în românește a unei excelente inițiative. Față în față, două generații poetice simultane (de expresie lingvistică diferită însă) își caută apropierile și diferențierile definitorii. Paradoxal, ceea ce spun tinerii poeți și critici români pe marginea volumului de la Kriterion este cu mult mai definitoriu pentru propriul lor profil poetic de generație. Dacă în **Vînt potrivit pînă la tare** Ioan Buduca vede „continuarea unei tradiții germane puternice", Mircea Cărtărescu crede dimpotrivă că la ei „legătura cu tradiția se face mai ales prin respingere". Apoi, Elena Ștefoi găsește ca trăsătură comună între cele două universuri poetice „exploatarea estetică a ironiei", în timp ce Ion Bogdan Lefter constată la același poeți un „apetit ironic" mai puțin generalizat. Cu toate aceste subiectivități ale lecturii, facilitate probabil și de contactul cu această poezie **în traducere**, trebuie subliniat încă o dată că dezbaterea cu pricina este cea dintîi provocare la autodefinire „în bloc" a generației poetice '80.

Revista revistelor se remarcă printr-o formulă originală — de panoramic revuistic tematic, „regizînd" un dialog adesea spiritual, binevenit, între reviste de pe tot cuprinsul țării.

Evident, sumarul mai cuprinde și alte titluri demne de interes, din care spicuim acum doar grupajul de texte, evocări, comentarii **Centenarul Franz Kafka** (una din prea puținele întreprinderi prilejuite de aniversarea marelui scriitor german), contribuții de istorie literară (Mircea Popa — **Românii în periodicele germane din Transilvania** — 1841, 1860, însemnările în limba germană din **Caietele lui Eminescu**, transliterate de Mariana Petrescu și prefațate, de astă dată, de Marin Bucur și Dan C. Mihăilescu), poezie germană în traducere românească (fiecare număr 7 din „Transilvania" tinde să devină astfel un adevărat maraton pentru excelentul traducător care este Mircea Ivănescu, secondat în chip strălucit de Ioan Mușlea) proză, cronică muzicală și plastică etc. **(Tania Radu)**

■ **Litoral în festival.** O adevărată vacanță gazetărească este cotidianul „independent" (de buletinul meteo, de competența juriului, de cum se vorbește în filmul românesc, de presa centrală, de fapt, degeaba ș.a.m.d.) al Festivalului filmului românesc de la Costinești (ediția 1983). Zece zile, zece **Secvențe** stînd sub semnul citorva dictoane mobilizatoare : „festivalurile trec, **Secvența** rămîne", „una filmăm, alta semnăm", „profesioniștii de azi, amatorii de mîine" etc. Prestigiosul cotidian estival cuprinde **Răspunsuri la întrebări care nu s-au pus încă**, rubrica **De la trimisul nostru** (în ploaie, în hol, în jurul lui Ovidiu Iuliu Moldovan, în jurul obelisculuî), indiscreții (simpatice) sub titlul **Serialul nostru : fii și fiice** (cu varianta : **neveste și iubite**), o remarcabilă selecție **Din cugetările lui Gabriel G. Florea** („Cuget, deci insist", „Asta e", „Am un prieten care n-are nici un prieten", „Ieri eram CINEVA, azi e marți" etc.), **Antipatafizica** — rubrică de anti-interviuri semnate de (anti ?) Adrian Pintea și multe altele. Am apreciat îndeosebi „trilanțul" după primele trei zile de concurs, planul tematic de perspectivă (în special ideea de film despre cuplul de tineri proprietari — producători — beneficiari), propunerile de măsuri „pe adresa Festivalurilor internaționale pentru a da ocazia premierii vreunui film românesc" (de reținem în mod special pe toate). Am gustat melanjul de umor afurisit din primele numere și umor scrîșnit (din cauza nesomnului, probabil) din ultimele. Am păstrat (și noi) un moment de reculegere o dată cu anunțarea clasamentului (în **Secvența : „Comunicat.** După anunțarea premiilor, toată lumea s-a bucurat în liniște"). Am văzut cum Horațiu Mălăiele „se exprimă", cum „insistă", cum „ne-a plictisit deja", dar și cum „se uită la juriu" în numărul 10 (!). Am invidiat calitatea aproape ireproșabilă a corectorilor ziarului. În sfîrșit, am vegheat și noi alături de acei „oameni care n-au dormit" : Ion Cristoiu, Sabina Pop, Cornel

torlei literare, document și interpretare, spiritul polemicii etc.). Dacă **Teme** (1971) păstra încă aparența unei culegeri de eseuri (există acolo și o secțiune intitulată astfel), în care premisa, ipoteza sînt urmate de o demonstrație aproape meticuloasă, **Teme 4** impune deja o altă manieră de „a pune culoarea" : în tușe sigure, rapide, cu o mare economie a gestului. Adept al criticii **de interpretare (Tăietorul de lemne)**, N. Manolescu **verifică** o ipoteză, o premisă (terminologia îi aparține) și nu **constată** prezența sau absența argumentelor care să valideze o tează prealabilă. Astfel, în **Ioana și Adela**, interpretarea psihanalitică a **Adelei** lui Ibrăileanu pornește de la o **temă** — aceea a funcției referințelor livrești în demersul hermeneutic — și nu de la o teză. Vianu este abordat — și amendat — din unghiul definiției pe care o dă stilului (**Fruna și ceapa**), Bacovia este privit nu prin lentilă simbolistă, ca de obicei, ci în descendență rimbaldiană, în registru modernist (**Primitivul Bacovia**). Aparte este și formula recenziei aici în **Teme 4** : cronica de traduceri (André Scobeltzine — **Arta medievală și rolul ei social**, Armin și Hans-Helmut Wolf — **Drumul lui Ulise**, Robert de Sizeranne — **Măști și figuri din Renașterea italiană**), total neortodoxă, devine simplu pretext de meditație culturală, care **propune** o ipoteză personală acolo unde de obicei s-ar fi **expus** ipoteza autorului.

Că este vorba în **Teme 4** de o vădită plăcere a lecturii, de o nevoie a lecturii, de o savoare a excursului (liber aici atît de rigorile construcției ample cît și de efortul de supunere a unei materii în continuă mișcare din cronica literară) ne-o dovedește prezența „fragmentelor" (**Fragmentarium, Amfibologie, Pitiziență și iubire, Zile de lectură** etc.), a notelor de călătorie (amendate „ab initio" de oarecare „cochetării" livrești — vezi **Fragmente pariziene**). Sumarul vădește o dezordine elaborată, scontînd evident pe efectele unei „gimnastici" a lecturii, prin alăturarea subiectelor din cele mai îndepărtate registre.

Teme 4 (și alături, evident, și anterioarele) este cartea unui critic necomplexat de sistem, după cum spuneam la început, ea este însă și un argument pentru saltul de la teză la ipoteză, pe care Nicolae Manolescu îl face în critica noastră.

TANIA RADU ■

CUGET, DECI EXIST

Însemnări despre Hyperion

Hyperion nu-l situat în universul static, ci în cel dinamic din care vine și pe care-l amplifică prin structura sa. Devenirea întru ființă se manifestă în structura lui existențială și epistemologică. Lumea supusă norocului și iubirii nu trebuie identificată cu universul devenirii. Nu trebuie trasă concluzia că această lume nu ar fi supusă devenirii, că nu ar cunoaște forța ei înnoitoare. Devenirea întru ființă este identică cu devenirea în universalitatea și specificitatea sa. Eminescu respinge tocmai ideea universului static, închis („strimt"). Hyperion este conștiința universală care descoperă natura strimtă, închisă, particulară, a lumii supuse norocului. Dar, în același timp, el își descoperă universalitatea în raport cu această lume. În raport cu ce definește el caracterul strimt al cercului în care trăiesc muritorii ? În raport cu esența sa paradigmatică de tip dinamic, deschis. Eminescu, prin Hyperion/Luceafărul, optează pentru cercul care nu se închide (cercul larg în care se include cercul „strimt"). Cînd spune : „Din sfera mea venii cu greu" el arată că avea deschiderea pentru lumea din cercul strimt. Dar venind în el a pus-o pe Cătălina într-o situație nouă : să se dedubleze și ea în ființă a acestei lumi și în ființă a lumii „de sus". Visul o face să fie de o natură cu Hyperion. Dar visul se răsfrînge și asupra condiției ei fizice. Putem spune că dedublarea Cătălinei stă sub semnul devenirii întru ființă. Cele două lumi vor comunica mai departe ca termeni ai unei relații născute din faptul că nici una nu este suficientă pentru a fi în sine. Ele vor fi complementare prin proprietățile opuse : **strimt** și **larg**. Luceafărul/Hyperion și-a verificat atributul prin visul Cătălinei, prin dorul ei de altă lume, iar Cătălina a spart, dedublîndu-se, atributul : a dedublat atributul său și al lumii și a deschis o cale. Declarația el că „pe calea ce-ai deschis n-oi merge niciodată" trebuie citită ca purtînd o informație despre o dublă deschidere : a **largului** către **strimt** și a **strimtului** către **larg**. Și încă : nu voi fi pe deasupra mergătoare. Dar ea este pe deasupra mergătoare prin vis, prin ochii noi pe care-i are pentru **largul** lumii. Și are acești ochi prin calea **largului** activ răsfrînt în atributul **strimt**, în dialectica ascunsă a acestuia. Putem spune că gîndirea lui Eminescu se situează în orizontul gîndirii care gîndește dialectica. De aceea, el reușește performanța remarcabilă de a deschide o cale nouă nu numai pentru universal, ci și pentru particular și individual. Trecerea Luceafărului în opusul său intern (= în particular, ca să păstrăm magistrala formulă hegeliană) prin comunicarea cu Cătălina : „Cum ei din cer o auzi, / Se stinse cu durere, / Iar ceru-ncepe a roti / În locul unde piere : // În aer rumene văpăi / Se-ntind pe lumea-ntreagă, / Și din a chaosului văi / Un mîndru chip se-ncheagă ; // Pe negre viețele-i de păr / Coroana-i arde pare, / Venea plutind în adevăr / Scăldat în foc de soare".

Și Cătălina intră în orizontul gîndirii care gîndește dialectica. Ne-o spune Cătălin : „Ce voi ? Aș vrea să nu mai stai / Pe gînduri totdeauna". Opusul Luceafărului îl aflăm în Cătălin : „Băiat din flori și de pripas". Prin urmare, un tînăr al lumii trecătoare, al lumii fără lege universală. În opoziția dintre Luceafăr și Cătălin se definesc două universuri, două lumi. Cătălin recunoaște și el calea deschisă, dar numai pe latura ei negativă. Cătălin se raportează la contrariile dialectice în maniera lui Mefistofel. El gîndea după principiul : sau, sau.

ION STROIE ■

DOSAR

Un tezaur

Cartea pe care o publică Iulius Țundrea, **Fonoteca de aur** pune în lumină tezaurul comunicărilor făcute la radio, de-a lungul a șase decenii aproape, de reputați oameni de știință, litere, arte, savanți și scriitori, români și străini, care au abordat cele mai variate teme și au sintetizat cu puterea minții și a cuvîntului lor adevăruri fundamentale despre istoria, civilizația, aspirațiile și creațiile românești, despre tezaurul culturii universale. Colaborînd în ultimul sfert de secol cu această instituție și răspunzînd la solicitarea autorului, am notat cîteva considerente asupra „muzeului sonor al culturii românești" (p. 174-177), pentru a formula și planul unor antologii în care să se tipărească odată toate conferințele **memorabile ținute la** radio de învățați ca : Iorga, Goga, Blaga, Arghezi, Coandă, Elena Văcărescu, Titulescu, Rebreanu, Bacovia, Vianu, Călinescu.

Fonoteca de aur e o realitate vie prin glasul imortalizat al marilor spirite creatoare de cultură, iar valorificarea acestui tezaur o sugerează mai bine cartea recentă, cu acest titlu simbolic, întocmită de redactorul inspirat, care a pus rînduială, străduindu-se să amplifice și să readucă în actualitate, treptat, săptămînă de săptămînă, în fiecare simbătă după amiază, aceste inestimabile valori ale minții și graiului românesc. Iulius Țundrea face un istoric al constituirii muzeului sonor al culturii naționale, se oprește, în capitole dense, la colaborarea marilor personalități ca cele citate și întregește volumul cu sintezele actualității : vocile poeților, ale prozatorilor, criticilor, publiciștilor, istoricilor, dar și ale savanților, oamenilor de artă, ale eruditilor străini, — după care, firește, urmează argumentele concise „pentru ca Muzeul sonor..." să existe și să-și amplifice prin difuzare valoarea resurselor documentare inegalabile.

Noi credem că pe lîngă cele spuse în cartea aceasta frumoasă, revelatoare, instructivă, s-ar cuveni înființată o **Bibliotecă a radioteatru**, care să publice serii de volume conținînd comunicările tezaurului existent. Conferințele ar deveni cărți, și am avea un volum sau mai multe cu scriitori, cu savanți, muzicieni, pictori, sculptori, ziariști, inventatori, autori străini etc. — toate texte inedite. Ele există, cadrul tehnic și mijloacele de editare nu trebuie să pună probleme. E vorba de un **tezaur unic** de cultură care se cuvine să devină, prin cărți, al tuturora.

GH. BULGAR ■

Argument

Despre catalogul expoziției personale

Catalogul unei expoziții de artă, indiferent de mărimea lui, de numărul și notorietatea numelor care certifică inzestrările artistului, de calitatea tiparului trebuie să ofere un minimum de informație. La o primă vedere, orice tipăritură de tipul catalogului pare să răspundă nevoii de informare. E puțină magie în lucrul unei cărți și poate de aceea sîntem înclinați să vedem un rost subtil chiar și în scrierile fără nici un rost. Catalogul de expoziție face anume autoritate la public îndeosebi din pricina obscurității țelului. Avînd în mînă catalogul, nu ești — neapărat — mai dumirit asupra celor ce se întîmplă în galerie. Pleci, e drept, cu o broșură pe care n-ai plătit o para, uneori broșura e atît de cochetă încît îți închipui că merită s-o păstrezi, că ai să primești cîndva din ea lămuririle ce nu le-ai avut azi, iar vremea trece și catalogul își spune limpede soarta : ceva cu un folos îndoielnic, dacă nu de-a dreptul nefolositor.

De-a lungul anilor am strîns, frecventînd expozițiile și scriind despre ele, sute de cataloage de tot felul. Deoarece locul ocupat de ele în bibliotecă reclama cam de multișor o ordine, m-am străduit s-o găsesc. În principiu, o bibliotecă de cataloage de expoziții personale e un instrument cultural de care n-ai putea să te lipsești, dacă vrei să fii un om informat, să știi în orice clipă ce se petrece în domeniu, în atelierul fiecărui artist. Nici un dicționar de artă contemporană nu suplinește funcția a o mie sau două mii de cataloage. În realitate, alcătuirea cel mai adesea amabilă și protocolară a acestora le face de neutilizat. Pentru că un catalog se tipărește într-un tiraj cam cît al cărților de poezie, dar — orice s-ar zice, — tiraj, e de presupus că o seamă din obișnuiții expozițiilor de artă au strîns, în timp, un raft sau două de cataloage, în care — întocmai ca într-un raft cu plachete de versuri — pun sufletul. E foarte greu să arunci în mașina de topit hîrtie zeci și sute de cărțulii cu imagini (pictură, sculptură, grafică, arte decorative). Încercînd o selecție — și, deci, o conștientizare a criteriilor întocmirii unui catalog — descoperi că, în mare parte, întreprinderea e de un amatorism sancționabil. Conținutul și designul catalogului par a fi grija și riscul artistului. (În definitiv, regia proprie îi îngăduie autorului să-și rateze și singur cartea !). Cu producția de cataloage de expoziții a mai multor ani în față, începi să bănui ideea că, de fapt, nimic n-ar justifica nici stîngăcia, nici excesul de orgoliu, nici munca irosită la lucrarea ei. Sigur, există un procent de cataloage aproape indispensabile pentru studiul monografic al unor vieți de creație și în ele găsești exact ce aperi să găsești : un curriculum vitae bine redactat, o explicație probă dată de artist la metoda sa, un inventar de citate ori de texte întregi referind la arta respectivului, o sumă de reproduceri bune. Pagina e tehnoredactată atent, cu maximum de înțeles în minimum de spațiu. Se simte, îndeobște, mîna unui om de meserie, o imparțialitate — să-i spunem așa — partizană, știut fiind că nu-i nici o rușine să te lași consiliat de un om calificat în organizarea unei expoziții și în redactarea catalogului.

Timpul estompează calitățile unui catalog și-i exagerează cursurile. Artistul gîndește, cu fiecare expoziție, un nou, un plus de modernitate, arta tinerilor are un acuzat teren teoretic, or e ciudat că în cataloagele expozițiilor tinerilor chiar teoreticul lipsește. Un soi de pudoare ce face din capul locului catalogul inoperant. Dacă e vorba de o creație pornind cu o teză, dintr-o platformă de idei, nu-i oare un semn de respect față de public și față de critic să încerci, tu, artistul inovator și chiar teoist, o expunere de motive ? E drept, puțină șaradă în relația artist public stîrnește curiozitatea și precipită relația, dar prea multă șaradă poate fi păguboasă. Nu-i oare semnificativ că artiștii noștri mari se adresează publicului în cataloagele expozițiilor, cu simplitate, cu claritate, cu mare grijă la proprietatea termenilor ? Cea mai revoluționară inovație artistică are tot o cauză simplă și care merită a fi turnată în cuvinte pe înțeles. E foarte obositor să citești prefețe unde criticii, excedați evident de sarcină, trudesc, cu dicționarele de sinonime în mînă, să exprime complicat și cu ton sacerdotal niște evidențe. Despre lipsa de **conținut** se poate vorbi mult și cu efect modest, întrucît în chestiuni de conținut fiecare este expert. Ce supără însă mai mult decît puținătatea informației, e „varietatea" formatelor. Orice firmă serioasă luptă să impună tipare. E de neînțeles cum galerii de tradiție — Simeza, Orizont, Galateea, Căminul artei — nu reușesc să acrediteze un tip de catalog numai al galeriei. Galerii importante din toată lumea țin cu strictețe la tipicul cataloagelor ce le editează. Oare ce-i onorant și cu eficiență dovedită într-un loc, trebuie neglijat atît de lesne în altul ? O serie înseamnă o normă și un barem de informație, or asta se cam pierde din vedere.

TUDOR OCTAVIAN ■

CAP LIMPEDE

Brahaș, Radu Caranfil, Dan Dumitrescu, Șerban Drăgușanu, Gabriel G. Forea, Ioan Lazăr, Grid Modorcea, Cornel Medvedov, Adrian Pintea, Florin Ștefănescu (Linu), Manole Teodorescu, Nicolae Ulieriu, Emilian Urse și Virgil Vătă, și pe care îi asigurăm că — măcar acum — pot dormi liniștiți : **Secvența e o bucurie rară. Ce ne-am putea dori mai mult ?** **(Tania Radu).**

■ **Prezențe coregrafice românești în Italia.** Școala românească de dans își afirmă și își confirmă, în continuare, valoarea și prestigiul artistic și în Italia.

Numeroasele turnee, încununate de mari succese și alese aprecieri, ale marilor noastre ansambluri coregrafice profesioniste, Baletul Operei Române din București, Ansamblul de balet clasic și contemporan „Fantasio" din Constanța, au suscitat un interes deosebit din partea unor instituții de învățămînt coregrafic din Italia, care au apelat la colaborarea unor balerini și balerine din țara noastră, artiști care își afirmă acolo și vocația de coregrafi, dobîndind o deosebită autoritate artistică.

Avem reprezentanți ai baletului românesc la Bari, Reggio Emilia și alte localități.

De două stagiuni încoace ne parvin elogioase ecouri de la Centrul internațional de dans din Cosenza (Calabria), condus de Isabella Sisca, fondatoare și animatoare a acestei școli, care ființează de nouă ani. Trei balerini ai Operei Române din București predau acolo tehnică clasică, Cecilia Covaci, tehnică de caracter, Bela Covaci și repertoriu, Ilie Suciu. Acestora li s-a adăugat, în ultimele luni, și primul balerin Marin Alecu.

„Il giornale d'Italia" din iunie 1982, comentînd ținuta spectacolelor italo-române de dans, care încheie anul academic, spune că prezența românilor la Cosenza „asigură o calificată pregătire pentru numeroșii elevi ai centrului", imprimîndu-le „o completă formație tehnico-expresivă", iar dansurile de caracter montate de artiștii români probează o „riguroasă construcție coregrafică".

Într-o scrisoare adresată, anul trecut, conducerii Operei Române din București, de către Isabella Sisca, se relevă faptul că românii au demonstrat nu numai înalte calități profesionale și artistice, ci au și devenit, în scurtă vreme, prieteni apropiați ai tinerilor lor elevi. „Ei — se remarcă textual — își onorează, prin munca lor, patria". **(Gheorghe Stănescu).**

■ **Biblioteca din Satu Mare.** Dincolo de coperțile unei cărți, dincolo de pagina de gardă descoperi un univers în „devălmășie", în care te simți confortabil. Alteori îți „stimperi" propriile neliniști și-ți încerci sporite bucurii, îți refulezi propriile drame și alungi insomniile. Nu vorbesc aici, neapărat, de adevărații bibliofili, ci despre oamenii care, iubind cartea, o deschid cu o anume grijă și cu înfrigurare, cu un soi de tandrețe, ca nu cumva să tulbure spiritul și universul respectivei cărți.

Mi-au venit toate acestea în minte — și multe altele — aflîndu-mă în impozanta sală de lectură a Bibliotecii din Satu Mare. Îmi aduc aminte ca, elev fiind, cu greu prindeai un loc în vechea și neîncăpătoarea sală de lectură. Acum, are circa 100 de locuri. Ce-i drept, e drept, se și pierndă pe-aici și zăbovesc asupra filelor albe „cu oi negre", circa 60-70 de cititori zilnic, după cum avea să ne-o confirme bibliotecarele Angela Ghencean și Maria Diuță. Directoarea bibliotecii, Ana Șter, ne relata că fondul de carte existent se ridică la 145 000 volume, din care 67 000 volume reprezintă fondul de carte veche, iar alte 500 de tomuri reprezintă **cartea din patrimoniu.** Cu bucurie am descoperit și 4 cărți foarte vechi, 4 incunabule : Aristofan, „Comedii", Teocrit, „Idile", Cicero, „De officiis" și, respectiv, „Questionum Tusculane".

Firește că ne-am interesat și de numărul cititorilor. Răspunsul a venit prompt. Între 9 000—10 000 de cititori înscriși la cartotecă ; din toate categoriile socio profesionale. **(Dorin Sălăjan).**

■ **Închiderea stagiunii operei.** Sfîrșitul lunii august coincide cu programarea ultimelor spectacole estivale ale Operei Române. Astfel, simbătă, 27 august, la orele 18, prima scenă lirică a țării programează cea mai populară operă a lui Verdi, **Traviata.** Sub bagheta dirijorului Constantin Petrovici, iubitorii genului se vor putea reîntîlni cu Lucia Țibuleac, Florin Diaconescu, Eduard Tumageanian, într-un spectacol ce se joacă mereu cu casa închisă. Duminică, 28 august, orele 18, un alt titlu de succes : **Bărbierul din Sevilla** de Rossini, spectacol susținut de o echipă tînără, ce va prezenta și doi debutanți : tenorul Nicolae Bratu îl va interpreta pe contele Almaviva, iar baritonul Bogdan Pancu pe Don Bartolo. La pupitru : Carol Litvin. În fine, ultimul spectacol al stagiunii festivale va avea loc miercuri, 31 august, orele 18 : **Răpirea din serai,** Regia spectacolului este lăcătită de George Teodorescu, iar conducerea muzicală va fi asigurată de Lucian Anca. **(A. C.).**

23 August 1983

DEMONSTREAZĂ POPORUL ROMÂN LIBER ȘI STĂPÎN PE DESTINELE SALE

Ceaușescu - România - Pace!

„Nu există drept mai important decît dreptul de a trăi în pace, de a trăi liber ! Și vom face totul pentru a ne aduce contribuția la victoria păcii, la dezarmare, și în primul rînd la dezarmarea nucleară !" Aceste cuvinte ale tovarășului Nicolae Ceaușescu sintetizează pregnant o linie-forță a politicii partidului nostru, conform căreia între problemele dezarmării și cele ale dezvoltării există o relație strînsă, organică.

În acest fierbinte august 1983, cînd întreaga țară se mîndrește și se bucură de rezultatele obținute în anii în care a cunoscut cea mai rodnică și cea mai dinamică dezvoltare din istoria ei și privește încrezătoare spre noi orizonturi de progres și bunăstare, mesajele adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, tovarășului Iuri Vladimirovici Andropov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, și președintelui Statelor Unite ale Americii, domnul Ronald Reagan, cerînd să se facă totul pentru oprirea amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune, pentru retragerea și distrugerea celor existente, și conținînd propuneri pentru scoaterea din impas a dezarmării nucleare, proiectează puternic în conștiința oamenilor de pretutindeni personalitatea de prim rang a președintelui Nicolae Ceaușescu printr-o nouă inițiativă de larg ecou. Ea dă un răspuns clar celor mai grave și mai acute probleme care confruntă omenirea în momentul de față.

România — se arată în aceste mesaje — consideră că este posibil să se încheie cu succes în 1983 negocierile sovieto-americane de la Geneva și că în prezent se impune, pînă nu este prea tîrziu, să se acționeze de ambele părți, pe bază de propuneri reciproc acceptabile și într-un spirit de conlucrare, pentru a se conveni un acord care să corespundă intereselor și aspirațiilor popoarelor europene, ale popoarelor sovietic și american, ale păcii și securității pe continentul nostru și în lume. Cît timp se desfășoară negocierile și cît timp există o cît de mică șansă de a se ajunge la neamplasarea de noi rachete, trebuie făcut totul pentru a se obține rezultate pozitive, pentru succesul tratativelor.

În cazul că pînă la sfîrșitul acestui an nu se va realiza un acord, România consideră că ar trebui făcut totul pentru a se ajunge la o înțelegere ca hotărîrea N.A.T.O. privind amplasarea de noi rachete nucleare în Europa să fie amînată cel puțin pînă la sfîrșitul anului 1984—începutul anului 1985, urmînd ca în acest răstimp să fie continuate negocierile. Aceasta ar demonstra dorința ambelor părți de a se realiza un acord prin negocieri, ar răspunde așteptărilor și ar fi salutată de popoarele europene, de toate popoarele lumii, evitîndu-se amplasarea de noi rachete cu arme nucleare care ar deschide calea intensificării cursei înarmărilor și a sporirii pericolului de război. În perioada continuării negocierilor, U.R.S.S. ar trebui să dea garanții, în sensul declarațiilor anterioare, că va opri desfășurarea de noi rachete cu rază medie de acțiune și modernizarea lor, și că va reduce în mod unilateral o parte a acestora aflate în zona europeană a teritoriului Uniunii Sovietice.

În condițiile că nu se va ajunge la un acord în legătură cu aceste propuneri, România consideră că ar fi posibil să se aibă în vedere cel puțin ca să nu fie amplasate rachete nucleare cu rază medie de acțiune pe teritoriul Republicii Federale Germania, Republicii Democrate Germane, Republicii Socialiste Cehoslovace și al altor state, ca o măsură intermediară pînă la realizarea unui acord final în cadrul negocierilor sovieto-americane.

Cele două mesaje cuprind și propuneri concrete menite să deschidă și să ușureze drumul spre eliberarea totală a continentului nostru de orice fel de armament nuclear. Astfel se propune, în primul rînd, crearea de zone denuclearizate pe continent, sprijinirea eforturilor consacrate creării de zone denuclearizate în Balcani, în nordul Europei și în alte părți ale continentului. În al doilea rînd, în contextul acțiunilor și eforturilor pentru înghețarea cheltuielilor militare și trecerea la reducerea lor, se propune ca Statele Unite și U.R.S.S. să adopte hotăriri unilaterale de înghețare a cheltuielilor militare pe viitorii doi ani la nivelul anului 1983 și ca în această perioadă de doi ani să se desfășoare negocieri în vederea trecerii la reducerea cheltuielilor militare, ceea ce ar avea o mare importanță politică, nu va afecta securitatea și capacitatea de apărare a celor două țări, ar reprezenta o contribuție practică la politica de dezarmare, la creșterea încrederii și securității internaționale.

Aceste propuneri echilibrate, concrete corespund intru totul intereselor vitale ale popoarelor, năzuințelor fierbinți ale poporului nostru, popor constructor, pe deplin conștient că încetarea cursei înarmărilor și dezarmarea ar crea climatul și mijloacele necesare pentru rezolvarea gravelor probleme social-economice ale lumii și îndeosebi pentru eliminarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice mondiale.

L. NICULESCU ■

Literatura și modelul uman al epocii noastre

Francisc Munteanu

(Urmare din pagina 9)

aflu ce se va întîmpla mai departe. Scriu o carte ca și cum aș citi-o. Nu dorm noaptea să aflu ce se va întîmpla mîine, cînd voi continua să scriu capitolul următor. Asta e partea de ficțiune.

2. Despre statutul eroilor din cărțile mele. Eroii cărților sînt eu. Eu, în condiția socială, familiară a eroului. Mă frămînt, mă străduiesc să găsesc soluții pentru personajul meu. Soluțiile, desigur, sînt soluțiile mele, într-o anumită problemă, într-un anumit timp istoric dat. Îmi iau răspunderea pentru fiecare personaj, mă confund cu ele.

Fără îndoială, în primul rînd mă preocupă dimensiunea individuală a eroilor. Într-o carte bună se reține în primul rînd individualitățile și mai puțin acțiunea. Morometele lui Marin Preda trăiește printre noi pentru că are o puternică individualitate.

3. Cred în model, și în cel care trebuie urmat și în cel care nu trebuie urmat. Care dintre noi n-ar fi vrut să fie în copilărie Făt-Frumos ? Frumos, bun, generos, puternic.

Fiecare cititor, răsfoind o carte, vrea să se regăsească în ea ; vrea să-și confrunte ideile, părerile, concepțiile cu cele ale eroilor. Personajele anti-erou sînt o modă, o dorință de a fi cu tot dinadinsul original. Îmi amintesc că, la începutul carierei, eram veșnic nemulțumit ; conflictele din fabrică mi se păreau fade, neinteresante. Eram în perioada marilor căutări de subiecte ieșite din comun ; inventam sinucideri, tragedii antice transpuse în zilele noastre, pînă cînd am descoperit pe Cehov. Am constatat cu uimire că eroii lui erau oameni simpli, banali, uneori șterși, care se bucurau pentru lucruri mărunte, erau triști pentru niște treburi pentru care mă întristam și eu.

Am muncit doi ani la fabrica de textile din Arad. Dar în perioada aceea n-am scris decît cîteva schițe banale. Abia după zece ani am elaborat „Statuile nu rid niciodată". După zece ani fabrica mi-a fost mai apropiată, eroii, de asemenea. Eroului principal i-am păstrat o sumedenie de însușiri inițiale și am mai adăugat și altele, așa cum aș fi vrut eu să fie. L-am vrut un model demn de urmat.

Eroi se pot crea în toate genurile : Gruia lui Novac s-a născut în rime, Ion în proză și dramaturgia a dat și mai mulți eroi. Deși am scris și piese, și scenarii de film, proza îmi place cel mai mult. E mai aproape de realitate, personajele își pot dezvălui și cele mai intime gînduri. Proza e viața însăși.

4. În conștiința tinerei generații, dimensiunea actului de la 23 August s-a conturat datorită operelor literare. Anii perioadei de reconstrucție se oglindesc tot în operele literare. Literatura este o cale de cunoaștere, nu numai în sens filozofic, ci și în planul istoriei. Iată de ce creatorul de literatură are enorme responsabilități. În urmărirea și îndeplinirea lor, criteriul este unul singur : adevărul, respectarea lui, căutarea lui uneori. Literatura are o mare putere modelatoare. Este un aspect de care trebuie să ținem seama necontenit. Asupra lui și, firește, și asupra altora, ne atrage atenția cuvîntarea recentă a secretarului general al partidului la Consfătuirea de la Mangalia. Cu certitudine, peste 50 de ani, cei care vor dori să se documenteze pentru anii 60—80, va putea să-și creeze o imagine a acestor ani datorită cărților care se tipăresc acum. Uneori, folosim cu jenă termenul de cronicari ai vremurilor noastre. Dar noi, scriitorii, asta sîntem. Mai buni sau mai puțin buni. Mai talentați sau mai puțin talentați. A nu te socoti cronicar al acestei epoci înseamnă să nu te socotești scriitor.

PLATON PARDĂU

(Urmare din pagina 9)

cu frumoase intenții de a fi pildă celor de față prezenți, cad în zona istoriei (dacă istoricii, bineînțeles, nu pretind științifice corectări scriitorului cronicar). Asemenea, reconstituirile de crîncene vremi, dacă ele nu intră în teritoriul de sensibilități ale prezentului. Sigur, există și curiozitatea în fața documentului, lumea citește și uită munți de cărți-document. Dovadă că le uită în trenurile vijelioase ale prezentului, în sălile de așteptare ale zilei de azi către ziua de azi, este că nu puține erori se repetă și rare sînt ambițiile de a egala recorduri din alte epoci.

Rămîne, deci, ambiția recordului azi, acum, aici. Rămîne modelul omului care își începe ziua de muncă sperînd sau deznădăjduit, care trăiește victoria de a-și vedea copilul admis la facultate sau propria lui idee admisă la cine știe ce concurs de idei care pot deveni fapte. Scriitorul nu se situează în afara acestui fel de model pe care eu l-aș numi al **omului care luptă**, care nu se dă bătut nici cînd e sigur că pierde, care știe că viața e un șir de cuceriri și pierderi, care față de ce el vrea să fie corect (față de el, față de ai lui !), care nu pleacă de pe suprafața pămîntului înșelîndu-se că a trăit altfel și altcum și altă viață. Care lasă simplul mesaj : așa a fost, așa am fost, așa am rezistat.

Pentru că orice viață e, din momentul conștiinței de sine, o problemă de rezistență morală în fața eșecului individual. Firește, încercăm să judecăm societatea în ansamblu, dar mare lucru nu vom pricepe în afara judecării valorilor morale individuale. Se poate întîmpla ca o societate să eșueze, drumul ei să fie sinuos, dar individul, oamenii să învingă, să se salveze. Nu vreau să desprind prin aceasta istoria individului de cea a colectivității. Văd aici explicația faptului că omul a izbutit totuși să se ridice deasupra vremurilor de cumpănă. Adică există un model uman etern și, în același timp, mereu altfel, concordant cu vremea. Un model uman etern al prezentului. Permanența lui, dacă reușim s-o surprindem, s-o înțelegem, constituie o șansă ca omul viitorului să ne accepte în cetatea lui, iar cel al prezentului să se oprească din trepidanta cursă către nu se știe unde și să caute punctele cardinale ale luptei pentru triumful binelui, cinstei, răspunderii față de sine însuși și față de cei din jur. Să le caute și să-și potrivească drumul după ele. E ceea ce ne-a cerut din nou, în vibrante cuvinte, secretarul general al partidului în recenta cuvîntare de la Mangalia. Romanul, mai ales, în momentul literar actual, are deplin resursele de talente scriitoricești ca modelul de erou al omului nou, eroismul acestuia să nu se piardă în neant. Avînd propria conștiință de sine, o are, implicit, pe cea a eșecului dar și a izbînzi întemeiate ferm pe adevăr.

Tudor Popescu

(Urmare din pagina 9)

precizare) personajul este „cheia reușitei". Spectatorul nu intră în sala de teatru gîndindu-se că va auzi rostindu-se de pe scenă idei interesante. Ar citi o carte de filozofie. El vine să vadă oameni interesanți, prinși, angrenați într-o întîmplare oarecare, dramatică sau comică. Oameni **interesanți, oameni adevărați**, oameni cu **un contur psihologic ferm**, în care el crede și ale căror destine și le **însușește**. Dacă personajele nu reușesc această apropiere de spectator, pînă acolo încît acesta să-i trăiască afectiv avatariile de viață, nu se produce impactul pe care îl dorește dramaturgul. Dimensiunea exponențială a unui personaj o presupune pe cea individuală și invers, un personaj numai cu date personale, dar fără să fie purtătorul unor idei pe care spectatorul să le desprindă din felul lui de a acționa și reacționa în fața vieții, devine pitoresc, studiu în sine, exercițiu de virtuozitate.

3. Începutul răspunsului la această întrebare este în răspunsul la întrebarea a doua. Un personaj, ca să aibă înrîurire asupra spectatorului, trebuie, mai întîi și mai întîi, să fie „om", adică să se înfățișeze ca un „om posibil", dominat, în bună parte, de problemele de viață ale spectatorului însuși. Această **recunoaștere** de către spectator dă credibilitate piesei și o apropie de spectator, influențîndu-l. Personajul credibil, al cărui destin și problematică de viață au fost însușite de spectator, devine un model pentru acesta. Sedus în planul ideilor, interesat de elevația gîndurilor pe care dramaturgul încearcă să le transmită, își însoțește mesajul piesei numai dacă ajunge la el pe calea unui destin uman. Un erou se înfruntă, în fața spectatorului, cu viața, se zbate să realizeze ceva, se ciocnește de opiniile și interesele altor eroi, se străduiește să înlăture mentalități caduce, ei înșuși modelîndu-se în această luptă. Din această zbatere continuă a lui, spectatorul desprinde un înțeles, un sens, o idee, își formulează un crez de viață, pe care și le însușește „la cald", adică trăindu-le. Spectacolul a avut o puternică influență asupra lui, ideea l-a cucerit pentru că era încărcată de afectivitate. Pornindu-se de la acest adevăr ferm, de curînd, s-a cerut oamenilor de teatru, de la cel mai înalt nivel al conducerii de partid, să se preocupe a da spectatorilor (cu precădere celor tineri) modele de viață care să joace un rol pozitiv în formarea lor ca oameni adevărați, care să le stimuleze elanul constructiv, să le trezească dorința unei comportări umane superioare. Această cerere trebuie înțeleasă nu în sensul de a configura caractere blînde, mălăiețe, cuminți, ci, dimpotrivă, în fața tînărului spectator să evolueze acei eroi care pot lăsa „urme adînci" în conștiința tînărului spectator, să-l tulbure prin destinul lor eroic (nu spectaculos), prin măreția caracterului, prin dăruire și abnegația cu care se angajează în construirea socialismului în țara noastră.

Caractere frumoase, prin pasiune, forță, credință nestrămutată în destinul lor și al poporului lor, fermitate în raport cu tot ceea ce grevează mersul nostru înainte. Fermitate care presupune o atitudine critică, deschisă, o stare de continuă luptă cu tot ceea ce mai strîmbă caracterele și destinele unor oameni, care trăiesc în socialism dar aspiră chiverniseala măruntă a societății burgheze. Un erou e mare, cred eu, mai ales, prin aceea că s-a eliberat pe sine de mentalitatea unei existențe închinate bunurilor materiale, și se dăruiește deplin semenilor săi.

4. Cred că din ansamblul teatrului contemporan românesc se desprinde limpede imaginea timpului nostru. Sînt unii critici care au părerea că teatrul românesc de acum ar fi prea legat de evenimentul trecător și că va deveni neinteresant în clipa rezolvării cazurilor vizate. Mi se pare neintemeiată această rezervă, deoarece teatrul de acum, ca și teatrul dintotdeauna, este strîns legat de realitate, dar din unghiul unei viziuni general-umane. Deficiența **trecătoare** dezvăluie raporturi umane, stări de spirit, aspirații ale acestui timp. „Situații trecătoare" ne dezvăluie și Gogol, și Caragiale. Situațiile sociale din piesele lor nu mai există astăzi și ele ne interesează „ca imagini ale acelui timp", în care omul avea o anume condiție socială. În afară de ansamblul dramaturgiei contemporane, cred că opera fiecărui dramaturg ce se la în serios tinde să lase o imagine a timpului său. Personal mă străduiesc să las în „comedia mea umană" această imagine. Dar cine parcurge opera lui D. R. Popescu, Paul Everac, Horia Lovinescu, Th. Mănescu ș. a. cred că-și conturează o imagine destul de fidelă a timpului nostru.

Eugen Uricaru

(Urmare din pagina 9)

tul, omul a trebuit să zboare în Cosmos. Știa că trăiește pe o sferă aproximativă, însă, cred, niciodată nu și-ar fi putut da seama de această aproximativitate (iertați-mi barbarismul) dacă nu s-ar fi distanțat de ea. „Detașarea" aceasta nu s-a putut face decît cu ajutorul imaginației. O imaginație necesară pentru a explora viitorul. Eu folosesc imaginația pentru a explora trecutul. Mobilul este același : vreau să văd cum arată în adevăr lumea în care și pe care trălesc. Aici și acum. Cosmonauții mei sînt personajele mele. Asemeni celor cu imaginație, eu nu pot zbura. Este una din probele „de foc" ale pregătirii pentru zborul în spațiul extraterestru : cei care au imaginație bogată sînt respinși. Imaginația rămîne pe pămînt. Asemenea acestor cosmonauți, exploratorii trecutului din cărțile pe care le scriu au o dublă misiune : să fie chiar lumea mea, cea în care trăiesc și eu, cel care l-am trimis, să fie reprezentanții ei și, în același timp, să vadă, să audă, să înțeleagă exact. Am, avem nevoie de experiența lor în acele lumi necunoscute, pentru a înțelege mai bine, pentru a vedea și auzi mai bine lumea noastră. Se deduce ușor că, respectînd prima lor misiune, personajele acestor cărți se străduiesc să fie reprezentative ; respectînd-o pe cea de-a doua, se străduiesc să fie cît mai mult niște individualități. Excesul unilateral dăunează în general, iar cît privește excesul în literatură, avem cunoștință de experiențe triste, chiar în literatura noastră. Mi se pare limpede că un personaj unilateral nu poate constitui un fel de a fi atrăgător, cu atît mai puțin convingător, deci un personaj unilateral nu are șanse de viață. Literatura se constituie ca realitate artistică, dar o **realitate**. Ea face parte din lumea noastră, așa cum tot ceea ce creează omul, bun sau rău, devine o realitate. Cititorul își alege din literatură personaje preferate, le putem numi și „personaje-model". În măsura în care acele personaje corespund imaginii despre sine și aspirațiilor proprii. Există și situația fericită cînd un om descoperă prin literatură o față necunoscută, sau nu îndeajuns de înțeleasă, a lumii. Deci modelul literar se constituie în baza aspirațiilor sociale, etice, morale etc. ale celor care caută în literatură o formă de realizare a acestor aspirații. Nu cred că literatura poate impune un model uman, însă sînt conștient că ea poate **oferi** un astfel de model. Rolul și rostul scriitorului adevărat cred că este acela de a înțelege care sînt realele aspirații ale lumii sale, spre a le oferi o șansă de realizare în opera sa. Cred că publicul își alege din multitudinea de întruchipări artistice pe acelea care, la un moment dat, sînt cele mai apropiate de imaginea sa despre sine. Această imagine este în continuă transformare și de aceea cred că și modelele se vor transforma. Asta nu înseamnă că nu există și modele perene. Există și tocmai acest fel de personaje, de opere, reprezintă valoarea supremă în creația artistică. Aceste modele sînt deasupra modelor, ele reușind să concentreze în personalitatea lor valori umane esențiale — șirul acestora poate începe cu Achile ori Ulise, poate continua cu Don Quijote, ajungînd la Pierre Bezuhov ori Ilie Moromete. Toți acești eroi literari — lista este eliptică, dar nu întîmplătoare — reușesc să atingă nu schematismul, ci esența comportamentului uman, devenind astfel modele. Un model adevărat trebuie să fie îndeajuns de viu și de generos pentru a fi în stare să elibereze din om energii benefice. Cît privește calea de a realiza un astfel de model, proza este tot atît de potrivită cît și poezia ori muzica, ori cele cîteva cuvinte spuse cu îngăduință ori fermitate atunci cînd trebuie... Tot ce este omenesc e foarte potrivit pentru a umaniza.

4. La această întrebare doresc să răspund punînd și eu o întrebare : de ce credeți că cititorii viitorului vor fi interesați de felul în care am arătat noi ? Cred că e firesc să fie interesați de felul în care arată ei și, de ne vor citi cărțile, sînt sigur că tot pe ei se vor căuta în cuvintele așezate pe hîrtie astăzi de noi. În măsura în care noi vom ști să le transmitem prin cărțile, construcțiile, arta noastră, felul nostru de a fi, pentru ca ei să fie și ai lor, altfel spus, în măsura în care vom ști să ne păstrăm specificul românesc pentru a-i încredința lor spre păstrare și îmbogățire — vom fi importanți pentru ei. Dacă ne interesează viitorul, atunci să încercăm să facem parte din el, așa cum au încercat și au reușit bunii noștri să facă parte din viitorul lor, din prezentul nostru adică. Ei există pentru noi fiindcă ne-au dat ființa națională, ne-au dat independența, ne-au dat Unirea. Dacă vreți, sînt dovezi incontestabile despre interesul lor pentru viitor. Dacă noi ne recunoaștem în cărțile noastre, cu siguranță că și cei din viitor vor avea ceva de recunoscut în ele.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

TOPUL MUZICII TINERE

Talon de participare nr. 4

august 1983

Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul realizat a fost întocmit pe baza scrisorilor primite în ultima săptămînă. Reamintim cititorilor noștri că pot trimite opțiunile pe adresa redacției, sub mențiunea Topul Cenaclului Flacăra, alăturîndu-le talonul de participare. Configurația topului este următoarea :

Piesa	Interpret	Autor	Punctaj
1. Antiprimăvara	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	616
2. La nunta ta	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	541
3. Totuși, iubirea	Májay Győző	Májay Győző	331
4. Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	305
5. La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	285
6. Crescătorul de cai	Poesis	Poesis	255
7. Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	240
8. Să ne iubim	Gil Ioniță	Gil Ioniță	232
9. Poporul român, Opere complete	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	166
10. Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	164

Așteptăm în continuare propunerile dumneavoastră.

atelier literar

de G. Dumitrescu

Kim Wilde : Predomină o anumită uscăciune livrească, intelectualistă, de sub povara căreia abia dacă se poate bănui un vag susur liric. Vom vedea mai bine data viitoare.

Tim Rupal : Pare să fie ceva, dar debitul verbal nestăpînit, excesiv, înfrigurarea asociativă hazardată, haotică (de multe ori, impusă artificial de rimă) îneacă totul într-o pastă cenușie, amorfă, monotonă. E nevoie de mai multă atenție și preocupare pentru expresie, pentru capacitatea ei artistică, pentru reducerea balastului verbal, pentru desen și structură etc. (Ceva mai bine, în „Schiță de decor").

D. M. Arcaș : Mai vizibilă e, deocamdată, îndemînarea versificației (cam convențională, ușor prăfuită de timp) și mai puțin priceperea de a implica în cuvînt, dincolo de cîntecul exterior al rimei, cîntecul profund, „dinlăuntru", freamătul liric. Vom vedea, în continuare.

C. Ionescu : Pare să se definească, din ce în ce, un glas mai propriu (chiar dacă mai revin, uneori, și ecouri vechi, ca, d.p., în „Lied") ; „Microbiografie", „Cerere", „Octombrie", „Bilci", „Proces verbal", „La iarbă", „Pentru că nu știu", „Discurs" (excelent !).

C. Bulgăraș : Aceeași problemă. Nu e vorba de **influențe**, ci de **imitație** ! Dv. versificați destul de ușor, destul de indemnatic, după modelul Arghezi, după modelul Pillat etc. E nevoie, însă, și de contribuția dv., de o amprentă personală, de un glas propriu, pe care trebuie să le căutați și să le obțineți cu prețul tuturor străduințelor de care sînteți în stare. Căci ceea ce scrieți deocamdată nu poate interesa pe nimeni : au făcut-o — mult înaintea dv. și mult mai bine decît ați putea spera s-o faceți vreodată dv. însăvă — Arghezi, Pillat și ceilalți. (În ce privește cuvîntul **dogmatic**, e bine să-i căutați sensul corect — în dicționar —, înainte de a-i folosi în mod hazardat).

Ina B. : Lucruri delicate și sensibile, și în manuscrise („Ruga", „Pastorală", „Revenire") și în scrisoare (pentru care vă mulțumim). Pentru ce ar mai fi de discutat, ar fi bine să ne dați un telefon.

I. Leonora : Poeme retorice, de tip maiakovskian, cu o mare dorință de frondă și epatare, zgomotoase și vehemente, cărora, însă, le lipsește suportul esențial : suflul și amplitudinea lirică, fantezia asociativă, pregnanța verbului, coloana ideatică (pe care nu le pot înlocui în nici un caz vorbele mari, repetările insistente, ori mărunțele glume și agremente metaforice marginale etc.). Poate veți încerca și alte formule, care eventual să pună în valoare mai adecvat și mai convingător mijloacele și posibilitățile de care, după toate semnele, nu duceți lipsă.

I. F. : Gravă scădere a substanței nobile, uscăciune crescîndă, pierderea vibrației, odată cu creșterea tendințelor hermetizante, a abstractizării, a cerebralizării. Puține pagini practicabile (uneori, parțial) : „Sinceritate", „Regret", „Retragerea", „Freiaj", „Moartea unei persoane" (cu un final perfect opac, însă). E preferabil să vă luați un pseudonim, inițialele pot crea confuzii, încurcături.

Ozana Crăciun : Cele mai reușite (...și mai puține, din păcate !) sînt lucruri simple, directe, cu o vibrație sinceră, spontană (chiar dacă, uneori, un pic naive sau chiar stîngace) : „Avem a ne bucura", „Jurămînt", „Nebunie", „Aș vrea să fiu"). Să vedem ce mai urmează.

GEO DUMITRESCU

N. R. : Manuscrisele nu se înapoiază.

COCHETĂRIE

Toamna
cu roadele ascunse-n sîn
sub cămașa
de frunze ruginii
cochetează
cu toți culegătorii
ademenindu-i cu
obraji de mere
parfum de gutui
și priviri mirate
de struguri...

VIRGINIA MEHEȘ

RĂSĂRIT

Eram atît de tineri
încît văzduhul înflorea în balcoane,
din somnul nostru alb
salcîmii ieșeau înfloriți,
cerul locuia în ochii noștri
albastru ca un popor de îngeri,
dădeam ocol patriei din inimi...
în iubire ne odihneam ca o furtună
legam copacii de pămînt
cu funii de clorofilă,
și fiecare poem era un copil
cu pielea umedă de rouă
ce trecea prin piețele publice
ținînd răsăritul în brațe.

V. PETRESCU MĂRGEAN

ROUĂ ȘI IARBĂ

Cînd eram rouă
din verdele dor de albastru
al ierbii credeam că mă trag
și nu eram decît dimineață
ingenuă floare a insomniilor mele
undeva între iarbă și soare
îmi va rămîne gîndul
trupul
cuminte în iarbă am să-l îngrop

EUGEN BLAJ

CERERE

Tovarășe director al poeziei
Eu — subsemnatul —
Domiciliat în propriile mele idei
Modest funcționar al nopților albe
Cu salar variabil
După puterea imaginației
Și forța gîndurilor
Binevoiți a-mi aproba această cerere
Prin care solicit
O nouă formă de organizare
A sentimentelor pe această planetă
Rugîndu-vă insistent să luați legături concrete
Cu cei care ascut coasa morții
Cu medaliile și ordinele lor militare
Menționez că pe pămînt
Hergheliile de cai
Sînt pe cale de dispariție
Mereu al dumneavoastră,

VIOREL MUNTEANU

PEDRĂ

Se vede că tot nevindecați
de copilărie
murim
dăm cu praștia prin gînduri
ca printr-o spuză de grauri închipuiți
de parcă ne-ar călca soarele
pe suflet
cu fierul călduț
de parcă n-am bate cu inima la gură
drumeagul acesta
beteag
către o dimineață cît de cît
cu chip de primăvară
cît de cît cu ochi albaștri...

EMIL ACHELĂRIȚEI

Günther Schuller, un brașovean pe lista laureaților Premiului Herder

Pe la începutul acestui an, pe adresa „Günther Schuller, Strada Curtea Bisericii Negre nr. 7, Brașov, România", a sosit o scrisoare din partea Universității din Viena. Semnatarul ei, profesorul dr. Richard G. Plaschka, rectorul acestui prestigios forum de cultură, aducea la cunoștința arhitectului brașovean, în vîrstă de 78 de ani, că i se acordă premiul «Gottfried Herder» pe anul 1983. După cum se știe, premiul, care poartă numele cunoscutului filozof și înaintaș al romantismului german, este destinat sprijinirii și cultivării relațiilor spirituale cu popoarele din estul și sud-estul european și se atribuie anual unor personalități care contribuie în mod exemplar la păstrarea și îmbogățirea moștenirii culturale din continentul nostru. Pînă acum, au beneficiat de acest premiu 18 oameni de cultură de la noi ; lista, avîndu-l pe Tudor Arghezi în fruntea ei, îi cuprinde printre alții, pe Alexandru Philippide, Zaharia Stancu, Alexandru Rosetti, Eugen Barbu, Nichita Stănescu. Gazda noastră a fost surprinsă să fie așezată într-o companie atît de selectă. Ne-o mărturisește de la început :

— Cînd am primit vestea, am fost asaltat de întrebările mele proprii : cum ? de ce să merit eu o asemenea recompensă ! Ce-am făcut aici, în Brașov, am făcut dintr-o datorie elementară a unui fiu al orașului.

Într-adevăr, Günther Schuller este, ca și tatăl său, arhitect. Arhitect încă din 1903. Ca și urbea sa natală, produsul unor morfologii culturale diverse, conciliate în armonia indestructibilă a Brașovului de azi. Aici s-a practicat dintotdeauna nu numai un schimb comercial intens, care mergea de la Veneția la Constantinopole, dar și, poate mai important decît orice, un schimb de valori culturale pe care s-a edificat o spiritualitate lipsită de asperități etnice. Să nu uităm că Brașovul este orașul în care au trăit în același timp — și au fost în cele mai bune relații de prietenie — doi mari umaniști ai secolului lor, diaconul Coresi și sasul Honterus. În biblioteca acestuia din urmă, o clădire construită în urmă cu patru secole în apropierea Bisericii Negre, locuiește proaspătul laureat. E o fericită coincidență, și iată de ce. Cînd, în 1929, proaspătul arhitect venea să lucreze în atelierul tatălui său, principalele comenzi erau de case pentru bogătașii orașului. Cel care nu trăise niciodată într-o astfel de casă — cum sînt cele construite de ei în zona Livada Poștei — beneficiază acum de o frumoasă locuință cu marcă istorică ; căci ieșind, prin anii șaizeci la pensie, a fost angajat cu jumătate de normă de către municipalitate, ca să fie, după propria sa expresie, „un fel de polițai, sau de paznic, care să vegheze ca restaurările ce trebuiau făcute în orașul vechi, declarat în întregime monument istoric, să nu fie proaste. Cred că am reușit să evit 60 la sută dintre prostii"...

— Prima clădire restaurată — ne povestește interlocutorul — a fost cea de lîngă filiala Băncii naționale, de unde începe strada 7 Noiembrie. Aici au fost puse în drepturile lor două porți extrem de interesante sub raport istoric și arhitectural. Restaurarea și conservarea patrimoniului istoric în orașul modern — îmi citește mai departe arhitectul Günther Schuller din „Astra", revista locală de cultură, care a sintetizat cîteva dintre ideile sale într-un articol omagial — este, desigur, o problemă complexă, atît la Brașov cît și în alte orașe mari ale lumii. Dificultatea ei constă în caracterul istoric, care face ca anumite decizii să fie discutabile, deoarece invocă un principiu neunitar. Devine întotdeauna problematic să hotărăști care culoare, dintre straturile diferite ale Porții Ecaterina, este cea adevărată (...în acest caz, adaugă arhitectul, eu am demonstrat că stratul original fusese cel galben") care element de feronerie este tradițional și care element de fațadă este bun și compatibil cu spațiul. În asemenea chestiuni și în multe altele intervin și probleme financiare care îngreunează decizia. Numai investițiile pentru restaurarea cetății Prejmer au costat aproape 10 milioane, iar prima etapă a restaurării Bisericii Negre aproximativ 12 milioane lei. În alte situații, lucrurile ar trebui să fie mult mai simple. Iată cazul promenadelor tradiționale Tîmpa — Warthe — Cetățuia, unde vegetația a crescut în dezordine, blocînd splendida panoramă spre Brașov, iar drumurile de acces sînt în paragină ; cu un efort minim — însemnînd munca a 10 oameni timp de o săptămînă și plantarea cîtorva bănci — s-ar putea reda circuitului urban un splendid loc de promenadă și o „belvedere" de unde turistul ar putea „citi" ca într-o carte deschisă toate vîrstele orașului. În această ordine de idei ar trebui ca și lucrările de restaurare la Turnul alb, pentru care sînt alocate fonduri, să fie grăbite.

Un arhitect de excepție — și, indiscutabil, Günther Schuller este un astfel de arhitect — e o sinteză între un artist și un inginer (diploma sa universitară e dealtfel de arhitect-inginer). El încearcă să impună în epoca sa nu modelele arhitecturale la modă, ci să valorifice spațiul și tradițiile date în topografia în care-și exercită meseria. Încă din timpul în care ucenicea pe lîngă tatăl său, laureatul de azi al premiului Herder avea să se opună „internaționalizării" urbane adică tendințelor acaparatoare ale stilului cubist, ale acoperișurilor plate, gen terase etc.

— Știu că ați călătorit mult, că ați văzut multe. Ce e de făcut ca orașele noi să nu mai semene unele cu altele ? Ca la Brașov cartierele noi să fie altfel decît la Constanța, de exemplu !

— Eu aș zice că lucrurile trebuie îndreptate și pe plan european. Dacă aș fi parașutat, să zicem, la Hamburg sau la Paris, aș zice că sînt în cartierul „Steagul roșu" din Brașov ; pînă și dimensiunea ferestrelor e aceeași !

— Ce e de făcut ?

— Noi, aici, la Brașov, am făcut ceva concret în această privință. E vorba de cartierul Răcădău, în curs de terminare, unde am dovedit că putem păstra anumite forme ale tradiției, pe care le putem îmbina cu modernul ; am diversificat înălțimea blocurilor (avem blocuri și cu 4, și cu 3, și cu 8 etaje), am făcut acoperișuri în pantă, cu țigle. Tot aici am propus o idee mai veche de-a mea (de fapt, și pe tata îl preocupa încă de la 1920 acest lucru) : de a face din spatele magazinului universal un tunel de acces spre acest nou cartier, străpungînd Tîmpa. Lucrarea s-ar amortiza în 8 ani, prin scurtarea accesului din centrul Brașovului spre acest cartier, degajînd, totodată, ieșirea spre București.

...Idei ...idei... Un arhitect lipsit de ele ar fi ca un tren fără locomotivă : există, dar nu se clintește din loc. Unele din cele care-l animă pe Günther Schuller sînt cu o scadență mai îndelungată, pe altele le impune ritmul nostru trepidant de existență. Din acest punct de vedere, una ni se pare de maxim interes și, credem, s-ar putea trece la dezbaterea ei publică. E vorba de lichidarea actualei stări de lucruri din Piața 23 August din Brașov, piața vechii cetăți, unde există un uriaș loc de parcare care mutilează configurația cetății, poluează aerul și fața turistică a acestui splendid centru istoric. Iată, la acest punct, opinia distinsului nostru interlocutor.

Acum cîțiva ani, cînd eram diriginte lucrărilor pentru construcția clădirii D.S.A.P.C.-ului, am propus ca vizavi, unde e canalul Timiș (limita vechiului Brașov), să se construiască un parking suprapus. Un parking de 6—7 etaje, unde vizitatorii orașului nostru — și sînt zilnic cîteva mii — să-și lase, obligatoriu, mașinile, după care să pornească pe jos, ca să poată vizita și vechea urbe. Așa se întîmplă în foarte multe orașe din lume, și iată avantajele : în primul rînd, turiștii ar vedea cu mult mai multe, ar mai face și niște cumpărături trecînd pe strada comercială ; nu ca acum, cînd autobuzele ajung cu chiu cu vai în Piața 23 August, unde un ghid grăbit le spune cîteva vorbe și apoi îi grăbește la mașină. Piața degajată de mașini ar putea deveni, de fapt redeveni, un excelent loc de promenadă, cu o cofetărie și cu o berărie cu mese pornind de la vechea primărie și ocupînd întregul spațiu pînă la Cerbul Carpatin. Nu există loc mai frumos ca în această piață, de unde ori încotro întorci ochii vezi munți împăduriți ! Punerea acestui loc central în valoare e la îndemîna municipalității noastre.

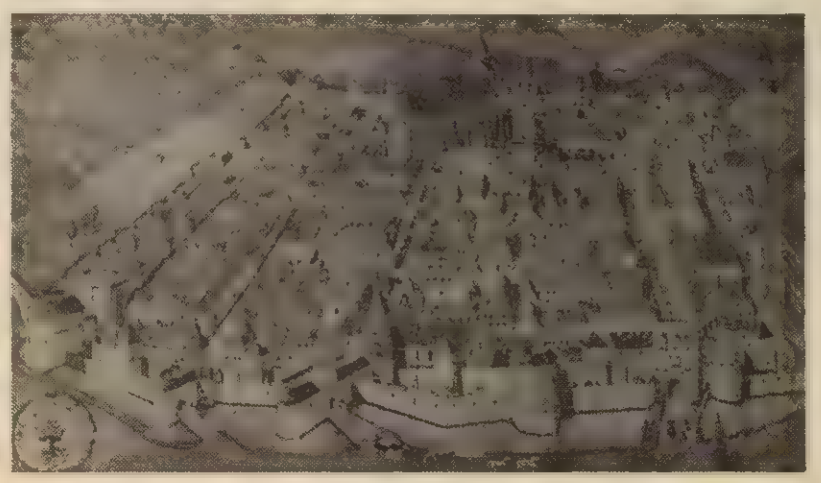

O imagine a Brașovului istoric, realizată după documente de arhivă de Günther Schuller

Convorbirea noastră se apropie de sfîrșit. Cu ajutorul gazdei noastre, al fotografiilor pe care ni le pune la îndemînă, încercăm și reconstruim ceremonia al cărei erou a fost — ca unul dintre cei 7 laureați ai Premiului Herder — la începutul lunii mai, la Viena. „Cînd în acea universitate, unde a studiat marele Eminescu — după poeziile căruia am învățat și eu românește cu vreo șaizeci și ceva de ani în urmă — s-a cîntat, în cinstea mea, Imnul național al patriei mele, eu, un sas din România, mi-am dat seama că acest premiu omagiază, în același timp, politica înțeleaptă a partidului nostru privind naționalitățile care trăim în frăție pe acest pămînt. Iată de ce am fost îndreptățit să gîndesc că acest premiu nu îmi era acordat numai mie și_Brașovului, dar și țării mele".

VARTAN ARACHELIAN

Un muzeu in labirint

Digresiuni

4.

Unii au incercat să demonstreze prin „cazul Cézanne" că biografiile, în artă, sînt destinate mai mult să incurce decît să ajute. Povestind biografia, uităm să mai desluşim opera. Incercînd să luminăm opera cu ajutorul biografiei, nu reuşim, sîntem avertizaţi, decît s-o întunecăm. Opera, zic ei, este singurul lucru care trebuie să ne intereseze. Biografiile ar trebui chiar uitate.

La drept vorbind, pînă la un punct această pornire pare motivată. Există artişti mai bine cunoscuţi prin povestea lor romanţată decît prin opera lor. Dar cum să înţelegem, totuşi, unele lucruri _dacă uităm biografiile ? Cum să înţelegem, de pildă, curajul liniştit din tablourile pictate de Braque în timpul războiului, cînd naziştii considerau degenerată pictura sa şi a lui Picasso ?

Am citit recent „Jurnalul anilor negri" al lui Jean Guéhenno. „Fără îndoială, notează el la 7 ianuarie 1941, acest sărman revolver pe care călăul îl poartă cu sine ne impune linişte. Dar ce ? Cît timp îl va purta ? Cît va trebui să-l poarte ? Căci fără revolver... Se va condamna el să-l poarte totdeauna şi să trăiască în acest exil, fără altă justificare, fără altă bucurie decît acest mic revolver ?" Citite azi, cînd ştim cum au evoluat lucrurile, aceste cuvinte par apropape normale. Dar ce curaj admirabil să crezi în ele **atunci**, într-un moment cînd sfîrşitul nu se întrevedea. Cîtă forţă interioară să-ţi asumi o linişte a ta, împotriva liniştii impuse. Or, cu această linişte cucerită ne întîmpină păsările albe ale lui Braque.

★

Mi se pare exagerat şi nedrept să se vorbească despre începuturile declinului artei elline odată cu Praxitele. De ce-am vedea în plăcerea cu care Afroditele lui îşi descoperă un trup de femeie un semn de declin ? Zeii n-au fost, în fond, decît oameni exilaţi în Olimp. Dincolo de zeiţele greceşti se ascund tot attea femei. Iar în pustiul eternităţii, ne şopteşte Praxitele, există o singură şansă : plinătatea efemerului.

Şi, oare, nu pe nemurirea trecerii noastre se bazează nemurirea artei ?

De fapt, şi cuvîntul nemurire vine tot de la moarte.

★

Ar fi şi stupid şi zadarnic să ne închipuim că am ajuns la o ierarhie a gusturilor pe care urmaşii noştri nu mai trebuie decît s-o înveţe şi s-o respecte. În privinţa asta orice istorie a gustului ne-ar putea pune pe gînduri. Destul în Franţa romantică l-au citit pe Xavier de Montépin cu mai multă plăcere decît pe Balzac. Mai tîrziu, destul l-au apreciat pe Carrière mai mult decît pe Cézanne şi pe Sargent mai mult decît pe Renoir. Ca să nu mai dau exemplele prea bine cunoscute despre lunga noapte de indiferenţă pe care au fost nevoite s-o parcurgă numele lui El Greco şi Rembrandt.

Poate că urmaşii noştri vor iubi alţi pictori decît cei pe care-i iubim noi şi vor arunca în umbră glorii care nouă ni se par incontestabile. În schimb, ei vor şti cum am arătat noi, din entuziasmele şi refuzurile noastre. Adeseo, gusturile formează un autoportret mai elocvent decît orice altă mărturie.

★

Probabil, cei care s-au sinucis după lectura „Suferinţelor tînărului Werther" nu aşteptau decît un motiv ca să se omoare. Răul exista în ei, n-a venit de la Goethe.

★

Inteligenţa nu-şi suportă limitele şi tinde, firesc, să le extindă. Numai că, vrînd să le extindă, uneori n-a făcut decît să le mute foarte aproape de infern.

★

Escaladarea Acropolei e mai importantă, cred, decît escaladarea Everestului. Cei care au urcat pe Everest au ajuns la 8 880 de metri. Cei care au urcat pe Acropole au ajuns, dacă au avut noroc, la ei înşişi.

Şi nu e singurul caz în care cifrele n-au o valoare absolută.

Iată un altul. Goya poate fi luat ca exemplu de cei care au nevoie să creadă că cincizeci şi doi de ani, vîrsta la care apar „Capriciile", cînd Goya devine Goya, e o vîrstă de început. În vreme ce Rafael şi Van Gogh sînt, în această privinţă, demoralizanţi. Ei au devenit ceea ce sînt pînă la treizeci şi şapte de ani.

Să nu ne mai încurcăm, totuşi, cu exemple. Nimeni nu cunoaşte înălţimea muntelui pe care urcă Sisif.

Poate pentru că Sisif îşi cucereşte singura libertate posibilă : aceea de a-şi continua drumul ca şi cum totul ar fi logic.

★

Cineva spunea că proza te ajută să cunoşti viaţa, iar poezia s-o suporţi. În acest caz, mă întreb care dintre ele e mai eficace. Şi pentru că nu sînt în stare să-mi ofer un răspuns satisfăcător, dau vina pe faptul că în timp ce unii (sau mulţi, nu ştiu) pot iubi lumea aşa cum e, eu mă încăpăţînez s-o iubesc aşa cum ar trebui să fie.

★

Posteritatea constituie, cu siguranţă, o instanţă de apel, dovadă Van Gogh, dar ea nu consolează niciodată. Nimeni nu şi-a cunoscut posteritatea. Bucuria sau tristeţea nu pot veni decît de la cei care trăiesc în acelaşi timp cu tine.

★

Curios sau nu, Parthenonul este şi opera celor care au încercat să-l distrugă. La fel ca legenda lui Socrate. Căci condomnarea lui Socrate la moarte n-a făcut decît să-i asigure nemurirea. (Mă repet ? Nu-i nimic, există idei care merită să fie repetate.) Cine ştie dacă fără proces şi fără otravă Socrate ar fi fost astăzi la fel de celebru ? În ce mă priveşte, înclin să cred că nu. Tot atît de ironic a fost destinul pe Acropole. Barbaria care a lovit Parthenonul n-a reuşit decît să pună în evidenţă, între ruine, strigătul alb al perfecţiunii visate de vechii greci.

★

La urma urmei, poate că labirintul însuşi nu este decît o patetică poveste de dragoste. Dacă Ariadna ar fi aşteptat la ieşirea unui labirint fără riscuri, faţa ei n-ar fi fost inundată de atîta dragoste. În realitate, dragostea este aici reversul morţii. Fără dragoste, ne rămîne Minotaurul.

★

Dar numai labirintul ne poate lămuri de ce, pe acelaşi drum, ne putem duce în direcţii cu totul diferite.

OCTAVIAN PALER

Biblioteca în aer liber

Miron Cordun

Miron Cordun e un mic funcţionar din Piteşti — lucrează la o librărie sau la o bibliotecă — om cu necazuri şi cu copii la şcoală. În locurile acelea răspunde la numele de Gheorghe Cărstea.

Miron Cordun e, de asemeni — ca şi marii poeţi Leonid Dimov, Mircea Ivănescu, Constanţa Buzea, Virgil Mazilescu, ca şi mai tinerii Marta Petreu, Ion Zubaşcu, Petru Romoşan, Dan David, Liviu Antonesei, Ioan Moldovan ş.a. — un combatant într-o competiţie fără suporteri. Un boxer care boxează cu umbra pe un ring gol, în faţa unei tribune goale. Cineva, poate un antrenor, poate un alt specialist se aşază cîteva minute pe o bancă, se uită şi vede adevărul. Apoi scrie cîteva rînduri sau cîteva pagini binevoitoare despre un poet pe care-l va numi desigur „excelent" (pentru că merită) şi pe care (deşi nu merită) îl va uita imediat după aceea. L-au sprijinit, la debut, Gheorghe Tomozei, dar şi Ileana Mălăncioiu, dar şi Cezar Ivănescu, redactori cu toţii ai revistei Argeş de prin 1970. Poeţi importanţi în faţa unui viitor poet important. L-au sprijinit frăţeşte, ofensîndu-l poate, pentru că el nu a cerut niciodată nimic. Nimănui. A fost şi a rămas demnitatea întrupată.

Miron Cordun e un om care s-a bătut în duel. Aşa pare şi eu cred că aşa şi este. Figura lui marcată de o tăietură netă de sabie mărturiseşte clar adevărul. Dar pentru ce anume s-o fi duelat Miron Cordun ? Greu de răspuns, pentru că poetul nu face destăinuiri. Tace. O ofensă adusă părinţilor ţărani ? E aproape sigur. Obsesia tatălui străbate toate cele patru volume ale poetului, cîte i-au apărut în ultimii zece ani : **Curtea veche, Serbări, Duminica pe drumuri, Bacovii ;** cine ar îndrăzni să spună un cuvînt în doi peri despre părinţii lui ţărani — sau despre ţărani, în genere — poate fi sigur că va primi, azvîrlită în faţă cu un dispreţ suveran, mănuşa poetului. Cred că mai bine de jumătate dintre poeziile lui Miron Cordun sînt invocaţii, ode, elegii, cîntece de bucurie, sau de jale închinate mereu şi mereu tatălui său ţăran. (Obsesia unui nou Ilie Moromete, tot din Bărăgan ?) Sînt poezii uneori uşor ceţoase, cu un aer enigmatic. Dar partea luminoasă a astrului e suficient de lesne vizibilă, pentru ca prezenţa poetului să impună şi să stîrnească admiraţie. Un miros dulce şi aspru, de bibliotecă ţărănească adăpostindu-şi cărţile umbroase în rafturi groase de lemn curat pluteşte deasupra versurilor moderne şi de mare rafinament ale lui Cordun : „Tată, tată, numele tău / e ca un car / în care abia mai încape / fuga numelui meu (...) o, vinde-mă, tată, / la tîrgul nostru de bunătate". Iată şi o rugă pentru sufletul neliniştit al poetului : „Iertaţi poetului cînd zace / în voia lui. Iertaţi, iertaţi... / De scrie trist, el cere pace / în lumi cu nervii-ntăritaţi. / Şi cere de la cer orbite / şi vis şi viziuni şi cranii / pentru gîndirile oprite / în laturile lumii, străini. // Iertaţi poetului cînd zace / îngreunat... El ca un lup / se poate repezi-n ce face — / dar colţii-n lucrul lui se rup." O autocaracterizare : „M-ascund în mine, mă reped, m-ascund — / şi mă serbez şi mă blestem / şi-mi pun de înviere capul / şi de-nvierea lui mă tem".

Mereu acelaşi, robit cărţilor vechi răsfoite de grele mîini ţărăneşti, cîntărindu-şi cuvintele în palmele mari, sucindu-le, răsucindu-le şi privindu-le neîncrezător din toate unghiurile, Miron Cordun e una dintre vocile sigure şi pline ale poeziei de azi. În duelul lui cu uitarea, e aproape sigur că va învinge. Deşi, ţinîndu-se cu prea mare cerbicie departe de cercurile şi de certurile confraţilor, îi oferă uitării o şansă nemeritată.

FLORIN MUGUR

Desene pe asfalt

Vila Luminiş

...O veche vilă, undeva în munţi. I se spunea „Luminiş" dar, prin ani, „învechindu-se" brazii şi îndesindu-se, clădirea somnolează între negre, legănătoare falduri de ramuri nesciturate.

Dar acum ninge peste „Luminiş".

O întîmplare norocoasă m-a adus aici cu lăzile mele cu terfeloage pentru o scurtă vacanţă ce urmează a se petrece ca de obicei, sub o lampă, cu condeiul strîns între degete. Dorm într-o odaie cu pereţii „sparţi" mai degrabă de oglinzi decît de ferestrele oblonite, cu vechi covoare ondulînd straturi de flori peste podeaua şi ea ca de Murano, vegheat de un candelabru de bronz (caracatiţă ori sepie luminiscentă) şi de portrete.

Deasupra patului, o fotografie a chiar stăpînului vilei : un bărbat cu profil zeiesc, melancolic şi defensiv. În colţ, alături de celebra sigilă a casei „Julietta", o dedicaţie : „A la Princesse aimée / de Pnix / 1943".

Pe un perete lateral dind spre un pîlc de brazi, dar şi spre calea ferată, o altă, enigmatică fotografie (fără inscripţii) din care surîde o adolescentă tunsă băieţeşte, cu ochi mari şi calzi, de indicibilă nuanţă. Are o prospeţime de sălbăticiune a pădurii ori, tălmăcită pe plan vegetal, de măr. E firesc, se numea Maruca. Era prinţesă descinzînd din stirpea bizantino-moldovlahă a Cantacuzinilor. Dar Pnix ? Pnix (numele unei coline atheniene din faţa Acropolei) era numele de alint oferit de prinţesa Maruca soţului său, George Enescu.

Noua frontieră

a sufletului uman

Stare de spirit

Pînă cînd şi singurătatea
am să mi-o las pe pămînt
atunci cînd voi muri.

NICHITA STĂNESCU

În odaia alăturată, scrinuri somptuoase din lemn de culoarea mierii, cu delicate intarsii geometrice, scrinuri cu sertare goale. Icoane româneşti şi ruseşti ; o scară într-o nişă, conducînd parcă spre nicăieri şi spiralată absurd, cu trepte roase, de lemn ; scaune şi jilţuri şi, în colţ, un pian Ibach (Th. Wallbach, Lausanne) cu clape de fildeş roase de neatingere. E acoperit cu o somptuoasă învelitoare turcească, scrisă cu semilune de aur şi cu surate din Coran. Vase şi sfeşnice iraniene, uriaşe boluri de ceramică transilvană, o copie din marmură a statuii Sfintei Cecilia din catedrala din Roma ce-i poartă numele, un bust al lui Wagner... Un dar ? Poate. Poate fi darul junelui american Yehudi Menuhin venit aici la Sinaia cu sora sa Hepţibach pentru a-şi desăvîrşi cu maestrul George Enescu, precocele meşteşug. Aici a răsunat Stradivarius-ul său, acompaniat (la acest Ibach ?) de către Enescu, aici într-o casă a genilului.

★

Sinaia.

În oraşul în care urmează a scrie biografia unui poet, la masa pe care-şi înşira cîndva partiturile nervos caligrafiate Enescu şi ascultînd în auz foşnetul metalic al brazilor, dar şi pe Menuhin, venea în primăvara anului 1964 junele poet Nicolae Labiş.

A fost poate cea mai „exotică" a lui călătorie.

Va fi văzut el vila Enescu ? Posibil, dar nu sigur. Pe atunci paşii scriitorilor ce-şi află acum adăpost la Cumpătul se îndreptau spre altă casă de creaţie...

Sinaia, martie '83

GHEORGHE TOMOZEI

Repere

Centenar Wagner

În acest an, sufiarea muzicală mondială comemorează 100 de ani de cînd, la Veneţia, genialul novator al operei, Richard Wagner, a trecut în nefiinţă. Fără a ne încumeta ca, în cadrul cîtorva rînduri, să prezentăm — chiar pe scurt — viaţa sa, trebuie totuşi să arătăm că acest creator, probabil cel mai discutat şi controversat dintre geniile istoriei muzicii, a reflectat prin personalitatea sa, zbuciumată şi încăpăţînată, tocmai credinţa în **nou**, în **inovaţia autentică în artă**, demonstrată teoretic, dar, mai ales, faptic. Într-o vreme în care talentul său l-ar fi permis să ducă o viaţă comodă şi plină de strălucire, el, tînărul Wagner, s-a ridicat împotriva marilor exponenţi ai **belcanto**-ului, riscînd astfel nu numai oprobriul, dar şi manevrele lor de culise care l-au adus în pragul disperării, dar nu şi al abdicării de la concepţiile sale artistice. El, Richard Wagner, genialul compozitor, a trebuit să ajungă, pentru a putea trăi, în umilitoarea situaţie de a copia tocmai acele manuscrise ale „colegilor" de breaslă pe care îi dispreţuia şi îi ataca vehement cu orice prilej. Pentru ca, mai tîrziu, cînd devenise celebru, **revoluţionarul Wagner** să se ridice împotriva regimului despotic al epocii, împotriva Kaiserului, care nu s-a sfiit de loc să-l alunge pe tînărul muzician din ţara sa de baştină. Dar, pînă la urmă, talentul şi credinţa nestrămutată în Artă, în Nou şi în Adevăr au legit atotbiruitoare.

Astăzi, cînd s-au înlăturat diversele speculaţii care bîntuiau prin 1946—1955 (şi care încercau să acrediteze „duşmănia muzicii wagneriene împotriva proletariatului"), instituţiile noastre muzicale profesioniste ar trebui, credem, să se simtă **obligate** să prezinte, fiecare după posibilităţile sale, culmi din creaţia inventatorului **dramei muzicale**. Acest fapt ar repara, pe de o parte, injustiţia unui sfert de veac în care publicul român a fost lipsit de audierea şi vizionarea operelor wagneriene ; iar pe de altă parte, ar însemna un enorm pas înainte în educaţia muzicală, deoarece, hotărît lucru (am mai spus-o), arta sunetelor din secolul XX nu poate fi înţeleasă fără a cunoaşte fenomenul wagnerian.

Aruncînd o privire asupra evenimentelor muzicale dominante din prima jumătate a acestui an, am avut prilejul de a constata că Centenarul Wagner s-a bucurat, în această perioadă, în Capitală, de o atenţie manifestă. Astfel, orchestra RTV, sub conducerea lui **Iosif Conta**, a prezentat în patru concerte **Tetralogia „Inelul Nibelungului"** (care cuprinde, după cum se ştie, operele „Aurul Rinului", „Walkiria", „Sigfried" şi „Amurgul zeilor"), ceea ce, trebuie să recunoaştem, constituie un adevărat **act de cultură**, extrem de dificil de organizat, şi care a cerut eforturi uriaşe din partea merituosului dirijor al celor patru capodopere. La Opera Română, instituţia care, în mod logic, trebuia să prezinte scenic în acest răstimp o mare parte din operele Maestrului, s-au reluat (într-un număr totuşi insuficient de spectacole, dacă avem în vedere evenimentul) „Tannhauser", „Olandezul zburător" şi „Lohengrin", toate opuri din prima perioadă de creaţie ; dar şi „Walkiria", lucrare care reprezintă cea de-a doua perioadă de creaţie wagneriană. Şi la Filarmonica „George Enescu" s-au putut audia cîteva fragmente simfonice din creaţiile wagneriene, ca şi tulburătorul final din „Maeştrii Cîntăreţi din Nürenberg", prezentat sub formă de omagiu în concertul dirijat de **Mihai Brediceanu** şi dedicat eminentei muziciene **Celia Delavrancea**. Televiziunea a fost mai darnică (îi este şi mai la îndemînă !), prezentînd pe micul ecran concerte de gală, ori frînturi din spectacole wagneriene, realizate după manifestările organizate în diverse ţări europene. Regretăm însă că pe parcursul Centenarului nu s-au prezentat, sub nici o formă, cele două capodopere wagneriene de căpetenie, „Tristan şi Isolda" — care marchează începutul noului limbaj armonic şi deschiderea drumului către atonalism — şi „Parsifal". S-ar mai putea adăuga la titlurile omise şi acea operă tîrzie în care Wagner s-a întors la limbajul clasicismului, „Maeştrii Cîntăreţi din Nürenberg", care conţine şi un subiect fascinant în ceea ce priveşte **tratarea, preţuirea şi păstrarea tradiţiei populare** ; în sfîrşit, s-ar mai putea aminti şi de „uitarea" liedurilor wagneriene — care stau la îndemîna oricărei orchestre simfonice. Şi lista ar putea continua...

Instituţiile specializate, la care adăugăm Editura Muzicală şi Electrecordul, au posibilitatea, în următoarele patru luni, cîte au mai rămas din programul Centenarului, să pună la dispoziţia publicului nostru marea cultură muzicală wagneriană, moştenire nepieritoare în contextul artei universale.

CLAUDIU NEGULESCU

Spectacol colectiv

Localitatea : Costinești, amfiteatrul natural de lîngă hotelul „Forum", 18 august.
Număr de spectatori : 10 000.
Atmosfera : cu excepția citorva minute de început, extraordinară pînă la sfîrșit.
Calitatea spectacolului : foarte bună.
Aportul organizatorilor : foarte bun.

O promisiune onorată și o revanșă a fost spectacolul de la Costinești. Înainte de ora consacrată începerii manifestării, amfiteatrul natural de lîngă hotelul „Forum" încă mai lăsa suficiente locuri altor admiratori ai cenaclului. La scurtă vreme însă, după ritualul sonor al deschiderii, spațiul dinaintea scenei devenise arhiplin. Atmosfera, stimulată de un grup de tineri din județul Alba, care avea să devină nucleul animator al publicului, dădea impresia unei explozii și conducătorul cenaclului eșisă repede elanul asistenței.

O suită de cîntece revoluționare („Jurămînt la Putna", „Trăiască România", „Treceți batalioane române Carpații", „Iancu la Tebea") creează în public o spontană fuziune cu membrii cenaclului. Recunoștința e totală: marea majoritate cîntă, melodiile fiindu-i de-acuma cunoscute, toată lumea scandează „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască, / Ardealul, Moldova și Țara Românească". Spectacolul crește în intensitate, producînd uimire chiar în rîndul celor aflați pe scenă. Impresia e de mare sărbătoare, în care spontaneitatea publicului a depășit toate așteptările. Nu lipește nici ingeniozitatea la Costinești și, ca un gest emblematic, doi tineri din Alba flutură drapelul țării, poposind pe scenă spre a-și aduce prinosul față de istoria națională proslăvită prin cîntec. Este momentul de apoteoză a spectacolului.

După alte intervenții ale aceleași elevată manifestare, după microrecitalurile lui Arpad Domokos, ale grupului „Ecoul", ale actorului Mihail Stan și ale trupei „Totuși", publicul își recapătă febrilitatea, reacționînd entuziasmat la „Minerii", cîntat de Vasile Șeicaru. În tribune, tinerii cîntă, scandează și dansează. În elanul și frenezia ce par necontenite, aceștia sînt fotografiați cu mîinile ridicate, în semn de aprobare deplină a spectacolului. Într-un bilet prin care își anunță prezența în public, Ivan Patzaichin aduce sincere elogii cenaclului. Este invitat pe scenă și, în semn de omagiu, i se dedică un cîntec. Sonurile muzicii și aplauzele se confundă într-un spectacol unic. Starea de spirit, din care nu lipsește patetismul de bun gust, e dirijată inteligent spre un moment mai lejer, ocîtă cu apariția în scenă a grupului de umor „Mesaj". Risul devine o altă față a euforiei generale.

Urmează ritmurile incitante de hard rock ale grupului „Iris", prilej cu care Cristian Mînculescu își cîștigă încă o dată sufragiile, apoi inflexiunile melodice ale vocilor lui Ducu Bertzi, Ștefan Hrușcă și Valeriu Penișoară. Totul e receptat ca șlagăr. Publicul fredonează, secondează, are inițiativă. Nimeni nu e simplu privitor ca la teatru. În bună parte, seara de la Costinești a fost un spectacol colectiv. Aplauzele sînt reciproce ; poetul Adrian Păunescu este pur și simplu entuziasmat.

Un moment insolit a fost miniconcursul „Pace, patrie, libertate", organizat la sugestia conducerii stațiunii. Sub acest generic, spectatorii au fost invitați să participe cu succinte creațiuni (aforisme, notații, poezii), selectate de conducătorul cenaclului și, cele mai bune, răsplătite simbolic cu autograful poetului, prilejuit de distribuirea volumului **Totuși, iubirea** chiar în timpul desfășurării cenaclului. Dovedind un egal apetit pentru muzică și poezie, tinerii aflați la Costinești au participat astfel la o acțiune complementară în cadrul „Zilelor cărții pentru tineret". Această emancipare sub toate aspectele a publicului a contribuit în chip hotărît la dialogul susținut pe toată durata spectacolului care s-a sfîrșit cu torțe.

RADU G. ȚEPOSU ■

Un eșantion dintr-o generație fără prejudecăți

Localitatea : Năvodari, 19 august 1983, Complexul de odihnă pentru copii și tineret.
Număr de spectatori : 10 000.
Calitatea spectacolului : bună.
Atmosfera : o imagine vie a tinereții.
Noutăți : au debutat Ramona Teiu, din Iași, cîntînd la vioară „Balada" lui Ciprian Porumbescu, și Marin Iosif, cu un cîntec country.
Aportul organizatorilor : foarte bun. Un omagiu cadrelor didactice și activiștilor din tabără !

Am revenit în tabăra de la Năvodari conform dorinței noastre de-a fi din nou împreună cu oamenii tineri de aici, în marea lor majoritate elevi. Li s-au alăturat profesorii lor și mulți alți oameni veniți, ca peste tot unde ne ducem, din alte locuri.

Membrii cenaclului se prezintă, apoi faptele lor. Deschidem omagiind memoria ființei fragile a profesoarei, imaginată astfel de o întreagă literatură, rază luminînd ideea de continuitate spirituală. Continuăm cu „Foale verde spic de piine", interpretat de Tatiana Filipoiu, apoi cîntecele lui Arpad Domokos dind naștere de fiecare dată unei stări de bucurie febrilă. Ca o cădere de frunză prinsă-n voalul toamnei sună legănat cîntecele Maramureșului, „Săracă inima me" și „Cînd s-o-mpărțit norocu". „Let it be" întregește recitalul lui Ducu Bertzi. Apoi „Yesterday", un alt cîntec de rezistență din „baricada" The Beatles precede cîntecul dedicat poate nu atît acestei trupe istorice cît stării de spirit și atitudinii determinate de apariția ei în contextul artistic contemporan : „Din nou Beatles", cu Vali Șerban. Cîntecele noastre nu sînt nici exemplificative, nici explicative, sînt în raporturi de interdeterminare directă cu trupul viu al realității care le naște și pe care la rîndul lor îl transformă înfrumusețîndu-l. Va naște mîine cîntece mai limpezi, mai frumoase. La „Colind de frați" îl surprindem cîntînd pînă și pe Dan Covelanu de la grupul satiric Mesaj. Iris — Ștefan Hrușcă o balanță cu talere în echilibru măsoară miezul întîmplării noastre. O (eventuală) cădere în pulsul publicului ne determină să marcăm unul dintre cele mai slabe momente ale serii la începutul cîntecului lui Valeriu Penișoară, „Viitorul". O tresărire de orgoliu a celor prezenți se grăbește însă să răstoarne imaginea arătîndu-ne adevăratul nivel al acestui public. Ioana Păunescu cîntă o piesă din repertoriul lui Suzzy Quatro, iar Andrei Păunescu, interpretează partitura chitaristică a piesei „Europa" a lui Santana. O pancartă apărută din mulțime — PACE — vine ca răspuns imediat intenției noastre de-a cînta pacea și binefacerile ei. Întemeiem această idee întocmai cum se află și în realitate, pe ideea de libertate, pe ideea de unitate națională. Adrian Păunescu găsește încă o dată prilejul de-a aminti tuturor cuvintele președintelui Nicolae Ceaușescu că orice concesie se poate face păcii dar nu și aceea de libertate și unitate națională. Doar respectîndu-le, pacea este un fapt împlinit. De aceea cîntăm și aici pentru România și garantul libertății ei, președintele Nicolae Ceaușescu. De la recitalul lui Mihail Stan, superbă îmbinare de poezie și muzică (un plus în această seară pentru interpretarea dată poeziei lui Evgheni Evtușenko, „Monologul puiului de vulpe"), seara aceasta va curge, valoric vorbind, peste tot ce-am avut la Năvodari pînă acum. La recitalul lui Vasile Șeicaru, primit și aici cu mare bucurie, ni se dezvăluie întreagă imaginea acestei generații (într-un eșantion al ei) fără prejudecăți, participantă la chiar actul viu al modelării ei. Májay Győző, Anca Heroiu, Costas Caracostas, grupul Poesis, Alexandru Zărnescu și Magdalena Finna au rotunjit finalul acestui spectacol al cărui atu a fost tinerețea. Știm că actul nostru oricît de împlinit ar fi nu face decît să reliefeze munca de zi cu zi a educatorilor de profesie și activiștilor. De aceea omagiem aici activitatea forurilor coordonatoare, Ministerul Educației și Învățămîntului și Consiliul național al pionierilor, într-un proces de durată ale cărui roade ni s-au arătat în toată bogăția lor în această seară.

Din dragoste pentru satul românesc

Localitatea : Băneasa, 20 august 1983, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : 3 000.
Calitatea spectacolului: medie la început, foarte bună în cea de-a doua parte a sa.
Atmosfera : caldă, făcînd totodată dovada unui impresionant bun-simț colectiv.
Noutăți : a debutat cu un potpuriu de melodii populare la caval și fluier virtuozul Gheorghe Petcu, din Negurenii-Băneasa.
Aportul organizatorilor : foarte bun.

Stadionul din comuna Băneasa, județul Constanța, acolo unde aveam să susținem spectacolul nostru din această zi nu-i unul obișnuit. Lipsa gazonului pe terenul de joc, pămîntul moale și ud, doar cîteva rînduri de gradene într-o tribună depărtată de scena ridicată pe platformele a patru remorci erau datele unei ambiante poate mai puțin prielnice desfășurării manifestării noastre. Cu toate acestea oamenii acestor locuri nu-și puteau refuza prilejul de-a ne întîlni.

Prima parte a spectacolului nu va depăși media. Poate și pentru că oamenii nu erau familiarizați cu o asemenea manifestare. Simteam că se uită la noi „ca nuntașii la lăutari". Numerele din această parte, mai ales cele de profunzime, parcă nu-și găsesc ecoul. Unii mai vorbesc între ei, alții care au găsit cîte ceva pe care să se așeze sînt acum deranjați de cei rămași în picioare. Între ei și scenă — un perete de sticlă. Parcă nici nu ne luăm în seamă. Nu voiau spectacolul nostru ? Curînd aveam să constatăm contrariul. La cîntecul lui Ducu Bertzi, „Cînd s-o-mpărțit norocu'", nimeni nu cîntă. Și deodată, intervenția lui Adrian Păunescu, cu extraordinara-i forță de convingere, schimbă totul. Să fie oamenii aceștia tot aceia dinainte ? Le auzim acum vocile calde pornite din sufletele lor curate. Mihail Stan înregistrează primul mare succes al serii cu poezia lui Marin Sorescu, „Minunea", dialogată inspirat cu Adrian Păunescu. Cei patru „băieți veseli" de la Mesaj fac trecerea de la umorul fin și inteligent la sarcasmul satirei. Atmosfera este destinsă și simțim în dăruirea cu care au început să se implice oamenii aceștia în desfășurarea momentelor noastre premisele unei reușite depline. Cu Valeriu Penișoară, cîntăreț abordînd o problematică de largă audiență, ne reamintim comandamentele pentru care au luptat și luptă revoluționarii democrați și comuniști : dreptate, omenie. Cîntecul „Viitorul" reafirmă credința că forțele democrației, ale adevărului și încrederea deplină în oameni, sesizînd totodată, așa cum spunea președintele Nicolae Ceaușescu, problemele așa cum sînt, pot limpezi destine, pot împlini idealuri.

După recitalul lui Vali Șerban, la realizarea celor patruzeci de minute de dans, care au urmat (cele mai multe într-un colaj compact, în acest turneu) participă pe rînd trupele Flapo și Totuși, Andrei Păunescu și Costas Caracostas, Pro Musica și, în fine, Ștefan Hrușcă, al cărui rock, „Sacra banalitate" deschidea recitalul său. Totul este acum atît de bine, atmosfera atît de plăcută încît Rodica Iancu ne scrie cu îndreptățire : „Am fost la Constanța «În constelația oamenilor buni» de pe stadion. Mă credeți că aici mi se pare mai frumos ? Vibrează parcă și pămîntul !", „Rugă pentru părinți", cîntat minunat la Băneasa, este un moment de vîrf. Făcliile aprinse în noapte păreau degetele lunii înmuiate-n cîntec. Májay Győző traduce tuturor inexplicabilul ce ne leagă : „Totuși, iubirea". Pînă la final, Magdalena Finna și Tatiana Filipoiu cu cîntecele grupului Ecoul și recitalul lui Vasile Șeicaru aveau să sădească definitiv în sufletele acestor oameni minunați sentimentul împlinirii. Ii aveam și noi, căci oricît de insistentă fusese invitația oamenilor de aici, ne adusese pînă la urmă dragostea pentru satul românesc. Și nu ne-a părut rău !

„Trăiască Libertatea, Trăiască România!"

Localitatea : Brăila, 23 August 1983, Stadionul municipal.
Număr de spectatori : 25 000.
Calitatea spectacolului : excepțională.
Atmosfera : sărbătorească, de mare dăruire și elevație.
Noutăți : Mariana Șarba a adus o nouă interpretare cîntecului „Săracă inimea mea". Au debutat : Daniela Lipatti, cîntînd „Foale verde lămîiță" ; grupul rock Ecoul ; Cătălina Dumitrașcu, o apariție impresionînd prin sensibilitate și inteligență interpretativă, și Dorin Dumitru cu imitații folk pline de savoare.
Aportul organizatorilor : exemplar, pînă la emoție.
Brăila : Nota 100.

23 August, Sărbătoarea Națională a României a prilejuit Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar și tinerilor brăileni o întîlnire de excepție. Stadionul municipal a cunoscut chiar din startul manifestării noastre efectul mobilizator al ambianței de tinerețe și bucurie izvorînd în această zi din sufletele tuturor. Atmosferă sărbătorească. În mijlocul stadionului peste gazonul terenului — cîteva covoare ornamentale și un coș imens cu flori. Peste tot în tribune steaguri tricolore. Pancarte mari poartă inscripțiile : „Ceaușescu — Pace", „Ceaușescu — Tinerii" ca două motivații necesare și suficiente ale acestui act. Ni se pare firesc ca manifestarea noastră să fie așezată chiar de la început sub semnul păcii cu atît mai mult cu cît doar cîteva ore ne despărțeau de momentul în care președintele Nicolae Ceaușescu adresase lumii două importante mesaje de pace. De aceea gestul aducerii în scenă a doi porumbei albi ni s-a părut acum mai mult ca oricînd că semnifică limpede și convingător gradul de maturitate al conștiinței politice și patriotice a oamenilor simțind nevoia să-și exprime cu orice ocazie adeziunea deplină la politica partidului nostru. „Să fie pace în lume", era mesajul pe care cei doi porumbei îl purtau acum peste zare. Acest moment urmat de acela în care am reafirmat și aici ideea președintelui României arătînd că temelul păcii este libertatea națiunilor au potențat întreaga desfășurare a serii. Totul de la un capăt la altul a fost cald și emoționant făcîndu-ne să ne simțim datori cu un mare spectacol. Și dacă vă vom spune că prezența noastră aici, în această zi, s-a datorat extraordinarei dorințe a conducerii de partid a județului, ca prin Cenaclul Flacăra tinerii să-și poată exprima modul în care reușește această generație să-și împlinească pe coordonatele vieții noastre conștiința de sine cît și marile resurse de a participa la înfăptuirea deziderateloi țării, veți ști de ce n-am putut evita prilejul realizării unuia dintre marile noastre spectacole. Cele 100 de puncte puse în joc în această manifestare contînd pentru desemnarea publicului campion al cenaclului au fost adjudecate de cei prezenți fără drept de apel. Aproape că tinerii formînd publicul acestei seri nici n-au concurat cu alții din alte colțuri ale țării ci cu ei înșiși într-o cursă de autodepășire din care exemplul oferit de cele două tribune aflate într-o frumoasă întrecere a fost dintre cele mai semnificative. Cu totul impresionante au fost trei dintre momentele acestei seri, ireproșabilă în întregul ei. Primul, declanșat la cîntecele dedicate țării și eroismului românesc, a cuprins tot stadionul în flacăra entuziasmului născînd și aici imagini expresive. O torță și Tricolorul fac înconjurul stadionului în uralele tuturor. Se cîntă extraordinar. O flacără, ca de la inimă la inimă, este purtată în scenă pe la toți membrii cenaclului la cîntecul „Jurămînt la Putna". Cel de-al doilea moment memorabil al spectacolului a fost realizat cu participarea tuturor celor prezenți la cîntecul grupului Ecoul, „Cîntecul". Am simțit atunci Libertatea existînd ca un dat intim al ființei flecărula lui de această dată formă de cîntec întruchipînd peste noi toți imaginarul, urlaul cireș al acestei seri. Dialogul tribunelor lăsate să cînte singure a cîntărit atunci decisiv în balanța celor o sută de puncte. O mare de entuziasm se revarsă pînă mult dincolo de stadion. Se scandează îndelung „Ceaușescu — România", „Ceaușescu — Pace" și „Ceaușescu — Tinerii". Eram fericiți să fi putut prefața cu emoția acelei nopți emoția acelei dimineți. Plecînd de la manifestarea de tinerețe, bogăție și profunzime pe care o realizasem împreună, ne stăruiau puternic în minte versurile poetului Adrian Păunescu :

„Trăiască-n sănătate cîrmaciul țării noastre
Conducător de țară, conducător de oaste
Trăiască omul țării, eroul ei viteaz
Că-n grija lui se află poporul nostru azi.
Bine-ați venit vă spune cîntînd Brăila noastră
Cîrmaci ai României, la Dunărea albastră
Trăiască geniul păcii ce-mpiedică stihia
Trăiască Libertatea, Trăiască România"

Era o dovadă că oamenii pot și trebuie să fie mereu egali cu ei înșiși. Libertatea tînără cînta România.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1 085, 1 087, 1 088, 1 089, 1 090.

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

■ „Pe strada Justiției, la intersecția cu strada Poiana Florilor (deci în plin centrul Capitalei), canalul stradal este spart de aproape 5 ani. Vă imaginați ce inundație se produce pe trotuar și pe carosabil cu fiecare ploaie. Poate găsiți ac de cojocul celor care nu găsesc timp să facă această reparație. (**Bolindu Nicolae, str. Justiției, nr. 37, București**). Noi credem că, fără nici un ac, I.C.A.B. va lua măsuri de remediere a defecțiunii.

■ **Tudor Mihai și Tudor Elena, pensionari ai C.A.P.-ului din comuna Butimanu, jud. Dîmbovița,** ne scriu: „Accesul la locuința noastră se face printr-o ulicioară de cca. 6 m. lățime, în formă de L din șoseaua națională. Vecinul nostru, Stan Gheorghe, încălcînd normele bunei conviețuiri între oameni și profitînd de faptul că sîntem foarte bătrîni (78 și respectiv 73 de ani), a săpat de-a lungul ulicioarei un șanț de colectare a apelor provenite din ploi, ceea ce face imposibilă drumul spre locuința noastră. O comisie a Consiliului popular județean Dîmbovița a dispus prin adresa nr. 1818/1961 ca șanțul să fie astupat, pînă la 15 decembrie 1961. Consiliul popular comunal nu a respectat însă dispoziția dată de către organul județean. Sîntem oameni în vîrstă și în toată viața noastră n-am bătut la ușile tribunalelor". Sperăm că necazul celor doi pensionari va fi totuși soluționat.

■ **Procuratura Generală:** „La adresa dv. în legătură cu memoriul lui Mihăescu Nicolae, domiciliat în Tîrgoviște, str. Tineretului, bl. 12, ap. 23, micro 6, jud. Dîmbovița, vă facem cunoscut că, examinîndu-se cauza la care se referă, s-a constatat că hotărîrile sînt netemeinice și nelegale. În consecință s-a declarat recurs extraordinar ce a fost trimis, în vederea soluționării, Tribunalului Suprem".

■ Din iulie pînă în octombrie 1952, am lucrat la I.A.S. Bucium, județul Iași. Îmi trebuie o adeverință privind perioada respectivă necesară la completarea cărții de muncă. Toate încercările de pînă acum s-au soldat însă cu un eșec. I.A.S. Bucium îmi răspunde că a predat documentele din 1952 la Arhivele Statului din Iași, iar lucrătorii de acolo că munca de găsire a actelor de la Bucium este foarte anevoioasă. Și astfel, eu alerg de 2 ani între Bucium și Iași, fără a putea obține adeverința. (**Safir Theodor, București, str. Fabricii nr. 16, bl. 25/5, sc. A, ap. 4, sector 6**). Credem că un plus de înțelegere din partea conducerii Arhivelor Statului din Iași ar rezolva cu ușurință problema.

■ **Consiliul popular orășenesc Buhuși,** analizînd reclamația cetățeanului Boancă Octav din Buhuși, str. Ștefan cel Mare, bl. 34, ap. 8, că i s-au reținut nejustificat de către E.G.C.L. sume de bani reprezentînd contravaloarea lucrărilor de curățire a apartamentului din care s-a mutat, ne informează: „Conducerea E.G.C.L. Buhuși va restitui sumele de bani încasate eronat de la petent. Acesta a lăsat apartamentul în bună stare, fapt dovedit de procesul verbal încheiat cu unitatea E.G.C.L. prin delegatul autorizat".

■ **Consiliul popular al sectorului 1** ne informează că locuința din str. Costache Aristia, nr. 4, ce a fost atribuită Vioricăi Paul, este liberă, urmînd ca petenta să se prezinte la S.G.L. 5 I.C.R.A.L. Pajura, spre a o lua în primire.

■ Urmare a scrisorii semnată de Naidin Maria, prin hotărîrea Biroului executiv de conducere al **Direcției sanitare județene Brăila,** Iancu Georgeta, telefonistă la Stația de salvare Brăila, a fost schimbată de la locul de muncă. Cazul a fost dezbătut și în colectivul de muncă al stației, iar coordonatorul acesteia a fost atenționat și a primit sarcini ferme privind îmbunătățirea și perfecționarea asistenței de urgență la Stația de salvare Brăila.

■ **Ciorbagiu Ștefan din Zalău, Piața Libertății nr. 6,** ne scrie despre necazurile prin care trec cele 60 de familii din blocul în care locuiește. Clădirea este înconjurată de țevi, fier beton și alte materiale rămase în urma construcțiilor din zonă. Drumul pietonal din fața blocului a fost complet degradat de mașinile grele care au deservit șantierul microtermocentralei din imediata apropiere, astfel că, pe ploaie, din holul blocului nu fese direct într-o imensă groapă cu apă. Mai recent, organele locale au aprobat ca într-un spațiu foarte restrîns dintre bloc și restaurantul „Transilvania", pe care locatarii votau să amenajeze un loc de joacă pentru copii, să fie deschisă o grădină de vară. Astfel ca „distracția" să fie completă!

■ „Am avut un început de nevralgie de trigemen. La cererea mea am fost programat pentru tratament la Centrul de cercetare și asistență stomatologică din Cîmpina. După a 6-a ședință de tratament cu aparatul multifuncțional contracțiile feței și durerile pe care le aveam au dispărut. Nu m-am pripit a face cunoscut cazul meu și altor suferinzi, deoarece am vrut să mă conving că vindecarea rezistă timpului. Acum — după trei luni — pot afirma că tratamentul este eficace. Mulțumesc din inimă tovarășului dr. Dinu Florea și colectivului său pentru binele făcut". (**Cojocaru Constantin din Suceava, str. Republicii nr. 3**).

■ **Oficiul județean pentru construirea și vînzarea locuințelor Sibiu:** „La scrisoarea tovarășului Moldovan Ioan, din Sibiu, Calea Dumbrăvii, bl. 26, ap. 14, adresată revistei dv., vă comunicăm că la această dată cooperativa „Constructorul" din localitate a executat toate lucrările restante consemnate de petent. S-a stabilit, de asemenea, să fie restituite proprietarilor obiectele lipsă din grupurile sanitare ale apartamentelor".

■ „În revista dv. am găsit sesizarea tovarășului Constantin St. Popa din București că nu găsește pălării cu borul mare. Or, noi tocmai asta facem și, dacă dînsul dorește, îi putem confecționa oricînd una. Vă rog transmiteți-i adresa noastră". O facem cu plăcere: **Cooperativa Sporul, București, str. Gabroveni nr. 2,** responsabil **Dinu Mihai.**

■ **Întreprinderea județeană de gospodărie comunală și locativă Galați** ne informează: „În urma verificării situației s-a constatat că faptul semnalat de Trandafir Petrică din Galați, Micro 40, bl. T 4, ap. 72, este real. Ca urmare, s-a pus în vedere Asociației de locatari să recalculeze cheltuielile de întreținere pentru perioada la care se referă sesizarea".

■ **În anul 1974, satul Biclești din județul Bacău a fost electrificat.** Din pricina unei schițe defectuoase, un număr de case au rămas însă fără posibilitatea de a se racorda la rețeaua electrică. Rugăm organele locale să sprijine familiile, în numele cărora ne-a scris **Gîlin Ion,** în dorința lor de a se bucura de această binefacere a civilizației ca și ceilalți membri ai C.A.P.-ului.

■ **UNCAP** ne trimite o copie a referatului întocmit în urma cercetărilor întreprinse pe baza sesizării lui Arato Ștefan din comuna Moșnița Nouă, județul Timiș. Din referat rezultă că faptele relatate erau reale. Ca urmare, pentru abuzurile manifestate în activitatea consiliului de conducere al C.A.P. Moșnița Nouă, pentru lipsa de preocupare în apărarea și gospodărirea fondului funciar, neexecutarea la timp a lucrărilor agricole, mortalitățile înregistrate la ovine, neasigurarea bazei furajere și alte acte de indisciplină în organizarea muncii, Duma Ion președintele C.A.P., a fost sancționat, iar Șerbănescu Nicolae, inginer șef, a fost schimbat din funcție.

■ **Bălănoiu Ion din București, b-dul I. B. Tito nr. 57 A** face o propunere la care ne raliem : În vagoanele de metrou să se aștearnă indicații de prioritate pe scaune pentru anumite categorii de călători (bătrîni, invalizi, persoane cu copii mici în brațe), după sistemul reglementărilor de la celelalte mijloace de transport în comun. Nu întotdeauna bunăvoința se învață în cei șapte ani de acasă.

■ „Am cumpărat în primăvara acestui an 2 bilete de tratament la Geoagiu Băi — vilă, confort I — de la O.J.T. Dolj — ne scrie **Lucian Ștefănescu din Craiova.** Spre stupoarea noastră, ajunși în stațiune pe 12 iulie, ni s-a spus că trebuie să ne întoarcem acasă : „Doljul n-a semnat contractul cu noi, deci n-avem nici o obligație față de dv." După o noapte dormită pe unde s-a putut și după multe audiențe la diferiți factori, mi s-a dat cazare la un particular. Noi am suportat diferența de confort, dar credem că cineva — fie O.J.T. Dolj, fie conducerea stațiunii — trebuie să suporte diferența de preț". Logic.

■ **Consiliul popular al sectorului 3** ne informează, în legătură cu memoriul prin care Dăscălițe Aneta, mamă a 7 copii, solicita sprijin în rezolvarea situației locative : în urma analizării cazului, conducerea T.C.I.B. a repartizat familiei petentei apartamentul 35 din Aleea Postăvarului nr. 1, bl. C. 3, sector 3.

■ O întreagă pagină de semnături însoțește scrisoarea pe care ne-a trimis-o **Prepenciac Elena,** oficiantă la Oficiul PTTR Beliș. Pînă în anul 1981, asistența medicală pentru lucrătorii acestui oficiu era asigurată de policlinica și spitalul din Beliș. Din anul menționat au fost trecuți în evidența Spitalului C.F.R. Oradea. Aceasta înseamnă că pentru o consultație, pentru o naștere, pentru o internare de urgență, ori pur și simplu pentru o prelungire de concediu medical, ei trebuie să parcurgă 63 km. Credem că Ministerul Sănătății, în acord cu M.T.Tc., va găsi o reglementare care să pună capăt acestei situații anormale.

■ Adăugăm mulțumirile noastre celor trimise de **Stan Ștefana din București** și **Miereanu Iacob din Lupeni** pe adresa Întreprinderii de frigidere Găești, care a răspuns cu promptitudine semnalelor critice apărute în revistă, luînd măsuri imediate de reparare a frigiderelor în cauză.

■ 7 tehnicieni de la Centrul de protecția plantelor Sinnicolaul Mare ne-au solicitat lămuriri și sprijin privind încadrarea lor la o categorie superioară, precum și în problema cheltuielilor de deplasare. **DGAIA — județul Timiș,** către care am îndrumat scrisoarea, răspunde : „Conform indicatoarelor tarifare, petenții nu pot fi încadrați în categorii superioare, deoarece nu execută lucrări din aceste categorii. Referitor la cheltuielile de deplasare, cîn verificări a rezultat că au existat restanțe mari în achitarea acestora. Inspectoratul de protecția plantelor a primit sarcina de a lua toate măsurile pentru acordarea la zi a acestor drepturi, potrivit prevederilor legale în vigoare."

■ Consemnăm încă un act pozitiv la dosarul tratamentului medical prin acupunctură. **Macarie Ruxandra, din Huși,** ne scrie cu bucurie că, în urma unui astfel de tratament, aplicat de dr. Vasile Iacob din Sibiu, boala de care suferea de multă vreme (hipoacuzie de transmisie) a regresat mult, aproape dispărînd.

■ „Călătorind, nu de mult, spre Drobeta-Turnu Severin, a trebuit să schimb autobuzul în orașul Motru. Coborînd din mașină, am rămas surprins de ceea ce ar fi trebuit să se numească o „autogară". În clădire nu există sală de așteptare, nici casă de bilete, nu este afișat nici un program al autobuzelor și al liniilor de parcurs. Amănunte despre mașina care mă interesa am aflat întrebînd din om în om. Cum este posibil ca un important oraș minier cum este Motru să nu beneficieze de o autogară civilizată ?". (**Doinea Gheorghe din Drobeta-Turnu Severin, Aleea Cloșani, nr. 1, sc. 3 ap. 18**).

■ Gune Ion, om al muncii la Grupul de șantiere montaj cazane „Vulcan" București, ni s-a adresat cu plîngerea că nu este încadrat conform calificării sale. Verificînd situația, **Consiliul popular al sectorului 5** ne răspunde că încadrarea petentului s-a făcut eronat, deoarece acesta nu a prezentat acte de studii, deși era calificat electrician. Odată cu prezentarea actelor necesare a fost încadrat electrician cat. 2/B. Avem o nelămurire, tovarășe Gune : de ce a trebuit să faceți un ocol atît de mare și nu v-ați dus pur și simplu cu hîrtia aceea la serviciul personal-învățămînt din întreprindere, care v-ar fi rezolvat pe loc problema ? Credeți că timpul tovarășilor de la Consiliul popular — cărora le mulțumim pentru sprijin — nu este tot atît de prețios ca al dv. ?

■ În seara zilei de 4 martie a.c., în stația C.F.R. Hălmagiu, **Gavriliă Rozalia, Rus Vasile** și **Rus Gheorghe** au încărcat saci cu mere și baloturi cu obiecte personale în vagonul nr. 02521503736. Vagonul a fost sigilat în prezența expeditorilor. Șeful stației de destinație Peciul Nou i-a pus să semneze de primire înainte de a se verifica starea mărfurilor. Din vagonul cu sigiliile intacte lipseau însă 4 saci cu mere, o bundă, 16 saci goi și o plapumă de lînă. Din martie, oamenii se străduiesc zadarnic să recupereze fie mărfurile, fie contravaloarea lor. Li se răspunde însă că, în afara declarațiilor semnate de ei, nu există suficiente probe. Rugăm M.T.Tc. să verifice temeinicia sesizării semnate de cei trei cetățeni **din comuna Hălmagiu, satul Bruszturi, județul Arad.**

■ **Consiliul popular județean Bihor** a întreprins o anchetă aprofundată privind cele semnalate de profesorul Gomboș Viorel. Faptele s-au dovedit reale. Ca urmare, inspectoratul școlar a eliberat dispoziția de numire pe catedra de limba română la școala generală din Haieu, profesorului Gomboș. Pentru lipsă de exigență și dezordine în sectorul pe care-l coordonează, inspectorul școlar Crișan Aurel a fost sancționat.

■ „În imediata apropiere a stației C.F.R. Biriad, între blocuri, s-a amenajat cu multă muncă și destul de mari cheltuieli un parc pentru copii, frumos și destul de bine înzestrat. În prezent, din inițiativa nu se știe cui, s-au instalat, de-o parte și de alta a parcului, două containere pentru resturi menajere. În afara aspectului lor inestetic, ele exală un miros greu, care face imposibile atît jocurile copiilor cît și odihna pe-o bancă. Acum toată lumea ocolește parcul, care stă părăsit și se va degrada încetul cu încetul. Nu-i păcat?" (**Theodor A. Lificiu din Biriad, str. Republicii, nr. 59**).

■ **Ministerul Sănătății** ne comunică: La ședințele de transferări, organizată de minister în zilele de 5—6 iulie a.c., Direcția Sanitară a județului Gorj a prezentat, cu avizul Direcției Sanitare a județului Mehedinți, dosarul de transfer al petentei Georgescu Emilia, de la dispensarul comunal Cujmir, la dispensarul policlinic de stomatologie Tîrgu-Jiu. Comisia ministerului a avizat transferul care urmează să fie efectuat în perioada 1—30 octombrie 1963.

■ „În luna aprilie am intrat să mă tund la frizeria «Elegant» din bd. 1848, iar pe la sfîrșitul lunii iunie am făcut același lucru la «Figaro». Și una și cealaltă sînt unități de categoria lux, iar prețul, de fiecare dată, a fost 41 lei. Spălatul părului se face însă cu săpun tip «Cheia» (de șampon nici vorbă), iar cînd am întrebat dacă există un catalog de prezentare a modelelor de tunsori, răspunsul a fost oarecum ironic: «Nuuu ! Unde vă credeți ? !» Am rămas cu o nedumerire. Oare ce înțelege cooperativa Igiena prin «lux»? Prețul sau serviciul ? Ori poate cuvîntul e o poreclă ? !" (**Felecanu Vasile, din București, Aleea Ucea, nr. 7, bl. P 8**).

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale — Botoșani:** „Urmare scrisorii prin care Iacobescu Brîndușa din Botoșani, Aleea Rotundă, nr. 10, solicita sprijin pentru încadrarea sa în muncă, vă informăm că petiționara a fost invitată la Oficiul forțelor de muncă, pe data de 15 iulie a.c., și a fost repartizată cu dispoziția nr. 2413 la Întreprinderea de fire melană din localitate, pe post de muncitoare".

■ „Zilnic, cca. 1 000 de călători plătesc suplimentul de viteză la rapidul 52 și, tot zilnic, rapidul 52 întîrzie cel puțin o oră (în 28 iulie a.c. a avut o întîrziere de 65 de minute în București-Nord). Întrebarea mea este: de ce nu se iau măsuri pentru stabilirea unui orar care să țină seama de motivele — obiective sau subiective — care determină întîrzierile acestui așa-zis „rapid" ? (**Constantin Petrescu, din București, Aleea Valea Viilor, nr. 2, bl. D 50, ap. 21**).

■ **Tudor Florin din Slănic Prahova, str. Vasile Alecsandri, nr. 12, bl. 16 B, sc. A, ap. 19** ne semnalează că locatarii din acest imobil au necazuri cu apa potabilă. Cînd plouă apa vine atît de murdară încît nu poate fi folosită în gospodărie, iar după orele 19 este zilnic oprită. Cu apa caldă este de asemenea o problemă. În cele 3 zile pe săptămînă cînd e programată, la etajele superioare nu ajung decît 10—20 de litri, deci cel mult pentru baia unui nou născut.

■ Tot în legătură cu problema apei calde și reci care nu ajunge la nivelele II-III-IV ne scrie și I. Sfîghi, președintele asociației de locatari, care administrează 9 blocuri de pe **str. Astronauților, din Satu Mare.** O expertiză tehnică a precizat că întreprinderea furnizoare a încasat nejustificat de la locatari sume de bani ce reprezentau de fapt o prestație neexecutată. Nenumăratele audiențe, refuzurile de plată, și chiar procesele n-au rezolvat nimic. Rugăm conducerea E.G.C.L. Satu Mare să ia măsurile cuvenite pentru ca această situație să fie curmată.

■ Analizînd memoriul Anicuței Roșu din comuna Bălești, județul Vrancea, studentă în anul I la A.S.E. București — curs fără frecvență — **Consiliul popular al județului Vrancea** a aprobat încadrarea petiționarei la Asociația economică pentru creșterea și îngrășarea porcilor Mărtinești, în funcția de merceolog.

Pagină realizată de
ALEXANDRU ȘERBAN ■

Scrisoare comentată

O hotărîre judecătorească îmbătrînită

Prăjină Matilda, din stradela Ipsilante nr. 5 din Iași, ne înfățișează, în scrisoarea sa, nu numai o durere personală ci și o stare de fapte ieșită din comun în ceea ce privește autoritatea unei hotăriri pronunțate de o instanță judecătorească. Corespondenta noastră este o femeie simplă, fără multă știință de carte, drept pentru care muncește ca spălătoare de vagoane la Întreprinderea de transport din Iași, avînd, așa cum singură scrie, o retribuție „potrivită cu pregătirea" sa. Pe deasupra, suferă și de o boală grea. Necruțătoare. Sînt amănunte pe care le reproducem nu pentru a impresiona pe cineva, deoarece nu toți cei care cîștigă mai puțin ori sînt suferinzi trebuie, în mod automat, să aibă mereu dreptate în tot ceea ce întreprind sau solicită. Le-am amintit, totuși, întrucît un astfel de om nu este, de regulă, înclinat spre neadevăr și minciună. Îi sînt suficiente grijile sale... Ei bine, Prăjină Matilda a moștenit o căsuță în care a vrut să intre, așa cum legal este. O singură piedică : acolo deținea o cameră și o bucătărie o altă femeie, Grosu Eugenia. În urma unor îndelungate procese, Prăjină Matilda a obținut o hotărîre judecătorească prin care Grosu Eugenia era obligată să părăsească spațiul din casa devenită proprietatea celei care ne-a scris. Asta se întîmpla acum 7 ani ! ! De atunci și pînă în prezent, respectiva hotărîre nu a fost dusă la îndeplinire, cu toate că executorii judecătorești s-au prezentat la fața locului încercînd s-o determine pe Grosu Eugenia să elibereze camera și bucătăria.

Este, firește, de mirare că, vreme de 7 ani încheiați, ceea ce a decis o instanță judecătorească nu devine fapt împlinit. O explicație totuși ar părea că există : Grosu Eugenia construise, între timp, la adresa menționată, o anexă (cum ? cu ce aprobări ? în ce scop ? cu cîți bani ?), pentru care pretinde acum, din partea Matildei Prăjină, suma de 15 mii lei ! Argumentul acesta pare să țină în loc întrarea în drepturi a celei care cîștigase procesul. Dar, pe ce bază ? Nu există o altă hotărîre judecătorească prin care să se stabilească anume că deținătoarea imobilului, adică Matilda Prăjină, datorează această sumă fostei chiriașe. Este, pur și simplu, doar o pretenție a Eugeniei Grosu, dar fără suport ! Matilda Prăjină nu are nevoie de anexa construită de fosta chiriașă și nimeni nu o poate obliga să și-o adjudece. Grosu Eugenia poate face ce dorește cu acea anexă : s-o dărîme și să-și recupereze materialele, eventual, dar n-o poate vinde cu de-a sila celei care deține titlul de proprietate asupra locuinței din stradela Ipsilante nr. 5. Iar suma fixată de Grosu Eugenia depășește, se pare, însăși valoarea întregii construcții. Este un nonsens, pe de o parte, faptul că o hotărîre judecătorească nu se aplică de șapte ani și, pe de alta, că executarea ei este condiționată pe alte căi, decît cele ale justiției din partea care a pierdut procesul.

Așteptăm ca legea să fie aplicată în litera și spiritul său.

Emanuel VALERIU ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

„Și ce dacă lucrez de una singură, nu am cele mai bune rezultate?"

Avem în față un referat. O coală de hîrtie cu litere înghesuite, citețe, deși ușor tremurate. Semnată dedesubtul paginii de patru, cinci persoane cu funcții de răspundere. Citirea referatului ne stîrnește dorința de a o cunoaște pe cea „prinsă" între acele rînduri înghesuite. Este solicitată prin telefon. Pînă vine, ni se dau frînturi de explicații, cu greu închegîndu-se o discuție. „Și totuși — rupe tăcerea inginerul șef al C.U.A.S.C.-ului, o tăcere pe care doar zborul unor porumbei în dreptul ferestrei o destrămase pînă atunci — această șefă de fermă, Dumitra Crețan, a dat în acest an producții foarte bune ! Nu înțelegem cum de nu a învățat și lecția respectului față de oameni, a colaborării cu ceilalți, cum de se sustrage — pentru că se sustrage — spiritului colectivității !"

Supărat, omul nostru mușcă din țigară, de rămîne filtrul între dinți. Este supărat parcă pe el, parcă și pe ceilalți, care, poate, nici ei nu au știut cum să lucreze cu Dumitra Crețan. Și, ca și cînd răspunde unui gînd sicitor, repetă : „Și totuși..." Vrea să spună că este greu să-ți duci pînă la capăt un astfel de gînd în preajma ei, a inginerei. Pentru că ea refuză orice discuție. Pentru că vine cu buzunarele doldora de invective și cuvinte jignitoare. Nimeni nu are ce dispoziții să-i dea, cîtă vreme ea este specialistă ! Și, cu asta, închide gura oricui ! Ba că președintele C.A.P.-ului nu are studii (chiar dacă este recunoscut nu numai de cei ai obștii, ci și de cei de la județ că este un inimos, și un foarte bun organizator, care își întemeiază dispozițiile cu hotărîrile gîndite și luate în colectiv), ba că inginerul „X" este un incompetent, că inginerul șef să facă bine să-și vadă de ale lui, că primarul comunei nu trebuie să se amestece și nu trebuie să uite de unde a pornit (a pornit de la tractorist, a devenit apoi maistru, a făcut liceul și, în sfîrșit, este student la A.S.E. la f.f.). Subiecte de hartă se pot confecționa la fiecare pas ! Urmarea nu s-a lăsat așteptată. Împotriva ei au pornit referate, amenzi, sancțiuni, ba chiar și propunerea de a fi îndepărtată din ferma pe care o conduce.

Sosește. Tînără, drăguță, într-o rochie parcă decupată dintr-o revistă de ultimă modă. Am un moment de invidie. Nu știa de ce fusese chemată. Află. „De ce tocmai eu, de ce această discuție tocmai cu mine ?", ne întreabă. Îi arătăm referatul. Îi comunicăm că nu dorim decît o simplă discuție despre ce înseamnă colectivul în luarea unor decizii comune, despre cum consideră dumneaei relația dintre specialist și ceilalți (fie ei specialiști sau nu, dar făcînd parte din aceeași familie a muncii). Ocolește răspunsul, revenind la aceeași întrebare (îmbrăcată într-o haină mai... pitorească) : „De ce să fiu eu țap ispășitor ?" Recunosc, nu m-am înțeles cu președintele C.A.P.-ului, nici cu primarul, nici cu inginerul șef, nici cu... — dar n-am făcut eu cele mai bune producții ? !" „Singură ?" — o întrebăm la rîndul nostru, încercînd să ordonăm discuția pe făgașul ei normal. „Și ce dacă lucrez singură, odată ce lucrez bine ? !" — ne răspunde, lăsîndu-ne, mărturisim, interziși.

Se cuvine să vă prezentăm și dumneavoastră locul și momentul acțiunii, precum și pe interlocutorii noștri. Cel care ne-a sugerat discuția cu șefa fermei este inginerul șef al C.U.A.S.C. Zănoaga-Dolj, Corneliu Ionescu. Șefa fermei nr. 5 Leu, Dumitra Crețan. Venisem pentru un reportaj — C.A.P. Leu fiind una dintre cele mai mari și cele mai bune ale Doljului, cu oameni înfrățiți într-o muncă și rezultate, cu oameni care, chiar dacă nu seamănă între ei, sînt precum degetele unei singure palme, adică uniți. Cazul ing. Dumitra C. începuse să-i pună pe gînduri de mai multă vreme (de vreun an, de cînd ea se află printre ei), dar nu găsiseră soluția nici prin sancțiuni, nici prin amenzi. Inginera refuză să se prezinte seri în șir (pare-se, chiar săptămîni în șir !) la planul de muncă, un fel de raport colectiv despre munca de peste zi și despre ce urmează să se petreacă — la concret — în continuare. De aceea, poate, simțind că ceva nu-i în ordine cu discuția noastră, interlocutoarea refuză să o mai poarte, părăsind încăperea. Ne-am întrebat : cum pot oare oamenii cu care lucrează să se sfătuiască cu ea pentru o problemă de specialitate, cînd refuză pur și simplu o simplă discuție despre colaborare ?

Și încă un lucru, deloc neglijabil : dacă la ferma condusă de inginera Dumitra Crețan rezultatele în acest an sînt bune, asta nu înseamnă că le-a adus aici de una singură !

GEORGETA ȘTEFĂNESCU ■

P.S. Sîntem rugați să mai consemnăm, precum un apel, următoarea situație : au la C.A.P. Radomir (din același C.U.A.S.C. Zănoaga) un șef de fermă la Ciocănești, Gheorghe Lascu. Bun, foarte bun tehnolog. Are niște culturi pe cinste ! De un an de zile, C.A.P. Radomir nu are însă inginer șef. I-a fost oferită, în nenumărate rînduri, lui Gh. Lascu această funcție, dar a refuzat-o. Nu vrea „să-și facă probleme". E mai bine, oricum, să răspunzi de șapte tractoare, în loc de 27 ! De ce adică să răspundă el de toate complexele probleme ale unui C.A.P. și nu de cele ale unei singure ferme !

„Pentru că — îi transmit pe această cale cei ai locului — avem nevoie de un om responsabil, de un îndrăgostit de meserie, ca acest căpos inginer Lascu. Și pentru că dorim să-i aducem și soția ca șefă de fermă la noi". Ce ziceți, stimate tovarășe inginer Lascu ? Puteți rămîne rece în fața unei cerințe atît de calde și, mai ales, atît de importante ?

Cronica șoselei

Sfîrșitul unui „raliu"

Au plecat de acasă bine dispuși, chiar veseli. Tatăl, Cezar R., la volanul unui autoturism cu abia 2 000 de kilometri la bord, mama, Eugenia, și cei doi copii — Viorel, care reușise printre primii la examenul treptei a II-a de liceu, și Virginia, elevă în clasa IX-a, care și ea trecuse cu bine examenul primei trepte.

„Vom face — le promisese tatăl — un fel de tur al țării, trecînd prin Oltenia, Banat, Crișana, Maramureș, apoi vom cobori spre centrul Ardealului. Sper să vă placă. Majoritatea acestor locuri nu le-ați văzut niciodată... Ne vom opri la cele mai importante monumente, muzee, astfel încît să rămîneți cu ceva după excursia noastră". Copiii, îmbujorați la față, erau în culmea fericirii. De cînd visau ei un asemenea turneu. „Mamă, dar tu de ce nu spui nimic ?". „Nu știai, Virginia, că uneori omul rămîne... mut de atîta bucurie și fericire ? Uite, prin starea asta trec eu acuma".

Abia în timpul concediului au putut să plece la un drum mai lung. Cu vechea mașină nu-și puteau permite decît scurte excursii la sfîrșit de săptămînă, în zona pădurilor și lacurilor din apropierea orașului.

Tatăl și mama, amîndoi specialiști de înaltă calificare, erau, de regulă, supraocupați la uzină, de dimineață pînă seara.

„Avem noroc de copii buni, Eugenio, spunea adesea Cezar R., soției, că de ocupat de ei nu prea avem cînd". Era adevărat, copiii nu trebuiau îmboldiți ca să învețe.

Și au plecat. După 3 zile „făcuseră" deja Craiova, cu eleganta ei arhitectură, splendidul oraș de pe Bega, pitorescul Arad, Oradea, Băile Felix... Drumul și impresiile noi culese de-a lungul lui îi obosiseră.

„Doar nu sîntem la raliu, Cezare dragă, să facem cîte 300 de kilometri pe zi ! — a exclamat Eugenia. Hai să ne oprim o zi aici. E așa de frumos ! Verdeață, liniște hotelul e bun... Se mai odihnesc și copiii !..."

„Nu ! — s-a opus Cezar — programu-i program, nu renunț la el. O să-i respect exact așa cum țin la uzină, cu dinții, de graficul de livrări !"

După numai o oră de repaos, Dacia albastră se repune în mișcare. Popasurile devin din ce în ce mai scurte. Se ajunge la 400 de km rulați pe zi. Oboseala cuprinde întreaga familie.

Deși șofer cu peste 200 000 km la volan (căci înainte mai avusese o mașină), Cezar începe să facă greșeli. Într-o comună, ferește cu greu un grup de tineri care aștepta autobuzul într-o stație. Puțin mai departe, e cît pe-aci să rateze un viraj. Oprește pe stînga. Noroc că din sens opus nu venea nimic.

„Cezare, tu nu cunoști drumurile pe-aici ! — se plînge soția. Mergi mai încet ! Zău, în loc să fie o plăcere, călătoria asta devine un calvar. Uită-te și la copiii ăștia, parcă ne-am fi propus anume să-i extenuăm". „Lasă — îi răspunde celălalt — o să ajungem peste o oră la motel și o să vă odihniți". Din pricina căldurii, a celor peste 2 000 de kilometri parcurși într-un timp relativ scurt, șoferului încep să i se închidă ochii. Se trezește din nou pe stînga drumului și nu poate evita ștergerea unui parapet metalic. Din fericire, totul se încheie doar cu deformarea aripii și spargerea unui far.

Șoferul oprește, enervat. „Uite, dom-le, mașină nou-nouță, în ce hal a ajuns ! Dacă mă tot bați la cap, Eugenio, și-mi abați atenția !"...

Bombănind, Cezar R. (specialist industrial de înaltă calificare, ca și soția sa) se urcă la volan și demarează puternic. Obosit și nervos, nu observă că se apropie de o trecere nepăzită peste calea ferată. Nu reduce viteza și nu se asigură. Din stînga se apropie cu viteză un tren. Urmează șuieratul puternic al locomotivei, un țipăt sfîșietor prevestitor al nenorocirii, după care un bubuit groaznic, urmat de zgomotul tîrîrii mașinii aproape 100 de metri, apoi liniște. Mecanicul de locomotivă și ajutorul său fug spre epava mașinii, dar e prea tîrziu. Viorel este singurul care, fără răni prea grave, supraviețuiește tragediei familiei.

VICTOR BEDA ■

Falimentul „Firmei Mavru"

„Ce probe trebuie găsite pentru a fi schimbat un președinte de cooperativă de producție, aprovizionare și desfacere a mărfurilor ?", întreabă, într-o corespondență adresată revistei noastre, un cetățean din comuna Biled, județul Timiș. Întrebare cu totul justificată nu numai de demersurile întreprinse, atît de el cît și de alți cetățeni din partea locului, cît și de constatările organelor de miliție, rămase, toate, pînă nu demult, fără nici un rezultat. Dar, mai presus de orice, nedumerirea corespondentului nostru se justifică prin acțiunile abuzive ale președintelui în cauză, Mavru Ioan.

Din lunga listă a abuzurilor săvîrșite, întocmită de cei ce ne-a scris, reținem cîteva : livrarea, către un particular, a trei saci cu zahăr, din porția destinată colectivității ; întocmirea de borderouri false, prin care s-au obținut sume de bani în folosul președintelui ; însușirea, tot pe bază de documente falsificate, a 500 kg porumb intrate în posesia lui Mavru Ioan (porumb aflat în fondul centralizat destinat branei animalelor); întocmirea unui proces verbal de degradare a unei cantități de peste 4 000 kg ciment care, în fapt, nu existaseră, astfel încît președintele să-l poată „ajuta" pe zidarul căruia îi lipsea cimentul să scape de rigorile legii ; distribuirea de materiale de construcții pe bază de achiziții, dintre care unele (cum a fost cazul cu un viței sacrificat la nunta fiicei președintelui) intrau în posesia aceluiași abuziv Mavru Ioan. Lista abuzurilor este și mai lungă. Ne mărginim să mai menționăm doar că printre încadrații cooperativei din Biled figurau nu mai puțin de 12 persoane făcînd parte, într-un fel sau altul, din familia lui Mavru Ioan : nepoți, ginere, fiică, cumnată, verișori, nași. „Nu întîmplător, scrie cel care ni s-a adresat, oamenii din comună spun, în loc de cooperativă, «Firma Mavru»".

Miliția județului Timiș, în urma verificărilor declanșate de o sesizare asemănătoare cu cea sosită la redacție, concluzionează (avem fotocopia actului emis și semnat de comandantul respectiv) că „cele sesizate se confirmă. În acest sens, a fost informată conducerea unității U.J.C.C. pentru a se lua măsuri împotriva sus-numitului" (Mavru Ioan, n.n.). Documentul este datat 7 februarie 1983. Atunci însă cînd, luînd legătura cu Centrocoop-ul, tovarășul desemnat să cerceteze de urgență situația s-a adresat președintelui U.J.C.C. Timiș, a aflat că „Mavru Ioan este un președinte bun! Evident, cu unele lipsuri" (fără precizarea de ce natură : personale sau în gestiune ?).

Toate aceste asigurări au fost spulberate cu prilejul anchetei întreprinse la Biled. Pe lîngă cele sesizate de corespondentul nostru, au mai ieșit la iveală și alte nereguli săvîrșite de același Mavru Ioan. „Cazul" avea și „vechime", pentru că, încă din luna octombrie a anului 1982, Biroul executiv al U.J.E. Coop. Timiș hotărîse schimbarea lui Mavru din funcția deținută. S-au găsit însă oameni care l-au apărat, astfel încît decizia luată atunci a rămas baltă.

Acestea fiind spuse, să ne fie îngăduite cîteva observații. De la data amintită (octombrie 1982), Ioan Mavru a comis, în continuare, grave abateri, ceea ce arată o mentalitate cu totul neobișnuită atît în ceea ce privește aprecierea ajutorului (!?) ce l s-a dat prin menținerea în funcție, cît și o imprudență greu de explicat ; sau poate, mai curînd, o autoîncredere, al cărei suport — cercetat cu atenție — s-ar putea dovedi mai mult decît interesant. Comițînd fel de fel de abuzuri și ilegalități, Mavru Ioan se dovedea, în schimb, față de alții „intransigent", mergînd pînă la desfaceri de contracte de muncă" (pe motive mai mult ori mai puțin întemeiate !).

Cercetarea întreprinsă recent la cooperativa din Biled s-a efectuat în prezența fostului președinte al acesteia — a lui Mavru. În cursul cercetării, vinovatul a încercat să minimalizeze ori să denaturеze faptele dovedite. S-a străduit, de pildă, să demonstreze că „aglomerarea" de rude în amintitele posturi a fost „întîmplătoare". Astfel, o parte a acestora ar fi lucrat în cooperație mai înainte ca Mavru Ioan să fi ajuns președinte ; respectivii fuseseră școlarizați în sistemul cooperatist, ceea ce îi obligase să lucreze... tocmai aici, la Mavru. Aici și numai aici ! Ascultînd aceste explicații ale fostului președinte, ne exprimăm totuși mirarea că, atunci cînd a fost vorba să se găsească o pereche de nași pentru fiica sa, nașa s-a „întîmplat" să fie chiar gestionara de la restaurantul din Biled ! Sigur, cînd zicem „rude" nu ne gîndim la raporturile juridice care stabilesc aceste relații, ci la o interpretare mai generală, astfel încît Mavru Ioan vrea să aibă dreptate cînd afirmă că Huidan Vladimir nu-i este neam, ci că i-a cununat doar fiica (respectivul deține funcția de gestionar la autoservirea Sandra). Rude ori neamuri, neamuri ori nași, cei incriminați stau pe următoarele funcții : contabil principal, șef unitate alimentație publică, lucrător comercial (vînzător), femeie de serviciu, manipulant de mărfuri, vînzător la autoservire, șofer la o autobază ori la alta, adică exact toate funcțiile care au contact direct ori scriptic cu mărfurile ce ajung și pleacă dintr-o cooperativă. La fel de nesinceră ne apare și o altă afirmație a lui Mavru Ioan, aceea privind școlarizarea rudelor (ori neamurilor, cum vreți să le ziceți) și „legămîntul" lor de a lucra 5 ani în cooperație. Or, Gheorghe Martin a absolvit în 1972, Gheorghe Chelu în 1976, Florica Chirțan în 1961... Fără comentarii.

Mai înțelegem că într-o localitate mică se întîmplă, dacă nu este chiar o regulă, ca oamenii să se înrudească între ei, fără ca prin aceasta colectivitatea, munca ei, să aibă de suferit. (Ba încă, în unele zone, cum sînt cele miniere, sînt familii întregi de muncitori în subteran, pe care ceilalți s-au obișnuit să-i deosebească... numerotîndu-i !). Dar că dintre toate rudele sau „neamurile" lui Mavru Ioan nu s-a găsit nici una care să i se opună, să-l cheme la ordine și să-l îndrume spre respectarea legilor — iată un fapt care nu poate fi chiar întîmplător.

Ancheta întreprinsă de Centrocoop, colaborarea cu organele locale și județene, consensul la care s-a ajuns în privința măsurilor de îndreptare a unei situații ce trebuia de mult curmată, ne apar ca extrem de pozitive. În ciuda unei întîrzieri pe care numai o „rudenie" de un anume fel a putut-o face posibilă.

MANOLE CÎRȚAN ■

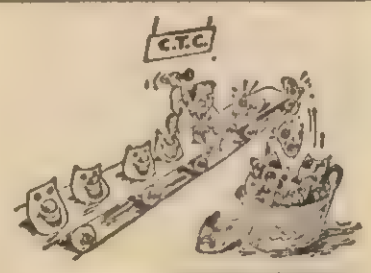

LEONTE NĂSTASE ■

Anonimii unei fapte de omenie

Dacă Iulian Moraru, miner din Lupeni, în vîrstă de 28 ani, tată a doi copii, se află astăzi printre ai săi, se poate spune că este o întîmplare ieșită din comun. Că viața sa a fost pusă într-un grav pericol este un fapt binecunoscut de cei din jurul său. Că el a scăpat ca prin „minune", este, de asemenea, știut...

Mai puțin se știe — și poate că nici nu se va putea afla vreodată întregul adevăr — despre spontaneitatea, dăruirea și energia cu care au acționat — pentru a salva ceea ce, inițial, părea de nesalvat — un mare număr de anonimi.

S-a întîmplat într-o noapte, pe linia ferată Craiova—Filiași. Mecanicul de pe acceleratul 241 a observat, la lumina farurilor locomotivei, un om căzut pe linia paralelă, pe care trecuse în sens invers, cu cîteva minute în urmă, un „personal". Nu putea să-și dea seama dacă cel căzut mai era în viață, dar, poate, mai exista o speranță... Transmite imediat, prin radio, impiegatului de mișcare de la stația prin dreptul căreia tocmai trecea, ceea ce văzuse. Impiegatul nu stă nici el pe gînduri : ridică receptorul și anunță postul de miliție T.F. din gara Filiași. Subofițerul de serviciu raportează urgent că s-a petrecut un eveniment grav, cere permisiunea să plece la locul faptei, iese în spatele gării și aleargă la primul autovehicul ieșit pe șosea, îi indică șoferului direcția în care să pornească, îi cere să fie prudent, dar să apese pe accelerație, pentru că undeva, la circa 16 km, se află un om căzut pe calea ferată. Poate că mai este încă în viață. Poate că, prin cine știe ce minune, nu va trece pe-acolo vreun tren...

Șoferul și milițianul ajung la timp. Îl ridică de pe șine pe cel căzut, aflat în stare de inconștiență, cu leziuni multiple la cap.

La Spitalul din Filiași se fac primele încercări de ameliorare a stării grave a omului. Apar primele semne de încredere în posibilitatea de a fi salvat.

Pentru mai multă certitudine, „Salvarea" din Filiași îl transportă pe pacient la Craiova. Medicii de gardă, personalul de serviciu de aici îl iau în primire. Lupta pentru viața unui om continuă cu aceeași abnegație. Nu știm exact numărul și numele tuturor celor care au acționat, ca un singur om, pentru salvarea vieții minerului Iulian Moraru dar ceea ce contează este spiritul de profundă omenie pe care l-au dovedit, fără vreo ezitare, toți acești anonimi, cărora le adresăm din adîncul inimii, alături de cel salvat, întreaga recunoștință.

MIHAI GROZAVU ■

RADU IULIAN ■

Medicamentul românesc de concepţie originală

În ampla deschidere spre cunoaştere şi progres, Partidul Comunist Român a acordat în mod constant o atenţie cu totul deosebită stimulării şi dezvoltării cercetării ştiinţifice, apreciate în documentele de partid ca principal factor al progresului contemporan, hotărîtoare şi determinantă în edificarea României moderne prin largile şi profundele sale implicaţii în toate compartimentele activităţii noastre. Am fost cu toţii martorii acestui timp în care, prin grija expresă, nemijlocită, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, bătălia pentru promovarea noului s-a distins nu numai ca o preocupare rezervată strict unor cercuri de iniţiaţi, ci ca un veritabil fenomen de masă, de o amploare fără precedent, creaţia şi creativitatea tehnică şi ştiinţifică devenind opera comună a unor largi colective de muncitori, ingineri şi tehnicieni, de medici, cadre didactice, studenţi, agricultori. Am fost cu toţii contemporanii acestui uriaş proces de revizuire a propriului nostru potenţial creator, dobîndit în spiritul bogatelor tradiţii ale inventicii româneşti şi, mai presus de orice, prin marea capacitate a comuniştilor de a transforma în fapte vocaţia unui întreg popor.

Din aceste adevăruri promovate consecvent de partidul nostru, de secretarul său general, redacţia noastră a desprins nobila datorie de a prezenta, de la un număr la altul, prin puterea slovei tipărite, aspecte din munca şi viaţa cercetătorilor noştri, acordînd un plus de interes unor inventatori şi inovatori aflaţi, în bătălia pentru nou, pe poziţiile cele mai avansate. Am făcut-o şi o vom face în continuare, considerînd că promovarea noului de interes public reprezintă o îndatorire revoluţionară şi patriotică de cea mai mare însemnătate.

E adevărat, uneori realitatea nu s-a dovedit pe măsura aşteptărilor şi unele idei, în care am crezut mai mult decît meritau, au fost scoase din competiţie prin mijlocirea experimentului de laborator sau a unor teste ulterioare. Natura e plină de aparenţe şi de capcane. Nu e mai puţin adevărat însă că, în acelaşi timp, numeroase realizări de răsunet, anunţate şi susţinute pentru prima dată în coloanele revistei noastre, ocupă azi un loc de cinste în patrimoniul inventicii naţionale. Între acestea din urmă se află şi cîteva medicamente de concepţie originală, despre geneza şi valoarea cărora ne propunem să vorbim în paginile de faţă. Ele aparţin unor cercetători solitari (medici, chimişti, biologi şi farmacişti) şi au fost aduse în atenţia cercurilor de specialitate prin intervenţiile repetate ale redactorilor şi colaboratorilor noştri.

Din păcate, lista nu e completă. Cîteva din aceste remedii farmaceutice se mai află încă în curs de testare, iar despre altele nu am obţinut informaţii, deoarece autorii lor participă în clipa de faţă la diverse întruniri de specialitate din ţară şi din străinătate. Ele vor forma obiectul unor relatări ulterioare de îndată ce situaţia o va permite.

LIVIU TIMBUS ■

Vasile Boicl:

Ne mai trebuie spirit gospodăresc şi simţul urgenţei

Doctorul Vasile Boici, medic primar şef de secţie la Centrul de recuperare cu Boicil din Timişoara, ne comunică „ultimele ştiri" de pe frontul Boicilului : este vorba de Boicil S, un medicament de cinci ori mai concentrat decît Boicil forte şi care se administrează intravenos în diferite crize dureroase în afecţiunile de ficat, intestine, metroanexite, boli de rinichi, arterite obliterante, sechele postflebitice. De reţinut deci — subliniază interlocutorului nostru — că aria de tratament este, în cazul Boicilului S, mult mai largă, ea nu se mai limitează la reumatism. Noul medicament s-a dovedit a fi foarte eficient. Întrucît el este „acoperit" de brevetul iniţial **Boicil**, nu a mai fost nevoie de un nou brevet, însă fabricarea se cam tărăgănează. Îl aştept de doi ani...

— În pregătire ?

— Sprayul Boicil pentru astm. El va contribui la soluţionarea unei probleme medicale importante, întrucît, mulţi pacienţi suferă de pe urma acestei boli, se sufocă, iar din străinătate nu se mai aduc sprayuri comparabile. De altfel, testele noastre dovedesc că sprayul Boicil este mai eficient decît cele străine. Aceasta este însă o problemă a viitorului apropiat.

— Care este situaţia Boicilului forte, care a intrat în uz curent ?

— Producţia şi desfacerea sînt mulţumitoare, dovadă că medicamentul este foarte cerut în farmacii. Chiar medicii mai sceptici odinioară şi-au schimbat atitudinea. Prin „Chimimportexport" sînt în curs tratative vizînd exportul întregii game de medicamente Boicil. În ceea ce priveşte consumul intern, ne lovim uneori de „fleacuri" — totuşi neplăcute. Astfel, am elaborat un prospect pentru tipar conţinînd indicaţii privind **toate** formele de Boicil. Acest prospect, dacă ar fi tipărit de către Centrala medicamentului, ar fi foarte util atît medicilor cît şi pacienţilor. Dar aşteptăm, aşteptăm...

— Destul de des, Boicil nu se găseşte în farmacii. De la dv. aflăm că fabricarea Boicilului S se cam tărăgăncază. Se datoreşte aceasta unor cauze obiective, de pildă lipsei de materii prime, greutăţilor legate de import ?

— După părerea mea, categoric nu ! Dispunem de materie primă suficientă în România pentru toate formele de Boicil, iar extrasele, dozările şi selecţionările se efectuează chiar în Timişoara, la Centrul de cercetări chimice, de unde sînt expediate la „Terapia" Cluj-Napoca, „Miraj" Bucureşti şi „Nivea" Braşov. Avem tot ce ne trebuie — repet — pentru a fabrica toate formele de Boicil ! Ne trebuie doar spirit gospodăresc şi simţul urgenţei.

LIONEL NIŢESCU ■

Şt. Ionescu-Călineşti:

Gama Pell-Amar, întîmpină încă rezistenţe

Abia revenit dintr-o călătorie din Kuweit şi Quatar (despre care ziarul kuweitian Al-Watan scrie pe larg în numărul său din 23 iulie a.c.) la Centrul de terapie pe care îl conduce în cadrul Complexului hotelier **Flora-Parc** din Bucureşti (hoteluri asaltate de turişti şi de pacienţi străini), dr. Ştefan Ionescu-Călineşti ne răspunde că, „deşi se afirmă tot mai mult, intern şi internaţional, demonstrîndu-şi virtuţile terapeutice în numeroase afecţiuni, gama de medicamente Pell-Amar întîmpină încă rezistenţe". E vorba, mai ales, despre medicamentele sale noi, puse la punct şi testate clinic, deci pe bolnavi, în ultimii ani. Astfel, **tabletele** anunţate de doi ani că vor apărea în farmacii nu le-a văzut încă nimeni. Omologarea şi promovarea acestora în producţie treneză nejustificat, în ciuda faptului că au avizul de necesitate terapeutică ; dosarul depus (cam demult !) la Comisia medicamentului răspunde la toate cerinţele în vederea clarificărilor asupra produsului; rezultatele cercetărilor şi testărilor clinice au fost comunicate în ţară, iar în Centrul Pell-Amar se lucrează curent cu aceste medicamente. Şi cu cît intrarea în producţia industrială farmaceutică întîrzie, cu atît o serie de bolnavi sînt frustraţi de un medicament natural deosebit de valoros (fiind singura şansă în maladii de-a dreptul dramatice, precum este sclerodermia, de pildă) şi, în plus, este ignorată o sursă serioasă de valută. La o deplasare din primăvara acestui an a doctorului Ionescu-Călineşti în Suedia, marele concern A.B. Protucter, care se ocupă în special de desfacerea medicamentelor naturale, s-a arătat, foarte interesat de importul tabletelor Pell-Amar. Preparate artizanal, medicul le aplică, le-a aplicat chiar multor pacienţi veniţi din Suedia, care, întorşi acasă, au făcut cea mai bună reclamă medicamentului românesc. E cu atît mai ciudată tărăgănarea cu cît e vorba, în fapt, de întabletarea pulberii liofilizate injectabile din extract de nămol, ce se produce şi se aplică pe scară largă. E o formă mai uşor de administrat, mai lesnicioasă pentru bolnav, o formă care, în multe ţări, este preferată produselor injectabile. Doctorul Ionescu-Călineşti înţelege că omologarea unui medicament trebuie să respecte obligatoriu anumite etape fireşti : „ nu mă opun, dar nu pot să uit că deţin încă din 1980 o hîrtie prin care Comisia medicamentului îmi cerea date prospectuale ; pentru ca acum, în 1983, aceeaşi comisie să uite ce mi-a cerut acum trei ani ; şi să-mi ceară să arăt ce efecte farmacodinamice are aplicarea internă ! Acum, sigur că n-a cercetat nimeni în lume ce se întîmplă intern cu extractul de nămol sapropelic concentrat, dar dacă acesta este acceptat injectabil, dovedind că nu face rău — ceea ce înseamnă deja intrarea sa în circuitul sanguin, — cum ar putea «să facă rău» înghiţit sub formă de tablete ? ! Dacă vreme de 5 000 de ani o terapie nu a adus omenirii niciodată vreun rău, nu vedem cum l-ar aduce astăzi, cînd este ridicată la o condiţie modernă şi complexă, asociată cu multe alte procedee ! Am nişte studii — pe care le-am efectuat la un mare institut de farmacodinamie din R.F.G. — ce demonstrează activitatea ei din punct de vedere al acţiunii antiinflamatoare. Şi dacă rezultatul în boli reumatismale, nu este semnificativ, avem constatări, făcute pe nenumărate cazuri tratate, care arată că în sclerodermie, în dischinezii biliare (asociate bolilor reumatismele), în reumatismul psoriazic, precum şi în tulburările de metabolism muscular, constituie un adjuvant terapeutic preţios în terapia complexă".

Nici **Crema pentru tratarea dermatozelor şi psoriazisului**, de asemenea anunţată de mai multă vreme a ajunge în farmacii şi spitale, nu se află într-un stadiu mai avansat. „La fel, de luni de zile, această cremă se plimbă între avize şi fabricaţie — ne comunică autorul ei, dr. Ionescu-Călineşti. Ea aduce în mod cert, putîndu-se proba cu o casuistică numeroasă de bolnavi trataţi, un beneficiu în tratamentul psoriazisului. Avem promisiunea directorului general al Centralei industriale de medicamente că, în maximum cîteva zile, se va trece la producţia ei în Întreprinderea de antibiotice din Iaşi". Este un produs compus din extract de nămol, vitamina F, şi alte medicamente, îndelung cercetat experimental şi clinic, care se dovedeşte foarte activ în dermatoze alergice şi în psoriazis. Un produs care, de asemenea, pe lîngă alinarea adusă suferinzilor, poate reduce importul atîtor unguente scumpe, cu rezultate mai mult sau mai puţin pozitive. El poate fi promovat şi pe piaţa internaţională a medicamentului, fiind o incontestabilă sursă valutară, avînd la bază o materie primă naturală practic inepuizabilă, (nămolurile sapropelice din lacurile balneare, se ştie, se autoregenerează de două ori pe an).

E în interesul sănătăţii oamenilor, în interesele majore ale ţării, ca lucrurile, şi în acest domeniu, să se urnească din loc !

Ionel V. Dinu:

Vaccinul anticandida aşteaptă omologarea

Aminteam nu de mult, într-un articol că alergenii doctorului **Ionel V. Dinu** de la Spitalul clinic judeţean din Timişoara (o trusă complexă alcătuită din circa 30 de asemenea produse medicamentoase destinate atît testării cît şi tratamentului a numeroase alergii, boli de etiologi în cea mai mare parte necunoscute dar care iau uneori forme dramatice, invalidînd atîţia oameni), se pot produce în cantităţi suficiente, putînd înlocui total importul (alergenii costînd enorm pe piaţa internaţională a medicamentului) într-un laborator galenic bine pus la punct, sub conducerea şi supravegherea de specialitate a celui ce i-a conceput. Brevetele obţinute din partea O.S.I.M., ca şi numeroasele testări clinice efectuate nu numai în Timişoara, ci şi în alte clinici şi spitale din ţară, le confirmă pe deplin valoarea terapeutică. Paradoxal, la ora actuală situaţia nu se deosebeşte de cea de acum circa o jumătate de an, cînd a apărut articolul amintit. Pelerinajul bolnavilor din toată ţara spre Timişoara, pentru a-şi procura medicamentele respective, continuă. Şi asta, cînd oamenii şi le-ar putea cumpăra, pe baza reţetelor medicilor de specialitate, din farmaciile localităţilor de domiciliu, sau măcar din farmaciile mari, din reşedinţele de judeţe. Dar, la fel ca şi acum o jumătate de an — ne aduce din nou la cunoştinţă medicul timişorean — aceste medicamente nu sînt comandate de oficiile farmaceutice şi de Centrofarm. Alţi medici dermatologi ori alergologi continuă să le prescrie bolnavilor produse similare din import, pe care aceştia nu le găsesc, făcînd eforturi şi tot felul de intervenţii, apelînd, prin audienţe şi memorii, pe la toate forurile medicale şi de Cruce Roşie, la organele de presă, pentru a şi le procura.

În ceea ce priveşte **Extractul de Candida şi vaccinul corespunzător pentru tratarea infecţiilor candidozice** — se ştie, atît de răspîndite azi, în era antibioticelor — situaţia este şi mai paradoxală. Deşi s-a depus de multă vreme la Comisia medicamentului dosarul integral, cu referatele de specialitate necesare, privind rezultatele pozitive în testările clinice — testări ce s-au desfăşurat în mai multe clinici din ţară, şi sub conducerea şi supravegherea unor specialişti de mare ţinută profesională, printre care prof. dr. Bădănoiu de la Clinica universitară dermatologică din Craiova nu s-a făcut un pas pentru omologarea medicamentului. Inerţia, lipsa de receptivitate şi de interes faţă de promovarea acestui produs farmaceutic românesc, manifestate exact la forul responsabil cu acest act naţional important, Institutul pentru controlul de stat al medicamentului şi cercetări farmaceutice, sînt escamotate cu abilitate. Lucrurile doar se amînă, (sine-die), cu eleganţă, funcţionarii săi slujindu-se de motivaţii aparent „obiective". Dar pînă cînd ? Bolnavii au nevoie de medicamente, nu de vorbe, de tergiversări birocratice, formulate, chipurile, în numele suprem al sănătăţii omului. Nu e bun un medicament, să se afirme documentat şi cu responsabilitate : „nu e bun!" Este bun, să se dea la timp avizele necesare pentru intrarea lui în fabricaţie şi circuitul terapeutic de masă, întrucît sănătatea este, într-adevăr, mai presus de orice. În plus, piaţa internaţională a medicamentului este, ca orice piaţă, dominată de concurenţă. Cîştigă prioritatea acela care a ieşit primul cu un produs.

CICI IORDACHE-ADAM ■

George Subinschi:

Covalitin: 7000 de persoane tratate

Covalitinul, produs antilitiazic, conceput şi realizat de chimist dr. Tina Covaliu, brevetat în 33 de ţări şi omologat de curînd în Uniunea Sovietică, a fost administrat pînă în prezent în mai bine de 7 000 de cazuri de litiază renală. Istoria lui începe cu 20 de ani în urmă, cînd dr. Tina Covaliu obţine primele rezultate de laborator în cadrul Clinicii urologice de la Panduri. Ulterior, prin înfiinţarea secţiei de Litiază renală a Spitalului P.T.T. din Capitală, tratamentul pe bază de Covalitin devine o practică terapeutică de rutină. O casuistică extrem de bogată şi observaţii minuţioase de specialitate ne pot conduce astăzi spre concluzii definitive în legătură cu importanţa, şi valoarea terapeutică a produsului. Iată ce ne-a declarat în această privinţă medicul George Subinschi, apropiat colaborator al Tinei Covaliu :

— Covalitinul şi-a demonstrat eficacitatea în toate formele de litiază renală caracterizate prin apariţia unor calculi de dimensiuni mijlocii, care nu depăşesc în lungime 15 mm şi în grosime 10 mm, deci a pietrelor ce pot fi expulzate prin căile excretorii. În aceste situaţii, medicamentul provoacă eliminarea pietrei şi totodată previne apariţia recidivelor litiazice la bolnavii operaţi sau la cei ce au eliminat calculul prin diferite metode. O practică îndelungată a mai stabilit că produsul previne dezvoltarea litiazei, păstrînd funcţiile renale, şi în cazul bolnavilor cu calculi coraliformi sau în situaţia în care, din pricina unor afecţiuni asociate, pacientul nu poate fi operat. Tratamentul duce, de asemenea, la prevenirea microlitiazelor cu colici renali şi a hematuriei macroscopice. În toate aceste situaţii critice, se poate aprecia, pe baza casuisticii pe care o deţinem, că eficienţa Covalitinului a fost de 85 la sută. În felul acesta, sute de bolnavi, propuşi pentru operaţie, au scăpat de suferinţă şi de intervenţie chirurgicală, urmînd tratamentul cu Covalitin.

— Covalitinul constituie o practică medicală curentă şi în alte unităţi spitaliceşti ?

— Din păcate, în tratamentul litiazei renale domină în continuare metodele de tratament clasice, conservatoare. Un bolnav care, prin investigaţii urografice dovedeşte că are un rinichi mut, este sfătuit să se supună de urgenţă intervenţiei chirurgicale. Or, noi am demonstrat în sute de cazuri (iar dosarele pe care le avem stau oricînd la dispoziţia specialiştilor în materie) că piatra poate fi eliminată în timp prin tratament medicamentos. Evident, terapia se face numai sub directa noastră supraveghere, astfel încît, pe baza controlului periodic, se poate aprecia dacă afecţiunea se află într-un proces de involuţie, deci că maladia nu prezintă riscul de a compromite rinichiul afectat. O operaţie de calcul nu este un lucru plăcut, actul operator este oricum traumatizant, ţesutul fibros care rezultă în urma operaţiei facilitează apariţia recidivei, iar nu de puţine ori cei operaţi contractează infecţii cu proteus. Evident, totul de la caz la caz, prin studierea atentă şi responsabilă a afecţiunii în cauză. Numai pe această bază noi decidem dacă un bolnav poate folosi Covalitinul, sau este nevoit să suporte intervenţia bisturiului.

Covalitinul s-a bucurat de un larg ecou internaţional. Dr. Tina Covaliu a fost invitată la numeroase reuniuni internaţionale de specialitate, unde a făcut demonstraţii practice în legătură cu eficacitatea medicamentului. În clipa de faţă, se află în Italia, unde, la invitaţia Facultăţii de

Medicină a Universității din Genova, susține o suită de conferințe consacrate tratamentului litiazic prin Covalitin.

Constantin Băcanu:

Vaccinul total celulo-microbian și problemele lui „la zi"

Despre efectele autovaccinului celulo-microbian complex, conceput și realizat pentru intîia oră în lume de doctorul Constantin Băcanu din București, am scris în mai multe articole publicate în revista noastră. Reamintim cititorilor noștri că, sub raport teoretic, autovaccinul — care își propune în esență corectarea deficitului imunitar și stimularea generală a organismului — își poate demonstra eficacitatea în toate bolile infecțioase, degenerative și sclerozante. Prepararea lui se face din produsele patologice ale pacientului, iar administrarea este simplă și lipsită de orice nocivitate.

— Autovaccinul — ne declară interlocutorul nostru — a dovedit o eficiență notabilă în mod special în bolile cronice cu etiologie microbiană (bacterii, virusuri, protozoare, giardia, trichomonas)și la bolnavii cu deficit imunitar mai puțin avansat. La persoanele tinere, instalarea imunității, ca urmare a tratamentului, poate dura, sau depăși 10 ani. În maladiile cronice și sclerozante ameliorarea se lasă așteptată uneori 2—3 ani, dar în aceste cazuri am convingerea că, prin îmbunătățirea autovaccinului prin ultrasonare, se vor obține rezultate chiar și mai devreme.

— În precedentele noastre articole, am înștiințat publicul larg despre rezultatele neașteptate dobîndite prin autovaccin în tratamentul unor afecțiuni în fața cărora terapia clasică sau medicația obișnuită se dovedesc de multe ori neputincioase. Am citat în acest sens vindecarea sau ameliorarea unor cazuri de lupus eritematos, neoplasm de vezică urinară, bronșită asmatiformă, parodontoză, infecții rezistente la antibiotice. Cititorii noștri vor fi, desigur, interesați să afle noi amănunte în această privință.

— Aici se impun cîteva precizări. În bolile degenerative și sclerozante, mulți bolnavi sau chiar medici așteaptă ca autovaccinul să producă „restitutio ad integrum", iar aceasta în maximum 2—3 luni de zile. Or, o vindecare rapidă și funcționarea normală a organului lezat nu sînt posibile decît în situația în care microbii rămîn cantonați în partea superficială a mucoasei, deoarece acest țesut se regenerează repede. În acest caz are loc o vindecare clinică fără defect, posibilă și prin autovaccin și prin solicitudinea sulfamidelor și antibioticelor. Cînd agenții patogeni lezează celulele cu funcțiuni importante, se poate produce, prin mijlocirea autovaccinului, o vindecare clinică, dar una cu defect, care reduce capacitatea funcțională a organului afectat. Ea cere timp și multă răbdare, iar rezultatele nu sînt întotdeauna pe măsura așteptărilor. Iată de ce eu insist atît de mult pentru folosirea autovaccinului în perioada de debut a bolii sau chiar în scop preventiv. M-aș referi la un singur exemplu : transplantul renal este o operație spectaculoasă atunci cînd reușește, dar, oricum, mutilantă pentru donator și cu multe probleme pentru bolnavii cu deficit imunitar. Iată de ce este mult mai înțelept ca, atunci cînd au apărut primele semne de îmbolnăvire, să îndepărtăm deficitul imunitar prin autovaccin. Eu am vorbit mult despre rolul lui preventiv, dar n-am înregistrat ecoul dorit. Într-un articol publicat în *Viața Medicală* nr. 8 din 1981, preluat și de revista „Flacăra", intitulat „Imunitate și egalitate biologică", am arătat că, prin autovaccinarea întregii populații, s-ar dobîndi un succes imens în prevenirea și combaterea bolilor cronice, acestea nemaiavînd șansa de a se instala decît după vîrsta de 50 de ani. Experimentul pe suine, desfășurat la fermele de la Periș și Tămădău, a demonstrat că acest lucru e perfect posibil. Cu acest prilej, îmi permit să amintesc, s-a obținut pe sute de exemplare o surprinzătoare egalitate biologică, datorită eradicării unor maladii, și tot pe această cale, o creștere în greutate, ce a însumat per total mii de kilograme de carne. Experimentul a fost întrerupt împotriva dorinței mele, iar de atunci și pînă în prezent economia națională a fost văduvită, după calculele mele, de aproximativ 240 milioane kilograme carne. Regret, de asemenea, că autovaccinul nu este folosit în mod curent de către sportivi, deoarece pe această bază am avea șanse sporite de a obține în numeroase competiții internaționale (inclusiv cele fotbalistice) rezultatele scontate. De ce să nu încercăm, cînd, repet, repararea și administrarea autovaccinului este simplă și total lipsită de contraindicații !

LIVIU TIMBUS ■

Grigore Osipov-Sinești:

Medicamentele noastre cunoscute și peste hotare

Grigore Osipov-Sinești, doctor în științe medicale, conducătorul Centrului metodologic de paradontologie din București, ne vorbește despre stăruințele depuse de către Centrala medicamentului pentru promovarea și valorificarea, nu numai în țară, ci și peste hotare, a produselor legate de asistența paradontopatiilor.

— Am în vedere — spune doctorul Osipov Sinești — următoarele produse : ● **biostimulatorul os minerale**, preparat și valorificat chiar de Centrala medicamentului ; ● **apa de gură „Osidenta"**, pe care o fabrică „Biofarm", cu respectarea strictă a rețetei brevetate ; ● **pasta de dinți medicinală „Osidenta"**, fabricată de „Nivea" Brașov, întreprindere care manifestă, de asemenea, o grijă deosebită pentru a se respecta elementele componente aflate la baza brevetului. Aceste produse se bucură de o largă solicitare, dispar repede din farmacii. Trebuie precizat că biostimulatorul **os minerale** nu este un medicament obișnuit, el se aplică numai prin operație la bolnavii de paradontopatie esențială. În acest scop se cere o pregătire deosebită a medicilor respectivi, care trebuie să fie dotați cu o manualitate chirurgicală perfectă. Operațiile se efectuează la Centrul metodologic din str. 11 Iunie nr. 10 din București de către patru echipe, conduse de doctorii Liliana Popescu, Mihaela Ghioldus, Ion Chirman și Iuliana Mihai ; în municipiul Suceava operațiile se fac de către doctorul Dan Babiuc, specializat la centrul din București.

— Sînt produsele de care vorbeați mai înainte cunoscute și peste hotare ?, l-am întrebat pe doctorul Osipov Sinești.

— Centrala medicamentului, în colaborare cu „Chimimportexport", a organizat în lunile iunie și iulie trei acțiuni de promovare pe plan extern : la Viena, la Praga și Bratislava, la Sofia. S-au ținut conferințe însoțite de proiecții de filme paradontologice privind această metodă românească. Drept urmare, mai mulți specialiști din țările respective și-au exprimat dorința să se familiarizeze cu tehnica operatorie și să se specializeze în aplicarea metodei pentru tratarea acestei maladii grave și complexe care este paradontopatia esențială și care afectează un mare număr de oameni. Inclusiv tineri !

N. LIONEL ■

Premiera la

„Antibiotice" — Iași

Gliceride semisintetice

Cînd publicam — cu circa doi ani în urmă — seria de articole **„Farmacii, farmaciști, medicamente"**, consemnam printre medicamentele deficitare în rețea (și unde receptura farmaciilor întîmpina, de asemenea, greutăți, prin lipsa unei aprovizionări corespunzătoare cu ingrediente), mai ales pe cele sub formă de unc-vente, creme, pomezi. Trebuie să reamintim că una din greutăți era deficitul unei materii prime importante, suportul în care se încorporau substanțele active — lanolina ; o materie primă adusă din import, tot mai deficitară și mai scumpă pe piața internațională farmaceutică. Iată că astăzi avem satisfacția să informăm că cercetarea noastră științifică, aflată în eșalonul întîi în acțiunea națională pentru asigurarea a cît mai multor materii prime din resurse interne, a rezolvat într-un mod economic și eficient această problemă a medicamentului românesc. Un grup de specialiști — chimiști, biologi, farmaciști — de la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice din București, Întreprinderea de antibiotice din Iași, „Solventul"-Timișoara și Fabrica de uleiuri din Iași au pus la punct un înlocuitor al lanolinei — **gliceridele semisintetice** — obținut din ulei de floarea soarelui. Gliceridele, după rețetele cercetătorilor români — comparate cu cele realizate pe plan mondial — răspund tuturor exigențelor chimiei farmaceutice și tuturor normelor farmacopeei internaționale. Dar, abia după realizarea acestei materii prime, intrate în producție industrială în 1983, în compartimentul de cercetare uzinală și în secția galenică a întreprinderii ieșene a început o muncă asiduă, de zi și noapte, cercetări de o mare responsabilitate pentru ca produsele întemeiate pe lanolină din nomenclatorul întreprinderii să fie practic, recreate pe baza noului produs. Examenul a fost trecut cu brio. Farmaciile primesc deja unc-vente, creme, pomezi pe bază de gliceride semisintetice indigene, ce constituie una din cele 5 invenții aplicate în producție anul acesta la „Antibiotice" Iași.

Aparatura medicală (V)

Un domeniu pe drumul afirmării: electronica și informatica medicală

Aparatura medicală și organele artificiale, fără de care medicina nu numai a viitorului ci chiar cea de azi nu mai poate ține pasul cu vremea, sînt în toată lumea o cursă și o șansă de cîștigat. Domeniu de vîrf și de anvergură ce poate aduce oricărei țări bani și notorietate, ne spunea în cunoștință de cauză, într-o recentă discuție, titularul cursului de specialitate de la Institutul Politehnic din București și, totodată, inginerul șef al Stației de verificare și întreținere a aparaturii medicale de pe lîngă Ministerul Sănătății, **Ion Chesa**.

Dar, la ora actuală, lucrurile nu merg foarte bine, sînt pe undeva niște bariere care le țin în loc. Despre unele dintre acestea au discutat, le-au dezbătut cu responsabilitate, luciditate și atare de spirit critică, tocmai unii dintre cei mai reprezentativi specialiști în domeniu întruniți în jurul unei mese rotunde cu tema **„Stadiul și perspectivele electronicii medicale în R.S.R."**, în cadrul celui de al III-lea Simpozion **„Contribuții la dezvoltarea electronicii medicale"**, desfășurat la Timișoara (așa cum am mai scris), cu cîteva luni în urmă.

„Este necesară recunoașterea legală a existenței cercetării și cercetătorilor de electronică medicală, propune conf. dr. **Grün Uwe** de la Institutul Politehnic din orașul gazdă. Cercetările actuale sînt deocamdată inițiative personale ale unor șefi de clinică, ale unor șefi de catedre universitare, ale unor pasionați individuali, lucrînd mai mult sau mai puțin solitar. Este deci necesară depășirea fazei empirice, de entuziasm personal care nu permit o viziune de ansamblu și de perspectivă a necesarului de aparatură în spitalele noastre, și mai ales, nu permite, nu creează cadrul încheierii de contracte cu unități sanitare". Inginerul **Dumitru Bobircă** de

la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru electronică din București (care are, se știe, de mulți ani un laborator de electronică medicală și realizări remarcabile în acest sens, dar prea puține ajunse în producție), consemnează că datorită lipsei acestei recunoașteri oficiale și legale și mai ales a lipsei unui **for coordonator central, sînt multe** domenii neglijate sau în orice caz rămase în urmă, cum ar fi acela al protezării, unde „sînt necesare eforturi serioase, pentru că nu există o activitate propriu zisă". Un alt sector „neatacat", neabordat și extrem de necesar, de solicitat fiind aparatura de laborator medical, pentru encefalografie etc. Față de nivelul mondial, există încă multe lucruri pe care trebuie să le facem și trebuie ca aparatura pe care o concepem să fie competitivă, să ajungem chiar să exportăm". Conferențiarul Grün precizează că, totuși s-a făcut mult în alte sectoare, absolut de vîrf cum sînt crioterapia și influența cîmpurilor electromagnetice puternice în care sînt cercetări și realizări dar nu există beneficiari". (O problemă pe larg dezbătută de noi în intervențiile anterioare.) **Dr. ing. H. N. Teodorescu** de la Institutul Politehnic din Iași, pentru rezolvarea multiplelor probleme pe care le ridică și le implică dezvoltarea și promovarea în producție și în practica medicală a realizărilor și cercetării naționale susține o idee, larg îmbrățișată de către toți participanții, devenind în consens concluzia principală a mesei rotunde, dacă nu chiar a simpozionului și anume **înființarea unei organizații naționale de electronică medicală și biofizică.** Idee perfectată pe parcurs de intervențiile celorlalți specialiști ca acest organism să aibă rolul și statutul unei **Societăți de electronică și informatică medicală** cu afiliere atît pe lîngă Academia de Științe Medicale și Uniunea Societăților de Științe Medicale, cît și a unei Comisii de specialitate pe lîngă CNIT — Consiliul național al inginerilor și tehnicienilor. Desigur, fiind o problemă bipartită, ca să spunem așa, care e atît de domeniul ingineresc cît și medical, nu se poate decît colaborînd și încă în modul cel mai perfect. Iată, prof. dr. doc. **Valeria Neștianu** de la Facultatea de medicină a Universității din Craiova atrage atenția că pînă în 1972, pe plan mondial au murit 1 200 de oameni din cauza aparaturii electronice medicale care nu respectă anumite norme și standarde de protecție. Este de acord că existența unei astfel de societăți ar putea îmbunătăți, perfecționa, aviza cu maximă competență standardele existente, cu o condiție desigur, ca nu numai cadrele de ingineri, de cercetători, tehnicieni să fie pregătiți la cel mai înalt nivel în domeniul aparaturii medicale, dar și medicii înșiși, cei care urmează s-o utilizeze. Remarcă astfel, cu surprindere, chiar cu tristețe și dezolare, lipsa unor medici la respectiva masă rotundă. Speră ca respectiva societate să ajungă să funcționeze cît mai curînd și mai real și să influențeze factorii de decizie atît pentru a se stabili domeniile de cercetare, prioritățile în dezvoltarea aparaturii medicale cît mai ales, în consensul ideii formulate de prof. Teodorescu de la Iași, pentru școlarizarea, pregătirea atît a medicilor, cît și a cadrelor medii în domeniu. Această „societate ar putea corobora toată activitatea sectorului. Ar trebui cooptați și medicii interesați (cardiologi, explorări funcționale etc.)" Conf. univ. **I. Matiaș** de la Universitatea din Brașov vede, desigur, această societate avînd statutul și rolul unei Comisii naționale multidisciplinare competentă a dirija cele trei forme de cercetare : departamentală, universitară, uzinală. „În domeniul învățămîntului se simte necesară lărgirea programului cursurilor din domeniu, eventual generalizarea la toate secțiile tehnice și la toate facultățile de medicină și cu atît mai mult pentru sistemele post-universitare de specializare. Documentația aparaturii să fie larg distribuită, eventual gratuit, cadrelor ce predau cursuri de electronică, informatică medicală și biofizică. (Comitetul de înființare ar putea deține un nomenclator al cadrelor didactice.)". Inginerul **Stelian Lozeanu** de la I.M.F. Iași speră că o astfel de organizare „ar putea rupe barajul existent între medici și ingineri" insistînd asupra faptului că „înainte de a produce chiar, sau în orice caz, concomitent cu aceasta, să se specializeze cadrele ce vor folosi aparatura. Un minimum de cunoștințe de electronică medicală sînt absolut necesare și medicilor, pe de o parte (pentru a putea ști ce să ceară inginerilor), iar pe de alta pentru a le utiliza, la cel mai buni parametri, în spitale". Altfel se va perpetua situația despre care ne-a vorbit **prof. dr. Litarek** de la Spitalul „Fundeni" din Capitală, și anume că „avem aparatură, dar nefolosită, fie pentru că medicii nu știu cum s-o utilizeze, fie pentru că odată defectată, nimeni nu mai știe s-o repare". Inginerul **R. Zlatian** de la Filiala Craiova a Institutului de proiectări pentru automatizări, menționează că dintr-un studiu, din 1981, a rezultat că posibilitățile de realizare de aparatură medicală în țară sînt foarte mari însă nu s-a realizat nimic. A existat și un program de cercetări din care nu s-a finalizat decît foarte puțin și asta din mai multe cauze : „aprovizionare, colaborare medic-inginer, clauze din STAS-uri. Este important ca cercetarea să se ocupe de aparate ce pot fi realizate industrial (și cerute de comisiile de specialitate). Unicatele ar trebui să rămînă în sarcina instituțiilor de învățămînt superior. Societatea ar putea coordona, iată, forțele existente, ar permite să nu existe suprapuneri de teme și paralelisme ce irosesc energii, idei, inteligențe, de cercetare ; precum și resurse materiale și așa (destul) de deficitare". „Solicitările sînt numeroase, precizează și demonstrează inginerul **Balint** de la ICSITE, Filiala Cluj-Napoca. Finalizate, ar însemnuncheia o gamă foarte largă de aparate, ce ar putea acoperi cu prisosință nevoile interne, ale spitalelor noastre, ale laboratoarelor de cercetări în domeniu, ale învățămîntului, dar este necesară aprobarea forurilor de decizie (la care medicii înșiși ar trebui să insiste. E vorba de muncă și condiția lor profesională).

Iată cîte probleme ar putea rezolva existența unei asemenea societăți cu un statut clar și cu roi și funcțiuni executive și mai clare. Un grup de lucru, dintre distinșii participanți, a elaborat și un memoriu către CNST în vederea validării înființării unui asemenea organism. Deocamdată, se așteaptă răspuns. Amintim că a trecut de-atunci peste o jumătate de an. E păcat, ca aceste idei valoroase și inteți de bine din care ar avea de profitat economia națională și sănătatea populației să nu se materializeze.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Lumea în care trăim

O idee străbate Europa...

Decizia a fost unanimă. De la primul pînă la ultimul deputat ales — fie că era creştin-democrat, liberal, independent, social-democrat sau comunist — au votat deopotrivă aceeaşi idee : aşezarea să fie declarată zonă denuclearizată, liberă de arme atomice.

Oraşe mari şi comune minuscule au adoptat aceeaşi decizie : să fie eliberate de povara nucleară. Numai în Olanda sînt peste 100 de localităţi ce se opun instalării „eurorachetelor". În Japonia 900 de aşezări s-au declarat zone denuclearizate. Oraşul Asahikawa din arhipelagul Hokkaido s-a declarat oraş al păcii, fără arme nucleare. Decizia a fost adoptată unanim. La mii de kilometri, în Canada, oraşul Brantford se proclama, de asemenea, denuclearizat. Municipalitatea sa chema toate celelalte consilii municipale canadiene de a împiedica producţia, transportul sau depozitarea de arme nucleare pe teritoriul lor.

Hotărîri, asemănătoare în esenţa lor, au fost adoptate în ultima vreme, în zeci şi sute de localităţi din Belgia, Italia, Republica Federală Germania, Olanda, în peste 150 de comunităţi urbane din Marea Britanie.

Multe dintre localităţile acestea sînt cele în care N.A.T.O. intenţionează să amplaseze rachetele „Cruise" şi „Pershing-2" începînd cu luna decembrie a acestui an. Iar ideea declarării acestor localităţi drept zone denuclearizate s-a născut ca o expresie a opoziţiei maselor populare faţă de armamentele nucleare, faţă de pericolul izbucnirii unei conflagraţii nimicitoare pentru întregul continent, pentru întreaga planetă.

Exemplu, în această acţiune ce se extinde tot mai mult în Europa occidentală, l-a constituit ideea unor zone denuclearizate despre care se discută de ani de zile în Europa şi în lume.

Aşa cum se ştie, încă cu mulţi ani în urmă ţara noastră a propus crearea în Balcani a unei zone denuclearizate, o zonă lipsită de arme nucleare. Această propunere românească, de amplă rezonanţă, reduce riscul utilizării armelor nucleare, fereşte popoarele de efectele catastrofale ale exploziilor nucleare, promovează destinderea şi încrederea mutuală.

Ideea zonelor denuclearizate a căpătat de-a lungul anilor o largă circulaţie, o amplă adeziune a popoarelor lumii. După cum este cunoscut, America Latină a fost declarată zonă liberă de arme nucleare, ca urmare a tratatului de la Tlatelolco din 1967. Majoritatea ţărilor de pe acest continent au semnat acest tratat care prevede interzicerea achiziţionării, stocării, utilizării, testării şi desfăşurării de armamente nucleare.

În ultimii ani au fost făcute numeroase propuneri, sau revitalizate altele mai vechi, propuneri care au ca obiectiv interzicerea armelor nucleare în Balcani, în Europa centrală, în Scandinavia, Marea Baltică, sau sud-estul Pacificului. Iar mai recent, în timp ce N.A.T.O. se pregăteşte să amplaseze noi rachete nucleare în Europa, propunerile privind crearea unor zone denuclearizate şi, mai ales, acţiunile întreprinse în acest scop se înmulţesc tot mai mult. Despre acestea discută guverne şi conducători de state, iar ideea este îmbrăţişată şi salutată de milioane de oameni.

Primul ministru grec, Andreas Papandreu, a propus iniţierea unor tratative concrete pentru înfăptuirea ideii creării unei zone denuclearizate în Balcani. Suedia şi U.R.S.S. au făcut, separat, propuneri pentru crearea unei zone denuclearizate în centrul Europei, de-a lungul liniei de demarcare între ţările N.A.T.O. şi ţările Tratatului de la Varşovia. S-au intensificat acţiunile de creare a unei zone denuclearizate care să cuprindă ţările europene nordice. De asemenea, primul ministru australian a propus crearea unei zone denuclearizate în vestul Pacificului în care să fie interzise experienţele şi stocarea de arme nucleare.

Popoarele Europei au tragica experienţă a celor două războaie mondiale. Tocmai de aceea ele speră că încheierea de acorduri care prevăd interzicerea armelor nucleare în regiuni delimitate clar ale lumii, ar minimaliza eventualitatea izbucnirii unui război nuclear. Aşa s-a născut, la scară mai mică, şi mişcarea de declarare a unor oraşe şi localităţi drept zone denuclearizate, zone lipsite de arme nucleare, ideea care străbate Europa şi la care aderă noi milioane de oameni.

Oraşe denuclearizate.

Zone denuclearizate.

În fond este aceeaşi idee aplicată pe un alt spaţiu. Ea reflectă nevoia oamenilor acestui timp agitat de a se simţi în linişte şi pace, de a trăi la adăpost de pericolul distrugerilor oarbe. Oraşele ce se doresc smulse din strînsoarea ameninţării nucleare sînt din ce în ce mai numeroase. Fenomenul trebuie plasat în contextul trezirii la realitate a popoarelor. Este un act de răspundere faţă de ele, faţă de viitorul planetei. Iar dorinţa de a crea zone denuclearizate vădeşte tendinţa de a se înainta către ziua în care toată lumea, absolut toată, va deveni o planetă denuclearizată.

Terra — o planetă fără arme nucleare.

Terra — un spaţiu eliberat de coşmarul atomic.

Terra — o lume a păcii.

Nu este un vis utopic. Terra poate deveni planeta fără arme nucleare. Obiectivul acesta poate fi atins, însă, doar prin lupta perseverentă a popoarelor...

AL. PINTEA ■

Spectacolul informaţiei

Mini, mini...

Despre „Sony" ştie tot omul că şi-a creat nume în lumea bună prin găselniţe ivite la timp şi, evident, înaintea altora : radioul complet tranzistorizat, şi deci portabil, televizorul tranzistorizat, videocasetofonul la domiciliu şi destul de insistentul „walkman". Nu cred să mă fi surprins ceva mai tare ca această jucărie prinsă la curea, de care stau agăţate căştile puse la ureche, astfel ca nimic din ce curge pe bandă să nu se piardă, ci doar să se transforme în cîştigul agreabil şi absolut pentru purtător. Cîştigul nu este doar acesta, şi aşa ceva m-a şi „curentat" : vezi oameni în toată firea, soţ şi soţie, călcînd alături, kilometri în şir, fără să-şi spună o vorbă, fără să se privească, probabil fără a (mai) fi conştient unul de prezenţa celuilalt. La mijloc este acest aparat de ascultare în timp ce te plimbi, dar nu numai. Îi bănuiesc pe posesori apelînd la serviciul lui — de ce n-ar face-o ? — în spaţiile de acasă, racordîndu-se astfel cu voluptate la banda muzicală şi izolîndu-se cu pricepere de ceea ce înseamnă comunicare intrafamilială. Un perete despărţitor tras cu osîrdie între tine şi restul lumii, la argumentul plăcutelor picurări în ureche şi cu consecinţele deloc greu de ghicit în relaţia cu ai tăi şi mai ales cu cei foarte ai tăi — soţia, soţul, copiii...

În timp ce recesiunea provoacă insomnii, tehnicienii de la „Sony" caută să-şi pună în valoare zilele de veghe întru diversificarea producţiei şi seducerea cumpărătorilor. Videocasetofonul de casă Betamax n-a prea reuşit să risipească încruntarea de pe fruntea fabricanţilor, concurenţa dovedindu-se promptă şi sigură. O va reuşi noua generaţie de videocasetofoane pe opt milimetri ? Aşa cum am mai avut prilejul să spunem în coloana de faţă, noul sistem de înregistrat este gîndit pentru camere de luat vederi de mică greutate, şi toate companiile electronice japoneze vor merge pe această formulă.

Din totalul fabricaţiei „Sony", 42 la sută reprezintă aparatură video. Ultimul intrat în hora produselor cu căutare este, se pare, ceea ce se vrea fratele mai tînăr al **walkman**-ului, numit, evident **watchman**. Primul ne ajută să ascultăm muzică, scutindu-ne astfel să cerem sau să dăm explicaţii soţiei în timp ce mergem la plimbare sau citim ziarul de seară. Noul venit merge mai departe şi ne oferă şansa de a privi programe de televiziune în cursul deplasărilor de la serviciu acasă, în parcuri, în autobuz, în tren, în timp ce aşteptăm să se deschidă magazinele. Aparatul are cam un an vechime, putînd fi ţinut în palmă şi manevrat cu uşurinţă, şi lăsînd la discreţia noastră ecranul nu mai mare decît o radieră. Reacţiile s-au dovedit şi în acest caz diverse, entuziasmul producătorilor fiind estompat de comentarii de genul : „Cine o să dea atîţia bani pe o jucărie cînd poate lua la jumătate de preţ un aparat mult mai mare ?" Argumentul portabilităţii la ora plimbării are şi el alternativă : „Crezi că stă cineva să se uite pe ecran cînd trebuie să traverseze strada ?"

Dar producţia a demarat, mai întîi cu 2 000 de bucăţi pe lună, apoi cu 5 000. Un nou model cu 20 la sută mai mic şi-a semnalat deja apariţia şi cifra de plan se anunţă în creştere : 20 000 de minitelevizoare — numai pentru piaţa internă. Toamna acestui an prognozează debutul pentru cumpărătorii potenţiali de pe continentul nord-american.

Dar... Iată un „dar" care vine din partea celor interesaţi să prindă trenul acum cît consumatorul de imagine încă n-a fost monopolizat de o firmă anume, de un tip anume, însă s-a lăsat, pînă una alta, prins în păienjenişul modei. Prin urmare, „Seiko" a plasat un **watchman** într-un ceas brăţară, restul circuitelor trebuincioase funcţionării micului ecran fiind încredinţat unui pachet de mărimea celui de ţigări. „Casio Computer Co." şi „Britain's Sinclair Research Ltd." intenţionează să scoată în magazine calculatoare cu ecranul tv cam la o treime din cel al aparatului **watchman**.

Deocamdată, problemele tehnice fiind rezolvate, arbitrajul a rămas în seama preţului. Prea ridicat pentru a încuraja priviri admirative spre **watchman**. Dar bătălia pentru mini-mini continuă, optimiştii afirmînd că noul product poate atinge cîndva voga videocasetofoanelor. Care, să nu uităm, în Japonia, pot fi găsite la 12% din totalul de 80 milioane de adrese. În S.U.A., procentul se situează la mai puţin de unu la sută.

În timp ce se caută soluţii de natură a unge roţile micuţului **watchman** spre timpul liber al cetăţeanului amator să-l sacrifice pe altarul comunicării, al informaţiei, apar idei. „Sony" preconizează să asocieze televizorul plat de cameră la un aparat miniatural pentru a sluji securitatea locuinţei. „Casio" plănuieşte, la rîndu-i, multiplicarea funcţiilor cuplajului televizor-computer, gîndind că poţi obţine informaţii prin telefon sau radio (de la bursă, să zicem), dar le înţelegi categoric mai bine avînd la îndemînă un videotext.

Pe trotuarele comunicării, ca şi pe bulevardele oraşelor, pasiunea pentru mini se vădeşte presantă. În cazul din urmă, o putem vedea cu ochii noştri. În primul caz ne-o anunţă febra din laboratoarele înfierbîntate de febra maxi-modernizării.

NEAGU UDROIU ■

Mondo umano?

„Le Boucher" şi protectorii

De curînd, am avut şi eu curiozitatea, firească, să citesc volumul semnat de doi publicişti — Joe Heydecker şi Johannes Leeb — intitulat „Procesul de la Nürnberg" şi apărut în tălmăcire românească la Editura politică. Este adevărat, cu ani în urmă, am parcurs bunele pagini pe aceeaşi temă scrise de un excelent publicist român — e vorba de Sergiu Verona — aşa că, într-un fel, eram familiarizat cu subiectul şi „eroii" săi. În cartea de faţă însă, am urmărit cu deosebire mecanismul acuzării, argumentele invocate şi felul în care faptele au fost prezentate. Aşa se face că am reţinut şi ideea doctorului Robert M. W. Kempner, membru al corpului de acuzare al acuzatorului principal S.U.A., Robert M. Jackson : „Aşa cum au relevat acuzatorul principal american, Robert M. Jackson, şi succesorul său, generalul Telford Taylor, în sala de judecată, principiile de la Nürnberg sînt valabile pentru toţi criminalii de război, nu numai pentru Germania". E adevărat, 149 de acuzaţi (din care 38 au fost achitaţi de tribunal tot la Nürnberg) au luat loc în boxa acuzaţilor în cele 13 procese. Că, apoi, acuzatorul american, de pildă, a fost foarte ferm şi inspirat laborios în pregătirea pledoariei sale. Dar tot în vremea cînd la Nürnberg se judeca marele proces, continua, în diferite locuri, vînătoarea marilor capi naziştii scăpaţi sau neprinşi încă. Eichmann, Barbie, Bormann şi atîţia alţii. Unii, precum Eichmann, au fost descoperiţi între timp, primindu-şi pedeapsa de rigoare. Alţii şi-au pronunţat chiar ei verdictul, aplicîndu-şi-l.

Însă cazul acelui „Le Boucher de Lyon" („măcelarul din Lyon", cum l-au numit francezii şi presa respectivă pe cel care, între 1942—1944, a condus cu o fervoare greu sugerabilă Gestapoul din acest oraş) a alimentat din plin preocupările celor ce doreau ca şi el să-şi primească pedeapsa. Prin anii '60, prezenţa lui în state latino-americane a devenit tot mai clară, dar la fel de ciudată era dispariţia lui tocmai cînd urmăritorii ajungeau foarte aproape de el. Se ştie că, pînă la urmă, în februarie a.c., Barbie a fost extrădat iar între timp au devenit publice marile protecţii de care el s-a bucurat imediat după capitularea nazistă. Între acestea, cel mai spectaculos este, de departe, raportul de 218 pagini alcătuit de Allan Ryan, asistent special al ministrului american al justiţiei, William French Smith, în care autorul arată că „ofiţeri ai contraspionajului american s-au suprapus cu cercetările justiţiei", ajutîndu-l pe Barbie să fugă şi minţind deliberat Înalta Comisie Americană, autoritatea civilă americană în Germania ocupată în 1949. Aceşti ofiţeri spuseseră comisiei că nu ştiu unde s-ar găsi măcelarul din Lyon. Or, în memorandumul ce însoţeşte raportul lui, Ryan a scris ministrului că „ofiţeri americani au fost direct răspunzători de protecţia unei persoane căutate de guvernul francez şi i-au permis să scape justiţiei". Cel mai înalt în grad dintre ofiţerii care l-au sprijinit pe Barbie să fugă nu era un colonel, cum credeau unii ziarişti, ci chiar un general de brigadă, Robert Taylor, care, între timp, a încetat din viaţă.

Potrivit agenţiei „France Presse", cellalţi ofiţeri nu vor fi sancţionaţi, întrucît activitatea lor este azi prescrisă. Mai mult, acelaşi amintit raportor, deşi nu-i acuză, susţine că ei „au acţionat în cadrul sarcinilor şi apărînd ceea ce ei gîndeau a fi interesele armatei şi guvernului american". Klaus Barbie ajunsese în Bolivia, ajutat de o organizaţie numită „Rat Line". Dar despre contextul în care guvernul american s-a scuzat oficial pe lîngă cel francez pentru cazul Barbie vom mai vorbi, aşa încît, deocamdată consemnăm cum se ridică vălul de pe această lungă şi misterioasă poveste.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Un român în Academia de citologie

S-a produs, recent, încă o dovadă a preţuirii de care se bucură, pretutindeni, ştiinţa românească : doctorul docent Gheorghe Marinescu Dinizvor, şef de secţie în cadrul Spitalului de boli infecţioase „Victor Babeş" din Bucureşti, a fost ales membru al Academiei internaţionale de citologie. Această nouă onoare (cei despre care scriem este, între altele, vicepreşedinte al Federaţiei mondiale de boli infecţioase şi parazitare, membru al Academiei franceze de medicină) a fost ocazionată de desfăşurarea, la Queen Elizabeth Hotel din Montreal, Canada, a celui de-al VIII-lea Congres internaţional de citologie, la care au luat parte peste 600 de specialişti, de pe toate continentele.

Medicul român a prezentat reuniunii o lucrare originală, „Modificările electrono-optice ale celulelor lichidului cefalorahidian în cursul meningitei urliene", rod al colaborării dintre colectivul pe care-l conduce şi cercetători de la Institutul de virusologie „Ştefan S. Nicolau" şi de la Institutul de imunologie „Victor Babeş", comunicare care a stîrnit un deosebit interes, impunînd prin ţinută şi noutate. Atît ea, cît şi, deopotrivă, mai vechile contribuţii ale doctorului Marinescu Dinizvor în domeniul limfocitozei şi mononucleozei infecţioase, al rubeolei etc, (cartea sa „La Lymphocytose infectieuse aigue", tipărită la Masson & Cie. în 1965, a fost ulterior tradusă în limbile rusă şi italiană) au determinat cooptarea savantului român între membrii Academiei internaţionale de citologie, alegerea fiind susţinută, în scris, de 3 personalităţi de primă mărime ale medicinei mondiale. Bunăoară, profesorul Claude Laclance, preşedintele Asociaţiei canadiene de patologie, a recunoscut „meritele autorului unei opere celebre privind limfocitoza infecţioasă acută", în vreme ce academicianul francez Jean de Brux l-a caracterizat pe compatriotul nostru drept „a very good standing medical professor". În sfîrşit, vicepreşedintele A.I.C., profesorul belgian Claude Gompel, şi-a exprimat admiraţia faţă de „colegul român şi studiile sale referitoare la o serie de maladii de graniţă, între infecţii şi celule". Folosindu-ne de prilej, să reamintim că, încă din 1949, doctorul Marinescu Dinizvor a înaintat o ipoteză, o teorie originală, în conformitate cu care oreionul (parotidita epidemică) n-ar fi doar o boală a glandelor salivare parotidiene, ci ar implica toate glandele cu secreţie externă şi internă, precum şi sistemul nervos. Atît ipoteza, cît şi termenul propus de el, „neurocrinită epidemică", şi-au găsit pînă la urmă confirmarea, al VIII-lea Congres internaţional de boli infecţioase şi parazitare, organizat la Stockholm în 1982, adoptîndu-le.

Nu ne rămîne, în încheiere, decît să-l felicităm pe doctorul docent Gheorghe Marinescu Dinizvor pentru noul titlu academic acordat (al 12-lea), încă un semn al înaltei stime cu care medicina românească e, azi, privită în lume, şi să-i urăm spor la muncă.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Lumea se amuză

(După FÜR DICH — R.D.G.)

Martor ocular la prima ediție a mondialelor de atletism

Cineva afirma că, după ce se naște, finlandezii încep să alerge la 5000 sau 10 000 m. Dacă nu fac asta, caută cu îndârjire o suliță. Totul poate începe cu această extraordinară bucurie a gazdelor primelor mondiale de atletism de a face sport, de a aplauda un alergător. Un singur sport a reușit să umple celebrul stadion olimpic construit în urmă cu 45 de ani : atletismul. După Jocurile Olimpice din 1952, Campionatele de atletism ale Europei, finala Cupei Europei la atletism și numeroasele campionate europene sau mondiale de patinaj viteză au făcut din Helsinki una din capitalele sportului mondial.

Acum, statisticile unei excepționale săptămâni atletice, o adevărată întîlnire „la vîrf" a „monștrilor sacri" de pe întregul glob, confirmă prognozele. S-a desfășurat la Helsinki cea mai mare competiție atletică organizată vreodată : 1572 de atleți (1037 de băieți și 535 de fete) din 137 de țări. Numărul spectatorilor, pe arșiță sau ploaie : 422 402. Se aflau printre ei foarte mulți dintre cei ce i-au aplaudat pe Nurmi, Jazy, Keino și Clarke, pe Vaatainen și Lasse Viren. În această săptămînă de foc, aceștia au scandat într-un impresionant cor Vainio, Ekblom, Lillak, Bryggare sau Salonen și l-au aplaudat frenetic pe Lewis, Bikova, Moses, Daute, Göhr, Cușmir, Thompson, Kratochvilova... De foarte multă vreme nu se mai găsea nici un bilet pentru ultimele trei zile de concurs, fiecare ceas sporind nerăbdarea cu care era așteptată prima duminică a „festinului preolimpic al giganților", cum îl numeau ziarele, sărbătoare pentru care ei, finlandezii, s-au pregătit timp de trei ani. Rivalitățile notorii, Lewis—Smith, Bikova—Meyfarth, Thompson—Hingsen, Ashford—Göhr s.a.m.d. sau dilemele de genul : **„va confirma Zhu J'anhua la înălțime ?, va sări Cușmir 7,50 ?, vor rezista Ovet și Scott noului val Gram, Aquita ?, vor domina francezii prăjina ?** etc. făceau să crească atracția superspectacolului de la Helsinki.

În ceea ce privește atmosfera din Satul sportivilor de la Otaniemi, în fapt „orașul" studenților Institutului tehnic superior, inaugurat în '52, cu prilejul Olimpiadei, ea avea să fie, încă din prima zi, destinsă, cordială, de neuitat, potrivit aprecierilor făcute la sfîrșitul campionatelor, confirmînd astfel ceea ce un fost mare sportiv al lumii, Emil Zatopek, mărturisea la o conferință de presă găzduită înainte de începerea întrecerilor : „Nu pierd nici o ocazie să reamintesc tinerilor sportivi că, deși victoria este frumoasă, ea nu valorează prea mult dacă nu este urmată, treizeci de ani mai tîrziu, de o sănătate intactă și de plăcerea de a-ți regăsi foștii adversari într-o excelentă formă fizică. Cînd îi întîlnesc pe Reiff sau Mimoun, uit cu totul trecutul, ca să nu mă gîndesc decît la fericirea prieteniei păstrate". În paranteză fie spus, treizeci de ani înseamnă totuși ceva în viața unui om și iată că, la aceeași conferință, celebrul atlet nu l-a recunoscut pe bărbatul albit pe la tîmple, aflat în primul rînd de ziariști, care îi privea cu insistență fără să rostească o vorbă, mulțumindu-se doar ca, după o oră, să-i strîngă mîna și să-i precizeze că este unul dintre succesorii săi pe tabela recordurilor mondiale la 10 000. Era australianul Ron Clarke.

Primele Campionate mondiale de atletism au luat sfîrșit. Roma pregătește ediția viitoare. Rivna președintelui I.A.A.F., Primio Nebiolo, a dat roade. Deocamdată însă legendele Helsinkiului 1983 sînt proaspete. Iată cîteva dintre ele.

Carl Lewis: Ziua în care voi bate recordul lui Beamon este aproape

Liderului de necontestat al alergătorilor de viteză din lume l-au trebuit doar două minute pentru a cuceri două medalii de aur și a stabili primul său record mondial, la ștafeta de 4×100 m. Cursa sa fantastică, majoritatea ziariștilor au fost de acord că datorită lui s-a obținut acest record, a sculat tribunele în picioare. Stilul său elegant merita un premiu de frumusețe. Și totuși, marea sa dragoste este săritura în lungime : „Îmi plac lucrurile dificile. La sărituri, trebuie să te stăpînești cu totul, în vreme ce la sprint este suficient să alergi repede". La Helsinki, mulți l-au comparat cu Owens. Lewis s-a arătat măgulit, dar a răspuns cu modestie : „Era un personaj de legendă. Părinții mi-au vorbit deseori despre el cu respect. Apoi, într-o zi, l-am văzut. A fost foarte drăguț cu mine și mi-a dat cîteva sfaturi. Sînt flatat că sînt comparat cu el, dar nu l-am egalat încă". Părinții lui Carl sînt profesori de educație fizică la High School din Willingro-New Jersey. Mai are încă trei frați. Cleveland este un foarte bun jucător de fotbal, primul sportiv american de culoare care a semnat un contract cu echipa Cosmos din New York, înainte de a trece la Memphis. Cellalți doi fac, de asemenea, sport de performanță. Referindu-se la lungime, probă pe care aici a cîștigat-o cu o primă săritură, Lewis este convins că totul trebuie să fie perfect pentru a sări mult : pistă, elan, viteză, vreme, formă sportivă etc. Anul trecut a avut o încercare de 9,14, depășind pragul cu un deget iar la antrenament a sărit de cîteva ori 9 metri. „Știu că ziua în care voi bate recordul lui Beamon este aproape. Voi fi primul atlet care va sări 9 metri. Acesta este țelul meu principal înainte de Los Angeles. Deocamdată, mă grăbesc să ajung acasă. Mai am un an și termin universitatea. Apoi, trebuie să mă antrenez foarte mult, cu Tom Tellez. Primul scop ni l-am atins, acum avem altele. Noi nu spunem încă : patru titluri la olimpiadă. Asta cere multă maturitate". Carleton McHinley Lewis numără doar 22 de ani.

Jarmila Kratochvilova: Mi-a ieșit mai bine decît am crezut

„Astăzi am vrut să cîștig, dar nu m-am gîndit că voi stabili un record mondial. Vroiam doar ca Cehoslovacia să cîștige două medalii de aur". Jarmila Kratochvilova a cucerit „aurul" la 400 m și 800 m, „argintul" la 4×400 m și a stabilit un record mondial la 400 m, fiind prima femeie care a coborît sub 48 de secunde. Nu s-a gîndit la record, ci la medalie. Și la Marita Koch. A vrut să facă o „dublă", știind că învingătoarea ei de la Atena nu va alerga la 400 m. Este un pachet de mușchi și domină prin forță. Un adevărat miracol în stare să descurajeze orice adversară. A muncit enorm și a scos mai mult decît spera. „Sînt foarte obosită. Mi-a ieșit mai bine decît am crezut. E foarte sigur că la Los Angeles nu voi mai concura la două probe, pentru că este, într-adevăr, foarte greu. Timp de un an mă voi concentra numai pentru a reuși la Olimpiadă."

Marlies Göhr: Nu este problema mea. Ashford a plecat și n-a mai ajuns

Nu poți vorbi de Kratochvilova fără a aminti de Marita Koch. Este imposibil să amintești de Marita Koch fără să te gîndești la Marlies Göhr. Și, în sfîrșit, lumea mare e mică, cu greu pomenești de ultimele două ultimă de Ashford. A fost marea absentă, a fost atleta care a deschis seria ratărilor dramatice. Să rememorăm finala de 100 m. Se pleacă fantastic, ca din pușcă. La 60 de metri, cînd jocurile erau departe de a fi făcute și întregul stadion urmărea cu respirația tăiată trio-ul Koch, Göhr, Ashford, ultima cade secerată. Ne-am adus aminte că în serii, după cursă, atleta americană își masa mușchiul coapsei drepte. Aparatele de fotografiat începuseră să țăcăne, pentru un moment finișul mutîndu-se la jumătatea distanței, unde favorita era instalată pe targă. Finala a fost, firește, dominată de cele două supercampioane din R.D.G. A mai rămas doar jocul declarațiilor. Imediat după cursă, **Göhr** : „Mi-e greu să spun cum am cîștigat. Ashford este cea mai bună alergătoare din lume. Am întrecut-o o singură dată la Los Angeles. Sînt teribil de fericită de timpul obținut". **Koch** : „Sînt foarte fericită cu medalia de argint și extrem de mulțumită de alergarea mea. Îmi pare rău pentru Evelyn. Rănirea ei nu mi-a afectat însă performanța". **Ashford** : „Sînt decepționată, dar voi reveni la anul. Voi fi la Jocurile olimpice și atunci nu-mi va mai scăpa victoria". Vizavi de pățania lui Ashford, Göhr, studentă la psihologie, răspunde sec : „Nu știu, nu este problema mea, ci a lui Ashford. A plecat și n-a mai ajuns. Ea trebuie întrebată". Ashford, ați văzut mai sus, a răspuns.

Mary Decker: Pofta vine cîștigînd

„Venind la Helsinki, mă gîndeam să particip doar la 3 000 m. Apoi, însă, am învins. Pofta vine cîștigînd". Lucrurile au ieșit bine la 3 000 m și absolventa Institutului de relații publice, născută în California, Mary Decker, a început să cocheteze cu ideea de a alerga și la 1 500 m. După Kazankina, urma o altă alergătoare de marcă: Zaițeva. Aleargă ușor, fără să i se vadă efortul. Este firească și amicală. „Știu că am făcut o bună alegere alergînd la 3 000 m. Este distanța pe care voi alerga la Los Angeles. Am locuit vreme îndelungată acolo". A venit proba de 1 500 m cu un finiș dramatic pentru Zaițeva și o nedumerire urmată de o explozie de bucurie a americancei. „Am rupt rîndul pe ultimii 400 m, își explica ea victoria. În turul final, Zaițeva se apropiase tot mai mult de mine. M-a depășit și am lăsat-o înainte. Dacă n-ar fi fost vînt, aș fi încercat să alerg mai repede. Nu ne-am atins la finiș". Zaițeva a plonjat peste linia de sosire, fapt care a împiedicat-o pe Decker să-și dea seama cine a fost cîștigătoarea. **Zaițeva**: „Mă așteptam la o medalie. O consider pe Decker principala mea adversară. Am făcut o cursă obișnuită cu excepția căderii".

★

Acestea sînt numele asupra cărora ziarele au revenit zi de zi cu ample comentarii, tablete, portrete. Valorile sînt mult mai multe. Și Foster, și Moses, și Lillak, și Avdeenko, și Daute, și Cușmir, și Hofman, și Cova, și Grete Waitz, și Bikova, și mulți alții. Forța concursului nu a constat doar în prezența cîștigătorilor, ci și în faptul că marile puteri ale atletismului și-au dublat sau chiar triplat licerii cu atleți și atlete de valoare apropiată. Clasamentele neoficiale după numărul de medalii și puncte demonstrează limpede potențialul atletic al primelor trei clasate : R.D.G., S.U.A. și U.R.S.S. Potrivit criteriilor acestor ierarhii, România ocupă locul 15, la egalitate cu alte patru națiuni (la medalii), și locul 13 după numărul de puncte, 22 cu totul. Clasamentele nu spun însă prea mult. În ceea ce ne privește ele au, poate, darul de a mai atenua insatisfacția provocată mai ales de comportarea atleților noștri. Să fim drepți și să recunoaștem că, dacă Anișoara ar fi reușit să cucerească medalia de aur, aprecierile multora ar fi înclinat către calificativul **bun** și nu **mediocru**. Vom reveni cu cîteva considerații după un scurt popas asupra probei de lungime.

Anișoara Cușmir: Faptul că am fost favorită m-a dezavantajat

„Este o mare surpriză pentru mine", afirma după concurs Heike Daute, adăugînd că a fost avantajată și de vînt. Ca să fim exacți, Daute a pregătit aceste campionate temeinic și în liniște, fără să atragă atenția asupra ei. A fost antrenată exact, științific, intrînd în cea mai bună formă exact cînd și-a propus, adică la Helsinki, ocolind, așa cum am spus, Universiada care îi putea afecta performanța de la mondiale. Seria ei de sărituri a fost excepțională : 6,91 — 7,02 — 7,27 — 7,16 — 6,79 — și 7,26. Vîntul care a bătut în rafale, la a patra încercare, a avut chiar +5,5 m/s, și faptul că a sărit imediat după Cușmir, putînd să controleze ea disputa, nu sînt avantaje de neglijat atunci cînd lupta se dă la un asemenea nivel. Credem că Anișoara și-a propus prea mult (Universiada și mondialele), dacă ne gîndim că performanțele de excepție sînt rezultatul unor condiții de pregătire și de concurs, de asemenea, de excepție. Repetăm, foarte puțini din sportivii prezenți la Helsinki au participat și la Universiadă, iar dintre săritoare doar ea și Bikova, la înălțime, au cucerit „aurul" în Canada. Anișoara mărturisea că a fost dezavantajată de „titlul" de favorită. Și, ca să fim drepți, și-a onorat cartea de vizită : trei sărituri au fost peste 7 m, ultima, depășită cu aproape o palmă, fiind în jurul a 7,30. Performanța de 7,15 m reprezintă cea mai bună săritură a ei la un concurs din străinătate. Vrem să fim bine înțeleși, nu căutăm s-o scuzăm, este o mare atletă dar, preluînd aprecierea antrenorului Ion Moroiu, în acea zi, la Helsinki, așa cum a concurat, Daute nu putea fi învinsă. Ne rămîne convingerea că, la Los Angeles, atleta noastră își va lua revanșa, încrezători fiind în calitățile ei fizice deosebite, forță și viteză, în ambiția și marea ei dorință de a învinge.

La Los Angeles va fi altceva

Eva Zörgö Raduly a obținut locul 8. Dacă ar fi repetat performanța ei de vîrf din acest an, ar fi ocupat locul 4. Cunoscîndu-i ambiția și puterea de luptă sîntem convinși că la olimpiadă poate urca cel puțin două locuri. Doina Melinte și Mihaela Loghin au ocupat locul 6 la 800 m, 1 500 m și, respectiv, la aruncarea greutății, ambele concurînd în finale alături de mari performere ca Jarmila Kratochvilova, Mary Decker, Helena Fibingerova și Ilona Slupianek. Cristiana Cojocaru s-a clasat între cele mai bune 8 alergătoare din lume, la 400 m garduri, din 38 de concurente, alergînd în finală cu Fesenko, Ambrazene și Fidler, ca să nu le amintim decît pe primele trei. Sub posibilități au concurat Florența Crăciunescu (și ea a acuzat efectele și pregătirea făcută pentru Universiadă) și Vali Ionescu (ieșită din formă).

Pentru băieți, prea puțin: doar o experiență

Sorin Matei nu a reușit să-și etaleze valoarea, iar Bedrosian a dezamăgit sărind numai 16,43, cu aproximativ un metru sub performanța cîștigătorului, polonezul Hoffman. Aruncătorii de disc au mers mai bine în concursul desfășurat, la Turku, după cinci zile de la ratarea calificărilor la Helsinki. La Turku, Zamfirache a avut trei aruncări peste 62 m, iar Nagy cîteva peste 60 m. Contează mai puțin explicațiile și mai mult munca pentru olimpiadă, o pregătire care să le permită să concureze fără să fie deranjați prea mult de vreme sau calitatea discului cu care se aruncă.

Cam aceștia sînt sportivii pe care ne putem bizui în continuare și la Los Angeles. Excepțiile sînt puține. Din acest punct de vedere, al selecției, federația de specialitate și conducerea C.N.E.F.S. au gîndit bine încluzînd în lotul pentru Helsinki mult tineret (Maria Badea, Cristiana Cojocaru, Gh. Cojocaru, Constantin Militaru, Cristian Popescu, Petre Drăgoescu și Liviu Giurgian sînt cîteva nume). Dar pentru băieți, din păcate, primele campionate mondiale de atletism n-au fost decît o experiență. La olimpiadă pot dovedi că ea a fost și folositoare.

RĂZVAN BARBULESCU

Ciclismul la ora recîștigării entuziasmului

— Stimate tovarășe profesor Gheorghe Stănel, lunea sportului vă cunoaște, dar nu atît cît să nu vă invităm, după obiceiul casei, să vă prezentați.

— În tinerețe, am făcut atletism, fiind campion și recordman pe pistă, la garduri. Am primit chiar titlul de maestru emerit. După retragere, am activat, mulți ani, la Rapid, după care am trecut la federația de haltere și, din martie 1983, la cea de ciclism.

— O federație, cea de ciclism, foarte grea, nu ?

— Nu știu cît de grea dar, la venirea mea, dezorganizată. Îi lipseau multe, aproape toate structurile, colegiile etc., dar intîi și intîi îi lipsea [illegible]nul. Acasă, concursurile erau [illegible] slabe, desfășurate în anonimat. Spectatorii se numărau, la velodrom, pe degete, ce să fi văzut ? ! Afară, participam cînd și cînd, în curse minore și, de fiecare dată, după multă tevatură.

— Reluarea Turului ciclist al României, după 9 ani de pauză, cum trebuie interpretată ? Dealtfel, ca să fim sinceri, despre această competiție am venit să discutăm, dar tentația de a analiza mai adînc situația ciclismului a fost prea mare.

— Am zis, să ne gospodărim cît mai bine, dar să ieșim și-n lume, să nu pierdem contactul. Atît cît mai era, firav. Am fost ajutați, e drept, de conducerea C.N.E.F.S., dar am căutat, și în parte am reușit, să ne descurcăm și singuri. Am bătut la toate ușile, fără sfială. Și, la urma urmei, tot rezultatele vorbesc. În Cursa Păcii, băieții s-au comportat mult mai bine decît în alți ani : Romașcanu a cîștigat două etape, iar echipa patru. Cînd s-a pus problema Universiadei de la Edmonton, iarăși au fost discuții. De ce să mergem, s-au întrebat unii, dacă n-avem șanse ? ! Pînă la urmă, găsind înțelegere la nivelul Consiliului Național, am mers, iar Gheorghe Lăutaru a obținut, la adițiune de puncte, o medalie de argint extrem de prețioasă.

— De ce extrem de prețioasă ?

— Simplu : pentru că e primă. În plus, deși fără Romașcanu, echipa s-a clasat pe un onorabil loc 4.

— Da, o anume schimbare în bine poate fi detectată, dar calea pînă la marea performanță rămîne lungă, ce părere aveți ?

— Fără îndoială. La recentele naționale pe pistă, săptămîna trecută, atmosfera a fost alta și, spre bucuria noastră, s-au bătut și cîteva recorduri. Readucem lumea la ciclism, ăsta e un semn, nu ? Dar, ca să păstrez limbajul, pînă la capătul etapei mai e. Dar sîntem hotărîți să nu stăm cu mîinile încrucișate.

— Vorbiți, tot timpul, la plural, cu toate că, dacă nu greșim, federația n-are decît un om retribuit, pe dumneavoastră, ca secretar responsabil. Greșim ?

— Nu, dar am pus la punct, în colectiv, organismele federației, atrăgîndu-i pe toți cei care iubesc în mod sincer această disciplină. Vechea federație avea, din cîte mi s-a spus, multe polițe de împărțit și chiar de plătit. Eu însă, nu mă laud, am venit fără nici o prejudecată : cine e pasionat și face treabă, stă, cine nu, fără supărare, pleacă.

— Să nu ne lungim, a plecat careva ?

— Da, dar cei mai mulți au rămas. Cu ei, am reașezat structurile, am elaborat linia metodică și așa mai departe. Încă n-avem președinte de federație, dar vom avea, poate chiar pînă la plecarea în Tur. Am numit, ca să mai dau un exemplu, antrenori noi la loturi, iar loturile le-am despărțit, care de velodrom, care de șosea. Vom intra și mai adînc, specializînd sportivii pe probe, unii pentru fond, alții pentru contratimp etc. Vom pune, poate că nu-i termenul cel mai exact, rînduială, fiecare antrenor va ști, indeobște la lot, ce are de făcut și chiar va face. Nu vom admite nici o abatere de la disciplină.

— Care sînt noile antrenori ai loturilor naționale de seniori ?

— Nicolae Voicu și, la lotul B, Ion Stoica pentru șosea, Mircea [illegible] cu și Ion Vasile pentru pistă [illegible] antrenor coordonator, ne-am [illegible] supra fostului campion Va[illegible]n.

— Romașcanu ca Romașcanu, jos pălăria **pentru contribuția sa la prestigiul ciclismului românesc, dar întrebarea e cine vine după el ? Piuonul pare cam lipsit de har.**

— Mă tem că n-aveți dreptate. Un buchet de dinamoviști, Costică Paraschiv, Valentin Constantinescu, Ionnel Gancea și Constantin Căruțașu, înaintează energic spre vîrful piramidei. Au crescut și se ridică vertiginos o serie de alți tineri, dotați și harnici : Cornel Popa de la Plopeni, Iosif Schneider de la Arad, Zsolt Lörenczi de la Zărnești. Ultimul, de pildă, n-are decît 16 ani, e încă junior II, dar se afirmă despre el că e cel mai bun produs, în materie de fond, al acestor ani. Așteptăm totodată ca secția clubului Steaua, reînființată în 1982, să scoată primii campioni. E o eroare să credeți că Romașcanu n-are parteneri de valoare.

— Antrenorii cum lucrează ?

— Mulți bine, dar și mai mulți prost. Fără tragere de inimă. Iată, de pildă, Voința Arad, care își croiește tot mai mult loc în față, are ca antrenor pe Matei Peloc, de profesie contabil ?! Omul nu trăiește din ciclism, dar e pasionat, trage cu dinții. La naționalele de juniori i-a bătut pe toți. E normal ca un astfel de tehnician să fie încurajat. Din păcate, ca el sînt puțini. Ciclismului românesc încă îi lipsește, deși multă lume merge pe bicicletă, baza de masă. Am aflat, mai deunăzi, că la Deva se organizează, cu 80—100 de tineri, un fel de tur al orașului. Firește, o competiție modestă, dar ea arată, nu-i așa, preocupare. Am decis să înființăm acolo o secție, s-o afiliem, s-o cultivăm. În alte județe însă, în ciuda tradiției, se stă mai slab.

— La concret, unde ?

— În Timiș, în Bacău, în Maramureș, chiar în Dolj. Zic chiar în Dolj, pentru că, ajunși la Craiova cu probleme legate de organizarea Turului României, am găsit multă bunăvoință, la toate nivelele, ba chiar și competență. Poate că Turul, e și ăsta unul din motivele reluării lui, va deschide apetitul pentru ciclism, va trezi ambiții.

— Apropo de Tur, v-am mai întrebat : cum trebuie privită reluarea lui ?

— Ca un prim pas pe calea redresării. Am stat, o vreme, izolați și n-am procedat cred bine. Teama de eșecuri a costat scump. Anul acesta, am mai ridicat capul, am fost la Concursul „Prietenia", am luat parte, pe pistă, în Polonia și Bulgaria. Rezultatele au fost cînd mai bune, cînd mai rele, dar noi ne găsim, după umila mea părere, în situația dictonului olimpic : totul e să participăm. Din afară, nu vom învăța nimic. În 1984, în temeiul experienței pe care sperăm s-o acumulăm în această toamnă, vom invita, în Tur, și rutieri străini.

— La actuala ediție, numerotată cu 21, vor lua startul, deducem, numai cicliști români. Cîți ?

— Sub o sută, din 15 cluburi. Plecarea caravanei va avea loc duminică, 4 septembrie, din Craiova, iar sosirea se va efectua, după 8 etape, la București, în fața Casei Scînteii, o săptămînă mai tîrziu. Vor fi parcurși 865 de kilometri, cei mai mulți în etapa a III-a, 140 de la Calafat la Herculane, cei mai puțini în ziua inaugurală împărțită, de fapt, în două: dimineața un contracronometru, după-amiază un circuit.

— Octavian Amza, care va fi arbitrul principal al cursei, ne spunea că etapa a IV-a va cunoaște și o transbordare ? De unde pînă unde ?

— Etapa va începe, în drum spre Deva, la Herculane, dar plecarea tehnică se va da de la Caransebeș.

— În ce zi le va fi rutierilor cel mai greu ?

— Probabil că pe tronsonul Brașov—B[illegible], prevăzut cu puncte de [illegible] de la Moeciu. Fundata și Muteias, toate în jur de o mie de metri.

— În jurul cărei ore se vor da plecările ?

— În jurul orei 14, în așa fel încît, în funcție de lungimea și dificultatea traseului, sosirile să aibă loc nu mai tîrziu de ora 17. Doar la București, la capătul Turului, caravana va ajunge la 12,45.

— A ridicat multe probleme organizarea întrecerii ?

— Desigur, fiind vorba despre 170 de oameni, poate ceva mai puțini, poate ceva mai mulți, care nu doar aleargă pe biciclete, majoritatea, ci și dorm, și mănîncă, și repară etc., etc. Peste tot însă, cînd am măsurat și recunoscut traseul, am găsit în toate județele, uși deschise. Dealtfel, am și hotărît să oferim o cupă și o diplomă județului care va organiza cel mai bine trecerea Turului. Faptele vor decide.

— O ultimă întrebare, tovarășe Stănel. Impasul ciclismului nostru a fost multă vreme pus pe seama dificultăților materiale. Parcă auzeam un refren : „n-avem piese, n-avem baloane etc. etc.". S-au rezolvat greutățile mereu invocate ?

— Ele au existat și, în parte, mai există, dar nu atît piesele de schimb îi lipseau ciclismului românesc cît, repet, organizarea îi lipsea, entuziasmul. Cînd stai de-o parte, parcă ai mai puține posibilități să greșești, nu-i așa ?! Ca să răspund la întrebare, situația materialelor s-a tot îmbunătățit. În trimestrul 4 al acestui an, va începe producția românească de piese pentru bicicletele de curse, pe baza asimilărilor. Din clipa aceea, permiteți-mi să glumesc, ne va fi și mai greu: pe ce vom mai da vina ?!

— Vă mulțumim, stimate tovarășe profesor Stănel, și vă dorim dumneavoastră, și Turului ciclist al României 1983, mult succes. Vom fi, în măsura posibilităților, alături de caravană și, cum zice românul, vom mai vedea. Pînă la urmă, ca să vă citățm, tot faptele vor hotărî.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

1—0 cu R.D.G., la fotbal

După 10 ani

Negrilă, autorul singurului gol în amicalul de miercuri

Miercuri, pe „Ghencea" (stadion pe jumătate gol), echipa reprezentativă de fotbal a izbutit o victorie după care aleargă de 10 ani, mai exact din luna mai 1973 : a învins echipa R.D.G. La limită, e drept, 1—0 prin golul marcat de Negrilă (minutul 35), dar convingător, Cămătaru și, mai ales, Coraș ratînd alte 4—5 goluri, între care cele din minutele 21 (Cămătaru) și 54 (Coraș) păreau ca și înscrise ! Dincolo de joc însă, un joc aflat adesea indeobște în prima repriză, la discreția tricolorilor, rămîn mai multe cîștiguri. Primul s-ar lega de faptul că, spre deosebire de alte sezoane, națională și-a reluat peste vară activitatea mai repede, ea avînd deja în palmares, încă înaintea gongului inaugural al campionatului, două partide internaționale de verificare, 0—0 cu Norvegia și 1—0 cu R.D.G. Al doilea cîștig trebuie pus pe seama cutezanței cu care antrenorii Mircea Lucescu și Mircea Rădulescu au promovat cîțiva jucători tineri. Mitercuri, Coraș, Movilă și Hagi au dat, în mare parte, satisfacție, cu precădere ultimul care, deși cam firav, a arătat o tehnică de invidiat și, surprinzător pentru vîrsta lui, o bună orientare în teren. Coraș, în schimb, s-a bramburit de cîteva ori și, încă mai grav, a irosit 3—4 ocazii cît roata carului. Movilă a vrut mult, n-a ieșit totdeauna, dar și el rămîne, după opinia noastră, o achiziție fericită pentru „familia" tricolorilor.

Deși fără mîză, meciul a plăcut. Oaspeții, care nu mai au valoarea de acum 5—6 ani (învinși acasă de belgieni, ei nu mai au decît șanse minime de a ajunge la europene), n-au fost un adversar comod, ei bătîndu-se uneori peste limita regulamentului, de unde cîteva cartonașe galbene) pentru fiecare balon, recurgînd la un marcaj foarte strict (martore : gleznele lui Cămătaru), și, în general, părînd mai dotați ca atleți decît ca fotbaliști ! Niciodată însă, să nu uităm, n-au stat prea bine cu tehnica, dar de atîtea ori ne-au învins ! Acum însă, băieții noștri s-au ferit, cît au putut, de contactul direct și n-au pierdut ocazia de a ataca mai mult și mai variat. Mijlocul, înviorat de Țicleanu și Boloni, a muncit din răsputeri, trimițînd vîrfurilor o sumedenie de mingi utile. Portarii, în special Lung (care a fost mai solicitat) în prima repriză, dar și Moraru, s-au achitat cu inspirație și promptitudine de misiunea încredințată. Din păcate, linia de fund, cu toate că un component al ei a marcat unicul gol al meciului, a fost în cîteva rînduri depășită, unele desincronizări (îndeobște în zona centrală) și cîteva greșeli individuale oferind vizitatorilor prilejuri de a se găsi la un pas de egalare. Aceste inexactități, plecate parcă din superficialitate, ar trebui să le dea mai mult de gîndit antrenorilor. Pînă la urmă, Lucescu, a rodat mai tot lotul (a intrat Balaci un sfert de oră, Văetuș, încercat fundaș stînga, a jucat și el cîteva minute Pușcaș și Augustin cam la fel), doar Klein rămînînd, deocamdată, în afară, el avînd de suportat efectele unei accidentări.

În rezumat, o victorie de prestigiu și o verificare folositoare. S-a ratat însă cu prea multă seninătate și, în cîteva rînduri, s-a greșit (în linia de fund) foarte ușor. Partida cu Cehoslovacia, care poate fi decisivă pentru calificarea la C.E., nu-i departe : se simte încă nevoia unor retușuri. Să vedem însă ce va aduce și campionatul. **(Ov. Ioanițoaia).**

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : secția reportaj, social-politic și economic **(Ilie Purcaru,** Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66) ; secția cultură-învățămînt **(George Arion,** Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57) ; secția probleme cetățenești, scrisori **(Răzvan Bărbulescu,** Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban — 21 30) ; audiențe — 25 58 ; sector știință isto rie **(N. Grigore Mărășanu,** Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam — 25 66) ; secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto **(Ovidiu Ioanițoaia,** Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Bîrlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mânecan — 25 28) ; Flacăra-REBUS **(Tudor Octavian,** secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36) ; secretar responsabil de redacție — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor șef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24 ; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXII (1472) 35 VINERI 2 SEPTEMBRIE 1983

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

VIZITA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN JUDEȚUL TULCEA

— Pag. 2–3 —

Septembrie
de miere și lumină,
Septembrie
de brumă și tîrziu...

ÎN PRAGUL TOAMNEI

Un fotoreportaj de
ELENA GHERA
și OPREA GEORGESCU

— Pag. 12–13 —

Un mare fotbalist, Cornel Dinu, a spus adio gazonului

În pagina 20 un interviu realizat de Ovidiu Ioanițoaia despre 20 de ani de trudă pe altarul sportului rege, despre fotbal, fotbaliști și antrenori, despre viața sportivă și ținuta sportivului în viața de toate zilele.

Slujind cu credință cauza revoluției, munca, liniștea și pacea poporului

— Pag. 2 —

Cartea de divertisment

— Pag. 14 —

Cercetarea științifică, un mod de a face industrie

— Pag. 6 —

Caroseria Dacia 1300 din fibre de sticlă?

— Pag. 7 —

Fotografie de PAUL AGARICI

35 de ani de la crearea organelor de securitate

Slujind cu credință cauza revoluției, munca, liniștea și pacea poporului!

Luni, 29 august, în climatul de puternică angajare revoluționară și mîndrie patriotică în care întregul popor, strîns unit în jurul partidului, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, a omagiat împlinirea a 18 ani de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român și cea de a 39-a aniversare a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă din august 1944, la Casa de cultură a Ministerului de Interne, a avut loc adunarea festivă consacrată împlinirii a 35 de ani de la crearea de către partid a organelor de securitate, moment de o importanță deosebită în desfășurarea procesului de transformare socialistă a societății românești, de făurire și întărire a statului democrației muncitorești, revoluționare.

La adunare a luat parte tovarășul Emil Bobu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R.

Au participat, de asemenea, tovarășii George Homoștean, ministrul de interne, Tudor Postelnicu, ministru secretar de stat, șeful Departamentului Securității Statului, membri ai Consiliului de Conducere al Ministerului de Interne, activul de partid și de comandă al Departamentului Securității Statului, reprezentanți ai conducerii unor ministere și instituții centrale, activiști de partid și de stat, generali și ofițeri în rezervă.

Într-o atmosferă de puternic entuziasm, de fierbinte dragoste și recunoștință față de partid, față de secretarul său general, participanții la adunare au urmărit cu adîncă emoție mesajul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a adresat cu prilejul acestei aniversări cadrelor de securitate, tuturor lucrătorilor Ministerului de Interne. Mesajul a fost prezentat de tovarășul Emil Bobu.

În mesajul adresat cu ocazia acestei festivități, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : **„Actuala etapă istorică de dezvoltare a societății românești pune sarcini deosebite în fața tuturor sectoarelor construcției noastre socialiste, a întregului popor. Pe baza analizei aprofundate a stadiului actual al societății, a cerințelor obiective ale mersului nostru înainte, pe calea progresului, a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, Congresul al XII-lea și Conferința Națională ale partidului au stabilit un vast program de dezvoltare economico-socială a țării și de ridicare a ei pe o treaptă superioară, de adîncire continuă a democrației socialiste și de realizare a unei noi calități a muncii și vieții în toate domeniile de activitate. În acest cadru, în spiritul prevederilor Programului partidului, au fost puse sarcini și obiective deosebit de importante privind întărirea rolului statului socialist în conducerea democratică a societății, perfecționarea și ridicarea pe o nouă treaptă calitativă a întregii activități a aparatului de stat. În acest context, sarcini deosebite revin și organelor de securitate și miliție, tuturor organelor Ministerului de Interne, chemate să asigure apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste — baza bunăstării oamenilor muncii — a ordinii publice, a avuției, liniștii și vieții tuturor cetățenilor, a cuceririlor democratice, revoluționare ale poporului"**

Noua calitate trebuie să se manifeste plenar și în activitatea organelor de securitate, a tuturor lucrătorilor din acest sector.

Societatea socialistă și comunistă pe care o edificăm în România presupune o largă democrație, participarea activă a maselor populare, a poporului la conducerea vieții economice și sociale, a întregii societăți — și aceasta cere să asigurăm întronarea trainică în toate sectoarele de activitate a unui înalt spirit de responsabilitate, de ordine și disciplină socială. În acest cadru, organele de securitate și miliție, acționînd în spiritul legilor statului nostru socialist, trebuie să vegheze permanent la aplicarea și respectarea strictă a legislației socialiste — ca expresie a voinței și intereselor întregului popor — să acționeze cu cea mai mare fermitate pentru prevenirea oricăror încălcări și abateri de la normele și reglementările societății noastre, de la regulile de conviețuire socială. Nici o încălcare a legii să nu rămînă nepedepsită — și, în același timp, nimeni să nu fie sancționat fără să fie vinovat !"

În continuare, tovarășul Tudor Postelnicu a prezentat Raportul privind activitatea desfășurată de organele de securitate pentru apărarea cuceririlor revoluționare ale poporului, a independenței și suveranității patriei, precum și sarcinile ce revin din documentele Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, din ordinele și indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, comandant suprem al forțelor armate. În lumina concepției secretarului general al partidului, au fost scoase în evidență necesitatea întăririi legăturii organelor de securitate cu oamenii muncii și organismele conducerii muncitorești, rolul prioritar al muncii de prevenire a oricăror încălcări ale normelor de conviețuire și legilor țării.

A fost, de asemenea, subliniat faptul că o cerință fundamentală a îndeplinirii în bune condiții a sarcinilor o constituie continua perfecționare a pregătirii politico-ideologice și profesionale, astfel încît fiecare lucrător din aparatul de securitate să fie un bun specialist, dar și un bun activist, capabil să acționeze în toate împrejurările ca un adevărat revoluționar.

În încheiere s-a exprimat angajamentul întregului activ de partid și de comandă, al tuturor lucrătorilor de securitate că, sub îndrumarea și conducerea organelor și organizațiilor de partid și cu sprijinul larg al oamenilor muncii, să acționeze întotdeauna cu abnegație și dăruire revoluționară pentru apărarea intereselor partidului, patriei și poporului, purtînd în conștiință flacăra vie a spiritului patriotic, convingerea nestrămutată că nimic nu este mai presus decît interesele națiunii noastre.

Însușindu-și tezele și orientările de inestimabilă valoare teoretică și practică ce decurg din mesaj pentru activitatea organelor de securitate, dînd expresie sentimentelor de adînc respect și aleasă prețuire față de conducătorul încercat și clarvăzător al destinelor poporului român, participanții la adunare au adresat o telegramă tovarășului Nicolae Ceaușescu. În telegramă participanții la adunare au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu de hotărîrea de a acționa cu răspundere sporită pentru perfecționarea activității lucrătorilor de securitate, de a-și pune toată capacitatea și puterea de muncă în slujba transpunerii exemplare în viață a politicii partidului și statului nostru. A fost exprimat, totodată, legămîntul solemn al lucrătorilor de securitate față de comandantul suprem de a fi mereu gata la datorie în slujirea neabătută, chiar cu prețul jertfei supreme, a intereselor fundamentale ale României socialiste.

„Fiind călăuziți în întreaga muncă și viață de exemplul dumneavoastră luminos de nețărmurit devotament și dăruire comunistă pentru progresul neîntrerupt al patriei — se spune în telegramă — **ne vom strădui să ne situăm permanent la înălțimea încrederii acordate, să fim activiști dîrzi și devotați ai cauzei partidului și poporului, asigurîndu-vă, mult iubite și stimate comandant suprem, că și pe mai departe ne vom face cu cinste datoria, vom da — dacă patria și partidul o vor cere — contribuția noastră de jertfe și sînge la apărarea cuceririlor revoluționare, că vom acționa cu o voință de neclintit pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor ce revin organelor de securitate din istoricele hotărîri ale Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale Partidului Comunist Român".**

Telegrama a fost adoptată cu îndelungi ovații și puternice aplauze de cei prezenți, care au scandat într-o atmosferă însuflețită, „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu și poporul !", „Ceaușescu — pace !"

Sub semnul luptei pentru o nouă calitate a muncii și a vieții

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU într-o nouă vizită de lucru în județul Tulcea

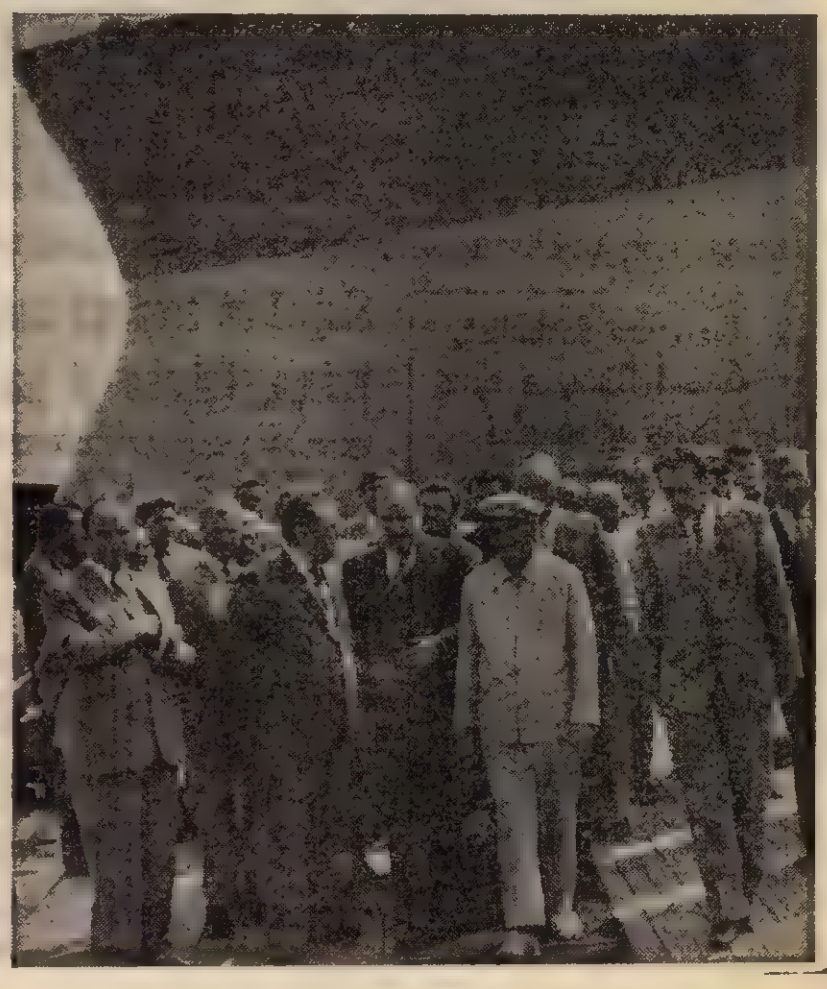

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Tulcea la 26 august, desfășurată la puțină zile după marea noastră sărbătoare, a stat sub același semn al luptei pentru o nouă calitate a muncii și a vieții. În acest context, apare pilduitoare însăși dinamica economică și socială din ultimii ani a unui județ care, nu cu mult în urmă, ne evoca indeosebi imaginea unui pescuit pitoresc, poate, dar rudimentar, patriarhal nu în sensul cel mai bun al cuvîntului. Tulcea anului 1983 își are însă înscris numele și în metalurgia românească, în chimie, construcția de mașini, industria materialelor de construcție. Ținutul bătrînilor pescari adăpostește azi și cea mai tînără industrie de construcții navale a țării, iar municipiul Tulcea nu este numai singurul nostru port de pescadoare, ci și orașul în care mai mult de jumătate din populație s-a mutat în case noi în ultimii ani, vădind și prin aceasta cît de strîns se îmbină noua calitate a muncii cu noua calitate a vieții.

Vizita într-un județ la ale cărui realizări secretarul general al partidului a avut o contribuție directă și nemijlocită reînnoadă vechi dialoguri de lucru, deschide porți spre viitor. Cele mai stringente probleme ale economiei naționale, cerințele unei maxime eficiențe, drămuirea atentă a materiilor prime, gospodărirea rațională și economisirea energiei au revenit mereu și mereu în cursul discuțiilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu dînd prețioase indicații pe linia valorificării superioare atît a resurselor materiale cît și a celor umane.

La Întreprinderea de alumină de pe platforma industrială tulceană, evidențiindu-se preocupările colectivului pentru reducerea continuă a consumului de combustibil, energie electrică, materii prime, secretarul general al partidului a cerut să se treacă la aplicarea urgentă a măsurilor de recuperare a căldurii rezultate în procesul tehnologic. Cît de importante pot fi rezervele în acest domeniu s-a relevat și cu prilejul vizitei la Combinatul metalurgic, unde o singură instalație (aflată în proiect) va permite, în 1985, recuperarea căldurii gazelor arse, căldură suficientă pentru încălzirea a 12 000 apartamente. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut să se continue acțiunea de recuperare a resurselor energetice, a materiilor prime, și reintroducerea lor în circuitul productiv.

Lansarea la apă, în prezența președintelui țării, a cargoului „Moinești", prima noastră navă pentru transportul de mărfuri generale de 7 500 tdw, construită la Tulcea, proiectează noi dimensiuni industriale, ridicarea la un alt nivel a tradițiilor locale pescărești, înnoirea fundamentală a acestei vechi îndeletniciri. În adevăr, Întreprinderea de construcții de nave și utilaj tehnologic, de asemenea vizitată de secretarul general al partidului, produce sau va produce în curînd nave maritime și fluviale, barje pentru transportul mărfurilor pe Canalul Dunăre-Marea Neagră, vase pentru pescuitul de coastă. Se află în fază avansată de execuție al doilea cargou de 7 500 tdw. Dialogul de lucru al secretarului general cu constructorii de nave s-a axat pe problemele organizării producției și a muncii, ridicarea gradului de tehnicitate a fabricației și, implicit, creșterea productivității muncii, reducerea consumului de materiale.

Vasele cu tricolor românesc care prin mose drum liber de la Tulcea spre mările și oceanele lumii întruchipează dezvoltarea continuă a pescuitului oceanic, problemă care, alături de valorificarea superioară a producției piscicole, a marcat dialogul de lucru al tovarășului Nicolae Ceaușescu la Fabrica de conserve de pește.

Un moment central al vizitei a constat în analiza temeinică a stadiului de realizare a Programului de amenajare și exploatare integrală a Deltei Dunării, adoptat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., care cuprinde măsurile necesare pentru punerea în valoare a acestei mari suprafețe — atît din punctul de vedere al producției vegetale, animale, piscicol-forestiere și stuficole, cît și al păstrării mediului înconjurător și al condițiilor naturale. La fel ca și celelalte programe de dezvoltare economico-sociale elaborate sub îndrumarea secretarului general al partidului, și acest important program privind Delta Dunării, aflat în centrul atenției cu prilejul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Tulcea, deschide larg o poartă spre viitor.

LIONEL NIȚESCU

Ținta noii etape a luptei noastre revoluționare:

Este foarte rentabil să crești animale, dar zootehnia se face 365 de zile pe an

Totul pare pregătit pentru filmare. Aleile : tăiate drept, străjuite de pomi sau gard viu, strălucesc de curățenie. Florile : rindulte frumos, cu gust, ca intr-un pliant turistic. Din stilp in stilp, difuzoare. Programul, de Radio-vacanța, cu Elton John, Academica, Boney M etc., se intrerupe brusc : Bună ziua ! Vă vorbește Dan Vizireanu, șeful fermei zootehnice. Dragi tovarăși, iubiți colaboratori, incepem o nouă zi de lucru. Rezultatele noastre din ziua precedentă sint următoarele... Vă reamintesc că astăzi avem următoarele sarcini... Stimați ingrijitori, ocrotiți animalele ! Producția de lapte depinde in mod direct și de nervii dumneavoastră. Nu loviți animalele...

Halate albe și apretate, padocuri, grajduri zugrăvite de curind, finul aranjat in baloturi, nu miroase a bălegar.

Un birou spațios : cărți, tablouri, fotolii, magnetofon. Medicul veterinar Dan Vizireanu : un bărbat tinăr, brunet, plin de energie. Pe vremuri, deși inălțimea nu-i arată, a făcut baschet de performanță. Își iubește meseria, nu face lucruri in care nu crede, nu ține să impresioneze pe cineva, dar este convins că zootehnia merită mai mult și ea nu poate fi făcută de amatori. La C.A.P. Ovidiu, aflat la cițiva kilometri de Constanța, a venit de doi ani și ceva, cind, potrivit celor souse de președintele cooperativei, Ilie Vioreanu, la „bază" tehnician zootehnist, mare iubitor de animale, totul a inceput să-și schimbe infățișarea, ferma incepind să cocheteze cu marea performanță.

— Tovarășe Dan Vizireanu, cum a fost inceputul ?

— La fermă ?

— Deocamdată, la fermă.

— Era o unitate medie, cu rezultate bune. Nu iubesc anonimatul și mi-am spus că putem obține rezultate de excepție. In zootehnie, este o părere proprie, orice inceput se face cu furaje. Am preluat baza furajeră, care era a fermei de cimp și care mai mult nu producea, vacile mincind te miri ce și dind lapte in consecință, 2—3 litri pe zi. Am luat și motopompiștii și tractoriștii. Motopompistul era plătit la suprafața irigată. Acum îl plătim și la suprafață, dar și la producție.

— Unde ați lucrat inainte ?

— La Cobadin. M-am imbolnăvit grav. M-a vindecat profesorul Duminică de la Spitalul Colentina, din București, inainte să mor. După ce am ieșit din spital, cineva mi-a spus că n-are nevoie de schilozi incapabili să muncească intr-o formă. Două luni am stat fără serviciu. Am fost și funcționar la direcția agricolă a județului, dar nu pot face muncă de birou.

— Boala poate reveni ?

— Oricind. Mi se trage de la dejecții. Cind am terminat liceul și am spus că voi face medicină veterinară, colegii au strimbat din nas. Nu se gindeau că ceea ce mănincă de trei ori pe zi se obține greu. Am incercat, pe unde am fost, să ridic prestigiul zootehniei. Vă place acest birou ? Peste tot am avut așa ceva. Zootehnia inseamnă farmacie. Trebuie să te gindești că de tine depinde mincarea a milioane de oameni. Pe magnetofonul acesta se află o bandă cu indicații tehnice, indrumări privind respectarea programului, a tehnologiilor, prezentarea rezultatelor obținute zilnic, a frunțașilor, a leneșilor și așa mai departe. Totul dat in fiecare zi la stația de amplificare a fermei. Cu interfonul, are 20 de posturi, urmăresc tot ce se intimplă in fermă, pentru că nu ajung in același timp in atitea locuri. Aici, unde sintem noi, era o cosmelie cu geamuri sparte, uși căzute. Curtea nu avea gard, nu existau un pom. N-am făcut nici un grajd nou, pentru că existau și erau foarte bune. Am amenajat un saivan din lemn și stuf, cu toate utilitățile. Oaia trebuie să crească așa cum e invățată de la natură. Am fost in Olanda, o lună de zile. Priviți animalele din poză. Sint frumoase. Vreau să scoatem la C.A.P. Ovidiu peste media olandeză la lapte : 5 000 de litri. Ei merg pe ferme mici. Părerea mea este că o fermă mare nu va avea o producție mare de lapte. Trebuie să cunoști fiecare animal in parte, să lucrezi pe el.

— Care sint rezultatele azi, ca să vă creadă lumea ?

— Peste 17 litri lapte pe zi pe vacă furajată, in medie, 9,5 kg lină de la o oaie. Rezultatele din prima jumătate a anului ne fac să credem că vom depăși media de 5 000 litri lapte pe an la o vacă. Numărul de taurine este de 800, animale de prăsilă Holstein.

— Ce a contat mai mult in obținerea rezultatelor amintite ?

— Ințelegerea din partea conducerii unității. Un președinte de C.A.P. care iubește zootehnia și un inginer-șef, Felicia Stoica, o specialistă pricepută, care face totul pentru furaje. A procurat cele mai bune semințe, a ales cele mai bune suprafețe. Suprafețele acestea se află de jur imprejurul fermei, de-o parte și de alta a canalului de aducțiune. La maximum zece zile avem apă pentru fiecare palmă de pămint. Anul acesta am organizat o pajiște artificială pentru ovine. După cei dintîi ani am scos deja două coase recoltate mecanic cu o producție de 15 tone la hectar masă verde. Nu poate crește producția pe animal și rentabilizarea fără pășunat.

— Mulți se pling că n-au pășuni.

— Aici e greșeala. Conducerile acelor unități nu pricep că zootehnia se face 365 de zile pe an. Că după un an prost in zootehnie ai nevoie de alți patru ca să pui din nou lucrurile pe picioare. Noi mai avem in cultură lucernă, sfeclă, am avut borceag și lolium, după care s-a semănat porumb. Am preluat din cultura mare, după orz și grîu, 400 ha și le-am semănat cu porumb, cultură dublă. Pentru asigurarea semințelor, ne-am amenajat loturi semințiere de trifoi alb, mazăre, ovăz, lucernă, secară. Este foarte rentabil să faci furaje și să crești animale. Pină la toamnă vom avea 1 500 tone fin, 8 000 tone suculente (siloz de porumb, sfeclă furajeră) și, in afară de acestea, preluăm și deșeurile de la intreprinderile cu profil alimentar din jurul nostru, care conțin multă proteină.

— Totul pentru vaci.

— In Olanda, la Leeuwarden, in mijlocul orașului, se află statuia unei vaci. Fermierii lor nu au credite din partea statului. Un șef de fermă, la noi, are insă credite de la stat. Trebuie să dovedească in fiecare zi că știe cum să le folosească și nu să le irosească.

— Care este programul dv. ?

— Eu stau pină la ora 16. De la 16 la 1 noaptea, al doilea schimb condus de economista noastră. Furajele le scoatem noaptea. Dimineață mulgătorii se apucă de treabă.

— Cum au reacționat oamenii la noutățile propuse ?

— Am găsit aici oameni de tot felul. Se fura ca in codru. După preluarea bazei furajere, am făcut gard. Două porți de acces, paznici ziua și noaptea. Cuvintul de ordine : cine absentează cinci minute de la program pleacă de la noi. Toată lumea plătește de trei ori ceea ce se strică sau se sustrage.

— A mai rămas cineva ?

— Din 50 au plecat 25. N-au rezistat sau li s-a desfăcut contractul de muncă. Cei din sat nu mai aveau curaj să vină aici. Au revenit cind au văzut cit se cîștigă.

— Cit cîștigă un mulgător ?

— In jur de 1 500 lei. Acum la aproape 5 000 de lei. Dacă nu-și indeplinesc toate atribuțiile primesc mai puțin. Cu banii opriți se plătesc cei ce fac munca pe care n-a mai făcut-o mulgătorul. De pildă, măturatul curții, ingrijirea spațiilor verzi. Treaba asta a fost hotărîtă in adunarea generală cu toți oamenii. După stabilizarea forței de muncă la cîștigurile astea se pleacă foarte greu. Cine pleacă, in urma hotăririi adunării generale de a i se desface contractul de muncă, va trebui să plătească și pagubele produse prin plecarea lui. Un animal, pină se obișnuiește cu un nou ingrijitor, produce mai puțin. Această diferență este suportată in condițiile arătate.

— După disciplină ce a urmat ?

— Modernizarea fermei. In primul rind a grajdurilor vechi de 25 de ani. Apoi am realizat adăpătoare cu nivel constant, benzi de furajare, sistem de evacuare a dejecțiilor cu plug raclor, padocuri cu umbrare. Padocurile pentru vaci au toate utilitățile, inclusiv instalații de mula. Animalele stau șase luni in grajduri și șase luni in padocuri. Oile stau, iarna, in saivane, pe loviște, iar vara, la grătare. Cum spuneam, producția de lină este de 9,5 kg pe cap de oaie, iar la 100 de oi am obținut 127 de miei.

— Unde v-ați simțit mai bine, la Cobadin sau la Ovidiu ?

— La Ovidiu. Am luat-o de la inceput și rezultatele au venit foarte repede.

— Care sint adevărurile la care nu vreți să renunțați cind este vorba de zootehnie ?

— Să ai ambiție. Să nu cedezi. Dacă ai cedat, ai pierdut. Oricind poți pierde in zootehnie. E de ajuns să nu-ți lași o corelare intre un stoc de furaje și producția la care vrei să ajungi, și trebuie s-o iei de la capăt. Trebuie să faci totul să ai furaje in stoc. In zootehnie n-au ce căuta nechemații. Rezultate bune ai cind ești competent. Rezultatele te fac respectat in fața oamenilor. De 17 ani, de cind sint in zootehnie, m-am sculat la 4 dimineața și la 5 am fost in sector. N-am avut intr-un an cinci duminici ale mele. De concedii, nu mai vorbesc, cam zece zile pe an. Dar nu toate au legătură cu zootehnia. De pildă, nu-mi scapă nici un spectacol de teatru sau vreun film. La operă, locurile 3 și 4 din rindul 2 sint ale mele și ale soției, tot medic veterinar. Avem abonament. Dragostea pentru operă am căpătat-o la facultate, la Iași. Șeful agenției teatrale mi-e cel mai bun prieten.

— Păreți un personaj cu totul și cu totul pozitiv. Nu vă reproșați nimic ?

— O mie de lucruri. Dar respect zootehnia, muncesc ca s-o respecte și alții și rămin la convingerea că cele mai bune argumente ale noastre, ale celor de la ferma C.A.P. Ovidiu, sint rezultatele. In rest, fiecare cu necazurile și bucuriile lui.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Grijile cîmpului la Bucșani

Dimineața e toamnă de-a binelea, lumina se inalță mai greu, ca o pasăre obosită, dar spre mijlocul zilei e cald, pare că vara nu a trecut incă, și pe pămînturile din dreapta și din stinga luncii Obedeanului țăranii din Bucșani își fac datoria și nu mai așteaptă să adie dinspre apa Neajlovului nici o undă de răcoare, nu mai incape nici o aminare și nici un răstăț, căci astăzi este incă o zi bună de lucru dar mîine nu se poate ști. Nu neapărat precipitată in cuvinte noi, cît ca un înțeles știut mai demult, al unei datorii mai vechi, aceeași grabă pare să se fi instăpinit și pe zilele de muncă ale celor 150 de muncitori de la baza-siloz din satul aparținător Vadu Lat, cea mai mare din județul Giurgiu, unde se depozitează, adus in camioane și in remorcile tractoarelor, aproape tot rodul pămintului din Bucșani, Crevedia, Clejani, din Letca Veche și Letca Nouă, din Bulbucata, Uiești și Mirșa. Inginerul mecanic Nicolae Mocanca, șeful bazei de recepție, s-a prezentat la lucru cu toate că ieri abia a ieșit din spital, după o criză de discopatie lombară. După tortura asta, care i-a scos peri albi, și-n urma căreia incă nu s-a inzdrăvenit de tot, fiindcă merge ca pe gheață, cu pași mici, incet și cu băgare de seamă, ar fi putut să mai rămină acasă vreo săptămină sau două, ar fi putut dar uite că nu se poate, zice el, căci grijile acestei toamne au căzut pe umerii tuturor chiar cu vreo două săptămini mai repede decît in alți ani, după o primăvară timpurie și o vară secetoasă. Floarea-soarelui aproape că a fost strinsă, tot așa inul și fasolea, cîteva mii de tone au trecut mai intîi pe sub ochii laboranților de sub conducerea Floricăi Marin, au fost inregistrate de cantaragiul Marin Cimpoieru și apoi, de pe platformele betonate, incăpătoare cît platoul pe care s-ar putea aduna la raport un regiment intreg, au fost suite pe benzile transportoare in vagoanele speciale, pe care stă scris „Cereale", ori au intrat sub acoperișul depozitelor in care vor fi ținute pină la noi ordine, in grija lui Jenel Păun sau Vasile Drăgănescu. Seceta a lăsat insă urme, față de alți ani, ne spune inginerul Nicolae Mocanca, oamenii din subordinea sa au avut mai puțin de lucru pină acum, căci recoltele de floarea-soarelui, de exemplu, sau de in. s-au nimerit să fie mai mici decît fuseseră planificate, insă e sigur că incepind cu zilele următoare aceiași oameni vor primi și vor depozita o recoltă de porumb cum nu s-a mai văzut de mulți ani incoace prin părțile locului. Asupra acestui lucru nu mai incape nici o indoială și n-a fost nevoie ca inginerul Mocanca să fie înștiințat oficial să pregătească toate spațiile de depozitare a unei recolte record de porumb. Această sarcină de serviciu, zice el, a aflat-o chiar in cadrul familiei, de la soția sa, Iulia, președintă a Consiliului unic agroindustrial Anghelești. Intr-adevăr, ne spunea și Iulia Mocanca, va fi o toamnă bună aici, insprе capătul de nord al județului Giurgiu, unde porumbul a crescut mai bogat chiar decît pe terenurile irigate de pe lingă Dunăre. O estimare a recoltei, făcută de curind, stabilea ca posibilă o producție de peste 7 000 kilograme la hectar insă opinia președintei Consiliului agroindustrial Anghelești, ca și a inginerului șef al aceluiași consiliu, Paul Vilcu, era că la Bucșani, cel puțin, țăranii vor avea de cules mai mult. După o metodă practicată cu folos, de cîțiva ani buni incoace, de țăranii din Scornicești, cei din Bucșani au inceput să depănușeze porumbul și să-i grăbească astfel coacerea, ca să-l poată stringe la timp și fără pierderi, mai ales că in această toamnă ei s-au hotărît să-i stringă pe tot, de pe toate cele 513 hectare, numai cu mîinile lor muncite, nu cu combinele, căci in urma combinelor, oricît de bine reglate, tot se mai pierde cîte ceva. Și ar mai avea ei incă o nădejde despre care nu prea se indeamnă să vorbească din toată inima pentru că ea este incolțită incă de temerea că s-ar putea să nu se implinească pină la capăt. Dar dacă nu va cădea prea repede bruma pe valea Neajlovului, pe cele aproape 400 de hectare unde au semănat porumb după griul acela pipernicit care l-a chinuit cu muncă multă și cîștig puțin, dacă vremea se va dovedi ingăduitoare incă vreo cîteva săptămini de-acum incolo, abia atunci vor putea spune și ei, fără nici o temere, că privit de la un capăt la altul, in intregul lui, anul acesta n-a fost chiar atît de rău, ba chiar a fost un an bun. Pină atunci grijile cîmpului rămin zăvorite in cuvinte care nu cunosc nici o grabă, și chiar dacă lumina se inalță mai greu, in fiecare dimineață, toamna incă ține cu oamenii și asta inseamnă că peste nu prea multă vreme ei or să poată spune fie și atît, că grijile acestea s-au incheiat cu bine. Mai mult nici n-ar fi nevoie de spus.

DUMITRU ELIADE ■

înălțarea patriei pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație

Orașul Măcin, în viziunea gospodarilor săi

ION SIMION, 33 ani, născut în Măcin, absolvent al Academiei „Ștefan Gheorghiu" ; a fost mai mulți ani prim-secretar al Comitetului județean Tulcea al U.T.C. ; din 1979 este primarul orașului său natal, Măcin.

— S-ar zice, la prima vedere, că primarul Măcinului se confruntă cu mai puține probleme. În realitate, stau la dv. de cîteva ore și nu reușim să ducem acest dialog pînă la capăt. Ce „arde" aici, la Măcin ?

— Dorim să valorificăm baza materială existentă la nivelul orașului la cea mai înaltă cotă de eficiență ; să dezvoltăm această bază materială. Măcinul are acum 12 500 locuitori, cît o comună ceva mai mare, și o putere economică de 350 milioane lei. Or, dorința noastră e să sporească populația, numărul unităților economice, zestrea edilitară a orașului.

— Cum ar putea dorința asta să devină realitate ?

— Avem multe resurse, mai ales agricole, încă nevalorificate eficient: în zonă se cultivă multă floarea-soarelui și soia, multe legume. Dar în loc să le prelucrăm aici, le trecem Dunărea, spre Galați, spre alte localități din țară, le transformăm în ulei și pe urmă aducem uleiul și celelalte produse înapoi. N-ar fi mai economic, logic și eficient să le prelucrăm în zonă și să transportăm produsele finite? Sau iată un alt exemplu : în jurul Măcinului, în comunele Turcoaia, Greci, Jijila, Luncavița, Isaccea, Cerna, Horia, Izvoarele, sînt cele mai puternice sectoare zootehnice, cu mari efective de animale — vaci, oi, porci, păsări, mai mult de jumătate din efectivele județului. Nu s-ar justifica o fabrică de nutreturi combinate aici ? Am diminua astfel marile cheltuieli pe care le facem în prezent cu transportul concentratelor din alte județe, din Constanța mai ales, cu manipularea și condiționarea produselor. Decît să plece cooperatorii din Carcaliu, cu mașina, pînă la Lumina, în județul Constanța, după concentrate pentru pui, ar fi mai bine să le fabricăm în zonă, unde avem forță de muncă, materie primă și consumatori.

— Credeți că de realizarea unui astfel de obiectiv depinde dezvoltarea zootehniei în zonă ?

— Cu siguranță ! Noi nu pretindem ca mîine să apară astfel de obiective în jurul Măcinului, cunoaștem nevoile economiei, dar să devenim eficienți în activitatea noastră, trebuie să gîndim astfel. Lipsa unor obiective care să ne valorifice resursele se face simțită și în legumicultură : anul trecut, de pildă, am depășit planul la roșii. Am stat însă 15 zile pe cîmp, cu roșia în lădiță, să vină oamenii I.I.L.-ului sau ai Fabricii de conserve, să le ridice. La C.I.F. Măcin nu avem capacitate de preluare și prelucrare pe măsura planurilor de producție: aici se pot prelucra doua tone pe zi și noi culegeam 90 tone ! Observați și dv. că faptul de a depăși planul la astfel de culturi devine un pericol aproape. Trebuie dezvoltate capacitățile acestui centru, pentru că dacă trimitem roșiile tocmai la fabrica de conserve din Tulcea, ajung acolo numai coajă. Altfel, investim muncă, obținem producții bune, dar le ripsim. Or asta nu înseamnă valorificare eficientă a resurselor !.

— Aveți și alte resurse în zonă ?

— Avem un munte de caolin, de bună calitate, materie primă pentru fabricarea porțelanului. Sigur, să fabrici porțelan ai nevoie de combustibil; dar vom mai gîndi, vom mai vedea.

— Fiindcă veni vorba despre munte : știu că ați plantat, în acești munți golași, peste 80 hectare de pădure. Se continuă cumva această acțiune ?

— Ocolul silvic plantează anual diferite specii de arbori, pe suprafețe mai mari sau mai mici. Dar munții Măcinului nu se vor putea revitaliza de către un singur ocol silvic. Împădurirea lor ar trebui să devină, așa cum ați propus în revista Flacăra, o problemă națională, un mare șantier național al tineretului, al organizațiilor democrației și unității socialiste. Ea au devenit astfel, fără vegetație, datorită exploatării irațională dintre cele două războaie. Acum, muntele se strică din cauza exploatării, cam tot la întîmplare, a pietrei. Cei de la carieră pun trotil și explodează stînca acolo unde le este mai la îndemînă. De acord să se valorifice piatra, resursă atît de solicitată, dar nu de oriunde și oricum, ci în mod organizat, protejînd pășunile, suprafețele agricole.

— Să revinie, munții Măcinului au nevoie de izvoare: mai sînt izvoare în acești codrii de granit ?

— Eu, copilărind aici, am băut apă din mai toate izvoarele care acum nu mai sînt. Nu cred că ele au secat, cum susțin unii ; cred mai degrabă că s-au colmatat din cauza cutremurelor, a neglijenței oamenilor, a păstorilor. Voi apela din nou la un exemplu : e aici, în munți, un izvor, izvorul lui Vanghelé, amenajat de acest om pe la începutul veacului. Are și acum un debit foarte mare și o apă de ține și de foame. Ar trebui ca pilda lui Vanghele să ne îndurerească pe mai mulți, numele tot mai multor oameni să dea nume izvoarelor : prin muncă, prin dragoste față de acești munți. Versantul dinspre comuna Jijila are, chiar și pe zonele înalte, un sol foarte fertil. Ar putea fi impădurit destul de bine. Silvicultorii ar trebui, pînă una alta, să-și planifice suprafețe mai mari pentru împădurit.

— Care e situația pășunilor ?

— Se degradează. Principala soluție pentru pășune rămîne tot împădurirea. Acolo unde am împădurit a apărut și iarba, verde și frumoasă. Anul ăsta am semănat pe 50 hectare lolium și sparcetă. Din cauza lipsei de apă s-au uscat. La anul o să reușim : acum avem irigații.

— Populația cum ar putea contribui la întreținerea și dezvoltarea pășunilor ?

— Fiecare păstor să schimbe bățul cu săpăliga, să curețe pășunea ; măcar o mie metri pătrați de crescător pe an. Păstorul să nu mai stea în băț ! Să aibă mai multă dragoste pentru pămîntul pe care păstorește. Pentru că uneori păstorii fac opinie proastă : îl apără pe cel care strică, pe cel care descarcă mașinile cu span pe pășune sau pe arătură. Apoi, ciobanii ar trebui să-și facă adăposturi în munte, chiar și pentru iarnă : bălegarul îngrașă locul dacă e bine administrat. Unele întreprinderi ar putea să construiască, în munte, cabane pentru oamenii muncii. O cabană îi cheamă pe om la munte, îl determină să caute, să desfunde și izvorul. Munții Măcinului, severi cum sînt, au o frumusețe fără seamăn. Unele stînci sînt parcă rachete cosmice.

— Localnicii spun că la poalele munților ar exista un lac sărat, cu nămol terapeutic ?

— Pe culmea Pricopanului, la cîmpiag, există un lac, dar acum e colmatat. Cînd eram copil avea nămol negru, asemănător din punct de vedere al calităților terapeutice cu nămolurile Techirghiolului, Lacului Sărat din Brăila, Lacului Amara, ale acestei centuri de lacuri sărate care duce spre mare. La jumătate de metru e și acum nămol. E nevoie de o simplă dragare a lacului și avem o bază de tratament asemenea celorlalte amintite. Dar o stațiune situată într-o asemenea priveliște, încîntătoare, nu există în țară. Așteptăm ministerele cu atribuții în această direcție să întreprindă ceva. Noi le stăm la dispoziție : cu oameni, cu tot aportul nostru. Văd acolo, în jurul stațiunii, un muzeu al științelor naturii, cu tot ce se naște, trăiește și moare aici, în munții Măcinului. Și acum, cînd ajungi în vîrful lor, zici că ai ieșit dintr-o cameră de reanimare.

— Aveți mulți elevi în Măcin ?

— Anul ăsta avem 10 clase de a IX-a și un liceu mecano-naval cu o singură clasă. Nu e firesc ! Măcinul este centrul spre care migrează 50 la sută din populația județului Tulcea. De la Dăieni și Isaccea încoace oamenii curg spre Măcin din totdeauna, fiindcă Măcinul e aproape de marile orașe : Brăila și Galați. El le-a oferit oamenilor posibilități diverse din cele mai vechi timpuri. Din punct de vedere istoric, Măcinul este atestat ca important tîrg și punct de tranzit între partea aceasta a Europei și Imperiul Otoman, încă de prin 1611. Documentele se referă la schimbul de grîu, piei de animale, miere de albine, alte produse. Dealtfel, Imperiul Otoman a avut aici și o reprezentanță consulară. La Măcin urmau să fie predați înaltei Porți, Alecsandri, Cuza, Negruzzi și alți fruntași ai revoluției de la 1848. Au fost însă eliberați de pescari noaptea cînd urmau să fie trecuți Dunărea cu bărcile. Le-au dat drumul din nou în Moldova. Atunci a scris Alecsandri balada lui Ghimeș, care se referă la pașa din Măcin, care „bea rachiu și vin".

— Dar Măcinul are o istorie mai veche !

— Desigur, ea datează din epoca getodacică. Orașul e așezat pe ruinele cetății Arrubium, denumire a unei zeități celtice se pare. A fost multă vreme bastion al Imperiului roman, chiar și după retragerea aureliană, făcînd parte din lanțul de fortificații de pe Dunăre : Dinogetia, Noviadumum (Isaccea), Beroe (Ostrov) și altele. Vasile Pârvan vorbește de unele lupte purtate în zonă între romani și barbari... Dar aș dori să revenim la întrebarea anterioară : într-un oraș cu o astfel de istorie milenară și cu o frumoasă perspectivă e suficientă, credeți, o singură clasă de liceu ? Nu este ! Să zicem că nu ar fi nevoie de mecanici navali, dar avem nevoie de mecanici agricoli. Ne vin specialiști din Arad, Dîmbovița, Satu Mare, să lucreze în agricultură la Măcin, dar care, după nici un an, pleacă, vor să facă agricultură la ei acasă. Dar la noi cine face ? Noi rămînem într-o permanentă penurie de cadre, în special în domeniul agricol. Sînt două clase de liceu la Tepolog, și e bine că sînt și în comuna Tepolog, dar să fie măcar două clase și în Măcin. Oricum, în Măcin avem condiții mai bune : liceu nou, internat cu peste 120 locuri, cantină, sală de sport, ateliere școală, și în toată această bază de învățămînt și educație învață 30 de elevi de liceu.

— Primăria a întreprins ceva în această direcție ?

— Am făcut intervențiile necesare la Inspectoratul școlar județean : tovarășii de la inspectorat s-au scuzat, ne-au spus că mai mult nu pot face pentru noi. De acord, dar cînd s-a întocmit structura învățămîntului tulcean puteam să fim și noi, ca oameni politici, măcar întrebați, consultați.

— Deputații vă ajută ?

— Sînt colaboratorii cei mai apropiați ai primarului, iar activiștii organizațiilor F.D.U.S. sînt activiști de bază. Există întreceri tacite între deputați, îi simt eu : fiecare dorește ca în circumscripția lui să fie cele mai frumoase grădini, străzi, fațade, curți. Asta exprimă dragostea lor pentru orașul lor.

— Ce obiective noi ați realizat în ultima vreme ?

— Liceul cu 120 locuri, cu toate dotările, o autogară modernă, stadion de divizia A, prin muncă patriotică, spitai cu 250 paturi și, fapt care ne nemulțumește, cite un bloc frumos pe cincinal.

— Cum vedeți dv. arhitectura acestui antic și modern oraș ?

— Am dori mult să se realizeze obiectivele cuprinse în schița de sistematizare a orașului, aprobată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu ; măcar în ce privește centrul civic, care va fi o adevărată bijuterie. În același timp, mă surprinde un fapt : nici un proiectant care a proiectat pentru Măcin, nu s-a gîndit la faptul că orașul este legat în mod existențial, să ne exprimăm astfel, de acești munți de granit, nu a introdus în arhitectura orașului elemente de arhitectură din acest material, care e și foarte ieftin, și foarte frumos, și se află doar la cîteva sute de metri. Argumentul nostru principal îl constituie faptul că arhitecții de la München au apelat la granitul de la Măcin, pentru înnobilarea satului olimpic ; cu granit din Măcin s-au pavat multe străzi din Moscova, Viena, din alte mari orașe ale Europei. În Măcin însă un singur locuitor, care își construiește acum casă cu nivel, folosește granitul. Arhitecții, proiectanții noștri apelează la soluții stas, fără să țină seama de resursele materiale locale, apelează la fier-beton, ciment și alte materiale deficitare pe economie. Situată pe artera principală, casa la care s-a folosit granitul apare ca izvorîtă parcă din inima Locului. Asta aș face, din orașul nostru, mă gîndesc eu, unul dintre cele mai originale orașe din județ, poate chiar din țară.

N. GRIGORE MĂRAȘANU

Cu simțul datoriei față de cetățean

Cine are „bătrîni" crește și alții!

Vorba românească spune : cine n-are bătrîni, să-și cumpere ! N-am aflat niciodată ce fac cei ce **au**. Din experiență recentă, în trecere prin Sibiu, putem spune încă o dată că rolul acelor dorîți „bătrîni" rămîne unul extrem de important în continuare, cu imensă atitudine benefică asupra întregului colectiv de muncă. Unitatea la care ne referim se numește Filiala „Dacia-Service" Sibiu și poate numai întîmplarea, ori chiar prioceperea dinsilor, a făcut ca numărul „bătrînilor" să fie aici mai mare ca de obicei, alături de foarte numeroșii tineri, abia inițiați în tainele meseriei.

În fapt, la înființarea unității, lucru petrecut în 1978, inginerul Gheorghe Boghici, astăzi șeful filialei, nu conducea decît un modest punct de lucru, cinci sau șase oameni cu totul, veniți prin transfer de la Cluj-Napoca. După numai cîteva luni, însă, [illegible] oameni ai atelierului de reparații capitale aparținînd de Industria locală [illegible] circa 90 la vremea respectivă, meseriași iuriști în reparațiile de Ford-Molotov ori de ZIS „cu aripile pătrate", camioane grele și mașini pe care nu le mai găsim azi pe șosele, **bază** de unde „recalificarea" în mașini „Dacia" n-a mai ridicat, efectiv, nici o problemă. Între timp, de atunci încoace, unitatea a crescut văzînd cu ochii, s-a mutat [illegible] nou sediu, a căpătat alte 6 unități în subordine, acționînd pe raza a două județe, iar numărul oamenilor muncii a trecut de 450. Dar există totodată 25 de „bătrîni" avînd o vechime de peste 25 de ani, practic în același atelier, cu o experiență de neînlocuit încă, adevăratii stîlpi ai unității. „Acești tovarăși, ne spunea inginerul Gheorghe Boghici, „veteranii", cum le mai zicem noi, sînt ca niște adevărate nuclee, în jurul cărora îi grupăm pe absolvenții școlii profesionale auto, ori alți tineri, formați în cadrul filialei noastre, prin cursuri de calificare la locul de muncă. Avem un număr de peste 80 de tineri care au absolvit această formă de calificare în ultimii 3 ani de zile, iar trecerea lor ulterioară, lîngă „veteranii" de care am vorbit, nu le poate fi decît de un real folos, căci bătrînii noștri îi învață nu numai meserie, ci și felul cum trebuie să o respecte, comportamentul în societate, pe scurt îi fac oameni. Astăzi ne mîndrim cu o serie de astfel de tineri, cum sînt Figuli, Minciunescu, Bucur, Zakel, Arimie ori Cristea — cărora, nu peste mulți ani, le vom da lor tineri în grijă".

Dar cine sînt „veteranii", cum le spunea inginerul Boghici ? Se numesc Roth Alfred și Brad Ioan, maiștri, Bunea Nicolae, tehnician, Recherț Mihai, Cosa Petru, Boaru Mihai, Cristea Ioan, Szobestyn Geza, Dicu Victor, Ursache Gheorghe, Schazer Willi și Harl Günther, mecanici, Bening Mihai și Basa Ioan, tinichigii, Vecerdea Nicolae, tapițer, Iusan Felix, electrician și încă alții, ei sînt cei care imprimă nota caracteristică a disciplinei în producție, ca și calitatea lucrărilor practicate. Argumentele, în această direcție, ale calității asistenței service, sînt în principal evidența mulțumire a clienților, lipsa reclamațiilor („una singură în 3 ani, ne spunea șeful filialei, și aceea pentru lipsa temporară a unei piese aparținînd autoturismului ARO 10"), ca și mîndria de a fi căutați uneori de la mari distanțe, din județe învecinate sau mai depărtate, de către oameni care doresc o reparație de cît mai înalt profesionalism și competență. Prin tradiție, în fiecare vară unitatea sibiană organizează o festivitate de sărbătorire a acestor „bătrîni", cărora le aduce prinosul de mulțumire pentru ceea ce au făcut și încă fac, în continuare, în interesul filialei. Anul acesta, am aflat, festivitatea a avut un caracter mai aparte, s-au împărțit plachete și diplome, s-a făcut un tablou cu fotografiile sărbătoriților, dată fiind împlinirea unui număr rotund de ani de meserie, un sfert de veac (cel puțin) în slujba aceleiași meserii. În fapt, tehnologul Bunea Mircea are 33 de ani de cînd o practică, deși de „Dacii" nu se ocupă decît din 1970 încoace. „Mașinile, ne spunea dînsul, devin tot mai complexe, mai gingașe, aș zice. Un om, un meseriaș adică, niciodată nu învață destul, mereu mai e ceva de învățat ceva nou. Dacă vreți, e ca-n medicină, niciodată nu știi totul ! Sigur, „pacienții" noștri, autoturismele, nici nu pot vorbi, iar diagnosticul îl pui din știință, dar și din practică". Desigur că mai tinerii lucrători ai filialei au ascultat foarte atent istorisite povestite la cabana Poiana Neamțului, amintirile depănate de către cei „bătrîni" la sărbătorirea amintită, dar și planurile de viitor. Astfel, Boaru Mihai, mecanic autodidact, a pus la punct un tester electronic la care lucrează de mulți ani, a adus îmbunătățiri în SDV-istică, permițînd lucrări de calitate, iar mai de curînd a pus la punct și un aparat de verificat și reglat unghiuri, rezolvînd o problemă care aparent nu părea a fi depășită decît prin importul aparatelor similare. Prototipul astfel născut, mai simplu și mai eficient, a căpătat numărul 01.1983 — „Dacia-Service" Sibiu. Reprodus pe scară largă, aparatul ar putea intra curînd în dotarea tuturor unităților din țară.

Dincolo de toate acestea, să remarcăm că filiala sibiană și-a îndeplinit mereu an de an, lună de lună, cum se spune, toate angajamentele de producție. Doi ani la rînd, „Dacia-Service" a ocupat locul I pe municipiu în întrecerea între unitățile socialiste, iar rolul oamenilor despre care am vorbit aici a fost fără îndoială unul de seamă în această reușită. Trecînd prin unitate am văzut și am admirat preocupările conducerii filialei, de la atelierul de recondiționat piese din „familia Dacia" (axe planetare, chiulase, rezervor benzină, radiatoare, arbori cotiți, amortizoare, arcuri de suspensie, punți spate etc.), pînă la atelierul de... producere a pieselor de schimb auto : cămăși de cilindru, coliere, garnituri și alte articole din cauciuc etc. Există un atelier specializat în service pentru utilaje uzinale „Balcancar", post garantie, iar un altul se ocupă cu dezmembrări ale mașinilor casate (75 de autoturisme pînă în prezent), de unde se pot recupera o serie de piese încă utilizabile. Atelierul școală e foarte bine pus la punct, beneficiind de aparatură de înaltă precizie, alți circa o sută de tineri fiind trimiși pentru specializare în „gama Oltcit", la Pitești. Este o regulă a unității ca oricare om din ea să urmeze mai întîi un curs de perfecționare, spre a fi promovat, și aici ne aducem aminte de vorbele tehnologului Bunea Mircea, om cu 33 de ani de meserie, care zicea că niciodată nu poți spune că ai învățat de ajuns. Iar dacă un „veteran" zice asta...

Oricum, am aflat ce se întîmplă cînd cineva **are** „bătrîni". Ne-a spus-o chiar Gheorghe Boghici, șeful filialei sibiene, om de excepție într-o meserie grea, preocupat permanent de ridicarea nivelului calitativ al lucrărilor și, implicit, al celui profesional al tuturor oamenilor aflați în subordine. Pe lîngă ei cresc alții, care vor deveni la rîndul lor „bătrîni", niște „bătrîni" pe care desigur alții și-ar dori să-i cumpere...

DUMITRU GRAUR

La „Antibiotica" Iași

Cercetarea științifică, un mod de a face industrie

Acolo unde se termină vestiții Tătărași, cînd ultima casă cu prispă moldovenească și galerii învăluite în viță sălbatecă rămîne în urmă, eliberîndu-ne de nostalgii și amintirile istorici, din tipsia unei cimpii răsar brusc cîteva clădiri ultramoderne pe frontispiciul cărora scrie înalt „Antibiotice" Iași. Cu simbolul de marcă FA, cunoscut internațional; oferind depline garanții pentru medicamentele și produsele pe care le furnizează. (La Saloanele internaționale ale chimiei de la București am avut ocazia să constatăm faima de care se bucură, numeroși reprezentanți ai unor firme reputate în industria farmaceutică mondială — din Elveția, R.F.G., Franța, S.U.A. — vorbindu-ne despre colaborarea, vizitele de lucru ori medicamentele pe care le importă de la „Antibiotice" Iași). Deși o marcă se cîștigă greu și îi trebuie timp pentru a se impune, fabrica ieșeană și-a cucerit-o destul de repede, cu toate că abia peste doi ani — în 1965 — va împlini 30 de ani de existență, 30 de ani de cînd s-au săpat fundațiile primei secții, 30 de ani de cînd s-a elaborat prima șarjă de Penicilina G, înscrînd România printre puținele țări din lume care la ora aceea produceau antibiotice. Și-a cucerit destul de repede marca și renumele deoarece, la fel de rapid, odată cu propria sa dezvoltare (ajungînd azi să-și cvadrupleze producția și secțiile de fabricație) a abordat cu consecvență domenii de ultimă oră ale medicamentului, trecînd foarte repede de la Penicilina G, la generația a II-a de antibiotice, la fabricația streptomicinelor, a tetraciclinelor, eritromicinei, penicilinei V, penicilinelor retard, a celor de semisinteză și a numeroase alte game de produse farmaceutice „la zi", înscriindu-se din start și menținîndu-se în cursă cu ceea ce se petrece pe plan internațional în domeniul care a revoluționat terapeutica medicală și industria farmaceutică numit antibiotice ca și cel pentru înlăturarea efectelor negative la care a dus excesul de antibiotice.

Acest renume l-au dat fabricii numele unor oameni, unor specialiști pe care însăși fabrica i-a creat în autodezvoltarea sa, oameni pentru care cercetarea și producția sînt inseparabile, sînt doi versanți ai aceleiași munci de fiecare zi.

Trei dintre aceștia, a căror biografie și viață trăită este parte și summum din biografia antibioticelor românești, se numesc **Minodor Cojocaru, Ion Moldoveanu, Neculai Bartic.** Ingineri chimiști. Ajunși șefi de secție, plecați de la aceeași linie de start, de la operatori chimiști. Și dincolo de linie, plecați din sate românești, unde lăsau părinți și frați țărani, care li învățaseră tenacitatea, tenacitatea care naște dăruire și pasiune în muncă, care înnobilează competența, care generează idei, voința și forța de a te lupta pentru ele. Toți trei au urmat (la seral sau la zi, întreținuți de fabrică) studii superioare de chimie, revenind la matcă, revenind cu aspirații și ambiții mari. Ingineri pe umerii cărora s-au pus nădejdi și răspunderi și mai mari, firește, decît atunci cînd erau muncitori, ingineri care au preluat secții după secții, de „la tărușă", de la fundații și le-au dus pînă s-au impus pe piața medicamentului.

„Cercetarea științifică este la noi, spune inginerul Minodor Cojocaru, într-o industrie ca a noastră, un mod firesc de a face producție, altfel nu te poți achita de menirea de a fi util stării de sănătate a oamenilor". Pe prim plan, în toată lumea lupta se dă în industria farmaceutică nu atît numiri impunerea unui număr cît mai mare de medicamente, ci mai ales pentru tehnologiile de fabricație, pentru ca acestea să asigure puritatea și calitățile cele mai înalte unui medicament. „O tehnologie, ca și o operă de artă (care și ea include o tehnică) nu este niciodată perfectă, dar mereu perfectibilă". În Secția a II-a Streptomicină, unde a lucrat un număr important de ani, inginerul Minodor Cojocaru alături de inginerul Veniamin Munteanu (șeful de secție care intuise capacitatea tînărului său coleg și-i dădea mereu să se gîndească „pînă mîine" la o problemă, să-i găsească o soluție și să vină să i-o expună în pauza de prînz, la cantină) au pus la punct un **„Procedeu nou, original, de extracție și purificare a streptomicinei"**, procedeu ce a impus foarte repede produsul românesc pe piața internațională; streptomicina fiind primul antibiotic care s-a exportat („atît în vrac, cît și condiționat"). Trecînd în cadrul Secției a III-a de semisinteză (în 1977), deja maturul inginer preia imediat comanda socială de prelucrare superioară a Penicilinei G (sare de potasiu) care începea să dea semne de „îmbătrînire" pe plan mondial, metamorfozarea ei în alte produse superioare din punct de vedere al eficacității terapeutice. Se cercetează astfel, și se pun la punct, tehnologiile proprii pentru ampicilină, trihidrați, oxaceline și multe alte antibiotice noi. Apoi, împreună cu alți colaboratori din secție și din cadrul compartimentului de cercetare uzinală, elaborează un **„Procedeu original de fabricație a pentaclorurii de fosfor"**, produs absolut necesar pentru scindarea, pe anumite trepte, a Penicilinei G, în vederea obținerii intermediarilor pentru ampicilină și alți derivați de semisinteză, produs care se importa la sume valutare extraordinare și fără de care nu se putea produce nici unul dintre antibioticele moderne de care am pomenit. Necesarul era considerabil, de circa 90 de tone pe an, și era foarte greu de găsit pe piața internațională. Acest import s-a înlocuit total, făcînd ca antibioticele românești să aibă un tot mai înalt grad de integrare, să încorporeze un grad tot mai înalt de inteligență tehnică proprie; ceea ce le crește valoarea în competiția externă. Tot în această secție, este unul dintre principalii autori ai **„Procedeului pentru fabricarea procain-penicilinei"** — component de bază pentru gama **Efitard**, a penicilinelor cu acțiune retard, menținînd astfel cursa cu tot ceea ce se realizează mai nou în lume în sectorul antibioticelor.

În ultima vreme, cînd medicina lumii și în mod firesc odată cu ea farmacopeea internațională își întoarce fața, revine către farmacia naturii, către tratamente și remedii naturale, „Antibiotice" Iași se conectează cu aceeași rapiditate, cu aceeași receptivitate la noua linie, la noua tendință. O fabrică destinată să producă, așa cum o arată numele, cele mai înalt chimice medicamente, sintezele și semisintezele cele mai complexe, mai sofisticate, simte pulsul lumii și-și racordează propriul ritm în funcție de el! Așa a apărut cea mai recentă secție — de **extracte vegetale**, un profil aproape diametral opus față de cel de pînă acum și pe care puține firme și l-ar asuma, însemnînd cu totul alte instalații, alte tehnologii, alți specialiști, alte laboratoare... Totul s-a pregătit „din mers", dar cu efort. S-au elaborat noi procedee de fabricație, s-au pus la punct instalații corespunzătoare, ceea ce nu înseamnă că a fost ușor. „Am învățat împreună, ingineri și muncitori, chimiști, farmaciști, întreg colectivul secției să obținem purificarea principiilor activi din cîteva plante de mare valoare terapeutică și de mare actualitate pentru practica medicală, și de aici, să punem la punct formulele unor medicamente absolut necesare în tratamentul unor boli care, și la noi, ca și pe plan mondial, sînt de o mare răspîndire, iar remediile erau foarte costisitoare, fiind vorba de medicamente aduse din import, și nu în toate cazurile eficiente", precizează inginerul Cojocaru. Teza sa de doctorat, a unui chimist care vreme de peste 20 de ani se ocupase de antibiotice, se referă la **„Studiul metodelor de analiză și control al alcaloizilor și glicozidelor din Herba Vinca minor"** (iarba saschiu), cum i se spune popular. Extracția și purificarea alcaloizilor din Vinca minor constituind și obiectul a două brevete de invenții acordate de OSIM. Unul — pentru **extractul total**, pentru obținerea de **vinca pură** (pe care Franța timp de 2 ani l-a importat în exclusivitate, nedorind să aibă concurenți), celălalt — pentru **„Procedeu de preparare a tratatului de ergotamină"**, tratatul de ergotamină fiind ingredientul de bază folosit la fabricarea **Cofedolului** și a **Bergonalului.**

Dar, la ora actuală, secția de extracte vegetale este spațiul de muncă și de responsabilitate și „de multe probleme mari și mici", precum singur declară, a inginerului **Ion Moldoveanu,** omul care a participat la elaborarea acelei prime șarje de Penicilina G, în decembrie 1965, șarjă-început al unei importante industrii a chimiei românești. După ce a pus pe picioare multe secții, poate tocmai pentru experiența și capacitatea sa organizatorică a fost trimis să pună pe picioare și „secția cu profilul ei atît de inedit, cu tehnologii niciodată încercate și probate", de extracte vegetale. În 1973 i se săpau fundațiile, în 1978 își atingea parametrii proiectați. A fost, fără a fi cuvinte mari «un regal ingineresc», un regal al muncii și competenței colectivului nostru de la **Antibiotice Iași**, spune cu emoție șeful de secție, colectiv care a fost anul trecut distins cu Ordinul Muncii clasa a II-a, singura întreprindere din ramură deținătoarea unei astfel de înalte distincții. Din 1978 și pînă acum s-a ajuns să se obțină, să intre în fabricație și să se pună la dispoziția medicinei, 14 produse farmaceutice din extracte vegetale. În fruntea listei trebuie să notăm **Ergoceps**-ul. Medicament original românesc, brevetat ca atare. **Rederginul** nostru, adică. În sfîrșit, avem un medicament indigen, egal ca valoare cu cele mai bune pe plan mondial pentru afecțiunile cardio-vasculare, și la noi, ca în întreaga lume, o maladie atît de răspîndită. Toate testele și experimentele clinice dovedesc că se află la același nivel de exigență din farmacopeea internațională. Munca de cercetare a fost intensă, de o mare rigoare și contra cronometru. În sfîrșit, am spune, unul dintre medicamentele de concepție proprie poate cu cea mai scurtă durată de la cercetare la producție și de la producție la pătrunderea în rețeaua farmaceutică și terapeutică. (Fapt ce ar fi de dorit cu toate pe care practica medicală le-a validat !). Este rezultatul travaliului unui întreg colectiv de oameni de la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice din București și de la „Antibiotice" Iași, rezultat ce confirmă regula că o strînsă colaborare dintre cercetare și producție duce la realizări certe, sigure și benefice pentru economia națională. S-a muncit pe două planuri, pe de o parte, pentru obținerea **alcaloizilor din cornul secarei**, pe de alta — pentru aflarea **solventului** necesar ca substanța activă să-și mențină calitățile terapeutice și, totodată, să-și păstreze valabilitatea cel puțin doi ani. **„Solventul pentru prepararea soluției stabile de alcaloizi — săruri din cornul de secară"** s-a dovedit a fi original și este înregistrat și protejat ca invenție de către Oficiul Național de Invenții și Mărci.

Din această materie primă-aur pentru industria farmaceutică, numită cornul secarei, în secția condusă de inginerul Moldoveanu se obțin însă, numeroși derivați, și alcaloizi, fiecare constituind teme independente de cercetare, rezultînd în final, fie noi medicamente, cum este **Cornhidral**-ul (indicat în tratamentul de fond al migrenelor, în insuficiențele venoase periferice, în hipotensiunea de diferite cauze, în distonii neurovegetative cauzate de alte boli, cum ar fi insuficiența severă hepato-biliară. Zona, herpes, parotidită epidemică, varicelă, etc.), fie materii prime pentru o gamă largă de produse intermediare (tartratul de ergotamină, ergometrină maleat, metil ergometrină maleat) ce se furnizează ca materii prime altor întreprinderi de profil din țară. Din **Herba Vinca minor** se obțin, pe lîngă **extractul total (valutens)**, un grup de 38 de alcaloizi.. În urma unor studii și cercetări laborioase asupra fiecăruia, specialiștii de la „Antibiotice" Iași au ajuns la concluzia că cel mai valoros este unul singur, supranumit **vincamina**, cu proprietăți deosebit de eficiente în oxigenarea sistemului nervos central, în general, pentru metabolismul celulei cerebrale și paracerebrale. Farmacopeea noastră, iată, se îmbogățește, își mărește registrul de medicamente pe baza farmaciei verzi, a naturii, în care flora țării este destul de bogată. Din **Folia digitalis**, prin alte cercetări, s-a pus la punct extracția la nivel industrial a 5 importanți derivați, care deja se furnizează „Biofarm"-ului București pentru o gamă întreagă de medicamente. (Deși iesenii și le-ar putea sintetiza singuri, ceea ce ar face secția mai rentabilă, dar așa a hotărît, nu se știe din ce motiv, centrala de resort !). Despre cercetare și punerea la punct a ceaiurilor medicamentoase instant, alt succes al secției, am vorbit într-un articol de sine stătător.

Inginerul **Nicolae Bartic**, cel mai tînăr dintre cei trei, abia a trecut de 40 de ani, azi șeful secției a IV-a Tetraciclină, a avut un destin asemănător. Spre deosebire de confrații săi, a avut șansa de a fi foarte de timpuriu inventator și șansa — și mai rară — de a-și vedea imediat aplicat în producție proiectul de diplomă, chiar la terminarea facultății. A intrat la „Antibiotice" Iași în 1962, ca muncitor. Muncitor cu un liceu de chimie. Muncitor cu largi potențe intelectuale și mai ales cu o mare dăruire, cu un mare atașament față de locul său de muncă. Ziua învață, noaptea muncește. A urmat Facultatea de chimie la cursuri de zi, fiind mereu omul de rezervă, înlocuitorul cui lipsea în schimbul de noapte. Fiind zilnic în fabrica atît de tînără și care creștea mereu, era în miezul lucrurilor, resimțea și trăia problemele ei, cunoștea toate barajele tehnice de care se lovea. Și dorea ca inginer să le înfrîngă, să le rezolve. Își ia singur ca temă pentru proiectul de diplomă rezolvarea uneia dintre asemenea dificultăți ce zdruncina echilibrul fabricii la acel moment, în 1972, **„Obținerea meticilinei cristal monohidrat"**. Profesorii de la facultate, precum și specialiștii din întreprindere sesizează că procedeul propus de muncitorul-student nu numai că rezolva impasul tehnologic existent, dar avea caracter net de originalitate, nu era specificat nicăieri în literatura de specialitate. Depus la OSIM, se confirmă ca invenție. În plus, meticilinul este primul antibiotic de semisinteză ce s-a obținut în fabrica ieșeană. Tehnologia cu care întreprinderea încerca să-l producă era mai puțin tehnică iar produsul nu corespundea exigențelor, parametrilor obligatorii farmacologici. Din 1972 și pînă astăzi, procedeul Bartic este valabil, a rămas valabil, a rămas modern, ca dovadă că meticilina noastră a avut și are succes la export.

De atunci, o idee se cheamă pe alta. În fiecare an inginerul Bartic aduce contribuții notabile la perfecționarea tehnologiilor, la îmbunătățirea calității produselor cu marca FA.

O marcă a tuturor, o marcă a inteligenței, a competenței și mai ales a dragostei, a devotamentului.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Noi, romanticii

Mihai Molnar are aerul unui adolescent cuminte. Un zîmbet parcă ușor încurcat îi cuprinde chipul dînd ochilor o lumină blîndă, iar cînd vrea să se-ncrunte spre a-și sublinia o nemulțumire, și-asta se-ntîmplă doar cît o străfulgerare, șprîncenele refuză să se-mpreune, lumina aceea pune iar stăpînire pe chipul lui și-i înflorește zîmbetul. Moțăie ușor din cap și-apoi tace preț de cîteva minute, după care un „No !" pune capăt momentului de încordare și se poate trece la treabă.

L-am cunoscut cu mai bine de doi ani în urmă, pe Șantierul național al tineretului de la Zalău, într-o zi de ger cumplit — erau minus 25 de grade — în primele zile ale lui ianuarie. Mi-a întins o mînă fermă, contrastînd frumos cu vorba lui domoală de ardelean, și s-a prezentat mîndru : „Is comandantul Șantierului național al tineretului, activist al C.C. al U.T.C.". M-a măsurat din ochi, mi-a făcut rost de-o șubă îmblănită, mi-a dat mănușile lui și am ieșit pe șantier. Abia în acel moment am realizat că nu dura-seră nici zece minute preparativele și aveam mult mai tîrziu să aflu că biroul lui de comandant de acolo e atît de curat — nu stă acolo și nici musafirii nu-i ține mai mult de-o cafea, cît să se dezghețe de pe drum, dacă au venit să cunoască șantierul. Din biroul lui n-ai ce cunoaște. Decît, doar, cum se ceartă el la telefon — ei, da, se ceartă, așa, cu vorba lui domoală de ardelean, dar fermă ! — pentru utilaje. Trustul nu-l ajută totdeauna. Sau, mai bine-zis, îl ajută numai cînd la ei stau. Și stau pentru că mai e cîte-o zi de sărbătoare și oamenii nu-s la lucru, mai pleacă pe-acasă și nu vin vreo două-trei zile. Ei, și în astfel de împrejurări. Își amintesc și dînșii că utilajele nu-s făcute să stea. Dar o macara, cînd ai de montat cîteva zeci de stîlpi de 40 de metri la banda transportoare de cărbune, e mană cerească ! O primiscră, deci, pentru cîteva zile, cît macaragiul trustului e acasă pentru revelion, și trag tare zi și noapte ca să-și ducă treaba pînă la capăt. Îi văd cum taie, pur și simplu, gheața, o topesc cu foc, usucă apa cu cîrpe și sudează. E o echipă condusă de-o fată și mă rușinez cînd văd că pe mine șuba și mănușile nu mă ajută să uit că toate astea se întîmplă la minus 25 de grade !

Îl reîntîlnesc acum pe Mihai Molnar pe Șantierul național al tineretului de la Drobeta-Turnu Severin. Mă uit la el cum arată și tunsoarea școlărească, cu un ciuf rebel pe sub cască, cu o cămașă cu mîneci scurte, cu același zîmbet ușor încurcat mă fac să-l cîntăresc tot ca pe-un adolescent romantic. Stăteam la poarta din drum la intrarea în șantier și-l așteptam pentru că fuseserăm avertizați : cu Dacia nu se poate intra, trebuie să vină să vă ia cu o mașină cu dublă tracțiune, altfel nu se poate de noroi !

Coboară dintr-un camion mare și nu vine cu mîna goală — ne aduce niște cizme cu care să putem merge prin șantier. Îmi întinde mîna de bună vedere și începe să-mi vorbească parcă de unde rămăseserăm de data trecută, parcă nu trecuseră mai bine de doi ani jumătate : șubă aveam dar bluze subțiri n-am, și-acum is 25 de grade, da' plus ! Băieții lucrează dezbrăcați — acolo, sus, pe schelă îți fierbe sîngele-n vene ! — dar pînă ieri am avut niște ploi de credeam c-o să ne ia la vale. Și azi o să plouă, dar aici nu-i ca dincolo, am tot ce-mi trebuie, toate-s ale noastre și nu stăm nici o clipă. Nici acolo nu stăteam cînd ne lipsea utilajul, treceam cu toții la altă treabă. Băieții au mai multe calificări și pot oricînd lucra orice. Tot așa și acum. Am luat totul de la zero și tot ce vedeți e făcut numai într-un an de zile. (Nici nu-l întrerup, ne tragem cu toții cîzmele, urcăm în camion și mergem în șantier, îl las să vorbească în felul lui molcom și mîndru, dar nu pot să nu constat că a devenit mai vorbăreț, mai puțin „ardelean" !). Pe 3 mai anul trecut nu era nimic aici, cu excepția gropilor pentru fundația de la cazan și de la coșul de fum. Acum, tot ce se vede, clădiri, montaje, circulație de mașini dînd pulsul șantierului e semn că n-a trecut degeaba un an de zile. Anul ăsta e pentru noi prilej de două aniversări : un an de existență a Șantierului național al tineretului — cel mai tînăr din țară — de la Centrala termoelectrică Drobeta-Turnu Severin și 35 de ani de la crearea primelor șantiere ale tineretului. Ne prezentăm cu un bilanț fructuos. Să vă spun doar cîteva realizări : am predat deja la beneficiar primul obiectiv — depozitul de echipamente — în dovans față de termen, sau că anul trecut aveam în plan de realizat lucrări de construcții montaj în valoare de 48 de milioane, iar în cinstea Conferinței Naționale a partidului am raportat realizarea a 102 milioane, în timp ce anul acesta avem 245 de milioane ?! Se vede cu ochiul liber ! Dar, ce aș vrea să se rețină este **cum** s-au făcut toate astea. Vedeți, eu am văzut cîteva filme documentare despre primele șantiere ale tineretului, cum se lucra în '48, cînd se folosea lopata, roaba, tîrnăcopul. Au trecut 35 de ani ! **Brigadierul** s-a maturizat foarte mult ! Dacă atunci, din ceea ce am văzut, se făcea mai mult muncă necalificată, la ora actuală partidul, conducerea superioară de partid ne-a încredințat un obiectiv deosebit de complex : brigadierii de azi au mai toți liceul industrial, pregătirea lor profesională a crescut. Iată, deci, partidul și-a pus o încredere extraordinar de mare în noi ! În noi, romanticii, cum aș zice, eau cum ne-a denumit secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și are foarte multă dreptate dînsul ! Pentru că nu-i ușor ce avem noi de făcut !

IEANA GHEORGHIU ■

O caroserie „Dacia 1300" din fibre de sticlă?

Trei tineri ingineri mecanici din Făgăraș au visat un automobil „Dacia 1300" cu o caroserie realizată în proporție de 50 la sută din **rășină armată cu fibră de sticlă**, în locul celor obișnuite. Implicații tulburătoare, deoarece se deschide calea, în special prin reducerea coeficientului de aerodinamicitate, spre reducerea spectaculoasă a consumului de combustibil, (poate chiar pînă la circa 5,5 litri/80 km/oră), și spre alte economii nu mai puțin impresionante.

Discutînd cu inginerul Constantin Chirtoacă am fost impresionat de entuziasmul caracteristic virstei, dar și de pasiunea pentru meserie și competența profesională (este și doctorand). Din păcate, nu i-am putut întîlni și pe cei doi colegi ingineri Dorin Barbu și Mircea Oană, repartizați după absolvirea politehnicii brașovene la Tîrgoviște și, respectiv, la Gheorgheni. Visul lor s-a născut pe băncile facultății, dar nu l-au abandonat. Dimpotrivă. Așadar, ar fi vorba de o „Dacia 1300", aceeași și totuși alta, nimic schimbat la motor, totul, sau aproape totul modificat la caroserie, la care se adaugă o serie de îmbunătățiri funcționale, mărind confortul, securitatea și eficiența. Ne grăbim să răspundem la întrebările dv. nerostite și la eventualele obiecții :

● Constantin Chirtoacă lucrează la sus-numita secție din Făgăraș, atelierul IV de proiectare, a Întreprinderii mecanice Brașov. Directorul fabricii din Făgăraș, inginerul Traian Lincariu, inginerul-șef Traian Gavrilă și șeful atelierului IV de proiectare, inginerul Ilie Brașoveanu, l-au înțeles și i-au permis să continue cu definitivarea modelului. Așadar, la ora actuală, șase ingineri (autorii, precum și specialiștii mai sus citați) sînt de părere că la baza ideii stau realități, și nu himere. Desigur, nimeni nu garantează dinainte succesul, ei susțin doar că **merită încercat** și că există **bune șanse de reușită**. Dacă s-ar ști totul de la început, fără încercări și experimentări, atunci despre ce noutate ar mai fi vorba ? ! Noul, tocmai de aceea se și cheamă astfel, fiindcă ascunde necunoscutul, nepreväzutul, care trebuie „dominate", nimic realmente inovator nu se poate realiza în tehnică fără o anumită doză de risc. Afirmație banală, pentru care ne cerem scuze, dar pe care o reamintim, întrucît, uneori, se mai uită...

● Am discutat și cu șeful atelierului de proiectare IV, inginerul Ilie Brașoveanu, care ne-a confirmat că soluția preconizată se poate dovedi **eficientă din punct de vedere economic și realizabilă tehnic**, dar Întreprinderea mecanică Brașov nu dispune de tehnologie și de dotări adecvate, deci prototipul, aflat în stare avansată de execuție, nu poate fi terminat și ideea riscă să se împotmolească. Fabrica nu are fonduri alocate în acest scop, ea avînd alt profil de activitate (tractoare).

● Proiectul nu pune probleme legate de importuri, dimpotrivă poate contribui — se afirmă — la diminuarea lor, și totodată **nu se nasc probleme în legătură cu brevetarea**, fiind vorba de soluții constructive, nebrevetabile, unele de acum folosite — sub o formă sau alta — de mările fabrici de automobile de pe glob. Fiecare idee în parte poate nu este nouă, integrarea lor implică însă, firesc, o gîndire originală, și tocmai ea merită apreciată, cîntărită și încurajată.

L-am rugat pe inginerul Chirtoacă să ne descrie ideile sale, fără a intra însă în amănunte prea tehnice. Iată, deci, după opinia sa, avantajele noului tip.

● Pentru **reducere consumului de combustibil**, toate țările producătoare de automobile urmăresc să îmbunătățească așa-numitul coeficient CX de aerodinamicitate (rezistența la înaintare datorită frecării cu aerul). La „Dacia 1300" el este de 0,47—0,48 ; la noul model : 0,31 — 0,32 (cifra exactă urmează să se stabilească prin testări). Aceasta (și alte îmbunătățiri arătate în continuare), ar putea contribui la micșorarea consumului de combustibil, poate chiar pînă la 3,2—5,5 litri/90 km/oră.

● Ansamblul din față al „Daciei" este compus din capota de față, aripa dreaptă și cea stîngă, masca inferioară, gratarul de ventilație, ornamente exterioare, cu un preț de cost de circa 4 000 lei, dar utilizîndu-se o capotă de fibră de sticlă armată cu rășini, el ar scădea la aproximativ 1 500 lei — o diferență substanțială. **Materialele necesare se produc toate în țară.** În momentul de față, pentru confecționarea matrițelor necesitate pentru producția „Daciei 1300", o parte din materiale se importă. „În soluția noastră s-ar elimina utilajele și mîna de lucru reclamată pentru confecționarea celor cinci subansamble".

● Înlocuirea tablei cu rășina armată cu fibră de sticlă **ar scădea și greutatea autoturismului**, deci și greutatea/cal putere, de unde economisirea combustibilului.

● Pe noul autoturism s-ar monta cîte o bară parașoc, în față și în spate, confecționată tot din rășină armată cu fibră de sticlă. Prețul de cost al unei bare de metal este de 1 200 lei, dar la cea realizată din fibră de sticlă el nu ar întrece 400 lei. În plus, **s-ar economisi metal, inclusiv nichelul deficitar**, folosit pentru protejarea barei împotriva coroziunii și care se importă. Alt avantaj : după un impact, bara (în noua variantă) se poate lesne recondiționa cu rășină și reda în exploatare cu aceleași proprietăți funcționale, dar o bară de protecție „Dacia 1300" lovită în cele mai multe cazuri, nu se recuperează.

● Se aduc îmbunătățiri la portiere, ventilația interioară se efectuează forțat cu ajutorul unor difuzoare de aer orientabile, iar pentru **confortul interior** scaune anatomice, reduc riscul în cazul unei accidentări ; la geamul din spate se montează un sistem de protecție împotriva orbirii conducătorului (cu celulă fotoelectrică sau un sistem rigid cu grilă, din rășină armată, tot cu fibră de sticlă). Eliminarea minerului la uși, printr-un sistem de prindere cu mina prin profilarea marginii de ușă, ar micșora și prețul de cost, și coeficientul rezistență a aerului.

— Dacă am fi dotați în mod corespunzător — ne-a declarat inginerul Ilie Brașoveanu la 18 august a.c. — toate subansamblele mai sus-citate le-ar putea produce chiar Fabrica de mecanică fină și prelucrare mase plastice Făgăraș. Avem experiență în domeniu, întrucît în prezent producem subansamble și piese de mase plastice pentru tractoare. Cu Întreprinderea de autoturisme Pitești am mai colaborat. Cu alte cuvinte, totul depinde de un contract. Dacă, însă, se consideră mai eficient, „ideea" poate fi preluată, total sau parțial, și de alte unități din țară. Esențial este ca să nu se piardă...

— Marea mare dorință — intervine din nou inginerul Chirtoacă — ar fi și o colaborare cu Fabrica de pompe de injecții Sinaia pentru a studia posibilitatea unui motor turbo, care ar mări numărul cailor-putere cu un spor neglijabil al consumului de combustibil. Dar problema motorului este cu bătaie mai lungă, deocamdată în atenție și de imediată actualitatea se află îmbunătățirile constructive **simple și ieftine** de care vorbeam mai înainte și care nu necesită nici un fel de schimbări la motor.

— Care este situația actuală ?

— Un sprijin deosebit l-am primit de la tovarășul director Traian Lincariu și de la tovarășul director Ion Constantinescu de la I.U.C. Făgăraș, care ne-au furnizat acele materiale pe care le puteau procura, dar am întîmpinat greutăți obiective și lucrarea a stagnat. La începutul anului m-am transferat de la uzina „Tractorul" Brașov la FMFPMP Făgăraș, hotărît fiind să relau proiectul, dar, din motivele mai sus arătate, **totul se află în impas**. Pur și simplu, doar pe bază de entuziasm și bunăvoință nu mai putem progresa.

În context, aportul „Flacării" **s-ar** putea dovedi util, din coloanele revistei întreprinderi potențial interesate — în primul rînd Întreprinderea de autoturisme Pitești, dar nu numai ea — aflînd de inițiativa tinerilor ingineri din Făgăraș. Există în țară și atîtea autoservice-uri „Dacia" utilate ca adevărate fabrici, bunăoară cel din Timișoara, mereu deschis la nou și colaborînd fructuos cu politehnica timișoreană... Esențialul este să se inițieze, pe o cale sau alta, o colaborare, un contract.

Este posibil ca unele din ideile lui Constantin Chirtoacă să se găsească de acum, fără ca el să știe, în atenția sau chiar pe planșetele Întreprinderii din Pitești, dar de ce să nu admitem și posibilitatea că măcar **unele** din soluțiile sale să fie mai eficiente din punct de vedere economic și tehnic? Convingeți-vă printr-un drum la Făgăraș, nu la capătul lumii !

LIONEL NIȚESCU ■

Poeți din Satu Mare

Fără-ndoială, există în acest moment, la Satu Mare, o grupare literară tînără, fără precedent în istoricul acestui nord îndepărtat de țară. Scriitori de prestigiu ai acestei țări au emis judecăți de valoare despre mulți dintre ei. Unii dintre ei au editat cărți. Alții sînt pe cale s-o facă. Dacă am preferat să facem această selecție nu neapărat din rîndul acelora care au cărți la ora asta, este și pentru a surprinde continuitatea acestui fenomen. Și, fiindcă am pomenit de o grupare literară tînără, voi reține un pasaj din cartea poetului Adrian Păunescu, „De la Bîrca la Viena și înapoi", pentru că, realmente, surprinde în datele sale esențiale acel fenomen de cultură românească tînără, aici, în Nord, despre care anterior aminteam : „Dealtfel, să nu uit să semnalez fenomenul cel mai semnificativ al nordului transilvănean. O formidabilă explozie creatoare, caracteristică nu numai poeților tineri, ci și colectivităților sătești (...) și artei plastice și teatrului. Am întîlnit la Satu Mare cea mai coerentă mișcare culturală, cea mai diversă și mai emoționantă dintre toate cele pe care le-am cercetat în anii din urmă".

Sînt pe deplin convins că tinerii scriitori sătmăreni au conștiința înaltei lor meniri. Știu bine ce apasă pe umerii lor, ce mesageri ai unui anume spațiu de cultură și spiritualitate românească. Cu versul bine măiestrit, cu slova lor de foc și de îmbărbătare ei sînt chemați să lumineze această Fereastră dinspre Nord a Casei.

DORIN SĂLĂJAN ■

Alunecă iarba

Alunecă iarba de pe privirile mele
Rămîne în urma ei un drum lung
Care duce la stele.

Alunecă stelele de pe cer
Pînă rămîne în urma lor un soare enorm
Prin care trec niște crengi uscate
Într-o altă natură.

Alunecă umbra unui cuvînt
Peste umbra unei ocări
Din care ies și intră întîmplări
nenumărate
Și oameni nenumărați.

Alunecă în mine un cîntec
Ce-mi umple ființa
Cu sunete de pe o altă planetă.

Ion Balas

Emoție

Pe domeniile noastre grîul s-a îviit.
Lasă-i să mi se suie copăcei în circă,
și de mă clatin ar fi că-l neobișnuit
ori că nu-mi revin din emoție încă.
Sîntem zgîiților ca ușa din țîțîni,
amintire fremătîndă ni-e și gura
umblînd așa cu grîul peregrini,
prin pălenjenișuri instrunindu-i lira.
Cînd zorii se despart de noi, cînd arde,
cînd ne anunță cîmpiile cutare
ne numărăm și mergem mai departe
veghindu-ne sorocul cu răbdare.

Ioan Bran

Un glas integru și derutant

O, ce pot înțelege în destula
și lunga mea viață ?
ce pot uita ? ce pot ascunde ?
Din fiecare tremurare
scad un fel de ocean,
învăț să mă dărui furtunii
unde arborii se prevestesc
în clopote, ca santalul.
Distanțele părților sînt aceleași,
invoc un ecou, disociază un țipăt,
un glas integru și derutant,
încît, acum, toate se pot asculta,
toate se pot cuprinde
cînd șerpii alunecă întunecați
sub coapsele tale de porțelan.

Vasile Mio

Tata

Cînd s-a dus El, oamenii puneau
Tei pe la porți ! Și clopotul
Din satul acela ca de furtună bătea...
Alte clopote, alături de clopotul din

Satul acela cu nume ciudat, răzbubuiau.
De-acolo de unde El a plecat.
Adunatu-s-au toate, urmîndu-i plos
Pînă pe Deal.

Nu l-a dus luna și nici soarele nu l-a
Dus pînă pe Dealul acela cu nume ciudat.
Patru ochi — cai lui — și clopotul acela
Ce dăngănea înnegurat, mergeau
împreună,
Ca și ținîndu-se de mînă, spre negura
Dealului ce, iată-L ascunse...

Elegie

am adormit în șopronul primăvăratic
lîngă ochiul înlăcrămat al boului

încet — încet am ajuns lacrima lui
înspre gura năpraznic ocrotitoare

căci ea se hrănește cu lacrimi
smirc de lumină unde truverii își pierd
tinerețea și numele

căci Patria lor
nu poate fi decît o blîndă tăcere-a
fiordului

cum existența e rostire
se-aude strigînd peste Sicilia acestei
inimi...

Ion Vădan

* * *

După o noapte de dragoste femeia
lustruiește bibelourile
mută televizorul mai aprinde de viață
spală cuvintele ce au fost
și-n timp ce le pune la uscat îi spune
vecinei
insomnia e boala secolului
așază fotografia lui într-o carte
ce nu o va mai citi vreodată
își face o cafea
îi telefonează logodnicului
plecat de cincizeci de ani la reciclare
răsfoiește o revistă de modă în
manuscris
își schimbă peruca proteza părerile despre
bărbați
își schimbă numărul de telefon numărul
la pantoft
la apartament
și-n timp ce face toate acestea îi mai
spune vecinei
nici nu știu ce o să mă fac la noapte
de mă apucă încă o dată insomnia.

Viorel Vladimirescu

Geniile printre noi

Mă gîndeam dacă și în acest aglomerat
de mileniu
S-ar mai putea, ceea ce tare mult mi-am
tot dorit,
Să fi văzut pe undeva sau poate chiar
să fi vorbit
Firesc, pe stradă, cu vreun om de geniu.

Cred, însă, că tocmai de candori, de
zdrențe, de riduri
Și de iluminările-i din ochi, în stare de
incendii uriașe,
Noi, mulțimea pentru care s-a fost ivit,
umplînd lăcașuri și orașe,
Nici nu l-am recunoaște ; ferindu-se, cît
poate, printre ziduri.

Știe sigur că numai veacurile își vor fi
cerînd iertare,
Durîndu-i cu dragoste și ură, în inimi,
o statuie ;
Și, desprinzîndu-se de fiecăreala lor,
celuitoare,
Pe treptele-i de jertfe, în veci, el se toi
suie.

Ioan Nistor

* * *

Chiar de-am băut al singelui uncrop
noi n-am făcut istoria-n galop
ci păstorind pe blîndele coline
oițe năzdrăvane, din vremuri de vechime,
pîinea rupînd-o-n două cu gest duminical
mai înginam alene, uimiți, Sara pe deal
ori ridicam spre zare mari cupole
meșteri vestiți, ortaci ai lui Manole,
aflați cu mulți și ape în nuntire
în românească limbă șerbind „I pak dau
știre"
vestire dînd noi lumii pe frunzele de
plop
că n-am făcut Istoria-n galop.

Al. Pintescu

SPRE ALBA IULIA,
SPRE ÎNFĂPTUIREA MARII UNIRI

„Noi, toți românii de pretutindeni, avem un singur ideal național"

Nevoia de propagandă

Nicolae Iorga spunea în 1925 într-o conferință asupra propagandei în străinătate ținută la Institutul social român : „Înainte de război, o firmă germană cerîndu-mi o istorie a Ungariei am dat-o. N-a convenit ungurilor — erau și greșeli, natural, fiindcă fără să ai curajul greșelilor, nu vei scrie niciodată nimic. Ei bine, ungurii au făcut un pomelnic întreg de toate greșelile de date pe care au crezut că le-au găsit în studiul amintit și le-au tipărit în toate limbile de pe fața pămîntului". Așa credea și N. Iorga că trebuia făcută propaganda. Și adăuga el : „Nu există bucată de pămînt în care să ne fie indiferentă părerea pe care alții o pot avea despre noi". Încă la primul război nu se poate spune că a existat o prea mare preocupare, organizată și sprijinită, de popularizare a intereselor românești în lume. Reușitele par mai curînd izolate : activitatea unui N. Iorga, unui A.D. Xenopol, sau a altora. Dar statul român a cheltuit prea puțin pentru cunoașterea românilor și a rostului lor unitar în Europa (și nu numai). După ce a început războiul în 1914 activitatea politică și diplomatică a României în scopul realizării idealului său național este susținută și de o propagandă mai bine organizată, desfășurată în țările Antantei și în țările neutre.

La sfîrșitul anului 1914, guvernul condus de I.I.C. Brătianu lua decizia de a trimite cîțiva emisari din rîndurile opoziției peste hotare : dr. I. Cantacuzino, dr. Costinescu și G. Diamandi în Franța ; C.I. Istrati în Italia. Pentru Anglia era desemnat Take Ionescu care, din motive necunoscute, n-a mai plecat. Aceste misiuni nu aveau un caracter oficial, ci mult „oficios", cum zicea Brătianu. Scopul lor era să dea Antantei încă o chezășie a sentimentelor țării noastre față de ea. Ministrul Constantinescu îi autoriza să declare că acțiunea României împotriva Austro-Ungariei era hotărîtă, că era de dorit ca România să nu fie nevoită să lupte pe două fronturi, în sfîrșit, că armata română avea nevoie de muniții. Delegații trebuiau să vorbească cu oamenii politici ai țărilor pe unde se duceau, să dea interviuri, să țină conferințe, să mijlocească publicarea de broșuri și articole în presă, să facă demersuri cu caracter politic, militînd activ pentru dreptul românilor la unitate național-statală. Un credit larg le era pus la dispoziție. La 14/27 noiembrie 1914, C.I. Istrati, dr. Ion Cantacuzino și G. Diamandi erau chemați în ministrul Al. Constantinescu. Mai veneau de față I.G. Duca, dr. Angelescu, Simionescu, secretar general la Ministerul Instrucțiunii, ca și Golescu și Arghirescu de la biroul de statistică. Aceștia din urmă le-au adus statistici ale naționalităților din Ungaria, hărți etnografice ale Ungariei. Li se arată limitele revendicărilor teritoriale cerute de guvernul român. La sfîrșitul lui decembrie 1914 aceste misiuni, avînd asupra lor hărți, broșuri relative la diferite naționalități din Ungaria, la persecuțiile suferite de românii de aici, precum și numeroase date statistice și istorice asupra Transilvaniei, Banatului și Bucovinei descindeau la Roma și Paris. Ele erau primite de cele mai de seamă personalități politice din aceste țări. „Sîntem absolut, nu mirați, dar încîntați, de primirea făcută de toate cercurile franceze", declara Diamandi ziarului Universul (La Paris delegația fusese primită de președintele Franței, Raymond Poincaré). Prin activitatea lor delegații români au stîrnit noi simpatizanți de partea României, au explicat politica guvernului român, legitimitatea idealurilor de unitate națională ale poporului nostru, au răspuns propagandei ostile nouă.

Din inițiativa Comitetului franco-român, în 1915, între România și Franța au loc schimburi de conferențiari care informau reciproc opinia publică din cele două țări asupra idealurilor naționale ale celor două popoare. Presa franceză însera tot mai multe articole despre România. De pildă „Le Temps" din 23 august 1914: „Sentimentul de unitate ce se manifestă în sînul națiunii române corespunde într-o totul unei politici seculare și inevitabile. În ciuda tuturor raționamentelor există un fapt : Transilvania și Bucovina și cele cinci milioane de români care sînt încă supuși austro-ungari. Pentru românii din regat sînt de neuitat persecuțiile de tot felul pe care le-au suferit frații lor de dincolo de munți".

În același timp sporesc contactele cu opinia publică engleză.

La Londra, în primii ani ai războiului, propaganda pentru susținerea intereselor românești era susținută de Legația României condusă de Nicolae Mișu. În 1915, România era vizitată de Scotus Viator (Robert Seton-Watson), istoric și publicist englez, autor al unor valoroase lucrări consacrate problemei naționale din Imperiul austro-ungar. Prin intermediul acestora opinia publică engleză în cunoștință de problemele majore cu care se confruntau naționalitățile asuprite din cadrul dublei monarhii, de dorința lor arzătoare la independență și unitate națională. Cauza românească în Marea Britanie este susținută, de asemenea, de ziaristul H. Wicham Steed, omul politic E. Fitzmaurice, istoricii G.M. Trevelyan, Ramsay și alții, promotori ai dreptului poporului la autodeterminare. În presa engleză apar articole de fond, scrise cu multă simpatie și căldură față de țara noastră, susținînd năzuința firească a poporului român de a trăi unit în frunțariile aceluiași stat național.

În Statele Unite ale Americii propaganda în sprijinul cauzei unității naționale românești a fost ușurată de numeroși rezidenți de origină română de aici, în marea lor majoritate transilvăneni și bucovinchi care trecuseră oceanul pentru a scăpa de asuprirea socială la care erau supuși în locurile unde se născuseră și trăiseră strămoșii lor. Periodicele editate în diferite orașe („Steaua noastră", „Românul", „Libertatea", „Renașterea română", „Transilvania", „Deșteaptă-te române" ș.a.), societățile cultural-politice ale românilor americani („Liga română", „Ajutorul", „Dacia", „Avram Iancu" ș.a.) au făcut totul pentru cunoașterea în S.U.A. a problemei naționale a românilor și pentru contracararea intensei propagande oficiale, nefavorabilă României, desfășurată de guvernele austro-ungar și german, precum și de către emigrația maghiară.

Cotidiane cu mare influență asupra opiniei publice americane încep să publice articole în care susțin dreptul românilor la unitate național-statală. „The New York Times" din 17 octombrie 1914 aprecia că „România nu poate rămîne mult timp în starea de neutralitate deoarece ea trebuie să elibereze milioanele de români din Transilvania, Bucovina și din alte provincii". Același ziar publica la 30 ianuarie 1915 articolul **Românii așteaptă cu nerăbdare chemarea sub arme și vor să-și elibereze țara de sub odiosul jug austriac** : „Românii care prin cultura lor arată că iubesc libertatea și patriotismul fervent, sînt un fel de francezi ai Orientului Apropiat. Ofițerii români cinstesc pentru „Ziua cea Mare", ziua românească în care armata lor se va angaja în eliberarea țării de sub odiosul jug austriac..." Cu toate eforturile făcute și incontestabilele succese, cu toată străduința unor oameni inteligenți și iubitori de țară, propaganda românească din anii neutralității n-a avut eficiența necesară. Ea nu s-a comparat nici pe departe cu aceea a sîrbilor, polonezilor, cehilor.

Propaganda susținînd războiul

După intrarea României în război, ce-l drept activitatea de propagandă s-a intensificat. Opțiunea categorică a României pentru Antantă, prin declarația de război făcută Austro-Ungariei, bărbăția și eroismul armatei române în luptele din anii 1916 și 1917, manifestările hotărîte ale românilor din teritoriile asuprite de a se uni cu patria mamă — toate aceste fapte dădeau un puternic suport pentru propaganda în străinătate a cauzei unității naționale a poporului român.

Propaganda din acești ani trebuia să convingă opinia publică și guvernele aliate că chiar după înfrîngerea militară suferită în 1916 obiectivele urmărite de România prin intrarea în război au rămas aceleași și că poporul român face în continuare totul pentru realizarea lor ; trebuia să se explice împrejurările dramatice în care se afla România în momentul în care au început negocierile cu Puterile Centrale, cînd, izolată de aliații săi și cu teritoriul național ocupat în cea mai mare parte, i se impusese odiosul tratat din 7 mai 1918 ; că pacea de la București pe care suveranul României refuza s-o semneze, nu putea avea decît un caracter temporar, „o oprire a luptei ce trebuia să reînceapă", o „acalmie între două valuri". Propagandei peste hotare îi revenea misiunea să demonstreze pe bază de date și fapte că armata română nu aștepta altceva decît momentul reintrării sale în acțiune, că „inima României rămîsese credincioasă" idealului național.

În **Franța**, Comitetul franco-român desfășoară o largă și variată activitate mai ales după ce, în iunie 1917, guvernul de la București sprijină trimiterea în Franța a unui grup de intelectuali și oameni de știință români pentru susținerea aspirațiilor naționale ale poporului român. Numărul personalităților române aflate în Franța în acest scop se ridica la 70, printre ele numărîndu-se Traian Lalescu, prof. dr. Thoma Ionescu, fost rector al Universității din București, fostul ministru Toma Stelian, D. Drăghicescu, Octavian Goga, Vasile Lucaciu, dr. N. Lupu și mulți alții.

ION BULEI
CONSTANTIN BOTORAN
ION CALAFETEANU

Cartea de istorie

Un mesager al vitejiei românești

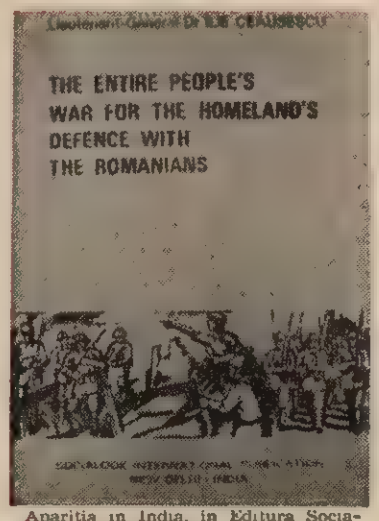

Apariția în India, în Editura Socialook International Publication (New-Delhi), a traducerii în limba engleză a lucrării generalului-locotenent dr. Ilie Ceaușescu, **Războiul întregului popor pentru apărarea patriei la români (The entire's people war for the homeland's defence with the Romanians)**, dă măsura vîlvului interes care a înconjurat de la apariția ei, în limba română (1980), această lucrare, solidă prin ampla informație utilizată și prin profunzimea investigației întreprinse de autor, istoric și gînditor militar, care asociază în chipul cel mai fericit forța penetrantă a analizei cu orizontul larg al sintezei, generalul Ilie Ceaușescu a dat istoriografiei militare românești un șir de contribuții de înaltă valoare, care se înscriu tradiției inaugurate de Nicolae Bălcescu, începătorul studiilor de istorie militară a poporului român, și caracterizate prin conjugarea obiectivității demersului științific cu iubirea fierbinte pentru propriul popor și trecutul lui.

Lucrarea generalului Ilie Ceaușescu consacrată aspectelor pe care le-a căpătat în spațiul românesc războiul întregului popor pentru apărarea patriei, este în fapt o sinteză de istorie românească ; explicația acestui caracter al lucrării rezidă în faptul că participarea întregii colectivități românești la apărarea vetrei strămoșești împotriva oricărui invadator a fost o permanență a istoriei noastre naționale : o urmări de-a lungul unui trecut milenar înseamnă a străbate istoria românilor de la origini și pînă în zilele de astăzi. Este semnificativ din acest unghi de vedere, că încă de la mențiune istorică despre strămoșii geto-daci — cea oferită de Herodot în **Istoriile** sale — ni-i arată ca fiind singurii între traci, decși să se opună marei armate a împăratului persan, Darius I (514 î.e.n.), ceea ce prilejuiește „părintelui istoriei" cunoscuta caracterizare că ei sînt „cei mai viteji și mai drepți dintre traci".

A apăra pămîntul sacru al patriei împotriva oricărui cuceritor, oricît de mare i-ar fi fost puterea, a devenit o realitate adîncă a conștiinței colective românești și ea s-a manifestat viguros, de fiecare dată cînd teritoriul național a fost încălcat de un agresor, iar structurile politice proprii au stat sub amenințarea lichidării lor. Marile biruințe, care încălzesc de mîndrie patriotică inima fiecărui român, ale lui Mircea cel Bătrîn, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul, care au asigurat conservarea instituțiilor politice proprii, statul în primul rînd, au fost dobîndite în fața unui adversar — Imperiul otoman — cu statut de super-putere a lumii medievale. Ceea ce a apărut contemporanilor un miracol, își află explicația — limpede oferită de volumul prezentat aici — în prezența tuturor forțelor social-politice ale societății românești sub steagul luptei pentru apărarea suveranității naționale și a integrității teritoriale.

Război al întregului popor a fost și cel pentru independență din anii 1877—1878 și cel pentru reîntregirea neamului din anii 1916—1918. Caracter popular de masă a avut revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care, în august 1944, a pus capăt regimului de dictatură, a izgonit trupele hitleriste de pe teritoriul României și a grăbit prăbușirea Reichului nazist cu 180—200 de zile, lipsind astfel conducerea Germaniei hitleriste de un răgaz ce i-ar fi permis să perfecționeze și să treacă în producția în serie a unor prototipuri sau proiecte de noi arme, în măsură să prelungească războiul și cortegiul de suferințe care îl însoțește.

Apărarea patriei de către întregul popor se află la temelia doctrinei militare a României socialiste. Unitatea moral-politică a poporului român, unit în jurul Partidului Comunist Român și al secretarului său general, conferă sistemului nostru de apărare o tărie capabilă să descurajeze sau — la nevoie — să respingă orice agresiune. Așa cum observă cu dreptate B. O. Gupta, editorul cărții în India, poporul român, are fericirea de a beneficia de „un lider de statura președintelui Nicolae Ceaușescu, a cărui conducere dinamică constituie un bun de preț pentru realizarea coeziunii în politica externă și securitatea țării".

Exemplară în tratarea temei, cartea generalului Ilie Ceaușescu este un mesager în lume al vitejiei românești.

Dr. FL. CONSTANTINIU

VINERI, 2 septembrie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Dan Băncilă:

Opera mea poartă însemnele sensibilității oamenilor de la noi

— Dan Băncilă, guvernați o lume pe care ați creat-o singur. O lume imaginară, bogată în forme insolite, care însă nu te îngăduințe ei să te învîrtă s-o afli pe-ndelete, să-i deslușești reperele și să-i descoperi coerența.

— Nimic din ceea ce fac nu e sub semnul hazardului.

— Mi-am dat seama. Dacă la un prim contact cu această lume fabuloasă te lași copleșit de luxurianța imaginilor care îți sînt înfățișate, toate captivante, toate încercînd să-ți rămînă în memorie, la un moment dat, după ce le-ai privit în repetate rînduri, nu se poate să nu le descoperi o logică, nu se poate să nu descoperi că ele sînt ordonate potrivit unor sensuri tulburătoare. V-ați creat un univers care însă nu-și este suficient lui însuși cu orgoliu ci aspiră să comunice cu alte zări.

— Am încercat să redau în lucrările mele în sticlă natura. O natură specială, desigur, care nu poate fi întîlnită în realitate. N-ar fi avut, desigur, nici un rost să repet ceea ce există deja și încă mult mai frumos decît aș fi eu în stare să fac.

— Aș zice că mai curînd e vorba de o natură subacvatică, de o natură subterană.

— Și nu e mirifică lumea marină ?

— Dar nu e o contradicție între materialul asupra căruia acționați — sticla —, care, la o primă impresie, e rece, de o strictă corporalitate, depersonalizată datorită transparenței sale — și siluetele fascinante pe care le proiectați ?

— E-adevărat, numai la o privire superficială se poate crede că sticla e rece, impersonală. Dar cine-și poate imagina curgerea sa, știe ce material dulce este ea de fapt. Cine lucrează cu sticla chiar trebuie să se ferească să nu ajungă la un moment dat prizonierul aleatorului. Cînd o scoți din cuptor ea captă asemenea forme extraordinare încît te poți lăsa fermecat de ele și poți atunci lăsa hazardul să lucreze pentru tine. Dar, așa cum ți-am mai spus, artist sticlar este cel care știe dinainte la ce vrea să ajungă, și chiar dacă pe parcurs e inevitabil să capeți noi sugestii, asta nu înseamnă că te lași dominat de material. Dimpotrivă, în fiecare clipă trebuie să știi de unde ai pornit și unde vrei să ajungi cu lucrarea ta.

— Dan Băncilă, sînt mulți artiști sticlari în România ?

— Nu sîntem așa de mulți. Cam vreo 25 de artiști. Ceea ce facem noi e și meserie și artă. Și depindem foarte mult și de calitatea materialului. Așa că nu chiar oricine se poate apuca de așa ceva.

— Dar cînd lesne poate hotare stilul acestui are personalitate ?

— Asta e, că nu prea participăm. Nu prea se știe de noi. Și totuși, la expoziția care acum e deschisă la München, cunoscătorii și-au dat seama cu surprindere că românii au un cuvînt de spus și încă unul personal.

— Prin ce s-ar individualiza arta sticlăriei de la noi ?

— Prin marea ei fantezie. Lor asta se datorează lipsei unui material de o deosebită calitate. Pentru a depăși astfel de greutăți artistul e obligat să se întrebuințeze serios și să cheltuiască multă fantezie. De aici provine marea varietate a stilurilor noastre care, totuși, au ceva comun: celebrează natura și minunile ei.

— Nu vă e teamă că la un moment dat o să vă epuizați fantezia o să ajungeți într-un impas ?

— Aș minți dacă n-aș recunoaște că la început aveam astfel de temeri. Mă trezeam că am terminat un ciclu de lucrări și că nu știu cu ce să mai continui. Acum însă îmi dau seama ce spațiu uriaș de împlinire îți rezervă arta căreia m-am consacrat și știu că nu poate exista nici o fundătură decît pentru scurtă vreme. E culmea, în arta asta se lucrează de sute și de sute de ani cu aceleași unelte : cu țeava, cu cleștele și cu ajutorul unui cuptor. S-au creat, de-a lungul timpului, mii și mii de forme. Însă nici azi nu se poate bănui ce posibilități se ascund în materialul atît de cunoscut în aparență care e sticla.

— Vă socotiți un artist important, Dan Băncilă ? Unii vă apreciază într-adevăr așa.

— Vezi, în România, nu noi am deschis arta sticlăriei. Vreau să zic eu și colegii mei de generație, oameni care se află în jurul vîrstei de 40 de ani. E firesc să amintesc numele profesorilor mei: Băicoianu, I. Popescu-Negreni. Eu și cei de-o vîrstă cu mine sîntem însă prima generație de artiști sticlari de la noi din țară. Am trăit și noi evenimentele prin care a trecut țara, prin care a trecut planeta. Am trecut și prin întîmplări triste și prin altele luminoase. Toate ne-au marcat; atît pe noi cît și operele pe care le-am creat. N-are însă nici un rost să mă lansez acum în stabilirea unor clasamente. Datoria mea e să creez, nu să fiu atent să văd ce loc ocup în topul preferințelor publicului sau al criticilor. Dar aș vrea să spun răspicat, și fără nici o urmă de lozincă sau de fariseism, că dacă n-aș fi trăit în România acestor ani probabil că n-aș fi ajuns artistul — bun-rău —, care sînt. Cînd aș mai fi avut posibilitatea să fac o facultate pe gratis sau să mi se pună încă din facultate la dispoziție un cuptor pe gratis ? Sau, să-ți dau un alt exemplu: într-o vreme — păcat însă că s-a renunțat — se organizau simpozioane naționale de creație, în fabrici de sticlă. Uniunea artiștilor plastici desemna șase artiști iar fabrica alegea din colectivul ei șase creatori. Din întîlnirile acestor oameni s-au născut deseori idei strălucite. Era și emulație, era și un schimb de valori atît în folosul producției cît și al artei. Iată, zic eu, o modalitate de a crea o școală națională în arta sticlăriei.

— Spuneați să evenimentele prin care au trecut țara, planeta s-au reflectat și în lucrările dumneavoastră. Cum anume ? La o primă privire ele sînt greu de descifrat.

— O, sigur că nu mă refeream la un mod simplist de a înțelege lucrurile. Izbucnește o revoluție pe un continent sau aud despre o catastrofă întîmplată în altă parte — și gata, în lucrările mele se și constată un alt ton, o altă mișcare. Numai o artă ilustrativistă, schematică înțelege astfel lucrurile. Dar toate vestile pe care le aud din lumea întreagă, toate întîmplările prin care trec eu sau colectivitatea în care mă aflu îmi structurează o anumită sensibilitate, îmi formează o anumită viziune asupra vieții. Sînt convins că dacă m-aș fi născut în altă parte altfel ar fi arătat și lucrările mele. Cele pe care le-am creat poartă fără putință de tăgadă însemnele unei sensibilități proprii oamenilor de la noi.

— Totuși, cum se reflectă istoria în opera dumneavoastră ?

— Privește, te rog, toate aceste lucrări din atelierul meu. Nu poți să susții, în nici un caz, că ele alcătuiesc un univers monoton. Iată forme avîntate, pline de vitalitate, care dezvăluie că atunci cînd le-am creat trăiam cu exuberanță întîmplări care mă făceau fericit. Iată alte siluete dominate de calm, îndicîu clar, al păcii care îmi domnea în suflet. După cum, dincoace, poți zări forme contorsionate, semne ale zbuciumului meu din acele clipe cînd le-am dat naștere. Și cum alt-

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Desene pe asfalt

Regizorul de film Octav Minar?

Apariția recentă a albumului **Nu știu alții cum sînt...** (Editura „Junimea") m-a făcut să mă gîndesc, după ce ani și ani l-am uitat, la straniul personaj Octav Minar.

Fabricator dovedit de „inedite" senzaționale (obsesia sa a fost Eminescu), colportor de vești niciodată confirmate, acest Minar a publicat un însemnat număr de lucrări „biografice" ori de simplă arhivistică literară, bine primite de un public prea credul (dovadă, rapida lor epuizare) dar aproape unanim ridiculizate de către cărturarii dintre cele două războaie. Dar interpolarea, fie ea și inabil practicată în iungile sale producte mistificatoare și a unor fragmente dovedite a fi autentice (vezi volumașul **Cum iubea Eminescu** sau **Eminescu în fața justiției**) l-a făcut pe veșnicul lui Minar să aibă oarecare dubii. Chiar G. Călinescu, cel mai acerb dintre cei ce au contestat manufacturile Minar, pare a nu fi cu totul convins că falsurile acestuia ar fi în totalitate... falsuri.

E clar că un trist noroc l-a făcut pe Minar să intre (nu se știe prin ce mijloace) în posesia unor scrisori aparținînd cuplului Eminescu — Micle, e clar că **a pus mîna** pe acte de administrație ori justiție pe care le-a „montat" în cărțile sale, îngropindu-le în fraze de rizibilă (involuntară) parodie.

Totuși, cine a fost Minar ?

Nu-mi iert că în urmă cu aproape un sfert de veac n-am pornit (detectiv romanticj pe urmele afacerii Minar, așa cum aveam de gînd s-o fac. Cunoscusem din întîmplare pe cîțiva dintre puținii săi intimi. Credeam că-i puteam „îndupleca" (naivitate adolescentină !) pe Minar să-și dezvăluie misterele, să separe adevărul de minciună. Credeam că încă ar mai putea fi în posesia unor semne sfinte pe care demascarea sa și „șansa" de a intra (totuși) în posteritate dar, ca un teribil autor de sacrilegii l-ar face, nesăbuit (totuși) să le distrugă.

Înainte de a abandona redacția revistei **Argeș** eram pregătit pentru a declanșa întreaga operațiune în stare să răspundă la întrebarea : cine a fost Minar ? Cît a fost farsă, exhibiție, poftă de chiverniseală, tentație a celebrității în tot ce a întreprins și — acum o scrie — fost-a Minar un om întreg la minte ?

În albumul citat e reprodus la pagina 198 un afiș de... cinema din anul 1915, anunțînd proiectarea unei pelicule de extraordinar interes : Eminescu — Veronica — Creangă. Filmul, se scrie în nota explicativă a reproducerii fotografice, ar fi fost unul „comemorativ organizat de revista de cultură și propagandă națională **Cele trei Crișuri** din Oradea Mare". Și ar fi fost prezentat pentru prima oară la Ateneul Român din București la 31 ianuarie 1915, vorbitor pe post de... D.I. Suchianu fiind Barbu Ștefănescu Delavrancea.

Deci filmul a existat.

Nu s-a distrus după prima lui proiectare (prezentat pentru prima oară, se precizează pe afiș) și e probabil că a mai fost vizionat.

Cînd am realizat la studioul Sahia filmele documentare **Pașii poetului — Eminescu la București** și **Dacă trec prin Selenii** (regizor Radu Hangu și respectiv Paul Orza) primele „serii" dintr-un ciclu de 13 (din păcate nemairealizate din pricini varii) știam de pelicula lui Minar dar nu l-am dat de urmă.

Arhiva națională de filme trecea printr-un proces de reorganizare și investigațiile mele au rămas infructuoase. E drept, ele n-au fost stăruitoare.

Dar azi mă întreb : n-am putea găsi — totuși — acul în carul cu fîn ? Dacă filmul există în amorfe cutii cu neidentificate role ? Dacă el există în vreo colecție particulară ? (Ar trebui căutat mai întîi la Oradea dar și la oricare oraș din Transilvania după cum, în spiritul colaborării frățești ar trebui cercetate arhive de film din Budapesta și Viena).

Trebuie să găsim filmul excentriculul Minar, care, e sigur, a avut primul gînd de a fixa pe celuloid imaginile legate de înaltele Umbre, cu nemurirea locurilor calde încă de amintirea trecerii lor prin lume.

Fiecare ciob din acest film ar căpăta azi o valoare inestimabilă (cu caracter documentar și evident sentimental) filmul întreg cu toate stîngăciile lui ar intra într-o cinematecă de aur. De platină.

Nu-și asumă nimeni romantica, deși anevoioasa, de nu imposibila idee de a căuta și de a ni-l restitui filmul lui Minar ?

GHEORGHE TOMOZEI ■

Biblioteca în aer liber

Cîtă vreme trăiește un poet?

Cîndva, cuvîntul „inspirație" făcea parte dintre cele care stîrneau nemulțumirea unor persoane demne și peste măsură de raționale. Mistică, termen mistic... Aparent, persoanele respective, dornice să-i păzească pe poeți și pe critici de greșealele lor posibile, pluteau în plin absurd. De ce să fie inspirația neapărat mistică ?

Dar toate acestea sînt interogații retorice și nu văd de ce ne-am lupta cu umbrele. Cu atît mai mult cu cît inspirația — cîtuși de puțin mistică — rămîne un fenomen pe care puțini pot să-l explice satisfăcător. De cîteva ori în viață, poetul are impresia că, așa cum se spune, „l-a apucat pe Dumnezeu de picior" și scrie într-o stare aparte, de înflăcărare și de precizie, privind cu un ochi care nu mai vede nimic dar care vede esențialul, dominat de forțele sale intrate într-un total acord cu forțele lumii înconjurătoare. Dar fraza pe care am scris-o e insuficientă și vagă ; nu cred că starea de inspirație poate fi descrisă corect. Un an sau un deceniu poetul n-a fost în stare să scrie decît lucruri neglijabile, care nu reprezintă nimic și care nu-l reprezintă, și iată; apar din cer senin cîteva minute, cîteva ore, cîteva dimineți ori seri în care tot ceea ce pune pe hîrtie i se pare — și chiar este — adevărat și important. Pentru el. Poate nu doar pentru el. Sînt momente în care simți că trăiești, că merită să trăiești, că nu degeaba ai așteptat atîta amar de vreme : izvorul nu a secat.

Toate aceste lucruri se cam știu, dar s-a întrebat cineva vreodată cîte ore (eventual cîte zile) de inspirație veritabilă, plină, indiscutabilă cunoaște un poet în viața lui ? Pentru că să nu uităm, numai atunci, în momentele acelea, poetul trăiește cu adevărat. S-ar putea ca orele de inspirație din viața unui poet, puse cap la cap, să nu fie mai mult de douăzeci și patru. O zi ! Să trăiești numai o zi ! Desigur, nici în restul timpului, decenii și decenii, nu mori, ci îți duci viața cum poți acumulînd dureri și satisfacții. Dar sînt dureri superficiale și satisfacții superficiale, fără greutate pe un cîntar al spiritului. O zi — și în restul timpului, așteptarea. Sigur, pe de altă parte, că există mii de zile în care îndrepți și revezi ceea ce ai scris cîndva în cîteva ore. Dar fără acele cîteva ore nimic nu se poate întîmpla. Fără ele rămîi un artizan, iar ceea ce scrii și rescrii sînt vorbe fără ecou.

Iată un motiv în plus să-l respectăm pe poet, pe omul care trăiește, într-o viață de om, o singură zi. Dacă există o dramă a poetului, ea nu ține nici de glorie și nici de starea sa materială (lucruri dealtfel extrem de importante), ci de inspirație. Bacovia a publicat mai puțin de două sute de poezii scurte. Așa a vrut inspirația acestui poet genial. Dar a trăit 76 de ani — și e de crezut că toamne și toamne în șir n-a izbutit să gîndească pînă la capăt nici măcar un singur vers nou, demn de Bacovia. Cum a fost viața lui în acele toamne pustii ? Putem spune în liniște că Bacovia nu a trăit mai mult de o zi. O singură zi — și e destul ca opera lui să lumineze o întreagă literatură. Poate că viața lui Bacovia nu a fost fericită decît în rarele lui ceasuri de inspirație, în ziua aceea imaginară. Dar opera lui e însăși fericirea — pentru un veac sau pentru mai multe.

FLORIN MUGUR ■

Profil

Acorduri dirijorale

Cu două stagiuni în urmă, colectivul Teatrului muzical „N. Leonard" din Galați prăznuia jubileul împlinirii celor două decenii și jumătate de existență ; evenimentul — sărbătorit pe măsura importanței, a semnificației lui — a prilejuit, firesc, rostirea de cuvinte dintre cele mai elogioase la adresa muncii, implicit la adresa reușitelor artistice ale tuturor celor ce slujesc cu devotament și pasiune, cu răspundere și exigență profesională arta spectacolului liric sub egida acestei instituții de cultură.

Pentru că multe — aproape majoritatea — reușite ale acestui colectiv sînt indisolubil legate de numele celor trei șefi de orchestră, dirijorii Silviu Zavulovici, Gabor Kiss și Ury Schmidt (al căror aport — la impunerea, la propulsarea tînărului colectiv muzical gălățean pe un loc cît mai onorabil în ierarhia celor mai reprezentative instituții similare din țară — nu poate fi minimalizat nicicum), se impune făcută precizarea că acest trio dirijoral s-a format, s-a afirmat, s-a maturizat (și el) odată și împreună cu întreaga trupă a liricului gălățean.

Nu o dată în cadrul frecventelor „întîlniri muzicale" (avînd astfel posibilitatea de a le urmări îndeaproape activitatea, încercînd a le descoperi calitățile artistice, chemarea într-o practicarea acestui gen de manifestare a artei, înregistrîndu-le cu exactitate, dar și cu rigurozitatea ce se impune drumul parcurs, treptele de formare-afirmare ale personalității fiecăruia) am putut ajunge la concluzia (cristalizată de la o stagiune la alta, de la un spectacol la altul) că tot ceea ce au întreprins, ceea ce de fapt au reușit cei trei șefi de orchestră din Galați în tot acest interval de timp, nu este altceva decît rodul muncii, rezultatul firesc al unei pasionate și susținute munci de perfecționare, de continuă autodepășire artistică și profesională ; o muncă însă care le face cinste, îi onorează. În configurarea unui profil repertorial cît mai divers și reprezentativ, pe care Teatrul muzical „N. Leonard" din Galați îl cultivă și popularizează în mod curent (operă, operetă, spectacole de balet, concerte simfonice, spectacole de revistă), contribuția celor trei muzicieni fiind una de dată hotărîtoare. Numai astfel poate fi explicată apariția unor opusuri de reală valoare artistică, de major interes cultural ; fie lucrări din tezaurul muzicii universale, fie pagini lirice de referință din creația națională. În consens, încă un amănunt, un amănunt cîtuși de puțin lipsit de importanță ; toți trei artiștii — stabiliți la Galați la intervale de timp nu prea mari — au la activ o experiență dirijorală de peste 25 de ani. Așa stînd lucrurile, nu credem că ar mai putea surprinde pe cineva faptul că Silviu Zavulovici s-ar fi aventurat atunci cînd a propus și dirijat totodată în cadrul a sute și sute de spectacole, de reprezentații lucrări, precum **Freischütz, Mireasa vîndută, Nevestele vesele din Windsor, Rigoletto, Petru Rareș** de Ed. Caudella, **Trandafirii Doftanei** de Norbert Petri, tabloul coregrafic **La piață** de Mihail Jora, operetele **Leonard** de Florin Comișel și **Lăsați-mă să cînt** de Gherase Dendrino. Stilul său de dirijat — unul dominat de o gestică largă, elegantă, chiar spectaculoasă (nu însă obositoare, totdeauna eficientă, atrăgătoare) — nu lasă în afara partiturii amănunte ce ar putea interesa. Meticulos — cum i se cere de fapt să fie unui artist învestit cu o astfel de răspundere — cu o gestică exactă, dar afișînd un temperament opus colegului de instituție și de breaslă, Gabor Kiss (elev al regretatului pedagog și reputat șef de orchestră Antonin Ciolan) parcurge cu siguranță datele muzicale ale partiturilor, probînd și în acest fel calitățile unui bun conducător de spectacole lirice. Din ceea ce i-a reușit pînă acum, nu ne sînt străine „Nunta lui Figaro", „Aida", „Olandezul zburător", „Tosca", „Boema", „Othello", „Frumoasa Elena", „Văduva veselă", baletul „Baccisarai", „O noapte furtunoasă" de Paul Constantinescu, „Valurile Dunării" de George Grigoriu, muzicalul „Toate pînzele sus" datorat regretatului său coleg și prieten Ștefan Lory. La rîndul său, cu o experiență dirijorală și educație muzicală în care cu greu se pot descoperi lacune de informare, Ury Schmidt — exigent mai întîi cu sine — știe și pretinde totodată colaboratorilor cu care realizează spectacole o disciplină artistică „ca la carte". E ceea ce se poate afirma cu toată certitudinea că i-a reușit pe deplin pînă acum ; drept argumente — „Così fan tutte", „Madame Butterfly", „Evgheni Oneghin", „Martha", „Farmecul unui vals", „Țara surîsului", „Pericola", baletul „Coppelia", „Pădurea Vulturilor" de Tudor Jarda, „Interogatoriul din zori" de Doru Popovici, „Soarele Londrei" de Florin Comișel, „Ana Lugojana" de Filaret Barbu baletele în cîte un act „Elanuri" de Sergiu Sarchizov și „1907" de Dumitru Bughici.

Probînd, cum spuneam, calități artistice demult și îndelung afirmate și confirmate, cei trei șefi de orchestră din Galați (ale căror calități dirijorale au putut fi confruntate, nu o dată, și cu opinille publicului spectator-auditor din alte centre culturale ale țării, ba chiar și peste hotare), bucurîndu-se meritat de aprecierile, de considerațiile publicului (ale unui public atent și receptiv, totodată instruit și exigent), nu vor înceta, sperăm, să contribuie mai departe la afirmarea artei spectacolului liric în urbea dunăreană.

DUMITRU SANDU

ESEU

Sinonimele la Sadoveanu

Studiul consacrat sinonimelor din opera lui Sadoveanu, semnat de Doina Iliasa-Frigură — **Stilistica sinonimelor în opera lui Mihail Sadoveanu** — pune în lumină un aspect aparte al bogăției limbajului artistic al marelui prozator. El a avut amabilitatea să-mi acorde un interviu, tocmai pe tema expresivității limbii noastre, în 1955 ; cred că a fost ultimul lui popas pe această temă. Sinonimia este un indice al bogăției limbii expresive, așa cum o folosește marele nostru scriitor. Autoarea a pregătit, cu ani în urmă, sub conducerea prof. D. Macrea, teza de doctorat pe această temă și, ca unul care a urmărit treptata ei realizare, apoi susținerea la facultatea noastră a acestei lucrări originale, m-am bucurat de rezultatele convingătoare ale analizei sale, care dovedesc, cu tot materialul specific limbii lui Sadoveanu, că erudiția și arta scriitorului au fixat într-adevăr o imagine amplă a mijloacelor de expresivitate a limbii naționale, cum nu se află, poate, la nici un autor român. Avem deci la îndemînă, acum, un reper nou al sintezei de vechime și noutate, prin care se afirmă specificul limbii române — al romanității orientale, mult prețuită de un savant ca Alf Lombard, filologul suedez care a consacrat o jumătate de secol studiului limbii noastre, și care spunea că această limbă este, sub raportul expresivității, mai bogată chiar și decît italiana și franceza, pentru că ea a știut să păstreze sinonomii axate pe vechime, pe asimilările istorice, părăsite apoi de limbile romanice occidentale, mult abstractizate și neologice prin excelență

La baza cercetării autoarei a stat vasta operă a lui Sadoveanu, în sinteza majoră : Opere, — vol. I-XII (1954-1973), care desigur, nu cuprinde totalitatea creației lui Sadoveanu, dar este concludentă pentru capacitatea expresivă a limbajului său literar-artistic. Studiul acestor opere a permis extragerea a 587 de serii sinonimice, care mai de care mai instructivă prin structura și universul ei ideativ și conotativ. Se adevărește aici, mai bine decît oriunde, ideea pe care am dezvoltat-o cu prilejul cercetărilor noastre asupra istoriei limbii și culturii naționale : fără opera marilor scriitori, limba noastră literară ar fi azi pe jumătate atît de bogată, cîtă e ea, — căci scriitorii au facultatea, numai ei, de a readuce și păstra cuvintele vechi și populare, expresive, pe care uzul le-a trimis la periferia limbii, șablonizînd, abstractizînd, neologizînd expresia curentă, — cum se știe. Prin creația lui Eminescu, Creangă, Goga, Sadoveanu, Anghezi, Blaga, s-au păstrat sute de mii de cuvinte, expresii, construcții vechi și populare, familiare, ilustrînd sinonimia expresivă, oferind adesea resurse afective pentru nevoile contemporanilor, evitînd stereotipia.

Cînd am redactat dicționarul nostru de sinonime, sau alte studii de istorie a limbii literare, nu dispuneam de o astfel de cercetare instructivă. De-a lungul a mai bine de trei decenii de muncă lexicografică la mai toate dicționarele limbii române, — de la tezaur, în redactarea lui veche de prin anii 1950 —'51, pînă la dicționarul Eminescu — sub conducerea lui Tudor Vianu (care nu a apucat să-l vadă tipărit) — sau la cel de sinonime, atît de util pentru cultivarea limbii, am putut parcurge un material imens ilustrînd bogăția și expresivitatea limbii noastre.

În această carte densă, se reflectă însă un moment grandios al perfecționării limbii sub pana inspirată a unui maestru al expresiei artistice. Evocînd dimensiunile creativității limbii lui Sadoveanu, oglindită în amploarea sinonimiei, autoarea ne-a dat o carte instructivă și frumoasă, pentru care merită toate laudele.

GH. BULGĂR

PROZA

Hiene și lei

O poveste de dragoste, de viață și de moarte, foarte incitată și totuși simplă în esență, firească pînă la un punct și totuși imprevizibilă în hățișurile ei ultime, patetică și gravă, cinică cel mai adesea, pitorească și dramatică, clocotind de magma fierbinte a realității, este romanul lui Mircea Săndulescu, **Placebo** (Eminescu, 1983). Protagonistul în care, printr-o subtilă inducere în eroare a autorului care-și la toate măștile posibile, sîntem tentați să aruncăm cu pietre, să investim compasiune și pe care apoi să-l adulăm este Dumitru Gorea, zis și Mitică, marele păcătos, hahalerâ, trombonistul, afemeiatul, servitorul. Acest Don Juan balcanic, acest Falstaff fanariot, cum singur își spune în **Jurnalul** de la sfîrșitul cărții, trăiește o bună bucată de vreme în compania lui Augustin Manoliu, intelectual rafinat, om de lume cu arta conversației, spirit fin și generos, cu ambiția unui destin de excepție. Acest tip emancipat sub toate aspectele dar fără vocația acțiunii și suferind de o reflexivitate care-l inhibă tenacitatea, își descoperă, ca un nou Settembrini, vocația pedagogică și-și face un ideal din a desăvîrși virtualitățile meschinului său prieten, Mitică Gorea, în care putem întrezări lesne cîteva din trăsăturile lui Grobei, rudă sa bună din romanul lui Nicolae Breban.

Tenace, calculat, metodic și eficient, Gorea devine treptat opera vie a lui Augustin, devorîndu-l pe acesta și devitalizîndu-l, clădindu-și adică ascensiunea pe prăbușirea celuilalt. O răsturnare oarecum similară roșește Reli, femeia-instrument, nimfomana, ingenioasa, orbită de asemenea de Augustin și devenită secretara Sandei Manoliu. Din supusă, Reli ajunge încet stăpîna propriei stăpîne pe care o supune tacticos pînă la a-i suprima personalitatea. Augustin fuge în străinătate, renunță la obsesia apăsătoare a genialității, Mitică Gorea o cucerește pe Sanda, înlăturîndu-l pe soțul acesteia, doctorul Dinu, pentru ca în final să se căsătorească cu Reli, într-un acces de triumf leonin. Hotărîrea e luată chiar de față cu Augustin, revenit pentru scurt timp în țară, care sfîrșește înecat într-un lac, în urma încercării de a-l salva de la moarte pe un vînzător de loz în plic.

Romanul e mult mai complicat în intrigă și în acțiune decît am putut cu să-l rezum aici și mai ales în nuanțe, căci Mircea Săndulescu este un prozator de o mare fineță în analiza comportamentului dar mai ales de o mare intuiție a abisalului, a freamătului lăuntric. Lucru admirabil, el știe să amestece în șuvoiul narațiunii reflexivitatea și spectaculosul epic, analiza și observația. Sub aparența de povestire anarhică, spontană și impulsivă, trăsături ale stilului brebanian ce funcționează oarecum tiranic, romanul **Placebo** e în fond de o rigoare a construcției desăvîrșită, impecabil articulat și gîndit. Romanul e în egală măsură un tratat despre ratare și despre triumf dar mai ales o demonstrație despre imoralitatea vitală a victoriei.

Toate raporturile din roman se reduc la o schemă de putere, la un conflict simbolic între hiene și lei. Cei puternici sînt devorați de cei slabi care le iau locul pentru ca în cele din urmă și aceștia să fie înghițiți de alții. Morala e simplă dar tulburătoare : orice victorie se construiește pe cadavrul altuia. Orice leu a fost mai întîi o hienă care s-a hrănit din trupul frînt al unui alt leu. Reli și Gorea, aflați în euforia apoteozei lor, sînt ca niște lei, spune povestitorul și comparația revine dos. Chiar Dumitru Gorea vorbește la un moment dat despre hienele care scurmă resturile putride ale animalelor expiate. Tot astfel victorioșii : „victorioșii nu apar în vid, ei pe cadavrele altora". Sau : „Așa că trebuia să iau numai o parte din el, că ei mergea, vedeți bine, la pieire". La fel de deprimant este însă și mecanismul ratării pe care scriitorul îl analizează cu o subtilitate de mare prozator. Orice declin, sugerează el, e declanșat de iluzia vieții. Toți, Augustin, Gorea, Sanda, se rătăcesc în momentul în care consideră că au reușit să trăiască viața, să și-o asume, s-o stoarcă de sens. Așadar, autenticitatea trăirii e primul semn al ratării ; implicarea totală e un abandon al spiritului. Amăgind, stimulînd, viața ucide. Triumful e cum pandant al ratării.

Partea ultimă a romanului, **Jurnalul lui Dumitru Gorea**, e în acest sens o perfectă demonstrație. Învingînd prin uzurparea lentă a lui Augustin, Gorea simte gustul ascensiunii în viață. Află însă că S. scrie un roman despre sine și, din invidie dar și din presimțirea unui pericol, scrie și el un jurnal. Gorea pune aici viață, S. pune imaginație și triumfă. Altă poveste, aceeași morală. Victorios în latura vitală, Gorea devine personaj și este devorat de ficțiune, este anulat așadar. Tot astfel, literatura este o hienă care se hrănește din cadavrul vieții. **Placebo** e cartea unui romancier de mare forță, viguros și original, subtil și persuasiv, mereu cu antenele întinse la maximum, cum nu mulți prozatori tineri avem. Cel de-al treilea roman al lui Mircea Săndulescu este o mare izbîndă care trebuie primită cum se cuvine.

RADU G. ȚEPOSU

DOSAR

Și amintirile au succes!

Întotdeauna au fost primite afectuos volumele de amintiri pentru aburul lor sentimental, pentru delicatețea lucrurilor mărunte aureolate de ceața timpului. În cazul de față, Editura muzicală, care a dăruit publicului cîteva asemenea **Amintiri** de referință, a editat și **Caietele albastre** ale omului de teatru care e Mihai Berechet, cunoscut mai întîi ca actor (cu o gamă interesantă și diversă

CAP LIMPEDE

O recentă expoziție a pictorului **Iulian Alexe**, absolvent al secției de artă monumentală a Institutului „Nicolae Grigorescu", interesează în chip particular întrucît vedem aici un talent de monumentalist în tiparele și în temele tradiționale ale creației „de șevalet". Fresca dă unele obișnuințe în tratarea figurii, iar cauzele sînt mai multe (între care mărimea și locul suprafețel ce trebuie acoperite cu picturi, distanța optimă pentru cuprinderea dintr-o privire a ansamblului etc.). Cînd un artist pregătit pentru frescă, să zicem, hotărăște să facă o expoziție cu portrete și naturi statice, el își reconsideră nu doar mijloacele, ci și concepția asupra rosturilor și puterile imaginii. Lucrînd pictură de dimensiuni mici și medii, dar cu amintirea marilor desfășurări parietale, Iulian Alexe izbutește, în mare parte din lucrul său, un ce misterios și atrăgător, un halou fin melancolic. Nu-i vorba, bineînțeles, doar de o chestiune tehnică. Înclin să cred că Iulian Alexe, ale cărui expoziții au născut simpatii nete, în ciuda unui anume eclectism, trăiește un veritabil proces de regăsire a sinelui. Cazul lui e mai frecvent decît gîndim, fiindcă destul tineri fac studenția într-o secție sau alta a institutului, nu după vocație, ci pentru că acolo s-au întîmplat. Vocația se lămurește mai tîrziu și într-o serie de situații lămurirea e dramatică. Acum, la mai bine de zece ani de la absolvire, pictura lui Iulian Alexe intră sigur în albia proprie. Portretele realizate de el — și știm ce are de înfruntat astăzi un artist pasionat de portret — ne reamintesc, ne surprind, am putea zice, cu stări îndelung neglijate ale inîiauntrului omenesc. Prea obișnuiți cu statuarul și cu emblematicul rece al chipurilor din actitea expoziții, aproape că am pierdut plăcerea nuanței, a trăirilor neeroice. „Poezia celor simple", despre care vorbim cu toată convingerea e subiectul picturii lui Iulian Alexe și dacă știm să descoperim în tot locul maeștri și mari maeștri, poate că ar fi vremea să privim mai atent și la cei ziși „mici", artiști care nu inventează probleme, ci trudesc să le rezolve pe cele încă nerezolvate. **(O. Tudor).**

Ateneu. Numărul 8 al revistei băcăuane omagiază momentul sărbătoresc de la 23 August printr-un sumar axat de astă dată pe probleme de istorie și istoriografie. O amplă dezbatere intitulată **Colocviu Ateneu — Istorie și adevăr** aduce în discuție probleme ale istoriografiei românești (Al. Zub), aspecte ale metodologiei cercetării de specialitate (D. Șandru), **Înfăptuiri și deziderate în arheologia românească** (Ion Ioniță), comentarii asupra istoriei medievale a României (Ștefan S. Gorovei), asupra modului cum se reflectă configurația istorică a sec. XVIII în istoriografia perioadei (Ștefan Lemny) etc. Colocviul oferă astfel un interesant evantai problematic, susținut cu academic profesionalism. Secțiunea literară debutează cu proză de Petru Idriceanu — fragmente dintr-un jurnal de război, „tratat" în manieră modernistă —, un grupaj de versuri realizat cu colaborarea cîtorva poeți din județul Neamț. Eugen Simion semnează prima parte a unui profil literar **Gellu Naum** — echilibrat, în tentă monografică. O recenzie cuminte, interesată îndeosebi de aspectul social-istoric al romanului, scrie Vlad Sorianu despre **Noroaiele** lui Paul Anghel (regretabile unele stîngăcii de limbaj, „Imaginația creatoare tinde astfel să-și convertească potențele într-o idealitate care ține atît de moralitatea,

de personaje pe scenă și în filme la activ și apoi ca regizor de teatru, devenind repede unul din primii clasați în topul succeselor de public.

Mihai Berechet a contopit în paginile caietelor sale modalități literare diverse. Copilăria, adolescența brăileană poartă o amprentă teodorenistă. Lumea infantilă, familia, mediul orășelului burghez și înstărit în aparență, s o lume privită în egală măsură cu căldură dar și cu detașare ironică, cu pagini de un pitoresc izbutit. Și dacă autorul s-ar fi autocenzurat, renunțînd la prea copioasele pagini ale acestui capitol, volumul în ansamblu său ar fi avut de cîștigat.

Punctul forte al cărții îl constituie însă colecția de portrete cuprinse în ultima parte a volumului. Tandre și acide, colorat pigmentate, cu o înțelegere a complexității unor caractere, evantaiul unor micromonografii ale unor nume mari este excelent și vădește un autentic talent. Portretele Marioarei Voiculescu, ale lui Sică Alexandrescu, Ion Șahighian, Aurel Baranga, Radu Beligan sau Leny Caler — pentru a cita numai cîteva asemenea nume, au ceva din tablourile lui Corneliu Baba, marele analist al șevaletului.

Cititorul află și înțelege mai bine lumea teatrului (de la culise la rampă) avîndu-l călăuză pe Berechet, același care știe să înțeleagă și să descrie fenomenul social și lumea artistică și din alte țări și mai ales din America.

Dincolo de observațiile ce pot fi făcute în latura aprecierilor sale estetice, făcătorul de succese Berechet a făcut și din propriile sale amintiri, un succes.

ALECU POPOVICI ■

PLASTICA

Cronica unei pasiuni

La Galeriile de artă ale Municipiului București expune pictură și grafică Vasile Parizescu. La prima vedere o sumă de lucrări de nivel mediu, cu o seamă de izbînzi tulburătoare, ieșind parcă din mina altui om, dar și cu pînze de tot mediocre, care la o cernere mai atentă n-ar fi ajuns aici. Galeriile municipiului ne-au obișnuit cu astfel de manifestări, ambiguu sub raportul ambiției și esteticii, dar expoziția lui Vasile Parizescu nu-i deloc una obișnuită și veți vedea de ce.

Dealtfel, n-ar trebui decît să citești cu minuție textele catalogului, alertat la ce se scrie și, mai ales, la ce se dă de înțeles acolo, ca să realizezi cazul unic al lui Vasile Parizescu și paradoxalele învățături ale vieții de artist a acestuia.

Vasile Parizescu e unul din colecționarii de pictură vestiți, nu atît pentru vastitatea strînsurilor sale, cît pentru calitatea operei și, îndeosebi, pentru iubirea ce-o arată pentru pictură și pictori. El este unul din acei amatori de artă care, dacă n-ar exista, ar trebui inventați. Intrucît adorația lor pentru lucrul frumos merge o viață întreagă, fără seisme, fără întrebări ce ar putea să-i abată cursul și cu o foarte sigură măsură a autenticului. Să fi fost negustor de artă, e sigur că Vasile Parizescu ar fi făcut mare carieră. Ochiul lui discerne repede și cu simțul perspectivei valoarea. Anturat de valoare și apucîndu-se de pictură, cu modestie și cu uimirea, parcă, de-a afla născîndu-se într-însul nevoia de a minui culoarea precum preaiubiții săi maeștri, Vasile Parizescu ajunge la o imagine curioasă, în care găsim cîte ceva din metoda lor, dar niciodată atît de mult, ca să vorbim de imitație. Nu-i greu de priceput că interesul colecționarului se îndreaptă către pictura unor Pătrașcu, Ștefan Popescu, Eustațiu Stoenescu, Ion Pacea, Vasile Popescu. Oricît va fi încercat Vasile Parizescu să se desprindă, atunci cînd se așază la șevalet, de lecția magiștrilor, oricît va fi luptat el să conștientizeze o manieră numai a sa, în acord cu simțirea proprie la motiv, cu impulsuri firești spre originalitate, e limpede că muzica picturii adorate i-a sunat mereu și la o intensitate ce l-a împiedicat (dacă, într-adevăr, a voit-o) să caute originalitatea. Nu-i tocmai simplu de presupus care sînt năzuințele de pictor ale lui Vasile Parizescu, cu atît mai mult cu cît, deși ar fi avut și temeiul și calea de a intra în breasla profesioniștilor, el continuă să se cheme „pictor amator", să activeze în asociația de amatori și să fie ales de președinte al acesteia. Expoziția de la galeriile municipiului e și sub patronajul obștei artiștilor amatori, fapt ce-i sporește interesul. Trebuie să fim drepți și să recunoaștem că destule expoziții ale pictorilor profesioniști n-au fervoarea și nici meșteșugul expoziției lui Vasile Parizescu. Chiar acum, în august, putem găsi în galeriile Capitalei, în cîteva galerii ce par a se fi specializat într-un postimpresionism cuminte, o pictură cu meșteșugul în suferință. Nu se prea cunosc situații cînd Uniunea Artiștilor Plastici a scos din rîndurile membrilor ei artiști deprofesionalizați ori care n-au mai făcut de decenii proba măiestriei. Dacă la Vasile Parizescu nu-i dificil să numești asemănările, e la fel de lesne de observat efortul de a înova, de a se perfecționa, fie și într-o direcție cunoscută.

Și, la urmă, după ce ai pătruns în lumea colecționarului-pictor și ai deslușit cîteva din ciudatele ei probleme, mai privești odată expoziția și conchizi cu simpatie asupra meritelor ei. Fiindcă multe sînt perfectibile pe lumea asta, iar meșteșugul picturii e dintre cele ce se învață, dar puține au îndreptățirea la laudă pe care o are pasiunea.

TUDOR OCTAVIAN ■

CUGET, DECI EXIST

Insemnări despre Hyperion (II)

Luceafărul și Cătălin nu pot intra în relație de comunicare, mesajele lor neputîndu-se constitui. Dacă Luceafărul este supus devenirii întru ființă, Cătălin este supus devenirii fără ființă. Luceafărul, cum am mai spus, a auzit chemarea (=mesajul) Cătălinei care simțea, vag, devenirea întru ființă. Și nu este întîmplător că Luceafărul aude o chemare constituită din devenirea dialectică a unei ființe. El însuși e dual constituit : „Iar cerul este tatăl meu / Și mumă-mea e marea". Un element contrariu al constituției sale îl trăgea spre universul devenirii fără scop, în timp ce celălalt element contrariu îl împiedeca să se piardă, să se degradeze. Natura lui nu-i reductibilă la nici un element, după cum nu-i reductibilă la o relație mecanică. Dimpotrivă, natura lui este coincidență a opușilor, procesualitate, lege a devenirii, ea însăși supusă devenirii. Deci nu lege, ci lege ca devenire. Dacă marea amintește de materia supusă devenirii haotice, fără lege, Cerul amintește de paradigmele platoniciene. Dar Eminescu a depășit opoziția prin orientarea spre poziția heraclireană. Luceafărul nu cunoaște numai o naștere, ci mai multe și din diferite elemente opuse. Lui nu-i este străină lumea sensibilă, mișcătoare, materia cu devenirea ei fără scop. Iată o altă ipostază : „Ca în cămara ta să vin, / Să te privesc de-aproape, / Am coborît cu-al meu senin / Și m-am născut din ape". Opoziția „senin" — „ape" nu desemnează opoziția dintre static și dinamic, ci dintre lege și fenomen. Esența devine esență prin fenomen, devine obiect al cunoașterii tot prin fenomen. Dar opoziția nu-i absolută. „Seninul" desemnează, de asemenea, calmul, inalterabilul. În nici un caz staticul, închiderea. Este compatibilă esența hyperionică cu dinamicitatea ? Dacă-i citim natura cu ochii modelului epistemologic care l-a zămislit, da. Hyperion este al contrariilor celor mai diferite și de aici și multiplele lui ipostaze, ireductibilitatea lui la una sau alta din acestea. El este al contrariilor care urcă pînă la universalitatea contrariilor, care își pune contrariile ca lege ireductibilă.

Luceafărul a coborît cu esența sa, cu seninul, cu seninul sferei opuse „cercului strimt" și s-a născut din ape. Pentru a sublinia multiplicitatea dialectică a apei, Eminescu folosește pluralul : ape. Deci Hyperion s-a născut din ape, iar nu din apă. Pluralul, prin urmare, conduce la o geneză autentică, în timp ce singularul la împietrire. Paradigma heraclireană comandă existența lui Hyperion. Determinațiile „senin" și „ape" un deasupra mergător care merge efectiv și vizibil : se mișcă așa cum se mișcă și apa (= apele), dar după o lege care transcende legea apei : „cu al meu senin". Luceafărul a coborît din sfera sa pentru a-și da o determinație nouă, pentru a determina nu numai în plan categorial-logic, ci și existențial-ontologic, o determinație care să-i probeze determinația universală, tăria ei, forța ei creatoare. Legea trebuie să biruie mereu haosul, să se afirme mereu ca hotar al ei, ca hotar care se mută din și prin contrarii ; să biruie dezordinea, mișcarea fără sens. „Am coborît cu-al meu senin". Prin urmare, nu s-a degradat prin coborîre, nu s-a înstrăinat de esența sa, ci a coborît cu ea. Avem cea mai adîncă exprimare a unui mod dialectic de a înțelege esența universală. A coborît cu seninul în ape, și în felul acesta a intrat în relație cu elementul opus. Nașterea ține de relația care guvernează contrariile : senin-ape. Și s-a „născut din ape" pentru că legea a realizat coincidența contrariilor : senin (= lege universală logică, în faza logică, dar deschisă de un model dinamic) — ape (= lege particulară în faza empirică, fenomenologică). Din această coincidență a contrariilor s-a născut Luceafărul apt să privească „de-aproape" făptura cu chip omenesc. El este un universal deasupra mergător, un universal care merge senin (și în virtutea seninului), dar merge și ca apa, curge ca și apa. Universul Luceafărului este universul dinamic : senin-ape. Apa la plural (ape) a introdus dinamicitatea nouă universalului. S-a realizat o autentică performanță heraclireană a sporirii ființei prin sine, a devenirii Logos-ului.

ION STROIE ■

Argument

Investiții în tradiție și conștiință

O cultură națională cu adevărat întemeiată nu se face numai cu creatori, ci și cu o solidă conștiință a tradiției. Istoria culturii devine, dintr-o asemenea perspectivă, la fel de importantă — dacă nu chiar mai importantă — ca și faptul de cultură viu. Impulsul de a conserva, de a cataloga, de a conserva este propriu oricărei culturi, din chiar momentul trezirii ei la conștiința de sine. De aceea, se poate spune că maturizarea celei dintîi este în fapt și maturizarea instrumentelor ei de lucru : istoriografice, bibliografice, de tot felul. Am reformulat toate aceste lucruri, știute și, din fericire, demult statuate ca principii călăuzitoare, nu un scop mai puțin teoretic: cu scopul de a saluta primele realizări dintr-o întreprindere de importanță capitală a folcloristicii românești, datorată cercetătorilor din **Institutul de cercetări etnologice și dialectologice** din București. Este vorba despre **Colecția națională de folclor**, monumentală încercare de inventariere, tipologizare, clasificare și catalogare a creației populare românești tradiționale și contemporane.

Debutînd editorial în anul 1961 cu volumul **Cîntecul epic eroic**, alcătuit de Al. I. Amzulescu și tipărit de Editura Academiei R.S.R., **Colecția națională de folclor** se găsește acum în fața celui de-al doilea pas al său, odată cu apariția volumului al doilea — **Balada familială** (1963), apărut sub aceeași egidă și purtînd aceeași semnătură.

Lucrarea, în ansamblu, este estimată a ajunge la circa 50 de volume. Ea finalizează o cercetare de teren desfășurată timp de peste jumătate de veac (dacă socotim echipele lui Constantin Brăiloiu drept moment al instalării unei metodologii științifice în domeniul culegerilor de folclor, o muncă de ordonare, clasificare, valorificare a acestei uriașe colecții (ce numără la ora de față peste 100 000 de piese!), o muncă de peste un deceniu de activitate a Institutului de cercetări etnologice și dialectologice (1969—1980). Dincolo de marea sa valoare documentară și operațională (Colecția va constitui o bază cvasiexhaustivă pentru viitoarele studii sistematice, istorice, comparative asupra folclorului nostru), lucrarea este și întruparea visului atîtor cărturari români preocupați de destinele acestui tezaur unic și, în același timp, vulnerabil prin neglijare: de la Alecsandri la Caracostea, de la Hasdeu la Densușianu, George Breazu, Brăiloiu ș.a. Ea ordonează materialul publicat de-a lungul timpului haotic, în colecții răzlețe și nu întotdeauna alcătuite după criterii cu adevărat științifice, alături de care se include materialul folcloristic „la zi", mergînd pînă în 1970.

Echivalentă unei ediții critice „de autor", **Colecția** este o sinteză pe genuri, specii, motive a tuturor sectoarelor creației noastre literare populare. După cîntecul epic eroic și balada familială, volumele următoare vor oglindi literatura legată de naștere, nuntă, înmormîntare, poezia obiceiurilor, proza populară, teatrul folcloric (volum realizat de Centrul de studii etnologice din Iași), ghicitorile și proverbele populare (tipologizate și sintetizate de cercetători clujeni, într-o frumoasă colaborare cu ICED — București). Trebuie adăugat de asemenea că, întregind eforturile specialiștilor în problemele literaturii populare, tot în cadrul Institutului bucureștean, sectorul de muzică și coregrafie realizează o amplă lucrare paralelă de tipologizare a **cîntecului popular**, de a cărei publicare se ocupă Editura muzicală. Mai mult, în aceeași linie de preocupări, casa de discuri Electrecord a elaborat primele discuri dintr-o serie de restituiri ale unor **documente** de artă muzicală populară — înregistrări autentice, mai vechi (folosind chiar și celebrii „cilindri" ai lui Constantin Brăiloiu) sau mai noi. Așadar, un adevărat tezaur sonor este pe cale de a prinde viață.

Alături de satisfacția noastră de a asista la începuturile de bun augur ale unui drum indispensabil pentru cercetarea etnologică națională, ne permitem însă să avansăm și temeiul unor îngrijorări, legate mai ales de **ritmul de apariție a tomurilor Colecției naționale de folclor**. Credem că este un aspect asupra căruia trebuie să medităm. Ne îngăduim a sugera chiar și o soluție — de domeniul evidenței dealtfel : preluarea de către mai multe edituri a sarcinii de publicare a **Colecției naționale de folclor**. Sînt investiții necesare, pe care consolidarea unei platforme culturale și de conștiință națională autentică le rambursează în timp, prin temeinicia viitoarelor lucrări de referință asupra artei noastre populare, lucrări de care avem nevoie și cărora avem datoria să le netezim drumul.

TANIA RADU ■

CAP LIMPEDE

cît și de intelectualitatea universului reconstituit").

Aproape două pagini sînt dedicate scenelor băcăuane. Carmen Mihalache-Popa consemnează — cu obișnuitul său aplomb — recenta premieră a Teatrului de animație „Licurici" din oraș cu spectacolul **Crăiasa fără cusur**, de G. Călinescu, iar George Genoiu realizează un documentat panoramic critic asupra stagiunii teatrale precedente, intitulat **Stagiunea teatrală între eveniment și rutină**. Subsolul paginilor revistei are aspectul divers și sprințar al unui „magazin", alăturînd traduceri (proză de H.P. Lovecraft, un roman polițist „pentru copii" de Paul-Jacques Bonzon publicat în foileton), restituiri de istorie literară — Vasile Pârvan, văzut în ipostaza de Președinte al Comisiei naționale române de Cooperare intelectuală, o istorie a fotbalului băcăuan (așezată totuși cam la întîmplare chiar în paginile literare), file din **Jurnalul de război** al lui Nicolae Costăchescu, ș.a.m.d. La capitolul traduceri, se cuvine să salutăm prezentarea (lui Ion Ianoși) și traducerea (semnată de Ioana și Ion Drăgănoiu) din **Iroda** lui Vl. Jankélévitch și prezența lui Robert Sabatier cu finalul romanului **Les fillettes chantantes**, în traducerea lui Constantin Pavel.

Suplimentul Caiete botoșănene însoțește numărul 8 al **Ateneului** printr-un frumos profil cultural al orașului de baștină. Personalitățile locului sînt omagiate la aniversare (Demostene Botez, doctorul Mihai Ciucă), sînt prezentate cu prilejul afirmării lor peste hotare Gabriel Bită — 10 ani, micul premiat al concursului de plan de la Catanzara — Italia). Sobre, substanțiale, **Caietele botoșănene** își depășesc prin ținută statutul de „supliment", dobîndind autonomia valorii. **(Tania Radu).**

Convorbiri literare. Dezbaterea intitulată : „Trăim în miezul unui ev aprins" deschide ultimul număr al revistei ieșene, numărul lunii august. **Scriitorul — revoluționar de profesie ; Valențele spiritului revoluționar; Valoarea educativă a personajului literar** sînt titlurile intervențiilor semnate de Corneliu Sturzu, Andrei Ioan și respectiv Octav Sireteanu.

Continuă discutarea manualului de limbă și literatură română. Părerile interlocutorilor asupra acestui subiect nu sînt dintre cele mai optimiste...

Ecaterina Țarălungă semnează un amplu articol despre **Vianu și problemele esteticii** și este cel puțin salutar faptul că o publicație de talia „CONVORBIRILOR" se apleacă asupra complexității marelui profesor și intelectual care a fost Tudor Vianu, personalitate cam intrată în umbra unui ciudat con al uitării în ultimii ani.

Un „panoramic editorial", o pagină „magazin", un grupaj de traduceri din lirica universală, precum și suplimentul în patru pagini frumos machetate „PAGINI BUCOVINENE", editat în colaborare cu Comitetul județean de cultură și educație socialistă Suceava — iată numai cîteva repere de lectură ale unui interesant număr al revistei. **(H. Pătrașcu)**

Familia. Ultimul număr al revistei bihorene de cultură stă sub semnul măreței sărbători naționale a poporului român, 23 August. O relevă atît grupajul de poezii semnat de Al. Andrițoiu, versurile lui Alexandru Magereanu, Eugeniu Nistor, Ion Davidescu, Viorel Horj, Mircea Gozaru, Ion Nicolescu ș.a.

Paginile dedicate artelor se ocupă mai ales de fenomenul teatral — cronici la spectacolele **Nu ucideți caii verzi** de Radu Ilimovici la Tîrgu Mureș, și **Școala nevestelor** de Molière la Oradea — făcînd însă și un bilanț al încheiatei stagiuni a filarmonicii orădene.

O interesantă cronică-eseu semnează Cristian Popișteanu la volumul **De la statul get-dac la statul național unitar**, de Mircea Mușat și Ion Ardeleanu. Și mai semnalăm, în încheiere, grupajul de cronici semnate de Ion Simuț, Crăciun Bejan, Virgil Podoabă și Cornel Ungureanu pe marginea meritatei restituiri din opera regretatului Ovidiu Cotruș, **Meditații critice. (Horia Pătrașcu)**

În pragul toamnei

Fotoreportaj de Elena Ghera

29 august, ziua în care am fost în comuna Nuci, o zi luminoasă și calmă, cum numai zilele de început de toamnă pot fi, părea ca o revanșă pentru vara care a trecut, potrivnică oamenilor și pămîntului. Mai mult decît o vară, între cerul pe care nu se zărea nici un firicel de nor și pămîntul ars de soarele care parcă vroia să pîrjolească tot ce era verde, mai apoi între cerul din care s-a năpustit o grindină care a lăsat în urma ei hectare întregi de coceni de porumb fără viață și pămîntul pe care îl aveau în grijă au stat de pavăză oamenii, calmi, îndîrjiți, niciodată descurajați, cu știința, priceperea și munca lor și mai ales cu convingerea deprinsă de milenii că pămîntul a fost născocit pentru a fi muncit cu brațele, udat cu sudoare și îngrijit ca un copil.

Mai de curînd, oamenii din Nuci, și nu numai ei, au învățat că nefirescul naturii, dacă ea poate fi vreodată astfel, poate și trebuie prevăzut și combătut.

Comuna Nuci are 4 360 de locuitori. Fiecărui locuitor apt pentru muncă îi revin aproape 4 hectare de pămînt. Pămîntul este bun, dar n-a fost întotdeauna așa. [illegible] 1976 1 [illegible] compromise de desele băltiri. Cu forțe proprii oamenii din Nuci și-au făcut un sistem de desecări și irigații eficient care aduce apa din Ialomița atunci cînd e nevoie sau o folosesc pe cea din canalele de desecări. Pe lîngă muncile obișnuite, gospodarii din comună au găsit puterea să răscolească pămîntul și să înșire 18 600 metri de conducte subterane. Nimic provizoriu, totul definitiv. Astăzi, sistemul de irigații de pe teritoriul comunei este o bijuterie. Ca urmare a indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, care în primăvara anului trecut a efectuat o vizită de lucru în comună, de a se face totul pentru sănătatea fiecărui metru de pămînt, în vastul program inițiat de partid de a face totul pentru ca fiecare palmă de pămînt să producă cît mai mult are loc și comuna Nuci. Pînă la sfîrșitul anului 1985, întreaga suprafață a comunei va fi amenajată. Pînă atunci, așa cum e firesc, gospodarii din Nuci fac totul pentru a ieși în întîmpinarea cu tot ce depinde de ei, programului inițiat de partid. Printr-un sistem local, tradițional, [illegible]tin și la îndemîna meseriașilor din comună, au fost forate în cîmp 100 de puțuri cu o adîncime de 25 metri. Irigațiile nu mai depind doar de apa Ialomiței. S-a înțeles că premisele unei agriculturi sigure, înseamnă în primul rînd independență față de condițiile naturale.

Toată suprafața [illegible] operativei agricole [illegible] Nuci produce. Ș[illegible] în fața caselor, [illegible] cartofi și sfeclă, în curți se cultivă roșii care merg în mare parte la export și în piețele Capitalei. Mulțumiți de munca lor și de cum este răsplătită, oamenii din Nuci știu că belșugul vieții lor depinde în primul rînd de ei înșiși.

Acum, în pragul toamnei, Ion Zaharia, secretarul Comitetului comunal și primarul comunei, e destins. Greul a trecut. Deși speranțele oamenilor au fost mai mari, seceta a avut totuși efectele ei, planul va fi îndeplinit și chiar depășit la unii indicatori. Cooperativa va încheia anul cu beneficii. Nu așa de mari ca anul trecut, dar cu benefic[illegible] Dacă luna septembrie va fi călduroasă, vor ieși chiar mai bine decît prevede calculul hîrtiei.

Cînd spunem că toată suflarea satului era în ziua vizitei noastre pe cîmp nu exageram cu nimic. La Nuci fiecare știe ce are de făcut și nu numai pentru o zi. La Nuci se fac planuri cu bătaie lungă. Această toamnă este doar o etapă a lui.

OPREA GEORGESCU

Cartea de divertisment

Literatură și profilaxie

Citind însemnările doctoriței Zoe Preda, intitulate **Următorul, vă rog !**, ne-am pus, cu sinceră nedumerire, întrebarea care să fi fost rostul publicării acestui volum sub emblema Editurii „Albatros", cînd mai potrivită era poate inaugurarea unei colecții de divertisment la Editura Medicală. Fiindcă **Următorul, vă rog !** este rezultatul, destul de arbitrar, al încrucișării dintre un manual de deontologie medicală și specia literară a schiței-portret. Este vorba despre „un carnet de însemnări, o invitație la încredere și confidență, un dialog în care medicul și pacientul încearcă să aducă în prim plan nu suferința, ci cauzele..." — ne avertizează editura în prezentarea făcută pe coperta a IV-a a cărții. Fără îndoială, galeria de portrete realizată aici de Zoe Preda (o actriță cam erotomană, un Don Juan, profesor de germană, exilat... la Năsăud, niște bătrîne hărțuite de nurori și feciori fără suflet, un june absolvent și decepțiile lui profesional-sentimentale, o ingenuă fără scrupule, cîteva femei în căutarea echilibrului lor afectiv, un alcoolic inteligent și cinic, tineri fumători blazați înainte de vreme, tinere interesate de probleme de parapsihologie etc., etc.) vădește un ochi pătrunzător, asezind cu fericit instinct amănuntul expresiv atît în ficționomie cît și în psihologia individului. Fără îndoială că povestirile — fie și transcriind situații reale — fac dovada unei reale inventivități la nivel epic. Fără îndoială că toate, dar absolut toate sînt foarte moralizatoare, decantînd faptele și experiențele de viață după principiul agitației vizuale pe teme de igienă (Așa da — Așa nu !). Totuși, acestei cărți, care debordează de material epic, îi lipsește grila estetică prin care acesta să poată fi sublimat în plan artistic. A portretiza la modul : „nas acvilin, puf negru insinuant, mimînd o mustăcioară, scoțînd la iveală un tonus crescut știt andro cît și oestrogen (...) O voce de mezzosoprană cu corzile vocale vibrînd în tonuri joase nu numai prin construcția lor, ci mai ales prin depozitul de nicotină insinuat între celulele endoteliului", atîta vreme cît nu există nici cea mai mică bănuială cum că autoarea ar avea intenții parodice, a dizerta în termeni științifici cînd vrei și, mai ales, cînd nu vrei despre organe și aspectul eredo-familial al migrenei sau despre diagnosticarea „nevralgiei sciatice printr-o hernie de disc postero-laterală, pe fondul unei discopatii preexistente" — iată lucruri care nu înseamnă nici măcar cu un centimetru talentul valorii estetice a volumului Zoe Preda. Experiența ca medic a autoarei nu poate fi pusă la îndoială. Ea răzbate, se salvează, am zice, din balastul trenant al acestei curioase cărți, fără a dobîndi însă și putere de influență asupra cititorului. E drept, orice om sănătos poate fi scutit un bolnav potențial. Nu credem însă că **Următorul, vă rog !** este cea mai profitabilă profilaxie !

TANIA RADU

O satiră îngăduitoare

Pregătindu-ne noi să ne amuzăm, să zîmbim, ba chiar să și rîdem (mărturisim că uneori, doar uneori, ne-am amuzat, am zîmbit și am și rîs), am ajuns să avem la capătul lecturii volumului **Colecționarul de excepții** al lui Dan Plăeșu convingerea că, la urma urmelor, autorul nu este un umorist (nici nu credem că ține neapărat să fie catalogat ca atare) în adevăratul sens al cuvîntului, cît mai ales un scriitor satiric. E drept, acest lucru îl putem afla chiar din subtitlul volumului, **Fantezii satirice**, dar, așa cum am spus, avem să-l descoperim doar la capătul lecturii. Cînd am tras linie și am constatat că n-am prea rîs, n-am prea zîmbit, nu ne-am amuzat. N-avem, deci, motive să-l acuzăm pe autor că nu este ceea ce n-a vrut să fie. Dimpotrivă, fără să ne extaziem, totuși, credem că Dan Plăeșu a reușit să închege, ca într-un mozaic, imaginea oarecum de excepție a unei lumi în care mai sînt, pe ici-pe-colo, chiar și prin punctele esențiale cîteva lucruri de îndreptat, de corectat. Este vorba de-o lume a indivizilor cu interese aparent mărunte, ca în schița **Pe motiv pe Hopa-Mitică**, sau a prostiei agresive, ca în **Sînt sau nu mai superior**, sau a ciubucarilor noștri de toate zilele, ca în **Ua poi, doi poli**. Cu un ochi versat în a surprinde valoarea de simbol a amănuntului, a lucrului mărunt, și cu o permanentă tentație de succintă analiză psihologică, Dan Plăeșu, beneficiind de o scriitură limpede, fără fasoane stilistice, manifestă, totuși, o anume condescendență față de oamenii și situațiile de excepție din „colecția" sa. Cu alte cuvinte, fanteziile satirice nu ard, nu înfierează, ci, cu un zîmbet subțire, abia apărut în colțul buzelor, parcă a tristețe, parcă a nemulțumire, ne atrag atenția asupra clitorva din neregulile zilnice ale vieții. Cititorul, în consonanță cu autorul, zîmbește întocmai, adică subțire, puțin amar, puțin îngăduitor, dar zîmbește. Și, amănunt extrem de important pentru o carte de divertisment, citește, fără efort, dar cu folos.

VICTOR NIȚA

Rareori interesant, niciodată în profunzime

„Sărutul Afroditei" ....și alte schițe umoristice" — își subintitulează **Lucian Petrescu** recentul volum (Editura Albatros, 1983). Fără a fi răutăcioși, îndrăznim a afirma că dacă, într-adevăr, pe lîngă „Sărut" mai sînt și alte **schițe**, umorul este mai greu de dibuit... !

Și asta nu atît din pricina situațiilor în care autorul își poartă personajele (fără îndoială că un anumit umor de situații există în proza sa, vom vedea imediat), cît din pricina unui stil esențialmente descriptivist, de multe ori obositor la lectură ; din pricina unei stranii pasiuni pentru platitudine. Iată cîteva mostre : „O energică acțiune de creștere a aricilor pe lîngă gospodăriile oamenilor ar ridica moralul acestor animale atît de utile, zdruncinat de amplificarea șireteniei vulpilor, care, pentru vînarea lor, nu se jenează să apeleze la cele mai mișșave metode...", sau : „Pe la miezul nopții ospătarul s-a prezentat cu nota de plată, întocmită mai mult ca sigur după ultimele cuceriri ale aritmeticii. (Dealtfel acesta este locul unde se experimentează, înainte de a fi generalizate, cele mai moderne procedee de calcul numeric)"... etc. (Am citat din **„Prietenul meu Pahonța"** și, respectiv, **„Să creștem speciile pe cale de dispariție"**.)

Spuneam mai sus că există un umor de situații la Lucian Petrescu : în **„După un sfert de veac"**, un tip care primește citație pentru a se prezenta la procuratură, după ce trece prin toate chinurile și sudoarea anticamerei, descoperă că procurorul care i-a trimis citația este un fost amic cu care nu se mai văzuse de 25 ani... în **„Spovedanie"**, un alt tip, care ajunge întîmplător să-și facă o meserie din a anunța rudele decedaților de moartea acestora, ajunge în final să-și ofere serviciile chiar... tatălui său (există un umor macabru, fără îndoială, și este de celitate în acest caz). În **„Activitate nocturnă"**, un bătrîn observator maniac, înregistrează cum cineva forțează un balcon. Strigînd „hoții !", va constata cu stupoare că intrusul nu este altul decît proprietarul, intrarea prin balconul apartamentului fiind perfect justificată prin faptul că soția își astupase timpanele iar individul, soțul, nu avea cheile la el... ș.a.m.d.

Subiecte comice există așadar în volumul lui Lucian Petrescu, dar, repet, aceste subiecte sînt tratate la modul „relatare-jurnal-gazetă de perete", rareori interesant și aproape că niciodată în profunzime. Umorul lui Lucian Petrescu este **ușor** (fără a fi penibil !), ideile, ntitea cîte sînt, se pierd imediat după lectură.

HORIA PATRAȘCU

O carte cu trei intenții

Nu e nevoie, credem noi, de o perspicacitate deosebită ca, oprindu-ne privirea asupra volumului **Cu ace și alice**, de **Ioan Dumitrescu**, volum apărut la editura **Sport-Turism**, să tragem concluzia că eroii cărții sînt pescarii, vînătorii și întîmplările lor, nemaipomenitele lor întîmplări, povestite și răspovestite, dar ararcori crezute. Aldoma eroilor săi, Ioan Dumitrescu ține să ne asigure în cîteva rînduri, în calitatea sa de povestitor, că întîmplările sînt... adevărate. Multe dintre ele pot fi, fără doar și poate, adevărate, dar asta nu înseamnă că, puse față în față cu minunile baronului Münchausen, ar avea vreun plus de calitate. Dimpotrivă. Poveștile vînătorești și pescărești par să fie mai adevărate, adică mai demne de a fi citite sau ascultate, abia în clipa în care sînt mai de necrezut. Dar, pare-se, acest aspect strict estetic, l-a interesat mai puțin pe Ioan Dumitrescu, așa cum, sîntem convinși, n-a vrut, prin relatările sale, să-l concureze pe vestitul autor al baronului Münchausen. Care au fost, deci, în ultimă instanță, intențiile volumului **Cu ace și alice ?** Una dintre ele a fost aceea de a descrie, cît mai poetic cu putință (este vorba de putința autorului) natura, adică locul de acțiune sau de „muncă" al eroilor. Noi zicem că, existînd în literatura noastră cîteva zeci de pagini în care natura este descrisă dumnezeiește, Ioan Dumitrescu trebuia să renunțe la această intenție din capul locului. Cu alte cuvinte, ca să zicem așa, trebuia să reziste unei astfel de tentații. Rău a făcut că n-a rezistat. O altă intenție a fost aceea de a stîrni hazul prin ineditul întîmplărilor. Pe-alocuri, să recunoaștem, reușește. Dar numai pe-alocuri și obiectivi fiind, cu larga contribuție a cititorului care trebuie neapărat să treacă peste amănuntele și descrierile plictisitoare. În fine, o altă intenție a fost aceea de a ne convinge că pescuitul și vînătoarea sînt două nobile pasiuni. Ei bine, i-am adresa autorului o singură întrebare : ce este verde, are 40 de picioare, merge prin pădure și cîntă ? Dacă nu știe, îi dăm tot noi răspunsul : corul vînătorilor. Adică să ne permită să-i spunem că toată lumea știe cît de nobile sînt cele două pasiuni. Alte intenții, în această carte, n-am dibuit și... n-am vînat.

VICTOR NIȚA

O carte care surîde

Flavia Buref este o veche cunoștință de a noastră din primele filme cu atmosferă profesionistă adevărată. Ne-o amintim din **Dincolo de brazi** și mai ales din **Setea**. Nu a fost o prezență actoricească de primă mărime. A realizat emisiuni de televiziune, a scris texte de muzică ușoară și încet-încet a dispărut din conul de lumină al actualității împotriva unor eforturi vizibile de a-și face din cînd în cînd cunoscută prezența și activitatea greu de definit în spațiul artei. Iat-o publicînd acum amintiri de la începuturile televiziunii la noi. Un volum neașteptat întrucît nu ne aducem aminte să ne fie legată în memorie activitatea televiziunii de numele fostei actrițe de cinematograf. Trecînd peste această nedumerire apreciem aplombul și frenezia stilistică a fostei vedete care plonjează într-un domeniu memorialistic dificil, cu talent și cu expresivitate. Multe din întîmplările povestite sau mai bine-zis relatate de Flavia Buref au culoare și nerv, .au umor și duioșie. Din păcate tot multe din întîmplările relatate sînt prea puțin semnificative - deși se vede strădania autoarei de a le impune ca fundamentale, ca importante. Ele fiind, de fapt, sărace ca semnificație și desigur și ca conținut. O mai atentă selecție a anecdoticii ar fi compus o carte bună, o carte demnă de o vacanță la mare fără insolații.

ADRIAN DOHOTARU

Un timbru aparte

Volumul de povestiri semnat de **Ștefan M. Găbrian, Fotolii și birouașe** (Editura „Albatros", 1983), surprinde și derutează în egală măsură.

Surprinde prin inteligența scriiturii, prin crearea unor anumite personaje — a unei anumite lumi — absurde ; derutează prin absența aproape totală a unui umor de adîncime, autorul preferînd se pare mai mult acel umor de replică sau denumiri pitorești, creînd în întregul prozei sale de aici o lume stranie, dar facilă de prea multe — nepermis de multe ! — ori.

În orice caz, proza lui Ștefan M. Găbrian are un timbru aparte ; o spunem cu toată convingerea. Are **un farmec** chiar, posibil a fi gustat numai la lectura în totalitate a volumului. De multe ori, sub aparența banalității a subiectului, se ascund observații ascuțit-caustice, realiste. Alteori însă, nimic nu salvează povestirea de plictis.

...un inginer capabil, ajuns director, își ia nasul la purtare **(„După ce i-a ajuns cuțitul la os")** ; un obelisc este înălțat în memoria celui care, din imprudență, a aruncat în aer o benzinărie a cărei construcție fusese comandată de un „șef" **(„Obeliscul")** ; este schimbat un director al unei grădini zoologice **(„Ionopescu rezolvă chestiunea")** ; avatarurile unei comisii care nu poate descoperi de ce curg toaletele într-un bloc nou construit **(„Comisia de expertiză")**. Iată numai cîteva subiecte ale unor povestiri al căror final se cufundă în banalitate.

În alte povestiri însă, Ștefan M. Găbrian, impune. Aș reține, de pildă, acea poveste nostimă, deși cam pedant acuzatoare, intitulată **„Dragi bibelouri"** (doi foști colegi de facultate se reîntîlnesc în situații care îi opun ; observații foarte pertinente). O nenorocită de baltă ce nu vrea cu nici un chip să dea pește, îl prilejuiește autorului o frumoasă etalare a veridicului, o reușită schițare a unei lumi restrînse, izolate în sine : **„Să cînte muzica, dumnilea, vara"**.

Dar mai ales una dintre povestiri ne face să credem că Ștefan M. Găbrian este unul dintre acei scriitori de la care ne putem aștepta la spectaculoase surprize : **„Necazuri de simbătă"** (un medic vrea să o „șteargă" de la dispensar, fără a fi remarcat, să ducă la oraș un coșuleț cu smeură). O bijuterie, o mică, să-i zicem, capodoperă a genului, de o desăvîrșită precizie a observației psihologice și realiste ; admirabile schițe de portret realizate cu o maximă concentrare.

HORIA PĂTRAȘCU

Umor TV ?

Umorul lui **Ion Dianu** (**„Toate-s vechi și nouă toate"**, Ed. Sport-Turism, 1983, colecția Cartea de vacanță), vine dintr-o evidentă predispoziție la... ris. Autorul vede, pur și simplu, observă apoi, își alege adică „victima", pentru ca în momentul imediat următor să țîșnească „jetul" imaginației, iar faptul divers să devină trambulină către situații comice. Un bărbat între două vîrste, înfofolit și încărcat de bagaje vegetează într-un compartiment de clasa a doua supraîncălzit. Pînă aici aproape nimic comic. Ion Dianu îl „lipește" însă victimei deîndată o biografie (imaginară) pe cinste : individul își duce viața (citește, verile) de băștinaș constănțean din tren în tren, din oraș în oraș, pentru a face loc în casa lui de la malul mării „prietenilor" și familiilor lor, care nu-l uită niciodată la vremea asta a anului. Un administrator de bloc, pisălog, chițibușar și lozincard — cunoașteți specia ! — regizează un număr de pantomimă pe teme de „muncă voluntară", luat în serios numai de lopățica unui bebeluș. Un inginer are mania invențiilor (cunoașteți și această specie, desigur !). Într-o bună zi, inventează un robot muzical care înregistrează, interpretează și transcrie pe portativ orice compoziție, direct din geniala minte a compozitorului. Numai că nu întotdeauna compozitorii sînt genialî... Se naște astfel o povestire lungă (cam lungă !), care merită însă a fi pomenită fie și numai pentru o perlă de portret cum este acesta : doamna Dorela Doina Doinaru, compozitoare, cu „figura ei de gîscă pedagogă, severă ca o taxatoare de tramvai".

O mai atentă selecție a textelor, eliminînd încercările de gust îndoielnic, cum sînt **Idilă**, **Turism sentimental**, sau experimentul de imprumut — **Telegrame**, **Loz în plic** folosind tehnici caragialești — ar fi putut face din cartea lui Ion Dianu o scrisoare de acreditare a unui foarte bun umorist. Deocamdată însă, **„Toate-s vechi și nouă toate"** rămîne o agreabilă carte de vacanță și de ce nu, un titlu de consultat pentru realizatorii emisiunilor de umor TV.

TANIA RADU

Năravuri moderne

„Există nenumărate procedee de a scrie umor, ne asigură Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu. Cea mai uzuală metodă, zic tot ei, este să scrii... fără metodă ! Adică așa cum îți vine. Și de multe ori îți vine bine".

Cunoscuți mai mult ca autori de texte de muzică ușoară, mai apoi ca autori dramatici (piesa lor, **Frumoșii marilor orașe**, o piesă construită în atmosfera romanului Frumoșii nebuni ai marilor orașe al lui Fănuș Neagu, continuă să se joace cu mare succes de casă la teatrul din Brăila), ei își diversifică acum activitatea publicistică, semnînd, tot împreună, două cărți de umor : **Fiecare cu ale lui**, apărută în colecția „Cartea de vacanță" a Editurii Sport-Turism, cu o prefață de Ion Băieșu, și **Vecinii din consiliștii**, Editura „Cartea Românească", prefațată de Fănuș Neagu, el însuși un distins hîtru bun de glume. Umorul lui Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu începe cu autoumorul, ei plonjînd astfel direct în arena rîsului, implicîndu-se în substanța cărților : „De ce scriem împreună ? Pentru că, se explică autorii, frumusețea lui, plus urîțenia mea, împărțit la doi, dau un om agreabil și nicidecum un om bun de luat la palme sau, cum ar spune Fănuș Neagu: bun de confecționat un pardesiu din pumni". Tonic, pe alocuri sprințar, capabil să smulgă hohote de rîs, ca în **Despre muzică**, de pildă, umorul din cele două cărți vizează unele dintre năravurile lumii moderne : parazitismul, mita, escrocheria, corupția, ignoranța față de păstrarea nealterată a naturii, obtuzitatea la nou, snobismul, invidia, superficialitatea și încă am mai înșira dacă nu ne-ar apuca un fel de îngrijorare la constatarea că defectele lumii dintotdeauna sînt atît de numeroase. Dar funcția umorului este să la în răspăr aceste defecte ale naturii umane, să le aplice terapia rîsului, a dezaprobării, a intoleranței, în scopul unei higiene sociale, a unei dezinfecții morale. Citindu-le cărțile te simți parcă făcînd parte din acceași instanță a binelui și aproape că te bucuri cînd constați că autorul năravului a fost adus sub lupa sațirei, la judecata publică. Și în raport de comicul situației, de nivelul de înrădăcinare a răului, simți uneori nevoia că umorul ar fi trebuit să fie mai substanțial, să muște pe măsură. Autori inventă situații limită pentru a-și obliga eroii să se demaște fără să vrea, să-și reliefeze acele trăsături de caracter care le arată adevărata lor față, strîmb conformată de cele mai multe ori (**v. Sinceritate în piață**). Sigur să o prea mare inventivitate, dorința de a transforma totul în umor generează și un pericol : alunecarea cu ușurință în banal, în contrafacere. Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu știu însă să ocolească la vreme astfel de anafoare, pentru că umorul lor ancorează în zone în care ei se află ca **stare de fapt**, generat de întîmplare, iar pana lor îl narează cu talent, îi potențează hazul conținut.

Cele două cărți sînt o reușită a genului, așa încît îl cred pe Ion Băieșu cînd cu umor spune că a fost nevoit să-și revizuiască substanțial istoria rîsului de la origini pînă în prezent, în vederea adăugirii, se înțelege, și a acestor doi redutabili umoriști.

N. GRIGORE MARĂȘANU

atelier literar

• G. Dumitrescu

I. Aldarue : Nu sînt nici acum lucruri noi, din păcate. (Mulțumiri pentru carte).

L. Bubocescu : Întîmplarea e frumos povestită și de data asta și, desigur, are darul de a stîrni îndepărtate amînturi. (Trebuie să recunoaștem însă că, în privința fanteziei și inventivității „șotiilor", generația dv. ne-a întrecut cu cîteva „lungimi" bune !...).

N. Mirea : Vă mulțumim pentru semnalare (a fost o confuzie între Dana și Nana...).

G. D.-D. : Cum era de așteptat, nu sînt încă noutăți. La întrebarea în legătură cu editura nu vă poate răspunde decît editura însăși.

Cristina Drăgan : Pagini interesante, promițătoare, de lirism inteligent („Insula", „Ipoteză", „Cumpărați-vă").

Bianca : Nu se văd încă semne de înnoire și progres. Ceva, în „Basorelief".

C. C. Ciortan : Se confirmă, în parte, bunele promisiuni anterioare, deși, uneori, în noile texte, se ivesc goluri de sens, alunecări în vag și ambiguu, în „doi peri" (care ar face necesar un plus de efort spre limpezime, spre o decantare mai deplină; mai exigentă). Se pot menționa : „Irealitatea serii", „Printre viscoase", „Altfel viața". Dar unele părți din manuscrise rămîn indescifrabile : trebuie să faceți ceva pentru înlăturarea acestui neajuns. (Iar semnătura — lizibilă ! — face parte și ea din fiecare text trimis, nu-i așa ?, spre a fi tipărit — chestiune elementară !...).

Guță Ștefan : Cele două schițe indică o abordare greșită, aberantă, nesocotită, a creației literare. Nu se pot aștepta rezultate demne de interes, pe o asemenea cale.

I. Nistor : O serie de pagini interesante, cu un freamăt discret. Uneori, însă, expresia e cam palidă, șters, „mîncată" (în sens foto) și nu traduce exact, exhaustiv, gîndul, ideea (de ex., formula „vestoane mobile"). De menționat : „Legendă", „Calendar", „Vestoane mobile".

A.A. Silvan : Condeiul din scrisoare e subțire, inteligent, lucid ; el se exprimă cu simplitate, naturalețe, bun-simț, cu preocuparea proprietății termenilor, a expresivității și deplinătății mesajului. El promite evoluții demne de atenție în sfera treburilor literare. În mod ciudat, condeiul din versuri (începînd cu pseudonimul !) abandonează în cea mai mare măsură aceste însușiri valoroase, în favoarea unui mimetism artificios, în goană după „efecte tari", cu orice preț epatante, pline de violențe și siluiri de limbaj, de ostentație de gust îndoielnic, de stridente metafore de eprubetă, etc. (cîteva exemple, la întîmplare : „cu laptele urinei" !?, „dinții lor vopsiți în anestezic" ? !, „durere mov", „să aplaude lesos" ? !, „cerul mirosea a lipitori și fringhie" ? ! — de ce nu a nasturi și parmezan, a cazmale și glaspapir ?... etc. etc.). Printre considerațiile înțelepte din scrisoare, se vorbește de așa-numita „destipire de aberația lirică". E o preocupare întru totul justificată, căreia trebuie să-i acordați în continuare prioritate, pentru a aduce și în versurile și metaforele dv. firescul, congruența, plauzibilitatea, proprietatea organică etc., care dau preț și perspectivă rîndurilor din scrisoare. (Mai ales că, în căutarea obsesivă a extravaganțelor șocante, se pierde, nu o dată, pînă și minima atenție pentru salubritatea elementară a exprimării : „groaznică ea", „frica cuvîntului", etc.). Cîteva pagini, mai puțin afectate de metehnele pomenite, ne îngăduie să sperăm în rezultate viitoare din ce în ce mai bune („Cu dalta", „La țară", „Chemări" 2, „Proiect de zi" — necesitînd însă și ele decrasări amănunțite).

M. Chertic : Nu e vorba numai de muncă de Sisif, ci, în primul rînd, de o mare experiență prealabilă, o experiență multiplă : de viață, de lectură și studiu, de „meserie" narativă. Și, firește, înainte de orice, de talent !

Alex. Nistor („Autoportret"), **Franz Bayer** („Sînge nevinovat"), **Emil Smara, Pavel Plăieșanu, Simona Pavel, Călin Nebunul, Cecilia Bucur, I. Pițoiu-Dolj** (ceva, în „Lex", „Aqua forte", „Totdeauna"), **G. Livadaru, Gh. Căpitan, Filip Kőllo, Ion Geolgău** (ceva, în „Culori"), **Radu Dan, I. A. Pandrea** (în mare parte indescifrabile), **Felin A., C.D., Teodora Cristea, Mina Dorat, Vilius :** Încă nu putem trage concluzii. Reveniți.

Rodica Stanciu, Alex. Botca, Petrică Pricop, B. Mircea, Dida D., Gabriela S. Stroe, Vasile Tomai, Nelu Sintioan, Ioan Virgil Horea, Mircea Firuț, Dumitru Băescu, Nicolae Alexan, Nicolae Cristian, Gh. Mihalcea (nu, nu merită să mai continuați), **M. Tr. Tr. — Găvojdia, Niculina Stoica, I. T. Maria, Mircea Popovici** (parțial indescifrabil), **Ecaterina Priboi, Gh. Vieru, Leonard Mușat, Mielu Cazan, Marin Chiva, Gh. Stoica, Const. Muraru, Panait Ștefan, M.C. Bistrița, Victor Sârbu, Celia Antoniu, Daniel Enculescu, Dimitrie Tudor, Colea Norea, E. Selena, E. Lupan, Sorin Negru :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

REVENIRE

Asemeni
Bunilor străbuni
Voi reveni
Pe arini de viat
Contopindu-mă
Cu ochii pămîntului
Ce privesc liniștiți
Din fîntînă...

Ina Buculei

GAROAFA GALBENĂ

Îmi mîngîie privirea,
cum doar un vis de copil
s-ar înfățișa ochilor.
Stau nemișcată în timp ce respiră
și deodată
eu știu ceva
ce toți ceilalți nu știu.
Cum oare s-o cuprind cu degetele,
cînd gîndul meu nu poate cuprinde
lumea din care ea vine ?
Dar peste tot ce-n jur se înalță
lumina, lumina ei tainică și
potolită
ca un soare pe care-l ascund
în suflet.

Diana Barbu

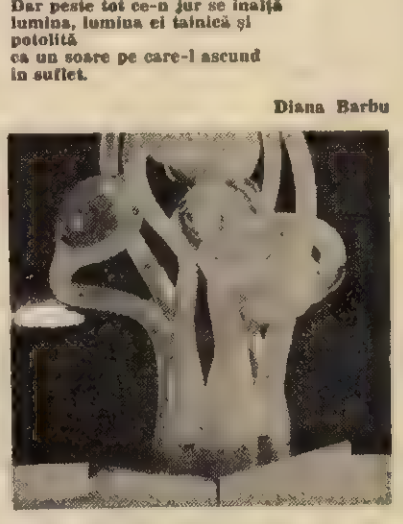

TRISTEȚEA STELELOR FIXE

S-a stins puterea peniței tocite
mulată noaptea în călimară
cuvintele prinse pe sugativă
nu se mai văd invers
fîlfîiri de noapte sub abajur
să-scape de vraja ucigătoare
sînt rănită pînă în suflet
de tristețea stelelor fixe
robite de un cerc de aer
la fel ca și cuvintele frumoase
prinse invers pe sugativă
tristețea stelelor fixe
scîrțîie sub pași cum
cenușa presărată peste o noapte geroasă
peste o noapte cu lună plină.

Viorica Ionescu

CAMUSIANĂ

Să-ți mii turma de nopți
spre steaua
pe care-o inventi singură,
prefăcîndu-te că nu simți
pași
pe urmele tale...
Și să mori, apoi, definitiv,
amenințînd cu întoarcerea...

Lucian Cesina

PLOAIE DIN MEMORIE

Tăcerea ca un os în plus îmi crește-n trup
mîinile îmi sînt încă ude
(am desenat o ploaie din memorie pe
pereții aspri ai celulei)
tu mai porți în brațe
florile uscate
culese din visul cosașului
prin aerul rînced
și parcă te simt
între clipa ce nu s-a sfîrșit
și cea care-a început deja
în liniștea crescută atît de adînc
cum plîngi
ca un copil
în cea mai îndepărtată celulă din mine.

Ioan Lucici

AVEM A NE BUCURA

Avem a ne bucura
că soarele e la locul lui,
Că cerul e deasupra noastră,
Că printre culori se mai află încă albul

Avem a ne bucura
Că mai există sentimente,
Că putem muri iubind
Și că-n primăvară înflorește liliacul.

Avem a ne bucura
Că foamea de viață mai stărue în noi
Și totuși, de cîte ori nu ținem pumnii
încleștați
Ca să strivim în ei tristețea.

Ozana Crăciun

LA CIRC

La circ
la spectacolul de-adio
eram prezentatoarea
eram leul
eram pantera
eram dresorul
eram acrobatul
eram dansatoarea pe sîrmă
eram uriașul
eram piticul
eram clovnul
eram singurul spectator
tăceai —
aplaudam cu...

Dana Mirea

DAN BĂNCILĂ

(Urmare din pagina 9)

fel e istoria pe care o trăiește planeta, decît o succesiune de momente grave și de momente pline de armonie ?

— E adevărat, recunosc, ați făurit adevărate bijuterii din sticlă. Ele onorează orice locuință, orice încăpere. Dar astfel de lucrări sînt apanajul doar al unor ambianțe intime ?

— Nicidecum. Implicarea mea în societate îmi cere să-mi gîndesc arta și în funcție de spații vaste, monumentale. De la început m-a preocupat această posibilitate de a-mi face mai socială arta. De aceea am participat la decorarea unor magazine, — cum e supermagazinul „Mondial" din Tîrgoviște, un ansamblu de lucrări de sticlă, metal, mozaic, marmură, am lucrat vitraliu la magazinul „Muzica" din București, la hotelul din tabăra de la Costinești. Astea sînt doar cîteva exemple. Cred însă cu toată puterea că nu am făcut destul nici eu, nici cellalți colegi ai mei, pentru a ne crea ambianțe care să ne bucure. N-avem încă destule statui, chiar dacă în ultimii ani s-au ridicat cîteva monumente de o deosebită semnificație istorică și artistică.

— Se poate trișa în arta dumneavoastră ?

— Oho, și încă destul de ușor ! E foarte lesne să iei ochii omului, să-l convingi că tot ce iese din mîinile tale e magnific. Sticla e un material spectaculos prin el însuși. El poate să exprime ceva chiar fără voia ta. Însă atunci totul s-ar petrece, așa cum ți-am mai spus, sub semnul hazardului. Dar eu disfid astfel de „artiști" care se lasă dominați de lucrările lor și n-au o viziune clară a țelului operei lor.

— Faptul că în arta dumneavoastră se poate trișa mă duce cu gîndul la gustul publicului. Ce părere aveți despre public?

— Cred că oamenii au bun-gust din bună creștere. Nu cred să existe om care să nu vibreze la frumos, fie el și mai insolit, așa cum îl propun eu. Vreau, însă, să-ți spun că nivelul cultural al publicului nostru a crescut foarte mult în ultimii ani. Festivalul național „Cîntarea României" are un merit fundamental în acest sens. Cu ajutorul lui mulți, chiar dacă n-au ajuns creatori, au reușit să-și formeze un gust estetic, să se apropie de artă cu alți ochi, cei ai omului care înțelege.

— N-aveți totuși uneori impresia că sînteți un deschizător de drumuri ?

— Dar cum altfel ar trebui să fie un artist ? E drept, uneori te întrebi : de ce să fac eu așa și nu altfel ? De ce să nu fiu eu comod și să fac reverențe celui mai primitiv mod de a prisepe arta și să nu mă mai avînt spre necunoscut, pe care să-l cercetez ca un explorator cu destule riscuri ? Dar astfel de întrebări nu mă bîntuiau decît la început. Cu timpul mi-am dat seama că nu există pentru mine bucurie mai mare decît aceea de a ajunge pe tărîmuri ale artei pe care abia le presimțeam și să mă întorc de-acolo încărcat de comori pe care să le dăruiesc oamenilor pentru a le înfrumuseța viața.

O interesantă descoperire arheologică

În cursul unor săpături efectuate în această vară în vederea amenajării unui nou motel în rețeaua „Centrocoop", Elena Giurgiucanu, președinta cooperativei de producție, achiziții, desfacere de mărfuri Mangalia, a observat că ies la iveală o serie de morminte, drept pentru care a anunțat muzeul din localitate. Bineînțeles, lucrările au fost aistate, la fața locului deplasîndu-se specialiști din Mangalia și din Constanța. Cu acest prilej s-a constatat că este vorba despre o necropolă, datată — deocamdată — între secolele II—VI e.n.

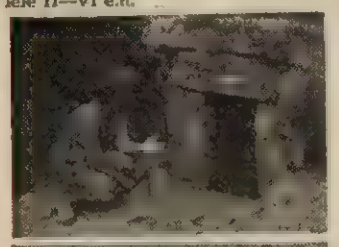

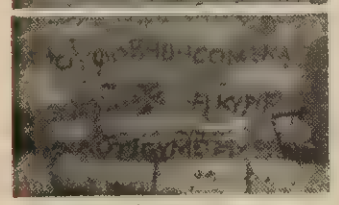

Prezentăm cîteva amănunte privind unul dintre morminte (care, pentru importanța sa istorică, va fi conservat). Amplasamentul necropolei se situează pe șoseaua Mangalia—Albești, la ieșirea din oraș. Principalul mormînt a aparținut familiei Someca. Printre obiectele inventariate se află : o statuetă din bronz, sticluțe cu uleiuri, podoabe din aur, o candelă din aramă, o oglindă etc. Au fost deshumate și numeroase schelete umane (Em. V.)

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

TOPUL MUZICII TINERE

Talon de participare nr. 1

septembrie 1983

Topul Cenaclului Flacăra

Clasamentul realizat a fost întocmit pe baza scrisorilor primite în ultima săptămînă. Reamintim cititorilor noștri că pot trimite opțiunile pe adresa redacției, sub mențiunea Topul Cenaclului Flacăra, alăturîndu-le talonul de participare. Configurația topului este următoarea :

	Piesă	Interpret	Autor	Punctaj
1.	Antiprimăvară	Vasile Șeicaru	Vasile Șeicaru	836
2.	La nunta ta	Ștefan Hrușcă	Ștefan Hrușcă	827
3.	Totuși, iubirea	Májay Győző	Májay Győző	451
4.	La o cană cu vin	Ecoul	Ecoul	403
5.	Crescătorul de cai	Poesis	Poesis	400
6.	Da, da, da	Andrei Păunescu	Trio	387
7.	Mărturie	Ducu Bertzi	Ducu Bertzi	379
8.	Să ne iubim	Gil Ioniță	Gil Ioniță	372
9.	Poporul român, Opere complete	Valeriu Penișoară	Valeriu Penișoară	370
10.	Dor de Eminescu	Alexandru Zărnescu	Alexandru Zărnescu	165

Așteptăm în continuare propunerile dumneavoastră.

Un muzeu in labirint

Variațiuni pe tema lui Don Juan (I)

E spaniol Don Juan?

Din cele trei mituri moderne care au valoare universală, Don Juan, Don Quijote și Faust, două au fost date lumii de Spania.

Dar sînt autori spanioli care consideră că Don Juan nu este un tip spaniol și cu atît mai puțin andaluz. El s-a născut, în legendă, în Spania, în timpul lui Velásquez, dar contrazice, de fapt, caracterul spaniol. Astfel, într-o carte pe care am citit-o recent, autorul, Gregorio Marañon, susține, cu argumente nelipsite de interes, că eroul lui Tirso de Molina e străin de spiritul epocii în care și-a făcut apariția. Firește, nopțile andaluze, saturate de mirosul suav și păcătos al florilor, și străzile misterioase reprezintă decorul ideal pentru Don Juan. Popularitatea celebrului seducător nu e străină de ele, cum nu e străină de certurile lui cu statuile morților și de modul său ireverențios de a le trage de barbă. Dar toate acestea, se pare, nu sînt decît accesorii ale legendei. Ele nu ating miezul danjuanismului și destinul lui Don Juan (care este unul singur: acela de a alerga mereu, din experiență în experiență, din succes în succes și din eșec în eșec). Într-adevăr, a-l reduce pe Don Juan la pălăria cu pene și la aventurile amoroase înseamnă a-l reduce la o problemă fiziologică.

Foarte bine, veți spune, dar de ce nu este Don Juan spaniol? Pentru că (ai se explică) amorul spaniol era îngrădit, cel puțin în acea epocă, de multe prejudecăți care îl apropiau mai degrabă de austeritate și misticism. Spaniolul avea cultul onoarei, împins pînă la violență și, dacă era necesar, pînă la crimă. Lope de Vega, Calderon, pot fi consultați în această privință. Or, ce altceva este Don Juan decît un etern profanator al onoarei? În ciuda aspectelor ei pitorești, în Andaluzia, unde domnea iubirea cavalerească, sclavă a onoarei, Don Juan (ni se sugerează) nu putea să pară decît un străin venit din alte locuri sau din alte timpuri.

Ce-i drept, îl întîlnim pe Don Juan și în Grecia și în Roma antică. Alcibiade, care se lăuda că nici o femeie nu-i rezista, n-a fost un Don Juan? Și dacă ar fi fost scriitor, ce altă carte ar fi scris Don Juan dacă nu „Arta de a iubi" a lui Ovidiu?

Și totuși: cum să ne explicăm cariera lui Don Juan tocmai în Spania? Obiecția e posibilă. O amîn deocamdată numai pentru că mai există un argument, nefolosit de autorii care neagă caracterul spaniol al seducătorului din Sevilla, dar care, mie cel puțin, mi se pare cel mai convingător: prăpastia care-i separă pe Don Juan și Don Quijote.

În fond, adevăratul mit spaniol consacrat iubirii nu este cel al lui Don Juan, ci al lui Don Quijote. Cînd cavalerul se decide să plece la drum, el se gîndește că o iubită îi este necesară, „căci un cavaler fără dragoste este un copac fără frunze și fără fructe, un trup fără suflet". Îi este necesară pentru a da un sens și un scop triumfurilor sale. El își amintește atunci de o ființă de care altădată fusese îndrăgostit, cu toate că ea nu știuse niciodată nimic. Se numea Aldonza Lorenzo, dar Don Quijote schimbă acest nume cu unul mai poetic, Dulcineea. Cu alte cuvinte, Dulcineea este mai mult un vis, cum recunoaște Don Quijote însuși: „Eu mi-o reprezint în imaginație, așa cum mi-o doresc".

În timp ce Don Juan nu poate prețui o iubire reală, Don Quijote pleacă, prin urmare, la drum în numele unei iubiri plăsmuite, de care alții rîd. Dar ce-i pasă cavalerului că alții rîd din moment ce drogostea îi dă puterea să se bată cu toate morile de vînt? Dulcineea este o iluzie. Dar o iluzie de care depind toate celelalte iluzii. Ar ajunge să dispară ea, pentru ca întreg eșafodajul să se prăbușească. Nici o iluzie nu ar fi posibilă fără iluzia că există dragoste, iată ce spune indirect Don Quijote. Dacă nu sîntem în stare de această iluzie, nu ne vom putea lupta cu nici o moară de vînt. „Dumnezeu știe dacă există o Dulcinee în lume sau nu, recunoaște el; căci acestea nu sînt lucruri pe care trebuie să le verifici pînă la capăt". Și înțelegem de ce nu trebuie verificate pînă la capăt: pentru a nu risca destrămarea, moartea iluziei.

Pe scurt, cum bine a spus Unamuno, întreg eroismul lui Don Quijote vine de la dragostea pentru o femeie.

În schimb, la Don Juan dragostea nu duce, practic, decît la eșecul ei și la o nouă dragoste. La un lanț succesiv de iubiri și de abandonuri. Tot ce poate spera în acest caz dragostea este să se lanseze într-o altă aventură după fiecare cucerire părăsită. Destinul ei este infidelitatea. Și aspirația spre o nouă seducție. Enumerarea, deci. Și, în ultimă instanță, sterilitatea. Pe cînd sublimul și ridiculizatul Don Quijote care își asumă toate iluziile și le trăiește, începînd cu cea mai prețioasă dintre ele, care poartă numele Dulcineii, ne șoptește cea mai tulburătoare poveste de dragoste din toate timpurile. Căci nimeni n-a fost iubit atît de puțin și n-a cucerit atît de mult în numele iubirii.

Don Juan e un cuceritor schivoc; de care femeile se îndrăgostesc invariabil și pe care, invariabil, el le înșală și le părăsește. E un seducător, constant iubit și constant incapabil să iubească. În vreme ce la Don Quijote lucrurile stau tocmai invers. El nu e niciodată iubit și iubește fără încetare. Urcă drapelul dragostei pe toate morile de vînt pe care le-a transformat în metereze.

Amîndoi, și seducătorul și cavalerul, împart lumea în două. Don Juan e anatemizat de unii, invidiat de alții. Don Quijote e iubit de unii. Ridiculizat de alții. Dar unul dintre ei ar putea aduce mărturie despre un adevăr neînjumătățit, al dragostei triumfătoare. Mai e nevoie să precizăm cine? Iubiri reale, iubirile lui Don Juan sînt irremediabil sortite eșecului. Visată, singura iubire a lui Don Quijote se transformă în destin. Cast, Don Quijote e permanent îndrăgostit. Victos, Don Juan nu e în stare să iubească. Don Quijote pleacă la drum pentru a cuceri laurii gloriei pe care să-i depună la picioarele iubitei sale visate. Rătăcitor și el, Don Juan nu cunoaște alți lauri decît cei pe care-i calcă în picioare la sfîrșitul fiecărei nopți de dragoste.

OCTAVIAN PALER

Opinii

Controverse ortografice

Publicul larg din țara noastră a manifestat întotdeauna un interes deosebit față de scrierea și exprimarea corectă, ca și față de etimologie. De fapt, acest interes are la noi o explicație mai adîncă, ce trece de simpla preocupare pentru cultivarea propriei exprimări, orale sau scrise. De la Școala Ardeleană încoace problemele originii și evoluției limbii române au polarizat pentru multe decenii atenția cărturarilor și a publicului larg, ecouri ale acestui interes ajungînd pînă la noi. Numeroasele studii ce au dovedit, descris și explicat latinitatea limbii române, răspîndirea lor, ne stau mărturie în această privință. După cum lupta între fonetism și etimologism în ortografie constituie reversul aceleiași medalii.

De ce mai vorbim noi astăzi despre etimologism? Au trecut mai bine de o sută de ani de la adoptarea acelui sistem ortografic pe care Titu Maiorescu, adversarul cel mai înverșunat al latinismului, l-a numit „fonetism temperat de etimologism". Așadar fonetismul a învins acum mai bine de o sută de ani. Și totuși...

Problemele sînt foarte complicate. Numai niște entuziaști puerili au putut considera că ortografia din 1953 înseamnă sfîrșitul calvarului dreptei noastre scrieri, că de-acum toate problemele s-au rezolvat și nu ne mai rămîne decît să învățăm cu zîrg regulile oficializate. Dovada că lucrurile nu stau chiar așa o constituie însăși modificările, tacite, operate în diversele îndreptare ortografice, ortoepice și de punctuație publicate între 1954 și 1962. Ba în 1965 a fost nevoie să se legifereze o modificare ce nu mai suferea amînare: revenirea la **â** în numele propriu **România** și în toate celelalte cuvinte care compun familia lui **român**.

Chestiunile legate de o posibilă îmbunătățire a normelor ortografice în vigoare au revenit în actualitate odată cu elaborarea și (de curînd publicarea) **Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române**, operă colectivă a Institutului de Lingvistică din București, elaborată sub egida Comisiei de cultivare a limbii române de pe lîngă Academia R. S. România.

Ce probleme deosebite se ridică în legătură cu dreapta scriere românească? Răspunsul la această întrebare nu-l putem da dintr-o dată, global, pentru că nu e vorba de chestiuni simple și nici puține la număr. Voi nota însă de la început că un număr de douăpatru reguli ortografice adoptate în 1953 au revenit în ultima vreme în atenția oamenilor de cultură și a publicului larg din țara noastră. Ca să mă exprim mai exact, două pînă la patru reguli se cer a fi modificate în sensul codificărilor mai vechi (1904, 1932), considerîndu-se că adoptarea lor în 1953 n-a fost dictată nici de rațiuni lingvistice, nici de rațiuni culturale și nici măcar de motive... didactice. Dacă lucrurile stau exact așa, e greu de spus. Cert mi se pare faptul că prea ușor s-a trecut de la niște legiferări cu prestigiu și cu tradiție în ortografia noastră la reguli aparent simple, dar care în realitate n-aveau alt merit semnificativ decît acela de a fi antilatiniste. Or, am mai spus-o asta în cartea mea **Limbaj cotidian și rostire literară** (1977), a fi antilatinist înlăuntrul unei culturi de expresie neolatină mi se pare un nonsens.

Dar să examinăm aceste reguli de dreaptă scriere și să comentăm puțin controversele iscate în jurul lor.

1. Cea mai frecvent invocată este regula redării în scris a vocalei celei mai închise de pe linia medială. M-am exprimat astfel pentru a nu nota cu vreo literă („părtinitoare") vocala în discuție. Cititorul a înțeles însă că e vorba de vocala înrudită cu **ă**, dar mai închisă decît aceasta. Scrierea acestei vocale are o istorie îndelungată în cultura noastră, pe care, firește, n-o putem nici măcar rezuma în rîndurile de față. Vom observa însă imediat că cele mai frecvente simboluri grafice folosite pînă în prezent pentru această vocală au fost **î**, **ă**, și **e**: **împărat, rămăn** și **cuvînt**. În 1904 și 1932 s-a decis să se scrie **ă** în interiorul cuvîntului (**cămp**) și **î** la începutul sau la sfîrșitul cuvîntului (**înțelege, hotărî**). Considerînd că scrierea cu **ă** este o concesie făcută etimologismului (latinist, se înțelege), ortografia din 1953 a decis să se scrie peste tot **î**. A fost bine? A fost rău? Greu de spus. Voi nota numai că în 1965 a fost reintrodus **â** în familia de cuvinte a lui **român**. Regula în sine (o singură literă pentru unul și același fonem) nu poate fi apreciată decît în mod pozitiv de către orice ortografie rațională. Dar de aici și pînă la aplicarea ei concretă e o oarecare distanță. În primul rînd trebuie să răspundem la întrebarea: ce literă alegem pentru a-l nota pe **î-ă-ă**? În 1953 s-a răspuns fără ezitare: **î**, ca și cum celelalte două litere nici n-ar fi existat. Oare nu s-a exprimat prin această grăbită opțiune o concepție ce nu-și avea locul în cultura românească? De ce n-a fost aleasă litera **ă**? Ce defecte are? Că nu se potrivește la început de cuvînt, unde sîntem obișnuiți cu **î** sau **i**? Dar tot atît de obișnuiți sîntem cu **ă**, **â** și **a** în interiorul cuvîntului. Păcat că nu dispunem de spațiul tipografic necesar spre a discuta mai pe larg această chestiune. Oricum, sper că cititorul și-a făcut deja o imagine cît de cît satisfăcătoare în legătură cu controversele legate de scrierea lui **î-ă**. Din moment ce s-a folosit o sută cincizeci de ani înseamnă că a fost validat de istorie. De ce au fost eliminate formele **suntem, sunteți, sunt** în 1953? Evident, din rațiuni antilatiniste. Iar acum se invocă „tradiția" creată după 1953. Oare să fie mai de luat în seamă aceasta, care nu numără nici 30 de ani, pentru a o neglija pe cealaltă, întinsă pe un secol și jumătate?

(Va urma)

VICTOR IANCU
conf. univ. dr., Institutul de învățămînt Superior din Baia Mare

opt cuvinte (**România — român — românesc** etc.) nu s-a putut renunța la **ă**, înseamnă că scrierea peste tot a lui **î** n-a fost cea mai înțeleaptă alegere. Eu zic deci: dacă vrem cu orice preț să avem o singură literă pentru fonemul în discuție, atunci trebuie să apelăm la **ă**, care are și avantajul de a porni de la aceeași literă-bază ca și **â**, simbolul grafic al celei mai apropiate vocale de **î-ă**. Cum presimt că această opțiune, pare foarte „neraională" adepților ortografiei fonetice (vedeți subiectivismul... antilatinist?), nu mai rămîne decît o soluție: revenirea la norma din 1904—1932: **î** la început și la sfîrșit de cuvînt (**îți, uri**), **ă** în interiorul cuvîntului (**pâine, vînt**). E greu de însușit această normă? Mi se pare că prea ușor invocăm lipsa de inteligență a unor copii care operează cu teoria mulțimilor încă din clasa întîi. Ca să nu mai vorbim de oameni maturi: adică e atît de greu să reținăm că la începutul cuvîntului vor scrie **î**, iar în interior **â**? Atunci cum ne putem aștepta să deprindă, copiii și maturii, preceptele filozofiei lui Hegel sau geometria neeuclidiană?

2. Tot mai mulți oameni de cultură scriu **sunt** (eu, ei) în loc de **sînt**, cum recomandă ortografia actuală. Ba aproape toți aceștia și pronunță astfel. Cum s-a ajuns aici? Forma **sunt** și corelatele ei de la persoanele I și II-a plural **suntem, sunteți** au fost impuse în cultura noastră (și aș accentua acest lucru, vorbind de cultură, nu numai de limba literară) de către Școala Ardeleană și de către latiniștii secolului al XIX-lea, pentru a fi preluate apoi de către mai toți cărturarii epocii. Înainte de 1953 puțini scriau **sînt, sîntem** (Sadoveanu, Philippide și alți cîțiva oameni de cultură mai puțin însemnați). Deci nu era nici un motiv să se treacă la formele cu **î**, care, oricum, și ele sînt hibride. Unii zic că **sînt** de la persoana a treia plural este etimologic, provenind din conjunctivul prezent latinesc. Dar acolo avea forma **sînt**! Prin căderea consoanelor finale se ajunge la **și** sau **și**. Numai admițînd și o terminație **-unt**, împrumutată din altă parte ajungem la **sînt (sîntuni)**. Celelalte două sînt apoi confecționate pornind de la **sînt**. În realitate eu cred în acest proces fonetic. Dar cu cît sînt mai justificate aceste forme decît originarul **sunt**? Și din moment ce s-a folosit o sută cincizeci de ani înseamnă că a fost validat de istorie. De ce au fost eliminate formele **suntem, sunteți, sunt** în 1953? Evident, din rațiuni antilatiniste. Iar acum se invocă „tradiția" creată după 1953. Oare să fie mai de luat în seamă aceasta, care nu numără nici 30 de ani, pentru a o neglija pe cealaltă, întinsă pe un secol și jumătate?

(Va urma)

VICTOR IANCU
conf. univ. dr., Institutul de învățămînt Superior din Baia Mare

O carte de dezbateri morale

Într-o vreme cînd gazetarii sînt tentați să literaturizeze, iar prozatorii de primă strălucire preferă ficțiunii structurarea realității nude, Teodor Marian scrie o carte „de morală" de o factură neașteptată, greu de asemuit cu producțiile de gen: **„Vieți neparalele. Colocviile adolescenței"**, Editura Minerva, 1983.

Considerată de critica literară, poate nu fără temei, dar, oricum, printr-o superioritate vinovată, ca fiind de domeniul paraliteraturii, cartea de dezbateri etice, destinată părinților, educatorilor, dar și tinerilor — tuturor, într-un cuvînt — se află supusă unor presiuni cărora puțini reușesc să li se opună: ocolirea problemelor reale prin inventarea unor false probleme, ignorarea asperităților dintre generații, literaturizarea vieții prin cosmetica aplicată modelelor, alegerea acestora dintre virstnici, tonul didactic, de la catedră, al scriiturii, stabilirea unor rețete comportamentale, puse, ca o legătură de chei în mîinile adolescenților pentru a-i face astfel să deschidă marea poartă a vieții etc. Suculentă pentru tineri și adolescenți, instructivă pentru părinți și educatori ar fi literatura pe care ar încerca-o un scriitor satiric structurînd avatarurile pe care le-ar trăi un tînăr care ar da buzna în viață cu un astfel de speraclu? Probabil că debutul său în existența matură s-ar produce prin efracție și prin substituirea de persoane, iar procopseala tînărului ar fi pierderea propriei sale personalități. Aceasta este prima temă de meditație la care te invită sus-numita carte: o viață nu seamănă cu o alta, și — cu atît mai mult! — neparalele sînt existențele din generații diferite, fie ele legate prin descendență directă ca cele dintre părinți și copii: „Mă gîndesc mereu la greșelile pe care noi le facem în educarea copiilor, la tributul pe care trebuie uneori să-l plătim în creșterea lor. Doar fiecare vrea să aibă copii buni, care să depășească pe cît posibil ștachetele trecute de noi. Le punem la dispoziție totul, locuință, confort, acces la informații multiple, la distracții, și totuși unii reacționează ciudat, parcă vor cu tot dinadinsul să greșească, să meargă împotriva sensului general. Cum se poate ca un copil cu aceiași părinți, în aceleași condiții de educație să fie bun într-o totul și altul să prefere calea infracțiunii?" Veți recunoaște că întrebarea este frontală și răspunsul pune în dificultate și pe cel mai subtil moralist. Teodor Marian găsește însă o cale fericită de a ieși la liman. În ajută, indiscutabil, talentul său de povestitor, bunul-simț cu care găsește întotdeauna măsura exactă a lucrurilor, ca și o tehnică a decupajului bine strunită.

Eroul cărții, o somitate în agronomie, se întoarce de la un congres internațional. În avion este asaltat de un gazetar care insistă să facă un interviu nu atît despre preocupările savantului, cît despre presupusa stare de fericire a acestuia. Interviul, care apare în ciuda opoziției agronomului, va declanșa în Alexandru Moga fluxul memoriei, și în fața noastră va începe să se desfășoare filmul devenirii sale. Sînt pagini convingătoare, scrise cu o bună știință a detaliului și ocolind, în cea mai mare măsură, poncifele ce fac parte din recuzita povestirilor despre băiatul bun, dar sărac, care lese la lumină. Rememorarea prilejuiește eroului numeroase satisfacții și îndreptățit pare gazetarul curios să vorbească despre starea de fericire a savantului. Numai că, dincolo de aparențe, dacă omul social are pentru ce să fie invidiat, omul de familie trăiește o gravă criză prin infidelitatea fiului față de aspirațiile pe care părinții le doresc. De aici dramatica întrebare pe care am citat-o mai înainte: în condiții egale, cu date genetice, presupuse identice, în timp ce mezina familiei este un exemplu de conștiinciozitate, băiatul și-a îndreptat inteligența pe un făgaș care intră în conflict cu codul penal. O avalanșă de întrebări își pune eroul cărții și transcrierea alternativă a jurnalelor celor doi — tatăl și fiul — ne conduc spre un final deschis al cărții, dincolo de care se întrezărește o conciliere morală.

Cartea, publicată în colecția **Colocviile adolescenței** (lector Gheorghe Marin), este destinată cu precădere părinților și educatorilor. Lecția ei poate nu va obține unanime aprecieri, dar ea merită a fi făcută: dacă o viață nu seamănă cu alta, cît de mult valorează o poveță în fața unei experiențe directe, fie ea și nefericite? Cel care o parcurge este înzecit mai pregătit să suporte mai apoi consecințele altor încercări, decît un tînăr care memorează povețe, dar evită aerul tare al vieții. Cîștigul moral al cărții este însă în alt plan: „Prestigiul, respectul, autoritatea, dragostea nu se obțin pentru că-ți propui în mod special să le obții. Cred că faptele noastre, comportarea, maturitatea gîndului, cuvîntului și faptei aduc după sine asemenea sentimente." Subscriem la această morală a cărții lui Teodor Marian.

A. VARTAN

■ **Procuratura Generală** : „În referire la adresa dv. nr. A/2 362/1983, cu care ne-ați trimis pentru competentă rezolvare scrisoarea numitului Horia Neculai, domiciliat în orașul Negrești, județul Vaslui, vă comunicăm că s-a declarat recurs extraordinar în cauza penală la care s-a referit și care privește pe fratele său Horia Costel, domiciliat în orașul Birlad".

■ „Mi-a căzut în mînă „Enciclopedia medicală populară — A.B.C.-ul sănătății" — Editura medicală, București 1964. Deci o carte care a apărut acum aproape 20 de ani, rămasă, de atunci, poate singura care instruiește pe profani în a se păzi de boli și de îmbolnăviri. Făcîndu-mă mesagerul multor cunoscuți de-ai mei, vă rog să ridicați dv., prin revistă, problema reeditării acestui A.B.C. al sănătății". **(C. Salontana, Iași).**

■ „Mă numesc **Dobrică Nicoleta, domiciliată în comuna Tătărăști de Sus, sat Udup, județul Teleorman.** Sînt născută la 7 septembrie 1964 în comuna Dor Mărunt, sat Înfrățirea, județul Ialomița, cu numele de Petcu Nicoleta. Am rămas orfană de la 3 ani, crescută fiind la Casa de copii Siliștea Nouă. De aici am fost înfiată în comuna în care domiciliez. Vă rog să mă ajutați să-mi găsesc cele două surori despre care, de cînd ne-am despărțit, nu mai știu nimic".

■ **I.C.R.A.L. „Pajura"** ne anunță că privind sesizarea lui Andrei Cornel din București s-a dispus executarea prin S.G.L. 8, în cursul trimestrului III 1983, a următoarelor lucrări: reparații tencuieli interioare, exterioare, în jurul tocurilor și reparații la jgheburi și burlane.

■ Ne scrie **Domnica Petrescu din Tulcea** în numele locatarilor de pe **strada Păcii nr. 66, blocul 176, scara D.** Din 1979, de cînd s-a dat blocul în folosință, stau fără lift din cauza unor defecțiuni de execuție (golul de la ușă este mai mic decît stas-ul). Cum, aici trăiesc și mulți bătrîni și copii, cărora le este extrem de greu să urce atîtea etaje, transmitem și noi întrebarea pe care o adresează semnatara acestor rînduri, celor în drept: Cînd va onora I.F.M.A. București lucrarea începută încă din 1981 ?

■ Un gest superb: „Am luat cunoștință cu mare plăcere de apelul făcut de C.L. din Sibiu de a se ridica în Brașov un monument al lui Nicolae Titulescu. Vă rog să fiu trecut pe lista celor ce vor să lucreze pentru traducerea în viață a acestei frumoase inițiative, oferindu-mi serviciile circa 30 de zile, fără nici o pretenție băneacsă". **(Tănase Constantin, strada Liviu Rebreanu nr. 17, bloc 4, apartament 99, sector 3, București).**

■ **D.G.A.I.A. Hunedoara** ne anunță că suma reclamată de ing. Ioachim Avramescu, reprezentînd drepturi bănești reținute eronat în anul 1981, în perioada cît a funcționat ca șef de fermă la complexul de bovine Vaidei, i-a fost restituită, sesizarea dovedindu-se întemeiată. Ne bucurăm că, în sfîrșit, i s-a făcut omului dreptate !

■ Multe drumuri a bătut pentru a-și găsi liniștea în blocul în care locuiește — ne scrie **Medveschi Ion din București, strada Găzarului, nr. 24—26, bloc nr. 21, etaj I, scara V, apartament 85, sector 4.** La etajul II, în apartamentul 89, exact deasupra-sa, locuiește Ruxandra Anghelici care și-a instalat în apartament o presă, ce face un zgomot insuportabil, iar la baie și-a amenajat un „laborator" pentru oxidarea obiectelor lucrate. Zgomotul și gazele ce se răspîndesc din acest apartament pe lîngă conducte, calorifere, au devenit de nesuportat, după cum, de nesuportat a devenit comportarea necivilizată a vecinei și colaboratorilor ei într-un lucru și chefuri. Credem că, dacă lucrurile stau așa, situația în cauză a devenit deranjantă nu numai pentru M.I. ci și pentru cellalți locatari. Motiv pentru care, am zice noi, ar fi cazul să se cerceteze și să se ia cuvenitele măsuri !

■ **I.L.P. „Peco" Iași. Depozitul de petrol județean Botoșani:** „În scrisoarea sa, adresată revistei dv., Mihai Soroceanu din Botoșani solicită să fie ajutat în schimbarea unei butelii la domiciliu prin faptul că este în vîrstă și bolnav. Sesizarea fiind întemeiată s-a luat măsura ca lunar să i se schimbe cîte o butelie la domiciliu".

■ Ne scrie **Sergiu Hârjeu din București, strada Barbu Văcărescu nr. 51.** Aduce în discuție o problemă pentru care îl doare sufletul — deloc nouă, dealtfel — și anume, poluarea cursului inferior al riului Neajlov, între satele Bulbucata-Comana, pe o distanță de aproximativ 25 km. Trage un semnal de alarmă — la care aderăm și noi — pentru scoaterea din impas a Neajlovului, nume de rezonanță istorică, riu care ar putea aduce în continuare bucurie și utilitate pentru oamenii care trăiesc în preajmă-i !

■ „Subsemnații **Radu C-tin. Iovu Ludmila și Roșu Ion, domiciliați în strada Roșia Montană nr. 4, bloc O 5, scara D, sector 6,** vă rugăm să ne ajutați în rezolvarea unei probleme față de care cei în drept au rămas pînă în prezent impasibili. Cu mai mult de 3 luni în urmă ne-am trezit că, în fața ferestrelor sufragerilor și dormitoarelor noastre au fost plantate niște leagăne de copii. Gest, privit din afara noastră, lăudabil, și copiii avînd nevoie de spații de joacă ! Numai că, în ce ne privește, din această pricină, viața noastră în proprille apartamente a devenit imposibilă — vacarmul înregistrîndu-se cu aceeași rezonanță și afară și în apartamentele noastre. Cum în planul de sistematizare nu sînt trecute astfel de spații (și nici nu ar fi putut trece o asemenea „invenție"), și cum la nici o sută de metri de noi există un asemenea loc, special amenajat, ne întrebăm, cum de e posibil să rămînă în picioare o astfel de, inițiativă" ? Oricum, și inițiativele trebuie cumpănite ! Sperăm că se va întîmpla de aici încolo.

■ **Consiliul popular orășenesc Săcele** ne comunică rezolvarea favorabilă a cererii lui Gologan Dorina în sensul reîncadrării ei la Întreprinderea Electroprecizia, în calitate de strungar.

■ **Tesa Hristea din comuna Spineni, județul Olt** ne roagă să intervenim la Întreprinderea de aragaze Satu Mare pentru a-i trimite piesa solicitată încă din mai. Are omul un aragaz „Modern" căruia i s-a rupt o mică piesă de la întrerupătorul cuptorului. A căutat-o peste tot — în final, a trimis piesa în cauză la amintita întreprindere de unde însă nu a primit nici răspuns, nici piesă nouă, cu toate că se angajase să plătească contravaloarea ei.

■ „Vă rog să-l ajutați și pe subsemnatul Florică poștașul (n.n. — **Florea Ion, factor Oficiul P.T.T.R. București 12**), deoarece în revista „Flacăra" de vineri, 15 aprilie 1983 a apărut criticat de Maria Dima din Calea Griviței, nemulțumită de felul cum o servesc aducîndu-i acasă pensia și toată corespondența. Solicit deci din partea dv. o reabilitare !". Dacă nu mai procedează ca în nota menționată, îl reabilităm !

■ **D.P.M.O.S. București** : „Urmare memoriului tov. Șerbănescu Racoasa Ion-Mircea, vă facem cunoscut următoarele : solicitanta s-a prezentat la biroul Forțe muncă sector 4 și a fost repartizată la Întreprinderea de prezentare și ambalaje pentru chimie pe post de traducător".

■ O veste care ne bucură ne trimite șeful centrului de prelucrare și valorificare a produselor accesorii ale pădurii din **Vatra Dornei, Galbează Ioan** : pentru prima dată în țară, la acest centru, s-a trecut la valorificarea mugurilor de molid, care pînă acum nu se foloseau la nimic și din care printr-o tehnologie nouă se produce sucul din noițe de rășinoase. Din acesta se obține băutura răcoritoare „Bradola", cu calități deosebite, bogată în vitamine, tonifiantă și reconfortantă. Din același suc — ne dă relații semnatarul acestor rînduri — se obține și siropul de brad.

■ **Un grup de eleve din Videle,** județul Teleorman — de la liceul de petrol, fac următoarea propunere : să apară pe piață, în așa fel încît să se găsească în centrele de difuzare a presei din țară vederi cu componenți ai Cenaclului „Flacăra" așa cum se găsesc vederi cu artiști de cinema. De ce nu ar putea deveni un fapt această dorință a lor ?

■ **Consiliul popular al sectorului 1, București** : „Urmare scrisorii numitei Motorol Alexandrina, domiciliată în București strada Ceremușului nr. 47, prin care reclamă Întreprinderea „Peco" că i-a interzis de a mai cultiva terenul situat în vecinătatea stației de pe aceeași stradă, vă comunicăm : s-a intervenit la amintita întreprindere pentru a nu i se mai crea greutăți petentei, întrucît aceasta a întreținut și cultivat terenul în mod corespunzător, fapt pentru care i s-a emis decizia de atribuire și plan de cultură pentru 1983".

■ O emoționantă scrisoare am primit de la **Iorgu Stan din Focșani,** ghid însoțitor al O.J.T. Vrancea, veteran de război. Pe scurt, ea cuprinde următoarele date : cu ocazia centenarului stațiunii balneoclimaterice Sinaia, veteranii de război din județul Vrancea au făcut o excursie în această stațiune. Printre alte obiective vizitate au poposit, păstrînd un moment de reculegere, la mormîntul patriotului Gheorghe Badea Cîrțan. De neuitat le-a rămas întipărite în suflete cuvintele inscrise pe monumentul funerar: „Aici doarme Badea Cîrțan, visînd întregirea neamului". El, veteranii de război, și-au semnat trecerea, lăsînd la mormîntul acestui patriot al neamului o placă omagială.

■ **Duma Petre din Bacău, strada Bicaz nr. 140, scara B, etaj IV, apartament 14,** întreabă pe cei în drept cîtă vreme etajele 3 și 4 ale blocului lor, vor fi lăsate fără apă rece. Nu mai e cazul să insistăm asupra avatarurilor unei asemenea situații. Sperăm că răspunsul va însemna rezolvarea problemei !

■ **D.P.M.O.S. București** ne comunică rezolvarea favorabilă a solicitării lui Danila Ioan Gabriel Valentin, prin biroul Forțe de muncă sectorul 6 - A fost repartizat ca analist la C.O.P.C.I.A. Mulțumim și noi pentru prompta rezolvare !

■ „Doresc să aduc la cunoștință un fapt cel puțin curios petrecut la unitatea de cofetărie amplasată pe b-dul Ion Șulea nr. 69, la parterul blocului R 5, sector 3. Cumpărînd de la această unitate două prăjituri și constatînd că sînt alterate, m-am întors cu ele înapoi pentru a recupera paguba. Mai întîi mi s-a reproșat de ce le-am început ; după aceea mi s-a propus un fel de tîrg ; eu să plătesc jumătate, vînzătoarea, jumătate. Cerînd condica de reclamații nu mi-a fost dată ; în final am fost sfătuit să-mi fac prăjituri acasă în timpul verii sau să-mi cumpăr bomboane. Cam ciudat mod de a face comerț cu dulciuri în timpul verii, nu credeți ?" **(Dorobanțu Florentin, strada Plt. Radu Gheorghe nr. 1, sector 3 București).**

■ Lui **Andrei Ponoran din București, șoseaua Colentina nr. 1, bloc 34, scara 6, etajul 1, apartament 203, i s-a defectat frigiderul.** De mers, mergea, dar nu congela. A apelat la cooperativa Metalo-Casnica de pe strada Avrig. Prompți, lucrătorii de acolo s-au și prezentat la lucru — după care, au încasat banii. Numai că pînă seara A.P. a descoperit că frigiderul tot nu congela. A sunat la cooperativă, a avut parte de aceeași promptitudine dar și de o cheltuială de cîteva sute de lei în plus. Și se întreabă P.A. de ce a trebuit să plătească de două ori aceeași lucrare ? O întrebare firească !

■ Plin de revoltă Ștefan Dumitru din Craiova s-a adresat în urmă cu vreo lună și ceva, cu următorul caz. Băiețelul lui, în vîrstă de 6 ani, a fost lovit cu un scaun în cap de educatoarea Cercelolu. Am îndrumat acest memoriu către **Ministerul Educației și Învățămîntului** care ne răspunde că, în urma verificărilor, s-a constatat că sesizarea este reală, luîndu-se măsuri de sancționare a celor două educatoare de la grădinița nr. 26. Totodată s-a recomandat Inspectoratului școlar ca aceste cazuri să fie prelucrate cu toate educatoarele din oraș. În

■ „În ultimul timp revista „Flacăra" sosește cu regularitate la Eforie Sud numai pentru vînzarea liberă, în vreme ce pentru abonați sosește cu întîrziere, adică, a doua zi. Cum vine treaba aceasta ? Noi, abonații, care am dat banii pentru abonament, înainte, pentru întregul an, plus taxa poștală de 0,25 lei pentru fiecare exemplar, sîntem dați pe planul doi ?" **(Șerban Coadă, Eforie Sud, strada dr. Cantacuzino, nr. 45).** Așa se pare că stau lucrurile cu toate că, normal ar fi ca difuzarea revistei să se facă în aceeași zi, deci... pe un singur plan !

■ **Întreprinderea de transport București** : „Urmare articolului intitulat „Un accident de civilizație", apărut în revista „Flacăra" pe data de 15 iulie a.c., vă informăm : fapta conducătorului de troleibuz Pungă Constantin de la depoul Nițu Vasile fiind deosebit de gravă, conducerea exploatării a dispus scoaterea lui din funcție și trecerea ca spălător vehicule".

■ Mă numesc **Neacșu Dumitra și locuiesc în Giurgiu.** Treibuind să mi se întocmească dosarul de pensionare am cerut Regionalei C.F.R. București o adeverință din care să rezulte că am lucrat la Canton nr. 40 — linia Port-Giurgiu ca muncitor întreținere din 1950 pînă în 1956. Cu toate că am făcut 4 drumuri personal nu m-am ales decît cu promisiunea că-mi va fi trimisă prin poștă. Menționez că în anii 1950—1956, pe cînd lucram la C.F.R., purtam numele de Nedelea Dumitru". Nici noi nu înțelegem această aminare pentru eliberarea unei adeverințe mai ales că femeia s-a prezentat de 4 ori personal după ea. Sperăm că de această dată cei în cauză vor fi pe recepție !

■ „Subsemnatul **Dănilă Ion din Tîrgoviște, strada 1 Decembrie 1918 bloc 56, scara B, etajul II, apartament 32 — Micro VI** vă rog să mă ajutați și pe mine în situația deosebită în care mă aflu. În ziua de 16 aprilie 1983 copilul meu, Dănilă Marius Cătălin a dispărut de acasă. În acea zi era îmbrăcat cu pantaloni albaștri, pulovăr roșu tivit cu negru. Este blond, cu ochi albaștri, de statură mijlocie. Vă rog, dacă-l descoperă cineva, să fiu anunțat la adresa de mai sus".

■ **Peligrad Maria, vicepreședintă a cooperativei „Timpuri noi"** Sibiu anunță pe cei interesați că secția de vulcanizare și-a reluat activitatea. Mulțumim și noi de veste întrucît primisem încă o scrisoare în care se solicita redeschiderea amintitei secții.

■ **Consiliul popular al sectorului 1 București** ne anunță că în ședința Comitetului executiv din 9.08.1983 s-a atribuit Doinei Ghinea Dogaru — care s-a adresat revistei noastre cu un impresionant memoriu — locuința din b-dul 1 Mai nr. 164, scara B, etaj II, apartament 41. Mulțumim și noi pentru rezolvare, pentru adînca înțelegere dovedită față de cazul Doinei Ghinea Dogaru.

Pagină realizată de
GEORGETA ȘTEFANESCU ■

Scrisoare comentată

O apă furată

Din satul Globu-Rău, comuna Mehadia, județul Caraș Severin, ne-au scris Ilie Ferescu și Mihai Șuvăgău înfățișîndu-ne un caz ieșit din comun. Cei doi sateni și-au confecționat, cu peste 8 ani în urmă, un loc de adăpat vitele, o sursă de apă vitală pentru ei și productivă pentru economie, întrucît ei au contractat cu statul, de-a lungul anilor, un număr de 40 de tăurași. A fost o lucrare dificilă, nu atît pentru investițiile necesitate, cam 20 de mii de lei, ci pentru altceva : distanța dintre casele lui Ferescu și Șuvăgău și bazinul de apă măsoară 1 km. Vreme de opt ani de zile cei doi și-au cărat de aici apa pentru adăpatul vitelor. Pînă anul trecut cînd, inițiativa lor a atras atenția altor săteni, cu mai puțin spirit inventiv dar... mai practici. Ce-au făcut ei ? S-au apucat să sape un alt bazin, în chiar imediata vecinătate a celui existent. Comod și sigur ! Între unul și celălalt (la numai 20 de cm. !?) s-a făcut un șanț de aproximativ 10—15 cm. ceea ce va duce, în mod sigur, la captarea tocmai a acelui izvor care alimentează bazinul familiilor Ferescu, Șuvăgău. Vara, pe căldură, modesta sursă s-a dovedit insuficientă chiar și pentru vechiul bazin. În noile condiții, situația va fi și mai gravă. Ferescu și Șuvăgău au intervenit la organele locale, au obținut deplasarea unor comisii la fața locului, prilej cu care s-au stabilit, printr-un proces verbal în toată regula, ce anume să se facă și ce să nu se facă. A fost solicitată și Comisia de judecată. Concluziile au înclinat în favoarea celor doi. Cu toate acestea, intenția amatorilor de apă nu a fost anihilată. Degeaba s-a hotărît ca noua construcție să fie amplasată la 70—80 m. de cea veche și în aval de aceasta și numai după obținerea avizelor legale. Lucrările continuă ! Și chiar de-a lungul traseului în care sînt îngropate țevile montate de Ferescu și Șuvăgău, evident periclitate acum.

Acestea sînt, foarte pe scurt, faptele de la Globu-Rău. Scrisoarea primită la redacție conține și multe nume ale celor din comună care lucrează sau îi sprijină pe cei ce s-au apucat să construiască al doilea bazin. Nu le reproducem, deoarece nu vrem să le supunem oprobriului public. Cine trebuie să le cunoască, le cunoaște... Ceea ce nu vrem însă să lăsăm nespus, este că intenția (ca s-o numim astfel) unor consăteni de a-și procura apă în detrimentul altora ni se pare lipsită de omenie. Ne aflăm în fața unui flagrant furt, oricît de ciudat poate să pară alăturarea acestui cuvînt cu cel al apei !. Cerem neîntîrziata aplanare a conflictului de la Globu-Rău în spiritul omeniei.

EMANUEL VALERIU ■

Poșta redacției

■ **Cornel Cioboată** — Caracal : La cadrele didactice retribuția tarifară cuprinde și sporul pentru vechime care în celelalte sectoare de activitate se acordă distinct de retribuția tarifară

■ **Ioana Dincă** — Ludești (Dîmbovița) : Nu aveți dreptul

■ **Ana Damian** — Tg. Neamț : Contează ceea ce este menționat în carnetul dv. de muncă

■ **Ion Croitoru** — Buzău : În cazul în care nu puteți obține acte de vechime în muncă pentru perioada 1948—1952, cereți reconstituirea vechimii în muncă cu martori în condițiile prevăzute de lege ■ **Ovidiu Cristea** — Brăila : Compensarea, acum, în bani a eventualelor diferențe de concediu cuvenit pe anul 1967 nu este posibilă, s-a prescris ■ **Gheorghe Oiteanu** — Dîrmănești (Bacău) : Scrieți-ne care vă este necazul ■ **Dumitru Buzatu** — București : Lămuriți problemele legate de furnizarea și plata energiei electrice adresîndu-vă direct I.D.E.B. ■ **Aurel Popa** — Moinești : Da, pentru cele două luni lucrate ■ **Gabriela Mărghitaș** — Timișoara : La revista „Forum" ■ **R. Dincu** — București : Nu constituie vechime în muncă, pentru că anterior încorporării nu ați fost încadrat în muncă ■ **Victor Negrei** — Focșani : În cazul dv., acordarea retribuției se face în raport de realizarea aceluiași indicatori de plan ca și la personalul cu pregătire similară din cadrul compartimentelor unde își desfășoară activitatea

■ **Sofia Toader** — Zimnicea : Pensia de urmaș se stabilește în procente din pensia titularului : pentru un singur urmaș 50%, pentru doi urmași 75%, iar pentru mai mulți urmași cu acest drept, 100% ■ **Aurel Farchescu** — Timișoara : Vă mulțumim pentru scrisori. Articolul dv. se află la secția de specialitate. Data apariției nu o putem preciza.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Confesiunile unui om care trăiește lîngă noi și pentru noi

Pentru a fi un medic bun trebuie — negreșit — să fii un om bun!

Să ai o discuție cu doctorul Ioan Pușcaș a devenit azi un lucru dificil : oriunde l-ai întîlni — la spital, acasă, sau pe stradă; în București, Zalău, Cluj-Napoca, Treznea sau Paris — peste tot este înconjurat de oameni. Fără să exagerez cu nimic, cred că și somnul îi este vegheat de către oameni de cele mai felurite condiții sociale care-l așteaptă cerîndu-i sprijin la nevoi, griji și supărări; de către prieteni care, pur și simplu, simt nevoia să-l vadă, să schimbe un cuvînt două și apoi să plece, dar mai ales de către bolnavi. Da, mai ales, de către bolnavi.

Pe parcursul ultimilor 15 ani am fost de nenumărate ori în cabinetul său de lucru și tot de atîtea ori am văzut oameni pe a căror față era ușor de citit suferința și care, trecîndu-i pragul, îi strigau parcă din priviri „Doctore, ajută-mă !". Trebuie să fii de față la o consultație a doctorului Pușcaș pentru a înțelege cu cîtă încredere îl privesc oamenii și că aici, la Spitalul din Șimleu Silvaniei, nimic nu-i miraculos, totul e știință. Știință care înseamnă un deceniu și jumătate de muncă, de trudă, de zile și nopți nedormite, de căutări. Mai ales de căutări, care să ducă la sănătate, la binele omului.

— Fără introducere, deci, tovarășe doctor. „În orașul francez Nancy a avut loc un congres internațional de endoscopie la care, din partea țării noastre, a participat o delegație medicală condusă de dr. Ioan Pușcaș, de la Spitalul din Șimleu Silvaniei. Comunicările științifice românești prezentate la congres, care au ilustrat realizările deosebite obținute de acest colectiv în domeniul endoscopiei digestive și al urmăririi prin filmare a rezultatelor tratamentului cu ULCOSILVANIL s-au bucurat de aprecierea unanimă a participanților". Ați recunoscut, desigur, e textul telegramei Agerpres din 5 iunie 1983, inserat de principalele cotidiane din țară.

— Comunicările științifice prezentate de delegația noastră au stîrnit într-adevăr interes, noi demonstrînd „pe viu" — prin intermediul filmului și al diapozitivelor — o cazuistică foarte bogată a vindecării ulcerelor la Spitalul din Șimleu Silvaniei. Adică noi n-am conferențiat așa, la general, teoretic, ci pur și simplu am demonstrat, etapele vindecării ulcerelor gastroduodenale în timp și loc.

— Stimate tovarășe Ioan Pușcaș, chiar dacă s-a mai scris — și nu o dată — despre ULCOSILVANIL, ce fel de medicament este el ?

— ULCOSILVANILUL este un agent antiulceros care scade secreția acidă, determină creșterea alcalinității sucului gastric și a factorilor de protecție ai mucoasei gastrice, îmbunătățește microcirculația acesteia și realizează vindecări într-o perioadă scurtă, într-un procentaj mai ridicat și cu recidive mai puține în comparație cu alte terapii antiulceroase existente azi. Medicamentul nostru a fost brevetat în numeroase țări și a fost prezentat la diferite congrese, simpozioane și conferințe, în țară și străinătate (Viena, Hamburg, Madrid, Budapesta, Moscova, Ankara, etc.). El a fost experimentat și omologat în U.R.S.S. și Ungaria — unde a fost dealtfel comparat cu alte medicamente existente azi — și a ieșit pe locul I. În prezent se experimentează și-n alte țări.

— Care este diferența față de alte medicamente, ca de exemplu Tagametul sau Ranitidina privind procentul de vindecări ?

— Simplu : În ulcerul gastric conform datelor celor 2 firme în 3 săptămîni de Tagamet sau Ranitidină procent maxim de 60 la sută iar după Ulcosilvanil de peste 96 la sută — urmînd ca procentul după Ulcosilvanil să treacă de 98 după 30 de zile, iar după cele 2 la 66 la sută. În ulcerul duodenal după 21 de zile de tratament cele 2 leacuri occidentale vindecă în procent maxim de 75 la sută pe cînd Ulcosilvanilul în peste 95 la sută. După cum vedeți privind procentul de vindecări, diferența este foarte mare în favoarea Ulcosilvanilului — dar privind reclama — ea este mare în favoarea celorlalte. și Dv. știți că „reclama-i sufletu...". Asta ca să nu mai vorbim de export — sau dacă vorbim și-l vrem, atunci să facem reclamă pentru că avem la ce după cum vedeți.

Aș dori să reamintesc colegilor și bolnavilor care încă nu cunosc Ulcosilvanilul că el nu este un calmant cu acțiune imediată ci un medicament serios care vindecă în timp ulcerul. Durerea după Ulcosilvanil nu dispare în prima zi ci după 2—4 zile de tratament. Dacă doza este insuficientă de exemplu de 4—6 pe zi, se poate urca la 9—12 tablete pe zi fără nici un pericol. Medicii care indică Ulcosilvanil trebuie să le spună bolnavilor că vor avea ușoare furnicături la mîini și vor dormi mai bine, mai ales în primele zile — atunci bolnavii nu se vor speria de furnicături ba chiar vor fi neliniștiți dacă nu le au, pentru că ele nu apar la toți.

Necazul este că unii medici și bolnavi se sperie de ele și întrerup tratamentul în primele zile — aceste efecte secundare nu sînt periculoase și ele dispar pe parcursul tratamentului. Aș dori să vă mai reamintesc că viteza de vindecare după Ulcosilvanil, comparat cu alte terapii, este neobișnuit de mare, cu toate că eșecuri sînt și după Ulcosilvanil de la 1 la 3 la sută dar ele sînt legate în general de ulcere complicate. Este bine să se știe și despre acest procent de nereușite, care de fapt este, după cum vedeți, mult mai mic față de alte terapii. Cît privește Ulcosilvanilul E, el reduce mult și acest procentaj.

Dealtfel administrarea unei doze potrivite de Ulcosilvanil rezolvă practic, tot ce se poate vindeca. Totul este să dai doza corespunzătoare, adică s-o urci fără frică dacă doza inițială mai menține durerea și aciditatea gastrică.

— Dintr-o comunicare a dv. ținută la cel de-al VI-lea Congres mondial de gastroenterologie, Madrid 1978, am făcut cunoștință cu un nou agent antiulceros...

— Este vorba de ULCOSILVANIL E. Cercetările noastre au dovedit că această substanță este unul dintre cei mai puternici inhibitori ai aciditățîi stomacului ca și una din terapiile antiulceroase de mare eficiență existentă azi în vindecarea ulcerelor gastroduodenale și ulcerelor peptice postoperatorii și mai cu seamă a ulcerelor rezistente la celelalte terapii. În altă ordine de idei, colectivul de cercetători de la Simleu Silvaniei a fost prezent în ultimii ani nu numai în activitatea sa de practică medicală — tratînd peste 90 000 bolnavi ci și la mari congrese și întruniri medicale, pe plan național și internațional, cu comunicări apreciate pentru valoarea lor științifică. Am publicat sute de comunicări în presa medicală din țară, din Europa, America și Asia. „Testul terapeutic cu inhibitori enzimatici" este titlul unei comunicări publicate în „La Nouvelle Presse Medicale" din Paris, nr. 4,42/1975 și prezentată la cel de-al V-lea Congres Asian Pacific de Gastroenterologie de la Singapore, 1976; „Acțiunea chelatorilor de calciu asupra aciditățîi stomacului la om" și „Relația dintre calciul din singe și aciditatea gastrică" au fost prezentate la Congresul Național român de gastroenterologie din 1976 și publicate în „Medicina Internă" Nr. 491/1976. Despre concepții noi privind mecanismul de acțiune al ionilor de calciu și secreția gastrică, magneziul și secreția gastrică, activitatea unei enzime din mucoasa gastrică — mecanism de acțiune intracelulară; iodul, secreția acidă și ulcerul duodenal, inhibitorii de calciu și secreția gastrică acidă, evoluția sezonieră a ulcerelor duodenale, mecanismul de acțiune ale sărurilor de zinc în scăderea aciditățîi și vindecarea ulcerelor gastroduodenale, patogeneza ulcerelor hepatogene și la bolnavii cu hiperparatiroidism, antiepileptice și secreția gastrică, inhibiția secreției gastrice acide prin prostaglandine, mecanismul de acțiune intracelulară a tagametului, ranitidinei și gastrozepinului, — despre toate acestea am publicat articole în numeroase reviste din țară și din lume, am prezentat comunicări la București, Cluj-Napoca, Bacău, Zalău, Budapesta, Moscova, Madrid, Rosaria, Ciudad de Mexico, Paris, Hamburg, Ankara etc.

Amintesc apoi că în acest an în luna mai, cea mai mare revistă, respectiv „Gastroenterology", din S.U.A. a publicat rezumatele la 11 din lucrările noastre științifice.

— Tovarășe doctor Pușcaș, aceasta este o mare cinste adusă medicinei românești. Lista cercetărilor Dv. poate fi (este, de fapt) invidiată de multe „case" cu „firme" pretențioase. La ce concluzii ați ajuns ?

— Pe scurt : metoda noastră diferențiază în mod foarte rapid o ulcerație benignă de cea canceroasă; se descrie mecanismul prin care histamina creste aciditatea stomacului, se demonstrează că histamina realizează interacțiuni sinergice (amplificatoare) cu acetilcolina, calciu și gastrina care duc la creșterea activității anhidrazei carbonice și a celei din mucoasa gastrică umană, enzima cu rol principal în producerea de acid clorhidric, arătînd că aceste interacțiuni constituie unul din mecanismele prin care aceste substanțe neurocrine, endocrine și paracrine cresc secreția acidă a stomacului; în comunicările prezentate la cel de-al X-lea Congres internațional de gastroenterologie de la Budapesta, în 1976, publicate în „Medicina Internă" nr. 1/1978, am arătat că ionii de calciu sînt activatori ai unor enzime cu rol principal în geneza intracelulară a ionilor de hidrogen, ioni necesari formării acidului clorhidric, relevînd faptul că substanțele pe bază de calciu scad secreția acidă pentru perioade de foarte scurte, această scădere fiind urmată apoi de creșterea și chiar dublarea aciditățîi pe perioade foarte lungi ; prin cercetări efectuate în vitro și în vivo se descrie atît mecanismul prin care sărurile anorganice și organice de magneziu scad secreția gastrică acidă, cît și rolul acestuia în procesul secretor.

Din nefericire pentru bolnavi și spre rușinea noastră, la noi în țară mai sînt și azi medici care mai prescriu calciu pentru bolnavii cu ulcere iar produsele „originale" pe bază de calciu se mai găsesc încă în farmaciile noastre, indicate pentru „ulcere gastroduodenale", atîta timp cît el a fost scos din tratamentul ulcerelor în toate țările.

— Tovarășe doctor Ioan Pușcaș, ce este Ranitidina ?

— Un nou agent în arsenalul terapeutic al ulcerelor gastroduodenale, antagonist al receptorilor H_2 histaminei produs de firma Glaxo din Anglia. Acest farmacoagent își manifestă efectele terapeutice prin scăderea aciditățîi sucului gastric. Mecanismul intim celular biochimic de inhibiție este însă o problemă nelămurită. Cercetări experimentale recente efectuate de noi în vitro și în vivo dovedesc că Ranitidina este un puternic inhibitor enzimatic, efectul ei manifestîndu-se prin antagonizarea efectului activator al histaminei asupra unei enzime din mucoasa gastrică umană. Aceleași cercetări au arătat că Tagametul (predecesorul Ranitidinei) este la fel un inhibitor (mai moderat) al enzimei. Rezultatele obținute au constituit tema comunicărilor noastre la Congresul internațional de gastroenterologie de la Hamburg (1980) și la Congresul internațional de medicină internă de la Praga (1982). Revistele „International Journal of Clinical Pharmacology Therapy and Toxicology" (10,10.1980) cît și „Arzeim-Dreg-Res (nr. 31 (1)3-1981) au publicat comunicările noastre în care descriam mecanismul intim de acțiune al unui alt medicament antiulceros — Gastrozepinul sau Pirenzepinul, produs al firmei Boehringer (R.F.G.) La Congresul de medicină de la Paris (1980), comunicările noastre, în colaborare cu Clinica I Medicală Cluj-Napoca, respectiv cu prof. dr. Roman Vlaicu și dr. Văleanu Simona, cercetări făcute cu mult timp înaintea altor cercetări asemănătoare făcute în S.U.A. au arătat cum inhibitorii transportului intracelular de calciu — folosiți astăzi cu succes în tratamentul aterosclerozei coronariene, scad secreția acidă și pot fi folosiți ca medicație adjuvantă în tratamentul ulcerelor gastroduodenale. La Congresul mondial de gastroenterologie de la Stockholm (1982) colectivul nostru de cercetători a prezentat o comunicare prin care se demonstra și explica că zincul, sub formă de săruri anorganice și organice, inhibă secreția gastrică acidă și vindecă ulcerele gastroduodenale.

Cercetări efectuate la Simleu Silvaniei arată, apoi că prostaglandinele E_2 inhibă activitatea unor enzime din mucoasa gastrică antagonizînd totodată efectul activator al histaminei asupra acestora.

— Înțeleg că practic a fost descris mecanismul de acțiune al ranitidinei, gastrozepinului, medicamente existente azi în Occident în tratamentul ulcerelor gastroduodenale ca și mecanismul de acțiune al histaminei, calciului, prostaglandinelor E_2 etc. în secreția gastrică, descoperiri deosebit de mari care vor rămîne în istoria medicinei. Cine vă sprijină în aceste cercetări ?

— În primul rînd centrala de medicamente din București cu care avem contracte de cercetare și o colaborare foarte bună în al doilea rînd Centrala minieră Baia Mare și alții, iar cît privește sprijinul Ministerului Sănătății, respectiv al tovarășului ministru, prof. E. Proca, noi sîntem mulțumiți.

— Care este, tovarășe doctor, cauza apariției crizelor dureroase la bolnavii de ulcer, în special primăvara și toamna ?

— Explicații complete nu au fost date pînă în prezent. Pornind însă de la aceste observații, că durerea ulceroasă este legată de modificarea climei, în special de timpul noros, noi am studiat secreția gastrică la un mare număr de bolnavi atît primăvara cît și toamna, în condițiile cerului noros sau senin, și am observat o scădere a aciditățîi în zilele frumoase, senine, față de cele noroase. Presupunînd că aeroionii pozitivi și negativi sînt cauzele acestor modificări, am trecut la cercetări de laborator care au confirmat pentru prima dată faptul că ionii negativi din zilele senine scad cu cel puțin 50 la sută valorile secreției acide.

— Avem de-a face, deci, cu prima explicație științifică dată evoluției sezoniere a ulcerelor.

— Poate că așa este și poate vor mai fi și alte explicații. Că așa-i normal să fie.

— Ce preocupări cuprinde acum agenda dv. de lucru ? Adică, v-am ruga să vă referiți la ultimele rezultate obținute în urma cercetărilor efectuate.

— „Concepții noi privind mecanismul de acțiune al Histaminei", „Activarea directă prin histamină a anhidrazei carbonice din mucoasa gastrică umană" și „Activarea anhidrazei carbonice din mucoasa gastrică prin interacțiunile sinergice ale histaminei cu alți secretagogi" sînt titlurile unor lucrări mai extinse și mai detaliate pe care sînt invitat să le prezint la New York, la o sesiune specială organizată de Academia de Științe din New York, — în septembrie 1983. Preocupările pentru modernizarea bazei materiale a spitalului sînt însă prioritățile noastre. Dispunem azi de endoscoape moderne, de aparatură de filmare în esofag, stomac și duoden, aparate de proiecție, gastrocameră, un ecograf modern de ultimul tip, spectometru atomic, analizator automat, aparat de echilibru acido-bazic, ultracentrifugă, aparatura Röntgen cu televiziune, camere frigorifice speciale pentru enzimologie, pH-metre electronice, calcimetre electronice ș.a. Toate acestea ne permit să desfășurăm munca de cercetare la cota unor înalte exigențe ale științei medicale. Ne mîndrim cu toate acestea dar mai ales cu colectivul de cercetători care cred în reușita muncii lor. Faptul că știința și tehnologia românească au astăzi un program destinat de dezvoltare aprobat de Congresul al XII-lea al partidului, în urma unor largi dezbateri publice, este, neîndoielnic un moment istoric, determinat în a fi noi înșine, pentru afirmarea geniului creator românesc. Trebuie să înlăturăm pentru totdeauna ideea după care la noi nu s-ar putea realiza lucruri deosebite în știință. Nivelul unde sîntem astăzi în toate domeniile științei și nivelul pe care ni-l propunem să-l atingem fără putință de tăgadă, justețea liniei politice promovată de secretarul general al partidului, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care ne cere să respingem atitudinea retrogradă de ploconire în fața realizărilor altora, să ne bazăm în primul rînd pe capacitatea creatoare a națiunii noastre.

Desigur nu spun că trebuie să ne izolăm de lume, dar nici că orice medicament venit din afară e mai bun, mai eficace. Nimic nu este mai înapoiat decît o asemenea părere împrăștiată de cei răuvoitori.

— Doctore Pușcaș — așa după cum știm televiziunea din Paris și Radio Latina unde ați dat interviu în luna iunie, au vorbit pe larg despre cercetările de la Șimleu iar în iulie v-a luat iar interviu în Felix și Oradea —, ce părere aveți dv. despre acest interes susținut privind munca dv.?

— Cred că este vorba de-o apreciere a unei munci și-a unor rezultate. Cred că este un interes față de realizările de la noi din țară, fiind totodată și un model de interes față de cercetarea medicală.

Deci, stimate tovarășe redactor, nu de condițiile materiale ducem lipsă și nici de minte. Din păcate există unii oameni pe anumite trepte ierarhice care din diferite motive și rațiuni („De ce cutare să facă cutare și nu... eu?") în loc să sprijine utilizarea acestei costisitoare baze materiale, să spijine căutările cercetătorilor, preferă să încurce lucrurile, să vină cu alte soluții care în ultima instanță nu înseamnă decît o cumpărare de la alții și a te „descoperi" în fața oricui. Cineva le-a zis „oameni-frînă".

— Tovarășe doctor, din păcate este neobișnuit între medicii noștri să plece așa cum dv. plecați cu largi colective de colaboratori la diferite congrese — peste hotare — adică să-i antrenați și sprijiniți în cercetări și apoi să-i lansați cu dv. în toate confruntările internaționale. Este un act de adevărată colegialitate însoțit de multe sacrificii personale. Ce ne puteți spune despre asta ?

— Cred că ceea ce fac este o plăcere izvorîtă din convingerea că așa trebuie, că și alți colegi ou posibilități asemănătoare din centrele mari ar trebui să procedeze la fel — adică trebuie să ne gîndim nu la interesele noastre personale ci la cele colective ale țării noastre, cu alte cuvinte în cazul de față în loc să mergem singuri la un congres sau cu un membru sau doi din familie, este necesar să ne luăm și colaboratorii care merită, cărora să le răsplătim munca de cercetare, să le întărim încrederea în ei, să-i antrenăm în confruntări și să se pună la zi cu documentația, crescînd astfel prestigiul științific al țării, de care astăzi avem atîta nevoie. Cît mă privește, de peste 8 ani am însoțit delegații de zeci de medici anual și-o fac chiar și peste 3 zile la un congres balcanic în Grecia cu 18 colaboratori. Așadar, colectivul de cercetări, sau de muncă, în materie de plecări în străinătate nu înseamnă numai dr. Pușcaș. Cu alte cuvinte cred că noi trebuie să ne formăm la timp cadrele și urmașii. Sper că sînteți de acord cu mine tovarăși redactori ?

— Desigur. De fapt, noi vă cunoaștem, vă știm, vă prețuim pentru că știm că viața dv. este și o luptă cu inerția și răutatea omenească.

— Vreau să mulțumesc poetului Adrian Păunescu și colectivului de la „Flacăra pentru sprijinul decisiv pe care l-a acordat activității noastre de cercetare de la începuturile ei și pînă în prezent.

Mă gîndesc la spital și-mi spun și eu că nu-i locul cel mai agreabil din lume. Prin împrejurimile lui bate vîntul durerii. Dar sînt oameni — și unul dintre ei este doctorul Pușcaș — care sfințesc locul acesta numit spital, eliberează de suferință mii de oameni, readuc zîmbetele în casele lor.

Și așa, pentru că doctorul Pușcaș nu este numai un medic bun, un cercetător bun ci înainte de toate, un om bun.

Și-acum, o știre de ultimă oră primită din S.U.A., la Șimleu Silvaniei, la 27 august 1983 : Dr. Ioan Pușcaș a fost ales membru al Academiei de Științe din New York.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU
IOAN L. CRIȘAN

Din nou despre IULICĂ VOINEA

Ce mai face, ce se mai aude, ce mai este nou cu cercetătorul Iulică Voinea ? Sînt întrebări pe care zilnic ni le pun zeci și zeci de oameni. Sînt întrebări pe care ni le punem și noi, dar nu găsim încă răspunsuri. În primul rînd, pe Iulică Voinea nu l-am putut găsi nici măcar la telefon, deși l-am căutat la diferite ore ale zilei și ale nopții. Telefonul la care ar trebui să răspundă Iulică Voinea sună în gol. Să-i scriem, așteptînd un răspuns ? Nici vorbă. Iulică Voinea nu are timp nici să citească toată corespondența pe care o primește, nici, bineînțeles, să mai și răspundă ! Așa stînd situația, rămîne un singur lucru de făcut : drumul pînă la Arad. Dar, și în acest caz există o mare doză de risc. Poți, în cazul cînd te încumeți să sari gardul casei, să nu-l găsești pe Iulică Voinea, sau, dacă îl găsești, să nu vrea să stea de vorbă cu tine. Fiindcă, s-o spunem pe cea dreaptă, Iulică Voinea, de la un timp, respinge pe toată lumea. Motivele ? Multe. În primul rînd, Iulică Voinea are o mare tristețe, generată de stadiul și de rezultatele cercetărilor legate de medicamentația pe care o dă bolnavilor. În jurul acestui lucru s-a așternut o tăcere surprinzătoare, supărătoare, exasperantă. Și aceasta în timp ce zeci de scrisori ale oamenilor suferinzi sînt adresate zilnic la tot felul de organe și organisme ; în timp ce sute de oameni bat drumurile țării spre Arad ; în timp ce, neașteptat de repede, față de alte cazuri și idei, alte publicații din țară s-au alăturat dezbaterilor declanșate de revista noastră : ziarele din Timișoara, revista lunară „Vatra", din Tîrgu Mureș, care de cităva vreme, ne prezintă un serial foarte interesant sub semnătura publicistului arădean Emil Simăndan, intitulat : „Cine este Iulică Voinea ?". Desigur, toate aceste fapte ar trebui să pună noi semne de întrebare factorilor de răspundere și de decizie.

Un alt motiv pentru care Iulică Voinea s-a izolat de lume este, trebuie s-o spunem dacă ne place adevărul, că unii oameni de încredere, care aveau deschisă casa doctorului, au încercat și chiar au reușit să-i sustragă, să le spunem așa, leacurile. Unii au încercat să le lanseze sub alte forme și în schimbul unor frumoase sume de bani. Medicamentul a fost amestecat cu tot felul de ceaiuri, ierburi și chiar cu miere de albine. Desigur, afacerea, să-i zicem doar așa, nu a dat nici un fel de rezultat. Dar faptul rămîne fapt și, ne spune Iulică Voinea, ideea a fost, în parte, compromisă.

Ar mai fi încă foarte multe lucruri de spus dar, cînd vom crede că ele merită să fie aduse la cunoștința oamenilor, o vom face.

Spuneam însă că oamenii suferinzi, cei care au beneficiat de pe urma tratamentului lui Iulică Voinea, îl solicită în continuare, pentru că, au înțeles ei, este singura lor salvare. Apelăm, iată, din nou la cîteva scrisori :

● Mama mea, **Dobra Mitrița**, de 54 de ani, om care și-a dăruit întreaga viață muncii, care a reușit să crească cu răbdare și cinste trei copii, ajunși astăzi toți ingineri, suferă de o boală foarte grea : leucemie limfatică cronică. Cu toată gravitatea bolii există o speranță izvorîtă din date certe. În perioada 7—30 septembrie 1982, mama a fost internată la Spitalul Municipal București. În urma tratamentului, rezultatele n-au fost deloc mulțumitoare, din contră. Medicii ne-au avertizat de gravitatea bolii, nelăsîndu-ne nici o speranță. Aflînd, din revista „Flacăra", despre tratamentul și rezultatele obținute de medicul Iulică Voinea, din Arad, am intrat și noi în posesia medicamentului. Mama a aplicat de două ori tratamentul : în noiembrie și în februarie. Analizele făcute după aceea ne arată o mare îmbunătățire. Leucocitele s-au diminuat de la 700 000 (30.09.1982) la 392 000 (20.04.1983). M-am dus din nou la Arad, la sfîrșitul lunii mai. Dar doctorul Iulică Voinea nu mai dădea medicamentul decît cu anumite aprobări. Așa cum ni s-a pretins, am obținut acordul scris al medicului oncolog de la Spitalul Municipal București, unde mama a avut ultima internare (înainte de începerea tratamentului). Cu trimiterea respectivă, precum și cu declarația mamei mele, am mers la Direcția Sanitară-Galați, de care aparținem, să obținem o trimitere la Iulică Voinea. Cu toate explicațiile date, cu toate documentele, analizele, cei de aici au refuzat să ne dea o trimitere către medicul din Arad. Fără această trimitere nu pot să obțin în nici un fel medicamentul care este de fapt, nu numai după părerea noastră, singura șansă de ameliorare sau de însănătoșire a mamei noastre. Este de neconceput cum niște formalități pot cîntări mult mai greu decît viața unui om. În această situație disperată, vă rugăm, din tot sufletul să ne ajutați. Este, dacă vreți, un semnal S.O.S. pe care un om îl lansează oamenilor. Și acel semnal trebuie să fie recepționat de oameni... Inginer Marcel Dobra, Galați.

● Mă numesc **Teodor Velcescu**, din București. Am fost internat la Institutul de fiziologie. După tot felul de investigații și analize s-a ajuns la concluzia că aș avea ulcer. Tratamentul medicamentos făcut, la vremea aceea, mi-a ameliorat oarecum suferințele. După o perioadă destul de scurtă iar au început durerile și chinurile. Nu mai aveam poftă de mîncare, scădeam în greutate. Am fost internat, de data aceasta, la Spitalul județean Ilfov. Mi s-au făcut din nou investigații. S-a ajuns din nou la concluzia că aș avea ulcer. Am început din nou un alt tratament. Dar, fără nici un fel de rezultat. Durerile nu-mi dădeau pace, nu aveam poftă de mîncare și slăbeam, văzînd cu ochii. M-am dus din nou la Institutul de fiziologie. La ieșirea din spital, 9 septembrie 1982, prin foaia de observație 1 206 s-a stabilit diagnosticul : neoplasm pancreatic. Am trimis foaia de observație la Spitalul Cantacuzino, la secția de chirurgie, pentru a se stabili dacă se poate face ceva. În urma consultării s-a stabilit că în termen de un an nu mi se poate face nimic. Am urmat în continuare tratamentul prescris la ieșirea din spital. Dar boala se agrava din zi în zi. Aveam dureri mari și ajunsesem la 50 de kilograme. În ianuarie, anul acesta, am fost internat la Spitalul Municipal, secția chirurgie, unde mi s-au făcut din nou analize. S-a hotărît să fiu de urgență operat. Nu am vrut și la cererea mea am fost externat. De la policlinica Vitan am obținut niște calmante mult mai puternice. Dar în zadar. În acest timp, soția mea a aflat din revista „Flacăra" de doctorul veterinar Iulică Voinea. S-a dus de urgență la Arad. Fără nici un ban, a căpătat medicamentația. Am început să urmez tratamentul din 6 februarie. După numai 5 zile mi-a revenit pofta de mîncare, iar durerile au scăzut. După o lună de tratament durerile au dispărut și mi-am recăpătat puterile. Am revenit la greutatea pe care o aveam. Numai acum soția mea mi-a spus că toți specialiștii nu-mi mai dădeau de trăit decît 4—5 luni și că toată familia era pregătită să se despartă pentru totdeauna de mine. Aș dori în încheiere să aduc mulțumiri medicului Iulică Voinea, și redacției revistei „Flacăra". Dacă mai trăiesc, aceasta se datorează acțiunilor dv., medicamentelor lui Iulică Voinea. De asemenea, cer ajutor în a căpăta din nou medicamentația de la Arad. Rog forurile competente să nu pună bețe în roate activității doctorului Iulică Voinea și să dea o mînă de ajutor acestuia. Dacă noi, cei condamnați la moarte, mai trăim, demonstrînd practic acest fapt, nimeni nu are dreptul să ne ia această șansă a vieții...

● Mă numesc **Muscalu Dumitru**, am 62 de ani, sînt din Urziceni. Sînt pensionar M.A.N. Am lucrat în aviație. În primul rînd doresc să aduc mulțumiri sincere redacției pentru seria de articole legate de activitatea doctorului Iulică Voinea din Arad. De asemenea, doresc să mulțumesc și doctorului pentru tratamentul pe care mi l-a dat, pentru că, acum sînt din nou în rîndul oamenilor. Cum să povestesc pe scurt tot ceea ce s-a întîmplat. Am fost internat la Spitalul Fundeni, la recomandarea secției de chirurgie din Urziceni. Aici am făcut 17 ședințe cu raze cobalt. Boala, pentru un timp, s-a ameliorat. Dar, după o scurtă perioadă crizele au început din nou. Am ieșit din spital cu foaia de observație F.O. 2 439/06 81, cu diagnosticul : Proliferativ Sigmoidal — inoperabil. Slăbisem peste 40 de kilograme. Se înțelege că familia mea era foarte îngrijorată și se aștepta ca din zi în zi să închid ochii. Am aflat despre doctorul din Arad. Am reușit să procur medicamentele și toate instrucțiunile. Pentru acestea nu am dat nici un ban. Pe data de 1 iunie a început tratamentul. După o perioadă am început să elimin, așa cum mi s-a spus, nisip și pietre de la rinichi. Mi-a apărut și o eczemă la suprafață care, în timp, a căzut. Pentru cei care nu cred, păstrez totul într-o eprubetă. În timp, mi-a revenit pofta de mîncare și am început să mă îngraș. Nu mai am dureri. Familia și cei care mă cunosc se miră cum am putut să scap din ghearele morții. Este un fapt real și nicidecum o „minune", cum încearcă s-o explice unii și chiar specialiștii. Am nevoie, în continuare, de medicament. Trebuie să se găsească o soluție. Aștept... Cu mulțumiri.

● Sînt **Sofia Teodorov** din București. Vin la dumneavoastră cu o mare rugăminte : să mă ajutați atît pe mine, cît și alte sute și sute de oameni. Mi-a apărut un nodul la sîn. Oncologii pe care i-am consultat mi-au spus că nu mă pot ajuta. Am aflat din revista „Flacăra" de doctorul Iulică Voinea. Am luat legătura cu el și am început tratamentul. De la prima doză mi-au apărut o erupție pe piele, o mulțime de bube. Am făcut o pauză de 18 zile. A reapărut erupția. Parțial a început să cadă și, spre mirarea tuturor, nodulul a început să scadă. După a treia doză, nodulul aproape a dispărut. Pentru a patra doză am plecat din nou la Arad, cu un însoțitor, fiindcă nu puteam să merg atîta cale. După o noapte de drum, cu trenul, am ajuns la Arad. M-am dus direct la poarta doctorului. Acolo s-a întocmit o listă. Eram a șaptea.

Eram obosită, dar plină de speranță. Am așteptat, în picioare, în stradă. La ora 7, spre disperarea noastră (eram peste o sută de persoane venite din toate colțurile țării), ni s-a comunicat că doctorul nu mai poate să ne dea medicamentul, deoarece nu i se mai dă voie să trateze bolnavii. Toată lumea a început să plîngă. Era un spectacol înfiorător. Toate speranțele noastre erau spulberate. Unii mai aveau, ca și mine, foarte puțină nevoie de tratament. Alții veniseră la Iulică Voinea pentru prima dată. A trebuit să plec acasă fără medicament, după două nopți petrecute pe tren, după o mulțime de bani cheltuiți. Eu cred că am fost la un pas de vindecare. Acum ce să mai aștept ? Rezultatul a tot felul de testări ? Cine le face și unde ? Acei oameni nu știu că boala, această cumplită boală nu așteaptă ? Dacă ea se grăbește, noi ce mai așteptăm ? Vă rog, stimată redacție, să nu mă lăsați. Mai dați-mi o speranță ! Vă mulțumesc...

● Numele meu este **Marin Mirică**. Locuiesc în Costești, județul Argeș. Sînt născut la 23 octombrie 1958. Vă aduc la cunoștință, pe lîngă toate mulțumirile mele pentru ce ați făcut în „Flacăra" pentru noi, bolnavii, următoarele : la ieșirea din Spitalul Clinic Panduri, după operația de tumoare testiculară, pe data de 6 iulie 1983, în baza biopsiei numărul 37 963/29 VI-983, mi se stabilește diagnosticul „carcinom embrionar prezentînd zone întinse de necroză și invazie neoplazică a vaselor sanguine". A doua zi am fost luat în evidența cabinetului de oncologie al Spitalului județean Argeș. Starea mea era foarte gravă. Continuu aveam o mîncărime a pielii, vomam, nu dormeam și slăbisem în două luni 22 de kilograme. Am aflat din revista „Flacăra" despre rezultatele obținute de către doctorul Iulică Voinea, din Arad. Am intrat în posesia medicamentului și între 8 și 30 iulie am urmat întocmai tratamentul. Starea mea s-a schimbat radical. Cel mai important lucru, după părerea mea, este că am început să mănînc. Am ore bune de somn, nu mai am mîncărimi și, în această scurtă perioadă, am luat în greutate peste 3 kilograme. Am fost chiar la un bilci care a fost pe la noi, m-am bucurat din nou de viață. M-am dat în lanțuri și în căluței. Era, fără să folosesc cuvinte mari, un foarte frumos vis. Da ! Într-adevăr, pînă la urmă, spre disperarea mea și a familiei, n-a fost decît un vis. Am fost din nou la Arad. Dar nu am mai putut intra în posesia medicamentului. De aceea vă scriu : să nu mă lăsați ! Îmi trebuie în continuare medicamentul !

● Numele meu este **Iosif Achim**. Sînt pensionar. Locuiesc în Timișoara. Sînt abonat la foarte multe ziare și reviste. Se înțelege de la sine că zilnic citesc și ziarele locale : „Drapelul Roșu" și „Neue Banater Zeitung". În cele din urmă, la sfîrșitul lunii mai, la rubrica „Arader Kurier", se vorbește despre un pacient, cu numele de Filip Popa din Orăștie. Întîmplător, pe acest om îl cunosc. I s-a pus diagnosticul : leucemie granucitară. În urma unui tratament aplicat de doctorul Iulică Voinea, starea pacientului s-a ameliorat. De la 26 000 globule albe, într-un timp foarte scurt, în urma tratamentului, acestea au scăzut la 3 000. Înseamnă, este clar pentru toată lumea, că tratamentul și medicamentația aplicată de către Iulică Voinea, în acest caz, a dat rezultate. Atunci, mă întreb — și cred că pe bună dreptate : de ce acest om, acești oameni — fiindcă problema nu se rezumă doar la Filip Popa — nu pot să-și procure în continuare medicamentația ? ! Imediat după ce pacientul de care v-am vorbit și-a întrerupt tratamentul, în lipsă de medicamente, situația s-a înrăutățit. V-am scris toate acestea din două motive. Primul este acela că doresc din tot sufletul să-l ajut pe Filip Popa. Al doilea este că acest aspect l-am găsit consemnat și în ziarele din New York și Israel.

SORIN POSTOLACHE
DUMITRU GRAUR

O scrisoare

Doctor în științe medicale și autor al autovaccinului total celular-microbian complex, medicul Constantin G. Băcanu, a adresat redacției noastre următoarea scrisoare:

Malaria este o boală gravă, datorită unui protozoar, care trăiește și se înmulțește atît în hematiile din sîngele omului cît și în stomacul și saliva țînțarului Anopheles (femela), trecînd de la unul la altul prin înțepătura acestuia din urmă.

Boala prezintă accese cu manifestări dramatice care țin 6—8 ore : frisoane, febră de pest 40° C, transpirații foarte mari după care urmează o stare de epuizare fizică profundă, care repetate la oameni mai puțin rezistenți (imunitate scăzută) duc la moarte.

Accesele se produc la intervale regulate, fie zilnic, fie la 2 sau 3 zile după speciile care paraziteză organismul — Plasmodiu vivax, malariae, falciparum, ovale, cu recăderi posibile după 30—50 ani (stare latentă) cînd parazitul se păstrează în organism — fapt deosebit de grav căci eradicarea bolii devine anevoioasă și pusă sub semnul întrebării.

Malaria se găsește frecvent pe glob în regiunile tropicale, subtropicale și mai rar în regiunile temperate. Acolo unde țînțarul se poate dezvolta — climă umedă și caldă (păduri, ape stătute etc).

La noi în țară malaria a îmbolnăvit oameni din jurul bălților și Deltei Dunării, dar ea a fost eradicată clinic după 1945 odată cu apariția antimalaricelor, insecticidelor și a unor lucrări de hartă deosebit de precise a răspîndirii țînțarilor, lucrări anevoioase făcute în condiții destul de vitrege, timp de mulți ani, de către prof. dr. Zotta (1886—1942) cu ajutorul unor colaboratori de excepție — medici, naturaliști și personal sanitar ajutător, atît din cadrul catedrei de Parazitologie a facultății de medicină din București cît și a celor din secția de Parazitologie a Institutului de seruri și vaccinuri Dr. I. Cantacuzino.

Studiul parazitului la om, al speciilor acestuia, al manifestărilor, a fost făcut de prof. Mihai Ciucă și colaboratorii.

Diagnosticul se pune pe frotiu de sînge (se colorează parazitul) prin examinare microscopică, și prin teste serologice ; fixare de complement, precipitare și în ultimul timp metoda de punere în evidență prin tehnica anticorpilor imunofluorescenți, specifică și foarte sensibilă.

Tratamentul malariei se face prin substanțe chimice din grupa chininei, sulfamide și sulfone, care în trecut au dat rezultate foarte bune, rezultate care împreună cu omorîrea țînțarului cu insecticide răspîndite din avion a dus la eradicarea ei în unele regiuni ale globului.

Din nefericire, posibilitățile financiare ale unor state, întinderea enormă a zonelor calde cu țînțari (sute de mii de kilometrii între paralele 40° latitudine sudică și 60° latitudine nordică) a dus la administrarea insecticidelor și antimalaricelor fracționat și parțial, conducînd astfel în ultimul timp la apariția speciilor de țînțari rezistenți la insecticide și apariția unor paraziți malarici rezistenți la dozele recomandate sau chiar mai mari, de antimalarice.

Astfel că în ultimii ani peste 800 milioane de oameni sînt lipsiți de apărare împotriva malariei. România ar putea fi în viitorul apropiat, prin circulația țînțarilor, rezistenți la insecticide, din sud spre nord, cît și prin circulația oamenilor prin țările endemice, infestată cu paraziți rezistenți la tratamentul antimalaric.

Somnalul de alarmă a fost tras și rezolvarea acestei boli grave s-ar putea face printr-o vaccinare în masă, cînd se poate obține eradicarea (așa cum s-a obținut în variolă). Pentru obținerea unui vaccin s-a imaginat să se facă un transplant de genă malarică pe un germene nepatogen care apoi să fie suportul pentru o vaccinare în masă la oamenii din zonă — vaccin costisitor și laborios obținut după calcule cam în 5 ani. O altă latură a luptei antimalarice — obținerea de noi substanțe antimalarice.

Din aceste motive m-am adresat forurilor superioare de stat cu rugămintea de a interveni cu buncle oficii pe lîngă O.M.S. și guvernele statelor cu endemii grave de malarie pentru a-mi permite experimentarea pe un număr redus de bolnavi a autovaccinului total celulo-microbian complex, atît în scop profilactic, cît și terapeutic. Am cerut această experimentare, considerînd că autovaccinul prezintă toate calitățile antigenice imunizante, este ușor de preparat și administrat, nu prezintă contraindicații, este ieftin (aproximativ 20 lei tratamentul unui bolnav), experimentul necesitînd munca unei echipe de trei medici și trei cadre sanitare ajutătoare pe timp de un an de zile. Or, timpul nu așteaptă, mii de oameni mor de malarie și cred că autovaccinul total celulo-microbian complex, inactivat la 100° Celsius (aprobat, omologat și recomandat de Ministerul Sănătății încă din 1978), ar putea fi o armă eficientă în lupta împotriva malariei. Ar fi o întreprindere temerară, dificilă, care ar pretinde multă dăruire și putere de sacrificiu, dar nimic nu e prea mult cînd e vorba de sănătatea omului.

Reușita s-ar bucura de un larg răsunet internațional. Ar fi o acțiune în spiritul bogatelor tradiții de omenie ale poporului nostru, al profundului umanism promovat de politica Partidului Comunist Român, politică privită în întreaga lume cu recunoștință și îndreptățită speranță.

Dr. CONSTANTIN G. BĂCANU

Retragerea unui mare fotbalist

A părăsit definitiv gazonul, trecînd pe banca antrenorilor, unul dintre cei mai mari jucători pe care l-a avut vreodată fotbalul românesc, Cornel Dinu. Făcînd parte din generația Guadalajarei, cea care a deschis larg fereastrele fotbalului nostru, Dinu a ajuns să dețină, prin talent și seriozitate, recordul de prezențe în echipa națională, sub culorile căreia a evoluat de 75 de ori. Timp de 18 ani în cadrul aceluiași club, superbă pildă de fidelitate, cel despre care scriem a îmbrăcat în 6 rînduri tricoul de campion al țării și a cucerit 3 Cupe ale României, contribuind din plin la succesele interne și internaționale, repurtate de Dinamo București, formație-fanion a fotbalului românesc.

De 454 ori el a fost prezent în divizia A și de tot atîtea ori, nu exagerăm cu nimic, și-a făcut datoria. A pus, de fiecare dată, tot sufletul și încă mai mult, iar cînd a greșit, cine nu greșește într-o viață de om petrecută într-o asemenea de viteoare ?, a găsit tăria să ridice mîna sus, sportiv, cinstit. Poate că dacă ar fi fost golgeter de elită sau măcar trubadur, de tip Dumitriu II, ai driblingurilor fermecătoare, azi, la retragere, ne-am fi îmbulzit la metafore și superlative. Dar posturile pe care a jucat au fost mai ingrate, de unde și meritele lui, ca o consecință logică, mai mari. Acolo, la început în mijlocul terenului, apoi în fața propriului careu, unde fiecare eroare se plătește foarte scump, Dinu a arătat, vreme de 18 ani, o înaltă valoare și, totodată, caracterul unui luptător fără cusur. Dăruit fotbalului cu toată ființa, cu tot cugetul. La acest capitol, a dragostei și respectului față de un sport pe care l-a slujit, tot timpul, cu o patimă mereu reînnoită, el a fost și a rămas un exemplu demn de urmat. Cornel Dinu a însemnat, ca jucător, unul din frumoșii bărbați ai fotbalului nostru și, vrînd, nevrînd, acesta se descoperă, prin plecarea lui, mai puțin, mai sărac.

Numai că, ieșind din teren, Dinu nu părăsește fotbalul. Nici n-ar putea s-o facă, lui potrivindu-i se, ca o mănușe, titlul pus pe-o carte de coechipierul lui de generație și îndrăzneață Lucescu : fotbalul e viața mea. El continuă, ca antrenor secund, pe banca echipei care l-a consacrat, avînd de purtat mai departe un rost și o ștafetă. La acest ceas la care îmbătrînim și ne simțim datori să-i mulțumim pentru tot ce a realizat în beneficiul fotbalului nostru, îi dorim mult succes în noua carieră.

„Regret că nu m-am însurat mai devreme"

„Alții au fost mai dotați decît mine, dar n-au vrut atît"

— Trist, Cornele ?

— Mai degrabă preocupat.

— Mulți ani ce-ai fi putut să mai joci.

— M-am tot gîndit la asta, m-am sfătuit și cu cei dragi, cu Silvia, pînă la urmă însă am decis : a venit timpul. Noroc că nu mă rup de fotbal, altfel n-aș fi rezistat.

— Mi s-a povestit că retragerea ta a fost foarte frumos sărbătorită simbătă, pe Dinamo. Numai că Vasile Bageac, cel care a făcut poze pentru „Sportul", mi-a zis că erai teribil de emoționat. Erai ?

— Probabil. Nu-i ușor să te lași după atîția ani, între care 18 petrecuți la aceeași echipă. Deși, dacă socotesc bine, sînt chiar 19. O viață de om, nu ? Dinamo a fost, în tot acest răstimp, casa mea, masa mea, familia mea. Clubului și Ministerului de Interne, care m-au ajutat să ajung ce-am ajuns, maestru emerit al sportului, absolvent de Drept, locotenent-colonel etc., le datorez imens. Nu mă voi putea achita niciodată.

— De fapt, ai început să joci la Tîrgoviște, da ?

— Exact. Primii mei antrenori s-au numit Eugen Popescu și Gheorghe Ticușan. La 16 ani, grație lui Rudy Wetzer și Gică Nuțescu, am fost promovat în prima echipă, în B. Eram mijlocaș și inter, mai mult atacam. Portarul Fane Marcu m-a recomandat lui Traian Ionescu, pe timpul acela antrenor principal la Dinamo. Nea Traian, cum obișnuia, și-a trimis „spionii" să mă vadă. Probabil că le-am plăcut. Apoi, încă în 1965, a venit chiar dînsul la Tîrgoviște și-a stat de vorbă cu părinții mei. În anul următor, am trecut la Dinamo.

— Și-ai debutat în A într-un meci cu Steagul roșu.

— N-a fost un debut prea fericit : Brașovul ne-a bătut cu 1—0, Ganea marcînd din 11 metri. Din primăvara lui 1967, am jucat, multă vreme, fundaș central la marcaj, făcînd pereche cu Nelu Nunweiller, care era libero.

— Nelu te-a acceptat imediat ?

— Știu de ce mă întrebi, intram pe locul lui Lică, fratele său. Nu s-o fi bucurat, dar n-a zis nimic. Aș minți dacă aș spune că, mai întîi ca jucător, apoi ca antrenor, n-a fost corect cu mine. A fost. L-am simțit totdeauna ca pe un prieten mai mare, cu mai multă experiență. Abia după 1971 am urcat în linia de mijloc.

— Și totuși la Guadalajara, în 1970, ai plecat ca mijlocaș, greșesc ?

— Da, dar tot ca fundaș central am fost folosit. La marcaj, lîngă Lupescu. În Mexic i-am avut în față, ca adversari direcți, pe Pele și pe Hurst, nume cu rezonanță.

— Care dintre ei te-a impresionat cel mai tare ?

— Fără discuție, Pele. Poate și pentru că mi-a făcut o figură care nu se uită. Eu și Dumitru îl marcam, cu schimbul. La o fază, Pele era cu spatele la mine, mingea venea și-am fost sigur, în prima fracțiune de secundă, că-l voi deposeda. Dar el, deși nu m-a văzut, m-a simțit. A deviat mingea pe lîngă mine și, cu o piruetă, m-a depășit. Nu execuția în sine m-a uluit, cît intuiția lui, absolut genială. De-atunci n-am mai întîlnit așa ceva

— Hai să terminăm cu acest capitol. Ai văzut mulți fotbaliști celebri, ai jucat împotriva lor, Pele te-a impresionat într-un meci, dar care din ei, judecînd la rece, și s-au fixat în memorie ?

— Mi-au plăcut, cum să zic, jucătorii cerebrali, de tip Beckenbauer, Bobby Charlton, Overath, Bulgarelli. Cu ultimul am rămas și prieten. Știau totul, dar nu erau egoiști, se subordonau echipei.

— De la acel 1—1 cu Austria, înregistrat la Linz, la 1 mai 1968, ai mai jucat în națională de alte 74 de ori. Dacă ar fi să povestești unul dintre aceste meciuri, la care te-ai opri ?

— Aș alege tot 1—1 cu Anglia, Wembley, 15 ianuarie 1969, revanșa acelui 0—0 de la București, disputat la 6 noiembrie 1968.

— Cornele, pare-că ești un computer ! Cum de ții minte, cu exactitate, scorurile, datele etc. ? !

— Nu mi le mai reamintesc pe toate, dar 6 noiembrie reprezintă ziua de naștere a unuia din jucătorii pe care i am iubit din tot sufletul. Ziua lui Piraiab a a că n-o uit. Ne reîntîlneam pe Wembley, da ? Veneam după un 0—5, în preliminarii, cu Standard Liége și eram, cu toții, nu doar foarte tineri, ci și foarte speriați. Am ieșit însă, îți aduci aminte ?, cu fața curată, rezultatul de 1—1 însemnînd, cum s-a scris, actul de naștere al generației Guadalajara. Atmosfera de după meci mi-a rămas adînc întipărită în minte. Englezii, deși campioni ai lumii, n-aveau nici un fel de morgă. La banchet, tot felul de suporteri, între care și femei în vîrstă de 70 de ani, no cereau autografe nouă, unor copii. Alaturi, Jackie Charlton parcă ne ocrotea. Personal, în sala aceea copleșită de amintiri din istoria fotbalului, m-am simțit foarte mîndru. Că vin de unde vin, că sînt ce sînt, cu fac ce fac.

— Sînt dator eu încă o întrebare : ai schimbat, la Dinamo și la națională, 3 generații, începînd cu Nelu Nunweiller și Popa, continuînd cu Coman și Dumitrache, terminînd cu Moraru și Augustin, pe care dintre toți acești jucători renumiți l-ai iubit cel mai tare ?

— Îți răspund fără ezitare : pe Dumitrache. Am împărțit, ani și ani, aceeași cameră. Avea calități extraordinare și făcea lucruri unice. Îl centram, la antrenament, timp de o oră și jumătate și nu-l vedeam greșind nici un volé. Toate mingile, izbite în plin, intrau între stîlp și bara de fier ! A fost, nu vorbesc degeaba, un fotbalist fără egal, păcat că fiziul l-a dezavantajat. Lîngă el l-aș așeza pe Pîrcalab.

— Să mai scurtăm, Cornele, antrenamentul bate la ușă. Deci, 75 de meciuri în națională, 454 în divizia A, recorduri absolute pentru fotbalul nostru, 6 campionate și 3 cupe cu Dinamo, cum îți explici acest palmares ?

— Am fost, întîi și întîi, un mare ambițios. Cînd mi-am pus în cap să devin fotbalist, m-am hotărît să ajung cel mai bun.

— Dac-ai fi ales altceva ?

— Cred că lucrurile n-ar fi stat altfel. Nu m-aș fi dat bătut. Aș fi tras, ca și pe teren, cu dinții. Alții au fost mai dotați decît mine, nu zîmbi, dar n-au vrut atît. Îndrăznesc să afirm că nici Lucescu n-a fost diferit, și el a muncit ca la galere. Nici el, nici eu, n-am trădat fotbalul niciodată. Îmi displac destule, dar jumătățile de măsură cel mai mult.

— Vai de jucătorii care vor lucra cu antrenorul Dinu !

— Crezi ? ! În privința muncii nu accept nici o scuză, dar am, cred, multă înțelegere pentru jucători. Logic, doar am mîncat pîinea lor.

— Apropo de antrenori, ai avut destui, nu ? Cu care te-ai împăcat, cu care te-ai certat ?

— Au existat, e drept, antrenori cu care nu m-am prea potrivit, dar am colaborat cu toți. L-am admirat fără rezerve pe Traian Ionescu, la care am descoperit nu doar multă competență, ci și un temperament ca al meu. Angelo Niculescu a însemnat mult pentru mine, cu calmul lui imperturbabil. Am rămas cu o părere excelentă despre Cosmoc, ca și despre Voica, tehnicieni lucizi, citiți. Recunosc meritele lui Covaci și ale lui Valentin Stănescu, oameni cu experiență bogată, adevărate enciclopedii și, în plus, povestitori fermecători. Vreo 2 ani, între 1976 și 1978, pe cînd Covaci și Cernăianu conduceau naționala, n-am mai fost convocat, zicîndu-se că-s prea bătrîn ? ! Am revenit, pentru 15 meciuri, în 1979, dar nu port decît regretul de a fi pierdut alte 15—20 de selecționări. Ranchiună nu port nimănui. Poate c-am avut, uneori, gură cam mare, dar atît : împotriva fotbalului n-am acționat niciodată. La Dinamo, ca să mă întorc la întrebare, i-am avut pe Bazil Marian, pe Nelu Nunweiller și, în cîteva rînduri, pe Nicușor, oameni de ispravă. A fost, dacă vrei, norocul meu și al generației din care fac parte că am lucrat sub mîna unor antrenori destoinici, ca și sub supravegherea unui medic foarte competent, Dumitru Tomescu.

— Cîteva cuvinte despre arbitri, se poate ?

— Mai bine nu, mă rog, cum vrei. Ei au însemnat, mai ales la începutul carierei mele, o problemă, dar una aparentă. Acum, cînd mă gîndesc, îmi vine să rid :

De 3 ori cîștigător, cu Dinamo, al Cupei României

ce-aveam de împărțit cu ei ? Mintea românului de pe urmă, nu-i așa ? Am avut și avem arbitri de elită, iar cei tineri, Teodorescu, Igna, Petrescu, mi se par în mare progres. Păcat că mulți dintre ei tac în teren. Bentu, de pildă, vorbea, te făcea să înțelegi ce-ai greșit, Limona la fel.

— Uite așa, încet, încet, am ajuns la zi. Cum e pe banca antrenorilor ?

— La zi e un fel de-a zice, căci am 3 ani de cînd sînt secund. Și pe vremea lui Stănescu, care răspundea, în paralel, de lot și de Dinamo, tot așa am făcut. Vreau să spun că nu-s chiar nou în meserie. Am și scris, împreună cu profesorul Ion Ionescu, două cărți de strategie a fotbalului.

— Și ?

— Sper să las ceva și ca antrenor. Avem datoria de a crea o școală. Lucescu a deschis un drum, îmi place, pe ei voi aduce, dacă voi fi în stare, și lucruri noi. Mișcări tactice. Poate chiar un sistem. Pînă acum mai mult am importat, a venit vremea să inventăm. Fotbalul nostru e, geografic și temperamental, la-întretăierea mai multor școli, să luăm de la fiecare cîte ceva, cu discernămînt, dar să ne-o facem pe-a noastră. Avem, zic eu, tot ce ne trebuie, se cuvine doar să muncim mai serios, mai responsabil.

— Care crezi că e cel mai mare cîștig al fotbalului românesc din acești ani ?

— Căpătarea încrederii.

— Adică ?

— De la un timp jucătorii noștri au lepădat complexele. Croitoru a contribuit mult la această ridicare a capului. Iată, Dinamo a jucat, mai deunăzi, cu Aberdeen și Liverpool, echipe din prima linie a fotbalului mondial, cea dintîi fiind deținătoarea Cupei cupelor. Crezi că Augustin a mai simțit frica pe care eu, de pildă, am încercat-o pe Wembley, în 1969 ? Nu, vorba lui Rică Răducanu, doar englezii ăștia n-au 3 picioare ? !

— Ești pentru contacte cît mai dese ?

— Indiscutabil, dar cu judecată. Turneele estivale au fost, fără îndoială, utile, dar fotbalul nostru, tot mai sedus de ele, riscă să aibă o pauză prea scurtă vara și, tocmai în lipsa unor astfel de verificări, una prea lungă iarna. Aici va trebui să găsim ceva.

— Ce semnifică 2—0 cu Aberdeen sau 2—3 cu Liverpool, secondînd și că, în ultima partidă, englezii au cîștigat în minutul 90?

— Am devenit competitivi, asta e clar. S-ar putea crede că formațiile înșiruite erau în vacanță. E drept, dar azi, amical sau oficial, toată lumea merge la rezultat. Să-ți povestesc un amănunt : președintele lui Aberdeen, care e un magnat din cinematografie, a telefonat imediat după meciul cu noi și l-a admonestat pe antrenorul Fergusson. Încă o înfrîngere, l-a avertizat, și vă întoarceți acasă ?-! Am vorbit mult cu Fergusson.

— Despre ce ?

— Despre faptul, de exemplu, că ei se antrenează un ceas chiar și în dimineața jocurilor. Zilnic, fac două ședințe de pregătire, două ore dimineața, două ore după amiaza, antrenamente la singe. Pe lîngă ele, meciul în sine devine o destindere. Calculul e simplu : nu trebuie să te antrenezi 70 de minute ca să joci 90, ci 120, ca să ai de unde să cobori, să-ți lași o rezervă.

— Despre ce-ați mai vorbit ?

— În fotbal, nimeni care vrea ceva nu mai urmărește doar momentul, ci și perspectiva. Prognoza. Ideile vin din cărți, dar mai ales din teren. Jocul e cel care inspiră. La noi, se zice cutare antrenor nu-i cine știe ce, dar are noroc ? ! Nu-i așa, munca decide. La acest capitol mai avem de învățat de la alții.

— Gata, ne apropiem de minutul 90. Ultimele 3 întrebări. Unu : ce regreți că n-ai făcut sau că n-ai făcut la timp ?

— Multe. Regret că nu m-am însurat mai devreme. Aș fi evitat probabil cele cîteva greșeli pe care le-am comis în afara terenului.

— Doi : ce le-ai recomanda fotbaliștilor tineri ?

— Să cît asca, să meargă la teatru, să fie mai aproape de societate. Să nu rămînă numai la fotbal. Altfel, cînd vor agăța ghetele în cui, se vor simți rupți de lume, de viață.

— Trei : ce te-a deranjat ca jurător ?

— Jucătorii mari au parte de glorie, dar și, tocmai fiindcă sînt cunoscuți, de prejudecăți. M-a durut faptul că, intrînd într-un restaurant, să mănînc, ca orice om, m-am ales nu o dată cu reproșuri. Un fotbalist într-un restaurant nu înseamnă, automat, un beliv. O idee învechită, una dintre acelea ce fac sau pot face rău fotbalului nostru. Acesta are nevoie, la toate nivelele, de oameni de bine, pasionați și puși pe treabă.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Istoria se repetă

Toţi acela care aŭ trăit, in anul 1975, emoţiile şi surpriza renunţării la apărarea titlului mondial de şah de către campionul mondial R. J. Fischer in faţa şalangerului său A. E. Karpov vor face legătura cu momentul actual al redeschiderii luptei dintre litera regulamentului Federaţiei internaţionale de şah şi drepturile scrise sau nescrise ale celor aflaţi la tabla de joc.

Titlul de campion mondial a fost conferit pentru prima dată, oficial, in anul 1886 lui Steinitz. Timp de mai bine de o jumătate de secol, condiţiile de desfăşurare a meciurilor erau stabilite de comun acord intre pretendenţi, purtind totuşi amprenta dorinţelor campionului mondial. Incepind cu anul 1948, FIDE a formulat regulamentul de desfăşurare a meciurilor candidaţilor organizind turneul candidaţilor format din cei mai tari 5 jucători ai lumii. Ciştigătorului Mihail Botvinnik, i s-a atribuit titlul de cel de-al XVI-lea campion mondial, titlu pe care şi l-a apărat in ediţiile următoare. FIDE a stabilit, tot din 1948, şi sistemul de selecţionare a şalangerului prin competiţii ciclice : zonale, interzonale şi meciuri. In ultimele două decenii, regulamentul de desfăşurare a meciurilor candidaţilor a fost modificat, ca urmare a solicitărilor făcute de federaţiile de şah ale candidaţilor şi de către campionii mondiali, ajungindu-se la un sistem destul de obiectiv al selecţionării sportive. Meciul pentru titlul mondial a provocat numeroase dispute principiale in privinţa numărului de victorii necesare, asupra calculării sau ignorării remizelor şi asupra numărului general de partide. In prima fază, campion mondial era desemnat acel jucător care obţinea 10 victorii in meci, numărul de partide oscilind intre 20, 24, 25, 30. Din 1951 pină in 1972, s-au jucat 24 de partide in meci, scorul final fiind obţinut prin cumularea majorităţii punctelor. Din anul 1971, Fischer, prin federaţia americană, a propus modificarea regulamentului in spiritul luptei pentru victorie prin renunţarea la cumularea remizelor şi stabilirea din nou a limitei la 30 de partide, ca pe vremea primelor campionate mondiale. La Congresul din 1972 de la Skopije, Fischer a cerut ca numărul de partide din meci să fie nelimitat, iar victoria să revină celui care obţine 10 victorii. Congresul FIDE de la Nisa din 1974 a impins limita partidelor la 36 şi a elaborat noul regulament de desfăşurare a meciurilor pentru titlul de campion mondial de şah, cuprinzind 11 capitole şi 138 articole.

In semifinalele meciurilor candidaţilor din ediţia actuală a campionatului mondial de şah, desemnarea localităţilor de organizare a confruntărilor a fost făcută de FIDE neţinindu-se seamă de articolul 7 : 32 din regulamentul actual (articol privind acordul jucătorilor). Federaţia sovietică prin marii maeştri interesaţi in luptă : G. Kasparov şi V. Smislov, a depus un protest in faţa alegerii de către preşedintele FIDE Campomanes a unei alternative neutre (prima preferinţă a lui Korcinoi — Rotterdam — necoincizind cu cea a lui Kasparov — Las Palmas) prin localitatea americană Pasadena. Cea de-a doua semifinală nu a avut parte decit de o singură ofertă : Abu Dhabi (Emiratele Arabe Unite) atit Smislov cit şi Ribli fiind nemulţumiţi de condiţiile oferite de climatul deosebit de dificil.

Preşedintele Campomanes neţinind seamă de protestul făcut, a decis ca cele două meciuri să se desfăşoare in localităţile deja stabilite. Chiar după discuţiile avute cu cei doi pretendenţi in cadrul vizitei la Moscova, preşedintele Campomanes nu a mai modificat decizia, deşi a incercat să dea o nouă şansă candidaţilor prin aminarea datei de incepere a meciurilor.

La data de 6 august la Pasadena a pornit oficial de control in meciul Korcinoi—Kasparov. Korcinoi, sub privirile atente ale arbitrului, a efectuat mutarea 1. e2—e4, răminind in aşteptarea adversarului său timp de o oră. Dar Kasparov nu era prezent. După scurgerea orei, conform regulamentului jucătorul care nu se prezintă la prima partidă, indiferent din ce motive, pierde meciul. Korcinoi a fost desemnat ciştigător al primei semifinale. Kasparov nu va mai putea deveni şalanger..., iar Korcinoi, gata de luptă, a rămas la Pasadena pentru a participa la turneul internaţional open unde a realizat un start deosebit : 6 puncte din 6 posibile.

Intr-o declaraţie dată presei la Lucerna, noul sediu al FIDE, la data de 9 august Federaţia internaţională a făcut aprecieri asupra motivelor care au dus la desemnarea ciştigătorului din cea de a doua semifinală, cea dintre Ribli şi Smislov. La 1 iunie preşedintele FIDE acordase organizarea meciului oraşului Abu Dhabi pentru data de 30 iulie. Federaţia sovietică s-a opus invocind violarea regulamentului şi nu a contactat cu federaţia organizatoare, care prin telexuri repetate l-a invitat pe excampionul mondial Smislov să participe la meci. La data de 30 iulie s-a intrunit Consiliul Executiv al FIDE şi prin 6 voturi contra 2 s-a hotărit şi comunicat presei amînarea meciurilor pentru 6 august. După ce iniţial marele maestru maghiar Ribli anunţase că nu este de acord să joace la Abu Dhabi, in ultimă instanţă şi-a rezervat un loc pentru cursa de avion München — Abu Dhabi, dorind să-şi incerce nemaipomenita şansă de a juca pentru un loc in finala candidaţilor. La data de 31 iulie Federaţia Emiratelor Arabe Unite, nemulţumită de tergiversări, şi-a retras candidatura. La 4 august preşedintele Campomanes a informat Federaţia sovietică asupra ofertei unei ţări europene pentru organizarea meciului. Federaţia sovietică a solicitat cunoaşterea noii gazde, incercind noi tratative şi declarindu-se de acord cu noua ofertă numai cu condiţia modificării locului de desfăşurare şi in cazul celuilalt meci din semifinale.

La data de 9 august preşedintele Florencio Campomanes aflat la Pasadena a declarat : „intrucit marele maestru Ribli a cooperat cu organizatorii de la Abu Dhabi şi a fost cu totul de acord cu regulamentul de desfăşurare şi intrucit marele maestru Smislov prin Federaţia de şah sovietică a declarat repetind că nu va juca meciul, marele maestru Ribli este declarat calificat pentru meciul final al candidaţilor".

Aşadar semifinalele fără a se fi jucat au desemnat finaliştii. Este pentru prima oară in istoria şahului cind printr-o singură mutare s-au ciştigat două meciuri !

Imediat după intoarcerea in Europa la 15 august preşedintele FIDE a cerut tuturor federaţiilor să-şi depună candidatura pentru organizarea finalei candidaţilor cu ofertă certă in decurs de 10 zile. Singura ofertă rămine cea a oraşului Pasadena.

Intr-o discuţie amicală la turneul de la Hanovra campionul mondial A. E. Karpov a declarat că respectarea regulamentului FIDE este absolut necesară atit de către jucători cit şi de FIDE...

Oare Karpov va juca pentru apărarea titlului mondial sau se va repeta evenimentul şahist al anului 1975 ? Se ridică un mare semn de intrebare pentru rezolvarea luptei pentru supremaţia şahistă. Congresul FIDE, anunţat pentru luna octombrie, va modifica din nou regulamentul ? Discuţiile vor fi desigur furtunoase...

MARGARETA MUREŞAN

In acest număr reproduceri după lucrările artistului DAN BANCILA

Învăţămintele unui eşec

Universiada de la Edmonton, mondialele de la Helsinki şi, mai nou, Cupa Europei de la Sittard (Olanda) au readus in prim plan atletismul, oferindu-ne mai multe subiecte de meditaţie. Fără a mai insista asupra primelor două competiţii, se cuvine totuşi să subliniem că ampla participare (cu toţi performerii) la Edmonton, altfel remarcabilă (7 medalii, intre care 3 de aur), a creat mari dificultăţi (virf de formă la interval scurt, readaptare la fusul orar etc.) bunei reprezentări la Helsinki, doar Anişoara Cuşmir izbutind să urce pe podiumul de premiere, dar nu, cum ne-am aşteptat, pe cea mai inaltă treaptă a acestuia.

Comportarea echipei feminine la Sittard, in finala grupei B a Cupei Europei, ne invită insă la o analiză mai atentă. Atit pentru că lupta pentru calificare a fost pierdută (cu 8 puncte, in avantajul Italiei, promovată in grupa A), cit şi pentru că, după cum chiar ziarul „Sportul" nota (in 22 august), „citeva contraperformanţe individuale şi o alcătuire neinspirată a formaţiei" le-au indepărtat pe fetele noastre de locul 1. Şi nici chiar asta n-ar fi fost un capăt de ţară: in sport nu poţi, oricit ai dori, să fii totdeauna cel dintii. Numai că, la Sittard, ca şi după aceea, s-au comis citeva erori care merită să facă, repetindu-se cu o nefastă consecvenţă, obiectul unei analize profunde. Mai intii că echipa, de care au răspuns secretarul federal adjunct Nicolae Curta şi antrenorul federal Adrian Samungi, a fost formată după criterii nu uşor de acceptat. La inălţime, de pildă, Gabriela Mihalcea a fost preferată Niculinei Vasile, socotindu-se că ea a ciştigat titlul naţional şi că, la mondiale, Niculina n-a sărit decit 1,84 m. Numai că, lipsită de experienţa marilor concursuri şi avind in acel 1,89 m (cu care a devenit campioană) un record personal de care nu s-a mai apropiat, Gabriela Mihalcea s-a oprit, la Sittard, la 1,78 m, clasindu-se ultima ?! Dacă ar fi repetat săritura de la Helsinki, Niculina Vasile, creditată anul acesta cu 1,97 m, ar fi putut ocupa locul 4, aducind formaţiei 4—5 puncte in plus. Fostă campioană a Europei la 800 m, Doina Melinte a alergat, in Olanda, 1 500 m, pe distanţa mai scurtă fiind folosită Elena Lina. Profesorul Samungi ne-a explicat, in prezenţa secretarului federal Victor Firea (absent de la Sittard), că decizia s-a luat după ce s-a ştiut că italiencele, principalele noastre adversare, o vor introduce la 1 500 m pe Possamai, specialistă pe 3 000 m, păstrind-o pe Dorio pentru probele de 800 şi 3 000 m. Din păcate, calculul s-a dovedit eronat : Melinte a pierdut locul 1, deşi cursa a fost lentă (4:12,62 pentru eleva lui Nicolae Mărăşescu), iar Lina s-a clasat a patra, in 2:02,58, timp pe care, in condiţii normale (şi la Sittard n-au fost altfel), Melinte l-ar fi putut realiza, ea avind record personal 1 : 55,05 şi deţinind, in 1983, 1 : 57,26. Surprinzătoare apare şi utilizarea, la 400 m, a Danielei Matei, accidentată (intindere) la Helsinki. Dacă, la inălţime, s-a dat credit unei speranţe, era logic ca, la 400 m, să se apeleze la vasluianca Iulia Radu, avindu-se in vedere că Daniela ar putea recidiva in Olanda, ceea ce s-a şi intimplat ?! Şi incă mai mult : timpul in care Daniela a incheiat, a cincea, cursa, 53.87, dacă nu şi cel cu care s-a ciştigat, 52,42, ar fi fost uşor la indemina Cristinei Cojocaru, numai că ea a fost folosită exclusiv la 400 mg, unde s-a clasat a treia, in 56,91. Incă o greşeală, pe care antrenorul federal a incercat s-o pună pe seama faptului că ambele curse in discuţie, 400 metri plat şi garduri, s-au disputat in aceeaşi zi, la interval de 45 de minute. Aşa a fost, e drept. Numai că un sacrificiu (l-am numit bine?!) in beneficiul formaţiei şi, implicit, al scopului propus (calificarea) s-ar fi impus. Oare italianca Dorio n-a ieşit invingătoare, in aceeaşi zi, la 800 şi 3 000 m ?! Oare Maricica Puică, spre a da un exemplu mai apropiat, n-a alergat, tot in Cupa Europei (la Anthony in 1979 şi la Pescara in 1981), cite două probe intr-o singură după-amiază ?! Să fi fost cursele acelea, de semifond, mai uşoare decit două alergări a 400 de metri ?!

Toate aceste erori, ca şi citeva comportări dezamăgitoare, „recordul" bătindu-i Florenţa Crăciunescu, şi ea campioană la Edmonton, la disc, a treia cu 60,46 m (faţă de 63,98 m r.n.) la Sittard, dealtfel singura ei aruncare peste 60 m (!!), au determinat pierderea calificării. Intre argumentele invocate, spre a explica eşecul, de Adrian Samungi s-a găsit, la loc de frunte, şi oboseala acumulată de fetele noastre. Chit că oboseala n-ar putea lămuri descalificarea ştafetei de 4×400 m (Militaru şi Şomănescu au depăşit spaţiul de schimb, privind echipa fie şi de un punct, dacă Samungi-Militaru-Şomănescu-Karaiosifoglu ar fi terminat pe ultimul loc), s-o acceptăm. N-am avut, şi n-avem, prea multe atlete, greul a căzut, şi cade, pe cele citeva care sint. E adevărat, dar cum trebuie privit faptul că Doina Melinte sau Maria Radu n-au revenit acasă de la Sittard ci, aşa obosite şi triste (nici una n-a ciştigat in Olanda), s-au deplasat la Bruxelles şi, ulterior, la Zürich ?! Ba chiar, la Bruxelles, Doina a şi ieşit prima, in Memorialul van Damme, dar nu la 1 500 m, ci la 800 ?! L-am stimat şi-i stimăm pe antrenorul emerit Nicolae Mărăşescu, tehnician cu mari merite, recunoscut ca atare pe plan mondial, dar trebuie să-i reamintim că nu puţini sint aceia care leagă declinul Doinei Melinte de prea desele ei participări (chiar inaintea Olimpiadei de la Moscova) la tot felul de concursuri, care importante, care obscure. Nu vom fi, n-am fost niciodată, impotriva prezenţei sportivilor noştri de elită in mari intreceri, de anvergură, dar acest permanent du-te vino, cind justificat, cind nu, poate aduce prejudicii. Şi chiar a adus, la Moscova, la Helsinki, la Sittard... Nu ridicăm acum problema lui Vali Ionescu, o vom dezbate cu altă ocazie, dar considerăm că unul din motivele ieşirii ei din formă (campioana Europei nu s-a clasat decit a noua la C.M.) poate fi pus in legătură cu prezenţa săritoarei la Tokio intr-un moment in care Vali incă nu era pusă la punct cu pregătirea.

Atletismul nostru insă are, am mai spus-o, rezerve. El poate, şi a demonstrat-o, mai mult decit la Helsinki şi Sittard, competiţii mai degrabă ratate. C.N.E.F.S. şi F.R.A. au datoria de a trage, cu maximum de responsabilitate, invăţămintele reieşite din aceste eşecuri. Olimpiada de la Los Angeles bate la uşă.

OVIDIU IOANIŢOAIA

Cronica şoselei

„Noroc că sint pilot bun"

Ora 6,30'. Pe trotuarele modernei artere bucureştene destui pietoni. Unii vin de la uzinele platformei industriale, situate in apropiere, alţii au ieşit să respire aerul răcoros al nopţii, după o zi toridă. O bubuitură, surdă, infundată, la inceput, apoi alta, ma: „ternică, urmată de un sunet strident ca şi cum cineva ar tiri nişte foi de tablă pe asfalt. Trecătorii intorc capul spre direcţia din care vine zgomotul. Lucrurile incep să se clarifice, cind cei din apropierea nodului rutier constată cu uimire că, in ciuda bulevardului lat de aproape 50 de metri, un autoturism a realizat performanţa de a ajunge cu roţile in sus, după ce a „mers" tiriş in această poziţie vreo 20 de metri. „Hai, cumetre, ieşi afară că n-ai nici pe dracu". Pasagerul, cu vădite eforturi, se strecoară prin spaţiul acum liber in care a fost geamul portierei din dreapta faţă. Cîţiva pietoni se indreaptă in pas grăbit spre „cumătrul" care, acum, îşi scutură cu miinile hainele de praful imaginar. Deocamdată nu observă nici că o minecă a cămăşii s-a descusut şi îi atirnă ca o pungă de plastic şi nici zgirieturile singerinde de pe frunte. „Ce-aţi păţit, domle, ce s-a intimplat ?" „Ce să fie ? Nimic". „Cum nimic, cind vă vedem ieşind de-a buşilea dintr-o maşină răsturnată ?". „Pierdurăm şi noi direcţia... hic... (omul sughite). Ce să-i faci ? Se mai intimplă... (Seamănă leit cu turmentatul lui Nea Iancu). „Eu am auzit intii un zgomot teribil, parcă ar fi tunat. Apoi s-a făcut linişte. Şi acum văz lume adunată in jurul meu". Apare şi şoferul. „Mişulică, eşti teafăr ? Asta-i cel mai important. Inseamnă că mai putem bea o bere la litru...". Şoferul rămine citeva clipe dezorientat. Se pare că nu realizează ce s-a intimplat. Dă roată in jurul maşinii, după care incepe să-şi examineze hainele, cu destule rupturi şi porţiuni descusute. Face un gest care pare să insemne „Asta să fie toată paguba !".

Apare echipajul. Urmează intrebările obişnuite. „Cum a fost ?" „...„Erau nişte femei pe care le-am ferit. Dacă nu le ocoleam, era jale. Mi-au apărut aşa... ca din pămint. Puteam să le omor, dacă nu eram atent. Mare noroc am avut, dom-le. Cum am ajuns in poziţia asta ? Probabil că ne-am dezechilibrat puţin. Tabla se repară... omul, dom-le, ăsta contează !", „Ştiţi ce ravagii aţi lăsat in urmă ?" „Ce ravagii ? Nimic, doar că m-am răsturnat. Reparaţiile trebuie să le plătească femeile alea. Ele-s vinovate". „Vreţi să mergeţi cîţiva paşi cu mine, aici, nu departe ?" „Vreau, cum să nu". „Maşinile astea erau pe trotuar, parcate frumos, şi acum, iată-le cum arată". „Şi ce vreţi să spuneţi că eu le-am luat de pe trotuar cu mina şi le-am pus aci, alături ? Că oi fi vreun uriaş din poveste, nu ?". „Uitaţi-vă la maşina dv. răsturnată ; are pe ea exact culorile autoturismelor lovite : verde, galben şi albastru". „Probabil că le-am şters, aşa, uşor. Ce să-i faci ! ? Caz de forţă majoră... Unde mergeam aşa tirziu ? S-o duc acasă pe nevastă-mea. Fix la douăşpe noaptea, ieşe din schimb de la „Cuptorul de aur", fabrică renumită, o ştie toată lumea. Dacă am băut ? Ce, două sticle de bere de-un litru, de căciulă, e mult ? Altceva ? Citeva pahare cu vin că se terminase berea. Mă vedeţi, stau ţeapăn pe picioarele mele, vă vorbesc ca lumea, arăt eu ca un om beat ?"

După ce a terminat lucrul, Mişu G. l-a vizitat pe prietenul său, cu care a „discutat" mai multe sticle de bere, intr-adevăr „la litru". Apoi au trecut pe vin. Cind s-a uitat la ceas, Mişulică constată că mai sint citeva minute pină la ieşirea din schimb a soţiei. „Hai Mihalache, că iar intirzii şi mă la Vetuţa la rost. Mai ales cind m-o miros!, că berea asta, nu ştiu de ce, pute aşa". Mişulică îşi invită prietenul pe locul din dreapta şi demarează cu toată forţa celor 50 de cai putere. „Mă, las-o şi tu mai moale, uite acu e la 130". „Parcă-i merge prima oară cu mine, Mihalache". Urmează o curbă largă. Aproape nici nu-ţi dai seama că strada, cu 3 benzi pe sens, îşi modifică uşor direcţia spre stinga. Femeile care se angajaseră in traversare puteau fi văzute de departe. Şoferul insă nu reduce viteza şi incearcă să le ocolească. Nu reuşeşte. Le „şterge" de aşa natură, incit una moare pe loc, iar a doua, cu numeroase fracturi, este transportată la spitalul de urgenţă. Mişu pierde apoi controlul maşinii, trece pe sensul opus, ajungind pe trotuar, unde dă iama in trei autoturisme, pe care le şifonează zdravăn şi le proiectează pe partea carosabilă exact ca şi cum ai amesteca in mină nişte zaruri pe care le arunci apoi pe masă. In continuare, după un mers haotic, pe distanţa de 100 de metri, rotind probabil brusc volanul, Mişulică ajunge cu roţile in sus. „Femeile, dom-le, ele is de vină. Le-am salvat viaţa ! Ele trebuie să plătească tot. Noroc că ştiu să pilotez atit de bine, altfel mai ştii ce ieşea din povestea asta". „Da, Mihalache, ai dreptate. Să ne plătească şi costumele...": „Soţul meu ? Asta-i boala lui, bea şi după aia conduce ca un nebun. De cite ori nu l-am spus...".

VICTOR BEDA

Onorată instanță a moralei

O simplă neglijență?

Oricît n-am vrea s-o spunem, neînțelegerile între oameni sînt inerente. Prea multe exemple de acest fel ne ajung la urechi, în fiecare zi, încît a nega ideea că oamenii n-ar mai fi oameni dacă n-ar genera conflicte, ar reprezenta — fără dubiu — o ipocrizie. Că lucrurile nu ar trebui să se prezinte astfel, e cu totul altceva, desigur o speranță ce nu trebuie abandonată, un scop pentru care fiecare dintre noi poate face cîte ceva. Tocmai din acest motiv înfățișăm în rîndurile ce vor urma o situație anormală, provocată parcă de o mante a creării stării conflictuale, cu un întreg cortegiu de nemulțumiri, de nervi și de acțiuni care încarcă agendele de lucru ale mai multor instituții.

Despre ce este vorba?

Între Marin Geroșanu, din comuna I.L. Caragiale, județul Prahova, și soția sa, convietuirea nu a mai fost posibilă, fapt pentru care cei doi au hotărît să se despartă. Justiția le-a îndeplinit această dorință stabilind, așa cum se obișnuiește, și condițiile care decurgeau din noua situație a foștilor parteneri de viață. Femeia a părăsit localitatea unde coabitase cu Marin Geroșanu, plecînd într-un alt județ, la Bistrița-Năsăud, în comuna Zagra, desigur în speranța de a-și reface viața. Pînă aici toate bune, numai că fosta soție a lui M.G. „a neglijat" să-și schimbe actul de identitate, așa cum prevedea hotărîrea instanțelor de judecată. Între timp, noua cetățeancă din Zagra a dat naștere unui copil pe care, normal (!?) l-a înregistrat pe numele purtat anterior, adică pe al fostului soț care nu avusese nici un amestec în respectivul eveniment. Însă, pentru a se lămuri pe deplin situația creată, a fost necesar un alt proces de stabilire a paternității. Justiția s-a pronunțat, așa cum era și firesc, în favoarea lui M.G. care nu putea fi tatăl acelui copil. Copil pe ale cărui acte, însă, continua să figureze numele de Geroșanu! O hotărîre judecătorească ar trebui să așeze faptele în matca lor reală. În cazul nostru, asta înseamnă că actul de naștere al copilului trebuia modificat. Pentru operația respectivă era însă necesar ca mama să prezinte forurilor în drept, respectiv Consiliului popular din Zagra, primul document de stare civilă al fiului său. Ceea ce dînsa nu înțelege să facă.

Marin Geroșanu s-a adresat tuturor instituțiilor care l-ar fi putut ajuta în rezolvarea cazului: postului de miliție din comună, Consiliului popular din Bistrița (unde fusese declarat copilul), Inspectoratului județean al miliției Bistrița-Năsăud, trimițînd copii legalizate după hotărîrea tribunalului (datată 19.XI.1982) din care rezulta justețea cererii sale, însă nu a putut să-și vadă dorința (legitimă) îndeplinită deoarece fosta sa soție refuză, sau „neglijează" să prezinte documentul care trebuie modificat și anume actul de naștere al fiului său.

Geroșanu Marin se întreabă dacă actele pe care le deține au sau nu o valoare. Au, bineînțeles, dar rezistența fostei sale soții în fața solicitărilor ce i-au fost adresate împiedică, în fapt, îndeplinirea lor. Atitudinea acestei femei trebuie calificată drept meschină și persistența sa nu-i va aduce nici un fel de avantaje. Nici fiului ei. Decît poate, cîndva, cînd copilul va crește și va avea, prin cine știe ce împrejurare, în mînă actul fals, întîmplarea de astăzi se va dovedi nefericită pentru cea care i-a dat viață. Mai știm că tergiversarea soluționării legale a unui document de stare civilă nu constituie infracțiune, ceea ce, probabil, îi și dă femeii liniștea unei încăpățînări fără rost. Nu mai puțin adevărat ni se pare însă și altceva și anume că mijloacele de convingere există chiar și dincolo de prevederile stricte ale unor texte de lege și că oricare dintre autoritățile locale de la Bistrița-Năsăud ori toate împreună pot să obțină din partea fostei soții a lui M.G. respectarea unei hotărîri judecătorești. Ceea ce, sperăm, se va petrece.

EMANUEL VALERIU

Un dosar deschis

Pînă la un punct, lucrurile sînt obișnuite. Un om, Sava Constantin, mecanic la URAC—ITB, face schimb de locuință și se mută cu familia într-un apartament (nr. 31) din Intrarea Ziduri între VII nr. 5, bloc 8, scara A, sectorul 2 din București. Își aranjează cu grijă noua locuință. Omite un singur amănunt, dar cîți, oare, nu l-ar fi omis? Nu se urcă pe un scaun să controleze starea contorului care măsoară consumul de energie electrică, situat deasupra ușii de la intrare. Și, după cum susține Sava Constantin, de aici a plecat totul, întregul lanț de necazuri cu care se confruntă de doi ani.

Aceasta s-a petrecut în mai 1981. În octombrie, același an, lucrătorul centrului 2 IDEB, venit să citească numărul de kilowați consumați, constată că în partea superioară contorul era găurit și îl sfătuiește pe Sava Constantin să sesizeze în scris acest fapt și să ceară schimbarea contorului. Ceea ce Sava Constantin face imediat. Și așteaptă. Dar așteaptă în zadar un an și două luni, deși, după cum ne-a spus nouă, în acest răstimp s-a dus de mai multe ori la IDEB să se intereseze de răspunsul la sesizarea sa. În sfîrșit, în decembrie 1982, o echipă a IDEB-ului vine să schimbe contorul. Și problema pare rezolvată. Dar în ianuarie 1983 Sava Constantin primește din partea IDEB-ului o adresă prin care este anunțat că recalculîndu-se consumul de energie efectuat, mai are de plătit 4 083 de lei. Ce reprezenta această sumă? Ne lămurește o adresă a IDEB-ului. Conform normelor în vigoare, s-a calculat consumul în sistemul pausal, scăzîndu-se energia electrică deja achitată. Sava Constantin fiind acuzat că a sustras energie.

Aici trebuie să facem o precizare. Orice sustragere de energie trebuie, evident, podepsită, și nu despre respectarea normelor în vigoare e vorba. Acestea nu sînt facultative pentru nimeni, trebuie respectate și de cetățeni și de IDEB. Dar problema e alta. Pe ce temei a decis IDEB-ul, după un an și două luni, în care el însuși s-a făcut vinovat de tergiversare, că Sava Constantin a sustras energie? Trebuie să înțelegem cumva că IDEB-ul s-a hotărît să recupereze energia eventuală pierdută din cauza sa, deoarece a avut nevoie de un an și două luni pentru a face o operație simplă cum e schimbarea unui contor, obligîndu-l pe Sava Constantin să achite suma amintită? Nu crede IDEB-ul că s-a făcut vinovat de neglijență? Și dacă este vinovat de neglijență, pe care dealtfel o și recunoaște, de ce singurul care trebuie să plătească existența contorului găurit, pe care a sesizat-o, este Sava Constantin?

Trebuie să spunem că acesta a adresat un memoriu IDEB-ului la care a primit un răspuns neconvingător după părerea noastră. Și chiar mai mult decît neconvingător. De o logică bizară. „Văzînd că nu vine nimeni să vă înlocuiască contorul, i se adresoară lui Sava Constantin în acest răspuns fostul contabil șef al IDEB-ului, ați profitat de acest lucru și ați umblat la contor". Pe ce se bazează suspicIunea? Fostul contabil șef al IDEB-ului a fost de părere că diversele consumuri lunare nu se corelau cu receptorii electrici din locuința abonatului. Dar el lua în calcul o plită electrică la care abonatul renunțase, schimbînd-o cu un aragaz cu butelie! Și apoi, nu e ciudat să spună IDEB-ul „ați profitat de acest lucru"? Adică de ce a profitat Sava Constantin? De faptul că, deși a sesizat în scris IDEB-ul, solicitînd schimbarea contorului, deși a revenit de cîteva ori la IDEB să întrebe cînd, în sfîrșit, se va da curs cererii sale, IDEB-ul n-a binevoit să schimbe aparatul defect? S-ar zice, dacă am lua în serios logica fostului contabil șef, că IDEB-ul a vrut să-l pună la încercare pe abonat. Să vadă: profită sau nu profită de neglijența sa? Și abia după un an și două luni s-a decis să pună capăt acestui joc ciudat, cu o formulă aproape hilară: „Avînd în vedere și neglijența personalului nostru de a înlocui la timp contorul, am acceptat să recalculăm consumul dvs. de energie" etc., etc. Așadar, vinovatul acceptă ca reclamantul să plătească paguba! Argumentul că înlocuirea s-a făcut cu întîrziere datorită numărului mare de contoare defectate de abonați în scopul sustragerii de energie electrică, cît și numărului mare de contoare noi ce se defectează la cîteva zile de la montare, comparativ cu personalul folosit în această activitate nu ni se pare nici măcar mulțumitor.

Revista noastră nu încurajează sustragerea energiei electrice luînd de bune, fără nici o analiză, afirmațiile unui abonat cum ni s-a reproșat de către IDEB. Am analizat afirmațiile abonatului Sava Constantin și am ajuns la concluzia că o mare parte din răspundere revine IDEB-ului. Sava Constantin a plătit cei 4 083 lei pentru că, avînd un copil mic, nu a putut rămîne fără lumină. **Dar cum și cînd au plătit cei care au „uitat" timp de un an și două luni să vină să schimbe contorul?**

Din discuția avută cu noul director al IDEB-ului, tov. inginer Ardelean Dimitrie, am înțeles că acum s-au creat și funcționează reglementări clare tocmai pentru evitarea pe viitor a unor situații asemănătoare. Astfel, la intrarea unui locatar într-un apartament se montează un contor nou iar termenul de înlocuire a unui contor defect este de 30 de zile. Aceste măsuri sînt bine gîndite.

A-l sfătui însă pe Sava Constantin, să se așeze la ușile tribunalelor nu ni se pare o soluție.

Dosarul cauzei sale rămîne deschis și trebuie, credem, reanalizat de către noua conducere a IDEB-ului.

ALEXANDRU ȘERBAN

„Băiatul lui pește" zis și „Învîrte-lume"

Cu relațiile sale ajunge să rezolve totul, de te miri cum. Cît ai bate din palme, un astfel de ins rezolvă bucăți, covoare, mașini de gătit și mașini pe patru roți etc. Relații serioase, nu glumă „Băiatul lui pește", zis și „Învîrte-lume", are și prozeliți, iar faptul că își desfășoară activitatea la umbra unor șefuleți îngăduitori din fire și slabi de înger, nu este pur întîmplător.

Dacă te uiți în cartea sa de muncă, te crucești, nu alta. În căutările și peregrinările sale, nimic nu-l mulțumea. Ștefan Vary, zis și Pyști, este născut la 4 mai 1946, în comuna Ardud, județul Satu Mare. Trebuie că băiatul acesta s-a născut într-o zodie norocoasă, dacă i-a fost dat să-i meargă realmente atît de bine. Ești tentat să crezi orice. Pentru că, realmente, toate i-au mers ca pe roate. Paleta profesiilor sale mereu schimbate este una cît se poate de largă. Și profitabilă. Din adinci tinerețe, lui Pyști i-au plăcut numai unele meserii. A fost, pe rînd, magaziner, merceolog, organizator de excursii, șef de local etc. Oare ce n-a fost Pyști? Greu de răspuns. S-o luăm însă gospodărește.

Primul său „post" înscris în cartea de muncă este de merceolog-magaziner la Asociația sportivă „Olimpia" din Satu Mare. Nici că se putea altfel. Cum a curs valul și care a fost vadul în acea vreme la clubul sportiv sătmărean, nu știu. Știu însă că Pyști a plecat după o vreme organizator de excursii la O.J.T. Satu Mare. Viață, nu glumă. Nu curge, picură. Și, mă rog frumos, cine-l acela căruia să nu-i placă o excursie, plătită mană cerească? Al naibii, lui Pyști însuși îi plăceau la nebunie excursiile în țară, cît mai ales cele în străinătate. S-a gîndit ce s-a gîndit, pînă ce s-a răzgîndit și n-a făcut puricii mulți nici alci. A preferat, după o vreme, cooperația. Prin unele locuri se lucrează mai după perdea, așa și-o fi zis Pyști. Ce-i drept, aceste posturi se prind greu. Iar vadul a mers, și Pyști nu vina decît peste mare. Dar nici în cooperație nu merge peste tot strună. Mai întîi a fost șef — așa i-a fost dat să se învîrtă numai și numai între „șefi" —, la Cooperativa din Ambud, apoi repede a prins o știucă ceva mai mare, la cooperația de consum din Satu Mare. Ce și-o fi zis el într-un tîrziu, atîta cooperație strică. Pyști adoptă repede sistemul rotirilor în viața sa. De la o vreme însă, nimic nu-l mulțumea. În mod ciudat și paradoxal, încă din fragedă tinerețe îl atrăgeau, nu știu de ce, secțiile anexe. Lume de-nvîrtealâ. Din nimic faci ceva. Butoane, mănușoane, flori de plastic, sticle și alte cîte cele. Pe moment, așa ne explicăm de ce a preferat secțiile anexe ale C.A.P. „Someșul" din chiar incinta orașului. La scurt interval a fost luat sub o aripă ocrotitoare și transferat, băiat frumos, la unitatea agricolă prosperă din Petin.

Toate aceste amintite unități ori că erau în oraș, ori că nu erau la o distanță mai mare de 10—13 km. Treburile-i mergeau admirabil. Numai saltele n-a făcut în viața lui. În rest, a „ras" tot, să ne exprimăm în limbajul lor „gangsterese". Iată-l ajuns și la secția de saltele a C.A.P. Pir, exact la cealaltă margine a județului, dinspre Bihor. De cîte ori a făcut el drumul cu mașina pînă aici e greu de presupus. Dar treburile mergeau de minune la Pir, iar băiatul se descurca pe o rază medie de activitate, care avea bătaie lungă. Leafa bună mergea, de asemenea. Ce pica pe lîngă ea, asta era cîștigul. De multe ori deșertul era mai mare ca meniul, dar asta este deja o cu totul altă poveste. Pyști nu s-a mulțumit.

Într-o noapte, Pyști s-a visat șef de local. S-a dat peste cap, s-a făcut Făt-Frumos, a făcut, pur și simplu, „gala-gala-hap!" și, iată-l, ca prin farmec, șef de local la restaurantul „Someșul" din municipiul de pe Someș. Pyști meditează la soarta sa. Ce și-o fi spus Pyști? Ce ți-e și cu șefii ăștia de local? Dom'ne, greu le mai merge! Au două piane pentru o singură mînă. Cumpără cărți cu ghiotura da' n-apucă în veci să le citească. Sînt vești în prizâ. Lumea comercianților e una de vis. Cercul relațiilor în loc să se închidă, se deschide. Așa a ajuns Vary Pyști într-un cer ce scapă literalmente observației muritorilor de rînd. Cu relațiile sale putea să rezolve totul. Pentru că acest ins călător ajunsese să-l cunoască pe cutărică de la tutun, pe portarul de la ministerul cutare, care îl cunoștea pe cel de la I.T.B. ș.a. Comisioane la adrese exacte. Totul făcut ca la carte, cu lecția bine învățată de-acasă. Esența erau profiturile, de regulă mari.

Vînzătorii de suc din zaharicale își aduceau obolul. Mușteriii de la secția „ocultă" de saltele, de asemenea. Cheltuerii cotizau și ei, dacă nu în fiecare seară, cel puțin săptămînal. Tranzacțiile mergeau strună. Ce nu aranja el? De la pusta de dinți Pell Amar la berea și țigările străine. Acest băiat de bani gata (era cît pe-aci să-i zic băiat pe banii altora) a avut noroc, nu glumă. Ești tentat să spui că Hermes, zeul comerțului, a trecut cu teleguța spartă prin grădina părinților săi din Ardud, pe cînd s-o fi născut. Întrebarea care se impune este, totuși și totuși, cine-l lăsa să aibă un astfel de noroc incredibil? Pentru că acest ins a făcut tot ce l-a tălat capul. Și cînd te gîndești bine, Pyști este doar unul din acei trepăduși care acționează în vole, nestingheriți, într-o zonă care, parcă, suspect le-ar aparține.

De circa o lună de zile, Vary Pyști a dispărut fără urmă. A dispărut ca porumbelul lui Noe. Parcă i-a înghițit pămîntul. S-a săturat, pur și simplu, de bine ce-i mergea. Doar prefera numai și numai senzațiile tari. Aici se oprește, deocamdată, și înscrisurile în cartea sa de muncă. Probabil este în căutarea unui nou post mai călduț și mai profitabil, la loc ferit, cu umbră și verdeață. Vă vom ține pe fir de îndată ce vom deține vești clarificatoare despre fugar.

DORIN SĂLĂJAN

Tragicul revers...

„Aveți-vă ca frații! Cită înțelepciune în acest apel-simbol al bunei înțelegeri... Dar, vai! Ce stupidă poate fi neînțelegerea ajunsă la paroxism dintre niște frați „buni"!

Un tragic eveniment petrecut în comuna Virvor, județul Dolj, ne oferă nedoritul prilej de a constata care poate fi epilogul unei stări conflictuale „de familie", perpetuată — pare neverosimil — pe o perioadă de peste douăzeci de ani (?!), dar și de a medita profund la ceea ce n-a făcut obștea, pentru a împiedica ireparabilul.

De peste 20 de ani, frații, **Forțan, Iorgu**, de 62 ani, și **Tudor** de 58 ani, și **Stancu**, de 54 ani, și familiile lor, împărțiți în două grupări beligerante: Iorgu sau „nenea", cum îi spuneau ceilalți, că era cel mai mare, cu soția și unul dintre fiii săi, pe de o parte; ceilalți doi frați, împreună cu soția lui Tudor — **Mateuța**, pe de altă parte, s-au tot hîrjonit, s-au insultat și lovit, s-au judecat de peste 20 de ori, la comisia de împăciuire și la tribunal, dar niciodată nu s-a putut reinstala înțelegerea și buna conviețuire. În cele trei gospodării alăturate, care altădată formau aceeași familie.

Motivul disputei?

Precizarea va produce stupoare, dar acesta este adevărul: cîțiva metri pătrați de pămînt din grădina fostei case părintești, o prelungire a curții, de fapt, pe o costișe care nu produce mai nimic, cel mult cîteva fire de porumb care se ofilesc înainte de a rodi. De peste douăzeci de ani această fîșie îngustă și scurtă de pămînt semifertil a provocat atîta discordie între frații Forțan și atîtea comentarii sterile printre vecini și rude! Fără intervenția promptă, sufletească a celor din jur, sfaturile comisiei de împăciuire, ale judecătorilor, avertismentele subofițerilor de la postul de miliție au rămas fără ecou în inimile împietrite de ambiție demențială ale lui Tudor și soției sale mai cu seamă, de a-l șicana și teroriza mereu pe fratele mai mare.

Într-una din zile, cînd soția lui Iorgu a îndrăznit să smulgă țărușul pe care Tudor îl înfipsese cu un lat de palmă mai la dreapta de cum fusese inițial și să-l arunce ostentativ pe terenul cumnatului său, atît a trebuit ca să reîncoapă ostilitățile. Tudor și Mateuța s-au năpustit cu un topor și o sapă asupra cumnatei, lovind-o năpraznic, omorînd-o pe loc. Stancu i-a aplicat mai multe lovituri de cuțit lui „nenea", pentru că sărise să-și salveze soția. N-a scăpat de urgia loviturilor nici Marin, unul dintre fiii lui Iorgu, care venise și el în sprijinul mamei.

Și iată epilogul trist al acestei îndelungate stări conflictuale: o femeie ucisă bestial, doi bărbați — Iorgu și Marin — internați în spital, doi soți — Tudor și Mateuța — condamnați la cîte 18 ani închisoare pentru omor, celălalt frate, Stancu, condamnat la 8 ani pentru tentativă de omor.

Acum este o liniște deplină în cele trei curți ale fraților Forțan. Dar în sufletele celor care ar fi reușit, poate, să evite acest deznodămînt și n-au încercat?

MIHAI GROZAVU

Mondo umano?

Despre august altfel

După un obicei pe care îl respectăm, să vedem și o altă parte a feței nevăzute a lunii trecute. Așadar, 7 știri dintr-o singură zi.

Gabriel Garcia Marquez, cunoscut scriitor columbian, încununat și cu Premiul Nobel pentru literatură pe 1982, a fost invitat să țină o conferință la Universitatea Kansas — S.U.A. cu ocazia bicentenarului nașterii eroului sud-american Simon Bolivar. Se stabilise și intervalul — 4—6 septembrie, însă iată, țara în care „oaspetele este primit cu brațele deschise" — cum declara odinioară un lider, iar cuvintele lui au devenit slogan — îi refuză viza de intrare lui Marquez.

Următoarea și bulmăceala în fața știrii de mai sus sînt anulate de aceea privind felul în care s-a comentat la televiziunea venezueleană a doua repriză a meciului de fotbal Guatemala — Statele Unite încheiat cu 3—0 în favoarea primei echipe. Or, în cursul reprizei a doua, telespectatorii amintiți se întrebau tot mai des dacă respectivul comentator privește aceiași meci cu ei, întrucît el spunea mereu că e vorba de întîlnirea Chile — Cuba — 0—0 — deși pe ecran s-au văzut clar cele trei goluri guatemaleze.

Are 38 de ani. În acea zi, dimineața, a mers întîi la bancă unde a depus în contul ei încă 40 000 mărci vest-germane. O oră mai tîrziu, dintr-un mare magazin din Dortmund, a furat cîteva ouă și o sticlă de lapte, fiind surprinsă în timpul „lucrului". Costul total al celor furate este de circa 4 mărci vest-germane, iar asupra cleptomanei poliția a mai găsit doar... 50 000 de mărci, bani lichizi...

În aceeași zi, cu puține ore înainte de a transmite știrea anterioară, o agenție de presă a relatat din Fortaleza — Brazilia că : „țărani înfometați și disperați, căutînd de lucru și hrană, invadează din nou centrele urbane din statul Ceara — nord-estul brazilian, cel mai grav atins de secetă. Observatorii subliniază că invadarea orașelor de către țărani înfometați a devenit un obicei într-o regiune a cărui economie — esențialmente agricolă — a fost distrusă practic după cinci ani de secetă continuă, și care numără mii de șomeri"...

Tot despre foame e vorba și în continuare, numai că e acea foame de senzațional și avantajele ei de astă dată. Ziarul „Los Angeles Herald Examiner" anunță cu mare pompă că despre asasinarea actriței Sharon Tate, soția ei, regizorul Roman Polanski, vrea să facă un film. În rolul Tate va fi distribuită Brigit Hamer, 23 de ani, o necunoscută, sosia actriței defuncte. (Să amintim că la 9 august 1969, în timp ce se afla acasă în California, Sharon, însărcinată în luna a noua, a fost ucisă împreună cu patru prieteni, de Charles Manson și patru complici — membri ai unei secte). Dar rapid, de la Paris, Roman Polanski a dezmințit un asemenea proiect care i se pare de neimaginat, un veritabil coșmar, date fiind circumstanțele asasinatului și victimele. Oricum, vălva se va stinge greu deși un ziar trăiește doar o zi...

În schimb, nu numai 24 de ore le-au trebuit unor oameni din insula New Hanover, nordul Papuasiei, Noua Guinee, care de o săptămînă se tot îndreptau spre centrul insulei amenințîte, fiind informați de cineva că acolo, chiar pe pămîntul din fața lor, se va pogorî nimeni altcineva decît Cristos și le va oferi 230 milioane dolari. Dacă unii or fi aflat cine a avut ideea coborîrii pe Terra a numelui amintit, în schimb nu s-a descoperit de ce el urma să ofere exact suma citată și nu alta mai mică sau mai mare, mai ales că nu a apărut nimeni cu nimic...

În fine, după doi ani de cercetări s-a descoperit că femeile poliției olandeze minuiesc bastonul cu mai mult stînge rece, sînt mai răbdătoare în fața manifestărilor ; mai existau și două puncte slabe, fizice însă, ceea ce a dus la modificarea uniformelor lor...

În rest, e bine.

DUMITRU CONSTANTIN

(După FÜR DICH — R.D.G.)

Lumea în care trăim

Moartea vine din spațiu...

„Spațiul extraterestru este de pe acum o arenă militară" — afirma recent contraamiralul William Ramsey, director al serviciului pentru spațiul cosmic al forțelor militare maritime din Pentagon.

Dar nu este singurul care recunoaște acest lucru. Iată ce declara colonelul Earl Volnwangan : „Războiul spațial este inevitabil. Nutresc speranța că îl vom putea evita dar cred, totuși, că este inevitabil".

Declarația colonelului poate părea tulburătoare. Poate fi evitat... inevitabilul? Sau dacă este inevitabil nu se mai poate face nimic ?

Earl Volnwangan nu este un oarecare. Este membru al comandamentului forțelor aerospațiale americane iar declarația nu a făcut-o în cercul familiei sau într-un grup restrîns de prieteni discutînd în mod particular, în timpul unei partide de golf. Earl Volnwangan este unul dintre cei șase ofițeri de rang superior care au abordat problemele activității spațiale a Pentagonului în cadrul conferinței anuale ce a reunit peste 1 000 de reprezentanți ai forțelor armate, ai Administrației naționale pentru aeronautică și spațiul cosmic și reprezentanții industriei aerospațiale americane. Deci, o persoană oficială. Iar declarația lui aruncă o lumină nouă în ceea ce privește pregătirile pentru declanșarea și desfășurarea unui război nuclear în spațiul cosmic.

Dealtfel, în privința aceasta, dezvăluirile unor agenții de presă și publicații sînt mai mult decît revelatoare. Agenția France Presse, de pildă, arăta că potrivit statisticilor unor experți ai Organizației Națiunilor Unite, circa 75 la sută din sateliții lansați începînd din anul 1957 au misiuni militare. Anul trecut, spre exemplu, un grup de specialiști americani au propus ca Statele Unite să lanseze 132 de sateliți. Echipați fiecare cu un număr de 40—50 de rachete de interceptie, sateliții ar urma să staționeze în spațiu, pregătiți — după cum scria agenția amintită — să anihileze rachetele intercontinentale ale părții adverse atunci cînd li se va comanda de la bazele de pe sol.

Iar asemenea proiecte nu sînt singulare. Spre exemplu, presa mondială a relatat, încă în 1981, că Statele Unite au experimentat o nouă armă laser — „raza morții" — cum o numea atunci agenția France Presse. Moartea care vine din spațiul extraterestru. Recent, revista americană „Newsweek" scria că Statele Unite lucrează la un proiect privind constituirea unei baze militare spațiale înzestrate cu arme orbitale cu laser.

Ceea ce a permis și permite realizarea unor asemenea proiecte este desigur uriașa dezvoltare a tehnicii spațiale și mai ales a microelectronicii. Miniaturizarea și dezvoltarea unor noi tehnologii fac posibilă militarizarea accelerată a spațiului cosmic — adică realizarea unor sateliți de recunoaștere, de primă avertizare, de navigație, de comandă, de control, de comunicații și spionaj, sisteme de luptă antisateliți și sisteme de apărare împotriva rachetelor balistice.

Citim parcă un roman științifico-fantastic, o poveste de anticipație capabilă să ne îngrozească. Dar nu-l literatură. Din păcate, faptele sînt reale și serioase. Pregătirile pentru războiul în spațiul cosmic nu se rezumă doar la pregătirile tehnice. Sînt deja întocmite serii întregi de scenarii ale unor variante de războaie purtate în spațiul cosmic, războaie care nu sînt nici pe departe doar niște fantezii științifico-fantastice, așa cum s-ar putea crede la prima vedere. După opiniile unor specialiști, investițiile uriașe, ritmul accelerat al cercetărilor și realizărilor în acest domeniu determină ca posibilitatea practică a declanșării unor conflagrații în spațiu să nu fie prea îndepărtată.

Mai grav mi se pare însă faptul că personalități oficiale încearcă să teoretizeze, să prezinte avantajele pe care chipurile le-ar oferi transferarea pregătirilor de război în spațiul cosmic. Chiar șeful executivului american susținea că sistemele de apărare cu baze militare în spațiu, dispunînd de arme laser, ar putea să „înlesnească" drumul spre adoptarea unor măsuri cu privire la controlul armelor și eliminarea însăși a armelor nucleare. O optică destul de ciudată dar lipsită de noutate. În fond, este vorba de înarmare, de o poziție de forță, de negocieri duse de pe asemenea poziții.

Opinia nu este împărtășită însă nici de specialiști și nici chiar de unii dintre cei mai apropiați colaboratori ai președintelui american. Pentru că, în fond, crearea unui asemenea sistem de baze militare spațiale ar mări pericolul de război și, totodată, ar mări riscul autodistrugerii umanității. Interceptarea unei rachete cu încărcătură nucleară și explodarea ei ar da naștere la efecte distrugătoare colosale în zona de pe pămînt deasupra căreia s-ar produce explozia. Iată de ce, practic, militarizarea spațiului cosmic nu înseamnă numai dublarea cursei înarmărilor de pe Terra cu cea din cosmos, ci sporirea îngrijorătoare a pericolului ce planează asupra existenței omenirii, a planetei.

Nu sînt oare suficiente uriașele arsenale existente în lume, arsenale capabile să distrugă de zeci de ori întreaga planetă ? „În locul programelor de amplasare de noi rachete, de folosire a cosmosului în scopuri militare — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — ar fi necesare programe de amplasare de baze pentru protecția mediului înconjurător, de folosire a spațiului, a cosmosului numai în scopuri pașnice, de programe speciale privind dezvoltarea economico-socială, a țărilor în curs de dezvoltare".

Bazele fericirii umane, baze pentru bunăstarea omului, baze pentru ocrotirea planetei pot fi transferate în cosmos. Dar în nici un caz baze militare. Moartea nu trebuie să vină din spațiul extraterestru. Există destulă suferință pe pămînt...

AL. PINTEA

Spectacolul informației

Muntele

Apare, între colegii săi niponi și de peste tot, precum Fuji : înalt, impunător și mereu bine îmbrăcat. Nu cu prelata zăpezilor pe umeri dar în straie de personaj bine hrănit și cu dare de mînă.

„Yomiuri Shimbun", despre el discutăm, ziarul japonez, există din 1874. A năvălit cu capul sus în prima linie a presei mai ales cînd începuse pe mîna lui Matsutaro Shoriki, între altele coleg de afaceri cu domnul Hearst al bătrîn.

Ca și acesta va pune în mișcare practica martajelor mass-media : este cel dintîi ziar japonez ce-și va asocia în drumul spre public, sub aceeași umbrelă financiară, un post de radiodifuziune și unul de televiziune.

Astăzi, reporterul de la „Yomiuri Shimbun" aleargă în căutarea subiectelor în limuzine avînd la parbriz fanionul ziarului. Dacă șoferul este surprins de patrula poliției că se întrece cu gluma în materie de viteză, nu se grăbește nimeni spre chitanțierul cu pricina ; cel mult se va auzi în plinia de dirijare a circulației : „Domnul de la „Yomiuri", nu vă supărați, mergeți mai încet. Mulțumim mult !" La drumuri lungi reporterii se aruncă în unul din elicopterele sau avioanele ziarului.

Tirajul zilnic la „Yomiuri Shimbun" atinge 13,6 milioane. Adică mai mult decît suma primelor 17 cotidiane nord-americane.

Cum spuneam, un munte. Beneficiază de un aparat redacțional apreciabil : 3 059 de persoane — de patru ori cît la „New York Times" —, distribuiți în 436 de birouri în țară și 28 în străinătate. Japonezul, prin firea lucrurilor — cîte n-ar fi de spus și la acest capitol — un televizionofag convins, cumpără cu asiduitate ziarul : și, bănuiesc, citește, vînzările ating cifra de 63 milioane exemplare din cele 125 de cotidiane. Probabil avem în față cel mai consecvent lector de gazetă existent pe planetă.

„Yomiuri", avînd 24 pînă la 32 de pagini, precum și repetate ediții speciale și regionale, își aduce copios obolul la acest meniu gazetăresc. El ajunge, majoritatea prin livrare la domiciliu, la 38 la sută din cele 34 de milioane de adrese japoneze. Se constată că mai mult de jumătate din abonați cumpără și ediția de dimineață și pe cea de seară.

„Yomiuri" și-a croit un mod al său de a fi. Atracția pentru coloanele ziarului — a cititorilor — se dovedește dublată de fascinația de a semna în paginile cotidianului. În această primăvară, cînd s-au scos la concurs 38 de posturi, s-au prezentat 2 000 de absolvenți universitari. Deși, de obicei, ziarul nu obișnuiește să pună sub articolele pe care le tipărește și semnătura autorului. Dar pentru că tot sîntem aleși să consemnăm și ce s-a pretins candidaților la mîna ziarului, sub pulpana consacrată a anonimatului care face casă bună și cu niște tarife de încadrare modeste : cunoștințe de istorie, teoria drepturilor cetățenești, limbi străine, probleme tipice de presă (relatarea unui inspirat de studierea unei fotografii care ar urma să însoțească reportajul).

Ziarul își duce zilele promovînd îndeletniciri care n-au mare lucru de-a face cu activitatea redacțională : patronează o mare echipă de baseball („Yomiuri Giants"), administrează un parc de 150 de pogoane (numit, evident, „Yomiuriland"), are orchestră simfonică proprie (la pupitrul căreia a apărut nu demult Zubin Mehta), organizează expoziții de artă plastică (de dată mai recentă sînt cele reunind lucrări de Renoir și Van Gogh). Aceasta ne va face să înțelegem mai bine și cum reușește să stea pe picioare — și chiar pe picior mare — în condițiile cînd doar 40 la sută din venituri provin din reclame (în comparație cu 70 la sută la colegii lor de peste Ocean, americanii).

În sfîrșit, această informație despre Fuji-ul de pe Fleet Street-ul nipon : marea majoritate din cadrele de conducere ale ziarului sînt foștii lui reporteri și foști redactori de tot felul.

NEAGU UDROIU

Ruperea „pragului"...

Niciodată, în istoria umanității, nu s-a cheltuit mai mult, nu s-a făcut un efort atît de asiduu și nu s-a preparat, în toate detaliile, un dezastru mai imposant ca cel configurat de procesul înarmărilor din zilele noastre. Trăim un paradox stupefiant : miliarde de oameni sînt informați care este substratul înarmărilor și efectele lor potențiale și totuși această goană direct către neant continuă în ritmuri tot mai vertiginoase.

Este un fapt cunoscut că escalada înarmărilor înregistrează un dublu salt : cantitativ și calitativ. Ambele dimensiuni presupun un efect bugetar uriaș. Pe de altă parte dacă nivelul nuclear al armelor și armamentelor se deplasează exponențial în sus același lucru se întîmplă și cu nivelul armelor și armamentelor așa-numite „clasice".

Revista „L'Express" folosea, în legătură cu sofisticarea galopantă a dotărilor de luptă, un termen care conturează un proces real: „perfecționismul tehnologic". În plan financiar aceeași revistă oferea detalii interesante : în 1951 Pentagonul comanda 6 300 de avioane de luptă pentru suma de 7 miliarde dolari. În prezent el cheltuiește 11 miliarde de dolari, la cursuri constante, pentru numai 322 de avioane. O asemenea presiune bugetară crește, cum era de așteptat, puternice distorsiuni în cadrul mai larg al exportatorilor și importatorilor de arme. Tot „L'Express" nota referindu-se la membrii alianței atlantice : „mulți se tem că vor fi nevoiți să se echipeze aproape în exclusivitate de la industria americană. Dezechilibrul considerabil al schimburilor de material militar între vest-europeni și S.U.A. a ajuns la 15 la 1".

În pofida acestei tensiuni financiare și comerciale, a creșterii fantastice a prețului de cost al armelor și armamentelor nu există zonă a tehnicii de luptă care să nu înregistreze perfecționări rapide. Armamentul așa-numit clasic deține un loc semnificativ. Revista „Federației internaționale a luptătorilor din rezistență" notează, referindu-se la „armele inteligente" : „Aceste arme noi, care au fost descrise ca fiind „cvasinucleare", revoluționează împrejurările în care ar avea loc un război modern. Prezentate drept un mijloc tehnologic de îndepărtarea pericolului nuclear, ele riscă, de fapt, așa cum se tem anumiți specialiști, să facă trecerea de la războiul clasic la cel atomic.

Războiul din Vietnam a provocat o evidentă reorientare a cercetării tehnologice spre domeniul nenuclear și a provocat o revoluție în conceperea armelor clasice. Această evoluție — care a fost inaugurată de folosirea bombelor „inteligente" în Vietnam și care s-a manifestat sub o formă și mai clară în timpul războiului din Malvine și a conflictului libanez din 1982 — este pe cale să schimbe soarta războiului mai profund decît în orice altă perioadă de după lansarea bombei atomice asupra Hiroshimei".

Revoluția în domeniul armelor clasice constă într-o serie întreagă de progrese tehnologice cum sînt : introducerea „armelor inteligente" sau a rachetelor ghidate cu precizie, capabile să repereze ținta și să-și modifice traiectoria în timpul zborului pentru a asigura o lovitură directă ; punerea la punct a unui sistem care permite „lansarea în fragmentație" a unei mari cantități de subîncărcături capabile să acopere o zonă foarte întinsă ; folosirea de explozibili noi și a unei noi generații de focoase susceptibile de a da armelor clasice aceleași efecte de șoc ca ale armei nucleare ; introducerea unor noi sisteme, cum ar fi „perceperea de obiective", ceea ce oferă avioanelor și elicopterelor posibilitatea de a ochi cu precizie forțele inamice etc.

Toată această panoplie care modifică radical optica asupra tehnicii de luptă clasice impune o revizuire a frontierei dintre războiul clasic și cel nuclear.

În consecință rămîne valabilă ipoteza potrivit căreia noile arme „clasice" ar putea — în unele scenarii ale conflictului — să dilate riscurile unui război nuclear. Eliminînd substanțialele diferențe de pînă acum dintre armele clasice și cele nucleare, noile muniții au mari șanse să faciliteze hotărîrea comandamentelor militare de a iniția folosirea munițiilor nucleare tactice, în loc de a le face mai dificilă această sarcină.

Cu alte cuvinte modernizarea în profunzime a armamentului clasic deschide larg porțile războiului nuclear prin ștergerea pragului care mai despărțea cele două tehnici de luptă. Interdependența între diversele componente ale arsenalelor relevă, cu o acuitate fără precedent, gravul pericol al înarmărilor, fie că este vorba de armament nuclear sau clasic.

RADU BUDEANU

SINAIA – o stațiune a celor patru anotimpuri

Se poartă de cîțiva ani în lume stilul retro. Dintre tiparele la zi ale croitorilor, la fel ca ale bunicii cînd era fată de măritat, moda a depășit de mult muzica șlagărelor de odinioară și aripa ei miraculoasă a atins, revigorind, tot ceea ce era bun și de altădată. (Din cercuri, cum se spune, bine informate se dă ca sigură revenirea în iarna viitoare a zăpezilor de-altădată). Resurecția clasicului, a lucrului bine și temeinic întocmit nu e întîmplătoare : în primul rînd e o reacție sănătoasă la tendința de înstrăinare a stilului de civilizație european, tendință apărută mai ales după al doilea război mondial, și, în al doilea rînd, e semn, totuși că trăim vremuri de pace, cu senzația de statornicie, de **belle epoque**. Fie ea durabilă ca vesnicia...

Aceste cîteva reflecții cam sumare și nu întru totul originale, mi-au fost impuse de un eveniment turistic major petrecut în ajunul sărbătorii de la 23 August : reintrarea în rețeaua turistică mondială a hotelului **Palace** din Sinaia. O reintrare triumfală, ne grăbim să adăugăm, într-o elită mondială în care s-a situat încă de la înființare ; el fiind singurul hotel românesc care a figurat în toate ghidurile turistice din lume.

Împreună cu Mihai Groza, tînărul și entuziastul șef de compartiment de propagandă și divertisment de la Oficiul județean de turism Prahova, și Petre Aurel, administratorul, parcurgem metodic hotelul abia dat în exploatare. În spațiosul hol doar pardoseala de marmură neagră mai amintește vechea înfățișare : un mobilier somptuos, în culoarea vișinei coapte, este plantat între marmura neagră cu ape adînci și pereți de un alb sclipitor, candelabre de cristal dispuse din belșug luminează stucatura de un mare rafinament, apărută după renovarea efectuată de trustul „Carpați". Tot la parter au fost amenajate două săli : o sală de conferințe de 130 de locuri și o sală mai mică, de 20 de locuri dispuse în jurul unei mese rotunde, pentru tratative. În sfîrșit, tot aici se află un restaurant (ni se spune că șeful de sală e unul dintre cei mai vechi lucrători din turismul local, Nicu Vilceanu, iar șef bucătar e Petre Onea, laureat al mai multor concursuri interne și internaționale de artă culinară), o braserie (dotată cu mobilier stil în culoare albă) și un bar de zi.

Cele 275 de locuri sînt dispuse în 150 de camere cu 1 și 2 paturi, ca și-n apartamente de 2 și 3 camere. Toate camerele au fost recompartimentate și dotate cu săli de baie ; mobilierul din apartamente este sculptat și lucrat cu intarsii de o mare și delicată frumusețe, produse în fabricile de renume mondial de la Tîrgu Mureș și Arad. Dealtfel toate dotările, de cel mai înalt nivel, sînt făcute cu materiale produse în țară. Culoarele etajelor sînt îmbrăcate în lambriuri de stejar în care lumina candelabrelor se reflectă stins și sobru. Totul e croit și rostuit după legile unui rafinament discret și pretențiile gazdelor noastre cum că hotelul nu are acum egal în țară mi se par îndreptățite. Stabilimentul a trăit, practic, o a doua naștere : planșeele care fuseseră puse pe grinzi de metal au fost înlocuite și constructorii aveau senzația că se află „într-un teren de fotbal acoperit". Doi ani a durat reconstrucția și suma cheltuită e probabil mare din moment ce o anume discreție a gazdelor n-o face publică. Dai un ban dar face ! Și noul hotel **Palace** face toți banii și ceva pe deasupra ! Acel ceva pe deasupra este vechimea în care intră și povestea acestui stabiliment ; foamea de story-uri a turistului modern este atît de mare încît ea justifică, cel puțin din punct de vedere comercial, stilul retro.

În holul hotelului, împreună cu tovarășul Gh. Nistorescu, din compartimentul prestări hoteliere al O.J.T.-ului, lucrător în turism de aproape 4 decenii, refacem istoria localității în care **Palace**-ul e o emblemă de nobilă vechime.

Indiscutabil, Sinaia este leagănul turismului modern românesc. Deși ghidurile dădeau ca dată de nastere a orașului anul 1883, cînd a fost inaugurat castelul Peleș, încă de la 1871, intrase în exploatare hotelul **Sinaia** și Cazinoul **Regie**r, aflat pe vatra **Palace**-ului de-acum, construcții de lemn, care aveau să fie mistuite de flăcări și un al doilea hotel **Sinaia** avea să fie înălțat la 1879 ; în clădirea aceasta se află acum policlinica. Un al treilea hotel avea să fie construit la 1881, adică înaintea inaugurării Pelesului. Beneficiarul era de data aceasta Eforia spitalelor civile, cu prințul Dimitrie Ghica prim-efor. Prin decret regal eforia a împărțit vatra de azi a orașului în loturi de teren care au fost vîndute pentru construirea de vile ; aerul, apa, așezarea, pădurea, inclusiv stabilirea reședinței regale de vacanță au stimulat dezvoltarea rapidă a așezării și așa s-a făcut că repede avea ea să dispună de un fond de vile și palate cum puține sînt în lume. Faima orășelului de vacanță — către care circula, mai tîrziu, fără oprire de la București „trenul albastru" format din 2 vagoane-motor — avea să treacă repede granițele vechiului regat și astfel se face că se putea ajunge aici, de la Budapesta sau Viena fără formalități grănicerești, doar cu biletele de tren. Ea, faima, explică cum se face că întreprinzători străini aveau să-și îndrepte privirile lacome spre aceste locuri binecuvîntate și perla Carpaților avea să le devină o mină de aur. Hotelul **Palace** și noul **Cazinou** au apărut din astfel de apetituri. Hotelul, arhitect Petre Antonescu, a fost construit sub conducerea inginerului C.M. Vasilescu în 9 luni de zile, adică între 26 noiembrie 1911 și 15 i'nie 1912. Performanța ni se pare și astăzi, nouă, oamenilor de azi, obișnuiți cu ritmurile ultrarapide, mondială. Cum ridicarea zidurilor de piatră și de cărămidă — unele trec de 80 de cm în grosime — s-a făcut în plină iarnă ele au fost protejate cu rogojini iar uscarea lor rapidă se făcea prin foc continuu. Faptul că zidurile se înălțau ascunse de privirile localnicilor se înțelege că inaugurarea stabilimentului a fost ca un miracol : degajați dintre rogojini pereții albi ai hotelului sugerau privitorilor imaginea unui transoceanic ancorat pe coastă de munte !

Cu timpul însă noile hoteluri — hotelul **Alpin** de la cota 1 400, **Montana**, **Sinaia** — aveau să împingă **Palace**-ul în penumbra interesului general și el avea să producă rumoare doar în urmă cu 2 ani cînd avea să-fie închis ; ceva din vechea faimă a stațiunii dispărea, cădea parcă, amputată de timp și de oameni. „A urmat — ne spune tovarășul Dogaru, director adjunct la O.J.T. Prahova — o amplă investiție de modernizare. Ea venea ca urmare a indicației date de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a reintegra în circuitul internațional hotelurile vechi și cu o faimă cîștigată demult. De o astfel de investiție a beneficiat și hotelul **Păltiniș** și, mai ales, celebrul hotel **Caraiman**, o construcție care rivalizează cu cele mai cunoscute construcții montane din lume. În prezent o nouă înfățișare dăm hotelului **Alpin**, care va reintra în acest an în circuitul comercial ca și noul hotel **Internațional** de pe Bd. Carpați din Sinaia construit după o arhitectură specifică, de munte și pe care-l vom inaugura în această toamnă."

Să rămînem însă la Sinaia stilului retro. O fericită coincidență face — sau coincidența cu inaugurarea **Palace**-ului nu e întîmplătoare ? — ca pe data de 17 septembrie să se desfășoare un inedit raliu cu participarea automobilelor de epocă pe distanța București-Sinaia. „Scopul acestei acțiuni — ne spune Mihai Groza — e, desigur, de a populariza frumusețea turismului auto și a mașinilor de epocă, bunuri din patrimoniul tehnic național. Startul se va da la ora 13,01 din Piața Bucur-Obor pentru o paradă a vehiculelor, unele vechi de peste 50 de ani, pînă la aeroportul Otopeni. Raliul va continua pe E 15 pînă la Ploiești, cu o paradă în centrul orașului și apoi va continua spre Cîmpina. Aici, pe stadionul local, sosirea concurenților va fi semnalul de începere a spectacolului de cascadorie cu mașini și motociclete. Finisul raliului va fi în jurul orei 17,45 în fața hotelului **Caraiman** din Sinaia. O serie întreagă de manifestări colaterale — „balul automobiliștilor", care se va desfășura în saloanele hotelului **Palace**, o expoziție de automobile de epocă, un simpozion etc. — va întregi un program de 3 zile. Participarea este numeroasă și selectă ; firme de prestigiu din străinătate, specializate în accesorii auto și-au manifestat dorința de a fi prezente la aceste manifestări".

Dealtfel nu va fi singura premieră din această toamnă ; în curînd se va inaugura la Sinaia pe o suprafață de 10 hectare o pistă de schi din plastic, produs în țară, făcînd astfel Sinaia stațiune de sporturi albe în toate cele patru sezoane. Un patinoar și o pîrtie pentru bob pentru patine și, respectiv, boburi pe rotile se află în studiu, și realizarea lor vor fi motive în plus pentru iubitorii sporturilor să aleagă Sinaia ca loc al vacanțelor sau al sfîrșiturilor de săptămînă, mai ales că o bază largă de cazare e și ea o realitate. „Staționea noastră — ne asigură tovarășul Ion Teodorescu, directorul întreprinderii locale de turism — numără în prezent peste 3 500 de paturi în hoteluri și case de odihnă. Aproape 1 900 de locuri sînt acum în hoteluri de categoria-ntîia și de lux iar noul hotel va mai adăuga 380 de locuri. În ultimul an, în Sinaia și-au petrecut sejurul peste un sfert de milion de turiști români și străini și tendința de creștere este evidentă."

...De unde se vede că în turism retro înseamnă înainte !

VARTAN ARACHELIAN
Fotografie de BOGDAN IONESCU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Turneul în date sintetice

● **Turneul pe litoral al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu s-a desfășurat între 4 și 23 august, timp de 20 de zile.**

● **Această perioadă a numărat 20 de întîmplări de muzică și poezie (de la 1 071 pînă la 1 090) încercînd și reușind, credem noi, să răspundă nevoilor culturale și artistice ale oamenilor aflați la odihnă sau în locurile fierbinți ale muncii din această zonă.**

● **Totalul spectatorilor din întreg turneul, incluzînd aici și Brăila, depășește cifra de 170 000, media pe spectacol ajungînd la aproximativ 9 500 de oameni. În întreaga sa activitate Cenaclul Flacăra numără acum 3 505 000 de participanți.**

● **Totalul participării pe litoral — 150 000.**

● **Recordul de audiență — 40 000 de spectatori la manifestarea noastră din 17 august, pe stadionul 1 Mai din Constanța.**

● **Durata totală a manifestărilor acestui turneu însumează 89 de ore și 35 de minute.**

● **Cea mai scurtă manifestare — Năvodari, Teatrul de vară, 10 august : o jumătate de oră. Cea mai întinsă în timp dintre manifestările acestui turneu — Brăila, stadionul municipal, 23 august : 6 ore și 15 minute.**

● **Cel mai bun spectacol — Eforie Sud, 13 august. A fost o seară armonioasă în toi și toate, o manifestare a marilor recitaluri și a potențării poeziei, căreia i s-a acordat aici spațiul cel mai larg din întreg turneul. Adrian Păunescu și actorul Mihail Stan au recitat împreună 12 poezii.**

● **Cel mai bun public — cel de 100 de puncte de la Constanța, în 17 august, egalat în 23 august de publicul brăilean.**

● **Cel mai patetic spectacol — Constanța, 6 august, manifestare ce ne-a dat posibilitatea să trăim feerie și incredibil „o oră în Potop". Aceste momente au fost egalate poate doar de acelea din finalul manifestării petrecute în 14 august la Costinești.**

● **Momentele cele mai profunde, remarcate printr-o frumusețe aparte pe parcursul întregului turneu în fiecare dintre manifestările noastre au fost închinate țării și eroilor ei dintotdeauna, Burebista, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Avram Iancu, Alexandru Ioan Cuza, Nicolae Ceaușescu, idealurilor fierbinți de libertate și pace.**

● **Pe parcursul turneului s-au recitat și cîntat versuri ale poeților : William Shakespeare, Serghei Esenin, Evgheni Evtușenko, iar din lirica românească Mihai Eminescu, George Bacovia, Lucian Blaga, George Coșbuc, Alecu Mateevici, Nicolae Labiș, Zaharia Stancu, Mihu Dragomir, Emil Botta, Radu Stanca, Mihai Beniuc, Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Marin Sorescu, Ștefan Augustin Doinaș, Geo Dumitrescu, Alexandru Andrițoiu, Dumitru Popescu, Constanța Buzea, Virgil Carianopol, Romulus Vulpescu, Horia Bădescu, Doina Sălăjan, Ion Gheorghe Pricop, Paul Tutungiu, Dinu Oláraș, Marian Odangiu, Adrian Păunescu.**

● **S-au parcurs în această perioadă aproximativ 2 000 de kilometri. Dacă însă vom socoti că acest din urmă turneu s-a realizat practic în continuarea celui precedent atunci drumurile membrilor cenaclului totalizează de fapt aproximativ 5 000 de kilometri.**

● **Am înregistrat 11 debuturi între care remarcabile ni s-au părut cele ale brăilencor Cătălina Dumitrașcu și Doria Dumitru. A fost lansată o singură nouă piesă semnată de cea mai tînără trupă a cenaclului, purtîndu-i totodată numele „Totuși". Noutăți a avut în recitalul său actorul Mihail Stan : „Adolescenți pe mare" (Nichita Stănescu) și „Energiile" (Ion Gheorghe).**

● **Cei 47 de mesageri ai muzicii tinere și poeziei au format echipa cenaclului în componența următoare : Vasile Șeicaru, Ștefan Hrușcă, actorul Mihail Stan, Valeriu Penișoară, Ducu Bertzi, Vali Șerban, Constantin Dragomir, Mihaela Popescu, Arpad Domokoș, Tatiana Filipoiu, Magdalena Finna, Raul Cârstea, Majai Győző, Dinu Oláraș, Costas Caracostas, Vali Gerea, Anca Heroiu, Sirma Granzulea, umoristul Nicolae Cenan, grupul satiric Mesaj (Dan Coveianu, Richard Ștefan, Șerban Chiosan, Lucian Popescu), grupurile folk Poesis (Eugen Baboi, Marius Bațu) și Cetatea (Gheorghe Moinar, Doina Pop, Mariana Șarba, Emilian Onciu), grupurile rock Pro Musica (Ilie Stepan, Grigore Hariga, Dietreich Krauser, Vasile Dolga), Iris (Florin Ochescu, Ion Oiteanu, Marti Popescu, Ioan Dumitrescu, Cristian Minculescu), Flapo (Alexandru Zărnescu, Ionuț Văduva, Jerry Schwartz, Romeo Beianu) și Totuși (Andrei Păunescu, Dana Guțu, Ioana Păunescu, Radu Popescu), conducătorul cenaclului Adrian Păunescu.**

● **Echipa auxiliară a cenaclului a fost compusă din : Roland Panieli, Costel Ionescu, Cristian Nemue, Tiberiu Sucz și Cristian Ranetti (partea tehnică, sunet și lumini), Marin Panaitoaia, Radu Alexandru, Ion Marinescu (șoferi), Alexandru Medar și Constantin Balaceiu (organizare).**

CONSTANTIN DRAGOMIR

Flacăra. Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : secția reportaj, social-politic și economic (**Ilie Purcaru**, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Cornel Nistorescu – 26 00, Ion D. Goia – 25 66) ; secția cultură-învățămînt (**George Arion**, Adrian Dohotaru, Victor Nițu, Horia Pătrașcu, Tania Radu – 14 57) ; secția probleme cetățenești, scrisori (**Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu – 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștelănescu, Alexandru Șerban – 21 30) ; audiențe – 25 58 ; sector știință-istorie (**N. Grigore Mărășanu**, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam – 25 66) ; secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (**Ovidiu Ioanițoaia**, Oprea Georgescu, Constantin Balaccu, Margareta Mureșan – 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera – 14 53, Dan Bîrladeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur – 21 23, Mircea Popp – 25 69, 20 72, Vasile Mănecan – 25 28) ; Flacăra-REBUS (**Tudor Octavian**, secretar responsabil de redacție Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu – 20 36) ; secretar responsabil de redacție – **Nicolae Cristache** – 21 43 ; redactor șef adjunct – **Nicolae Arsenie** – 21 24 ; redactor șef – 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136–137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

anul XXXII
36 (1473)
VINERI
9 SEPTEMBRIE
1983

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

România și Botswana: fructuos dialog la nivel înalt, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii și colaborării internaționale

Pag. 5

Neobosit de veghe la destinele muncii, la creșterea țării și a bunăstării oamenilor

La rubrica „Patria, cabinetul de lucru al președintelui", comentarii și fotografii din vizitele de lucru ale tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în județele Călărași, Ialomița, Tulcea și Sectorul agricol Ilfov

în paginile 2, 3, 4

Bucureștiul — Capitală a Chimiei

Pag. 7

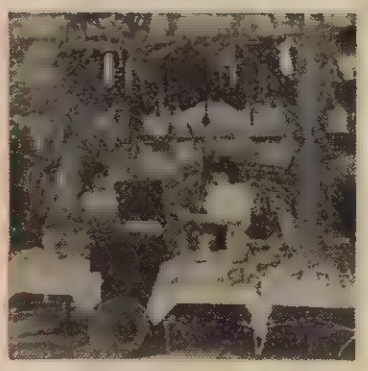

„Olimpul" viilor și al bucuriilor de toamnă

Fotografie de VASILE BLENDEA

Participare, Dezvoltare, Pace

Lucrările Reuniunii regionale europene consacrate Anului Internațional al Tineretului (A.I.T.)

Pag. 6

Numai valoarea decide destinul poeziei

interviu cu Virgil Teodorescu

Pag. 9

11 de septembre

Vino să vezi ! În tîrzia, bogata căldură
închis între ziduri cine-ar mai sta ?
Precum a mai fost, pînă-n cealaltă zare,
încă odată tărîmul să crească ar vrea.
Și-n unghi săgetat
pămîntu-și trimite cocorii
spre cercul cel mare.

Lumina ce largă e !
Albastrul ce crud !
Unei noi creșteri, văratice-n toamnă, se pare
c-am fi hărăziți și aleși.
Și-o clipă ne e-ngăduit
bănuitului Sud
să-i trimitem un gînd fără greș.

Între frunza ce cade
și ramura goală
moartea se circumscrie
e-un gest de extatică boală.
Un joc înginînd cu lemnoasele membre
sună tîrziul, nebunul, caldul septembre.

LUCIAN BLAGA

Momente tandre în conștiința noastră: pregătirea copiilor pentru începerea școlii

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județele Călărași și Ialomița

Valorificarea maximă a resurselor agriculturii

În cursul dimineții de joi, 1 septembrie, secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a efectuat o vizită de lucru în unități de cercetare și de producție agricolă din județele Călărași și Ialomița. Desfășurîndu-se în atmosfera de puternică mobilizare a tuturor resurselor tehnice și umane pentru încheierea la timp și cu rezultate cît mai bune a uneia dintre cele mai ample campanii agricole ale anului, noua întîlnire a conducătorului partidului și statului nostru cu lucrătorii ogoarelor a avut ca obiectiv principal măsurile ce trebuie luate în continuare pentru valorificarea tot mai intensă a potențialului productiv al pămîntului, a agriculturii noastre, prin extinderea culturilor succesive, a soiurilor, hibrizilor și tehnologiilor de înaltă eficiență economică, prin asigurarea unei densități maxime la hectar, [illegible] liza modului în care s-a [illegible] cursul anului pentru a se [illegible] condițiile obținerii unei recolte agricole cît mai bogate. Vizita a prilejuit de asemenea analiza modului în care este folosită baza tehnico-[illegible] tru accelerarea ritmului [illegible] toamnă, paralel cu executarea [illegible] care constituie o bază sigură pe [illegible] anului viitor. Se [illegible] Institutului de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea, rezultatele experimentărilor făcute de colectivul acestei cunoscute unități de cercetare cu scopul folosirii intensive a pămîntului prin extinderea în zonele agricole ale țării a suprafețelor însămînțate cu culturi succesive. Pentru culturile succesive de porumb, floarea-soarelui, de soia, fasole, cînepă și in, ameliboratorii au folosit hibrizi și soiuri timpurii și extratimpurii produși la Fundulea. Apreciind felul în care se prezintă culturile de pe terenurile institutului, secretarul general al partidului a indicat ca, pe baza rezultatelor obținute, în cursul anului viitor să se treacă la extinderea lor pe suprafețe mari, în cadrul unităților de producție. Întrucît experiența bogată a acestui institut trebuie cît mai larg extinsă și cunoscută, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut televiziunii să realizeze filme consacrate rezultatelor obținute, care să fie prezentate în emisiunile pentru sate, ca și la cursurile agrozootehnice, iar presa să popularizeze pe larg acțiunile de extindere a culturilor succesive.

Următorul obiectiv al vizitei de lucru întreprinsă în județul Călărași a fost Cooperativa agricolă de producție comuna Gurbănești, unitate distinsă cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat recolta obținută pe o solă de porumb în cultură intensivă [illegible] de porumb se prezintă bine pe întreaga suprafață de 720 de hectare cultivate și a cerut specialiștilor să promoveze cu mai mult curaj creșterea densității plantelor la hectar, mai ales pe suprafețele irigabile, și să extindă cît mai mult posibil culturile duble, inclusiv cele destinate furajării animalelor. Apreciind, de asemenea, rezultatele bune obținute aici în creșterea animalelor, secretarul general al partidului a arătat că ele pot fi și mai bune și în acest context s-a recomandat să se extindă pășunatul natural, în special pentru tineretul bovin.

Vizita secretarului general al partidului a continuat la Cooperativa agricolă de producție Dor Mărunt, unitate care și-a cucerit în ultimii ani o binemeritată faimă pe seama creșterii, de la an la an, a recoltelor și, pe această bază, a averii obștești și veniturilor cooperatorilor. Realizările deosebite obținute de harnicii țărani din această cooperativă au fost răsplătite cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, cu numeroase ordine ale Republicii Socialiste România. Dialogul de lucru al secretarului general al partidului cu specialiștii și cooperatorii unității s-a concentrat asupra măsurilor care urmează a fi întreprinse pentru sporirea și mai însemnată a producțiilor vegetale și animale și în această direcție a fost evocată experiența cercetătorilor de la Fundulea și necesitatea ca ea să fie aplicată întocmai și pe terenurile acestei cooperative.

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat Complexul de la Căzănești al Combinatului pentru producerea și industrializarea cărnii de porc — Ialomița. Apreciind rezultatele bune obținute aici, tovarășul Nicolae Ceaușescu a felicitat colectivul de muncă al combinatului și a indicat să se introducă o tehnologie nouă de creștere și îngrășare a porcilor, tehnologie corespunzătoare resurselor furajere de care dispune în prezent țara noastră. S-a cerut, totodată, ca asemenea mari combinate — precum cel din Ialomița — existente în țară, să fie organizate în așa fel încît să devină adevărate centre de îndrumare a întregii tehnologii și a întregii producții de carne de porc în județele în care funcționează și pentru toate sectoarele de producție similară.

Ultimul punct al vizitei de lucru, Cooperativa agricolă de producție Grindu, a prilejuit evidențierea rezultatelor bune obținute de această unitate fruntașă, răsplătită în decursul ultimilor ani de două ori cu titlul de Erou al Muncii Socialiste. În timpul vizitării fermei de vaci cu lapte, a fost relevat faptul că la Grindu există în prezent numai animale de rasă foarte bună, care asigură producții mari de lapte și carne. Secretarul general al partidului a avut cuvinte de apreciere pentru munca prestată în sectorul zootehnic al cooperativei. Au fost analizate, de asemenea, rezultatele în domeniul cerealelor și plantelor tehnice, apreciindu-se că densitatea este corespunzătoare și că plantele s-au dezvoltat bine, ceea ce va asigura o recoltă bună.

Noua întîlnire de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu cei ce muncesc în unități de cercetare și producție agricolă, în zilele febrile ale culesului, s-a constituit astfel, și de această dată, ca o temeinică dovadă a grijii permanente a partidului, a secretarului său general, pentru valorificarea maximă a resurselor agriculturii noastre.

E. DUMITRU

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Tulcea

Activitate complexă în Delta Dunării

În după-amiaza zilei de vineri, 2 septembrie, locuitorii municipiului Tulcea au trăit cu intensă emoție bucuria reîntîlnirii cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, care a întreprins împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu o nouă vizită de lucru în județ. Acest dialog, ce a avut loc la puține zile de la precedenta vizită, a reluat analiza începută cu organele locale de partid și de stat, conducerea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, cu specialiști ai Centralei Delta Dunării, asupra modului de realizare a Programului de amenajare și exploatare integrală a ținutului de la gurile Dunării, adoptat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., program care cuprinde măsurile pentru punerea în valoare a acestei mari suprafețe, atît din punct de vedere al producției vegetale, animale, piscicole, forestiere, stuficole, al turismului, cît și al păstrării mediului înconjurător și al condițiilor naturale. Această analiză a continuat în cursul zilei următoare, sîmbătă 3 septembrie, cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii, a făcut împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu o vizită de lucru în Delta Dunării.

Vestea sosirii conducătorului iubit al partidului și statului la Chilia Veche a produs localnicilor o nespusă bucurie. Practic, prin tot ce s-a proiectat și se va întreprinde pentru realizarea măsurilor stabilite de conducerea partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin acțiuni fundamentate cu rigoare științifică, printr-o participare susținută a oamenilor din aceste locuri, Delta Dunării se va înnoi structural, pe toate planurile — economic, social, cultural și turistic — devenind, asemenea tuturor zonelor țării, o nouă mărturie, de necontestat, a politicii înțelepte a partidului și statului de înflorire continuă, armonioasă, a tuturor zonelor țării.

În lumina indicațiilor și orientărilor secretarului general al partidului, proiectele de organizare a celor șase întreprinderi complexe de exploatare a resurselor naturale — Chilia, Sulina, Sfîntu Gheorghe, „1 Mai" (Maliuc), „Independența" (Murighiol) și „Unirea" (Jurilovca) — au fost revizuite, stabilindu-se pentru fiecare unitate în parte principalele categorii de terenuri și modul lor de folosință. În acest sens s-a arătat că suprafața totală supusă lucrărilor de desecări și îndiguiri va fi de peste 97 000 ha, pășunile în regim natural se vor extinde la 50 000 ha, pentru amenajările piscicole sînt rezervate 63 000 ha, suprafețele stufopiscicole în regim natural vor reprezenta aproape 168 000 ha, iar cele destinate silviculturii depășesc 29 000 ha. Este un proiect de amploare, conceput pe o exploatare compartimentată, cu maximă eficiență, a resurselor deltei, ale cărui prevederi vor fi transpuse în viață în perioada 1983—1990. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat proiectele și a cerut ca în cadrul fiecărei întreprinderi complexe să se creeze ferme centrale care să polarizeze întreaga activitate economico-productivă. Relevînd că pămîntul este deosebit de mănos, secretarul general al partidului a arătat că, pe lîngă extinderea culturilor cerealiere și silvice și dezvoltarea accentuată a creșterii animalelor, este necesar să se redimensioneze suprafețele destinate legumiculturii, ramură care să asigure o cît mai bună aprovizionare a populației și materie primă pentru viitoarele fabrici de prelucrare. În urma unui semnificativ dialog cu locuitorii comunei tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Ne aflăm în Delta Dunării pentru a stabili măsurile de reorganizare a activității de valorificare complexă. În acest cadru, am hotărît ca localitatea Chilia Veche să devină centrul de unde se va conduce întreaga activitate din Delta Dunării. Aici va funcționa Centrala Deltei. Avem în vedere ca această localitate să devină un oraș agroindustrial, să se bazeze pe agricultură, dar vom dezvolta și industria, transportul, vom realiza aici și un port, portul Chilia. Activitatea centralei trebuie să înceapă din acest an. Anul viitor vom începe — pe baza planului de sistematizare care se va elabora — și construcțiile de locuințe, social-culturale și cele industriale, ca și amenajarea portului, în așa fel încît, pînă în 1985, să apară aici conturul noului oraș agroindustrial".

În continuare, elicopterul prezidențial, avînd la bord pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, a survolat o vastă suprafață cuprinsă între brațele Chilia și Sfîntu Gheorghe, în care se află o serie de localități și zone unde se aplică sau urmează să fie aplicate, în curînd, importante măsuri de înfăptuire a programului de amenajare și exploatare complexă a Deltei Dunării. Examinînd amploarea și modul de organizare ale unor amenajări agricole, piscicole și silvice de la Chilia, Periprava, Popina, Ceamurlia, Sulina, Obretin, Fortuna, Maliuc, Rusca și din alte părți ale deltei, secretarul general al partidului a subliniat necesitatea de a se acționa cu maximă responsabilitate pentru exploatarea rațională, pe temeinice baze științifice, a potențialului agricol al terenurilor de aici, concomitent cu protejarea și îmbogățirea continuă a fondului piscicol, cu dezvoltarea activităților tradiționale, cu conservarea imenselor bogății ale florei și faunei specifice gurilor Dunării, a caracteristicilor acestei zone de rezervație naturală de interes național. În cursul unor scurte popasuri la Păpădia și Uzlina au fost discutate cu factori de răspundere prezenți măsurile pentru punerea în valoare a marelui potențial economic și turistic al acestei regiuni, evidențiindu-se necesitatea de a se trece la sistematizarea și modernizarea localităților ce vor cunoaște o activitate din ce în ce mai bogată în urma înființării întreprinderilor de exploatare complexă a resurselor naturale din această parte a țării.

DUMITRU ELIADE

Dialog de lucru cu specialiști din industrie și agricultură

În concordanță cu exigențele noii revoluții agrare

În cursul dimineții de luni, 5 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a analizat în cadrul unei întîlniri de lucru cu specialiștii din domeniul construcțiilor de mașini agricole și din agricultură modul în care au fost transpuse în practică indicațiile privind realizarea unor mașini moderne, complexe, destinate recoltării integrale a porumbului, pentru mecanizarea altor lucrări.

Această nouă întîlnire de lucru, care a avut loc pe terenurile aparținînd Întreprinderii agricole de stat Afumați, s-a constituit într-o dovadă elocventă a preocupării stăruitoare, permanente a secretarului general al partidului pentru continua modernizare a mecanizării agriculturii, în contextul dezvoltării întregii baze tehnico-materiale a acestui sector vital al economiei noastre naționale, supus unui complex proces innoitor, în concordanță cu exigențele impuse de înfăptuirea obiectivelor noii revoluții agrare.

Secretarului general al partidului i-a fost prezentată, mai intîi, combina autopropulsată C-6 P, concepută să lucreze pe șase rînduri. S-a constatat că, acționîndu-se în lumina indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, greutatea acestei combine a fost redusă substanțial, mașina situîndu-se din acest punct de vedere la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial. S-a subliniat, totodată, că în comparație cu celelalte combine utilizate în prezent, ea necesită forță de muncă aproape la jumătate, prilejuind reducerea consumului de carburanți și a costurilor totale și realizînd o calitate indiscutabil mai bună a masei vegetale recoltate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat rezultatele muncii specialiștilor, constructorilor, și a recomandat ca, paralel cu fabricația de serie, să se urmărească în timpul actualei campanii comportarea mașinii, să fie în continuare perfecționată, astfel încît să se ajungă la o sporire a gradului ei de fiabilitate. Au fost analizate, de asemeni, alte două tipuri de combine pentru recoltarea porumbului, C-3 — și CT-3 R. În legătură cu aceste mașini care realizează recoltarea pe trei rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ca, pe baza unor ansamble aflate în componența combinei CT-3 R, să fie îmbunătățită mașina C-3 P și omologată ca o combină de perspectivă. A fost urmărită apoi la lucru combina C-8 P, acționată pe opt rînduri. Apreciind caracteristicile tehnice ale acesteia, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat ca anual să se realizeze 200—300 de mașini, pentru ca în decurs de cîțiva ani să se ajungă la un parc de 1 000 de combine de acest tip. În ce privește combina autopropulsată C-14 U, cu modul de recoltare și depănușare a porumbului, s-a apreciat că ea a reprezentat o fază de tranziție pînă la definitivarea noilor modele, mai moderne și mai eficiente, considerîndu-se că modulele realizate pînă acum sînt suficiente, iar C-14 U rămîne prin excelență o combină pentru recoltarea păioaselor.

Secretarul general al partidului a vizitat, în continuare, Institutul de cercetare pentru legumicultură și floricultură de la Vidra, care dispune de o suprafață de 680 de hectare, de instalații pentru irigarea terenurilor și alte mijloace pentru desfășurarea unei activități de cercetare științifică și de producție la un nivel corespunzător. Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a oprit pe un teren cultivat cu tomate, a examinat cu atenție amplasarea culturii, densitatea plantelor, stadiul lor de dezvoltare și s-a interesat de producția care se poate obține.

Secretarul general al partidului a arătat că există soiuri mult mai productive cu fructul mai mare, insistînd asupra necesității de a orienta activitatea de cercetare spre crearea acelor soiuri și hibrizi ce asigură producții mult sporite, o eficiență superioară a muncii în legumicultură. Străbătînd apoi cîteva ferme specializate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că este necesar ca distanța dintre rînduri să fie diminuată, inclusiv în cazul experimentării unor noi soiuri de legume, să se stabilească tehnologiile optime, capabile să asigure producții superioare și a cerut să se ia măsuri pentru folosirea intensivă a terenurilor institutului, arătînd că este posibil ca, din martie pînă în octombrie, să fie amplasate 3—4 culturi succesive. În finalul vizitei, ca, dealtfel, în întreg cursul dialogului cu specialiștii institutului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat că sînt necesare măsuri care să pună mai bine în valoare capacitatea productivă a pămîntului, experiența cercetătorilor, în scopul realizării obiectivelor importante ce le revin în dezvoltarea și modernizarea legumiculturii. Lucrătorii institutului s-au angajat să acționeze cu hotărîre pentru aplicarea orientărilor și indicațiilor date de secretarul general al partidului cu prilejul acestei vizite.

D. CONSTANTINESCU ■

La invitaţia preşedintelui Nicolae Ceauşescu şi a tovarăşei Elena Ceauşescu a început vizita oficială de prietenie a preşedintelui Republicii Botswana, Quett K. J. Masire, împreună cu doamna G. Masire

Moment important în cronica relaţiilor dintre România şi Botswana

La invitaţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi a tovarăşei Elena Ceauşescu, în ziua de marţi, 6 septembrie, a sosit într-o vizită oficială de prietenie în ţara noastră preşedintele Republicii Botswana, preşedintele Partidului Democrat din Botswana, Quett K.J. Masire, împreună cu doamna G. Masire.

Vizita şefului statului Botswana în ţara noastră reprezintă un moment de cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea relaţiilor de prietenie şi colaborare dintre România şi această ţară, convorbirile la nivel înalt ce vor avea loc cu acest prilej urmînd să deschidă perspectivele unei conlucrări bilaterale rodnice, precum şi pe arena internaţională, în folosul ambelor ţări şi popoare, al cauzei păcii şi progresului social, al destinderii şi înţelegerii internaţionale.

În cursul după-amiezii de marţi, preşedintele Quett K.J. Masire a făcut o vizită protocolară tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi cu acest prilej cei doi şefi de stat au avut un prim schimb de păreri, premergător convorbirilor oficiale. Tot în aceeaşi zi au început la Palatul Consiliului de Stat convorbirile oficiale între tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi Quett K.J. Masire, preşedintele Republicii Botswana, preşedintele Partidului Democratic din Botswana.

Preşedintele Nicolae Ceauşescu a salutat prima vizită a unui şef de stat din Botswana în ţara noastră, care pune în evidenţă bunele relaţii dintre partidele, ţările şi popoarele noastre, precum şi dorinţa comună a României şi Botswanei de a da un conţinut tot mai bogat acestor raporturi. Conducătorul statului român a subliniat satisfacţia de a se întîlni cu preşedintele Quett K.J. Masire şi de a avea împreună un schimb de păreri cu privire la dezvoltarea colaborării dintre partidele, ţările şi popoarele noastre, la perspectivele promovării unei cît mai largi conlucrări, atît pe tărîm bilateral cît şi în sfera vieţii internaţionale.

Preşedintele Quett K.J. Masire a mulţumit pentru invitaţia de a vizita România, pentru primirea caldă, plină de ospitalitate ce i-a fost făcută şi şi-a manifestat deplina satisfacţie de a se întîlni cu preşedintele Nicolae Ceauşescu şi a purta un dialog rodnic în probleme privind întărirea continuă a prieteniei şi colaborării dintre ţările şi popoarele noastre.

În această atmosferă a început examinarea problemelor referitoare la stadiul actual şi perspectiva relaţiilor dintre Republica Socialistă România şi Republica Botswana, la conlucrarea celor două ţări pe arena mondială. Preşedintele Nicolae Ceauşescu şi preşedintele Quett K.J. Masire au însărcinat pe membrii delegaţiilor participante la convorbiri să analizeze, în cursul vizitei, modalităţile concrete de lărgire a colaborării şi cooperării româno-botswaneze, de înfăptuire a măsurilor convenite, în acest scop, de preşedinţii celor două ţări.

Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi tovarăşa Elena Ceauşescu au oferit, marţi, un dineu oficial în onoarea preşedintelui Republicii Botswana, preşedintele Partidului Democratic din Botswana, Quett K.J. Masire, şi a doamnei G. Masire. În timpul dineului, care s-a desfăşurat într-o atmosferă caldă, prietenească, preşedinţii Nicolae Ceauşescu şi Quett K.J. Masire au rostit toasturi, urmărite cu atenţie şi subliniate cu aplauze de cei prezenţi. „În cadrul discuţiilor pe care le-am început astăzi — arăta şeful statului român — am căzut de acord să acţionăm în direcţia dezvoltării relaţiilor economice, tehnico-ştiinţifice, culturale, să găsim căile cooperării în industrie, în domeniul minieritului, în agricultură şi în alte sectoare de interes comun. Iată de ce doresc să exprim convingerea că vizita dumneavoastră, convorbirile şi acordurile la care vom ajunge, vor deschide largi posibilităţi pentru dezvoltarea relaţiilor dintre ţările noastre, în interesul ambelor popoare, al cauzei păcii şi colaborării internaţionale". La rîndul său, în toastul rostit cu acest prilej preşedintele Quett K.J. Masire a arătat: „România şi Botswana sînt ţări pe care le leagă o veche prietenie ; relaţiile dintre cele două ţări ale noastre au fost întotdeauna cordiale. Vizita noastră în ţara dumneavoastră demonstrează cu claritate acest fapt şi nu mă îndoiesc că vom folosi acest prilej pentru a întări pe mai departe legăturile de prietenie şi cooperare care există între cele două ţări".

DUMITRU COSTESCU

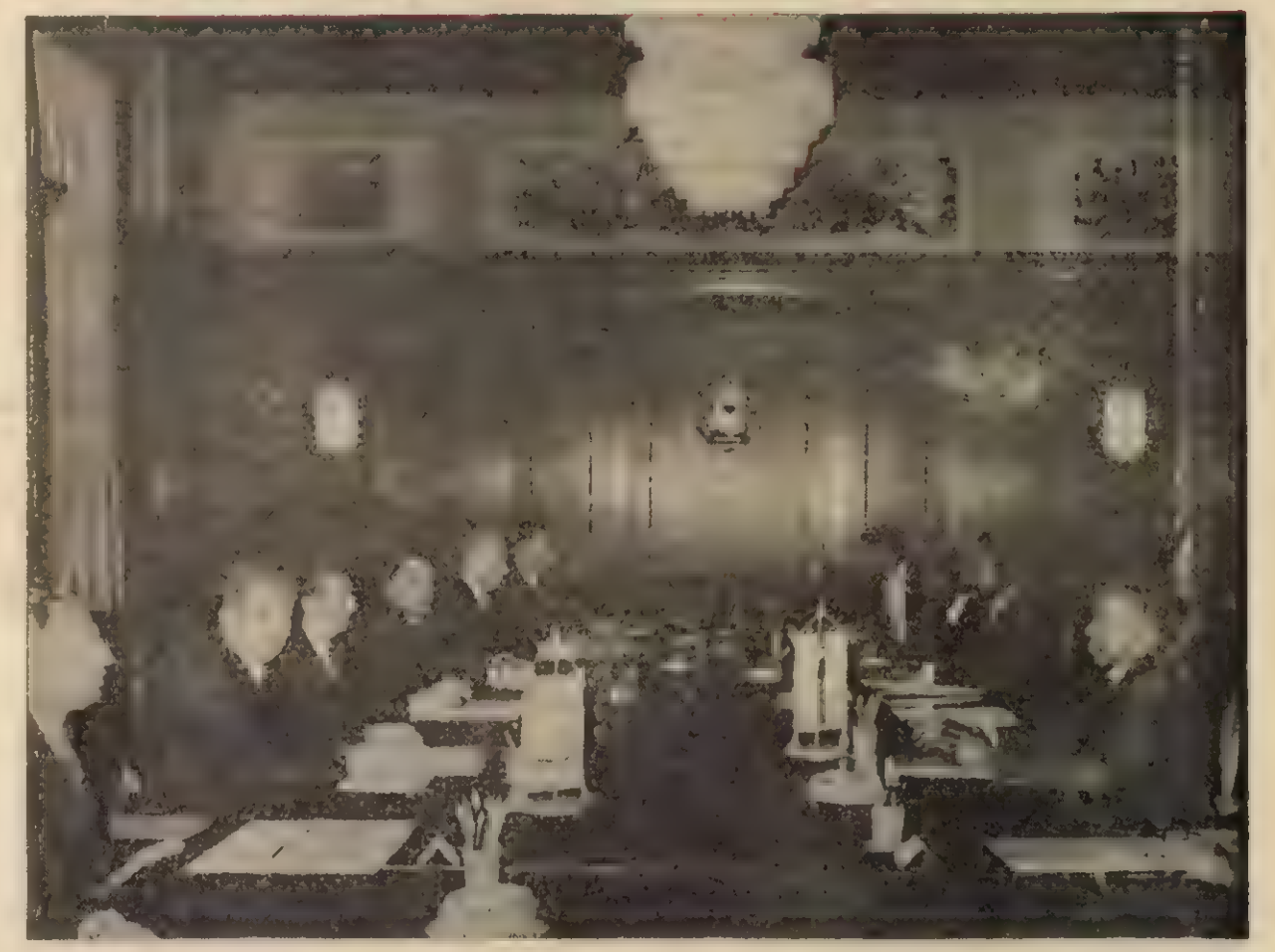

Şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

De calitatea muncii depinde şi calitatea vieţii noastre!

Lupta pentru o nouă calitate a muncii şi a vieţii, comandament major care revine, mereu şi mereu, în cuvîntările recente ale secretarului general al partidului, reliefează sintetic noua etapă pe care o traversează România socialistă. În prezent dispunem de condiţiile materiale, de o puternică bază tehnico-economică şi mai cu seamă de potenţialul uman necesar înscrierii economici româneşti pe coordonate de productivitate şi de eficienţă superioare, trecerii la o nouă calitate în toate domeniile de activitate. Existenţa acestei baze trainice, cum nu a mai cunoscut nicicînd România, constituie elementul hotărîtor, garanţia succesului, şi confirmă realismul înnoirilor preconizate de Congresul al XII-lea şi de Conferinţa Naţională ale partidului.

Pentru transpunerea în viaţă a acestor posibilităţi, se impune însă intensificarea eforturilor în vederea realizării integrale a planului pe anul 1983 ca şi pe întregul cincinal. În industrie, la ordinea zilei sînt tot mai buna administrare şi gospodărire a proprietăţii socialiste, sporirea mai puternică a productivităţii muncii, reducerea costurilor de producţie, valorificarea superioară a materiilor prime şi materialelor, combustibilului şi energiei, îmbunătăţirea calităţii produselor şi sporirea exporturilor. În conformitate cu obiectivele şi sarcinile stabilite de Congresul al XII-lea şi Conferinţa Naţională ale Partidului Comunist Român, se impune adevărul evident că doar prin creşterea producţiei şi a eficienţei, prin perfecţionarea continuă a mecanismului economico-financiar şi a relaţiilor sociale se pot crea premisele ridicării permanente a bunăstării noastre materiale şi spirituale.

Acesta este contextul mai larg al şedinţei din 6 septembrie a.c. a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. care, sub preşedinţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a dezbătut măsurile referitoare la transpunerea în viaţă a Programului privind aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitoreşti şi autogestiunii, perfecţionarea mecanismului economico-financiar, a sistemului de retribuire a muncii şi creşterea retribuţiei în acest cincinal, aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1983.

Aceste măsuri, implicînd participarea nemijlocită a maselor la conducerea economiei, a vieţii sociale, a societăţii, urmăresc dezvoltarea proprietăţii socialiste, **aplicarea şi mai fermă a principiului socialist de repartiţie în raport cu cantitatea, calitatea şi importanţa socială a muncii depuse, legarea mai strînsă a veniturilor fiecărui om al muncii de rezultatele efectiv obţinute.** În acest sens, Comitetul Politic Executiv a dezbătut şi aprobat o serie de proiecte de decrete.

Un important act normativ (proiectul Decretului pentru majorarea retribuţiei personalului muncitor) prevede efectuarea unei **noi majorări a retribuţiei nominale,** astfel încît la încheierea acţiunii, în a doua jumătate a anului 1984, retribuţia reală să fie cu 5% mai mare faţă de 1980. În 1983—1984, retribuţia nominală va creşte cu 10,4 la sută în medie pe economie, atît ca urmare a majorării retribuţiilor tarifare, cît şi pe calea sporirii părţii variabile în veniturile totale ale oamenilor muncii.

Proiectul de decret privind aplicarea formei de retribuire în acord global şi a altor forme de retribuire specifice unor ramuri sau activităţi asigură oamenilor muncii posibilitatea ca să realizeze **venituri nelimitate în funcţie de muncă,** de rezultatele obţinute în realizarea producţiei fizice şi a productivităţii muncii, precum şi în funcţie de reducerea cheltuielilor de producţie, creşterea eficienţei economice şi valorificarea superioară a materiilor prime. Aceste prevederi îşi pot manifesta eficienţa, aşa cum a indicat Comitetul Politic Executiv, în condiţiile în care se va acţiona cu hotărîre pentru asigurarea bazei materiale, folosirea deplină a capacităţilor existente în fiecare unitate, desfăşurarea ritmică a activităţii de producţie, investiţii şi export, livrarea la termen şi în condiţii de calitate a producţiei, respectarea obligaţiilor contractuale. Un apel, aşadar, la spiritul gospodăresc, la simţul de răspundere muncitorească.

Potrivit unui alt proiect de decret, fondul de retribuire se planifică pe baza consumului de manoperă pe fiecare produs şi se eliberează de bănci în limita fondului de retribuire calculat în funcţie de producţia fizică obţinută şi de producţia-marfă vîndută şi încasată. Altfel spus, cîştigi atît cît produci ! Şi nu e vorba de o producţie oarecare, ci la nivelul calitativ cerut de contract. Prevederi pe deplin echitabile, care vin atît în interesul producătorilor cît şi în cel al consumatorilor, al tuturor celor ce, sub o formă sau alta, utilizează produsele respective.

Stimularea întreprinderilor şi a oamenilor muncii în realizarea şi depăşirea producţiei pentru export o asigură măsurile prevăzute în alt proiect de decret, pe linia unei mai mari cointeresări a întreprinderilor, a oamenilor muncii în îndeplinirea planului la export şi livrarea de produse cu caracteristici tehnico-funcţionale superioare, **competitive pe piaţa externă.**

S-au examinat şi aprobat, de asemenea, proiectul de decret privind retribuirea personalului muncitor din întreprinderile de comerţ exterior, precum şi conţinutul contractului-angajament.

Aceste importante acte normative, dincolo de prevederile lor tehnice, vorbesc despre **un adevăr clar, simplu, fundamental : doar de calitatea muncii noastre depinde, direct şi nemijlocit, calitatea vieţii.** Proiectele de decret mai sus-menţionate creează cadrul adecvat, dau formele juridice şi organizatorice cele mai potrivite pentru atingerea scopului propus, dar doar activitatea fără preget, de zi cu zi, conştientă, chibzuită, a maselor de oameni ai muncii le va conferi noblesa şi realitatea vieţii.

Reuniunea internaţională de la Costineşti

Participare, dezvoltare, pace

În vederea pregătirii Anului Internaţional al Tineretului, care se va desfăşura în 1985 sub deviza **„Participare, dezvoltare, pace",** s-au organizat cinci manifestări regionale. Reuniunea regională europeană şi-a început lucrările luni 5 septembrie la Costineşti, pentru a dezbate problemele specifice ale tineretului european, politicile şi programele existente în domeniul tineretului şi a elabora, pe această bază, recomandări şi măsuri corespunzătoare la nivel regional, în scopul marcării Anului Internaţional al Tineretului.

Eveniment de seamă în viaţa tinerei generaţii, reuniunea — într-un moment de creştere a încordării internaţionale, a pericolului unui război nuclear — este chemată, în numele tineretului european, dincolo de frontiere, de apartenenţă politică, de convingeri religioase, să-şi spună cuvîntul în rezolvarea problemelor dezvoltării economico-sociale, în lupta pentru progres social, colaborare şi pace.

Intensificarea participării tineretului de pe bătrînul nostru continent, din toate ţările lumii, la eforturile generale pentru rezolvarea problemelor fundamentale ale epocii, îndeosebi oprirea cursei înarmărilor nucleare, făurirea unei lumi mai drepte şi mai bune constituie o ideeforţă a **Mesajului tovarăşului Nicolae Ceauşescu, preşedintele Republicii Socialiste România,** adresat participanţilor la Reuniunea regională europeană consacrată Anului Internaţional al Tineretului.

„Este în interesul vital al tuturor popoarelor, al tinerei generaţii — se arată în mesaj — de a lupta în modul cel mai hotărît pentru ca Europa — de pe care au izbucnit în secolul nostru flăcările a două războaie mondiale — să devină un continent al păcii şi colaborării, fără rachete, fără arme nucleare de nici un fel... Lupta tinerei generaţii pentru pace şi dezarmare trebuie să se împletească strîns cu lupta popoarelor pentru lichidarea subdezvoltării — grav anacronism ce afectează populaţia globului —, a marilor decalaje economice şi sociale dintre ţările sărace şi cele bogate, pentru instaurarea unei noi ordini economice, bazate pe deplină egalitate, echitate, care să asigure progresul mai rapid al ţărilor rămase în urmă, să înlesnească accesul larg al popoarelor la cuceririle ştiinţei şi tehnicii moderne".

Ideea participării sporite, a creşterii ponderii tineretului în viaţa obştească, a stat permanent în centrul atenţiei reuniunii de la Costineşti, în cadrul căreia s-au evidenţiat situaţia actuală şi preocupările tineretului din ţările europene, prezentîndu-se acţiunile şi orientările factorilor de răspundere în acest domeniu ; s-a subliniat, totodată, necesitatea creării unui cadru adecvat care să asigure tinerilor posibilităţi multilaterale de împlinire a personalităţii, de afirmare în viaţa politică, economică şi socială.

Avînd în vedere locul şi rolul tineretului în societatea contemporană, afirmarea sa ca o puternică forţă a progresului — a subliniat în intervenţia sa tovarăşul Nicu Ceauşescu, preşedintele Comitetului consultativ al O.N.U. pentru Anul Internaţional al Tineretului — trebuie folosite toate posibilităţile pentru ca Anul Internaţional al Tineretului să determine evoluţii substanţiale în implicarea tot mai activă a tinerei generaţii în eforturile la nivel naţional şi mondial de făurire a unui viitor paşnic şi prosper.

Întrunirea de la Costineşti — după fericita formulare a uneia dintre delegaţii — a confirmat, o dată mai mult, că tinerii se află printre „depozitarii păcii şi securităţii planetei". Tineretul României socialiste, crescut într-un spirit sănătos, în spiritul muncii, al dragostei faţă de patrie, al răspunderii faţă de destinele lumii în care trăieşte, dovedeşte prin fapta de zi cu zi, ca şi prin glasul reprezentanţilor săi la reuniunea de la Costineşti, că se numără printre cei mai de nădejde **depozitari** ai păcii.

Pagină realizată de
LIONEL NIŢESCU ■

Al 29-lea Simpozion internațional de macromolecule

București — Capitală a chimiei

La București, în rotonda Ateneului Român, s-au deschis luni, 5 septembrie, sub auspiciile Uniunii Internaționale de Chimie Pură și Aplicată (IUPAC), lucrările celui de-al 29-lea Simpozion internațional de macromolecule. Manifestarea științifică internațională e prestigioasă și ea reunește peste 430 de savanți și cercetători din 38 de țări ale lumii, cărora li se adaugă 700 de oameni de știință și cercetători români.

În preziduil ședinței de deschidere au luat loc tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prof. C.H. Bamford, președintele diviziei de macromolecule IUPAC, alți oameni de știință străini și români. A deschis lucrările prof. C.H. Bamford, care a spus printre altele: „Este o mare plăcere pentru mine de a deschide lucrările acestui simpozion și de a vă adresa din partea IUPAC cele mai bune urări de bine și de succes.

Salutăm prezența în mijlocul nostru a doamnei academician Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al Guvernului român, președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, remarcabil om de știință, a cărei bogată activitate în domeniul polimerilor este bine cunoscută în întreaga lume. Sîntem onorați de această prezență și de faptul că Domnia Sa se va adresa participanților în numele conducerii statului român". C.H. Bamford s-a referit în continuare la activitatea IUPAC, la aportul ei în încurajarea colaborării și cooperării între chimiști, la dezvoltarea chimiei pure și aplicate, iar în încheiere a mulțumit și a felicitat organizatorii pentru condițiile create desfășurării lucrărilor simpozionului.

Apoi, el a adresat tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu rugămintea de a lua cuvîntul.

În cuvîntarea sa, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu s-a referit mai întîi la faptul că simpozionul oferă prilejul unei largi dezbateri și al unui rodnic schimb de experiență și de informații în domeniul macromolecular și a adresat participanților un salut călduros și cele mai bune urări din partea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, a Guvernului român, a Consiliului de Stat, precum și a președintelui Republicii Socialiste România. A fost reliefat apoi rolul unor astfel de reuniuni în întărirea contactelor între oamenii de știință, a colaborării și conlucrării lor, a progresului economic și social al tuturor țărilor. „În epoca noastră, de amplă desfășurare a revoluției tehnico-științifice — sublinia tovarășa Elena Ceaușescu —, de adîncire fără precedent a procesului cunoașterii, chimia joacă un rol deosebit de important, afirmîndu-se ca o forță a progresului contemporan în tot mai multe domenii ale producției moderne. Este bine cunoscut că, pe plan mondial, cercetarea în domeniul chimiei este chemată să răspundă unor cerințe tot mai largi legate de crearea de noi materiale și înlocuitori cu caracteristici superioare, de valorificarea complexă a resurselor minerale și vegetale, de elaborarea unor tehnologii moderne de înaltă eficiență". După ce se remarcă locul pe care îl ocupă industria chimică în contextul general de dezvoltare al economiei românești, faptul că ea realizează în prezent o producție de peste 300 de ori mai mare decît în perioada dinainte de război, cuvîntarea tovarășei Elena Ceaușescu subliniază grija statului nostru socialist pentru pregătirea cadrelor de specialiști, cercetători, precum și pentru asigurarea cadrului organizatoric necesar. Se subliniază totodată direcțiile principale ale progresului tehnic și științific, lucrările abordate vizînd cu prioritate valorificarea superioară a resurselor naturale ale țării, crearea unor produse și materiale noi obținute prin tehnologii moderne și în condiții de competitivitate calitativă și economică, deschiderea de noi drumuri în domeniul surselor de energie, perfecționarea tehnologiilor existente în scopul reducerii consumurilor energetice, de materii prime și altele. „Noi considerăm că astăzi, mai mult ca oricînd, arăta tovarășa Elena Ceaușescu, oamenii de știință de pe toate meridianele, fără deosebire de convingeri politice, filozofice, trebuie să conlucreze tot mai strîns pentru a găsi soluții și a da răspuns marilor probleme ce confruntă omenirea — problemele dezvoltării, ale energiei și materiilor prime, ale alimentației, sănătății, apărării mediului înconjurător, ridicării calității vieții și altora altele". La știință și la tehnica modernă trebuie să aibă acces toate popoarele, indiferent dacă ele sînt mari sau mici ca prin folosirea lor să înlăture subdezvoltarea, să pună în valoare resursele lor naturale. Iată de ce e nevoie de conlucrare, de colaborare, de apărarea, de către toți oamenii de știință, a păcii lumii. „Considerăm totodată că în zilele noastre, nu poate exista îndatorire mai mare a slujitorilor științei, se subliniază în cuvîntare, decît aceea de a apăra pacea, cuceririle științei și civilizației umane, dreptul la viață, la existență liberă și demnă al tuturor oamenilor de pe planeta noastră".

Profesorul C.H. Bamford a mulțumit tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu pentru argumentata sa expunere, care, prin actualitatea problematicii abordate, va constitui un stimulent prețios pentru dezbaterile simpozionului, pentru activitatea de cercetare viitoare. În numele participanților, el a rugat să fie transmise președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cele mai calde și respectuoase mulțumiri pentru urările de succes transmise simpozionului.

Calde mulțumiri pentru găzduirea la București a acestei reuniuni internaționale au exprimat și prof. P.J. Flory (S.U.A.), prof. G. Smets (Belgia), prof. N.A. Plate (U.R.S.S.).

Au fost prezentate apoi în plen comunicările tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu — „Sisteme bloc copolimerice cu rețele diluate", și a prof. P.J. Flory, laureat al Premiului Nobel — „Conformații ale macromoleculelor în faze condensate".

Pagină realizată de
N. GRIGORE MARAȘANU

„Ca oameni de știință și cercetători, avem marea răspundere și datorie să ne amplificăm eforturile, alături de popoarele noastre, susținînd larg mișcările pentru pace ce se desfășoară în întreaga lume, pentru oprirea cursei înarmărilor, a amplasării rachetelor nucleare în Europa, pentru făurirea unei lumi a păcii și colaborării, fără arme și fără războaie".

ELENA CEAUȘESCU

(Din Cuvîntarea rostită la deschiderea celui de-al 29-lea Simpozion internațional de macromolecule)

● **România este pentru a doua oară gazda unei manifestări științifice desfășurate sub auspiciile Uniunii Internaționale de Chimie Pură și Aplicată (IUPAC). În 1970 a avut loc, tot la București, în luna septembrie, al 39-lea Congres internațional de chimie industrială.**

● **Chimia, ramură prioritară a economiei românești, deține azi o pondere de circa 15 la sută în totalul producției industriale a țării; realizează o producție de 300 de ori mai mare decît producția dinainte de război, și exportă produse de calitate superioară în peste 110 țări de pe glob.**

● **Cel de-al 29-lea Simpozion internațional de macromolecule cuprinde următoarele domenii: chimia polimerilor, tehnologia polimerilor, prelucrarea polimerilor, structură și proprietăți, degradare și stabilizare, modificarea polimerilor și utilizarea polimerilor.**

● **Hotărîrea ca această manifestare științifică de prestigiu să aibă loc în țara noastră a fost luată la Louvain (Belgia), în august 1981, în cadrul comitetului diviziei de macromolecule, și reflectă aprecierea de care se bucură în rîndul specialiștilor din lume chimia românească și organismele care o promovează.**

● **Peste 90 la sută din tehnologiile aplicate în industria chimică românească în ultimul deceniu au la bază cercetări și proiecte românești. În cincinalul 1981—1985 este prevăzută punerea în funcțiune a peste 400 unități chimice noi prin aplicarea tehnologiilor elaborate în unitățile Institutului central de chimie.**

● **IUPAC — conform statutului său — este o asociație neguvernamentală, care reunește instituții și societăți ce reprezintă chimiști din diferite țări, avînd drept obiective: sprijinirea cooperării acestora, studierea și stabilirea regulilor de nomenclatură, standardizarea și codificarea, colaborarea cu alte organizații internaționale.**

● **În cele 5 zile de ample dezbateri științifice lucrările se desfășoară în cadrul a 7 secțiuni care cuprind practic toate ramurile importante ale chimiei și tehnologiei polimerilor. În afară de 4 conferințe plenare și 53 tematice, în program sînt cuprinse peste 900 de comunicări.**

● **România este afiliată la IUPAC prin Academia R.S.R. și a fost prezentă, în ultimele două decenii, la toate adunările generale și la numeroase manifestări de înalt nivel științific, în care s-au abordat marile probleme ale chimiei contemporane. Sub egida Academiei R.S.R. s-a operat adaptarea nomenclaturii unitare, spre folosul învățămîntului și cercetării.**

● **Cel de-al 29-lea Simpozion internațional de macromolecule a adunat la București cel mai mare număr de chimiști străini pe care l-a găzduit vreodată Capitala patriei noastre.**

Cum să fie? N-a fost nicicum, am lucrat!

Vasile Popescu

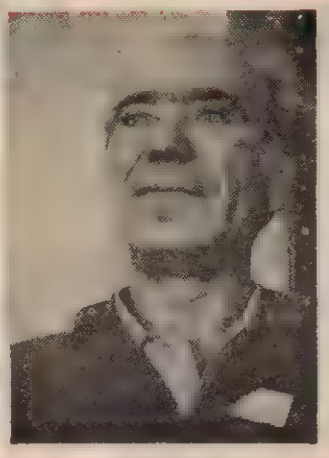

Vasile Gomonea

Ioan Sănmărghițan

Dietrich Galter

Hans Negler

La Întreprinderea de piese auto din Sibiu, un singur obiect pare să fie inutil în biroul inginerului Ioan Simion : scaunul de director. Nu-mi trebuie decît cîteva minute ca să-mi dau seama că omului nu-i place să stea. Umblă prin încăpere încoace și încolo și, dac-ar putea, și la telefon ar vorbi tot din mers. Circulînd, Ioan Simion zice „nouă e, la I.P.A.S., la el acasă", după care, ca să-mi fac o imagine cît mai exactă din puține cuvinte, adaugă : „am introdus în fabricație, numai în ultimul cincinal, 10 500 de produse noi și modernizate, ele reprezentînd, azi, peste 70 la sută din totalul producției marfă". E clar, accept, dar directorul nu renunță, punîndu-mă la curent cu cîteva din „premierele" consemnate aici : prelucrarea reperelor de la cardane pe linii semiautomate cu transfer, tragerea la cald și la rece, pe mașini speciale, a cilindrilor de frînă din tablă, suduarea cu plasmă, cromarea neagră a ștergătoarelor de parbriz etc., etc., în temeiul cărora, și al unei munci susținute, uzina a înregistrat, față de 1965, creșteri de peste 10 ori la toți indicatorii.

Nu-i greu de dedus, cred, cu ce se ocupă I.P.A.S. Chiar cu ce scrie pe firma ei, cu piese pentru mașini, amortizoare telescopice, transmisii cardanice, aparatură de frînă, mecanisme de direcție și așa mai departe, livrate, cele mai multe în exclusivitate, industriei românești, de la „Dacia 1 300" pînă la autocamioanele gigant realizate la Mîrșa. O sarcină, firește, dintre cele mai importante, de care oamenii de aici se achită bine și cu depășiri de plan. Și la I.P.A.S., ca în multe alte locuri, s-a plecat de la puțin, dar ce-a fost e mai greu de văzut. Vechiul a lăsat în uzină o singură urmă : baraca de la poarta 3, simbol al unității de altădată, care se numea „Elasticul" și care producea, prin comparație cu ziua de azi, tot felul de fleacuri. Pile, sape, brăzdare și alte alea. După 1969, uzina „s-a lansat" (Ioan Simion), momente cruciale pe drumul dezvoltării ei constituind vizitele de lucru efectuate, în ianuarie 1971 și septembrie 1972, de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acum, cînd produsele cu inițialele I.P.A.S. sînt cunoscute și prețuite în țară și, deopotrivă, peste hotare, cei de aici n-ar admite, nici în ruptul capului, că drumul parcurs a fost dificil. A fost, îmi mărturisește inginerul Vasile Popescu, președintele Comisiei tehnicienilor și inginerilor din uzină, o luptă continuă și frumoasă, purtată în echipă și cu toată energia. Vă asigur însă, ca unul care i-am cunoscut îndeaproape pe oamenii de la I.P.A.S., că lucrurile n-au stat chiar așa. Cei mai mulți dintre ei au muncit și, în paralel, au învățat, înțelegînd că o întreprindere nouă, ca a lor, are nevoie și de cadre pe măsură, cît mai bine pregătite. Drept pentru care, intrat pe poarta fabricii ca tehnician, Vasile Popescu s-a înscris la facultate, la Cluj-Napoca, încheind-o cu note mari. Nu-i singurul exemplu. La fel procedează acum, fiind studentă în anul III, la seral, Norica Ciocan (va mai veni vorba despre ea), nu altfel au privit viața, adică lucid și înțelept, Ioan Sănmărghițan și Dietrich Galter, și ei, azi, ingineri.

Cei 2 merită, consider, un capitol special, biografiile lor, oarecum tipice pentru generația din care fac parte, oglindind fidel nu doar o stare de fapt, ci și una de spirit. Oglindind și, în același timp, explicînd succesele de la I.P.A.S., unitate în care români, germani, maghiari și de alte naționalități muncesc cot la cot, animați de aceleași idealuri, ca într-o familie uriașă. Pînă să-l cunoască pe Galter, Sănmărghițan a lucrat, 3 ani, ca strungar, la „Steagul roșu" Brașov, în orașul său de baștină. Galter se găsea în vremea aceea la Craiova, ca laborant, iar întîlnirea celor 2, unul român, celălalt sas, a avut loc într-un al treilea oraș, la Timișoara. Mai exact, pe strada Mihai Viteazul 1, unde se afla (o mai fi ?, se întreba nostalgic Galter) căminul nefamiliștilor de la Politehnică. Înfiripată acolo, prietenia s-a cimentat în timp. Am aflat și-au luat, după stagiatura, nevestele din Sibiu și, întrebat cîți copii are Sănmărghițan răspunde fără ezitare : „3, al meu și cei 2 ai lui Dietrich". Colegi de serviciu, cei despre care scriu s-au obișnuit să-și petrecă și timpul liber împreună, atît cît le rămîne căci, ca să-l citez pe Galter, „la uzină e nevoie de noi cît e și nimănuia nu-i trece prin cap, cînd e de lucru, să privească la ceas". Și tocmai timpul liber le creează necazuri cu soțiile, enervate de faptul că, chiar și cu un șpriț în față, cei 2 tot despre frîne discută ?! Altfel, umblă pe munte cu cortul și, cînd se opresc, joacă șah. Sănmărghițan recunoaște : „Dietrich e mai bun, dar o dată, pe Dealul Gușteriței, praf l-am făcut, i-am luat 3 partide la rînd !" Oameni, cum să le spun ?, nu foarte complicați, cu bucurii și poticneli ca ale celorlalți, dar uniți de o patimă fără leac : dragostea pentru meseria aleasă. De pe urma căreia, se cuvine să subliniez, s-au născut multe idei noi, originale.

Aplicarea în producție a fiecăreia dintre ele a însemnat, fără excepție, o bătălie, dusă cu perseverență și, repet, în echipă. Una dintre ele, aparținînd lui Galter, e-a numit (folosesc trecutul pentru că a fost realizată) regulatorul de presiune fără pierdere de aer. La I.P.A.S. exista, din import, o astfel de piesă, dar ea cîntărea mult și, în plus, nici nu răspundea totdeauna comenzilor. Galter a făcut o alta, la planșetă, mai bună și de 3 ori mai ușoară. Cu cilindru pneumatic, destinat basculanților de mare tonaj, a fost bucluc mare. A propus o soluție și, verificată la standul de probe, n-a ieșit. A mers pe alt drum, dar rezultatul a fost același, un eșec. Altul, avînd destule sarcini, ar fi renunțat, dar Galter nu și nu, a strîns din dinți și-a luat-o de la capăt. Și din nou, cum se mai întîmplă uneori, a greșit. Acum, tentează a patra variantă și acceptă că s-ar putea să nu fie ultima. Voi încerca, zice, pînă voi reuși. Chiar dacă va fi nevoie, ca să reușesc, să mă mut în fabrică !

Mult le-a dat de furcă, celor de la I.P.A.S., cilindrul de frînă cu membrană, și el pînă nu demult adus din străinătate. El a fost, după un timp, asimilat, dar la nivelul anului 1970, socotit de specialiștii sibieni, în mod justificat, depășit. Și ei, ca să n-o lungească, s-au pus pe treabă și, recent, au izbîndit, obținînd nu doar un cilindru la fel de bun, ci și cu 7 kilograme mai ușor. Asta înseamnă vreo 40—50 de kilograme mai puțin pe fiecare autovehicul și, la nivel de întreprindere, o economie anuală (din materialul mai bine chibzuit) de 42 de milioane de lei. Dacă îi întrebi pe cei în cauză cum a fost, aproape că se miră : cum să fie ?!, n-a fost nicicum, am lucrat. Atît. Dar n-a fost simplu. Numai la membrană, de fapt „cheia" problemei, s-a căutat cea mai fericită rezolvare vreme de cîteva luni. Pînă și în somn, Popescu, Sănmărghițan și Galter, dar nu numai ei, se întrebau : cum să asigurăm inserția ?, ce pînză să utilizăm ? etc., etc. Au supus pînza, la Institutul de cercetări textile, unor expertize tehnice amănunțite, au testat mai multe procedee de vulcanizare, au stat, zile și săptămîni în șir, pe drumuri, cînd la „Suveica", cînd la Jilava, la Institutul de cercetări pentru cauciuc și mase plastice, o variantă a căzut, o rețetă la fel, pînă la urmă însă au reușit. Chiar și matrițe au cărat, dar nu li s-a părut nici umilitor, nici greu. Noul cilindru, care înlocuiește (între altele) o carcasă ambutizată, e superior celui din import și celui asimilat, pierderea de aer din rețea, pentru frînare, fiind substanțial redusă. N-au muncit, ține să precizeze, singuri, ci în cadrul acestei mari familii muncitorești, harnică și devotată, care e I.P.A.S. Nimeni n-a rămas spectator, fiecare a pus umărul, tehniciana Norica Ciocan, viitoarea absolventă de facultate, și subinginerul Samoilă Gîndilă, de la Atelierul de prototipuri, între primii, netrăind orele state după program, adesea pînă noaptea tîrziu, ca pe un sacrificiu, ci ca pe o datorie pusă în slujba binelui colectiv. Între aceștia, frezorul Hans Negler are motive aparte, vă veți convinge, să se simtă atașat de întreprindere, s-o socotească, și la propriu, familia sa. De fel din Turnișor, Negler a pășit pe poarta întreprinderii, cu ani în urmă, ținut de mînă de o soră mai mare, Elena, de profesie lăcătuș. Pe Elena, care e și azi în uzină, n-o mai cheamă Negler de multă vreme, ea căsătorindu-se cu Walter Wardainer și, desigur, schimbîndu-și numele. Soțul ei, una și aceeași persoană cu cumnatul lui Hans, lucrează tot în I.P.A.S., fiind, după recomandarea directorului Simion, „unul din doctorii noștri în lăcătușerie". Aș greși dacă, relatînd despre bărbății de aici, i-aș omite pe maistrul principal Vasile Gomonea, care a albit, fără să îmbătrînească, în uzină. I-au trecut pe sub mînă mai multe generații de ucenici : „pe toți i-am luat de boboci, i-am mai și scuturat uneori, dar i-am scos, fără rebuturi, oameni întregi, respectuoși față de muncă și față de viață". Lista celor pe care i-a crescut comunistul Gomonea, făcîndu-i meseriași de ispravă, e foarte lungă, dar măcar 3 dintre foștii săi învățăcei merită amintiți. Matrițerul Ioan Crudulici, sculerul Kurt Schuster și ajustorul Gheorghe Diaconu nu trec nici azi, cînd au ajuns ei înșiși la familiile lor, pe lîngă „bătrînul" Gomonea cu șapca pe cap. Îi datorează, lui și uzinei, imens, rostul unei vieți purtate cu cinste și demnitate.

Să nu se creadă că, iubind munca și muncind cu abnegație, cei de la I.P.A.S. trăiesc numai și numai pentru asta. Fericirea lor, pentru care sînt gata să depună mărturie, nu trebuie redusă la cele 8 ore de lucru și la depășirea planului. Bucuriile lor nu-s capete de țară, dar sînt, iar întreprinderea, prin organizația P.C.R., prin O.D.U.S., și-a făcut un obicei din a avea grijă de cei harnici, din a-i răsplăti. Ea cere, dar și dă. Nefamiliștii au la dispoziție peste 1 500 de locuri în cămine. O cantină, la care se mănîncă ieftin și pe săturate, a fost nu demult dată în folosință. Echipa de fotbal a uzinei joacă în B și, chiar dacă maistrul Gomonea se miră că Teleșpan (care a terminat aici profesionala) e bun în altă parte după ce n-a fost bun la Sibiu, toată suflarea de la I.P.A.S., în frunte cu directorul Simion, răgușește scandînd, duminică de duminică, „Șoi-mii, Șoi-mii". Se simte, tot mai acut, nevoia unui club dar, vorba cuiva, va veni și el. Văzut din interior, colectivul întreprinderii de piese auto din Sibiu oferă imaginea unei robuste familii muncitorești, destoinică și pilduitoare.

OVIDIU IOANIȚOAIA
Fotografii de SORIN POSTOLACHE

Faima celor din Bucșani

S-a născut într-o casă săracă, la marginea unui sat bogat. Cum e copilărit, muncind pe la unul și pe la altul, mai înstăriți, doar mi-a dat de înțeles, nu mi-a spus limpede niciodată. Și nici eu nu l-am silit cu astfel de întrebări decît acelea care ar fi limpezit mai mult clipa cînd mi-a mărturisit : am vrut să fac și eu ceva pentru satul ăsta, să zică lumea bravo, Emile ! Dacă ar fi plecat să învețe vreo meserie la oraș, prin vreo fabrică, ar fi ajuns neapărat maistru, sau cam așa ceva, dar cum a rămas în sat îți aduce aminte de anii cooperativizării, de vremea cînd a încercat să dea cu piciorul sărăciei care i se încolăcise pe prispă ca un cîine credincios și ea fugise să se aciuez pe lîngă alte case iar lui asta nu i-a plăcut deloc. Era bărbat în toată firea, avea cam 40 de ani cînd a fost ales președinte al C.A.P.-ului și recunoaște că în satul care fusese bogat cooperativa era mai degrabă sărac. Fusese o vreme cînd Bucșanii de Viașca, după cum i se spunea pentru a-i deosebi de satele cu același nume din alte județe, se bucurase de o oarecare faimă prin partea locului pentru vitele multe pe care le creșteau țăranii. Cum între timp unii începuseră să promită că mîine vor veni la muncă, la cîmp, iar a doua zi plecau la București, să se încadreze ca muncitori, Emil Panait și-a dat seama că n-o să-i convingă niciodată să rămînă acasă dacă n-o să-i plătească mulțumitor. Emil Panait i-a convins pe consătenii lui să înființeze o crescătorie de tăurași, și începuse cîteva sute, apoi cîteva mii, și cu asta chiar au prins norocul însă nu e mai puțin adevărat că norocul și l-au mai făcut și singuri, fiindcă au mai avut și alții același gînd dar socotelile le-au ieșit cu totul altfel decît celor de la Bucșani. Într-o vreme cînd mulți își băgaseră în cap că zootehnia se face în grajduri cu pereții de cetate, între ziduri masive de beton care nu puteau fi construite decît prin credite, deci prin contractarea unor datorii față de stat, țăranii din Bucșani nu s-au grăbit să fie atît de mult în pas cu moda și au dovedit că e bun încă și sistemul așa-numit „gospodăresc", cu grajduri obișnuite. Faima nouă, de crescători de animale, se adăuga faimei lor mai vechi, crescînd din îndeletnicirile ce fuseseră la un moment dat pe cale de a se pierde și din convingerea țăranilor că în loc de a ține animalele flămînde în grajduri enorme, de milioane de lei, e preferabil ca locul să fie doar sănătos, curat și ieslea plină. Numai așa s-a ajuns ca într-o vreme vitele îngrijite de țăranii din Bucșani și să îngrașe în fiecare zi cu cîte un kilogram. Doar astfel averea C.A.P.-ului a crescut treptat și sigur, an după an.

La Bucșani toată lumea are cîte ceva de făcut, de lucrat, pînă și copiii de școală, în vacanțe, ori bătrînii care nu se mai încumetă să ducă pe umerii lor muncile grele ale cîmpului. Printr-un sistem de colaborare între cooperativă și gospodăriile țărănești, viței sînt crescuți mai întîi în aceste gospodării și abia mai tîrziu cooperativa îi preia și îi îngrașă pînă ating 400 de kilograme. Colaborarea aduce foloase și familiei țăranului dar și cooperativei, ceea ce înseamnă că de o plată bună se bucură și cei care lucrează la cîmp. Așa se poate lămuri și de ce, fără să mai fie nevoie de repetate îndemnuri și rugăminți, oamenii vin la lucru chiar atîția cîți este nevoie să vină într-o zi sau alta, dacă astăzi este nevoie de 700 la strînsul furajelor chiar atîția vin, iar dacă mîine e nevoie să vină 1000, e sigur că vor veni 1000. Iar despre aceasta ne încredința nu Emil Panait ci chiar cîțiva țărani, Elena Matache, de pildă, sau Ion și Maria Gheorghe ori Filofteia și Nicolae Chițu. Și tot de la ei mai aflam : dacă Emil Panait i-ar zice unui țăran măi nene du-te pînă la București pe jos, 40 de kilometri, și cînd ei vedea primele blocuri fă stînga-mprejur și-ntoarce-te la Bucșani tot pe jos, că asta e de folos C.A.P.-ului, apoi țăranul acela nici acestuia care se apropie acum de pennu l-ar mai întreba nimic și-ar cam fi în stare să se aștearnă la drum. Omului sie și căruia ajungîndu-i doar cîteva ore de somn pe noapte poate fi văzut pe la 4 dimineața umblînd cu felinarul în mîini prin ferma zootehnică a C.A.P.-ului, nu-l pune nimeni la îndoială meritul de a-i fi rugat pe consătenii lui să nu se grăbească să plece cu sutele la oraș, ca navetiști, și mai cu seamă că s-a străduit să le găsească și motive întemeiate de a rămîne. Iar dacă a rămas acasă aproape tot satul, se înțelege că nici el nu s-ar fi putut lăsa înduplecat să plece. Cu cîțiva ani în urmă, la sfîrșitul unei adunări generale un delegat de la U.J.C.A.P. n-a avut ce face și de la prezidiu a aruncat peste sala plină de oameni vestea că pentru rezultatele bune pe care le-a obținut tovarășul Emil Panait va fi promovat într-o funcție la județ. Vestea a căzut ca un trăsnet și-a sală s-a lăsat o liniște nefirească din care oamenii au ieșit parcă la capătul unei lupte grele, mai întîi cu un murmur nedeslușit, în creștere, și apoi cu glasuri care se ridicau unele pe deasupra altora : nu, vă rugăm, nu ni-l luați, nu vi-l dăm pe Emil ! Abia a reușit delegatul acela să-i convingă că totul fusese doar o glumă a lui.

DUMITRU ELIADE

VINERI, 9 septembrie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

— E foarte frumos în acest pod în care v-ați amenajat o cameră de lucru, Virgil Teodorescu !

— Din păcate nu pot să urc aici decît foarte rar. N-am timp.

— Mă uit la dumneavoastră și nu-mi vine să cred : aveți o înfățișare de om cumsecade, parcă dezorientat de contactul cu lumea. Nimeni n-ar putea să-și închipuie că dumneavoastră ați bulversat multe canoane ale poeziei, că ați contribuit la revoluționarea limbajului poetic la noi, nu ca un scop în sine, ci cîntînd chiar revoluția.

— Dacă sînt un om de treabă nu înseamnă că, automat, ca artist, trebuie să fiu un Moș Teacă. Dealtfel, revoluționari pot fi și blajinii, nu numai cei mai puțin blajini. Și pe unii și pe alții îi caracterizează forța de a descoperi noi orizonturi pe care să le dezvăluie și celorlalți. Revoluție se poate face și în liniștea unei biblioteci, nu numai în tumultul unei baricade. O revoluție este complexă și prin faptul că poate antrena în viitoarea ei structuri umane cît mai diferite, care însă luptă pentru aceleași crezuri. Iar poezia este ea însăși un cîmp fertil pentru desfășurarea unei revoluții permanente. Eu nu mai pot să scriu — și nimeni n-ar mai putea scrie — despre care cu fîn trase de boi în amurguri bogate în aur. Ar însemna să mint, să te sustragi unor evidențe care îți amintesc neîncetat că trăim într-o altă epocă decît cea a lui Grigorescu. Ar fi o dovadă de lene spirituală, de inerție, să te cantonezi în formule poetice instaurate de alții. Oricît ar fi de mare prestigiul lor, trebuie să ai curajul să renunți la ele și să propui propria ta viziune asupra lumii, potrivit sensibilității tale poetice. În treacăt fie zis, eu am ajuns la revoluție mai curînd cu ajutorul poeziei decît prin observație socială.

— E greu de crezut că s-a întîmplat chiar așa, dar să admitem totuși că astfel o-au petrecut lucrurile. Însă cum s-a împăcat poezia dumneavoastră revoluționară cu însăși revoluția ? În general, revoluțiile au avut nevoie de versuri incendiare, care să însuflețească imediat masele, și deci să le fie leene accesibile.

— Sînt nevoit să mă repet : eu am considerat întotdeauna că avangarda proletariatului are nevoie de o avangardă artistică, și, odată angajat în lupta de clasă, am făcut tot posibilul să ofer clasei mele, pe lîngă o activitate practică transformatoare de foloș imediat, un sistem de gîndire poetică nou, care respingea tot ce era defunct sau în stare de putrefacție. Unora li se părea ciudat, nu puteau înțelege în ruptul capului cum se împăca la mine Rimbaud cu Marx. Și totuși, aceasta este realitatea : cele două genii, geniul adolescenței sublime și geniul filozofiei, tacticii și strategiei revoluționare, se împlinesc într-o superbă și eternă efigie. Ce spunea Marx ? Transformați lumea. Și Rimbaud ce spunea ? Schimbați viața. E aceeași idee.

— Dar nu e obositoare o prefacere continuă ?

— Nu. Dimpotrivă. Și-n fond nu există decît asta : o continuă prefacere. În univers nu există repaos. Decît aparent.

— Versurile dumneavoastră celebrează cu obstinație libertatea. Toț ceea ce împiedică pe om să fie el însuși, neîncorsetat de dogme, de credințe în zei falși, este huiduit de poeziile pe care le-ați scris. Oricine poate să constate că e o mare agitație în poemele pe care le-ați scris. Cuvintele parcă au-și găsesc locul, încearcă să scape ele însele de cîngile unor canoane care v-au plăcut probabil o vreme, dar pe care, la scurt timp, vreți să le abandonați. De unde vine această sete de libertate din poeziile dumneavoastră ?

— Ce spune Bréton ? Liberté, couleur d'homme ! Existența omului a tins întotdeauna spre libertate. Care nu înseamnă, bineînțeles, anarhie. Pe mine, de mic copil m-au revoltat actele împotriva omului. Indiferent de ce natură ar fi ele. De pildă, nici azi, la peste 70 de ani, n-am putut scăpa de imaginile de coșmar pe care le-am zărit la vreo patru ani în curtea școlii. Atunci, într-un grajd în care mie îmi plăcea să stau lîngă niște cai puternici, uriași, am zărit în locul acelor superbe animale un morman de cadavre și de răniți, într-o baltă de sînge. Era încă o „ofrandă" adusă războiului din 1913.

— Dumneavoastră ați fost un om liber ?

— Da. Am fost un om liber. O declar [illegible]. La noi se spune că libertatea e necesitate înțeleasă. Și e foarte adevărat. Dar această libertate, într-o societate ca a noastră, trebuie înțeleasă în sensul că ești liber să faci bincle, însă nu ești liber să faci răul. Numai astfel am fost liber și continui să fiu. Însă problema e mai complicată. De pildă, revoluția proletariatului este un rău pentru clasele exploatatoare. Asta înseamnă oare că ea nu trebuie dezlănțuită și dusă pînă la capăt ? Nicidecum ! Răul îndreptat împotriva unei minorități se transformă în bine pentru o majoritate copleșitoare.

— Furat de discuție, nu v-am pus nici o întrebare legată de biografia dumneavoastră.

— M-am născut în Dobrogea, în satul Cobadin, sub zodia Săgetătorului...

— Știu. Mă interesează mai mult un alt amănunt : ați fost chiar așa un vestit portar de fotbal ?

— O, am fost un mare portar de fotbal ! La vremea mea eram cel mai bun din Dobrogea. Am ajuns chiar și în națională.

— Titular ?

— Nu. Rezervă. La țărmul Mării Negre acostau deseori nave englezești. Echipajele lor formau niște echipe de fotbal redutabile. Am jucat deseori împotriva lor.

— Cu sorți de izbîndă ?

— Uneori.

— Dar la poezie cum ați ajuns ?

— Culmea e că în același timp eram și fotbalist și poet. Colaboram la **Bilete de papagal**. Tot ce trimiteam, Arghezi îmi publica. Nu-mi schimba nimic. Apăreau pînă și dedicațiile adresate elevilor de la externat.

— Presupun însă că faima fotbalistului o întrecea pe cea a poetului.

— Într-adevăr. Cînd mă zăreau, lustragiii se ofereau să-mi facă pantofii pe gratis.

— Dar de unde a pornit totuși imboldul de a scrie poezii ?

— Nu știu. Poate că de la faptul că în orele de literatură, cînd mi se dădea la teză să rezum conținutul unei poezii, eu scriam însăși poezia respectivă. Cum aș fi putut să fac blasfemia și să povestesc o poezie ?

— Care erau poeții pe care jurați la început ?

— Primul a fost — și a rămas — Eminescu. Cînd am început să-i citesc pe Alecsandri, Coșbuc și pe alții — m-am împotmolit ingrozitor. Nu mai înțelegeam nimic.

— Vi se păreau poate prea cuminți ?

— Exact ! Eminescu este poezia însăși. De la el nu poți să cobori fără să intri în panică, nemaigăsind un punct de sprijin. Noroc că am început de la o vîrstă destul de fragedă marile mele lecturi — Lautréamont, Rimbaud.

— Care v-au apropiat și mai mult de revoluție.

— Nu numai pe mine. Am fost uteciști încă din 1933, alături de alți tineri revoluționari din patria noastră. Împreună cu ei scriam manifeste — o dată, unii — puțini la număr — rîdeau de manifestele noastre, le socoteau prea intelectualiste. Am colaborat la publicațiile legale și ilegale ale partidului — **Cazarma, Brazda, Reporter**... Trăiam ani de mare efervescență revoluționară. Cuvîntul nostru îl foloseam pentru a cere transformarea lumii într-o lume mai bună și mai dreaptă. Iată însă ce scria Horia Stamatu în publicația legionară **Buna Vestire**, în 1937, despre noi, suprarealiștii, care visam și la revoluționarea cuvîntului, și la revoluționarea lumii : „Suprarealismul... a încercat, prin literatură, să dea una din cele mai grele loviturî spiritului omenesc structurat sub autoritatea unei ierarhii absolute". Și mai departe : „Nimic nu poate să meargă mai bine cu materialismul istoric decît suprarealismul". Mai departe : „Spurcînd... tot ce are mai scump națiunea noastră și mistificînd o spiritualitate care nu e altceva

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Aventuri dintr-o librărie... interioară

La ce te poți aștepta cînd intri într-o librărie ? Să vezi forfotă în jurul unui „Globus", să vezi părinți în căutare de manuale și culegeri de probleme, să vezi pe studentul cu ochelari, în mînă cu cartea lui Jauss și întrebînd de Zimmer, pe tipul cu barbă răsfoind un album de la „Meridiane", pe cel fără barbă citind prezentările de pe coperta a patra a volumelor de poezii de la Eminescu, să-l auzi pe alde Păturică solicitînd „cartea aia d-acolo, aia legată și scrisă auriu pe cotor", să o auzi pe domnișoara din spatele raftului spunînd mai mereu „a fost demult", „nu mai e de-o lună", „mai treceți săptămîna viitoare" sau să auzi un glas misterios șoptindu-ți pe la spate „vreți **Istoria** lui Călinescu ? 700 !". De mulți ani (realitate excepțională, emoționantă), atmosfera librăriilor noastre are ceva din aerul plăcut febril al unui peron de gară. Agitație, nimeni nu se uită la nimeni, toți ochii sînt după cărți noi, așteptînd parcă un tren către utopia infinită a cărții.

Și totuși, aici, la **Librăria Editurii „Cartea Românească"** totul e altfel. Aici e liniște. Librarul stă de obicei undeva în dosul perdelelor. Îl poți vedea cum stă și citește. Are însă un simț aparte al momentului cînd trebuie să apară — exact atunci cînd te-ai decis ce să cumperi, ori cînd ești nelămurit de ceva. Un aer vag de boemă „d'antan", cu zăpezi scrise, cu multă liniște, cu librari ce par și ei cumva „de altădată", fără cumpărători care confundă titlurile și autorii, care cumpără cărțile „la metru", fără oameni grăbiți. Aici există o preocupare aparte pentru haloul ce înconjoară cărțile : pe pereți, tablourile lui Josef Krijanovsky configurează abstract sensul concret al contactului cu semnele cărții. La intrare, panoul cu noutățile și cu volumele aflate sub tipar (vedem aici, de pildă, cum va arăta coperta următorului roman al lui Laurențiu Fulga **E noapte și e frig, seniori** și că în curînd vom citi Mircea Ciobanu — **Istorii IV**), într-un colț, colecțiile revistelor literare, la dispoziția negrăbitului care ar vrea să asculte în liniște muzica lui Prokofiev sau Vivaldi. Ai parcă senzația de „zonă tarkovskiană" (ca să exagerăm nițel în sensul unei referințe foarte la modă), simți cum călăuza ți-a ghicit, de la intrare, opțiunea — sau nevoia ei —, știi că ți se va răsunde cu competență și amabilitate. Printre rafturi, într-o cuminte dezordine (aparentă !) stau pachetele cu semnale. Cartea e la ea acasă...

Atît sobrietatea, eficiența din toate punctele de vedere, a lui Florin Georgescu, cît și bonomia, cultura și generozitatea lui Mircea Nedelciu demonstrează că librarii „d'antan", ajunși acum figuri aproape legendare — cum era de pildă vestitul Mișu Bădescu de la vechea librărie a „Cărții Românești" — au urmași vrednici în meserie.

Un astfel de Librar — majuscula se impune — este și Zamfir Nela, amfitrioana librăriei din holul Facultății de istorie a Universității bucureștene. De cînd este acolo ? De 10, de 20 de ani ? Pare acolo de cînd lumea (citește „de cînd cartea"), aceeași, neatinsă de trecerea timpului, familiară, amabilă, complexant de amabilă, știindu-și pe de rost și „pe de suflet" clienții. Știe tot ce apare, recomandă cu aceeași pricepere istorie și critică literară, mecanica fluidelor și estetică literară de aventuri sau lingvistică.

Aici nu e vorba numai de un profesionalism evident, ci pur și simplu de iubire a cărții, plus un fel de complicitate între cititor și librar, un schimb reciproc de valori, unde „a plăti" înseamnă cu totul altceva decît în celelalte domenii ale comerțului. Aici, nu știu cum se face că primești explicații despre fiecare volum de parcă (și aceasta este condiția esențială a celui care-și onorează cu adevărat meseria) el, librarul, ar fi autorul tuturor cărților de pe masă.

Profesiunea de librar, ca și cea de anticar, dealtfel, este fără îndoială o chestiune de vocație. Ea cere cultură, iubire de cultură, pătrundere psihologică și o serie de reflexe sigure și rapide în a simpa(te)tiza cu cititorul. Ceva de artist și de medic în același timp. Ceva care se găsește, din nefericire, tot mai rar. Și de care avem tot mai multă nevoie.

TANIA RADU ■

Septembrie, septembrie

E septembrie și-mi amintesc de viile copilăriei. Merii aduceau furtuna, nucii aminteau de bălți, bălțile se-nvolburau sub drumuri și drumurile se schimbau în poduri de lemn. Niciodată, începînd din evul mediu timpuriu și pînă-n copleșitoarea amenințare a păcii, luna septembrie n-a fost mai frumoasă ca-n Bărăgan. Amurguri în stuf. Călmățuiul suindu-și limba de pojar în creștetul fîntînilor, miracolul Buzăului întîlnind Siretul, Dumnezeu întîlnindu-se cu fundul Dunării și piriul Rîmnicul Sărat — cad nucile, bocănesc alunele, se rotunjește frunza stejarului. Acolo, departe, începe vremea de demult ce nu se va termina prețuindeni. Copilăria mea înseamnă stepă, munți în zare, drumul cu bunicul prin floarea soarelui topită de credință și foarte mulți pești aurii zbătîndu-se în plasa tatălui meu. Septembrie — noi îl spuneam septembrie, ce de demult și ce devreme ! Într-un septembrie bolnav de sur m-am îndrăgostit și-am căzut la firul de mohor, la foaia de mărar și la tufa de cucută și — v-anunț foarte sincer — în ultimele zile ale lui august am primit o scrisoare din America (S.U.A.) pe care am citit-o lăcrămînd în lumină de struguri. Eu, fiu de țărani săraci din județul Brăila, primesc următoarele din partea unui mosier și mare industriaș care, bănuiesc, l-a exploatat pe tata. O redau : „Dragă Fănuș, aș dori să vin într-un septembrie să vinez prepelițe pe miriște și să mor la sfîrșitul lunii. Asta-i singura mea dorință". Se pare că septembrie e inacceptabil pe alte tărîmuri. Eu îi doresc corespondentului meu să vină într-un septembrie și să plece sănătos în luna octombrie sau noiembrie. L-aș invita și la un început de ninsoare în Bărăgan.

FĂNUȘ NEAGU ■

Eveniment

O cercetare românească la Tassili

O prejudecată, ce pare a mulțumi pe toată lumea, e aceea că scrierile de popularizare a unor mari întreprinderi, științifice apar ca efect al unei simpatice trădări. Că omul savant, adică, își trădează o vreme rostul și-și explică munca unui mare număr de cititori, mai mult din joacă și parcă din motive de sat pur științific. Stăruința prejudecății are o explicație simplă : cititorului de rînd — și chiar celui pregătit, școlit să priceapă texte dificile — îi place de fapt să știe că unii oameni se îndeletnicesc cu lucruri atît de complicate și de importante încît, pur și simplu, nu pot fi explicate decît unor persoane cu îndeletniciri asemănătoare.

În realitate, cărțile de popularizare se scriu și se tipăresc astăzi pentru că și-au construit un public, și încă unul cult și devotat. Iar specialistul i se adresează, cu mai multă încredere decît odinioară, întrucît o mulțime de cărți de o generoasă adresă au dovedit că marii oameni de știință sînt mari și fiindcă izbutesc să exprime cu simplitate și în chip captivant, adevăruri foarte pretențioase.

Problema conservării unor situri cu picturi rupestre e o astfel de chestiune pretențioasă, ce pare a se preta greu unei cărți de tiraj. Dar protecția și conservarea acestor situri de patrimoniu cultural național și universal se pot oare înfăptui fără o preparație a publicului, fără a-l informa și convinge de însemnătatea, de valoarea lor artistică ?

O lucrare din 1950 a lui Henri Lhote, tradusă într-o seamă de țări, printre care și țara noastră, povestea aventura unei echipe de cercetători și pictori francezi la Tassili, în Algeria, în scopul unei cunoașteri sistematice și cu temei științific a miilor de picturi parietale din misteriosul masiv muntos saharian. Jurnal de călătorie, memoriu de activitate, reportaj, manifest al unui enorm orgoliu, cartea francuzului era desfătătoare și ne-a rămas ca model de alcătuire în seria „de vulgarizare" — cum cu atîta deferență o numesc unii. Deși cu notorietate, puțini scriitori au talentul de a trezi, pentru durată, interesul în probleme ale științei. Henri Lhote dovedea acest talent și sînt convins că, citindu-i opera, mulți s-au pasionat de arta preistorică.

Apariția, la Editura Sport—Turism a volumului profesorului Vasile Drăguț — sub un titlu destul de ambiguu, **Fata morgana la Tassili**, în comparație cu acel franc **Frescele de la Tassili** al lui Lhote — am simțit-o ca pe o provocare. Vasile Drăguț este o autoritate în Consiliul internațional al monumentelor și siturilor — I.C.O.M.O.S., un învățat cu solidă reputație în arta medievală românească și autorul unor cărți ce impresionează prin probitate științifică, proprietate a limbajului și un înnobilat sentiment de responsabilitate în treburile patrimoniului cultural național. Genul de cărturar, vreau să zic, pe care nu ți-l închipui redactînd jurnale de călătorie de tipul : ce mai vede un român, cînd se plimbă prin lume.

Trebuie spus din capul locului că **Fata morgana la Tassili** nici nu este acest fel de narațiune. Ambiția cărții este subtil academică : să informeze și să formeze. Să dea seamă de situația actuală a frescelor, de farmecul și importanța lor, de necesitatea conlucrării internaționale în cauza protecției, conservării și valorificării operelor de artă și să formeze un public capabil că colaboreze în domeniu. Fiindcă, oricît de temeinici ar fi conservatorii operelor de artă, ei sînt perfect eficienți numai cu ajutorul unui public nu doar mare, ci și informat, dispus să răspundă apelurilor specialiștilor.

Invitat al guvernului algerian — în cadrul unui program angajînd specialiști în conservarea monumentelor și istorici de artă de prețutindeni — Vasile Drăguț purcede din țară la întocmirea unui veritabil dosar intru propria lămurire. Iată, pare a spune profesorul, aceasta este problema. Cum o rezolvăm ? Și trebuie să recunoaștem că didactica sa funcționează exact. Cititorul în cunoștință de „problema Tassili" odată cu autorul (or, cel puțin, așa e încredințat) și lectura înaintează pe baze democratice. Mai mult, recitind volumul lui Henri Lhote critic și în sensul acțiunii de conservare pentru care este solicitat, Vasile Drăguț avansează unele îndoieli privind calitatea și, mai ales, oportunitatea metodelor echipei francezului. Mai tîrziu, cititorul va avea posibilitatea să constate că dubiile aveau o rațiune și că modestia din începutul cărții, atît de programatic anunțată, nu era decît tactică de specialist. Fiindcă o specialitate nu-i atît un depozit de cunoștințe (sau nu numai atît), cît o știință de a le ține active, o concepție în abordarea faptului nou.

Scrisă bine, istoria expediției științifice multinaționale la Tassili devine o curiș cu funcțiuni complexe, cu un rost mai sigur decît al jurnalului de călătorii. Mulțimea de fotografii alb negru și color a volumului, semnată tot de Vasile Drăguț, este de cea mai frumoasă condiție. O scriere pe care o recomandăm, și care n-ar fi exclus să fie solicitată de edituri profilate, ca și Sport—Turism, pe tipărituri de ținută.

TUDOR OCTAVIAN ■

PROZA

Scriitura și personaj

Ca și **Limita de vîrstă**, deși într-o altă configurație și epică și stilistică, **Tentația** (Ed. Eminescu, 1983) este o carte obsedată de criza vîrstei de mijloc. O anume tensiune de „moment al adevărului" pune în ultimele romane ale lui Platon Pardău umbre de neliniște, ancorînd materia lor stufoasă, multiplicată divagantă, narcisiacă într-un perimetru mai auster, acela al deliberărilor interioare, al descoperirilor de sine, al reașezărilor în plan afectiv și de conștiință. **Tentația** este poate cea mai „cuminte" carte a autorului **Scrisorilor imperiale**. Aici, punctele de osmoză între real și fantastic, dintre real și imaginar s-au împuținat, reducîndu-se la simpla consemnare a cîte unui vis ori coșmar, a unor nedumeriri sau amnezii momentane, care pigmentează cu insolit existența, altfel liniară, a inginerului Cicero.

Narațiunea (cîtă există în această carte în care totul este vorbit — succesiune bulversantă de monologe ale lui Cicero sau de convorbiri cu ceilalți) se reduce la cîteva evenimente aproape banale : Cicero face o călătorie de serviciu în Turcia, unde o cunoaște pe bizara Metula, fecioara brună și enigmatică, originară din Doruna, o revede în țară, tot mai atras de ea, între timp viața lui de familie suferă neașteptate convulsiuni — Cleo îl părăsește brusc. Aceasta ar fi cam tot ce se întîmplă în **Tentația**. Rămîne însă, în interstițiile generoase ale epicului, ceva ce s-ar putea numi o epică sufletească — spectaculoasă suită de metamorfoze, care fac din placidul, echilibratul, „hipersănătosul" Cicero, specialistul îmbătabil în betoane și construcții — un vulnerabil, un descumpănit în fața propriei sale nevoi de afectivitate, în fața propriei „dezmorțiri". Lumea din jurul lui are, ca totdeauna la Platon Pardău, un aspect aproape fantast. Detaliul se dilată enorm, ca privit la microscop. Vedem totul prin privirea ușor buimacă, uimită a inginerului, ca printr-un obiectiv cinematografic. Astfel, nasul fantastic al zîrlistului Vaverna are o „biografie" aparte, pe care o și împrumută la un moment dat posesorului lui ; cîinele Foxy face un salt de pe pervazul ferestrei pe covor, prilejuind autorului o frumoasă imagine „au ralenti", altă dată privim alături la cît de complicată poate fi mișcarea unui simplu șterg ător de parbriz s.a.m.d. Oameni din preajma lui Cicero se constituie într-o „faună" ciudată (amintind lumea romanelor călinesciene) : evreica Mandripora, concentrat de inteligență și senzualitate, Bilbao, istoricul colecționar de rețete culinare, Bobreca, țăranul ajuns director de șantier în Orientul Apropiat și soț al unui strălucit exemplar feminin, Andrei Popa, caricatură discretă a omnipotenței găunoase etc.

Autenticitatea metamorfozei lui Cicero vine din coeficientul de inexplicabil al unora din gesturile lui. Așa este ciudata lui pornire de „a lega butuc o femeie" — o dată pe Metula, la Istanbul, altă dată pe Cleo, în noaptea de la mănăstire. Așa sînt escapadele lui amoroase cu Mandripora, cu juna studentă moldoveancă, cu „fetele" lui Vaverna — escapade „executate" cu stupoare parcă, sub imperiul unei porniri de neînțeles. Inginerul Cicero este în egală măsură obiectul și subiectul acestei cărți. El e un personaj care se așteaptă cu curiozitate, care se privește cu interes, descoperindu-se brusc în centrul universului, descoperind de fapt dimensiunile realului. Șocul acestor revelații este atenuat însă, la nivelul romanului, printr-o subtilă „izolație" fantastă, areală.

Cu proza lui Platon Pardău s-a întîmplat un lucru neașteptat. Pornind prin a căuta o formulă stilistică — scriitura sa aglutinantă, arborescentă, barochizantă, exersată, cizelată de la **Scrisorile imperiale** și pînă la **Diavolul de duminică** — prozatorul sfîrșește prin a descoperi un personaj. Dacă pînă acum personajul era mai ales valoare simbolică, exponențială, odată cu înginerul Cicero (și, întrucîtva, și cu Sebastian Georgescu din **Limita de vîrstă**) asistăm la închegarea unui personaj, la rîndul lui, aglutinant, arborescent, cu o hartă interioară bizară, complicată după modelul labirintic, față de care realitatea se compune — din spirit de echilibru probabil — liniar. O răsturnare de perspectivă care nu mai miră la un scriitor cum este Platon Pardău. În cea mai „cuminte" carte a sa aflăm și cea mai adevărată autodefinire, care ne scuteste de orice altă formulă concludentă : „Da, fapte nu prea firești s-ar spune, pe cînd eu voi veni cu argumentul capital : Ce poate fi mai firesc decît imaginația ?"

TANIA RADU ■

FILM

Întoarcerea din iad

Paradoxal, acest ultim film al lui *Niculae Mărgineanu* este, în primul rînd, un film *frumos !*

Spun „paradoxal", pentru că el se referă la una dintre cele mai atroce experiențe umane : războiul. Și totuși, filmul *„Întoarcerea din iad"* este un film de o răscolitoare, de o amară frumusețe.

Pornind de la o proză a lui Ion Agârbiceanu, Niculae Mărgineanu (aici în dublă ipostază : de scenarist și regizor) revine, după *„Un om în loden"* și *„Luchian"*, cu un film în care demonstrează maturitatea artistică din plin, fapt recunoscut deja atît pe plan național („Marele premiu" la Festivalul de la Costinești) cît și internațional („Diplomă de onoare" la Festivalul de la Moscova).

Războiul — indiferent „al cîtelea" ar fi el, sau unde ar avea loc — este nu numai un prăpăd fizic, ci poate ci și unul moral, definitiv, irevocabil. Absurd. Dacă în acest film, el, războiul, izbutește pentru început să sfărîme dușmănia de moarte dintre doi bărbați, transformîndu-i în prieteni, tot el — mecanism infernal, țînțet apocaliptic — îi distruge în cele din urmă.

Niciodată, în cinematografia română războiul nu a fost arătat așa cum ni l-a arătat Mărgineanu (împreună cu extraordinarul operator *Vlad Păunescu !*), în acest film. Niciodată transeea, explozia, înaintarea, retragerea, moartea nu au fost descrise pe peliculă cu o asemenea forță ! Secvențele de front din *„Întoarcerea din iad"* sînt absolut antologice.

Spațiul destinat acestei cronici nu permite o analiză mai amănunțită a *interpretării* în acest film : după părerea noastră însă, trei actori se impun cu detașare : *Maria Ploae* (în rolul Veronica : frumusețe aspră, pătimașă, „spărgînd" pur și simplu ecranul la fiecare apariție), *Ana Ciontea* (în rolul „fetei urîte", Catarina : actriță de mare sensibilitate, dispunînd de un larg diapazon interpretativ) și *Remus Mărgineanu* (rolul Ion : actor de o forță cu totul ieșită din comun, contrastînd aproape cu fizicul său mai degrabă firav ; prezență sălbatică și parcă neajutorată în același timp ; asprime dură, sub care se ascunde însă o mare căldură).

Filmul lui Mărgineanu este un film *de ansamblu* (acțiunea, dusă pînă la un moment dat în paralel, e numai un pretext pentru a-l închega). Regizorul controlează în permanență acest ansamblu, este foarte greu să-i descoperi vreo fisură în logica desfășurării (cum se mai întîmplă încă, din păcate, în filmele noastre uneori), dacă există uneori — foarte, foarte rar ! — momente exagerate, acestea sînt compensate din plin de altele, pline de realism și — lucru, cel puțin pînă acum destul de rar la Niculae Mărgineanu ! — umor. Umor care, deși distribuit cu mare zgîrcenie, face cu atît mai greu de suportat (estetic), oribilul, violența, fața bestială a lumii. În acest film, umorul *doare*, doare al dracului — și e foarte bine că e așa.

Excepțională — și absolut *de film* — muzica lui *Cornel Țăranu !* Și la fel, de excepție, realizatorul (sau realizatoarea) coloanei sonore : din păcate, numele acestuia, sau acesteia din urmă, nu l-am putut găsi în nici o casetă a filmului dată publicității.

HORIA PĂTRAȘCU ■

GÎNDUL, DECI EXIST

Însemnări despre Hyperion (III)

Să mergem înapoi (strofa a 19-a). „Din sfera mea, venii cu greu / Ca să-ți *urmez chemarea*, / Iar cerul este tatăl meu / Și mumă-mea e marea". El avea în esență să semnul de la tatăl cer și mișcarea nouă de la mare. Am spus mișcarea nouă pentru a sublinia autenticitatea nașterii lui iar nu o simplă combinație după modul mecanicist, mod căruia i se supunea și Demiurgul. El era ceea ce era prin nașterea din contrariile stihinice : Unul dedublat. Acum, prin Cătălina, Luceafărul trecea la nașterea prin sine, adică prin conștiința dinamică universală sau universal dinamică. Prima naștere era spontană (din tatăl cer și mama marea), a doua este nu numai sub semnul rațiunii, ci și sub acela al cauzalității teleologice, deci o naștere dialectică. Dacă prima naștere a avut loc prin unirea (coincidența) contrariilor : cer-mare, deci o devenire spontană, a doua naștere a avut loc prin coincidența contrariilor noi : senin-ape. Important este faptul că *cerul* și *marea* dispar, iar locul lor este luat de noi contrarii, de contrarii mai determinați, de contrarii care ne arată adîncimea gîndirii eminesciene, acordul ei cu gîndirea filosofică și metodologică modernă. Noile contrarii vor coincide printr-o relație cauzală - teleologică : „Ca în cămara ta să vin, / Să te privesc de-aproape". Este, folosind expresia lui C. Noica, o devenire într-o ființă cu conștiința dublă : a devenirii și a ființei. Să reținem : contrariul senin este mai bogat decît contrariul cer, după cum contrariul *ape* este mai general și mai bogat decît contrariul mare. Elementele contrarii își definesc mai bine natura de contrarii, deci sînt pe urmele unității, pe urmele autenticei coincidențe. Luceafărul Hyperion reprezintă, din punct de vedere epistemologic, cunoașterea în sens adînc platonician : recunoaștere, iar nu re-cunoaștere. Platon respingea re-cunoașterea tocmai pentru că ea nu putea da seama de *calea* prin care s-a constituit cu-

CAP LIMPEDE

Revista Cireșarilor. Cînd anume se vor fi hotărît **copiii Bîrladului** să scoată o revistă a lor și să o intituleze, în semn de dragoste pentru eroii romanului scris de **Constantin Chiriță**, el însuși fiu al Bîrladului, chiar așa, **Revista Cireșarilor**, nu știm. Cît timp le vor fi luat copiilor scrierea și-apoi tipărirea primului număr al revistei lor, iar nu știm. Știm însă că, la capătul lecturii celor 8 pagini (pagini avînd exact dimensiunea paginilor revistei noastre) scrise în întregime de către copii, am trăit sentimentul limpede și clar că ne aflăm în fața unei reușite de excepție, drept pentru care ținem să-i felicităm pe mai micii noștri colegi, adică redactorii-elevi **Gigel Candet, Corina Berceа, Cristina Măceanca, Ion Grădinaru, Mihaela Daniela Dumitru, Mirela Maftei, Mihaela Spătaru, Mariș Măgdălinig, Paula Berlea, Mihaela Tașcă, Gabriela Vinaga** și **Gabriela Bulancea**. Nu sînt, cum s-ar putea crede, doar felicitări de circumstanță. Obișnuim să fim politicoși, dar poeziile și povestirile apărute în **Revista Cireșarilor** ne obligă la recunoașterea, fără tăgadă, că, la Bîrlad, oraș care a dat țării numeroși oameni de artă, cultură și știință, **copiii de la Casa pionierilor și șoimilor patriei** au făcut o treabă nu numai bună, ci foarte bună, înscriind cenacluri lor literar, **Cireșarii**, alături de alte vestite cenacluri literare ale țării, precum cel al copiilor din Borșa-Maramureș, **Vestitorii**, condus de poetul **Ion Zubașcu**, sau cel al copiilor din orașul Gh. Gheorghiu-Dej, **Zburătorul**, condus de profesorul **Gh. Izbășescu**, sau cel al copiilor din satul Guranda, județul Botoșani, **Selenarii**, condus de profesorul **Stelian Neagoe**, cenaclu specializat în literatură științifico-fiction. Acestea fiind zise, așteptăm, firește, cu nerăbdare și cu încredere numărul 2 din **Revista Cireșarilor. (Victor Nițâ)**

Cinema — magazin estival — Anul acesta a fost — după cum s-a mai remarcat — deosebit de bogat în „magazine", multe dintre acestea depășind în bună măsură nivelul mediu valoric al publicațiilor ce le-au patronat. Și este foarte bine așa.

Recentul magazin estival al revistei CINEMA face parte din această categorie.

Sub semnul generic al Festivalului național „Cîntarea României" : **de la cantitate la calitate**, publicația de aproape 200 pagini bogat ilustrate cuprinde o serie de anchete-dezbateri, extrem de binevenite în contextul actual al fenomenului cinematografic național, precum „Afirmări, dar și datorii neonorate încă", „Tinerii din viață despre tinerii din filme", „Debuturile și tinerețea perpetuă a cinematografiei", „5 scenariști vorbesc în cunoștință de cauză despre filmele cu destinația : tineret", „Debutul lor văzut de ei — debutul lor văzut de alții", schițe de portret ale unor actori ai noștri, despre noua generație de documentariști etc.

Ca de obicei, sîntem informați cu generozitate despre viitoarele premiere naționale, despre filmele străine ce se află în atenția opiniei publice (extrem de interesant articolul despre „Ghandi" sau despre mijloacele cu care s-a filmat „E.T." celebrul — deja ! — film al lui Spielberg). Citeva materiale de amploare ne ajută să cunoaștem mai bine personalități ale ecranului precum Truffaut, Welles sau Chaplin. Un magazin mai mult decît binevenit.

Didactice. Noul an școlar debutează cu o salutară înnoire, datorată Ministerului Educației și Învățămîntului. Este vorba de programa analitică pentru cursul gimnazial la obiectul matematică. După o serie de consultări între cadre didactice, pedagogi, reprezentanți ai ministerului, după o serie de dezbateri în presă (mare parte găzduite în paginile revistei Flacăra), **Programa de matematică pentru clasele V—VIII a fost revizuită**, renunțîndu-se la studierea unor capitole mai puțin importante din punct de vedere didactic sau mai greu accesibile la acest nivel. În felul acesta, a fost restructurat și volumul de cunoștințe, sporind considerabil numărul orelor destinate unor lecții cu caracter aplicativ — indispensabile pentru studiul temeinic al matematicii. Consemnăm cu plăcere acest eveniment, această inițiativă a forurilor de decizie din domeniul învățămîntului, menită să contribuie la racordarea firmă, consecventă a școlii gimnaziale românești la cerințele dezvoltării economico-sociale a țării, la legarea învățămîntului cu producția, cu cercetarea, la situarea permanentă a învățămîntului în contextul revoluției tehnico-științifice și a progresului contemporan.

Editura didactică și pedagogică ne-a obișnuit în ultimul timp cu o serie de inițiative care vin în sprijinul activității oamenilor de la catedră. De curînd, Ileana Rus și Doina Varna (cadre didactice ale Universității clujene Babeș-Bolyai) semnează lucrarea **Metodica predării matematicii.** Lucrarea vine să ușureze sarcina profesorilor, prezentînd o gamă variată de tehnologii de predare-învățare a matematicii, atît pentru liceu cît și pen-

noașterea prin conștiință, iar nu prin lucruri. Deci, el caută să întemeieze cunoașterea prin subiectul epistemic și prin relația instituită de acesta.

Născîndu-se „din ape" cu *seninul* (nu cu cerul), Hyperion are opoziția ca esență a ființei sale, dar o opoziție pusă prin voința sa și prin concept. Prin conceptul general de contrarii. Numai născîndu-se prin sine și și-a descoperit dialectica structurală, funciară. Limbajul eminescian este puternic marcat de viziunea platonico-heracliteană Hyperion : „Din chaos, Doamne-am apărut / Și m-aș întoarce-n chaos... / Și din repaos m-am născut, / Mi-e sete de repaos".

ION STROIE

Un univers dramatic

Dacă-n precedentul său volum de versuri, **Contraste lirice**, apărut la **Editura Eminescu**, în 1980 (tot la **Editura Eminescu** avea să-i apară și volumul de debut, **Ninge peste aripi**, în 1978, dar pe care, mărturisim din capul locului, n-am avut prilejul să-l parcurgem), **Magdalena Brăiloiu** ni s-a părut a fi mult prea etorogenă, cu un univers liric în plină formare, credem că în această a treia carte a sa, **Departe de mine...**, publicat tot la **Editura Eminescu**, poeta, rezumându-se la doar cîteva ipostaze, cum ar fi, de exemplu, pentru început, o anume voluptate a însingurării, a trăirii într-un trecut încă viu, dureros dar și alintător, reușește să dea contur liric unei conștiințe în care împlinirea, bucuria vieții și-a iubirii au fost vremelnice și întîmplătoare. Dar nu și insignifiante, întrucît, deși vremelnice și întîmplătoare, acele clipe ale trecutului, ard cu limpede și blîndă lumină : „Plaja, o, plaja aceea / neîncăpătoare trupurilor noastre, / goviăitoare, nestiutoare, / întinse, moale / pe iluzia lucioasă, rece, mătăsoasă / rănindu-ne tandru / speranțele fragile / plaja aceea / neîncăpătoare trupurilor noastre / alinate-n mîngîieri de alge despletite, toarse din bucium / de valuri line, valuri subtile..." (**Stropi de-un val de pe o plajă neîncăpătoare**). O altă ipostază a discursului liric din **Departe de mine...**, de asemenea apt să relateze despre o anume stare de spirit, ar fi, apreciem noi, comentariul oniric : „Mănînat pe o năframă țesută din fier de stea / și roci de lună / Virtelnița albastră, abia zărind-o / rotindu-se nebună / Peste Everesturi înfrunzite / În inimi supcapuse, inegale, bătînd unite / Vălurind spre mătci fără liman / Nemaivăzuta mătci, de care știre n-am avut / și-abia acum încep să am.. (**Călătorie în extaz**) sau : „Boibocoseam de una singură la stele / Ca lupii-nfometați urlam la lună / Riuri de-aghiazmă înghețau pe trupul meu inert / În timp de vis, în timp incert / Sloi rătăcit oarcă eram, lîngă fantasma unui port / Și înger se făcea că sînt purtat pe brațe de un mort." (**O'a vis**). Și-n fine, o altă ipostază asupra căreia sîntem datori să ne oprecăm ar fi cea a cîtorva excelente dezbateri lirice privind descompănirea omului în clipa în care încearcă a-și înțelege propria sa ființă : „Ca pe un altar păgîn / Altar dinț cu și mă înghin / Arde-n cafale mielul de jertfire / Dar mielu-s eu, și eu sînt rost de tire // Pînă la tîmple ca într-un coșmar mă înec / Coșmar sînt eu cînd mă petrec și cînd mă tree / Apele tulburi, fără barcă, spre lănci în așteptare / Dar lăncile nu-s eu, și simt că nu mai au răbdare // Mă încolțesc haite de lupi flămînzi, cuprinse de turbare / Flămîndă-s eu, turbată nu-s, și vinovată că nu sunt îmi cer la lupi iertare / Cuprinși de-o mult ciudată înduplecare / Mă iartă, că-nduplecarea-s eu și gata-s de plecare..." (**Carteziană**).

În concluzie, dacă este nevoie neapărat și de o concluzie, cea de-a treia carte a **Magdalenei Brăiloiu**, comparată cu primele sale două volume, a cîștigat în limpezime și în expresie prin restrîngerea tematică, inclusiv structurală, a poemelor care, de-[illegible] dată, reușesc să delimiteze un univers liric dramatic, contorsionat, incitant.

O lecție deschisă de stilistică aplicată

Valeriu Armeanu practică, de o bună bucată de vreme și cu reușite dintre cele mai notabile, datorate în primul rînd, indiscutabil, talentului și culturii sale poetice, o poezie eminamente suprarealistă, confirmînd, în contextul atît de divers și de bogat al liricii noastre contemporane, resursele încă pline de vigoare ale unui astfel de discurs poeticesc. Vom întîlni, deci, în recentul său volum, **Azilul de cuvinte**, editura **Cartea Românească**, o reevaluare a mai tuturor mijloacelor de expresie care, între cele două războaie mondiale, cu precădere în cea de-a doua jumătate a deceniului patru, au impus, atît în literatura noastră, cît și în cea europeană, acest fastuos, generos și înnoitor suflu liric. Din acest punct de vedere, **Valeriu Armeanu** poate fi apreciat, în peisajul mai amplu al generației sale, ca un consecvent și împătimit, inclusiv autentic continuator al suprarealismului românesc, afirmație care, însă, nu vrea să-i transforme pe poet într-un simplu și lipsit de originalitate slujitor al unor formule poetice deja uzate, deja verificate, deja depășite. **Valeriu Armeanu** reușește, credem noi, prin cărțile sale de pînă acum dar mai ales prin **Azilul de cuvinte**, să înregistreze, poetic vorbind, convulsiile, incertitudinea și haosul care marchează conștiința generală a omenirii, a lumii deasupra căreia plutesc, amenințătoare, pericolul permanent al războaielor, pericolul permanent al degradării valorilor moral-culturale. Poezia sa, mizînd pe efectul șocului imagistic, sau mizînd pe un limbaj mai mult tehnologic decît poetic, refuzînd, deopotrivă, cantonarea în perimetrul depășit sau prea strimt al convențiilor literare, inapte să slujească dicteului poetic, și, totodată, pulverizînd structura și semantica unor motive și simboluri cultural-literare, dar mai ales descoperind, grație celor mai neașteptate asociații, un filon de poezie chiar și în cele mai nebănuit de prozaice situații, poezia sa, spuneam, se înscrie, prin întreg arsenalul mijloacelor de expresie, în cea mai bună notă a suprarealismului românesc. Iată, în acest sens, descrierea unui banal **gest de toate zilele : „Vreau să mănînc, / iau o conservă, îi rup eticheta / și o deschid"** ; dar ceea ce urmează acestei fraze de-o banalitate mai mult decît dezarmantă, ceea ce se „relatează", în continuare, ne-aruncă brusc în zona pură și terifiantă a marii poezii : „înăuntru se joacă pocker, / se joacă barbut, / se pune la cale un puch, / o doamnă leșinată / în brațele unui domn, / Craiul de Treflă / e victima unui zvon". Dar, pentru frumusețea ei, să reproducem în întregime acest poem intitulat **Triptic** : „Vreau să mănînc, / iau o conservă, îi rup eticheta / și o deschid ; / înăuntru e Ubu-Roy, / despot bătrîn și senil / mai dă o poruncă, / mai taie o hîrcă, / strigă la slugi / și strigă furios la dulăi, / pe un vas de faianță. / cineva îmi aduce / limbile supușilor săi. / Vreau să mănînc, / iau o conservă, îi rup eticheta / și o deschid ; / înăuntru sînt eu, / puțin speriat, puțin gîrbovit, / subiect de colaje / dat în consum / scot limba la lume / (ca nebunii din Huși) / la mine în frază / latră proverbe / și virgula e o fiară de plus." Firește, finalul acestui poem nu-și propune să clarifice nimic, ci, dimpotrivă, conformîndu-se structurii suprarealiste, să amplifice surpriza și, inclusiv, debusolarea ce-au urmat, în viziune suprarealistă, unui gest aparent banal, de toate zilele. A se subînțelege, chiar și din transcrierea și succinta comentare a numai acestui poem, că **Valeriu Armeanu** a asimilat pînă în cele mai ascunse taine modelul unui discurs poetic de mare rafinament și credem că reușita volumului **Azilul de cuvinte** este, dincolo de valoarea în sine a poemelor sale, și urmarea directă a acestei lecții deschise de stilistică aplicată.

VICTOR NIȚA

Desene de RALUCA GRIGORCEA

Argument

Afișul de film

Ideea scrierii acestor rînduri mi-a fost sugerată de apariția pe străzile Capitalei a unui **afiș** de teatru tipărit, **afiș ilustrativ** (rara avis !), afiș de excepție la spectacolul **Richard III** al Teatrului Mic ; care, la timpul respectiv, a fost reprodus și în revista noastră. Afiș exploziv, atît la propriu cît și la figurat vorbind — incitant, atractiv, superb !

M-am gîndit atunci că, dacă în ceea ce privește teatrele noastre, ne mulțumim în genere cu o tipăritură stas, greu de deosebit de cele mai multe ori de cele ale filarmonicii, de pildă, în ceea ce privește filmul (și mă voi referi aici la filmul românesc, în special), rareori un afiș izbutește să intrige, să atragă, să rămînă în memorie. Dar, și este bine să subliniem acest lucru, atunci cînd o face, o face de-adevăratelea !

Este bine ?, Este rău ? Prin însăși natura spectacolului cinematografic, afișul de film este, numeric, copleșitor mai numeros decît la alte manifestări artistice. Poate că ar fi chiar imposibil ca fiecare dintre aceste afișe, luate în parte, să fie o capodoperă a genului ; nu înseamnă însă, nu-i așa ?, să socotim acest gen grafic situat undeva la periferia artelor plastice (și a legilor comerciale în același timp). Exemplul școlilor poloneze și cehoslovace — pentru a ne referi numai la continentul nostru — stau mărturie că și în domeniul afișului de film, arta se poate simți la ea acasă.

Într-o convorbire pe care am avut-o cu **Andrei Alexandru**, membru al Uniunii artiștilor plaistici din R. S. România, de zece ani redactor artistic în cadrul centralei „România-Film", am reținut că trei sînt modalitățile de realizare ale unui afiș : fotografia sau montajul unor fotografii din filmul respectiv ; prelucrarea cu mijloace plastice a unor portrete sau scene din film, prin metoda proteciței la scară și, în sfîrșit, afișul artistic propriu-zis, cel ce constituie o creație absolută a autorului. Acesta din urmă este, cred, cel ce ne interesează în mai mare măsură. Cu atît mai mult cu cît aflu, iată, că fiecare film românesc are dreptul ȘI la un astfel de tip de afiș.

Cine sînt autorii ? Iată-i pe cîțiva dintre ei, toți membri ai U.A.P., toți făcînd parte din secția de grafică publicitară a uniunii : **Andrei Alexandru**, cel de care am pomenit („Învingătorul", „Punga cu libelule", „Mult mai de preț e iubirea"), **Clara Tamaș Blaier** („Un echipaj pentru Singapore", „Întunericul alb", „Secvențe"), **Daniela Cedarova** („**Moarica înghițitorului de săbii**" — îi rețineți, desigur stimați cititori ; din păcate, această talentată plasticiană se ocupă destul de rar de afișul cinematografic), **Sergiu Georgescu** („Sfîrșitul nopții", „Semnul șarpelui"), **Florin Ionescu** („Croaziera", „Concurs"), **Ioan Stendel** („Lupii", „Întoarcerea din iad"), **Mihai Mănescu** („Pe malul stîng al Dunării albastre"), etc.

Prin urmare, creatori avem. Lucrînd în cele mai diverse maniere, și în toate cele trei genuri de mai sus. Repet însă : afișul tipic de film, capabil să pătrundă în sfera artei distincte, este numai cel din a treia categorie : creația grafică propriu-zisă, adică afișul-idee, afișul-problemă. Spectatorul nostru (spectatorul european în genere, spre deosebire de cel de pe alte meleaguri), nu admite să i se servească totul pe tavă, el vrea să gîndească, astfel că în cazul său, și pentru a-l atrage, un afiș de film nu trebuie să explice filmul, ci să-l oblige să-i descopere eventualele calități.

Ei bine, constatăm că tocmai acest tip de afiș este la noi deficitar, de multe ori vina fiind a regizorului care ori nu se dovedește interesat de publicitate, ori preferă să-și impună el un creator de afiș ales nu întotdeauna dintre oamenii de cert valoare. Aceasta ar fi un aspect. Al doilea ar fi cel al — după cum foarte plastic afirma Andrei Alexandru — „tristeții gardului publicitar în București" (și nu numai în București, aș adăuga eu !).

Afișul este o operă de artă ce se adresează zecilor, sutelor de mii de oameni. Dincolo de aportul creatorilor, este necesară și o anumită ambianță a expunerii. Cele de mai sus sînt doar o pledoarie succintă în favoarea unei mai sporite atenții din partea celor în drept să susțină afirmarea unei școli românești în acest domeniu.

HORIA PATRAȘCU

CAP LIMPEDE

tru clasele gimnaziale. Ea caută să puncteze problemele majore ale acestei discipline, cît și mai concis cu putință, sugerînd o serie de soluții în rezolvarea problemelor complexe pe care le ridică predarea matematicii în școală. Nu ne propunem să prezentăm un rezumat al cărții și nici să ne oprim pe larg și cu detalii la soluțiile date de autori unei probleme sau alteia. Ne mulțumim doar a o recomanda profesorilor de specialitate ca pe un îndreptar practic, întocmit, cuprinzînd [illegible] utile și cîteva [illegible] ingenioase.

Gazeta matematică — publicație lunară pentru tineret — se bucură de multă vreme de o largă audiență, numărînd în prezent aproximativ 110 000 cititori. În marea lor majoritate tineri candidați la admiterea în diferite trepte de învățămînt — elevi cu aptitudini pentru studiul matematicii dar și profesori, studenți — cititorii **Gazetei matematice** doresc — și pe bună dreptate — să o poată consulta ritmic, să poată fi la curent prin intermediul ei, cu ultimele noutăți în domeniu. Acest fapt este însă îngreunat de repetatele întîrzieri în apariția revistei. În ciuda eforturilor redacției (**Gazeta matematică** este o publicație a Societății de științe matematice, de a presa a fi [illegible] materialul care întîrzie deosebi Poliraf...), „Informația", **Gazeta matematică** înființată în 1[illegible] și fără întrerupere din 1[illegible] în chinuitoarele dificultăți de tipărire a presei și la adresele abonaților săi în fiecare 15 ale lunii, așa cum ar fi normal (?) și de cele ?

(Petre Gr. Andrei)

Teatrul Mic anunță deschiderea stagiunii teatrale pe platforma industrială 23 August cu spectacolul **Niciodată toamna nu fu mai mai frumoasă...**, la care își dau concursul actorii Leopoldina Bălănuță, Mariana Cercel, Carmen Galin, Monica Ghiuță, Tatiana Iekel, Ioana Pavelescu-Sion, Maria Ploae, Magda Popovici, Valeria Seciu, Dan Condurache, Mihai Dinvale, Nicolae Dinică, Dinu Ianculescu, Nicolae [illegible], Ștefan Iordache, Mitică Popescu, Dinu Manolache, Gheorghe [illegible], Victor [illegible], Constantin Anghelescu, Anda [illegible], Sanda [illegible], Nicu Andrieș, Radu Beligan, Silviu Stănculescu, Regia — Silviu Purcărete, scenografia — Dorin Varga, Liviu Luțcov. Spectacolul se va desfășura pînă la 15 septembrie 1983, la orele 19, la Sala 23 August.

Mai prozaică și mai, prin de umor decît oricînd se dovedește a fi al nouălea supliment al revistei „Viața" intitulat **Perpetuum comic '83** prezent, ca [illegible] sezon estival, la [illegible] cu cititorii săi. Urăști-vă să-i procurați, dacă n-ați făcut-o pînă acum ! E de rîs nu glumă... Din precedentele [illegible] nu a mai lipsit decît formatul (cum ar spune Șerban Cioculescu). Înlănțuind materia și mijloacele de prisos din [illegible] ani, autorii ne-au pus în față unei mai bune dozări a [illegible] și textelor satirice, ca să nu mai vorbim de selecția cu [illegible] a [illegible] și optimă a [illegible] estival, să zîmbească rarisimul, textele și [illegible] refuzate altădată. E prezentă deci toată floarea umorului românesc și a caricaturii noastre de astăzi sau de ieșit la ocazia de presă (e locul aici să spunem că absența din pagini a lui Sorin Postolache e singulară, el deținînd recordul de a nu fi publicat nici măcar odată de prestigioasa revistă de umor și suplimentele sale). O enumerare a rubricilor și semnăturilor de marcă ne-ar lua mult spațiu și de aceea n-o facem. Amintim doar că „125 de ani de caricatură" (aniversați desigur !) și trei milenii sau mai multe de umor sînt în stare să descrețească și cea mai încruntă față prin anecdote populare, literatură de calitate, parodii, epigrame și întîmplări cu autori și eroi folclorice și povestiri umoristice ale unor autori români cu talent cert și din literatura universală. Ura să ni debutul minunatilor și originalilor băieți din grupul „Arc amatoria" cea mai interesantă apariție pe tărîmul hazului de la neșea Iancu încoace. Se vede treaba că bate un vînt proaspăt în umorul românesc ; bunul gust și politica culturală au luat locul întîmplării ce guverna apariția anterioare ale acestui supliment estival, acea din „mantaua" urzicii. Felicitări merituosului colectiv de autori, bine strunit de vegnic tînărul gazetar și căutător de talente Niculae Stoian, redactorul șef al „Urzicii" de azi, care ne promite o reîntîlnire cu un proiect ambițios — antologia anuală de umor românesc și universal — ce va purta titlul Perpetuum comic '84, aflat în pregătire. Pînă atunci petreceți cîteva ore de rîs sănătos cu opul prezentat în acest an publicului, o sinteză sensibilă, în bună tradiție românească, a tot ce înseamnă satiră și umor de la Păcală încoace. (Ion Predescanu).

Dreptatea este de partea obștii

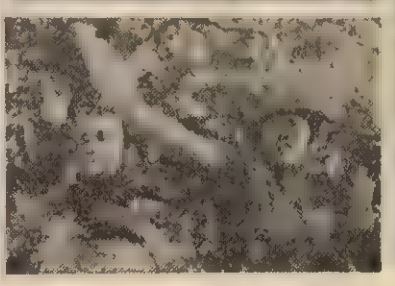

Liniștea unui sat...

O simți chiar din momentul în care șoseaua începe să urce spre el. Să fie oare de vină culoarea blondă a pajiștilor ? Sau lumina limpede a acestei dimineți de septembrie ? Sau aerul aparent lipsit de preocupări al oamenilor pe care îi întîlnești pe drum ?

Șoseaua urcă și urcă, dîndu-ți senzația că se va uni cu cerul. Abia acolo, sus de tot, pe vîrful muntelui, începe satul. Dar spre deosebire de alte sate de munte, mai răspîndite sau chiar risipite, Poiana Sibiului este un sat închegat, căruia îi lipsesc parcă doar zidurile ce înconjurau vechile cetăți. Sat cu gospodării prospere, de oameni harnici, peste care în mod normal plutește calmul sever al munților.

Ceva care a tulburat apele

Într-o zi, ceva a tulburat însă liniștea acestui sat. Din Poiana Sibiului a început să se reverse, brusc, o avalanșă de sesizări. În sat s-a declanșat un conflict care de trei ani macină nervii celor două tabere. Motivul ? Un șipot. Mai exact, mutarea unui șipot.

Acest motiv poate să pară minor. La fel ca motivul războiului troian (care a durat, cum se știe, zece ani). Dar nu e așa. După ce te convingi cît de rare sînt izvoarele într-o asemenea zonă și ce importanță poate avea o sursă de apă aici, înțelegi că pricina nu e o simplă bagatelă și că nu întîmplător și că nu din ambiție sau din capriciu satul a început să fiarbă la un moment dat.

Cum a început ?

Am aflat de la bătrînii satului că acest șipot a fost construit în 1864. El a fost folosit de atunci ca unică sursă de apă de o parte a satului. 31 de familii, în componența cărora intră aproximativ 110 persoane, care locuiesc la intrarea în Poiana. Deasupra șipotului se găsește un teren de fineață aparținînd Anei Onofie care își are gospodăria în altă parte a satului. Dar de trei ani, proprietara acestui teren vrea să schimbe vechile rosturi.

Ce anume a determinat-o, oare, pe Ana Onofie să vrea mutarea, cu orice preț a șipotului din fața terenului său ? Se pare, cum ni s-a spus la Consiliul popular, că ea și-a propus să înstrăineze terenul. Și cum legile nu permit vînzarea efectivă a terenului, ginerele ei, Barbu Domițian, s-a gîndit să construiască o casă, ce putea fi, desigur, ulterior vîndută, pămîntul trecînd în folosința proprietarului. De aici, spun oamenii, s-a născut problema mutării șipotului.

Dar de ce s-a opus satul ? Locul propus de Ana Onofie, pentru construirea unui nou șipot, de partea cealaltă a drumului este pe buza unei ripe. În aceste condiții, alimentarea cu apă, mai ales a animalelor, ar fi extrem de anevoioasă sau chiar, uneori, imposibilă. Iarna, pe gheață, ar exista pericolul alunecării în ripă. Prin urmare, opoziția satului nu vine din răutate, cum a încercat tot timpul să ne convingă Ana Onofie.

Un carusel al pretextelor

Unii dintre cei cu care am stat de vorbă sînt de părere că lucrurile au fost și mai rău încurcate de faptul că Lazăr Constantin, secretarul Consiliului popular comunal, a înscris terenul Anei Onofie în perimetrul construibil al satului pentru a-i da astfel posibilitatea ridicării unei case. Numai că această înscriere era ilegală ! Organele județene au sesizat ilegalitatea și terenul a fost retrecut în categoria din care face parte de fapt (teren de fineață). De această întîmplare Lazăr Constantin nu-și mai amintește însă acum. Cum nu-și mai amintește nici că s-a încercat mutarea efectivă a șipotului cu buldozerele, cînd oamenii s-au opus. (Și de atunci îi păzesc și și noapte.)

De fapt, și proprietara terenului a uitat, se pare, de ideea construirii unei case. A invocat un nou motiv pentru mutarea șipotului. Și anume că nu-și poate transporta finul, neavînd cale de acces. Din nou alte hîrtii. Alte discuții. În cele din urmă, a fost scurtată una din cele două adăpători de la șipot, pentru a se lărgi accesul. Dar nici așa lucrurile nu au reintrat în normal. Ana Onofie ridică altă obiecție. Nu poate ieși cu carul încărcat cu fîn pentru că terenul este mlăștinos. Oare mai bine de o sută de ani s-a putut trece și acum nu ? Și apoi, toate instalațiile care aduc apa de la izvorul propriu zis, la șipot și adăpători, sînt subterane. Dealtfel, cînd am fost la terenul cu pricina nu am putut vedea nici o urmă de mlaștină. În schimb, am observat un jgheab de ciment construit de consiliul popular pentru evitarea înnoroirii locului.

Ultimul argument la care a apelat Ana Onofie, împotriva satului, este că șipotul și adăpătorile se află pe proprietatea ei. Din expertiza efectuată de inginerul Nicolae Mocanu, șeful Oficiului de cadastru, organizarea teritoriului și așezămînte al județului Sibiu rezultă clar : șipotul se află pe teritoriul comunal.

Și chiar fără această expertiză, logica noastră n-ar fi putut fi alta. Se poate oare ignora faptul că peste o sută de oameni din sat au, în acest șipot, singura sursă de apă la îndemînă ? Să fie periclitate animalele care beau apă aici, numai pentru că „șipotul stă pe marginea proprietății mele" ? De ce mai bine de un veac nimeni n-a avut o pretenție ca aceasta, de a se muta șipotul indiferent ce daune s-ar provoca astfel celorlalți ?

Apa șipotului de la Poiana trebuie să redevină limpede

Credem că trei ani sînt de ajuns pentru acest conflict care și așa a durat prea mult. El riscă să atragă energiile satului într-o dispută sterilă, producătoare doar de hîrtii, drumuri inutile, cheltuieli inutile, timp pierdut și, bineînțeles, certuri. Ana Onofie se ambiționează să nu cedeze, să ceară mutarea șipotului în marginea ripei. Consiliul popular comunal i-a oferit chiar un alt loc, mai bun, mai rodnic și pe deasupra situat în perimetrul construibil, în schimbul celui cu pricina. Dar ea refuză categoric. Îl vrea numai pe acesta. Și fără șipot !

Satul s-a săturat însă de atîtea discuții, de zecile de comisii care s-au deplasat la fața locului. El vrea ca această dispută absurdă să se încheie. Și oare nu voința obștii este cea care trebuie să conteze, care are dreptul să decidă în această problemă ? Mai ales că, indiscutabil, dreptatea este de partea ei.

ALEXANDRU ȘERBAN
Fotografii de ELENA GHERA

Orele Oborului

Bate toamna și în București. Ceasurile stau să cadă prinzînd ora de iarnă, în mersul trenurilor, în curînd, vom rupe pentru totdeauna filele drumurilor de vară, pomii de prin parcuri încep să se schimbe la față, roua este mai rece, în magazine lumea nu se mai uită la sandale, iar fluturii s-au ascuns de mult...

Bate toamna peste tot, bate toamna și în București. Și de fiecare dată, în acest „septembrie de miere și lumină", mi se pare : „Că niciodată toamna nu fu mai frumoasă", Frumoasă și bogată...

Locuiesc în Piața Obor. Locuiesc, cum se spunea odată prin părțile locului, în gura Oborului. Sînt, fără să vreau, un martor ocular a tot ceea ce se întîmplă aici. Și în Piața Obor, de la un timp, se întîmplă multe. Pe lîngă țărani, pe lîngă vînzătorii veniți din toată țara cu tot felul de produse, aici au venit și constructorii. Se extinde Piața Obor. I se dublează capacitatea. Încă 740 de locuri cu mese moderne și acoperișuri. Primarul sectorului 2, tovarășul Nicolae Badea, susține că în momentul cînd totul va fi gata, Oborul va fi cea mai mare piață din Europa. Dar, pînă cînd totul va fi gata, în Piața Obor, cum spuneam, și-au instalat taberele, să spunem așa, tot felul de musafiri din tot felul de județe ale țării. Au venit, ca și în alți ani, poate ceva mai devreme, unii chiar din mijlocul verii, de pe 1 iulie, cu fructe și legume. Ei au fost îmbrățișați cu toată căldura de oamenii de bază ai Oborului, care în fiecare zi a anului caută ca treburile să meargă bine, să mulțumească pe toată lumea. Ei se numesc Petria Dumitru și răspunde de produsele I.L.F-ului Berceni și Terteci Gheorghe, cunoscut de zeci de ani sub numele de nea Gore, care dirijează produsele AGROCOOP-ului București. Despre acestia s-au scris multe, și bune și rele — fiindcă altfel nu se poate, fiind cunoscuți de toată lumea. Și cum aminteam, în jurul acestora, care rămîn ca niște pioni de bază ai Oborului, de la un timp au început să-și desfășoare activitatea și alții. La început s-au prezentat cei din județele Dolj, Buzău, Tulcea și Olt. Mai apoi au venit cei din Vrancea, Suceava și Harghita. Sînt așteptați să sosească zilele acestea și cei din Constanța. Altfel spus, îmi dă datele Ion Savin, secretarul comitetului de partid din comerț din sectorul 2 care și-a mutat definitiv biroul în piață, fructele și legumele își așteaptă cumpărătorii pe 1 500 metri pătrați tronsoane acoperite și 2 500 metri pătrați puncte volante. Și fiindcă tot sîntem în domeniul cifrelor mai trebuie să spunem că pînă în momentul de față musafirii noștri, cum i-am denumit, au adus de-acasă aproape 4 000 de tone de legume și fructe. Pînă apar rîndurile de față se va fi ajuns la 5 000 de tone. Asta înseamnă sute de vagoane și zeci de trenuri care vin aici și pleacă de aici. La toate acestea se mai adaugă și aproape două mii de tone de cartofi care se află în stoc...

Am fost martor ocular cîteva zile, mai bine spus nopți, la tot ceea ce se întîmplă în Piața Obor. Mi-am notat, în tot acest timp, cîteva zeci de pagini și zeci de nume. Desigur, cum se întîmplă întotdeauna, spațiul tipografic și graba noastră nu pot reda totul. Dar despre acești oameni minunați care cîteva luni ale anului stau departe de casă, de familiile lor, și își fac flotant pe buletinele lor de identitate se pot povesti multe. Și bune și rele ei cu bucurii și necazuri. Ziua lor de muncă se prelungește pînă mai tîrziu de miezul nopții. Orice sărbătoare înseamnă tot muncă. Chiar și luneа, cînd hala este închisă, ei tot muncesc. Muncesc și își vînd produsele tot timpul fiindcă doresc să ajungă cît mai repede și cît mai proaspete pe mesele noastre. Nu mai există nici măcar normala pauză de masă. Se doarme pe furate, în paturi improvizate, în spatele tarabelor, se mănîncă în schimburi la cantina-restaurant Bucur-Obor sau la elegantul restaurant Olimp. Cei de aici îi cunosc și îi respectă. Le dau mîncare caldă și bună. Dar foarte mulți nu au timp nici pentru acest „lux". Și-au adus de acasă aragaz și butelie. Chiar și frigidere. Cu schimbul femeile gătesc. Cei din județul Vrancea, ne spune Alexandru Toma, care este șeful punctului de desfacere și totodată șeful magazinului cu numărul 16 din marea hală comercială din Focșani, mănîncă aici în piață. Sînt în total 14. La început de săptămînă fiecare dă cîte o sută de lei. Se gătește pe rînd. Cînd Coman Elena sau Cecilia Paraschivescu, cînd manipulantul Teodor Toma. Se fac mîncăruri alese și diversificate. Se fac chiar poale-n brîu. Pe lîngă cei care muncesc zi de zi în Obor sînt invitați și șoferii care aduc marfă. Sînt invitați ca niște oaspeți de onoare. Și trebuie să se simtă ca la mama acasă. Cei din Vrancea au instalată și o stație de amplificare unde se poate asculta muzică moldovenească. Anul trecut au luat chiar și o diplomă de onoare pentru muzică. Și ca o noutate doresc, se studiază această posibilitate, ca în cel mai scurt timp cei de aici să deschidă și o mustărie. Mustul să fie făcut din renumiții struguri de Vrancea, în fața oamenilor. Majoritatea vînzătorilor vin de trei ani consecutiv în Obor. Îi știe toată lumea și ei s-au obișnuit cu locul. Și cei din județul Dolj vin de cîțiva ani. Constantin Amariei, cel care răspunde de bunul mers al lucrurilor din acest sector, desface zilnic peste 60 de tone de marfă. Altfel spus au vîndut produse de peste 4 milioane lei. Zilnic sînt descărcate între opt și zece mașini. Unul dintre șoferi, Andrei Dervișteanu, de loc din Bărca Doljului, a uitat de cînd n-a mai dormit acasă. O dată la două zile mașina sa se află în Capitală. Dar și Gheorghe Pencea, Elena Cîrpăan, Luminița Nestor, Gheorghe Stan și Nicolae Bratu au uitat de paturile lor din elegantul hotel Național. Patul lor este în piață. Constantin Amariei și trupa sa, s-o botezăm așa, s-au gîndit să aducă bucureștenilor și cîteva surprize. În curînd se vor găsi săculeți în care gospodarii vor găsi dozarea perfectă pentru murături și zacuscă. Cu tot ceea ce trebuie unui borcan sau butoi și bineînțeles unei gospodine. Cei din Dolj au venit primii, adică în miezul verii, pe 1 iulie, și vor pleca cînd va da zăpada. Probabil în noiembrie sau decembrie. Ilie Marcu este unul din șoferii care ține permanentă legătură dintre județul Olt și Obor. Și fiindcă a venit vorba de acest județ, ei, aici, are două puncte de desfacere. Unul acoperit și pe care îl conduce Constantin Teodor și cîteva puncte volante coordonate de Constantin Stegăroiu. Acesta din urmă a lucrat cîțiva ani în Piața Obor. Datorită experienței pe care a cîștigat-o în Piața Obor a fost însărcinat cu bunul mers din Piața Rahova. Dar nu s-a putut despărți în totalitate de Obor. La cinci puncte volante, cum am mai spus, au rămas să rostuiască lucrurile soția sa, Elena Stegăroiu, Ion Stegăroiu împreună cu alți cunoscători ai Oborului, Gheorghe Mezdrea și Gheorghe Taifas. Așa că drumurile și viața de vară și toamnă a lui Constantin Stegăroiu se împart între două piețe : Obor și Rahova. Îi dorim succes ca să obțină ca și anul trecut, la sfîrșit, diplome și felicitările bucureștenilor. De la 20 august, ca și în alți ani, Vasile Robu cu familia au venit din Suceava numai cu cartofi. Pînă acum au livrat din Obor 40 000 de kilograme. Pînă acum, cele mai frumoase mere par să le aibă cei din Buzău. Ion Ioniță, șeful punctului de desfacere de aici, ne spune că și cînd vor apărea strugurii Hamburg vor deține primul loc. Rămîne de văzut. Ștefan Pilea, cel care răspunde de bunul mers al lucrurilor din sectorul Tulcea, este ajutat de socrul său care se numește Ionică Bogoroditță, bucureștean, dar care o viață a lucrat în comerț. Și cei din Tulcea doresc să facă o surpriză bucureștenilor. Pe lîngă cele 25 de tone de fasole uscată pe care o vor preambala aici — doresc, dacă vor fi ajutați cu un mic spațiu de depozitare, să livreze și peste proaspăt. Credem că este o idee care ar trebui să fie consemnată și să i se dea curs. Fiindcă se poate și nu este vorba decît de-o aprobare...

Așa stînd lucrurile, bate toamna și în București. Se poate vorbi și de o toamnă a Oborului. Cei care stau pe lîngă piață pot deschide larg ferestrele. Toamna în aceste ceasuri ale Oborului pătrunde peste tot. Fiindcă în acest „septembrie de miere și lumină" se pare „Că niciodată toamna nu fu mai frumoasă". Frumoasă, bogată și mîndră...

SORIN POSTOLACHE

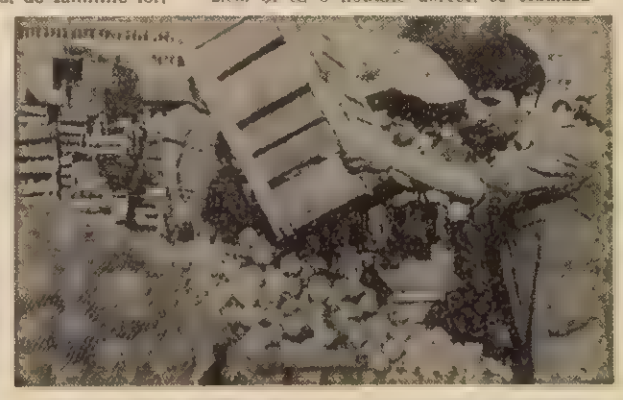

Fotografii de VICTOR RADULESCU

Revista Română — nr. 7 1983

Apărut în preajma Reuniunii regionale europene consacrate pregătirii Anului Internațional al Tineretului, reuniune ce se desfășoară la Costinești între 5 și 9 septembrie anul acesta, numărul 7/1983 al lunarului de cultură și civilizație românească pentru străinătate „Revista Română" — în limbile engleză, franceză, germană și rusă — stă în întregime sub genericul „Tineretul și lumea de azi".

„Epoca în care trăim înregistrează, printre semnele sale distinctive cele mai importante, o afirmare tot mai energică a voinței popoarelor, a forțelor înaintate, de a înlătura anacronismele economico-sociale și de a trăi într-o lume a echității și libertății, a păcii, înțelegerii și colaborării fructuoase între națiuni — se subliniază în „Argumentul" numărului, semnat de tovarășul Nicu Ceaușescu, secretar al C.C. al U.T.C., președintele Comitetului Consultativ al O.N.U. pentru Anul Internațional al Tineretului. Acesta este contextul în care tânăra generație a anilor '80 își pune tot mai mult în valoare vocația sa de forță socială capabilă să-și asume responsabilități semnificative la nivel național și internațional, să-și aducă contribuția sa concretă, efectivă, la modelarea societăților în care trăiește, la elaborarea și adoptarea deciziilor ce vizează, deopotrivă, prezentul și viitorul umanității".

Pornind de la această realitate a cărei esență este definită de generoasa deviză „Participare, Dezvoltare, Pace", sub semnul căreia este pregătit și se va desfășura Anul Internațional al Tineretului, proclamat de O.N.U. în urma inițiativei lansate de România, numărul special al „Revistei Române" înserează, într-o amplă secțiune de studii, eseuri și comentarii, contribuții substanțiale privind aspecte fundamentale ale problematicii tineretului contemporan, modalitățile specifice în care aceste probleme se pun și sînt rezolvate în România socialistă, precum și în diferite zone ale lumii. În „Maturizarea unei idei" Gheorghe Prisăcaru analizează procesul care, declanșat și propulsat din 1965 încoace prin propunerile avansate de România în cadrul O.N.U., a dus la hotărîrea marcării în 1985 a Anului Internațional al Tineretului. Că tinerețea nu este numai o problemă de vîrstă, ci și una de atitudine spirituală, de conștiință, de răspundere față de destinele societății și omului, demonstrează profesorul Petre Pânzaru. Fred Mahler detaliază exigențele unei cercetări aprofundate și multilaterale asupra statutului și rolului tineretului zilelor noastre, pe plan național și mondial. Un tablou dinamic asupra condiției social-economice, politice, profesionale, culturale a tineretului european al anilor '80 schițează Mihail Stoica. Pacea — condiție primordială a însăși existenței tinerei generații, realizarea dezarmării și, în primul rînd, a dezarmării nucleare ca obiectiv prioritar al acțiunii tot mai energice a tineretului de pretutindeni constituie axul central al studiului lui Dan Mihai Bârliba, iar Paul Dobrescu scrie despre necesitatea contracarării propagandei neofasciste, rasiste și militariste ce caută să otrăvească, acum ca și altădată în istoria recentă a lumii, mințile și sufletele tinerilor. Problemele implicării tinerilor în fundamentarea, luarea și aplicarea deciziilor în toate domeniile de activitate, precum și fructuoasa experiență românească în acest domeniu sînt tratate de Marin Manolescu. Celе ale acțiunii educaționale, văzută sub dublul aspect al instruirii și făuririi personalității și al contribuției efective a școlii la creația de valori sînt dezbătute de Aculin Cazacu, iar Aurel Ghibuțiu întreprinde un studiu documentat despre „Tineretul și universul muncii". Problemele calității vieții în raport cu nevoile materiale și spirituale ale tineretului de azi sînt examinate în eseul lui Cătălin Zamfir. La rîndul său, Petre Datculescu se ocupă de fenomenul marginalizării și dezorientării a numeroase contingente de tineri din lumea capitalistă, ce cad lesne pradă toxicomaniei, sectelor religioase, morbului violenței și urii, acțiunilor diversioniste de tot felul. În sfîrșit, tineretul și problemele apărării și înnoirii mediului ambiant constituie tema contribuției semnate de Doina Topor.

Secțiunea „Dialog-contacte", consacrată tradițional de „Revista Română" schimburilor de idei și valori spirituale pe plan mondial, cuprinde în acest număr un amplu grupaj de opinii cu privire la prezentul și viitorul tineretului, semnate de personalități precum Leticia R. Shahani, secretar general adjunct al O.N.U., Aurelio Peccei, președintele Clubului de la Roma, sociologii P. H. Chombart de Lauwe, Pierluigi Vaglianì, Ovidiu Bădina, Leopold Rosenmayr, Nicolas Bodart, František Charvat, Premysl Maydl, Torsten Husen, Franco Ferrarotti. În aceeași secțiune, Ion Voicu trece în revistă acțiunile tot mai numeroase și substanțiale întreprinse pe plan național și mondial în pregătirea Anului Internațional al Tineretului.

Semnalăm, de asemenea, bogata ilustrație a acestui număr care, pe planșe color și alb-negru, cuprinde fotografii înfățișînd momente importante și instantanee caracteristice din viața tineretului român, a tinerilor de pe toate meridianele ce-și fac studiile în țara noastră, precum și aspecte de la manifestări internaționale în problema de tineret, a căror gazdă a fost România.

Popas în Țara Codrului

Asemeni altor vetre numite Țara Maramureșului, a Vrancei, a Oașului, a Birselor ș.a., în partea de nord a Transilvaniei se află Țara Codrului. Această „țară" înglobează între limitele sale partea sud-estică a județului Satu Mare și cea sud-vestică a județului Sălaj. Fiind vorba de țara Codrului cu-atît mai mult ne-a bucurat reluarea **„Festivalului portului, cîntecului și dansului codrenesc — ediția 1983"**, desfășurat sub genericul „Cîntarea României". Actuala ediție a fost realmente la înălțime. De multă vreme, Țara Codrului n-a văzut atîta popor adunat la un loc. Vreo 8 000—10 000 de suflete. Codreni îmbrăcați maiestuos în portul lor tradițional. Dar și destui invitați, cu deosebire din județele vecine. Scena de desfășurare a fost amenajată pe un lac, într-un feeric cadru natural. Ce poate fi mai agreabil decît un lac străjuit de codri falnici, chiar pentru o chermeză duminicală ?

Titu Onea, președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă Satu Mare, ne relata că au fost invitați și codreni din Sălaj. De asemenea, au participat invitați din Maramureș și Bihor. Este și normal că repertoriul pentru festival a fost unul strict codrenesc, dacă mă pot exprima așa. Din repertoriu s-au distins : **Lăutul torturilor, Obiceiul cununii, Dansul țapinarilor, Nunta și balada Cerbului**, cît și spectacole închegate sub genericul **„Codrul, fraie cu românul"**. Ansamblul „Codruleții" din Tășnad și-a adus o bună contribuție. De remarcat este corul de frunzari din Iegherișie, poate unic în țară. Dansatorii populari din Sălățig (Sălaj), Solduba și Cehal ne-au relevat, o dată în plus, frumusețea și distincția dansului codrenesc. Leontina Dorca a cîntat cu talent cîteva balade și doine codrenești. Aportul poeților Ioan Vădan și George Vulturescu a fost deosebit la acest festival. Dealtfel, multe ar mai fi de spus despre „eposul" codrenilor. O vom face, poate, cu un alt prilej.

Din discuțiile cu factorii de resort am înțeles însă că paralel cu relegarea acestei nobile și frumoase tradiții, cu valorificarea și tezaurizarea folclorului codrenesc, a datinilor și obiceiurilor codrene, multe dintre ele nealterate de-a lungul timpului, așadar, paralel cu această nobilă preocupare au în atenție și „propulsarea" economică a ținuturilor codrenești. Dacă unele întreprinderi sătmărene și-au deschis secții în Țara Oașului, cu bune rezultate pot face același lucru și în Țara Codrului. Presantă este și deschiderea unei cariere de piatră la Homoroade, care să rezolve în bună parte starea drumurilor din zonă. O secție a fabricii carelene de prelucrat fructe și de produs sucul din fructe ar fi mai mult decît utilă, în sensul că în părțile locului sînt mii de ha de meri, caiși, peri, pruni, vișini și cireși. Unele proiecte au îmbrăcat haina realității, altele sînt pe cale s-o facă. Realmente codrenii merită acest întreit efort și această statornică și crescîndă atenție și preocupare.

DORIN SĂLĂJAN

Biblioteca în aer liber

Desene pe cer

„Idilic și elegiac / Nu voi fi eu, zadarnic..." promitea cîndva, într-o superbă poezie, Mihai Beniuc. A fost și este adesea fie idilic, fie elegiac. Pentru că nu se poate altfel. Pentru că și idila, și elegia sînt forme eterne ale poeziei.

Mai puțin firesc mi se pare faptul că, atunci cînd o analiză poezia contemporană, cuvîntul **idilă** e evitat cu grijă (de elegii se vorbește mereu pe un ton admirativ, ce și cînd ar fi un merit aparte acela de a scrie versuri sentimentale ; mentalitate de adolescent aflat la vîrsta ofrandelor amoroase). S-a petrecut o devalorizare a termenului **idilă**, prin neînțelegere : pentru că nu apreciem proza idilică, de multe ori minunoasă, ne ferim să vorbim și de idilele poeților, deși — de la George Coșbuc și pînă la Emil Brumaru — s-au scris și se vor mai scrie splendide idile, adică poezii senine, de dragoste față de natură ori de dragoste pur și simplu, cîntece luminoase și naive. Uneori „naive", subliniindu-se adică în mod rafinat modul aparent vetust în care sînt transmise sentimente eterne și grave.

George Iarin, autorul **Elegiilor pentru pămînt** (care nu sînt elegii, ci idile), al **Scrisorilor din Andromeda** și al foarte recentului volum **Zbor de seară** este un admirabil autor de idile. Familia vastă de spirite din care face parte — Pillat, Fundoianu, Tomozei, Păunescu, Ioan Alexandru, Petre Stoica, Brumaru, Șerban Foarță — e contemplativă de poeți cu un ochi în păcat. Nu dorește neapărat să fie mai „modern" decît ei, vrea doar să-și murmure cîntecele subțiri, lovite uneori de suflul unei stări de tristețe : „Cad merele-n țărînă din alt timp, / Cîmpiile sorți s-au rănit în coase / Vîntului tînăr i-ncercat în joc / un guligiu alb păianjenul îi cease... / Prin meliță copt ne mai iubim, pînditi / de îngeri și de sturzi... Cîte imperii / au să dispară pînă cînd, zidiți / ne vor găsi în chihlimbarul verii ?". Așa se putea scrie și pe vremea lui Ion Pillat, iar poezia ar fi fost și atunci excelentă. Iarin nu refuză modernitatea ca metodă. Cuvîntul „metodă" i s-ar părea nepotrivit, iar el nu e un poet care „refuză"... Soiritul unui adevărat poet idilic presupune doar acceptare, nu și refuzul, ca lipsa neobosită a lucrurilor și a ființelor ce pot fi privite cu dragoste : „Să fii răcoarea care urcă / în mijlocul verii, din fîntîni, / să fii suavul vînt pe care / să poarte căși în pămînt / Să fii un fogaet de tărînă / în care ape mari s-au strîns... / Să fii tăcerea luminată / de patrie, ca de un pîlnș". Nota personală se aude distinct și — lucru paradoxal la un poet idilic — este o notă dramatică : „În vuietul pădurii să tuneci ca în moarte — / umil să te petrecă un cîntec de borgos... / Să fii găsit în iarbă, strîngînd la piept o carte, / cu tîmpla sfărîmată de un cuvînt frumos." Scund, cu fața rotundă, cu gesturi stîngace ale brațelor parcă prea scurte, gesturi de elev mijoc și timid întîmpinînd asalturile colegilor arțăgoși, tînărul poet mainteză senin. O seninătate pe care fulgerele o sfîșie rar. Mai mult desene pe cer, decît fulgere...

Atunci cînd destui poeți mititei au luat obișnuința să-și rostească pe un ton de o gravitate cutremurătoare comparațiile de doi bani, metaforele șoptite de acest artist al discreției riscă să nu fie auzite. Dar se petrece un fenomen pe care l-am mai întîlnit : în plină gălăgie cineva spune încet cîteva cuvinte și — binecuvîntare a acusticii — tocmai acele cîteva cuvinte se aud mai bine. E de crezut că poezia muzicală a lui George Iarin își cucerește cititorii și criticii fără grabă, dar pe cei cuceriți nu-i mai pierde. S-o fi demodat cuvîntul **idilă**, o-o fi demodat și cuvîntul **frumos**, dar ce frumoase sînt — cu discreta lor melodie — multe dintre idilele lui George Iarin !

FLORIN MUGUR

5 *tablouri scrise* de Lelia Munteanu

Pasarea pliniî

Veți vedea aici un singur tablou, căpătînd întreaga expoziție, pe dinăuntru și pe dinafară, un tablou la care fiecare vizitator a fost obligat să adauge, ca pe o semnătură, chipul său. Și veți vedea deci o pasăre nesfîrșită ocrotind în pîntece chipurile tuturor — cu aripile larg desfăcute într-un văzduh de o verde transparență, (care este numai a apelor de munte), un văzduh susurînd, dacă puneți urechea la tablou îl puteți auzi o pasăre atingînd cu aripa, în afinte recunoaștere a somnului, marginile unui ou încăpător pentru o singură pasăre.

Dacă veți avea puterea de a ieși din această expoziție, după aici douăzeci de pași, pasărea va cădea la picioarele voastre, împrăștiind chipurile celor ce i-au adînchiî în pîntece — ca pe niște vise neterminate până la capăt.

Generaleasa

Nevasta generalului e așezată în prelungirea unui jilț somptuos, sculptat dintr-un trainic lemn de corăbie. Pare, dealtfel, o dezarmată corabie plutind pe legănătoare mare a mărirîlor.

Ea a fost pictată, neîntrerupt, din secolul trecut pînă astăzi. Are fragilitatea celor căzuți în ei înșiși ca într-o fîntînă otrăvită ; pe umerii împovărați de galoanele aurite ale speranței poartă cu demnitate două păsări albe de curte, ce ascund în tremurîș penelor lor toată lumina unui soare care, în alte condiții ar fi putut răsări dintr-o clipă într-alta

Pedeapsa cu moartea

E tabloul cel mai cumplit dintre toate ! Se petrece întotdeauna în spatele pînzei, în umbra tuturor marilor expoziții ale lumii. Este o operă anonimă, el începe într-o mie de ani ori într-un pahar cu apă și cuprinde în sine disperata speranță că omenescul pluton de execuție va fi lăsat la vatră

Bunica Maria

Tabloul ce se cheamă astfel are dimensiuni neînțelese, (el nu va încăpea niciodată într-o expoziție decît culcat pe podele) și o rară frumusețe. Se petrece în veacul nostru, și este neterminat ca și timpul acesta.

În centrul tabloului se află, de cînd a fost pictată, bunică-mea Maria, ascunzînd curioasă față celui ce-o imortalizează (adică a aceluia ce e gata, trecînd-o hotarul lui al morții), cu mîinile ca niște păsări împăiate așezate calde și cuminți la poală, cu șorțul curat dinainte, cu capul plecat ușor spre stînga. Partea cea mai vie a compoziției : refuzul ei, plin de modestie și de bună simțire, de a fi prinsă într-o nemișcare ce nu i-a fost niciodată firească ; de aici poate și zîmbetul neîncrezător al privirii. Din ochii bunicii vine singura lumină ce spală tabloul, o lumină încărcată, obosită parcă de ea însăși, de încordarea de a trece astfel, nevătămată prin timp.

Din văzduh cade o zăpadă întunecată și blîndă, imposibil de oprit, căci se scurge dincolo de rama aurie, pătînd de cîțiva ani podelele acestei neîmpăcătute expoziții.

Zăpada cade mereu peste tîrgul de cîmpie care o învelește pe bunică-mea ca într-o pătură groasă, un tîrg din care vînzători și cumpărători au plecat, numai bunica în fața unei tarabe pline cu nuci, în tîrgul acesta

Portret de familie

A fost pictat în verde.

Îl gîndim toamna, cînd a devenit ruginiu și aburit de ploaie, cele trei personaje au fugit, cum fuge un fum de trenuri — în toate părțile. Au rămas trei scaune, calde încă, așteptîndu-și răbdătoare purtătorii, scrîșnind ciorile unui cîmp de gînduri uitate în grabă plecării.

Peste acest tablou va cădea larna.

atelier literar

S. Armeanu : Lucruri de început, nu îndeajuns de concludente, în care mijloacele stilistice sînt încă sumare, nesigure, în curs de formare. „Vina" e ceva mai îngrijit scrisă, mai convingătoare ; la cealaltă (deși povestea în sine nu e lipsită de interes) relatarea e mai simplistă și mai stîngace.

I. Poienboreanu : Jocuri de vorbe, divagante, cam „pe deasupra", care nu prea ajung la idee și la structură.

V. Antonie : E ceva, dar lucrurile degenerează prea adesea în incoerente aglomerări metaforice, ori în parodie periferică. E nevoie de un efort spre simplitate și limpezime, poemul tinjește după un ax, un cadru, un înțeles. Un început, în „Marină", „Fotografia".

M. Stavarache : Sînt unele semne bune („Îl vreau pe Vivaldi", „Boală incurabilă"), dar se cere o mai profundă delimitare a lirismului de proza discursivă, care tinde să covîrșească paginile. Merită să depuneți un efort mai mare pentru a înțelege și însuși legile și meșteșugul poeziei. (Corespondențele care nu primesc răspuns aici înseamnă că n-au ajuns la noi !).

Petru Barbu : Există aptitudini narative și multă fantezie, fără îndoială. Din păcate, însă, textele, mereu în goană după extravaganță, șocant și absurd (într-un amestec stîngaci, confuz, supărător, cu planul realității firești), verbioase pînă la plictiseală, divagante pînă la delir, cu un stil suprîncărcat, neglijent, cu dubioase accente de parodie și umor, nu reușesc să rețină prea mult atenția cititorului. (O probă de stil : „Grăsanul sculpă bucata mozolită în palma brutarului, apoi la semnal o aruncă în fundul gurii"... etc. Cine „sculpă" și cine „o aruncă" ?). Trebuie să găsiți un drum mai simplu și mai firesc pentru a pune în valoare aptitudinile amintite.

Mircea : „Pierderile" de tot felul n-au lăsat nici o urmă în condei, care e la fel de apt (cu inerente sporuri în adîncime !) pentru lucrul artistic. Așa să știți !

A.-M. Pop : Pagini sensibile, afloase, niței naive și plăpînde, cu bune perspective lirice („În fiecare seară", „Magie". „Nedumerire", „Chipul tăcerii", „Peisaj oriental"). Trebuie să sperăm că lucrurile vor căpăta mai multă vigoare și pregnanță.

Elia von Heiser : Pagini de început, încă șovăitoare, naive, fără experiență, cuprinzînd, însă, și semne de bun augur (ca, mai cu seamă, în „Mina ta", „Singură", „Foamea de tine"). Să vedem ce mai urmează.

T. E. Tudor : Doar două pagini mai aproape de reușită : „N-avem aripi", „Nu vreau să dorm".

T. Șerban : Din nou, o perioadă de regres, lucruri sub nivelul atins anterior.

N. Tănăsescu : Există o dispoziție lirică, dar paginile sînt foarte inegale, par scrise în grabă, „pe bandă rulantă", cîteva mai cu moț, multe la voia întîmplării, „în dodii", altele, în fine, simplă făcătură la marginea banalității. Ceva mai bine, deci, în : „Lumină roșie", „Trădarea poemului" (dar nu poemul trădează ! — formulă echivocă !), „Drum lung spre porțile orașului", „Cîntec de seară", „Ultima elegie" 2.

MANUSCRISE NEÎNCĂLITE : „Zăpada", „Atîta iubire" ; „Bogăție", „Închinare", „Coșmar", etc. ; „Soarele-n apus", „Întrebări" ; „Semnoare frumos", „Amuntire din toamna ceea", „Vis pe tărmul mării" etc. ; „Nebunul" ; „Noapte fierbinte", „Iubirea închisă", „Tectonică", etc. ; „Lui Francesco Furini", „Deșert în suflet", etc. ; „Dorința" ; „Geneză", „Casnică".

Loredana Pali, Gligor Petrișor, Luminița C., Maria Bazga (ceva, în „Inițiație"), **Const. Bărăcan, Oct. F. Nagruți, Const. Mitroi, E. Buzatu, Mioara Maria Ghinescu, I. Blaj, J. F.** (Moldova Nouă), **Maria-M. Carda, Doina Gabriela Ilie, Caramotescu, Florin Olaru** (dar ortografia ?...), **E. Iurciuc Andrei, Adrian Cărăușu, Mihai Hăbălău, I. Maxim, „Simion Anghel, Petcu M. A., Camelia Visar, Ion Cupanache, Nicolae Alexandru, Const. Bengescu, Arădnaxela Volocos, L. Gavriș** (ceva, în „Căutător de izvoare", „Bărăgan"), **Daniela Matea, Cristina-Gabriela Popa, Marin I. Dincă, Mihai Cera** (Arad), **Thea Cîzmaș, St. A. Codreanu, A. Rodie-Filon, Ilie Nel, Alex. Mureș, Costin Năstase, Ștefania Dragu, Iftimie Ioan, Diaconescu S.** (cugetări), **Raluca Lalescu, Emilia Badea, D. Brăzduță, Liviu Begu, Lucian Ceangă, Bogdan Iordăchescu, Irina Strâmbu, M. Silvești, Tatiana Duță, Dorina Drăgoiescu, Teodor Emanoli, Vasile Enciu, Maria Sivu, Ion Bejan, Mirella Bogan, Simona El. Nițu, Adrian Săvescu, Luminița Leca, Ioan Crețoaie :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N. B. Manuscrisele nu se înapoiază.

NOAPTE POETICĂ

Cer al singurătății
cer subțire
împărțit de steluțe
abia înțelese —
purici verzi.

Ion Mălăia

HOȚ DE CAI

— Lui Fănuș Neagu —

Și pașe, în iarbă, grele berghelii
Sînt cai albi ai frumuseții pure
Cine-i păzește noaptea să nu-i fure
Frumosul hoț al mariler cîmpii ?

În iarba verde sălălucesc și par
Pictați pe-un șevalet de veșnicie
Cine-i păzește noaptea în cîmpie
De hoțul pur, frumos și temerar ?

În iarbă paște alba berghelie
Și pare-un vis al hoțului de cai
Visat în somnul dulce din Serai
Cine-o păzește noaptea în cîmpie ?

Mihai Gabriel

AVERTISMENT

Îmi las mustață
ca să fiu fioros
ghiotinez trandafirii
pînă la os.

Petrec din stea în stea
în drumul meu spre Marte
fac contrabandă cu oglinzi
care ajung totdeauna la destinație sparte.

Sărut fluturii și-i tatuez
îi voi vinde pe-un preț bun
cu banii cîștigați îmi voi cumpăra
pentru orice eventualitate
un orb cu țeavă de tun.

Ioan Găbudean

PĂSĂRI ÎN COLIVII

Cîntece închise în colivii,
voi, cele orbite spre a cînta mai frumos;
palpitînd din aripi
care s-au pătat cîndva
de azur;
puternice, care ați încăpea
în pumnii mărunți de copii:
fragede, care sînteți totuși în stare
să umpleți de răsunetul vostru lumea!
Cum dăruiți fericirea
care de mult pe voi înșivă, tunecînd,
v-a uitat?
Unde găsiți bucuria ce clocotește în voi,
prefăcînd totul în cenușă roditoare?
Nu v-a stins durerea, nu v-a sugrumat
mișcările?
Cîntece care nu mai cunoașteți lumina,
de unde vă luați strălucirea?

Mihaela Cosmetto

ÎNTR-UN RĂZBOI CONTINUU

Mai înalt decît trupul mi-a crescut
sufletul.
Într-un război continuu trupul dă tot
mai des
semne de retragere, el care învață
sufletul
să zboare. Iată-l precum un tată
izgonit de propriul său fiu.
Ce te vei face tu, pasăre? Cum vei mai
cînta
într-un arbore fără frunze?
Ce te vei face tu, flacără? Cum vei mai
arde
într-o vatră unde n-a mai rămas decît
cenușă?

Titu Șerban

IARBA

Ca-ntr-un ochi de baladă
înșeală iarba
flacăra vieții
ferecînd-o-n frumusețe nepieritoare.

Deși nimeni nu va veni
să i deschidă
va invada cetatea
va adula piatra
pretutindeni învăluindu-ne mersul
pretutindeni însoțindu-ne văzul —
blînd sentiment
de tandrețe
și
seninătate
iarba.

Aurel Albu

ANCORĂ

Am intrat într-un port
al memoriei —
călătoria mea
s-a sfîrșit,
aici, ancora
va rugini,
echipajul — plecat
pe cheu,
nu mai vine.
Seara, se-aud uneori sirene
îmbiindu-mă
spre liniștea cea verde-cenușie,
de culoarea
orbilor tăi.
Alunec în somn,
temindu-mă de dimineață,
de-o altă zi,
care nu e decît
așteptarea nopții.

Virginia Soare

VIRGIL TEODORESCU :

(Urmare din pagina 9)

decît deghizarea foarte vizibilă a luptei de clasă..."

— Ce făceau suprarealiștii anilor '30 ?

— Șomau. Eu n-am găsit decît la 29 de ani un post de pedagog — care mi se potrivea ca nuca-n perete — cu un salariu mizerabil. Am încercat să fac ceva — taxator la tramvaie, de pildă, — dar trebuia să depun o garanție pe care n-o aveam. Mi-e rușine s-o spun, dar tot ai mei de-acasă mă țincau, sau mai cîștigam un ban dînd meditații. În schimb — ce desfătare ! Aveam timp berechet să stau în biblioteci și să citesc pînă mi se-mpăienjenau ochii. Îmi vine să rid și-acum de un lucru : împrumutasem de la bibliotecă **Empiriocriticism și materialism dialectic** al lui Lenin de atîtea ori încît devenisem suspect și a trebuit să renunț la a-l mai cere. În același timp am condus și reviste de stînga, unde promovam o literatură antidogmatică, gen J.D. Passos.

— Era ușor ?

— Nicidecum. Nu toți din conducere erau de acord că trebuie să promovezi o literatură cu o înaltă cotă valorică. Dacă toată omenirea are nevoie de poezie, trebuie atunci să-i ofere o poezie pe care, chiar dacă n-o descifrează imediat, să o asigure că nu minte și bate pasul pe loc, ci, dimpotrivă, o cheamă, prin calitatea ei, spre zări ale cunoașterii abia presimțite.

— Asta presupune și o pregătire a publicului.

— Numai valoarea unei poezii îi decide destinul. Marea poezie nici nu poate avea alt criteriu. Doar cu o astfel de poezie se poate face educația estetică a publicului. Dacă îi pui la îndemînă doar producții lefuite, edulcorate, nu reușești să impresionezi pe nimeni. Trebuie din nou să mă repet : imaginația revoluționară aparține, în primul rînd, poeziei. În condițiile luptei de clasă, orice poem care conține o încărcătură afectivă și artistică suficientă împotriva oprimării sau contribuind la edificarea unei societăți avansate, poate fi considerat operă militantă. Un poem, deci, e cu atît mai valabil și servește cu atît mai bine proletariatului în diferitele faze ale luptei lui revoluționare, cu cît această încărcătură, despre care vorbeam mai sus, e mai solidă. Dar forța emoțională a acestei încărcături nu își află sursa decît în descoperire și inovație, eliminînd din moștenirea culturală tot ce nu viază, tot ce gîfîie. Oricît de admirabilă ar fi tehnica lui Van Eyk sau Balzac, limbajul acestor maeștri nu mai poate fi folosit tale quale pentru a exprima realitatea zilelor noastre.

— Mai credeți în poezie, Virgil Teodorescu ?

— Ce întrebare e asta ? Prin poezie am descoperit eu lumea, mecanismul existenței umane, binele și răul. Și dragostea, cine știe ? Numai în momentul cînd iubești pe cineva în așa fel încît dispariția acelei ființe înseamnă sfîrșitul lumii — atunci se afirmă cu toată puterea dragostea asupra unei întregi colectivități.

— Ați fost, într-o vreme, președintele Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România.

— În această calitate am veghiat ca să fie cît mai bine respectat statutul scriitorului român. N-am fost de acord atunci cînd unul lua de la Fondul literar 300 000 lei iar altul dădea din buze. Am dorit ca întotdeauna banii obștii să fie bine chiverniseți. Și, m-a interesat, desigur, ca scriitorul român, literatura română să exprime viziunea ei asupra lumii, asupra destinului uman, într-o țară socialistă.

— Unii vă acuză că erați cam „moale".

— Cine anume ?

— Nu mai știu. Să trecem la alteeva. Faptul că sînteți vicepreședinte al Marii Adunări Naționale — o funcție, deci, de mare răspundere — vă ajută în destinul dumneavoastră scriitoricesc ?

— Într-un fel m-ajută, în altul mă dezavantajează. M-ajută pentru că, în această calitate, cunosc o sumedenie de oameni interesanți, de la noi și de pe alte meleaguri. Mă obligă, vrînd-nevrînd, să fiu la curent cu tot ce se întîmplă pe această planetă. Dar în același timp mă dezavantajează deoarece îmi ia o mare parte de timp și energie pe care aș putea să le consacru poeziei. Eu sînt un om care am dat de la mine fără nici un fel de grijă de a nu mă goli. Cu timpul, dacă tot dai, la un moment dat ajungi să n-ai. Cu unii se întîmplă mai tîrziu, cu alții mai devreme. E drept, cu unii nu se-ntîmplă deloc.

— Ați călătorit mult. M-ar interesa o întîmplare care v-a impresionat îndeosebi.

— Am ajuns, într-o zi, după o chinuitoare călătorie, în orașul Brașil. Mi s-a părut un oraș care nu e pentru epoca noastră, ci pentru alta, viitoare. Un oraș superb. Însă cît am fost acolo am fost mîhnit pentru că n-am văzut decît oameni care mergeau în grupuri, după treburile lor. N-am zărit nici măcar doi îndrăgostiți care să colinde pe străzi ținîndu-se de mînă.

— În contextul mondial actual, atît de încordat, glasul poetului se mai poate face auzit ?

— Cine iubește poezia nu poate să afirme cinic că bomba cu neutroni este cea mai umană armă deoarece distruge doar ce e viu. Într-o astfel de vreme, poezia bună poate să-i cheme pe oameni să se unească împotriva războiului, să-i apropie și să dea în vileag orice uneltire contra umanității. Salvarea omenirii poate veni și de la poezie.

— V-ar mai fi drag să fiți portar de fotbal, Virgil Teodorescu ?

— Oho, cum să nu ! Însă nu se mai poate. Dar sînt convins că oricînd i-aș putea da sfaturi utile oricărui portar. Chiar și lui Răducanu !

— Acum înțeleg, la sfîrșitul discuției noastre, de ce tînjiți atît de mult după ambianța atît de ocrotitoare a podiului în care ne aflăm.

— Dacă n-am avea măcar un mic teritoriu unde — chiar dacă ajungem rar sau nu ajungem deloc, însă știm că există — ce-am fi ?

Topul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

TOPUL MUZICII UȘOARE

Talon nr. 2

Septembrie 1983

Configurația definitivă a topului nostru pentru luna august este următoarea :

1. La nunta ta (Ștefan Hrușcă)	— 1 087	puncte
2. Antiprimăvară (Vasile Șeicaru)	— 1 041	»
3. Totuși iubirea (Májay Győző)	— 595	»
4. Da, da, da (Andrei Păunescu)	— 521	»
5. La o cană cu vin (Ecoul)	— 517	»
6. Mărturie (Ducu Bertzi)	— 505	»
7. Crescătorul de cai (Poesis)	— 491	»
8. Să ne iubim (GH Ionită)	— 478	»
9. Poporul român, Opere complete (Valeriu Penișoară)	— 383	»
10. Dor de Eminescu (Alexandru Zărnescu)	— 206	»

Așteptăm în continuare, pe adresa redacției, propunerile dumneavoastră.

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, începe un nou turneu prin țară după următorul program :

10 sept. SIBIU	13 sept. DEVA
11 sept. BLAJ — Cîmpia Libertății	15 sept. HUNEDOARA
12 sept. CUGIR	16 sept. PETROȘANI

Toate aceste spectacole vor începe la orele 18.

Manifestarea care va marca împlinirea a zece ani de existență a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar va avea loc la ALBA IULIA, la 17 septembrie orele 18.

Va mai avea loc, de asemenea, o manifestare în 18 septembrie, orele 12, la TEBEA.

Un muzeu în labirint

Variațiuni pe tema lui Don Juan (II)

Aventură și artă

Cîndva, în „Scrisori imaginare", negam violent ipoteza că viața lui Casanova ar putea avea vreo legătură cu arta. Aminteam afirmația lui Zweig că, probabil, Casanova nu și-a ridicat niciodată privirea spre bolta înstelată, că o siujnică i se părea mai interesantă decît toate operele lui Michelangelo și că un joc de cărți i se părea mai frumos decît un apus de soare la Sorrento și eram foarte sigur de tîlcul zdrobitor al acestor amănunte. Azi nu mai sînt atît de sigur. Ba, ca să fiu sincer, îmi suspectez indignarea de-atunci de o oarecare grabă.

O întîmplare a făcut să mă gîndesc din nou la aceste lucruri. Am intrat zilele trecute în anticariatul din pasajul Crețulescu. De fapt, fără nici o intenție precisă. Pur și simplu din plăcerea, care nu m-a părăsit din fericire niciodată, de a vedea cărți, de a le lua în mînă și de a le răsfoi. Mă uitam în trecere la cotoarele cărților cînd, deodată, pe un raft central, am remarcat un șir impunător de tomuri, unsprezece, legate în piele roșie, cu titluri aurii, în franțuzește, care dominau ediții de clasici din jur. Erau „Memoriile" lui Casanova. Așteptau, elegante și insolente, un cumpărător. Nici operele lui Goethe și Shakespeare nu stăteau cu atîta ostentativă evidență în rafturi și-mi imaginez că bravul seducător ar fi surîs ironic contemplîndu-și peste secole isprava.

Recunosc, n-am citit niciodată în întregime „Memoriile" cavalerului de Seingalt. M-am mulțumit să le foiletez. Dealtfel, mă tem că o lectură int gralâ a celor unsprezece volume e ucigător de plicticoasă. Dar nici nu mă număr printre cei dispuși să-l reproșeze lui Casanova cu un aer înăcrit favorurile vieții. Mizoginismul mi s-a părut totdeauna, cum ar zice Talleyrand, mai mult decît o crimă; o greșeală. Și, la drept vorbind, și azi ca și altădată, ceea ce îmi repugnă la Casanova nu este aventura, ci caracterul său nomad, și mai ales faptul că el a început prin a sfida Inchiziția și a sfîrșit prin a se pune în slujba ei, devenind informator al Inchiziției. Astfel că nu eram, presupun, nici încîntat, nici indispus de triumful Seducătorului pe rafturile unui anticariat. De fapt, mă gîndeam că, bătrîn și bolnav de podagră, Casanova a reușit o ultimă și supremă performanță. Și-a sedus posteritatea. Căci nu poți trece pe lîngă „Memoriile" lui fără ca măcar să zîmbești. Și chiar iritarea unora înseamnă o victorie. Întrucît, practic, singura care ucide e indiferența.

Mi-l închipui pe cavalerul de Seingalt bătrîn, închis în bibliotecă. Memoria e tot ce i-a rămas. Puterea sa de seducție a slăbit, s-a stins. A devenit trecut. Amintire. Hainele scumpe, bijuteriile sînt acum inutile. Cunoașterea desăvîrșită a tacticii amoroase nu-i mai folosește la nimic. Așadar, nu mai poate aștepta decît tristețea declinului fizic? Și o glorie mîncată de molii? Ei bine, nu. Casanova mai are o armă. Își va exhiba în „Memorii" nenumăratele sale aventuri. Ce scandal! Dar și ce revanșă! Ce ocazie minunată de a retrăi totul, de a se dovedi încă o dată Seducătorul, expert în inima feminină. La nevoie, bătrînețea lui poate fi încă și mai indecentă decît tinerețea. Casanova cere hîrtie de scris. Și zîmbește. N-ar fi el însuși dacă ar ieși din scenă discret. Și apoi, el care n-a suportat niciodată să treacă neobservat ,cum să suporte singurătatea și modestia? Nu. Va sili posteritatea să se intereseze de el și să se încline în fața lui ca portarii hotelurilor în care a fost găzduit. Va face din posteritate amanta sa, cîștigînd astfel cu nerușinare cel mai dificil pariu, în ultimul moment, cînd totul părea pierdut, cînd lumea credea că el nu mai poate seduce pe nimeni.

Mă rog, și ce legătură are asta cu arta? În istoria artei se află un singur Casanova. Francesco, fratele aventurierului, pictor de bătălii. Nu mai e loc și pentru al doilea, chiar dacă e mai celebru.

Dar nu mă mai grăbesc să fiu atît de ritos doar pentru faptul că există atîtea lucruri care-i opun pe Casanova unui artist. Există și cîteva care îl apropie. Unele mai greu de probat ca, de pildă, ipoteza că numeroase dintre isprăvile lui sînt pură fantezie. Altele, mai evidente.

Închizîndu-se în bibliotecă pentru a-și scrie „Memoriile", Casanova încearcă să umple un gol. Și oare nu un gol, defect al creației inițiale, singurătatea, încearcă să umple orice creator? Casanova n-a făcut niciodată decît să se îmbrace elegant, să-și umple degetele de inele și să pomească asalturile lui fără scrupule. Dar cînd balul vieții s-a terminat, fostul cuceritor, impertinent și irezistibil, care silea femeile să roșească de plăcere, iar bărbații să roșească de ciudă sau de furie, nu mai e decît un bătrîn ros de suferințe penibile. În pustiul bibliotecii, toate armele au devenit zadarnice, cu excepția penei de scris. Și pentru că nu știe cum altfel ar putea umple deșertul din jur, Casanova ia pana ca să-și evoce lanțul nesfîrșit de cuceriri și de victime. În fond, „Memoriile" lui sînt un lung strigăt de regret și, în măsura în care orice creație este expresia unui regret, ele se înrudesc, psihologic, cu arta. Mai ales că, vai, ca orice paradis pierdut, și paradisul iubirilor Seducătorului e pierdut pentru totdeauna.

Poate tocmai de aceea Casanova își povestește minuțios asalturile. Nici un detaliu nu e uitat. Revanșa lui se naște, la urma urmei, dintr-un eșec (căci s-a retras în bibliotecă abia în clipa cînd n-a mai fost apt să vagabondeze și să seducă). Dar nu împotriva unui eșec (dacă nu al oamenilor, al zeilor) se ridică și arta?

În plus, citim în „Memorii": „Îmi aduc aminte ce plăcere încercam cînd mă puteam admira în voie într-o mare oglindă. Propria mea contemplare mă încînta". Această declarație ne arată nu numai impudoarea cavalerului de Seingalt, ci și cît de steril e narcisismul. Abia în clipa cînd oglinda nu-l mai flatează, Casanova simte elanul creator.

Cu ajutorul lui am putea înțelege, prin urmare, de ce toate autoportretele flatante sînt, din punct de vedere artistic, eșuate. Și tot cu ajutorul lui mai înțelegem ceva. Botticelli a parcurs ultimii ani în cîrji, închis în mutenie. Goya l-a parcurs transformîndu-și infernul infirmității în forță. Dar Casanova? El nu cunoaște nici discreția tragică, nici forța de a înfrunta infernul. El flecărește. Atinge înfrîngerea artei și, în aceeași clipă, îl risipește cu flecăreala lui.

OCTAVIAN PALER

Opinii

Controverse ortografice (II)

3. Mulți dintre noi ar dori să se revină și la folosirea apostrofului. Ba sînt unii care nici nu l-au abandonat. Ce să zic? Nu-mi place să blamez pe nimeni. Dar scrierea apostrofului acolo unde cratima îl poate înlocui fără nici o pagubă mi se pare de prisos. Dealtfel chiar și vechile ortografii se arătau imprecise în recomandările privitoare la folosirea apostrofului. Cînd să-l folosim? Pentru marcarea elizîunii unei vocale, se poate răspunde. Deci: **n'am uitat nimic. Dar dă mi o carte** cum scriem? **dă'mi** considerînd că lipsește **i** sau **dă-mi**, pentru că două cuvinte distincte se rostesc împreună? Lingviștii n-au ajuns încă la un consens în privința originii lui **i** din **în, împărat, îmi**. În primele două cuvinte, ar fi, după unii, reflexul saltului de pe o linie de articulație pe alta a lui **i** latinesc (devenit **î**), iar în al treilea cuvînt s-ar numi proteză. Eu zic că peste tot e un **i** protetic. Deci și dacă am admite apostroful ca în vechea ortografie, sintagma **lumea întreagă** ar trebui scrisă **lumea-ntreagă** și nu **lumea'ntreagă**. Pornind de la aceste dificultăți și luînd în seamă și alte argumente pe care nu le mai discut aici, eu cred că s-a procedat bine în 1953 renunțîndu-se la apostrof sau mai exact apelînd la el numai în cazul absențelor accidentale de sunete (**Un'te duci ?**).

4. Discuțiile numeroase a generat și scrierea cu litere majuscule. Nici **Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române** (redactor responsabil, Mioara Avram), deși este o operă de înaltă ținută științifică, n-a dat (și nu putea da) soluții intangibile sau indiscutabile. Totuși consider că acest dicționar marchează un progres real față de îndreptarele precedente în ceea ce privește scrierea cu majuscule, deși, repet, nici acum nu e totul la locul său. Datorită unor prevederi oarecum confuze, potrivit vechilor reglementări, nu era clar dacă trebuie să scriem Academia de Științe Sociale și Politice sau Academia de științe sociale și politice. Se scria consecvent Uniunea Generală a Sindicatelor din România, dar Uniunea scriitorilor din România ș.a m.d. **Dicționarul ortografic** recent stabilește o regulă unică: „Se scriu cu majusculă... 9. Denumirile organelor și organizațiilor de stat și politice naționale sau internaționale, ale întreprinderilor și instituțiilor de tot felul; dacă denumirea este alcătuită din mai mulți termeni, majuscula este obligatorie la toți aceștia, cu excepția cuvintelor ajutătoare: **Bundestag,... Facultatea de Limba și Literatura Română,... Ministerul Afacerilor Externe...**"

Cred că această regulă unică este binevenită. Eu sînt convins că ea va pune ordine în scrierea cu majusculă a foarte multor nume proprii, denumiri de instituții și întreprinderi etc.

Controversele generate de diversele prevederi ale sistemului ortografic actual sînt desigur mult mai numeroase decît cele discutate aici. Ceea ce doresc să remarc în încheiere însă este faptul că nu întotdeauna regula cea mai recentă este automat și cea mai bună. Adeseori practica, experiența (și experimentul !) impun revenirea la o normă anterioară ce-și dovedise, pe parcursul a multe decenii, viabilitatea.

VICTOR IANCU
conf. univ. dr. Institutul de învățămînt superior din Baia Mare

Constelația lirei

GHEORGHE TOMOZEI

Despre noi

...și e sigur că vom fi întrebați :
cum ați trăit,
cum ați iubit, oameni buni !
și vom răspunde precum că
am fost și noi
în viața noastră
un fel de oameni
blînzi
mișcînd
între ei
cîteva cuvinte vechi,
foarte vechi...

Splendoare în iarbă

Ce nebun mi te-a adus în brațe
cu carnea netedă de delfin piersicii,
de ce acest lux barbar, noroc destrînat,
atît de tîrziu ?

Crezi că nu văd? Văd sub piele scheletul
în care se străvede sarea
și-n care cristale lungi se animă
și văd ghilotina confecționată
în orașul Cremona —
tu, ghilotină din lemn de cruce,
tu, ghilotina Stradivarius...

Încredere

Scriu
viața mea din viitor,
viața de după mine.

Îmi scriu scrisori. Le citesc
sub luminare (sub luminare)
privind peste propriul umăr.

Murim, nu e așa, în fiecare zi
dar cred,
adică vreau să cred
că nu murim egal : azi
am murit mai puțin
decît ieri.

Adun zile
pentru Marea Noapte.

Bărbatul e condamnat
la moarte —
tînărul ascultă sentința,
adolescentul urcă
pe eșafod
dar de murit
moare
copilul...

RADU CÂRNECI

Thalassa

Thalassa, Thalassa !... Ce nume de dor !
Și ce nesfîrșire și ce depărtare !
Și ce înserare pe țărmul sonor —
iar gura de sete în gura de sare !

Thalassa, Thalassa ! Niciînd nu vei fi
statornic mireasă cu chipul de zare,
ci dansul de noapte spre dansul de zi
și gura de sete în gura de sare !

Thalassa, Thalassa !... Spre tine grăbesc,
e-n mine o spaimă, o dulce lentoare,
privirea-mi de patemi și osul zeiesc,
iar gura de sete în gura de sare !

Thalassa, Thalassa !... Eu știu că-mi dorești
a singelui undă în ochiul tău mare
spre-a ta ostoire cu haruri cerești
și gura de sete în gura de sare !...

La valea de cîntece...

La valea de cîntece, la muntele de
mireasme,
sosiți-mi fii și fiice și toată semințta —
un timp de laudă pentru noi,
sunîndu-ne, răsunîndu-ne.

Aici, din oase peste oase, din pietre peste
pietre,
crește copacul neamului sugîndu-ne
carnea,
înmugurindu-ne pieptul și brațele,
rostogolindu-ne fructe.

La valea de cîntece, la muntele de
mireasme,
brîu de ierburi peste trupuri de dragoste,
înflorind tîmplele, sîngele fluturînd —
la valea de cîntece se moare frumos.

Poem tîrziu

Prin noaptea munților de sărbătoare
ca un imn am pătruns, majestuos ;
din albastru veneal, dintr-o rază de soare
chipul tău melodios.

Izvora din adînceuri o albastră candoare,
era pur gîndul tău și sfios —
străluceam de tăcere și era-o așteptare
sîngele evlavios.

Mari păduri de uimire se-nălțară pe zare:
arcuind bolți cu duhuri ne primiră,
frumos
șiroiai de-nflorire, ochiul meu : desfătare
și pătrunserăm taina, miezul ei luminos.

O, erai însăși Zeea ! Trupul tău de-nălțare
lin pîlpîia înspre astre — nevăzute de
jos —
împrejurul tău, aer : trupul meu de
ardoare —
ne topeam în iubire !... Timp curgea de
prisos...

Dar se duse cu clipa, se-ngropă în uitare
acea vale de taină către-un munte athos:
între noi stă tîrziul ca o căderînțare
peste ochiul cețos...

Respirînd prin cîntec

Respirînd prin cîntec, de vîrful săbiei
atîrnînd
eu, picătura de sînge, ție dăruindu-mă,
de la început am fost și rămîn miezul
chipului tău, dinlăuntru adorîndu-te.

Eu, îndureratul de tine, învinsul și
învingătorul,
cel de pe ziduri, de izbelișle corului,
piatră făcîndu-mă și nume în piatră,
pentru tine stîrpea mea jertfindu-se.

Respirînd prin cîntec mereu sosesc, mereu
neîntîrziind, cu iarba înnoindu-te,
cu ochii luminîndu-te, aducîndu-ți
mireasme și laude, ție, Ceamaifrumoasă !

O, pînă cînd ode și imnuri, pînă cînd
în pulberea-ta aurindu-mă, pînă cînd
ploile înviindu-mă trupului tău,
primește-mă.
piatră făcîndu-mă și veghe de piatră...

Iubirea de frumos

Erosul creator de valori

Dante spune în Paradisul său că iubirea mișcă sori și stele, este puterea uriașă care poate mișca munții din loc, forța care creează neîntrerupt, încredințată omului să se desăvîrșească spiritual, etic dar și ca ființă a lumii.

Acest foc pe cît de mistuitor pe atît de primejdios trebuie supravegheat din tinerețe, trebuie pus în lucrare, omul nu se cade să risipească o energie care este însăși viața sa.

Cu aceste gînduri am primit zilele acestea manuscrisul specialistului în educația vieții morale a tinerilor mai ales, Iorgu Sava Crăiești, traducătorul în română al vestitei cărți a pedagogului Fr. W. Foerster care a făcut epocă la vremea ei asupra moralei și pedagogiei erosului.

Cartea de față susține convingător cu argumente științifice și o amplă bibliografie ceea ce exprimă acest citat de la pagina 50, folosit de autor:

„Tinerii echilibrați nu vor fi niciodată epuizați de muncă; singura epuizare este cea pricinuită de vicii, cel dintîi dintre acestea fiind senzualitatea".

O carte care ar fi de mare folos tinerilor patriei noastre, luptei lor pentru a-și păstra integritatea, curățenia morală a sufletului și a trupului dacă o editură ar citi-o cu mai mare dragoste pentru cei cărora este destinată.

IOAN ALEXANDRU

SPRE ALBA IULIA,
SPRE ÎNFĂPTUIREA MARII UNIRI

„Noi, toţi românii de pretutindeni, avem un singur ideal naţional"

(II)

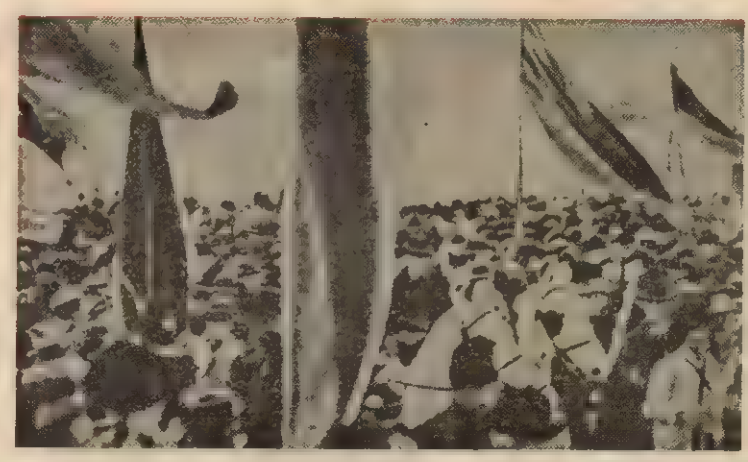

O importantă manifestare organizată de Comitetul franco-român în marele amfiteatru al Sorbonei la 29 iulie 1917, cînd se înmînează solemn ministrului României în Franţa, Al. Lahovary, steagul lui Ştefan cel Mare găsit în mănăstirea de la muntele Athos şi trimis în Franţa de către generalul Sarrail, pentru a fi dat României. Erau prezenţi preşedintele Franţei, Raymond Poincaré, preşedintele Camerei deputaţilor, Paul Deschanel şi alte înalte personalităţi politice şi culturale. După intonarea imnurilor naţionale, Paul Deschanel a luat cuvîntul : „Sîntem aici pentru a mărturisi României afecţiunea noastră frăţească. În spaţiu şi în timp România şi Franţa, care sînt de acelaşi neam, cu acelaşi ideal [...] România, fiică a geniului latin, care de-a lungul secolelor a fost zidul însingerat al Europei, mai întîi împotriva barbarilor, apoi împotriva turcilor, şi al cărei curaj a salvat civilizaţia, era predestinată cauzei dreptului [...] Toate obstacolele care împiedicaseră la început intervenţia României au cedat acestei forţe supreme : strigătul fraţilor exilaţi, vocea strămoşilor care odihnesc dincolo de munţi, această cauză sfîntă a libertăţii umane, a dreptului uman... Izvor de glorie eternă pentru familia noastră din Orient..." În acordurile unui cîntec de luptă „Vers les Carpathes" (versuri de Victor Eftimiu), a avut loc înmînarea steagului lui Ştefan cel Mare, în timp ce întreaga asistenţă, în picioare, aclama România, iar muzica gărzii republicane intona din nou imnul român. Manifestaţii de simpatie au fost organizate de „Comité de l'action à l'Etranger". La una din acestea, Stephen Pichon, ministrul de externe, declara : „aşa cum nu vom abandona Belgia, Serbia, Polonia, naţionalităţile oprimate pentru care luptăm spre a le elibera, împreună cu cele mai mari democraţii din lume, aşa nu vom abandona nici România, care s-a sacrificat, ca şi noi pentru apărarea dreptului".

Ziarele „La Roumanie" şi „La Transylvanie" au fost excelente purtătoare de cuvînt ale cauzei româneşti în Franţa şi în celelalte ţări aliate. Biroul presei române din Paris, unde colabora prestigioşi oameni de ştiinţă francezi, a editat o serie de broşuri şi a mijlocit tipărirea în presa franceză a unui mare număr de articole consacrate luptei românilor pentru unitate naţională. I.I.C. Brătianu cerea insistent ministrului român în Franţa, Victor Antonescu, „să coordoneze şi să dirijeze elementele de la Paris în vederea unei opere serioase şi sistematice de propagandă". Şi la 30 aprilie 1918, la Paris, s-au pus bazele Comitetului naţional al românilor din Transilvania şi Bucovina avînd în frunte pe savantul Traian Vuia, iar în primele zile ale lunii octombrie 1918, tot la Paris, se constituia Consiliul naţional al unităţii române, format din 29 de membri, printre care Take Ionescu, preşedinte, Vasile Lucaciu, Octavian Goga, Constantin Angelescu şi Ioan Th. Florescu, vicepreşedinţi. Printre obiectivele pe care şi le propunea Consiliul urma să informeze cît mai mult posibil opinia publică din Occident cu privire la revendicările româneşti, arătînd întregii lumi legitimitatea lor, precum şi jertfele imense ale poporului român, să colaboreze într-o strînsă intimitate cu celelalte naţionalităţi asuprite din Austro-Ungaria ; să organizeze o legiune din transilvăneni şi bucovineni aflaţi în străinătate care să lupte alături de armatele aliate.

„Noi toţi românii de pretutindeni — spunea Vasile Lucaciu — la şedinţa de constituire a Comitetului, avem un singur ideal naţional [...] Conştiinţa noastră de patrioţi ne dictează nouă, fraţilor liberi ai naţiunii, răsfiraţi în toate ţările aliaţilor noştri glorioşi, datoria de a continua lupta întreprinsă de fraţii noştri, alungînd din inimă tot ce ne poate dezbina, de a ne concentra sentimentele şi voinţele, toate energiile în sinul Unirii sacre. Trebuie să mergem înainte şi să afirmăm cu tărie drepturile noastre şi aspiraţiile noastre naţionale pînă în ziua cînd ele vor fi realizate [...].

Pentru tot ce a făcut în vederea realizări unităţii naţionale a românilor, Consiliul a primit aprecierea şi recunoaşterea oficială chiar din partea guvernelor aliate. Primul care face gestul este ministrul de externe al Franţei, Stephen Pichon : „Rezultat din aspiraţiile seculare ale compatrioţilor dumneavoastră spre libertate şi unitatea pămîntului românesc, acesta (Consiliul — n.n.) va fi interpretul cel mai autorizat [...]. Consiliul Naţional al Unităţii Române poate conta pe deplinul nostru concurs".

„Noi, românii nu cerem nimic din ce aparţine altora"

Cînd preşedintele Statelor Unite ale Americii, Woodrow Wilson, şi alte cercuri politice din Occident încercau să salveze de la prăbuşire anacronicul imperiu austro-ungar vehiculînd formule ca vizau autonomia sau federalizarea popoarelor pe care le asuprea (vezi punctul 10 din programul în 14 puncte expus de W. Wilson la 8 ianuarie 1918) emigraţia română din Paris a întocmit la 9 februarie un amplu memoriu prin care sträga atenţia preşedintelui nord-american asupra lipsei de viabilitate a soluţiilor preconizate. Prezentînd „tabloul dureros" al istoriei românilor din cadrul monarhiei, memoriul demonstra situaţia anacronică şi nedreaptă ca o naţiune formată din 7 milioane de maghiari să pretindă stăpînirea a 27 milioane de croaţi, sîrbi, slovaci şi români, aceştia din urmă fiind în număr de aproape 4 milioane [...] „nimeni din lume nu poate refuza populaţiilor dreptul de a voi şi de a înfăptui unitatea lor naţională... Eliberarea românilor de sub jugul ungar a devenit un postulat, nu numai de justiţie elementară, dar de linişte internaţională... Noi, românii, nu cerem nimic din ce aparţine altora. Noi nu cerem decît restituirea a ceea ce ne-a fost răpit pentru că noi am fost literalmente despuiaţi de către statele mai puternice decît noi. Noi cerem să se respecte drepturile la existenţă ale poporului român, drepturi pe care el a ştiut să le păstreze timp de secole, de-a lungul tuturor vicisitudinilor soartei. Transilvania, centru al teritoriilor române, este leagănul neamului nostru, precum sînt şi celelalte provincii din Ungaria în care locuim, de asemenea, de secole ; ea este completarea etnografică indispensabilă a României libere... În numele sacrificiilor şi suferinţelor neamului nostru ; în numele originii noastre latine; în numele principiilor pe care le profesează omenirea astăzi pentru fericirea zilelor de mîine, noi vă rugăm, domnule preşedinte, să ne acordaţi sprijinul dumneavoastră şi sprijinul marii democraţii americane pentru eliberarea şi unirea tuturor românilor".

Memoriul a avut influenţă asupra schimbării de atitudine a guvernului american faţă de Imperiul austro-ungar şi faţă de problema unităţii românilor. Într-adevăr, această atitudine nu ne era deloc favorabilă în S.U.A. În mesajul de anul nou 1918 preşedintele Wilson „se ocupa de toate naţionalităţile şi de toate ţările afară de noi ; pentru el România şi drepturile ei nu existau, cum îşi aminteşte I.G. Duca. Era mai mult decît supărător, era grav, grav de tot, avînd în vedere însemnătatea tot mai hotărîtoare pe care America o lua printre Aliaţi. Este adevărat că mesajul lui nu trebuia interpretat ca ultimul său cuvînt în chestia păcii, dar nesocotirea de către americani a drepturilor României în ajunul denunţării armistiţiului german ne slăbea situaţia din toate punctele de vedere, prezentîndu-ne în faţa opiniei publice mondiale ca pe o ţară de care Aliaţii nu se interesează de-aproape şi ale cărei revendicări sînt, deci, discutabile. Nimic nu putea demoraliza mai mult un popor care îşi făcuse întreaga datorie faţă de Aliaţi şi pe care vitregia imprejurărilor îl lovea atunci atît de nedrept şi atît de crunt. Citirea mesajului lui Wilson a fost pentru noi toţi unul din momentele cele mai dureroase ale întregului război".

Un gest politic de mare însemnătate pentru noi românii

În Italia propaganda românească a fost mult mai activă. Ea era condusă cu dibăcie de Simion C. Mîndrescu, preşedinte al „Societa Romeni Transilvaniae-Banato-Bucovina".

În aprilie 1918, timp de trei zile, se desfăşura la Roma Congresul naţionalităţilor asuprite din monarhia austro-ungară la care, alături de delegaţiile cehoslovacilor, iugoslavilor şi polonezilor, participa o delegaţie compusă din românii Simion Mîndrescu, dr. N. Lupu, G.G. Mironescu, D. Drăghicescu şi Benedetto Luca. Participau, de asemenea, oameni politici din Italia, Franţa şi Anglia care militau pentru dreptul la autodeterminare al popoarelor şi desfiinţarea anacronicului Imperiu austro-ungar. Congresul afirma voinţa popoarelor asuprite de imperiu de a se constitui în state unitare de sine stătătoare, sau a-şi desăvîrşi unitatea naţional-statală. Vorbitorii au adus date care demonstrau că prăbuşirea Imperiului austro-ungar era inevitabilă. Se impunea deci „o luptă comună contra agresorilor comuni pînă cînd fiecare din aceste popoare va obţine eliberarea sa totală, unitatea sa naţională completă şi libertatea politică". Aşa glăsuia punctul 3 al rezoluţiei adoptată de Congres. Prin hotărîrile sale, Congresul de la Roma a intensificat activitatea emigraţiei din ţările Antantei, inclusiv a emigraţiei române.

În mai multe oraşe italiene, comitetele „Pro Romania" şi „Pro Romeni" au organizat manifestaţii de simpatie şi sprijinire a cauzei naţionale româneşti, iar presa din Italia a consacrat multe şi calde articole luptei poporului român pentru desăvîrşirea unităţii naţional-statale. „Il Giornale d'Italia" reproducea scrisoarea adresată de ministrul de externe italian, Sidney Sonnino, prin care guvernul de la Roma recunoştea Consiliul Naţional al unităţii românilor din Paris : „Guvernul italian va da întregul său sprijin pentru dobîndirea şi garantarea tuturor drepturilor politice şi teritoriale ale poporului şi naţiunii române, însufleţit de legăturile istorice care au unit întotdeauna cele două popoare şi de comunitatea de interese susţinute de concetăţenii lor, care au fost supuşi al aceleiaşi dominaţii străine. Guvernul italian este, de aceea, fericit să recunoască Consiliul Naţional al Unităţii Române şi să intre în relaţii cu acesta, asigurîndu-l de întreaga sa simpatie".

ION BULEI ■
CONSTANTIN BOTORAN ■
ION CALAFETEANU ■

Din trecutul glorios al familiei Petriceicu Haşdeu

Trecutul familiei Haşdeu, atît de bogat în evenimente istorice, este strîns legat de istoria Moldovei. Meritul ei este că secole de-a rîndul a luptat împotriva armatelor turceşti care ameninţau Europa, fie cînd a trebuit să apere pămîntul Moldovei, fie cînd au participat la eliberarea Vienei sau a Belgradului.

În anul 1673, după bătălia de la Hotin, cînd turcii rămînînd stăpînii Moldovei, l-au izgonit pe domnitorul Ştefan Petriceicu, care s-a refugiat în Polonia, împreună cu nepoţii săi rămaşi orfani — Nicolae şi Gheorghe — fiii cumnatului său, marele paharnic Ştefan Haşdeu, căzut în această bătălie. Familia a trăit 150 de ani în Polonia şi în acest răstimp, membrii ei au luat parte la mai multe campanii. În anul 1854 la vîrsta de 16 ani, Bogdan P. Haşdeu s-a înrolat în armata ţaristă şi a participat în anul 1855, cu gradul de sublocotenent în regimentul de husari „Radetzki", la războiul Crimeei. Cu 40 ani mai tîrziu, cu ocazia unei conferinţe, ţinute la 9 mai 1895, în faţa ofiţerilor de stat major din Bucureşti, Bogdan îşi rememorează acele vremi, spunînd între altele: „Sînt acum patruzeci de ani, o viaţă de om în secolul nostru, pe cînd eram şi eu ofiţer ca dumneavoastră, dar ce deosebire ! O deosebire care tocmai ea mă emoţionează şi mă amărăşte astăzi. Dv. serviţi sub steagul strămoşesc, în ţara strămoşilor, eu serveam sub Muscali, un neam străin pentru mine şi totuşi am fost cred un bun soldat. Era războiul Crimeei în care am îndurat multe neajunsuri, mi-am expus viaţa pentru Muscali, cum aşa ? Trebuia să fi fost o cauză. Da, Domnilor, era o cauză; din copilărie auzeam necontenit de la tatăl meu, că fiecare întîi născut în familia Haşdeu a fost ostaş şi s-a luptat bine. Aşadar, ceea ce m-a făcut pe mine să fiu bun soldat era istoria familiei mele, ea m-a silit să mă pun sub steagul muscălesc şi să mă lupt, cum zic, destul de bine".

Vărul său Ştefan (1833—1881) născut în Medenice (Polonia), condus de acelaşi principiu al familiei, a participat ca sublocotenent şi adjutant de batalion, în regimentul de infanterie nr. 15 „Prince Adolf de Nasau", la sîngeroasa bătălie din oraşelul nord-italian „Solferino". La hecatomba de la Solferino din 24 iunie 1859, austriecii de sub conducerea Împăratului Franciscu Iosif au pierdut 22 340 de ostaşi, iar armatele învingătoare franco-piemonteze, unite sub conducerea lui Napoleon III, au lăsat 11 600 morţi, pe cîmpul de luptă.

Un scriitor filantrop elveţian Henri Dunant, care a asistat ca martor ocular la această bătălie, a încercat împreună cu concetăţenii săi să ajute pe nenorocitele victime ale acestui război, indiferent de faptul că aparţinea învinşilor sau învingătorilor.

Amintirile sale despre această „bătălie crîncenă", l-au obsedat toată viaţa. Impresiile le-a strîns într-un volum intitulat „Souvenir de Solferino", care a impresionat nu numai pe conaţionalii săi, ci şi conştiinţa întregii opinii publice mondiale. Această lucrare a fost punctul de pornire al mişcării, care în cele din urmă, la 16 februarie 1863 a dus la crearea aşa-numitei „Convenţii de la Geneva" şi la întemeierea „Crucii Roşii Internaţionale". Principiile formulate de Henri Dunant, în opusculul „Fraternité et charité internationale en temps de guerre", au constituit baza amintitei Convenţii de la Geneva, pe care au subscris-o în 1864, cele 47 de naţiuni. România a înfiinţat „Societatea naţională, de Crucea Roşie", în 4 iulie 1876.

Prin înfăptuirea acestei acţiuni umanitare, Henri Dunant şi-a văzut realizată sea practică a ideii sale, iar în anul 1901 a fost răsplătit cu Premiul Nobel. A murit în anul 1910, în vîrstă de 82 ani.

După bătălia de la Solferino, tînărul ofiţer Ştefan P. Haşdeu, supravieţuitorul năprasnicului măcel, plin de răni, a abjurat războiul cu toate medaliile înalte ce-i acopereau pieptul pentru bravuri ostăşeşti, şi a fost printre acei filantropi care au militat să se fundeze Crucea Roşie Internaţională, în sprijinul căreia iniţiative în fruntea tuturor se situează, precum am văzut, elveţianul Henri Dunant.

Ştefan P. Haşdeu a fost amintit la 24 iunie 1959, cînd s-a comemorat centenarul bătăliei de la Solferino.

„Ideea de la Solferino" a prins corp de-a lungul vremurilor, şi fiul lui Ştefan P. Haşdeu, Ştefan II (1868—1929) acţionînd în timpul primului război mondial pentru aceleaşi idealuri umanitare, a fost distins în anul 1915, cu „Marianer-Kreuz" al ordinului de cavaler al Crucii Roşii austriece. Iar, nepotul său, dr. Gaşpar P. Haşdeu (1907—1972), propunea în adresa sa din luna noiembrie 1958, către Federaţia Societăţilor Naţionale a Crucii Roşii de la Geneva, crearea fundaţiei „Ideea de la Solferino pentru mutilaţi şi umanism", în care scop a oferit drept contribuţie, venitul ce s-ar realiza din publicarea manuscriselor sale.

ANDREI P. HAŞDEU ■

Prof. dr. Petre Brînzei opune contradicțiilor psihiatriei contemporane

O viziune umanitară asupra bolilor psihice

S-a născut la 28 noiembrie 1916, în comuna Țibănești, jud. Vaslui, din părinți țărani. Licențiat al Facultății de medicină din Iași, promoția 1943. Doctor în științe medicale, șeful catedrei de psihiatrie, directorul Spitalului clinic „Socola". Autor a 220 lucrări și tratate științifice, dintre care numeroase apărute ori comunicate în străinătate, promovînd concepții și metode originale de tratament și asistență social-sanitară a bolilor mintale ; ultima — Viitorul psihiatriei — a apărut în 1982. Expert O.M.S. pentru sănătate mintală, director al bazei pilot de studii EURO/OMS pentru sănătate mintală Iași (prima și, deocamdată, singura din țările socialiste). Membru al Consiliului Sanitar Superior din R.S.R., membru al numeroase societăți și asociații naționale medicale de specialitate din mai multe țări (Franța, Belgia, Canada, S.U.A.) și al numeroase societăți și organisme internaționale de medicină psihosomatică, al Societății internaționale de Neuroendocrinologie, al Asociației mondiale de psihiatrie... Distins cu Ordinul „23 August" clasa a V-a, cu Ordinul „Meritul Sanitar" clasa a II-a.

Mărturisim că gîndul acestui dialog cu prof. dr. Petre Brînzei, unul din stîlpii pe care se sprijină solid școala românească de psihiatrie, și nu numai cea românească, dar și cea progresistă internațională, ne-a venit într-un moment de profundă tulburare sufletească, după vizionarea filmului american și a spectacolului de teatru al „Naționalului" bucureștean cu **„Zbor deasupra unui cuib de cuci"**. Există acolo, în opera de artă, pe lîngă un zguduitor mesaj artistic, drama unei ramuri medicale și a unei științe, drama și contradicțiile în care se zbate azi psihiatria contemporană. Căreia savantul român, medicul român îi opune, încercînd să impună pe plan mondial, un concept nou, încrezător în om, dar și în medicină.

L-am regăsit, același medic sobru, drept ca o statuie, întruchiparea parcă a mitului și legendei create în jurul puternicei sale personalități, l-am regăsit la masa sa de lucru, din cabinetul în care intră zilnic, ca medic și director, de peste 20 de ani. În cabinetul de lucru examinînd bolnavi. Bolnavi pe care îi socoteam veniți, „din ambulatoriu", cum se spune, veniți de-acasă, aflîndu-se în haine de stradă, nu în „uniformă" de spital, nu în halate și papuci. Și totuși, aflăm, sînt internați, acest fapt, aparent fără importanță, sau poate chiar excentric, face parte din concepția terapeutică, promovată de psihiatru.

— Ce reprezintă, în fapt, pentru dumneavoastră psihiatria ca știință și ca terapie, tovarășe profesor ?

— Este și o problemă de Drept (e vorba de statutul bolnavului mintal) și una de Sociologie și de Psihologie, e medicina sufletului, dacă vreți. Încă din primii ani de facultate, ca intern aici la „Socola", unde am locuit în același spațiu cu bolnavul psihic și am îngrijit bolnavi psihici, am intuit importanța factorului social în structura personalității omului și în consecință starea lui de sănătate sau de boală. Elev și continuator al școlii de psihiatrie de la „Socola", creată de profesorii C.I. Parhon și Leon Ballif, începînd din 1939 și pînă în prezent, am lucrat permanent în domeniul neurologiei și psihiatriei, ocupîndu-mă atît de cercetarea cauzelor și tratamentul bolilor psihice, cît și de organizarea asistenței psihiatrice. Ca cercetător m-am orientat totdeauna către studiul interrelațiilor bio-psiho-sociale în determinismul maladiilor psihice, orientare concretizată inițial în teza de doctorat privind **„Rolul stării psihice asupra consumului de energie"**. Ulterior, studii clinice și experimentale m-au orientat cu predilecție asupra psihopatologiei și epidemiologiei bolilor psihice ca și asupra implicațiilor lor sociale. Din 1960, și mai cu seamă după 1965, au început să apară lucrările mele privind **aspectul tridimensional, bio-psiho-social dinamic** și totodată unitar al psihiatriei. Concept cu care am mers peste tot, la toate reuniunile științifice internaționale, cît și prin publicații de specialitate din toată lumea la care am, în general, acces ca expert OMS. Aceasta pentru a impune o fundamentare științifică a psihiatriei contemporane ca subsistem al științelor medicale, deoarece în ultimele trei decenii au apărut curente, teorii și opinii nu numai contradictorii, dar de-a dreptul antiumane care o conduc spre o veritabilă criză, într-un impas ce poate să aducă mari deservicii sănătății mintale a omenirii. În unele țări s-a alunecat chiar spre un **„nihilism antipsihiatric"**, ce neagă pînă și existența maladiilor și în consecință susține inutilitatea asistenței psihiatrice, desființîndu-se ospicii, spitale pentru bolnavi mintali. La Congresul internațional de psihoterapie de la Oslo, din 1973 la care am afirmat din nou conceptul nostru, ce cuprinde o viziune realistă și dialectică despre bolnavul mintal, ascultînd tot felul de teorii și opinii, ne dăm seama că se dă o mare bătălie internațională, o bătălie de idei, în care subminînd psihiatria este implicată însă ideologia, filozofia, politica. Or, pe baza unor studii științifice ecologo-epidemiologice de durată, asupra unei populații numeroase se poate afirma cu certitudine că bolile psihice exprimă o focalizare a unor cauze de morbiditate generală și de factori sociali negativi. Manifestările lor se modifică în mod continuu, sub influența factorilor economici, culturali și tehnico-științifici, producînd schimbări în ecologia umană. Sînt optimist, însă sînt convins că psihiatria va continua să fie o disciplină medicală de confluență cu științele antropologice din acest domeniu și că progresele cunoașterii vor fi fertile în eficiența terapeutică propriu-zisă.

— Poate ne lămuriți mai pe larg care sînt teoriile vehiculate și contradicțiile psihiatriei ?

— Unii o văd numai biologic, alții numai psihologic, de tip freudian — și de aici alte teorii privind alienarea individului și incapacitatea medicinei de a-l salva, propunînd tot felul de remedii religioase, de forme de manifestare agnostică de orientare ocultă. Alții — numai social, susținînd că nu există boală ci numai reacție (la stresurile și formele de organizare socială în care e constrins să trăiască omul). Și ca atare psihiatria nu mai trebuie considerată o disciplină medicală ci altceva. Bolnavii fiind segregați de societate, nu asupra lor trebuie intervenit ! Publicînd recent în revista de prestigiu internațional **„Acta Psychiatrica Belgica"** o lucrare privind conceptul nostru bio-psiho-social, concept integrator despre ființa umană, ne-am ridicat ferm glasul în apărarea psihiatriei ca disciplină medicală capabilă să prevină, să trateze și să vindece bolile mintale. Și în acest sens este de reținut că psihiatria românească actuală se dezvoltă pe itinerarul tradițional determinist-științific și progresist al medicinei, psihologiei și sociologiei românești, și în această constelație școala de la „Socola" și-a păstrat un caracter polarizator și creator.

Sînt chiar supărat că Uniunea Societăților de Științe Medicale din țara noastră nu s-a îngrijit din vreme pentru a trimite reprezentanți și comunicări ale psihiatriei noastre la Congresul internațional de la Viena, desfășurat în iunie anul acesta.

Sînt indignat, cu atît mai mult cu cît aici, la noi, la „Socola", ca dealtfel în spitalele din întreaga țară, au fost în vizite de lucru numeroși specialiști din întreaga lume, chiar numeroși specialiști americani, profesori renumiți ca Norman Brill din Los Angeles (în 1971), prof. dr. Michel Laxenaire din Nancy — Franța (în 1974), dr. Adolfo Gamberini, directorul Centrului de igienă mintală din Forlì — Italia, (în 1973) prof. dr. Jan Bastiaas din Leyden — Olanda (toți în 1973), prof. dr. Leo A. Kaprio, directorul Biroului EURO/OMS, în 1974, academicianul dr. J. Titeca și dr. Ph. Caillé — ultimii printre mulți alți participanți la Sesiunea științifică privind relațiile interdisciplinare ale psihiatriei, ce a avut loc la Iași, în 1975, și foarte recent dr. D. Lambo, director general adjunct al OMS, pentru a enumera doar cîțiva dintre cei mai prestigioși. Au avut posibilitatea să constate ce bolnavi avem noi internați și cum se desfășoară în practica medicală conceptul nostru de terapie complexă bio-psiho-socială.

— Aceasta încercăm și noi, de mai multă vreme, să vă întrebăm, cum se exprimă, cum se regăsește în organizarea asistenței psihiatrice și în terapeutica maladiilor psihice, teoria dumneavoastră despre omul total, care se apropie în sens dialectic dar nu este identică, precum ați arătat, cu conceptul lui Marx ?

— Este simplu ca oul lui Columb, dar trebuie gîndit și aplicat. Prozaic poate, dar pentru psihiatrie este foarte important să cunoști omul, bolnavul din toate punctele de vedere. Dacă nu știi cum doarme, cum mănîncă, necazurile lui, nu-l poți ajuta, nu-i poți nici diagnostica bine, nici trata bine. Deci, să investighezi tridimensional pacientul — să-i cunoști bine starea biologică, starea psihică (prin examene și teste științifice multiple și complexe) și, evident, mediul în care trăiește, condițiile lui de viață, de muncă, familiale. (Conceptul nostru pornește în primul rînd de la faptul că nu există boală fără substrat organic, ceea ce este demonstrat prin studii clinice și experimentale îndelungi, cărora le-am dedicat decenii întregi de muncă fără odihnă). Toate acestea presupun echipă, presupun un colectiv pluridisciplinar de medici și psihologi, presupun o activitate de echipă îndeplinită cu tenacitate și devoțiune, cu o dublă deschidere. De la spital spre societate (pentru recuperarea bolnavilor și redarea lor vieții sociale) și de la societate spre spital (care să facă în mod umanitar reintegrarea acestora). Medicul și psihologul pe care îi formăm noi este un activist civic.

— Și cum realizați această dublă deschidere ? Cîți bolnavi ați recuperat și ce se întîmplă cu ei după părăsirea spitalului ?

— Dacă luați dinamica Spitalului clinic „Socola" o să vedeți că din 12 000 de internări pe an, procentajul celor recuperați este foarte mare, în anumite boli chiar 90 și peste 90 la sută. Mortalitatea este sub 1 la sută, privință în care sîntem competitivi. Să precizăm că numărul atît de mare de internați se datorează faptului că mulți revin la tratament în cursul aceluiași an de două-trei ori. Au dispărut psihozele grave, bolile mintale severe, pe care le dădeau alte boli sociale grave ca pelagra, sifilisul, tuberculoza, toxiinfecțiile, septicemiile, ca urmare a dispariției mizeriei sociale ce le provocau. Schizofrenia, psihozele maniaco-depresive, psihozele afective, boala epileptică, aceste maladii de natură endogenă (internă) s-au stabilizat : originea lor genetică nu poate fi exclusă. Psihozele de cauze exogene, din afară, sînt, practic, dispărute. Vin la noi reacții, prost calificate ca nevroze.

— Cum așa, toată ziua trăim sub spectrul nevrozelor, oricui sîntem diagnosticați a suferi de nevroză la orice oboseală, la orice durere de cap, la orice insomnie, la orice reacție în urma unei stări conflictuale la serviciu... Ce este aceea o nevroză ?

— În această noțiune de nevroză intră mai multe componente calitativ deosebite, cîteva grupe de boală. Iată, nevroza verra — boală endogenă — o găsești la o anumită structură de personalitate, cu ereditate încărcată care favorizează decompensarea biologică. Mai degrabă vindeci o schizofrenie decît o astfel de maladie, o poți însă ameliora. E adevărat că în decompensare are o importanță și factorul social. Apoi, sindromul de neadaptare sau de mal-adaptare, cum s-a încetățenit în limbajul de specialitate, în raport cu mediul de muncă sau familial și, în sfîrșit, fenomenul de suprasolicitare. Mai e și reacția nevrotică situațională, care este un fenoment strict psihologic, care nu este boală psihică, o boală mintală, propriu-zisă, este o reacție de adaptare la un timp existențial, la anumite condiții ale existenței. Și atunci, greșit diagnosticate, cum să nu crească statisticile nevrozelor ? ! Ele nu corespund însă realității. La diagnosticul de nevroză, care e o fațadă, găsim diabet, tuberculoză, boli somatice severe... Fie și numai pentru asta, pentru a pune corect și complet diagnosticul respectiv, pentru care trebuie investigații foarte laborioase, spitalul clinic de psihiatrie trebuie menținut. Închipuiți-vă că în Italia și în alte țări, s-au desființat, conform acelor teorii despre care vă vorbeam mai sus, proferate, din păcate de către medici, unii chiar mari oameni de știință, s-au desființat unele ospicii și spitale de cronici, umplînd orașele, străzile cu acei bieți nenorociți care nu-și mai află tratamentul adecvat și nici măcar un lăcaș pentru a fi în siguranță, pentru a aduce liniște familiilor lor și mediului social.

— Tovarășe profesor, să ne reîntoarcem la conceptul dumneavoastră tridimensional bio-psiho-social ca formulă de tratament, de terapie medicală. Cum se desfășoară ?

— Să nu credeți că „Socola" era așa și acum 20 de ani, pentru a nu ne întoarce mai mult înapoi. Au apărut pavilioane noi și totul este organizat în funcție de această viziune, ca un Complex bio-psiho-social, recunoscut pe plan european. Este un complex în care sînt laboratoare, săli de tratament, camere de locuit, cu o navă centrală, cu 400 de locuri, aflată în ultimul și cel mai recent construit pavilion (dat în funcțiune acum cîțiva ani) în care se adună săptămînal — vinerea — personal și bolnavi la un loc, ca să facem o **Agoraterapie**, adică terapie de grup lărgit, care este unică în țară și care se aplică în puține locuri din Europa. Începem să discutăm, pornind de la lucruri simple , cu ce mîncăm, cum s-a desfășurat ziua precedentă, se critică sau se laudă personalul...

(Tresărim, nu-l mai putem urmări pe profesor, imaginile din „Zbor deasupra unui cuib de cuci" ne revin, ne obsedează).

Efectele terapeutice sînt extraordinare ; recent au venit niște medici olandezi care nu pot prea credeau pînă ce nu au asistat la o asemenea Agora. Bolnavi care nu vorbesc la început deloc cu noi, se dezinhibă și vorbesc, încep să-i preocupe viața cotidiană, condiția lor.

(Profesorul ne convinge și ne îndepărtează de gîndul ce ne domină, de imaginea „cucilor", a însingurăților din ospiciul american și a asistentei — ospiciu, închisoare, schizofrenie care îi torturează. Ne convinge cu foi de observație, făcîndu-ne cunoștință cu starea dinainte și după terapie, dinainte și după numeroase tratamente complexe, ca ergoterapie, terapie ocupațională, medicamente, muncă reală, de oameni sănătoși și normali în beneficiul spitalului și remunerată cum se cuvine fiecăruia, din beneficiile unității, fiind primul pas spre reintegrarea socială a celor recuperați. Adică vindecați).

Apoi, ați văzut, bolnavii noștri stau în camere mobilate ca acasă nu ca la spital, ceea ce iarăși face parte din conceptul terapeutic. Din păcate, mulți dintre cei recuperați recad în boală din cauza mediului, a unor prejudecăți și a unor factori sociali insensibili la rezolvarea problemelor de muncă și de viață a unora dintre acestia. Directori de unități care nu mai vor să-i încadreze după o astfel de internare într-un spital de boli psihice, oameni care le amintesc la orice greșeală și la orice reacție că au fost la „Socola"... De aceea, în conceptul nostru constructivist punem multă bază pe activitatea de educație civică, prin Crucea Roșie, prin organizațiile F.D.U.S., ca tocmai acești oameni să nu fie singuri pe lume într-o lume atît de socială și de umanitară ca a noastră.

Plecăm de la „Socola", despărțindu-ne de marele psihiatru, ca după o veritabilă psihoterapie. Profesorul n-a știut nimic despre gîndul nostru la opera de artă amintită, n-am comentat nimic referitor la ea, nici nu știm dacă o cunoaște.

CICI IORDACHE-ADAM

„FLACĂRA" revine

Medicamente românești apreciate peste hotare

La Budapesta, între 25 și 31 august a.c., a avut loc „Al 29-lea Congres internațional de apicultură", desfășurat sub egida APIMONDIEI, la care au participat delegați din peste 37 de țări ale lumii. Totodată, în marea sală a congreselor din capitala Ungariei a fost organizată și o Expoziție de apicultură și apiterapie, la care țara noastră a prezentat un stand cu produse apifitoterapice, care a stîrnit un deosebit interes între vizitatori. Invitată spre a susține o comunicare științifică privind medicamentele originale românești în ramura apifitoterapiei, cercetător științific-șef colectiv Tamara Păunescu ne-a relatat de curînd despre evenimentul sus citat, ca și despre interesul de care s-au bucurat produsele expuse la standul românesc. „După părerea mea, ne-a spus dînsa, circa 20 000 de oameni au vizitat expoziția, la care, alături de noi, au mai expus 19 firme din diferite țări. Nici una dintre acestea n-a expus însă și produse farmaceutice, ceea ce explică întrucîtva afluența deosebită în fața standului nostru. Trebuie aici să remarc sprijinul pe care l-am avut din partea profesorului Veaceslav Harnaj, președintele APIMONDIEI, care ne-a înlesnit expunerea produselor noastre în expoziție. Practic, dacă vreți să mă credeți, în cele două zile cît am fost de față, de dimineață pînă seara, am avut o adevărată coadă în fața standului!"

O serie de firme străine și-au manifestat intenția perfectării unor contracte ferme, lucru pentru care au fost sfătuite să se adreseze la Chimimport. Invitată de către Japan Beekeeping Association (asociația japoneză a crescătorilor de albine) să participe la următorul congres al APIMONDIEI — Tokio, 1985 — Tamara Păunescu a avut totodată prilejul de a se întîlni cu o seamă de oameni din aceeași branșă, specialiști în apicultură și apiterapie din Italia, Cehoslovacia, Franța, Brazilia, Argentina, Ungaria, Polonia, Iugoslavia sau chiar Noua Zeelandă, care au avut numai cuvinte bune și foarte bune despre preocupările sale.

Vom reaminti aici numele acestor produse care poartă semnătura (e doar un fel de a zice, întrucît ambalajele respective nu o reproduc, cu toate că ea ar însemna totodată o garanție, o responsabilitate a autorului!) Tamarei Păunescu: „Apifitol" (soluție biostimulatoare cu acțiune hematopoetică, antiviral, antibacteriană și regeneratoare hepatică), „Fobigel" (pentru tratamentul actinomicozelor), „Anemosistan" (de uz extern, cu acțiune hemostatică, (de uz intern, pentru tratamentul hemofiliei și „spray", medicament hemostatic), „Ciploment" (biostimulator al funcțiilor hematopoetice), „Ivstenol" (folosit în tratamentul afecțiunilor ginecologice) și „Protilbostat" (adjuvant în tratamentul neoplaziilor maligne). Din păcate, aceste medicamente încă nu și-au găsit completa rezolvare, pe drumul lor de la cercetare spre farmacii rămînînd încă o serie de piedici, în ciuda solicitărilor de care se bucură produsele Tamarei Păunescu. Din cîte am fost informați, la Spitalul Colentina profesorul Duminică a obținut rezultate spectaculoase în tratamentul bolilor hepatice, folosind asemenea produse apifitoterapice, iar dr. Aderca, de la Institutul de virusologie, constată proprietățile imune și biostimulatoare, cu rol de regenerare celulară, ale acelorași produse, în special în hepatitele virale. De curînd am primit o veste bună, la Ministerul Sănătății, respectiv Direcția farmaceutică, s-a luat hotărîrea avizării fabricării medicamentului „Apifitol", produs de Biofarm, titularul de brevet, într-o cantitate de 10 000 de flacoane pe lună.

DUMITRU GRAUR

Noi orizonturi în lupta contra cancerului

Rolul sistemului properdinic

MARIN MARINESCU, doctor în ştiinţe medicale veterinare, cadru didactic la Facultatea de medicină veterinară din Bucureşti ; de peste 15 ani cercetează factorii imunităţii naturale la animale: dintre aceştia, autorul consideră că „sistemul properdinic" reprezintă unul din factorii esenţiali ai imunităţii naturale, avînd proprietăţi antimicrobiene, antivirotice şi antiparazitare. Din numeroasele sale observaţii clinice (comunicate şi publicate în peste 18 lucrări) rezultă că în numeroase stări patologice properdina din serul sanguin prezintă valori foarte scăzute, mai ales în maladiile neoplazice (leucoza bovină, papilomatoza, tumorile Stiker).

Dealtfel, rezultatele acestor cercetări au fost sintetizate în lucrarea sa de doctorat ca şi în cartea „Sindromul de deficit imunologic la viţei" apărută în 1975.

— Sînteţi, stimate tovarăşe doctor Marin Marinescu, unul dintre cercetătorii care, acum, pot comunica lumii ştiinţifice, dar şi nouă, celorlalţi, un succes de excepţie: din cîte am înţeles este vorba de „relaţia" dintre sistemul properdinic şi maladia canceroasă !

— Mai concret, despre rolul sistemului properdinic în apărarea anticanceroasă a organismului.

— Promiţătoare perspectivă! Mai înainte de a realiza, însă, dialogul asupra raportului propriu-zis, v-aş propune să ne lămuriţi ce e aceea properdină, sau mai curînd „sistemul properdinic", cum îl definiţi de cele mai multe ori ?

— Properdina este o substanţă proteică, şi în organism joacă rol de anticorp natural în apărarea imunologică. Asta foarte pe scurt. Însă, de vreme ce properdina, ea singură, este inactivă, activarea ei fiind posibilă numai în prezenţa complementului şi a ionului de magneziu, complexul properdină-complement-magneziu a fost denumit „sistem properdinic".

— Cum se formează properdina şi ce rol are ea în organism ?

— În timp ce anticorpii specifici iau naştere în organism numai în urma contactului dintre organism şi antigenul respectiv, properdina este sintetizată fără un stimul specific prealabil. Aşa se explică de ce la nou născut, în timp ce imunoglobulinele apar mult mai tîrziu, properdina se găseşte în organism încă din viaţa intrauterină.

— Deci, dacă, să zicem, în organism pătrunde un microb, organismul îşi „fabrică" anticorpi care luptă cu acel microb, distrugîndu-l, ceea ce, înţeleg, properdina face automat, ca răspuns de apărare, ea existînd în organism. Adică, există acolo de cînd lumea şi totuşi vă referiţi la ea ca la o mare noutate. De ce ?

— Pentru că este o noutate. Nu ea în sine, ci punerea în evidenţă a calităţii ei de factor imunologic al organismului, căci ne gîndim că asta s-a petrecut cu aproximativ 30 ani în urmă, ceea ce pentru ştiinţă înseamnă o descoperire relativ recentă.

— Ce a generat această „revelaţie" ?

— Descoperirea a fost făcută întîmplător. Doctorul american L. Pillemer, cercetînd componentele complementului observă că există în ser un factor, care, dispărînd, inactivează toate celelalte componente ale complementului. Neidentificînd încă această substanţă care determină pierderea activităţii complementului, a denumit-o după latinescul „properdere" (pentru pierdere), properdină. Ulterior, prin izolare s-a stabilit că ea reprezintă componenta a 3-a a complementului.

— Care sînt factorii ce pot duce la dispariţia properdinei şi care sînt riscurile ?

— Scăderea sau dispariţia properdinei se poate produce prin două mecanisme : prin deficit de sinteză sau prin exces de consum, ambele situaţii generînd consecinţe dintre cele mai grave. Deficitul de sinteză poate fi o problemă de ordin genetic, e drept mult mai rar, sau poate fi consecinţa unei scăderi a capacităţii organismului de a sintetiza, ca de exemplu în stările de epuizare sau de oboseală. În ceea ce priveşte scăderea prin exces de consum ea poate fi datorată unor reacţii de apărare imunologică. În cazul pătrunderii unui germene de infecţie în organism, ca primă reacţie de apărare pentru neutralizarea şi distrugerea germenului respectiv intervine properdina în sistemul său activ, ceea ce produce, firesc, un consum de properdină. Acest consum este direct proporţional cu cantitatea de germeni ce invadează organismul. Deci, cu cît infecţia este mai severă, cu atît consumul va fi mai mare. Aşa se explică de ce în primele momente după o infecţie se constată o scădere a cantităţii de properdină. Tot o scădere se produce şi în cazul consumului properdinei în metabolismul energetic. În stările de subnutriţie sau de suprasolicitare a metabolismului energetic, ca o consecinţă a epuizării rezervelor de glucoză şi glicogen, organismul va utiliza substanţele proteice. În acest caz se consumă nu numai properdina ci orice moleculă proteică, fără discernămînt, indiferent de funcţia sa în organism, de unde slăbirea rezistenţei generale şi predispoziţia la infecţii a organismul va utiliza substanţele proteice.

— Pomeniţi despre deficitul de ordin genetic. Cum este el explicat de ştiinţă ?

— Sinteza properdinei ca şi sinteza imunoglobulinelor-anticorpi sau a diferitelor elemente ale complementului, este condiţionată genetic. În privinţa imunoglobulinelor şi a complementului lucrurile sînt binecunoscute. Se ştie de pildă că sînt familii la care din tată în fiu există un deficit în sinteza imunoglobulinelor-anticorpi (agamaglobulinemia ereditară). În privinţa properdinei acest lucru nu a fost încă demonstrat, dar faptul că la diferite specii de animale cantitatea de properdină este diferită, ba chiar în cadrul aceleiaşi specii la rase diferite, există variaţii ale titrului properdinic, pledează în acest sens. Aceasta poate explica parţial rezistenţa diferită de la o specie la alta sau de la o rasă la alta faţă de o anume infecţie.

— Aţi studiat în mod special rolul pe care îl poate avea properdina în apărarea organismului împotriva cancerului, aţi făcut unele observaţii pe care le consideraţi esenţiale în biologie. Ni le puteţi dezvălui ?

— Este cunoscut că unele tipuri de tumori (tumoarea Stiker, tumorile veneriene), se pot transmite experimental prin grefă. Dar transmiterea nu reuşeşte în mod matematic la orice individ. În cercetările noastre am încercat să descifrăm ce anume modificări plasmatice condiţionează acceptarea sau respingerea grefei tumorale. Printre componentele plasmatice cercetate a fost şi properdina. Am constatat astfel că la cîinii care aveau un nivel scăzut de properdină, grefa tumorală reuşea. În timp ce la cîinii care aveau un titru ridicat de properdină, grefa era respinsă. Constatarea aceasta am corelat-o cu o observaţie mai veche din literatură relativ la rolul magneziului în evoluţia cancerului. Există date care susţin efecte satisfăcătoare în tratamentul cancerului cu săruri de magneziu. Cunoscînd rolul magneziului în sistemul properdinic se poate deduce că unele rezultate obţinute în tratamentul cu magneziu se datoresc, de fapt, activării sistemului properdinic. Pornind de la această observaţie am investigat sistemul properdinic în leucoza bovinelor care este de natură virotică. La animalele cu leucemie am observat o scădere a properdinei pînă la dispariţie.

— Dar în ceea ce priveşte organismul uman ?

— Există date care semnalează că şi la om, în boala canceroasă, properdina este foarte scăzută. În tumorile maligne cu evoluţie lentă, boala la o formă galopantă cînd individul trece printr-o stare de stres. Or, aşa cum spuneam, în asemenea stări properdina scade pînă la dispariţie.

— Aceste observaţii dau o mare speranţă lumii cercetătorilor în lupta împotriva cancerului. Îndrăznesc să vă întreb, aşa cum logic s-ar cuveni, trebuie să-i [illegible] organismului properdină pentru ca... ? Se poate ?

— Da. Există două modalităţi în acest sens. Una de a stimula organismul să sintetizeze cantităţi crescute de properdină şi a doua se referă la administrarea properdinei ca un medicament.

— Este posibil un experiment de acest fel ?

— Prima modalitate este sigur posibilă. Injectînd organismului în mod repetat (hiperimunizare) o anume cantitate de zimozan, se poate ajunge ca organismul să sintetizeze cantităţi de properdină de 1 000 de ori mai mult decît normal. Dealtfel noi am observat că şi după injecţiile cu polidin, gamaglobulină se produce o creştere a properdinei de pînă la 10—20 ori.

— Ce aţi constatat însă în cazul tumorii canceroase ?

— La animalele stimulate înainte de grefă aceasta a fost respinsă. La animalele stimulate după prinderea grefei aceasta a involuat uneori pînă la dispariţie.

— Mai pomeniţi despre o modalitate, cea de administrare a properdinei.

— În acest domeniu, deşi există de cîţiva ani numeroase cercetări, nu s-a reuşit să se înlăture unele dificultăţi de preparare şi conservare. Molecula de properdină purificată în afara organismului, se inactivează foarte repede. În serul ca atare, la temperatura camerei se inactivează în 24 de ore. Păstrat la + 4° rezistă 4 zile. Păstrat la congelator îşi poate conserva activitatea timp de 3—4 luni. Aceasta este explicaţia pentru care deocamdată properdina nu este utilizată ca şi gamaglobulina. Cu certitudine însă că în viitorul, să sperăm nu prea îndepărtat, aceste impedimente vor fi învinse.

— În ce stadiu se află cercetările dumneavoastră în acest domeniu ?

— În momentul de faţă mă preocupă investigarea properdinei în toate cazurile tumorale la diferite specii de animale. Totodată urmăresc prevenirea leucozei bovine prin metoda hiperimunizării. În ceea ce priveşte purificarea properdinei am pus de cîţiva ani la punct o tehnică. Properdina bovină astfel purificată şi utilizată în tratamentul papilomatozei a dat rezultate îmbucurătoare. Marea problemă însă o constituie, aşa cum spuneam, conservarea preparatului.

— Existenţa în cantităţi reduse, normală sau în exces a properdinei are aceleaşi consecinţe şi asupra organismului uman ?

— În mod cert. Biologia este una şi nu trebuie uitat că primele observaţii care au dus la descoperirea properdinei au fost făcute pe serul uman.

— Deschideţi o poartă mare medicinei preventive. Ar fi prea mult dacă am spune, chiar vindecării cancerului ?

— În ceea ce priveşte acţiunea preventivă, aceasta poate fi considerată o certitudine. În privinţa acţiunii curative mai sînt încă necesare investigaţii ample.

MELANIA CONSTANTINIU

Flacăra scrisă de cititori

Iancu vede din nou

Cu satisfacţie şi mulţumire iau cunoştinţă din coloanele revistei dv. despre acele fapte bune, despre oamenii care neprecupeţind nimic îşi fac datoria cu cinste, abnegaţie şi eroism, fiecare la locul său de muncă, despre colective de oameni mai mari sau mai mici, pentru care munca, cinstea, omenia şi dăruirea totală reprezintă ţelul lor suprem. Despre un asemenea colectiv doresc să vă relatez şi eu în rîndurile ce urmează :

Sînt invalid din război, însă ca şi cum aceasta nu ar fi fost de ajuns, în anul 1979, mi-a apărut şi cataractă la ambii ochi. În luna decembrie 1981, m-am internat în Spitalul Militar Central — Bucureşti, unde am fost operat la ochiul drept implantîndu-mi-se cristalin artificial. În mod normal după 2—3 zile de la operaţie trebuia să văd cu acest ochi, însă la mine, acest lucru nu a intervenit nici după 10 zile. Atunci am fost consultat de un distins specialist din acelaşi spital, care a descoperit că la ochiul operat de cataractă aveam şi deslipire totală de retină şi din această cauză nu vedeam. Am fost totuşi externat cu indicaţia de a reveni peste 10—30 zile. Cum în perioada spitalizării aflasem că dezlipirea de retină este una din cele mai grave afecţiuni ale ochiului, că odată descoperită bolnavul trebuie să fie imobilizat la pat, legat la ambii ochi şi operat de urgenţă, iar eu am fost externat, am dedus că sînt un caz depăşit la care în acest spital nu se mai poate face nimic, motiv pentru care nu am mai revenit.

Mi se spunea că nu se poate opera dezlipirea de retină din cauza implantării cristalinului artificial, sau că dezlipirea de retină este veche şi prin operaţie nu se va putea obţine nimic şi mi se propunea să-mi fie secţionată ramura nervului optic, a ochiului cu dezlipirea de retină deoarece cu timpul se va atrofia şi va afecta şi ramura nervului optic a ochiului sting fiind în pericol să rămîn orb. Situaţia în care eram şi disperarea care mă cuprinsese m-a făcut să mai încerc o ultimă şansă la Clinica oftalmologică din oraşul Tg. Mureş despre care auzisem numai lucruri bune. Şi iată-mă în cabinetul de lucru al şefului clinicii prof. dr. Fodor Francisc şi emoţionat şi timorat la gîndul că voi primi acelaşi răspuns negativ, l-am explicat ce mă aduce din Bucureşti la Tîrgu Mureş. După ce m-a ascultat cu răbdare şi blîndeţe m-a dus în sala de consultaţii, m-a consultat şi mi-a spus următoarele : „La ochiul drept operat de cataractă unde a fost implantat cristalinul artificial, este şi deslipire de retină aproape totală, se poate opera în această clinică, sînt şanse de reuşită dar vederea va fi mai diminuată decît înaintea acestei afecţiuni."

A rămas încîntat de perfecţiunea şi arta cu care mi-a fost implantat cristalinul artificial, cu atît mai mult, cînd a aflat că este opera unui medic tînăr de la Spitalul Militar Central — Bucureşti pe nume dr. Pop Mihail şi în decurs de cîteva zile a chemat toţi medicii oftalmologi din oraşul Tg. Mureş să vadă un implant de cristalin perfect şi artistic efectuat (expresia aparţine profesorului).

La vizita mare, prof. dr. Fodor Francisc, însoţit de toţi medicii din clinică şi de asistente, cînd a ajuns la patul meu mi-a spus : investigaţiile sînt gata, sînt bune şi cu acceptul dv. mîine vă putem opera. Am acceptat să fiu operat a doua zi, de profesor, spun am acceptat, căci în această clinică bolnavul este întrebat dacă este de acord să fie operat în ziua respectivă, precum şi dacă are preferinţă pentru un medic sau altul. A doua zi am fost operat. Operaţia de dezlipire de retină are un regim postoperator foarte sever : 21 zile culcat pe spate, cu capul nemişcat şi legat la ambii ochi. În această perioadă intervine omenia şi dăruirea cu care lucrează colectivul de oameni din această clinică începînd cu profesorul şi terminînd cu ultima îngrijitoare. Este un colectiv de oameni adevăraţi, oameni minunaţi, care fac cinste medicinei româneşti.

P.S. S-ar părea că scrisoarea mea este tardivă dar am aşteptat ca pronosticul dat de medicii de la Clinica oftalmologică din Tg. Mureş că : vederea la ochiul operat de dezlipire de retină va reveni în timp să se confirme, lucru care s-a adeverit.

TARAŞI IANCU

Cărţile medicale şi emoţiile noastre estetice şi profesionale

În Capitală şi în ţara întreagă, cărţile medicale sînt peste tot o prezenţă reală şi laolaltă, formează o „încrengătură" solidă a culturii noastre naţionale şi, de ce nu ?, a culturii universale. Arbitreţii şi constructorii acestor cărţi sînt oameni de vîrf din rîndurile noastre, sînt medici, sînt colegii noştri, sînt oameni de excepţie. Neobosiţi, zile şi nopţi în şir, la căpătîiul celor bolnavi, în amfiteatre, în laboratoare, în redacţii, în sălile de operaţii, în biblioteci şi oriunde viaţa unui om este ameninţată, în momentele lor de răgaz şi la răstimpuri, ei fură din viaţa lor pentru a scrie cărţi medicale.

Cărţile medicale, impresionează peste tot unde le întîlneşti ; fie acolo unde se zămisleşc, fie acolo unde văd lumina tiparului, fie acolo unde se depozitează, fie acolo unde se consumă acest gen de cultură.

Cele mai frumoase biblioteci au fost şi rămîn bibliotecile medicale întîlnite în casele medicilor, fie în cabinetele lor de consultaţii, fie în spitale, fie în centre de cercetare medicală, pentru a nu mai vorbi de acele splendori de „biblioteci şcoală" din cadrul facultăţilor noastre de medicină, biblioteci care ne impresionează şi acum, poate pentru că prin ele fiecare am trecut, fiecare am zăbovit zile la rînd, ani la rînd, atunci demult în tinereţe, de-atunci mereu cît şi acum, sau poate pentru că ele ne cheamă în minte amintiri pe care le credeam demult pierdute.

Cu toţii am adunat şi adunăm cărţi medicale. Cărţi pe care le răsfoim şi în care găsim capitole asupra cărora am picotat atîtea nopţi, la lumina şubredă a unei feştile, a unui bec, într-o cămăruţă sărăcăcioasă, într-o mansardă, într-un cămin studenţesc improvizat şi în biblioteci de tot felul.

Cîţi dintre noi îşi mai amintesc, numele acelor oameni minunaţi, pe ale căror cărţi am învăţat medicină, nume care au rămas săpate în memorie, nume care n-au fost şi nu pot fi uitate. Pe unii dintre ei i-am cunoscut îndeaproape, pe alţii nu.

Ar fi poate timpul ca editurile noastre pedagogice şi medicale să încerce să aducă acestor oameni, deschizători de drumuri şi făuritori de cărţi medicale, un modest prinos de recunoştinţă. Pe fiecare carte, pe fiecare capitol, pe fiecare subcapitol scris să fie inserat portretul autorului şi scurte date biografice esenţiale. Cărţile în general sînt monumente tot atît de măreţe ca şi monumentele ridicate unor oameni din granit şi fontă. Şi unele şi altele rămîn pentru posteritate, şi unele şi altele durează în ciuda eroziunii timpului, şi unele şi altele rămîn în timp şi în contemporaneitate, şi unele şi altele sînt repere de durată şi de istorie.

Studenţii medicinişti de azi ar fi poate mai atraşi să zicem dacă ar apărea portretele şi scurte date biografice ale profesorilor lor pe cărţile scrise de aceştia, şi pe care studenţii învaţă. Manualele de anatomie, de fiziologie, de filozofie, de biofizică, de histologie, de chirurgie, de medicină internă, de biochimie, de istoria medicinei etc., etc., ar deveni mai interesante, mai atractive şi consider că merită să fie făcută această corectură tipografică în operele atît de utile învăţămîntului nostru medical superior. Noi toţi : studenţi, medici activi, medici care şi-au pus în „cui" stetoscopul, bisturiul, microscopul, condeiul... rămînem cu toţii cititorii sîrguincioşi ai acestor cărţi şi o datorie imposibil de achitat faţă de zidarii lor.

Dr. ION TUTUNARU

Rubrică realizată de
RĂZVAN BÂRBULESCU

■ Sîntem un număr de **160 de locatari din str. Panselelor nr. 14**, bloc 134 bis, sectorul 4 București, obligați să suportăm consecințele neracordării blocului la sistemul de iluminat, la conducta de gaze, la centrala de termoficare etc. Situația este tergiversată din luna mai a anului curent ! **(Toth P. Sandor, str. Panselelor nr. 14, bloc 134 bis, sector 4).**

■ Locatari ai blocului 48 din strada „1 Decembrie 1918", din orașul Șf. Gheorghe, județul Covasna, cu apartamente frumoase și îngrijit finisate, sînt nemulțumiți de lipsa de presiune a apei, de energia electrică insuficientă a castelului de apă, ca și de alte cîteva defecțiuni ale centralei de distribuție. Pînă și apa rece este oprită între 10 și 14 ore zilnic, ceea ce constituie mult mai mult decît o simplă... plictiseală, în plină vară. În schimb, la plata consumurilor, acestea sînt calculate ca și cum problemele arătate nici nu ar exista. Sîntem informați că situația este generală în zona respectivă.

■ Într-un articol intitulat „Opt luni pentru o adeverință", apărut în revista noastră, se critica faptul că **Nanu Ioan**, din Cîmpina, str. V. I. Lenin nr. 80, bl. 1, sc. B, ap. 19, județul Prahova, fusese purtat neverosimilul interval de timp pentru obținerea unei adeverințe. Articolul a avut un neașteptat ecou : petiționarul numit n-a primit, nici pînă în prezent, actul solicitat. Data apariției în „Flacăra" : 14 ianuarie 1983. A primei apariții. Începem să ținem o nouă socoteală cu data de astăzi. Cei din partea cărora așteptăm noi, de astă dată, un răspuns, sînt tovarășii de la Ministerul Economiei Forestiere.

■ Familia Itu Elisabeta crește doi porci într-un coteț amplasat chiar în spatele locuinței familiei **Rotaru**, din strada Marginei nr. 42, ceea ce o deranjează pe aceasta din urmă. Consiliul popular al sectorului respectiv a răspuns, la 10 decembrie 1982, că a somat-o pe I. E. să amplaseze cotețul la 15 m, într-un termen de 15 zile. Ceea ce nu s-a întîmplat. La 11 martie a.c., în urma unei noi reclamații, același for administrativ afirmă (în scris) că a repetat somația invocînd și Legea 10/1982 (prevăzînd sancțiunile în cazul nerespectării dispoziției). La cea de a treia sesizare, reclamanta a primit o altă adresă, emanată de la același for, în care se zice că, „în urma verificărilor s-a constatat că sînt respectate normele de igienă". Un adevărat mister, Rotaru Maria s-a plîns, a patra oară, redacției. Ce răspuns va primi ?

■ **Gutman Edit**, din Bacău, strada Panselelor bl. 5, sc. D, se dovedește o fidelă cititoare a „Flacării", de unde a aflat că o altă băcăoancă se plîngea de inexistența ciorapilor elastici (medicinali). Fără a bagateliza informația respectivă, Edit Gutman zice că nu se miră de vreme ce la Bacău dînsa nu poate afla în farmacii sare dietetică. Alarma sa este justificată nu numai de maladia cardiacă de care suferă, ci și de „întîmplarea" că a căutat același produs și în județul respectiv ca și la Cluj, Timișoara, Brașov și chiar București. Unde o fi dispărut sarea dietetică ?

■ Profesorul **Ion Cozmei**, din Suceava, ne anunță că, de curînd, a părăsit pe picioarele sale Spitalul clinic nr. 3, de neurochirurgie din Iași unde a fost operat la coloana vertebrală. În afara durerilor inerente, a reușit după numai o săptămînă să plece acasă și să se simtă același om de mai înainte, adică de pe cînd era sănătos. Cea care i-a redat sănătatea se numește Aurora Stanciu și este medic primar. Fostul său pacient îi dedică o odă în versuri, pe care — din lipsă de spațiu — nu o publicăm, dar pe care, nu ne îndoim, profesorul Ion Cozmei o va trimite la Iași.

■ **Rogalski Felix**, om în vîrstă de 82 de ani, aflat la pensie, ni s-a plîns că nu și-a primit cantitatea de lemne și cărbuni la care avea dreptul. Am fost înștiințați de forurile respective că această greșeală a fost îndreptată și că ambele combustibile au ajuns în pivnița celui care ne-a scris.

■ **Florian Nicolae din Ploiești** ne roagă să facem un apel urgent la persoanele care îl pot ajuta pentru obținerea a trei fiole de gamavenin necesare salvării vieții fiului său, în vîrstă de 14 ani, bolnav de o boală foarte gravă. **Adresa familiei Florian : str. Crizantemelor bloc 11 A, sc. B, ap. 35, telefon : 971—3 26 41.**

■ **Consiliul municipal al sindicatelor Iași** a analizat scrisoarea tovarășei Georgeta Scarlat, de la Întreprinderea „Tehnoton" privind promovarea concursului pentru postul de operator principal și, găsind-o întemeiată a dispus încadrarea și retribuirea corespunzătoare.

■ Din Cluj-Napoca aflăm că cetățenii care își ridică alimentele de la complexul „Minerva" sînt „clupiți" cu regularitate la preț. Și nu cu puțini bani, ci cu cîte 20—30 de lei. Dacă observi, ți se spune că s-a greșit, însă „greșelile" au devenit obicei. Responsabila Ica Munteanu a prins și dînsa un alt obicei : cînd oamenii o caută să reclame se închide în depozit, iar dacă n-a apucat s-o facă refuză condica în care cetățenii au dreptul să scrie ce li se întîmplă. La raionul de carne nu se pune toată marfa în vînzare, iar cînd vine alcool rafinat este pusă în vînzare doar o parte din cantitatea intrată în magazie. Se impun cercetări și, evident, măsuri !

■ **Ordög Mihai**, din comuna Brîncovenești, satul Vălenii de Mureș 184 a fost împuternicit de nu mai puțin de 2 000 de locuitori să ni se adreseze pentru remedierea unei situații create în urma suspendării unor legături între localitatea lor și Reghin. Actualul grafic nu corespunde intereselor navetiștilor, interese care nu sînt altele decît cele ale întreprinderilor unde aceștí 2 000 de cetățeni muncesc. Solicităm la rîndul nostru reanalizarea (realistă) a stării de lucruri.

■ După 9 luni de zile petrecute în Spitalul județean Constanța alături de feciorul său Ionuț-Marius, mama acestuia ține să mulțumească prin noi colectivului de medici care l-a salvat copilul. Printre aceștia: Stroe Grigoraș, șef secție pediatrie, dr. Elena Ciortanu, dr. Vasile Pugna.

■ Primim din partea **Direcției generale pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe și administrație locativă**: Referitor la sesizarea Asociației de locatari a Bl. 41 A de pe Calea Moșilor nr. 231, din București, vă facem cunoscut că rețeaua de gaze care lipsea a fost executată.

■ Cîțiva cetățeni din Chitila, Sectorul agricol Ilfov (în număr de 3) muncitori la Întreprinderea de utilaj și piese de schimb, au luat o masă la restaurantul Doina, de pe Șos. Kiseleff, consumînd una și plătind... alta. Așa rezultă și din nota alăturată scrisorii ce ne-a fost trimisă. Peste asta cei trei clienți ar mai fi trecut cum ar fi trecut, dar peste tonul trevernențios, jignirile care le-au fost aduse, atît de ospătar cît și de cel ce se pretinde (ori chiar era) responsabil n-au mai trecut, manifestîndu-și revolta pentru tratamentul ce li s-a aplicat din partea unor oameni puși să servească, nu să jignească, la adăpostul anonimatului întrucît nici unul dintre ei nu purtau ecusonul obligatoriu. Este rîndul conducerii întreprinderii de alimentație publică de care depinde „Doina" să se pronunțe.

■ **Cîrstea Dumitru**, din Craiova, cartier Craiovița Nouă, bl. 201V, sc. 1, et. 1, ap. 4, om în vîrstă de 80 de ani, nu-și poate regla drepturile la pensie deoarece I.C.S. Alimentara Craiova refuză să-i înscrie în cartea sa de muncă cei 8 ani (1966—1974) munciți ca vînzător-remizier la un centru de produse lactate și panificație, cu contract de muncă în toată regula. De ce oare se procedează în acest fel ? Adică nelegal și neomenește ?

■ Filiala **Arhivelor Statului Iași** ne aduce la cunoștință că Theodor Safir, din București, str. Fabricii nr. 10, bl. 25/5, sc. A, ap. 4, sector 6 nu a trimis, în intervalul 3 ianuarie 1982 — 29 august 1983 nici o cerere prin care să solicite un certificat de vechime în cîmpul muncii ; în sesizările trimise unor organe de presă, el n-a indicat nici funcția deținută, nici locul de muncă în cadrul I.A.S. Bucium, etc. Arhivele Statului nu pot, prin urmare, să dea curs unor solicitări dacă ea nu este materializată într-un text ce i se adresează.

■ Conducerea schelei de extracție Poiana Lacului, județul Argeș, s-a dovedit foarte exigentă față de cîțiva oameni ai muncii de la locul arătat, penalizîndu-i, mai întîi cu o reținere de 5 la sută din retribuție, apoi majorînd-o cu 20 la sută, deoarece aceștia nu au rămas peste program spre a face curățenie, cu toate că schimbul următor sosise și urma să execute ceea ce li se ceruse lor. Cel care ne-a scris se numește **Toma Florea**, din Pitești, str. Alcea Laculul 1. Motivația așazisului său refuz de a rămîne peste program la locul de muncă nu era deloc formal : atît el cît și cellalți muncitori trebuiau să ajungă în timp util la cămin pentru a-și lua copiii acasă (și căminul se închidea la orele 16,00). Înțelegem exigența dar nu în detrimentul oamenilor !

■ Pensionarul **Bechesanu Gheorghe**, zis Birlic, are și dînsul o plăcere : să bea, din cînd în cînd, cîte o bere, singurul alcool pe care medicul i l-a îngăduit. Dar, la Segarcea, județul Dolj berea nu se găsește decît la restaurante și bufete nu și la alimentare. Pentru pensia sa prețurile practicate în aceste unități sînt prea mari. Segarcea era celebră prin coniacurile sale, ceea ce nu înseamnă că aprovizionarea cu bere trebuie exclusă. Sînt gusturi și gusturi și, pe deasupra, mai există și oameni nu într-atît de sănătoși pentru a suporta coniacul sau consumatia într-un local public.

■ **Marian Sîrbu**, din Ploiești, ne face o descriere a modului în care O.J.T. Prahova organizează excursiile în interiorul țării. După ce a plătit costul uneia dintre ele și i s-a spus că va pleca numai dacă se ocupă toate locurile, a aflat cu surprindere, în chiar ziua startului, că O.J.T. mai vînduse o dată biletele sale, la date ulterioare celor la care ei se prezentase și-și cumpărase biletele. Este normal așa ceva, sîntem întrebați. Categoric nu !

■ **Abraham Vistian**, din Zalău, str. Petriș, bl. P 11, ap., 17, jud. Sălaj, roagă, prin intermediul nostru, Televiziunea Română să reprogrameze unele manifestări filmate cu prilejul Festivalului Tineretului de la București, din anul 1953, în special evoluția echipelor Rezervelor de muncă, din care a făcut parte. După cum știm, Televiziunea și-a început emisiunile în anul 1957. Poate însă studioul „Al. Sahia" sau cel de la Buftea ar putea veni în întîmpinarea dorinței lui Abraham Vistian punînd la dispoziția Televiziunii pelicule respective.

■ **Ionescu C. Olga**, din Iași, str. Arcului 25, născută Cotovanu, dorește să afle unde se află fratele său, despre care nu mai știe nimic de 25 de ani. Acesta a trecut prin Săvinești, apoi pe la Galați și București. A fost căsătorit dar s-a despărțit de soția sa. Acestea sînt singurele amănunte care ni se dau, dar cine știe, poate vor fi suficiente.

■ La scrisoarea cetățeanului **Bobe Costică**, din comuna Gherăseni, jud. Buzău, prin care solicita sprijin în vederea încadrării în muncă a fratelui său Bobe I. Gheorghe, D.P.M.O.S. Buzău ne informează că a fost invitat la Oficiul forței de muncă pentru a fi încadrat la I.T.S.A.I.A. Urmează ca Bobe I. Gheorghe să dea curs acestei chemări.

■ **I.C.R.A.L. Vitan** s-a dovedit, de data aceasta, mai activ : a comandat documentația necesară începerii lucrărilor de instalare a gazelor naturale la bucătării solicitată de locatarii blocului 9, din strada Plt. Petre Ionescu, sectorul 3 și se angajează să le și execute în cursul trimestrului III 1983.

■ **Comitetul Executiv al C.P.M. Buzău** a constatat că sesizarea tovarășei Vlad Nina a fost întemeiată, astfel încît a dispus să i se restituie sumele reținute nedrept pe perioada de 7 zile, în care s-a aflat în concediu medical, cu certificat în regulă.

■ Cele susținute de Șerb Stan, în corespondența adresată „Flacării" s-au dovedit, în parte reale. Astfel că Cherșa Mihuț a fost retrogradat pe timp de două luni, pentru purtare necuviincioasă. Cercetarea întreprinsă de U.J.COOP Caraș Severin nu a condus la concluzia că în seara de 6 februarie a.c. ar fi avut loc un incident care să fi fost adus la cunoștința organelor de ordine.

■ **Consiliul popular municipal Piatra Neamț** a soluționat favorabil cererea tovarășei Ionescu Veronica domiciliată în Alcea Tiparului bl. B 2, ap. 59, Piatra Neamț, repartizîndu-i-se, în locul apartamentului inițial refuzat, un altul în strada V. I. Lenin nr. 54, bl. B 10, care corespunde dorințelor familiei sale.

■ **Ministerul Sănătății** a depus demersurile necesare, în vederea satisfacerii petiției tovarășului Pitirici Anton din Roman, str. Ghicleiner nr. 41, adresată prin intermediul „Flacării" oferindu-i postul de fochist la Întreprinderea de gospodărie comunală și locativă a județului Neamț, post pe care corespondentul nostru l-a acceptat.

■ În numele Asociației locatarilor blocului nr. 2, din Aleea Iluedin nr. 7, București, sectorul 4, ni s-a adresat tovarășul **Constantin Diaconescu**, președintele asociației, înfățișîndu-ne unele neajunsuri cauzate de calitatea lucrărilor executate : inundații pe timp de ploaie atît la etajele superioare cît și la subsol. Promisiunile I.C.R.A.L.-ului Berceni cît și ale constructorului blocului respectiv au rămas fără un rezultat pozitiv. Cetățenii speră că vom determina o intervenție mai energică a celor care nu și-au făcut pe deplin datoria atunci cînd au dat în folosință blocul lor. Deși vară, oamenii se gîndesc la ninsorile iernii. Și consecințele umidității. Au dreptate.

■ **Asociația de locatari a blocului 66**, din strada Cioranu nr. 2, sector 5, București, de curînd dat în folosință, întrebă dacă este normal ca să plătească chiria noilor apartamente chiar de la o dată anterioară mutării lor în noile locuințe, mai ales că achitaseră obligațiile avute la fostele lor adrese.

■ **Întreprinderea poligrafică „Informația"** răspunde sesizării publicată în „Flacăra" și datorată tovarășului I. Creangă din Bacău, că defecțiunea constatată de acesta la exemplarul Revistei de contabilitate nr. 5/1983, care i-a parvenit se datorează neglijenței controlului de calitate. Colegii de la „Informația" își cer scuzele de rigoare, și-i oferă corespondentului nostru un exemplar corect. Elegant !

■ **Ministerul Petrolului** ne adresează următoarele : aspectele sesizate de tov. Pîrvu Andriu, transferat la Comănești, în apropierea domiciliului său, au fost verificate luîndu-se măsurile de rigoare (mutarea celor patru muncitori în alte posturi punerea în discuția oamenilor muncii din Întreprinderea de transport țiței prin conducte Ploiești a maistrului Negru Dumitru pentru comportare necorespunzătoare față de subordonați).

■ **Consiliul oamenilor muncii de la schela de extracție Mogoșoaia** a înfirmat hotărîrea Biroului executiv al aceleași unități luînd decizia menținerii propunerii conducătorului locului de muncă al tovarășului Florea Toma și restituirea în cursul lunii august a.c. a drepturilor bănești de care fusese frustrat.

■ Un lucru destul de rar. O asociație de locatari a împlinit 15 ani de existență frumoasă. Fără reclamații, procese, tribunale etc. „15 ani de bună conviețuire, ca o mare și unică familie", cum scrie președintele ei, **Gheorghe Tănăsescu**. O asociație harnică, mai aflăm, cu oameni pașnici, iubitori de liniște și armonie. Este vorba de asociația de locatari a blocului A-6 din str. Pleșet nr. 37—39, sector 1, București.

Pagină realizată de
MANOLE CARTAN ■

Scrisoare comentată

Un pod foarte întîrziat

Feher Victor, din cartierul Sătmărel, județul Satu Mare, a luat lungul drum al Bucureștilor, pentru a ne povesti, în graiul atît de plăcut al oamenilor din nord. Care e „balul" lor ? N-au un pod peste canalul Homorodului ! Care le este foarte necesar oamenilor de aici, realitate pe care ei tot încearcă s-o facă înțeleasă organelor locale. Fără a reuși, cu toată perseverența depusă. Într-adevăr, încă din anul 1981, Consiliul popular al municipiului Satu Mare i-a asigurat că se va înfăptui construcția. „Prin prezenta (act înregistrat cu nr. 6807 la 12.VIII.1981) vă facem cunoscut, răspundea instituția citată, că au fost aprovizionate fișiile prefabricate pentru podul la care vă referiți. Studiul geotehnic a fost făcut" etc., etc. Ziarul local „Cronica sătmăreană", publica, la 3.II.1983, o informație... optimistă : „Am constatat : 1. prefabricatele, care de 8 ani se află pe rampa gării Sătmărel, vor ajunge în sfîrșit la... destinație, deoarece construcția podului peste Homorod a fost cuprinsă în plan în mod concret". Șirse mai vechi, referitoare la același pod atît de îndepărtat, se găsesc în „Cronica sătmăreană", din 11.X.1979 (! !), sub un titlu grăitor : „Un cartier vitregit". Vitregit tocmai de inexistența aceleiași treceri peste canalul Homorod.

Vă închipuiți că Feher Victor, venit acum la redacția noastră, a avut ce ne povesti despre lunga și veșnic tergiversata construcție cerută de concetățenii săi.

Rezumînd : materialele necesare există și încă foarte aproape de locul unde ar urma să fie puse în operă ; aprobările au fost date ; includerea în planul de construcții de asemeni ; cercetarea geologică încheiată. Ne întrebăm : ce anume ar mai trebui încă, pentru scoaterea din inerție a celor care, avînd totul la dispoziție, nu se decid, totuși, să ducă la bun sfîrșit o întreprindere minoră, dealtfel, față de alte înfăptuiri infinit de mai mare amploare și tehnicitate existente pe teritoriul așezării sătmărene ? Aici nu mai este vorba, doar, de a satisface cerințele unor cetățeni, ci de un respect obligatoriu pentru cuvîntul dat. Altfel, încrederea oamenilor în cei răspunzători de gospodărirea orașului lor se va topi ori se va bloca, întocmai lucrărilor destinate numai pe hîrtie cartierului Sătmărel.

EMANUEL VALERIU ■

Poșta redacției

■ **Neculai Croitoru** — Galați : Pensionarea dv. va fi posibilă la împlinirea vîrstei de 57 de ani, dovedind o perioadă lucrată efectiv în grupa a II-a de muncă de 24 de ani ■ **Antonica Bălan** — București : Solicitările de concediu fără plată în interese personale justificate se analizează de către conducerea unității care în funcție de temeinicia motivelor invocate și de interesele serviciului poate acorda un concediu fără plată pe o perioadă determinată ■ **Tudorel Pascu** — Focșani : În situația dv., vă puteți califica numai la locul de muncă ■ **Viorica Gabrian** — Pecica (Arad) : Femeile care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani, pe care îi îngrijesc, pot lucra și cu o jumătate de normă dacă nu beneficiază de creșe sau cămine. Posibilitatea încadrării cu jumătate din durata programului de lucru se analizează și se hotărăște de către conducerea unității, ținîndu-se seama de condițiile concrete de la locul de muncă ■ **Dumitrache Unsu** — Drobeta-Tr. Severin : Adresați-vă fie la I.C.R.M.-București, str. Viilor nr. 14, fie la I.C.R.M.-Craiova, str. Caracal nr. 159, care aprovizionează zona dv. ■ **Paraschiva Cambrea** — Petroșani : Nu are dreptul. Una din condiții este să aibă și cel puțin 10 ani de căsătorie ■ **Maria Bădoi** — Mediaș : La notariatul de stat local ■ **Alexandrina Nani** — București : Singurul organ competent în soluționarea problemei dv. este instanța de judecată ■ **S. Baicu** — Roșia (Sibiu) : S-a stabilit corect din data înaintării acțiunii ■ **Gabriel Ciobanu** — Liteni (Suceava) : De la trecerea în rezervă, aveți obligația să reveniți la locul de muncă în termen de 15 zile, altfel conducerea unității vă poate desface contractul de muncă ■ **Ion Frigescu** — Filipeștii de Pădure (Prahova) : Pe perioada cît suma a fost consemnată pentru M.C.I.-I.D.M.S. nu se acordă dobîndă ■ **Teodor Croitoru** — Ciacova (Timiș) : De la linia de demarcație a celor două proprietăți, distanța pentru plantarea arborilor înalți trebuie să fie de cel puțin doi metri, iar pentru celelalte plantații și garduri vii de o jumătate de metru.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Regula celor trei simple atenții

— Mi s-a spus că-mi puteți relata două cazuri interesante.

Interlocutorul meu oftează. Se uită la notesul pe care deja l-am deschis, confirmă sec :

— Da.

— Dar de ce ați oftat ?

Mă cîntărește, parcă, înainte de a-mi răspunde, notesul meu îl deranjează în mod evident, mărturisește :

— Aș fi preferat... Hm ! În vreo trei locuri ar fi trebuit să fiu în dimineața asta.

— Altă modalitate de-a mă documenta în asemenea cazuri nu cunosc.

— Există ! Ați fi putut veni la proces. În 27 mai anul acesta. Sentința nr. 213 din acea zi a Tribunalului Militar București a rămas definitivă : 5 ani închisoare pentru săvîrșirea infracțiunii de divulgare a secretului economic, 2 ani pentru sustragere de inscrisuri și 4 luni, tot închisoare desigur, pentru primire de foloase necuvenite. Dar nu v-am spus despre cine e vorba.

— Nu mă interesează numele.

— ...N-am înțeles.

— Nu mă interesează numele, repet eu senin. Decît eventual, cel mic, pentru a simplifica relatarea.

— De ce ? Numele condamnatului, poț să vi-l dau, ca și...

— Poate are copii.

— N-are.

— Poate are părinți, rude. Care n-au visat, probabil, să aibă în familie un condamnat. Și care nu sînt... cum să zic? „părtași" ! Nu au, presupun, nici o vină pentru faptele...

— Să-i spunem atunci doar Anton.

— Anton. E un nume frumos.

— 33 de ani, căsătorit, economist principal la o întreprindere română de comerț exterior. Ahtiat după căpătuială, începe rapid și coerent, parcă citind de pe o hîrtie interlocutorul meu. Cel în cauză a manifestat o preocupare constantă pentru a obține avantaje materiale necuvenite, ilegale, de la comercianții străini cu care intra în relații de serviciu. Cu prilejul unor sedințe de tratative, purtate cu reprezentanții mai multor firme străine, avînd ca obiect încheierea unor contracte de import... Anton a primit de la acestia o gamă diversă de bunuri : sticle de whisky și cartușe de țigări străine, minicalculatoare, un ceas electronic, truse cosmetice, stilouri și pixuri etc.

— O clipă, nu înțeleg ! opresc eu relatarea aceea în termeni de sentință a tribunalului.

— Aha ! Bănuiam. Ce nu înțelegeți, credeam că am fost clar.

— „Ahtiat după căpătuială" ați spus, da ? Păi cum ? Era un post de răspundere cel pe care-l deținea ? Cum a ajuns în acel post ? Cum se face că, la 33 de ani, un om poate fi deja „ahtiat după căpătuială" ? Cum de colegii lui nu și-au dat seama de asta, dar comercianții străini au ghicit dintr-o privire cu cine au de-a face ? Ori nu au ghicit ?

— Străinii au găsit un teren prielnic în Anton pentru acțiunile de corupere, pentru obținerea unor date și informații economice cu caracter secret, care să-i ajute în realizarea unor cît mai mari profituri din contractele încheiate cu partea română.

— Perfect, dar eu întrebasem cum ? Colegii de serviciu ai acestui Anton, cum de măcar ei nu și-au dat seama ? Erau cu el zi de zi, probabil în același birou.

Interlocutorul meu iarăși oftează. Privește la ceas, spune tărăgănat :

— Ba... din păcate, unii și-au dat seama. Numai că... s-au făcut că nu văd, nu pricep, au fost niște „colegi de treabă".

— Cam ce fapte a săvîrșit tînărul nostru ? Mai concret.

— În cursul anului trecut, Anton a avut ca sarcină de serviciu purtarea de tratative comerciale pentru încheierea unui contract de import. Au fost mai multe firme. În final, au rămas în competiție doar două. În loc să trateze principial cu ambele firme, pentru a realiza încheierea contractului în condiții cît mai avantajoase cu firma care făcea cea mai bună ofertă, la prețul cel mai scăzut, Anton s-a lăsat corupt. Și a hotărît să favorizeze cea de-a doua firmă, firește în detrimentul intereselor economiei noastre naționale.

— Și mai concret se poate ?

— Ce să vă spun „și mai concret" !? A stabilit discret o întîlnire neoficială cu reprezentantul celei de-a doua firme. S-a întîlnit la ora și locul convenit cu străinul : i-a divulgat nivelul de preț al ofertei firmei concurente.

— Atît ? Dar dacă în discuție l-a scăpat o cifră și...

— Deși nu este cazul în ceea ce fi prietelor de comerț exterior. Anton stia foarveste pe Anton, ar fi fost destul și atît. Potrivit legislației în vigoare, astfel de date și informații au caracter de „strict secret", pînă la data încheierii contracte bine, cu numai cîteva zile înainte luase cunoștință de aceste prevederi legale într-un cadru organizat și nu pentru prima oară. Nu putea „să-i scape o cifră" ! Dealtfel, însăși fixarea întîlnirii neoficiale atestă intenția lui Anton de a-i divulga străinului secretul respectiv. N-a fost însă „numai atît". Anton l-a asigurat pe reprezentantul străin că, dacă va coborî prețul la același nivel, va cîștiga contractul, problema convingerii superiorilor despre „valoarea firmei străine și a mărfii oferite" rămînînd „s-o rezolve el". Caracterul acțiunii vădește premeditarea și disponibilitatea lui Anton pentru astfel de fapte, pentru desconsiderarea normelor legale. La percheziția domiciliară efectuată s-au găsit la el un mare număr de documente sustrase de la întreprinderea de comerț exterior unde lucra, unele cu caracter secret de stat, documente pe care s-a constatat că le deținuse timp îndelungat la domiciliu.

— Fără ca nimeni să...

— Fără ca nici unul din factorii competenți ai unității să se fi sesizat de lipsa acelor documente. Dacă nu ar fi fost descoperit la timp, Anton ar fi putut aduce un însemnat prejudiciu țării. Și nu mă refer numai la banii irosiți, ci și la pierderea legăturilor cu acea primă firmă străină — cu care am încheiat pînă la urmă contractul — și care, pe drept motiv, ar fi tras o concluzie nu greu de imaginat. Aveți probabil și alte întrebări.

Îmi răsfoiesc notesul, oftez, eu acum, ochii mi s-au oprit pe valoarea „plății" acestei acțiuni, întreprinsă de un om de 33 de ani.

— O singură întrebare am. Anton trăia în țară, nu ? Știa că banii, banii aceia pe care ar fi vrut să-i irosească fuseseră adunați nu ușor. De mii, ori zeci de mii de oameni care făcuseră un efort, făcuseră economii, trudiseră pentru acei bani, pentru ca el, să-i arunce în schimbul unor „sticle de whisky, cartușe de țigări, un ceas electronic, truse cosmetice" ?!

— Și... Panaite să-i spunem, da ? E cel de-al doilea caz pe care vreau să vi-l relatez. Panaite tot așa era să vîndă o muncă și mai mare, să prejudicieze adică și mai mult țara, contra a... notații vă rog : 4 radiocasetofoane, 3 bormașini electrice, minicalculatoare, zeci de truse de stilouri, mari cantități de băuturi și țigări. După cum vedeți, descompunerea acestor oameni era atît de mare încît, pentru satisfacerea unor interese meschine, erau în stare să aducă statului nostru prejudicii deosebite ! Pedeapsa e și ea însă în concordanță cu fapta. Panaite a primit 9 ani închisoare pentru infracțiunile de divulgare a secretului economic, luare de mită și primire de foloase necuvenite.

— Dar ce a făcut, concret, Panaite ?

— A început prin a primi atenții și a promite partenerilor străini sprijin în obținerea unor contracte de export pentru România. Lucra la un serviciu din Departamentul industriei alimentare. Afla ce-i interesa — date secrete — pe care le furniza străinilor. Date de natură tehnică și comercială, pe care, în funcția de mare răspundere cu care era investit, le obținea ușor. Practic, Panaite devenise un exponent al firmelor occidentale cărora începuse să le servească interesele, încălcîndu-și desigur flagrant atribuțiile de serviciu.

— Bine, doar pentru aceste „mici atenții"...

— Procesul e mai lung, procedeul mai subtil. La început, lui Panaite i s-au oferit două pachete de țigări. A încercat să aprindă, numai că, na, chibriturile nu se aprind. Că de, nu se prea aprind. Comerciantul îi oferă și o brichetă, zîmbind : „E o simplă atenție, nu vă imaginați, sper, că vreau să vă corup". Și încet, încet, Anton ori Panaite se obișnuiesc să primească „simplele atenții". A doua fază începe cu primirea unui micuț casetofon. În a treia, Panaite mărturisește că nu a găsit o bormașină de care avea nevoie. Am numit procedeul „Regula celor trei simple atenții". E generală pentru majoritatea cazurilor de acest gen.

— Înțeleg că schema e mereu aceeași? Micii atenții, la care se răspunde cu promisiuni. Atenții repetate, mai consistente, la care se răspunde cu furnizarea de date secrete. Noi cadouri, unele „la comandă" și... servirea intereselor străinilor. Iar colegii de birou primesc și ei un pix, un pachet de țigări, eventual și un ceas electronic și nu se întrebă nimic.

— Nu generalizați, că n-ar fi corect, obiectează interlocutorul meu. Nici Anton, nici Panaite nu ar fi fost prinși dacă totuși nu existau și altfel de oameni : care sînt mult mai mulți ; care știu bine prețul banilor adunați pentru a importa un utilaj necesar, au învățat să se întrebe de ce un utilaj abia despachetat nu funcționează, de ce oare zîmbește cu atîta superioritate un Anton sau Panaite, cînd găsesc veșnice justificări, de ce dracu și pînă cînd trebuie să se lase țigniți, ei și alții, în munca lor, de către asemenea domni distinși care ar vinde... munții și rîurile țării acestela, dacă ar putea, la bucată, ca să aibă, în schimb acasă, 4 casetofoane, 3 bormașini, whisky și țigări superlong.

N. TUDOR

Puii au trecut de mult prin oale...

Totul a început în anul 1978. Una dintre acțiunile, să le spunem așa, a Uniunii județene a cooperativelor de producție (prin Cooperativa de consum, achiziții și desfacere a orașului Sibiu) a fost să inițieze operațiunile de creștere a puilor de găină de la o zi la 30 de zile. Cum era perfectat acest mecanism? Pe scurt, puii ieșiți din incubatoarele UJCOOP-ului erau dați, se înțelege, prin contract amatorilor (oameni care aveau acasă tot ceea ce le trebuia pentru această operație) care îi creșteau o lună de zile. Apoi, puii, după ce le creșteau aripi erau cumpărați de la crescătorii de către respectiva cooperativă. La rîndul ei, cooperativa îi revindea cetățenilor. Acest sistem era și este foarte bun și fiind, cu mici excepții, întîlnit și astăzi. Și nu numai în județul Sibiu. Dacă dorim să mai facem o paranteză, mai putem spune din ceea ce am aflat, că respectiva cooperativă se afla, în respectiva perioadă, pe primul loc pe județ și pe locul 2 pe țară la întrecerea socialistă. Dar, anul următor, din cauza „blestemaților" de pui, cum spune lumea, harnicilor și inimoșilor oameni de aici nu le-a adus decît necazuri. Faptele și rezultatele bune au fost umbrite de cele ce urmează să povestim...

În toamna aceluiași an (1978), cînd lucrurile păreau cît de cît puse pe roate și afacerea, să-i spunem așa, părea să dea rezultate foarte bune se pornește de către Inspectoratul teritorial financiar de stat-Sibiu un control asupra contractelor care erau făcute de unitate și crescătorii de pui. Se verifică, în primul rînd, legalitatea contractelor și, pe înțelesul tuturor, bunul mers al lucrurilor. Ce se constată în final ? Din procesul verbal al controlului se deduce clar că respectiva cooperativă nu avea voie să încheie nici un fel de contract între ea și crescătorii de pui. Totul, se spune în procesul verbal, s-a bazat pe legea 15. Dar, o știu cei interesați ; contractele de creștere a puilor de la o zi la 30 sînt reglementate de legea 40 din 1975. Altfel spus, chiar de la început s-a făcut o mare greșeală, descoperită mai tîrziu de către Procuratura Generală și transmisă Tribunalului Suprem. Dar, să nu ne grăbim și să urmărim pe scurt faptele care au făcut, în ani, obiectul multor procese care au umplut, fără nici un fel de exagerare, zeci și zeci de dosare...

Puii, abia ieșiți din găoace, erau plătiți de contractanți (de cei care doreau să-i crească pînă la 30 de zile) la prețul de trei lei și cinci bani. Se înțelege de la sine că, odată plătiți puii, crescătorii deveneau chiar proprietarii lor. După o lună, puii care au reușit să intre în viață (știe toată lumea că puii de o zi mai și mor : subliniem acest lucru fiindcă cei de la control, fiind oameni de la oraș, au ignorat în totalitate respectiva posibilitate) erau achiziționați de unitate. Se plătea, deci, crescătorilor de pui cîte opt lei și patruzeci și cinci de bani pe bucată. Din nou deci cooperativa devenea proprietara puilor. Aceștia se vindeau, prin magazinele specializate și aparținînd unității, populației la prețul de 10 lei și 50 bani. Ce constată comisia ? În primul rînd că aceste contracte nu sînt valabile și că prețurile nu ar corespunde realității. De asemenea, cei care doreau, crescători de pui, puteau să și cumpere contracost, în mod legal, hrană pentru aceștia. Comisia a încheiat un proces verbal, în luna octombrie, prin care au fost scoși drept țapi ispășitori. Este vorba de președintele cooperativei Mircea Ceană și contabilul șef Marius Nemeș. S-ar mai putea spune că totul a rămas la nivel de cooperativă și nicidecum, cum ar fi fost normal, să se ajungă pînă la UJCOOP. Deci, după ce au fost găsiți cei doi țapi ispășitori au început să se aplice și pedepsele. Așa stînd lucrurile cei doi, pe lîngă amenzi, au mai fost retrogradați pe trei luni și nu li s-au mai acordat gratificațiile pe anul 1978. De asemenea au mai fost sancționați și cu vot de blam cu avertisment. După toate acestea lucrurile au părut că intră în albia lor normală. Dar...

La începutul anului 1979, cei doi sînt scoși din funcțiile pe care le aveau și în luna martie începe ancheta penală. Sînt acuzați de neglijență și abuz. Neglijența, să spunem, ar fi cele constatate de către comisia de anchetă. Dar, abuzul ? Atribuirea de furaje și nepreluarea în întregime a tuturor puilor. Adică, spus cu alte cuvinte, trebuiau să se aducă după treizeci de zile tot atîția pui cîți au fost cumpărați la o zi. Situație absurdă — dar așa stau lucrurile. În luna iunie Mircea Ceană și Marius Nemeș au fost condamnați, prin decizia 515—8.06.79, la un an și opt luni și la despăgubiri civile însumînd suma de 52 512. Desigur, cei doi fac recurs la Tribunalul județului Sibiu, recurs care, prin decizia cu numărul 241/18.07.79, este respins lucrurile părînd a fi încheiate, se trece imediat la executarea pedepsei Cei doi sînt trecuți în secțiile de producție și în baza decretului 218/77 li se aplică hotărîrea judecătorească. Mai greu era de reținut banii fiindcă de atunci Uniunea județeană trimite judecătoriei, cît și peste tot unde i s-a cerut, adrese prin care se spune clar : în urma expertizelor unitatea nu prezintă pagube materiale și ca atare nu se constituie în proces parte civilă. Așa stînd lucrurile cei doi fac memorii la Procuratura Generală și la revista Flacăra. În urma unei analize atente, și competente, Procuratura Generală aprobă recursul extraordinar și este înaintat Tribunalului Suprem. Acesta, la rîndul său, aprobă recursul extraordinar înaintat de Procuratura Generală și în urma deciziei 800/23.04.80, casează hotărîrile date pînă în acel moment, dispune rejudecarea cauzei de către judecătoria Sibiu, anulează formele de punere în executare întocmite împotriva celor doi inculpați. Și se mai spune : „...instanțele au examinat și analizat cu toată atenția materialul probator al dosarului, care dealtfel este incomplet (n.n.: în acel moment nu exista la dosar nici declarația martorilor și nici expertiza tehnică) astfel că situația de fapt nu corespunde adevărului". De asemenea se mai arată că : „...producătorii au suportat și mortalitățile la puii primiți spre creștere într-un anumit procent și că neprimirea de către cooperativă a unor pui de 30 de zile nu constituie un prejudiciu pentru unitate". Și se mai spune : „...prejudiciul constă numai în suma de bani reprezentînd beneficiul nerealizat (1 leu/buc.) nu și în procentul de rabat comercial, deoarece unitatea n-a desfășurat vreo activitate și deci n-a făcut cheltuieli. Cu privire la vînzarea furajelor combinate, rezultă că inculpații au dispus această măsură avînd în vedere, la stabilirea prețurilor de vînzare, dispozițiile decretului 5/75, aplicînd rabatul comercial la prețul de vînzare al furajelor întrucît nu se avea fixat preț cu amănuntul." Și fără să mai lungim vorba dosarul, cu toate indicațiile date, pleacă din nou la Sibiu. Aici ar mai trebui încă o precizare că celor doi, din acel moment, li s-a ridicat pedeapsa. În acel moment inculpații executaseră, la locul de muncă, opt luni și 23 de zile. Ce se întîmplă mai departe...?

Se rejudecă dosarul la judecătoria Sibiu. Cei de aici nu preiau decît în parte indicațiile date de către Tribunalul Suprem. În sentința, tot penală, se menține neglijența în serviciu, se reduce suma de la 52 512, cît a fost inițial, la 32 139 cu titlul de despăgubiri civile și condamnă pe cei doi la opt luni (cît se executase pînă atunci, neglijînd faptul că pe lîngă acele opt luni se mai făcuseră și 23 de zile). De-abia aici, în această fază, este luată în considerare expertiza. Desigur că oamenii nu sînt mulțumiți. Se face din nou recurs la Tribunalul județean. Recursul este luat în parte în considerare și se reduce suma de la 32 139 la 20 608 lei și se menține din nou condamnarea. Se face din nou memoriu la Procuratura Generală. Iar este studiat dosarul, se aprobă recursul și este dat spre judecare Tribunalului Suprem. Prin decizia 507/02.03.82 sînt casate din nou hotărîrile judecătoriei și ale tribunalului din Sibiu. Se trimite din nou dosarul spre rejudecare. Cauza se judecă pentru a treia oară. De-abia aici, la această fază, sînt audiați și martorii indicați de către Tribunalul Suprem. Ce se decide ? În urma sentinței 583/22.06.82 se reduce din nou suma de la 20 608 lei la 9 212 lei despăgubiri civile. Dar, în ciuda tuturor indicațiilor date de către Procuratura Generală și Tribunalului Suprem nu se rediscută în proces și latura penală. Deci, condamnarea rămîne în picioare în ciuda faptului că de la început a fost anulată ca fiind nefondată. Așa stînd lucrurile se face din nou recurs la Tribunalul județean. În urma deciziei penale 363/08.07.82, acesta respinge recursul

Cam astea-s pe scurt faptele. Ar mai trebui spus că din expertiza făcută de oameni de specialitate rezultă clar că singurul prejudiciu este de 789 de lei, bani ce reprezintă beneficiul nerealizat. Atîta tot. Deci, de la 52 512 lei se ajunge la 789 lei. Cei doi fac din nou recurs la Procuratura Generală care este respins Așa că pînă la urmă cei doi rămîn pe nedrept cu o condamnare de opt luni.

Cine oare se face vinovat de timpul, nervii și, s-o spunem, insultele aduse celor doi ? Așteptăm un răspuns, așteptăm ca dreptatea să-și facă loc și în acest caz.

SORIN POSTOLACHE

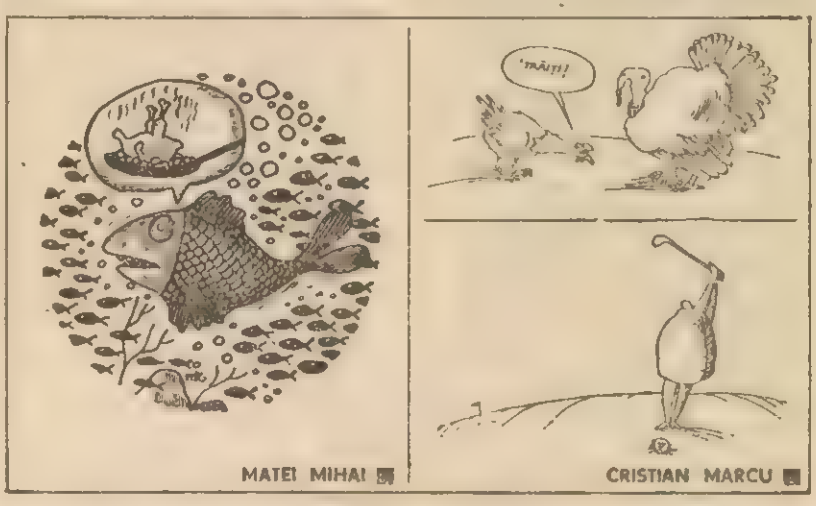

MATEI MIHAI

CRISTIAN MARCU

Victoria vicecampioanei mondiale la Băile Herculane

Aflat la cea de-a patra ediție, turneul internațional de șah al României, organizat la Băile Herculane în perioada 4—18 august de către Federația română de șah a întrunit una dintre cele mai puternice participări : 4 mari maeștre internaționale (I.G.M.), 6 maeștre internaționale (I.M.), 2 maeștre FIDE (MF) și 2 maeștre naționale (M) — 14 jucătoare din 6 țări. Turneul a fost cotat în categoria a XII-a, avînd un coeficient ELO mediu de 2 135.

Încă de la tragerea la sorți a numerelor de concurs, elegantele saloane ale hotelului „ROMAN" s-au bucurat de prezența a numeroși spectatori, iubitori ai șahului aflați nu întîmplător în stațiune. Participarea pentru prima oară la un turneu în România a vicecampioanei mondiale Nana Alexandria (n. 13.10.1949) a fost așteptată cu mult interes datorită excelentei sale cărți de vizită : multiplă campioană a Gruziei (7 ori), triplă campioană a Uniunii Sovietice (1968, 1968, 1969), campioană a Europei (1970), participantă la meciurile candidaților la titlul mondial din anul 1967, de două ori vicecampioană mondială (meciul cu Nona Gaprindașvili — 1975, meciul cu Maia Ciburdanidze — 1981), componentă de bază a echipei olimpice a U.R.S.S. (cu care a obținut cinci medalii de aur).

Turneul a început sub însemnul luptei sportive pentru locuri fruntașe și pentru obținerea de norme internaționale (mare maestră : 9,5 puncte, maestră internațională : 7 puncte, maestră FIDE : 5,5 puncte), numărul de partide decise fiind cu mult mai mare decît partidele încheiate remiză. În runda întîia IGM Alexandria întrece cu ușurință pe IM Wiese (Polonia), IGM Polihroniade învinge ca de obicei pe IGM Ereńska (Polonia), MF Ghindă înscrie o victorie împotriva IM Glaz (Israel), MF Kantor-Chiricuța surclasează pe colega sa de club IM Jicman, o singură partidă întreruptă : IM Nuțu — IM Wagner (R.D.G.) cu avantaj pentru Wagner și o partidă aminată : M Boicu — M Olărașu, doar o remiză IGM Pogorevici — IM Fischdick (R.F.G.).

După încheierea a patru runde, Alexandria totaliza 3,5 puncte fiind lideră, întrucît Kantor-Chiricuță acumulase doar 2,5 puncte și o partidă întreruptă. În runda a patra, cu piesele negre, vicecampioana mondială a obținut o victorie clară în Apărarea siciliană în fața campioanei R.D.G.-ului, Anette Michel-Wagner, prestînd un joc activ, simplu și de calitate. S-a jucat o variantă mai rară prin care albul flanchetează nebunul de negru. Conducătoarea pieselor negre a estompat atacul adversarei pe flancul regelui, mutînd acțiunile de luptă pe flancul damei, unde, treptat, slăbiciunile structurii de pioni albi, devenind cronice, au dus la avantaj material ușor de valorificat pentru Alexandria.

IM Wagner — I G M Alexandria

1. e4 c5 2. b3 d6 3. Nb2 Cf6 4. Nb3 Nd7 5. Nxd7 Cbxd7 6. Cc3 e6 7. f4 Ne7 8. Cf3 00 9. 00 a6 10. De2 b5 11. e5 Ce8 12. Ce4 d5 13. Cg3 g6 14. d3 b4 15. c4 bxc3 16. Nxc3 Cg7 17. Tc1 Db6 18. Rh1 a5 19. Dc2 Tfc8 20. Ne1 Da6 21. a4 Cb8 22. Nf2 Cc6 23. Tfd1 Tab8 24. Ce2 Cf5 25. Dd2 Txb3 26. Nxc5 Nxc5 27. Txc5 Cb4 28. Txc8 Dxc8 29 Tc1 Da6 30. d4 Dd3 31. Dxd3 Cxd3 32. Tc8 Rg7 33. h3 Tb2 34. Cfg1 Tb4 35. Cf3 Txa4 36. Tc7 h6 37. Ith2 Ta2 38. Cc3 Tb2 39. Ca4 Tb4 40. Cc5 Cxc5 41. dxc6 Txf4 42. Ta7 a4 0—1.

În runda a cincea, continuînd să presteze un joc numai pentru victorie, Alexandria înregistrează a patra victorie din concurs, întrecînd-o pe campioana noastră națională Ghindă, în timp ce pe mai multe fișe erau consemnate partide egale : Wiese — Wagner, Kantor — Polihroniade, Nuțu — Pogorevici. Cu 4,5 puncte, Alexandria s-a desprins, distanțîndu-se de plutonul următor al jucătoarelor care au acumulat 3 puncte : Fischdick, Polihroniade, Ereńska și Kantor.

Runda ce a urmat a fost cea mai vîu disputată din turneu : doar o singură remiză, cea smulsă marii maeștre sovietice de către ambițioasa șahistă vest-germană Fischdick, aflată în cursa pentru realizarea mult visatei norme de mare maestră. În celelalte partide s-au obținut victorii prestigioase pentru șahistele românce : Nuțu exploatează inexactitățile în joc ale maestrei internaționale Glaz și reușește cu piesele negre o victorie „scurtă" asupra celei mai bune jucătoare din echipa olimpică a Israelului. Ghindă învinge pe Wiese, Jicman depășește nescontat pe marea maestră Ereńska, la fel ca și Olărașu pe Wagner. Duelul româncelor se încheie în favoarea jucătoarelor aflate la conducerea clasamentului : Polihroniade — Boicu 1—0, Kantor — Pogorevici 1—0. Marea maestră internațională, Pogorevici, aflată în fluctuație de formă sportivă, pierde orice șansă la primele locuri înregistrînd în mod surprinzător —3.

O bună partidă de atac obține maestra internațională Dana Nuțu — Terescenco în Apărarea slavă, varianta Meran, împotriva tinerei șahiste Olărașu.

IM Nuțu — Terescenco — M Olărașu

1. Cf3 d5 2. c4 c6 3. e3 Cf6 4. Cc3 e6 5. d4 cbd7 6. Nd3 dxc4 7. Nxc4 b5 8. Nd3 a6 9. e4 c5 10. d5 c4 11. dxe6 fxe6 12. Nc2 Nb7 13. 00 Db6 14. e5 Cg4 15. h3 Ch6 16. De2 000 17. Ce4 Ne7 18. a4 Negrul a jucat inexact deschiderea intrînd în dezavantaj și datorită rocadelor pe flancuri diferite se expune unui atac decisiv la rege, atac bine condus de către conducătoarea pieselor albe. A urmat : 18.... Cc5 19. axb5 axb5 20. Ng5 Nxg5 21. Cfxg5 Cxe4 22. Nxe4 Nxe4 23. Dxe4 Rd7 Piesele negre nu cooperează, iar regele se rătăcește în centrul tablei ; 24. Tfd1 Re7 25. Td6 Txd6 26. exd6 Dxd6 27. Te1 Tb8 28. Dxh7 Dd4 29. Cxc6 Dxb2 30. Cxg7 Rd6 31. Dxh6 Rc5 32. Ce6 și negrul cedează.

După nouă runde Alexandria, prin victoria obținută la Glaz și remiza „lăsată" la Pogorevici, rămîne în continuare neînvinsă. Doar Fischdick tatonează de la distanță primul loc, păstrînd șanse de realizare a normei de mare maestră. Dintre românce, Polihroniade și Kantor luptă pentru locul II—III.

În timp ce turneul semicoarelor străbătea cu pași grei drumul spre finiș, tot la Băile Herculane, gazdă ospitalieră a șahului, juniorele își încheiau turneul internațional cu rezultate deosebit de valoroase înregistrate de laureate : 1. Otilia Gant 8p. (din 10 posibile), 2—3, Cristina Bădulescu, Eva Faragó (Ungaria) 7,5 p., etc.

După runda a XI-a, Alexandria devine virtuală cîștigătoare a turneului înregistrînd 9,5 puncte. Desigur nimeni nu conta pe o victorie a marii maestre sovietice în runda a zecea în fața Danei Nuțu, care obținuse avantaj din deschidere, dar a fost suficientă o greșeală pentru ca Alexandria să realizeze, după întrerupere, avantajul unui final superior. Fischdick confirmă titlul de maestră internațională cu două runde înainte de încheierea turneului, dar nu mai poate realiza o normă de mare maestră.

Urmează un finiș de mare luptă. Alexandria joacă la fel ca în prima rundă, cu același apetit pentru victorie, și înscrie în ultimele două runde victorii și, astfel, 10 victorii în concurs, performanță cu totul extraordinară. Fischdick se menține pe locul doi, iar Polihroniade și Nuțu, jucînd foarte exact, reușesc să se distanțeze la un punct de plutonul celorlalte șahiste. Mezina turneului, Smaranda Boicu, autoarea unor victorii de prestigiu (Ghindă, Nuțu, Pogorevici), animînd ultima rundă, nu reușește să învingă pe Wiese pentru a obține o normă de maestră FIDE. Aflată în plin progres, talentata șahistă, debutantă în turneul internațional al României, a abordat un joc tăios, combinativ, de mare perspectivă. Iată cum a obținut o victorie dură în numai 22 mutări în Apărarea siciliană :

M Boicu — I G M Pogorevici

1. e4 c6 2. Cf3 d6 3. d4 Cf6 4. Cc3 cxd4 5. Cxd4 a6 6. Ng5 e6 7. f4 Dc7 8. Df3 b5 9. Nxf6 gxf6 10. e5 Nb7 11. Dh5 b4 12. Cxe6 Dc7 13. Nc4 bxc3 14. exd6 Dd7 15.000 cxb2 16. Rb1 Cc6 17. The 1 Ce5 18. fxe5 Tc8 19. exf6 Te4 20. Cc5 Te4 21. Txe4 Nxe4 22. De5 1—0.

Judith Kantor, după o partidă grea și lungă în fața Gabrielei Olărașu, obține la final de gong o victorie și, totodată norma de maestră internațională, la fel ca și Eugenia Ghindă, performanță pentru care le felicităm.

Clasament final : 1. Alexandria 11,5 p., 2. Fischdick 8,5 p., 3—4 Polihroniade, Nuțu 8 p., 5—7 Ghindă, Kantor, Ereńska 7 p., 8—9 Glaz, Pogorevici 5,5 p., 10—12. Boicu, Wiese, Wagner 5p., 13—14. Jicman, Olărașu 4,5p.

Jucătoare de superclasă, Nana Alexandria a cîștigat autoritar turneul de la Băile Herculane la 3 puncte distanță. Rezultatul este dovada efortului și a dorinței de verificare și perfecționare a stilului de joc al jucătoarei sovietice în vederea susținerii meciului cu marea maestră din Leningrad Ira Levitina, meci conținînd pentru semifinalele ediției actuale a meciurilor candidaților la titlul mondial.

MARGARETA MUREȘAN ■

Elegie și urare

— lui Cornel Dinu, la „retragerea" sa din arenă —

Primești, deci, azi, buchetul tău de-adio !
La Glorie, la Tinerețe, deci,
Tu — conștiinț — renunți de-acuma-n veci !
Sublima Renunțare aș numi-o !

Armura ta-n rugină și-o petreci !
Legenda ta, de-acum, cine-ar mai ști-o ?
N-o să-ți mai cînte imnuri mîndra Clio !
Vor încerci, pe fruntea-ți, lauri reci !

Cochetele medalii din vitrină
Te vor privi cu ochii orbi, de fum,
Iar cupele — mușcate de rugină —
Nectar zeese n-or mai cînsti, d-acum !

Dar nu renunți la bărbătescul stimul :
Ca antrenor, tinjești să fii tot Primul !

TUDOR GEORGE ■

Cronica șoselei

Factorul educativ în circulația rutieră

Ultimul deceniu a reprezentat și pentru circulația rutieră, pe plan mondial, o perioadă de adînci prefaceri. Nu e vorba numai de influența crizei petrolului asupra industriei de automobile. E adevărat, s-au produs mai puține mașini, dar s-au vîndut destul de multe. Anual, zestrea de mașini, numai a Europei, crește cu 12—15 milioane. În majoritatea țărilor, ratele anuale, medii de creștere a parcului auto reprezintă peste 4%, iar în unele țări chiar 8%. Doar în puține țări, bine dopate cu autovehicule, aceste sporuri reprezintă sub 4%. În majoritatea locurilor, circulația a devenit mai aglomerată, mai dificilă, determinînd un plus de solicitare fizică și nervoasă din partea conducătorilor auto. Construcțiile și amenajările de drumuri, de intersecții, de noduri rutiere, perfecționările aduse semnalizării rutiere nu au ușurat, în principiu, prea mult sarcinile conducătorilor auto. Ba, dimpotrivă, misiunea lui în ansamblul traficului rutier modern a devenit mai grea, majoritatea țărilor fiind serios preocupate de selecționarea mai eficientă a doritorilor de permise de conducere și de găsirea unor forme moderne de pregătire și perfecționare a piloților de automobile.

Criza țițeiului a produs și un puternic șoc în rîndul populației motorizate, fie că e vorba de cei de la volanul unor ultra sofisticate autoturisme ori de conducătorii unor modeste motorete. Tot mai îngrijorate de victimele măcelurilor de pe șosele, al căror total tindea să depășească cifra de 300 000 anual, autoritățile, în majoritatea lor, au îmbinat din ce în ce mai eficient măsurile de educație, recomandările și sfaturile, cu măsurile coercitive, de natură a descuraja și a preveni violența și agresivitatea pe șosele. Interesant e că, paralel, piloții au ajuns și ei, în număr tot mai mare, la concluzia că cifrele mari amplasate în partea dreaptă a cadranului vitezometrelor, afectează și încă mult bugetele automobiliștilor. Un rol nu de mică importanță l-a jucat și acumularea experienței la volan, în ultimii 10 ani. Piloții au parcurs sute de milioane de kilometri, dar au și învățat, deseori pe pielea lor, alteori fiind martorii unor cumplite tragedii, ce înseamnă o clipă de neatenție, ignorarea factorilor atmosferici ori a influenței licorilor, oboselii, medicamentelor contraindicate înaintea urcării la volan etc.

Fără îndoială că și mașina, tot mai sigură, dotată cu fel de fel de dispozitive de natură a-l ajuta pe șofer să o stăpînească mai bine, a constituit un factor deloc neglijabil în efortul oamenilor de a reduce numărul și consecințele accidentelor, deși viața a arătat nu o dată că și cele mai solicitate dispozitive și accesorii nu fac două parale dacă pilotul este un om lipsit de răspundere. Micșorarea numărului evenimentelor rutiere în ultimii 10 ani, în majoritatea țărilor cu circulație dezvoltată sau medie este o realitate. E vorba nu de o reducere oarecare, ci de o descreștere substanțială. Elocvente sînt cîteva cifre. În 1970, din 12 țări cu circulație dezvoltată, doar 3 înregistrau sub 8 persoane decedate la 10 000 autovehicule, restul de 9 avînd peste 8 morți (unele 10, 12 și chiar 14) la 10 000 de autovehicule. După 10 ani raportul se schimbă radical, în sensul că 8 din cele 12 țări înregistrau sub 4 morți la 10 000 de autovehicule, iar restul de 3 nu depășeau 6 persoane decedate la 10 000 de autovehicule. „Descifrate", aceste date reprezintă numai în țările respective o scădere cu 25 000 de morți în 10 ani, iar pe glob o reducere cu aproape 60 000 de persoane decedate în evenimente rutiere.

În statistici cauzele acestor accidente sînt prezentate laconic : exces de viteză, alcool, depășiri neregulamentare, ori refuz de prioritate. Printre cifrele seci nu găsești nici un cuvînt despre lipsa de cultură, de educație, de civilizație, de răspundere, despre agresivitate, lipsă de politețe, simplul motiv fiind că nu se poate fixa unde se termină nepricepere, stările de emotivitate excesivă, de inhibiție, și unde începe agresivitatea, lipsa la cel de la volan a noțiunii pericolului potențial, a înțelegerii urmărilor pe care le pot avea încălcarea unei sau altei reguli de circulație.

Nu poți pretinde fiecărula să fie specialist în chimie și medicină, pentru a stăpîni perfect problemele influenței alcoolului asupra organismului uman sau să ceri oricărui șofer să fie fizician, astfel ca, printr-un simplu calcul, să afle exact cu ce viteză trebuie să abordeze o curbă pentru a contracara efectul forțelor, care acționează asupra mașinii, într-un viraj de o anumită valoare, după cum ar fi absurd ca pilotului de rînd să-i ceri să cunoască pe dinafară efectul celor cîtorva mii ori zeci de mii de medicamente, asupra organismului șoferului. Ce se poate cere însă oricărui pilot, sînt altele : bun simț, politețe, înțelegerea imensei răspunderi ce o poartă la volan și a consecințelor potențiale a abaterilor de la regulile de circulație, dublate de îndeminare și cunoașterea codului scris și nescris al circulației rutiere.

Credem, fără îndoială, în posibilitatea ca omul să se schimbe, să devină mai educat, mai civilizat, mai realist. Din tineri care bravează și conduc cu 120 km/h în zona unde „bunul simț al străzii", fondat pe realism, „admite" doar 80 km.h, există posibilitatea ca unii, odată cu trecerea timpului, cu albirea părului și instalarea înțelepciunii, să devină șoferi buni, adepți ai conduitei preventive în trafic. Asta nu înseamnă însă să așteptăm ani de zile, timp în care zurbagiii bagă spaima pe șosele, aceasta fiind cea mai puțin periculoasă ipoteză.

Nu putem aștepta nici pînă le vine mintea la loc celor care, maltratîndu-și familiile, maltratează și nervii miilor de participanți la trafic (în cel mai bun caz), căci este și va fi în picioare sloganul „omul cum trăiește, așa conduce", și nici pe cel al căror unic crez este băutura, care se consideră normali cînd sînt beți și anormali cînd sînt treji.

Cum să putem răbda pînă se educă bădăranii, agresivii, cei cărora le sare „țandăra" din te miri ce, cei la care înjurătura ține loc de bună ziua. Această faună a circulației este cea care menține tensiune, stress, pericol pe arterele rutiere. Mai deunăzi, cum credeți că se distra un astfel de specimen ? În plin mers, frîna puternic, distrîndu-se copios de încercările disperate ale celor care rulau în spatele lui, de a evita o coliziune în lanț. Cînd simțea apropierea amenințătoare a botului autoturismului din urmă, demara cu toată puterea. Și tot așa...

Este cert că organismul viguros al opiniei publice nu poate suporta primejdia acestor adevărate maladii ale circulației. Astfel ajungem la sănătoasa concluzie „cine nu se încadrează de bunăvoie în severa dar trebuincioasa disciplină a traficului, trebuie îndepărtat fără nici un fel de menajamente de la volan, căci a da o mașină unui asemenea om reprezintă un pericol mult mai mare decît a încredința o pușcă unui nebun".

Sînt și oameni cumsecade, ponderați, dar care nu realizează la volan valoarea unor lucruri mărunte doar în aparență. N-am să mă refer atît la portul centurii, la tolerarea unor neglijențe de care depinde securitatea mașinii, ci la altceva. E încă cald. Mai ales în miezul zilei, cînd uneori căldura e sufocantă, vezi șoferi, cu mîna stîngă în întregime scoasă din mașină. Nu se răcoresc ei cine știe ce. Unii mai mult bravează „Vezi doamne, ce șofer sînt eu. Uite, pot conduce chiar și cu două degete". La depășire trebuie să ții realmente cont de gabaritul artificial mărit al mașinii. Parcă poți așa, prin ridicarea unei baghete, să-i determini pe toți să țină seamă de acest factor ? Bineînțeles că nu ! Urmarea : Un inginer din Pitești a rămas fără mînă. Lovindu-se de un autovehicul greu, mai bine zis ștergîndu-se de el, a ajuns cu oasele mîinii stîngi făcute terci. Medicii n-au avut altă soluție decît să recurgă la amputare.

În alt caz asemănător, pilotul a ațipit preț de cîteva zecimi de secunde, timp suficient pentru ca mîna să-i fie smulsă de la cot, ca urmare a lovirii ei de caroseria unui autocamion. Parcă văd și acuma lugubra scenă : un braț, cu ceasul de mînă rămas intact, zăcînd pe șosea. Proprietarul „obiectului" pierdut este un tehnician de înaltă calificare, a cărui capacitate de muncă s-a redus cu peste 60% prin vătămarea, suferită.

E normal însă oare ca unii să ajungă la concluzia că ambele mîini trebuie ținute pe volan în timpul conducerii, abia după ce văd sau aud de asemenea cazuri ? X a insultat pe cineva în tramvai, urît, om necivilizat, lipsit de educație veți spune. Y conducînd beat a omorît un copil. În acest caz aprecierile de mai sus sînt vădit prea ușoare.

În circulație noțiunile „educație, civilizație" capătă des, după cum se vede alte dimensiuni, lucru care trebuie să determine o atitudine militantă din partea tuturor, contra celor care trebuie să facă mult pînă să merite titlul înalt de participant la circulația rutieră civilizată.

VICTOR BEDA ■

Mondo umano?

Fantomele şi Phantom

Citesc, sub o respectabilă semnătură, un reportaj încadrat la rubrica „fapte diverse" şi nu-mi dau seama unde începe umorul negru sau, mai curînd, unde încetează tonul serios al publicistului. Dar să citez : militarii remarcă faptul că flora şi fauna sînt mai bine conservate pe cîmpurile de manevră decît acolo unde accesul publicului este liber. Zgomotul avioanelor, se spune, nu reprezintă o ameninţare pentru mamifere, iar, după cum se pare, batracienii s-au înmulţit pe terenurile armatei. Mie unul, afirmaţia aceasta mi-a stîrnit un zîmbet amar şi m-a făcut să mă gîndesc la atîtea dintre paradoxurile pe care le întîlnim în lumea de azi şi poate în cea de mîine.

Cîteva date preliminare: Pferdsfeld este — mai corect a fost — un sat aflat la 70 km nord de oraşul Kaiserslautern. La sfîrşitul anilor '70 el avea circa 500 locuitori. Exact în acea perioadă, la numai cîţiva metri de ultimele locuinţe, cum precizează sursele, aici a poposit o 35-a escadră de avioane „Phantom". Faptul nu i-a bucurat pe cei din Pferdsfeld. „Am devenit un sat fantomă". „Iată fantoma care străbate satul şi a făcut din el un sat mort". Sînt propoziţiile zise atunci cînd, desigur, este un mic moment de linişte. Sat mort ? Nu e cumva o exagerare ? Dacă el nu mai are măcelar, farmacist, poştă, preot, medic şi locuitori decît cîţiva bătrîni, care se încăpăţînează să moară acolo unde s-au născut — e el oare plin de viaţă ?

Este adevărat, experţii militari, în primul rînd, dar şi ecologii s-au preocupat de construirea unor ziduri anti-zgomote dar, în final, cu toţii au ajuns la aceeaşi concluzie : aşa ceva este imposibil de realizat la Pferdsfeld, deşi un reactor Phantom aruncă în aer 120 decibeli, în timp ce severa lege acceptă numai 75 ! Evident, s-au căutat alte soluţii dar pînă la urmă s-a ajuns la formula de a se plăti indemnizaţii locuitorilor satului ca aceştia să se mute. La început, ideea s-a lovit de zidul ferm al Comitetului de luptă împotriva zgomotului dar, cu timpul, acesta s-a dizolvat întrucît, cum remarca o bătrînă rămasă în continuare în sat, „banii îi s-au urcat la cap". Şi astfel, potrivit statisticilor, din cele 225 case de la Pferdsfeld şi Eckweiler (localitate apropiată), 180 au fost cumpărate şi demolate, cheltuindu-se 100 milioane mărci vest-germane. În acelaşi timp, pe acolo au apărut şi „şacalii" care preluau tot ce se puteu pînă şi poarta bisericii sau giruetа clopotului...

Pferdsfeld e azi un sat fantomă lîngă o bază pentru avioane Phantom. El seamănă cu un cîmp de bătălie unde avioanele au semănat moartea, fără să fi aruncat o singură bombă. Aşa îl descrie ziaristul amintit şi plasticitatea acestei imagini dezolante mă face să alung gîndurile de la început. Dar nu numai aceasta e motivul : Pferdsfeld nu e un caz izolat şi autorităţile militare vest-germane precizau că s-a alocat suma de o jumătate miliard de mărci pentru cauze ecologice. S-au mai luat şi alte măsuri : armata a interzis tragerile ; a limitat zborurile similare la sfîrşit de săptămînă ; „Panzer"-urile „lau" trenul dacă se deplasează mai mult de 50 km ş.a... Unora, toate astea li se par suficiente, mai ales că un document al ministerului de resort precizează sec, ca orice raport militar : „Imperativele pregătirii trupelor pentru luptă vor dicta întotdeauna limitele protejării mediului înconjurător. Fiecare marcă cheltuită pentru mediul înconjurător va lipsi la cumpărarea de arme şi muniţii". Acesta e adevărul spus direct iar noi ne putem gîndi în linişte (!?) la efectul zgomotului reactoarelor Phantom asupra batracienilor. Sau, parafrazînd în sensul umorului negru o mică glumă : ce e trist şi adevărul şi ar începe cu Phantom ? Fantoma ? Pămînt ? Să rămînem, dacă se poate, la alte glume.

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

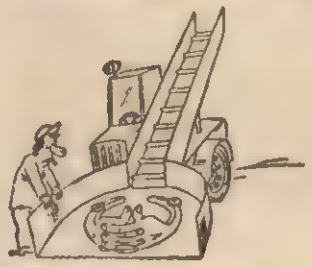

(După FÜR DICH — B.D.G.)

Lumea în care trăim

Cu sare sau fără sare?

Cum să mîncăm : cu sare sau fără sare ?

În jurul acestei probleme s-a discutat şi cu siguranţă se va mai discuta încă multă vreme. Părerile sînt contradictorii.

Pînă una alta, de cele mai multe ori, cînd mîncăm, gestul apare ca un automatism : întindem mîna după solniţă. Cînd sîntem întrebaţi, de ce punem sare, chiar şi motivaţia gestului nostru este de obicei tot un fel de automatism : „altfel mîncarea n-are gust".

Oamenii de ştiinţă au constatat că, de fapt, fără sare — fără clorură de sodiu, cum o denumesc chimiştii — nu există viaţă. Ea este o componentă vitală a celulei corpului omenesc.

De-a lungul istoriei, oamenii au găsit acestei substanţe numeroase calităţi. Pentru unii, ea reprezintă simbolul forţei fizice, pentru alţii, puterea spirituală sau virilitatea ; mulţi o foloseau drept medicament sau chiar... monedă de schimb. Apoi, odată cu trecerea timpului, cu efectuarea unor cercetări şi studii ştiinţifice complexe, părerile s-au împărţit. S-au născut chiar controverse în ce priveşte ideea dacă sarea este un prieten sau un duşman al omului.

Astăzi, numeroşi medici demonstrează o legătură directă între consumul exagerat de clorură de sodiu şi unele boli, în mod special hipertensiunea arterială. În nordul Japoniei, spre exemplu, unde consumul zilnic de sare pe locuitor se apropie de 40 grame, s-a constatat că circa 50 la sută dintre indivizi au cifre tensionale foarte ridicate. În ţările occidentale, potrivit statisticilor Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii, rata frecvenţei acestei maladii, a hipertensiunii, este de aproximativ 10 la sută. În unele ţări din Africa această rată se ridică la aproape 12 la sută. În schimb, în alte zone, în Orientul Mijlociu sau în ţările mediteraneene, deşi consumul de sare este ridicat, procentul ratei celor ce suferă de hipertensiune este mai mic.

Asadar, cum mîncăm : cu sare sau fără sare ?

Ultimele recomandări medicale apreciază că în zonele temperate o jumătate de gram de sare pe zi este suficientă pentru o activitate normală. În climatul tropical, ţinînd cont de transpiraţia abundentă, care sărăceşte organismul de sodiu, necesităţile sînt ceva mai mari. Nimic nu justifică, susţin cei mai mulţi dintre medici, şi este chiar contraindicat consumul a peste 5—6 grame de sare pe zi, aşa cum se întîmplă în anumite zone, la anumiţi oameni. Alimentele pe care omul le consumă zilnic conţin suficientă sare pentru necesităţile organismului.

Sigur, este firesc să discutăm despre problemele unui regim alimentar cît mai corect care să asigure o bună sănătate oamenilor. Dar pentru cei ce nu îşi pot asigura hrana necesară unui regim corespunzător alimentar, pentru cei ce îşi asigură cu greu hrana de pe o zi pe alta, pentru cei care în „lumea a treia" devin pe zi ce trece tot mai înfometaţi, ei cum să mănînce — cu sare sau fără sare ?

Date ale Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii consemnează, în ceea ce priveşte foametea pe Terra, o situaţie dramatică : peste un miliard de oameni suferă de subnutriţie cronică ; în fiecare an aproape 50 de milioane, un număr egal victimelor celui de-al doilea război mondial, mor de foame. Într-un raport al U.N.I.C.E.F. se arată că zilnic 40 000 de copii ai Terrei mor datorită foametei sau bolilor provocate de aceasta. În Africa, 3 din 5 copii nu ajung la vîrsta de 14 ani. Pentru aceste fiinţe dilemele nu sînt de ordinul regimului alimentar. Oamenii aceştia au nevoie, pur şi simplu, să mănînce.

„Sfidarea foametei" nu este o simplă metaforă. Ea este o realitate dramatică care afectează o mare parte a populaţiei globului. „Criza alimentară este o criză mondială în condiţiile în care ea afectează patru cincimi din populaţia ţărilor în curs de dezvoltare" — declara Edouard Saouma, director general al Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru Alimentaţie şi Agricultură — F.A.O.

Asigurarea unei alimentaţii corespunzătoare este un drept elementar al omului. Din nefericire, pentru sutele de milioane de subnutriţi ai lumii, frustraţi de acest drept fundamental, problema esenţială a momentului nu este asigurarea unei alimentaţii potrivit prescripţiilor medicale, adică să mănînce cu sare sau fără sare, ci în primul rînd, asigurarea hranei zilnice. Înainte de a se gîndi la eventualele restricţii, la „reţete" culinare de un tip sau altul, oamenii din „lumea a treia" trebuie să-şi procure hrana. Datorită situaţiei moştenite ca urmare a jafului colonial, datorită politicii monopoliste de exploatare şi dominaţie în interesul marelui capital, datorită lipsei de ajutor, numeroase ţări nu pot depăşi dificultăţile în care se zbat.

S-a vorbit şi se vorbeşte enorm de mult despre ajutorul ce trebuie acordat ţărilor sărace, ţărilor în curs de dezvoltare, pentru a depăşi situaţia dezastruoasă în care se află multe dintre ele. Practic, însă, acest ajutor se lasă în continuare aşteptat. Uneori se întîmplă şi situaţii ce ar putea fi comice dacă n-ar fi tragice. În locul produselor agricole, al alimentelor, ţările dezvoltate trimit drept „ajutor" ţărilor în curs de dezvoltare... arme şi echipamente militare. Un „ajutor" plătit scump...

Mărind prăpastia dintre săraci şi bogaţi, imprimînd conturi tragice decalajelor, foametea ce afectează ţările în curs de dezvoltare pune la grea încercare — prin implicaţiile sale profunde — întregul edificiu economic şi politic actual.

Cu sare sau fără sare ?

Pentru cei ce au hrană este o dilemă.

Pentru cei ce sînt lipsiţi de cele necesare traiului, sarea este o latură secundară. Deocamdată. Pentru ei, dilema este altfel formulată : cu hrană sau fără ? Şi cît se poate supravieţui hărţuiţi de foamete ? Cît ?

AL. PINTEA

Salt mortal la periferia logicii

Presa din numeroase ţări ale lumii abordează frecvent — şi pe bună dreptate — dezvoltarea dimensiunii cantitative a cursei înarmărilor. În acelaşi timp, dimensiunea calitativă — ridicarea continuă a plafonului terorii — este analizată şi comentată inclusiv din punctul de vedere al doctrinelor pe care le iniţiază şi le amplifică. În context, o temă la ordinea zilei este relaţia dintre tehnologia de luptă (ne referim la cea nucleară) a ţărilor puternic dezvoltate şi cea aparţinînd unor ţări în curs de dezvoltare.

Un recent articol apărut în „International Herald Tribune" atrage atenţia prin vehicularea unei teze nocive, şi anume : oportunitatea extinderii armamentului nuclear şi asupra ţărilor care nu au avut acces la acest „elaj" al înarmărilor. Comentariul amintit începe, negru pe alb : „S-ar putea argumenta că atît timp cît ţările mari au arme nucleare este bine ca şi ţările mici să le aibă. Ideea contravine înţelepciunii convenţionale, care se pronunţă în favoarea neproliferării nucleare, dar înţelepciunea convenţională este adesea greşită." Cît este de precară o asemenea argumentaţie nu mai trebuie demonstrat. Autorul încearcă, împotriva evidenţei, să acrediteze ideea unei anumite solvabilităţi a păcii prin stimularea procesului de extensiune nucleară. În acelaşi comentariu se recunoaşte, sub presiunea inevitabilă a realităţii, că dezvoltarea pe verticală a armamentului şi apariţia unui cortegiu întreg de doctrine care încearcă să acrediteze acest ascensor mondial către neant a stimulat sentimentul de insecuritate : „Superputerile nu s-au oprit la descurajarea nucleară. Ele au încercat să găsească sisteme nucleare «utilizabile» şi sisteme de descurajare care pot fi întrebuinţate pe scară mai largă. În anii '50 NATO a inclus în arsenalul său ameninţarea de a utiliza primul arma nucleară, iar în anii '60 «reacţia flexibilă». Rezultatul a fost realizarea unor sisteme nucleare tot mai complicate, dar şi scăderea sentimentului de securitate al populaţiei, cel puţin în Occident. Sistemele nucleare americane nu-i mai liniştesc pe americani sau pe popoarele din ţările Alianţei atlantice, dimpotrivă, îi neliniştesc, contribuind la creşterea incertitudinii şi a vulnerabilităţii. Aşa se explică faptul că mişcarea pentru pace a devenit un factor important pe scena Europei occidentale şi americane".

Nu putem fi decît de acord cu această constatare. Aşa cum apare de-a dreptul stupefiantă tentativa din concluziile comentariului amintit de a pune în evidenţă constructivă logica proliferării armamentului nuclear : „Avînd în vedere că este exclusă revenirea la inocenţa nucleară, la o lume fără arme, se poate discuta ideea potrivit căreia calea către securitate (un obiectiv care nu va fi niciodată atins) este aceea de a generaliza sistemele nucleare la scară naţională pentru a face ca ameninţarea activă sau utilizarea armelor nucleare să devină deosebit de riscante. Sistemele britanic şi francez de descurajare se orientează în această direcţie. Nu este o cale prea atrăgătoare, dar s-ar putea dovedi cea mai eficientă pe care o avem".

Este limpede că nu aceasta este calea cea mai eficientă pentru consolidarea securităţii internaţionale. Dacă autorul articolului la care ne-am referit recunoaşte că galopul nuclear angajat de marile puteri militare nu a dus decît la insecuritate, cum se poate demonstra că un galop generalizat ar putea duce la o securitate sporită ? Doar acceptînd să inversăm termenii problemei, şi aceasta din apetitul exclusiv de a face salturi mortale într-un domeniu în care sfidarea prudenţei înseamnă sfidarea raţiunii şi, deci, a supravieţuirii.

RADU BUDEANU

Domnul cu voi, banii cu noi!

Paul Henley, un antropolog britanic aflat în mijlocul tribului Panare din Venezuela, a constatat cu stupoare că membrii tribului poartă pantaloni, beau bere şi refuză cu obstinaţie ceremonia iniţierii masculine, depozitarea unor foarte vechi şi preţioase obiceiuri tradiţionale. „Dumnezeu nu vrea Am renegat această sărbătoare barbară", au explicat ei. Pentru Panare — considera antropologul englez — renunţarea la această ceremonie rituală semnifică dispariţia sensurilor fundamentale ale unei culturi primitive extrem de bogate.

Această „splendidă" realizare aparţine credincioşilor din „New Tribes Mission" (NTM) — Misiunea noului trib — organizaţie religioasă de esenţă evanghelică al cărei propovăduitori sosesc cu avioanele şi utilizează cele mai perfecţionate tehnologii nu doar pentru a converti, ci pentru a demola credinţe şi ceremonii care caracterizează cultura indienilor sud-americani. NTM, releva „The Sunday Times Magazine", se extinde îngrijorător în acele părţi ale lumii unde supravieţuiesc încă triburi indigene fără contact cu „valorile" culturii occidentale. Această organizaţie americană, al cărei scop declarat este convertirea religioasă şi socială, este în legătură, prin cei 1 500 de misionari ai săi, cu 125 de triburi din Venezuela, Bolivia, Paraguay şi Brazilia, asupra cărora îşi revarsă binecuvîntările, forţa de persuasiune şi darurile civilizaţiei. Ea este finanţată de tot felul de filantropi, dar încasează sume consistente din vînzarea produselor realizate de indieni drept plată a bunurilor manufacturate cu care sînt blagosloviţi. Organizaţia „Survival International", care apără drepturile indienilor ameninţaţi de civilizaţie, precizează că pe piaţa neagră NTM face un fructuos trafic cu piei de leopard, a căror vînătoare este interzisă.

Membrii misiunii provin din zonele „fundamentaliste" ale S.U.A., de acolo unde teoria evoluţionistă a lui Darwin nu se învaţă în şcoli, iar fosilele sînt considerate trucuri ale diavolului. Această sectă religioasă proclamă cu senin entuziasm iminenta sosire a lui Cristos pe pămînt şi Apocalipsul.

Sistemele folosite pentru convertirea păcătoşilor nu s-au schimbat de pe vremea iezuiţilor, care-i însoţeau pe conchistadori în „nobila" misiune de cucerire a Lumii Noi. Mai întîi se instaurează între indieni şi misionari raporturi de dependenţă totală a primilor de cei din urmă. Manevra nu dă niciodată greş, indienii dedulciţi la mărgele din sticlă, topoare şi cuţite de oţel, bere şi cornflakes acceptînd orice condiţii, oricît de prohibitive ar fi acestea. Urmează faza convertirii, care se desfăşoară fără probleme avînd în mînă un material uman bine maleabilizat prin constrîngerea economică. De acum, pentru a putea avea bunurile dorite indianul trebuie să renunţe la dansurile rituale, la cîntece şi la mîncărurile obişnuite. El nu mai are voie să poarte obiectele tradiţionale, să la în căsătorie o femeie neconvertită. Şi aşa, sub o formă religioasă, sub aparenţa deschiderii porţilor către civilizaţie în faţa unor primitivi, se naşte o nouă sclavie.

Bineînţeles, s-au făcut numeroase încercări de alungare a misionarilor, toate însă fără nici un succes. În Venezuela, un grup de juriştі, antropologi şi oameni ai bisericii catolice au acuzat misiunea de violarea drepturilor indienilor, coerciţiune şi conversiune forţată. Au fost deschise două anchete, în urma cărora a reieşit că NTM se instalează preferenţial în zone în care sînt prezente minerale strategice precum cobaltul sau uraniul şi unde efectuează prospecţiuni, acţiuni care sînt imposibil de motivat prin psalmi şi rugăciuni. Ei au organizat adevărate vînători împotriva triburilor Ache şi Ayoress, pe care le-au folosit pentru munca pe plantaţiile proprii. După cum aprecia vicarul apostolic din Puerto Ayacucho, conversiunea se face uzînd de forţă şi teamă, nu prin convingere liberă. Acuzaţii de etnocid au ieşit basma curată. Un general a justificat acţiunile sectei drept o „necesitate geopolitică", graţie căreia indienii sînt ţinuţi departe de influenţele de stînga ! În acelaşi timp s-a considerat că nu este oportun să fie iritate S.U.A., care-şi protejează cu fermitate misiunile religioase ce operează peste hotare. Pentru ca grupul de protestatari să aibă totuşi o satisfacţie, doi misionari au fost expulzaţi. A rămas însă o realitate îngrijorătoare : în vederea unei convertiri totale şi necondiţionate, misionarii şi-au format „diaconi" indigeni, care continuă cu fervoare opera etnocidă începută de profesorii lor. Iar ei, membrii NTM, obosiţi de atîta muncă, dar fericiţi că au reuşit să înmulţească turma ascultătoare, caută pe hartă alte pete verzi unde să descindă cu arsenalul lor civilizator.

R. IOAN

De la trimisul nostru în Turul României

Trec cicliștii

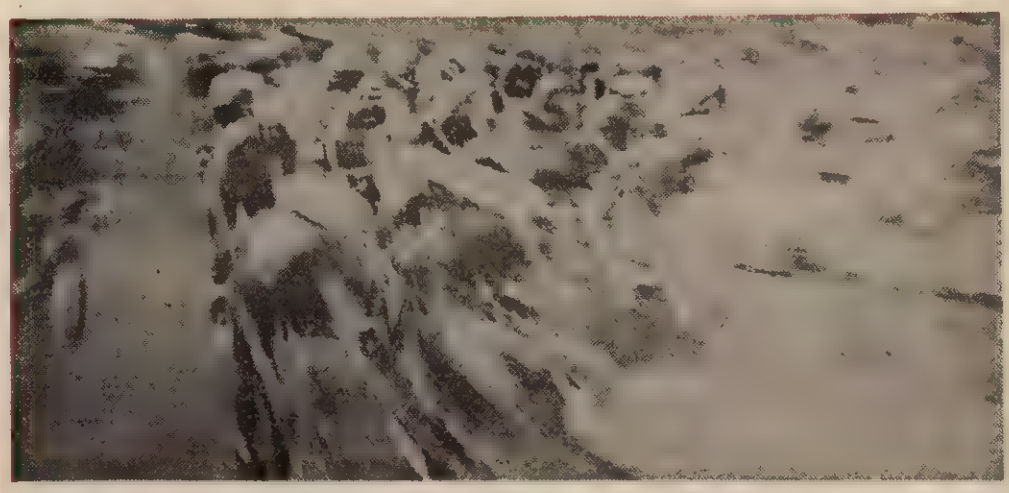

Băile Herculane, 7 septembrie (prin telefon). La ora la care improvizez aceste rînduri, miercuri dimineață, caravana Turului ciclist al României se pregătește să dea piept cu etapa a IV-a, Caransebeș — Deva, 115 kilometri. Ea a parcurs pînă acum, multicoloră, agitată, urmărită cu interes de sute de mii de spectatori, doar 272 kilometri. Socotind după distanțe și după faptul că traseele de munte rămîn în față, greul abia începe, dar vă asigur că nici pînă acum n-a fost ușor. Încă din etapa prolog (desfășurată pe străzile Craiovei), lupta s-a declanșat fără menajamente și fiecare ciclist a dat totul. Trebuie să vă spun că Turului i-a fost frică de ploaie, dar pînă acum a scăpat de ea, chiar dacă azi, la Herculane, cerul este mohorît. N-a scăpat însă de canicula și, încă mai rău, n-a scăpat de vînt, acesta fiind inamicul public numărul unu al rutierilor. Vîntul îl macină pe alergători, răzlețește plutonul și, după o expresie a celor din șa, îi suge. În fața vîntului rezistă numai cine are forță și, firește, experiență. Așa se face că sub rafalele care au bătut nemilos circuitul Craiovei, obligîndu-i pe organizatori să oprească jetul fîntînii arteziene din capătul Bulevardului 1 Mai, s-a realizat o primă ierarhizare a alergătorilor, ierarhizare care mi se pare că se va păstra pînă la finiș. Cum era și de așteptat, cei mai puternici s-au dovedit dinamoviștii, liderul lor, Mircea Romașcanu, arătîndu-se „patronul" cursei. La ora de față el conduce în toate cele trei clasamente individuale importante și, dacă s-ar putea, ar pleca de la Caransebeș îmbrăcat în trei tricouri : cel galben rezervat locului întîi, cel verde, destinat liderului cățărătorilor, și cel alb, menit să-i desemneze pe cel mai bun sprinter. Pe primele porțiuni ale cursei, fostul tipograf al Casei Scînteii și-a impus legea și Turul lasă impresia că se va desfășura după bunul lui plac. La peste 30 de ani, l-a împlinit în 11 martie, Romașcanu se dovedește, cu adevărat, cel mai bun dintre rutierii noștri și, făcînd un pronostic, îmi e greu să cred că el va lăsa pe un altul să încheie victorios cei 865 kilometri. Prestația lui nu miră însă pe nimeni, căci Romașcanu este una și aceeași persoană cu cel care, în 1978, a terminat pe locul trei în Cursa Păcii, el adjudecîndu-și de-a lungul anilor trei victorii de etapă în acest adevărat campionat mondial al rutierilor amatori.

Să nu se înțeleagă că, pusă sub pecetea autorității lui Romașcanu, „mica bucle" rămîne o chestiune deja rezolvată. Bătălia a fost și a rămas deschisă, fiecare kilometru al Turului însemnînd o pledoarie pentru frumusețea neasemuită a acestui sport. Un sport extrem de dur, dar și foarte nobil. Exemplele de întrajutorare survin neîncetat și l-am văzut, de pildă, pe Cornel Nicolae așteptîndu-i pe Costică Paraschiv care spărsese abia plecat din Craiova. Ba mai mult, în apropierea Porților de Fier, unul din fruntașii echipei steliste, Gheorghe Vasiliu, a fost depanat de mașina clubului Dinamo, antrenorul Nicolae Voicu, tehnicianul numărul unu al ciclismului românesc, dînd să înțeleagă că o victorie de etapă contează pentru dînsul mai puțin decît o luptă dreaptă, cu șanse egale pentru fiecare. Efortul rutierilor, între care foarte mulți tineri, aflați încă la vîrsta junioratului, este tulburător. După numai cîțiva kilometri, chipurile lor se înnegresc, iar mîinile se fixează crispate peste ghidonului. Picioarele se rotesc parcă mecanic, iar privirile se ațintesc spre înainte, acolo unde, peste mulți kilometri, le așteaptă, ca o alinare, steagul care marchează finișul. Numai la Craiova, de exemplu, după încheierea etapei, prolog, s-au consumat 240 de sticle de apă minerală, ca o dovadă a unui efort așezat nu departe de limita supraomenescului. Tinerii, deveniți parcă bărbați peste noapte, se străduiesc să țină pasul cu elita, dar lipsa lor de experiență și de forță se plătește încă scump. Clujeanul Alexandru Nyiri, cel mai tînăr participant la Tur sărbătorit pentru împlinirea a 15 ani în chiar ziua de debut a competiției, a fost silit să abandoneze, iar mare parte din colegii săi de federație s-au îndepărtat cu o oră sau chiar mai mult de Romașcanu și de fruntea clasamentului. Ca să fiu sincer, Turul înseamnă, de fapt, două curse. Una a consacraților, cicliști de la Dinamo, Steaua, Metalul Plopeni, Cibo Brașov și, pînă la un punct, Olimpia, o alta a rutierilor mai degrabă începători, veniți să-și cîștige aici cele dintîi galoane. Cum ziceam, Dinamo domină și echipa lui Nicolae Voicu și-a plasat pînă acum 8 rutieri pe lista primilor 11 din clasamentul general individual. Doar trei intruși în partea de sus a ierarhiei, Vasile Apostol de la Metalul Plopeni, Cristian Neagoe de la Steaua și Andrei Antal de la Cibo Brașov, dar nici soarta acestora nu va fi, mă tem, prea ușoară pe kilometrii care urmează.

Dincolo de această splendidă încleștare pentru un loc mai bun sub soarele ciclismului nostru, această a XXI-a ediție a Turului ciclist al României mai înseamnă și o atmosferă fără egal. S-a adunat în caravană întreaga suflare a ciclismului nostru, oameni din mai multe generații, împătimiți ai alergării pe bicicletă. Între aceștia, „veteranul" de 69 de ani Traian Chicomban, care s-a sculat de la ora 3 noaptea pentru a ajunge să prindă, pe motocicletă, startul festiv de la Craiova. Dacă Marin Niculescu, el însuși cîștigător al Turului în 1951, sau Martie Ștefănescu au semnat condica de prezență a întrecerii în calitate de antrenori, primul la Olimpia, celălalt la Cibo, Traian Chicomban s-a alăturat Turului numai din plăcere, demonstrînd că pasiunea nu se împuținează odată cu trecerea timpului. O altă generație de rutieri de elită este prezentă aici : Gabriel Moiceanu (locul I în ediția 1958) pentru Mușchiul Cîmpulung, Ion Stoica pentru Steaua, Constantin Ciocan pentru Metalul Plopeni, Gheorghe Neagoe pentru Voința București etc. precum și, alături de ei, îndeplinind postul (încă inexistent) de antrenor federal, micuțul dar energicul Vasile Selejan, el însuși medaliat cu argint în Turul 1973. O poziție aparte ocupă, în economia întrecerii, arbitrul principal Octavian Amza, fost coechipier al lui Marin Niculescu și Martie Ștefănescu, azi cel mai cunoscut tehnician român pe marile circuite cicliste ale lumii. În calitate de arbitru principal, Octavian Amza este omniprezent și mașina din care el supraveghează bunul mers al lucrurilor acoperă, etapă de etapă, o distanță de trei ori mai lungă decît cea înscrisă pe foile de concurs. Alături de Amza, se cere menționată și prezența secretarului federal Gheorghe Stănel, de a cărui activitate se leagă nemijlocit reluarea acestei frumoase tradiții care este Turul ciclist al României. Abia venit la federație, Gheorghe Stănel s-a zbătut și, găsind deplină înțelegere la nivelul conducerii C.N.E.F.S., a izbutit să pună pe roate, la propriu și la figurat, această competiție la care se renunțase din 1974. Cea mai pitorească figură a caravanei rămîne însă administratorul Turului, Ion Păun, un fel de „tată în casă" a întrecerii, bun la toate, asigurînd caravanei prin vigilență și, nu o dată, cu gură mare, cele mai bune condiții de cazare și hrană.

Spre bucuria noastră, reluarea Turului a fost marcată, pe întreg traseul, de emoționante manifestații de simpatie. Înșirați de-a lungul traseului, zeci și sute de mii de spectatori au presărat în fața cicliștilor adevărate covoare de flori, aplaudînd cu însuflețire trecerea acestora. Dacă ar fi să fac un clasament, aș situa pe primul loc, la egalitate de puncte, comunele oltene Giubega, Galicea Mare și Goleni, prin dreptul cărora caravana s-a bucurat de o primire entuziastă. La Calafat, locul de încheiere a etapei numărul 2, întreaga suflare a orașului părea să se fi strîns lîngă podiumul de premiere și nu pot trece peste faptul că în județul Dolj, prin grija organelor județene și locale, Turul României s-a aflat la el acasă. Înainte de Herculane, la Topleț, din nou mii de oameni au salutat trecerea plutonului, iar la capătul etapei a avut loc o emoționantă festivitate, premierea primilor clasați revenind primarului stațiunii, Victoria Stanciu.

Deși agitat, plutonul a fost pînă acum ferit de accidente. S-au semnalat cîteva căzături minore, dar cu adevărat doctorul Andrei Georgescu, care însoțește plutonul ca trimis al Stației de salvare a municipiului București, n-a avut de lucru decît cu Sergiu Oprescu de la Olimpia. În loc să încurce borcanele, cum se mai obișnuiește, acesta a încurcat bidoanele și, în loc să bea apă, a tras o gură bună de benzină ! El se află însă în afară de orice pericol și e aproape sigur că va urca în șa la Caransebeș. Necazuri a avut și Mircea Romașcanu pe care, chiar la Craiova, l-a apucat o durere groaznică de măsea. Doctorul Eugen Magla l-a tratat cu promptitudine și Romașcanu, deși cu o inflamație vizibilă, și-a tăiat partea leului în primele etape. În sfîrșit, ca o curiozitate, trebuie să vă comunic că Turul României beneficiază și de prezența unui Premiu Oscar ! Este vorba despre participarea, în calitate de suporter, a bucătarului Viorel Paraschiv (de la Athénée Palace), cel dintîi susținător al rutierului dinamovist Costică Paraschiv, cu care maestrul în arta culinară, deținător al Premiului Oscar pentru gastronomie, este frate. Atît pentru azi. Caravana din care au mai rămas numai 84 de sportivi, restul de 12 abandonînd sau neprezentîndu-se la start, este gata de transbordarea spre Caransebeș. Cei rămași în cursă au dormit, mulți dintre ei, cu bicicletele în cameră, spre a le apăra de o eventuală ploaie. Amănuntul mi s-a părut la fel de emoționant ca acela descoperit, cu ani în urmă, la mila 23, unde am întîlnit o sumedenie de bărbați dormind cu vișele sub pernă. La revedere, pe săptămîna viitoare.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Premiile revistei FLACĂRA

Salutînd reluarea tradiționalului Tur ciclist al României, pentru încurajarea acestui bărbătesc sport, pentru promovarea în rîndul maselor de tineri a dorinței de a practica în folosul sănătății și frumuseții mișcarea pe bicicletă (pentru care industria națională asigură baza materială de calitate tot mai înaltă), revista Flacăra acordă următoarele premii:

— Pentru cîștigătorul celei de a XXI-a ediții : o motoretă Mobra.

— Pentru ocupantul locului 2 în clasamentul general individual : un frigider Arctic.

— Pentru ocupantul locului 3 în clasamentul general individual : un televizor Sport.

— Pentru cel mai bine clasat sportiv din provincie: un televizor Sport.

Fotografii de PAUL AGARICI ■

Flacăra, Redacția, București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Mihai Pelin, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66) ; secția cultură-învățămînt (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57) ; secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban — 21 30) ; audiențe — 25 58 ; sector știință-istorie (N. Grigore Mărășanu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam — 25 66) ; secția urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Bîrlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mănecan — 25 28) ; Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36) ; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11226, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXII (1974)
37 VINERI
16 SEPTEMBRIE
1983

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, a deschis noul an de învățămînt printr-o strălucită cuvîntare în centrul universitar Cluj-Napoca

LA ORA CÎND REVISTA INTRĂ LA TIPAR, CUVÎNTAREA CONTINUĂ. COMENTARIUL ÎN NUMĂRUL VIITOR.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județele Mureș și Cluj

Comentarii în pag. 2–5

Iubirea de frumos

Începe școlile

Mulți copii pleacă de acasă pentru cîteva ceasuri zilnic din grija și dragostea părinților în grija și dragostea învățătorilor, profesorilor lor.

Popoarele vechi puneau mare preț pe pedagog. Chipul unui popor atîrnă în mare parte de cel al pedagogilor, al învățătorilor unei națiuni.

Mai ales acestora îndrăznesc să le trimit acest cuvînt. De comportarea Dumneavoastră a învățătorilor și a profesorilor depinde buna creștere a copiilor noștri într-o măsură mai mare decît o bănuiți.

Cum vă îmbrăcați cum vorbiți ce cuvinte luați pe limbă înaintea copiilor cîtă inimă bună cîtă dragoste adeveriți în faptă și cuvînt toate acestea se imprimă în sufletul curat al copiilor din fața Dumneavoastră.

Anul trecut pe vremea aceasta ascultam pe insula Creta un cuvînt cutremurător adresat învățătorilor de către un mare pedagog al acelei țări Irineu în care le amintea ca relele lor obiceiuri proastele lor cuvinte neașezarea lor lăuntrică să și le lase acasă iar în fața copiilor să la acel chip demn al Patriei chine milenare pe care trebuie sa-l ticacă viu în sufletele tinerilor.

Cîtă dragoste de Patrie de valorile noastre eterne începe să se întruchipeze în acești copii de care răspundeți în veac atîrnă atît de mult de Dumneavoastră ! S-o știm asta cu frică și cutremur și bucurie !

IOAN ALEXANDRU ■

În aceste zile, pe ogoarele țării, intensă activitate de toamnă

reportaje în pag. 8

Acordul global al echității muncii, al bunăstării noastre

pag. 7

Noi file la dosarul „Tratamentul surdității prin acupunctură“

pag. 17

Radu Boureanu: „Avem o generație cu multe valori tinere, care dau sentimentul liniștitor că literatura, cultura își vor urma drumul ascendent“

pag. 9

Copiilor, întregului tineret al patriei, mult succes în noul an de învățămînt!

Vizita tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în județul Mureș

Efortul conjugat și fertil

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Mureș — vizită pe agenda căreia au fost înscrise numeroase obiective, cum sînt: Întreprinderea de Sticlă și Faianță Sighișoara, Combinatul Chimic din Tîrnăveni, Întreprinderea Metalurgică „Republica" din Reghin, Combinatul „Azomureș" și Întreprinderea „Electromureș" din Tîrgu Mureș, Stațiunea de Cercetări și Producție pentru Creșterea Bovinelor din Sîngeorgiu de Mureș, Cooperativa Agricolă de Producție Șăulia de Cîmpie, Spitalul Clinic județean — constituie un eveniment remarcabil în viața locuitorilor de pe aceste străvechi meleaguri românești. În cadrul amplului dialog al secretarului general al partidului cu chimiști și constructori de mașini, cu reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, ai unor ministere, o atenție deosebită a fost acordată stabilirii celor mai potrivite soluții și metode menite să permită reducerea în continuare a consumurilor de materii prime și materiale, de energie și combustibil, perfecționarea continuă a organizării producției și a muncii, în vederea realizării unei creșteri mai substanțiale a productivității muncii, a diminuării cheltuielilor de producție, sporirii eficienței economice, precum și asigurării unor condiții tot mai bune de muncă și de viață tuturor celor ce trăiesc și muncesc înfrățiți pe plaiurile mureșene.

Un moment înălțător, de fierbinte patriotism l-a constituit marea adunare populară din Tîrgu Mureș. Salutînd cu îndelungi aplauze, urale și ovații apariția la tribună a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, scandînd numele partidului, al patriei noastre socialiste, al conducătorului partidului și statului nostru, cei prezenți au dat expresie unității de nezdruncinat a întregului nostru popor în jurul partidului, al secretarului său general, adeziunii unanime a oamenilor muncii din județul Mureș, fără deosebire de naționalitate, la politica înțeleaptă a partidului și statului nostru. Prin glasul primului secretar al Comitetului județean Mureș al P.C.R., comuniștii, toți oamenii muncii din județul Mureș și-au exprimat mîndria că tovarășul Nicolae Ceaușescu se află în fruntea partidului, hotărîrea de a urma cu fermitate revoluționară cuvîntul celui mai iubit fiu al poporului, care slujește cu inepuizabilă energie interesele generale ale țării, ale socialismului și comunismului în România, cunoscut și apreciat pe tot globul prin contribuția de inestimabilă valoare teoretică și practică adusă la soluționarea problemelor vitale ale lumii.

În cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Tîrgu Mureș, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat din nou necesitatea de a face totul pentru realizarea programului energetic, pentru reducerea consumurilor energetice, asigurînd astfel condiții pentru realizarea independenței în acest domeniu de activitate. În același timp, în cu-

al muncii înfrățite

vîntare au fost subliniate alte probleme de importanță excepțională pentru progresul economic al patriei, pentru înfăptuirea prevederilor actualului cincinal dezvoltarea mai puternică a bazei de materii prime, precum și a agriculturii, ramură de bază a economiei naționale ; creșterea mai puternică a productivității muncii, aplicînd cu mai multă fermitate măsurile de bună organizare, de mecanizare și automatizare a proceselor de producție ; îmbunătățirea calității și ridicarea nivelului tehnic al produselor, în toate domeniile de activitate ; reducerea, în toate ramurile economiei naționale, a consumurilor materiale, recuperarea și refolosirea acestora ; creșterea continuă a eficienței economice. Toate acestea, a arătat secretarul general al partidului, sînt probleme hotărîtoare, pentru care trebuie să unim toate eforturile, să depunem o activitate susținută, în fiecare unitate, la fiecare loc de muncă, spre a asigura înfăptuirea programului de dezvoltare economico-socială a țării, în cele mai bune condiții, la un nivel superior, și realizarea unei noi calități a muncii și vieții în toate domeniile de activitate. Remarcînd că tot ceea ce se realizează în județul Mureș, în general în toate județele patriei noastre, este rezultatul muncii unite a tuturor celor ce muncesc, fără deosebire de naționalitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : „Aici, în Mureș, trăiesc și români, și maghiari, și germani, și alte naționalități. Împreună, ei acționează în deplină unitate pentru a asigura înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism. Putem afirma cu îndreptățită mîndrie că politica națională a partidului nostru, de deplină egalitate pentru toți cetățenii patriei, constituie o realitate — și am dori ca în toate țările această egalitate să fie cel puțin așa cum este în România".

Exprimînd sentimentele de înaltă prețuire, de fierbinte dragoste pe care le nutresc, alături de întregul nostru popor, față de Partidul Comunist Român, față de secretarul general al partidului pentru tot ceea ce face în vederea propășirii națiunii noastre socialiste și ridicarea neîntreruptă a nivelului de trai material și spiritual al celor ce muncesc, pentru politica justă și înțeleaptă de asigurare a egalității depline în drepturi a tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate, locuitorii județului Mureș și-au afirmat hotărîrea de a urma neabătut îndemnurile și orientările formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru îndeplinirea exemplară a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională a partidului.

ION D. GOIA

Vizita tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în județul Cluj

Totul pentru calitatea omului,

Entuziastă angajare a tuturor oamenilor muncii de pe meleagurile clujene de a realiza în mod exemplar obiectivele și programele stabilite de partid, orientările și indicațiile date de secretarul general al partidului, pentru necontenita înflorire a județului, a întregii țări

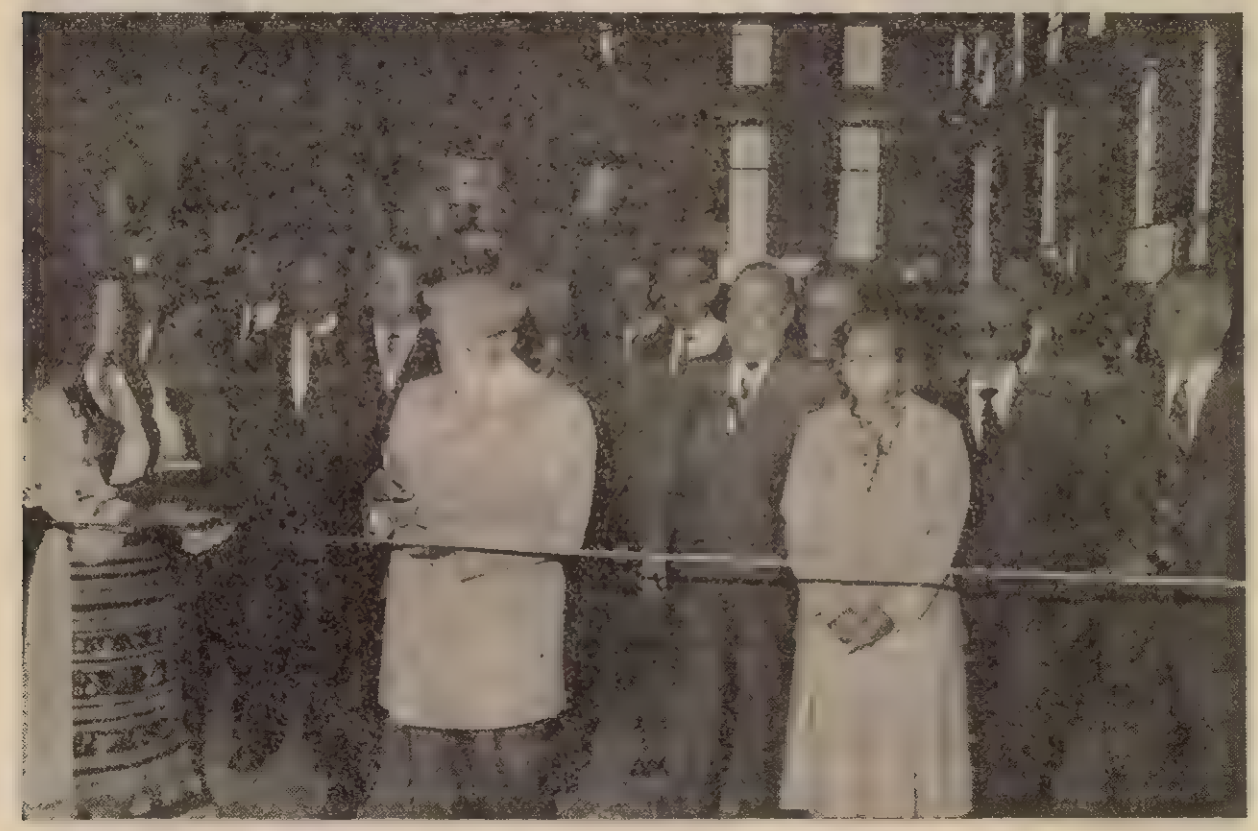

Ca și celelalte județe ale țării, Clujul, străvechi leagăn de istorie și cultură românească, a cunoscut în epoca socialismului, îndeosebi în ultimii 18 ani, o dezvoltare impetuoasă pe multiple planuri. Astfel, producția industrială a județului a crescut de circa 5 ori față de anul 1965, iar agricultura a cunoscut însemnate transformări calitative. S-au construit mii de apartamente și unități sociale. În același timp, a fost extinsă rețeaua institutelor și filialelor de cercetare, a așezămintelor de învățămînt, cultură și artă, Clujul participînd activ la îmbogățirea patrimoniului spiritual al țării. Toate acestea au determinat o creștere permanentă a bunăstării celor ce muncesc, români, maghiari și de alte naționalități, care trăiesc aici într-o strînsă unitate și frăție.

Conștienți că toate aceste realizări, toate marile împliniri din viața lor, a județului Cluj și a întregii țări sînt indisolubil legate de numele conducătorului partidului și statului, de activitatea sa neobosită, pusă cu o pilduitoare dăruire și abnegație revoluționară în slujba propășirii patriei în deplină libertate și independență, a bunăstării și fericirii întregului popor, clujenii i-au întîmpinat și de această dată pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu cu nemărginită dragoste, bucurie și însuflețire.

În cursul vizitei de lucru în județul Cluj — care a cuprins numeroase obiective, dintre care menționăm : Combinatul Metalurgic din Cîmpia Turzii, Întreprinderea „Electroceramica" din Turda, Combinatul de Utilaj Greu Cluj-Napoca, Combinatul de Celuloză și Hîrtie din Dej, Combinatul de Prelucrare a Lemnului-Gherla, I.A.S. Mihai Viteazu, Institutul de Cercetări Științifice și Inginerie Tehnologică pentru Echipamente Energetice — tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat, cu cadre de răspundere din economie, cu muncitori și cu lucrători ai ogoarelor, cu specialiști, căile și modalitățile concrete menite să sporească contribuția județului Cluj la realizarea prevederilor actualului cincinal, la înfăptuirea măreților obiective stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională ale partidului.

În acest context, printre problemele abordate o atenție deosebită a fost acordată producției de oțel. Analiza făcută cu prilejul vizitării Combinatului Metalurgic din Cîmpia Turzii a avut ca principal subiect sporirea producției de oțel, atît prin construirea unor noi linii tehnologice, cît și prin modernizarea celor existente, diversificarea largă a nomenclatorului de fabricație, în concordanță cu cerințele economiei naționale, valorificarea superioară a metalului, îmbunătățirea caracteristicilor și calității produselor, reducerea importurilor și creșterea mai accentuată a exporturilor. Apreciind realizările obținute, conducătorul partidului și statului nostru a cerut să se analizeze posibilitățile de creștere în continuare a producției de oțel, să se adopte măsuri pentru diversificarea largă a producției combinatului, în special prin asimilarea unor sortimente care să asigure eliminarea importurilor. „Trebuie depuse în continuare eforturi, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru a obține oțeluri de calitate și mai bună, produse echivalente sau chiar superioare celor existente pe plan mondial".

Importante probleme privind energia au fost analizate în timpul vizitei la Întreprinderea „Electroceramica", unitate care, profilîndu-se și dezvoltîndu-se pe producția de izolatori începînd din anul 1968, ca urmare a indicațiilor date în acest sens de secretarul general al partidului, a obținut rezultate remarcabile în direcția acoperirii necesarului la aceste produse. Dialogul de lucru al secretarului general

totul pentru calitatea muncii

al partidului cu specialiștii ministerului, ai centralei de resort și ai întreprinde n s-a referit la participarea mai intensă la înfăptuirea Programului energetic al țării prin realizarea izolatorilor de înaltă, medie și joasă tensiune necesari, eliminîndu-se pînă în 1984 complet importul acestor produse. În acest cadru, au fost analizate măsurile vizînd creșterea producției acestor sortimente, diversificarea lor în conformitate cu necesarul industriei energetice, sporirea calității și fiabilității acestora, ridicarea performanțelor lor la tensiuni foarte înalte.

În domeniul agriculturii, au fost abordate probleme importante cum sînt: creșterea și ameliorarea animalelor, măsurile întreprinse în vederea îmbunătățirii și creșterii producției de furaje, inclusiv pe pășuni și fînețe naturale, cultura cerealelor păioase și a porumbului ș.a.

Miercuri, în a doua zi a vizitei sale de lucru în județul Cluj, tovarășul Nicolae Ceaușescu a continuat analiza începută aici cu o zi înainte privind căile de dezvoltare viitoare a industriei și agriculturii, măsurile ce se impun pentru ca județul să aducă o și mai mare contribuție la dezvoltarea generală a patriei. Imediat după întîlnirea cu tînărul și destoinicul colectiv din marele combinat de utilaje grele, căruia i-a adresat cele mai calde felicitări pentru rezultatele obținute, secretarul general al partidului împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu și cu ceilalți tovarăși din conducerea partidului care-l însoțesc a poposit la Liceul industrial nr. 9 din Cluj-Napoca, puternică unitate de învățămînt în care se pregătesc cei ce, după absolvire, vor munci în combinat. Desfășurată în prejma deschiderii noului an de învățămînt vizita a prilejuit o analiză atentă a modului de pregătire a tineretului școlar, tovarășul Nicolae Ceaușescu recomandînd cadrelor din conducerea combinatului să asigure și în viitor pregătirea în cele mai bune condițiuni a elevilor pentru a deveni muncitori de nădejde în profesia aleasă, oameni cu înaltă conștiință revoluționară.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în județul Cluj a inclus și o puternică bază de cercetare și producție — Filiala Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru echipamente energetice —, Facultatea de mecanică a Institutului politehnic din localitate, Secția specializată în producerea mașinilor pentru filaturi, a întreprinderii „Unirea", Întreprinderea de porțelanuri „Iris", Combinatul de celuloză și hîrtie din Dej, Combinatul de prelucrare a lemnului din Gherla.

Dialogul purtat de secretarul general al partidului cu oamenii muncii din aceste unități s-a referit la o largă problematică, pe primul plan situîndu-se modul în care sînt traduse în viață indicațiile, sarcinile și orientările privind folosirea cu spirit gospodăresc a materiilor prime și materialelor, ridicarea necontenită a calității, dezvoltarea exportului, ridicarea eficienței, întregii activități productive și de cercetare științifică.

Pretutindeni pe parcursul vizitei locuitorii județului Cluj au dat glas bucuriei de a-l avea în mijlocul lor pe cel mai bun fiu al poporului, prezență ce dinamizează energiile pe care toți cei ce muncesc de pe aceste străbune plaiuri românești le pun, alături de întreaga națiune română, în slujba propășirii patriei socialiste. Exprimîndu-și totala aderiune la politica internă și externă a partidului, a României socialiste, oamenii muncii din județul Cluj s-au angajat să muncească cu și mai multă pasiune și abnegație, cu înalt patriotism revoluționar pentru a transpune întocmai în viață prețioasele îndrumări și indicații primite din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru a realiza și depăși planul pe 1983, an hotărîtor al cincinalului, pentru a înfăptui zi de zi, neabătut, sarcinile ce le revin din istoricele hotărîri ale Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, contribuind astfel la făurirea socialismului și comunismului pe pămîntul românesc.

MIHAI STĂNESCU
P. NICOARĂ

Alba Iulia — banca de inimă și minte a județului

Zile de toamnă frumoasă la Alba Iulia. Înainte de a pogorî asupra orașului, lumina pare a fi filtrată prin frunze ruginii. Zvonul dealurilor din împrejurimi, pe care încă se mai coc strugurii, ajunge pînă în centrul cetății. Mersul oamenilor este calm și metodic. Deprinși de mii de ani cu o viață ocrotită de zidurile unei cetăți, oamenii sînt liniștiți și destinși.

În lunga istorie a orașului Alba Iulia, ultimii 15—20 de ani au o importanță și o semnificație deosebite. În anul 1968, cînd Alba Iulia a fost declarat municipiu, orașul număra 25 000 locuitori. Astăzi, aici trăiesc și muncesc 60 000 de oameni. În cincisprezece ani, valoarea producției a crescut de opt ori. În acești ani, în oraș s-au înființat întreprinderi importante, care au schimbat viața orașului : Întreprinderea de produse refractare, Utilajul, Porțelanul, Întreprinderea Mecanică, Întreprinderea de covoare, Avicola. În paralel, întreprinderile existente s-au modernizat ori s-au extins. În această veche așezare, o treime din populație este formată din elevi. În anul care a trecut, 18 000 de copii și tineri au urmat școli de diferite grade. Cu voia dumneavoastră, i-am inclus aici și pe preșcolari. Oameni din împrejurimi sau din toate colțurile țării au venit în oraș și au început o nouă viață, au învățat meserii, și-au desăvîrșit pregătirea.

Spuneam că doar la prima vedere transformările prin care a trecut municipiul nu sînt spectaculoase. S-a construit și se mai construiește încă în toate colțurile orașului. Apar noi cartiere de locuințe, școli, se amenajează zone de agrement și complexe sportive. S-au construit peste 14 000 de apartamente. Pe lîngă Casa de cultură municipală, în 1976 s-a dat în folosință Casa de cultură a sindicatelor. Pe lîngă vechile străduri, readuse la funcționalitate și dotate corespunzător, prin contribuția cetățenilor s-au mai construit două bazine de înot. Este în curs de terminare un bazin olimpic.

Aceste cîteva informații ni le dă în drum spre noul stadion municipal tovarășul Gheorghe Ilisiu, prim-vicepreședinte al Consiliului popular municipal. Cum s-au făcut toate acestea și altele, pe care nu le-am amintit ? este întrebarea pe care o punem tovarășului prim-vicepreședinte.

— O serie din obiectivele pe care le-am realizat nu erau în plan. Le-am materializat, așa cum este logic, prin contribuția în muncă a populației. Azi puțin, mîine puțin. Într-un oraș se găsește întotdeauna ceva de făcut. Toate obiectivele pe care ni le-am propus servesc în primul rînd interesele cetățenilor. Am extins cu 12 kilometri digurii sistemul de apărare al orașului împotriva inundațiilor. Am fost serios afectați în două rînduri de inundații. În ultimii trei ani s-au realizat 24 kilometri de rețele de apă și canalizare, s-au asfaltat 14 kilometri de străzi, în afară de cele din noile cartiere de locuințe. Numai anul acesta s-au plantat 11 000 de duzi, un milion de trandafiri pentru dulceață și milioane de flori decorative. Totul prin contribuția în muncă a cetățenilor. Curățenia străzilor, amenajarea și întreținerea spațiilor verzi și a locurilor de joacă sînt asigurate în cea mai mare parte de locuitorii municipiului. Parcurile au fost repartizate școlilor, străzile sînt în grija întreprinderilor. Fiecare știe ce are de făcut. În zilele acestea oamenii muncii din întreprinderi și instituții ajută la strîngerea recoltei. Șanțurile cetății au fost amenajate tot de către oameni. Am făcut aici o ceainărie, o berărie, terenuri de sport, am plantat flori. Ele au fost parcelate în loturi de 150—200 metri pătrați care au fost repartizate cetățenilor. În mod deosebit ne-a preocupat sistematizarea pe verticală. Locuitorii participă la construcția de locuințe. Cînd blocurile intră în faza de finisaj sînt anunțați noii locatari. Fiecare prestează 200 de ore de muncă patriotică în propriul lui apartament. Locatarii își pot realiza la finisajele interioare unele preferințe, fiecare aduce ceva din personalitatea lui. Numai dacă controlează calitatea finisajelor și tot e mare lucru. Se înlătură tracasările aduse de remedieri, procese verbale, note de constatări. Am hotărît să nu permitem darea în folosință a apartamentelor pînă ce zona din jurul blocurilor nu este amenajată. Cînd se mută în noua lui locuință, cetățeanul se mută și într-un cartier curat, cu flori și fără grămezile de moloz care rămîn în urma constructorului.

Stadionul municipal în care ne aflăm acum este într-adevăr o bijuterie. Fondurile alocate permiteau construcția unui stadion cu 5 000 de locuri. Prin muncă, pricepere și entuziasm oamenii l-au făcut de 30 000 de locuri. Stadionul are încăperi pentru atletism, haltere, box, judo, un poligon de tir (Alba Iulia are 4 campioni naționali de tir). Stadionul este construit după toate rigorile actuale. Aici au fost programate meciuri de fotbal internaționale. Din păcate, echipele de fotbal locale n-au reușit să intre în B. Cu asemenea condiții, cu siguranță vor reuși cît de curînd această performanță, spre bucuria miilor de suporteri.

Înainte de a trece mai departe să spunem că Alba Iulia a ocupat locul II pe țară în întrecerea între consiliile populare. Această realizare a fost posibilă prin angrenarea și atragerea la treburile orașului a tuturor categoriilor de cetățeni. Sub conducerea partidului, acționează după specificul lor, Organizațiile democrației și unității socialiste, Comisiile de femei, Uniunea Tineretului Comunist. La inițiativa organelor de partid și de stat, în oraș a luat ființă un Sfat al Bătrînilor.

Tovarășul Constantin Tomozei, secretarul Comitetului executiv al Consiliului popular municipal și secretar al Consiliului municipal F.D.U.S., ne expune cîteva aspecte ale acestei inițiative.

— Mai corect, poate vom propune schimbarea numelui, este Sfatul Înțelepților. El a fost creat în ideea ca pensionarii de diferite profesii, oameni care s-au bucurat și se bucură de autoritate în rîndul concetățenilor să poată participa activ la viața orașului. Fac parte din acest sfat 70 de pensionari muncitori, maiștri, juriști, profesori, utili și pentru ei pentru că au o îndeletnicire și mai ales pentru noi. Ei sînt o prelungire a activității noastre. În marea lor majoritate, cei mai activi și cu mai multă inițiativă au fost numiți împuterniciți ai primarului. Ne sfătuim cu dînșii cînd trebuie să luăm hotărîri privind sistematizarea orașului, organizarea activității comerciale, înlăturarea unor deficiențe de organizare a unor activități privind buna gospodărire a orașului sau a activității asociațiilor de locatari. Ionel Mărginean, Romulus Salvan, Letiția Cernea, Antoneta Zăgrean sînt deosebit de activi. Dealtfel, ei sînt și împuterniciți ai primarului. Orice ajutor ne este binevenit. Într-un oraș în plină dezvoltare, cu întreprinderi în care lucrează mii de muncitori, în care activează 5 C.A.P., unde o parte importantă a populației se ocupă deci de agricultură sînt tot timpul anului treburi urgente, presante. Munca de lămurire cu oamenii este indicat să se facă la toate nivelele. Una din preocupările noastre a fost atragerea cetățenilor la realizarea obiectivelor propuse prin forme organizatorice instituționalizate. Legile actuale, cadrul organizatoric, larg democratic există așa că ne-a mai rămas să încurajăm în modul cel mai concret inițiativa muncitorească, cetățenească. De asta nu ducem lipsă.

Tovarășa Valeria Mara este președinta Consiliului municipal al F.D.U.S. O invităm să ne spună cîteva cuvinte despre realizările comisiilor de femei.

— În municipiul nostru, femeile s-au organizat într-un club — Femina. Clubul are activitate permanentă. Săptămînal se organizează conferințe cu teme de cultură generală sau tehnică. Se discută cu tinerele femei despre viața de familie, probleme de viață, de sănătate și creșterea copiilor. Comisiile de femei se ocupă îndeaproape de Leagănul de copii, unde de Ziua copilului sau de Anul nou organizează spectacole și împart daruri. La Universitatea cultural-științifică, Comitetul municipal al femeilor inițiază conferințe despre sănătate în colaborare cu Crucea Roșie și Spitalul județean. Femeile sînt foarte active și eficiente. Nu spun o noutate, însă multe din inițiativele privind buna gospodărire și înfrumusețare a orașului, organizarea gospodăriilor anexă, pleacă de la ele. Vorbind despre activitatea femeilor din municipiul Alba Iulia nu poți să nu amintești de Tamara Măliguță, profesoară pensionară, directoarea Clubului Femina, de Elisabeta Mărginean, muncitoare la Porțelanul, președinta Comitetului municipal al femeilor, de dr. Margareta Mitea, directoarea Leagănului de copii, de Rafira Dumitraș, Elena Țuțuianu și Marioara Groza, muncitoare și președintele Comitetului de femei de la Ardeleana, Întreprinderea de covoare și Întreprinderea mecanică.

Despre municipiul Alba Iulia se pot spune de bine mult mai multe lucruri. S-a făcut mult, foarte mult pentru oraș, pentru oamenii lui în acești ultimi douăzeci de ani de istorie contemporană. În mare parte meritul este al acestor oameni de ispravă care-și fac viața mai frumoasă prin propriile lor eforturi.

OPREA GEORGESCU

Opinia unui alegător

Facerea lumii la Berbești

Așa mi-am intitulat, în urmă cu trei ani, mi se pare, un reportaj la televiziune și vară de vară, de atunci, am revenit pe locurile acestei „facerii" cucerit de viteza cu care locuri și oameni intrau într-o zodie nouă, trăind eu însumi, pe viu, șocul viitorului, alături de o lume care cu nici un deceniu în urmă nu și-ar fi permis, măcar, să viseze că atît de curînd viața ei își va schimba cursul atît de categoric și de fundamental.

La începutul lui 1970 aici se mai scuturau încă prunele cu prăjina și de la ele se cam trăgea toată nădejdea, chiar dacă bieții oameni se chinuiau să adapteze lucrul lor într-un C.A.P. sărac ca și pămîntul la unele tentative de agricultură pe care se ambiționau să le numească moderne. În mai puțin de un deceniu Berbeștii au devenit un reper al economiei naționale, coastele sufocate de pruni pitici, cu finețuri și pășuni care mai mult decît o sărăcie curată n-ar fi putut hrăni, au devenit peste noapte un bazin carbonifer autentic, și explozia industrială a aruncat brusc în aer o întreagă istorie de convingeri și obiceiuri și mentalități.

Așa a început „Facerea lumii la Berbești" pe Tărîia vîlceană și ea nu și-a încheiat durerile nici azi ; procesul e fascinant și ar merita o carte întreagă.

La Alunu, un sat strecurat pe malul Oltețului și pe niște dealuri unde lipsa de lod își făcea de cap condamnînd o lume nu numai la cea mai scăzută medie de virstă dar și atît de des la o înfățișare care proiecta vizitatorul în plin coșmar, se desfășoară azi evantaiul viu colorat al unora din cele mai spectaculoase realizări ale inginerieі construcțiilor cu care Trustul de construcții-montaj-miniere are, bănuiesc, toate motivele să se mîndrească.

În curînd aici va începe procesul de proporții geologice al decopertării dealurilor cu un excavator gigant cît un bloc cu 5 etaje (!) însoțit în operația lui de altul care va atacat straturile de cărbune, iar în urma lor un sistem de benzi transportoare de peste opt kilometri (!) precedat de o estacadă de optsute de metri (!) lucrare, se pare, unică, în România, presupunînd soluții savante și o muncă despre care se poate spune că a fost titanică. Lucrarea toată e, în sine, o mare operă de inginerie și o demonstrație a faptului că țara e atît de bogată în minți strălucite. De la Berbești începe apoi o cale ferată atacată curajos de constructori căci ea cere tuneluri și viaducte periculoase, satul de altădată e azi plin de blocuri în care țăranii mineri încă ezită să se mute, a apărut și un liceu minier și o școală de înaltă calificare, se clădește pe rupte, din toate satele dimprejur se recrutează șoferi și zidari și mineri și tîmplari și excavatoriști și tractoriști și electricieni, biata așezare [illegible] pentru un tîrg de vite și păsări la Ginguleşti, unde un ceiar cît palma adăpostea un comerț azi rîzibil, a cărui cuîme era o pereche de boi sau un curcan de paști sau la crăciun un porc de care mai trebuia să tragă ca să ajungi, cinstit, cu el la tăiere, e azi, cum mai ziceam, o adevărată capitală a zonei.

Cînd voi avea timp am să încerc să las amintire o pagină despre povestea Berbeștilor și mă gîndesc că ea poate sta mărturie pentru ideea de revoluție socialistă într-o țară care e, firesc, zorită să lasă într-un fel la lumină, cum zic chiar țăranii mineri de la Berbești.

Pînă atunci mă simt dator să însemn un cuvînt de laudă pentru cei care, deși nu sînt din aceste locuri, au venit aici să facă viabilă cu știința și devotamentul lor o idee. Între ei mi se pare mie că merită un cuvînt inginerul Gheorghe Niță căruia „nu i-a scăpat" nici unul, aproape, din marile șantiere de construcții și care, aici, la Berbești, a pus atîta suflet și atîta inimă încît mereu mi-am spus, de cînd îl cunosc : iată un om pentru care ideea are o sfîntă slujire. Meritul lui stă necontenit în inima lui reverberînd respectul pentru meseria pe care și-a ales-o și credința în ea și sper să nu exagerez dacă scriu aici că inima lui bate și în ființa uriașului excavator de la Alunu și în ființa estacadei și în ființa raliului de benzi transportoare de la Berbești. Cum să nu-i urez, atunci, și cum să nu-i urăm atunci, sănătate și **INIMĂ PUTERNICĂ** acestui constructor care, **la Facerea lumii de la Berbești și-a zidit o parte din tot ce avem mai bun ? !**

DINU SĂRARU

Un „gigant" mai mic și mai colorat

Întreprinderea de stofe de mobilă din București nu e ceea ce s-ar putea numi un gigant, dar rolul său continuă să fie unul de o importanță aparte, dacă ne gîndim la exportul de mobilă românească, un domeniu în care țara noastră și-a stabilit de multă vreme o meritată faimă. Practic, așa cum ne-a precizat tovarășul Valeriu Vucicu, directorul comercial al întreprinderii, nu există fabrică de mobilă din țară care să nu se numere între beneficiarii unității bucureștene și, de aici, peste granițele țării. „Sigur, ne spunea dînsul, am fi putut găsi o mulțime de partide la export și pentru produsele noastre, dar este mai mult decît evident că rentabil e să exporți mobilă, nu doar stofă ! În felul acesta, chiar dacă exportul nostru devine indirect, pentru ansamblul economiei eficiența producției este mai mare."

Unitatea reușește să acopere întregul necesar al industriei de mobilă, atît pentru cerințele interne, cît și pentru cele externe. De remarcat că, în ciuda gamei foarte diversificate de articole și desene, nu se folosesc decît materii prime din resurse indigene, întreprinderea nefiind în nici un fel tributară importului. La circa un an și jumătate, am aflat, producția specifică este reînnoită complet, în pas cu cerințele și moda (da, există și aici o modă !) impusă de parteneri și beneficiari. Activitatea colectivului de creație este deci una foarte importantă, iar aici va trebui să amintim numele creatorilor de modele, respectiv inginerul Gheorghe Moiescu, șeful acestui colectiv, apoi Marcela Savu, Valeria Ghețu, Ioana Stoica și Doina Malacia. Între acțiunile specifice ale activității amintite trebuie să menționăm în primul rînd cea de „ușurare" a produselor, prin reducerea consumului de materii prime și a materialelor, ca și folosirea materialelor recuperabile, o acțiune care s-a conformat întocmai indicațiilor de partid trasate de la cel mai înalt nivel.

Fără îndoială, rolul Organizațiilor democrației și unității socialiste este ușor de ghicit în activitatea de zi cu zi a întreprinderii, făcîndu-se simțită, așa cum ne preciza tovarășa Ana Voinea, secretara Comitetului de partid, în toate sectoarele și atelierele, pînă la cel mai mic punct de lucru. Acțiuni desfășurate sub o titulatură simplă, ca „Eu produc, eu controlez, eu răspund", „Minutul, gramul, secunda" sau „Contul de economii al grupei sindicale" și-au dovedit din plin utilitatea și eficiența, cu evidente implicații în creșterea responsabilității muncii fiecărui lucrător, economii însemnate de materii prime, folosirea judicioasă a timpului de lucru și așa mai departe. Colectivul unității e tînăr, dar realizările cifrelor de plan nu-l pot face decît cinste, așa cum urmează. Astfel, pentru primele 8 luni ale anului în curs, valoarea producției marfă reprezintă o depășire de 5,5 milioane lei față de planul inițial, producția netă are un „plus" de 6 milioane, cea vîndută și încasată de circa 1 milion, iar productivitatea muncii este mai mare cu 6 000 lei pentru fiecare om al muncii, față de cea prevăzută inițial. Am putea continua în această direcție, a cifrelor de plan depășite (producția fizică, investiții, economii la cheltuielile materiale, beneficii nete etc.), dar mai important ni se pare să consemnăm aici numele unor membri O.D.U.S. fruntași în producție, de a căror muncă zilnică se leagă nemijlocit succesele amintite ale întreprinderii. Mihaela Mihăescu, președinta O.D.U.S. [illegible] întreprindere, ne-a rugat să notăm numele tehnicianei Georgeta Dumitrescu, de la atelierul mecanic, Jana Ursea, muncitoare la serviciul desfacere, Aneta Burcea, muncitoare la „preparație", Marcela Mureșan, țesătoare, Gheorghe David, lăcătuș și Maria Ioniță, muncitoare la automatizări. Pe lîngă aceștia mai sînt fără îndoială și alții, o mulțime, oameni care au contribuit, pe lîngă activitatea bună în producție, și la acțiunile de înfrumusețare a întreprinderii, crearea unor zone verzi sau la colectarea materialelor refolosibile.

Dincolo de toate acestea, lucrul cel mai important rămîne calitatea produselor, iar întreprinderea se poate mîndri cu faptul de a nu fi avut de întîmpinat nici măcar un singur refuz de calitate pentru produsele sale. În momentul de față, care se nimerește a fi tocmai cel al pregătirii colecției pentru contractările de anul viitor, gama foarte largă de sortimente se străduiește să asigure toate cerințele și toate gusturile pentru mobila dumneavoastră sau cea care va merge la export, de la mobila așa-zis „clasică", pînă la mobila „stil", sau altfel spus de la țesătura simplă pînă la cea tip „gobelen", foarte pretențioasă. Mai mult decît atît, prin realizarea unei noi investiții, avînd o capacitate de un milion de metri pătrați de **pluș Jacquard**, se va crea un mic excedent față de cererea fabricilor de mobilă, lucru care va permite probabil întreprinderii să efectueze, la cerere, și un export direct, fără intermediari. Aici va trebui să subliniem că, deși proiectată inițial pentru o producție de circa două milioane de metri pătrați anual, prin folosirea de noi tehnologii, dar fără nici o altă investiție, o acțiune care a durat mai mulți ani, întreprinderea a ajuns să producă exact dublul celei planificate, adică patru milioane de metri pătrați în fiecare an. Cu „plușul", odată ajunsă la 5 milioane de metri de stofă de mobilă anual, întreprinderea din cartierul bucureștean Ghencea va deveni una cu adevărat respectabilă, atît prin cantitatea producției, cît și prin calitatea ei, la acest din urmă aspect ea fiind recunoscută de mai multă vreme. Așadar, chiar dacă Întreprinderea de stofe de mobilă din București nu este încă, așa cum spunem, ceea ce s-ar putea numi un gigant, în schimb ea merge chiar bine, spre cinstea oamenilor care o conduc și care muncesc în ea.

DUMITRU GRAUR

Acordul global al echității muncii, al bunăstării noastre

Sistem de bază al economiei noastre naționale, în continuă perfecționare, mecanismul economico-financiar a fost perfectat de curînd prin Decretul Consiliului de Stat, privind aplicarea formei de retribuire în acord global și a altor forme de retribuire specifice unor ramuri sau activități. Există în miezul acestui act normativ o idee care a stat și continuă să stea de secole, poate de milenii, la baza răsplătirii muncii fiecăruia : să primești după cît osenești ! Decretul de față ridică acest principiu de echitate și de morală a muncii la rang de lege. Și e bine că un astfel de principiu, generat de înțelepciunea nației, mereu activ în conștiința și morala poporului nostru, este investit azi cu forță de lege. Retribuția personalului muncitor se face în raport cu munca prestată și rezultatele obținute — se spune în primul paragraf al primului articol. Ce vrea să spună el ? Ceea ce știe de mult fiecare român vrednic : muncești bine, ai din ce consuma, trăiești bine, mai ales atunci cînd nimeni nu-ți oferă și că toată bunăstarea ta depinde de tine. Așa a spus și a gîndit țăranul român de totdeauna. Așa face omul harnic. Marele avantaj al acestui act normativ, care vizează perfecționarea continuă a sistemului de retribuire a muncii, de repartițiile a veniturilor, constă în faptul că el, sistemul impus acum, acordul global generalizat, leagă în mod direct veniturile oamenilor muncii, de la muncitor la ministru, de eforturile depuse. Sigur, se are în vedere cantitatea muncii, adică să depui atîta muncă încît să realizezi sarcinile de plan, dar se are totodată în vedere și calitatea muncii, adică să realizezi produse vandabile, competitive, care să se impună în planul dinamic, mereu schimbător, mereu înnoitor al pieței mondiale. Apoi, prevederea potrivit căreia planul trebuie îndeplinit la toate sortimentele, și că nerealizarea unui sortiment nu poate fi compensată cu realizarea peste plan a altui sortiment, lichidează o practică anterioară, potrivit căreia unele întreprinderi selectau o seamă de produse, sortimente, repere, indicatori cu valoare ridicată, care acopereau pe ansamblu sarcinile de plan, putîndu-se astfel încasa retribuțiile întregi. Rămînînd, însă, multe sortimente nerealizate (de valori mai mici e adevărat), dar cu importanță deosebită în planul general al economiei naționale. În cadrul unei economii planificate, acest aspect, care se asigură acum, are rol hotărîtor. Fiindcă realizarea tuturor indicatorilor dintr-o întreprindere, asigură la rîndul ei, producția, tuturor sortimentelor pe economie. Și în acest caz, răspunderea nu va mai fi arătată cu degetul la vecin. Măsura impune responsabilitate, ordine, disciplină, grijă față de avutul obștesc, de mașinile și utilajele cu care lucrezi, cu care îți cîștigi retribuția. Se dezvoltă spiritul de solidaritate în muncă, de solidaritate față de soarta producției, și dispare indiferența.

Se cuvine apoi să mai subliniem un aspect : Decretul garantează că suma retribuțiilor cuvenite nu va fi limitată, atît în cazul depășirii, cît și în cazul nerealizării sarcinilor de plan. Iar pe lîngă suma cuvenită corespunzător realizărilor, oamenii muncii primesc în mod suplimentar premii și stimulente, potrivit legii, pentru realizarea de economii față de consumurile normate de materii prime, materiale, combustibili și energie, pentru depășirea producției destinate exportului. Desprindem de aici caracterul stimulator, încurajator al noului sistem de retribuire în acord global, demn de a determina inteligența și spiritul creator să se manifeste, să depășească limitele și granițele atinse la un moment dat în știință, în tehnologie.

Rămîne numai ca oamenii muncii, înriuriți de forța stimulatoare a acestui act normativ, să-i confere în practică, deplina sa valoare.

N. GRIGORE

Puterea fiecăruia și a tuturor laolaltă

Am intrat pe poarta Întreprinderii „Vulcan" București după ce apăruse Decretul Consiliului de Stat care reglementează aplicarea formei de retribuire în acord global în unitățile economice și alte forme de retribuire specifice, propunîndu-mi să cunosc „la zi" istoria acestui mare colectiv muncitoresc, integrînd semnificațiile puternic stimulatorii ale Decretului în contextul problemelor generale actuale ale celor de la „Vulcan".

Am vrut să stau de vorbă mai întîi cu directorul întreprinderii. O întreprindere ca „Vulcan" București este o citadelă industrială complexă, un adevărat labirint în care te poți rătăci dacă n-ai o privire de ansamblu. Dar pe inginerul Ștefan Craioveanu e foarte greu să-l abordezi. Trebuie să ai șansa de a-l găsi într-o fereastră — cum se spune — a programului său de lucru. Iar dimineața această șansă e practic imposibilă. Poți, cel mult, să-l însoțești două, trei minute cît îi trebuie să străbată curtea întreprinderii. Două, trei minute în care abia ai timp să stabilești ora unei discuții.

— Cei mai bine-i pe la șase seara, îmi spune din mers inginerul Ștefan Craioveanu. Atunci putem discuta ceva mai liniștiți.

N-am avut încotro, prin urmare, și am înfruntat complexitatea acestui labirint industrial de la parte la întreg și nu de la întreg la parte, cum aș fi dorit. Dar cum să cunoști și, mai ales, cum să cunoști într-o singură zi o întreprindere de asemenea proporții, să-i înțelegi nu numai procesul tehnologic, rezultatele economice, dar și acea trăsătură intimă care-i definește personalitatea ? Nu mai țin minte unde am citit că e aproape imposibil să descrii, întreagă, viața unui om. Pentru asta ar trebui să existe un aparat de filmare ideal fixat ziua și noaptea asupra omului în cauză, care să înregistreze, fără încetare, cele mai mici mișcări ale sale. Rezultatul ar fi un film a cărui proiecție ar dura o viață de om. Și dacă povestea unui om este atît de dificil de spus, se înțelege că povestea unei întreprinderi care numără mii de muncitori e încă și mai dificilă. Ea însumează tot atîtea identități umane, fiecare cu amintirile sale, cu grijile sale, cu preocupările sale. Pentru a o cunoaște într-adevăr, pînă la capăt, ar trebui să cunoști în amănunt mulțimea de destine care se reunesc în marea poveste a uzinei. Și nici atît n-ar fi suficient. Pentru că un colectiv muncitoresc nu este doar o sumă aritmetică. Mai mult decît ceea ce îi diferențiază pe membrii săi are importanță ceea ce îi unește. Grijile personale se topesc de multe ori în marile griji colective. Problemele personale se unesc în marile probleme ale tuturor. Nicăieri, ca într-o asemenea uzină nu e mai evident că solidaritatea de muncă, de preocupări este un adevăr viu. Întreprinderea „Vulcan", de pildă, realizează adevărați giganți. Cazane uriașe cum sînt cele de 1 035 tone abur pe oră, mori de cărbune a căror greutate se ridică la 125 de tone, unități de pompaj pentru industria petrolieră de tipul R 912. Acești uriași nu pot fi decît operă colectivă. Altfel spus, însuși procesul tehnologic impune aici rigoarea și exigențele disciplinei colective de muncă. Ajunge o singură verigă slabă, pentru ca întreg ansamblul să sufere. De aceea, nu m-a mirat că, aplecați asupra pieselor pe care le execută, oamenii au o migală în gesturi de parcă ar lucra la microprocesoare. Cînd te apropii de unul dintre ei, nici nu te observă. Dacă îl întrebi ceva, îți răspunde fără a ridica ochii. Ai sentimentul paradoxal că te afli în sala de lectură a unei biblioteci și risti să-i deranjezi pe ceilalți. Și spun paradoxal pentru că viața trepidantă a unei hale este, bineînțeles, departe de liniștea unei biblioteci.

Dar există ceva mult mai important care ne dă dreptul să vorbim despre adevărul unic al unei uzine cu o astfel de dimensiune : faptul că acest mare colectiv muncitoresc este animat de aceleași preocupări, se călăuzește după aceleași criterii și are același scop. Mii de oameni ai „Vulcanului" știu foarte bine două adevăruri esențiale ale politicii partidului nostru. Că progresul țării — în această oră decisivă a istoriei ei — stă în puterea fiecăruia și a tuturor laolaltă și că ridicarea calității vieții noastre depinde, în chip logic, de calitatea muncii noastre. Ei știu foarte bine că munca lor reprezintă sursa și condiția bunăstării fiecăruia.

În mod firesc, deci, recentul Decret al Consiliului de Stat, care reflectă tocmai aceste adevăruri, a stîrnit un puternic interes în rîndurile celor de la „Vulcan". Toți cei cu care am stat de vorbă și-au exprimat satisfacția, considerînd că aceste reglementări, echitabile și stimulatorii, sînt și în avantajul lor și în avantajul producției. Dealtfel, experiența acumulată la „Vulcan" în aplicarea acordului global este perfect edificatoare în privința valorii sale economice. Iată cîteva exemple. La secția I, „sectorul cald al întreprinderii" (topitorițile și turnătoriile), muncitorii au cîștigat în medie cu 8—15 la sută peste retribuția tarifară ca rezultat al producției suplimentare realizate. Și numai în 1982 s-au dat peste plan, datorită muncii în acord global, circa 300 de tone de piese brute. Notez plusurile de retribuție obținute de muncitorii cu care stau de vorbă. Dinel Ravariu : între 400 și 500 lei pe lună. Aurel Matei : între 300 și 600 de lei. Eugen Anton : între 250 și 350. Altele, multe, se înscriu între aceleași valori. Aflu, de asemenea, că de cînd se lucrează în acord global au scăzut rebuturile. Diagrama e semnificativă. Dacă în 1981, la turnătoria de oțel, rebuturile însumau peste 6 la sută, în 1982 ele au regresat la 4,5 la sută, iar în nouă luni din acest an au coborît sub 4 la sută. Și încă o comparație extrem de elocventă : la același număr de muncitori (în secția I), producția realizată în 1982, comparativ cu cea a anului 1981, a înregistrat următoarele sporuri : la piese de oțel, 140 de tone, la piese de fontă, 250 de tone. „Aplicarea Decretului, îmi spun muncitorii cu care discut, și care mi-au oferit propriile lor exemple, drept mărturie a convingerii lor, va stimula puternic interesul fiecăruia de a munci mai bine, de a-și da întreaga măsură a posibilităților, folosind în chip superior condițiile tehnice mereu îmbunătățite".

„Vulcanul" se află, dealtfel, într-un continuu proces de modernizare. La secția cazangerie, una din operațiile importante, care solicita trecerea cu sudura manuală de 100 de ori, da, *de 100 de ori* pe o linie dreaptă, este executată acum de un aparat modern de sudură automată care parcurge aceeași linie *o singură dată*. Astăzi, în unele secții tradiționale egalitatea matematică un om — o mașină a fost depășită. S-au creat locuri unde la patru mașini lucrează numai unul sau doi oameni. Aceasta în urma propunerilor de reamplasare venite chiar din rîndul muncitorilor. Căci fiecare, cum am spus, se simte dator să participe cu o idee, cu o soluție, la efortul spre mai mult și spre mai bine. Progresul tehnic nu mai este la „Vulcan" o preocupare restrînsă la sfera inginerilor și cercetătorilor. El a devenit *o problemă a tuturor*. Nimic surprinzător deci, în faptul că modernizarea sau reorganizarea diferitelor secții nu se discută cu ușile închise. Nimic surprinzător în faptul că proiectele, soluțiile tehnice sînt discutate adesea în ateliere : sau că la propunerea muncitorilor linii întregi de utilaje au fost mutate dintr-un atelier în altul, pentru *a se* obține un randament superior. Cînd fiecare muncitor se implică, în chiar efortul de concepție, cum se întîmplă la „Vulcan", democrația muncitorească își dezvăluie nu numai legitimitatea socială, ci și eficiența economică. Ea a devenit forță de producție. Probleme care păreau insolubile și-au găsit astfel rezolvarea. Griji care păreau rezervate specialiștilor au devenit griji ale tuturor, iar soluțiile bucurii ale tuturor.

Și dacă griji ce păreau rezervate specialiștilor au devenit la „Vulcan" și un atribut al muncitorilor la fel de adevărat e și faptul că specialiștii s-au simțit datori să se implice tot mai mult, alături de muncitori, în procesul efectiv al muncii. Propria lor experiență confirmă justețea prevederii din Decret că maiștrii, inginerii și subinginerii, vor participa nemijlocit în producție la executarea unor lucrări mai complexe, cu un înalt grad de tehnicitate, pentru a contribui efectiv la realizarea integrală, de calitate și într-un timp cît mai scurt a sarcinilor contractate".

„Vulcanul" împlinește 75 de ani de existență. La început se fabricau aici structuri metalice simple și chiar roți de căruță. De la acel început pînă la marea întreprindere de azi, profilată pe producția utilajului energetic și petrolier, e un drum care nu se măsoară numai în ani. Se măsoară, mai ales, în rezultate. Se pot da multe, dar să ne rezumăm la două cifre, capabile, chiar și numai ele, să sugereze ce înseamnă azi, ce a devenit azi, în anii construcției socialiste istoria acestei citadele industriale bucureștene. „Vulcanul" produce acum de 8 ori mai mult decît în 1938 și de 5 ori mai mult decît în 1965. Volumului producției trebuie să-i adăugăm complexitatea și tehnicitatea ei. Complexității și tehnicității producției trebuie să-i adăugăm sensul ei : acela de a servi, azi, economic, idealuri sociale și naționale înalte. Iar tuturor acestora trebuie să le adăugăm noua calitate a muncii celor de la „Vulcan" : oameni care știu că munca este în principiu sacră și nobilă, dar este cu atît mai sacră și mai nobilă atunci cînd prin ea se făurește o istorie nouă, cînd prin ea viața fiecăruia își mărește partea de lumină și de satisfacții.

Acum, Decretul Consiliului de Stat reglementează și mai riguros corelația atît de necesară dintre calitatea muncii și calitatea vieții. „Retribuția noastră, spune strungarul Ion Iancu, va depinde exclusiv de efortul individual și în echipă al fiecăruia dintre noi. Deci, cei mai buni vor cîștiga cei mai bine. Iar cei care nu prea se înghesuie la muncă, e normal și moral să piardă".

Am descoperit la „Vulcan" un extrem de interesant laborator de psihologie a muncii. E așezat simbolic parcă, nu departe de zgomotul atelierelor. Și a împrumutat și el ceva din specificul lor : se dezvoltă prin autoutilare. De aici este îndrumat fiecare nou încadrat spre locul unde calitățile lui pot fi cel mai bine puse în valoare. De aici sînt îndrumați elevii grupului școlar spre meseriile în care pot da randament maxim. Și încă un amănunt semnificativ. În întreprindere lucrează adevărate „generații Vulcan". Mi s-a vorbit despre șeful de echipă Talpescu (nu mi s-a spus și prenumele și, poate, nu întîmplător, căci numele sînt aici, în multe cazuri, aproape emblematice) ale cărui flăcăi și gineri lucrează tot la „Vulcan", despre familia Cocoș, tată și fiu, sau despre cei doi băieți ai maistrului Bogdan.

Seara, la ora 6, m-am întîlnit, așa cum ne înțelesesem cu inginerul Ștefan Craioveanu, ca să discutăm „ceva mai liniștiți". Ceva mai liniștiți e un fel de a spune, căci telefoanele sunau necontenit, iar discuția a trebuit să se desfășoare printre alte convorbiri, semn că viața întreprinderii pulsa tot atît de viguros.

— De cît timp lucrați în întreprindere, tovarășe director ?

— De peste 20 de ani.

— Cunoașteți bine istoria ei.

— O cunosc. Am trăit-o, dintr-o vreme cînd și capacitatea noastră de producție și tehnicitatea și complexitatea utilajelor realizate de noi erau mult mai reduse. Astăzi, produsele „Vulcanului" se bucură de frumoase aprecieri în țări ca Grecia, Iugoslavia, Statele Unite, Canada. Nu am fost scutiți de greutăți și drumul n-a fost deloc o plimbare idilică. Îmi aduc aminte că într-o noapte de Anul nou — eram pe atunci șef de atelier — am venit în întreprindere ca să facem o testare tehnică, ale cărei rezultate nu ne-au mulțumit. Greutățile și insatisfacțiile provizorii n-au făcut decît să ne ambiționeze. În ce ne privește, sîntem hotărîți să ne judecăm nu numai după ceea ce facem ei, mai ales, după ceea ce putem face.

Și putem face mai mult și mai bine, cîștigînd astfel mai mult și mai bine în spiritul recentului Decret al Consiliului de Stat care a sensibilizat sentimentul de responsabilitate și spiritul de disciplină în colectivul nostru. În repetate rînduri, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a subliniat că încrederea în forțele proprii este o condiție esențială a progresului. Acest adevăr poate fi ușor demonstrat, cu foarte multe exemple, la „Vulcan". Iar în contextul acestor noi reglementări, el va căpăta un plus de vigoare.

În ce măsură poți cunoaște o uzină ca „Vulcanul" într-o singură zi ? Desigur, aș fi fost nerealist să cred că, da, cunosteam acum bine această întreprindere al cărei nume te trimite simbolic la un zeu care prelucra fierul și alte metale. Cunosteam însă un adevăr esențial : că dincolo de istoria fiecăruia din miile de oameni care alcătuiesc întreprinderea „Vulcan" există o istorie a acestei mari citadele muncitorești care îi unește și îi exprimă pe toți.

ALEXANDRU ȘERBAN

Fotografie de **VASILE MĂNECAN**

Toamna pîinii noastre

În aceste zile în care bătălia pentru pîinea țării se apropie de cotele cele mai înalte, a avut loc, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, ședința comună a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor și a Consfatuirii cu activul din industrie și investiții. Parte integrantă a mereu reînnoitului dialog al secretarului general al partidului cu oamenii muncii, în vederea dezbaterii și soluționării, cît mai prompte, a celor mai importante probleme ale vieții social-economice, noua întîlnire de lucru vine să sublinieze, o dată în plus, grija permanentă a celui mai iubit fiu al poporului, inițiatorul și promotorul noii revoluții agrare pe pămîntul României, pentru deplina valorificare a potențialului agriculturii, ramură fundamentală a economiei naționale, cu implicații directe, pozitive, asupra nivelului de trai. Rostită cu acest prilej, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, aprecierile, indicațiile și recomandările cuprinse în ea, constituie pentru toți lucrătorii ogoarelor un amplu și riguros program de acțiune pentru a încheia la timp și fără pierderi culesul, livrările la fondul de stat, pentru a crea toate condițiile în vederea obținerii de recolte maxime.

În condițiile în care, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, agricultura noastră dispune de suficiente forțe, materiale și umane, pentru a realiza, în ciuda unui an secetos, rezultate bune, e necesar să se acționeze, cu fermitate, pentru creșterea spiritului de răspundere, a disciplinei și ordinii. Stringerea recoltei, la porumb, la cartofi, la sfeclă etc., presupune operativitate, antrenarea tuturor disponibilităților, folosirea la întreaga capacitate a mașinilor. Este o datorie a fiecărui cooperator, a fiecărui mecanizator, a fiecărui specialist să obțină maximum de roade de pe orice hectar, de pe orice palmă de pămînt, diminuînd astfel, prin muncă și abnegație, efectele prelungite ale secetei. În ideea folosirii cît mai judicioase a geografiei agricole a țării, a obținerii, în cursul aceluiași an și de pe același teren, a unor cantități suplimentare de produse, s-au stabilit o serie de măsuri, îndicîndu-se ca o bună parte din suprafețe să fie însămînțate cu cea de-a doua cultură. Folosirea culturilor succesive trebuie să devină, cum a recomandat, în repetate rînduri, secretarul general al partidului, o practică obișnuită, un mijloc curent de a realiza de pe același teren două și chiar trei recolte în decursul unui an. Succesul culturilor succesive depinde, în cea mai mare măsură, de operativitatea cu care se eliberează prima cultură și se execută pregătirea terenului. Dar e nevoie, totodată, ca semănatul să fie efectuat fără întîrziere, utilizîndu-se semințe din soiurile și hibrizii cei mai potriviți scopului propus și zonei respective. La Institutul de la Fundulea au fost puse la punct tehnologii de cultură și, în paralel, soiuri proprii, care au condus la rezultate mai mult decît încurajatoare. Ele, inclusiv cele privind efectuarea lucrărilor de întreținere, se cer preluate cît mai repede, adaptate la condițiile specifice. Dar și stațiunile de cercetări agricole, existente în fiecare județ, au datoria ca, folosind acumulările specialiștilor de la Fundulea, să efectueze, la rîndul lor, experiențe ale căror învățăminte să fie cît mai curînd aplicate în practică.

Experiența din acest an, a subliniat secretarul general al partidului, a demonstrat încă o dată că acolo unde s-a însămînțat la timp, unde s-au făcut arăturile adînci și s-au asigurat densitățile necesare, s-au obținut producții bune chiar în condițiile unui an secetos. Cu alte cuvinte, rîvna oamenilor, materializată în folosirea cît mai judicioasă a tehnologiilor, a semințelor de elită etc., a dat satisfacțiile așteptate. Cine a muncit bine, are și ce culege. În direcția executării în perioada optimă și în cele mai bune condiții a însămînțărilor de toamnă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras foarte serios atenția că trebuie să se treacă neîntîrziat la pregătirea terenului și să se încapă, în zonele de deal și de munte, semănatul orzului, în așa fel încît această deosebit de importantă operație, decisivă pentru soarta recoltei, să se încheie, în întreaga țară, pînă la 10 octombrie.

Există posibilitatea să realizăm în această toamnă o recoltă bună, în ceea ce privește porumbul, producția planificată putînd fi chiar depășită. Pretutindeni însă se impune o mobilizare generală a tuturor forțelor, mai multă răspundere, mai multă disciplină, mai multă ordine pentru ca roadele pămîntului, tot mai bogate de la an la an, să fie strînse la timp și în cele mai bune condiții. Pîinea țării, a noastră, a tuturor, nu poate lăsa indiferent pe nimeni. În folosul ei, nici un efort nu e prea mare.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Campania la ora rezultatelor

Vineri, 9 septembrie. Ca urmare a sarcinilor stabilite de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în ședința comună a Consiliului Național al Agriculturii și a Consfătuirii cu activul din industrie și investiții, la C.U.A.S.C.-Balș — de fapt în cele 12 C.A.P.-uri care-i compun — ziua de lucru a debutat pe noi coordonate ale campaniei de recoltare a porumbului — se acționează cu maximă intensitate pentru a strînge, transporta și depozita porumbul cules ; se manifestă preocuparea deosebită pentru intensificarea ritmului oriunde condițiile impun aceasta, se iau decizii prompte — fie la nivel comunal, fie la nivel de C.U.A.S.C. — în vederea eliminării unor goluri de transport sau depozitare. E greu, de acceea, să ai o discuție, chiar și scurtă, cu Ion Dobrin, președintele C.U.A.S.C. Balș, pentru că fie se află între două convorbiri telefonice cu Bobicești sau Iancu Jianu, fie a și plecat la Vulpeni sau Oboga pentru informare operativă la fața locului privind mersul recoltării sau s-a deplasat la baza de recepție pentru a constata cum decurge descărcarea. Pentru moment renunțăm la fixata întrevedere și firesc, preferăm o scurtă vizită într-o tarla a C.A.P. Balș, de pe șoseaua comunală ce duce spre Branet. Aici, în patru zile, cele 218 hectare au fost recoltate — 200 mecanic și restul manual, după cum ne precizează ing. Petre Nicolae, președintele C.A.P. din oraș — iar lucrul se concentrează acum la depănușare, sortare, încărcare și transport spre baza de recepție. A fost un ritm obișnuit de campanie, forțele umane făcîndu-și simțită prezența în mod activ. Este vorba de secția activități industriale, prestări servicii a C.A.P.-ului, toți cei 400 membri ai ei aflîndu-se în cîmp pe toată perioada campaniei. Au mai venit aici și elevii de la Liceul nr. 1, care nu au fost mai prejos decît oamenii de la S.A.I.P.S. Constatarea a făcut-o primarul Balșului, Dumitru Zamfir, pe care l-am văzut aici pentru scurtă vreme și cu care aveam să ne mai întîlnim cînd mergeam spre punctul numit Dealul Balșului sau în alte locuri. De fapt, atît autoritățile bălșene cît și cele din comunele ce compun C.U.A.S.C.-Balș erau pe tarlale din zi și pînă în noapte. Lor alăturîndu-li-se firesc și membri ai conducerii unor întreprinderi și școli din oraș sau sate — Jiul, Unirea, I.M.A.I.A., E.B.C.L., liceele etc. — întrucît numeroși oameni ai muncii din acestea s-au aflat și ei pe tarlale. Să nu se înțeleagă de aici că aportul membrilor cooperatori este neglijabil dar o observație se impune tocmai pentru a risipi vreo eventuală nedumerire : dacă la C.A.P. Balș, ponderea acestora e mai mică întrucît e vorba de oraș, în schimb, la Găvănești, Vulpeni, Bobicești, Branet, Morunglav și în celelalte comune, aceștia au fost mobilizați, cu toții, în cîmp, ei recoltînd sau executînd celelalte munci necesare. Primarul de la Bobicești, Doru Stanciu, aflat și el între două drumuri de la tarlalele Mirilei pe cele ale satului Chintești, ne vorbește despre modul exemplar în care recoltează țăranii cooperatori — 200 de hectare din cele 470 cultivate — fapt confirmat și de inginerul șef de la C.A.P. Vulpeni, Gh. Bulacu — 250 hectare din cele 500 de porumb.

Cu alte cuvinte, la fața locului consemnăm o mobilizare masivă de forțe, o participare pe parcursul zilei lumină și adesea chiar noaptea, a cooperatorilor, a mecanizatorilor, a celorlalți locuitori ai satelor, a unor oameni ai muncii din întreprinderile și instituțiile locale. Fapt'ele lor de muncă, prezența lor pe ogoare devin evidente abia cînd, într-un scurt popas al vizitei noastre, găsim o „operativă" ce ne-a fost lăsată de Ion Dobrin. Potrivit ei, pînă în dimineața vizitei noastre, cele mai bune rezultate au obținut cooperativele agricole de producție din Balș (care, în acea zi, urma să încheie recoltatul), Găvănești (315 ha din 715), Vulpeni (250 din 500), Bobicești (200 din 470) și Oboga (200 din 380). La Morunglav și Iancu Jianu suprafața era mai mică dar, după cum ni s-a precizat, acolo s-a început mai tîrziu, porumbul fiind încă verde. Cu siguranță, săptămîna viitoare (adică în cea în care apar aceste rînduri), se încheie recoltatul, ne-a mai spus președintele C.U.A.S.C.-Balș. Recolta ? „Este apreciată ca bună, evaluarea oferindu-ne temeiuri să fim optimiști". Se va pune punct campaniei ? „Nicidecum. Transportul va fi intensificat, dar mai ales debutează cu aceeași intensitate campania de însămînțări. Se știe, în agricultură, de cînd e lumea, o recoltă se strînge, iar cealaltă se pregătește. Cu grijă, cu pricepere, la timpul potrivit."

C. DUMITRU ■

Un exemplu numit Stoienești

Porumbul s-a copt, la Stoienești, pe la începutul acestei luni și de-atunci ies în fiecare zi la cele trei ferme conduse de Ilie Călugăreanu, Enache Vlăduță și Ion Ciobanu între 500 și 600 de oameni și nici măcar nu mai este nevoie să-i mai anunțe cineva seara că a doua zi sînt așteptați iarăși la lucru. Cel puțin așa ne încredințau președintele C.A.P.-ului, Ion Iancu, și contabilul Gheorghe Cojocaru. O combină are avantajul că recoltează mai repede însă oricît ar fi de bine reglată ea tot duce la pierderea cîtorva procente și cum plata se face, potrivit legii, în funcție de nivelul producției obținute, țăranii din Stoienești s-au hotărît să culeagă tot porumbul, de pe cele aproape 1 100 de hectare, cu mîna, pentru a nu mai pierde nimic iar partea care revine fiecăruia ca plată să fie mai spornică. Tot ei taie și transportă cocenii, cu căruțele, 60 la sută pentru C.A.P. și 40 la sută pentru gospodăriile lor și toată lumea e mulțumită, fiindcă spre deosebire de alți ani, cînd porumbul se recolta mecanizat și cînd cooperativa umbla în toiul iernii să cumpere de pe alții furaje, în toamna anului trecut au strîns porumbul tot așa, manual, cum se zice, și rezultatele se văd și acum, cînd cooperativa mai are în stoc 300 tone de cocenî. La fel a strîns C.A.P.-ul în această vară 600 tone de lucernă fără a consuma un strop de motorină, învoindu-se doar ca țăranii să-și păstreze pentru vițele lor 20 la sută din fînul pe care l-au strîns bătrînește, cu coasa. Învoiala a fost bună, spune Ion Iancu, nu numai pentru că nu a costat motorină ci și pentru că, altfel, cel puțin 10 la sută din recoltă ar fi rămas pe jos și s-ar fi pierdut în urma cositoarelor mecanice. Tot astfel, aflăm, adică tot cu gîndul la binele cooperativei dar și al fiecărei gospodării țărănești în parte, vreo 40 de hectare în pantă, cu înclinație de peste 45 de grade, aproape ca la munte, cu toate că Stoienești se află în plin șes, cam la mijlocul distanței între București și Giurgiu, au fost date în folosință tuturor celor ce-au vrut să se înhame la o astfel de muncă grea și învoiala a fost iarăși mulțumitoare, cooperativa păstrîndu-și 50 la sută din producțiile destul de bune obținute pe aceste pămînturi care înainte nu foloseau nimănui cu nimic. Toate acestea ne fac să credem că, parcă mai mult decît în anii trecuți, la Stoienești este acum, ca să zicem așa, o toamnă cu țărani și fără îndoială că, fiind de acord cu această observație, președintele Consiliului unic agroindustrial 30 Decembrie, Ion Pismac, are dreptate la rîndu-i cînd spune că Stoienești sînt numai un exemplu din cîteva, căci nu altfel se întîmplă nici în celelalte cooperative din Singureni, Hulubești, Călugăreni, Adunații Copăceni sau Dărăști-Vlașca. Pretutindeni se lucrează cu aceeași tragere de inimă la culesul porumbului pe cele 5 600 hectare, cît însumează unitățile de pe teritoriul consiliului, și la pregătirea pămîntului pentru însămînțări, pe 6 700 de hectare, dintre care 4 935 pentru grîu, 1 980 pentru orz și 640 pentru furaje. Bineînțeles, există anumite priorități, pe 860 hectare grîul va fi semănat după porumb și e limpede că recoltarea trebuie încheiată în primul rînd pe aceste locuri, pentru ca arăturile și semănatul să se poată face în termen. E toamnă cu țărani deopotrivă în grădinile de legume care pe întreg consiliul unic agroindustrial însumează exact 1 877 hectare și la acestea ar trebui adăugate încă vreo cîteva sute pe care s-au obținut producții bune în culturi duble, mai bune decît în oricare dintre anii din urmă. Și pentru că, trebuie spus, nu o dată s-a întîmplat de-a lungul anilor ca producțiile bune de legume să fie privite cu temerea că iarăși n-or să vină la timp mașinile închiriate de la I.L.F, iar legumele, gata culese, or să se strice la capătul locului, numărul mare al oamenilor ieșiți la muncă în grădinile C.A.P.-urilor din Călugăreni, Dărăști și Adunații Copăceni are și

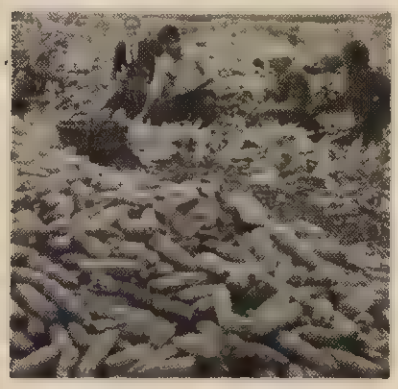

o explicație : acea îngrijorare a dispărut încă de anul trecut, prin cîteva inițiative mai energice. La Adunații Copăceni unii țărani luaseră să muncească pepeni în acord global. Urma ca ei să primească 30 la sută din producție iar cooperativa 70. Dar împărțirea nu se putea face pentru că aceleași eterne autocamioane lipseau. Și atunci, președintele C.A.P.-ului, Ion Neagu, a luat o hotărîre prin care să salveze munca și banii oamenilor. Cum Bucureștiul era la doi pași, le-a dat voie oamenilor să ducă toți pepenii, cu căruțele, la piață, și să plătească apoi cooperativei banii care i se cuveneau. Și chiar așa s-a întîmplat, n-a înșelat nimeni și nici nu s-a mai întîmplat să piardă cîneva. Desigur, țăranii din această renumită zonă legumicolă din sudul Bucureștiului își fac datoria, se achită de obligațiile înscrise în contracte dar nu înțeleg ca o marfă de calitate să fie plătită la un preț derizoriu de tot felul de delegați care apără cine știe ce interese obscure și cei mai întemeiat motiv care-i îndeamnă să iasă la muncă este chiar credința că munca lor va fi valorificată cum se cuvine. În așa fel încît roadele pămîntului să nu se piardă.

DUMITRU ELIADE ■

Lanuri de oameni călare

Drumul fără pulbere înconjoară și decupează într-un cerc aproape perfect zona I.A.S.-ului Pietroiu, din județul Călărași, de restul lumii. Nu și de lumea țăranilor din satele limitrofe Unirea, Borcea, Jegălia, oameni împămînteniți aici și pentru care specificul muncii în baltă nu face decît să le sporească truda și statornicia. Nu și de lumea celor veniți de prin Maramureș, de prin Moldova, statornici cu fiecare an ce trece în revenirea lor la fermele din baltă. Certitudinea că există un miraj, dar nu al apelor, este legată de existența unui om printre alte sute de existențe, Ștefan Poienaru, inginer agronom și director la I.A.S. Pietroiu.

Originar din Sălaj el și-ar fi dorit să fie profesor de sport. Paradoxul vieții a făcut însă ca neșansa în sport să se transforme în reușită pentru agronomie. Aparent ele presupun puține puncte comune. Gîndul care te întoarce la prima lui pasiune te ajută să pricepi starea de spirit a unor oameni ce se apropie de finiș în această toamnă pentru realizarea unui record. Este primul în istoria producției la cultura porumbului și estimat la 18 tone de știuleți la ha. Nu pare a fi la mijloc o minune sau oarece invocație a zeilor, cît poate condiția fizică a alergătorului de cursă lungă ce știe să-și pregătească reușita unui record. Chiar dacă este un prim experiment studiat și elaborat îndelung, chiar dacă el nu a cuprins decît o treime din întreaga suprafață de 2 400 de ha, tînărul director împreună cu oamenii l-au pregătit și l-au așteptat. Cînd privești lanul de porumb împlinit și întrecînd cu mult statura unui om călare, constați că munca nu le-a fost zadarnică. Cum putea fi altfel cînd în răstimpul celor trei ani de zile, de cînd a fost programată cultura intensivă pe cele două sole, a fost aplicat întreg complexul de măsuri agrotehnice și forță umană specializată. E drept, pare atît de sintetic acest complex încît nu-ți vine la îndemînă decît truda de zi cu zi a omului cu pămîntul. Asemeni unui pacient, porumbului i s-au administrat tratamente optime, cunoscute fiind condițiile specifice de creștere. „Din primăvară pînă-n toamnă și din toamnă pînă-n primăvară sufletul și priceperea omului se leagă într-un durabil și continuu schimb cu natura. Se poate lucra și împotriva pămîntului, atîta timp cît nu știi cum să te apropii de el, atîta timp cît nu știi să-i iei în seamă specificul și să-i dozezi îmbunătățirile. Avînd o structură argiloasă, primăvara e musai să-l aștepți și, atunci cînd piciorul se afundă pînă-n gleznă, să te pregătești de rostuirea lui." La cei 37 de ani, Ștefan Poienaru îți vorbește despre rostul pămîntului cu siguranța specialistului, dar și cu sensibilitatea necesară înțelegerii lui. Organizarea de asolamente, sistemul de rotație a culturilor, precum și combaterea integrală a buruienilor au constituit etapele de programare ale culturii experimentale.

Dar Ștefan Poienaru, cu toți ceilalți alături, s-a arătat la înălțime. A muncit cu răspundere, cerîndu-le tuturor ordine și disciplină. Iar ordinea și disciplina, transpuse în aplicarea cu strictețe a tehnologiilor și în efectuarea de lucrări bune și la timp, dau acum notabile rezultate.

MARIA BOGDAN ■

VINERI, 16 septembrie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

RADU BOUREANU:

„Literatura, cultura își vor urma drumul ascendent"

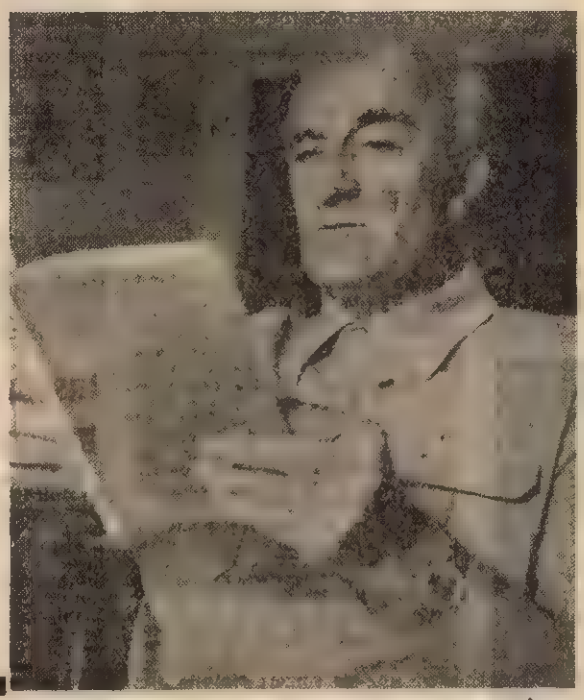

— Este pentru prima oară cînd discutăm, Radu Boureanu...

— Nu pentru a răspunde obișnuitei prime întrebări, răspund, ci pentru a încerca să sugerez că doi oameni nu se întîlnesc, nu discută cu prilejul rar al unei prime întîlniri în viață. Doi oameni, din stirpea și alcătuirea noastră, vorbind întîia oară, reiau firul imaterial al unor gînduri și sentimente comune. Deci, să pornim să derulăm un fir pe care-l doresc ariadnic, ca prin meandrele unor probleme de viață și de viață spirituală, literară să ne conducă spre lumină și echilibru.

— ...însă de văzut v-am văzut de mai multe ori. N-am îndrăznit însă niciodată să-l abordez pe bărbatul cu alură de sportiv frunțaș la mai multe discipline — sînt convins că ați făcut sport! — care trece printre oameni cu o expresie semeață pe chip. Apropo, într-adevăr așa cum spun mulți, semănați cu Goethe.

— Curios! Nu mi-am urmărit niciodată atitudinile, gesturile nu mi-au fost niciodată, niciînd studiate în raport cu trecerea mea prin virste și în relațiile cu semenii, cu colegii de literatură, mai virstnici sau mai tineri. De aceea mi se pare și mai ciudat să te aud mărturisind acea timiditate ce te-a făcut să nu îmi întinzi o mînă fermă — și mată, nu numai eu, avem acea expresie de sportivi. Dar nu recunosc, mi-am privit chipul fără să descopăr acea semeție cu care să îndepărtez oamenii.

— De fapt, acum îmi dau seama, cunoscîndu-vă mai de-aproape, că sînteți aidoma cu poezia dumneavoastră. Nu sînteți nicidecum trufaș și răutăcios, e-m imi închipuiam eu, ci cordial, surizător, dornic de armonie.

— O, în nici un caz trufaș sau răutăcios nu mă recunosc. Aș vrea să mi se pună în față răul, nedreptatea pricinuite cuiva. Nu ne aflăm însă în confesional să-mi mărturisesc păcatele față de semeni. Greșeli, poate — mai ales față de mine însumi. Dar ai început, îmi dau seama, să-mi schițezi un portret moral cu această întrebare. La îndoieli vii cu corectivul care alungă temerile ce le aveai să nu fiu mai mult negativ, bănuind că natura mea era construită din fibre, din conținut uman acceptabil.

— Așa ați fost de la început? Cum de reușiți să fiți astfel? Prin educație? Prin cultură?

— Bănuiești că așa am fost de la început? Probabil. Cum am reușit să fiu astfel?... Aș ghicit: în timpul copilăriei și primei mele tinereți, în acea epocă, educația insului, a copilului, a tînărului avea mai multe laturi: pe lîngă cea de familie, a școlii, a culturii.

— De ce nuanțeeți în acea epocă? Azi nu-i la fel?

— De fapt, și azi, poate că este la fel. Este adevărat că asta ține și de alcătuirea individului, de autoeducare, la virsta înțelegerii. Deci, ți-ai schimbat părerea preconceptă, trecătoare: mă vezi cordial, surizător, dornic de armonie. Creșterea simpatiei te duce, stimate convorbitor, la adăugirea unei impresii și afirmații insolite — deși, mărturisesc, am mai auzit-o — în a-mi apropia o asemănare cu Goethe... E măgulitor, dar vecin cu zimbetul. Poate că cineva, privind autoportretul la unul din volumele mele, **Moartea morilor de vînt**, să fi găsit o vagă asemănare...

Dar să ieșim, eu din umbra olimpianului, mata din cea a lui Eckerman, să ne întoarcem la oile noastre... Cordial, surizător, spunea că par a fi azi... nu trufaș, nu răutăcios. Nu, n-am fost nici chiar în polemici. Dar am debutat în proză, în publicistică cu un pamflet în revista **Viața**, cu titlul **Javra de lîngă ușă** — unde trasam cu linii acide tipul unui director de cabinet care se poartă necivilizat cu oameni veniți în audiență la mărire... N-am mai folosit această armă fiindcă ea s-a degradat în mîinile amatorilor genului.

— Cît de mult v-a marcat ceea ce ați trăit pînă acum?

— Cum veșnică în lume este doar schimbarea — cum spune Shelley — epocile trăite de mine, pînă acum, nu-mi dau seama întrucît m-au marcat sau nu. Ar fi normal, după cum toate se schimbă la anumite segmente de timp, să ne schimbăm și noi. Rămîne de văzut cît ne impresionează, cît ne dăunează formării, devenirii noastre. N-aș putea, în scurte fraze, să analizez aceasta. Este loc și sens a fi făcută această într-o mai amplă analiză memorialistică.

— Din tot ce-ați trăit, ce v-a surprins cel mai mult?

— Existența este alcătuită din necontenite surprize. „Un om cinstit este un om care are reacțiile simple", dar nu toate reacțiile pot fi simple față de ineditul vieții, al fenomenelor, al gesturilor contemporanilor. Ce m-a surprins și m-a întristat mereu a fost instabilitatea sentimentelor, a convingerilor, a prieteniei.

— Dar de înfricoșat, ce v-a înfricoșat?

— M-a înfricoșat activa, lucrativa goană după avantaje, după notorietate cu orice preț, cu orice mijloace, la orice treaptă valorică. M-a bucurat însă recunoașterea, în timp, a lucrului împlinit, a muncii, în orice disciplină, a valorii, chiar după dispariția făuritorului de valori. În convițuirea noastră socială apar drepturi și datorii sociale. Avem dreptul de a prelua și duce mai departe datele progresului social, avem datoria de a înnobila acest timp social cu experiența noastră.

— Ați cunoscut atmosfera culturală de dinainte de război. Ce-o deosebește de cea de azi? Care erau relațiile dintre oamenii de cultură? S-a pierdut ceva valoros care ar fi trebuit păstrat?

— Nu doar eu am cunoscut atmosfera culturală de dinainte de război. Sînt atîția oameni de condei, de cultură care pot atesta că sînt deosebiri cu accea de azi. Ce s-a pierdut, ce ar fi fost de păstrat? Uneori, bună-credință. Alteori, schimbul sincer de păreri, de idei, varietatea formelor de a înțelege și propaga cultura, fenomenul artistic sînt, în unele locuri, greșit prețuite.

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Biblioteca în aer liber

Marele gînditor

S-a așezat, mititel, pe un scaun, în mijlocul camerei mele și, privind nu știu încotro (parcă în perete, dar acolo ce avea de văzut ?), și-a sprijinit tîmpla în palmă, meditativ, de parcă ar fi fost filosoful Immanuel Kant dintr-o evocare celebră. Bine, foarte bine, dar mititelul nu avea să cugete la scopurile finale ale universului (dacă acestea există) și nici — te pomenești ! — la utilizarea bombei cu neutroni. Nu pentru asta fusese chemat, nu acesta era rostul lui. Marea problemă a existenței lui era — ca să folosesc o majusculă în stil nemțesc — Dulapul. Nu metafizica Dulapului în sine, ci chiar dulapul. Pentru că era tîmplar și venise de la o cooperativă de tîmplărie să-mi facă un dulap.

Iar peste două săptămîni a venit din nou. Nu pentru a-și petrece o oră pe scaunul meu (aveam de gînd, enervat de „pozele" lui, să-l rog să vină cu scaunul lui propriu, un scaun desigur cu mult mai inteligent decît cel pe care i-l pusesem la dispoziție), ci pentru a-mi aduce acasă biblioteca. Nouă-nouță desigur, dar nu numai atît, ci lucrată după toate regulile artei. Am cercetat-o îndelung, nu-mi venea să cred, dar era într-adevăr un obiect la care se muncise cu grijă, cu atenție, cu o excelentă cunoaștere a meseriei. I-am oferit un pahar de vin, a sorbit din el tot așa, meditativ și, pentru ca mă vedea tot examinînd mica bibliotecă, m-a sfătuit :

— Nu vă mai mirați atît. Avem și noi onoarea noastră de meseriași.

Era un răspuns pe care-l dădea nu numai mirării mele de acum, ci și mormăielilor din urmă cu două săptămîni. Îl ofensasem? Da, se pare că-l ofensasem. Pentru că nici dulăpiorul acela lucrat desăvîrșit (de parcă ar fi fost „lucrul în sine") și nici propoziționea lui despre onoarea de meseriaș nu erau fleacuri. Refuz să închei aceste cîteva rînduri cu fraze pompoase despre onoarea mărunțelului tîmplar, împresia mea că juca teatru a rămas, dar un lucru tot trebuie să adaug : putea să-și permită, era dreptul lui ! Dacă într-adevăr era un tîmplar atît de bun — și se dovedise că era ! — dacă într-adevăr ținea la onoarea lui de meseriaș, atunci ce mai conta că alegea, pentru a face niște calcule normale, poziția meditativă a unui mare filosof ? N-avea decît. Cît despre cultul onoarei de meșteșugar... În vremea vieții lui Kant se mai obișnuia ca tinerii nobili să-și arunce unul altuia mănușa și să se provoace la duel. Pentru apărarea onoarei. N-am auzit de vreun duel pentru apărarea onoarei de meseriaș — între dulgheri sau fierari sau sticlari — dar mi se pare că un asemenea duel ar fi avut un sens mai înalt decît multe altele. Să sperăm că pretutindeni, nu numai în micile ateliere, doar ei dau tonul, Marii meseriași, Oamenii de onoare. Să sperăm și să credem că așa este, iar în cazul lor nu e nici o nenorocire dacă ne molipsim și folosim majusculele...

FLORIN MUGUR ■

Noua frontieră a sufletului uman

Critica nervoasă

Critica, prin însuși destinul ei de factor echilibrant în judecata valorilor estetice, trebuie să aibă, prin definiție, un profund calm al valorilor. Acest lucru îl pretindem cu deosebire criticilor profesioniști, al căror calm al valorilor este marca lor de talent literar.

De aceea, cu mare mirare surprindem în cadrul criticii profesioniste cîte o ieșire nervoasă (care, dacă se îngăduiește spiritului temperamental al scriitorului, nu se potrivește spiritului temperamental al criticului), deci, cum spuneam, cîte o ieșire nervoasă, care anulează întregul discurs critic, făcîndu-i inutil, iar ținta estetică e din capul locului ratată. În acest sens, am citit cu mare mirare nu demult un articol semnat de distinsul meu prieten și coleg Laurențiu Ulici, la volumul de versuri al lui Florin Mugur, **Viața obligatorie**. Eram de foarte multă vreme obișnuit cu stilul calm al lui Laurențiu Ulici — de care mă leagă nu numai o veche camaraderie literară, ci și o veche amiciție — cînd iată-mă surprins de mirare de un ton frizînd de-a dreptul umoarea neagră și, deci, evident, anularea judecății estetice. Florin Mugur este criticat de excesul de sincronism cu toate etapele generației sale. Evident că orice scriitor, firesc, este sincron cu etapele generației sale ! Ce atîta mirare în asta ? ! După care, tot în articolul vizat apare o gravă confuzie între un defect fizic al poetului și un laitmotiv al său literar. Lucru destul de trist.

În orice caz, cred că acest articol ratat al lui Laurențiu Ulici îl va pune pe gînduri pe autorul lui, cu atît mai mult cu cît îmi aduc aminte că, în ceea ce mă privește, același prieten publicase o cronică foarte pozitivă despre **Epica Magna** în presa din Iași și aceeași, cu toate epitetele pe dos, la București. Atunci m-am amuzat, pentru că era vorba de mine, acum mă amuz mai puțin pentru că e vorba de un coleg de generație.

Cred în destinul critic al lui Laurențiu Ulici și cred că este vorba, în articolul de față, de o simplă întîmplare. Atît.

NICHITA STĂNESCU ■

A doua carte cu prieteni

Călșorii de salcîm

Radu Cîrneci s-a născut în satul Pardoși și a copilărit în satul Mărgăriteștii din fostul județ Rîmnicu-Sărat, care avea pe stemă un cal mirosind cu nările rupte dinspre Brăila. Mi-amintesc cu nostalgie că primul oraș pe care l-am văzut a fost Rîmnicul ; fusesem cu tata ca să vindem pepeni și să cumpărăm, de la frații Mireasa, oglinzi și icoane pe care să le sfințească părintele de la noi, de la Gradiștea ; nu ploua și trebuia să le purtăm pe cîmp, să căpătăm îndurarea cerului. O, miraculoasele sate de lut și de lemn. Spune Cîrneci :

Încă ne mai așteaptă acolo satul de leagăn ;
seara, mai ales, ne așteaptă : lumini mărunte,
voci domoale, somnul ca o pasăre lină :
legănătoare lumină...
...O lacrimă pentru cei dinainte ascunde-o ;
noi am rămas într-o copilărie de sunete
ce vine spre noi cu toamna de-a-înotul :
o, fără întoarcere totul...

Deci, satul meu numărîndu-se printre cele mai bîntuite de secetă din geografia României (el se situează chiar în centrul zonei respective) mi-aduce aminte că în toate verile copilăriei priveam cu jind spre zarea umedă a Rîmnicului — Dumitrești, Racovițeni, Bisoca, Vadu Soreștii, Hanu Comisoaiei, Mărgăriteștii — unde se clădeau norii ce nu ajungeau niciodată la noi și o urâ obscură ne mocnea în oase : de ce la noi nu plouă decît în stînge-vînt, în aprilie, cînd se umflă lăcurile primăverii, iar acolo toarnă cu găleata ? La noi, în satul de măceși, de gherghini, de cătină, de stuf și de aiori și mai ales de zăpezi înalte, la Crăciun, cînd toate colindele ne vin dinspre Rîmnic, ca niște pîraie de nuci poleite gonind să se azvîrle în Dunăre, domnea cu

(Continuare în pagina 16)

FĂNUȘ NEAGU ■

Dragostea și revoluția

Un prozator izbucnit cu întîrziere, la umbra gazetarului, febricitînd, însă exploziv în ultimul deceniu este Dinu Săraru. Cele trei cărți ale sale (**Niște țărani** — 1974, **Clipa** — 1976, **Dragostea și revoluția**, vol. I. — **Toamna roșie**, 1981) prind din urmă, dacă se poate spune astfel, literatura obsedantului deceniu, participînd într-un chip aparte la cea mai complexă perioadă a ei. **Dragostea și revoluția** înseamnă, într-un anume sens, un moment de sinteză în raport cu cărțile anterioare, un moment de sincronizare cu efloreșcența spectaculoasă a literaturii obsedantului deceniu, un moment de autonomizare a acesteia față de propriile-i clișee, față de ea însăși.

Dragostea și revoluția — sub semnul acestei bivalențe Dinu Săraru își plasează cartea la interferența dintre problematica teoretică a romanului „cu activiști" și romanul de dragoste (într-un raport ce poate fi regăsit productiv în structura ultimului roman al lui Preda, **Cel mai iubit dintre pămînteni**). „E bine să descrii activistul așa cum e el ; dracu știe cum e, deștept, prost, cult, inculț, bun la suflet, rău la suflet, om, și așa cum e împinge țara asta înainte, înțelegi ?" — spune Anghel Tocsobie la un moment dat. E o frază la care mulți comentatori s-au raportat ca la o cheie de boltă a eticii (scrisului) propusă aci. Fără îndoială că dezbaterea — tensionată, dramatică uneori, discursivă, uscată alteori — a chestiunii conștiinței activistului și a modului cum trebuie ea tratată de către scriitor este dintre aspectele care conferă o notă distinctă cărților lui Dinu Săraru. El este preocupat, pînă la obsesie, de instituirea unui **model de personaj** care, abordat ca în fraza citată mai sus, se relativizează în chip fericit, pînă la a intra în tiparele general-umanului, ale plauzibilului, pînă la a se salva de clișeele dogmatice, pînă la a se elibera de (auto)fetișizare și stereotipie. Dinu Săraru încearcă o întoarcere a romanului politic către unul din personajele sale emblematice — activistul, obligînd la obiectivitate și autenticitate.

Există, fără îndoială, în **Dragostea și revoluția** un „roman al activistului" multiplicat de astă dată prin ipostazele diverse ale acestui tip de personaj, ipostaze contradictorii în aparență (de la conștiința inflexibilă a lui Dumitru Dumitru și echilibrul evazi-inatacabil al lui Anghel Tocsobie și pînă la vulnerabilitatea poltron-neputincioasă a lui Manuil Păianu, ori la dureroasa luciditate și putere de înțelegere a lui Mihai Călărașu), dar care fuzionează prin racordarea la același etalon al omenescului, al firescului, al autenticului, dar este însă — și nu în mai mică măsură — și un **roman de atmosferă**, care a scăpat oarecum observației comentatorilor și care scapă și de sub tutela dominatoare componentei civic-gazetărești a personalității autorului, etalînd neașteptate calofilii, o surprinzătoare anvergură stilistică (funcționînd, e drept, pe fragmente) și, ceea ce s-a mai spus — o teribilă plăcere a scrisului.

Stilistic, scrisul lui Dinu Săraru are culoarea și ingenuitatea povestitorului de vocație. Sînt în **Toamna roșie** cîteva scene absolut remarcabile, fiecare în felul său. Astfel, într-un banal flash-back (Dumitru Dumitru își amintește, la căpătîiul lui Ghiță Praz, împrejurările incendierii conacului Rudenilor de la Cireșu), se distinge un pasaj de mare acuratețe a notației. În drum spre conac, într-o procesiune aproape morocănoasă, oricum gravă, condusă de fermitatea laconică a lui Dumitru, are loc un dialog demn de spiritul mușcător, dar stenic al autorului **Țiganiadei** : „În urma lui (Dumitru Dumitru — n.n.) veneau Ozun și Pacoste și Rușinaru și Măr Pădureț, ai lui Turbatu, cinci frați la rînd, cu Sisinie în frunte, scund și cărăcănat, parcă atunci se dăduse jos de pe șaua unui cal și îl dureau pulpele, cu părul vîlvoi, fără căciulă, fără nimic. — Mă, zise Ozun, să fi pus și tu vreo streașină la frunte. Nu mi-e că răcești la cap, că n-ai cum, fiindcă de-a e lucru românesc e ca lemnul, ține la udătură, dar te nimerește ploaia în ochi și gregești drumul și te rătăcești și ăștia ai tăi se lau toți după tine și se pierde dracu neamul vostru". Într-o altă imprejurare, iese la iveală același fel de a fi al acestor oameni — sucit, hîtru, vesnic subtextual, insinuant, șiret, mimînd cinismul pentru a ascunde suferința. E vorba de înmormîntarea lui Ghiță Praz.

S-a vorbit despre Dinu Săraru ca despre un povestitor mai înzestrat decît romancierul. Poate fi adevărat într-un sens : personajele sale nu sînt niciodată duse pînă la capăt, ele se așteaptă de la o carte la alta, se întregesc cu fiecare nou roman, din scrupul al autenticității și, de ce nu ?, din pură plăcere a fabulației. Volumul II al acestei cărți va urma primului așa cum fiecare alt roman al lui Săraru le **continuă** pe cele dinainte. Dinu Săraru este un prozator căruia nu i se va putea reproșa lipsa de unitate.

TANIA RADU

PROZA

Cîteva gînduri pentru acum

Aflat la cel de al doilea volum tipărit (și ne referim acum la „**OPT ZILE PENTRU TOTDEAUNA**" — Editura „Dacia"), **Cornel Cotuțiu** revine, iată, după cîteva proze scurte publicate în revistele transilvanene, cu **un roman.**

Cel puțin așa ne anunță pagina de gardă.

Că e roman sau nu, asta rămîne de văzut. Că avem de a face cu o proză deosebit, scrisă impecabil, cu o bună dozare a ironiei și amar humor, asta ține de autorul acestor rînduri. Rînduri pe care — mărturisesc — nu mi-au fost ușor a le scrie.

Așadar : Cornel Cotuțiu a fost ucis (sau, în fond, mai mulți ?!), în cazul tinerei bune, foarte buni prieteni — Ștefi, Horia și George — hotărîți să-și aducă sarcul unui mantou. Relația ce îl apropie de cei doi dă tonul, aceasta este **proza propriu-zisă** ; a treilea va despune.

În fața morții așadar, în fața sensului tragic al vieții — și prin unghiul de vedere al lui Horia, repet :

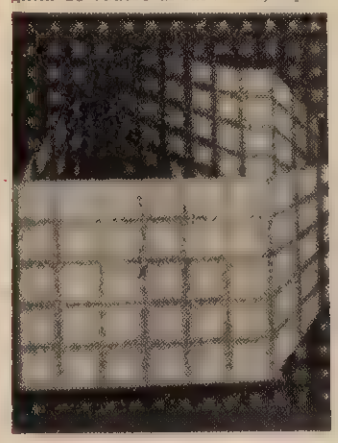

unul dintre eroi — viața, în sine, pare a-și pierde datele și funcțiile esențiale. Realitatea se amestecă (ulultor de firesc, în proza lui Cotuțiu !), cu balada, cu **mitul !...** Punctînd, cu o precizie ieșită din comun (iarăși, mă întreb : autorul celor „opt zile" nu cumva a trecut prin experiența fatidicului „întotdeauna" ?!...), încercările fizice prin care trece un grup uman, Cotuțiu ne dezvăluie — căci acesta e termenul ! — **splendoarea** ascensiunii, către un vîrf. Către un ideal.

Indiferent dacă atingerea acestuia este plătită cu viața.

Ursul pădurii nu mai e urs, ci pădurea însăși.

Năzuința celor trei eroi către împliniri nu mai e doar năzuință, ci **experiență** (chiar și tragică finală !).

Banala, fragila existență de fiecare zi a „eroilor" noștri — pușcăreasca aventură, se dovedește a fi, în cele din urmă, motiv de bilanț mai mult sau mai puțin ascuns al unei drame.

Ce s-a — sau ce ați — cîștigat din toată afacerea asta ?! — pare a ne întreba Cornel Cotuțiu.

Și nu ne răspunde. Și aici, cred, ne izbim de slăbiciunea cărții sale : un final surprinzător de slab, de „construit" — față de rest !

„Opt zile pentru totdeauna" putea fi o mare carte despre prietenie ; **este** o carte despre prietenie, **dar nu și una mare.** Sofisticarea finalului, introducerea pe alocuri a unor personaje feminine greu de plasat în acțiunea propriu-zisă, renunțarea — în ultima parte a cărții — la logica impecabilă dovedită în paginile de pînă acolo, iată o cursă din care Cotuțiu nu a reușit (sau nici nu s-a gîndit măcar, ceea ce e totuna !) să iasă.

Ceea ce nu înseamnă că acest prozator, Cornel Cotuțiu — în peisajul literaturii contemporane — nu reprezintă **una dintre cele mai interesante și autentice voci ale prozei actuale** : prin concizia scrisului, prin adevărul vieții pe care o reprezintă în acest scris, prin nonșalanța cu care — spărgînd anumite tipare — propune niște eroi care sînt așa cum sînt, și nu cum ar trebui să fie.

HORIA PĂTRAȘCU

POEZIE

Gravitate și gratuitate

Horia Zilieru — afirmă reputatul critic **Marian Popa** într-o amplă și minuțioasă postfață la volumul **Addenda la un fals tratat de iubire**, postfață intitulată **Horia Zilieru sau ce se mai poate face astăzi cu dragostea în și pentru poezie — este unul dintre cei puțini și aleși care au renăscut din credința că totul este motivabil și integrabil în iubire, că se poate scrie fără frică și fără precauție o poezie erotică din ce în ce mai complexă și tot mai variată.**

Subscriem, fără doar și poate, la această generoasă apreciere care, credem noi, este întru totul exactă pentru poemele cuprinse în ciclurile **Astralia, Fiul lui Eros** și parțial, în **Oglinda de ceață**, poeme a căror primă calitate constă în înaltul meșteșug al rostirii poetice. Vom întîlni în aceste trei cicluri zeci și chiar sute de versuri bintuite de aleanul alb și înalt al vocalelor parcă mulate în azur, drept pentru care vom transcrie — fără a osteni căutîndu-le — doar cîteva din aceste veritabile secvențe de rafinată și sublimă sărbătoare prozodică, metaforică, stilistică, lingvistică etc.: „Cu limbi de rouă / pleoapa mea stelară / din somnul magic fluturii deschide" **(Sărbătoare)**, „Mă-mbeți, melancolie selenară, / cu untdelemn din magicul pămînt: / — în paradis înapt e trandafirul / la vîrsta lui de aur și de sfînt" **(Trandafir în crepuscul)**, „La / curțile albastre îmi coboară / vestirea focului cu roza vie / demult pormisă-n sfînta galaxie / și vlaga sîngelui aprinde iar : / ca o femeie, / tristă bocmă, / ochiul sceptic / plînsa poemă." **(La curțile albastre)** și „Un nor de aur ninge peste tine / și-n văile sîngvine te îngroapă / și frigu-ncheagă din instinct pe-o apă / suavul suflet sub / adînci retine." **(Marele foc)**. Să adăugăm acestor versuri din **Astralia** și cîteva din **Fiul lui Eros** și **Oglinda de ceață**: „Sunt tulburate oasele în mine, / că tu m-ai scos întreg din lunga moarte; / bătrîne lumi cu lacrime divine / îmi umplu-în - văz mormintele deșarte". **(În groapa altui văz)**. „Ne scrie raza, Laur, pe-umindoi / în golul unei fresce milenare ; / tu ești învingătorul meu altoi, / iar eu o rădăcină trudifoare." **(Tablou votiv)**. Constrînși de spațiul afectat acestui comentariu, vom pune totuși capăt transcrierii și altor asemenea versuri, dar vom face precizarea că încă din **Oglinda de ceață** se poate constata o tentativă de schimbare a registrului metaforic, inclusiv lexical, poetul abandonînd acea zicere aleasă cu care ne obișnuise. Să comparăm versurile transcrise mai sus cu acest fragment din **Addenda la un fals tratat de gramatică** : „Tăind în ocnă ziceri și proverbe / o doamnă muza / iese ca meduza / vorbindu-mi rusa / în timpane sterpe : / din turnul morții domnul lampeduza / tot n-a găsit-o steaua castității?". Oarecum surprinși de această rostire ce se va accentua cu precădere în cel de-a patrulea ciclu al volumului, Orfeon, inclusiv în final, **Endheduanna sau lamento pentru femeia sfîntă pînă la moarte și Inspirația mea capra de mă-kabra**, alunecînd spre o incifrare abilă și spre un tot mai gratuit joc lexicalo-imagistic, credem că **Horia Zilieru** a risipit prea multă energie pentru a se „moderniza" cu orice preț cam în acest gen: „drug danilu miachiznac / sau sacuz și tilvdovleac / a descris ofevriarle / o-la-rio/rio-rie / a côte de gara tito / ismail & turnăvitu" **(În timpul războiului din Troia)**, care modernizare, fie-ne permis să o spunem cît mai deschis, nu ne emoționează

VICTOR NIȚA

CUGET, DECI EXIST

Însemnări despre Hyperion (IV)

Dialectica contrariilor sensibili nu intră în orizontul gîndirii Demiurgului. Dacă ceea ce am numit a doua naștere (= din senin și din ape, apa fiind elementul direct din care s-a născut : „Și m-am născut din ape") a avut loc din elemente materiale, el îi spune Demiurgului că a „apărut" din chaos. Termenul apărut este folosit pentru a diminua noutatea pe care o aducea cel de naștere. Demiurgul nu admitea nașterea decît ca proprietate absolută a sa, iar nu ca una extinsă la însușirile lumii sensibile. În fond, opoziția absolută Demiurg-materie sensibilă se menține prin limitarea creației numai în domeniul supra-sensibilului. În mintea Demiurgului se conturează ideea : în haos nu se naște nimic, în haos au loc numai **apariții.** Hyperion îi întinde însă o cursă Demiurgului prin două propoziții :

„Și din repaos m-am născut,
Mi-e sete de repaos"

„Apărut" din chaos și „născut" din repaos, iată alți poli între care se mișca Hyperion, „Aparița" ține de chaos, iar „nașterea" de repaos, de statornic, de conservare. Repaosul, prin urmare, nu trebuie identificat cu nemișcarea absolută, cu absența mișcării, ci cu perenitatea principiilor, cu universalitatea lor, cu generalitatea lor. Născut din repaos, din principii și legi, dar manifestat în chaos. Născindu-se din principii, el limitează principiile în sensul că le arată limitele interne, dialectica internă, relativitatea. Nașterea arată că repaosul (=principiu, lege, categorie universale) are sens în raport cu mișcarea internă a principiilor. Un principiu absolut în sensul metafizicii nu naște nimic. Un principiu, absolut în sensul dialecticii, își generează propria geneză, se autoreglează. Opusă simplei combinații atomare, nașterea din repaos trimite la relativitatea acestuia. Iar în raport cu relativitatea repaosului (=principiului care are dimensiunea timpului constitutivă) chaosul devine locul unde nașterea capătă realitate materială. Expresia

CAP LIMPEDE

● **Primim.** „Trebuie să găsim filmul lui Octav Minar", exclamă Gheorghe Tomozei într-un... generos articol-întrebare, nu eseu, nu cronică, pentru că întrebările curg ca și căutările.

Caută autorul, și pe bună dreptate, „romantici" care să-și asume anevoioasa de nu imposibila idee de a căuta și restitui filmul lui Octav Minar.

Este vorba de filmul comemorativ „Eminescu, Veronica, Creangă", turnat în vara și toamna anului 1914 de reprezentanța bucureșteană a casei Pathe, la comanda și cu contribuția gazetarului și scriitorului de mai tîrziu, Octav Minar, prezentat, se pare, în premieră la Ateneul Român, la 31 ianuarie 1915. Filmul este reluat la cinema Palace în luna noiembrie a aceluiași an (9 noiembrie 1915), dată certificată de străiful aplicat pe programul de sală, existent în colecțiile de documente cinematografice ale A.N.F.

Sîntem bucuroși, stimate tovarășe Gheorghe Tomozei, să vă răspundem, astăzi, că și filmul este la el acasă; în perioada în care ați realizat, în colaborare cu studioul Alexandru Sahia cele două documentare dedicate marelui poet, Mihai Eminescu (1966, 1977), în Arhiva Națională de Filme nu se aflau decît afișul și programul de sală ale filmului lui Octav Minar.

FILMUL EXISTĂ în exact două „amorfe cutii", dar nu „cu neidentificate role", ci cu pelicula ce poartă în ea tot raiul locurilor de basm prin care au trecut cei doi mari romani ai literaturii noastre, Mihai Eminescu și Ion Creangă — Ipotești, Iași, Piatra Neamț, Humulești, Dumbrăveni.

În octombrie 1967, Arhiva Națională de Filme a achiziționat copia brută, fără titlu și generic, a unui film denumit convențional „Locurile unde au trăit Eminescu și Creangă" și care mai tîrziu s-a dovedit a fi materialul nemontat al filmului lui Octav Minar, existent la muzeul din Iași, de unde A.N.F. a preluat, spre sfîrșitul anului 1971, o copie de 650 m (filmul a avut inițial circa 1 500 m).

Toate materialele acestui „film de aur" fac parte dintr-un fond de aur al Arhivei Naționale de Filme, cel al originalelor filmelor românești de la 1897 încoace. În comuna Jilava se află cetatea ce închide în ea nu numai neasemuite valori ale cinematografiei românești, ci și numeroase realizări ale acestei arte a 7-a, din lumea întreagă. Le-am închis aici pentru a le reda mereu și mereu oamenilor, artei, istoriei — mai ales.

Le descifrăm sensurile, înțelegînd filmele și ca pe mărturia cea mai vie, cea mai elocventă a vieții noastre sociale, economice, culturale și politice. Regăsim cu lupa, uneori la a doua vizionare, personalități ale vieții noastre politice și culturale, cărora anii le-au dat, o dată cu experiența, un alt chip: regăsim într-un film pe care-l descifrăm secvență cu secvență, mereu alte momente din timpul celui de al doilea război mondial, dar și imagini noi ale reconstrucției țării, ale devenirii noastre socialiste.

Și nu mai căutăm „acul în carul cu fîn" pentru că știm cîte zeci de mii de titluri de filme avem, cîte sute de mii de bobine și cîte filmoteci am construit din 1957 încoace (a se citi ac, fîn, car).

Și ne place să aflăm cît mai multe și mai mult despre fiecare autor de film în parte.

Despre Octav Minar vorbește filmul său: „Eminescu, Veronica, Creangă"; este primul nostru documentar biografic și se detașează de celelalte realizări de gen ale epocii printr-o dramaturgie mai complexă, depășind simpla filmare-document.

Filmul, construit pe trei planuri, alternează prezentarea documentelor iconografice cu filmarea locurilor unde au trăit cei trei scriitori. Sînt locuri pe care le revedem cu aceeași plosnite cu care ne aplecăm asupra imaginilor unor mari clasici ai literaturii române: Delavrancea, Rebreanu, Minulescu, Goga, Ionel Teodoreanu, Agârbiceanu, Blaga (nu filme dedicate exclusiv acestor personalități, ci imagini care fug în cîteva fotograme, dar care ni-s atît de dragi, atît de ale noastre, ale tuturor românilor!)

Pentru bucuria ce ne-ați făcut-o, întrebîndu-vă și întrebîndu-ne de soarta filmului românesc, și nu numai, vă așteptăm, stimate tovarășe Gheorghe Tomozei, pentru a revedea împreună aceste comori. **(Floarea Ion).**

● **Viața românească.** Cu întotdeauna echilibrat, diversificat, sumarul numărului 6 al revistei **Viața românească** include eseuri, poezie, proză, note de călătorie (Nicolae Balotă — **Universitățile mele**), traduceri, recenzii, consemnări. Două proze interesante semnează în acest număr Paul Tumanian și Mihail Grămescu. Cel dintîi cultivă structurile absurdului și alunecările în fantastic, într-o frumoasă nuvelă intitulată **Magazinul**, cu o scriitură îngrijită, detaliind o atmosferă și un decor minuțios alcătuit (ce amintește realismul „aberant" al unora din cărțile lui Jean Genet). În cu totul alt registru, Mihail Grămescu compune în **Kati Rozental** un tablou „de epocă", pur-

„realitate materială" nu mi se pare prea fericită, dar cred că exprimă gîndul pe care-l am în vedere. Prin punerea în joc a naşterii în interiorul repaosului înţeles ca principiu, acesta cheamă chaosul ca termen în care să-şi răsfrîngă limitele în mod pozitiv (=„să apară", „să capete corp", „să capete substanţă", „să se întrupeze" — creştinii zic despre naşterea lui Cristos : „S-a întrupat în Fecioara Maria şi S-a făcut om"). Chaosul fenomenalizează (=materializează) ceea ce repaosul produce ca esenţă din dinamica esenţei sale. Dinamica esenţei divine a fost exprimată excelent în formula : „Lumină din Lumină...". Naşterea începe în „repaos", dar se manifestă (=„apare") în chaos. Devenirea întru fiinţă a dus la dedublarea repaosului, la relativizarea lui. Ţin să precizez că conceptul de repaos a reprezentat o replică filosofică dată gîndirii rare considera că totul este curgere fără graniţe, fără măsură. Dar conceptul de repaos se reclamă de la diferite epistemologii. Epistemologia dialectică consideră că repaosul nu respinge mişcarea, că lui îi este consubstanţială mişcarea în dialectica ei.

ION STROIE

DOSAR

Călători în Africa

O întreprindere interesantă ar putea fi, într-o cultură ca a noastră, istoria itinerariilor ei, o istorie a literaturii de călătorie altfel spus, care ar revela nu numai aria tentaţiei pentru experienţa în sine a drumului, gustul pentru spaţiul exotic, dar şi un anumit mod de a vedea, de a selecta detaliul cu valoare definitorie pentru o atmosferă, un climat, de a compara, de a sintetiza în cele din urmă totul într-o opinie valorizatoare, de o specificitate marcată. Dintr-o asemenea perspectivă, cu siguranţă că o trăsătură de unire este de căutat între experienţa acestor **Călători români în Africa** (studiu, antologie şi note de Mircea Anghelescu, Ed. Sport-turism, Bucureşti, 1983), şi **Jurnalul mexican** al lui Octavian Paler, de pildă, între Dinicu Golescu şi **Jurnalul parizian** al lui Eugen Simion ş.a.m.d. Se cuvine însă făcută o distincţie : aceea între călătorul român în anus şi cel de aiurea, ca între călătoria de recunoaştere (să-i zicem) şi cea de cunoaştere propriu-zisă. În apus s-a mers dintotdeauna cu impulsul de „a verifica" impresii şi informaţii dobîndite deja pe calea lecturilor — o călătorie eminamente livrească, aşadar, în vreme ce contactul cu alte spaţii, extraeuropene, alertează simţul pitorescului, ascute spiritul de observaţie, spiritul critic. În acest spaţiu, „complexul Dinicu Golescu" pare anihilat, spectacolul unei alte lumi este receptat cu toată degajarea.

Iată pentru ce Alecsandri şi Bolintineanu (numele de „rezistenţă" din sumarul antologiei lui Mircea Anghelescu) relatează despre Africa sub imperiul unui scepticism marcat. „Dezgustat" e cuvîntul cu care G. Călinescu, tranşant, defineşte în **Istoria**... sa starea celor doi iluştri călători faţă în faţă cu un continent straniu, cu o lume clădită după alte rigori, cu o civilizaţie paradoxală, cu aspecte ale vieţii sociale care dezamăgesc spiritul unor oameni ai veacului 19 european. În cazul lui Bolintineanu, „dezgustat"

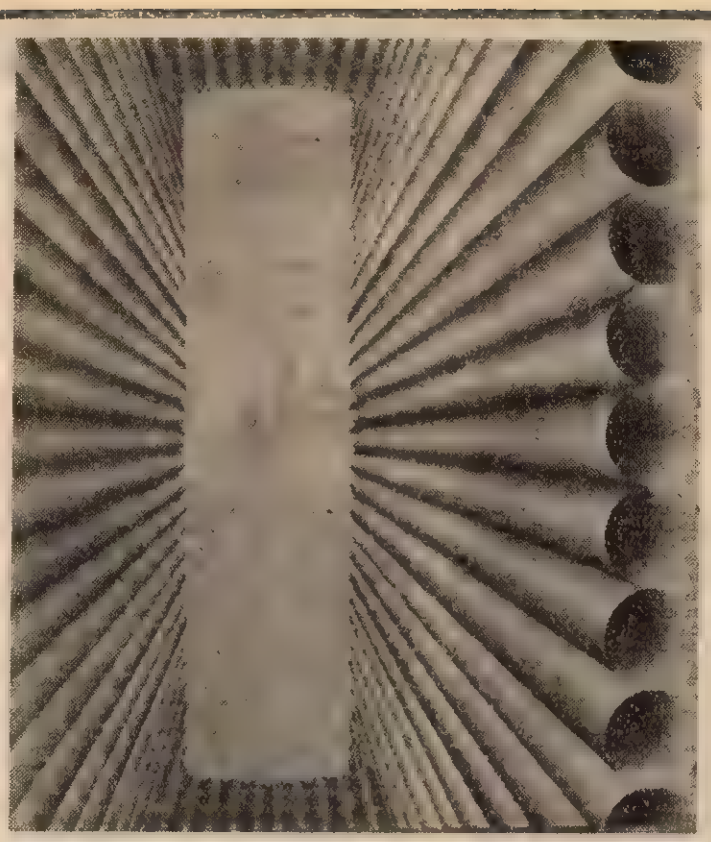

traduce destul de exact tonalitatea impresiilor pe care i le stîrnesc „stradele" oraşului Alexandria, „căile strîmte, nepavate, cu vini ce nasc şi mor fără nume, fără stăpîn", „dughenele mizerabile" din Cairo — „o cetate ca toate celelalte ale Turciei, cu case mari, vechi, zidită fără gust". Relatarea e seacă, marocănoasă aproape, cu puţine efuziuni. S-ar părea că aceste locuri au impresionat un alt plan al conştiinţei poetului, mai profund, revelat numai poeziei. Alecsandri în schimb — din care avem în faţă în această antologie pagini de mare frumuseţe, scrise cu un condei sprinten şi pus pe şotii, pagini de un umor irezistibil, ce pot sta alături cu tot ce s-a scocotit pînă acum a fi mai bun din creaţia sa) îşi transcrie impresiile în registru parodic, după cum observă Mircea Anghelescu în studiul introductiv. Asperităţile unui drum prin munţii Uadras, către Tetuan, sînt spiritual atenuate prin inserţia unor scene de mare haz, cum este cea a „ceaiului în codrii Africii", luat în ceşti de porţelan chinezesc împreună cu familia consulului englez. Un raid prin cartierele arabe din Cairo se sfîrşeşte cu o siestă în „rocking-chairs"-uri pe terasa hotelului şi cu o serenadă la corn englezesc etc. Pentru Alecsandri, călătoria în Africa nu este altceva decît literatură şi el face literatură, cu evidentă plăcere, pe această temă.

Ce caută călătorul român în Africa ? Modelul unei societăţi perfecte, utopice (N. Bibescu despre viaţa kabililor din Djurdjura), satisfacţiile de ordin cinegetic (Dimitrie N. Ghica-Comăneşti) şi hrana unei teribile curiozităţi faţă de modul de viaţă african (Scarlat Ciornei, Sever Pleniceanu, C. I. Istrati ş. a.), mirajul averii şi al unei vieţi plăcut-aventuroase (Ioan Catina) etc. Dincolo de diversitatea firească a intenţiilor, prejudecăţilor, predispoziţiilor cu care vin în Africa, un lucru îi leagă pe toţi aceşti „călători" : nevoia de expansiune a imaginaţiei. A doua jumătate a veacului trecut (antologia lui M. Anghelescu se opreşte în pragul primului război mondial, din motive pe care le argumentează în studiul introductiv) stă sub semnul focalizator al acestui continent, în care se intuiau rădăcini ale culturii noastre, rădăcini ale civilizaţiei căreia îi aparţinem. Călătoria în Africa este una de cunoaştere nu doar în sensul amintit la început, ci şi în sensul mai profund originar, al cuvîntului. Călătoria înseamnă şi întoarcere — aşadar, sinteză şi adîncire.

Concretizînd o muncă de arhivă deloc lesnicioasă — pe care studiul introductiv, notele şi comentariile ce însoţesc textele o reflectă cu prisosinţă, antologia semnată de Mircea Anghelescu constituie o lectură mai mult decît plăcută şi un temei de meditaţie culturală.

TANIA RADU

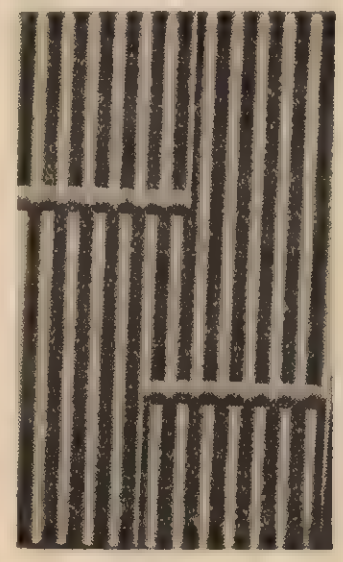

Argument

O carte importantă despre opera lui Brâncuşi

Studiind mai bine de două decenii opera lui Brâncuşi şi tot ce s-a scris despre aceasta, Adrian Petringenaru a avut putinţa să-şi fundamenteze pricinile savantei sale preocupări şi să adune într-o carte, în jurul unei idei pline de stimul, o seamă de consideraţii interesante. Cartea se cheamă „Imagine şi simbol la Brâcuşi" şi este, de la un capăt la celălalt, o demonstraţie. Luminînd atent şi cu talent toate consecinţele unui fapt, ele devin cauză a unei înfăptuiri noi. Cine cercetează, sub imperiul nevoii de a spune ceva original, scrierile despre marele sculptor, va ajunge la concluzia că volumul privind devenirea operei, organicitatea ei nu s-a tipărit, totuşi, şi că, prin urmare, e o datorie să-l redacteze.

Efectele esteticii brâncuşiene în sculptura secolului urmează încă a fi cunoscute. E greu de apreciat dacă procesul e la apogeu, dacă maximumul de influenţă s-a consumat ori dacă urmează să se întîmple. Cercetările au mare libertate în toate direcţiile, însă — şi în chip cam ciudat — datorită sacralizării memoriei artistului şi a o seamă de opinii, întreprinderile de tipul celei a lui Adrian Petringenaru, discutînd înţelesurile ansamblului de operă şi liniile de forţă ale naşterii lui, par oarecum temerare. Volumele unor Zervos, Athena Tacha Spear, Geist, Mario de Micheli, Carola Giedion-Welcker şi chiar Ionel Jianou fac mare autoritate, deşi e mai presus de orice îndoială că Petre Pandrea, Constantin Noica, Barbu Brezianu şi V. G. Paicolog au produs exegeze fără de care cunoaşterea gîndirii artistice a geniului ar suferi. Înclin să cred că studiile cele mai pătrunzătoare şi mai adecvate la noi trebuie să se scrie. E prea intim românească materia artei lui Brâncuşi, pentru a i se găsi o desluşire de adîncuri prin străinătăţi. Nu vreau să spun că monografiile alcătuite de istorici şi critici de artă de pe aiurea n-au cum să răzbată spre miezul lucrurilor, fiindcă ele merg — dovedit şi în destule cazuri — în miez, ci doar că e nevoie de simţire românească pentru a potrivi, de dinăuntrul chestiunii, nuanţele. Pentru un străin, simbolurile sculpturii olteanului au să fie întotdeauna un pic exotice, oricît de riguros ar bate el drumurile Gorjului şi ale României şi oricît de aplicat ar privi la cioplitorile în lemn ţărăneşti. Pentru un român, fie acesta şi neiniţiat în problemele sculpturii moderne, creaţia lui Brâcuşi va însemna, oriunde o va întîlni, la Paris, în New York, la Londra, La Sao Paolo, la Duisburg sau Bucureşti, ceva familiar ; ceva poate dificil, cu austerităţi inhibante, dar cu un sunet autohton însinuant, inconfundabil.

Tomul lui Adrian Petringenaru, care-i, de fapt, teză de doctorat în estetică la Universitatea din Paris, sub îndrumarea filozofului Mikel Dufrenne e construit pe premiza că la un artist de o asemenea mărime totul e cu semnificaţii înalte şi reclamînd puterea unei simbolistici primordiale. Opera este „idee devenită sensibilă", iar fiecare obiect conţine, în genele ce-i condiţionează forma, problematica tuturor celorlalte. Adrian Petringenaru purcede, ca un biolog, la o operaţie de clonaj. În curba mingîioasă a fiecăruia din cele douăsprezece scaune ce înconjoară Masa Tăcerii de la Tîrgu Jiu, bunăoară, el citeşte — precum arheologul în nivelurile de depuneri dintr-o săpătură — mai multe niveluri de înţeles. Metoda e un cîştig al ultimelor decenii şi e puţin probabil să se mai afle operă sculpturală modernă unde, ca la Brâncuşi, exerciţiul structuralist să fie mai potrivit. „Asociaţiile — astfel ierarhizate şi derivînd fatalmente din simplu, din geometrii ideografice — .n.n) — ne-au dus — spune Adrian Petringenaru — în zona infinitului, iar simbolurile înseşi sînt, într-o definiţie mai veche „ferestre deschise spre infinit". Ţinînd seama de observaţia esenţială a lui Mircea Eliade că simbolurile şi arhetipurile din culturile sacre sînt forme care s-au impus natural spiritului uman şi că orice nouă valorizare a unei imagini arhetipale (cheia, adică, a esteticii brâncuşiene — n.n.) le încoronează şi le consumă pe cele vechi, sîntem datori să cercetăm şi corespondenţele care se creează pe această cale".

Adrian Petringenaru profesează ca regizor de filme artistice, el scrie critică de artă cu un condei ce-ar putea să fie şi al „reporterului de artă" (genul nu-i nominalizat ca atare, dar e practicat îndeobşte de americani la relatarea „happening"-urilor şi a expoziţiilor cu un acuzat grad de noutate formală), iar în cartea „Imagine şi sens la Brâncuşi" apetitul pentru naraţiune are paletisme ce-l cam stingheresc uneori pe logician.

În arhitectură, stilul care nu-i nici doric, nici ionic, nici corintic însă e din toate şi „încă ceva pe deasupra" i se zice stil compozit. Stilul demonstraţiei lui Adrian Petringenaru e compozit şi dacă în unele momente te îndoieşti de oportunitatea unor consideraţii, nu-i mai puţin adevărat că, pe întreg, textul se rotunjeşte. Oricum, o carte extrem de ambiţioasă, o carte de reper în bibliografia oricărei alte cărţi de importanţă despre sculptorul Brâncuşi.

TUDOR OCTAVIAN

CAP LIMPEDE

tind însemnele sentimentale ale memoriei afective. Între **Comentariile critice** din acest număr se află şi cel semnat de Gheorghe Grigurcu — **Sub Steaua polară a Amintirii**, o consemnare simpatetică a eseului lui N. Steinhardt despre Geo Bogza, un portret generos al eseistului („Înclinat asupra textului cu o nespusă voluptate, de nesmuls din faţa acestuia, omul de înaltă cultură şi de neistovită curiozitate intelectuală se delectează cu asociaţii insolite, autocomentîndu-se, amendîndu-se, regăsindu-se într-o infinitate de nuanţe"). Un eseu de fineţe şi remarcabilă profunzime scrie Monica Spiridon despre cartea lui Alexandru George **O literatură „cu sensul la urmă"**, urmat şi de... un spiritual Post scriptum. În sfîrşit, Vasile Chifor pune faţă în faţă două cărţi al căror obiect îl constituie creaţia lui D.R. Popescu (este vorba de cartea Mirelei Roznoveanu şi, respectiv, de cea a lui Valentin Taşcu), redeschizîndu-le tardiv, sub rezerva „curaj (ului)— înfruntării unei opere aflate în plin proces de elaborare". Două evocări, diferite ca modalitate de realizare şi chiar ca intenţionalitate, semnează G. Mihăilă — despre condiţiile socio-biografice ale alcătuirii **Dicţionarului limbei istorice şi poporane a românilor — Etymologicum magnum Romaniae** al lui Hasdeu şi respectiv Ion Bogdan Lefter în **Fişele sale despre poetica lui Radu Petrescu**. Un bogat corpus de recenzii ne oferă o perspectivă la zi şi, în acelaşi timp, electivă asupra fenomenului cultural-artistic în diversitatea lui. Sînt semnalate ediţii (Nicolae Mecu — despre ediţia lui Marin Bucur **Jules Michelet şi revoluţionarii români în documente şi scrisori de epocă — 1846—1874**), contribuţii de istorie literară **(Scriitori şi curente** — de Mircea Anghelescu, comentează Al. Săndulescu), proză (N. Steinhardt despre romanul Danei Dumitriu **Prinţul Ghica)**, poezie (Costin Tuchilă scrie despre Mircea Ciobanu — **Versuri**, iar Greta Tartler despre poezia Zsófiei Balla), film (Florian Potra) etc. Mai puţin semnificativ de această dată este însă grupajul de poezie **(Biografia poetului)**, contaminat parcă prea mult de aerul de „detentă" estivală al unora din publicaţiile noastre la această vreme a anului. **(Tania Radu).**

● **La magazinul Muzica.** De două decenii paşii melomanului se abat pe Calea Victoriei, la unul dintre cele mai cunoscute şi dotate magazine muzicale din ţară, „Muzica". Două decenii de renume cîştigat prin pasiune şi profesionalism, prin iubire de muzică. Şi paşii noştri s-au abătut în această toamnă bucureşteană la „Muzica" pentru a afla noutăţile discografice. Din generaţia tinerilor compozitori desprindem nume ce definesc o distinctă etapă de creaţie în muzica clasică românească. „Un Labiş al muzicii noastre", Tudor Dumitrescu cu lucrările camerale: „Sextet pentru două viori, violă, violoncel şi contrabas" şi „Şapte preludii pentru pian". Şerban Nichifor cu drama lirică „Domnişoara Cristina" după romanul omonim al lui Mircea Eliade, cel mai premiat compozitor român la concursurile internaţionale de compoziţie. Împreună cu el semnează Călin Ioachimescu, autor al unui spaţiu sonor original prin „Descintec pentru voci, corzi şi percuţie" şi „Oraţio II pentru suflători, percuţie şi mediu electronic". Semnalăm prezenţa unui disc de autor: Diana Alexandra cu cele două simfonii, nr. 2 „anthems" şi nr. 3 „diachronics". De asemenea, lucrări simfonice de prestigiu, „Suite châtelaine" şi „Voix de la nature" de George Enescu, „Simfonia nr. 1 în B major" de Schumann, în interpretarea Filarmonicii „Banatul" din Timişoara, dirijată de Remus Georgescu. Concertele în G minor de Max Bruch şi în E minor de Felix Mendelssohn-Bartholdy, simfoniile nr. 9 de Bruckner şi nr. 22 de Dvorak sînt ultimele apariţii ale casei de discuri „Supraphon" din Cehoslovacia. De o deosebită atenţie şi cu o largă audienţă la publicul meloman, în special al oaspeţilor de peste hotare, se bucură „Discul-document", cu înregistrări autentice de folclor din zonele Olteniei, Moldovei, Transilvaniei, editat de Institutul de cercetări etnologice şi dialectologice şi prezentat într-o aleasă grafică. Iubitorilor de muzică populară le sînt recomandate înregistrările Mariei Haiduc, Mariei Dragomiroiu, Mariei Cornescu, fraţilor Petreuş. Şi cum lumea celor mici este o lume a viselor şi poveştilor, discul pentru copii îi invită să-l „recitească" pe Creangă, („Recitindu-l pe Creangă"), în dramatizări după „Povestea unui om leneş", „Prostia omenească" etc. şi să asculte poveşti tălmăcite de Brînduşa Zaiţa-Silvestru în „Povestind copiilor...". Dragostea este genericul melodiilor de muzică uşoară interpretate de Stela Enache şi Florin Bogardo („Un simbol al iubirii"), precum şi **cîteva din compoziţiile lui Laurenţiu Profeta, adunate sub titlul „Dragoste, dragoste", (Maria Bogdan).**

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

La ceasul de toamnă și rod al Ardealului s-a cîntat pentru pace, tinerețe și dragoste, pentru cîrmaciul destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu

Nota 70, într-un Sibiu de milioane

Localitatea : Sibiu, 10 septembrie, stadionul „Soimii".
Durata : 6 ore și 40 minute.
Număr de spectatori : 10 000.
Calitatea spectacolului : pauza dintre turnee, deși scurtă, și-a pus amprenta pe calitatea spectacolului, cîrcula-i acordăm doar calificativul bun.

Atmosfera : **foarte bună la începutul spectacolului, scăzînd însă spre finalul datorită unei părți a publicului diminuînd prin comportarea sa nota acestei seri : 70 de puncte.**

Noutăți : **a debutat Aura Sipică recitînd frumos și sensibil „Da, mai avem" de Adrian Păunescu. Doru Ghiaja a cîntat în premieră, „Cîntecul lui Ștefan cel Mare".**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Acordurile cîntecului „Om bun" chemă din nou la rampă echipa Cenaclului Flacăra. Sîntem cu totul nerăbdători. Parcă din ce în ce mai mult cu cît ne apropiem de momentul în care ultima clipă se va prelinge prin spărtura acestei clepsidre măsurînd de zece ani încoace existența cenaclului. Va avea cineva forța s-o întoarcă ? Trei copii se apropie de scenă. Poartă pe brațe Tricolorul și un porumbel pornește din mîinile unuia spre înalt. Ce poate fi mai impresionant ? Simboluri sfinte, ale independenței și păcii în mîini fragede, ele înscîie un simbol curat al speranței tinerei, al împlinirii noastre peste timp. Toată ambianța promite „Fie ca această seară de septembrie să devină o seară a colindului păcii !" (Peter Gross). „Avem din nou ocazia să aducem un omagiu strămoșilor noștri, celor ce au luptat pentru ca noi în aceste clipe să-i slăvim sub un cer senin. Un cald omagiu să-i adresăm tovarășului Nicolae Ceaușescu care ne călăuzește pașii spre o viață mai bună într-o țară liberă și independentă" (Nicușor Călinescu). Bilete curg spre scenă. Toate pledează pentru o seară de tinerețe vie, adevărată. O altă admiratoare a cenaclului întărește această idee : „Dragostea de mamă, de țară, de pămînt, de trecut, încrederea în viitor, toate acestea le găsim aici și vă mulțumim pentru dovada că tineretul revoluționar al României va rămîne un iubitor de frumos și de cultură națională." Prima confirmare vine chiar la cîntecul lui Raul Cărnica, „Dor de Preda". De o vigoare remarcabilă dau dovadă acești tineri trecuți cu toții în climatul fertil al epocii Nicolae Ceaușescu. Profunzimea gîndurilor lor este un aspect al acestei parcă inepuizabile energii. Sinceritatea entuziasmului lor un altul. Cîntecele dansante ale lui Arpad Domokoș transformă tribunele într-un ring imens. Umorul lui Dorin Dumitru, descoperit de conducătorul cenaclului cu puțină vreme în urmă la Brăila, este irezistibil. Din păcate, cîțiva dintre cei prezenți nu înțeleg să adecvarea la cerințele fiecărui moment este o condiție obligatorie a reușitei acestui „exercițiu de pace" în care se constituie de fiecare dată, în desfășurarea sa, manifestarea noastră. Poemul „Moartea căprioarei" nu este receptat la înălțimea ce o merită. Se renunță și, ca un răspuns, Adrian Păunescu recită „Leîmanîte". Recitalul lui Vali Șerban, echilibrat, de ținută, ne arată la cîntecul „Din nou Beatles" un stadion revenit la starea de melefon pe care arta adevărată o naște în sufiete. Cîntecul „O șansă păcii" vine ca întruchipare a ideii președintelui Nicolae Ceaușescu că din înțelegerea tuturor popoarelor lumii dar în primul rînd a marilor puteri se poate naște puternică și de nezdruncinat pacea planetei Pămînt. În această ambianță simțim că putem restitui cîntecul „Moartea căprioarei", în semn de omagiu pentru apărătorii geniului liric românesc. Exprimarea Ancăi Heroiu este o punte spre poezia spusă cu sensibilitate de tînăra din Brașov Aura Sipică, un debut sensibil pe care îl reținem. Și pentru a întregi contribuția localnicilor la realizarea manifestării noastre, revine pe scena cenaclului doctorul Vasile Iacob cîntînd „Jurămîntul Munților Carpați către țară", o piesă la care remarcabilă ni s-a părut nu doar interpretarea, ci și muzica scrisă de compozitorul sibian Nicolae Bucșu. Vocea de alesă strălucire a lui Doru Ghiaja ridică cota implicării afective a celor prezenți creînd starea pe care avea să se implanteze unul din marile momente ale serii. Se scandează spontan „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească", adică altfel decît în Moldova, unde tinerii de acolo, aidoma celor de aici, puneau în semn de prețuire pentru frații lor Ardealul la începutul frazării. Și pentru a-și dovedi pe de-a-ntregul resursele, se scandează în trombă. Parcă o imensă claviatură a unei orgi naturale ncdu succesiunea notelor într-o fugă de Bach. Au urmat trupa **Totuși**, a cărei exprimare a fost completată prin evoluția lui Andrei Păunescu în postura dublă — de chitarist și solist vocal — apoi Iris și Flapo cu evoluții de marcă. Recitalurile lui Ducu Bertzi și Vasile Șeicaru au fost și aici la înălțimea cu care ne-au obișnuit prestările lor. „La adio" a fost un refren reluat de întreg stadionul ca un cor implorînd aminarea despărțirii. A venit ca un răspuns „Totuși , iubirea", piesa lui Mâjay Gyözö rezistînd între preferințele cele mai des exprimate ale publicului. Stingem luminile scenei lăsîndu-le pe acelea ce reliefau chipurile oamenilor, transpunînd în fapt parabola artei a cărei ardere trece dincpre artist spre spectatori. Valeriu Penișoară, Magdalena Finna, Costas Caracostas și recitalul lui Ștefan Hrușcă aveau să se destășoare pe fundalul mai puțin prielnic al rumorii create întrucîtva din pelușe de ctjiva spectatori beți. Păcat că în finalul unei manifestări în general de o factură ridicată, oamenii buni n-au fost mai activi împotriva acelora care, chiar dacă puțini, au creat uneori acea stare ca o materie sfărîmicioasă din care încearcă zadarnic să ne alcătuim oglinda chipului pe care o presimțeam în toți cellalți. Iată de ce punctajul acestei manifestări n-a depășit aici 70. Și asta într-un Sibiu de milioane.

Te salutăm, Micâ Romă!

Localitatea : Blaj, 11 septembrie, Cîmpia Libertății.
Durata : 6 ore și un sfert.
Număr de spectatori : 10 000.
Calitatea spectacolului : foarte bună.
Atmosfera : **participarea publicului la această manifestare a fost apreciată cu 80 de puncte.**

Noutăți : **actorul Mihail Stan a recitat la premieră poezia lui Ioan Alexandru „Cîmpia Libertății". Ducu Bertzi a cîntat, pentru prima oară în public, „Singur fără nimeni".**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Blajul și-a primit și de această dată oaspeții cu dragoste și însuflețire. Tineri veniți din mai multe colțuri de țară au dorit și au realizat împreună cu noi o reîntîlnire cu istoria, omagiind eroismul românesc, tăria idealurilor pentru care jertfele neamului n-au fost zadarnice. De aceea, aici, cîntecul de luptă „Hai să-ntindem nora mare" capătă acum o nouă decidere : „Azi și veșnic ne vom bate / Cu tării și oameni / Pentru tine, Libertate / Pe Cîmpia de la Blaj". Cîntecele de pace fac din atmosfera pe care o întreține mediul cel mai prielnic comunicării noastre. În fața scenei apar pancarte pe care citim : PACE. Le însoțesc steaguri tricolore purtate de tineri avînd, de asemenea, pe piept sau în păr eșarfe tricolore. Aici începe cel mai vibrant moment al serii. Frumusețea sa, răsfrînță asupra întregului spectacol, ne va face să situăm această manifestare pe primul loc între cele desfășurate de noi aici. Zece făclii înfipte în fața scenei, una pentru fiecare an din existența cenaclului, sînt aprinse de tineri. De la lumina lor se înalță, ca-ntr-o revelație, mesajul, lumină în brațele celorlalți, răspîndindu-se tot mai larg. Se scandează aceș formulă adoptată cu atîta repeziciune de tineri și spusă de fiecare dată cu forță unui jurămînt de credință : „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească". Cîntecele lui Doru Ghiaja răspund setei cu care tinerii sorb flacăra istoriei luminîndu-le sufletele și gîndirea pentru a înțelege mai bine prezentul, pentru a se proiecta mai sigur în viitor. Din „Cîntecul lui Ștefan cel Mare" două strofe sumă cu totul emoționant : „plînge dealul, plînge valea / Plîng pădurile străbune / Și poporu-n hohot plînge / Cui ne lași pe noi, stăpîne ? / / Eu vă las în grijă mare / Idealul meu cel sfînt / Să stați străjă la hotare / S-apărați acest pămînt". Participarea la aceste momente sau la altele care au urmat, dintre care remarcabil a fost acela dedicat memoriei lui Vasile Lucaci, ne convingea irevocabil că în aceste locuri sentimentul profund al istoriei — cu punctul ei de foc, 1 decembrie 1918 — a rămas nealterat. Cuvintele spuse patetic de Mihail Stan capătă formă concretă stînd în fața tuturor ca niște probe incontestabile ale continuității noastre. „Dor de Eminescu" sună limpede așa încît printre brațele legănîndu-i numele în eternitate parcă-l zărim alevea : „El din Deal cu Furci privește / Tristul, pămîntesc bagaj / Și salută Mica Romă / Însemnatul nostru Blaj. / Pe Cîmpia Libertății / Face însuși cîlțva pași / Prin acel ce-i poartă vestul / Eminescu e la Blaj". Închipuiți-vă cum ar fi un spectacol fără sunet și lumină. Nici nu poate fi imaginat ! Noi însă am stat impreună cu tinerii din Blaj unsprezece minute în întuneric deplin fără nici o posibilitate de comunicare reală. În acele momente, oamenii s-au comportat admirabil, înțelegînd că dacă nu este lumină în tot Blajul n-are cum să fie pe scena noastră. S-a cîntat „Omul pădurii", „Să fie pace în lume" și „Cuvîntul lui Roată către Divan". În fine, tehnicienii ne-au conectat la grupul electrogen pregătit pentru o astfel de situație și am reintrat în normal, reluînd cîntecul lui Mâjay Gyözö ce fusese întrerupt : „Totuși, iubirea". Momentele pe care le trecusem în cîntec, fără nici un incident nedorit, împlineau această seară pe care o simțeam astfel motivată pe de-a-ntregul. Fusese o seară în care spiritul revoluționar, sentimentul istoriei vii și lipsa de prejudecăți exprimau atribute esențiale ale unei generații libere.

Superlative la superlative: Cugir

Localitatea : Cugir, 13 septembrie, stadionul din localitate.
Durata : 8 ore.
Număr de spectatori : 15 000.
Calitatea spectacolului : excepțională.

Atmosfera : **incandescență de la un capăt la celălalt al manifestării noastre, astfel încît totalul acestei seri a fost simplu de făcut : nota maximă — 100 de puncte.**

Noutăți : **a revenit, pe scena cenaclului, cîntărețul de naționalitate germană Grotztenderfer Volker.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

Cine ar fi putut spune că la Cugir, într-un oraș mai puțin frecventat de marile trupe artistice, avea să albă loc una dintre cele mai fantastice manifestări ale Cenaclului Flacăra din întreaga sa existență, — ar fi avut o gură profetică. Și totuși, conducătorul cenaclului, intuind în nucleul cugirenilor prezență la ultima noastră manifestare de la Alba Iulia bogăția materiei din care sînt rupți, a tîrnit cu toi dinadinsul, să fim prezenți acasă la acești minunați oameni. Și nu s-a înșelat. Și chiar dacă venirea noastră aici s-a aflat pînă în ziua spectacolului sub semnul incertitudinii, iar din această cauză organizatorilor n-au pus în vînzare bilete decît cu două ore înaintea începerii, stadionul a fost neîncăpător. Mai mult, dat fiind că tribunele se aflau într-o evidentă disproporție din punctul de vedere al capacității lor, amplasarea scenei, deși dezavantaja pe cei de la tribuna a doua, nu ne-a creat nici o problemă. Oamenii erau mulțumiți să vadă mai puțin, să audă mai slab, dar să nu lipsească de la acest eveniment din viața spirituală a orașului. Și așa necondiționat. Eforturile făcute pentru mulțumirea lor au fost răsplătite prin modul în care au reacționat de la apariția cenaclului în incinta stadionului pînă la despărțire. A fost și incitător și tulburător și reconfortant să participi la dialogul unic stabilit între scenă și tribună. Un dialog constructiv în care convingerea pe care a dovedit-o publicul în împunerea punctului său de vedere a proabt de fapt forța de coeziune a colectivității. Ca o expresie a stării bune a sufletului, aici s-a scandat ca nicăieri, la apariția cîntăreților de diverse naționalități : „Români, maghiari, germani / Sîntem aceiași neam". Aproape fiecare punct din programul nostru a fost un prilej de manifestare a dragostei de țară, de cultură națională. De nenumărate ori acela aflați în fața microfoanelor erau obligați să renunțe la intervenția lor spre a da publicului posibilitatea să se exprime, reluînd mai apoi. Momentele acestea au fost atît de vibrante încît lozinca pe care o strigau într-un cor uriaș : „Faceți loc, faceți loc / Cugirul pe primul loc" nu ni s-a părut nici o clipă o exagerare. Pentru țară, pentru pace, pentru identitate națională, libertate și independență, unire și izbîndă, pentru președintele Nicolae Ceaușescu, s-a cîntat cel mai fierbinte. Și toț publicul a fost acela care cu spontaneitate și inspirație a dat acestor momente strălucirii noi adăugîndu-le de la sine cîntece pe care scena le-a reluat. Hora Unirii a sunat aici la fel de adevărată ca pe orice pămînt românesc ; „Vine valul, trece valul / Intră-n horă și Ardealul / Și din sînul însuși cîntă / Hora noastră cea mai sfîntă". Apoi „Deșteaptă-te române", flancat de ropotul scandărilor. Dar tot așa de bine, cu același aer firesc, aici a încăput lîngă o învîrtită și o haițeșand, șlagărul la fel de vitalilor Beatles, „Submarinul galben". Și chiar dacă a mai și plouat, și prin asta participarea oamenilor lua un aspect oarecum eroic, s-a cîntat aproape fără încetare în picioare într-un nestins entuziasm. „Noi de-aicea nu plecăm, nu plecăm acasă / Pînă ta vom deveni campioana voastră", cîntau neîncetat tribunele, într-un laitmotiv obsedant. La „Dor de Eminescu" întreg stadionul pare „o pădure revărsată din dicționarul limbii române cu ramuri în formă de u". Avea să rotunjească această seară, de astă dată printr-o dovadă de profunzime, momentul de poezie susținut de Adrian Păunescu într-un stadion devenit aidoma unui studio de înregistrat. A fost o seară menținută mereu pe linia celor o sută de puncte lăsîndu-ne convingerea că „oricît de bun ar fi un spectacol, dacă nu se sprijină pe oameni devine inutil". La Cugir utilitatea venirii noastre a fost un fapt împlinit.

CONSTANTIN DRAGOMIR

O mare sală de clasă

Localitatea : Deva, 13 septembrie 1983, stadionul din localitate.
Durata : 8 ore.
Număr de spectatori : 16 000.
Atmosfera : **de fierbinte prețuire a valorilor, a muzicii și poeziei, de devotament pentru țară și patrie în acest templu al Apusenilor peste care duhul lui Iancu a dăinuit o sută de ani și a devenit cîntec.**

Calitatea spectacolului : **absolut extraordinară.**

Noutăți : **au debutat Carmen Antal, Călin Jicăreanu, Georgeta Vasile, Ana Pîrva și Ana Bancu. Cînd Carmen Antal a început să cînte „Ordinea de zi", i s-a aținsat întreg cenaclul, iar publicul era un cor cît un munte. Refrenul acestui cîntec s-a repetat și în versiune germană și în engleză.**

Aportul organizatorilor : **foarte bun.**

La Deva spectacolul începe la ora 18 fix. Cu „Om bun" se deschide parcă una de intrare în acest imens interior de suflet, un fel de aulă a Apusenilor, cum este stadionul Devei, așezat exact la picioru muntelui maiestuos pe care stă cetatea. Cîrtă parcă, în nemărginita prezență a trăiși. Înșuși Carpatul de sub cetatea Devei, unde arde un foc, semn că și acolo ascultă cineva. „Să fie pace în lume" este interpretat de trupa Flapo și de corul la unison al miilor de tineri. În această atmosferă cît se poate de caldă, Adrian Păunescu primește o paezie admirabilă și îl invită pe autor la microfon s-o citească. Este un om simplu, tînăr, lăcătuș la Deva, și se numește Ion Similie. „Colindul Apusenilor" cu „Doamne, dă-i țărie / Unei mîini să scrie / Biblia latinului Ardeal" face să cînte și Munții Apuseni parcă, nu mmai 10 000 de oameni din Deva care cîntă de parcă se spală pe ochii sufletului cu, prea curată, roua dragostei de țară. Este o uriașă sărbătoare a munților, a munților lui Avram Iancu cînd toată suflarea cîntă „Nu uita că ești român" !. Altitudinea vibrației se reia și cu „O șansă de pace" și „Să fie pace în lume" la care parcă toată Deva tună, în acest mesaj „către cerul lumii și către politicienii ei". „Trăiască România" este un triumf, după care „Iancu la Tebea" Geniștile o apoteozează în tribunele încorporate de cenaclu. După părerea celor de pe scenă „acum s-a cîntat cel mai bine «Iancu la Tebea» din toată cariera Cenaclului Flacăra". Spre finalul vechiului cîntec „Treceți batalioane - române Carpații" este copleșitoare șoapta unui cor de zece mii de oameni, „cu mîinile oprite din aplauze deasupra capului, ca într-o fotografie de epocă", semnînd strămoșii și pe eroii Marii Uniri. Urmează un moment de destindere cu un tînăr talentat — Dumitru Dorin — care parodiază cuceritor voci cunoscute : Mărcea Vintilă, Anda Călugăreanu, Victor Socaciu, Doru Stănculescu, Nicu Alifantis, Tudor Gheorghe și cîțiva de pe scenă. Cîntă admirabil apoi o tînără de 17 ani, foarte talentată : Carmen Antal care interpretează răscolitor „Doina lui Lucaci" — acest admirabil cîntec închinat unuia din marii eroi ai neamului nostru — și „Ordinea de zi". Refrenul cîntat în germană și în engleză al acestei piese este tot ce poate fi mai firesc. Tocmai cînd părea că se încheie, Cenaclul Flacăra își face drum spre universalitate. Carmen Antal are nevoie de un repertoriu propriu în texte valoroase. Un grup dintre membrii cenaclului ies să asculte alți tineri care vor să debuteze și dintre care sînt selectați Călin Jicăreanu, Georgeta Vasile, Ana Pîrva și Ana Banciu. Urmează succesul uriaș al celei mai tinere trupe din Cenaclul Flacăra, trupa Totuși, alcătuită din patru copii de talent. Vali Șerban cîntă cu dăruire „A plecat moțul prin țară / Cu oștei și cu ciubară / Și cu tiecuri de rășină / Să le dele pe fărină...", iar cu „Colind de frați" face un triumf meritat pe deplin. Atmosfera a devenit ionică între doi electrozi uriași de suflet dăruiți artei adevărate a Cenaclul Flacăra și zece mii de tineri din Deva. Valeriu Penișoară interpretează formidabil cîntecele sale „Copii de țărani" și „Inutile scîndințe" împreună cu autorul versurilor. La ora 1 și un minut Ștefan Hrușcă, secondat de magistralul Ionuț Văduva, dezlănțuie „Cîntecul reîntregirii" care tălăzuiește fascinant de sub cetatea Devei peste toată „cetatea" Apusenilor, credincioasă și azi cráișorului Iancu, martirul revoluției noastre de la 1848 și al devoratoarei sale iubiri de țară, neîntinate de nici un strop de ură pentru alt popor. Cu aceiași extraordinar Ștefan Hrușcă, singurul colind căruia încă i se mai cunosc autorii — interpretat împreună cu semnatarul versurilor — este atrivitor de frumos. „Sacra banalitate", cîntată și aici de mii de oameni, mă face să cred, pe trascul unei seri de basm, că lumea nu se va mai putea nici scutura de ei. Aici în fața acestor cîntece și poate că ele se vor cînta cu mult mai mult, ca niște șlagăre, pe toate scenele, pe toate frecvențele și pe toate canalele, abia atunci cînd membrii de azi ai cenaclului se vor trezi dîncolo de tinerețe. Vasile Șeicaru conduce un cor. Dar sînt zece mii de glasuri care-i cîntă melodiile. „La adio" e un adevărat triumf. După alt mare succes al lui Mâjay Gyözö, cu „Totuși iubirea", la cererea publicului, Adrian Păunescu recită. Conducătorul cenaclului, în acest templu al tinereții și spiritului revoluționar, oficiază în cultul poeziei, pentru inimile acestor mii de tineri deschise spre frumos. Și iarăși simt că stau ca un spectator la o lecție deschisă : de educație, de literatură și de cînt. Magistrală, lecția aceasta continuă într-o uriașă sală de clasă, cu „Odă în metru antic" de Mihai Eminescu, la care Adrian Păunescu e susținut cu un inspirat fond muzical de Ionuț Văduva și Ilie Stepan. Versurile lui Eminescu aint recitate și în englezește (traducere de Adrian Păunescu). Seara se încmună superb. E bine și reconfortant să vezi un scriitor țînînd asemenea lecții de dragoste de țară, de pace și de tinerețe pentru orașe întregi. Nu-mi lese din minte acel Eminescu în engleză. Dacă „Electrecordul" nostru ar scoate discuri cu cîntece de pace și de dragoste ale Cenaclului Flacăra în engleză și rusă ? Arta adevărată învinge. Asta se întîmplă, pînă la urmă, oriunde. Iar la noi dragostea curată de țară și de pace au, iarăși, obicelul să biruie mereu.

DORIN GHERGHINESCU

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele 1091, 1092, 1093, 1094.

Vino lubito!

Vino lubito, vino la Alba
S-asculți clopotul Albei cum bate
Să vezi lîngă tine poetul
Să-ți vină pașii trecînd prin cetate.

Vino lubito, vino la Alba
Vino te rog, așa cum vin toți
Vom trece de mină cetatea
Și-apoi ne vom ascunde la moți.

Vino lubito, vino la Alba
Să bem împreună un vin de Jidvei;
Ai să-nțelegi acest naufragiu
Și-apoi poți să pleci unde vrei,

Vino lubito, vino la Alba,
Desculță, cum vrei, în saboți
Vom trece de mină cetatea
Și-apoi ne vom ascunde la moți.

Vino lubito, vino la Alba
S-asculți clopotul Albei cum bate
Vom săruta istoria țării
Și-apoi ne vom pierde prin sate.

Vom coborî într-o zi de piață
Și vom aduce iubire la toți
Vom asculta clopotul Albei cum bate
Și-apoi iar ne vom ascunde la moți.

ION SIMILIE

Topul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar TOPUL MUZICII TINERE

Talon nr. 3
Septembrie 1983

Configurația topului nostru din această săptămînă, primul din luna septembrie, este următoarea :

1. La nunta ta (Ștefan Hrușcă) — 143 puncte
2. Antiprimăvara (Vasile Șeicaru) — 133 „
3. La o cană cu vin (Ecoul) — 98 „
4. Crescătorul de cal (Poesis) — 96 „
5. Da, da, da (Andrei Păunescu) — 87 „
6. Totuși, iubirea (Mâjay Gyözö) — 89 „
7. Mărturie (Ducu Bertzi) — 89 „
8. Dor de Eminescu (Alexandru Zărnescu) — 88 „
9. Poporul român, opere complete (Valeriu Penișoară) — 52 „
10. Să ne iubim (Gli Ioniță) — 49 „

Așteptăm în continuare, pe adresa redacției, propunerile dumneavoastră.

PROGRAMUL CENACLULUI FLACĂRA

Începe gala celor zece ani de Cenaclu Flacăra, odată cu spectacolul de la Alba Iulia, din ziua de 17 septembrie 1983, de la orele 18. Programul Cenaclului Flacăra este următorul :

Vineri, 16 septembrie — PETROȘANI
Sîmbătă, 17 septembrie — ALBA IULIA
Duminică, 18 septembrie — ȚEBEA
Luni, 19 septembrie — BRAȘOV
Marți, 20 septembrie — PLOIEȘTI
Miercuri, 21 septembrie — GIURGIU
Joi, 22 septembrie — TÎRGOVIȘTE
Vineri, 23 septembrie — PITEȘTI
Sîmbătă, 24 septembrie — BUCUREȘTI.

Toate spectacolele încep la ora 18, cu excepția celui de la Țebea care începe la ora 12.

În măsura în care vor fi exprimate solicitări, Cenaclul Flacăra pregătește gala celor zece ani pentru toate județele ca se înscriu prin reprezentanții lor și prin oamenii dorîtori de cultură la acest spectacol-maraton. Gala Flacăra 10 ani începe deci la Alba Iulia, cetatea Marii noastre Uniri, în 17 septembrie.

● *Constelația lirei* ●

Cade tot fierul

repede să facem ordine
cu noi înșine în noi înșine
cu trezirea
cu somnolența

întîi cuvîntul
pe urmă singele
și iarăși cu prihănire
carnea scheletul

ce așteaptă
ce nu are ce aștepta
cutreier

stăm
tot fierul
în creier

Nu despre tine vorbim despre steaua

e adevărat sînt
în mai multe locuri deodată
și mai multe locuri într-un loc
izolată

nu despre tine despre steaua
care lată se-arată
vorbim în această seară
de seri concentrată

nu despre tine vorbim
despre steaua care lată
poate nu o să cadă

mărunțaiele-ți umblă
în mai mulți faraoni
deodată

Rotițe mosoare

vine și vremea
cînd nu mai ai picioare
numai două rotițe
două mosoare

pe de margini
înalte
șiruri de zid
răzuitoare

alunecî
către punctul
din depărtare

ale
rotițe

GRIGORE HAGIU

Inerție

Oul lumii afirmă de un fir de mătase
Libelule rotind săbii subțiri îl pot
reteza.

Deschid fereastra și prin ea
Pătrunde vîntul singurătății.
Ne-ar trebui o ieșire, o salvare,
Din această prăbușire colectivă
În gura marelui vulcan.
Nu mai cregie lucerna albastră în
grădină,
Fiecare își repară pantofii personali,
Contemplă nimicul închis în
borcanele din cămară.
Și mîine e o zi,
Libelule rotind săbii subțiri
Trec pe cer.

MARA NICOARA

Existență

Tresare pămîntul, tresare
ca o lumină grea de-ntunecare,
speriat de rădăcina lui
strigînd îmbătrînirea nimănui.

Ca apele înfrînînd în ceață
prin care urletul se-agață
de fiecare suflet răgușit
la poarta soarelui întîrziat.

tresare, zidurile își prăvale
dar pieptul amuțit le ține cale
și din viitorile puteri
se-naltă semnul re-uvierii.

Simplitate

Au toate cîntecul lor...
Vîntul își întrună aiăuitele
să picure în frunze cer senin.
Lumina bate-n taigere de aur
și sunetul se limpezește-n miere,
apoi devine nesfîrșită apă
iar eu m-aud în ea
ca o uitare și ea o-nțrupare
trecîndu-mi cîntul prin văzduh
ca
un șoaptă de frunză și floare.
Răsună-n mine fire de argint
strigîndu-se eu valurile calde,
ca să imi cînte simfonia lor.
Și eu eram, deodată, numai dor,
numai cîntare-naltă de iubire
ființă-a mulțimilor uimire.

VASILE ZAMFIR

Umbra

umbra mea e oarbă
dar mă însoțește
pas cu pas
fără să se rătăcească
umbra mea e mută
dar pălăvrăgește
neîntrerupt
cu mine
umbra mea e surdă
dar imi ascultă
nerostitele gînduri
și împarte cu mine
bucuria și durerea
negreșit va rămîne
cel mai fidel
însoțitor al meu
pînă ce vîntul
ne va mătura
pe amîndoi
ca pe o frunză
dincolo
de soma

NIKOLAUS BERWANGER
în românește de
ANTON PALFI

Mamei, pentru totdeauna

Nici noaptea asta nu-ți pot scrie
Și pîinș pe coala de hîrtie
Cu lacrimi ca de cer albastru
Copii bătrîn ca un sihastru

Și mă trudesc să-ți recompun
De-altfea ori pămîntul bun
Vegheat de grîie și livezi
Prin care tulbure te pierzi

Ca o nălucă-mi treci prin față
Lăsîndu-mi chipul tău de ceață
Să-l pîing și-n brațe să mă stringă
Cu roua nopții să mă plîngă

Și-așteptc, ca într-o diminească...
Dar tu ești spirit, eu viață
Și legea asta nu se-nvață

Tîrziu

Ce surpare-mi paște umbra ?
Ce neliniște mă doare ?
E o stare de-nșurnat
Sau cobor înspre uitare ?

Ce-i în vorbă nu-l în suflet
Și în fapt nu-s amîndouă —
Chiar de-i soare peste lume,
Bate vîntul și mă ploaă.

Și sînt trist de-atîta bine,
Și de-un rău parcă mi-e dor.
De poți, ninge-mă cu spalma
Și cu grija tuturor.

Și mai pune-mă să plîng,
Și mai rabdă-mă sub soare —
Tată-al meu, arar de vie,
Numai umbra ta mă doare...

ALEXANDRU BRAD

Somnul celui singur

Gol e doar somnul fericitului
somnul celui singur e plin de
pămînt,
Învingătorul din mine e tot mai
bătrîn
invinsul se furișează în cuvinî

trebuie să asculi glasul celui plecat,
de multă vreme au mai știu nimic
despre ei, și mi-e frică s-alerg
spre cetățile lui de foame și frig

trec marii călători și-i întreb
unii tac, alții plecă grăbiți ;
semn niciodată nu fac
cei ce n-au fost fericiți

se-apropie toamna în sufletul meu,
trebuie să ascult glasul celui plecat,
la margînea acestui drum pe care
învingătorii au încrimat
o ceață undeva și mă doare
că totul a-n fost decît întîmplare.

Mărturisire

Mărturisesc tîrziu că mi-a fost der
de tine
somnul ades m-a învins
și peste imaginea ta
copilul nelinștitor
cu fruntea sprijinită în palmele
lumii
a plins...

Anii albaștri au căzut de pe noi,
lumina veche nu ne mai incape,
eu mereu plecînd,
tu, sufocat de așteptări
te-ai retras lîngă marile ape.
...Cineva în locul nostru mai viseară
insula înghețată în care-am fost
fericiți
ca într-o sărbătoare
rătăciță prin calendar
din care am fețit nepregătiți.

ELENA PLĂMADĂ

Cartea pentru copii

Supunem atenției cititorilor noștri cîteva din cele mai recente cărți destinate copiilor, nutrind speranța că ele pot fi socotite ca reprezentative pentru momentul actual al genului și pot constitui un reper de avut în vedere, și chiar de depășit, pentru viitoarele osteneli în beneficiul celor mai tineri cititori.

Fabulă și alegorie

Cineva urca un munte — zooromanul pentru copii (formula **ne aparține**) al Victoriei Ana Tăușan este o fermecătoare carte de înțelepciune pentru cei mici. Aventurile (de bună seamă inițiatice) ale celor trei iepuri Grigore, **ale** melcilor Petrică — tatăl și Chiril și Melinte (nu Metodiu, cum ne-a venit pe buze) — fiii, ale ariciului Socrate și ale cățelului dalmațian Ivo, originar chiar din Dalmația, se înșiră pe ața drumului către Munte — țintă excursiei lor temerare și reperul ideal al fiecăruia dintre ei. Peripeții mărunte, cu gize și păsări, cu popasuri montagnarde organizate după tot tipicul, cu iepuri în saci de dormit, cu melci duși în spinare de buburuze, cu o vulpe trasă pe sfoară de Ciocănitoare — întîmplări mărunte pe care Victoria Ana Tăușan le împletește cu învățăminte de tot felul, strecurate la momentul potrivit, absolut nedidacticist. Așa află micul cititor ce mănîncă ariciii (chiar dacă în carte, la un moment dat, Socrate mănîncă „pateu de lăcuste" și „ostropel de bou-bălții"), cum trăiesc furnicile, cum arată o nuntă, cum poți recunoaște fără greș un dalmațian, ce înseamnă P.T.T.R., ce-i cu pictura abstractă (undeva o libelulă-pictoriță face o demonstrație în acest sens), ce va să zică „a o șterge englezește" ș.a.m.d. Lumea acestor vietăți se compune, în cartea Victoriei Ana Tăușan, la interferența fabulei cu alegoria. Fabula se încheie cu simplitatea exemplară a **moralei** din final : scrisoarea lui Grigore cel Mare, tatăl celor trei iepurași exploratori, prin care sînt sfătuiți **să** aline ascensiunea pe Munte pentru la anul, cînd vor fi mai mari și mai puternici — **nu este altceva** decît lecția cuminteniei filiale, a prudenței, a înțelepciunii, lecția din Scufița Roșie, dar urmată la timp și, deci, salvatoare. Pe de altă parte, cartea păstrează mici surprize — subtexte savuroase, camuflat-satirice, pentru uzul cititorului adult — presupus și el în paradigma ideală a destinatarilor unei astfel de cărți, în calitate de lector pur și simplu. Subtexte la care copilul nu ajunge, el rămînînd în lumea fabulei, netulburat de sensurile alegoriei.

Alături de Ana Blandiana și Constanța Buzea, Victoria Ana Tăușan se arată a fi o poetă cu o rară elasticitate a disponibilităților lirice. Intelectualizată, lucrîndu-și în filigran cărțile de poezie, ea găsește în cărțile pentru copii (se află deja la a doua) în chip firesc cheia sensibilității infantile, secretul fabulației dezinvolte și atrăgătoare.

Cu o frumoasă copertă, semnată de Magda Birsan, **Cineva urca un munte** este o carte suficient de colorată în scriitură pentru a descurnja un eventual reproș privind absența ilustrațiilor.

O nereușită

„PRIETENII FLORILOR" de **Maria Zimniceanu** este de fapt o culegere de mini-schițe pentru copii.

Vădit moralizatoare, aceste schițe nu depășesc interesul obișnuit, uneori căzînd chiar în banalitate (vezi de pildă „Prieteni adevărați" **cu care se încheie volumul**).

Senzației de **suficiență** pe care o ai la lectură — cu rare excepții ! — i se mai adaugă și neîmplinirea grafică a volumului (ilustrații : **Doina Micu**) : **coperta** mohorîtă, realizată într-o stranie combinație de crem cu maroniu (? !) ; ilustrații fade, încercînd a imita gravura, dar nerealizate, „murdare" tipografic. Păcat, pentru că la „așezarea" în pagină, se simte încercarea de a da o carte aerisită, ușor de răsfoit. Dar încercarea rămîne doar încercare.

Despre un ciobănaș

O splendidă apariție tipografică : **„TOIAGUL CIOBĂNESC"**, de **Helen Kay**, în românește de **C. Vonghizas**. Carte subțire, ieșită cu mult gust și multă pricepere de sub teascurile Întreprinderii Poligrafice „Banat" — Timișoara. Povestea copilăriei lui Constantin Brâncuși nu e numai o simplă „poveste", ilustrată impecabil cu fotografii reprezentînd momente din viață, dar și din opera maestrului, ci și un fel de abecedar artistic, o primă șansă — pentru un copil — de a pătrunde în ceea ce a provocat, și marcat, destinul unuia dintre cei mai mari sculptori ai lumii. Relatînd — la modul accesibil oricărei vîrste, și nu arareori inedit — copilăria titanului născut în Hobița, Gorj, autoarea relatează cu farmec și pricepere despre sursele ce l-au inspirat pe micul Constantin, despre ambianța —cu precădere mediul ciobănesc, dar și cel domestic , din ograda părinților — aducîndu-și eroul (și folosind un limbaj plin de poezie), pînă în atelierul de la Paris, de unde își vor lua zborul, pentru eternitate, **fantasticele** sale „păsări măiestre". Apariția acestei cărți este un punct de referință **pentru** Editura „Ion Creangă".

Ilustrații în cuvinte

O poveste a anului este **Cartea cu anotimpuri** a Virginiei Carianopol (Ed. Scrisul românesc, 1983). În buna tradiție a Pastelurilor lui Alecsandri, lunile anului primesc chip în versuri calde, armonioase (în ciuda citorva scăpări prozodice), nesofisticate, făcînd să strălucească vocabula cu valoare poetică, sinonimul mai puțin comun în locul celui de toată ziua, familiarizînd în acest fel copilul cu vorbirea de sărbătoare a poeziei. Astfel, e vorba de „gize", „vara pîrgul dă în rod", toamna se string „roadele", iarna își coboară „troienele" etc. **Cartea cu anotimpuri** se adresează celor mai mici cititori (prin intermediar, firește), nu numai prin preocuparea pentru acuratețea versului, dar și prin economia de idei, ce are în vedere vîrsta destinatarilor. Întîmplările simple ale naturii, rostul lor, dobîndesc uneori explicitări seducătoare : „Zîna-a prins curaj și ea, / Stă acum mai mult de nea / Nu-i mai este nici o frică. / S-a făcut mai măricică" **(Martie)** ; alteori, expresia sintetică bate la porțile metaforei : „Toamna-n cuiburi s-a mutat" **(Septembrie)**. De regulă, poeziile păstrează un ton echilibrat, fără „copilăriri" chinuite, ocolind cu îndeminare truismele, dar acceptînd evidențele. Nimic nefiresc în această povestire a anotimpurilor pentru uzul preșcolarilor mici, nimic strident. Alături de aceste calități ale textului în sine — o ilustrație de cea mai bună calitate (autor : Laurențiu Sîrbu), de un realism stilizat în chip expresiv, compunînd cu evidentă bucurie a culorii un univers robust, în teribilă expansiune vitală. O carte plăcută (am spune și instructivă dacă acest al doilea atribut nu ar implica și o nuanță de didacticism). O carte care își respectă în mod evident adresa.

Senzualitate și morală

Fidel (prea fidel chiar, din unele puncte de vedere) față de problematica și formula epică din cele șase cărți anterioare, Gheorghe Șovu face, o dată mai mult, dovada unui talent deopotrivă pedagogic și literar, judecînd lucrurile în cadrul convențiilor — acceptate, sau, măcar, acceptabile — ale genului : crearea de eroi exemplari, speculareа etică a nucleelor emoționale, infuzia de lirism în corpul realității strict sociale a „cazurilor" de conștiință adolescentină, doza, inerentă, de tezism ș.a.m.d. Calitatea rezidă aici în „O vară de dor" (Ed. Albatros, 1983) în amestecul subtil al senzualității (de tip blagian) cu moralizarea, și în ambiția autorului de a „colecționa" cît mai multe destine-model. „Model" în ambele accepții, plăduitoare și degradate, lăudabile sau reprobabile. Vîrsta Ștefanei și a lui Bogdan, de „primăvară a simțurilor", iubirea lor limpede și puternică, nescutită de oscilații comportamentale, de dileme incitătoare în naivitatea lor gravmeditativă, se structurează psihologic și narativ prin dispunerea în mijlocul unui labirint specular : situația socială vitregă a fetei, suspiciunile mamei bălatului, o serie de tinerețe ratate erotic (Daniela, Gabriela, Olivia), tentația carnală (Mona), încercările de corupere (avocatul Mavrodin) modelul formativ (bunicul și profesorul Dan Panaitescu), cazuri de tineri de bani gata, blazați prematur etc. Nu e uitat nici conflictul dintre generații. Happy end-ul, pe toate planurile, desigur, este acceptat din premise. Eroii lui Gheorghe Șovu sînt frumoși, profunzi, integri, responsabili, dar autorul știe să supună Binele unor tensiuni morale, care, chiar dacă sînt, cel mai adesea, schematic dezvoltate ori complicate progresiv și inutil, echilibrează narațiunea. Lipsa de ostentație cu care este propusă valoarea exemplară, precum și puritatea deloc artificială (chiar dacă ușor utopică) a personajelor oferă o lectură plăcută și, în special, subiecte de meditație pentru orice personalitate aflată — la propriu și la figurat — în pragul majoratului.

Între snoavă și basm

Ore de aur. (Ed. Ion Creangă 1983), relevă în Hristu Cândroveanu un povestitor dotat cu simțul măsurii, calitate deloc secundară atunci cînd vorbim de re-configurarea narativă a unor teme străvechi, unde riscurile sînt, teoretic vorbind, mai multe : tentația inovării cu orice preț, a complicațiilor inutile, metamorfoza — de nejustificat — a spiritului ludic în solemnitate gratuită, deturnarea sensurilor originare din voința autorului de a-și impune propriul punct de vedere. Hristu Cândroveanu știe să se ferească de toate acestea, mai puțin însă de primejdia alambicării unor trasee epice, prin supraîncărcarea lor cu evenimente **(Isprăvile fără de seamăn ale Frumosului-fiude-vinător, Care pe care ?, Pe cine nu-laș să moară)**, ceea ce dezorientează receptarea și spulberă sensul central. Două lucruri dau valoare literară și etică acestor **Ore de aur.** Cel dintîi este echilibrul realizat între poveștile dezvoltate pe coordonatele fabulosului și narațiunile cu structură de snoavă. Tonul cărții nu este nicidecum morocănos, cu acea sfătoșenie contrafăcută pe care o întîlnim în alte lucrări similare ; dimpotrivă, din întreaga carte se detașează tonul hîtru, mucalit (ca în **Cît noroc poartă potcoava, Judecata lui Nastratin, Lenea e cucoană mare, Un Neghiniță harnic și isteț foc** sau în etiologia din **Cum s-a pomenit ciocîrlanul)**, care anihilează prin sine tezismul și efectele facile. Legat de aceasta, remarcabilă este aici complicitatea dintre povestitor și cititor, un aer familiar ce contribuie substanțial la pregnanța mesajului. Detașarea ironic-relativizantă atrage lectorul anulîndu-l orice neîncredere. Așa se întîmplă în **Săteanul** cel pișicher, unde se propun spre liberă alegere două variante ale aceluiași subiect, sau în **Grozave și cîudate întîmplări.** Se propune implicit o maieutică a lecturii (expresie prețioasă, poate, dar justificată dacă știm să ne cenzurăm prejudecățile). În care cititorul nu este obligat să accepte, ci invitat să aleagă, să judece ; asupra sa nu se exercită nici o agresiune. Ceea ce — în contextul literaturii pentru copii — ni se pare că este o calitate esențială.

Basme frumoase, desene frumoase

„Basmul este eterna chemare spre tot ce e mai bun în noi înșine, spre ceea ce purtăm curat în noi. Și puține condeie în literatura noastră pentru copii mai știu, în momentul de față, să scrie cum scrie autoarea acestui volum. Ea transmite, dincolo de cuvinte, îndirjirea unui om de a crede în viață... (am citat dintr-o cronică la volumul „Mitana Diafana și raza de soare", semnată de Dan Zamfirescu). Cuvintele de mai sus sînt reprezentative și pentru noua carte de basme a **Elenei Zafira Zanfir,** intitulată **„DOMNIȚA AZALEEA"**, apărut la Editura „Ion Creangă". „Crăiasa Li", „Insula fericirii" sau basmul ce dă titlul volumului, sînt numai cîteva dintre piesele de rezistență ale cărții, aducînd un aer proaspăt prin scriitura concisă și de factură modernă, prin candoare și nostalgie. O notă aparte, de nota 10 !, coperții și ilustrațiilor realizate de **Nicolae Sîrbu,** care fac din „DOMNIȚA AZALEEA" una dintre cele mai frumoase, mai reușite tipărituri pentru copii din ultima vreme.

Împăratul basmelor

Fecundul autor **Grigore Băjenaru** (aflat la a 15-a apariție editorială, cel puțin astfel sîntem informați în lista de la sfîrșitul volumului), aduce, cu **„ISPIRESCU ÎMPĂRATUL BASMELOR"** încă o contribuție la închegarea unei biografii a marelui cărturar, biografie destul de puțin cunoscută, socotind popularitatea povestitorului de geniu care a fost acesta. Cartea se apleacă asupra ultimei perioade din viața lui Petre Ispirescu, rememorînd cu multă căldură activitatea marelui scriitor, cel care timp de peste cinci decenii, muncind cu nesațiu la masa sa de scris, „cu capul aplecat peste una din filele acoperite cu scrisul său atît de frumos, cu înfloriturі alese ca mărgăritarele", a dat românilor și culturii mondiale adevărate bijuterii de înțelepciune populară, de adevăr filozofic și frumusețe morală. Păcat că — din punct de vedere al graficei — coperta semnată de Adrian Ionescu nu se ridică la nivelul pe care și l-ar fi dorit o astfel de carte, desenul fiind unul obișnuit iar culorile terne, neatractive.

Grupaj realizat de
TANIA RADU
și HORIA PĂTRAȘCU

O carte pentru savanții, inventatorii și artiștii de mîine ai țării

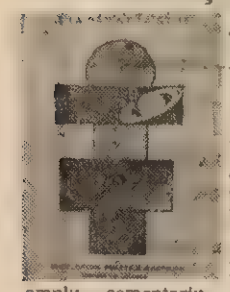

Cam pe la sfîrșitul acestui an, sau, poate, în prima parte a anului viitor, va apărea și cel de-al șaptelea volum din **Enciclopedia practică a copiilor,** întreprindere editorială, inclusiv tipografica, demnă de toată atenția noastră, dar mai ales de cea a copiilor înșiși. Vom reveni, deci, cu un amplu comentariu, atunci, la timpul potrivit, cînd ultimul volum va încununa o trudă începută încă din anul 1981, anul apariției primului volum al **Enciclopediei,** dar, profitînd de faptul că pagina de față a revistei noastre supune dezbaterii cîteva din cele mai recente cărți apărute la Editura „Ion Creangă", ne oprim, iată, asupra celui de-al șaselea volum, **De la pămînt la stele.** Însă, pînă la comentarea volumului șase; se cuvine, credem noi, să trecem în revistă măcar titlurile celor cinci volume de pînă acum, acestea fiind **Inteligență și îndeminare tehnică, Jocuri și jucării, Pasionații literaturii și istoriei, În țara muzeelor, Prietenii naturii,** ultimul volum, al șaptelea, urmînd a se intitula **Sportul și turismul.** Ca o primă părere, cu caracter absolut general, volumele de pînă acum, fiecare însumînd în medie 300—320 de pagini, conțin date și informații care, însușite, pot deschide în fața copiilor o uriașă fereastră spre cunoaștere, în linii mari, a întregii omeniri și, cu precădere, a patriei noastre. O a doua părere, tot cu caracter absolut general, ar fi aceea că, prin varietatea cunoștințelor vehiculate, **Enciclopedia** depășește fără doar și poate, cultura generală a unui adult cu pregătire medie. În fine, o a treia părere ar fi aceea că Enciclopedia se articulează armonic la suma de ansamblu a noțiunilor pe care copiii le-au întîlnit în manualele școlare. Să adăugăm acestor aprecieri și faptul că la finele fiecărui capitol (și fiecare volum are aproximativ opt capitole !) întîlnim o amplă bibliografie care, pentru cei interesați să o parcurgă, poate aduce noi și detaliate dezbateri privind domeniul exous, fapt care, firește, vine să potențeze informația cuprinsă în **Enciclopedie.**

Acestea fiind zise, să ne-aplecăm, deci, asupra volumului șase, **De la pămînt la stele,** volum al cărei autori sînt **Matei Alexescu, Aneta Balabas, Alexandru Comănescu, Maria Debu, Ică Giurgiu** și **Nicolae Zecheru,** în fruntea acestora aflîndu-se, desigur, **referentul științific** al volumului, **conf. univ. dr. doc. Ștefan Airinei.**

În primul capitol, **Astronomia și astronautica ne călăuzesc în Univers,** le sînt oferite copiilor nu doar substanțiale cunoștințe privind Cosmosul, cît și o sumedenie de sfaturi practice pentru construirea unor aparate cu ajutorul cărora să se poată face observații asupra bolții înstelate. Un foarte interesant subcapitol este, după aprecierea noastră, cel care, intitulîndu-se **Momente fundamentale ale astronauticii,** face o trecere în revistă a tuturor evenimentelor astronautice cuprinse între anii 1957—1981. Nu lipsit de importanță și, bineînțeles, de o sumedenie de cunoștințe, unele mai vechi, altele mai noi, este și capitolul dedicat **geologiei,** această, cu adevărat, fascinantă biografie a Pămîntului. Un alt capitol, mult prea complicat și, după părerea noastră, greu de pătruns de un copil de vîrstă medie, ar fi cel dedicat **geografiei** care ne este prezentată sub ideea unui ghid al orientărilor terestre, deci cu un pronunțat caracter aplicativ. E drept indicațiile privind orientarea în spațiu și alcătuirea unor hărți sînt, fără doar și poate, corecte, dar, urmînd să le aplice, așa cum sînt ele descrise, copiii se vor izbi de numeroase obstacole ce țin în primul rînd de topometrie, știință în care exactitatea aparatelor de măsurare este extrem de dificil de obținut în cazul în care un copil s-ar ambiționa să și le construiască. În schimb, celălalt capitol, al patrulea, **Meteorologia, sau lupta cu timpul probabil,** prin cunoștințele sale inedite despre această veche și totuși nouă știință care ne învață să știm cînd va ploua, sau va ninge, sau va fi vreme frumoasă, ni s-a părut a fi mai alert, mai bogat în surprize și cu un caracter practic mai restrîns, dar, într-adevăr, la îndemîna tuturor copiilor care, o știm cu toții, sînt atît de dornici, ca și oamenii mari, dealtfel, să cunoască, cel puțin cu un ceas mai devreme, timpul probabil. Și, iată-ne, în fofida titlului care ne-a promis o cunoaștere de la **Pămînt la stele,** dar care a început de la stele spre Pămînt, la cel de-al cincilea capitol, cel dedicat **speologiei,** capitol care, dat fiind actualul apetit al copiilor ce bat țara, în timpul vacanțelor de vară în lung și în lat, hrănindu-și sufletul și imaginația cu neasemuitele ei frumusețî, dar fiind, totodată, mereu incitați să-i cunoască și toate tainele, inclusiv cele ascunse ochiului, cele aflate în inima munților, în peșteri, va fi citit, credem noi, cu sufletul la gură și, prin zecile de sfaturi, va fi dincolo de bogăția informațiilor, un veritabil ghid pentru toți cei ce vor să ia cu asalt străvechile taine subpămînteneș ale patriei și, de ce nu, ale pămîntului, așa cum a făcut-o unul din întemeietorii speologiei moderne, românul **Emil Racoviță,** nume de referință în speologia mondială. Desigur, în timpul copilăriei marelui savant care a fost **Emil Racoviță,** și-n timpul copilăriei atîtor și-atîtor savanți români de faimă mondială, nu au existat astfel de **Enciclopedii** care să-i instruiască și să le incite curiozitatea. A existat, însă, devoratoare, flacăra pasiunii pentru una sau alta din științele cărora le-au închinat toată viața lor. I-ar fi ajutat, în munca și-n destinul lor, o astfel de **Enciclopedie ?!** Fără îndoială că da și, pentru că sistem convinși de însemnătatea prezentă și viitoare a acestei Enciclopedii practice a copiilor, vom subscrie la mărturisirea editurii care, în Cuvînt înainte, se adresează copiilor, cititorilor ei : **„Cea mai mare satisfacție a noastră va fi să [illegible] cîndva că inventatori, savanți, artiști sau campioni ai României socialiste vor recunoaște că inițierea și primele imboldurі hotărîtoare pentru afirmarea lor plenară au țîșnit din paginile acestea".**

VICTOR NIȚĂ

atelier literar

• G. Dumitrescu

A. Valoni : Cîteva pagini interesante, în ultimele plicuri : „Încercuit", „Cartușul poeziei", „Senilia", „Memoria", „Niciodată", „O pasăre", „Viețile noastre". Dar nu cumva lucrurile merg către o anumită stereotipie și plafonare manieristă ?

Radu V. Daniela : Cea mai reușită e „Tabloul", dar toate adeveresc existența unor aptitudini literare (încă nu tocmai clar definite), a unor perspective promițătoare. De observat că și asemenea proiecții evasifantastice trebuie să-și respecte „legile interne", convenția de bază, evitînd alunecările în arbitrar, aberant, confuz. De notat că și ele au de cîștigat (considerabil !) dintr-o riguroasă economie a cuvîntului, din evitarea prolixității și a aglomerărilor parazitare.

D. Ionand : Schița e interesantă și bine alcătuită, dar, din păcate, rămîne, pînă la urmă, fără nici o explicație și justificare. Ca un joc gratuit, fără sens și fără rost.

D. Milosovici : Sînt bune confirmări ale semnelor anterioare, deși autodescoperirea de care vorbiți nu pare a fi încă certă și deplină. Sînt, adică, oscilații mari în orientarea condeiului. În opțiunile lui, în formula creației, multe pagini lesînd din cadrul unui suprarealism supraveghiat (unde se livesc, de obicei, reușitele dv. : „Risipă de cuvinte", „Falsitatea biologiei", „Luxul lacunelor", „Joc inconștient", „Punct fix", „Uitare nepermisă", „Miopie", „Tentație") pentru a degenera în hibrizi neviabili, neconvingători, ai suprarealismului, mixturi incongruente, delirante. Vă aflați, însă, desigur, la începutul unui proces de definire (de autodescoperire, dacă preferați) care va aduce, fără doar și poate, clarificările și împlinirile așteptate. O plăcută surpriză, revistele trimise ! (Nu știm, însă, dacă, necunoscînd semnătura, am identificat corect contribuțiile dv.).

E. Buzincu : E suficient să ne trimiteți 10—15 pagini ; ne vom putea face o părere preliminară asupra posibilităților dv.

C. Ionescu : Semne de inflație, de data asta, de întoarcere spre un declamatorism facil și spre „banda rulantă". Mai bine, în : „Cu inima în palmă", „Peisaj fugar", și, în al doilea rînd, „Siguranța". „Cîntec trist". „Recomandata", „Cronică de familie".

Em. Petrescu : Rarefiate, clorotice, rezultate (cam minore) ale unei timpurii cantonări (sau eșuări ?...) într-un manierism conservator. Ceva, în „Obsesie", „Desfrunzit", „Treceți".

Șt. Maxoda : Proză de nivel mai de grabă modest, de relatare mecanică, neselectivă, reporteriească, cu urme și modele din secolul trecut, cu mijloace de expresie șterse, comune, nediferențiate, sărace. Trebuie să extindeți studiul dv. stăruitor, laborios, și asupra prozei moderne și contemporane. (Și încă o dată : manuscrisele nu se păstrează !...).

3 A : Nu puteți progresa, nu puteți pune în valoare înzestrările dv., printr-o asemenea abordare superficială, neglijentă, aproape neserioasă, a creației, printr-o simplă joacă, nesupraveghiată, pe hîrtie, care nu beneficiază nici măcar de preocuparea minimă a unei exprimări îngrijite, decente („mesteca ca", „aluneca cu", etc.) E necesar să vă formați un gust și un criteriu artistic sigur, prin lectură și studiu, printr-o permanentă confruntare cu poezia adevărată.

M. Dumitrescu : Compuneri de efort exterior, căznite, livrești, care rămîn mai aproape de un nivel modest, epigonic. Ceva, în „Căutare fără sfîrșit", „Interzisei iubiri", „Confesiune".

Em. Bălțianu : Ceva, în „Marea" (din ultimele două trimiteri).

Maria Popescu, Nicolae Dobra, Nuța Crăciun, Cristina Ursăchel, Phoenix, Florentin Balica, Mia Maier, Silvia Barbu, Erna Barbu, T. Marin-Otto, Val. Mihăiescu, Fănică Drăgănică, Iancu Teodor, Paul C. Dinicu, Petre Ularu, Marin Gera, Marian Sebastian (ortografia !); **C. Mechenie, Olivia Holt, Adriana Harbur, Dady Manuela, Asteronim, Vasilichia Nicolau, Adianca, Cristina Olar, Avram Crișan, Maria Ardelean, Estella, Cătălina Corduneanu, Mara M., Amantibus fidem, Daniela R., G. T. Onir, Luminița Iorga, D. Țilimpea, Vasile Rusu, Ion Bejan** (parțial indescifrabil), **Doru Stoica, Mihai Moraru, Florea Eugen, Sanda Dobre, Colea Sorin, Simona Carmen Pop, Dana, Ilie Băgescu, Tinecea Trist, Gaby Ilya Dumitrescu, Hera, Ana I. Botez, Elena Șelemba Rusu, N. Călin-Poiana** (versuri și proză), **Simion P.N., Ion Maria, Nicolae Szekely, Alex. Aurel Ionescu, Dana Rebega, Dan R. Breazu, I.C. Iorgulova, Nicu Ț., Ion Margan, Dumitru Ionel, Sorin Căpiniș, Viorel Stoica, Sorin Iuliu** (ceva, în „Travestire"), **Mariana Ouatu, Iorgu Daniel, Carmen Nicodim :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.B. Manuscrisele nu se înapoiază.

INSULA

Insula singurătății
Se află la marginea tăcerilor
Dintre cuvinte.

E un dar aproape princiar,
Un semn de prețuire
Al zeilor.
O vină.

Cristina Drăgan

OBSESIE

Picuri de lună lovesc
umbra trupului meu.

Sînt jumătate om, jumătate zăpadă
Și-aproape că mă-nvăluie teama
de-a nu mă topi în mîinile tale întinse.

Nuța Gulimon

CÎND

Domnule,
la noi zarzării
înfloresc singuri, noaptea,
cînd
lumea îi uită
și nu-i mai pindește
nimeni
după fiecare cot
al acelor de ceasornic.

Zarzării noștri
țin neapărat, domnule,
să fie albi,
deci culorile
toate le stau la îndemînă.

Mora Geo

POET

Dă foc hîrtoagelor tale,
dă foc,
sarea de lacrimi
prefă-o-n scîntei ;
foile pîngărite de flăcări
fremăta-vor spre portul trist
al privirilor tale

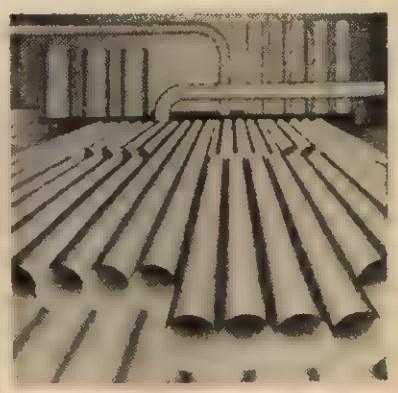

și nu vei mai fi rob
pe această galeră
jumătate casă,
jumătate mormînt.

Emo Vinski

PREA GREA

Prea grea este tristețea de-acum.
Frunzele curg fără oprire
din pomi.

Parcă între cer și pămînt
Sufletul meu le e singurul drum.

Iordan Grecu

RECONSTITUIRE

Loc repaus pentru lumină,
stop cadru pentru sublim :
la ceasul cînd se deschid
pocnind asurzitor
mugurii lacuștri,
tulbure și seducător
miez de echinox
smarald și topaz...
Delirul tăcerii
binecuvîntîndu-mi nesomnul,
cu milioane de brațe
încolăcindu-mă
într-un vis magnific ;
la ceasul acesta, desigur,
ecoul crengii rupte
îmi reconstituie suflarea :
cîtă lumină — tot atîta umbră.

Simona Condor

DESPRE UNELE ARTE

Bagaj solitar în centrul universului
cu tot riscul mamiferul întinde mîinile
umblă la corzi

totul sună fals eam atît despre muzică
imaginez un tablou
pictorul continuă din unghiul zero
ramele nu se văd culorile ocupă fondul
cea mai mare parte a adevărului

pentru a încheia totuși frumos acest
poem spun
pictura și muzica fac parte din viață.

Ioan Suciu Moisa

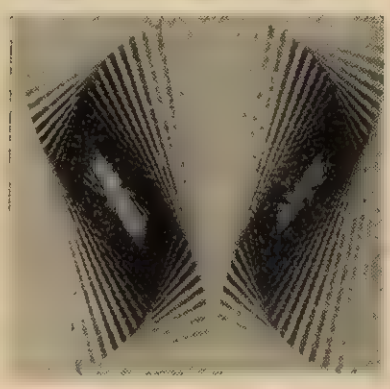

PARCUL IOANID

În vechiul parc, la ceas de vis anost,
Te regăsesc, pierdutul meu cîștig.
Ești ca un pescăruș oprit pe dig.
Cum stai în așteptarea fără rost.

Nu mă striga. Demult nu te mai strig.
Azi stăm ca sentinelele în post
Și într-o mimă regizată prost
Ne mîngîiem cu degete de frig.

Iubito, astăzi ochiul mi-e livid.
Nu știu cînd este noapte, cînd e zi —
Dar, dacă tot s-a întîmplat să vii,
Hai, recunoaște, rătăcim în vid...

...Noi am murit în ochii de copii
Ce-am fost, cîndva, în parcul Ioanid...

SANDU ȘTEFANESCU

Radu Boureanu

(Urmare din pag. 9)

— Iarăși cred că exagerați ! Generalizați unele aspecte particulare, care au fost, sînt și or să mai fie în orice literatură. Însă rețin ca idee că o literatură, o cultură nu sînt apanajul cîtorva privilegiați, ci ele sînt create de o sumă întreagă de valori desigur, mai mult sau mai puțin importante.

— Aceasta este rațiunea și condiția existenței, a perpetuării conceptului adevărat de cultură. Cu toată conștiința și cu toată inima să înțelegem și să ajutăm impetuosul ritm, nevoia de afirmare, de gesturi creatoare ale tineretului, ale scriitorilor tineri (nu însă fără a discerne, de a respinge veleitarismul și făcătura festivistă).

— De ce numai pe cea festivistă ? Să fie respinsă orice făcătură !

— Să nu ascultăm decît experiența care ne împinge înainte ; ea fiind totdeauna mai înaltă decît aceea care ne imobilizează sau ne aruncă înapoi. Să respingem sfaturile neconstructive ale trecutului care nu ne întorc cu fața către viitor.

— La recenta Consfătuire de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma : „Fiecare popor își are muzica, își are creația sa — și noi avem o creație minunată a poporului nostru și trebuie s-o cultivăm, s-o dezvoltăm, s-o ridicăm la un nivel nou, superior, s-o așezăm pe o bază și mai temeinică, pe baza concepției revoluționare despre lume".

— Într-adevăr. Dacă vrem să schimbăm, să înnoim fața societății, mentalitatea, spiritualitatea, extrăgînd din trecut seva încă hrănitoare, dînd pas modernității, organic, autentic construite ca formă de expresie, de gîndire, de sensibilitate, să o facem unindu-ne forțele ca un monolit care, în diversitatea straturilor de rocă, constituie un bloc așezat pe aceeași bază de echilibru în rațiunea lucrurilor. Trecutul și zestrea lui trebuie cu pricepere analizate, în ritm egalat împinse în spațiul de timp în care se face schimbarea structurii.

Avem o generație, dacă nu în totalitatea ei, cu multe valori tinere, care dau sentimentul liniștitor (în condiții de liniște) că literatura, cultura își vor urma drumul ascendent, valorificînd cu obiectivitate critică, cu sensibilă măsură de judecată, de preluare a trecutului, cît și perspectiva unei literaturi, a unei arte românești care să își impună și mai mult tonul, valorile specifice în universalitatea gîndirii și creației.

— Iată că puteți fi și mai optimist. Vă mulțumesc ! M-ar interesa acum să aflu cu ce sentiment vă recitiți cărțile ?

— Cu sentimentul că am înșelat, că m-am înșelat și pe mine, pe care l-au înșelat la rîndu-le alții. Este vorba de datele pe care ți le puneau la un timp dat, nu evenimentele, ci deformarea lor intenționată, din motive zis-obiective — unele foruri. Care îți le oferau ca date sigure cerîndu-ți să le folosești în demonstrarea unor așa-zise adevăruri istorice...

— Iarăși nu pot să vă cred. Ar însemna ca întreaga dumneavoastră operă să fie o mistificare — și nimeni nu poate să accepte asta. A, că într-o anumită perioadă ați plătit un tribut unei viziuni simplificatoare asupra literaturii — asta e altceva. Acea perioadă a trecut. Aș vrea însă să aflu dacă există cumva o carte pe care ați scris-o și acum nu vă mai place nici măcar s-o mai deschideți.

— Nu am mai deschis volumul în care este imprimată piesa **Lupii.** Uneori comanda socială astfel ajutată îl împingea pe autor să falsifice, nu cu bună știință, adevărul despre x, despre y fenomene și să stigmatizeze o operă, să o lepede din conștiința lui traumatizată. Afară de asta mai sînt și la mine, ca și la alții, rebuturi, înfrîngeri nedorite și nevoite.

— Înțeleg că ați abdicat uneori de la principiile care vă guvernau viața. La crezurile artistice, de pildă. Sînt tare curios să aflu cum s-a produs un asemenea fapt. Cînd e vorba de un tînăr fără un orizont cultural bine conturat — lucrurile mai au un înțeles. Dar cum a fost posibil așa ceva cu un poet de talia lui Radu Boureanu, despre care un critic ca Pompiliu Constantinescu scria cu entuziasm ?

— Tot de tehnici încurcate, de experiențe lamentabile se leagă și faptul că, cu mulți ani în urmă, un poem dramatic, **Satul fără dragoste** — a fost judecat, condamnat ca exaltînd sentimente naționaliste și mistice. M-au judecat, făcînd parte din completul de judecare de atunci, colegi de-ai mei de scris, dar au fost și alții din breaslă care au luat poziție apărînd și demonstrînd netemeinicia acuzelor. Cartea a fost retipărită după 11 ani, fără a se schimba o virgulă, inițial prima tipărire fiind tăpșită.

— Să notăm anul retipăririi : 1965. E un an semnificativ pentru destinul poporului nostru.

— De la principii n-am abdicat decît silnic. Crezul artistic mi l-am păstrat măcar în intenție, dacă nu-l puteam materializa. N-am pierdut numai eu. O anumită cultural bine conturat în perspectiva unui virstnic precum și a unui tînăr se destramă sub rezistența și adversitatea neînțelegătoare.

— Ce ar fi totuși notabil din experiența literară a anilor '50 ?

— Pe lîngă unele realizări majore, fie în proză sau versuri, notabil și de reținut din acei faimoși ani '50 ar fi să clarifice orizontul cultural, pentru ca să nu se mai repete nefastele greșeli ale acelor ani.

— Cît de mult v-a interesat de-a lungul timpului, omul ?

— Omul înfrățit cu natura au fost obiectivul, elementele care cu prisosință transpar, cu toate nuanțele, din poemele, nuvelele și romanele ce le-am închipuit pînă acum. Chiar cînd dacă nu i-am cules și redat cu fișa și semnele particulare ale individului social, real — cules din viață, cum se spune — i-am închipuit, i-am inventat ca imagini umane trecute prin conștiința și imaginația proprie. „A inventa înseamnă sau e sinonim cu a-ți aduce aminte" — spune Gerard de Nerval. Iar arta poate transforma ființa umană în timp, în cursul generațiilor, a istoriei unui popor.

— O întrebare care probabil vi s-a mai pus : e o mare bucurie pentru cineva să se poată exprima cu ajutorul a mai multor arte ?

— Da, sînt bucuros de oaspeți. Cînd îmi vine ideea unui poem, imaginea conturată a unui peisaj. Gînd s-ar părea că obosesc cu una din discipline, mă solicită alta. Sînt bucuros de oaspeți noi.

— Cum vi se pare acest sfîrșit de secol ?

— Oh veac superb șulemenit — visez o planetă curată... / E timpul să sece izvoarele spaimei cu negre litanii / Vrem albe cetățile lumii nu capitale ale durerii : / E timpul să ne-audă preoții gravi cumpănind rațiunea istoriei.

Și astfel, alte și alte accente în lirica mea întinsă asupra paginilor ultimelor șase volume din cele douăzeci, pînă acum, în care se află răspuns întrebării cum mi se pare acest sfîrșit de secol.

— Stați într-o casă frumoasă, înconjurat de tablouri dintre care multe sînt pictate de dumneavoastră. Obiectele din preajmă, cu o patină vizibilă, au în înfățișarea lor ceva prietenos. Pe fereastra deschisă se văd copaci înalți și încă plini de frunze verzi. Vuietul orașului răzbate pînă aici ca o părere. Trăiți într-o ambianță pe care probabil ați dorit-o. Trăiți, probabil, așa cum ați vrut.

— Mă bucur că te-ai simțit bine în interiorul care nu-i excepțional. L-ai văzut cu ochiul artistului și l-ai înfrumusețat. Se stă și mai bine și ar fi bine să stea tot omul făuritor de lucruri folositoare societății.

— Sînteți un om îndrăgostit de obiecte, de făpturile naturii, de oameni pe care, în tablourile, în desenele dumneavoastră aspirați să-i înfățișați așa cum sînt ei în realitate, și nu tulburînd ordinea naturală. Nu vreți nicidecum să fiți insolit, să șocați. La fel este și poezia dumneavoastră, calmă, echilibrată. Chiar dacă se întrezărește un zbucium, el este bine temperat, în așa fel încît să nu pară ostentativ. Tot ceea ce faceți ca pictor, ca scriitor — pe scenă n-aveam cum să vă văd, dar cred că ați fost formidabil — este o mărturie a dorinței dumneavoastră de seninătate, de pace. Aveți, pe scurt, drag de om. Dar e astfel de artă mai concordă cu o epocă bîntuită de atîtea contradicții ?

— Să șochez, să fiu insolit ? Poate dacă aș fi avut stofă și aș fi luat drept model unele temperamente care direcționează viața și gîndurile spre unele favoruri ale destinului forțat. Îmi este drag omul, cum spui mata, și depling acest pămînt că suportă neoameni și unele năravuri și o latură a artei care se hrănește din aceste contradicții ale veacului, ale sfîrșitului de veac, pe care urechea omenirii îl urmărește cu neagră emoție să afle răspuns venind peste negrul ocean al întrebărilor.

Un muzeu în labirint

Variaţiuni pe tema lui Don Juan (III)

Pasiune şi creaţie

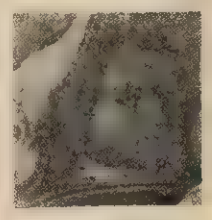

Filippo Lippi : Autoportret (presupus

În Quattrocento, la Florenta, Don Juan îşi recruta victimele direct din mînăstiri. El se numea Filippo Lippi şi a fost el însuşi călugăr. Rămas orfan, a fost crescut cu greutate pînă la opt ani de o mătuşă care, nemaiputînd sau nemaivrînd apoi să aibă grijă de el, l-a încredinţat mînăstirii del Carmine. La şaptesprezece ani, Fra Filippo a lepădat însă veşmîntul monahal şi a dus o viaţă aventuroasă. Era, cum zice Elie Faure, unul dintre acei bărbaţi magnific impulsivi, cărora epoca le iarta totul, pentru că, privindu-i cum trăiesc, îşi recunoştea propriul ei instinct. Şi care nu cunoşteau altă lege decît dorinţa lor. Probabil, întîmplarea relatată de Vasari, că fostul călugăr carmelitan a fost răpit de mauri, în timp ce se plimba într-o zi cu barca pe mare, şi dus în Barberia unde a fost făcut sclav, dar Filippo i-a uluit pe răpitorii săi desenînd pe perete cu cărbunele un portret, ceea ce i-a adus eliberarea, e o amuzantă invenţie şi atît. În schimb, nimeni nu se îndoieşte de autenticitatea scandalului, tipic donjuanesc, petrecut la mînăstirea Santa Margherita, ale cărei călugăriţe i-au cerut lui Filippo Lippi un tablou şi unde pictorul s-a îndrăgostit de o frumoasă novice care se pregătea să devină călugăriţă. Ce s-a întîmplat ne povesteşte tot Vasari care, firesţe, nu putea scăpa o istorie atît de picantă. Fra Filippo a rugat maicile să-i îngăduie s-o picteze pe frumoasa novice într-unul din personajele din jurul Fecioarei. Şi a insistat pînă a primit dezlegarea, ceea ce l-a ajutat, bineînţeles, să fie în preajma obiectului pasiunii sale. Numai că exact în ziua în care Lucrezia, căci aceasta era numele fetei, urma să vadă cîngătoarea Fecioarei, preţioasă relicvă a mînăstirii, Filippo a răpit-o şi a ascuns-o. Cu toate insistenţele tatălui fetei şi ale maicilor, Lucrezia n-a mai vrut să se înapoieze şi a rămas cu răpitorul, dăruindu-i un copil, Filippino, care a ajuns mai tîrziu un pictor la fel de vestit ca şi tatăl său. Mai spune Vasari un amănunt care la prima vedere pare o simplă bîrfeală, că Filippo era atît de înclinat spre plăcerile lumeşti încît ar fi dat orice să cucerească o femeie care îi plăcea, iar, dacă nu izbutea, „se apuca s-o picteze, căutînd să-şi potolească flăcările iubirii pe această cale". Dar tocmai această comparaţie cu Don Juan primeşte o neaşteptată lovitură.

Don Juan care face şi el o lege din propria sa dorinţă, opunînd-o cerului şi convenţiilor, nu are alt talent decît acela de a seduce. Dacă e respins, nu-i rămîne decît să-şi ia tălpăşiţa şi să-şi încerce norocul în altă parte. În schimb, artistul e în stare să transforme eşecul în elan creator. El obţine astfel ceea ce viaţa i-a refuzat, transformîndu-şi decepţiile în prilej de revanşă creatoare. Cîte opere nemuritoare s-au născut, de fapt, dintr-un refuz ? Probabil, multe. Dealtfel, acelaşi Vasari observă că Filippo Lippi, cînd se afla în stăpînirea dorinţelor, se îngrijea prea puţin sau deloc de lucrările pe care le începuse. Cu alte cuvinte, dragostea trăită îşi ajungea ei însăşi. Abia, refuzul îl arunca pe pictor în faţa şevaletului. De unde ar rezulta că istoria iubirii în artă ar fi mai degrabă istoria unor încercări de consolare. Idee seducătoare şi, poate, chiar cu o mare doză de adevăr în ea, dar pe care nu ştiu dacă e util s-o ducem pînă la capăt. Eu unul ezit şi mă tem s-o exagerez. Căci oricît de ispititoare ar fi o consolare care triumfă asupra deceptiilor, ea nu mă poate face să disprelulesc adevărurile trăite. Mă opresc, prin urmare, la constatarea că nici un creator adevărat nu poate fi un Don Juan adevărat. Pentru Don Juan nu există alt scop în afară de acela de a spori numărul victimelor pe care le seduce şi apoi le părăseşte. Infidelitatea lui este, oarecum, o consecinţă directă şi logică a pasiunii lui. Faptul că a reuşit să seducă o femeie îl obligă să o părăsească, deoarece, altfel, şi-ar contrazice destinul de etern vagabond, în timp ce, mai trebuie demonstrat oare ?, un creator nu poate spera decît ceea ce durează.

Iată de ce mi se pare cumva grăbită părerea lui Elie Faure că, după ce cunoaştem povestea lui Filippo Lippi, opera sa ne uimeşte, deoarece ne-am fi aşteptat să fie mai dependentă de tot ce merita să fie luat de la viaţă. Dacă un creator adevărat nu poate fi un Don Juan adevărat, devine limpede că fostul călugăr carmelitan, simţind în nări parfumul vieţii, nu poate face abstracţie de el, dar nici nu i se poate aservi. În felul acesta, nu e nevoie nici să apelăm la butada, rămasă celebră, prin care Cosimo de Medici şi-a justificat pictorul favorit pentru fanteziile şi aventurile lui : nu tratezi spiritele divine ca pe nişte asini de tracţiune. E deajuns să observăm că în pictura lui Filippo Lippi are loc un compromis. El nu e indiferent la ispite şi n-are vocaţia ascezei. Iubeşte o femeie care-i place, cum iubeşte în pictură culoarea. Fostul călugăr nu e dispus să lase totul pentru viaţa de apoi. Dar el nu e mai puţin fascinat decît alţii de formele ideale, pe care le visează Renaşterea, şi încearcă să toarne în ele pasiunea sa arzătoare.

De aici, un echilibru. Sau, poate, un conflict ? Culoarea palpită între erudiţie şi instinct. Între voluptate şi nelinişte. Poate de aceea linia e, adesea, nervoasă. Poate de aceea nu ne poate mulţumi, deşi ni se pare logică, afirmaţia că Filippo Lippi e iubit prea mult femeile Florenţei pentru a fe picta cu detaşare şi calm. Mai trebuie spus ceva. În culoarea lui se simte şi un zbucium care nu e numai al lui. E al Florenţei care, regăsindu-l pe Platon, o face fără să renunţe la ea însăşi. Care nu poate fi servilă în faţa modelelor antice pentru că, resuscitînd focul în cenuşă, îşi simte degetele fremătînd. Şi tocmai acesta e momentul lui Filippo Lippi. După puritatea suavă a cerurilor lui Fra Angelico şi înainte ca vîntul secetos al melancoliilor să îmbolnăvească florile la Botticelli, el aţiţă în lucruri culoarea, bucuria şi presentimentele. În abstracţiunile umanismului arde o flacără uneori impură, dar emoţionantă, care n-a luminat niciodată obrazul lui Don Juan.

OCTAVIAN PALER

Căişorii de salcîm

(Urmare din pagina 9)

judecăţi încete blestemul verilor coapte, dospind primejdii, rănind întru veci memoria ; ai ei, sub munte, brazii se îmbrăţişau cu pilcurile de caişi în floare. Sat păscut de jertfe, spunea bunica despre noi, un hoţ şi-o tîrfă au zămislit, într-o groapă, poporul ăstui sat nebun. Şi cînd tuna : nu mai aprindeţi, mă, ţigara de la sfînta luminare, că n-o să cadă strop de ploaie cît îi hăul. Unul din băieţi îi răspundea invariabil că şi Dumnezeu fumează, l-a văzut Muşat ţiganul cu luleaua-n mînă, în tinda bisericii. Ei, şi nu i-a luat Dumnezeu gura ? se înfigea în el bunica şi se închina. I-a luat-o, dar a uitat să-i înţepenească şi mîna şi el. Înainte de-a da ortul popii, a cerut un creion şi a scris pe perete : Dumnezeu fumează fraţilor să n-aveţi încredere.

Cînd l-am cunoscut pe Cârneci (era o toamnă frumoasă, cădeau castanele, lovind cerdacul casei lui Vlahuţă de la Dragosloveni şi-n vii se adunau neguri, sparte arar de clopotele mărunte ale turmelor bolborosind pe drumurile din Vrancea) am descoperit mirat că şi la Mărgăriteşti :
Toamna, uneori de prea mult soare,
pilpîie apele morţilor din veac,
apele morţilor peste dealuri seci,
peste satul cu păduri pietrite,
acolo, pe valea de secetă
şi de dragoste...

Va să zică acelaşi blestem al secetei, de la Gradiştea la Mărgăriteşti şi pînă sus la Chiciura. De atunci, ori de cîte ori o apuc de la Buzău spre Rîmnic, ca s-o cotesc apoi spre Fălnica, trufaşa, amelitor desmierdata cîmpie a Brăilei, privesc spre coama dealurilor, avînd în suflet dureri de ierburi arse — aceeaşi scurgere de lut şi în viul stepei şi în albia Călnăului. Şi, totuşi, acolo sus, spre stînga, e stăpîn misterul.

Necunoscutul plin de vrăji negre începe de la un brad uriaş care sprijină cu umărul o biserică şi drumul spre piscuri şi se alcătuieşte ca hotar mirării. În jurul bradului mestecă orz un cal furat de steme defuncte (din boabele scăpate printre dinţii tociţi nu poţi încropi o halbă de bere) şi doarme zarea ţării lui Lal.
Acolo o fată s-a dăruit devreme
unuia fără întoarcere,
preafrumosului Lal,
sub acea înfăţişare de dor lung
au dat flori şi seminţe de dragoste.
Acolo
a răsărit un copac ciudat foarte
care începu să semene cu mine.
Doamne,
pe valea aceea de secetă...

Radu Cârneci e poetul grădinilor în formă de vis, e santinela melancolică din lungul căzărmii în care se despletesc funigeii, de la depozitele unde se ţine cu mina de grăsii frunza viţei de vie, dornică să pătrundă în azurul porumbeilor şi de lîngă fîntînile unde vine să bea tristeţe Pasărea Kin :
La marginea dinspre toamnă
a verii
pe buza paharului plin,
subţiindu-se-n versul tăcerii
stă pasărea Kin —
uşor desenată-i în linie blîndă,
cu ochiul de ceaţă, divin,
cînd împrejuru-i uritul e-n pîndă
la pasărea Kin —
oh, şi e vîrsta ! ce taină adîncă
— precum seninu-n senin —
ci timpul nu poate, nu o mănîncă
pe pasărea Kin...

Fiindcă mi-a fost ursit să fiu brăilean, lume spre care Rîmnicul coboară numai adunat sub coviltir de rogojini sau de foaie de cort argăsită-n sudori şi păcură, cu scînduri şi mere, Radu Cârneci se căznea uneori să mă învingă-n credinţe şi zestre şi-mi face cîte-un cucui în fereastră, zicîndu-mi : mă, voi toţi din Gradiştea umblaţi în mîini şi reflectaţi la lume de-a-ndoaselea. Nici unul din voi nu e poet... Dreptatea, pînă la un punct, stă în palma lui Radu, fiindcă am avut un naş (naş Jenel) care-a fost coleg de clasă cu el, Radu, la Regele Ferdinand din Rîmnic (rar mergeau ai noştri la liceu la Brăila, unde-ţi luau hainele foc sub glasul răsărit în vis şi înserări poetice al Dunării) care umbla în mîini prin curtea şcolii, în toate recreaţiile. Cînd se întorcea în vacanţe, naş Jenel iniţia întreceri de mers în mîini cu flăcăii rămaşi la plug şi nimeni nu l-a dovedit vreodată pe distanţe mici — era, cum s-ar spune azi, autamentrist, nu poseda rezistenţă pentru distanţele mari, maratonul sau 50 km marş. Dacă n-aş avea superstiţia darurilor care-ţi înnămolesc luceafărul lîngă luna în creştere fragedă, i-aş aduce la cunoştinţă lui Radu că satul Gradiştea l-a îngrămădit în coastă şi alţi băieţi hazlii, nebătuţi de ploi, dar zbiciţi de vînt. Cei mai mulţi au atîrnat cartea-n cui încă din primele clase. Unul dintre ei a ajuns timplar şi s-a însurat în cătunul Scărlăteşti din judeţul Buzău. Văzînd că socru-su avea plantaţie de salcîmi în fundul curţii, ce crezi că i-a trăznit prin cap ? Hai să facem căişori, tată socrule zice, şi să deschidem comedie. Poc ! cu barda, harşt ! cu tesla, a umplut bătătura cu aşchii, fără să dea la iveală măcar un minz. Cînd mai rămăseseră doar trei salcîmi, socru-su i-a zis : din ăştia să-mi ciopleşti trei draci — unu să mă ia pe mine, unu să te ia pe tine şi unu să-l ia p-ăla care te-a adus în sat la noi.

Ce zici, Radule, sîntem sau nu poeţi ? Întrebarea aş suci-o prin vadul dacă merită să fim sau nu. Pentru că naş Jenel, de pildă, ajuns inginer metalurgist, umblă acum, înalt şi drept, printre flăcări, iar noi doi, ce facem ? sorbim lapţi de primăvară pe pustiul dintre cuvinte şi sîntem bărbaţii Edenului de negăsit şi ardem pe ruguri de lut, iar ploile, precum se vede, mereu ne ocolesc. Ştim c-am pierdut şi tot mergem înainte, zicînd :
Numai această iubire şi apoi
toamna
poate veni ! O, această oboseală
aurie !
Acum, către pace, ca Hölderlin,
mă tîngui frumos :
sosiţi-mă zile de vară, chipul său...

13 septembrie 1983

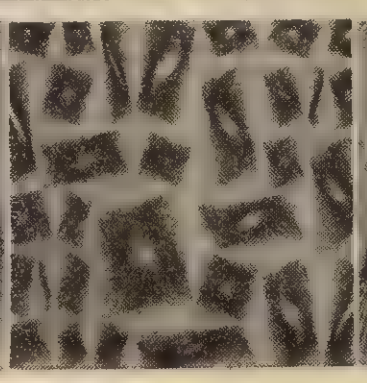

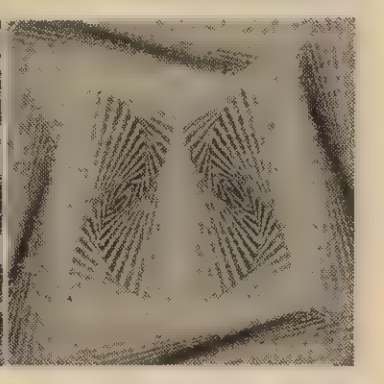

Ilustrăm acest număr cu lucrări ale pictorului TIBERIU FAZAKAS

CEA MAI FRUMOASĂ GRĂDINĂ DIN BUCUREŞTI

E multă linişte şi un soare de septembrie care te face să te tragi încă la umbră, într-o grădină cu mese între umbrele şi chiar sub copaci, iar dacă această grădină se numeşte a fi tocmai renumita „Doina", de pe şoseaua Kiseleff, duminica „fără soţ" poate deveni foarte plăcută, făcîndu-te să te simţi cu adevărat bine. Sînt o mulţime de familii aici, ba şi cîteva „mese festive", oamenii şi-au îmbrăcat costumul, cămaşa albă şi cravata pe deasupra, atmosfera e plăcută iar vînzarea merge din plin, decenţă şi atitudine civilizată, atribute care asigură „Doinei" renumele de **cea mai frumoasă grădină din Bucureşti**, titlu neoficial, desigur, dar cît se poate de onorant.

„Doina", cum bine se ştie, e de fapt un complex — braserie, restaurant, cafe-bar şi cofetărie, mai apoi, odată cu intrarea în toamnă, cramă şi restaurant cu program de bar, iar lucrurile bune reuşite aici de către priceputul „om. de comerţ" care este Viorel Păunescu, şeful complexului, au fost nu o dată remarcate. Nu-i vorbă, pe timpul verii centrul de greutate al unităţii se mută pe litoral, făcînd faima barului „Internaţional" din Olimp, dar „Doina" reuşeşte să rămînă acelaşi punct de atracţie pentru bucureşteni, care ştiu că vor găsi întotdeauna o bere şi o friptură bună „la şosea", în atmosfera extrem de plăcută a grădinii de vară. Spre seară, odată cu orele înserării, restaurantul a atras numeroşi consumatori şi prin programul artistic, pus la punct, care a păstrat ştacheta ridicată a spectacolului cu romanţe şi cîntece de petrecere interpretate de artişti renumiţi ca Ion Albeşteanu, Dorina Drăghici, Maria Dragomirdu, Petre Gusti, Ştefan Lăzărescu sau Mariana Culda.

Ne-am bucurat să aflăm aici un repertoriu folcloric nepoluat, cum nu se întîmplă prin alte părţi, ba chiar şi anumite cîntece „de modă veche", care-şi păstrează încă admiratorii lor.

Stînd de vorbă cu Nicolae Bădoi, şef de unitate, aflăm că anul în curs se poate numi încă de pe acum unul foarte bun din punctul de vedere al realizărilor de plan, dovadă media lunară a încasărilor de peste 1 300 000 de lei. „În iulie, spre exemplu, ne spunea dînsul, am făcut un milion şi jumătate, o cifră de plan încă nerealizată pînă acum. Sigur, în primul rînd ne-am străduit în direcţia asigurării fondului de marfă. Aprovizionarea, cu sprijinul conducerii I.A.P.L. „Amzei", de care ţinem, a tovarăşului Gavrilă Albiter, directorul întreprinderii, a fost întotdeauna foarte bine pusă la punct, spre mulţumirea consumatorilor. Nu ne-a lipsit niciodată berea „Bucegi", pasteurizată, am avut crenvurşti şi salată berlineză în grădină, ciorbă de burtă, tuslama, produse de zahana şi tot felul de alte produse culinare pentru restaurant, gustări, aperitive, îngheţată şi altele, ponderea produselor preparate fiind aproape 35 la sută".

Fără îndoială că o medie zilnică de aproape 50 000 lei încasări nu-i deloc uşor de făcut, iar dacă o vom raporta la numărul oamenilor muncii care o realizează, circa 50, suma e chiar bunicică. La „Doina" există mult personal feminin, de care şeful de unitate Nicolae Bădoi se arată foarte mulţumit, Florica Zamfir, Elena Văduva, Niculina Georgescu sau Profira Muscă fiind doar unele dintre ele, cuvinte bune spunîndu-se şi despre ospătarii Mihai Văduva şi Dumitru Otopeanu, ca şi despre şeful de sală Ioan Şerbu, barmanul Marcel Botgros sau bucătarul Marian Bieoju. Mai vîrstnicii ospătari Marin Mărculescu, om cu etate de 72 de ani, şi Romeo Panait, 68, care s-au impus atît prin respectul datorat părului alb, cît şi, sau mai ales, prin realizările zilnice mari pe care le înregistrează, dovedind că meseria şi experienţa vin abia cu anii, au avut fără îndoială multe să-i înveţe pe mai tinerii lor colegi şi colege, dar iată că tocmai unuia dintre ei i s-a întîmplat nu demult să aibă de întîmpinat un incident cu trei clienţi, moment neplăcut care, spuneau oamenii, e păcat să ştirbească tocmai acum, la sfîrşitul verii, o activitate foarte bună, cea a unui întreg sezon ! „Oamenii mai sînt nervoşi, ştiţi şi dumneavoastră, ne spunea Nicolae Bădoi. Ospătarul trebuie să tacă, chiar dacă dreptatea este de partea lui. Aşa-i în comerţ ! Tocmai pentru a avea cît mai puţine reclamaţii, noi am luat hotărîrea ca preţurile pentru o parte din preparatele de bucătărie, cele mai solicitate, ca şi preţul unei sticle de bere, să fie afişate la vedere, cu litere mari, chiar în raioanele respective. Practic, dacă ia în consideraţie şi remiza de 10 la sută, fiecare client îşi poate face singur nota de plată, iar rolul ospătarului e doar cel de a încasa banii ! Este unul dintre motivele, zic eu, pentru care n-am avut pînă acum nici măcar o singură reclamaţie".

Dincolo de toate acestea, apreciind spiritul gospodăresc şi atenţia celor de la „Doina" pentru mulţumirea consumatorilor, să consemnăm aici şi opinia unui client mai vechi, inginerul Marin Dumitrescu, pentru care, aşa cum ne spunea dînsul, „nicăieri, în Bucureşti, nu te poţi simţi la fel de bine", opinie poate subiectivă, chiar dacă era susţinută de întreaga familie, dar care ne-a făcut plăcere s-o auzim. În ceea ce ne priveşte, „Doina" rămîne un loc plăcut, civilizat, făcînd cinste comerţului bucureştean şi, desigur, oamenilor care conduc această unitate ce poate fi socotită, poate, „cea mai frumoasă grădină din Bucureşti" !

DUMITRU GRAUR

Există o poartă pe care o putem deschide!

— Noi file la dosarul „Tratamentul surdității prin acupunctură" —

Medicul primar **Vasile Iacob** din Sibiu povestește cum „printr-o curioasă întîmplare" a ajuns la tratamentul surdității : „Cîștigat definitiv de acupunctură, după rezultatele obținute în afecțiuni ca lombosciatica, dischinezia biliară, nevroze, enurezis, migrene, nevralgii trigeminale, spondiloze ș.a., m-am orientat spre o boală care nu lovește fizicul, dar afectează sufletul omului : surditatea. Într-una din zile s-a prezentat la consultație o fată de vreo 14 ani, însoțită de tatăl ei, care ținea locul unui fel de translator între mine și ea, care nu auzea. Am simțit compasiune și în minte mi-a încolțit ideea că poate prin acupunctură și surditatea poate fi învinsă. Fata constituia un caz deosebit, fiind considerat de oreliști drept incurabil. Am hotărît s-o iau în tratament. Părinții au fost de acord, ea de asemenea, numai că au trebuit să aștepte, deoarece am început să studiez intens pentru găsirea unei formule terapeutice eficiente, adică punctele prin care să declanșez energia care să-i redea fetei auzul. A fost un moment deosebit de dificil, întrucît bibliografia este extrem de săracă, contradictorie, greu accesibilă și pesimistă în domeniul abordării surdității prin acupunctură. Cu o formulă proprie am început tratamentul".

Rețineți acest element-cheie : **„printr-o formulă proprie"**, fiindcă tocmai ea justifică apariția articolului de față. În adevăr, în ultima vreme, activitatea de pionierat la noi a acestui inimos medic sibian, despre care „Flacăra" a mai scris, continuă să fie, într-un sens, ignorată sau contestată nu prin contraargumente științifice, prin referire la cazuistica sa. De fapt, însăși contestarea la care ne vom referi mai jos tinde, în final, să se reducă tot la „îngroparea" prin tăcere : **„Nu știm, nu cunoaștem, nu am auzit..."** Fapt cu atît mai curios, fiind vorba de un medic primar care de ani de zile tratează cu succes surditatea într-o policlinică sibiană (Dispensarul comasat din Hipodrom, strada Vasile Kolarov) cu peste 500 cazuri, din care circa 70% cu „răspuns pozitiv". Este, cel puțin după cîte știm, unica policlinică din țară în care s-au obținut prin acupunctură asemenea rezultate.

Să facem însă, mai întîi, cîteva precizări, să începem... cu concluziile.

Ce susținem noi?

● Nici noi, nici Vasile Iacob și colaboratorii, nici un medic acupuncturist care se respectă **nu pretind că acupunctura ar reprezenta un panaceu, că ar vindeca orice formă de surditate, la oricine și oricum.** Medicul sibian însuși, așa cum v-ați văzut, vorbea de „o bibliografie extrem de săracă, contradictorie, pesimistă" în acest domeniu.

● Ni se pare însă **neconvingătoare negarea prin implicație a experienței sibiene, cu referințe exclusive la rezultate descurajatoare din S.U.A. și alte țări, omițîndu-se faptul elementar că Vasile Iacob nu a copiat pe nimeni și că în discuție nu este decît propria sa metodă, nu alta.** „În acupunctură — ne spunea el — toți vorbim aceeași limbă, utilizăm aceiași termeni, dar ca și în vorbirea curentă fiecare îi combinăm în mod diferit, în funcție de ceea ce dorim să spunem, în funcție de experiență și, de ce nu ?, de măiestria noastră. Pe baza unor principii generale, acupunctorul combină și el, după „inspirație", dar mai ales după experiență și în raport cu starea bolnavului, punctele locale, cele de vecinătate și de distanță, acupunctura fiind, într-un sens, și un act de creație. Și aici se aplică vestitul dicton din medicină : „«Nu există boli, există numai bolnavi !» În migrenă, bunăoară, se cunosc sute de puncte sensibile. Pe care să le alegem, cît de adînc înfigem acul, în ce sens, în ce ordine ? Nici un tratat din lume nu îți oferă totul de-a gata".

● Orice specialist are dreptul, mai mult : datoria, să-și spună cuvîntul, să spulbere iluzii dăunătoare ale bolnavilor și ale confraților de breaslă. Nu am înțeles însă de ce, în cazul de față, **nimeni din cei în cauză** (cel puțin pînă la data redactării articolului, 26 august 1983) **nu și-a dat osteneala să se deplaseze fie doar și pentru o zi la Sibiu sau măcar să-l cheme la telefon pe Vasile Iacob la policlinica din Sibiu (nu la Polul Nord),** să consulte sau să se intereseze de fișele bolnavilor, de audiograme și apoi să critice în deplină libertate, aducînd dacă socoate necesar corectivele ce se impun.

● Articolul nostru nu-și propune să impună un punct de vedere în dauna altuia, ci **să contribuie la un schimb constructiv de păreri. Oare Societatea Științelor Medicale din R.S.R. sau alt for, național sau județean nu ar putea organiza un simpozion la Sibiu pe tema tratamentului surdității prin acupunctură ?** Ar fi numai o posibilitate, există și altele pentru aprecierea obiectivă, „la rece", a experienței sibiene.

● Publicînd doar cu titlu de exemplificare cîteva recente declarații ale unor pacienți ai doctorului Iacob, aleși practic la întîmplare, nu ne gîndim atît la ei cît la sutele de bolnavi, la **întreaga cazuistică a medicului** — cu luminile și umbrele sale — fiindcă nu toți, ci doar circa 70 %, au putut fi rezolvați într-o măsură mai mare sau mai mică. Dar chiar și acest procentaj apare foarte încurajator, dacă ne gîndim că, în imensa majoritate, este vorba de cazuri declarate incurabile. **Ei au nume, adrese, îi se poate scrie, se poate discuta cu ei.** Așadar, repetăm, cele patru cazuri redate de noi alăturat nu joacă decît un rol ilustrativ. Nu cu patru cazuri se face primăvară. Dar cu 500 ?

Rezerva specialiștilor

În presa de specialitate au apărut în ultima vreme cîteva articole în care se neagă aproape în mod absolut efectul acupuncturii în tratamentul surdităților. Astfel, profesorii Titus Cosmuția și George Băcanu, doi colaboratori ai publicației „Viața noastră", organ al Consiliului central al Asociației surzilor din R.S.R., ca urmare a articolelor din „Flacăra" răspund negativ la întrebarea-titlu a articolului lor „Se poate vindeca surditatea prin acupunctură ?" nr. 311/1983. Ei afirmă că „pînă în prezent nu avem cunoștință de vreun caz de redare sau cel puțin de ameliorare a surdității după tratamentul cu acupunctură (deși am avut elevi care au urmat acest tratament în Republica Populară Ungaria și în Sibiu)." Așadar, o afirmație categorică : **nici un caz de surditate rezolvat sau măcar ameliorat prin acupunctură în țara noastră ! Cei doi autori nu s-au ostenit să facă o deplasare pînă la Sibiu, la Policlinica Hipodrom, unde — în afara „elevilor" menționați — am tratat sute de cazuri, în schimb își argumentează afirmația prin... concluziile Asociației surzilor din S.U.A., „Alexander Graham Bell", publicate în „The Volta Review", mai 1974, și reluate de Armin Lowe în „Hörgeschädigte Kinder" nr. 2/1975.** Mai mult, se conchide că acupunctura nu este numai inofensivă, ci și nocivă în tratamentul surdităților, întrucît „la nivelul urechii interne sau al creierului se pot produce leziuni".

Articolul nu este singular. Aceeași publicație, în numărul din februarie 1983, comentează scrisoarea adresată „Vieții noastre" de către o cititoare din Sibiu, str. Luptei, bloc 35, apartament 21, Ștefania Stancu arăta că din cauza unei surdități progresive „nu mai puteam folosi aparatul (proteza auditivă N.R.). La serviciu nu mai puteam lucra... Am descoperit pe dr. Vasile Iacob, care făcea acupunctură. Am urmat tratamentul în zece serii neîntrerupte și azi auzul meu a crescut, pot vorbi cu oamenii și pot să-mi fac serviciul în condiții normale, fără a folosi aparatul auditiv. De asemenea, prin tratamentul cu acupunctură am scăpat și de amețelile pe care le aveam după operație. Dr. Vasile Iacob are rezultate bune la foarte mulți pacienți. Deci nu sînt de acord cu comparația făcută în țările străine, din moment ce în țara noastră sînt rezultate mulțumitoare". Redacția comenta însă astfel : „Din păcate, pînă în prezent nu cunoaștem alte asemenea cazuri" și ruga pe „alți deficienți de auz care au urmat tratamentul cu acupunctură să ne comunice locul unde au făcut tratamentul, numele medicului specialist care a făcut acupunctura și rezultatele obținute". Deci, din nou „nu cunoaștem".

Întrucîtva mai nuanțată, totuși negativă, pare să fie și poziția doctorului Blasius Olariu, care, în săptămînalul editat de Ministerul Sănătății și de comitetul Uniunii sindicatelor din unitățile sanitare „Muncitorul sanitar" nr. 21/1983, fără cea mai mică referire — fie ea critică — la activitatea de acupunctură din Sibiu, redă, în schimb, pe trei coloane... „un foarte interesant articol din «Revue de Laryngologie», Paris, nr. 4/1982" privind o lucrare apărută în „Chinese Medical Journal", nr. 95/1982. Este vorba de tratamentul prin acupunctură aplicat la 1 001 pacienți, în majoritate elevi ai Școlii de surdomuți din Beijing, între 8 și 18 ani. „Concluzia generală care se degajă din acest studiu — citim în încheierea articolului semnat de dr. Blasius Olariu — este aceea că acupunctura are un efect minim sau chiar nul asupra surdomutității și a surdităților neurosenzoriale persistente, neinfluențînd cu nimic evoluția maladiei. Ea poate avea o oarecare acțiune asupra leziunilor neurosenzoriale reversibile și active".

Mai categoric se pronunță în „Viața noastră" din martie 1983 Eugen Telșanu, medic specialist la Centrul medical fonoaudiologic și chirurgie funcțională ORL București, medic primar O.R.L., doctor în științe medicale, care scrie, între altele : „Din datele literaturii și din observațiile Centrului nostru nu se cunosc cazuri temeinic dovedite în care acupunctura să aibă alte efecte asupra auzului decît se pot obține și fără tratament sau cu tratament care influențează psihicul bolnavului — așa-numita psihoterapie. Pe de altă parte, cunoaștem sute de cazuri în care surzii au fost deziluzionați de acest tratament".

Lupta continuă

— Doctore Iacob, să ne oprim la „Revue de Laryngologie". Argumentul pare convingător : înșiși acupunctori chinezi, pe baza a o mie de cazuri, se declară învinși în lupta împotriva surdității...

— Nu trebuie absolutizat acest eșec, fiindcă iată ce scria A. Lebarbier în lucrarea sa „L'acupuncture practique" despre o vizită de studii ceva mai veche în Republica Populară Chineză : „Am rămas uimiți de rezultatele obținute în materie de surditate la Institutul de surdomuți din Beijing." Dar **esențial mi se pare faptul că în discuția noastră este vorba de o metodă românească, și nu de acupunctorii chinezi — față de care, deocamdată, avem tot respectul și de la care mai avem mult de învățat.** Personal, aș dori foarte mult să am ocazia de a-i „descifra" acasă la ei, în R.P. Chineză.

— Cîteva cuvinte despre cazuistica dv.

— Am tratat prin acupunctură peste 500 cazuri de surdități și hipoacuzii din întreaga țară, avînd, așa cum s-a mai amintit, un răspuns pozitiv într-un procentaj de 70 la sută. Mai mult, 26 bolnavi care, din cauza surdității și a hipoacuziei, erau în perspectivă de pensionare sau se retrăseseră din muncă au fost recuperați și redați vieții active. Desigur, am înregistrat și eșecuri, dar subliniez că în absolut nici o împrejurare **nu am constatat urmări negative, tulburări nervoase,** așa cum susțin unele statistici străine. **Dimpotrivă bolnavii declarau că își simt sporită capacitatea de muncă, resimt o stare de confort general, de bună dispoziție.** Aceasta se explică prin influența benefică generală a acupuncturii asupra organismului, care constituie, se știe prea bine, un tot unitar. Fără a mai pomeni de un alt avantaj evident : acupunctura scutește de poluarea medicamentoasă, cu întreg cortegiul de posibile efecte negative, unele îndepărtate în timp. Așadar — vorbind din experiența mea, care nu este, totuși, neglijabilă — **nici un efect advers, chiar dacă nu totdeauna am obținut succesul scontat.**

— Și totuși, raportîndu-ne tot la experiența dv., nu există dezavantaje, dificultăți ?

— Tratamentul surdității prin acupunctură este foarte lung, durează chiar și trei ani în unele situații. **Inconvenientul major, foarte frecvent** — și care, cred eu că explică, în parte, părerile greșite formate asupra eficienței acupuncturii în combaterea surdității — **constă, pentru mine, în imposibilitatea practică de a finaliza tratamentul în surdităților grave sau chiar mijlocii.** Numărul mare de serii de sedințe, necesitatea respectării pauzelor de zece zile între ele, distanțele mari pe care bolnavii trebuie să le parcurgă, de fiecare dată, din diferite colțuri ale țării pînă la Sibiu, neacordarea de concedii medicale pentru astfel de tratamente, iată tot atîtea obstacole. Aceste greutăți îi determină pe mulți să **abandoneze la jumătate de drum,** să se declare satisfăcuți cu ameliorări parțiale, deși astfel se expun la revenirea simptomelor.

— Nu se poate face chiar nimic ? Trebuie să ne resemnăm ?

— Fiind lector la Centrul de perfecționare a medicilor din cadrul Ministerului Sănătății, într-o prelegere ținută în legătură cu tratamentul surdității prin acupunctură, am sugerat să se formeze **cabinete de acupunctură cu profil ORL în țară, în județe, cea ce ar scuti bolnavii de pierderea de timp și de marile cheltuieli legate de deplasarea la Sibiu,** cazarea și întreținerea acolo vreme îndelungată.

Ne oprim aici cu răsfoirea „dosarului" nostru, fără a-i epuiza. Nici nu ne-am propus acest lucru. Înainte de a încheia menționăm că nu punem la îndoială, sub nici o formă, competența profesională a medicilor O.R.L. care nu au putut rezolva prin mijloace convenționale cazurile preluate apoi de doctorul Vasile Iacob (nici el — repetăm — nu a obținut doar succese). Acupunctura face însă parte din arsenalul **medicinei alternative,** care cîștigă teren în multe țări. (Recent în Marea Britanie s-a format o comisie oficială de specialiști, cu menirea de a aprecia și „cuantifica" posibilitățile „medicinei alternative" și a face recomandările necesare. Este doar un exemplu.) Însă, la urma urmei, nu denumirea exactă îl interesează pe bolnav, și nici faptul că încă nu se cunosc mecanismele intime de acțiune ale acupuncturii, ci doar faptul că măcar în unele cazuri de surditate ea oferă **unica** alternativă.

Ei aud din nou!

„Mă numesc **Mihai Uță**, sînt de fel din **Vatra Dornei,** am 38 de ani, în prezent lucrez la mina Leșul Ursului Nord, Combinatul minier Suceava. Sînt sudor în subteran.

Am mers la policlinica din Vatra Dornei, de unde am fost trimis la Suceava, apoi la Iași și la București, dar peste tot, același rezultat : doctorii ridicau din umeri și îmi spuneau că nu există altă soluție decît proteza. Aflînd întîmplător despre tratamentul cu acupunctură de la Sibiu, m-am hotărît să încerc. Doctorul Vasile Iacob m-a consultat și m-a programat după patru luni. Am început tratamentul la 1 septembrie 1982 și după cinci serii am început să aud unele zgomote de mașini și de avioane. M-am bucurat ca un copil. Cînd am văzut că există, totuși, o speranță, am prins curaj și am continuat tratamentul.

În total, am făcut 12 serii (N.R. : Este, deci vorba de un tratament lung, foarte lung, greu sau imposibil de urmat de majoritatea bolnavilor care locuiesc departe de Sibiu. Aceasta ridică probleme practice, la care vom reveni. Totodată, atragem atenția asupra specificului acupuncturii în tratamentul surdității : multe aprecieri greșite se datorează tocmai faptului că ele vizează bolnavi care nu au făcut toată seria, deci rezultate terapeutice incomplete.) Sînt foarte mulțumit, disting toate zgomotele, pot vorbi cu toată lumea, înțeleg tot ce se vorbește. Cînd am venit la prima serie de sedințe de acupunctură nu pricepeam nimic din ce mi se spunea. Acum aud, principalul este că mă pot descurca la muncă".

★

„Sînt **Ileana Cătărămă din Cugir, str. Mărășești nr. 11,** născută la 16 aprilie 1964. Lucrez actualmente ca lăcătuș la I.M.C.

La vîrsta de cinci ani am suferit de otită, cu febră mare; și nu am mai auzit. Am fost la tratament la Cluj-Napoca, unde mi s-a prescris Sansurdol și vitamina A, tratament pe care l-am urmat timp de un an. Apoi, Otoneurine. Nici un rezultat. În 1970 mi s-au făcut, tot la Cluj-Napoca, insuflații și hidrocortizon, iar în 1980 m-am tratat la Tîrgu Mureș, dar neavînd nici un rezultat după administrarea de vitamină A și Xantinol, mi s-a recomandat să port aparat.

La 26 iulie 1982 am început tratamentul de acupunctură la Sibiu. Înainte, nu auzeam la telefon și nici dacă mă striga cineva de la distanță, dar după acupunctură, a cincea serie, am început să aud la telefon ; după seriile VI și VII am auzit conversațiile, strigătul unei persoane, voci de la distanță mai mare".

„Am 32 de ani și mă numesc **Argentina Serbu, Aleea Vîrbilău nr. 3, bloc 153, apartament 10, Ploiești,** economistă la BRUPS, Ploiești.

Totul a început din anii studenției, cînd la cursuri am observat că nu mai aud tot ce mi se spune. Primul tratament, urmat la spitalul „23 August" din Capitală, consta din insuflații. Fără rezultat. Apoi mi s-au administrat antibiotice la Spitalul Studențesc din București, de asemenea, fără rezultat. În 1974 am fost internată la Clinica de fono-audiologie și chirurgie funcțională București și operată la urechea stîngă, cu rezultat pozitiv. După cîteva luni pierd auzul recuperat ! În septembrie 1975 repet operația, la aceeași ureche, la sus-menționata clinică. Din nou aud bine cu urechea operată, dar în concediul de după operație mă lovesc accidental cu capul de ușă, și, după cîteva zile, urechea operată începe să-mi vîjîie și nu mai aud bine cu ea. Sînt internată timp de zece zile, fără rezultat. La următorul control mi se recomandă aparat auditiv — pe care l-am purtat pînă în 1983, așadar șapte ani.

Concluzia a cinci serii de acupunctură : aud telefonul cînd sună, înțeleg cînd mi se vorbește ceva mai tare decît de obicei, aud mașinile pe stradă, pot vorbi la telefon, aud copiii acasă și mă înțeleg cu ei, aud ciripitul păsărilor, zgomotul apei la robinet, soneria de la intrare, discuțiile purtate în tren și în autobuz".

★

Maria Triteanu, str. Meteor nr. 67—81, Cluj-Napoca, în vîrstă de 13 ani : „După a patra serie de sedințe — adaugă ea — am mai auzit noaptea cînd au făcut zgomot la întoarcerea de la meci și strigau, am auzit ploaia, vîntul, tunetul, iar la școală lecțiile, și mă descurc foarte bine".

★

„Sînt **Sofia Artiom din Brăila, str. Reșița nr. 78,** născută la 25 septembrie 1956. Lucrez la AGROCOOP Brăila. La vîrsta de șapte ani nu am mai auzit, din cauza unei răceli. Am fost și la spitalul ORL din București, unde mi s-a spus că nici un tratament nu mă poate ajuta, nici măcar operația, și că trebuie să port un aparat auditiv, ceea ce am și făcut. La 6 decembrie 1982 am venit la Sibiu pentru acupunctură. Înainte de tratament, nu distingeam zgomotul de la mașini la o distanță de trei metri, iar acum le aud de la o depărtare mai mare, aud găligie, cum vorbesc oamenii între ei, percep și șoaptele, dar în acest caz nu disting cuvintele".

Pagină realizată de
LIONEL NIȚESCU

■ Studenta **Cristina Dinescu din Ploiești, str. Cameliei nr. 8 B**, a trăit o întîmplare de-a dreptul dramatică: fiind în drumeție prin Munții Bucegi, s-a rătăcit și a căzut într-o prăpastie adîncă. Grav rănită la cap și la picioare, ea a fost găsită în ultimul moment de tinerii State Moldoveanu și Nicolae Diaconu din Bălcoi care, împreună cu salvamontiștii sosiți la fața locului, au depus mari eforturi pentru a o scoate din prăpastie și a o transporta la Spitalul din Azuga și apoi la Spitalul nr. 2 din Ploiești unde, datorită intervenției prompte a medicilor chirurgi Cristian Tomescu și Teodoriu Mușat, a fost pusă în afara oricărui pericol. Într-o emoționantă scrisoare, Cristina ne rugă să le transmitem tuturor celor mai afectuoase mulțumiri.

■ Referitor la scrisoarea **Georgetei Neamu din Buzău, str. Unirii, bl. 29 D, ap. 1**, oficiilitățile municipiului ne comunică: S-a discutat cu conducerea întreprinderii de contactoare, cu secretarul comitetului de partid și cu responsabilia comisiei sociale și s-au dispus măsuri pentru reîncadrarea petentei în muncă începînd cu luna august 1983, în funcția de prelucrător prin așchiere. Conform recomandării medicale, comitetul sindicatului o va ajuta pe tovarășa să desfășoare activități normale, fără operațiuni care să-i suprasolicite aparatul vizual.

■ Au trecut mai bine de doi ani de cînd blocul nostru a fost dat în folosință, însă, în pofida nenumăratelor noastre insistențe și intervenții la I.C.V.L., nici pînă astăzi n-au fost remediate prea multele deficiențe constructive lăsate de constructorii din cadrul C.C.M.B., grupul IV. Cel mai neplăcut este că plouă în apartamentele de la etajele superioare, iar la subsol, din cauză că nu are scurgere, apa se ridică la peste un metru; pereții despărțitori din interiorul apartamentelor au crăpat. (Asociația locatarilor blocului 53 din București, str. Oițenței nr. 238)

■ M-am mutat în noul apartament în iunie 1982. De atunci nu îmi mai curge apa caldă la baie. Nu numai mie, ci tuturor locatarilor de pe scara respectivă. Am făcut intervenții la asociația de locatari, la I.J.G.C.L., la ziarul nostru „Oltul", însă nimic. A trecut aproape un an și nimeni nu vrea să ne ajute să înlăturăm necazul. **(Paul Florescu, Slatina, str. Drăgănești, bl. 10, sc. A, ap. 8)**

■ **Institutul de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală**, referitor la sesizarea unui grup de cetățeni privind starea stațiunii Lipova-Băi: De la început vă confirmăm că cele semnalate sînt reale. Situația este chiar mai alarmantă deoarece apele minerale carbogazoase din Lipova s-au degazeificat în ultimii 7—8 ani datorită unor forări intempestive. Este, de asemenea, real că Lipova-Băi a fost cu 40—50 de ani în urmă o stațiune balneară mult apreciată pentru efectele terapeutice ale factorilor naturali de cură de aici. Rezervele de ape minerale sînt absolut suficiente pentru a se justifica o mai atentă preocupare pentru viitorul acestei stațiuni.

N. R. Mulțumim conducerii Institutului de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală și așteptăm părerea O.J.T. Arad și a Ministerului Turismului.

■ Vînzătoarea centrului de pîine amplasat în magazinul de la parterul blocului C 12 din București, str. Emil Bodnăraș, manifestă o atitudine lipsită de respect față de cumpărători — ne scrie inginerul pensionar **Teofan Feraru din București, aleea Măcinului nr. 8, bl. D 38, sc. II, ap. 113**. Deunăzi, intrînd în magazin să aștept sosirea pîinii — ni se plînge cu indignare bătrînul — dumneaei m-a repezit și, adresîndu-mi cuvinte necivilizate, m-a poftit să aștept afară, în ploaie, neținînd seamă de faptul că sînt om în vîrstă și, pe deasupra, bolnav.

■ **Procuratura Generală**, în legătură cu scrisoarea petentei Elena Piloiu din București, str. Granitului nr. 41, ne informează că în cauza la care aceasta se referă s-a declarat recurs extraordinar și se află în curs de soluționare la Tribunalul Suprem, secția civilă, făcînd obiectul dosarului nr. 93/1983.

■ **Ne scrie Vadi Aurelia din Ighiu, județul Alba**: Deși casa părintească are doar patru camere, două din acestea au fost închiriate cîndva cooperativei locale de consum care a amplasat aici un bufet, iar noi continuăm să ne înghesuim 5 persoane în cele două cămăruțe rămase, spațiu cu totul insuficient pentru familia mea. La expirarea contractului, acum doi ani în urmă, am cerut să ni se elibereze casa însă nici pînă acum conducerea cooperativei n-a binevoit să mute circiuma, în ciuda faptului că, la solicitarea noastră insistentă, autoritățile locale au dispus măsurile de rigoare cele mai chibzuite, adică amplasarea unității într-un alt local.

Rugăm organele locale să intervină pentru a rezolva problema familiei Vadi, mai ales că litigiul trenează de foarte mult timp.

■ **Consiliul județean al sindicatelor Bacău**, ca răspuns la sesizarea cadrelor didactice din Pîrgărești: Într-adevăr sînt și alți oameni ai muncii care fac naveta Tîrgu Ocna — Pîrgărești, s-a intervenit la conducerea Autobazei din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej care a dispus introducerea pe această rută a unui autobuz corespunzător nevoilor. S-au asigurat carburanții necesari și un program bine stabilit, menit să satisfacă în bune condiții cerințele tuturor navetiștilor.

■ „Locuiesc în str. Cara Anghel nr. 9 — ne scrie **Silvia Straton** din București, — într-un cartier, Drumul Taberei, foarte frumos dar, cînd plouă, toți cei de pe strada mea sînt nevoiți să facă adevărate slalomuri prin gropi și noroaie, fiindcă gospodarii și edilii de aici nu-și dau nici un interes să refacă străzile laterale deteriorate ca urmare a traficului rutier intens".

Un semnal pentru gospodarii unuia dintre cele mai mari și frumoase cartiere ale Capitalei.

■ **Direcția pentru muncă și ocrotiri sociale a municipiului București, Oficiul forțe de muncă** ne informează că, drept urmare a analizării memoriului adresat revistei Flacăra, petentul Chirica Niculai din București, str. Alexandru Ipsilanti nr. 6, a fost repartizat la Cooperativa „Arta aplicată", ca portar, începînd cu data de 16.08.1983. S-a ținut seama de recomandarea medicului și omul este satisfăcut de modul în care i s-a rezolvat doleanța.

■ Iată ce ne scrie **Cojocaru Anica din municipiul Dej**, județul Cluj: Deși, după repetate intervenții, constructorii de la trustul județean au izbutit să înlăture fenomenul de condens din apartamentul pe care-l dețin în imobilul proprietate de stat din str. Unirii nr. 22, neplăcerea este că dumnealor au refăcut zugrăveala numai în locurile tencuite, refuzînd să-mi zugrăvească întregul apartament sau măcar camerele la aceeași culoare, stas. Întrebarea: cine trebuie să suporte cheltuielile cu zugrăvitul, chiriașul sau constructorul?

În cazul de față, numai chiriașul.

■ **Consiliul popular al municipiului Galați**: Analizînd problema sesizată de cetățeanul Ioan Bazoreanu și ținînd cont de situația specială a petentului, s-a luat legătura cu conducerea U.J.C.M. și s-a dispus încadrarea acestuia pentru calificare la locul de muncă într-o profesie care să-i permită să desfășoare o activitate pe măsura capacităților sale fizice și să realizeze veniturile necesare propriei întrețineri.

■ Mă numesc **Andreea Petrescu**, elevă la Liceul Mihai Viteazul din Ploiești, și în calitate de secretară U.T.C. a clasei a IX-a N aș avea nevoie de cîteva schițe umoristice, piese de teatru scurte, pentru a realiza un program artistic. Am căutat și în scrierile lui Ion Băieșu, în ale lui Dumitru Solomon și A. I. Bassarabescu însă nu am găsit mai nimic.

Căutați cu mai multă insistență la biblioteca liceului sau prin librăriile și bibliotecile municipiului. Sigur, o să găsiți.

■ **Consiliul popular al municipiului București**: Urmare memorialului tov. Mijea Constantin din București, bd. „1 Decembrie 1918" nr. 14, ce privește încadrarea în muncă, vă facem cunoscut că solicitantul s-a prezentat la biroul forțe de muncă al sectorului 3 la data de 15.06.1983 și a fost repartizat la I.C.R.A. București ca muncitor necalificat, unitate care i-a avizat favorabil cererea de încadrare.

■ **Un grup de locatari ai blocului nr. 2 din București, str. Valea Călugărească** (Cartierul Drumul Taberei), în numele cărora semnează administratorul **Claudiu S. Păscuț**, semnalează revistei că în apropierea imobilului lor există un spațiu liber utilizat necorespunzător de către lucrătorii unităților alimentare deschise aici. Acest spațiu s-ar preta foarte bine pentru amenajarea unui loc de joacă pentru copii sau chiar a unui parcaj de autoturisme, întrucît se simte mult lipsa acestora.

O soluție definitivă poate fi dată numai de consiliul popular al sectorului.

■ **Întreprinderea de transporturi București** ne informează că, la sesizarea lui Rotaru Stelian, constatîndu-se temeinicia celor afirmate, cu începere de la data de 27.07.1983, s-a dispus desfacerea contractului de muncă al Feliciei Matican din comuna Văgiulești, județul Gorj. Aceasta s-a făcut în temeiul art. 129 din Codul muncii, urmînd ca F. M. să-și găsească un loc corespunzător de muncă în localitatea de domiciliu, adică în agricultura cooperatistă, de unde a dat bir cu fugiții.

■ Se împlinesc trei ani — ne scrie **Comitetul Asociației civile a proprietarilor blocului 10 Dorobanți din București** — de cînd în revista Flacăra a apărut o notă care critica I.C.V.L. din sectorul 3 pentru tergiversarea nepermisă a lucrărilor de montare a trei ascensoare și a ușilor de la debarale, deși contravaloarea lor fusese de mult încasată. Situația este și acum neschimbată, cu toate că am intervenit de nenumărate ori la conducerea sus-menționatei întreprinderi.

■ **Miliția județului Constanța**: La scrisoarea dv. nr. 6 001, din 1 iunie 1983, vă comunicăm că, în urma unui control inopinat, în ziua de 9 iulie a.c., au fost prinși în flagrant numiții Virteju Emil, maistru la Abatorul Constanța, Comanescu Grigore, maistru, și Dobre Gheorghe, șofer la I.T.S.A.I.A., sustrăgînd cantitatea de 24 kg carne. În aceeași zi, ei mai valorificaseră 29 kg carne sustrasă din abator. La toți trei li s-a întocmit dosar penal pentru săvîrșirea infracțiunii de furt în dauna avutului obștesc.

■ **35 de locuitori de pe str. Moise Constantin din sectorul 6, București**, ni se plîng că autobetonierele ce deservesc stația de betoane „Bujoreni" le fac viața amară. Tonajul mare al mașinilor și viteza necorespunzătoare a acestora produc locuințelor puternice vibrații, unora dintre case căzîndu-le chiar calcanele, coșurile de fum și tavanele.

Este o situație de nepermis care trebuie grabnic remediată, pornind în primul rînd de la reglementarea circulației și de la amenajarea corespunzătoare a străzii cu pricina.

■ **Ministerul Sănătății, Direcția asistenței medicale**, ca răspuns la scrisoarea Marianei Giugureanu din București, ne încunoștințează că, după externarea copilului din Spitalul Fundeni și terminarea tratamentului cu cortizon, va fi luat în evidență și urmărit de către Policlinica de copii Caraiman.

Răspunsul este incomplet. Mama îngrijorată se interesa dacă există undeva în țară o metodă mai eficace de tratare... Deci, așteptăm.

■ La darea în folosință a blocului nostru, în toamna anului 1978, trotuarele străzii, bordurile și spațiul verde din preajmă nici măcar nu fuseseră amplasate. Deși pînă în prezent în cartier s-au construit nenumărate blocuri, lucrările mai sus menționate n-au fost terminate; strada se află într-o stare deplorabilă, grămezile de ciment s-au pietrificat, molozul încă n-a fost ridicat. Nu știu ce să mai credem despre o asemenea nepăsare. Sau poate că edilii consideră că aceste lucrări să le mai facem și noi? **(Locatarii blocului B 9, București, str. Cara Anghel nr. 8, sectorul 6)**.

■ **Ministerul Educației și Învățămîntului**, ca răspuns Margaretei Alexandru din Bradu, județul Neamț: Feciorul dv., Ion Alexandru, a fost repartizat, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, pe post de învățător la școala din Pădureni, comuna Gîndești, județul Neamț, prin Dispoziția nr. 15/2 iunie 1979. Transferarea sa pe un post de specialitate, la școala din comuna unde domiciliază, se poate face numai prin concurs, pe post publicat vacant, conform prevederilor legale, în sesiunea care va fi stabilită de minister.

■ **Mai mulți cetățeni din Cisnădie, județul Sibiu**, în numele cărora distingem semnătura concitadinului lor **Gheorghe Vitan**, ne relatează un caz interesant: Cu ani în urmă, noi am cumpărat, de la un anume Barbu Ion din com. Sadu, cîte o bucată de pămînt de 500 pînă la 1 000 de metri pătrați pe care o folosim ca grădină și în care am construit cîte o colibă ca să ne adăpostim de vreme rea. De curînd însă, consiliul popular al comunei ne-a întocmit procese verbale de contravenție și ne-a obligat să demolăm colibele în răstimp de 10 zile, dacă nu, 3 000 de lei amendă... E drept asta sau nu?

Este drept numai dacă: 1) respectivele construcții s-au făcut fără autorizație, 2) pămîntul a fost cumpărat încălcîndu-se prevederile legilor în vigoare. „Amănunte" care lipsesc din scrisoare...

■ **Tribunalul județean Giurgiu**: La scrisoarea petiționarei Sava Elisabeta din Adunații Copăceni, județul Giurgiu, adresată revistei Flacăra și trimisă nouă spre clarificare, vă facem cunoscut că în cazul în care se va cere evacuarea petiționarei din imobil — și chiar separarea ei — aceasta poate solicita daune echivalente cu îmbunătățirile aduse imobilului.

■ **Iosif Birton din Petroșani, str. Unirii, bl. 26, ap. 7, și Francisc Kelemen din com. Făget, județul Timiș**, ne scriu că frigiderele Arctic cumpărate de ei din magazinele comerțului socialist s-au defectat după foarte puțin timp de funcționare. Demersurile făcute la centrele depanatoare ca și la fabrica de la Găești au rămas fără rezultat. Nimeni nu-i ascultă și nu-i bagă în seamă, deși „Arctic"-urile sînt încă în termen de garanție.

■ **De la Procuratura generală** ne-a parvenit înștiințarea că s-a declarat recurs extraordinar în cazurile a încă doi petenți: Sterian George din București și Dumitrescu Gheorghe din Buzău ale căror sesizări s-au dovedit întemeiate.

■ „În ziua de 1 iunie a.c. a dispărut din gara Dej, pleciad cu trenul într-o direcție necunoscută, copilul meu **Georgică**. Prezintă deficiențe de vorbire, adică nu vorbește deloc, are statura unui copil de 7 ani și este îmbrăcat într-un tricou galben cu emblema ursulețului Mișca — MOSKVA '80, pantaloni lungi bleumarin închiși și-i încălțat cu pantofi Adidas. Îi rugăm pe cei ce-l vor întîlni pe Georgică Pantel să anunțe familia" **(Victor Pantel din Baia Mare, str. Gh. Coșbuc nr. 26, ap. 38)**.

Pagină realizată de
MIHAI MERIȘANU ■

Scrisoare comentată

Cît costă prostul-gust

„Mă numesc Ladislau Peci, domiciliez în București, Șoseaua Cățelu, nr. 29, bl. 6, sc. C, ap. 93, sector 3, sînt de profesie arhitect și aduc la cunoștință următoarele: blocul în care locuiesc a fost construit acum douăzeci de ani și în toată această perioadă s-a comportat excepțional, suportînd cu bine și greul examen al seismului din 1977. În anul 1981 însă, atelierul de proiectare I.C.R.A.L. Vitan întocmește fără măsurători pe teren o serie de devize fantomă, astfel că blocul nostru va face «obiectul» unor lucrări inutile și costisitoare".

Ceea ce urmează este istoria neromanțată a luptei duse mai bine de doi ani de 12 locatari-proprietari (ceilalți locatari sînt doar chiriași) pentru a convinge I.C.R.A.L.-ul amintit să nu-și azvîrle banii pe fereastră. S-ar putea crede că proprietarii se opun proiectelor întreprinderii de administrație deoarece sînt obligați să contribuie și ei la acoperirea cheltuielilor prevăzute în deviz, dar bănuiala este lesne de înlăturat, pentru că suma ce revine fiecărela din aceste familii este infimă, „grosul" fiind suportat de I.C.R.A.L. Oamenii demonstrează însă că blocul arată foarte bine, că are o fațadă tencuită integral cu praf de piatră, care, cu vremea, a prins și o patină ce-i sporește frumusețea și care nu dă nici un semn de suferință după ploile mărunte sau cu găleata, așa cum se întîmplă cu fațadele drese în culori pastel. În plus, o vegetație bogată, îngrijită de locatari vreme de două decenii, transformă totul în decor de romanță. Să-l lăsăm în continuare pe Ladislau Peci, om a cărui meserie este chiar frumosul urban și care, în calitate de împuternicit al locatarilor-proprietari, a întreprins o mulțime de demersuri împotriva păguboasei inițiative. „Culoarea bej (cu care vrea să-i pricopsească I.C.R.A.L.-ul — n.a.) schimbă aspectul fațadei. Nu mai vorbim că pentru schimbarea culorii trebuia avizată și Secția de arhitectură și sistematizare. De asemenea, sînt prevăzute și reparații la lucrările electrice, lucrări absolut inutile de vreme ce defecțiunile sînt inexistente. Suma totală se apropie de jumătate de milion. Fără nici o justificare. Se transformă o fațadă frumoasă într-una urîtă și de prost gust, se irosește forță de muncă, se blochează utilaje".

Am văzut blocul. Sînt multe lucruri de făcut în interiorul său, pe scări, unde pereții au fost cîrpiți cu bidineaua fără talent și interes, dar fațada, să recunoaștem, este de invidiat. Am înțeles că ea poate să arate mai rău în cazul în care vor fi cheltuiți niște bani, o sumă importantă. Poate fi și acesta un preț al urîtului. Ne surprinde însă nonșalanța cu care întreprinderea de administrație își risipește fondurile (în cazul în care, firește, are de gînd să și respecte ceea ce și-a propus prin deviz), știut fiind că la greu invocă mai mereu două lucruri care-i stau pe suflet: banii și lipsa forței de muncă. Și atunci? Să merite prostul gust o sumă atît de importantă?

RĂZVAN BARBULESCU ■

Poșta redacției

Aurora Florea — Iași: Dacă în trei sesiuni consecutive de la expirarea stagiului nu s-a obținut definitivarea în învățămînt, contractul de muncă se desface. Nu există „aprobare specială" pentru prezentarea la examenul de definitivare în afara sesiunilor prevăzute de lege ■ **Fl. Mehedințu — Brașov**: Nu ați greșit, dar nu am primit scrisoarea de care ne scrieți. Privitor la întrebarea dv., din cele scrise, reiese că s-au respectat prevederile Legii nr. 5/1973 ■ **Constantin Diaconescu — Puciosa**: Cereți relații la NAVROM — Constanța ■ **Antonia Zicnlescu s.a. — București**: Elevii admiși la seral trebuie să aibă vîrsta de 18 ani și să aducă dovezi că sînt încadrați în muncă ■ **Iuliana Pîrvu — Bistrița**: Nu este obligatorie ■ **Gh. Simescu — București**: Noi nu vă putem preciza, depinde de ceea ce va hotărî C.O.M. al întreprinderii ■ **Doina Ștefănescu — Galați**: Gradul didactic I obținut ca profesor absolvent al Institutului pedagogic este valabil numai pentru această categorie de studii ■ **Elena Constantin — Nuci (Sectorul agricol Ilfov)**: Aveți vîrsta, dar nu îndepliniți condiția de vechime. O puteți face numai la împlinirea vîrstei de 57 de ani ■ **Gabriela David — Bacău**: Nu este valabil ■ **M. Matei — Techirghiol și Cristache Malașag — Tulcea**: Puteți veni la secția scrisori — probleme cetățenești ■ **Nicolae Carp — București**: La împlinirea vîrstei de 60 de ani, cereți prin Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a sectorului ■ **Lisaveta Heldsdorfer — Caransebeș**: Puteți veni pentru consult la dr. Mircea Filip, în data de 20 septembrie 1983 ■ **Iuliana Dömötor — Arad**: În situația dv., adresați-vă instanțelor de judecată.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Pînă la urmă tot adevărul este cel mai bun lucru care se poate spune

Începuse să ne iubească, s-ar fi zis, păstra pentru noi un colțișor cald în inima lui și cînd cobora de pe scara avionului, la Otopeni, i se lumina privirea și s-ar fi putut crede că plecat de acasă, el, cetățean al unei țări unde soarele apune mai tîrziu decît pe la noi, a ajuns tot acasă. Venise de mai multe ori în țara noastră. Pe cartea lui de vizită scria că este comerciant. Și fără îndoială că era comerciant, în măsura în care ținea să ne intereseze pe noi, dar nu și în măsura în care spera el să nu ne intereseze

Un bărbat jovial, sociabil, în stare să susțină oricînd o discuție agreabilă și răspîndind în jur bună dispoziție și încredere. Părea să aibă o atitudine prietenoasă față de țara noastră. Asta l-a ajutat să fie primit tot atît de prietenos printre cetățenii români cu care intra în contact. Așa a ajuns să-l cunoască pe H. O., care deținea o funcție de conducere într-o mare întreprindere economică. De cînd l-a văzut prima oară și pînă a putut fi convins că-l cunoaște cu adevărat au trecut, nu-i vorbă, vreo doi ani. Au fost ani de studiu, la capătul cărora F. A., agent cu experiență, a știut să nu treacă nepăsător pe lîngă dorința de parvenire și inavuțire a lui H. O., pe lîngă înclinația lui către petreceri și aventuri galante, ori pe lîngă pasiunea-i oarbă pentru filatelie. Treptat, a obținut de la el date și informații cu caracter secret și l-a angrenat în afaceri ilicite.

Călătorie în Europa

Între timp H. O. pleacă, împreună cu soția, într-o excursie pe cont propriu, în mai multe țări europene. Firește că străinul îi ține calea ca o piază rea. Îndatoritor îi organizează programul pentru ca excursia să fie cît mai plină, cît mai bogată, îi oferă cu titlu de „atenție personală" o sumă de bani și se tot învîrte prin jurul lui, nu-l scapă din mînă și-l însoțește pe diverse trasee, iar secretara lui F. A. inițiază acțiuni separate pentru soția românului. În timpul unei plimbări în doi, străinul își invită oaspetele la masă, într-un mare restaurant din orașul său, unde la puțin timp apare, nu altfel, desigur, decît întîmplător, un prieten al acestuia, K., și el cunoscător și admirator al României, în realitate superiorul lui F. A. Urmează o conversație banală, dar atent condusă către crearea momentului prielnic în care K. îl informează pe H. O. că se ocupă cu recrutarea unor persoane pentru culegerea de informații pe care însă, în prealabil, le verifică minuțios. Află că a fost supus și el unei asemenea verificări și că rezultatele sînt pozitive. I se propune, în consecință, să colaboreze. La afirmația lui H. O. că nu-l interesează asemenea probleme, interlocutorul îi dă de înțeles că știe multe despre el, că un eventual refuz nu ar face decît să-i creeze neplăceri și-l sfătuiește să mai reflecteze asupra propunerii, urmînd să se mai întîlnească.

În seara aceleiași zile are loc o nouă întîlnire, într-o locuință particulară, în afara orașului, unde F. A. îl conduse și apoi se retrase, discret, modest, pentru a lăsa superiorului său posibilitatea de a discuta nestingherit. Discuția, așezată pe baze trainice ale șantajului, a avut efectul dorit. H.O. a acceptat să furnizeze informații. Apoi s-a întors în țară, a împărțit, firește, pixuri colegilor mai apropiați și s-a așternut pe lucru. Adevărul a uitat să-i spună.

Un manual niciodată perfect

Dă bună seama că H. O. fusese instruit asupra conduitei pe care să o adopte pentru a nu fi descoperit de autoritățile române și asupra modului de a acționa pentru dezvoltarea posibilităților sale de informare. În acest sens i s-a indicat : să cîștige încrederea cît mai multor persoane cu munci de răspundere ; să rele legăturile cu vechii prieteni, în special cu cei care dețin funcții de conducere ; să fie atent cu copiii acestora și cu soțiile ; să participe la petreceri unde vor fi prezenți oameni cu funcții importante ; să invite la restaurant prieteni care dețin astfel de posturi ; să plătească el consumația cînd numărul invitaților este redus, dar să nu facă risipă de bani pentru a nu atrage atenția asupra sa ; să încerce să obțină un post mai mare chiar dacă, obținîndu-l, va fi nevoie să-și schimbe domiciliul. În legătură cu modalitățile de retribuire s-a stabilit că informațiile pe care le va furniza vor fi plătite în funcție de valoarea lor. În fine, i s-a promis că dacă va apărea pericolul descoperirii activității sale de către organele de securitate române, va fi ajutat să părăsească țara el și familia lui.

Un mic manual de spionaj, precum se vede, dar un manual care nu poate să fie niciodată perfect.

Din nou, vechiul prieten

După o vreme, afacerile l-au mînat iarăși pe F. A. către România. Cu acest prilej el l-a instruit pe H. O. să culeagă informații militare, economice și politice. Numai atît. Cele care stau la baza preparării renumitelor **tzuica, sarmalutza** și **mamaligutza** nu-l interesau. Tot atunci i-a dăruit și o mașină de scris. La o altă sosire în țară i-a adus substanțe chimice și un top de hîrtie specială, inițiindu-l în taina comunicărilor ascunse și scrierea invizibilă a informațiilor. Tot ceea ce H. O. a cules și-a transmis în acea perioadă a fost preluerat și predat lui F. A., care pentru a scoate informațiile din țară făcea pe colile de hîrtie speciale diverse însemnări vizibile, fără importanță și le introducea într-un bibloraft în care își ținea documentele oficiale. Mai tîrziu, serviciul de spionaj pentru care lucra străinul a schimbat trucul, amenajînd în servieta gen diplomat cu care el venea în mod obișnuit în țara noastră o ascunzătoare secretă. Cam prin aceeași vreme, tot prin intermediul lui F. A. H. O. a primit un aparat de fotografiat obișnuit, dar cu adaptări specifice muncii de culegere a informațiilor, pe care urma să-l folosească pentru fotografierea unor documente.

Amintiri din armată

Oricărui bărbat îi place să trîncănească despre amintirile sale din armată și H. O. nu făcea excepție, cu toate că el avea, desigur, motive diferite de ale celor ce scot de la naftalină astfel de amintiri în timp ce beau o bere cu prietenii sau în fața nevestei timorate de măreția isprăvilor bărbatului ei. Venise vremea să se lăcomească și în speranța că va fi mai bine plătit a început să se îngrijească mai stăruitor de obținerea unor informații cu caracter militar. Odată, aflînd că o unitate vizată de serviciul de spionaj anunțase un concurs pentru ocuparea unui post de contabil, s-a înscris și chiar a participat la concursul acela, prezentînd o lucrare voit eronată, întrucît nu avea intenția să se încadreze acolo, ci numai să facă observări directe. În același scop s-a folosit și de soția sa, fără ca ea să-i bănuiască adevăratele intenții. Pretextînd că dorește să-i arate locurile unde a participat la manevre pe cînd era militar, s-au deplasat împreună în unele zone interzise. În situația că ar fi fost obligat să răspundă ce caută pe-acolo, plănuise să mintă că soția strînge material didactic pentru lecțiile sale de botanică. Tot astfel, invocînd că „așa este civilizat", o obliga pe fiica sa să scrie și să expedieze lui F. A. ilustrate din excursiile în care aceasta pleca împreună cu colegii săi de școală. Textele ilustratelor erau însă compuse în prealabil de către el și cuprindeau expresii convenționale care aveau pentru străin semnificația că este necesar să se prezinte la întîlnire, în vreun loc anume, ori să întreprindă o anumită acțiune.

Sfîrșit fără surprize

Cu sprijinul direct al unor oameni din anturajul și de la locul de muncă al lui H. O., organele de securitate s-au sesizat încă de la început despre comportarea și relațiile suspecte ale acestuia cu străinul. Au fost întreprinse măsurile de rigoare pentru documentarea activității de spionaj a acestora, pentru dejucarea planurilor și acțiunilor puse la cale de ei și pentru curmarea activității lor prin arestare și trimitere în instanță. În fața probelor incontestabile obținute de organele de securitate în procesul urmăririi, cei doi au fost nevoiți să-și recunoască activitatea criminală desfășurată împotriva României.

Primul a fost condamnat la 20 ani închisoare, interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii, iar al doilea la 15 ani închisoare — pedepse rămase definitive.

Tot atît de definitive, precum rămîne și convingerea oamenilor mulți și cinstiți că adevărul este cel mai bun lucru care se poate spune și că orice plan neguros și plin de dușmănie este sortit eșecului chiar dacă la el se lucrează cu migala cu care unii sapă într-un bob de grîu statui ecvestre de generali.

DUMITRU ELIADE ■

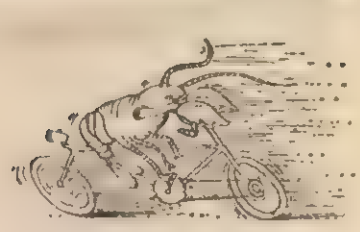

CRISTIAN MARCU ■

LEONTE NĂSTASE ■

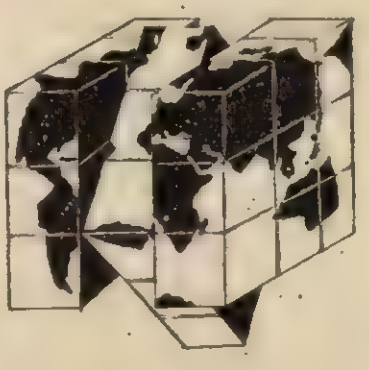

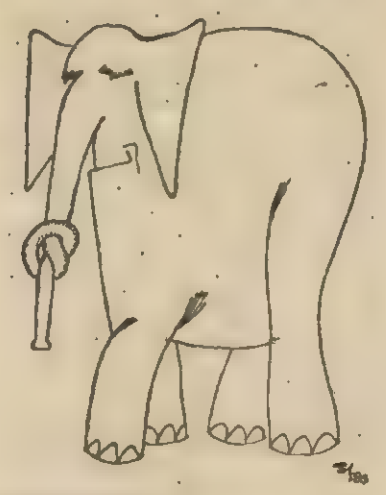

SORIN TRUȘCA ■

Cronica șoselei

Tare periculoși, bicicliștii ăștia...

„Am doi nepoței : unul de 7 și altul de 5 ani. Amîndoi băieți. Amîndoi blonzi. Amîndoi cu părul buclat. Pentru ei trăiesc, că eu sînt singur. Nevasta mi-a murit acum 10 ani. Mergeam pe bicicletă și mă gîndeam la ei, că nu-i văzusem de vreo săptămînă. Fuseseră plecați cu frate-miu la mare. Abia așteptam să-i revăd. Aveam pe portabagajul bicicletei două pachețele cu daruri pentru ei. Bicicleta am echipat-o cu ochi de pisică de tip nou, în față, lateral, în spate. Știți, eu umblu cu ea mai mult noaptea. Cînd plec dimineața întuneric, cînd mă întorc la fel. Eram, cum se zice, mai mult decît vizibil. Am asezisat mașina care venea din spate, după farurile puternice. M-am tras mai spre dreapta ieșind de pe asfalt, pe poteca de pămînt, dar n-am scăpat. Lovitura a fost teribilă. După aceea, nu m-a durut nimic. Doar cînd am dus mîna la cap. Am simțit ceva umed, lipicios. E sînge mi-am zis. Apoi au început să mă doară groaznic mîinile, picioarele, capul. Eram vîrît undeva, parcă într-o cușcă. Întuneric beznă peste tot, un huruit puternic și durerile care creșteau mereu, mereu".

Zamfir D., paznic la un C.A.P., suferise un accident în copilărie, rămînînd infirm. Nu-și pierduse însă optimismul și bunătatea. Ajuta pe cine putea și trecea peste greutăți cu firea lui veselă. Oamenii de la cooperativă îl iubeau. Se ducea într-adevăr să-și vadă nepoții, fiii fratelui mai mic. Lovit de autoturism, fusese proiectat în cîteva fracțiuni de secundă pe capotă și în continuare, prin spargerea parbrizului, ajunsese în brațele pasagerului din dreapta pilotului. Ocupa o poziție bizară cu capul în jos între picioarele acestuia și cu picioarele pe bordul mașinii. Un ștergător de parbriz, rămăsese agățat de șireturile pantofului. Timp de un minut, două, pasagerul, un mecanic la o uzină bucureșteană, luat ocazional în mașină la ieșirea din oraș, a rămas nemișcat. Nu-i venea să creadă că se pot întîmpla și asemenea lucruri. Apoi, cînd victima a început să se vaiete de dureri, a cerut pilotului să facă ceva pentru rănit, să-l ducă la spital. „Gîndește-te la situația omului ăsta ; s-ar putea să moară. Întoarce ! Spitalul e doar la cinci kilometri. Cunosc locurile pe aici". „De ce să mă gîndesc la situația lui și nu la situația mea ? Uite ce fac..." Rămase intrigat și curios totodată să vadă ce se va întîmpla în continuare. Șoferul oprește mașina, coboară, deschide ușa din dreapta a autoturismului, la ca pe un bagaj oarecare pe rănitul din brațele pasagerului și îl aruncă în șanțul plin de noroi al șoselei. „N-am să pot uita niciodată modul cum ne implora rănitul să-i ajutăm". „Nu mă lăsați să mor oameni buni, nu v-am făcut nimic. Duceți-mă la spital. Vă voi fi recunoscător toată viața". „Cum poți să faci, domnule, așa ceva ? Nici cu un animal nu se procedează astfel". În timp ce eu cerean să cobor din mașină, neîmpăcîndu-mă cu ideea că un om poate rămîne așa, fără nici un ajutor, șoferul pornește mașina și mărește viteza. Nu găseam cuvinte să-mi exprim indignarea : Te rog să oprești, să-i dau ajutor victimei". „Vezi-ți de treabă, domnule, doar nu ești nebun să sari din mers. Un cocoșat mai puțin". „N-am ce face, mă gîndeam. Noroc că pînă la București nu mai erau decît vreo cîțiva kilometri. Am coborît la Gara de Nord". „Hei domnu, ce, ai cumva impresia că te-am dus 60 de km pe gratis ?" Am scos o hîrtie de 50 de lei și i-am pus-o în mînă. „Încă 50, ce, te faci că nu cunoști tariful". „Culmea, avea puterea să se tîrguiască. I-am dat suma solicitată. Am fugit cît am putut de repede la postul de miliție. Le-am povestit ce s-a întîmplat. Băieți minunați cei de la post. Au pus mîna iute pe telefoane și au alarmat toate organele de miliție din zonă. Am aflat curînd că rănitul a fost găsit și transportat la spital. „Fracturi multiple, politraumatisme, stare foarte gravă", auzeam vorbindu-se la telefon".

Nu mă feresc să dau numele autorului prins după cîteva ceasuri : Ion Haliu, fost șofer profesionist la I.T.B., apoi încadrat la Combinatul de cauciuc Jilava. „Era prea greu la I.T.B. Trebuia să mă scol la 3—4 dimineața. Șefii severi, tot cu ochii pe noi. D-ala am plecat. Știți, mie îmi plac tare mult nunțile țigănești. M-au invitat niște vechi prieteni din Dîmbovița, să viu la cununia copiilor lor. Am împrumutat mașina de la șeful meu de echipă și am plecat la nuntă. Nici nu știu de la ce m-am luat la ceartă cu nevastă-mea. Băuscm mult, e adevărat : că unul s-a uitat nu știu cum la ea, că ea l-a zîmbit. Nu mai știu. Am ieșit în curte, m-am urcat în mașină și am pornit-o spre București. La ieșire din oraș mi-a făcut semn să opresc, un cetățean. Asta m-a denunțat probabil la miliție". „Totuși noi nu putem înțelege un lucru : cum ați putut arunca din mașină, ca pe un obiect oarecare, un om în grea suferință ?" „Păi ce să spun. Eram beat. Dacă mă duceați la analiză ce mă făceam? Așa n-aveți nici un fel de probe că am fost băut. Vorba aia cămașa e mai aproape de piele decît haina. Eram sigur că peste puțin, cocoșatul va fi găsit de cineva. De fapt, așa s-a și întîmplat. Șoselele la circulate, dom-le, chiar și noaptea".

După isprava făcută, I.H. s-a reîntors la nuntă. Nevasta l-a luat la rost. „După ce îmi faci tot felul de reproșuri fără temei și mă insulți de față cu toată lumea, pleci ca un nebun. Dar ce văd ? Pantalonii îți sînt plini de sînge. Ce s-a întîmplat ?" „Ia mai du-te dracului, muiere nebună, și lasă-mă în pace. Dați-mi fraților o friptură, că mi-e o foame de mor". Așa l-a găsit echipa de investigații. Mîncînd cu poftă. „Eu n-am plecat nicăieri. Întrebați pe nașu, pe năsica, pe toți ceilalți. Am dansat cu toate cucoanele. Întrebați-le ! Mașina cu care am venit e lovită ? Și ce-i cu asta. O fi luat-o vreun nuntaș. Ce numai eu am permis de conducere ? Și la urma urmei parcă la volan se așază numai cei cu carnet ? Mai ales cînd zaibărul îi s-a urcat la cap".

Bineînțeles că I.H. a recunoscut fapta și a făcut relatarea arătată mai sus. A ținut să spună ceva, așa ca o concluzie. „Nu-i o noutate pentru mine. Am mai fost de două ori la „răcoare". Și tot așa, la fel de nevinovat ca și acuma. Mi-a ieșit în cale ca din pămînt, bicicliștul ăsta. Foarte periculoși ăștia pe două roți !"

VICTOR BEDA ■

Au început cupele europene de fotbal

● Dinamo, campioana țării, a obținut o prețioasă victorie în Finlanda ● Deși a cîștigat la limită, Craiova păstrează mari șanse de calificare ● Decepție la București: Sportul studențesc învinsă!

Am urmărit miercuri cu toții, avînd sufletul la gură, debutul echipelor românești în noua ediție a cupelor europene la fotbal. În afara frumoasei comportări a lui Dinamo, puține satisfacții după această primă manșă, ba chiar și o înfrîngere cu totul neașteptată, cea a Sportului studențesc, echipă care ne arată că mai are încă mult de lucrat pînă la a deveni o formație cu adevărat redutabilă în confruntările internaționale. Numai simpla prezență în „11"-le de bază a unor **nume**, respectiv Coraș, Terheș, Iorgulescu sau chiar Hagi, nu reprezintă o garanție pentru obținerea succesului, altfel scontat de toată lumea. Echipa antrenorului Ion Voica nu a ajuns însă la acea valoare colectivă care face forța oricărei formații, poate că nici n-a fost cu putință deocamdată, dat fiind timpul scurt avut la dispoziție pentru integrarea noilor veniți, iar înfrîngerea sa în fața austriecilor de la Sturm Graz (o formație fără mari veleități, dar cu un joc colectiv bine închegat) a fost evident consecința acestei stări a lucrurilor. La București, după golul lui Munteanu II (în faza imediat următoare ratării de către Iorgulescu a unui penalty !), Sportul studențesc s-a stins odată cu trecerea timpului, iar oaspeții au reușit în numai 6 minute din finalul partidei să întoarcă rezultatul în favoarea lor, prin golurile marcate de Szokolay și Jurtin. Sigur, ne-au indignat repetatele faulturi asupra tînărului Hagi (arbitrul Deda ar fi putut lua și o decizie mai severă împotriva apărătorilor austrieci, eliminare care se impunea), ca și celelalte arme din arsenalul nesportiv al unui joc în deplasare pe care le-a folosit din plin echipa din Graz, însă aici nu putem găsi decît explicații parțiale pentru insuccesul Sportului studențesc. Pe stadionul din Ghencea, în fapt, între o echipă a cărei „firmă" am supraapreciat-o, cea bucureșteană, de la care rezultatele sînt încă de așteptat și o alta, practic fără „nume", dar închegată, dăruită scopului colectiv, cîștig de cauză a avut, logic, cea de a doua.

Nici Universitatea Craiova, încercînd să refacă firul victorios din trecuta ediție a Cupei U.E.F.A., n-a avut de întîlnit un adversar comod, Hajduk Split nesfiindu-se să folosească armele jocului aglomerat în apărare, cu faulturi și joc obstrucționist accentuat. Mai mult decît atît. Universitatea n-a reușit un joc de nivelul celor mai bune partide ale sale, absența lui Ștefănescu și Balaci făcîndu-se simțită. Am sesizat și o anume superficialitate în jocul unor craioveni, cu pase greșite și situații ratate prea ușor (Cîrțu, din nou „campion"). Însă echipa antrenorului C. Oțet, cu marea sa experiență internațională, a știut să se strîngă ca întotdeauna la greu, să treacă peste toate momentele dificile și să forțeze în final o victorie pe cît de meritată, pe atît de dătătoare de speranțe în ceea ce privește calificarea. Returul de la Split se anunță foarte dificil, dar e bine că Universitatea are acum măcar un 1—0 la activ cu care, ca și în alte dăți, poate ieși la suprafață. Vom remarca aici prestația excelentă a lui Lung (poate cel mai bun jucător craiovean !), decizia lui Cămătaru și incisivitatea lui Geolgău (autorul superbului gol din min. 86, după un un-doi cu Cîrțu), însă va trebui de asemenea să reținem jocul uneori lent al mijlocașilor, care au lăsat apărarea craioveană descoperită, în special pe partea centrală a sa. Asemenea deficiențe vor trebui remediate în scurtul timp care a mai rămas pînă la confruntarea de la Split și sîntem încredințați că echipa craioveană, cu forța colectivă care îi este caracteristică, va reuși să treacă și peste dificilul obstacol de peste două săptămîni.

De la Lahti — **de unde trimisul nostru Oprea Georgescu va reveni săptămîna viitoare cu amănunte** — am aflat că Dinamo a făcut un mare pas spre turul al doilea al Cupei campionilor europeni, reușind o partidă bună în compania finlandezilor de la Kuusysi. Am înțeles că Dinamo ar fi putut învinge mult mai clar la Lahti, a încheind conturile calificării încă din prima manșă, însă Augustin, Nemțeanu, Iamandi și Mulțescu au ratat situații de gol imense. Golului marcat de Dragnea, în primele minute ale reprizei secunde, i-au urmat nenumărate ocazii favorabile, însă jucătorii dinamoviști s-au pripit, ratînd nepermis, iar șansa l-a ocrotit în cîteva rînduri pe portarul finlandez.

În concluzie, Dinamo, învingătoare cu 1—0, se poate considera practic trecută în turul al doilea al C.C.E. Greul, pentru echipa campioană, desigur că de acum înainte începe, dar putem fi încrezători în forma crescîndă a jucătorilor antrenați de D. Nicușor și C. Dinu. Așteptăm, pentru retur, un **meci mare** al craiovenilor la Split, capabili să dovedească încă o dată clasa europeană pe care au dobîndit-o, iar Sportului studențesc îi dorim la Graz o comportare cît mai bună, care să mai atenueze din amărăciunea suporterilor săi. Noul sezon internațional al echipelor noastre de club, chiar dacă n-a mulțumit în totalitate, ne-a făcut pe toți să trăim febra competițiilor europene, ceea ce, la urma urmei, nu-i deloc puțin lucru.

DUMITRU GRAUR ■

Temperaturi înalte...

În ziua imediat următoare încheierii turneului open American Summer, la Bagneux se porneau ceasurile de control într-un turneu de 12 participanți (ELO : 2420). Florin Gheorghiu, multiplu nostru campion, era pe lista de concurs. Dacă la American Cummer nu a fost considerat principalul favorit, aici, la Bagneux, pornea drept aspirantul la locul întîi mai ales datorită faptului că era cîștigătorul din anul trecut al acestui turneu de mare răsunet. Ajuns direct la rundă, Florin a luat startul alături de marii maeștri Faragó, Jansa, Lengyel, Placketka și Schmidt pentru a încerca reeditarea performanței din anul precedent. În paralel cu turneul de mari maeștri s-a desfășurat turneul open, care întrunea aproximativ 200 de participanți. Soarele de iulie încerca necruțător Parisul, răsfrîngînd căldura și asupra sălilor de șah. Într-o atmosferă deosebit de grea pentru un concurs de șah participanții la turneu „simțeau „încălzirea" creierului atît datorită numeroaselor variante de șah cît și datorită temperaturii sălii care se apropia amenințător de 30°C. Într-un efort al inteligenței și al rezistenței fizice, Florin Gheorghiu a cîștigat pentru a doua oară turneul de la Bagneux, jucînd foarte sigur și obținînd patru victorii și șapte remize. Iată una dintre cele mai bune partide ale turneului cîștigată de jucătorul cu piesele albe în Gambitul damei :

I.G.M. GHEORGHIU — M. PREISSMANN

1. Cf3 d5 2. c4 e6 3. d4 Cf6 4. Cc3 Cbd7 5. cxd5 exd5 6. Ng5 Ne7 7. Dc2 c6 8. e3 Ch5 9. Nxe7 Dxe7 10. 000 Cdf6 11. Ce5 Cg4 12. Cd3 f5 13. g3 00 14. Ng2 Ne6 15. Rh1 Chf6 16. h3 Ch6 17. f3 Ce8 18. g4 Cd6 19. Ce5 Chf7 20. Nf1 Tac8 21. Nd3 Cxe5 22. dxe5 Cc4 23. Nxc4 dxc4 24. f4 b5 25. c4 g6 26. gxf5 gxf5 27. Thg1 Rh8 28. Cd5 cxd5 29. exd5 Tcd8 30. dxe6 Dxe6 31. Dc3 h6 32. Td6 Txd6 33. exd6 Df6 34. De5 Rh7 35. d7 și negrul cedează.

Rămînînd neînfrînt în turneu, fostul campion mondial de juniori, marele maestru Gheorghiu, a obținut un coeficient Sonneborn-Berger superior egalului său în clasament, marele maestru maghiar Faragó, și a cucerit astfel medalia tradițională a turneului de la Bagneux. La data de 17 iulie comitetul de organizare a turneului trimitea la F.I.D.E. pentru omologare rezultatele definitive : 1. I.G.M. Gheorghiu 7,5 p., 2. I.G.M. Faragó 7,5 p., 3—4. I.G.M. Jansa, I.G.M. Schmidt 7 p., 5—6. Sellos, I.G.M. Placketka 6,5 p., 7. I.G.M. Lengyel 5,5 p., 8—9. I.M. Haik, I.M. Kouatly 4,5 p., 10—11. Prié, Luce 3,5 p., 12. Preissmann 2,5 p.

Pe data de 18 iulie, la Biel, unul dintre cele mai mari festivaluri șahiste din lume, își deschidea porțile printr-un turneu open masculin, un turneu open feminin, un turneu de maeștri și un turneu de mari maeștri. Invitat la mai multe din edițiile anterioare, Florin Gheorghiu a participat la turneul de mari maeștri la cea de a XVI-a ediție a festivalului elvețian. În aceeași perioadă, la concurență, se desfășura la Amsterdam un turneu open cu participarea a 8 mari maeștri și 11 maeștri internaționali prevăzut cu un fond de premii și premii de start considerabile. Turneul de la Amsterdam s-a încheiat cu victoria proaspătului mare maestru Chandler (ELO : 2485) care a obținut la fel ca și I.G.M. Sax (ELO:2570) cîte 6 p. din 11 posibile. Pe locurile următoare : 3—4 I.G.M. Timmann (ELO:2605), I.G.M. Hort (ELO:2595) 7,5 p., 5—6. I.M. Short (ELO:2475 — autor al celei de a doua norme de mare maestru deși încă junior) și I.M. Van der Sterren (ELO:2445) 7 p. etc., 32 jucători din 8 țări.

Festivalul de la Biel s-a desfășurat în sala Congreselor din localitate pînă la data de 31 iulie, la 30°C, cu participarea a 600 de jucători. Turneul de mari maeștri, categoria a X-a, ELO:2480, a fost atracția festivalului. Favorit al turneului părea Miles, dar alături de el se înscriau și Nunn și Adorján, jucători cotați cu un coeficient ELO remarcabil. Marele maestru Gheorghiu contracandida la primul loc. După șapte runde, Adorján, Miles, Nunn obținuseră 5,5 puncte, în timp ce Florin realizase 4,5 p. Maestrul cehoslovac Meduna a produs două mari surprize, învingînd pe marii maeștri Miles și Adorján, de ambele dăți cu piesele negre. Surprins de înfrîngere, marele maestru maghiar Adorján, prin comportamentul său ulterior, a demonstrat încă o dată că și-a pierdut cumpătul, agravînd nivelul relațiilor sportive cu ceilalți concurenți. Florin Gheorghiu a trebuit să suporte cu stoicism și înțelegere un adevărat război al nervilor în partida cu neliniștitul Adorján, partidă încheiată remiză. După o remiză cam neconcludentă cu maestrul internațional argentinian Campora și după o înfrîngere la Nunn, marele maestru român a pierdut contactul cu plutonul medaliaților, clasîndu-se pe locul IV : 1. I.G.M. Miles 8 p., 2. I.G.M. Nunn 8 p., 3. I.G.M. Adorján 7 p., 4—5. I.G.M. Gheorghiu, I. M. Meduna 6,5 p., 6—7. I.M. Hebden, I.M. Kindermann 5,5 p., 8. I.M. Toth 4,5 p., 9—10. I.M. Campora, F.M. Gobet 4 p., 11. Wirthensohn 3,5 p., 12. I.G.M. Nemet 3 p. Cele 6,5 puncte acumulate în turneu de către Gheorghiu i-au adus o creștere a coeficientului ELO cu 20 puncte. O partidă interesantă a cîștigat maestrul român în compania marelui maestru iugoslav Nemet în Atacul Sämisch din Indiana regelui :

I.G.M. GHEORGHIU — I.G.M. NEMET

1. d4 Cf6 2. c4 g6 3. Cc3 Ng7 4. e4 d6 5. f3 00 6. Nc3 Cc6 7. Cge2 a6 8. Dd2 Te8 9. Cc1 e5 10. d5 Cd4 11. Cb3 Cxb3 12. axb3 c5 13. b4 cxb4 14. Ca4 Cd7 15. Dxb4 f5 16. Cb6 Cxb6 17. Nxb6 Dg5 18. Dd2 Dh5 19. Nd3 g5 20. h3 g4 21. fxg4 fxg4 22. 000 Dg6 23. Rb1 Tf8 24. h4 Nh6 25. h5 Dg7 26. Db4 Tf6 27. Nd8 Ne3 28 Tdf1 Txf1 29. Txf1 Dd7 30. Nf6 g3 31. h6 Nf2 32. Dd2 Dg4 33. Ne7 Dg6, 34. c5 dxc5 35. Dc3 c4 36. Dxc4 Nd7 37. d6 Nc6 38. Dc7 Tc8 39. d7 1→0.

În perioada 12—20 august la Baden Baden s-a desfășurat cel de-al VI-lea festival șahist, la care au participat 200 de șahiști în 3 turnee : un turneu al veteranilor (peste 60 ani), un turneu al juniorilor și un turneu open deschis tuturor iubitorilor sportului inteligenței. Turneul de mari maeștri organizat anul trecut s-a bucurat de prezența unor nume de mare prestigiu, cîștigătorului oferindu-i-se de către firma „Mercedes" un autoturism. Primii trei clasați ai turneului anului precedent au fost în ordine : Ribli, Miles, Korcinoi. Turneele de mari maeștri la Baden Baden se organizează o dată la doi ani. Prezent și anul trecut la turneu, Florin Gheorghiu a participat ca principal favorit al turneului de anul acesta, el fiind, dealtfel, singurul mare maestru prezent. De-a lungul a 9 runde cei 7 maeștri internaționali s-au întîlnit în partidele directe, fiind mereu în fruntea clasamentului. Ultima rundă a adus modificări esențiale clasamentului, deoarece au promovat foarte mulți jucători de forță de joc medie în dauna jucătorilor cunoscuți, care jucînd între ei, în general și-au împărțit punctele, după o luptă îndelungată marcată și cu întreruperi de partidă. Turneul a fost cîștigat de Florin Gheorghiu care a realizat 7,5 puncte (+5, =3, —0). Tot 7,5 puncte au realizat și dr. Fahnenschmidt și Andruet, dar au obținut un coeficient Sonneborn-Berger mai slab. Pe locurile 4—7 s-au clasat la egalitate cu 7 puncte Haag, Franco, Ruff, Pienski, pe locurile 8-11. Trois, Mrdja, Holzapfel, Erler 6,5 puncte. Maeștrii internaționali Honfi, Campora și Hartoch au fost victime ale ultimei runde, cînd nu au reușit să marcheze, clasîndu-se în negura clasamentului de 160 participanți.

În nici două luni de șah, participînd de la un turneu la altul, Florin Gheorghiu a jucat 40 de partide înscriindu-și numele ca învingător în două competiții de mare prestigiu și clasîndu-se pe locul patru la puternicul turneu de mari maeștri. Și totul în lupta dîrză cu termometrul, care ridica și mai mult tensiunea marilor competiții.

A fost o vară fierbinte și cu roade bogate, pentru care îl felicităm pe marele nostru campion !

MARGARETA MUREȘAN ■

Sindromul de bacșiș

Dacă după nouă ani de întrerupere, justificată sau nu, cursa ciclistă de curată și bărbătească tradiție „Turul României" a fost relansată, acest eveniment firesc și așteptat a fost susținut și de demersurile revistei noastre. Și nu ne-am face un merit dintr-o strădanie de serviciu dacă, duminică, la sosirea concurenților în ultima etapă, organizatorii de pe Stadionul Tineretului nu s-ar fi străduit să ne convingă de un fapt inacceptabil și anume că lipsa de răspundere ascunde discret, dar ferm, o răspundere de un fel deosebit.

Concret, duminică, cei trei sau patru inși de la masa oficială s-au aflat fulgerător în fața următoarei dileme : anunță sau nu anunță public gestul de bunăvoință al unor ziare centrale de a oferi premii în obiecte principalilor cîștigători, să știe adică tot omul venit la sărbătoarea sportului pe Stadionul Tineretului sau numai cîțiva, într-un cadru restrîns, după și undeva în spate ? Nu mergem mai departe fără a menționa că circumstanța ivită n-a fost de nimic determinată, provocată. Cu alte cuvinte, ea n-ar fi existat dacă măcar unul din cei de-acolo ar fi gîndit sănătos, adică simplu, cinstit și adevărat. Dilema aceea a apărut artificial întrucît o asemenea întrebare în mod logic nici n-ar fi trebuit formulată. Unde altundeva decît în fața sărbătorii și a bucuriei spontane, a tuturor spectatorilor îndrăgostiți de sportul cu pedale, în clipa de plenitudine și extaz sportiv pot fi anunțate ofrandele care dintotdeauna se cuvin învingătorilor ca semn de prețuire și laudă a muncii, talentului, rigorii și înțelepciunii lor. Ce s-ar alege de pildă din spiritul care a înflăcărat ideea jocurilor olimpice dacă în locul ovațiilor și al superbei încandescențe publice, învingătorii ar fi împinși undeva în spate pentru a primi într-un grup de oficiali cununile de lauri și darurile care astfel n-ar semnifica mai mult decît valoarea materială cuprinsă în ele ? Fiindcă e limpede că mai mult decît valoarea intrinsecă, starea de satisfacție, de explozie, de entuziasm contaminator (singurul care transformă o mișcare elitistă într-o mișcare de masă) este produsul conștiinței că ești recunoscut, omologat și iubit de oameni, de toți oamenii care au urmărit munca, viața și efortul tău.

Dacă n-am fi fost convinși că așa merg lucrurile, că de aceea concursurile sînt frumoase și adevărate, nu ne-am fi legat la cap cu străduințele de a înmîna niște premii a căror valoare, mare sau mijlocie, cădea astfel în planul secund. Spre stupoarea noastră, veniți pe Stadionul Tineretului să participăm la bucuria sportivă comună cu partea noastră de contribuție, premiile acordate de revista noastră n-au fost anunțate. Învingătorilor li s-a strîns mîna și după aceea microfoanele au tăcut, spectatorii au început să plece și liniștea care se lăsase ne bubuia timpanele. Cum este posibil ? Am crezut la început că este vorba de o omisiune, de fireasca uitare, dar nu, am primit asigurări că nu, în orice caz să nu credem așa ceva, nu, cineva hotărîse ca premiile să fie anunțate undeva în spate și după plecarea spectatorilor, într-un cerc restrîns. Erau foarte mirați cei cîțiva inși din partea organizatorilor, sincer mirați, la început pentru că nu ne lăsam convinși că judecata lor, una care știe ea ce știe, ce știe ? — știe ea ceva, nu e cazul să discutăm aici, de pildă că nu e bine acum, — de data asta, atît, de data asta, ce naiba sîntem între noi, care noi ? — cum care noi ? — glumim ? — și mai tîrziu cînd au înțeles că greșiseră iarăși au fost sincer mirați că nu pricepeam că ei n-avuseseră dezlegare să fie destepți și clarvăzători, că deh ! dacă ar fi avut dezlegare, cum cine să le dea dezlegare, e și asta o vorbă românească — ba e vorbă românească — știu ei, și așa mai departe, după ce finalul unei splendide acțiuni fusese ratat, minimalizat, închingat în măsurătorile meschine ale gîndirii derizorii, șablonarde, închipuite și poate n-am fi scris rîndurile de față dacă mentalitatea de bacșiș, furișatul, strecuratul, în locul atitudinii fățișe, n-ar fi justificate de grotescul chip al omului care știe de undeva mai mult decît vedem, simțim, trăim noi toți ceilalți și abia întrebat direct de unde anume știe, cine anume l-a învățat începe să dea din colț în colț, trecînd în extrema cealaltă, lingușindu-se, copleșind cu promisiuni și vorbe, mieroase, fiindcă sindromul de bacșiș anunță întotdeauna, fără excepție, găunoșenie, cupiditate, incompetență. Să nu uităm asta !

NICOLAE CRISTACHE ■

Sub semnul tricoului galben

Mircea Romaşcanu ; născut la 11 martie 1953, comuna Otopeni ; membru al clubului Dinamo Bucureşti, locotenent în M.I. ; căsătorit, 2 copii, Adrian de 6 ani, Elena de 4 ; 1,78 m, 72 kg.

Palmares : 34 de titluri de campion naţional (între care 18 pe şosea) ; 230 de curse câştigate : patru victorii în Cupa Voinţa, cîte două în Trofeul CIBO şi în Cursa Munţilor, cîte una în Cursa Victoriei, Cupa Olimpia, Turul Dobrogei etc ; 3 etape în Cursa Păcii şi, în 1978, locul 3 în clasamentul general individual ; victorie de etapă (contracronometru) în Turul Elveţiei (1975).

Dublu câştigător (1974 şi 1983) al Turului României.

Mulţumesc revistei Flacăra care a ajutat mult organizarea acestui Mare Tur al României"

— Obosit, Mircea Romaşcanu ?

— Am voie ? ! Mîine plecăm în Turul Bulgariei şi, ca să zic aşa, o luăm de la capăt.

— Ai luat parte la două Tururi ale României, cel din 1974 şi cel din 1983, care a fost mai tare ?

— Cel din 1974, fără discuţie. Au fugit atunci, între alţii, Teodor Vasile, care a fost idolul meu, Vasile Selejan, Alexandru Sofronie şi aşa mai departe. Piese grele. Acum, în condiţiile în care jumătate din alergători n-au depăşit vîrsta junioratului, a fost mai uşor.. Cel mai mare cîştig al Turului 1983 e, după mine, faptul că s-a reluat. De aici înainte avem o bază. Cum să zic, Turul există ! E o dovadă, între altele, că în ciclismul nostru bate un aer proaspăt.

— Spuneai că Teodor Vasile a fost idolul dumitale. Adică ?

— E o poveste întreagă. Alţii ar înflori situaţia, dar eu nu pot : am ajuns la ciclism pentru că n-am avut talent la fotbal ! În 1968, am încercat să intru la Dinamo, la fotbal. După cîteva zile, am renunţat. Nu eram cel mai prost, dar nici cel mai bun nu eram.

— Şi ai trecut la ciclism, da ?

— Da, dar nici acolo n-au mers toate ca pe roate ! Antrenorul Mircea Mihăilescu, altfel un om minunat, s-a uitat la mine cam chioriş şi i-a zis bătrînului, care mă adusese de mînă, că-s cam trecut ? ! Şi, ca să fiu sincer, eram ? !

— Cum aşa ?

— Aveam 16 ani şi jumătate, vîrstă la care, acum, 10—15 băieţi au atacat, curajoşi, Turul României. Numai că eu am vrut mult. Şi am mai avut un noroc : am trecut, de crud, prin toate, pistă, ciclocros şi şosea. De fapt, la drum am ieşit abia în 1972, în Cupa Voinţa, pe care am încheiat-o, junior fiind, pe locul 24. Dar momentul acela a fost, cred, hotărîtor : am descoperit o altă lume. Am simţit, din prima zi, că am şoseaua în sînge.

— La Teodor Vasile cînd ajungem ?

— Imediat. În anii aceia, şef pe şosea era Teodor Vasile, în umbra căruia am crescut. În 1974 însă, am cîştigat Turul României, întrecîndu-l chiar pe cel de la care învăţasem atîtea. După cursă, apropape că mi-a venit să-i cer iertare, dar chipul său, mohorît, m-a împiedicat s-o fac.

— Ce ţi-ai zis după primul mare succes?

— M-am întors la muncă. Simplu, ca şi cînd aş fi vrut să uit că luasem Turul.

— Şi-a fost greu ?

— A fost şi e : pîinea ciclistului nu e chiar albă. Nu pentru că n-ar avea condiţii, are, ci pentru că disciplina asta e teribil de dură. Anual, 20—25 de mii de kilometri, cît o maşină, nu ? Iarna, cînd nici un cîine nu-ţi vine să dai afară din casă, noi sîntem pe şosea. Cine ajunge în aprilie fără 5—6 mii de kilometri, n-are ce căuta în marile întreceri. E greu, dar şi frumos. Din Cursa Păcii, ca să mai dau un exemplu, mă întorc totdeauna cu 4—5 kilograme mai puţin. Şi-apoi căzăturile, accidentele etc.

— Chiar şi campionii cad ?

— Riscul meseriei. E drept, n-am stat niciodată în ghips, dar am mai şi căzut. Chiar în urmă cu două săptămîni, în Cupa Voinţa, pe care am cîştigat-o. La Cheia. Plutonul aproape că nu şi-a dat seama, aşa de repede m-am sculat, ca un resort.

— Vorbeam de pluton, cum e viaţa în mijlocul lui ?

— El e, sincer vorbind, cea dintîi şcoală. Majoritatea izbînzilor se decid în pluton. Trebuie să ştii să te acoperi, mai ales pe vînt, dar şi să stai bine plasat, la pîndă. Astfel, dacă eşti gură cască, rămîi de căruţă. O singură clipă de neatenţie te poate costa foarte scump.

— Un campion e om de pluton ?

— Mai corect spus, de echipă. Nimeni, oricît ar fi de tare, nu poate cîştiga de unul singur. Poate că eu, datorită experienţei, a ochiului format, a valorii chiar, sînt cel mai bun de la Dinamo, dar fără Gancea, fără Constantinescu, fără Nicolae, fără ceilalţi, n-aş fi făcut mare lucru. Succesul meu e, din multe puncte de vedere, şi al lor.

— E atît de important rolul echipei ?

— Mai zic o dată : decisiv. Vreţi un exemplu ? Noi, cei de la Dinamo, am ţinut cu tot dinadinsul să cucerim în acest Tur primele 3 locuri. La jumătatea cursei însă, ne-am trezit cu Vasile Apostol, un ciclist foarte abil, între primii. Doi dinamovişti şi, pe poziţia a treia, el, de la Metalul Plopeni. Şi-atunci, fiind mai buni, ne-am unit contra lui şi, vînîndu-l, l-am coborît imediat, la Deva, pe locul 4.

— N-aţi procedat prea sportiv ? !

— Credeţi ? ! N-am încălcat nici un regulament. Şi-apoi, am putut. Dacă n-am fi putut, el şi-ar fi văzut de treabă mai departe.

— Altceva : deşi n-ai cîştigat decît o etapă, ai condus, în permanenţă, lupta pentru şefie, fiind mereu în faţa plutonului. A fost o tactică prestabilită sau o inspiraţie de moment ?

— Aici sînt mai multe chestiuni. Una că, atunci cînd te cheamă Romaşcanu, nu-ţi stă frumos să ţii coada plutonului. Alta că, fiind mulţi juniori în cursă, m-am ferit de ei, să nu mă prindă într-o căzătură.

— Să înţelegem că juniorii n-ar fi avut ce căuta în Tur ?

— Ca să înveţi, trebuie să alergi. Numai că, şi în ciclism, fiecare îşi apără pielea. Am evitat spatele plutonului tocmai pentru că, neştiind să alerge prea bine în grup, juniorii ar fi putut provoca busculade. Culmea e că aceea care s-a produs, la ieşirea din Deva, s-a datorat unui ciclist matur, lui Andrei Antal de la Cibo. I-a sărit o roată, într-o groapă, şi n-a mai avut ce face. S-a lovit, din păcate, destul de rău. Mulţi ar fi abandonat, dar el a mers mai departe, terminînd Turul pe locul 10, deşi pe stînga era, tot, o rană. Asta e : talentul e talent, dar mai trebuie şi voinţă. Un fotbalist dotat poate fi şi leneş, un ciclist nu. El trebuie să tragă tot timpul, fără rezerve.

— Cum trebuie explicat faptul că Mircea Romaşcanu, socotit specialist al muntelui, a stat la cutie în etapele montane?

— Sigur, muntele a fost şi a rămas arma mea numărul 1. Cîţărarea m-a împins în faţă, ea mi-a dat galoane. Numai că, de data asta, ajuns la Braşov, Turul era ca şi decis. Nu mai era nevoie să trag şi, implicit, să risc. Aveam tricoul galben şi, în jurul meu, o echipă solidă. Trebuia să-mi păstrez tricoul, nu să-l expun. N-am forţat şi, judecînd după rezultatul final, am calculat bine. Uneori, vrei prea mult şi uiţi, luat de apă, că orice nesăbuinţă se plăteşte. Repet : legile ciclismului sînt aspre şi fiecare îşi apără pielea.

— Cine nu riscă, nu cîştigă ? !

— Ştiu eu ? ! Poezia e frumoasă, dar numai cu ea n-ajungi decît întîmplător primul la linia de sosire. Trebuie să fii, neîncetat, cu ochii la adversarii cei mai redutabili şi, totodată, să-ţi calculezi fiecare mişcare, fiecare atac. Asta consumă.

— Mircea Romaşcanu, nu ţi se face frică niciodată ?

— Ba da, la vale. Ating atunci şi 100 de kilometri pe oră, dar nu mi-e atît teamă pentru mine, cît pentru alţii. Pentru cei mai tineri, mai neexperimentaţi. Şi ei, chiar dacă în alte echipe, fac parte din această mică familie a ciclismului românesc. Familia mea.

— Într-o bună zi, peste un an, peste doi, poate mai tîrziu, va veni momentul să te retragi. Cine îţi va lua locul ?

— Cel mai îndreptăţit pare să fie Ionel Gancea, dar cine ştie ? ! N-ar fi exclus ca băieţii ăştia de 16—17 ani să-şi piardă răbdarea. Cîţiva tineri, parcă mai mulţi ca altădată, anunţă frumoase cariere. Totul e să înţeleagă că, în ciclism, viaţa e dură şi primii 100 de mii de kilometri trebuie făcuţi foarte repede. Eu rămîn la părerea mea: pe şosea numai marii ambiţioşi reuşesc. Ceilalţi dau cu nasul, se sperie şi pleacă.

— Ce va urma după acest Tur al României ?

— Alte şi alte concursuri. Roţile, cum zicem noi, se învîrt numai înainte. Visez ca, înainte de retragere, să bat o cursă mare. E drept am trecut de 30 de ani, dar încă nu-i tîrziu.

Premiile „Flacăra"

După cum am mai anunţat, salutînd reluarea Turului României şi urmărind încurajarea acestui sport bărbătesc care e ciclismul, promovarea lui în rîndul maselor de tineri, revista noastră a instituit 4 premii. Ele au fost decernate după cum urmează :

MIRCEA ROMAŞCANU, pentru locul 1 în clasamentul general individual, O MOTOREŢĂ „MOBRA" ;

IONEL GANCEA, pentru locul 2 în clasamentul general individual, UN FRIGIDER „ARCTIC" ;

CORNEL NICOLAE, pentru locul 3 în clasamentul general individual, UN TELEVIZOR „OLT" ;

VASILE APOSTOL, cel mai bine clasat dintre rutierii din provincie, UN TELEVIZOR „OLT".

Premiile au fost înmînate laureaţilor lunii, la sediul redacţiei.

La doi paşi de pluton

Turul a fost, cu adevărat, o competiţie a tinereţii. Media de vîrstă a alergătorilor n-a depăşit 19,4 ani, faţă de 23,2 la ediţia precedentă, din 1974. Anul acesta, cea mai vîrstnică garnitură a aliniat Dinamo I (media 24,5), în vreme ce Mureşul Tîrgu Mureş a trimis la start o echipă de puştani (16.8). ● Doi maeştri emeriţi ai sportului au acompaniat caravana, dar nici unul dintre ei proveniţi din ciclism ?! Proaspătul secretar responsabil al F.R.C., Gheorghe Stănel, ale cărui merite în reluarea competiţiei se cuvin subliniate, a dobîndit titlul în atletism, iar Mihai Dănescu, de la Steaua, în moto. ● Iniţial, pe listele întrecerii au fost înscrişi 96 de rutieri, dar una din echipe, C.S. Timişoara, nici măcar n-a mai luat startul ! La finiş au ajuns 73 de alergători. Primul abandonat a fost Erchian Soiun (Voinţa Arad), oprit de dr. Andrei Georgescu (de la Staţia de salvare a municipiului Bucureşti) la Deva. Soiun s-a ales, dintr-o căzătură, cu o fractură de claviculă. ● Auzită de la Martie Ştefănescu, fost alergător (7 Tururi ale României), în prezent antrenor la CIBO Braşov : „uneori, cînd plutonul merge la pas, îmi vine să sar din maşină şi să încalec o bicicletă". ● Printre „gazdele" Turului, modernele hoteluri „Calafat" „Roman" (Herculane) şi „Deva", ultimul dat nu demult în folosinţă. ● Turul s-a temut de ploaie şi, în general, a scăpat de ea. Doar pe tronsonul Herculane — Deva a burniţat pe cîţiva kilometri. ● Rutierul cel mai apropiat de ziariştii s-a dovedit Marinică Cosiac de la C.S. Brăila : fiind, mai tot timpul, „închizător de pluton", Cosiac s-a aflat, pe sute de kilometri, la cîţiva metri de maşina ziariştilor ! ● Adevărul despre sosirea la Deva : dinamovistul Gheorghe Kleinpeter, plasat (după o evadare) în fruntea unui pluton de 5 alergători, a încurcat drumul la intrarea în oraş, ratînd victoria în etapă. Dincolo de orice explicaţii („am fost indus în eroare de maşina miliţiei"), el avea obligaţia să cunoască traseul. ● Un cuvînt de laudă pentru ciclistii de la Metalul Plopeni şi pentru antrenorul lor, Constantin Ciocan. Echipa din Plopeni s-a clasat pe locul 3, iar un reprezentant al ei, Vasile Apostol (născut la 7.05.1963), a încheiat Turul pe poziţia a patra, fiind cel mai bine clasat rutier din provincie. ● Ştiti cît durează schimbarea unei roţi ? Am cronometrat : mecanicul dimanovist Costel Onea l-a înlocuit o roată lui Costică Paraschiv (la Podari) în 12 secunde! ● Între „veteranii" competiţiei, administratorul Turului, Ion Păun, aflat la a 17-a participare. ● O singură barieră coborîtă în calea ciclistilor : la ieşirea din Făgăraş. Ea s-a ridicat după două minute, fără să fi deranjat cursa. ● Drept recompensă pentru frumoasa sa comportare (a parcurs jumătate din traseu serios accidentat), Andrei Antal a primit din partea secţiei de ciclism de la CIBO (preşedinte Zaharia Chifor, fost arbitru divizionar de fotbal) o bicicletă. ● Cu toate că Mircea Romaşcanu s-a cam enervat, apreciem că Octavian Amza, arbitru principal al Turului şi unul din „părinţii" lui, a procedat corect atunci cînd, după busculada de la Deva, a dictat neutralizare, rînduind plutonul la un nou start. ● Între cei care, la Cimpulung, i-au aplaudat pe ciclişti, l-am zărit şi pe cunoscutul actor Gheorghe Dinică. ● De la Braşov, drum de 40 de kilometri, caravanei i s-a alăturat un alergător fără număr ?! Radu Zorilă (19 ani) de la CIBO a primit avizul arbitrului principal să se antreneze în spatele plutonului. Credem că i-a prins bine. ● Viorel Paraschiv, bucătar şef la „Athenée Palace", „Premiul Oscar pentru gastronomie", cel mai înfocat suporter al fratelui său, ne-a declarat : „ceste tot, masa a fost la înălţime. dar tricoul galben l-aş acorda cremşnitului servit la Herculane". ● Deşi Steaua a reînfiinţat secţia de ciclism abia anul trecut, echipa pregătită de Ion Stoica s-a dovedit, în ciuda lipsei de experienţă, pusă pe fapte mari. Mai ales Olimpiu Celea, Gheorghe Vasiliu, Cristian Neagoe şi Zsolt Lőrincz s-au impus. ● În toate judeţele, fără excepţie, serviciile de circulaţie ale miliţiei şi-au făcut datoria, asigurînd cale liberă caravane'

Din goana maşinii

O notă bună pentru Caransebeş, oraş care, deşi doar punct de start, după transbordarea de la Herculane, a pregătit cu multă atenţie trecerea Turului. Doar crainicul competiţiei, Valentin Ionescu, a avut de furcă, vorbele sale fiind acoperite de sunetele unui taraf. ● Între oaspeţii de onoare ai „micii bucle" : trubadurul Tudor Gheorghe. El a dat plecarea în etapa Craiova-Calafat. ● Steagul starterului a fost încredinţat, la Sibiu, directorului Oficiului judeţean de turism, Vasile Brumar. ● O părere venită din partea lui Nicolae Voicu, antrenor emerit, nu poate fi decît autorizată : „am privit cu oarecare suspiciune organizarea acestei ediţii, dar Turul a fost, în ansamblu, o reuşită. S-au aliniat, dacă nu greşesc, 41 de cicliţti juniori, iar asta nu poate decît să ne bucure. Talente sînt, e nevoie doar de mai multă muncă". Subscriem. ● Cel mai vîrstnic rutier s-a numit Teodor Drăgan, 32 de ani de la 1 ianuarie 1984. Legitimat la Olimpia-Stirom, el a alergat pentru Voinţa Arad şi nu s-a făcut de ruşine : a terminat pe locul 15. ● Doi fraţi pe lista concurenţilor, Mihai şi Nicolae Aldulea, primul de 18, celălalt de 21 de ani. În caravană au fost însă trei Aldulea, rutierii de la CIBO fiind însoţiti de tatăl lor, mecanic la Întreprinderea de stofe din Braşov. Deşi s-a clasat al doilea, după Romaşcanu, în clasamentul căţărătorilor, Nicolae nu s-a arătat mulţumit. În acest Tur, ne-a mărturisit, nu prea am fost în pedale ? ! Mai e timp. ● Între gazdele întrecerii, la Herculane, Ilie Cristescu, directorul Întreprinderii balneare şi de turism, vicepreşedinte al federaţiei de şah. ● La Sibiu, arădeanul Covaci a bătut un mic record : a spart între startul festiv, dat în faţa Hotelului „Bulevard", şi cel tehnic, fixat la ieşirea din oraş ! ● Auzită de la Ion Preoteasa, directorul Hotelului „Jiul" din Craiova, suporter înfocat al Universităţii : „băieţii ăştia s-au comportat admirabil, dar au un defect. Nu trag la poartă ? !" ● Un singur „premiant" a lipsit de la înmînarea trofeului : Dumitru Răcăşanu (Muscelul), sosit ultimul în oraşul său natal, la Cîmpulung ! El n-a înţeles, se vede, gestul organizatorilor de a-i acorda o cupă de consolare.

Fotografii de PAUL AGARICI

Pagină realizată de OVIDIU IOANIŢOAIA

SPRE ALBA IULIA,
SPRE ÎNFĂPTUIREA MARII UNIRI

Cauza românească susținută la Washington și la Londra

Romanian Relief Committee of America

...Organizațiile și societățile românilor din S.U.A. s-au priceput să desfășoare o intensă propagandă în sprijinul efortului politic și militar al poporului român. La 3 septembrie 1916 ziarul **„America"**, organul de presă al Uniunii Societăților Românești din America (U.S.R.A.), lansa un apel **„Către românii americani"**: „să se pună la lucru cu toții să ne facem datoria de români". Într-o telegramă din 10 septembrie 1916, adresată președintelui S.U.A., românii cereau înrolarea în armata americană pentru a contribui la realizarea idealurilor de unitate. Asemenea cereri se înmulțesc după 6 aprilie 1917 cînd guvernul american a declarat război Germaniei: **„Dacă cineva s-a bucurat pentru intrarea Americii în război, scria un ziar românesc din Ohio, noi românii ne-am bucurat cel mai mult".**

În noile condiții, pentru românii, misiunea de a face cunoscute opiniei publice americane aspirațiile lor naționale și de a atrage recunoașterea și sprijinul guvernului american în realizarea lor capătă o însemnătate politică majoră. Prin numeroase și variate mijloace: articole de presă, apeluri către personalități marcante ale vieții politice, difuzarea de broșuri, editarea unor reviste, organizarea de conferințe și mitinguri, românii rezidenți din S.U.A. (aproape 18 000), sau cei sosiți aici în scopul intensificării propagandei românești în această țară, au participat activ la succesul luptei pentru făurirea statului național unitar român.

La 1 aprilie 1917 se crea la New York **Romanian Relief Committee of America.** El a făcut cunoscute greutățile și lipsurile prin care trecea populația din Moldova și a strîns fonduri de mii de dolari pentru asistența în medicamente și hrană pe care le expediază în România. Prin mijlocirea unor persoane influente din rîndul românilor americani s-a reușit atragerea în același scop a serviciilor Crucii Roșii Americane care, în august același an, organiza o secție de ambulanțe voluntare pentru România. În toamna anului 1917, o misiune din 13 medici și 11 surori, sub conducerea colonelului H. Anderson, sosea la Iași, unde rămîne pînă în martie 1918, aducînd însemnate servicii sanitare populației din această parte a țării. Din contribuția generoasă a mii de americani, Crucea Roșie a acordat populației românești asistență medicală, alimente și îmbrăcăminte.

Generalul **JOHN JOSEPH PERSHING**, comandantul misiunii americane în Franța, la fel generalul **SCOTT**, recomandau cercurilor oficiale ale Departamentului de Război sprijinirea financiară și materială a armatei române, de a cărei înaltă valoare combativă se convinseseră pe deplin. Tot începînd din vara anului 1917 cauza românească era susținută cu căldură de fostul președinte al S.U.A. **THEODOR ROOSEVELT**, cunoscător al situației din Austro-Ungaria. În editorialele sale din **„Kansas City Star"**, el cerea insistent dezmembrarea Imperiului dualist, întrind, pe această temă, în aprigi controverse cu promotorii politicii oficiale americane și în primul rînd cu președintele **Woodrow Wilson.** În articolele sale, fostul președinte amintește în repetate rînduri de aspirațiile legitime ale românilor din Austro-Ungaria de a se uni cu frații lor din România.

Theodor Roosevelt: „Nu flatez pe nimeni, pe voi românii vă iubesc pentru că totdeauna v-ați bătut -pentru libertate-și unitate"

Mărturie a interesului și simpatiei creș-inde de care se bucura cauza românească în S.U.A. sînt prezențele tot mai numeroase și buna primire de care se bucurau în cercurile universitare americane, mai ales la Chicago, conferințele profesorului **Paul Negulescu**; apariția în coloanele revistei **„România"**, editată de el, a unor articole semnate de personalități americane, faptul că **Ira Bennet**, directorul importantului cotidian **„The Washington Post"** și **Louis Wiley**, unul din directorii celuilalt ziar de mare tiraj, **„The New York Times"**, își pun coloanele ziarelor la dispoziția unui număr tot mai mare de români americani.

Cel dintîi ministru român în capitala SUA

În mai 1917 pleacă în S.U.A. o misiune trimisă de guvernul român. Ea se dedică cu succes activității de propagare a cauzei românești, făcînd cunoscute publicului american istoria și cultura poporului român, lupta sa pentru independență și unitate național-statală. Vasile Stoica scrie o suită de articole în presa americană, alături de alți români acționează pentru difuzarea unor broșuri în limba engleză, acordă interviuri ziariștilor americani, și bineînțeles contacte cu personalități politice americane — membri ai guvernului, parlamentari și senatori —, organizează mitinguri și întruniri în diferite orașe la care lămurește o serie de aspecte politice, economice, etnografice ale realităților românești. Această activitate laborioasă a misiunii române în S.U.A. a avut influență pozitivă asupra factorilor de decizie americani, îndemnîndu-i, așa cum ei înșiși mărturisesc în scrierile lor, la o examinare mai atentă și obiectivă a revendicărilor românești.

În 1917 guvernul român trimite în S.U.A. pe cel dintîi ministru al ei la Washington, dr. **C. ANGELESCU.** Trimiterea era bine venită, căci ponderea economică, militară și implicit politică pe care S.U.A. o avea în război era foarte însemnată. Numai că, reprezentarea oficială a României în S.U.A. trebuia făcută mai devreme. **I. G. Duca** scrie în memoriile sale: **„Nu este mai puțin adevărat că dacă am fi avut din vreme o legațiune la Washington, care să fi contrabalansat influența [...] dușmanilor noștri, mesagiul** — e vorba de mesajul de anul nou 1918 **— ar fi făcut o aluzie și la revendicările noastre. În această privință culegeam roadele greșelilor noastre. De nu mai demult, în orice caz din ziua în care America a intrat în război, noi ar fi trebuit să trimitem la Washington un ministru plenipotențiar. Fără nici un fel de justificare temeinică, Brătianu a tot întîrziat. Deși, America intrase în război la începutul lui aprilie, abia toamna tîrziu, dr. Angelescu a fost trimis în Statele Unite unde a sosit cu cîteva zile înainte de apariția mesagiului, prea tîrziu deci pentru a putea desfășura vreo atitudine folositoare cauzei noastre".**

Dr. C. Angelescu a explicat guvernului american împrejurările extrem de grele în care se găsea România în condițiile întreruperii tuturor legăturilor sale cu Aliații. El a înfățișat pe larg condițiile Puterii Centrale. **„Guvernul a fost nevoit să le accepte, arăta el, pentru că existența poporului român însuși era în joc. România era într-o situație tragică, riscînd să fie invadată complet de Puterile Centrale".** Demersurile diplomaților români din Washington conjugate cu cele făcute din Iași de ministrul american, **Charles Vopicka**, cu cele ale românilor din Paris și Roma, au convins pînă la urmă guvernul american. Într-o scrisoare a Departamentului de Stat din 15 martie 1918, adresată **dr. C. Angelescu** se arăta: **„Guvernul american înțelege pe deplin circumstanțele care au forțat România să intre în negocieri cu Puterile Centrale".**

Printre inițiativele programatice ale Legației României la Washington se numără și actul cu profunde semnificații politice înfăptuit la 10 martie 1918 prin care Episcopia Ortodoxă Română din America de Nord se declară unită cu Mitropolia din București. Ceremonia avea loc la Youngstown, în Ohio, în prezența membrilor Legației României și a unui important număr de oameni politici și ziariști americani.

În primăvara și toamna anului 1918, cînd se conturase în mod clar victoria aliaților în război, propaganda română în S.U.A. atinge cotele cele mai înalte. Din țară sosesc noi emisari în persoana **dr. Lupu, L. Mrazec, E. Lucaciu** și alții. Emigrația română de la Paris sprijină, la rîndul său, propaganda peste ocean. Sînt mobilizați toți prietenii americani ai românilor pentru a dovedi Casei Albe și Departamentului de Stat că românii nu erau mai puțin hotărîți decît sîrbii sau polonezii să uzeze de dreptul lor la autodeterminare pentru a realiza România unită. Prin numeroase adunări, telegrame, scrisori și petiții către președintele Wilson, prin răspîndirea de broșuri, memorandumuri, hărți etnografice lămuritoare, „asaltul" a fost încununat de succes.

La 23 octombrie/3 noiembrie 1918, **secretarul de stat, Robert Lansing**, transmitea guvernului român: **„Președintele dorește să vă aducă la cunoștință că guvernul Statelor Unite a acceptat dorințele poporului român din afara și dinlăuntrul limitelor Regatului. Guvernul este martorul marilor suferințe și jertfe ale poporului român pentru cauza libertății, în fața dușmanilor și asupritorilor săi. Simpatizînd cu spiritul unității naționale și cu dorințele românilor din toate regiunile, guvernul Statelor Unite nu va pregeta să-și impună influența la timpul oportun, pentru ca drepturile politice și teritoriale juste ale poporului român să fie realizate și asigurate împotriva oricărui atac din străinătate".**

„The Justice of Rumania's cause"

În **Anglia**, cauza românească era susținută activ de cunoscători ai problemelor românești ca **Wickham Steed, Seton-Watson, Allan Leeper** și alții, care, prin diverse mijloace, demonstrau în fața opiniei publice britanice legitimitatea aspirațiilor de unitate ale poporului român. Un rol însemnat în susținerea cauzei românești în Marea Britanie l-a avut **Societatea Anglo-Română**, înființată în decembrie 1917, în cadrul unei mari adunări prezidate de primarul Londrei. Președinte al societății era **lordul Hugh Cecil**, membru al parlamentului și susținător al luptei românilor pentru unitate națională. Principalul scop al societății era acela de a face cunoscute opiniei publice britanice atît dreptatea cauzei României, cît și importanța acestei cauze pentru pacea și securitatea Europei în general. Tot în Anglia se constituia un Comitet al prizonierilor români proveniți din armata austro-ungară și un serviciu de presă și de informații ce funcționa sub directa îndrumare a ministrului român la Londra, **Nicolae Mișu**, și a **generalului Iliescu**, venit special de la Paris la Londra pentru a impulsiona propaganda în favoarea României. Activitatea românilor din capitala britanică s-a bucurat de sprijinul ministrului de război, **lordul Derby.** Presa engleză — **„The Times"**, **„The Telegraph"**, **„The Morning Post"**, **„Daily Express"**, **„Daily Chronicle"** — atentă și la curent cu evenimentele ce se derulau pe toate frontierele războiului, a informat mereu asupra eforturilor românilor de pretutindeni pentru realizarea idealurilor naționale. În articole, scrise adesea cu căldură și simpatie, presa britanică — chiar dacă nu toată — prezenta împrejurările dramatice în care s-a aflat România la sfîrșitul anului 1917 și începutul anului 1918 cînd a fost nevoită să primească condițiile de pace impuse de Puterile Centrale. În cursul anului 1918 **„The Times"** insera în paginile sale o suită de articole: **Românul urăște pe cotropitorii germani** ș.a. din care se degajă spiritul de **„revoltă al poporului român împotriva ocupanților străini".** Prin asemenea articole presa a avut un mare rol în influența pozitivă a opiniei publice și a cercurilor conducătoare britanice față de revendicările naționale ale românilor. Departament of Political Intelligence din cadrul Foreign Office-ului preciza limpede că Monarhia austro-ungară trebuie desființată și guvernul ungar trebuie forțat să admită unirea Transilvaniei și Banatului cu România. La această recomandare subscriau personalități marcante ale vieții științifice din Marea Britanie: **David Mitrany**, specialist în probleme economice românești, **Arnold Toynbee**, expert, între altele, în istoria țărilor din Balcani, **Allan Leeper, Seton Watson** ș.a.

Un rol important în clarificarea cercurilor britanice cu privire la problemele naționale românești l-a avut memoriul întocmit de **George Mortanu** la cererea lui Allan Leeper: **„Sforțările României în război și modalitatea văzută de români cu privire la tratamentul animozităților naționale după realizarea unității naționale a poporului român".** Memoriul expunea limpede și inteligent cauzele intrării României în război alături de Antanta, aportul românilor din Transilvania, Banat și Bucovina la războiul de eliberare și unitate națională, sacrificiile făcute de poporul român în lupta pentru a realiza statul național unitar. La 11 octombrie 1918, **Allan Leeper**, într-o scrisoare adresată lui **Mortanu**, care lucra la **Foreign Office** ca expert în probleme românești, aprecia memoriul ca **„extrem de bine întocmit și excepțional de folositor"** pentru diplomația engleză la **Conferința de pace.** La scurt timp după înmînarea memoriului, și luîndu-l ca sursă, **Allan Leeper**, publica sub formă de broșură la Londra, New York și Toronto studiul cu semnificativul titlu: **Dreptatea cauzei României (The justice of Rumania's cause)** în care demonstra pe bază de date și fapte necesitatea și inevitabilitatea prăbușirii Imperiului austro-ungar. Unirea neamului românesc, după părerea lui **Leeper**, era rezultatul firesc al **„grelelor suferințe îndurate de România pentru realizarea acestui ideal"**, iar încorporarea Transilvaniei la regatul României semnifica pentru el **„un mare cîștig pentru cauza progresului și a democrației, și faptul acesta este universal admis".** Vizita în Anglia a lui **Take Ionescu** (omul politic român era foarte cunoscut în Anglia și avea aici numeroși prieteni la care a știut să se adreseze), la începutul lunii august 1918, aducea noi clarificări pentru autoritățile britanice în problemele românești. La scurt timp după această vizită guvernul britanic recunoștea **Consiliul Național al unității române de la Paris**, printr-o scrisoare adresată lui **Take Ionescu** de ministrul afacerilor străine al Marii Britanii, **lord Arthur Balfour**, la 11 noiembrie 1918: **„vă rog să transmiteți Consiliului întreaga mea simpatie pentru sarcina de eliberare și de restaurare pe care o are în față și să-i asigurați de cooperarea mea cordială și de sprijinul meu pentru păstrarea și extinderea relațiilor de călduroasă prietenie între Marea Britanie și România, ale cărei eforturi și suferințe pentru cauza comună sînt atît de apreciate în această țară".**

Reafirmarea acordului de principiu al guvernelor Franței, Angliei, Italiei și S.U.A. față de revendicările naționale românești constituia un sprijin moral pentru poporul român în lupta grea pe care o purta pentru edificarea statului național unitar român.

C. BOTORAN
I. BULEI
I. CALAFETEANU

Mondo umano?

Banii de pe stradă

S-a încheiat, duminică, o nouă ediție a tradiționalului turneu de tenis open Flushing Meadow — statul New York — și, firește, numele cîștigătorilor sînt pe toate buzele, în prim planul actualității Radio-TV, pe întîiele pagini ale ziarelor. Un amănunt e prezent de fiecare dată : suma de dolari cîștigată de învingător. Și asta după ce, pînă atunci, cum venea vorba de o probă a turneului, se preciza imediat care este repartizarea recompensei bănești, participanții — șapi de serie sau tenismeni obișnuiți, posibili cîștigători sau outsideri — fiind întrebați frecvent ce ar face — dacă ar învinge — cu suma de bani. Dar aflînd cîți dolari sînt puși în joc, cădem de acord că nu numărul lor contează în toată această discuție ci insistența cu care întrebarea sau mărimea sumei revin. Să amintim, însă, distribuția premiilor care, împreună, totalizează 2 001 000 dolari : simplu bărbați — 640 000 (din care 120 000 învingătorul ; 60 000 finalistul și 30 000 semifinaliștii) ; simplu femei — 64 000 (38 000 echipa victorioasă ; 24 000 — finaliștii și 12 000 semifinaliștii) ; dublu femei — 160 000 (aceeași repartizare ca la dublu bărbați) ; dublu mixt — 50 000 (17 000 echipa cîștigătoare, 8 000 finaliștii) ; calificări — 96 000 ; peste 35 de ani — 60 000 și, în fine, bonus pool — 195 000.

Acum, însă, la Flushing Meadow, porțile arenei s-au închis, tenismenii și-au făcut bagajele îndreptîndu-se spre alte turnee, spectatorii comentează cele mai aprige dispute iar oamenii de afaceri din conducerea marilor firme de echipament sportiv sau de alt gen socotesc ce eficientă reclamă le-a făcut întreprinderilor lor cutare jucător cîștigător. Pentru că, azi, în dreptul fiecărui astfel de nume apare automat și suma cîștigată la openul american, urmată, desigur, de cea obținută de ei în turneele de pînă acum. Tot banii au fost eroul principal al unei alte întîmplări. Într-o bună zi din luna trecută oameni de pe stradă și automobiliști din Oakland s-au îmbulzit ori s-au îmbrîncit într-o atmosferă de nedescris apoi au fugit de parcă ar fi comis cine știe ce delict grav sau spargere cu mînă înarmată. De fapt, lucrurile sînt foarte simple : un camion care transporta niște saci cu sume de bani i-a pierdut pe stradă fără ca șoferul să observe. Aceștia s-au desfăcut, banii au început să se împrăștie pe trotuare și printre automobile. La început, s-a crezut că e o glumă sau că niște gangsteri au suferit un șoc aruncînd prada. Au urmat dezmeticirea, îmbulzeala și goana după pachetele cu „hîrtii". Cît mai multe...

„A fost o nebunie generală, oamenii veneau de oriunde, mașinile se opriseră, toate", povestește un martor ocular. „Erau bătrîni, tineri, oameni îmbrăcați în costume. Am văzut chiar un domn în costum busculînd o femeie pentru a-i lua punga cu bani pe care reușise să o ia de pe jos". Evident, și martorul ocular își luase partea sa, după care a telefonat la poliție spre a semnala incidentul. Însă telefonul a sunat îndelung în gol, iar el a renunțat la inițiativă, păstrîndu-și suma „agonisită". După care, cînd s-a aflat despre întîmplare, și-a oferit impresiile culese în timpul busculadei în schimbul altor bani, amintind, cu amară ironie, de cunoscutul șlagăr „Banii n-aduc fericirea" și completînd că... numărul lor !

La Flushing Meadow spectatorii s-au îmbulzit să vadă cum se cîștigă un turneu de tenis dotat cu premii în bani, iar în Oakland, alții s-au îmbrîncit pentru a „curăți" strada de bancnote ! Cine a cîștigat ?

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

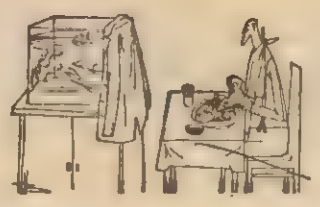

(După FÜR DICH — R.D.G.

Lumea în care trăim

S-a furat o bombă...

Întîmplarea este absolut reală. S-a produs un furt. Aparent nimic ieșit din comun. Furturi au loc în S.U.A. cu o frecvență fantastică. Nici un minut, nici o secundă chiar, nu se consumă fără un furt. Se fură orice — de la dolari și diamante la gumă de mestecat și pantofi. Lista obiectelor furate ar putea fi nesfîrșită. Nu ar lipsi de pe această listă nici... bombele. De fapt, din acest motiv și furtul la care ne vom referi nu este deosebit. Furtul a avut loc de la baza militară Nellis din statul Nevada, a forțelor aeriene ale S.U.A., și a fost descoperit la... Las Vegas. Iar descoperirea s-a produs aproape întîmplător.

...Cîteva persoane care nu aveau, evident, nici în clin nici în mînecă cu forțele armate ale S.U.A., ofereau spre vînzare liberă, pe străzile Las Vegas-ului, mărfuri de interes strict militar : obuze de 90 milimetri, puști de asalt M-16, mitraliere grele M-60, numeroase lăzi cu grenade și chiar... o bombă de avion. Cum era de așteptat, s-au găsit și cumpărători. Dar...

Pașnicii negustori au atras atenția agenților federali. Și asta nu atît prin lipsa de discreție în oferirea mărfurilor, cît mai ales prin dezinvoltura minuirii acestora. De-abia apoi au intervenit dubiile asupra proveniență „mărfurilor". Așa s-a ajuns ca în momentul în care urma să se efectueze plățile pentru cele aproape trei vagoane de obuze vîndute, să intervină lovitura de teatru. Spre stupefacția negustorilor, partenerii lor de afaceri, care nu erau altceva decît agenți federali, le-au oferit căluș în locul celor aproximativ 300 000 de dolari cît reprezenta valoarea obuzelor cumpărate.

Bineînțeles, cazul a determinat un întreg scandal. S-au pus numeroase întrebări : cum se poate sustrage, neobservată, de la o bază militară, o asemenea cantitate de armament ? De ce nu s-au declanșat semnalele de alarmă ale depozitelor ? Ce au păzit paznicii ?

A rezultat — așa cum a declarat destul de stînjenit un colonel, purtătorul de cuvînt al bazei militare Nellis — că „nimeni n-a văzut, nimeni n-a auzit, nimeni n-a știut nimic în legătură cu dispariția muniților și armamentului" pînă în momentul în care au fost înștiințați de agenții federali că... făptașii au fost prinși, iar „marfa" furată recuperată în întregime.

În acest caz, se întreabă cu maliție cetățenii, agenția France Presse, care a dezvăluit toată această întîmplare, ce fel de siguranță este asigurată arsenalelor militare americane dacă se pot sustrage vagoane întregi de muniții și armament și după săptămîni și luni de zile nimeni să nu știe nimic, nici cel puțin că a avut loc o asemenea sustragere ?

Întîmplarea poate declanșa însă, pe bună dreptate, și o altă întrebare logică : oare cîte bombe nucleare s-au furat pînă acum din arsenalele americane și despre dispariția cărora nu se știe încă nimic ?

Evident, e greu să se răspundă. Oricum, însă, întîmplarea cu furtul de la baza Nellis a trezit serioase semne de îngrijorare unui mare număr de americani.

Pe numeroși locuitori ai planetei îi îngrijorează însă altceva. O altă și acută întrebare : pe marii negustori de arme, patronii trusturilor și monopolurilor multinaționale producătoare de tancuri și avioane, de nave și rachete, pe ei cine și cum îi va împiedica să-și vîndă produsele aducătoare de moarte, de distrugere ?

Din păcate, comerțul mondial cu arme, comerțul cu „moarte", proliferează continuu. Numai în 1982, aprecia agenția „Reuter", acest comerț internațional a atins cîteva sute de miliarde de dolari. S.U.A. au vîndut anul trecut doar țărilor în curs de dezvoltare arme și muniții în valoare de peste 30 miliarde dolari. În Italia exporturile de arme au crescut între 1972—1981, de 16 ori. Alte țări ca Franța și Anglia, iar în ultimii ani Israelul și Brazilia au devenit de asemenea mari negustori de arme ai lumii. După al doilea război mondial, peste 100 de conflicte de mică anvergură au izbucnit în țări în curs de dezvoltare ca urmare a intervențiilor furnizorilor occidentali de arme.

Prosperitatea „negustorilor morții" este strîns legată de starea de încordare și tensiune ce domnește în lume. Iar cu cît aceasta se accentuează, cu atît crește mai vertiginos cursa înarmărilor și, bineînțeles, și profiturile fabuloase ale „negustorilor morții".

Fie că este vorba de producția de arme, fie doar de achiziționarea lor pe piața externă, grav este că miliarde de dolari sînt deturnate în scopuri militare în loc să fie cheltuiți pentru combaterea foametei și a sărăciei care afectează un mare număr de oameni ai planetei.

Furtul descoperit la Las Vegas ridică mai multe probleme. Cei ce au sustras obuzele, puștile și restul inventarului sînt, evident hoți, iar cei ce încercau să le vîndă poartă răspunderea în calitate de complici. Foarte limpede.

Dar ce facem cu autenticii negustori de arme ? Ei sînt comercianți legali. Oferă marfă, primesc bani. Marfa lor se cheamă tancuri, tunuri, avioane, rachete, nave etc. O marfă aducătoare de moarte dar și de profituri. Negustorii aceștia nu practică însă un comerț cinstit. Ei generează tensiune, creează dificultăți în relațiile internaționale, atîță conflicte. Și, apoi, apar cu ofertele, cu mărfurile lor. Practic bagă mîna în buzunarele sărăcilor planetei, luîndu-le și ultimele resurse pentru a acoperi costul armelor vîndute.

Negustoria lor nu este cinstită, după cum nu era cinstită nici negustoria celor prinși la Las Vegas...

AL. PINTEA ■

Reacție imprevizibilă

În mai 1980, la hotel „Pierre" din New York, una din cele mai exclusive instituții de acest gen din oraș, a fost serbată căsătoria lui Giuseppe Bono, „il Padrino" al americanilor, cu Antonia Albino, descendenta unei notorii familii mafiote. Acesta a fost momentul celebrării oficiale a alianței celor mafiote, care au constituit cea mai puternică organizație din lume în domeniul traficului de droguri și „reciclării" miliardelor acumulate în acest fel în S.U.A., America Latină și Europa. Cea mai tînără organizație criminală, alcătuită din „Cosa Nostra" americană și familiile siciliene și camorriste ale „Noii familii", a primit din partea Departamentului american al controlului narcoticelor (DEA) un cadou. Pe Sandro Garavelli, agent infiltrat în rîndurile traficanților, binecunoscut de acești în operațiunile sale, licite sau nu, de pe piața aurului din Milano. În multinaționala drogului el a pătruns ușor, grație faptului că boss-ii mafioți îl considerau persoană de încredere de vreme ce, cu ajutorul lui, își plasaseră multe milioane murdare în strălucitoare lingouri de aur. Garavelli, al cărui nume conspirativ era Michael, a pus agenții DEA pe urmele a numeroase personalități ale vieții interlope, identificate cu ușurință în fotografiile făcute la nunta mafiotă. El a reușit, în puțină vreme, performanța de a depista un transport de cocaină (150 kg) din Caraibe spre Miami, pe care agenții americani l-au întercepat fără probleme.

Pe agenții antidrog îl interesa însă Nunzio Guida, cel mai tînăr boss al „Noii Familii", care abandonase în grabă Italia în urma vînătorii fără milă declanșată aici împotriva clanurilor mafiote și acționa fără grijă la Paris și Rio de Janeiro. Michael dă de urma lui Guida, care-i propune o afacere grasă. Garavelli își informează patronii de la DEA și, conform înțelegerii cu mafiotul, se deplasează la Rio, unde urma să albă de lucru cu o marfă foarte delicată și scumpă — 600 kg cocaină pură ! Drogul urma să fie colectat la Rio în casa luxoasă a lui Guida, după care, la bordul unui iaht, urma să ajungă la Miami. De aici, uriașa cantitate (la care erau părtași sicilienii care controlau coasta orientală și camoriștii de pe partea occidentală a S.U.A.) urma să furnizeze miliarde, al căror traseu avea ca punct final Europa, unde banii s-ar fi investit în afaceri curate.

Rolul lui Michael era foarte important. Un fel de navă colectoare care stringea drogul gram cu gram și opera plățile. Odată cu sosirea lui la Rio, întregul grup de traficanți este supus unei extrem de severe supravegheri. Un control atît de riguros și, se pare, nu suficient de bine camuflat l-a pus pe gînduri pe Guida, care a bănuit o trădare. Michael informează DEA că expedierea cocainei este fixată pentru Anul nou, cînd controalele nu sînt atît de exigente. Dar omul antidrogului american aflat la Rio, poate prea sigur pe pradă, comite greșeli grave. Îl vizitează acasă în mașina poliției braziliene, îl caută la telefon pe numele conspirativ.

Intrînd în panică, Michael face imprudența să se sfătuiască cu logodnica sa, Erna Berger, căreia îi dezvăluie jocul său. Reacția femeii este imprevizibilă. Plină de ură și de furie, îl caută pe Guida, sosit de curînd la Rio pentru a urmări personal finalizarea operației, și-i relatează cele aflate. Urmează mulțumiri și un apartament la New York, pe Fifth Avenue. Și, parcă intuind atitudinea DEA, reacția lui Guida este bizară, dar nu lipsită de inteligență. Nu l-a pedepsit pe „trădător" conform legilor aspre ale organizației, ci s-a dispensat, pur și simplu, de serviciile sale și a contramandat transportul. DEA, bănuitoare și nemulțumită de final, îl debarcă, la rîndul ei, pe Michael. Aproape muritor de foame, Michael bate la poarta patronilor săi pentru a-și cere drepturile promise — naturalizarea ca american și un post stabil de agent. Foștii săi șefi l-au făcut să înțeleagă, clar și repede, că un asemenea agent, care la primul „suspense" se destăinuie femeilor, n-are ce căuta într-o luptă atît de dură cum este cea împotriva traficanților de droguri.

IOAN ROȘCA ■

Controversa

Starea „nici pace, nici război" este, în circumstanțele epocii moderne, extrem de păgubitoare. Pacea înarmată pînă în dinți și crizele economice aferente costă cît un război de mari proporții. Cu atît mai periculoase și mai dezamăgitoare sînt, într-o asemenea situație dramatică, discuțiile despre „eficiența" unor noi arme și, implicit, doctrinele care încearcă să se constituie într-un suport teoretic al unui măcel de perspectivă. În acest context, bomba cu neutroni deține un loc distinct: ea a devenit sursa de stimulare a unor controverse care se manifestă însă în planul... acceptării ei de principiu. Cu alte cuvinte, experții occidentali încearcă să-i descifreze calități sau să îi sublinieze defecte, considerînd această bombă, în esență, oportună. Punct de vedere care nu are nimic comun cu logica destinderii, cu interesele vitale ale popoarelor de a trăi în pace.

S-a scris, în ultima vreme, mai mult despre rachetele de croazieră decît despre bomba cu neutroni. Nu pentru că cea din urmă ar fi mai puțin periculoasă, ci pentru că proiectul de amplasare a rachetelor deține, calendaristic, prioritate. Bomba cu neutroni nu a intrat însă într-un con de umbră real. Probă evidentă este că subiectul revine, faptul însuși fiind semnificativ. O adevărată fișă clinică a acestui instrument ultramodern de distrugere o realizează revista „Science News", care își intitulează un comentariu pe marginea efectelor bombei cu neutroni, a modului ei de funcționare și a doctrinelor pe care le mobilizează : **„Bomba cu neutroni : descurajare sau încurajare ?"**

Titlul este percutant, dar dilema rămîne falsă. Bomba cu neutroni descurajează pacea și încurajează războiul său, mai degrabă, războiul nuclear. „Science News" notează :

„Bomba cu neutroni atrage atenția tocmai prin faptul că nu este concepută ca o armă de distrugere în masă nediferențiată, ci ca o armă nucleară modificată, la scară redusă, destinată războiului convențional. Însăși ideea unei arme nucleare tactice, utilizabilă în teatre de război mici sau medii, face obiectul unor aprige dezbateri : pe de o parte, unii văd în bomba cu neutroni un puternic factor de intimidare, al cărui principal scop este să prevină o eventuală agresiune a tancurilor inamice pe teritoriul statelor NATO ; alții, în schimb, o consideră drept punteă, pînă acum inexistentă, între războiul convențional și cel nuclear, văzînd în ea o soluție militară mult prea tentantă, care ar spori eventualitatea unui al treilea război mondial".

Așadar, ultimul sosit în panoplia zeului Marte are și „calitatea" majoră că accentuează apetitul de a se escalada războiul clasic în zona... nucleară. „Science News" continuă oferind detalii tactice într-un scenariu privind riposta la o ofensivă de blindate : „Un fost specialist de la Centrul de studii internaționale al Institutului de tehnologie Massachusetts, Fred M. Kaplan, susține că atunci cînd lansează o ofensivă, tancurile se deplasează de obicei în două eșaloane, la o distanță de 75—100 m». Ca urmare a ariei largi de răspîndire și a numărului lor mare — estimat la circa 20 000 — «ar fi nevoie de un "baraj de ERW (bombe cu neutroni) implicînd sute sau chiar mii de proiectile». Dar în cazul acesta, observă Kaplan, distrugerea cumulată produsă de numărul mare de ERW anulează tocmai calitățile bombei, respectiv înalta precizie și capacitate de a cauza distrugeri aferente minime».

Lăsînd deoparte întrebarea dacă bomba cu neutroni ar opri un război nuclear sau, dimpotrivă, l-ar încuraja, Kaplan declara revistei „Science News" că, după opinia sa, ERW nici măcar nu este atît de eficace pe cît se spune. „Cu excepția tanchiștilor care s-ar afla în imediata apropiere a exploziei, ceilalți inamici iradiați ar mai rămîne în viață ore întregi" — suficient ca să poată pilota în continuare tancurile. În plus, arăta Kaplan, „în urma pătrunderii neutronilor prin blindaj tancurile nu ar deveni chiar atît de radioactive încît să excludă posibilitatea înlocuirii echipajului iradiat... Prin urmare, tancurile și-ar putea continua misiunea". După cum și „controversa asupra desfășurării bombei cu neutroni ar putea continua mulți ani de acum încolo", conchide revista, nemaispecificînd că o reală controversă asupra bombei cu neutroni nu rezidă din discuția asupra calităților sau defectelor sale, ci în aberația de a o considera oportună — contrapusă — cu logica imperativă a eliminării ei din arsenale.

RADU BUDEANU ■

Invitaţiile unui judeţ

Aflată în judeţul Hunedoara, colega noastră Elena Ghera, ne-a pus la grea încercare, trimiţîndu-ne cîteva zeci şi zeci de fotografii, una mai frumoasă decît alta, toate ilustrînd impresionanta zestre edilitară de ultimă oră a acestui judeţ care, prin muncă, şi-a cucerit un important loc în constelaţia judeţelor de frunte ale ţării.

Am admirat, deci, cîteva zeci şi zeci de fotografii care, prin compoziţia şi plastica lor, configurează imaginea generală, de ansamblu, edilitară şi arhitectonică a unui întreg judeţ. Între acestea, de exemplu, cele ce-au surprins viaţa şi tumultul străzilor şi bulevardelor ce dau contur, încă de pe acum, viitorului centru civic al Hunedoarei. Sau, de nerecunoscut, pentru că a fost reconstruit în întregime, din temelie, după criterii arhitectonice moderne, tînărul centru al Haţegului în care bătrîn a mai rămas doar trainicul pod de fier de peste riul Galbena, riu care, mai la vale, spre Călan şi spre Mureş, se va uni cu Streiul. Tot nou, din cap pînă-n picioare, şi centrul Bradului, acest oraş care se vrea a fi, tot mai mult, un fel de capitală a Ţării Moţilor. De asemenea, ochii ni s-au oprit asupra unei panorame a lacului de acumulare de la Cinciş aflat la doar 10—12 kilometri de Hunedoara, la poalele munţilor Poiana Ruscăi, un fel de litoral în miniatură al hunedorenilor, loc de odihnă pentru toţi cei ce-nfruntă, zi de zi, ceas de ceas, nestinsele flăcări ale cuptoarelor în care clocoteşte, ca o lavă de vulcan, oţelul. Şi am mai admirat impunătoarea statuie în bronz a regelui Decebal din faţa impresionantului edificiu care este Casa de cultură din Deva. O altă impunătoare statuie a judeţului, Palia de la Orăştie, ridicată în marmoră, în chiar mijlocul Orăştiei, glorificînd cu pioşenie imaginea simbolică a celor trei mari cărturari ai Şcolii Ardelene, Samuel Micu, Petru Maior şi Gheorghe Şincai. Am fi vrut, alături de aceste două magnifice monumente, să putem admira şi o statuie care, dominînd viitorul centru civic al Hunedoarei, să imortalizeze eroica şi exemplara muncă a tuturor oamenilor din Cetatea Oţelului, oraş care, să recunoaştem, îşi merită, cu prisosinţă, o statuie a sa, Deocamdată, Hunedoara, în afara unui cavaler medieval, din bronz, aflat în vîrful unuia din turnurile bătrînului castel al Corvineştilor, şi în afara unui mic grup statuar aşezat în faţa intrării principale a Combinatului siderurgic, nu are, totuşi, o statuie a sa, o statuie care să semnifice triumful socialismului în acest eroic ocol al ţării. Şi am mai admirat, în continuare, imaginea aerisită şi plină de soarele blînd al toamnei căzînd peste cartierele noi din Valea Jiului, Deva, Hunedoara, Orăştie, Brad, Călan şi Simeria, precum şi şcolile, liceele şi casele de cultură ale întregului judeţ.

Cum să punem, deci, în pagină, această consemnare, în imagini, a întreg judeţului Hunedoara, a zestrei sale edilitare de ultimă oră ? Răspunsul la această întrebare ni l-a oferit chiar autoarea fotoreportajului, colega noastră, Elena Ghera, care, operînd cu ajutorul întrebărilor **ce e mai nou şi mai frumos şi ce i-ar interesa, mai mult şi mai mult, pe oameni să vadă, acum, la sfîrşit de sezon estival, în judeţul Hunedoara,** s-a oprit asupra unei ample imagini reprezentînd noul hotel din Deva, purtînd chiar numele municipiului.

Se cuvine să spunem deocamdată despre acest hotel cîteva lucruri. Este cel mai nou din municipiu, are un personal minunat, condus atent şi cu grijă pentru liniştea şi confortul oaspeţilor de către administratorul hotelului, neobosita tovarăşa Argentina Danciu şi de şeful unităţii de alimentaţie publică de aici, admirabilul amfitrion şi gospodar Nicolae Deau. E drept că mai sînt unele finisări de făcut. Liftul-le încă nu funcţionează. În legătură cu acestea vom reveni.

Ne-a invitat mai apoi, prin intermediul fotografiilor, la o plimbare prin celebra staţiune balneoclimaterică de odihnă şi tratament Geoagiu-Băi. Vom ajunge, deci, în faţa hotelului central al staţiunii, vom intra în hol, la recepţie, vom beneficia de puterea tămăduitoare a apelor, vom înota, dacă ştim şi dacă ne place şi dacă avem chef, în apa termală, mereu caldă, a strandului, după care vom servi masa într-unul din saloanele hotelurilor din staţiune. Şi pentru că, după o masă bună, şi mai bună este o mişcare, adică o plimbare, vom bate la pas, în mijlocul naturii, pe aleile şi cărările pădurilor de fag şi de stejar ce-nconjoară întreaga staţiune, vom purcede la drum.

După cum se vede, fotoreportajul de faţă se vrea a fi şi o invitaţie pentru a vizita judeţul Hunedoara şi staţiunea Geoagiu-Băi.

Gospodarii judeţului ne vor spune, firească, bine aţi venit, iar noi vă adresăm, în încheiere, drum bun !

VICTOR NIŢĂ
Fotografii de ELENA GHERA

Flacăra. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3312, cod 71341. Telefoane: 17-60 10, 17 16 20. Interioare : secţia reportaj, social-politic şi economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66) ; secţia cultură-învăţămînt (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Niţă, Horia Pătraşcu, Tania Radu — 14 57) ; secţia probleme cetăţeneşti, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ştefănescu, Alexandru Şerban — 21 30) ; audienţe — 25 58 ; sector ştiinţă-istorie (N. Grigore Mărăşanu, Liviu Timbus, Lionel Nitescu, Cici Iordache-Adam — 25 66) ; secţia urgenţe, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidia Ioaniţoaia, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureşan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Bîrlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mănecan — 25 28) ; Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de redacţie, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36); secretar responsabil de redacţie — Nicolae Cristache — 21 43 ; redactor şef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor şef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11226, Bucureşti, strada 13 Decembrie

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXII
38 (1475)
VINERI
23 SEPTEMBRIE
1983

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

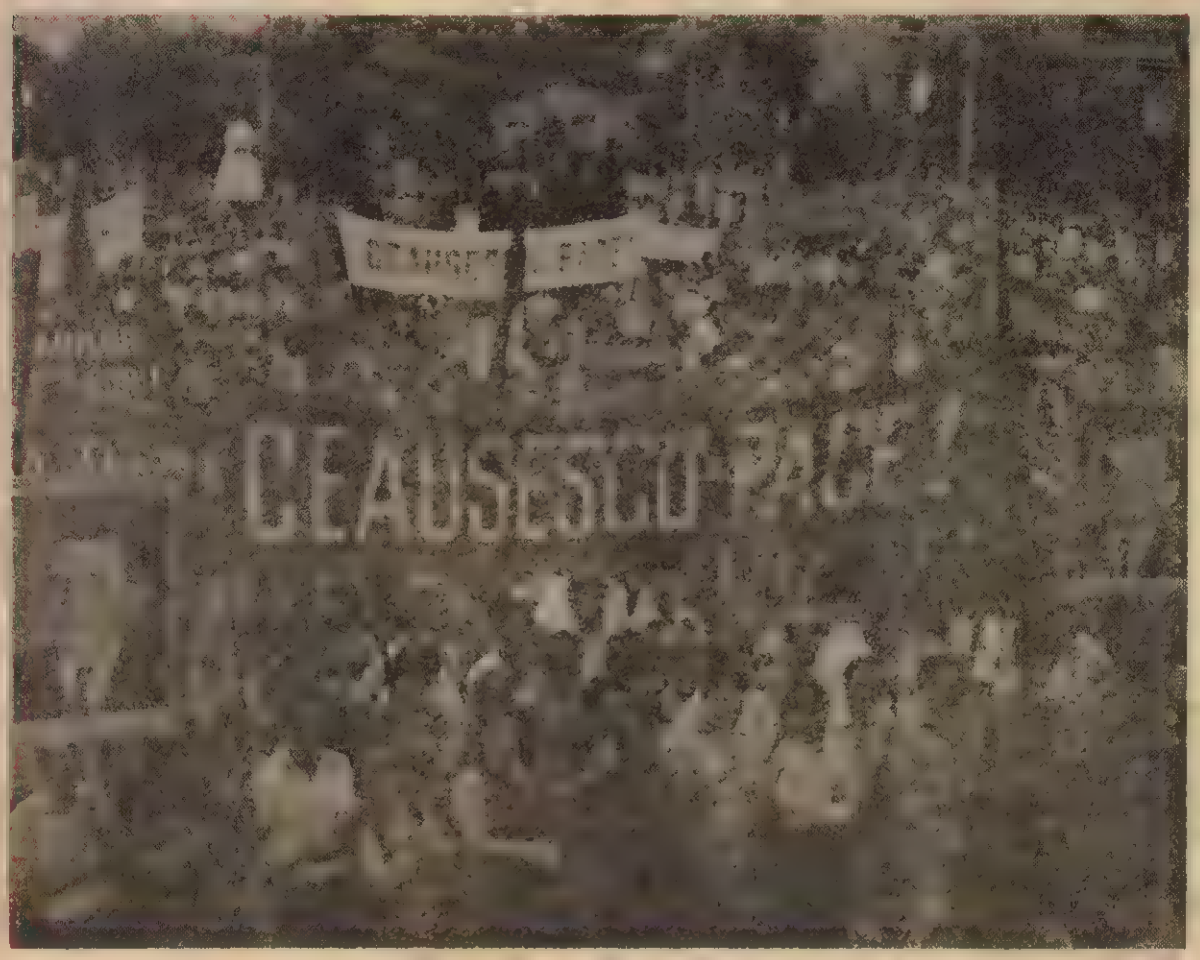

Nu a fost loc unde cuvîntul „pace" să nu răsune ca o chemare și ca un angajament al poporului nostru de a-și uni eforturile pentru a contribui la triumful păcii în lume

NICOLAE CEAUȘESCU

Marți, 20 septembrie, în aula Facultății de drept din București, prin reprezentanții săi în marele Front al Democrației Socialiste, poporul român a reafirmat opțiunea sa fundamentală pentru

PACE, VIAȚĂ, PROGRES

și vocația sa revoluționară militantă, înaltul său spirit de solidaritate planetară, de a transforma toate acestea în realitate

pag. 4–5

Voința din voința cea mare a poporului lor,

100 000 DE TINERI DIN ROMÂNIA AU CÎNTAT

în 6 seri ale Cenaclului Flacăra

SĂ FIE PACE ÎN LUME!

pag. 12–13

Spre Alba Iulia, spre înfăptuirea Marii Uniri

pag. 22

„Vind soluții" — probleme ale „industriei inteligenței în stare pură"

pag. 17

Edgar Papu:

„O, ce frumoase sînt clipele în care trăiești adevărul unui înalt sentiment!"

pag. 9

Patria, cabinetul de lucru al președintelui

Școala românească în fața unor mari responsabilități

Prin tradiție, 15 septembrie e prima zi de școală la români. În această toamnă mai bogată ca oricînd, deschiderea noului an de învățămînt a avut loc, în cadrul marii adunări populare din municipiul Cluj-Napoca, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. Cu acest prilej, cel mai iubit fiu al poporului, căruia învățămîntul, școala românească îi datorează o concepție nouă, revoluționară, profund umanistă, a rostit o cuvîntare care constituie un veritabil program de muncă și acțiune, amplu și mobilizator, pentru elevii și studenții patriei, pentru toți slujitorii școlii noastre. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că între marile realizări ale socialismului se înscrie, la noi, crearea unui învățămînt robust, modern, capabil să asigure cadre temeinic pregătite, să formeze oameni cu o personalitate multilaterală, profund devotați idealurilor partidului și ale națiunii socialiste. În diferite forme de învățămînt, perfecționare, recalificare etc. se găsește astăzi cuprins mai bine de un sfert din populația țării, iar acest procent ilustrează, o dată în plus, amploarea și larga deschidere, fără precedent, a școlii din patria noastră. Tocmai pe această bază, a arătat secretarul general al partidului, s-a realizat dezvoltarea generală a forțelor de producție, a industriei, a cercetării, a agriculturii, a tuturor celorlalte sectoare de activitate, s-a asigurat progresul neîncetat al țării.

Pornindu-se de la necesitatea, impusă de legile mersului înainte al societății, ca elevii și studenții să-și însușească cele mai noi realizări ale științei și tehnicii contemporane, ale cunoașterii umane, partidul și statul au înzestrat școala cu o puternică bază materială, săli de clasă și amfiteatre, ateliere și laboratoare. Societatea noastră a investit și investește imens, moral și material, în acest domeniu, conștientă fiind de faptul că de cît mai solida pregătire a oamenilor depinde, într-o măsură decisivă, dezvoltarea accelerată a patriei, transpunerea în viață a Programului partidului, aspirațiile de bunăstare ale întregului popor. Avîntul științei și tehnicii, realitățile actuale, impun acordarea unei atenții sporite formării de oameni cu o pregătire multilaterală, multidisciplinară, în stare să rezolve probleme complexe din mai multe domenii, toate nivelele, fiind nevoie, de pildă, de muncitori capabili să rezolve cu ușurință orice problemă și să treacă de la o meserie la alta.

Din ansamblul concepției secretarului general al partidului, concepție revoluționară, luminată, s-a desprins, și de această dată, o idee extrem de prețioasă : necesitatea ridicării pe o nouă treaptă calitativă a unității dintre învățămînt, cercetare și producție. Toți cei care lucrează în învățămîntul superior, cadre didactice și studenți deopotrivă, trebuie să participe, într-o măsură și mai mare, la activitatea de cercetare. Dar creația tehnico-științifică, cercetarea revin ca sarcini de primă mărime, ținînd cont de specific, tuturor categoriilor de școli, fiecărei trepte de învățămînt.

În aceeași ordine de idei, în paralel cu așezarea întregului proces instructiv-educativ pe baza principiilor materialismului dialectic și istoric, ale concepției științifice, revoluționare despre viață și societate, școala trebuie să îa cunoștință de tot ceea ce este mai nou, mai modern în știință și tehnică, în cunoașterea umană, nivelul actual al acumulărilor neflind o limită maximă. Numai așa, mergînd tot mai departe și pătrunzînd cît mai adînc în tainele naturii, ale cunoașterii, specialiștii români vor fi cît mai bine pregătiți, multilateral, asigurînd dezvoltarea mai rapidă a patriei, sporind contribuția României socialiste la zestrea de valori a omenirii. Acest țel va fi atins prin păstrarea și dezvoltarea spiritului revoluționar, disponibil față de nou, prin cultivarea neabătută, și în acest sector de activitate, a principiilor umanismului revoluționar socialist, prin crearea, ca o consecință firească, a unui cetățean cu o înaltă conștiință revoluționară și patriotică.

Azi, școlii românești îi revin responsabilități mai mari ca oricînd. În temeiul acestui amplu și mobilizator program de muncă, de acțiune, elevii și studenții patriei, toți slujitorii ei trebuie să-și intensifice activitatea pentru realizarea unei noi calități. Într-un fel, imediat sau mai tîrziu, progresul și, implicit, bunăstarea țării depind de lucrul lor, de modul în care fiecare, harnic, devotat, își face datoria.

OVIDIU IOANIȚOAIA

Continua ridicare a calității vieții, a bunăstării celor ce muncesc

Întîlnirea de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu cu cadre de conducere din domeniul producției bunurilor de consum

Continuînd seria de analize consacrate realizării planului pe 1983 și pe întregul cincinal, modului în care se acționează pentru înfăptuirea obiectivelor Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut la începutul săptămînii o întîlnire de lucru, în cadrul Complexului expozițional din Piața Scînteii, cu cadre de conducere din domeniul industriei bunurilor de consum, precum și din alte ministere și organe centrale. La întîlnire au participat tovarășii Lina Ciobanu, Alexandrina Găinușe, Ion Pățan, Ștefan Birlea, Ana Mureșan.

În lumina indicațiilor și orientărilor date de secretarul general al partidului, cu diferite prilejuri, cu scopul de a asigura creșterea producției bunurilor de larg consum, diversificarea acestora, continua ridicare a calității vieții, a bunăstării celor ce muncesc, noul dialog de lucru a prilejuit abordarea unor aspecte concrete privind realizarea unui număr mare de produse. În acest context, secretarului general al partidului i-au fost prezentate modul în care s-a înfăptuit planul pe primele opt luni ale acestui an, evoluția principalilor indicatori economico-financiari în perioada 1982—1983, precum și măsurile luate pentru reducerea consumurilor de materii prime, materiale, energie și combustibil la fiecare produs în parte. Pornindu-se de la importanța deosebită pe care o are satisfacerea în condiții cît mai bune a exigențelor consumatorilor din țară și din străinătate, în cursul întîlnirii de la Complexul expozițional s-a acordat o mare atenție perfecționării tehnologiilor de fabricație, utilizării unor procedee de înalt randament și de ridicată eficiență economică, introducerii materialelor refolosibile, într-o măsură cît mai mare, în circuitul productiv.

În cadrul expoziției, obiectele au fost grupate pe principalele sectoare de activitate care au format obiectul analizei : articole de sticlă, ceramică și porțelan, țesături pentru tapițerie, sectorul de pielărie și încălțăminte. Evidențiind rezultatele obținute de specialiști și muncitorii din domeniile respective pe linia realizării unor produse de bună calitate, larg diversificate, cu un aspect plăcut, concepute și executate pe baza unor tehnologii capabile să asigure reducerea consumurilor materiale, exponatele s-au bucurat de aprecierea secretarului general al partidului, care a insistat asupra importanței pe care o prezintă pentru economia națională generalizarea experienței pozitive de pînă acum, rezolvarea, cu maximă operativitate, a obiectivelor stabilite, crearea, într-un timp cît mai scurt, a unor produse de înaltă calitate, cu consumuri specifice cît mai mici, care să răspundă exigențelor cumpărătorilor, să fie competitive pe piața internațională. Apreciindu-se că există importante rezerve ce permit creșterea în continuare a producției în aceste sectoare, s-a cerut organelor de resort să acționeze neîntîrziat pentru stabilirea de normative de consum la fiecare produs în parte, care să fie aplicate încă din acest an. Paralel cu modernizarea producției — s-a subliniat în cadrul întîlnirii — o atenție deosebită trebuie acordată reducerii pierderilor tehnologice, introducerii în circuitul productiv a tuturor materialelor refolosibile.

Încheiată cu angajamentul lucrătorilor din domeniul bunurilor de consum de a acționa cu fermitate pentru realizarea în cît mai scurt timp a sarcinilor stabilite, de a îndeplini în cele mai bune condiții prevederile de plan pe acest an și pe întregul cincinal, întîlnirea de lucru de la Complexul expozițional din Piața Scînteii evidențiază încă o dată preocuparea permanentă a secretarului general al partidului pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al oamenilor muncii, pentru îndeplinirea hotărîrilor în acest domeniu ale Congresului al XII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului.

ION CODRU

Primirea de către președintele NICOLAE CEAUȘESCU a vicepreședintelui Statelor Unite ale Americii, George Bush

În cadrul recentei primiri la tovarășul Nicolae Ceaușescu, George Bush, vicepreședintele Statelor Unite ale Americii, a înmînat șefului statului român un mesaj din partea președintelui S.U.A., Ronald Reagan, și a transmis președintelui României un cald salut împreună cu cele mai bune urări de fericire personală și pentru poporul român. Mulțumind pentru mesajul prietenesc și pentru sentimentele exprimate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a transmis, la rîndul său, președintelui Statelor Unite ale Americii, poporului american un salut cordial și cele mai bune urări.

În timpul convorbirii, au fost abordate probleme ale relațiilor bilaterale. S-a relevat că raporturile dintre România și S.U.A. cunosc o evoluție pozitivă, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. S-a apreciat, de ambele părți, că există condiții pentru intensificarea relațiilor reciproce pe tărîm economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de activitate în folosul celor două țări și popoare, al cauzei păcii, securității, înțelegerii și colaborării între națiuni. S-a subliniat că este necesar să se acționeze cu perseverență pentru o dezvoltare largă, nestingherită a schimburilor comerciale și colaborării economice, a transferului de tehnologie, a raporturilor în general dintre cele două țări. Oaspetele american a subliniat voința actualei Administrații a S.U.A. de a dezvolta larg raporturile, mai ales cele economice, dintre România și Statele Unite.

Întrevederea a prilejuit, de asemenea, un larg schimb de păreri cu privire la situația internațională și la căile de întărire a păcii și colaborării. Referitor la situația din Europa, s-a subliniat pericolul grav pe care îl reprezintă pentru popoarele de pe acest continent cursa înarmărilor, și îndeosebi a înarmărilor nucleare, apreciindu-se că trebuie făcut totul pentru eliberarea Europei de orice arme nucleare. Legat de aceasta, a fost evidențiată importanța tratativelor de la Geneva dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii, care trebuie să ajungă la înțelegeri concrete în ceea ce privește oprirea amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune și trecerea la retragerea și distrugerea celor existente. Președintele Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția României cu privire la necesitatea amînării amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune pînă la sfîrșitul anului 1984 și începutul anului 1985, în vederea continuării negocierilor, și cu privire la necesitatea participării directe la conferința pentru oprirea amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune a tuturor statelor europene. A fost examinată, de asemenea, situația din Orientul Mijlociu. De ambele părți s-a subliniat că trebuie depuse în continuare eforturi pentru a se ajunge la încetarea focului în Liban, la instaurarea liniștii și păcii, la asigurarea independenței, suveranității, unității și integrității teritoriale a Libanului, pentru a se ajunge la realizarea unei păci trainice, prin negocieri, în această regiune a globului, îndeosebi prin soluționarea problemei palestiniene, corespunzător aspirațiilor legitime ale tuturor popoarelor din zonă.

Salutînd vizita vicepreședintelui S.U.A. în țara noastră, șeful statului român și-a exprimat convingerea că aceasta va contribui la dezvoltarea în continuare a raporturilor româno-americane în toate domeniile de interes comun. Președintele Nicolae Ceaușescu și vicepreședintele George Bush și-au exprimat satisfacția față de convorbirile avute, care se înscriu în practica pozitivă statornicită în ultimii ani între România și S.U.A. și au relevat însemnătatea contactelor româno-americane la diferite niveluri, contacte ce slujesc la o mai bună cunoaștere și conlucrare între statele și popoarele noastre, în folosul celor două țări, al cauzei generale a păcii, înțelegerii și colaborării pe întreg globul.

ION DUMBRAVĂ

Schimb de scrisori între președintele Nicolae Ceaușescu și un grup de congresmeni americani

Marele prestigiu de care se bucură în întreaga lume președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca promotor ferm al idealurilor de pace, înțelegere și colaborare internațională a fost încă o dată evidențiat de recentul schimb de scrisori dintre conducătorul partidului și statului nostru și un grup de membri ai Camerei Reprezentanților a Congresului Statelor Unite ale Americii. După cum este cunoscut, în scrisoarea parlamentarilor americani se subliniază importanța întreprinderii unei inițiative care să contribuie la scoaterea din impas a negocierilor sovieto-americane în problemele dezarmării și se menționează că un mare număr dintre membrii Congresului S.U.A. sprijină înghețarea imediată, reciprocă și verificabilă a experimentării, producerii și desfășurării armelor nucleare. „Nu numai că acțiunea de înalt nivel a dumneavoastră și a colegilor dumneavoastră — se spune în scrisoarea deputaților americani — ar întări eforturile noastre, dar noi credem că dumneavoastră ați putea avea, de asemenea, o contribuție majoră la facilitarea înțelegerii dintre guvernul nostru și conducerea sovietică".

În răspunsul trimis, exprimînd profunda preocupare a poporului român și pornind de la aspirațiile tuturor popoarelor europene, precum și ale poporului american, de a se ajunge cît mai repede la un acord care să asigure oprirea amplasării de noi rachete, retragerea și distrugerea celor existente, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reamintit problemele cuprinse în mesajele pe care le-a adresat președintelui Statelor Unite, Ronald Reagan, și președintelui Sovietului Suprem al U.R.S.S., Iuri Andropov, apelul de a se face totul pentru succesul tratativelor sovieto-americane de la Geneva. „Salutînd cu multă satisfacție — se spune în răspunsul președintelui Nicolae Ceaușescu — și apreciind preocuparea dumneavoastră privind oprirea cursei înarmărilor, și în primul rînd a înarmărilor nucleare, doresc să menționez că în mesajele adresate conducătorilor S.U.A. și U.R.S.S. am propus ca cele două țări să adopte hotărîri unilaterale de înghețare a cheltuielilor militare pe viitorii doi ani, la nivelul anului 1983, iar între timp să se poarte negocieri în vederea trecerii la reducerea cheltuielilor militare. România este gata să acționeze și să se alăture și în viitor oricărei inițiative vizînd înfăptuirea dezarmării, și în primul rînd a dezarmării nucleare, salvgardarea și consolidarea păcii".

P. NICOARĂ

Urmînd pilda și îndemnul președintelui său, poporul român a adoptat

UN NOU DOCUMENT AL PĂCII PE PĂMÎNT

Marți, 20 septembrie, în sala Facultății de drept din București, pacea la rangul de dorință unanimă a constituit subiectul unei solemne adunări. Adunarea reprezentanților organizațiilor componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste a ridicat pacea la rangul de condiție fundamentală a vieții civilizate. Cei peste 800 de participanți, reprezentînd Organizația Democrației și Unității Socialiste, organizațiile sindicale, de tineret și copii, de femei, Comitetul Național „Oamenii de știință și pacea", consiliile oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, uniunile cooperatiste, Consiliul național al inginerilor și tehnicienilor, uniunile societăților de științe medicale și ale cadrelor didactice, uniunile de creație, Consiliul ziariștilor, Comitetul fostilor luptători și veteranilor de război împotriva fascismului, Comitetul pentru apărarea păcii, cultele și alte organizații componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste s-au pronunțat ferm în favoarea destinderii, păcii și dezarmării. Participanții au dat o înaltă apreciere activității neobosite, inițiativelor și acțiunilor întreprinse de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Dezarmarea, în primul rînd cea nucleară, preîntîmpinarea războiului și apărarea păcii sînt condițiile fundamentale pentru supraviețuirea valorilor civilizației. Îndeplinite aceste condiții, încordarea deosebit de gravă la care s-a ajuns în viața internațională ar fi substanțial diminuată. În cuvîntul lor purtătorii de cuvînt ai diferitelor categorii de oameni ai muncii, ai organizațiilor componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste și-au luat angajamentul ca prin muncă, prin acțiuni ferme de protest împotriva demenței curse a înarmărilor să facă totul pentru apărarea păcii. Ilustrul om de știință profesorul **Constantin Arseni** spunea în cuvîntul său : „să nu pregetăm nici o clipă în a acționa cu întreaga conștiință, cu puterea ce ne-o dă convingerea în necesitatea stringentă a păcii, pentru a fi la înălțimea momentului actual". Momentele de un sincer patetism s-au repetat cu fiecare intervenție, cu fiecare luare de poziție a celor de față. Glasurile participanților s-au reunit într-o puternică și vibrantă voce în favoarea păcii și destinderii, a prieteniei între popoare. **Ion Hobana** spunea : „Iată de ce, ridicîndu-ne glasul cu și mai multă vigoare, ne vom adresa colegilor noștri din Europa și din întreaga lume, cerîndu-le să-și unească eforturile cu ale noastre, pe deasupra oricăror bariere, pentru ca hotărîrea neclintită a popoarelor de a apăra pacea să triumfe, dovedindu-se astfel că omul „trestie gînditoare", poate fi și zid neclintit în calea furtunilor oarbe".

Exprimîndu-și deplina aderiune la inițiativele de pace ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, participanții la adunare au subliniat contribuția secretarului general al partidului la crearea unui climat de destindere, la reducerea cursei înarmărilor și aplanarea unor conflicte. Poporul român, prin reprezentanții săi, și-a pronunțat încă o dată opțiunea sa definitivă în favoarea păcii și prieteniei între popoare. Da pentru pace și Nu pentru război. Toți participanții s-au pronunțat împotriva instalării rachetelor cu rază medie de acțiune în Europa și au cerut marilor puteri ale lumii să se așeze cu toții la masa negocierilor.

Ca o sinteză a punctelor de vedere exprimate în această solemnă adunare a organizațiilor Frontului Democrației și Unității Socialiste a fost adoptat **Apelul pentru dezarmare și pace**, un vibrant manifest în favoarea păcii și o chemare către toți locuitorii acestei planete de a se angaja în cea mai nobilă luptă a omului contemporan, lupta pentru pace. Căci pacea nu este un bun de care unii se pot bucura, iar alții nu. Ea aparține și trebuie să aparțină întregii planete, tuturor popoarelor.

Adunarea reprezentanților organizațiilor de masă și obștești și ai celorlalte organizații componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste, ca și documentele adoptate, se constituie într-un impunător document în favoarea păcii.

N. CONSTANTIN

Telegrama adresată
TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU,

secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România

Mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu,

Adunarea reprezentanților organizațiilor componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste, care a avut loc la București, la 20 septembrie 1983, a dat o înaltă apreciere inițiativelor dumneavoastră de amplu ecou internațional în vederea opririi amplasării în Europa a noilor rachete cu rază medie de acțiune, retragerii și distrugerii celor existente, pentru apărarea dreptului suprem al popoarelor continentului, al tuturor popoarelor — la viață, la pace. Expresie a unei vaste activități puse în slujba celor mai scumpe idealuri ale omenirii, aceste inițiative și demersuri, care se bucură de sprijinul ferm al întregului popor român, pun puternic în lumină înalta răspundere pe care o manifestați în fața imperativelor istorice ale momentului actual, pentru destinele păcii, ale însești civilizații umane.

Însușindu-și în unanimitate aprecierile dumneavoastră cu privire la gravele pericole pe care le-ar crea trecerea la sporirea potențialului nuclear din Europa, răspunzînd îndemnurilor pe care le-ați adresat privind necesitatea angajării cu mai multă fermitate, alături de celelalte popoare europene, în lupta pentru dezarmare și pace, participanții la adunare au inițiat și adoptat în unanimitate un cuprinzător program cu privire la organizarea și desfășurarea în țara noastră a unor ample acțiuni de masă, care să facă cunoscută voința neclintită a poporului român de a trăi în pace și deplină securitate, de a-și făuri liber, deplin stăpîn pe destinele sale, viitorul socialist și comunist, de a asigura mersul ferm înainte al patriei spre noi culmi de civilizație și progres.

În spiritul și pe baza acestui program, oamenii muncii de pe tot cuprinsul țării, bărbați și femei, tineri și virstnici, fără deosebire de naționalitate, vor iniția și organiza mari adunări și manifestări de masă, alte acțiuni politice în care, exprimînd gîndurile și năzuințele întregii noastre acțiuni, își vor alătura glasul celui ai popoarelor din alte țări ale continentului, cerînd oprirea amplasării de noi rachete, retragerea și distrugerea celor existente, trecerea la măsuri practice, concrete de eliminare a pericolului nuclear. Împărtășind întru totul aprecierea dumneavoastră că nu există și nu poate exista nici o justificare pentru acceptarea ca un fapt împlinit a instalării noilor rachete nucleare, ne vom adresa prin scrisori și telegrame reprezentanților celor două mari puteri la negocierile de la Conferința de la Geneva, ambasadelor U.R.S.S. și S.U.A., celorlalte ambasade ale statelor europene, precum și ale altor state, cu apelul de a se face totul — acum, pînă nu este prea tîrziu — pentru a se ajunge la un nou acord care să deschidă perspectiva eliberării Europei de arme nucleare.

În spiritul politicii noastre de pace și colaborare, al orientărilor dumneavoastră, organizațiile și organismele componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste se vor adresa organizațiilor similare din Europa, precum și organismelor și organizațiilor internaționale, chemîndu-ne să ne unim eforturile și să acționăm împreună pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru neamplasarea noilor rachete în Europa, pentru reluarea și afirmarea puternică a politicii de pace, dezarmare, colaborare și destindere internațională.

Cu sentimente de fierbinte dragoste și stimă, vă adresăm un vibrant omagiu pentru neobosita dumneavoastră activitate consacrată nobilei cauze a dezarmării și păcii, prieteniei și conlucrării cu toate popoarele lumii, care v-a impus în conștiința omenirii ca o personalitate proeminentă a lumii contemporane, fiind pe deplin încredințați că, așa cum de fiecare dată glasul dumneavoastră de înalt prestigiu s-a făcut auzit pe arena internațională, veți face și în continuare tot ce este posibil, prin noi demersuri și inițiative pe lîngă conducătorii Uniunii Sovietice și Statelor Unite ale Americii, ai altor state din Europa și de pe alte continente, în sprijinul realizării unui acord care să ducă la oprirea amplasării de noi rachete, la retragerea și distrugerea celor existente, pentru adoptarea de măsuri concrete de dezarmare, pentru întărirea păcii și securității în Europa și în lume.

Exprimîndu-ne întreaga noastră aderiune la politica de pace și colaborare a României socialiste, dînd încă o dată o înaltă apreciere contribuției dumneavoastră inestimabile la cauza apărării libertății și vieții popoarelor, vă asigurăm, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, că vom acționa cu toate forțele pentru înfăptuirea neabătută în viață a politicii partidului și statului nostru — politică ce slujește pe deplin interesele supreme, de bunăstare și fericire ale națiunii noastre socialiste, idealurile nobile ale păcii, înțelegerii și colaborării internaționale.

Din aula Facultății de drept din București,
România adresează către toți cetățenii planetei, către toate popoarele lumii

APELUL
pentru dezarmare și pace

al adunării reprezentanților organizațiilor de masă și obștești și ai celorlalte organizații componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste

Reprezentanții organizațiilor de masă și obștești și ai celorlalte organizații componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste, întruniți în ședință comună, la București, în ziua de 20 septembrie, dau o înaltă apreciere activității neobosite, inițiativelor și acțiunilor întreprinse pe plan internațional de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vederea intensificării luptei popoarelor pentru dezarmare și pace, pentru realizarea unui climat trainic de destindere, înțelegere și largă colaborare între toate națiunile lumii. Ne însușim cu toții, în unanimitate, aprecierea președintelui țării, care, pornind de la încordarea deosebit de gravă la care s-a ajuns în viața internațională ca urmare a intensificării fără precedent a cursei înarmărilor — ceea ce creează mari pericole la adresa vieții și libertății popoarelor, a națiunilor europene și ale întregii lumi — subliniază cu putere că problema fundamentală a zilelor noastre este dezarmarea, și în primul rînd cea nucleară, prevenirea războiului și apărarea păcii.

SUSȚINEM ÎNTRU TOTUL POZIȚIA EXPRIMATĂ DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ÎN LEGĂTURĂ CU TRATATIVELE DE LA GENEVA DINTRE UNIUNEA SOVIETICĂ ȘI STATELE UNITE ALE AMERICII ȘI NE MANIFESTĂM SPERANȚA CĂ REALISMUL ȘI LUCIDITATEA, SPIRITUL DE ÎNALTĂ RESPONSABILITATE PENTRU VIAȚA ȘI PACEA POPOARELOR CONTINENTULUI ȘI ALE ÎNTREGII LUMI VOR ÎNVINGE, CĂ SE VA AJUNGE LA ÎNȚELEGEREA DE A SE OPRI AMPLASAREA ÎN EUROPA A NOILOR RACHETE CU RAZĂ MEDIE DE ACȚIUNE ȘI SE VA TRECE LA RETRAGEREA ȘI DISTRUGEREA CELOR EXISTENTE.

În actualele împrejurări internaționale, cînd Europa — continentul pe care trăim — a devenit un imens arsenal de arme nucleare, cînd urmează să se amplaseze, în acest an, noi rachete nucleare cu rază medie de acțiune, noi arme de distrugere în masă, cînd viața întregii planete este amenințată, considerăm că nu există problemă mai importantă decît aceea de a se face totul pentru a determina oprirea acestui curs periculos. Europa — care a dat și dă atît de mult civilizației și progresului — să fie eliberată de arma nucleară, de pericolul unui dezastru atomic !

Pornind de la aceste considerente, participanții la ședința comună a reprezentanților organizațiilor de masă și obștești, ai celorlalte organizații componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste cheamă oamenii muncii din întreaga țară — muncitori, țărani, intelectuali, bărbați și femei, tineri și vîrstnici, pe toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate — să-și spună hotărît cuvîntul în cadrul unor largi manifestări publice — adunări și mitinguri ale oamenilor muncii, adunări populare, conferințe, simpozioane, alte acțiuni de masă care să afirme cu putere hotărîrea întregului nostru popor de a lupta, împreună cu celelalte națiuni, cu forțele progresiste de pretutindeni, pentru încetarea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare și, în primul rînd, la dezarmare nucleară, pentru pace și colaborare între toate națiunile lumii.

ÎN INTERESUL PĂCII ȘI LINIȘTII PE PLANETA NOASTRĂ, SĂ NE RIDICĂM CU TOATĂ ENERGIA ÎMPOTRIVA POLITICII DE CONTINUARE A ÎNARMĂRILOR ! SĂ FACEM TOTUL CA ÎN EUROPA SĂ NU SE AMPLASEZE NOILE RACHETE CU RAZĂ MEDIE DE ACȚIUNE, PENTRU A SE ASIGURA UN ECHILIBRU AL FORȚELOR NU PRIN NOI ARMAMENTE, PRIN NOI RACHETE, CI PRIN REDUCEREA CELOR EXISTENTE LA UN NIVEL CÎT MAI SCĂZUT !

SĂ FACEM AUZIT GLASUL DE PACE AL POPORULUI NOSTRU LA TRATATIVELE DE LA GENEVA ȘI SĂ CEREM REPREZENTANȚILOR UNIUNII SOVIETICE ȘI STATELOR UNITE ALE AMERICII LA ACESTE NEGOCIERI, CELORLALTE STATE CARE DEȚIN ARMA NUCLEARĂ SAU PE TERITORIUL CĂRORA AR URMA SĂ SE INSTALEZE NOI RACHETE NUCLEARE, SĂ FACĂ TOTUL PENTRU A SE AJUNGE LA ÎNȚELEGERI CORESPUNZĂTOARE ÎN VEDEREA NEAMPLASĂRII ȘI OPRIRII DESFĂȘURĂRII NOILOR RACHETE PE CONTINENT !

SĂ NE ADRESĂM GUVERNELOR ȘI PARLAMENTELOR ȚĂRILOR PE TERITORIUL CĂRORA URMEAZĂ SĂ FIE INSTALATE RACHETE NUCLEARE, CARE, DACĂ AR ACCEPTA O ASEMENEA HOTĂRÎRE, ȘI-AR ASUMA O MARE RĂSPUNDERE ÎN FAȚA PROPRIILOR POPOARE, PENTRU PACEA ȘI LINIȘTEA EUROPEI, A ÎNTREGII LUMI !

SĂ ACȚIONĂM PENTRU REALIZAREA ÎN BALCANI ȘI ÎN ALTE REGIUNI ALE EUROPEI ȘI ALE LUMII, DE ZONE FĂRĂ ARME NUCLEARE, FĂRĂ BAZE MILITARE STRĂINE, CA O PARTE A ACTIVITĂȚII GENERALE PENTRU ELIMINAREA TOTALĂ A ARMELOR NUCLEARE DIN EUROPA, DIN ÎNTREAGA LUME, PENTRU DEZARMARE, PENTRU O LUME FĂRĂ ARME, FĂRĂ RĂZBOAIE !

SĂ CEREM ÎN MODUL CEL MAI FERM OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DE PRETUTINDENI CA MINUNATELE CUCERIRI ALE GENIULUI UMAN, ALE ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII MODERNE SĂ FIE PUSE EXCLUSIV ÎN SLUJBA PĂCII ȘI PROGRESULUI — ȘI NU A DISTRUGERII ȘI RĂZBOIULUI !

SĂ CONLUCRĂM STRÎNS CU TOATE POPOARELE, CU FORȚELE PROGRESISTE, REALISTE DIN ÎNTREAGA LUME, CU TOȚI OAMENII DE BINE, INDIFERENT DE CONVINGERILE LOR POLITICE, FILOZOFICE ȘI RELIGIOASE, PENTRU A DETERMINA SĂ SE PUNĂ CAPĂT CU DESĂVÎRȘIRE POLITICII DE ÎNARMĂRI, FOLOSIRII FORȚEI ȘI AMENINȚĂRII CU FORȚA, ASTFEL CA TOATE PROBLEMELE LITIGIOASE SĂ FIE SOLUȚIONATE NUMAI ȘI NUMAI PRIN TRATATIVE, PE CALE PAȘNICĂ !

SĂ ACȚIONĂM CA ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE, CELELALTE ORGANIZAȚII ȘI ORGANISME INTERNAȚIONALE SĂ JOACE UN ROL TOT MAI ACTIV ÎN UNIREA ȘI PARTICIPAREA TUTUROR NAȚIUNILOR LA EFORTURILE PENTRU PACE, PENTRU DEZARMARE ȘI COLABORARE ÎNTRE POPOARE !

Este convingerea noastră fermă că stă în puterea popoarelor ca, prin acțiuni unite, tot mai energice, să oprească evoluția periculoasă a evenimentelor, să impună adoptarea de măsuri concrete care să ducă la eliminarea pericolului războiului, la înfăptuirea dezarmării, la salvgardarea păcii. Conlucrînd strîns, popoarele pot făuri cea mai puternică armă — arma unității, arma păcii și colaborării !

Poporul român este conștient că înfăptuirea măreților săi aspirații de edificare a societății socialiste și comuniste pe pămîntul României, ca și realizarea năzuințelor tuturor popoarelor spre bunăstare și progres, sînt condiționate în mod vital de înlăturarea pericolului războiului, de instaurarea unei păci trainice pe planeta noastră. Cauza păcii și colaborării face parte inseparabilă din concepția de viață a poporului român și se identifică cu idealurile nobile ale socialismului și comunismului.

Să ne unim forțele și să facem totul pentru triumful acestei nobile cauze!

Fiecăruia răsplată după cum și cît muncește

BĂRBAȚI DE NĂDEJDE AI PETROLULUI

Recentele Decrete ale Consiliului de Stat privind creșterea retribuției personalului muncitor, generalizarea acordului global ca și Decretul cu privire la calcularea, eliberarea și controlul utilizării fondului de retribuire, continuă, în aceste zile, să facă obiectul unor pasionate dezbateri, antrenînd întreaga opinie publică a României. Înaltă expresie a grijii partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, față de ridicarea calității muncii și vieții tuturor fiilor acestui pămînt, față de fructificarea majoră a energiilor muncitoare și a resurselor țării, măsurile recent adoptate se constituie într-un redutabil stimulent de creștere a eficienței demersului creator în toate compartimentele de activitate. Mai limpede decît oricînd pînă azi, munca se leagă de criterii sigure, științific determinate, la fel și răsplata ei, strîns corelată de aportul concret, de rezultatul activității fiecăruia și al tuturora în planul sporirii forței economice a patriei. Prezentînd, în reportajele din aceste pagini, gîndurile unor oameni aflați în prima linie a muncii — mineri și petroliști, printre cei dintîi care beneficiază de prevederile acestor Decrete — descifrăm în ele satisfacția unui întreg popor, încrezător în ziua sa de azi și de mîine, ferm hotărît să le dea strălucire prin fapta brațelor și a minții lui.

Zilele trecute am stat preț de mai multe ore printre petroliștii Schelei de extracție Titu, brigada I, Corbii Mari. Se spărsese o țeavă. Echipa de intervenție muncea din greu. Pînă să vină o mașină de săpat, oamenii au pus mîna de cazmale și descoperiau conducta la locul spărturii. Dedesubt se scurgea țițeiul. Pe sondori se scurgea transpirația. Ion D. Gheorghe săpa înainte. Ceilalți urmau îndeaproape această mașină vie, un petrolist care a făcut școala în agricultură. În cîteva ore totul a fost pus în normal și oamenii au plecat mai departe fără să-și îngăduie prea mult timp de odihnă. Extracția țițeiului e o muncă grea și Decretul Consiliului de Stat privind majorarea retribuției personalului muncitor era comentat cu satisfacție. Petroliștii discutau despre efortul lor apreciat cum se cuvine de conducerea partidului, de consecințele acestor măsuri atît în planul sporirii producției de țiței, cît și în cel al creșterii nivelului de trai. Hotărîrea lor de a face totul pentru a extrage mai mult țiței și de a face totul pentru viața lor și a familiilor lor am citit-o în acel moment, care se repetă pentru ei zi de zi. Recunoașterea de care se bucură succesele și eforturile petroliștilor se regăsește acum și-n Decretul Consiliului de Stat privind majorarea retribuțiilor personalului muncitor. Situarea lor în prima categorie de mărire a însemnat din partea acestora un angajament de a răspunde prin fapte de muncă grijii partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în a le crea o viață mai bună și de a stimula interesul fiecăruia la sporirea producției și implicit a veniturilor celor ce muncesc.

Toate încercările de a-l fotografia au dat greș. Își acoperea fața cu mîinile mari și muncite și cînd se așeza la birou se scufunda între ele ca un om peste care a dat un necaz. De cîteva zile nu ajunsese pe acasă și barba care-i umbrea fața îl făcea să se simtă ienat. Cum să te lași fotografiat într-o asemenea stare, cum să reproducă hîrtia fotografică o noapte de nesomn și-o zi fără odihnă, cînd, în concepția lui aparatul de fotografiat nu trebuia așezat decît înaintea lucrurilor frumoase și-a oamenilor îmbrăcați de sărbătoare? Chiar așa, ne mirăm atît de tare acest bun-simț aproape țărănesc atunci cînd îl mai întîlnim încît sîntem gata să-l socotim desuet, puțin comic și uneori chiar fals. Numai că bunul-simț al acestui om care știuse cine mai știe cîte ore sau zeci de ore la sediul brigăzii de extracție și la o sondă cu conducta avariată venea dintr-o dreaptă judecată a lucrurilor și mai ales dintr-un sentiment de jenă nu față de ceilalți, ci față de sine însuși. **Ion Ciucă**, inginer, șeful brigăzii de extracție a petrolului de la Corbii Mari, ne-a părăsit pentru un timp, tăind-o pe un drum de țară și pierzîndu-se pe după porumbiștile foșnind moloom. Am rămas în baracă, un fel de vagon fără roți, și ne-am pierdut vremea cu harta fizică a lumii, cu niște tabele pe care erau înscrise cantitățile zilnice de țiței extras de sonde, și-n dreptul fiecărei zile era trecut 203, adică tonele pe care trebuiau să le extragă și imediat dedesubt alt număr, totdeauna mai mare decît 203, adică rezultatul în comparație cu planul. Ne-am învîrtit apoi prin perimetrul brigăzii. Pămîntul ieșit de sub imperiul vegetației și trecut în lumea petrolului are alte culori și alte mirosme. Pe alocuri dă în negru strălucitor ca, mai încolo, să fie întunecat sau roșcat, frămîntat de tot felul de roți, spintecat de tot felul de capete de țevi, acoperit cu bazine mari, ca niște dirijabile argintii care se pregătesc să se ridice. La bateria de cazane l-am găsit pe **Dumitru Tănase** din Petrești, comuna Corbii Mari. Un țăran bătrîn care a bătut cîmpia ca sondor și care în fața alternativei de-a urma lucrările petrolului pe aiurea („vai, de-ați ști pe unde te poartă petrolul prin țară?") a preferat să rămînă pe lîngă casă („ce să fac, acum nu mai sînt tînăr să dau piept cu lumea. A venit vremea să mă așez pe lîngă ai mei"), cîștigînd mai puțini bani, dar rămînînd cu liniștea. Omul își socotea pe degete sutele, ne povestea cum și le împarte și se bucura că acum, spre sfîrșitul modestei lui cariere de petrolist a venit o vreme mai bună pentru „găzari". În Bărăgan meseria de petrolist e și veche și nouă. Între București și Titu s-a deschis prin 1962 o nouă platformă petroliferă. Cei plecați pe Valea Prahovei sau în alte bazine s-au întors pe locurile de baștină, dar ei au fost oricum puțini și lumea petrolului și-a adunat oamenii dintre țăranii cîmpiei. Și ei, bucuroși că-și găsesc o slujbă mai aproape de casă, s-au îndreptat spre sonde și au devenit petroliști, rămînînd în același timp și țărani, cu loturile lor de pămînt, cu vițe și grădini, muncind de dimineața pînă noaptea tîrziu pe două fronturi și stingîndu-se mai repede decît ceilalți. În cîmpie petrolul se scoate parcă mai greu. Oamenii vin de pe sate, vin vara și iarna în nesfîrșite șiruri de bicicliști și vara și toamna e bine, dar iarna, cînd Crivățul nivelează cîmpia cu gheață e ca un război în plus. Și ei vin tot cu bicicletele pentru că s-a renunțat la autobuze și cineva a avut ideea să interzică și mersul cu bicicleta pe timp de iarnă și atunci vin pe jos, excepîndu-i pe cei care o iau cu velocipedul pe drumuri lăturalnice, troienite, pe unde se și împotmolesc dar nu păzește nimeni nevinovatul și cruntul gest de a merge cu bicicleta împotriva Crivățului. Conductele se sparg adesea și, cînd te aștepți mai puțin, te trezești că o pată neagră se întinde prin recolte. Dacă începe să plouă, apa la țițeiul și-l întinde pe zeci de hectare că ajungi să crezi că un tanc petrolier a eșuat prin porumbiști și prin lanurile de grîu. Și trebuie să sapi cu cazmaua, să sapi repede, să nu te ajungă din urmă nici un excavator și să sudezi conducta sau s-o înlocuiești. Noaptea trebuie să schimbi garnituri și să repari pompe, să te descurci pentru că nimeni nu vine să te întrebe la ce te gîndești și ce n-ai și de ce ți-e frică. „Cînd vine tura lungă într-o simbătă dimineața și mă întorc acasă abia marți după amiază. Atunci nu-mi trebuie nici muzică și nici fotografii" (Ion Ciucă). E greu să scoți petrolul în cîmpie. Dar e spectaculos să-i vezi pe oamenii aceștia munciți și aspri cum țin și cîmpia și cum o seacă și de țiței. Noua organizare a activității petroliere a însemnat la Corbii Mari cîteva trenuri cu țiței în plus. Și bani mai mulți pentru țăranii care luptă pe două fronturi, cu verdele pămîntului și cu negrul lui din adîncuri. Oamenii aceștia sînt de bună-credință și trebuie admirați. Deviza lor este muncim și cîștigăm! Dar ca să poată munci și cîștiga, pe lîngă înțelegere, pe lîngă prevederile care le oferă un cadru propice, mai au nevoie de cîte ceva. Întîi de toate de **feluri**te piese de schimb pentru utilajele necesare diferitelor intervenții. Ba nu se găsesc garnituri, ba lipsesc piese pentru I.C.5 — niște mașini specifice, folosite în intervențiile la sondele fără turlă — și toate acestea se resimt în tonele de țiței și tonele de țiței se vor simți în pungă. **Nicolae Săvescu**, maistru la această brigadă de extracție, are 32 de ani în petrol. 16 ani în apropiere de Moreni și 16 ani la schela Titu, fiind printre puținii lucrători în extracția țițeiului cu domiciliul în București și cu viața prin satele cîmpiei, printre țăranii care-l cunosc ca pe unul de-al lor. Adevărul este că lumea petrolului a intrat pe nesimțite în viața acestor sate. Fiecare familie are pe cineva care e legat de țiței. Mulți își cîștigă pîinea de pe urma petrolului. Mulți și-au făcut case. Au 10—20 de ani la sonde și cu toate acestea nimeni nu le zice sondorul cutare sau petroliștul cutare. Ei sînt tot Vasile, a' lu' alde Gruia, ăla de are copil la liceu, ăla cu casa verde de la colțul ulițli. **Ion Dinu** din Petrești e mecanic de întreținere. Vara lucrează pe două schimburi. Schimbul întîi la pompe și la rezervoare, schimbul doi la sfeclă și la cartofi. Și-a ridicat și-o casă și banii în plus îi prind de minune. Vorba lui, „cît de mulți și tot n-ajung". **Petre Gheorghe**, operator din Bărăceni, s-a legat de petrol ca de o slujbă apropiată de casă și cu vremea a devenit un specialist și pentru el asta poate însemna un rost și-un loc cîștigat. Adevărul este că-n cîmpie țițeiul se scoate mai mult cu oameni în vîrstă și prea puțini tineri au investit în această meserie suficientă încredere și pasiune. Poate că și banii i-au c-am îndepărtat. „Acum, că se cîștigă mai bine, or vedea cei tineri că petrolul e o lume bine văzută și or veni și ei acasă". Noi sîntem primii care beneficiem de măriri de retribuție și asta înseamnă și țiței mai mult și oameni mai mulți" zicea un alt fost țăran și tractorist, **Ion D. Gheorghe** din Ulmești.

Am trecut pe la cîteva parcuri de țiței din apropierea Corbilor Mari. La petrol au început să lucreze și femei. Ca parcagii, ca operatoare, femei care au descoperit că nu totdeauna culoarea țițeiului e și culoarea vieții celor care lucrează la extracția lui. Pentru **Ioana Stănilă** și **Constantina Pătulea**, de cîțiva ani la parcurile de la Potlogi și Corbii Mari, meseria pe care o au nu înseamnă nimic altceva decît o meserie cu care trăiesc și-n care pun și puțină plăcere. Liceul de petrol din Bolintin a început să-și împrăștie absolvenții prin satele cîmpiei. Cu ei începe o nouă generație de petroliști, însoțită de o nouă generație de utilaje și tehnologii și chiar de o nouă retribuție, care înseamnă o recunoaștere a muncii lor grele și este dovada grijii cu care conducerea partidului îi înconjoară pe petroliști.

Prin Corbii Mari și Potlogi casele ascunse sub verdeață nu mai au nimic comun cu negrul sondelor de petrol și cu duhoarea țițeiului. Celebrul tutun de Ghimpați, în șiruri agățate pe pereții umbriți, face din ele niște castele vegetale, căptușite cu frunze mari. În lipsa autobuzelor toată lumea folosește bicicleta la cîmp, cu bicicleta la școală, cu bicicleta la sonde. Mașinile sînt numai pentru mers la București și pentru vizite la rude. În afara copiilor care se învîrt în preajma școlii, satul era pustiu. Toată lumea era plecată la petrol și la porumb. Pămîntul deconta truda din primăvară și din vară și oamenii se întorceau cu căruțele încărcate spre magaziile C.A.P.-ului. Pe dedesubt, o complicată rețea de conducte purta șingele negru al pămîntului spre rezervoarele din parcuri. În ele se deconteză zilele și nopțile țăranilor sondori. Și tonele de țiței pot fi socotite din ce în ce mai coroct întrînd în curțile lor ca să ceri o cană cu apă rece.

CORNEL NISTORESCU

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Fiecăruia răsplată după cum și cît muncește

O zi bună la Filipeștii de Pădure

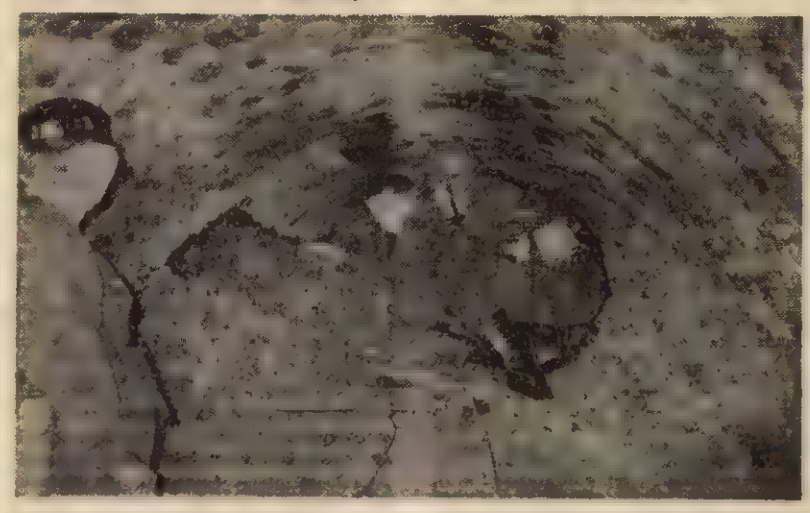

Așa cum ședea atunci cînd era cu vreo zece ani mai tînăr și bea apă din damigeană la malul Mării Roșii, întrebîndu-se ce-o mai fi făcînd nevastă-sa, Lucia, și cei trei băieți ai lui, Adrian, Lucian și Leonard, maistrul Mihail Comănoiu și-a început ziua ca de obicei, ocolind mai întîi cu gîndul la 300 de metri sub dealurile de la Filipeștii de Pădure. Pentru asta nu era nevoie să poarte masca de gaze pe-un șold și acumulatorii lanternei de partea cealaltă. Mai tîrziu, pe la ora 8, cînd chiar a fost nevoie să le poarte în drumul său zilnic prin cea mai adîncă mină de lignit din țară, a trecut pe lîngă lămpărie și sala de apel, și-a aruncat privirea pe situația la zi afișată pe un panou unde nu răzbat din truda oamenilor din adînc și din întrecerea celor trei sectoare ale minei decît vreo cîteva cifre și vreo cîteva nume. Sectorul Roșioara 408 puncte, Palanga Nord 337 puncte și Palanga Sud 293, și s-a lăsat să alunece cu trenulețul care coboară în galeria de coastă „1 Mai", pe 1 700 de metri, pînă în triajul Cervenia. De aici începe cîmpul minier care se numește chiar așa. Cervenia, cum s-ar numi un cartier al unui oraș, iar Mihail Comănoiu ne spunea că minerilor le place să creadă că în orașul acesta aflat la cîteva sute de metri sub pămînt ei sînt primarii, căci ei dau nume tuturor orizonturilor minei și cine vine pe-aici vremelnic, doar cîteva ore, vede ce vede, dar nu știe prea bine la urma urmei dincotro vine și unde se duce, hăituit de tot felul de sfaturi, care de care mai utile, și supravegheat de însoțitorii cu priviri grijulii ca de mamă care o să trebuiască să-și ducă de mînă copilul în prima zi de școală. Adevărul fiind chiar acesta, că dacă n-ar fi fost pe-aproape și inginerul topograf Mircea Silvaș, habar n-am fi avut încotro am pornit-o pe sub dealurile de la Filipeștii de Pădure.

Mihail Comănoiu este secretarul comitetului de partid al minei și lucrează aici din '53, de cînd împlinise 18 ani și abia terminase școala de electromecanici. Dacă stă și se gîndește bine, mai mult de jumătate dintre minerii de la Filipești îi sînt cunoscuți încă de pe-atunci. Și este foarte ușor de înțeles de ce acest lucru îl bucură, după cum ne mărturisește. Recentul decret privind majorarea retribuției prevede, după cum se știe, și creșterea sporului de vechime neîntreruptă în aceeași unitate, de la 12 la 18 la sută, de exemplu, pentru cei ce-au lucrat timp de 20 de ani în subteran iar pentru cei ce-au lucrat la suprafață și au aceeași vechime creșterea fiind de la 10 la 15 la sută. Majorarea retribuțiilor minerilor, începînd de la 1 septembrie, cu mai bine de 5 la sută, va spori bunăstarea familiilor acestor oameni aflați în linia întîi a bătăliei pentru asigurarea independenței energetice a țării, iar generalizarea acordului global va face ca veniturile să crească nelimitat, în raport de muncă și ca rezultat al acesteia. La Filipeștii de Pădure, unitate cîștigătoare a titlului de fruntașă pe ramură în '78, în '80 și în '82— în fiecare lună a acestui an revenindu-i locul întîi în întrecerea socialistă — pînă acum au fost obținute mai bine de o jumătate de milion de tone de lignit, iar depășirea planului a atins, la 15 septembrie, 42 mii de tone. Cînd vorbește despre aceste rezultate remarcabile, Mihail Comănoiu știe bine că ele s-au clădit pe umerii unor mineri destoinici și cunoscători ai tuturor secretelor meseriei, așa cum sînt cei din brigăzile lui Nicolae Moraru, Alexandru Hușan, Ion Pop sau Gheorghe Banu. Pe la brigada lui Nicolae Mocanu chiar vroia să treacă în această dimineață, dar apoi s-a răzgîndit, și-a dat seama că oamenii aceia nu au nevoie deocamdată de vreun ajutor și s-au dezlănțuit, pur și simplu, lucrînd cu toată ambiția de-a rămîne pe primul loc între brigăzile unei mine fruntașe pe țară. Pînă în august înaintau cu spor, și-au depășit planul cu 24 la sută, însă după aceea au dat peste niște borchișuri, straturi de nisip îmbibate cu apă și aflate sub presiune, și după ce le-au domolit și-au trecut de ele oamenii au început din nou să se grăbească, ajungînd să-și îndeplinească planul cu 130 la sută, ca și cum ar fi ieșit dintr-o strîmtoare la un cîmp deschis sau la un mai așteptat. Mihail Comănoiu înțelege de unde vine graba asta, este ca și atunci cînd ședea la malul mării aceleia care chiar părea roșie, mai ales la anumite ore ale zilei, cînd scăpăta soarele, și într-un peisaj ca de pe lună, numai nisip și piatră, pe care l-a tot văzut trei ani și jumătate, cît a lucrat într-o mină de fosfați, tînjea cîte șase luni după un petic de verdeață, iar cînd obținea cîte o permisie de 3—4 zile mergea la Luxor, la 120 de kilometri, de unde le venea și apa de băut, doar o singură dată hotărîndu-se să meargă mai departe, pînă la Cairo și Alexandria.

Cît spune acestea, coborîm planul 1 540 și-n galeria 57—102 întîlnim o parte din brigada lui Pîrvu Nedelcu. Din prefabricate de beton, oamenii așază vatra unei lucrări miniere și nu trebuie să ne mirăm că, tot așa cum bucureștenii au strada Prașilei, acestei lucrări minerii îi spun G-543. E vorba de o investiție, se înțelege. Și această investiție a fost realizată pe primele opt luni ale anului în proporție de 127 la sută. Depășind planul, oamenii au luat cîștiguri frumoase. În medie pe aceste luni un miner cu categoria a 6-a, cum e chiar Pîrvu Nedelcu, a ridicat 6 060 lei lunar. Alții, precum Vasile Scarlat sau Mihai Căbălău, cu categoria a 5-a, au luat 5 478. La aceeași muncă, veniturile lor vor fi mai mari de-acum încolo și oamenii se bucură, după cum aflăm, că majorarea retribuției tarifare nu afectează drepturile de alocații pentru copii, chiriile, diversele compensații primite în urma creșterii unor prețuri sau bursele plătite de stat copiilor lor care sînt elevi sau studenți. Altfel, ca toți minerii de la Filipești, oamenii din brigada lui Pîrvu Nedelcu își pun mari nădejdi și în faptul că recentul decret prevede creșterea părții variabile din veniturile lor totale, ceea ce e un fel de a spune că ei își pun nădejdi în propria lor putere de muncă și de organizare a acestei munci, în creșterea productivității, reducerea costurilor de producție, în primul rînd a consumurilor materiale, și pe aceste căi în obținerea unor beneficii mai mari. Un lucru fiind sigur, spune și Mihail Comănoiu: pe oameni îi interesează să scoată cît mai mult cărbune, căci știu prea bine cît de mult este nevoie de ei, dar sînt la fel de interesați și de prețul cu care-l aduc la lumina zilei după ce-l rup din somnul lui de cîteva milioane de ani. Deși fusese planificat la 322,73 lei, costul de producție al tonei de cărbune extras a scăzut pe primele opt luni ale acestui an la 297,27 lei. Prin creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor, productivitatea a crescut cu 9,3 la sută peste nivelul stabilit prin plan. Bineînțeles, beneficiile au fost și ele mai mari decît cele planificate. Neîndoielnic, spune Mihail Comănoiu, 1983 a fost anul cel mai bun din istoria minei. Și asta s-a întîmplat pentru că oamenii au încercat să dea un preț tot mai ridicat zilei și orei și minutului de lucru. Chiar așa, îl întreb pe însoțitorul meu: cît valorează aici minutul, ora? Le-am trecut și pe un panou, mi-a răspuns, ca să le știe toți: 1 500 lei minutul și 90 de mii ora. Dar sînt semne c-o să trebuiască să modificăm cifrele astea. Doar am destui ani în mină, 28, și nu-mi aduc aminte să-i fi văzut niciodată avînd o poftă de lucru cum îi văd că au de la o vreme. Între timp ei au învățat să nu treacă nepăsători pe lîngă nici o cale de a-și mări cîștigurile. Lucruri care înainte păreau neînsemnate, acum li se par foarte importante. E o realitate că nu se mai risipesc nicăieri materiale, că nu se mai risipește energie. Anul acesta am recondiționat mai bine de 4 000 de armături de susținere metalică, și asta înseamnă o valoare recuperată de vreo trei sferturi de milion. Am economisit lemn de mină, cherestea, mai multe tone de sîrmă. Fiecare vagonet de cărbune extras ne costă cu 0,1 kWh mai puțin, și asta înseamnă mult, oricît ar părea de neîncrezător cine nu se pricepe. Cu nimicul ăsta am adunat anul trecut 160 MWh pe care altfel ar fi trebuit să-i plătim și neplătindu-i au crescut, bineînțeles, cîștigurile pe care oamenii le-au dus acasă.

În drum către abatajul frontal 6 700 îl întîlnim pe artificierul Nicolae Cîrstea. Se duce să ia capsele și explozivul pe care le ține sub lacăt într-o firidă săpată pe-aproape, în peretele unei galerii laterale. Astăzi va pușca în abatajul unde lucrează brigada lui Gheorghe Banu. Va fi o zi ca oricare alta din ultimii 30 de ani de cînd face meseria asta tot aici, la Filipești. Cel care a săpat găurile de pușcare se numește Tudor Dinu și a strîns și el tot cam atîția ani de minerit dar a pierdut într-o oarecare măsură dreptul la majorarea sporului de vechime neîntreruptă în aceeași unitate. Tudor Dinu e din Uriați, unde face naveta uneori la o săptămînă, alteori la o lună, și în urmă cu vreo șase ani s-a hotărît să mai scurteze drumurile astea și s-a transferat la Ceptura, tot la mină, acolo nu i-au plăcut lui anumite lucruri și-a cerut să se înapoieze la Filipești dar nu i s-a aprobat decît transfer la cerere, nu în interes de serviciu. Altfel, zice, pentru un miner cu categoria a cincea, treapta a doua, din mine de categoria B, cum este cea de la Filipești, retribuția tarifară va crește de la 3 710 la 3 907 lei. Îmbucurătoare mai este, spune, și hotărîrea de a se generaliza acordul global. Asta îl bucură, este convins Tudor Dinu, atît pe mineri cît și pe cei din personalul auxiliar. Pînă acum, minerii munceau în acord global dar mecanicii și electricienii erau plătiți în regie. De-acum încolo aceștia din urmă vor fi plătiți și ei după rezultatele brigăzii și asta înseamnă că minerii vor avea de lucru în plin și că veniturile lor vor crește, de bună seamă, iar pe de altă parte nimeni din personalul auxiliar nu va mai avea motive să spună așa cum spunea cîte unul pînă mai deunăzi: lasă că voi luați cîte 5 000 și 6 000 pe lună iar eu doar 3 000 sau 4 000.

După cum se vede, recentele măsuri inițiate de conducerea partidului, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, materializate în decretele Consiliului de Stat privind majorarea retribuțiilor și generalizarea acordului global, au dus la așezarea muncii minerilor în rosturi care să fructifice toate inițiativele luptei pentru cărbune și să dea noi înfăptuiri vieții oamenilor, fiind primite și aici, ca pretutindeni, cu însuflețire și nădejde și vădindu-și eficacitatea încă din primele zile ale aplicării lor.

Minerii sînt hotărîți să beneficieze din plin de avantajele recentelor decrete, ne spunea și primarul din Filipeștii de Pădure, Ion Duțu, el însuși tehnician electromecanic și fost secretar de partid al minei. Și cum din bunăstarea fiecărei familii se alcătuiește, pînă la urmă, bunăstarea întregii comune, dincolo de o vorbă nevinovată, pe care am auzit-o ici și colo, din partea vreunuia mai glumeț, cum că nevestele n-ar fi trebuit să afle de recentele majorări, dar asta nu se poate, fiindcă au ascultat la televizor și-au citit și ele ziarele, în urma tuturor vorbelor rămîne fapta de-a scoate cărbune mai mult, cu fiecare vagon de cîte 500 de kilograme și cu fiecare tren de cîte 50 de vagoane, într-o zi bună din anul cel mai bun al minei.

DUMITRU ELIADE

Opinia unui alegător

Între complexitatea vieții și demnitatea condiției umane

Aud adesea, ca și dumneavoastră, formula, viața e complexă, a devenit complexă, pe timpuri, adică la începuturile socialismului, lucrurile se petreceau mai simplu, era mai simplu, cu da și cu nu rezolvai totul dintr-o răsuflare, acum e mai complicat, nu mai poți să desparți albul de negru atît de ușor, se cere mai mult discernămînt, intră în joc nuanțele, e timp mai mult ca să tai firul în patru, o judecată nu mai e atît de la îndemînă, citeodată întorci lucrul pe toate fețele și încă nu poți să te pronunți cu mîna pe inimă, și așa mai departe. Observ însă că formula amestecă mai multe adevăruri iar din acest amestec unii își fac o pavăză destul de sigură pentru lipsa lor de răspundere și de decizie și de angajare, o pavăză pentru neputința lor dar și o artă a sfîrcurării prin viață. Mai este apoi, acest amestec, o bună metodă de scăpare de confruntarea deschisă cu adevărul realității și, adeseori, argumentul cel mai la îndemînă al fugii de implicarea directă.

Nu voi nega, firește, că procesul dialectic al devenirii noastre socialiste e, azi, mult mai complex și că el presupune o conștiință infinit mai complexă, la rîndul ei, dar o conștiință, iar ea, conștiința, oricît de complexă ar fi, oricît de savant îmbogățită ar fi rămîne expresia unei atitudini clare și a unei implicări lucide și a unei asumări categorice a răspunderii. Sînt, pentru un om simplu, viața e mai simplă și nivelul asumării deciziei se desfășoară în conformitate cu nivelul înțelegerii realității, dar niciodată complexitatea înțelegerii realității nu va relativiza actul conștiinței ci dimpotrivă, va impune și mai limpede opțiunea. Complexitatea actului de conștiință nu va justifica, astfel, niciodată oportunismul, cameleonismul, politicianismul mărunt, diplomația și strategia strecurării prin viață.

Complexitatea actului de conștiință mi se pare dimpotrivă șansa cea mai nobilă pentru afirmarea demnității condiției umane, pentru afirmarea unității, dintre conceperea intimă a unei judecăți și răspicarea ei publică, pentru angajarea lucidă în susținerea punctului de vedere, pentru acceptarea deschisă a confruntării opiniilor, în sfîrșit, dacă vreți, pentru cel care are mîndria de a pune, în fiece clipă, un demn semn de egalitate între vorbe și fapte.

Iată de ce respingînd comoda justificare a lipsei de opinie cu argumentul „complexității vieții" pledez pentru morala comunistă a angajării, iar ea, această morală e, cum bine se știe, spațiul cel mai propice pentru afirmarea demnității condiției umane.

DINU SĂRARU

Ceasul porumbului

După un an de secetă cruntă, și care încă persistă, nedesrămată de multă vreme de nici o ploaie, toamna recoltei, aici, în Cîmpia Burnasului, are totuși o opulență exotică, de junglă. Mergi kilometri și kilometri, ceasuri și ceasuri, doar prin porumb, prin incintele fermelor specializate în această cultură, ca printr-un fel de păduri tropicale, cu miliarde de arbori care fosnesc metalic în adierile dimineților. Apoi păduri de pomi fructiferi, apoi vii. Risipă de miros de strugure strivit sub roata căruței, lut mirosind a tescovină. Apoi întinse grădini de legume, apoi câi de lucernă și fîn cu mireasme subtile, care te mîngîie, te leagănă, te adorm, te urmăresc pînă departe. Drumurile Ceylonului nu vor fi mirosind altfel printre plantații de ceai, eucalipt sau ananas. Ici-colo, pe garduri sau sub streșinile caselor, se usucă în salbe amare foile de tutun. Sate pustii, cu case tăcute, cu magazinele și circiumile ferecate sub lacăte, cu șosele goale, frămîntate de pași doar în zori și sub umbra serilor, între drumul spre cîmp și înapoi. Toamna recoltei.

Peste toate, porumbul. Este mai ales ceasul lui, și acest ceas, în locurile unde ne aflăm, acoperă parcă timpul, nemailăsînd loc pentru nimic altceva.

Aici, pe moșia C.A.P. Moșteni-Voivoda, pămîntul e chiar pădure, cu plante-arbori țesute strîns, înalte cu mult peste creștet. Plante înalte de cîte 2,5—3 metri, sub care te pierzi ca sub un gigantic cort verde și parfumat. N-am mai încercat pînă acum senzația de a mă acoperi cu o pădure, proiectînd-o deasupră-mi, desfășurînd-o ca pe un baldachin. Mă uit în sus încercînd să descopăr o poiană, o spărtură prin care să văd cerul. Țesătura e compactă, numai și numai pădure. Președintele C.A.P.-ului, Constantin Cătrună, zis și nea Vică, însoțitorul meu, e sigur pe o recoltă de peste 5 000 kg boabe la hectar.

O luăm spre punctul în care lucrează combinele. Sînt șase CARP-uri, iar mai încolo, pe alt orizont al cîmpiei, se văd niște „Glorii". N-au intrat încă în lanuri, e încă devreme, roua încă nu s-a zbicit de pe frunze, mașinile așteaptă la capătul lanurilor desăvîrșirea lucrării soarelui. Ceva din aburul nopții încă mai stăruie, amortizînd soarele mare și roșu prin mătasea lui transparentă, care face mai suportabilă lumina prea vie, prea tare a dimineții. Ciclul acestui septembrie e lucid și clar ca o dimineață. Îl citești toamnei destinul pînă la capăt și-l găsești rotund ca un fruct. Cele peste 7 400 kg ștuleți la hectar, culese pînă acum, sînt o nădejde că fructul acesta va fi cu adevărat rotund.

Victor Floricel face ultimele reglaje la „Gloria" pe care o călărește de ani și ani și care, vopsită proaspăt, pare ca nouă. El, combinerul, nu prea pare chiar nou, are 59 de ani, de prin anii '30 tot călărește tractoarele și combinele, dar nu se lasă, n-o să coboare din șaua lor pînă la ceasul pensiei. Adică el, Victor Floricel, vrea să doboare un record la care prea puțini mecanizatori îndrăznesc să rivnească. Nu îndrăznesc, fiindcă ostenelile unei munci acerbe, una din cele mai grele din cîte se fac în această țară, îi trimit mai devreme la pensie (la cea medicală) sau îi retrag în spatele frontului, în atelierele unde trudesc mai mult mîinile, nu și nervii, nu și ficatul, nu și sufletul, ca pe cîmp. El însă, Victor Floricel, va rezista, e vînă bună, rasă de om al cîmpiei, dedat de mic la trinta aprigă cu pămîntul. Numai să fie motorină, zice, nu pentru „Glorie", pentru „Glorie" este, ci pentru camioanele și tractoarele cu remorci care trebuie să preia recolta. Șoferii acestora, cînd întîrzie sau lipsesc din cîmp, aruncă vina pe motorina sau pe benzina care nu ajung. (Ce păcat, mai zice nea Floricel, că nu s-au păstrat animalele de povară ! C.A.P.-ul avea, prin '52, vreo 500 de boi, deci 250 de atelaje, cu care eliberai într-o zi o solă de cel puțin 100 de hectare. Dar, în sfîrșit, asta-i o altă poveste, ce-a fost a fost, morții cu morții, viii cu viii). Porumbul din buncărul „Gloriei" trebuie deșertat direct în mijloacele de transport, așa e legea, ca să se cruțe niște munci în plus, inclusiv posibilitatea ca bobul „să facă aripi", nemaiajungînd la locurile de destinație. Iar dacă remorca ori camionul nu sînt prompte la întîlnirea cu „Gloria", atunci combina, cu buncărul plin, așteaptă.

Combinerul, în astfel de clipe, simte cum nervii îi iau foc. Între timp i-a crescut și ficatul, suprasolicitat de șocurile mașinii. (Păcat, mai zice nea Floricel, că nimeni nu se gîndește și la scaunul pe care stă combinerul ! Nu numai la „Glorii", dar nici la modernele CARP-uri, scaunul acesta nu e treabă inginerească, nu-i „ergonomic", cum se zice, adică nu e mobil, nu prea șocurile denivelărilor de teren, drept care omul cocoțat pe el sare mereu din șa, ca azvîrlit de-un cal nărăvaș, vai de fundul și de ficatul omului ăstuia ! Așa cum nimeni nu s-a gîndit să monteze în fața cabinei combinei un ventilator de doi lei, care să spulbere colbul cîmpiei, să nu-l mai orbească pe cel de pe scaun ! Dar și asta-e o altă poveste).

Încă puțin, zice nea Vică, și combinele vor intra în lan, soarele arde în forță, roua nopții s-a șters de pe plante. Totul respiră febra asaltului care va începe, domnește cunoscuta atmosferă de front, imaginea luptei e militară, formațiile de combine sînt pregătite pentru atac și, la fel ca pe front, toți își cunosc precis misiunea, cu lecția de strategie și tactică învățată pe dinafară. Sînt și comandanți, mulți comandanți. Reprezentanți ai diferitelor foruri, organe și organisme, centrale, județene, comunale, zonale, foiesc în jurul mașinilor, e o rumoare surdă de glasuri, care transformă incinta de porumb într-o gigantică sală de ședințe în aer liber. Nea Vică aleargă spre primul CARP care intră în lan, ca să-i ureze noroc, mînă bună și rodnicie omului din cabină (de data asta un tînăr, Gh. Floricel, nepotul lui nea Victor) ce, absorbit de cea dintîi clipă vie a muncii, nici măcar nu-l observă.

Cea mai mare parte a porumbului C.A.P.-ului se culege manual. Lîngă tarlalele luate-n primire de combine, alte tarlale sînt în mîinile celor ce le culeg ca în vechime, distribuiți nu pe formații, ci pe familii și neamuri, după rînduiala țăranilor dintotdeauna. Familii răspîndite pe „porții" (pe loturile luate în acord global), înaintînd prin jungla verde în rînduri strînse, umăr la umăr, ca niște lanțuri ritmice de luptători, cu respirația măsurată de bătaia fierbinte a inimilor, ca de bătaia unor tobe numai de ei auzite. C.A.P.-ul are 320 de brațe de muncă, din care vreo 300 sînt cele ale femeilor. E un C.A.P. al femeilor, cele mai multe (peste 90 la sută, socotește nea Vică) trecute binișor de tinerețe Bărbații au plecat la orașe, la fabrici, de vreo două decenii încoace n-a mai rămas în C.A.P. nici un tînăr. Singurii tineri, pe-aici, sînt șoferii și (numărați pe degete) tractoriștii. Deci soarta pîinii e în mîinile femeilor, ele sînt astăzi și stîlpii caselor, și stîlpii cîmpului, ele țin dreaptă cumpăna vieții în satul acesta pustiit de bărbați. Prin gigantica junglă verde, printre tulpinele de porumb puternice și înalte ca bambusul, petele de culoare ale basmalelor și prestelcilor femeiești scîlpesc viu, unele mișcîndu-se de colo-colo, altele zăcînd inerte la rădăcinile plantelor. E cald, e înăbușitoare temperatura efortului, e mai comod să lepezi basmaua, chiar și prestelca, să rămîi într-un maiou bărbătesc sau într-o fîșie de pînză petrecută de-a latul pieptului. Maria Barbu are 54 de ani. Bărbatu-său e printre puținii rămași în sat, nu și fiu-său, care lucrează la Alexandria. Truda lotului în acord global el îi rămîne, căci omul, bărbatul ei, e tractorist, în clipa de față călărește o „Glorie". Geana Floricel e mai tînără, n-are decît 37 de ani, dar, ca și Maria Barbu, are doar două brațe pentru truda cîmpului, bărbatul fiindu-i muncitor la Alexandria, iar băiatul la o școală de șoferi din Roșiori. Cu ele, cu aceste femei, C.A.P.-ul se luptă să răzbată la limanul recoltelor și, zice nea Vică, răzbate. La floarea soarelui (unde n-au scos decît vreo 2 000 kg la hectar, atît le-a dat voie seceta) s-a început recoltatul, de la un cap al incintei, cu mașinile, iar de la celălalt cu culegătorii manuali, cu femeile. Femeile și mașinile s-au întîlnit, matematic, la jumătatea distanței dintre capetele incintei.

A fost un an greu, zice nea Vică. De cînd e el pe pămîntul ăsta, și e de 58 de ani, împliniți la 12 septembrie, n-a mai văzut o astfel de secetă. Pămîntul C.A.P.-ului e irigat, dar apa n-a venit pe conducte decît tîrziu, în aprilie, drept pentru care grîul a rămas pitic (a dat doar 1 836 kg la hectar), au rămas pitice și alte plante, deși s-a trudit cu înverșunare, cu disperare, s-a fertilizat, s-a erbicidat, s-au făcut fel de fel de complicate și costisitoare lucrări care să-i stimuleze pămîntului zelul de a produce. Oamenii locului așa sînt deprinși, să facă lucru cu cap, lucru întemeiat, și să-l facă la timp, „cînd cîntă cucul, nu cînd urlă lupul", cînd cîmpul primește și răsplătește ofranda muncii. Cînd apa a năvălit, în sfîrșit, pe conducte, s-a trecut cu toată suflarea la salvarea porumbului, într-o bătălie cum cîmpul acesta nu mai văzuse. O bătălie deloc spectaculoasă, ci cumplită, penibilă, de uzură, extenuantă la culme, neînchipuit de simplă și de complicată, necerîndu-i omului decît efort, dar un efort al întregii lui ființe, efortul tuturor zilelor și al nopților. O parte din porumb (280 de hectare) este cuprinsă în sistemul de irigații Olt-Călmățui, sistem mai vechi, rodat, așezat bine în rosturi. Aici lucrurile au mers cum au mers, chiar dacă niște rețineri de tensiune electrică au mai dat peste cap niște munci și zile. Cel mai mult porumb (400 de hectare) e însă în sistemul Vîlșoara, care e nou și „neașezat", ivind la tot pasul fel de fel de defecțiuni, ba demufări, ba hidranți rupți, ba coloane sparte, ba garnituri subterane închise prost, ce răbufneau în explozii de apă și noroi. Sutele de femei au trudit prin apă și prin noroi zile și săptămîni, săptămîni și luni. Să le fi văzut, zice nea Vică, trudind așa, prin apă și mîl, de pe la 4—5 dimineața, cînd abia se crăpa de ziuă, și așa într-un aprilie friguros, cu temperaturi de 7—8 grade. Să le fi văzut trudind așa pînă noaptea, cu mîlul negru înghețat pe ele, mișcîndu-se peste cîmp într-o lungă procesiune neagră. Să le fi văzut și nopțile, la lumina focurilor, uscîndu-și prestelcile grele de apă, mîncînd în pripă, pregătindu-se să se avînte din nou. Să le fi văzut apoi în vară, cînd fierbea aerul la 34—35 de grade, prinzînd coloanele cele grele în furci de lemn și ridicîndu-le ca pe niște haltere deasupra capetelor, ca să le treacă peste tulpinile de porumb înalte de cîte doi și trei metri, să nu le vatăme. Cît pot cîra astfel niște femei ? Mai mult cînd coloanele sînt uscate, ceea ce niciodată nu se întîmplă, mai puțin cînd sînt ude, și mai puțin cînd sînt pline de clisă. Cînd ieșeau din lanurile de porumb erau ude ca paparudele, cu pelerinele din foi de polietilenă sfîșiate de apă și de frunzele plantelor. Las'că și ele, femeile astea, sînt spaima agenților hidrologi, a celor ce au în grijă sistemul. Dacă mîlul nu le trecea peste glezne lăsau coloanele jos, refuzau să le mute, căci asta însemna o udare a cîmpului slabă, sub cei 700 mc de apă pe hectar prevăzuți în rețelele irigației. Dreptul lor îl e de părere nea Vică. O aspră școală a trudei le-a făcut mîna strînsă, nu dau de la ele decît pentru ceea ce li se dă.

Soarele s-a ridicat, cîmpul freamătă, combinele merg din plin (nu le-ar fi de deochi, chiar merg toate !), comandanții s-au tras la umbră femeile rup în forță știuleții grei. E ceasul recoltei, ceasul trudit, gîndit, plănuit, așteptat, rîvnit de un an întreg. E un ceas-bucurie, un ceas-răsplată, e, în același timp, un ceas greu, încărcat de sudoare, de griji, de răspundere. Se muncește pe toată cîmpia, la arăturile pentru grîu, orz și rapiță, la culesul strugurilor, de la 3 dinspre zori oamenii leș la tăiat cocenii, mecanizatorii rămîn în cîmp pînă la 12 din noapte. Comandamentele zilei în actuala campanie, stringent formulate de secretarul general al partidului la întîlnirea de lucru din 8 septembrie, primesc, iată, replica vie a faptelor.

Este, da, un ceas greu, un ceas greu și fierbinte, toropit de soare, toropit de temperatura efortului. Adîe, e drept, de niște clipe, un pui de vînt, dar ce înseamnă un pui de vînt ? Ce înseamnă „ușurelul vîntului", din povestea bădicăi Traian ? Înseamnă circumstanța, clipa fugară, fulgurea amăgitoare a vremii sau a istoriei. Iar între „greul pămîntului" și „ușurelul vîntului", el, omul acestor locuri, l-a ales de cînd se știe pe primul. A ales „greul pămîntului", a ales forța, truda, temeinicia, a ales acest „greu" pe care îl simte din veac pe umeri, pe piept, pe brațe, ducîndu-l cu el cît e anul, dar prin el împlinindu-se. Laolaltă cu obștea, laolaltă cu țara.

E ceasul recoltei, greu ca pămîntul, greu ca dragostea oamenilor pentru acest pămînt.

ILIE PURCARU

„Ceva din aburul nopții încă mai stăruie, amortizînd soarele mare și roșu prin mătasea lui transparentă, care face mai suportabilă lumina prea vie, prea tare a dimineții. Ciclul acestui septembrie e lucid și clar ca o dimineață. Îl citești toamnei destinul pînă la capăt și-l găsești rotund ca un fruct. Cele peste 7 400 kg ștuleți la hectar," culese pînă acum, sînt o nădejde că fructul acesta va fi cu adevărat rotund"

Făuritorii pîinii de Pecica

Fiindcă tot sîntem acum, la recoltarea porumbului, pînă anul acesta s-a realizat cu mult peste cantitățile anului de grație în care C.A.P.-„Ogorul" a fost decorat cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste. Altfel spus s-au obținut 8 500 de kilograme boabe la hectar. Dacă ar fi să anticipăm și să vorbim și despre acest an, după toate calculele, după cum se anunță, se va depăși 10 000 de kilograme. Porumbul cules pînă acum este frumos și bun și nu depășește 21 la umiditate. Așa stînd lucrurile rezultatele se răsfrîng asupra zootehniei. Cei de aici, la finele anului se vor închide la cifra de 4 300 de litri de lapte pe cap de vacă. Încă un record pe județ. Și fiindcă tot sîntem la capitolul cifrelor, să mai amintim că la sfecla de zahăr s-a atins cantitatea de 40 000 de kilograme la hectar, 2 000 de kilograme la soia, iar grîul a ajuns la 7 785 de kilograme. Și fiindcă vorbim de grîu, pîinea de Pecica este renumită în tot Ardealul. De ce ? Fiindcă, spune lumea, pecicanii dacă se pricep la modelarea pămîntului, la obținerea boabelor de grîu, ei sînt mari artiști la frămîntarea aluatului și la coacerea pîinii. Ea, făina, este cernută în site speciale, iar aluatul parcă este descîntat. Și se mai spune prin părțile locului că cine vine la Pecica și mănîncă pîinea, acolo, unde ea se naște nu mai pleacă de aici. Așa probabil s-a întîmplat și cu familia Vasilescu. Îi iubesc și îi consideră ca pe ai lor. Numai de cîțiva ani de cînd conduce bunul mers al lucrurilor la C.A.P. „Ogorul" retribuția țăranilor cooperatori a crescut de la 33 lei pe ziua de muncă la 102 lei. Desigur, la acest capitol comentariile sînt de prisos. Și se mai poate face o paranteză. Dacă pînă nu demult țăranii plecau de la „Ogorul" către celelalte C.A.P.-uri fiindcă, evident, se cîștiga mai bine — în momentul de față fenomenul este invers. Foarte mulți vor să muncească la „Ogorul".

Ne reîntoarcem din nou la vorbele bătrînilor : „cine mănîncă pîinea de Pecica, aici la ea acasă, nu mai pleacă". Se muncește pe rupte de dimineață pînă cînd întunericul pune stăpînire pe pămînt, într-un ritm înalt. Porumbul, ne spune inginera Doina Vasilescu, este bun cum, parcă, n-a mai fost. Pînă acum, recoltarea lui a început pe 5 septembrie și s-au gătat aproape 100 de hectare. S-au băgat în bază peste 750 de tone ! Am întîlnit-o pe cîmp și pe președinta Doina Vasilescu. Ne-a arătat dealul Șiriei. „Știți, dealul nu se vede totdeauna. Cînd se vede înseamnă că va ploua. Și avem mare nevoie de apă. Fiindcă, cum s-a spus la recenta întîlnire cu secretarul general al partidului, pe lîngă recoltare trebuie să trecem de urgență la arat și însămînțări. Ce să vă mai spun ? Tot ceea ce am înțeles din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu se aplică cu bune rezultate. Este, dacă vreți, o sinteză a practicii cîștigate de cei mai buni. Fără să ne lăudăm, spunînd lucrurilor pe nume, noi aplicăm de mult și problema densității la plante, și cea a însămînțărilor, și retribuirea în acord global. Și, cum v-am spus azi dimineață : va fi o bătălie mare. Cine cîștigă anul acesta sînt adevărații și marii campioni. Nu trebuie să ne lăsăm, fiindcă faima pîinii de Pecica trebuie să continue".

SORIN POSTOLACHE

VINERI, 23 septembrie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Edgar Papu:

O, ce frumoase sînt clipele în care trăiești adevărul unui înalt sentiment!

— Dați-ne voie, stimate Edgar Papu, să spunem cititorilor noștri, în numele cărora, acum, cînd ați împlinit vîrsta de 75 de ani, vă adresăm un foarte călduros „La mulți ani !", dați-ne voie să le spunem că, aici, acasă la dumneavoastră fiind, înconjurați de cărți, constatăm amîndoi, cu uimire și, cînd citesc pe fața dumneavoastră, cu încîntare, că afară bate vîntul și plopii de pe strada Gh. Mocea-nu freamătă a neliniște și frunzele cad ca într-o ninsoare de aur, semn că a venit, pe deplin, toamna. Iubiți toamna ?

— Da, iubesc toamna. O iubesc enorm. Acum cîteva zile, chiar, plimbîndu-mă cu poetul Petre Gheimez pe aleile așa-ziselor păduri din jurul Bucureștiului, tocmai îi vorbeam despre toamnă, despre frumusețea toamnei, despre care spuneam — pentru a cîta oară, oare, în viața mea ?! — că toamna este o încoronare aurie a anului. Tonuri calde, melancolice, o dulce căldură agonică... Pare-se că am vorbit cu mult patos, întrucît a doua zi poetul m-a invitat să citesc o pagină, în cadrul unei emisiuni radiofonice, în care să relau toate acele spuse despre toamnă. De fapt, ca să fiu, sincer, mie îmi plac toate anotimpurile, pentru că-mi place viața, dar toamna, toamna este expresia cea mai intensă a întregii mele vieți. Dar iată, ne-am luat cu vorba și am uitat să vă mulțumesc pentru urarea ce mi-ați adresat-o.

— Cum se vede acum, de la această frumoasă vîrstă, propria dumneavoastră viață ?

— Pentru că tot am vorbit despre toamnă și anotimpuri, viața mea de pînă acum o văd ca pe o necontenită curgere de anotimpuri. Nu ca pe o linie dreaptă, ci aidoma acelei permanente ondulații despre care vorbea Lucian Blaga. Apusuri și răsărituri. Amurguri și zori de zi. Din asfințiturile mele am avut puterea să renasc, totuși, oricît de adînci și lungi vor fi fost ele, asfințiturile.

— Mărturisește că această întrebare am mai pus-o și altor oameni care, ca și dumneavoastră, împliniseră un frumos număr de ani. Cei mai mulți mi-au declarat că, adunîndu-se numărul anilor, tot mai mare, cu repeziciune, simt nevoia să se grăbească, să o ia parcă însăși timpului care curge mai repede ca niciodată. Nu trăiți un astfel de sentiment ?

— Nu. Eu, de o bună bucată de vreme, nu mă mai grăbesc. Cînd eram tînăr, foarte tînăr, mă grăbeam, dar acum, nu.

— Și totuși, nu vă supărați, nu vreau să vă contrazic, dar dumneavoastră nu v-ați grăbit nici atunci, atunci cînd erați tînăr. Ați debutat, editorial, cu Răspîntii, forme de viață și cultură, în anul 1936. Peste alți trei ani veneați cu Artă și imagine. Au urmat, firește, alte și alte titluri, unul mai important decît celălalt și dacă ar fi să le transcriem pe toate ar trebui să consumăm un spațiu imens. Ei bine, chiar din prima carte, așa cum afirma Constantin Sorescu într-un foarte recent studiu intitulat : Drumul spre un concept, studiu avînd ca supratitlu Protocronism și sincronism, ați lansat o manieră proprie de comparatism, care manieră avea să definitiveze, după exact 40 de ani, în eseul Protocronism și sinteză, apărut în numărul 6 al revistei Secolul XX din 1976 (număr care apărea, însă, abia în 1977, odată cu volumul Din Clasicii noștri) conceptul de protocronism. Nu împliniseră, deci, nici măcar 36 de ani cînd ați formulat sau, mai exact spus, ați intuit cîteva din elementele viitorului concept ce-avea să se numească protocronism. Deși tînăr, nu v-ați grăbit să-l expuneți decît în clipa în care aveați toate argumentele susținerii lui. Cu alte cuvinte, ceea ce spuneam : nici cînd ați fost tînăr, foarte tînăr, nu erați un om grăbit.

— Adevărul este că eu mă refeream la două timpuri, la cel al vieții și la cel al creației. Timpul creației a fost pentru mine unul și același mereu, poate prea încet, din diverse motive, independente de voința mea, pe cîtă vreme cel al vieții, cu toate obstacolele sale, inerente de cele mai multe ori, specifice vîrstei, a fost mai precipitat. Acum, de-o bună bucată de vreme, atît timpul creației, cît și cel al vieții curg uniform, fără grabă, ele suprapunîndu-se, cred eu, perfect.

— Pentru că am vorbit despre protocronism și pentru că întrebarea mea, mai exact spus argumentația mea a fost poate prea alambicată, dați-mi voie să reproduc un fel de definiție a conceptului, definiție pe care chiar dumneavoastră ați dat-o cu prilejul unui foarte de demult interviu apărut în revista „Flacăra".

— Să auzim.

— I-ați spus atunci, colegului meu, George Arion, următoarele : „Într-o carte care o să apară nu peste mult timp am urmărit fenomenul pe care l-am numit protocronismul românesc. Am pornit de la constatarea că multe realizări ale lumii au fost făcute mai întîi la noi sau au fost spuse aici. Am observat că în alte țări există mari crize, forme goale de conținut, o sărăcie a creației. Spiritul românesc umple aceste formule cu substanță, creîndu-se o sinteză românească. Este ca și cum am aduce din străinătate aparate pentru a extrage bogățiile care sînt ale noastre. Așa am putut spune că Alecsandri este primul poet impresionist, că Oda lui Eminescu — una din primele creații existențialiste, că teatrul lui Caragiale, a precedat comedia filmică americană. Ținînd seama de faptul că Neagoe Basarab (perioada cultural-artistică a domnitorului, n.n.) manifestă acest caracter al culturii românești de a preceda ulterea creații culturale ivite mai tîrziu în altă parte, cred că astăzi fenomenul rămîne valabil, și încă la un grad mai mare de amplificare. Mă uit la Nichita Stănescu sau la mai tinerii Ioan Alexandru sau Adrian Păunescu sau la Mircea Dinescu, niște tipare pline de substanță. Nu-mi pot da seama ce fenomene pe plan european prevestesc acești poeți și mulți alții, dar sînt convins că fac o autentică sinteză, creată pentru prima dată pe pămîntul nostru."

— N-a fost vorba, dacă bine îmi aduc aminte, de o definiție, cît mai exactă și deci, cît mai științifică a conceptului de protocronism, ci mai degrabă de o înșiruire de elemente și perspective ale protocronismului redactate într-un stil specific interviului, adică presei de largă circulație. Și, acestea fiind zise, să considerăm, la acest capitol, discuția ca și încheiată. Nu de altceva, dar, în general, nu sînt partizanul interviurilor în care unul dintre interlocutori, cel care răspunde, să-și susțină cu prea multă ardoare chiar eventualele sale merite.

— Aceasta era, dealtfel, și intenția mea. Să rămînem, totuși, cu voia dumneavoastră la același interviu în care ați făcut o afirmație care într-o oarecare măsură poate să surprindă : „Iubesc omul, spre deosebire de alții care se refugiază în natură sau în cultură pentru a nu lua contact cu semenii lor, pentru a se retrage în zone unde cred ei că nu poate să-i atingă nici o neliniște, unde nici o faptă atroce nu le poate tulbura calmul." Să înțeleg că iubiți omul chiar mai mult decît natura și cultura, decît cărțile care vă înconjoară ?

— Nu, să nu înțelegeți așa ceva. Cărțile sînt, cum bine știți, o chintesență a omului. Iubesc cărțile pentru că sînt făcute de om. Iubesc, deci, mai mult decît cărțile, chiar omul. Iubesc, firește, și natura, dar ea, natura, nu mi-a oferit niciodată satisfacția pe care mi-a dat-o prietenia.

— Este oare cazul să-i numiți pe cei

(Continuare în pagina 15)

VICTOR NIȚA ■

Noua frontieră a sufletului uman

Grigore Hagiu

Mă consider unul dintre cei mai norocoși iubitori ai poeziei. Colegii mei de vîrstă, de suflet și de inimă, cu toții am văzut același cer cu stele în același timp. N-a fost război în timpul tinereții noastre. Se așezau pe noi cărămizi, zidurile cu ferestre ale umanismului socialist. Unul era mai minunat ca altul ! Acum mă opresc cu gîndul sensibil la Grigore Hagiu care, iată, aniversează 50 de ani de făptură sensibilă.

Grigore pentru noi toți este un blazon al eleganței poetului discret, al filigranului distins, al celei mai nobile făpturi a limbii române, sonetul, și în același timp unul dintre primii, dintre noi, care a sfărîmat letargia formelor fixe seducîndu-ne cu lumina istovitoare a înțelesului cuvintelor.

Bărbat de o eleganță interioară maximă, simpla apariție a lui Grigore printre noi a dat și dă colf poeziei.

Mastodont din viitor, încă cerb, ne cutreieră metafora, iar prin inimă, cu precădere, auricolele.

I-aș spune „La mulți ani !" dacă aș crede că poezia lui e pieritoare. Nu-i spun „La mulți ani !" ci îi spun „La multe secole !" întru cinstirea limbii române.

Om gingaș ce ești, Grigore al nostru ce ești, și al limbii române, îți cinstim aniversarea cu gîndul înălțător, mai răsărind încă un luceafăr pe cerul lute, fugitiv și înalt al verbului unic rostit în limba română. Ave !

NICHITA STĂNESCU ■

Cuget, deci exist

Însemnări despre Hyperion

„Setea" de repaos poate fi, pînă la un punct, considerată conștiința de sine a lui Hyperion. Aceasta îi ține ceea ce este prin natura sa. De aceea :

„În locul lui menit din cer
Hyperion se-ntoarse
Și, ca și-n ziua cea de ieri,
Lumina și-o revarsă".

Continuitatea de ființă este subliniată prin ultimele două versuri. Locul lui menit din cer este de a fi hyper-eon = pe deasupra mergător. Etimologia este doar o vagă explicație și în nici un caz nu se poate rămîne la ea. De ce este pe deasupra mergător ? Răspunsul ni-l dă numai dialectica „Luceafărului". Hyperion rămîne Hyperion pentru că nu se pierde în lucruri, în substanțialitatea diversă, multiplă, pentru că nu cade în ele, ci coboară în ele cu ființa sa ; născut din ele (și din ele), dar depășindu-le printr-o lege care-i a sa, printr-o lege căreia nu-i este consubstanțială împietrirea, ci devenirea. Locul lui „menit din cer" era de a fi universalul care se întrupează din diversitatea particularului, care nu cedează particularului, care nu se pierde în ei ; de a fi universalul devenirii. Eminescu, om al vremii sale, pune accentul pe universalitatea lui Hyperion, iar nu pe aspectul static al acestuia. „Hyperion rămîi", spune Demiurgul. Adică, nu-ți modifici esența, legea. Dar Legea lui era făcută din contrarii, din opoziții determinate, particulare, însă supuse opoziției generale. Deci din opoziții care merg pînă la opoziția general-particular. Hyperion nu poate fi înțeles cu o gîndire care refuză dialectica generalului și particularului. Putem afirma că neînțelegerile, cîte au fost, au venit din citirea cu ochi epistemologici neconstructivi, nedialectici, reducționiști.

Întoarcerea lui Hyperion în cer nu este una mecanică, ci dialectică. Vreau să spun că universalitatea lui nu se confundă cu anumite contrarii determinate din care își trage substanța ipostazelor diferite. Tocmai diferitele ipostaze ne conduc spre generalitatea sa. Universalitatea sa este opusă, dialectic, tuturor contrariilor specifici, deși apare prin ele. ele.

Afirmația Demiurgului : „Hyperion rămîi", are două înțelesuri : unul, obținut printr-o reducție, Hyperion este universalitatea statică absolută, și altul mai profund impus de desfășurarea esenței, Hyperion nu se stinge, nu se confundă nemijlocit cu nici o pereche de contrarii, nu se stinge în nici o polaritate, ci, dimpotrivă, se sporește cu ele. Căci dacă nu s-ar spori, atunci legea ar fi pur exterioară. Hyperion rămîne Hyperion prin contrariile specifice și prin contradicția nespecifică, generală.

„Iar tu, Hyperion rămîi
Oriunde ai apune",

deci indiferent de formele pe care le vei lua, tot pe deasupra vei merge, vei zbura. Eminescu a optat pentru universalul care transcende tot ce este îngust, strîmt, particular ; pentru universalul care deschide calea devenirii întru ființă. Citirea filosofică nu reduce substanța poetică, ci, dimpotrivă, ne deschide căi noi spre înțelegerea ei.

Notă : Păstrarea virgulei după Hyperion reduce spusa Demiurgului doar la o formulă de adresare către Hyperion ; cînd, în fapt, intenția lui majoră este de a-i aminti lui Hyperion de ce esență ține, ce esență are :

„Iar tu, Hyperion rămîi
Oriunde ai apune...".

ION STROIE ■

Eveniment

Festivalul „Enescu — Orfeul moldav", sărbătoare a spiritualității românești

De patru ani, septembrie a devenit luna în care vraja Tescanilor și a muzicii geniului Enescu unește, în decorul de neasemuită frumusețe ce ascunde fostul conac al Rosetteștilor, inimile a sute de oameni. Ca și cu mai bine de un veac în urmă, casa dintre arborii seculari, devenită **Așezământul de cultură și creație „George Enescu"**, este la fel de primitoare incăperile ei incărcate de aura timpului și a evenimentelor petrecute aici fiind mai deschise ca oricînd muzicii, culturii

Inițiativa forurilor culturale locale și a Colegiului criticilor muzicali din cadrul A.T.M. de a organiza, sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste, **Festivalul „Enescu — Orfeul moldav"**, a fost excelent primită de iubitorii Euterpei încă din anul premergător Centenarului nașterii marelui muzician. Dorința tuturor ca muzica enesciană să fie și mai mult cunoscută, ca adevărata muzică să fie pretutindeni onorată așa cum visa autorul inegalabilei capodopere „Oedip", participarea unor formații și interpreți de prestigiu, a unor compozitori și muzicologi de primă importanță ai vieții muzicale românești contemporane a sporit de la o ediție la alta, gradul de interes, manifestarea devenind o veritabilă sărbătoare a spiritualității.

Deci, cea de-a IV-a ediție, desfășurată în zilele de 9—11 septembrie, a culminat cu o afluență nemaiîntîlnită de public, peste 1 000 de persoane făcînd să fremete Valea Tazlăului și Curtea Veche, cîntate admirabil de compozitorul omagiat, de Mihail Jora și de alți muzicieni ce au găsit la Tescani nu numai locul în care „să se odihnească de Europa", ci și climatul propice creației, înălțării spirituale.

Manifestarea a debutat cu interpretarea „Baladei pentru viori", o lucrare de tinerețe a muzicianului nepereche, în aceeași zi **Orchestra de cameră „Tescana" din Bacău**, dirijată de Ovidiu Bălan, mai oferind publicului „Concertul pentru violoncel și orchestră în Si minor" de A. Vivaldi, „Adagietto" din Simfonia nr. 5 în Do diez minor, de G. Mahler și „Simfonia nr. 11 în Mi bemol major" de Haydn. Concertul inaugural a rămas în memoria auditoriului în special prin magistrala interpretare dată de violoncelistul **Marin Cazacu**, de șase ori laureat al unor concursuri internaționale, partiturii vivaldiene, executată pentru public în premieră de instrumentiști și pentru prima oară pe scenele noastre în ultimele două decenii.

În absența compozitorului Nicolae Brînduș, anunțat pe afiș, prima întîlnire a publicului băcăuan cu **Formația „Muzica Antiqua" din Cluj-Napoca** a fost înlesnită de mai tînărul său coleg, compozitorul **Liviu Dăneeanu**. Efortul extraordinar și pasiunea cu care acești muzicieni compleșci conduși de **Majó Zoltan**, au răscolit bibliotecile și au scos la iveală perle-document ale muzicii din Transilvania secolelor XIV-XVIII s-a materializat într-un concert de o excepțională valoare, cu atît mai mult cu cît el a fost întregit cu piese specifice întregului spațiu românesc și spațiului european din secolele XIII—XVIII.

Încununînd strălucit memorabilele zile ale festivalului, ultimul concert a fost dedicat în întregime creației lui George Enescu și s-a bucurat de prezența, pentru prima oară în acest spațiu mirific, a Orchestrei simfonice și a corului Radioteleviziunii Române. Sub bagheta dirijorului Iosif Conta, artist emerit, splendidele acorduri ale Rapsodiilor s-au contopit cu freamătul parcului secular. Cinci din cele „Șapte cîntece pe versuri de Clément Marot", în orchestrația lui Theodor Grigoriu, au fost readuse, cu sensibilitate, în inima publicului de soliștii **Georgeta Stoleru** și **Pompei Hărășteanu**, acesta din urmă, împreună cu mezzosoprana **Adina Iurașcu**, interpretînd excelent dificila scenă a Sfinxului din opera „Oedip", ale cărei personaje s-au reînfiorș, după aproape o jumătate de veac, în locul unde Enescu le crease. La trăirea intensă provocată de inegalabila scenă, se adaugă cea nu mai puțin reușită a finalului poemului simfonic „Vox Maris", realizat cu concursul corului renumitei orchestre (dirijor, **Aurel Grigoraș**).

În tot, o manifestare de excepție, care, cum sublinia și muzicologul **Eugen Pricope**, prefațatorul ultimei seri, a făcut din Tescani o capitală a muzicii, iar din festival o sărbătoare a spiritualității românești.

CORNEL GALBEN

PLASTICA

Despre originalitate în pictură

Cunoaștem în pictura românească de astăzi cițiva artiști a căror creație arată atîta originalitate încît orice tentativă de deslușire a punctului de plecare, a cauzelor de început și a firelor îndatoririi de tinerețe rămîne temerară, dacă nu cumva de-a dreptul imposibilă. E foarte probabil ca principiile adevărate ale originalității trebuie bănuite, în cazul acestor — nu prea mulți — artiști, nu în afară, în lectiile unor maeștri și ale tradiției în stimulul vremii și al anturajului, în momentul cultural — cum se întîmplă deseori astăzi — ci înăuntru în adîncurile alcătuirii spirituale, în niște nevoi secrete de **alt fel**, de nou absolut, în dorinți tainice, dar puternice, mai bine zis puternic reprimate și care se răzbună pe neașteptate, fără un motiv imediat. Opera dovedește o exemplară organicitate în absența unor etape preparatorii. E ca și cum ceva se naște din nimic. Mai mult : studierea anilor de debut descurajează toată încercarea de a găsi acolo simburii revoltei. Debutul e îndeobște neinteresant, suspectă putind fi eventual doar cuminteuia lui. Cu alte cuvinte, povestea dobîndirii originalității are o tectonică atît de anarhică încît pare a nu avea nici una. Opera pare a se ivi peste noapte în circumstanțe ce sfidează rațiunea. Iar faptul este de două ori neliniștitor întrucît, în ciuda a tot ce conține ea original, necunoscut, nenormat, pictura (sau sculptura, sau grafica artiștilor în chestiune) e acceptată cultivată, iubită. Am putea gîndi că nașterea aceasta are loc ca urmare (și în chip oarecum paradoxal) a unei chemări din epocă și din mulțime, că o anume trebuință spirituală publică a fost condiția ei primordială.

Un asemenea artist îmi pare Ștefan Pelmuș. (n. 1949, la Valea Călugărească și studiat cu pictori ce-l puteau ajuta, evident, să îndrăznească). Urmărește de niște ani pictura lui Ștefan Pelmuș și mă simt foarte intrigat de ea. Îmi place într-un mod oarecum vinovat, adică peste ce mi-ar îngădui unele învățături despre valoare și despre contemporaneitate în cultură. Căutînd ecuații corespondențe cu creația unor bizari pictori excentrici ai sevaletului de odinioară, tulburarea mea sporește deoarece corespondențele sînt greu de găsit. Unele cadențe în organizarea imaginii l-ar îndemna pe un critic tenace să afle filiația, dar sforțarea ar fi din capul locului lipsită de proprietate. Poate o idiere din pînzele de tinerețe ale lui Victor Brauner (cum ar fi seria pildă, ciclul „Domnului K.") pînă la șevaletul lui Ștefan Pelmuș, poate o idee din mitul arhaic sărbătoresc al Georgicelor. Năbădaia se întîmplă. Pe cînd însă creația lui Ștefan Pelmuș e refractară la orice circumstanțiere. N-ar fi exclus ca plăcerea pentru verdele și roșul gălbejit, pentru arhaizat, plin parcă de amintire, rustice și plăcerea pentru a absenta vădită lui Ștefan Pelmuș din pictură atît de savuroasă a cărților dobrogene și din vestul Munteniei. Cunosc destul de bine arta naivă și fermecătoare a zugravilor populari din Moldova și gîndul mă duce, privind picturile pe lemn ale lui Ștefan Pelmuș și la ei. În general, o idee îndreptare către imageria sătească și a vechilor iarmaroace e profitabilă și parcă un pic din imaginația năzdrăvană a lui Ștefan Pelmuș se revendică și de aici, din humorul frust țărănesc, din decorativul picturii insitice. Cu toate acestea, cu toată prima impresie a unei arte spontane și instinctuale, tablourile lui Ștefan Pelmuș se arată foarte atent elaborate, cu structuri clare, frumos meșteșugite. Formele, deși invenție pură, sînt nu doar plauzibile, ci active, stîrnesc la privitor pofta de a imagina mai departe, de a se deda răsfățurilor unei lumi mirifice, cu simetrii ingenios estompate. O pictură care parcă ar pretinde să fie istorisită, dar care desfide efortul de a o analiza. Te întrebi : „ce e oare asta ?" și realizezi curînd că întrebarea trebuie formulată altfel : „de ce interesează și de ce încîntă atît o pictură ce nu concurează nici un alt fel de a picta ?"

TUDOR OCTAVIAN

TEATRU

Lectura regizorală

Pe un text dens, cu tensiuni subterane, placate strîns pe mecanismele severe ale teatrului absurdului — e vorba de piesa lui Harold **Pinter Serata neprevăzută** (trad. Andrei Bantaș) — regizorul Mircea Marin construiește un foarte bun spectacol de studio, în care sensurile sînt clarificate, totuși fără simplificări vulgarizatoare, păstrînd intact evantaiul de semnificații general-umane, un spectacol bine articulat, cu crescendo-uri studiate și detente cathartice, un spectacol în al cărui beneficiu evoluează șase dintre cei mai buni actori ai Teatrului dramatic din Brașov : Maya Indrieș, Costache Babii, Nina Zăinescu, Radu Negoescu, George Ferra, Mircea Andreescu.

Scenografia austeră a Doinei Antemir, care izbutește să creeze impresia de sordid, de neliniștitor din cîteva simple accesorii (vesela de zinc ordinar, de pildă), „condamnă" în chip fericit replicile piesei la o **claustrare a ogiinzilor** (singurele elemente de decor deoltfel, în afara celui mai sumar mobilier) care preiau și înapoiază fără cruțare spectacolul crud al culpabilizării individului, al relativizării (și relativității) identității, jocul dureros al iluziilor. Schema piesei lui Pinter este — ca în general în teatrul absurdului — destul de simplă: un tînăr tarat psihic (Stanley) se încarcerează de bunăvoie în pensiunea doamnei Balls, în numele unei vinovății obscure, eludată amnezic. În echilibrul fragil al triunghiului reprezentat de Meg, Petty (soțul ei) și Stanley, în care fiecare pare să depindă de ceilalți, de absurdul gesturilor celuilalt (Petty, care gustă în fiecare dimineață același fulgi de porumb pe care-i dă și lui Stanley, care se lasă trezit cu forța

zi de zi ca să nu întîrzie la un mic dejun de-a dreptul fantomatic, etc.), apar cei doi acuzatori — Goldberg și McCanne, a căror misiune pare să fie de a sonda conștiința traumatizată a lui Stanley pentru a scoate la lumină sentimentul vinovăției, punîndu-l astfel sub jurisdicția unei nevăzute instanțe.

Cu greu s-ar putea vorbi de roluri principale și secundare într-o piesă cum este **Serata neprevăzută**, în care actorii dezvoltă fiecare partituri de anvergură aproximativ egală (evident, prilejuite de text). Cu totul de excepție ni s-a părut însă a fi în acest spectacol contribuția lui Costache Babii, în rolul lui Goldberg. Net favorizat de jocul „sub lupă", specific sălilor de tip studio, el atinge aici performanțe de-a dreptul cinematografice, grație unei mari expresivități a figurii. Alături de el, Mircea Andreescu intrigește, în Mc. Canne, dubletul malefic al piesei, rămînînd convingător, în ciuda unor îngroșări în direcția grotescului. Tînărul actor Radu Negoescu are și de astă dată o evoluție excelentă în Stanley, configurînd o personalitate la limita disoluției, a dezagregării psihice scena petrecerii, cînd Stanley ritmează la o tobă de jucărie dansul celorlalți, într-un crescendo aproape insuportabil, este, fără îndoială, unul din momentele de vîrf ale spectacolului. Maya Indries realizează un personaj delicat, apărîndu-și cu discreție castelul de iluzii. Gesturile ei sînt expresive, prin ele ni se transmite o anume febrilitate (cu accente shizoide) neagresivă, plauzibilă în raport cu textul. Lulu este, în interpretarea Ninei Zăinescu, o altă ipostază a lui Meg, un fel de doamnă Balls care nu și-a găsit încă iluziile, consumîndu-se în scenarii cvasierotice, susținute (actoricește) cu temperament și culoare. În sfîrșit, George Ferra — uscat, absent, convietuind pînă la un punct pasiv, abulic, cu absurdul — face din Petty o dureroasă imagine a alienării.

Serata neprevăzută nu este un spectacol de efecte căutate. Viziunea regizorului Mircea Marin se bucură de acel echilibru pe care-l dă încrederea în propria lectură a textului. Rezultatul nu poate fi decît salutar atunci cînd această lectură este justă, coerentă, inteligentă.

TANIA RADU

FILM

Misterele Bucureștilor

Intrepridul „Mărgelatu" omul cu manta neagră, pistol cu țeavă multiple și care ronțăie semințe de floarea soarelui — revine în **MISTERELE BUCUREȘTILOR**, după **DRUMUL OASELOR** și **TRANDAFIRUL GALBEN**, în aceeași interpretare a lui **Florin Piersic** : mai reținut însă în mișcări, mai aspru, mai interiorizat.

Lucrul este explicabil : **Eugen Barbu** și **Nicolae Paul Mihail**, au accentuat de data asta, mult mai pregnant, mediul istoric, ambianța socială în care se desfășoară acțiunea, Mărgelatu începînd să opteze pentru poziția luptătorilor progresiști ai epocii (în film apar Bălcescu, Rosetti etc.). Asta însă nu împiedică autorii peliculei să ne ofere un film de acțiune, cu cavalcade și cascade nenumărate, în cea mai mare parte a lor bine executate, filmate cu nerv (imaginea : **Ion Anton**) și susținute de o linie melodică adecvată, chiar și dacă amintind pe alocuri de cea

CAP LIMPEDE

Filarmonica „Gheorghe Dima" din Brașov și-a deschis stagiunea. Pe linia unui frumos obicei, orchestra simfonică condusă de Ilarion Ionescu-Galați a concertat în fața muncitorilor Întreprinderii poligrafice Brașov Sărbătoarea toamnei muzicale brașovene a fost onorată și de prezența artistului poporului ION VOICU care, pe lîngă Concertul nr. 1, în re major, de Paganini, a interpretat, la cererea publicului, și o lucrare proprie, intitulată „In memoriam" Fotografii de PAUL AGARICI

Horia Lovinescu

Moartea lui Horia Lovinescu ne-a surprins și ne-a șocat. Știam că e bolnav dar nu-i presimțisem sfîrșitul atît de aproape. Și sfîrșitul a întîlnit un om dezarmat, un om înfrînt, obosit și mai ales singur. Triumful său peste moarte este însă extraordinar. A lăsat o operă densă, deasupra conjuncturilor de moment, deși a servit prompt comandamentele politice ale epocii, o dramaturgie reprezentativă pentru lumea în care trăim, departe de aerul vetust și provincial al teatrului de complezență, o dramaturgie în dialog cu universalitatea.

Om de cultură rafinat și distins, pregătit pentru viață într-un climat intelectual de mare elevație, cu o privire amplă, circulară asupra existenței, nu îngustă, dogmatică, fermă în opinii, cedînd în probleme de margine dar nu în principii, senior în viața de toate zilele, prinț al conversației savante, lucid și îngrozitor de crud cu sine, Horia Lovinescu a fost în cele din urmă un mare singuratic și un mare timid.

A scris teatru într-o vreme dramatică, de frămîntări și confruntări teribile, necruțătoare, de opțiuni transante, de implicări riscante, de remușcări, reproșuri și nemulțumiri, de hecatombe și sechele, de împliniri viguroase, tîrzii, de bucurii temperate, de entuziasm juvenil, de reconstrucție și speranță, de certitudini și melancolii. Teatrul său e un teatru esențial, un teatru de arhetipuri de oameni exponențiali, de conflicte și trăiri fundamentale, un teatru de idei.

Horia Lovinescu s-a aflat întotdeauna în confruntare cu destinul, s-a întrebat ce reprezintă omul în fața timpului care ne confiscă și ne devoră, cum e mai bine să trăim, ridicînd din umeri sau implicîndu-ne (în genunchi sau în picioare ?) pînă la uitare de sine, nemulțumiți de noi înșine, neliniștiți, arși pe dinăuntru de teribile confruntări în planul ideilor, al eticii și esteticii existenței. A fost obsedat de moarte, de-a lungul întregii sale dramaturgii, și a știut că nu o poate înfrunta decît printr-o operă care să dureze.

A trăit și a scris, prin urmare, traversînd acest mijloc de secol atît de cutremurat, a fost martorul unei lumi care se prăbușea, al unei lumi care se ridica dintr-o nedreaptă uitare a istoriei și a trăit evenimentele ca pe niște catastrofe și miracole geologice. În opera sa se simt într-adevăr furtunile și adierile epocii, bețiile de lumină ale maturității virile, pîlpîirile crepusculare ale unui timp fără întoarcere, rătăcirile prin deșertul de cenușă al fricii dar și iluziile și certitudinile visătorilor incurabili.

A făcut uneori impresia că privește spectacolul vieții din altă epocă. A făcut impresia că aparține mai ales trecutului. Avea în el ceva clasicizant. Pentru că nu s-a implicat niciodată direct, stradal în vîltoarea evenimentelor, ci le-a trăit în planul ideilor. A trăit, într-adevăr, aproape impenetrabil la evenimentele mărunte, cotidiene, gazetărești.

Pentru că privea direct în miezul lucrurilor. Nu a avut niciodată nevoie de un contact imediat și frivol cu realitatea. O simțea și o trăia în esență, cu o anumită detașare, ca într-o evaluare continuă de perspectivă. Nu a iubit efemerul. Dimpotrivă, a încercat să oprească timpul și în opera sa se aude întotdeauna un ceas bătînd adînc undeva.

Sînt oameni care se nasc cu secundele vieții lor numărate.

Pentru Horia Lovinescu orologiile lumii continuă să bată.

ADRIAN DOHOTARU

Argument

Farmecul discret al coregrafiei

Un ansamblu de balet de pe litoral promite de cîțiva ani un reviriment în coregrafia noastră. Ansamblul „Fantasio" e tînăr. Media de virstă trece puțin peste douăzeci de ani. Un grup fermecător de tineri cu figuri și alcătuiri de adolescenți care pe scenă sînt neașteptat de maturi, de stăpîni pe mijloacele de expresie atît de sofisticate ale baletului. Senzația pe care ți-o lasă spectacolele lor este aceea de candoare, puritate și prospețime. Se dansează cu poftă, cu credință în artă și nu cu profesionalism plictisit și sclerozat. Am urmărit două din spectacolele lor din repertoriul clasic pe scenele în aer liber ale litoralului : **Giselle și Chopiniana în cuplaj cu o reducție coregrafică** strălucitoare a operei **Carmen**. Decorul și atmosfera depășeau condiția de turneu deși se dansa în fiecare seară pe altă scenă. Ansamblul e pe deplin profesionist, nu dă impresia de improvizație sau de amatorism fragil. Comunică o mare sinceritate prin fiecare detaliu. Nu se dansează stereotip și galopant, ci atent șlefuit, tehnic, subtil, filtrat în plan emotiv. Ansamblul „Fantasio" conferă grație și subtext, sensibilitate și vigoare unor pași de dans vetuști și unor reguli caloșite. Cele două spectacole reprezintă, în fond, două compromisuri abile și comerciale față de programul trupei. (Mai ales dacă avem în vedere faptul că seamănă prea mult cu spectacolele operei din București !) Sînt, mai ales, spectacole „de export", de turneu prin intermediul unor impresari care vor să meargă la sigur pe gustul publicului eterogen și mai puțin avizat. Cele două spectacole reprezintă totuși o întoarcere, necesară pentru un repertoriu complex, la dulcele stil clasic, la farmecul discret al basmului pe pointe sau în „pas de trois". În aceste condiții de turneu am remarcat tineri balerini admirabili precum Bety Lux Manolache, sau Delia Buzoiescu Hanțiu, Dumitru Manolache sau Călin Hanțiu, Francise Stroad, Liza Raicu, Doina Șoinu sau Eva Molnar și alții, ca să-i pomenim pe cei lansați în atitudini solistice. Nu e mai puțin adevărat însă că „linia de balet" a ansamblului de la „Fantasio", cu excelentă sa disciplină și sincronizare arcuită, „filmată" cu încîntătorul „plutită" a mișcărilor poate confirma oricînd aprecierile unor cronicari străini care au numit-o „o nouă minune a lumii".

Este evident că în peisajul spectacolelor de pe litoral, prezența ansamblului de balet „Fantasio" a reprezentat un moment de excepție prin respectul autentic, elevat pentru publicul de fiecare seară !

Dar... Dincolo de aprecierile noastre pentru maestra de studii Marilis Karda care șlefuiește zi de zi acest sever profesionalism, această disciplină geometrică a baletului, dincolo de meritele spectaculoase și academice ale marelui maestru coregraf Oleg Danovski, părintele acestui ansamblu, credem că e necesar un reviriment fundamental în plan repertorial. Acest ansamblu care funcționează ca **„secție de balet contemporan și clasic"** a teatrului „Fantasio" din Constanța riscă să rămînă cantonat tot mai mult la trena baletului clasic și să aducă prea puțin în prim plan baletul „noii ordini de zi" de pe scenele lumii. E necesar un reviriment și la nivelul regiei de spectacol ! Ar fi, desigur, extrem de util ca maestrul Oleg Danovski să lucreze mai intens cu trupa și să facă loc celor mai tineri și dotați coregrafi români în stare să experimenteze noi formule de dans cu acest grup de dansatori admirabili și receptivi, încă neplafonați de rutină. Din nefericire pentru acest ansamblu linia excepțională creată prin baletul **Mandarinul miraculos** a fost părăsită. Se așteaptă de la trupa de balet „Fantasio" invitată deja pe mai multe continente — unde a reprezentat cu strălucire dar și cu unele neîmpliniri școala noastră de balet — să-și sincronizeze mai sensibil, mai ferm repertoriul după exigențele vieții moderne. Trăim alte vremuri decît cele în care s-a impus **Giselle** sau **Carmen**. Nu putem privi prea mult timp în urmă, chiar dacă privim cu duioșie și cu o lacrimă. Evenimentele noastre de fiecare zi, atitudinile noastre, gesturile noastre primesc alte semnificații și e păcat că maeștrii coregrafi nu aprind mai des reflectoarele asupra corpului omenesc care se exprimă printr-o muzică mai apropiată de viața lumii de astăzi și de cotidianul încă timid transfigurat în arta coregrafică.

Să nu-i lăsăm pe fermecătorii balerini ai acestui ansamblu „Fantasio" să îmbătrînească superfluu.

ARON DOMIDE

a unor westernuri devenite clasice fabsolut notabilă muzica lui George Grigoriu).

Acțiunea se desfășoară pe multiple planuri, de la curtea domnitorului și pînă în speluncile cerșetorilor (cerșetorii fiind desăvîrșit caracteristici și „Misterelor Parisului", celebrul roman-foileton la care filmul de care ne ocupăm face aluzie încă din titlu). Spre satisfacția noastră însă, Mărgelatu și lumea sa nu sînt o preluare, o copie simplistă a variantei franceze, ci exprimă date locale, ale românilor, în și despre vremea la care se referă.

Că uneori lucrurile se mai încurcă, că spectatorul se mai și întreabă „totuși, cine cu cine se bate și, mai ales, de ce ?!", că dublul personaj interpretat de Marga Barbu (Agatha Slătineanu și, în același timp, zgripțuroaica cu o-mină-cîrlig de fier) poate uneori părea exagerat în intenții — totul se acceptă, în primul caz datorită unor anumite imperative ale genului de aventuri, în cel de-al doilea datorită talentului și forței expresive a actriței.

O notă bună, încă, semnatarilor realizării a două dintre cele mai dificile compartimente plastice ale unui astfel de film : **Eugenia Bassa-Crișmaru** (costume) și arh. **Nicolae Drăgan** (decoruri).

În sfîrșit — și nu întîmplător lăsat la urmă, din nefericire fiind ultima oară cînd apare pe generic — numele regizorului, regretatul **Doru Năstase** : filmul **MISTERELE BUCUREȘTILOR**, dincolo de unele neesențiale scăpări de ansamblu, demonstrează din plin — prin spectaculosul său de ținută, prin savanta alternare a ritmului de desfășurare a acțiunii — că el, Doru Năstase, ajunsese la o deplină maturitate artistică.

HORIA PĂTRAȘCU

POEZIE

Ceremonia colocviului

Cărțile lui Mircea Ivănescu se intitulează simplu : **„Versuri"**, **„Poeme"**, **„Poezii"**, **„Alte versuri"**, **„Alte poeme"**, **„Poem"**, iar mai recent **„Poeme Nouă"** (Editura Cartea Românească, 1983). Multe dintre poeme nu au titlu, alte cicluri sînt, pur și simplu, numerotate. Vroind să sugerez, probabil, că este vorba de un poem unic, amplu, desfășurat pe multiple planuri, regăsibile însă într-un tot inseparabil. Asta este și impresia noastră : este un poem abia murmurat, un monolog sublim, pentru că poezia sa este una „de interior". În același sens și demersul poetic este unul colocvial, iar „emisia poetică" este egală cu sine. Îi poartă amprenta și originalitatea. Cu un rafinament de giuvaergiu își „croiește" și gestica poetică, pe care o controlează altminteri pînă la nuanță, la minuție.

În majoritate motivele poetice sînt de sorginte livrească, comprimate fiind și acestea cel mai adesea pînă la diluție. Motivul oglinzii, al ființei și al ființării, motivul timpului inexorabil scăpat printre minutare, motivul etern al femeii desprinse din coasta adamică (vezi **„Proprietățile Evei"**), motivul călătoriei s.a. Să stăruim asupra acestui din urmă motiv. Nu este vorba de o călătorie oarecare, de agrement. Este o călătorie în sine, pentru sine și întru sine. Este o altfel de călătorie odiseacă. Noul Ulise caută cu înfrigurare tărmurile vălăluite ale Ithacei lăuntricului său, într-un efort disperat și patetic. În sonuri potolite, răzbate un tragic existențial abia înstăpînit. Iar strigătul singular și deznădăjduit al poetului este unul de-o modernitate și sinceritate frapante, aducîndu-ne aminte de T. S. Eliot. Deși aparent livresc, demersul său poetic este unul colocvial, ceremonios. Un adevărat colocviu despre suferință. Eugen Simion spunea pe bună dreptate undeva : **„Poetul livresc nu este acela care șlefuiește la infinit temele tratate de alții, ci acela pentru care lumea cărților este profundă și vie ca orice creație".**

Venind vorba de uneltele poetului, — de tehnică și construcție poetică —, liniștit putem afirma că poetul dă mina din cînd în cînd prozatorului. În sensul că-i folosește cu sîrg mijloacele. Poemele apar deci prozodice, păstrîndu-și totuși aura de intimitate, de interioritate. Ne regăsim într-o lume a barocului. Unele scene aduc efectiv a secol XVIII. Altele sînt de-o noutate și modernitate relevante. În consens cu afirmațiile noastre, s-ar putea cita în întregime poema **„Portret"**. Poetul construiește. Construindu-se pe sine, exorcizează. Între marginile poemului, ca între rame, adună imagini și amintiri. Amintiri în care „nu te poți scutura ca un cîine". Totul pare un joc și o inițiere. Un joc însă grav, cu accente de absurd urmuzian. De aici și impresia de ceremonial uneori primitiv, alteori fastuos, rembrandtian. Într-aceeași retorică sînt diluate elemente ale prozei moderne și altele ale celui mai fin și rafinat lirism.

Adecvat spus : „stranie neutralitate a vieții prin vers și a versului prin viață". Tîlcuite printr-al „treilea schimb sufletesc". Așadar, contextul în care sînt plasate poemele lui Mircea Ivănescu, mai vechi și mai noi, polii între care sugerează Valeriu Cristea că s-ar „mișca" poezia acestuia sînt de „solicitare literară și refuz de literatură". Pentru că, la urma urmei, **„realitatea devine literatură sau pretext pentru a ordona evenimentele recurente prin literatură".**

Părți din poeme par impregnate parcă voit de uscăciune, de verbiaj. Căci nu e mai puțin adevărat, „versurile sale sînt în maniera sa". Fără echivoc însă, volumul „Poeme Nouă" de Mircea Ivănescu, alcătuit din 103 poeme în măsura în care ți se relevă ca un singur poem, este în totul excepțional.

DORIN SĂLĂJAN

CAP LIMPEDE

● **O istorie a literaturii române contemporane peste hotare.** Apariția, în noua și pretențioasa serie „Literatur sozialistischer Länder" — care se editează în Republica Democrată Germană — a volumului **Literatur Rumäniens 1941 bis 1980. Einzeldarstellungen** înseamnă nu numai o reafirmare teoretică a valorilor literare românești în lume, ci și un binevenit act de îndreptare și îmbogățire a viziunii unui public foarte larg, de limbă germană, cu privire la ipostazele reprezentative ale literaturii noastre de după 23 August 1944. Indubitabil, nu poate fi negat nici interesul anterior manifestat față de fenomenul literar românesc în genere, interes materializat atît prin numeroasele tălmăciri apărute în R.D.G. de-a lungul anilor, cît și prin prezența, inevitabil sumară și incompletă, în lucrări masive, cu caracter de informare, a unor mari scriitori români în diverse dicționare). Prin editarea volumului **Literatur Rumäniens 1944 bis 1980. Einzeldarstellungen**, întreprindere coordonată de Zoe Dumitrescu-Bușulenga și Marin Bucur și realizată de către cercetătorii Institutului de istorie și teorie literară „G. Călinescu", în colaborare cu un grup de traducători și editori din R.D.G., se oferă publicului larg și exegeților, pentru prima dată în limba germană, un cuprinzător tablou al dezvoltării și împlinirilor literaturii române contemporane. Constituit dintr-un amplu și foarte necesar studiu introductiv **(Einleitung)**, **elaborat de Zoe Dumitrescu-Bușulenga** și urmat de 38 de prezentări cu caracter monografic, la care se adaugă un aparat critic ce se supune criteriilor unei ediții științifice, întregul material stă sub semnul **sintezei monografice** și al considerațiilor de natură comparatistă. Tonul unificator este dat de studiul introductiv, care echivalează cu o excelentă **introducere** în istoria literaturii române, prin accentuarea originalității acestei literaturi, pentru care relația intimă cu folclorul, cu istoria patriei, cu marile mișcări sociale și naționale a marcat, în ultimele veacuri, cristalizarea unui **spirit selectiv** extrem de exigent față de tot ce este influență din afară.

Selecția celor mai reprezentativi scriitori (38 la număr) funcționează ținînd seama atît de valoarea lor în sine, cît și de poziția pe care o ocupă în cadrul unei generații și în cadrul formulei artistice adoptate. Astfel, sînt prezente, în paginile cărții, toate generațiile care se succed de la 1944 încoace (generația lui Arghezi, Sadoveanu și Blaga, cea a lui Beniuc, Jebeleanu, urmată și dublată de cea a lui Marin Preda și Titus Popovici, fiind consemnate apoi generația lui Nichita Stănescu și Alexandru Ivasiuc, ca și cea a lui Ioan Alexandru și Adrian Păunescu), fiecare generație fiind reprezentată prin cîțiva creatori de certă valoare și împlinire — argumente, pentru un străin, în favoarea complexității și bogăției literaturii române contemporane. **(Corneliu Nistor)**

● A apărut „ARADUL LITERAR" (2), almanah literar al recent înființatului Cenaclu al Uniunii scriitorilor din Arad, aflat sub îndrumarea Asociației scriitorilor din Timișoara ; colectivul de redacție al almanahului, avîndu-l drept redactor responsabil pe Florin Bănescu, ne oferă un volum masiv și cu un cuprins variat, într-o atractivă formulă grafică (coperta : Iosif Stroia).

„Scriitori tribuniști din perioada arădeană" (Iulian Negrilă) ; „Personalități culturale în contact cu teatrul arădean" (prof. Sever Ageu) ; „Biblioteca județeană după 120 ani de activitate" (Alexandru Roz) ; „Octavian Goga și publicistica arădeană pînă la unire" (M. Nica), sau „Perpessicius și Aradul" (Petru Bortoș) sînt doar cîteva titluri sugestive ale unor studii ce dovedesc seriozitatea în diversificare a cuprinsului publicației. Mai semnalăm marele număr de poezii apărute, proză (printre care : Florin Bănescu, Ion M. Almăjan, Alex. Papilian, Alexandru Deal, Gheorghe Schwartz, Horia Ungureanu ș.a.), texte S.F., critică, interviuri, traduceri din lirica universală și un sumar (poate chiar prea sumar!) caiet de vacanță.

Almanahul publică și din lirica unor cunoscuți poeți din afara județului, precum Mihai Beniuc, Nichita Stănescu, Mircea Micu, Ștefan Aug. Doinaș, Anghel Dumbrăveanu, Nikolaus Berwanger ș.a.

Notăm, din prezentarea grafică, un grupaj de „ilustrate arădene", fotografii aflate în colecția arh. Milos Cristea ; din păcate, și mai ales pentru un străin de locurile respective, se resimte lipsa unor explicații la aceste fotografii de certă valoare documentară. La fel cum se resimte și lipsa unui sumar al almanahului... **(Horia Pătrașcu)**

Cînd tinerețea cîntă, revoluționară, de dragoste de pace, de dragoste de țară

„Un rîu de ochi frumoși"

Localitatea : Orăștie, 14 septembrie 1983, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : 10 000.
Calitatea spectacolului : în general bună, cu momente de incandescență dar și cu unele scăderi.
Atmosfera : foarte bună nota receptivității, punctajul publicului a atins nota 80.
Noutăți : a debutat grupul folk „Interson".
Aportul organizatorilor : foarte bun.

Ziua noastră liberă a fost din nou transformată, așa cum s-a întîmplat de atîtea ori atunci cînd am simțit că oamenii au nevoie de noi, într-o zi plină. O nouă întîmplare, răspunzînd de această dată invitației oamenilor din Orăștie pe care programul nostru inițial îi ocolise, avea să umple tuturor sufletele cu nevoia bucuriei în care se împlinesc. Și, iată, chiar dacă nici aici nu se știa despre prezența noastră dinainte, tribuna a fost arhiplină, asta nemaimirind acum pe nimeni, căci pretutindeni unde am poposit în ultima vreme gazdele ne-au primit cu o aceeași afluență. În prima parte a spectacolului notăm momente bune pe fondul unei participări care catalizează. Apariția lui Vali Șerban este și prima exprimare mai largă, iar calitatea ei, o garanție pentru ceea ce avea să urmeze. Atmosfera începe să se personalizeze lăsîndu-ne să descoperim în adîncul sufletelor oamenilor ce în nesecate fîntîni izvorul din care să se ostoiască setea călătorilor ce sîntem. Tînăra Carmen Antal, împreună cu ceilalți membri ai cenaclului, reușește să creeze un impresionant moment, cîntînd „Doina lui Lucaci" și apoi „Ordinea de zi". Impresionant pe de o parte datorită prospețimii interpretării, iar pe de altă parte datorită înaltelor semnificații pe care acestie două cîntece le făceau punte între năzuințele oamenilor. Programăm în această seară mai devreme ca oricînd cîntecul lui Alexandru Zărnescu „Dor de Eminescu" și asta pentru a-i permite să plece spre București pentru ca a doua zi să-și poată conduce de mînă fetița în primul ei an de școală. Ni s-a părut un gest de o infinită tandrețe din care puteam înțelege totodată că „dacă în artă mai poți fi inocuit, în viață nici nu e bine". Din noua viață își făcea cu toată încîntarea loc în arta pe care Cenaclul Flacăra a înțeles-o întotdeauna subordonată celeilalte. Și poate că tot acest sentiment l-a împins pe Nicolae Adam, directorul muzeului din Orăștie, să ne scrie : „O frumoasă coincidență face ca acum exact 70 de ani aici, la Orăștie, să se desfășoare serbările Astrei. Vrînd să încununeze triumfal ideea emancipării naționale, Aurel Vlaicu voia să treacă peste Carpați și să aterizeze cu serbările ce aveau să aibă loc în 13—14 septembrie 1913 dar... Aceste lucruri nu sînt departe de anul 1918 cînd, numai din Orăștie, merg peste 500 de oameni la Alba Iulia. Toți aici au debutat, printre altii, Liviu Rebreanu, Goga ș.a. Mă bucur pentru popularitatea dumneavoastră și mai ales pentru mesajele dumneavoastră poetice care își ating minunat tinta : **nevoia de ideal.**" Un bilet situat în buna tradiție a gîndirii Școlii ardelene, vorbind de la sine despre bogăția gîndurilor pe care o astfel de manifestare o descoperă oamenilor, incitîndu-le gîndirea. Grupul Totuși are o evoluție mult aplaudată antrenînd asistența la dans. Firînd însă avea să creeze o situație ce amenința să transforme seara aceasta într-un dintre cele mai slabe din cariera cenaclului. Oamenii care nu mai încăpeau în tribună înundaseră pista și terenul de jur-împrejurul acesteia, stînd în picioare, creînd rumoare, deranjîndu-l pe cellalți. Acordăm o întrerupere pentru a le permite să acționeze. Din păcate nimeni nu face nimic și reluăm programul într-o curgere fără relief, lipsită de motivația momentului numerelor ce par acum lipsite de sens. Și pe cînd totul părea pierdut, intervenția lui Adrian Păunescu redreseează totul. Reparăm momentul, în care s-a pierdut echilibrul acestei seri : „Iancu la Țebea". „Trăiască România" este acum un virf incandescent. Poezia lui Nicolae Labiș, „Moartea căprioarei", sună emoționant. „Totuși iubirea" cu Majay Gözö este un liant ce ne face să sperăm din ce în ce mai mult în încheregarea unei manifestări la nivelul dorinței tuturor. Lucrurile au intrat acum pe făgașul lor normal și putem pluti din nou pe acest „rîu de ochi frumoși" cum mi se par oamenii Orăștiei. Cu o încărcătură care ne-a uimit în atîtea rînduri, conducătorul cenaclului depășează în mulțime un grup omogen situat peste media implicării celorlalți și care va pune în stare de competiție întreaga tribună. Marile recitaluri ale lui Valeriu Penișoară, Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru vor găsi mediul care le potențează valoarea. A urcat de asemenea nota acestei seri înclinația spre profunzime mărturisită în felul în care a fost cerut și ascultat momentul de poezie de mare expresivitate oferit în final.

Un solist cu 15 000 de piepturi

Localitatea : Hunedoara, 15 septembrie 1983, stadionul „Corvinul".
Număr de spectatori : 15 000.
Calitatea spectacolului : foarte bună.
Atmosfera : în general e bună participare, entuziasită și interesată. A scăzut nota acestui spectacol lipsa de profunzime la momentele de poezie ale serii : deci, 90 de puncte, ca drept de recurs până la sfîrșitul cronicii.
Noutăți : grupul Poesis a cîntat prima oară în public „Elegie III" (versuri Zaharia Stancu). „Ecoul" a cîntat în premieră piesa „Partaj" (versuri Adrian Păunescu). Au debutat Carmen Bălțatu și copilul de 13 ani Teodorian Manolache. A mai fost prezent pe scena cenaclului în această seară, Gheorghe Ani din Bistrița.
Aportul organizatorilor : foarte bun.

Start în trombă al acestui spectacol. Începem cu recitalul lui Valeriu Penișoară în care fiecare cîntec dezvoltă o temă de meditație din șirul de probleme ale contemporaneității. Virful acestui recital — „Poporul român, Opere complete" accentuează ideea că „dimensiunea revoluționară dacă nu se sprijină pe ideea de țară nu-și are rostul". Reacția publicului este cea așteptată. Adevărurile noii noastre vieți și-au făcut din ce în ce mai mult loc în sufletul oamenilor care le-au îmbrățișat cu toată ființa lor. Am continuat făcînd o incursiune între cele mai noi speranțe de muzicii tinere pe care cenaclul le susține astăzi în virtutea talentului lor, dar și din convingerea că pentru a culege trebuie să cultivi : Dinu Olărașu, Raul Cărstea și Anca Heroiu. Depășim repede un moment de depresiune creat de neîncetata foială a citorva dintre cei prezenți aflați în căutarea unui loc mai avantajos într-o tribună și așa arhiplină. Cîntecele de mare sensibilitate ale Mihaelei Popescu preced momentele de umor petrecute în compania lui Nicolae Cenan și a mai proaspătului venit Dorin Dumitru. În urma unui bilet primit din public în care se reproșa conducătorului cenaclului fermitatea în adoptarea unor soluții privind desfășurarea spectacolului, Adrian Păunescu face demonstrația că libertatea fără rigoare se reține-n sine ca-ntr-o pură abstracție. Publicul scade chiar și mai mult, sub medie, odată cu dovada că nu poate să asculte poezia. Cîntecul fraților Chiriac pe versurile lui Nicolae Labiș va trebui întrerupt și apoi reluat pentru a putea fi receptat. După evoluția grupului Totuși, Arcealul și Țara Românească", iar la trecerea în noua zi, marcînd împlinirea a zece ani de existență a cenaclului — „Flacăra, la zece ani / În vale la Petroșani". S-a cîntat iar și iar pentru țară și pace, căci pentru înalte idealuri niciodată nu e prea mult. A fost o seară uriașă sau, așa cum ne scria cineva într-un bilet, o seară „de neuitat și nepovestit". Tîrziu în noapte răsuna : „Astă-i viața noastră / Dulce și amară / Sfînta noastră bradă / În adînc de țară". Despărțindu-ne de acești oameni, a căror pecete de suflet ne va rămîne multă vreme, ne lega prin șerul nopții obsesia unui refren care aici, la Petroșani, fusese interminabil.: „Să fie pace în lume". Pentru liniștea nopților de deasupra și pentru neliniștea vie a celor din adîncuri.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Două locuri de referință din istoria poporului nostru unde vom revenl cu dragoste mereu : Alba Iulia și Țebea

Suprema înălțime a adîncurilor

Localitatea : Petroșani, 16 septembrie, 1983, stadionul „Jiul".
Număr de spectatori : 25 000.
Calitatea spectacolului : excepțională.
Atmosfera : profundă și competentă, participarea oamenilor la această manifestare a însumat 100 de puncte.
Aportul organizatorilor : foarte bun.

Trupa de hard rock Iris deschide. Imediat după aceasta, la propunerea cuiva din public, instituim un nou top simular acelui din seara precedentă de la Hunedoara. Cursul desfășurării sale va fi însă punctat de momente pe care nu le putem trece cu vederea. O scrisoare primită de la o femeie bolnavă, Irina Lăpușe, în virstă de 39 de ani, prin intermediul fiicei sale, Maria, mulțumea pentru ajutorul dat de revista „Flacăra" și doctorul Iulică Voinea pentru a putea supraviețui, pentru a-și învinge drama. Cîntecul lui Vasile Șeicaru, „Memento", pe versuri de Doina Sălăjan, este strigăt afișetor al dreptului la nemurire, dreptul la viață. Reluăm topul, dar va fi întrerupt de scandările „...unul cuvînt neprețuit : „Pace, pace". Cuvintelor calde pe care nu le adresează fără încetare oamenii le adaugă cîte un semn al generozității lor : un măr, un pachet de ciocolată ne fac să apreciem dimensiunea deschiderii sufletești cu care sînt înzestrați. Momentul de poezie susținut de actorul Mihail Stan, momentele de umor ce l-au urmat sînt presărate cu adevăruri. O probă din cursa pentru o sută de puncte fusese trecută cu brio. Sînt cerute din nou cîntecele „Să fie pace în lume" și „O sansă păci" oferindu-ne prin acesta o imagine asupra stării de spirit pe care se sprijină inițiativele de pace ale Românieî, ale președintelui Nicolae Ceaușescu. Se scandează „Ceaușescu — Pace" ca o probă a faptului că masele pot și trebuie să facă politică și o fac în numele binelui lor. Conștiința apartenenței lor de clasă îi determină să scandeze cu aceeași admirabilă spontaneitate „Ceaușescu și minerii". Cîntecul nostru dedicat oamenilor din adîncuri sună adevărat și cinstit și chiar în aceasta găsim forța pătrunderii sale în mase. Ne întrebăm cu îndreptățire, ce-ar crede vărful tabloul vibrant al acestor momente scursurile fără de țară care ignorînd realitățile noastre și sensul dezvoltării lor înjură aruncînd noroiul propriei existențe asupra atîtor oameni cu suflete nobile și curate. Riposta publicului a venit aledprompt, trăsnitor : „Hoții, hoții". Cînaici parcă n-am văzut nicăieri un publiccare să prefere în locul unor cîntece eliberate de corsetul tematicii, cîntece de țară, cîntece de pace. Încercam să constnuăm topul și oamenii aceia cîntau cu o forță uluitoare „Trăiască duhul lui Iancu / Trăiască moțul între moți". Steagurile tricolore prelungeau în fluturare dragostea cu care ne copleșeau. Timp de 6 de minute neîntrerupte, fără exagerare tribuna a dictat scenei ce avea de făcut. Toate, numai lucruri profunde, care nu fac să situăm Petroșanii pe primul loc al Galați, alături de Cugir, Constanța și Brăila. A fost o adevărată lecție de dirigenție oferită artiștilor Cenaclului Flacăra. Profesor : publicul petroșenean. A fost un spectacol pe care l-am trăit prelungit orcît doar să fim pe placul oamenilor. De aceea am rămas exact cît au avut nevoie. S-a scandat „Trăiască Trăiască, Trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Țara Românească", iar la trecerea în noua zi, marcînd împlinirea a zece ani de existență a cenaclului — „Flacăra, la zece ani / În vale la Petroșani". S-a cîntat iar și iar pentru țară și pace, căci pentru înalte idealuri niciodată nu e prea mult. A fost o seară uriașă sau, așa cum ne scria cineva într-un bilet, o seară „de neuitat și nepovestit". Tîrziu în noapte răsuna : „Astă-i viața noastră / Dulce și amară / Sfînta noastră bradă / În adînc de țară". Despărțindu-ne de acești oameni, a căror pecete de suflet ne va rămîne multă vreme, ne lega prin șerul nopții obsesia unui refren care aici, la Petroșani, fusese interminabil.: „Să fie pace în lume". Pentru liniștea nopților de deasupra și pentru neliniștea vie a celor din adîncuri.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

În „Cetatea Marilor Uniri"

Localitatea : Alba Iulia, 17 septembrie 1983, stadionul din localitate.
Număr de spectatori : 30 000.
Atmosfera : de uriașă serbare populară, de entuziasm patriotic, tinerețe liberă și spirit revoluționar.
Calitatea spectacolului : de vîrf.
Aportul organizatorilor : foarte bun.

Azi sînt 10 ani de la înființarea Cenaclului Flacăra. În 17 septembrie 1973. De la Deva la Alba Iulia, întemeietorii cenaclului opresc din loc în loc autocarul și cîntă pentru 10 oameni întîlniți pe acest drum. La Vințu de Jos, în poarta Mariei Timpea, îi dedică, acestela și vecinei sale de 12 ani, Maria Sînzuian, cîntecul „Copii de țărani" de Valeriu Penișoară pe versuri de Adrian Păunescu. După aceste mici întîmplări de muzică și poezie, stadionul din Alba Iulia își primește oaspeții ca un vulcan. Autocarul abia se strecoară prin mulțimea de tineri. Începe să se desfășoare spectacolul la ora 18. Stadionul e aproape plin. Deasupra mulțimii fluturră zeci de steaguri tricolore și o mică pădure de pancarte cu inscripții ce trădau dragostea tinerilor pentru cetățeie revoluționare ale cenaclului, pentru țară și idealurile poporului român. Din mulțime și din istorie parcă, răsar portretele eroilor cîntați. În această atmosferă, de la început „Clopotul reîntregirii" cîntat de Ștefan Hrușcă transformă stadionul într-un cor imens, într-o mare de cîntec patriotic. Sînt clipe de foc acestea, cînd parcă se proclamă încă o dată unitatea națională, cu forța colosală a 30 000 de inimi ce bat la unison. În acest amfiteatru al tinereții, pancartele și biletelele trimise de tot mai multe grupuri arată că azi și-au dat întîlnire la Alba Iulia tineri dintr-o mulțime de orașe și sate ale țării, chiar din Maramureș, din Moldova și Dobrogea. Audiența la public pe care și-a cîștigat-o muzica tinără, patriotismul și spiritul revoluționar prin Cenaclul Flacăra, de cînd există acesta; este probată zdrobitor și de formidabilul entuziasm al acestui stadion, plin care reia într-un cor fantastic nu numai refrene, dar și cîntece întregi. Dacă la 17 septembrie 1973, în sala Casei de cultură a sectorului 1 din București, cea dintîu întîmplare de muzică și poezie din existența Cenaclului Flacăra aduna 100 de curioși, la spectacolul cu numărul 1110 de la Alba Iulia participă intenția la acest act de cultură peste 30 000 de tineri veniți din localități al căror număr întrece numărul spectatorilor de acum zece ani din strada Slătineanu, nr. 16. Atunci erau cu totul 100 de destinatari ai unei întîmplări de muzică și poezie concepută ca o scrisoare tandră ; azi am încercat să scriem toate locurile de unde s-au adunat aici participanții la această sărbătoare a tinereții, dar ne-am oprit cînd ne-am dat seama că înșiruirea de toponime cuprinde deja mai toată harta pămîntului românesc. Dăm mai jos doar primele 100 de localități de pe această listă suficient de relevantă pentru a nu mai fi continuată, în ordinea în care și-au semnalat prezența tinerii de acolo : mai ales prin pancarte, bilețele sau în dialogul direct cu conducătorul cenaclului : Alba Iulia, Ciumbrud, Oradea, Craiova, Sîseștii Maramureșului, București, Brașov, Timișoara, Arad, Iași, Constanța, Galați, Suceava, Buzău, Tîrgu Mureș, Bistrița, Cugir, Reșița, Sighetu Marmației, Strehl, Sibiu, Sighișoara, Cluj-Napoca, Deta, Călan, Tîrgu Jiu, Cîmpina, Hateg, Satu Mare, Ocna Mureș, Ploiești, Vatra Dornei, Orăștie, Lugoj, Deva, Făgăraș, Brăila, Hunedoara, Pitești, Dej, Tîrnăveni, Drobeta-Turnu Severin, Petroșani, Țebea, Tîrgoviște, Blaj, Toplița, Sălistea, Vințu de Jos, Craiva, Sebeș, Teiuș, Aiud, Zlatna, Reșița, Cisnădie, Cîmpeni, Abrud, Sintimbru, Mediaș, Geoagiu, Soimuș, Certeju de Sus, Almașu Mare, Sibot, Cîlugud, Livezile, Baia de Arieș, Lupșa, Mihail, Baia Mare ,Piatra Neamț, Petrila, Vidra, Bălța, județul Hunedoara. Cîntecul „Iancu la Țebea" reluat de mai multe ori se transformă în laitmotiv al acestei manifestări puse de la început sub semnul prețuirii Craiului munților, și sub semnul aisamentului generației tinere pentru politica de pace în lume și de independență națională dusă de România, de președintele Nicolae Ceaușescu. Mulțimea încheie splendida întîmplare cîntînd a nu știu cîta oară tulburătorul : „Trăiască duhul lui Iancu / Trăiască moțul între moți / Cîmpia Libertății spune : / Că Avram Iancu sîntem toți / Că Avram Iancu sîntem toți..."

DORIN GHERGHINESCU ■

Ordinea interpreților cenaclului stabilită de publicul din Hunedoara este următoarea :

1.	Andrei Păunescu	701 puncte
2.	Ștefan Hrușcă	465 »
3.	Costas Caracostas	420 »
4.	Totuși	385 »
5.	Ecoul	312 »
6.	Majay Gyözö	294 »
7.	Vasile Șeicaru	258 »
8.	Pro Musica	235 »
9.	Vali Șerban	224 »
10.	Frații Chiriac	204 »
11.	Carmen Antal	184 »
12.	Poesis	146 »
13.	Tatiana Filipoiu	135 »
14.	Iris	97 »
15.	Ducu Bertzi	78 »
16.	Valeriu Penișoară	70 »
17.	Raul Cărstea	62 »
18.	Constantin Dragomir	56 »
19.	Mihaela Popescu	46 »
20.	Dinu Olărașu	40 »
21.	Valentin Geresa	29 »
22.	Anca Heroiu	23 »

Ordinea interpreților cenaclului stabilită de publicul din Petroșani este următoarea :

1.	Andrei Păunescu	927 puncte
2.	Ecoul	894 »
3.	Ștefan Hrușcă	559 »
4.	Costas Caracostas	528 »
5.	Frații Chiriac	472 »
6.	Vasile Șeicaru	457 »
7.	Totuși	436 »
8.	Alexandru Zărnescu	345 »
9.	Majay Gyözö	278 »
10.	Poesis	270 »
11.	Tatiana Filipoiu	261 »
12.	Pro Musica	253 »
13.	Mihaela Popescu	240 »
14.	Carmen Antal	238 »
15.	Iris	196 »
16.	Vali Șerban	162 »
17.	Constantin Dragomir	135 »
18.	Valeriu Penișoară	129 »
19.	Ducu Bertzi	74 »
20.	Raul Cărstea	70 »
21.	Anca Heroiu	59 »
22.	Vali Gerea	37 »

Ordinea interpreților cenaclului stabilită de publicul din Alba Iulia este următoarea :

1.	Andrei Păunescu	895 puncte
2.	Ștefan Hrușcă	666 »
3.	Vasile Șeicaru	550 »
4.	Mâja Gyözö	285 »
5.	Costas Caracostas	204 »
6.	Ecoul	202 »
7.	Totuși	197 »
8.	Poesis	166 »
9.	Iris	129 »
10.	Valeriu Penișoară	129 »
11.	Ducu Bertzi	122 »
12.	Carmen Antal	115 »
13.	Pro Musica	110 »
14.	Vali Șerban	69 »
15.	Mihaela Popescu	66 »
16.	Alexandru Zărnescu	62 »
17.	Frații Chiriac	35 »
18.	Dinu Olărașu	31 »
19.	Tatiana Filipoiu	27 »
20.	Vali Gerea	20 »
21.	Raul Cărstea	16 »
22.	Anca Heroiu	13 »

Clinic, Tillisca, Sugag, Birlad, Hălmagiu, Aleșd, Simeria, Ilia, Coșna Mică, Ocna Sibiului, Cisnădie, Agnita, Rimnicu Vîlcea, Ludus, Alexandria, Zărnești, Focșani, Slatina, Medgidia, Vaslui, Caransebeș, Dumbrăveni, Pianu de Sus, Beiuș, Brad, Roșna. Produce satisfacție și aplauze în trîmbe bilețul unui tînăr din Bagdad prin care se transmit gînduri de bine și aprecieri pentru aportul Cenaclului Flacăra la cultivarea în sufletul tinerilor a spiritului revoluționar, a dragostei de țară și pentru pace în lumii. Un grup de eleri al liceului din Tîrnăveni scrie : „Acest spectacol poate fi considerat unul din cele mai mari mitinguri pentru pace. Toți timpul pe scenă va trona un imens tablou al Omagiului reprezentînd chipuri și momente cardinale din istoria și cultura poporului român. Autorul acestui tablou, ca și al altora rădicate în tribune : Mihai Sîrbu, lucrător la direcția muncii a județului Alba. La un moment dat este aclamat un car al Televiziunii române care își face apariția pentru înregistrare. Deși a plouat — intermitent e drept, dar a plouat destul — și continuă să plouă, cînd conducătorul cenaclului anunțește că peste 30 000 de piepturi îzbucnește irezistibil „Să fie pace în lume". „Astfel se închele spectacolul cu numărul 1110 al Cenaclului Flacăra", reușește să spună Adrian Păunescu, după care publicul descoperit cu șamalii care se prelungesc minute în șir și cer continuarea. Nimeni nu ia în seamă că tocmai s-a stirnit iarăși ploaia cu stropi mai mari. După trei ore și jumătate de pregătiri este gata și echipa televiziunii pentru imprimare. Spectacolul pur și simplu reizbucnește, cu „Clopotul reîntregirii". Atmosferă extraordinară. Mai bine de 30 000 de oameni reiau mările cîntece patriotice ale cenaclului. Publicul cîntă singur, bubuitor, refrenele într-un entuziasm irezistibil. Cîntecele de pace și de țară duc la apogeu această frenezie tinără. Ca și în orele anterioare, această formidabilă mulțime izbucnește singură în cîntec. De data aceasta : „Hora nUrii". Dar „dacă războiul e forma exacerbată a urii, pacea e forma de sărbătoare a iubirii" spune Adrian Păunescu, prefațînd inspirat „La o cană cu vin". Mai multe bilete cer ca ocupantul locului intîi în topul acestui spectacol să se exprime din nou. Așa se face că vine iar la microfon un băiat de 14 ani, Andrei Păunescu. Și este formidabilă această intimitate a 30 000 de tineri într-un tîrziu de noapte pe un stadion, lăgănîndu-se în picioare și ascultînd cu într-o taină „Europa" lui Santana. Cîntecele lui Valeriu Penișoară mai declanșează odată corul fabulos al întregului stadion. „Poporul român, opere complete" începe după ce poetul Adrian Păunescu, într-un preambul inflăcărat de patriotism lucid, zice printre altele : „Trebuie ca — așa cum a spus președintele Nicolae Ceaușescu — generațiile tinere să nu se simtă orfane în istorie ; le trebuie cartea de căpătîi a adevăratei istorii a poporului român". Tot stadionul cîntă cu autorii acestei piese. Apoi publicul izbucnește spontan : „Să învățăm ce-nseamnă omenia / Și comuniști să învățăm să fim". Valeriu Penișoară nu face decît să se alăture corului imens. În încheiere, Vasile Șeicaru oferă „La adio", care extinde de asemenea cenaclul la proporțiile întregii multimi prezente. Poetul adaugă versuri noi, în semn de prețuire pentru orașul acestui mare spectacol : „Și voi mai pune-aicea talpa / Să mă primești, să nu te miri / Iubire mare de la Alba / Cetatea marilor uniri...". Cuvintele adresate publicului de conducătorul cenaclului înseamnă deopotrivă omagiu și recunoștință, la capătul acestui spectacol de 100 de puncte : „Vă mulțumim pentru competența și pentru forța dumnevoastră de a trăi istoria".

Vibrează și coroana de munți dimprejur

Localitatea : Țebea, 18 septembrie 1983, la mormîntul lui Avram Iancu, sub arcadele cu Tricolor al Țebei și pe cîmpia de alături.
Număr de spectatori : 500, 500 și, respectiv, 5 000.
Atmosfera : de veneratie pentru memoria Craiului munților, de dragoste de țară, de entuziasm tinerese.
Calitatea spectacolelor : excepțională.
Aportul organizatorilor : foarte bun.
Noutăți : a debutat o tînără cu voce frumoasă, Simona Oprea din Deva ; a vorbit inspirat — ca un poet — despre Țebea inginerul Viorel Sîrca, directorul minei de cărbune de aici ; și a lesit soarele la ora 15,37, întrerupînd o ploaie care nu se mai oprise de azi noapte.

Comemorînd, în acest mijloc de septembrie, 111 ani de la stingerea lui Avram Iancu, cel care s-au adunat lîngă mormîntul eroului împreună cu Cenaclul Flacăra ascultă „Iancu la Țebea" și cuvintele inspirate ale poetului Adrian Păunescu omagiindu-l pe marele martir care a trăit pînă în ultimele clipe alături de popor și a știut să-l aprindă în capăt în flacăra idealurilor revoluționare, de unitate și independență ale poporului nostru.

Membrii cenaclului intră sfioși sub arcadele cu Tricolor ale Țebei, fără armele vocalei lor : se cîntă fără acompaniament. Și, de la prima bună la tăria care face geamurile să vibreze, cîntecele patriotice, cîntecele de pace ale cenaclului adună vocile tuturor celor prezenți. În costum național lucrat numai în alb și negru, de ceea ce se vădi. Această atmosferă înebrinte, acest entuziasm, toți tinerii din jurul meu mă fac să mă simt așa de mic. Bravo pentru ceea ce faceți ! Eu cred că muntele este ca de obicei, deasupra mării. Dar în primul rînd a dăinuit cultura. Trăiască Pacea ! Trăiască România ! Trăiască Franța !" Un alt moment semnificativ a fost cel în care exuberanta tinerețe din tribune a răbufnit pe scenă prin tînărul de numai 18 ani Ovidiu Haidu. Cîntecul său, „Pustoaice", învățat repede de tribune, ne-a obligat și pe cei dintre noi mai puțin entuziasmați să recunoaștem că poetul Adrian Păunescu nu s-a înșelat nici de această dată în disputa cu unii membri ai cenaclului a căror acră neîncredere a fost contrazisă de tribunele care trecînd de prima fază cînd absorbeau efectiv tot ce se întîmpla pe scenă își doreau acum reprezentanții lor „acolo". În această atmosferă ca la început, spectacolul curge spre final, ușor, fără să ne dăm seama cînd au trecut cele 8 ore de viață și datorită zilelor liniștite în care putem cînta împreună iubirea și dragostea noastră față de tot ce ne înconjoară, vom încheia cum am și început, cum de fapt s-a desfășurat întreg spectacolul. Sub semnul păcii. Pacea cu toate ale ei, cu dragoste, cu nădejdi, cu dreptul la viață.

DUCU BERTZI ■

O expresivă imagine a tinereții — Brașovul feerie

„Brașovul — ca un cor imperial"

Localitatea : Brașov, 19 septembrie 1983, stadionul „Municipal".
Număr de spectatori : 15 000.
Atmosfera : de-a lungul întregului spectacol, excelentă.
Noutăți : a revenit pentru o seară Monica Ure din Oradea și a debutat cu mare succes Ovidiu Haida. A recitat cu deosebit succes poezia „Da, mai avem", Aura Sipică din Brașov. A mai fost prezent Emilian Onciu din Satu Mare cu cîntecul „Doina lui Lucaci".
Calitatea spectacolului : fantastică. Brașovul a revenit, în urma acestui spectacol, pe lista marilor noastre campioane. Nota 100.

Sosim într-un Brașov încărcat de toamnă, care și-a intrat în drepturi, și neîndătători vom începe un spectacol care fără căderi își va urma cursul ascendent de-a lungul celor 8 ore. Răspundem astfel dorinței oamenilor care ne-au chemat cu insistență, iar bucuria care ne-a primit confirmă inspirația de-a le urma îndemnul. După puțin timp sîntem anunțați că printre noi se află și un grup de turiști sovietici din orașul prieten Iaroslav, aflați în vizită în țara noastră. Cîntăm în acel moment pentru pace. Între „Kalinka" și „Give peace a chance", lait motivul tribunelor, preluat și de scenă, „Să fie pace-n lume" ne întărește convingerea că popoarele lumii din orice punct al globului pămîntesc doresc, mai presus de orice, pacea. Pe aceeași cumpănă a egalității în drepturi și exprimare, lîngă cîntece ale trupei Beatles, lîngă cîntecele în limba maternă a lui Arpad Domokos, lîngă cîntecele de pace și de țară și momentele închinate culturii poporului rus, Esenin, recitat în limbile rusă și română de către Adrian Păunescu, cîntat apoi de Vali Șerban, Evgheni Evtușenko, recitat de Mihail Stan. Momentul a culminat la cîntecul „Trăiască România" unde brașovenii au atins nota maximă. Dar nu numai felul în care publicul a participat la momentele scenei ne-a determinat să acordăm maximum Brașovului. Puținele cazuri de indisciplină, printr-o acțiune preventivă a celor din stadion, au fost înlăturate. Astfel au fost despărțiți oameni veniți cu sticle de băuturi la ei, pe care nu au reușit să le golească dințorită adevăraților apărători ai bunului lor cel mai de preț din acel moment — Cenaclul Flacăra. Acest mod de comportare al opiniei publice din tribună a determinat realmente desfășurarea spectacolului la cel mai înalt nivel, faiselе probleme find înlăturate din start. Seara ne-a găsit cîntînd cu Valeriu Penișoară „Vîntorul", și pe scenă au apărut tineri purtînd Tricolorul, steagul supremei noștri, și steagurl roșii. Și „Jurămînt la Putna" lar vîntul tomnatic ne va aduce cald și înălțător aerul istoriei. Araceori ne-a fost dat să vedem atît entuziasm ca în această seară la Brașov. Nici nu mai știm care din cîntecele imputse pe scenă nu au fost prelucrate imediat de spectatori. Un francez, Georges Zevaco, din Lyon, ne scria : „Vizitez România pentru a treia oară. V-am văzut la Constanța și eram curios să vă văd și la munte. Sînt foarte mișcat de ceea ce vă văd. Această atmosferă înebrinte, acest entuziasm, toți tinerii din jurul meu mă fac să mă simt așa de mic. Bravo pentru ceea ce faceți ! Eu cred că muntele este ca de obicei, deasupra mării. Dar în primul rînd a dăinuit cultura. Trăiască Pacea ! Trăiască România ! Trăiască Franța !" Un alt moment semnificativ a fost cel în care exuberanta tinerețe din tribune a răbufnit pe scenă prin tînărul de numai 18 ani Ovidiu Haidu. Cîntecul său, „Pustoaice", învățat repede de tribune, ne-a obligat și pe cei dintre noi mai puțin entuziasmați să recunoaștem că poetul Adrian Păunescu nu s-a înșelat nici de această dată în disputa cu unii membri ai cenaclului a căror acră neîncredere a fost contrazisă de tribunele care trecînd de prima fază cînd absorbeau efectiv tot ce se întîmpla pe scenă își doreau acum reprezentanții lor „acolo". În această atmosferă ca la început, spectacolul curge spre final, ușor, fără să ne dăm seama cînd au trecut cele 8 ore de viață și datorită zilelor liniștite în care putem cînta împreună iubirea și dragostea noastră față de tot ce ne înconjoară, vom încheia cum am și început, cum de fapt s-a desfășurat întreg spectacolul. Sub semnul păcii. Pacea cu toate ale ei, cu dragoste, cu nădejdi, cu dreptul la viață.

DUCU BERTZI ■

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1 095, 1 096, 1 097, 1 098, 1 099, 1 100, 1 101, 1 102, 1 103, 1 104, 1 105, 1 106, 1 107, 1 108, 1 109, 1 110, 1 111, 1 112, 1 113, 1 114, 1 115.

Opera — un teatru modern?

Deschidem, cu acest număr, paginile revistei noastre unei dezbateri privind teatrul de operă și balet, spectacolul de operă și balet, Opera bucureșteană. Ancheta noastră se vrea în primul rînd o privire analitică — și, evident, obiectiv-critică — asupra momentului actual al acestui gen muzical și al concretizării lui ca spectacol. Este opera bucureșteană (de astă dată, căci vom reveni cu asemenea materiale și referitor la alte teatre și instituții culturale din țară) un factor cultural căutat, eficient, reprezentativ la ora actuală? Cum se manifestă aici receptivitatea la nou? Cum se sincronizează spectacolul de operă cu contextul modern al artei dramatice și muzicale? Ce facem și ce ar mai fi de făcut pentru a menține și a educa, pentru a crea (uneori) un public atecvat acestui gen? Iată doar cîteva din problemele abordate în dialogurile care urmează și care se constituie ca prim pas într-o amplă suită de reportaje, anchete, interviuri, comentarii despre și în sprijinul activității instituțiilor noastre culturale.

GRIGORE CONSTANTINESCU:

„Opera Română ca „navă pilot" a scenei lirice românești"

— Vă rugăm să ne spuneți, stimate Grigore Constantinescu, cum apreciați — în calitate de critic muzical, avînd o preocupare aparte pentru acest gen de operă — momentul actual al Operei bucureștene, în ceea ce privește echilibrul raportului între tradiție și modernitate în repertoriu?

— Cred că orice discuție privind Opera Română din București trebuie să pornească de la recunoașterea locului pe care îl ocupă această instituție în ansamblul vieții culturale actuale. Adică recunoașterea statutului său de **teatru muzical național**, reprezentativ din toate punctele de vedere pentru nivelul artei noastre lirice, atît ca interpretare, cît și în ce privește creația. În principiu, Opera Română trebuie să ruleze un repertoriu variat, să prezinte în mod echilibrat capodopere ale genului — universale și românești — propunînd totodată incursiuni în contemporaneitate. La ora de față, discuția asupra repertoriului Operei bucureștene scoate la iveală atît împliniri cît și deficiențe. Dacă romantismul italian este dominant, prin Verdi, regretăm că alți mari compozitori absentează de mult de pe afiș: Bellini, Donizetti, Rossini (cu excepția arhicîntatului **Bărbier din Sevilla**). Și în celelalte compartimente ale muzicii secolului al XIX-lea titlurile sînt destul de rare, ceea ce ne face să salutăm cu entuziasm eforturile recente de a înscrie cîteva partituri wagneriene în repertoriu, cu prilejul „centenarului". Cît privește perioada marilor clasici, lucrurile stau încă și mai prost. **Mozart este foarte puțin cîntat, Haydn lipsește cu desăvîrșire**, despre alți autori ai primelor două secole de muzică de operă, nici vorbă. Așadar, deși ponderea în repertoriu pare să o reprezinte partiturile tradiționale, iată că și în acest sens se perpetuează de mai multă vreme existența unor regretabile „pete albe".

— Care este statutul muzicii românești de operă în orientarea repertorială a Operei din București?

— Da, singurele incursiuni în contemporaneitate aparțin muzicii românești, dar, din păcate, tocmai față de ele publicul se arată destul de puțin receptiv.

— De ce?

— Uneori pentru că montările sînt șterse, rutiniere — cazul **Năpastei** lui Sabin Drăgoi. Alteori, pentru că spectatorul nu este pregătit să primească lucruri prea noi. Așa s-a întîmplat cu recenta premieră cu opere de Doru Popovici și așa se va întîmpla, probabil, și cu **Orestia II** de Aurel Stroe. Regretabil este și faptul că muzica românească din primele decenii ale secolului este ca și absentă, dînd impresia că nu avem, în genul liric, o tradiție. Iată un gol care s-ar putea lesne împlini, punînd în scenă operele lui Caudella, Zirra, Nottara.

— Ați vorbit despre „montări rutiniere" ale unor creații românești de valoare. Cred că problema este de proporții mai ample. Montările moderne, nu neapărat de avangardă, dar epurate de clișeele regizoral scenografice așa de bine „cimentate" în spectacolul de operă, ar trebui să stea în mai mare măsură în atenția celor în drept de a le stimula, propune, aproba.

— Preocuparea există, să știți. În anumite privințe ea este chiar evidentă. Și un spectacol cum este cel recent cu **Aida** de Verdi dirijat de Cristian Mandeal ne poate face să înțelegem mai bine cît de necesară este revigorarea sectorului regiei și scenografiei. Dincolo de inițiativa remarcabilă de a atrage participarea unor personalități dirijorale la conducerea orchestrei Operei Române, în spectacolul lui George Teodorescu și Victor Crețulescu cu **Noaptea cea mai lungă** și **Interogatoriul din zori** de Doru Popovici, calitatea și viziunea înnoitoare asupra limbajului scenic au produs o impresie remarcabilă. Cred că pe acest drum poate fi determinat acel curent de modernizare de care acest teatru are nevoie în momentul de față. A continua cu premiere care nu fac decît să reia un spectacol mai vechi, care a lipsit cîțiva ani de pe afiș, ar însemna, fără îndoială, a nu înțelege toate aceste deziderate ce decurg din modul în care Opera Română din București trebuie privită: **ca „navă pilot" a scenei lirice românești.**

DAN IORDĂCHESCU:

„Se simte, fără îndoială, un suflu nou la Opera Română!"

— Stimate Dan Iordăchescu, din lunga discuție pe care am purtat-o aș vrea să consemnăm aici o secvență, în al cărei conținut cred că se stinge cel puțin unul din punctele nevralgice ale spectacolului de operă, azi. Așadar, în ce fel influențează calitatea publicului de operă, calitatea repertoriului?

— Problema este complicată — și nu de acum! Relația despre care vorbiți are implicații diverse — și iarăși, nu de acum! Pentru a avea un repertoriu judicios, diferențiat trebuie să avem, în același timp, și un public eclectic. Sau, cel puțin un public numeros, care să asigure în permanență un minimum de, hai să zicem, 400—500 de spectatori fie pentru opera de tradiție muzicală, fie pentru partitura modernă. Or, cinstit vorbind, acest public nu îl avem... Nu îl avem **acum**, pentru că ani de-a rîndul, conduceri succesive ale Operei nu s-au gîndit să-l educe, să-l atragă către sala de spectacole. Opera se bucura, în urmă cu decenii, de săli pline, de o popularitate zdrobitoare. Ce s-a întîmplat oare? Pentru ce jucăm de multe ori spectacole cu sala mai mult goală? În privința tineretului, proporția de participare este îngrijorătoare, dacă nu chiar alarmantă. Nu putem să nu ne gîndim că una din cauze este și faptul că în școli, licee, muzica, atunci cînd se predă, este redusă la o schemă simplistă, rudimentară. Nu putem să nu ne gîndim că în școală ar trebui asigurat măcar sumarul unei educații muzicale, care ar fi pregătit tinerii și pentru spectacolul mare, clasic, nu numai pentru muzica pop sau de divertisment.

— Deci socotiți că nu putem avea un repertoriu diferențiat cîtă vreme nu avem un public numeros și cu o minimă educație muzicală. Și atunci, ce este de făcut?

— O soluție am avansat deja, deși ea poate părea de minimă rezistență. Din păcate, lucrurile par înscrise într-un cerc vicios, pentru că, neoferind publicului un repertoriu diferențiat, nu-i putem pregăti pe spectatori, de-a lungul timpului, să înțeleagă diferențiat stilurile caracteristice, epocile, școlile care au existat și există și vor exista în performanța lirică.

— Opera bucureșteană are, nu de multă vreme, o nouă conducere. Credeți că aceste probleme au fost sesizate și se acționează pentru rezolvarea lor? Ce s-a schimbat, în ultimul timp, în activitatea acestei instituții?

— Nu invidiez deloc conducerea prezentă a Operei Române. Moștenirea pe care, vrînd-nevrînd, a primit-o nu este nici pe departe strălucită. Fiindcă, de la epocile „de aur", cînd răspundeau de destinele ei George Georgescu, ori Panait V. Cottescu, sau Mihai Brediceanu și pînă la noua conducere — reprezentată de tandemul Cornel Stavru — Petre Brâncuși — directorii și direcțiile care s-au perindat au încercat multe, dar au reușit puține înfăptuiri demne de remarcat. Ceea ce pot afirma însă cu mîna pe inimă este că știu, că simt că noua conducere merge pe un drum drept, chiar dacă nu este el neted deocamdată. Se simte, fără nici o îndoială, un suflu nou la Opera Română și aceasta este important. Se pare că și-au unit — în actuala formulă — gîndurile și competența, ambiția și menirea doi oameni în care și Opera și publicul trebuie să aibă încredere. Sigur că mai sînt încă montări prăfuite, mai sînt încă probleme de distribuție, mai este încă de discutat despre dirijori, despre artiști (și mai ales despre artiștii „de chenzină"), despre perspectivele acestui teatru, dar trebuie să înțelegem că este încă prematur să tratăm aceste neajunsuri în raport cu noua conducere a Operei de la București.

ȘTEFAN OLARIU:

„Corul nostru poate da artiști valoroși"

— În cronica muzicală, locul aprecierilor privind evoluția ansamblului coral s-a încetățenit a fi undeva înaintea frazelor despre scenografie, costume, lumini etc., în ciuda faptului că în fapt acest compartiment al colectivului artistic are o cu totul altă pondere. Care ar fi aceasta, stimate maestre Ștefan Olariu?

— Consider că locul ansamblului coral în spectacolul de operă este imediat consecutiv celui al soliștilor. Coriștii se implică direct în ansamblul muzical scenic și în dramaturgia spectacolului, ca personaj colectiv. Or, dacă publicul pretinde să aibă soliști de calitate, soliști valoroși în primul rînd din punct de vedere vocal, la fel și corul, ca partener colectiv, trebuie să se ridice la un înalt nivel de exigență.

— Îndeplinește Corul Operei din București — pe care-l conduceți sub raportul pregătirii muzicale, de 22 de ani — aceste condiții de înaltă exigență?

— Tot ce pot spune este că, atît în spectacolele susținute pe scena Operei Române din București, ori în țară, cît și în aparițiile noastre pe scena din străinătate, Corul Operei s-a bucurat întotdeauna de aprecieri deosebite. Dar presupun că nu despre aceste lucruri este locul să vorbim. În ce mă privește, aș prefera să spun cîte ceva despre ce se ascunde în spatele acestor succese.

— Evident, multă muncă. Știm că acest ansamblu are un regim de lucru deosebit. Repetiții zilnice, un număr foarte mare de spectacole. Cum asigurați „protecția" vocală a coriștilor, dezvoltarea calităților lor în aceste condiții?

— Nu numărul mare de repetiții și spectacole este de natură să greveze asupra calității interpretării (deși Corul Operei cîntă aproape seară de seară!) ci mai degrabă numărul încă mic de membri. Dacă acum 22 de ani cînd am preluat pregătirea acestui ansamblu el număra 120 membri, cu părere de rău trebuie să spun că astăzi mai sînt abia 83. Corul Operei, în condițiile în care repertoriul a crescut, pretențiile față de repertoriu au crescut și ele, un colectiv slăbit, mai ales pe linia ansamblului bărbătesc (dealtfel, cel mai solicitat compartiment în scriitura corală). La ora actuală, începe să se pună problema dificultății — dacă nu chiar a imposibilității — de a aborda anumite partituri, care necesită un număr mare de coriști (Gh. Dumitrescu, Paul Constantinescu, **Oedip**-ul lui Enescu).

— Înainte vreme exista o tradiție a recrutării atît a coriștilor cît și a soliștilor de operă, în special dintre amatori, care cu timpul își întregeau pregătirea muzicală. Acest procedeu a fost oare părăsit?

— Părăsit, nu. Dar îngreunat. Organizăm concursuri pentru completarea locurilor vacante în acest ansamblu și, de multe ori, n-avem ce alege. Se prezintă 4—5 candidați, de regulă fără calități deosebite. A scăzut enorm interesul pentru această profesie. Pe de altă parte, dacă nouă ne furnizăm adesea Conservatorului studenți, dinspre Conservator spre noi nu vine nimeni. Absolvenții secției de canto, pregătiți, teoretic, cel puțin pentru cariera solistică, sînt de fapt repartizați adesea pe posturi necorespunzătoare și care îi duc în scurt timp la diminuarea sau chiar pierderea abilităților vocale: îndrumători culturali, bibliotecari la secțiile muzicale ale bibliotecilor etc. Cred că, pentru continuarea pregătirii lor artistice (care e o iluzie să ne închipuim că s-a desăvîrșit odată cu încheierea Conservatorului), le-ar prinde mult mai bine un stagiu într-un ansamblu coral cum este cel al Operei, ansamblu care a dat și ar da în continuare scenei numeroși soliști de valoare.

— Deși Corul Operei a fost, cum spuneți, foarte bine apreciat în diverse împrejurări, faptul că media de vîrstă a acestui colectiv este destul de ridicată poate genera, în scurt timp, o situație critică. Cum s-ar putea ieși din acest impas?

— În primul rînd creînd niște cadre legale, niște „canale" legale, aș zice, pentru recrutarea de noi membri, fie reintroducînd clasele de canto în liceele de muzică, fie creînd alte forme de pregătire artistică, prin care să redeschidem gustul celor tineri pentru acest gen muzical. Prima scenă muzicală a țării are un ansamblu coral de 83 de oameni. Nu trebuie să ne facem nici o clipă iluzii că 83 de oameni vor putea însemna vreodată mai mult decît 83!

VALENTIN TEODORIAN:

„Nicăieri nu sînt permise experiențele cu publicul în sală"

— Pentru dumneavoastră, maestre Valentin Teodorian, momentul acestui dialog echivalează cu un bilanț. Profităm de aceste circumstanțe, rugîndu-vă să faceți cîteva aprecieri la adresa colectivului artistic în care ați lucrat vreme de peste 35 de ani.

— E bine să precizăm că bilanțul de care vorbiți nu este altceva decît retragerea din activitatea artistică. Din perspectiva acestui moment, mărturisesc că mă preocupă teribil o chestiune: aceea a schimbului meu și al altora, al schimbului de mîine în corpul solistic al Operei.

— În ceea ce spuneți se resimte o nuanță de îngrijorare. Care sînt temeiurile ei? După cîte știm, ultimii ani au adus pe afiș, în ritm destul de susținut, o serie de nume noi, despre care critica de specialitate s-a pronunțat nu o dată în termeni elogioși. Nu vi se par suficient de convingătoare aceste debuturi?

— Îmi cereți un răspuns prea tranșant și la o astfel de chestiune nu se poate da un răspuns „în bloc". Lucrurile sînt destul de complicate. Sigur că debuturi au existat în acești ani — ca întotdeauna, dealtfel. Ceea ce mă îngrijorează este însă felul cum intră în viața artistică acești tineri, „stilul" în care se petrec lucrurile acestea azi. Departe de mine gîndul că debutul unui tînăr nu trebuie consemnat și dezbătut imediat în rubricile de specialitate din presă; departe de mine gîndul că unui tînăr debutant, mai puțin sigur încă pe mijloacele sale de exprimare artistică, trebuie să i se taie aripile de la prima încercare de zbor; departe de mine gîndul că politica de cadre a Operei Române nu trebuie să acorde permanent încredere și sprijin tineretului **cu perspectivă**. Nedumeririle mele devin însă din ce în ce mai mari atunci cînd, citind cronicile muzicale ale acestor spectacole de debut, constat cu surprindere că toți, dar absolut toți s-au prezentat la un nivel de interpretare vocal-actoricească demnă de scena de la Metropolitan sau de la Covent Garden!!... Oare chiar așa să fie?... În respectivele seri „de gală", în sală se aflau și colegi mai vîrstnici și cu experiență, veniți acolo cu dragoste și cu emoție, cu dorința sinceră de a-și vedea eventualii urmași păsind cu dreptul în meserie. Or, aceștia au constatat nu o dată serioase carențe de frazare, de manieră de cînt, de „construire" a personajelor. Nu sînt nihilist. Încerc doar să am simțul realității și să-mi exprim îngrijorarea că, în ultima vreme, argumente extra-artistice guvernează prea des acceptarea tinerilor cîntăreți pe afișele Operei, în colectivul Operei. Deși mi-e teamă și azi, ca și acum 35 de ani, cînd am început să clădesc pas cu pas drumul unei meserii oneste, să emit păreri cu nuanță de dogmă, mi-aș permite, dacă mi-e îngăduit, să sugerez conducerii Operei Române să profeseze mai mult discernămînt în programarea pe afiș a unor solicitanți, să se consulte în mod temeinic cu specialiștii asupra perspectivelor reale ale respectivilor. Pentru că în nici un teatru de operă din lume — cu adevărat serios — nu se permit experiențele cu publicul în sală.

— Există compartimente neacoperite în corpul de soliști al Operei?

— Cred că da. Mă întreb, de pildă, cine va fi urmașul meu în rolul Almaviva, cine va fi tenorul lirico-lejer al Operei, tenorul pentru Mozart, Rossini, Donizetti, odată cu plecarea mea. Nu e infatuare ci, cred eu, luciditate. Nu este permis ca, ani de zile, spectacolele să depindă așa de strîns de sănătatea unor interpreți.

— Rugîndu-vă să vă adresați singur următoarea întrebare nu apelez la un clișeu reporteric demult demonetizat, ci constat un preaplin de gînduri.

— Ce se întîmplă cu regia de operă?

La ora de față, Opera bucureșteană are doar doi regizori: pe Hero Lupescu, deja consacrat, cu multă experiență, și pe tînărul Vasile Calomfirescu, care este încă în căutarea propriei sale personalități. E oare firesc? Nu avem o școală de regie de operă. Încă nu s-a înțeles faptul că regia spectacolului de operă necesită o pregătire specială. Regizorii se recrutează fie din foști cîntăreți (și rezultatele au fost surprinzător de bune uneori), fie din regizori de teatru, ale căror cunoștințe despre rigorile spectacolului muzical îmi lasă unele îndoieli. Este o situație nefirească și care ar trebui să ne dea de gîndit.

Interviuri realizate de TANIA RADU

atelier literar

de G. Dumitrescu

R.V. Giorgioni: Se pare că, într-adevăr, după atîta stăruință și osteneală, ați făcut unele progrese în ce privește lucrul tehnic, expresia. Dar marile carențe, decisive, sînt în altă parte; ele țin, în primul rînd, de anvergura „aripilor", de suflul poetic, de orizontul intelectual, siguranța gustului artistic, etc. Predominant rămîne încă, în paginile dv., efortul „la rece", lucrul manual, strungăria diletantă de vorbe, astfel că ele (paginile) rămîn inerte, neinsuflețite, lipsite de fior, de ecou, de capacitatea de a „decola". Nici preocuparea comunicării, la care țineți, îndreptățit, atît de mult, nu-și găsește întotdeauna deplina reușită: multe pagini, deși par simple și deschise (și dv. le considerați ca atare), sînt pline de discontinuități, obscurități, încifrări, imagini „cu cheie", etc. care împiedică sau chiar refuză tranziția sensului către cititor (ex. „Lebăda lui Platon", „Memento", „Orient", ș.a.). Singura pagină care vorbește deschis, simplu și cu un pic de vibrație ni s-a părut „Întorc o rază".

C. Tirlea: Ne-a mîhnit vestea dv., dar sîntem siguri că veți recupera întîrzierea. Versurile sînt în nota obișnuită, dar formula (cam desuetă și rigidă) la care v-ați fixat (mult prea devreme și mult prea exclusiv!) tinde să devină stînjenitoare cumva pentru evoluția dv. E cazul să vă apropiați mai mult de poezia modernă și contemporană, să-i cunoașteți mai bine întruchipările de vîrf, progresele, cîștigurile. Cele mai răsărite, deocamdată din cele trimise: „Gnomică", „Gînd" (cu un final nu prea reușit), „Trecută" (cu finalul în scădere), „Acuză", „Rîs" (insuficient finisată).

V. Florolu: Surprinzător de neglijentă versificația, plină de hîrtoape, de disarmonii, de improvizații, facile, neinspirate, precare. Ceva mai bine, în „Dialog cu noul [illegible]", „Echo", „Acord".

I. Iosif: Cîteva pagini mai consistente, care lasă deschise bunele perspective prefigurate anterior: „Cîntec", „Elisabeta" și, oarecum, „De dincolo".

D. Barbu: Nu vă iluzionați, sensibilitatea și cinstea nu sînt suficiente pentru o creație literară majoră. Trebuie să vă hrăniți și să vă cultivați spiritul, să vă întregiți și să vă perfecționați orizontul de cultură, pregătirea intelectuală, **personalitatea**, și asta nu numai prin lecturi întîmplătoare (ca acelea pe care ni le comunicați), ci printr-o adîncă și universală curiozitate studioasă, printr-o neistovită sete de cunoaștere și de perfecționare (sistematică) a cunoștințelor (parcurgeți acum ultimii ani în care mai e posibilă, în mod obișnuit, o asemenea concentrare și orientare a energiilor, pe care le implică studiile universitare!...). Monotonia provine nu atît din obsesia unor motive, cît mai ales din sărăcia mijloacelor de expresie și a universului inspirației (comparația cu natura nu e decît o naivă prezumție, rezultată din aceleași cauze: natura nu e monotonă decît pentru o privire superficială, lipsită de pătrundere, de complexitate filosofic-estetică!), iar „slaba capacitate la efort intelectual urias" (?!), pe care o înregistrați cu un fel de detașare nonșalantă (în loc de îngrijorare și ambiție), nu înseamnă numai cauza anodină a ratării unui examen (esențial, dealtfel!), ci pur și simplu anularea funciară a oricărei vocații creatoare! Cele mai bune din noile pagini trimise — „Proiect Shakespeare", „Salvați ochiul", „Agresiva ignoranță" (cu un final roz-bombon), „Visteria de lacrimi" (cu un final în coborîre), „Presimțita fîntînă"(cu aceeași „emoție orbitoare" din precedenta — apropo de monotonie și sărăcie!...), „Nu închiriez privighetori" — confirmă încă o dată talentul dv. dar și marile obligații care vă revin în valorificarea lui plenară.

A. Jacotă: Manifestări de declin și penurie care dezamăgesc.

Aladin: Oarecare progres, parcă, în punerea în pagină, în expresie, în finisare. Nu încă și în substanță, încă frugală, inconsistentă. Mai bune, „Pălăria de lut", „Dincolo de geamandură", „Dinspre nord".

Gh. Dumitrescu: Lucrurl mai bune, de data asta, mai dense (deși, uneori, versificația mai șchioapătă): „Iată noaptea", „Baladă", „Continuitate".

Crina Costin: Cîteva pagini mai înfiripate, dar încă nefinisate pînă la capăt: „Și despre ce?", „Despre o anume plecare", „Libertatea", „Cîntec".

Hombre: Bruioane neglijente, grăbite, „printre picături"... Dacă simțiți nevoia să folosiți expresii străine (ceea ce nu e deloc obligatoriu), trebuie să învățați să le și scrieți corect (ceea ce e de-a dreptul obligatoriu!...): „la belle-epoque ne varieteur"?! Nu mai puțin, dealtfel, expresiile românești! (vezi, în context, cele trei versuri „surisul meu ca o etichetă"...). În general, o atitudine nonșalantă, superficială, diletantă, în fața creației, atitudine din care nu se pot ivi rezultatele bune pe care eventual le sperați. Ceva, în „Zăpezi".

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

Olărit

Ați văzut mîinile balerinului
Pe mijlocul balerinei
Rotindu-se în piruete
Care îți taie răsuflarea

Ce mult aduc cu mîinile
Olarului modelînd senzual
Uleiorul din care în toamne
Va bea un vin întîrziat

E ca și cum balerinul
Ar modela trupul femeii
Pregătind ziua în care
Va bea din el întîia oară

Avram Cuzman

Cînd te-ai întors acasă

Cînd te-ai întors acasă tată
Aveai o rană în spate
Și o gamelă spartă toată
Și o manta pe jumătate

Pe prispa veche-ai tras o dușcă
De apă rece de fîntînă
Dar mîroseai a praf de pușcă
Și de la cot n-aveai o mînă...

Ne-ai spus că nu te vei mai duce
Zburdau pe dealuri oacheși mîei...
Din cizme ai făcut uluce
Să bea din ele porumbeii...

Haralamb Petcu

Împăcare

Mă trezisem în murmurul frunzelor
absente
și din senin
lîngă zori
un gînd îmi șoptea cu mîna
pînă :
cîtă tristețe
dulce
cînd ai totuși o ușă
la care-ți poți lăsa visclul
și intri...

Emil Achelăriței

Prea des, poeții...

Prea des au plîns poeții zăpezile din stele,
prea mulți nu văd deșertul, visează numai oaza,
au-i totul zbor de fluturi, nici trîl de păsărele,
furnalul dogorește mai tare ca amiaza!

Prea des au plîns poeții cu creștetul sub lună,
prea mulți visează nimfe, deși au somn de plumb,
avem statui destule, nu merg chiar toate strună,
cîmpia elizee mai are și porumb!

Prea des au plîns poeții sub căile lactee,
extaze diafane prea multe mai sînt încă,
cînd lumea-i în furtună, ei văd doar curcubeie,
prea mulți mai fac duminici din ziua lor de muncă!

Prea des au plîns poeții și țîrnul cald și [illegible]
și l-au cărat nisipul străin lîngă piscină,
au măști de gaze unii, mîroase greu sudoarea,
cuptorul pîinii albe se-aprinde cu benzină!

Prea des au plîns poeții și iarba și pădurea,
prea mulți își plimbă-n pinteni un pegas pe alei,
dar eîți mai știu că astăzi, la noi, ca și aiurea,
mai e încă nevoie de zbor de porumbei!

Prea des au plîns poeții mioarele la munte,
etilice tirade văd lumile prea roze,
în timp ce prin spitale, banale amănunte,
mai duc părinții noștri plocoane și nevroze!

Prea des au plîns poeții și roua și izvorul,
prea multele consoane mai zgîrie cuvinte,
uităm ce greu se ară sub arșiță ogorul,
și ne mirăm cînd plugul dezgroapă oseminte!

Pompiliu Cristea

Elemente

Eu sînt pămîntul și vîntul aspru,
tu ești ploaia adîncă
și cerul
Eu sînt urletul cîinilor,
tu ești noaptea și luna cioplită.

Tu poți fi marginea dinspre sus
a luminii de ziuă,
dar eu — marginea dinspre
pretutindeni.

Al. Pleșcan

Rouă și iarbă

Se cheamă rouă
imaginea lunii
în conștiința firului de iarbă
ce crește
cu rădăcinile înfipte în soare
ucigașul de rouă

Eugen Blaj

Edgar Papu:

(Urmare din pag. 9)

care, de-a lungul timpului, v-au fost și vă sînt cei mai buni prieteni?

— De ce nu?! O voi face cu multă plăcere, chiar, deși termenul de prietenie este mult prea restrins. Unii mi-au fost numai prieteni și mulți dintre ei din păcate nu mai sînt. Alții au avut o dublă calitate, de maeștri și prieteni. Iar alții au calitatea de prieteni de idei și de luptă asiduă întru impunerea acelor idei. Și-n fine, mai sînt alții în preajmă cărora, ca să zic așa, am uceniclt. Iată, într-ale picturii, l-am avut ca prieten și îndrumător și inițiator în tainele acestei formidabile arte pe pictorul **Corneliu Mihăilescu.** La Viena, unde mi-am pregătit doctoratul, l-am avut ca prieten și îndrumător pe profesorul **Friederich Kainz,** autorul unei foarte interesante lucrări ce s-a numit **Estetica personalistă.** Într-ale poeziei l-am avut ca prieten, un prieten mai deosebit, firește, pe **Ramiro Ortiz.** Într-ale gîndirii, vai ce cuvînt important este acesta, maestrul meu esențial s-a numit, după cum bine se știe, **Tudor Vianu.** Ideile sale s-au întîlnit în mine cu cele ale lui **Lucian Blaga,** dar pe ale acestuia aveam să le întîlnesc, totuși, cu adevărat, mult mai tîrziu. Între prietenii de azi, între idei și luptă, i-aș aminti în primul rînd pe **Paul Anghel** și **Dan Zamfirescu.** Dar, vai, lista este, totuși, atît de lungă!

— Într-un foarte recent studiu-profil, după ce creionează un succint dar substanțial portret al profesorului Edgar Papu, subliniind relația dintre dumneavoastră și Tudor Vianu, Zoe Dumitrescu Bușulenga încheie astfel „Cît am fi vrut să-l semănăm!". Aceste cuvinte, rostite din prea plinul inimii, drept pentru care și sună ca un vers, sînt, după părerea mea, cel mai frumos omagiu ce vi s-a adus în aceste zile.

— Acele cuvinte, sunînd într-adevăr ca un vers final la un studiu extrem de exact și, în același timp, foarte viu și-adevărat, m-au impresionat, și o spun cu toată sinceritatea, m-au onorat.

— Din acel studiu și din multe alte referiri ale dumneavoastră asupra raporturilor dintre Tudor Vianu, ca magistru, și dumneavoastră, ca discipol al său, se desprinde ideea că, împotriva afirmației lui Brâncuși, care, smulgîndu-se de sub tutela lui Rodin, spunea că sub umbra stejarilor nu cresc decît buruienile, dumneavoastră nu v-ați format sub umbra stejarului numit Tudor Vianu, ci în preajma sa, sub binefăcătoarea sa lumină.

— Așa credeți dumneavoastră, cei tineri, și-așa cred cei ce nu l-au avut pe Tudor Vianu în preajma lor, ca profesor. Dar de cîte ori nu m-a strivit, realmente, copleșitoarea sa personalitate! Mă stimula, mă încuraja și, în același timp, mă strivea. Era un fel de-al lui de-a fi. Credeam că niciodată n-am să ajung să-i semăn.

— Și totuși, sînteți, cum s-a spus de atîtea ori, cel mai direct continuator al său. Cine era Edgar Papu la întîlnirea sa cu Tudor Vianu?

— Un om, un student, un timid, fără încredere în el însuși, cu un bagaj relativ de lecturi despre care nu știam dacă le-am înțeles, un om care mai mult visa decît acționa. Și dintr-o dată această forță copleșitoare, Vianu, care m-a adunat. M-a adunat cu durere, pentru că de multe ori trebuia să reteze din mine și mă durea acea continuă retezare. Dar am rezistat, incredibil, pentru că îl admiram și îl iubeam.

— Cum de v-ați desprins de sub tutela sa?

— Știu eu dacă m-am desprins?! Dacă da, acest lucru s-a întîmplat și pentru că aveam o sumedenie de prieteni, cam de aceeași vîrstă cu mine, prieteni care, prin tinerețea lor, dar și printr-o acoperire pe care ți-o dă numai cultura teleinic însușită, aveau, în structura lor intimă, acel ceva pe care eu l-aș numi riscul afirmației. Astfel de prieteni, cum a fost, ca să dau doar un singur exemplu, Eugen Ionescu, au avut o influență benefică asupra personalității mele care se forma după modelul profesorului, dar și după felul lor de-a fi.

— Dar cine era Edgar Papu pînă la întîlnirea sa cu Tudor Vianu? N-ar fi bine, cu alte cuvinte, să-i oferim cititorului cîteva din datele personale ale profesorului Papu?

— M-am născut, deci, la 13 septembrie, 1908, în București, pe strada Armașului. Primele studii, în particular, la școala Sf. Iosif. Liceul, la „Sf. Sava". Universitatea, în București. Călătorii de studii, pentru pregătirea doctoratului în Austria și Italia. În afara acestor două țări am mai fost, acum cîțiva ani, și în Cuba. Puțin, dacă aș raporta aceste călătorii la extraordinara mea plăcere de-a călători, de-a cunoaște cît mai multe locuri. Aș spune că dacă fiecare om are o pasiune, pasiunea mea au fost călătoriile. Îmi plac foarte mult orașele necunoscute, cu străzi mici și-ntortocheate, cu surprize arhitehtonice. Să mergi pe o străduță, cum mergeam eu, de demult, prin Salzburg, și, în lumina blîndă a unei toamne, să intri într-o piațetă, să zărești o fereastră frumoasă în zidul unei case bătrîne, să te minunezi de negrăita frumusețe a zidului, cu o o stucatură galbenă, aurie, scăldată în lumina soarelui. Și să fie așa, înspre amurg, sau să se audă o muzică! Ce poate fi mai frumos decît un astfel de spectacol?! Sau să fii undeva, pe țărmul Atlanticului, cum mi s-a și întîmplat, dealtfel, în Cuba, și să auzi la radio, cu totul și cu totul întîmplător, nemuritorul nostru vals **Valurile Dunării.** În clipa aceea mi s-a făcut un dulce dor de țară. Atît de puternic am trăit acest sentiment încît am început să lăcrimez.

— Vă ascult și nu v-aș mai întrerupe, dar pentru că tot ați apelat la un anume ton poetic, aș vrea să vă întreb cum se face că, vorbind despre poezie, sînteți, parcă, un poet, sau, vorbind despre pictură, sînteți, iată un pictor? Vorbind despre muzică sau despre arhitectură, sînteți, pe rînd, muzician și arhitect. Nu este vorba doar despre o temeinică cunoaștere a poeziei, picturii, muzicii și arhitecturii, ci de o cunoaștere mai aparte, de dinlăuntrul artei, de parcă ați practica-o chiar. De unde, deci, această extraordinară capacitate?

— Mă bucur că îmi acordați astfel de calități. Fără de ele nu cred că aș fi putut scrie cărțile de pînă acum. Este adevărat că unele taine — ale picturii, ale poeziei, muzicii și arhitecturii — mi-au fost împărtășite de cei ce-mi erau și-mi sînt prieteni, dar trebuia, cred eu, să mă și nasc cu astfel de disponibilități. În numele lor, simțind nevoia să le dau glas, simțind că altfel n-aș putea trăi, cum îi spunea Rilke unui tînăr poet necunoscut, simțind, deci, că ele fac parte din însăși structura mea, am purces la drum și am scris tot ceea ce am simțit și am înțeles din fastuoasa lume a artei și-a culturii.

— Sînteți, după cum limpede se vede din cele spuse pînă acum, un visător. Vă place să trăiți în trecut?

— Firește, dar nu în orice fel de trecut. Nu mi-ar fi plăcut, de exemplu, să trăiesc în epoca decăderii și destrămării Imperiului roman. N-a fost o epocă prea frumoasă și nici măreață. Mi-ar fi plăcut, însă, să trăiesc în toate marile momente, de înălțare spirituală, ale omenirii, dar cu un mic amendament: să fi avut viziunea artistică de peste timp asupra acelor epoci. Într-un anume fel, prin cărțile mele, am și trăit în acele epoci.

— Pentru că tot sîntem, cu dialogul, la acele mari epoci ale lumii, credeți că ar fi viabil, astăzi, pe planeta Pămînt, acel model uman propus de Renaștere? N-ar suferi, oare, în condițiile actuale, acel model anumite retușări?

— Problema este foarte complexă, dar răspunsul, din punctul meu de vedere este limpede și foarte scurt: nu modelul uman al Renașterii ar trebui să se adapteze la condițiile concrete ale lumii noastre, ci omul lumii noastre trebuie să fie altfel, dacă vrea neapărat să dea viață acelui ideal. Omul zilelor noastre ar trebui să nu mai fie unul al mijloacelor, ci un om al scopurilor. Noi, oamenii de azi, sîntem călăuziți de dictatul necesității imediate, dar ar trebui să revenim la acea liberlate spirituală specifică Renașterii.

— O ultimă întrebare: au fost spuse, despre dumneavoastră, despre cărțile dumneavoastră, inclusiv despre ideile și conceptele cu care ați îmbogățit cultura noastră și care, după părerea multor cărturari, au început să lucreze în miezul de foc al culturii române contemporane, au fost spuse, deci, de-a lungul timpului, nu numai acum, cînd ați împlinit frumoasa vîrstă de 75 de ani, o sumedenie de lucruri, au fost emise zeci și zeci de păreri. Majoritatea converg în a vă omagia pentru tot ceea ce ați dăruit culturii noastre. Credeți că a rămas, totuși, ceva, nespus încă, ceva nesesizat încă?

— Mie mi se pare că s-a cam spus totul, tot ceea ce era esențial. Firește, nimeni n-a spus totul, ci s-au completat, comentatorii mei, unii pe alții. Mai ales acum, cu prilejul împlinirii celor 75 de ani, s-a pătruns, prin adăugire, pînă-n focarul vieții și ființei mele. Este un motiv în plus să le mulțumesc tuturor celor ce s-au aplecat asupra vieții și muncii mele.

— În ceea ce ne privește nu putem încheia acest dialog decît cu repetarea acelui călduros „La mulți ani!" și, firește cu mulțumirile noastre pentru îngăduința cu care ați răspuns întrebărilor de pînă acum.

Un muzeu în labirint

Variațiuni pe tema lui Don Juan (IV)

Frivolitate și tragedie

Monet. Autoportret.

Unul dintre comentatorii lui Don Juan s-a simțit dator să-și asigure cititorii că nu l-a întîlnit niciodată în drumurile sale pe Don Juan, că, în tinerețe, Don Juan nu i-a suflat nici una dintre iubitele sale și că nici vîrsta nu-l determină să fie acru față de frumosul aventurier.

Argumentul ne poate face să zîmbim. Numai că el ne arată pînă la ce punct problema pe care o ridică Don Juan este amenințată de prejudecăți și chiar de o anumită frivolitate. Unii se grăbesc să-l deteste pe eroul lui Tirso de Molina, invidiindu-l pe ascuns ; alții se grăbesc să-l admire, invidiindu-l pe față. Unii îl condamnă, intoleranți; alții îi invesc gloria, găsindu-i toate scuzele. Iar dintre cei ce nu sînt în aceste tabere și nici nu sînt indiferenți, o parte se numără, probabil, printre acei bărbați, semnalați de Ortega y Gasset, care sînt preocupați de Don Juan deoarece au convingerea că ar fi putut fi ei înșiși printre emulii lui, dar, în mod voluntar, au renunțat.

Astfel, se neglijează că problema pe care o ridică Don Juan nu este nici simplă, nici limitată la dragoste.

Nu cred, de pildă, că forțez nota comparîndu-l pe Monet cu Don Juan. Dacă andaluzul era expert în aventuri amoroase, Monet e expert în „impresii" pictate. Și mi se pare destul de evident că el se comportă în pictură ca Seducătorul în dragoste. Dă tircoale unor momente, le „seduce", le descrie și le abandonează. Le sporește mereu numărul și nu se oprește prea mult la nici unul. Pe scurt, fiecare „impresie" reprezintă o cucerire și un eșec.

Dealtfel, nu e prima oară că fac această comparație. Ceea ce aș vrea să spun azi în plus e că Don Juan însuși poate fi — și e adesea — rău înțeles. Deci și Monet.

Don Juan trece de la o victimă la alta cu o încintare prea insolentă ca să nu dea de bănuit. Și dacă ne gîndim bine, vom avea o surpriză : vom descoperi că sub surîsul lui nerușinat și ușuratec se ascunde un aventurier tragic. El este îndrăgostitul cel mai lipsit de noroc din toată istoria iubirii. Nimeni n-a risipit atîtea ocazii de a cunoaște o dragoste durabilă, fără a o fructifica pe nici una. Nimeni n-a căutat inutil în atîtea exemple ceea ce alții, norocoși, au găsit într-unul singur. Don Juan trece pe străzile Sevillei fluierînd nepăsător. Pasul său e sprinten. Pălăria cu pene îi dă un aer impertinent. Dar nu ne lăsăm, oare, înșelați de aparențe ? Privind cu mai multă atenție zîmbetul obraznic al seducătorului, vom descoperi, poate, sub el, o umbră de tristețe pe care Don Juan însuși vrea s-o ignore.

În definitiv, ce reprezintă aventurile lui ? Un șir nesfîrșit de experiențe abandonate ? Da, desigur. Un lanț nesfîrșit de experiențe noi ? Da, bineînțeles. Numai că aceste infidelități și elanuri pot fi (și sînt) expresia unui perpetuu eșec. Nici una dintre cele o mie trei iubiri ale sale n-a fost atît de puternică încît să-l rețină. Nici una n-a fost atît de mistuitoare încît să-l transforme în rob. Toate l-au lăsat să rămînă liber și pustiu. El, cuceritorul, nu cucerește niciodată nimic definitiv. Cucerește mereu, dar niciodată pentru o viață întreagă. E un conchistador care se frustrează singur. Din vina sa ? Nenorocul nu e neapărat o vină. Iar ceea ce ne izbește la Don Juan este mai ales nenorocul său : între atîtea iubiri nu găsește nici una la care să se poată opri. Bărbatul cel mai adevărat, scria cineva (și poate ar trebui să spunem bărbatul cel mai norocos), se consacră, ca Dante, toată viața unei singure Beatrice. Dar Don Juan n-are nici măcar șansa de a leși din enumerare. Destinul lui e al unui etern rătăcitor, fără scrupule și fără speranță, trăind doar clipa care i se oferă. Clipa care — o știm de la Vergiliu — trece totdeauna irepara-bil. El nu posedă, cu alte cuvinte, decît ceea ce pierde mereu. Nu strînge în brațe decît adevăruri care îndată după aceea îl lasă cu mîinile goale. Și nu se alege decît cu parfumul superficial al aventurilor lui.

În această cursă spre nicăieri, Don Juan are, practic, o singură șansă. Să se agațe de fiecare moment, ca un Sisif al iubirii. Și, pentru a nu risca să fie compătimit, să se arate grăbit și necuviincios.

Putem vorbi, deci, despre tragedia acestui Don Juan care-și plătește scump celebritatea. El caută, cum s-a spus, perlele nu în adîncul bancurilor de nisip, ci în spuma efemeră a valurilor.

Nu același lucru a făcut și impresionismul ? Ba da, și mai ales Claude Monet, care a rămas credincios impresionismului pur și atunci cînd vechii săi prieteni și parteneri de revoltă s-au întors din drum ori s-au îndreptat spre alte orizonturi. Monet a alergat cincizeci de ani de la o „impresie" la alta, de la o clipă pictată la alta.

Dar comparația cu Don Juan ne poate fi și mai utilă pentru a înțelege că nici impresionismul nu trebuie judecat după aparențe. În realitate, acești pictori fascinați de perisabil smulg măștile clipei pentru a căuta, sub ele, chipul ascuns al eternității. Căci ce artă a acceptat vreodată să moară odată cu obiectul contemplat ? Ne amintim că Braque refuza, aproape simbolic, să picteze mere după natură pretextînd că, pînă le-ar picta, merele ar putrezi. Și nu e „carpe diem" în egală măsură un îndemn și un strigăt de panică ? Dacă s-a putut ride cu un veac în urmă din ignoranță de Monet, astăzi îl putem înțelege rău din pricina încintării pe care o provoacă ochiului reflexele de lumină și culoare din „impresiile" lui. De fapt, în ciuda pasiunii sale pentru lumină, Monet e mai degrabă un pictor tragic. Fiecare „impresie" a lui e o încercare disperată de a exorciza efemerul și de a descoperi eternitatea nu în afara lui, ci în el chiar.

În fond, în fața clipei sînt posibile trei atitudini : a o ignora, a o exalta sau a-l deplînge precaritatea. Și poate că primele două nu sînt decît tentative de a o evita, într-o formă sau alta, pe ultima.

OCTAVIAN PALER

Edgar Papu și aspirația spre plenitudinar

Profesorul Edgar Papu a împlinit 75 de ani. În minte îmi vin amintiri de pe vremea cînd întîmplarea — fericită întîmplare ! — a făcut ca, într-un an, să-mi fie profesor de literatură universală. Voi mărturisi că felul său de a se comporta, de o modestie excesivă — așa e și acum —, căutînd să nu atragă cu nimic atenția asupra sa, displăcîndu-i formele zgomotoase de manifestare, nu era de natură să te facă să descifrezi, de la început, valențele, întru totul remarcabile, ale personalității sale. Altfel spus, ca în **O mie și una de nopți**, califul — în cazul nostru, un prinț al gîndirii — se ascundea sub travestiul unui trecător obișnuit.

Să luăm aminte și la procesele desfășurate în timp, de acumulări și decantări, care stau la baza exegezelor sale. Cine a citit primele cărți — bunăoară, **Răspîntii — forme de viață și cultură** (1936) sau **Artă și imagine** (1939) — știe că multe dintre problemele expuse în cărțile de-acum, care-i surprind pe unii, erau formulate sau schițate încă în acei ani.

Să fi urmat, prin urmare, o perioadă de îndelungi preparative, asumată în chip deliberat, conform unui program riguros stabilit ? Greu de spus, fiindcă la Edgar Papu omul de știință este concurat sau, mai exact, este dublat de un delicat poet.

Seria cărților de vastă sinteză a fost deschisă de **Călătoriile Renașterii și noile structuri literare**. Ne-am fi așteptat să treacă apoi la abordarea sistematică (și cronologică) a celorlalte momente și stiluri impuse de evoluția creației literar-artistice și culturale universale. Dar nu, a considerat că trebuie, mai întîi, să-și explice sieși (și nouă) unele enigme ale spiritului latin (**Fețele lui Ianus**) și ale spiritului german (**De la Alpi la Marea Nordului**). Îl credeam rătăcit undeva, în timp și spațiu, cînd s-a reîntors la ceea ce constituise de totdeauna un termen de referință subiacent în lucrările sale : literatura română, și anume, ocupîndu-se de spiritul ei exponențial — Eminescu.

Au urmat cărțile despre baroc și romantism. Ce se poate spune despre acestea ? Că au promovat puncte de vedere noi ? Evident ; se cere însă să înțelegem maniera în care o face : nu selectînd anumite aspecte și opunîndu-le între ele — cum se procedează, îndeobște — ci căutînd acea formulă capabilă să le cuprindă pe toate, ca un superb arc de boltă. Cîtă cerneală nu s-a consumat scriindu-se despre baroc, unii exaltînd domeniul ideilor, alții pe cel al formelor. Edgar Papu vine însă și, cu firea-i blajină, declară că au dreptate și unii și alții — de fapt, greșeau toți, prin unilateralitate — numai că barocul, spune domnia sa, trebuie privit altfel, ca un mod de existență. În aparență o formulă cît se poate de simplă dar cu valoare de „punct arhimedic", răsturnînd și reașezînd lucrurile într-o ordine nouă, permițînd și înglobarea într-o originală sinteză, a tot ceea ce se scrisese valabil pînă atunci. La fel a procedat și în cazul romantismului. Nimic nu-i repugnă mai mult lui Edgar Papu decît acele demersuri critice care, în fața complexității unor fenomene în loc să caute a descoperi „cheia" acelei complexități, apelează la simplificări mai mult sau mai puțin istețe. Țelul său suprem (mărturisit) este cel exprimat de Anaxagora : „Totul în tot". Acest deziderat îl determină să se lase atras într-un lanț nesfîrșit al aproximărilor și completărilor. Am spune că profesorul își așază exegeza sa în raporturi nu atît antagonice cu alte puncte de vedere cît cu rol complementar. Una dintre meditațiile sale îmbracă această formă aforistică : „Românul nu este o natură dramatică, ci una plenitudinară". Nu știu dacă afirmația se verifică într-un plan general, dar, în ceea ce-l privește, i se potrivește pe de-a-ntregul.

Dar protocronismul, prin această teză derogă el, cumva, de la principiul enunțat ? Nicidecum. Îmi exprim uimirea că o astfel de problemă a putut fi atît de strîmb înțeleasă în viața noastră literară. Căci Edgar Papu n-a dorit decît să completeze ideea sincronismului, situînd-o într-un context mai adecvat (și mai adevărat). Respectiv, el a scos în evidență faptul că orice literatură viabilă — și literatura română este o astfel de literatură — urmează un drum propriu, conform unor exigențe și nevoi specifice care fac ca, în interferențele cu alte literaturi, să recepteze, selectiv, unele forme ale spiritului uman sau ale creației, după cum, în anumite condiții, poate și ea, la rîndul ei, să dea naștere unor forme ale spiritului sau ale creației, cu rol promotor. (Cazul dezbătut al Portugaliei și al barocului.)

Tin să relev natura profund antidogmatică a profesorului Papu. El este conștient de caracterul inepuizabil al raporturilor dintre viață și formele complexe ale artei, drept care apelează la mijloacele unei critici de adîncime, cu multiple ramificații. Astfel analizînd, **intus et in cute**, stilurile, nu rămîne la acest nivel, ci caută să le subsumeze categoriei mai vaste a formelor culturii, iar acestora le găsește resorturile adînci în modul de a fi, specific, al unui popor. Profesorul este veșnic în căutarea a ceea ce el numește, undeva, o „unitate mai complexă".

Un exemplu îl poate constitui și ultima sa carte, recent apărută : **Motive literare românești**, unde avertizează că, sub raportul hermeneuticii, o importanță la fel de mare o au motivele literar-artistice (luminate din varii unghiuri).

Dar există oare vreun orizont al cercetării către care să nu se fi orientat spiritul insațiabil iscoditor al lui Edgar Papu ? Din această cauză poate, el nu s-a ambiționat, așa cum remarca cineva, să realizeze ceea ce se cheamă un sistem teoretic ; mă grăbesc însă să adaug că universul operei sale, așa cum îl configurează cărțile de pînă acum, oferă o coerență deplină, o ordine interioară admirabilă, caracteristică însă, cum sugerează titlul unei lucrări rămase nepublicată : „formelor deschise".

Aș vrea să insist puțin asupra acestei probleme. Mulți admiră — și pe bună dreptate — siguranța cu care Edgar Papu folosește în lucrările sale cunoștințe din cele mai diferite discipline : de la literatura română și universală la artele plastice, și de la istorie și istoria culturii la... științele naturii. Profesorului nu cade însă în eroarea de totdeauna a universitarilor : asamblările de fapte în chip eclectic. El știe să construiască pe vertical, să descopere acele centre matematice în jurul cărora totul să se organizeze în chip armonios. Într-un cuvînt, Edgar Papu nu este numai un erudit, ci și un creator. Dacă ar trebui să folosim parabola lui Anatole France cu furnica și albina — furnica adună firimiturile de pîine fără să le transforme în ceva nou, albina colectează nectarul din flori pentru a-l preschimba în miere —, am spune că profesorul Papu se subsumează, prin excelență, ultimei categorii. Sau, pentru a ne exprima altfel, în importantele sale exegeze, el n-are numai meritul de a descoperi noi teritorii ale cunoașterii, ci și de a le da acestora un nume (se știe că pentru a stăpîni pe deplin un lucru trebuie să-l „numești"). Calități demiurgice pe care nu le ilustrează, după cum știm, decît marile spirite ale culturii. Să recunoaștem deschis că profesorul Edgar Papu face parte dintre acestea, spre fericirea culturii române contemporane.

AL. OPREA

Iubirea de frumos

Cicero

O frumoasă ediție a tratatului despre Binele suprem și Răul suprem ca și a celui Despre stat și Despre legi datorate lui Cicero, tipărește Editura științifică și enciclopedică în Colecția clasicii filosofiei universale îngrijită cu atîta competență și devotiune de învățatul iubitor de cărți Idel Segall, care ne-a îmbogățit bibliotecile cu ediții de gîndire și poezie universală unanim apreciate.

Traducerea lui Cicero ca și studiul introductiv se datoresc învățatului Gheorghe Ceaușescu. Notele de la sfîrșitul tratatului ca și un indice general precum și fotografii de epocă însoțesc traducerea cursivă, atentă la amănunt filologic.

Vergiliu de 28 de ani, cînd Cicero a fost asasinat, va fi contemporanul care desăvîrșește această sinteză romană, asimilînd în poezie virtuțile de limbă și viziune moștenite din lumea greacă. Cicero o va face în filosofie, în gîndire. Termeni grecești vor trece prin acest profund gînditor în Europa Latină devenind noțiuni fundamentale pînă la Kant și Schiller peste evul mediu.

Patria scumpă lui Cicero îl va face să o definească așa cum o simțim și noi astăzi : „trebuie să ne iubim patria mai mult decît pe noi înșine" (pag. 141).

Cartea întîia a legilor este o apologie a Poeziei care ne bucură mereu, a semințel aruncate de Cuvîntul care aduce roadă peste veacuri.

Vom încheia acest Cuvînt amintind gîndul lui Cicero, citat în introducere (pag. 23), adresat parcă studenților noștri : „Ce serviciu mai important puteam aduce statului decît faptul de a le oferi tinerilor posibilitatea de a învăța și de a se cultiva...".

IOAN ALEXANDRU

Biblioteca în aer liber

Băiețelul nevăzut

Poate că, de atîta privit la televizor, îmi obosiseră ochii și aveam viziuni, poate că, tot uitîndu-mă și tot ascultînd, adormisem, nu știu ce-a fost, dar l-am zărit sau l-am visat pe băiețelul cu ochelari care venea calm, tîrînd după el un scaun, și se așeza exact în centrul terenului, aruncă o privire în jur — meciul Dinamo — Rapid începuse — deschidea cartea pe care o adusese cu el și, liniștit, începea să citească. Eu îl vedeam, ba îi și ghiceam gîndurile, cuilalți nu-l observau. Deci, e limpede că visam — și-mi făcea plăcere să visez în continuare. „Eu mi-am plătit biletul, își spunea băiețelul, mi-am adus și un scaun de acasă, să nu risc să stau în picioare. Mi-am făcut deci datoria față de jucători pe care — spre deosebire de atîția neghiobi geloși pe gloria lute obținută a fotbaliștilor — îi consider oameni inteligenți, instruiți, dornici să joace bine și să apere șansele echipelor din care fac parte. Numai că nu am timp de pierdut, mai ales că a început școala. Că nu mi-am ales bine locul de unde privesc ? Poate, dar aci simt parcă mai bine pulsul jocului. Cînd inimile o să bată cu șaizeci pe minut, îmi văd și eu de citit. La o sută sau la o sută douăzeci ridic ochii din carte și mă uit. Atunci cînd merită!"

Băiețelul a rămas pe teren trei ore, nu l-a observat nimeni, iar eu am încercat să număr minutele în care a lăsat cartea deoparte și a urmărit ce se petrece pe teren. Au fost vreo douăzeci : cam un sfert de oră din răstimpul primei înfățișări, vreo cinci minute din timpul celeilalte. În rest și-a văzut de citit, deloc enervat, întorcînd paginile cu o mînă calmă. La sfîrșit s-a ridicat, mi-a strîmbat și a ridicat din umeri parcă a scuză : „N-a fost chiar ceea ce ne așteptam să fie, dar nu ne-am pierdut răbdarea, nu ?" Și a plecat încet, tîrînd scaunul pe terenul desfundat.

Nu mă pricep să ghicesc în vise. Dar băiețelul acela — care-și plătise biletul, care socotise că merită să vadă, care păstra și un grăunte de neîncredere (altfel nu și-ar mai fi adus cartea cu el) mi se pare că reprezintă o foarte largă categorie de amatori de fotbal, mai puțin dezamăgiți și triști decît acum trei-patru ani, dar încă destul de prudenți în aprecieri. Un meci bine jucat — adică bine gîndit și bine scris pe foaia terenului, cu mișcări clare și fără stîngăcii — e și el o carte dintr-o mare bibliotecă în aer liber. În loc de cărți, ne întîlnim însă cel mai adesea cu pagini răzlețe, cu cîte un vers frumos, cu cîte o mică schiță... Dar cartea (meciul în întregime memorabil) e rarisimă. Să nu mizăm prea mult pe neîncrederea băiețelului nevăzut, să credem mai degrabă în setea lui de frumusețe și în puterea lui de a-și păstra iluziile intacte și să ne fie puțin frică de el. Dacă într-o bună zi (plictisit de acele momente în care, cum spunea comentatorul Ovidiu Ioanițoaia, „nimeni nu joacă nimic, totul e sub pecetea întîmplării... și continuă această joacă de la albi la albaștri și de la albaștri la albi, fără noimă") băiețelul va rămîne frumos acasă ? Ce nu vom face fără el, fără spectatorul care nu țipă de entuziasm, dar continuă să creadă în posibilitățile echipelor noastre ? Dacă am ști să nu ne înfumurăm pentru succesele reale din campionatul trecut și dacă am ști să nu ne mîhnim că au fost și destule insuccese, atunci băiețelul cu ochelari va continua să vină pe stadion, așteptînd minunile care — în fotbal ca și în orice activitate — *se pot întîmpla !* Cu condiția să fie bine pregătite. Cum să nu creadă în minuni și cum să nu le aștepte tocmai el, băiețelul, care tot un fel de minune este ?

FLORIN MUGUR

Vînd soluții!

— Probleme ale „industriei inteligenței în stare pură" —

— La unul din cele mai mari tîrguri internaționale din lume, cel de la Hanovra — ne spune inginerul electronist Mihai Lupu de la Întreprinderea de comerț exterior „Electronum" — am văzut de curînd pentru prima dată imense panouri prin care un expozant anunța că nu vinde nici vapoare, nici locomotive, nici mașini de cusut — pe scurt, nici un obiect material — ci **inteligență în stare pură**. Pe panou nu se aflau decît două cuvinte : „VÎND SOLUȚII !".

Este una din cele mai interesante dezvoltări recente, pe „piața" mondială și ne bucură să informăm că prin „Electronum", care împlinește 15 ani de existență, **se consfințește și alinierea inteligenței tehnice românești la această tendință : nu demult s-a vîndut în Republica Federală Germania, în premieră, o soluție „la cheie"**, mai exact : un pachet de programe. Acesta îi permite utilizatorului să elaboreze singur, în funcție de necesitățile concrete și mereu schimbătoare ale întreprinderii, sute și mii de variante, dintre care va alege pe cea mai bună. Beneficiarul nu cumpără decît dreptul de folosire, el nu poate copia și revinde programul, care deci poate fi vîndut de mai multe ori : aceasta este regula jocului. Iată de ce spuneam că, în fapt, **se vinde inteligență în stare pură**.

În adevăr, dacă în 1960 80% din valoarea unui sistem o constituiau echipamentele, în 1980 acestea nu mai reprezentau decît 20%, iar programele 50%. **Fabricanții plătesc cinci dolari pentru un microprocesor și 100 000 dolari pentru programele ce-i sînt necesare !**

În cele ce urmează, nu ne vom opri asupra aspectelor de comerț exterior, ci asupra cercetării științifice românești și mai ales asupra implicațiilor și problemelor deschise. Este un domeniu extrem de nou, nefiind vorba de o oarecare invenție — aici nici nu se pun probleme de brevet, programele nu se brevetează — ci de **un mod radical schimbat de a concepe activitatea inginerească ci și alte activități de creație asistate de calculator**. O fereastră spre secolul XXI.

„E mai ușor să fabrici decît să gîndești"

Să exemplificăm. La început, cu programul PIX (firește, simplă asemănare de nume cu modestul creion de doi lei). Aflăm amănunte în laboratorul de prelucrare a datelor geometrice din Institutul de tehnică de calcul din București, specializat în elaborarea de sisteme la cheie pe mini și microcalculatoare românești.

— Circuitele imprimate — arată matematicienii Dan Costăchescu și Vladimir Bărbuțoiu — reprezintă azi pe plan mondial nodul gordian și, în același timp, locul strîmt unde nu areori se găsuie proiectarea, deci producția în industria electronică, în care aceste circuite ocupă un loc central. Gîtuirea rezultă din complexitatea și enormul volum de muncă extrem de calificată reclamat de proiectarea de circuite imprimate. Altfel spus, este mai ușor să **fabrici** circuitele decît să le **gîndești** și să adaptezi scheme generale unor cerințe concrete, specifice. Soluția ar consta în sporirea considerabilă a numărului proiectantilor, dar aceasta... costă bani, mulți bani. Ieșirea din impas o oferă **inlocuirea**, pe cît posibil, **a modului de proiectare tradițional cu hîrtie și creion, la planșetă, prin dialogul viu, permanent, interactiv** — cum spun specialiștii — **cu calculatorul electronic**. Discuția se duce direct prin intermediul unui ecran de tip TV, denumit display.

PIX amplifică spectaculos capacitățile creatoare ale proiectantului, **diminuînd corespunzător cronofaga muncă de rutină**. Proiectantul care utilizează PIX introduce în calculator, printr-o tastatură similară cu aceea de la o mașină de scris, datele preliminare, „explică" mașinii ce dorește să obțină de la circuitul respectiv, iar ea prelucrează fulgerător aceste date inițiale și afișează pe ecran schema gata desenată ; apoi propune succesiv tot pe ecran alte variante. Proiectantul le analizează, respinge unele, aprobă altele, le completează direct pe ecran, trasînd noi linii cu un soi de creion electronic (evităm un limbaj prea tehnic). Așadar, planșeta și hîrtia de calc se înlocuiesc cu un ecran, se dialoghează cu calculatorul, care execută desenele.

Utilizatorul unui asemenea program **nu are nevoie de cunoștințe speciale de informatică**, nu trebuie să stăpînească limbajele de programare și să manevreze nesfîrșitele coloane de cifre înscrise pe imprimantele de calculator, i se cere doar să se familiarizeze cu modul relativ simplu de funcționare a mașinii ; deci orice proiectant poate dialoga și „scrie" cu acest PIX de factură deosebită după doar un minim de antrenament.

PIX a **fost prezentat** nu demult la Tîrgul de informatică I.F.A.B.O. Viena și, cum spuneam, a fost vîndut unei firme vest-germane în mai multe copii, fiecare avînd prețul originalului. Tratative cu alți parteneri sînt în curs.

Un desen care dialoghează cu desenatorul

Arhitectul în fața planșetei — imagine cu care ne-am obișnuit de milenii, fiindcă în esență cam tot așa s-au petrecut lucrurile din zorii civilizației, chiar dacă nu existau planșete în sensul actual. Arhitectul trasa pe nisip, pe papirus, pe hîrtie conturul viitoarei locuințe (inclusiv al celor pentru eternitate : piramidele), al catedralei, al palatului, schița o variantă, două, trei. Datorită programului românesc ARTIS — elaborat tot în laboratorul sus-menționat de la I.T.C., ca și celelalte programe la care ne referim în articolul de față și care sînt oferite „spre vînzare" — el face un salt în viitor. Pentru arhitecții anului 1983 — să spunem, cei de la Institutul de sistematizare pentru locuințe și gospodărie comunală, unul din beneficiari — hîrtia nu mai e mută, pasivă, de fapt nu mai e hîrtie, ci un ecran însuflețit care discută cu arhitectul. Literalmente, **desenul dialoghează cu desenatorul.**

Iată, acest arhitect gîndește la un apartament cu patru camere (din care două dormitoare), șase persoane (trei adulți, trei copii), un spațiu de locuit cu o anumită suprafață dată, supusă numeroaselor normative de tipizare și standardizare în vigoare. În plus, se ține cont de restricțiile impuse de beneficiar, bunăoară ca dormitoarele să fie vecine, toate camerele să fie decomandate, deci cu acces direct în vestibul, bucătăria situată lîngă camera de zi, o anumită poziție pentru camera de baie etc. În rest, au cuvîntul imaginația și meșteșugul arhitectului !

Niciodată de-a lungul mileniilor cineva care lucra cu mijloace tradiționale nu și-a permis să schițeze în prealabil o mie de variante, fie pentru o biată locuință, fie pentru un castel. Pur și simplu, viața este prea scurtă pentru un asemenea joc al variantelor, „luxul" ar fi fost prea mare. Se schițau doar cîteva, maximum zeci de variante, din care se opera selecția finală. Aceasta pînă la programul ARTIS și cele oarecum similare de peste hotare. Prin simplă apăsare pe buton, după introducerea în calculator a „problemei" și a restricțiilor dictate de materialele folosite, legislație, gustul clientului, considerente financiare etc., **se obțin în răstimpul citorva minute pînă la o sută de variante ale apartamentului** cu patru camere. „Am fi putut programa și o mie, dar la ce bun ?, la urma urmei este doar un apartament...", explică autorii programului, analiștii Claudia Dumitrescu și Ion Visarinica. „Dealtfel, nici beneficiarul, Institutul de sistematizare pentru locuințe și gospodărie comunală, nu ne-a solicitat aceasta".

Am asistat la un asemenea pasionant dialog între arhitect și „ecranul-planșetă" dirijat de calculator. Mașina prezintă succesiv variante, gata desenate și cotate, ba chiar își manifestă preferințe, anunțînd pe ecran : „Sugerez variantele 23,45,89". Apoi, dialogul decurge altfel, omul apăsînd pe clape, „scriind la mașină" comenzile respective, iar calculatorul executîndu-le pe ecran, unde se prezintă schița respectivă.

— Selectez varianta 42, spune proiectantul. (Ea apare dn nou pe ecran).

— Doriți modificări ?, se interesează calculatorul.

— Da.

— Deplasez bucătăria, pentru ca să aibă acces la vestibul. Salonul vreau să aibă doi metri pătrați mai mult.

— S-a executat ! (Pe ecran, desenul modificat).

Apoi, în funcție de exigențele proiectantului, se mai schimbă ceva pe icl, pe colo (asemenea modificări pe hîrtie, calculele, cotările etc. ar fi luat ore de muncă) pînă cînd omul își anunță colaboratorul-computer :

— Acum sînt mulțumit cu amplasarea și dimensiunile camerelor. Trec la instalații.

Deci, un nou set de probleme : cum și unde se vor amplasa ușile, ferestrele, cada de baie, caloriferele, aragazul de la bucătărie etc. Mașina întreabă :

— Ce doriți să situați mai întîi ?

— Aragazul. (Pe ecran se înscrie un aragaz simbolic, geometrizat).

— În ce poziție ? Cu fața spre fereastră sau cu spatele ? Lîngă ușă ?

Se dau comenzile respective și calculatorul afișează pe ecran aragazul plasat după dorința arhitectului. Povestea se repetă cu caloriferele, al căror simbol îa locul aragazului în colțul de sus stînga al ecranului. Și operațiile continuă, de la simplu la compus, se studiază și se definitivează amplasarea apartamentelor la scară, în jurul așa-numitului nod de circulație. După ce computerul se dumirește dacă se dorește pe scară lumina zilei sau nu, și capătă alte amănunte relevante, oferă diverse alternative, gata calculate, cotate, pînă cînd omul (după intervențiile și modificările de rigoare) anunță : „Sînt mulțumit".

Cum a ajuns matematicianul Corban pe genericul unui film de animație

O aplicație neobișnuită pornește de la o temă aparent minoră și anume, desenele animate. Chiar așa se numește programul respectiv : ANIMA, realizat la I.T.C. Nu știm dacă telespectatorii care au vizionat acum cîtăva vreme un recital Angela Similea știau că desenele animate însoțitoare înfățișînd-o pe Angela cîntînd au fost elaborate de un calculator electronic. Aceasta poate părea un simplu amuzament, dar problema în sine, prin implicațiile sale, este foarte serioasă.

„Să nu uităm — ne spune autorul programului, matematicianul Gabriel Corban — că desenele animate, în afara laturii pur artistice, reprezintă și o afacere, în sensul bun al cuvîntului. O statistică din Canada, bunăoară, anunța substanțiale beneficii ale cinematografiei naționale de pe urma desenelor animate realizate cu asistența calculatorului. De ce la calculator ? Minutul de desen de animație costă, în mod normal, multe mii de dolari. Or, ordinatorul ieftenește considerabil această operație, astfel încît cam 80% din filmele canadiene de animație sînt azi realizate pe această cale. Este numai un exemplu. Cifrele sînt și ele aproximative, dau doar un ordin de mărime. Dar animația cu calculatorul își găsește și surprinzătoare aplicații industriale, de pildă la stimulatoarele pentru piloții de avion.

Programul ANIMA aruncă o lumină asupra relației computer-artă. Filmul de animație este și el, firește, o operă de artă și nici un calculator din lume nu-l va înlocui pe creator. Omulețul lui Gopo trebuie să aibă drept părinte un om adevărat. Dar substanța, noutatea unui asemenea film (subiectul, caracterele etc.) se concretizează și se rezumă în cîteva zeci de desene izolate. Pentru a se înfățișa mișcarea, se știe prea bine, se recurge la „intermediarist", fiecare realizînd zilnic cam 50 de desene. Grație programului ANIMA această muncă poate fi preluată de calculator cu un grad de acuratețe și uniformitate inaccesibil mîinii omului. Mașina primește desenele „de capăt" (momentele-cheie ale scenei respective) și le animează, mai întîi pe ecran, apoi, dacă rezultatul satisface în întregime, pe hîrtie.

Să presupunem că un desen-capăt înfățișează un iepuraș gonit de un vînător, iar alt desen-capăt îl înfățișează pe urecheat la sfîrșitul cursei odihnindu-se la umbra unui nuc după un înnebunitor și dramatic 10 000 m plat. Animația este executată de calculator.

Problema din punct de vedere matematic este complicată, or, tocmai într-un asemenea limbaj trebuie transpusă pentru a fi înțeleasă de mașină. Un om sau un iepure se apropie, mergînd sau fugind, se „mărește" la apropiere, proporțiile se schimbă, apar noi detalii, expresia feței se modifică etc., etc. Sau iată un tip coleric care urlă, amenințîndu-l pe un amărît. Sînt necesare zeci de desene pentru a reprezenta mișcarea buzelor, ochii rotindu-se cumplit, culoarea obrajilor trecînd gradual de la palid la roșu și stacojiu. Marele volum de muncă efectuat de computer contribuie astfel la o operă de artă, **degrevînd pe creatori de aspectele de rutină.**

— Așa am ajuns și eu — exclamă matematicianul Gabriel Corban — pe genericul filmului de animație „Baladă pentru o mărgică albastră", viitoare producție „Animafilm".

Cadix și Isolda

Tot un desen însuflețit, dar la alt nivel și cu o altă adresă, îl materializează programul CLARIS, autori : inginer Cristian Nașcu și matematician Gabriel Corban, care, neașteptat ne transportă și la Canalul Dunăre—Marea Neagră. CLARIS provine de la „Computerized Land Reclamation Integrated System", adică Sistem integrat pentru îmbunătățiri funciare. Denumirea englezească este pur comercială, sistemul fiind oferit și la export ; cercetarea este integral românească, iar aplicațiile depășesc considerabil aria îmbunătățirilor funciare și vizează, mai general, topografia aplicată. Iată și motivul pentru care a fost prezentat recent la al 17-lea Congres internațional al geometrilor. Amănunt curios dar semnificativ, pentru importanța și multitudinea aplicațiilor posibile : asociația topometrilor este cea mai veche asociație profesională din lume.

Alcătuirea de hărți pentru cartografiere propriu-zisă sau pentru îmbunătățiri funciare, drumuri, căi ferate, poduri, neteziri de teren în vederea redării în circuitul agricol reprezintă o operațiune complicată și costisitoare, datorită extremei precizii care se cere. Pornind de la o distribuție necesarmente săracă de puncte în teren (datele respective se culeg din avion sau la sol cu teodolitul) trebuie reconstituită imaginea întregii suprafețe. Probleme de acest gen s-au ivit și la reconstituirea grafică a unor tronsoane ale Canalului Dunăre—Marea Neagră. Or, pe baza informațiilor inițiale, disparate, CLARIS, cu ajutorul unui calculator românesc, înfățișează pe un ecran configurația terenului vizat, volume în mișcare, observatorul le poate privi din diverse unghiuri, de parcă s-ar roti în jur. Aplicațiile de mare finețe și varietate explică și puternicul interes stîrnit de CLARIS la sus-pomenitul congres internațional.

Menționăm și programele ISOLDA și CADIX, care potențial **interesează zeci de mii de proiectanți, desenatori și tehnologi din țară în domeniul mecanic. Dar cîți din ei au aflat de existența acestei realizări românești care le poate ușura enorm munca de rutină și ajuta să se concentreze asupra laturii creative ?** Programele la care ne referim, realizate de inginerii Adrian Lustig, Valentin Ionescu și Valentin Cean, prelucrînd elemente tipizate depuse anterior în memoria calculatorului, execută ușor complexe desene de fabricație.

Toate aceste programe I.T.C. se realizează în întregime pe echipamente românești : minicalculatorul Independent 102 F, Coral 4 030, și display-ul (ecranul) 2 030, creat de Întreprinderea de echipamente periferice în colaborare cu politehnica bucureșteană.

Programele de tip „Vînd soluția !" oferă o mare șansă și inteligenței tehnice românești. Am făcut un pas înainte, putem vinde inteligență în stare pură, dar... cît de pură și de inteligentă ar fi, nu se vinde singură.

„Informatica frige pe cine nu știe umbla cu ea"

— Trebuie o viziune largă, îndrăzneață — opinează inginerul Alexandru Mustea — începînd cu lucruri elementare dar indispensabile : prospecte ample, participări susținute la expoziții și tîrguri specializate. Concurenții noștri — și nu ne referim numai la giganții industriali — fac reclamă intensă produselor lor, pachetelor de programe, pe pagini întregi de ziar. Firește, posibilitățile noastre sînt mai mici, dar fără o publicitate energică riscăm ca eforturile creatoare ale unui mare număr de specialiști să nu dea țării folosul cuvenit.

Tocmai datorită noutății absolute a acestei activități de vîrf în domeniul informaticii, cu importante implicații economice, există o serie de probleme deschise, evidențiate de doctorul inginer Dan Roman, șeful laboratorului de prelucrare a datelor geometrice :

● **Nu se înțelege suficient că programarea pe calculator capătă caracterul unei industrii.** „Dăm produse, ca orice uzină, numai că ele sînt de un fel deosebit, produse-program. Oricît ar părea de curios, la noi nu s-a conturat o apreciere valorică, de esență, a acestor programe, totul se calculează (pentru beneficiar) după numărul orelor lucrate la calculator. Or, evident, nu în asemenea număr de ore, mecanic, se poate cîntări o activitate la acest nivel. Astfel, nici nu există o fundamentare solidă a prețului de vînzare a produselor-program !".

● **Programarea** (nu ne referim la cea curentă) **ar trebui apreciată distinct de cea legată de realizarea fizică**, electronică a echipamentelor. Este „altceva" și trebuie privită ca atare.

● În momentul de față, la noi (și în lume) problema-cheie este **foamea de aplicații** în informatică. „Avem **suficiente calculatoare și tehnică de calcul românească pentru nevoile noastre** — în general vorbind. Investițiile au dat roade, **ceea ce lipsește sînt aplicațiile.** Dealtfel, foamea de aplicații pentru calculator constituie un fenomen mondial. **Consider necesară reorientarea, aș spune, masivă, a specialiștilor de la producția de calculatoare** (nici ea nu trebuie neglijată) **la elaborarea de programe".**

Iată noi argumente, din practica mondială. În toate țările dezvoltate economic se remarcă o creștere masivă a accentului asupra sistemelor aplicative, se naște o adevărată industrie de sisteme. Dezvoltarea rapidă a întreprinderilor producătoare de sisteme la cheie este puternic favorizată de **lipsa unor competitori absoluți**, ceea ce deschide și specialiștilor români mari perspective. În timp ce pe piața produselor industriale tradiționale există companii ce monopolizează 50—70% din piață, **în domeniul sistemelor informatice la cheie cei mai mari competitori nu dețin nici 5% din piață !** Totodată, ele **au un grad înalt de exportabilitate.** În condițiile concurenței acerbe pe piața echipamentelor de tehnică de calcul, oferirea de aplicații promite ieșirea din impas. Or, industria românească de tehnică de calcul a intrat într-o fază de maturitate, se produc familii de mini și microcalculatoare, echipamente periferice specializate, se prestează servicii complexe. **Este momentul în care unelte se pot transforma în soluții la scară industrială !**

Acum vreo 15 ani Grigore Moisil scria profetic : „Informatica frige pe cine nu știe umbla cu ea. Cît costă un calculator electronic ? Foarte mult, dacă nu știi să umbli cu el... Mult mai mult decît un Rolls-Royce sau decît o hlamidă de hermină. Chiar decît amîndouă. Dacă te uiți la el, nu-i frumos. Dar dacă știi lucra cu el, își scoase prețul în doi ani. Care este investiția de capital care se amortizează în doi ani ? Dar numai dacă știi lucra cu el..."

LIONEL NIȚESCU

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

■ **Nicolae Magda-Maria**, absolventă a Facultății de planificare, promoția 1953, domiciliată în **București, str. Livia Rebreanu, nr. 17, bl. 4, sc. 1, et. 2, ap. 3**, s-a adresat redacției noastre solicitînd sprijin în vederea încadrării într-un post corespunzător pregătirii sale. Forțele de muncă au înștiințat-o că va fi încadrată la I.C.S. Loto Pronosport de unde i s-a spus că postul indicat nu există. Aceasta se întîmpla la 6 mai anul curent. Pînă în prezent, petenta noastră tot fără serviciu se află. Pe lîngă precaritatea situației tovarășei Nicolae Magda-Maria, mai este de reținut și o lipsă de seriozitate din partea celor care fac astfel de recomandări fără acoperire. Poate că totuși lucrurile se mai pot aranja (în mod real).

■ **Direcția Generală Comercială a C.P.M. București** ne comunică efectuarea unor controale la unitatea alimentară din Șoseaua Ștefan cel Mare bloc 43, de pe urma cărora a rezultat că, în ceea ce privește calculul valorii mărfurilor și cîntărirea acestora nu s-au constatat nereguli. Pentru alte abateri de la regulile generale de comerț, șeful de unitate, Gheorghe Marin, a fost sancționat cu amendă.

■ **Consiliul popular municipal Pitești**, referindu-se la scrisoarea unui grup de oameni ai muncii de la Casa de ajutor reciproc a pensionarilor Pitești, răspunde că aceasta funcționează, potrivit regulamentului de organizare, pe principiile muncii obștești de grup și este autofinanțată, deci personalul încadrat este îndreptățit să primească primele calculate pentru anul 1981, deoarece se încadrează la prevederile art. 59, alin. 3, din legea nr. 57/1974 care se referă la unitățile autofinanțate.

■ **Locatarii imobilului din strada Intre Girle nr. 9, sect. 4 București**, nu sînt mulțumiți (cine în locul lor ar fi ?) de starea proastă a tencuielilor, a balcoanelor, a caselor scărilor și a instalațiilor sanitare etc. Sobele nu au tiraj. Nu degaja suficientă căldură. Blocul necesită mari reparații (scările sînt fisurate, ca și zidurile și centurile de beton). Specialiștii de la I.C.R.A.L. Berceni au venit, au constatat și au dispărut. Pe zi ce trece, imobilul se degradează. Locatarii cer de urgență : repararea (măcar !) a acoperișului, a jgheaburilor și burlanelor. Semnează 15 locatari. Cu speranță și încredere.

■ Urlați Prahova este o localitate vestită pentru viile sale. Ceea ce nu înseamnă că cetățenii de aici nu au nevoie și de apă. Despre aceasta ne-a scris **Drăgan Victoria din str. 30 Decembrie nr. 6**. Explicațiile potrivit cărora apa este necesară forajelor, probelor de etanșeitate a rezervoarelor etc. pot fi adevărate. Nu mai puțin adevărat este însă că și locuitorii au nevoie de apă la domiciliu. Că se va lua printr-un record de la Mizil sau de la o alta localitate este o problemă exclusiv tehnică. Cetățenii nu vor justificări ci apă !

■ Un răspuns absolut nesatisfăcător am primit din partea conducerii **Cooperativei Metalo-Casnica** la reclamația semnată de Cristescu Vasilica din București. Aceasta se plîngea că la aspiratorul pe care îl încredințase unității nr. 16, pentru o reparație minoră, fuseseră înlocuite practic toate piesele cu altele vechi, uzate, ruginite, și deci refuzase să-l preia. Conducerea cooperativei ne informează că, în urma sesizării, aspiratorul a fost refăcut și predat, în stare de funcționare proprietarului. Nici un cuvînt însă despre lipsa de responsabilitate a unității 16 și nici despre măsurile luate cu astfel de practici să nu mai poată fi posibile în viitor !

■ **Cetățenii care locuiesc pe o stradă cu un nume minunat : strada Poeziei, din sectorul 2 al Capitalei, nu duc deloc o viață** acordată cu rezonanța onomastică citată. Motivul : îl s-a închis ieșirea la... stradă prin înființarea unui depozit, pe strada Moroeni, aflat în subordinea Institutului hidroenergetic, ceea ce înseamnă un permanent trafic de autocamioane, buldozere și alte mașini grele, deci zgomot, trepidații și îngreunarea vieții tihnite. Străzile vecine, Moroeni și Hortensiei, fiind asfaltate **se pretează** mai bine unui trafic intens decît modesta stradă a Poeziei.

■ **Consiliul popular al sectorului 5 București a decis desființarea** garajului construit fără aprobare de către Preda Vasile, din strada Doina nr. 13, **bl. 1, sc. A, ap. 4.**

Scrisoare necomentată

Mă numesc Ilieș Ionel : sînt medic cu domiciliul în Tg. Jiu, unde soția mea își are locul de muncă, fiind profesoară de biologie. Copiii urmează școala la Tg. Jiu.

Am absolvit Facultatea de medicină generală din Craiova în anul 1979 și am fost repartizat la Spitalul județean din Tg. Jiu. După efectuarea stagiaturii, am avut dreptul de a participa la un examen-concurs de secundariat pentru ocuparea unui post de medic specialist. În noiembrie 1982 am reușit la acest examen și în prezent sînt la cursurile de specializare în cadrul Spitalului Brîncovenesc din București. Conform procedurii a trebuit să aleg un post pe care, după efectuarea stagiului, să-i ocup. Și l-am ales pe cel de la Spitalul municipal Roman, județul Neamț, pentru că în momentul alegerii nu figura nici un post liber în cadrul Direcției sanitare Gorj.

În anul 1983, în perioada iunie-iulie, a avut loc sesiunea de transferări a cadrelor medicale din toată țara. Am încercat și eu să aflu, încă din februarie, dacă nu există un post în orașul meu de reședință, sau măcar în județul Gorj. În urma insistențelor mele, directorul Direcției sanitare din Tg. Jiu, tovarășul dr. Ion Adam, mi-a spus că într-adevăr există un post liber și m-a invitat să-mi depun dosarul pentru ocuparea lui. O săptămînă mai tîrziu, însă, tot tovarășul dr. Ion Adam m-a anunțat că cererea mea nu a fost aprobată de către Biroul executiv al C.O.M.-ului deoarece nu pot veni dintr-un spital municipal într-un spital județean ? ! M-am interesat la Ministerul Sănătății dacă este posibil și legal un astfel de transfer. Răspunsul a fost prompt : este perfect legal. Ce să înțeleg atunci ?

Ulterior, tot la Direcția sanitară a județului Gorj, mi s-a comunicat că postul respectiv va fi scos la concurs. Declarație care, la prima vedere, pare normală. Dar atît prin concursul de atestare, prin care un stagiar, după cîștigarea lui, ar trebui să meargă la specializare la București sau în alt centru metodologic din țară, cît și prin concursul de secundariat, ocuparea postului respectiv s-ar face abia după efectuarea cursului de specializare, deci abia la începutul anului 1985. Ceea ce ar prejudicia Spitalul județean Gorj, unde e nevoie urgentă de un medic ortoped, adică tocmai specialitatea mea. Repet, eu chiar urmez aceste cursuri și, în plus, am domiciliul și familia în Tîrgu Jiu. Față de această situație solicit, în numele omeniei și al legalității, să mi se acorde sprijin, interesul meu coincizînd cu cel al Spitalului județean Gorj, unde se resimte lipsa unui specialist în ortopedie.

■ **Mocanu Anișoara din Constanța, str. Valul lui Traian nr. 51**, ne semnalează faptul că din librăriile și chiar din bibliotecile orășenești Constanța, Medgidia și Mangalia lipsesc de foarte multă vreme manualele de stomatologie pentru liceele cu profil sanitar. Chiar și încercarea de a le obține prin librăria „Cartea prin poștă" nu a dat nici un rezultat. Poate că ar fi necesar ca, în măsura posibilităților, aceste atît de solicitate manuale de specialitate să fie reeditate.

■ „Din toate economiile mele am cumpărat o mașină Fiat 1 300, pe care am predat-o în anul 1981 la auto-service-ul Buda-Argeș pentru executarea reparației capitale. De aproape 2 ani, mașina stă răsturnată în curtea unității, fără ca cineva să lucreze la ea. Pînă cînd oare va trebui să mai aștept ?" **(Stoica Dumitru din București, str. Barajul Bistriței nr. 4, bl. G. 3, sc. 1, et. 10, ap. 43)**

■ **Consiliul popular al sectorului 1** privitor la sesizarea Anastasiei Eftimescu și a celorlalți locatari ai imobilului din Calea Dorobanți nr. 155, prin care aceștia solicită desființarea unor magazii și cotețe executate de locatarul Dobrotă Ioan, ne face cunoscut că s-a dispus I.C.R.A.L. Herăstrău să execute demolarea. Întrucît cel în culpă a nesocotit toate somațiile emise demolarea a fost efectuată și în prezent S.G.I. 4 urmărește ca Dobrotă Ion să ridice diversele obiecte ce-i aparțin și care sînt încă depozitate în curte.

■ În urma apariției unui condens foarte puternic în toate camerele apartamentului 84 din **str. Radu Boiangiu nr. 8, bl. 38, sc. B, et. 8, București** în care locuiește, **Davidescu Ion** s-a adresat Centralei de constructii montaj și Institutului Proiect București. Cele două instituții au dat soluția placării pereților în exterior. Executantul, Grupul 1 de șantiere, a refuzat să realizeze lucrarea abordată de C.C.M.B. Față de acest refuz a fost emisă în august o nouă adresă (nr. 10 108) prin care C.C.M.B. dispune din nou începerea remedierilor. A trecut și prima jumătate a lui septembrie și pe pereții zidiți nu lucrează încă nimeni. Oare trebuie să aștept vara viitoare — se întreabă în încheierea memoriului său Davidescu Ion — ca Grupul 1 de șantiere să se hotărască în sfîrșit, să dea curs dispozițiilor primite de la forul său superior ?"

■ **Procuratura Generală** ne informează că, examinîndu-se cele sesizate de Teja Hristu din comuna Cobadin, s-a constatat că sînt întemeiate, drept pentru care s-a declarat recurs extraordinar care a fost trimis Tribunalului Suprem spre judecare.

■ **Consiliul popular al municipiului Cluj-Napoca** ne răspunde în legătură cu nota apărută în numărul din 19 august al revistei privind starea necorespunzătoare a statuii lui Liviu Rebreanu din parcul public : „În luna iunie o furtună puternică a doborît un arbore din parc care, în cădere, a provocat răsturnarea statuii. Ea a fost imediat remontată pe soclu la care s-au făcut reparații provizorii. În viitorul apropiat se vor executa lucrările de reparații definitive".

■ „Acum 13 ani în satul nostru a fost construit un cămin cultural. La ridicarea lui a contribuit și tineretul, însă nu știm pentru ce l-am construit, deoarece aici nu se desfășoară nici un fel de activitate. Cu 4 ani în urmă, se mai ținea cîte o adunare generală sau o serbare școlară. Acum scaunele sînt rupte, geamurile sparte, ferestrele distruse, așa încît arată mai mult a casă pustie decît a cămin cultural". **(Pițigoi Nicolae din comuna Bălești, satul Stolojeni, județul Gorj)**

■ O idee interesantă a avut pensionarul **Remus Potinteu din orașul Brad**, str. Lenin nr. 35 bl. 1, ap. 6, județul Hunedoara. A organizat o grupă de elevi care locuiau în blocurile din împrejurimi și a început împreună cu ei să strîngă materialele refolosibile : fier vechi, textile și hîrtie. Cu banii strînși din predarea acestora la centrele de colectare a organizat excursii cu copiii pe Transfăgărășan, la Peștera Urșilor și la Moneasa. Acum au în proiect să viziteze șantierul de la Scărișoara. Poate că această atît de utilă idee îi va inspira și pe alții.

■ „Aș fi foarte bucuros (și o dată cu mine multe mii de iubitori ai tenisului de masă) dacă ați putea să-mi spuneți unde se pot găsi mingi pentru tenis de masă, deoarece, de un an de zile, tot întreb la raioanele cu articole sportive din magazinele universale fără nici un rezultat. Ce putem face cu mesele și paletele dacă ne lipsesc mingiile ?" **(Paraschiv Nicolae din comuna Alexandru Odobescu, județul Călărași)**

■ **Casa de asigurări sociale și pensii din cooperația meșteșugărească** ne informează că, analizînd memoriul trimis de Costică Ionache din Iași, aleea Mircea cel Bătrîn nr. 20, bl. T 1 sc. E, ap. 2, și examinînd dosarul lui de pensionare medicală, a apreciat că, față de perpetuarea stării de boală, de gravitatea acesteia și de situația socială a petentului este legal justificată repunerea în drepturi a acestuia, cu efect retroactiv, de la data depensionării.

■ „În urmă cu un an — ne scrie **Petre Petre**, președintele Asociației civile a proprietarilor blocului 4 Livada din București, intrarea Tg. Frumos nr. 1, sectorii 1 — mai mulți locatari din blocul nr. 1 str. Alunișului nr. 180, învecinat cu al nostru, au primit aprobare pentru amenajarea unui loc de parcare. Condiția pusă în aprobare, de a nu fi tăiați arborii și arbuștii, nu a fost respectată. Mai mult, a fost desființat și terenul de joacă al copiilor. Situația creată a încurajat și pe alți posesori de autoturisme să intre în fostul pîrculeț să-și parcheze acolo mașinile. Și așa treptat, treptat spațiul verde a început să dispară, transformîndu-se în loc de parcare. Credem că este necesară intervenția Consiliului popular al sectorului 1 pentru ca pîrculețul să-și recapete menirea inițială : loc de joacă pentru copii.

■ Așa cum procedăm foarte mulți dintre noi, **Maria Matei din București**, Aleea Nișel, nr. 7, bl. R 17, sc. 2, et. 2, ap. 52, își duce rufele pentru spălat la „Nufărul". În cazul ei, la unitatea din Piața Berceni. În ultima vreme însă, a avut în legătură cu această prestare de servicii, motive de nemulțumire. În cîteva rînduri, i-au fost returnate alte rufe decît cele pe care le predase. Cînd a protestat, i s-a reproșat pe un ton ridicat că „nu-și cunoaște lucrurile". Cum e posibil să crezi că se poate confunda un așternut de pat simplu cu unul brodat pe care l-ai dus în urmă cu 3 zile la „Nufărul" ?

■ **Consiliul popular al județului Prahova** ne informează că, în urma faptului că cele sesizate de Marinescu Ilie, din Bălcoi, s-au confirmat, Comisia județeană pentru ocrotirea minorilor a hotărît : fetița Marinescu Gabriela, în vîrstă de cinci ani, orfană de mamă și îngrijită pînă acum în mod necorespunzător de tatăl său, va fi încredințată, pentru creștere și educare, bunicii din partea mamei, care are condiții bune și atașament față de minoră.

■ **19 locuitori ai satului Cristur din județul Hunedoara** ne scriu despre necazurile pe care le au cu difuzoarele instalate în casele lor. Deși oamenii își plătesc cu regularitate abonamentele, stația de radioficare nu funcționează decît din cînd în cînd, ba, mai mult, sînt zile și chiar săptămîni cînd difuzoarele tac. Toate apelurile sătenilor au rămas fără nici un rezultat. Oficiul P.T.T.R. Deva, care răspunde de buna funcționare a stației de radioficare, ar trebui ca în locul explicațiilor să găsească o soluție de remediere a situației.

■ **I.C.R.A.L. Pașcani** : „Ca urmare a sesizării apărute în revista Flacăra din 5 august a.c., vă comunicăm că a fost înlocuit gardul din strada Major Alexandru Cimpeanu nr. 6".

■ În urmă cu cîteva săptămîni, Asociația de locatari a blocului A 45 din Aleea Lunca Siretului nr. 1 — București, apela la sprijinul nostru pentru recuperarea, de la I.C.R.A.L. Giulești, a unei sume de bani avansate în vederea unor lucrări, care nu au mai fost însă executate. Zilele acestea, **I.C.R.A.L. Giulești** ne-a informat că suma de 3 000 de lei a fost virată în contul asociației, cu dispoziția de plată nr. 731.

■ **Drăgănoiu Jana din București, strada Mătăsari, nr. 6, sect. 3**, a fost pensionată de boală pe data de 1 iunie a.c., în urma unei operații. Cu toate că au trecut de atunci peste trei luni, ea nu a putut beneficia de pensie, fiind purtată pe drumuri între oficiile de pensii ale sectoarelor 2 și 3. „Medicii de la Spitalul „23 August" au luptat ore în șir ca să mă readucă la viață. Nu cer altceva de la lucrătorii celor două oficii de pensii decît puțină înțelegere față de starea sănătății mele" — ne scrie Jana Drăgănoiu. Sperăm ca apelul ei să nu rămînă fără ecou.

■ La 6 km de orașul Tîrgu Lăpuș se află unul din cele mai bogate izvoare de apă minerală din județul Maramureș. Locul este cunoscut de localnici sub denumirea de „Băile Stolceni". Apele minerale de aici, recomandate în afecțiuni hepatobiliare, gastrointestinale, și stări alergice, erau captate și îmbuteliate. Cu anii însă vechile instalații s-au degradat și astăzi izvorul nu mai poate fi folosit. În încheierea scrisorii sale, **Valentin Biiț din Tîrgu Lăpuș, Piața Eroilor nr. 3, județul Maramureș** își exprimă speranța că organele locale vor lua măsuri de reamenajare a băilor Stolceni, pentru a fi readuse în circuitul de tratament al afecțiunilor enumerate mai sus.

■ **Consiliul popular al județului Constanța**, analizînd faptele cuprinse în memoriul lui Dima Ștefan de la Asociația economică intercooperatistă Topalu, ne trimite următorul răspuns : „Întrucît Rădoi Nicolae, în calitate de director al A.E.I. Topalu, a încălcat prevederile statutare și reglementările legale privind gestionarea averii obștești a asociației, Biroul executiv al U.J.C.A.P. și D.G.A.I.A. au hotărît schimbarea lui din funcție și au stabilit recuperarea prejudiciului pe cale judecătorească".

■ „În iunie anul acesta am trăit un moment de mare bucurie : soția mea a născut un băiețel. La numai trei zile după naștere fiul meu s-a îmbolnăvit însă grav. Vă închipuiți ce a fost în sufletul nostru la auzul cuvintelor „Nu mai există nici o șansă". Au urmat zile și nopți de veghe, de zbucium, de luptă cu boala. Omul care a reușit să ne redea liniștea și bucuria este doctorul Alexandru Pesamosca, de la Spitalul „Grigore Alexandrescu" din București. Datorită acestui om, băiatul este astăzi sănătos. Ce cuvinte de mulțumire poți găsi pentru salvarea vieții primului tău copil ?" **(Marian Iordache, din Rîmnicu Vîlcea, strada Brîndușelor nr .7).**

■ „În urma unei recepții făcute superficial și în lipsa delegatului asociației, blocul nostru a fost dat în folosință avînd încă foarte multe defecțiuni. Inspectoratul general de stat pentru investiții-construcții a dispus repetarea recepției preliminare. Au urmat promisiuni, termene, noi sesizări din partea noastră, noi termene, o corespondență care depășește astăzi 150 de pagini. Rezultatul : se produc în continuare inundații (ca să ne referim numai la o singură defecțiune) care produc pagube atît locatarilor cît și magazinelor aflate la parterul blocului". **(Asociația de locatari Blocul 1 B din Bulevardul Banu Manta nr. 1).**

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN ■

Poșta redacției

■ **Eugeniu Encu** — București : Actele de studii pentru învățămîntul primar, gimnazial, liceal, profesional și de maiștri pot fi reconstituite la cererea titularilor numai dacă se dovedește că arhiva școlii care a eliberat actul original este distrusă sau pierdută ■ **Paraschiv Chiru** — București : Pentru cazul exemplificat în scrisoare, numai pe unele date, fără examinarea tuturor factorilor ce ar putea influența capacitatea de muncă a respectivului nu se poate stabili o corectă încadrare în grad de invaliditate ■ **Elena Chiriță** — Topanu (Olt) : Răspunsul a fost corect. Aveți dreptul după 11 luni de la încadrare ■ **Alexandru Caproș** — București : Din cele scrise nu reiese în ce dată ați semnat procesul verbal de primire. Reveniți ■ **Aurel Motofelea** — Moieru (Bistrița-Năsăud) : Nu mai trimiteți acte originale. Certificatul de naștere îl găsiți la redacție ■ **Eva Farcaș** — București : Reveniți cu completări : domiciliul și locul de muncă ■ **P. Dumitru** — Brașov : Vă trebuie 24 de ani muncă efectiv în grupa a II-a de muncă ■ **Victor Nichituș** — Bacău : Puteți veni în orice zi ■ **Florea Nuțulescu** — București : Data cînd s-a efectuat modificarea nu a fost momentul pensionării dv., ci în momentul cînd venitul mediu pe membru de familie nu a depășit 1500 lei ■ **Emilia Verdi** — Brașov : La Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă (str. Romulus, nr. 62, Buc.) ■ **S. Valentina** — Călărași : Adresați-vă Serviciului de ortopedie al spitalului Călărași care va aprecia oportunitatea unui consult într-un spital din municipiul București.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Explicațiile curg, lifturile stau!?

La ora actuală, cel mai frumos hotel din Deva se numește ca orașul : HOTELUL DEVA. Dat în folosință de peste două luni — la 16 iulie — el atrage nu doar prin arhitectură, dar și prin calitatea dotărilor și prin confort. Această superbă construcție este proiectată de arhitectul localnic Cornel Florea, cel care a semnat și proiectele casei de cultură și ansamblului central din municipiul Deva. Proaspătul hotel are toate atributele unei clădiri date de curînd în folosință : nu numai mobilă nouă, flori în holuri și pe scări, dar și lucrări de zidărie încă, în holul de la parter și la etajul cinci, sau uși care nu se închid la baie, țevi pe care apa curge ruginie, un telefon automat interurban care nu funcționează zile și săptămîni întregi, robinete care nu funcționează. În legătură cu acestea, o precizare pentru cei ce le produc. Au apărut nu tocmai de mult robinete de plastic. Ele aveau doar o mică parte din metal care îmbuca pe ghinturile subțiri ale piesei ce trebuia mișcată prin răsucire ca să deschizi ori să închizi apa. Ei bine, mai nou, aceste robinete se fac fără acel miez metalic. Dimensiunile ghinturilor fine au rămas aceleași, doar că sînt din plastic și se șterg la cîteva răsuciri. Efectul : robinetul rămîne blocat. Și ca și cînd asta n-ar fi fost de ajuns, mai aflăm că nenorocitele de rozete din plastic nici nu se găsesc pentru a fi schimbate. Cît privește șansele ca hotelul să beneficieze de apă curentă — rece ! — și noaptea între orele 22 și 5, s-a propus aducerea unui bazin care stă nefolosit la altă centrală din oraș. Administratorul hotelului știe că propunerea a fost chiar aprobată, numai că nimic nu se mișcă din loc.

Dar să revenim la imaginea de ansamblu a splendidului hotel Deva.

Dincolo de firmă și de adresele O.J.T.-ului, localnicii îi spun, mai mult cu sfînt decît cu malițe **casa doljeană**. Asta pentru că șefii de aici sînt „sudiști", cum li se zice la Deva. Dacă Nicolae Teau, șeful restaurantului, este din Goicea-Dolj, apoi Corabia natală a Argentinei Danciu — administratorul hotelului Deva — înseamnă ușor tot Dolj, mai ales pentru suporterii în mintea cărora singurele puncte de reper pe harta țării par a fi toponimele legate de marile echipe de fotbal. Iată un efect neașteptat, tocmai la Deva, al gloriei pe care și-a cîștigat-o Universitatea Craiova. Dar, de la echipa care a parcurs cei mai înalt urcuș în competiții europene, să ne întoarcem la **casa doljeană de la Deva**, atinsă parcă și ea de un blestem al înălțimilor. La hotelul nou, în care ți-e mai mare dragul să intri și să rămîi, ți se atrage atenția de la început că lifturile nu funcționează. Și acesta este adevărul. Adevăr în numele căruia trebuie să mai spunem cîteva lucruri. Nici unul din cele 4 lifturi nu funcționează datorită lucrului de mîntuială făcut de doi muncitori. Ei sînt încadrați la Întreprinderea de fabricare și montare a ascensoarelor București. Cei doi se numesc Panait Petrache și Arpad Litași. După ce au lucrat, cum ne spunea administratoarea hotelului, vreo 12 luni la montarea acestor ascensoare, au încercat să scape de ele. Dar, cînd să fie date în folosință, nu s-a putut obține autorizația de funcționare, necesară pentru cele de persoane, „datorită unor defecțiuni de instalare și montaj", așa cum s-a și scris într-un proces-verbal încheiat la 29 august. Un exemplar din acest document s-a trimis la I.F.M.A., în Calea Giulești nr. 8. Miercuri, 14 septembrie a.c. telefonăm din Deva și tovarășul Mihai Iacomi, inginer șef al acestei întreprinderi, ne-a precizat următoarele : „Lifturile de materiale pot fi puse în funcțiune. Sînt absolut gata. Ele n-au nevoie de autorizație de la I.S.C.I.R. Cele de persoane sînt și ele gata. Observațiile le-am primit. Cele privind troliile le-am transmis cu telexul nr. 196, din 13 august 1983 (**Cum, cînd observațiile respective datează din 29 august ? Poate la 13 septembrie, adică după ce am telefonat noi la I.F.M.A. prima oară** — n.n.) le-am transmis, zice tovarășul Mihai Iacomi, Întreprinderii „Neptun" din Cîmpina care produce acele troliu. Service-ul lor urmează să facă remedierile la Deva, după care se va convoca din nou comisia de autorizare de la I.S.C.I.R. Pînă atunci vom face și noi remedierile ce intră numai în sarcina I.F.M.A. Ieri nu i-am prins la telefon pe cei de la Cîmpina, dar o să mai telefonez, să urgentăm". Nici pomeneală de vreun termen de finalizare a lucrării ! Iar în contractul cu O.J.T. Hunedoara se spunea așa : „Data terminării lucrărilor de montaj este data recepției C.T.C. I.F.M.A.". Or, această recepție s-a făcut la 29 aprilie 1983 ! ? ! La O.J.T., tovarășul Ion Goiciu, șeful compartimentului tehnic, ne-a spus : „Lifturile de materiale au nevoie doar de autorizarea responsabilului I.S.C.I.R. al întreprinderii. La noi, eu dau sau nu această autorizație. N-am putut-o da fiindcă nici cele două lifturi de materiale nu corespund condițiilor tehnice de funcționare. La I.F.M.A. se află documente în acest sens". Iată deci cum stau lucrurile, în realitate, nu cum se știe (sau doar se spune ?) la I.F.M.A.

Dincolo de tot ce se va face pentru a se scurta întîrzierea dării în folosință a lifturilor, un lucru este clar și nu se poate trece peste el : această întîrziere se datorează notei de **lasă-mă să te las** care a caracterizat munca necontrolată a celor doi instalatori timp de 12 luni. Tovarășa Argentina Danciu ne-a spus clar : „Lucrau cînd și cînd, numai dacă aveau chef, nimeni nu-i întreba cum muncesc. Rezultatul se vede. Cît au putut, au făcut mai mult plajă decît au lucrat. Stăteau o jumătate de oră și plecau. Intrau în hotel clandestin. Unul a fost și amendat cu 2 000 de lei pentru asta. Îl amenințase pe un recepționer, care îi evacua, că-l bate, că-i omoară. Ei stăteau la alt hotel în oraș. A plătit amenda. S-a supărat tot el pe noi. Iar noi stăm cu lifturile înțepenite și trebuie să ne cerem scuze de la cei pe care îi găzduim și le arătăm scara". Nu este drept ca gazdele călătorilor care poposesc la hotelul Deva să-și ceară scuze pentru incompetența și necuviința altora. Dacă e să se jenceze cineva, măcar să atingă rușinea obrazul cui se cuvine. N-are nevoie să urce la acest loc potrivit cu lifturile I.F.M.A., montate ca vai de lume de Arpad Litași susținut de Panait Petrache. Totuși, cînd vor funcționa aceste lifturi, netulburați tovarăși de la I.F.M.A. ?

DORIN GHERGHINESCU ■

Avertismentul muntelui

De la Vasile Brumar, **șeful Oficiului județean de turism Sibiu**, poți afla, ca într-o recitare, totul despre traseele și cabanele din Făgăraș, dar mai poți afla, înfiorat, și despre victimele pe care, anual, le face muntele. Subiectul e, firește, dramatic, dar el merită cu atît mai mult să fie dezbătut cu cît astfel de accidente, chiar dacă mai puține decît altădată (înainte de înființarea Salvamontului, de pildă), continuă să se petrecă, cu o tristă periodicitate, în toate zonele muntoase ale țării. Iar o viață de om, se știe, nu poate fi plătită nicicum.

În majoritatea zdrobitoare a cazurilor, lipsa de prevedere, împinsă pînă la inconștiență, reprezintă principala cauză. Neștiutor sau, și mai grav, prea sigur de sine, turistul judecă virful muntelui după condițiile atmosferice de jos, crezînd bunăoară că dacă la Sibiu, în oraș, sînt 30 de grade, tot atîtea vor fi și, să zicem, la cabana Podragu, situată la 2 136 de metri altitudine ! Judecata e, de cele mai multe ori, falsă. Chiar dacă la poale e cald, pe munte vremea se schimbă de la o oră la alta, ploaia se stîrnește într-o clipă, ceața la fel și, nu o dată, ninge în plină vară. În 1982 ne spunea Vasile Brumar, prima zăpadă a căzut, în Făgăraș, la 22 august, zi în care la Sibiu termometrele arătau 27 de grade ! Chiar anul acesta, doi tineri bucureșteni, soț și soție, și-au propus să străbată, în 25 iulie, dificilul drum de la Valea Simbetei la Podragu. Le-ar fi fost necesare, la o cît de puțină experiență și în condiții meteorologice favorabile, 9 ceasuri. Dar ei n-aveau știința muntelui și, în plus, nici timpul nu i-a ajutat. Vîntul, grindina și ploaia le-au creat mari dificultăți, bărbatul a rămas pe traseu, iar femeia a ajuns într-un tîrziu, mai mult moartă decît vie, la cabană. Intervenția de salvare a inginerului R.B., în vîrstă de numai 34 de ani, inițiată cu promptitudine de cabanierul Gerhardt Reimar, n-a dat, vai, nici un rezultat. În urma lui R.B. au rămas doi copii și întrebarea e cum își vor explica ei, mai tîrziu, dispariția prematură a tatălui ? !

Încă și mai grav : s-au înregistrat accidente și în cadrul unor grupuri organizate, conduse de ghizi. Din ce 12 turiști conduși (în 1982) de ghidul Ion Vranga pe aceeași Vale a Simbetei, 3 n-au mai ajuns niciodată la Podragu. Problema devine, în acest punct, și mai complicată, obligîndu-ne să fim rezervați în ceea ce privește pregătirea unora dintre cei însărcinați cu orientarea turiștilor. E drept, cei mai mulți dintre ghizi știu traseele, dar ajunge că le știu din cărți ? ! Au ei, cu adevărat, experiența practică absolut obligatorie unei astfel de îndeletniciri ? Normal ar fi ca oameni de munte, de preferință foști sportivi, alpiniști, schiori etc, să fie atrași către profesia de ghid (ca și spre aceea de cabanier) dar acest lucru se petrece foarte r[illegible]. Mai dese sînt însă întîmplările cu turiști ce asaltează munții cu sacoșele pline de sticle, încingînd chefuri de pomină sub ochii binevoitori ai ghizilor ? ! Cum, de cîțiva ani, desfacerea băuturilor alcoolice e interzisă la altitudine, oamenii vin „pregătiți" ? ! Un exemplu recent, provenit din aceeași sursă : a fost nevoie de intervenția organelor de miliție, care au dat amenzi de 5 000 de lei, după ce potențialul scandalul declanșat, la cabana Bîlea Cascadă, de un grup al O.J.T. Hunedoara, condus de ghidul Florian Șaptelei ? !

S-ar impune, după opinia interlocutorului nostru, o serie de măsuri. Întîi și întîi, un control mai riguros al celor ce, individual sau în grup, se aventurează la mare altitudine, cîți sînt ?, cînd pleacă ?, ce trasee au ales ? etc. etc. Apoi, ghizii însoțitori (a căror desemnare ar trebui mai atent chibzuită) s-ar cuveni să fie însoțiți de o „călăuză" din zonă, care să știe drumurile (și refugiile) ca pe propriile buzunare. Am îndrăzni chiar mai mult : nimănui să nu-i fie permis accesul pe munte, spre culmi, pînă nu i se va fi verificat, la una din cabanele de plecare, starea echipamentului. A urca pe munte în pantofi cu toc sau într-o bluziță, chiar și vara zicea Vasile Brumar, aduce din multe puncte de vedere cu o tentativă de sinucidere. Sau, în orice caz, implică un risc foarte mare.

Sigur, muntele e un loc minunat pentru destindere și pentru sport. Dar el are, dintotdeauna, legi aspre, a căror încălcare se plătește foarte scump. Fără a fi epuizat toate problemele (vom reveni), sperăm ca îndemnurile de față să se constituie într-un serios avertisment.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Locațiunea tolerată

În strada Dr. Capșa nr. 15, sector 5 din Capitală, există o casă cu demisol, parter și etaj, compusă din 12 încăperi, cărela-i putem spune liniștit vilă, în toată accepțiunea cuvîntului. Istoria acestei case-vile străvechi, dintr-o zonă liniștită și pitorească a Bucureștiului, a fost tulburată în vremea din urmă nu atît de seisme exterioare, ci de unele interioare, dacă le putem numi așa. Pentru că, la drept vorbind, o casă este frumoasă numai atunci cînd este locuită de oameni frumoși.

Pentru a intra în datele problemei, un succint periplu „testamentar" al imobilului se impune, cu deosebire. În anul 1933 — sînt 50 de ani de-atunci ! — el a constituit „darul" de nuntă al generalului Gheorghe Iorgulescu. Consistentă și onorabilă dotă. Din conviețuirea pașnică a soților Ioan Pașa și Alexandrina Pașa (fostă Iorgulescu) a rezultat fiul lor, Gabriel Alexandru. În anul 1979, Alexandrina Pașa decedează. Conform uzanțelor, 3/4 din imobil revine, prin succesiune, fiului lor, iar 1/4 revine tatălui. Gabriel A. Pașa se căsătorește cu Maria Cornean, fostă Elefterie. Din conviețuirea lor rezultă mica Isabella, acum în vîrstă de 8 ani. Pare derularea unei vieți pașnice, aproape patriarhale. Casa a rezistat vremii, dar oamenii s-au mai împuținat. Asta este soarta omului, asta este a clădirilor, să-i supraviețuiască omului.

Într-o criză de dragoste și afinitate paternă, Ioan Pașa comite cea mai gravă greșeală a vieții sale. Donează și partea de 1/4 din imobil pe numele fiului său, Gabriel. Așadar, avînd deplină încredere în dragostea filială, comite acest gest de noblețe, care avea să-i coste scump peste ani. Își dă seama de toate astea abia acum, la cei 78 de ani ai săi. Lucrurile încep să se complice vizibil. Maria Cornean, fostă Elefterie, insistă pe lîngă soțul său să fie adusă în imobil și părinții săi. Vasilica și Constantin Elefterie. Aceștia își vînd imobilul din strada Gazelei nr. 28 și devin proprietari — cu acte în toată regula — ai parterului casei-vile. Să reținem că din vînzarea casei din strada Gazelei, Gabriel Alexandru Pașa nu a beneficiat de nici 1 leu! Să mai reținem că G. A. Pașa suferea de o boală incurabilă, de care tatăl său nu avea habar. El decedează în 25 aprilie 1982.

Starea de conviețuire în acest imobil spațios, cu care Ioan Pașa și-a gratulat fiul într-un moment de slăbiciune, devine insuportabilă. Scandalurile se țin de te miri ce. Cu frecvența cu care s-au întețit în vremea din urmă, nu e de mirare că ele mai sînt în plină desfășurare. Să ne întoarcem la litera legii și să observăm concret că, după moartea lui G. A. Pașa, excepțînd parterul care intrase în „patrimoniul" familiei Elefterie, 3/4 din imobil revine, prin succesiune, micuței Isabella, iar 1/4 mamei sale, Maria Pașa. Ioan Pașa ne mărturisește că în ultimele săptămîni ale existenței zbuciumate ale fiului său Gabriel, acesta nu numai că era influențabil, dar că greu au reprimat și unele scandaluri în familie. Mergem cu derularea cazului mai departe.

Între familiile Elefterie și Pașa scandaluri au fost mai multe, dar cîteva au îmbrăcat haina legii. În data de 6 septembrie 1982, izbucnește un astfel de scandal în toată legea. El a fost pe rol la comisia de judecată a sectorului 5 și, de asemenea, la Judecătoria sectorului 5. Frapant este cum cele două scandaluri sînt povestite de martori în două chipuri : în primul caz, numai Ioan Pașa o bate pe Vasilica Elefterie, iar în al doilea, Natalia Pașa, soția a doua a lui I. P., o ține pe Vasilica E., iar acesta o bate. Soții Pașa primesc o amendă de 2 500 lei, care însă este redusă la 500 lei, întrucît bătaia nu s-a putut dovedi, ci doar insultările și injuriile. Cauzele celor două părți sînt găsibile în dosarele 1158/1982, 67467/14512/1982, 6807/1982 și, respectiv, 1643/1983 și 64/C/1094/1983. Iar amenzile acordate pînă acum soților Pașa se ridică la 18 000 lei.

Martorii sînt Ana Lung (Drumul Taberei nr. 95, bloc ED 11, ap. 40, sector 6), iar al doilea martor este chiar fiul soților Elefterie, și fratele Mariei Pașa, locuitor tot în Drumul Taberei. Cele două declarații se asemuie ca două picături de rouă. Sînt scrise, parcă, de aceeași mînă. Cu aceleași greșeli de ortografie. Într-o criză de sinceritate, Ana Lung spune că trăiește în concubinaj cu Ștefan Elefterie. Al treilea martor este tot din „familie", dacă putem spune așa. Este Atanasie Cornean (str. Veronica Micle nr. 22) fostul socru al Mariei Pașa. Un paragraf al declarației lui C. A. îmbracă haina ilarității : **„Precizez că nu am văzut-o pe martora Ana Lung în locuința părinților, cu ocazia scandalului"**. Noi precizăm suplimentar că la auzul celor spuse, Ana Lung părăsește sala de judecată ca picurată cu ceară, în hohotele de rîs ale asistenței. Regăsim, albastru pe alb, și declarația lui Ștefan Elefterie : **„Am ieșit afară și am văzut pe pirît cum o bătea pe mama"**. Să fim serioși. Șt. Elefterie este măcelar de profesie și este cît se poate de bine clădit. Soții Pașa, cînd îl văd, se ascund în casă. Iată ce confirmă și A. C. : **„s-a blocat yala, iar piriții s-au blocat în casă pînă la venirea miliției"**.

Ultimul dintre scandaluri a fost înregistrat în 7 iunie curent. Comisia de judecată respinge acțiunea Elefterie V. împotriva piriților Ioan și Natalia Pașa ca netemeinică și scoate pe piriți din cauză. Este greu de crezut că scandalurile vor înceta aici. La data prezentei noastre în imobil, Vasilica E., greu a fost potolită — de trei ori la rînd — să nu se încaiere cu Ioan P. Care este totuși mobilul acestor scandaluri interminabile? Este cert că Maria Pașa, precum și soții Elefterie doresc să scoată familia Pașa din imobil. Este adevărat că Ioan Pașa și-a pierdut titlul locativ. Dar el beneficiază de prerogativele paragrafului 14, din Legea nr. 5/1973. Este membru al familiei fiului său. Gabriel Pașa, în timpul vieții lui nu a făcut niciodată vreun act, din care să se tragă concluzia că nu ar recunoaște tatălui său calitatea de membru al familiei și nici nu și-a exprimat în vreun fel dorința ca acesta să fie evacuat! Maria Pașa, fostă Elefterie, declară însă : **„...mă împiedică pe mine și pe fiica mea să ne bucurăm de prerogativele dreptului nostru"**. Familia Elefterie ar trebui să rostească din cînd în cînd un mulțam pentru acest „dar" oferit, ca pe tavă, de familia Pașa. I-a pricopsit cu o vilă pe care oricine o poate invidia.

Dar lucrurile nu se opresc nici aici. Judecătoria sectorului 5 emite sentința de evacuare a familiei Pașa din imobil ! Tribunalul municipiului București respinge sentința 793/24 februarie 1982. Admite recursul familiei Pașa și respinge acțiunea de evacuare ca nefondată. Consiliul popular al municipiului București, în consens, comunică soților Pașa : **„Din verificările efectuate reiese că aveți suficient spațiu la adresa de mai sus unde aveți domiciliul stabil"**. Domiciliu stabil fixat inclusiv în buletinele de identitate. Dar autoritățile administrative și judecătorești sînt puse în grea cumpănă cu aceste scandaluri care nu se mai termină. Este din cale afară de greu să stabilești cu exactitate cine anume a provocat scandalul la ora 23 din noapte sau chiar mai tîrziu?!? Pentru aceasta ar necesita transferat un lucrător de ordine în acest imobil, lucru imposibil de realizat.

Consiliul popular municipal a sesizat bine aspectul : există spațiu suficient! Din cele 12 încăperi, doar 1 (una) este deținută de familia Pașa. Ioan Pașa are și dreptul moral de-a locui în imobilul de pe strada Dr. Capșa nr. 15, unde locuiește de peste 50 de ani. Tocmai din aceste considerente acțiunea de evacuare, care mai poate interveni dintr-un moment în altul, în urma provocării scandalurilor, ni se pare nelegală și netemeinică. Acest bătrîn de 78 de ani nu poate fi lăsat pe drumuri, el neavînd alte posibilități să-și cumpere altă locuință. Să nu uităm nici un moment că este membru al familiei regretatului său fiu și locațiunea sa în imobil, chiar dacă și-a pierdut titlul, este tolerată.

Ambiția celor două părți, respectiv Elefterie și Pașa ar trebui să conveargă spre creșterea și educarea în pace și bună înțelegere a Isabellei. Bulgării vorbelor rău famante debusolează și dăunează educației unui copil de 8 ani, în plină formare. Blamările, injuriile, admonestările, bruftuluielile, ațîțările oferă un prost și mizerabil spectacol civic. Acești oameni aflați la vîrsta senectuții ar trebui să-și cheltuie ultimii ani ai vieții în liniște și bună înțelegere, iar nu în scandaluri incalificabile. Iar dacă totuși și totuși, nu se va face liniște și ordine în acest tîrziu al existenței lor, vom fi nevoiți să solicităm sprijinul organelor procuraturii, să reinstaureze liniștea și ordinea acolo unde bunul simț și buna cuviință, regulile de conduită și conviețuire sociale și-au pierdut din caratele lor umanitare și civilizatorii.

DORIN SĂLĂJAN ■

Cum a fost la Lahti

La mai bine de o săptămînă de la meciul de fotbal Kuusysi Lahti — Dinamo București (0—1), din prima manșă a Cupei Campionilor Europeni, cînd comentariile de specialitate v-au informat despre rezultat, desfășurarea meciului, raportul de cornere și de șuturi pe poartă și chiar pe lîngă ea, dorim să vă împărtășim mai degrabă cîteva impresii de spectator decît de comentator sportiv.

Lahti este un oraș tînăr — construcția lui a început în urmă cu 60 de ani — cu 95 mii de locuitori, care lucrează, în marea lor majoritate în cele 60 de fabrici de mobilă. I se mai spune din cauza asta și „orașul timplarilor". Lahti este modern, aerat, cu spații largi între case și de o curățenie exemplară. Doar frunzele care cad din copaci între două rînduri ale echipelor de curățenie sînt singurele resturi care pot fi văzute pe străzi și în parcuri. Sînt și blocuri de locuințe și cartiere de vile. Nimic strident în acest orășel liniștit în care proporția între tradiție și modern este probabil principala preocupare a edililor. În timpul liber se pare că toată lumea face sport sau cel puțin se preocupă îndeaproape de el.

Lahti este centrul sportiv de iarnă al Finlandei. Aici au loc din cînd în cînd campionate mondiale de schi și, mai tot timpul, concursuri de schi fond, alpin și sărituri de la trambulină. Spunem mai tot timpul pentru că și acum, cînd încă n-a căzut nici un fulg de nea, au loc concursuri de sărituri la una din cele trei trambuline, dotată cu pistă de material plastic. În chiar ziua meciului, pe această trambulină se sărise peste 70 metri. Vara, finlandezii fac atletism. Specialitatea lor este semifondul și aruncarea suliței, dar și în alte probe au un cuvînt de spus. Orele de sport se țin pe stadion sau pe pistele de schi. Fac sport cu seriozitate și ambiție și copiii care n-au șanse de a atinge marea performanță. Doar de dragul mișcării și pentru frumusețea luptei sportive.

În fotbal, finlandezii au intrat mai tîrziu și nu foarte decișii. Cînd spunem asta, ne gîndim că pînă acum fotbalul finlandez n-a reușit vreo ispravă demnă de reținut. Noii veniți în fotbal s-au hotărît, cum este și firesc, să învețe de la cei mai buni, fără să mai treacă prin căutările și ezitările inerente perioadei de început. În consecință, Kuusysi Lahti joacă un fotbal englezesc, la minge, direct, simplu, cu pase lungi, pe suprafețe mari, bazat pe acțiuni rapide. Jucătorii au o excelentă pregătire fizică și se angajează total în joc.

Înainte de a trece la unele amănunte, să facem o scurtă prezentare a clubului și a echipei. Clubul a fost fondat în 1934 și este, ca vechime, cel de-al doilea club din Lahti. Remarcați, vă rog, că orașul nici nu începuse bine să prindă contur și cluburile se și înființaseră. Este un club de amatori finanțat de patru companii din localitate. Kuusysi, întemeiat în 1969 prin fuziunea a două echipe, s-a zbătut într-un anonimat local pînă în 1981, cînd a promovat în divizia A. În anul următor cîștiga campionatul! Aceste succese se datorează în mare parte condițiilor create. Centrul sportiv din Lahti (Urheilukeskus) este o bijuterie din toate punctele de vedere. Stadionul Kisapuisto, deși poate adăposti doar 10 mii de spectatori, este dotat cu cele mai moderne instalații. La meciurile de fotbal din campionat plătesc biletul de intrare doar 1 000—2 000 de spectatori, din care o sută urmăresc meciul de la bufetul instalat deasupra tribunei principale. De curînd, pe lîngă sala de hochei, mai veche, s-a construit o modernă sală acoperită, cu 7 000 locuri, care are un teren de fotbal regulamentar, cu gazon artificial, care permite echipei să se antreneze și să joace pe toată durata lungii ierni finlandeze. Succesul rapid al echipei se explică și prin existența acestui gazon. Anul acesta, Kuusysi a terminat prima fază a campionatului, cea pe etape, pe locul 4, la 4 puncte de echipa din Turku. Este finalistă a cupei și va disputa finala la începutul lunii viitoare. Media de vîrstă a formației este de 23 ani, însă ea este ridicată de fundașul Timo Kautonen, care este născut în 1945. În echipă joacă 7 internaționali: portarul Korhonen, fundașii Pekonen, Remes și Kautonen, mijlocașii Annunen și Talvio și înaintașul Kousa.

La conferința de presă din preziua meciului, finlandezii au manifestat un entuziasm reținut. Antrenorul principal Vouitilainen a pronosticat victoria echipei sale cu 2—0, neuitînd să adauge că indiferent de rezultatul primului meci, Kuusysi va juca la victorie și la București. În tabăra dinamovistă nu domnea îngrijorarea, ci seriozitatea. Meciul nu era atît de ușor pe cît părea după calculul hîrtiei. După părerea noastră, în campionatul nostru de divizia A, Kuusysi s-ar clasa în primele 6—7 locuri. Meciul nu se anunța a fi ușor pentru ai noștri, mai ales că finlandezii erau decișI ca prin joc și rezultat să facă totul pentru ca fotbalul să se bucure de mai multă atenție din partea spectatorilor (am înțeles că, dacă la fiecare meci de campionat al echipei ar fi 4 000 de spectatori, problemele financiare ale echipei ar fi pe deplin rezolvate și n-ar mai fi necesare subvențiile). Finlandezii consideră că în fotbal ne asemănăm cu suedezii, numai că noi sîntem ceva mai buni.

Vasile Anghel, vicepreședintele clubului Dinamo, și antrenorul secund Cornel Dinu, care au răspuns ziariștilor finlandezi la conferința de presă, au declarat că meciul este deschis oricărui rezultat, că au o bună impresie despre Kuusysi, echipă tînără și ambițioasă, și că Dinamo București va face un joc deschis, frumos, care va fi o bună propagandă pentru fotbal.

Meciul de a doua zi a început la ora 19, în fața a 1 811 spectatori și el s-a desfășurat după previziunile specialiștilor dinamoviști. Antrenorii Dumitru Nicolae-Nicușor și Cornel Dinu au trimis în teren formația: Moraru — Rednic, Ion Marin, Andone, Stănescu — Multescu, Movilă, Custov — Augustin, Nemțeanu, Iamandi.

A fost un meci frumos, de luptă, fără perioade de acalmie, finlandezii neîmpăcîndu-se pînă în ultimul minut de joc cu înfrîngerea. N-a fost pentru dinamoviști o plimbare de sănătate, cum erau poate unii dintre noi tentați să creadă. Să vă reamintim șutul la vinclu din minutul 10 al lui Kaivonurmi, acțiunea lui Kallio, scăpat singur spre poartă, lovitura de cap plasată și din apropiere a lui Törnvall din minutul 83 și șutul plasat și puternic din ultimele minute ale meciului. Dealtfel, gazdele l-au considerat pe Moraru cel mai bun jucător dinamovist, oferindu-i după meci o frumoasă statuetă, reprezentînd un jucător de cimp?! Asta e soarta portarilor.

Finlandezii au stat mai tot timpul în atac, la minge, bărbățește. Meciul a fost cursiv și frumos și pentru că finlandezilor le sînt străine trucurile la care apelează uneori chiar marile echipe: nu sînt cabotini, nu obstrucționează la nesfîrșit, se ridică de pe jos cînd cad și nu cer lovituri de pedeapsă imaginare. Poate și din cauza asta Kuusysi a lăsat impresia că practică un fotbal naiv-romantic. Uneori, e drept, deposedările prin alunecare, frontale, cu crampoanele înainte ni s-au părut periculoase pentru adversari.

Și acum, cu gîndul la meciurile care vor urma, cîte ceva despre Dinamo. Deși s-a întors acasă doar cu 1—0, scorul putea fi mai mare. Nemțeanu, neinspirat, a ratat două ocazii clare, Andone a tras în bară și două șuturi păprasnice ale lui Augustin l-au intilnit pe traiectoria lor pe portarul Korhonen. Dar victoria la scor mic nu supără pe nimeni și Dinamo a obținut o serioasă opțiune pentru calificarea în turul doi al competiției.

Dinamo a lăsat impresia unei echipe mature, solid așezată pe teren, care a reușit să joace conform schemei tactice stabilite, nu s-a lăsat angrenată în jocul total al finlandezilor, rupînd ritmul rapid și atacul insistent al adversarilor cu pricepere. Ce ni se pare mai important a fost că Dinamo a jucat într-un ritm constant toată durata meciului, dovedind o pregătire fizică excelentă. Spre sfîrșitul meciului, finlandezii au fost aceia care dădeau semne de oboseală. Dacă le-am reproșa ceva, deși nu acesta e termenul cel mai potrivit, ar fi trecerea din apărare în atac, care nu s-a făcut întotdeauna rapid și simplu, prin 3—4 pase lungi și în adîncime. Deși nu era nevoie, în anumite perioade Dinamo a „croșetat" la mijlocul terenului. Fără greșeală au jucat Moraru și Andone, acesta din urmă o repriză și jumătate cu arcada spartă. În minutul 38, Movilă a părăsit terenul în urma unui fault. În avion, în drum spre țară, doctorul Dumitru Tomescu i-a pus glezna în ghips și probabil talentatul jucător dinamovist va sta un timp pe banca rezervelor. S-au mai remarcat Rednic și Augustin. Să nu-l uităm pe Dragnea, autorul golului. Stănescu, în revenire de formă.

În încheiere să spunem că Dinamo a făcut în Finlanda o frumoasă propagandă fotbalului românesc și să-i dorim viață cît mai lungă în Cupa Campionilor Europeni.

OPREA GEORGESCU ■

Dinamo ei paljasta korttejaan

Unul dintre cei mai buni jucători dinamoviști în meciul cu Kuusysi a fost portarul Moraru. Presa finlandeză s-a întrecut în a-i aduce elogii

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Te așteptăm, Ilie Balaci!

E sigur că lumea fotbalului, care are atîtea și atîtea urechi, a și auzit: Ilie Balaci a reapărut, simbătă, pe gazon, în echipa de tineret a Universității Craiova! O veste, firește, îmbucurătoare, chiar dacă, în meciul amintit, cel mai bun jucător al anului 1982 n-a prea fost în apele sale („încă n-am putere în picior"), ratînd și o lovitură de la 11 metri. Dar ce contează un penalty ireșit, și încă în partida cadeților, pe lîngă speranța că Ilie Balaci își va recăpăta, cît de curînd, locul în formația sa de club și în reprezentativa țării?

Am discutat, luni, cu Balaci, și l-am găsit optimist, decis să facă totul în slujba unei recuperări cît mai rapide. A parcurs, ne-a zis, o perioadă critică, datorată în primul rînd accidentării. A fost lovit serios, deși fără intenție, în meciul de campionat cu F. C. Olt, în 24 aprilie. Cînd se părea că toate merg bine (reintrase în partidele din Cupă), în 16 iulie, în cursul întîlnirii dintre echipa națională și Paris Saint Germain, genunchiul sting l-a cedat din nou! A urmat ghipsul și, din cauza acestuia, o vacanță mai degrabă tristă. Vanitos, grăbit, n-a dat ascultare medicilor, nici lui Vasile Frînculescu, nici lui Nicolae Andreescu, care descoperiseră semnele unei artroze, și s-a aventurat într-un test pretențios: confruntarea cu R.D.G. din 24 august. N-a jucat, e adevărat, decît cîteva minute, dar imprudența l-a costat. Azi, după ce mușchiul se va fi subțiat cu 4 centimetri, are mult de tras, dar e conștient că depinde numai de el. După atîta bicicletă ergonometrică, l-am auzit glumind, aș fi putut alerga Turul României!

Dar perioada n-a fost critică, doar din cauza indisponibilității. Cîteva din doleanțele sale (unele, după cum recunoaște acum, exagerate) au fost interpretate drept „pretenții"! Între el și club s-a produs o ruptură, agravată de faptul că, în vară, Universitatea a decis (ceva, ceva a fost, dar s-a și bătut mult toba) să-l transfere la Sportul studențesc, în schimbul lui Hagi?! Fără măcar să-l fi întrebat?! Asta l-a mîhnit și, intrînd în funcțiune temperamentul său vulcanic, l-a crispat. L-a deranjat mai ales atmosfera creată în jurul său de cîțiva „binevoitori". S-a mers pînă acolo încît unul dintre aceștia, ne-a relatat, s-a întîlnit cu soția sa și, de față cu mai multe persoane, i-a țipat: am dezlegarea lui Ilie în buzunar, de mine depinde, spune-i să-și bage mințile-n cap?! Dar ce-a fost a fost, deși problema nu e decît aparent simplă. Are voie chiar oricine să tragă de urechi, cu și, mai ales, fără motiv, un jucător de talia lui Balaci, ajuns în vîrful ierarhiei (cel mai bun fotbalist al anilor 1981 și 1982) prin talent și sudoare? Dar asta e, veți fi de acord cu noi, o altă poveste. Cert e că, pînă la urmă, conflictul (cît a fost) s-a stins, însuși Balaci acceptînd c-a greșit. Mai multă maturitate, mai multă judecată nu i-ar fi stricat.

Dar totul e bine, a mai zis cineva, cînd se termină cu bine. Lucrurile, la Craiova, au reintrat pe făgaș normal, atît organele locale cît și C.N.E.F.S. dînd o mînă de ajutor în acest sens. Balaci e de-acum din nou pe gazon, dar drumul pînă la completa refacere a genunchiului bolnav mai durează. Va fi, o știe și cel în cauză, un drum încă anevoios, dar el e hotărît să-l parcurgă într-un ritm accelerat. Și-a reluat antrenamentele cu echipa mare, iar antrenorul principal al Universității, Constantin Oțet, a exprimat cel mai bine actuala stare de spirit: „toți sîntem, ca unul, alături de Ilie!"

E frumoasă și e normală această atitudine, care servește intereselor clubului Universitatea Craiova și, în general, fotbalului românesc. Am piedat totdeauna, din această pagină, ca fotbaliștii să joace. Cu atît mai mult piedăm acum, dincolo de reținerea unora, pentru Ilie Balaci, pe care, alături de întreaga tribună, îl așteptăm cît mai grabnic pe teren. Pentru că el are încă să ne dăruiască multe bucurii.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Turneul „Mephisto" — 1983

Turneul internațional de mari maeștri, organizat în sala Congreselor din Hanovra, a debutat cu o surpriză neașteptată: campionul mondial Anatoli E. Karpov (ELO : 2 710), cu piesele albe, a suferit o înfrîngere în fața maestrului din Bamberg, juristul Wolfram Hartmann (ELO : 2 290). S-a jucat Apărarea siciliană, varianta Keres. Karpov a obținut avantaj de spațiu din deschidere, apoi situația s-a complicat. Hartmann a intrat în criză de timp. Rutinatul șahist sovietic, încercînd să rezolve tactic dificultățile poziției, a consumat prea mult timp de gîndire. Hartmann a exploatat avantajul pionului liber, care, la mutarea 41 s-a transformat în damă, obligîndu-l pe campionul mondial să cedeze. Iată desfășurarea partidei :

I.G.M. KARPOV — M. HARTMANN

1. e4 c5 2. Cf3 d6 3. d4 cxd4 4. Cxd4 Cf6 5. Cc3 e6 6. g4 a6 7. g5 Cfd7 8. Ng2 Cc 6 9. a4 Ne7 10. h4 g6 12. Cf3 Cde5 13. Cg5 f6 14. Ch3 Nf8 15. f4 Cf7 16. Ne3 Da5 17. Dd2 Cxh6 18. Cf2 Nd7 19. Nf3 000 20. 000 Ne8 21. h5 d5 22. exd5 Cf5 23. De1 Cb4 24. dxe6 Txd1 25. Nxd1 Nc6 25. Tg1 gxh5 27. Rb1 Cxe3 28. De3 Nc5 29. De1 Db6 30. Tf1 f5 31. Cd3 Cxd3 32. Cxd3 Ng2 33. a5 Dd6 34. Tf2 Nxf2 35. Dxf2 Nc6 36. Nb3 h4 37. Da7 h3 38. e7 b2 39. Ne6 Dxe6 40. Da8 Rd7 41. Dxh6 hid 0—1. După partidă Hartmann, eroul tuturor interviurilor zilei, nevenindu-i încă să creadă că a cîștigat, a murmurat : „Este comic, tocmai eu să cîștig cînd pe birtie sînt al 16-lea din 16 la ELO !"

Din primele patru partide, Karpov a acumulat doar 50%, pentru ca apoi după opt runde să reușească să-l egaleze pe marele maestru gruzin Gheorgadze (ELO : 2 490), realizînd 6 puncte.

Turneul este cotat în categoria a IX-a, pentru norma de mare maestru fiind necesare 10,5 puncte (din 15 posibile), iar pentru norma de maestru internațional 7,5 puncte. La turneu au luat parte 9 mari maeștri, 3 maeștri internaționali și 4 maeștri naționali. Atracția turneului a fost prezența a doi jucători chinezi foarte combativi : Qi Jingxuan (ELO : 2 430 și Chen De (ELO : 2 320).

În ziua liberă a turneului, pe stadionul Eilerie din localitate, cei 15 jucători (Karpov lipsea) au alcătuit o echipă de fotbal, care a provocat la un schimb de pase selecționata ziariștilor șahiști din redacția ziarului „Haz". La fel ca și pe tabla de șah (D=dama, piesă forte) elementul feminin a fost majoritar și pe stadion în rîndul spectatorilor. Cei mai periculos jucător al echipei marilor maeștri a fost jucătorul chinez Qi Jingxuan, care cîntărește doar jumătate (60 kg) din statura celui mai activ jucător din echipa ziariștilor. Cel mai aplaudat a fost marele maestru argentinian Quinteros (ELO : 2 500), care, purtînd tricoul primit de la fotbalistul Ardiles, cunoscut unei lumi întregi, a marcat două goluri. Victima reacțiilor active pe contraatac ale ziariștilor a fost marele maestru american Kavalek (ELO : 2 560), puternic accidentat și scos din joc pe targă. Meciul s-a încheiat cu scorul de 6—1 pentru jucătorii de șah, care s-au dovedit cu mult superiori comentatorilor de presă.

În turneul de șah importantă pentru conformația finală a clasamentului a fost întîlnirea din runda a 14-a dintre marii maeștri Karpov și Gheorgdaze. După ce în runda a 13-a Karpov a cîștigat cu ușurință în Apărarea siciliană, cu negrele, în fața lui Qi Jingxuan, parcă epuizat după meciul de fotbal, și după victoria lui Gheorgadze în partida cu Bastian, Gheorgadze păstra un avantaj de o jumătate de punct față de campionul mondial. Cu multă nerăbdare a fost așteptată întîlnirea dintre cei doi primi clasați, mai ales că în memoria șahiștilor a rămas proaspătă victoria lui Karpov în Apărarea siciliană de la cea de-a VIII-a Spartachiadă a U.R.S.S.-ului. Tot cu piesele albe și de această dată, Karpov a jucat singur realizînd în jocul de mijloc un avantaj pozițional decisiv.

Gambitul damei

I.G.M. KARPOV — I.G.M. GHEORGHADZE

1. d4 Cf6 2. c4 c6 3. Cc3 d5 4. Cf3 Ne7 5. Ng5 00 6. e3 h6 7. Nxf6 Nxf6 8. Dd2 Cc6 9. Tc1 a6 10. Ne2 dxc4 11. Nxc4 e5 12. d5 Ce7 13. Ce4 Cf5 14. Ne2 Cd6 15 Cxf6 Dxf6 16. 00 e4 17. Cd4 Te8 18. Txc 7 Dg5 19. Tfc1 Nh3 20. Nf1 Ng4 21. Db4 Tad8 22. Db6 h5 23. a4 h4 24. T7c5 Df6 25. b6 Te5 26. h3 Nc8 27. b5 axb5 28. Cxb5 Rh7 29. Cd4 Tde8 30. T1c2 Tg5 31. Ce6 Nxe6 32. dxe6 Txe6 33. Txg5 Dxg5 34. Db4 g6 35. Ne2 De7 36. Ng4 Cf6 37. Db5 Cd6 38. Db6 Cf5 39. Db5 Cd6 40. Dd5 Te5 41. Dd4 Ce8 42. Db2 f5 43. Nc2 Cg7 44. Tc8 Dd7 45. Dxe5 Dxc8 46. Dc7 Dc1 47. Nf1 Da1 48. Dh4 [illegible] 49. Dd8 Rh7 50 Dd7 Db1 51. g3 b6 52. Rg2 Db4 53. Nb6 Dc5 54. Nc8 Rh8 55. Dd8 Rh7 56. Nd5 1—0 (3ho3 : 1h32).

Turneul a fost cîștigat de către campionul mondial Karpov, care în ultima rundă a remizat cu Bouaziz (ELO : 2 390). Clasamentul turneului este următorul : 1. Karpov 11p., 2. Gheorgadze 10,5 p., 3. Balașov 10 p., 4. Torre 9 p., 5. dr. Ostermeyer 8,5p., 6. Kavalek 8p., 7. dr. Pfleger 7,5p., 8—9. Bastian, Sosonko 7p., 10—11. Lobron, Quinteros 6,5 p., 12—13. Che De, Qi Jingxuan 6p., 14—16 Bouaziz, Hartmann, Glienke 5,5p.

Turneul de la Hanovra a fost organizat de către cei care au produs mașina de jucat șah „MEPHISTO", computerul ajuns deja la cel de al treilea prototip. Partidele turneului au fost prezentate numeroșilor spectatori prin sistemul de televiziune interioară pe computere de șah „Mephisto" II) și au fost comentate în amănunt de marele maestru cehoslovac Vlastimir Hort. Computerul de șah „Mephisto III" va lua parte la campionatul mondial de șah pentru computere, care va avea loc în luna octombrie, la Budapesta. Aparatul a fost prezentat în standul materialelor șahiste de la Olimpiada de șah de la Lucerna (1982) și se remarcă prin faptul că este capabil să calculeze pînă la 8 mutări în cazul problemelor de șah cu tematica mat. Altfel mașina tinde să rivalizeze cu omul și calculează cu rapiditate pînă la 16 mutări în timpul unei partide. Computerul are o memorie selectivă fixată pentru deschiderile de șah cu peste 350 de variante. „Mephisto" are șanse în lupta pentru cîștigarea titlului suprem de șah, dar nu are nici o șansă, cel puțin deocamdată, în fața unui jucător de mare performanță...

MARGARETA MUREȘAN

Bravo, Margareta !

Faptul că Margareta Mureșan e colega noastră de redacție, avînd și o rubrică permanentă, ne-a reținut să relatăm mai pe larg despre izbînzile ei șahiste. Acum însă spargem tăcerea, notînd că la prestigiosul turneu internațional de la Playa de Aro (Spania) Margareta Mureșan s-a comportat excelent, ocupînd locul 2, după fosta campioană mondială Nona Gaprindașvili, deținătoarea Oscarului șahist 1982. Într-o companie dintre cele mai selecte (Pia Cramling, a doilea E.L.O. feminin, Nieves Garcia etc.), a obținut 7 puncte (din 9 posibile) la primul concurs de anvergură disputat după „interzonal", confirmîndu-și norma de mare maestru internațional.

La peluză

Pudibonderie

Punem pe seama avantajului terenului tot ceea ce nu înțelegem, în sensul că pricepem inimaginabil de puțin din ce se alcătuiește o victorie în fotbal. Ce este de fapt avantajul terenului propriu? În ce constă el? Ce-l susține? Din ce fel de elemente se întrupează el ? Dacă cei mai adeseori avantajul terenului este hotărîtor, valoarea, ca ce rol joacă ? Nici în fotbal valoarea nu este precumpănitoare ? Anul trecut, Hajduk Split învinge acasă pe Bordeaux cu 4 la 1 și este bătută măr la Bordeaux cu 4 la 0. Adică ce s-a întîmplat ? Care echipă este mai bună ? Sau sînt amîndouă de valori apropiate ? Dar ce fel de apropiere de valoare poate fi vorba la 4 la 1 ? — pentru ca apoi să fii învins cu 4 la 0. Mai înțelege cineva ceva ? Sigur, prezentîndu-se astfel, lucrurile au hazul lor. Șarmul lor. Cu o condiție: să nu te întrebi ce se întîmplă cu adevărat fiindcă te la cu frig. Cu alte cuvinte, avantajul terenului te ajută să bați la scor și dezavantajul terenului te face să mănînci bătaie la scor. Nu se poate! Chiar așa ? Italia bate Brazilia, bate Argentina, bate totul în Spania și la Nicosia face meci nul. Să se fi speriat timidul de Gentile într-atît de încurajările celor cîtiva spectatori ciprioți încît să uite de la mînă pînă la gură ?

În sfîrșit, cu sau fără justificare explicită, lucrurile stau așa și nu altfel, iar excepțiile nu numai că nu infirmă regula, ci o complică și mai abitir. Echipele mari, paradoxal — tocmai ele care s-ar putea bizui pe valoare — își organizează avantajul terenului pînă la încălcarea legii morale, în orice caz a fair-play-ului. Vreau să spun că ce s-a întîmplat la meciul Sportul Studențesc cu Sturm Graz nu este firesc. După opinia mea, Sturm Graz nu a fost atît de evident superioară încît să învingă în deplasare. Studenții bucureșteni s-au jucat împotriva unei echipe mai tehnice sau mai judicios organizate. Miercurea trecută, ei s-au aflat în situația săritorului de trapez care acceptă saltul mortal fără plasă. Plasa îl ajută pe artist să refacă mereu încercarea magnifică pînă ce reușește. Căderea nu-i imperfecțiune. Nici lipsa sistemului de amortizare nu înseamnă nimic. Dacă săritura reușește această lipsă nici nu se face observată. Dacă saltul este ratat, a doua oară nu va mai fi repetat niciodată. Studenții au ratat săritura. Plasa pe care o formează iradiația voinței și dorinței zecilor de mii de spectatori a lipsit miercuri. După golul egalizator, întîmplător, bucureștenii n-au mai avut forța de a renaște. Cineva, nu știu cine, dintr-o bună intenție, așa e culmea ! — a mutat meciul din Regie pe Ghencea. Și la meci n-au venit nici trei mii de oameni. Terenul din Regie nu este destul de aspectuos. Acest moft de falsă pudoare ce poate să însemne ?

Că ne scumpim la țărîțe și ne ieftinim la mălai. Ce-am cîștigat ? Nimic. Ce-am pierdut ? — Nu se știe dacă într-un alt an de-acum înainte studenții din Regie vor mai porni atît de hotărîți să întoarcă pe dos continentul într-o cat'eră europeană și nici ce s-ar fi întîmplat dacă ei ar fi trecut cu bine de primul tur. Cu lipsa lor de complexe și prejudecăți ! Există o artă de a învinge, dar ea începe cu meseria de a nu pierde nimic din ce nu e de pierdut.

NICOLAE CRISTACHE

Rugby

Noua formulă de campionat

De la începerea noului campionat republican de rugby, spectatorii atașați bărbătescului sport au avut ocazia să aprecieze favorabil noua formulă de campionat, alcătuită din două grupe de cîte zece echipe, pe principiul apropierii valorice. Bineînțeles că departajarea valorică se va definf și în cadrul seriilor respective prin întîlniri nelipsite adesea de surprize și „scoruri rugbystice", dar vom asista mai întotdeauna la întreceri echilibrate și deci cu atît mai pasionante.

După cele cinci etape divizionare d esfășurate pînă în prezent, echipele bucureștene Steaua și Dinamo s-au situat autoritar în fruntea clasamentului seriei prime, fiind neînvinse pînă în prezent. Steaua învinge pe C.S.M. Sibiu (38—3) și Dinamo pe Știința Cemin Baia Mare (24—3), clarificînd astfel situația plutonului fruntaș, precum și veleitățile provinciei, dar trebuie să ținem cont și de asaltul Farului Constanța asupra Stelei, ce se va produce în duminica următoare. În ultima etapă, Farul dispune de R. C. Grivița Roșie cu 24—6 (18—3) indicînd o formă ascendentă, după ce a cedat cu un scor surprinzător la C.S.M. Sibiu (8—17) în etapa anterioară. În schimb, redutabila echipă a R.C. Grivița Roșii, care, în recentul turneu din Parcul Copilului învinsese echipa franceză R.C. Toulon (16—3) și pe cea sovietică Aviator — Kiev (22—4), nu se regăsește în actualul campionat, fiind la a doua înfrîngere din partea fruntașelor, cedînd și la Dinamo cu 9—16. În seria secundă, echipa bucureșteană Vulcan — București, antrenată competent de vechii internaționali Leonte și Dragomirescu, confirmă speranțele sale, ocupînd primul loc.

Campionatul se așază, astfel, pe făgașul valoric firesc, sub semnul ponderei tehnice și al echilibrului spectacular. Mai avem, totuși, de sesizat în rîndurile noastre o problemă pe care o considerasem rezolvată și depășită pînă în momentul de față, aceea a transferărilor pe care Federația de Rugby era chemată să le rezolve la timp și util în toate cazurile, lucru pe care încă nu l-a făcut ! Notăm cazul jucătorului Dumitru, jucător de bază al echipei naționale, apărut în formația Grivița Roșii, la jocul amical cu francezii de la R.C. Toulon, dar care nu joacă în formația echipei Dinamo, unde îi era anunțat transferul. În discuție cu marele nostru jucător, aflăm că și-a făcut mutația în Capitală cu familia și transferul profesional, dar că fostul lui club, Farul Constanța, l-ar refuza dezlegarea. Este necesară intervenția promptă și judicioasă a Federației, pentru permanentizarea jucătorului în cauză la noul său club, Dinamo, ținîndu-se cont atît de interesele personale, cît și de cele majore ale pregătirii sale competiționale, în vederea apropiatelor confruntări ce ne așteaptă cu Țara Galilor, Franța și U.R.S.S. O nedumerire în plus avem și în legătură cu jucătorii Capmare (cu transfer cerut legal de la Rapid București la Rapid Buzău) și Scarlat (de la Grivița Roșie la Vulcan) cărora, tot în mod irațional, nu li se acordă drept de joc. Oare avem atîți jucători buni, încît ne putem permite luxul excluderilor formale ?

TUDOR GEORGE

Cronica șoselei

Cu Fulger nu i-a mers

O secundă de neatenție și mașina condusă de tînărul inginer își lasă amprenta pe bara de protecție a autoturismului din față.

Bineînțeles că nu sari în sus de bucurie atunci cînd cineva îți lovește mașina, dar rezolvarea unor asemenea conflicte se fac, în covîrșitoarea majoritate a cazurilor, politicos, civilizat.

Inginerul și-a cerut scuze, iar cel cu bara de protecție îndoită și semnalizatoarele sparte, cu fruntea încruntată, a dat din umeri rostind, totuși cu destulă înțelegere : „Ce să-i faci, se întîmplă. Să mergem să facem formele". Cele două mașini se pun în mișcare și nu peste mult timp cei doi șoferi își așteaptă rîndul în fața ghișeului cu pricina.

„Tovarășe, nu vreți să faceți reparația asta în cîteva ore, în loc de 4—5 zile ?". „Bineînțeles că vreau" îi răspunde inginerul tînărului care cu atîta bunăvoință își oferă serviciile. „Simpatic băiat, uite tipul de om care îți inspiră încredere imediat cum îl vezi. De ce să-i resping oferta ?" „Am relații la multe ateliere auto, unde lucrează colegi și prieteni de-ai mei. Dar o să mergem la „CICLOP". De acord ?" „Bineînțeles".

Mașina a intrat pe „flux" imediat cum a fost adusă la service. Doi băieți s-au apucat imediat de treabă. „Mîine dimineață veniți s-o luați". Inginerul oleacă mulțumit spre casă împreună cu tînărul pe care îl invită la un pahar în apartamentul lui de burlac.

„Mașina dumneavoastră a ieșit splendidă. Să te ulți cu lupa și să nu reușești să vezi unde a fost lovită. O să v-o arate vărul dv." „Care văr ?" „Păi cel cu care ați vorbit ieri. A zis că dumneavoastră sînteți ocupat cu pregătirile pentru plecarea în străinătate și că i-ați trimis pe el să v-o aducă acasă". Inginerul se face alb al față. Abia reușește să vorbească. „Dv. dați așa mașinile oricui ?". „V-am văzut ieri aci împreună, îi spunoați pe nume, „Paulică", apoi ați plecat vorbind cu el, de parcă îl cunoșteați de ani de zile. De unde să știm noi că...". „Măcar dv. îl cunoașteți cine e ?". „A mai fost pe aci, de cîteva ori, dar mai mult despre el decît că e Paulică nu știm".

Mașina e dată în urmărire și nu peste mult timp e semnalată o coliziune între Dacia cu numărul respectiv și o altă mașină.

„Dom-le, [illegible] izbit atît de puternic încît m-a proiectat la vreo 10 metri, exact în autobuzul [illegible] așteapta la „roșu". Uitați-vă și dv., partea din spate a mașinii e făcută praf. Noroc că am scăpat doar cu zgîrieturile astea. Șoferul, un tînăr simpatic, dealtfel, a venit la mine fugind. „Vai, tovarășe, vă rog să mă iertați. Am pe mama în spital, pe moarte, mă gîndeam la ea". „Îmi erau pe limbă niște cuvinte de reproș, dar îmi zic : să mă războiesc cu bălatul ăsta ? Are și el, săracu, necazuri. Te-am iertat, dar eu sînt ăla care rămîn cu umblatul pe drumuri, piese, ateliere, hacșisuri". „Vai, tovarășe, vă duc eu la atelier și veghez lîngă mașină pînă ce va ieși ca nouă. Am relații la toate atelierele. Acum fug la mîliție și vă aștept acolo". Prostu' de mine l-am crezut. M-a făcut să aștept și 3 ore la „tamponări". De atunci cum nu l-ați văzut dv., nu l-am văzut nici eu".

Dornic să se debaraseze de mașina subtilizată atît de „fin" proprietarului, dar acum avariată deștul de zdravăn, Paulică nu trebuie să caute prea mult timp o nouă victimă. O întîlnește reparîndu-și mașina. Necăjit că nu dă de firul defecțiunii, proprietarul ei, un tînăr tehnician le o ședință bucureșteană, tocmai face o pauză pentru a-și aprinde o țigară. „Nu vreți să vă dau o mînă de ajutor ?". Escrocii adevărați sînt bine îmbrăcați și vorbesc frumos, sînt amabili, inspiră încredere. Exact aceste calități le avea Paulică. „Parcă m-a fermecat. Avea o față atît de senină, frumușel, isalt. Cum să nu, zic eu, chiar vă mulțumesc".

„S-a uitat la motor, a meșterit ceva pe acolo". „Imediat o pornesc, zice. Dv. să mă împingeți. Eu mă urc la volan". Motorul pornește. Uite, dom-le, și eu m-am chinuit atît de rău. Priceput și simpatic băiatul ăsta. Dar ce face ? A demarat puternic și dus a fost. N-am fost păcălit în așa hal de cînd mă știu".

După cîteva zile Paulică, de fapt un înrăit infractor, cu mai multe „specialități", spărgeri de locuințe, furt de buzunare, profitul de bază fiind însă cel de escroc, și cărui adevărat nume era bineînțeles altul, este prins. Nu ușor. Sînt necesare măsuri complexe, care se încheie cu blocarea mașinii furate, condusă de Paulică. Deschide rapid portiera și o ia la fugă. Campionii la 100 metri garduri ar fi pălit de invidie în fața performanțelor escrocului, care trecea peste obstacole cu o viteză derutantă ; nu însă și pentru „Fulger", cîinele lup care îl urmărea. Distanța dintre escroc și puternicul și iutele său urmăritor se micșorează văzînd cu ochii. Acum Paulică e doborît la pămînt, iar „Fulger" îl ține la respect urmărindu-i orice mișcare care ar putea însemna nesupunere. „Luați-l de lîngă mine, mă predau, spun tot". Cu Fulger nu i-a mers. Pe el nu l-a putut păcăli ca pe cei doi creduli. Crezul lui e devotamentul fără margini față de stăpînul său. Acum mestecă mulțumit o bucățică de zahăr, ultindu-se cu dragoste drept în ochii subofițerului ineofițor. „Bravo Fulger, ne-am îndeplinit misiunea."

VICTOR BEDA

Schimbarea lucrurilor în Balcani

În vara anului 1918, a patra ofensivă germană pe frontul de vest — care, conform planurilor de luptă ale Centralilor, ar fi trebuit să-i ducă sub zidurile Parisului — a fost oprită. Devenea clar că sorții războiului fuseseră decişi. Pentru a doua oară Marna a fost fatală germanilor ! Contraofensiva franceză care a urmat a spart frontul pe Somme. Lovitura a fost așa de puternică, înfrîngerea atît de completă încît Ludendorff și-a pierdut capul. Armata germană s-a retras pe linia Siegfried, socotită inexpugnabilă, dar sub loviturile aliate a trebuit să se retragă și de acolo. Armata germană își pierduse nu numai puterea ofensivă, ci și pe cea de rezistență !

Catastrofa a început însă în răsărit. După ce timp de doi ani trupele aliate din Peninsula Balcanică stătuseră nemișcate în fața Monastirului, la 15 septembrie ele au declanșat o ofensivă și au spart frontul la Dobropolie. Aceasta a însemnat începutul sfîrșitului. La 29 septembrie, Bulgaria a capitulat, la 30 octombrie a urmat-o Turcia, iar la 3 noiembrie Austro-Ungaria a fost nevoită să semneze armistițiul.

La Iași, la București, ca în întreaga țară, dealtfel, evenimentele de pe fronturi, erau urmărite cu atenție. Fiece victorie aliată declanșa furtuni de entuziasm popular. Simțămintele românilor erau binecunoscute la Viena, la Berlin, la Paris, Londra sau Washington. În fiecare capitală se făceau calcule. Unii nu-și ascundeau îngrijorarea în legătură cu atitudinea pe care o va adopta România...

Din ședința Consiliului de Miniștri al Austro-Ungariei din 27 septembrie 1918 : **„Un punct foarte periculos din imediata noastră vecinătate este România, care deși astăzi nu este probabil în stare să ia față de noi o atitudine războinică, dispoziția ei ostilă poate totuși deveni mult mai agresivă prin schimbarea lucrurilor în Balcani. România se pregătește și așteaptă numai momentul în care va crede că va putea porni fără primejdie împotriva noastră. Sigur că ea nu va voi să se expună pericolului unei întreprinderi care probabil ar dura mai mult, chiar și din cauza crizei disponibilităților de muniții... De la guvernul Marghiloman nu ne putem aștepta la nici o cotitură, dar s-ar putea întîmpla ca șeful actual al guvernului să nu mai fie stăpîn pe situație și să decidă să se retragă, spre a da locul adversarului său Averescu, care se opune păcii, intervenirea acestei schimbări ar fi un prost prevestitor al furtunii ce va veni".**

Alții, dimpotrivă, nu-și puteau stăpîni entuziasmul...

În capitalele Antantei numeroasele telegrame trimise de la Iași de miniștrii Franței (contele de Saint-Aulaire), Marii Britanii (G. Barclay), Italiei (C. Fasciotti) și Statelor Unite (Ch. Vopicka) arătau clar sentimentele poporului român : „Noi reamintim că, exceptînd o minoritate prea compromisă cu germanii, tot ceea ce contează aici simte dorința și înțelege necesitatea unei intervenții românești, imediat ce ea va fi posibilă... Nu este vorba de a-i încuraja pe români, ci mai curînd de a-i calma".

GENERALUL BERTHELOT : „Starea de spirit generală în mijlocul publicului român și în rîndurile armatei române este în plină exaltare și este suficient să se treacă Dunărea pentru a da foc pulberii".

La 21 octombrie 1918, în apropiere de Iași a aterizat un avion francez pilotat de căpitanul Nöel și avînd la bord pe Victor Antonescu, fostul ministru al României la Paris. El era purtătorul unui mesaj verbal din partea primului ministru al Franței, Georges Clémenceau, către Brătianu. În esență, Clémenceau cerea românilor să se pregătească pentru a reintra în luptă. Cîteva zile mai tîrziu locotenentul Robert de Flers aducea la Salonic, tot pe calea aerului, răspunsul lui Brătianu : **„Cu profundă emoție am primit mesajul Dvs. Noi vedem în el o dovadă a prieteniei Dvs. Nu neglijăm nimic pentru a dovedi din nou legăturile indisolubile care ne alătură la nobila cauză al cărui reprezentant sînteți și pentru a facilita realizarea celor mai scumpe aspirații ale poporului nostru".**

NOUL GUVERN FORMAT LA 6 NOIEMBRIE, avîndu-l în frunte pe generalul Constantin Coandă, a conlucrat strîns, încă de la început, cu miniștrii aliați de la Iași. O recunosc chiar ei : „Generalul Coandă a luat imediat legătura cu noi. El ne-a declarat că regele i-a dat drept consemn de a nu acționa decît de acord cu noi. Generalul Coandă ne-a făcut cunoscut că Mackensen a declarat că dacă evacuarea trupelor germane va fi împiedicată de aliați sau de români, el va proceda la toate distrugerile necesare și că, în acest scop, sînt deja luate toate măsurile... Generalul Coandă a adăugat că, fără a rupe pe față, chiar de acum, cu germanii, care — spune el — sînt încă stăpîni pe situația reală, el activează pregătirile de mobilizare în speranța că va putea să le taie retragerea cu concursul trupelor aliate..."

Notă către generalul Mackensen

Tot în strînsă legătură cu aliații s-a produs și reintrarea României în război. Charles J. Vopicka, ministrul Statelor Unite ale Americii la București : „...**Am obținut o audiență la rege, pe 9 noiembrie, la orele 4 după amiază, în care am declarat că era nu numai în interesul aliaților, însă și în interesul major al României să intre în război din nou, înainte de încheierea armistițiului, despre care începuse deja să se vorbească destul de mult.**

Regele a primit favorabil cele spuse de mine și l-a chemat pe prințul Știrbei, cu care dînsul se sfătuiește de obicei. După o oră de discuții, s-a căzut de acord ca în aceeași seară, la orele 6, să aibă loc o întîlnire între miniștrii puterilor Antantei și primul ministru. Întîlnirea a avut loc la 6,30 după amiază și s-a hotărît să se dea imediat germanilor un ultimatum de 24 de ore, după expirarea acestui termen România să se considere din nou în stare de război cu Puterile Centrale".

Cîteva ore mai tîrziu, atașatul guvernului român la București, generalul Eremia, primește ordin de la Iași să-i înmîneze imediat o notă mareșalului Mackensen. I se comunică textul. Timpul trece repede, astfel că generalul Eremia poate să se prezinte abia la ora 4 dimineața, la Comandamentul german, unde-i predă lui Mackensen nota primită. **„Era un ultimatum care conținea, de fapt, și declarația de război"** — apreciază C. Kirițescu.

Conținutul notei o demonstrează clar : **„Un nou fapt vine să se producă, care face inutile demersurile pe care Comandamentul german ni le-a cerut să le facem în scopul de a împiedica înaintarea trupelor aliate pe teritoriul român. Noi sîntem informați că ofensiva lor asupra teritoriului deja a început.**

Contrar asigurărilor date, Puterile Centrale au mărit contingentele lor în România și au construit noi fortificații, ceea ce a făcut ca armatele aliate să concentreze trupe pe Dunăre și să bombardeze orașe române, unde Comandamentul german a stabilit intenționat baterii.

Cu toate că Comandamentul german a știut că în termenii armistițiului încheiat de Austro-Ungaria trupele germane nu dispun decît de 15 zile pentru a traversa aceste țări, acest comandament nu a luat măsurile necesare pentru a elibera România în acest interval și a provocat ofensiva aliaților asupra teritoriului român.

Pentru a împiedica faptul ca România să nu fie transformată din nou într-un cîmp de bătaie, este imperios necesar ca trupele germane să părăsească teritoriul român într-un interval de 24 de ore.

După trecerea acestui termen trupele vor trebui să depună armele și să se abțină de la orice distrugere și violențe de care va fi făcut responsabil guvernul german. Noi așteptăm un răspuns pînă mîine la orele 9 seara ; în caz contrar, noi sîntem obligați de a folosi forța pentru a atinge acest rezultat".

Tot la 10 noiembrie, regele ordonă romobilizarea armatei. Care erau posibilitățile ei din acel moment ? Ne răspunde generalul **Lafont,** atașatul militar francez la Iași : „... O mobilizare urmărită cu toată energia rămîne posibilă în mai multe etape... Șase divizii constituite integral pot fi imediat formate și gata de pornire în opt zile. Două, sau, poate, patru divizii suplimentare ar putea fi mobilizate în douăzeci de zile. Alte două, în fine, în treizeci de zile sau în șase săptămîni... Armament și muniții de infanterie există pentru două sute cincizeci de mii de oameni. Armament și muniție de artilerie cu prisosință pentru zece divizii și chiar douăsprezece la nevoie. Aprovizionarea cu muniții va permite o lună bună de operații".

Ordinul de mobilizare este însoțit de un apel către soldați, în care șeful statului îl cheamă din nou la luptă pentru a înfăptui „visul nostru de atîtea veacuri : unirea tuturor românilor".

Mesaj către poporul român

„ROMÂNI,

Cînd la 14 august 1916 v-am chemat la luptă pentru dezrobirea fraților noștri, am avut credința nestrămutată că dreptatea cauzei noastre va birui și că izbînda va fi de partea puternicilor aliați de care ne legăm soarta. Deși neînvinse și însuflețite de cel mai bărbătesc avînt, armatele noastre înconjurate de vrăjmași din toate părțile prin prăbușirea Rusiei au fost silite iarna trecută să întrerupă lupta pe care aliații noștri au urmat-o cu atîta hotărîre și cu atîta glorie.

Azi flîndu-ne iarăși cu putință să unim oștirile noastre cu cele ale aliaților, sîntem datori să reintrăm în luptă alături de ei pentru ca tot împreună cu ei să mergem la biruința definitivă, care ne va aduce roadele întregi ale jertfelor și ale vieții noastre.

ROMÂNI,

Suferințele statului românesc atît de greu încercat în cursul veacurilor sînt pe sfîrșite. În clipa în care aliații trec Dunărea și ne putem regăsi lîngă ei ca să izgonim pe inamicul care de doi ani încalcă și jefuiește pămîntul strămoșesc, sînt încredințat că veți răspunde chemării mele cu aceeași dragoste de țară și că România va vedea împlinindu-se visul de veacuri al neamului nostru : unirea tuturor românilor.

Liberi și uniți, o viață sănătoasă și puternică se asigură întregului popor român.

Copiii copiilor noștri vor binecuvînta străduințele noastre și vor slăvi pe cei ce s-au jertfit pentru idealul neamului".

La Iași și la București, proclamația regelui a provocat mari manifestații populare. În Capitală, aflată încă sub ocupație, oamenii își dau friu liber entuziasmului. În Piața Palatului Regal — apreciază martorii oculari — s-a adunat „o mulțime imensă... Pretutindeni fîlfîie imense drapele tricolore. De pe scările palatului oratorii — ce nu pot fi auziți în stradă — vorbesc mulțimii în delir. Manifestații ostile, fluierături și huiduieli întovărășesc din cînd în cînd trecerea cîte unui militar german... grăbit să ajungă la gară" **(V. TH. CANCICOV).**

Tot în noaptea de 9 spre 10 noiembrie s-a produs și trecerea Dunării de către trupele aliate, conduse de generalul Berthelot, care reușesc într-un timp foarte scurt să degajeze toată linia Dunării. Comandantul armatelor aliate de la Dunăre adresează un patetic apel poporului român :

„La arme ! Români !..."

Este apelul Patriei Române pentru care voi ați suferit ! Este apelul strămoșilor voștri, al sufletelor lui Ștefan cel Mare, al lui Mihai Viteazul și al lui Mircea învingătorul ! Este, în sfîrșit, strigătul copiilor și al fraților voștri căzuți glorios pe cîmpurile de luptă de la Oituz și Mărășești".

La 11 noiembrie, în pădurea de la Compiègne, Germania capitulează.

Vestea a sosit la Iași tîrziu, după amiază. Un martor ocular își amintește : „Lumea a început să curgă pe străzi, părăsind birourile, unitățile publice, locuințele. Au avut loc manifestații, fanfare au început să cînte și populația să intoneze cîntece și urale".

La București sînt arborate steaguri naționale, pe străzi se cîntă **„Deșteaptă-te, române"** ; sînt rupte firmele în limba germană, sînt distruse inscripțiile și ordonanțele germane lipite pe garduri și pe ușile prăvăliilor. Muncitorii de la întreprinderea „Vulcan" atacă un depozit german de armament din Cotroceni. O manifestație a populației bucureștene împotriva ocupanților se soldează cu 31 de morți ; trupele germane au și ele 11 morți și 16 răniți.

La Ploiești populația se înarmează, formează gărzi militare și participă la izgonirea trupelor de ocupație.

La Buzău, din inițiativa socialistului Nicolae Vernescoanu, cetățenii se înarmează și asigură ordinea în oraș.

La Craiova, la Turnu Severin, Galați, Brăila, peste tot se văd scene asemănătoare.

Dintr-un raport al generalului Berthelot către Marele Stat Major al Armatei franceze : **„România a venit din nou alături de noi înainte de armistițiu și chiar în ziua cînd armata de la Dunăre a trecut acest fluviu... Prin aceasta ea se află astăzi complet în rîndurile Antantei".**

I. CALAFETEANU
C. BOTORAN
I. BULEI

SPRE ALBA IULIA,
SPRE ÎNFĂPTUIREA MARII UNIRI

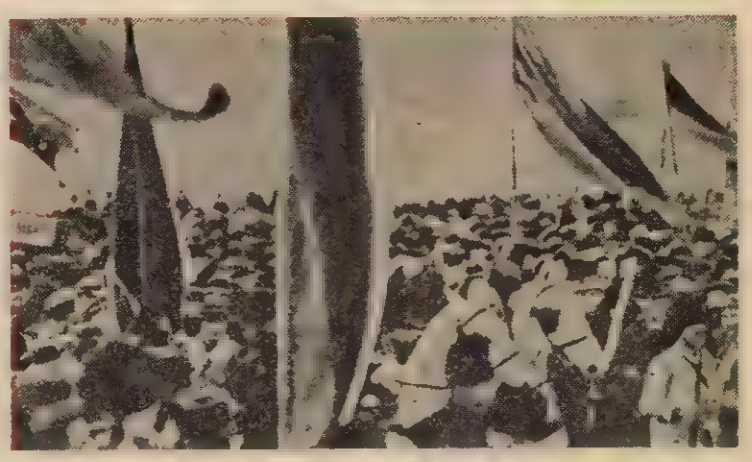

Iminența intervenției românești

Idealurile întregii Transilvanii

Nimeni nu mai poate despărți astăzi orașul Alba Iulia de Marea Unire din 1918. Cele două realități alcătuiesc mîzul și coaja unui ideal istoric pe care, spre a-l înțelege mai bine, merită din cînd în cînd să-l privim chiar cu ochii inocentului. Cel mai adesea, chipurile înfloresc în absența interogației. Așadar, de ce Alba Iulia totuși?

Trei argumente mari explică alegerea acestui oraș ca loc al Unirii. Întîi, tradiția istorică. Niciun alt oraș transilvan nu putea emite pretenții de rivalitate cu vechiul Apoulon dacic, pe urmele căruia s-au întemeiat mai tîrziu cîteva cetăți succesive. Vechimea în timp, civilizația romană, constituită odată cu așezarea definitivă a sediului Legiunii a XIII-a Gemina de către Traian, sînt argumente greu de ignorat. Apoi, intenția era de a reedita unirea de scurtă durată înfăptuită de Mihai Viteazul, la 1600, de a permanentiza un act emblematic în care transilvănenii vedeau salvarea ființei lor naționale. Cinstind gloria, Alba Iulia trebuia să răsplătească și jertfa, să compenseze amintirea nefericită a sfîrșitului celor trei capi ai răscoalei de la 1784, Horea, Cloșca și Crișan, cel dintîi întemnițat în celula de lîngă poarta cetății. Zdrobiți cu roata pe dealul Furcilor, în imediata apropiere a orașului, aceștia aveau să fie răsplătiți mai tîrziu prin împlinirea actului Unirii. O nouă întîmplare a adăugat, în 1852, încă o suferință pe răbojul orașului: întemnițarea și maltratarea lui Avram Iancu de către un slujbaș agresiv. La capătul atîtor întîmplări crude și amare, Alba Iulia era resimțită ca cel mai important centru spiritual al Transilvaniei, „cetatea de slavă și durere", Mecca românilor ardeleni. Tradiția istorică, raporturile cu totul deosebite față de Imperiu, nevoia consolidării unui punct de sprijin, centralizarea eforturilor într-un singur loc semnificativ vor fi multă vreme invocate de către istorici și oamenii de cultură. Într-un memoriu către Curia, **Independența constituțională a Transilvaniei,** Al. Papiu Ilarian readuce, în 1861, argumentul Unirii ca reeditare a celei înfăptuite de Mihai. În adunarea anuală de la Alba Iulia a **Societății pentru fond de teatru român,** care a avut loc în 1909, istoricul blăjean Augustin Bunea, prietenul bun al lui Nicolae Iorga, recunoștea acest oraș drept unică și puternică vatră a spiritualității românești. Iată ce spunea la banchetul de încheiere: „(Alba Iulia) e mai mult ca falnica cetate de odinioară a Sarmisegetuzei, căci aici a fost leagănul neamului românesc de astăzi". Alba Iulia era, așadar, nu doar o realitate istorică față de care vanitatea oricărui alt oraș pălea, ci un focar al spiritualității ardelene care alimenta în cele mai vitrege împrejurări aspirațiile transilvănenilor. Nu întîmplător în timpul primului război mondial una din primele unități de voluntari care au cerut să lupte împotriva Imperiului, printr-un acord provizoriu, se numea Alba Iulia. Unui oraș cu o istorie atît de condensată în timp, reprezentativă pentru idealurile întregii Transilvanii, nu-i putea răspunde pe măsură nici un alt oraș. Puține, alte localități au întrat, de altfel, în discuție în clipa alegerii reședinței Unirii. O singură candidatură mai prezenta interes: cea a Blajului, contracarată însă de biografia copleșitoare a Alba Iuliei. Tradiția istorică nu putea fi ignorată, așa încît ideea Unirii începea să se lege implacabil de cetatea pe ale cărei porți, cu secole în urmă, o parte din trupul maltratat al lui Gheorghe Doja fu țintuită în semn de răzbunare a nobilimii. Unirea trebuia să fie și o răscumpărare a jertfelor la care orașul a fost martor atîtea veacuri.

Așa încît, pe un teren gata pregătit, în 30 noiembrie, avu loc ședința pregătitoare, la hotelul **Dacia** (actualul hotel **Apulum),** pentru armonizarea părerilor și pentru definitivarea Rezoluției, pentru ca în ziua următoare, în Sala Unirii din Cetate, să se deschidă adunarea de către Gheorghe Pop de Băsești, președintele Partidului Național Român. După ce Vasile Goldiș a supus la vot Rezoluția, adunarea a discutat principiile larg democratice ale noului stat. Unirea devenise o realitate și, cea ce era cel mai important, ea se înfăptuia în afara oricăror condiții. O nouă istorie își semna prefața la Alba Iulia.

RADU G. ȚEPOSU

Mondo umano?

Extrădare... în lipsă

La 19 august, agențiile de știri mai întîi, apoi posturile de radio și televiziune și ziarele zilei, în edițiile succesive, anunțau sec : prima Curte de drept public a Tribunalului federal (cea mai înaltă instanță juridică a Elveției) a acceptat cererea făcută de guvernul italian privind extrădarea marelui maestru al lojii masonice P-2, Licio Gelli, în pofida absenței acestuia din urmă, evadat la 10 august din închisoarea de la Geneva.

Cei cinci judecători ai tribunalului s-au pronunțat în unanimitate. Ei au reținut următoarele patru delicte : escrocherie, trafic de influență, participare la bancrută frauduloasă și denunțare calomnioasă. Se semnala, tot atunci, că apărarea lui Gelli din Elveția condusă, la ora respectivă, de Dominique Poncet, depusese, la 25 iulie, un memoriu foarte complet privind argumentele sale împotriva extrădării clientului său. Gelli se temea, în mod serios, că va trebui să ajungă în fața justiției italiene.

Între timp însă la 10 august, Gelli a evadat iar două zile mai tîrziu, maestrul Poncet și-a reziliat mandatul de apărător, acționînd cum i-a dictat conștiința și nu interesul profesional cum e cazul lui Marc Bonnant din orașul de pe malurile lacului Leman, care-i asigura apărarea lui Gelli chiar și după dispariția lui. În final, știrea mai semnala două elemente interesante : Tribunalul federal a declarat că fuga lui Licio Gelli n-a avut nici o influență asupra dezbaterilor sale iar decizia (de extrădare) va rămîne executorie în cazul în care acesta va fi arestat iarăși în Elveția.

Or, aici cred că stă cheia deciziei : la ea s-a ajuns în unanimitate cînd „marele maestru" devenise unul al evadaților — ceea ce schimbă într-un fel radical datele problemei, ea fiind, acum, de ordin teoretic din moment ce Gelli era (și e încă) de negăsit.

În schimb, o zi mai tîrziu, numele acestuia apărea din nou cu prioritate pe telexurile agențiilor de știri și pe primele pagini ale presei respective : revista săptămînală italiană l'Espresso anunța publicarea „arhivelor secrete" ale bancherului Roberto Calvi, cel care a fost președinte-director general la Banco Ambrosiano, descoperit spînzurat sub un pod londonez în iunie anul trecut.

În vremea asta, poliția italiană, cea elvețiană și cea franceză încercau să stabilească modul în care a evadat „marele maestru" din închisoarea Champ-Dollon din Geneva și, evident, itinerarul urmat. Astfel, s-a descoperit că, la 10 august, ora 8,30, după ce a ieșit din Champ-Dollon și a trecut frontiera franco-elvețiană în furgoneta gardianului Edouard Ceresa, Gelli a ajuns la aeroportul Annecy, unde-l aștepta un elicopter închiriat de la o societate franceză. „Șeful va fi punctual" declarase pilotului un tînăr italian ce vorbea franceza.

O oră mai tîrziu, elicopterul a ajuns la Monte Carlo și din el a coborît un om ce se plîngea că-l doare tare rău dinți. Era probabil Gelli. Monaco e o etapă previzibilă în drumul lui, susțin azi urmăritorii, care au descoperit că acest Monte Carlo, ca și Argentina, Uruguay și Elveția erau importante capete de pod pentru „P-2". Nu aici există, pe un teritoriu minuscul, 23 bănci, 44 agenții și 55 birouri de investiții imobiliare pentru 55 000 locuitori ?

În absența de după gratii a lui Gelli a revenit problema morală a curajului și voinței necesare pentru a-l judeca în Italia. Mai ales că un punct delicat s a rezolvat : extrădarea lui din Elveția. Cine se va face... în lipsă, dacă există așa ceva.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea în care trăim

Pămîntul săracului îngrașă vaca bogatului

Situația este cel puțin paradoxală. 850 000 000 de oameni subalimentați și 40 000 de copii ce mor zilnic pe glob datorită foametei sau bolilor provocate de aceasta. Și toate acestea în timp ce producția mondială de cereale ar putea să furnizeze fiecărui locuitor al planetei, fiecărui bărbat, femeie sau copil, peste 3 000 de calorii și 65 grame de proteine pe zi. Statistic, firește, pentru că în fapt nici caloriile, nici proteinele nu sînt distribuite uniform și echitabil pe glob.

Raportul Băncii Mondiale, care prezintă tragica situație, nu pomenește însă și despre cauzele acestor stări de lucruri. Raportul se rezumă să consemneze, laconic, date, cifre, statistici. Subalimentația și vicinele ei au intrat oarecum în obișnuit. Se discută destul de des pe această temă fără ca fenomenul să fie abordat în profunzime.

Desigur, chiar și tabloului rezultat din datele experților Băncii Mondiale i se pot adăuga numeroase fapte, situații, cei puțin la fel de paradoxale. Spre exemplu, în unele țări, creșterea producției agricole duce la agravarea lipsei de alimente și la subalimentație. În Honduras, consumul *ANUAL* de carne pe locuitor a scăzut, în 1962, la 5 kg față de 6 kg în 1981, în timp ce exporturile de carne au crescut în același an de 6 ori.

Bineînțeles, foametea își are cauzele ei specifice în fiecare țară din lume. Dar asupra ei a influențat și influențează încă puternic situația precară, dezastruoasă chiar, moștenită la cucerirea independenței, precum și exploatarea crîncenă a bogățiilor țărilor respective de către marile companii multinaționale. Și încă ceva. Oricît ar părea de necrezut, dar cauzele foametei în unele regiuni ale lumii își au, în parte, rădăcinile și în modul de producție și de consum al țărilor dezvoltate. „Există — se scrie într-un articol din „Le Monde Diplomatique" — o legătură structurală între penurie și risipă, între supraalimentația unei minorități și subalimentația unui număr mare de persoane".

Nu, nu este o figură de stil. Este o situație dramatică dar absolut reală : pămîntul săracului îngrașă vaca bogatului. Dacă într-un calcul global al producției și consumului s-ar lua în considerație toate produsele alimentare, s-ar constata că țările în curs de dezvoltare hrănesc pe cele bogate. Aceasta este realitatea și nicidecum invers așa cum se mai încearcă să se acrediteze ideea în unele țări occidentale dezvoltate. Iată deci în acest sens o situație, cît se poate de revelatoare : în 1981 țările în curs de dezvoltare au exportat produse agricole și alimentare în valoare de 59 miliarde dolari, în timp ce au importat din statele dezvoltate produse ale industriei alimentare în valoare de numai 28 de miliarde dolari. „Uzinele" de produs alimente ale lumii bogate n-ar fi putut funcționa fără recoltele ogoarelor lumii sărace, fără roadele pămînturilor viguroase, arse de soare sau bătute de vînturi ale acestor țări.

Marile companii agricole multinaționale au acaparat și folosesc milioane și milioane de hectare de pămînt în țările în curs de dezvoltare, de regulă pămînturi dintre cele mai roditoare, pentru aprovizionarea cu diferite produse agricole, fructe și legume a consumurilor din țările bogate ale planetei. Potrivit datelor UNCTAD, peste 65% din producția mondială de cacao, cafea, banane, ananas, peste 55% din producția de ceai, portocale, lămîi și multe alte fructe și legume timpurii produse în țările în curs de dezvoltare sînt consumate de țările occidentale dezvoltate.

Și așa în timp ce situația alimentară a populației țărilor africane din sudul Saharei, spre exemplu, este deosebit de tragică. În aceste țări, trei din cinci copii nu ajung la vîrsta de 14 ani datorită foametei și bolilor cauzate de subalimentație. Iar perspectiva îmbunătățirii alimentației nu se întrezărește. Din 1960 pînă în 1980 consumul mediu de cereale pe locuitor în țările din sudul Saharei a scăzut cu aproximativ 11%. În schimb, în aceeași perioadă, în Europa occidentală, consumul de cereale pentru animale a sporit de la 33 milioane tone, la peste 82 milioane tone.

Milioane de oameni mor de foame, nenumărați copii din lumea săracă se sting de foame, aceeași soartă o au și săracii lumii bogate și, totuși, unele state vest-europene se arată preocupate să-și frîneze „excedentele agricole" pentru simplul motiv că „nu sînt rentabile din punct de vedere al Pieței comune". Sau alt exemplu : în Statele Unite ale Americii șeptelul a consumat în 1980 nouă milioane tone de grîu și 110 milioane tone porumb, adică mai multe cereale decît au consumat, în același an, cei 450 milioane de africani. În total, animalele, și îndeosebi cele din țările bogate, au consumat conform datelor F.A.O. 43% din cerealele disponibile în lume.

Iată dar, după cum scrie „Le Monde Diplomatique", că : „Pe piața internațională a cerealelor, vițele țărilor bogate sînt la concurență directă cu bărbații, femeile și copiii din țările în curs de dezvoltare". Turțele de soia produse în Brazilia alimentează puii francezi. Chile exportă anual 500 000 tone de făină de pește pentru a hrăni vițele țărilor dezvoltate. Fiecare chilian furnizează zilnic șeptelului țărilor bogate 100 g de proteină animală în timp ce, potrivit aprecierilor oficiale, unul din cinci copii chilieni este subalimentat. Porcul vest-german sau vaca olandeză sînt mai bine hrănite decît milioane de copii din țările în curs de dezvoltare.

Este o situație ale cărei efecte le regăsim în statisticile amintite la începutul acestor rînduri. Foametea nu este un flagel ce apare din neprevăzut, ci o realitate născută din nedreptate, dintr-o situație irodutabilă a economiei mondiale. Fără eliminarea acestor injustiții nu se poate elimina foametea. Căci nu este vorba doar de cantitățile de produse disponibile, ci și de distribuirea lor, de repartizarea lor echitabilă pe întreaga planetă.

Este de neconceput să se prelungească starea actuală cînd pămîntul săracului îngrașă vaca bogatului, iar pentru această săracii să primească, mai ales, promisiuni. Nu poate fi eliminată foametea doar cu promisiuni...

AL. PINTEA ■

Spectacolul informației

Transpiratic pentru terminale

Fabricanții de computere se căznesc de mai mulți ani să arunce pe piață terminale ieftine și, pe cît posibil, mai subțirele. Japonezul Sony și britanicul Sinclair s-au înhămat la ideea obținerii rivalului display plat punînd în operă un tub catodic modificat. Cele mai multe companii japoneze încearcă să ajungă la același rezultat folosind cristal lichid. Ambele tehnologii merg piept la piept spre linia de sosire. Ceea ce nu înseamnă, în limbajul alergătorilor de la 3 000 metri, că am și trecut deja fără dificultăți șanțul cu apă. În primul rînd pentru că se tem și alții de ei, vezi I.B.M., pregătind un terminal electrocromic. Apoi, nu au fost rezolvate multe din obstacolele înșirate pe drum.

Ecranul plat poate fi ușa prin care computerul devine mai compact. Adaptările reprezintă promisiunea. Nu și fapt. Tubul catodic este fragil, complex și costă destul.

Necesitînd înaltă tensiune devine problematic la capitolul „independență de zbor", al portabilității. Miniatura reușită pînă în prezent urmează a fi încercată la scară mărită. Va face față ? Cînd ?

Cristalul lichid angajează de asemenea probleme dimensionale. El presupune mii de elemente minuscule — pixel — cărora li se aplică tensiune. Numărul de asemenea componente pentru un singur display este limitat. Ceea ce se poate dovedi un handicap în faza realizării ecranelor de dimensiuni mai mari. Și ar mai fi ceva : cristalele lichide au o viteză de reacție relativ mică, neconvenabilă, deci, în situații de tipul manevrei trenurilor.

Terminalul electrocromic constă dintr-o serie de electrozi foarte subțiri. La trecerea curentului electric au loc procese chimice care modifică culoarea electrodului. Cel mai simplu exemplu — electrodul de argint. Depus pe un electrod negru, argintul asigură, prin conectare la electricitate, schimbarea culorii în alb. Se experimentează sistemul electrocromic folosind electrod de oxid tungsten, în mod normal de culoare galbenă. La aplicarea voltajului, electrodul absoarbe sodiu din electrolit — lichid sau solid — și devine albastru. Culoarea se schimbă prin modificarea polarității. Nemulțumirea se numește și în cazul de față viteza de reacție: o secundă în comparație cu ce se pretinde — sutimea de secundă. Oricum, de reținut că un display încorporează un sfert de milion de elemente, fiecare trebuind să-și schimbe culoarea independent. Soluția propusă de I.B.M. : construcția de display pe bază de „microchip". Terminalul electrocromic poate fi destul de ușor integrat în circuit, apelînd la dispozitive electronice simple, voltajul necesar putînd fi asigurat de un singur tranzistor. Prototipul deja pe masă făcut de ei constă în 96 000 de pixeli. Avantajul abordării metodei electrocrom se trage și din altceva. Orice imagine, orice scriitură, se păstrează fără a pretinde putere suplimentară. Dar prin creșterea timpului de răspuns. Una caldă, una rece...

Adevăratul semn de întrebare se cheamă altfel : viața scurtă a acestor sisteme. Pixel-urile trebuie să supraviețuiască la peste un miliard de scrieri. În electrocromie n-a fost depășită durata de 100 000 cicluri. Ceea ce reamintește că drumul este lung, chiar dacă se face apel la primii doi competitori, plecați din blocsturturi.

NEAGU UDROIU ■

(După FÜR DICH — R.D.G.)

Necunoscutul Chaplin

Se mai produc și surprize plăcute pe lumea asta. Una din ele se referă la Chaplin. Despre marele cineast s-a scris enorm, i s-au consacrat studii și filme documentare, astfel încît se părea că nu mai e nimic de aflat. Iată, însă, un grup de cineaști englezi au realizat de curînd un lung documentar — de 160 de minute — intitulat „Necunoscutul Chaplin". Bazat pe materialul pe care artistul l-a filmat de-a lungul vieții, documentarul reunește, între bucăți de peliculă recuperate și interviuri cu personalități artistice, și un film necunoscut, ca și secvențe inedite din unele capodopere ale sale. Prin selecția operată, autorii „Necunoscutului Chaplin" au izbutit să creeze un captivant tablou al procesului de creație complicat și contradictoriu al genialului cineast, un roman al muncii lui asupra filmelor pe care le realiză.

Spectatorul află că pentru filmul „Goana după aur" Charlie Chaplin a străbătut în munți o imensă echipă de filmare, a construit un întreg orășel al căutătorilor de aur, a muncit săptămîni întregi curățind zăpada, și din tot materialul filmat a reținut, în varianta finală, doar două episoade. Pentru a filma secvența — simplă, la prima vedere — a întîlnirii vagabondului cu florăreasa oarbă, din filmul „Luminile orașului", i-au fost necesare 86 de zile, dintre care 62 au fost folosite de Chaplin numai pentru a găsi scena. Adesea, așa cum s-a întîmplat, de pildă, cu filmul „Profesorul", el începea cu săptămîni muncă asupra peliculei, filma scene excepționale, pentru ca la un moment dat, nemulțumit, să abandoneze subiectul și să se apuce de altceva.

Că Chaplin improviza în chip genial era îndeobște cunoscut. Dar documentarul amintit vine cu noi detalii. Astfel, artistul comanda o grămadă de decoruri sau mecanisme complicate, cînd încă nu știa precis ce avea să facă cu ele. Pe urmă, cînd se adunau toți colaboratorii membri ai echipei, începea să explice fiecăruia rolul, inventînd pe loc, pe măsură ce dădea lămuririle, tot felul de gaguri, în care era mester neîntrecut. Camerele de luat vederi lucrau fără încetare, trăgînd zeci și sute de variante... Iată-l pe Chaplin că apare pe ecran împingînd un cărucior de invalid. Nimic caraghios. Dar deodată îl vedem împingînd șase cărucioare, din care cauză pe stradă se creează o nemaipomenită îmbulzeală, și atunci omulețul cu mustăcioară și melon o face pe agentul de circulație.

Astfel de „găselnițe", dovadă a harului comic fără pereche al lui Chaplin, sînt înfățișate, în filmul la care ne-am referit, cu zecile. Farmecă nu numai forța talentului actorului, ci și, în egală măsură, extraordinara lui autoexigență. Chaplin nu uita nici una din plăsmuirile lui reușite; chiar după mulți ani se întorcea la crochiurile sale și le perfecționa. Creatorii documentarului „Necunoscutul Chaplin" au găsit în arhive un film de amatori în care Chaplin, la o serată, dansează cu un glob pămîntesc. După zece ani de la serată, această mică improvizație a devenit cel mai expresiv moment din filmul „Dictatorul". La numărul dresorului de purici din „Profesorul", Chaplin s-a întors după 30 de ani, și această scenă, prelucrată cu mai multă minuțiozitate, s-a ridicat pe cele mai înalte culmi ale comediei în filmul „Luminile rampei".

ION D. GOIA ■

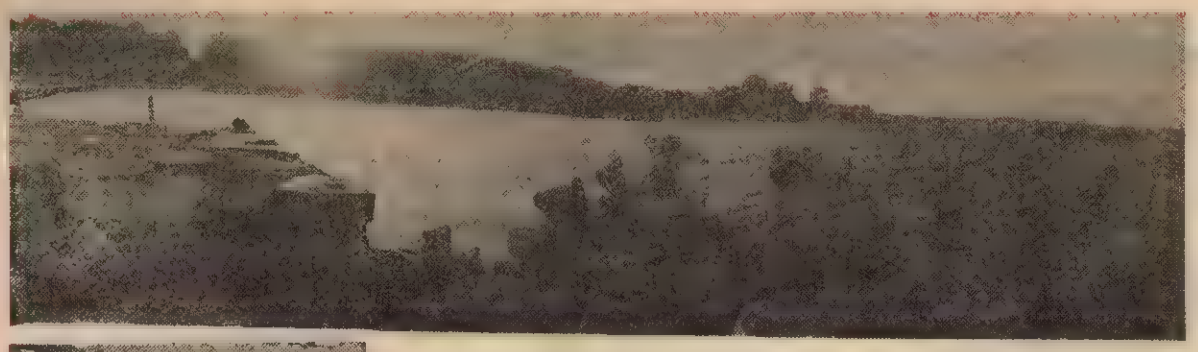

Motive pentru o legendă de septembrie la mare

Septembrie pe ţărmul mării, septembrie de aur moale şi de limpede azur, septembrie de toamnă lungă şi de soare blînd, septembrie cu visle galbene şi moi, ca de ceară, luîndu-şi parcă adio de la vara ce-ntîrzie, iată, de-a lungul unui litoral încă exuberant, încă frenetic şi mai ales acum, în septembrie, romantic.

Nu inima unui uriaş violoncel începe să cînte, abia auzit, în ceasul domol al amurgului, ci aripa de miere caldă a acestui septembrie se cade asupra noastră şi, de-adevăratelea, ne face mai buni, mai înalţi, mai visători. Nu pentru ţipătul ascuţit al acelui pescăruş ridicăm privirea spre albastrul atotcuprinzător şi de neclintit al cerului, ci ochii noştri caută cu înfrigurare pasărea de-aramă şi de vînt a acestui septembrie în cinstea căruia, încă de la primul semn al sosirii sale, am înălţat, pe marele catarg al inimii, o flamură albă, logodindu-i cu cea mai frumoasă fecioară a mării.

Septembrie, deci, septembrie, septembrie cu aripi de yole alunecînd deasupra valurilor ostenite parcă de propriul lor fără de noimă freamăt, septembrie ca o scoică de-argint, înaltă cît zarea, în care se-aude tot vuietul mării, septembrie ca o eşarfă violetă dansînd peste albastrul tot mai închis al nolanului de ape, şi septembrie ca o urmă de picior de zeu pe nisipul jilav, dar încă fierbinte al plajelor de-a lungul cărora alergăm după himera de abur a verii.

Doar marea, aceeaşi mereu, pururi fără odihnă, plină de taine, de-a pururi, aidoma cerului, pururi înalt şi plin de stele de-a pururi, doar marea nu vrea să-l ia în seamă pe-acest melancolic şi plin de nostalgie prinţ de septembrie.

Ci totuşi, prinţul de septembrie, călare pe pasărea de-aramă a vîntului, avînd-o alături, lîngă umărul său, pe cea mai frumoasă fecioară a mării, surîde şi scaldă-n surîsu-i de aur un litoral aflat încă sub voalul de vrajă al verii. Ultimul ?

VICTOR NIŢA ■

Fotografii de
PAUL AGARICI ■

CENACLUL FLACĂRA CONTINUĂ!

Cu bucuria că poate fi încă de folos secilor de mii de iubitori ai săi, care mi s-au adresat în scris şi-n apeluri telefonice şi pentru care le sîntem recunoscători, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluţionar, organizat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist şi revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, anunţă continuarea activităţii sale şi în acest sens preconizează pentru zilele ce vin următorul program probabil :

Sîmbătă 24 septembrie — Bucureşti, Arenele Romane

Duminică 25 septembrie — judeţul Olt
Luni 26 septembrie — judeţul Olt
Marţi 27 septembrie — judeţul Dolj
Miercuri 28 septembrie — judeţul Gorj
Joi 29 septembrie — judeţul Mehedinţi
Vineri 30 septembrie — judeţul Caraş-Severin
Toate spectacolele vor începe de la orele 18.

Cenaclul Flacăra regretă că nu s-au putut organiza manifestările dorite şi propuse în judeţele Prahova, Giurgiu şi Argeş.

Pentru perioada de după programul anunţat, solicităm, de asemenea, opinia celor în drept pe ruta firească, Timiş, Arad, Bihor, Satu Mare, Sălaj, Cluj, Maramureş, Bistriţa-Năsăud etc., spre a ne putea definitiva programul.

Topul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra
al Tineretului
Revoluţionar
TOPUL
MUZICII TINERE
Talon nr. 4
Septembrie 1983

Configuraţia topului nostru din această săptămînă, realizat din scrisori şi prin opţiunile publicului din Hunedoara, Petroşani şi Alba Iulia, este [illegible] :

1. Da, da, da (Andrei Păunescu) — 2664 puncte
2. La nunta ta (Ştefan Hruşcă) — 1882 „
3. Antiprimăvara (Vasile Şeicaru) — 1479 „
4. Partaj (Ecoul) — 1261 „
5. Maria (Costas Caracostas) — 1157 „
6. Totuşi (Totuşi) — 1024 „
7. Totuşi iubirea (Mâjay Győző) — 978 „
8. Elegie II (Poesis) — 728 „
9. Moartea căprioarei (Fraţii Chiriac) — 712 „
10. Te salut generaţie-n blugi (Pro Musica) — 594 „

Aşteptăm în continuare, pe adresa redacţiei, propunerile dumneavoastră.

Flacăra. Redacţia: Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 16 20. Interioare : secţia reportaj, social-politic şi economic (**Ilie Purcaru**, Dumitru Constantinescu, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66) ; secţia cultură-învăţămînt (**George Arion**, Adrian Dohotaru, Victor Niţă, Horia Pătraşcu, Tania Radu — 14 57) ; secţia probleme cetăţeneşti, scrisori (**Răzvan Bărbulescu**, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ştefănescu, Alexandru Şerban — 21 30) ; audienţe — 25 58 ; sector ştiinţă-istorie (**N. Grigore Mărăşanu**, Liviu Timbuş, Lionel Nitescu, Cicl Iordache-Adam — 25 66) ; secţia urgenţe, cenaclu, sport, secretariat, foto (**Ovidiu Ioaniţoaia**, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureşan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Bîrlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Mânecan — 25 28) ; Flacăra-REBUS (**Tudor Octavian**, secretar responsabil de redacţie. Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36); secretar responsabil de redacţie — **Nicolae Cristache** — 21 43 ; redactor şef adjunct — **Nicolae Arsenie** — 21 24; redactor şef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 11226, Bucureşti, strada 13 Decembrie

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU

PREŢUL REVISTEI: 3 LEI

41 505

flacăra

anul XXXII
39 (1476)
VINERI
30 SEPTEMBRIE
1983

săptămînal editat de frontul democrației și unității socialiste

Toamna, în două feluri de a merge
Toamna, în două feluri de învîrtire

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Cronica instituțiilor

Cîteva apeluri și propuneri

Administrația domeniului public, A.D.P. a sectorului 6 al Capitalei are în grijă aproape 340 hectare spații verzi, 1103 străzi cu o lungime de 236 kilometri și o suprafață de peste 3 milioane de metri pătrați și 128 terenuri de joacă. La acestea să mai adăugăm cele 4 500 locuri de parcare. Străzile trebuie măturate și reparate, spațiile verzi refăcute și întreținute, locurile de joacă menținute în stare funcțională și de curățenie. Personalul muncitor depășește cu puțin cifra 400. Să mai spunem în această scurtă prezentare că în cele 1 103 străzi din sectorul 6 se numără și bulevardele Drumul Taberei (4,5 kilometri), Armata Poporului și Păcii, două din arterele cele mai aglomerate ale orașului. Să menții în stare de funcționalitate, curate și frumoase atîtea bunuri edilitare nu e deloc ușor, mai ales cînd ai o forță de muncă redusă. Totuși, în anul care a trecut, Consiliul popular al sectorului 6, în întrecerea cu consiliile populare municipale, pentru buna gospodărire a obținut locul III pe țară și Ordinul Muncii clasa a III-a. La acest succes au contribuit,, firește, și oamenii muncii de la A.D.P. Meritul principal este al Consiliului popular al sectorului, care a reușit să mobilizeze la această acțiune asociațiile de locatari,. Organizațiile democrației și unității socialiste din întreprinderi și cartiere, cetățenii. Dealtfel, una din primele decizii emise de Consiliul popular al sectorului a fost împărțirea domeniului public pe întreprinderi și unități, conform legii.

Solicităm tovarășului inginer Octavian Domide, directorul A.D.P. sectorul 6, cîteva opinii despre activitatea întreprinderii pe care o conduce și despre colaborarea cu cetățenii și întreprinderile.

— Pentru a putea menține domeniul public într-o stare de funcționalitate și curățenie la un nivel cît mai ridicat, colaborarea cu cetățenii, cu consiliile oamenilor muncii din întreprinderi, cu comisiile de femei și cu alte organizații din cadrul F.D.U.S. este obligatorie. Acesta este de fapt spiritul legii 10/1982. Oamenii muncii din întreprinderea noastră acționează în special pe arterele aglomerate, unde este periculos să intervină oameni neinstruiți privind normele de protecția muncii și neprotejați de echipamente speciale. Curățenia străzilor și a spațiilor verzi, a locurilor de joacă este asigurată în mare măsură de cetățeni și de întreprinderi. Trebuie s-o spunem deschis, curățenia orașului depinde în mare parte de gradul de conștiință civică a tuturor cetățenilor. Raportul dintre consumatorii de frumos și producătorii lui trebuie îmbunătățit prin acțiuni permanente și susținute de educație cetățenească și prin aplicarea fermă a legii 10, care prevede obligativități și răspunderi clare în acest sens. Realitatea este că mulți dintre noi mutîndu-ne la bloc am uitat să ne mai măturăm trotuarul, să ne amenajăm și să ne întreținem spațiul verde din jurul blocului. În privința locurilor de joacă pentru copii, în urmă cu cîțiva ani erau finanțate odată cu cvartalul. Acum el aparține asociațiilor de locatari — un loc de joacă la 5 blocuri. Sectorul de partid a repartizat întreprinderilor locurile de joacă. COM din întreprinderi au primit această sarcină cu seriozitate și din materiale refolosibile, prin muncă obștească le-au amenajat. Trebuie să spunem însă că multe întreprinderi au fost demobilizate cînd au văzut că după o săptămînă locurile de joacă au fost distruse. Bineînțeles nu de către copii, ci de către huligani. Pentru păstrarea în bună stare a locurilor de joacă răspund asociațiile de locatari. Am putea să aplicăm amenzi, dar pe cine să amendezi ? Nu există posibilitatea ca ele să fie păzite. Distrugerea lor se face seara, noaptea. Cred că organele de miliție ar trebui să întreprindă acțiuni mai hotărîte împotriva acelora care-și bat joc de munca oamenilor.

Împreună cu tovarășul director și cu tovarășa Teodora Florescu, șefa biroului plan, parcurgem Drumul Taberei. Pe mijlocul bulevardului este poate una din cele mai frumoase alei de trandafiri din București. Specialiștii horticoli ai întreprinderii fac eforturi să-i mențină în floare tot timpul anului. De asemenea, gazonul, chiar în condițiile de secetă de anul acesta, arată foarte bine. Pentru a preîntîmpina distrugerea aleii s-au amenajat din loc în loc traversări betonate pentru pietoni. Și, totuși, la doi-trei metri de ele, gazonul este brăzdat ca o rană de pași cetățenilor indiferenți la frumusețea orașului. În apropiere de bulevardul Moghioroș, de o parte și de alta a bulevardului Drumul Taberei sînt amenajate două loturi de legume, porumb și altele. Locurile au fost îngrădite și s-a semănat pe ele ce a crezut fiecare. Probabil, cei care au luat în posesie o parte a domeniului public (aflăm că pentru aceasta nu au cerut aprobarea celor care-l administrează) au entuziasm mai mic decît la pornirea acțiunii. Loturile „demonstrative" arată mai mult ca niște bălării decît ca niște terenuri cultivate. Cocenii de porumb, uscați, rămași netăiați, buruienile care-i înconjoară nu contribuie cu nimic la înfrumusețarea locului. Nu știm care este rentabilitatea acestor culturi, cît este interes particular și cît general în cultivarea lor, însă credem că folosirea unui teren proprietatea orașului trebuie făcută numai cu aprobarea și sub îndrumarea celor care îl au în custodie. Să mai notăm în drumul nostru un ceas electronic foarte frumos și bine amplasat la intersecția cu bulevardul Moghioroș, realizat de întreprinderile sectorului, sub îndrumarea și cu sprijinul Consiliului popular al sectorului.

— În încheiere, tovarășe director, ce propuneri aveți pentru ca activitatea întreprinderii pe care o conduceți să meargă mai bine ?

— După părerea mea, în spiritul decretului de organizare, care stipulează că A.D.P. vor avea activitate economică finanțată de la buget, ar fi mai bine să fim organizați în totalitate ca unitate pur economică, așa cum sînt întreprinderile de gospodărie orășenească din provincie. În actualele condiții nu avem posibilitatea de a stimula muncitorii. Am primi comenzi de la primărie și am fi retribuiți după cantitatea de muncă pe care o depunem. Muncitorii noștri care mătură străzile nu sînt cuprinși în Indicatorul tehnic de calificare. N-au posibilitatea să progreseze. Ies la pensie cu aceeași retribuție. Neputîndu-se califica, nu se angajează la această muncă grea. Cine n-a măturat o stradă nu știe cît de grea și de neplăcută este această muncă. Greutăți mari avem în zonele în construcție cum ar fi Armata Poporului și Păcii. Mașini murdare, din care curg betoane, moloz, cad blocuri de BCA. Facem un apel către organele de miliție să se spriiine prin acțiuni susținute operațiunea de înlăturare a acelor practici. Dacă legea 10 din 1982 ar fi respectată întocmai, orașul ar arăta ca o grădină. Facem o invitație Institutului de arte plastice din București ca cele mai bune lucrări de diplomă ale studenților de la sculptură să-și afle un loc în parcurile noastre.

OPREA GEORGESCU ■

Un C.A.P. bucureștean

Acum vreo 20 de ani, sau aproape, Cooperativa agricolă de producție din comuna Dudești-Cioplea număra peste 1 800 de hectare, pe care munceau circa 1 400 de oameni, pricepuți grădinari din marginea Bucureștiului care aprovizionau Capitala cu tot felul de legume, verdețuri și alte prospături. Cresteau și vaci, bivolițe în special, de unde și renumele de „bivolari" pe care-l primiseră, locurile erau întinse și fertile, orașul încă departe, dar destul de aproape ca să primească rodul pămîntului și al muncii acestor oameni. Apoi, după 1965, orașul a început să crească, întinzîndu-se tentacular spre zonele mărginașe, întreprinderi ca „23 August" sau „Republica" s-au extins de cîteva ori, s-au creat noi platforme industriale, cea chimică, apoi I.M.U.A.B.-ul, și termocentrala „Sud", unde se afla pitorescul „talcioc" acum se găsește piața Sălăjan, iar în locul brazdelor au apărut rînd pe rînd cartiere noi, Titan, Balta Albă și altele...

Între timp, comuna însăși a fost înghițită de oraș, astăzi e cel mult un cartier, abia definit între blocurile noi care îl străjuiesc. Iar C.A.P.-ul, fiindcă despre el este vorba aici, a rămas cu numai 403 hectare ca suprafață arabilă și, cum susține Constantin Vasilescu, președintele cooperativei, 35 de membri activi, pe lîngă care mai vin la muncă 40—50 de bătrîni, ieșiți în pensie tot de la lucrul pămîntului. Dacă ne uităm mai atent, platforma I.O.R.-ului, a Fabricii de sticlă sau a Întreprinderii de medicamente sînt mai departe de centrul orașului decît C.A.P.-ul Dudești, ceea ce face din unitatea agricolă amintită una cu un caracter foarte aparte, o cooperativă de producție agricolă înglobată, practic, între cartiere ale celui mai mare oraș al țării. Constantin Vasilescu este din 1968 aici"și, deși s-a născut la Malul cu Flori, într-o renumită zonă pomicolă, a avut șansa de a învăța legumicultura de la cîțiva vestiți grădinari ai Bucureștiului, îi știe pe nume, Călin Dumitru, Darie Ilie, Ion Balaon și Petcov Iordan, între alții. „Am avut noroc, zice, că l-am apucat aici și pe tovarășul Marin Dumitrescu, pe atunci președintele C.A.P.-ului, actualul director general al Direcției agricole, care-i fiu de grădinar ! Sigur, am păstrat tradiția legumicolă a unității, dar între timp ne-am adaptat noilor condiții, am trecut la culturi intensive, avem 8 hectare de sere și alte 5 de solarii, acoperind mari suprafețe cu răsadnițe. Pe piețele Capitalei am livrat pînă în acest moment circa 1 800 de tone legume de cîmp și peste 800 tone legume de seră, pînă la sfîrșitul anului urmînd alte 1 000 de tone din cîmp și 200 tone din seră. Ne bazăm mult pe munca în echipe, rolul Organizației Democrației și Unității Socialiste din unitatea noastră fiind, și în această direcție, foarte important".

În 1972, la 28 de ani, Constantin Vasilescu devenea președintele C.A.P.-ului Dudești. Între timp, chiar dacă suprafața cultivată cu cereale nu depășește 250 de hectare, unitatea fiind așa cum am văzut foarte mică, rolul în imediata vecinătate a piețelor Capitalei s-a păstrat, avantajul fiind legat tocmai de această apropiere. „Dacă la opt tai o legumă, spune președintele, la zece sînt cu ea în piață !". Tot între timp, mai exact pe parcursul ultimilor 18 ani, averea obștească a cooperativei (800 000 lei în 1965) a ajuns la 48 de milioane ! An de an, unitatea și-a realizat și depășit planul de producție, chiar dacă probleme, în special cele privind forța de muncă, s-au ivit destule. Cînd s-au produs demolările, cînd terenul a fost eliberat pentru construcția blocurilor noi, nimeni nu s-a gîndit și la... păstrarea oamenilor, a acelor grădinari vestiți din marginea orașului, care locuiau tocmai în aceste zone. Ei au primit desigur case noi, însă au fost risipiți prin tot Bucureștiul, care în Ferentari, care în Floreasca, iar în locul lor s-au mutat, în blocuri, oameni care nu știau prea multe despre grădinărit... Așa că mai sînt 35 care lucrează activ în unitatea din Dudești, iar alții sînt aduși uneori tocmai de prin județul Giurgiu, comuna Novaci și altele. „Bivolarii" au dispărut, poate odată cu „talciocul", o altă lume s-a născut prin aceste locuri, urmînd cursul vieții și motive nu-s multe ca să plîngem după cea veche. Specializată pe legume timpurii, și extratimpurii, unitatea din Dudești își face cam două treimi din plan în prima jumătate a anului, vînzînd pe piețele Capitalei mult așteptatele „trufandale", la prețuri foarte convenabile. Acum, cînd am intrat în toamnă, ca un bun gospodar, președintele Vasilescu pregătește deja producția anului viitor, s-au asigurat peste 2 000 de tone de gunoi de grajd, a început reorganizarea sistemului de irigații, se semănă în răsaduri și totodată se culege ce a mai rămas de cules, varza de toamnă, varza roșie, conopida, țelina sau prazul, ba chiar și porumbul, fie el și din cultura a doua, crescut după recolta de orz și grîu.

Chiar dacă a ajuns aproape înghesuit între atîtea cartiere și platforme industriale, C.A.P.-ul Dudești, o unitate agricolă aproape „bucureșteană", își păstrează cu alte cuvinte locul său în aprovizionarea Capitalei, contribuind cu frumoase rezultate la bogata recoltă a acestui an, o recoltă care, o vedem cu toții, se află chiar pe tarabele tuturor piețelor.

DUMITRU GRAUR ■

O tradiție legumicolă care se păstrează, adaptîndu-se totodată noilor condiții, cele ale culturilor intensive

Opinia unui alegător

Curajul de a gîndi cu capul propriu

Este, indiscutabil, un mare curaj, este, indiscutabil, o mare demnitate, este, indiscutabil, actul hotărîtor în determinarea condiției umane superioare.

Recent, am asistat la o nouă premieră românească în ingineria construcțiilor civile, cum se mai spune: mutarea unor blocuri pereche, două însumînd, mi se pare, șase mii de tone, potrivit unei concepții românești, cu mijloace tehnice produse în România, un proces savant în cel mai deplin înțeles al cuvîntului folosit prea des ca să mai impresioneze dar, în cazul de care vorbesc, cu adevărat la locul lui. Treizeci de apartamente cu viața lor erau retrase cu 7,26 metri, ridicarea de pe temeliile lor cu ajutorul unor pompe, pentru a se alinia o magistrală bucureșteană intrată în istoria mai veche a Capitalei ca o arteră a mizerici periferice, azi foarte aproape de anvergura europeană. Nimic, în viața locatarilor, nu se clintise, apa curgea firesc prin robinete, gazul metan își făcea datoria cuminte, lumea își vedea de treaba ei foarte liniștită, lifturile urcau și coborau ca în orice dimineață obișnuită și totuși colosul de beton aluneca pe trolii supravegheat de cîțiva ingineri și tehnicieni în asistența destul de puțin emoționată a unor grupuri de bucureșteni obișnuiți de un an cu astfel de spectacole.

Creierul acestei premiere, creierul savantului proces, un bărbat cu o înfățișare senină, de cumsecade membru al unei orchestre simfonice provinciale, un muzician fericit că melodia produsă de violoncelul lui e abia sesizată și astfel împăcat sufletește, pe nume Iordăchescu. Dar, paradoxal, biografia lui e departe de a fi a unui fericit violoncelist ; o imensă combustie morală a ars și arde mereu ființa acestui om căruia știința românească îi datorează azi atît încît, odată am crezut necesar să spun că doctoratul pe care îl pregătește în meseria lui ar fi meritat să-i fi fost acordat pînă acum și frumos ar fi fost să-i fi fost acordat la sfîrșitul mutării unui astfel de colos. Ce probe de competență ar trebui să mai dea inginerul Iordăchescu pentru a fi, și pe cartea de vizită, doctorul care și este inginerie lui ?

Sigur, nu mai insist asupra performanței sale, pentru că ea a fost, pentru mine, argumentul de la care a pornit acest articol și anume curajul de a gîndi cu capul propriu. Iată curajul care l-a și făcut să albească atît de frumos pe acest inginer, iată curajul care l-a însoțit, din partea celor împuterniciți să-i gireze de la primăria Capitalei, iată curajul unei societăți, dacă vreți, într-unul din cele mai nobile ipostaze.

Cu acest curaj de a gîndi cu capul propriu s-a impus o metodă românească de prestigiu, s-au făcut economii de multe sute de milioane, s-a oferit un exemplu contagios căruia s-ar putea să-i urmeze și alte soluții, în alte domenii, și la rîndul lor alte economii de sute de milioane.

Chestiunea care se pune este a exploatării intense și generoase a capitalului de inteligență de care dispunem și care izvorăște spre mîndria socialismului românesc din terenul fertil al unei societăți beneficiind, la nivel național, de un standard aflat de mulți ani în continuă creștere favorizator și biologic al unei fibre bogat încărcată valoric.

Mie mi se pare că astfel de cazuri de inteligență creatoare exploatată curajos și angajat ar merita studiată socio-politic pentru a se vedea cum s-a ajuns la fructificarea lor, ce a putut împiedica, dacă s-a întîmplat și așa, afirmarea la timp, ce prejudecăți au concurat la o astfel de situație, cine și cum și-a asumat curajul solidarității cu un act de inteligență care, se știe, nici în socialism nu izbîndește întotdeauna ușor. Pentru că avem de a face cu două tipuri de curaj, însemnînd, amîndouă, demnitatea condiției umane : curajul de a gîndi cu capul propriu și curajul de a recunoaște și susține pe cel care gîndește, evident creator, cu capul propriu.

Nu trebuie să ascundem că nu sînt puțini cei ce preferă comoditatea automatismului de opinie, deși în forul lor intim au și ei o părere și cîteodată se și plîng că o au ca și cînd ar constata că au o boală de care le e rușine să se afle.

Nu rareori omul care gîndește cu capul propriu apare, unora, incomod, și am văzut și eu, ca și dumneavoastră, preferîndu-se cu grijă soluții arhiostenite „pericolului" de a se încreți fruntea peste efortul presus de raza de soare care-ți dă în ochi.

Am văzut însă și oameni, oamenii care împing lumea înainte, care fac din cauza inteligenței și a gîndirii cu capul propriu o armă de luptă pentru progresul societății așteptînd cu încredere neclintită să fie înțeleși și mai ales să fie înțeleși la timp.

Împătimit cum sînt de tot ce e nou și în favoarea mai binelui am fost și eu martor la mutarea celor două blocuri de pe Șoseaua Ștefan cel Mare și mi s-a părut că spectacolul cel mai tulburător îl dădea chipul senin al inginerului Iordăchescu care trăia cum nimeni nu poate trăi astfel clipa cu care numele său și patriotismul său și devotamentul său și competența sa intrau în istoria ingineriei românești.

DINU SARARU ■

Ce vrem noi? Noi, bunul pace!

„Problema fundamentală a epocii noastre este problema preîntîmpinării războiului şi asigurarea păcii. Mai mult ca oricînd trebuie să facem totul pentru a bara calea războiului, pentru a asigura pacea. Nu există ţel mai înalt decît dezarmarea, în primul rînd dezarmarea nucleară, asigurarea securităţii fiecărei naţiuni, a păcii mondiale.“

NICOLAE CEAUŞESCU

Există, fără putere de tăgadă, o vocaţie a păcii a poporului român. Ea s-a născut şi format, s-a dezvoltat şi cimentat în luptele noastre duse de-a lungul mileniilor, aici la porţile Europei, pentru apărarea pămîntului strămoşesc, a fiinţei noastre naţionale, a unei existenţe continue. Au trecut peste noi multe furtuni distrugătoare, am stîrnit cu vrednicia şi mierea muncii noastre pohtele multor imperii, dar am iubit pacea şi în numele ei am rezistat, iar cînd ne-a fost foarte greu ne-am aninat de stînci şi am rămas tot statornici. Războiul şi-a perfectat, în timp, armele de distrugere, de nimicire a vieţii, a civilizaţiilor. Pacea s-a servit şi s-a impus totdeauna prin apelul la raţiune. Războiul ţine de domeniul absurdului, este instrumentul morţii. Pacea, dimpotrivă, este condiţie esenţială a existenţei vieţii. Totdeauna ca şi acum, poporul român, iubitor de pace, creator şi păstrător de valori, a făcut apel la raţiune, a mediat şi a intervenit pe lîngă acele forţe în conflict, care periclitau pacea, pentru a alege, spre rezolvarea oricărui diferend, înţelegerea, colaborarea, conlucrarea, orice instrument paşnic. Astăzi, voinţa de pace a poporului român se identifică cu strălucitele iniţiative ale preşedintelui Nicolae Ceauşescu, cu însufleţitoarele chemări ale Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste. Şi probînd unitatea de voinţă, de gîndire şi faptă, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul ţării îşi exprimă adeziunea deplină la mobilizatoarele chemări ale Apelului Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste. Aici, în conţinutul Apelului, ţara întreagă îşi află propriile sentimente, propriile idealuri, încrederea în viitor şi hotărîrea de neclintit de a se opune politicii de continuare a cursei periculoase a înarmărilor, de a acţiona mereu cu forţe sporite pentru oprirea amplasării unor noi rachete cu rază medie de acţiune în Europa, pentru retragerea şi distrugerea celor existente.

Există în orice exagerare un act de nesăbuinţă. Excesul înarmărilor, cantităţile de armamente distrugătoare de pe glob anunţă un astfel de act. Înarmarea exagerată a unor ţări, a unor puteri e atît de exagerată încît nu mai putem spune că vizează înfrîngerea unui virtual agresor, ci nimicirea întregii planete ! Şi atunci, înarmare împotriva cui ? Mania lumii moderne de a se înarma frizează iraţionalul. Şi nicăieri iraţionalul nu e mai periculos ca atunci cînd el se manifestă în jurul armelor ; cînd atentează, prin violenţă, la viaţă. Un război, mai ales nedrept (istoria sau mai degrabă ştiinţa războaielor le-a împărţit în drepte şi nedrepte), este un act iraţional. Iar cei ce ar decide favorabil asupra unui astfel de act, mai ales acum, cînd Terra este un cuib de nitrotoluen şi de trotil, cînd fisionarea atomului, prin reacţia în lanţ, degajă energii calorice şi iradiaţii atomice distructive fără precedent, aceia ar săvîrşi un act de demenţă. Istoria de pînă la noi dovedeşte că toţi cei care au semănat moarte au devenit propria ei recoltă. Xerxes, urmaşul lui Darius, visa şi el să cucerească lumea, dar cînd a aflat de dezastrul suferit de flota sa în bătălia de la Salamina, şi-a pus supuşii, dovedind fireşte un act de demenţă, să biciuiască marea, ca şi cînd nu gîndul şi actul lui nebun de cucerire a lumii erau de vină, ci marea care îl înnecase corăbiile. Alexandru Macedon, atras mereu de Morgana sa expansionistă, şi-a aflat sfîrşitul în deşerturile Asiei, cuprins de delirul febrei. Trupul i-a fost îmbălsămat în miere de albine, dar probabil că de îndată ce i-a învăluit trupul, mierea a căpătat gust amar. Napoleon Bonaparte a uimit şi înspăimîntat lumea prin campaniile sale cuceritoare, ca apoi soarta celor nimiciţi să se răzbune şi să-l exileze în insula însingurată şi celebră, murind părăsit de toată faima şi gloria imperiului său. Baiazid Fulgerul, după ce a fost învins şi ruşinat de Mircea cel Bătrîn, pentru aceleaşi motive de cucerire a lumii a murit închis într-o cuşcă, hulit şi batjocorit de învingătorii lui, soldaţii lui Timur cel Şchiop, pe străzile Samarkandului. Hitler, ca să venim mai aproape, nemaiajungîndu-i spaţiul vital, sigur că va cuceri şi el lumea, s-a sinucis, în faţa dezastrului, în buncărul Reichstagului, adică în propriul lui birlog. Din granitul roşu, pe care trenurile germane îl cărau la Moscova pentru a-i dura lui Hitler statuie, moscoviţii şi-au zidit case, i-au dat adică o întrebuinţare mai pacifistă. Să mai continuăm cu exemplele ? Nu credem că ar mai fi nevoie. Lecţiile acestor mari cuceritori care au sfîrşit ca mari învinşi nu le spun oare mai nimic oamenilor politici care aprobă şi avizează bugetele de fabricare a armamentelor nucleare ? Poporul nostru ştie că de totdeauna cei care au minuit arma războiului au fost tot oamenii. De aceea glasul poporului nostru, care răzbate astăzi în marile adunări ale oamenilor muncii, ca o unanimă adeziune a tuturor fiilor ţării, indiferent de naţionalitate, la chemările şi strădaniile preşedintelui Nicolae Ceauşescu, la chemările Apelului Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste, se adresează tot oamenilor, conducătorilor politici, celor ce vor binele popoarelor lor, pentru salvarea păcii pe Terra, pentru triumful raţiunii şi al vieţii în faţa morţii. Glasul lor este glasul României socialiste, glas distinct în concertul popoarelor iubitoare de pace, amplificat de o milenară vocaţie de pace şi de înţelegere între naţiuni.

N. GRIGORE MĂRĂŞANU

Sub semnul urgenței

Campania — o bătălie a tuturor!

Spre seară pămîntul se răcește deodată și aerul cuprins de presimțirea brumei înțeapă obrajii, dimineața, iar fiecare zi începe din reînnoita speranță de limpezire cu-ncetul a luminii ce se întrevede parcă străcurată printr-un bob de strugure. Fiecare zi este hotărîtoare, așa se zice și chiar așa este, căci vremea a fost frumoasă pînă acum, e drept, toamna a fost blîndă, dar nu se poate bănui cum va fi mai departe și țăranii știu ei prea bine de ce spun că o zi din septembrie e spornică pe cît ar fi două din octombrie ori trei din noiembrie.

Un calcul avînd în vedere suprafețele de pe care mai trebuie strînsă recolta și cele care trebuie eliberate și pregătite pentru însămînțări ne încredința de curînd că este de lucru în aceste zile pe aproape 10 milioane de hectare, așadar pe aproape întreaga suprafață arabilă a țării. Și cum se știe că e nevoie ca semănatul să se încheie în centrul și nordul țării pînă la 1 octombrie iar în celelalte zone nu mai tîrziu de 10 octombrie iar lucrarea aceasta trebuie desfășurată paralel cu mobilizarea tuturor posibilităților de care dispun unitățile agricole pentru ca recolta să fie strînsă și depozitată rapid, se înțelege că pretutindeni în aceste zile, pe pămînturile tuturor satelor și comunelor, datoriile toamnei cheamă la muncă sute de mii de oameni. De lucru este, într-adevăr, pretutindeni, în lanurile de porumb și pe terenurile cultivate cu sfeclă de zahăr, soia, cartofi, în grădinile de legume, în livezile unde se pecetluiește în arome subtile și-n carnea dulce și răcoroasă a fructelor truda de-un an a pămîntului și-a oamenilor, ori în podgoriile din care strugurii parfumați iau calea teascurilor. Și fiecare zi este, într-adevăr, hotărîtoare. Acum, la sfîrșit de septembrie, îndemnurile cele mai convingătoare sînt cele pe care și le adresează chiar muncitorii pămîntului, fie țărani, fie specialiști, care știu prea bine că, de exemplu, întîrzierea cu o zi a culesului în vii poate să aducă o pierdere de aproximativ 250 kilograme de struguri în cuprinsul unui singur hectar. Astfel de avertismente pot fi formulate în legătură cu tot ceea ce a mai rămas încă de strîns și de adus în depozite, în piețe, în cămările tuturor gospodăriilor și în incinta fabricilor de conserve.

După un an plin de griji, după o primăvară și-o vară secetoase, care au scos peri albi multora dintre cei ce plămădesc plinea acestei țări, acum, în această toamnă care încă nu i-a deprins pe oameni de aceeași grijă, căci seceta potolită o vreme pare să se fi încuibat larăși în scoarța pămîntului, voința de-a nu mai pierde nimic din fructul atît de greu muncit, dobîndit printr-un efort atît de încrîncenat și aspru, dramatic de-a dreptul, ține să ridice vremea culesului la înălțimea aceleiași abnegații exemplare. Oriunde ne-am îndreptat pașii în zilele din urmă, la Filipeștii de Pădure, în județul Prahova, la Cezieni, în județul Olt, la Potlogi, în județul Dîmbovița, la Stolnicești, în județul Giurgiu, am putut să rămînem încredințați că toamna aceasta este, parcă mai mult decît în oricare dintre anii din urmă, o toamnă cu țărani, adică mai mult decît altădată nu s-a părut că numărul celor ieșiți de cu dimineață pînă-n pragul serii la cîmp este mai mare, mai spornic. Or, felul întrucîtva spectaculos al acestei reveniri la rosturile dintotdeauna ale satului se întemeiază nu atît pe o impresie de moment cît pe certitudinea că în cele mai multe cazuri n-au mai încăput amînări, căutarea a tot felul de justificări și pretexte, ci oamenii au dovedit că pot intra în lanurile de porumb, de exemplu, chiar atunci cînd lipsa de operativitate a altora a făcut ca motorina să nu ajungă întotdeauna la timp pentru a se trece la culesul mecanizat, cu combinele, și au strîns recolta cu nădejdea celui care știe că depinde numai de el ca belșugul toamnei să apară întreg, nedijmuit de nici un fel de așa-zise pierderi tehnologice. Altfel, de bună seamă, este de așteptat ca operativitatea despre care aminteam să nu continue a căuta nici ea pretexte și amînări, fiindcă rămîne de subliniat că pînă la apariția acestor rînduri au fost recoltate aproximativ două treimi din suprafețele cultivate cu porumb dar anumite neconcordanțe au început să apară, încă în urmă cu o săptămînă, între cantitățile de porumb culese și cele transportate în depozite și silozuri. S-au acumulat, astfel, unele restanțe și este nevoie ca toți cei ce răspund de mijloacele de transport să se grăbească pentru a ajunge să țină pasul cu operațiunile de recoltare. În aceeași măsură se impune și o accelerare a semănatului, întrucît a fost creat suficient front de lucru, cum se spune, suprafața arată și pregătită pentru însămînțări fiind îndeajuns de mare pentru ca ritmul acestei lucrări să nu mai depindă decît exclusiv de o bună organizare și concentrare a forțelor. Se știe, doar, că temelia recoltei viitoare se așază acum, grîul verii care o să vină fiind mai bogat cu cît grija pentru el înseamnă, în primul rînd, a-l semăna la timp. Și se mai știe că aplicarea recentelor Decrete ale Consiliului de Stat în domeniul retribuției asigură și în agricultură o corelație logică și necesară între rezultatele muncii și venituri, forma de retribuire în acord global stimulînd, fără nici o îndoială, pe toți muncitorii ogoarelor în executarea la timp a unor lucrări de calitate, pentru obținerea unor recolte mari. Acum, în aceste zile, la cules, și tot acum, în aceste zile, la așezarea în brazdă a semînței recoltei viitoare, munca se însuflețește de o făgăduință pe măsură : așa cum s-a stabilit, cu cît recoltele se vor dovedi mai mari, cu atît mai mari vor fi și veniturile.

DUMITRU ELIADE ■

Lumea văzută de aproape

Satul și poluarea

Tristețea rîurilor inutile

Cine are un rîu pe-aproape, ar fi gata să creadă că seceta, dacă e să vină, nu poate veni decît pe pămînturile altora. În primăvară și pe la începutul acestei veri seceta albise pămîntul și, trecut parcă printr-o flacără, pămîntul mirosea a scrum chiar pe malul Neajlovului, unde neam de neamul lor țăranii din Corbii Mari și-au ținut grădinile de legume. Era, într-adevăr, o secetă oarbă. Mai rămăseseră cîteva zile, cel mult o săptămînă pînă la culesul grîului și cum combinele fuseseră reparate și reglate ca să poată intra pe cîmp la orice oră cîțiva mecanizatori își găsiseră o clipă de răgaz și căzîndu-le privirea pe cei o sută de metri pătrați de legume din curtea secției de mecanizare aduseseră o cisternă cu 7 000 litri de apă care dispăruseră în cîteva minute parcă absorbiți de un burete. Dar operația asta nu se putea face pentru zecile de hectare pe cît se întindea grădina cooperativei și pentru că, pe de altă parte, oamenii nu puteau rămîne împăcați nici cu gîndul de-a ajunge în situația celui ce s-ar topi pe picioare de sete avînd apa la îndemînă, porniseră să caute în coasta dealului pe care se ridică satul izvoarele vechi despre care numai cei mai bătrîni dintre bătrînii satului își mai aduceau aminte că în vremea copilăriei lor curgeseră, cu apă limpede și bună de băut, de-a latul văii și se scurgeau în Neajlovul limpede și el pe atunci. Erau izvoare destul de bogate în apă ca să nu trebuiască să fie dezgropate de sub lespezile de pămînt înierbat decît vreo patru sau cinci și țăranii din Corbii Mari le deschideau drum cu sapele către albia unde lucra o draglină ce le fusese trimisă degrabă în ajutor. Și nu încape nici o exagerare cînd spunem că prin mijlocul grădinii de pe valea aceea se înfiripase o gîrlă nu mai puțin adîncă și nu mai puțin lată decît Neajlovul care se scurgea inutil pe-alături, la vreo 50 de metri. Noul curs de apă, lung doar de cîteva sute de metri, care se vărsa, bineînțeles, tot în albia veche a rîului ce nu mai prezenta nici un interes, fiindcă nu mai aducea nici o nădejde, înfiripase în sufletul țăranilor din Corbii Mari o nădejde nouă și nu ni se pare chiar lipsit de importanță ce spunea atunci primarul comunei, Gheorghe Ciotan, că oricît ar fi să plouă în zilele următoare oamenii vor duce pînă la capăt lucrarea începută nu de voie, ci de nevoie, și că nimic altceva nu i-ar împinge s-o ducă într-adevăr pînă la capăt decît chiar dorința lor de-a ști că nu mai depinde de nimeni în această privință, că munca lor în grădina de legume nu mai e primejduită de felul cum au chef să-și facă la rîndul lor munca unii aflați mai sus, pe firul Neajlovului, mi s-a părut că mai ales prin această precizare cei din Corbii Mari, comună aflată în județul Dîmbovița, se găseau în pragul aceluiași gînd de care nu sînt străini nici alții și cum exemple ar fi multe, Cezienii reprezintă fără îndoială unul. Cu ani în urmă, țăranii din Cezieni, comună aflată în județul Olt, au început să-și construiască în cadrul cooperativei lor o platformă agroindustrială și se poate spune că, spre deosebire de alții care au vrut și ei să dezvolte industria mică, dar n-au înțeles prin asta decît că e rentabil să facă sacoșe de plastic sau alte lucruri de felul ăsta, cei despre care vorbim aici s-au ținut cu tot dinadinsul de a nu prelucra, de a nu valorifica decît materie primă de care au ei înșiși din belșug. Vreo 30 de hectare cu căpșuni au fost plantate, în urmă cu 10 ani, tocmai pentru ca, între altele, fabricuța de conserve pe care și-o ridicaseră să aibă din ce face dulcețuri, gemuri sau compoturi. Planul a fost bun, dar începînd din acest an plantația a fost distrusă din cauza poluării peste măsură a rîului Teslui, pe care-și fac de lucru mai sus, și fără prea multă băgare de seamă, niște sondori de prin județul Dolj. În anul viitor, spunea președintele C.A.P.-ului Cezieni, inginerul Tudor Dănacu, plantația va fi refăcută, dar mai departe de Teslui, pe lîngă niște lacuri pe care n-o să mai albă cine să le polueze. Altfel, desigur, tristețea rîurilor inutile nu poate fi îndepărtată decît dacă ele vor deveni folositoare, curate, din nou.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Cronica țăranului

Autorii pîinii din nisipuri

Pe-aici, prin partea Amărăștilor de Jos, ținut al nisipurilor, cuprins în faimoasa „Sahară olteană" ce se deschide din buza Craiovei și se lărgește spre Dunăre, vremea e mereu capricioasă, uneori se schimbă de la un ceas la altul. Acum e soare, soare torid, cu intensități africane. Încingînd nisipul ca pe-o plită, de se coc pe ei șopîrlele și șerpii, se fac roșii gușterii verzi ; acum cerul crapă, inundînd totul cu puhoaie de apă. Au fost primăveri, veri și toamne cînd a plouat fără istov cu săptămînile, mii de hectare s-au scufundat sub apă, de vicisei că nu ești la Amărăști, în plină „Sahară olteană", ci undeva, pe valea Amazoanelor. Dar parcă întîmplările astea, cele cu ploile și cu inundațiile, s-au petrecut, hăt, cine mai știe cînd. Seceta din anul ăsta, zice inginerul Mircea Niță, directorul S.M.A.-ului din comună, le-a alungat în adîncurile memoriei, ca și cum nici n-ar fi fost. O secetă într-adevăr ca de Sahară, de ajunsese apa, pînă pe la jumătatea lui iulie, cînd în sfîrșit s-a îndurat de-o ploaie, mai scumpă ca vinul. Secaseră prin sate loculuș și fîntînile, ba chiar și marile canale de desecări. Bine măcar, zicem noi, că totuși a venit ploaia aia din iulie. Ploaia aia, ne retează M. Niță, a căzut în plin seceriș al grîului, încurcînd o campanie care numai de încurcături nu dusese lipsă.

Și totuși, mai zicem noi, pe C.U.A.S.C., după cîte știm, s-au scos 3 500 kg de grîu la hectar, iar aici, la Amărăștii de Jos, nu mai puțin de 5 000. Pămîntul Amărăștilor de Jos, ni se explică, e irigat. C.U.A.S.C.-ul are 8 500 ha irigate. Numai 8 500 din cele 21 000 ce-i alcătuiesc moșia. De-ar fi fost irigat tot pămîntul, alta ar fi fost situația. Dar așa...

Am intrat, cum se vede, în prea bine cunoscutul protocol al discuțiilor țărănești, acele discuții în care cei ai pămîntului, chiar cînd pămîntul le-a dat binișor, tot se vaită, zicînd că alta ar fi fost starea lor dacă nu s-ar fi întîmplat așa și pe dincolo. Nu-i nimic, avem răbdare, vom discuta, respectînd protocolul, despre alte lucruri. Despre situația internațională, despre meciurile Universității Craiova, despre prețul cailor (scump, foarte scump : 15 000 de lei, cu atît a ajuns să se vîndă calul la Amărăști !), despre „snagoavele" stofegite care se vînd la debitul de tutun din sat și, în sfîrșit, despre viața celor 370 de mecanizatori ai locului. Viața lor, ni se spune, e ca viața tuturor mecanizatorilor, dar poate că aici, pe nisipuri, e ceva mai grea. Fiindcă nisipurile, ca să se facă grîie, cer o muncă mai aspră. Fiindcă pe-aici, pe nisipuri, perioadele optime ale muncilor sînt mai scurte, drept care muncile se aglomerează și se încalecă, mai ales cînd e secetă. Fiindcă nisipul ăsta (mai ales cînd e secetă !) atacă fierul, îi roade, brăzdarele tractoarelor se tocesc, trebuie mereu să te oprești din treabă, să dregi, să schimbi (dacă ai cu ce, dar, mă rog, hai să nu discutăm acum despre problema pieselor de schimb), se pierd așadar ceasuri bune, se scapă din mîini munci și zile pe care ei, tractoristul, pe timpul lui, adică pe neodihna lui, trebuie să le prindă din urmă. Unde mai pui că tractoarele se mai și răstoarnă, aderența lor la nisip (mai ales cînd e secetă !) este slabă, încă se-așteaptă mult promisele utilaje adecvate acestui sol, utilaje cu pneuri late, ca să adere bine (dar, mă rog, hai să nu discutăm acum nici despre utilajele pentru nisipuri) ; deci alt timp ce se pierde, deci alt timp care trebuie smuls din timpul ce a rămas. De unde să smulgi mereu ? Desigur, din neodihna omului, a tractoristului. A acestui ins care-i în cîmp înainte de a se crăpa de ziuă, care-i acolo și noaptea, cînd îți bagi degetele în ochi, care nu numără ceasurile muncite, nici duminicile petrecute nu petrecînd, ci trudind. „Plîngi, tu, mamă, plîng și eu, / C-am intrat la semeteu, / Semeteu de tractoare, / Care n-are sărbătoare. / Simbăta, duminica, / S-a dus tinerețea mea"... zice cîntecul. Oricum, cînd omul cîntă e bine, înseamnă că-i place munca, n-o face silnic, e pătruns de rosturile ei, oricît de grea ar fi ea. Anul ăsta, ca să mai stingă din focul secetei, toți s-au luptat ca zmeii, s-a arat ca lumea, s-a însămînțat cu sămînță bună, s-au făcut fertilizări intense, irigațiile au mers zi și noapte (desigur, cît mergea energia electrică !), iar oamenii satelor, cei care-n alte dăți se cam lăsau doar pe seama mașinilor și a irigațiilor, acum au sărit toți ca unul, avîntîndu-se în tranșeele luptei cu seceta. Au scos apă de pe unde au putut, din nisip sec, din piatră seacă, și, cu sacale, cu găleți, cu burdufe, au udat grădinile de legume, deseori chiar și cîmpul. Stațiunea de cercetări pentru ameliorarea nisipurilor, aflată la cîțiva kilometri, stațiune condusă de prof. dr. ing. Petre Baniță, un vechi și redutabil expert al luptei cu seceta în „Sahara olteană", le-a oferit, pe lîngă asistență tehnică, tehnologii adecvate acestei lupte; tehnologii nu totdeauna simple, dimpotrivă ; pentru care, ca să le aplice cum trebuie, oamenii iarăși s-au prefăcut că nu le pasă de oboseală. La fel de răzbit s-a muncit și în campania recoltării, la grîu ca și la porumb. La porumb (al cărui cules tocmai s-a isprăvit), combinerii, nopțile, au rămas în cîmp, dormind somn iepuresc, măsurat nu pe ceas, ci între licărele pe cer ale Cloștii cu Pui și ale Luceafărului. Nu s-au plîns că nu le-aduce nimeni hrană caldă, cum îi se făgăduiește înainte de fiecare campanie, se plîngeau doar atunci cînd nu se iveau în zarea cîmpiei remorcile care să preia porumbul cules. Sau cînd tractoarele cu pompe hidraulice automate, care alimentau cu motorină combinele, se defectau, lăsîndu-i încremeniți și neputincioși lîngă porumbul ce îngălbenea sub ochii lor.

A doua ploaie a anului, după cea din 15 iulie, a căzut la 20 septembrie. O ploaie care n-a mai încurcat campania, căci culesul porumbului era ca și isprăvit. O ploaie pe cinste !, zice directorul Niță, o ploaie care deschide frumos, legănîndu-te în dulci speranțe, porțile noului an al cîmpiei. Dar nădejdea cea mare a anului — toți o știu — toț pe munca omului e să stea.

ILIE PURCARU ■

Itinerare revoluționare

„Confortul stagnării" nu mai există astăzi pentru nimeni

Tabloul vieții economice românești, la aceste zile, așa cum ni-l înfățișează paginile ziarelor, este deosebit de complex. Evenimentul ca atare, cel care percutează declanșarea ziaristică, pare adesea tentacular (prin vastele sale implicații în geografia socială a zilei), labirintic (prin incapacitatea unora de a se orienta în el), sufocant (prin iminența cu care pretinde rezolvarea atitor și atitor probleme), de o ardență interioară cum de puține ori ne-a fost dat să vedem. Magistrala cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la întîlnirea de lucru din 8 septembrie, cu tăietura sa directă în miezul celor mai arzătoare probleme ale dezvoltării noastre economico-sociale, a declanșat un nou avînt al energiilor naționale, cu efecte care, încă de pe acum, se vădesc robuste, producînd mutații calitative de anvergură în domenii-cheie ale înaintării țării. Recentele Decrete ale Consiliului de Stat privind creșterea retribuției personalului muncitor, generalizarea acordului global, ca și Decretul cu privire la calcularea, eliberarea și controlul utilizării fondului de retribuire, s-au constituit, la rîndu-le, într-un revelant stimulent al gestului creator al fiilor muncitori ai țării. Integrate măsurilor privind aplicarea prevederilor cuprinse în Programul cu privire la aplicarea fermă a principiilor autoconducerii muncitorești și autogestiunii, perfecționarea mecanismului economico-financiar, a sistemului retribuirii muncii și creșterea retribuției în acest cincinal, aceste Decrete — purtînd pecetea inconfundabilă a gîndirii lucide, științifice, realiste a cîrmaciului destinului național — așază munca și creația românească pe o treaptă în care, mai mult ca oricînd, eforturile sînt mai mari, mai intense, dar în care, mai mult ca oricînd, distanța dintre efort și răsplata lui e mai mică, asigurîndu-se, mai mult ca oricînd, îmbinarea organică, strînsă a cerințelor economice cu criteriile sociale, cu criteriile bunăstării.

Lucrăm, altfel spus, și vestile ce ne vin de pe frontul muncii o confirmă cotidian, cu măsuri mari, temerare, ambițioase, cu măsurile calității înalte, ale eficienței înalte, reocupînd poziții deja cucerite, ca să le întărim, și ocupînd zi de zi noi poziții, decise de strategia politicii economice a partidului ca vitale pentru triumful mai binelui în România noastră. Nu e ușor, dimpotrivă !, dar altfel nu se poate. Nu sîntem singurii în lume care lucrăm cu astfel de măsuri, în acest ev al revoluției științifice, tehnice, tehnologice în care înaintarea se plătește, în care dezvoltarea se plătește, în care, mai ales, rămînerea în urmă se plătește, se plătește cumplit, prin scoaterea din cursă. Cei ce vor să triumfe au o singură alternativă : să plătească prin eforturi și să fie răsplătiți. Cealaltă alternativă „confortul stagnării", nu mai există astăzi pentru nimeni.

Frecvența cu care apar, de pildă, pe primele pagini ale ziarelor, știri de pe șantierele de investiții productive, vorbind despre o seamă de prețioase succese cucerite în ultimul timp în acest domeniu, e de natură că ofere, ea singură, o sugestivă imagine despre ceea ce înseamnă, în România de azi, dezvoltarea, înaintarea, marea construcție națională, cu un cuvînt. Renunțînd de mult la proiecte care ne depășesc puterile și resursele, abrogînd grandilocvența în materie de construcții, adică edificiul economic spectaculos, dar făcut doar de dragul spectacolului, fără acoperire într-o nevoie acută, n-am renunțat la acele capacități și obiective menite să dezvolte baza națională energetică și de materii prime, să amplifice potențialul productiv al unor industrii vitale pentru progresul țării. Iar știrile ce ne parvin, în ultimă vreme, de pe șantierele acestor obiective sînt, cum spuneam, dintre cele mai însuflețitoare. Îndemnul rostit de secretarul general al partidului la întîlnirea de lucru din 8 septembrie — „este necesar să se acționeze cu tonă hotărîrea pentru realizarea în întregime a investițiilor și punerea în producție a tuturor capacităților de producție" — primește, cotidian, replica vie și rezolută a faptelor, aceste șantiere fiind, la ceasul de față, prin anvergura operațiilor, prin marea concentrare de forțe, prin valorile materiale și morale aruncate în luptă, teatrele unei bătălii naționale de cea mai vie incandescență. Pe șantierele Combinatului de utilaj greu din Cluj-Napoca, Întreprinderii de utilaj tehnologic din Bistrița, Întreprinderii de anvelope din Zalău, platformelor chimice de la Giurgiu și Slobozia, Uzinei de fibre sintetice din Calafat (și n-am numit decît cîteva dintre teatrele unde bătălia înregistrează victorii de vîrf), planuri bine gîndite de măsuri tehnice, organizatorice și politice capătă viață printr-o muncă plină de dăruire și competență, animată de spirit revoluționar, de conștiința acutei necesități pentru țară a realizării integrale a programului de investiții și de punere în funcțiune a capacităților de producție prevăzute în 1983. Unele rămîneri în urmă, unele neconcordanțe între activitatea montorilor și cea a constructorilor (cazul șantierelor Centralei termoelectrice Giurgiu, combinatelor chimice din Drobeta-Turnu Severin și Giurgiu, combinatelor petrochimice de la Midia-Năvodari și Borzești) au făcut, în ultimul timp, obiectul unor temeinice și, pare-se, rodnice analize, vădindu-se semne că lucrurile, pe-aici, se urnesc spre bine. Viitorul economiei, deci al forței țării, depinde într-o covîrșitoare măsură de aceste obiective, și cei implicați în înfăptuirea lor o știu bine. Ei știu bine că viitorul, la noi, la români, în România acestui ceas, nu e o simplă și calmă adiționare de zile, ci neașezîndu-ne într-o curgere liniară din azi în mîine, ci într-un vertiginos, adesea abrupt urcuș, în care, că și într-o escaladare de piscuri, esențial este ca nimeni din cei antrenați în acest efort să nu se clatine, căci căderea unuia ar fi alarmantă pentru întregul șir. Esențial este ca toți cei legați de cordonul înaintării să-și articuleze perfect eforturile, să le sincronizeze, să le unifice, ca să se ajungă cu bine la țința rîvnită.

Înaltele comandamente puse de partid în fața fiilor muncitori ai țării pot fi înfăptuite exemplar. Recentele măsuri de stimulare a muncii, prin corelarea limpede a răsplatei cu cantitatea și calitatea efortului, cu rezultatul concret dobîndit în producție, deschid noi orizonturi de afirmare a hărniciei, inițiativei, competenței, nesovăirii, neprecupețirii, spiritului revoluționar, răspunderii, disciplinei. Altfel spus, viitorul omului e în mîinile omului. Numai și numai în mîinile lui. A înțelege acest fapt și a-l face viu, adică a-l transpune în practică, este cheia — singura cheie ! — a progresului nostru pe toate planurile. Iar evenimentele muncii, așa cum ni se relevă ele în aceste zile, destăinuie că faptul a fost înțeles și asumat.

ILIE PURCARU ■

Idei contra idei

Vînzătorii de soluții

Cineva ne spunea că privit din sateliți, ba chiar din avion, Combinatul siderurgic de la Galați apare ca o imensă sursă de iradiații termice. Iar sediul Institutului de cercetare și proiectare pentru produse plate și acoperiri metalice se află chiar aici, în inima acestui vulcan nestins. Specialiștii institutului au hotărît, deci, identificarea și măsurarea tuturor izvoarelor de căldură necaptată, pierdută în atmosferă și au ajuns la o cifră care le-a reținut serios atenția : circa 3,2 milioane tone combustibil convențional (c.c.). Este aproape cît puterea energetică a unei țări mici.

— Sub ce formă există aceste izvoare de energie termică ?, îl întreb pe inginerul Constantin Barău, șeful atelierului de instalații, din institut.

— Combinatul este o unitate modernă, ne spune inginerul, cu fluxuri tehnologice și energetice integrate. E un mare consumator de energie primară. Această energie servește, desigur, la obținerea produselor dar o bună parte din ea se degajă și în atmosferă, se pierde. Să ne oprim, de pildă, la milioanele de tone de laminate care ies din laminoare în stare incandescentă, a căror căldură nu s-a recuperat pînă acum, la alte asemenea produse în stare incandescentă, adevărate izvoare de energie. Apoi mai e ceva : foarte greu ca beneficiarul să-ți accepte orice instalație, și are chiar dreptate să nu ți-o accepte. Pentru că în aceleași spații de producție, tu trebuie să vii cu alte instalații, și trebuie să nu-i îngreunezi procesul de producție, să nu-i strangulezi fluxul tehnologic etc. Din aceste motive, invenția ta trebuie să corespundă riguros tuturor cerințelor.

Un grup de ingineri, printre care Radu Frățilă, Mariana Țiță, Adriana Stan, Dumitru Neacșu, Petre Dănăilă, Cornelia Teodor, Nicu Paraschiv, toți tineri, au întreprins în combinat cercetări, bilanțuri energetice și în final au propus soluții de rezolvare : de pildă, la fabrica de aglomerare nr. 1, pentru încălzirea corpului principal al fabricii, a anexei tehnico-administrative, a atelierelor de întreținere mecanică și electrică, ca și pentru prepararea apei calde menajere se consuma multă energie termică, pe care combinatul o cumpăra de la Centrala termoelectrică Galați. De la iarnă, acest consum va dispărea : o instalație, proiectată și executată în combinat, de către specialiștii de mai sus, va recupera căldura aglomeratului fierbinte de aici și o va folosi la încălzirea spațiilor pomenite. Dumitru Neacșu este proiectantul instalației. Sau iată un alt exemplu : în mai toate uzinele combinatului se pierd, prin diferite guri, mari cantități de energie termică. Cîțiva cercetători au impus următoarea soluție : această energie să fie recuperată și înmagazinată într-un punct central și de aici să fie dirijată către diverse puncte termice uzinale. La uzina coxo-chimică s-a proiectat și realizat un astfel de punct central, care recuperează anual 12 700 tone c.c. Căldura condensului, a apelor de răcire a utilajelor (baterii, cazane etc.), căldura aburului uzat, folosit la cazane, căldura gazelor arse în baterii, toate aceste izvoare de energie termică sînt captate într-un punct central și de aici redistribuită în aceeași uzină. Astfel că, după această aplicare practică a unei teme de cercetare, vana de energie termică de la CET Galați a fost închisă.

Am solicitat și alt exemplu și mi s-a dat : pînă nu demult, ne spune tot inginerul Constantin Barău, aerul de răcire a vetrei furnalului, care era destul de cald, se arunca, se pierdea în atmosferă. Cercetătorii și proiectanții au gîndit și realizat o instalație prin care aerul cald este recuperat, apoi e folosit la încălzirea sălilor de aparataj și tehnologic, ca aer cald pentru combustie la cauperele furnalului.

— În ce constă instalația ? întreb.

— Într-o tubulatură, prin care, cu ajutorul unor ventilatoare, aerul cald este aspirat și dirijat spre instalațiile de utilizare.

— E scumpă o astfel de instalație ?

— Nu, prin generalizarea ei la toate furnalele se obține o economie de circa 10 500 tone c.c. pe an, iar la sectorul laminoare, unde o instalație asemănătoare e în curs de proiectare, se vor recupera peste 30 000 tone c.c. pe an.

La urma urmei, nu e vorba numai de niște instalații și niște cifre, ci e vorba mai degrabă de un mod nou de a gîndi asupra procesului muncii, un mod mai chibzuit, e vorba de o atitudine mai dreaptă a cercetătorului față de propria sa menire. Prin recuperarea în viitor a 3,2 milioane tone combustibil convențional, și prin recuperarea în prezent a 2 milioane tone din totalul de mai sus, combinatul de la Galați devine, datorită cercetătorilor lui, un fel de sursă proprie de energie, un fel de circuit închis care se autoîntreține, devine în bună parte o unitate independentă din punct de vedere energetic. Sigur, o astfel de unitate gigant va mai cumpăra energie, și nu puțină, dar ceea ce va putea fi recuperat se va recupera. Am aflat de la inginerul Săvel Rotaru, directorul tehnic al institutului gălățean, că specialiștii de aici au preocupări similare și pentru alte întreprinderi din oraș : la Întreprinderea de sîrmă, cuie și lanțuri, de pildă, se înregistrau consumuri mari, depășiri mari la energie termică. Am aflat de treaba asta printr-o întîmplare, ne spune directorul ; doi cercetători de la noi se aflau la această întreprindere cu alte treburi, și au asistat la o discuție nu tocmai plăcută : inspectorul energetic al județului venise la întreprindere să aplice penalizări unor factori de conducere pentru depășirea consumului de energie electrică. După ce a plecat inspectorul, cercetătorii noștri le-au propus reducerea acestui consum prin instalații de recuperare. Le-au propus adică spre vînzare o idee. Oamenii s-au uitat la cercetători cu oarecare neîncredere, apoi s-au uitat unii la alții (și-au pipăit poate și buzunarele n.n.) și au acceptat. S-a întocmit un contract de cercetare, șase cercetători au intrat în întreprinderea de cuie și au ieșit de acolo după șase luni. Au identificat fiecare gură de pierdere a energiei, au gîndit instalații, au proiectat. De la cuptoarele cu vatră cu role se va recupera căldura din gazele arse, se va mai recupera căldura degajată la cuptoarele din secțiile forjă, lanțuri și altele. Astfel, în anul 1985 se va recupera atîta căldură încît cu ea se va acoperi necesarul întregii întreprinderi. Ba mai mult, întreprinderea va deveni, din mare consumatoare, furnizor de energie termică pentru unitățile din apropiere. Investiția e aprobată, iar costul ei se va recupera în circa trei ani de zile. Faptul sau întîmplarea este de-a dreptul spectaculoasă. Să intre șase specialiști într-o întreprindere și după șase luni situația ei financiară să se schimbe, cum s-ar spune, la 180 de grade, ni se pare că merită toată atenția. De fapt, exemplul acesta, celelalte din acest articol, pledează cu suficientă convingere, credem, pentru ceea ce înseamnă să gîndești cu propriul tău cap, pentru ceea ce înseamnă noul în știință, în tehnologie, dar și în conștiință ?

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Proprietar ireversibil : națiunea română

Dacă facem un mic calcul...

Voiam să fiu popular și n-am reușit să fiu decît ridicol. „Cît cîștigai pînă acum ?", am întrebat-o pe tînăra laborantă C.T.C. Eugenia Arsuca de la secția panouri finisate a Întreprinderii Granitul din București. În loc să-mi răspundă direct, a început să facă un mic calcul, apelînd la cunoștințele ei de economie politică. Limbajul neologistic, fără ostentație totuși, m-a pus pe gînduri. Aduc în discuție recentele decrete ale Consiliului de Stat privind creșterea retribuției personalului muncitor și generalizarea acordului global. Aflu că, în calitatea ei de laborantă, avea pînă acum o retribuție fixă de 1 800 de lei. Întrucît din luna următoare ea însăși va fi implicată în acordul global, face din nou un raționament care mie-mi scapă și estimează retribuția la 2 000 lei. Îi amintesc faptul că de la 1 februarie 1984 întreprinderea va beneficia de o nouă creștere a retribuției. O opresc din elanul ei matematic, fiindcă oricum îmi dau seama că e vorba de o sumă sporită. „Ce va trebui să faci în plus în noile condiții ?", o mai întreb, și răspunsul vine repede. Nu din automatism, ci din luciditate. Va trebui să fie mult mai exigentă cu probele de ciment pe care le ia, căci de asta depinde calitatea panourilor iar de calitatea acestora depinde realizarea planului. Și așa mai departe. Raționamentul e simplu iar concluzia finală tot în jurul retribuției se învîrtește. Ca să evite clișeele, îmi răspunde printr-unul singur : să facă totul.

Mîistrul Tăutu mă dumirește și mai bine. Întreprinderea lucra, în proporție de 80%, în acord global mai de multă vreme. Noutatea recentului decret constă în faptul că de-aici înainte vor fi implicați și muncitori, nu doar cadrele de răspundere. Un șef de formație era, pînă acum, răspunzătorul principal pentru realizările echipei sale. De multe ori, muncitorii realizau productivitatea cerută fără să realizeze și producția fizică necesară. În noile condiții, intervine muncitorul Radu Cîrler, șef de echipă, nimănui nu-i va mai fi indiferentă risipa de materiale și, cu atît mai puțin, calitatea. Fiecare amănunt contează din această clipă, căci producția nu se mai evaluează după criterii convenționale, după indici abstracți. Totul se va judeca în funcție de valoarea producției marfă. Calitatea și cantitatea sînt singurele criterii. Iar acest lucru îi este limpede fiecărula.

Mă mai plimb totuși prin hala imensă, plină de praf, mă împiedic de-o sîrmă fără să pat totuși nimic, fiindcă tovarășul Constantin Nițu, președintele sindicatului, care mă însoțește, mă prinde strașnic de mînă, redresîndu-mă. Nu blestem însă nefericitul obiect, dîndu-mi seama că aici se produce și beton armat pentru construirea locuințelor. Hala seamănă mai mult a șantier decît a întreprindere. Din instinct, mă uit repede în sus, aducîndu-mi aminte de cunoscuta poveste cu cărămida. Îi interpelez și pe Pandele Iordache, maistru la sectorul fațade finisate integrale, care-mi repetă în alți termeni problema, de acum știută, a mecanismului creșterii retribuției. Și el este mulțumit de noul decret dar îl întrerup repede, căci explicațiile sale, cam avîntate, îmi par suspecte. Îi cer să-mi explice băbește spre a-mi da seama că ceea ce-mi spune vine, într-adevăr, dintr-o înțelegere corectă a lucrurilor. „De acum înainte, eu, ca maistru, nu mai trebuie să exercit nici o presiune asupra oamenilor. Mă simt ușurat. Fiecare răspunde direct de ceea ce face și nu cred că e cineva căruia să nu-i pese, fiindcă asta se simte la (aici își freacă degetele simbolic) bani. Oricine e interesat să cîștige mai mult. Și dacă se poate, nu văd cine s-ar da în lături". Bănuielile se verifică. Noul decret îi angajează pe toți într-o competiție care îi privește direct. Dacă ne gîndim bine, fiecare iese în cîștig. Cu o condiție : să vrea acest lucru. Oamenii muncii de la Granitul sînt însă lucizi și privesc noile reglementări ca pe o necesitate personală. Asta mi se pare fundamental : noul decret schimbă perspectiva asupra cointeresării, pleacă adică de la interesul particular la cel general. Ca să zic așa, fără să exagerez, urmărește un drum realist.

Acordul global înseamnă însă mult mai mult și, pentru a nu mă suspecta de naivitate, încerc să discut și cu conducerea întreprinderii. Pe scurt, îl întreb pe inginerul Sorin Dinu, directorul tehnic și, pentru o vreme, directorul general, în ce măsură eficiența noului decret nu e împiedicată de furnizori și beneficiari. Pentru că, trebuie s-o recunoaștem, acordul global nu înseamnă doar sîrguință. Granitul e, în această privință, o întreprindere favorizată. Furnizorii își fac datoria ireproșabil. Unele dificultăți există totuși din partea fabricii de la Comarnic. Trecîndu-se la producția de panouri finisate, crescînd adică nevoia de ciment alb, fabrica, destul de veche, nu mai poate satisface întru totul cererea. Dar nu aceasta e tristețea, ci o anumită tărăgănare din partea beneficiarului, completează inginerul Dorin Miclea, directorul unității. C.C.M.B., din lipsa unor măsuri mai prompte privind demolările, generează adesea mari fluctuații în livrare. Sînt cazuri cînd producția e afectată tocmai din pricina cheltuielilor suplimentare necesitate de depozitare. Cazul mi se pare cel puțin ciudat, fiindcă se întîmplă ca muncitorii să fie afectați chiar din pricina propriei abnegații.

La Întreprinderea Granitul am aflat însă un fapt de netăgăduit și anume că oamenii muncii privesc producția cu același interes cu care își cultivă grădina : cu sentimentul proprietății personale adică.

RADU G. ȚEPOSU ■

Balta Albă conține rezerve de nămol terapeutic pentru decenii. Cum le protejăm?

Inginerul Valentin Alexandru C. Bulgăreanu și-a consacrat ultimii 15 ani de activitate în cadrul Întreprinderii de prospecțiuni geologice și geofizice din București cercetării lacurilor din România, în special a acelora situate în cîmpie sau pe masive de sare din interiorul arcului carpatin. El este și autor a vreo 35 de lucrări științifice pe această temă, publicate în țară și străinătate, și membru al Societății internaționale de limnologie (studiul lacurilor). Desigur, lacurile noastre formează de decenii obiectul de studiu al unor geografi și biologi de renume, dar cercetări de ansamblu asupra tuturor componentelor în interacțiune ale ecosistemelor lacustre — factorii fizici, chimici, geologici, biologici etc. — nu s-au întreprins sistematic la noi decît în ultima vreme, și o bună parte din ele sînt legate de numele lui Valentin Bulgăreanu.

Studiile comportă abordarea complexă, modernă, a multiplelor corelații — adeseori precizate matematic — dintre diversele date de ordin geologic, biologic, microbiologic, enzimologic, igienico-sanitar, hidroizotopic, balneologic, geofotogrametric, topografic, pe baza unor informații culese cu aparatură de precizie, apte să surprindă evoluția lentă sau rapidă a calității mediului lacustru și să estimeze evoluții viitoare. Scopul final este atît științific cît și practic-economic și chiar terapeutic, vizîndu-se valorificarea, exploatarea rațională și protecția zăcămintelor de nămoluri sapropelice (de lac).

Iată contextul în care interlocutorul nostru ridică problema unuia din cei mai însemnați producători de nămol din România, lacul Balta Albă, Buzău (de fapt, un afert din suprafața lacului revine și județului Brăila, de unde, și unele divergențe administrative privind exploatarea lacului). Balta Albă, unul din cele mai întinse lacuri de nămol din țară, a fost propulsat în notorietate încă de la mijlocul secolului trecut prin proprietățile sale terapeutice. Format prin bararea unui vechi curs de apă de către aluviuni s-a produs aici, în condițiile climatului de stepă arid, o concentrare puternică a apei, înregistrîndu-se, la sfîrșitul veacului XIX, o salinitate de peste 100 g/l, care însă în prezent a coborît sub 10 g/l în special datorită pîrîului Boldu.

Deși salinitatea a scăzut, lacul s-a reechilibrat și, drept urmare, s-au depus și s-au măturat, în cursul vremii, nămoluri negre și cenușii depășind pe alocuri un metru grosime — cifră remarcabilă, ținînd cont că nămolul din lacuri se exploatează și în cazurile cînd grosimea stratului nu depășește 20—30 cm.

Așadar, Balta Albă rămîne un lac terapeutic. Tot aci pescuiesc însă crap și caras fermele piscicole Balta Albă, Buzău și Grădiștea, Brăila. Or, în fiecare an la sfîrșitul verii, descompunerea masivă a vegetației acvatice, îndeosebi a algelor verzi, determină formarea în abundență a hidrogenului sulfurat, gazul cu miros de ouă stricate pe care-l cunoaștem cu toții, chiar dacă îi ignorăm formula chimică. Din cauza acestui gaz toxic, cohorte întregi de pești se precipită către apele mai duci și mai oxigenate ale pîrîului Boldu, unde însă se lovesc de grătare care le barează intrarea în iazurile piscicole construite pe pîrîu. De ce li se oprește „exodul"? Zice-se, pentru a nu se micșora cantitatea de pește din lac și a nu se dăuna pescuitului (circa 100 t pe an). În realitate, datorită condițiilor vitrege de viață (salinitate crescută, hidrogen sulfurat) peștii din Balta Albă își dau duhul... Atunci, se ridică grătarele pentru a se permite accesul în lac peștilor din iazurile de pe Boldu.

Să rezumăm : peștii care vor să se „refugieze" spre Boldu sînt împiedicați s-o facă, în schimb se facilitează, uneori celor din iazuri intrarea în Balta Albă, unde, mai dulci și mai oxigenate ale pîrîului dezvolta normal. Condițiile neadecvate în Balta Albă au fost relevate încă într-un studiu al Institutului de cercetări piscicole datînd din 1970, dar situația practic nu s-a schimbat de atunci.

În ultima vreme pe plan local — ne spune inginerul Bulgăreanu — s-au pornit discuții aprinse : este oare Balta Albă un lac piscicol sau nu ? De fapt, tocmai pentru a se da un răspuns fundamentat și la această întrebare se întreprind actualmente studii ample, șef de lucrare fiind interlocutorul nostru. Ce înseamnă ele ?

● Sub raport piscicol, există condiții de mediu fluctuante, de unde și producția fluctuantă de pește.

● Pe plan pur balneoterapeutic, considerînd că peștele consumă plancton, care, la rîndu-i, formează nămol, prezența peștelui ar apărea nedorită. Cu atît mai mult cu cît azi doar din Balta Albă se extrage nămolul valorificat în apropiere sub forma extractului PELL-AMAR, cunoscut și peste hotare. Se află aci rezerve de sute de mii metri cubi, pentru decenii, și ele trebuie protejate !

● Un factor de degradare a calităților nămolului l-ar putea constitui îndulcirea apei, ca urmare a irigațiilor de amploare proiectate chiar în interiorul perimetrului de protecție hidrogeologică a lacului. Trebuie evitată repetarea nefericitului caz al lacului Techirghiol, unde cantitățile necontrolate de apă dulce înmagazinate în formațiunile calcaroase ce alcătuiesc cuveta Techirghiolului pot degrada ireversibil acest important producător de nămol ! Să nu se uite nici faptul că eventuale soluții tehnice de remediere (drenaje, pompări) în asemenea cazuri sînt fie tardive, fie costisitoare.

Așadar, s-ar părea că ne confruntăm cu un „conflict de interese", o situație fără ieșire. Și totuși, avem nevoie și de nămol, și de pește ? De unde trebuie pornit, ce trebuie întreprins ?

— Oricît ar părea de curios — spune inginerul Bulgăreanu — lacul nu are azi nici un „stăpîn" oficial. Nu mă refer la Consiliul popular județean, care răspunde de toate, am în vedere aspectul de exploatare economică. Afirmația „lac fără stăpîn" nu reprezintă doar o figură de stil, ea a revenit în unele discuții pe plan local la care am asistat, în sensul că Balta Albă nu „aparține" nici Oficiului județean de turism Buzău, nici fermelor piscicole : fiecare își duce activitatea cu gîndul la propriile interese, perfect legitime dealtfel, dar lipsește o viziune ecologică. Și totuși, soluții există, și nu prea complicate. Iată cîteva :

● Programele de irigație să fie corelate cu normele de protecție hidrogeologică.

● Cu privire la „disputa" piscicultură sau nămol terapeutic ?, o soluție ar oferi-o devierea cursului pîrîului Boldu, astfel încît apele dulci să nu afecteze salinitatea, deci și producția de nămol. Întrucît aceasta ar reclama anumite investiții, există o posibilitate mai puțin costisitoare, și anume sectorizarea, prin afectarea unei părți din lac pescuitului și a altei părți extragerii nămolului terapeutic. În prezent, așa cum s-a arătat, cele două activități se suprapun și se jenează reciproc.

● Pescuitul trebuie efectuat rațional, după norme ecologice, nu ca în prezent, cu două năvoade mari care raclează brutal partea superioară a sedimentelor, adică exact nivelul la care se desfășoară procesele de formare a nămolului.

Atît îndulcirea exagerată prin apele pîrîului Boldu, cît și pescuitul cu năvoade riscă să împiedice procesul continuu de formare a nămolului, să degradeze actualele rezerve și să pericliteze pe cele în formare.

— Să nu ne închipuim — concluzionează Valentin Bulgăreanu — că o asemenea degradare a nămolului terapeutic, sub aspect fizico-chimic-biologic, se produce neapărat doar în decurs de decenii ; uneori, ea devine vizibilă și chiar ireversibilă în cîțiva ani. Se cunosc la noi lacuri terapeutice care au suferit grave deteriorări (îndulcire, poluare, dezvoltare în exces a vegetației de pe fundul lacului) doar în doi-trei ani ! De aceea opinez ca și în sectoarele din Balta Albă destinate exclusiv pescuitului în viitor (dacă se acceptă propunerea) să nu se admită decît pescuitul cu unelte staționare precum virșe, taliene, setci, ave, zătoane, și nu cu năvoade.

Principalele lacuri cu nămol terapeutic din țara noastră se numără pe degetele unei mîini. Acest nămol reprezintă o bogăție (inclusiv, potențial, valută) nu numai a României de azi, ci și a celei de mîine. Orice deranjare a echilibrului natural, ecologic, chiar dacă în prezent nu apare dramatică ochiului neavizat, poate avea rapid nedorite repercusiuni ireversibile.

LIONEL NIȚESCU

Balta Albă, unul din cele mai întinse lacuri cu nămol terapeutic din țară, suferă de lipsa unei viziuni ecologice.

Între da și nu

Riscuri și reclamă

Despre „Nufărul" s-a mai scris și se va mai scrie. E greu să atingi perfecțiunea în spălarea și călcarea unei rochii de mireasă sau chiar a unei cămăși albe cînd aceste operațiuni se fac industrial. Nu despre perfecțiune dorim să scriem astăzi, ci despre starea de lucruri instituită în două unități ale întreprinderii Nufărul, cea din Șoseaua Colentina nr. 58—60 și Centrul 17 din imediata ei vecinătate. Însoțim într-un raid obișnuit una din multele echipe de control obștesc ale Frontului Democrației și Unității Socialiste, îndrumate și coordonate de Consiliul Sindicatelor din Municipiul București. Echipa este formată din arhitectul Constantin Cora și Paul Mișa, pensionar.

La Centrul 17, Maria Șuță, șefa centrului sau „centrașă", cum își spune dumneaei, deși nu știe cine suntem, ne întîmpină cu amabilitate și solicitudine, ne execută corect bonul de comandă și își manifestă regretul că centrul nu poate efectua urgent comanda. În acest contru nu s-au introdus încă urgențele. Ceva mai tîrziu, la unitatea vecină, care are și posibilitatea de a executa lucrările, nu numai de a le primi, aflăm că acest fapt se datorează transportului. Nu e mare nenorocire. Dacă vrnim cu orice preț urgență, ne-am fi dus aiăturea.

În timp ce tovarășa Șuță ne explică organizarea activității, succese și greutăți, citim cîteva anunțuri tipărite sau dactilografiate, unele din ele imperative altele pur informative. Mare și citeț : „Nasturii și fermoarele fără garanție !", sau mai mic și mai ferit : „Riscurile ce decurg din curățirea chimică a pielilor și cojoacelor : 1. Decolorarea parțială și neuniformă a obiectului. 2. Înăsprirea suprafeței cojocului. 3. Crăpături și rupturi ca efect al degresării energice și 4. Dezlipirea porțiunilor lipite cu soluție prenadez". Semnează conducerea. Remarcăm curajul și tăria de caracter a posesorului unui cojoc ce trebuie adus la curățat. Oare cine își poate permite asumarea unor asemenea riscuri majore? Aflăm că temerari există și se pare că rezultatul nu este întotdeauna atît de descurajant pe cît sugerează textul.

Spicuim din Condicele de sugestii și reclamații : Ion Vulpașin din strada Aleea Teiul Doamnei 6, Bl 22, ap. 29 — Rufele date la spălat se dau cu întîrziere de 5—8 zile. În două rînduri mi s-au dat fețe de masă schimbate, arse și deteriorate. Aceste cazuri sînt rare, ne asigură șefa centrului. Din 28 iunie și retururi. La întîmplare luăm comanda pînă astăzi (marți n.n.) au fost doar 14 4155, care conține cîteva cămăși, cearceafuri, un halat alb. Deși halatul mai are cevа pete, lucrurile sînt curate, însă prost călcate. Înainte de a fi purtate, cămășile au nevoie de un retuș. Un fier de călcat, din acelea care se mișcă cu mîna mai trebuie să treacă peste ele. Dar la Centrul 17 așa se primesc rufele, drept care ne ducem la unitatea care le-a spălat, Șoseaua Colentina 58—60. Aici, șefă de unitate este tovarășa Domnica Stan. Înainte de a intra în alte amănunte să spunem că aici se muncea, ca și în alte părți planul e plan și cu el nu e de glumit, în ultimii doi ani încasările unității au crescut de la 200 mii la 700 mii lei, pe luna în curs planul este deja realizat și, ne spune tovarășa Stan, unele accidente sînt posibile cînd se manevrează zeci de mii de obiecte.

Clienții uită în ce stare le au adus și le vor înapoi ca noi. Asta, evident, nu se poate. E drept, într-un caz dintr-o mie se mai întîmplă să se dezlipească polimarca. Atunci clienții sînt chemați la unitate să-și identifice obiectele. Primului venit i se pun în față cearceafuri, de exemplu, și el, acest prim venit, și-l alege pe cel mai bun din toate. Următorii protestează. Unitatea n-a plătit pînă acum despăgubiri nici unui client. În general clienții sînt înțelegători. Nu spun nimic nici dacă cearceafurile sau cămășile sînt călcate cu încrețituri, adică nu sînt chiar impecabile. Se pare că calitativ. E și asta o dovadă de realism. Lupta pentru o calitate cît mai bună a prestațiilor către populație este o preocupare permanentă. Trebuie s-o recunoaștem, în marea lor majoritate lucrurile sînt bine făcute iar neregulile sînt depistate de C.T.C. înainte de a ajunge la client.

Unul din motivele pentru care rufele și hainele nu ies așa cum ar trebui este starea de degradare și de murdărie în care sînt aduse. În special de la sectorul de stat. Spre exemplificare ne sînt arătate niște halate care odată au fost albe.

Echipa de control mai sesizează unele posibile îmbunătățiri ale activității gospodărești dînd soluțiile pe loc. Acțiunea de deratizare-deparazitare, care a avut loc în urmă cu cîteva zile, n-a dat rezultate. Gîndacii de diverse forme și culori nu par afectați de eforturile specialiștilor în domeniu. În această direcție mai trebuie insistat. Și un apel pentru onor clientelă : Dacă în trei ani nu vă ridicați obiectele duse la curățat și spălat acestea se clasează. Personal, termenul mi se pare foarte îngăduitor. Făcînd abstracție de unele observații pe care vi le-am împărtășit, serviciile întreprinderii Nufărul mi se par mai bune decît în urmă cu cîtva timp. Loc pentru mai bine este. Vorbim deocamdată doar de bine, nu și de foarte bine

OPREA GEORGESCU

Cronica serviciilor către populație

„Sînt plecat momental"

Ne-a scris din București cetățeanul Samoilă Barbos (sau Balboși ?), domiciliat în strada Aurel Vlaicu (nu se indică numărul), care ne roagă să-i lămurim „cum cine și pe ce bază a introdus sistemul trimiterii în vacanță a unor unități comerciale sau prestatoare de servicii, avîndu-se în vedere faptul că responsabilul, lucrătorul sau vînzătorul în cauză e nevoit să lipsească de la serviciu din motive personale". Motivele — continuă corespondentul nostru — sînt cele afișate îndeobște pe o bucată de hîrtie și sună cam în felul următor : „Responsabilul plecat în concediu de odihnă", „Închis pe caz de boală", „Închis din motive de deces" (anunț pus chiar la un magazin de pompe funebre !), „Vin îndată", sau alte asemenea glume nesărate. Cititorul nostru ne indică și cîteva exemple : „Am fost acum o lună să cumpăr un rolfilm de la unitatea I.C.L. Tehnometal 201 (noul cartier Băncasa), dar întregul raion cu produse foto se afla închis deoarece vînzătorul (mi-au spus colegii lui) era plecat în concediu legal de odihnă. (Ar fi interesant de știut cu cît s-au diminuat încasările respectivului magazin în perioada respectivă). Recent am fost să-mi repar mixerul la o unitate de pe Colentina, dar pe ușă am găsit următorul bilet : „Vin îndată". Tot nu de mult, m-am dus să-mi scot pantofii de la o cooperativă de pe „1 Mai", dar am făcut cale întoarsă, găsind pe ușă anunțul „Sînt plecat momental" (sic !).

Și corespondentul nostru încheie întrebîndu-ne și întrebîndu-se : „Pe ce bază se iau asemenea libertăți de uz personal cînd este știut faptul că în orice instituție sau întreprindere omul pleacă în concediu de odihnă sau de boală numai în clipa în care sarcinile sale au fost preluate de colegii săi de serviciu ?"

Sîntem întrutotul de acord că asemenea practici arbitrarii contravin flagrant bunei funcționări a unităților comerciale sau a celor prestatoare de servicii către populație. Aceasta este dealtfel și opinia factorilor de răspundere din cadrul Direcției comerciale a Municipiului București și a celor din cadrul Uniunii cooperativelor meșteșugărești București, metal, chimie, lemn construcții.

În ceea ce privește unitățile comerciale, acestea pot fi închise pentru lucrări de modernizare, igienizare, sau pentru efectuarea concediilor de odihnă numai în situații de excepție și numai cu avizul oficiilor comerciale ale consiliilor populare de sector. Sistarea temporară a activității magazinului este posibilă numai la unitățile cu 1—2 lucrători și niciodată în cazul unor unități cu program prelungit (în două schimburi, deci cu doi gestionari). Închiderea temporară a magazinului se face prin afișarea unui anunț tipărit prin care se indică motivul, durata și cele mai apropiate unități cu profil identic.

În cazul unităților prestatoare de servicii — a ținut să precizeze tovarășul Grigore Mosor, președintele U.C.M.B., — concediile de odihnă sau de boală nu pot afecta în nici un fel desfășurarea programului normal de funcționare, deoarece obligațiile celui în cauză sînt preluate automat de ceilalți membri ai colectivului. Cu alte cuvinte invocarea unor motive de genul „Plecat din unitate", „Se primește marfă", „Vin îndată", „Închis pentru motiv de boală" etc. sînt acte de indisciplină și nimic altceva iar cei în cauză sînt pasibili de sancțiuni din cele mai aspre. Am fost asigurați că pentru inlăturarea unor asemenea stări de lucruri se întreprind controale periodice. Interlocutorii noștri ne-au rugat de asemenea să invităm publicul larg să participe la depistarea și semnalarea unor asemenea nereguli, pe care să le aducă la cunoștința forurilor în drept, deci, de la caz la caz, Direcției comerciale a Municipiului București sau Uniunii cooperativelor meșteșugărești București, strada Gabroveni 57.

LIVIU TIMBUS

Corigente de toamnă: MUSTĂRIILE

7 lei ș-arunci o cană

Duminică, la restaurantul „Drumul Sării" se vindea must în căni mari de pământ. O femeie cere o cană (de o jumătate de litru), plătește, gustă din ea și aruncă repede pe trestia care ornamenta mustăria. Oftează puțin după cei 7 lei pierduți și pleacă. Ospătarul **Gh. Nicolae** la cana și o deșartă pe aceeași trestie decorativă. Plătesc și eu cei 7 lei, primesc cana, gust și, oricită bunăvoință am, trebuie să repet gestul femeii. Mustul e un fel de nici un fel, nu e nici dulce, nu e nici acru. E amar și rău, că ar întoarce pe dos și un cal, darămite un om. E must de mere, la 14 lei kilogramul, un fel de lichid gălbui, cu gust de otravă. Deși știe că e prost, ospătarul vinde fără nici o jenă. El trebuie să scape de cantitatea pe care a primit-o și ce-a primit ala vinde. Lîngă sticla de must, pe măsuță, mai ține cîteva bucăți de pastramă transformate de muște în aerodrom și cîteva bucăți de mămăliguță care aveau o crustă imbietoare de cărămidă. Pe masă, lîngă must, pastramă și mămăliguță (iată că și-n bucătăria tradițională se organizează figurația) se găseau doi dovleci copți care întregeau decorul. Cine avea stomac de oțel și bea jumătate de cană cerea și mici. Grătarul hiberna cuminte în spatele ospătarului. Ca să cumperi mici trebuia să ieși din unitate, să dai colțul străzii și de la un ghișeu zăbrelit (al aceleiași unități) să cumperi doi-trei mici pe care, în ton cu denumirea restaurantului îi primeai cu sare, nu cu mușlar. Cu mici în brațe făceai cale întoarsă pe stradă, te întorceai la must și descopereai că nici micii nu-s mici și nici mustul nu e must, și că nici responsabilul nu-i acolo și că nici clienții nu-s clienți. La obiecția noastră că mustul e atît de prost încît poate fi vîndut numai ca otravă, unii clienți care beau bere și-i cunoșteau pe responsabili mai bine decît ospătarii erau gata să ia apărarea acelei poșirci pe ideea că-n toamna asta strugurii au fost amari și răi ?!? Deci cînd oamenii lucrează prost tot natura e de vină. Te duci în întîmpinarea necazurilor și tot ei ți-o întorc de parcă ai fi singurul pedepsit. Cum nici prezența responsabilului **Donose Nicolae** n-ar fi schimbat cu nimic calitatea acelui lichid dubios și nici înfățișarea pastramei și-a mămăligii am plecat să bem must prin alte locuri. La mustăria de la Restaurantul Gorjului din cartierul Militari luase foc chiar... mustăria. Cineva supărat pe ceva pusese foc trestiei și decorul arsese frumos. Arăta jalnic, cum jalnic arăta și spațiul de după paravanele pirîite. Mustul costa aici 16 lei kilogramul, era bun cu adevărat dar n-aveai nimic de „susținere". De unde frigăruiele anunțate și de unde atîta pastramă cîtă scria pe pereți ? Toată lumea era profilată pe bere, atît de profilată că nu vedea bine și se comporta ca într-o gară părăsită de după război. Vînzătoarea de la must, în idilicul peisaj cu ardei, dovlecei, trestie ruptă și căni de lut dăduse mustăria în grija soțului și-a fetiței și ea făcea turism prin unitate. Soțul, cu o sticlă de bere în mînă, te lua la întrebări, ce dorești, de parcă n-ar fi fost dispus să-ți dea nimic. Și dacă te încumetai să cumperi must trebuia să-l bei cu ochii închiși pentru că imaginea generală era atît de îmbietoare și mirosul atît de trornitor că îți se făcea rău. Oricum, lipsea responsabilul, dar mai degrabă lipsea sănepidul și miliția.

În Piața Ilie Pintilie există un bufet al I.A.P.L. Amzei. Decor clasic de mustărie, dar must, ca-n palmă. Vînzătoarea **Elena Hies** : „Decorul ? Păi, dragă, decorul e așa de față, dar must n-am primit niciodată". Peste piață e un fel de bufet **Apollo**, ornat și el nu ca pentru zborul de Lună, ci ca o îmbietoare mustărie. Se vinde bere la kilogram și cînd am cerut must ni s-a spus că e în lichidare, că în curînd clădirea va fi dărîmată. Se pare că lucrătorii, în semn de recunoștință pentru că i-a găzduit atîția ani, s-au gîndit s-o ornamenteze cu trestie, ardei și celelalte ca să arate cît mai plăcut cînd va fi dărîmată.

Pînă la urmă ne-a scos din încurcătură mustăria istorică numită Codrii Cosminului. Aici era zi cu pește ? Pastramă — ioc. Mustul — un tulburel atițător — se găsea din belșug dar nu se înghesuia nimeni. De ce ? Lumea și-a cam pierdut încrederea în mustul pe care-l desfac felurite unități. Nimeni nu e prea dispus să zdrobească și să stoarcă strugurii în fața consumatorului. Iar mustul cu pește merge ca vrabia cu elefantul. Tot merg și nu se întîlnesc niciodată. Oricum, dacă dezinteresații noștri comercianți vor să revigoreze un obicei românesc de toamnă trebuie să facă asta nu ca pe o corvoadă ci ca pe orice alt fapt comercial, adică interesați, cu ingeniozitate și cu respect pentru consumatori. Asta pentru că nu orice lichid despre care s-ar zice că provine din stoarcerea strugurilor se poate numi must, după cum nu orice clădire impopoțonată cu trestie, dovlecei și ardei poate fi socotită mustărie.

CORNEL NISTORESCU ■

O culoare care nu se poate descrie

În zona comercială Bucur Obor, unde își desfășoară activitatea cel mai mare magazin și cea mai mare piața din țară, nu știu, cum s-ar crede, o mulțime de mustării. Sînt, dacă se pot considera mustării, doar patru. Două în piață, una la dreapta și alta la stînga marelui pod comercial. Cele patru mustării au un singur punct comun. Dar nu cum s-ar bănui : mustul. Ceea ce au ele comun este faptul că toate unitățile aparțin sectorului 2 al Capitalei, I.A.P.L.-ului Bistrița. Degeaba directorul respectivei întreprinderi, Gheorghe Vasilache, încerca să ne convingă că ține și le iubește pe toate la fel. Ori este vorba despre o dragoste de părinte vitreg sau „copiii" sînt neascultători. De ce ? Fiindcă între cele patru mustării sînt diferențe ca de la cer la pămînt. Dar să le luăm pe rînd...

Chiar în piață, după firmă, sînt două : „Mustăria Drumului" și „Mustăria Piatou Obor". În ciuda faptului că lăzile de struguri se află la cîțiva metri de bufete, strugurii nu ajung în teascurile unității pentru simplul fapt că nici măcar nu există așa ceva. Totuși must există fiindcă el este adus de la centru. Costă 13 lei litrul, are o culoare care nu se poate descrie, se vinde în pahare de plastic, iar după ce bei cîteva guri te lasi păgubas. În ciuda acestui fapt, responsabilii spun că totuși se vînd pînă la 100 de litri pe zi. Dar mustul nu poate concura cu berea, aceasta fiind solicitată la mai toate produsele. Și fiindcă sîntem la acest capitol, pe două table imense stă scris ceea ce se poate minca. În primul rînd este vorba de pastramă de porc, curcan și oaie. Dar cele două unități n-au avut pînă acum pastramă de porc și curcan. Se găsește doar cea de oaie. Și aici ar trebui să mai spunem ceva. Pe un panou, ea, pastrama de oaie, costă opt lei și zece bani sută de grame — iar alături opt lei și optzeci și cinci. Credem că este cazul ca I.A.P.L.-ul Bistrița să se decidă și la acest capitol. Cît costă pastrama ? În rest se pot minca și mititei, și kilcă prăjită, pateuri, porumb fiert și dovleac — într-un cuvînt cam tot ceea ce trebuie unei mustării. Duminică, așa ca o mare realizare, la Piatoul Obor s-a instalat și un teasc. Mustul a fost făcut chiar în fața oamenilor. Și rezultatele au fost văzute imediat : s-au vîndut peste 200 de litri. Tot aici s-a făcut și o expoziție, s-a adus și un car plin cu toate fructele sezonului. Responsabilul, Constantin Tone, ține să ne spună că în cel mai scurt timp acest loc va fi cunoscut de toată lumea, iar faima mustăriei va merge pînă departe. Rămîne de văzut. În orice caz, oricum, este mai bine mai tîrziu decît niciodată...

La terasa Brates, la răscruce de drumuri, înspre Pantelimon și Mihai Bravu, doar firma îți spune că este vorba de o mustărie. Mustul tot de la centru vine. Și ca o dovadă că acesta este așa cum este se vînde cam 20 de litri pe zi. Dar, se pare că cei de aici nu sînt interesați în a face din acest loc o mustărie adevărată. Pîcturi care nu-și au locul aici, reprezentînd tot felul de fructe ale sezonului, pe tablă ruginită și carton scorojit, cu frunze căzute și boabe de struguri strivite, te întîmpină chiar de la intrare. Responsabila unității se numește Teodora Sabău și două zile la rînd am căutat-o. Nu a fost de găsit fiind probabil prinsă cu alte treburi. Îi ține locul barmanul Aurica Toma care, între vînzarea halbelor de bere și paharelor de vin, ne-a spus doar atît : „la noi n-are ce căuta mustul. Se vinde doar bere și vin". Așa stînd lucrurile de ce s-a decis să se facă aici o mustărie ?! Și dacă totuși există : de ce nu-și desfășoară activitatea așa cum trebuie ?! Este desigur încă un semn de întrebare pentru conducerea I.A.P.L.-ului Bistrița...

SORIN POSTOLACHE ■

Pastramă cu garnitură de bere!?

Cînd s-au decis să deschidă o mustărie, cei de la Hanul lui Manuc, unitate cu dever și remiză 10 la sută, au avut în vedere nu doar o sarcină, ci și faptul că restaurantul complexului nu stă chiar pe roze. Salvat fiind, în privința planului, de grădină („ea ne scoate banii, face de 3 ori cît restaurantul") și, din cînd în cînd, de acele evenimente fericite (și pentru tineri și pentru ospătari) numite nunți. Apucîndu-se de-o treabă, oamenii de la Manuc și-au zis s-o ducă pînă la capăt. Și-au dus-o, creînd mustăriei decorul adecvat. Cu stuf, cu storcător, cu teasc și așa mai departe, ba chiar cu cîteva panouri care, chiar dacă repetă adevăruri de mult știute („must dulce", „pastramă cu mămăliguță" etc.) au darul de a-i trage pe client de mînecă. Și clienții, oameni și ei, nu rezistă, mai ales că, de pe cerdacul din fața intrării, orchestra condusă de Petre Alexandru (de felul ei funcționînd în cramă) îi ademenește o dată în plus. Cam tare, e drept, dar (vorbă verificată) mai bine să fie decît să lipsească ! ?

Lume e, cel puțin așa stăteau lucrurile duminică în amurg, berechet, care mai veselă, care mai sobră, dornică însă, fără excepție, să guste un must de calitate, fie și contra a 17,60 lei litrul. Dar mustul, spre ora 18, se terminase demult ! ? Se desfăcea, în schimb, din belșug, bere la halbă, în prezența barmanului Laurențiu Coșcodan, băiat tînăr și cu simțul umorului. Am dedus asta, c-ar avea simțul umorului, pentru că la întrebarea noastră (poate nu tocmai potrivită cu atmosfera) de ce nu poartă ecuson ?, ne-a arătat pixul înfipt în buzunarul de la piept și ne-a răspuns săgalnic : „dar ăsta ce-i ? ?". Mai tîrziu, cînd vom fi apelat la șeful de unitate Ion Iancu, om de ispravă chiar dacă proaspăt în această meserie, Coșcodan va deveni serios și va recunoaște că și-a uitat ecusonul la haină. Nu pentru a-l pune la punct pe barman l-am căutat pe Ion Iancu, ci spre a afla concret, care-i situația cu mustul. Și-am aflat : La Hanul lui Manuc, mustul se prepară sub ochii clienților, foarte curioși, după vorbele lui Iancu, în acest sens. Numai că azi, strugurii comandați la I.A.S. Țăndărei n-au venit („am tot dat telefoane, dar n-am găsit pe nimeni să ne înțeleagă"), drept pentru care, spre a salva măcar aparențele, cei de la Han au cumpărat vreo cîteva zeci de kilograme din piață, de la I.L.F. Șeful de unitate (mai corect unul dintre ei, întrucît celălalt, liber duminică, se numește Mihai Stanciu) n-a precizat cîte kilograme, dar ne-a explicat că „ieri și azi am vîndut cam 140 de litri de must". Adică, după opinia noastră și, sîntem tentați să credem, a clienților, foarte puțin, în condițiile vadului de aici. Și nici în alte zile, am socotit, n-a fost altfel, de vreme ce, de la 1 septembrie (cînd s-a deschis mustăria), cantitatea de struguri intrată n-a depășit 1 800 de kilograme, din care s-au obținut vreo 900 de litri de must. Puși la dispoziția consumatorilor, repetăm, în 25 de zile ! ? Sigur, mai e și principiul, auzit de la careva, că „mustul nu ridică vînzarea decît prin pastramă" (la 12,40 lei suta de grame), dar parcă nici pastramă cu bere nu prea merge ! ? Cu garnitură de bere, cum glumea un ospătar.

În rest, aprovizionarea, cu dovezi pe mesele clienților, e bună : pastramă (43 de kilograme), cîrnăciori olțenești (10), organe (12), pește (6) și chiar ciorbă de burtă (150 de porții), aceasta din urmă fiind specialitatea bucătarului șef (din cramă) Dumitru Olteanu. Preocupare există, e limpede, personalul se străduiește, șeful complexului, Dumitru Cimpoieru (și el foarte tînăr), se agită, harnic și întreprinzător, cu toate astea, în ceea ce privește mustăria, la Hanul lui Manuc rămîne destul loc pentru mai bine.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Starea comerțului

Mentalități

Trec uneori prin Piața Obor ca să-l văd pe Ștefan Grămescu șezînd pe scaunul său vizavi de pavilionul județului Dolj, îl văd, mă conving că există și merg mai departe cu imaginea mulțumirii de pe chipul lui tachinîndu-mi cugetul. În urmă cu o lună m-a înșelat la cîntar cu șapte kilograme de cartofi, șapte kilograme din douăzeci, o performanță la care mintea gestionarului trebuie să fi fost ispitită doar la vederea chipului meu, altfel nu se explică și asta m-a necăjit. M-am întors cu fiul meu de șase ani care acasă cîntărea 22 de kilograme iar pe cîntarul doljeanului, ca o răzbunare, 24.

Reclamația înaintată responsabilului de stand a ajuns la conducerea întreprinderii din Craiova, o reclamație neutră, seacă, nedumeritoare pesemne de vreme ce nu ceream nimic, constatam numai — informam nu-i așa ? — e drept cu un gînd ascuns, un gînd ghiduș, licărit în mine prin contaminare de la Grămescu, voiam adică să văd cum gîndește un funcționar din I.L.F. cînd un cetățean nu-și țipă indignarea, informează pur și simplu, blînd și neutru, cum am mai zis.

Trec uneori prin Piața Obor și-l văd pe Ștefan Grămescu contemplînd lumea în acest blînd septembrie pe scaunul lui așezat vizavi de standul județului Dolj. Soarele răsare relativ din același loc în fiecare dimineață, se învîrte în jurul lui Ștefan Grămescu, o rotire completă, și apune tandru și pe nesimțite cu fiecare zi mai devreme ; lumea trece, vine, pleacă și pentru cei mai mulți vînzătorul nici nu există și poate că nici n-ar exista cu adevărat dacă pe scaunul unde a stat n-ar fi avut loc instantaneea naștere a unui microb, un microb de conștiințe, molipsitor, pe care medicii administratori se prefac a nu-l băga în seamă, ca și cum într-un loc apare un virus ucigător și medicul constatator ar tăcea, crimă desigur, față de victimele care vor urma, crimă și în cazul nostru, față de conștiințele ce se vor infesta prin contactul cu purtătorul și produsul în stare netulburată a acestui cumplit flagel uman, delăsarea.

NICOLAE CRISTACHE ■

Și o promovată cu distincție: Mustăria „Olimp"

Secretul reușitei ? Unul singur. Consumatorii, ne spune Ion Nedelcu, responsabilul restaurantului Olimp de pe șoseaua Colentina, s-au dezobișnuit să cumpere must tocmai din pricina mustului. Nu trebuie și nu are ce căuta în alimentația publică acel must adus din diferite părți. Îi trebuie făcut în fața oamenilor. Numai așa putem readuce în toate drepturile sale mustul și, bineînțeles, sucu de struguri.

Fotografii de VASILE BLENDEA ■

Istoria în ciorne

„Steagurile românești" din oastea lui Jan Sobieski în marea bătălie pentru Viena [1683]

S-au împlinit de curînd 300 de ani de la marea bătălie din 12 septembrie 1683, care în numai o singură zi de aprigă încleștare a pus capăt asediului Vienei început în urmă cu două luni de către oștile marelui vizir Kara Mustafa, constituind totodată punctul de plecare în alungarea stăpînirii otomane din Europa, proces care va dura aproape două veacuri. Însemnătatea internațională a evenimentului nu mai trebuie subliniată. Destul să amintim că a fost unul din faptele militare cele mai dezbătute din istoria modernă, numărul relatărilor care-l amintesc, din zilele următoare și pînă astăzi, trecînd mult de 5 000. E și firesc, de vreme ce implantarea stăpînirii otomane în chiar centrul Europei, în cazul în care bătălia din 12 septembrie 1683 ar fi fost pierdută de forțele antiotomane și Viena transformată în pașalîc, ar fi schimbat cursul istoriei europene pentru mult timp... La această mare bătălie, am zice cu adevărat a „națiunilor", căci s-au înfruntat forțe din trei continente : Europa, Asia și Africa, au luat parte și românii, mai mult, pe baza unor cercetări noi efectuate în arhive și biblioteci polone și publicate de curînd în lucrări de specialitate, putem spune că și au participat în ambele tabere : formal în cea turcească, și efectiv, aducînd jertfe de sînge, în cea antiotomană. Se cunoștea, e drept, chiar din acea vreme rolul domnilor Țării Românești și Moldovei, Șerban Cantacuzino și Gheorghe Duca, siliți de obligațiile față de Poartă să se alăture oștii marelui vizir, în ajutorarea mai mult sau mai puțin fățișă a vienezilor asediați. Cronicarii români, învățații S. Micu-Klein, G. Asachi, M. Kogălniceanu și istoricii din veacul nostru au stăruit pe larg asupra acestui ajutor. **Ceea ce nu s-a știut pînă acum la noi, și nici pe plan universal, cu excepția unor simple mențiuni în istoriografia militară polonă, necunoscute în afara țării respective, este că românii au fost prezenți la marea bătălie pentru eliberarea Vienei în însăși armata regelui Jan Sobieski, alcătuind chiar singura cavalerie ușoară a acesteia, 13 la sută din întreaga călărime a regelui.** Nu e vorba de mențiuni ocazionale, ca cea din jurnalul de campanie tipărit al unui nobil polon, cunoscut dealtfel și la noi (1932), ci de însăși înregistrarea lor în listele oficiale ale compunerii armatei polone prezentate Seimului, sub numele de „steaguri românești" (**chorągwie wołoskie**) de călărime ușoară, destinate campaniei antiotomane din 1683, din care un exemplar inedit și în Polonia, l-am aflat nu demult în cadrul cercetărilor întreprinse la Cracovia. Analiza acestor izvoare obiective, de natură — am zice azi — statistico-contabilă, dovedește fără putință de tăgadă că **la expediția pentru despresurarea Vienei în oastea lui Sobieski s-au aflat 31 de steaguri românești de călărime ușoară, numărînd 2 423 de oșteni, mai mult de jumătate din aceștia fiind înrolați tocmai în vederea acestei campanii.** Alte izvoare ale vremii, trecute cu vederea de cercetătorii problemei, menționează însă și altfel de prezențe românești în oastea lui Sobieski cu prilejul aceleiași expediții pentru eliberarea Vienei. Astfel, două companii de pedestrime majoritar românească făceau parte chiar din garda regelui, sub conducerea directă a acestuia, căpitanul român Apostol Chigheci se afla în fruntea unui steag de cazaci, fapt amintit de însuși Sobieski (vor mai fi fost desigur și alți moldoveni în această situație), iar Nicolaie Hasdeu, nepotul de soră al voievodului moldovean Ștefan Petriceicu, un strămoș al învățatului B.P. Hasdeu din secolul al XIX-lea, a contribuit la campania din 1683 cu un steag de husari pentru care a cheltuit 36 000 de galbeni.

Însemnate ca efective și pondere rămîn însă la 1683 cele 31 de „steaguri românești", care alături de husari — călărimea grea cu armuri (3 217 călăreți) — și panțiri — călărimea semigrea cu cămăși de zale (8 061 călăreți) — constituiau călărimea ușoară, cea de-a treia componentă de bază a vestitei cavalerii a lui Sobieski. Dealtfel, prin specificul ei, călărimea ușoară era formată în general din unități de elită, foarte mobile, cuprinzînd oșteni capabili să lupte și individual, cu cai anume dresați, spre deosebire de călărimea grea care acționa doar compact, oarecum în felul blindatelor de astăzi, dar care, după șarjă era cu totul incapabilă să țină piept în acțiuni individuale experimentaților călăreți ușori.

Tocmai datorită calităților lor și specialității lor militare, într-o vreme de grea cumpănă pentru Polonia, înecată de „potopul" oștilor suedeze, căzăcești, turcești, tătărăști etc., sugestiv zugrăvită de H. Sienkiewicz în celebra sa trilogie referitoare la anii 1648-1672, și apoi în timpul luptelor antiotomane conduse de Jan Sobieski, oștenii români și-au adus contribuția la ajutorarea statului polon și la lupta generală antiotomană, atunci cînd din pricina împrejurărilor obiective domnii țărilor române, în ciuda dorinței lor, nu puteau interveni deschis împotriva Imperiului otoman, aflat tocmai la 1683 în culmea forței militare și a întinderii teritoriale. Ca atare, din 1648 românii angajați, după obiceiul timpului, în oastea Coroanei — ale căror liste de nume și unități le-am aflat cu ocazia cercetărilor întreprinse în ultimul deceniu în arhivele și bibliotecile polone — au alcătuit o bună parte din călărimea ușoară a acesteia, creînd chiar în a doua jumătate a secolului XVII și la începutul celui următor un „tip românesc" (**typu wołoski**) de călărime, integrată în structura oștii polone, al cărui nume a devenit pentru o bucată de vreme sinonim cu cel de „călărime ușoară". Din rîndul lor s-au ridicat personaje de seamă, precum Constantin Cantemir, viitorul domn al Moldovei, căpitanii C. Turculeț și Al. Davidel, participanți la luptele antiotomane în oastea polonă și în cea moldoveană, sau Gh. Hasdeu, cumnatul voievodului moldovean Ștefan Petriceicu, care, în fruntea unui steag românesc de 70 de călăreți, și-a pierdut viața tocmai în bătălia pentru despresurarea Vienei din 12 septembrie 1683. În Moldova, unde se întorceau să lupte cînd era nevoie de ei, membrii „steagurilor românești" sînt amintiți din vremea lui Vasile Lupu sub numele de „joimiri" (pol. **żołnierz** = soldat), și după modelul lor Grigore II Ghica (1726-1733) a organizat aici chiar o unitate permanentă de gardă domnească, sub numele de „joimiri roșii".

În campania pentru eliberarea Vienei, pornită la mijlocul lui august 1683 de J. Sobieski în virtutea tratatului încheiat cu împăratul Leopold I de Habsburg la 31 martie (1 aprilie) 1683, care prevedea ajutorarea reciprocă pentru apărarea Vienei sau Cracoviei de agresiunea turcească, steagurile românești împreună cu restul călărimii lui Sobieski au ajuns la 4 septembrie 1683 lîngă Tulln, pe Dunăre, la apus de Viena, au trecut fluviul la 9 septembrie și înaintînd peste Wiener Wald, în ziua de 12 septembrie 1683 au luat parte la marea bătălie care a pus capăt asediului Vienei de către marele vizir Kara Mustafa, a salvat capitala imperială și a dat un alt curs istoriei Europei centrale și sud-estice. Subliniem totodată faptul neobservat de istoriografia problemei, dar relevat de mărturia unui participant din tabăra otomană, că două zile înaintea marii bătălii, trupele lui Șerban Cantacuzino și Gheorghe Duca au fost mutate din flancul stîng al frontului otoman, spre care se îndrepta oastea lui Sobieski, pe o insulă a Dunării, la flancul drept, într-o poziție izolată, **din care s-au participat la bătălia hotărîtoare,** aceasta schimbare datorîndu-se desigur temerii marelui vizir că unitățile volevozilor ar putea trece în cursul luptei de partea lui Sobieski, în oastea căruia se aflau, cum am văzut, și multe „steaguri românești". Cît despre principele Transilvaniei, Mihail Apafi, acesta acuzat de „defetism" de marele vizir, fusese trimis cu unitățile sale la Győr, încă de la începutul lui septembrie. Mărturii polone și italiene ne arată în schimb amplasarea și rolul jucat în bătălia din 12 septembrie 1683 de unitățile românești din armata Coroanei. Fără a intra în amănunte, semnalăm doar că „steagurile românești", alături de restul cavaleriei lui Sobieski — în total pînă la 15 000 de călăreți — au luat parte la șarja decisivă de la orele 18 condusă de însuși regele polon, care a dat lovitura de grație taberei turcești, ce ocupa după aprecierea lui Sobieski : „un spațiu întins cît orașul Varșovia sau Liov". Șarja călărimii polono-române care cobora pe trei coloane pantele dintre înălțimile Schafberg și Gallitzinberg, la apus de Viena, a părut turcilor un adevărat torent : „Ca un torent de smoală și catran s-au scurs — scria un înalt dregător otoman aflat în tabăra atacată — ca niște valuri dinspre munte în vale. Tot ce era în fața acestui torent era călcat, stîrvit și incendiat...." Așadar, **adevărata participare românească, efectivă, cu jertfe de sînge, la eliberarea Vienei a avut loc în tabăra antiotomană și ea a continuat în cadrul luptelor de urmărire a turcilor de la Parkany (7 și 8 octombrie 1683) etc.** Au mai fost și alte isprăvi românești amintite de mărturiile polone, necunoscute literaturii noastre istorice, ca cea a anonimului român care la începutul lui septembrie 1683 a ieșit din Viena asediată, aducînd știri prețioase și chiar doi prizonieri în tabăra lui Sobieski, după care a făcut trei încercări de a reintra în cetate, cum notează admirativ în jurnalul său de campanie comandantul artileriei polone, dar ele nu ating cota de interes a participării la campanie a „steagurilor românești" din oastea lui Sobieski.

Dr. CONSTANTIN REZACHEVICI ■

Precursori ai Marii Uniri

Grigore Ureche, militant pentru unitatea națională

Întîiul eșalon al istoriografiei noastre naționale l-au constituit cronicarii.

Literatura acestora, începută în secolul al XVI-lea, s-a dezvoltat relativ destul de repede. După modestele începuturi ale lui Macarie, Eftimie și Azarie, în numai cîteva decenii s-a ajuns în Moldova la marile cronici (letopisețe) ale lui Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce ș.a., iar în Țara Românească de la Teodor Rudeanu la Radu Greceanu, Constantin Cantacuzino ș.a. Din Transilvania s-au adăugat scrisului cronicăresc Nicolae Olahul și Gheorghe Brancovici.

Cei dintîi cronicar care s-a impus atît prin modul său de expunere cît și prin concepția sa istorică a fost Grigore Ureche (1590—1647). Ureche a studiat la Universitatea catolică din Liov unde și-a însușit, pe lîngă limba polonă, și limba latină, devenind unul din cei mai instruiți cărturari moldoveni ai timpului său. A ocupat și însemnate dregătorii sub voievozii Miron Barnovski și Vasile Lupu.

Intitulată **Domnii Țării Moldovei și viața lor,** cronica lui Ureche, care cunoaște și cronicile moldovene anterioare lui, a circulat vreme îndelungată în diferite copii manuscrise pînă cînd a fost publicată în 1852 de M. Kogălniceanu în colecția **Letopisețele Țării Moldovei.**

Cunoscător temeinic al literaturii istorice contemporane, îndeosebi al literaturii polone, germane și italiene (Sebastian Münzer, Ion Antonius Maginus Patavinus, Ioachim Bielski, Al. Guagnini) scrisă în limba latină, Ureche a întâițiat istoria Moldovei dintre anii 1359—1594. A început cu alte cuvinte cu... începutul cînd, prin Dragoș Vodă, s-au „descălecat țara" și pînă la Aron Vodă, contemporanul lui Mihai Viteazul. Unii din copiștii cronicii sale, ca Simion Dascălul, i-au adăugat și unele „interpolări" care au introdus în cronică și diferite afirmații fantaziste, precum și unele adaosuri eronate.

Deși a avut în vedere numai istoria Țării Moldovei, Ureche s-a referit în cronica sa și la alte părți ale teritoriului românesc, și îndeosebi la Transilvania și Maramureș, el fiind preocupat în mod critic, avînd totodată și o viziune unitară a spațiului național, de întreg teritoriul neamului, de originea poporului român și a limbii sale. El afirmă astfel, chiar de la începutul letopisețului, că nu „va lăsa și de Ardeal... ca să nu atingă și să nu pomenească de începutul și de obiceiul lor (al locuitorilor Ardealului)... Ardealul se cheamă țara de peste munte care cuprinde și o parte din Dația".

El cunoștea, pe baza călătoriilor sale, că Ardealul cuprinde totodată și alte țări sau „holde". Țara Ardealului — precizează Ureche — nu este numai o țară însăși, ci Ardealul se cheamă mijlocul țării, care multe cuprinde în toate părțile în care stă și scaunul crăiei (reședința principelui care era atunci la Alba Iulia — V. N.). Iar pre la marginile ei sînt alte țări mai mici (existente și astăzi cu același nume — V. N.), carele toate de dinsa se țin și sub ascultarea ei sînt. Iată cum îi Maramureșul despre țara leșască (dinspre Polonia) și țara seculască despre Moldova, și țara Oltului, despre țara muntenească și țara Bârsei, țara Hațegului, țara Oașului... care toate se țin de Ardeal. Făcînd o comparație între limba latină și limba română, Grigore Ureche constată că „rîmlenii" (romanii) la pîine îi zic eau panis, la carne, caro, la găină, galena, la muiere, mulier, la femeie, femina, la părinte, pater, la al nostru, noster și altele multe"... Încît afirmă cronicarul „de am socoti pe amănuntul toate cuvintele le-am înțelege". În cronica sa Ureche arată totodată că „românii ciți se află lăcuitori la țara ungurească și la Ardeal și la Maramureș, de la un loc sînt cu moldovenii și toți de la Rîm se trag." „Originea comună se referă și la românii din Țara Românească, care toți „s-au tras de la un isvor". Ureche se arată totodată preocupat și de caracterul etnic al populației Transilvaniei, precizînd că în țara Ardealului „nu lăcuesc numai unguri (cum afirmau cei interesați sau necunoscători ai situației — V. N.), ci și sași, peste seamă mulți, și români peste tot locul, de mai multu-i lășită țara de români decît de unguri".

Iată dar cum cronica lui Ureche — scrisă între anii 1642—1647 — înregistrează și dezbate în spirit critic problemele fundamentale ale istoriei poporului român, care aveau să constituie mai tîrziu elementele polemice dintre istoricii români și adversarii lor : originea comună a tuturor românilor din toate provinciile românești, toți avînd același izvor, caracterul limbii române, întinderea teritoriului românesc în cadrul vechii Dacii, predominanța populației românești din Transilvania față de toate celelalte popoare conlocuitoare.

Prin cronica lui Grigore Ureche s-a anticipat cu aproape trei secole poziția de astăzi a istoricilor români.

VASILE NETEA ■

VIRGIL TEODORESCU

Inexorabile pepinerii

A păscut bobocii, a cosit și-a visât,
și-așa încet-încet s-a procopsit,
om cu noroc
zvîrlit de întîmplare-n foc, —
și-a cumpărat un vaporaș cu zbaturi,
și-o casă, mai pe urmă, cu două sau trei caturi,
fiind de origină scită
nu s-a sfiit să la un pic de mită,
așa că într-o zi, focul s-o arză,
n-a mai putut mînca boboc pe varză.

Oricît ai vrea sa relativizezi

Nu poți croi din talpă nici ață nici cozondraci,
deși nu pare-a fi monedă talpa
talpa rămîne talpă

și nu ai ce să faci.
Oricît ai vrea să relativizezi
te-nhami la insolitele corvezi,
te-ntorci și te sucești și calci chiar sfîrcuri
talpa devine uneori carîmb,
te-ntrebi (și mi se pare c-am mai spus)
prin ce minune urcă-atît de sus ?
Oricine poate lesne să priceapă
de ce pe tron s-a instalat o ceapă
(urouș eterocliț, seducător) —
ceapa ascunde-n foi un ascensor.

La ore mici

Treceau pe-acolo mari aglomerări,
landouri de elită,
căruțe încărcate cu baligă de vită,
cu farduri și panglici pentru prostime,
treceau și harabale cu semințe,
treceau, la ore mici, sentințe
ferchezuite bine,
ba una chiar s-a agățat de mine
și fără vorbă multă m-a luat de după gît,

n-a fost un gest urît,
cu-atît mai mult cu cît simțeam nevoia,
de neuitat aceste momente fruste,
era și celălalt de față,
n-a mișcat un deget,
n-a întors măcar capul,
ceva mai tîrziu mi-am desfăcut cureaua
și l-am administrat cuvenita corecție.

E interzis :

S-aruncî în drum copilul cu apa din
să ai un cap frumos umplut cu pae,
să faci din albă neagră,
să faci din damă rigă,
să zici : cînd doi se cearță al treilea
să-ți iasă câștigă.

Secante

Zăceau în iadă toate acele bucle false,
perucile cu luciul mat,
secantele cu zimți de diamant,
zăceau și cai morți în bătălii
și nechezau, ca vii,
și mi se pare că în armeasc,
după oglinda sparță,
se plictisea cumplit un armăsar
locmai acolo surghiunit de soartă.

VINERI, 30 septembrie 1983

8 PAGINI

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

Dan Grigore:

„Să dovedim întregii lumi că România este o mare putere muzicală"

— Așadar, stimate DAN GRIGORE, dacă ar fi să facem un portret al pianistului Dan Grigore, ce credeți că ar trebui să notăm ?

— Am 40 de ani, din care 25 de activitate scenică, muzicală, artistică. Asta înseamnă că am început activitatea concertistică încă de pe cînd eram pe băncile liceului.

— Ale liceului de muzică din București, firește.

— Nu, eu am făcut liceul la fără frecvență, iar ultimul an l-am făcut la seral, la Liceul uzinelor Vulcan, cum i se spunea pe atunci. Dealtfel, în legătură cu studiile mele liceale a fost o problemă mai complicată, eu avînd o bursă a Consiliului Culturii și Educației Socialiste pentru studiul pianului și-al compoziției, discipline în care-i aveam ca profesori pe **Florica Musicescu** și **Mihail Jora**. Dacă vreți, despre acești doi eminenți oameni aș dori să dau glas chiar acum cîtorva amintiri care ard în inima mea.

— Firește că voim, dar nu încă. Să continuăm cu portretul dumneavoastră.

— Da. Am cîștigat **Concursul național „George Enescu" în anul 1961.** Apoi laureat al **Concursurilor internaționale din 1963 și 1967.** În 1968, laureat al **Concursului internațional de la Montreal.** Premiul I la Festivalul Național „Cîntarea României", ediția a II-a. În 1968, la recomandarea maestrului **Mihail Jora**, care fusese distins cu **Premiul Herder**, am primit bursa Herder pentru specializare la **Academia de muzică din Viena**, unde l-am avut ca profesor pe **Richard Hauser.** Acesta, la capătul anului de studii, i-a trimis profesorului meu o scrisoare în care-l felicita pentru alegerea făcută și-i comunica, în același timp, că, după părerea sa, sînt destinat unei cariere concertistice de prim rang.

— Afirmație care, după unanima opinie a criticilor muzicali din țara noastră și din străinătate, s-a adeverit. Dar, pînă la această bursă ?

— Să continui deci, cu studiile. Da, pînă la această bursă, am urmat primii doi ani de conservator la Leningrad, la **Conservatorul Rimski-Korsakov**, unde am studiat cu profesoara **Tatiana Kravcenko**, aceeași care l-a avut ca elev, printre alții, pe celebrul pianist chinez **Li-Min-Cean.** În sfîrșit, ultimii trei ani i-am făcut la **Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din București**, unde am întîlnit, în persoana profesoarei **Celia Delavrancea**, un alt om foarte important în viața mea.

— Acum, pentru că ați spus că vreți neapărat, vă rugăm să vă referiți la toți acești oameni care au lucrat la temelia personalității dumneavoastră.

— Cu o deosebită plăcere și, cred eu, cu folos pentru toți tinerii care iubesc muzica și fac muzică simfonică. Toți, dar absolut toți, au fost norocul fundamental al formării mele ca pianist și ca om. În primul rînd, starea de cinste în fața muncii, insuflețită încă de părinții mei, a fost fericit continuată, prin chiar exemplul lor, de toți acești oameni de la care am deprins, dincolo de orice altceva, o atitudine, mereu aceeași, de adevăr în viață, aceea de responsabilitate față de tot talentul meu și față de sensul social, inclusiv patriotic, al profesiunii și al împlinirii mele muzicale. Toți acești oameni au fost niște patrioți extraordinari, nu numai prin ceea ce au spus, cît mai ales prin ceea ce au făcut pentru muzica românească, pentru cultura românească, pentru afirmarea ei pe plan internațional. De exemplu, m-a emoționat profund faptul că profesorul meu, academicianul **Mihail Jora**, a fost combatant în primul război mondial, că a fost rănit grav. În aceeași perioadă, **George Enescu** și **Celia Delavrancea** cîntau în saloanele răniților, alinîndu-le, cu frumusețea tulburătoare a muzicii, suferințele. Apoi **Celia Delavrancea**, după cîte mi-a spus chiar dînsa, a făcut parte din corpul de infirmieri al unui spital de campanie. Relatate de ei, de profesorii mei, aceste amintiri trăite la o înaltă tensiune m-au mișcat și m-au făcut să-i iubesc și mai mult, să le împărtășesc toate gîndurile despre muzica și cultura noastră.

— Foarte frumoase, dacă-mi dați voie să apreciez, aceste cuvinte despre ținuta moral-patriotică a profesorilor, dar ce-au însemnat ei în plan strict muzical ?

— În primul rînd îmbinarea unei înalte exigențe față de mine cu o încredere deplină în posibilitățile și vocația mea muzicală, atitudine care mă obliga la o permanentă autodepășire. Apoi, autoritatea lor profesională, care impunea, nu neapărat cu severitate, ci printr-o competență copleșitoare, mi-a oferit certitudinea drumului pe care-l parcurgeam.

— Cît de lung, cît de greu, cîte sacrificii a cerut și încă mai cere acest drum despre care vorbiți ?

— Datoria de bază a unui muzician este să slujească muzica pe care o cîntă. Și, prin aceasta, publicul care-l ascultă. Respectul pe care i-l datorează publicului nu trebuie să-l facă să cadă pe panta cuceririi publicului cu orice preț, ci să-l oblige să meargă trăgînd, într-un anume fel, publicul după sine, spre culmile înalte ale artei și simțirii, ale autenticității sensului muzical al operelor pe care le cîntă. Cred că numai respectînd aceste principii educarea publicului devine cu adevărat eficientă. Dar, pentru a le înțelege, pentru a le atinge și pentru a le respecta, cîtă muncă, de zi cu zi, de ceas cu ceas, cîte sacrificii, cîte renunțări, cît efort de a elimina din tine, în clipa cînd ieși pe scenă, tot ce nu este în folosul reliefării sensului muzical al interpretării ! Cît efort pentru a ține viu ceea ce este mai semnificativ, ceea ce transcende particularul, pentru a impune sensul general și peren al operei de artă ! Unul din primii oameni care au înțeles, la nivelul artei interpretative, toate aceste deziderate, instaurînd din acest punct de vedere, al viziunii artei interpretative, o premieră mondială, a fost marele **Dinu Lipatti.**

— Nu puțini sînt cei care spun că sînteți un urmaș al marelui DINU LIPATTI și-al unui alt mare pianist, VALENTIN GHEORGHIU. De acord cu această afirmație ?

— Nu eu sînt cel care trebuie să confirme o astfel de părere. În orice caz, încerc să mă alătur acestor doi mari artiști care mi-au fost și îmi sînt modele. M-aș opri, dacă e cazul, asupra a ceea ce a fost, ca prioritate mondială, arta interpretativă a lui **Dinu Lipatti.** În primul rînd excepționala reușită a eliminării nesemnificativului și efemerului din interpretare. Adică, aș spune ceva mai metaforic, un mod firesc și totodată foarte simplu, dar profund și-adevărat și simțit, de-a sluji veșnicia, un mod care este atît de propriu, dealtfel, întregii noastre spiritualități. Acesta a fost Dinu Lipatti.

— Revenind la dumneavoastră, care a fost, de-a lungul timpului, aprecierea

(Continuare în pagina 15)

VICTOR NIȚA ■

Poezii frumoase

V. Voiculescu

Opera poetică a medicului **V. Voiculescu**, unul dintre cei mai mari medici din literatura noastră, a fost încoronată de ultimul său volum, apărut postum, în anul 1964, apariție care a fost apreciată ca un veritabil eveniment literar. Titlul volumului : **Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginară.** Iată, luate aproape la întîmplare, două din aceste tulburătoare sonete dedicate iubirii.

CCXVII

Iubirea este geniu : cum poți s-o pui în frîu,
Să-ți poarte faetonul în trap, la preumblare ?
Că mă sfîșie leul, nu-i crimă, nici desfrîu,
Și gloria-i un monstru la fel, cu colți și gheare.
Să te cîștig, bat cerul și iadul, nemurirea,
Rup aripile vremii și — demiurg rapsod —
Sub tine-mi pun cerbicea, chiar de mi-ai fi pieirea,
Dar inima ta mîndră ce dulce eșafod !
Cu-nalțele abateri, semeață energie,
Croim albastre zboruri peste-un norod bătrîn
Și ni-e datoare viața, că-i dăm o poezie
De care o s-asculte, cîndva, ca de-un stăpîn :
Noi doi lăsa-vom lumii un duh ce nu se schimbă,
Căci noi și veșnicia vorbim aceeași limbă.

CCXLI

Cînd n-o mai fi nici urmă din noi în amintiri,
Cu spaimă dezgropa-vor dintre hîrtoage
Un alb colos de versuri mai tari ca niște oase :
Scheletul uriașei, tristei noastre iubiri.
De-a pururi ard în ele, din focul cel etern,
Ca-n măduva de stîncă, titanicele febre,
Un osuar de patimi, năprasnice vertebre
C-un cap s-atingă cerul, cu celalt, în infern...
Și-or întreba, ce-arhanghel s-a prăbușit din zbor
Și-a-nsăminţat țărîna cu marea-i fulgerare ?
Slăvitelor fărîme clădi-le-vor altare
I-opoare-nfregi cu fruntea sub frumusețea lor ;
Ci-atît prinos de glorii asupra lor vărsat
Nu va-mplini statura iubirii ce-au purtat.

Noua frontieră

a sufletului uman

COMPARAȚIE HOMERICĂ ȘI MONOLOG

Ca izbitura între două cuvinte străine
unul pe altul
astfel sar din mine
imagini scînteietoare ale chipului tău.

De ce mă fi gîndind acum
atît de mult la tine și gelos la tine ? !
Te îmbrățișezi cu cineva ?
...ai în genere ce mai faci tu ?

PLOAIA CU CHEI

Plouă cu chei torențial.
Plouă cu chei izbind în tarbă.
Lacătele pămîntului se deschid.
Din străfunduri aud un glas :
— Ce vrei ?
— Să mă asigur !
— Te asigur, mi-a răspuns glasul, — după care ploaia de chei a încetat,
lacătele pămîntului s-au închis,
tarba a redevenit verde.

NICHITA STĂNESCU ■

Vai, rubinele !

Cercetam, pentru o scriere, albumul unui bijutier celebru. Inele, rubine, cotiere. Fragmente ale paradisului. Cuburi de smarald verde pe care-aș picura ochi de otravă neagră ca să le schimb în zaruri (Ce joc de table s-ar încinge pe terasa casei noastre de la mare !). Boabe de safir violet. Cea din mijloc, mare cît o smochină, cele din jur — cinsprezece — ovale simple curgînd în palmele a două frunze de iederă. Rubinele roșii, nu ca sîngele, ci ca o poftă uriașă de a vărsa sînge — aflu, uimit, nu mai produce în nici o parte a lumii, muma noastră natura. Se spune limpede : cîte s-au găsit pînă acum, atîtea sînt (și de-aia prețul lor va crește neîncetat). Inele ca niște mici coșuri cu fructe în care ninge cu pietre prețioase în formă de inimă, de fleare de migdal, floare de prun, umbră (da, umbră !) de buburuză, petale de noroc (există, au fost smulse din pieptul curcubeului). Convoaie de perle curgînd pe cărări înstelate. Răsunetul mărilor calde, apoi orhideele Asiei și iar mulți stropi de sînge, brățări încheiându-se-n trandafiri de aur, diamante pirguite, cercei împerecheați cu deochiul lor tainic, diamantele negre, toate miraculos șlefuite, molatec împerecheate, viforos dorite, înfrigurat așteptate, înfricoșat obținute (dragostea, crima, sabia, trădarea, foametea), toate vrînd să împrumute lumina și căldura unui trup de femeie, mingîierile muzicii de la un bal dintr-o seară de iarnă, somnul într-o casetă de cristal căptușită cu plus, tremurul a doi sîni înviorați de sărut.

Dar rubine roșii nu vor mai fi niciodată mai multe, se anunță din Anvers, orașul lui Rubens, al diamantelor și cel mai mare port al lumii, singurul loc unde echinocțiul de toamnă își răsucește osia prin vîrtejuri de pietre rare. Celebrul bijutier, autorul albumului în care mă pierd privind de azi dimineață, stă rezemat de un turn de argint în care plutesc printr-o ploaie ploind de pe măcești sau de pe podgorii de fluturi zeci de inele, ca tot atîtea mici coroane regale, împodobite cu lăcomia, ce nu se stinge niciodată, a veacurilor ce-au fost și vor veni.

Vai, rubinele în culcușul lor de sînge și prima zi de Paști fără de sfîrșit !

Și, vai, grîul mărunt al lumii mărunte !

FĂNUȘ NEAGU ■

Bloc-notes

ION MUSCELEANU, pictură, expoziție retrospectivă, Muzeul de Artă al R.S.R. „Peisagist și portretist situat pe linia evolutivă impresionistă... preferă pictura în aer liber, pentru că, declară, „peisajul sau natura statică nu înseamnă o planșă de botanică". Un peisagist pentru care observația atentă a lucrurilor este un prilej de delectare senzorială, în care spiritul se regăsește". (Octavian Barbosa, *Dicționarul artiștilor români contemporani*).

Eveniment

Respect de breasla la filarmonica

Sala de concerte a Ateneului Român din București este fără îndoială, una dintre cele mai frumoase și mai profunde ca sonoritate din lume. La Ateneu ai impresia că te afli într-o vioară Stradivarius.

Ateneul în sine reprezintă un monument. Un monument arhitectonic unic pe care îl frecventează puțini oameni. Nu e încă muzeu. E un ansamblu arhitectonic viu, în care de dimineață pînă noaptea tîrziu se aud instrumentele visînd, într-un haos aparent, seara perfectă a concertului.

De aceea ideea organizatorilor concertului care a prefațat actuala stagiune a Filarmonicii «George Enescu» în sala Ateneului, în templul muzicii, trebuie salutată ca o invitație adresată principalilor creatori de bunuri materiale în incinta muzicii, în spațiul și timpul muzicii, sub cupola plină de rezonanțe sonore și istorice a celei dintîi instituții muzicale a țării. Programul concertului de deschidere a stagiunii a fost popular, a fost pe înțelesul tuturor : **Uvertura națională** a lui George Stephănescu, o lucrare caldă și plină de candoare, o lucrare care ne-a intors în timp la începuturile simfonismului românesc, **Concertul pentru pian și orchestră nr. 5 în mi bemol major, op. 73,** subintitulat încă din timpul vieții lui Beethoven „concert imperial", un opus în care compozitorul a spart formele tradiționale ale acestui gen, spulberînd toate normele, toate legile unanim acceptate pînă atunci și creînd o nouă ordine și un nou echilibru în lumea muzicii, **Simfonia fantastică** de Hector Berlioz, subintitulată de autor „episod din viața unui artist", o confesiune halucinantă de îndrăgostit romantic scrisă cu un secol în urmă și cîntată astăzi în toate sălile de concert ale lumii ca o culme a creației romantice. Un program, deci, solemn și monumental, dar un program cu sens educativ.

Orchestra a sunat frumos. Dirijorul a condus-o cu precizie stilistică prin meandrele celor trei opere și a celor trei stiluri. Solista Rita Bouboulidi a cîntat mai puțin afectuos, marcată și de o criză maladivă. Oricum, efortul primei orchestre simfonice a țării, aflată într-un moment de tranziție, în care recunoaștem foarte puțini dintre vechii „combatanți" de fiecare seară, a fost demn de stimă, de admirație. Am aplaudat în mod deosebit interpretarea **Simfoniei fantastice** de Berlioz, unde orchestra s-a mobilizat exemplar și a construit o arhitectură sonoră excepțională, marcată de precizie și acurateță, de o sobrietate savantă, calculată, de o expresivitate patetică, dezlănțuită dar și bine temperată. Publicul a strigat de aceastâ dată **bis.** Dar pînă atunci? Ce s-a întîmplat cu publicul la acest concert dedicat oamenilor muncii din **întreprinderile 23 August, Griviția roșie, Vulcan** și de **Mecanică și utilaj chimic?** Miercuri, 21 septembrie, la orele 18 și 30 de minute, în sala Ateneului, în fabuloasa sală a Ateneului Român se aflau aproximativ 250—300 de meloмani. Și sala a apărut aproape goală, dezolant de pustie. Toate biletele fuseseră vîndute! Se crease chiar impresia că sînt necesare mult mai multe bilete decît capacitatea sălii. Fuseseră trimise, chiar, telegrame de mulțumire și de felicitare pentru faptul că Filarmonica hotărîse să deschidă stagiunea sa obișnuită de concerte oferindu-i pe cei dintîi creatorilor civilizației noastre materiale. Să fi fost prea lungi drumurile de pe platformele industriale pînă în centrul orașului, să fi fost prea departe cartierele industriale de epicentrul muzical al orașului, să fi fost obosiți acești oameni minunați care dau sens concret și destin plin de certitudini lumii noastre? Cei absenți din diverse motive, desigur, ar fi avut ocazia să cunoască „adevăratul sunet al perfecțiunii". Pentru că muzicianul interpret este, la rîndul său, un om al muncii, un om care pentru a stăpîni instrumentul la care cîntă studiază astăzi de la patru sau cinci ani pînă la moarte, ca să slefuiască sunetul, tonul muzicii sale. Instrumentistul unei orchestre simfonice de asemenea anvergură și pe care nu o putem asculta în fiecare zi (în acest sens zilele de concert ale filarmonicii constituie adevărate sărbători), sînt asimilați, la nivel mondial, cu muncitorii din industria grea, din industria siderurgică, pentru efortul grav depus în repetiții și în concerte, pentru alchimiile greu de controlat care se produc în organism sub stare de emoție, pentru hipertensiunea arterială paroxistică pe care o implică efortul de a cînta în stare de atenție încordată, în stare de reacție promptă, pentru aerul plin de bioxid de carbon în care se scufundă o sală de concert într-o seară de muzică densă și pentru multe altele.

Esențial este că Filarmonica «George Enescu» s-a deschis în acest an invitînd oamenii muncii și venind în întîmpinarea lor la Ateneu cu toată simțirea și emoția respectului lor de breaslă.

ADRIAN DOHOTARU

PROZA

Depășirca realului

Cu literatura generației '80 se întîmplă un fenomen interesant : în vreme ce poeziei i se recunoaște (sau chiar i se reproșează) prozaicitatea (iertat ne fie barbarismul), eclipsarea insolentă de pe soclu a imaginației și înlocuirea ei fermă cu notația pură, proza se poeticizează (nu **poetizează !**) vizibil, în sensul teoretizării implicite, al meditației asupra uneltelor creatorului, în sensul existenței unei **poetici** distincte care precede actul propriu-zis al scrisului. De aici acel „experimentalist" al cărților lui Ștefan Agopian, Gheorghe Crăciun, Mircea Nedelciu, Constantin Stan (în parte), Adina Kenereș, de aici acea „mare imaginație a procedeelor tehnice" pe care N. Manolescu o recunoaște autorului **Aventurilor dintr-o curte interioară,** dar care îi definește și pe colegii săi de generație. Sînt calități prin care aceasta din urmă „fraternizează" cu „valul" anterior, reprezentat de Costache Olăreanu, Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, dar se și distinge de ei în chip evident, prin fundamentul profund existențial al experimentului literar, ce depășește simpla căutare a inovațiilor de ordin stilistic.

Aflat la cea de-a treia carte a sa — **Amendament la instinctul proprietății** (Ed. Eminescu, 1983) — Mircea Nedelciu se găsește în posesia unei scriituri extrem de flexibile, pînă la performanța de a crea impresia improvizației. Într-un volum de abia 230 de pagini (format mic), sînt folosite : narațiunea la persoana a II-a, trimițînd la proza lui Le Clézio de pildă **(La fața locului, Amendament la instinctul proprietății, Voiajul chimiei),** speculareа nuanțelor timpurilor verbale, într-o povestire cu aparențe clasice, dar bruscată la tot pasul de intruziunea glasului auctorial **(Povestire eludată),** tehnica insertului — cu valoare ironică, parodică, referențială, aluzivă, asociativă **(Provocare în stil Moreno),** discursul interferat, în tehnica „transmisiei simultane" **(O și ea o proză scurtă),** supratextul parabolic **(O căutare în zăpadă),** transcrierea în manieră ciné-verité a dialogurilor întîmplătoare (convorbirile din trenul către Moldova, povestirile celor doi șoferi — Vasile T. și nea Anghel, crîmpeiele de discuții din restaurantul unui hotel-sanatoriu — „Ce faci, bă, nebunule, ce-i cu tine, ți-i copii mai ai? / Prezentări, ha-ha-ha, hi-hi-hi, ia și tu un pahar de gheridon, hai noroc", etc).

„Cameleonismul" stilistic al lui Mircea Nedelciu nu poate însela lectorul atent și cît de cît avizat : nu e vorba aici de un simplu exercițiu de virtuozitate (deși virtuozitatea există și e exploatată cu sîrg), ci de un permanent „amendament" la o stare de spirit : aceea a însingurării vulnerabile, vag debusolate, sub aparențe de cinism și nonconformism. Eroul acestor surprinzătoare povestiri cu titluri atît de neașteptate, adesea de o mare forță expresivă **(Calul cu frîu încorporat zburdă drept spre ținta dinainte stabilită),** transcriind întîmplări de o copleșitoare banalitate, care fără să vrei te implică, eroul acestor povestiri nu este altul decît acest **tu** (numit uneori pt. conformitate, Alexandru Daldea — alteori Maco, o dată Eu). Nonconformismul lui funciar e încercarea de a se conduce exclusiv după propria scară de valori, prin care se refuză „poziția" moștenită; conform căreia studiile universitare sînt socotite un snobism, simplă trambulină socială ; el apreciază munca în sine și nu neapărat **profesia (Tu duce adesea viața unui cavaler al tristeții și purității — un cavaler vagant însă) ;** viața sa afectivă stă sub semnul celui mai curat idealism de sorginte romantică, lesne ultragiat de dragostea-kitsch (Dillaré din **Amendament...),** de dragostea-sex (fata din **La fața locului),** de dragostea ca preludiu și anexă a maternității (Elena din **Voiaj chimic).** Egoismul aparent, egoismul de a-și construi viața așa cum crede de cuviință, este de fapt un altruism disimulat de pudoare. **Instinctul de proprietate** — inamicul nr. 1 al tuturor valorilor cu semnul plus (iubirea adevărată — spre care tînjește tînărul infirm din **Povestire eludată,** fericirea, respectul, comunicarea cu semenii) este o lege obiectivă (nu întîmplător aventura conștiinței" autorului-personaj a început cu sentimentul **pierderii** unei mingi albastre pe întinderea nămeților din 1953, cu acest biestemat instinct de proprietate, prelungit pînă la obsesie), o lege acceptabilă pentru Mircea Nedelciu numai cu **amendamentul** care este literatura, creația. Proza sa este în fond o formă de adaptare la realitate. Hrănită de realitate — pînă la saturație, am zice — literatura acestei generații (din care am decupat aici acest frumos **Amendament la instinctul proprietății)** tinde să depășească tocmai prin acceptarea realului „setea de real" a predecesorilor imediați.

TANIA RADU

CARTE

În librării, o nouă carte semnată de reputatul critic, editor și istoric literar Valeriu Rapeanu : **Memoria și fețele timpului.** Volumul, apărut la editura Cartea Românească, „adună pagini care se înscriu în aria preocupărilor definite de precedentele mele volume" — după cum precizează autorul în **Argument.** O carte despre contemporani (Șerban Cioculescu Al. Rosetti, Dan Hăulică, Dinu Săraru, L. Kalustian, Ion Voicu, Gheorghe Zamfir, ș.a.), dar și despre permanențe ale culturii noastre **(Enescu și perpetua aspirație spre absolut, Cultivarea limbii române și a istoriei naționale).** O carte despre cărți, oameni, idei.

TEATRU

Un spectacol al luciditații

Teatrul Național ne-a dăruit un spectacol curat, ferm și monumental sub titlul de afiș **Cartea lui Iovițâ,** scris și regizat de Paul Everac. Spectacolul durează mai multe ore. El putea fi scurtat. Dar nu cred că ar fi cîștigat prin scurtare decît eventual o jumătate de oră bună pentru o plimbare pe jos și pentru o meditație răscolitoare pe marginea dezbaterii propuse de autor prin 13 conversații cu sine dar mai ales cu contemporanii lată de ce nu am spus că am văzut o piesă de teatru ci un spectacol ! Am văzut de fapt spectacolul luciditâții în fața existenței și destinului nostru, al frămîntărilor unui om de rezonanță, al unui om care crede cu adevărat în sensul, în destinul său în lume. Și care își asumă toate riscurile pentru această credință.

Iovițâ este un om care acționează dintr-un teribil impuls interior și dintr-o convingere indestructibilă în sensul progresului, în sensul viitorului. El este un om care aparține deja viitorului pe care și-l reprezintă într-un anume fel. Dar care se lovește de contemporanii ce abdică mai mult sau mai puțin ușor de la ideal.

Iovițâ este un personaj ideal. Este un model. Nu pînă acolo unde devine de o intransigență rece, inumană ! El rămîne un personaj luminos dar care nu se vrea în evoluție decît față de știință, față de societate nu și față de sine, de aceea rămîne singur, se izolează. Din această izolare îl se trage pînă la urmă și înfrîngerea. Nu o înfrîngere istorică ci una personală, desigur, de biografie.

E tonic să vezi un astfel de spectacol al ideilor ce se confruntă, al argumentelor pro și contra unor convingeri demne de o viață și de un destin, să ți se răspundă de pe scenă la nenumăratele întrebări pe care le pui de-a lungul vîrstelor, de-a lungul anilor, într-un limbaj care traduce filozofia pe înțelesul oamenilor normali și care conține o doză substanțială de bun simț la fiecare replică. Și o doză substanțială de abilitate farmaceutică.

Spectacolul maestrului Paul Everac este solid articulat, obositor pentru faptul că te ține permanent concentrat, permanent atent și în stare de veghe, dar nici o clipă plictisitor, nici o clipă fals. Florin Piersic este aici ponderat, echilibrat în gesturi, uscat și posedat, om al rațiunii și al logicii precise bazate pe o asimilare organică a tezelor, pion de sacrificiu în numele unui ideal uman sublim, dar aproape abstract. Piersic este în Iovițâ așa cum ar trebui să fim și nu reușim decît în cîteva momente ale vieții. Din restul distribuției ne-a impresionat, prin modul în care și-au asumat biografia personajelor și prin modul în care au trăit-o pe scenă, în primul rînd Matei Alexandru, apoi Constantin Diplan, Traian Stănescu, Vasile Dinulescu, Eugenia Maci.

Spectacolul este condus de Paul Everac în limitele celui mai pur firesc al vieții. Și fără astfel de spectacole am fi săraci.

ADRIAN DOHOTARU

CAP LIMPEDE

● **Frumoasă piesă a scris Doru Moțoc ! E vorba de Undeva,** o lumină, care a devenit spectacol la Teatrul Bulandra și a fost regizat de Valeriu Moisescu. Acum cîteva zile am revăzut piesa pe micul ecran într-o versiune televizată (și ușor edulcorată), păstrînd cîteva din interpreții de la premieră și adăugind alții, noi, reținînd mai ales poezia discretă și melodia curată a textului unui dramaturg care trebuie să se întoarcă repede la uneltele sale pentru că merită toată stima noastră. De ce nu e jucat Doru Moțoc ?

● S-a întors de la Casablanca trupa de realizatori ai spectacolului care a deschis Olimpiada sportivă a statelor mediteraneene. Spectacolul s-a bucurat de un imens succes. Regizorul Hero Lupescu de la Opera din București a devenit regizor de „superproducții" pe stadioanele lumii transformînd acest gen de spectacole menite o vrem să pună în valoare doar bicepșii și tricepșii, în act de cultură. **(A. Dohotaru)**

● **Arlechin.** Caietul lecean de cultură teatrală **Arlechin** publică pentru primul semestru al anului în curs un număr dublu — 16—17, cu un sumar deosebit de consistent, prin care fenomenul teatral este surprins mai puțin din „unghiul perisabil" al spectacolului și mai mult din direcția abordărilor teoretice. Studii interesante, de o mare varietate și originalitate a ideilor se ocupă de opera cîtorva dramaturgi români și străini și de problematica propusă de aceștia. **Astfel, Florin Faifer scrie despre Paul Anghel — Teatrul istoric — teatrul politic, dar și despre Paul Everac** (interesante îndeosebi considerațiile **din Șansa eșecului dramatic).** Tot despre teatrul politic scrie și Marian Popescu în eseul intitulat **O formă a teatrului politic,** eseu care sintetizează, la nivelul ideilor și semnificațiilor, creația dramatică a lui Paul Cornel Chitic. Tînărul critic Ioan Holban, cunoscut mai ales în ipostaza de comentator de proză, semnează de astă dată un profil dedicat lui Andi Andrieș, ale cărui piese de teatru gravitează în jurul „temei generației". Din nou sub semnătura lui Marian Popescu o pertinentă, bine argumentată însemnare despre Mircea Săndulescu — dramaturg. Un grupaj despre opera lui Camil Petrescu realizează Mircea Doru Lesovici și Mihaela Sebastian, etc.

Cele patru interviuri ale revistei rădică evident cotele interesului cititorilor, atît prin alegerea interlocutorilor, cît și prin calitatea intelectuală a dialogurilor. Din păcate, n-am reușit să identificăm prin semnătură decît doi dintre semnatarii lor : pe Val Condurache, pentru frumosul interviu cu Ion Băieșu și pe regretatul Doru Mielcescu pentru (pseudo)interviul cu Lucian Pintilie.

Biblioteca Teatrului Național propune și de astă dată patru texte care-și așteaptă transpunerile scenice. Dacă dramatizarea Cătălinei Buzoianu și a lui Mircea Filip după **Istoria ieroglifică** a lui Dimitrie Cantemir a cunoscut deja o montare reușită în 1973 la Teatrul tineretului din Piatra-Neamț, **Kocio Ratin,** de Boris Vișinski (o dramă cu subiect istoric, dezbătînd destinul eroului național macedonean care dă și titlul piesei), **Fericirea,** de **Dumitru Dinulescu** (o comedie amară despre amor și singurătate) și **Sufleurul fricii,** de Matei Vișniec (un răscolitor monolog cu elemente de teatru absurd și o generoasă partitură actoricească) sînt texte „inedite" din punct de vedere scenic.

Rod al unor străduințli potențate de o mare iubire pentru arta teatrului, de încrederea în capacitățile sale modelatoare, **Arlechinul** este o prezență de certă marcă intelectuală în viața noastră culturală. **(Tania Radu).**

● Tezaur documentar vîrcean. Un Catalog al documentelor vechi, existente în Arhivele Statului din Rîmnicu Vîlcea (1388—1715), au publicat recent Corneliu Tamaș, Ion Soare și Carmen Andreescu, marcînd astfel și inaugurarea noului local al Filialei Arhivelor Statului din județul Vîlcea, dar și un secol și jumătate de existență a Arhivelor naționale. Fiecare din cele peste 1 200 de documente înregistrate este rezumat, unele fiind facsimilate, începînd cu cel din 20 mai 1388, cel mai vechi, de la Mircea cel Bătrîn, prin care Domnul dăruiește unele sate Mănăstirii Cozia, cititoria sa. Cronologic, alte documente vorbesc despre legăturile lui Mihai Viteazul cu acele locuri, apoi despre așezarea unei fabrici de hîrtie la Rîmnic și a unei tipografii la Govora de către Matei Basarab, un domn al culturii, sprijinind tiparul și ridicarea de monumente și biserici. În 1705, Constantin Brâncoveanu trece prin acele locuri spre a ajunge la Odrin (Adrianopol). Multe acte oficiale atestă dezvoltarea economiei feudale și relațiile ținutului Rîmnic cu alte provincii românești, cu Transilvania și cu București. Cozia era un centru cul-

PLASTICA

Starea de adevăr

Afirmam acum aproximativ doi ani, într-un comentariu prilejuit de expoziția pe care Cicerone Ciobanu o deschisese la Galeriile de artă ale municipiului, că unul din meritele acelei expoziții și, implicit, al întregului demers artistic al pictorului, ar fi fost acela că lumea deltei, inclusiv a personajelor sale (a se citi pescari, bărci, sălcii, luminișuri de plaur, năvoadele cu pești etc.), nu ni se dezvăluia, ca în cazul altor pictori, neapărat sub semnul unor poetizări ultrasensibile, ci, dimpotrivă, cu o rigoare profundă și o cunoaștere temeinică a subiectului (este cazul să spunem că pictorul locuiește și muncește de-un bun număr de ani la Isaccea, ca profesor). Lumea deltei ara văzută și comentată plastic cu un acut simț al realului cu o nedisimulată sete de a reconstitui, picturai, viața de zi cu zi în această fascinantă și atît de neobișnuită parte a țării. Remarcasem, cu alte cuvinte, starea de adevăr a picturii lui Cicerone Ciobanu, ca o formă aparte, excelent susținută profesional, de interpretarea realului. A nu se înțelege că din întregul lucrărilor lipseau cu desăvîrșire accentele lirice sau notele de pitoresc, dar ele, atunci cînd o analiză mai atentă le seriza, erau, ca să zicem așa, aidoma unor discrete pete de culoare într-o compoziție extrem de sobră și de strîns articulată.

Am insistat asupra acelor merite întrucît noua expoziție, deschisă tot la Galeriile de artă ale municipiului, le continuă, le adîncește și mizează pe această stare de adevăr a picturii. Vom reîntîlni, în consecință, aceleași ample compoziții în care liniile și culorile tind să alcătuiască un fel de cîmpuri centripete, aidoma virtejurilor de apă. Uneori aceste cîmpuri sînt sparte fie de-o turlă ascuțită, ca în Peisaj la Isaccea, fie de un zbor prelung de pasăre, ca în Plecarea pelicanilor, fapt care, în arhitectura altădată perfect închisă a compozițiilor, reprezintă o noutate de ultimă oră. Nu lipsit de frumusețe este și-un anume personaj al lucrărilor, adică al locurilor, un pescar porcelit Simion-oftez, sau suita de pînze în care — pe uscat, în teleguță, sau pe ape, în lotcile negre și greoaie — drumurile toate duc spre ponton, ambele tematici completînd cu o notă jovială sumarul dealtfel sobru al picturii lui Cicerone Ciobanu.

VICTOR NIȚA

ESEU

Aventura limbajului

Noua carte a profesorului H. Wald continuă, alături de lucrările sale precedente („Realitate și limbaj", „Homo significans", „Limbaj și valoare", „Puterea vorbirii"), un proiect mai cuprinzător vizînd două obiective fundamentale : pe de o parte, valorizarea conceptului de limbaj, în calitate de determinație antropologică esențială, iar pe de altă parte, plasarea limbajului (în genere neglijat de gîndirea filosofică anterioară secolului nostru) în același context cu principalele aspecte și forme ale constituirii sociale (știința, arta, mitul, religia), în scopul de a-i degaja semnificația ca fenomen social.

Demersul profesorului Wald se încadrează astfel în acea direcție de cercetare filosofică, specifică secolului nostru, a cărei notă diferențială o constituie transformarea limbajului în obiect de meditație sistematică. Un asemenea demers nu este, în esența sa, pur lingvistic în sensul obișnuit al cuvîntului și cititorul nu va descoperi prin el schema abstractă a limbajului, așa cum apare ea descrisă în diversele cercetări mai vechi ori mai noi de teorie a limbii. Ceea ce caracterizează această cercetare este, dimpotrivă, conexiune ce are drept consecință principală considerarea primului exclusiv în latura sa de fenomen viu, implicat în mod organic în practica socială. Lucrarea profesorului Wald este astfel una dintre contribuțiile importante la dezvoltarea unei filosofii marxiste a limbajului și comunicării.

„Ideea vine vorbind" rezumă într-un mod cvasi-metaforic o pledoarie pentru raportul unitar și contradictoriu, așadar dialectic, dintre vorbire și gîndire : „Ideea vine vorbind, gîndul se ivește în și prin cuvînt, semnificația este produsă în primul rînd de semnificantul verbal. Primordialitatea vorbirii față de gîndire nu înseamnă deloc anterioritate temporală ci determinare funcțională. Vorbirea, gîndirea și munca au apărut în același timp /.../. Devenind prima ființă cuvîntătoare, omul a devenit totodată prima ființă gînditoare și muncitoare". (p.9) Aceste afirmații, exprimate într-un stil lapidar și aproape aforistic, au o dublă valoare ; programatică, în primul rînd, deoarece configurează întreg parcursul de cercetare, și polemică, pentru că exprimă o anumită atitudine față de o tradiție de gîndire ce privește munca, vorbirea și gîndirea nu în interconiționările lor, ci într-un paralelism lipsit de putere explicativă.

Cu acest program, profesorul Wald va încerca, sfidînd prejudecăți mai vechi sau mai noi, să reconstruiască o istorie a vorbirii văzută, în mod semnificativ, ca istorie a cunoașterii. Din perspectiva demersului său, această istorie este structurată în trei etape : etapa incipientă, în care vorbirea nu se desprinde încă de acțiune, etapa holofrastică, în care frazele sînt preponderent imperative și etapa enunțiativă, unde vorbirea se desface în mod decisiv de acțiune, pentru a-și cristaliza propriile sale caractere în raport cu celelalte tipuri de acțiuni umane. Ceea ce favorizează aceste transformări este principiul potrivit căruia vorbirea evoluează spre trepte de generalizare crescîndă a semnificației, datorită „unei energii metaforice" a semnificantului. În felul acesta, istoria vorbirii este drumul parcurs de la cuvinte „motivate" (strîns legate, prin forma sonoră și prin semnificație, de lucrurile pe care le numesc), la cuvinte „arbitrare" (în care legătura cu lucrurile denumite nu mai poate fi percepută).

Nu avem intenția să discutăm validitatea unor teze sau dezvoltările conceptuale pe care acestea le permit, deși acest lucru ar trebui să fie o continuare naturală a reflecției filosofice cu care ne întîlnim. Folosind însă acest mic decupaj din cuprinzătoarele probleme pe care eseurile profesorului Wald le aduc în fața cititorului, considerăm important a accentua noutatea stimulatoare și verva dialectică a meditației sale. Ideile sînt întotdeauna sugestive și revelatoare, mai ales atunci cînd celelalte praxis-uri umane cum ar fi arta, religia sau știința, sînt conexate cu manifestările vorbirii. Dintre acestea, aserțiunile că numai ființele vorbitoare pot crea forme plastice, sau că absența dialogului și a interogației sînt semnele unei profunde crize individuale și sociale din viața unei societăți, reprezintă, dincolo de inevitabila deformare impusă de simpla enunțare, exemple de reflecție stimulatoare. Compromițînd șabloanele de gîndire și de expresie, cartea profesorului Wald deschide oricărui cititor calea unei autentice aventuri de cunoaștere în lumea limbajului.

EMIL IONESCU

Ana lui Manole

Voi zidiți în jurul meu
Dar în zid aici sînt eu
Dar în zid aici sînt eu
Sînt eu.
Hai Manole, pune zid
Să nu pot să-l mai deschid
Hai îmbracă-mă în zid,
Zid greu.

Pe oriunde sînt zidiri
Omul meu, să nu te miri,
Le-au înfrichipat doi miri
De rînd.

Doar că tu de-a pururi pieri
Eu rămîn aici pe veci
Sclavă cărămizii reci
Plîngînd.

Singele mi-i încă viu,
Voi nu știți că și eu știu
C-am să mor dintr-un part
Stupid.

Hai Manole, fii mai deștept,
Cum să-ți faci aripi din lemn ?
Mi se face-a moarte semn,
În zid.

Turla-mi soarbe capu-n ea
În altar e fruntea mea
Ochii în ferești vor sta
Spre cer.
Voi lucrați și vă e greu
Însă de murit mor eu
Jertfa voastră sînt chiar eu,
Eu pier.

Să te-nchini cînd vei pleca
Să nu,
Să nu uiți cumva,
Că-năuntru-i Ana ta,
Om crud,
Milă cum nu poți să ai,
Voi plecați către alt rai
Eu în zid abia mă mai
Aud.

ADRIAN PAUNESCU

Note de lectură

Critica judecății pure

Seriozitatea, înțeleasă ca fidelitate față de text și ca abstragere din plasa umorilor care dau tircoale unei opere, e calitatea cea mai de preț a criticu lui Gheorghe Grigurcu. Această superioară detașare de hățișurile conjuncturale nu e doar o chestiune de moralitate, ci chiar de metodă, căci simțul critic apare astfel nealterat, genuin, apropiindu-și textul din perspectiva pură a haloului estetic. Comentariul criticului nu apelează niciodată la analiza prin efracție, preferînd să deschidă cu onestitate ușa principală care e cea a valorii artistice. Într-un interviu din ultima sa carte, Între critici (Dacia, 1983), autorul caracterizează, de altfel, exact atributele judecății pure : „Simțul valorii, ținuta stilistică, meditația pe marginea statutului teoretic al disciplinei, disponibilitatea polemică și, nu în ultimul rînd, demnitatea posturii morale constituie imperativele imprescriptibile ale prestigiosei ascendențe". E vorba aici de moștenirea maioresciană, văzută nu doar ca descălecare culturală, ci mai ales ca valorificare consecventă a spiritului critic, a intransigenței nemistificate.

Gheorghe Grigurcu, se vede limpede din tot ce-a scris pînă acum, nu se lasă inhibat de prejudecăți. Clișeele exegetice și prestanța culturală a cutărui autor nu reprezintă un punct de plecare pentru critica sa. Din nou moralitatea face pandant cu simțul valorii. Despre istoria lui Al. Piru scrie fără mînie și părtinire, alegînd cu grijă neghina de secară : „Continuator far nu novator, Al Piru nu e mai puțin îndreptățit a intra în componența unei actualități concepute într-un sens mai cuprinzător. Chiar dacă placa turnantă a Destinului l-a adus în prim plan, golul unui maestru absolut precum autorul Principiilor de estetică n-a putut fi «umplut» decît cu totul parțial, urmașul nu s-a putut niciodată impune cu acuitatea și pe marea suprafață a premergătorului". Fin, fără echivoc, ironic, fără excese negativiste, comentatorul are deopotrivă intuiția faptului de valoare și harul formulării memorabile. Neologismul cel mai strident capătă în subtila sa frazare un efect imprevizibil. Teoretizant doar în aparență, stilul e în fond de o pregnanță metaforică pe care numai o critică îngrijită ar putea-o impune. Plasticitatea ideii e o formă a judecății concise. În mod surprinzător, stilul luxuriant n-are nimic narcisiac, nu-și îndepărtează adică obiectul. Funcționalitatea merge mînă în mînă cu eleganța, fie că acuitatea foiletonistului vizează elogiul ori admonestarea. Tocmai prin aceasta, critica lui Grigurcu e verosimilă și, în consecință, creditabilă. Autorul își plimbă detectorul critic cu răbdare și cu exigență, dovedind mereu o asprime decentă. El inspiră încredere încă de toate prin judecata plauzibilă. Onestitatea trebuie văzută ca adecvare a moralei la valoare, ca identificare a bunei credințe cu bunul simț critic. În comentariile lui Gheorghe Grigurcu, gîfîiala obiectivității lipsește cu desăvîrșire. Criticul e intransigent cu nonșalanță, exact cu lejeritate, incisiv cu franchețe.

Citind Între critici, după anterioara Critici români contemporani, am regăsit și aici plăcerea autorului pentru portret. Dincolo de amănuntul fiziognomonic, de pildă, se ghicește în spatele schițelor sale un sens moral și comportamental. Caracterizarea are concizie, expresivitate și o anumită morală. Nu e biografism în ceea ce face Grigurcu, ci un fel de deducție a tipologiculul literar, de analiză concomitentă a operei și a autorului ei, acesta văzut ca personaj al propriei ficțiuni. Despre Zaharia Sângeorzan criticul are o imagine pantagruelică, în consonanță cu fraza-i opulentă : „Pe un trunchi mai mult decît masiv un cap rotund, imens, obraji roșcovani, o privire azurie ce, rotindu-se alene în această masă carnală, apare insidioasă. Totul pare îngreunat, de la mișcare pînă la articularea gîndului, ca un vestmînt scos din apă. Omul produce impresia în fiece clipă a se fi sculat și gata de a se așeza din nou la o masă pantagruelică". Despre Laurențiu Ulici, are, dimpotrivă, impresia unui agil orgolios, nu fără legătură cu expresia-i suplă și aforistică : „Criticul face parte dintre acei orgolioși disimulați prin contemplație, ale căror ambiții au o notă de blîndețe, îndeobște asociate cu civilitatea, cu protocolul". Cronicarul pune în fraza sa mult talent, o savuroasă imaginație stilistică și mai ales precizie în apreciere. Antenele sale au mereu senzorii vii, ceea ce face ca exercițiul critic să nu-și piardă prospețimea. Între critici confirmă încă o dată că Gheorghe Grigurcu scrie frumos, gîndește profund și intuiește exact.

RADU G. ȚEPOSU

CAP LIMPEDE

tural și religios, care ocupă un spațiu apreciabil în seria acestor documente marcînd creșterea progresivă a averii acestei însemnate mănăstiri.

Există în această colecție de documente istorice de mare interes și relatări asupra vieții și activității unor domnitori, a familiilor lor, a unor dregători importanți, după cum putem întîlni multe detalii inedite asupra gospodăriilor sătești, „din care peste 60 erau obști libere" (p. 6). Introducerea semnată de dr. C. Tamaș directorul Arhivelor județului Vîlcea, precizează că mai bine de „700 din registrele și rezumatele din volum, mai ales după 1640, sînt inedite". Indicele de nume și cel de materii ni se par de asemenea, de mare utilitate ; sînt menționați un mare număr de termeni arhaici, regionali, de ordin economico-administrativ, adesea indistingu-se și unele sinonime (ceasnic — paharnic ; cupeți — negustori; etc.). volumul conține nu numai reproduceri de documente, ci și imagini ale unor vechi așezăminte și ale sculpturilor în lemn, specifice unor monumente și biserici vechi (ca Mănăstirea Dintr-un lemn ; p. 313). (Gh. Bulgăr)

● De curînd a avut loc un concurs la nivel planetar al Organizației internaționale a scenografilor și tehnicienilor de teatru, inițiat de una din comisiile sale care se ocupă de arhitectura spațiului de spectacol. Tema concursului a fost teatrul de turneu, în ideea de a promova un spațiu arhitectural adecvat teatrului modern, multiplu funcțional și în intenția de a facilita circulația spectacolelor. Din cei 1 000 de participanți, 100 au fost arhitecți din România. Ei și-au adjudecat un premiu I și două mențiuni L Autorii proiectului onorat cu titlul suprem au fost Roxandra Cîlț, Ștefan Mănciulescu, Rodica Turieu, Mihai Opreanu, Dan Oprea. De unde se vede, încă odată, că avem arhitecți care pot sta oricînd alături de cei mai mari specialiști din lume. Nu ne rămîne altceva de făcut decît să le oferim șanse de a pune la bătaie întreaga lor imaginație și pricepere și de a-și manifesta plenar talentul.

● Radu Gheorghe s-a întors triumfător dintr-un lung turneu de trei luni în Suedia unde a prezentat un spectacol combinat, structurat pe elemente de pantomimă, în fața unui impresionant număr de spectatori și în aprecierile unanime ale presei. Itinerarul său prin sălile de spectacole din Suedia a fost asemănător cu drumul de la sudoare și lacrimă pînă la hohot de rîs. Spectacolul său se întinde pe 45 de minute. Sîntem curioși să vedem ce teatru ți va pune la dispoziție mai curînd sala pentru a urmări și noi, acasă, acest spectacol care l-a făcut pe suedezi să facă intervenții pe cale diplomatică pentru prelungirea turneului. Atragem atenția asupra faptului că Radu Gheorghe este considerat la această oră unul dintre cei mai mari mimi ai lumii ! (A.D.)

● Biblioteca ASTRA din Sibiu conține un vast tezaur de carte străină veche ; cercetătorul Lucian Cornea publică un volum de peste 200 de pagini, conținînd al doilea catalog al acestor cărți străine vechi, aflătoare la noi ; multe titluri ne pot surprinde, fiind vorba de secolul XVIII : 446 de lucrări, unele avînd și adnotări care privesc direct istoria noastră. Fiecare volum este descris amănunțit : felul hîrtiei, legătura, caracterele de tipar, limba etc. Primii clasici consemnați, din literatura latină : Phaedru, Plaut, Liviu (1703- 4). Un Neo dicționar al călătoriului, în franceză, germană, latină, apărut la Geneva în 1732, — e recomandat pentru a învăța ușor aceste limbi. Un titlu rar : L'esprit de Monsieur Voltaire. — carte tipărită la Londra în 1759, care stă alături de vechi autori ai clasicismului greco-latin, destul de bine cunoscuți în acel secol în Transilvania, înaintea apariției Școlii Ardelene : Cicero, Ovidiu, Horațiu, Sofocle, Herodot, Polibiu. Un volum de Elemente de filozofie rurală, 1767, cu o introducere de peste 100 de pagini, a aparținut lui A. C. Cuza-Iași — „Pe foarte multe pagini, note de lector, cu creion negru și sublinieri" (p. 99) ; — Se mai putea învăța ceva din această carte și după mai bine de două secole... O serie de volume masive, cu titlul: Memoriae populorum, se ocupă de poporale europene legate de Birant, vechea Dacie fiind evocată în evoluția ei istorică în vol. II, p. 893—956 — passim — în vol III (p. 109). Încă din 1783 biblioteca are pe Kant, pe Locke, pe Metastasio, iar o colecție din teatrul grec, în traducere franceză, 8 volume apărută între 1785—1789 ; era și pe vremea aceea o adevărată avere culturală, — dar și o dovadă că Transilvania se afla la un înalt nivel de relații culturale și de stimulare a difuzării valorilor înalte ale literaturii universale. Volumul are în final reproduceri după coperțile unor cărți celebre și indici de real folos : titluri, nume, geografie, tipografi, editori, librari, gravori, desenatori, proprietari. O lucrare instructivă, în perspectiva istoriei culturii noastre, frumos executată în Sibiul tradițiilor noastre culturale și tipografice.

(Gh. Bulgăr)

Un teatru dinamic, cu 3 690 000 de spectatori, în 10 ani de activitate, învățînd fericirea de-a cînta pentru țară, libertate, pace

Arenele Romane, cel mai frumos teatru în aer liber, gazda manifestării noastre din Capitală

Cu focul păcii pe Vatra de Țară!

Localități : Târgoviște, 23 septembrie 1983, stadionul din localitate ; Fieni, 23 septembrie, stadionul Cimentul.

Număr de spectatori : 20 000 la Târgoviște ; 7 000 la Fieni.

Calitatea spectacolelor : bun la Târgoviște ; foarte bun la Fieni.

Atmosfera : entuziastă adesea la Târgoviște ; caldă, primitoare la Fieni.

Noutăți : la Târgoviște s-au făcut primele propuneri pentru schimbarea semnalului cenaclului și a emisiunii Radiocenaclu adoptat pentru prima oară la Fieni. Noul semnal — „Iancu la Tebea", cîntec de Adrian Păunescu. A debutat pe scena cenaclului, excelent, Ansamblul folcloric al Combinatului de lianți și azbociment din Fieni.

Aportul organizatorilor : foarte bun.

La ora începerii spectacolului nostru tribunele stadionului din Târgoviște erau arhipline. Pe toată porțiunea din care se putea vedea scena, pe ziduri, pe clădirile din vecinătate, în copaci, improvizatele locuri erau și ele disputate de mai multi pretendenți. Poate și din această cauză prima parte a spectacolului a fost segmentată de numeroase încercări de a face accesibilă comunicarea noastră. În pofida dorinței oamenilor de-a se dărui actului artistic starea acestia de neastîmpăr demobiliza. Poemul lui Nicolae Labiș, „Moartea căprioarei", cîntat de frații Chiriac, este o probă pe care publicul acestei seri a trecut-o cu greu. Va reface din datoria față de poezie la primul dintre recitalurile mai largi ale spectacolului oferit aici de actorul Mihail Stan. Nu mai puțin de patru dintre reprezentanții de frunte ai liricii noastre (Constant Tonegaru, Romulus Vulpescu, Marin Sorescu, Ștefan Augustin Doinaș) vor fi cuprinși în acest regal de poezie la care s-a mai adăugat „Monologul puiului de vulpe" din creația lui Evgheni Evtușenko. Înclinația către profunzime, ca modalitate de reevaluare a existenței umane, vibrează prin armoniciele tulburătoarelor cîntece populare „Foaie verde spic de pîine", interpretat de Tatiana Filipoiu, și „Dodă, Dodă" aflat în repertoriul Mihaelei Popescu. Trei dintre cei mai tineri reprezentanți ai genului folk din cenaclu exemplifică varietatea expresiei filtrată de propria lor personalitate — Mâjay Győző, Dinu Olărașu și Raul Cârstea. Spectacolul curge parcă de la sine, alternînd într-o succesiune antrenantă magina de sunete „Flapo" cu angrenajul de satiră și umor „Mesaj", dispozitivul muzical „Iris" cu antologia minimaturală Nicolae Cenan. Ducu Bertzi și Valeriu Penișoară se exprimă fiecare cu cîte cinci cîntece dovedind prin aceasta dar mai ales prin felul în care sînt primiți cota recunoașterii lor între preferații publicului. „Jurămînt la Putna" pornit „dintr-o Tîrgoviște clară / ca din-tr-o carte domnească, / un jurămînt către țară / pururea să ne unească" se înalță peste noi toți în această primă noapte a toamnei astronomice atras parcă prin spărtură de lumină a lunii. În această atmosferă cînd „Unere inimi te cîntă / luptelor tale se-nchină / luna ne bate pe inimi / ducem în brațe lumină" ne amintim nu doar de „Domnul a toată Moldova" dar și de „Domnul limbii românești" pe care ființa noastră îl leagă talnic și îl repetă la infinit, perpetuîndu-l. Cîntecul „Tînăsă România", dedicat țării și președintelui Nicolae Ceaușescu, susține mai presus de orice această idee. „Iancu la Tebea" care i-a urmat este preluat atît de fierbinte încît avem impresia că ne aflăm pe undeva prin Transilvania. Tot astfel, „O sanșă păcii" și „Să fie pace în lume", exprimînd țeluri ale politicii pe care o urmăm, exemplifică spusele lui Lenin de care își aminteau conducătorul cenaclului : „atunci cînd ideile sînt încorporate de mase ele devin forță materială". Cîntecul lui Ștefan Hrușcă și al lui Adrian Păunescu „Clopotul reîntregirii" este dedicat centrului Valahiei și centrului întregului sud, unde se află îngropat capul întîiului întregitor de țară, Mihai Viteazul. „Muntenia, Moldova și Ardealul / Privesc aici spre locul nostru treaz / Spre un mormînt la mînăstirea Dealul / În care-i capul marelui viteaz / Aici e capul lui și-acolo-i talpa / Aici privim ce drum avem de mers / Și de la Dealul pînă-n veac la Alba / Arcași clopot bate-n univers". Înaintea celor patru mari recitaluri din final, susținute de Vali Șerban, Eccul, Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru — patru mărci de seriozitate, talent și devotament artistic — trupa Totuși (Andrei Păunescu, Dana Guțu, Ioana Păunescu și Radu Popescu), o apariție înduioșător de curată, a demonstrat și aici că atractia pentru „bine și frumos și adevăr" este unanimă. Iată de ce această „invazie a celor mici" din cenaclul nostru place atît de mult. Spre final, o singură ieșire a unuia dintre cei prezenți la manifestarea noastră a fost din păcate suficientă pentru a scădea nota generală a publicului tîrgovișteni scăpat de descalificare prin aceea că ne-a ajutat să-i depistăm pe acela și pe l-a îndepărtat dintre oamenii buni. Folosindu-se de înțelepciunea sugerată de un binecuvîntat cîntec, Adrian Păunescu duce această idee mai departe afirmînd : „Poți să-ți faci uneori casă cu pietrele aruncate de alții în tine". Am avut pentru moment sentimentul zădărniciei dar ne-a redresat bucuria că în jur existau oameni a căror conștiință este vajnic apărător. Am putut deci, urmînd cursul firesc al manifestării noastre, adică după nevoile oamenilor, să facem propunerile pentru intenționata schimbare a semnalului cenaclului și a emisiunilor sale luînd în considerație preferințele celor prezenți. Din cele șase propuneri („Clopotul reîntregirii", „Trăiască România", „Din bătrîni", „Crai nou", „Treceți batalioane române Carpații" și „Iancu la Tebea") ultimele trei, dar cu deosebire „Iancu la Tebea", au fost piesele pentru care s-a optat decisiv. Ne-am despărțit de tîrgoviștenii cu speranța că în viitoarea noastră întîlnire vor reuși să transforme cele 20 de puncte acumulate acum în maximum la care le dă dreptul marea și tradiționala lor dragoste de cultură.

★

Ziua următoare, cu totul pe neașteptate și la invitația organizației de tineret județene, care a știut să evalueze corect nevoile oamenilor, ne-am deplasat la Fieni. Și n-am avut ce regreta. Stadionul ne-a primit îmbrăcat în haină de sărbătoare. Pe gardurile ce împrejmuiau terenul stăteau scris cu litere mari numele cenaclului. Pe fundalul scenei, deasupra unei imense imagini cu cîre localnicii sînt familiarizați de multă vreme, — a Combinatului de lianți și azbociment — lumina din globurile mici cu filament încrustat „Cenaclul Flacăra 10 ani". Semnele muncii acestor oameni aduse în ambianța manifestării noastre ne mișcau profund. Zece făclii aveau să ardă întreaga seară în semn de cinstire și prețuire. Pe scurt, o organizare ireproșabilă, impresionantă. De aceea aici și acum, cînd noaptea devenea din nou mai mare decît ziua, ne-am propus să reînviem această balanță „cu lumina cîntecelor noastre". Bucuria oamenilor de a ne avea în mijlocul lor a transformat fiecare aparițe într-un succes sigur. Gesturile lor ni se transmiteau cu forța exemplului. În tribună, în trei mari cercuri luminoase stăteau scris în limbile română, rusă și franceză : „PACE". Dinspre scenă, din dreapta și din stînga, cîtiva porumbei și-au înălțat liberi zborul. Am răspuns prin cîntecele noastre, ele însele poate doar aripi fragile ale păcii, atît de des vînată de inconștientă, nepăsare și brutalitate, dar prin ale căror neîncetate bătăi sperăm s-o înălțăm cît mai sus peste orice primejdie. Acum chiar și ploaia care ne amenințase în cîteva rînduri părea a se fi hotărît să ne ocolească. Din tribună un grup de tulnicași dialoghează cu scena. Cîntăm „Trăiască România" și pe acest fundal de dăruire sinceră și entuziastă vedem apropîndu-se de scenă un grup de tinere fete și băieți în costume populare, purtînd în mîini steaguri tricolore, făclii și flori. Ce ne-ar fi putut impresiona mai mult decît acest semn alegoric că sîntem împreună cu țara ?

După recitalurile largi (cele mai întinse din ultimul timp) ale lui Ștefan Hrușcă și Vasile Șeicaru, fiecare cuprinzînd cîte nouă cîntece, după apariția lui Nicolae Cenan care a încercat în mai multe rînduri în această seară să ne convingă că este prezent printre noi dar nu a reușit niciodată, cu totul notabil a fost momentul urcării pe scena noastră a Ansamblului folcloric al Combinatului de lianți și azbociment din localitate. Am descoperit sub veșminte vechi oameni care muncesc azi și ne-am bucurat că ei n-au uitat portul vechi, mostenit de la înaintași. Ceea ce au reușit să oferе vederi și auzului a fost produsul unei fericite combinații între dorința oamenilor și talentul lor real. Portul și cîntecele ni s-au părut, erau chiar, de un autentic impresionant. Atmosfera — excepțională. Cuvinte de laudă și mulțumire merită cu pasiosință directorul Combinatului de lianți și azbociment, tovarășul Gheorghe Drazomir, precum și dirijorul formației, Octavian Plesa. El au înțeles că la inițiativa președintelui Nicolae Ceausescu de a crea cadrul fertil al Festivalului național „Cîntarea României" trebuie răspuns printr-o nouă inițiativă și talent nu prin expunere de teme. „Parcă natura însăși cu toate ale ei fusese convocată într-o superbă monotonie a adîncurilor". Dialogul muzical realizat de Ionuț Văduva n-a însemnat doar dorința noastră de-a ne reînnegra în matca din care ne venea filonul primordial al inspirației dar și o modalitate de a ne arăta recunoștința pentru această participare de excepție. A fost în total o seară rotundă ca sufletele mari ale acestor oameni în care au încăput vii, întregi dovezile incontestabile ale existenței noastre de peste veacuri. Să nu ne mirăm de aceea cînd într-o zi ne vom redescoperi în chiar păstrătorul inalterabil care sînt, scoțîndu-ne din sufletul lor, ca dintr-un tunel peste timp...

Entuziasm mult, dar e nevoie și de adîncime!

Localitatea : București, 24 septembrie 1983, Arenele Romane.

Număr de spectatori : 12 000 și încă alte multe mii în afară.

Calitatea spectacolului : bună.

Atmosfera : dovedind adesea, la unii din cei prezenți, o îngrijorătoare lipsă de profunzime în participarea la actul artistic, în ciuda entuziasmului sincer nu s-a putut realiza mai mult decît nota 60. Sigur că au fost circumstanțe : inghesuiala de nedescris, dorința de a ieși în relief etc. Oricum, publicul bucureștean revinită în campionat.

Noutăți : a revenit Dumitru Bumbu (Charlie), o apariție colorată și pitorească.

Aportul organizatorilor : foarte bun.

Despre prima parte a spectacolului din București puține sînt faptele de evidențiat. Și dacă n-ar fi intervenit acea reîncadrare din finalul manifestării noastre care să reabilitieze într-un fel întreaga seară ar fi fost suficient să spunem că dincolo de entuziasmul cu care ne-au întîmpinat, unii din cei aflați în Arene s-au comportat lamentabil, probînd lipsa cronică a posibilității de adecvare la cerințele actuale artistice de calitate. În această primă parte lipsa de atenție cu care ne-au tratat o parte dintre cei prezenți, cu efecte generalizatoare, ne-a creat sentimentul inutilității oricărui efort spre comunicare, determinîndu-ne chiar să părăsim scena. Rechemați insistent revenim cu speranța că putem reface terenul pierdut chiar de-ar fi s-o luăm de la capăt. Primul moment de vîrf al serii survine aici. „Iancu la Tebea" pornește spontan din inimile tuturor. La această tensiune sînt trăite și celelalte cîntece închinate țării, eroilor neamului, președintelui Nicolae Ceaușescu. Momentele următoare înregistrează însă încă o cădere pe care versurile poeziei lui Romulus Vulpescu, „În fiecare zi ne batem joc", recitată ca de obicei de Mihail Stan, o redă purtînd în tonul ei întregu tragedie ce ne-a cuprins. Să fie acest spectacol un nefericit eșec ? Alte cîteva numere curg fără a stîrni altceva. În recitalul lui Ștefan Hrușcă, Adrian Păunescu revine pentru o ultimă tentativă de a reface atmosfera. De la acest punct începem să recunoaștem publicul pe care cîndva îl numiserăm „publicul amiral al cenaclului". Trupa Totuși, sau „expresia invaziei adolescentine din cenaclu", și din această categorie Ovidiu Haidu cu a sa „Pușloaica", realizează succese incontestabile cu atît mai mult cu cît se aflau la prima ieșire pe o scenă bucureșteană ! „Dor de Eminescu" și toată acea oră fără nume, singura nenumerotată de la cumpăna zilelor de 24 și 25 septembrie, au fost culmea de frumusețe a întîmplării noastre. Aici au reușit acești „aimpatici corijenți" să obțină punctajul de trecere ce le dă dreptul să spere într-o nouă întîlnire cu Cenaclul Flacăra. Oricum, ultimele trei ore de spectacol bucureștean au fost fantastice.

Ați citit cronicile manifestărilor cu numerele : 1 116, 1 117, 1 118.

Turneul în date sintetice

● **Acest din urmă turneu al Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, a totalizat, între 14 și 24 septembrie, 11 zile și 23 de manifestări (de la 1 051 pînă la 1 118)**

● **Spectacolul cu numărul 1 110 a marcat în 17 septembrie la Alba Iulia împlinirea a zece ani de activitate a Cenaclului Flacăra.**

● **În acest răstimp al ființării sale Cenaclul Flacăra s-a adresat unui număr de peste trei milioane și jumătate de spectatori, cifra exactă totalizată la afișul acestui turneu ridicîndu-se la 3 690 000.**

● **În aceste 11 zile de turneu au luat parte la manifestările noastre 185 000 de spectatori, rezultînd o medie statistică pentru fiecare din întîmpinările numerotate de noi de 6 607 oameni. Dacă însă vom preciza că zece dintre ele s-au adresat în mod simbolic doar unui singur spectator, iar alte patru au fost ținute fără spectatori, media reală devine 13 214.**

● **Recordul de audiență al turneului — 30 000 de spectatori la Alba Iulia în 17 septembrie.**

● **Cele mai multe manifestări într-o singură zi. 12, în aceiași sărbătoreasă 17 septembrie.**

● **Cele mai bune spectacole au fost înregistrate la Cugir, Deva, Petroșani, Alba Iulia și Brașov.**

● **Au acumulat 100 de puncte în competiția pentru desemnarea publicului campion al cenaclului : Cugir, Hunedoara, Petroșani, Alba, Brașov.**

● **Durata totală a manifestărilor acestui turneu însumează 102 ore.**

■ **Cele mai scurte manifestări, preț de un cîntec, au fost cele zece ințiate în 17 septembrie pe drumul dintre Deva și Alba Iulia.**

● **Cele mai fierbinți momente au fost legate și de această dată de împlinirea în cinste a ideilor de libertate și pace.**

● **Dacă dintre cîntecele cenaclului au atins un vîrf al carierei lor : „Iancu la Tebea" al lui Adrian Păunescu s-a cîntat cel mai bine la Cugir și „Clopotul reîntregirii", cîntec de Ștefan Hrușcă și Adrian Păunescu, la Tebea.**

● **S-au înregistrat în această perioadă 12 debuturi dintre care de reținut au fost cele ale cîntăreților Carmen Antal din Deva și Ovidiu Haidu din Brașov precum și acela al recitatoarei Aura Șipică din Brașov.**

● **Au lansat cîntece noi Doru Ghiață, Ducu Bertzi și grupurile Poezis și Ecou. A recitat în premieră poezia lui Ioan Alexandru, „Cîmpia Libertății", actorul Mihail Stan.**

● **În acest turneu s-au recitat și s-au cîntat versuri ale poeților : William Shakespeare, Omar Khayyam, Serghei Esenin, Ilschak Katsenelson Federico Garcia Lorca, Evghieni Evtușenko, Meliusz Jozsef, iar din lirica românească, Mihai Eminescu, George Bacovia, Lucian Blaga, George Coșbuc, Vasile Alecsandri, Alecu Matecvici, Nicolae Labiș, Zaharia Stancu, Emil Botta, Radu Stanca, Constant Tonegaru, Mihai Beniuc, Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Maria Sorescu, Ștefan Augustin Doinaș, Romulus Vulpescu, Virgil Carianopol, Constanța Buzea, Horia Bădescu, Ion Nicolescu, Ion Gheorghe Prioop, George Damian, Marian Odangiu, Dinu Olărașu, Adrian Gavriliă, Teodor Lemnaru, Ion Similie, Adrian Păunescu.**

● **Echipa cenaclului în acest turneu a avut următoarea componență maximală : Vasile Șeicaru, Ștefan Hrușcă, actorul Mihail Stan, Valeriu Penișoară, Vali Șerban, Ducu Bertzi, Magdalena Finna, Tatiana Filipoiu, Constantin Dragomir, Arpad Domokoș, Mihaela Popescu, Mâjay Győző, Dinu Olărașu, Raul Cârstea, Costas Caracostas, Carmen Antal, Doru Ghiață, Aura Șipică, Vali Gerea, Anca Heroiu, Emilian Onciu, Gheorghe Ani, Ovidiu Haidu, Grotiendorfer Volker, Nicolae Cenan, Doriu Dumitru, grupul satiric Mesaj (Lucian Popescu, Șerban Chiosan, Richard Ștefan, Dan Coveianu), grupul folk Poezis (Eugen Baboi, Marius Bațu), frații Ion și Gelu Chiriac, grupurile rock Pro Musica (Ilie Stepan, Grigore Bujor Hariga, Mircea Marcoviei, Vasile Dolga), Iris (Florin Ochescu, Ion Oiteanu, Marți Popescu, Ioan Dumitrescu, Cristian Minculescu), Flapo (Alexandru Zărnescu, Ionuț Văduva, Jerry Schwartz, Romeo Beianu) și Totuși (Andrei Păunescu, Dana Guțu, Ioana Păunescu, Radu Popescu), conducătorul cenaclului Adrian Păunescu.**

● **Echipa auxiliară a cenaclului a fost compusă din : Roland Panteli, Sandu Petre, Costel Ionescu, Cristian Nemue, Cristian Ranetti, Tiberiu Săcez (sunet și lumini), Marin Panaițoaia și Radu Alexandru (șoferi), Alexandru Medar și Constantin Balacciu (organizare).**

Acesta este Cenaclul Flacăra, la începutul celui de-al 11-lea an al existenței sale

Membrii cenaclului, de la stînga la dreapta : Vasile Șeicaru, Ștefan Hrușcă, Mihail Stan, Vali Șerban, Valeria Penișoară, Mihaela Popescu, Magdalena Finna, Tatiana Filipoiu, Doru Ghiața, Constantin Dragomir, Ducu Bertzi, Mâjay Győző, Dinu Olărașu, Arpad Domokoș, Costas Caracostas, Ion Chiriac, Gelu Chiriac, Nicolae Ce... an, Anca Heroiu, Vali Gerea, Alexandru Zărnescu, Ionuț Văduva, Jerry Schwartz, Romeo Beianu, Raul Cârstea, Eugen Baboi, Marius Bațu, Ilie Stepan, Gr. Bujor Hariga, Dietrich Krauser, Vasile Dolga, Cristi... m Minculescu, Florin Ochescu, Ion Oiteanu, Marți Popescu, Ioan Dumitrescu, Richard Ștefan, Lucian Popescu, Dan Coveianu, Șerban Chiosan, Andrei Păunescu, Dana Guțu, Ioana Păunescu, Radu ... Popescu, Doriu Dumitru, Aura Șipică, Ovidiu Haidu, Carmen Antal.

SÎMBĂTĂ, 8 OCTOMBRIE, CENACLUL FLACĂRA PE STADIONUL REPUBLICII DIN CAPITALĂ

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu anunță că va realiza o nouă manifestare de muzică și poezie, sîmbătă, 8 octombrie, pe stadionul Republicii din Capitală, de la orele 17.

Aceasta este și data începutului unui nou turneu în țară. Primim în continuare propuneri de a găzdui spectacolele noastre.

Biletele pentru manifestare se vor pune în vînzare începînd de luni, 3 octombrie, la casele stadionului și la agenția BTT.

Programul complet al următoarelor manifestări va fi anunțat în numărul viitor.

Topul Cenaclului Flacăra

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

TOPUL MUZICII TINERE

Talon nr. 5

Septembrie 1983

Configurația topului nostru din această săptămînă, realizat din serisori, este următoarea :

1.	Da, da, da (Andrei Păunescu)	— 2 707 puncte
2.	La nunta ta (Ștefan Hrușcă)	— 1 923 „
3.	Antiprimăvara (Vasile Șeicaru)	— 1 519 „
4.	Partaj (Ecou)	— 1 287 „
5.	Maria (Costas Caracostas)	— 1 165 „
6.	Totuși (Totuși)	— 1 036 „
7.	Totuși iubirea (Mâjay Győző)	— 1 012 „
8.	Elegie II (Poezis)	— 746 „
9.	Moartea căprioarei (Frații Chiriac)	— 716 „
10.	Te salut generație-n blugi (Pro Musica)	— 695 „

Așteptăm în continuare, pe adresa redacției, propunerile dumneavoastră.

Pagină realizată de CONSTANTIN DRAGOMIR

Fotografii de ELENA GHERA ■ VICTOR RĂDULESCU ■

Alo! Bună ziua! Sînteţi de acord să mărturisiţi public modelul vieţii dumneavoastră?

Zoe Dumitrescu-Buşulenga:

Nu mă simt prea bine, dar poate că această plăcută meditaţie la cei care mi-au înrîurit personalitatea mea ar putea fi ca un leac.

Se întîmplă adesea ca aceia care ne-au modelat viaţa şi personalitatea să ne devină modele propriu-zise într-o retrospecţie plină de melancolie. Cu alte cuvinte, să privim înspre ei înţelegîndu-i abia tîrziu, cînd ei nu mai sînt, cînd gîndurile şi cuvintele lor răsună numai în mintea şi inima noastră. De fapt, este un proces firesc care pare că ni-i redescoperă, dar în care ne descoperim noi aşezarea lăuntrică în straturile vîrstelor, ale anotimpurilor vieţii.

I-am auzit demult, îi ascultăm abia azi. Atunci ne păreau poate excesivi de riguroşi în felurile în care ne impuneau normele comportamentului exterior sau ale celui lăuntric sau ale alcătuirii scării de valori cărora să ne supunem. Ne făcea plăcere cînd Elena Rădulescu-Pogoneanu ne punea să repetăm faimoasa formulă kantiană despre cerul înstelat deasupra noastră şi legea morală în noi. Dar ni se părea atît de depărtată de noi căutarea perfecţiunii pe care ne-o sugera la o vîrstă cînd puterile sufletului nostru erau toate îndreptate în afară, spre lumea concret-sensibilă! Marea profesoară şi directoare a Şcolii Centrale de Fete avea o rigoare care lua în faţa irresponsabilei noastre tinereţi chipul asprimei sau al distanţei, pe care le respectam cu o uşoară teamă amestecată cu admiraţie. Cînd ne cerea exactitate, adevăr, stricteţe maximă faţă de noi, examen atent al comportamentului nostru, limpezime în gîndire şi exprimare, iubire faţă de valorile clasicismului, nu înţelegeam prea bine de ce pe noi ne purta cam înspre antipod entuziasmul romantic al anilor fluşturaticei obstinaţii. Dar, cum le spuneam întotdeauna propriilor mei studenţi, cuvintele au misterioasa calitate de a provoca ecouri pînă tîrziu în conştiinţa celor care le-au ascultat odată, dacă sînt încărcate cu adevăr. Căci după ani şi ani pătrunzi adîncimile autentice, după ce încîntările superficialităţilor spumoase s-au epuizat. Aşa şi Tudor Vianu, în severa lui ţinută profesorală, cu rezerva lui nobilă în raporturile umane, suporta destul de greu concurenţa altor spirite, mai locvace, mai familiare şi ca atare mai atractive pentru libera fantezie a tinereţei noastre studenţeşti. Adevărat e însă că modelul lui mi s-a constituit pe un concept, pe „idealul clasic al omului". Şi tot aşa, tîrziu, cînd am înţeles, spre propria mea toamnă, valorile durabile ale clasicităţii.

Aşadar nu proximitatea nemijlocită în timp face importanţa şi valoarea modelului, ci capacitatea lui de a configura în noi, peste ani, o nostalgie dorită similitudine.

Mihai Beniuc:

Mă bucur că mă credeţi tînăr, ca altădată, dar, ca să mă apuc să scriu, trebuie să mă rup de la alte treburi. Nu, nu-mi trebuie timp ca să gîndesc, ci timp ca să scriu ceea ce gîndesc.

Dacă bine-mi aduc aminte, am mai scris-o undeva, că, elev de liceu fiind pe clasa a treia la Liceul „Moise Nicoară", din Arad, purtam în buzunarele de la veston două cărţi nu mult mai mari decît o cutie de chibrituri, una în stîngul, alta în dreptul, aceasta mereu, pînă tîrziu cînd am ajuns student la universitate, la început în Cluj, apoi la Hamburg în Germania, pe malul Elbei. Ba chiar mai mult, pînă cînd ca soldat T.R. am îmbrăcat uniforma militară. Cele două cărţi erau: una poeziile lui Eminescu în ediţia lui Titu Maiorescu, cealaltă „Les Fleurs du Mal" a lui Baudelaire, căci stăpîneam destul de bine şi limba franceză. Aceste două cărţi erau ceasloavele mele, căci religios încă de pe atunci nu eram. Dar credem în poezie, mai ales în cea populară. Iar cărţile amintite, şi mai ales dascălii mei întru tainele măiestriei poetice, au fost Eminescu şi Baudelaire, ori ceea ce ne ghidează, căci există totdeauna unul, fie el şi sub formă implicită, neconştientizată, difuză, se constituie dintr-un mare număr de componente. Secretul articulării lor nu l-am aflat. Îmi dau însă seama că la acest model în continuă devenire participă deopotrivă trăirile şi visările, raţiunea şi intuiţia, teoria şi experienţa, cei din generaţia mea şi cei mai bătrîni sau mai tineri decît mine, oameni pe care i-am cunoscut direct şi alţii cu care m-am aflat numai în corespondenţă, autori pe care i-am citit şi personaje din cărţile lor, oameni ai secolului meu şi oameni ai trecutului îndepărtat, mari savanţi şi artişti şi oameni cu patru clase primare.

Pentru a mă referi la acea parte a modelului care este constituită din contemporani ai mei, voi spune că-i am în vedere în primul rînd pe cei cu care profesia mea de matematician şi profesor universitar m-a pus în contact. În această ordine de idei, mă urmăresc simplitatea profundă a lui Dimitrie Pompeiu, capacitatea lui Simion Stoilow, de a sesiza esenţialul, vocaţia lirică şi contemplativă a lui Dan Barbilian, echilibrul punctelor de vedere şi sensibilizarea gîndirii la Octav Onicescu, omenia lui Miron Nicolescu, acurateţea şi eleganţa expunerilor sale, bunătatea lui Gheorghe Mihoc şi a lui Gheorghe Vrănceanu, gîndirea paradoxală şi vocaţia interdisciplinară a lui Grigore C. Moisil, ataşamentul pentru disciplina pe care o serveşte şi capacitatea de a forma o şcoală la Caius Iacob, onestitatea şi generozitatea Cabrielei Andreian-Cazacu, gîndirea deductivă a lui Aristide Halanay, pasiunea de cercetător a lui Martin Jurchescu, Sergiu Rudeanu şi Ion Tomescu, sobrietatea şi consecvenţa lui Romulus Cristescu, umorul lui Ion Cuculescu, acribia lui Ivan Singer, modestia lui Eugen Cîmpu, sagacitatea lui Ion Chiţescu, eficienţa lui Gheorghe Păun, aplicaţia la studiu a lui Cristian Calude, Şerban Buzeţeanu, Ileana Streinu şi Dan Vuza, fineţea observaţiei la Mihai Dinu, ambiţia autodepăşirii la fraţii Marius şi Sorin Rădulescu, evidenţa talentului la Victor Nistor, Alexandru Zaharescu, Al. Nica şi Sorin Popescu.

Cine sînt aceştia? Despre unii dintre ei a auzit toată lumea, alţii nu au dobîndit încă notorietatea pe care o merită (ar fi aici de văzut ce canale ale comunicării sociale nu funcţionează încă aşa cum ar trebui) iar ultimii patru sînt numai cîţiva dintre acei studenţi de azi, care vor fi probabil, mîine, exponenţi de seamă ai ştiinţei româneşti. Despre fiecare dintre cei enumeraţi pot afirma că cel puţin în unele momente doresc să-l urmez, mă trezesc chiar imitîndu-l sau mă gîndesc că ar fi fost bine, că mi-ar fi plăcut ca într-o anumită împrejurare a vieţii mele să fi fost ca el, să mă fi comportat ca el. Desigur, exemplele ar putea continua. Modelul care ne poate stimula se află mai totdeauna lîngă noi, este cu noi, trebuie numai să fim atenţi la ceea ce se întîmplă în jurul nostru.

Viaţa socială este din ce în ce mai complexă, nenumărate situaţii şi probleme sînt ştiut de noi, încît experienţa generaţiilor anterioare devine cu totul insuficientă. De aceea, devine cred din ce în ce mai frecventă căutarea modelelor chiar printre contemporanii noştri, şi chiar în locurile în care ne ducem activitatea de fiecare zi. Aceeaşi complexitate explică nevoia de a ne făuri modele articulate dintr-un mare număr de fiinţe umane, unele foarte diferite ca generaţie, temperament, concepţii sau preocupări.

Există desigur tentaţia de a înălţa modelele pe care le admirăm. Pînă la un punct, acest lucru nu este rău. Dincolo însă de o anumită limită, trebuie, cred, să ştim să rezistăm acestei tentaţii. Ne făurim modele nu pentru a renunţa la personalitatea noastră şi a ne face viaţa mai uşoară, ci pentru a ne face viaţa mai deplină, mai interesantă, mai bogată în rezultate, mai frumoasă. Modelul trebuie să ne stimuleze în activitatea noastră creatoare; el este un termen de referinţă care ne ajută să ne făurim propria noastră personalitate.

Octavian Cotescu:

Uite că nu m-am gîndit, dar de ce n-aş încerca?

Vorbim adeseori despre omul nou dar un om nou, perfect, mi se pare imposibil ca existenţă şi ca model. Un om perfectibil da. Acest lucru determină latura sublimă a omului încă e perfectibil. Dacă ar exista un om perfect aspiraţia spre perfecţiune nu ar mai exista.

Pe de altă parte nu cred că trebuie să absolutizăm nici în sensul modelului uman. Nu cred într-un singur model uman. Cred în mai multe modele, de diverse sensibilităţi, profesiuni, culturi şi vîrste. Am avut modele mai în vîrstă decît mine dar am mereu modele mai tinere ca mine. Am avut bunăoară un mare partener ca actor: pe Ştefan Ciubotăraşu, de o extraordinară forţă prin transfigurare, dotat cu o extraordinară capacitate de efort care lua proporţiile chinului în profesie. Ştefan Ciubotăraşu mi-a demonstrat că adevărul firesc al scenei nu se obţine decît printr-o chinuitoare muncă de vital. Am admirat încă din tinereţe ideele elaborare. Iată, l-am avut ca model pe Jules Cazaban în ce priveşte o mare libertate interioară, om care mi-a creat în repetate rînduri senzaţia că se confundă în fiecare clipă cu existenţa sa scenică şi cu absolut tot ce ţine de conceptul de viaţă, gorile profesiunii de pedagog ale profesoarei Beate Fredanov al cărei discipol am fost şi mă socotesc cu mîndrie. Îl urmăresc atent pe Radu Beligan, care mă convinge că profesiunea de actor n-a fost şi nu poate fi situată niciodată în afara noţiunii de cultură. Am fost supus, strivit, dacă vreţi, de imensa personalitate a Luciei Sturdza Bulandra care făcea din nobila noastră profesie pur şi simplu un mod de a respira.

Dar în acelaşi timp, am fost mereu influenţat de tinerii cu care am venit în contact. În meseria noastră tinerii au o mare calitate care pentru unii este un defect. Ei deschid ochii asupra unor realităţi despre care noi spunem că sînt cucerirle noastre şi se manifestă ca şi cum ar fi ale lor. Adevărul e că în loc de a-ţi trage de urechi ar trebui să fim mai atenţi la imensa lor capacitate de a fi sinceri, adevăraţi, cinstiţi cu ei înşişi, necruţători chiar, şi spontani. Şi, ceea ce e mai important: să reflectăm mai bine asupra capacităţii tinerilor de a ne accepta de multe ori, negîndu-ne.

Iată de ce eu cred că în materie de modele în viaţă şi în profesiune nu există limite de vîrstă, de formaţie şi de experienţă. Şi din moment ce omul este perfectibil este absolut cert că nici modelul pe care vrem să-l impunem noi contemporanilor noştri nu poate fi perfect, pentru că devine incredibil.

Adrian Păunescu:

V-am spus că nu vreau să mă mai pronunţ în public.

Eroul meu preferat, modelul meu preferat, obsesia întregii mele tinereţi a fost şi este Socrate. Dacă nu cumva un model socratic, nenominalizat şi neconturat încă pe de-a-ntregul, mă obsedă încă din preistoria fiinţei mele, făcîndu-mă să iubesc oamenii asemănători modelului pe care aveam să-l descopăr mai tîrziu. Am iubit şi iubesc la Socrate capacitatea lui de a contraria, de a insufla la gîndire, de a nelinişti şi de a obliga la mai multă profunzime pe contemporani, forţa lui de a se comporta cu ceilalţi în funcţie nu de titluri ci de faptele lor şi de gîndirea lor, precum m-a şi emoţionat disponibilitatea lui de a se jertfi, evidentă în clipa în care în proces avea de ales între condamnare şi exil şi a ales condamnarea în interiorul cetăţii, iar după pronunţarea sentinţei avea de ales între un aranjament (posibil oricînd în istorie) între el şi închizitorii lui, între învăţăceii lui şi duşmanii lui, de a pleca pe furiş din Atena spre a scăpa cu viaţă şi soluţia de a sorbi otrava liniştit şi spectaculos, retoric chiar, în faţa discipolilor şi comunicîndu-le acelora ce simte.

Modelul meu este, de asemenea, Avram Iancu, cel mai fascinant dintre toţi eroii români, acel martir universal, acel Isus Cristos cu chip de moţ, în care s-au adunat pentru o lungă vieţuire în legendă bucuria faptei şi răbdarea de a învăţa, emoţia permanentei apropieri de cei dintre care ai venit, cei simpli şi cei buni, şi responsabilitatea faţă de cei între care îi reprezinţi pe ceilalţi, precum şi nebunia finală că între foc şi apă nu există împăcare. Niciodată nu vor putea convieţui împăratul şi ţărina, crucea lui Ioan Buteanu şi habsburgul a cărui statuie vrea să ne privească de la înălţimea noastră dintr-un parc al Vienei. Niciodată, nici o cucerire nu se realizează de la sine sau cu acordul acelora de la care o doreşti. Avram Iancu este modelul luptătorului ginditor. El nu e un fanatic, aşa cum au susţinut nişte fanatici, ci este comprehensiv şi blînd, el ştie cînd trebuie să spună „frate" şi cînd trebuie să scoată sabia. Avram Iancu e singurul erou atestat de istorie care, prin tot ce a făcut, pare o plăsmuire. Astfel se parcurge cu violenţă şi fără teamă, înapoi, drumul cel mai de nepătruns, drumul de la istorie la literatură. Un om face mai mult decît alţii au putut să scrie. Dacă dezechilibrul Regelui Lear avea o motivaţie pragmatică, descumpănirea lui Avram Iancu se întemeiază pe ideea de suferinţă pură şi reîmbracă definitiv unealta, parcă dorită din suflet, a crucificării.

Dealtfel, omul nu poate trăi fără modele.

Solomon Marcus:

Mîine la ora 9 să fie gata?! Ce ritm, dom'le, ce ritm!

Modelul care ne ghidează, căci există totdeauna unul, fie el şi sub formă implicită, neconştientizată, difuză, se constituie dintr-un mare număr de compo-

atelier literar

• G. Dumitrescu

Vl. Șt. Petrescu: Încă n-ați făcut destul, după părerea noastră, pentru demontarea „mașinăriei teribilismului juvenil". Paginile sînt încă prea gălăgioase, prea încărcate, supraimpodobite (pînă la stridență), încă prea încîlcite, incoerente, confuze (nu se definește pînă la capăt nici un gînd, nici o idee, nici un sentiment, nici un cîntec...), dominate de o inflație verbală sufocantă, din care răzbat ici-colo mici explozii metaforice (de multe ori și ele artificioase, forțate, de o violență gratuită). Fără doar și poate, sînteți înzestrat pentru poezie, dar trebuie să asociați inspirației dv. și un suport de gîndire, pentru ca pagina să nu rămînă o simplă moară de vorbe, fără șir, fără înțeles, fără ecou în mintea cititorului. Mai aproape de reușită mi s-au părut „De dragoste", „Prima poezie". Nu e cazul, credem, să vă grăbiți cu editura (mai de grabă cu admiterea!...)

Bg. Ștefănescu: Lucru artificios, de strungărie calofilă și de epruvetă l.-vrescă, un soi de aviație de cameră (nu prea aerisită...), pagini greoase, îmbîcsite, fără suflu și fără anvergură, căznite și contorsionate etc. Un drum vicios, închis. Cîte ceva, pe alocuri, mai amintește de bunele promisiuni de odinioară (de care v-ați rătăcit oarecum...): „Inspirație de duminică" „Fantezie de seară" „Sens unic", „La galop", „Ascensiune", „Sfîrșit de veac".

T. Metaxa: Cîteva pagini se înscriu pe orbita poeziei: „Curiozitate", „Te îmbrăcai", „Rămășag", „Mica publicitate".

A. G.-Victor: Felicitări pentru buna stăpînire a limbii! Versurile nu dovedesc, deocamdată, existența certă a unei vocații lirice (un început, încă firav, neconcludent, în „Credință", „Fugă de timp"). Să vedem, în continuare.

I. Craiova: Repetări, reluări, invariabile, nesfîrșite. Ceva mai bine, în „Antirăzboinică" „Tinta", „Rugă".

A. Cuzman: Cîteva lucruri care confirmă bunele impresii inițiale: „Iată de cê", „Educatoare", „Dragă și pierdută", „Neferice zburători".

D. Lupu: Cîteva pagini mai bune („Piopul", „Pipăind", într-o măsură și „Reconstituire"), dar și cîteva somne regretabile (de incultură și superficialitate) care arată că nu vă ocupați serios de pregătirea dv. intelectuală (v. „a guere come a la guere?"!, „Greeg"?! și altele asemenea).

Optimus: Pagini de o tristă precaritate și involuție. Poezia cere mai multă dăruire și constanță, iar modul dezordonat, inconsecvent și diletant în care o abordați dv. nu poate duce decît la eșec. (Ați pierdut, se pare, pînă și obișnuința unei exprimări îngrijite, dacă puteți „scăpa" din condei „perle" de genul „viața sălbatică care"...).

E. M. Amariei: Confirmări și promisiuni îmbucurătoare. Demne de atenție (minus unele insistențe retorice): „Din vina cui?", „Moștenire", „... este tîrziu", „Consolare", „Scrisoare", „... 1, 2, „Stare generală", „Impresie"; în al doilea rînd: „Apel" (cu un final aleatoriu), „În casa mea", „Fidelitate", „Trecătorului".

S. P. Oprea: Multe lucruri frumoase în ultimele două plicuri. Și mai ales: „Adevăratul chip", „Arderea pe rug", „Aici și acum", „Recepția" „Antreprenorul", „Aripa harfei", „Plugul", etc. Vom proceda în consecință.

P. Cantacuzino, Ion Mihalea, Filip Kőlő, V. Stoicescu-Bucur, Iulian Mocanu, Adriana Filișan, Mara M., Dem. P. Oprescu, Daniela Șak („Treceau două ființe"), Andrei Petrescu, A. M. Crișan, Horia Teodorescu, Victor Sîrbu, Maria Sălan, Călin Nebunul, Ion Bejan, Radu Florescu, Ana Bella, Laura Ilia, Ica Georgescu (ceva, în „Sora mea de toamnă"), **M. Șopterean, Ioan Luciel, George Olteanu:** Nimic nou!

Vasilică Cojocaru, V. I. Ploiești, Manuela Simion, Emilia Simion-Cisnădie, (ceva, în „Pădcapșă", „Pas grăbit"), **Paraschiv Tudor Dragoș, Bianca Ene, Dan Dascalu, Viorel-Iulian C., Rodion B.O., Elena Cristina Popescu, A.G. Stuparu, Carmen Ilie, Adina Popa, Ludovic Dane, Laurențiu Boholț, Gabriela Neacșu, Marian Radu, Viorel Păduraru, Mihaela Popescu, Ethel, Nicoleta Cr. Dumitru, Mihaela Fănică, B. Lumina (Alina), Self Confidence, Veronica Tanasa, I. Nichifor Ban, Liliana Perescu, Radu Galaxian, Dorin Bălănoiu, Anemary Chris, Costin Năstase, Galax, Marioara Chiș, Cornel Dragomirescu, M. Gradomir, George Dragomir, Nicoleta Florescu, Nocia Ionescu, Emil Smara, Laurențiu Ghiță, Sanda Gabriela, T. Mihai, S.S.G., Dimitrie Tudor, Daniela Bagabi, Lang Eugen Deploi, I.M.E., Paul Zegrean, Mark Hope:** Încercări de nivel modest.

Elena Mirea, Loria, Nana Mirea, Dana Alexandru, E.A.C., Florentina Roșca, Aona, Silvia Toma, George Calbia („Geneză"), Lena Șeicaru, Brînduța Bosinceanu („Aș vrea"), Eugen Ark, Maria Aprodu, Aura Iordăchescu, Georgeta Dragomir, Olandezul, George Kava, Gh. Coconașu, Rux, Gherghinescu, Emma Vernescu: Încă nu putem trage o concluzie. Reveniți.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

DIALOG CU NOUL NĂSCUT

— Un om așa de mic n-am mai văzut
Și plingător urechilor de-ți sar.
În casa mea de unde ai căzut,
Identic mie, fulgerat tipar?

Sînt floarea care ureă azi în măr
Sînt tu în tot ce nu ai împlinit,
Sînt unghiul tău de maxim adevăr,
Prin mine te alcătuiești în mit.

Lentilă vie-n care raze stringi
Din toți părinții tăi nemuritori
Spre a urca pe neguroase stînci
Către lumina unei alte flori.

VIOREL FLOROIU

CONTINUITATE

Ne apasă pămîntul și cerul
La mijloc între zboruri de i
Încercăm să aflăm adevărul
Scuturîndu-l din pomul a fi
Pescuitul în apele tulburi
Stări de veghe la capăt de drum
Largi priveliști scăldate în muguri
Zări de seamă perdele de fum.
Fulgerarea ideii de pildă
Prin Ulysse sau Laokoon
Și-a lăsat amprenta cumplită
Pe o dîră de nichel și crom.
Colorat simbol de Atenă
Prin Orfeu și efort de Sisif
Ca o Romă cetate eternă
Ca o simplă prezență de scrib
Eretic sau evlavios ca un
Voievod de cărți cu povești
Într-o veche cetate de ceaun
Din faimoasele țări românești.

GH. DUMITRESCU

CÎNTEC DE TOAMNĂ

Sosește toamna ca o presimțire
Și ne va fi vărsătoul mai aproape
În suflet prizonit-am cîli albi al zării
Ca să nu-mi fie umbra de tine vinovată.

Sosește toamna ca o presimțire
Și pașii iar se vor ruga prin iarbă
Cînd ne vom desfrunzi sub biciul ploii
Și ne va fi cîmpia de amintiri flămîndă.

Sosește iarba ca o presimțire
Un cîntec a bețșug se despletește.

NUȚA GULIMAN

MOȘTENIRE

Nu știu să-mi cer iertare
mulții mei nu m-au învățat
Să cad în genunchi,
mi-au pecetluit cu tăcere gîndul
și mi-au lăsat o avere imensă
de adevăr și fireșe.
Nu-ți fie teamă de vesmintele mele,
de cuvintele mele aspre,
învelișul acesta e chiar sabia mea
cu care-mi apăr
o rămășiță de blîndețe,
este certitudinea mea
că sînt țăran, munte și infinit.

EMILIA MOLDOVA AMARIEI

PRESIMȚITA FÎNTÎNĂ

Ce vezi cînd scrii?
întreb neștiutoare.
„Visul — covor fermecat desfășurîndu-se,
copacii urcînd drumul spre cer
frunză cu frunză,
ochii nopții
care,
clătinați sub o emoție orbitoare,
se umplu de stele
și un om înconjurat
de raze de soare
ca oul fluturelui
de presimțirea aripilor viitoare

DIANA BARBU

ÎN FIECARE POEM

În fiecare poem
ce pîrcă în lume
să sprijine dimineții
se ascunde cîte o bucată de soare
cîte un medalion de aur
pe care e bătut chipul iubiril
cîte un fruct
ce speră să lumineze cerul,
o cimpie plină de maci
pe care poetul se luptă să deseneze
forma libertății, asemeni inimii lui.

V. PETRESCU MĂRGEAN

AICI ȘI ACUM

Nouă nu ne-a fost
povestită
soarta la naștere
de parcele îmbătate de vise
dansînd
noi o descoperim
în fiecare dimineață
și în mîini
ca pe-o pîine o rupem
între bine și rău
nouă nu ne-a desenat
nimeni
în palmă
cărările vieții de aici
și nici ale celor de apoi
nu le-nvățăm
din palma altăril
de sine
despre noi
n-a scris nimeni în Deuterom
noi sîntem
copiii celor întorși de pe Lună
și nu ceața lacrimii
ci lumina
inundă lumea
cînd plîngem în vis
știu!
știu n-o să ne ierte nimeni
păcatul de-a fi crezut
că numai
alei și acum
ne putem dura
lăuntricul paradis...

SIMON-PETRU OPREA

Dan Grigore:

(Urmare din pag. 9)

care v-a onorat și v-a emoționat cel mai mult?

— S-a întîmplat acum 6 ani, cînd, din cauza unei indisponibilități a maestrului Valentin Gheorghiu, a trebuit să concertez în Austria, R.F.G. și Franța, într-un lung turneu cu Filarmonica „George Enescu". Am cîntat atunci, îmi aduc foarte bine aminte, Rapsodia de Rahmaninov pe o temă de Paganini, Concertul nr. 1 de Beethoven și Concertul nr. 1 de Mendelssohn-Bartholdy. Opinia publică muzicală, dar mai ales criticii muzicali de prestigiu au afirmat și cuvintele nu numai că m-au emoționat, dar, iată, parcă îmi e nu știu cum să le reproduc, chiar și cu aproximație, că aș fi unul din marii pianiști ai lumii. Se făcea chiar o comparație între mine și **Arthur Rubinstein, Claudio Arrau, Arturo Benedetti Michelangeli** și alții. A doua mare satisfacție am avut-o, ceva mai tîrziu, cu ocazia unui turneu efectuat cu **Filarmonica „George Enescu"** în **R.P. Chineză** și **R.P.D. Coreeană**, cînd **Concertul de Paul Constantinescu**, căruia eu îi-aș zice **Concertul Național**, comparîndu-l cu **Concertul Imperial de Beethoven**, s-a bucurat, în interpretarea mea și sub bagheta dirijorilor **Mihai Brediceanu** și **Iosif Conta**, de un succes deosebit. Cu atît mai mult m-am bucurat cu cît acest concert nu era cunoscut acolo. Am avut atunci bucuria să constat forța de penetrare a muzicii, a muzicii adevărate, dincolo de barierele geografice și lingvistice.

— Și care ar fi, legat tot de muzică firește, momentul în care ați fost foarte trist?

— A fost, trebuie să recunosc, și un astfel de moment. Acum cîțiva ani, vrînd să ne ajute, să arate față de noi, recte față de mine și de un coleg al meu, ceva mai multă atenție, **ARIA** ne-a făcut rost de un contract pentru un turneu în **Italia** și **Elveția**, unde, după ce eram apreciat așa cum am arătat, trebuia să acompaniez, din fosă, un ansamblu de balet. Bineînțeles că am refuzat un astfel de contract care, ca și altele pentru alți colegi, a fost discutat cu impresari de mina a zecea. Dacă l-aș fi acceptat, tot ce se clădise, în jurul persoanei mele pianistice, turneul Filarmonicii, s-ar fi năruit într-o clipă.

— În ce mă privește, sînt uimit, realmente, de surgerea acestui dialog. Interesează sau nu, dar voi mărturisi că am avut oarecare greutăți în a vă aborda pentru acest interviu. De ce? Pentru că sînteți foarte greu de găsit. Sînteți extrem de ocupat. Simbătă și duminică, adică în 24 și 25 septembrie, ați concertat la Timișoara. Azi, luni, vorbim. Mîine, adică marți, veți concerta la Sibiu. Săptămîna viitoare, la Atena. Tot timpul sînteți atît de ocupat?

— Nu chiar, dar acum sînt, într-adevăr, într-o perioadă ceva mai plină. Cu toate acestea îmi rămîne, totuși, destul timp și pentru lectură și pentru orele mele de sport, adică de fotbal.

— Jucați fotbal?

— Da, joc fotbal. Joc cu multă plăcere. Dar numai despre asta nu credeam că voi vorbi. În fine, avem noi, muzicienii, o echipă a noastră, cu elevi de la Liceul de muzică și cu studenți de la Conservator. Am cîțiva foști studenți de-ai mei care vin tocmai de la Craiova ca să prindă echipa noastră de fotbal. Despre această pasiune a mea aș fi în stare să vorbesc cîteva ceasuri, dar mai bine să vorbim despre poezie. Citesc enorm de multă literatură și în primul rînd poezie.

— Așa se explică, poate, faptul că ați pus în scenă, împreună cu actorul Ion Caramitru, un foarte reușit și căutat spectacol de muzică și poezie. Ce ne puteți spune despre această colaborare cu actorul Ion Caramitru?

— În primul rînd spectacolul s-a născut de la sine, printr-o întîmplare, fără o pregătire amănunțită. Dominați de un entuziasm comun, dar și ca urmare a unei prietenii, precum și a unor afinități de-a trăi muzica și poezia aproximativ la fel, am pus în scenă acest spectacol, pentru prima dată la Cluj-Napoca. Am vrut să demonstrăm acordul perfect care există între poezia clasică românească și contemporană și muzica universală. Am subliniat, în intenția noastră, acea parte de cer și visare și adevăr cu caracter universal a poeziei române. Spectacolul, într-adevăr, este încă intens solicitat, atît la București, cît și în țară, ba chiar și la Cluj-Napoca unde s-a născut.

— Ce-ați cîntat în acest an și unde?

— Am cîntat în **București, Iași, Ploiești, Constanța, Botoșani, Suceava, Rădăuți, Timișoara,** la **Radio și Televiziune,** în **Polonia,** la **Poznan, Cracovia** și **Varșovia,** în **Bulgaria,** la **Festivalul internațional de la Sofia,** în **U.R.S.S.,** la **Vilnius, Riga, Talin** și **Kaunas,** la **un Festival internațional din Grecia,** la **Salonic.** Ce-am cîntat? E mult de spus și de scris. Aș aminti, selectiv, doar primele auditii din repertoriul meu, cum sînt **Concertul de Schumann, Concertul 2 de Brahms,** cîntat acum o zi, adică ieri, la **Timișoara,** și multă, foarte multă muzică de cameră.

— Ați călătorit mult, ați cîntat mult. În altă ordine de idei, ați avut o copilărie fericită, împlinită?

— Nu m-am gîndit niciodată la așa ceva. În orice caz, am avut o copilărie plină de muncă, într-ale pianului, desigur, dat fiind faptul că în meseria noastră, dacă nu reușești adaptarea la instrument pînă în cel mult 20 de ani, nu o mai poți reuși niciodată. E ceva ca în sport, ca în gimnastică sau în patinaj. Trebuie să începi devreme și să muncești mult, enorm de mult. Altfel nu se poate. Cred, din această cauză, că unele întîmplări, cum ar fi cele prin care a trecut, bunăoară, Creangă, mi-au scăpat. Dar oare cui nu i-au scăpat, în ultima vreme, astfel de întîmplări?! Noroc că îi avem, totuși, pe Creangă și mai putem fi din cînd în cînd, copii. E bine să fim, din cînd în cînd, copii.

— Cum arată o zi obișnuită din viața pianistului Dan Grigore?

— În multe feluri. Întîi, pentru că n-am avut restanțe la capitolul meserie, pentru că în copilărie am făcut ceea ce trebuie să facă un instrumentist, chiar și cu riscul de a-și cam pierde, oarecum, copilăria, timpul pe care azi ar trebui să-l dedic pianului, precum alții, este uluitor de restrîns. Dar asta nu înseamnă că nu mă gîndesc la pian. Chiar și pasiunile mele sînt în așa fel trăite, încît sînt foarte legate de gîndul meu pentru pian. Iată, o mare parte din timp mi-o petrec cu tineri pianiști, elevi, studenți sau colegi afirmați în viața concertistică. Îi caut cu insistență și îi găsesc. Sînt mulți și foarte buni. Ei cred că au nevoie de mine, dar, în realitate, eu am mai multă nevoie de ei. Fac teribila afirmație și spun că eu sînt marele beneficiar al studiilor îndelungate, al dezbaterilor strict profesionale pe care le facem împreună. Învăț, așa cum adeseori am afirmat, pentru că mai am mult de învățat, de la oricine cu precădere de la tineri.

— Considerați că un tînăr de azi, care ar putea fi un alt Dan Grigore, ar avea aceleași șanse pe care le-ați avut?

— Au aceleași șanse în măsura în care cred în vocația lor, în menirea lor. În sensul social al artei lor. În acest sens, încerc să le dau acea încredere cu care m-au onorat și stimulat maeștrii mei. În aceeași ordine de idei, șansele lor depind, foarte mult, chiar de ei. Concret, în ceea ce mă privește, am inițiat un ciclu de recitaluri la două piane intitulat **Dialogul generațiilor,** în cadrul căruia îi am ca invitați pe cîțiva dintre tinerii mei colegi, pianiști de mare valoare, discipoli și nediscipoli. Am cîntat pînă acum cu **Delia Pavlovici,** studentă în anul al III-lea, la Conservatorul din București, și **Camelia Cojocaru,** absolventă, ambele de la clasa profesorului **Sandu Sandrin.** Apoi, cu **Olga Bolocan,** care în acest an a devenit studentă a aceluiași Conservator. Mai sînt în intenția mea **Andrei Vieru,** absolvent, clasa profesorului **Constantin Ionescu-Vovu, Mira Ghera,** absolventă, clasa profesorului **Sandu Sandrin** și **Mihai Ungureanu,** de asemenea absolvent, clasa profesoarei **Ioana Minei.** Relativ la Mihai Ungureanu aș spune că mi-a făcut o mare plăcere cînd l-am revăzut concertînd sub bagheta maestrului **Iosif Conta** la recenta deschidere a stagiunii formațiilor muzicale ale Radiotelevizîunii care a avut loc pe platforma industrială a Pitestiului.

— Asta făceți dumneavoastră pentru tineri. Ce-ar mai trebui să facă alții?

— Prin alții aș înțelege, cu precădere **Filarmonicele, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, presa,** cea scrisă, dar și cea audio-vizuală, adică **Radioul** și **Televiziunea,** împreună și separat. Și mă mai gîndesc, desigur, la **ARIA** care, în general, nu prea ajută, eficient și adecvat, muzica simfonică și arta interpretativă românească. Dar să nu intru în prea multe amănunte. Cu mențiunea că **Radio-Televiziunea** a început, în ultima vreme, să ne mai ajute, trebuie să spun că mai sînt încă multe de făcut. Trebuie să ne ghidăm după un principiu unanim recunoscut potrivit căruia valoarea nu așteaptă numărul anilor. Tinerii noștri elevi și studenți obțin, an de an, la absolut toate concursurile internaționale la care participă, importante premii și distincții. Se numără, pretutindeni, printre protagoniști. Trebuie să desfășurăm o abilă, exactă și atentă politică de evaluare a acestor valori ce se impun în fața întregii lumi. A-i valorifica este o îndatorire patriotică pentru arta și cultura noastră. Ei, oriunde ar concerta, vor fi ambasadorii artei noastre contemporane. Nu e cazul să intru în amănunte, dar sîntem încă departe de a avea dreptul să spunem că am făcut totul pentru acești tineri care, alături de noi, au dovedit întregii lumi că **România** — țara lui **George Enescu** și-a lui **Dinu Lipatti** — este o forță muzicală de prim rang, o mare putere muzicală. De ce să nu credem și în această cale pe care România ar putea dovedi întregii lumi că este, între florile ei, o floare aleasă? Scuzați-mă pentru patosul cu care vorbesc despre acești tineri, dar sîntem obligați să medităm și să acționăm în numele artei lor, al talentului lor. Este acesta sfatul pe care mi l-au dat profesorii mei, mari maeștri ai muzicii românе, și de la care n-am să abdic niciodată.

Un muzeu în labirint

Surîsul lui Canaletto

Canaletto. Autoportret

Orice tablou este un autoportret, s-a spus. Înainte de a fi un peisaj, o natură moartă sau o compoziție abstractă, el este un autoportret : îl reprezintă pe cel care l-a pictat.

Cred același lucru, ba sînt înclinat să adaug că, uneori, o face chiar mai bine, chiar mai fidel decît autoportretele propriu zise. În fața oglinzii, artistul e ispitit să lase o *anume* imagine despre sine. El e tentat să se flateze ori să se flageleze. E tentat să *se prezinte*, nu să *se reprezinte*. Ceea ce înseamnă că, uneori, autoportretul nu este decît expresia unei veleități.

Dealtfel, de ce ne-am mira ? Un om așezat în fața unui aparat de fotografiat nu e ispitit să devină actor ? El încetează pentru o clipă de a fi el însuși, pentru a juca un rol. Mulți surîd. Chiar dacă n-au motive să surîdă, surîd. Vor să conserve o imagine a lor senină, plăcută, curățată de mîlul problemelor zilnice. Abia în clipa cînd ochiul aparatului de fotografiat s-a închis, actorul moare și omul reintră în pielea lui adevărată.

Picasso declara odată că la douăsprezece ani desena ca Rafael și i-a trebuit toată viața pentru a învăța să picteze ca un copil. Declarațiile care ne face, la început, să zîmbim. Ea ni se pare o glumă sau o simplă cochetărie de artist celebru. Cum adică ? Să poți desena ca Rafael și să te lupți pentru a uita asta ? Dar, în ce mă privește, cred că Picasso a vorbit serios. Mai mult : cred că a fost prea optimist sau prea orgolios în clipa aceea. De fapt, nici geniul, nici eforturile nu-l pot ajuta pe cineva să picteze ca un copil după ce a învățat să deseneze ca un artist. Odată ieșit din copilărie, e condamnat să se întreacă doar cu maeștrii, nu cu zeii. Pătată de luciditate, candoarea e imposibil de regăsit în forma ei pură, memoria noastră nefiind, din păcate sau din fericire, un palimpsest care poate fi răzuit pentru a descoperi, sub straturile pe care le înlăturăm, scrierea inițială.

Iată de ce ar merita oarecare atenție afirmația, auzită uneori, că toate tablourile sînt autoportrete... cu excepția autoportretelor. Ea are unele temeiuri. Se întîmplă, într-adevăr, ca un pictor să se exprime mai profund și mai sincer într-un peisaj decît înfățișîndu-se cum se vede în oglindă. Căci oglinda îl poate împinge să-și folosească talentul nu pentru a se dezvălui, ci pentru a impune o imagine, pe care și-o dorește, despre sine. Cu alte cuvinte, îl împinge sau îl poate împinge să joace un rol, să devină actor. Trebuie ochiul neiertător al lui Rembrandt matur sau sinceritatea impetuoasă a lui Van Gogh pentru ca toate măștile să cadă. Dar nu este actor, de pildă, David în autoportretul care ni-l înfățișează îmbrăcat în costumul lui Hamlet ? Și iau acest exemplu pentru că David e foarte explicit. Nu s-a mulțumit să împrumute melancolia lui Hamlet. I-a împrumutat și costumul. În timp ce alții, pentru a-și juca rolul (sau rolurile), își păstrează veșmintele lor. Adaugă, cel mult, o pipă sau o barbă „asiriană", cum face Courbet.

Ce ne poate spune, la drept vorbind, chipul lui Canaletto ? Aproape nimic deosebit. În fața noastră e un domn din Veneția, cu părul lung, bine îmbrăcat, se pare, care ne zîmbește. Poate fi un patrician sau, de ce nu ?, un gondolier chipeș într-o zi de sărbătoare. Atitudinea e „fotogenică", surîsul semnificativ. Indiferent de rangul său, acest domn elegant se bucură desigur de succes. Zîmbetul său este fără îndoială zîmbetul cuiva care știe ce e reușita în viață. În privința asta, autoportretul e convingător. Avem de-a face cu un om mulțumit de destinul său. Drept care surîde. Liniștit. Discret. Cum se cade să surîzi în asemenea situații. În rest, mi se pare că nu aflăm mare lucru despre Canaletto din autoportretul său. Pentru a afla mai mult, sîntem nevoiți să apelăm la tablourile lui, unde ne dezvăluie mai mult. Ne dezvăluie *cum* vede lumea și ce anume caută în ea. Ne dezvăluie nu *cum* arată, ci de fapt, *cine* este.

Și cine este Canaletto ?

Desigur, faptul că a fost mai întîi scenograf, ca și tatăl său, a lăsat urme în pictura lui. Aproape fiecare dintre „vederile" sale venețiene, pe care străinii, și în special englezii, se înghesuiau să le cumpere, așa cum azi se cumpără cărțile poștale ilustrate, e un decor pentru marele spectacol al Veneției. Artistul își transformase o gondolă în atelier și cutreiera canalele, aprinzîndu-se din cînd în cînd ca să-și schițeze decorurile.

Dar în acest spectacol pe care cetatea dogilor îl oferă la tot pasul, marele actor nevăzut e timpul. Și iată-ne foarte aproape de un răspuns. Canaletto nu surîde întîmplător. E mulțumit, într-adevăr, *dar* dincolo de asta se teme.

Se teme de ceea ce trece. De aceea nu-și adîncește privirea în apa canalelor, nici nu dă prea multă atenție norilor care fumegă pe cerul lagunei. Își fixează privirea asupra clădirilor și monumentelor din jurul lui. Și, pentru a le vedea mai bine, în toate detaliile, se folosește de o prismă de cristal. Astfel, poate fi cît mai exact. Ne va arăta nu chipul ridat al eternității, ci chipul ei radios, învăluit în tonuri argintii, și de o precizie aproape documentară. Frunzișuri ? Nu. Frunzișurile sînt ca o ciepsidră. Ne amintesc cît trec și ne împiedică să zîmbim. Pe cît posibil, ele trebuie, așadar, să fie evitate. În schimb, în arhitectură eternitatea încetează să mai fugă și se abandonează unui popas fericit, nu-i așa ? Îndeosebi dacă nu vezi nimic murind în Veneția, nici în aer, nici pe cheiuri, nici pe zidurile palatelor somptuoase, deoarece totul în aceste „vederi", pe care lumea se bate să le cumpere, pare definitiv, sărbătorile și speranța. Zîmbetul lui Canaletto refuză ideea unui declin posibil.

De aceea, poate, venețienii l-au iubit mai mult decît pe Guardi care, văzînd aceleași lucruri, le lasă să-și exprime melancolia : canaluri pe care apa somnolentă putrezește lent, monumente vag bolnave de timp, o tristețe însorită, ca o muzică aurie, și o liniște vulnerabilă sporind dincolo de palatele splendide și de carnavaluri. Venețienii l-au preferat pe Canaletto, ceea ce nu înseamnă decît că ei înșiși simțeau nevoia să zîmbească.

OCTAVIAN PALER

Iubirea de frumos

Bizantul adînc

Dan Zamfirescu este unul dintre puținii cărturari ai generației noastre care cunoaște aproape tot ce s-a scris pe acest pămînt românesc din cronicari și inscripții în latină și slavonă și bizantină dar mai ales în limba noastră.

Cărțile sale incită la aprofundare și reluare a lecturilor esențiale sînt scrise cu acribie și patimă adesea ale unui spirit creator. Are de spus multe nu numai în cultura noastră ci și cum a dovedit-o la un congres de bizantinologie sau mai recent într-o țară vecină a cărei cultură veche o cunoaște ca specialist, și altora.

Într-o cuvîntare vestită a ars la mormîntul lui Alexandru cel Bun de la Bistrița mulțimea de moldoveni îl asculta înmărmurită vorbind despre jertfele poporului nostru care a știut împreună cu conducătorii săi de-a lungul veacurilor să se jertfească pe sine pentru a rămîne în matca de origine.

Lucrarea sa recentă tipărită de Cartea Românească printre atîtea studii cu profil istoric precum cele cu referință la epoca lui Alexandru cel Bun sau Ștefan cel Mare apoi la epoca lui Kogălniceanu și Timotei Cipariu, pledează pentru o spiritualitate autohtonă care trebuie să fie adînc înrădăcinată în tradiție care este cea a sintezei dacoromane bizantine din care a crescut și crește poporul român. Sîntem poporul care a știut să asimileze să se înavuțească primind în suflet valori spirituale viețuite și de alții.

Lipsurile cîte le vede în generațiile mai tinere Dan Zamfirescu le atribuie tocmai izolării ignorării tradiției noastre mai ales cea a Bizanțului care este în origini latin.

Nu putem construi durabil fără aceste izvoare de spiritualitate căci Bizanțul este acea uriașă spiritualitate neîntrecută ce răscolește și astăzi atîtea culturi europene și mai depărtate, „Bizanțul marilor adîncuri" cum o afirmă învățatul Elian, care poate înnoi și înnoiește mereu scrisul românesc.

L-am zărit de curînd cu un sac de cărți rare sub braț și am aflat că se ducea să le doneze Academiei noastre să poată fi și la îndemîna altor cercetători.

Primească din parte-mi acolo în acel pod imens mansardă eminesciană încărcată de cărți această frunză aurie de toamnă.

IOAN ALEXANDRU

Biblioteca în aer liber

Cinci caiete

Fermecătoarea fetiță a prietenului meu e mirată : cinci caiete, noua profesoară de limba și literatura română le-a cerut să vină la școală cu nu mai puțin de cinci caiete. Probabil, mă gîndesc, unul pentru notițe, altul pentru compuneri, al treilea pentru exercițiile gramaticale, al patrulea pentru lecturile din autorii studiați, al cincilea... Al cincilea chiar că nu mai ghicesc pentru ce, deși am fost și eu zece ani profesor — și tot de română. Ei, da, cam exagerează profesoara, uită că mulți dintre elevi ajung la școală cu tramvaiul și cu troleibuzul, nu e ușor să care cu ei, în ghiozdan, pe lîngă atîtea altele, cinci caiete de română. Fetița e numai nedumerită. Eu mă pomenesc indignîndu-mă. I-auzi! Cinci. Ca și cînd...

Ca și cînd — ce anume? Ca și cînd limba română ar fi o materie extraordinar de importantă... Păi chiar e! Ca și cînd ar fi mai importantă chiar decît fizica ori matematica... Nu e — și totuși... Și matematica, și fizica, în limba română se predau, iar dacă nu știi să citești bine, să scrii bine, să analizezi logic o frază sau o propoziție, slabă speranță să devii un bun matematician ori un bun fizician. Se vede clar că profesoara respectivă acordă o mare însemnătate limbii române — și poate chiar (de ce nu?) își acordă și sieși, ca dascăl de română, un rol de prim rang. Exagerează? Să fie lăsată să exagereze. Principalul e să fie o bună profesoară, iar faptul că, încă din prima zi de școală, le pretinde multe elevilor și arată că așteaptă de la ei fapte mari, e un semn bun. Dacă nu vrei să obții de la elevii tăi decît strictul necesar, de cele mai multe ori nu vei obține nimic. Să te simți jenat — sau excesiv de modest — cînd ești profesor de română nu e doar o prostie (o prostie poate fi scuzată) ci e și o nedreptate făcută copiilor pe care nu ești chemat să-i deprinzi cu jumătățile de măsură, ci să-i înveți nu numai să citească și să scrie, ci și să înțeleagă. Să gîndească. Desigur că gîndirea nu profesorul de română singur le-o educă, dar el face primul pas: dacă nu vor înțelege bine limba, degeaba le vor preda lecții strălucite ceilalți profesori.

Să nu mă înspăimînt deci de pretențiile poate exagerate ale profesorului conștiincios și, pentru că ne aflăm în primele săptămîni ale noului an școlar, să le urez — ca fost profesor și ca autor de versuri — zile ușoare și plăcute numeroșilor tineri poeți care sînt în același timp și profesori, în toată țara, lui Radu Ulmeanu, lui Ion Zubașcu, lui Mircea Cărtărescu, lui Dan D.-vid, Martei Petreu, Tamarei Pintilie și Marianei Marin, lui Ion Stratan, lui Ioan Moldovan, lui Ion Mureșan, lui Radu Călin Cristea, lui Aurel Pantea, lui Ion Bogdan Lefter, lui Matei Vișniec și altora, poeți și ei, profesori și ei (nu numai de limba română). Și, dacă la sfîrșitul anului școlar, li se va da să scrie o compunere cu titlul Cea mai frumoasă întîmplare din viața mea, să se scuze, ca elevul meu din Cobia de Sus, județul Argeș : „Eu, tovarășe profesor, vă rog să mă iertați, dar încă n-am avut întîmplări în viața mea, că am dus-o bine".

FLORIN MUGUR

● Constelația lirei ●

INGEREASA NESUPUSĂ

Am și eu, un loc al meu
într-o casă fără zeu
amăgită cu frig mult
nici afară, nici demult.

Cine nu crezu că mor
avîntîndu-se în zbor
mîna mea l-a mîngîiat
dezrobindu-l de păcat.

Ingereasă nesupusă
a fost dusă, am fost dusă,
fulg de rouă potolit
înrobită, înrobit.

Cu privirea înapoi
din zăpezile-strigoi
cine oare se-nălța
umbra ta, mirarea mea ?

CÎRJE ȘI FLORI

De-o vreme lubesc aspru și ursuz
Văd cîrje rostuite-n flori de crin
Din lașități se scutură venin
Curg zăcători de-aici în Santa-Cruz.

Un inventar al morților în doi
Restituie ursita și păcatul
Ce rezumat de patimă-i înaltul
Și risipire-n vise cu strigoi.

Pe tîmple agonia îmbîrligînd-o
Tuberculoși ca fulgii de zăpadă
Apărător în stare de blocadă
De dincoace se-aude : suferindo !

IOANA PROCA

ZIUA CA UN COPIL

Ziua ca un copil neadormit
sau ca o amintire din copilărie
cu pomii străzii proaspăt văruiți
și cu genunchii mirosind a iasomie

o ciută alergînd spre luminiș
să-și oglindească frăgezimea în fîntînă
un rîs înălțat din păpuriș
cînd suflă vîntul lung din ocarină

un cer de iubire luminat
pe care se agață, stelele în rol,
ca strigătul de recunoaștere curat
cînd ne întoarcem fără grijă dinspre noi

TU, CA O LINIȘTE

Tu, ca o liniște, m-ai fercecat în soma
copiii scriu cu flori pe depărtare
mă iscodește noaptea dintr-un colț
cu ochii copleșiți de frig ți cer iertare

Tu, ca o liniște mă-nșapi de săptămîni
și-aș fi putut să mor din rădăcină
retează-mi așteptările dospite-n mîini
și răsuflarea care-a prins rugină

Tu, ca o liniște de tulbure cuvînt
adu-mi din rătăcire ploaia limpezită
un șoim cu ochii vineți mă umple cu pămînt
și-o mînă de lumină crește în urzită.

ANGELA TIRZIU

GENEZĂ

Rătăciți
— în marele oraș —
pe o stradă
pierzișă
tăiată
în piatră
de munte

doi tineri
subțiratecă
au ucis
tot întunericul
lumii
strivindu-i
într-o sărutare

PERSIDA ROCIAS

CÎNTIC DE TOAMNĂ

E-o toamnă înaltă prietene-al meu
e lungă și suplă precum o sîlfidă
și aerul cald respirare de zeu
ca purpura zidului de cărămidă
să bem dară mustul prietene-al meu
ce vinul cel nou îl va naște
căci toamna aceasta înaltă ne paște
cu aer de boabă de strugur ateu
ce nu se închină la nici o lumină
nici albă nici neagră prietene al meu
e toamna aceea ce-mi lasă și
ochiul
și gura
și carnea
și sufletul greu
o toamnă înaltă prietene-al meu
o toamnă înaltă prietene-al meu

GEORGE STANCA

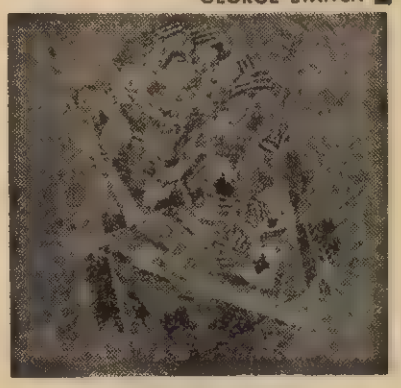

Ilustrăm acest număr cu lucrări ale pictorului CICERONE CIOBANU

Comuna Coșoveni din județul Dolj are nici mai mult nici mai puțin decît 5 stații de cale ferată. Și localitatea nu arată deloc a gară. Dimpotrivă ! ● Cadrele didactice din localitatea Bocșa (jud. Sălaj) au făcut tot ce le-a stat în putință pentru a strînge materiale documentare în vederea deschiderii unei case memoriale Simion Bărnuțiu. Nimeni nu s-a grăbit să le dea o mînă de ajutor. Acum în ceasul al 12-lea al efortului lor ar ajunge și-o aprobare. ● În cartierul 23 August din Ludus au fost date în folosință 290 de apartamente din cele 500 cîte va cuprinde în această primă etapă. Să așteptăm să treacă o lună să vedem și părerea oamenilor despre calitatea muncii constructorilor ! ● **Ion Mărîuț** din comuna Traian, județul Bacău, s-a întors din străinătate și-n Gara de Nord cu o curea de pantaloni și-a legat cele trei geamantane de un stîlp și a plecat să mănînce. Bagajele nu i-au așteptat nici ele, s-au plictisit și l-au însoțit pe **Gheorghe Boșorog** din Ciulpicani (Suceava). Cine știe, poate că bagajele l-or fi zis celui de-al doilea, bre, dacă tot mergi spre Moldova, fă bine și ne ia și pe noi ! ● Din anul 1981 la Centrul de primire a minorilor din Calea Văcărești nr. 111 se află doi copii neidentificați. O fetiță care știe doar atît, că o cheamă Ioana, și un băiețel care își știe numele întreg, **Mitu Gheorghe**. În rest nimic. Cine i-a făcut și i-a pierdut să facă bine să-i caute la adresa de mai sus. ● În magazinele de cosmetice nu se mai găsește decît un singur tip de lac de unghii ! Fetele întreabă unde sînt **Ada** și **Egreta** ? Răspundem într-un număr viitor. ● Se pensionează în curînd **Vasile Olaru**, șef de stație coordonator la stația Titan. După 38 de ani la C.F.R. Vasile Olaru a descoperit că și anii trec tot atît de repede ca și vagoanele de marfă. ● **Matilda Bilitzky** din Timișoara (str. Dropiei nr. 3) a venit în București să-și ridice fiica reținută pentru viață fără căpătîi prin Capitală. În loc s-o ia la întrebări, s-a revoltat, protestînd la amestecul în viața intimă a unei minore care se aciuase printre studenții străini. ● Observatorul astronomic popular s-a închis puțin pentru renovare. Să sperăm că atunci cînd va fi gata nu vom vedea pe cer mai puține stele decît înainte. ● La magazinul Electrotehnica de pe Bd. Magheru din Capitală am întrebat de baterii de lanternă 3R12. Ni s-a răspuns că nu au, dar la depozit se găsesc. Dați atunci cheia depozitului unui cumpărător dispus să le aducă ! ● La sectorul minier nr. 1 Sărmășag se scot zilnic 190 de tone peste plan. Și se scot din mină, nu din pivniță ! ● În schimb colegii lor, minerii de la Sărmășag II, au un minus de 820 de tone față de plan. Și ei scot din același pămînt. ● Pe strada Turda din București, între Bd. 1 Mai și Podul Grant, nu e nici o trecere de pietoni. Pe alci nu se trece ! ● Doi oameni au alergat într-o zi prin București și-au tot strigat stai unul om care fugea de mînca pămîntul. Ei strigau stai iar **Ion Petracioc**, muncitor la Uzinele Republica, striga stați voi, că după voi nu fuge nimeni. Cei doi nu s-au oprit pentru că erau de la miliție și voiau să-l prindă pe unul care avusese nerușinarea de-a lua din mîna unui bătrîn fabuloasa sumă de 20 de lei. ● Șoferii maramureșeni au sosit în coloană în județul Călărași, pentru a participa la strîngerea recoltei. Cei de acasă așteaptă veștile bune. ● De la cantina din Valea Cerveniei (județul Gorj) au dispărut cele 146 de linguri și 123 furculițe. Cine va lua și cantina e rugat s-o aducă înapoi. ● **Vasile Silvia**, gestionară la un debit de tutun în Gara de Nord, a scăpat un box cu pachete de chibrituri și acesta s-a autoaprins. În timp ce ea a suferit grave arsuri, colega ei, **Jenica Petrea**, a decedat. Însemnă că din cele cîteva mii de bețe din acele pachete cel puțin două au fost bune. Dacă le nimereau, scăpau fără probleme. ● Ansamblul artistic Nedeia al Casei de cultură din comuna Novaci a cîștigat un prestigios trofeu la Festivalul internațional de folclor de la Montebelluna din ținutul Veneției. Cu un moment folcloric ciobănesc ai noștri i-au făcut praf pe toți participanții și și-au adjudecat trofeul încă dinainte de încheierea festivalului. ● Doi milițieni de la Brigada de Furturi automoto l-au urmărit pe Marin Panciu din Joița (Dîmbovița) care, conducînd mașina fără permis, s-a răsturnat și a abandonat-o, fugind prin porumb. După o lungă urmărire prin lan cei doi au dat de doi indivizi care furau porumb. Pînă la urmă Marin Panciu a fost găsit la o cumetrie unde nu era suportat de un cîine. Cinele era dresat ● Consiliul popular al comunei Buzescu a eliberat unor cetățeni o adeverință care le conferă dreptul să lucreze cu cuprul lor sau al clienților la repararea de cazane. Cu această acoperire posesorii lor adună de prin București diferite cantități de cupru șterpelite din întreprinderi. Cine are nevoie de alte adeverințe cu care să se descurce se poate adresa aceluiași consiliu popular. ● Maistrul mecanic **Gheorghe Ursache** de la Asociația economică intercooperatistă pentru creșterea și îngrășarea porcilor Tomești (jud. Iași) a fost distins cu Medalia Meritul Agricol. De unde se vede că un mecanic într-un mare complex e la fel de important ca un ingrijitor. A trecut vremea porcarilor. ● **Lungu Alexandru** (str. Zorelelor nr. 6, Bl. M 10, București) era un băiat săritor. Îi ajuta pe diferiți conducători auto să-și depaneze autoturismele. Cînd erau gata urca în ele să le încerce și se făcea nevăzut. Alexe Petre din București și C. Buculanu din Focșani au rămas supefiați. ● Printr-o hotărîre inexplicabilă a fost desființată secția Clubului sportiv școlar care funcționa pe lîngă Liceul industrial nr. 1 din Cugir. În ciuda faptului că elevii judoka din Cugir au cîștigat mai multe medalii la campionatele de zonă și naționale de juniori și sub îndrumarea inimosului antrenor **Petre Bădică** au alcătuit la Cugir un excelent nucleu de sportivi, (unul dintre ei este membru al lotului național de juniori), hotărîrea a fost luată. Deși a început anul școlar, nu e tîrziu să se mai repare decizia eronată. Sau celor de la Cugir să li se trimită o adresă prin care costumele de judoka, saltelele și celelalte materiale în valoare de sute de mii de lei sînt transferate unui club sportiv școlar cu specificul schi. ● **Gh. Paceolaia**, Bd. 1 Decembrie 1918 (Tîrgoviște) a vîndut pe sub mînă 10 planetare pentru Dacia 1300. Îi anunțăm pe cei care le-au luat ca pe un chilipir că planetarele nu erau noi și că nu cloncăneau pentru că erau umplute cu făină de porumb. Dacă citesc după ce-au aflat-o (și asta s-a întîmplat într-o curbă) ne pare rău. ● Are iar succes gluma cu australianul înnebunit pentru că și-a cumpărat un bumerang nou și n-a putut scăpa de cel vechi. ● Poștașii din Craiova protestează că în Cartierul Brazda lui Novac sînt mai multe blocuri cu același număr și purtătorii scrisorilor se încurcă. Cum schimbarea numărului la unele blocuri ni se pare o soluție simplistă noi propunem ca fiecare locatar din apartamentul 9 (de exemplu) să ia legătura cu celălalt locatar al apartamentului 9 din blocul cu numărul 9 și să cadă de acord să poarte același nume. Atunci indiferent unde ajung scrisorile, ar fi corect. ● Știți că-n magazine se găsesc tot felul de încălțăminte, numai opinci, nu. Și sînt multe școli și case de cultură care au nevoie de opinci pentru formațiile artistice. ● De tix și de apă minerală are nevoie toată lumea și cu toate acestea ele lipsesc din majoritatea unităților alimentare din Capitală. Campania noastră S.O.S. apele minerale ar trebui înlocuită cu S.O.S. aprovizionarea. Revenim ● Anul acesta în octombrie Teatrul Mihai Eminescu din Botoșani împlinește 25 de ani de existență. Prima piesă a celei de-a 26-a stagiuni va fi „O sărbătoare principală" de Teodor Mazilu în regia lui Alexa Visarion ● În satul Arborea, com. George Enescu (jud. Botoșani), sătenii au recoltat porumbul în timp record. Vecinii lor din satul Stînca, în frunte cu brigadierul Constantin Coțovanu, s-au apucat de petreceri și i-au lăsat să mai crească și să se coacă. Aveți nițică răbdare ! ● În cartierul Valea Răcădăului din Brașov în spațiul dintre blocuri s-au „născut" mai multe piscine în care micuții cartierului fac baie în timp ce mamele tricotează pe margine. Nu se știe ce fac blocurile ! ● Kilometrul zero al Capitalei a fost îngropat : Spațiul simbolic care desemna acest loc stă de mai multă vreme astupat cu moloz și gunoaie. Probabil că lucrătorii de la administrația domeniului public vor ca centrul Bucureștilor să fie la kilometrul 30. ● De pe spațiile virane din comuna Dobrovăț, județul Iași, au fost recoltate 4 tone de legume. Să ne înțelegem, ele n-au căzut din avion, au fost semănate și îngrijite de oamenii satului. ● Manifestarea politico-educativă Cîntecele Iancului, organizată în județul Alba, a ajuns la a III-a ediție. ● De la Cooperativa Munca Colectivă din Topliță s-au livrat la export 9 000 de costume de schi. Europenii noștri se pregătesc de zăpadă. ● **Barbu Paris Mumuleanu** este cinstit de bucureșteni prin strada **B. P. Momuleanu** iar de oficiul de stare civilă al sectorului 2 cu B. P. Mămuleanu. Următoarea instituție va face în curînd trecerea și la tata poetului. ● C.C.H. Suceava va livra pînă la sfîrșitul anului o producție suplimentară de 25 milioane lei. Milion cu milion se fac banii, pentru cine muncește. ● În ultimul timp programele TV o ocolesc pe Jeanina Matei și-o difuzează aproape zilnic pe Angela Similea. Chiar dacă e vorba de-o muzică ușoară, o măsură tot e bună. ● **Radu Constantin** din București, Șoseaua Giurgiului 131, a mers cu mașina în centrul Capitalei și cînd a revenit la locul parcării n-a mai găsit-o. A dat „alarma" și după îndelungi căutări a fost găsită unde o lăsase. Am omis să precizăm că în momentul în care s-a întors la mașină Radu Constantin era pulbere. ● **Raicu Vasile** și **Elena Raicu**, doi frați din satul Maia, com. Brazi, județul Ialomița, au lăsat-o pe mama lor în grija unei familii căreia i-au dat drept recompensă un act fără valoare de proprietate asupra casei părintești. După ce i-au luat mamei lor găinile și ultimele bunuri copiii nu mai trec pe la ea nici să-i aducă o pîine. Cînd cei din sat le-au dat telefon, replica fiului a fost : puteți s-o înmormîntați că noi nu mai avem nici o pretenție. Poate colegii lui ridică măcar o pretenție de bun-simț. ● **Dan Becheru** (str. Ghimpați 171, București) a păpat 27 000 lei în 18 zile de muncă de la Centrul de desfacere a produselor de carne de pe strada Clopotarii vechi. Acum are meniu supravegheat. ● Ziarul Clopotul din Botoșani comite un minunat act de cultură : publică în traducere memoriile marelui nostru compozitor George Enescu. ● În aceste zile se dă în folosință primul triaj complet automatizat din țara noastră. E vorba de triajul Videle în care toate operațiunile de manevră și triere a vagoanelor de marfă se vor face automatizat, pe baza unor programe de calculator. ● **Constantin Manole** (str. Cornescu nr. 65 din București) a furat de la un cetățean o butelie și toată opera lui Alexandre Dumas. ● În gara din Cîmpina puteați citi un anunț de genul „C.F.R.-ul vă sfătuiește să nu fumați. Fumatul poate provoca infarct miocardic, ulcer gastric, cancer pulmonar precum și alte boli care dăunează sănătății"). Lucrătorii sînt foarte preocupați de starea sănătății călătorilor dar mai puțin preocupați să măture peronul. ● La Buzău în Piața Dacia există și o simigerie „Dacia" ! ● Ziarul Ecoul din Bistrița publică o știre de senzație : „Noua secție, venind în sprijinul întreprinderilor cît și al persoanelor particulare, execută în condiții bune, satisfăcînd toate gusturile eventualilor clienți, lucrări de dărăcit lînă și scărmănat deșeuri". Poftă bună ! ● Rasa Bălțata românească a împlinit 100 de ani ! La expoziția tîrg de taurine 1983 ! s-a ridicat o statuie. Statuia nu dă lapte. ● Lucrătorii Întreprinderii Mecanice din Gheorghieni au cosit 35 de hectare cu fîn. ● Doctorul Mihai Petcu de la I.A.S. Mogoșoaia, ferma Pantelimon, concurează și-n acest an la locul I pe țară la producția de lapte pe cap de vacă furajată. De unde se vede că și la marginea Bucureștilor mai este fîn. ● La Otopeni s-a dat de curînd în folosință un bloc cu apartamente pentru specialiștii comunei. Blocul nu are apă și nici grupuri sanitare. E un tip nou, numit **Argeș** ● **Dincă Marin** din satul Bălănești, comuna Mărunțel, județul Olt, a cumpărat din București un autoturism cu numărul 6 B 2202. L-a plătit proprietarului și a promis că peste o săptămînă va reveni pentru întocmirea actelor. Dus va fi pînă cînd va fi oprit de miliție ● La parcul Al. Moghioroș din Drumul Taberei a fost dat în folosință un ceas electronic monumental. A mers o săptămînă dar la schimbarea orei nu s-au găsit decît specialiști care să-l oprească. A rămas stîlpul de beton care timp de două zile a dat ora exactă doar după umbră ● În mai multe secții ale Întreprinderii Forestiere de Exploatare și Transport Brașov se execută lucrări de modernizare a liniilor tehnologice. În curînd vom afla ce înseamnă acest fapt tradus în beneficii ● Teatrul Național din Craiova și-a deschis noua stagiune cu recitalul actorului **Tudor Gheorghe** intitulat „Aceasta este țara mea" ● Cum trebuie să arate și ce mănîncă vacile de la C.A.P. Epureni (Bîrlad) dacă nu dau pe zi decît 1,9 litri de lapte ? ● Pasarela din gara Petroșani nu trece peste Dunăre. Trece peste mai multe linii ferate și e atît de îmbătrînită încît scările seamănă cu niște clape de pian. Cine va cînta la ele Simfonia a III-a a Reparației ? ● Din antologia „nu se poate" : Mama, Rusalim

Rozalia din Sighetul Marmației, cu cei doi fii ai săi **Gheorghe** și **Vasile** a pus la cale o tîlhărie pe străzile orașului amintit. Se spune că în locul respectiv era beznă. Dar ce beznă o fi fost în mintea celor trei și cine îi mai poate lumina ? ● Pe lîngă blocurile OD_1 și OD_2 din strada Drumul Taberei nr. 120 continuă de 5 luni odiseea unei conducte și-a unui canal. Nici conducta nu traversează Europa, dar nici meșterii de la I.C.R.A.L. nu se pot lăuda că muncesc ● La Întreprinderea de țevi sudate din Zimnicea s-a pus în funcțiune un dispozitiv pentru limitarea mersului în gol al transformatoarelor și convertizoarelor de sudură. Idelle înseamnă bani ● Restaurantul Valea Cascadelor din cartierul Militari seamănă cu o arenă pe care se desfășoară Campionatul european al mîncătorilor de semințe. Arbitrează responsabilul unității Mihail Uscatu ●

Scrisorile pentru această rubrică se primesc pe adresa redacției, cu mențiunea De tot felul. Luni și marți între orele 10—13 puteți suna la telefonul 17 60 10, interior 2800.

Rubrică redactată de CORNEL NISTORESCU

Să ridem oleacă

Tovarășe șef

Subsemnatul T.C. vă aduc la cunoștință următoarele :

În anul 1950 m-am căsătorit cu o femeie văduvă care avea o fiică de 17 ani.

Tatăl meu mă vizita mereu ca pînă la urmă să se îndrăgostească de fiica mea vitregă, cu care s-a căsătorit fără consimțămîntul meu.

Deci fiica mea vitregă mi-a devenit mamă, iar tatăl meu ginere, eu fiind în același timp socrul tatălui meu.

Soția tatălui meu a născut un copil, care în același timp este și nepotul tatălui meu, fiindcă era fiul fiicei soției mele.

Băiat, care mi-a devenit frate și nepot, deoarece sînt soțul mamei fetei mele vitrege.

În același timp sînt tatăl și nepotul soției mele, deoarece fata soției mele îmi este mamă vitregă.

Nu după mult timp soția mea a născut un băiat, care a devenit cumnatul tatălui meu, iar mie unchi, deoarece fiul meu este fratele mamei mele vitrege.

De aceea prin mama mea vitregă, soția mea a devenit bunică, dar sînt și soțul ei și deci am devenit și eu bunic.

Față de această situație și pentru a nu contraveni asupra dispozițiunilor în ceea ce privește eliberarea actelor, întreb dacă fiul -meu, care este și în același timp și unchiul meu, are drept la indemnizație, întrucît subsemnatul fiind un om legalist, nu doresc să comit o ilegalitate.

Cu stimă

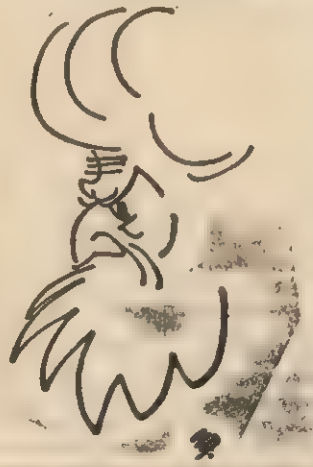

Ernest Moftel văzut de NUNI ANESTIN

Gestul care spune tot...

El, care ar fi avut motive să pretindă a fi primit și ascultat înaintea celorlalți de către ofițerul de serviciu, pentru că venise acolo cu totul dezinteresat, din proprie inițiativă, pentru a îndeplini o îndatorire cerută în primul rînd de conștiință, a preferat să se așeze frumos la rînd, simplu și civilizat, să aștepte cu răbdare și înțelegerea cuvenită.

— Nu vă supărați — i s-a adresat politicos plutonierului aflat în ziua aceea de serviciu la Miliția stațiunii Mamaia — unde pot să depun o sumă de bani pe care am găsit-o acum cîteva minute pe faleză ?

— Să mă mai și supăr pentru un asemenea gest frumos ? i-a răspuns zîmbind milițianul. Este adevărat că legea obligă pe oricine care găsește bani sau obiecte pierdute să predea aceste valori, însă, practic, îndeplinesc această îndatorire civică numai oameni corecți, pătrunși de o adîncă omenie. Vă rog să luați loc și să relatați unde și în ce împrejurări l-ați găsit, — l-a invitat subofițerul. Știu că unii cetățeni care vin din proprie inițiativă să ne aducă ceva ori să predea obiecte găsite, se întreabă, mirați : „Cum, domnule, să mai pierd timpul eu să scriu ce și cum ? !". Noi îi înțelegem, dar cîteva date scrise sînt necesare. Pentru că, și în cazul unor obiecte sau valori pierdute și găsite de oameni corecți, care le predau imediat, se mai întîmplă să avem surprize...

Stănică Piron, muncitor din Rîmnicu Sărat, str. Digului, bloc 1 B, cel care se prezentase să predea suma de bani găsită — aproape 5 000 lei — s-a uitat la ofițerul de serviciu puțin mirat. N-a prea înțeles ce-a vrut să spună milițianul în legătură cu „surprizele" care ar putea să apară la prezentarea păgubașului.

Îi aducem, pe această cale, la cunoștință, odată cu omagiul pe care îl adresăm în numele redacției, pentru gestul firesc și totuși semnificativ de conștiincizolizate cetățenească, anume că, după ce Miliția stațiunii Mamaia a adresat prin „Radiovacanța" cîteva apeluri către cel care a pierdut o sumă de bani, fără să se facă precizări, s-au prezentat la miliție nu mai puțin de patru indivizi, pretinzînd că ei ar fi păgubașii. Unii au recurs chiar la improvizații abjecte, de oameni șocați, atît pentru pierderea banilor, cît și pentru gestul (? !) celui care i-a găsit și predat. Numai că atunci cînd li s-a cerut să precizeze suma, felul bancnotelor și locul, cel puțin aproximativ, în care au pierdut banii, aceștia au făcut ochii mari și grimase schimonositoare, bătînd în retragere.

Și astfel de gesturi spun totul despre profilul moral al unor indivizi fără scrupule...

MIHAI GROZAVU

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

■ Sîntem „Cooperativa artă și precizie", unitatea nr. 74, cu sediul în str. Fănari nr. 26, sectorul II București. De doi ani, de cînd ocupăm acest imobil, solicităm Direcției de telecomunicații a municipiului București mutarea postului telefonic cu nr. 13 64 87, pe care l-am deținut inițial în str. Bibescu Vodă, la noua adresă. Am primit răspunsuri negative. Menționăm că unitatea vecină cu noi, „Ascensorul" deține telefon, exprimîndu-și dorința de-a ne cupla la același telefon **(Gheorghe Turcu, șef unitate nr. 74, Cooperativa artă și precizie).** Dat fiind specificul unității, telefonul este indispensabil.

■ **Locuitorii străzii Voicu Temescu, sector 5, București** înștiințează revista că amintita stradă nu este canalizată, nici asfaltată, nici pietruită. În zilele ploioase, strada devine o uliță nenorocoasă, aproape impracticabilă. Locuitorii străzii roagă Consiliul popular al sectorului 5 să intervină pentru îndreptarea situației, ei înșiși fiind dispuși să ajute în această acțiune.

■ **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare :** ca răspuns la scrisoarea lui Nicolae Georgescu, adresată revistei, cu rugămintea de-a sprijini pe fiica sa (medic veterinar, Rădulescu Magda), în vederea încadrării sale într-o unitate din București, vă comunicăm : s-a aprobat încadrarea provizorie la Centrul de cercetări și biopreparate pentru păsări și animale mici „Voluntari", București.

■ Pînă la data de 28 mai a.c. am lucrat la cofetăria „Carpați" din Cugir, județul Alba. Din această dată am fost detașată la unitatea „Doina", aparținătoare tot de I.C.S.M., deoarece cofetăria amintită s-a închis, pricina fiind lipsa în gestiune. Menționez că am refuzat să achit o cotă din minusul înregistrat în gestiunea șefei de unitate. Sînt calificată și lucrez la unitatea sus menționată din anul 1976, așa că nu văd motivul detașării mele pe temeiul că n-am vrut să achit o sumă pentru care eu nu mă fac defel vinovată. **(Ileana Suciu, Cugir, str. Coșbuc nr. 10, sc. A, ap. 20)**

■ Starea sănătății mele este gravă și nu mă ameliorez decît cu un fel de medicament : haloperidol (picături). Ce ți-e însă că medicamentul nu se găsește de-o vreme în rețeaua farmaceutică. În consecință, m-am adresat Oficiului central farmaceutic, Ministerului Sănătății, dar n-am primit nici un răspuns. **(Borșa Sofia, Bistrița, str. Romană, bloc 2, sc. C, etaj 1, ap. 8, județul Bistrița-Năsăud).** Viața Sofiei Borșa este în pericol fără procurarea acestui medicament. S-o ajutăm !

■ **Consiliul orășenesc al sindicatelor Cîmpulung Muscel :** în legătură cu cele semnalate de Ana Bufneru om al muncii de la Cooperativa „Marama mușceleană", vă comunicăm că cele semnalate sînt reale. S-au luat măsuri pentru îndreptarea stării de lucruri din cadrul atelierului unde lucra. Rețineți, de asemenea, că sus-numita este retribuită actualmente corespunzător categoriei tarifare înscrisă în cartea de muncă. Întrebarea noastră este : ce facem cu șeful de atelier, care vorbește cu personalul muncitor, de parcă s-ar trezi peste noapte la el ?

■ **Rog a lua în seamă acest caz,** pe care mă zbat de 13 luni să-l rezolv și nu reușesc. Am un frigider „Arctic", care s-a defectat. M-am adresat în mod normal cooperativei de profil din Aleea Nișel, care mi-a și încasat frumușica sumă de 2 000 lei, dar de reparat frigiderul nici pînă azi nu l-a reparat ! **(Bilar Anghel, str. Giruleți, nr. 2, bloc 43, sc. II, ap. 99 București).** Meseriașii din Nișel socot că vine iarna și nu va fi sarcină de frigider. Dar pînă atunci mai e timp pentru ca șefii lor să-i pună în pruză. S-o facă !

■ În blocul în care locuiesc am ca vecini familia numitei Rădvan Lucia, ap. 22. Liniștea locatarilor este tulburată violent de radio, televizor și casetofon, date cu volum maxim ! Am încercat să le explic omenește, dar n-am găsit audiență. **(Anghel Marcel, Galați, str. Brăilei nr. 19, bloc R-3, ap. 23).**

■ **Consiliul popular al județului Dolj :** așa cum relatează și numitul Șarpe Gheorghe, comuna Gighera dispune de un valoros și reprezentativ patrimoniu de istorie și etnografie. Muzeul Olteniei a transferat vitrinele necesare organizării punctului muzeistic, a întocmit tematica și a sprijinit documentarea. Ca spațiu corespunzător și central s-a propus localul fostului dispensar uman. În scurt timp se va deschide, așadar, punctul muzeistic de la Gighera. Deci, se poate !

■ **La restaurantul „Olimp"** din Șoseaua Colentina din București au acces numai anumite persoane, după bunul plac al personalului. Ar fi util de aflat dacă forurile comerciale superioare știu de această măsură abuzivă a celor de la Olimp. **(Emanuel Rabu, Șoseaua Colentina 40).** Dacă nu știu, le comunicăm pe această cale. Am verificat și am constatat că cele relatate de dumneavoastră sînt reale. Să nădăjduim că cei de la Olimp nu se cred chiar... în masa zeilor.

■ **Cîțiva tineri din Siliștea-Nouă, județul Teleorman,** ne întreabă pe bună dreptate de ce nu se finalizează propunerea revistei noastre, în legătură cu schimbarea numelui comunei. Firește că sînt multe localități în țară care se termină în **NOUA,** așa că nu ar fi nici o pierdere. Siliștea-Nouă să revină la Siliștea-Gumești, ca în scrierile lui Marin Preda.

■ **Procuratura județeană Covasna :** La plîngerea numitei Sala Elisabeta Maria-Eniko din Hașhiș, adresată revistei, vă comunicăm că fapta comisă de Corbeanu Ion, care a cheltuit în interes personal pensia de urmaș a fiicei sale minore, constituie infracțiune de gestiune frauduloasă, prevăzută de articolul 241 din Codul Penal. Am sesizat miliția județului Covasna în vederea cercetării, împotriva numitului Corbeanu Ion, domiciliat în Eforie Nord, str. Spiru Haret nr. 17, județul Constanța.

■ Am 23 de ani. Sufăr de **scolioză dorsală congenitală.** Am făcut zeci de ore de gimnastică medicală. Am purtat corsetele prescrise în astfel de situații. Starea mea nu se ameliorează **(Stănescu Valentina, Călărași).** Dacă vreun medic ori vreun om de inimă poate s-o readucă în rîndul oamenilor sănătoși să o [illegible]

■ **Institutul oncologic Cluj-Napoca :** se adeverește prin prezenta că bolnava Margareta Heinrich, din Carei, str. Mihai Viteazul, bloc R4, sp. 13, județul Satu Mare, este în evidența noastră. I-am eliberat adeverință pentru a-i servi sus-numitei la Filatura de bumbac din Carei, unde lucrează. Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale trebuie să intervină spre a nu i se reține impozitul majorat pentru persoane fără copii, deoarece, după operația survenită nu poate avea niciodată copii.

■ **Pricop Constantin, șef de producție industrială în Întreprinderea de legume-fructe Brașov** ne încunoștințează : producem de mai mulți ani o serie de esențe pentru fabricarea băuturilor răcoritoare. Toate aceste concentrate indigene sînt produse din sucuri naturale din fructe, plante aromate, din flora spontană și din culturi organizate. Menționez că în cadrul întreprinderii funcționează o stație pilot de cercetare pentru băuturi răcoritoare, unde lucrăm împreună cu specialiștii de la Institutul de cercetări pentru valorificarea legumelor și fructelor București. Deoarece timpul este încă prielnic pentru a degusta, la Brașov, aroma, calitatea sucurilor naturale atît de căutate și sănătoase. Aviz solicitanților și vîlegiaturiștilor.

I.J.C.M. Suceava a executat un

■ În cursul anului 1976, bloc cu 10 nivele, în strada Opanez nr. 3, bloc 15 B, sector 3 din Capitală. Deși nou, au apărut serioase deficiențe care duc la degradarea blocului și cauzează asupra sănătății locatarilor. Este vorba despre infiltrații prin terasă, infiltrații prin panourile de la fațadă, condens etc. **Asociația locatarilor blocului 15 B, strada Opanez nr. 3, sector 3, București).** Cerem ca I.J.C.M. Suceava, I.C.R.A.L. Colentina și D.G.D.A.L. să rezolve în termen scurt această stare nedorită de fapt. Este cazul ca din 1976 și pînă în 1983 să se facă recepția finală a acestui bloc buclucaș. Au trecut, totuși, 8 ani !

■ Faimoasa lupoaică și pui ai — simbolizînd întemeierea Romei și a poporului roman —, este reprezentată în una dintre statuile care dominau Dealul Patriarhiei, în apropierea unor clădiri impozante. Din rațiuni care-mi scapă, ea a fost mutată undeva pe Calea Dorobanți, într-un mic părculeț, pierdută printre niște pomi, care o acoperă. **(Ioan Rădulescu, bd. IV Bucureștii).** Statuia, hotărît lucru, trebuie să-și afle un loc mai potrivit. Dacă este posibil — și este ! — un loc central ! **N.R. Să măcar să se vadă !**

■ Am aflat că recent de sub teascurile tiparului a ieșit cartea „Pregătirea și examinarea conducătorilor auto". De luni de zile caut această carte. Am scris inclusiv „Cărții prin poștă". Mi-e imposibil să intru în posesia ei. Aș oferi o frumoasă recompensă. **(Șerban Tudor, comuna Drăgănești Vlașca, județul Teleorman).** Cine-i expeditorul ?

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Gorj :** din cercetările efectuate rezultă că Cercel Gheorghe din Bolboși, Gorj, nu lucrează, deși i s-au oferit mai multe locuri de muncă, ultimul fiind la T.C.M. Gorj. Consiliul popular comunal Bolboși, conform art. 8 din Legea 25/1963 își propune să fie luat în discuția adunării cetățenești, pentru refuz sistematic de la încadrare în muncă. Dacă discuția din adunarea cetățenească și amenzile nu ajută ca leac pentru chiul, mai sînt și prerogativele legii !

■ Sînt unul dintre cei care pledează pentru reintroducerea literei „â" din „a" iar nu din „î". În anul 1954 s-au adoptat cu surprinzătoare ușurință actualele norme ortografice. Nu cred că există alt remediu decît reintroducerea lui „â" în corpul cuvîntului ! **(Laurențiu Salcă, str. Beethoven nr. 4, Cluj-Napoca).** Pledoarie profesorală de bun augur.

■ Incredibil dar adevărat : Abel Dărăban (cartier „Carpați", Aleea Clăbucet nr. 11, bloc 4/50) adresează o scrisoare revistei, pe numele subsemnatului, în legătură cu tergiversarea anunțului în „Buletinul Oficial" a pierderii livretului militar și a carnetului de muncă. Conform uzanțelor, scrisoarea este trimisă spre soluționare **Buletinului Oficial.** Iată ce răspuns stupefiant primim, cu nr. 100 C/19 septembrie 1983 : **„Publicația privind pierderea celor două acte (livretul militar și carnetul de muncă) pe numele tovarășului Dorin Sălăjan a apărut în Buletinul Oficial nr. 64 din 25 august 1983".** Această „glumă" sinistră, de prost gust publicitar, cred că este unică în felul ei. Mare noroc, totuși, că în Buletinul Oficial apare numele petentului, iar nu al subzisului.

■ Sînt posesorul unui robot „Bihoreanca", produs la Oradea. Mi s-a defectat și m-am adresat, în mod normal, cooperativei „Metalo-Casnica" din Șoseaua Pantelimon. Aminările au fost supărătoare și de fiecare dată mi s-a invocat același motiv : lipsa pieselor de schimb ! Mă mir că pentru robotul de Oradea nu sînt piese de schimb, iar pentru altele de import, sînt. **(Radu Gheorghe, str. Armeniș nr. 4, bl. F1, sc. B, ap. 19).** Nu cumva merceologii au omis din comenzi aceste piese de schimb,? Toamna este timpul comenzilor pentru anul care vine. S.O.S. !

■ **Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Sibiu :** vă facem cunoscut că lui Gross Peter, care s-a adresat revistei dumneavoastră, solicitînd sprijinul în obținerea unui loc de muncă, în ziua de 7 septembrie curent i s-a înmînat repartiția pentru Întreprinderea de morărit și panificație Sibiu. Loc de muncă acceptat.

■ Mama mea a fost internată la spitalul din orașul Fălticeni. Printr-o intervenție chirurgicală grea, grupa de medici condusă de dr. Constantin Moldoveanu a scos-o în afara pericolului. **(Mirel Nichita, Fălticeni, județul Suceava).**

■ **Consiliul popular orășenesc Medgidia :** am luat în evidență cererea lui Apetrei Nicolae, adresată revistei. Ea va fi soluționată pînă la sfîrșitul lunii octombrie a.c., fie printr-un schimb de locuință, fie prin repartizarea unui alt apartament corespunzător cerințelor.

■ Blocurile 1, 2, 3 au fost construite și date-n folosință în anii 1960—1961, avînd sistemul de încălzire cu lemne. Într-o perioadă imediată s-a dat în folosință și blocul 4, în care s-a introdus gazul metan. Începînd din anul 1973 s-a introdus gazul și în bucătăriile blocurilor mai sus-menționate, dar numai în bucătării. Solicităm forurilor orășenești să răcondeze blocurile 1, 2 și 3 la sistemul de încălzire central. Este vorba doar de încă un foc de gaze și de instalarea de contoare separate pentru fiecare apartament. **(Asociațiile locatarilor din blocurile 1, 2 și 3 Buștenl, str. Fînișoli nr. 9, 11 și 13).**

■ **Consiliul popular comunal Onești, județul Bacău :** din anumite motive personale petiționarii Păun Gheorghe și Marița, pensionari ai C.A.P. Onești, s-au mutat la fiii lor, în Bacău, beneficiind însă în continuare de drepturile cuvenite de la C.A.P. În iarna și primăvara lui 1983, la C.A.P. Onești s-au măsurat loturile în folosință, găsindu-se la unii membri cooperatori și pensionari teren în plus în loturile pe care le dețineau, aspect valabil și pentru familia Păun.

■ De mai bine de 1 an de zile am dus la atelierul de reparații produse electrocasnice din Bocșa I, două bucăți de mașini de spălat Alba-Lux. Prezentîndu-mă în mai multe rînduri după cele două mașini de spălat, predate spre reparare, am constatat recent că ele se află decompletate, într-o stare jalnică. **(Dumitru Vreja Gheorghe, localitatea Bocșa I, str. Viitorului nr. 33, județul Caraș-Severin.)** Se pare că meseriașii din Bocșa au studiat legenda cu fata moșului cea leneșă, care strică două cămăși pentru a face una rea !? Să n-o facă, la urma urmei, pe socoteala altora, ci pe buzunarul lor.

■ Întreprinderea de foraj Băicoi (Ploiești) și-a durat un bloc de nefamiliști lîngă casa mea (proprietate personală), str. Independenței nr. 41. Gardul care-mi împrejmuia casa a fost distrus efectiv în timpul construirii acestui cămin pentru nefamiliști. Întreprinderea de foraj Băicoi cunoaște situația creată, dar nu s-au luat nici un fel de măsuri, iar gardul din plăci prefabricate promis din 1979, nu s-a ridicat. **(Stan Mihai, Băicoi, Prahova.)** Făceți-i omului gardul promis, dacă pe-al său l-ați stricat !

■ **Întreprinderea de transporturi București :** în programul privind îmbunătățirea condițiilor de locuit la căminele de nefamiliști „București-Noi", s-a dispus de către conducerea I.T.B. punerea în funcțiune a hidroforului de la centrala termică a depoului București-Noi, în vederea asigurării apei calde menajere și la etajele superioare. (Este răspunsul primit, prin revistă, de către Mircea Moldoveanu, strada Hrisovului nr. 2—4.)

Pagină realizată de
DORIN SĂLĂJAN ■

Poșta redacției

■ **Gheorghe Raț — Moravița (Timiș) :** Nu, pentru că la data pensionării pentru limită de vîrstă nu erați beneficiar de permise de călătorie gratuită pe cale ferată ■ **Aurel Gălbior — Cluj-Napoca :** Justificat vi se refuză efectuarea mențiunii de schimbarea domiciliului în B.I, întrucît cei care au primit aprobarea stabilirii domiciliului în orașele declarate, potrivit legii, orașe mari, și li s-a desfăcut contractul de muncă din motive imputabile lor, înainte de împlinirea a 5 ani de la data încadrării (cazul dv.), nu mai pot beneficia de această aprobare ■ **Elena Crețu — București :** S-a calculat corect, conform Legii nr. 5/1973 ■ **Ghinița Cotigă — Ghidrgeni (Galați) :** La nașterea ultimilor copii ajutorul pe care l-ați primit nu a putut fi majorat, pentru că primii copii depășiseră vîrsta de 16 ani și nici nu își continuau studiile ■ **Valentin Păcurar — Mediaș :** Aveți dreptul numai pe anul în curs ■ **Petre Baciu — București :** Dacă dețineți datele necesare identificării libretului, adresați-vă în scris Sucursalei de Economii a municipiului București, din Calea Victoriei nr. 7 sect. 3 ■ **Toma Daricîuc — Flămînzi (Botoșani) :** Transferul în interesul serviciului se acordă la cererea unității unde se transferă persoana încadrată în muncă, de către conducerea unității de la care pleacă cu aprobarea organului ierarhic superior al acesteia. În acest sens, cereți Filaturii de bumbac din Flămînzi acordul prealabil cu privire la transfer ■ **Alexandru Borcoș — Strehaia :** Instituția nu poate desface contractul de muncă celui care a solicitat pensionarea decît după primirea deciziei de pensionare ■ **Ecaterina Tocescu — București :** Nu mai este posibil, au trecut aproape 13 ani ■ **Ana Izbășoiu — București :** Consiliul oamenilor muncii din unitate poate să reducă sau să anuleze cota de participare la premii celor care în cursul anului au avut deficiențe în activitate sau abateri disciplinare ■ **Elena Cristescu — Ploiești :** Comunicarea a fost corectă. Informații suplimentare puteți obține la D.P.M.O.S.

MARGA NEDELEA ■

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.**

Greșelile băiatului bun și felul în care și-a căutat norocul cu lumînarea stinsă

Cine n-a pus degetul, măcar cînd era copil, pe botul unui cîine, pe nasul umed al micului său patruped și-a văzut că era rece? Pe sufletul omului nu poate să pună nimeni degetul, și asta nu e deloc rău, asta e chiar bine, cu toate că răceala dinăuntru, dacă există, tot își găsește pînă la urmă o cale de a fi aflată și răbufnește cînd te aștepți mai puțin, ca un val de frig prin ușa deschisă a unei ghețării.

S-ar putea spune că O.F., așa rămînindu-i numele în aceste rînduri, s-a ridicat cu numele-i întreg printre copiii de seama lui, printre colegii de școală și de facultate și mai tîrziu printre colegii de serviciu sprijinindu-se de raza unei stele mai norocoase decît a altora, neavînd prilejul în viață nici să iasă la cîmp cu sapa, nici să fie nevoit să poarte hainele rămase prea mici ale vreunui frate mai mare, nici să mănînce mai puțin decît ar fi vrut și în general să nu aibă parte niciodată de o grijă mai împovărătoare decît i-ar fi putut duce umerii. Confortul casei părintești i-a înlesnit o copilărie fericită iar posibilitățile de instrucție, peste nivelul comun, l-ar fi putut face să ajungă ceea ce se numește un om de nădejde. Dacă nu s-a întîmplat astfel, atunci o explicație rămîne de bănuit în faptul că lumea lui interioară, în creștere, în maturizare, trebuie să fi avut un centru de greutate greșit. Probabil că așa trebuie să fi fost și deplasarea aceasta s-a produs cu încetul, pe nebăgate de seamă, nu atît din pricină că știa să citească și avea de unde să procure reviste străine, de exemplu, ci pentru că treptat se pierdea în lumea aceea străină, lăsîndu-se răpit de strălucirea nichelată și cromată din belșug a automobilelor de lux, pînă a ajuns să se piardă cu totul în viitoarea pozelor colorate. Și cînd în adolescență a simțit în inima lui, ca o bătaie de aripă, dorința de a părăsi în orice mod țara pentru a se stabili într-o țară capitalistă unde, după opinia pe care începuse să și-o facă despre sine, ar fi avut perspective mai bune de a se realiza, atunci trebuie să se fi înfiripat acea răceală și înstrăinare față de lumea din jurul-i pe care n-a mai privit-o de-atunci încolo decît cu un ochi, ca să zicem așa, cu celălalt întrizînd, neștiut de nimeni, asupra închipuirilor lui.

Prieteni și sfaturi

Pe cînd mai era student, drumul lui s-a întretăiat la un moment dat cu al unui străin, un anume C.R., despre care bineînțeles că n-avea de unde să știe că e agent al unui serviciu de spionaj și nici că sub semnul unei amiciții spontane și cultivate apoi cu asiduitate el era supus unui adevărat studiu. Se zice că atunci cînd ai un prieten cu un singur ochi e mai bine să-l privești din profil și străinul, nu e greu de înțeles, tocmai asta făcea, privindu-l mai ales din partea ochiului cu care băiatul nostru, o luase bine de tot razna către vilele, piscinele, șezlongurile în care se stă și se bea îndelung whisky cu sifon sau fără, în general către tot tacîmul poleit cărula i se năzărise să-l fie stăpîn într-o bună zi. Înainte de a pleca din țară, la expirarea misiunii sale oficiale, străinul i-a promis tînărului prieten că-l va recomanda înlocuitorului său și chiar așa s-a întîmplat, a fost predat și preluat ca o ștafetă, noul protector, M.R., luînd degrabă legătura cu el și făcîndu-l părtaș la clipa de emoție în care i-a spus, confidențial, că predecesorul său i l-a descris ca pe un „băiat bun, inteligent, care prezintă încredere deplină". Băiatul rămăsese de fapt, fără să știe, același obiect de studiu și pentru a-și duce la capăt investigația străinul a încercat să se adapteze, inventînd „pasiuni comune", între care auditiile muzicale, excursiile, înclinația către cercetări speologice erau cîteva dintre mijloacele alese pentru atingerea scopului. Pentru băiatul care-și închipuia că trăiește tot ce citește, seturile masive de reviste străine erau alt mijloc. Și astfel, prietenia continua, dezinteresată, dovedind cît de frumos se pot înțelege doi oameni, unul născut într-o țară din apusul Europei iar celălalt mai dinspre răsărit. Străinul s-a dat peste cap și i-a făcut rost de niște casete cu înregistrări dialectale pentru a-l ajuta la întocmirea proiectului de diplomă și cam prin aceeași vreme a început a-i face cunoștință cu mai mulți conaționali veniți în România ca turiști, asigurîndu-i că-l va sprijini pentru obținerea unei burse în străinătate în vederea pregătirii doctoratului. Jocul încă nu devenise din cale afară de primejdios dar avea să devină astfel în curînd, străinul incitîndu-l sistematic și tot mai frecvent și grav în comentarii denigratoare la adresa orînduirii sociale și de stat din țara noastră și stimulîndu-i, prin punerea în funcțiune a bateriei tuturor mijloacelor sale de convingere, dorința de a părăsi România. Știa el, pesemne, că uneori nu este rău să pui gaz peste foc. Și asta a tot făcut, a turnat tot mai mult gaz, pe măsură ce se apropia momentul absolvirii facultății iar băiatul ar fi putut să înceapă a se dovedi „util". Relația progresase îndeajuns încît străinul să-și îngăduie să intervină mai direct decît oricînd în viața acestuia, sfătuindu-l să renunțe la postul în învățămînt, care-i fusese oferit, și să se angajeze ca traducător într-o instituție unde existau „alte perspective".

După ce încheie facultatea de filologie și își dă examenul de licență, băiatul se încadrează la un institut de cercetări și prolectări.

„Nu numai cu bani"

Înainte de a se așterne pe muncă, își îngăduie o scurtă vacanță iar propunerea străinului, de a face împreună o excursie în munți, i se pare cum nu se poate mai nimerită pentru a alunga oboseala zilelor grele ale examenului de absolvire. Cei doi pleacă la drum. Cu acest prilej, M.R. abordează pentru prima oară fără ocolișuri, fără cuvinte spuse pe jumătate, problema furnizării de informații. Nu uită să amintească tînărului său tovarăș de drumeție de intenția sa de a se stabili în străinătate și de sprijinul pe care i-l promisese pentru a-și împlini acest vis iar la afirmația acestuia din urmă că nu dispune deocamdată de posibilități materiale pentru a-și înfăptui visul acela mai vechi îi spune pe șleau că „nu numai cu bani" poate plăti un asemenea serviciu. Odată angajat la institut, va avea posibilitatea „să plătească". Asupra modalităților ce i-ar fi stat la dispoziție urmau să discute la momentul potrivit.

Tînărul se întoarce din excursie, își ia în primire postul și numai el știe cum a trecut peste regula că la institutul respectiv activitatea lui a început prin a i se aduce la cunoștință prevederile legii cu privire la apărarea secretului de stat. Dacă se deprinsese să privească în jurul lui cu un ochi, probabil că ajunsese să asculte numai cu o ureche. Ce-l interesa, i se înfiripărea totuși în minte. Așa s-a întîmplat și cu înștiințarea primită din partea amicului său, după o vreme, prin care acesta îl invita la o preumblare în afara orașului. Acolo, la cîmp deschis, străinul i-a cerut o descriere, o prezentare a primelor sale observații din institut, l-a întrebat care-i sînt atribuțiile de serviciu, s-a interesat de profilul cercetărilor, despre colegii și șefii tînărului, despre modul de asigurare și pază a documentelor secrete. Tînărul a relatat detaliat tot ce i se ceruse. Ajungînd la certitudinea că el poate obține informații de valoare, străinul îi propune să plătească prin furnizarea de informații ajutorul pe care i-l va da pentru a pleca din țară și tînărul declară că „este hotărît să încerce".

Și de-abia de-aici încolo ei n-ar mai avea dreptul la absolut nici un fel de înțelegere și iertare din partea lumii pe care o privea fie strîmb, fie de sus, în orice caz ca pe o lume străină.

Un film oarecare

Mai departe, povestea se deapănă ca într-un film oarecare, ca într-unul de duzină, s-ar zice, fiindcă se poate întîmpla ca uneori viața să fie mai puțin inventivă decît autorii romanelor polițiste și de data asta chiar așa pare să se fi întîmplat. În instructajul pe care i l-a făcut străinul îi indicase să-și facă relații mai cu seamă în rîndul dactilografelor, secretarelor, fotografilor și desenatorilor, întrucît „este probabil ca aceștia să se dovedească mai negligenți decît inginerii și cercetătorii care sînt, de obicei, mult mai prudenți cu rezultatele muncii lor". Fusese învățat să treacă prin birourile acestora și, dacă va avea prilejul, să sustragă diverse materiale „avînd în vedere în primul rînd filme, tabele și indigouri". Cei doi proiectaseră să se vadă „numai cînd va fi absolută nevoie" și foloseau un sistem codificat pentru comunicările necesare stabilirii datelor, locurilor și orelor viitoarelor întîlniri.

Docilul ucenic într-ale trădării, pe cale de a deveni un spion calificat, ca să zicem așa, a început să caute prietenia unora dintre colegii săi, să le facă diverse servicii, mici cumpărături de exemplu, și cu șoselile și momelile al căror mecanism începuse să-l descifreze a reușit să treacă întocmai la îndeplinirea datoriilor slujbei lui celei noi, întrînd în posesia unor filme ce ilustrau procese tehnologice cu caracter de noutate pe plan mondial și a unor indigouri folosite la redactarea de materiale cu conținut secret, referitoare la rezultatul unor cercetări aplicative. N-a priceput, se vede, că străinul avea nevoie de serviciile lui în România, nu în altă parte, și străduindu-se să-și sporească utilitatea și să-și mărească șansele de a părăsi mai repede țara s-a avîntat într-o sferă de preocupări din ce în ce mai largă, ținînd să afle informații despre rentabilitatea unor întreprinderi beneficiare ale cercetărilor institutului, scheme de organizare a gărzilor patriotice din acel institut, profilul și amplasamentul unor unități militare din zonă. Sigur că, pînă la urmă, oricît ar fi crezut el că e altfel, tot se întîmplă să se spargă norocul, ca un ou de cuc, peste care a călcat cineva. Remarcînd interesul său pentru unele teme de cercetare, pentru birourile unde se lucra cu documente secrete, unii dintre colegii săi au sesizat forurile în drept și organele de securitate au reușit să documenteze și să pună capăt „prieteniei" dintre cei doi și planurilor lor. Au fost întreprinse, totodată, măsuri eficiente pentru a proteja și a preveni scurgerea secretelor către serviciul de spionaj pentru care lucra străinul. Cît îl privește pe băiatul care avea de gînd să-și părăsească țara dar nu mai înainte de a-i aduce daune și de a o trăda, e limpede că el, „băiatul bun", a cam făcut greșeli și că, pentru a spune astfel, și-a căutat norocul cu luminarea stinsă.

DUMITRU ELIADE ■

Cronica șoselei

Inestimabila valoare a secundei

Vrînd-nevrînd, trebuie să admitem sosirea toamnei. Ne-a vestit-o ciopoțelul care a inaugurat noul an școlar; ne-o arată frunzele ce încep să îngălbenească; o recunoaștem, noi automobiliștii, în apariția zilelor cu ploaie, cu carosabil umed, condiții meteo-rutiere cu care posesorii permiselor de conducere obținute în sezonul de vară încep abia acum să ia cunoștință. Unii nerealizînd încă necesitatea adaptării unei conduite adecvate, corespunzătoare noii situații, altii dîndu-și seama după ce au încercat deloc plăcutul sentiment al derapării mașinii.

O caracteristică pe care o consemnăm cu plăcere este nota de disciplină rutieră imprimată circulației de covîrșitoarea majoritate a participanților la trafic. O apreciere ce are acoperire în fapte. Aparatele radar înregistrează cu regularitate în toate zonele țării peste 90 la sută dintre conducătorii auto circulînd în limitele vitezelor legale. Ceea ce înseamnă mult mai mult decît respectarea unei anumite reguli de circulație. Este expresia concepției civilizate despre om și autovehicul, despre capacitatea, dar și limitele omului de a stăpîni berghelia de cai putere ce se pot ușor dezlănțui și scăpa de sub controlul celui aflat la volan, dacă apasă cu nesăbuință pe pedala de accelerație. Putem spune, fără a exagera, că este o virtute să știi să te stăpînești, să reziști tentației vitezei excesive.

Revenind la ceea ce este pozitiv și preponderent în comportarea participanților la trafic, pot arăta că nu numai dintre conducătorii auto, ci și dintre pietoni sînt tot mai numeroși cei care înțeleg și se supun rigorilor siguranței rutiere. Există orașe și chiar municipii, unde de doi, ba și de trei ani nu s-a comis nici un accident din cauza pietonilor. În aceste localități rar poate fi văzut vreun pieton care să traverseze la întîmplare. Vreau să spun, pe oriunde și oricum, numai să se vadă pe trotuarul opus.

Și aici este vorba tot despre o optică superioară în înțelegerea relației om — mașină, optică potrivit căreia există loc pe fișia numită generic drum și pentru om și pentru mașină, în măsura în care omul se consideră parte organică și nu o individualitate izolată în traficul rutier.

În raporturile dintre conducătorii auto își face loc, într-o măsură din ce în ce mai pronunțată, spiritul de colegialitate, de ajutorare și prevenire reciprocă. Brațul șoferului de camion care face semn automobilistului din urma sa că se poate angaja în depășire, sau, dimpotrivă, îl oprește de la efectuarea manevrei, este expresia solidarității ce leagă pe un om de altul, avînd o valoare umană dătătoare de optimism că nu te afli singur pe șosea, că alături de tine se află un om. Nu știi cine este omul, pe care abia dacă îl vezi preț de o secundă, și nici el nu te știe pe tine. Și totuși într-un asemenea gest se sintetizează poate cel mai elocvent sentimentul că sîntem participanții la aceeași circulație, în cadrul căreia fiecare trebuie să ne găsim și să oferim unul altuia un spațiu de deplasare.

Din păcate, nu este încă totul mulțumitor în ceea ce privește conduita rutieră a unor conducători auto. Se ignoră adeseori unele aspecte, doar în aparență minore, pentru că în realitate sînt capabile să declanșeze urmări nebănuite uneori. De pildă, traversarea unei linii de cale ferată. Te oprești, te asiguri, și, dacă nu sînt pericole, traversezi ginele. Pare o treabă simplă. În fond, însă, trebuie să ții seama de o serie de lucruri. Să anticipezi, să te gîndești la eventualele situații ce se pot ivi. Ca, de exemplu, oprirea instantanee a motorului. Rar se poate ivi o asemenea împrejurare. Dar se poate...

În mașină erau 4 tineri. Veneau de la pescuit. Puțin nervoși din cauza insuccesului, tolbele fiind la fel de goale, ca la venire. Tocmai discutau varianta deplasării la o altă baltă. „Peste o oră e întuneric, unde să ne mai ducem?" remarcă proprietarul mașinii. „Într-o oră, dacă ne merge bine, putem umple săculețul. N-am prins, de cîte ori m-am dus la „Balta Morii", peste mai mic de 500 de grame". Băieții ajung în apropierea căii ferate. Opresc mașina cam la 200 de metri de drumul de fier. Ei, ce facem, v-ați hotărît?" „Hai să încercăm, în fond n-avem ce pierde. Urcă tu la volan, Decebal, mai acumulezi experiență. Drumul nu-i circulat deloc". Băiatului, cu permisul obținut abia de 30 de zile, nu-i vine să creadă că e lăsat să conducă. Exact cînd a împlinit 18 ani a dat examen și a reușit, cum se zice, din primul foc. Se urcă cu mișcări nesigure la postul de pilotaj. Pornește motorul, introduce maneta în treapta întîi, apoi într-a doua și accelerează puțin mai mult, pentru a trece peste calea ferată, aflată la 5—6 metri mai sus decît nivelul drumului. Exact cînd Dacia 1 300 roșie ajunge în poziție perpendiculară pe linia ferată, motorul se oprește. „Vezi dacă n-ai accelerat cît trebuie, le-ai înecat ca țiganul la mal". Pilotul e fisticit, pierdut, nu știe ce să facă. „Mă, băiete, ce-ai învățat tu la școală că se face cînd ți s-a oprit motorul?" „Păi, întorc din nou cheia, bag în viteză". „Atunci fă așa cum ai învățat". Decebal nu mai apucă să răsucească cheia de contact. Unul dintre tineri strigă puternic. „Trenul!. Săriți!"

Punctul de trecere peste calea ferată e periculos, deoarece amplasarea lui, la mică distanță după o curbă strînsă a drumului de fier, face ca porțiunea dreaptă, ori, mai tehnic, în aliniament, să fie parcursă de trenurile care pe-aci circulă în mare viteză, în cîteva secunde. Practic, după strigătul băiatului n-a mai rămas decît extrem de puțin timp pentru părăsirea mașinii. Numai unul singur a reușit acest lucru. Autovehiculul, cu cei trei ocupanți în el, s-a transformat, după puternica lovitură primită, într-o masă de metal amestecată cu trupurile tinerilor. Mașina a fost tîrîtă aproape 200 de metri și zvîrlită apoi într-un lan de porumb.

Tot de capacitatea de anticipare ține și planificarea judicioasă a călătoriei. Poate că expresia este cam pretențioasă. Dar fondul ei reflectă o cerință fundamentală a igienei călătoriei, a siguranței circulației. Recent, un medic a pornit la drum la ora unu noaptea, pentru a ajunge cît mai repede la destinație, care se afla la 350 km de punctul de plecare. La cinci dimineața, toropit de oboseală, nu a observat un pieton care se depăna pe sensul opus de mers, acroșîndu-l, în timp ce depășea o căruță. Oricine cunoaște — și cu atît mai mult un slujitor al lui Hipocrate — că suprasolicitarea organismului diminuează reflexele omului, potențele sale de observare și apreciere rapidă a împrejurărilor în care se află. Și totuși mai sînt automobiliști care se încumetă noaptea să conducă autovehicule, sfidînd, fără exagerare, legile naturii și toate urmările ce decurg din asemenea imprudențe.

Adeseori ne este dat să vorbim ori să auzim despre atenția și neatenția la volan. De fapt, atenția și neatenția sînt fenomene complementare. Sînt cele două fațete ale unei singure medalii. Dacă cel de la volan își îndreaptă atenția excesiv către aparatul de radio, pentru a găsi o muzică plăcută, ori își întoarce îndelung privirea către agreabila interlocutoare cu care împarte plăcerile călătoriei automobilistice, el nu mai poate fi atent asupra conducerii.

De la subaprecierea acestui adevăr și pînă la neplăcerile accidentului nu este nici măcar un pas, după cum, aproape zilnic, le atestă evenimentele rutiere cauzate de ceea ce, în mod laconic, se consemnează la capitolul „neatenție în timpul conducerii". S-ar putea spune, tot atît de bine, atenție în afara conducerii autovehiculului. Este o ipostază care oferă subiect de reflecție pentru fiecare conducător auto, profesionist sau amator, începător sau avansat.

VICTOR BEDA ■

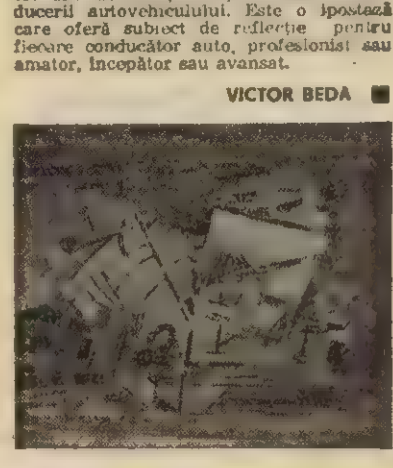

Acupunctura — o știință între medicină și fizică

Cît de veche este acupunctura ? Iată o întrebare la care răspunsurile sînt extrem de variate. Pentru că, urmînd în sens invers firul istoriei, ajungem în vremurile împăraților legendari Fu Xi (circa 2953—2838 î.e.n.), Chen Nong (circa 2800—2698 î.e.n.) și Huang Di (circa 2697—2597 î.e.n.). Conform tradiției, fiecare dintre ei a contribuit într-un fel sau altul la acumularea fondului de date pe care s-a dezvoltat „miraculoasa știință a acelor". Baza sa teoretică, clădită pe logica unității fenomenelor din natură exprimînd două forțe opuse dar complementare (Yang și Yin), surprinde prin anticiparea cu cîteva mii de ani a unor cunoștințe fundamentate „științific" abia în zilele noastre. În această situație mulți cercetători se întreabă dacă nu cumva, „extraordinarul sistem al meridianelor și punctelor" rămas neschimbat de milenii, nu ar putea fi vestigiul cunoștințelor acumulate într-o altă civilizație terestră sau extraterestră.

Actualitatea străvechilor afirmații este subliniată de interesul de care se bucură în prezent primul tratat de acupunctură intitulat „Nei Jing Su Wen". În forma actuală, lucrarea a fost compilată de Wang Ping în cursul dinastiei Tang (618—907). În ediția sa din 762 se afirmă că autorul a avut acces la manuscrisul original al lui Huang Di, evident, fără a exista „probe" în acest sens în afara afirmației menționate. În orice caz, versiunea lui Wang Ping a fost precedată de cel puțin 49 ediții, apărute pe parcursul a cel puțin 1 000 de ani.

Lucrarea este scrisă sub forma unui dialog desfășurat între împăratul Huang Di — care întreabă și medicul său Qi Bo — care răspunde. Cînd a avut loc însă acest dialog ? Unii cercetători plasează prima versiune a lui „Nei Jing Su Wen" în perioada dinastiei Han (206 î.e.n.—220 e.n.), fără a se putea înlătura versiuni încă mai anterioare. Să acceptăm însă că datele înscrise acolo au fost adunate în această perioadă. Aceasta înseamnă că acum 2 000 de ani acupunctura reprezenta un sistem teoretic atît de bine închegat încît a putut rezista asaltului științific perpetuu din ultimii 2 000 de ani. Cum un asemenea concept nu putea fi alcătuit peste noapte și în nici un caz de o singură generație de „medici-filozofi", sîntem obligați să acceptăm practica acupuncturii cu sute și, de ce nu, cu mii de ani înainte. Această accepțiune ar plasa logic începuturile acupuncturii în vremea legendarului „Împărat Galben" — Huang Di, despre care am vorbit.

În acele vremuri imemoriale, „medicul — astronomul — filozoful — fizicianul", uneori chiar poetul sălășluiau de cele mai multe ori într-o singură persoană și numai ulterior drumurile lor s-au despărțit pentru ca din cînd în cînd ele să se întîlnească în problematica comună a timpului, a spațiului, a omului, a vieții...

Caracterizam mai înainte acupunctura ca un domeniu medical de **anticipație.** Întreaga bază teoretică a străvechii terapii se sprijină pe noțiunea de **Qi** (energie), cu cele două transformări ale sale, Yang (componenta pozitivă) și Yin (componenta negativă). Yin exprimă **Qi-ul pasibil,** în timp ce Yang exprimă **Qi-ul acpalpabil ;** cu alte cuvinte Yin este **materia,** Yang este **energia,** două fațete ale aceluiași proces în care Yang-ul (energia) poate trece în Yin (materie) și invers. Această idee exprimată magistral în „Nei Jing Su Wen" n-a fost acceptată decît în momentul în care ereticul Einstein și-a permis să contrazică legile ortodoxe ale fizicii în celebra sa teorie a relativității.

O cîștigînd în epoci noastre, demnă de subliniat, este apropierea tot mai mare dintre medic și fizician, polarizați de miracolul materiei animate de „viață", termen **sui generis,** greu, foarte greu de definit. Căci la urma urmei ce este viața ? Nu știm nici cînd, nici cum a apărut, deși teorii există cu sutele și zilnic se emit noi și noi ipoteze. Ce este **Qi,** această energie care guvernează toate procesele vitale ? Echilibrul ei în organismul uman înseamnă starea de sănătate, dezechilibrul, înseamnă boala ; sau într-un stadiu mai precoce, „dezechilibrul care cheamă boala".

De mai bine de 30 de ani medici și fizicieni s-au antrenat într-o întreprindere pasionantă : dezvoltarea unei tehnologii electronice de detectare a punctelor de acupunctură. După anul 1950 Nakatani în Japonia, Niboyet în Franța, apoi Bratu în România, Voll în Germania ș.a.m.d., au constatat că zonele cutanate descrise cu mii de ani în urmă de acupuncturii chinezi și negate ca realitate obiectivă de către medicina convențională (studiile histologice nu au putut evidenția particularități structurale), prezintă o serie de proprietăți electrice deosebite de zonele indiferente din jur. Astfel, rezistența electrică a punctelor active s-a dovedit a avea valori net mai mici decît zonele din jur, realizînd pe suprafața pielii adevărate „ferestre", deschise către mediul înconjurător. În același timp, potențialele electrice cutanate înregistrate pe aceste puncte sînt incomparabil mai mari decît cele înregistrate în mod obișnuit.

Dacă aceasta este, în general, situația, totuși comportamentul electric al pielii depinde de numeroși factori, unii cunoscuți, alți necunoscuți încă. Se știe de exemplu că rezistența electrică și potențialul cutanat al punctelor de acupunctură variază în funcție de starea funcțională a organelor interne de corelație. Un tratament acupunctic corect se însoțește de regulă de readucerea parametrilor electrici cutanați către valorile normale.

Un domeniu de mare interes teoretic și practic este acela al posibilității exploatării proprietăților electrice cutanate în scopul diagnosticării afecțiunilor interne. Problema este foarte complexă, întrucît, după cum menționam, proprietățile electrice cutanate se află în dinamică continuă, exprimînd nu numai starea funcțională a organelor de corelație ci și starea funcțională a sistemului nervos, a circulației sanguine, a stării acido-bazice și a pielii însăși, astfel încît interpretarea datelor a trebuit să țină seama de toți acești factori. În ciuda acestor dificultăți, personal am obținut date interesante privind „starea energetică" a celor 12 meridiane studiind potențialele punctelor Jing distale, adică a punctelor de acupunctură aflate la extremitatea degetelor de la mîini și de la picioare reprezentînd punctele de intrare sau de ieșire din cele 6 axe energetice ale corpului, fiecare axă energetică fiind alcătuită dintr-un meridian ce traversează membrul superior și altul ce traversează membrul inferior. Întrucît în organism totul este simetric evident, există 12 asemenea axe, adică 6 de partea dreaptă a corpului și 6 de partea lui stîngă.

Mozaicul electric cutanat exprimat prin dinamica cvasi permanentă a rezistenței electrice și a potențialului electric al pielii, poate semnifica sistemul funcțional primordial ce realizează schimbul de informații între corpul uman și unii parametri fizici ai mediului din jur. Acest mediu nu înseamnă numai elementele ușor sesizabile de către organele de simț (materia solidă, lichidă sau gazoasă), ci și cîmpurile energetice, particulele „fără masă" descrise ca realități obiective, deși „nemateriale". Aceste „energii cosmice" sînt recepționate de către „ferestrele electrice cutanate", denumite astfel datorită rezistenței lor electrice mai scăzute și care în fapt sînt puncte de acupunctură. După cum aceste ferestre sînt „deschise" (rezistență electrică scăzută) sau „închise" (rezistență electrică crescută) ele permit pătrunderea în corp sau dimpotrivă o împiedică. „a energiilor cosmice" menționate. Odată pătrunse în organism aceste energii realizează și „informarea" organismului asupra acestei componente imateriale a mediului din jur, informație care operează la nivelul inconștientului, nefiind percepute de organele de simț adaptate lumii materiale. Acest gen de informație s-a dovedit a fi prezentă nu numai la om (unde reprezintă mai curînd un sistem vestigeal), ci și la organismele vii inferioare, atît animale cît și vegetale.

Există o „electroreglare" fiziologică, realizată automat, în cadrul schimbului de sarcini electrice organism—mediu, la nivelul punctelor de acupunctură. Această electroreglare poate fi alterată fie datorită unor „blocări" a ferestrelor electrice care devin permeabile la energiile cosmice, care în mod obișnuit nu au acces în organism, fie (mai rar) datorită brutalității intervenției unor energii exogene. În această situație, stimularea unor anumite puncte de acupunctură realizează închiderea unor ferestre (puncte) sau deschiderea altora, astfel încît echilibrul energetic al organismului să fie de deplin restabilit. Acest concept, sedimentat în cadrul unei colaborări cu dr. Constantin Dumitru, autor preocupat de mai multă vreme de aspectele nevăzute ale unor funcții ale organismului, se apropie mult de cercetările fizicii moderne, de la care medicina în general și acupunctura în special, așteaptă mult mai mult decît în mod obișnuit se gîndește. Dealtfel, aparatura pentru electrodiagnostic și pentru electrostimularea punctelor de acupunctură este rodul unei colaborări strînse între medici și fizicieni, membrii celor două bresle aplecîndu-se cu interes și răbdare către domeniul celeilalte.

Dr. C. IONESCU-TÂRGOVIȘTE,
șef de lucrări, Clinica de nutriție și boli metabolice, București

Cursuri pentru studenți

Plăcut surprins de spațiul mare acordat problemelor de acupunctură, de revista FLACĂRA, care dealtfel este singura publicație de la noi din țară, care se ocupă cel mai mult și de această problemă, doresc să îmi exprim și eu pe scurt părerea în acest domeniu, deoarece mă număr printre medicii care practică această metodă de tratament și diagnostic de mai mulți ani.

Necesitatea aplicării acupuncturii în practica medicală rezidă din :

— răspunde recomandărilor O.M.S., de a utiliza în practica terapeutică acupunctura și homeopatia, pentru reducerea consumului de medicamente, pentru că la ora actuală sînt peste 300 000 de medicamente și pe lîngă efectele lor favorabile prezintă și unele fenomene secundare nedorite (intoleranță, intoxicații, alergie, toxicomanie ș.a.) ;

— acupunctura, care a învins toate vicisitudinile a celor aproape 5 000 de ani, ne arată că nu are nici un efect secundar dăunător asupra organismului.

— acupunctura, are o acțiune rapidă de vindecare sau ameliorare, cu investiții minime, putînd fi aplicată în orice loc, rămînînd astfel, una dintre cele mai economicoase metode terapeutice ;

— rezultatele obținute de specialiștii chinezi în tratarea unor afecțiuni considerate pînă acum incurabile, precum și actualele progrese înregistrate în neurofiziologie, electrobiologie, psihotronică, cibernetică ș.a. readuc acupunctura în atenția lumii medicale mondiale.

Unde să fie învățată acupunctura ?

În facultate. În ultimii ani cînd studentul a învățat multe din problemele de patologie, întrucît aplicarea acupuncturii este strîns legată de stabilirea unui diagnostic precis.

Aș dori să fac o mică paranteză. Tot în revista „Flacăra", am citit despre diferite persoane, fără pregătire medicală, care tratează bolnavi prin diferite metode și obțin rezultate bune. Mă întreb cum au reușit să stabilească diagnosticul bolii respective, pentru a o putea trata, deoarece aceste operațiuni sînt uneori destul de dificile și laborioase chiar pentru medici. Eu cred că acupunctura trebuie predată în cadrul disciplinei de medicină internă, care cuprinde cele mai multe probleme de patologie, care se pretează la acest tratament, făcîndu-se referiri și la afecțiuni din alte specialități, pentru că de specialitate ține numai partea de stabilire a diagnosticului, acupunctura tratînd organismul ca întreg. La ora actuală acupunctura nu este o problemă de cultură generală, ci este o problemă de cultură medicală cu aplicații practice. Unul din ilustrii mei profesori spunea : studentul în medicină aplică în practica medicală de mai tîrziu, lucruri pe care le învață pe băncile amfiteatrelor.

Începînd cu generațiile actuale de studenți, care vor învăța o nouă metodă de tratament, în viitor vor dispărea cele două grupări de medici, care mai există pe acolo, medici care practică medicina clasică și medici care practică medicina tradițională, pentru că eu consider că există o singură medicină, care pusă în slujba omului bolnav, să fi ajute, indiferent de locul de unde provine.

Cine să predea acupunctura în facultăți?

Participînd la simpozioanele naționale de acupunctură, mi-am dat seama că există cadre capabile care să facă instruirea studenților, chiar dacă nu lucrează pe linie de I.M.F.

Dar să nu uităm că sînt medici cu mari merite în acest domeniu, care lucrează în afara centrelor universitare. În aceste cabinete, ca și în cele universitare se poate face o perfecționare postuniversitară. În cadrul clinicii Medicale 1 din Cluj-Napoca, există de mai mulți ani un cabinet de acupunctură, în care eu lucrez o parte din programul meu zilnic și începînd de anul trecut, din inițiativa tov. prorector prof. dr. docent Roman Vlaicu, am ținut cursuri și demonstrații practice de acupunctură, care au fost primite cu mult interes de studenți. Clinica Medicală 1 este prima clinică din țară care a început predarea acupuncturii studenților în medicină, exemplu care, consider eu, trebuie extins.

Ministerul Învățămîntului și Educației și Ministerului Sănătății începînd cu anul acesta, ar fi bine să rezerve în cadrul disciplinei de medicină internă, un număr de ore și pentru predarea acupuncturii. Există o organizare pe plan mondial, cu o serie de publicații de acupunctură, care am dori să apară mai des și la noi. De asemenea, apariția unei reviste de acupunctură la noi în țară ar fi bine venită. Acupunctura este o problemă de viitor prin posibilitățile ei de tratare a multor boli, precum și unele necunoscute pe care le prezintă la ora actuală, care așteaptă să fie dezlegate de generațiile actuale și viitoare.

Dr. NICOLAE MIHU ■

DR. MIRON MATEI :

Schimbul de experiență este a treia mînă a medicului

— Împreună cu mai mulți colegi din România, la sfîrșitul lunii mai, am avut ocazia să particip la cel de al VIII-lea Congres mondial de acupunctură, reuniune de amploare desfășurată la Sofia și onorată cu prezența celor mai reputați specialiști ai domeniului. Lucrările au avut loc în plen și pe secțiuni, iar într-o sală specială au fost expuse cele mai noi și mai moderne aparate electronice de detecție și stimulare, precum și diferite aparate cu laser folosite în tratamentul acupunctic.

Personal, am prezentat două comunicări. Este vorba de aplicarea electroacupuncturii în arteritele obliterante, tratament efectuat pe un eșantion de 294 de bolnavi ce au fost urmăriți periodic timp de opt ani. 65% din toți aceștia au prezentat la începutul tratamentului un indice oscilometric zero și o claudicație variind între 10—50 metri. La sfîrșitul tratamentului, distanța parcursă în mers ușor a variat între 300 metri și 5 kilometri. De notat este apoi faptul că din cei 294 de pacienți, 72% au fost sfătuiți înainte de începerea tratamentului, să accepte amputația parțială a membrului inferior, dar ca urmare a ședințelor de electroacupunctură, tăierea piciorului s-a dovedit necesară numai pentru șase bolnavi.

Cea de a doua lucrare a avut ca obiect folosirea electroacupuncturii în tulburările de dinamică sexuală. Am putut astfel comunica celor prezenți, folosind în demonstrație rezultatele dobîndite pe un eșantion de 72 de pacienți, că acupunctura este singura terapie capabilă să rezolve această afecțiune, sau ceea ce vine să reconfirme constatările făcute încă din 1969 de doi sexologi celebri, medicii Strauss și Pallzolli.

— Ce alte maladii beneficiază de tratament acupunctic în Policlinica „Bucur" ?

— Tratez în mod curent și cu rezultate bune nevralgia de trigemen, diferite alte forme de nevralgie, gonoartroza, paralizia facială, unele forme de nevroze astenice, rinita alergică și în general maladiile neuro-vegetativo-funcționale și hormonale. Congresul de la Sofia mi-a dovedit încă o dată că acupunctura din România ocupă un loc de cinste în ierarhia mondială, dar din păcate a trebuit să constat din nou că specialiștii noștri au încă insuficiente posibilități de a se informa în timp util în legătură cu tot ce se întîmplă în lume în domeniul tratamentului acupunctic. Este absolut necesar ca cele mai importante publicații de profil din străinătate să fie traduse și în țara noastră, sau să se procedeze în mod organizat la xerografierea lor. Ar fi o investiție minimă dacă avem în vedere că practica acupunctică este mai ieftină decît oricare altă formă de asistență medicală.

LIVIU TIMBUS ■

Diversitatea dar și identitatea de păreri a interlocutorilor revistei noastre ne obligă la cîteva sumare concluzii și reconsiderări de sinteză:

Vom observa în primul rînd că de la înființarea primului cerc de acupunctură din România, terapia acupunctică s-a bucurat de o continuă dezvoltare, că ea se bucură astăzi de un statut bine definit, de ajutor din partea forurilor medicale de decizie și, așa cum o probează confruntările internaționale, de recunoaștere și prestigiu pe plan mondial. În același timp, participanții la anchetele organizate de redacția noastră au fost nevoiți să constate că modernizarea și buna desfășurare a tratamentului prin acupunctură reclamă în prezent rezolvarea unor probleme privind organizarea și dotarea acestor servicii. Se impune în acest sens înființarea unor cabinete sau chiar a unor policlinici de profil, care să înlocuiască actualele cabinete improvizate cu program intermitent. Este necesar, s-a remarcat apoi, să se instituie o mai riguroasă procedură de selecție a celor ce vor să învețe acupunctură și un mai eficient control asupra celor ce practică această metodă pentru a se închide pentru totdeauna porțile diletantismului și impostorilor. A fost semnalată totodată lipsa instrumentarului de specialitate și a aparatelor de tratament, iar aceasta în ciuda faptului că nu puțini medici, în colaborare cu fizicieni și electroniști, au prezentat în acest sens valoroase brevete de invenție. S-a vorbit apoi despre necesitatea imperioasă a schimbului de experiență, de participarea specialiștilor noștri la simpozioane, și întruniri de specialitate din țară și străinătate, de editarea unei reviste de acupunctură și de achiziționarea din Europa, Asia și America a celor mai reprezentative pu-

Un caz de precoce vocație

Oare nu se poate face nimic cu această fetiță talentată? Între sutele și sutele de scrisori pe care le primesc la redacție, una îmi atrage atenția prin caracterul ei deschis, dîndu-mi senzația că lucrurile în discuție nu sînt iremediabil compromise, că o atentă și omenească, o părintească și pedagogică, o rapidă și profundă cercetare le-ar așeza pe făgașul lor de largă utilitate și de liniște. O mamă ne scrie despre situația fiicei ei și ne cere ajutorul.

Din fericire nu este vorba de o boală, este vorba de o vocație. Mărturii numeroase vin în sprijinul afirmațiilor mamei. Solicităm cu tot respectul și cu toată credința opinia conducerii Ministerului Învățămîntului în legătură cu cele ce urmează :

„Subsemnata dr. Jinga Nicolina, cu domiciliul Cluj-Napoca, str. Republicii 61, mama elevei Jinga Naina din clasa a X-a, Liceul „Ady-Șincai" — Cluj, vă rog să binevoiți a examina situația fiicei mele și a-mi comunica posibilitatea de reînscriere în clasa a X-a la Liceul de muzică din Cluj, în anul școlar 1983—1984.

Anexez memoriul de activitate artistică și la învățătură a elevei, aprecierile compozitorilor clujeni privind munca și talentul ei ca și recomandările de a continua activitatea școlară la Liceul de muzică".

Memoriu de activitate artistică și învățătură al elevei Jinga Naina

În urma unui sever concurs de selecție în anul 1978, din cei 65 elevi concurenți, eleva JINGA NAINA, reușește prima cu media 9,75 și singura pentru clasa de pian, clasa a V-a anul 1978—1979, la Liceul de Muzică din Cluj-Napoca.

Rezultatele din anii de școală la Liceul de Muzică cl. V—VIII au fost : nota 10 la examenul de pian în fiecare an, premiul I la învățătură (media 9,70—9,80) și Disciplină în fiecare an, premiul I pe țară la „Cîntarea României" pentru interpretare pian 1981, iar ca elevă compozitoare are compoziții apreciate, înregistrate și transmise la Radio și Televiziune — mai — iunie 1982. Activitatea de interpretă solistă pian este apreciată în recitaluri și concerte și elogiată în presă.

Activitatea pionierească a fost apreciată an de an cu diplome și cele mai înalte distincții pionierești și expusă pe panoul de onoare al Liceului de Muzică și Casa Pionierilor din Cluj-Napoca.

În urma examenului de treaptă I, iunie 1982, la Liceul de Muzică, unde a obținut notele 10—10 pian, 9,66 la teorie solfegiu și 7,8 dictat muzical la microfon (proba de dictat s-a ținut în a treia zi de concurs cînd eleva s-a prezentat bolnavă cu febră 39°), media generală 9,41 nu i-a permis să ocupe un loc din cele 5 rezervate pianului.

Ca urmare a acestei situații, eleva a fost înscrisă la Liceul „Ady-Șincai" — secția industrială în clasa a IX-a. În anul școlar 1982—1983, eleva a continuat să frecventeze, cu aprobarea conducerii Liceului de Muzică, orele de teorie și solfegiu la clasa prof. Dragea Emiliu și studiul pianului sub îndrumarea benevolă a profesoarei Türk Gerda.

A participat ca solistă pian sau cu compoziții proprii la toate manifestările artistice ale Liceului „Ady-Șincai".

A reprezentat liceul la Festivalul Național „Cîntarea României", ca interpretă solistă — pian și compozitoare cu compoziții pentru pian, obținînd premiul I pe municipiu și județ, premiul I și titlul de laureat la faza pe țară.

Activitatea concertistică a fost apreciată în presă și televiziune, ca solistă a Filarmonicii din Ploiești, în cadrul Festivalului Mozart, dirijor Horia Andreescu.

Ca membră a Cenaclului elevilor compozitori, afiliat Uniunii Compozitorilor din R.S.R., a evoluat cu compoziții pentru voce, flaut și pian, apreciate de cei prezenți, elogiate de presă, înregistrate și transmise la radio (iunie—iulie 1983).

Paralel cu munca intensă artistică, eleva a terminat clasa a IX-a la Liceul „Ady-Șincai" cu media generală 9,65, obținînd premiul I pe clase și ani la învățătură și activitate U.T.C.

Ținînd cont de cele menționate, de recomandările făcute de muzicieni și compozitori consacrați : compozitor Sigismund Toduță, prof. univ. Dr. Herman Vasile, șeful catedrei de compoziție a Conservatorului „Gh. Dima", compozitor Cornel Țăranu, compozitor Hans Peter Türk, ca și de mulți alți profesori, care cunosc munca și apreciază talentul, de a nu renunța la muzică precum și de marea dorință a elevei de a reveni la Liceul de Muzică pentru a-și putea desfășura activitatea și continua studiile cu competență în condiții optime, care să nu suprasolicite organismul printr-un efort maxim — de a frecventa două școli, ca în anul precedent, efort ce a creat deja prejudicii serioase (boală ulceroasă, suprasolicitare nervoasă).

Menționăm că în clasa a X-a la Liceul de Muzică din Cluj-Napoca devin libere 2 locuri prin plecarea definitivă din țară a doi elevi, Ciolac Gheorghe și Florian Reinfel. În anul precedent a mai fost admisă prin transfer de la liceul BRASSAI o elevă în clasa a X-a, susținînd examenul de diferență ;

Eleva Jinga Naina poate fi supusă unui examen de diferență sau oricărui fel de test, fiind pregătită la fel ca și colegii ei din clasa a X-a de la Liceul de Muzică, pregătire pe care și-a făcut-o prin muncă suplimentară. Eleva este permanent ocupată de activitatea muzicală, muncește cu toată dăruirea și pasiunea zi și noapte și speră că se va rezolva favorabil problema ei, problemă care este deja cunoscută de toate forurile din Cluj-Napoca (Liceul de Muzică, Inspectoratul Școlar, Comitetul de Cultură și Educație Socialistă, Județeana de Partid).

Anexe

1. aprecierile făcute de compozitorii : Sigismund Toduță, Vasile Herman, Cornel Țăranu, Hans Peter Türk.
2. Programul de activitate muzicală desfășurată în anul școlar 1982/1983 ;

— noiembrie 1982 — Cenaclul ABC Ady-Șincai, interpretează „Arabesca" de Debussy și compoziții proprii ;

— noiembrie 1982 — Cenaclul elevilor compozitori prezintă din compozițiile lor compozitorilor din R.S. Cehoslovacia ;

— 24 ianuarie 1983 — spectacol la liceul „Ady-Șincai" ; interpretează la pian piese de Debussy, Weber, Paul Constantinescu și compoziții proprii ;

— 5 februarie 1983 — Concurs „Cîntarea României" faza pe municipiu — premiul I pentru interpretare și compoziție ;

— 13 martie 1983 — Concurs „Cîntarea României" faza pe județ — premiul I interpretare pian și compoziție ;

— 8 martie 1983 — Recital de pian Bela Bartok și compoziții proprii ;

— 10 aprilie 1983 — concurs „Cîntarea României" faza pe țară — premiul I și titlul de laureat pentru interpretare pian și compoziții ;

— 22 mai 1983 — solistă a Filarmonicii din Ploiești, dirijor Horea Andreescu, concert televizat, Festival Mozart — Concertul pentru pian în la major ;

— 31 mai 1983 — spectacol omagial Sigismund Toduță 75 ani — eleva prezintă compoziții pentru pian, flaut și voce.

— 1 iunie 1983 — interviu și înregistrări la radio din compoziții proprii, redactor Radu Tuculescu ;

— iunie 1983 — Inspectoratul școlar jud. Cluj și U.T.C. selectează și trimite la concurs de compoziții în Anglia (Llăngöllen) 3 compoziții pentru cor mixt, pentru voce și piese pentru pian ;

— 21 iunie 1983 — interviu și interpretări la pian din compoziții proprii în Studioul Tineretului — Radio Cluj, redactor muzical Carmen Cristian ;

— 6 iulie 1983 — în Gala laureaților Festivalului „Cîntarea României", eleva își prezintă din compozițiile proprii.

Recomandări

Am avut prilejul ca în mai multe concerte să o ascult pe Naina Jinga, atît în calitate de interpretă pian cît și de compozitoare.

Cu aceste prilejuri mi-am dat seama că mă aflu în fața unui talent muzical superior, întrutotul ieșit din comun.

De aceea opinez că ar fi imperios necesar să i se dea posibilitatea să-și continuie studiile muzicale într-o bună școală de specialitate.

Consider că, orice întîrziere sau tergiversare în acest fel i-ar fi păgubitoare. Sînt convins că va putea trece cu deplin succes peste orice verificare profesională, iar a o ține departe de muzică echivalează cu o pierdere ireparabilă pentru cultura românească.

Iată, pentru ce, o recomand pe Naina Jinga spre a fi neîntîrziat încadrată într-o clasă corespunzătoare a liceului de artă.

Cluj-Napoca — 10. 09. 1983
Profesor Dr. Vasile Herman
compozitor
șeful catedrei de compoziție
a Conservatorului G. Dima
din Cluj-Napoca,
membru al Uniunii compozitorilor

★

Cunosc evoluția elevei Naina Jinga de mai mulți ani. Ori de cîte ori am avut prilejul s-o întîlnesc în productiile clasei de pian, în cele ale tinerilor compozitori sau într-un cenaclu al filialei Uniunii Compozitorilor din Cluj-Napoca am putut să mă conving de faptul că eleva Naina Jinga reprezintă un talent autentic, înzestrat cu o pasiune pentru muzică precum și cu o putere de muncă ieșite din comun. Datorită acestor calități, eleva Naina Jinga a reușit să demonstreze pe parcursul anilor un permanent și susținut progres, în dubla ei calitate de pianistă și compozitoare.

Dacă talente deosebite pe tărîmul interpretării constituie astăzi un fenomen aproape curent în învățămîntul nostru artistic preuniversitar, nu același lucru s-ar putea spune despre afirmarea capacităților creatoare ale tinerilor noștri muzicieni. Compozitori la această vîrstă fragedă constituie — nu numai în țara noastră — apariții rare, ce merită cu atît mai mult o îndrumare specială și competentă. Eleva Naina Jinga a intrat de mult în atenția cadrelor de specialitate ale Conservatorului „G. Dima", precum și în cea a membrilor filialei clujene a Uniunii Compozitorilor, trezind îndreptățite speranțe pentru formarea ei viitoare ca muzician complex.

Ar fi regretabil, dacă o evoluție atît de promițătoare nu și-ar mai putea găsi pentru viitor acel sprijin, de care s-a bucurat pînă acum. Ca atare, piedez cu toată convingerea pentru reintegrarea elevei Naina Jinga în învățămîntul artistic, în vederea continuării firești a unui drum care, alături de rezultate remarcabile și vizibile, a solicitat și eforturi deosebite, chiar sacrificii, pe care alți elevi de această vîrstă nu le cunosc. Îmi exprim speranța că forurile superioare vor ști să aprecieze și această din urmă componentă a cazului elevei Naina Jinga, acordîndu-i posibilitatea să-și urmeze vocația.

Dr. Hans Peter Turk, lector universitar, compozitor, Cluj-Napoca, 15 sept. 1983.

★

Piedez cu toată căldura, pentru promovarea valorilor noastre artistice tinere.

Printre aceste valori autentice se numără și JINGA NAINA, deosebit de dotată, avînd indiciile unei perspective dintre cele mai promițătoare.

Rog în mod cel mai stăruitor ca organele noastre superioare de resort să binevoiască a deschide calea formării și desăvîrșirii acestui talent muzical cu totul deosebit.

Sigismund Toduță
— compozitor —
profesor universitar,
membru al Uniunii
Compozitorilor din R.S.R.
Cluj-Napoca 1, IX 1983

★

Ascultînd-o de mai multe ori pe eleva Naina Jinga, am fost foarte plăcut impresionat de muzicalitatea, fantezia, cunoștințe tehnice avansate într-un cuvînt de talentul foarte promițător de care dădea dovadă atît în compozițiile sale, cît și ca pianistă.

Ar fi admirabil și întrutotul meritat dacă s-ar găsi soluția reintegrării acestei reale speranțe în circuitul învățămîntului nostru muzical.

Cluj-Napoca, 10 sept. 1983
Cornel Țăranu
Conferențiar universitar
la Conservatorul G. Dima
din Cluj-Napoca, membru al Uniunii
Compozitorilor

Sigur că acestea toate nu sînt prin ele însele acea cîtime de notă în stare s-o așeze pe eleva Jinga Naina între colegii săi de la liceul de muzică. Totuși, aceste argumente plus notele obținute în mod oficial de la niște oameni cu o pregătire nu neapărat mai mare și cu o suprafață pedagogică nu neapărat mai convingătoare decît cîțiva dintre cei cîțiva citați aici ar reprezenta garanția unei eventuale aprobări pentru ca eleva Naina Jinga să-și continue studiile la liceul de muzică din Cluj-Napoca, unde, după cît ne informează memoriul de activitate, ar rămîne libere două locuri, mai cu seamă că în anul precedent a mai fost admisă prin transfer, conform aceluiași memoriu, o elevă care a susținut examenul de diferență. Ni se pare că susținerea acestui examen de diferență și de către Naina Jinga ar da posibilitatea unei comisii exigente și doritoare de adevăr să afle nivelul real de pregătire al elevei și dacă este bine ca ea să ocupe un loc între elevii liceului de muzică din Cluj-Napoca. Sînt suficiente argumente pentru o deschidere reală spre acest caz. Oare nu se poate face nimic pentru soluționarea situației acestei eleve talentate? Noi credem că da. Noi credem că nu ne putem împăca ușor cu ideea că două locuri vor rămîne goale într-un liceu de muzică, iar o elevă talentată la muzică ar putea rămîne blocată pe totdeauna de stigmatul lipsei noastre de înțelegere. În fond, dacă acolo e setea și acolo este apa, nu rămîne decît ca niște oameni să aplice niște legi și din aplicarea acestor legi apa să potolească setea. Evident, totul în deplină cunoștință de cauză și cu respectarea desăvîrșită a legalității și a intereselor generale, precum și a drepturilor de afirmare a unei vocații.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Lanțul slăbiciunilor în variantă modernă

Întregul șir al evenimentelor a început la 27 aprilie anul acesta, cînd, în urma decesului lui Dumitru Nae, apartamentul cu numărul 24, compus din două camere de pe strada Grințieșului nr. 3, bl. P 32, sector 6, a rămas fără titular. Familia celui decedat a hotărît ca bunurile din apartament să-i fie lăsate unei nepoate, Ștefana Stoica, muncitoare la I.C.T.B. (Întreprinderea de confecții și tricotaje București). Și pentru că Ștefana Stoica avea o situație locativă necorespunzătoare stînd împreună cu cei doi băieți ai ei — unul de 5 și celălalt de 19 ani — într-o garsonieră, tot familia a sfătuit-o să ceară ca apartamentul rămas liber să-i fie atribuit.

Lucrurile par să ia din acest punct un drum firesc. În iunie, Ștefana Stoica face o cerere. Urmează verificările obișnuite și se constată că cererea este întemeiată. Tovarășul Gheorghe Bilă, șeful sectorului de reglementare a spațiului locativ al sectorului 6, întocmește deci un referat prin care propune atribuirea apartamentului Ștefanei Stoica, urmînd ca garsoniera pe care aceasta o ocupă să fie repartizată I.C.T.B.-ului. Referatul este analizat și aprobat în ședința din 12 iulie a Biroului permanent al Consiliului popular al sectorului.

Problema părea rezolvată. Și spunem „părea" pentru că, paradoxal, tocmai atunci au început necazurile. Mai precis din momentul în care Ștefana Stoica ar fi trebuit să primească repartiția cuvenită. Și iată cum : Coientina Irimia, care ținea locul lui Gheorghe Bilă (bolnav), comite o eroare. În adresa prin care comunică la I.C.T.B. spațiile locative ce îi sînt puse la dispoziție, în loc să treacă garsoniera pe care urma să o elibereze Ștefana Stoica, trece apartamentul ce-i fusese deja repartizat acesteia. Iar eroarea declanșează un adevărat lanț al slăbiciunilor, pentru că ea n-a fost corectată operativ, adică atunci cînd Ștefana Stoica, observînd greșeala, la 21 iulie, a sesizat-o prompt, ci abia peste trei săptămîni. Astfel s-a ajuns la situația că pentru același apartament au apărut la un moment dat două repartiții, întrucît pînă ce spațiul locativ al sectorului 6, a anulat prima sa comunicare, apartamentul din strada Grințieșului a fost atribuit și unei alte solicitante, Paulina Guriuc, tot de la I.C.T.B. Aici trebuie să adăugăm o nedumerire : cum e posibil oare ca între două servicii care-și desfășoară activitatea în același sector și în același domeniu (spațiul locativ al sectorului și ICRAL-ul) să nu existe o coordonare care să evite asemenea atribuiri duble ?

Din păcate a fost posibil. Și datorită acestui „joc" al hîrtiilor, al erorilor necorectate care au provocat alte erori, mai grave, Ștefana Stoica s-a trezit cu o repartiție datată 12 iulie a.c. pentru un apartament în care nu putea pătrunde deoarece la 26 iulie se făcuse un contract prin care apartamentul în cauză fusese închiriat altcuiva. Bucuria inițială s-a spulberat. Dar Centrul 8 ICRAL Militari, care încheiase contractul, s-a izbit de o „dificultate". Apartamentul respectiv era mobilat. Gîndindu-se la situația mai precară a Ștefanei Stoica, întreaga familie hotărîse — cum am spus — ca mobila să-i rămînă ei. În această situație, pentru a da curs contractului său, ICRAL-ul s-a decis, prin Mihaela Simion, una din lucrătoarele sale, să înlăture mobila. Cum ? Legal, ar fi trebuit (evident dacă am accepta că Ștefana Stoica trebuia să suporte ea greșeala unui serviciu public, ceea ce nu credem că e drept) să se facă un proces verbal de inventariere a lucrurilor în prezența unui executor judecătoresc. S-a procedat însă ilegal, deci abuziv. Familia Guriuc a fost introdusă peste lucruri, fără să fie înștiințat nimeni dintre cei cărora le reveneau de drept ca moștenire. Un proces verbal s-a făcut, e adevărat, dar mai tîrziu, după o săptămînă de către un lucrător al ICRAL-ului. Cu ce temei? Cu nici unul, aveam să aflăm la sediul central al ICRAL-ului Giulești de la tovarășul Alexandru Trifan. Pentru că legea e clară : un astfel de act are temei legal numai în prezența executorului judecătoresc. Așadar, un alt abuz destinat să-l acopere pe primul. Mai mult, Mihaela Simion a semnat și ea cu dezinvoltură acest proces verbal la întocmirea căruia nici nu a participat. Executorul propriu al ICRAL-ului, Alexandru Trifan, este solicitat abia peste o lună și jumătate pentru întocmirea unui proces verbal corect. Dar, ciudățeniile continuă. Acest proces verbal e întocmit pe baza primului. Or, dacă primul a fost ilegal, cum poate fi legal cel întocmit pe baza lui ?

În tot acest timp, cît a durat odiseea ilegalităților săvîrșite de lucrătorii ICRAL-ului, Ștefana Stoica a umblat de la ICRAL la spațiul locativ al sectorului și de la spațiul locativ al sectorului la I.C.T.B., arătînd peste tot repartiția ei reală, legală și prioritară.

ALEXANDRU ȘERBAN ■

In memoriam:

Victor Ciocâltea

Ne-am obișnuit ca numele marelui maestru internațional Victor Ciocâltea să fie prezent în competițiile de anvergură ale șahului național și mondial în luptă permanentă pentru locurile fruntașe, pentru popularizarea șahului. În urma rodnicelor conferințe de șah susținute în anul 1982 la Narbonne (Franța), V. Ciocâltea fusese declarat cetățean de onoare al orașului, primind drept însemn al prețuirii municipalității cheia de aur a orașului. Nici anul acesta nu și-a uitat numeroșii discipoli trecînd prin Narbonne cu scopul de-a verifica progresul înregistrat, în drum spre turneele de vară de pe Costa Brava din Spania. Cunoscînd intenția căpitanului de echipă al fostului meu club I.T.B. de-a participa în șir la trei turnee internaționale foarte puternice, nu am fost de loc surprins cînd la turneul internațional de la Playa de Aro, adversara mea de a doua zi, cunoscuta maestră internațională Pepita Ferrer, m-a întrebat dacă doresc să-l văd pe V. Ciocâltea. Alături de mine participa la discuție fosta campioană mondială Nona Gaprindașvili, o bună prietenă a familiei Ciocâltea. Ne-am manifestat bucuroase să-l putem felicita pentru succesul deplin de la primele două turnee unde participase. Dar o veste tragică și neașteptat de dureroasă avea să ne stingă speranța revederii cu chipul veșnic surizător al marelui maestru. Victor Ciocâltea suferise o comoție cerebrală în urma căreia s-a stins prematur din viață la numai 51 ani, în noaptea zilei de sîmbătă 10 septembrie, departe de țară, de toți aceia care l-au iubit, aclamat și respectat. A dispărut din viață tocmai acolo unde avea mulți prieteni, în Spania, unde era întotdeauna invitat să participe la turnee foarte puternice în compania unor nume de răsunet ale șahului mondial. Victor Ciocâltea se bucura de un mare prestigiu internațional, de aprecierea și prietenia jucătorilor străini ca urmare a participării în peste 300 de competiții.

Treptele măiestriei le-a parcurs relativ

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

ușor datorită unui talent nativ excepțional, dublat de muncă și de dorința de perfecționare continuă. A debutat în șah în 1948 în secția de șah I.T.B., fiind printre membrii fondatori ai acesteia. În anii '50 Radu Cosașu lansase termenul de „ciocâltist" pentru a defini pe numeroșii suporteri ai tînărului ce escalada treptele gloriei. V. Ciocâltea era înconjurat de o mulțime de oameni, care veneau bucuroși să-l privească în luptă chiar dacă uneori printre aceștia erau și neinițiați în mișcarea pieselor pe tabla de șah. Era un adevărat fenomen de masă. Primul titlu de campion național l-a cîștigat în 1951 prin victoria sa în meci asupra doctorului Octav Troianescu, demonstrînd o putere tactică deosebită în calcul, bazată pe inteligență și dăruire. Din 1953, după turneul de la București, numele marelui maestru de mai tîrziu s-a lansat definitiv pe plan internațional. Atunci s-a organizat ponte cel mai tare turneu internațional al României, participînd trei viitori campioni mondiali : Smislov, Petrosian, Spasski, marii maeștri Boleslavski (atunci candidat la titlul mondial de șah), Tolus (antrenorul campionului mondial Botvinnik), adevărați teoreticieni ai șahului modern. Cel mai bun rezultat dintre jucătorii români l-a obținut V. Ciocâltea.

Ani de-a rîndul Victor Ciocâltea a reprezentat cu cinste tricolorul României, obținînd rezultate de prestigiu în cele 110 turnee internaționale, 6 turnee zonale, 11 Olimpiade, 13 Balcaniade la care a participat. Titlurile obținute : maestru al sportului, maestru emerit, maestru internațional, mare maestru internațional au venit să cinstească eforturile deosebite făcute de-a lungul unei cariere șahiste de mai bine de 30 ani. V. Ciocâltea deține recordul participărilor în campionatul național (30), fiind de opt ori campion al României. Membru, apoi căpitan al echipei olimpice, regretatul mare maestru a știut să fie un exemplu pentru tînăra generație. Ca antrenor coordonator al lotului național și olimpic de seniori, a desfășurat o bogată activitate teoretică și pedagogică. Victor Ciocâltea este autorul **Teoriei moderne a deschiderilor** (2 volume), realizare ce reprezintă prima carte românească ce teoretizează sistematic deschiderile în șah, este coautor al **Enciclopediei** de șah iugoslave (5 volume) și colaborator al **Informatorului** de șah iugoslav (ajuns la cel de-al 34-lea volum).

Multiplul nostru campion s-a preocupat îndeaproape de popularizarea șahului și de descoperirea și creșterea noilor talente, fiind un adevărat animator. Niciodată V. Ciocâltea nu a refuzat propunerile venite din cele mai îndepărtate colțuri ale țării de-a înfrunta, în simultane, pe iubitorii șahului. Indiferent cît de încărcat era programul său competițional, întotdeauna găsea timp pentru a susține conferințe de presă, lecții de șah, emisiuni pentru propaganda șahului. Adevărat tată de familie pentru cele două fiice ale sale, V. Ciocâltea răsfrîngea dragostea sa curată asupra tuturor copiilor șahului, susținînd lecții teoretice tehnico-tactice, simultane cu ceas chiar dacă o făcea în cadrul competiției „Itebiada" (ajunsă la a XX-a ediție) sau în cadrul Clubului central de șah sau la Călimănești sau la Smederevska Palanka sau la Val Thorens sau la Narbonne. Toți acești copii, cărora le-a îndrumat primii pași în șah, își amintesc cu lacrimi în ochi de marele maestru V. Ciocâltea, care îi provoca mereu la cîte un mini-meci de blitz, cedînd micilor săi adversari avantajul imens al unui timp de gîndire de zece minute contra un minut.

Este o pierdere grea pentru șahul românesc. A dispărut un jucător de primă forță al echipei naționale și olimpice, un antrenor inimos și un pedagog. Creația sa șahistă va dăinui păstrînd vie în memoria tuturor aspectele concrete ale puterii de luptă și de dăruire la tabla de șah ale celui care reprezintă un nume de referință în șahul românesc.

Încercăm încă o dată tristețea dispariției premature a marelui maestru, care tocmai lucra intens la redactarea cărții conținînd **Partide alese**, carte rămasă fără punct final...

MARGARETA MUREȘAN ■

La peluză

Balint

Să ne păstrăm cumpătul și privind lucrurile drept în față să nu ascundem faptul că la Steaua, în ciuda unor rezultate meritorii, criza nu e în întregime rezolvată spre dezamăgirea generală și resemnarea suporterilor printre care m-am numărat. Îmbătrînesc adică și speranța mă lasă c-am să mai gust din gloria apusă, unde e Steaua de altădată ?

Jenel, da ! A sădit în noi sămînța nădejdii și iată toamna a sosit și parcă nu e totul încolțit : un joc și un om, o dată Pușcaș, altă dată Lăcătuș, apoi toată echipa și cam atît, noua formulă și-a jucat cariera în meciul cu Sportul și a pierdut fiindcă nu știu cum se face dar parcă toți antrenorii care au venit pînă acum s-au vorbit între ei să-și organizeze sistemul în defavoarea valorii, totul pentru sistem, totul în sistem, dar viabil nu poate fi decît sistemul care propulsează valoarea, o pune în evidență, vezi Dinamo și cazul Movilă ; desigur, pînă la Steaua nu mulți reținuseră numele lui Lăcătuș, Petcu sau Pușcaș, e adevărat, dar la fel de adevărat e și faptul că Balint nu mai e Balint, Belodedici e foarte bun numai în loturile naționale și așa mai departe, mereu de la început, nici o acumulare, dar chiar nici o acumulare ? unde ajungem aproape că nu mai contează de vreme ce la anul o luăm iarăși de la alfa, cu un alt antrenor, cu un alt lot, cu un alt sistem ; face parte din preistorie timpul de cînd Dinamo joacă, cu diferențe în limitele firescului și necesarului, cam același sistem, și Steaua a avut unul, cu acea repriză a doua irezistibilă, cu Constantin sau Apolzan, cu Dumitru sau Iordănescu, dar mereu cu unul sau două capete limpezi. Ce joacă astăzi Balint, speranța mărturisită a fotbalului nostru, alături de Hagi ? Și să nu uităm, Balint se apropie de vîrsta consacrării. Balint este simptomul de criză al echipei, eclipsa lui, tot la fel cum strălucirea lui ar vesti revirimentul ei, fiindcă el în primul rînd constituie puntea de legătură, elementul de perpetuitate, pilonul de sprijin ; pentru asta trebuie privit ca atare.

Cunosc un antrenor de geniu care și-a retezat singur înălțimea fiindcă a refuzat-o altora, s-a dorit singur în vîrful unui sistem care a dat adeseș multe roade dar n-a atins niciodată culmi, fiindcă la fel ca și în teatru, în fotbal e nevoie de marele actor care să dea strălucire gîndurilor autorilor și intențiilor regizorului, vezi curtea de alături, la handbal, unde au strălucit întotdeauna un Gruia, un Gațu, un Oțelea, un Birtalan, un Stîngă...

NICOLAE CRISTACHE ■

Scurt, foarte scurt

● În ciuda promisiunilor frumoase, rostite aproape la unison de antrenori și de conducerea federației, reprezentativa de baschet feminin a țării s-a clasat abia a 9-a în elita europeană, ratînd obiectivul planificat. Între „Universiadă" și Campionatul european, se vede bine, distanța e uneori foarte mare. Prea multă delăsare, susține ziarul de specialitate, în baschetul nostru... ● Multă vreme socotită doar o „specialistă a Cupei", echipa de divizia C Sticla-Arieșul Turda pare să aibă gînduri mari în acest an, conducînd deocamdată detașat în a X-a serie a celei de-a treia divizii a țării ● Corneliu Ion, valorosul nostru trăgător în proba de pistol viteză, a fost foarte aproape, duminica trecută, de performanța de 600 de puncte, din 600 posibile. Chiar cu 598 p, obținute în cadrul „Cupei Steaua", el și-a arătat din nou clasa, însă... nițel cam tîrziu, campionatele continentale încheindu-se cu mult înainte ! Nu-i nimic, îl așteptăm pe Ion la J.O. de la Los Angeles ● După părerea noastră, nu există nici un fel de similitudine între fazele care au precedat cele două penaltiuri din partida Sportul studențesc — Universitatea Craiova. Dacă la prima fază, în care Cămătaru a fost vizibil împiedicat să joace mingea, arbitrul Mustățea a procedat corect fluierînd (cu o mică ezitare !) penalti, la cea de a doua, cînd Hagi a simulat faultul, nici nu putea fi vorba de 11 metri ! Cei care pretind că ar exista asemănări între cele două momente ale jocului (...acordînd penalti cu aceeași ușurință..." etc., etc.) o fac ori cu rea voință, ori pentru că, fie-ne scuzat, nu pricep jocul... ● Eșec la polo, eșec la volei — prea mare distanță între vorbă și fapte, de care C.N.E.F.S.-ul ar trebui să țină seama. Așteptăm analize severe și măsuri drastice după comportarea reprezentanților noștri la ultimele Campionate europene ale celor două ramuri olimpice ! ● În schimb, la concursul preolimpic de la Los Angeles, Costică Olaru s-a comportat excelent, cîștigînd două probe : canoe simplu pe 500 și pe 1 000 de metri. Îl dorim același succes și peste un an ! Alături de el, echipajele feminine de dublu vîsle și 2 rame fără cîrmaci au ocupat primele locuri în probele respective ● C.S.M. Reșița a rămas singura echipă din cele trei divizii ale fotbalului nostru care n-a pierdut pînă acum (după 6 etape) nici măcar un punct. Lupta pentru promovare, în seria a III-a a diviziei B, rămîne totuși încă deschisă, „Poli" Timișoara și „U" Cluj-Napoca fiind departe de a depune armele. La Arad, o nouă mare surpriză ! după ce a pierdut pe teren propriu, în fața studenților timișoreni, U.T.A. nu poate trece nici de noua promovată, Rapid Arad, care a învins cu 2—1 !? Ce se întîmplă cu „bătrîna doamnă" ? Așa ceva nu s-a mai întîmplat de 20 de ani !

Din acest număr, o nouă rubrică de sport, datorată excelentului comentator care e Cristian Țopescu :

FAIR PLAY

Nu! Nu se poate fără sportivitate

În zilele noastre e din nou „la modă" evocarea fair play-ului ; ba, chiar, acesta este reclamat. În viața sportivă, în lumea întreagă, creșterea interesului publicului pentru spectacolul din arene impune nu în ultimul rînd sportivilor jocul curat, lupta dreaptă, o conduită ireproșabilă. Pentru aceste elemente de importanță vitală în prezentul și viitorul sportului va pleda rubrica de față.

Nimic mai plăcut pentru cei care gîndesc și scriu despre sport, decît să facă din toată inima elogiul sportivității. Vom începe astăzi prin a vă aminti cîteva exemple celebre de fair play — poate cunoscute de unii, poate de cei tineri încă nu — fiindcă așa cum nu ne putem imagina o lume fără pace, tot așa nu ne putem închipui lumea sportivă fără sportivitate.

Era în Mexic, la turneul final al Campionatului Mondial de Fotbal ediția 1970. Un meci înverșunat, ca atîtea altele, și cîțiva jucători accidentați într-o clocnire, tăvălindu-se pe gazon. Arbitrul ar fi trebuit să sesizeze, să fluiere. Dar nu o face ! Așa e uneori la campionatele mondiale... Și atunci, elegant, sportiv, inteligent, Mircea Lucescu, căpitanul echipei noastre, pentru a liniști lucrurile, în loc să profite de acest vălmășag și să se îndrepte spre poarta adversă, dă ușor mingea în aut. Publicul aplaudă. Fiindcă mai ales în fotbal, sportul cu cea mai mare popularitate, spectatorii urmăresc cu ochi de Argus momentele cele mai importante ale jocului cinstit.

Era în 1964, la Jocurile Olimpice de la Tokyo. Nu pe stadionul unde recordurile cădeau ca o avalanșă, ci undeva în larg de mare, unde se desfășurau întrecerile de iahting. La clasa „Olandezul zburător", conduceau în cursă și se îndreptau sigur spre victorie marinarii suedezi Stig și Lars Kall, frați. Deodată se aud în urma lor strigăte disperate de ajutor. Unul din echipierii unei ambarcații din Noua Zeelandă căzuse în apă, riscînd să se înece, în timp ce barca intrase în derivă. Dacă n-ar fi fost marinari și sportivi, frații Kall ar fi putut spune că n-au auzit strigătele de ajutor din cauza valurilor ori a depărtării sau ar fi lăsat pe cei ce veneau în urma lor să-i salveze. Dar ei n-au gîndit astfel și iată-i întrerupîndu-și drumul spre medalia de aur și întorcîndu-se spre ambarcația neo-zeelandeză, salvînd pe cei aflat în pericol. Nici un regulament nu te obligă să te oprești din cursă și să-ți ajuți partenerul. Dar legea nescrisă a sportului ți-o cere imperativ, iar lumea stadioanelor o prețuiește mai mult, poate, chiar decît o medalie. De aceea, Academia franceză de sport a creat — în spiritul lui Gubertin, Montherlant, Giraudoux, Vialar — **premiile fair play** pentru cel mai frumos gest sportiv sau pentru cea mai pilduitoare carieră sportivă. În 1974, acest premiu a fost acordat Liei Manoliu pentru recordul ei neobișnuit : 6 participări olimpice și 3 medalii, dintre care una de aur. N-a fost numai răsplata performanței, a anilor îndelungi de muncă și speranțe, cît mai ales prețuirea omului și a unei cariere sportive exemplare. Lia, polisportivă, campioană, recordmană, laureată olimpică, este omul care a definit atît de bine fair play-ul : „arta de a pierde cu demnitate, fără nici o supărare față de învingător, fără amărăciune în suflet, fără a da vina pe arbitri, pe vînt sau pe ploaie".

La început, aceste premii — care se aseamănă parcă Premiilor Nobel, ce răsplătesc deopotrivă idei de geniu, capodopere, activități creatoare îndelungate, apărători ai păcii — n-au avut ecou și nu au fost suficient prețuite. Ca și primele Olimpiade moderne cîndva. Dar cu încetul, mai ales cînd lumea sportului a început să fie bîntuită de seisme și furtuni, acest trofeu internațional a devenit un premiu mult dorit, cu profunde semnificații.

Pe plan național, revista Flacăra își propune să acorde anual un asemenea PREMIU FAIR PLAY. Nu neapărat pentru gloria sportivă, ci poate pentru un gest aparte, fiindcă mai presus de victoria într-o competiție, de cea care se făurește în ani de muncă, se poate spune, etic, filozofic, că mai există ceva de și mai mare preț — victoria asupra ta însuți.

Așteptăm să ne semnalați în scris (cu menționarea pentru rubrica fair play) asemenea „victorii", gesturi sportive, semnificative prin corectitudinea și frumusețea lor. Și nu uitați : cei cinstiți și valoroși merită să fie felicitați ; dar numai cei mai devotați și generoși dintre ei merită premiați ! Ajutați-ne să-i aflăm. Mulțumiri anticipate.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Mondo umano?

Canarii şi pensia

Vine o vreme cînd, aşa cum prevede legislaţia muncii, oamenii ce exercită unele meserii ies la pensie. Spun unele pentru că n-am văzut încă scriitori sau pictori care, la o vîrstă prestabilită, să se retragă din cîmpul muncii respective. Dar, să revenim la ideea de la început, bănuind că legiuitorul a avut în vedere o corelare între vîrstă şi capacitatea de a răspunde firesc şi exact exigenţelor meseriei practicate de fiecare om angrenat în procesul muncii. Dealtfel, se ştie bine, există diferite categorii de vîrstă a pensionării, fie că e vorba de specificul îndeletnicirii, fie de sex. Dar, nu e mai puţin adevărat că viaţa a oferit surprize ; un pensionat să se afle într-o excelentă formă fizică şi psihică şi chiar mai eficient decît cineva mai tînăr cu 5 sau 10 ani ! Astea, desigur, ţin de excepţiile vieţii. Cînd, cine şi cum le va descifra este, cred, o altă poveste pe care n-o mai dezvolt aici, în introducerea aceasta oarecum specioasă.

Se mai cunoaşte că şi animale folosite în munci foarte utile oamenilor sînt pensionate într-un anume moment al vîrstei lor. În acest punct amintesc însă de celebra întîmplare în care un cîine dintr-o ţară cu pronunţat relief muntos tot salva oameni prinşi în avalanşe, rătăciţi pe cărările munţilor, încît fusese înscris chiar în Cartea recordurilor, pe care tot el şi le „corecta". Într-o zi, cînd şi el, cîinele, fusese trimis la pensie, s-a întîmplat un lucru foarte straniu cu un întreg grup, care a dispărut de-a dreptul. A fost căutat cu elicopterul, cu alte mijloace tehnice, s-a recurs la sprijinul cîinilor dresaţi în acest scop. Nimic. Fostul dresor s-a gîndit, într-un moment, şi la cîinele-performer, de ieri, dar de unde să-l ia rapid, pentru că, după retragerea lui, fusese dat cuiva şi nu ştia nimeni unde ajunsese ? Problema grupului era presantă, iar mass-media o transformase într-una naţională. Ideea salvatoare a venit, pînă la urmă. Prin radio şi TV s-a anunţat că este căutat „Marele victorios" (de ieri) şi proprietarul lui de azi l-a adus cu promptitudine. A fost dus în munţi şi, cînd toată lumea îşi pierduse orice speranţă, „Marele victorios" a dovedit că-şi merită din plin numele (sau renumele), el găsind foarte repede grupul respectiv. A fost sărbătorit şi omagiat mai mult el decît cei ce fuseseră redaţi vieţii.

Sigur, viaţa poate cunoaşte şi reversul acestei medalii în care, povestea imaginată de pildă în filmul faimos — Păsările — al maestrului Alfred Hitchkock privind groaznica agresiune a acestor zburătoare să fie plauzibilă şi, din aceste pricini, să le privim pe ele, ca şi pe cîini, cu suficientă detaşare. Totuşi, îmi vine în minte tot o scenă dintr-un alt film, Samuraiul, în care canarul din colivie, chiar el, îl avertiza în felul lui pe proprietar şi singurul locatar al camerei că fusese vizitat de răufăcători. Un biet canar trăgea un mare semnal de alarmă ! Şi nu numai aici, ci şi în viaţa de toate zilele, căci, de zeci de ani de zile. „British Coal Board" — exploatările carbonifere britanice — avea cîte doi canari într-o colivie coborîtă apoi cu grijă în mine. Aici, ei semnalau prompt ivirea periculoaselor gaze de mină. Astfel s-a ajuns pînă acolo încît atît de sobrul parlament englez să adopte o lege specială ce stipulează expres obligaţia ca fiecare mină să aibă doi canari. Acum, administraţia s-a gîndit să folosească aparatură electronică modernă ce va detecta gazele. Va trebui, însă, abrogată legea amintită, iar aparatele să funcţioneze ireprosabil ! Canarii iau drumul pensiei, ca o nouă consecinţă a avîntului tehnico-ştiinţific.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(După FÜR DICH — R.D.G.)

Lumea în care trăim

Roboţi în uniformă şi războaiele viitorului

Nu, să nu credeţi cumva că experţii Pentagonului au renunţat la pregătirile pentru un eventual război nuclear. O asemenea renunţare nu intră în calculele lor imediate. Armamentul nuclear rămîne prima lor preferinţă. Cel puţin pentru moment.

Dar, cine ştie ? Dacă vor fi puşi, totuşi, în imposibilitate de a purta un asemenea război ? Nu discutăm, acum, cauzele unei atare posibile situaţii. Marile demonstraţii antinucleare din Statele Unite, creşterea puternică, pe toate continentele, a opoziţiei împotriva aberantei curse a înarmărilor nucleare ar putea conduce la o asemenea situaţie, ar putea face imposibil războiul nuclear.

Deci, dacă vor trebui să renunţe la războiul nuclear, în aceste condiţii cum vor acţiona pentru obţinerea „supremaţiei mondiale" ? Cum, cu ce mijloace vor purta viitoarele războaie ?

Ca să nu fie lăsat nimic la voia întîmplării, Pentagonul a elaborat un vast studiu consacrat pregătirii războaielor viitorului intitulat „Airland Battle 2000". „Studiul — subliniază Agenţia Reuter — anticipează că pînă în anul 2000 progresele în domeniul armamentelor vor face cîmpurile de luptă atît de nimicitoare încît va fi nevoie să se recurgă la roboţi pentru a se limita pierderile de vieţi omeneşti".

Oare de la soldaţii obligaţi să se comporte ca nişte roboţi se va ajunge la roboţi care se vor comporta ca soldaţii ?

Imaginaţia savanţilor n-are limite. S-ar putea spune că pătrundem în plin roman ştiinţifico-fantastic. Totuşi, nu este vorba de un roman ci de un studiu ştiinţific. Un studiu temeinic, profund, întocmit de sute de experţi ai unei instituţii cu faimă — Pentagonul.

Ce vor face aşadar roboţii ? După toate previziunile vor dirija discurile zburătoare şi vehiculele de teren înzestrate cu arme cu raze laser de mare precizie, vor fi folosiţi în apărarea antiaeriană, în lupta împotriva minelor şi cazematelor, vor fi utilizaţi în vehiculele teleghidate pentru aprovizionarea trupelor pe cîmpul de luptă, pentru recuperarea răniţilor, precum şi pentru o serie întreagă de alte activităţi.

Studiul aminteşte şi despre utilizările bionicii. Este adevărat, prea multe amănunte concrete nu sînt furnizate. Ceea ce se ştie, însă, este faptul, lăsat să se înţeleagă din anumite articole de specialitate, că bionica ar putea spori în mare măsură posibilităţile fizice şi intelectuale ale militarilor. Printre progresele anticipate în domeniul tratamentului medical sînt menţionate „pielea artificială pulverizată prin spray", „un inlocuitor al sîngelui cu eficienţă îndelungată", „medicamente care întîrzie efectul rănilor abdominale", „injecţie care vindecă rănile şi ajută la recuperarea parţială rapidă", „un dispozitiv de reanimare" ce ar putea fi utilizat pentru încetinirea metabolismului unui soldat rănit şi menţinerea lui în viaţă pînă cînd este posibilă aplicarea unui tratament corespunzător şi altele. Grija faţă de om ? Sau nevoia de a conserva efectivele militare ?

Printre progresele viitoare, studiul menţionează, de asemenea, dispozitivele de radiolocaţie purtate de soldaţi care vor permite ambulanţelor conduse de roboţi să-i localizeze pe răniţi, în timp ce stabilirea unui diagnostic pe cîmpul de luptă va fi facilitată de o „maşină de autoanalize" şi de un „consult video" făcut de medicii care se află în spatele liniei frontului. Totul pare halucinant ca într-un film de anticipaţie produs de o minte regizorală inventivă.

„Este de aşteptat ca teatrul de operaţiuni al secolului XXI să fie plin de sisteme sofisticate de luptă, ale căror raze de acţiune, capacitate de ucidere şi posibilităţi de folosire depăşesc tot ceea ce se cunoaşte în prezent în privinţa tehnicii de luptă" — se arată în studiul „Airland Battle 2000". În acest sens Agenţia Reuter dezvăluie relatările unor oficialităţi americane potrivit cărora printre noile arme ar putea fi inclus şi tunul amplasat pe un vagon platformă care ar lansa proiectilele cu viteza luminii. O astfel de armă, care ar folosi forţa electromagnetică pentru a propulsa proiectilele, şi care, practic, poate expedia un proiectil de la un cap la celălalt al Europei într-o secundă, se află deja în primele faze de realizare în S.U.A.

Studiul „Airland Battle 2000" — declara Agenţiei Reuter un ofiţer superior american — „a fost elaborat de Comandamentul pentru instruire şi doctrină al Pentagonului spre a servi drept ghid pentru viitoarele pregătiri de război". În această privinţă studiul nu uită să precizeze şi faptul că pentru ridicarea moralului trupelor de pe cîmpul de luptă al secolului al XXVI-lea, tehnologia perfecţionată va juca un rol important. Pentru reducerea stresului, „în timpul pauzelor dintre lupte, trupele vor putea să-şi alunge plictiseala utilizînd jocuri video". Acestea sînt portabile şi au sursă automată de energie, fiind foarte perfecţionate".

Încă o dată ne emoţionează grija faţă de soldaţi. Nu numai că la îndemîna lor vor fi puse prafuri, unsori şi spray-uri, ce le vor prelungi viaţa chiar atunci cînd se vor afla în pragul morţii, dar creatorii războiului viitor sînt gata să le alunge şi eventuala plictiseală, să-i distreze pe cei în uniformă.

Umanismul se opreşte, însă, aici. Pentru că plictisiţi, sau nu, oamenii vor fi puşi să facă război. Or, acesta este lucrul cel mai grav. Inventatorii de la Pentagon ar fi binemeritat răsplata planetei dacă izbuteau să creeze nişte roboţi care să desfiinţeze... războiul. Cu roboţi sau fără, cu plictiseală sau fără, războiul actual sau al viitorului presupune durere, suferinţe, moarte.

AL. PINTEA ■

Spectacolul informaţiei

Comcon

Am participat, la mijlocul acestui septembrie, la Tokio, la o conferinţă consacrată comunicaţiilor în lumea de azi, afişată pretutindeni, inclusiv pe cartea de identitate a celor prezenţi sub un nume prescurtat şi deci uşor de ţinut minte : COMCON. Încadrată în calendarul Anului internaţional al comunicaţiilor, conferinţa a adus alături factori de răspundere şi specialişti din multe ţări, Japonia rezervîndu-şi, ca organizator şi gazdă, un loc important. O reuniune de cunoscători în materie, menită să clarifice o dată în plus, mersul comunicării în lumea de azi, perspectivele ei într-un viitor de loc limpede şi echitabil, promiţînd a încorpora multe din tarele situaţiei la zi absorbite, preluate şi chiar amplificate dintr-o situaţie trecută, ce dovedeşte o neobişnuită predispoziţie spre longevitate.

Conferinţa de la Tokio a vădit certă preocupare spre a lăsa fiecăruia, indiferent de punctul cardinal de unde vine, latitudinea abordării şi interpretării problematicii în discuţie. Spiritul polemic n-a absentat nici de această dată, dovedind cît de greu se pot schimba nişte stări de lucruri predestinate a fi schimbate, şi — să fim sinceri pînă la capăt — cît de puţine promisiuni vin de prin anumite părţi din acest punct de vedere.

Ceea ce mi s-a părut notabil ţine de viziunea largă, de unghiul generos în care au fost antrenate de această dată elementele cheie ale comunicării, conexiunile stabilite între mecanismul intrinsec al vehiculării informaţiei şi laturi ale existenţei umane, ale activităţii şi expresiei de gîndire în societatea de azi. Au fost punctate discuţii de interes larg — şi de ţinută — în jurul relaţiei dintre comunicare şi moştenirea culturală, între tehnologia comunicaţiilor şi dezvoltarea socială, între comunicare şi relaţiile internaţionale, între politica comunicaţiilor şi informaţia la nivel naţional.

Pornindu-se de la ideea că educaţia poate fi privită drept comunicarea dintre o generaţie şi alta, de la schimbările semnificative produse în acest domeniu de inovaţia tehnologică de-a lungul timpului, s-a insistat asupra recentelor realizări, îndeosebi în electronică. Dacă acestea au adus cu sine o dinamizare a eficienţei în toate compartimentele societăţii, în sfera comunicaţiilor, a infrastructurii lor, implicaţiile sînt superspectaculoase. Un merit al acestei reuniuni este şi acela de a nu fi rămas la constatări : unii au, alţii nu. Dezbaterile au deplasat registrul consideraţiilor în spectrul necesităţilor presante, al posibilităţilor de translare din preaplinul vizibil, în la fel de uşor depistabilul teren secetos al lumii a treia. Mai ales de cînd aşa numitele „noi mass media" fac furori pe terenul comunicării, îndeosebi minicomputerele.

Cine a fost mai întîi — ou sau ... ? S-au întrebat pînă şi participanţii la această reuniune de elită, pe marginea relaţiei dintre inovaţia tehnologică în comunicaţii şi dezvoltarea socială, căutînd a defini cursul viitor al celor doi termeni. Aş zice că întreaga manifestare s-a situat sub semnul voinţei de a privi cu palma streaşină la ochi către ce ne poate aştepta peste un an, peste zece, avînd conştiinţa potenţialului imens pe care îl reprezintă tehnologiile sofisticate pătrunse în teritoriul comunicării, a forţei lor transformatoare, eruptivă, în viaţa societăţii.

În sala de la „Kelo Plaza Hotel" care ne-a găzduit, pentru a spori coeficientul de apropiere între vorbitori şi participanţi, cei dintîi erau proiectaţi pe un ecran de mari dimensiuni pe peretele din faţă. În şedinţa de deschidere, secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, s-a adresat celor prezenţi, prin telefon, din biroul său de la New York. Adjunctul acestuia cu probleme de informaţii, Y. Akashi, şi-a rostit cuvîntul inaugural tot din palatul Naţiunilor Unite de pe East River printr-un circuit internaţional de televiziune. Invitaţi de marcă ce n-au putut face deplasarea au apelat la o modalitate deja încetăţenită : înregistrarea intervenţiei aşteptate pe videocasetă şi expedierea acesteia din urmă pentru a putea fi proiectată în sala de conferinţe.

La vremuri noi, găselniţe pe măsură.

NEAGU UDROIU ■

De pe toate meridianele

Meserie periculoasă

„Vladimir Babaş a închis cu grijă uşa în urma sa şi a păşit către voliera, înconjurată de o plasă metalică deasă, unde se aflau cobrele. Moartă de frică, am văzut cum a apucat cu o mişcare rapidă şi sigură şarpele lung de doi metri — cu o mînă, de cap, cu cealaltă, de coadă — şi l-a pus cu gura deasupra unui recipient de sticlă. Cobra minioasă s-a încleştat de marginea vasului, şi pe fundul acestuia s-au prelins două picături transparente de venin...".

Aşa povesteşte ziarista sovietică Tatiana Koritnikova, într-un reportaj difuzat de agenţia de presă „Novosti", întîlnirea ei cu unul din cei mai cunoscuţi specialişti în creşterea şi „exploatarea raţională" a şerpilor veninoşi. O meserie grea, deosebit de periculoasă şi către care, din această cauză, nu prea se înghesuie multă lume. Trebuie să ai, ca să spunem aşa, un fel de vocaţie, de talent în această privinţă. După propriile-i spuse, Babaş şi-a descoperit acest „talent" destul de tîrziu, pe cînd îşi făcea serviciul militar în Caucaz. „Nu văzusem pînă atunci nici un şarpe veninos — îşi aminteşte el. În Caucaz se găseau foarte mulţi. Mi s-a părut interesant să le studiez deprinderile. Odată, aproape de liberare, am prins vreo opt şerpi deosebit de veninoşi şi i-am trimis la Combinatul zoologic din oraşul Frunze. Ca răspuns, am fost invitat să lucrez acolo. Am acceptat. Patru ani mai tîrziu, veneam în Turkmenia, la rezervaţia din Bathiz, ca să prind şerpi pentru cel mai mare serpentariu din republică. Şi în tot acest timp nu m-a părăsit gîndul de a înfiinţa o creşcătorie de reptile, pentru a putea verifica în practică metoda mea de creştere a şerpilor în captivitate".

Dorinţa i-a fost împlinită, căci în Turkmenia a fost creat un centru de studiere a şerpilor şi de obţinere a veninului de şarpe, condus, bineînţeles de Babaş. În fiecare primăvară, şeful centrului pleacă, împreună cu colaboratorii săi, în munţi, pentru a captura şi a plasa în voliere circa o mie de şerpi, între care numeroase cobre. De zece ori pe sezon Babaş intră în voliere pentru a recolta de la fiecare şarpe cele cîteva miligrame de venin. Aceste miligrame se adună şi într-un an ajung la un kilogram de venin în stare uscată (cristalizată), care costă mai mult decît aurul. Pentru că această otravă puternică, ajunsă în mîinile specialiştilor se transformă în medicamente preţioase, cu mare eficacitate împotriva multor boli. Şi pentru obţinerea ei este, firească, neapărat necesară meseria de „vînător" şi „creşcător" de şerpi, care poate fi practicată numai de oameni curajoşi.

Ce an este în Japonia ?

Dacă pui întrebarea de mai sus unui japonez, el îţi va răspunde fără să ezite : anul 58. Secretul constă în faptul că, potrivit calendarului „gengo", în vigoare în Japonia de peste 13 secole, anii se numără de la urcarea pe tron a împăratului. Aceasta înseamnă că actualul împărat, Hirohito, care a împlinit în aprilie a.c. vîrsta de 82 de ani, s-a urcat pe tron cu 58 de ani în urmă. Considerat normal de orice japonez, acest sistem de numărare a anilor creează totuşi dificultăţi, mai ales cînd e vorba de evenimente din istoria universală. De aceea, acest obiect se predă acum în şcolile japoneze cu datări potrivit calendarului gregorian (istoria Japoniei continuînd însă a fi predată folosindu-se „gengo"). Multe ziare nipone tipăresc, pe fiecare pagină, ambele date.

3000 de dolari pentru un kilometru de... flacără olimpică

Pentru a ajunge la 28 iulie anul viitor pe stadionul olimpic din Los Angeles, flacăra olimpică va străbate întregul teritoriu american, de la Atlantic la Pacific, parcurgînd nu mai puţin de 10 000 de kilometri. Cine o va purta pe acest traseu? În mod normal, misiunea ar reveni sportivilor. Dar organizatorii Olimpiadei din 1984 s-au gîndit să facă şi din acest drum al torţei o operaţie rentabilă. Şi astfel s-a instituit taxa de 3 000 de dolari pentru fiecare kilometru parcurs cu flacăra olimpică. Şi cum sînt vreo 10 000 de kilometri... Bineînţeles, purtător al flăcării poate fi oricine dă cei 3 000 de dolari pe kilometru. Dar, odată milioanele de dolari asigurate, i se face şi sportului partea lui : pe ultimele sute de kilometri flacăra va fi purtată de sportivi autentici.

ION D. GOIA ■

Cupele europene la închiderea ediției

Campioana s-a calificat în turul 2

Învingînd și în manșa a doua pe Kuusysi Lahti, campioana Finlandei, Dinamo București, așa cum era de așteptat, s-a calificat în turul II al principalei competiții europene rezervată echipelor de club. În cel de al doilea meci, pe teren propriu, diferența de valoare dintre cele două echipe a fost și mai evidentă. Scorul întîlnirii, 3—0 — au înscris Movilă, minutul 47, Augustin, minutul 70 și Mulțescu minutul 89 — nu reflectă pe deplin situația din teren. Dinamo a fost permanent la cîrma jocului, ratînd numeroase ocazii favorabile. Finlandezii au venit la București cu gîndul să nu piardă prin K.O. Într-o oarecare măsură asta le-a reușit. În repriza a doua, cea în care s-au marcat și cele trei goluri, dinamoviștii au avut o tresărire de orgoliu și au oferit spectatorilor prezenți pe stadionul din Ștefan cel Mare un mic recital. Partida a fost la discreția jucătorilor bucureșteni și cu atît mai de neînțeles ni s-au părut faulturile comise de Augustin și Mulțescu, soldate cu cartonașe galbene, după părerea noastră corect acordate de arbitru. Jocul sicitor, plin de tineri și obstrucții, al finlandezilor nu justifică imprudențele celor doi jucători, ținînd seama de contabilitatea severă a U.E.F.A.-ei în privința cartonașelor.

Greul, o știe toată lumea, abia acum începe. Ne manifestăm încrederea în evoluțiile viitoare ale campionilor noștri și, odată cu felicitările pentru prestația din primul tur al competiției, le dorim rezultate asemănătoare și în continuare. De-acum, toate speranțele fotbalului nostru se leagă, în competițiile de club, de echipa campioană, singura rămasă în cursă. Îi dorim, din inimă, mult succes în continuare !

Craiova, eliminată la 11 metri!

Așa cum era de așteptat, în meciul cu Hajduk Split, Universitatea Craiova și-a apărat șansa pînă în ultimul minut al prelungirilor. N-au fost puține situațiile — așa cum ne-a relatat, în cele cîteva minute avute la dispoziție înaintea închiderii ediției, trimisul nostru la Split, **Ovidiu Ioanițoaia** — cînd doar capriciul balonului rotund s-a opus acelui singur gol de care avea nevoie pentru a reîncepe frumoasa carieră europeană de anul trecut. După cum se știe, la aparițiа acestor rînduri, Universitatea Craiova a fost nevoită să se recunoască învinsă abia după executarea loviturilor de la 11 metri, după ce, la încheierea a 120 de minute de joc, Hajduk nu izbutise decît să recupereze handicapul de la Craiova. La sfîrșitul acestui meci dramatic, după ce Universitatea a rezistat unui veritabil asediu, ratînd și cîteva mari ocazii (prin Irimescu și Cămătaru), nervii jucătorilor au cedat. Numai așa se poate explica ratarea a trei din cele patru lovituri de la 11 metri. Scorul final al întîlnirii, 4—1, dă cîștig de cauză echipei din Split, care astfel obține calificarea în turul următor.

Universitatea Craiova a luptat și s-a dăruit exemplar. Ea a eșuat în final, dar începutul acestui eșec datează cu mult timp în urmă, din vară, cînd echipa n-a fost întărită cu nici un jucător, singura dealtfel din întreaga divizie națională !

Universitatea Craiova este singura echipă din Europa eliminată într-un singur șezon din două competiții continentale : din Cupa Cupelor de propria ei federație și din Cupa U.E.F.A. de eroarea unei conduceri depășite de mult de răspunderile ce-i reveneau. Nu e posibil ca jucătorii ca Balaci și Crișan să nu se poată înscrie într-un dialog fertil și adevărat, pentru a-și relua pregătirile în folosul echipei și al fotbalului în general. Criza de conducere a eliminat Universitatea Craiova, care rămîne cea mai bună echipă din istoria fotbalului nostru, o echipă care ne poate aduce în continuare satisfacțiile pe care ni le dorim cu toții, cu condiția ca ea să beneficieze în sfîrșit de atmosfera de liniște și sprijin la care îi dau dreptul meritele și munca sa, de o conducere de club capabilă să se ridice la înălțimea faimei și a cerințelor ei. Trimisul nostru va reveni, în numărul viitor, cu alte amănunte de la meciul Universității Craiova la Split, ca și cu o serie de concluzii ce se impun după eliminarea formației craiovene din actuala ediție a Cupei U.E.F.A.

Un 0-0 insuficient

Deși miercuri seara Sportul studențesc a reușit un rezultat bun, 0—0 cu Sturm Graz pe terenul acestela, rezultatul nu a fost suficient pentru calificarea în turul următor al competiției. Mai departe merge echipa austriacă. Calificarea s-a pierdut la București, pe stadionul Steaua, cînd în prima manșă a întîlnirii, în mod surprinzător, echipa studenților bucureșteni a trebuit să se recunoască învinsă. De fapt, în meciul de la Graz, Sportul studențesc a arătat cum ar fi trebuit să joace și la București. Regretele sînt tardive și fără rost. Sportul studențesc părăsește competiția, iar noi ne-am mai convins încă o dată că un meci de asemenea anvergură are de fapt două reprize a cîte 90 de minute și că terenul propriu nu te îndreptățește să te consideri dinainte cîștigător.

A doua față a monedei

Universitatea Craiova e iarăși în centrul atenției. Nu pentru că jucătorii olteni ar fi obținut, ca în alte dăți, un rezultat excepțional, ci pentru că ei, în minutul 85 al meciului cu Sportul studențesc, au refuzat să continue jocul, determinîndu-l pe arbitru să fluiere sfîrșitul după scurgerea celor 3 minute (care, de fapt, au fost 6) regulamentare. Derbiul ultimei etape de campionat a avut astfel un final nedorit, comportarea fotbaliștilor craioveni fiind regretabilă sub aspectul imediat disciplinar. În frunte cu Lung și Tilihoi, jucătorii Universității n-au părăsit terenul de joc. Dacă ar fi făcut-o, ei ar fi riscat o sancțiune severă, mergînd pînă la suspendarea de la 1 la 3 etape.

Repetăm : încercarea craiovenilor de a-și obține singuri dreptatea e de criticat și poate că și cei în cauză regretă nesăbuința unui gest comis în nervi. Acesta e, ca să zicem așa, un aspect al problemei, în raport cu care unei formații cu prestigiul și experiența Universității Craiova greu i se pot admite scuze. Dar moneda are, ca totdeauna, și o a doua față. Pe ea stă scris, o spunem cu mîhnire, faptul că echipa olteană, realizatoarea unei performanțe fără precedent în istoria fotbalului românesc, a fost prea adesea, îndeobște în vremea din urmă, dezavantajată de arbitri, nedreptățită de F.R.F. și C.N.E.F.S.

Nu mai departe decît simbătă, Craiova a fost, din nou și pentru a cîta oară ?!, victima unui arbitraj părtinitor, flagrant partizan, care n-a făcut altceva decît să irite și să provoace nervii, și așa întinși, ai componenților formației !? Se încearcă acreditarea ideii, vînturată pe culoarele din Vasile Conta 16, că arbitrul Alexandru Mustățea din Pitești ar fi fost, pasămite, depășit de importanța partidei, făcînd unele erori !? Nimic mai fals. Alexandru Mustățea a greșit grav, e adevărat, dar de fiecare dată în detrimentul oaspeților !? El l-a eliminat din joc, pe bună dreptate, pe Ungureanu, care l-a lovit fără balon pe Mircea Sandu, în minutul 77. Dar atunci cînd, în minutul 27, Iorgulescu comisese un fault asemănător, la fel de violent, Mustățea s-a mulțumit să-i arate bucureșteanului cartonașul galben !? Infracțiuni identice, tratate însă cu asprime diferită !? Dacă penaltiul acordat lui Cămătaru a fost, după opinia noastră (și nu numai), justificat, cel dictat împotriva lui Donose, de fapt faza care a înfierbîntat spiritele, n-a însemnat decît un cadou oferit gazdelor, atacul asupra lui Hagi, care s-a prăbușit spectaculos în suprafața de pedeapsă, fiind absolut regulamentar. În acest context, al unui arbitraj cu totul și cu totul ostil (cine are pe conștiință delegarea lui Mustățea la un astfel de meci !?), se cuvine judecată atitudinea fotbaliștilor craioveni. Orice analiză în afara acestui cadru, generator de nervozitate și vehemență, devine superficială sau, și mai grav, strîmbă, fiind în stare să producă și mai mari daune uneia dintre formațiile-fanion ale fotbalului nostru și, implicit, echipei naționale.

Dar istoria nedreptăților la adresa Craiovei e, cum ziceam, mai lungă. Abuziva eliminare din Cupă, în dauna Minerului Certej, ce-a fost !? Dar trecerea din Cupa cupelor, unde își cîștigase, prin talent și sudoare, dreptul să joace, în Cupa U.E.F.A. cum trebuie privită !? Dar faptul că, în vreme ce alte grupări legitimează jucători cu zecile (bravo lor, n-avem ce le reproșa), Craiova n-a izbutit, de ani și ani, să alăture lotului măcar un singur fotbalist de valoare !? Firește, nici conducerea clubului, administrativă și tehnică, nu poate fi scutită, la acest capitol, de critici, dar F.R.F., dar C.N.E.F.S., ce-au întreprins spre a da o mînă de ajutor uneia din tradiționalele „ambasadoare" ale fotbalului românesc !? Toate acestea, ca și multe altele, s-au adunat și, pe nesimțite, și-au pus amprenta asupra psihicului unor jucători solicitați nu doar pe un front, ci pe mai multe, făcîndu-i să-și piardă calmul, cumpătul. Iar gestul comis simbătă, fără îndoială regretabil, n-a fost decît reacția, nefericită aleasă, față de un întreg și lung șir de afronturi și șicane. Pentru că, oricît am fi tentați să credem contrariul, fotbaliștii rămîn și ei oameni.

Așa stînd lucrurile și nu altfel, refuzul craiovenilor de a relua jocul mai trebuie privit, așa întîi de toate, ca o consecință a tuturor acestor, cum să le zicem ?, anomalii existente în sport (polo, lupte, volei etc., încă tot atîtea discipline în evident și regretabil regres), în fotbal în special. Rezultate viciate, sancționări pripite, arbitraje „de casă", privilegii și, dimpotrivă, aplicări exagerat de severe ale regulamentului etc., etc. De un „tratament" similar cu al Craiovei s-au bucurat, și se mai bucură, și alte echipe, Rapid, Corvinul (care pentru atîț de productivul său centru de copii și juniori nu au prevăzută nici măcar o singură normă întreagă de antrenor !), Dunărea Galați, altele. Trăim într-o societate a eticii și echității, dar etica și echitatea nu sînt, totdeauna, respectate în sport. Ce-a primit, de pildă, F.C.M. Brașov în locul tînărului Lăcătuș ? Nimic !? Dar F.C. Bihor pentru Pușcaș ? Pe Ion Gheorghe și pe Liliac, veți spune. De acord, dar erau aceștia, primul din Făgăraș și celălalt din Botoșani, cu adevărat jucătorii Steiei ?! Ar mai fi, firește, multe de spus. Vom pătrunde, cît de curînd, mai în profunzimea lucrurilor. Pînă atunci să subliniem că atitudinea Craiovei, de la un punct încolo în nici un fel justificată, nu reprezintă o cauză, ci un efect. O consecință. Asta ține, insistăm, de cea de a doua față a monedei.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Am primit în redacție, în dimineața zilei de miercuri, trei telegrame. Publicăm mai jos cele trei „scrisori deschise", care înfățișează starea de spirit a echipei Universitatea Craiova cu doar puține ceasuri înaintea partidei de la Split. De aceste gînduri, mărturisite publice, vor trebui să țină seama și factorii ce urmează să judece incidentele petrecute la meciul Sportul studențesc — Universitatea Craiova !

Animați de profund respect pentru toți cei ce iubesc fotbalul românesc și echipa noastră, Universitatea Craiova, dorim pe această cale să informăm că, reîntorși acasă, după acel nedorit deznodămînt al partidei de campionat cu Sportul studențesc, am analizat cu luciditate și simț de răspundere desfășurarea acestei partide. Ne-am deplasat la București cu dorința sinceră de a prezenta un joc frumos care să constituie o veritabilă probă de comportare a noastră în prima manșă a Cupei U.E.F.A. Ne-am apărat șansele cu ardoare, în mod sportiv, deși din rîndurile noastre lipseau de mai multă vreme jucători de mare talent și valoare, datorită duritățiior nesancționate, fapt ce influențează potențialul de luptă al echipei. Am dorit ca jocul nostru să nu poarte amprenta vedetismului sau a infatuării.

Eforturile noastre depuse în teren au fost cu rea credință anihilate de arbitrajul cu totul necorespunzător și vădit părtinitor prestat, în favoarea adversarului, de către Alexandru Mustățea. Faulturi repetate, cartonașe galbene nejustificate, nesancționarea unor intrări dure ale adversarului, acordarea cu ușurință a unor lovituri libere cu grad mare de periculozitate, din apropierea careului nostru, toate culminînd cu acordarea unui penalti gratuit — situații cu care am fost prea mult confruntați în ultimul timp — au determinat o stare nervoasă, pe fondul căreia am reacționat într-un mod care nu ne caracterizează și cu atît mai mult nu ne onorează. Ne dăm seama că am avut o atitudine ce umbrește performanța noastră sportivă, că asemenea atitudini contravin normelor eticii sportive.

Avînd convingerea că Federația Română de Fotbal va adopta măsurile ce se impun pentru ca în toate întrecerile sportive să triumfe spiritul de dăruire și de dreptate, sîntem hotărîți, în ceea ce ne privește, ca în viitoarele confruntări, sub culorile clubului sau ale echipei naționale, să dăm dovadă de și mai multă dîrzenie în lupta pentru victorie, să ne apărăm în mod sportiv șansele în orice împrejurare.

ECHIPA DE FOTBAL
UNIVERSITATEA CRAIOVA

Am traversat, atît eu, cît și coechipierii mei de la Universitatea Craiova, în ultimele două sezoane competiționale, o perioadă deosebit de dificilă din punct de vedere al solicitărilor de ordin fizic și psihic. Conștienți de pretențiile și exigențele publicului spectator și ale conducerii mișcării sportive, am depus eforturi susținute pentru a ocupa un loc de frunte în ierarhia națională și europeană. Dorința noastră sinceră a fost, nu de puține ori, stopată prin mijloace neregulamentare, fapt ce a determinat creșterea tensiunii nervoase a componenților echipei. Într-un asemenea cadru impropriu întrecerilor sportive, al cărui autor principal a fost arbitrul întîlnirii cu Sportul studențesc, s-a produs ieșirea mea necontrolată, pe care în mod sincer o regret și promit că nu se va mai repeta.

Doresc să asigur pe toți iubitorii echipei noastre și conducerea mișcării sportive că voi rămîne același jucător tenace, hotărît să lupt pînă la epuizare pentru victoria echipei mele.

NICOLAE TILIHOI

După cum se știe, prin muncă asiduă și disciplină am urcat treptele măiestriei sportive devenind un jucător cunoscut, apreciat la echipa care m-a consacrat, Universitatea Craiova, cît și la echipa națională. Pentru aceasta am muncit cu ardoare, am renunțat la multe din plăcerile specifice vîrstei, ajungînd maestru internațional al sportului. Sînt convins, acum, că unui sportiv, chiar consacrat, nu-i pot fi permise manifestări necuviincioase, atitudini și gesturi necontrolate. De aceea, regret în mod sincer atitudinea avută în finalul partidei cu Sportul studențesc.

Este cert că arbitrajul a fost sub orice critică, vădit părtinitor, favorizînd duritățile, eu însumi aflînd în momentul acordării penaltiului, o piază deschisă la picior.

Toate acestea, ca și multe altele la care am fost supus, m-au determinat să am o atitudine care știu că-mi lezează prestigiul cîștigat prin trudă.

Vă rog să primiți asigurarea că în viitor voi manifesta, alături de dîrzenie, disciplina ce trebuie să caracterizeze un sportiv component al lotului reprezentativ.

SILVIU LUNG

Flacăra. Redacția București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66) ; secția cultură-învățămînt (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Nițâ, Horia Pătrașcu, Tania Rod... 57) ; secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ste...escu, Alexandru Șerban — 21 30) ; audiențe — 25 58 ; sector știință-istorie (N. Grigore Mărășanu, Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam — 25 66) ; secția urbe... cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoaia, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Bîrlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur, Radu G. Țeposu — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Minecan — 25 28) ; Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36) ; secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43 ; redacto... șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24 ; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136—137, telex 1 1226, București, strada 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

41 505